~~7401. 2. a. 12.~~
~~3. a. 12~~

1460, ~~3 K 23~~
~~3a5~~
IV 10

Compilatio decretalium
Gregorii IX.

Venetiis
1486 die 16. Dec.

Hain 8

Tabula omnium rubricarum cum suis capitulis: omnia per alphabetū posita ꝛ ad loca sua per ordinem remissa.

In nole sancte trinitatis amē.
A Auēte ꝛ usup allii char. 34
Ad hoc char. 34
Ad honorem dei char. 34
Cum sis char. 34
Ex tuarum char. 34
Nisi specialis char. 34
Quia nos char. 34
A Alienatione iudicii mutandi causa facta char. 73
Ex qrorundaz char. 73
Ex parte char. 73
Arbitris char. 73
Cum tempore char. 74
Cum dilectus char. 74
Cum olim char. 74
Contingit char. 74
Cum a nobis char. 75
Compromissum char. 75
Bilecti char. 74
Ex parte char. 74
Exposita char. 75
Innotuit char. 75
Non sine char. 73
Peruenit char. 73
Per tuas char. 74
Sane char. 73
A Appellationibus recusationibus ꝛ relationibus char. 127
Ad nostram char. 127
Ad hec el primo char. 128
Ad presentiaz char. 129
Ad hec el secondo char. 129
Ad hec el terzo. char. 130
Ad hec el quarto char. 130
Ad aures char 130
Ad audientiam char. 130
Accepta char. 130
Ad hec el quinto char. 130
An sit char. 131
Bone memorie char. 132
Cum sit romana char. 127
Cōsuluit el primo char. 128
Cum teneamur char. 129
Cōsuluit el secūdo char. 129
Cum parati char. 129
Constitutis char. 129
Consuluit el terzo char. 130
Cum in ecclesia char. 130
Cōstitut⁹ el primo char. 131
Cōstitutus el 2° char. 131
Cum cessante char. 135
Cum speciali char. 135
Cum causam char. 135
Bilecti el primo char. 127
Be appellationib⁹ char. 128
Be priore char. 130
Birecte char. 130
Bilecti el secundo char. 132
Bilectis char. 133
Bilecto char. 135
Bilecti el terzo char. 136
Ex ratione char. 128
Ex parte el primo char. 132
Ex insinuatione char. 132
Ex parte el secūdo char 136
Inter cetera char. 127
Intimasti char. 136
Interposita char. 136
Inquisitioni char. 137
Heminimus char. 128
Nouit ille char. 131
Nicolao char. 136
Oblate char. 134
Personas char. 127
Peruenit el primo char. 128
Preterea el primo char. 129
Proposuit char. 129
Peruenit el secūdo char. 130
Postremo char. 130
Preterea el secūdo char. 130
Pastoralis char. 132
Per tuas char. 134
Questioni char. 129
Qua fronte char. 129
Quia nos char. 130
Reprehensibilis char. 129
Si duobus char. 128
Super eo el primo char. 128
Sup eo el secundo char. 128
Suggestum char. 128
Secūdo char. 130
Sepe contingit char. 131
Significauit char. 132
Significantibus char. 132
Sollicitudinez char. 133
Significante char. 136
Si iustus char. 137
Tua nobis char. 136
Ut nostrum char. 134
Ut debitus char. 134
Una sententia char. 137
A Accusationibus inquisitioni b⁹ ꝛ denūciatiōib⁹ char. 214
Accusasti char. 214
Ad petitionem char. 217
Accedens char. 217
Cum.p. char. 214
Cum dilecti char. 216
Cum opporteat char. 216
Cum dilectus char. 216
Be bis char. 214
Euidentia char. 214
Ex parte char. 215
Illa char. 214
Inquisitionis. char. 217
Licet char. 215
Heminimus char. 215
Nulli char. 214
Omnipotens char. 214
Olim char. 218
Prelatoruz char. 218
Qualiter el primo char. 216
Qualiter el secūdo char. 217
Repellantur char. 214
Si legitimus char. 214
Si quis char. 214
Si constiterit char. 215
Super bis char. 215
Sicut char. 218
Veniens char. 215
A Apostatis ꝛ reiterātibus baptismo char. 230
A nobis char. 230
Consultationi char. 230
Ex litterarum char. 230
Preterea char. 230
Quidam char. 230
Tue fraternitati char. 230
A Adulteris ꝛ stupro char. 234
Intelleximus char. 234
Haritis char. 234
Peruenit char. 234
Si seduxerit char. 234
Si uir char. 234
Significasti char. 234
Tua char. 234
B Bigamis non ordinandis char. 45
A nobis char. 46
Be bigamis char. 45
Bebitum char. 46
Nuper char. 45
Quia circa char. 46
Super eo char. 45
Ut bigami char. 45
B Baptismo ꝛ eius effectu char. 189
Be quibus char. 189
Bebitum char. 190
Licet char. 191
Maiores char. 189
Non ut apponēs char. 190
Si quis char. 189
C Compilatio decretalium gregorii ix char. 2
Gregorius char. 2
C Constitutiōb⁹ char. 4
Canonū statuta char 4
Cognoscentes char. 4
Cum omnes char. 4
Cum. M. ferr. char. 5
Ecclesia char. 5
Ex litteris char. 5
Ex parte episcopi char. 5
Nam cōcupiscētiam char 4
Ne innitaris char. 4
Que in ecclesiarum rcha 4
Quoniam char. 6
Translato char. 4
C Consuetudine char. 14
Cōsuetudines char. 14
Cum inter char. 15
Cum olim char. 15
Cum uenerabilis char. 15
Cum dilectus char. 15
Cum consuetudinis char. 16
Cum tanto char. 16
Ex litteris char. 14
Ex parte char. 16
Quanto char. 14
C Corpore viciatis ordinandis uel non char. 45
Cum de tua char. 45
Be presbytero char. 45
Ex parte el primo char. 45
Ex parte el secundo char. 45
Exposuisti char. 45
Significauit char. 45
Thomas char. 45
C Clerici pegrinis char. 46
Be nobis char. 46
Inter char. 46
Tua char. 46
Tue char. 46
C Causa possessionis ꝛ proprietatis char. 87
Ad ultimum char. 87
Cum ecclesia char. 87
Cum super char. 88
Cum dilectis char. 89
Cum olim char. 89
In causa char. 89
Pastoralis char. 88
Susceptis char. 87
Confessis char. 96
Cum monasterium char. 96
Cum super char. 97
Ex parte char. 97
C Clericis peregrinantibus char. 137
Conquerente char. 137
C Confirmatione utili uel inutili char. 137
Ad nostram char. 138
Bone char. 137
Cum dilecta char. 137
Be cōfirmationib⁹ char. 137
Examinata char. 138
Porrecta char. 138
Si quis char. 137
Tua char. 138
Venerabilis. char. 138
C Cohabitatione clericorum uel mulierū char 139
A nobis char. 140
Clericos char. 140
Inhibendum char. 139
Quesitum char. 140
Si quisquaz char. 139
Sicut char. 140
Super eo char. 140
Si autez char. 140
Tua char. 140
Vestra char. 140
C Clericis coniugatis char. 140
Cum olim char. 141
Cum decorem char. 141
Diuersis char. 140
Ex parte char. 141
Quod a te char. 140
Joannes char. 141
Si qui char. 140
Sane el primo char. 140
Sane el secundo char. 140
Ut consultationi char. 141
C Clericis non residentibus in ecclesia uel prebenda. char. 141
Ad audientiam char. 142
Conquerente char. 141
Cum dilectus char. 142
Cum ad hoc char. 142
Clericos char. 142
Be cetero char. 141
Ex gestis char. 141
Ex parte el primo char. 141
Ex tue char. 142
Ex pte el secūdo char. 142
Fraternitati char. 141
Inter quatuor char. 142
Nō liceat char. 141
Quia nonnulli char. 141
Qualiter char. 142
Relatum char. 141
Tue char. 142
C Clerico egrotante uel debilitato. char. 147
Cum percussio char. 147
Consultatiōibus. char. 147
Be rectoribus. char. 147
Ex parte char. 147
Pre char. 147
Tua nos char. 147
C Concessione prebende ꝛ ecclesie nō vacātis char. 148
Accedens char. 151
Cum nostris char. 149
Cū super char. 150
Constitutus char. 150
Cum dilecta char. 151
Dilectus char. 150
Ex parte char. 150
Ex tenore char. 150
Litteras char. 150
Nulla char. 148
Proposuit char. 149
Post electionē char. 149
Postulastis char. 151
Quia i uinorū char. 148
Relatum char. 148
C Commodato char. 155
Cum gratia char. 155
C Conuersione coniugatorum char. 175
Ad apostolicam char. 174
Accedens char. 175
Cum sis char. 173
Coniugatus char. 173
Consulnit char. 174
Charissimus char. 174
Constitutus char. 175
Dudum char. 175
Ex publico char. 174
Exoratus char. 174
Ex parte el primo char. 174
Ex pte el secūdo char. 174
Gaudemus char. 175
Mulier char. 176
Preterea char. 173
Placet char. 174
Quidam char: 173
Sane char 174
Significauit char. 175

Verum char. 173
Veniēs char. 175
C Conuersione infidelium char. 176
Ex litteris char. 176
Laudabile char. 176
C Capellis monachoꝝ t aliorū religioſorū bar. 180
Ad audientiam char. 181
Dilectus char. 180
Ex parte char. 181
In eccleſiis char. 180
C Cenſibus t exactionibus t pcuratiōibus. char. 184
Auctoritate char. 186
Cum apoſtolus char. 184
Cum clerici char. 185
Cum inſtātia char. 185
Cum olim char. 185
Cum uenerabilis char. 186
Cum nuper char. 186
Cum canonicis char. 186
Eccleſiis char. 185
Ea que char. 185
Ex parte char. 185
Grauis char. 185
Innouamus char. 185
Licet char. 184
Omnis char. 184
Olim char. 186
Perucnit char. 184
Prohibemus char. 184
Preterea char. 184
Procurationes char. 186
Quanto char. 185
Sancitum char. 184
Scientes char. 184
Significauit char. 185
Sopite char. 185
Super eo char. 186
Venera bili char. 186
C Conſecratione eccleſie uel altaris char. 186
Ad hec char. 186
Aqua char. 187
Cum ſis char. 187
Conſuluiſti char. 187
Cum ſicut char. 187
Ligneis char. 187
Propoſuiſti char. 187
Quod in dubiis char. 187
Si eccleſia char. 187
Tua char. 186
C Celebratione miſſaruꝫ t ſacramento euchariſtie t diuinis officiis char. 187
Conſuluiſti char. 187
Conſilium char. 187
Cum marthe char. 187
Luꝫ creatura char. 189
De homine char. 188
De referente char. 189
Ex parte char. 187
Litteras char. 189
Nolentes char. 189
Preſbyter char. 187
Perniciōſus char. 189
Quidam char. 187
Sane char. 189
C Cuſtodia euchariſtie criſmatis t aliorum ſacramē torum char. 191
Relinqui char. 191
Statuimus char. 191
C Clandeſtina deſponſatione char. 199
Cum inhibitio char. 199
Quod nobis char. 199
Si quis char. 199
C Conditionibus appoſitis i deſponſatione uel in aliis contractibus char 200
Cum ſit char 200
De illis char. 200
Per tuas char. 200
Quicunqꝫ char. 200
Super eo char. 200
Si conditiones char. 201
Verum char. 200
C Coniugio leproſorum char. 203
Litteras char. 203
Peruenit char. 203
Quoniam char. 203
C Coniugio ſeruorum. char. 203
Ad noſtram char. 203
Signum eſt char. 203
Licet char. 203
Propoſuit char. 203
C Cognatione legali. char. 204
Si qua char. 204
C Conſanguinitate t affinitate. char. 205
De infidelibus char. 206
Ex litteris char. 205
Non debet char. 206
Quod dilectio char. 206
Quod ſuper char. 206
Quia circa char. 206
Super eo char. 206
Tua nos char. 206
Vir qui char. 206
C Calūniatoribꝰ char. 218
Cum fortius char. 218
Cum dilectus char. 218
C Clericis pugnantibus in duello char. 234
Henricus. char. 234
Porro char. 234
C Crimine falſi char. 237
Ad audientiam char. 237
Ad falſarios rum char. 238
Accedens char. 238
Cura char. 237
Ex conſcientia char. 238
Falſidicus char. 237
Licet char. 238
Quam graui char. 238
Super eo char. 237
C Colluſione detegenda. char. 239
Audiuimus char. 239
Crimina char. 239
In tantum char. 239
Scripta| char. 239
C Clerico uenatore. char. 239
Epiſcopum char. 239
Omnibus char. 239
C Clerico percuſſore. char. 239
Continentia char. 240
Preterea char. 240
Preſentium char. 240
Si quis char. 240
C Clerico excommunicato depoſito uel interdicto miniſtrante. char. 240
Apoſtolice. char. 241
Clerici char. 240
Fraternitati. char. 241
Illud char. 240
Latores char. 240
Poſtulaſtis char. 241
Propoſuit char. 241
Si quis el primo char. 240
Si quis el ſecūdo char. 240
Si celebrat char. 241
C Clerico non ordinato miniſtrante. char. 241
Ex litteris char. 241
Si quis char. 241
C Clerico per ſaltuꝫ promoto. char. 242
Tue char. 242
B Bilationibus char. 85
Bilecti char. 85
Expoſuit. char. 85
Littere char. 85
Preterea char. 85
B Bolo t contumacia. char. 93
Ad hoc char. 93
Cauſam char. 93
Cum dilecti char. 94
Contingit char. 95
Ex litteris char. 93
Finem char. 93
Prout char. 93
Veritatis char. 94
Venerabilis char. 95
B Bepoſito char. 155
Bonafides char. 155
Grauis char. 155
B Bonationibus char. 160
Apoſtolice char. 160
Ceterum char. 160
Conſultationibus char. 160
Cum dilecti char. 160
Fraternitatem char. 160
Inter dilectos char. 160
Prudentes char. 160
Per tuas char. 160
Paſtoralis char. 160
Propter char. 161
B Decimis primiciis t oblationibus char. 167
Ad audientiam char. 168
Ad hec char. 168
Ad apoſtolice char. 169
A nobis char. 169
Commiſſum char. 167
Luꝫ homines char. 168
Cum ſint char. 168
Cum contingat char. 170
Cum in tua char. 170
Decimam char. 167
Dilecti char. 168
De terris char. 168
Dudum char. 170
Ex multiplici. char. 167
Ex parte el primo char. 168
Ex parte el ſecūdo. char. 169
Ex tranſmiſſa char. 169
Ex parte el terzo char. 169
In aliquibus char. 170
Interdicim⁹. char. 170
Licet char. 168
Novum char. 167
Nuncios char. 168
Non eſt char. 169
Peruenit char. 168
Parrochianos char. 168
Prohibemus char. 169
Paſtoralis char. 169
Quoniam char. 168
Quānis char. 168
Suggeſtum char. 168
Super char. 170
Tua el primo char. 169
Tua el ſecundo. char. 169
B Deſponſatiōe impuberum char. 197
Acceſſit char. 198
A nobis char. 198
Atteſtationes char. 198
Ad diſſoluendum char. 199
Continebatur char. 198
De illis el primo char. 198
De illis el ſecundo char. 198
Ex litteris char. 198
Litteras char. 198
Puberes char. 198
Quo pueri char. 199
Tua char. 197
Tue char. 199
Ubi non eſt char. 197
B Biuortiis. char. 211
De illa char. 212
Deus char. 212
Ex litteris char. 212
Gaudemus char. 212
Porro char. 211
Queſiuit char.
Quanto char. 21
Si qua char. 21
Significaſti char. 211
B Donationibus inter uirum t uxorem t de dote poſt diuortium reſtituenda. char. 215
De prudentia char. 213
Donatio char. 215
Et ſi neceſſe char. 215
Mulieres char. 215
Nuper char. 215
Plerunqꝫ char. 215
Per ueſtras char. 215
Significauit char. 215
B Delictis puerox char. 239
Referente char. 239
Queris char. 239
C Electione t electi potestate. char. 18
Auditis char. 24
Bone el primo char. 22
Bone el ſecundo char. 27
Cum in cunctis char. 19
Cauſam char. 19
Conſideranimus. char. 19
Cum monaſteriū char. 19
Cum terra char. 20
Cum iter el primo char. 20
Cuz inter el ſecūdo char. 20
Cum nobis char. 21
Cum inter el terzo char. 21
Cum uinton. char. 23
Cum cauſam char. 24
Cum eccleſia char. 25
Cum dilecti char. 25
Cum in iureperit⁹ char. 26
Coram dilec. char. 27
Cum ad .n. char. 27
Cum poſt petitam char. 29
Conſtitutis char. 29
Cum in magiſtrū char. 29
Cum in ueteri. char. 30
Congregato. char. 30
Dudum el primo. char. 22
Dudum el ſecūdo char. 30
Eccleſia el primo char. 29
Eccleſia el ſecūdo char. 32
Humana char. 29
His quibus char. 32
Innotuit char. 21
In cauſis char. 25
Illa char. 27
In geneſi char. 31
Licet char. 18
Meſſana char. 32
Nullus char. 18
Noſti char. 19
Ne pro defectu char. 28
Nihil char. 29
Olim char. 18
Officii char. 27
Poſtquaꝫ char. 18
Per inquiſitionem char. 24
Publicato char. 32
Quia diligētia char. 18
Qualiter char. 20
Querellam char. 23
Quod ſicut char. 24
Quia propter char. 28
Quiſquis char. 28
Significaſti char. 18
Suffraganeis char. 19
Super eo char. 19
Scriptuꝫ char. 27
Sacroſancta char. 30
Si alicuius. char. 32
Tranſmiſſam. char. 20
Venerabilem. char. 29
Ut preterite. char. 29
C Etate et qualitate et ordine preficiendi. char. 40
Ad aures. char. 40
A multis. char. 41

Cumū

3000000010

Accepimus char. 241
Cum bone char. 241
Cum cõtingat char. 241
Cum sit char. 241
Ex ratione char. 240
Indecorum char. 240
Intellexim⁹ char. 241
Nam te char. 240
Preterea char. 240
Queris char. 240
Quãuis char. 241
Tuam char. 241
Ut abbates char. 240

E Eo qui mittitur in possessionem cã rei seruãde char. 95
Constitutis char. 95
Cum sicut char. 95
Cum uenissent char. 95
Si aduersarius char. 95

E Exceptionib⁹ char. 117
A nobis char. 118
Apostolice char. 119
Aduersario char. 120
Cum ecclesiastice. char. 118
Cum inter char. 118
Cum uenerabilis char. 118
Deniq; char. 117
Dilecti char. 119
Dilecte char. 119
Exceptionem char. 120
Olim char. 119
Pastoralis char. 118
Significauerunt. char. 120
Uenerabile char. 120

E Emptione ⁊ uenditione. char. 155
Ad nostram char. 156
Cum dilecti char. 155
Cum causa char. 156
Placuit char. 155
Peruenit char. 156
Siue uenditori char. 156
Ut mensure char. 155

E Ecclesiis edificandis uel reparandis char. 192
Ad audiẽtiã el p⁹ char. 192
Ad audiẽtiã el 2° char. 192
Cum dicat char. 192
De bis char. 192
Quicunq; char. 192
Tua char. 192

E Eo qui duxit in matrimoniũ quam polluit per adulterium. char. 202
Cum haberet char. 202
Ex litterarum char. 202
Propositum char. 202
Significauit char. 202
Super hoc char. 202
Significasti char. 202
Si quis char. 202
Uenicns char. 202

E Eo qui cognouit consanguineam uxoris siue uel sponse. char. 204
De illo char. 205
Discretione char. 205
Ex litteris char. 205
Fraternitati char. 205
Jordane char. 205
Si quis char. 204
Super eo char. 205
Transmisse char. 205
Tue char. 205
Uenies el primo char. 204
Uenicns el secũdo char. 205

E Eo qui ordinem furtiue suscepit char. 242
Cum.h. char. 242
Innotuit char. 242
Uenicns char. 242

E Excessibus prelatorum ⁊ subditorum char. 242
Ad hec char. 242
Ad aures char. 242
Accedentibus char. 243
Clerici char. 242
Cum ad char. 242
Cum sit char. 243
Dilectus char. 243
Dilecta char. 243
Ex litteris char. 243
Francz char. 244
Illud char. 242
Inter dilectos char. 243
Nimis el primo char. 244
Nimis el secũdo char. 244
Peruenit char. 242
Sane char. 242
Sicut char. 242
Tanta char. 244

F Filiis presbyterorum ordinãdis uel non char. 43
Ad presentiam char. 43
Ad extirpandas char. 43
Ad hec char. 43
Ad abolendam char. 44
Conquerente char. 43
Constitutus char. 43
Cum decoré char. 44
Dilectus char. 44
Ex transmissa char. 43
Ex tua char. 43
Litteras char. 43
Michael char. 43
Nimis char. 44
Presentium char. 43
Proposuit char. 43
Quoniam char. 43
Ut filii char. 43
Ueniens char. 43

F Foro cõpetẽti char. 78
Cum sit char. 78
Cum contingat char 79
Conquestus char. 80
Dilecti char. 80
Ex transmissa char. 78
Ex tenore char. 79
Ex parte char. 79
Licet el primo char. 78
Licet el secundo char. 80
Nullus char. 78
Postulasti char. 79
Proposuisti char. 80
Quod clericis char. 78
Si quis el primo char. 78
Sane char. 78
Si quis el 2⁹ char. 78
Si clericus. char. 78
Si diligenti char. 79
Significasti char. 80
Uerum char. 78

F Feriis char. 85
Capellanus char. 86
Conquestus char. 86
Licet char. 86
Omnes dies char. 85
Quoniam char. 86

F Fide instrumẽtorum char. 109
Accepimus char. 109
Contingit char. 109
Cum dilectus char. 110
Cum ioannes char. 110
Cum.p.tabellio char. 111
Ex litteris char. 109
Ex parte char. 111
Inter dilectos char. 109
Imputari char. 111
Pastoralis char. 110
Perpetuus char. 111
Quo super char. 110
Si scripturam char. 109
Si cautio char. 111
Si instrumẽta char. 111

F Feudis char. 157
Ex parte char. 157
Insinuatione char. 157

F Fideiussoribus 159
Clericus char. 159
Constitutus char. 159
Cum pro quo char. 159
Quod quibusdam char. 159

F Frigidis ⁊ maleficiatis ⁊ impotẽtia coeundi. char. 207
Accepisti char. 207
Consultatiõi char. 207
Ex litteris char. 207
Fraternitatis char. 207
Laudabilem char. 207
Littere char. 208
Quod sedem char. 207

F Furtis char. 235
Ex litteris char. 235
Fures char. 235
Qui furatur char. 235
Qui cum char. 235
Si quis char. 235

Þ His que ui metus causa fiunt. char. 69
Abbas char. 70
Ad aures char. 70
Ad audientiã char. 70
Cum dilectu char. 70
Perlatum char. 69
Sacris char. 70
Super eo char. 70

Þ His que fiunt a prelato sine consensu capituli char. 151
Continebatur char. 151
Cum nos char. 151
Cum apo. char. 152
Ea nosc itur char. 152
Et si char. 152
Irrita char. 151
Nouit char. 151
Pastoralis char. 152
Quanto char. 152
Tua char. 152

Þ His que fiunt a maiori parte capituli char. 152
Cum in cũctis char. 152
Ex ore char. 153
Ex parte char. 153
Quesiuit char. 153

Þ Hereticis char. 227
Ad abolendaz char. 228
Absolutos char. 230
Cum christus char. 228
Cum ex iniuncto char. 228
Dubius char. 227
Excõicam⁹ el p̃mo char. 229
Excõicam⁹ el scõo char. 230
Firmissime char. 227
Fraternitats char. 228
In eos char. 228
Pergentis char. 228
Qui alios char. 227
Si quis char. 228
Sicut el p̃mo char. 228
Si aduersus char. 228
Sicut el secũdo char. 230

Þ His qui filios decidere nũr. char. 230
De ifantibus char. 231
Intellexim⁹ char. 230
Ueniens char. 230

Þ Homicidio uoluntario uel casuali char. 231
Ad audientiã char. 232
Cum iuramento char. 231
Continebatur char. 232
De cetero char. 232
Dilectus char. 232
Ex litteris el p̃mo char. 232
Ex litteris el scõo char. 232
Exhibita char. 233
Interfecisti char. 231
Joannes char. 233
Lator char. 232
Presbyterum char. 232
Petrus char. 232
Postulasti char. 233
Petitio char. 233
Quida; char. 233
Si aliquis char. 231
Si quis char. 231
Si perfodiens char. 231
Sicut el primo char. 231
Suscepimus char. 232
Significasti el p⁹ char. 232
Significasti el scõo char. 233
Sicut el secundo char 233
Tua char. 233

J In integrum restitutione. char. 70
Auditis char. 71
Beneficio char. 73
Cum uenissent char. 71
Cum ex litteris char. 72
Coram char. 72
Constitutus char. 72
Causa char. 73
Ex litteris char. 71
Requisiuit char. 70
Suscitata char. 72

J Judiciis char. 75
Ceterum char. 76
Clerici char. 76
Cãm el primo char. 76
Cum uenissent char. 76
Cum non ab char. 76
Cuz deputati char. 77
Cãm el secundo char. 77
De quouult char. 75
Decernimus char. 75
Dilecti char. 76
Et si clerici. char. 75
Examinata char. 77
Exhibita char. 77
Intellexim⁹ char. 76
Nouit char. 76
Pastoralis char. 77
Quanto char. 75
Quia su. char. 76
Qualiter ⁊ quãdo char. 77
Significauerunt char. 78
Uenerabilis char. 78

J Juramento calumnie. char 84
Ceterum char. 84
Cum cãm char .85
Cum in causa char. 85
Inherentes char. 84
In pertractandis. char. 84
Imperatorum char. 84
Litteras char. 84

J Jurciurando char. 113
Ad nostrã el primo char. 113
Ad nr̃am el scõo char. 114
Ad nostrã el terzo char. 115
Breui char. 114
Cum quidam char. 114
Cum cõtingat char. 116
Clericus char. 117
Debitores char. 113
Ex administratõis char. 113
Ego eps char. 113
Ex rescripto char. 115
Late char. 115
Et si christus char. 116
Ex litteris char. 117
Intellecto char. 117
Iuramentum char. 117
Mulieri char. 117
Nullus char. 113
Nimis char. 117
Peruenit el primo char. 113
Peruenit el scõo char. 113
Petitio char. 117
Querelam char. 113
Quanto char. 114
Quintauallis char. 115
Quẽadmodu; char. 115
Si uero char. 113
Sicut el primo char. 114
Sicut el secundo char. 116
Sicut el terzo char. 116
Tua el primo char. 113
Tua el secundo char. 115
Ueritatis char. 114

Verum char. 114
Veniens char. 114
Venientes char. 114
I Institutionib⁹ char. 147
Auctoritate char. 148
Ad decorem char. 148
Cuz uenissent char. 148
Cum ad nostram char. 148
Ex frequentibus char. 148
In ecclesia char. 148
Nō amplius char. 147
I Jure patronat⁹ char. 181
Cum laici char. 182
Cura pastoralis char. 182
Cum seculum char. 182
Consulunt char. 182
Consultationibus char. 182
Cum autem char. 183
Cum propter char. 183
Cum dilectus char. 183
De iure char. 182
Ex litteris char. 181
Ex insinuatione char. 182
Illud char. 181
Nullus char. 182
Nam te char. 182
Nobis char. 183
Preterea el primo char. 181
Preterea el secūdo char. 183
Per nostras char. 183
Pastoralis char. 183
Postulasti char. 184
Quecunqz char. 181
Quoniaz char. 181
Quod autem char. 181
Quia clerici char. 181
Querimoniam char. 182
Relatum el primo char. 181
Relatum el secūdo char. 182
Si uero char. 182
Significasti char. 182
Suggestum char. 182
Transmisse char. 184
I Immunitate ecclesiarum cimiterii z rerum ad eas pertinentium. char. 192
Aduersus char. 193
Cum ecclesia char. 192
Ecclesie char. 193
Judicatū char. 192
Inter alia char. 192
Immunitatem char. 193
Non minus char. 192
Peruenit char. 192
Quia pleriqz char. 193
Ut in domib⁹ char. 192
I Judeis z saracenis z eoruz seruis. char. 226
Ad hec char. 226
Ad liberandam char. 227
Cōsuluit char. 226
Cum sit char. 227
Et si iudeos char. 227
Ex speciali char. 227
Judei el pmo char. 226
Judei el secondo char. 226
In nonnullis char. 227
Ita char. 226
Multorum char. 226
Nulli char. 227
Presenti char. 226
Postulasti char. 227
Quia super. char. 226
Quansit char. 226
Quod oliz char. 227
Sicut char. 226
Significauit char. 227
I Infantibus z languidis expositis char. 231
Si a patre char. 231
I Iniuriis z damno dato char. 251
In nostra char. 252
Olim char. 251
Si rixati char. 251
Si quis el primo char. 251
Si eos char. 251
Si leserit char. 251
Si egressus char. 251
Si quis el secondo char. 251
Si culpa char. 252
L Libelli oblatiōe char. 80
Dilecti char. 81
Ignarus char. 80
Significantibus char. 81
L Litis contestatione char. 81
Olim char. 81
L Locato z pducto char. 156
Ex rescripto char. 156
Propter char. 156
Potuit char. 56
Vestra char. 156
M Maioritate z obedientia. char. 62
Cū certū char. 62
Cuz in ecclesiis char. 62
Cum olim char. 63
Cum inferior char. 63
Dilecta char. 63
Dilecti char. 63
His que char. 63
Humilis char. 64
Illud char. 62
Inter quatuor char. 62
Legebatur char. 62
Nolite char. 62
Omnes char. 62
Per tuas char. 62
Quod super char. 62
Si quis char. 62
Statuimus char. 63
M Mutuis petitōib⁹ char. 81
Ex litteris char. 81
Prudentiam char. 81
M Matrimonio ꝯracto z uerdictuz ecclesie. char. 208
De muliere char. 208
Ex litteris char. 208
Littere char. 208
M Magistris z ne aliquis exigatur pro licentia docendi. char. 225
Prohibeas char. 225
Quoniam char. 225
Quanto char. 225
Quia char. 225
Super char. 225
M Maledicis char. 240
Innotuit char. 240
Statuimus char. 240
N Ne sede vacante aliqua innouetur char. 151
Constitutis char. 151
Illa char. 151
Nouit char. 151
N Ne clerici uel mōachi secularibus negocijs se immisceant. char. 193
Clericis char. 193
Multa char. 193
Non magnopere char. 193
Relatum char. 194
Sacerdotibus char. 193
Sed nec char. 193
Secundum char. 193
Sicut char. 194
Sententiam char. 194
Super char. 194
N Nati ex libro uentre char. 203
Contracto char. 204
De cognatione char. 203
Ex litteris char. 204
Indecens char. 203
Martinus. char. 204
Si uir char. 203
Super eo char. 204
Tua char. 204
Utrum char. 203
Veniēs char. 204
N Ne prelati vicesimas vel ecclesias sub annuo censu concedant char. 225
Preterea char. 225
Quoniā el pmo char. 225
Quoniā el scōo char. 225
Querelā char. 225
N Noui operis nunciatione. char. 244
Cū ex iniūcto char. 244
Intellexim⁹ char. 244
Js cui char. 245
Significantibus char. 245
O Ordinatis ab episcopo q̄ resignauit ep̄atui char. 40
Cum clericis char. 40
Requisiuit char. 40
O Obligatis ad rationicinia ordinādis vel nō char. 45
Magnus eps char. 45
O Officio archidiaconi. char. 46
Archidiaconis char. 47
Ad hec char. 47
Cum satis char. 47
Dilecto char. 47
Ea que char. 46
Mandamus char. 47
Officiū char. 46
Significasti char. 47
Ut archidiaconus char. 46
Ut nostrū char. 47
O Officio archipresbyteri char. 47
Ministerium. char. 47
Officium char. 47
Ut archipresbyter char. 47
Ut singule char. 48
O Offō pmicerii char. 48
Ut pmicerius char. 48
O Offō sacriste char. 48
Ut sciat char. 48
O Offō custodis char. 48
Custos el pmo char. 48
Custos el secūdo char. 48
Offō vicarii char. 48
Ad audientiā char. 48
Ad hec char. 48
Clericos char. 48
Ex parte char. 48
Prouideas char. 48
Tua char. 48
O Offō z potestate iudicis delegati char. 48
Cōsultationibus char. 49
Causam char. 50
Causa char. 50
Cum te char. 50
Cum causa char. 51
Cū super char. 51
Consuluit char. 51
Cum in iure char. 54
Cū oliz el pmo char. 54
Cū olim el secūdo char. 54
Coram char. 54
Cū. R. canonicus char. 55
Cum contingat char. 55
Cū vicesimum char. 56
De causis char. 49
Ex parte el pmo char. 49
Ex parte el secūdo char. 49
Ex litteris char. 54
Gratum char. 50
In litteris char. 49
Insinuante char. 52
Licet char. 54
Preterea char. 49
Prudentiam char. 50
Pastoralis char. 53
P z S char. 56
Quia quesitū char. 48
Quamuis char. 49
Quoniā el pmo char. 49
Querenti char. 52
Quoniāel secūdo char. 56
Relatum char. 50
Sane el pmo char. 48
Si p debilitate char. 48
Significasti char. 49
Si quando char. 49
Sane el secūdo char. 49
Super eo char. 50
Super questionū char. 52
Significantibus char. 56
Suspitionis char. 56
Venerabili char. 55
Uno delegatorum char. 56
O Offō legati char. 57
Cū non char. 57
Excōicatis char. 58
Licet char. 55
Nisi specialis char. 57
Nouit char. 57
Nolentes char. 57
Nemini char. 58
Quod trāslationē char. 57
Studuisti char. 57
O Officio iudicis ordinarii char. 58
Ad reprimēdā char. 59
Cū ab ecclesia z char. 58
Cum vos char. 58
Cōquerente char. 60
Dilectus char. 61
Ex parte char. 58
Graue char. 61
His quibus char. 61
Irrefragabili char. 60
Inter cetera char. 60
Licet char. 60
Pernitiosaz char. 58
Pastoralis char. 59
Quanto char. 59
Quo simul char. 59
Quod sedem char. 59
Quoniā char. 60
Si sacerdos char. 58
Significauit char. 58
Ut iuxta char. 61
O Offō indicis char. 61
Ex litteris char. 61
Judicis char. 61
O Ordine cognitorum: char. 86
Cum dilectus char. 86
Intelleximus char. 86
Nuper char. 87
Tuam char. 87
O Observatione ieiuniorum char. 191
Consilium char. 191
Ex parte char. 191
Explicari char. 191
P Postulatione prelatorum char. 16
Ad hec char. 16
Bone el pmo char. 17
Bone el secūdo char. 17
Et si vnanimiter char. 18.
Gratum char. 17
Postulatione char. 18
P Pactis char. 64
Antigonus char. 64
Accepimus char. 64
Cum pridem char. 64
Cum clerici char. 64
Pleriqz char. 64
Pactiones char. 64
Quotiens char. 64
Qualiter char. 64
P Postulādo char. 66
Clerici char. 66
Cum sacerdotis char. 66
Ex parte char. 66
P Procuratoz⁹ char. 66
Ellia char. 66
Auditis char. 68
Accedens char. 68
Cum procausa char. 67

Constitutis char. 68
Cõsulti char. 69
Bilectus char. 68
Ex insinuatione char. 67
In nostra char. 67
Mandato char. 68
Nõ iniuste char. 69
Petitio char. 68
Querelã char. 66
Quia icausis char. 68
Tue char. 67
℗ Plus petitionibus char. 87
Consilium char. 87
℗ Probatõibus char. 97
Ad nostrã char. 99
Cũ causam char. 99
Causaz char. 99
Cum bone char. 100
Ex epistole char. 97
Ex litteris char. 97
Jurauit char. 97
In presentia char. 98
Licet char. 98
Propositi char. 97
Post cessionẽ char. 97
Per tuas char. 99
char. 99
Sicut char. 97
Tertio loco char. 97
℗ Prescriptõibus char. iii
Afferte char. iii
Cũ in iuuẽtute char. ii2
Budũ char. ii2
Ex studiis char. iii
Illud char. ii2
Litteris char. ii2
Litteras char. ii2
Mandata char. iii
Nullus char. iii
Nonne char. iii
Quosdã char. iii
Quanto char. iii
Qz verisimile char. ii2
Sicut noxius char. iii
Scribam char. iii
Tertio loco char. ii2
℗ Prescriptõibus char. 120
Ad aures char. 121
Accedentes char. 121
Ad audientiam char. 121
Auditis char. 122
Causam char. 121
Cũ nõ liceat char. 121
Cũ nobis char. 122
Cũ ex officii char. 122
Cum olim char. 123
De quarta char. 120
Ex transmissa char. 121
Illud char. 121
Nihil char. 120
Placuit char. 120
Quia indicante char. 121
Quoniam char. 123
Sanctorum char. 120
Si diligenti char. 122
Vigilanti char. 121
Veniens char. 123
Prebendis ℣ dignitatibus char. 142
Auaritie char. 143
Ad hec char. 143
Accedens char. 145
Cũ teneamur char. 143
Cũ nõ ignores char. 143
Cũ secũdũ char. 143
Cũ iã dudũ char. 144
Cũ causam char. 147
Cum olim char. 147
De monachis char. 143
Bilectꝰ el pmo char. 144
Bilecto char. 144
Bilectus el 2º char. 145
De multa char. 146
Bilectus el 3º char. 147
Episcopus char. 142
Extirpande char. 146
Exposuisti char. 146
Graue char 146
Inter cetera char. 144
In late char. 146
Licet char. 146
Maioribus char. 143
Nõ liceat char. 142
Nisi char. 144
Nuper char. 147
Preterea char. 143
Pre illorum char. 145
Quia ĩtãtũ char. 142
Ratio char. 142
Referente char. 143
Relatum char. 143
Significatum char. 143
Tue char. 144
Tuis char. 145
Vt nullus char. 142
Vacante char. 145
Venerabilis char. 47
℗ Precariis char. 154
De precariis char. 155
Precarie char. 154
Precarium char. 155
℗ Pignoribus ℣ aliis cautionibus char. 158
Cũ contra char. 158
Cũ constet char. 158
Ex presẽtiũ char. 158
Ex litteris char. 158
Illo vos char. 158
Lator char. 158
Nullus char. 158
Significante char. 158
℗ Peculio clericorum char. 161
Inuestigandũ char. 161
Inquirendũ char. 161
Presbyter char. 161
Si quis char. 161
Vt vnusquisqz char. 161
℗ Parrochiis ℣ alienis parrochianis char. 167
Nullus char. 167
Si episcopus char. 167
Super eo char. 167
Significauit char. 167
Vt dominicis char. 167
℗ Presbytero non baptizato char. 191
Si quis char. 191
Veniẽs char. 191
℗ Purificatione post partum char. 192
Veniens char. 192
℗ Priuilegiis ℣ excessibus priuilegiatoꝝ char. 245
Ad hec char. 245
Accepimus char. 246
Accedẽtibus char. 247
Antiqua char. 248
Cũ ℣ plãtare char. 245
Cũ olim el pmo char. 246
Cũ oli el secũdo char. 246
Cũ capella char. 247
Cõsultationi char. 249
Bilecti char. 245
Budũ char. 249
Episcopalia char. 245
Ex pte el pmo char. 246
Ex ore char. 247
Ex pte el secũdo char. 247
Ex pte el 3º char. 249
In his char. 249
Nouo char. 245
Patentibus char. 246
Pastoralis char. 247
Petistis char. 248
Quoniã char. 248
Quia circa char. 248
Quod nõnullis char 248
Quãto char. 248
Quia char. 249
Quidam char. 249
Sicut char. 245
Si de terra char. 245
Sane char. 246
Super char. 249
Tuarum char. 246
Vt priuilegia char. 248
℗ Purgatione canonica. char. 249
Accedens char. 250
Accepimus char. 251
Cum p. char. 250
Constitutus char. 250
Cum dilectus char. 250
Cum in iuuentute char. 250
Cum dilectis char. 250
De testibus char. 250
Ex tuarum char. 250
Inter sollicitudies char. 250
Moniales char. 249
Nobilis char. 249
Nos inter char. 249
Quotiens char. 249
Si quis el primo char. 249
Si quis el 2º char. 249
℗ Purgatione vulgari. char. 251
Cura char. 251
Bilecti char. 251
Significantibus char. 251
℗ Penis char. 252
Ad aures char. 252
Calumniam char. 252
Constitutus char. 252
Bilectus char 253
Ea que char. 252
Grauem char. 253
In quibusdam char. 253
Licet char. 252
Presbyteri char. 252
Quod in dubiis char. 252
Super his char. 252
Tue char. 252
Tuam char. 252
℗ Penitentiis ℣ remissionibus. char. 253
Cum infirmitas char. 254
Cum ex eo char. 254
Deus char. 253
Licet char. 253
Manifesta char. 253
Nouo char. 254
Nostro char. 254
Ne pro char. 255
Officiis char. 254
Omnis char. 254
Qui presbyterum char. 253
Quod autem char. 253
Quod quidaz char. 253
Quesituz char. 253
Quod in te char. 254
Significauit char. 253
Q Qui clerici uel nouentes matrimonium contrabere possunt. char. 201
Cõsuluit char. 201
De diacono char. 201
Ex litterarum char. 201
Insinuante char. 201
Meminimus char. 201
Rursus char. 201
Veniens char. 201
Q Qui filii sint legitimi. char. 208
Conquestus char. 208
Cum inter char. 208
Cãm el primo char. 209
Cãm el secundo char. 209
Ex tenore char. 210
Lator char. 209
Laudemus char. 210
Per latum char. 209
Peruenit char. 209
Per tuas char. 209
Per uenerabilem char. 210
Quod nobis char. 209
Referente char. 209
Transmisse char. 208
Tanta char. 209
Q Qui matrimonium accusare possunt uel cõtra illud testificari. char. 210
A nobis char. 211
Cum in tua char. 211
Insuper char. 211
Relatum char. 210
Significante char. 211
Videtur char. 211
℟ Rescriptis char. 6
Ad aures char. 7
Ad hec char. 7
Ad audiẽtiã elpº char. 7
Ad audiẽtiã el 2º char. 12
Abbatẽ char. 13
Ab excõmunicato char. 13
Ceterum char. 6
Cum ordinem char. 7
Cum adeo char. 9
Constitutus char. 9
Causam char. 9
Cum dilecti char. 10
Cum contingat char. 10
Capitulum char. 12
Bilectus el primo char. 11
Bilectus el secũdo char. 11
Ex parte el primo char. 6
Ex parte el scõo char. 7
Ex tenore char. 8
Edoceri char. 10
Ex parte el terzo char. 12
Ex insinuatione char. 13
Inter ceteras char. 6
In nostra char. 12
Litteris char. 13
Mandatum char. 13
Nam te char. 7
Nonnulli char. 11
Olim char. 10
Pastoralis char. 8
Plerũqz char. 10
Quia nõnulli char. 14
Rodulphus char. 13
Sicut char. 6
Si quando char. 6
Si autem char. 7
Sisitatus char. 8
Sedes char. 8
Super litteris char. 9
Significante char. 13
Significauit char. 13
Si proponente char. 14
℟ Renũciatiõe char. 34
Admonet char. 34
Ad supplicationem char. 35
Cum inter char. 34
Bilecti char. 38
Ex transmissa char. 34
In presentia char. 35
Nisi cum pridem char. 36
Post translationem char. 37
Quod in dubiis char. 35
Quidam char. 37
Recte char. 37
Super hoc char. 35
Sane char. 35
Veniens char. 37
℟ Restitutione spoliatorum char. 89
Accepta char. 89
Audita char. 89
Conquerente char. 90
Cum uenisset char. 90
Cum ad sedem char. 92
Ex parte char. 91
Ex conquestione char. 90
Ex transmissa char. 90
Grauis char 90
In litteris char. 90

Ite cū quis char. 90
Licet char. 89
Litteras char. 91
Olim el ꝑmo char. 90
Oli el secūdo char. 92
Oli el terzo char. 92
Pisanis char. 92
Sollicite char. 89
Sepe char. 92
R Rebus ecclesie alienādis vel non char. 153
Ad aures char. 154
Ad audientiam char. 154
Ad nostrā char. 154
Consensus char. 154
Cū laicis char. 154
Episcopi char. 154
Nō licet char. 153
Nulli liceat char. 154
Possessiones char. 154
Qui res char. 154
Si quis char. 154
Ut super char. 154
R Rerum permutatione char. 157
Ad questiones char. 157
Cum olim char. 157
Cū vniuersorum char. 157
Exhibita char. 157
Iniustum char. 157
Mancipia char. 157
Quesitum char. 157
Si princeps char. 157
Ut cōmutatiōes char. 157
R Regularibus ⁊ transeuntibus ad religionē char. 171
Ad nostrā char. 171
Ad apostolicā char. 172
Cū t. char. 171
Cum simus char. 172
Consulti char. 172
Ex parte char. 173
Joannes char. 171
Licet char. 172
Nullus char. 171
Non est char. 171
Ne religiosi char. 173
Porrectum char. 171
Postulasti char. 173
Quia char. 171
Si quis char. 171
Super eo char. 171
Sane char. 171
Significatum char. 171
Sicut el ꝑmo char. 172
Sicut el secūdo char. 172
Statuimus char. 173
Ut clerici char. 171
Vidua char. 171
Veniens char. 172
R Religiosis domibus vt epo sint subiecte char. 179
Ad hec char 179
Cū autem char. 179
Constitutus char. 180
Cū venerabilis char. 180
Cū dilectus char. 180
De xenodochiis char. 179
Inter char. 180
Ne nimia char. 180
Quia char. 179
R Reliquiis ⁊ veneratione sanctorum char. 191
Audiuimus char. 191
Cū ex eo char. 191
R Raptoribus ⁊ icediariis ⁊ violatorib⁹ eccl'aꝝ char. 234
Accedēs char. 235
Cū causa char. 235
De illis char. 235
Excōicatiōi char. 235
In archiepatu char. 235
In litteris char. 235
Super eo char. 235
R Regulis in ris char. 266
Cū i cōtēplatōe char. 267
Decleat char. 267
Estote char. 267
Indignum char. 267
Omnis char. 266
Qui scanda. char. 267
Quod nōē char. 267
Quod latēter char. 267
Que multotiēs char. 267
Qui ex timore char. 267
Quānis char. 267
S Summa trinitate ⁊ fide catholica char. 2
Bānamus char. 3
Firmiter char. 3
S Suppleda negligentia prelatorum char. 38
Dilecto char. 38
Licet char. 38
Litteras char. 38
Statuimus char. 38
Sicut char. 38
S Scrutinio in ordine faciendo char. 40
Ex parte char. 40
S Sacra vnctōe char. 41
Cū venissēt char. 41
S Sacramētis nō tractandis char. 42
A nobis char. 42
Pastoralis char. 42
Presbyter char. 42
S Seruis nō ordinādis ⁊ eoꝝ manumissiōe char. 44
Cōsuluit char. 44
De seruoꝝ char. 44
De famulis char. 44
Dilectus char. 44
Eo libentius char. 44
Instruendi char. 44
Miramur char. 44
Nullus char. 44
S Sindico char. 69
Sicut char. 69
S Sequestratione possessionū ⁊ fructuū char. 96
Ad hoc char. 96
Ab eo char. 96
Dilectꝰ char. 96
S Sententia ⁊ re iudicata char. 123
Ad probandū char. 127
Cū aliquibus char. 123
Cū causa char. 124
Consanguinei char. 124
Cū olim char. 124
Cū inter char. 124
Causā char. 125
Cum super char. 125
Cū i. t. a. char. 126
Cum te char. 127
Cū bertoldus char. 125
De cetero char. 123
Duobus char. 127
Ea que char. 123
Inter ceteras char. 124
In causis char. 126
Inter mōasteriū char. 126
Latoꝝ char. 124
Nō pōt char. 123
Purgantiū char. 123
Quod ad char. 125
Quānis char. 127
Sententia char. 123
Sicut nobis char. 125
Suborta char. 126
Tenoꝝ char. 124
S Solutiōibus char. 159
Ad hoc char. 159
Is qui char. 159
Odoardus char. 159
Si quorūdā char. 159
S Successionibus ab intestato char. 165
Cum dilectus char. 165
Sed hoc char. 165
Sancto char. 165
S Sepulturis char. 165
Abolende char. 167
Cum liberum char. 166
Cum super char. 166
Certificari char. 166
De bis char. 166
De uxore char. 166
Ex parte el primo char. 166
Ex paree el 2º char. 166
Fraternitate char. 166
In nostra char. 166
Nos char. 165
Parrochiano char. 167
Relatum char. 166
Sacris char. 167
S Statu monachoruꝝ ⁊ canonicoꝝ regulariuꝝ char. 178
Cū ad mōasterū char. 178
Ea que char. 179
In singulis char. 179
Monachi char. 178
Quod dei char. 178
Recolentes char. 178
Super char. 178
Theodosius char. 178
S Sponsalibus ⁊ matrimoniis. char. 194
A Ad audientiaꝝ char. 194
Ad id char. 196
Adolescens char. 197
Cum locum char. 195
Commissum char. 196
Cum in apostolica char. 196
Cum apud char. 196
Cum in tua char. 197
Consultatio char. 197
De francia char. 194
De illis char. 194
De muliere char. 194
Dilectus char. 196
Ex litteris el ꝑmo char. 195
Ex parte char. 195
Ex litteris el 2º char. 195
Juuenis char. 194
In presentia char. 196
Inter opera char. 196
Is qui char. 197
Demma char. 197
Non est char. 195
Preterea el primo char. 194
Preterea el 2º char. 195
Requisiuit char. 196
Sponsaꝝ char. 195
Sicut char. 196
Si inter char. 197
Tue char. 196
Tua char. 197
Veniēs el primo char. 195
Veniēs el secūdo char. 195
S Sponsa duoꝝ char. 199
Accepisti char. 200
Duobus char. 200
Licet char. 200
Tua char. 200
Tuas char. 200
S Secundis nuptiis. char. 214
Capellanum char. 214
Cum scōm char. 214
Domin⁹ char. 214
Super char. 214
Vir char. 214
S Symonia ⁊ ne aliquid pro spiritualib⁹ exigatur uel ꝑmittatur. char. 219
Accusatū char. 219
Ad nostraꝝ char. 220
Ad aures char. 221
Audiuimus char. 224
Ad apostolicaꝝ char. 224
Cum in ecclesie char. 219
Cum sit char. 219
Cum essent char. 219
Consulere char. 224
De hoc char. 219
De regularibus char. 221
Dilectus el primo char. 221
Dilectus el 2º char. 221
Ea que char. 220
Ex diligenti char. 220
Et si qōnes char. 220
Ex tue char. 220
Et symoniace char. 220
Ex insinuatiōe char. 221
In ordinando char. 219
Insinuatum char. 219
In tantum char. 223
Jacob⁹ char. 224
Licet char. 222
Matheus char. 220
Mandato char. 224
Non satis char. 219
Nemo char. 220
Nobis char. 221
Ne dei char. 224
Per tuas el primo char. 222
Per tuas el secūdo char. 223
Per tuas el terzo char. 224
Qui alium char. 219
Quotiens char. 219
Querelam char 220
Quoniā char. 224
Si dominus char. 219
Sicut el primo char. 219
Sicut el secundo char. 223
Sicut el terzo char. 224
Si quis char. 224
Tanta char. 219
Tuam char. 221
Tua char. 223
Veniens char. 220
S Scismaticis char. 230
Fraternitati char. 230
Quod a char. 230
S Sagittariis char. 234
Artem illam char. 234
S Sortilegiis char. 238
Ex tuarum char. 238
Ecclesia char. 239
In tabulis char. 238
S Sententia excommunicationis. char. 255
Ad hec char. 256
Ad eminentiā char. 256
A nobis el primo char. 256
A nobis el 2º char. 257
Cum non ab char. 256
Cum desideres char. 256
Conquesti char. 257
Cū pro causa char. 257
Cum illorum char. 258
Cōtingat el primo char. 259
Cōtingat el scōo char. 260
Canonica char. 261
Cum uolūtate char. 262
De cetero char. 256
De monialib⁹ char. 259
Duobus char. 262
Ex tenore char. 255
Ea noscitur char. 256
Granē char. 261
In audientia char. 257
Inter alia char. 258
Inquisitioni char. 260
In presentia char. 260
Monachi char. 255
Mulieres char. 255
Non dubium char. 255
Nulli char. 255
Nuper char. 258
Nouerit char. 261
Officii char. 260
Porro char. 255
Parrochianos char. 255
Peruenit char. 256
Perpēdimus char. 257
Per tuas char. 259

Permittimus char. 262
Quod de bis char. 257
Quod in dubiis char. 258
Quãte char. 260
Quãnis char. 262
Queris char. 262
Relatum char. 159
Respõsio char. 160
Super eo char. 255
Si vero el ꝑmo char. 255
Si vero el secũdo char. 255
Significauit char. 256
Si vere char. 259
Sacris char. 259
Sicut char. 259
Si aliquando char. 260
Sacro char. 260
Super eo char. 261
Si cõcubine char. 222
Si quem char. 262
Tua char. 256
Veniens char. 256
Vniuersitatis char. 257
Vt fame char. 259
Venerabili char. 261

T Translatõe epi char. 33
Cum exillo char. 33
Inter cozpalia char. 33
Licet char. 34
Quãto char. 33

T Tpibꝰ ordinatiõuz z qualitate ordinãdoꝝ char. 38
Ad aures char. 38
Cũ quidã char. 39
Cũ secũdũ char. 39
Cũ i distribuẽdis char. 39
Cõsul char. 39
De eo char. 38
Dilectus char. 39
Extenore char. 38
Ex parte char. 39
Litteras char. 39
Nec episcopi char. 39
Quod trãslatiõi char. 39
Questum char. 39
Subdiaconos char. 38
Sane char. 38
Si archiepꝰ char. 39
Vel nõ est char. 39

T Treuga z pace char. 64
Innouamus char. 64
Treugas char. 64

T Trasactõibꝰ char. 65
Cõtingit char. 65
Cõstitutus char. 65
De cetero char. 65
Ex litteris char. 65
Ex parte char. 66
Preterea el ꝑmo char. 65
Preterea el 2º char. 66
Sicut char. 65
Statuimus char. 65
Super eo char. 65
Veniens char. 65

T Testibus z attestationibus char. 100
Albericus char. 106
Causã el ꝑmo char. 101
Cũ nũcius char. 101
Cum tu char. 101
Causã el secũdo char. 102
Cuz ueniſſet char. 102
Cũ a nobis char. 103
Cõstitutus el ꝑmo char. 103
Cũ olim char. 104
Cũ causã char. 104
Cũ causa char. 105
Cũ in tua char. 106
Cõstitutus el 2º char. 106
Cõstitutus el 3º char. 106
Cũ clamoz char. 107
De cetero char. 101
De testibus char. 103
Dilecto char. 105
Ex parte char. 100
Extenore char. 104
Fratenitatis char. 101
In nomine char. 100
In omni char. 100
Insuper char. 100
In causis char. 101
Intimauit char. 101
Judei char. 102
In litteris char. 102
In nostra char. 103
Licet el ꝑmo char. 102
Licet el secũdo char. 106
Licet el terzo char. 106
Nuper char. 107
Nõ debet char. 107
Placuit char. 100
Personas char. 102
Preterea char. 102
Presentiũ char. 103
Per tuas char. 106
Presentata char. 107
Quoniã char. 100
Quoties char. 100
Si qui char. 101
Sicut char. 101
Sup eo el ꝑmo char. 101
Sup eo el secũdo char. 102
Series char. 102
Significauerũt char. 104
Significauit char. 105
Tã litteris char. 104
Tuis char. 105
Testimoniũ char. 107
Veniẽs el ꝑmo char. 101
Veniẽs el secũdo char. 105
Venerabili char. 107
Vltra char. 107

T Testibus cogendis vel nõ char. 107
Causã char. 108
Cũ super char. 108
Ceterũ char. 108
Cũ cõtra char. 108
Dilectoꝝ char. 108
Peruenit el ꝑmo char. 108
Peruenit el secũdo char. 108
Preterea char. 108
Super eo char. 108
Super bis char. 108
Venerabilis char. 109

T Testamẽtis z vltimis voluntatibus char. 161
Ad hec char. 162
Cũ i officiis char. 162
Cũ esses char. 162
Cũ tibi char. 162
De bis char. 165
Filius char. 161
Indicante char. 161
Joannes char. 165
Nos quidẽ char. 161
Officii char. 162
Quozundã char. 161
Quia el ꝑmo char. 161
Qz el secũdo char. 162
Relatũ el ꝑmo char. 162
Relatũ el secũdo char. 162
Requisisti char. 162
Rainucius char. 163
Rainaldus char. 164
Si beredes char. 162
Tua char. 164

T Torneamẽtis char. 233
Ad audiẽtiã char. 234
Felicis char. 34

V Vt lite nõ contestata no procedatur ad testium receptionem vel ad sententiã diffinitiuam char. 81
Ad hoc char. 81
Accedẽs el ꝑmo char. 82
Accedẽs el secũdo char. 82
Quoniã char. 82
Tue char. 82

V Vt lite pẽdẽte nihil innouetur char. 96
A memoria char. 96
Dilectus char. 96
Ecclesia el primo char. 96
Ecclesia el 2º char. 96
Laudabilem char. 96

V Vita z honestate clericorum char. 137
Clerici el primo char. 138
Clericꝰ el primo char. 138
Clericus el 2º char. 138
Clericis char. 138
Cum ab omni char. 139
Cum decorẽ char. 139
Crapula char. 139
Clerici el scõo char. 139
Deus char. 139
Ex litteris char. 139
Monasteria char. 138
Quoniam char. 138
Si quis char. 138
Vt laici char. 138
Vt quisq; char. 138
Vt clericorũ char. 139

V Vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferãtur char. 153
Vt nostrum char. 153

V Voto z uoti redemptione char. 176
Peregrinatiõis char. 176
Ex multa char. 177
Litterarum char. 176
Licet char. 176
Magne char. 177
Non ẽ char. 176
Per tuas char. 177
Postulastis char. 177
Quod super char. 177
Scripture char. 176
Venientis char. 176

V Vsuris char. 235
Cum tu char. 236
Conquestus char. 236
Cõsuluit char. 236
Cum in dioceſi char. 237
In ciuitate char. 236
Michael char. 237
Nauiganti char. 237
Plures char. 235
Preterea char. 236
Post miserabilẽ char. 237
Quoniam char. 236
Quia el primo char. 236
Quaz pernicioſũ char. 236
Quia el secundo char. 237
Quãto char. 237
Sup eo char. 236
Salubriter char. 237
Tua char. 236
Tuas char. 237

V Verborum significatione char. 262
Abbati char. 265
Causa char. 263
Cuz in char. 263
Cũ tibi char. 264
Cũ clerici char. 264
Cũ olim char. 264
Cũ inter char. 266
Dilecto char. 266
Ex pte el ꝑmo char. 264
Ex pte el secũdo char. 266
Ex pte el terzo char. 266
Forus char. 263
Innouate char. 262
Joseph char. 262
Intelligẽtia char. 262
Jus char. 263
In bis char. 263
Nã z rex char. 262
Nãz ego char. 262
Nihil char. 263
Nouimus char. 265
Olim char. 263
Propterea char. 263
Pactum char. 263
Quod dicitur char. 262
Quãnis char. 263
Quesiuit char. 263
Querenti char. 264
Quid per char. 264
Super char. 265
Tua char. 266
Transmisse char. 266
Venerabili char. 264

Finis.

a Gregorius. In huius libri principio quinq; precipue sūt prenotāda: videlicet qu e sit intētio: que materia: q̄ vtilitas: cui parti philosophie suppōatur: quis modus agēdi: et quis libri titulus. Intētio domini gregorii in hac presenti cōpilatiōe fuit diuersas cōstitutiōes et decreta les epistolas p̄decessorū suorū in diuersa dispsas volumia seu cōpilationes q̄ difficultatez studentibus igerebāt: in vnā cōpilationē resecatis supfluis ad vtilitatē legētiū ac studētium reducē: put in eius dē domini gregorii cōstitutōe euidēter declarat. Materia in hoc ope sūt ipse cōstitutiōes et decretales epistole sub singulis titulis collocate. Utilitas est ut his lectis et intellect(sciamus discernere inter equū et iniquum et vnicuiq; reddere qō suū est: et in hoc iusticia cōsistit. vt insti. de iusti. et iure. i p̄n. et. xii. q. ii. cum deuotissimā. Supp̄ōitur ethice. id ē morali scientie: sic et alii libri iuris. vnde etiam dicit ip̄erator legibus nostris hominū mores intendimus corrigere. C. de secun. nup. l. i. Modus agendi talis est: diuidit. n. opus suum in quinq; ptes. In prima parte tractat de summa trinitate et fide catholica. et de cōstitutionibus. de rescriptis. de iudiciis et eorū officiis. In secūda parte tractat de iudiciis et cooperātibus ad iudicia. In tertia parte tractat de vita et honestate clericorū et rebus eorū et ecclesiarū. In quarta de sponsalibus et matrimoniis et impedimētis eorū. In quinta de accusationibus et criminibus et penis eorum. Et sic terminat tractatum suum ip̄m diuidens in quinq; partes ad similitudinē quinq; sensuum corporis: quos quilibet qui iudicat habere debet: aliter nō est idoneus iudex: sic cui omnis copula coniugalis restricta ē vsq; ad quartū gradū ad similitudinē quatuor humorū vel elemētorū corporis humani. vt. j. de consan. et affi. non debet. §. prohibitio. dicens: Gregorius episcopus seruus seruorū dei etc̄.

b Seruus. sic etiā imperator appellat se seruū. C. de offi. pre. preto. aphrice. l. i. circa p̄n. vel dic q̄ dicit ex humilitate: quia qui maior est vestrū: fiat sicut minister vester. ix. q. iii. nullus primas. vel seruus dicit: quia sicut p seruū acquiritur domino. insti. p quas p̄sonas nobis acq. circa pri. ita etiā p dominū papā cuilibz ecclesie pōt acquiri. j. de cēsi. cū instantia. in ptīcula que decisa ē de p̄n. j. vti. pen. ecclesia. ii. sic p ip̄eratorē acquirit̄ hōibus. in aut. consti. que digni. libe. a pa. potc. §. illud quoq;. colla. vi. et noctes ducit insomnes: vt subiecti sub oi quiete consistant: in auc̄. vt iudices sine quo quo suffr. in p̄n. col. ii. et dicit ip̄ator voluntarios labores appetimus: ut quietem aliis preparemus: in auc̄. vt dini. iussi. subscrip. habe. glo. questo. i p̄n. col. viii. et. j. de resti. spo. c. frequens.

c Filiis. bene dicit filiis: q̄ solūmō p̄riarchas archiepiscopos et epos fratres appellat: oēs alios filios. j. de cri. fal. q̄ graui.

d Bononie cōmorantibus. et ita nō in castris: quoniā si i castris studeant: beneficia ex p̄uilegio sibi concessa occasiōe studii habere nō debent. j. de cle. non resi. tue fraternitatis. Preterea exquo dic̄ bononie: nō videtur q̄ aliis mittantur alibi studentibus: et sic nō tenētur recipere hanc compilationē: q̄ littere pape nō extēdu nt̄ ad alios q̄ ad eos quibus mittuntur vel que cōtinētur in eis. ar. j. de offi. dele. p. et. g. et. c. gratū. et. c. cum olim. Sed nō est ita: oēs enī tenētur ad obseruationē huius cōpilationis sed ꝓpter studiū quod est bononie cōius et generalius p̄cipue in vtroq; iure: et ibi quasi de oibus ptibus mundi sunt studētes: ideo potius bononie diriguntur: et ita omnes tenentur hanc compilationē obseruare. que nec possent nec debent singulorum auribus intimari. xvi. di. sitis. in. quod dicitis. et. j. de pos. prela. ad hec. et constitutio p̄ncipis post duos menses a tempe publicatiōis oēs astringit. in auc̄. vt facte noue cōsti. circa p̄n. col. v. et. j. de sentē. excō. nouerit.

e Salutē. per talē salutationē nō tollit̄ excōicatio. si aliqui scholares vl' magistri essent excōmunicati tempore publicationis. j. de sen. excō. si aliquando. vbi de hoc. ber.

f Ex. alibi appellatur imperator. xi. q. iii. iulianus.

g Pacificus. qui ut pacem doceret venit in mūdū. xxiii. q. i. nisi bella. regnum tamē eius non est de hoc mundo. e. causa. 1. q. iii. §. 1.

b Disponit. s. p̄ puidentiā et p̄destinationē nō necessitate q̄ vasis ire etc̄. xxiii. q. ii. ii. nabuchodonosor. de pe. di. iiii. §. sic itaq;. et in precedētibus et sequētibus. §.

Subditos. i. p̄deistatos qui si etiā peccāt coram domino dicūtur peccar̄: de pe. di. i. et venit. qui etiā si peccāt nihilominus saluabuntur. de pe. di. iiii. §. sic itaq;. Contra primū dictum est de peni. dist. iiii. §. hanc societatem.

k Pudicos. i. castos. sic et imperator subditos suos castitatē seruare hortar̄. vnō dicitur castitas sola est que cuz fiducia possibilis ē deo animas presentare. in aut. de leōibus. §. sancimus. colla. iii. que suaderi potest: imperari vero nō potest. xxxii q. i. integritas. vnde debemus eē pudici quia impudicus oculus impudici cordis est nuncius. xxxii. q. v. nec solo.

l Pacificos. i. pacez custodientes. vnde etiā dicitur: beati pacifici: quoniaz filii dei vocabuntur. xxiii. q. i. noli.

m Modestos. i. tpatos. q̄ quilibet dz habere in se tēperantiaz: vt sciat seruare misericordiā et rigorē: vel simul vtrūq;. xl. di. disciplina. ber.

n Cupiditas. que est radix oīm malorū. xlvii. di. bonorū. in aut. vt iudices sine quoquo suffragio. §. cogitatio. col. ii. et hoc idē innuit̄ de pe. dist. ii. §. q̄ radix omnium. post illum. §. ex premissis. ber.

o Prodiga. q̄ nō solū rerū sed etiā fame qs prodigus ē. vt habet̄. C. de bis qui pe. no. l. i. j. de excess. p̄la. excessus. et tal' crudelis ē qui famā suam negligit. xii. q. i. nolo. et vere: q̄ ois etas ab adolescētia prona ē in malū. xii. q. i. ois etas. et ois creatura sub vicio ē. de pe. di. ii. §. charitas. ad fi. et humana natura quodāmō labit̄ ad delicta. in aut. de monachis. §. si quis igit̄. coll. i. et procliuus est hoim cursus ad voluptatē: et natura ē imitatrix viciorū. xx q. iii. procliuus. vnde claudianus. Procliuior vsus in peiora dar̄: sed i eo q̄ dicit prodiga: videtur sibi cōtraria littera ista: q̄ primo dixit cupiditas: qa qui est cupidus non est prodigus: sic intelligitur cupiditas refertur quantuz ad retentionē tempaliū: prodiga quantum ad euacuationē virtutū: q̄ vnū expellit aliud. xxxii. q. i. cum renunciatur. ber.

p Litigia. hoc ideo dicit: q̄ humana natura prona est ad dissentiēdum. j. de cōcess. prebē. q̄ diuersitatē. et. ff. ad trebel. q̄ poterat. et de con. di. iiii. sic in sacris. et. ff. de arbi. itē si vnus. §. vl. et nouas deproperat edere formas. C. de ve. in. enu. l. ii. §. sed q̄ diuinc. et natura introductū ē vt plura sint negocia q̄ vocabula. ff. de p̄scrip. ver. nālis. vnde dicit impator q̄ natura nouitates quotidie nitit̄ inuenire. vt in aut. quibus modis naturales efficiantur legitimi et sui. §. si quis vero. col. vi. et ideo nouis morbis noua cōuenit antidota p̄parari. j. de iura. calū. ceterū. et varia experimēta morborū varia nos cogunt remedia inuenire. l. di. vt cōstitueretur. et q̄ medicamenta morbis exhibent: hoc iura negocius. in aut. hec constitutio que innouat constitutionē. in p̄n. col. viii. et que de nouo emergūt: nouo auxilio indigent. ff. de inter. ac. de etate. §. ex causa. et. ff. vt in pos. le. l. plane. ff. de ven. inspi. l. i. in prin. et. j. de offi. dele. insinuāte. et. j. de excep. pastoralis. j. de test. penitētia. et. ca. vltimo.

q Justicia. que ab aliis virtutibus augeri et ad maius apparere desiderat in aut. de referendariis. § propterea. coll. ii.

r Libello. repudii: quē oli maritus dabat vxori. j. de diuor. gaudemus. in fi. ff. de diuor. l. ii. §. in repudiis.

s Proditur. vt humana coerceatur audacia: et tuta sit inter improbos innocentia. iiii. di. facte sunt autez. nam per leges nemo bene facere cogitur: sed male agere prohibetur. xxiii. q. v. ad fidē.

t Limitetur. limes est agrorum discretio. vnde versus. Limes erat positus litem vt discerneret agri. j. de verb. sig. foros.

u Honeste viuat etc̄. hec sunt tria precepta legis: de quibus habes. ff. de iusti. et iure. l. iusticia. §. i. et insti. e. ti. §. iuris precepta. et sic sūt intelligēda honeste viuere quantū ad se. in his. scilz que nobiscum agimus que honestas

circa matrimoniū cōsideraī. ff. de ri. nup. l. semp. xxxi. disti. nicena. et circa mores. ff. de tu. et cu. da. ab bis. l. scire. §. pe. et. §. vlti. ber.

a Alterū non ledat. in bis. s. que circa alios agimus: vnde illud quod tibi non vis fieri aliis non facias. in prin. decretorum di. i. humanum genus. et j. de ma. et obe. dilecti.

b Jus suū vnicuiq; sive sit pena afficiendus sive p̄mio remunerādus. di. iii. c fi. et. j. ti. p̄. c. firmit. §. i. in fi. et p̄ hoc dicit̄ seruire deo sibi et ꝓximo: et summum bonū in vita est̄ iusticiā colere et ius suū vnicuiq; tribuere. xi. q. ii. cum deuotis simus. Et per hoc quod dicitur vnicuiq; datur intelligi qualiter debeat se hēre erga superiorem parem et subditum.

c Cōstitutiones. constitutio est quā princeps facit ꝓprio motu. Decretalis epistola est quādo respondet ad cōsultationē. j. de sen. ex cō. si concubine.

alterū[a] nō ledat: ius[b] suuz unicuiq; tribuat: informatur. Sane diuersas constitutiones[c] 7 decretales epistolas predecessorum nostrorū in diuersa dispersas uolumia: quarū aliqua ꝓpter nimiā similitudinez[d] 7 quedam propter contrarietatez[e] nonnulle etiaz propter sui prolixitatem confusionē inducere uidebā/tur: alique vo uagabātur[f] extra uolumia supradicta que tāquā ī certe frequēter in iudicijs uacillabāt ad cōmunem 7 maxime studentiū utilitatem per dilectum[g] filium fratrē raimundum capellanuz 7 peniten tiarium nostrum illas in unum uolumen resecatis[b] supfluis prouidimus redigendas: adijcientes ꝓsti tutiones nostras: 7 decretales epistolas per quas nonnulla que ī prioribus erāt dubia declarātur[i]. Volentes igitur ut hec tantum cōpilatōne uniuersi utātur in iudicijs[k] 7 ī scholis: districtius ꝓhibemus ne quis presumat aliā facere absq; auctoritate sedis apostolice speciali.

Nocen. iij. in cōcilio generali.

De sūma trinitate 7 fide catholi.

d Similitudinē. idē dicit imperator et eandē causam assumit. C. de nouo co. compo. in. iii. consti. in prin.

e Contrarietatē. et ideo cōpilatio antiqua nō fuit legitime ordinata: quia nulla contrarietas debet cē in iure. C. de ve. iu. enu. l. tanta. §. cōtrariū. ideo in presenti cōpilatione nullū debet cōtrariū reperiri.

f Uagabant. quas videbitis ꝓ titulos collocatas: iste nō erāt in antiqua cōpilatōe: et sūt iste. j. de f. nō or. miramur. j. de big. a nobis. et ita de aliis.

g Per dilectū filiū fratrē raimūdum. et recte et ordiate: debent. n. alit cōpilari decretales: et ordo tēporum ipsarum exillarū compositione et dispositione clarescat: p̄mis in p̄mo loco posterioribus in secūdo ponēdis. vt. C de no. co. cōpo. in prima cōsti. in p̄n. qō quidē seruatur ī presenti cōpilatione: sed in antiqua non: et qui eas cōponūt: non solū debēt esse gloriosi doctrina legū sed experiētia rerū. vt. C. e. ti. cōsti. ii. vnde per ordinationē istius compilationis scietis quis illorū qui orū tempe cōstitutiōes concilia decretales edita sunt: precessit.

b Resecatis. pōt ergo dominus papa derogare cōstitutionibus p̄decessorū suorū. nō ob. q̄ par in parē nō hz iperiū. j. de arbi. l. nā magistratus. et ē nota. q̄ eadē ꝓsona censet̄ cū eo cui succedit: et nemo pōt sibi hāc legē impōre: ne liceat sibi a prima voluntate discedē. ff. de leg. iii. l. si quis. i p̄n.

i Declarant. j. de regula. statuimus. q̄ exponit illa cōsulti.

k In iudiciis sic g̃ vī q̄ oibus decretalibus istis vti possumus in iudiciis q̄ indefinita egpollet vli. xix. di. si romanorū. et. j. de pui. q̄ circa. et. ff. de serui. si cui. ff. de ser. vr. p̄e. l. si seruitus. et ita nō ē hic aliqua indulgētia sive dispensatio qō falsū est ymo multe sūt: et indulgētia nō oz trahi ad cōsequētiā. vii. q. i. petisti. et insti. de iu. nā. § plane. dicas q̄ ꝓpter vnā decretalē vel duas aut plures nec plus nec minus est. et ē si. de cōse. dist. ii. revera. vbi dicit q̄ oēs illi qui manducauerūt de māna illo qō pluit filiis israel in deserto mortui sūt: et tamē Caleph et Josue nō fuerūt mortui in deserto: ymo intrauerūt terrā ꝓmissiōis. lxxvi. di. iciunii. et ita modicū quid nō nocet. nā modica res nō inducit symoniā. j. de symo. et si qōes. ar. ꝺ. g; ꝓ modica re dar̄ actio furti. xiiii. q. vl. c. vl. et ꝓ sex solidis tātū cōmittit̄ symonia j. de symo. ex tue fraternitatis: et ꝓ vna gallina cōmittit̄ furtū. instit. de re. di. §. gallinarū. so. die in talibus affectus et intētio cōmittētis cōsideratur ī talibus. vel dicas qō dicit in schol: referr̄ ad decretales illas q̄ cōtinēt idulgentiā siue dispensatōem: q̄ ille debēt legi in schol: vt ꝓ doctrinā sciaī vbi et quādo sit dispēsandū: qui vo ius cōe cōtinēt referunt̄ ad vtrūq; z q̄ illis vtimur in iudiciis et in scholis. Si vero decretalis aliqua decetero inueniatur extra cōpilatōem istā: quid fiet? tene qō dī. j. de fi. instr. c. pastoral. Hic ꝓcipit papa ut tantū hac cōpilatiōe vniuersi vtantur. Quid erit si aliq vellēt uti et legere ꝓiorē? dico q̄ illi eēnt excōicādi q̄ faciūt cō mandatū ꝓncipis. j. de ma. et obe. si quis. et. xxv. q. i. generali.

DE sūma trinitate et fide catholica. Quoniā oē quod nō ē ex fide peccatū est. xxviii. q. i. §. i. et. j. de p̄scrip. quoniā oē. et ordo nr̄e repatiōis a fide sūpsit exordiū: iō de fide ca. primo est agēdū. Et q̄ i fide ꝓmo istrui debemus ut sic ad baptismū credulitatē amus. de cōse. di. iiii. ante baptismū videndū ē ergo quid sit fides ꝓut hic accipitur: et quot modis accipiar̄ fides: et quot sint spēs fidei: et quot articuli: quod p̄miuz credētiū: et que sit pena non credētiū. Fides. n. multis mōis dī. Bī fides quādoq; idē quod sacrām bap. xlv. di. de iudeis. et. j. de bap. et eius effect. debitū. Jtē dicitur fides castitas thoi. xxvii. q. ii. cōiuges. et. j. de iureiur. quemadmodum: et ē vnū de tribus bonis matrimonii. c. causa. et questione. omne itaq;. Jtē dicitur fides securitas siue pactum que etiam hosti seruāda est. xxiii. q. i. noli. Jtem dicitur fides quandoq; conscientia. j. de resti. spo. litteras. et. j. de p̄script. quoniam omne quod non est ex fide. i. ex conscientia. de pe. di. iii. ad fi. dist. §. illud autem. vltra medium. Jtem dicitur fides credulitas ꝓm quā credimus id quod non videmus. fides enim est de re non visa. de pe. di. iiii. in domo. vnde etiam dicitur: fides non habet meritum cui humana rō prebet experimentum. Jtē dicitur fides promissio. insti. de rerū di. §. ꝑ dite. Jtē alio mō dicit̄ fides collectio articulorū: vt hic. et. xxiiii. q. i. hec est fides. preterea et in psalmo dī: hec est fides ca. quā nisi etē Jtē dicit̄ fides equitas in actiōibus cōsiderata. insti. de ac. §. actionū quedā sunt bōe fidei: quedā stricti iuris. Fides vero sic describitur ab apostolo in epistola ad hebreos: prout hic sumitur: fides est substantia rerū sperandaruz argumētū nō apparentiū et dicit̄ substantia sperandarū rerū quia sperare debemus qō dictū est a prophetis esse futurū argumētū non apparētiū dicitur: quia per ꝓphetias iā cōpletas debemus habere argumentum ideſt probationez nō apparētiuz de futuris cōplendis scilicet de die iudicii: et de fine mundi. Sed videt̄ q̄ diffinitio ista nō sit bona: q̄ vera diffinitio conuertibilis dz esse cum suo diffinito: sed hec nō est conuertibilis quia spes similiter est suba sperandarum rerum. vnde videt̄ inferendum q̄ fides est spes quod est falsum. Jtem hec diffinitio videtur loqui tantum de futuris: cum fides sit tam de presentibus q̄ de preteritis et futuris: eo q̄ hz se ad omnia. ad preterita. s. quia credenduz est christū fuisse natuz et passum. ad presentia quia credenduz est q̄ ipse sit qui in altari quottidie cōficitur: et ad futura quia credere debemus ipsum venturuz et iudicaturuz viuos et mortuos: et ita videtur esse insufficiens ista diffinitio: et licet diuersa tempora comꝓbendat: vna tamen fides esse videtur. vnde satis potest dici q̄ nō est vera diffinitio sed quedam notificatio fidei ab apostolo dicta. Potest autem magistraliter diffiniri. Fides est voluntaria certitudo absentiuz infra scientiam: et supra opinionē constituta. Scientia enim habet cognitionem: fides vero nō. vnde dicit Augus. fides est credere quod non vides. de pe. di. iiii. in domo. Species autem fidei sunt due: vna est formata quā habent boni et sancti: ē et alia informis: quā habent mali et etiam demones et infideles et existentes in mortali peccato: et fides eorum caret forma. p̄ma est virtus a qua dicuntur fideles quicunq; baptizantur: de consecra. di. iiii. q̄ autez apud. et talis fides dicitur informata charitate. vnde sic̄ pōt diffiniri. Fides est qualitas qua quis credit quod diligit: charitas dignior est penes quam consistit oē meritum: et est fons viuus cui non cōmunicat alienus. s. a fide. j. ve regu. licet in fi. de pe. di. i. omnis qui non diligit. §. itez vt christus ait. vnde dī fides nr̄a est virtus quā charitas cōmunicatur. vnde dic̄ Augus. fides que per dilectionē operat̄ est fundamētū oīm virtutuz. i. q. i. cum paulus. et apostolus ita diffinit. hec ē fides que ꝓ dilectionē opatur. de pe. di. ii. §. itē sine charitate. et non ea que demonum est: qua credunt et cōtremiscunt. Be fide informata charitate dicit Abacuch ꝓpheta. Justus meus ex fide viuit. Fides nr̄a ē eadē in sba cū fide antiquorū vt dictū ē: qō ꝓbat cuāgeliuz. turbe autem q̄ precedebāt et q̄ sequebant̄ clamabāt dicētes osāna filio dauid. Bistant tamē in q̄litate: q̄ qō ipsi credebāt de futuro: nos credimus de ꝓteritis. s. christuz natuz et passuz. Principales autē articuli fidei nr̄e sunt septē ꝼm q̄ septē sunt dona spūs sci: quos q libet christianus scire tenet̄: clerici explicite: laici iplicite: et credē sicut tenet ecclesia: et sunt hi: incarnatio sive natiuitas: baptismus passio christi sive mors eius: descensus ad inferos: resurrectio: ascensus in celuz: aduentus eius ī iudiciuz: de qbus hēs in prima constitutione firmiter. ꝓ qbus Joānes ī apocalipsi legit̄ fleuisse vbi dr̄. vidi liburz signatuz. vii. sigillis formā iprimētibus i celo et in terra et apō iferos: et nemo fuit dignus apire liburz nisi leo de tribu iuda. Scōm quosdā theologos sunt. xii. ar. fi. pp. xii. ap̄los qui eadē boza instictu spiritus sancti symboluz cōposuerunt. vnde dr̄ symboluz a syn qō est simul et bolus qō est morsellus: quia vnusquisq; apostoloruz suum morsellum. i. partez suam apposuit. Et est aliud symbolū maius quod cantatur in missa in nicena synodo factum propter grecos qui non credebant q̄ spiritus sanctus procederet ab vtroq; de conse. di. v. c. ulti. et penul. Est et tertium symboluz Athanasii quicunq; vult. quod cantatur in prima istud potest appellari quartum symboluz: et ita sunt modo quattuor sient quattuor euangelia: sed verius ē q̄ articuli veri tantuz sunt. vii. de quibus dictum est. Premium uero credentium ē vita eterna: pena uero non credentiuz est iehenna ꝓpetua. Juxta illō hec est fides catholica quā nisi quisq; fideliť firmiterq; crediderit saluus cē non poterit: et qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. j. de bap. et eius effectu. maiores. ber.

a FIrmiter.hoc ideo dicit:qz ordo fidei nostre ꝓbari nō ꝑt et qz vbi rō deficit fides supplet.de conse.di.ii.reuera. in fi.vt qō ſmo ſonat affectus sentiat.i.fides.de cōſe.di.vlt. c.vlt.et de cō.di.iiii.nil est aliud.arg.qz fides est de re non visa.de pe.di.iiii.in domo.in fi.

b Credimus.hoc ideo dicit: qz dubius in fide infidelis est.j.de hereti.dubius.z ar.xxii.q.i omne quod.in fi. z est simile de accusato cōtra quez nihil est ꝓbatū:z sic dubius quādo se non purgat.Et qz fides est exordium nr̄e reparationis iō ꝑus de ea ꝓmittit qz prius hō debet instrui i fiō de cōſe.dis.iiii.ante baptismuz.t.c. an.xx.

c Simpliciter.fides enim simplicibus verbis ꝓponenda.xxiii.dist. qui episcopus.z.xxiiii.di.quādo.sic z testimoniū ōbet esse purū.iii.q.ix. pura.z simplex debet esse cōstitutio similiter z lex.iiii. di.erit autez.sic z quelibz scriptura si obscure loquat pro nō scripta habetur.ff.ō bis que ꝓ non scrip. ba.l. i sic z testimoniuz obscurum nō valz j.de proba.in ꝑſe.

FIrmiter[a] credimus[b] z simpliciter[c] cōfitemur qꝫ unꝰ[d] solus est uerus[e] deus eternus[f] immensus[g] z icommutabilis[h] incomprehensibilis[i] omnipotēs[k] z ineffabilis[l] pater z filius z spiritus sanctus.tres quidem persone sed una essentia substantia seu natura simplex[m] omnino:pater a nullo: filius a patre solo:ac spūs sanctꝰ pariter ab utroqz absqz initio semp ac sine fine:pater generans:filius nascēs:z spūs sanctus ꝓcedēs:cō substantiales z coequales z coomnipotētes[n] z coeterni[o] unū uniuersoꝝ principium creator omniū uisibilium z inuisibiliū spiritualium et corporaliū:qui sua omnipotēte uirtute simul[p] ab initio temporis utrāqz de nihilo cōdidit creaturā spūalem z corporalem angelicā uidelicet z mundanā:ac deinde humanam[q] quasi[r] cōmunez.ex spiritu z corpore constitutam. Diabolus[s] enim z alij demones a deo quidem natura creati[t] sunt boni: sed ipsi per[u] se facti sūt mali.homo vō diaboli suggestiōe[x] peccauit. Hec sancta trinitas ſm cōmunem essentiam indiuidua z ſm personales proprietates discreta: primo per moyſen z sanctos prophetas alios qz famulos suos iuxta ordinatissimā dispositionem[y] temporum doctrinam humano generi tribuit salutarem. Et tandem unigenitus dei filius Jesus christus a tota trinitate[z] communiter incarnatus[r] ex maria semp uirgine spūs sancti cooperatione conceptus:uer[ꝰ] homo factus ex anima rationali z humana carne compositus:una[a] in duabus naturis ꝑsona uiam uite manifestius demōstrauit. Qui cuz ſm diuinitatē sit immortalis z impassibilis[b]:idem ipse ſm humanitatez factus ē mortalis z passibilis:qui etiam pro salute humani generis in ligno crucis passus z mortuus[c] descendit[b] ad inferos: resurexit[c] a mortuis: z ascendit in celum sed descendit in anima z resurrexit in carne:ascēditqz pariter in utroqz uēturus in fine seculi iudicaturus uiuos z mortuos z redditur[ꝰ] singulis ſm opera sua tam reprobis quā electis:qui omnes cū suis ꝓprijs resurgēt corpibus que nūc[d] gestant ut recipiant ſm opera sua siue bona fuerint siue mala:illi cū diabolo penam perpetuam:z isti cum christo gloriam sempiternā.

c Simpliciter.fides enim simplicibus verbis ꝓponenda.xxiii.dist. qui episcopus.z.xxiiii.di.quādo.sic z testimoniū ōbet esse purū.iii.q.ix. pura.z simplex debet esse cōstitutio similiter z lex.iiii. di.erit autez.sic z quelibz scriptura si obscure loquat pro nō scripta habetur.ff.ō bis que ꝓ non scrip. ba.l. i sic z testimoniuz obscurum nō valz j.de proba.in ꝑſe. tia.z.j.de testi.cum clamor.z.ff.de interro.ac.de etate.§.nihil int est.z generaliter nunqꝫ ꝓ extranea verba res est ꝓponenda sed ꝓ vsitata.ar.xxxvii.di.relatum.Jo.

d Unus.hoc dictū fuit ad differentiā pluriū planetarū:qs qdā colebant tanqꝫ deos.

e Est verus.dictus est ad differentiam fictorum.

f Eternus.ls iō dicit:misericordie dei nec mēsuras possumꝰ ponere nec tpa diffinire.de pe.di.i.multiplex.z.xxvi.q.vi. is qui.

g Immēſus.i.sine mēsura.vnde dr̄ intra oia non inclusus:extra omnia non exclusus:supra omnia non elatus.

h Incōmutabil'.xxii.q.iiii.incōmutabil'.z tamē dat cūcta moueri.vnde Boetius.stabilisqz manēs dat cūcta moueri ꝛc.sepe tamē mutat sniaz suā.vt ibi dicit'.z.c.vnusquisqz.in fi.

i Incōꝓhēſibilis.vnde in ꝑ.lege dr̄.Bestia que mōtē tetigerit lapidabit'.z illud.Accedet hō ad cor altū z exaltabit' deus ab eo.z illud.O altitudo diuitiarū sapiētie z scie dei qꝫ incōꝓhēſibilia sūt opa eius z inuestigabiles vie eius.

k Omnipotens.qz oia potest que decent eius potētiā:z que posse est aliquid posse.vnde peccare non potest quia peccare non est aliquid posse vt ait Augu.immo est aliquid non posse.vt de peni. di.ii.§.charitas.

l Ineffabilis.vnde illud.sapientiā eius quis enarrabit:quasi diceret nullus.

m Simplex oio. Nota qꝫ multiplex est compositio.Est enim ꝓprie compositio partis ad partes:vt in rebus corporalibus. Itez est compositio proprietatis ad subiectū: vt rōnabilitas in anima Itez forme ad substantiam z substantie ad formam:nulla istarum compositionū cadit in deum:z ideo dicitur simplex omnino.i. in quolibet sensu ꝓpositiōis.Et pone quasi ſimile in anima cuiꝰ substantia simplex est:z tamen tria reperiunt' in anima:intellectꝰ quiꝫ ꝓconcipit:ratio que discernit:z memoria que ꝓseruat. Intellectꝰ ꝓconcipiens patri primo operāti comparat'.Ratio discernēs cōparat' filio:qui est sapiētia patris disponēs omnia in celo z in terra. Memoria conseruans comparatur spiritui sancto qui omnia bona corroborat z confirmat:sicut ista tria idem sunt in substantia cum aīa:sic z tres ꝑsone pater z filius z spiritus sanctus idem sunt in substantia.

n Coomnipotētes.vt in symbolo Athanasii:sed tamen nō tres oipotētes sed vnus omnipotens.

o Coeterni.Sed contra videtur in dicto symbolo vbi dicit:z tamē nō tres eterni.sed vnus eternꝰ.So.hic ponunt' adiectiue iste dictiones ibi autē substantiue.hec est differentia.hic designat ꝑsonas ibi eēntiā:sed tote persone coeterne sibi sunt z coequales.

p Simul ab initio tpis.vnde Salomon.qui manet ineternū creauit omnia simul.vnde i genesi.In principio creauit deus celum z terram:quod simul factum fuit ſz simul dici nō potuit.

q Hūanaz.quia prima die angelos creauit:z sexta die creauit hoies.

r Quasi cōmunē.i.mediaz inter angelicaz z mundanā vel cōmunē.i.vtriqz conformē qz in pluribus cōformat se cum angelis.s. in ratione z discretione z in multis cū inferioribus creaturis:quia sentimus cum illis z in pluribus aliis.

s Diabolus.diabolꝰ dicit a dia qō est duo z bolus qō est morsellus:quia duos bolos tantum de corpore z anima querit facere.Demones demon interpretatur scies z est arg.ex hac littera qꝫ ō bono procedat malū qō est falsum vt hic exponitur qz angelꝰ non habuit r̄medium sicut homo quia homo precauit per suggestionem:angelus per se sine alterius suggestione: vt dicit littera sequens.

t Creati sunt boni. Nūqd est idem de homine:videt qꝫ nō ꝓ hoc quod dicit apostolus.Eramus enim natura filii ire sicut z ceteri:a qꝫ nullus liberatur nisi per fidem.de cōſe.di.iiii.firmissime.dicas qꝫ homo ab initio bonus creatus fuit sicut z angeli z in charitate.vt de pe.di.ii.§.romanos.v. adam vero.z.c.sequēti.z.c.ꝑceps.videt' qꝫ homo creatus fuit ꝛmortal'. de conse.di.iiii.placuit igitur.versus fi.di.z auctas predicta sic debet intelligi. eramus enī natura filii ire.i.eramus debitores.i.digni pena eterna.ire.i.pene eterne.natura.i.inseparabili vicio.s.originali peccato.originale enī peccatum ita inheret humano generi sicut esset ei naturale:qz sicut natura nos nō deserit dū sumus:ita nec originale peccatum:sed tamen post baptismuz nō nocet.de conse.di.iiii.c.ii.

u Per se.i.ex proprio defectu.

x Suggestione.z iō magis puniēdꝰ est diabolus qꝫ ipse faciens.lxxxvi.dist. tāta.nec illud excusat diabolū si hō illud alias factur' esset.ff.de ser.cor.l.i.§ qui igitur.lz videret qꝫ ꝓ sola tantū hortatione nō debet teneri. non enim q exhortatur mādatoris opera fungit'.ff.de his qui no.infa.ob hec vba.in fi. nec id excusat hoiem qꝫ cōsilio alterius fecit qz debuit z potuit explorare apō semetipm:an expediret ei tale cōsiliū.ff.mā.l.ii.i fi.z si dubitabat potuit cōsulere peritiores q̄re imputat' alicui.ff.de iur.z fac.igno.l.regula.§.ii.z.ff.ō bo.pos.in bonoꝝ.in fi.z.xxxvii.di.§.vlt.io.

y Dispositiōem.hec fuit dispositio qz tria fuerūt tpa:tempus ante legē:z tēpus sub lege:z tempus gratie.In tpe ante legē habebāt hoies ius naturale quo regebāt':qō cōsistebat in his duobꝰ ꝑceptis contentis his versib⁹. Qō tibi vis fieri mihi fac:quod non tibi noli:sic potes in terris viuere iure poli. di.i.in prin.In tpe sub lege regebant' decalogo moysi dato a deo:z tūc contingebāt oia in figura q̄ cōpleta fuerunt tpe gratie quādo dei filius nos docuit ꝑcepta euāgelica quibus hodie regimur:in quo scripture fuerunt complete.z hic est ordo de quo hic dicit.

z A tota trinitate.hoc ideo dicit qz inſepabilia sunt opera trinitatis. de conſe.di.iii.c.vlt.in fi.z.xxviii.q.i.sic enī neqz.circa pn. per mediā colū. nec pōt filius a se facere quicqꝫ nisi quod viderit patrem facientē.de cōſe.di.v.saluator.in fi.

r Incarnatꝰ.hic explicatur primus articulus fidei.

o Una.hoc fuit figuratū in archa noe vbi fuit redemptio sanctorū ꝓ duas naturas quo ad opinionē z veritatem.

y Impassibilis.xxii.q.iiii.incōmutabilis:z habet' figura his versib⁹. Nil Jsaac patit':aries fit victima xp̄o. Nec deitas patit' cū moriat' hō. xxii.q. ii.§.abraam.z.c.sequen.

a Mortuus.hic explicat' tertius articulus fidei.

b Descendit ad inferos.quartus articulus.

c Resurrexit.v. Ascendit.vi. Venturus.vii.

d Nunc gestant.vnde apostolus:hoc mortale induet immortalitatem.

a Extra quam .xxiiii.q.i.quoniam vetus.

b Sacrificiū. de cōsc. di. ii. nec moyses. vnde dicit. Rex sedet in cena turba cinctus duodena. Sc tenet in manibus se cibat ipse cibus. dicit Augustin⁹: de carne beatem arie carnē accepit: ⁊ eandem carnem ad manducandū dedit ad salutē. de cōse. di. ii. accesserunt iudei. ⁊ hoc fuit significatum in persōa dauid: de quo dicitur ferebatur dauid manibus suis vt ibi dicitur. b.

c Sub speciebus panis. Ex causa statutum fuit vt in alia forma sumeret propter horrorem. vnde dicitur nisi quis manducaverit corpus meum ⁊ biberit sanguinem meum ⁊c. audito hoc verbo scandalizati sunt discipuli ⁊ dixerunt: durus est hic ꝫmo de cōse. di. ii. ꝑma. de hoc sacramento tradit. j. de celc. missa. cum marthe.

d Scōm claues. nota hic ꝙ non pōt conficere corpus xp̄i nisi fuerit ordinatus in forma ecclesie.

e Sacramētū vo batismi hic est secundus articulus q vltimo ponitur: ⁊ hic exprimitur forma baptismi quaz seruat ecclesia. de cōse. dis. iiii. firmissime. ⁊. j. de bapti. ⁊ eius effec. maiores.

f A quocunqz. a quocūqz ergo baptismus conferatur in forma ecclesie ratum est. vt. i. q. i. ꝙ quidam. ⁊ de cōse. di. iiii. a quodā. ⁊. c. romanos. xxiiii. q. i. §. sed istud.

g Coniugati. Nō ꝙ tres sunt ordines in ecclesia dei scilicet virgines continētes ⁊ coniugati. christus. n. pl⁹ amat virgines ꝙ alios: quia sponte tribuūt quod sibi nō fuerat imperatum. cōtinētes etiam plus deo placent ꝙ coniugati: quia non expedit hoi ad regna celestia tēdenti accipere vxorem. vt. xxxiii. q. v. tunc. saluabitur. ⁊ ea sūt in nostris officiis gratiora que cum liceret nō impendere tamen causa dilectionis impendimus. xxviii q. i. iam nunc.

h Damnamus. nō est generās. adiective tenet. i. nō generat Iz sit psona generās.

i Asserit. s. ioachim. Nō ille. s. petrus.

k Et qui plantat. s. pdicando. Et qui rigat baptizando. in epistola ad corinthcos.

l Vnū corpus. vnione charitatis ⁊ spiritu. de cōse. dis. iiii. queris a me.

m Vt sint. vnū. i. eiusdem voluntatis. Nos vnū scilicet vnione nature.

t Et hi tres vnū sūt. non natura eiusdez substātie sz cooperatiōe eiusdē mysterii: qz spūs p adoptiōem nos filios dei fecit: aq̄ fecit nos filios dei per ablutiōem baptismi: sanguis p redēptiōem gre.

u Nō est generās. i. non generat sed est psona generans.

x Neqz genita. nota ad intelligētiā psonarū in trinitate ꝙ nouz

Una uero est fideliuz uniuersalis ecclesia: extra[a] quam nullus omnino saluat in qua idē ipse sacerdos est sacrificiū[b] Jesus christus cuius corpus ⁊ sanguis in sacramento altaris sub speciebꝫ[c] panis ⁊ uini ueraciter continentur transubstantiatis pane in corpus: ⁊ uino i sanguinem potestate diuina: ut ad perficiendū mysterium unitatis accipiamus ipsi de suo quod accepit ipse de nostro: ⁊ hoc utiqz sacramentū nemo potest conficere nisi sacerdos qui rite fuerit ordinatus ꝫm[d] claues ecclesie quas ipse concessit apostolis eorumqz successoribus Jesus christ⁹. Sacramentū[e] uero baptismi quod ad dei inuocationē ⁊ individue trinitatis uidelicet patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti cōsecrat in aqua: tā paruulis quā adultis i forma ecclesie a[f] quocūqz rite collatum proficit ad salutem: ⁊ si post susceptionē baptismi quisquā prolapsus fuerit in peccatū per ueram pōt semper penitentiam reparari. Non solū autē virgines ⁊ continētes ueruz etiaz cōiugati[g] per rectaz fidem ⁊ operationē bonā placētes deo ad eternā merent beatitudinē peruenire. Idem in eodem.

Damnamus ergo ⁊ reprobamus[h] libellū seu tractatū quē abbas ioachī edidit contra magistrū petrū lombardū de unitate seu essentia trinitatis appellans ipsum hereticū ⁊ insanum p eo ꝙ in suis dixit sententijs quoniā quedā summa res est pater et filius ⁊ spiritus sanctus: ⁊ illa non[i] est generans neqz genita nec procedens: unde asserit[k] ꝙ ille non tā trinitatē quā quaternitatē astruebat in deo: uidelicet tres psonas ⁊ illā cōmunez essentiā quasi quartā manifeste protestans ꝙ nulla res est que sit pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus: nec est essentia nec substātia nec natura quāuis concedat ꝙ pater ⁊ filius ⁊ spiritus santus sunt una essentia una substantia unaqz natura: uerum unitatē huiusmodi nō ueram ⁊ ꝓpriam sed quasi collectiuā ⁊ similitudinariā esse fatet

quēadmodū dicuntur multi homines unus populus: ⁊ multi fideles una ecclesia: iuxta illud: multitudinis credentium erat cor unuz ⁊ anima una ⁊ qui adheret deo unus spiritus est cum illo. Jtez ille qui plātat[k] ⁊ qui rigat unum sunt ⁊ omnes unum corpus sumus in christo. Rursus in libro regū. Populus meus ⁊ popul⁹ tuus unū sūt. Ad banc aūt suā sententiā abstruendā illud potissimum uerbum inducit quod christus de fidelibus inquit i euāgelio: uolo pater ut sint unū[m] in nobis sicut ⁊ nos unum sumus: ut sint consumati in unū: non[n] enim ut ait: fideles christi sunt unum. i. quedam una res que cōmunis sit omnib⁹: sed hoc modo sūt unū. i. una ecclesia, ꝓpter catholice fidei unitatē: ⁊ tandem unū regnū propter unionē indissolubilis charitatis: quēadmodū in canonica Johannis apostoli epistola legit: quia tres sunt qui testimoniū dant in celo: pater[o] ⁊ filius ⁊ spūs sanctus: ⁊ hi tres[p] unū sūt. statimqz subiūgit ⁊ tres sunt qui testimoniū dāt i terra[q] spiritus[r] aqua ⁊ sanguis[s]: ⁊ hi tres[t] unū sunt: sicut in quibusdā codicibus inuenit. Nos autez sacro approbāte cōcilio credim⁹ ⁊ ꝓfitemur cū petro: ꝙ una quedaz sūma res est incōprehēsibilis quidē ⁊ ineffabilis que ueraciter est pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanct⁹ tres simul psone ac sigillatiz quelibet earūdez ⁊ ideo in deo solūmō trinitas[u] ē nō quaternitas: quia quelibz triū personarū: est illa res uidelicet substātia essētia seu natura diuina que solū est uniuersoꝝ principiū: preter quod aliud inuenire non pōt: ⁊ illa res non est generās[x] nec genita[y] nec ꝓcedens: sed est pater qui generat: ⁊ filius qui gignitur: ⁊ spūs sanctus qui ꝓcedit: ut distinctiōes sint in psonis ⁊ unitas in natura[z]. Iz igit alius sit pater[3] alius filius alius spūs sāctus: nō tñ aliud Iz id qd est pater ⁊ filius ⁊ spūs sāct⁹ idē omnino ut ꝫm orthodoxā[a] ⁊ catholicā fidē cōsubstātiales esse credāt ꝓ. n. ab eterno filiū generādo suā

quedam sunt cēntialia: quedam psonalia: quedā notionalia. Cēntialia sunt q̄ in singulari numero dicūtur congrue de tribus personis sigillatim: vt deus bon⁹ deus iste⁹ eternus oipotēs ⁊ similia. i plurali vero numero incongrue dicūt: iuxta illō Athanasii: ⁊ nō tres dii Iz vn⁹ ē deus. Personalia sūt q̄ supponūt psonā ⁊ in singulari numero tantuz vt pater ⁊ filius ⁊ spūssanct⁹. Notionalia sunt que notant distinctionez in psonis: vt generās generata ⁊ ꝓcedēs. Jsta notionalia cum veniūt adiective dicūtur tātum o psonis ⁊ nō o cēntia: Iz quādo tenēt substātiue tūc dicūt tā de cēntia q̄ de psōis vnō hec ꝓpositio simpliciter ē va: pr ē generāl sine hec dictio generās teneat adiective sive substātiue. Si āt dicat substātia diuina ē generās si hec dictio generās teneat adiective falsa ē: quia vellet nōre distinctiōez i diuina cēntia. si teneat substātiue va ē: qr tūc ē sensus: substātia diuina est generans. i. psōa q̄ generat vnde noia ista generās genita ⁊ procedēs adiūcta nominib⁹ psonarum distinctiōez notāt psonarū: iūcta vo cū noibus ist substantia natura seu cēntia diuina tenētur substantiue ⁊ notant cēntiā tantum.

y Natura. hec ē illa summa res quam dixit magister. p.

z Alius pater alius filius. disiunctiua sive partitiua noia: vt vn⁹ aliquis alius duo ⁊ similia aliquādo significāt cēntiam aliquādo nō. Noia partitiua iuncta cū noibus psonalibus ⁊ nō cēntialibus in masculino ⁊ femio genere notāt distinctiōem in psōis. pater est vnus: filius est alius: pater ⁊ filius sunt duo. Juncta vero noibus cēntialib⁹ ita ꝙ eis innitant: cēntiam notāt: vt pater est vn⁹ deus: pater ⁊ fili⁹ sunt vna cēntia. Jn neutro vero genere tantū cēntiaz notāt pater ⁊ filius sunt vnū. i. vna res. ⁊ iō optime dicit alius pater ali⁹ filius. i. alia est psona patris ⁊ alia psona filii: non tamē aliud: imo idem sunt in substātia. vt iam patet.

a Orthodoxā. i. rectā. ab orthos qō est rectū ⁊ doxa qō ē scriptura quasi recta scriptura.

a Ei dedit. vnō aug. nihil hz filius qō nō noscēdo a pre accepit.
b Simplex. oīno. de hoc dicas. ut. s. c. pri.
c Procedēs. s. per inspirationē. de con. di. vl. c. pe. in fi.
d Cū g vītas. dicit respōdēdo auēti predicte volo pī etc. et eā exponit quā inducebat p se ioachī et exponit qualr itelligat hoc vbū vnū. z p hs etiā aliis auctib9 respōdet.
e Grat. in cuāgelio ioannis.
f Unū i nobis. i. vniti nobis vniōe spiritus.
g Unū sum9. hic i alia significatiōe accipit hs nomen vnū. i. vniōe subie. seu nature. et. j. sequitur.
b In grā. i. p grāz
i Florētio mōasterio. nō qz si auctor reprobat eius scripta sūt rprobāda. j. de bē. frnitatis. imo z si bōa essent reprobarent rōe auctōis: qz nō lz ei hs facē. xcvi. di sti. bene qdē. h vō lz auctor nō reprobet qz cōfitet se bnare fidē catholicam tamē scripta sua qz malā hēbāt sniam reprobant
k Corrigenda. et tō qz patus fuit corrigi z se cōrexit ut segf nō dz dici hēticus lz quādoqz erraret i fide. xxiiii. q. i. hec é fides. z q. iii. dixit aplus.
l Anonū. generaliū. s. qz quidā canones sūt psonales qdā locales. lxiii. di. cū longe. j. de elect. nihil quidā causales: qdā tpales. vt. xxix. di. sciendū.
m Statuta. nō abrogata vel pōriuz canonē vl p cōsuetudinē: illa. n. fuāda non sunt. xxvi. di. c. i. z. xxxvi. q. vlti. et dic statuta continentia precepta vel phibitiōes alias si de cōcilio loquerētur nō obligarēt. xiiii. q. i. quod recipitur. iiii. vi. §. hec z si legibus.
n Custodiāt. i. q. vii. si quis oēm. xix. di. si romanozū. z. j. e. c. vlti.
o Ab oībus. sic z leges ab oībus sunt fuāde. vt. C. de legi. z cōsti. l. leges. C. de iur. z fac. ig. cōstitutiones. z dic ab oībus. s. subditis. nā papa z ipator legibus nō cōstringunt. ff. de legi. pnceps. z. xix q. iii. cūcta. tamē legib9 se velle viuere pfitent. C. de legi. digna vox z. C. de test. ex iperfecto. z. ff. de leg. iii. ex iperfecto. z inst. q. mo. testa. infir. §. vl. z. ii. q. vii. nos si incōpetenter.
p In actionibus. s. ciuilibus.
q In iudiciis. s. crimialibus. qz iudiciuz aliud crimiale aliud ciuile. j. qui fi. sint le. p venerabilē. nec é necesse pponere actionē. j. de iudi. dilecti. si quis amē pponit ineptā succumbit. sz aptā pōt postea ppōere. vt. j. de iudi. examiata. vbi de hoc.
r Suo sensu. s. malo. z é si. iii. q. ix. pura. z. j. c. ne initaris. quādoqz .n. suo sēsu vti dz iudex i iudicādo, pe accepto vocablo. ff. de arb. qlē. et i aut. de iureiu. qō p. ab his qui admistra. reci. circa pn. col. ii. z. j. de renun. i presentia. dū tamē hz leges z iura pnūciet. i auē. de iudi. §. qz vo. ver. ois iudex. alias é. §. col. vi. z in auē. de defen. ciui. §. iussu. col. iii. z. iii. q. vii. iudicet. z. xx. di. de libel. z. xxxvii. di. relatū. z insti. de offi. iudi. i pri. z. C. de sen. z iter. om. iudi. nemo.
s Cognoscētes. culpa. qz qō legitie factū é penā nō mereb. C. ō adulte. gracchus. z petā suos debēt tenere auctores. C. de penis. l. sancimus. z. j. de his que fi. a ma. parte. c. quesiuit. z. j. de sē. ex. romana. in fi. et ita est hic ar. expressiuz qz nemo pōt iure suo si

substātiaz ei dedit iuxta quod ipse testat: pater quod dedit mihi maius omnibus é: ac dici nō potest qz partem substātie sue illi dederit et partem ipse sibi retinuerit: cuz substātia patris indiuisibilis sit: utpote simplex omnino: sz nec dici pōt qz pater in filiuz transtulerit suam substātiam generando quasi sic dederit eaz filio qz nō retinuerit ipsā sibi: alioquin desijsset eē substātia Pater ergo qz sine ulla diminutione filius nascendo substantiam patris accepit: z ita pr z fili9 habent eādem substantiam: z sic eadē res est pater z filius necnō z spiritus sāctus ab utroqz procedēs. Cum ergo ueritas, p fidelib9 suis orat ad patrem: uolo iquiēs ut ipsi sint unum in nobis: sicut z nos unum sumus: hoc nomē unum pro fidelibus quidem accipit: ut intelligat unio charitatis i gratia. pro personis uero diuinis ut attēdat idem / tiratis unitas i natura quēadmodū alibi ueritas ait: estote pfecti sicut z pater uester celestis perfect9 est: ac si diceret manifesti9: estote perfecti perfectiōe gratie: sicut pater uester celestis perfect9 ē perfectione nature utraqz uidelicet suo modo: quia iter creatorem z creaturā non potest tanta similitudo notari quin iter eos maior sit dissimilitudo notāda. Siquis igitur sentētiā uel doctrinaz prefati ioachiz i hac parte defēdere uel approbare presumpserit tāquā heretic9 ab omnibus euitet: in nullo tamē propter hoc florētino monasterio cui ipse ioachim extitit istitutor uolumus derogari: quoniā ibi z regularis ē istitutio z obseruātia salutaris: maxime cuz ipse ioachim omnia scripta sua nobis assignari mādauerit apostolice sedis iudicio approbā da seu etiā corrigēda dictans epistolā quā ppria manu subscripsit: in qua firmiter pfitetur se illaz fidē tenere quaz romana tenet ecclesia que disponēte domino cunctorum fideliuz mater est z magistra. Re probamus etiā z pdēnam9 peruersissimuz dogma impij amalritij: cuius mētem sic pater mendacij excecauit ut eius doctrina nō tā hereticā quā īsana sit cēsēda.

De constitutionibs.

Ex concillio meldēsi.

Canonū statuta ab oībus custodiātur: z nemo in actiōibus uel iudicijs ecclesiasticis suo sensu sed eoruz auctoritate ducat.

Reg. in registro.

Ognoscentes: z infra. Rē que culpa caret in dānum uocari nō cōuenit. Quotiēs uero nouuz quid statuitur: ita solet futuris formaz imponere: ut dispē / dijs preterita nō comendet ne detrimentum ante prohibitōem post sint ignorātes icurrere: quod eos postmodum dignuz est uexitos sustinere. Augustinus super illud epistole ad hebreos.

Trāslato sacerdotio necesse est ut legis trāslatio fiat quia enim simul z ab eodē z sub eadez sponsiōe utraqz data sūt: quod de uno dicitur necesse est ut de altero itelligatur.

Nō dē sup epistola ad roma. Am concupiscentiam ne / eodē et sub eadē promissiōe. z ideo simul seruanda: quia quod de vno dicit necesse est de altero intelligi.

Trāslato i petrū. s. p illa vba. pasce oues meas. j. de elec. significasti. vel ſm alios p illa vba ite docete tē. de cōse. di. iiii. ppe. trāslata est g lex z ita legis obseruatio nō est apud iudeos: sz apud petruz z suos successores. z qz trāslatū fuit sacerdotiū a christo i petrum. pbat. xxi. di. in nouo.

t Futuris. sic. g cōstitutio respicit tātū futura z nō p terita. vt. j. e. c. vlti. vbi dicemus de hoc.
u Bispēdiis. i. dānis siue retractationibus.
x Cōmendet. i. puniat.
y Prohibitiōem. ar. nemi nē ligari cōstitutōe anteqz ad ipm pueniat. vt. xxxii. q iiii. dixit sara. z. lxxii. di. p posuisti. ar. ō. xvi. di. qō. di citis. sz nō é ō. qz exq publice, pmulgata é z publicata oēs tenētur ad ipsi9 obseruātiā. et oēs ligat post duos mēses a publicatōis tpe ela psos. in auē. vt facte noue consti. circa prin. col. v. j. ō scen. excō. nouerit. j. ne cle. vel mo. nō magno. z. c. sup specula. nec é necē ut singulozū auri b9 inculcet. vt i. d c. qz dicitis. et. j. de postu. pla. ad hec. nisi, pbaret se eē prouicia tūc fuisse vel aliaſ ipeditū. arg. est expressū. j. qui ma. ac. pos. cū in tua.
5 Translato. sacerdotio de moyse in christo ō christo in petrū. quidaz breiz lz facti eēnt christiāi legē tamē seruare volebāt q dicebat sabbatū custodiri et circōcisionē eē seruandā que hodie ad lram seruari nō debet. hos reprehendit apostolus dicens qz postqz sacerdotiū translatū est ad christianos: necesse é vt legis trāslatio fiat. et aug. super illo loco probat qz hs facē nō debēt. qz lex et sacerdotiū simul data fuerūt. et

Jn vi. casib9 pōt aliqs iure suo sine culpa sua. vnde ver. Pauptas odiū vicium fauor z scelus ordo. Personas spoliāt et loca iure suo ista notāt in. c. renouātes. z. j. de pūilegiis. antiq. vbi de hoc.

sces. Aug. exponit hic vba illa apostoli. nã concupiscentiã nesciebã dicens q̃ hoc elegit apostolus.

a Nesciebã. cc peccatũ cõcupiscẽ: vel tã graue ꝺm aliã expositionẽ. aplus antecp̃ vidisset legẽ nõ credebat cc peccatũ cõcupiscẽ rẽ alteri⁹: sz postq̃ intenit in lege nõ cõcupisces credit cc peccatũ. vba sũt aug. vsqz i fine.

b Hoc. n. s. nesciẽ cõcupiscẽtiã vel remouẽdã a se. vl' hoc. i. peccatũ. ita exponit aug. si intelligas de concupia carnis tãtũ: falsũ esset cũ aplus hẽret cõcupiaz stimulũ carnis. vnõ dixit. video illã legẽ repugnãtẽ legi mẽtis mee captiuãtẽ me in cõpe peccati. xxxii. q. v. si paulus.

c Gnãle. s. viciũ cõcupiscẽtie qõ ẽ gnãle ad oia vicia.

d Unde oia mala. arg. q̃ vno ꝓhibito oia ꝓhibent q̃ sequũt ex illo. xiii. q. v. penale. ꝛ. iiii. di. deniqz. ꝛ. j. ò fi. istr. int dilectos. ad fi. C. de re. alie. nõ alienã. l. vlt. ꝛ C. de legi. nõ dubiũ.

e Oriũt'. i. oriri possũt. et cõꝓhẽdit gnã singulorũ et nõ singula generũ. i. nõ est aliqõ gen⁹ mali q̃ q̃ndoqz nõ possit oriri ex cõcupia. ꝛ sic itelligit'. xlvii. di. bono rũ. vbi dz q̃ cupiditas ẽ radix oĩm malorũ. vbi silr cõꝓhẽdit gnã singulorũ ꝛ nõ singula generũ. ꝛ de pe. di. ii. qz radix. ꝛ eodẽ mõ itell'r illud qõ dicit ipator q̃ auaritia ẽ mr oĩm malorũ. i auctẽ. vt udi. si. q̃. suf. §. cogitatio. vsus fi. col. ii. ꝛ ex ls generali vicio ꝓcupiscẽtia oia mala. i. septẽ ꝑncipalia vicia possũt oriri. s. superbia ira inidia accidia auaritia gula luxuria. ꝛ iõ dicẽ aug. cũ aplo. q̃ bõa sit lex q̃ dũ hoc cc. nõ tamẽ ꝓpls singula vicia cuiuslibet generis vtputa iterficẽ hoiem: piuriũ: ꝛ similia oriunt' ex cõcupiscẽtia. vel expõe q̃ dixi oriunt'. i. orta sunt presens ꝑ ꝑterito. ita exponit'. ff. de v. sig. vbũ erit. ꝓ concupiscẽtiã. n. ꝑmi parẽtis oia mala orta sunt. si. n. nõ cõcupiuisset nõ peccauissem⁹. v. di. ad eius vero cõcubituz. in fi. vnde greg. caro nos leta traxit ad culpã afflicta, reduxit ad veniã: et sic nõ ẽ necesse cõprehẽdere genera singulorum. cc.

f Lex. i. cõstitõ. vt i ꝑn. decre. lex ẽ ꝓstitõ. di. i. ꝛ di. ii. c. i. ꝛ sic facit ad titulum

g Bũ ls ꝓhibet. s. gnãle viciũ concupiscentie qõ ẽ generale ad oia vicia.

h Ne initaris. i ꝓbol' salamõis ponunt vba ista. fili mi habe fiduciã i domino ex toto corde tuo: ne initaris prudẽtie tue: ne sis sapiẽs apud temetipsuz. hiero. exponit h ꝑticulã illã ne initaris prudẽtie tue cc.

i Prudẽtie tue. vba sunt hieroni. vsqz in finem.

k Prudentie sue. in malo. ꝛ ẽ si. viii. q. i. sciendum. et. iii. q. ix. pura. ꝛ s. co. ti. canonum.

l Decretis. i. constitutionibus. ꝛ ita ptinet ad titulum.

m Preponit. nõ ergo sunt postponẽda decreta q̃ hiero. ita cõmendat. qõ etiam fieri non debet. xxxvi. di. relatum.

n Um oẽs. cõstitutũ. sz nõne cãonici isti trecẽ. poterãt hec ꝛ alia statuẽ aliis irregsitis etiã i preiudiciũ successorũz cum istõ videret' esse ius cõe: q̃ absentes nihil peipiãt. j. de cle. nõ re. iter q̃ttuor. ꝛ. c. vl. j. de ap. puenit. fact⁹ est. sz hoc iõ nõ valuit. qz i preiudiciũ aliorũz ꝛ malo zelo ꝛ ꝓ cõsuetudinem eccl'ie ls fecerunt. j. e. ti. ex pte. ꝛ trãsgressor cõsuetudis vt trãsgressor legis puniẽdus ẽ. xi. di. in his. ꝛ statutũ siue cõstitutio dz eẽ iusta ꝛ bõesta ꝛ cõis oib⁹. iiii. di. erit autẽ. et q̃ cõstitutio ista nõ erat gnãl' nec cõis oib⁹ iõ nõ valuit cc. ꝛ cum ipi canonici itelligãt q̃si vnũ corpus ꝛ idẽ collegiũ nõ dz on plici iure censeri. xii. q. ii. cognonim⁹. ꝛ. j. de decl. cum i tua. ꝛ incõueniẽs aliud sequeret' q̃ successores minus hẽrent q̃ ꝓdecessores. et sic nõ eẽt vã successio in ius alterius. ff. de re. iu. hẽditas. ꝛ. ff. de acgr. pos. cum hẽdes. ista cõstitutio nõ valuit: qz sine cõsensu epi facta fuit. j. de cõsue. cum cõsuetudinis. circa fi. ar. ff. de col. l. vl. vbi fit collatio bonorum natis: sed nõ illis qui sunt nasciturí. sz nungd ẽ verũ generalr q̃ maior ps ca. facit totũ ca. facere intelligit'. qõ vz. j. de his q̃ fi. a ma. p. c. cũ i cũctis. dicas q̃ si aligd ẽ cõe plurib⁹ nõ vt collegiatis sz vt singul'. qõ fit a maiori pte illorũ nihil valet nisi oẽs cõsentiant. ff. de ser. ru. pre. ꝑ fundum. nisi rẽ concedãt i naturalẽ vsũ qõ põt facere vnus etiã inuitis sociis ꝛ ꝓdicẽtib⁹. isti. de re. di. §. religiosuz.

sciebam⁸ ꝛc. hoc⁹ enĩ elegit apostolus generale⁶ unde⁸ oia mala oriũtur⁶. bona est ergo lex⁷: que dum⁸ hoc ꝓhibet omnia mala ꝓhibet. ¶ Hiero. in parab.

Ne initaris⁹ prudẽtie¹ tue: prudẽtie¹ sue innitit': qui ea que sibi agenda uel dicenda uidentur: patrum decretis¹ preponit¹ᵐ ¶ Innocen. iij. senoñ. archiepiscopo ꝛ episcopo trecẽsi.

Cuz omnes ꝛ infra. Ad audiẽtiã ap. nostre peruenit q̃ trecẽsi. canonici nouũ fecerunt in trecẽsi. ecclesia constitutuz⁹ ut eis tuz in presentia quã in absẽtia reddit⁹ suos ex integro percepturis: qui ĩ eadẽ ecclesia post illaz ꝓstitutionẽ fuerunt uel de cetero fuerint instituti redditus in absentia nõ percipiant: sed tunc solum cum fuerint residentes: cum secũdũ trecẽsi. ecclesie consuetudinẽ oẽs i hoc consueuerunt esse pares. Statuerũt etiam ut cuz singulis prebẽdis annexe sint uinee ipsis suas duz uixerint possidentibus: uinee decedẽtium ad successores nõ trãseant: sed prouentus earuz inter singulos diuidantur. Cum igitur q̃ quisq̃ⁿ iuris in alterum statuit: ipse debeat uti eo: ꝛ sapiẽtis dicat auctoritas: patere⁹ legem quã tu ipse tuleris. ¶⁹. qua antiquos canonicos iunioribus ꝛ iuniores in perceptiõe fructuum tam prebendarũ quã uinearũ coequetis⁹ antiquis secũdũ priorez consuetudinez⁵ usqz ad tẽpus predicte constitutionis seruataz: uel secũdũ rationabilẽ istituti onem in posterum obseruandũ.

Idem tridentino episcopo. Uel ecclesiarũ: ꝛ infra. Sane peruenit ad audientiã nostram: q̃ ciues teruisini ꝓstituerũt⁸ ut si quis ad se inopiam⁴ uergere se probabiliter allegauerit: alienãdi¹¹ feudum quod ab ecclesia uel alijs tenet: liberã bẽat facultatem: ꝛ infra. Uolẽtes igitur ecclesiarũ idẽnitati cõsulere constitutionẽ huiusmodi et uenditiones feudorũz ecclesiasticorum factas sine legitimo ecclesiasticarũ ꝓsonaruz assensu⁵ uires decernimus nõ habere. ¶ Item.

Cuz accessissent ad ap. sedẽ archi. tulleñ. ꝛ. ¶. tulleñ. capituli ꝑcurator archi. ꝓposuit me⁷ morat⁹ q̃ cũ oli quidã tulleneñ. canõici nostrís auríb⁹ ĩtimassẽt q̃ primiceriatus in tulleñ. ecclesia tãto tpe uacauisset⁵ q̃ ad man⁹ nostras illius personat⁹ eẽt donatio deuoluta: ꝛ infra. Fuit insup ex pte ca. allegatũ: q̃ de cõi assẽsu canonicoruz tulleñ. fuerit ꝓstitutũ ne primiceriat⁹ dignitas esset ulteri⁹ ĩ ecclesia memorata ĩter canõicos ipsos primiceriat⁹, puẽtib⁹ ꝛ possessoib⁹ distributís: ꝛ infra. ¶ Propter quod

o Qõ quisq̃. ff. qõ quisq̃ iur. l. i. ꝛ di. i. ꝑi. decretoꝝ

p Patere legẽ. di cit aug. talis sũ inscriptis aliorũ quales volo cẽ intellectores meorũ. ix. di. neq̃ quorũlibz nec debẽt aliis legẽ ponere quam ipi negligũt obseruar. j. ò pbẽ. ꝑ illorum.

q Coequetis. sic g̃ oẽs pares debẽt cẽ i beneficiis. j. e. cũ. ¶. de hac mã nõ. j. de mai. ꝛ obstatuimus.

r Consuetudinẽ nõ ħ ar. op. q̃ i absentia põt gs ꝑcipẽ beneficiũ sine pctõ si cõsuetudo sit. sec⁹ est de iure cõi. vt. j. de cle. nõ resi. qz nõnulli. et c. relatum.

s Ue i ecclia-rũ. cõstituerũt. qõ eis licuit tã iure fori q̃ iure poli. ꝛ vocar' ius ciuile. qõ quisq̃ popul⁹ sibi cõstituit. isti. de iu. nãli. §. i. ꝛ di sti. i. ius ciuile. sed ex hoc statuto nullũ preiudiciũ ecclesie gnãtur vt ħ. ꝛ. xcvi. di. bene gdẽ. etiã si i vtilitatẽ eccl'ie redũdaret si auctoritas pape nõ intuẽiret. ut i. c. bene gdem. ꝛ. j. c. ecclesia sancte marie. et. x. di. c. i. ꝛ. j. de sen. ꝛ re iudi. cuz cãm.

t Ad inopiã. si culpa sua eget. indignũ ẽ ei subuẽiri. ff. depositi. bona fides. ar. op. ad hoc. lxxxvi. di. nõ satis. vl' si suo vicio icidit i egestatẽ. et ẽ si. j. de cõsue. ex parte.

u Alienãdi. qui feuduz alienat cadit a iure feudi: et dominus illõ alii concedẽ põt. j. de feu. c. ii. et in li. feudorũz cõsti. si clientulus. sz alii i feuduz dare põt. vt in dicta cõsti. si cliẽtulus. ꝛ in cõsti. lothariũ ipialis. nec feudũ dari põt i dotẽ. j. de do. inꝛ vi. et vx. nup. nec vsuari⁹ põt vsuz vẽdere irregsito domio. vt insti. de vsu ꝛ ha. i ꝑn. nec emphiteota põt vẽdẽ meliorationes suas domio irregsito. qõ si fecerit dominus illud põt reuocare. C. de iure ẽphi. l. vlt. j. de locat. potuit: sz facta denunciatõe domio si dixerit se nolle emere. vel si a denunciatiõe duorũ mẽsiuz spacium sit elapsum põt vẽdẽ cui vult dũmõ nõ vẽdat psonis ꝓhibitis. j. de loca. ꝛ cõduc. potuit. decre. greg. ẽ in ꝑdicta. l. renunciare autẽ feudo vasallus nõ põt inuito domino. cuz eius fauore introductum sit ut vasallum hẽat. ar. C. de ac. ꝛ ob. sicut in initio. ar. ꝛ. ff. de ope. lib. interdum.

x Personarũ assensu. nõ tamẽ sufficẽt⁹ oĩm cõsensus ls cãu quia aliẽatio facta de cõsensu oĩuz circa formã debitã nulla ẽ. xii. q. ii. si ne exceptõe. ꝛ. x. q. ii. hoc ius porrectuz. et. C. de sacrosã. ec. auct. iubem⁹. i fi. j. de re. ec. nõ alie. duduz. sed si cõis forma seruata esset teneret vẽditio. j. de his q̃ fi. a pre. sine cõsen. ca. cum nos. sed si lesa eẽt ecclesia restituitur in integrum. j. de in inte. resti. requisiuit. et. j. de emp. ꝛ vẽ. cum dilecti.

y Um accessissent. vacauisset. nulla iusta cã impediẽte. al's non curreret tẽpus. j. de cõcess. prebẽ. uel ec. non va. qz diuersitatem ar. ad hoc. xxviii. di. de siracusane. ꝛ. ii. q. vi. ãtiquoruz. §. ad hoc. ꝛ si papa interdicat aliquib⁹ ne eligãt sine suo mãdato speciali tempus statutuz. s. trium mẽsium a canone eis currit nisi infra id tempus postulauerint licẽtiã eligẽdi. j. de elec. c. vlti. grego.

a Statuisse.ac ipsuꝫ statutuꝫ ꝑ sedē apostolicā cōfirmatū fuerat
b Cōfirmatuꝫ.ſꝫ nunqd cānonici ꝑ se possunt minuere p̄bādas vl̄ dignitates tollere sine licētia domini pape: vī q̄ nō: q̄ nec augere possunt. j. de cōsue. cum olim. et de vi. et ho. cle. quoniā ut ait. xxii di. c. i. q̄ honō ecclie potiꝰ dꝫ augēi q̄ mini. j. e. ex pte. ubiē exp̄ssū q̄ nō ē. de cōse. di. i. vasa. ꝛ. j. de v̄. sig. c. vl. ꝛ q̄ tpibꝰ nr̄is potiꝰ addi cupius q̄ minui. xxv. q. i. q̄ ad ppetuā. ꝛ. q. ii. q̄cūqꝫ. vnde nec eps pōt obmittēr qui statuat archi-p̄sbiterū. j. ō of. ar chiep̄. c. vlt. q̄ſi ipse solus sufficiat. j. ō offi. archiep̄. c. vl. ꝛ melius ē q̄lēcunqꝫ eligē q̄ ordinē ple nuꝫ nō eē. ff. de de cu. l. gnālit. §. pen. ad hoc dixit io. q̄ ex cā possūt minu re. vt. j. de iſti. c. i. ꝛ c. auctoritate. ꝛ. j. e c. pri. ꝛ de auctoritate epi. vt. xxi. di. in nouo testō. ꝛ q̄ possunt vnā di-gnitatē tollere vel diminuere vl̄ mu-tare p̄bēdas. ꝓbatur. xvi. q. i. p̄cipimus. ꝛ. j. de excess. p̄la. sicut vnire. et ff. cōia p̄. si qſ duaſ §. i. ꝛ. ff. de ne. ge. cū alicui. j. de p̄bē. vacāte. ꝛ. lxiii. di. §. v̄m. ꝛ. lxviii di. quorū vices. et. c. cor episcopi. ꝛ in preō. decre. ho. j. e. ex parte vbi dicit licꝫ non sint eius redditus diminuti: et ita vī q̄ potuisset diminuti. io. sed verī credo q̄ non possint sine auctoritate pape. nec quādoqꝫ i fraudē hec facerēt ꝛ cām subiicerēt cum non cēt. ꝛ hoc idē dicit de consensu epi. ar. op. j. de v̄. sig. c. vl. qō ꝑ inutile fuit h ꝑfirmauit auctoritas domini pape ex certa sciā. ar. xvi. q. i. c. vl. sic et daſ actio ex nudo pacto si iuuet auctoritate legis vel p̄cipis. ff de pac. l. legitia. vel tene ut dixit io. q̄ possūt iusta ex cā alias non ar. j. c. prox. ver. nisi in tātū. a ꝺrio. dignitatē tamē nō credo q̄ pos sint creare vel supp̄mere sine auctoritate pape ut h dic. nec dimi-nuere numerū iuramēto firmātū. cui ꝑfirmatio se. app. accesserit hmōi clausula adiecta. ſ. q̄ si secus fieret nō valēt. j. de p̄bē. dilecto a contrario. ℳō q̄ confirmatio siue constitutio domini pape va-let ut cōfirmet ifirmū. ii. q. i. i p̄mis. ꝛ. iii. q. vi. hoc qppe. ℭōfirmet etiā ꝛ supplet defectū solēnitatis obmisse. j. ō trāsac. c. i. Jtē valet ut de beneficio illo qō ex certa sciētia cōfirmaſ postea directe an licite sit acqsitū an nō sine nouo mādato nō cognoscaſ. j. ō cōfir. vti. vl̄ iuti. c. ii. si vō sub hac forma cōfirmat. ſ. cōfirmam⁹ sic iuste possides. talꝫ ꝑfirmatio modicū opaſ vl̄ nihil. j. ō cōfir. vti. vl̄ iuti. c. i. de q̄ cōfirmatōe hēs. j. de cōcess. p̄bē. ꝛ ec. nō va. q̄ diuersitatez.

c Contrauenerit. vī q̄ p̄uilegiū vnico actu pdaſ. ut h. ꝛ. j. c. pxi. j. de p̄bē. c. p̄illoꝝ. et. xi. q. iii. p̄uilegiū. C. ō iur. do. ipe. l. ii. et. iiii. et. C. ō his q̄ p me. iu. nō ap. is q. ꝛ. C. de pac. iter em. ꝛ vē. cōmisso rie. ar. ℌ delictuꝫ psone ꝛc. xvi. q. vi. si epm. j. de ar. cuꝫ tpe. j. ō p̄ui. accedētibus. ꝛ. c. si de terra. vin. distiguit aut daſ p̄uilegiuꝫ ad faci enduꝫ aut ad nō faciēduꝫ. si daſ ad faciēdū ꝛ is q̄ ipetrauit spacio x. ānoruꝫ nō vtiſ eo: pdit illud. ff. de nun. l. i. si vō daſ ad nō facien-dum. si pa reseruauit sibi aligd iuris i eo: nō pōt tali p̄uilegio renū ciari expresse. j. de arbi. cū tpe. ſꝫ si nihil sibi reseruauit: puta q̄ de dit p̄uilegiuꝫ de nō dādis decimis: tunc nō pdiſ nisi legitio tpe. ſ. si. xl. ānorum spacio fecerit ℌ p̄uilegium decias soluēdo. j. ō p̄uil. accedētibꝰ. ꝛ. c. si ō terra. ꝛ. vii. q. i. q̄ periculoſuꝫ: ſꝫ ibi suffiſ q̄ semel renunciet circa beneficia si daſ ad excipiēduꝫ q̄ ppetuuꝫ est: q̄ q̄ tpalia sunt ad agēduꝫ. ppetua sunt ad accipiēdum. ff. de do. excep pure. §. vl. qō ē vīm si neō agat: ſꝫ si agat ꝛ nō excipiſ ℌ agētē pdiſ p̄uilegiuꝫ. ff. ō p̄cu. pōpo. §. ratihabitio. et. ff. ō cōdi. ide. si is q̄. io. dixit q̄ si ille q̄ ipetrauit p̄uilegiuꝫ directe obuiat p̄uilegio pdit il-lud vnico actu tātuꝫ. ut h. ꝛ. j. c. px. ꝛ. j. ō p̄bē. p illoruꝫ. secus si nō seruat illud: vl̄ si nō tuet se illo. tunc. n. pdiſ legitio tpe. j. de p̄ui. ac cedētibꝰ. ꝛ. c. si de terra. magis enī deligt q̄ directe vēit ℌ p̄uilegiū q̄ ille q̄ nō vtiſ illo arg. ad hoc. lxxxiiii. di. q̄squis. ꝛ. j. de sentē. ex. cōtingit. ii. Alii distiguunt an p̄uilegiuꝫ sit oneroſuꝫ et tunc vnico actu tolliſ: an sit fauorabile ꝛ tunc nō pdiſ vnico actu. t. melius vī dicere si p̄uilegiū datuꝫ ē fauore p̄sōe seu p̄sonaruꝫ q̄le fuit h ꝛ in silib⁹ cōcor. pdiſ vnico actu si datuꝫ ē fauore ecclie siue intuitu re ligiōis ut sūt p̄uilegia de nō soluēdis decimis et cōsimilib⁹ nō tolliſ nisi legitio tpe ut dictū ē. ℳeli⁹ vī dicēdū q̄ sicut sūt diuersa p̄uilegia i diuer-sis casib⁹ cōcessa q̄libet p̄uilegiū locū hēat i suo cāu. sicut vides in p̄scrip-tionib⁹ q̄ diuersa tpa regrūt. dic vt. j. de decī. suggestum.

d Eligēdo. vī q̄ talis electio nō deberet valere. q̄ nouа dignitas sine licē-tia pape cōstitui nō pōt. j. ō cōsue. cū olim. xxvii. di. c. i. ſꝫ hec electio vī de nouo esse creata: ꝛ sine licentia pape nō vī nouа dignitas. ſꝫ ex consequētia antiq̄ dignita-tis possūt eā resumē. ar. ad hoc. j. de fcu. c. ii. ꝛ. j. de iu-deis. consuluit. ꝛ. ff. de no. op. nū. l. i. §. si qs edificiū. b

ipſaꝫ uolūtarie ueniētes dictos. v. in canonicos receperūt nullis p̄e bēdis aſſignatis eisdeꝫ: ꝛ ſꝫ eoruꝫ redditus non modicū fuerunt aug mētati: nōdū tamē eis uoluerūt ex su pexcrescētib⁹ redditib⁹ ꝓuide re[k]. Aerū ex aduerso fuit ꝓpositū q̄. xiiij. p̄bēdarū nūero i ferre. ecclesia istituto. ꝛ ap. ꝓtectōis p̄e sidio robꝛato cū una i eadē ecclia p̄bēda uacaſꝫ ad quoꝛdā istātiā duos[l] ad eā ꝛ postmodū ad p̄eces episcopi dictū. ℳ. ꝛ quēdā aliū[m] sine p̄eiudicio[n] dicte ꝓstitutiōis in cānonicos receperūt[o]: ita q̄ ipsi cāo nici de canonia nihil p̄ciperēt[p] do nec primi duo eēnt p̄bēdas inte gre assecuti. ℭūqꝫ ꝑ canonicoruꝫ industriā[q] fuerit procuratum: ut ex possessionibus quas ecclesia tēpo re longo possedit: plures eis red-ditus soluerent[r] supexcrescētes co muni mense: que minus sufficiens fuerat deputauerūt: quos dicti. v. sibi postmodū petierunt contra ca

C Um. ℳ. sociis ꝛ ſꝫ ℳ. hērꝫ mādatū ꝛ tū sine mādato ꝑ sociis absē tib⁹ agē posset: cū cēnt con sortes ciusdeꝫ litis: q̄ age-bāt vt eis fieret cōicatio ō fructib⁹ sup excrescētibus tamē cauere dꝫ de rato. vt C. de cōsor. c. li. l. ii. ꝛ ē spe-ciale: alias nō admittiſ ad agēdū sine mādato nisi cēt cōiūcta psona. ff. de ꝓcur. ſꝫ ꝛ he psone. ꝛ. j. ti. ꝓ. nō nulli. et in alio ē hoc spāle: q̄ post litē con. daſ cautio qō ē ꝺ id qō legiſ. ff. de ꝓ-cu. pōpo. §. ratihabitio. sed illa lex pōpon. logſ quādo p ꝓcu. lis ē cōte. vin. ſꝫ non credo q̄ ista sit talis cā: q̄ quilibet agere poterat pro se et sine aliis. ꝛ iste. ℳ. bē bat madatum ab aliis. a ſꝫ non fuisset admissus ꝓ eis.

f Ut co. idest in tantum.

g Quo. idest inquantum.

h Cōsuetudinē. h nō multū noceret dūmō ex cā h facerēt: vt dictū ē. s. c. ꝓ. ri. ar. ff. de decre. ab oꝛ. fa. q̄ semel. ꝛ i auc. vt dec. sit nu. cle. col. i. v̄. fi. ver. non enī ꝛc. ꝛ. j. de instī. c. i. ꝛ. c. auctoritate.

i Prouidere. sub. q̄ ille. ℳ. cū sociis suis petebat ex illis fructibus super excrescē tibus sibi prebendas assignari.

k Duos ad eā. si hoc cēt verū talis receptio nō valebat. j. de p̄bē. maioꝛib⁹ ꝛ. c. tue. sed ꝓbata nō fuit hec forma: ſꝫ hoc obiicere nō poterāt q̄ fatebanſ se feciſſe ꝺ constitutionē turo. cōcilii. j. ō p̄bē. maioꝛib⁹. quare nō cēnt au diēdi. de cōcess. p̄bē. et ec. non va. cū super questiōe: ꝛ sic repellūtur suā tur pitudinē allegātes. j. de dona. iter dilectos. vel dic cā. i. ea vacante elegerūt duos simpliciter canonicos.

l Aliū. de qnto nō fit hec mētio: q̄ fōte caplm nō cōfitebaſ illū elegisse.

m Sine p̄iudicio. h q̄ nō ꝓdest ꝓtestatio: qō ē verū quādo est ꝺ substātiā facti vel rei super q̄ fit: ut si ꝓtestat⁹ fuisset cū recipet aliquē in canonicuꝫ ꝛ ꝓtestaſ ut nō hēret p̄bēdā que suba ē negocii: q̄ qui recept⁹ est in canoni-cū nō dꝫ carere p̄benda. vt. j. de p̄bē. relatū. si vō ꝓtesteſ sic q̄ ea q̄ dicit nō dicit aio contestādi litē: talis bene valet. ut. j. de ap. sollicitudinē. ꝛ. j. de cen si. oli causā. ꝛ. ff. de cōdi. inde. qō qs scies. ar. ℌ. j. qō me. cā. platū. et. xxxi. q. ii. lothari⁹. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. si debitoꝛ. §. i. j. de in inte. resti. cū ue nissent. ꝛ. j. de elect. cumana. circa fi. So. ibi ꝓtestatio nō valet vbi ꝓtestās p ꝺrium factū directe obuiat sue protestatiōi. vt in dictis decre. sollicitudinē ꝛ. c. oli cām. nisi hoc faceret iusta de cā. ut i. c. platuꝫ. et quādoqꝫ ꝓtestatio plus prodest q̄ appellatio. C. de fil. fa. l. ii. li. x. iō nō pōt dici q̄ ꝓtestatio ꝑ-fuit cū ipsi p̄bēdas consuetas itegre p̄ciūt ēt si isti. v. de redditib⁹ excres centibus non p̄ciūt tantū quātuꝫ antiqui sed tamē p̄eiudiciū fit eis quā tum ad communem mensam.

n Receperūt. vnde eis ꝓuidere debebāt. j. de p̄bē. relatū. ꝛ. c. dilectus. et j. de cōcess. p̄bē. cū sup qōe. Et nota q̄ aliud ē canonia ꝛ aliud p̄bēda. Ca nonia ē ius qō ꝓuenit ex electōe ꝛ receptiōe i frem ut h. Prebēda ē q̄ ꝓcedit ex institutōe ꝛ officio: q̄ exquo qs facit officiū ꝺ p̄cipe beneficiū. vnde et laic⁹ vt dixit vi. pōt hēre p̄bendā ꝛ pōt eē p̄bēdari⁹ ſꝫ non pōt eē canonic⁹ j. de instī. in ecclesia. nō q̄ ois canonicus ꝺ hēre p̄bēdā sed nō conuertiſ sola. n. p̄ceptio salarii non facit decurionē. ff. de decu. sola salarii. nec qcūqꝫ habet canoniā. habet vocē in capitulo. ut puer. j. de eta. et qua. ex ratione. ff. de decu. l. spurii.

o Nihil p̄ciperēt. vī q̄ hoc fuerit symoniacū. j. de p̄bē. dilect⁹ fil. T. dic q̄ si intellexit ꝛ actū cēt inī partes q̄ nihil oīo p̄cipent symōiacū fuiſſꝫ: ſꝫ i telligebāt q̄ tātū de p̄bē. diuisis nihil p̄cipent. ꝛ h pꝫ ex qo q̄ dicit. j. ātiquis canonicis suas p̄bēdas ꝛc. ꝛ cānonici nullū pactū cū aliquo fecerunt ſꝫ sim plicit elegerūt illos: ita q̄ de prebendis diuisis nihil perciperent.

p Industriā. hec videbaſ bōa allegatio: q̄ si p ipsoruꝫ industriā redditus sunt augmētati: nō debēt cōpelli illos cōicare aliis. C. de alumi. l. iii. ꝛ. j. de in iteg. rest. regſinit. in fi. ꝛ. ff. de rei vē. ceterū. ꝛ nemo cōpelliſ ad cōionem

ff. de cõdi. inde. si nõ sorte. §. si cẽtũ. ff. p socio q admittit. papa tamẽ nõ admisit illã allegationẽ qz preiudicauerũt sibi cos recipiẽdo: ꝛ tot ponẽdi sũt in ecclesiis quot ex carũ fructib⁹ possũt cõmode sustẽtari. vt. j. de instit. c. i. qz bene poterãt eis, puidẽ de cõib⁹ redditib⁹. nec distinguit hic q̃lit redditus augmẽtent: nec refert ex quo augmẽtati sũt vndecũqz, pcesserint: vt. j. de ver sig. c. fi.

a Sufficẽ possent. ar. cõditiõez subintelligẽdã. vt. xxii. q. ii. beat⁹. ff. q satisd. co. l. vl. j. de iurciur. quẽadmodum. vbi de hoc. et. j. de rescrip. c. ii.

b Ad pbẽdas vacaturas ꝓ ꝙ dicit ad vacaturas: dicũt qdã ut papa Jnno. iiii. q hec decre. cõtinet dispẽsationẽ ꝛ nõ ius cõe: ſz non verũ est: imo continet ius cõe: cuz ex confessione vtriusqz partis cõstet illos fuisse receptos infra tres ꝛ ad ius canonie: ſz hoc non est ꝓ ius q̃ aligs recipiat i canonicũ ꝛ expectet pbendã: ſz nullũ pcipe beneficium si pcipi possit ẽ contra ius. j. de prebẽ. dilectus. i. ꝛ c. relatũ. qz aliud ẽ canõia aliud prebẽda: ut dictũ ẽ. s. e. c. ꝛ iõ papa mãdat eis dari supercrescẽtes reddit⁹.

c Vltra numerũ. h põt q̃ri vtrũ isti qui quotidie recipiũtur vltra numerũ habeãt vocẽ in electiõe eꝓrũ vel aliorũ ꝓlatorũ: dico stãdũ eẽ cõsuetudini. et si nulla sit cõsuetudo adhuc nõ credo q debeãt vocari ad hmõi tractatus vel electiones: cũ nõdũ habeãt plenũ ius nec etiã possessionem.

d Jntegritate. Sz cũ cãonici isti volũtarie receperit iiii. vltra numerũ cõstitutũ auctẽ ꝓpa ꝓ suã cõstitutionẽ q̃re nõ cõpellũt cõicare suos reddit⁹ illis vt sint oẽs equales: cũ renũciare videant suo ꝓuilegio. s. e. c. pxi. põt responderi q ipsi hoc nõ petiuerũt ut in lra pz: ꝛ cõdẽnatio nõ dz fieri nisi q̃tenus petitũ ẽ. ut. j. de or. cog. cũ dilect⁹. vel dicas q si ẽt petitũ fuisz: nõ debebãt cõdẽnari: qz nõ fuerũt recepti vltra numerũ prebendarũ: lz vltra cãonicorũ nũerũ vt satis appet i lra ipa: ut dr. s. e. i notula ꝓ hoc.

e Post motã: nõ q̃ quicqd i preiudiciũ alteri⁹ ptis lite pẽdẽte fit: dz in irritũ revocari. j. ut li. pẽ. ecclesia sce marie. ꝛ j. de spõ. i pu. ad dissoluendũ. in fi. et. C. de rei vẽ. si fundũ. et. l. certũ. xi. q. i. quia res. ar. cõtra. j. de resti. in i te. cum veniissent. in fi.

f Prebẽdas. vt si aliqua pbenda de antiquis vacauit li. pen. ꝛ illa forte sit alii assignata. vel si aliquis possessiones illas quas petebãt sibi i beneficiis occupauit totum debet in irritum revocari.

g Ecclesia sancte marie. pone casũ vt meli⁹ itelligas: cã erat inter. J. de archeia et ecclesiã sancte marie in via lata sup quibusdã possessiõib⁹ coram iudice delegato a ro. senatore lata fuit snia ꝺ. J. de archeia q appellauit ad senatorẽ ro. qui erat iudex appel. dictas possessiones trãstulit i mosteriũ sancti silvestri. vnde occasione cuiusdã statuti qꝺ erat rome: ut si qs li. pen. trãsferret in aliũ adiudicaretur petenti: senator dictis possessiõib⁹ monasteriũ spoliauit: et in ecclesia sce marie transtulit et pos. tradidit corporalẽ cã dilata est ad papã: papa dicit ut habes in lra hui⁹ decre. Religiosis. Sic g̃ laici de re. ec. nihil disponere possũt siue tpalibus siue spiritualibus: vt hic. et. xcvi. di. bene quidẽ. vnde hec decre. supta fuit. et. j. de re. ec. nõ alie. cũ laicis: qz ius spũale puta ius eligẽdi in ecclesia collegiata: ẽt si sit patron⁹ non cadit in laicũ. j. de elec. sacrosancta. et. c. massana. nõ obstãte aliqua cõsuetudie: vt ibi dicit greg. nec de respũali cõpromitti põt i laicũ. j. de arbi. cõtingit. nec iudicare de reb⁹ ec. possũt. j. de iudi. decernimus.

h Personis. ar. q eodẽ iure censeri debent bona clericorũ et ecclesiarũ. j. de vita et ho. cle. c. vl. vbi de hoc.

i Vb ecclesia fuerit approbatũ: sic ergo q aliqs ẽ infirmũ confirmatio pape facit firmũ. j. de trãs. c. i. de hoc dictũ fuit. s. e. ti. cũ accessissent.

k Statutum. xcvi. di. bene quidem.

l Rusticis vel vrbanis. rusticũ prediũ appellat qꝺ est sine aliquo edificio vrbanũ pdiũ vbi factũ est edificiũ: ut dom⁹. ut. ff. cõi. p. vz. ꝛ ru. l. i. et. ff. de ser. rust. pre. l. i. et p totũ. et. ff. de ser. vr. pre. p totum.

m Ministeriis. i. vasis vel instrumentis.

n Ornamẽtis. ut palliis et consilibus quib⁹ ornat ecclesia.

o Non cõuẽti. bene dicit non conuẽti: qz cõuẽtio siue citatio ẽ ꝑncipiũ siue fũdamẽtũ ordinis iudiciarii. prio. n. ẽ quis citãdus. ut j. de ma. et obc. iter q̃ttuor. et. j. de ꝓba. quoniã ꝺ falsã. vbi cõsimilia p ordinẽ ponũtur citatiões ꝛ dilatatões ꝛc. p conuẽtionez ꝓpetuat iurisdictõ delegati. j de of. ẽle. gratũ. ſz vr̃q potuit ꝓcedẽ altera pte absente cũ esset iudex appellatõis. j. de ap. sepe. ꝛ c. interposita. et. ii. q. vi. ei q appellat. ꝛ dic lex q quasi ꝓuilegiũ ẽ illi⁹ qui cognosc̃ de appellatõe procedere altera pte absente. C. de tẽp. ap. l. vlt. §. illud. ſz nõ ẽ ita: sc̃. n. quis dz citari quecũqz sit cã etiã in cã appellatõis. j. ꝺ ap. per tuas. imo non valet suia vbi peremptoriũ edictuz non venit ad absentis noticiã vel ad eius domiciliũ ff. que sen. sine appre. l. i. §. item cũ ex edicto. et iohã. de acheia coram iudice appellatõnis erat nec defẽdebat monasteriũ quia dicebat q nõ possidebat.

p Confessi vel cõuicti. ꝛ hꝫ verũ ẽ qz nemo iudicandus ẽ nisi cõuictus vel spõte cõfessus q si fiat snia nulla ẽ: ut. ii. q. i. nos in quẽq̃. p decre. quã hẽs. j. ut lit. pẽ. ecclesia. i telligas finẽ isti⁹. c.

q Ex litteris. ex fide. i. ex iuramento.

r Et tertio. hec ẽ. n. legitia ꝛ cãonica citatio siue admonitio trina. s. xxiiii. q. iii. ꝺ illicita. xvi. q. vii. oẽs decic. et. xvii. q. iiii. de presbyterorũ: qz vidictã sp dz pcedere monitio. xii. q. ii. idigne. j. ꝺ vita et ho. cle. c. vl. j. de sen. ex. contingit. ii. et. c. sacro.

s Jnfra triduuz. nimis brevis fuit termin⁹: qz non poterat deliberare ad plenũ: ꝛ ideo potuit i ꝓmptũ incidisse piculũ. si. ii. q. vi. antiorũ: vbi oli triduũ dabat ad appellãdũ. vnde dati fuerũt postea. x. dies: vel saltẽ terminũ. x. dierũ statuissent: qz illud tps modicũ appellat. ff. de consti. pecu. ꝓmissor. §. i. et ꝓpter brevem terminũ potest appellari. j. de dila. c. i.

t Jn ꝓpetuũ. dicit h Jnno. terti⁹ q aliud est aliquez simplr excludere: ꝛ aliud i ꝓpetuũ excludere. si. xxiii. q. iiii. non oportz. ii. ꝛ si. i. q. i. fũt nonnulli. ꝛ j. ꝺ dona. pastoralis. sic. ff. ꝓ socio. coiri societatez. et. l. iii. ar. ꝺ. l. di. c. i. in fi. ibi non statuta ꝓpetua ſz tpalit dilata intelligũt. et. C. de pe. seruus. exquo. n. non est tẽpus diffinituz de quolibet tpe intelligit. ut. i. q. i. eos. et. ff. de euic. si rẽ. §. ul. et. j. ꝺ ꝓuil. qz circa. vbi vbũ simplr positũ ad futura tpa trahit ꝛ gñaliter intelligit. Jtẽ inenio q idẽ ẽ ꝓpetuo remouere qꝺ simplr remouere. ut. i. q. i. repũtur. in fi. et lxxix. di. si qs ex eꝑis. x. q. i. qz sacerdotes. xxvii. q. i. de uiduis. io. et. j. de coha. cle. et mu. clericus: ſz circa talia consideranda est natura siue cã cuiuscũqz negocii. hic enim punit pro contumacia et non pro crimine: et contumacia sepe purgat. ut facile est videre in multis.

u Et tã iuris cãonici. j. de sen. ex. ꝓ tuas. et. j. de v. sig. cũ oli. et. c. ex parte. ibi est exemplum de contumatia et crimine.

x Admittatis. non ob. illo mandato si qd medio tpe deliquisset posset repelli. j. de test. cog. preterea. ar. ff. de trãsac. cũ agliana.

y Ex parte epi. inbiantes. i. cupiditati itendẽtes: viciũ denotat si. s. e. cũ oẽs. et. s. e. cũ. Jo. ferra.

z Diminuti. secus si eẽnt diminuti: qz tũc vr̃ q̃ auctẽ eꝑi possunt diminuere numerũ. ar. j. de. vi. et ho. cle. quoniã ut ait. sicut augmẽ

tat̃ facultatibus plures possent instituti ẽt vltra numerũ statutũ. s̃ e.cũ. ⁊H.ar.j. de cen. q̃to. ⁊.xxi.di.i nouo.⁊.C. de epi.⁊ cle.i eccle siis. de b̃ dictũ ẽ. s̃.e.cũ accessissent. dic vt ibi.ar. ꝯ.j. de v̄. sig.c. vlt.

a Cõfirmatiõe. sub forma cõi ipetrata: q̃ talis cõfirmatio nihil noui tribuit. j. de cõfir. vti. vel inuti. cũ dilecta. ⁊.j. de cõcess. p̃ben. ⁊ ec. nõ va. q̃ diuersitatẽ. ⁊.j. ꝺ pui. ex pte. q̃ g cõfirmat nõ donat. j. de fiõ nistru. inter dilectos. p̃ tales cõfirmatiões nõ intelligit papa iuri alicui⁹ derogare. j. ꝺ of. oꝛ. lz. q̃ ide nõ ꝺz nasci iuria vn de iura oriũt. j. de accu. q̃liter ⁊ quãdo. ⁊.C. vnde vi. memierit. quãdo valet cõfirmatio pape ⁊ quãdo nõ dictũ est. s̃.e.cũ accessisset. ⁊.j. de cõfir. vti. vl inuti. c.i. ⁊ ii. ⁊ obtenta fuit ista ꝓfirmatio ratacita vitate dc ãtiq̃ statuto: ⁊ q̃ facultates ecclesie non ẽnt diminute.

b Idoneis. b̃ semper subintelligitur j. ꝺ elec. causamq̃ talibus. n. beneficia sunt cõferẽda. alias puniũtur dãtes ⁊ recipiẽtes. j. de elec. nihil ẽ. ⁊.j. ꝺ p̃ben. graue.

c Cõsilio. de b̃ traditꝰ. j. de elec. ne p̃ defectu. ⁊.c. cum in veteri.

d Quoniã cõstitutio. oẽs astrigit cũ sit iudex ordinari⁹ oium xp̃i anoꝝ. ⁊ maꝛ oiuz ecclesiarũ. vt. ix. q. iii. cũcta p̃ mũdũ ⁊ si etiã aliqd graue p̃cipiat faciẽduz ẽ. xix. di. i memoria. ⁊.c. di. ꝯ moꝛẽ. ⁊ dic oẽs. s̃. de sua iurisditiõe. quoniã ptates distincte sũt. x. di. quoniã. ⁊.j. de ap. si duob⁹. nisi forte rõne peccati. j. de iudi. nouit. ar. ⁊ oẽs dignitates cuiuscũq̃ ordinis ecclesia romana cõstituit. xxii. di. oẽs. idẽ est in snia pape: q̃ sicut ipe iudicat alii iudicare debẽt. j. de re iud. in causis.

e Ambiguũ. lex. n. siue cõstitutio ꝺz eẽ hõesta ⁊ iusta ⁊ nullã obscuritatẽ cõtinere ꝺz ⁊ talis vt traditꝰ. iiii. di. erit aũt. ne p̃ obscuraz constitutiõem in laqueũ incidam⁹. nemini. n. debem⁹ laqueũ inicere. xxvii. q. i. de viduis. nec ꝺz nos inducere p̃ legẽ obscurã vl ꝺubiã ad id a q̃ nos cohibere ꝺz. ar. j. de na. ex liber. vẽtre. c. vno. ⁊ q me defendere ꝺz nõ ꝺz me ipugnare. ff. si ser. ven. altius.

f Declaram⁹. bene dic̃ declaram⁹: q̃ null⁹ ali⁹ posset eã declarare siue interp̃tari: q̃ ad cũ p̃tinet interp̃tatio ad quẽ p̃tinet cõstituere. j. de sen. ex. inter alia. ⁊.xi.q.i.§. ex his oĩb⁹. ⁊.C. de le. l. i. ⁊ vlt. ⁊.ff. de p̃to. stip. i p̃toriis. ⁊ si sup p̃uilegia ap. se. qõ oriat non vult papa de ipsis p̃ alios iudicari. j. de iudi. cum venissent

g Cõstitutiõem. quã habes. j. de ma. ⁊ obe. statuimus.

h Preferẽdis. an pl⁹ debeãt maiores minoribus peciper? dicem⁹ sup illa cõstitutione statuimus.

i Cõsuetis seruitiis. qd debeãt minores maioꝛib⁹? tractaꝛ tã i tex. q̃ i gl. xciii. di. ⁊ de b̃ etiã dicem⁹ in illa cõstitutiõe statuim⁹.

k Futura. nõ q̃ cõstitutiõez respicere futura tãtũ ⁊ nõ p̃terita. sic s̃.e. cognoscẽtes. ⁊.ar. xxxi. di. ante trienniũ. ⁊.lxxxii. di. ꝓposuisti n si sit cõstitutio iuris nãlis q̃ etiã respicit p̃terita. j. de vsu. cũ tu. vel nisi dicatur in ipsa constitutiõe q̃ ad p̃terita trahaꝛ. x. q. i. sic q dã. ⁊.j. de elec. cũ in cũct⁹. §. hec sane. ⁊.C. de leg. leges. n. ⁊ b̃ i fi. vbi dr. nisi de p̃teritis ⁊c. ⁊.j. de reseriptis. ad audientiã nostram.

l Sicut romana. vt libere. ista idulgẽtia supflua videꝛ q̃ in re cõi liberũ est appellare quãdocũq̃ aligs grauet̃ aliaſ nõ lz ante sniam. j. de ap. vt debit⁹ honoꝛ. oli indifferent ⁊ libere licebat appellare. nisi appellatio manifeste fuisset frustratoria. ii. q. vi. ad romanã. ⁊.j. de ap. puenit. sed q̃ ꝺe iurẽ cõi cõpetit supfluũ est p̃cibus impetrare. C. de thesau. l. i. li. x. ⁊. ff. ad mũicip. l. i. q̃ fuit supflua. quidã dicũt ad hoc vt idulgẽtia ista valeat q̃ licitũ est huic appellare vbiq̃ vbi ius inhibet appellare: puta p̃ropter cõtumaciã q̃ cõtumax nõ audiꝛ appellãs. xxiiii. q. iii. de illicita. ⁊ aliq̃s tales casus inenicꝰ. ii. q. vi. §. diffinitiua. sub illo. §. sũt etiã quoꝝ. s̃z ista solutio stare nõ p̃t. q̃ dicit b̃ i fi. spãle derogat generali: q̃ ibi ista indulgẽtia cõcessa fuit ꝯ ius cõe: q̃ p̃uilegiũ dr̃ q̃si lex p̃uata. iii. di. p̃uilegia. s̃z p̃uilegiũ non tolliꝰ p ius cõe. nisi de ipso p̃uilegio mẽtio fiat. ar. j. e. ti. cũ ordinẽ. ⁊ p̃uilegiuz nõ tolliꝰ p aliꝺ p̃uilegiũ nisi fiat mẽtio i fo ꝺ p̃mo. j. de p̃scrip. vẽiens. s̃z ille qui impetrauit cãm cõmitti ꝑm ius cõe ipetrauit appel

latiõe remota. nec fecit mẽtiõem de p̃uilegio partis aduerse. ⁊ tamẽ valent scõe lre: q̃ speciale derogat generali: ⁊ ita siue dicas q̃ lre scõe fuissent p̃uilegium siue reseriptũ scõm ius cõe: nõ p̃t stare hec solutio: ergo neceſſe est dicere q̃ iste qui ipetrauit generaliter possit appellare. ipetrauit ꝛz ius cõe: vt verũ sit q̃ spãle derogat generali: p̃t g̃ dici q̃ psona ista ipetrãs talis erat q̃ ꝓpter delictũ ⁊ culpã suã nõ poterat appellãe: q̃ fuerat ei interdictum appellãe vnde ius cõmune ex indulgentia redditur ei. ⁊ ẽ si. C. de iof. testa. si quãdo. ⁊ sic ꝺbet itelligi vt potiꝰ res valeat q̃ pereat. vt. j. de p̃uil. in his. ⁊.j. de v̄. sig. abbate. ⁊.ff de re. du. q̃ ens. ii. si ergo talis idulgẽtia emanauerit vt possit appellare nihil aliꝺ videtur p̃ceps ꝓcedere ni si vt habeat cõsuetã ⁊ legitimã appellãdi potestatez: vt dicit lex p̃dicta si quando. ⁊ sic nullũ ꝓriũ. vel p̃t dici q̃ solũ ius cõmune indulgetur huic ad cautelã: q̃ solet pl⁹ timeri. ⁊c. xxiii. di. quãq̃. ⁊.j de iureiu. ⁊ si xp̃s. ⁊.j. de p̃cu. q̃ in causis. j. de here. si aduersus. ⁊ si hodie talis indulgentia cõcederetur dicerẽ q̃ liceret ei appellare etiam si nõ grauaretur nisi ex primeretur causa indulgentie ibi.

m Quia speciale. j. ꝺ of. le. studuisti. ⁊.j. e. pastoralis.

n Mandatũ. Circa reuocatiõez reseriptoꝝ siue lrarũ domini pape ita ꝺistingue. ⁊ primo circa reseripta que ipetrãtur ꝺe iure cõi ad lites cõtentiosas si p̃mũ reseriptũ sit generale ⁊ scõm spãle ab aduersario ipetratũ scõm valz nõ p̃mũ ita tamẽ q̃ specificatio generalitatis nõdũ sit facta vt b̃ ⁊.j. e. pastoralis. siue fiat mentio in secũdo de p̃mo siue nõ: q̃ spãle mandatũ ⁊c. ⁊ si primũ sit spãle ⁊ ꝺm generale idẽ iuris ẽ. s. q̃ spãle valet. j. e. abbatẽ. si vꝰ p̃muz ẽ spãle ⁊ ꝺm spãle si scõm expſſã facit mẽtiõem ꝺe p̃mo ⁊ tunc valet scõm ⁊ nõ p̃muz. j. e. ceteruz. j. ꝺe re iu. inter monasteriuz. j. ꝺe of. ꝺele. coꝛã. ⁊.c. pr. alias si nõ facit mentiõem valeret p̃muz ⁊ nõ scõm p̃ iura pr. dicta. ⁊ hoc intellige in negociis iã cept̃ citatiõe iã facta ⁊ ꝺe hoc nor. j. de ap. vt debit⁹. in fi. illius no. ⁊ si. ⁊ in illa no. sed nunquid. Si vꝰ nec p̃muz nec scõm est iudici p̃sentatuz ⁊ bene potuit p̃sentari tunc valet illud q̃ ꝺ p̃mo iudici extitit p̃sentatum secuta citatiõe ⁊ ita alter p̃t p̃uenire p̃mũ impetrantẽ lz in fo nõ fiat mẽtio ꝺe p̃mo. j. de ap. vt debit⁹. hec est opinio pape. Inno. iii. Si vꝰ p̃m⁹ ipetrans non potuit suas litteras iudici p̃sentare valebunt vsq̃ ad annum: ⁊ in hoc casu possum⁹ adhuc seruare illa iura. j. e. si autez. ⁊.c. plerũq̃ ꝺum tamẽ hoc fuerit publice p̃testat⁹ cum p̃ cum nõ steterit quo minus suis litteris vteret̃. j. ꝺe of. ordi. pastoralis. in fi. ⁊ optime habes q̃ p̃testatio sit p̃mittẽda necessario vbi currit tẽpus nisi p̃testatio p̃cedat. j. de ap. c. vl. in. c. gr̃. ⁊.xvi.q.iii.§. p̃t. ver. is autẽ. alias si b̃ nõ fuerit p̃testatus valẽt scõe si iudici exhibeãt̃ ⁊ p̃cedat saltẽ ad citatiõem. sed si exhibuit p̃mas iudici ⁊ citauit nec potuit postea habere copiã iudicis infra ãnum idẽ est dicẽdum q̃ expectari ꝺz p̃ ãnum. postea vꝰ valẽt scõe: nec amplius expectari debẽt iudices p̃mi ne lites fiant penit⁹ imortales: ⁊ q̃ fit p̃iudicium ei qui non possidet in expectione. vel saltꝫ posset dici q̃ illa duo iura si autẽ. ⁊ capitulũ plerũq̃. tra banꝫ ad illã cõstitutiõem vt debit⁹. hec est snia pape sup decre. ceteruz. j. e. vt finis litibus citi⁹ ponat̃. j. ꝺe ꝺo. ⁊ cõtu. finẽ. ⁊.c. venerabilẽ. ⁊.C. de iudi. p̃rãdum. in p̃n. in lris que ipetrãtur ad ap. standũ est illis iuribus. j. de ap. sepe. ⁊.c. oblate. ⁊.j. de cõfir. vti. vel inuti. bone. ⁊ in aliis cõstitutiõib⁹ p̃mulgatis super appellatiõib⁹. Sup p̃uilegiis ita dicas. q̃ si scõm p̃uilegium nõ faciat mẽtiõem ꝺe p̃mo semp valet p̃mũ ⁊ nõ scõm. j. de p̃scrip. veniẽs. hoc planuz ẽ. Si vꝰ reseriptuz ꝛz ius cõe ipetraꝫ ꝯ p̃uilegiũ siue ꝯ p̃uilegiatas p̃sonas non valet reseriptum nisi faciat mẽtiõem de p̃uilegio: q̃ tacita vitate obtẽtũ ẽ. ita logt̃. j. e. ti. cuz ordinẽ. Si autẽ p̃mũ reseriptum sit ipetratuz ꝺe cõi cõsẽsu p̃tiũ. ⁊ altera ps aliis iudicib⁹ ipetrauit cãz cõmitti tacito ꝺ illo cõsẽsu ⁊ i scõis fiat mẽtio ꝺe p̃mis nõ valẽt scõe: ĩmo in expẽsis cõdẽnari ꝺbz p̃mo ipetrãti. j. e. ti. ceterũ. j. ꝺe re iudi. iter mõasterũ. ⁊.j. ꝺ of. ꝺele. coꝛã. In beneficiis ipetrãdis si diuerse lre a diuerb⁹ ꝯ aliquã eccliã ipetrãt̃: nec i scõis fiat mẽtio ꝺe p̃mis: ille solũmõ valẽt: ⁊ ille illud beneficiũ obtinebit: q̃ p̃mo suas lras p̃sentauit. j. e. ti. capitulũ scẽ crucis. ⁊.j. e. abbatẽ. ad b̃ facit. j. ꝺ ap. vt debitus. Alii vꝰ dicũt ꝓriũ. Si vꝰ i scõis fiat mẽtio ꝺe p̃mis: seruabitur forma lraruz scõaruz. ar. j. e. cũ dilecta. si vꝰ aligs lras plures ipetrat p̃ beneficiis pluribus obtinẽdis in pluribus ecclesiis ⁊ in aliis non fit mẽtio de a'iis nõ valẽt scõe si iã recept⁹ est p̃ p̃mas: nisi scõe expſſã faciãt mentionẽ ꝺe sua vt. j. decre. grego. in nr̃a. Itẽ si ipetrauerit p̃mas ⁊ ex eis obtinuit aliquas pẽsiones renunciando beneficio litterarum si alias postea impetrauerit hoc tacito non valent. j. co. ad audientiam. ii. Illa decre. j. ꝺe fil. presbytero. ex tua non contradicit his que dicta sunt: quia ibi p̃me littere continebant in

dulgẽtiã. vt ille posset dispẽsare cũ filiis sacerdotũ. scõe cõtinebãt grãm sed de iure. ꝛ ꝑme erãt generales. ꝛ qõ ꝓ eas factũ erat: non renocaꝫ ꝑ scõas: qz ꝟitate tacita ipetrate fuerãt. qz tacuit ille dispensatiõem factã cum illis filiis ꝑsbyterorũ. si aũt ipetrasset cõtra alios cũ gbus nõdũ fuerat dispẽsatũ: bene valuissent lr̃e ille. j. de of. ocle. ex parte. nõ cõtradicit. qz ꝛ ibi ytrũqꝫ fuit speciale rescriptũ: ꝛ qz ꝑmum ꝑ ius fuit ibi ꝓsentatũ: ꝛ iõ nõ valuit scõm: qz non fecit mẽtionẽ de ꝑmo. vel qz õ beneficiis loquit̃ trahit̃ ad illã. j. c. ti. capitulũ sancte cruc̃. qz papa nõ intẽdit aliquos grauare in receptiõe duorũ. vt j. c. ti. mãdatuz. ꝛ. c. lr̃is. ꝛ. c. abbatẽ. sup hoc dic ꝓnt nota. in. c. illo. capitulũ scẽ crucis. dicebat autẽ qꝫ in lr̃is iusticia sola cõsideraꝫ repẽsentatio. vt in. c. vt debit⁹. õ ap. j. e. c. sancte crucis. sꝫ in his lr̃is beneficiorũ cõsiderãda erat data. j. e. eam te.

a Expte cõuentren. ꝛ ꝑpetuo. sꝫ nunqd isto rũ altero ꝓbato põt eps ipsum remouere cũ alterutrũ sufficiat ꝑ se. j. de iureiu. q̃relã. j. õ fideius. pũcit i fi. ꝛ. vii. q. i. q̃ piculosũ. ꝛ. j. de resti. spo. accepta. ita videt̃ ꝑ iura ꝓdicta. ꝛ. xlviii. di. c. sꝫ ꝓtra videt̃. forma. n. cõmissionis exacta diligentia ꝺz obꝺuari. j. e. cum dilecta. in fi. cum eps nõ sua sꝫ delegãtis auctoritate fũgaꝫ. ff. de of. ciuscui mã. ẽ iur. ꝛ si ꝓtor. ꝛ. j. de offi. dele. sane. dicũt qdaꝫ qꝫ ytrũqꝫ ꝓbãdũ est ꝑ copulã ꝑ leges illas. ff. de v̊. ob. si qs ita. ꝛ insti. de here. insti. ꝯpe. Istud nõ credo. sꝫ distinguo si cõiunctim duo mãdãtur: quorũ neutrũ ꝑ se sufficiat. sꝫ si ytrũqꝫ ꝓbet̃ sufficiẽ ad remotiõem ytrũqꝫ ꝓbãdũ est. ar. j. e. olim. ita qꝫ incipias ibi a primo. s. a vicio falsitatis. ar. j. e. iter ceteras. si talis sit filius sacerdotis ꝛ i sacerdotio genit⁹: ista duo sufficiũt si probẽtur. s. õ cõsti. cum accessissent. sed si alterum ꝑ se sufficit ad remotiõem alicuius sufficit si alterũ ꝓbet̃. lꝫ copulatiue illa duo mãdant̃ vt hic ꝛ cõsimilia. j. e. inter ceteras. si coniunctim mãdẽt̃ ꝛ cõiunctiua ponit̃ ꝓ disiũctiua ꝛ ꝓ vel. ff. de verb. si. sepe. et. l. cõiunctione. ꝛ ecõuerso disiũctiua ponit̃ ꝓ copulatiua. C. de ver. si. cũ gdã. ꝛ de cõse. di. ii. i calice. circa fi. ꝛ illa pluralitas resoluẽda ẽ in singularitatẽ. j. de ꝓbẽ. cũ iã oudũ. et. j. de ꝓuile. vt ꝓuilegia. et. j. de iudi. exhibita. et. j. de ap. significauit. vbi de lẽ et. ff. de condi. et demõ. falsa. i fi. et. i. di. oẽs leges. ois lex. ꝓterea eadem rõ q̃ moueret delegãtẽ debet mouere delegatũ. j. e. c. sup lr̃is i fi. mirabile eẽt si remaneret in ecclesia: si ꝓbaret̃ piur⁹ lꝫ non ꝓbaret̃ renũciatio vel ecõuerso. et certe nũquã fuit intẽtio domini pape vt ytrũqꝫ necesse sit ꝓbare. oum tamẽ alterũ ꝓbet̃. et ita certe sufficit alterũ ꝓbari: nisi papa exprimeret hoc exp̃sse. sꝫ qõ hic dicit ita ꝓpositũ fuit. et ita papa factũ solũmõ respexit sicut fuit ei ꝓpositum et hoc innuit illa littera eo cognito et ꝓbato. non dixit his cognitis et probatis.

b Restituẽs. suggerẽdo forsitã domino pa. qꝫ et sine ordie in. eũ spoliasset.

c Lr̃as reportauerit. nõ facta mentiõe de appellatõe.

d Conditio. nõ ergo cõditionẽ subintelligẽdã etiã si nõ apponaꝫ. xxii. q. ii. beat⁹. et. xvii. q. ii. §. i. ver. beata maria. et. ff. g satisda. co. l. vlt. j. de iureiu. puenit. et. c. quẽadmodũ. et. ff. de serui. sicut. et. ff. de cõdi. insti. cũ seruus. et. ff. õ solu. cũ gs. i. ℟. in fi. ℣. xxv. q. ii. vniuersa. So. i rescriptis semp subintelligit̃ hec cõditio. si ꝑces ꝟitate nitat̃. si ita est ẽt si nõ apponaꝫ vt hic in iuramẽtis et aliis huiusmõi pactionibus subaudiũtur generales conditiones. vtputa si deus voluerit. vt in. c. beatus. et in ver. beata maria. si res in eodẽ statu permanserit et similia. xvi. q. i. in parrochia. et. xxii. q. ii. ne quis arbitret̃. et alie cõditiones que ipo iure insunt. ff. de solu. cum quis. et in decre. quẽadmodũ et in ꝑdictis iurib⁹ ꝓria loquũtur fm leges secus fm canones.

e Ad ꝓsentiã. hẽ iõ mãdat. qz false ꝓsumũt̃ lr̃e iste. qz tãtã cõtinẽt iniquitatẽ gr. C. de ꝑcib⁹ ipera. offe. quoties. et. vniuersa. et tales falsarii mitti debent ad dominũ papã puniẽdi. xix. di. i memoriã. et de falsa. ad falsariorũ. Eterũ. ꝑma ptẽ istius ẽcre. intelligas secũdũ illã. j. de appel. vt debitus. vt huiusmõi valeãt lr̃e que ꝑmo iudicib⁹ ꝓsentant̃ vl dic in iudiciis iam ceptis locũ hr̃e. ꝛ ita tenet qõ dicit ꝑmo. vel quãdo non potuit hr̃e copiã iudicis cum ꝓtestatiõe ꝛ ceptũ intelligo negocium per solã citatiõem ꝛ non per solã ꝓsentatiõem. vt no. in decre. vt debitus. in glo. sed nunquid.

Ex parte conuentren. epi/ scopi nostris ẽ auribus intimatũ q̃ cuz de cã que inter. g. ꝛ. f. clericos uertitur sup prebenda de nouali⁹: cognoscẽs legitime eidẽ. f. secũdũ tenorẽ litteraꝝ nostrarum ꝓtinẽtiũ: q̃ si constaret ipsũ. f. de periurio esse conuictum ꝛ ꝑpetuo[a] illi renunciasse prebẽde amoueretur ab ea eo cognito ꝛ ꝓbato prebendam adiudicasset eandẽ ipse in uocem appellationis ꝓruperit: ꝛ ad te quod ei prebendã precise ꝛ absqꝫ casue cognitiõe re/ stitueres[b] lr̃as[c] nostras reportauit ꝛ infra. Uerum quoniam nõ credimus ita precise scripsisse: ꝛ i huius modi literris itelligẽda ẽ hec ꝓditio[d] ẽt si non apponaꝫ: si preces ueritate nitãtur. Mandamus quatenus inspectis literis quas/ episco po predicto direxim⁹: si ueneris q̃ secũdum predictũ modũ ei scripserimus: ꝛ in literis quas ꝓfatus. f. reportauit nõ fuerit habita mentio ꝓiorꝝ litterarum: sententiaꝫ ꝓfati episcopi confirmes: ꝛ se/ pe dictum. f. cum literis nostris quas tibi detulit ad ꝓsentiã[e] nostram uenire cõpellas.

Idem uintonen. episcopo.

Ceteruz[f] si aliquis sup aliqua causa ab ap. se. impetrauerit[g] litteras: ꝛ aduersarius[h] eius eandẽ causã postmodũ obtinuerit committi alijs: de cõmissione prioꝝ nõ habita mentione: priores[i] iudices ad decisionem cause possũt ꝓcedere: nec secunde littere obtinent ali/ cuius roboris firmitatẽ. Si uero in secundis litteris habeatur mentio de cõmissione prioꝝ: predicta causa a prioꝝ est exempta[k] iudicio: cum eedem littere non sunt ueritate tacita impetrate. Uerũ si de assẽsu partium causa committit̃: ꝛ processu temporis uel etiam continuo alterutra pars altera nescien/ te causã ipsaz tacito de ꝓmissione[l] prioꝝ alij iudicij obtinuerit dele/ gari: non immerito is qui tali dole uel fraude aduersarium suuz labo/ rare[m] coegit: in expensis[n] condem/ nari debet eidem.

Idez eborac. archiepiscopo.

Inter ceteras consulationes tuas fuit ꝓpositum coram nobis quid tenere debeas: cuz aliqua sub disiunctione[o] mandantur quorum unum uerum est: alterum falsum: utputa si ꝓponatur q̃ si talis sit sacerdotis fili⁹ ꝛ i sacerdotio genitus qui ꝓximo in tali ecclesia ministrauit: uel q̃ illicite ecclesiam occupauit[p] eandem. Huic ergo questioni taliter. r. conuenit iudici quodcunqz[r] sibi constiterit istorum: illi[s] prelibatam ecclesiam adiudicari debere: ꝛ idem in simi/ libus[q] obseruandum.

Idem rauennati archiepiscopo.

Si quando[t] aliqua tue fraternitati dirigim⁹: que animuz tuum exasperare uidẽtur: turbari[u] non debes: ꝛ infra. Qualitatẽ[x] negocij ꝓ quo tibi scribit̃: diligenter ꝑsideraꝫ: aut mãdatuz nostruz reuerenter adimpleas: aut ꝑ lr̃as

g Impetrauẽrit. ꝛ earũ auctẽ citatio facta sit.

h Et aduersari⁹. secus est si ipse idẽ quia si usus fuerit ytrisqꝫ. neutre valebunt. j. e. c. ex tenore. ar. C. de fi. i/ stru. diuersc. ꝛ j. õ fi. istru. iputari.

i Priores. õ. j. õ off. dele. sane. i. õ. So. hoc cũ ad alios iudices ipetratur illud cũ ad eosdem. ꝛ ibi de hoc dicetur.

k Exempta iudicio. sic ꝑ q̃ rescriptũ legitimũ ꝓdit̃ ꝑ scõm facies mẽtionẽ de primo vt hic ꝛ ꝑ negligẽtiã ipetrãtis ãno elapso. j. e. ti. si autẽ. ꝛ c. plerũqꝫ. Item quandoqz perdit̃ per sollicitudinez puenẽtis. j. õ ap. vt debit⁹. j. de fo. ꝯpe. c. penul. Itez ꝑ fraudẽ illius qui duo paria lr̃arum obtinuit ad diuersos iudices. ꝛ vtr̃ ytrisqꝫ. j. eo. ex tenor̃. Itẽ morte de legãt̃ re itegra. j. õ of. õle. gratũ. ꝛ c relatũ. ꝛ c. lꝫ. item ex noua cã emergẽte. j. de of. dele. i fine. Itez ꝓdit̃ ad tps ꝑ excõicatiõem. j. de of. õle. prudẽtiã. §. sexta ꝛ j. de excep. pia.

l De cõmissione. idẽ intelligo si de cõmissione fecerit mentionez et tacuit q̃ de cõi sensu fuerant ipetrate. j. de offi. dele. coram. et. j. de re iudi. inter monasterium.

m Laborare. sed in quo coegit eũ laborare. cũ ꝑ tales lr̃as cõueniri non posset vt dictũ est. ℟. laborauit ad iudicẽ veniendo ꝑ se cũdas lr̃as vocat⁹. vt suũ ꝓuilegiũ allegaret. ff. de iudi. sigs ex alie/ na. ff. sigs in ius vo. non ierit. l. ii. vel ex q̃cũqz cã qõ sine labore et expensis fieri non potuit. b.

n Expẽsis. et sic q maliciose vel frauduleter lr̃as ipetrat puniri debet in expẽsis. sic. j. e. ti. c. vlt. qz nõnulli in decre. grego. ꝛ ibi dicemus de istis expensis et dãnis.

o Inter ceteras. sub disiũctiõe. sec⁹ videntur si per copulatiuã. s. e. ex parte. ibi dictum est de hoc.

p Occupauit. forte intrusit semetipsũ ꝑ manũ laicalẽ. s. potẽtiaz secularẽ. j. de elec. quisquis. et. xvi. q. vii. per laicos.

q Quodcũqz. ar. q̃ si aliqs tenet̃ ad alterũ duorũ sub alternatione vel sub disiũctiõe qõcũqz voluerit ꝑstare liberat̃. insti. de here. insti. §. ꝑe. et. C. de cõdi. ide. l. ꝑe. et. ff. de iure do. plerũqz. §. ꝑ. et. ff. õ le. ii. si ita. §. si ita. et. j. de ꝑbẽ. referẽte. ar. õ insti. de le. §. si generaliter. So. ꝑma rubrica vera est nisi eligẽs fuerit in mora. ff. de opt. leg. l. mãcipiorũ. et. ff. de le. ii. statu liberũ. §. i. et. ff. de solu. stichum i. ℟. ff. de peti. here. itẽ veniũt. §. idẽ recte ait.

r Illi. s. clerico.

s In silib⁹. no. q̃ de silib⁹ simile ꝺz eẽ iudiciũ. C. de legi. leges. i. ꝛ ff. de le. l. nõ possũt. et. j. de trãsla. iter corpalia. et. j. de ele. dudũ. ii.

t Si quãdo. pone casum per illam. j. e. cũ adeo. et. j. de ꝑbẽ. cũ teneamur. et. j. e. ad aures.

u Turbari. qz pater filiũ quem diligit corripit. xxiii. q. v. nõ putes et. v. q. v. nõ osculatur. et. c. di. contra morem.

x Qualitatẽ negocii. quãdoqz. n. ꝓ nimiã ipportunitatẽ petentiuz.

priceps nõ cõcedẽda cõcedit.C.ō pe.bo.subla.l.i.li.x.et.j.de pur. can.cuz in iuuẽtute.et de sen.ex.si quãdo.et sic ẽ ar.q ea q̃ p̄ solli/citudinẽ nimiã elicita sunt nõ valent.viii.q.i. audaet.et.xxii.q.iiii vnusquisqz.et.ff.qui et a qui.ma.li.nõ fi.si priuatus.

a Rationabilẽ.hic est ar.bonuz de oibus cẽ rõem reddẽdã:et ua let ad testes exa/minandos: ut cãz sini dicti reddãt ali as valere vẽ testis dictũ.ii.q.i. in pri/mis et.iiii.q. iii.§. itẽ in crimiali.ver. itẽ sola.xxiiii.q. iii si hẽs.et qõ rõe ca ret extirpare neẽe est.lxviii.disti.coꝛ epi.et prelatus pa ratus oꝛ etiã redꝛ dere rõnem oi pos cẽti.xxxvi.di.§.ec/cc.ad fi.et.ff.de re lig.et sũp.fu.si gs. §.sed interdũ. ar. contra.xxiii.q.iiii. nabuchodonoſor et.c.de tyriis.et.ff de legibus.nõ oĩuz So.verũ ẽ q̃ ō oi bus rõ reddi oꝛ si põt: sz quãdoqz p potẽtiã aliter con tingit ut in p̄dicta l.nõ oĩum.et.c.na buchodonoſõ.aut q̃ nõ infest nr̃a q̃/liscunqz sit rõ illa: vt in predictis ca/pitulis nabucho/dono.oꝛ.et.c.ō ty riis.

b Sustiebimus. ar. q̃ nõ tenemur adiplere mãdatuz p̄lati: si cã reddat lxxv.di. quoniam quidẽ.et.j.de p̄bẽ. cũ teneamur.

c Fecẽis.nec imerito:qꝛ vbi etiã p cõsultatiõez reſcribit impatoꝛ nõ vult suã reſpõsionẽ sequẽdã eẽ si quis nõ recte reſponsũ puta/uerit.C.de sen.et iterlo.om.iu.nẽo.nã et vbãus nulla auẽte dixit p̄hibituz eẽ q̃ vir et vxoꝛ nõ possint simul suscipe aliquẽ de sacro fonte.xxx.q.iiii.c.vl.qõ tamẽ p̄hibitũ erat.de cõ.di.iiii. nõ plẽs. sz iõ dicẽ nõ ẽ p̄hibituz:qꝛ expꝛesse nõ inueniebat q̃ vir et vxoꝛ non susciperẽt sz iplicite p̄hibitũ erat p.c.nõ plures.obediat ergo sub ditus quãdoqz etiã si causam non reddat.xix.di.in memoriam.

C Um ordinẽ.sup decimis.secus si cõueniãt sup aliq̃ re i q̃ nõ sũt p̄uilegiati.vnde si p tales lr̃as cõuenirent sũper decimis possessionuz post gnãle cõciliũ acgsitarũ:bene ualerẽt lr̃e: qꝛ illꝰ iure cõi cuz aliis cẽsent̃.j.de deci. nuper.qꝛ super rebus i gbus p̄ uilegiati sunt intelligit̃ qõ hic oꝛ:vt pz ex ipa littera. p̄t hoc habẽt adhuc aliud p̄uilegiũ.s.q̃ per litteras ad iudiciũ trahi nõ possunt nisi oc ipoꝛuz ordie nõ fecerint mẽtionẽ:et alii q̃ plures habẽt simi le p̄uilegiũ:non est tamẽ in isto coꝛpore.

e Bẽtiõe.supssio.n.dignitat(vl' nois viciat reſcriptũ.j.e. ad au res.et.j.e.sedes.s.de cõsti.cuz accessisset.et q̃ ō istis h̄ oꝛ:idẽ itelli go de oibus religioſ q habẽt cõsimile p̄uilegiũ ut tẽplarii et hospi talarii.j.de deci.ex pte.sz nõne p̄uilegiuz istoꝛuz gnãle ẽ ad oẽs ci ster.ita qdẽ.g̃ p istas spãles lr̃as oꝛ eis derogari qꝛ spãle etc̃.s.e.c i.et.j.e.pastoral'.et.j.de off.le.studuisti.et.ff.de re.iu.in toto.ex his vẽ q̃ spãles littere derogẽt p̄uilegiis gnãlibus:sz nõ ẽ verum qꝛ p̄ uilegiuz é lex p̄uata et ō ius cõe. iii.di. p̄uilegia.j. de v̄. sig.abbate. cõmissio ista de dãdis decimis ius cõe cõtinet:et p̄uilegiuz nõ tol litur per ius cõe nisi fiat mẽtio de p̄uilegio i cõmissiõe:et iõ nõ ua lent littere etiã spãles p̄m ius cõe obtẽte cõtra p̄uilegium vẽire: vt j.de re iudi.iter mõasterium: sed si sunt citati mõchi debẽt venire p̄uilegium suum allegaturi.ff.de iudi.si quis ex aliena.alias tene ret sententia cõtra eos lata.j.de ap.si duobus.

f Um te.ecclesie tibi.scribebatur capitulo vacante ecclesia.

g Fidẽ christi.h p̄sumit papa ex subsequẽti hõesta cõuersatiõe. vt pz i anitq̃ cõpilatõe.j.de p̄sump.ex studiis: sic̃ ecõuerso ex ante cedenti p̄sumit̃ .p sequẽti.j.de p̄sump.mãdata.et.ii.q.i. in p̄mis. vt si vita eius vel opinio talꝰ antea nõ extitit.i fi.xvi.di.miramur.i fi.ff.de suspec.tu.l.iii.§.queri põt.et de suſce.et archa.si aligd.li.x

b Quia donatio.bene allegabãt quia nõ habebant poteſtatẽ conferendi sz eps.si tamẽ papa contuliſſet beneficiuz alicui:et mãdaret ut ip̄m recipi/ant tunc bene ualent littere:et ipsuz recipere debent: et ecõuerso:si collatio pertinet ad capitulum:non debet scribi episcopo.

i Infecto negocio.p lr̃as directas capitulo nõ tenebaꝰ eps istuz recipe de necessitate:de honestate ta mẽ ip̄m recipe debebat: sz de hoc reprehendit̃: qꝛ di/cebat q̃ nõ recepat ide mã datũ nec etiam p lr̃as istas plene colligit̃: q̃ ei teneaꝰ beneficiuz cõferre. vel die q̃ bene tenẽtur cũ recipeꝰ et conferre prebendam vt apparet ex forma mãdati. §.vbi dicit in canonicũ re/cipent et prebendã conferrẽt.et p alia vba.s. mandatũ dedimus et preceptum xiiii.q.i.quod precipitur.j. de ver.sig.in his.

k Deberes.ar. q̃ quis cũ aliis facere oz si facultas se obtulerit:ipse solus facere oz sic̃ solus põt emẽdaꝰ qõ cũ alius male fecit.j.de iure in.sic̃ nr̃is.vbi ex hoc.et.xx xv.q.ix.q̃ qs cõmisit.ar.ō de cle.cõiu.diuersis fallaci is.et ẽ arg.q̃ cã alicui dele gata ip̄m sequit̃:nec trãsit ad successões:sz ō rĩũ vm ẽ j.de off.del'.quoniã abbas et.j.de of.ordi. pastoral'.§. p̄tẽa. Itẽ ar.q̃ si aligd mãdaꝰ capitulo:cuilibet de ca pitulo sigillati intelligit̃ eẽ mandatuz qui illud iplere possit: et si tunc illud facerꝰ possit:illud oz facẽ cuz po tuerit:et ita cũ eps sit de ca pitulo tanq̃ caput.j.de cõ/cess.p̄bẽ.et eccl'. nõ va.post electionẽ in pte decisa.et.j. de his q̃ fi.a p̄. nouit.nõ po poterat dicere q̃ non rece pisset mãdatũ.ar.ō.xii.q. ii.q manumittit̃.

l Batã lr̃arũ.Ad hoc sp̄ p̄sueuit notari hec decr̃.q̃ data lr̃arũ sp̄ p̄sideranda ẽ.vt.j.e.cõstitutus.et.j.de sẽ.ex.si aliquãdo.ar.ō q̃ p̄sentatio lr̃arũ et nõ data cõsideranda ẽ.j.e.c.caplim sce crucis.et.j.de cle.nõ resi.q̃lit̃.et.j.de pre bẽ.dilectus.ii.et ad idẽ.j.de vsu.qꝛ frustra.et.j.de ap.vt debitus. rõem istius ō rietatis dicemus sup illa decre.dilectus.ii. Itẽ ẽ hic ar.q̃ edẽdus sit dies et cõsul aduersario.ar.j.e.si ãt.et.c.plerũqz.et.C.de p̄bẽ.et cõ.sti.opti mã.Sz ō.ff.ō edẽ.l.i.et.ii.et.ff.quẽad.test.ap.l.ii.§.dicẽ ãt.So.i edi itõe lr̃a rũ domini pape faciẽda aduersario oĩa ponẽda sunt quoniã lr̃e sunt cões: ar.j.de dila.p̄terea.et ea q̃ cõia sũt integralit̃ sunt edẽda.j.de pba. quoniã cõtra.et lr̃e tradẽde sunt ad videduz.j.de fi.instr.si scripturã autẽticã.et.c. B.ppetuus vicarius.decre.greg.et ibi dicemus de editõe instrumẽtoꝛum. Ad idẽ ar.j.de offi.del'.cum in iure.

m Judeus.quoniam de iudeis conuersis ecclesia fundata fuit.xxi.di. in nouo.et.xxii.q.iiii.recurrat.

n Baures.lr̃as ipetrãtes.q̃ sine speciali mãdato domini ipetrate ad li tes nõ valẽt.j.e.nõnulli.et.j.e.ex pte decãi.secus in hoc casu.

o Intẽtiõis.hic pz dominũ papã sic vm cõcedere beneficiũ:q̃ aliũ nõ leꝺat vel granet saltẽ granit̃ seu enormit̃.xxv.q.ii.de ecclesiasticis. et.xi.q.iii si quis nõ obediat.et.ir.q.vl.nunc vero.et.ff.ne qd in lo.pub.l.ii.§. merito. et.§.si qs a principe.et.j.de offi.oꝛ.lz.et.j.de cõsue.cũ olim.

p Supprimit.puniri debet qui supprimit qõ tenet reuelare.l.di.ex penitẽ tibus.ff.de act.emp.et ven.l.i.§.i.

q Uires nolumus obtinẽ.et ita vꝛ q̃ lr̃e iste nõ valeãt:qd si obticãt p lr̃as tales:dic sup hoc ,put not.j.e.ad audiẽtiã.ii.i glo.que icipit sed queritur.

r Jãt.dolo vel negligẽtia.dolus et negligẽtia presumit̃:si steterit p an nũ q̃ nõ vtit̃ litteris.j.e.plerũqz.et.j.e.ex pte.si copiã iudicis hic po tuit sed cõtradicit lex.C.de diuer.reſcrip.falso.que dicit q̃ reſcripta ppetua sunt:sed nõ est cõtra:qꝛ hic qõ dicit lex intelligit̃ si aliud reſcriptũ nõ i petratur cõtra p̄imũ:alias sp̄ valẽt reſcripta viuẽte mandatoꝛe: et eo moꝛ tuo dummodo facta sit citatio.

s Excusari nõ oz.i.nõ poterit excipe ,ppt culpã suã.quo minus teneꝰ re/spondere p scõas lr̃as. Sz ō vꝛ qꝛ si scõe lr̃e nõ faciãt mẽtõez de p̄mis va lẽt p̄me.ergo poterit excipe.vt.s.e.ceterũ.p̄terea q̃ annua sũt ad agẽdum ppetua sunt ad excipiẽdum.ff.de doli except. pure.§.ulti.ergo semp potuit iste excipe p p̄mas:exquo nõ faciũt mẽtionẽ scũde de p̄mis.So.exceptio

nuz quedã sũt ppetue q̃dã tpales. perpetua dr̃ illa q̃ perpetuo cõpetit quã docũqz actor agit. vt exceptio doli: qz exceptio doli nõ cõpetit nisi qs agat. ff. de excep. l. exceptio. et. l. exceptões. Tplaces sũt ille q̃ nõ sp cõpetũt et eui tari possunt. vt i p̃dicta. l. exceptões. §. tpal'. et tal'est hec: qz expirauit ãno elapso. j. c. p̃erũqz. et. j. de offi. or. pastoralis. i fi. ar. p̃tẽa ista mõ nõ habẽt locũ: sz g p̃mo suas lr̃as presentat iudici et p̃cedit ifra annũ ille obtict. j. de ap. vt debitus. de hoc nõtũ ẽ. s. e. c. i. i fi. et i. c. ceterũ. q̃lit hic intelligẽdũ sit.

a Aequerit. et ita ẽ h ar. qz si p me nõ stat mihi non ẽ iputãduz. ii. q. vi. anterior ũ. §. ad hec. i auẽ. vt sponsalar. §. hec quoqz. vnde sumptus fuit. §. hic. et. ff. ex g. cau. ma. sz et si. i. ℟. q̃liter intelligat hic ista ipotẽtia dicitur. s̃. e. c. i.

b Habere. repete post posuit eis vti.

c Ab hec sumus. oia negocia. nimia gnãlitas h reprobar̃. j. de do. et ptu. ex lr̃is. et. j. ỏ ap. c. ii. et. c. significãtibus. et. j. e. sedes. et. j. c. ti. in decre. immo. iiii. c. cũ i multis. et. ff. de iur. fis. ita fideicet. ff. de edẽ. l. i. §. edeꝛ et. ff. de iterr. ac. de etate. §. nihil. ar. cõtra. ff. ỏ rei vẽ. q̃ de tota. §. icerta. et. ff. cõi di ui. et si nõ oẽs. §. si icertũ. p̃ma ps v̄a ẽ: et vltia i specialibus casibus loquit̃.

d Elegerit. Tan. et Vin. sic exponũt hoc v̄bũ elegerint. i. elegerũt i curia existẽtes vt sint p̃teriti cõiunctiui mõi. gdã tamẽ voluerũt dicẽ qz lr̃e iste ad incertos iudices dirigebant̃ qs copiã nequiuerit[a] habere[b]: p poste riores lr̃as nõ poterit conueniri.

1 Dem.

Ab hec sumus: ⁊ ifra. Significatum est nobis quosdam in prouincie tue partibus tales ut aſſerunt de cãcellaria nostra litteras recepisse per quas eorũ omnia negocia[c] unius iudicis uel plurium quos sibi elegerint[d] arbitrio p̃mittuntur: sicqz fit ut si aliquẽ pulsare noluerint examẽ ordinarij iudicis non requirant: sed ad unũ iudicez uel plures delegatos sibi propitios ⁊ parti aduerse suspectos[e] super examinanda questiõe decurrãt: ⁊ infra. Nos igitur huic morbo celeri[f] uolẽtes obuiare remedio: mãdamus quatenꝰ si lr̃as tales i p̃uicia tua ueneris eas carere uiribꝰ nr̃a auctoritate decernas. 1 Dez.

Ad audientiam nostram te significãte puenit. qz. b. de scõ stephano sup absolutione sua lr̃as tibi ut p̃ima facie uidebatur apostolicas p̃sentauit: quibꝰ quoniaz manifestũ[g] cõtinet in constructiõe peccatũ: fidẽ te nolumꝰ adhibere.

Clemens. iij.

Ex parte. s. pſone ecclesie de ipetrator ducere tad exp̃mẽdos dicẽtes hic gnãlẽ cõmissionẽ cãrũ posse fieri dũmõ iudices certi eent. j. e. sedes. et. c. pastoral'. sz qz iudices erãt icerti h lr̃e nõ valebãt. Sz dic qz iudices electi erãt certi et cõmissio gnãlis erat oium negociorũ qõ eẽ nõ dz qz p eã absorberẽt iurisditio ordiarii qõ fieri nõ dz. ar. xi. q i. peruẽit. et. ix. q. iii. nũc vo. C. de p̃. ipe. of. l. ii. et. iii. j. de of. le. c. i et. j. de ma. et obe. p tuas. sic gnãlis appellatio nõ admittit̃. j. de ap. c. ii. Sz super grauamie p̃babili et expsso ẽ appellãdũ. j. de ap. vt debitus. et. c. cum cãm. qre lr̃e tales nõ valebãt. lau. dixit et melius cui cõsentio qz h iudices erãt icerti quos vellet eligẽ ipetrator qõ eẽ nõ dz sicut p̃curator icertus eẽ nõ dz. ff. de p̃cu. l. ii. nec tutor icertus dari dz. ff. de test. tu. tutor incertus. et isti. de leg. §. tutor. et arbit' silr icertus eẽ nõ dz. j. de arbi. inotuit. et cõmissio gnãl' fuit oim negociorũ qõ ẽ cõtra cõsuetudinẽ romane curie cuius stilus dz attẽdi. j. de ex. fal. q̃ graui. qz oẽs cãe vni cõmittant̃ nisi sub illa forma q̃ tradit̃. j. e. pastoral'. et illa gnãlitas restrigit̃ vt tradit̃. j. e. sedes. et in. c. cuz i multis. et ẽ i decre. Inno. iii. tamẽ vniuersitas cãrũ bene cõmittit̃. ff. de iudi. l. cũ p̃tor. et. ff. gs et a quo ap. l. i. §. i. et illa fuit potior cã q̃re lr̃e nõ valebãt: qz iudices erãt icerti qõ lr̃a v̄ innere qz ille eligẽt qs vellet quã cõmissio gnãlis oim negociorũ. et sic itellexit lau. et cla. sicut ex p̃dict̃ colligit̃. b. Satis tamẽ credo qz si papa ex certa scia tales lr̃as cõcederet valerẽt cum hẽat plenitudinẽ ptãtis saluo iure recusatiõis. j. de of. dele. suspitiõis.

e Suspectos. vnde possent recusari. de recusatione habes. j. de app. cum speciali. et. j. de offi. dele. suspitionis.

f Celeri. viii. di. mala cõsuetudo. et resecande sunt putride carnes. xxiiii q. iii. resecande. vnde v̄sus. Principiis obsta sero medicina paratur. Cũ mala per longas conualere moras. b.

g Ab audiẽtiã. manifestũ. sic pz qz viciũ latinitatis viciat rescriptũ. sic etiam si papa loquat̃ vni i plurali: aut si p̃riarchas vel epos filios appellauerit tales lr̃e false sũt. j. de falsa. q̃ graui. ar. ỏ. qz ppt̃ malã latinitatẽ nõ vitiant̃ rescripta. ff. de sta. ho. iperator pius. ibi. n. dr̃ qz ppt̃ malã latinitatẽ nõ viciant̃. et. ff. de manumiss. test. q hẽbat. C. de le. in legatis. et. j. de fi. instr. ex parte. So. viciũ scribẽt̃ i istrumẽtis et testamẽtis nõ nocet: cũ alias de veritate seu volũtate testatoris cõstet. C. de testa. erroꝛe. et. l. ambigni tates. et idem eẽt de volũtate pape dicendum si constaret de hoc: sed verius videtur aliud esse in testamentis et aliud in litteris pape. Testamentum enim cõmittitur tabellionibus: cuius scripturam sine latinuz nullus corrigit. vn de falsa latinitas non viciat̃ testamẽtum: dũmõ constet per ip̃m de intẽtione testantis: vt dicunt predicte leges: et ppter fauorẽ testamẽtoruz: qz nihil est qõ magis debeat hominibus etc̃. C. de sacrosan. eccle. l. i. Rescriptum domini pape per multas manus transit: et magna maturitate decoquitur xxxv. q. ir. apostolice. j. e. cũ adeo. et ita nullum vicium continere debet. s. e. ad hec. vnde cõtra illã p̃sũptionẽ nõ ẽ admittẽda p̃batio. ar. cõtra. ff. de of. p̃. illicitas. §. vltas. Lau. nõuit qz instra vl' priuilegia, pter falsũ latinũ nõ vitiant̃. ar. de cõ. di. iiii. si nõ sãctificãt̃. et. c. de tulerũt. et. ff. de manumiss. test. q hẽbat. de instris tabellionũ satis credẽ illud: de priuilegius romãe curie non est verum. b.

tarento nobis innotuit: qz cum capella de empetoñ. ad predictã ecclesiã de iure pertineat. o. diaconꝰ qui iã dictã capellaz detinet: capellanũ ipsiꝰ ecclesie nomie ipsius. s. in ea ministrãtẽ post[b] ap. a se factã[l] amouit: quã cũ eẽt. s. prosecutus[k]: ⁊ ad iudices litteras[i] impetrasset: ipse. o. ap. suã prosequi nõ curauit. Cũqz auctoritate iudicũ i ius esset uocatꝰ: dixit se litteras priores habere de quibus nulla[m] mentio i posterioribꝰ habebat̃: quas usqz ad tertiã citationẽ suppressit eisdez dolo uel negligẽtia[n] uti postposuit quod ex diuturnitate temporis ui debatur: in quibus nulla mẽtio de ap. ab ipso facta fiebat: cum bienni um[o] a tempore ap. iam fuisset elapsum. Ideoqz mandamus quatenus si ita esse cõstiterit: reuocatis in statutum pristinum omnibus: que[p] post ap. ipsius. o. inuenerit̃ attentata: prescriptam capellã matrici ecclesie restituere procuretis predictum. o. si eum appellationẽ suam non fuisse prosecutum constiterit: memoratos in expẽsis[r] necessarijs condemnãtes.

ff Celestinus. iij.

b Ex parte post appellatõem nõ dr̃ hic sup quo fuerit appellatum forte posset dici qz sniа lata fuit cõtra o. diaconũ a q̃ ipe appellauit: vel super alio articulo. vl' forte circa aliqz sniaz sicut olim fiebat.

l Ase factã. s. o. et ita nõ ỏtulit sue p̃pe appellatiõi qõ cẽ nõ debuit cũ et appellatõi aduersarii deferre debuisset. j. de ap. an sit et. c. cõstitutus. et. j. de elec. bõe. appel lauerat fõte ab or diario corã q̃ trahebat capellanuz et sup personã matricis ecclesie. Raro iuenies alibi vt credo qz aligs nõ ỏtulit sue p̃prie appellatõni. vnde iudex poterat procedẽ i cã: qz v̄ appellatiõi renũciasse: qz pẽ. ap. nihil ẽ inouanduz. ff. nil in no. ap. pẽ. l. vna. et j. de ap. an sit.

k Prosecutus. litteras ipetrãdo super restitutõez ecclesie q̃ fuerat spoliatus post appellatoez a spoliator factã: vt i cã, pcedẽtur nõ obstãte appellatõe frustratoria qõ ex eo appet: qz dictus. o. eã prosequ non curauit nomie ecclesie de tarẽto qz erat matrix ecclesia.

l Litteras. forte significauit pape: et rector matricis ecclie iniuriabat̃ ei super illa capella: et sic obtinuit lr̃as i forma cõi nulla mẽtiõe hita de appellatione: q̃ etiam littere ipedirẽt restitutionẽ. j. ỏ resti. spo. ex conquestione. cum suis similibus.

m Nulla mẽtio. et tõ nõ valebãt. j. ỏ ap. sepe. i fi. ar. qz g appellat dz facẽ mẽtionẽ ỏ sua appellatõe. et aduersarius q̃dãmõ q̃ suã appel. p̃segtur: ut h dicit̃: et. j. de confir. vti. vel inuti. bone.

n Negligẽtia. sic. s̃. e. si autem. et. j. e. plerũqz.

o Cũ biẽniũ. q. n. nõ p̃segt̃ appel. infra annũ: aut ex iusta cã infra biẽniũ rata mãet snia: et figit̃ non appellasse. j. de ap. cũ sit romana. et ideo iste. o. audiri nõ debuit p̃textu sue appellat̃. sz vr̄ qz rector iste. s. rõe consilij audiri non debuit ad prosecutionẽ appel. cũ actor et reus circa appellat̃. eodẽ iure vtãt̃. j. ỏ mutuis. pe. c. vl. et h dr̃ p̃riũ. s. qz ille ỏ quẽ appellatũ ẽ audit̃ post biẽniũ et nõ ille q̃ appellauit. qualr̃ q̃ hoc itelligit̃? dicas qz iste rector auditus fuit nõ rõe sue appellat̃. sz potius rõe spoliatõis sr̃ q̃ lr̃as ipetrauit: nõ ob. ap. vt nõ. s̃. i v̄. prosecutus. inf dicta. n. ppetua sũt q̃tũ ad rei psecutoez nõ quãtũ ad penã. ff. ỏ vi et vi ar. l. i. i p̃n. et si ỏ ap. nihil dixit: nihilominus audiet̃ petẽs restoez eccl'ie: et mlto forti⁹: qz post appellatõem spoliauit aduersariũ q debuit ỏferre sue appellatõi p̃tẽa fauore appellant̃ daꝛ annus aut biẽniũ ad p̃sequẽdã appellatõem et nõ fauore appellati. vnde appellãs stati põt p̃seq appellationẽ si tminus ei p̃fixus ẽ: sz appel. nõ stati. j. ỏ appel. oblate.

p Que post appelatõez. et ita qcgd fit post appellationẽ a se vl' ab aduersario suo factã: dz irritari. j. de of. dele. sup questionũ. i fi. et j. de ap. bone. cũ suis concor. et in hoc illa corrigit ista.

q In expẽsis. qui appellatioué suaz non prosegt̃: altero p̃sequente condẽnari debet i expẽsis: vt hic. et. j. de app. nicolao. et. c. rep̃ hensibilis. vel qui p̃sequit̃ ipsaz ante tps statutũ. j. de ap. sepe. sz non vr̄ qz iste. o. debuerit i expẽsis condẽnari cũ appellatus appel. non fuerit p̃secutus. j. biẽniuz: cũ hoc idẽ ius seruandũ sit appellati et appel. vt dr̃ in notula: q. n. et non oportebit ip̃m p̃seq appellationẽ: qz ipo iure rata mãet snia lata ỏ ip̃m. o. si qua lata fuerit p̃t dici qz ideo condẽnat̃: qz p̃textu appel. index non processit: et ille o. post ap. spoliauit appel. et sic itererat rectoris vt. o. condẽnaret aduersario i expensis ẽt post biẽniũ pp dolũ et maliciã ipsius. o.

Sciscitat⁹.petitorio.i.nūcio legitime ordinato.vel die petitorio.i.procuratore.

b Impotentia.aliquis dr aligd posse qnq; modis.vnde versus Posse gdē rebus dāt ius nā ptās.Officii meritū sextū diua volūtas.De potētia iuris hēs.xxii.q.ii.faciat hō.xxvii.q.ii.agathosa.i ff.de potētia nature habeť.j.de despō.ipu.puberes. ꝛ.c.a nobis.de potestate officii hēs. j.de cōsan.ꝛ affi. c.i.i ff.ꝛ.xxi.di.§. i.ar.versus ff.vbi dr q petr⁹ p̄ oib⁹ claues regni celorū accepit.de potētia officii legitur xxi.di.iferior.ꝛ.j. de ma.ꝛ obe.cū iferior.ō potentia meriti legiť.iii.q. vii.§.tria.idē testatur ibi:cuius vita ꝛc.ō potētia dīne volūtatis hētur ō pe.dist.ii.§.charitas.sz hec potētia ad duo tātuz sci ꝛ iuris refertur.

c Interee nequiuerint.q simul interee debeāt.hēs j.de offi.dele.prudentiam.

d Seruuz.qr taľ iudex eē non p̄ot: nisi cōi opione p̄ libero se gerat ꝛ habeať quo casu tenet ei⁹ sniam ēt si p⁹ eā latā detegať eū tpe snie fuisse seruū.iii.q.vi.§.verū.ꝛ.ff.de of.p̄to.barbarius.ꝛ.C de testa.l.i.

e Infamē.si pēdēte iudicio efficiatur ifamis vel suspect⁹ possz repelli.j.de testi.co.p̄terea.ꝛ.j. de of.del.ſinuāte.qr q̄ ō nouo emergūt indigēt auxilio.ff.de interro.ac.de etate.§. ex cā. Itē si medio tpe excōiceť:sz eo absoluto resumit iurisditiōem.j. de of.dele.prudētiā.§.sexta. Idē credo si restituať pstine fame p̄ncipē: qr resumit iurisditiōem.ii.q.iii.§.nōndū in fi.ꝛ.C.de cura.fur.l.pe.secus si lata snia detegať iudicē fuisse ifamē.iii.q.vii.§.tria.v̄.verū.ꝛ.ff. de of.p̄to.barbari⁹.ꝛ.C.de testa l.i.secus i excōicatiōe. qr snia publice excōicati nlla ē.j.ō re iud.ad p̄bādū.ꝛ.j.ō excep.exceptōez.

f Impedimētū.puta qr ē excōicat⁹ vel illitterat⁹:nec hz cōsuetudinē cārū:qr perit⁹ dz eē iudex:nec dz q̄rere ab aliis qd eū log oporteat.i auc.de iudi.i p̄n.colla.vi.ꝛ.j.de cōsan.ꝛ affi.ex lr̄is.i fi.tamē si illitterat⁹ sit:ꝛ habeat cōsuetudinē cārum sine peritiā iudicādi p̄t ei cā cōmitti.C.de iudi.l.certi iuris.ar.C.de epi.ꝛ cle.parabolani. q̄dam ipedimēta ponunť.iii.q.vii.§.tria. Item si impedimentum sit ppetuum non p̄ot cognoscere:qō p̄ot esse multis modis:vt infirmitas surditas ꝛ consimilia.

g Destinarc.plr̄as vl p certū nunciū litteratorie destinatū.lx̄iii. di.c.iii.ꝛ pe.ꝛ.j.de of.dele.prudētiā.i.-ſz.ff.de reb⁹ eorū q sub tutel.vel cur.magis.§.illud etiā queri p̄ot.ꝛ hec est canonica destinatio sz nūqd ille q interesse nō p̄ot valet aliis delegare vices suas: de hoc dicitur.j.de offi.dele.coram.

h Ad cōsummatiōem.vt.j.cum dilecta.

i Procedāt.qō qdē facere possunt:si in lr̄is cōmissiōis sit clausula illa:q p̄ si nō oēs:alias nō possunt ꝓcedere.ar.j.ō of.dele.cām matrimonii:ꝛ ē exp̄ssum.j.de of.dele.vno delegatorū.ꝛ.c.ti. prudentiā.ꝛ.ff.de arbi.item si vnus.§.penul.ꝛ.l.sequēti.

k Excusari.imo potius dz puniri.j.de of.dele.prudētiam.§.adiicim⁹.ꝛ hoc casu alii possunt ꝓcedere q̄uis nō videať ipleta cōditio q p̄ si nō oēs ꝛc.vt in.c.p̄dicto prudētiā.§.adiicimus.ꝛ hoc v̄bū est postq̄ cōstiterit q nō vult interesse:ꝛ in hoc illa corrigit illam.

l Interesse.hodie etiā si nō addať hoc tamē si nō vult alii ꝓcedāt lz sit arguēdus qui mādatum apostolicum exequi cōtemnit.

m Pastoralis.ambigiť. Sed quero qualiter possit dubitari de reuocatiōe lr̄arū:aut scōe faciūt mētiōem de p̄mis:ꝛ tūc valēt scōe.aut nō faciunt:ꝛ tūc valēt p̄me.s.e.ceterū.-ſz.neutra ps diſiūctim ppetua ē.p̄ma tollit̄ p decre.j.de re iudi.iter.ꝛ de do.ꝛ cōtu.ex lr̄is.ꝛ de cōfir.vti.bōe.ꝛ de ap.sepe.ꝛ.c.oblate.scōa tollit̄ p ōcre.j.e.plerūq;.i iudiciis nōdū ceptꝫ nō hz locū ista distinctio. Ille.n.sole valēt.q̄ p̄mo iudici p̄sentātur citatiōe facta p ipaſ j.de fo.cōpe.ꝓposuisti.j.de ap.vt debitus.ꝛ.j.e.capitulū sācte crucis. Item qualiter p̄mi iudices possunt deferre secūdis:vel secūdi p̄mis:cum vel p̄mi tantum vel scōi tātum sint iudices:ꝛ ita aut p̄mi aut scōi nullā habēt iurisditiōem.j.de of.dele.ex lr̄is.in fi.ꝛ.s.c.ti.ceterū. Item qualiter possunt p̄mi vl scōi citare partes:cum vtriq; dubitēt ꝛ nesciūt an sint iudices:imo rōne dubitationis neutri debent eē iudices:sicut quādo dubitatur de tutela duorū:neuter est tutor.ff.de testa.tu. duo sūt tici.,ꝓpter hoc glosauerunt hic qdā q̄ de facto p̄ot dubitari nō de iure:vt si for te secunde lr̄e nō exhibeantur.j.de offi.dele.ex lr̄is.vel quia dubitatur an sit annus elapsus ab ipetratiōe lr̄arū p̄orū.j.e.plerūq;. Sed hec solutio non valet:qr ad q̄stiōnē facti non daret papa responsionem iuris.ff. de sta. homi.l.idē erit. Alii dicunt etiam q p̄ot esse dubitatio iuris:si data sit eadē i vtrisq; litteris illa decre. vt debitus.hoc determinat.j.de fo. cōpe.c.pe.ꝛ vlt.ꝛ.j.e.capitulū sancte crucis.sed certe fz dictum illorum neutre reuocant alias cuz neutre sint p̄ores aliis:imo ſm hoc neutri cognoscāt de tota causa. nam ambe lr̄e dicūtur scōe vel p̄me.ff.de bo.pos.ſm tabul.l.i.§.siquis in duobus. Tertii dicunt q̄ sic dubitari p̄ot ō reuocatione:vt si scōe faciant mētionem p̄iorum sed nō exp̄ssā.j.ō dolo ꝛ cōtu.ex lr̄is.ꝛ hoc nō est verū vt pz ex illa decre.ex litteris j.de do.ꝛ cōtu. dici p̄ot hāc

fuerint uel simul nequiuerit aut noluerint interesse[l].

Innocen.iij.elien̄.episcopo.

Pastoralis officij:ꝛ ifra. Preterea quesiuisti:quādo de reuocatione litterarū ambigiť[m]: utr̄ iudices p̄iores an posteriores cognoscere debeant:ꝛ utrum per secundas sint p̄me lr̄e reuocate. Ad quod.r.q̄ nisi posteriores p̄ioribus uel econuerso duxerint deferendum[n]:simul utriq; cognoscāt:ꝛ si forte nequiuerint simul in unā sentētiam cōcordare:quāuis plures[o] sint ex una parte quā ex altera:p arbitros comuniter electos a partibus huiusmodi cōcertatio sopiať[p]. Quoniā autē sub huiusmodi forma uidelicet:causaz quā talis aduersus talem ꝛ quosdā alios sup hoc ꝛ quibusdā alijs se habere,ꝓponit:tibi diximus cōmittē dam:a nobis multotiēs littere impetrātur sollicite quesiuisti:an iudex ex delegatione huiusmodi ante personarum uel rerum expressionē sup p̄sonis uel rebus exprimendis habeat potestatē:adijciēs utr̄ fuisse rōnem huius decre.cum diuerse sint lr̄e ipetrate:iudices citāt ptes:ꝛ cū pars aduersa corā eis exhibet scōas lr̄as:ipi volūt cognoscere de reuocatione litterarū ſm hoc qō cōtingit.j.de re iudi.iter monasteriū.in parte ōcisa ab integra. Itē si scōi iudices citēt ptes:ꝛ cū exhibētur corā eis p̄me lr̄e ipi volūt cognoscere an p̄me sint reuocate.Sz qr ꝓ eodē negocio ptes nō sunt trahēde ad diuersos iudices.j.e.ex tenore.ꝛ.j.e.c.vlti.statuiť h vt iudices cōueniāt ad hoc faciēdū:vel vna ps deferat alii:qr ꝛ p̄mi de hoc cognoscē possunt:cū corā eis obiiciať talis exceptio ēt ꝛ scōi:ꝛ expone quādo de reuocatiōe ābigiť.i.quādo i dubiū deducit̄ de reuocatiōe lr̄arū. Sz huic solutioni obstare vr̄.j.e.cū cōtingat.ibi.n.nō cōueniūt ad cognoscēdū: sz executor videt vtraſq; lr̄as.vnde p̄ot adhuc melius dicere:q bene p̄ot iudex dubitare ō reuocatiōe lr̄arū:lz scōe exp̄ssā faciāt mētiōem p̄orū.s. quādo obiiciť scōas lr̄as ipetratas eē p falsi suggestiōem vel veri supp̄ssionē. vt.s.c.ceterū.ꝛ melius.j.de of.dele.corā.ꝛ.j.de re iudi.inter monasteriū in integra.ꝛ hoc idē dixit Jo.j.e.sup illa decre.cū cōtingat.ꝛ certe iste ē verior itellect⁹. Sz hec dubitatio de reuocatiōe lr̄arū nō hz locū i lr̄is appellatiōis ꝛ p̄ncipalis cāe: qr iudices appellatiōis de lr̄ cognoscere debēt.j.e.dilect⁹ fili⁹ Jo.hec dubitatio locū hodie non habet re integra.j.de. de ap.vt debitus.b.

n Deferēdū.de cōsensu ptiū.j.de of.dele.sup qōnū.§.intētōis.ꝛ §.nos aūt. cū corā vtriſq; posset ꝓponi exceptio:vt dictū ē i p̄ma notula:ꝛ etiā sine cōsensu ptiū possent si vellēt:sz honestū est:q̄ de cōsensu ptium fiat.

o Plures.ħ non stať iudicio maioris ptis.j.de iu.p̄o.quoniā.simile ē in cā epi.vi.q.iiii.c.i.j.de re iudi.nō p̄ot.ꝛ in iudicibus dele.a p̄ncipe. vt v̄.C. de ap.in offerēdis.ibi.ita tamē si dissentirēt.ꝛ.C.qui bo.ce.pos.l.vlt.ꝛ in re cōi ff.cōi diui.sabinus.ꝛ in liberali cā.C.de cōi.ser.manu.l.i.§.i.ꝛ insti.de re.diui.§.religiosum.qr ibi fit qō religio vel nā rei regrit:ꝛ dū qs plus iuris hz in re.vt.C.de dona.sancim⁹.§.ne aūt.Sz ō.lxv.di.c.i.ii.ꝛ.iii.ff.de re iudi. duo ex trib⁹.So.verū est gnāle.q̄ iudicio maioris ptis standū est:sz quedā spālia ħ signata sūt:vbi hec regula nō obtinet.sz in casu isto nō stať iudicio maioris ptis:qr forte in p̄mis lr̄is sūt duo iudices:in scōis tres vel plures. vnō cum illi tres eq̄lē habēt iurisditiōem cū illis duob⁹:qr isti tres loco vni⁹ sunt ꝛ illi duo similiter loco vni⁹.s.domini pape nō p̄ualet snia illorū triū:qr non censent plures:lz sec⁹ sit in creditorib⁹:quoniā si par debitū sit hincinde:statur tamē maiori numero creditorū.vt.C.q bo.ce.pos.l.vlt. Itē alia rōe: qr si isti tres iudices iudicarēt ꝓ se suspecti eēnt:qr videreť igerere opas suas.ff. de ꝓcu.q̄ oia.Si aūt iudicarēt ō se:videreť a se abdicare iurisditionē ꝛ velle a se remouere qō esse nō debet.j.de of.dele.pastoralis.ꝛ ita dz iri ad arbitros.Sz si in p̄mis ꝛ scōis eēnt eq̄les iudices numero satis posset dici q̄ staretur iudicio maioris ptis:qr maior videtur modo iurisditio ꝛ p̄tās ab vna parte q̄ ab alia.

p Sopiať.qd si arbitri adiudicēt iurisditionē eis qui non habēt:nihilominus snia illorū iudicū tenebit:qr cuz arbitri sniauerint ō ius scriptum tenet

eozũ sñia nisi fuerit appellatum. vt.ii.q.vi.§.diffinitiua. ꝛ hec ẽ rõ: quia per vtraſqz litteras data fuit iuriſditio.

a Persone vel res. qui rem petit oz rẽ certã petẽ. de hac materia dicemus ī. de libel. ob. c. pe. vbi competentius ponitur.

b Spãles. ipetrate ab aliq̃ illozũ g p clauſulã gnãlẽ poterãt cõueniri ꝯ pri mũ ipetrãtẽ ſup eadẽ cã: ſz q̃lr põt ille q poſſidet ꝯ im petrãté ipetrare ſup eadez re cũ interdictũ poſſeſſo-riũ intẽtare nõ poſſit cũ ipſe poſſideat. ī. de iudi. exa-minata. ꝛ ꝓterea poſſidẽti nõ daꝛ rei vendicatio. iſti. ỏ ac. §. i. C. de ali. iudi. mu. cã ſa. l. vnica. dic q̃ prim⁹ ipe trãs ipetrauit vt ageret pe titozio. ſecũd⁹ ipetrãs ipe-trauit ne igetaꝛeꝛ ſup poſ-ſeſſiõe illi⁹ rei quã poſſidz nã et alias daꝛ actio poſſidẽ ti ne iquietaꝛeꝛ. ff. ſi ſer. nẽ. l. ſi gs forte. §. i. et. l. ſicuti. § ſed queriꝛ. de hoc nõ. ī. de iudi. examiata. i glo. ſi ita.

c Spãle. hic pz q̃ ſi vnuz reſcriptũ ẽ gnãle ꝛ ſcõz ſpã le lz nõ fiat mẽtio gnãlis i ſpãli: ꝑualet ſpãle vt. §. e. c. i. ꝛ. ī. de of. lega. ſtuduiſti. ꝛ ff. de re. iur. i toto. Cõtra. §. c. cũ ordinẽ. vbi ſcõz ſpãle nõ derogat gnãli q: nõ faꝛ mẽtionẽ illi⁹: rõ ibi reddiꝛ: q: p̃mũ eſt p̃uilegiũ ſcõz reſcriptũ fuit ius cõe: ſz ius cõe nõ tollit p̃uilegiuz niſi mẽtõz faciat de illo p̃uile-gio.

d Eneruaꝛ. fca citatiõe p lras ſpãles anteq̃ p gnãles

e Supflua. hoc caſu cũ ge nerale mãdatũ reuocatũ ẽ quãtũ ad hãc cãz ſpãliꝛ cõ miſſã: alias bõa queſtio eſt ꝛ eã ſtatim ſoluit ibi donec iuriſditio ꝛc

f Juriſditione. hz g̃ iuriſditionẽ lz nõ bẽat exercitiũ: ꝛ ita vꝛ q̃ nõ poſſit eã alii demãdare. eſt. n. abſurdũ alii demãdare iuriſditionẽ anteq̃ eã ipſe nãciſcaꝛ. ff. de of. pcõ. obſeruare. §. vl. et ſic vꝛ ſilr q̃ nõ poſſit citare ptes ante expreſſionẽ rerũ. v. q. ii. c. vl. iõ. n. citanꝛ ptes et dãtur inducie: vt qs ỏ liberet. iii. q. iii. offeraꝛ. ſed i hoc caſu nõ poſſũt deliberare. Ar. ꝯ. ī. de app. ſignificãtib⁹. et inſti. de ac. §. curare. et. ī. de reſti. ſpo. cũ ad ſedẽ. vbi petitur hoſpitale cũ oĩb⁹ ptinẽtiis ſuis: et põt cõmittere licet nõ bẽat exercitiũ: cõ-mittet enĩ qỏ hz. Sz qualr ꝓzes iudices ꝓnãtur iuriſditione cũ papa nõ intẽdat eos ꝓnare. Jtẽ nũquid eodẽ mõ p mortẽ delegãtis cẽt reuocata iu riſditio quãtũ ad nõ expreſſas ꝑſonaſ. ar. q̃ nõ. C. de duo. re. l. vl. Eſt tamẽ aliaduertẽdũ an reuoceꝛ p mortẽ an viua voce. ff. de ꝓcu. ſi defũctus. et. l. ſe quẽ. ſed verũ ẽ q̃ reuocaꝛ p mortẽ quãtũ ad ea que exp̃ſſa nõ ſunt. ī. de of. dele. gratum. ꝛ c. licet. et. ī. c. ſignificauit.

Sedes apoſtolica. liberalẽ. vtpote q̃ nõ claudit gr̃miũ redeũti. C. ỏ ſũ. tri. l. vl. ad fi. C. de epi. et cle. ſi qs i lẽ. ꝛ. xxiii. q. iiii. duo iſta. Sz i q̃ eſt li beral' ſiue gr̃am facit: qz ad lẽ teneꝛ. ī. de fo. cõpe. lz in pte decisa: imo q̃ſi p̃ce ceptũ euãgelii eſt: ſz vbi nccitas ibi nulla liberalitas. ff. de adimẽ. leg. ad rẽ legatã. Totũ dici põt gr̃a quicqd ipſe facit: qz vniuerſe vie domini miſeri-cordia ꝛ vꝛitas: qz vbi iuſticia ſeruaꝛ ibi mia adhibeꝛ. xlv. di. diſciplina.

b Et viliores. ꝛ inelegãter. nã a ioue p̃ncipiũ muſe ionis oĩa plena: vgili⁹ ꝛ rõ a capite edẽda eſt. ff. de edẽ. argẽtari⁹. §. edita actio. quoniã p̃ncipium potiſſima pars ẽ cuiuſcũqz rei. ff. de orig. iur. l. i. ꝛ is qui maioris dignitatiſ eſt oz p̃poni. xvi. di. iſidorus. et vbi legalis paternitas cõtrahiꝛ p̃mo iter rogaꝛ pater q̃ filius. ff. de adop. l. ii.

i Maiores ꝛ digniores. ſz quas ꝑſonas dicem⁹ maiores ꝛ digniores: nã inuenio q̃ quilibet cleric⁹ oz hẽre dignitatẽ. iiii. di. deniqz. et. i. q. i. reperiũ in fi. quãdoqz. n. mãcipia dicũtur habere dignitatẽ. ff. de vſufruc. ſz et ſi gd §. mãcipiozũ. quãdoqz poteſtates ſeculares dicũ hẽre dignitatẽ. xxiii. q. v. adminiſtratozes. quãdoqz. n. decurionat⁹ oz dignitas. ff. ad. l. coz. de ſic. l. pe. Jtẽ nũquid illã maiozitatẽ cõſiderabim⁹. de q̃ oz. xl. di. multi. i fi. vl de q̃ oz. xxiiii. q. i. q ꝯ pacẽ. vel de q̃ oz di. ii. lex ẽ. vel de q̃ oz. ii. q. vii. querẽdũ eſt c. crimiatões. vel illã de qua oz. ff. de gradib⁹. l. iuriſcõſult⁹. §. parẽtes. vl de q̃ oz. ff. de pac. maiozẽ. ℟. maiores ꝛ digniores vocat hic nõbiles ꝑſonaſ que ſub clauſula generali cõprehẽdi nõ poſſũt. ff. de iniur. itẽ apud labeõz §. hoc edictũ. ꝛ tales debẽt cẽ que citius mouerẽt animũ p̃ncipis vel ad dã dũ vel ad denegandũ reſcriptum. ratione enĩ maiozitat⁹ ꝑſumiꝛ ꝯ aliquẽ xxxii. q. ii. lotharius. ff. qỏ me. cã. non ẽ veriſimile. Jtez qz circa iudicia de-ferẽ dignitati ꝛ ꝑſone. ī. de off. dele. ſane. ii. ꝛ. c. paſtoralis. ꝛ. ii. q. viii. quiſquis. ꝛ. xxiiii. q. i. qui ꝯ pacẽ. et. xlv. di. cũ beat⁹. vꝛ g̃ q̃ p gnãlẽ clauſulã nõ poſſit cõueniri ſacerdoſ uel cleric⁹ cũ ipe ſit ma ioz quolibet laico. vi. q. i. beat⁹. ꝛ. xcvi. di. duo ſũt. ꝛ. ī. de ma. ꝛ obe. ſolite. v. fecit deus. ꝛc. dũmõ ma oz cleric⁹ ſpãli vocabulo nõ ſit de

ſi antequã perſõe uel res expreſſe fuerint nomiati ſup nos expreſſis in cõmiſſione priori: ſed generali ter cõprehenſis ſpeciales lr̃e: que de priori cõmiſſione nullam faciãt mentionem ad alios iudices a ſe. ap. eamauauerint: eundem uigoꝛẽ debeãt obtinere. Nos igiꝛ ad hec duo. t. r. q̃ cum generali per ſpeci ale proculdubio ỏrogetur: iuriſdi tio per generales litteras attribu ta per ſpeciales quantũ ad ea que ſpecialiter exprimũtur penit⁹ ener uatur: licet de prioribus nõ faciãt mentionẽ: unde ſuperflua reliqui tur prima queſtio: ꝛ ſi merito dici poſſit q̃ donec iuriſditio reuoceꝛ: eã ſuper rerũ uel perſonarũ articu lis exprimẽdis obtinet delegatus ſed antequã exprimãtur ꝑſone uel res delegatus nequit iuriſditionẽ huiuſmodi exercere.

Idem ſeno. archiepiſcopo.

Sedes ap. cõſueuit exhibere ſe petẽtib⁹ liberaleꝛ: ſed qui dã ei⁹ gratia nequiter abutũ: ꝛ in fra. Nos igiꝛ uolẽtes eoꝛ maliti / is obuiare: decernim⁹ ut cũ ī ꝯmiſ ſiõib⁹ nr̃is miores ꝛ uiliores ꝑſo ne ſolũmodo deſignanꝛ: maiores ꝛ digniores ſub generali clauſula nõ itelligãtur icludi: ſed nec liceat occaſione generalitatis huiuſmõi multitudinez effrenatã in iudiciũ euocare nec ſup maiozib⁹ ꝛ graniо rib⁹ negocijs audianꝛ: qui de mi noribus ꝛ leuiorib⁹ tãtũ faciũt mẽ tionẽ. Si quis uero aliquaſ ꝑſõas expreſſerit non ut uelit cum eis in iudicio expiri: ſed ut ad pares trã ſire ualeat uel minores: qz fraus ꝛ dolus ei patrocinari nõ debent tã quã mẽdax precator careat penit⁹ ipetratis. Idem. r. cantori ꝛ. r. priori de mõte leproſorum.

Ex tenore litteraz quas nob deſtinaſtis: itelleximus. r. ſa cerdotem de collouil. ad alios iu dices ſup queſtione que inter ipſũ ꝛ abbatẽ de becco uertiꝛ: litteras ap. impetraſſe: qui cũ partẽ citaſſẽt aduerſaz: dictus preſbyter coram eis noluit litigare: ꝛ infra. Cũqz uos ī cauſe cognitiõe ꝓcedere uel letis: abbas corã uobiſ propoſuit q̃ nõ tenebaꝛ per directas ad uos litteras preſbytero reſpõdere: cũ ꝑ alias ab alijs iudicib⁹ fuiſſz cita tus: que auctoritate illaz nõ fuerãt reuocate. Nos igiꝛ attẽdẽtes frau dẽ preſbr̃i memorati duas cõmiſ ſiões ſup eodẽ negocio ipetrãtis

k Intelligãꝛ. eoipſo q̃ỏ digniozes inuenũꝛ: itelligũtur i fraudẽ vſari. ff. de iure fiſ. ita fidei. nã ꝑm diſtictionẽ rerũ ſũt diſtiguẽda xxi. di. cleros ꝛ clericos. ꝛ. C. de codicillis ſi idem.

l Sed nec liceat. puidet hic papa ne diuerſe ꝑſone litigatozum vexatiõib⁹ afficiãt. ar. C. mãdati p diuerſas. i p̃n. ꝛ. ī. c. nõnulli. itẽ dit enĩ minuere lites. ī. de do. et cõtu. finẽ. et. c. venerabilis.

m Multitudinẽ. ar. occaſionẽ iuris ad iniquũ cõpẽdiũ nõ trabi C. de uſuca. ꝓemp. l. vl. ar. x. q. iii. c. vl. ꝛ. ī. c. nõnulli. Sz vꝛ q̃ cuz gnãlitate non oz aliqua cõmiſſio ipetrari. ar. §. e. ad hec. ſz hic iõ non valẽt lr̃e ille q: certi iudices nõ erãt ibi dati: ſz quos ipſe duce ret eligẽdos. Sed. t. aliꝛ intelligit illud capitulũ ad hec. §. e. Sed cõcoꝛdat huic dicto lau. vt ibi dixi: e oĩa negocia illi⁹ cõmitteban tur quod erat iniquũ: ſed generalitas cauſarũ alias bene põt cõ mitti. ff. de iudi. cum pretoꝛ.

n Effrenatã. ff. de teſti. l. iii. i p̃i. ꝛ. ī. de teſti. cũ in cã que. ꝛ effre-r natã dicim⁹ vltra. xl. vt ibi: et. ī. de cle. ex. mi. latoꝛes. et. c. cauſã q̃. hodie vero iſta generalitas ſiue multitudo reſtricta ẽ vſqz ad. iiii in quadã decre. Anno. quarti. q̃ incipit cũ in: multis. ī. c. ti.

o Dolus. ſic. ī. de do. et cõtu. ex lr̃is. xxx. q. i. dictũ ẽ. ī. c. c. p̃i. ꝛ q fraudẽ allegat ſiue dolũ ꝓbare dz. ff. de proba. quotiẽs. §. qui do-lo. Sed qualiter cõſtabit q̃ noluit cũ ꝑſonis expreſſis in iudicio experiri: ſed vult deſcẽdere ad mioꝛes vel equales: hoc ipſo qỏ de ſcendit primo ad equales vel minores: preſumitur fraus ꝛ dolus et ille poteſt excipe qui cõueniꝛ niſi ſtati vel quãcito poſſit cõueni at ꝑſonã expreſſa: vel niſi foꝛſitã copiam illius habere nõ poſſit et hoc debet primo proteſtari: aliter credo illum repellenduz. alii dicunt contrarium.

Ex tenoꝛe. negocio. Nota q̃ cũ plures littere ipetrantur ſup eodẽ negocio: aut impetrãtur ab eodem aut a diuerſis. Si ab eodem aut ad iudices eoſdem aut ad diuerſos. ſi vero aliquis impetrat duo paria litterarũ ad diuerſos iudices in fraudẽ cauſa fatigandi aduerſariũ ſuũ ſuper eodẽ negocio ꝛ nõ ad cautelã: qz timebat perdere vnum reſcriptum vel quia timebat aliquos moꝛi neutre valent vt hic et. ī. c. quia nonnulli: ſed ſi ad cautelã vt dixi valent: ſz poſtq̃ cepit agere per alteras: reliqne nõ valent: et ſi at tentaret perderet vtraſqz ut dictũ eſt. Si vero ad coſdẽ iudices ꝛ diſcordãt in data: valent prime: niſi in ſecũdis fiat mẽtio de p̃mis quia nihil intereſt que valẽt. Si vero cadez eſt forma ꝛ data ꝛ ad coſdẽ iudices eedem ſunt littere: qz nõ nocet hẽre plures litteras

ad cautelam: sicut potest quis habere plura testamēta eiusdē tenoris. ff. de testa. vnū testamentū. et. de his que in testa. ō. l. vlt. et. ff. ō bon. pos. fm tab. l. i. §. si quis i duobus. nec ē icōueniēs plures indices hr̄e sup eōd negocio: q; illud bēs. j. ō of. leg. cū nō ignoretis. Si vero sūt diuerse et aduerse neutre valēt. C. de fi. istru. scriptu-

re. et. j. de. fi. istru

iputari. si aūt lr̄e i

petrantur a diuer

sis psonis. s. ab ac

tore et reo: aut ad

eosdem: aut ad di

uersos. Si ad eos

dē et cōcordāt i da

ta et forma cedem

sūt lr̄e: ut dictū ē.

si data ē eadem et

forma ꝓria: supse

deatur vtriusq; do

nec cōsulatur supi

or. j. de of. dele. ſa

ne. et hoc si vtraq;

ps lr̄as suas ostē-

dat: si actor tacet

p ānum: valēt lr̄e

rei. j. e. plerunq;.

Si vero ipetrarē

tur ad diuersos, p

me valent: nisi in

secundis fiat mē-

tio de ꝑmis. ut. s.

e. ceterū. Si vero

nō appet que sint

ꝑme vel scōe: mu-

tuo se ipediunt: sz

iste quādo impe-

trant ad diuersos

nō ꝓcedūt hodie:

q; ille sole valent:

que prio iudicib⁹

p̄sētant. j. de ap.

vt debitus. et hoc

locū i his hēt per

ōs no: idū ē ꝓces-

sū: i aliis autē per

ōs ꝓcessum ē: vel

p̄sentatio facta

ē: semp valent prime: nisi secunde expressā fecerit mentionē de p̄

mis et de processu et de litis cōtesta. j. ō re. iudi. inter monasteriū. et. j. ō of. dele. corā. quandoq; tamen valent secūde et nō ꝑme et p̄

me sunt i pendenti quousq; cassēt vel firmet sententia: lz in secūdis nō fiat mentio ō ꝑmis. j. ō cōfir. vti. vel inuti. bone. et generaliter sicut credo vbicūq; possūt ꝑme elidi p exceptionē: valent secūde: licet non faciant mentionem de primis: et non prime: quia sūt veritate tacita impetrate. supra eo. ex parte.

a Carcat. immo vī q; etiā causā pdere dz; sicut qui petit ꝓuz in vno iudicio: si petat cūdē i alio pdit causā. C. de asser. tol. l. i. §. vlt. q; vbi iudicium cepit: ibi debet accipe finem. ff. de iudi. vbi. et primis iudicibus fieret iniuria. ff. ō arbi. litigatores. tamē causā non pdit: sz sufficit q; pdat lr̄as et in expensis condēnetur. j. e. ti. q; nō nulli. sed illud de seruo fauore libertatis dictum ē. b.

Cū adeo. moderemur. et vere cū mlta moderatiōe debēt fieri et cōcedi. xxxv. q. ix. apostolice. vt nō possint ꝓhibēdi. quādoq; tamē ipsū fallit oblinio. xxiii. di. preterea. et. xxx. q. iiii. qō aūt. ibi oblitus fuit vrbanus: tamē oium hr̄e memoriā et i nullo peccare potius est diuinitatis. q; humanitatis. C. de ve. iu. enu. l. ii. §. si quid autē. et nihil ē in humana cōditōne quod perpetuo stare possit. C. e. ti. l. ii. §. sed quia diuine. et testamentum in nulla parte sui similiter debet eē vicioſū. C. de edic. diui. adri. tol. l. vlti. sic et ꝓuilegium. j. de fide instru. iter dilectos. et. j. ō ꝓuile. cū olim. in fine.

c Sufficientē. dz. n. talis eē que sufficiat sibi et suis. l. di. studeat. et q; aduenientes possit recipe et iura eccalia persoluere. j. ō pben. ō monachis. et. j. de sup. neg. ꝓla. sicut. Jn tali sufficientia dz hr̄i rō notabilitatis. xli. di. nō cogāt et scic. j. ō pbē. ō multa. et dignitatis. ff. ō va. et exor. co. l. i. §. i bonorariis. et. ff. ō vsufruc. sz et si gd. §. i.

d Be prebenda. sed si esset modica et insufficiens: tenet ō illa facere mentionē: nō videt. ar. a ōrio sensu. j. de pben. cū teneamur. vbi expeditū ē: q; qualecunq; sit beneficiū dz inde facere mentionē. si enim dicat se nullū ecclesiasticum beneficium assecutum. et i petrat rescriptū: nō valet. j. e. si ꝓponente. et ibi dicet de hoc. et q; habet plura beneficia: hāc exceptionem opponere nō pōt. j. de excep. cū ecclesiastice. et licet papa ꝑcise scribat exceptiōes: tamē et iustas excusatōnes pacienter admittit. s. e. si quando. et. j. de. off. dele. ex pte tua. ii. et. j. de preben. cū teneamur. nā quādoq; scribit quarum altera non faciebat mentionē de reliqua: q; fraus et dolus alicui pr̄ocinari nō debent: decernimus ut ipse cōmodo careat utriusq;. Idem mediolanēsi archiepiscopo.

Cum adeo scripta se. ap. moderēur: et infra. Scripsisti nobis: q; cū. p. clericus i ecclesia modecensi sufficientem sibi sit prebēdam adeptus: mirabaris q; pro receptione ipsius i ecclesia de gronzola prepositō et fratrib⁹ eius dem ecclesie litteras miserimus: cum si literarum nostrarum seriē attēdisses: nihil inuenisses in eis quod debuisset tuum animum offēdisse. Cum enim in litteris nec de prebēda ipsius mētio haberetur: nec modicēsis cānic⁹ immo nec clericus diceretur i eis: et i litteris temporis nec essz adiecta cōditio: si dignus existeret ad ecclesiasticum beneficium obtinendū: itelligere potuisses: qualiter litteræ ipse fuerant ipetrate

Idē electo decano et enim canonico camericeñ

Causā que iter premōstracesi et pramoñ. ecclesias sup possessionibus de anapia uertitur: et infra. Quia i litteris aīaduertimus fuisse insertū: q; si alterutra partiū citata legitime presentiam uestrā adire uel iudicio uestro parere cōtēneret: uos presētis partis probationes recipere: et quātum de iure possetis in cause cognitione ac decisione procedere minime tardaretis: nos uolentes ut clausula illa quātum de iure poteritis: que ātequā de probationū receptiōe mētio fieret: fuerat inserēda: clausulam illam de receptōne probationum precedat: mandamus quatenus ipsam intelligentes ibidē i causa iuxta tenorem litterarū ipsarum procedere nō tardetis: prouisuri ut si litterarum auctoritate priorum in eodē negocio legitime ē ꝓcessū: firmū et stabile pseueret. alioquin si occasione clausule memorate aliquid cōstiterit i alterius partis preiudiciū attētatū: id uiribus dicernim⁹ carituꝝ: mādātes ut in decisione ipsius negocii sicut premissum est: tam sup principali quam super incidētibus questionibus sap. re. canonice procedatis

Idem archiepiscopo senoñ.

Constitut⁹ ap. se. ap. p. clericus ꝓposuit: q; cū. p. c. n. decāo et capitulo bituricēsi. dederit i mādatis ut ipsū rciperēt i cānicū et in fratrē: et prebēdā ei cōferrēt si qua tūc i eor uacarēt ecclesia

b Recipet. p quod videbat q; possent recipe testes lit. nō cōtes. quod cē nō debet vt. j. vt li. nō conte. quoniā. et p totum ti. nisi in casibus cōtentis. in. c. quoniaz frequenter. et in casu quem habes. j. de offi. iudi. c. ii.

i Quantū de iure. hec clausula semp debet poni in termino peremptorio post ipsū terminum peremptoriuz j. de in inte. resti. cum ex lr̄is et. j. de do. et cōtu. cū dilecti. Ar. ō. j. de de of. del. cū super. abbatia. ff. q; cū falso tut. l. i. §. i. et. l. ii. quasi a ōrio. ii. q. vi. §. diffinitiua. versi. quandoq; plures. ct. ff. quēad. ser. amit. si cōmunem. et. ff. de mino. etiā. §. i. et. l. tuto. §. i. ar. pro et cōtra inenies. i x. di. si ad sacram. Finis autē decre. videt dicere q; non: et fm hoc est vnum mādatum et non duo: et hoc ideo dicit: quia iuratum erat de certo numero cānicorum. vnde ratione iuramenti non poterant augere numerum. Duo in veritate mandauit papa. scilicet vt eum reciperent in canonicuz et eo recepto ꝓuideretur ei: et cū recipere erat cōtra numerum sacramēto cōfirmatū: quare littere non valebāt: et certus numerus canonicorū debet statui in ecclesia secundum facultates ecclesie. in aut. vt determinatus sit numerus cleri. coll. i. j. de vita et ho. cleri. quoniam vt ait. et idē ē si certus numerus statutus sit i ecclesia: lz nō sit iuratus aut p sedē apostolicā cōfirmatus: q; nō valēt lr̄e nisi dicat nō obstāte certo nūcro cānicorū. Hic tamē vī arg. ō in fi. vbi dicit. si cōstiterit numerū etc. Sed pōt dici q; hic de numero est facta mentio: et non de iuramento nec de confirmatione pape.

f Si dignus. conditio ista sine omni expressione subintelligitur. j. ō electa causā que. sicut illa si ꝑces veritate nitāt. s. e. ex pte. i. sic patet q; qui habet sufficiens beneficium: ad aliud beneficium reputatur indignus. j. de pben. super. et. j. de cle. non resi. cōquerente cuz ipso beneficio secundo seruire non possit: vt ibi.

g Causaz que. citata legitime. i. tertio. j. de cle. non resi. ex tue.

k Jnserēda. sz errore scribentis fuit postposita: sed error talis non nocet. C. de testa. errore. et. l. ambiguitatis. vnde dic inserēda. id est ac si inserta esset intelligenda: videbatur enim q; non respiceret precedentia. j. de app. iquisitōni. sz nō ē verū: q; nō ē verisimile dominuz papā totā iuris observatiōnē tot laboribus ac multis vigiliis excogitatā vnico verbo tollet velle. C. de ioffi. testa. si quādo. et. j. de. elect. ecclesia vra. ii. et. ar. j. de rēsti. spo. audita. et q tutorē ꝑcepit cōfirmari: secundū ius intelligit precipere. ff. de cōfir. tuto. l. tutores.

l Precedat. et ita quādoq; clausula sequēs determiat pcedētia: et quādoq; ꝑcedēs sequētia ꝓut iuris ordo requirit. xxii. q. vii. apostolus. et. j. de ap. secūdo requiris. ff. de cōdi. et. de. l. auia. alias. quia quandoq; sequēs clausula respicit terminū ꝓxime positū. j. de dona. cuz dilecti. in fi. et optime facit ad hanc materiā. ff. de lega. primo. si seruus plurium. in fi. §. vlti. et vere precedere dz: quia per totū ꝓcessum negocii de iure debet ꝓcedi C. de ap. cos. §. i. et pcedentia quādoque repetita itelligant. ff. de cōdi. et demon. l. auia. Jtē hic est ar. q; verba rescriptorū fm ius cōe intelligēda sūt. j. de of. dele. super questionū. §. si vero duo. et. j. e. super litteris. et. C. de inof. testa. si quando. nec ordo scripture spectat: sed potius id quod de iure sumitur. ff. de solu. nec ordo. secus in priuilegiis. j. de deci. ad audi. in fi. et. j. de priuilegiis. in his.

m Jncidentibus. ipso iure tam in principalibus q; in accessoriis vl inci dentibus vel emergentibus remota est ap. j. de ap. vt debitus.

n Canonice. i. fm iura canonica: de quibus. s. de consti. c. i.

o Constitutus. reciperēt. hic duo mādant. ꝑmū vt recipiāt illū i cānicū. secūdū vt assignēt ei pbēdā si vacat: vel q; cito vacauerit. Nū quid ergo si nō possūt assignare ei pbendā tenēt eū recipe i canonicum saltē. ar. q; sic. j. de pbē. dilectus. et. j. de do. et cōtuma. cū dilecti. Ar. ō. j. de de of. del. cū super. abbatia. ff. q; cū falso tut. l. i. §. i. et. l. ii. quasi a ōrio. ii. q. vi. §. diffinitiua. versi. quandoq; plures. ct. ff. quēad. ser. amit. si cōmunem. et. ff. de mino. etiā. §. i. et. l. tuto. §. i. ar. pro et cōtra inenies. i x. di. si ad sacram. Finis autē decre. videt dicere q; non: et fm hoc est vnum mādatum et non duo: et hoc ideo dicit: quia iuratum erat de certo numero cānicorum. vnde ratione iuramenti non poterant augere numerum. Duo in veritate mandauit papa. scilicet vt eum reciperent in canonicuz et eo recepto ꝓuideretur ei: et cū recipere erat cōtra numerum sacramēto cōfirmatū: quare littere non valebāt: et certus numerus canonicorū debet statui in ecclesia secundum facultates ecclesie. in aut. vt determinatus sit numerus cleri. coll. i. j. de vita et ho. cleri. quoniam vt ait. et idē ē si certus numerus statutus sit i ecclesia: lz nō sit iuratus aut p sedē apostolicā cōfirmatus: q; nō valēt lr̄e nisi dicat nō obstāte certo nūcro cānicorū. Hic tamē vī arg. ō in fi. vbi dicit. si cōstiterit numerū etc. Sed pōt dici q; hic de numero est facta mentio: et non de iuramento nec de confirmatione pape.

p Vel ꝓximo vacaturã. quod solus papa põt: ut infra de põben. ꝓ totuz.
q Admittere. i. perficere.
r Precipiendo. per executorias.
s Et de hoc. s. iuramento vel cõfirmatione: vt. j. colligiť. vbi dicit numerũ canonicorũ: qui nũc ẽ i eadẽ ecclesia etc̃. vt notať i fi. illius no. hic duo.
t Mentionẽ. hec allegatõ nõ valet: si venissent ꝓ nũerum illum aliquãdo ꝓpria auctoritate. j. de põben. pro illorum. s. de consti. cum accessissent.
v Et dictas litteras. s. executorias.
x Juramento. sed in omni tali iuramento semper intelligiť auctoritas maioris excepta vt hic innuiť a contrario sensu. et. ff. ad municipa. l. imꝑatores. et. j. de iureiurã. venientes. ergo non facerent ꝓ iuramentũ si ad mandatũ domini pape illũ reciperent. Jtẽ si talis conditio ineſt iuramento nũq̃ est necessaria dispensatio i tali iuramẽto: qz si displiceret pape non est ligatus tali iuramẽto. Jo. dicebat hanc cõditionẽ i iuramẽto nõ cẽ: sed iõ dicit auctoritas superioris excepta: qz nõ preiudicatur ei qui possit hoc facere: verius videtur q̃ conditio talis subintelligať in huiusmodi iuramentis: et hoc ideo quia super re alterius vel quasi iuramentum tale ꝓstať: et de re alterius precise iurari nõ potest: immo cẽt anceps periurĩ. ff. de in litẽ iuran. videamus. et. ff. frũ amo. marcellus. et ideo auctoritas domini pape in talibus intelligitur excepta tacite: lz non excipiatur exꝓsse. si. xxii. q. ii. beatus. et. j. de iureiuran. quẽadmodum. circa princi. quare si papa mãdat aliquem recipi in canonicum non obstante tali iuramento: tunc licite eũ recipiunt: qz sic apparet q̃ papa iuramentum factũ quasi de re sua non vult ratum habere cũ administratio sola cõmissa est capitulo et nõ dominium collatum: et hoc iuramentũ seruare tenentur canonici quantum in se est: ni si papa contrarium mandet: et ideo nõ valuerunt littere taliter impetrate: in quibus de iuramento mentio nõ fiebat. Sed quid si iurassent ante presentationem et post datam: tunc nõ obstaret iuramentum: quia data respicitur: vt dr̃ hic. et. s. c. eam te. preterea aliud videtur hic: q̃ canonia sola sine prebenda augeret numerum canonicorum: quia si nõ augeret numerũ: iuramentum non obstaret quin possint ipsum recipe. et si. j. de consti. cũ. B. ferrarien. itẽ ar. q̃ canonia potest esse sine ꝓuentibus. ar. j. de preben. relatum. Sed contra. i. q. iii. si quis obiecerit. sed ibi a ꝑpellantur res corꝑorales iura ex quibus res ipse corꝑorales ꝓcipiunť: et sicut debet fieri mentio de iuramento: ut hic dicit: sic etiam de pactis si qua in aliquo cõtractu intercueniant debet fieri mentio: alias non valet priuilegium. j. de deci. ex multiplici.
y Impetrasset. hic consideratur tempus date. Jtem non dicit ante monitorias: et sic est arg. q̃ per monitorias ius non acquiritur: alias dixisset ante monitorias. de hac materia satis habetur. j. de renunci. veniens. b.
z Jrritum. et ita ea que fiunt per litteras surreptitias non valent. de hoc dicemus. j. e. ad audientiam.
a Prebendaz. etiã canonicũ recipi: ista sũt cõnexa. i. q. iii. si quid obiecerit.
b Super litteris. diuersos. nã quot sunt capita tot sententie. de consecra. di. iiii. sicut in sacramentis. varie enim sunt hominũ volũtates. ff. ad trebelli. quia poterat. et homines faciles sunt ad dissentiendum. ff. de arbitr. item si vnus. §. principaliter. et diuersitatem corꝑorum sepe diuersitas sequitur animorum. j. de concessi. preben. quia diuersitatem.
c Carere. xxv. q. ii. et si legibus.
d Rigorem. xxv. q. ii. prescriptionem.
e Simplicitatem. Simplicitati subuenitur. de con. di. ii. c. iii. et. j. de re. p mu. cũ vniuersorum. nec obest quod per simplicitatem omissum est: ut. ff. de ven. inspi. l. i. §. vlt. Jtem imperitie parcitur. ff. de proba. cum de indebito. §. sin autẽ is. ff. de edẽ. l. i. §. vlt. ff. qui satisda. cogan. de die. §. minori C. qui admit. ad bo. possess. quicunq;. et. ff. si quis in ius voca. non e. l. ii. §. siquis. Ar. cõtra. C. de in ius vo. l. ii. C. de fal. mone. l. ii. dic vt in prima rubrica. quia rusticitati parcendum est: contraria casualia sunt.

uel proximo[p] uacaturam: et ipsi cũ mandatũ eius admittere[q] nõ curaſſent: eis precipiẽdo[r] mandauit: ut quod mãdauerat adiplerẽt: sibi ſuper hoc executoribus deputatis: ⁊ infra. Ueruz pars aduersa respõdit: q̃ cũ in bituricen̄. ecclesia certus eẽt numerus canonicorũ instituatus firmat[s] iureiuran. ⁊ per ro. ponti. cõfirmat[s]: ⁊ de hoc[c] memoratus. p. nõ fecisset in suis litteris mentionẽ[x]: intelligẽdũ est circũuenisse. p. n. ⁊ dictas litteras [u]ueritate tacita impetrasse: ⁊ infra. D. u. mandamus: quatenus si legitime uobis cõstiterit numerũ canonicorũ qui nũc ẽ in eadem ecclesia: per decanũ ⁊ capitulũ eiusdẽ ecclesie iuramento[x] firmatũ antequã predictus clericus litteras executorias impetrasser[y] quicquid factuz est occasione litterarũ ipsarũ irrituz[z] decernatis: alioquin ei faciatis in eadem ecclesia prebẽdam[a] si qua uacat: sublato cuiuslibet app. ob. assignari. Lõ. canonico pictauẽ.

Super litteris que ab aliquibus ex malicia ⁊ a nonnullis ex ignorãtia tacita ueritate uel suggesta falsitate impetrãtur a nobis diuersos[b] intellexim[g] diuersa sentire: aliis asserẽtib[g] eos[c] debere prorsus carere omni cõmodo litteraz cum mendax precatoꝛ carere debeat penitus ipetratis: aliis uero dicentibus q̃ ⁊ si forma carere debeant in litteris nostris expressa nihilominus iuxta rigorem[d] iuris sita delegato iudice in negocio ꝓcedẽduz. Nos igitur inter eos qui ꝓ fraudẽ uel malitiã: ⁊ illos qui ꝓ simplicitatẽ[e] uel ignorantiã litteras a nobis impetrãt: huiusmodi credimus discretionem[f] adhibẽdã ut hi qui prioꝛi modo[g] nõ falsitatẽ exprimunt: uel suppriműt ueritatem in sue puersitatis penam: nulluz ex illis litteris cõmodũ ꝓsequãtur: ita uidelicet q̃ delegat[g] postquã sibi sup hoc facta fuerit fides[h] nullatenus de causa cognoscat. Jnter alios autẽ qui posterioꝛi[k] modo litteras impetrãt: diximus distinguendũ que falsitas suggesta fuerit: uel que ueritas sit suppressa: nã si talis expressa[l] sit falsitas uel ueritas occultata[m] que quãuis fuissz tacita uel expressa nos nihilomin[g] saltem in forma[n] cõi lr̃as dedissem[g]: delegatus nõ sequẽs formã i litteris ipsis appositã ſm ordinẽ iuris i cã ꝓcedat[o]. Si uero ꝓ huiusmodi falsitatis expressionẽ uel suppressionẽ etiaz ueritatis lr̃e fuerit ipetrate: qua tacita uel expressa nos nullas prorsus lr̃as[p] dedissem[g]; a delegato nõ probabitur malicia: certe ex perspicuis indiciis: puta ex qualitate persone et ex forma rescripti. bernar.

f Discretionem. ꝓ hanc decre. cassate sunt omnes solutiones que recitabantur. xxv. q. ii. prescriptionem. C. si contra ius vel vtilitatem publicam. l. rescriptum. et. l. et si ex legibus.
g Prioꝛi modo. scilicet per fraudem vl̃ maliciam: et qui hãc fraudem allegat: eam probare tenetur. ff. de proba. quotiẽs. §. qui dolo. quia quilibet ꝑsumiť bonus: donec probetur malus. j. de scruti. c. vno. et. j. de ꝑsũp. dudum.
h Fides. si. xxv. q. ii. et si legibus. et. §. et si nõ cognitõ. qz cũ dubiũ sit poterit de hoc cognosceꝛ iudex: qz rõe dubietatis fit: quod alꝫ non fieret. ff. de libe. cau. ordiata. et. ff. e. ti. lite ordiata. et ita qui fraudem allegat: eã probare dz vt dictum ẽ.
l Nullatenus. Opposita exceptione legitime suspensa ẽ iurisdictõ iudicis circa principalem causam: et si dubia est et de hoc prius cognoscat: postea cognoscat iudex de fraude siue malicia de qua excipitur: nec distinguiť in hoc casu que falsitas sit expressa vel veritas occulta: sed sufficit q̃ ꝑ maliciaz hic fecerit: et sic intelligitur lex ista xxv. q. ii. et si legi bus. Sed q̃liter

k Posteriori. s. per simplicitatem vel ignorantiam.
l Expressa. puta si dixerit se de possessiõe vi iectũ: cũ nõ esset nihilominus darẽť ei alie lr̃e: exquo petit causã cõmitti: vel tacet se decanũ: et ipetrat lr̃as sup vsuris vl̃ sup alia re ꝓpa. s. e. ad aures
m Occultata. puta si occultauit q̃ ad arbitros itũ erat: nec cã ꝑ eos potuit terminari. j. de testi. prosẽtata. ar. C. si. ꝯ. ius vel vti. l. i.
n Jn forma cõi. ſm institũ modũ itelliguntur iura illa. xxv. q. ii. prescriptione. et. l. predicta. si legibus.
o Procedat. secus si per maliciam falsitatẽ expresserit vel veritatem occultauerit: et ita aliquando receditur a forma in rescripto data: et redditur ad ius commune. vt et. s. eo. causam que.
p Lr̃as dedissemus. ex hoc pz q̃ simplicitas vel ignorãtia nõ ꝓdest circa hmõi lr̃as ipetrãdas: imo ad hoc vt rescriptũ teneat: nihil dz suppriműi ex his que mouer̃ possũt animũ ꝓncipis ad dãdũ rescriptũ vl̃ ad denegãdũ. et ꝓmo quidẽ series facti ẽ exꝑmẽda. j. de coba. cle. et mu. sup eo. Jtẽ ꝓcessus cause. j. de re iudi. iter mõasteriũ. Jtẽ nõ valẽt lr̃e si quis tacet sniam latã. ar. j. de fi. instru. inter dilectos. C. sẽ. resci. nõ pos. l. vlt. Si tacuit nomẽ dignitatis suc. s. e. ad aures. Jtẽ si tacuit aliud beneficiũ sufficies. s. e. adeo. siue ẽt minus sufficies. j. e. si ꝓponẽte. et. j. de põben. cũ teneamur. Jtẽ si tacuit vicariã ꝑpetuã. j. e. postulasti. Jtẽ si tacuit pactũ ꝓcedens siue compositionem. j. de deci. ex multiplici. Jtẽ si tacuit statutum numerũ canonicorum iuramẽto firmatum. s. e. c. pri. et. j. de prebẽ. ꝓ illorũ. Jtẽ si tacuit statutũ q̃ dignitas nõ cẽt vlterius in ecclesia. s. de cõsti. cum accessissent. Jtẽ si tacuit ꝓuilegium. s. e. cũ ordinẽ. Jtẽ si tacuit dispensationẽ. j. de fil. presb. ex tua. Jtẽ si tacuit se regulare petẽdo cõfirmationẽ. j. de confir. vti. vel inuti. pozrecta. Jtẽ si dixit se clericũ cũ nõ cẽt. de trãsac. ex lr̃is. Jtẽ si tacuit q̃ põbẽda nõ vacaret de facto. j. de cõcess. põbẽ. cũ nr̃is. et. c. lr̃as. Jtem si tacuit exceptoz. j. de ꝑcu. inr̃a. Jtẽ si tacuit appellatõz a se fcãz. s. e. ex pte. vl̃ fcãz ab aduersario. j. de cõfir. vti. vl̃ inuti. bõe. Jtez si tacuit q̃ aliꝰ de mã. pape fuerit receptus. j. e. mã. et duobus. c. sc. Jtez si dixit se hũisse mõitoriaſ quod fuit falsũ: et executoriaſ ipetrauit nõ valẽt. j. e. ex insinuatõe: et gnãliť vbicũq; talẽ vitatẽ tacuit vel talẽ fal. exꝑssit: q̃ tacita vel exꝑssa papa lr̃as nõ dedissz: rescriptũ iutile fit.

a Nisi forsan. istud forsan nō est dubitatiuū: imo affirmatiue ponit: q2 de hoc ipso cognoscere dz: si pces veritate nitāt. ff. de iudi. si quis ex aliena. et. j. de app. cū pati. sile forsan hēs. xxxiii. q. ii. admonere. v. ingredere monasteriū. j. de pcu. tue. vel iō dicit forsan: q2 si notoria cēt exceptio statī posset cessare: et i hoc casu vbi notoriū ē q aliquis nō est iudex meus nec re nec gestu: ut si citet me qui est vltra mare nō teneor ire ar. j. de accu. euidēcia. et arg. j. de iure iurā. ad nostrā. C. de iurisd. om. iu. i criminali. et. iii. q. ii. si eps. vbi de ista materia no. p io.

b Qualitate pcū. i. de vitate vel falsitate precū opposita p ipetrantem.

c In vtroq3. Primus est cuz tacita veritate vel falsitate expressa per simplicitatē papa lras cōcedit i forma cōi ac si cēt vitas dca vel falsitas tacita. Secūdus casus ē cū papa nullas lras dedisset tacita falsitate et expressa veritate p simplicitatem.

d Doceri. debeāt discrte agit qui abbatē cōuenit. naz si cōuētus cōueniret stati platū noiaret in iudicio: et sic inducias obtineret. j. vt lit. nō cōte. quoniā frequēter. §. q si sup. et. C. vbi i rē ac. l. ii. q2 sine licētia abbatis nec agere nec respōdere pōt cōuētus qui retractet sinia. j. de iudi. cām. xvi. q. i. monachi. q. iii. si sacerdotes sicut nec filius q̄diu ē in potestate pris. C. de anna. except. l. i. i fi. et. xvi. q. iii. si sacerdotes. et iō abbas p̄mo cōueniēdus ē. dico tamē q̄ nullū collegiū cōuenit vel cōuenit sine auctoritate plati: et ecōuerso platus sine auctoritate capituli nec cōuenit nec cōuenit sz p sindicū actorē vel procuratorē ab ipo plato de cōsensu capli constitutū: et hoc cū negociū p̄ncipaliter tāgit prelatum. j. de procura. c. i. et si negocium princip aliter tangit capl̄m: ab ipo capitulo cōstituat de auctē plati. j. de iudi. cām q̄. C. de epi. et cle. oēs. §. et hoc nihilominus. et hoc: et. xii. di. nō lz. i p̄n. Et hec locū hēnt quādo negocia ca. et plati sūt discreta. vt dicit i fi. Si vo sūt cōia: platus de consensu capli cōstituit sindicū. vnde vacāte sede nihil ē inouād. j. nec se. va. c. i. ii. et. iii. nec tūc currit p̄scrip. ō ecclia3. j. de prescrip. c. i. et c. de q̄rta. et si forte capl̄z agit: nō suffic̄ subsequēs cōsensus plati sicut nec suffic̄ subsequēs auctas tutōis. ff. de auct. tu. obligari. §. vl. et insti. e. ti. §. tutor. sz hoc nō credo. sufficit. n. si postea accedat consensus plati vel ecōuerso. j. de dona. pastoral'. et. j. de his q̄ fi. a pla. si. cōsen. ca. cū nos. et dicit lex q̄ cōfirmat p̄dicta q̄ q nō pōt aliēar nō pōt rē in iudiciū deducere. ff. de iure deli. ait ptor. Sz quid si lis oriat inter collegiū et platū: adeat supior et ille dabit collegio curatorē ad litē ipam: cuius officiū cessabit lite finita. insti. de auct. tu. in fi. et. ff. de tutel. l. iii. §. si pupillus. in fi.

e Teneant. et qdē tenētur: lz nō fiat mētio i rescripto noie. n. plati ecclesia intelligit et plati mōasteriū. ff. de ānu. lega. l. ānua. §. i. et ff. de cōd. et demō. filiofa. et ecclesia ē in epo et ecōuerso. vii. q. i. scire debes. et. ff. de re. du. ciuibus nō tamē noie plati sp intelligit ecclesia. j. de testa. requisisti. et. xii. q. ii. illud. et. q. iii. pontifices.

f Discreta. bene dic̄ discreta: q2 si sūt discreta oio nō tenet respōdere nisi de pte sua: q2 rescripta nō extēdūt ad res vel ad psonas i eis nō cōprehēsas: quoniā stricte intelligēda sūt. ar. s. e. sedes. et j. de offic. dele. cū oli dilecti. et melius. c. p. et. g. et lz sint oīno discreta: tamē nec prelatus sine cōsensu capituli nec capitulū sine cōsensu prelati hoc facere possūt ut dictū ē in prima notula.

g Cum dilecta. Impetratas. que falsē erāt. ut. j. de excess. pla. i ter dilectos. §. preterea.

h Nostrā. et cācellarii vel alterius q debebat requiri. j. de fal. lz.

i Mentio. et iō secūde lr̄e nō valuerūt. s. e. ceterū. nec quod p eas factum est ut. j. sequitur.

k Personalit̄. Nota casū nouū cū mādat̄ alicui vt psonalit̄ negotiū exeq̄tur: pōt alii cōmittere vices suas si ptes consentiāt: nisi in duobus casibus. In cā inquisitiōis. Itē cū papa puideri mādat ecclesie alicui de prelatis et aliis ministris. j. de offi. dele. quomā apostolica. §. is aūt. Etē si. qō dic̄ lex: si. p̄misisti mihi p te facturū nauē vel aliquod cōsimile p aliū me nō cōsentiēte facer̄ nō pōt. ppter industriā tuaz quā elegi. ff. de solu. inter artifices.

l Transponentes. nō in re scriptis ordinē scripture seruādū. ut hic et. xliii. di. sit rector. in fi. et. iii. q. vii. i gratiis. et. ii. q. i. in p̄mis. ff. de vsufru. quotiēs. et ordo verborū ostēdit ordinē processum. de cōsc. di. ii. in xp̄o patre. et. ff. ad trebel. hēdes. i fi. ar. q̄. s. e. cām quc. et ar. s. e. inter ceteras. ar. C. de app. l. i. So. vbi aliquid p̄ncipaliter mādat illud tāq̄ p̄ncipale: et primo tractādū ē. cetera vo secūdario tāq̄ accessoria subsequent sūt expedienda sicut hic. vbi vo plura p̄ncipalit̄ cōmittūtur: nō refert quod illoruz primo tractetur nisi forsan vnū de natura sui precedat. ut i decre. s. e. cām. et ar. j. de cā pos. et pp̄rie. pastoral'. et. C. de rci vē. ordinarii. et iō cassat̄. i. cassus et irritus nūciat̄ hic processus iudicū: q2 articulū p̄ncipaliter cōmissū omisērūt: et de aliis iordinate plurimū cognoscēdo vt dr̄ i lra et. j. penitus hēs. j. de of. dele. venerabilis. Sed quare non cōfirmauit q̄ legitie factū fuerit. j. de preben. dilectus. i. et. j. de arbi. cū tpe. et j. de pnile. cū oli. ii. ¶ n. q2 nō seruauerūt forma sibi datā: et q2 cū p̄cipale sit cassatū: accessoria etiā cassata intelligūtur. j. de fide instr. inē dilectos versus fi. et. ii. q. vi. §. si quis ex pluribus. b.

m De aliis articulis. s. de electiōe et ptinētis suis.

n Juris ordinē. iuris ordo exigit ut p̄mo de spoliatōe cognoscat̄ q̄ de p̄petatc. ut. iii. q. i. c. i. ii. et q̄si p totū. et. ii. q. ii. p totū. et C. de rei vē. ordiarii. et C. ō itdic. nō ē iuris certi. et. ff. de iudi. si de vi et possessiōe. et. j. de rest. spo. ex cōquestione. et qō spoliatōis priuilegiata ē. j. de ordi. cog. sup spoliatiōe et quia isti iudices hunc ordinē non seruauerunt irritauit papa illoruū processum. i. irritum esse ostēdit. j. vt lit. non contesta. accedens. i. et precipue quia illa forma mandati fuit et ita est de substantia iuris ordiarii ordo iste et sic in duobus peccauerunt: quia contra formam sibi datam et contra ordinem iudiciarium: sic. j. de confirma. vtil. vel inutili. examinata. Sed hic videtur loqui de alio ordine quem non seruauerunt iudices in aliis articulis: vt ipsa littera dicit: et quia contra mandati formam fecerunt et ordinē iuris in aliis articulis non seruauerunt: papa p̄cessum illorum denunciauit irritum et inanem. et sic in duobus peccauerunt non seruando formam rescripti nec etiam seruando ordinem iuris. in aliis articulis forte dimittendo contestationem litis. et sic duobus modis potest intelligi quod dicit iuris ordinem.

o Irritum et inanem. et supra dixit irritandū: quia ibi ipso iure non erat irritus processus: sed irritandus propter litteras surrepticias supra eodē super litteris. hic ipso iure processus nullus. et ideo dicit irritum duabus de causis quia contra formam et contra iuris ordinem. ut. ii. q. vi. §. diffinitiua. ver. item sententia citra solitum ordinem etc̄. et. j. de confirma. uti. uel inutil. examinata.

p Restitutis. Sed qualiter potest monacha petere restitutionez: dico q2 non habebant abbatissam et ille spoliate erant. arg. ff. de iudi. si longius. §. si filiusfamilias. vel quia petit restitui non tanquā monacho sed quasi de corpore: sicut si collegium non habeat vnde solnat creditori soluent singuli non quasi singuli sed quasi de corpore: et petit monachus partem vbi res monasterii diuiditur. xviii. q. ii. in nullo. et etiam vbi recedit a collegio. xxvii. q. i. si quis rapuerit. et ubi monachus percutitur. j. de senten. excōmu. parrochianos. sed ibi non datur actio iniuriarum monacho: sed monasterio: et intentabit eam sindicus monasterii sicut dominus agit p̄o iniuria serui. insti. de iniur. §. si seruus.

a p Verumq3 contingit. malicīis. s. e. sedes. j. qui ma. ac. pos. significante. et. ff. de rei ven. in fundo.

b Infra annũ.nõ hic ãnalẽ p̃scriptõem.j.ut lit.nõ cõte. quoniã frequẽt i.respõ.et.j.de offi.ordi.pastoral'.j.de offi.dele. querẽti. et.xi.q.iii. rursus. et.c.quicũqz.et.xx.q.ii.si puella. Sed q̃rit quãdo incipiat curr cr̃ iste ãnus tunc.n.cũ incipit habere copiã agẽdi:cũ primo hẽat copiã iudicuz.ff.de diuer.et tẽpo.p̃scrip.l.i.et.ii.q.vi.biduũ.et.ff.de serui.rusti.predi. attilicinus et si tũc negligẽs fuerit imputaf̃ ei exquo habuit tempus,psequẽdi suũ ius et huiusmodi negligẽtia late culpe cõparatur.ar.C.si tu.nõ ges.l.i.et.ii.xxiii.q.i.dominus noster. Sicut quidaz q̃ incipit currere a tpe presentatõis lr̃arũ facte iudici.j.de ap.sup eo.ii. Alii dicũt q̃ a tẽpe quo cõposuit sarcinulas suas et potuit aduocatũ querere.ff.ex q. cau.ma.l.ab hostibus.§. fz que simpliciter. Quarti dicunt et male q̃ a tẽpore date litterarũ.s.c.ti.eã te.et.c cõstitutus.quod primũ dicitur verũ est ut dicit littera ista.hodie uero ista locũ nõ habent sed potior ẽ conditio occupantis:licet secũ de lr̃e nõ faciãt mẽtionẽ de primis.j.de ap. vt debitus honor.et.j.e.c.sãcte crucis Be hoc tamẽ dictũ est satis s.e.ti.c.i.qualiter intelligatur hoc.c.et illud.s.e.si aũt

c Vel negligẽtia. Sed qs ,pbabit hãc negligẽtiã? Et transcursus ãni ,pbat hoc nec alia interpellatio est facienda.j.de loc.et cõduc.potuit.nisi ille vellet ostẽdere p̃riũ sicut dicit̃ de anno appellatiõis.j.de appel. cũ sit romana.tamẽ ista non operantur aliquid hodie q̃ ille obtiet qui primo lr̃as suas exhibet iudici ut dictuz est:nisi primus copiaz iudicis hẽre non potuerit ante q̃ secundus lr̃as suas presentasset:tunc excusatur:et hoc est si hoc fuit publice ,ptestatus:q̃ iudicis copiã habere nõ potuit:et ita premissa ista ,ptestatõe secundus nõ poterit eũ preuenire.j.de appel. si iustus metus.

d c Um cõtingat. nihil oio sciuisti.nec p famã vl' alio mõ.j.de sen.ex. cũ desidẽs.§.secũde q̃ni. hoc.n. dicimur scire q̃ ab aliis audiuimus.xxii.q.v.hoc vr̃.sed qd si audiuit ab aliq̃ leuis opinionis nunqd hoc sufficit vt nõ debeat parẽ mãdato iudicis? vr̃ q̃ nõ.j. de spon. cũ i tua.et.xi.q.iii.i cunct̃.et.j.de test.lz.sed vr̃ q̃ sic:q̃ i dubiis potius obediẽdũ ẽ.vt.xxiii.q.i.qd culpat̃.i fi.et.j.de p̃scrip.cũ ex officii.et illa ẽ rõ q̃ re executio sniẽ deferri nõ dz nisi icõtinẽti ,pbet̃ exceptio.j.de testi. veniẽs ii.et.j.de resti.spoli.lr̃as.dico q̃ nõ sufficit:alioquin retardaret executionẽ sniẽ qui diceret se hẽre p̃iores lr̃as q̃ reuocate nõ essent: vel q posteriores lr̃as diceret hẽre:q̃ reuocarẽt p̃mas:et sic seq̃ret̃ q̃ nullus iudex posset excõmunicare vel absoluere vel fẽre sniam:si diceret aliqs ante ,platione sentẽtie cãm illã aliis cẽ cõmissã:et sic daret̃ occasio figmẽtis:quod cẽ non debet.xxxii.q.i.dixit dominus.in sti. vi bo.rap.§. sed nedum talia.et.C.vnde vi.si quis in tantã.ff.ad car.l.i.§.si quis non.ff.de liti.l.i. imo ,pbabilẽ cãz debz habere ille qui recipit mandatum de diuersitate lr̃arum anteq̃ credat.xxiii.q.iiii.q̃ magnũ.et.j.de cleri.ex. mi. illud.ff. q̃ cũ falso tut.l.ii.in fi.vel dic q̃ qualiscunqz notificatio sufficit in secundo casu: vt iudex non debeat dici dubius.i.q.iiii.§.vl.ifi.ver.si qs dixerit idolatricis etc̃.j. ò spõsa.p̃terea.ii.ff.de peti.here. utẽ veniũt.§.exquo autẽ.et.ff.de admi.tu.qdã decedens.§.a quo.et hoc vr̃ innuere lr̃a ista nihil oino sciuisti.

e Mãdare.q̃ et fecit.s.q̃ denunciauit ptẽ illã excõicatam.

f Tunc lr̃arũ. Sed qualiter põt illud perpẽdi ex sola inspectiõe lr̃arum: nã licet secunde expressã faciãt mentionẽ p̃iorum iudicuz et rerum cõtẽtarũ i p̃oribus lr̃is:p hoc non cõstat primas lr̃as cẽ reuocatas cum possint esse ipetrate p falsi suggestiõem.et ita nõ reuocãt p̃mas.j. de offi. dele.cozã.et.j.e.ex parte.circa pri.et.j.de reiudi.inter monasterium.et ar.s.c.ceterũ.j.de do.et cõt.ex lr̃is. Ad hoc ergo ut executori nullatenus sit dubitãdũ:oportet vt discat p assertionẽ partiũ q̃ causarũ merita partiũ assertiõe pãdũtur.C.si p vi uel alio mõ. l.ylti.j.de resti.in ite.cũ ex lr̃is.et sic videt̃ q̃ aliquam possit exercere iurisditionẽ iter partes quod falsũ est: ut dicit in fi.alias ãũt nõ poterit scir̃ vtrũ secũde reuocẽt primas: et hoc verũ ẽ vt dicit io.q̃ nunq̃ ex sola ispectiõe poterit scire nisi aliquid intelligat de hoc ex parte alterius assertione: sed p hoc nullã habet iurisditionez inter ptes: sed hoc verũ est si ille qui habet p̃iores litteras aliquid non obiiciat p̃tra secundas: alias iudex presumeret primas cẽ reuocatas ex quo in secundis fit mentio expressa de primis s.co.ceterũ.si aũtẽ aliquid obiicit stati executor debz supersedẽ:q̃ p negationẽ res fit dubia C. qui ad li.,pela. nõ li.l.iii. et in hoc casu itelligit̃ quod legit̃.s.e. pastoral'. vt ibi dicit̃.s.q̃ tũc dubiũ ẽ de reuocatione litterarũ quãdo fit mẽtio expressa et iudicum et rerum: sed ab aduersario obiicit̃ lr̃as ipetratas cẽ p falsi suggestionẽ p decere. predictas. Itẽ licet executor dubitet an debeat absoluere uel condẽnar̃ non tamen fm regulam arriani p̃ior erit ad soluendum q̃ ad condẽnandum. Regulã illam habes.ff.de actio.et obligat'.arrianus.et.j. de proba.ex litteris. hoc ideo dicit quia non constat an ille iudex habeat iurisditionem per hoc tamẽ non iudicat de iurisditione quorum sit iurisditio:sed tantum dicit se debere exequi mandatum vel non debere.j.e.ex parte.

g Precipimus.Sed quid si non exhibẽt̃ secunde? nõ exequetur secundum mandatuz:si ad terminum prefixum non exhibeãtur. vt.j.de excep.pastoralis.nã littere que non apparent non sunt.ff de contrahen.empt.in lege.et lege rutilia polla. de conse. di.i.solẽnitates.nõ põt tamẽ cogere aduersarium ad exhibendum: q̃ nõ hz iurisditionẽ inter ptes: vt dicit in fi.nec etiã tenẽt̃ obedire mãdato:nisi videat rescriptum.j.de offi.dele.cum in iure.

b Hesitãdum.videtur q̃ executor non debet petere copiam rescripti:nisi vbi recipit contraria mandata:sed non est verum vt dictuz est in proxi.nota.

i Secundo loco.Sz q̃re reuocaf̃ q̃ legitie factuz ẽ p p̃mas lr̃as q̃ id q̃ legit̃.j.de resti.spo.audita.s.e.cãm q̃.fz p istuz executorez nihil reuocaf̃: fz denunciant̃ illi absoluti:q̃ p̃mo fuerãt excõicati.

k Constitutiõis.s.e.pastoralis.

l Et idipsũ.i.vt nõ exeq̃ris mãdatuz:et iste.§. respicit ,primũ.§.

m Judicare:hic fallit illa regula.ff.de iudi.de qua re.

n Olim ex litteris.per interpositam.personam quod põt fieri .de preben.accedens.

bi auctoritate presẽtiũ districte precipim[98] exhibere:si ex ipsarũ tenore deprehenderis euidenter ita q̃ non sit aliquaten[9] besitãdũ[b] q̃ litterę que ad illos a quibus secũdum mãdatum receperis impetrate noscuntur expresse reuocent litteras aliorum:tu illud itrepidus exequaris:quod tibi secundo loco' mandaf̃. Si uero ex litterarũ inspectione manifeste tibi cõstet:q̃ littere obtẽte ad illos qui primum debere mãdatũ per alias minime reuocantur secũdũ mandatum nullatenus exequaris. Quod si sup hoc tibi merito fuerit dubitandum:ad exequẽdum secundum mandatuz te procedere non oportet: donec iuxta cuiusdaz nostre cõstitutiõis[k] tenorem inter eos huiusmodi concertatio sopiaf̃:q̃ id facere debes: si primo mandato recepto:q̃ non dum executioni mandato tibi forsan innotuerit q̃ inter se super iurisditione demãdata ceperit discertare. Ceterum in his omnibus puram q̃ prouidã te conuenit intẽtionem habere:ne uel ad declinãdum mandatum dubitare te dicas ubi dubitãdũ non est: uel etiaz ad exequẽdũ te asseras esse certũ ubi certus esse non debes. Licet autez ex his certa tibi deb̃ doctrina:qualiter in his te debeas habere:nulla tamen tibi attribuit̃ potestas ut iter delegatos aut partes de iurisditione debeas iudicare[m].] Dẽ magistro.g.q̃ p.de firmisca.

O Lim ex litteris sãcti nicbasii remesi. sargineñ.q̃ uallis regie abbatũ fuit nostris auribus intimatum;quod cum ad eos semel q̃ iterũ a nobis lr̃e ,pcessissent sup eo q̃.p.clericus sci remigii p̃ochiã de salice:quã.r.decimio p̃interposita[n]

a Sequestrari.qđ de iure fieri non debuit: nisi cã subesset.ĵ.de sequest.ad hoc.et duobus.c.sequeu.vbi dc hoc.i quibus duobus dicit: q quãdo fructus dissipãt: debet fieri sequestratio.C. de ꝓhibita sequest.l.vna.de hoc nõ.ii.q.vi. quotiẽs. ii. sed in casu isto.s. ꝓpter cõtumaciã benefit sequestratio: vt mitius agat cũ reo.ĵ.de do.et contu.ex litteris.sz i casu isto non dicitur ꝓprie sequestratio ꝓut tradit.ĵ.de seque. per totũ. q ibi nõ fit sequestratio ꝓpter cõtumaciaz.

b Ad oĩa. videt q p hãc clausulaz si est ita: vel p hãc si ꝓmissa vera sũt teneat impetrator ꝓbare oĩa ꝓmissa cẽ vera: licet aliqđ ex ꝓmissis sufficeret ad ꝓposituz ꝓbandum: sic .s.c. ex parte cõuentrenen.ff. đ excu. tu. qui testõ. nam nisi quis plene probet suam intentionez succũbit. C. de rei ven. l. vlt. fines. n. mãdati diligẽter sunt obseruãdi. s. e. cũ dilecta. et iputet sibi qui plura narrauit: quoruz vnum sufficeret p se. Ar. đ q sufficit vnũ probare. ff. đ cõdi. et demõ. falsa. i fi. et. ff. de qđi. insti. l. ii. §. vlt. ff. đ manumiss. testa. si ita. ĵ. de prebẽ. cuz iã duduz. dic vt di xi. s. co. ex parte. Itez ar. est hic q sequẽs clausula respicit omnia ꝑmissa. ĵ. de ap. secũdo requiris. et. c. ingsitioni ar. đ. ĵ. đ dona. cũ dilectus vbi nõ respicit omnia supiora clausula illa de foresta: sz ꝓximam donationem et inferiorez iii. q. v. constituimus. et de cõ. di. ii. cũ oẽ. i ꝑn. sz melius ẽ q ad oĩa referat et sic facit ꝓ alia parte. ff. de in rem verso. si ꝓ p te. §. penult.

c Dilectus filius. cã. Nõ q non sufficit narrare seriem facti in lr̃is pape: nisi cã fci adiciat. ar. xxiii. q. vlt. occidit. ĵ. de testi. cũ cãz. et cã fci potius q̃rẽda ẽ q ipz factũ. xv. q. vi. c. i. ifi. et. ff. de fur. vm. et. ĵ. de ac. cũ dilectus. C. de adop. l. iii. et ẽt mouss fci. C. đ trãsac. vt. Rn.

d Excõicationis. hic habes q si excõicatus impetrat litteras vl rescriptũ tacens de sua excõicatione: q nõ valẽt lr̃e: tũ q tacuit ꝓcessum iudicis. ĵ. de re iudi. inter. tum q tacuit vicium suum: tum ideo q igessit se cõioni hominũ ꝓpter qđ puniẽdus est. ĵ. de de. ex. mi. illud. et. xi. q. iii. placuit. vnde inconeniẽs cẽt: q ex codẽ facto cõsequeret pena et ꝓmodũ. ff. de ne. gest. l. sine. xvi. q. i. legi. Cõtra. ĵ. de excep. significauerũt. et. c. venerabilẽ. vbi dr̃ q excõicati nõ repellũt a ꝓsecutiõe appellatiõis. sed isti ꝑsbiteri erãt rei: ergo nõ deberẽt repelli: de hoc dicemus. ĵ. de excep. venerabilẽ. et. c. significauerũt. So. nõ erãt isti rei sz actores q petierũt r̃stitui nec appellauerãt: in q̃ casu loquũt ꝓria: et sic ẽ ar. q questio spoliatiõis nõ sit ꝓuilegiata. An lr̃e ab excõicato ipetrate valeãt eo absoluto: dic sup hoc ꝓut no. ĵ. de excep. pia. in glo. que incipit: sed miruz.

persoñã sibi collatã fuisse proposuit: detinebat: ipsi partes semel secundo ꝛ tertio citauerũt: ꝛ dictum p. quia citatus pluries comparere noluit per se uel per responsalem aliquẽ coram eis excomunicationis uinculo innodantes fecerũt fructꝰ ipsius parrochie sequestrari[a]. Cũ qz postmodũ idẽ. p. accedens ad eos se iuri promiserit pariturum ac obtinuerit se absolui: ipsi absolutionis lr̃as concedẽtes diem ei assignauerũt ꝛ locũ: quibus coram eis quod ꝓmiserat adipleret: qui diẽ ꝛ locũ ex lr̃is illis radẽs i locũ rasure rescripsit q ipsi ei sequestratos fructus assignari mãdabãt: q coram duobus eorũ tãdez tertio sui absentiã excusante per lr̃as ẽ cõfessus. Nos igit cũ tãte temeritatis excessus falsitatisscrupulo nõ careret: uobis dedimus in mãdatis: ut si eẽt ita: ipsi prefũptoz sup dicta parrochia ꝓpetuũ silẽtiũ ponẽtes prefato. r. de cliuo assignaretis cã dẽ cũ fructibus sequestratis. Ue rũ sicut uos ꝑ r̃as nobis lr̃as intimastis: cũ dictꝰ. r. rasurã prefataz coram uobis p testes idoneos ꝓbauisset: ꝛ ob hoc postulasset sibi dicta ecclesiã assignari: uos utr̃z clausula illa si eẽt ita de oĩbus suporibus: an de articulo tantũ rasuri deberet itelligi dubitastis. Nos igitur respondemus q clausula illa ad[b] oĩa debet superiora referri. ad hoc ut ipsi. r. prefata ecclesia conferatur: qz licet uiciũ falsitatis ad imponẽdũ ei ꝓpetuũ silẽtiuz super ecclesia ipsa sufficiat: qui falsitatẽ buiusmodi perpetrauit: nõ tamẽ propter hoc eadẽ ecclesia est aduersario assignãda: nisi super aliis facta fuerit plena fides. Item epiſco po Imolñ.

Dilectꝰ filius abbas sancti Stephãi bonoñ. p suas nobis lr̃as intimauit: q cũ ipse cui uisitationis officiũ i ciuitate ac dioc̃. bonoñ. ꝓmisimꝰ. b. ꝛ. a. presbr̃os ab ecclesijs suis ꝓpter eoꝝ graues ꝛ manifestos excessus duxerit amouẽdos. ijdẽ sup restitutione sua nostras ad te i cõi forma litteras ipetrarũt: de amotionis sui causa[c]: et excõicationis[d] qua tenẽtur astricti nullaz facientes penitus mentionẽ. Nos igit. f. r. mandamus: quatenus si ẽ ita: litteras ipsas tanquaz pueri suppressionem obtẽtas uiribus[e] carere decernas. Item epiſcopo ueratisamen.

Postulasti per sedem apostolicam edoceri: utrũ alicui[f] ecclesie ꝑpetuo uicario de ꝓuẽtibus uicarie bonisqz paternis habenti unde ualeat commode sustentari tenearis p illam formam communem: cum[g] secundum apostolum in ecclesiastico beneficio prouidere. Ad quod sic duximus respondendum: q cum per formam predictam necessitatibus pauperum clericoꝝ: qui nullum sunt ecclesiasticum beneficium[h] assecuti se. apo. duxerit succurendum: perpetuus uicarius nisi de uicaria fecerit mentionem: commoduz repoꝛtare non debet de buiusmodi litteris: utpote ueritate tacita impetratis. non enim carere beneficio debet dici: cui[i] competenter de perpetue uicarie ꝓuentibus est prouisum: ꝛ p habente beneficij sufficientis subsidium ex certa scientia super obtinendo alio beneficio de leui non scribimus: quin faciamus de primo in nostris lr̃is mẽtionez. Item in concilio generali.

Nonnulli gratia se. ap. abutẽtes[k] lr̃as eius ad remotos[l] iudices impetrare nituntur: ut reus fatigatus laboribus ꝛ expensis litigi cedere uel importunitatem actoris redimere compellatur. Cum autem per iudicium iniurijs aditus patere nõ debeat: quas iuris[m] obseruantia interdicit: statuimus ne quis ultra duas[n] dietas extra suam dioc̃. per litteras apostolicas

e Uiribus carere. vt. s.c. cũ dilecta. sic et videt q si aliquid factũ sit p litteras surrepticias: illud debeat reuocari. De hac materia plenius dicetur ĵ. e. ad audientiã. et dic carere si ꝓstiterit de istis exceptionibus. s. q nõ fecerint mentionẽ de causa siue remotionis et excõmunicationis qua tenebant astricti. et mẽtio de causa excõmunicationis tenebãtur facere mentionem: qz qui petit absolui ab excõmunicatione tenet exꝓmere cãm excõicatiõis siue: alias non valent littere ipetrate sup absolutiõe: vel si aliaz causam exprimeret q̃ illam ꝓ qua fuit excõicatus. ĵ. de offi. oꝛ. ex parte. et. ĵ. de fi. instru. q sup his. in illa decre. ex parte. notat de hoc i glo. que icipit ex eo. et. ĵ. de sen. ex. cum ꝓ causa. in glo. que incipit illud tanꝙ. et in hoc casu non valent lr̃e impetrate ab excõicato tacito de cã excõmunicationis: secus si aliquis impetrat lr̃as ad agẽduz cõtra aduersariũ tacẽs de sua excõmunicatione qz tunc valent littere eo absoluto. ĵ. de excepti. pia. vbi de hoc in glo. que incipit: sz mirũ. alia etiã de causa non ualuerũt buiusmodi lr̃e: quia nõ fecerũt mentiõem: q per sniam spoliati fuissent propter suos excessus a q̃ non fuit appellatuz. C. sen. resci. nõ poss. impetrata. et ita duabus de causis nõ ualuerunt lr̃e istoꝝ ꝑsbiteroꝝ. oliz cõ sueuit decre. ista allegari ad ꝓbanduz q littere impetrate ab excõmunicato ad agẽduz non valebant: sz hoc nõ ꝓbatur per hãc decre. que nõ loquitur in tali casu. b.

f Postulasti. cum sm apostolũ. quaz habes ĵ. de preben. cũ secũdum.

g Beneficiũ. nomie beneficii itelligit vicaria siue prebenda siue aliud beneficiuz i. q. iii. ex multꝫ. et. ĵ. de verb. sig. tua nos.

h Cõpetẽter. illud ꝓpterent intelligas sz modũ illius decre. ĵ. de ꝑben. de monachis de hoc dictuz fuit. s. e. cum adeo. dic vt ibi.

i Prouẽtibus de duobus q̃ rebatur. s. de paterna hereditate et de beneficio vicarie: sz de beneficio tantũ respondet. ergo licz non faciat mentiõem de paterna hereditate tenẽt littere: qz vnum negãdo alteruz cõfitet. ĵ. de ꝑsump. nõne. Sed nõ videtur q talis indigne petit beneficiũ ecclesiasticũ. xvi. q. i quoniã quicqđ. et. xii. q. i. illi autẽ. et iudiciũ sibi mãducat et bibit. i. q. ii. clericos. et. c. sequẽ. Itẽ qz ordinatus est ad certũ titulũ: qui ad titulũ sui patrimonii est ordinatus. ĵ. de ꝑben. tnis. Sed nõ est verũ: q de hereditate ꝑncipaliter quereret sz de vicaria: hoc addito q habebat bona paterna similiter. Sed quid si modicũ habet beneficiũ: nũqđ tenet facere mentiõem de illo? tenetur quidẽ. ĵ. e. si ꝓponẽte. vbi dicetur de hoc.

k Nonnulli. abutentes. i. malo modo vtẽtes. sic. ĵ. e. quia nõnulli. et. s. eo. scdes.

l Ad remotos. Nõ q dicit remotus: qui est vltra duas dietas extra dioc. et facit ad hoc. ĵ. de elec. cũ inter vniuersas. et. c. nihil est.

m Juris obseruãtia. qz nõ debẽt ide nasci iniurie: vnde iura oriũtur. ĵ. de accu. q̃lit et quãdo. C. vnde vi memminerint. si. s. in ꝓma ꝓstitutiõe gregorii.

n Duas dietas. Numquid hoc intelligitur de vulgaribus dietis: que habẽtur sm cõsuetudinẽ regionis. aut de legalibus sm q viginti miliaria cõputant ꝓ dieta. ff. de verb. sig. l. iii. et. ff. iuquis cauti. l. vicena: videtur q de vulgaribus: qz omnia ex cõmuni vsu intelligẽda sũt. ĵ. de spon. ex litteris. ĵ. nõ. n. ex opinionibus singuloruz: sz ex cõmuni vsu noia exaudiri debẽt. ff.

de sup.lega.l.labeo.et ꝓsuetudo ē optima legū interpres.ī. de ꝓsue.cū dilectus.et.ff.de leg.si de interpretatione:et plus statur vsui q̄ significatiōi vocis.ff.de leg.iii.nō aliter:imo vsui statur ꝓtra naturā vocis.ff.de le.iii. vxori.in p̄n.de hac materia multa argumēta notātur.xii.di.illud. Et dicas q̄ de vulgaribus dictis istud est intelligēdum:q̄ lex oz cōuenire consuetudini regionis.iiii.di.crit autē lex. Sed pone q̄ aliquis impetraret litteras vltra duas dictas nō facta cōstitutiōis istius mētione: sz iudices citent ad locū vltra duas dietas nō remotuz a sua dioc. ipm reū numquid ire tenentur:credo q̄ sic p hoc q̄ dic̄ vltra duas dictas non trabatur:et est expressuz.ī. de excep.olim.sed in expensis actoris debēt iudices ad locum ire alias fieret fraus cōstitutioni huic. arg. ad hoc ff.de eden.prētor ait.in fi. Sed videt̄ q̄ non valēt litt̄ę q̄ sunt impetrate tacita veritate tali:quam si dixisz litteras non habuisset.s.e. super litteris.ergo non debent valere:quia eadem eg tas que mouet delegantem mouet debet delegatum. vt dicit illa decre.super litteris in fi. Sed eadem ratione videtur q̄ valeant:quia si dixisset ille q̄ nō traheret aduersariuz vltra duas dictas litteras habuisset:ergo debent valeꝛ et bene valent vt dictum est:quia iste purgat viciuz et remouet exceptionem que posset opponi q̄re non valēt:quia littere bene sunt nulle ipso iure:sed p exceptionē annullantur.ar.ī.de vsur.quia frustra.

a Trahi possit.nō dic̄ q̄ lr̄e nō valēt:sz ne trahat̄ p eas vltra duas dietas.

b Mentionē:vt si ita dicatur non obstante tali constitutiōe:et sic patet ex hoc loco:q̄ rescriptum debet facere mētionē cōstitutiōis ad hoc vt ei p̄iudicet.ar.ī.de eta.et quali.eam te.sic debet etiam facere mentionem de p̄uilegio.s.e.cum ordinē.nec bz locum illa regula speciale derogat generali:licet non faciat mentiōem de illo.s.e.c.i.et.c.pastoralis. sz hic rescriptū speciale non derogat generali constitutioni:et illa est causa quia cōstitutio illa continet ius cōe:sed ius cōmune nō tollitur per rescriptum: cuz rescriptum cōcedi debeat secundū ius cōe et nō cōtra.xxv.q.ii.rescripta:et iō necesse ē vt semp rescriptū impetratū vltra duas dietas faciat mētiōem de hac cōstitutione:et q̄ papa ignorat locorum distantiam.

c Mercimonii.si.ī.e.q̄ nōnulli.vbi aliqui tradūt lr̄as aliis eiusdē nois.

d Suscitare.p rescriptū p̄ncipis lites sopite suscitari nō debēt.C. de trās. l.cās vel lites.imo tales a limine iudiciorū debēt expelli qui volūt lites sopitas suscitari.C.sen.rescin.non pos.l.vlt.et.s.e.dilectus.

e Restringēde.sic de pe.di.i.pene.et.ff.de libe.et posthu.cū gdam.et.ff.si certū pe.quidā.et sic videt̄ q̄ in rescriptis verba potius sūt restringēda q̄ ampliāda.ī.de offi.dele.cū olim abbas.in fi.et.c.p.et.g.nisi indulgeāt beneficia.ī.de dona.cū dilectus.in fi.et.ī.de ver.signi.olim tibi.

f Speciali mādato.sic ergo generalis procurator nō sufficit ad impetrandum litteras:quod est bene notabile sicut requiritur specialis procurator in transactione.C.de transacti.transactionis placitum.et.ī.de arbi.per tuas et de in integ.resti.petenda.ff.de mi.illud.§.si talis.et.ī.de resti.in integ.coram. et in dilatione iuramēti:quia procurator nō debet deferre iuramētuz alteri parti.ff.de iureiuran.iusiurandum.§.procurator. Sic per procuratorem generalem non potest fieri acceptilatio:nisi habeat speciale mandatū .ff. de acceptila.l.iii. Sed nōne ratihabitio domini sufficit ad hoc vt valeant littere seu valere incipiant que p̄ius non valebant:quod videtur.ff. de iudi.l.licet.verum et ratihabitio retrotrahitur.ff. de pig.si fundus.§.si nesciente.et.ī.de clā.despon.q̄ nobis.et.ī.de elec.q̄ sicut. Item littere que p̄mo non valent:postea conualescūt.ī. de fo.compe.licet. et.c.ex tenore. Ad hoc respondeo.q̄ licet procuratio que nulla est possit ratificari:non tamen valent littere iste aduersario contradicente.ī.co.ex parte.propter rationem que in littera ipsa redditur:quia lites restringende sunt rē. Sed nunquid littere iste sunt nulle ipso iure: videtur q̄ sic: quia tanquam falsarius punitur:et sic iste littere false sunt sicut sententia venalis nulla est.ii.q.vi.§. diffinitiua.ver. venales.et.ī. de vi.et bo.cle.cum ab omni.in fi. dico q̄ per exceptionem sunt annullande in vtroq; casu istius capituli si reus nihil obiiceret valerent. Sed quis oz probare q̄ sine mādato sunt impetrate:an ille q̄ recipit q̄ nō sūt ipetrate p ꝓcuratorez:an dominus q̄ vtit̄ illis:vī q̄ dominus q̄ vtit̄ illis lr̄is:et exhibet eas debeat ꝓbare mādatū:q̄ executor nō teneat obedire mādato iudicis:nisi p̄mo ꝓbet̄ mandatum.ī. de off. dele.cū in iure.s.e.cum cōtingat.qualiter.n.possit reus ꝓbare q̄ nō essent impetrate p ꝓcuratorem cū sit pura negatiua:et negātis factū per rerū naturā nulla est ꝓbatio.ī. de elec.pōe. et. vi.q.v.§. actor quod asseuerat. Preterea licz aliquis ostēdat instrumēta ecclesie:nō tamen ei credit̄ nisi caucat de rato.ī. de of. de le.coram.in p̄n.et generaliter traditur q̄ quotiēs de mandato dubitat̄ vel ꝓcurator debz ꝓbar̄ mādatū vl̄ cauere de rato.C de ꝓcu.l.i. Preterea nōne inbeꝛ cū autentico exhiberi libellus porrectus pape.lxxxi. di. maximianus. ar.vii.q.i.p̄sentiū sz ad quid nisi ad hoc vt sciatur hoc .s.p quē fuerit impetratū:naz forte per excōicatū sūt ipetrate:que non valēt. ar.ī. de ꝓb. post cessionē.et.s e.dilectus.de hoc dic vt i decre.pia de excep. Nec ob stat si dicat q̄ instrumētū apparet nō viciatū:g̃ standum est ei donec contrariuz probetur.C.de edic. di. ui.adri.tol.l. vlti. hic enim non impugnatur scriptura:quin vera sit bulla et verus sit actor: sz tātum de mādato impetrātis dubitatur. Ad hoc dicit Jo.q̄ si ita cōtineatur in rescripto:cōquestus est talis ꝓcurator de tali:tunc non est necesse probare mādatum:q̄ p lr̄as illas satis apparet de mandato:et quo papa appellat eum ꝓcuratorem:quia cōstet q̄ vidit mādatum. Sed si continet̄ in lr̄is:significauit nobis talis:vel cōquestus ē nobis:cū ille nō fuerit in curia:sed alius qui dicit se fuisse ꝓcuratorē legitime cōstitutū:tunc tenet̄ ꝓbare mandatū:q̄ plerīq; fingunt se esse alios:et sub noīe aliorum litteras impetrant:et nisi doceat de mandato nō debet audiri vt hic dicit. In cā ap. dicebat ipse Jo.q̄ nō tenet̄ ꝓbare mandatū:q̄ non est credendū q̄ aliqs negligat ius suū in ꝓsequendo appellationē:qui alias diligens ē. ar.C. qui.et apud quos.l.i. Si autē p simplicē querelam sint lr̄e impetrate:necesse est semp ꝓbare mandatū. Ostō ista nō bene seruabat̄:nec admittebant iudices talē exceptiōem:sed certe bene debz admitti:q̄ non valent lr̄e nisi sint impetrate p ꝓcuratorē:et hoc p bar̄ in decre.greg.ī.co.ti.ex pte. vt ibi dicemus.secus credo in lr̄is sup beneficiis obtinendis:quia ibi non exigit̄ mādatum:cum sup nulla lite impetrātur:sed de gr̄a tantū cōcedant̄:sed rescripta ad lites iā ortas et nō futuras ipetrant̄.ī.e.ti.c.vlt. curia romana nō ꝓsueuit hāc exceptiōem de mādato admittere:nec nos admittere debemus:et si ꝓp hoc appellaret̄ nō daret̄ lr̄e sup tali appellatiōe.

g Debet exigi.que sint ille psone:habes.ff.de ꝓcu.sed hc.

h Decretis filius.concilii.s.e.c. pri.

i Domiciliū.ex hoc videt̄ q̄ sz aliquis habeat p̄bendā vel ecclesiā alibi:q̄ ꝓpterea nō habeat ibi domicilium.nā sola possessio domus que in ciuitate alia compatur nō facit domiciliū.ff. ad municipa. libertus.§. sola. verūtamē bene pōt quis habere domiciliū in pluribus locis: dūmodo se in vtroq; equaliter collocasse videatur.ff.ad municip.l.assumptio.§.iuris prudētibus.et.ī. de fo.cōpe.ex pte.b.alias dicit̄ ibi habere domiciliū vbi maiorē ptem rerū suarū possidet:et assidue cōuersat̄ et ibi oz respōdere.C. vbi sena.vel clarissimus.l.senatores.vel ēt vbi vēdit emit p̄bit et festos dies celebrat.ff.ad mu.eius.§.fi.rōne vo rei de qua agit̄ pōt cōueniri.ī. de fo.cōpe.sane.C. vbi in rē ac.l.fi.et ex hoc forū sortit̄.ī. de fo. cōpe.c.vlt.vbi nūerāt̄ plura ex q̄bus sortit̄ quis forū:et sic pz q̄ dicte iste semp sūt cōputāde respectu dioc.vbi ē res de q̄ quis cōueniatur.ī. de fo.cōpe.ex pte.b.licet.ī.illas habeat beneficiū vel quādo q̄z inueniat̄:vt hic dicit̄. Sz in psonali actiōe secus:q̄ pōt cōueniri vbicunq; habet domicilium.

k Inhibetis.et male:q̄ post q̄ cā appellationis est cōmissa ex certa scia:iurisditio priorū iudicū est suspēsa.ī. de of.dele.pastoral.§

ꝓterea.sed iudex appellatiõis põt inhibere iudici a quo apellatũ est ne in eadẽ cã ꝓcedat.j. de of.or. romana.v. similiter et.§.a quibus.et.j. de ap.romana.§.si autem.

a Sed dicti iudices.nã iudices appellatiõis debẽt cognoscer an sit legitime appellatũ.et si legitima est appellatio ipsi cognoscant aliaſ remittãt ꝓteſ ad põres iudices i expẽſis cõdẽnando appellãtẽ.j. de ap.vt obitus.et.c cũ ſpãli.et ita quãdo iudices ad appelatiõem dati sũt ſemp debẽt cognoſcere de hutuſmõi iuriſditiõe:nec cõuenire cũ põribuſ ſicut quãdoqz vidi fieri.illud.n. habet locũ quãdo diuerſi iudices contendunt ſe habere iuriſditiõnẽ princi paliter.ſ.c. paſtoralis.b.

b Capituluz. cõſimili. ergo nõ ſup eodẽ beneficio ſz diuerſis aliaſ non diceret cõſimili:qz ſic cõſimile:ergo aliud ẽ nõ idẽ.vterqz iſtorũ ipetrauerat vt ꝓuideret i beneficio ꝓbẽdali:ſz nõ ſup vno ſz ita ſim plr:qz nihil ẽ idẽ cui ſimile eſt.ar.ff.ſi mẽſor fal.mo.dix.l.i.§.hec actio.

eidez:cum non uos:ſed dicti iudices cognoſcere habeant:ad quos iuriſditio debeat pertinere. ¶ Dẽ epiſcopo ⁊ archidi.legionẽ.

Capitulũ ſancte crucis came raceñ.exhibita nobiſ petitione mõſtrauit:qꝺ caliaco clerico ſub ꝓbẽdali beneficio i eox eccleſia obtinendo lras noſtras ad eos monitorias ⁊ demũ ꝓceptorias impetrante.b. clericus cõtra eos ſuper cõſimili beneficio in eadem ſibi eccleſia ꝓferendo:ad.i.archidi.tor.⁊ eio collegas de predictis lris nõ habita mentione executoriias a nobis lras ipetrauit:qui poſt appellatiõez ad nos iterpoſitaz:i eos ſuſpenſionis ⁊ excõicationis ſententiaſ protulerũt:ac dictus.c. ſuper executione mãdati ꝓo eo facti ad alias obtinuit ſcripta noſtra qui tulerũt ſuſpenſionis ⁊ excõmunicationis ſentẽtias i eoſdẽ. Quo circa mandamus:quatenus eo recepto in canonicũ ⁊ i fratrẽ:aſſigna toqz ſibi beneficio prebendali qui ad eos prius mãdatũ ap.reporta uit prefatas ſentẽtias iuxta formã eccleſie relaxetis alteri ſuper prebendali beneficio i eadẽ eccleſia ſilentiũ iponẽtes. ¶ Dẽ.bituricen. archiepiſcopo.ap.ſe.leg.

A Dudientiam noſtram pervenit qꝺ quidaz clerici obtentis a ſe.ap.litteris ſup prouiſione ſua in aliquib eccleſijs tibi ſubiectis recipientes ab eis annuas pẽſiones ſeu alia beneficia ab eozuz ipetitione deſiſtũt renũciantes beneficio litterarũ:⁊ infra. F.t.mandamus quatenus eos qui poſt litteras taliter uẽditas alias de illis mẽtiõe nõ habita ipetrabunt decetero uel hactenus impetrauerint: carere decernes cõmodo earũdẽ:⁊ eccleſias non permittas earũ occaſione uexari reuocãdo in irritũm ſi quid earũ prętextu iueneritis eſſe factuz. ¶ Greg.ix. mediolanen. archiepiſcopo.

tenet ꝓprie illud vbũ relaxetis: et ſic ꝓprie et improprie ſimul illud tenetur ſi.xxvii.di.pbyterũ.et.c.põribus.lxiii.di.in ſinodo. Quid ſi pſentatiõe per aliquẽ illoꝝ facta ipi capitulo alii iudices poſt appellatiõem excõicauerũt? videtur qꝺ teneat appellatio:qz exquo alius ꝓuenerat ius habebat.vnde ſi capitulum appellauit ꝓtra ſecundo pſentantem:bene videt tenere appellatio. quia ei debent ꝓuidere qui primo pſentauit vt hic dicit et ideo abſolutio ad cautelã fieri debet:ſed nõ credo:qz quotiens aliqui abſoluũtur ad cautelam illud exprimit.j. de ap.ad pſentiã.j. de teſti. veniens.in fi.vnde prima rõ vioꝝ videt:vel intelligit tantum de ſententiis illorum a quibus nõ eſt appellatuz:et ſic planum eſt.

i Audientiã.penſiones. huiuſmodi penſiones que in fraudẽ fiunt de ꝓuentibus eccleſiarũ prohibite ſũt in cõcilio generali.j. de pben.extirpande in fi.j. de colluſi.audiuimus.

k Renũciantes. Sed nunquid cõtinet ſymoniã huiuſ modi renunciatio? videtur qꝺ ſic:cũ ex lris hz ius ad petẽdũ beneficiũ ſpũale:et i talibus ois pactio et conditio ceſſar debeat.j. ꝺ pac.c.vlt. et.i.q.ii.qꝺ pio. Poſſz dici qꝺ non eſt ſymonia:quia ea q̃ ꝓcipiuntur a iure licite deducuntur in pactum etiã in ſpũalibus.j. de elec. ſignificaſti.et xviii.q. ii. eleutherius.et iſtud ẽ de iure qꝺ renũciet lris:ſi vult habere beneficiũ:et ſi hz etiã beneficiũ poſſz deduci in pactũ qꝺ ei renũciaret ſi vellet aliqꝺ aliud beneficiũ obtinere:qz vtrũqz habere ſimul non põt.j. de pben.cũ non ignores.et ꝑm hoc expone venditas.i.cũ tali pacto renũciatas:vel põt dici qꝺ ſymonia fuit:qꝺ hic non negat.vel dic qꝺ nõ fuit ſymonia ꝓpter hoc cõmiſſa:qꝺ eſt equius:cũ nullũ ius ſpeciale habuerit per litteras illas.

l Nõ habita.et iõ nõ valẽt.j.e.c. ꝓxi.et.ſ.e.ti.ad aures.et.c.cuz adeo.

m In irritũ. Sed queritur an generaliter ſit verũ:qꝺ quicqd fit per lras tales ſurrepticias debeat reuocari:hoc manifeſte ꝓbat in capitulo iſto:et eſt ſi.ſ. e.cũ dilecta.et.c.cõſtitutus.et hoc iõ qz p lras tales iuriſditio nõ vr dari.j. de of.vica.ſua nobis.xxxv.q.ix.veniã.et.c.ſniam.ẽt altera pte abſente.et.j.ꝺ re iudi.cum olim.et.ff.de iudi.ſi ꝓtor.§.marcellus. Nec ob.ſi dicas qꝺ poſt ſententiam nõ admittatur exceptio.iii.q.vi.§.exceptio.et.j. de re iudi.inter. Sz illud nõ hz locũ in exceptiõibus in quibus agit de falſo.j. de ꝓcu.in noſtra. et.j. de ꝓba.lz.cum.n.p tales lras nõ receperint iuriſditiõez:quicquid p eas factũ eſt nõ tenet:et eſt ſi.qz replicatio omiſſa ante ſniam ex cã ꝓbabili poſt ſniam ꝓponit.ff.quãdo ac.de pecu.ãnalis.§.queſitũ.alias eſt.§.ꝑme.l.multo fortius exceptio.ad idẽ facit.j. de re iu.ad ꝓbanduz.ar.j. deſpon. ipu.ad diſſolvẽdũ in fi.ſz illa decre.aliter intelligit. Ecõtra vr qꝺ p tales lras deb iuriſditio:lz poſſint elidi p exceptiõez.vt.ſ.e.nõnulli dictũ eſt.ar.ff. de bo.poſ. ꝑm tabulas.l.pe.§.teſtamẽto.vnde nõ põt dici retro iudiciũ nullũ fuiſſe.vnõ ſi aliquis ſciuit ſibi cõpetere exceptiõem et nõ excepit:ſibi imputet ſi neſciuit põtextu exceptionis poſt repte ſnia non retractetur.j. de re iudi.iter.et.c. ſuborta. Item libertas p falſos codicillos data non revocat.ff. de manu. teſta.cum ex falſis.et legata prestantur lz teſtamẽtũ ſit falſũ.ff. de bere.inſti.l. vlt. Circa iſtam mãm dicebat Jo.qꝺ ſnia lata p tales litteras tenet:niſi relectetur ꝓappellatiõem vel ſupplicatiõem:ſed retractãda eſt p in integrũ reſtitutionẽ.vel ſi vis dicer qꝺ p illas lras nulla dar iuriſditio:nõ eſt neceſſaria reſtitutio:qz ipſo iure nulla eſt ſnia.j. de of.vica.ſua nobis.tu dicas qꝺ tales lre nõ ſunt irrite ipo iure:ſz poſſũt ãnulliari p exceptiõem.vnde ſi a ꝓncipio hu iuſmodi exceptio ꝓponatur.ſi aliquid fiat ꝺ totũ revocar:et ſic loquit.ſ.co. cõſtitutus.et.c.cũ dilecta. Si aũt per cõſenſũ partiũ tacitũ vel expreſſũ procedat:et der ſnia tz quidẽ et valet cũ ſit lata a iudice ſuo nec cõtra ius cõſtitutiõis.vt.ii.q.vi.§.diffinitiua.et.j. de re iud.cum inter vos.niſi fuit appellatuz vel ſupplicatũ.xxxv.q.ix.veniã.et.c.ſniam.et.C. de preci.ipe.off.aut. q̃ ſupplicatio.et in cã ap.vel ſupplicationis poteſt opponere de ſurreptione. et ſi oſtẽdit ſe ignoraſſe bene audit et poterit hoc ꝓbare p iuramẽtũ: qz hoc aliter de facili ꝓbari non poſſet.j. de teſtibus pſentiũ.et.j. de except.paſtoralis.et hoc intelligo hic ſi eis ignãtibus de põribus lris receper iſtos p lras ſcõas ar.ad hoc.j. de pben.dilecto.vel põt dici qꝺ aliud ſit in beneficiis.qz beneficium nõ põt poſſideri:niſi cãonice hãbeat.j. de iſtit.ex frequẽtibus: ſz iſti per fraudẽ obtinuerũt:et iõ iniuſte.et ſi ꝓmã eccleſiã habuiſſent quo ad titulum ſcõam habere non poterant:niſi diſpẽſatiue.j. de elec.dudũ decre. grego.et ideo neceſſaria fuit ſcia pape in impetratiõe litterarũ taliũ.j.c. ꝓx.qz papa ꝓ aliquo beneficiato nõ ſcribit ex certa ſcia quin faciat mẽtionem de primo

a Sed dicti iudices.nã iudices appellatiõis debẽt cognoscer an sit legitime appellatũ.et si legitima est appellatio ipsi cognoscant aliaſ remittãt ꝓteſ ad põres iudices i expẽſis cõdẽnando appellãtẽ.j. de ap.vt obitus.et.c cũ ſpãli.et ita quãdo iudices ad appelatiõem dati sũt ſemp debẽt cognoſcere de hutuſmõi iuriſditiõe:nec cõuenire cũ põribuſ ſicut quãdoqz vidi fieri.illud.n. habet locũ quãdo diuerſi iudices contendunt ſe habere iuriſditiõnẽ principaliter.ſ.c. paſtoralis.b.

b Capituluz. cõſimili. ergo nõ ſup eodẽ beneficio ſz diuerſis aliaſ non diceret cõſimili:qz ſic cõſimile:ergo aliud ẽ nõ idẽ.vterqz iſtorũ ipetrauerat vt ꝓuideret i beneficio ꝓbẽdali:ſz nõ ſup vno ſz ita ſim plr:qz nihil ẽ idẽ cui ſimile eſt.ar.ff.ſi mẽſor fal.mo.dix.l.i.§.hec actio.

c Dẽtiõe nõ habita.ꝑ hoc videbat qꝺ lre nõ valebãt.ſ.e.ceterũ.et j.ꝺ of.del.expte.ii.ſz ꝑme ibi iã fuerat pſẽtate ãte pſẽtatiõez ſcõarũ:et ſic nõ ꝺdicit ſz cõcordat huic.et ibi nõ.et ẽt nõ ob.c. ceterũ.

d Appellatõez.vnꝺ vr qꝺ ſnia poſtea lata nõ tenuit.j.ꝺ ſẽ.ex.p tuaſ ſz ꝺ dr.j.vbi diẽ ſnias pfatas relaxet(:ſz ibi diceꝛ rõ q̃re tenuit ſnia l' itellige qꝺ ex iuſta cã appellatũ ẽ:qz forte lras alterius receperat vl' aliã iuſtã cãz allegauert:et ſic nõ tenuit ſnia:vl' dicaſ vt i vlt.notula.

e Suſpẽſiõis.ar.qꝺ ſuſpẽſus põt ãplius ſuſpẽdi:ſicut excõicatus põt excõicari.iii.q.iii.engeltrudã.et.xi.q.iii.excellẽtiſſimus.xii.q. ii.de viro.et.j. de iude.et ſarra.ita quoꝝndam.in fi.vbi de hoc.

f Ad cos ꝓus.et ita q ꝓuenit aliũ:ille obtinet.j. de ap.vt debitus et.j.e.abbatẽ.et eſt ſi.ff.de ꝓcu.pluribus.et.j. de ꝓcu.non iniuſte vbi potior ẽ cõditio occupãtis.et ſi.ff.de.v.ob.ſi titius. Sz vr qꝺ ille ꝓ quo fuit lata ſnia ꝓmo deberet obtinere:nõ ille q ꝓmo pſentauit reſcriptũ:ſic ſi qs a pluribus ꝓueniat ex noxa eiuſdẽ fui.nõ.n. q poſt egit:ſz ei q ad ſniam ꝓus ꝓuenit dz dari.ff.de nox.ſigs a multis.ſic ẽt in actiõe de pecul.ff.de pecu.ſi vo adhuc.forte idẽ poſſet dici hic.ille.n.obtinuiſſet q ꝓus receptus fuiſſet.ar.j. ꝺ pbẽ.dilectus.ii.ſz h neut ad ſniaz veit.h poſſũt aſſignari multa ꝓria.j.ꝺ of. ꝺle.expte.i.et.ſ.e.ti.ceterũ.et multa cõſilia.ſz iura illa hodie cozrecta ſũt p id qꝺ hẽs.j. de ap.vt ꝺbitus.et p id qꝺ diẽ h.ꝺ hac mã dicas vt dixi.ſ.e.c.i.ſz illa ꝺcre.expte.j.ꝺ of.ꝺle.logr i alio caſu:cuz iã lre ſũt ꝓmo pſentate ãte pſentationẽ ſcõarũ:et ita cõcordat cuz iſta. Alii dicũt et forte bene:qꝺ ꝑme lre valẽt et nõ ſcõe:qz ꝺ ꝑmis nõ faciũt mẽtiõem:ſi nõ fuit negligẽs i ꝓſequẽdo ius ſuuz:et hoc cõſtet:lz ꝓus pſẽtẽr ſe:dũ tamẽ nõ recipiat fructus ãte pſentatiõez ꝓrũ:et ita ceſſãt ꝓria. Sz ſi ꝓmus nõ cõſeq̃t ius ſuũ dolo vel negligẽtia cũ ꝓſeq poſſit:valebũt ſcõe:lz de ꝑmis nõ faciat mẽtiõem ſecus in reſcript(ad lites obtẽtiſ:vbi p ſollicitudinẽ pſentat(pdict ꝓmum reſcriptum lz ꝑm de ꝓmo non faciat mẽtiõem.j. de ap.vt debitus.ibi.n.remanet ius ſaluum vtriqz impetranti.

g Sententias.ſ.excõicationis et ſuſpenſiõis latas.

h Relaxetis.ex hoc pz qꝺ ſnia ſuſpẽſionis poſt ap. lata tenuerit Sed videt qꝺ appellatio tenuit ex eo qꝺ ei tantũ qui litteras ꝓmo pſentauit,ꝓuidere deberet:et nõ ille qui ſcõo pſentauit lras ſuas ꝺ quẽ fuit appellatũ. Dicas qꝺ ideo tenuit ſnia nõ ob.ap.quia nõdum ꝓuiderat alicui põrum illoꝝ:et in lris cõtinebat ſi alium ad mãdatum noſtrum non recepiſtis.hec enĩ clauſula:niſi de mãdato noſtro eadem eccleſia in receptiõe alterius fuerit gravata:erat in vrtiſqz lris inſerta:vt pz in integra:ſed ipſi non receperant adhuc. vnde non tenuit appellatio cum nondum competeret eis exceptio vel dicas ſi vis:predictas ſnias relaxetis ad cautelaz: quãtum ad illam ſniam:que lata fuit poſt appellationem:que legitia fuit quantũ ad alias latas ꝓ calimaco:vbi appellatio nõ ꝓceſſit

beneficio.ſ.e.poſtulaſti.in aliis bene tenēt ea que fuūt p tales litteras: exquo tacite vel expſſe approbātur littere.j.de of. dele. ex parte.ii.nec eo pretextu poſſet appellari.

a IN noſtra.mentiōez.et ideo videt q̄ ſecūde valere nō debēt.ſ.e.pr. et.ſ.e.ceterū.et.c.ex pte.et.j.de of.dele.ex parte.ii.ſed i pēdēti eſt que valeāt.ſi ante p̄ſentationem p̄marum ſcōe fuerint impetrate: tunc.n.valebūt q̄ p̄us fuerint p̄ſentate.vt.ſ.co.ti. capitulum.et.j.de ap.vt debitus.poſtq̄ vō receptus eēt p p̄mas nō valerēt ſcōe.vt.j ſegtur.p̄terea q̄ papa nō intendit ei p̄uidere in pluribus beneficiis: niſi in ſcōis lr̄is mētio fiat de p̄mis.j.e. c.ſi p̄ponēte.etiā ſi modicū eēt beneficium p̄mū.j.ō p̄bē. cum tenemur. Sz quid dices ſi p̄me lr̄e ānullate ſint p exceptiōem: nunqd valēt ſcōe lz de p̄mis non faciant mentiōez: dico q̄ valēt ſcōe ſi nōduz cēnt p̄ſentate: quia potius ad cautelā impetrate videtur: vt ſi nō poſſet beneficium cōſeq̄ p p̄mas vteret ſcōis: ſicut cōſueuit dici in reſcriptis.ſ.e.ex tēore.et v̄ba cū effectu intelligunt.j de cle.non reſi.relatū. vnde cum nihil obtinuerit per p̄mas valēt ſcōe: q̄ hec fuit itētio pape: vt p lr̄as ſuas beneficium cōſequereť: et hoc ſatis innuit ex eo q̄ dic̄ eos facias cē cōtentos eccleſiis i quibus recepti ſunt.

b Beneficiuz aſſecuti. Si cui nōdum ſunt eccleſiaſticum beneficium aſſecuti: q̄ re nō valēt littere iſte ſecunde: q̄ qui beneficiū eccleſiaſticum nō eſt cōſecutus pōt p̄o beneficio litteras impetrare.ſ.e.cum adeo.et.j.ſi proponēte. Reſpōdeo licz beneficium nōdum ſit aſſecutus: tamen ius canonie per q̄ in breui beneficium eſt habiturus.ex domini pape mādato eſt cōſecutus: et p̄o beneficiato iam reputatur. vnde de hoc in ſuis litteris tenebať facere mētiōem: ſi iam erat receptus.

c EX parte.indulgētie.forte cōceſſum fuerat capitulo laudimen. vt ſi qs in eoū manifeſtā offenſam inciderit q̄ illum poſſent excōicare: ſi ſez indulgētiā habes.j.de v̄.ſig.ex pte.ibi p̄ceſſum erat canōicis carnoten.q̄ nemini licitum eſſet abſoluere excōicatos p̄ eccleſia carnoten.niſi ſatiſfactione p̄miſſa p̄o emenda.

d Articulis.q̄ fuerint alii articuli non habemus.

e Cōteſtata.p procuratores datos ad totam litem.

f Aſſenſū ptiū.hoc ſolo nō valebāt lr̄e poſterius ipetrate p̄ter cōſenſum p tiū: et ſi mādatuz procuratoris nō fuerit reuocatū.ſ.e.ceterū.hoc tamē nō fuit allegatū. vl' itelligē ō aliis lr̄is ad alios iudices p̄us ipetratis et ita planum ē.

g Impetrate.i.impetrāde vt cōſonet glo.b.

b Procurator.nō q̄ quādoq̄ dicit falſus p̄curator q̄ nunq̄ fuit: et tal' nec dominū obligat nec ſoluēte tali p̄curatori liberat niſi dominus ratum hēat. ar.j.de of.dele.cum oli.et.j.c.ti.cozā.ff.de iudi.licet.et.ff.de cōdi.cau.da.ſi p curatori falſo.dī et falſus procurator q̄ fuit et nō eſt vt hic: et iſte liberat ſoluē tē ſibi p̄o domino ignorante: ſed dominum nō obligat.ff.ſi certum pe. eius q̄ in prouincia.et.ff.de ſolu.ſi qs ſeruo.de exceptiōe antē procuratoria nōbitur.j.de procu.in noſtra preſentia.

i Propt' ſuſpitiōem.ſic.j.de procu.i nr̄a.pp ſuſpitiōem pōt procurator non ſolum āte ſz ēt poſt litē oreſ.remoueri.ff.de p̄cu.itē ſi ſuſpectus.puta ſi affinitate aliq̄ aduerſario cōiungať.ff.e.aut affinitate.aut ſi familiaris fiat aduerſario.j.de of.dele.inſinuāte.et q̄tiēs noua cā ſupuenit.ff.e.ſi poſt.et hoc poſt li.cōte.ſz cā cognita.ff.e.ſi poſt li.et.l.q̄ oia.et hoc verum ē ſi procu.p̄dicat.ſe cus ſi conſentit: q̄ tunc ſine cāe cognitione remouetur.j.de procu. audit'.et āte li.cōte.nulla cā iteruenīte.ff.e.ante litē. Quare ergo nō reuocať quicqd factū fuit p talē procuratorē rō ſat' ē i euidēti: q̄ huiuſmōi reuocatio nō p̄uenit ad aduerſariū vl' ad iudicē: vt er aduerſo p̄ponebať: vt.j.ſegť: et iō quicqd cum ipō factū ē: valet q̄ſq̄z reuocatio ſit nota aduerſario vl' iudici.j.de p cu.mādato.nec ille probauit q̄ reuocatio mandati ad aduerſarium vl' iudicē p̄uenīſſet: et iō rēe iterlocuti ſunt iudices ſe debere p huiuſmodi lr̄as p̄cedere: et ille nobil' ſuper hoc acquieuit interlocutiom oſtēdendo alias lr̄as ipetratas per eundē procuratorē: q̄ non valent ſi reuocatio ad ipm procuratorem peruenit. ad hoc.n.vt reuocatio teneat: neceſſe ē vt ad aduerſarium vel ad iudicē p̄ueniat.j.procu.mādato.et ibi dicemus de hoc: et hoc in iudicio ſecus ex iudiciū: vbi ſufficit q̄ reuocatio p̄ueniat ad p̄curatorē: et poſtea nō valet q̄ facta in p̄iudiciū domini: ſz bene valet q̄ facta reuocatō ad eū p̄ueniat.vt.j.colligit'.v.ſi reuocatō.ff.mā.ſi mādaſſe

k Nō valere dicebāt.et merito: q̄ ipſe nobilis hāc allegatiōem p̄ aduerſarios allegabat.ergo p̄ ſe illam recipe tenebať.xix.di.ſi romanoz̄ū. et.iiii.q.iii.ſi quis teſtibus et.ix.di. neq̄z quorūlibz.et.iii.q.viii. cuius i agēdo.et.j de cen.cū oli.ar.p xxxvii.di.ſi qd vi. et di.x. lege. et ita ex p̄ſſa p̄feſſione p̄bat ſcōa lr̄as nō valere: cui p̄feſſioni ſtandū vī: ſz nō eſt verū niſi reuocatio mādati ad p̄curatorē p̄uenerit vt.j.ſegť.et.ff.mā da.ſi mādaſſe.ar. q̄ nō ſufficit reuocare mādatuz: niſi reuocatio p̄ueīat ad p̄curatorez vt pz ibi et in.l.p̄dicta: ſi mādaſſez: et ita pōt hr̄e ratas lr̄as ātq̄ reuocatio p̄ueniat ad p̄cu.lz cōfiteať ſe reuocaſſe mandatū nō tamē cōfiteť reuocatiōem p̄uenīſſe ad p̄curatorez vnde dz illō p̄bare.vt.j.dicit.et ita pz q̄ p̄me ēt nō ōbeāt valere ſi p̄betur q̄ ſuocato ad p̄curatorē p̄uenīſſet et tamē dī.j. q̄ valēt.ſz hoc iō eſt q̄ reuocatio non p̄uenit ad iudicē vel ad aduerſarium.j. de p̄cu. mandato.et dicit de hoc.ſ.e.in iſto.c.et aliud ē in iudicio.et aliud eť.vt dictum eſt.ſ.e.nōnulli.§.ſunt et alii.

l Sine ſpāli mādato.i.exp̄ſſo ſm vinc.et ita pz hic q̄ non valent lr̄e ſine ſpāli mādato: lz oſtō illa.ſ.e.nōnulli male obſueť: vt dictū fuit ibi: et ſic cōfirmať ḥ tenor illius oſtōnis. Sz q̄liť p̄babit quis lr̄as ipetratas de mādato domini: de hoc dictum ē i illa oſtōne nōnulli. Si qs cōſtituat aliquē p̄curatorē ſuum ad ipetrādum: ſufficit oſtēdere q̄ ſibi dedit mādatum ad ipetrāduz: ſed adhuc nō videť ſufficere q̄z p hoc nō oſtat q̄ ille ipetrauerit. nā alius potuit eas ipetrare: et ſic non ſufficit oſtēdere tale mandatum: q̄z illud nō p̄bat ipetratiōem: q̄z nō probat hoc eē q̄ ad hoc cōtigit abeē.j.de trāſ. iter cozpalia.et.C. vnō cognati.l.nō hoc.et ſic vī adhuc q̄ neceſſe ſit probare q̄ ille procurator tales lr̄as ipetrauit: q̄ erit difficile p̄bare: qd ḡ erit' dico q̄ neceſſe ē q̄ oſtēdat ſine probet mādatum et q̄ probet ſe ab illo recepiſſe lr̄as cui mādauit ſine ab alio p ipō et conſulo q̄ tam de mandato q̄ de receptiōe litterarum ab illo p curatore fiat publicum inſtrumentum ad faciendum fidem in iudicio: ſi ei obiiciatur.et hoc credo verum tam in cā appellationis q̄ in litteris: q̄ ipetrāt per ſimplicem querelā lz ioannes dixerit q̄ nō eſt ita in cā appellatiōis: q̄z ita bene poſſunt lites finite p ſuiaz ſuſcitari per tales litteras impetratas ſine mādato: vt per alias.ac geſceret.n.forte ſentētie ſi lr̄as nō hēt: et ſic generaliť itelligo cōſtitutiōem. Hec decre.et illa.ſ.e.nōnulli.de iure ſic intelliguntur. tamē ſatz credo ſufficē iuramētum ipetrātis cum vno teſte ad faciē dum fidē ſup ipetratiōe litterarū: exq̄ cōſtat de mādato.j.de procu.ex inſinuatiōe. Vnde.dixit q̄ generalis procurator ſuffic ad hoc q̄ eſt ō iſtā litterā et ō legē.ff.de of.eius cui mā.eſt iurz.l.i.ſz ipſe expōit ſpāli.i.exp̄ſſo: qō nō videť verum: q̄z in generali procuratione nihil de ipetratiōe exp̄miť.et hoc dicit per legem q̄ potius ō dicit.ff.de procu.procurator tutorum. ſed ſi haberet generalē p̄o curatiōez ad liteſ et liberā adminiſtratiōez ſatis credo q̄ poſſit litteras ipetrare.vt.ff.de procu.procurator cui.j.de procu.petitio. ſz ſi haberet mandatum generale ad negocia tantum: non credo q̄ poſſit litteras ipetrare ad lites: q̄z vt ḥ dicitur ſpāle mandatū exigitur in hoc caſu.ar.l.p̄dicte procurator tutoruz. curia tamē nō ſciuat hoc q̄ hic et in cōcilio dicit': nec daret lr̄as pp hoc appellāti.

m Perſonis.puta liberi parentes frēs et affines et liberti.ff. de p̄cu.ſz et be p̄one.q̄z et agere poſſunt p̄o talibus coniunctis per

sonis: dum tamē ōria volūtas nō appareat. ff. de pcu. pom. §. vlt.

a Si reuocatio. sed qs ꝓbabit reuocatiōem peruenisse ad ꝓcuratorē i casu isto: capitulū lauō. oz ꝓbare hoc. alias regulare ē qd actor semp oz ꝓbare mādatū. vt dixi. s. e. c. nulli. papa tamē ōriū dic: qd reus oz ꝓbare qd nō sint ipetrate p ꝓcuratorē: qz nō ē ꝓsumēdū qd suā pecuniā iactet et ita pp ꝓsūptōem trāsfertur ꝓbatio in reū.

b Dominus suo cauit. et ita idē est si mādatuz fuerit reuocatū: ac si nō habuisset mādatū. ūno plus: qz ō voluntatē domini: q̄ re lr̄e non valēt: et ita patz h ex lr̄a sequēti qd ratihabitio i tali casu locū nō hz aduersario ōdicēte. Itē si procu. mādauit hāc ipetratiōez alii nūqd valebūt lr̄e ipetrate p illuz? vr qd nō: qz proc. āte li. ꝓtest. aliuz ꝓcu. dare nō pōt. C. de ꝓcu. neqz tutōes. et l. nulla dubitatio. Tu dicas qd bene valent lr̄e ille ipetrate p illuz cui ꝓcu. mādauit: et qd dr̄ ꝓcu. āte li. ꝓtest. nō pōt alium ꝓcu. cōstituere: istō verum ē ad agendū sz ad negocia ꝓcu. datus alii ōmā dare pōt. ff. man. si procuratorē. §. i. et. ff. de neg. gest. si gs mādato. et tal' ꝓcurator bene cōmittit ī curia et cō suevit dici in procuratione: do tibi ptātē vt alium possis si necesse fuerit constituere ꝓcuratorem.

c Significante. nō de remen. sed videt qd hoc sibi obeē nō debuit: qz et si hoc dixisset: nihilominus lr̄as būisset. s. c. sup lr̄is. qz exquo de corpe constat: extrinseca nō nocēt licet oia nō exꝑmant. ī. de cōsan. et affi. tua nos. et. ff. de rei vē. si in rē. in fi. et certum dr̄ siue ꝑsō noīe siue demōstratiōe que vicē ꝓpriī nois obtinet designet: aut ēt digito ostēdat. ff. si certū pe. certuz est. et. ff. de rei vē. si in rē. in fi. Sz iste ꝓsonalit ostēdit: ergo videt qd sit p lr̄as tales audiēdus. Preterea nō dz ei tal' error obeē cū cōstet de errore C. de iur. et fa. ig. error facti. Preterea falsa cā non ꝑmittit legatuz siue falsa demonstratio. C. de fal. cā adie. l. ii. et. ff. de con. et demō. falsa demonstratio. et. ī. de cōuer. cōiu. ex pte. ii. nec mendaciū ob obligātis ipedit obligatiōem. ī. de cōuersi. cōiu. veniens. Sed ista nō ꝓsūt qz rō illius decret. sup lr̄is. nō hz locū vbiqz. Nūquid si titius appellet se seiuz in litteris valebūt lr̄e? qz si hoc dixisset pape nihilōinus lr̄as habuisset: nō ꝓdest ei talis ignorātia siue error: imo nocet: qz lr̄e nō valebūt vt hic dicit: et qz nō cadit in iurisditionem istius delegati: qz papa non intendit dare iurisditiōem: nisi i hoiez remen. dioc. et ꝓterea incōueniēs videretur si tales lr̄e h deberēt valere huic: qz sic viderētur iocerte. qz et. v. alia dioc. remē. p illas lr̄as posset cōuenīri: et ita vna clausula que certa et determinata videret posset trahi ad plures ꝑsonas: qō cē nō dz: qz gnālis in huiusmodi lr̄is reprobat. s. e. adhoc. et qz rescripta stricti iuris sūt. ī. de of. dele. p. et. g. et restrigēde sūt lites potius q̄ laxāde. s. e. nōnulli. et rō illius decre. sup lr̄is. tē hz locū quādo ex eo qō dēm ē vel tacitū papa citius mouet ad dādū vl' ōnegādū rescēptū. ī. c. ex insinuatiōe. et. c. si proponēte. et. s. e. cū adeo. sed hic non est ita.

d Dulphus sagien. dioc. p hoc pz exꝑsse qd aliud ē dicere. et alios cōpbēdit clericus dioc̄esanus: et alios clericus ciuitaten. ī. de v. sig. cū clerici placēter. et ita dicēdo qdā bono. dioc. nullus ciuis poterit ꝓueniri: et iō i clausula illa: et qdā alii dz poni et dici sic: et qdā alii ciuitat' et dioc. bono. et sic tā ō citate q̄ ō diocē. p illā clausulā poterī ꝓueiri: qz ciuitas et dioc. diuersa sūt lz sub vna iurisditiōe siue vno epō. ī. ō cēs. venerabi. et ē si qz lz eps sit in ecc'ia et ecclesia in epō. vt. vii. q. i. scire. tamen quādoqz noīe epi nō designat' ecclesia: lz ipe sit caput ecclesie. ī. de testa. requisisti. Si dixisset sagien. eps et quidam alii: tunc per clausulā illā qdam alii. videt qd tantū illi de ciuitate ꝓueniri debeant: qz determinatio ꝓcedens. s. sagien. intelligit repetita. et est sensus: qdam alii sagien. vt. xxxii. q. vii. apostolus. et. ff. de v. ob. titia. §. i. in mo et de dioc. possūt conueniri. ī. c. significauit. qz clausula illa vaga ē et generalis: sz nō ex dioc. vt. s. e. pastoralis. §. i. Si dicas: et qdaz alii sagiē. dioc. mō clausula illa quidam alii: restringit ꝑ determinationē sequētē ad illos de dioc. tātum: alioquin non cēt dōria inter ista noīa bon. et diocesanus. sed constat qd diuersa sunt et diuersa significant. non. n. sunt sinonima. vnde bona fuit appellatio rectoris qui erat de ciuitate: si sic diceret: eps sagien. et qdam alii iurisditionis ipsius. vel quidā alii subditi ipsius: tunc per clausulam illā qdā alii: possent cōueniri tam de ciuitate q̄ de dioc. qz tal' clausula general' ad oēs interius et exterius extēdit. Itē ex alia cā nō poterat cōueniri per lr̄as illas qz minora negocia ibi exꝑmebātur. vnde per gnālem clausulaz sup maioribus nō poterat cōueniri. s. e. sedes. Sed hanc exceptiōem non opposuit. b. Sz pone qd nō opposuisset illā exceptiōez nec illam de maiori negocio et sic iudex ꝓcessisset ad sententiam cōdēnationis: numqd valuisset sniaꝫ videtur qd sic: qz huiusmodi exceptiones dilatorie vident. Sz ō credo: qz per hanc clausulā et q̄sdam alios sagien. dioc. super maioribus negociis datur iurisditio tātum i dioc̄esanis et non in ciuitate: et per hanc clausulam: rebus aliis: nō daf iurisditio sup maioribus negociis. s. e. sedes. vnde talis snia nō tenet ōficiēte iurisditiōe: nec etiā credo posse prorogari iurisditionē in ꝑmo casu. vt. ī. de of. dele. p. et. g. nec in alio. qz consensus ꝑuatorum cum iudicez non facit: qui nullī pest iurisditiōi. C. de in. om. iudi. l. ꝓuatoruz.

c Significauit. viueret. iste comes dum viuebat poterat per lr̄as illas cōueniri: sz eo mortuo successor eius nō pōt: et sic ptz exꝑsse p decretū qd rescripta salte re integra non extēdunt ad successores illorum ō q̄s fuerāt ipetrata: vel qz per ea poterāt cōueniri et ita morte illius ō qué ipetratur finit mandatum: sicut et morte mādatis. ī. de of. dele. relatū. et. c. gratuz et. c. lz. et. ī. de of. dele. c. vlt. et sic eodē modo finit morte impetrātis: ita qd nō trāsit ad successores salte re integra: et hoc ideo cōtingit: qz rescripta ꝓsonalia sunt nec ad personas vel ad res alias q̄ que cōtinētur ibi extendunt. ī. ō of. dele. cum olim. et. c. p. et. g. et hoc probatur hic manifeste. Ar. ō. ī. de iud. qz. v. et. ī. de aliena. muta. iu. c. i. et. ii. et. ī. de concess. ꝑben. ꝓposuit. Sz verum est qd re integra finiunt huiusmodi rescripta vt h dicit: et est h ar. qd data litterarum est cōsiderāda. s. e. eā te. et. c. cōstitutus. Cōtra. ī. de pbē. dilectus. ii. vbi de hoc. et in. c. eam te. Itē signat' ō. ī. de fo. cōpe. dilecti filii. ibi cōuenitur successor per lr̄as impetratas ō ꝓdecessorē: sz h conueniebat' successor et antecessor per clausulā gnālē: et iō re integra finit hic tale mādatum. sz ibi. s. in ōrio lr̄e ipetrate spāliter fuerūt ō ꝓdecessorē: et fingūt vna ꝑsona āteces sor et successor: qz ō dignitatē ipetrate itelligūt q̄ nō morit. ī. de of. dele. quoniā abbas. Sed si dictum fuisset ō epum tullē. et comitē namutē. tunc comitissa poterit cōueniri: qz ō comitatū lr̄e impetrant: et sic poterat cōueniri qcūqz succederet in comitatu illo sicut in. c. dilecti. vel dic qd in. c. dilecti. ꝓdecessor fuit citatus: et sic planū est et nullum ōrium. sed hoc non colligit ex. c. dilecti qd anteceſſor fuerat citatus.

f Viueret. et sic videt qd si citatus fuisset frater illius comitisse: ꝓpetuatum fuisset rescriptū ō successores illius ō qué ipetrat: et eadē rōne et impetrāt sicut ꝓpetuat per citatōem q̄tū ad mortē delegantis: vt post decessum valeat delegantis: vt in ꝓdictis decre. de of. dele. gratum. et lz ar. ī. de ap. vt debitus. s. e. c. capitulum sancte crucis. naz video qd alia que non transeunt ad successores post cōminatiōez transeunt. ar. ī. de dona. c. vlt. a ōrio sensu. ar. et. C. de revo. dona. l. i. in fi. et in querela inofficiosi testamenti. C. de inoffi. testa. si pater. et. l. sigs filium. et melius. ff. de inoffi. testa. posthumus. §. vlti.

et.C.de nouā.si delegatio.et iudicio cepto negocium transit ad heredes.C. de iura ca.aut.p̄cipales.satis credo q̄ si ille fuisset ad iudiciū euocatus: p petuate cēnt lr̄e: vt successores ipetrātis possent agē postea p illas et ō reum et successores ipsius: vt ħ innuit satis exp̄sse cū dic̄: nec p lr̄as ipsas fuit ad iudiciū euocatus et postea dicit si ita est. vnde illa clausula respicit oia supra dicta. s. q̄ eo viuēte fuerunt ipetrate: nec fuit ad iudiciū euocatus. et ē si. s̄. e. oliz. vbi clausula ista: si ita est: respic̄ omnia superiora.

E X insinuatiōe. de monitoriis. sic pz q̄ executorie non valēt facientes mētiōem de monitoriis: vbi monitorie non p̄cesserit: gavitate tacita sūt obtēte et falsitate exp̄ssa: vt facilius litteras executorias obtineret tali quā si tacuisset vitatē exp̄mēdo executorias nō būisset. sic. s̄. e. super lr̄is. Jtez si tacuisset aliū de mādato pape fuisse receptum: non valuisset rescriptū. j. e. mandatuz. et. c. abbatē. que enī sūt exp̄menda in beneficiis ipetrādis dicet̄ .j. e. c. si proponente. quādoq̄z tamē excecutorie p̄ma vice cōcedunt̄ s̄. e. c. capitulum sancte crucis. sed illud de spāli gr̄a: sz ordo et consuetudo curie ē. q̄ primo monitorie: scōo p̄ceptorie: vltimo executorie cōcedunt̄. s̄. e. constitutus. et est hic ar. q̄ siquis in aliq̄ instrumēto faciat mētiōem alterius instrumēti non creditur ei nisi exhibeat p̄mum C. de eden. aut. siquis. et. j. ō de fi. instru. c. i. et. j. de of. dele. cum in iure.

b L Mandatum. vī fatua hec qō: cū dicere ī lr̄is: si p alio nō scripsimus q̄ huiusmōi gr̄az pse q̄tur: dubiū potuit cē ex eo q̄ dic̄ q̄ huiusmōi gr̄am pse quat̄: q̄ iā receperāt aliū de mādato pape: et sic nō ,pse q̄bat̄: imo iā pse cutus erat illā gr̄am: exq̄ credebat ex vbo illo prose q̄tur: qō nō cōpeteret ei exceptio: cū iā eēt receptus: multo fortius cōpetebat vt hic pz: et cōpetit hec exceptio recepto mādato: si postea p alio mādet̄ lz p̄mus adhuc nō sit receptus. j. e. abbatē. s̄. e. capitulum sancte crucis. secus si esset repulsus.

c Receptiōe. et ita bēs ħ. et. j. c. ,pxi. et. j. e. abbatē. q̄ papa nō intēdit aliquos grauare sup receptiōe duorū: q̄re si scribit p̄o aliq̄ recipiēdo in aliq̄ ecclesia lz clausula illa si p̄o alio nō scripsimus: nō sit ibi: tamē subintelligit̄ sicut illa si p̄sona idonea ē. j. de elec. cām que. et sicut illa si p̄ces veritate nitant̄. s̄. e. c. ii. q̄ nō est intētio pape grauare aliquos in receptiōe pluriū: vt dicit ħ. Alii dicūt p̄riū: q̄ in fauorē ecclesie ponit̄ illa clausula: si p̄o alio nō scripsimus q̄z si nō apponat̄ nihilominus tenētur cum recipe: p̄o scōo mādat̄. Sz ista lr̄a vt mihi vī p̄dicit. et papa cōsueuit illā exceptiōem remouere dicēdo: non obstāte si pro alio vel aliis scripsimus: sicut dicit nō obstāte certo canonicorū numero iuramēto firmato vel q̄cūq̄z alia firmitate vallato: et p̄m illos frustra apponitur non obstante si pro alio ꝛc̄.

d Nō fuit intētio. ar. q̄ papa p suas lr̄as nō vult alicui graue p̄iudicium inferre: si. j. de of. dele. super eo. et. j. de of. ordi. lz. et. j. ō auc. et vsu pallii. ex tuarū. et. ix. q. iii. nunc vero. et. ff. ne qs in lo. pub. l. ii. §. sigs a p̄ncipe. et. §. merito. et. j. de cōsue. cum oli. in fi. Jtē intētio mandātis cōsiderāda est. j. de p̄bē. cum cām. et. c. vlt. et. j. de ,pcu. petitio. et cadē rō que monet delegantem mouere debet delegatum. s̄. e. sup litteris.

c L Jtteris apostolicis. monitorias. arg. q̄ per mōitorias ius acgrit̄ qō nō ē verū: nec ēt p p̄ceptorias vel etiā executorias: sz officiuz iudicis ploret vt recipiat̄: de hoc no. j. de renunc. veniēs. i no. que incipit ar.

f Cū factū p̄decessoris. Nō. ar. q̄ successor tenet̄ adimplere factū p̄decessoris sui. xii. q. v. q. i oānes. et. xvi. q. vi. illud. sic et mādatū seu p̄ceptuz factū p̄decessori successor tenetur adiplere. xviii. q. x. dudum. sic etiā pz ex hac decre. q̄ si aliqs sit receptus ad mandatum legati vel p̄decessoris: per hoc nō fit p̄iudicium successori: nec intelligitur ecclesia grauata in eo casu. et sic clausula illa si ad mādatum pape alium nō recepistis: hz tantū locum in eo qui mādat: nec hz exceptiōem si ad mandatum p̄decessoris vel legati alium recepit: sed ēt in legato ipsius mandātis vī cōtrariū: q̄z auctoritate pape q̄ ōlegauit factū est: et q̄ per alium facit per seipsum facere videt̄. ff. de admi. tu. ita tamē. §. gessisse. et. j. de senten. ex. mulieres. si hoc sit factum de spāli mandato locum haberet exceptio sed de generali non videtur.

g A Bbatem. iam recepit. vide qō dicit: q mandatum apostolicum iam recepit: non dixit qui iam ,puiderit: et sic pz q̄ qui p̄mo suum mandatum rep̄sentat: ille hz beneficium obtinere. vt. s̄. e. capitulum sancte crucis et. j. de app. vt debitus. et sic tenebatur abbas iste p̄uidere. s. clerico. dum tamē alii de mādato eiusdē nō ,puiderit: nec eps per litteras illas generales pōt cogere abbatē: vt dicit super ecclesiis vel beneficiis conferēdis. Jsta tria capitula superius proxima idem videnī dicere tamen differunt.

b Per lr̄as gnāles. hic bēs q̄ gnāle mādatuz scōo ipetratū non ōrogat spāli p̄mo impetrato. de hac mā dictū ē. s̄. c. c. i.

i P̄uideri. per banē formā nō pt facere puideri i aliq̄ platura. j. ō p ben. c. vlt. nisi hoc spāliť exp̄mat̄ in lr̄is. vt ħ i fi. dic̄ huius. c. p istā fo. facias ,puideri: executor cui hoc mādat̄ pt solūmō excōicare ō dicentes sibi: sz nō pōt eū instituē vel i possessionē mittere. Contrariū tamē vī. j. ō p̄bē. p illoz. sz nō ō dicit et itelligē p ut ibi nō. Sz per formā istā mādamus tibi: q̄ proui deas tali i aliq̄ ecclesiarum tuaruz. potes illū pōere i possessiōe inuestir̄ ac excōicare ō dictoēs nisi rōabile aliquid ostēdatur sz q̄ dr̄ hic i fi. protestatez bēat ,pui dēdi: et ita vtraq̄z formarum istarū exp̄mitur in. c. ista abbatem. et de hoc no. j. de concess. p̄bē. cum nostris. et. j. de p̄eben. c. vlt. b.

k P̄uidēdi. cum dicitur in lr̄is aucte nostra prouideas in aliq̄ ecclesia tuc dioc. etiā si curā habeat animarum.

l A Bexcōicato. concilii. j. de sen. ex. sacro.

m Ad excōicatorē. Sed quare remittitur ad ipsum: cum iaz iniquē processerit cōtra ipm: et iō suspectus est ei? Ad hoc dicas q̄ hec est forma et cōsuetudo ecclesie. q̄ si aligs cōqueritur se excōicatum iniuste fuisse siue ō debitā formā cōcilii: gnālis si periculum nō ē in mora: remittitur absoluēdus ad suum excōicatorē. j. ō sen. ex. sacro. et i hoc defertur ipsi excōicatori: vt factū suū ipe corrigat qui veritatē ignorare in ,prio facto nō debet: vt ħ dicit. j. de of. ordi. ad reprimēdam: et forte ad verecundiaz suam: vt suum ,prium factum corrigat et emendet. quod quidem pōt. j. de ac. qualiter et quando. et. j. de elec. nosti. et. xxxv. q. ix. q̄ quis. sed potius petitur ei: ex eo q̄ ipsemet absoluet: maius est ei opprobriuz: si alius factum suum corrigeret: nec debet etiam expectare vt ab aliis corrigatur. in aut. de nupti. in fi. i. colum. col. iiii. et ideo dicit licet i hoc deferatur eidem: et quia per simplicem querimoniam rettulit hec ad superiorem et non per appellationem: remittitur ad excōicatorem. si enim appellasset non remitteretur ad excōicatorez j. de sen. ex. p tuas. nisi vellet supior ei facē gratiaz. vt ibi. c. p tuas et hoc in ordinario: secus in delegato quando ab ipso appellatur: tunc non remittitur ad delegatum. Sed quid de causa principali: nunquid ipse idem potest cognoscere de hoc ita quidem exquo non appellauit debuit enim appellare: et sic esset exemptus in totum. ar. j. de ap. ad hec. et. c. p̄posuit. et ita suspēsus vel excōicatus minori excōicatiōe potest absoluere excōicatuz. j. de sen. ex. sacro. et suspensus suspensū. j. de sen. ex. duobus. vbi de hoc. Si vō nūder iste certus est q̄ iuste processit: non absoluet illum: quia delegatus cum de hoc constiterit remitteret illum ad suum excōicatorem. vt eius mandato pareat. quid de principali qōne? dic vt i vltima notula dicitur.

n Difficultate. iuramēti vel alicuius mādati aut cautiōis.

o Exequatur. isti non possunt absoluere illū nisi post terminum elapsum assignatū ipsi excōicatori: alias nō teneret absolutio. sic. j de ap. vt debitus.

p De facto suo certus esse. et sic videtur q̄ non licet alicui .actū p̄prium ignorare: et hoc verum est nisi habuerit ,pbabilē causā ignorantie. xxxiiii. q. ii. in lectū. ar. i. q. i. siquis a symoniacis. alias ignorātia ,ppii facti nō excusat: quia nō est vīsimile q̄ quis ignoret vires p̄monii sui. C. de resci. ven. quisquis et ħ sz i facto alieno tollerabilis ē error vel ignorātia. ff. p suo. l. vlti. et hoc verū ē si

ꝑbabilis ẽ ꝛ crassa et supina ignoꝛãtia in facto alieno nõ excusat xi.di.q̃ dictis.et.xii.q.ii.qui et hũanis.et.j.de postu.c.i.in talibus nõ requiriꝫ q̃ sit nimis diligẽs et curiosus: nec nimis negligẽs.ff. de iur.et fac.ig.nec supina.de hac mã nõ.i.q.iiii.§.notandũ.ar.ẽ ꝫ q̃ in notoriis nulle sũt ꝑtes iudicis: nisi q̃tum ad sententiam.

a Cognitio.tamẽ anteq̃ cognoscãt vtrũ iuste vel minuste sit excõicatus ꝺꝫ absoluat: si hoc petierit ꝑstita cautione et iuramẽto q̃ ꝑebit mandatis ecclesie.j.de of.de le.cũ cõtigat.et postea isti ꝺlegati cognoscãt vtrũ fuerit excõicatus contra statuta cõcilii general': et si inuenerit q̃ iuste fuerit excõicatus: aut seruata fuerit forma ꝯcilii remittẽt illũ ad suũ excõicatorẽ vt eius mãdato pareat sup eã ꝑ q̃ fuerit excõicatus j.de of.ꝺel.prudẽtiã.vsus finem. et hoc q̃ ꝺiximus ꝺebet statim absolui anteq̃ cognoscat verũ ẽ nisi aduersarius obieiat: q̃ nõ ꝺꝫ stati absolui: q᷑ fuerit excõicatus ꝑ manifesta offẽsa: vl' q᷑ nõ per rei iud.ff. ꝺ rei vẽ.g restituẽ.et.j.de of.ꝺel. q̃rẽti.q̃ ꝑbato nõ absoluet': nisi satisfaciat.j.de v̄.sig.ex pte.et.c.se. et.j.de sen.ex.solet.i decre.noua. Si vo inuenerint q̃ iniuste fuerit excõicatus: tũc ꝺlegati isti cognoscẽt ꝺ eã illa ꝑ q̃ fuit excõicatus.

b Si ꝑponẽte aliquo.cõpetẽs. Sꝫ videt' q̃ hoc obesse nõ ꝺebeat: q᷑ huiusmodi modica nõ nocent. modica.n.res nõ inducit symoniã.j.de si.et si qõnes.et.i.q.i.iudices.et modicũ dãnũ ꝺe facili tollerat'.xii.q.ii.bõe rei.et modica põt ep̃s alienare.xii q.ii.terrulas.nec ꝑ modico restitutio ꝺat'.ff.ꝺe in inte.resti.scio.et ꝑ modico nec plus nec minus. de cõse.ꝺi.ii.fuera.nec ꝑ modico ꝺat' actio ꝺe ꝺolo.ff. ꝺ ꝺolo.si oleũ.in fi. Sed ꝓriũ vr̄: q᷑ fraudulẽter tacuisse videt': vt citius lr̄as impetret: et que in fraudẽ fiũt imputãt'.s.e.sup lr̄is. Preterea iste recipiẽꝺo modicum beneficium sibi ꝓꝺicauit. vnde querat sibi victum ex artificio suo. vt.xci.ꝺis. clericus victũ: q᷑ exquo semel placuit ãplius ꝺisplicẽ nõ põt.xxxii q.vi.hoꝛrẽdus.et vnusquisq̃ in ea vocatiõe maneat in q̃ vocatus est.lxx.ꝺi.sanctoꝛũ.et exẽplo apostoli faciat ꝺicẽtis ad oĩa que mihi opus erãt ministrauerũt manus iste.xxi.q.i.c.i.immo nõ ẽ aliquis instituẽꝺus nisi tãtũ sibi assigneꝫ: q̃ sibi ꝓuidere et eꝑalia iura ꝑsoluere possit.j.de ꝑben.de monachis.planũ est.n.q̃ tenetur inde facere mentiõem: alias nõ valerẽt lr̄e: et sic soluit' ꝟ questio ista q̃ ponebat'.j.de ꝑben.cũ teneamur. Sed aduerte q᷑ ꝺicit in ꝑn. si aliquo ꝓponẽte se nullũ beneficiũ ecclesiasticũ assecutum: si ita quis modicũ habẽs beneficiũ significet pape sine ꝺubio mẽtitur: et ꝛ nullũ cõmoꝺũ ꝺebet hr̄e ꝺe lr̄is.s.e.sup litteris.q᷑ ifraudẽ tacet modicũ beneficiũ. Sed si aliquis ꝺiceret ita ꝺomino pape: supplicat sanctitati vr̄e talis paup clericus: vt in tali ecclesia beneficiũ cõferre ꝺignemini: nunqd valẽt tales littere: q᷑ tacuit ꝺ modico beneficio et tamẽ verũ ꝺixit: q᷑ paup est i vr̄itate? Ista forma nõ videt' cõtraꝺicere huic ꝺecre. q᷑ non ꝺicit se habere vel nõ habere beneficium. Ꝺici põt aꝺhuc q̃ non valent: quia semp videtur tacere in fraudez beneficiũ: licet modicũ: vt citius litteras obtineat simpliciter se pauperem clericũ appellãꝺo: quia per hoc ꝛtelligit papa q̃ nullũ habeat beneficiũ. ar.ꝺ.j.de ꝑben. ꝺilectus filius.g.et.bene ꝺicunt: q̃ nõ ẽ neceſſe q̃ ꝺe modico teneat' facer' mentionẽ.s.e.postulasti.

c Be hoc mentionẽ. Nõ ergo q̃ qui habet modicum beneficiuz nihilominus tenetur inde facere mentionem. Et multe conditiones alie subintelliguntur sine quibus littere non valent: si est clericus.j.de transa.ex litteris. Item si non habeat alius beneficiuz s.e.cum adeo. Item si vult rẽsiꝺere in ecclesia.j.de cle.nõ resi.relatum. Item si est ꝺignus.s.e.cum adeo.et.j.de elec.causam que. Item si ecclesia tot potest sufficẽ.j.de instit.c.i. et. c.aucte.et ꝺe vi. et ho.cleri.quoniam.et.s.de consti.cum. A.ferra. Item si ꝺe terra illa est oꝛiundus.lxxi.ꝺi.hoꝛtamur.et.C.de epis.et cle.in ecclesiis.et.j.de cle.peregri.te nobis. Si habet perpetuam vicariã que sufficiat sibi.s.e.postulasti. Item si ad mandatum pape alius sit receptus.s.e.tribus ꝓximis.c. vel siquaz aliam iustam habeat excusationem.s.e.si quando. vnde potes notare vsus. Clericus indigena ꝺignus pauper resiꝺens q̃. Redditus vt pateant scriptis sunt ista notanda.

d Quia nõnulli.sub noie suo.sex vicia in hoc ca.reprehenduntur. Primo reꝑhenꝺunt' illi qui lr̄as suo noie impetrãtes aliis eiusꝺẽ nois tradunt et qui eas tali mõ recipiunt. Item et illi qui trahunt ad iuꝺiciuz illos: ꝯ quos mil habẽt q̃is: et qui lr̄as ad futura extenꝺũt negocia: q̃ nõꝺuz erant tpe ipetrati rescripti exoꝛta. Item qui super vno negocio trahũt reũ ad ꝺiuersos iuꝺices. vel ẽt trahũt reũ sup pluribus psonalibus actiõibus coꝝ ꝺiuersis ꝺelegat': q̃ vno iuꝺice ꝯmoꝺius tractarẽt'. Item et reus q᷑ eoꝺez tpe trahit actoꝛẽ ad ꝺiuersa loca vel inꝺeterminata ad villã que ꝺz cõe nomẽ cũ pluribus villis. oẽs iste psone q̃ maliciã istã exerceant: carere ꝺebẽt ꝯmoꝺo lr̄arũ: et in expẽsis sũt puniẽꝺe: et hec ꝺicit ꝺecre.

c Nois.tali malicie obuiãꝺũ ẽ: et põt ꝺe facili obuiari vt ꝓꝓriũ nomẽ cum cognomie i lr̄is apponat': et huius modi generalitas nois ꝯmoueat': ita q᷑ ꝺe psona cõtenta i lr̄is constet. ar.ff.si cer.pe. certũ. et tã isti qui lr̄as tradũt q̃ q᷑ mõ tali recipiũt eo ꝺẽ reatu criminis inꝺuuntur si.j.de resti.spo.sepe cõtingit. et.j.de aliena.in.mu.cã fac.c.i.et.ii.et.j.de iuꝺi.quia.v.

f Questiõis. et isti quiꝺẽ recte puniũt': q᷑ calũniose trahũt alios ad iuꝺiciũ q̃ ꝺebẽt expelli et i expẽs cõꝺẽnari.j.de pe.calũniã.et.ff.ꝺe iuꝺi.eum quem temere.j.de ꝺo.et contu.actoꝛ.in decre.noua. Anno.iiii.

g Ad futuras controuersias. Sed videtur q̃ hoc qꝺẽ fieri possit: q᷑ rei q̃ nõꝺuz ẽ: põt ꝯstitui huitus.ff.ꝺe ser.vr̄.pre.sibuitus.§.futuro edificio.et.ff. ꝺe ser.vẽ.l.vlt.ff.ꝺe ser.ru.pre.labeo. Sꝫ ꝺ: res q̃ nõꝺũ ẽ: accusari nõ põt.j. ꝺe ꝺespõ.ipu.aꝺ ꝺissoluenꝺũ. et iꝺ ꝺe q̃ agẽꝺũ ẽ ꝓmo i rerũ nã ꝺz ee.ff.ꝺe iure codicil. qꝺã referũt.§.i.et collegio qꝺ nõꝺuz ẽ nõ ꝺat' ꝓuilegiũ.j.de ecc. edi.aꝺ audiẽtiã.ii.et ꝑdio q᷑ nõꝺuz ẽ rẽ.ff.cõia ꝑdi.l.i.nec põt ꝺici verũ q᷑ nũq̃ fuit.ꝺe pe.ꝺi.iii.i fi. Preterea ꝺecretũ ipo iure nullũ ẽ: q᷑ ẽ ꝺatũ ꝺe ea re q̃ aꝺhuc i cõtroꝛsia nõ ẽ.ff.q̃ cuiusq̃ vniuer. no. itẽ eoꝝ.§. si decuriones. Ergo recte ꝺicẽ q̃ rescripta aꝺ futura negocia nõ trahunt': q᷑ veruz ẽ ꝑ iura ꝑꝺicta et in ꝓriũ signata. et ar.bonum.ff.ꝺe au.et ar.leg l.si ita.

b Sup vno negocio. hoc planum ẽ: q᷑ ꝺz cõmoꝺo carere vtriusq̃ rescripti s.e.ex tenoꝛe. et in expẽsis puniri vt hic in fi. ꝺicit. ꝺimo ꝺicet' q̃ ꝺebeat cãm ꝑdere: sicut ille q̃ petit seruum in ꝺiuerꝫ iuꝺiciis ꝑdit cãm .C.ꝺe asser. tol.l. i.§.vlt.q᷑ vbi cepit iuꝺicium: ibi ꝺebet finiri.j.de fo.cõpc.c. ꝓposuisti. et.ff. ꝺe iuꝺi.l.vbi.

i Personalibus. et in hoc obuiãꝺuz ẽ eoꝝ malicijs q᷑ malicijs hoiuz nõ ẽ indulgẽꝺuz.s.e.sedes.ff.ꝺe rei vẽ.in fundo. Et malicia satis appet: si illum quẽ ꝓ talibus actiõibus cõmoꝺius põt trahere coꝝ vno: si trahit illuz aꝺ ꝺiuersos iuꝺices: q᷑ q̃si vnum negociuz est: et ꝓinde hr̄ ac si sup eodem negocio traheret illum aꝺ ꝺiuersos iuꝺices: ĩmo ꝺicet' q̃ oẽs illas psonales actiões possit ꝓponere in eoꝺẽ libello. C.ꝺe an.exce.l.vlt. sed etiã ꝓcessus p tales lr̄as habitus nõ valet in ꝺecre. Anno.iiii. que incipit ꝺispẽꝺia.e.ti.sicus in realibus. vt no.in.c.ꝺispenꝺia.

k Lr̄as. secus si coꝝ oꝛꝺinario: q᷑ si ꝑ vna psonali actiõe cõueniat' coꝝ ꝺelegato: ꝑ alia psonali poterit cõueniri coꝝ oꝛꝺinario vt vr̄. Alii ꝓriũ ꝺicũt: ſꝫ si coꝝ pluribus oꝛꝺinariis qs trahat': iꝺẽ credo q̃ in ꝺelegat': et iꝺẽ vr̄ si coꝝ ꝺelegato et oꝛꝺinario trahatur: q᷑ eaꝺem cã videtur.

l Ad ꝺiuersa loca. ꝑ hoc qꝺ ꝺicit' aꝺ ꝺiuersa loca: vr̄ q̃ possit reus trahere actoꝛẽ aꝺ vnuz locuz certũ et ꝺeſmiatũ: q᷑ vr̄ ꝟ inui et q̃ possit hẽs.s.e pastoral'.ii.resꝑõso.et.j.ꝺe of.ꝺele.prudẽtiã.§.vlt.ſꝫ ꝺ.C.ꝺe sen.et iter.om. iu.aut.et cõsequẽter. vbi ꝺr̄ q̃ reus actoꝛẽ aꝺ iuꝺicẽ aliũ trahere nõ ꝺz ſꝫ coꝝ eoꝺẽ: nisi tunc ꝺemuz lite finita? Rn. q̃ reus bene põt trahere actoꝛẽ aꝺ iuꝺicẽ alium pẽꝺẽte ꝓri iuꝺicio: vt ꝺicũt iura ꝑꝺicta: et hoc iꝺẽ inuit' ꝺũ ꝺicit aꝺ loca ꝺiuersa: q̃si aꝺ vnum nõ ꝓhiberet': ſꝫ actoꝛ ꝺz exceptiõem ne reꝯeniat' a reo coꝝ alio iuꝺice: nisi lite finita: et nisi aꝺmittat' talis exceptio tenebit appellatio: si interponatur ꝑ aut. ꝑꝺictã: et ita ꝑ exceptiõem suspenꝺunt' lr̄e rei vsq̃ aꝺ litẽ finitã: et si nõ excipiatur bene põt ꝓcẽꝺẽ ꝺ illũ actorẽ. Hic sup hoc vt ꝺicit illa ꝺecre. ĩno. iiii. j.c.ti. ꝺispẽꝺia. et.j.de mu.pe. c.ii.

m Vel inꝺeterminate. q᷑ eẽ nõ ꝺz: q᷑ certus locus ꝓuidẽꝺus est alias intelligeretur de illo loco: vbi iuꝺicare cõsueuit. ff.ꝺe iuꝺi.si locus.ff.ꝺe arbi. si cũ ꝺies.§.si arbit.ar.et.C.quõ et quãꝺo iu.sẽ.ꝑ.ꝺz.si vt ꝓponis.generalitas parit obscuritatẽ.ff.ꝺe iure fisci ita fidei.q᷑ ꝺeliberare nõ ꝑt.j.de ap.significãtibus. et nimia generalitas rꝑobat'.j.de ꝺo.et ꝓtu.ex lr̄is.et ꝓinde est ac si nullũ locũ statuisset.ar.ff.ꝺe inter.ac.ꝺe etate.§.nihil.et vagari nõ

licet cum alterius dãno.ff.de iniur. ꝓtor edixit.et in tali casu teneret appellatio sicut ibi.ĵ.de ap.significãtibus.et.ĵ.de li.obl.c.vlt.et nisi in aliquo loco nominis eiusdem haberet habitatiõem et non in aliis:tunc debet intelligi de illo loco vbi quãdoq; habitat.

a Dãnis.et merito dz istorum malicia puniri in expensis et dampnis alteri ꝓpti.si.s̃.e.c.ceterũ.et.ĵ.de do.et ꝓtu.ex litteris.ĵ.de ap. vt debitus. Sed quis punit eos cum isti nõ habeãt iurisditionem et non possint illos punire? ordinarius nõ potest illos punire:quia in hoc nullaz habet iurisditionem:quidam dicunt:q; ordinarius istos punire debet mihi videtur q; isti iudices penam istam debẽt ponere super expẽsis et dãnis:et in hoc saltem habent iurisditionem: vt de precuz veritate cognoscãt:et penaz imponãt: vt hic videt:et eodem mõ intelligitur.s̃.eo.ceterum.vbi est ar. q; secundi iudices debent hanc penaz imponere. Ad hoc est opti. ar.s̃.e.super lris in fi.et.ĵ.de app.vt debitus.et si hoc nõ fecerint iudices dũmodo petitũ fuerit ab eis:de sua substantia illud detrimentuz restituere compellũtur.C.de iudi.sancimus.et poterunt isti iudices conueniri coraz ordinario vel delegato condictione ex illa.l.sancimus. Sed q; isti iudices quibus huiusmodi littere dirigũtur non possunt: videtur ꝓ decre.predictam ex litteris ĵ.de do.et cõtu.vbi primi iudices condemnant et nõ secundi. Sed illud ideo fuit: quia coram primis iudicibus obiiciebatur de secundis litteris ab altera parte impetratis non facientibus expẽssam de prioribus mentionẽ vnde primi iudices cõsuluerunt papam quid iuris esset:et ipse respondet ꝓout patz in littera.s̃.q; ipi ꝓmi iudices condemnant partem alteraz in expensis propter dolum suum alias secundi deberent imponere penam illam:si coram ipsis fuisset exceptum de primis:et remittere partes ad primos: vt sic illi iudices penã istã imponant coram quibus excipitur: vel quia in litteris secũdis continetur q; primi hoc faciant:alias secundi debent condemnare:quia si diceretur q; isti iudices quibus littere huiusmodi dirigũtur hoc facere nõ possent:ꝓ hoc lites ex litibus orirentur:q; pro eisdem expensis oporteret eos iterum litigare. vnde tutius est et melius q; hoc faciant: vt ꝓ hoc malicius istorũ per penam huiusmodi obuietur.

b Consuetudines. Hoc capitulũ intelligitur de onerosa consuetudine et que multũ ledit:et est radicitus extirpãda.viii.di.mala.et.xii.q.ii.bone rei.et.xii.di.oia. Nam cõsuetudo debet esse rationabilis et nõ cõtra vtilitatẽ ecclesie.ĵ.de bis que fi.a ma.par.ca.cũ in cunctis.et.ĵ.de re iud. cum cãm.et.ĵ.eo.ad audiẽtiã.et.ĵ.e.cũ venerabilis.quãdo aũt cõsuetudo ꝓualeat iuri et quando non: dicetur.ĵ.e.c.vlt.

Et lris.religiosis. In his enim que religiosis locis relinquũt: nõ requiritur solẽnitas testamentorum ĵ.de testa.cum esses.et.c.sequẽti.ꝑm canonicam equitatem et fauorem religionis.

d Cõsuetudinis predicte.que laudabilis est.vnde est seruãda.ĵ.de symo. ad apostolicam.exquo eque puniri debet transgressor laudabilis ꝓsuetudinis:sicut trãsgressor legis.xi.di.in his.huiusmodi donatio valeret: etiam si cõsuetudo super hoc non esset.

e Signum.sicuti annulus signum est inuestiture.ĵ. de his que fi. a maio. c.ex ore.et inuestitura est signum tradite possessionis.ĵ.de dona. per tuas. Item annulus est signum matrimonii.ĵ.de ꝓsump.illud.et.xxx.q.v. femine.etiã restitutio instrumẽtorum est signum renunciatiõis.ĵ.de renũ. sane et.ĵ.de pac.cum pridẽ.et.C.que res pigno.ob.pos.l.ii.et melius.ff. de pac. l.labeo.secus est si restituat pignus.ff.e.ti.l.post q̃.sic etiam res non apprehenditur:et tamen possessio transfertur vt per claues.ff. de cõtra.emp.claubus. Item per instrumentum fit donat o.C.de donat.l.i. Visu etiã trãsfertur possessio.ff.de acquiren.possess.q; meo.§. venditorem. Item si rem meam penes te depositam tibi vendidisti.institu.de re. di.§.interdum. Item cum quis etiam rem suã vult possidere nomine alterius. ff. de reiven.quedam. Nec etiam semper in acquirenda possessione necessarius est actus corporalis. Unde sufficit affectus aliquo actu interueniẽte.ff.de acqui.pos.l.i.§. penul.et hic.licet lex dicat q; possessio acquiritur corpe et animo non altero tantum.C.e.ti.licet.ita q; rei apprehensio per se vel per alterum sit necessaria.ff. de acq. pos. quemadmodum.et.l. qui vniuersas. Hoc tamẽ scias q; licet ecclesia non apprehendat possessionem rei sibi collate: dominium tamen nihilominus adipiscitur: quod nõ ẽ i priuato.C.de rei ven.seruuz.C. de sa.sanc. ec. vt iter diuinum.vnde vsus. Usufructus siue rei mutuate venditione. Clanibus et chartis mea si cõduco scient. Quãuis non aliter det possessio transit.

f A nostram audientiã. insipientibus.id ẽ minus sapiẽtibus nec istud est incõuenient:quia quãdoq; reuelat mino ri quod maior nescit.C. de of. rect. pronin.l. potiores et.xcv.di.esto subiectus in fi.et.xxii.q.iii.si habes.b.

g Queritur. nõ ꝓhibetur hic qa pluribus requirat: quia facilius inuenitur quod a pluribus et sapiẽtibus querit.xx. di.de ꝙbus.et. C. de fideicom.l.vlt. ad fi.quoniaz illiterati quandoq; habẽt causarum peritiam.C. de iudi.certi iuris. et in aut.de iudi.§.quia vero.coll.vi.Sed hoc soluz reprobatur h: q; eorum responsum pro sententia teneatur. cũ alias sententia a non suo iudice lata sit nulla.C.si a non compe.iudi.l.vlt.et.ĵ.de iudi.at si clerici.

b Canonicẽ.et sic nõ valz cõsuetudo ꝓ canõica cõstituta.ĵ. de of. archi.cum satis.ĵ.de re iudi.cũ cã.et que grauamẽ inducit.s̃.e.c.i. Ar.ꝓ.ĵ.de cã pos.cum ecclesia sutrina.et.ff.de admi.tu.sine here. de.§.penult.ista contrarietas expediet.ĵ.e.c.penul.et vlt.

i Judice.sic.ii.q.i.in primis.ĵ.de iudi.at si clerici.ĵ.de parro.nullus.et.C.si a nõ cõpe.iudi.l.ii.et.iii.et hoc verũ est nisi in cã reconuẽtionis.vt.iii.q.viii.§.cuius in agendo. vel nisi ex certa scientia aliqs cõsentiat in iudicẽ nõ suũ.ff.de iur.om.iu.si per errorẽ.et.ff. de iudi.l.ii.vel nisi vocatus venire cõtẽnat.ĵ. de ap.si duobus. sed hoc nõ hz locũ in clericis q; nõ possũt in aliũ iudicem cõsentire sine licentia sui prelati vel iudicis.ĵ. de fo.compe.si diligenti.et.c.significasti.vbi de hoc dicetur.

h Quanto.reseruata.de conse.di.v.manus.et.c.de his.lxvii.di. quis cor epi.ar.ꝓ.xcvi.di.puenit.vbi presbyteri crismabant i fronte:sed illud ad tempus grego.concessit ꝓpter scandalũ de speciali indulgẽtia:et isti sacerdotes nihil conferebãt vt dicit in fine:quia hoc ex delegatione pape non faciebant ei:ideo pro non dato habetur quod ab alio donat qui de iure donare nõ pot ĵ.de iu.pa.quod autem consulis.in fi.et.i.q.vii.daibertum.et.C. ò legi.non dubium. Ar.ꝓ.ĵ.de sacra.nõ ite.pastoralis. sed ibi collatum fuit sacramentum ab eo qui potuit:sed mandatur solummodo suppleri quod fuerat pretermissum. Sed nunquid papa possz hoc delegare sacerdotibus: videtur q; sic per illud capitulum peruenit. alias grego.decepisset eos. Dicunt quidam q; papa potest hoc delegare etiam laico:quia ipse habet plenitudinem potestat. ĵ.de concess.preben.proposuit. Dico q; papa potest hoc delegare simplici sacerdoti et non laico sicut credo:et sic ex tali delegatione et in adminiculo habiti sacramenti potest conferre quicquid habz immo quilibet clericus hoc facere potest.que vero non habet nõ

dãnis[a]:que ꝓpter hoc eos pertulisse constiterit:condemnentur.

De Consuetudine.

Gregorius ex registro.

Consuetudies[b] que ecclesijs grauamen iducere dignoscũtur: nostra nos decet cõsideratiõe remittere.

Innocen.iii.archiepiscopo ꝛ capitulo lugdu.

Ex litteris:ꝛ infra. Si uero aliquis possessiões aliquas claustris uel alijs religiosis[c] locis i bona ualitudine uel ultima uolũtate pro suorum uultremedio peccatorum conferre:hanc conferendi formam esse proponis:q; in huiusmodi donationibus modicum terre consueuit in manum accipere uel i extremitate pallij quod manu prelati ecclesie sustinetur:aut super altare ponendum sub testimonio uidentium ꝛ audientiuz sub dicta forma:que scotatõ uulgariter appellatur:ꝛ infra. Di.u.mãdamus quatenus donationes eorum que sub obtentu cõsuetudinis[d] claustris ecclesijs uel quibuslibet locis religiosis pie cõferuntur:uel etiam sunt collata:faciatis irreuocabiliter obseruari: cũ huiusmodi signũ[e] quod scotatio dr nõ taz facte donationis quã tradite possessionis sit euidẽs argumẽtũ. ¶ Dẽ episcopo picta.

Ad nostram audientiã noueris peruenisse:q; in tua dioc. etiam in causis ecclesiasticis cõsuetudo minus ratiõabilis habeatur q; cuz aliqua causa tractatur ibidẽ ꝛ allegatiõibus querelis utriusq; partis auditis a presentibus litteratis ꝛ illiteratis sapientibus ꝛ in sipiẽtibus[f] quid iuris sit queriť[g]:ꝛ quod illi dictauerit uel aliquis eorum presentium consilio requisito pro sententia teneatur. Nos igit attendentes q; cõsuetudo:que canonicis[b] obuiat institutis nullius debet esse momenti:cum sententia a non suo iudice[i] lata nullam obtineat firmitatem:ut in causis ecclesiasticis subiectorum tuorum postquã tibi de meritis eorum constiterit sententiam proferre ualeas:si cut ordo postulat rationis:auctoritate tibi presentium premissa consuetudine non obstante cõcedim[9] facultatem.

Idem.l.uicario nostro apud cõstantinopo.constituto.

Quanto de benignitate:ꝛ infra Peruenit ad audiẽtiã nraz q; quidam simplices sacerdotes apud constãtino.ea sacramẽta presumũt fidelibus exhibere:que ab apostolorum tempore fuerũt solis põtificib[9] reseruata[k]:ut ẽ sacramẽtũ ꝓfirmatiõis:quod crismãdo renatos soli debent episcopi per ma-

terati quandoq; habẽt causarum peritiam.C. de iudi.certi iuris. et in aut.de iudi.§.quia vero.coll.vi.Sed hoc soluz reprobatur h: q; eorum responsum pro sententia teneatur. cũ alias sententia a non suo iudice lata sit nulla.C.si a non compe.iudi.l.vlt.et.ĵ.de iudi.at si clerici.

b Canonicẽ.et sic nõ valz cõsuetudo ꝓ canõica cõstituta.ĵ. de of. archi.cum satis.ĵ.de re iudi.cũ cã.et que grauamẽ inducit.s̃.e.c.i. Ar.ꝓ.ĵ.de cã pos.cum ecclesia sutrina.et.ff.de admi.tu.sine here. de.§.penult.ista contrarietas expedieť.ĵ.e.c.penul.et vlt.

i Judice.sic.ii.q.i.in primis.ĵ.de iudi.at si clerici.ĵ.de parro.nullus.et.C.si a nõ cõpe.iudi.l.ii.et.iii.et hoc verũ est nisi in cã reconuẽtionis.vt.iii.q.viii.§.cuius in agendo. vel nisi ex certa scientia aliqs cõsentiat in iudicẽ nõ suũ.ff.de iur.om.iu.si per errorẽ.et.ff. de iudi.l.ii.vel nisi vocatus venire cõtẽnat.ĵ. de ap.si duobus. sed hoc nõ hz locũ in clericis q; nõ possũt in aliũ iudicem cõsentire sine licentia sui prelati vel iudicis.ĵ. de fo.compe.si diligenti.et.c.significasti.vbi de hoc dicetur.

h Quanto.reseruata.de conse.di.v.manus.et.c.de his.lxvii.di. quis cor epi.ar.ꝓ.xcvi.di.puenit.vbi presbyteri crismabant i fronte:sed illud ad tempus grego.concessit ꝓpter scandalũ de speciali indulgẽtia:et isti sacerdotes nihil conferebãt vt dicit in fine:quia hoc ex delegatione pape non faciebant ei:ideo pro non dato habetur quod ab alio donat qui de iure donare nõ pot ĵ.de iu.pa.quod autem consulis.in fi.et.i.q.vii.daibertum.et.C. ò legi.non dubium. Ar.ꝓ.ĵ.de sacra.nõ ite.pastoralis. sed ibi collatum fuit sacramentum ab eo qui potuit:sed mandatur solummodo suppleri quod fuerat pretermissum. Sed nunquid papa possz hoc delegare sacerdotibus: videtur q; sic per illud capitulum peruenit. alias grego.decepisset eos. Dicunt quidam q; papa potest hoc delegare etiam laico:quia ipse habet plenitudinem potestat. ĵ.de concess.preben.proposuit. Dico q; papa potest hoc delegare simplici sacerdoti et non laico sicut credo:et sic ex tali delegatione et in adminiculo habiti sacramenti potest conferre quicquid habz immo quilibet clericus hoc facere potest.que vero non habet nõ

posset cõferre.ar.p̃dicto:ũ capitulorũ q aũt.et.c.daibertũ. Sz si papa,phiberet sacerdotẽ crismare post p̃hibitionẽ suã nihil cõferret si postea crismaret.Episcopi vo licet ipsi possint crismare: nõ possũt aliis inferioribus demandare qui hoc ex officio facere possũt: sz alii episcopi vel archiepiscopi possũt hoc facere in dioc. alterius cp̃i de ipsius licẽtia.cp̃i.n. ea que sunt iurisditionis:vt puta iudicaꝛ excõicaꝛ et similia cõmittere possunt aliis etiã non bẽtibus iurisditionẽ ea vero q̃ sunt ordinis et cp̃alis auẽtic nõ possunt demãdare aut etiã delegare aliis qui sunt inferioris gradus .j.de con.cc. vel al. aqua.Ar.huius de cre.vr̃ q papa non possit hoc delegaꝛ simplici sacerdoti: sz papa nõ subiiciꝛ legibus.ff. de legi. p̃nceps.ix.q.iii. cũcta. vnde põt committere simplici sacerdoti: vt in.d.c. peruenit.

a Ad excusãdas. xvi.q.i.predicatoꝛ.

b Consuetudinẽ. et male: vnde dixit Ad.zamoriẽ. Cõposito late feꝛẽti q̃ sociba te. Qui putes excluſuz crimẽ per temporis vſuz. et hoc verũ est vbi cõsuetudo nõ est p̃scriptibilis.j.de simo.non satis.et.j. de eo qui du.ima. quã pol. per adul. cũ hẽret.xxxxii.q. vii.flagitia. et non debet eẽ melioꝛ cõditio furis,ppt̃ furti cõtinuationẽ.ff. de fur. inf ciãdo.§ infamis.

c Ex necessitate. i hoc fuit necessitas:quia cũ ciuitas constãtinopolitana capta eẽt a venetis et aliis latinis: pauci ep̃i et p̃sbyteri latini erant ibi qui hoc facerẽt:et ideo isti sacerdotes hoc faciebãt:et greci nõ crisma bant in fronte:et in multis aliis discoꝛdabãt a romana ecclesia a cuius obedientia se subtraxerant.j.de ma.et obe.inter quattuoꝛ.et j.de bap.et eius effectu.licet grecos.

d Omittere.sic.n.de coꝛpe christi fieri doꝛ.xxiiii.q.i.cepit. sz i baptismo quod est ianua omniuz sacramentoꝛũ secus est:melius est enim ab heretico illud recipere q̃ sine illo decedere:dum tamen i forma ecclesie conferatur.xxiiii.q.i.si quem forte.et.s̃.de sum.tri. et fi.ca.c.i.in fi.

Cum inter.interdictũ.quod dicatur generale interdictuz. habetur.de ver.sig.cum in partibus.

f De consuetudine. Nota q nec p̃scriptio nec cõsuetudo pꝛodest in hoc casu: vt hic dicit.et est si.j.de elec.cũ causam.et.j.c.cuz venerabilis.nec ꝯ obedientiã.et.xviii.q.ii.abbatibus.et.j.ꝯ p̃scrip. cũ non liceat.nec ꝯ procurationẽ q̃ rõe visitatiõis debeꝛ.j. de p̃scrip.cũ ex officii.sicut nec valet transactio in hoc casu et in huiusmodi spiritualibus.j.de trãsa.preterea.nec pmutatio rei spũal põt fieri cũ tempali.j.de re.pmuta. exhibita. Ar.ꝯ.j.de priui.cũ olim ii.et.j.de capel.mona.dilectus.j.de censi.sopite.et.j.de p̃scrip.de quarta.et.c.auditis. Nõ sũt cõtraria.ibi non p̃scribit ꝯ obedientiã nisi tanto tpe subfuissent dominio pape vl alteri ecclesie:et tũc non dicunt p̃scribere sz potius p̃scribi.et preterea illa de q̃rta:et illa auditis nihil dicũt de audientia sz in aliis articulis et casibus loquuntur. Et sic patet q vbicunq3 fit aliquid cõtra ecclesiasticam disciplinam siue neruum ecclesie non habet locum p̃scriptio.

Cum olim.statuere.et sic onerosã dignitatẽ põt epis. opus re mouere de ecclesia sua cũ suis canonicis:dum tamen confirmatio pape accedat.s̃.de consti.cum accessissent.

b Concessimus.p hoc vr̃ q noua dignitas in ecclesia cõstitui nõ põt sine licẽtia pape.xxii.di.c.i.et.C.de offi.p̃fec. p̃eto. aphri.l.i.circa fi. p vnam colũnã.§.optamus.v̊.oẽs iudices.sm volũtatẽ et timoꝛẽ dei et nostrã electionẽ et oꝛdinationẽ ctẽ. et hoc iõ q sꝛ si vna dignitas cõstituiꝛ oꝛ q alia minuatur. ar.xcix.di.nullus.et.c.seq. sed hoc nõ est verũ.ar.j. de cc.cdi.ad audiẽtiã.ii.et. xii q.ii.hõc rei.et.ff.de ope.publi.opus. Jtẽ daꝛ p̃uilegium dignitati: sed nõ eẽ contra illud.j.de ccc.cdi.ad audiẽtiã.ii.et.s̃. de rescript.c. vl.sicut nec seruitus daꝛ p̃dio q nõ dũ est.ff.cõia p̃ di.l.i.ar.cõtra.ff. de ser.ru. p̃e.labeo.et.ff.de ser. vsb. p̃e.si fuitus.§.futuro.sz nõ ꝓcedũt ista:q nõ daꝛ p̃uilegiũ dignitati q̃ nõdũ e:sz daꝛ papa auẽtem cõstituendi dignitatẽ ecclesie lõdon. Innoc.iiii.dixit in appatu suo:q eps cũ capi.suo. põt noua dignitatẽ cõstituere. Cõtrariũ credo.

i Preiudiciũ.iteligaꝛ enoꝛme:q p̃o modico non dimitteret.ar.xii.q.ii.hõc rei et.j.de donat.c. apostolice. Sed melius vt sonat litteꝛa:q ille cõcoꝛdantie intelligũtur de rebus episcopalibus:et hic ipse eps modicũ dãnũ põt pati:vt aliqd conferat dignitati: alii nõ compellũtur dare de suo nisi iusta cã iteruenire cõstituendi illã dignitatẽ.

k In sessiõibus.hoc ideo dicit:q sm dignitatẽ suam honoꝛãdus e aliquis i sede j.de ma.et obe. statuimus. xvii.di.c.vlt.et in subscriptionibus.ff. de al.scri.l.i. et vl.et in sentẽtiis ferẽdis.ff de decu.spurii.et i aliis suffragiis.ar.xxv.di. plectis.

l Anglicanis.hoc cũ eadẽ consuetudo in aliis erat ecclesiis anglicanis illa seruaretur.ar.j.de elec.cũ ecclesia. Si vo diuerse eẽnt cõsuetudines: q̃suetudo metropolitane ecclesie cõseruãda e.xii.di.de his.vel quod verius e q̃ melius seruare posset sine preiudicio aliozũ ut dicit i fi.ar.xii.di.nouit.

m Illã.sed vr̃ q minoꝛẽ:exquo ita indistincte dicit.ar.ff.de leg.iii. nũmis j.de cen.ex parte:imo vr̃ de mediocri.ff.de edil.edic.sciẽdũ.§.illud.et.l.precedenti in fi.

n Sine preiudicio.ar.q̃ sz p̃uilegia gnãliter loquũt nõ tamẽ sũt iterp̃tãda i p̃iudiciũ aliozũ.j.de trãsa.sz i fi.et.j.de offi.oꝛ.sz.et.j.de auc.et vsu pal. ex tuarũ. Jtẽ ar.q i dubio recurriꝛ ad cõsuetudinẽ viciarũ ecclesiarũ.j. de cog.spi.sup eo.et.j.de cẽ.sup eo.vbi hoc doꝛ exp̃sse.ff.de fun.instru.l.cuz de lanionis.§.asinã molẽdinariã.in fi.et.ff.de reg.iur.sp i stipulatiõibus.et.ii di.nouit. Jtẽ ar.q i obscuris sp interpretatio ita dz fieri:vt nulli sit captiosa.ff.de re.in.quotiẽs.et.j.e.cũ dilectus.ar.iiii.di.erit autẽ lex.

o Cum venerabilis.migrasse.sicut abbas subiectus ep̃o nõ dz sine licẽtia ep̃i renũciare.xviii.q.ii.abbas.nec etiã alii clerici.v̊.j.de renũ.admonet.sic abbas subiectus tantũ pape renunciare nõ põt sine ipsius licentia etiam si sit insufficiẽs.j.de renun.c.vl.grego.sed vr̃ q eẽt vtraq3 p̃nandus.vii.q.i.si quis episcopus.et.j.de trãsla.quanto. Utruz tolleratus fuẽrit vel repulsus ab vtraq3 hic nõ dicit:sz forte ,ppter illã cõsuetudinẽ fuit tolleratus.si.j.de elec.quod sicut.§.super eo.

p Consuetudinẽ.que forte fuit q̃ statĩ cum sint electi sine aliqua cõfirmatione administrãt et renunciãt et transeunt ad alias dignitates sine licẽtia pape:quod esse non debet.j.de elec.qualit.et.j. de renun.c.vlt.ex generali tamẽ dispensatiõe p̃lati qui subsunt tantuz domio pape nullo medio statim post q̃ sunt in concoꝛdia electi administrant qui sunt valde remoti.j. de elec.nihil est.rõ quare hoc fiat redditur.s.ne ecclesia interim patiaꝛ taz in tẽpoꝛalibus q̃ in spiritualibus lesionem.

q Consuetudo.alias tamẽ cõsuetudo attẽditur in electionibus.ar.xii.di. nos cõsuetudinẽ.et.j.de cle.coniuga.cum olim. et.j.de causa pos. et ,ppri.

cum ecclesia: et. xxiiii. q. i. pudenda. et. ff. de decu. non tantū.

a Cum dilectus. guilelmus. cū ageret gu. iste sup iure eligēdi abbatē habebat mādatū a capitulo et va. ec. sed quātū ad petēdā cōfirmatiōem electiōis siue agebat ex psona iure suo sibi acquisito p electionē: sic. j. de i itc. resti. c. ii. inno. et sic videt vbi de hoc. b.

b Eiusdē. s. habēs mādatū a monasterio: vt posset agere pro electione.

c De iure. xviii. q. ii. abbatē. et. j. e. abbatē. et. c. q̄ sit. et xvii. q. vlt. c. vl. j. de cau. pos. et proprie. cū ecclesia.

d Eligēdi. lex dicit q̄ monachi debent iurare eligere abbatē quē sciūt fide rectū vita castū: et qui monasterio valeat vtiliter prouidēr in aut. de san. episco. §. iubemus igit abbatē. col. ix. q̄ hodie nō fuat: sz ꝑ formaz illius cōstitutiōis. j. de elec. q̄ propter. eligere debent.

e Cōstitutuz. sz episcopus possit subiicere vnā ecclesiam alteri. ut. j. de excess. pre. sicut vnire. non tamē credo q̄ possit statuere q̄ vna ecclesia cligat de alia clericis inuitis: q̄ hoc eēt ꝯ ius cōe vt. xvii. q. vl. c. vl. et. xviii. q. ii. abbatē. et. j. de iurepa. nobis. q̄ pacto priuatoꝝ ius publicū nō tollit. j. de fo. cōpe. si diligēti. j. de testa. reg. fisti. Nec aliquis ius publicū remittere pōt aliquibus cautionibus: nec mutat̄ formam antiquitus constitutam. ff. de admi. tu. quidaz decedens. et ideo papa postea interpretatur statutuz: tamē ius istud prescribi potest: vt quis teneat̄ eligere de certo loco: vt hic patz. et j. de ver. sig. abbate. et sic ꝑz q̄ minus iustus titulus datā prescribēdi: et. j. de ēp. et ven. puenit. ff. pro emp. qō vulgo. ff. pro lega. l. pro legato. et. l. vlti. et vere vī iniustus: q̄ episcopus non pōt tollere ius vnius ecclesie et dare alteri. j. de re. eccle. non alic. c. i. sed ex tali titulo potuit bona fide monasteriū haroſenſ. prescribere vt alii monachi eligerent de monasterio haroſē. et episcopus solūmodo concessit monasterio haroſen. quod suum erat. s. confirmationem electionis: et ita cessante prescriptione solam confirmationem habent: vt probatur ꝑ interpretationē pape. vt. j. patet. Satis tamē credo q̄ in ipsa fundatione possit episcopus cū capitulo cōstituere de volūtate patroni q̄ illa ecclesia esset alteri subiecta: et q̄ clerici instituendi semper eligerent sibi prelatū de maiori ecclesia: et quod dicit supra q̄ episcopus non potest facere q̄ vna ecclesia eligat sibi prelatum de ecclesia alia: hoc intellige quādo ecclesie sunt tā institute et dotate et ab inuicē distincte et separate q̄ illud esset cōtra ius cōe. j. de excess. prela. ad hec.

Electio. hic sumitur electio equiuoce pro confirmatione et pro electione

f vt. j. patet. et hoc verum est si consuetudo non probetur: sed si probetur ꝑ prie tenetur. b.

g Interpres. ff. de legi. et con. prin. si de interpretatiōe. et. j. de sepultu. certificari. et tacito consensu per desuetudinem lex abrogatur. ff. de legibus. in quibus. in fi.

b Al suspensis. suspensus enī non pōt eligere nec eligi: vt hic. et. j. de elec. cū inter. R. seniorē. et. j. de eta. et qua. cū bone. et. j. de cle. excō. mi. postulasti Nec postulari potest qui non seruauit interdictū. j. titu. proxi. c. i. in fi. nec beneficia conferre. j. de concess. preben. quia diuersitatem. Sed nonne iudicare et prebendas dare est iurisditionis? vtiq̄. j. de elec. nosti. et excōmunicare. j. de elec. transmissam. Nunquid suspensus potest huiusmodi iurisditionē exercere? dicunt quidam q̄ episcopus suspensus potest excōmunicare et prebendas dare: et respondēt illi decre. quia diuersitatem. q̄ ille episcopus erat ab officio suspensus et iurisditione. Sed dicunt q̄ canonicus suspensus eligere non pōt: quia cū sit suspensus nihil officii retinet: sed secus est in prelato. Sed contra istos est. xxiiii. q. i. audiuimus: Alii dicūt et melius: q̄ episcopus uspensus non potest excommunicare: nec interdicere: nec dare prebendas. infra de excessib. prelato. c. vltio. argu. quamuis hoc potuerit post confirmationem: licet adhuc non sit consecratus ratio illa videtur: quia plus aufert ei suspensio quam contulerit consecratio vt dici consuenit: plus tollit negatio q̄ ponit affirmatio. nam electus et confirmatus multa potest ex his que pertinēt ad officium episcopale que ꝑdit p suspensionem quia consecratio nō multum addit. j. de transla. inter corporalia: et est simile sicut maritus post matrimoniū cōsūmatū non pōt intrare religionē: sed ante pōt. j. de cōuer. coniuga. ex publico. sic episcopus cōfirmatus nō pōt aliqua que tamen potest consecratus sicut vides in alio simili: episcopus in archiepiscopū electus non potest ante receptionē pallii tanq̄ archiepiscopus clericos ordinare: qō tamē pōt anteq̄ sit electus i archiepiscopū: q̄ nō hoc facit vt episcopus sed vt archiepiscopus. j. de ele. q̄ sicut. §. ꝓterea Preterea beneficium cōcedere et etiam habēr posse cōpetit rōe ordinis: et est eius accessoriū i. q. iii. si quis obiecerit. et cui interdicitur vnum et reliquū. lxxxi. di. si gs sacerdotū. et. c. eos qui. Pretēa de hac suspēsione fuit obiectum et ꝓbatum ex eo q̄ dicit quia nobis cōstitit etē. et sz obiectū a ptibus nō fuerit. iudex tamē qui debet electionez cōfirmare ex officio suo debet inquirere de hmōi. j. de elect. nihil est. et hec que dicūtur h de his suspēsis intelligūtur de suspēsis ab hoie et etiaz a canone. si vero aliquis eēt suspensus a canone: puta ꝓticipando excommunicatis ille talis bene pōt eligere et alia facere que sunt iurisditionis: sed eligi scienter non pōt: hec ꝓbātur. j. de cle. excō. ministran. si celebrat: quia mitius agitur cū lege q̄ cum ministro legis. de arbitris celsus. satis posset dici q̄ suspensus posset excōmunicare: quia potest absoluere excōmunicatum. s. de rescriptis ab excōmunicato. j. de sentē. excōmu. sacro. et ex duobus. et qui potest absoluere potest ligare et econtra: cum non sit priuatus a cōione fideliū: quare non posset ꝑuare alium? et hoc dico de eo q̄ non est suspensus a iurisditione: vt suspensus a canone sola participatiōe. Johannes et lau. hoc concedunt q̄ suspensus ab officio tantuz potest excōmunicare et ꝑbendas dare: et intelligunt illam decre. quia diuersitatem. cum erat suspensus ab officio et iurisditione. Ego autem non credo q̄ suspensus ab homine possit dare prebendas: ut hic dicitur: licet lau. et io. concedant q̄ possit excōmunicare et prebendas dare. Arg. contra posset induci predicte decre. si celebrat. que tamē intelligit̄ de excōmunicatōne minori: melior enim est opinio secunda: quia sicut excōmunicatus alium excōmunicare non potest. xxiiii. q. i. audiuimus. ita eadez ratione nec suspensus ab homine alium ꝓtest suspendere. j. de excess. pre. c. vl. ar. b.

i Cassauimus. i. cassā nūciauimus. j. vt lit. non cōte. accedens.

k Nec iuri cōi. simile interptatōem hēs. j. de fi. istr. int̄ dilectos. v̄. ceterū. vbi. n. aliqd a iure cōi discrepare v̄: reducēdū ē ad ius cōe si pōt fieri ne pereat: q̄ ꝓmptū ē leges legibus cōcordare. C. de inof. do. l. vna. et augu. cōcordat euāgelistas. de pe. di. i. piculose: et etiā testes debēt ad cōcordiam reduci: ne de piurio notēr. j. ō testi. cum tu. sic eni faciēda est interpretatio: ut nulli sit onerosa. et ꝓ ius. s. ti. ꝓxi. causam q̄. et. j. de ꝓui. ex oze. et. s. e. cū oli. Jtē ꝓ q̄ minus est captiosa. ff. de reg. iur. quotiēs. i fi. ti. et hoc ita verum est q̄ ad ius cōe reducat̄ si verba illa patiunt̄: vt hoc ver. electio eius penes fratres eiusdē loci et capitulū haroſen. etc. nā a verbis ꝓuilegii non est recedēdū: vbi certa sunt. j. de priuilegiis porro. et. j. de decimis. ad audientiā. vbi. n. verba non sunt ambigua nō est locus interpretationi. ff. de leg. iii. ille aut ille. sed vbi sūt dubia necessaria est interpretatio.

l Preiudicet. ꝑscripta videlz: quoniā alia nō ꝓdest. j. de cā pos

sacris est canonibus inimica: ipsā mandamus decetero non seruari.

1 Dem decano sales berbieñ. archidi. q̄ magistro. p. penetel. canonico pisano.

Cum dilectus filius. gu[a]. andrieñ. ecclesie monach[b]: qui pro clerico eiusdem[b] ecclesie se gerebat q̄. g. procurator monasterij haroſen. super iure eligendi abbatē in andrenen. monasterio: q̄ eiusdem electione in nostra presentia ad inuicem litigarent: idez gu. electionē suam a fratribus andren. ecclesie concorditer celebratam auctoritate apostolica petijt cōfirmari: asserens tam de iure[c] communi quam priuilegio speciali de eis ab Alex. papa ꝓcessō q̄ a nobis postmodum confirmato liberaz eligē di[d] auctoritatem ad eosdez fratres tantumodo pertinere: q̄ infra.

Dictus uero procurator proposuit ex aduerso: q̄ cum olim ad petitōnē patronoꝝ ecclesie amotiē. episcopo fuit cōstitutum[e]: q̄ si prefatus locus diuino munere adeo pullulare ut prior aut abbas cōstitueretur ibidem electio ei[g] penes fratres eiusdem loci q̄ capitulum haroſen. penderet: q̄ obtentu buiusmodi statuti sic fuerit longe retroactis temporibus obseruatum ut monasterio andreñ. uacantē andreñ. fratres in haroſeñ. capitulo aliquem de gremio monasterij haroſeñ. sibi eligerent in abbatem: electio predicti gu. tam contra statuti tenorem quā etiam contra cōsuetudinem approbataz: que optima est leguz interpres[f]: minus canonice attentata merito cassari debeat: q̄ infra. Quia nobis constitit electionem ipsam a suspensis[b] q̄ de suspenso etiam celebratam: eaz iustitia cassauimus[i] exigente. Cetex cum supradictum statutuz ita sane posset intelligi: q̄ per illud nec[k] iuri comuni nec priuilegio derogeē: ut uidelicet ad sepe dictos fratres electio spectet abbatis: q̄ ad haroſeñ. capitulum confirmatio: mādamus quaten[g] si ex parte haroſeñ. cenobij talis fuerit consuetudo ꝓbata: que iuri comuni preiudicet[l] in hac parte uos secundum illam decernatis electionem andreñ. abbatis decetero faciendā alioquin andreñ. monachis ius eligēdi abbatez adiudicare curetis: ut sic de cetero liberam habeant facultatez uel de gremio ecclesie sue uel etiā aliūde p electionē canonicā eligēdi persōnam idoneā in abbatē presentādam haroſeñ. capitulo ut ab eo si fuerit canonica cōfirmet̄.

cum ecclesiā. que cōsuetudo iuri preiudicet. et que nō dicetur. j. c. c. vlt. et. viii. di. c. frustra.

a CUm cōsuetudinis. C. que sit lōga consuetudo. l. ii. et. j. c. c. vlt. et ibi exponitur. et. xi. di. consuetudinis.

b Cōsensu. bene dicē cōsensu: q3 sine ipsius cōsensu obtēto hoc facere nō possūt. Sz vī q3 non teneant hīc cōsensū dūmō cōsiliū et tractatū cū eo habeāt. ar. j. de arbi. cū oli. Sz hoc nō est verū q2 illud obtīet ex forma arbitrii. immo epūs et canonici vnū corpus et vnū collegiū sūt: ita q3 ipse caput et ipi canonici mēbra. j. de his que fi. a prela. nouit. et est expssū q3 si aliquibus mādet vt cū consilio aliquoz3 aliquid faciāt eorū cōsiliū expectare tenent: nec sufficit q3 tantū requiratur. j. de elec. cum in veteri lege.

c Vel nouas. no uitates. n. sine causa inducēde nō sī: q2 lex dicit q3 i rebus nouis cōsuetudinis cuidēs oz cē vtilitas. ff. de le. et consti. p̄n. in rebus. ar. s. de cōsti. cognoscentes. et reprehēdunt qui nouitates inducunt. xi. di. quis nesciat.

d e Xpte vestra. indigena. i. inde genitus.

e PRodigalitatis vicio. quod se eē vtutē sepe mētir. xli. di. sepe. Prodigus ē qui dat dāda vel nō dāda: auarus qui tz tenēdo et nō tenenda. largus mediū tenet int vtrūq3. vnde vsus: Prodigus est ai vicio retinēda pfundens. Qui retinet cupide quod et es depo scit auarus. Largus q3 süptū facit ex rōne libent. Sz non videt q3 huic sit subueniendū: q2 culpa sua et vicio icidit i egestatē. ff. quod me. cā. l. si mulier. lxxxvi. di. nō satis. et dignum est vt male meriti egestate laborent. ff. depositi. bona fides. talit enim nō fuerat subueniendū huic rōe p̄missa: et cū alterius lesione: sz elemosinā dar possumus ne pereat. lxxxvi. di. pasce fame morientem etc.

f Incuria. i. negligētia: et ī nō ei nō ē subuēiendū: q2 vigilātibus et nō negligētibus iura subueniūt. j. de rerū pmu. cū vniuersoz3. et. j. de dōa. int dilectos. ff. ad vell. l. ii. §. vba. q2 stultis nō cōsuenit subueniri: sz errātibus. ff. de iuris et fac. igno. l. pe. §. siquis ius. et. C. si mi. se ma. dix. si is. et vtilius esuriēti panis tollit: q3 si securus de cibo iusticiā negligat. v. q. v. nō ois. et. xxiii. q. iiii. nimiū sūt inquieti: et ideo talis cōsuetudo merito reprobat.

g Alienat. quod de iur fieri nō oz. ff. de fūdo. fū dnl. et. l. lex. iul. nec et pp delictū mariti bōa mulieris sūt distrahēda. C. ne vx. p ma. l. i. ii. et. iii. C. ad. l. iul. de vi. p. l. i. et. j. de pig. ex lrīs. ī casu tamē q3doq3 distrahūt bōa mulieris p viro: vt i cā pmipillarii bōa mulieris p marito obnoxia sūt fisco si oia bōa mariti exhausta sūt. C. i qbus ca. pig. ta. p̄. l. satis. nec valz aliēatio fūdi dotalis: et si mulier cōsētiat. C. ad vell. aut sine a me. et i aut. vt imobilia āte nup. do. §. si ppe. coll. v. Sz si iurauerit nō p̄uenire tenet vēditio. j. de iure iur. cōtigat. si sine vi et dolo pstitū sit iuramētū spōte cōstāte etiaz mrimonio ī tali casu cū incipit vergere ad inopiam mulier potest repetere dotē. C. de in. do. in rebus. et. l. vbi.

b Bonis. et ēt dotē suā pp adulteriū pdē oz. C. de in. do. si. dotē. et C. ad. l. iul. ō adul. lībatē. et. j. ō do. int vi. et vx. plerūq3. vbi ō hoc

i Obseruādas. iuri p̄rias: vt dictū ē p primam cōsuetudinē inita bant viri ad dispēsandum bona sua: p alterā mulieres proniores erant ad cōmittendum adulterium. ar. ff. de pac. dota. conuenire. talis compensatio non est admittenda.

k CUm tanto. diutius. j. de symo. cuz in ecclesie. et. j. de eo qui du. in matri. quā polluit. cū haberet.

l Iuri naturali. quod imobile pseuerat. v. di. §. ius nāle. xxv. q. i. sunt qdā. et hoc verū ē quātū ad p̄cepta vel ꝓhibitiones q̄ moralia sūt et nō mutāt: vt nō occides: nō furtū facies: bonoza patrē etc. vi. di. §. is ita: et nālia quidez iura imutabilia sūt: ciuilia vo mutabilia: isti. de iure na. §. sz nālia. j. de cōsan. et affi. nō oz. et ī nulla cōsuetudo p̄ualet ō ius naturale ēt si omnes homines de mūdo ō facerēt. xxxii. q. vii. flagitia. cuius ignorātia neiné excusat. i. q. iiii. §. notādū. et ibi nihil iteré i vicio decipe vl decipi. xvi. q. i. si cupis

et de ignorātia dicitur q3 qui ignorat ignorabit. xxxvii. di. §. vt itaq3. et de ignorantia iuris naturalis et ciuilis tractat in sūma. i. q. iiii. §. notandū. et ibi recurrēdū est.

m Vilis auctas. sed querit de qua cōsuetudie hic intellexit grego. si dicis de bōa cōsuetudine: illā nulla ratio siue ius vincit imo equiparat ei. xi. di. i bis. si de mala: de illa nō pōt dici q3 non sit vilis. Super hoc dicūt quidaz: q3 principium istius §. oz intelligi de bona cōsuetudie et finis de mala. et ita diuersimode intelligūt: sz hec nō fuit intentio legis: vnde. §. iste sumit C. que sit lon. consue. l. ii. et ideo inepte dicūt. Alii pro maiori parte exponūt lrām istā: nō tamen est adeo valitura: vt iuri positiuo debeat preiudicium generare: supplent generaliter non p̄iudicat iuri: sz in eo loco preiudicat iuri: vbi cōsuetudo fuat et iste itellectus planus et facilis ē: sz de hoc nulla dubitatio ē: q3 cōsuetudo vnius loci iuri positiuo generalit p̄iudicet i oibus locis: et ī sic oz intelligi lex illa quam habes. xi. di. cōsuetudinis. q̄uis particularis cōsuetudo nō est vilis: nō tamē preiudicat iuri positiuo nisi fuerit rationabilis et legitime sit prescripta. et hec expositio reprobat duas p̄mas expositōes vl opiniones: quas facit hic grego. in fi. et sic intellige. xi. di. cōsuetudinis.

n Rationabilis. Et quā cōsuetudinē dices rationabilē. illā dico rōnabilez quā nō improbāt iura. j. de cā pos. cū ecclesia. et. s. e. cū dilectus. et. j. de v. sig. abbate. vt si quādoq3 admittāt aliq ad electionē. ad quos nō pertinet de iure cōi et de alio collegio: ista cōsuetudo nō improbat a iure: vt dicūt iura p̄dicta. et illa ē rōnabilis: q3 tātū capitulū eligat cānonicos sibi et alios inferiores plātos irrequisito episcopo. j. de elec. cū ecclesia vulterana. vl eps solus hoc faciat. j. de his q̄ fi. a pre. si. cōsen. ca. ea noscit. lz de iure vnū corpus sint. j. de his q̄ fi. a pre. si. cōsen. ca. nouit. et de iure cōi deberet fieri ab oibus cōiter ab episcopo et canonicis vt quādoq3 fit. j. de cōcess. p̄bē. postulastis. et illā dicere rationabilē: q3 absentes nō vocētur ad electionē: vt i multis locis cōtigit: vt in tuscia: et i multis ecclesiis: et huiusmodi cōsuetudines legitime p̄scribūt: vt pz p predicta exēpla: illā dico gnāliter ratiōabilē: que nō obuiat canonicis istitutis. Irrōnabilis ē que improbat a iure: q̄lis ē illa. j. de isti. ex querimoniis. s. c. cū venerabilis. et. s. c. pr. et onerosa cōsuetudo. s. e. c. i. et. s. e. cū inter vos. et. j. de re iudi. cū cā. et gnāliter vbi aliquid sit ō neruū ecclesiastice disciplīne siue libertatē. j. de elec. cū terra. et. c. sacrosā cta. et. c. massana. De hac materia habes plene. viii. di. frustra.

o Legitime sit p̄scripta. spacio. xl. ānoz3. j. de cā pos. cū ecclesia. et. j. de p̄e scripti. auditis. de hoc potestis habere multa iura. ca. n. solū locū habēt i rebus ecclesiasticis. xvi. q. iii. §. quas actiones. Ad hoc ergo vt cōsuetudo iuri cōi p̄iudicet: requirit p̄. q3 rōnabilis sit et q3 sit p̄scripta: vt hic et. c. cū ecclesia. Itē q3 er certa scia et nō p errorē sit inducta. ff. de legi. q3 nō ratōe. et sciēte illo qui pōt ius cōdere. ff. de legi. de quibus. i fi. et q3 sit talc ius quod possit p̄scribi. nā qdā sūt q̄ nō possūt p̄scribi saltē a laicis. j. de p̄scrip. cām q̄. et. c. cū ex. officii. et. c. cū nō liceat. et q3 nō sit ō ius nāle. xxxii. q. vii. flagitia. vel saltē q3 sit obtēta i ō dictorio iudicio. ff. de legi. cū de cōsuetudie. et. j. de v. sig. abbate. Itē requirit q3 sis vsus illa cōsuetudine siue vicibus illis: q bus vsus es eo āio: vt intēdas siue credas te ius habere: et vt i posterū id facias. ff. de iti. actuq3 pua. l. i. iulianus recte ait. et. l. vlt. alias nō ꝓdest vt ibi dicit: et sic sole vices nō inducūt cōsuetudinē: q2 nō exēplis sz legibus iudicādū ē. C. de sen. et iterlo. om iud. nemo. sz p̄m cōsuetudinē talē bene iudicatur vt dictū ē. ff. de le. nā impator. Itē requirit q3 maioz pars populi vsa sit illa cōsuetudie: ad hoc vt p̄m illā iudicet: q2 sicut minoz pars populi non posset inducere legē: ita nec cōsuetudinē. Itē et illa cōsuetudo p̄iudicat iuri: cuius nō extat memoria hominū. iii. q. vi. hoc quippe. et. j. ō v. sig. sup qui busdaz. §. i. et. ff. de aqua quoti. et esti. hoc iure. §. ductus aque. et. ff. de ō aq plu. ar. i sūma. §. idē labeo. et. ff. ō ꝓba. si arbiter. et sic videt q3 difficile sit p bare cōsuetudinē et prescriptionē. Sz quā differētiā facis iter cōsuetudinē et p̄scriptionē: illa pōt assignari vt qdā dicūt: q3 vbi cōsuetudo p̄tendit ad mitti posset ꝓbatio ī ō nū: vt ꝓbetur indebitū fuisse quod cōsuevit percipi Ar. ō. C. de agri. et cēsi. litibus. li. xi. sz vbi p̄scriptio ē nō admittit ꝓbatio ī ō riuz ad ꝓbandū indebitū fuisse. Ar. a ō rio. j. de p̄scrip. si diligenti. vbi dī q3 bona fides et iustus titulus requirunt: et ibi dī quādo exigit titulus et quādo nō. C. de. pig. act. nec creditores. Itē q petit aliquid sibi deberi vl fieri ex cōsuetudine: oz allegar causā petēdi et tūc sufficit ꝓbare solū tempus lz nō ꝓbet cāz: et tūc nō admittit ꝓbatio ī ō rium. et sz hoc nō vī differētia

inter cõsuetudinẽ et prescriptionem: qz in prescriptione quãdoqz ꝓbatur titulus. ita dicũt quidam quare solũ tempus nõ est causa inducẽde obligatiõis sicut nec tollẽde. ff. de acti. et obli. obligationũ. §. placet. et hec opinio magis placet ffz. io. b. Alii dicũt qꝫ sola cõsuetudo sufficit ẽt sine causa. ar. j. de cã pos. cũ ecclesia. vbi de hoc. vbi vo aliquis ẽ in possessione percipiendi aliquid: et ei questio mouet tuendus ẽ in possessiõe quo usqz ꝓbetur cõtrariũ. s. idebitum: qz possidet ratione cõsuetudinis. xvi. q. iiii. volumus: nisi vi precario seu clam possideat: tunc qui dedit sua auctoritate potest revocare vt. x. q. iii. qz cognouimus. j. de instit. cum venissent. Itẽ in alio põt cẽ differentia inter cõsuetudinez et prescriptionẽ: qz cõsuetudo quãdoqz debz esse obtẽta cõtradictorio iudicio populi prescriptio vo non. Item qz in cõsuetudine requiritur qꝫ maior pars populi vtatur illa: vt dictũ est: in prescriptionibus nõ requiritur. Sic ergo intellige cõsuetudinis nõ ẽ vilis auctoritas tamen nõ vincit ius positiuum illa particularis cõsuetudo: in eo loco vbi est cõsuetudo nisi fuerit rationabilis et legitime sit prescripta: tunc bene vincit ius: et ei preiudicat cõcurrentibus predictis in ea prescriptione. sed sm hanc decre. satis sufficere videtur si cõsuetudo solũmodo sit rationabilis et prescripta. b.

a Ad hec: appellatuz. q̃ appellatio nõ tz nisi causa iusta fuerit allegata. j. de elec. cũ nobis. in pn. et. j. de ap. vt debitus.

b Nõ negauit. per hoc videtur qꝫ cõfessio ꝓcuratoris domino preiudicet. j. de cap. mo. dilectus. et de re iudi. suborta. sicut et cõfessio aduocati. j. de censi. cũ olim et. j. de ap. cũ causam. Contra. ff. de interro. ac. si sine. alias est lex ille. §. si defensor. et. ff. de cõfes. certum. §. penul. Quando confessio ꝓcuratoris sine factum preiudicet ipsi domino: dicetur. j. de cau. pos. cũ olim. et. j. vt li. non cõtes. c. i. vbi ponitur hec materia.

Ad hec in beato petro: ⁊ infra. Cũqz de facili non possetis in unum locum et propositum cõuenire sed ad nos fuisset ab aliquibus appellatuz[a]: tandem conuenientes in unũ altissiodor. episcopũ i archiepiscopum postulastis: postulationem uestrã per magistrũ. r. precetorem uestr̃ ⁊ per abbatẽ sancti petri exponẽtes: ⁊ petẽtes ut faciẽde translationi pium preberemus assensuz. Verũ quoniã antequã idẽ magister ad se. ap. accessisset nobis quasi pro certo constabat: qꝫ idem episcopus interdicti sententiã nõ seruasset: quod etiam idẽ magister non negauit[b] in fratrum nostrorum presentia requisit[a] a nobis i ipsius episcopi excusationẽ allegãs[c] qꝫ sẽtẽtiã latã seruare nullaten[a] teneba tur: que ad ei[a] noticiã nec per lras nras nec per cardi. tunc ap. se. le. qui eandem sententiaz promulgarat nec p deputati ad hoc executoris mandatũ uel litteras pueniss̃et ⁊ infra. Quod nec sufficit: imo nec ꝓficit ad excusationẽ predicti episcopi cũ card. idẽ sentẽtiã interdicti presẽtib[a] multis soleniter ac publice[e], pmulgauit: ⁊ eadẽ interdicti sẽtẽtia in regno frãcor̃ iam a multis publice cepit obseruari: nec sit necessariũ cũ cõstitutio soleniter[e] edita aut publice, pmulgat̃: ipsi[a] notiam singulorum aurib[a] per speciale mandatũ uel literas inculcare: sed id soluz sufficit ut ad ei[a] obseruãtiam teneat̃ qui nouerit eam solenniter editã aut publice ꝓmulgatã: cum ⁊ contra quosdaz qui ardiceñ. ꝓciliũ nõ seruabãt: tãquam illud nõ habuerit aut ꝓceperit: cãonica[f] tradat auctoritas: qꝫ eis non facile facultas credẽdi tribuit: cuz idẽ penes illos i suis regiõib[a] actũ fuerit ⁊ receptũ: nec ualet qꝫ i altisiodoren. dioc. dictus rex ꝓpriã terraz[g] dr̃ nõ habere: cuz nos terrã totã regis ipsi[a] subiici mãdauerim[a] interdicto: ⁊ cardi. nostr̃ interpretatus[b] mãdatũ in terrã illaz sententiã ꝓmulgauerit: que regi tũc temporis adherebat: ⁊ infra. Sed in de liquido cõstat sepe dictum episcopum sufficiẽter excusari nõ posse qꝫ suã metropo[i]. ecclesiã generalis interdicti sentẽtiam ⁊ recepisse nouerat ⁊ seruare: ⁊ infra. Nos igitur qui sm apostolum prompti sumus inobidẽtiã[k] omnẽ ulcisci[l] eius dẽ episcopi altisiodo. inobediẽtiã attendẽtes ne nil obedientia[m] prodesse uideret̃ humilib[a]: si contempus[n] contumacibus nõ obesset: cuz iuxta canonicas[o] sanctiões quedã sint culpe in quibus culpa est relaxare uindictam: postulationez buiusmodi non propter postulantez ecclesiam sed propter postulatam personam[p] repulimus ut indignaz Licet autem ex eo qꝫ hominẽ qui uestro non conueniebat proposito postulastis: cum uos interdicti sententiam seruaretis: ⁊ ipse eã ptẽneret obseruare: premissa uobis facile abusi fueritis potestate: ac ideo nos ea nõ immerito priuare[a] posse mus: de solita tamẽ benignitate cõcedimus: ut uobis per postulationem seu electionem canonicam de persona cõgrua cõsulatis.

g Terrã ꝓpriã. bona vr̃ fuisse allegatio hec: et mala interpretatio cardinalis: qz cum dicimus seruũ suũ vl ipsius: domino damus actionẽ: et cum dicimus in alterius locum: de domino itelligendo ẽ. ff. de relig. et sũp. fu. l. ii. §. i locũ. hic tamẽ large fit interp̃tatio ad oẽs terras: que tũc regi adherebãt prestãdo auxiliũ: et est simile. ff. de ver. sig. liber hõ. sicut excõicatio extendit̃ ad illos qui p̃stant auxiliũ excõicato. j. de sẽ. ex. nup. et. c. si cõcubine. vel qz terra illa erat de iurisditiõe ipsius: lz ꝓprietas regis nõ esset: et iõ regnũ totũ ꝓpter cõtumaciã suã fuit supposituũ interdicto. j. de of. dele. sane. et. j. de spon. nõ est nobis. et. j. de iudi. nouit.

b Interpretatus. nõ qꝫ legatus interp̃tar̃ mãdatum domini pape. Ar. ff. j. de sẽ. ex. int̃ alia. et. xi. q. i. §. ex his omnib. et. C. de legi. l. vlti. et. j. de iudi. cuz veniss̃et. de hoc ibi so. Unde nõ qꝫ q̃ dã interp̃tatio est gnãlis et necessaria et redigenda in scriptis vt ꝓncipis vt dicunt hic iura signata i ff. ar. Alia est gnãlis et necessaria sed non est in scriptis redigẽda vt cõsuetudinis. ff. de legi. si de interp̃tatione. s. ti. ꝓxi. cũ dilectus. et hic similiter. Alia nõ est gnãlis sz necessaria: vt i scriptis redigẽda vt iudicis. ff. de legi. nõ possũt. arg. et. l. nã vt ait. Quod possit iudex interpretari sniam suam: ẽ arg. ff. de re iudi. paulus. vdi potest supplere que desunt sniẽ: sic et interp̃tari sicut p̃tor pot̃. ff. de p̃to. sti. i p̃toris. Et alia ẽ que nec est gnãlis nec necessaria nec redigenda i scriptis ut magistrorũ. C. de profes. vr. cõstan. l. vna. li. xii. Interpretatio ꝓncipis ius facit quo ad oẽs. s. de cõsti. c. fi.

i Metropolitanam. xii. di. de his.

k Inobedientiã. xxiii. q. vi. c. i.

l Ulcisci. imo potius deberet peere: cui scitas ignoscẽdi gloriã deliquit. C. de epis. et cle. sigs i hoc gẽus. vnde dictũ fuit de cesar. Qui vicis sz: ut victis peer̃ possis. peer̃ ꝓstratis sit nobilis ira leonis.

m Obedientia. ii. q. v. quanto.

n Cõtemptus: nã facilitas venie incentiuũ tribuit delinquẽdi. xxxiii. q. iii. est minusta. et. j. de vi. et ho. cle. vt clericorũ.

o Canonicas. xxviii. di. qz sicut culpe. et qz maleficia impunita remanere nõ debent. j. de sen. ex. vt fame. et. ff. ad. l. acqui. ita vulneratus. et. ff. de solu. stichũ. §. i.

p Personã. et hoc iõ: qz viciũ fuit materie et nõ artificis. ff. ad. l. acqui. si ꝓcurator. §. si calicẽ. Et ita hẽs hic qꝫ qui nõ fuat itердictũ ieligibilis ẽ: nec põt postulari: nec posset dici qꝫ ẽ irregularis et suspensus: et iõ nec eligi nec eligẽr̃ dz nec excõicare nec beneficiũ cõferre põt. qz claues ecclesie cõtẽnit. j. de excess. prelatos. c. vlt. vbi ẽ hoc expssũ.

q Priuare. Ergo fuit cõstitutũ in cõcilio lat. j. de elec. cũ i cũctis. ut qui scient indignũ eligerint: electi ea vice ptãte nouerint se priuatos: et ad postulationẽ extẽdit̃ vt hic et. j. de elec. bone memorie. in fi. et hoc iõ est: qz p postulationẽ pueniẽ ad electionẽ. ar. s. de cõsti. nam cõcupiscentiã. et. ff. de spon. oratio. secus tamẽ est cũ postulatur illegitimus: vt dispensetur cum eo: vel legitimet̃. lvi. di. ceno manensem. et. j. de elec. innotuit.

GRatum.cassata.ſ.c.primo.

Cassatam.i.non admissam.

c Piteretur.postulādo cundē altisiodoř.ꝛ male: qꝛ exquo alicui⁹ electio vel postulatio cassatur vicio persone nō est assumēdus ad eandē ī.de elec.super eo.

d Pauciores. ħ pz qꝛ si maior ps delinquit in electiōe eligē do vel postulando ī dignū: electio ꝺuoluitur ad alios lz numero pauciores .ī. de elec.bone.ii.ꝛ.c. cū in cūctis.ꝛ.c. cuz vintonie. Sed qd si oēs delinquūt ꝓter vnū: numqd ille vn⁹ poterit eligi? vř qꝛ sic: qꝛ vniuersitas remanet i vno sine inf vniuersitatis. ff. qō cuiusqz vniuersi. sic municipii i fi.ꝛ.lxv. di. si forte.ꝛ dicit lex boib⁹ coactis .sic accipere debem⁹: vt si ue vn⁹ solus vim fecerit siue etiā boib⁹ coactis: q̄tū enī ad v̄ba nō refert an solus vim faciat i boibus coadunatis: qꝛ adhuc nō deficiunt v̄ba. ff. vi bo.rap. p̄tꝛ ait.§.boies. sic si ue vn⁹ solus sit siue plures ille pōt eligē Jo.dixit qꝛ vn⁹ sol⁹ nō pōt eligere:ꝛ i eo solo nō pōt ius illud ītineri.ar.iducit ad hoc.ī.de elec.c.i.ꝛ.x q.iii.vnio.ꝛ.ff.de v̄. sig.neracius.qꝛ cum duo siue tres faciāt collegiū: q debēt sibi eligere p̄latū: nō p̄t hoc eē in vno: cū iaz desinat esse collegium: sicut grex desinit esse: si vnū tātum aīal remā sit de grege.ff.de le.i.si grege.ꝛ ad hꝫ iducit etiā.xlv.di.forte. qꝛ si vn⁹ sol⁹ eps remanet in ꝓuincia: ꝺz ipse alios cōuocare ad cōsecrādū electū. vt.ī.de electi.bone.ii.Tu dicas qꝛ vn⁹ sol⁹ pōt eligere:ꝛ ius eligē di remanet in vno solo p̄ iura p̄mo inducta:ꝛ iura q̄ iducit Jo. nō ꝺdicūt. Primo illud capitulū si forte nō ꝺdicit: qꝛ ipse sol⁹ nō p̄t aliquē cōsecrare: imo ad min⁹ debēt eē tres ꝛ est de ſba cōsecratiōis: ita qꝛ alias nō eēt cōsecratus.lxvi.di.penno. vbi forma cōsecratiōis tradit. sed ad illa sola que solus facere pōt: nō vocabit alios:ꝛ illa ōcre.bone. nō ꝺdicit: qꝛ cū p̄ma electio nō esset nulla ipso iure. imo ille. h.g sol⁹ elegit ſcḋo eā poterat cōfirmare.ī.de elec.qꝛ sicut.nō debuit ꝓcedere ad ſcḋam nisi p̄ma cassata: qꝛ si fecisset debeat postea sol⁹ eligē. vt vř pp culpā illorū. Sz i casu illo dicit Jo.qꝛ nō deuoluit ptās eligēdi ad cōtēptos: ſz tūc quādo eligūt indignū. Sat⁊ pōt dici qꝛ pp talē cōtēptū nō deuoluit ius eligēdi ad cōtēptū: qꝛ nō tātū peccāt illi q cōtēnūt q̄ tū illi q eligūt indignū:ꝛ suffic qꝛ casset electio: qꝛ nō ē nulla: in q̄ casu tātum p̄uati sūt.ī.ti.pr.cū in cūctis. Sz debēt tūc p̄uari p̄ sniaz sicut quādo peccāt in forma.ī.ti.pr.qꝛ pp.ꝛ in.c.bone. Alia iura q̄ dicunt qꝛ desinit esse collegiū nō ꝺdicūt: qꝛ licet collegiū desinit esse collegiū oīb⁹ mortuis p̄ter vnū: nihilomin⁹ ius collegii sine vniuersitat⁊ remanet in illo.p.l.sicut municipii.§.vlt.ꝛ hoc idē dicunt lau.vin.ꝛ.t.

e Prouidisti.de nr̄o spāli mādato. alias nō posset illū trāsferre.ī. de of.leg.nisi spālis.ꝛ.c.qō trāslatōem.ꝛ iō bene dixit ꝓuidisti.nō.n.debuit dicē cōfirmam⁹: qꝛ nihil est qō cōfirmaret cū p postulationē nullū ius acgrīt.ī.c.c.pe. Sz ꝺz dicere supior postulationē admittim⁹. vl postulationē vestrā non duximus admittēdā.ī.c.c.pr.ꝛ.§.c.c. pr.

f BOne memorie.curauim⁹ allegare.sic q̄ pz qꝛ iuōr pōt supplē que aduocat⁹ omisit sicut papa ħ supplet.ꝛ.C.vt q̄ desūt aduoca.iudex sup.l.vna.ꝛ de iure ꝺz supplere ꝛ nō de facto: nisi tale sit factū qō tā sit ei notū vt iudici ꝓut dicit domin⁹ Azo.ꝛ alii etiā dicūt sicut pla.qꝛ etiā de facto.ꝛ inducūt ad hoc.ff.de pe.bere.l.vlt. Sz primū veri⁹ est: qꝛ de tali facto supplere tātum ꝺz: qō est ei notū tāqꝛ iudi.ar.C.de ap.l.vl.i fi.i.ſ̄.ꝛ est ar.insti.de ac.§.si min⁹.ff.ō edil. edi. bone.§.aliquādo.ꝛ ꝺz supplere vt iudex sedēdo ꝛ non stando ne aduocati officiū sumat.C.de postu.quisquis.inducēdo legē vel decretū vel ꝺcere. Inuenio q̄ quādoqz iudex supplet altera parte absente.C. de temp. ap.l.ii.§.vlt.ꝛ.C.de ap.l.vlt.in p̄n.sed vtraqz pte p̄sente supplere nō ꝺz nisi ca su ꝓpter publicā vtilitatē repellēdo militem a ꝓcuratione etiā tacēte altera pte ff.de ꝓcu.filiusfamilias.§.veterani.ꝛ.C.de ꝓcu.militē.ꝛ lex quā inducit pla. ff.de pe.bere.l.vlt.non obstat.qꝛ potius cōsulitur illi iudicis officio q̄ iure ordinario:ꝛ est simile ei qō dixi de milite. nā iudex ex officio suo si scit aliquē excōicatū publice: iō̄m ꝺz repellere ab agēdo etiā si ab aduersario nō excipiat⁊.ī.de excep. exceptiōem ꝛ sic officio iudicis cōsulit⁊ ad uersario sicut in lege de pe.bere.l.vlt.ꝛ hic papa supplet ex officio suo.ī.de elec.cū nob oli vbi de hoc dicit⁊: q̄re i hoc casu officiū iudicis locum habz.

g Generali. Arg.qꝛ papa et cardinales curā ꝛ sollicitudinē gerāt ꝓ statu ecclesie gnāl ꝛ impator vt subiecti qete viuāt noctes ducit insomnes. i auc.vt iudi.sine q̄quo suffra.i p̄n.col.ii.ꝛ idē dicit volūtarios labores appetim⁹:ꝛt getez aliis p̄parem⁹.in auc.vt dine insti.sub ha.glo.q̄sto.i p̄n.col. viii.ī.de resti.spo.frequens.ꝛ de excep.c.vlt.

h Cōem.ꝛ ita publica vtilitas p̄ferē p̄uate.vii.q.i.scias. ꝛ.ff.ꝓ socio actiōe.§.labeo.et C.de cad.tol.vna.§.penul.et i auc.de test. et ea q̄ parit.§. eā enī q̄ cōiter.col.iiii.et hoc v̄m est cū in cōi vtilitate p̄uatā includit sicut fit in p̄latura: aliaſ quilibet ꝺz ꝓpriā vtilitatē p̄ferre cōi.ar.xix.q.ii.due sūt in quit.ꝛ.xxiii.q.v.si nō licet. ar. C.de seruitu.p̄scs.et.ff.de arbi.licet autem.

i In tāta diuisiōe. ad ħ.n. vt postulatio p̄indicet electiōi regrīt vt nūer⁹ postulātiū sit duplo maior nūero eligētiū.ī.de elec.scptū ē.ō ħ tamē dicas ſz qō no.ī.ti.pr.scriptū.i gl.q̄.incipit: ħ dicit papa. Videt tamē qꝛ mīma ps eligētiū deberet p̄ferri multꝫ postulātib⁹?: qꝛ postulātes soli gre nitūr: vt ħ. Sz eligētes iure cōi iuuantur similr et elect⁹ ſz hꝫ nō est verū. nā patron⁹ laicus in p̄sentādo soli gre nitit⁊.xvi.q.ii. sigs eporū.et tamē iniuria fit p̄sentato si nō admittat⁊.xvi.q.vii.ōcernim⁹.ꝛ.ī.de iurepa.pastoral⁊.gratia g̊ fit postulato si admittat⁊: iniuria si repellat⁊.ff.de aq̄ q̄tid. et esti l.i.§.pe.vnde nō solū postulato:ſz postulātib⁹ fit iniuria si postulat⁹ est idone⁹ et repellit⁊.ff.g satisda.cog.l.si vero in fi. Alia rō p̄t melior assignari q̄ huiusmōi videat⁊: ſz eligētes nitātur iuri et postulātes gram nō debēt p̄ferre eletorcs:erq̄ sunt minima ps capituli: qꝛ nūq̄ tenet electio: nisi fiat a maiori pte capituli.ī.ō elec.ecclesia vestra.et.c.cumana.ita tamē qꝛ maior ps nō peccet: vt ex hoc ipso iure p̄uet⁊: qꝛ tunc valet electio minoris ptis capitu i.§.c.pri.

k Ex gra.hoc ideo dixit.qꝛ ꝓ huiusmōi postulatione sine gram ius nō acgrit⁊ postulato.ī.e.ti.c.penult.et ideo qꝛ gra est: nō ꝺpellit⁊ plat⁹ cōcedere postulatū lxiii.di.lras.in auc.de sanc.epis.§.null⁹.coll.ix.si tamē iusta cā exigit: debet cōpelli p̄ superiorē: vt illū cōcedat.ī.de iurepa.nullus. Itē indirecte quodāmō compellitur illū ꝓcedere si est idone⁹?: qꝛ tenet⁊ ei ꝓuidere in cōsili beneficio.ī. de iurepa.pastoralis. Itē idē supior istū pōt cōcedere vel repellere: qꝛ nō tenet⁊ ei facere gram nisi velit: qꝛ nemo inuit⁹ de suo cogit⁊ facere beneficiū.x.q.ii.pcaric. Non igitur qcquid iudicis ptāti pmittit⁊: iuris necessitati subiicit⁊.ff.ō iudi. nō qcqd.ar.ī.de of.dele.consu uit. Sic ergo patet qꝛ in huiusmodi postulatiōib⁹ implorādum est officium iudicis: et non iuris actione agēdū est.vt.§. c.ad hec versus fi.et.ī.de in inte.resti.p totū.et insti.de of.iudi p totum. Judicis enī officiū ꝓponitur ꝓ actione cum deficit actio.ī.de of.iudi.c.iudicis officium. sed non ꝓprie implorat⁊ iudicis officium in casu isto.sed potiꝰ gram debēt iplorare a superiore.b.

l Qui vocē.hꝫ iō dicit:qꝛ forte erāt alig eligēdi ptāte p̄uati.ī. de elec.cū vintonen. vel qꝛ oēs sūt vocādi:qui ius habēt eligēdi.ī.de elec.qꝛ sicut.

m Noiationē.nominatio canonica potest dici quādo omnes concordant in aliquo in eligibili assumendo et vadunt ad cum a quo petendus est consensus et requrūt eius consensum: vt cum ipso dispēset. Et hec potest dici nominatio canonica: que non potest dici postulatio ꝓprie: quia postulatio solēniter debet fieri: qꝛ talis nominatio satis similis est postulationi: immo quasi idem est. vnde dicit postulationem seu noiationē habes.de hac noiatione.xvi.q.vlt. q̄ sanctorū.ii.q.vi.§.diffinitiua.ver.noia Joannes.

n BOne memorie.contulissetis.ipsum postulando.

a Contẽptis.ꝛ iõ caſſanda erat electio:ſi verũ dicebãt.j.de cã poſ. cũ eccleſia. ꝛ.lxvii.di.obeũtib⁹.ꝛ.j.õ elec.q̃ ſicut.ꝛ.c.venerabilẽ.ꝛ.c.bone. ii.

b Be gr̃a.ſi hoc eẽt q̃ de gratia vocati eẽnt:nec ins nec aliq̃ cõmodũ ſibi acq ſitũ fuiſſet.j.de ver ſig.abbate.ꝛ.x.q.iii.q̃ cognouim⁹.ꝛ.C. de ſerui.l.i.ꝛ.ff. de aq̃ q̃ti.ꝛ eſti.l.i. ℔.i.vnde ipſe q dedit põt reuocare ꝛ illos vlteri⁹ nõ admitter vt.x.q.iii.q̃ cognouim⁹.ꝛ.C. de agri.ꝛ cenſi.l.litibus li.xi.ff de aqua quoti.ꝛ eſti.ꝛ.l.i.§.ariſto.ꝛ.§.trebaci⁹. Nec tali dar reſtitutio: q̃ nõ dicit ſpoliat⁹ cũ nõ poſſederit:ſicut ille qui ſub cõditiõe poſſidet.j.de reſti.ſpo.oli cãm. Cõſulo tamẽ alicui faciẽti gr̃az:vt h̃ ꝓteſtetur:nec ꝓſumat ſibi ius creaꝛ in poſterũ.vt.vii.q.i.põtificeſ ꝛ.j.de iurepatonat⁹. ex lr̃is.ꝛ c.cõſultatiõib⁹.ar.j.ti.ꝓxi.cumana. Preterea q ñẽ õ collegio ꝛ dic ſe dẽre itercẽ electiõi dz exꝑmẽ q̃ iur̃ dẽat itereẽ.j.õ elec.ꝓſtitut̃.vñ iſti ſatis videbãtur excludẽdi in ꝓxib⁹.j.e poſtulatio.

c Certiores. Be mõ poſtulãdi ꝛ de ꝑſona poſtulata an ſit idonea dicit.j.de elec.nihil ẽ. vbi dicit q̃ de idoneitate ꝑſone ſit querẽdum.

d Diffidere.ar.q̃ ſi ꝑlat⁹ diffidat de iure ſuo:dz dimittere rem quã tenet.j.de ſymo.p tuas.in fi.liiii.diſ.general.i fi.q̃ bonã fidẽ agnoſcere dz.ff.mãdati gnt⁹ muti⁹.i.reſpõſo. Sz h̃ verũ eſt ſi de iure ꝓpo diffidat:q̃ tãtum ſuã tãgit ꝑſonã ſz ſi diffidit de iure eccl̃ie: conſtituat aliũ defenſorẽ noie eccleſie.ar.ff.de nego.geſ.at quinã.§.cum me abſẽte. Et nõ q̃ diffidẽtia iuris ꝓmittit variar vbi nõ eſt ius alteri acq̃ſitũ.vt hic ꝛ.j.c.ꝓx.ꝛ.j.de elect.q̃ ſiẽ niſi ꝑſentatio iã facta eẽt ſuꝑioꝛi.vt.j.e.c.ꝛ.j.de elec.q̃ ſicut ſz h̃ poterãt variare de licẽtia pape:aliaſ nõ:cũ poſtulatio iã eẽt ꝑſentata.vt.j.ſegtur.vel niſi iã publicatio ſcrutinii fuerit facta.j.de elect.publicato. Si vo ius eſt alteri acq̃ſitũ:lz diffidãt variare nõ poſſũt in ei⁹ ꝓiudiciũ.j.de elec.cũ inter canonicoſ.in fi.q̃ nemo põt mutare cõſiliũ ſuũ in alterius ꝓiudiciũ.ff.de reg.iur. nemo.

e Temere.ideo dicit temere q̃ alii appellauerãt ꝛ ꝓſeuerauerãt in ꝓpoſito ſuo:nec poterant variare etiã ſi alii non appellaſſent:cum iã poſtulatiõẽ ſuã cõiter factã ꝑſẽtauerãt domino pape approbãdã vel iꝓbãdã:ꝛ iõ temer̃ faciebãt alias poſſent variare: vt videtur cũ p huiuſmõi poſtulatiõẽ nullũ ius ſit alicui acq̃ſituz j.c.ꝓxio.niſi iã publicato ſcrutinio vellẽt etiã mutare ſuam poſtulatiõem:q̃ nec tuc variare poſſunt.j.de elec. publicato.vt dixi in ꝓma notula: nec eſt contra.lxiii.di.quãto.quoniã ibi elegerãt indignũ:vel ibi nõ erãt duo ꝑtes capituli ad faciẽdũ electiõez.

f Mãdati.ꝛ ideo nõ valuit.s̃.de reſcrip.cũ dilecta.ff.mãda.diligenter.ꝛ.j.de elec.cum in veteri lege.

g Cõſuetudine.idẽ eſſet ac ſi eẽnt in quaſi poſſeſſiõe eligẽdi.j.de iurepa. conſultatiõibus.ꝛ.j.de cauſa poſſeſ.cũ eccleſia.ꝛ.j.vt lite pẽdẽ.c.i.ii.iii.ꝛ.iiii. vel iõ dicit hoc:q̃ exquo nõ ſunt de capitulo dz apparere an habeãt ius eligẽdi ꝛ dicere quo iure ſunt admittẽdi.j.de elec.conſtitutis.

h Alioquin.i.ſi non ꝓuiderent infra terminũ ꝓfixum.

i Viduate.ſi canonici negligũt ſibi eligere eꝑ infra tres mẽſes ſeu monachi abbatẽ:trãſſertur ptãs eligendi ad ꝓximũ ſuꝑioꝛẽ.j.de elec.ne ꝓ defectu:in aliis inferioꝛibus ꝑlaturis ſiue beneficiis infra ſex mẽſes.j.õ conceſ.ꝓeben.nulla.

k Anteq̃.ſi nõdum receperant ſcõas lr̃as:nõ debuit caſſari q̃ legitime factũ erat.j.de reſti.ſpolia.audita.ꝛ.ff.mã.ſi mãdaſſẽ.ꝛ.s̃.de reſcrip.exꝑte decani. Quare g̃ dicit in fi. ꝛ ſi neutra eẽt poſtulatio admittẽda:ſo. forte h̃ ideo dicit: q̃ vtraq̃ poſtulatio in diſcoꝛdia facta fuit ꝛ poſtulatões facte i diſcoꝛdia nõ cõſueuerũt admitti.s̃.c. ꝓx. Iſta rõ nõ valz q̃ ꝓma facta dr̃ i cõcoꝛdia:lz diuerſ⁹ tpi⁹ cõſentirẽt: vt dic in fi.ꝛ illa lr̃a ſic dz exponi. Et ſi neutra eoꝝ approbãda eẽt poſtulatio.i.quãuis neutrã approbaẽ teneremur: q̃ cũ gr̃a initãtur poſtulationes poti⁹ q̃ inẽ:nõ tenebaꝛ facere gr̃az niſi vellz.vt.s̃.c.c. ꝓ xi.vl̃dato q̃ neutra eẽt facta in cõcoꝛdia neutra eẽt approbãda.

l Intelligẽtes.ꝛ male:q̃ illi nõ negligebãt ius ſuũ:ſz inſiſtebãt ſue poſtulationi vt illã facerẽt cõcoꝛdẽ iuxta ꝓmũ mãdatũ pape.ber.

m Propriis.quare variare nõ poterãt. j.de elec.publicato.

n Illuderẽt.qõ eẽ nõ dz.j.de offi.le.lz. cũ h̃ ludibꝛiũ eẽt.vt C.de bo.q̃ li.l. vlt.§ vbi.ꝛ.lxi.di. nullus. ꝛ eſt ſilẽ.vi.q.iii. deniq̃ ſuffred⁹.C. de relat.l.i. Et ſi dixẽit ſe velle referre:vlterius ſe intromittere nõ debẽt.j. de app. itimaſti.ſic ꝛ i poſtulatiõe ꝓtata ſuꝑioꝛi:q̃ ꝙtũ ad ſe illaz approbauerũt p ꝓ̃tatiõem.j.õ elec. cũ inter canonicos.i fi.

o Approbãda. de iuris rigoꝛe cũ eẽt i diſcoꝛdia facta.

p Alienũ.lxxi. diſ. hoꝛtamur.C. õ epi. ꝛ cle.in eccleſiis. ff. de tu.ꝛ cu.dan. ab.l. diu⁹.nec obſtat.j.de cle.pere.c.vl. nec obſtat.j.de inſti.ad deꝛẽ. q̃ illi erãt oẽs exñei:ꝛ q̃ rõe illi veneti inſtituebãt: eadẽ rõne ꝛ alii: dũmõ aliud impedimẽtum non obſiſtat.

q Honeſtius.nã de minoꝛi ad maius aligs eſt ꝓmouẽd⁹. xciii. diſt. legim⁹.in fi.ꝛ.ff.de mu.ꝛ ho.vt gradatim.ꝛ ſic potius de pari ad parẽ q̃ de maioꝛi ad minoꝛẽ.j.de trãſla.c.vlt.

r Diuerſis.ar.q̃ ſi oẽs canonici ſucceſſiue cõueniãt in aliquez: q̃ ex tali cõſenſu ius illi acgrit̃.j.de elec.q̃ ſicut.ff.de ſer.ruſti.p̃di.p fũdũ Sz ꝺ videt̃.ii.q.vi.§.noiatiões.ſub illo.§.ẽ q̃ñq̃z.ꝛ.j.de elec.q̃ ꝓpter in fi.ꝛ.c.in geneſi.

s Palliũ.Sz q̃re dz ei mittere palliũ:nõne bz ipe ſuũ:q̃ ꝑſonã ſegr̃

tes q̃ eis contẽptis[a] qui ius habebant eligendi uobiſcuz:poſtulatio eadem fuerat attentata:lz uestri nũ cii proponerẽt ex aduerſo q̃ ſuper preficiendo uobis põtifice de[b] gr̃a multotiens ſuffraganeorum fuerat requiſitus aſſenſus:ſed ipſi uobis cõſilium denegauerunt. Nunciis igitur in nr̃a preſentia cõſtitutis:ꝛ proponẽtibuſ aduerſariis quedaz alia ꝓtra poſtulationis uestre proceſſum:q̃ nobis de ꝓpoſitis non cõſtabat ita duximus ꝓuidenduz ut ſi ſuffraganeis perſiſtentibus in cõtradictione ſua:ꝛ uos poſtulationi uestre uelletis inſtare per procuratores idoneos ꝓ ſe.ap.ueniretis. Si autẽ illi a contradictione ſua ceſſarent:ꝛ uos inſtaretis ꝓpoſito uestro:ad preſentiã noſtram mitteretis perſõas idoneas:que ſuper bis que opportuna forent nos rederent certiores[c]. Quod ſi contradicentibus epiſcopis memoratis uos contingeret de iure uestro diffidere[d]:aliam ꝑſonam idoneam ꝓ uideretis uobis canonice in paſtorem. Ceterũ quidam ue ſtruz a poſtulatione uestra quã nobis preſentaueratis communiter temere[e] recedentes:aliis perſiſtẽtibus i eadem predictum quinq̃z eccleſien. epiſcopum in archiepiſcopuz poſtularunt:ꝛ infra. Nos igit̃ poſtulationem ipſam quã inuenimus in multa diſcordia:nõ ſolum ſuffraganeoruz:uerũ etiã canonicoruz ſtrigoñ. eccleſie:ac cõtra formã mandat̃ nr̃i temere celebrataz:non duximus admittẽdaz[i]:ſed uobis dedimus in mãdatis:ut ad prouidẽdum uobis paſtorez idoneum per electionẽ canonicaz uel poſtulationem cõcordem requiſito ſuffraganeoruz aſſenſu:ſi eſſet de antiqua ꝛ approbata conſuetudine[g] requirendus[h]:ꝓcedere curaretis:alioquin[h] noſipſi ꝓuideremus eccleſie uidu ate[i]. Verumtñ antequã[k] ad uos nostre littere peueniſſẽt:innitẽtes mandato priori ſuffragãeos preter quã q̃z eccleſien. ad cõcordiam reuocaſtis:ꝛ infra. Poſt hec mãdato nr̃o recepto bi qui i coloceñ. ꝙuenerãt ab eius poſtulatione recedere noluerũt:ſed inouauerũt eãdẽ reuer ſis ad eos quibuſdã canonicis qui ĩ ꝑte alterã declinarãt:ꝛ ifra. Ceteri uero qui quĩq̃z eccleſieñ. epiſcopũ poſtularãt:cõueniẽtes in unum ceteros canonicos ad capitulũ cõ uocarũt ad poſtulationẽ cõcordez uel electionẽ canonicã iuxta mãdatũ apoſtolicũ ꝓcedere cupiẽtes:ſz illis nolẽtib⁹ cõuenire ĩtelligẽtes[l] penes ſe tantũ remãſiſſe facultatẽ liberã eligendi:q̃ reliqui ius ſuũ ꝑ ſequi negligebãt:predictũ quinq̃z eccleſieñ. denuo poſtularũt:ꝛ ifra Nec nocebat eorum diſcordia qui aliũ poſtularũt:cũ ꝓi⁹ i poſtulatione archiepiſcopi ſupradicti ꝙueniſſetis pariter uniuerſi:ꝛ cõſenſũ ueſtrũ ãnotatũ lr̃is:ꝛ ſubſcriptiõib⁹ propriis[m] roboratũ petiſſetis a nobis ꝑ oẽs nũcios cõfirmari:noſq̃z ueſtram recepiſſem⁹ poſtulationẽ diiudicandaz:ſi ſuffraganei forſitã in cõtradictiõe ꝑſiſterẽt:uel ſi conſentirẽt aut ẽt cederẽt approbãdã. Si.n. poſtquã poſtulatio ſubſcriptionib⁹ poſtulantium roborat̃:et preſentat̃ ro.po.approbãda:poſſent ab ea recedere poſtulantes:nobis frequenter illuderent[n]:ꝛ iudicium noſtruz ex eoꝝ pẽdere arbitrio uideret̃:ꝛ ifra. Intellexim⁹ itaq̃z q̃ ꝛ ſi eẽt neutra poſtulatio approbãda[o] iuxta tenorẽ poſteriorib⁹ tñ reſcripti ad nos de cetero ſtrigoñ. eccleſie ꝓuiſio ꝓtineret. Quia uero non plenã de perſonis illius regni notitiam habebamus:ideoq̃z non poteramus ſalua cõſcientia eidẽ eccleſie i alia ꝑſona que de regno ungarie oꝛiginẽ duceret cõgrue ꝓuidere:nec uellem⁹ ei preficere alienũ[p] quãuis honeſti⁹ uideret̃ ſi ſuffraganeus ad metropolĩ ſuã accederet quã archiepiſcopus ad metropolim trãſferret̃:ꝓtẽ tamẽ elegim⁹ portionuz ꝛ eũdem archiepiſcopũ in quẽ oẽs quoꝝ cõſẽſus i electiõe uel poſtulatione paſtoris requirit̃ licet diuerſis[r] temporibus cõuenerant:a vinculo quo tenebatur colocen. eccleſia abſoluentes ad metropolim ſtrigoñ. tranſferimus ꝛ ei licentiam tribuimus tranſeundi pallium[s] ei ad nomen ꝛ uſum eiuſdem eccleſie tranſmiſſuri.

1 Dez capitulo ſtrigoñ.

ꝛ cum ea sepelierꝫ .j. de vsu pallii. ad hec: Rñdeo palliū oār pſone sed cōtēplatione loci. vñ non vtiꝫ illo eꝫ ecclesiā suā siue ꝓuinciā .j. de vsu pal. cum sup. ꝛ. c. ex tuarū. ꝛ q pallium respiciat locū: pz in archiepo qui renunciat loco archiepali: q pdit vsum pallii .j. de renunci. ad sup plicatiōem. Sz nunqd successor iſtiꝰ g trāsferꝫ ad ecclesiam coipso q ꝓfirmaꝫ vteꝫ pallio qō ibi inuenierꝫ non sine licētia spāli dñi papę: ꝛ iniuriā facēt ei: si denegaret ꝓuilegiuz qō ꝑdecessor eiꝰ habuit. ff. ō aq̄ q̄ ti. ꝛ esti. l. i. §. penul. Ber.

a POstulationē. nullū ꝛ tō pñt ab ea rcedere postulantes: nisi iā sit pñtata supiori. s. c. px. vel nisi publicatio scrutinii iā sit facta: tūc nō pñt ab ea rcedere. j. de elec. publicato. Et lz ñ possint a postulatiōe recedere: nullum tñ ius ad huc acgsitū ē postulato: quo possit petē iure actiōis cōfirmationē: sed totū dependet ab arbitrio supiorꝭ: ꝛ lz gram solaz debeat petere: tamē iniuriā ei facere videtur: si nō admittitur p legē. ff. de aq̄ quoti. ꝛ esti. l. i. §. pe. ꝛ ñ acquiriꝫ p noiationez ius noiato. j. de elec. q sicut. i pn. vñ pñt ab ea rcedere: vt ibi dicit. Sz nunqd patronꝰ pōt aliū pñtare ꝓmo pñtato nondū ad missō per epm: nō oz illud facere: tñ si scōm pñtauerit ꝛ admittaꝫ secundus obtinebit cum distinctiōe decretaliū. q̄s habes. j. de iurepa. cum aūt. ꝛ. c. q aūt. ꝛ. c. pastoralis.

b Idoneos. qui sciāt ꝛ possint reddere rōnē. vxii. dis. multis. ꝛ. j. de procu. c. i.

c Presente. q̄ cārū merita ptiū assertiōe pandūtur. C. si per vim vl alio modo. l. ii. ꝛ. j. de resti. in integ. tum ex litteris.

d VT si vnanimiter. ꝓmissiōe. sic. j. de renū. nisi cū pdē. in fi. ꝛ. j. de trāsl. iter corꝑalia. v. sicut aūt. ꝛ tō sine licētia pape transire nō oz q ē alteri mrimonialiter alligatꝰ. vt hic dicit. ꝛ in illa decre. iter corꝑalia. ꝛ tale vinculū dissolui nō pōt: nisi auctē diuina. i. auctē illius quē constat eē vicariū iesu xp̄i vt ibi inter corꝑalia. Et ita pz q cū nō possit cōsentire: non pōt eligi: sz tātū oz postulari a papa. s. c. bone memorie. in pn. ꝛ vt hic dicit idē est dicēdū de q̄libet q est in minoribꝰ ordinibꝰ constitutꝰ ꝛ qui non sit etatis legitime. j. de elec. dudū. i. ꝛ. j. de eta. ꝛ q̄l. ꝓterea. q̄ huiusmōi psone ihabiles sunt ad eligēdū: q̄ cū nō habeāt ea pp q̄ eligunt merito eligi nō pñt. simile. j. de cle. exc. mi. si celebrat. ꝛ ideo postulari debēt ab eo qui ptātem hz dispēsandi cū illis. Idē ē dicēdū de his qui alias nō sunt idonei vt illi qui nō sunt legitime nati. j. de elec. inotuit in fi. Sz idē videt de quocūq clerico: q promoueri debet ad aliā ecclesiā ꝛ ꝑcipue de alio epatu q̄ ex toto cōsentire non pōt nec ecclesiā dimittere sine licētia sui epi. vt. vii. q. i. eos. ꝛ c. siquis pbyter. ꝛ. j. de renū. admonet. ꝛ sic oēs postulādi sunt ꝛ pauci eligēdi. Dico q illi qui idonei ꝛ legitimi sunt ad eligēdū debent eligi ꝛ pñt ad quācunq ecclesiā siue in sua siue in aliena. j. de elec. cū inter canonicos. ibi electus fuit de aliena ecclesia. Et idē credo seruādū in postulatione: ꝛ si postulatio facta sit in cōcordia: vel in duabꝰ ptibꝰ Idē credo ꝛ si a longe maiori pñtata supiori: vel etiā publicatiōe scrutinii facta nō possunt ab ea rcedere postulātes. s. eo. bone memorie ii. ꝛ. j. de elec. publicato. lz nullū sit ius acquisitū postulato: vt ex lꝫ possit agere: sz pōt petere gram a supiori. Et q̄uis oēs clerici astricti sint ne possint dimittere ecclesias sine cōsensu epōrū: nihilominus eligi pñt: q nō est tāta cōiunctio iter eos ꝛ eorū ecclesias: sicut inter epm ꝛ ecclesiā: cui est mrimonialiter alligatꝰ. j. ō testa. requisisti. sz illō vinculū nō est in aliis inferioribꝰ ꝓlatis. Et idē videt de abbatibꝰ q tantū subsunt dño pape qō de epis. s. q sine licētia pape: vel ipsius legati recedere nō pñt. s. de cōsue. cum venerabilis. ꝛ laicꝰ codē modo est postulādus de hac materia dicit. lxi. di. §. sed aliud est. ꝛ nō q sicut postulādꝰ nō oz eligi ita ꝛ eligēdꝰ nō oz postulari: q nō cōsentiūt postulātes in illū vt in sponsum q postulatiōem: vl satis pōt dici q valet talis postulatio: q forte dubitaꝫ vtrū sit eligendus vel postulādus: ꝛ ita cōsentiūt i illū ac si eligeretur. Et si dicūt eligimꝰ ꝛ postulamꝰ ſm q de iure melius pōt: bñ valet qō agit siue sit eligēdꝰ siue postulādus: alias nō valet si eligēdus simpliciter postularet: q̄ q̄uis eligibilis sit: non eligit sz postulaꝫ Potest dici qō potuit noluit: ꝛ qō voluit nō potuit adimplere: q vox illud nō significat. ff de re. du. i ābiguo. ꝛ nullū ius est acgsitū postulato: ꝛ supior pōt illū admittere vl repellē.

e NVllus. duo. Nota q duo faciunt cōgregationē vt hic. tres collegiū vt. ff de ver. sig. neracius. retinetur tamē in vno ius collegii. ff. qō cui. vniuer. sicut. §. vlt. ꝛ. x. homines faciunt populū. x. q. iii vnio. ꝛ plures q̄ decē aut. xv. turbam. ff. vi bo. rap. p̄tor ait. §. i. ꝛ q̄ttuor vel gnq̄ pozci vel decē ones faciunt gregē. ff. de abigeis. ones. ꝛ q dicit duo faciunt cōgregatiōem lꝫ ītelligo vbi mortuo plato plures rmanēt in cōgregatiōe ad minus duo. vt hic dicit duo vel tres p id qō sequit in littera.

f In cōgregatione. tūc. n. cōuētus est electio. j. de iurepat. nobis. ꝛ. xvi. q. vlt. cōgregatio secus si eēnt ibi plures ñ tanq̄ collegiū. tūc. n. soliꝰ ꝓsoni est electio. j. ō iurepa. postulasti.

g Nisi eorū electione. ergo ñ vniꝰ. ꝛ ita pz q vbi tantū ē sacerdos ꝛ clericus ibi nō dicit cōgregatio vel collegiū. Ber.

b Aliter. q̄ per canonicam lectionem.

i OSius. ppli. Nō q ad clamorē populi nullus é eligēdꝰ: q sepe aut gra lꝫ faciūt aut pciū ide rcipiūt. vt. viii. q. i. si g. q populus sequēdꝰ ñ ē: sz docēdꝰ. lxii. di. docēdꝰ. ꝛ. lxi. di. miramur. ꝛ vane voces populi ñ sūt audiēde. C. de penis. decurionū filii. ꝛ ar. ad hoc. ff. de ap. si constat.

k Synceram. charitate informatā.

l Corrūpi. nō hic dubia in deteriorē ptē interōtari. j. de cle. nō resi. c. i. Ar. ō. j de re. in. estote. hoc ideo fit: q frequētiꝰ laici lꝫ faciūt. Et iura ad ea q̄ frequētiꝰ eueniūt: adaptātur. xxviii. di. de syracusane. ꝛ. lxiii. di. nosse. ꝛ. ff. de leg. ꝛ sena. consul. l. nam ad ea.

m Penituerit. q̄ venia nō datur nisi cōtrito ꝛ correcto. xxiiii. q. ii. legantur. Et quomodo gaudebis te fuisse correctū: nisi doleas te fuisse puersuz. xxiii. q. vii. quēadmodum. ꝛ. l. di. penitētes.

n POst q̄. ipleāt. lxv. di. ne psona. ꝛ. j. de elec. cū inter vniuersas. c. nihil é ꝛ. §. vlt.

o Cōuersat. Nō q ibi faciēda est ingsitio: vbi quis cōuersaꝫ: q nor est ibi. si. xxiii. di. illud. ar. j. de pēsum. quosdā. ꝛ. xxiiii. q. i. pudēda. ꝛ. xl vii. di. de petro. ꝛ. j. c. scriptum est. ꝛ qui aliquē purgāt debēt notā habere ipsiꝰ cōuersationē. j. ō pur. ca. cū. p. māconella. ꝛ. c. cum dilect. alias non possz de ipsius vita cōstare.

p SIgnificasti. apochrysariis. Apochrysarii dicūt nuncii dñi pape quasi secretarii. nam chrysis q̄nq̄ dicit secretū: q̄nq̄ aurū: q̄nq̄ iudiciū. versus. Aurū secretū dat iudicium tibi chrysis.

q Cōditione. signaꝫ ō. i. q. ii. q̄ pio. so. cōditio ista nō est rprobāda: symoniaz inducit. j. de pac. pactiones. sz ostēdit palliū non aliter eē tradēdū: sicut hec adiectio. si satisfederis: cum ōses ꝓuincie tutoꝛē facit: nō habet cōditionē: sed cōmouet tutelā nō aliter cōmittēdā. ff. de tutel. muto. §. i. q. tutor sub cōditione dari nō pōt: q actꝰ legitimi cōditiōem nō recipiūt. ff. de re. iu. actus. ꝛ. j. eo. de electiōibus. lz posset institui sub cōditione a testatore. insti. qui. mo. tu. fi. §. sed ꝛ si. ꝛ tacite cōditiones non faciūt legatum cōditionale. ff. de cōdi. ꝛ demō. cōditiones. vel refert a q̄ apponaꝫ cōditio. q: si a supiore nō symonia. vel pōt dici ꝛ meliꝰ: q ius cōe est qō hic exigit. xvii. q. ii. cleutherꝰ. ꝛ hoc onus ānexū est dignitati. j. de pben. significatū. ꝛ. xxviii. di. diaconi. Et nō q supior pōt apponeꝫ cōditionē ante subditi cōfirmationē. xxiii. di. quāq̄. et. xxviii. di. de syracusane. sz iferior ñ pt: nisi pꝰ electiōem. viii. q. iii. artaldꝰ. ꝛ vbi onꝰ rei expmitꝫ: ñ ē symōiacū. j. de pbē. significatū. Et ꝓterea ꝯditiōes q̄ ipo iure isūt: bñ apponūt ꝛ expmūt sine aliq̄ vicio. de gbꝰ traditꝫ. j. de iureiu. quēadmodū. ꝛ. s. ō rescrip. c. ii.

r Oblatū. sic. j. de symo. ꝛ si qōnes. Sz q̄re papa offert ei palliū cū palliuz nō

sit dandum nisi fortiter postulāti. vt. c. di. prisca. sicuti. ⁊ in lris dimissoriis epi. lxxii. di. eps sicut nec apostoli dari debēt: nisi petātur instanter. ii. q. vi. post appellationē. ⁊. j. de ap. cordi. ⁊ qui pest parcissime dz cōmeatū dare. ff. de re mi. l. officiū. ſz h ⁊ in illa ⁊ si questiones. dicēdum est q nūcii ipsius pus instāter petierāt. vt pz in fi. c. ⁊ papa eis p nuncios suos pallium destinauit: vel voluit eis

gr̄am facere sine aliqua postulatiōe. sic vī. s. de postu. bone ii. in fi.

a Pasce oues meas. p hec vba elegit cū de⁹ in plātū: ⁊ per hoc facit ad titulū: ⁊ ptinet ad ad secundam ptem rubrice: q² per palliū tradit̄ pontificalis officii plenitudo. j. e. q sicut.

b Statutum. supple ōrium.

c Amplius. i. iuramētum.

d Enim. i. q² ⁊ venit expositiuc. s. de consti. translato.

e Malū. i. incredulitas siue malicia: vt postea segtur: sic ēt exponitur malū p incredulitate. xxii. q. i. c. ii.

f Illo pmittēte. i. xp̄o.

g Cōpellit. nos vt exigam⁹.

h Malo. xxii. q. i. ita. ergo in fi. ii. q. v. sigs pb̄yter. ⁊. j. de iureiu. ⁊ si xps.

i Fide retinēda. quā suscepit si suspect⁹ est in fide. de cō. dis. ii. ego berēgarius. ⁊. j. de bereti. ad abolēdā. ⁊. c. excōicam⁹. ⁊. i. q. vii. quotiens.

k Obedientia. exhibēda. xxiii. di. quāq̄. ⁊. j. de iureiu. null⁹.

l Pro vnitate. s. seruanda vt scismatici: q scindūt se ab vnitate eccl̄ie: alias p vītate. s. habēda seu igrēda. xiiii. q. ii. quā quā. Pro pace iurat̄. xxii. q. i. oē qō. j. de iudi. nouit. p fama ii. q. v. pb̄yter si a plebe. ⁊. c. si mala. ⁊. j. de purga. cano. p totū titulum. ⁊. j. de cohab. cleri. ⁊ mulie. tua. in fi. Pro damno dato iurat̄. ii. q. i. in pmis. ⁊. C vnde vi. si quādo. In istis sex casibus licite iurat̄. vñ versus Pax ⁊ fama fides reuerentia cautio dāni. Defect⁹ veri sibi poscūt magna caueri. Ber.

m Aiunt. in conciliis. secūda opinio.

n Nō inueniri. vt iuretur.

o Auctoritate. xvii. di. p totū.

p Excipiat̄ auctas. iii. q. vii dudū. ⁊ in. c. pegrina. ⁊ in iura mēto auctas pape semp intelligit̄ excepta. s. de rescrip. cōstitut⁹. ⁊. j. de iureiu. veniētes ⁊. ff. ad municipa. iperatoēs.

q Corpe assumūtur. Sz q̄liter assumit̄ de corpe beati petri: sic intelligit̄ q de corpe beati petri cē. palliū benedicit̄ ⁊ cōsecrat̄ a papa sup altare beati petri ⁊ ibi ponit̄: ⁊ ille q dz vti pallio recipit ipsum de altari si est pūs vel alias p ipō si est absens. ⁊ sic assumitur de corpore beati petri.

r Justū est. ar. q frustra petit debitū qui qō debet nō ipedit. j. de mu. pe. c. i. ⁊ ii. C. de sen. ⁊ inter. om. iu. cum papinian⁹. ⁊. iii. q. viii. cuius in agēdo. xcv. dist. esto subiectus. ar. ō. C. depositi. l. penul. ⁊. j. de depos. c. ii.

s Tria diligētia. scismate. octauiani qui p̄ alexādrū erat. ⁊ aquilegien̄. patriarcha tunc scismaticus erat. vnde dicit facias cum consecrari a suffraganeis salua cē. Scisma. n. interp̄tatur diuisio siue scissura: ⁊ est grecū nomē. vnde scissura in vnitate ecclesie eē non pōt: ⁊ qui scismatici sūt: ab eo qui ē vnum se diuidunt: quare spiritū sanctum non habent. xxiiii. q. i. scisma. inde est q vestis dn̄i q̄ vnitate significabat rm̄ā sit idiuisa. xvi. q. vlt. sicut dn̄i vestimētū.

t Susceperit. q² si ordinē suscepisset careret effectu ⁊ repelleret̄ a dignitate: nisi p̄baret se cum ordinaretur ordinatorem nescisse dānatum. j. de scisma. c. i. ⁊. ix. q. i. ordinationes. Sic ⁊ qui ordinat̄ a symoniaco. i. q. i. siquis a symoniacis ⁊ cum talibus q̄q̄z dispensatur. vt hic ⁊. j. de scisma. c. ii. ⁊. c. siquis a symoniacis. sed si scisset non dispensaret̄ vt ibi dicitur in. c. siquis. ⁊ sic scismatici non p̄monentur sine dispensatiōe. vt hic dicit alias cēt ō. xii. di. nos cōsuetudinem.

mitteret: conditionē posuit dicēs: si diligis me pasce⁽ᵃ⁾ oues meas. Si cōscientiaruz factor ⁊ cognitor sercretorum conditione hac usus est: nec semel tantum sed ⁊ secundo et usq̄z ad contristationem: qua vos sollicitudine oportet tantam ecclesie prelationez imponere fratrib⁹: quorum conscientias nō videmus Aiūt omne ius iurandū a domino in euangelio esse prohibitum: nec ab apostolis post dominuz: nec in conciliis inueniri posse statutum⁽ᵇ⁾. Quid est ergo q dominus subsequenter ait: qnod āplius⁽ᶜ⁾ est a malo est. hoc enim⁽ᵈ⁾ amplius ut exigamus malum⁽ᵉ⁾ nos illo⁽ᶠ⁾ permittente cōpellit⁽ᵍ⁾. Nonne malū ē ab ecclesie vnitate ⁊ a se. ap. obediētia resilire: ⁊ contra canonum statuta prorumpere: quod multi ēt post sacra mētū prestitū presūpserūt: ⁊ infra. Hoc nimirum malo⁽ʰ⁾ ac necessitate⁽ⁱ⁾ compellimur iuramentū pro fide⁽ʲ⁾ pro obedientia⁽ᵏ⁾ pro vnitate⁽ˡ⁾ requirere. Aiunt⁽ᵐ⁾ in conciliis statutum non⁽ⁿ⁾ inueniri: quasi ro. ec. legē concilia ulla prefixerint: cuz omnia cōcilia per ro. ec. auctoritate⁽ᵒ⁾ ⁊ facta sint: ⁊ robur acceperint: ⁊ in eoruz statutis ro. pon. patiēter excipiat̄⁽ᵖ⁾ auctoritas: ⁊ infra. Cuz igitur a se. apo. uestre insignia dignitatis exigitis: que a beati petri tantum corpore⁽ᵠ⁾ assumūtur: iustū⁽ʳ⁾ ē ut uos quoq̄z se. ap. subiectionis debite signa soluatis: que uos cū beato petro tā quā mēbra de mēbro habere: ⁊ catholici capitis vnitatē seruare declarant. Alex. iij. p. presbitero cardi. ap. se. ⁊ legato.

Quia diligentia tua requisiuit an electionē electi qui abiurato scismate⁽ˢ⁾ ad vnitatē ecclesie redit debeas cōfirmare: duxim⁹ respōdēdū: q si a scismatico nullū ordinē susceperit⁽ᵗ⁾: ⁊ eius electio fz norma canonū fuerit celebrata: eaz dū modo alia nō ipediat dispensatiue

u Justicia. quia per talem consecratiōem non fit p̄iudicium aquilegien̄. ecclesie in posterum.

x Reuerētia. quia eps consecratus nihilomin⁹ debebit facere obedientiam p̄iarche cum redierit ad catholicā vnitatē. Et est arg. q p̄testatio necessaria est in huiusmodi sic. vii. q. i. pontifices. ⁊. xxiiii. dis. pb̄yteri. et. ix. q. iii. saluo. et huiusmodi prestatio semper necessaria est. vt. j. de iurep. ex litteris. Jtē est arg. q excōicati vel suspēsi oia iura recuperant post absolutionez. xv. q. vi. nos scōz̄. et. c. iuratos. et. iii. q. iiii. btūs iiii. q. i. c. i. ⁊. xxii. q v. p̄ceptū. i fi. et. vi. q i. illi qui. Ar. ō. ii. q. iii. §. hinc colligitur et. iii. q. iiii. p sanguineoz̄. i fi. So. p̄ma ps vera est. Et etiā fama restituitur si infamia canonica tantum sit arrogata. ar. vi. q. i. illi qui

y Licet de vitāda. cōstituta. lxxix. di. sigs papa. et. xxiii. di. in nomie domini.

z Euitādum. Ar. ad cautelā futuroz̄ aliquid faciēdū. xxii. di. in noie dn̄i. et. i q. vii. cōueniētib⁹. et j. de ser. nō ordi. c. i. et. ff. si ser. ven. barū et. l. legi. Ar. ō. ff. de vsu. l. i

a Inimico hoīe. i. diabolo. et diabolus dictus est hō ab euē tu q² deuicit hoīem sicut iperator dictus ē aphrican⁹ ab euētu: q² deuicit aphricam.

b Zizaniam. sillaba antepenul. lōga. vñ versus Neue supueniēs zizaniā semiet hostis. Frōtib⁹ imprimit̄ vnctio sacra dei.

c Exceptiōe. et sic nulla exceptio pōt opponi sibi: nisi de hereſi. xl. di. si papa alias. n. q̄tūcūq̄z p̄cise etiaz ipse papa scribat: legitima exceptio est admittenda. j. de offi. dele. exte. ii. et. s. ō rescrip. si qñ. et ar. c. cum adeo. c. ti. et. j. de p̄ben. cum tencamur. et est spāle i papa vt nulla exceptio admittatur.

d Quos. vii. q. i. deniq̄z.

e A duab⁹ ptib⁹. Aungd ille q eligitur: cōputabitur inter duas partes: videt q sic. j. e. ti. cū in iure. et. ff. qō cuiusq̄z vniuer. plane. dic q ñ. vt no. j. e. cū i iur̄. ⁊. j. de sortile. c. iii. j. e. cumana. tñ qō dī i hac ōere. de duab⁹ ptibus. hodie aliqñ non seruāt cardinales: aliqñ obseruant. Et q possint facere ō hoc: cū necessitas est in cā: que legē non bz. habes. s. de consue. quanto.

f Nullaten⁹. qd ergo fiet si nullo mō due partes consentiāt: tūc bracchiū seculare se interponere dz. ar. xvii. di. nec licuit. et. xxiii. q. v. de liguribus. Jta vt cardinales includātur in aliquo loco: de quo exire nō valeāt: donec cōsenserint. ita dicitur factum fuisse in electiōe honorii. iii. apud perusiū. et idem fuit factū post mortē greg. ix. et in electiōe celestini. et Jnno. iiii. tpib⁹ nostris. tamē de iure id faciēdū n ē.

g Maioris. Jn aliis eni electiōib⁹ valet qō fit a maiore pte capituli dū tñ seruet̄ vna de formis ill̄. j. e. q² pp.

p mittim⁹ confirmari: mādātes ut eā faciatis a catholicis episcopis suffragāeis aquilegien̄. ecclesie ī episcopum ordinari: salua debita iustitia⁽ˣ⁾ ⁊ reuerentia⁽ˣ⁾ eiusdem ecclesie. cum ad catholicā redierit vnitatē.

Idem.

Licet de vitāda discordia ī electiōe. ro. pont. māifesta satis a pre. n. p̄stituta⁽ʸ⁾ manauerint: q² tñ sepe post illa p īprobe ābitiōis audaciā grauē passa ecclesia ē scissurā nos ēt ad malū euitādū⁽ᶻ⁾ hoc de consilio fratrū nr̄oz̄: ⁊ sacri approbationē p̄cilij aliquid decreuim⁹ adiungēdū. Statuimus ergo ut si forte inimico hoīe⁽ᵃ⁾ superseminmāte zizaniā⁽ᵇ⁾ inter cardinales de substituendo sūmo pontifice non poterit esse plena cōcordia: ⁊ duabus partibus p̄cordātib⁹: ps tertia concordare noluerit: aut sibi alium presūpserit noiare ille absq̄z ulla exceptiōe⁽ᶜ⁾ ab vniuersali ec. ro. pō. habeatur: qui a duabus partib⁹ elect⁹ fuerit ⁊ receptus. Siquis āt de tertie partis noiatiōe cōfisus: q² de rōne eē non pōt: sibi nomen episcopi usurpauerit: tā ipse quā bi qui eū receperint excōicationi subiaceant: ⁊ totius sacri ordinis priuatiōe mulctent̄: ita ut viatici etiā eis nisi tātū ī ultimis cōio deneget̄: ⁊ si nō resipuerit: cū datan ⁊ abirō quos⁽ᵈ⁾ terra viuos absorbuit: accipiāt portionē. Prete rea si a paucioribus quā a duabus⁽ᵉ⁾ partib⁹ aliquis elect⁹ fuerit ad apostolat⁹ officiū: nisi maior cōcordia intercesserit: nullaten⁹⁽ᶠ⁾ assūatur: ⁊ p̄dicte pene subiaceat si bumiliter noluerit abstiere: ex hoc tamē nullum canōicis cōstitutionib⁹ ⁊ aliis ecclesijs preiudicium generet̄: in quibus maioris⁽ᵍ⁾ et sanioris partis debet sētēcia prenalere: quia quod in eis ī dubiū uenerit: superiori poterit iudicio diffiniri. Jn ro. vero eccle. speciale⁽ʰ⁾ aliquid constituitur quia non poterit ad superiorem re

si qñ. et ar. c. cum adeo. c. ti. et. j. de p̄ben. cum tencamur. et est spāle i papa vt nulla exceptio admittatur.

d Quos. vii. q. i. deniq̄z.

e A duab⁹ ptib⁹. Aungd ille q eligitur: cōputabitur inter duas partes: videt q sic. j. e. ti. cū in iure. et. ff. qō cuiusq̄z vniuer. plane. dic q ñ. vt no. j. e. cū i iur̄. ⁊. j. de sortile. c. iii. j. e. cumana. tñ qō dī i hac ōere. de duab⁹ ptibus. hodie aliqñ non seruāt cardinales: aliqñ obseruant. Et q possint facere ō hoc: cū necessitas est in cā: que legē non bz. habes. s. de consue. quanto.

f Nullaten⁹. qd ergo fiet si nullo mō due partes consentiāt: tūc bracchiū seculare se interponere dz. ar. xvii. di. nec licuit. et. xxiii. q. v. de liguribus. Jta vt cardinales includātur in aliquo loco: de quo exire nō valeāt: donec cōsenserint. ita dicitur factum fuisse in electiōe honorii. iii. apud perusiū. et idem fuit factū post mortē greg. ix. et in electiōe celestini. et Jnno. iiii. tpib⁹ nostris. tamē de iure id faciēdū n ē.

g Maioris. Jn aliis eni electiōib⁹ valet qō fit a maiore pte capituli dū tñ seruet̄ vna de formis ill̄. j. e. q² pp.

b Spāle. sz non vī

ſpeciale: qz in aliis obtinet qđ hic dicit de duabus partib⁹: qz nō obtinet qđ fit ab ordine decurionū: niſi due ptes cōſentiāt. ff. de decu. ab oz. fa. l. iii. ꝛ. ff. qđ cuiuſq; vniuerſi. plane. Non ꝺicūt illa iura qz nō dicit qꝫ due ptes debeāt cōſentire: ſz qꝫ debeāt eſſe pītes ꝛ ita eſt ſpāle. vel eſt ſpāle habito reſpectu ad alias electiones inferiorū platorum ꝛ b̄ inuit lra ſeq̄ns.

a Recurſus. ꝛ tōdum eligit cōfirmatur: ꝛ ſtatim hz plenā ꝛ liberā adminiſtratiōem. xxiii. diſ. in quie dñi.

b Cum in cūctis etat'. hec tria .ſ. etas grauitas morum ꝛ lrārū ſciētia i pſona electi debent i quiri. ī. e. cuz nobis olim. ar. lxxviii. diſ. p̄sbyt. ꝛ. xxxviii. diſ. que ipis. ꝛ alia etiaz .ſ. qꝫ ſit de legitimo mr̄imonio nat⁹. ī. e. c. ꝛ qꝫ ſit in ſacris ordinib⁹. ī. c. dudū. ꝛ. ī ꝺ eta. ꝛ qua. p̄terea.

c Grauitas morū. qz icōpoſitio corporis inequalitatē indicat mētis. xli. diſt. in fi. ol. vbi de catbelina dicitur.

d Litterarū ſciētia pp defectuz cui ſcientie r̄pellit qs ab epiſcopatu etiā tā, pmotus. ī. de eta. ꝛ q̄li. c. vlt. vbi legit de quodā epo. qui nūq̄ audiuit grāmaticā. ī. e. ꝙgregato. ꝛ xxxvii di. oēſ. ꝛ. ī ꝺ r̄nū. niſi cū p̄dē. §. pro ōfcū.

e Multo fortiꝰ. qz viliſſimus cōputandus eſt qui precellit dignitate niſi p̄cellat alios ſcia ꝛ ſcitate. i. q. i. viliſſim⁹. ꝛ. i. q. vii. cōuenīētib⁹. ꝛ in auc. de ſanc. epiſ. §. dam⁹. col. ix. Item ar. é a minori: ꝛ ſumit ſcōm hāc regulā affirmādo. ſi id de quo min⁹ videt ineſſe ineſt: ꝛ id de quo magis. xxxviii. di. ſi in laicis. ꝛ. iii. q. iii. de iudiciis. ꝛ. lix. di. ſi officia. ꝛ. xxxiiii. q. ii. cū p bellicā. ꝛ. xiii. q. ii. nō eſtimem⁹. Itē ar. a maiori ſumit hic negādo ſm hāc regulā: ſi id de quo magis videt ineſſe nō ineſt: nec id de quo min⁹. ſic Paul⁹ vr̄ fortior cuſtochio ſz nō eſt: ergo nec ipſa. xxxii. q. v. ſi paulus. viii. q. i. ſi ḡ. ꝛ. vi. q. i. imitare. ꝛ. xl. di. quelibet.

f Exegerit. ſz videt qꝫ ſufficiat ſi iam inchoauerit ff. de mu. ꝛ ho. ad rēpublicā. ſz aliud in ſecularib⁹ dignitatib⁹. vt ibi. ꝛ aliud in ſpūalib⁹: Et p̄t dici qꝫ eſt ſpāle in epo. vñ in aliis inferioꝛib⁹ dignitatibus ſufficit attingere ānū legitimū. vt. ī. dicit. ibi qiam. xxv. annū attigerit. Sed ille qui eligit in epm debet eſſe. xxx. ānorū. in auc. de ſanc. epiſ. §. clericos. colla. ix. ꝛ. lxxxvii. di. quicūq;. Vel diſtigue qñq; fauoꝛ tā tū vertit in cā vt in vſucapi. ꝛ tūc ſufficit incipere diē. ff. de diuer. ꝛ temp. p̄ſcrip. in vſucapione. qñq; tñ odiū. vt i p̄ſcrip. xxx. āno. ꝛ tūc oportet impleri ff. de actiōni. ꝛ obli. in oīb⁹. qñq; vtrūq;: ꝛ tūc tēpus de momēto in momētū cōputat. ff. de mino. l. iii. §. minoꝛez. ꝛ. lxxvi. diſt. ſubdiaconus.

g Matrimonio. ꝛ illud eſt quartū qđ requirit in epo ꝛ in quolibet alio q̄ pmouet ad honorē. ī. de fi. p̄by. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. c. vt filii. vel ad regimē aiarū. ī. de fili. p̄by. c. penul. ꝛ vlt.

h Confirmatiōem. bene dicit cōfirmationē: qz ante cōfirmationez nihil ꝺz attingere in adminiſtratiōe: ālioquin repellereť. ī. e. qualiter ꝛ. c. nihil eſt. ꝛ. ī. de p̄ben. cum iam dudum.

i Adminiſtratiōem. nā aliquā do cōtingit qꝫ ſtatim nō nāſciſcit poſſeſſionē. xcii. di. ſi qui epi. ꝛ. c. p̄ce. ꝛ tūc nō ꝺz conferri.

k Tēpoꝛe. qđ videt eſſe ſex mēſium. qz infra tres mēſes a die vacationis ꝺz eligi. l. di. poſtq̄. ꝛ. ī. e. ti. ne p defectu. ꝛ infra alios tres menſes ꝺz cōſecrari. c. di. qm̄ quidē. ſz verius eſt qꝫ illud tēpus eſt tantum triū mēſiū poſt cōfirmatiōem. vt ex eodē capitulo colligit. qđ etiam ē exp̄ſſū. lxxv. di. §. ii. ꝛ. c. ii. in fi. niſi neceſſitas cū impedierit petere cōſecratiōem: qz tūc nō curreret ei tēpus. vt i dictis. c. qm̄ quidē. ꝛ. lxxv. di. c. i. alias obtinet qđ hic dicit. vt. xvi. q. i. nec p̄cuiuſlibet. qz cū ſit i mora petēdi cōſecratiōem: mora ſibi ꝺz iputari: ꝛ ꝺz etiā ab illa dignitate repelli. vt in dicto. c. qm̄ quidez.

l Dē cōſecrādis. ar. ꝺ. ī. de cōceſ. p̄bē. poſt electōez. in p̄n. vbi ſoluit.

curſus⁸ baberi.

1 Item in concilio laterañ.

Cum in cunctis ſacris ordinibus ꝛ eccleſiaſticis miniſteriis ſint etatis[b] maturitas grauitas[c] morum et litterarum[d] ſcientia inquirenda: multo[e] fortius in epiſcopo hoc oportet inquiri: qui ad curam aliorū poſitus in ſeipſo debet oſtendere qualiter alios in domo dei oporteat cōuerſari: eapropter ne quod de quibuſdam pro neceſſitate temporis factum eſt trahatur a poſteris in exemplum preſēti decreto ſtatuimus: ut nullus in epiſcopum eligatur: niſi qui iam .xxx. annum etatis exegerit[f]: ꝛ de legitimo matrimonio[g] ſit natus: qui etiā vita ꝛ ſcientia commendabilis de monſtretur. Cuz uero electus fuerit: ꝛ cōfirmationem[h] electionis acceperit: ꝛ eccleſiaſticorum bonorum adminiſtrationem[i] habuerit: decurſo tempore[k] de cōſecrandis[l] epiſcopis a canonibus diffinito: is ad quem ſpectāt[m] beneficia que habebat: de illis diſponendi liberam habeat facultatem. Inferiora etiaz miniſteria: utputa decanatum archidiaconatum[n] et alia que curam animarum habent annexam: nullus omnino ſuſcipiat: ſed nec parrochialis eccleſie regimen niſi qui iam xxv. annum etatis attigerit[o]: ꝛ ſcientia ꝛ moribus commendandus exiſtat. Cum autem aſſumptꝰ fuerit ſi archidiaconꝰ in diaconuz: ꝛ decanus in preſbyterū: ꝛ reliqui admoniti non fuerint: prefixo a canonibus[p] tempore in preſbyteros ordinati ꝛ ab iſto remoueantur[q] officio ꝛ aliis conferantur: qui ꝛ uelit ꝛ poſſint[r] illud conuenienter implere nec proſit eis appellationis refugium: ſi forte in conſtitutionis iſtius tranſgreſſionem per ap. uolue/rint ſe tueri. Hoc ſane non ſolum de promouendis[s]: ſed etiaz de bis qui iam promoti[t] ſunt: ſi canones[u] non obſiſtant: precipimuſ obſeruari. Clerici ſane ſi ꝓtra formam iſtā quēquam elegerint: ꝛ eligendi tūc poteſtate[x] priuatoſ[y]: ꝛ ab eccleſiaſticis beneficiis[z] triennio nouerint ſe ſuſpenſos: dignuz eſt enī: ut quos dei timor a malo nō reuocat: eccleſiaſtice ſaltez coerceat[a] ſeueritas diſcipline. Epiſcopuſ autē ſi ꝓtra hec fecerit[b] aut conſēſerit fieri: in conferendis[c] predictis officiis ꝛ beneficiis poteſtatē amittat: ꝛ per capitulū[d] aut per metropolitanū: ſi capitulū ꝓcordare nequiuerit: ordient

1 Dez rauennati archiepiſcopo.

m Spectāt. ante. n. cōſecratiōem nō dicit pleno iure habeť eccleſiā cū adhuc tpe cōſecratiōis poſſit excipi ꝺ ipz. ī. de accu. ſup his. merito ꝺz expectari vſq; ad tēp⁹ cōſecratiōis. poſtea vo p̄t cōferri bñficia q̄ habuerat: ꝛ hoc cū fuerit negligēs: ꝛ in mora. vt dictū eſt ꝛ ſic ante cōſecratiōem nō ꝺr eccleſiā bñfē qz bñfe eſt cū effectu bñfe. ff. de v̄. ſig. nomē filiarū. §. habere. tñ ꝺr marit⁹ eccleſie. vt ſine licētia pape eā dimittē ñ poſſit. ī. de trāſl. inter coꝛpalia. ſz ſi añ tps p̄dictū cōſecratiōem receperit: ſtati p̄t cōferri bñficia ꝓza: qz plene dicit trāſlat⁹. xxi. q. ii. ſiquis ſā trāſlat⁹. ꝛ. xvi. q. i. ne p cuiuſlibet. nec p̄t repelli a cōſecratiōe niſi p accuſatiōem directā. vt. ī. ꝺ accu. ſup his. ꝛ. c. q̄liter ꝛ qñ. In aliis ꝺignitatib⁹ inferioꝛibus ſec⁹ eſt qz g hz curā aiarū ſi eligat ad cōſimilē bīta cōfirmationē ꝛ adminiſtratiōe ipſo iur̄ vacat p̄ma. vt. ī. c. dudū. ii. ꝛ. ī. de p̄bē. de multa. ſi p̄mū bñficiū nō hēat curā aiarū ſz ſecūz tūc p̄mū ipſo iure vacat: ſz nō de facto: ſi ſemp r̄tineat p̄mū ī. de ꝓceſ. p̄bē. lr̄aſ. ꝛ. c. cū nr̄iſ.

n Archidiaconū. ſic vī qꝫ archidiacon⁹ habeat curā aiarū ſz nō p̄ncipaliter. ar. xvi. q. vii. c. null⁹. i. ar. ī. de of. archi. cum ſatis. vbi ꝺe h̄. Et eſt veruz qꝫ archidiacon⁹ q hz igrere ꝛ viſitaē parrochiā ſuā curā habz aiarū. vñ ſi recipiat aliā p̄lationē curā aiarū habēt: ipſo iure vacat archidiaconat⁹. vt eſt exp̄ſſum. ī. e. c. dudū. ꝛ. ī. de p̄ben. de multa. ꝛ p̄t excōicare ꝛ ſuſpēdere. ī. de co g fur. oꝛ. rece. c. i. ꝛ etiā alii p̄lati. vt ibi ꝺr Sz vī cōtra. xvi. q. ii. viſis. xxiiii. q. iii. coꝛripiāt. vbi ꝺr qꝫ anathema eſt mucro epi. archidiaconi vel alii p̄lati nō p̄t excōicare cū ſolēnitate illa ꝺ qua tradit. xi. q. iii. debēt. ꝛ. c. cum aliqs. vt capitula illa intelligātur et loquāt ꝺe illa ſolēnitate.

o Attigerit. diſpēſatiue tamen poteſt ſz ſit in minoꝛi etate. ī. de eta. ꝛ quali. p̄terea. vt quidā dicunt de hoc dicet. ī. e. cum dilecti. Sed ꝺ. lxxviii. di. ſi triginta et. c. p̄sbyter. vbi dicitur qꝫ ante. xxx. annū: preſbyter ordinari non debet: ꝛ hic dicit qꝫ ſtatim deberet poſt. xxv. annum. qz tales p̄lati debēt eſſe p̄sbyteri. xxi. q. ii. ſicut. ar. ī. de eta. ꝛ quali. p̄terea. ſatis poteſt dici qꝫ hodie ſtatur huic. c. ſcōm qꝫ nota. in. c. illo ſi triginta. vel expone preſbyter. i. epiſcopus. et ſic conoꝛ. huic. c.

p Canonib⁹. hic fit mētio ꝺ illis canōib⁹. lxxv. di. quaſi p totū. ꝛ. ī. de tem. oꝛ. c. i. ii. ꝛ. iii. et qz poſt cōfirmatiōem debēt ordinari in ,primis. iiii. tpib⁹ vel ſaltē vſq; ad ſex mēſes: nec credo qꝫ loquāt ꝺe illis canonib⁹. lxxvii. di. qcūq; ibi p⁹ diaconatū ſtatur p qnquēniū ad ſacerdotiū recipiēdū: qz nō credo tantū expectādum. imo de illo. lxxvii. di. c. vlt.

q Remouēatur. ſignāt ꝺ hoc. lxxiiii. di. cōſuluit. So. cū iſte ſuſceperit alteruz cōnexorū tenetur ad reliquū: ſecus ſi in aliis clericis qui p ſubtractiōem bñficiorū ſunt compellendi ad ordines quando neceſſitas vel vtilitas ſubeſt. ī. ꝺ eta. et qua. queris.

r Poſſint. alias ſola volūtas nō ſufficit op⁹ facto. ī. de eo q mit. i poſ. ꝓſtituť.

s Promouēdis. habeſ hic qꝫ cōſtitutio trahitur ad p̄terita. ꝺ hoc dictū eſt. ī. de conſti. c. vlt. Et hec ē ratio quāt trahitur ad p̄terita: qz ſine aliqua cōſtitutione ad hoc tenēt̄ per alia iura antiqua.

t Promoti. i. electi et cōfirmati: ſz non ſunt ordinati.

u Si canones. cōtra. ī. de eta. ꝛ quali. vt abbates. ſic ſolue hoc intelligit ꝺe tali qui ſine culpa ſua fact⁹ eſt talis qꝫ ordinē recipere nō p̄t ſm canones: vñ pp hoc nō ꝺz remoueri: lz ordinē nō poſſit recipere qz nō eſt addēda afflictis afflictio. ī. de cler. egr. ex pte. ꝛ. vii. q. i. cū pcuſſio. ꝛ illud intelligit ꝺe tali: qui culpa ſua factus eſt irregularis. ꝛ ideo remouetur.

x P̄tāte. i. illa vice tātū. ī. e. cum vintoñ.

y P̄rivatos. ipſo iure. ī. e. innotuit.

z Bñficiis. nō officiis. quis enī officiaret tunc eccleſiam.

a Coerceat. ſi. lxii. di. docēd⁹. ꝛ. lxxii. di. pluries. in fi. et. C. de emēda. ,ppin. l. vna. et belli peſtis interimat: quos delinquētes ad rectitudinis viā dei p̄cepta nō revocāt. xxiii. q. iiii. ſi quos in fi.

b Fecerit. cum ad eum pertinet collatio beneficiorum.

c Cōferēdis. ea vice cū ad epm p̄tinet collatio bñficii: vl cōfirmādo p̄mū ſue ceſſoꝛē: ꝛ hoc cum ad alios p̄tinet collatio: et inſup a p̄ceptione ,ppri bñficii ſuſpēdentur. ī. e. ti. c. nihil eſt.

d Capitulū. et ita habes qꝫ minoꝛ ſupplet negligētiā maioꝛis et ecōuerſo. ī. de

.cõcef.pbẽ.nulla.ꝛ.c.q2 diuersitatẽ.ꝛ.ix.q.iii.cũ simus.lxv.di.c.vlt.lxxxix.di.c.ii ꝛ maio2 negligẽtia minoris.ſz illud est ordinariũ.vt in.c.cum simus.

e Causam que.cõtulerint. illud qdẽ recte põt fieri:ꝛ est vna de formis cõcilii gnãlis.j.e.q2 pp.et est si.ff.qõ cuiusq3 vni.Itẽ cozũ.§.si decurionesꝛ etiã ex collegiũ põt cõpromitti:q2 eps nõ est de collegio lz sit caput.j. ỏ testa. requisisti.ar.v̄.nõ ẽ tãta cõio iter epm ꝛ monasteria.

b Promittẽtes.si.j. de renũ. post translationez.

c Prouideret.qd dices:nũqd pñt revocare talẽ collationẽ factã epõ antecp̃ ipse ꝓuiderit:nõ videt.j.e. in causis. vbi dicitur de hoc.

d Si tñ idonea.ar.est hic.qꝛ cũ aliqd gnãliter cõmittit arbitrio alicuius nõ valet: nisi legitime factũ sit.j.de iurciu.gn tauallis.ꝛ.c.veniẽs.ff. de ritu. nup.q̃q̃.ff.ꝓ socio.vñ si nerue.ꝛ in auc. de hẽ.ꝛ fal.§. bis igit̃ .colla.i.ꝛ.ff. ne qd in loco pub.l.ii.§.si quis a p̃cipe.ꝛ.ff de ope.li.si libertus.C.de ioff. test.si qñ.j.de of.dele.exꝑte.ꝛ xvi.q.i.ꝛ tpis.ꝛ.c.postq̃.ar.ỏ xxxii.q.vlt.c.vlt.ꝛ.ii.q.vi.§.ar bitrarii.ꝛ.j.ỏ iurciu.si vo.ꝛ.ff de reg.iur.gsgs.ꝛ.ff. de dam. infec.q bona.§.cum inter.ꝛ.x xiii.q.iiii.displicet tibi.in p̃nci. So.si arbiter est cõpromissarij9 ei9 arbitrio standũ est siue equũ siue iniquũ.ff.de arbi.di em.§.stari.nisi ỏ ius scriptum vl ỏ formã cõpromissi sit latũ qꝛ tũc nõ tenet.ii.q.vi.§. diffinitiua.ꝛ.j.de cõfir.vti.vl iuti. exaiata.ꝛ.ff.de arbi.si cũ dies §.cõpromissio.ꝛ.C.que sen. si ne ap.re.l.i. Si vo tãq̃ vir bon9 arbitrari oz: tunc nõ valet dictũ suũ:nisi sit equũ. vt in dictis.c.veniẽs.ꝛ qntauallis.ꝛ.ff ꝓ socio.si societatẽ.ꝛ.l.se.

e Recipi.Sed qd si elegerit malã:nũquid aliam eps poterit eligere:vel etiam si electa noluerit cõsentire:ar.qꝛ sic.j.e.cũ terra.ꝛ qui optauit acetũ potest iterũ optare vinũ.ff.de op.le.l.ii.ꝛ reprobꝫ electio nulla est.vii.q.i.factus est.ꝛ.ff.de pig.ac.elegãter.§.q reprobos.ff.ad vell.q̃uis.§.si cũ venerit. Itẽ qui iurauit aliter q̃ ei delatũ est iterum iurare oz.ff.de iurciu.qui ꝓ salutẽ. In casu isto non poterit ãpli9 eligere:qꝛ funct9 est officio suo.j.de of.dele.in lris.ꝛ.ff.de re iudi. paul9.qꝛ semel funct9 est officio suo siue bene siue male.vt ibi.s.e.c.ꝑx.ꝛ.j.e.in notuit.ꝛ.c.in causis.ꝛ.j.de of.dele.in litteris.

f Nisi quõ.cõcedẽdi.qõ si faceret deberet repelli.j.e.qualiter.ꝛ.j. de pbẽ cum iam dudum in fi.nisi in casu.j.e.nihil est.§.vlti.ꝛ illud dispẽsatiue fit.ne interim ecclesia patiat detrimẽtum in tpalib9 vel in spũalib9.vt ibi dicit̃. Sed hic papa voluit parcere huic electo:qꝛ ꝓpter ipsum repellere ꝛ facere sibi gratiam.

g Cõfirmata.p cõfirmatiõem acquirit plenã administratiõem:ꝛ vinculũ piugale cõtractum est.j.de trãsla.inter corporalia.

b Facultatẽ.imo ꝓuari deberet.j.e.qualiter.

i De ꝓdictis. Ista decre.cõtinet gr̃am in eo qꝛ nõ fuit punitus cõtinet ius in eo qꝛ dicit qꝛ nõ bz facultatẽ disponẽdi ante cõfirmatiõem.

k Revocare.Sed quid ẽ qõ dicit qꝛ studeat revocare:quia talis traditio nulla est:ꝓ non dato habetur:quod ab illo donatur qui de iure donare non põt j.de iurepatro.quod autem.in fi.sed talis revocatio potius erat de facto q̃ de iure:sicut donatio de facto tantum fuit:ne ex tali facto crederet ius habere:ꝛ ne credatur hoc sibi licere. Item arg.qꝛ aliquis potest contra factum suum venire.xii.q.i.certe.lv.dist.penitentes.xxxv.q.ix.quod quis cõmisit. C.de epis. si tibi liberam. Arg.contra.xvii.q.iiii.fũt qui opes.xviii.eleutherius.ff.de ser.rupr ꝓpter fundum.j.de cle.coniu.diuersis.So.in sententiis interlocutoriis inõr potest mutare vel revocare suam interlocutoriam.ff.de re iud.quod iussit.j.de ap.cum cessante. Circa negocia distingue:si ex mutatione nullum fit ꝓiudicium licitum est mutare:vbi ex mutatione alteri fit ꝓiudiciuz adhuc reintegra licitum est mutare.ff.de iurisd.om.iud.si conuenerit.re non integra non potest ff.de reg.iur.nemo.nisi fauor aliud indicat.C.de li.cã.interrogata.ꝛ est simile in revocatione sentẽtie spiritualis vel corporalis matrimonii. vbi decipitur ecclesia.xxxv.q.ix.sententiã.ꝛ melius.§. bis ita respondetur.ꝛ.j. de re iud.latoꝛ.ꝛ.c.consanguinei.ꝛ ideo potest conuenire:quia administratio est ei interdicta. et sic replicaret de administratiõe si ei obiiciatur qꝛ contra factum suũ venire non possit.ff. de iurciu.l.iusiurãdum.i.respõso.et.l.se.Ber.

l Considerauimus.post ap. Appellare ne fiat electio non valet.sed ne fiat nisi canonica tunc bene valet.j.e.cuz nobis.ꝛ intellige qꝛ allegata fuit aliqua ꝓbabilis causa:quia siue appelletur in iudicio vel extra appellationis causa exprimenda est:vt in decre. Inno.iiii. cordi nobis ti.de appel.

m Priuilegiozuz.que essent ista priuilegia non habemus hic.

n Appellationem.j.e.bone.i.ꝛ.j.de ap.constitutis. Contra in illis tenuit electõ:scõo loco facta:ꝛ post alterius partis appellationem in illa constitutis tenuit electio secunda: quia ꝑma ipso iure nulla fuit: hic vero prima non fuit nulla: sed ãnullanda in decre. illa bone.prima non tenuit tribus de cauſ. vt ibi dicitur.de hac materia dicetur.j.e. auditis.

o Fama.arg. infamiã non comitari ỏ positũ.ff.de re mi.q cum viro.§. non omnis.ꝛ.§.exauctorat9 Arg.cõtra.ff.de bis qui no.infa.l.ii.§.ig̃minie.So.est.j.e.super eo.quia non fuit cassata vicio persone.

p Ordinationem. dicunt quidam preter istam que nunc cassata est qꝛ iteruz possunt alterum eligere si volunt.j. eo. super eo.sed hoc nõ credo:quia ꝓpter scandaluz noluit papa qꝛ in illa vacatione aliquis eozum ꝑ moueret̃.hodie tamen alia debet esse forma in electiõibus

si deus gratiam dederit promouere:uobis autem liceat preter istam ecclesie uestre ordinationem[p] in eorum alterum conuenire.

Idem.

Suffraganeis alicuius metropolitani ad mãdatum ipsius post cõfirmationẽ electiõis sue etiã si palliũ[q] nõ recepit:licitũ est electũ qui ad eius iurisditionem pertinet cõsecrare. Clemens.iii.

Super eo uero quod querere uoluisti:si alicuius electione cassata:idẽ ad alteri9 ecclesie regimen electus fuerit:an ei9 electio debeat confirmari. Hoc tuam volumus discretionem tenere:qꝛ si prior electio nõ vicio psone[r]:ſz modo electionis cassat̃:ꝑmotionez eius fieri in eadẽ etiam ecclesia:nisi forte symoniace[s] prauitatis aliquid in tercessisse cõstiterit si debeat impedire. Celestinus.iii.

Cum monasteriũ de pellicia: in tuo situm episcopatu ad eã dissolutionem deuenerit:sicut tuarum litteraruz insinuatio patefecit qꝛ fratres eiusdẽ domus obseruantiaz religionis ꝛ ordinẽ abiecerũt[t] ꝛ infra. In quendã qui cum frib9 suis in beremo[u] ẽ laudabiliter cõuersatus:boni testimonii uirum vnani

faciendis.j.e.quia ꝓpter.

q Suffraganeis.pallium. Sed cõtra videtur:quia ꝓpter palliuꝫ nõdum receptum consecratio episcopoz̃ differretur c.diff.quotiens.am. vbi de hoc:quia ante pallium receptum non potest consecrare virgines ordines celebrare vel episcopos consecrare.j.e. qõ sicut.ad idem facit.j.e.transmissam.ꝓpter hoc dicunt quidam qꝛ hec non est decre.sed fuit quedã prouisio tamen potest tolleraꝛi.ꝛ videtur subesse quedam equitas.vt cum nondum sit in mora petẽdi pallium:vt hoc habeat locum quod non videtur:quia in traditione pallii plenitudo confertur pontificalis officii.j.de vsu pal.nisi specialis.vnde et cum per se hoc facere non possit:neqꝫ auctoritate aliis faciendi ꝓestare potest.et est op.ar.j.de cõse.eccle.vel al.aqua. et ar.ff. ad se.consul.maced.filium habeo. Hic ergo hic.vt dixi j. de transla. cum ex illo. Ber.

r Super eo.persone.puta ꝓpter aliquam irregularitatẽ:quia erat illegitimus:vel ꝓpter crimen qõ ei fuit obiectum et ꝓbatum qõ si esset ꝓbatum non potest eligi nec in illa nec in alia ecclesia cum sit ineligibilis. Et potest hic colligi ar.qꝛ crimen in moduz exceptionis ꝓbatum preiudicet ei in electione alia. sed hoc cẽt penam imponere ordinariam:quod fieri non debet.j. de oz.cog. cũ dilectus.in fi.et.j.de excep.deniqz.ff.de bis qui no.infa.lucius. Dicas qꝛ si per hoc grauata fuit.et est ipsius opinio.põt et debet repelli.j.ỏ testi.testimoniũ.c.gregoꝛ ẽ.vbi casus iste ponitur.et ar.ii.q.v.presbyter.et.c.si mala fama.et.lxxxi.di.tantis.et.j.de accusa. omnipotens vel repellitur in alia electione:cum crimen obiectum probatũ in modum exceptionis electionem de qua agitur contingebat.j.de excep.ỏ niqz.et.j.de cõfes.c.ii.sed si modo electionis tunc non impedit̃ in alia electione.vt hic dicit.s.e.considerauimus.

s Symoniace.i.q.i.c.i.ar.cõtra.j.de symo.de regularibus.et.i.q.v. c.j.qõ hic dicit̃ ius est cõe:qõ ibi dicit̃ dispensatio.Ber.

t Cum monasteriuz.abiecerunt.vnde deberẽt expelli.j.ne cle. vel mona.relatum.Ber.

u In beremo.et ita videt̃ qꝛ erat monachus:lz dicatur in beremo. alias non posset eligi sed postulari.j.e.cum cãm.et.c.cum magistruz et.c.officii et ciusdẽ religionis vel maioris debet esse:qꝛ non licitũ est descendere.sed ascendere.j.de trãsla.licet.et.xciii.di.legim9.in fi.iuxta illud. Et ãbulabãt de vtute in virtutẽ ꝛc.de pe.di.ii.dum sanctã ecclesiã.sed si intelligas qꝛ iste fuit heremita tũc abbas esse non põt:

q; heremita ꝑpr̃ium hz.ar xix.q.iii.§.econtra paul⁹.sed monachus ꝑpr̃ium habere nō pōt.j.de sta.mona.cū ad monasteriū.in fi.credo q; iste fuit de heremo.qō sic appellaf̃:ꝛ est in thuscia:ꝛ sunt albi monachi: cui subsūt camādulenses:ꝛ illi de sancto damiano iuxta pontem ferreum.

a Postulātes. Sz quare dicit postulātes:nōne poterat eligi? Dicas q; ꝑmuz monasteriuz de pelicia erat alteri⁹ ordinis:vel ille mōach⁹ erat in minoribꝫ ordinibus:ꝛ ideo debuit postulari.vt dictum est.s.de postu. ꝓla.c.vlt.vñ dicit in fi.sicut canonice facta est:vnde videtur q; cōpetentius poneretur in ti. precedēti. Sz lz dicaf̃ postulātes:non tamen credo q; fuerit simplex postulatio:sed electio:ꝛ hoc satis innuitur ex eo qō dic̄ eandē ordinationē postulasti a se. apo. ꝓfirmari:ꝛ ex eo q; papa dicit:nos eaz ꝓfirmam⁹.si ceni fuisset simplex postulatio papa nō dixisset ꝓfirmam⁹.sz dixisz ipaz admittim⁹:vl ñ approbam⁹.s.t.pr. bōe.i.ꝛ.c.bōe.ii.ꝛ sic bene ponitur hic.

b Cōfirmam⁹. Sz nunqd sufficit i hac dispēsatione cōsensus solius epī:ita sz ad cautelā cōfirmaf̃ iste.n.dubitabat an posset hoc facere.ꝛ iō papa rñdendo cō firmat factū ipsius: alias ipe papa dixisset ꝛ nos postulationem admittim⁹:sed ipse soluz cōfirmat factum epī: vel iōo q; forsitan suberat dominio pape nullo medio.ar.ad hoc lviii.dist.c.i.ꝛ.ii.sed ista litera videtur ꝺ dicē ibi.tu vero postulationi ꝛc̄.dic vt.s̄.dictum est.

miter ꝓsenserūt eū in abbatez totis desideriis postulantes[a]. Tu uero postulationi eorum prebuisti assensum:ꝛ postulasti eandem ordinationem a se.ap.ꝓfirmari. Nos aūt ipsam sicut facta est canonice confirmamus[b]. ¶Dem.

Cum terra[c] que funiculus[d] hereditatis dñi censebaf̃:ꝛ infra Sicut ex quorūdā lr̄arū tenore accepimus quidā in electiōibus prauе cōsuetudinis[e] morbus irrepsit: ut cuz alicuius prelati electio debet celebrari:cōuentus ad quem pertinere dignoscitur duas personas nominet latenter auribus patriarche vel principis exprimendas:ut sic alterius eligende:vel totius electionis penit⁹ irritande idem patriarcha vel princeps plenariaz habeat facultatē. Quia igiť hoc redundat i grauē pernicie ecclesiastice libertatis:prescriptā cōsuetudinis prauitatē sancimus penitus abolēdam statuentes ut forma electiōis canonice in oībus ꝙtalibus[f] ecclesiis obseruef̃:videlicet ut cum dz ecclesie ꝓsuli pastoris regimine destitute:electores in vnū locū i quo[g] fuerit electio celebrāda conueniāt etiam:ꝛ inuocata spiritus sancti gr̄a p sonā nominēt:q; si i persona fuerit uel i electionis mō peccatū:tādiu i electione diligētiā[h] inquisitiōis ponāt:donec uacan ti ecclesie de p sona idonea ualeāt ꝓuidere: quo facto nō prohibem⁹ quin regis seu patriarche qui ꝑ tēpore fuerit requiraf̃ assēsus:sz pp̄ hoc ipsam electionē nolum⁹ ipediri. ¶Dem.

Transmissam:ꝛ infra. Que fuisti quid faciēdū sit tibi super eo q; clerici tue dioce.cuz pro suis excessibus suspensionis uel interdicti:vel excomunicationis sententia percelluntur:paruipendentes eam dimittūt ecclesias ꝛ transferūt se ad mercimonia[i] laicorū:nōnulli quoqz ipsorū habitu clericali posito[k] uestes induunt laicales:et sicut laici mercatores se turpibus questibus implicantes consiliū sibi laicorum manus associant:ꝛ correctionem ecclesiasticā per cōtemptum eludunt:dicentes q; potestatem non habeas in eos nisi tibi specialiter ap.se.indulserit corrigēdi ꝛ infra. Respōdemus igitur q; ex quo electionis tue confirmationez accepisti:de talibus[l] ꝛ ꝓsimilibꝫ preter ea que maioris inquisitiōis discussionem exigunt ꝛ ministeriuz consecrationis desiderāt:quod iustuz est:ꝛ ecclesiastice conuenit utilitati:statuendi habeas liberam facultatez. ¶No.iii.de cella sancti petri ꝛ mitineñ.abbatibus.

Cum iter.r.seniorē ꝛ.r.iunio rez super abbatia scapbusen. questio uerteref̃:ꝛ infra. No.me. ce.p.nr̄i predictū.r.seniorē sententiā cū instātia postulātē ad componendū coegit[m] inuituz:ꝛ sic abbatie renūcians de manu ei⁹ custodiam ꝛ prioratū recepit ab eo dum viueret[n] possidendos. ¶ Cui ordinationi licet consentiret inuitus[o]:dominum tū reuersus aduersariis cōpositionē ipsā nolētib⁹ obseruare nō potuit que cōcessa fūt obtinere[p]:et infra. Nos attēdentes q; ex cōsensu cōpositiōis recepte ius si quod sibi cōpetierat.r.senior amisisset: ac p̄ hoc ne monachi ad electionez ꝓcederēt:de iure minime appellare potuisset:cū nisi quorū itereſt audiri non soleāt appellātes ap. illaz dicimus legitimā nō fuisse:unde p

c Cum terra.s.hierosolymitana.

d Funicul⁹.i.portio.

e Cōsuetudinis.nō cōsuetudinē ꝺ libertatē ecclesie non valere. De hoc dicitur.s̄.de consue.c.i.ꝛ.c.vlt.

f Cōuētualib⁹.iō dicit cōuētualib⁹:q; vbi est vnic⁹ sacerdos patron⁹ dz eligere.j.de iurepa.nobis.ꝛ.xvi.q.vlt.decernim⁹.

g In quo.s.in eccl̄ia cui pesse dz in capitulo fz cōsuetudinē loci illi⁹ si cōmode fieri pōt:alias vbi meli⁹ obtulerit se facultas.xxiii.di.i noie dñi.xii.q.ii.ꝓceptum.ꝛ.j.c.q; sicut.

h Diligētiā.hic sumitur ar.q; eligētes pñt aliū eligere ꝑma electiōe nō reprobata p supiorem. Sed cōtra.s̄.e.cū in cūctis.ꝛ.j.c.innotuit ꝛ.s̄.e.cōsiderauim⁹.j.de cōcess.p̄bē.c.post electiōem. Qō hic dr̄ sic pt intelligi:diligētiā inquisitiōis apponāt ꝛc̄. nō aliū eligēdo statim: sz querēdo aliquē idoneū:quē eligāt alio r̄probato:ꝛ hoc intelligiť post reprobatiōem alterius:vel cum sub ea coditiōe eligūt si ꝑmus nō obtinuerit.ar.lxxxv.di.archi.florētinū. Et scōa electio expirabit prima obtinēte:sicut fit in substitutiōe.C.de impu.ꝛ aliis substi.post aditaz ar.ad hoc.lxi.di.studii. Et loquiť de ignorātib⁹ viciū electi ꝛ diligentiā adhibētib⁹:alias ꝑuarētur ipso iure ptāte eligēdi.s̄.e.cum in cunctf̃.ꝛ.s̄.e.innotuit.ꝛ ita scripsit hic lau. bodie vo nō valz electio p vota cōditionalia.vt in decre. Inno.iiii.j.e.que incipit in electionib⁹. Sz videť ex ipsa lr̄a q; ali⁹ sit intellectus. Et lr̄a sic exponiť q; in ꝑsona.s.

i Transmissaz. mercimonia.qō nō licet ante clericatuz bene licebat.lxxxviii.di.fornicari.ꝛ.xxxi.di.lex cōtinētie.

k Postposito.vñ ipo facto p̄ uilegiū clericale pdere debent nec ab ecclesia debēt defendi. j.de vita ꝛ ho.cleri.c.vlt.q; indignū est illis ab ecclesia subueniri:ꝓ quos cōstat scandalū in ecclesia generari.j.ne clc.vl̄ mo.c.sacerdotib⁹.ꝛ hoc ē vm post admonitiōem.vt.j.de vita ꝛ hone.cle.c.vlt.ꝛ.j. de sen. excō.in audiētia.ꝛ in ꝑte decisa p̄mittitur de admonitiōe.

l De talibus.s.ptinentib⁹ ad iurisditiōem:puta sicut ē iudicare excōicare corrigere iuramēta recipere a vasallis.cōfirmare inuestire beneficia ofterre ꝛ cōsimilia que consistūt in iurisditiōe.s̄.e.nosti.j.de trāsla.c.i.hec oīa in cōfirmatione consequiť electus.ea vero que sūt ordinis.sicut ꝛ clericos ordinare crisma conficere depositio clericorū benedicere v̄gines ꝛ ecclesias ꝛ altaria consecrare ꝛ similia cōferūtur i cōsecratione epāli.j.c.q; sicut.§. ꝑterea.ꝛ.lxviii.dist.q; uis.cor epī.ꝛ.ar.j.de trāsla. inter corporalia.q; ante consecratiōez quasi vidua diciť ecclesia ꝓpē huiusmōi.vt ibi dr̄.ꝛ sic iure cōi poterat illos clericos corrigere ac punīe. Ber.

m Cum inter.r.coegit q; ius ciusdē forsitā magis vacillabat q; alteri⁹ ptz nec poterat sine magnis sūptib⁹ finē imponere liti.imo certe ipse idez si dubitaret vel diffideret de iure suo debebat renūciare liti.s̄. de postu. bone.ꝛ j.de symo.p tuas.nec dolū facit qui rē deserit.vt litē effugiat.ff.de ali.iudi. mutā fac.itē si.§.i.vel coegit ꝓpter bonū pacis.j.de sponsa.ex lr̄is.ꝛ credo q; non fuit absoluta coactio sed conditionalis.

n Dum viueret.lz enim prioratus non sint monachis cōfirmādi.j. de confirmati.vel inutili.porrecta.si tamē electi canonice fuerint:non sūt remouendi sine cā.j.de sta.mona.monachi.de hoc no.in illa decre.porrecta.

o Inuitus.ꝛ sic factus est volēs:q; coacta volūtas est volūtas.xv.q.i.merito. ꝛ.xxiii.q.iiii.displicet.

p Obtinere.imo ꝓut integra cōtineť ipm.r.seniorez verberauerūt ꝓpter qō fuerūt interdicti a quodā cardinali.vt in lr̄a cōtineť. Ipse vo.r.nihilomin⁹ appellauit ne eligerēt.tamē elegerūt aduersariū suū scilicet.r.iuniorē:qui fuit abepo loci bñdictus:iō appellatio ei⁹ non tenuit:q; renūciauerat iuri suo.

q Qō ex ex cōsensu. Sz nōne eo ipo q; alii non seruabāt cōpositiōem poterat redire iste ad ius suū pstinū:ita vr̄.j.de pac.cum pdē.ꝛ.j.de renūc.sane.ꝛ.j.de iureiu.c.iii.ꝛ.ff.de cō.cā da.causa non se.si quis accepto tuluerit.ꝛ si fili⁹ impugnat testamētū patris in quo mater est instituta heres:restituiť matri actio de dote que cōfusa erat p aditionē hereditatis.C.ō inof.testa.si marit⁹.ꝛ si mulier inuetur velleiano restituiť actio creditori in antiquū debitorem.ff.ad velleia. si mulier. Preterea simplici pacto non tolliť actio ꝑma.C. de transa. siue.nec dz

ei fides seruari: q3 ꝯ pacta vertat nisi cū actio est odiosa. C. de transac. cū mota ¶ nisi in criminib⁹. C. ad turpil. q̄uis. sic ergo vī q̄ sua interat appellaē. vt. ii. q. vi. nō solēt. vel si actio sublata fuit saltē dāda fuit actio de dolo. C. de dolo. cū ꝓponas. potest dici q̄ actum fuit inter partes: vt si altera pars resiliret a pacto soluta pena ei staretur. ff. de transactio. ei qui fidē. sed hoc nō credo. nec ḣ colligitur. vnde dicas q̄ vbi compositio intercedit ¶ pure renūciat aliquis iuri suo postea nō auditur. vt hic. ¶. j. de renū. in presentia. ¶. vii. q. i. q̄ periculosum. ¶ remittentibus actiones suas non est dandus regressus ad eas. ff. de edil. edic. queritur. §. si venditor. Et nota q̄ qui renūciat spirituali iure siue beneficio pure ¶ sine aliquo pacto debet renunciare alias symoniacum esset q3 nō habet ibi locū renunciatio sub modo vel sub conditione: ¶ inde est q̄ non potest redire ad primum ius sed in transac. vel in pacto secus est: cum ibi admittatur talis contractus: do vt des: facio vt facias: vel facio vt des: qō locum non habet in spirituali beneficio. j. de transac. sup eo. Si dicas quare non fuit iste. r. auditus sup priori beneficio sicut ibi. j. de pac. cum pridem. ¶. j. de renū. sane. Rūdeo quoniā iste non habebat actionez ad agendū ¶ nemo sine actione experitur. ff. de negotiis ge. si pupilli. §. videamus. tum quia pure renunciauit: vt dictum est. tū q3 recipiendo custodiam ¶ priorem ratum etiam iuri suo in totum renunciauit: ¶ q3 ipse iudicis officiuz non implorauit: sicut in illis cum pridem. ¶. c. sane. propter quod auditi fuerūt ¶ restituti ad agendum.

a Prepositus ¶ capitulū. quibus forte negocium cōmissuz fuerat: quorum litteris bñ creditur. xix. q. iii. statuimus. ¶. lxxiii. di. in nomine patris ¶ filii in fine.

eam electio nō potuit impediri. Sane quāuis prepositus[a] ¶ capitulum constantien̄. de interdicto quod cardi. posuerat in suis litteris inseuerint: quia tñ per id quod. r. iunioꝛi diocesanus episcopus[b] munus benedictionis impendit[c]: ei videtur quod premisimus[d] obuiare: vnde vel scriptura facto vel factū scriptura preiudicat[e]: nec ꝓbatū fuit licet obiectū q̄ ab interdictis electio fuerit celebrata: ipsam non potuimus irritare: ¶ infra. Jdeoq3 cām ipsaz vobis duximus cōmittendaz: vt si cōstiterit q̄ electio fuerit facta a suspensis[f] ea oīno cassata[g] ipsi monasterio post satisfactionē cōdignā suspēsiōis ¶ interdicti sententia relaxata de persona idonea cōsulatur[h].

Idem. c. penneñ.

Qualiter post obituz: ¶ infra. Qex quoniā electus a vobis ante confirmationē administratiōi episcopatus se irreuerēter imiscuit recipiendo tam a clericis quā a laicis iuramenta: non attendens q̄ secundū apostolum nemo debet sibi bonorem assumere: sed qui vocat a deo tanquam Aaron: precipue quia nec donū scientie pōtifici conueniens[k] fuerat assecutus: postquā nobis presentastis eundez sufficienti exaiatione premissa electionem de ipso factam duximus irritandam: quicqd[l] ex ea ¶ ob eam factū ē denū ciantes penitus non tenere.

Idem. c. capuaneñ.

Cum iter vniuersas metro. et infra. Jntellexim⁹ autem ꝓ. i. ¶. f. canonicos vestros: ¶ p litteras quas ad se. ap. detulerūt: q̄ ad decanum[m] ¶ alios cōcanonicos vestros panormi manentes: cum ex eorum parte fuisset uobis per litteras intimatum ut sic tractaretis super electione substituendi pastorē q̄ nulluz deberetis i eorum absentia nominare[n]: quendaz sociuz uestrum cum litteris destinastis. xii. dierū[o] terminum assignantes infra quē post receptionē litterarum uestrarum iter arriperēt redeūdi quā uis ecclesiastica consuetudo nō exigat: ut ad electionez pastoris canonici tā remoti[p] uocentur: ¶ illi precipue qui longe antequā uos metropolitani uestri obitum presentialit cognouerunt[q] quorum aliqui post eius decessum ad capuanam eccle siaz sunt reuersi[r]. Quia uero moralōgior est in electionibus ualde suspecta immo sepe damnosa: mandamus quatenus inuocata spiritus sancti grā ꝓsonā idoneā per electionem canonicā cōcorditer assumatis[s] ad regimē capuane ecclesie: cō sequēter ad audientiā nraz nūcios idoneos trāsmisuri: per quos a nobis duximus exigendum.

Idem. c. capuaneñ.

Cum inter vniuersas. decanum. Nota q̄ absente decano pot electio fieri lz sit honorabilioꝛ pars capituli. j. de concess. ꝓben. post electionez in parte decisa.

n Nominaē. ¶ male mandauerunt: vt sequitur. quia cos expectare non tenent vt. j. dicit: quia periculosa est mora.

o Bicrum. xx. miliarib⁹ pro dieta cōputatis. ff. de v. sig. l. iii. ¶. ff. si quis cautio. l. i. ¶. §. de fscript. nōnulli. vbi de hoc satis dictum est.

p Remoti. a quo remoto loco abūtes vocandi sint colligitur ex tribus: q3 vocant tam a remoto loco q̄tum est a mediolano vsq3 ad gennaz lxiii. di. quāto. lz nō debent vocari a taz remoto loco: quātū est a capua vsq3 ad palermū vt hic dicit ¶ quia vocandi sunt vbi sine periculo vocari possūt. j. c. q̄ sicut. §. si autē. Sz videtur q̄ omnes qui sunt in eadem prouincia sint vocandi: cum illi presentes dicantur. C. de prescrip. lon. tē po. l. vlt. ¶. j. c. coram. alias non valet quod faciunt presentes. j. eo. q̄ sicut. ¶. c. bone me. ii. q̄ oēs de prouincia sint vocandi habes. j. eo. in genesi. Jn huiusmōi vocationibus pro electiōibus faciēdis credo q̄ standum sit potius cōsuetudini: vt dicit in illa decre. in genesi. que dicit q̄ de toto regno francie vocantur ad electiōes de cōsuetudine generali: in aliis negociis ecclesie sufficit q̄ facit maioꝛ pars pñtiū. x. q. ii. hoc ius. dūmodo maioꝛ pars siue due siue tres sint pñtes. ff. qō cuiusq3 vni. plane. ¶. l. nulli. nec vocātur abūtes in talibus: vt ibi hoc ius. Ber.

q Cognouerūt. vnde vocari nō debuerūt. q3si scinit certiorari non debuit. ff. de ac. emp. ¶ ven. l. i. in fi. vnde statiz debebāt venire ad tractandum de cōi vtilitate. C. de decu. curiales. ii. li. x. Jtem nec ille est expectādus qui procurat: ne ad eum citatio veniat. q3 latitat. ar. ff. ō cuic. si dictū. §. si pñtem. ¶. j. vt li. nō contes. quoniā frequēter. §. i. credo tñ q̄ vocandi sunt dūmodo sint in tali loco vnde sint vocandi: lz sciant ecclesiam vacare.

r Reuersi. sicut quidā sunt reuersi: sic alii poterunt redire. xxiii. q. iii. displicet. circa pn. Ar. cōtra. ff. de arbi. si cum dies. §. penul.

s Assumatis. aliis abūtibus: ¶ tamen miserant pro illis: vt ad faciēdam electionem cum eis venirent. Sed pone q̄ non habuissent isti mandatum a papa ad eligendum: nūquid poterant isti eligere ante terminū prefixum illis absentibus quos vocauerāt: videt q̄ sic. arg. huius. c. q3 non tenebantur vocare illos: vnde pñt mutare volūtatez sine aliorum preiudicio. ff. de reg. iur. nemo a contrario sensu. cū eorum non interfit. ff. de condi. ob cām da. si pecuniam. ¶. ff. locati. l. penul. ¶. j. de depositio. c. ii. §. i. ¶. ff. depos. l. i. §. penul. ¶. j. de precar. c. fi. ¶. j. de instit. cuz venissent. Preterea hoc faciebant de gratia ergo pñt illam reuocare qñcūq3 volunt. j. de postulat. bone memorie. quia ius videtur acquisitū. j. de verb. sig. abbate. ¶. x. q. iii. q3 cognouim⁹. Sed contra videtur q3 exquo admiserunt illos vocando ad electionem iā non pñt reuocare. j. c. cum vintonien̄sis. ¶. j. de bis que fi. a pre. c. vlt. vbi de hoc. ¶. ff. de ser. ru. pdi. per fundum. ex eo q̄ nolūt ꝓcedere ad electiōem sine illis: cōfitent se hoc non posse facere eis exclusis. j. de

b Episcopus. hic concurunt due presumptiones. s. factum episcopi. ¶ scriptura ꝓpositi ¶ capituli. ¶ factū legati. Facto episcopi credit. j. de reiudi. sicut. ¶. j. de renunc. in presentia. ¶. ii. q. vii. hoc etiā placuit. vnde non est verisimile q̄ etiam suspensum ¶ a suspensis electum benediceret vel confirmaret. Jn contrarium presumitur ex lris ꝓpositi ¶ capituli: quibus etiā credit p iura predicta: ¶ ita circa idē factū q̄q3 habent varie psumptiōes. lvii. di. si quis in egritudine. ¶. ff. de in integ. resti. diuus. ¶ ar. j. de presump. lras. ibi tñ vna ꝓponderat alteri. hic neutra. ¶ ideo papa mandat inquiri de illo interdicto.

c Jmpendit. quare psumitur q̄ electio illius fuit canonica.

d Premisim⁹. de suspēsione ¶ interdicto a cardinali posito.

e Preiudicat. lz q3 nescimus vtrū istoꝛū alteri preiudicet: ideo absoluim⁹ reū q3 in rebus dubiis promptioꝛes debemus esse ad absoluendū q̄ ad cōdemnādum. j. de proba. ex litteris. ¶. j. e. de fi. instru. inter dilectos. in fi. hic secus factū fuit.

f A suspēsis. s. de cōsue. cū dilectus. vbi de hoc satis dictum est.

g Cassata. i. cassa nūciata: q3 suspēsi eligere non possunt.

h Consulatur. intellige q̄ per capitulum fiat electio: exquo non dicit per quos si enim papa voluisset monasterio per alios prouideri: illud mandasset sicut fieri consuevit. vnde mandat illos primo absolui a sententiis suspensionis: vt postea eligere possint. ¶ sic sunt restituti ad eligendū: alias esset secus. ¶. r. seniori restituti fuerunt custodia ¶ poꝛatus. vt continetur in integra.

i Qualiter. administrationi. sic. j. de preben. cum iam dudum. ¶. j. e. bone memorie. Sed contra. j. eo. q̄ sicut. ¶. c. nihil est. §. vlti. hoc ius commune. illud dispensatio: vt ibi patet: ita tamen q̄ de rebus temporalibus nihil penitus alienent. Et ideo illud introductū fuit quia si nimia subtilitate circa hoc ꝓcederemur: subtilitas in perniciem ecclesie verteretur. C. ad trebel. l. vlt. Et dixit hic lau. q̄ si electus ante confirmatiōem aliquid disposuit de rebus ecclesie vt salue essent: quia erant pereture. ¶ hoc non fecit tanquam prelatus sed tanquā simplex canonicus: non videtur ob hoc administrasse ¶ ei non debet nocē. ff. de acquir. here. pro herede. ¶. C. de tu. qui non satis. tutoꝛ. ¶. l. in dubium. cautiō tamen faciet si abstineat: si est aliquis alius qui hoc facere possit. quia etiā qui minimā particulam de hereditate attigerit administrasse videtur. ff. de acquir. here. si seruum. §. si quis seruus. propter hoc cassata est hic electio. ¶ quia non

k Cōueniēs. bene dixit cōueniēs q3 sufficit q̄ sit cōueniētis scientie: lz non sit eminētis. j. c. cum nobis olim.

l Quicquid ex ea. C. de legi. non dubium. xii. q. ii. alienatiōes. xx. di. c. vlt. ar. contra. iii. q. vii. §. tria. ¶. §. verum. ¶. j. de iurepa. cōsultationibus. hoc intelligitur cum credebatur ius habere patronatus: secus ibi.

m Cum inter vniuersas. decanum. Nota q̄ absente decano pot electio fieri lz sit honorabilioꝛ pars capituli. j. de concess. ꝓben. post electionez in parte decisa.

of.dele.cū sup.ꝛ res de facili ad suam naturā ꝛuertīt.ff. de pac. si vn⁹ §.q̄ si non totū. Preterea gr̄a cōcessa semel intēpestiue ꝛuocari nō p̄t j. de cōmo.c.vno.ꝛ.ff.de cōmo.in cōmo.§.sicut.cū non decipi sz adiuuari beneficiis nos oporteat vt in ꝓximis iurib⁹. Jn casu isto dixit. Jo.q̄ bene p̄ñt eligere cum eos vocaſ nō tenerent̄ mibi videt: q̄ ex quo illos vocauerūt tenētur illos expectare vsq; ad terminuz statutuz. ꝛ hoc dico dūmodo ex tali expectatione p̄iudiciū ecclesie nō cōtingat vel dāpnum aut picullū. si vo mora piculū induceret nō obstāte tunc illa vocatiōe p̄ñt eligere: ꝛ hoc videt sonare lr̄a illius c. ibi q̄ vo mora ꝛc. ꝛ q̄ isti ꝓcesserunt in capitulo p̄ñti hoc fuit: q̄ papa eis mādauit: ꝛ q̄ periculū timebaſ vel imminebat ex mora.

a Regia. si. j. de fo. cōpe. licet. sz ex tali assensu administrare nō posset q̄ non cōsentit in eū tanq̄ papa: sed tanq̄ rex. sic. j. e. q̄ sicut. §. p̄terea. ꝛ. xxiii. q. iiii. si ecclesia. in fi. ꝛ. ff. de adop. si pater. §. qui duos. Et sic duplex cōsensus exigit. s. e. cū terra. ꝛ. j. e. sacro sancta.

b Cum nobis. i nouari. Ꝟ allegādo dicit: q̄ non extendit appellatio nisi ad ea que illegitime fiūt: ꝛ illa sola cassat. ar. j. de restit. spo. audita. ꝛ. s. ō rescrip. cām. secus ē in denunciatione noui operis. j. de no. ope. nunc. c. i. ꝛ. ii.

c Nulla. talis enim appellatio non valz ne id fiat q̄d edicto ꝑpetuo cauet. xxv. q. i. que ad ꝑpetuaz ff. de ap. reci. vel nō l. vlt. quoniā publice vtilitatis interest: vt fiat electio. ff. de no. ope. nūci. de pupillo. §. si gs rinos. ꝛ. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. in fi. ꝛ. s. e. cū inter. r.

d Emissam. ab archidiacono ꝛ cōplicib⁹ suis. qui appellabāt eo q̄ quidā nolebāt extra gremiū ecclesie eligere. dicebat. n. archid. q̄ quā diu inueniebaſ idone⁹ in ecclesia nō debebāt eligere de aliena: ꝛ ꝛō appellauit ne fieret nisi canonica.

e Reuocare. Nūquid eo ipso q̄ admoniti nolunt redire qui p̄ñtes sūt p̄ñt eligē? videt q̄ sic. ar. hic ꝛ. j. e. q̄ sicut. §. si aūt. ꝛ ar. s. de postu. bone memorie. ꝛ. j. de testi. in noie dñi. lxv. di. si forte. j. de of. dele. cuz sup. maxime cū mora in talib⁹ sit suspecta. s. c. ꝓx. ꝛ ar. ff. de admi. tu. tuto⁹ qui. §. i. ꝛ ibi vn⁹ tuto⁹ aliū nō expectat. ꝛ. j. vt lite nō cōtest. qm̄ frequēter. §. i. ar. C de diuiō. tu. l. i. in fi. Ecōtra videt q̄ teneāt expectare vsq; ad finē triū mēsiū. ar. ii. q. vi. appellatore. j. de offi. dele. cōsulnit. ꝛ. xvi. q. iiii. placuit. Sepe vocādi enī sunt ad electiōez. lxiii. di. plebs. ꝛ reus absens dz expectare vsq; ad finē triēnii. C. de iudi. pro perādū. §. huiusmodi aūt scia. ꝛ ar. ff. de excu. tu. nō tantū. ꝛ. ff. de v. ob. insulā. ꝛ ita expectabūt vsq; ad finē quousq; eligere possint. Hic Jo. q̄ p̄ñtes ꝓcedere p̄ñt circa ad finē triū mensiū nō ꝓcipiti festinatiōe sed moratoria cūctatione. ar. ff. de admi. tuto. tuto⁹ qui. §. i. ꝛ. j. de offi. delega. cōsuluit. Hoc nō credo imo dico q̄ si maior ꝛ sanior pars vult ꝓcedere ad electiōem: p̄t vt ꝓuideāt ecclesie viduate. s. c. ꝓxi. si vocauerint alios p̄ñtes vel abſntes statuto eis termino cōpetēti infra quē cōueniēter possint venire ꝛ si nō venerit nec assignauerint iustam cām quare non veniāt: alii possunt postea ad electiōem ꝓcedere q̄ vel debet venire vel iusta de cā impedit⁹ cōstituere aliquē de collegio ꝓcuratoꝛē cui vices suas ꝓmittat. j. c. q̄ ꝓpter. ꝛ est ratio: q̄ mora in talib⁹ est periculosa valde. s. e. c. ꝓx. ꝛ. j. vt lite nō contest. qm̄. §. i. ꝛ ꝑterea q̄d a maiori parte capituli fit: debet valere nisi minor aliqd ostenderit rōnabile. j. de his que fi. a ma. par. ca. cū in cūctis. ꝛ sic etiā obseruaſ: ꝛ hoc idem dicitur hic.

f Alienos. exquo nolūt venire vocati: p̄t ꝓcedi sine illis. vt dictū est. ar. j. de of. dele ꝓudētiaz. §. adiicim⁹.

g Manum. lxxviii. di. quid est cito. ꝛ. xxiii. di. §. i.

b Ex officio. no. hic ar. q̄ iudex p̄t supplere etiam de facto: q̄ papa supplet hic de facto. Qñ in causis iudex debeat supplere: ꝛ qualiter dictū ē. s. de postu. bone memorie. i. sz in isto casu illud teneas: quia ꝛ si nihil obiiciaſ electo: ille q̄ confirmat electiōem debz inquirere de modo electiōis an sit canonice facta: de ꝑsona ēt electi an sit idonea. j. eo. venerabilē. alias si cōfirmaret indignū ipse puniretur ꝛ ꝓmotus dz repelli. j. eo. ti. nihil est. ꝛ de oībus talib⁹ dz ex officio suo inquirere: cū sua interſit ne puniatur. Jtē ꝛ si in alio casu ex officio suo iudex supplet etiā de facto. j. de excep. exceptionem in fi. ꝛ. c. pia. ꝛ quos ꝓhibet p̄ tot in totū ꝓhibet etiā si nō opponaſ. ff. de postu. quos ꝓhibet ꝛ in alio casu. ff. de pe. hered. l. vltima. scōm opiniōez pla.

i Fratures. in ꝑlato regitur nō soluz fratura: sed etiā q̄ sit sollicit⁹ ꝛ prudens in tpalibus xxxix. di. petr⁹. Que scia exigatur in epō habeſ. xxiii. dist. qui epōs. ꝛ. xxxviii. di. que ipē ꝛ. c. oēs psallētes. tū cōueniēs scia tolleraſ in ipso: vt hic dic ꝛ ar. ad hoc. ff. edi. edic. sciendum. §. illud. ꝛ. l. si quis vendi tor. §. venditor.

k Procuratorē. Nūqd p talia verba cōfirmat electionē? credo q̄ sic. suspendit tū cōsecratiōem vsq; ad legitimā etatem. Jnno. papa. iiii. dicit q̄ ñ et cū fuerit i etate legitima dz eligi i archiepz: ꝛ papa dispēsat cū ipo: q̄ cū nō esset etatis legitime: papa ipm concessit i ꝓcuratoꝛez ecclesie capuane: ac si esset simpliciter postulat⁹ alias electionē ipsius denūciasset irritam ꝛ inanē. et canonici essent eligēdi ptāte ea vice ꝓuati. s. c. ti. cum in cunctis. et. j. e. c. primo. si sciēter eū elegissent.

l Liberā. p illud verbum nō datur ei ptās male administrādi. xxi. q. i. relatio. ar. C. de inof. testa. si quando. ꝛ. j. e. ecclesia vestra. ad fi. et lz prelatus ꝓcuratoꝛ dicatur. xii. q. i. §. vlt. et. c. vlt. j. de dona. fraternitate. tamē donare potest si consuetudo est. j. de dona. cetex. ꝛ. ff. de dona. filiusfamilias. considerata consuetudine loci: et quātitate doni. vt in. c. p̄dicto. ceterū. et. ff. quod vi aut clam. l. prohibere. et non tantum.

m Jnotuit. distuliſti. et merito: q̄ nec ei⁹ electiōem cōfirmare poterat: nisi ꝓmo ipse cōsentiret electioni sue. j. e. c. ꝓx. et. j. de trāsla. licet.

n Decreto. decretum dz cōtinere totā seriē ꝛ formā electiōis noia eligentium et eoꝝ cōsensum et subscriptiones cuiuslibet in hunc modū. Ego talis canonicus talis ecclesie huic electioni interfui et consensi: et ꝓpria manu subscripsi si scit scribere: alioquī ali⁹ ꝓ ipso et noie illi⁹: et de ipsi⁹ mādato subscribē dz. j. ō senten. et re iudi. cū inter vos. Et nomē electi debet continere: et ad quā dignitatē est elect⁹: et q̄ scriptura illa sit facta ꝑ publicā manū vl' ꝑ duos idoneos vt ros. j. de ꝓba. qm̄. cōtra falsam. Et sigillū capituli apponaſ. Et hodie etiā dz cōtinere inq̄sitiōem ꝛ volūtates singuloꝝ et publicatiōes et collatiōem et electiōem: ita q̄ ꝑ tale decretū appareat formā seruatā fuisse: et illud decretū ſm quosdā nō est de substātia electionis. hodie vero ita est de substātia: q̄ si nō fiat publicatio volūtatū et inquisitio et collatio et electio subsequēter: icōtinenti cassatur electio. j. e. cumana ecclesia. et. c. cum post petitam.

o Jngenua. igenuus is est qui statim vt nascitur liber est. insti. de igenu. i ꝑn.

p Cōiugata. si enī fuisset cōiugata filius esset spurius: nec posſit legitimari ꝑ mrīmoniū sequēs. j. qui filii sint leg. tanta. Quid si cōtraxisset postea cū ea: nū quid iste posset eligi tanquam de legitimo matrimonio natus? nō vī: q̄ nō fuit

bis vice regia[a] postuletis assessum ꝛ ap. cōfirmatiōis gr̄am requiratis.

De archi. ꝛ capitulo capuano.

Cum nobis oli de obitu: ꝛ infra. Cuz autē constaret inter positaz fuisse ap. ne fieret electio nisi canonica videri poterat: q̄ post eam medio tempore nihil debuit i nouari[b]: vnde talis electio iudicā/da erat irrita ꝛ inanis: utpote post ap. canonice interpositā attētata: sz contra cum appellatum fuisset non vt nulla[c] electio fieret: sz vt fieret canonica: si factum electionis canonice fuerit subsecutum: non utiq; cōtra formam ap. huiusmodi: sed magis ꝑm eam videbatur eē ꝓcessuz: ꝛ ideo licet post ap. nō tñ cōtra eā/dez fuit electio celebrata: propter quod non erat aliquatenus irritanda: ꝛ infra. Jtem cum post ap. emissaz[d] archidi. cū suis fautoribus chorū exiisset: ꝛ vos illos vt ꝛ interessent electioni faciēde vobiscum curasse tis sollicite reuocare[e]: quoniam ad electionem faciendaz accedere noluerūt: alienos[f] se fecisse videntur: propter quod electiōi a vobis iuxta formam mandati aposto. concorditer celebrate: de iure nō posse cōtradicere videbantur: ꝛ ifra. His igitur ꝛ aliis allegatis quandoque contra personam illius quem elegistiſ nihil dictū fuerit vel obiectū: quia tamen iuxta verbum apostoli dicentis: nemini cito manū[g] impo/ponas: debemus attēdere diligenter ad ea que circa personaz inquirēda fuerāt: duximus ex officio[b] nostro sicut decuit procedendum: ꝛ infra. Illius quoq; litterature[l] licet non eminentis tamen conuenien/tis electus existit: vt ꝓ defectu sciē tie: sicut pleni⁹ intellexim⁹ ab his qui eum melius cognouerūt ab electione non deberet excludi: de legitima tamē etate scire plene non potuimus veritatē: quod cū a multis cuius etatis existeret curauimus indagare: a nemine unquā audiuim⁹ q̄ annum etatis. xxx. attigisset: ꝛ infra. Nos ecclesie pariter ꝛ persone prouidere volētes: ꝛ tam rationes quam canones obseruare: quia ꝓ posituz uestruz prouidum intellexi mus: ꝛ ideo propter vrgentem necessitatem: ꝛ euidentem vtilitatem ecclesie capuane: quam in hac parte potius approbamus: volumus ipsum firmiter perdurare: prefatū subdi. nostrum uobis in procuratorem[k] concedimus: liberam[l] administrationē ei tam in tēporalibus quā in spiritualibus cōmittentes.

Dem cantuaſ. archiepiscopo.

Jnotuit nob⁹ q̄ vuigorn̄. ecclesia destituta pastore prior ꝛ conuentus eiusdem magistrum. M. archidia. eborac. in episcopū elegerunt: cuius confirmationem vsque in aduentum ipsius qui absens eligebatur ꝛ insciuſ distuliſti[m] qui tandem spontanea tibi et secreta confessione monstrauit: q̄ cōsciētia eius aliquantisper ex natalibus esset lesa: ꝛ infra. Cuius electionez capitulum petiit per sedem apostolicam confirmari: preſērato nobis electionis decreto[n] subscriptionib⁹ eligentium roborato: quidā autez suffraganeorum tuorū asseruerunt eum fuisse filiū cuiusdam militis: ꝛ ab eo ex quadā ingenua[o] ꝛ non iugata[p] susceptū. Jdē quoq; magister adiecit: q̄ nūquā pater eius habuerat vxorē: sed matris eius virgi

de legitimo matrimonio natus.s.eo.cū in cūctis.nec ꝓdest ꝙ res deueniat ad eum casum tē.tēpus cui natiuitatis videt cōsiderari debere sicut tēpus electionis.j.c.dudum.ꝛ ar.xxx.q.v.qualis.vt ibi in virginitate desponsata.ꝛ hoc ita pōt dici.Dico ꝙ bene pōt eligi:qz matrimoniū sequēs oia precedētia purgat:ꝛ ille tanꝙ legitimus est habēdus.j.qui fi.sint le.tanta.idē dicit in capitulo qualt qz verba sunt intelligēda cum effectu.j.de cle.nō resi.relatū.

a Lateranen.conciliū.s.eo. cum in cunctis.

b Nullā esse.sic ergo patz ex eo ꝙ dicit:innuit nullā ee:ꝛ ex eo ꝙ dicit inferius electiōem ipam ꝓdicti canonis auctē cassatā.ꝙ canon ille.s.c.cū in cūctis.est canon late sñie.ꝛ j.eo. cum vintoniēsis.Dixit.t.ꝙ talis electio est nulla ꝛ in hoc est canō late sñic:sz quātū ad aliā penā que iponit eligētibus nō est late sentētie sed ferende.et ad hoc inducit.j.e.quisqs.ꝛ.c. qz ꝓpter.sz hoc nō dico: imo quo ad oīa canon est late sñic. Sz huic ꝓdicit qō dicit iferi nec penā infligim9 tē.i. nolum9 esse inflictā:qz parcim9 eis ꝛ hoc est qō ꝑmisit:parcentes nō modicū tē.ꝛ illa duo.c.qz ꝓpter.ꝛ.c.quisquis.in alio casu loquūt:vt ibi dicem9.Ber.

c In pare.sic.xxi.di.inferior ꝛ.ff.de arbi.naz magistrat9.ꝛ ff.ad trebell.ille a q̄.§.tēpestiuū.nisi se subiiciat ei.vt.ff.de iu.om.iud.est receptuz.ꝛ.ii.q. vii.nos si icōpetēter.nisi rōne legatiōis.xcvii.di.ꝑcipim9 vel delegatiōis.j.de of.delc.sane.

d In scholis.multuz.n.operatur noticia scholastica:sicut ꝛ militaris.ff.de castrē.pecu. miles enim.ꝛ.l.si forte.in fi.

e Reatū.i.defectū siue impedimētū:qz ꝛ si nō sit nota delicti est nota tñ defect9 impedient7 ꝑ mouēdū.j.de pur.ca.accedēs

f Permissam.ꝛ sic patet ꝙ illegitimus pōt postulari.de b dictū est.s.de postu.c.vlt.sed nō alias indignus puta suspēsus:vel qui suspensionē nō seruauit.s.de postu.c.i.

g Ignorantiam.Ignorantia crassa ꝛ supina non excusat.j. de eo qui renū.epi.c.i.vnde ꝑbare debebāt isti ignorātiam quam allegabant:vt hic dicit lxxxii.dist.proposuisti. Crassa fuit istorum ignorantia:qi prouide ipsum elegerunt non requirentes de eius persona ab his per quos certificari potuerunt.xxxvii.dist.§.vlti.ꝛ.j.de reg.iur.c.penul.ꝛ.ff.de in.ꝛ fa.igno.l. regula ꝛ ideo debebant probare diligentiam adhibitam.ꝛ sic probarent ignorantiaz. Hanc ignorantiam poteram probare per iuramētū.j.de testib9.pītiū.ꝛ.j.ò excep.pastoralis.ar.bo.j.de seru.c.vnico.

h Ad petendam.alias si fuissent missi ad eligēdū simpliciter bene potuissent postulasse.j.c.in causis.

i Susceptionē.per hoc videtur solui questio dūicalis qua queritur si episcopo deposito canonici eligunt alium antequā recipiant litteras pape quibus restituitur depositus.arg.est hic pro restituto.viii.q.vlt.c.vlt.C.de man.prin.l. vna j.de preben.inter cetera.arg.contra.vii.q.i.eos qui.ff.de decu.l.ii.j.de renū.ex transmissa.ꝛ.C.de nup.neqz.

k Presentare.sic patet ꝙ metropolitanus non potest cum illegitimo dispensare:exquo illum sibi precepit presentari.Arg.contra.j. de cor.vicia. cum de tua Ber.

l Cum inter.capituli. No.ꝙ lz dissensio sit inter canonicos ꝛ quidam agant contra alios.ibi dicitur esse capitulum vbi est maior pars:ꝛ possunt constituere procuratorem:ꝛ ille dicetur capituli procurator:ꝛ in constitūendo talem procuratorem non requiruntur singuli de capitulo:sed tantuz illi qui sunt maior pars:alias cōmitteretur falsum si singulorum noia ibi ponerentur aliis ignorantibus.j.de his que fi.a prela.sine consen.ca.quanto.ꝛ iste procurator habebit expensas de capitulo.ūo de bonis episcopatus in negocio electionis.vt.j.c.vt ꝑterite.ꝛ de ꝓcu.cum pro causa.

m Epilentico.de quibus habes.xxxiii.dist.marituz.ꝛ.c.clerici.ꝛ.c. cōiter diffinimus.

n Recusatus.per hoc videt ꝙ crimen in modū exceptionis probatum in vno iudicio preiudicet in alio.ar.s.e.super eo.ꝛ.ii.q.i.ꝓhibentur.lz enim crimen i modum exceptiōis probatum non infamet.j.ò ordi.cogni. cuz dilectus.in fi.tamen grauat eius opinionē.vnde inhonestum est admittere talem.ff.de decu.cos.ꝛ.C.de adulte.ꝛ si libidine.Jn causa vero criminali bene repelletur testis a testimōio:si i alio iudicio esset repuls9 Probato enim crimine in modū exceptionis de quo grauata est eius opinio j.de testi.testimonium.sed adhuc probandum est ipsum morbo epilentico laborare:qz non constabat illuz sic fuisse repulsum per illam allegationem: sed si de hoc constaret nō deberet amplius eligi.ar.s.ò postu.gratuz.vbi cassatur electio illius seu postulatio secundo facta: que ꝓmo cassata fuit ꝓpter vicium ꝑsone.ꝛ.s.e.super eo.

o Aliaz.Hic sumit ar.ꝙ non est electio faciēda de aliena ecclesia:ꝙdiu reperit idoneus in eadem. Sed pone ꝙ maior pars capituli ꝛ sanior eligat ò alia ecclesia ꝛ minor de ecclesia sua:que illaruz ꝑualet? Jn hac qōne dixit lau.ꝙ si due ptes capituli eligunt de aliena ecclesia tz electio:qz due ptes vicem totius capituli obtinent.s.e. licet de euitanda.et .j.eo.scriptum est in apoca.vbi postulatio facta a duab9 ptibus ꝑfertur electioni facte a minori pte:qr si due ptes capituli nō sūt i ecclesia non videt capitulum esse.ff.de decre.ab ordi fac.l.iii.ꝛ.ff.qō cuiusqz vniuer.plane.sed si nō essent due ptes:lz esset maior pars:ꝛ eligant de aliena ecclesia nō valet electio:si minor pars eligat de sua ecclesia ꝛ sic intelligit illa iura.lxi.di.obitum.et.c.nullus iuitis.lxxxv di.florentinū.Ain.ꝛ Jo.dixerūt ꝙ semp ꝑualet electio de ꝓpria ecclesia a minori pte facta etiā a duob9.ar.ꝓdictoz decretorum.ꝛ. lxiii di.lras.ꝛ.C.de epis.et clc.in ecclesiis.ꝛ.j.de cle.peregri.c.vlt.et.vii.q i.deniqz.et qō dicitur hic est allegatio.sz ideo hic obtinuit electio de aliena ecclesia.Quia minor ps vnū elegit Sed obstat.j.c. in causis et illud dicūt ꝓpter formā mādati:vt ꝑualeret postulatio de aliena ecclesia electioni de ꝓpria.Tā.dixit et meli9 vt mihi videtur:ꝙ electio facta a maiori ꝛ saniori pte capituli ꝑualet vndecūqz sive de sua ecclesia eligāt:sive de alia dūmodo aliud canonicū non obsistat.et hoc satis bene colligit in hac decre.qz ꝓpter rōnem illaz quā hic allegabat .s.subdiacon9 friuolā reputauit.et inberet illi soli de morbo epilentico.vt.j.dicit nō obstante appellatione si qua ex aliis superius memoratis causis cum eas friuolas tē.et.s.e.licet.in fi.et optime facit .j.e. qz ꝓpter.vbi dicit.Js eligāt in quē maior et sanior ps tē.non distīguēdo de.quacūqz ecclesia.et.c.in genesi.et.c.ecclesia vestra.Vbi dr ꝙ electio debet fieri a maiori pte capituli.Quid rñdebis illis capitul

nitatis florez preripuit quasi furti: ꝛ ifra. Quāuis autē canō lateran[a]. concilii ab alex.p.nostro edit9 non legitime genitos adeo persequat ꝙ electionem talium innuit nullaz esse[b]:nobis tamen per eum adempta non fuit dispēsandi facultas:cū ea non fuerit probibentis intentio: qui successoribus suis nullum potuit in hac parte preiudicium generare:pari post eū immo eadem potestate functuris: cum non habeat imperium par in parē[c]:ꝛ ifra.Multa.n.in hoc casu dispensationem inducere videbantur litteraruz scientia morum bonestas vite virtus et fama psone multipliciter a quibusdam etiam ex fratribus nostris qui eum i scholis[d] cognouerant approbante:faciebant etiā hec ad id non modicū concors capituli vuigor. electio:petitio populi assēsus principis votuz tuum suffraganeorum suffragia ꝛ humilis deuotio confitētis: qui sponte ac humiliter suum maluit confiteri reatū[e] quā lesa conscientia thronum cōscēdere pastorale. Habito ergo sup b diligēti tractatu itelligentes vuigor. capituluz eundez magistrū non humiliter postulasse sed iprouide potius elegisse:cum ad obtinendum dispēsatiōis beneficium procedendum fuisset ñ per electionē inhibitā sed per postulationem permissaz[f]:electionez ipsam predicti canonis auctoritate cassatam denūciamus irritam ꝛ inanem:parcentes non modicum vuigoren. capitulo ꝙ eis nec pena ifligimus expressam in canone supradicto:nec probare cogimus ignorantiā[g] quā allegāt. Et quāuis post cassationem huiusmodi nobis fuerit supplicatum vt dignaremur cuz eo misericorditer dispensare:supplicationez huiusmod que nomie capituli non fiebat: cum non ad postulandam dispensationem:sed petendam[b] confirmationez ipsius fuerint nuncii destinati:ad presens nō duximus admittendaz:decernētes irritum ꝛ inane:quicquid super ordinatione ipsius episcopatus ante susceptionem[i] litterarum nostrarū fuerit attentatum:ꝙ si vuigoren se. capitulum eundem magistrum ꝓpter prerogatiuā meritorū ipsi9 duxerit postulandum:postulatiōez apud se.ap.presentare[k] procuret.

Idem genuen.archiep.scopo ꝛ placentino ꝛ bobien.episcopis.

Cum inter canōicos saon. sup electione pōtificis questio verteret:ad se.apostolicā.s.subdiaco. saon.ꝛ J.procurator capituli[l] accesserunt:ꝛ infra. Proposuit autez procurator predictus:ꝙ singuli requisiti communi assēsu in basten.prepositū exceꝓto predicto subdiac.cōuenerunt quo in sua duricia permanēte:alioꝝ consensus redactus fuit i scriptum publicum consequenter. Leterum pro parte altera fuit propositum ex aduerso:ꝙ cum septē essent cānonici saon.in capitulo se recepe runt de futura electione pontificis tractaturi:sed archi.archipresbytero ꝛ prepositō dictum basten.prepositum nominantibus:fuit a prefato.s.obuiatum:asserēte ipsū morbo epilentico[m] laborare:ꝑ quo alia vice tanquaz inhabilis fuerat recusatus[n]:nec ad aliam[o] ecclesiaz debere fieri transituz donec reperiretur idoneus in ecclesia saon.et infra. Post hec archipresbyter ꝓ parte altera de rato ut dicebat litteris premunitus. Jpse uero scilicet ꝓ parte sua in mediolan.archiepiscopuz compromittere curauerūt:qui magistruz.g.modicen.canonicum

bus ꝑfertur electioni facte a minori pte:qr si due ptes capituli nō sūt i ecclesia non videt capitulum esse.ff.de decre.ab ordi fac.l.iii.ꝛ.ff.qō cuiusqz vniuer.plane.sed si nō essent due ptes:lz esset maior pars:ꝛ eligant de aliena ecclesia nō valet electio:si minor pars eligat de sua ecclesia ꝛ sic intelligit illa iura.lxi.di.obitum.et.c.nullus iuitis.lxxxv di.florentinū.Ain.ꝛ Jo.dixerūt ꝙ semp ꝑualet electio de ꝓpria ecclesia a minori pte facta etiā a duob9.ar.ꝓdictoz decretorum.ꝛ. lxiii di.lras.ꝛ.C.de epis.et clc.in ecclesiis.ꝛ.j.de cle.peregri.c.vlt.et.vii.q i.deniqz.et qō dicitur hic est allegatio.sz ideo hic obtinuit electio de aliena ecclesia.Quia minor ps vnū elegit Sed obstat.j.c. in causis et illud dicūt ꝓpter formā mādati:vt ꝑualeret postulatio de aliena ecclesia electioni de ꝓpria.Tā.dixit et meli9 vt mihi videtur:ꝙ electio facta a maiori ꝛ saniori pte capituli ꝑualet vndecūqz sive de sua ecclesia eligāt:sive de alia dūmodo aliud canonicū non obsistat.et hoc satis bene colligit in hac decre.qz ꝓpter rōnem illaz quā hic allegabat .s.subdiacon9 friuolā reputauit.et inberet illi soli de morbo epilentico.vt.j.dicit nō obstante appellatione si qua ex aliis superius memoratis causis cum eas friuolas tē.et.s.e.licet.in fi.et optime facit .j.e. qz ꝓpter.vbi dicit.Js eligāt in quē maior et sanior ps tē.non distīguēdo de.quacūqz ecclesia.et.c.in genesi.et.c.ecclesia vestra.Vbi dr ꝙ electio debet fieri a maiori pte capituli.Quid rñdebis illis capitul

lxi.di.nullus.et.c.obitū.et illi.c.florentinū. Bicas ꝙ verū est ꝙ ita ō beret fieri: et honestū esset: et de iure est. si tamē maior pars aliter facit valet: q̄ in hoc renūciauit iuri suo qō in fauorē ipsorū fuerat introductū: nam ⁊ optimus eligēdus est ⁊ melior. lxiii. di. metropolitano. ⁊ xxv. di. §. nunc autē. ⁊. viii. q. i. licet ergo. ⁊ tamen tollerat dūmō sit sufficiēs. §. e. cū nob olim. ⁊. j. e. c. cū dilecti. vbi multi meliores erant in ecclesia ⁊ sufficit ne malꝰ existat. xvi. q. vlt. monasterium.

a Confirmauit. ſz nonne eoipso ꝙ elegit cōfirmasse videt vt. lxiii. di. in synodo ⁊. ff. de auc. tu. l. i. ſz nō est verū. j. de fiō instru. inter dilectos v̄. cetex. ⁊. s̄. e. cū inter vniuersas. in fi. qm̄ tāq̄ arbiter elegit. ⁊ tanquā archiepūs cōfirmauit. ar. ff. qm̄ ap. sit. l. i. §. solz sic. j. e. ꝙ sicut. §. pterea. ⁊. j. de cōcess. p̄ben. postulasti. Sed nūquid pōt irritare ꝓpriā electiōem: si tpe cōsecratiōis vel cōfirmatiōis ꝓbet ei crimen in moduz exceptiōis. ar. q̄ nō q̄ cum ipsam electiōnē teneat defendere: cā nō dz ipugnāe ar. j. de ng. ex li. ven. c. vno. ⁊. j. de cle. cōiuga. diuersis fallaciis. ar. ff. de cōdi. in de. frater a fratre. ⁊ ff. si seruꝰ. ven. altius sed nō est ita q̄ tāq̄ alius cōfirmat: ⁊ tāquā alius eligit. ar. iii. q. vii. §. tria. v̄. itez si cōtra patrē pupilli. ⁊ de hoc dixi plura. ar. s̄. eo. cuz inter vniuersas.

b Et subscriptam Ar. colligit hic a ō. rio ꝙ ātē subscriptiōnē possent recedere electores ab electiōe ar. j. de cen. oliz. ⁊. i. q. vii. saluberrimuz ⁊. lxiii. di. quāto. sed nō est verū q̄ postq̄ electus est aliquis: ñ pūt electores mutare ꝓpositū suum dūmō ipse electus velit cōsentiē vt. j. dicit. imo etiā ante electiōem factā facta publicatiōe scrutinii variare nequeūt electores. j. eo. publicato. ar. j. e. in causis. ⁊. ff. ō ser. ru. pre. p fundum. ⁊. ff. de re. iur. nemo. imo si nollēt illū eligere in quem maior ⁊ sanior pars cōsensit: debērēt p superiorē cōpelli. j. e. publicato. q̄ illū tenent eligere exquo iam sic ꝓcessū est. j. e. q̄ ꝓpter.

c Cōiugale. sed in veritate cōtractum nō est vinculū cōiugale p consensum eligentiū ⁊ electi añ cōfirmatiōem. j. ti. px. inter corpalia. ver. vnde cum nō sit cc. ⁊. j. vt lite nō cōtes. qm̄. §. si vero. in p̄n. Et tō dicit quasi: quia posset renunciare sine licētia ante cōfirmatiōem pape. ar. predicte decre. inter corporalia. vt ibi no. ver. sicut autē. sed hoc tō dicit: quia non possunt ab ea recedere: ⁊ quia vinculum illud iniciatuz est. Et ideo quasi contractum. j. ti. ꝓri. c. vlt.

d Ex aliis. s. q̄ erat de alia ecclesia ⁊ in eadē erant idonei.

e Resilire. Contra. s̄. de postu. bone. ſz aliud est in postulatiōe ⁊ aliud in electione per quā ius acquirit. viii. q. ii. dilectissimi. Et per postulatiōem ius non acquiritur. s̄. de postu. c. penul. imo potest dici q̄ idē est vt si postulatio sit publice facta in scrutinio vel supioꝛi pūtata nō pūt ab ea recedere. s̄. de postu. bone. vt dixi. s̄. de postu. c. vlt. ⁊ penul.

f Cōpromiserint. maxime supple: quia idez est ac si promisissent. vt dicitur. s̄. q̄ sive cōpromiserint sive nō possunt mutare consensum suum. vt dictum est.

eis dedit in episcopuz ⁊ cōfirmauit[a] ⁊ infra. Di. u. mandam⁹ quatenus cū cōstet electionē de prepōsito memorato a maiori ⁊ sāiori parte capituli celebratā fuisse: publicatā etiā ⁊ subscriptam[b] si dictus prepositus eidem electioni consenserit: ut per mutuū consensuz eligentium ⁊ electi quasi coniugale[c] vinculuz spiritu aliter sit contractū: nisi sufficienter sit ostensum eundem morbo epilētico laborare: super quo cōtra ipsū dicitur appellatuz: uos non obstante app. obiectu: si qua ex aliis[d] causis superius memoratis proponit interpositā: cum eas friuolas reputemus: electionem confirmetis ipsius: non obstante ꝙ post talem electionē a prefato archiepiscopo proponitur esse factum: etiaz si a partibus in eum fuerit cōpromissum: cū electores a tali electiōe sic resilire[e] nequiuerint. Quod si electores illius nō compromiserint[f] in archiepiscopū memoratū: etiam si dictus prepositus nondū electiōi de se facte consēserit: eo tamen consentire uolēte[s] dūmodo a morbo sit i munis obiecto: uos electionez ipsius nihilominus cōfirmetis.

I Dem prenestino episcopo. ap. se. lega.

Duz ad audientiam nostrā questione perlata peruenit: quod uacante prepositura colonie sis ecclesie i duo se uota eligentiuz diuisissent: causam iudicib⁹ duxim⁹ committēdā: ⁊ infra. ¶ Ipsi vo partes ad suā presentiā cōuocarūt: receperūt testes: examinauerūt eligē tium consciētias[h]: audiuerūt allegationes vtriqz. Et quoniā prepositus sācti georgii eorū sententie se asseruit nolle stare, ꝓcessū ad se. ap. destinarūt[i]: ⁊ ifra. Cūqz nūcii pre

g Volente. vt volūtas impleatur necesse est: q̄ vbi est opus facto voluntas ñ suffi[illegible]cit. j. de eo qui mit. in pos. cā rei ser. constitutis. ⁊. j. de biga. nuper.

b Dudum. cōscias. Nō. cōscias eligētiū examinādas: sicut cōscia accusatoris. ii. q. vii. si qui sunt.

Gestis arūt. qm̄ ita mādauit papa: q̄ si altera ptium nollet ꝙ ipsi iudices cāz terminarēt cām instructam remitterēt ad ipm: alias nō fuisset eis licitū recusare.

i positi sanctorum apostolorum statuto termino ad presentiam nostrā accessissent: prepositus sancti georgii nec venit nec pro se misit idoneum responsalem: et infra. ¶ Gestis igitur iudicuz diligenter inspectis inuenimus q̄ pro prepōsito sanctorum apostolorum auctoritas: pro prepōsito vero sancti georgii nūmerus[k] eligentium faciebat: cū primus a. xiiii. tuz pōnis tum canonicis: qui alios dignitate[l] etate ⁊ tempore[m] precedebant. secundus vero a. xxiiij. fuisset electus: ⁊ infra. Cū autem allegationes ꝓ eodem prepōsito sancti georgii coram iudicibus ipsis proposite nobis non fuerint presentate[n] ꝓpter q̄ non potuim⁹ scire[o] p nos quid obiecerint uel quid respōderint ad obiecta: sicqz causa remissa nō fuit sufficienter instructa ad diffinitiuā sentētiā nō duximus procedēdum[p]: sed decesio nē cause ipsius iudicibus commisim⁹ sub hac forma: vt uel si notoriū esset uel per ea que iam dicta erant constaret: q̄ prepositus sancti gorgii electionis[q] tempore pateretur uel in ordinibus[r] uel in scientia uel in etate defectum: qui eum iuxta canonum[s] sanctiōes impediret ad buiusmodi officium promoueri: ei nō obstante ipsius absentia corporali silentiū imponentes: prepōsito sanctorum apostolorum preposituraz adiudicarent eandem: alioquin cū in eum non solum plures ſz due pene partes conuenerint: ⁊ impedimentis[t] cessantibus appareat quod eum bono zelo elegerint: prepositi sanctorum apostolorum electione cassata electionem cōfirmarent ipsius: ⁊ ei facerent tanquaz prepōsito responderi.

l Dem canoñ. magunti.

k Numerus. ex eo qō ħ dicit in fine colligit ꝙ numer⁹ pferatur auctī. j. de ap. cōstitut. nō eni pferenda est dignitas: nisi cū numer⁹ est par vel in modi cum excedit. ff. de pac. maiorē ⁊. j. e. ecclesia vestra. vbi numerus non ꝓfuit. j. de testi. i nfra ⁊ de hoc dicemus in illa decr. ecclesia vestra.

l Dignitate. ecce in qb⁹ consistit auctas. xxiii. di. c. i.

m Et tpe. q̄ ante ordinati fuerūt vel instituti in ecclesia. j. ō ma. ⁊ obe. c. i.

n Presentate. ⁊ sic nō remiserunt cām sufficiēter instructā ⁊ iō male fecerūt q̄ cām istructā remittere debuerūt. vt. C. de ap. ne cās. j. de ap. constitutus. C. de rela. l. i. ⁊. ii.

o Scire. sic. s̄. c. significasti.

p Procedēdū. ꝓcedit tamē ꝑ cōtumacē in cā ap. j. ō ap. sepe. ⁊. C. de tēp. ap. l. vlt. §. illud sed hec ñ fuit cā appellatiōis.

q Electiōis tpe. Ista tria ꝑci pue regrūtur in epō. s̄. c. cū in cūctis. Et nō q̄ in huiusmodi electiōib⁹ tēpus electionis spectat an sint tūc idonei. j. ō cta te ⁊ qua. cū bone. ⁊. j. de cleri. excōi. mi. postulasti. ar. j. e. auditis. Ar. ꝑ. s̄. de postu. bone. j eo. q̄ sicut. §. si aūt. So. tēpus electiōis dz spectari: ⁊ si tūc ñ tenuit electio ipso iure nō pōt tractu tpis cōualescere vt i pmis cōcor. ⁊. xvi. q. iii. §. pōt. v. que ab initio cc. si vero ab initio non erat nulla ipso iure: ſz ꝓ exceptiōem poterat cassari tūc tractu tpis pōt rata haberi. ⁊ sic loquūt ꝑ ria. Itē ar. est hic initiū spectādum. i. q. i. pncipatus. ⁊. xvi. q. iii. si sacerdotes. ⁊. lv. di. ꝓcepta. ⁊. j. de ꝓb. post cessionē. ⁊. ff. de orig. iu. l. i. ff. de re. iu. qō ab initio. ff. de mino. deniqz. §. i. ff. de pub. iuis qui. ff. de iurī. om. iu. cum q̄dā. ⁊. j. de fo. cōpe. ꝓposuisti. ⁊ s̄. de rescrip. eam te. ff. man. si procurator. i. responso. ff. ad mace. si tamen. ⁊. ff. de penis. l. i. ⁊. C. ō testa. l. i. ⁊. ff de vaca. mu. l. ii. §. munera. ⁊. ff. de pecu. licet. §. si filius. in fi. arg. contra. s. finem spectandum. j. testi. cog. c. ꝑterea. j. de despon. impu. accessit. ⁊. c. litteras. ff. de ri. nup. si quis. ff. de iu. fisci. non intelligitur. §. si quis palā. ff. de iudi. cum furiosus. ff. de sta. ho. liber homo. insti. de ige. §. sufficit. ⁊ pro vtraq; pte. ff. cōmunia pre. receptum est. so. verum est initiū forē spectandū in contractib⁹ vel quasi ⁊ in delicto vel quasi. in omni eni negocio ex quo actio oriri pōt. ⁊ in decretis ⁊ constitutionib⁹: nisi ꝓpter favorē aliud cōtingat: sicut in mrimonio vel libertate vt patet per cōcor. ꝓrime positas: illud qō dicit finē spectādū hz locū cū qritur an id dedit vel non dedit seu quādo dedisse videt: vel quādo possidet vel restituit: sive eum capere potuit. in auc. de nup. §. quia vero hactenuus. col. iiii. ⁊. ff. de ali. ⁊ cib. le. l. mela. inspicitur enim tempus quo capax est. ff. de iure fis. ñ intelligitur. §. si quis palam. et si ago contra te et non competit mihi ius. si tempore sententie competit sequitur cōdemnatio. ff. de pecul. quesitū. ff. de rei vensin autē. §. i. ff. do posi. l. i. §. non tantum.

r In ordinib⁹. talis electio nulla est: et devoluit ptās eligēdi ad alios ſz pauciores: vt hic patet exꝑsse. et hoc intellige q̄n ex certa scientia eligit alias nō cēnpuati si, pbarēt ignorātia: et ita ista tria et qōliber illoz reddūt electiōem nullā.

s Corpali. sic. j. ō reiud. cū oli. ⁊ bñ pōt ꝓcedi ꝑ abūtē in isto casu etiā li. nō cōtes. j. vt lite ꝓtes. qm̄ frequēt. §. porro. Ar. ꝑ. j. ō dolo et ꝓtu. cū oliz. vbi expectat pānū. ſz illud in eo q̄ appellant. illō qō dixi q̄ pōt ꝓcedi ꝑ abūtē: legitime eo ciato intelligas. j. de ap. p tuas.

t Impedimētis. ꝓpositis ꝑ ipz i etate

in ordinib⁹ in scientia in litteratura.

a BOne memorie.cõstaret.nã si hoc esset de iure cõi debuit pdere ꝑmã ⁊ scõam.xvii.q.i.eps qui.⁊.c.si quis epõs.⁊.j.de transla.quanto.

b Nũciaret.si.s.e.qualiter.⁊.j.de ꝑben.cum iam dudum.

c De vi.i.violẽta umpressione inferẽda.sic.j.co.cum vintonien.vt notat in casu:sed ibi fuit illata.

d Metuebãt.si citati nõ poterãt venire ad ecclesiã cathedralẽ:debebãt cõstituere ꝓcuratores:qui vice fungerentur illoꝝ.j.e.qz propter.⁊ sic vidꝫ qꝫ non valuissẽ eoꝝ appellatio quo minus alii ꝓcedere potuissent. Non credo: qꝫ hodie valeret talis appellatio:qz exquo maior pars citat minorẽ:si iusta cã impediti venire non possunt cõstituere debẽt ꝓcuratorẽ.j.eo.ti.qz ꝓpter.alias credo qꝫ electio maioris ptis pñtis valeret ꝓ eandẽ cõstitutiõem qz propter. Si aũt maior pars canonicoꝝ iusta õ cã esset absẽs:nec posset venir ad ecclesiã i qua debet electio celebrari:⁊ sint in loco in quo debẽt ad electiõem vocari:satis credo qꝫ minor pars dz ire ad maiorẽ si põt:⁊ ecõuerso alias ad locũ cõez ꝓuenãt oẽs vel cõstituãt ꝓcuratores si ire nõ pñt.j.eo.qz.xxiii.di.in nolle dñi.vsus fi.vbi dicit: qꝫ si electio pape in vrbe romana fieri nõ põt exeãt ad locũ idoneum. Sed in casu huius decr. aliud erat impedimẽtuz:i quo abũtes nõ debebãt ire:nec dare ꝓcuratores.timebãt.n. vz sibi fieri in electiõe.i. violentã ipressiõem:⁊ sic nõ habuissẽt liberã ptãtem eligendi nec eorum ꝓcuratores:⁊ ideo tenuit eoꝝ appellatio ꝓpter iustũ metum ipressionis:⁊ ita soluꝫ talis timor sufficit lz impressio secuta nõ sit: vnde de hoc mandauit papa ingriar.opt.ff.locati.habitatores.§.vlt.⁊.l.itẽ queritur.§.exercitus.alias aũt nõ debebant ire: vel si aliud iustũ impedimẽtũ habebãt constituere ꝓcuratores aliaꝫ ꝓcedere debẽt ad electiõem:exquo vocati erãt ꝓ illã cõstitutiõem qz ꝓpter. In spũali vo sicut in carnali matrimonio debet esse liber cõsensus: alias nullus eẽt cõsensus.j.de despon.cum locũ. Maguntini fauebãt philippo:ꝓ cuius potentiã varmatien.epõs fuit postulat⁹ ⁊ intrusus:ꝓpositus iste fauebat otboni:q electi erãt in discordia.vnde timebãt ipse ⁊ sui qꝫ non possent libeꝝ habere consensum in electiõe.vñ appellauerũt ex illa cã que iusta fuit: vnde in locũ securũ vtriqꝫ parti cõuenire debebãt. Ber.

c Cõstaret.alias non valuisset appellatio: vel posset suppleri maxime si vocati non fuissent.

f Exceptione.j.de ap.an sit deferẽdũ.⁊.c.cõstitutis.⁊.j.de vsur.qz frustra.ff. de mino.auxiliũ.⁊.xvii.q.iiii.frater noster.xvii.q.de viro.

§ Licẽtiã.vñ ꝓandi sũt ptãte eligẽdi illa vice.j.de trãslat.quãto.que põt assignari õ id:qz hic ipso iure fuerĩt ꝓuati ptãte eligẽdi:vñ tenuit electio postea facta:sed ibi dicit papa suspẽdimus:ibi solnitur.

b Cõfirmare. qꝫ si ecclesia magũt.tali mõ nõ recepissẽt:tũc legat⁹ de vtraqꝫ inquireret:⁊ cãm instructam ad se.ap.remitteret.

i Recepit.⁊ ita qñqꝫ ꝓbatur ⁊ examinat qõ notoriũ est.ar.xxiiii.q.i.pudẽda. in fi.⁊.xi.q.iii.eoꝝ qui accusant.qñ lz aliquid manifestũ sit.eius tamẽ interꝓtatio nõ est negligẽda.ff.de ven.inspi.l.i.§.nihil.q̃uis nihil tam indubitatũ est quin recipiat quãdam sollicitaz dubitatiõem.in auc.de tabellio.circa medium constitutionis.col.vi.⁊ ita potius recipiunt hic testes ad cautelã qꝫ de iuris necessitate: vel qz ex supabũdanti aliquid probatur.ff.de manu. cãm.in ꝑn. quia si transiuit non potuit esse non notoriũ.j.de transla. quãto.vel forsan: quia ibi non erat notorium.

k Cassauit.i.reprobauit:vel irritam nũciauit.vt patet.s.qz cõstitit ei qꝫ administrauit ⁊ cepit ecclesiam ꝓter auctem ap.se.

l A paucissimis.sic.s.de postu.gratum.

m Notori⁹.vt.ii.q.i.de manifesta.et.j.de accu.euidẽtia.

n Presumit.sic.j.de renũc.in pñtia.⁊.j.de re iud.sicut.j.de ꝓba.post cessiõem ⁊.ii.q.v.hoc etiã placuit.ff.de publi.quecũqꝫ. Sed hodie nõ ꝓsumit pro indicꝫ processu in ꝓiudicium alterius:nisi quatenus cõstiterit legitimis documẽtis.j de proba.quoniam contra.

o Quãuis.i.qz sic ponit.j.de inrein.quẽadmodũ.§.q̃uis interdum ⁊c.

p Factũ.sic.j.de renũc.snp hoc.et.j.de probat.qñ õ.vi.q.vlt.actoꝝ.

q Naturã.i.ꝑm cursum cãz.C.de re.cre.in bone.vel ꝑm rerũ naturã.i.lz naturalẽ probatiõem.i.per cãm rerũ:quoniã ea que non sũt non ꝓbãtur per aliquã causam. Eius enim qõ non est:nulla est causa. Nõ enim ratio ꝓsus q̃ ꝓsona quereda est.ff.de iu.codi. quidã referũt.§.i.sz ea q̃ sunt ꝓbant.de hac negatiua nõ.qꝫ trib⁹ modis dicit.est enim negatiua facti iuris ⁊ qualitatis. Negatiua facti duplex est: pura ⁊ simplex q̃ nõ habet determiatiõem loci vel tẽporis vel alterius rei. Et hec negatiua pura ⁊ simplex probari nõ põt directe vel indirecte: vt si aliquis dicat se nũquaz fuisse citatum: vel si quis dicat se nõ cõtraxisse cum berta:⁊ õ tali negatiua loquitur ho.⁊.vi.q.vlt.§.actoꝝ qꝫ asseruerat. vnde onus ꝓbandi transfert ad aduersariuz ⁊ hoc ideo:qz negationũ nõ sunt cause. vt dixi. Si aũt aliciatur tps vel locus vl aliqõ ꝓsimile: tũc põt probari indirecte.vt.j.õ testi.ex tenore.⁊.c.series.⁊. C de cõtrahẽ.⁊ cõmit. stipu.optimaz. vt si exhibeat instrumentũ in quo stipulatio contineat facta tali die ⁊ loco.vt in ꝓdictis iuribus. Nõ obqõ dicit.j.de ꝓbat.tertio.⁊.j.de testi.talis.in fi.qz ibi nõ ꝓbatur directe vel indirecte sz ꝓsũptiue. Itẽ negatiua facti,ꝓbat cuz habeat in se implicitã affirmatiuã:vt si dicat: ego ñ sponte renũciaui.q.d.coactus renũciaui.⁊ hoc debet probari ab eo q hoc negat.j.de renũcia.super hoc. Itẽ negatiua iuris bñ ꝓbat: vt si negas emãcipatiõem recte factã:hoc ipm ꝓbare debes.ff.de ꝓba.ab ea pte.§.i.qz qui negat aligd iuste factũ dicit illud iniuste factũ. vñ illud ꝓbare dz. Negatiua qualitatis dicit illa:iste nõ est idone⁹:hic negat qlitas:⁊ hic nõ est legitim⁹:iste non est diligens. Nõ est soluẽdo bꝫ põt ⁊ dz ꝓbari ab eo qui hoc dicit:qz quilibet ꝓsumit idone⁹ nisi ꝓbetur õtrũ.j.de ꝓsump.dudũ.⁊.j.de scru.in or.fa.c.vno.⁊.ff. de le.iicũ quidã.⁊.l.cũ pater.§.rogo.et.C.de inof.testa.omnimodo.ar.õ.C de proba.ex persona.

r Singulares.et sic esset insufficiẽs testimoniũ illoꝝ.j.c.cum dilecti et.j.de accusa.cũ dilect⁹.in fi.Si aũt vn⁹ iuraret de facto alteri⁹ subiret anceps peririũ:qõ eẽ non dz.ff.de in li.iurã.videam⁹.ff.rex amo. marcellus.nisi forte sic iuraret.Ego iuro qꝫ ille nõ fuit citatus:qꝫ ego sciã.si.j.de pur.ca.quotiẽs.in fi.sic.viii.q.iii.artald⁹.in auc.de bere.⁊ fal.§ si vo absũt.col.i.alias est sub.§.sancim⁹. vbi dicit qꝫ testes iurẽt qꝫ nõ sint cõcilii alicui⁹ malignitatis facte ab herede:ꝫ est dicẽ qꝫ ipsi sciãt. Sic ꝑz qꝫ nullus põt probare se non fuisse citatũ: sz illi incũbit ꝓbatio qui dicit aliquẽ fuisse citatũ non ei q negat.legat⁹.n. eos citauit:qõ appet ex eo qꝫ ad legatũ nũciũ destinarũt:et ex eo qõ dicit oia ꝓsumũt legitime acta:alias ei incũbit ꝓbatio qui dicit aduersarium fuisse citatũ nõ ei q negat.Sz nõne capitulũ erat excusatũ:si glbz de capitulo iuret se nõ fuisse citatũ:videt qꝫ sic. Negatiua.n.ꝓbat ꝑ iuramẽtũ ipsius negãtis.ff.de iureiur.l.iii.§.qcũqꝫ.⁊.j.de testi.pñtium et lz sit ꝓbatũ de capitulo.nõ tñ singuli ꝓbãt de sc:sz tal probatio nõ releuaret capitulũ.Sz q̃liter probabit capitulũ citatuz:Dico qꝫ ꝑbꝫ qꝫ lre citatiois dirigũt ꝓlato ⁊ aligbus maiorib⁹ de capitulo.ar.s.de postu.ad hoc.xliiii.di.cõmessatiões.in fi.et.j.de symo.veniẽs.insti.õ iure natu.§.senat⁹.et.ff.de con.et demõ.municipib⁹.ar.j.de procur. c.vlt.vel si nõ habeẽ illoꝝ copia.sufficit legi lras publice in capitulo siue in claustro pñtib⁹ q inueniũtur.j.de dolo et cõtu.cãm q̃.et.c.vlt.et j.de cleri.nõ resi.ex tue.et interrogãdi vicini siue parrochiani si volũt defendẽ.C.ex q.cau.ma.l.ergo.⁊.ff.de liber.agno.l.i.et.ff.de dãinfec.l.iiii.§.ꝓtor.Sz si lre pñtent ꝓlato et aligbus de maiorib⁹ vel soli ꝓlato : et ipse occultauerit lras:nec pñtauerit eas capitulo:et nõ vadat vel mittat ad iudicẽ:et sic iudex reputãs capitulũ cõtumax: totuz capitulũ suspẽdat vel excõicet:nũquid illi q nihil sciuerũt sũt excõicati:videt qꝫ non.nã ꝓpter cõtumaciã ꝓcuratoris dñs non punit.ff.si recipientes episcopum memoratũ reddiderũt se indignos electionez archiepiscopi confirmare[b]:⁊ infra. Licet autem essent notoria que cõtra dictum varmat.episcopuz ⁊ ei⁹ fautores fuerant obiecta:predict⁹ tamen legatus ad maiorem cautelam multos testes recepit ex ipsi⁹ archiepiscopi parte ꝓductos. vnde ipse iuxta mãdati nostri tenorez procedẽs postulationem factam a varmat.cassauit[k]:et electionez eiusdem archiepiscopi memorati:quãuis a paucissimis[l] celebratam curauit auctoritate aposto.ꝓfirmare:ipsumqz ordinauit in presbyterum ⁊ tãdem in archiepiscopum cõsecrauit:⁊ infra. Contra legati vero processum hoc facere videbatur:qꝫ nõ citatis uarmat.episcopo:⁊ ei⁹ fautoribꝫ processisz. Porro excess⁹ notorius[m] examinatiõe nõ indiget ⁊ pro his que a iudice sunt acta presumit[n]:qꝫ omnia rite fuerit celebrata:quãuis[o] ⁊ qꝫ citati nõ fuerũt:non posset de facili cõprobari:quia negantis factum[p] per rerum naturaz[q] nulla ẽ directa probatio:cũ ⁊ si quilibet de se posset asserere qꝫ ad euz citatio minime peruenisset:singuli tñ vestrum essent in suo testimonio singulares[r]. Ad ipsum quoqz le/

quis ius di.nõn ob.l.i.§ si ꝑcur.ꝛ.j.vt lite nõ cõtes.c.i.in fi.vbi immuit a ꝺ̃rio sensu:q ꝑpter cõtumaciã ꝓcuratoris dñs excõicari nõ põt si dñs ignorauerit:sed hoc tutius videt q capitulũ petat absolutiõez q põsũptio nõ modica est ꝺ̃ ipm capitulũ nisi capitulũ doceret se nesci uisse:sed nõ de facili posset hoc ꝓbare.ar.q posset.j.de ꝓba.tertio.ꝛ c.vlt.ar.q capitulũ sit excõicatũ.ar.j.de sen.excõ.romana.§. vlt.Ber.

a Secure.alioquin si non potuissꝫ ire se cur⁹:poterat legitie appellare ab eo:nisi secuꝝ locũ eidẽ ꝓ uidisset.j. de ap. ex pte.ꝛ.j.vt lite nõ cõ tes.accedẽs.sꝫ ꝟ fuit falsuꝫ.vt ꝟ dicit.ꝛ si ꝟ cẽt:tñ potuit mit tere ꝑcuratorẽ:sicut misit nũciũ.j.de ap. pel.cõstitut.ꝛ ꝟ.sed nũquid tenet quis mittere ꝑcuratoreꝫ qñ ipse ire non põt: puta q sibi loc⁹ ẽ su spect⁹:vel alias ipe dit⁹?ꝛ nõ credo:q ne mo cõpellit mittere ꝑcuratorẽ põipue i magnis cauꝟ.vt erat ista.vt.j.de ꝑcu.q̃re lã.vbi de hoc.sꝫ mit tere ꝺ̃ qui ꝑponat exceptiõem:alias te neret excõicatio ꝓ cõtumacia.j. de ap. si duobus.

b Nunciũ. Nota simplicẽ nũcium nõ audiri.ar.de procu. alia quidẽ.ꝛ.j. ꝺ̃ do. ꝛ cõtu. cum dilecti. Ar.ꝺ̃.insti.ꝑ qual ꝑ so. nobis acquir.§.i .ꝛ.ff.depositi.l.i.§.si te roganero.ꝛ.j.de offi.dele.p̃dẽtiam.

c Causis.s.q non detulerũt appellatiõi:ꝛ q indignũ sine licẽtia pa pe receperũt:ꝛ q citati nõ venerũt:ꝛ etiã q idẽ epꝰ sine licẽtia pape trãsiuit.Cõtra.s̃.e.cõsideranim⁹.ꝺ̃.j.c.auditis.vbi vtraq; cassat: q facte fuerũt electiões post appellatiõem ꝛ ꝑma nõ cassata facta fuit scẽa:idẽ debuit hic fieri:q vtraq; post appellatiõem facta fuit.Prete rea ꝛ ecõtra opponit eoipso q ꝑmi postulauerũt post appellatiõem sine aliis:non fuerũt ipsi ꝑuati ptãte eligẽdi:q alii potuerãt cõsentir ꝛ renũciare appellatiõi.s̃.de postu.bone.ii.ꝛ in ꝑdictis decre.cõside ranim⁹.ꝛ.c.auditis.g̃ scẽa electio debuit hic etiã cassari:cũ ꝑma po stulatio nõ fuerit nulla ipso iure.So.p talẽ postulatiõem factaꝫ post appellatiõem nullũ ius fuit acquisitũ vel gra quã petere posset ꝛ po stulãtes poterãt resilire a tali postulatiõe cum nõdũ esset pũtata supi ori.s̃.de postu.bone.ꝛ sic habebãt adhuc ptãtẽ eligẽdi:ꝛ poterãt cuꝫ aliis eligere si voluissent:sꝫ postea receperũt eũ sine licẽtia pape in cõ tẽptum ipsi⁹ cũ non possent:tũc ꝑmo amiserũt ptãtẽ eligẽdi ꝛ magis deliquerũt q̃ si indignũ sciẽter eligerẽt.ꝛ pl⁹ est ipso facto deliquer q̃ ꝟbo:ꝛ plus est cõtinere legẽ viuã q̃ mortuã.vt patet in integra:ꝛ sic pences illos remãsit ius eligẽdi:q̃uis cẽnt numero pauciss̃imi.s̃.ꝺ̃ po stu.gratũ.ꝛ appellatiõi nõ põt opponere:cũ ipsi ꝺ̃ appellatiõem deli querint ꝛ cõtumaces fuerit:ꝛ ita ex trib⁹ causis ꝑdictis se fecerũt in dignos:sed ex vna ꝑcipue amiserũt ptãtẽ eligẽdi recipiẽdo illuꝫ sine licẽtia pape alias si nõ recepissent illũ:nõ amisissent ptãtem eligendi vt pꝫ in integra.Quidam dicere voluerũt q hec decre.cõtinet gr̃am sed forsan hoc dicunt qui intelligunt hanc decre.q hec electio facta fuisset anteqnã maguntini recepissent varmatien̄.vel administrassꝫ ꝛ si hoc fuisset qꝺ̃ hic non est verꝝ gratiã cõtineret.vel dic ex trib⁹ ꝑsũ ptiõibus.s.quia virum pastorali dignitati ꝑditũ contra formã canõi cam non solum eligere:sed etiã recipere ꝑsumpserunt.

Contemptu.q postquã ꝓcurator eorum nostras litteras repor tauit:quibus mãdabat q si varmatien̄. episcopus in tẽporalibus et spũalibus ministrasset:ipsius cassaretur electio.Ipsi postmodum q̃ si electo suo: sicut ex eorum litteris apparet:quibus cum electũ suuꝫ nominant temere paruerũt ꝛ blasphemia:q legatũ nostrum q̃tum in eis fuit infamãtes eũ fuisse corruptũ pecũia sũt mẽtiti:hec lra ẽ in registro et sic ex trib⁹ cãis reddiderũt se indignos:vñ nõ debent au diri.s̃.e.cõsideranim⁹.vt sequit in glo.

d Ad nos.Dixit lau.q cũ simul oẽs delinquũt eligẽdo indignũ tũc tãtum trãsfert ptãs eligẽdi ad supiorem.Si vo secũdi post electiõem prioꝝ si militer eligant indignũ reuertitur ptãs eligendi ad pores:ꝛ facit pro eo qꝺ̃ dic in lra pariter.ꝛ.j.e.cũ vinto.sꝫ.T.dicit nõ ee vez:imo siue simul siue sepatim ꝺ̃ liquerũt trãsfert ptãs eligẽdi ad supiorẽ:sicut hic dic. Et illꝺ̃ aduerbiũ piter non notat idẽtitatẽ tpis ad peccãdũ:qꝺ̃ exigat vt simul delinquãt:sꝫ vicii simili tudinẽ.ꝛ illa decre. cũ vintoni eñ.nõ facit ꝓ eo:q ibi tãtuꝫ vna ꝑs peccauerat eligẽdo in dignũ hoiem illegitime natuꝫ ꝑ qꝺ̃ ius eligẽdi ad alios fu it devolutũ:ꝛ illi sꝫ quodãmꝺ̃ deliquerũt eligẽdo ꝑ impres sionẽ nõ amiserũt ius eligẽdi ꝛ tũc ꝑmi ꝛ scẽi simul postea debẽt eligere vt ibi dicit.sꝫ vbi vtraq; ꝑs peccat eligẽdo indi gnũ in electiõe eꝑoꝝ ꝛ eoꝝ su perioꝝ sine eodem tpe siue di uersis peccẽt semꝑ trãsfert eli gẽdi ptãs ad dñm papam:vt hec lra dicit.sic.j.de concess.p̃ ben.q diuersitatẽ.ꝛ nõ reuer tit ad ꝓmos sicut dixit lau.ꝛ eodẽ mꝺ̃ intellige.s̃.e.ti.c.cum in cũctis.§.clerici.qꝺ̃ ꝺ̃ intel ligi scõm istã:vt ad papaꝫ eli gendi ptãs trãsferat.secꝰ ẽ cũ clerici sũt negligẽtes in eligen do:q tũc devoluit eligẽdi po testas ad ꝓximũ supiorẽ.j.e. ne ꝓ defectu.In electiõibus vo iferioꝝ ꝑlatoꝝ cũ eligitur vl cõfirmat indign⁹:huari ꝺ̃ qꝺ̃ dr̃.s̃.e.cũ in cũctis.§.vlt.ꝛ j.e.nihil.sꝫ in casu negligentie huat qꝺ̃ dr̃.j.de cõcess.pbẽ.nul la.exceptis abbatiis vbi dant tres mẽses tãtũ:vt dicit decr. illa.ne.ꝓ ꝺ̃fectu.Et q.c.cũ in cũctis.debeat sic itelligi:ex eo pꝫ q papa in.c.cũ in cũctis §.clerici.nõ dicit ad quẽ ꝺ̃uoluat eligẽdi ptãs. vñ ꝺ̃ intelli gere:q ad ipm ꝺ̃ devolui cuꝫ inferioꝛib⁹ dignitatib⁹ dixit: ad quos devoluat ptãs eligẽdi:cũ eligit vel cõfirmat idign⁹.vt.c.c.§. vlt.vt qꝺ̃ dc minoꝛib⁹ cõcessit de maioꝛib⁹ ꝓhibuisse videat.Alii dicũt q ad ꝓximũ su perioꝛẽ devoluitur ptãs eligẽdi.et ꝟ nõ erat superioꝛ nisi papa.ꝛ idẽ dicũt in ca su negligẽtie.vt dicit.c.ne ꝓ defectu.

e Hac vice.hoc ideo dicit q qui male eligũt nõ puniũtur nisi semel tantũ.j. e. ti.auditis.

f Querelã.cõmisit.ar.ad qõnem dñicalẽ.q si ille a quo appellat efficitur eiusdẽ iurisditionis cui⁹ est ille ad quez appellat:q nihilomin⁹ põt de ea cognoscere.ff.de iudi.si is qui rome.Ar.ꝺ̃.ff.de iudi.iudiciũ.ꝛ.l.multũ.ꝛ.l. iulian⁹.tamẽ honesti⁹ est q cãm deleget:imo videt q teneat cãm illã delegare ff.de in.om.iudi.pretoꝛ.

g Petens.ꝛ ita ꝓ q due actiões simul ꝓponi pñt in eodem libello.j.de capel. mo.dilectus.ꝛ.j.de cã pos.cũ ecclesia.ꝛ.c.se.ꝛ.ff.fami.herc.heredes.§.de plu rib⁹.ff.de actio.emp.ꝛ ven.nõ est nouũ.ꝛ.l.sequẽti.Sed videt q iste econom⁹ nõ fuisset audiẽdus.q videbat ꝺ̃rius i sua petitiõe petebat eni illũ petꝝ remoueri ab ecclesia ab eodẽ petẽs pensiõem sibi restitui:ista duo ꝺ̃ria videnr̃:q re moueatur ꝛ pensiõem soluat.si.n.cõdẽnaret:vt remoueretur de ecclesia qualit cõdẽnaret ad pẽsiõem pstãdaꝫ.Sic.n.cõdẽnaret qui nõ est ꝑlat⁹.vñ snia illa ñ ꝑiudicat ecclesie:sꝫ ꝺ̃ria petẽs nõ auditur.j.de appel.sollicitudinẽ.ꝛ.xxiii q.vii. q aũt.lxxiiii.dist.gesta.C.de mune.pa.profession tua.li.x.j.de iudi.examinata. Dico q illa nõ obstãt.sꝫ eni petatur remoueri interim:tñ tanq̃ legitimus admi nistrator est habẽdus.viii.q.iiii.nõne.ꝛ accusato reo põt solui qꝺ̃ debetur ci.ff. de sol.reo.ꝛ ecõuerso a reo accusato põt peti qꝺ̃ ꝺ̃.ff.co.sꝫ nec illud.et si tibi leg⁹ sit vsufruct⁹ tributa pstare debes.ff.de vsufruc.vsufructu relicto.et.l.si pẽ dentes.§.vlt.ꝛ q iste sic agebat ꝛc.ff.ad macedo.l.iii.et.j.de offi.delega.coram et si remoueretur nihilomin⁹ cõdẽnaretur ad solutiõem pensiõis noie ecclesie et teneret talis cõdẽnatio.nã sicut cõdẽnatur suo noie:ita posset cõdẽnari noie ecclesie.ar.xvi.q.iiii.volum⁹.et.j.vt lite pen.quasi p totũ.

b Cõsuetudine.q̃ ꝓuenit ex iure patronat⁹:q̃ datius eligẽdi.j.de cã pos.cũ ec clesia.et.j.de his q̃ fiunt a ꝑla.sine cõsen.ca.ea noscitur.

i Economi vestri.videtur g̃ q cõcipiẽda sunt vba snie in ꝑsona procurator̃ vel sindici nõ ꝓncipalis ꝑsone.j.de cen.olim.et.j.de capel.mo.dilect⁹.C.de sẽ. et interlocu.l.i.ff.de nego.ge.liberto.§.vlt.Si enim dñs deberet cõdẽnari:q̃re ergo ꝓcurator caueret de iudicato soluẽdo.Ar.ꝺ̃.j.de proba.licet.sꝫ ibi cõdẽ natur cõe fauẽtie in ꝑsonã ꝓcuratoris:qꝺ̃ i eo datur actio iudicati.ff. de re iu di.si se nõ obtulerit.et ideo necessario dñs.s.cõe fauẽtie cõdẽnatur.Vel dicas in spũalib⁹ causis in ꝑsona dñi debeat fieri cõdẽnatio in causis mrimonialib⁹ ꝛ criminalibus.j.de procu.tue fraternitatis.ar.C.ꝺ̃ iureiur.l.vlt.Sꝫ dñs.

dixit q; tūc ꝓcurator est cōdēnād⁹: qñ dñs nūquā cōparuit in iudicio: q; dñs litis fact⁹ est: alioquin dñs cōdēnabit ⁊ nō procurator. C. de sen. ⁊ int. om. iudi. l. i. q; tūc nō fuit procurator dñs litis: qñ post litē cōtestatā dat ꝓcurator. ⁊ ar. ad hoc. ff. de bis qui no. infa. furti. §. si quis. Dñs Jo. b. ⁊. t. dicūt q; sine ab initio siue ex postfacto procurator iteruenit in ꝑsonā procuratoris formāda est snia

C. de ꝓcu. nihil arbitramur ⁊. ff. de neg. ge. liberto. §. vlt. et ff. de procu. q; ꝓpꝛio. i ꝑn. et. l. lz in popularib⁹. in fi. Ut autē nō incidas in aliqd periculuz vl dubiū formare debes sniaz in ꝑsonā vtriusq; s. dñi ⁊ ꝓcuratoris sui sic: talē procuratorē talis ⁊ ipm dñm cōdēno vl absoluo. Et ita saluab vtrāq; opinionē ⁊ ita seruat. ar. j. ō fi. de instru. inter dilectos. in fi.

a Sup iure. Sed nonne petitoziū ⁊ possessoriū deducta sūt in iudiciū: quar ḡ nō fit cōdēnatio sup iure patronatus? ita vī in ꝟbis illis vbi rñsū fuit cū hec capella ad illaz nullo iure ptineat ⁊c̄. si. j. de cā pos. cū ecclesia. ⁊. c. sc. ⁊. c. cum dilect⁹. Sz lz hodie idco est: q; populꝰ nō fuit in iudicio: ⁊ ea q; sūt int ꝑsbyteꝛ facta ⁊ cardinalē sancti vitalis nō ꝑiudicāt popl'o: q; resiter alios ⁊c̄. j. de fide istru. iter dilectos. ff. de re iud. sepe. ⁊. j. de re iud. c. cū sup ꝯtrouersia. ⁊. c. pe. ⁊ est notabile q; lz dr: vt si elect⁹ impugnet q; sit elect⁹ a nō dño sufficiet ei ꝓbare q; eligēdi erat in q̄si possessione eligēdi: lz alter obtineat postmodū in petitozio. j. de iurepa. cōsultatiōibus. ⁊. c. cum pp discordias. vñ institut⁹ ad repūtatiōem populi non ꝓdest ecclesiā: sz si altera ecclesia cuicat: postea iusꝓnat⁹ dz ab ea itez pūtari: vt plz sit in q̄si possessiōe iuris sui. s. ꝓnat⁹. j. de iurepa. si vo. ⁊. c. cū pp discordias.

b Tpa. j. de censi. puenit. ꝑ. sz illud in petitozio: lz in possessozio.

c Statū. ⁊ de iure: q; cōductoz lite pēdēte dz soluere pēsiōez. xvi. q. iiii. volum⁹ ⁊. j. vt lite pen. q̄si p totū. ⁊. C. locati. si quis cōductiōis. Ar. ꝑ. C. de agri. ⁊ cen. libꝛ. li. xi. vbi dicit: q; cū lite pēdēte colon⁹ denegat dño possessiōem nisi diuti⁹ eā soluisset: sz ibi dñs agebat petitozio: ⁊ nō possessiozio: vel ibi nolebat colon⁹ restituere pēsiōem: q; dicebat q; ille nō erat dñs q; ab initio dederat ei rez: ⁊ tūc sequestratio fit: nisi lōgo tpe soluisset vt ibi dicitur: ⁊ est spāle.

d Cum vintoñ. Casus. Vacāte ecclesia vintoñ. archidiacon⁹ cū suis seq̄cib⁹ elegit salubꝛieñ. decanū illegitime natū sciēter. ꝑoꝛ ⁊ ꝯplices sui elegerūt ꝑcentorē licoñ. ꝓ istis duab⁹ electiōib⁹ partes iuerūt ad curiā. Papa auditis ꝓbatiōib⁹ vtriusq; electiōis inuenit vtrāq; electiōem ꝯ formā canonicā attētatā. ꝓma electio archidiaconi de salubꝛieñ. decano q; inordinatā ꝑsūptōez facta fuit de hoie. s. illegitime nato. scōa de ꝑcentore licoñ. q; violentā ipressiōez vñ papa hito fratrū cōsilio vtrāq; cassauit. postea vo aliq̄t diebus elapsis pars illa q̄ ꝑcentorē elegerat: ad dñm papā accedēs qdā exhibuit istrumētū signatū cū sigillo cōuent⁹: in quo cōtinebat q; vintonieñ. cōuēt⁹ vices suas cōmiserat ꝑoꝛi ⁊ gbusdā fratrib⁹ sup electiōe faciēda in ꝑntia dñi pape. vñ petebat ꝑoꝛ et sui licētiā eligēdi. papa illud instrumētū fecit exhiberi alteri pti qd ab oib⁹ extitit approbatū. papa q̄siuit ab illo ꝑoꝛe ⁊ sociis vtz vellēt admittē alios ad electiōem celebrādā: ⁊ ipsi rñderūt q; saluis exceptiōib⁹ q̄s ꝯ illos habebant admittere volebāt. Et sic ꝓtestatiōe ꝓmissa oēs simul in cōi fuerūt ad tractāduz de electiōe: sz nō potuerūt concordare de alia ꝑsona eligēda cōiter: ⁊ sic infecto negocio habuerūt recursū ad papā: ⁊ illi q̄ ꝑcentorē elegerūt dicebāt illos q; salubꝛieñ. decanū elegerāt iure eligēdi ipo iure ꝓuatos: q; hoiem illegitime natū sciēter elegerāt. vñ ꝺm cōciliū laterañ. eligēdi ptātē pdiderāt: ⁊ beneficiis ecclesiasticis p triēniū carere debebāt: petētes a papa vt super ꝺ interloq dignaret. Alii vo rñderūt q; ille decan⁹ salubꝛieñ. papo. sc. legitimari ꝓmeruit. Dñs papa sup hoc cōsideras q; prioꝛ ⁊ sui post ꝓmā electiōem suā admiserāt alios ad celebrādā scōam: ⁊ laterañ. cōciliū vna vice tantū punit huiusmōi ꝑsūptores iterloquēdo ꝓnūciauit illos esse admittēdos: q; electio quā mō facere volebāt nō iā secūda erat: sed potius tertia cōcurrebat.

e Tractauerūt. post illas duas cassatas.

f Cōcordes. de ꝑsona sumēda: cōcordes tamē erāt de electiōe faciēda: vt postea sequitur.

g Scienter. qñ si ignoꝛāter tunc non sunt ꝓuati. vt. s. e. innotuit. Ber.

h Promeruit. hec fuisset bona allegatio si eam probassent.

i Ō isti. s. prioꝛ ⁊ cōplices eius qui nō peccauerūt eligēdo ꝑcentorem.

k Admiserāt. Nō q; semel approbatū est reprobare nō ꝑnt. ff. neg. ge. pōponius. ff. de adulte. si vxoꝛ. ⁊. viii. q. ii. dilectissimi. s. eo. cū inter canōicos. ⁊. xxxii q. v. hoīend⁹. ⁊ sic illos admittēdo sibi ꝑiudicauerūt: ⁊ ius suū amiserunt: quo poterāt illos repellere ea vice ⁊ sic protestatio sua nō ꝓfuit ꝓriū faciēdo. sic. s. de cōsti. cū. m. ferra. ꝓterea q̄re eos admiserūt cuz essent suspensi ipo facto aucte cōciliī laterañ. s. e. ti. cū in cūctis. cuz si elegissent eoꝝ electio debuit cassari. s. de cōsue. cū dilect⁹. ⁊. j. de cle. ex. mi. postulasti. dicas q; illi q; eligunt i dignū ꝓuati sūt quā tū ad alios q; nō pecauerūt: sz q̄tuz ad se nō est ptās eligendi ligata: quin bene possint eligere: si ab aliis admittātur: sic ptās celebrādi i clerico peregrino nō ē ligata quātuz ad se: sed q̄tū ad alios: q; celebꝛaret si ꝑmitteꝛtur. j. de cle. peregri. tuc. sic in monacho q; publice celebrare nō pōt. tū nō est suspensus: q; si inuita reī ab eo posset celebrare. xvi. q. i. §. ecce i hoc. ⁊ lz isti sint suspensi bñficio: nō ipediunt eligere: q; talis suspēsio nō repellit eos ab electione: nec etiā a dīnis officiis. vñ oia negocia tam spūalia q̄ tēporalia pñt exerceꝛ ⁊ tpe talis suspēsionis deberēt etiā offīciare: q; in penā tal' suspensio introducta est: tñ modicā sustētatiōem debēt tunc bre ne ex toto egeāt

l Illos. s. elegerāt decanum non legitime natum.

m Celebrare. cū haberēt mādatū a capitulo. vt dixi in casu ꝺm qd patet in integra: alias non possent eligere. s. e. ti. innotuit.

n Cōcurrebat. Sed q̄ respectu dr tertia? Pōt dici q; ꝓma electio fuit illa decani nō legitime nati. Scōa fuit ꝑcētozis: q̄ nō ipediebat p ꝓmā cū illi q; elegerāt decanū eēnt eligēdi ptāte ꝓuati ita q; nō poterāt obiicere aliqd ꝑ scōam in quo tm̄ puniūtur: q; in ꝓma q̄ faciēda occurrit post illā in q̄ delinquūt ꝓuati sūt tm̄ ptāte eligēdi ⁊ nō in tertia sz scōa fuit ꝺ cassata: ⁊ ita ius eligēdi devolutū fuit ad oēs. vñ mō tertia cōcurrebat faciēda a q̄ illi nō repellebātur imo admittebāt aucte ꝓdicti canonis. ⁊ iste vī bon⁹ intellect⁹. ⁊ sic ex duab⁹ causis isti q; primo peccauerūt debebāt admitti: ex eo q; ista tertia cōcurrebat: vt dictū est: et ex eo q; alii admiserāt illos ad tractādū de electione: ex eo eni solo admitteꝛetur ad scōaz: in q̄ nō deberēt admitti: q; post q̄ res iā nō est itegra nō pñt illos repellere. j. c. in cāis. ⁊ res de facili ad suā nām reuertit. ff. de pac. si vn⁹. §. q; si nō totū. ⁊. ff. de iusti. ⁊ iur. l. pe. ⁊ etiā si nō admisissent illos: debebāt nihilomin⁹ admitti et sic vtroq; casu debēt admitti. Et ꝺ sat' colligit ex lra. Sz obuiat huic intellectui lra ista. Isti post ꝓmā admiserāt illos ad celebrādū scōam: sz ꝺ expo nit in fine. Alii volūt dicere: ꝓma dr electio ꝑcētozis q̄ fuit cassata. sed cūda electio appellat' tractat⁹ in q̄ fuerūt admissi: ⁊ ꝓ vna electione reputatur: q; si nō admisissent illos poterant soli ꝓcedere ad electionem et ꝓ istis facit opti. qd dicit in lra. isti post ꝓmā admiserāt illos ad celebrādū scōam ⁊ ecōtra: ⁊ ita intellexit. t. ⁊ bñ cōcordat lra. ⁊ dicebat. t. q; electio decani ⁊ electio ꝓcentozis reputabantur ꝓ vna electione: quia simul facta fuerunt vt dicebat: sed hoc est falsū: imo i diuersis tpib⁹ facte fuerūt: vt pz in integra: ꝺm qd dr i casu: et electio decani appellat' ꝓma: et electio ꝑcētozis fuit scōa: et hec q̄ mō imminet faciēda dr tertia respectu illaꝝ: ⁊ qd dr isti post ꝓmā. i. post scōam q̄ dicit' ꝓma respectu istius q̄ imminet facienda: et q; alia nulla fuit: et qd nullū est nec ꝓmū nec scōm dici pōt: etiā verꝝ est q; post primā de decano q̄ in veritate fuit admiserūt illos sed nō ad scōam factā de ꝑcētore: ⁊ qd dicit ad celebrādaz scōam. s. respectu suc q̄ cassata fuit: ⁊ q; dicit tertia cōcurrebat ⁊ vere tertia respectu duaꝝ q̄ cassate fuerunt et sic ꝓioꝛ intellect⁹ potioꝛ videt. Ber.

o Admittēdos. Ar. ꝑ. j. de of. dele. cū sup abbatia. vbi iudex qui ꝓnatus erat iurisd. nō potuit postea associari ad iudicādū. alia rō est i iudicib⁹. vbi. n. nō pōt vn⁹ ꝓcedere cū alio qui iurisditionē non hz: nec pōt is q; hz iurisditionē ei dare iurisditiōem vel eū sibi associare quin iam ex toto desiit esse iudex: ⁊ si ꝺ faceret a nō suo iudice diceret fem ⁊ iō q̄quid simul faciūt nō tenet cōfitēdo q; cōsequēs se nō posse ꝓce

dere solū: ⁊ ita ille qui habebat iurisdictionē pdit illā. vt dicit illa ꝺcre. cū sup. Jn eligētib⁹ secus est q⁹ lz illi q pñt eligere admittāt illos q ꝓuati erāt p culpā suā nō pdūt ipsi ius eligēdi: q⁹ pñt renūciare iuri suo nec illi sūt ꝓuati ꝓpetuo ſz vna vice tm̄: vñ pñt parcere illis si volūt ſz i iudicibus non est ita.

a PEr inquisitionē. eꝑat⁹. cuz agit de statu eccl'ie recipiūt testes tā ꝺ ꝑlatū q̄ ꝺ oēs ꝺ eccl'ia. j. de accu. q̄lit ⁊ q̄ etiā lite nō ꝓtes. si p cōtumaciā se absēt at. j. vt li. cōtes. q̄m frequent. §. sūt ⁊ alii ſz cōspiratores ꝺ illū ꝺ quē ꝺspirauerunt admittēdi nō sūt: ſz sup statu ecclesie admittūt. j. de re iudi. cum. i. ⁊. a.

b Amicos. sec⁹ si ii mici fuissent. j. de ſymo. sicut.

c Colloquiū. ℔ suf ficeret ad ipsi⁹ ſmotiōem. xl. di. multi. ⁊ desiderātib⁹ eꝑat⁹ ē auferēd⁹. viii. q. i. in ſcripturis.

d Sollicitasse. ⁊ ℔ idē nocere debuit. i. q. vi. sicut is q. ⁊ C. de epi. ⁊ cle. si quē q̄ ⁊ ℔ ipo suspect⁹ ē: q̄ si ingerit. ff. de ꝓcu. q̄ oīa. ⁊ p̄ces huiusmōi ipoꝛtune inducere vidēt symoniā i. q. i. sūt nōnulli. ⁊. c. ordinationes.

e Recognouit. tal' recognitio siue confessio lz fieret ex⁹ ius ꝑindicati cōfitenti. maxime si publice fiat. ar. ꝺ excess. ꝑla. q̄ sit graue. ⁊. ar. xxii. q v. ℔ videt. ⁊ recognitio debiti ꝑscriptionē interrūpit. C. ꝺ ꝑscrip. xxx. an. cū notissimi. §. ſz ⁊ si gs debitoꝛi. ⁊ in alio casu iii. q. ix. §. ſz si debitū scriptū sit.

f Detinebat. ⁊ male. dilapidabat enim. ar. q̄ sicut nō suo ita nec alieno noie ℔ facere debuit. xlvi. di. sicut non suo.

g Talē. s. symoniacū ⁊ ābitiosū. vt ptz ex ipa littera.

h Sciēter. q⁹ audiuit ab ipō ⁊ sciuit de sollicitatiōe p̄cuz vt dictuz est: ⁊ illud ꝺ scire q̄ꝺ ab aliis audiuim⁹. vt dicit xxii. q. v. ℔ videtur. vt dictum est.

i Se indignū. ad min⁹ ꝓ triēniū. ꝺ. e. cū icūctis. ꝺ. c. ꝓxi. imo ꝓpetuo i ꝓteritis bñficiis p̄uari ꝺz. vt dixit Jnno. iiii. si criminaliter ꝺ eū ageretur. ⁊ inducit ad hoc. j. de cōfes. cū sup. ſz ille pl⁹ peccauit q̄ iste. vñ nō ꝓbat cū dicit de isto: ⁊ iō pp huiusmōi suspēsiōem ꝓmoueri nō ꝺbuit ad honoꝛes. ꝺ. de ꝺsue. cū dilect⁹. ⁊. j. de etā. ⁊ q̄li. cū bone. q⁹ vilib⁹ psonis nō sūt ꝺcedēdi honoꝛes. j. de excess. ꝑla. inter dilectos. ⁊. C de dignita. neq⁹ famosis. li xii. ⁊. C. de infami. l. vna. li. x. ⁊. lxxxi. di. tā ti. ꝺ amicl. j. de accu. oīpotēs. j. de testi. testimoniū. C. de ꝓcu. reū. ff. de mu. ⁊ ho. rcus. §. cū ꝺ quē: ⁊ iō iste maſcaron tanquā indign⁹ ꝺz ſmoueri: q fuit ꝺscius symonie ⁊ symoniacū sciēter elegit ⁊ iō bñficiis ecclesiasticis se reddidit indignū vt hic dicit. Sz quare punit⁹ fuit iste mal. nā testis fuit: ⁊ iō ꝺ. j. de ordi. cogni. cū dilect⁹. in fi. ⁊. j. de excep. deniq⁹. ff. g. po. in pi. ha. claudi⁹. ⁊. j. de fi. instru. inter dilectos. j. de re iudi. cū sup ꝺtroversia. ⁊. C. res inter alios ac. p totū. So. res ista nō fuit acta inter alios: imo ingsitio facta fuit tam in capita q̄ in mēbris. vt dixi. ⁊ ꝺ eū ⁊ alios. vñ si ꝓfessus fuit ꝺ se in iure ei ꝑiudicare debuit. ⁊ ꝓfessus in iure p iudicato habet. j. de ꝓfes. cū sup. Si aligs iudicat testis in cā alteri⁹ ⁊ in modū exceptōnis ꝓbet crimē testis nō punit: nisi g a testimonio repellit: nec infamiā incurrit ⁊ sic loquunt ꝺctores ꝓxime signata. Et no. p hāc decre. q⁹ suspēsus a bñficio eligi nō ꝑt ad bñficiū vel dignitatē: duz manet i suspēsiōe: sic nec suspēsus ab officio. ꝺ. de cōsue. cū dilectus ⁊ q nō seruauit interdictū. ꝺ. ꝺ postu. ad l⁹. ⁊. j. de excess. ꝑla. c vlti.

ter. b. nō ē professus obseruantiam regularē dubitatis[l] ⁊ merito nobis procedere inconsultis: quia igitur non debemus attēdere solūmodo qd factum sit: sed potius quid sit faciendum: con. u. t. re. q⁹ secundum legem diuinam non sit in boue arā dū ⁊ asino[m]: nec quisquā debeat vestem induere de lana linoq⁹ ꝓtextā irritetis[n] electionem predictam: et compellatis prefatum presbyterū alioſq⁹ clericos non professos vt vel beati Aug. regulā in eadē eccl'ia constitutam profiteantur ⁊ ser/uent: aut ipsam eccl'iam omnino dimittant. IDem. J. ti. sancti ſtephani in celio monte presbitero cardi. ap. se. le.

QUod sicut ex litteris tuis: et infra. Uerum cum ex prima electione que facta est de tribus dicenda videtur pot⁹ nominatio nihil iuris[o] acquisitum fuerit nominatis licite procedi potuit ad electionem regulariter celebrandam presertim in eccl'ia armachana cū iuxta constitutiones canonicas si fieri potest in cathedrali eccl'ia electio debeat celebrari: nec appellatio interposita electionem illā potuit impedire[p]: cum in ea nihil attentatum fuerit in preiudicium regie dignitatis: quia non simplex nominatio sed solennis electio debet principi presētari: ut postulatiōi prestet assensum: ⁊ si secus aliquādo p usurpationem aliqui faciāt abusiue. Si autez miridiñ. episcopus ⁊ abbas mellifontis qui interesse debuerant: non contempti fuerūt: sed ad electōnez uocati: si tamen sine periculo[q] potuerint cōuocari siue nequiuerint[r] siue noluerint[s] ad electionē celebrandā accedere: ipsoruz abbatia nō potuit electionē ipedire: ⁊ infra. Quod si eos uocatos[t] nō fuisse constiterit sed contēptos: infirmanda erit electio penitus taliter celebrata: nisi ꝓpter bonum pacis curauerit cōsentire[u]. ¶ Super eo autem q⁹ die cōsecratiōis sue antequam missaꝝ solēnia finirentur: accolitū

k CUm cām. p multa ⁊ lōga. Cōsuetudo in ℔ nō innat. ꝺ. de ꝺsue. ad nr̄am. ⁊. c. cū inter vos. q⁹ qꝺ nō sit factū ſz faciēdū ꝓsiderādū est. ff. de iusti. ⁊ iure. l. penul. ⁊. xciii. di. legim⁹. ⁊ negligētia eꝑ ℔ accidit. j. de testa. q⁹ ingrediētibus ⁊ dispar ꝓfessio i eccl'ia cē nō ꝺz. xvi. q. i. ꝑsbyteros. ⁊. q. vi. in noua.

l Dubitat. sile. ſ. de rescript. cum contingat.

m Asino. i. boies diuerse ꝓfessiōis in vno officio nō sociabis. Sic exponit. xvi. q. vii. in noua actione.

n Irritetis. ⁊ merito. q⁹ ꝺ ius cōe facta est. xviii. q. vii. abbatē. ⁊. c. q̄ sit. et ꝺ istud ius cōe nō ꝑscribit vllo tpe. vt ℔ dicit q̄uis p multa ⁊ lōga tpa ⁊c. similē casum habes. j. e. ti. cum in magistrum.

o QUod sicut. iuris. Ex tali ſimplici noiatōe nullū ius acgrit noiato. vt. ii. q. vi ꝟ. noiatiōe. ſz ex illa noiatione q̄ fit in scrutinio: ipso publicato: ius acgrit noiato in scrutinio. j. e. publicato. cōstitutiones xxiii. di. in noie dñi. ⁊. j. de ap. q̄ fronte. ⁊ etiā cāe spūales in eccl'ia sūt tractāde. ii. q. ii. ꝑceptū. ⁊. xxiii. q. viii. cōuenioꝛ ꝟ. sed etiā in cōcistorio ⁊c.

p Impedire. ⁊ merito: q⁹ laici nō debēt itereē electiōi. ꝺ. e. cū tra. imo ius eligēdi nō cadit in laicū in collegiata eccl'ia et si eēt pron⁹. j. e. sacrosancta. ñ obstāte aliq̄ ꝺsuetudine. j. eo. messana. ſz electio facta pñtari ꝺz patrono vt suū pstat assē sū. ꝺ. e. cū terra. ⁊. c. cū inf vniuersas. ⁊. j. e. ti. sacrosancta.

q Sine piculo. ⁊ sic patet q⁹ si periculū est etiā in vocando siue in moza alii ad electiōem ꝓcedere debēt eis nō vocatis ꝺ. eo. cū inter vniuersas. ar. j. ꝺ sen. ex. sacro.

r Nequiuerit. ar. ꝺ. ꝺ. e. bōe. ver. si constaret de vi ⁊c.

s Noluerit. si noluerit: alienos se fecisse videt. ꝺ. e. cū nob oli. ⁊. j. e. eccl'ia vza.

t Vocatos. ꝑsumit gs nō vocat⁹: nisi l⁹ ꝓbet vt ℔ pz. ⁊. iiii. q. v. gsgs. lxxii. di. ꝓposuisti. Ar. ꝺ. ꝺ. e. bōe. vsus fi. q⁹ nūcio credit: an aligs sit vocat⁹. ff. de re. co. q sub tu. vel cu. magis. §. illud. j. de ap. cū parati. Dico q⁹ si gs negat se fuisse vocatū aduersario incūbit ꝓbatio: vt hic inuit. j. de ꝓba. q̄m ꝺ. ꝺ l⁹ dcm̄ ē. ꝺ. e. bōe

u Cōsentire. Sic pz q⁹ electio q̄ nō valet p ratihabitiōem pōt cōfirmari. xvi. q i. q̄m gegd. ⁊. j. de his q̄ fiūt a ꝑla. sine con. capi. cū vos. ⁊ cuz in apostolica. j. de dona. pastoralis. ⁊. j. de iurepa. cura. ⁊. j. de transl. cōtingit. Sed ꝺ. j. eo. auditis ⁊. j. de iurepa. illud. et. xvi. q. iii. §. pōt. ꝟ. qꝺ ab initio. ff. de re iudi. qꝺ ab initio. ſz nōne abūtes cogi debēt ratā hr̄e electiōez: cū in hoc negociū eccl'ie vtiliter gestum sit. ff. de neg. ge. pōponi⁹. cū abūtes id facere teneret̄ur. ff. de ritu nup. si filiꝰ. Sz dic q⁹ iuria facta est abūtib⁹: ⁊ illā nō tenēt̄ur remittere sine satisfactiōe xxiii. q. iiii. si illic. xc. di. siquis ꝺtristrat⁹. Jtē si cogerēt̄ur cōsentire pñtib⁹ iā nō baberēt libez arbitriū: et sic iuitis daretur eps: qꝺ eē nō ꝺz. lxi. di. null⁹. Jtē pz

hic q circa spiritualia possum habere ratum qđ meo nomine non est gestum ix.q.iii.lugdun̄.t.j.de iurepa.cura.t.ii.q.i.in primis.t.iii.q.vi.hoc quippe.Sz nunquid in hoc casu possent primi electores resilire:quū absentes nolūt consentire:quod videtur cum diffidant de iure suo.s.de postula.bone.lxiii.di.quā to.Sed contra videtur.s.eo.cum inter canonicos.in fi.t.viii.q.ii.dilectissimi. ff.de ser.ru.pre.per fundum. ff.de opt.leg.si tibi.§.vni⁹.t.ff de nego.ge.si ego.Itez potest dici vt Jo.dixit:q si presentes eligunt t spem sue electionis ponunt in absentibus speran tes ipos ratum habituros:q tunc demum per ratihabitio nem potest confirmari factuz pn̄tiuz: sed si statim presentes per suam electionem intendāt ius dare electo:tunc nō potest ratificari priorū electio.vt.ītx. q.iii.lugdun̄.ff. de soluti .si gs offerenti.quod nō credo:imo qualitercūq eligant possent absentes ratam habere electio nem duz tamen non sit:nulla ipso iure.j.c.primo.Itez po ne q illi qui contēpti sūt mortui sint:nūquid subditoz consensus exigitur?Vincen. dixit q nō nisi essent prelati qui aliis succedūt in onere ac bonore.j.de offi.dele. qm̄ abbas t.j.de of.ord.pastoral'.i canōi co sec⁹.ar.j. de tes. reqsisti.i fi.

a Dividatur.Sz qualiter dividatur.exemplum habes.xxiii.di.quorūdā.ita eps qui cōsecrat cōcelebrat.i.sil' celebrat suo psecratori q pncipal'r celebrat:t ideo tūc nō debz dimittere officium illud quod ipse iceperit cum psecratore suo t alios ordinare:q sic dividere tur ministeriū illi⁹ misse: in q̄ consecratur qđ fieri non debet:t tote misse debet interesse.Et ita videtur cē de substantia consecrationis ipsa missa hac ratione:quia cōsecratiōes episcoporz t ecclesiarum t confectio crismatis debent fieri cum missa.j.de cele.missa.te re ferente.t de con.di.i.omnes basilice.t vno contextu sine aliquo intervallo. t ille qui consecrat debet missam celebrare.t.ita officium illud totū continuz debet fieri sine interpositiōe vel mutatione aliqua personarum nisi magna necessitas casualiter superveniret.vii.q.i.nihil.t.c.illud.quia sicut ordinavit ecclesia romana t observat:t idem fit t observatur in collatione sacrorum ordinū.Et hac consideratione videtur:q missa sit de substantia consecrationis.Contrarium tamen consuevit dici:t verum est q missa non est de substantia consecrationis:q diversa sunt consecratio t missa sed propter virtutem t reverentiam sacramētorum t ordinum statuit ecclesia : q quādo talia celebrātur semp cum missa celebrātur.Otra.est no.lxxviii.di.in veteri.tamē si huiusmodi solēnitates non servarentur nihilominus valerent consecratiōes t ordinū collationes clericorum:sed qui contra facerent punirentur ordinantes t ordinati: quia contra ordinatiōem ecclesie t contra illud qđ ecclesia servat:fecerūt . Sed q illi q faciunt cōtra ordinationē ecclesie puniantur haberis de tēpo.or.sane. t.c. litteris.t.c.vel non est cōpos.t duobus.c.ibidē sequētibus.oēs.n.tenenť tuare q ecclesia romana observat.j.de sacra vnc.c.vnico.in fi.t que omissa sunt in premissis debent suppleri.vt in p̄n.c.de sacra vnc.t in ti.se.c.i.t.c.p̄sbyteri.Hug. dixit q si vnus cōsecrat t alter missam dicat cōsecratus erit:sz fieri non debet. De hac materia no.lxxv.di.ordinationes episcoporū.De hoc qđ dixit Hu. q̄situm fuit a me bernardo parmen̄.canonico bonon̄.capellano domini pape in consecratione bonon̄.episcopi.vtrum archiepiscopus posset consecrare:t ali⁹ missam cantare.responsum fuit q illud fieri non debebat:cum illud esset cōtra ordinationem ecclesie.vt.s̄.dicitur.t nunquā audivi nec legi : q hoc aliquādo factum fuerit t hac de causa ponitur hic hec additio.ber.Sed finita illa missa si aliam postea celebraret:bene posset ordines celebrare:si necessitas esset.vnō dicit tunc quasi dicat finita illa missa posset prius pallio recepto:quia misterium dividi non debet.xxiii.di.quorundam.Ar.contra.vii.q.i.nihil.t.c.illud ex necessitate que legem non habet.supra de consue.quanto.de conse.dist.i.solemnitates.

b Sine pallio.quia in pallio plenitudo pontificalis officii confertur.j. de vsu pal.nisi.t ideo ante pallium talia facere non potest.alii tamen dicunt q potest alii demandare.s̄.e.suffraganeis:quia psecrare est ordinis episcopalis:sed episcopalia ante pallium acceptum exercere non potest.unde aliis inferioris ordinis hoc demandare non valet.ar.op.j.de conse.eccle.vel alta.aqua.t arg.s̄.co. transmissā.sz suffraganei sui ad mandatū ipsius possunt aliū suū suffraganeū consecrare.s̄.c.c.suffraganeis.

c Tanquam.t ita quedam facit quis tanquam alius.vt.xxiii.q.iiii.si ecclesia. in fi.t.ff.de adoptio.si pater.§.qui duos.t.l.si cōsul.t.j.qui fi.sint leg.per vene rabilē.vbi de hoc .q nulli⁹ ecclesie erat eps: tanq̄ archieps nō poterat:q nondum recepit pallium.

d Preterire.t ita hic purgatur pena criminis p restitutiōem.j.ō rece.nō alie.si quis presbteroz.xxxv.q.ix.qō quis cōmisit.et .xii.q.ii. si quis qualibet.si.j.de loca.et cōduc.ppter.ct.c.potuit.sicut si aliquis ante accusatiōem recedit ab incestuosa cōiunctiōe sine pēa est.ff.de adult.si adulteriū.§.idē impatores.sic.ff.qō me. cā.l.si cum exceptione.§.satis.et.C.ō bis quibus vt indi.l.alia ff.de inof.te. papinian⁹.§.meminisse.ff. de alie.iudi.mu.causa fac.ex hoc edicto §.pe.Ar.cōtra.ff. vi bo.rap.ñ ꝓdest.vbi nō ꝓdest raptori rē restituere ad evitandaz penā.ff. de fur. qui ea mēte.t .ff.de positi.l.i.§.si rem de positā. Sed obiicit iste est suspect⁹ t satisdatio non mutat malinolū aium tutoris.isti.de suspec.tu. in fi.Sz iste nō erat suspect⁹ alias:et excusat ꝓpter mandatum cleri et populi xii.q.ii.de rebus.io. Sed tibi maior p̄sti tit auctem : hic fuit iste maior qui deliqt imo ipse facere non debuit : qđ alios facere ip̄m ꝓhibere oportuit.xvi.q.i. nemo.et.c.in canonibus.et.ff.si ser.ven.altius .ff. de condi.inde.frater a fratre.Dicūt quidā q hic pōt in casu isto et cōsimili pena purgari q nō removeat ab ecclesia:nec deponit.Cōtrariū dico:q lz reddat ecclesiā indēnē:ꝓpterea nō evadit penā depositiōis:sed evadit solū modo penam excōicationis.vt.xii.q.ii.monemus .et.c. diaconi.t.c. statuimus. Et hoc etiam dico per iura ꝓxime dicta.hoc probat̄ per decre.grego.j.de solu.si quozundā.vbi dicitur qui obligat ecclesiam suspensus est ab administratiōe spiritualiū t tpaliuz ipo iure. Et ita itelligitur.c.illud si quis p̄sbteroz. quia per restitutionē solūmodo evadit penā excōicationis:et quod hic dicit dispensatio fuit t gratia. et hoc innuūt illa verba equanimiter poteris p̄eterire:et ita fuit solūmodo quedaz tollerantia.Huic admiculū prestitit:et qđ dicit cleri et populi assensu.c.illud quod quis cōmisit loquitur similiter de miseri cordia de eo qui tolleratur in officio suo.vt ex lra ipsi⁹.c.pz.ad hoc p̄ stat bonū ar.ff.depositi.l.i.§.si in rem.

e Aditis.ip̄m.r.non erat in antiqua.

f Archi.olim verbū istud dictū non erat hic.Ber.

g Convenissent.noiando nō eligendo.

b Appellatū.a cantore et suis in electione.

i Prorupit.eligēdo.gu.archidiaconū:t recedēdo a noiatiōe.r.subdiaconi.

k Electioni facte.a diacono.

l Postfacto.Hic videť q electio que nulla est ipo iure ipediat scdaz et q dicit electio que fuit irrita ipo iure ꝛc.q vtraq hic cassatur.vii ꝓdicit.s̄.e.bone.et.j.de ap.constitutis.et.j.e.cōgregatio.in quib⁹ secūda tenet:q ꝑma fuit nulla ipso iure.Sed dicas q electio illa nō erat nulla ipso iure:imo poterat rata haberi:nec erat evidēs ipam non tenere.Et verba ista.s.irrita ipso iure nō tenenť ꝓprie.unde exponе irrita ipso iure.i.irritanda de iure:et hec expositio ꝓbatur per fi.c.vbi dicit vtrāq electiōem duxim⁹ irritandā:et sic nulla ꝓrietas: t loquitur in eodem casu hec decre.cū illa.s̄.e.considerauim⁹.t nō innuitur hic q ratihabitio nō possit habere locū in electiōibus.q bñ bz locuz vt.s̄.e.qđ sicut.et.c.lz.lxiii.di.q̄to.j.de iurepa.cura.et.s̄.de postu. bone.sed h̄ nō pōt habere locū ratihabitio q̄diu appellatio pendet.Et ei nō renunciať in totū:q ꝓria sunt cōsentire et nolle recedere ab appellatiōe.si.j.de ap.sollicitudinē.unde dicit maxime ap.pē.q.d.si voluit renūciare appellatiōi et cōsentire:pōt cōvalescere:t maxime ꝓ tm̄ ponit.et qđ dicit ex postfacto ꝛc.allegatio fuit ptis aduerse: nec ponūt illa verba ex postfacto.et hoc vr̄ pfi.vbi dicebať.Nos igit̄ bis et aliis auditis que corā nobis allegata fuerunt.vel dic ꝓput dicit̄ in vltima notula.in fi.

m Maxime.ꝓpe pōit̄:q idē ecēt citra ap.et i ātiq̄ ñ erat h̄ aduerbiū

a Cassatã.i.de facto:intellige cũ nulla fuerit:q̃ qđ nõ é cassari non põt:sic.j.de re.ec.ali.vel nõ.si quis p̃sbyterorũ. Itẽ qđ dicit i fi.irritãdam.đicit lr̃e supiori.vbi dicit q̃ electio q̃ fuerat irrita ipso iure: ergo nõ poterat irritari si nulla ẽ.dic q̃ vbũ illud irritãdã.quãtũ ad primã electõem ponit ipropẽ.i.irritã.quãtũ ad secũdã ponit ꝓpe.si. xxviii.di. p̃sbyterũ. quia secũda nõ erat nulla:sz p exceptõnẽ fuit cassata:ꝛ si ocanus et sui cõsensissẽt electiõi secũde cõfirmata fuisset:ut dr in fi vltie notule.

b Irritãdaz. nõ q̃ vbi plures electiões cõcurrũt q̃ fiũt incõtinẽti neutra ipedit aliã vel ꝑualet alii q̃ ꝑor fit:sz prevalet illa q̃ maiorib⁹ iunaẽ meritis ꝛ plurimorũ approbaẽ assẽsu. lxiii.di.c.vl.j.e.ecclesia.s̃.e.dudũ.si vo ex intuallo fiat secũda tũc bz locũ distinctio aut p̃ma est aliqua lz posset elidi p exceptionẽ aut nulla ipso iure. Si.n.euides ẽ primã nõ teneꝛ ipso iure:puta cũ eligit̃ g est ineligibilis.s̃.e. cũ vinto.j.de app.cõstitutis.ꝛ.j.e.venerabilẽ.ꝛ.j.e.ti.cõgregato vbi tz secũda a pauciorib⁹ facta tũc prima non p̃stat ipedimẽtũ secũde. Sed si dubiũ é an teneat p̃ma:q̃ aliq̃ cã allegatur quare posset tenere:tũc p̃ma p̃stat ipedimẽtum secũde nec dz fieri secunda p̃ma nõ cassata.s̃.e. cõsideranim⁹. Sz ꝟ vr̃ dr ex eo qđ dic.s̃. cũ tũ ex postẽo ꝛẽ. q̃ electõ que nulla ẽ ipso iure ipediat secũdã. Prima enim a pauciorib⁹ ꝛ p⁹ ap. facta fuit:vnde videbaẽ nulla:et sic pdit dominiũ p id qđ nullũ ẽ.j.de renũ. qđ in dubiis. Sicut vides q̃ ab accusatiõe q̃ nulla est non põt quis discedere nisi iudicis auctoritate.ff.ad turp.l.i.§. accusationẽ.sic scõm testamẽtũ factũ sub cõditiõe q̃ nunq̃ erit:dũ tamen eẽ possit rũpit primũ.ff.de iniust.rup.test.cũ in secũdo.i fi.ꝛ p̃mũ matrimoniũ qđ nullũ ẽ ipedit scõm.j.de spon.ad audiam. Sic mãumissio q̃ nulla eꝑstat ipedimẽtũ vsucapiẽdi.ff.de vsuca. ꝓ donato.l.q ꝓ donato.sic accusatio q̃ nulla est ipedit sequẽs matrimonium.j.de de spon.ipube.ad dissoluendũ.in fi. In stipulatõe aliud ẽ:q̃ si p̃ma stipulatio nõ valet q̃ põt elidi p exceptõem teneat secũda.ff.de v̄.ob.si dari stipuler. Quidã tamẽ distinguũt q̃ electio q̃ndoqz nulla ẽ iuꝛ actiõis ꝛ nõ iure exceptõis:quoniã ex ea non põt peti confirmatio:ut hic.s̃.e.considerauimus.vbi p̃ma non tenet:et tamẽ ipedit secũdaz et hic quãdoqz ẽ nulla iure exceptõis ꝛ actiõis vt illa q̃ facta ẽ ab excõicatis:siue de psona idigna:q̃ ex ea nõ põt excipi ut alia ipediaẽ.j. de ap.cõstitutis.et si.s̃.e.bone.sicut aliquis quãdoqz cõsequit̃ sũpt⁹ p retẽtionẽ quos non posset conseq̃ p actionẽ.ff.de cõdi.ide. si i area i fi.insti.de re.di.§.certe.ff.de cõpen.ẽt. Sz q̃ est rõ quare in casu buius decre.electio q̃ est ipso iure irrita ipedit secũdã ita q̃ nõ valet secũda:et i cõtrariis.et.j.e.scriptũ.et.j.e.c.cõgregato.et.s̃.e.cũ i cũctis et.e.bone.c.cũ vinton.et.j.de ap.constitutis.electio q̃ est ipso iure irrita:nõ p̃stat ipedimẽtũ secũde.rõ est hec. Licet enim in casu b⁹ decre.p̃ma electio sit nulla:eligẽtes tamẽ non sunt ipso iure eligẽdi potestate ꝑuati:nec electio ꝓpter hoc devoluit̃ ad alios: et iõ cantor et sui nõ debebãt eligere sine decano ꝛ suis sociis:et q̃ elegerũt decano et sociis nõ vocatis post ap.prima nõ cassata:et ex intervallo cassaẽ vtraq̃z electio:et vtraq̃z ps peccauit in forma siue in modo eligendi. sed in cõtrariis electio ẽ ipso iure nulla:ꝛ eligẽtes sunt ipso iure eligẽdi potestate priuati:et ius eligẽdi devoluit̃ ad alios etiã pautiores.s̃.de postu.gratũ.ꝛ.s̃. eo.bone.ꝛ ideo tenet electio cũ sit facta ab illis penes quos ius devoluit̃ eligendi:et ista duo cõcurrere debent ad hoc vt teneat secũda electio.plus enim peccauit eligendo indignũ quã peccando in forma:ꝛ ideo plus puniũtur: ꝛ est simile q̃ peccãt hodie ꝓtra formã illã.j.e.q̃ ꝓpt.non sunt ꝑuati eligendi potestate sz ꝑuãdi. sed qui peccant eligendo indignũ sũt ipso iure priuati. Si vero vtraq̃z ps peccat in forma vtraq̃z cassatur.ut.s̃.e.cõsideranim⁹:ꝛ hic et i consilib⁹ Sz si vtraq̃z ps peccat in materia trãsferr̃ eligẽdi potestas ad superiorez.s̃.e. bone.in fi. hodie vero seruari dz forma illa ius decre.j.e.q̃ ꝓpter. Sed si cantor ꝛ sui vocassent decanũ ꝛ suos ad electõem:ꝛ illi ẽt noluissent venire: tunc nũqd eorum valuisset electio:vr̃ q̃ sic.s̃.e.cũ nobis oli.et.c.q̃ sic. §.si autẽ.ar.cõtra.s̃.e.considerauim⁹. Credo q̃ si decan⁹ et sui qui cõtẽpti fuerũt in secunda electiõe a cantore ꝛ suis consensissent electioni cantoris: valuisset secũda.s̃.e. q̃ sicut. cũ nullũ ius acquisitũ fuisset electo p primã electionẽ q̃ nulla erat ipso iure.vt dicit̃.s̃.vn de ab eo poterat recedi sine iniuria alicuius: hodie vero dz seruari forma illa q̃ tradit̃.j.e quia ꝓpter.

c In causis.prestito.ſm q̃ lex dicit i auc̃.ō san.epis. §.inbemus igit̃ abbatẽ.col.ir.

d Idonea. hec clausula sẽp subintelligit̃:ẽt si nõ appõaẽ.s̃. e.cãz q̃.et.s̃.ō rescrip.cũ adeo

e Electionẽ.nõ mirabilẽ significatiõem huius termini electio hoc fuit dicere suã postulationẽ capitulo publicauerũt ar.j.de renũ. p⁹ trãslationem

f Potestatez. hic cõfessus fuit de intentiõe aduersarii.ꝛ sic fundauit ũtentionẽ aduersarii.

g Cãpanã.j.de of.custo.c.i. et.ii.di.i.ius militare.

b Postulatio.hic bẽs q̃ qui dati erant ad eligẽdũ possunt postulare:ꝛ de alia ecclesia.sic j.de renũ.cũ post translatõez. Exquo.n.capitulũ nihil excipit in illa potestate oĩa intelligunt̃ concessa ꝑ que pueniẽt ad illud:ꝛ quicqd ip si possent facere.ar.s̃.de consti.ex litteris.et.j.de priuile.q̃ circa.ff. de procur. ad legatũ.et.l.ad rẽ mobilẽ.et arg.ad boc.ff. de iudi.sol.iã tamẽ.§.in bac.et.ff mã.l.vl.in fi.ar.contra.s̃.eo.innotuit.in fi.ff.de ꝓcu. in mãdato.ꝛ.C. de trãsa. transactionis.in fi.et.ff.de mino.illud.§.si talis.et.ff. de ꝓcur.põponius. ꝛ.ff. de iureiu.iusiurãdũ.§.procurator. So.prima rubrica vera: q̃ talia ꝓpatoria. etiã coniuncta sunt principali negocio quia ꝓ postulatõem venim⁹ ad electionẽ uel ad eius effectũ. ff. de spõsa.oratio contraria casualia sunt.

i Integra.ergo si res esset integra possent revocare vt ꝟ arguit̃ ad instar mãdati qđ re integra revocari põt. insti. mã.§.recte.cũ nihil intersit mãdatarii.ff. de condi.ob cau.da.si p̃ciũ.et.l.si pecuniã.et.l.dedi.in p̃n.ꝛ in societate.ff. pro socio.verũ.§.vlti.ꝛ in depo.ff.depositi.l.i.§.pe.ꝛ.j.de deposito bona fides. In cõtrariũ vr̃ q̃ re integra nõ possit revocari talis potestas nisi placeret vtriq̃z pti.sic fit in venditiõe.C.de ac.et ob.sicut in initio.cũ gra vtriusq̃z talis cõtract⁹ factus sit:ut ibi.nã exquo semel cõsenserũt ꝛ contulerũt ius i ipsos ꝛ illi receperũt et ẽt iurauerũt:mutare nõ possũt nec revocare.ut.j.de offi.del̃.sup questionũ.§.porro.ꝛ qđ semel placuit ampli⁹ displicere nõ põt. xxxii q.v. borrẽdus. et.viii.q.ii.dilectissimi.et.s̃.eo.cũ int canonicos.versus fi.ꝓterea hic fuit q̃daz concessio siue donatio iuris:sed pfecta donatio nõ revocaẽ.C.de donat.finẽ.C de transac.quãuis.et.C.de revo.do.si donationẽ.et.C.de donat̃. q̃ sub mõ. pfecta.et dixit domin⁹ non auferã a te qđ tibi dedi.xxii.q.ii.non enim.ꝛ remittentib⁹ actiones suas non ẽ ampli⁹ regressus ad eas.ff.de edili.edic.l. queriẽ.§.si venditor.et cõmodatũ ante vsũ cõpletũ non revocaẽ.j.de cõmo.c.vno.et.ff.e. ti.in cõmodato.§.sicut. Et sic non videt̃ p ista iura q̃ revocatio posset fieri eis inuitis:cũ gratia vtrorũq̃z hoc sit factũ:et intersit istorũ non revocari ius illud ab eis:cũ mõ possent eligere quẽ volũt:postea vero nõ. In cõtrariũ vr̃ q̃ etiaz

re non integra possunt revocare vsq3 ad litē contestatā: quia vsq3 ad litē con. possū revocare mādatū ꝓcuratoriū.ff.de ꝓcu.ante litē.⁊ etiā post:si suspect⁹ ff.eo.ti.post litez.⁊.l.litē si suspect⁹.⁊.l.que oia.sz isti iā suspecti videbant cū ess̄ent in clamoribꝫ⁊ discordia:ut.j.e.de ꝓcuratoribꝫ.ex insinuatiōe.⁊.c.i nostra.⁊ c.mādato.⁊ iudiciū soluit vetāte eo g iudicare iussit.ff.de iudi.iudiciū.ff.de arbi.sed si seruū.in fi. Cōtra ꝓbo q̄ re nō integra nō possint revocare.j.de iudi.c.i.et.ff.de iu.om.in.si commenerit.et hic i fi. Quid ergo dicemus? Satis ꝓbabilit̄ possz dici q̄ talis potestas data revocari nō possit sive res sit integra sive nō.⁊ hic supple maxie: q2 nō ē hoc purū mandatū: imo cessio iuris sive donatio ut dictū ē. Et io. hanc opi.cōsentire vr̄: et ad ls optie facit.s̄.e.cām q̄. Alii dicūt q̄ re integra possūt revocare:ut hic innit̄ a cōtrario sēsu. Et ar.op.quia non dicitur durare talis potestas nisi cui ꝓmissa durat.ff.qō cuius.vni. itē eorū.§.i.in fi.

a Perfidiā. hoc ideo: q2 cēt remissus et negligēs ad hereticos extirpādos oz remoueri.j.de here. excōicationis.in fine.

b Tribuatis. Ex hac decre. bene colligit̄ q̄ ius acquiretur postulato post publicationez postulatiōis:in hoc.s. acquiritur q̄ postulantes ab ea recedere non possunt:sicut nec ab electiōe p⁹ publicationē scrutinii.j.e.publicato.⁊ idē cr̄do publicata postulatiōe: vt dixi s̄.de postu.c.vl.⁊ pe. Sz ōriū pōt assignari.s̄.de postu. bōe vbi videt̄ q̄ postulātes possūt recedere a postulatiōe antēq̄ sit ꝓsentata superiori:sz hic nō poterāt recedere q2 ꝓmisserāt illū hēre ꝓ episcopo quē illi eligerent in eōm et ita non poterāt venire ꝯ ꝓmissionem suā.

c Cum ecclesia vulterana. lōgo.p ls videbat̄ q̄ ep̄s posset supplere negligētiā canonicoꝝ etiaz si alias eligere non posset.j.de cōces.ꝓeben. et.s̄.e.cū in cūctis.in fi. Sed hic non poterat taliter supplē quia nō erāt dissticte ꝓbende.j.de cōces.preb.ex pte.⁊ si dissticte eēnt adhuc non posset cū silr negligēs fuisset. vnde potestas trāslata erat ad superiorē nec morā poterāt purgare.j.de sup.neg.ꝓla.licet.et duob⁹.c.se.et hoc ex eo quod dic̄ longo tempore.

d Postulauit.et vr̄ q̄ bene postulauerit:q2 solus ep̄s oz dare prebēdas.ar.xxi di.in nouo.et.xvi.q.vii.null⁹.ar.xxi.di.§.i.q2 moyses ex ꝓcepto domini Aaron in sūmū pontificē⁊ filios ei⁹ in minores sacerdotes elegit:ut ibi dr. et vr̄ exp̄ssū in auct.ut mēsu.ordi.cle.col.iii..ar.contra.j.de his q̄ fi.a prela.si.cōsen.ca.i.vi. c.primis.q2 hmōi ecclesiastica debent facere de cōsensu capituli:ut ibi dicitur. et cū quibus est in monasterio cū his disponat.xciii.di.diaconi.preterea ex eo quod dicit in fi.si cōsuetudo est q̄ canonici eligāt irrequisito episcopo p3 q̄ de de iure cōi simul debeant eligere sicut⁊ alia negotia simul facere debēt cū epis. copus sit caput capituli⁊ canonici mēbra.j.de his que fi.a prela.sine cō. capi. nouit.⁊.c.quāto.et q̄ simul eligere debēāt:hēs.j.de cōces.pre.postulastis.dico q̄ de iure cōi simul ad eōm et capitulū ptinet collatio beneficiorū:p iura ꝓxie dicta.j.de iurepa.nobis.et hic in fi.satis patet ita ē: sed consuetudo in pluribus ecclesiis derogat huic iuri.ut hic in fi. huius decre.⁊.j. de eā pos. cū ecclesia.et.j.de ver.sig.abbate.et.s̄.de consuc.cum dilectus.et.xxiiii.q.i. pudenda. j.de his que fi.a prela.sine con.ca.ea noscitur.et consuetudo reddit aliquez inabilem ad eligendum.j.de cleri.coniu.cuz olim.⁊.xii.di.nos cōsuetudiuē.e .ff de decurio.non tantū.arg.contra.s̄.c.ti.cuz terra.et.c.cū causaz.et.s̄.de cōsue. cū venerabilis.et.c.cū inter.sed illa cōsuetudo non est rationabil̄: imo est ꝯ de cus ecclesie:et ideo nō est ꝓscriptibil̄.s̄.de cōsuc.c.vl.

e Iniuriam.si.ff.de iniur.iniuriarum.§.i.⁊.ff.de pe.here.illud.i.responso.in fi.⁊.et.j.de ap.bone.et.xiiii.q.i.qō debeāt.et.q.v.non sane.quia⁊ si noceat alii: ita ut auferat ei cōsueta cōmoda:dū tamen nō faciat aio nocēdi nō dicit̄ iniuriaz facere.ff.de aqua plu.ar.si in meo.et.ff.de dam.infec.proculus.⁊.xv.q.i.illud.ff.de ser.vr.pre.cū eo.et.xxiii.q.ii.c.vlti.secus si faceret aio nocēdi.ff.de re. iur.domū.ff.de dā.infec.qui vas.ff.si ser.ven.sicut.§.aristo.

f Deli⁹.⁊ iō prevalere debet.j.de ꝓba.licet.sed si equaliter ꝓbatū sit:cōmuniter cōferat:cū de iure cōi hoc sit faciēdū: ut dictū est in nostra.et vr̄:quia res ad suū statū sic reuertit̄.ar.s̄.de cōsue. cū dilect⁹ ⁊.ff.de pac.si vn⁹.§.q̄ si non totū. alias esset sententiā dū pro possessore.j.de ꝓba.ex litteris.j.de fi.instr.inter dilectos.in fi.et insti.de interdict.§. cōmoduz.nisi in tribus casibus.j.de ꝓba.ex litteris.

g Articulo. Eadez vr̄ petitio cū prima sed dic q̄ ꝓia erat ne repelleret canonicos ab episcopo instituto. secūda erat ut in posterū non impedirent eum eligere: et licet obtineret i ꝑmo:nō obtineret ꝓpter hoc in secundo ar.s̄.c.querelam.sz in secūdo articulo agebat̄ petitorio. ut pateret ex ipsa litterra.

b Notoriū.i.manifestū rei evidentia: vel aliis duob⁹ modis de quibus trib⁹ modis habes.j. de coha.cle.et mu.c. vlti.et.ff.de legi.si de interpretatiōe.

i Cuz dilecti. de gremio. sed si hoc in illa trāslatiōe potestatis non fuisset expressū:poterāt eligere vndecunq3 vellēt.s̄.e. in causis. gd iuris sit sup hoc dic tū est.s̄.c.cum inter canonicos.

k Examinatis.ad ls nō tenebat̄ sm hāc formam:nec fuerūt ista vota redacta in scriptis.

l In etate.pōt enim minor iudex examinare de etate an sit dignus venia etatis et docere poterit super hoc principē.C.de his qui ve.eta.ipe.l.ii.nō tamē in etate dispensare potest.C.co.ti.l.iii. sed bene potuit iudicare ip̄m non pati defectū:et si minor fuisset debuit cassare electōem.s̄.e.dudū. sz dispensat̄ non pōt nisi solus papa. Sz nūquid episcopi possūt dispēsare:vt minor ꝓmoueat̄ ad honores? vr̄ q̄ nō p id q̄ hēs.s̄.e.cū in cūctis.§.inferiora.et.j.de eta.et qua.cā te.ibi precipit papa q̄ null⁹ ꝓmoueatur nisi etatis legitie.j.e.nihil est.vbi ꝓnit̄ graviter qui hoc facit. Et sic hmōi dispēsatio illis ꝓhibet̄. Sicūt quidā q̄ epi possūt dispensare in etate.ar.ad hoc.j.de eta.et qua.ꝑterea.et.c.indecorum. Credo q̄ nō possunt dispēsare in hoc ꝯ cōciliū sz de facto hoc faciāt qñq3. Et est silr q2 cū illegitio dispēsare nō possūt:ut ꝓmoueat̄ ad honores.j. de fi.ꝓsby.c.vl.⁊ pe.vbi dicit̄ q̄ cū illegitie natis solus papa dispēsat q̄ illi ꝓhibeantur ab honorib⁹.dicit̄ in ꝓcilio picta.j.de fi.ꝓsbytero rū.c.i. Qua enī ratione episcopi non possunt contra illud conciliuz dispensare.eadem ratione dico q̄ nō possūt dispēsare cōtra conciliū laterañ.et contra cōciliū generale.j.e.nihil.vbi puniūtur qui hoc faciunt:quod est magis celebre cōciliū in quo ꝓhibet̄ ne minores ad dignitatez promoueantur.ut.c.cū in cūctis.in prin.§. inferiora.⁊ iō stabimus illis conciliis et legibus predictis: exquo nō inēio cōcessū p canones q̄ minores iudices possunt dare veniā etatis.j.de no.op. nun.intellexim⁹.vbi enim iura canonica non contradicunt legib⁹ imo concordant illis stabo.

m Terminos.si hoc verū fuisset nihil valuisset eorum electio..s̄.de rescrip.cum dilecta.⁊.ff.man.diligenter.

n Digniores.quibus dignior locus debet̄.viii.q.i.illud. et.lxiii.di stin.metropolitano.et.lxi.di.miramur.ad fi.⁊ is gradus ceteros antecedit:quē labor prolixior vel stipendia meliora fecerint anteire.C. of.ma.of.l.nemo.

cano parisien̄.⁊ magistro.r.de cortoñ.canonico morinen̄.

Cuz dilecti filii archi.morin̄. ⁊ infra. Ecclesia morin̄.epi/ scopi solacio destituta canonici eius dē de pastoris substitutiōe tractantes i tres cānonicos morin̄.ptātē eligendi episcopū vnanimiter cōtulerūt:ꝓmittētes ut illū reciperēt i pastorē quē de gremio ipsius ecclesie ducerēt eligendū:qui examinatis uolūtatib⁹ singulorū:archi.eiusdē ecclie in episcopū elegert. Metropolitan⁹ quoq3 tā electionem⁊ electi psonā examinās:quā ēt sup ipsius etate de cuius defectu fuerat aliquib⁹ dubitatū:iquirēs sollicite ueritatē p sētētiaz declarādo electū ipsū minime sustinere in etate defectū electionē factā de ipso solēniter cōfirmauit:⁊ infra. Vex.b.qui ꝓtra electū uenerat memoratū ꝓposuit ex aduerso:q̄ cū supradictis trib⁹ sub hac forma fuerat eligēdi cōcessa potestas:ut capitulū eū recipe teneret:quē illi tres ab oīb⁹ uel maiori⁹⁊ sanioꝝ pte de gremio ipsi⁹ ecclesie nominatiz eligerēt i pastorē: electores ipsi termios[m] potestatis sibi tradite ñ seruātes:predictū archi.eligere p̄sūpserūt:quē pauci ꝺ capitulo nomiarāt. vñ cānonici morin̄.postmoduz admirātes qualiter archi.elect⁹ fuerat memorat⁹ cū plures eēnt i eadē ecclesia dignio/ res[n] ceperūt fere oēs publice ꝓfiteri:q̄ nullaten⁹ archidi.nominarāt ⁊ reputātes se in hac parte delusos q̄ super hoc factū fuerat nr̄o curauerūt apostolatui resecare[o]:⁊ infra

a Surreptiõis.sic.ĩ.de re iudi.cum olim.

b Juramẽto.sic ergo in cã ſpũali ꝓeſtat excipiẽſ iuramẽtũ calũnie ſiue ꝙ malicioſe hoc nõ ꝓponit.ſic.ĩ.de teſti.cõſtitutis.et.c.ꝓſentiũ. ⁊.ĩ.de reſti.ſpo.lr̃as.ĩ.de excep.paſtoralis.licet dirccte agẽs nõ ꝓſtet huiuſmodi iuramẽtũ.ut.ĩ.de iura.calũ.lr̃as.⁊ hoc fuit rõe ꝓeſũptionis. ꝓeſumit enim ꝙ malicioſe excipiant exquo tot preſũptiões ſũt ꝓ electo: q⁹ ⁊ ſm leges ꝓſtar̃ iuramẽtũ quãdoq; in exceptioib⁹: licet a ꝓncipio ꝓeſteꝰ ſuper tota lite.i auc. ō teſ.§.ſi vo.col.vii.ĩ.ō teſti.vltra tertiã.vel dic ꝙ licet cã ſit ſup re ſpirituali ꝙ etiaz directe agens ꝓſtabit iuramẽtũ calumnie vt ſi agat̃ ad reſtitutionẽ rei ſpiritualis.ĩ.de reſtit.ſpo. litteras.quia ſic non agit̃ ſpiritualiter.

Jtẽ ſi agat̃ ſpiritualiter:iuramentuz de veritate dicenda ꝓſtatur.ĩ.c.dudũ.⁊.ĩ ō iurin.ex lr̃is.Sile vbi in cã eccliaſtica iurat̃ ō vitate dñda

c Et ſi tres. Jſtis enim cr̃dit̃ quaſi duobus teſtibus.Sz nũ qd fuerũt iſti teſtes in ꝓpria cã vel q̃ſi non:ſed ſuper eo qõ factũ eſt coꝝ ipſis ō facto aliẽo.ar.C.de fideicõ.l.vlt.⁊ inſti. de teſta.ordi.§. legatariis.nã iudici cr̃dit̃ de his que coraz ipſo agũtur.xviii.diſti.de conciliis.arg. multo fortius iſtis: qui toti negocio iterfuerũt.ar.C. de adulte.l.in adulteriũ.C ad.l.coꝛ. de ſicca.l.fina. ſed non eſt verũ ꝙ iudicib⁹ credat̃: niſi quatenus ⁊c̃.ĩ. de ꝓba. qñ cõtra. vnde melius videt̃ ꝙ licet iſti ſuſpecti eſſent:⁊ ō facto ſuo quodãmõ dicant:admittũt̃ eoꝝ teſtimoniũ i defectũ ꝓbatõis. ar C.de bere.l.vl.in fi.⁊.iiii.q.iii.§.itẽ in criminali. ver.itẽ ſm.ii. reſpõſo.et ad hoc facit qõ dicit.ſ.ita durimus ꝓuidẽdũ ⁊c̃.

d Probatio.ſed videt̃ ꝙ iſti canonici debuerũt audiri ad hoc ꝓbãdũ qz talis negatiua nos nõ cõſenſimus põt ꝓbari.ĩ.de ꝓba.tertio. ⁊ negatiua indirecte ꝓbari põt.ĩ.de teſtib⁹.ex tenore. De hac materia dictũ eſt.ſ.c.bone. Sed hic ideo non ſũt admiſſi ad ꝓbãdũ: qz examiatio illa facta fuit ſecrete ⁊ ſigillati.vnde quilibet eoꝝ eſſet ſingularis qz non poſſet directe niſi de ſe.ſic.ĩ. de accu. cũ dilecti. in fi. qz ſingularis teſtis nõ probat:ſed ſi publice facta fuiſſet illa examiatio:ſiue notiatio:tũc ꝓbari poſſet ſaltẽ indirecte.ut.ĩ. de ꝓba. tertio.

e Tũc. Audiatis quid vtraq; ps ꝓpoſuerit ad ꝓbandũ formã ꝗz quã eligendi poteſtas tribus dr̃ cõmiſſa fuiſſe ſiue conceſſa ⁊ ſi.⁊c̃. hec lr̃a in antiqua decretali.Ber.

f Oſtẽſũ.qualiter cõpellũtur canõici ꝓbare formã traditã illis electoribus ⁊ nõ archidiaconis:hoc põt cẽ duabus de cauſis.Quaruz ꝓma eſt ꝓſumptio que multum faciebat ꝓ eo.videlicet ꝙ iam erat electus ⁊ cõfirmat⁹.Secũda eſt qz ad hoc ſe obligauit ille ſicut ꝓz in fi.decretalis vbi dicit ꝙ ad hãc penã ſe obligauit.

g Caſſetis.i.nullã pronũcietis.

h Obligauit.Alioqui ſi ſe nõ obligaſſet pena eẽt ĩ arbitrio iudicis cũ certa pena hic ſtatuta nõ ſit.ff.de iure delib.l.i.ĩ.de accu.ſup his.⁊ ĩ.de offi.dele.de cauſis.ſic habes hic ꝙ aliquis obligat ſe ſub pena beneficii ſui.ĩ.de falſa.c.vl.Jtẽ obligat̃ aliquis ſub pena ordinis vel anathematis.i.q.vii.quotiẽs cordis.⁊ de conſe.di.ii.ego berẽgari⁹ garius.Jtẽ ⁊ ſub alia pena pecuniaria.lxiii.di.quãquã.⁊.xxv.q.ii.quecũqz.⁊ ĩ.de arbi.dilecti.ar.contra ꝙ ſub pena beneficii non poſſit aliquis obligari.C que res pig.ob.poſ.ſpem eoꝝ ꝓmiozũ.Hodie vero certa pena ſtatuta ẽ contra illos qui ſe opponũt cõtra electos:ſiue ipugnãt electõem.ĩ.e.c.i. in cõcilio lugduñ. Jnno.iiii.

Nos uero attẽdẽtes quia res pernicioſa eſſet exẽplo:ſi per ſurreptionis[a] aſtutiã quis aſcẽderet ad apicẽ dignitatis:ita duxim⁹ ꝓuidẽdũ: ut preſtito a ꝓtradictorib⁹ iuramẽto ꝙ ipſi malicioſe ꝓtra prefatũ electuz nõ mouerãt queſtionez:huiuſmõi predẽi tres electores iuramẽti vinculo aſtringãtur dicere uerita tez:quot ex cãonicis examinatiõis tẽpore in prefatũ archidiaco.cõuenerunt:⁊ ſi tres[c] ſimul aut duo ſaltẽ ex ipſis iurati dixerint maiorẽ cãonicoꝝ partẽ ĩ ipſũ archi.ꝓueniſſe. Nos ꝓtradictorib⁹ ſilẽtiuz impõãtis:cũ ꝓtra hoc eorũ eſſet ꝓbatio[d] inſufficiẽs:eo ꝙ ſinguli eſſẽt ĩ ſuis teſtimonijs ſingulares. Si uero ꝙ eoruz depoſitiões ꝓſtiterit ſepe dictũ archi.extitiſſe a pauciorib⁹ nominatũ:tũc[e] ſi fuerit ſufficiẽter oſtẽſuz[f] ꝙ illũ de gremio eccleſie ſecũdũ formã ſibi traditã debebant eligere:ĩ quẽ oẽs uel maior et ſanior pars capituli ꝓueniret:nos electionẽ ipſi⁹ archi.omnio caſſetis[g]:alio quin quod de ipſo factũ eſt ratum habẽtes:ꝓtradictores ab ei⁹ ipetitiõe per cen.eccle.cõpeſcatis:prefatum.b.prebenda moriñ.eccleſie ſpoliantes:qui ſe ad banc penam ſi forſan ĩ probatione deficeret obligauit[h]:non obſtante ꝙ ſuper etatis defectu obiectum eſt contra illum cum idẽ canonicus huic obiectioni nõ multuz inſtiterit:⁊ ſuper hoc a metropolita. fuerit iudicatum[i]: cuius ſententiam in rem tranſiit iudicaram:cum infra decẽdiũ[k] nõ fuerit prouocatiõe legitima ſuſpẽſa.

Idem epiſcopo.baioc.

Cum ĩ iure peritus exiſtas:et infra. Primus tue conſulta.articulus cõtinebat:ꝙ cuiuſdam decano eccleſie defũcto:eiuſdẽ loci capitulũ ſub hac forma in.vii.ex ipſis canõicis ꝓmiſit:ut illum quẽ ex ſe uel aliis de gremio ipſius eccleſie oẽs pariter uel maior eorũ pars nominaret:idẽ capituluz reciperet in decanũ. Unde cũ vn⁹ ex illis.vii. a trib⁹ ipſoꝝ ⁊ aluis qui nõ erat de nũero eorundẽ a tribus aliis in decanũ fuerit nomiati:requiſiſti uter eoꝝ aſſumi debeat ĩ decanũ. Sup quo taliter rſpõdem⁹:ꝙ is qui de nũero.vij.a trib⁹ eorũ dignoſcitur nomiat⁹:iuxta cõpromiſſi tenorẽ[m] debet ĩ decanum aſſumi:dũmõ electiõi de ſe facte ꝓſentiat[n]:⁊ aliquod canonicum non obſiſtat.

Idem duci caringie.

Venerabilem:⁊ infra. Inter cetera vero quidam pricipes hac precipue obiectiõe ſunt vſi:dicentes ꝙ apo.ſe.legat⁹ aut electoris geſſit:aut cognitoris[o] perſonã. Si electoris:in meſſem[p] alienã miſerat falcem ſuã:⁊ electioni ſe ingerens principuz derogauerat dignitati. Si cognitoris:abſẽte altera[q] partium videtur perperam ꝓceſſiſſe:cum citata non fuerit:⁊ ideo nõ debuit ꝓtumax iudicari:⁊ ĩfra. Uerum illis pricipibus ius ⁊ poteſtatem eligendi regem in imperato[r] rem poſtmodũ ꝓmouenduz recognoſcimus ut debemus:ad quos de iure ac antiqua ꝓſuetudine noſcit̃ pertinere:preſertim cũ ad eos ius ⁊ poteſtas buiuſmodi ab apoſtolica ſede peruenerit:que romanum imperium in perſonam magnifici Karoli[s] a grecis tranſtulit[t]

i Judicatum.ſed nũquid obſtabit aliis hec ſentẽtia volẽtibus agere cõtra electum ſicut videmus circa crimina ⁊ popularcs actiões.ĩ. de accu.de bis.et.xxiii.q.iiii.ſi illic. et.ff. de ꝓcu.nõ cogendum.§.quita.ff.de popu.ac.l.iii.nec enim delicto vnius bois ſepe eſt querẽdũ.ff.nau.ca.ſta.l. licet videt̃ tamẽ ꝙ illis ſolũ q preſentes fuerint debeat preiudicari.ii.q.v.habet hoc.et.c.mẽnã.ĩ.de accu.veniens.ſicut eſt in ſimilibus actiõibus.ĩ.de fi. inſtr.inter dilectos.ibi res inter alios acta ⁊c̃. Ad hoc dicas ꝙ abſolutio i popularib⁹ actiõibus preiudicat oibus ẽt abſentibus niſi in duob⁹ caſibus. Un⁹ eſt ſi gs ſuaz iniuriã proſequit̃ ⁊ ꝓbet ſe ignoraſſe accuſationẽ ab alio inſtitutã. ff.de accu.ſi cui.§.i.Secũdus cũ vult docere de colluſiõe ꝓozis accuſatoris.ff. de preuarica.l.iii.ff.de iureiu.l. cũ qui. §.in popularib⁹.

k Decendiũ. ꝓ hoc patet ꝙ interlocutoria ſentẽtia trãſit in rem iudicatã ſicut ⁊ diffinitiua.ĩ.de teſti. ſignificauerũt. non tamen quo ad hoc trãſit in rem iudicatã quin iudex ẽt poſt decẽ dies poſſit reuocar̃. ĩ.de appel. cũ ceſſante.ff. de re iudi.qõ iuſſit. de hoc dicet̃ ſup illa conſtitutiõe cum ceſſãte.ĩ.de ap.

Cum in iure. ex ſe vel ex aliis. dicũt quidã ꝙ licz hoc non fuiſſet expreſſũ: ō iure tamẽ vnũ de ſe eligere poterant.vt ar.viii.q.i. in ſcripturis.ver.ecce mitte me ⁊c̃.ff.ō tuto.et curat.da. ab his.l. vbi abſunt.Sed hoc nõ credo qz a ſeipſo videtur electus.⁊ hic tenuit electio ꝓpter formã cõpromiſſi ut dicit in fi.iuxta cõpromiſſi ⁊c̃.

m Tenoreꝛ.ſic.ĩ. de ſortile.c. vl.vbi de hoc.et hoc quod dico optie ꝓbat lex.ff.de cõtra hẽ.em.⁊ vẽ.l.licet.⁊.l.ſi in emptiõe.in fi.ꝗ ſi vni tantũ collata eſt poteſtas:non poſſet ſe eligere.ĩ.de iure pa.ꝓ noſtras. et.ĩ. de inſti.cũ ad noſtrã.et.ff.de tuto.et cur.dã.l.pretor.et.xxiiii.q.i.didicimus. ⁊ qa nemo debet oriri a ſeipſo.viii.q.i.in ſcripturis. Sicut quidã ꝙ ſi iuraſſet eligere meliorẽ et ipſe eẽt melior tũc poſſet eligere ſe: ſz tũ inconueniẽs eẽt ⁊ inhoneſtũ:ꝙ ſe eligeret:ſic ambitioſus videret̃.et ideo repellẽdus ꝓ illud.c.in ſcripturis.potius debet renũciari tali poteſtati ⁊ fatuus eẽt qui ſic iuraret: ſi credit ſe meliorẽ ut ſe eligat:vel dic ꝙ tunc ipſe intelligit̃ exceptus: qz in generali ſermone ꝓſona loquens non cõprehenditur.C.de ſolutio.inquiſitio.ff.de cõdi.⁊ demon.l.qui heredi.§.vltimo.de hoc dicit̃.ĩ.de iureiu.petitio.

n Conſentiat.quia ſi vult conſentire tũc ꝓſona ſua cõputat̃ inter eligẽtes.ar ff.qõ cuiuſq; vniuer.l.plane.ar.ff.de adop.l.ſi cõſul.et ſic quattuor itelligũtur. ⁊ ita maior pars capituli.Quid ſi cõſenſit in aliũ? Reſpõdeo ſi cõſenſus talis facit cũ aliis maiorẽ partẽ in ſe nõ põt poſtea cõſentire nec mutare cõſiliũ in alterius ꝓiudiciũ.ff.de reg.iur.l.nemo. Si vo cõſenſit in talẽ in quẽ minor ps conſenſit:tunc põt mutare:qz talis cõſenſus illi non ꝓdeſt. Hodie nõ cõnumerat̃ ꝓſona electa inter eligẽtes.ĩ.e.cumana.et.c.qz propter.nec dicerẽ valere tale electionẽ ſi mõ fieret:qz non ẽ electus a minore parte capituli.

o Venerabilẽ.cognitoris.in reprobãdo Philippũ:et approbãdo Ottonẽ.

p Meſſem.vi.q.iii.c.i.⁊.ĩ.de parroch.nullus.ber.

q Altera.ꝙ non debuit fieri.ĩ.de teſtibus.in noie domini.⁊.iii.q.ix.q̃ſi ꝓ totũ

r Karoli.cui etiã ius patriciatus ſiue dignitas collata eſt.lxiii.di. badrianus.

s Tranſtulit.legit̃ in cronicis ꝙ cũ eccleſia romana opprimeret̃ ab aſtulpho rege lombardoꝝ petiit auxiliũ a Conſtantino ⁊ Leone filio eius ipatoribus conſtantinopol̃.⁊ cũ nollent patrocinari eccleſie romane:ſtephanus papa ſecũ

dus natione romanus transtulit ipiriū ad Karolū magnū qui fuit filius Pipini: quē zacharias predecessor eius substituerat lodouico regi francoꝝ quē depositerat: de quo legit̄ .xv.q.vi.alius. Et translatio illa facta est ānō domini septingentesimo.lxxvi. qui Karolus coronatus est a Leone papa.iii. elapsis post hoc quindecim annis.

a In germanos. Sic ergo regnū mūdi trāslatū ē ad theutonicos: nā ipsi būt regnum romane ecclesie.de consecr.di stin.v.in die. ⁊ sic pz q̄ iperiū non est apud grecos: ſz largo more appellet̄ ipatoꝝ.j. de ma. et obedi.solite.sicut ⁊ rex scacoꝝ dicitur rex: quoniā extra ecclesiā nō ē iperiū.xxiiii.q.i. §.sed illud. Est autē ipator ille sup oēs reges. vii.q.i.in apibus. ⁊ oēs natōes sunt sub co xi.q.i.§.sed si quis.v. volum⁹ Ipse.n.est princeps mūdi et dominus.ff.ad.l.ro.de iac.de precatio. Et etiā iudei sub eo sunt. C.de iudeis.l.iudei ⁊ oēs puincie.lxiii.di. hadrianus. ⁊ oia sunt in potestate ipatoris. viii.di.quo iure. ⁊ xxiii.q.viii cōuenioꝝ. C.de quadriē. pscripti. bene a zenone.

b Examiatō. di.lxxviii.qd ē

c Sacrilegū. nota q̄ sacrilegiū ipedit ꝓmouendū. naz et familia sacrilegi repellit̄ a sacramentis ecclesie.xvii. q.iiii. miroꝝ. et ab aliis legitimis actibus.iii.q.iiii. nulli. et sacrilegiū inter magna crimina connumerat̄.xvi.q.iii.qō aūt.

d Eligentiū. quia ō meritis siue studiis eligētiū nō cognouit: sed de qualitate electoꝝ pronūciauit.

e Quānis. i. qꝛ. uel ꝓprie tenetur. ⁊ q̄ dicit. s. nō tā ꝓpter studia eligētiū ⁊c. i. non propt̄ studiū eligētiū: sed ꝓpter merita electorū psonā ducis denunciauit indignā: ⁊ psonam regis idoneā. sic. s. de postu.c i. versus fin. vnde bene sequit̄ quānis plures ⁊c. ⁊ sic nō gest cognitoris psonā: qꝛ retulit se tm̄ ad merita electoꝝ nō ad studia eligentium: quānis potuerūt se referre: ut. j. sequitur. vel pūt verba teneri ꝓpe ⁊ quānis ponit̄ ꝓ quia: ut p̄dixi. Sed superior lra. s. cum neutrius electio ⁊c. videtur cōtraria.

f Cōtradictio. j. e. bone.

g Fauere. si fauet: ergo non debet esse index. xi.q.iii. quatuor. ⁊ c. seq. Sed dic q̄ i dubio potest fauere cui vult. ff. de leg. ii. si quis seruū. §. si inter duos. ff. de bo. aut. iu. pos. i vē ditiōe. §. vl. ff. ad sill. si quis in graui. §. si cū oēs. vel pōt cogē ptes ad cōcordiā. isti. de satis. tut. sinaūte. et. j. de offi. dele. c. suspitiōis. §. ab ipso. ⁊. s. e. cuz inter. r. tunc demū oz fauere: cū merita electoꝝ ⁊ eligentiū paria sunt. ar. j. de iurepatro. quoniam in quibusdam. et. lxviii. di. si forte. vel cū potestas eligendi devoluta est ad ipsum. s. co. bone. circa fi.

b Carebit. aduocatus ecclesie non potest esse patronus: sed cōparatur tutori qui datur pupillo vt cū defendat a vexationibus aliorū. et appellatur bonorarius vel noticie gratia datus: ut alios contutores instruat. ff. de solu. qō si forte. nec computatur talis tutela in numero trium tutelarū: sed est causa honoris tantū. ff. de ritu nup. si quis tutor.

i Lotharius. hic est exemplū de quo premisit. s. iure patet pariter et exemplo ⁊ ita ab exemplo principū est argumētandū. insti. de iure natu. §. sed qō princi

in germāos[a]. Sed ⁊ principes recognoscere debēt: ⁊ vtiqz recognoscunt: sicut idem in nostra recognouere presentia: q̄ ius et auctoritas examinandi personam electam in regem: ⁊ promouendam ad imperium ad nos spectat: qui eum inunginus cōsecramus ⁊ coronamus. Est enim regulariter ⁊ generaliter[b] obseruatū: ut ad eum examinatio personе pertineat ad quem impositio manus spectat. Nunquid enī si principes non soluz in discordia sed etiam in concordia sacrileguz[c] quemcunqz uel excomunicatuz in regem tyrānum uel fatuum bereti cum eligerent aut paganum: nos iungere cōsecrare ac coronare hominez buiusmodi deberemus absit omnino. Obiectioni ergo principum respondentes asserimus q̄ legatus noster approbando regez rprobādo ducez: nec electoris gessit personam: utpote qui nec fecit aliquem eligi: nec eligit: nec cognitoris: cum neutrius electionez quo ad factum eligentium[d] confirmandam duxerit: aut etiam infirmandam. Exercuit autem denunciatoris officium: quia personam ducis eiusdem indignam: et personam regis denunciauit idoneam: quo ad imperiuz obtinendum: nō tam propter studia eligentiuz: quā propter merita electorum: quamuis[e] plures ex illis qui eligendi regem in imperatorem promouendum de iure ac de consuetudie obtinēt potestatē: cōsensisse perhibeātur in ipsum regem: et ex eo q̄ fautores ducis absentib⁹ aliis ⁊ cōtēptis ipsū eligere presumpserūt: pateat eos ꝓperā processisse: cuz electiōi plus cōtēpt⁹ vnius quā cōtradictio[f] multorum obsistat: ⁊ infra. Nos vtiqz nō ducē: sed reliquū reputam⁹ ⁊ nominam⁹ regez iustitia exigēte: ⁊ infra. Quod autē in electione uota principū diuidunt̄: post admonitionē ⁊ expectationez alterī partiū fauere[g] possumus: maxime postquaz a nobis vnctio consecratio ⁊ coronatio postulētur: iure patet pariter ⁊ exemplo. Nūquid. n. si principes admōiti ⁊ expectati: uel nō potuerūt: uel noluerūt in vnum

pi. ar. contra. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. nemo. et. s. eo. cū i cunctis

k Cōmonendos. s. per nūcios suos.

l Publica. nota q̄ excōicatio debet esse publica: ad hoc ut aliquis repellatur a prosecutiōe iuris sui. j. de excep. exceptionē. et. c. pia. cuz suis concordan. vnde quicquid interi facit quousqz ad ipsū ꝓueniat

preposituz cōuenire se. ap. aduocato ⁊ defensore carebit[b] eorūqz culpa ipsi redūdabit in penā. Sciunt autē principes q̄ cū lotharius[i] ⁊ coradus in discordia fuissēt electi ro. pō. lotharium coronauit: ⁊ imperiū obtinuit corōat⁹: eodē corado tūc demū ad eius gratiā redeunte. Eos igit̄ duxim⁹ cōmonendos[k] ut a prefato duce iusto quidē a nobis iudicio reprobato recedant: ⁊ prefato regi nō abnuant adherere: nisi tūc demū cōtra personā uel factū legitimū: quid ab eis obiectū fuerit ⁊ ostensū: ⁊ infra. Sunt enīz notoria impedimēta ducis. s. excōmunicatio publica[l]: piuriū[m] mānifestū: et persecutio diuulgata: quā ꝓgenitores[n] eius ⁊ ipse presūpserūt i apostolicā sedē: ⁊ alias ecclesias exercere. fuit quoqz a pre. n. excōmunicatiōis uinculo inodat⁹[o] quod postmodū recognouit dum per nunciū suū absolutionis beneficiū postulauit[p]. vnde paet q̄ ipse fuit excōmunicat⁹ electꝰ[q]: ⁊ infra. Idē etiā contra propriū iuramentū[r]: super quo nec ꝓciliū a se. ap. requisiuit: ambitiōis vitio regimē sibi usurpare presumpsit: cū super illo iuramēto prius ro. ecclesie ꝓsuli debuissz. Nec ualet ad plenā excusationē ipsi⁹: si iuramentū illud dicat̄ illicitū[s]: cuz nihilomin⁹ sup eo nos prius cōsulere debuisset quā cōtra ipsū ꝓpria temeritate uenire[t]: presertī illo exēplo: q̄ cuz gabaonite[u] a filiis israel p fraudez surripuerint iuramenta. ipsi tamē cognita fraude ꝓtra illud uenire temere noluerunt. Utrum uero dictum iuramētū sit licitū uel illicitū: ⁊ ideo seruādū an nō seruādū exiterit: nemo sane mētis ignorat ad nostrū iudiciū pertinere: ⁊ infra. Insuper si predict⁹ dux imperium obtineret: libertas principū in electione periret: et imperiū obtinēdi decetero ceteris fiducia tolleretur. naz si ꝓut olim frater dicti ducis patri eorū sic dux ipse fratri suo succederet: videretur imperiū nō ex electiōe sed ex successiōe[x] deberi: ⁊ in preiudiciū principū redūdaret: si nō nisi de domo[y] ducis p̄dicti ducis uideret̄ aliquis ad imperium assumendus: ⁊ infra. Nō

m Periuriū. qñqz piuriū ñ repellit. j. ō iureiu. sicut nostris. Sed itellige ibi per iuriū idest temerarium iuramētū. Periuri enim nō solum debent ꝓmoueri ad honoꝝes: imo si promoti sunt debent repelli. j. de iureiur. q̄ relam. Infames. n. sunt. ut ibi not. j. de fideiuss. peruenit. in fine.

n Progenitoꝝes. in filiis eni paterni crimīnis exempla metuūtur. vi.q.i.§. vm. ⁊ in. l. illa. si quis cū militibus. vnde illō Sepe so⁹ et similis filius esse patri.

Innodatus. propter inuasionē ⁊ deuastationez matriomi beati petri duz in thuscia moraretur.

p Postulauit. nota ꝟ coipso q̄ quis petit absolui: per cōsequēs se cōfiteꝛ excōmunicatum: nisi ad cautelam fit: qꝛ bōa rū mentiū. v. dist. ad eius vero cōcubituz

q Electus. vnde ipso iure nulla fuit electio. j. de app. constitutis. et. s. c. cū inter r. ⁊. s. de consue. cuz dilectus.

r Juramētū quod fecerat federico regi sicilie nepoti suo tanq̄ impatoꝛi futuro: dū adhuc henricus impatoꝛ frat⁹ ei⁹ dicti pueri pr̄ viuēt.

s Illicitū. quoniaz fuit de successiōe viuētis. C. de pac. l. pactū. tamē hic voluntas accessit viuentis vnde videꝛ tenerī. C. e. l. vl. sed illa loquit̄ i hereditaria successione: que in ipio locū hēre non pōt: nec ēt in beneficiis ecclesiasticis locū hz. j. ō cōcess. prebē. nulla. j. de decī. ad hoc. ⁊. j. iurepa. cōsuluit. ber.

t Venire. tali mō fecit. s. vsurpando regnū. nā alias cū fuerit illicitū: propa auēte potuit venire cōtra nō obediendo illi tanq̄ regi: aut ipatoꝛi. xxii.q.iiii.§ ecce. B. nec expectari debuit supioris auctas. ff. de cōdi. isti. l. q̄ sub cōditiōe. §. vl. qꝛ q̄ necessario destruēdū est nō est nēcaria supioris auctoꝛitas in destructōe illi⁹. ff. de le. ii. fideicōmissa. §. si quis illicite. Sed si cēt dubiū an valeret tunc adiri debet supioꝛ: alias aūt semp seruādū ē iuramētū dūmō sine iteritu salutis eterne fuari possit. j. ō iurein. si vo. si spōte sit prestitū ⁊ sine dolo. j. de iureiu. cū ꝓtigat. ber.

u Gaboni. e. hanc histoꝛiā hēs. xxii.q.iiii.§. sed cū his. ⁊. c. innocēs.

x Ex successione. Tres successiões cõtinue videt ius successionis inducere: imo due: q2 binus actus inducit cõsuetudinẽ. ar. xxv. q. ii. ita nos. et. C. de epis. au. nemo.

y De domo. imo de alia tribu eligi dz. viii. q. i. moyses.

a Obseruari. etiã si ei iã coronato iurasset post reprobatõem legitimã ei nõ tenere in aliquo rõe iuramenti. xv. q. vi. alius. et. j. de trãsla. quãto. circa fi. Jtẽ arg. q destructo principali z accessoriũ. s. e. qualiter. C. de usur. l. eos et. C. depositi. si õposita pecũia. et. ff. de rei ven. l. ex diverso

b Orã. i. puicia Hic vt expressũ q oẽs illi z soli q sunt i prouincia vocãdi sunt ad electionẽ z per hoc vt sic itelligẽdũ si sunt in puicia. j. e. q2 propter. õ hac mã notat. vii. q. i. factus ẽ. z qõ dicit in prouincia: sic est intelligẽdũ si sũt i prouincia ita propiqui: q cõmode sint vocãdi: q2 si puincia essz multũ lata z longa: non debent vocari q2 periculũ est i mora. s. e. cũ inter vniuersas. z eodẽ mõ si eẽt ex prouiciã z propiquus tunc vocandus eẽt. j. e. c. proxi. vbi fuit vocatus qui extra puinciaz erat regiũ. n. z cremona diuersarũ sũt puinciarũ. Et ita nec dico vocãdos oẽs de prouincia: nisi q cõmode possunt vocari nisi cõsuetudo sit q oẽs vocẽtur. j. e. i genesi. Nec dico q tantum de prouincia sunt vocandi p capitulũ sequẽs. In talibus. n. vocatiõibus potius stat consuetudini vt absẽtes vocẽtur iuxta cõsuetudinẽ vniuscuiusq3 ecclesie: et hic cõsuetudo erat q oẽs de puicia vocarẽtur. vt ẽ j. e. in genesi. Ber.

bilitatem ergo tuam mo. per apo. scrip. man. quaten9 a prefato duce recedas: omnino nõ obstãte iura/mẽto: si quod ei ratõe regni fecisti: cũ eo quantũ ad obtinenduz imperiuz reprobato iuramentũ huiusõi nõ debeat obseruari[a]. ¶ Dem.

C Oraz dilec. fi. tit. sancte pru dentiane presbytero cardi. z infra. Si uero utriusqz partis fuerit cassata electio: uos fratrib9 oib9 qui fuerint i prouicia[b] conuocatis: que maiori z saniori parti eorũ su/per predictis uideritis cõplacere per cen. eccle. faciatis firmiter obseruari.

¶ Dem parmeñ. episcopo: z eius coniudicibus.

B One memorie. s. cremoñ. episcopo in extremis agẽte cũ de conualescẽtia desperaret ip/sius: cremoñ. capitulũ. b. canoni/cũ regii disciplinis scholasticis insistentẽ ad certũ terminũ i uigilia pẽthecostes p futuri electiõe pontificis citari fecerũt: z infra. Cõstitu/to autẽ dicto. b. pro sua electiõe et dilecto. f. n. i. pro electiõe archipresbyteri corã nobis electionẽ ab ipso. b. post electionẽ archipresbyteri nõ cassatã: licet de viro multe litterature honeste vite z clare fame nõ tamẽ sine multa temeritate presumptam: cũ de priori nostrũ deberet expectare[c] iudiciũ: antequã procederet ad secundã: duxim9 irritã dã in penã interdicẽtes eidẽ cõtra dictiõis uocez i primo psensu capitulo permanẽte. Electionẽ autem archipresbyteri quãuis laudabile testimoniũ perbibeatur de ipso iustitia exigente cassauimus: tũ quia corpore dicti episcopi nondũ tradi tũ sepulture habuerũt de ipsa electiõe tractatũ[d] contra canonicas sanctiones tum quia inuẽtus est. b. fu

c Bone memorie. expectare. Sz nõne electio que fit cõtẽptis illis q debẽt intereẽ: ipso iure est irrita. vt. s. e. q sicut. z. c. venerabilẽ. et. j. de arbi. cũ oli. z. lxiii. di. obeũtibus. ergo ea nõ obstãte põt attẽtari secũda electio. j. de ap. constitutis. cũ. n. a iure sit reprobata talis electio: non est necesse iudicẽ adire pro ea cassanda. ff. de cõdi. insti. l. que sub cõditione. §. vl. Preterea cũ vniuersitas delinquit in eligẽdo electio debet devolui ad eũ qui nõ deliquit. s. e. bone. et. s. de postu. bone. Dico q electio archipresbyteri nõ fuit nulla ipso iure: sed potius ãnullãda. z tõ debuit expectari cassatio superioris anteq̃ p cessus fieret ad secũdã. vnde et si vnus habuisset ius eligẽdi deliquit in hoc qõ voluit simul eẽ actor et iudex premisse electiõis. j. de concess. prebẽ. post electionẽ in parte decisa. Et licet illi deliquerũt in eligẽdo: nõ tñ illlud ius devoluit ad vnũ. Et hoc fz io. qui dicit q vn9 nõ cõstituit vniuersitatẽ. z inducit in ar. hoc. c. et. lxv. di. si forte. z. ff. de leg. i. si grege. licet ius vniuersitatis dicat stare in vno. ff. qõ cuius qz vniuer. sicut. in fi. p quã. l. nos dicimus cõtra. et si iste nõ elegisset poterat post cassatõem eligere si hoc postulasset. et hoc innuit littẽa ista cũ dicit ibi nostrũ. debuit expectare iudiciũ anteq̃ procederet ad secũdam: et si electio prima nulla fuisset ipso iure: q2 electus esset indignus tũc ipse solus potuisset. s. e. bone. z. s. de postu. gratũ. et. j. e. scriptũ est. sed hic non fuit nulla: imo ipse poterat eã cõfirmare si cõ

sensisset. s. e. q sicut. Jo. dixit q nõ devoluit ius eligendi ad alios nisi quando eligit psona ineligibilis. j. e. scriptũ. in fi. et. s. de postu. gratum. et. s. e. bone memorie. Sed dic quãdo electio nõ est nulla ipso iure: videlicet vbi aliquis ẽ contẽptus: tunc non ipso iure: sed p sniam ius eligendi debet devolui ad alios: vl si non seruat forma illius constitutionis. j. e. quia ppter. tũc similiter sũt priuãdi p sniam. vt. j. e. q2 propter. et. c. cumana. Jn ius vniuersitatis remãeat in vno: dictũ fuit. s. de post. gratũ. et ibi recurrẽdũ est: quãdoq3 tñ electio ẽ irrita ipso iure: et tamen impedit secũdam. s. e. auditis. nec tunc eligendi ius devoluit ad alios. Unde secũda electio ibi non tenuit: vt ibi not. in fi. vltime notule. quia eligẽtes nõ sũt ipso iure priuati Et quod dixi q vbi aliquis est cõtẽpt9 non ipso iure sed p sniam ius eligẽdi debet ad cõtẽptum devolui: intelligo per sniam pape tm. ar. istius littere: cuz de priori nostrũ deberet expectari iudiciũ anteq̃ procedatur ad secũdã vbi. n. certa pẽa statuta ẽ: alia non est iponẽda: nisi p eũ qui hz potestatis plenitudinẽ: quod satis innuit hec littera. sufficit enĩ ut cassẽt electio vbi quis psequitur contẽptum suum. Ber.

d Tractatũ. nota q cassatur electio de qua est habitus tractatus ante sepulturã mortui lxxix. di. nullus. ii. sed propter hoc solũ nõ fuisset cassata: sz assũit hic papa quasi nõ cãm vt causaz. sed cõtemptus fuit causa cassationis. nã mortuo viro soluta est vxor a lege matrimonii. vt. j. de secũ. nup. cap. vlti. et penul. z. vii. q. i. sicut alterius vxor. ber.

e Multorũ. s. e. q sicut. z. c. venerabilẽ.

f Nec predicta. respõsio tacite questiõis. Diceret aliqs domino papc. ille. b. fuit citatus z ille respõdit citatio non fuit legitima. Et sic est ar. q si aliquis citetur nõ legitime si aliquid fiat cõtra absentẽ nõ valet. generale. n. ẽ q ad citationẽ que reprobat a iure: non tenetur venire citatus etiaz vt alleget priuilegiũ. de hoc nõ. per io. iii. q. ii. sieps. z. j. de do. et cõtu. cũ dilectus. vbi de hoc

C Um ad nostrã. mõach9 hic habes expresse q clericus secularis nõ põt eligi in abbatẽ. ad idẽ facit. s. e. cũ cãz et. j. e. cũ in magistrũ. ar. 9. xvi. q. i. presbyteros. Sed nõ est 9: q2 illi presbyteri erant monachi: et ita poterant eligi in abbates z ibi soluit cõtrariũ: z sunt monachi meliozis cõditiõis q̃ clerici: q2 clerici eos eligũt ad sua officia. viii. dist. c. i. z. ii. z. xviii. q. i. c. i. vbi est hic expressũ: sz ipsi non eligũt clericos ad suas dignitates. ar. cõtra. xxviii. q. i. oẽs. z. ii. q. vii. sicut sacerdotes. Et hoc iõ: quia q libet monachus clericus ẽ sed nõ cõuertit. propterea q libet monachus i clericali officio videtur instructus. sed clericus secularis nõ in monachali.

b Spem. principalẽ. viii. q. i. sunt in ecclesia. sed secũdario licitũ est alicui sperare honozes ecclesiasticos. lxi. di. quid ppterit. et. lix. di. si officia. lxxiiii. di. cõsuluit. et verba ista habes. xvi. q. vii. per laicos.

i Irritare. i. irritã nũciare. j. e. prox.

k Officii tui. incontinẽti. presumit aliquid ex eo q̃ incõtinenti est subsecutũ xxi. q. i. si quis. et. l. di. si qua femina. que enim incõtinẽti fiunt in esse videntur. ff. si cer. pe. lecta est. quia ex hoc presumitur q turpiter z ex cõuentõe sit electus: qõ eẽ nõ dz. i. q. ii. quã pio. Sz si hec rõ est quare clericus nõ posset eligi i abbatẽ quia nõ est instructus in regula monachali: sic eadẽ rõe monach9 nõ debet eligi in epm: vel prelatũ alicuius ecclesie secularis: cũ ipse nõ noverit regulas clericoz̃ vt posset prefici ecclesiis. xvi. q. i. sic viue. et. c. si clericatus. qõ essz verũ si oino ignorarent: sed bene eligũtur monachi z regulares ad seculares prelationes ppter officium predicandi: qõ priuilegiatũ est. j. de sta. re. quod dei timorẽ. et. j. de vo. et vo. redẽp. p tuas. z. xviii. q. i. statutũ. et. lvi ii. di. c. i. z. ii.

Sed quid si peritus esset secularis clericꝰ in regula monachorū. posset ne tūc eligi in abbatē: videt q̄ sic. q̄ rō constitutionis in eo cessat. lxi. di. §. his oibus. sicut monachus peritus in regula clericali pōt eligi in epm p predicta capitula. sed non ē ita. q̄ et si sit regulā nō tamē est expertus in ea. Nā graue est iex pertos diuinis obsequiis applicare. xix. q. iii. monasterii. Sz quare nō potuit iste postulari in abbatē cū laicus nesciēs regulas clericales possit etiā in epz postulari. lxi di. osius. postea p tres menses discere possūt regulas clerica les. in auc. de san. epis. §. dam. col. ix. Jtē heremita postulat in abbatē. s. e. cū monasteriū. Dic q̄ nō fuit heremita: sz de monasterio qō erat in bēmo et cadez ē ratio. q̄ si laicus est perit: nō est necessaria i eo p batio: habitus clericalis: sed oia ista non p:osūt. q̄ quātū cūqz sit laicus peritus in regu la monachali et expertus z p batus in ea. nūq̄ pōt eligi vel postulari in abbatē ꝓpter ratiōnē que hic redditur: z quia eiusdē pfessiōis debēt cē q eligunt z qui eliguntur: ne quasi in boue et asino videret ara ri: quia quasi simul et semel es set laicus et abbas. Et q̄ pre sūptio ambitionis maxima ē q̄ alias nō fieret forsan mōa chus: z ambitio bene repellit quēlibet a dignitatib. viii. q. i in scrip. q̄ nō ambitiōe sed la bore ad aug. honoris. vnum quēqz conuenit puenire. C. de re mili. ō publicā vtilitatez. li. xii. z ambitus notari solēt. lxi di. miramur. in fi.

a Competent. p tres mēses. ar. j. de et a. et qua: preterea. z i auc. de san. epis. §. dam. coll. ix. vel alias cōpetent. i. p ānū fm quosdā. et inducūt p se. lx xviii. di. monachus nouiti.

b Nla quotidiana. canoni cā. nō q̄ licet aliqui sint excōicati minori excōicatiōe tñ eligere possunt: et talis ele ctio dicit canonica. ut hic hēs sed talis scienter eligi nō pōt pro eo q̄ eligit ad ea. a quib. est ipse remot. j. de except. a nobis. et hoc est hodie expres sū. j. de cle. ex. mi. si celebrat. nec incurrit irregularitatez si celebrat. peccant tamen tales celebrando. vt ibi dicit. sed cri minosa prosecutiōe sui iuris non repellūtur nisi sint excōi cati maiori excōicatiōe: et ita isti possūt vti iure suo in eligēdo. et in aliis negociis ecclesie tpalib. et spiritua libus. Ar. cōtra. s. e. cū inter. r. z. s. de cōsue. cū dilectus. vbi dicit q̄ suspēsi nec eligere nec eligi possunt. So. h. et in. c. si celebrat. intelligitur de suspēsiōe cano nis. cōtraria de suspensione iudicis. z mitius agit cū lege q̄ cū ministro legis ff. de arbi. celsus.

c Supplentes. hec supplecio ex supabūdanti non ex necessitate hic fit ex eo q̄ obiectum fuit de tali excōicatiōe que repellit ab electōe p. decre. predic. si ce lebrat.

d Simplicis excōmunicationis. hic pōt sumi arg. q̄ vtile non viciatur per in utile. j. e. c. proximo. in fi. ver. nisi forsan ꝛc.

Scriptū. reuocatā. sine aliquo iteruallo: sicut testis qui potest corrigere di ctum suum incontinenti. j. de testi. cogē. preterea. An factum procurato ris preiudicet domino: dicitur. j. ut lit. non contest. c. i. z. c. accedens. z. j. de cā possess. cum olim. z. j. de censi. olim.

f Altera. s. postulantium archiepiscopum.

g Electi et postulati. sic. s. e. venerabilē. sed ibi ad studia eligentiū non retulit se legatus quāuis potuerit.

h Ubi nati. q̄ ibi melius pōt ingri. s. e. post q̄. z. j. ō p̄sūp. q̄sdā. z. xxiii. di. illud.

i Cōsenserit. s. ut nōri. iste diffiniat bz q̄ iseri. eōtiet. z i isto ꝓsensu nec̄ari. ē ꝓsensus electi z postulati. als nō pōt ptes recedē a iure. s. e. cū int canonicos.

k De mutuo. h ō dicit q̄ ps eligētiuz h negabat: ō papa mādat inquiri cum de iure cōmuni interesse debuerit. j. de causa pos. cum ecclesia. Ber.

l Per alios. qualiter quis p aliū hoc facere possit. hēs. j. e. q̄ ꝓpter §. illud. sed ibi de iure cōi hic de mutuo consensu.

m Duo. isti duo hēbāt vocē p. xii. platis singulariť p quolibet.

n Teporis. hoc ō dicit q̄ si tunc aliqua cōuentualis ecclesia vacas set p ea nullus potuisset admitti sede vacāte: q̄ tūc non est qui iura illius tueat: vel eis possit vti. j. ne sede vacan. c. i. z. ii. z. j. de prescrip. de quarta. tūc enim dormit ius ecclesie ita q̄ nō curit prescriptio. j. de prescript. auditis. z c. i. et. ca. de quarta. nec ad capitulū ius illud deuoluit. j. ne sede va. c. ii. ar. ō. j. ō maio. et obe. his. z. c cū oli. quibus forte staretur in casu isto quia diuersi sūt isti casus a precedenti bus: sed hec lra in fert contrarium.

o Jnstitutis. q̄ hēs j. e. ti. nihil est.

p Maiorē. hic ha bes q̄ cletio sp ꝑua let postulationi bz il los qui dicūt: q̄ hec ē iuris diffinitio ni si due ptes sint i po stulatiōe. de hac mā dictū est. s. ō postu. bone memorie. z iō stat hic iudicio dua rū ptiū: q̄ qō due p tes faciūt totū capi tulū facere vī. et. ff. q̄ cuius. vniuer. pla ne. et fm hāc decre. i telligit qō dicit decr. s. de postu. bone. q̄ postulatio in discor dia non cōsuevit ad mitti: hoc intellige put dz in notula se. Jtē nō h q̄ cū i elec tione lōge maior nu merus est ex vna p te q̄ ex alia: nō hēt respectus ad meritū psone: dū tñ sit que niēs ille q̄ ē electus a maiōi pte: nec ad ze eligētium. ar. s. e. du dū. z. j. de ap. consti tut. sz si nūer. i mo dicū excedat: tūc re currit ad merita et ad zelū et ꝑferūt nu

tera[f] assereret suam intentionem eē fundatam: causam discretiōi tue du ximus committendam. Per ap. scrip. mandamus: quatenus super bis z aliis inquiras diligentissime: ueritatem de meritis electi[g] z postu lati apud venetias ubi nati[h] fuerunt z diutius cōuersati. De studiis ăt eligentiū z postulātiū: z omnib. ge neraliter que causā possūt istruere: apud constantinopolim ubi huius modi postulatio z electio celebra te fuerint: z si partes consenserint[i]: procedas hoc modo: ut si constite rit de mutuo[k] ꝓuenisse cōsensu q̄ ad electionē patriarche vii. admitterē tur prepositi: siue p seipsos siue per alios[l]: z duo[m] alii ex parte vniuersi tatis pro ceteris conuentualium ec clesiarū prelatis: totqz tūc tempo ris[n] cōuētuales ecclesias habuisse prelatos: q̄ cum. vii. prepositis et ix. canonicis: quos quidem cāoni cos constat in postulatione prefati archiepiscopi cōuenisse duplo ma iorem facerēt numerū quam. xvi. electores plebāi: tu vice nostra po stulationem admittas: nisi proba tum fuerit postulato aliquid obuia re de canonicis institutis[o]: quod p motionē ipsius debeat ipedire: ac plebani electione cassata: ipsum ar chiepiscopum absoluas a vinculo quo eradien. ecclesie tenetur: con cedendo ipsum constantinopolita ne ecclesie in pastorē. quod si ad fa ciendum duplo maiorez[p] numerū simul omnes predicti minime suffi cerent: siue dign. siue idignus fue rit postulatus: tu postulatiōe repul sa electionē plebani auctoritate no stra confirmes[q]: dūmodo nihil ob sistat eidem: quod ipsum tanto pre sulatu reddat indignum. Si uero numerus postulātiuz inuentus fue

mero. ar. j. ō testi. in nra. et ē expressū. j. e. ecclia vra. vbi de hoc.

q Cōfirmes. h dicit papa electōez a maiore pte capli factā cōfirma ri: z tñ ps alia nō ē eligēdi ptāte ꝑata: q̄ nō postulauerat idignā p sonā: z de iure licite poterāt postulare sicut z eligere: z ita postulādo peccāt: g ius eligēdi nō fuit devolutū ad pauciores: qō tūc demū lo cū hz: cū maior ps scient postulat vel eligit idignū: ut in fi. decre. dz. Et iō ō. j. e. cūana. et in. c. ecclesia. et. c. in genesi. in qbus dz q̄ electio nō valet nisi sit facta a maiori pte capituli: z hic cōfirmat facta cū lō ge maiori pte. Propter hec et alia q̄ hic dicūtur. dicūt qdā q̄ hec de cre. ius cōe nō ꝓtinet: sz fuit quedā ꝓuisio de cōsensu partiū. z h vī p ꝛba illa supi. si ptes cōsenserit h mō ꝓcedas: z ex eo q̄ papa admit tit h postulatōem i discordia fēam: cū p eā nullū ius acgrit postula to. s. de post. c. pe. z q̄ nō cōsuevit admittē tales postulatōes i tāta dis cordia. s. ō postu. bōe. Et ita i his duob. cōtiet gra: qō satis pōt con cedi. Et ita vī q̄ vtraqz ps renūciet iuri suo: z qō dicit de cōsensu p tiū taliť ꝓcedat vt. s. dz in vbis ꝑmissis si ptes cōsenserit ꝛc. als si ꝓ dicerēt nō taliť ꝓcessissent sed facta ingsitiōe sup his de qbus ꝑmit tit: cām instructa remisissēt ad papā h ꝓbat. s. e. bōe. i pte decisa. Sz vbi due ptes postulāt aliquē: licet ius nō acgrat postulato ut agē pos sit: tamē pōt petē gram et iniuria fit ei si nō fiat illa gra. ar. ff. de aqua quoti. z esti. l. i. §. ꝑmittit. ō h nō. s. de postu. gratū. z. c. pe. z vl. Et idē credere ē si maior ps postulat q̄ gram deberet hēre. Et qō dicit ō dua

bus ptib⁹:nō credo necessariū ſz quedā ꝓuiſio fuit hic. vt dictū ē:qz ſiue maioꝛ ps et ſanioꝛ:ſiue due ptes ſiue oēs:totū dependet a ſupioꝛe ſed qđ in fine dicit ius eſt.

a Maioꝛ.ꝛ ita vr a cōtrario ꝙ ſi minoꝛ ps capituli ſciuiſſet illū eē indignum.alii nō punirētur ꝓpter hoc.et ita eſt hic arg.ꝙ vtile nō viciat ꝓ inutile. ſic.ſ. c.pri.ꝛ ē notabile illud ꝙ culpa ꝛ dol⁹ minoꝛis ptis nō nocz nec ea q̄ fiūt a minoꝛi parte irritāt ꝓpt hoc:et iſti ſoli ꝓuati eſſent ipſo iure eligē di ī ꝓxia electiōe: ſi alii nō elegiſſent.ſ.c cū in cunctis.et ħ.et alii admitterēt: duz tñ ꝓbarēt ignorātiā ſ.co.innotuit. Et ſi maioꝛ ps ignoꝛaſſet illū indignū:vtraqz ps dz reprobari a iudicio: vt dꝛ.ſ.ꝛ qđ dꝛ hic ꝙ electio facta a maioꝛi parte confirmetur:qñ maioꝛ ps poſtulātiū ſcient eligit indignū intelligitur quādo vno cōtextu fiunt poſtulatio et electio ſeu electiones:ut hic cōtingit: ſecus ſi ex interuallo:tunc enī illi ſoli q ſcienter poſtulāt vl eligūt indignū ſunt eligendi ſeu poſtulādi poteſtate priuati et illi qui ignoꝛāter poſtulauerunt ſeu elegerūt indignum debent ab aliis ad electionē admitti:alias deberet electio caſſari propter contemptū. vt dicitur in eadem notula.

b Poſtulata.ideſt ignoranter.

c Preſūptione.i.ex certa ſcientia.ſ.c.innotuit. Sed qualiter potuit eſſe dignus iſte poſtulat⁹ archiepiſcopatu ꝛ indignus patriarchatu et qui iudicatus fuit dignus a papa vel a ſuo patriarcha quando cō firmauit eū quare denuo inquiri iubet de moꝛib⁹ ſuis contra illud.x vii.q.iiii.§.qui autē.et.C.de cri.fal.l.ii.et.ī.de eta.ꝛ quali.accepimus Dico ꝙ licet quis reputetur dignus ad vnā dignitatē:propterea nō eſt dignus ad maioꝛē:licet enī diſpēſetur cū aliquo in minoꝛi digni tate non tamē diſpenſatur ad maioꝛem.xii.di.nos conſuetudinem.

d Priuari.iſtud referas ad factū cū ſint ipſo iure priuati.ſ.c. cuz in cūctis.illi.ſ.ſcienter hoc fecerūt. Vel dic.i.nūciati priuati.

e Confirmes.cum ſit facta a maioꝛi parte illoꝛum qui habebāt ius eligendi

f De pro defectu.cathedralis.quātū ad hoc nihil addit quia idē erat ꝛz antiqua iura.l.di.poſtq̄.ꝛ.lxiii.di.obeuntib⁹.et alii treſdant ad conſecratiōem petendam.c.di.quoniam quidem.

g Regularis.ꝛ ſic patet ex hac conſtitutiōe:ꝙ canon lateran.concilii.ī.de cōceſ.prebē.nulla.hodie nō extēdit ad regulares prelaturas quia hic equiparātur epiſcopatus et prelature regulares.ſimile.xvi q.vl.ſi quis deinceps.

h Impedimēto.et ita non currit preſcriptio cōtra canonicos:ſi iuſta cauſa interueniēte nō eligāt.xxviii.di.de ſyracuſane.et.lxi.diſ.bene nouit.et.ī.de conceſ.prebē.qz diuerſitatē.C.de inof.teſta.l.ꝑ maioꝛes.ff.qui.ex.cau.maio.l.ꝙ quidā.et.l.ſe.et.l.ait pretoꝛ.Sed ſi papa interdiceret electionē non minus currit eis tēpus niſi petant licēt iā eligendi infra tēpus ſtatutū.ī.e.c.vlti.Sed nūquid eſt hic neceſſaria proteſtatio ꝙ nō poſſint eligere infra tres menſes:qđ videt.ī. de offi.ordi.paſtoralis.in fi.ꝛ.ī.de ap.ſi iuſtus metus. non credo ꝙ neceſſario ſit in caſu iſto proteſtatio:quia debent petere licētiam:ꝛ ſi non petant ſunt in mora:ut ibi dicit.

i Ea vice.i.in ꝑma electione q̄ ſi caſſaretur vel ſi nollet venire: vel ſi ſi eligeretur indignus ſtati recuperarent ius ſuū.ſ.c. cū vintonien.

k Deuolua.olim non deuoluebatur ad proximū ſuperioꝛē.ī.de cōceſ.preben.dilectus.ſed ad papam in epiſcopatibus.et ſic reducitur ad ius cōmune aliarū dignitatū:vt ſicut ibi poſt ſex menſes: ita ħ ut poſt tres deuoluatur ad proximū ſuperioꝛē.ī.de conceſſ.prebend. c.nulla.

l Conſilio.ſed nunquid tenetur ſemp habere conſiliū capituli ſui: ut alias non valeat electio niſi habito conſilio capituli et aſſenſu: videtur ꝙ ſine illis eligere non poſſit:ſicut nec alia negotia debet facere ſine illis.ī.de his que fiunt a prela.ſine con.ca.nouit.ꝛ.c. quanto.

rit duplo maioꝛ⁸ quēadmoduz prędictuz eſt:ꝛ perſona poſtulata⁹ rep ta fuerit indigna:tu tam poſtulatiōnē quam electionem non differas reprobare:niſi forſan oēs:aut maioꝛ pars poſtulantiū preſumptiōe[c] dānabili poſtularint ſcienter indignum:vt hac vice merito debeant eligendi ſeu poſtulandi poteſtate priuari[d]:ꝛ hoc quoqz caſu electionem confirmes[e] ſi eam de perſona idonea conſtiterit celebratam.

I Dem in concilio generali.

NE pro defectu paſtoris[f] gregē dominicuz lupus rapax inuadat:aut in facultatib⁹ ſuis eccleſia viduata graue diſpendiuz patiatur volentes[f] in hoc etiā occurrere periculis animarum ꝛ eccleſiarū idemnitatibus prouidere ſtatuimuſ:vt ultra tres menſes cathedralis[g] ecclēſia uel regularis[g] prelato nō vacet:infra quos iuſto impedimēto[h] ceſſante ſi electio celebrata non fuerit:qui eligere debuerant:eligendi poteſtate careant ea[i] vice:ac ipſa eligendi ptās ad cū qui proximo prēeſſe dignoſcitur:deuoluatur[k]. Is vero ad quem fuerit deuoluta poteſtas:deum pre oculis habens non differat vltra tres menſes cum conſilio[l] capituli in ſui ꝛ aliorū virorū prudētiū viduatā eccleſiam de perſona idonea ipſius[m] quidem eccleſie vel alterius ſi digna non reperiatur in illa cānice ordinare:ſi canonicā voluerit fugere vltionē.

I Dem in eodem.

QUia propter diuerſas electionum formas quas quidaz inuenire conantur et multa impedimenta proueniunt ꝛ magna periculа imminent eccleſiis uiduatis[n] ſtatuimus vt cum electio fuerit celebranda preſentibus omnibus qui debent[o] et volunt[p] et poſſunt commode[q] intereſſe: aſſumantur tres de collegio[r] fide digni:qui ſecrete[s] ꝛ ſigillati vota cūctorū diligent[t] exgrant:et in ſcriptis redacta[t] mox[u] et quaſi per totū.ar.ī.e.cū in veteri.vbi caſſatur electio.quia nō fuit expectatū reſpōſū eorū de quorū cōſilio debuit fieri electio.et.lxiii.di.obeūtibus.et.xv.q. vii.epiſcopus nullius. Sed cōtra ſufficit enī petere cōſiliū.ī.de arbi.cū olim.et ex conſilio nemo obligat.xiiii.q.i.qđ precipit. Credo ꝙ hoc facere poſſit per iura predicta. Vel dic ꝙ ſufficit tm̄ requirere cōſiliū capituli in iſto caſu:et de honeſtate cū ad ipm̄ ſoluz de uoluntat electio ꝛ non ad capitulū. Cōſiliū vero aliorū nō inducit neceſſitatē: ſed de honeſtate requirit.

m Ipſius.ſ.vacātis.hic precipit ut de eadē eccleſia eligat. Sz nōne ad metropolitanū deuolui idē ius quod habuit capitulū? ſed capitulū potuit eligere vndecūqz vellet.ſ.e. cū inter canonicos. et.c. cum nobis.et.ca. in cauſis.ergo et metropolitanus. Dico ꝙ primo debz inquirere ꝑſonas ecclēſie vacantis:ꝛ eligere ō gremio ipſius eccleſie: ꝛ illud debuit fieri ꝑ illa iura.lxi.di.c.obituz.et.c.nullus.ꝛ.xviii.q.ii.ꝙ ſit.ſed ſi hoc non fecerit nihil omin⁹ valebit electio. Nā mlta fieri nō debent facta tamē manēt.xxvii.q.i. nuptiarū. et xxvii.di.ſi vir. ꝛ nuſq̄ inuenies ꝙ ꝓpter hoc caſſetur electio. De hac materia tractat ſ.e.cū inter canonicos. Sz q̄re dicit hic ꝙ metropolitan⁹ eligat de eadē eccleſia cū ipſi ꝑ diderit ius eligēdi? Rñ.ipſi ꝑ diderūt ius eligendi actiue.i. qz ipſi nō poſſūt eligere: ſz nō paſſiue:qz bene ꝑnt eligi: ꝛ ſatis puniūtur in hoc: ꝛ non debent ꝓpter hoc dupliciter puniri quia pene reſtringēde ſūt.de pe.di.i.pe. Hic habes ꝙ qui eligere nō poſſunt eligi poſſūt. Sed cōtra aliqui poſſūt eligere: ſed nō eligi.ī.ve cleri.exco.mi.ſi celebrat.hic ꝑuat negligētia eos poteſtate eligendi:ibi nō ꝛ ibi iō nō poſſunt eligi:qz nō habēt id ꝓpter quod eligūtur.ħ bene habent executionē ſacramētoꝛū.

n Quia ꝓpter. viduatis.ꝑ hoc videt ꝙ loquit tm̄ de electionibus prelatoꝛū.i.epiſcopoꝛū nō canonicoꝛū. Sed nūquid extendemus iſtā cōſtitutionē ad oēs dignitates etiā ad nō cathedrales ꝛ ad plebanat⁹ ꝛ ad alias dignitates quas ꝑlati habēt in eccleſiis collegiatis? nō videtur:cū eccleſie ꝓpter illas dignitates nō dicātur viduate cū habeāt epiſcopū:ſatis pōt dici ꝙ nō extēdit ad alias dignitates:ſed tantū ad epiſcopatus ꝛ regulares prelaturas. ut.ſ.e. ne pro defectu.tamē de facto bene extēdit ad alias dignitates: ꝛ de iure etiam bene pōt intelligi cōſtitutio iſta de illis prelatis qui habent iuriſditionem generalē in eccleſiis collegiatis:qz tales prelati ſponſi quodāmō appellātur.xxi.q. ii.ſicut in vnaquaqz.ſed non debet intelligi de dignitatibus ſeu ꝑſonatib⁹ i eccleſiis cathedralibus:quia in vacatione illarū dignitatū nō dicitur eccleſia viduata cū habeat epiſcopū qui ſolus eſt ibi maritus. Ber.

o Qui debēt. hoc ideo dicit:qz oēs qui habent ius in electione: ſunt vocādi.ſ.e.ꝙ ſicut.ꝛ qui ſunt in quieta poſſeſſione eligendi ſimul ſunt vocandi.ſ.e.qđ ſicut.c.corā.et.c.bone.ꝛ de cōſue.ſi qua ē.ī.de cau.poſ.cū eccleſia.

p Qui volūt.bene dicit qui volūt:qz ſi quis non vult intereē electiōi:alii ꝓcedere poſſūt ſine illo poſtq̄ conſtiterit.ſ.e.ꝙ ſicut.ꝛ.c.cū nobis.ꝛ ar.ī.e. eccleſia veſtra.vbi de hoc dicit.ꝛ ſic oēs vocandi ſunt qui cōmode poſſūt vocari.qui ſunt vocandi dictū eſt.ſ.e.coram.ꝛ.ī.e.in geneſi.

q Cōmode.hoc iō dicit quia ſi cōmode et ſine periculo vocari non poſſunt: non ſunt vocandi.ſ.eo.ꝙ ſicut.§.i.

r De collegio.ꝑ hoc videtur dari occaſio diſcordie quia facilius poſſent ipſi cōcordare in vnā ꝑſonā:quem aſſumāt in prelatum q̄ in iſtos tres:ꝛ ſi diſcordant canonici in eligēdo iſtos tres eque inquiret ꝓ de meritis ꝛ zelo eligētium. ſicut in electione epiſcopi. Dico ꝙ in iſtis inquiſitoribus nō requirit illa examinatio qz ipſi non eligunt ſed inquirūt vota fratrū.ꝛ hoc pōt fieri ꝑ quoslibz de capitulo dū tamen ſint viri digni et cauſa inquiſitionis ſecrete fiat: qz quidaz forte timoꝛe vel fauoꝛe timent aliquē nominare in publico quē nomināt in ſecreto:ꝛ libere nominat quē vult. Libera enī debet eſſe volūtas in eligēdo.viii q.ii.dilectiſſimi.et.ſ.c.bone.et.ī.e.ꝓximo.ſicut in matrimōio carnali.ī.de ſpō. cū locū.et preterea ꝑ hoc obuiat malitiis quorūdam qui ſtatim eligebāt ꝛ appellabāt ne alii eligerent.ſ.e.conſideramus.ꝑ iſtam cōſtitutionē malitiis ꝛ cauillationibus talium obuiatur.

s Secrete.ſic teſtes in ſecreto deponere debēt ut liberi⁹ dicāt veritatē:alias nō valet dictum teſtis.ī.de teſti.venerabili.et.C.de teſti.nullum.ꝛ.ī.de accu.ingſitionis.§.iii.alias nō valet niſi fiat ſecrete.

t Redacta.per ipſos ſcrutatoꝛes vel ꝑ tabellionē.et ꝙ dicit ſecreto capituluz tantū excluditur ꝛ non perſone neceſſarie.

u Mox.i.incōtinenti nullo actu cōtrario intermedio poſt vota queſita ꝛ vno

contextu sicut testamẽtũ. ff. de testa. heredes ꝑalã. in fi. optie ponit sensũ istius mox. ĩ. c. cũ post petitã. vbi cassaꝝ electio quia ſtati post collationẽ celebrata nõ fuit. ar. ĩ. de testi. cogẽ. ꝓterea. qñq; mox aliꝫ accipiꝫ. i. ſtati cũ quodaꝫ tẽperamento. x. dierũ. ff. de cõſti. pecu. ꝓmiſſor. ⁊ mox quãdoq; dicit ad annũ. xx. q. ii. ſi in qualibet. et. c. puella. ⁊ cũ quodã tẽpamẽto ſiue ſpacio. ff. de ſolu. qõ dicimuſ. ff. ad. l. fal. l. i. §. ſi ita. Itẽ quãdoq; cũ primũ potuit. ff. ad tertu. l. ii. in. §. itẽ confeſtiz. et illico. i. vſq; ad triduũ. C. de iudi. cũ ſpecialis. ⁊. C. de erro re. aduo. l. vltima.

a Publicent. poſtq̃ publicatiõẽ variare nequeũt electores. ĩ. e. publicato. et ideo locũ nõ hz appellatio: imo cõpellẽdi ſunt ad electionẽ. ut. ĩ. e. publicato.

b Collatiõe. ſ. numeri ad numerũ vt ſciaꝫ in quẽ maioꝝ pſcõſẽtit: ⁊ zeli ad zelũ: ⁊ meriti ad meritũ: ⁊ numeri ad nũerũ debet fieri collatio. hec enĩ eſt forma electionis quando duo electi ſunt: alias qñ vnus ⁊ ſic non eſt neceſſe: et ſic tria conferũtur: numerus ad nũerũ: meritũ ad meritũ ⁊ zelꝰ ad zelũ. ĩ. e. in geneſi. ⁊. c. eccleſia veſtra. ⁊ ibi de hoc tractatur. ⁊. §. e. venerabilem.

Sanior. dic ut. ĩ. e. eccleſia veſtra. Circa formã iſtã q̃dã ita ſunt exacta diligentia obſeruãda ut ſi cõtra factũ fuerit: electio aliquãdo eſt irrita. ĩ. e. eccleſia veſtra. ⁊. c. in geneſi. aliqñ eſt irritãda. ĩ. e. cũ poſt petitã. et. c. cumana. in vtroq; tñ caſu nõ valet ut hic dicit ī ver. aliter. ⁊c. Iſta quidẽ ſunt de ſubſtãtia electõis ſiue forma ut ſecrete et ſigillati inquiſitio fiat ⁊ publicatio in cõi collatio et cõis electio incontinenti nullo actu cõtrario intermiſſo vnum poſt aliud faciendo: ut hec probanꝫ. ĩ. e. cũ poſt petitã. et. c. cumana. in fi. et. c. i geneſi. ⁊ vota in ſcriptis redacta. vt appeat ꝑ ſcripturã de conſenſu cuiuſlibet vt ſi vellet mutare ei ſcriptũ obuiet. i. q. vii. ſaluberrimũ. ⁊. xxvii. q. i. oẽs femine et. xx. q. i. vidua. Et ꝙ quilibet ſit vocandus qui cõmode vocari poſſit nõ credo eẽ de ſubſtantia electiõis: ut propterea caſſeꝝ electio dũmodo contemptus poſtea conſentiat electioni facte. ſ. e. qõ ſicut. ꝙ tres tñ debeant eſſe inquiſitores: non credo eſſe de ſubſtantia dũmodo tot ſint inquiſitores ꝙ fraus fieri nõ poſſit. ar. ſ. e. cũ dilecti. quia qui plus facit nõ videꝫ facere. Cõtra. ff. de ſer. vr. pre. ſi arborẽ. et ſuperflua non viciant. neceſſaria vero pretermiſſa diminuunt contractũ. C. de teſta. l. teſtamentũ. et. ff. de ſup. leg. l. legata. in prin. ⁊. l. habeo. Hec credo eſſe de ſubſtantia: ꝙ ſint de codẽ collegio qz in electionibus cõſilium religioſorũ virorũ inquiri debet. lxiii. di. obeuntib⁹. ⁊. ſ. e. proximo. dũmodo non ſint laici. ĩ. e. meſſana. ⁊. c. ſacroſancta.

d Viris. ⁊ iſti poſſunt eẽ alii a capitulo dũmõ viri religioſi nec ipſi exp̃munt de capitulo: quia bene p̃t poteſtatẽ ſuã dare aliis. ſ. e. cãm que. ⁊ licet dicatur aliquibus. vni tñ cõmitti p̃t: vt in predic. decre. cãm que. qz nõ eſt iſtud ꝺ forma: imo melius p̃t expediri per vnũ q̃ ꝑ plures. ſ. duos: quia tũc res fere ſine exitu eſt. ff. de arbi. Itẽ ſi vnus. §. vlti. ar. contra. ĩ. de offi. dele. prudentiam.

e Vice oium. Sed nũquid maioꝝ ps poſſet ſequi iſtã formã aliis ꝺicentib⁹ videꝫ ꝙ ſic: qz quod maiõꝝ ps facit totũ capitulũ facere videꝫ ⁊ firmitatẽ debz ſortiri niſi rationabilis cã a pancioribus oſtendat. ĩ. de his que fi. a ma. par. capi. cũ in cunctis, ſatis videꝫ equũ: et ſic vitaꝝ diſcordia: ⁊ facilius cõſuliꝫ eccleſie iſto: nõ q̃ per ſcrutiniũ. Sed littera iſta cõtradicit vbi dicit vice oium. et qõ dicit aliter electio facta nõ valet. Et alia p̃t rõ eſſe qz cũ quilibet hẽat vocez in electione nõ debet priuari iuri ſuo: nec aliquis dz cõpelli ius ſuũ dare alii. C. de cõtrahẽ. emp. inuitũ. ⁊. l. in vẽdẽdis. ſicut ⁊ emptio volũtaria eſt. ff. fami. her. ſi pignori. §. vl. Alii dicũt ꝙ maioꝝ ps bene p̃t poteſtatẽ eligẽdi cõmittere minore parte cõtradicẽte: qõ mihi non videtur: quia nõ ſeruatur forma ſecũda cuz et illa debet ſeruari ſicut ⁊ alie due.

f Priuentur. per ſententiã non ipſo iure. ĩ. e. cumana. in fi. vnde ſignatur contra. ſ. e. cum in cunctis. vbi ipſo iure priuati ſunt. de hoc dic ut dixi. ĩ. e. cumana in fine.

g In eo loco. de hoc dixi. ſ. e. coram.

h Venire. Si venire non p̃t quare citatur nõ videꝫ citãdus. vnde alii eligere poſſunt ſed hoc nõ ẽ verũ: qz citandi ſunt ſemper abſentes: exquo poſſũt cõmode citari: ſiue venire poſſũt: ſiue nõ: ⁊ qz hoc ipſũ dubiũ poſſet eẽ ꝓeſẽtibus ſ. e. q̃ ſicut. Et intelligo illũ venire non poſſe: qui ꝓpter timorẽ nõ p̃t venire ad locũ. ſ. e. bone memorie. Sz in caſu illius capituli bone. nõ tenetur cõmittere vices ſuas. ut not. ibi in glo. que incipit ſi citati. vel ꝓpter infirmitatẽ. v. q. iii. ſi egrotãs. vel ſi vocetur ad maius tribunal. ff. de re iudic. contra pupillum ⁊ ideo cũ iuſta cauſa ſit ipeditus iure ſuo priuari ſine culpa ſua non debet. vt. ĩ. vt lit. non conte. quoniã frequenter. §. ii. vnde q̃ per ſe nõ poteſt per aliũ exeq̃tur. ff. de procur. l. i. ſicut in iudice. ĩ. de offi. dele. ſi pro debilitate. et. c. paſtoral. in fi. Et eſt ar. op. contra illos qui dicũt q̃ ſi plures iudices ſunt cum illa clauſula q̃ ſi nõ omnes ⁊c. q̃ ille qui non poteſt intereſſe licet cõmittere poſſit vices ſuas: ſocii nõ tenenꝫ ipm admittere qz extat conditio qõ falſũ ẽ. hic nõ poteſt intereſſe: et tamẽ alii tenentur ꝓcuratoꝛẽ illius admittere. de illa materia dicit. ĩ. de offi. delꝫ. corã. et iſte procurator cuz ſit de capitulo habebit duplicẽ vocẽ. ĩ. e. congregato. et ar. ĩ. de re iudi. cũ olim. ar. ſ. e. ſcriptum. Hec credo q̃ multũ expediat: q̃ iſte qui dat ꝓcuratoꝛez debeat iuramẽtũ preſtare: ſz iõ dicit ſi opus eſt fidẽ faciat iuramento quo ſi opus fuerit fidem faciat iuramento: ⁊ tunc ſi uoluerit vni committat de ipſo collegio vicem ſuam.

Electiones quoq; clamdeſtinas[i] reprobamus: ſtatuentes ut quancito electio fuerit celebrata: ſolenniter publicetur.

Idem in eodem.

Quiſquis electiõi de ſe facte per ſecularis poteſtatis abuſum[k] conſentire preſumpſit contra canonicã libertatem[l]: et electionis commodo careat ⁊ ineligibilis fiat[m] nec abſq; diſpenſatione ad aliquã ualeat eligi dignitatem. Qui uero electionem huiuſmodi quam ipſo iure irritam[n] eſſe cẽſemus preſumpſerit celebrare: ⁊ ab officiis et beneficiis penitus ſuſpendantur[o] per triennium eligendi tunc poteſtate

publicent[a] in communi nullo prorſus app. obſtaculo interiecto ut is collatione[b] habita eligatur: in quez oẽs uel maior ⁊ ſanior[c] pars capituli conſentit: uel ſaltem eligendi poteſtas aliquibus viris[d] idoneis cõmittatur: qui uice[e] omnium eccleſie uiduate prouideant de paſtore aliter electio facta non ualeat: niſi forte communiter eſſet ab omnib⁹ quaſi per inſpiratione; abſq; vicio celebrata. Qui uero contra preſcriptas formas eligere attentaue rint: eligendi ea vice poteſtate priuentur[f]. Illud autem penitus interdicimus: ne quis in electionis negocio procuratorem conſtituat niſi ſit abſens in eo loco[g] de quo debeat aduocari: iuſtoq; impedimento detentus uenire[h] non poſſit: ſuper

i Cladestinas. illa electio dicit cladestina que fit ſingulariter et occultre p occulta cõuenticula. lxxix. diſt. c. ii. ⁊ quãdiu publicatio facta non eſt: dicitur cladeſtina. ut hic in fi. ⁊ quãcito facta eſt debet publicari alias non valet ut dictũ eſt. ⁊. ĩ. ut ec. benefi. ut noſtrum.

k Quiſquis. abuſum. ut laicus princeps vel poteſtas interſit electionibus: et talis non eſt vſus ſed abuſus. vt. ſ. e. cũ terra. ⁊. c. q̃ ſicut. ⁊ contra eccleſiaſticã libertatẽ ut ibi dicit. ⁊ hoc intellige cũ clerici ſponte laicos admittunt. ſecus ſi per vi vel ipreſſionẽ eligerẽt qz tunc non puniunꝫ. ſ. e. cũ vintonien. ber.

l Libertatẽ. qz ſi admitterẽtur laici ſiue huiuſmodi poteſtates aſſumerent ſibi ius in poſterũ: et ſic periret libertas eccleſie: qz in electionibus liberũ debet eſſe arbitriũ cuiuſlibet. viii. q. ii. dilectiſſimi. ſicut in matrimonio carnali. ĩ. de ſponſa. cũ locũ. ⁊ iõ talis electio nulla eſt que fit cõtra libertatẽ eccleſie. ĩ. e. ſacroſancta. ⁊. c. meſſana. ⁊. ſ. e. cũ terra. ⁊ ita laici omnino excludendi ſunt in collegiatis eccleſiis.

m Fiat. ꝙ hoc quod dicit fiat qõ futuri tpis eſt: videꝫ ꝙ nõ ipſo iure: ſed p ſniam debeat ſuſpendi. et facit ad hoc. ĩ. de iurepa. ꝓterea videꝫ tñ ꝙ ipſo iure p id quod ſequit nõ abſq; diſpẽſatõe ⁊c: ⁊ eſt verũ ꝙ ipſo iure fit ineligibilis. et ad hoc facit. xvi. q. vii. ſi quis deinceps ⁊. ſ. e. ne pro defectu. ver. careant ea vice. ſed ibi ſuſpẽſio durat quouſq; dignitatẽ taliter adeptã dimiſerit: et qui ſic ſuſpẽſus eſt ſicut per ſuũ factũ ſuſpendit: ita per actũ cõtrarium reſtituitur. xv. q. vi. nos ſanctorum. et. lxxxi. di. ſi quis preſbyter. et. c. ſi quis ammodo. Sz nũquid epiſcopus poteſt diſpenſare cũ talibus: credo qõ ſic. ex eo enim qõ conditor canonis hic non reſeruauit ſibi diſpenſationẽ: aliis conceſſiſſe videtur. ĩ. de ſen. ex. nuper. et. ĩ. de preben. de multa. in fi. ⁊. c. graue. in fi. ⁊ hoc minus eſt adulterio in quo poteſt epiſcopus diſpẽſare. ĩ. de iudi. at ſi clerici.

n Irritam. ſic. ſ. e. cũ in cũctis. vbi electio ipſo iure irrita eſt que fit de perſona indigna.

o Suſpẽdãtur. p ſniam ſic. ĩ. e. cumana. in fi. ſic intelligiꝫ. ſ. eo. qz ꝓpter. cõtra. ſ. e. cũ in cũctis. vbi ipo iure beneficiis eccleſiaſticis ſunt priuati. quidã dicũt qõ ſtandũ ẽ huic ⁊ nõ illi. ⁊ in alio etiaz corrigit ille canõ: ibi eligẽdi poteſtate priuatos. p. c. pxi. qz propt. diuerſitas iſtius verbi quãtũ ad electionẽ habeꝫ. ĩ. e. cumana. in fi. ſz qõ dicit ab officiis et beneficiis priuentur: hoc ẽ verũ qõ p ſniam priuãdi ſunt: et illõ. c. cũ i cũctꝭ. nõ corrigit vñ ipo iure p̃uati ſũt bñficiis ꝓ triẽniũ ⁊ rõ diuerſitatis hec ẽ. h p̃uãt officiis ⁊ bñficiis ⁊ ſic i duob⁹ puniũt qz plus peccãt ⁊ ibi p̃uati ſũt i bñficiis tm̃: qz min⁹ peccãt ibi q̃ h: ut ſic q̃dã cõpẽſatio ſit hicinde. Alꝫ veri⁹ diuerſi ſũt iſti caſꝰ ⁊ i diuerſo caſu loquũt: ⁊ iõ diuerſe pene. h maioꝝ pena iponit q̃ ibi: qz plus offendit q̃ ecclĩaſticã libertatẽ aliqd facẽ: ſz ibi eligit pſona idigna.

Tunc.i.ea vice.sic.s.eo.cum in cūctis.sed si in illo triēnio quo suspē si sunt iterū uacaret videtur p illā expositionē qō canonici posset eligere ⁊ ita suspēsi eligent:sed hoc eē nō pōt.s.e.cuz inter.r.⁊ iō istud tunc respicit totū trienniū.et hoc intellige qñ oēs deliquūt:sed si aliqui nō deliquissent ipsi eligerēt .s.e.scriptū ē.in fi.⁊.c.cū in cūctis.b.

a Privati.s.e.c.p xi.contra:vbi p̄uantur p sniaz idē est qz plus peccant isti:q̄ illi.ut dictū est:⁊ iō hic ipso iure ibi nō. et in diuerso casu loquuntur.

B Nihil ē.examinet.ad illū eniz ptinet examiatio ad quē ptinet confirmatio:et ex officio suo debet examinare psonā electi et formā electionis: etiā si nō obiiciat aliquid electo.s.e.cū nobis oli et.c.venerabilē.ver. est enī generalit ⁊ē et.lxxvii.dis. quid ē cito.et.j.de bere.cuz e initūcto. qz eius iteresset ne puniat si p moueret indignum ut.j.eo.sequit.

c Indigne.sic.lxxi di.tantis.

d Scientie.que impedit promouēduz j.e.gregato.⁊ deiicit iā pmotū.j.ō etate et qua.c.vlt.

e Etatis.s.e. cū in cūctis.et ita expresse patz hic q̄ episcopi in etate dispēsare nō possunt. de hoc dixi.s.e.cū dilecti.i glo. sed nūquid cuz puniant si hoc fecerint: alias non deberent puniri:qz qō legitime factū ē penā nō meretur.C.ad.l.iul.de adul.graccus.

f Potestate.ipso iure.si.s.eo.ti.ne pro defectu.⁊.c.cū in cunctis. in fine.Lau.

g Suspendat.varie pene statuūtur a canonibus circa illos qui illicite pmouēt indignos ⁊ illos q illicite pmouētur.quādoqz priuant potestate conferēdi illū ordinē quē illicite cōtulerūt. vt.i.q.i. si q epi. et.j.de tēp.oz.lras.xxxvi.di.is qui ecclesiasticis.⁊ ordinat remouet a clero.l.di.ex penitētibus.qñqz suspēdit a celebratiōe misse p annū. ly.di.nullus.quādoqz deponit.lxiiii.di.c.vlti.vbi epūs ordinatus pt sciam archiepiscopi deponit.li.di.c.i.et hic statuit pena circa illos qui promouent indignos:qui debent suspēdi. ut hic dicit p sniam a superioze:cū hoc ad ipm puenerit:huic assignat cōtra.j.de preben. graue.ibi enī nō punit qui pmouet indignos nisi post primā ⁊ secūdam correctionē:et hoc stati sine aliqua admonitiōe. Jté hic ordiati siue promoti remouētur ibi nō.Dicas q̄ in alio casu hic ⁊ in alio ibi. hic loquit de his qui pmouētur ad dignitates ⁊ ad regimē aiarū vt dicit in prin.⁊ qz plus peccāt plus puniūtur sine aliqua admonitione:qz et pozte dignitatis psonis vilibus pater nō debēt.j.de excess. prela.inter dilectos.⁊.j.de iureiu.querelā.et.C.de infa.l. vna.li.x. et C.de digni.negz fam osis.li.xii.ibi loquit de beneficiis simplicibus: vbi nō requirit tanta maturitas:et ideo habet ibi locū correctio:qz i pmotiōe illorū nō est tale periculū:vnde illi nō remouentur sed isti sic: et ita cōtra nō est:qz diuersitas cōtradictionez ipedit: sicut dicit diuersum tēpus ipedit contradictionem.

b Sauiori.ad arbitriū iudicis cū hoc nō determiet.j.de off.deleg. de causis.j.de ac.super his.⁊ magis puniēda ē malitia q̄ negligētia. j.de fal.ad falsariozū.

i Canonicā.s.e.cū in cūctis.in fi.

k Ad romanū.sine sint abbates.s.de cōsue.cū venerabilis. siue epi.

l Ultra italiā. Licet fines italie nō vbiqz distent a roma:cōliter tñ oēs dicunt remoti qui vltra duas dictas ex dioceſim distāt.s. de rescrip.nōnulli.Sed istud verū est quo ad iudicia:sz quātū ad būc casū qui distāt per duas et dimidiā vel tres aut parū plus:nō credo q̄ debeant bēre illud beneficiū qz modica distantia ē:tñ cōsuetudini ste

priuati[a]. Idem in eodem.

Nihil est quod ecclesie dei magis officiat:quā quod īdigni assumantur prelati ad regimen animarū. Volētes igitur huic morbo adhibere necessariam medelā irrefragabili constitutiōe sancim[9]:quatenus cum quisquam ad regimē animarum fuerit electus:is ad quem pertinet ipsius confirmatio diligenter examinet[b]:⁊ electionis processum ⁊ personaz electi:ut cuz omnia rite concurrerīt:munus ei confirmationis impendat: quia si secus fuerit incaute presumptum:non solum deiiciendus est īdigne[c] promotus:uerum etiam indigne promouens puniendus. Ipsum quoqz decernim[9] hac animaduersione puniri:ut cum de ipsius constiterit negligentia:maxime si hominem insufficiētis scientie[d] uel inhōestę vite uel etatis[e] illegitime approbauerīt non solum cōfirmandi primum succesſorez illius careat potestate[f]:uerum etiam ne aliquo casu penā effugiat a perceptōne proprii beneficii suspendatur[g] quousqz si equum fuerit indulgentiam ualeat pmereri. Si uero cōuictus fuerit in hoc per malicia excessisse grauiori[h] sibi iaceat vltiōi. Episcopi quoqz tales ad sacros ordines ⁊ ecclesiasticas dignitates promouere,pcurēt qui cōmissum sibi officiuz digne ualeāt adimplere:si ⁊ ipsi canonicam[i] cupiūt effugere vltionem. Ceterū qui ad romanū[k] ptinēt immediate pontificez ad percipiendam sui confirmationem officii:eius se conspectui si cō mode fieri pōt personaliter representent:aut psonas transmittāt idoneas per quas diligens īquisitio super electionibus ⁊ electis possit haberi:vt sic demum per ipsius circū scriptionē consilii sui plenitudinez officii assequātur:cū eis nihil obstiterit de cānonicis institutis:ita q̄ interim valde remoti videlicet vltra Italiam[l] constituti:si electi fuerint in concordia dispensatiue propter necessitates ecclesiarum ⁊ vtilitates in spiritualibus ⁊ tēporalibus administrēt[m]:sic tamē vt de rebus ecclesiasticis nihil penit[9] alienēt:munus vo benedictiōis seu psecrationis recipiāt:sicut hactenus recipere psueuerūt. H No.iii.in capitulo constantinopo.

Et preterite:⁊ ifra. Presētiū auctoritate statuim[9]:ut expē se necessarie[n] quas capitulū cōstantinopo.vel ei[9] nūcii uacāte sede,p electiōis negocio[o] fecerint de bōis patriarchat[9] fiant totaliter vel reddant:dūmō ipsius bona decedētis p̄iarche nō occupēt[p] uel usurpēt.

I Dem electo lugdon.

Cum post peritam īstāter[9] et demum obtentam: quondaz

plere:si ⁊ ipsi canonicam[i] cupiūt effugere vltionem. Ceterū qui ad romanū[k] ptinēt immediate pontificez ad percipiendam sui confirmationem officii:eius se conspectui si cō mode fieri pōt personaliter representent:aut psonas transmittāt idoneas per quas diligens īquisitio super electionibus ⁊ electis possit haberi:vt sic demum per ipsius circū scriptionē consilii sui plenitudinez officii assequātur:cū eis nihil obstiterit de cānonicis institutis:ita q̄ interim valde remoti videlicet vltra Italiam[l] constituti:si electi fuerint in concordia dispensatiue propter necessitates ecclesiarum ⁊ vtilitates in spiritualibus ⁊ tēporalibus administrēt[m]:sic tamē vt de rebus ecclesiasticis nihil penit[9] alienēt:munus vo benedictiōis seu psecrationis recipiāt:sicut hactenus recipere psueuerūt. H No.iii.in capitulo constantinopo.

Et preterite:⁊ ifra. Presētiū auctoritate statuim[9]:ut expē se necessarie[n] quas capitulū cōstantinopo.vel ei[9] nūcii uacāte sede,p electiōis negocio[o] fecerint de bōis patriarchat[9] fiant totaliter vel reddant:dūmō ipsius bona decedētis p̄iarche nō occupēt[p] uel usurpēt.

I Dem electo lugdon.

Cum post peritam īstāter[9] et demum obtentam: quondaz

m Administrēt.i duob[9] casibus ex sola electōe bēt ius administrādi in his videlicet q subsunt nullo medio romāo pōtifici:vt h ⁊ i romāo pōtifice.xxiii. di. i noie dñi.sz qd si suffragane[9] ē valde remot[9] a suo metropolitāo:nūqd eodem mō pōt mīstrare:vr q̄ sic:cuz eadē cā subsit ḡ vī q̄ idē ius.s. de pst.trāslato.et.c.nā pcupiscētiā.⁊.j.ō trāsla.inf corpalia ⁊.j.de pfir.vti.vl'iuti.cū dilēa et si nimia subtilitate vtamur res ecclīarū depeūt.C. de p̄.si. cū qdā.circa fi.⁊.C. ad treb.l. pe.Sz ō vī qz cū illō ēt dispēsatiue sit dictū: tal' dispēsatio ad filia nō,ptēdit.j. de re iud. in cāis.et.lvi.di.cemonaū.nec excusat h rerū piculū.j.ō ma. et obe.illō.Sz pōe q̄ tal' plātus tpe pfirmatiōis sue repit min[9] idonē[9]:et sic repellit.nūqd ea q̄ medio tpe fcē sūt cassanda:vī q̄ sic.j. de hēr. frmitatis.⁊.xii.q.ii.aliēatōes.et.xiiii di.c.vl.et si pncipale cassat:et oia q̄ secuta sūt ex eo vl'ob id. C. de legi.nō dubiū.et.j.de fi.i stru.inf dilectos.sed cōtrariū verū ē in h cāu:qz fuit in geta administratiōe.et i q̄si possessiōne plātōis de licētia pape:⁊ p plato habit[9] ē.vñ oia q̄ fcē medio tpe rata sūt q̄ poterat facē ar.j. de iurepa.ex lr̄is.⁊.c.consultatiōib[9]. et.s.e. q̄relā.iii.q. vii.§.verū.et.ff. de pcu.si pcuratorē.in fi.⁊.C. de testa.l.i.q̄ facē poterat iō dixi:qz de reb[9] ecclesie alieare ñ possz: qz illō ei phibet.ut h dic:sz circa spiritualia valet qcqd fecit: et ēt i tpalib[9] bñ administrādo emendo recipiēdo ad vtilitatē ecclesie nō dādo.ar.ff. si cer. pe.ei[9] q̄ in puicia.⁊.i.q.i.si gsa symoniacis.et h pfirmat lr̄a h i fi. Sz si gs itrusus acgrat ecclie nūqd ⁊ illud cassabit cū ipo: vī q̄ sic p iura pri[9] dicta.⁊ qz cōmodū cū incōmodo dz cōpēsari.ff. de ne.ge.si negotiū.credo q̄ nō cassabūt nisi ea q̄ pperā facta sūt in preiudiciū ecclesie:sz vtilia remanebūt penes ecclesiā. quia cū in fauorē ecclesie talia cassent in lesionē eius non debent retorqri ff.de leg.quod fauore.et.ff. de mino.si iudex.

n Eptерite.necarie.sic pz q̄ si caplm fecit expēsas vacāte ecclesia p negotio electiōis,pmouēde:aut ēt p electōe epi pfirmāda:vel als totū p̄t repetere ab epo.idē intelligo p electōe alteri[9] plati: qz hicinde eadē rō ⁊ idē ius C.ad.l.fal.l.vl.C. de inof.do.pcibus.C. de libe.pre.l.i.⁊ iste expēse necarie debent esse et moderate q̄s fecerūt occasione isti[9] electiōis:vt h dicit.et.j. de dol. et cōtu.cū dilecti.j.de eo q mit.i pos.cū venissent.i fi.nec debēt excedē pbabilē modū.ff.de dā.infec.inf q̄s.§.vlt.cū.l.se.nec delicate: qz nec delicatus debitor nec onerosus ē creditor audiēd[9].ff. de pig.ac.si seruos.⁊ dicūt expēse necessarie sine quib[9] negotiū expediri nō pōt: vel sine quib[9] res efficiat deterior.ff. de īpen.in rebus do.fac.l.i.ii.iii.et.iiii.⁊.ff.de v̄.sig.īpense. et sufficit si credat expedire:sz non expediat.ff. de bo.auc.iudi.pos.p̄tor.§.ii.⁊ cū ipsi canonici vtilitatē patriatche,pcurauerint:dignū est ut suū stipēdiū cōsequant.xii.q.iiii.quicūqz.qz illud de suo facere nō tenebat qz nemo cogit inuitus de suo facere bñficiū.x.q.ii. precarie. et vtilit negociū suū gestū est.ff. de neg.ge.pōpo.in fi. cū l.se.sed an vltro.Sed quid si duo in discordia electi eēnt:Dicūt quidā q̄ tunc nō repetant expensas.Idē credo dicēdū q̄ de vno:dūmodo maior ps capituli certet pro electo et obtineat:qz idē est ac si totuz capitulū: quare eodē mō nō solueret illi confirmatus expensas non video eadē rō est hic.

o Pro negotio.electiōis.illas autē tm̄ soluent quas ppter hoc fecerunt.j. de eo qui mit.in poss.cū venisset.in fi.et.j.de procu.cū pro causa.et propter hoc negotium inierunt.alias si pro suis negotiis iuissent vel misissent: licet tractassent predictū negotiū non haberent expensas.j.de procu.cū pro cā. nisi quatenus plus expēdissent,ppter longiorē morā.ff.fa.ber.ex parte.in prin.ff. de negot.gest.si cōmunes.

p Occupēt.tunc.n.qui ius sibi dicūt in reb[9] occupatis debēt cadere a iure suo ff.qō me.cā.extat edictū.et.ff.ad.l.iul.de vi p̄ua.creditores.⁊.xvi.q.vi.placuit imo tenētur bona decedētis cōseruare futuro successori.xii.q.ii.hec hui[9] placiti.⁊.c.cū ñ liceat.j.de of.or.cū vos.sz si occupēt bōa tūc sufficit qō habēt.

q Cum post petitā.instant.peti dz instant antеq̄ admittat:sicut ⁊ palliū.c. di.prisca.sicut et libelli dimissorii.ii.q.vi.post appellatōem.j.de ap.cordi.et.ff.

de libel.dimiſ.l.vna. Itē et ſponſa non dz ſtati tradi ut carior ſi dilata. xxvii.q ii.inſtitutū. Itē remiſſio peccatorū.de pe.di.i.ipoztuna. et ea obtēta neceſſe bz cedere.j.de renun.quidam.

a Protractā. Sed videt qp talē prorogatiōem nō dz caſſari:qz non oē quod differēdi cā fit adnumerādū eſt more.ff.de vſur.ſciēdū.et qō differt nō auferr tur.xxvii.q.ii.ancilliā.imo maz turiozi ꝓſilio ꝓficit.de pe.di. vii.c.i.iō nō debēt differre ga ampliꝰ deliberare nō pñt:cuz etiā mutare neq̄ant vota ſua. j.e.publicato. Et iō incōtinenti electio fieri deberet anteq̄ ad alia dirertant. vno enim cōtextu totū fieri dz.s.e.qz ꝓpter.t.ff.de teſta.heredes palā.in fi.de hꝫ dr.s.e. auditis.

b Requiſitū.ſed nūquid ſola requiſitio ſufficeret ad caſſationē:non videt:qz in fraudez poſſz ab aliquo emulo ꝓcurari.ſi.j.de ſimo.ſicut.et iō nō videtur ipedire ſola requiſitio: ſed ſi cōſentiat tūc ſufficit ad caſſandū ꝓpter ambitionē.et ſi.s.e.officii.et.c.cū ad noſtrā t.i.q.vi.ſicut his.et.C.de epi. et cle.ſi quēq̄.t nō ambitiōe ſz laboze ad dignitatē ꝓuenit puenire.C.ō re.mi.ō publicā. li.xii.t ita vtrūqz iſtoz reddit formā iutilē. hic requiſitus cōſentit:et iſta fuit cā quare caſſata fuit electio. ſi vero diſſentiat non eſt eligēdus.

c Inordiato.qz ex his que inordinate fuerūt facta nō pōt aliquid ordinabiliter agi.j.ō accuſa. qualiter t qñ. Sic.s. de reſcrip.cū dilecta. t qualit forma ſeruari debeat dictum ē.s.e.quia propter.

d Conſtitutis.quo iure.iſti abbates petebāt electionē fiſcani abbatis caſſari:in q̄ dicebant ſe fuiſſe contemptoſ t ſic euz diceret ſe fuiſſe in q̄ſi poſſeſſione eligendi:vr̄ qp inique ſit actū cum illiſ:quia poſſeſſor nō teneť dicere titulum ſue poſſeſſionis.C.de pe.her. cogi.t.ii.q. v.§.i. nō eſt ita:qz iſti tempe petitiōis ſue expulſi erant de poſſeſſione iuris qō ſe habere non credebant:quia quādoqz forte habuerunt vocē in capitulo fiſcani:et ideo qz eis cōtemptis facta erat electio:petebāt illā caſſari.ſic.j.de cā poſ.cū eccleſia.cū cui peterēt illā caſſari et ad eos de iure cōmuni non ptinēt electio merito debebat exprimere quo iure hoc petebant:qz ſine actione vel cā nemo experitur.C.de edi.di.adri.tol.l.fi.ff.de neg.ge.ſi pupilli. §.vltimo.t.ff.de admi.tuto.quotiēs.§.itē ſi tpale.qz ineptā actionē ſiue cauſaz expoſuerunt:iponit eis ſilentiū.j.de iudi.examinata.qz in diuerſis monaſteriis nō pōt quis eſſe monachus:ergo nec vocē habere.j.de reli.do.c.vl.in fi.ſed ſi allegaſſent ſolūmodo cōſuetudinē nomine eccleſiarū ſuarū t ꝓbauiſſent ſe in quaſi poſſeſſione fuiſſe:tunc caſſata fuiſſet electio.j. de cau.poſ. cū eccleſia. ſed noie ſuo poterat allegare cōſuetudinē. Et ſic nota qp qui nō eſt de collegio ſi electionē petit caſſari:debet aſſignare cām ſue petitionis t idoneaz:alias repellit ut hic bēs. Itē idē ē ſi ante electionē dicat ſe debeť intereē:t ab illis ō collegio hoc negať ꝓteſtatiōe premiſſa vt ſi docuerit de iure ſuo:valeat vox eius poſſūt ꝓcedere oēs ad electionē.et in hoc caſu neceſſe ē de iure ſuo docere t ſola poſſeſſio in hoc caſu non ꝓdeſt.j.e.cumana. hic.n.agit cōfeſſoria t negatoria. de hoc dicit.j.de cauſa poſ.cū eccleſia.

e Vocē in capitulo. iſti abbates erant monachi fiſcañ.quādo aſſūpti fuerūt i abbates:et tūc connētus reſeruauit illis confraternitatē t qp hērent vocē in capitulo fiſcañ.t ita hoc pretextu ſe credebant debere vocari ad electionē abbatis:ſic cōſueuerūt facere multi monachi vt quaſi ſint de collegio vtriuſqz mōaſterii:ut ſic poſſint eligi ſi cōueniāt:vt ō collegio eodē fit electio. iſtud hodie reprobať. Nullus.n.pōt eē monachus in plurib⁹ monaſteriis:nec abbas pōt p eſſe diuerſis monaſteriis.j. de relig.do. ne nimia.§.fi.et iō cā allegata ab iſtis nulla fuit:ſi aptā cām etiā poſtq̄ cā illa fuit repulſa allegaſſent bene debuiſſēt audiri per p̄dictā decre.examinata.et.j.de dona.inter dilectos.t.ff.de excep. rei iudi.t an eadē.t.j.de cā poſ.cū eccleſia.t.j.de iudi.examinata.

Eccleſia vra.dirigebāt.t cōſentiēdo in ipſū t nominādo ipſū. Sed vr̄ qp ſuffi:ciebat exquo thomas bēbat maiozē ptē q̄ aligs aliozū. ar.ff. de ver. ſig.maiorē. vbi dr quis poſſediſſe maiozē ptē anni: et tñ nō poſſedit niſi duob⁹ mēſibus:illud verū ē qp maiozē partē totius capituli debz habere electus ad hoc ut ſua electio cōfirmeť etiā p iura antiqua.j.ō bis que ſi.a ma.par.ca.cū in cūctis.t.lvi.di.apoſtolica.t.s.e.c. quia propter.

g Proceſſus. et iō non valuit. ēt ſi maior ps capituli conſenſiſſet in illū.j.e.i geneſi.et ita qō precipuū eſt: hic deficit ſcilicet electio: t talis deportatio nō obtiet vicē electionis: t ita p aliū actū fieri non pōt electio:hz poſſeſſio tradita videatur quāuis poſſeſſio nō apprehēdať. ar.s.ō cōſue.ex lr̄is. et.ff.ō acqui.poſ. qō meo. §. ſi per vēditorez. ſicut appellat quiſ ipſo facto.j.de app.di lecti.et.c.ut noſtruz. Iſta enī principalia et precipua neceſſaria ſūt ſine quib⁹ electio nō valet collatō publicatio iquiſitio et incōtinēti electio et ſcriptura.s.e. gapropter. et.j.e. cūana.t.c.in geneſi.

b Appellationē.q locū nō hz publicato ſcrutinio:cuz mutare nequeāt voluntatē.j.e. publicato.s e.qz propter.

i Caſſauim⁹.i.caſſū t irritū oñdimuſ ſic.j.e.i geneſi.

k Nō admiſſa. et eadē cā:qz ñ fuit electus t qz minozez p tē bēbat qp thomas

l Cum i magiſtr̄ diſcipuli.t merito qz ꝑmo dz quis eſſe diſcipulus quā magiſter.lix.diſt.ordinatos.t.lxi.di.miſerū.t.xvi.q.i. ſi clericatus.

m Proficiēdus.ſi.j.de eta.et qua.indeco r.qui enī ſub tutela dz eſſe ſub ſe aliū habere nō debet.C.de legi.tutela.l.vl.t qui ſub alio ē aliū ſub ſe habere non debet.ff.de adulte.ſic euenit.t.ff. ad maceď. filiū habeo.et.i.q.i.eſtote.

n Profeſſionē.ꝓfeſſio enī ſola monachū facit t nō hītus.j.dē regula.porrectū.t.c.ad apoſtolicā.t hmōi ꝓfeſſionē in ſcriptis facere debēt.ut.xx.q.i.vidua.xxvii.q.i.oēs femie.ut ſi reclamare voluerint obuiet eis ꝓpria ꝓfeſſio p ſcripturā facta.i.q.vii. ſaluberrimū.ar.C.ō non nu.pe.gnāliter.et.ii.q.i.legū.et.j.de proba.p tuas.

o Ad amotionē.qz in vno eodēq̄z officio diſpar nō debet eē ꝓfeſſio xvi.q.vi.noua.t ꝓſuetudo nō ꝓdeſt i hoc.s.co.cū cām q̄. in q̄ idē dr̄ t.j.de teſta.qz ingrediēti bus.et in hoc caſu idē iudiciū eſt hñduz de monachis t canonicis regularib⁹ qz nō differūt niſi quia deſeruiūt regule laxiori.j.de ſta.regu.qp dei timorem.

p Cumana eccleſia.pñtes.p hoc vr̄ qp abſentes nō debeāt vocari ad electionē.ar.vii.q.i.factus.t.x.q.ii.hoc ius porrectū. ſuper hac vocatiōe ſtať cōſuetudini.ut dixi.s.e.coz̄a.

q Abbatib⁹.de quibus cōſtabat p ſpāle ꝑuilegiū vel p cōſuetudinē s.de conſue.cum dilectus.t.s.e.qp ſicut. ſed de clericis t capellanis in dubiū reuocabatur:et ideo ſub proteſtatione admiſſi fuerūt: et iō qui de capitulo non ſūt:t dicūt ſe intereē debere in electiōe debēt dicere quo iure hoc dicāt.s.e.cōſtitutus.hic allegabať conſuetudo.

r Proteſtatiōe.cui ꝓſenſerūt clerici t capellani:alꝫ non ꝓiudicaret eis proteſtatio:ſic ergo ꝓteſtatio valet.ſic.j.qō me.cā.platuz.et.xxxi q.ii.lotharius..et.ff.qui. mo.pign⁹ vel hypo. ſoluitur.ſi debitor.§.i. et.vii.q.i.pontifices.et.xviii.di.preſbyteri.xxviii.di.diaconi. et.j.de of.or.paſtoralis.et.j.de ap.c.v't.t.xvi.q.iii.§.pōt.et.ff.de ne.geſt. nē ſenius. Jn ꝓriū vr̄ qp proteſtatio iſta nō debeat prodeſſe.s. de ꝓſti.

cū.m.ferra.ꝛ.j. de appel. sollicitudie.j. de censi. oli causã.ꝛ.ff. de cōdi. inde. q̄ quis sciens. sed valuit hic protestatio vt pz in fi. alias si ꝓtestatio nō p̄cessisset bene habuissent vocē in electiōe cū eēnt in quasi possessiōe. j. de cau. pos. cū ecclesia. et. c. cū oli. et. j. de iurepa. cōsultatiōibus. et. s̄. e. querelã. et etiã si nō eēnt in quasi possessiōe: valuisset eoz vox exq̄ spō te admiserūt illos. s̄. e. scriptū. ꝛ iō q̄ hic negabaī ab initio illos debere intereē: nec admittebant illos sine ꝓtestatiōe: ꝛ totū ius eoz̄ i iudiciū deductū fuit: vox illoz̄ nō valuit nec profuit q̄ inter fuerūt duabus electiōib⁹ q̄ ꝓscriptionē legitimã nō ꝓbauerūt. est si. j. de causa pos. cum ecclesia. vbi totū ius capellanoz̄ deductū fuit i iudiciū: culpa tamē illorū ꝛ post factam electionē: sed isti inuiti hoc fecerūt cōpulsi ab aduersariis qui negabant illos ius habere: et ē multū notabile hoc.

a Consuetudine. Clerici ꝛ capellani ꝛ etiã abbates de iure cōi in electiōe eē non debent: cum ad capitulū tantū spectet electio. xvi. q. vl. congregatio. ꝛ. xviii q. ii. abbatē. et. s̄. e. c i. ꝛ. j. de iurepa. a nobis. sed de cōsuetudie possunt. j. de cā pos. cū ecclesia.

b Ad maiorē partē. sic. s̄. e. ecclesia vestra. et. j. e. in genesi. quia cū clerici ꝛ capellani nihil probauerūt vox eoz̄ nulla fuit: et sic remāserunt. vii. canonici ex vna parte ꝛ vnus abbas ꝛ ita octo: ex alia parte nouē canonici ꝛ vnus abbas ꝛ ita decē: quia totū capitulū cū abbatibus qui ius habebāt: vigintiunus erant q̄ canonici erāt. xviii. ꝛ sic nulla electio potuit ad maiorē partē illoz̄ q̄ vocē habebāt: ꝛ sic cassatur vtraq̄ electio: vel si vis intelligere maiorē partē respectu capituli tantū adhuc idē est: sic patet q̄ consensus electi nō cōputantur inter eligentes quia si sic cōputaretur vna pars fuisset maior: etiam quo ad totū capitulū: scilicet pars archidiaconi que habuit nouē et ipse fuit decimus: et sic extat maior ps capituli et tamen non valuit electio sua: q̄ ꝑsona electi nō auget numerū eligētiū euidenī probatur p cōstitutionē illã. s̄. e. q̄ propter. q̄ anteq̄ quis eligaī: oportz q̄ in scrutinio maior ps capituli cōsentiat in aliquē vt ibi dicīt. ꝛ. s̄. e. ecclesia vestra. ut hic et. j. e. in genesi. et ita cū nondū sit electus nec etiã sciãt in quē consenserit maior ps non pōt augere numerū. Sic ergo patet ex illa constitutiōe q̄ propter. et. c. ecclesia q̄ ꝑsona electi non dz cōputari inter eligentes. et qđ dicitur. s̄. e. cū in iure. obtinet ex forma cōpromissi ut ibi dixi: et hoc dicīt in littera. nec hoc credo q̄ talis electio valeret hodie: et ita est de forma electionis q̄ maior et senior ps totius capituli consentiat in aliquē in ipso scrutinio.

c Nō tamē inquisita. et ita non sufficit dare inquisitores nisi vota eoz̄ inquirantur: sed alterū per se sufficeret. s. inquisitio votoz̄. s̄. e quia propter. opus est hic facto et iō nō sufficit alterū. j. de eo q̄ mit. in pos. constitutis.

d De iure cōpetere. quod dicit de iure: vel ex consuetudine: vel ponitur: idest quia de consuetudine prescripta debent interesse sed nō de iure cōmuni: vel proprie pōt istud teneri: vel. i. ex priuilegio sibi concesso a papa. si. j. de his que fi. a prela. ea nosc itur.

e Jam prescripta. sic patet q̄ sola possessio nō dat nec creat ius nisi sit prescripta. j. de causa pos. cū ecclesia. et sic cōsuetudo non valet nisi sit prescripta et rōnabilis. s̄. de cōsue. cū dilect⁹. et. c. vl. sic. et possessio sola ñ facit aliquē decurionē. ff. de decu. herēni⁹. ꝛ sic possessio non facit aliquē clericū sine canonica institutiōe. j. de prebē. dilecto. et. j. de instī. ex frequentib⁹. ar. C. de libe. cā. nō ideo. ꝛ. ff. de decur. herēnius.

f Cōtra formã. ꝛ sic pz q̄ forma que traditī. s̄. e. q̄ propter. sit de substātia electionis quo ad quedã que ibi ponūtur: vt ibi diximus. et est verum sm q̄ hic dicit. Exquo. n. forma ista attētaī diligenter seruãda est: ita q̄ qui contra facit punitur: ut hic dicit inquisitio publicatio collatio sunt de substātia: ut si omittanī cassaī electio: et inconti nenti dz fieri electio: alias si ꝓtrahaī nō valz. s̄. e. cū post petitã. et sic electiōes cassate fuerūt duplici de cā: quia neutra facta fuit a maiore ꝑte capituli: ꝛ q̄ forma seruata nō fuit.

g Priuātes. et ita qui facit cō formã illã. s̄. e. q̄ propter. priuari dz p sniam ꝛ nō ipso iure ut dicit illa ꝓstitutio. v̄. qui uero cōtra ꝛc. vnde signaī ꝓtra s̄. e. cū in cūctis. ꝛ. c. innotuit. ver. qui cōtra istã formam ꝛc. tibi sunt ipso iure priuati. vnde quidã dicūt q̄ illa cōstitutio quia propter. corrigit illū canonē cū in cūctis. in hoc q̄ illi hodie nō sunt priuati ipso iure sed priuãdi per sniam ꝓ ut hic factū fuit. ꝛ dicīt in illa constitutione quia ꝓpter.

Istud nō credo: imo vtraq̄ cōstitutio locū suum obtinet: et in suo casu loquitur illa decre. cū in cūctis. loquīt cū quis ex certa scientia elegit idignã personã. vnde ipso iure sunt priuati potestate eligendi. s̄. e scriptuz est. in fi. ꝛ beneficiis ecclesiasticis p trienniū. vnde dico q̄ si forma istius cōstitutionis q̄ propter. per oia seruaretur ꝛ venirēt ꝺ illã cōstitutionē cū in cūctis. nihilominus ēnt priuati sm tenoꝛem illius canonis. j. e. cōgregato aliud est peccare cōtra formã illius capituli cū in cūtis. ꝛ aliud contra illam constitutionē quia propter. quia plus peccant eligendo indignas personas: q̄ faciēdo cōtra formaz istius constitutiōis quia propter. Ibi enim nō peccant in personã aliquã: ꝛ ideo maior pena in vno q̄ in alio: ꝛ ipso iure in vno ꝛ p sniam in alio: ꝛ sic vtraq̄ constitutio remanet in suo statu: quia diuerse forme sunt.

h Sacrosancta. iuri cōtrariã. et ideo nō tenuit. si. s̄. e. cū terra. vbi nominabātur due ꝑsone aurib⁹ principis vel patriarche. sic. j. de transac. decetero. cū sit facta de re spirituali cū laico: quã ipse obtinere nō pōt. sic. j. de prescrip. cãm que. et. xvi. q. vii. c. i. Sicut nec pactio pro spiritualibus adipiscēdis valet. j. de pac. pactiones. et. c. cū clerici. ad hoc facit. j. de collu. audiuimus ꝛ spiritualia iudicio laicoz̄ disponi nō debent. j. de iudi. decernimus. nec laicus in spiritualibus arbiter esse pōt. j. de arbi. contingit. iōq̄ hmōi dispositio fuī iuri cōria Itē dānosa fuit ipsi mōasterio ꝛ ideo iprobāda. j. de i inte. rest. regsuit. et si de iure fuit: exq̄ dānosa fuit dz reuocari saltē p i ite. rest. dicit ꝺ dēa decre. regsuit

b In laicū. sic patet ex hac decre. ꝛ ex illa. j. eo. messana. q̄ ius eligendi nō cadit in laicos etiã patronos in ecclesia collegiata ꝛ ita hic tollitur cōsuetudo bononiēn. qui eligūt capellanos in capella: qui etiã non sunt patroni sz parrochiani ꝛ qui patroni sunt eligūt cū clericis prelatū in collegiata ecclesia. ar. contra j. de iure pa. nobis. vbi innuitur q̄ patronus habet vocē eligēdi in ecclesia collegiata. Sic enim corrigīt illa decre. ꝛ oia alia iura que idem dicere videntur. et sic stabimus huic ut. t. dicebat. Sed electio facta debet presentari patrono. ut hic dicit: ut suum prestet assensum. sic. s̄. eo. cum terra. ꝛ. c. quod sicut. vel intelligas illam decre. nobis. cum ecclesiastica persona obtinet ius patronatus. et sic non contradicit: licet generaliter loquitur non distinguendo inter laicū patronum ꝛ clericum. die ut ibi nota.

i Libertatis. Que enim in preiudicium libertatis ecclesiastice tentantur: firmitatem sortiri non debent. s̄. de constitu. que in ecclesiarū. ꝛ. s̄. e. cum terra. et xcvi. distinct̄. bene quidem. et supra eo. quisquis. vbi laici prohibentur ab huiusmodi electionibus.

k Cum in veteri. socioz̄. et sic requisiuerūt consiliū duoz̄ tantum: vnde nō videnī seruare mandatū: qđ quidē exactadiligentia est obseruanduz. s̄. de rescrip. cū dilecta. j. de offi. dele. venerabilis. sed licet nō regrerent consiliū tertii quē eligere volebāt nō dicunī fecisse cōtra formã mandati: nec preter formaz qa ipsū eligendo illo cōsentiēte cōsiliū ipsius requirūt ꝛ obtinēt. ar. s̄. e. c. cū in iur. et. ff. qđ cuiusq̄ vniuer. plane.

a Ipsoꝝ.ſ.duoꝝ:et nō illius qui electus fuit:quia ille nō debuit requiri cum hoc ipso caſſaret:ut.s.e.cū poſt petitā.de hoc dicitur.s.e.cumana.

b In tractatu.hic patet q; tractatus debet haberi ante electionē ⁊ collationez adiunicē alias qūo eligerēt:niſi primo de aliquo eligēdo tractarēt.s.c.cū terra et.s.eo.quia propt.et.j.de arbi.cūoli.ſicut in carnali matrimōio tractatus p̄cedere dz:et iō ſi iſti nō fuerunt requiſiti in tractatu electionis caſſat electō. Sz qd ſi p̄ſiliarii diſcoꝛdarēt ab iſtis electoꝛib⁹ nūquid valebit electio ipſo iure?certe ex ipſa littera ſatis innuit:q; ſi requiraꝫ ipſoꝝ conſiliū in ipſo tractatu cōpetenti tpe anteq; cōueniāt in aliquē: et cōferant adiunicē de p̄ſona eligēda ſiue cōcoꝛdēt q; valeat coꝛ electio:q; p hāc formā non iponit neceſſitas ut conſiliū eoꝝ ſequi tenanꝫ:vel ſi viderētur hēre poteſtatē eligēdi:cū talis poteſtas penderet ab illoꝝ arbitrio. Ad hoc facit optīe ar.j. de arbi. cū olim. et ex p̄ſilio nemo ad id obligaꝫ. xiiii.q.i.quiſquis.ar.iiii.diſti. deniq; in fi.ar. Sed circa fi. vbi dicit q; nec expectatū fuit eorū rūſuz vt p̄dicē hunc dēo: ſed dic q; non p̄dicit:q; rūſuz eoꝝ ſp eſt expectandū:alꝫ de luſoriū videt tale p̄ſiliū petē

c Requiſitū. et ideo p nō requiſitis habētur:ſicut ſero appellat qui tpe cōpetēti nō prouocat.ii.q.vi.biduū.ver.ſiquidē.⁊ eſt ſiſe qō dicit lex ſi.primi facere inſulā ifra certū tp̄s ⁊ tm̄ tp̄s trāſierit q; āmō ifra tēp⁹ ſtatutū fieri non pōt lz totū tēpus nō tranſierit poſſuz agere cōtra te:q; p̄inde eſt ac ſi totū tempus tranſierit.ff. ō ver.ob.ſi ita ſtipulatus eſſem et.l.cū ſtipulatuſ.⁊.l. hoc iure ar.cōtra.ff.eo.inſula. et illud dicit tēpus cōpetēs quo deliberare cōgrue poterāt.j.de of fi.dele.p̄ſuluit. Et tarde fuerūt requiſiti ſicut ecōuerſo tēpeſtiua citatio nō tenet.s.eo. bone memorie.ar.

d Expectatū.et ſic vī q; non ſufficit conſiliū tm̄ petere ſed expectandū eſt cōſiliarioꝝ reſponſū:⁊ ſine ipſoꝝ conſilio et reſponſo nō valet electio:ſz ō.j.de arbi.cū olim.vbi p̄ſiliū tm̄ requirit ſed aſſenſus non exigitur.⁊ illud generale ē: et obtinet rōe arbitrii:et ſufficit licentiā petere:licet nō obtiea tur.j.de regula.et trāſe.ad reli.licet. Itē tuto: conſiliū matris pōt omittere licet teſtator hoc mandauerit.ff. de admi.tuto. quidā.§. papinian⁹. et preto: nōnunq; a volūtate patris recedit.ff.vbi pupil.edu.de.l.i. ⁊ ita vī q; ſufficiat requirere conſiliū tm̄ et nō reſponſū attendere hīc non valet q; faciunt niſi eoꝝ conſiliū habitū ſit in tractatu electiōis.vt.lxiii.di. obeuntibus. et xv.q.vii.epiſcop⁹ nullius.et.xii.q.ii.ſine exceptōe.s.e.nec p defectu.vbi de hoc Sed ſi mādatū fuiſſet q; cū eoꝝ cōſiliū et aſſenſu obtento tunc nō valeret electio:nſi ſequerentur volūtatē cōſiliarioꝝ:⁊ talis poteſtas nō eſt libera: q; nō poſſunt eligere quē volūt:et tunc non aſtringuntur ad aliquā formā:ſed oīb⁹ preſentibus requirunt electoꝛes ſiue canonici conſiliū cōſiliarioꝝ⁊ fm coꝛuz conſiliū et reſponſum eligūt oēs:vel vnus vice oīum de ipſoꝝ mādato:ſic fuit factum in electione pmāi.ncpotis domini pape: vbi talis forma data fuit capitulo:ſi capitulū biſūtū.voluiſſet in caſu iſto eligere p formā ſcrutinii:tūc añ ſcrutiniū cōiter oīb⁹ p̄ſentibus tractare debebāt de electōe cū p̄ſiliariis:et regreꝛ eos et audire cōſiliū eoꝝ ⁊ poſtea procedere ad ſcrutiniū ⁊ eligere quē vellēt: et etiā poſt ſcrutiniū requirant cōſiliū illoꝝ ⁊ poſtmodū eligāt ſeruata forma ſcrutinii. Ber.

e Aliis imputari.imputent ſibi q; tm̄ ſe artauerunt. Et eſt arg. q; negligentia vnius alii obeſſe non debet. Iniquū eſt eni aliquē alterius odio p̄grauari. C. de inof.teſta.ſi gs.⁊ pena ſuos debet tenere auctoꝛes.j. de his que fiunt a maioꝛi par.ca.queſiuit.⁊.C. de penis ſancim⁹.

f Artarant.ſic iudex cui⁹ inriſditio expirat in termino nō debet ita ſe artare:ſed ea hoꝛa p̄cedat qua poſſit pficere qō incūbit ante noctis tenebras ⁊c.j. de offi.deleg.conſuluit.et.ff.de feriis pridie. et.l. moꝛe romāo.

Congregato.p curatoꝛe.s. eo. q; ppter.et.c.ſcripti.et.ff.de admi.tu. ita añt.§.geſſiſſe.

b Electus.ſeruata forma ſcrutinii in vtraq; electiōe.

i Poſtmodū. ante q; diuerterēt ad aliū actū ne ſit cōtra s.e. cū poſt petitam

k Laterañ.conſilii s.e.cū in cunctis.

l In litteratura.et ita defectus ſcientie facit aliquē ineligibi lē.s.e.cū in cunctis. et nō ſolū ipedit p̄motū.j.de etate et qua.c.vlti. ⁊ defectus ſcic iducit renūciationē.j. de renuz.niſi cū pridē.§. pro defectu.et quia ſi nō ſit eminētis ſcientie:ſaltē ſit ſufficiētis.s.e.cū nobis oli. et nō ſolū debet habere ſciam ſacraruz litterarū: ſed etiā ſecularīū negocioꝝ rxxvi.diſt.§.i.ct.c.q eccleſiaſtice.vt ſit paratus oī poſcēti rcd dere rationē.ea.di.§ ecce.ad fi.quia cū ipſe debeat alios docere:non debet tūc diſcere.in auc. de ſan. epi.§.damus.colla. ix.et nos qui epiſcopi ſumus aliorum doctrina non indigemus.i.q.vii. conuenientibus.

m Irrita.ipſo iure s.e.cum in cunctis. cum indignam perſonam elegerint:vn de eligēdi poteſtas remanſit penes alios:quāuis numero pauciores. cum primi eligendo talem reddiderint ſe indignos.s. de poſtulā. c.ii.vnde confirmatur hic electio a minori parte celebrata non obſtante prioꝛi electione:⁊ ita electio q; nulla eſt nō preſtat impedimētū ſecunde.ſi.s.e.ſcriptū eſt.i fi. de hoc dcuz eſt.s.e.auditis. Et p hanc decre.expreſſe reprobaꝫ dictū illoꝝ q; dicūt q; canō ille cū in cūctis.nō eſt hodie late ſuīe ſed ferēde.ut dixi.s e.cumana.in fine.

Cudū. celebrata.de decano eiuſdē eccleſie qui primo fuerat archidiaconus ambienſis.

o Illoꝝ.nō q; eligētes poſſūt petere cōfirmationē ſue electionis: ſz hoc intelligo de p̄ſenſu electi cē faciēdū.alꝫ non.s.e. innotuit.

p Contra electum.nota q; qui opponit in formā electionis ⁊ nō p bauerit quod opponit condēnari debet alteri parti in expēſis. Qui vero deficit a probatione eius quod obiicit in perſonā a beneficiis eccleſiaſticis per trienniū nouerit ſe ſuſpenſū:ad quē ſi infra id tempus ſe igeſſerit:ipſo iure illis p̄petuo eſt priuat⁹ nullā ſpē de miſericordia habitur⁹ niſi pbauerit euidēt q; pbabil⁹ ⁊ ſufficiēs cā ip̄m a calūnia excuſauerit.vt hec ſtatuūt i decr.inno. iiii.e.t.c.i.q; incip̄ ſtatuim⁹

q In eodē p̄cilio.j.de p̄bē.de multa. cui⁹ v̄ba hic iferi⁹ ponūtur.

pastorem:alioquin dicti conſiliarii vobis de archiepiſcopo p̄uiderēt. Verum die ad eligendum prefixa in.vi.ex uobis poteſtatē eligendi dediſtis vſq; ad cōſumptionez cuiuſdā candele:que ibidem accenſa extitit duraturam. Tandem cum electores huiuſmodi conueniſſent in predictū abbatez ſancti benigni ⁊ ſuper hoc ſociorum eius conſiliū requiſiſſēt: proponēte vno ex illis quod deliberato conſilio reſpon derent:⁊ differentib⁹ eis feſtināter dare reſponſum prefati electoꝛes cum candela ipſa deficeret non expectato ipſoꝝ conſilio dictuz abbatem in biſuntiñ.archiepiſcopuz elegerunt:⁊ infra. Relato ergo ad apoſto.ſe.negocio:archiepiſcopo viēneñ.et abbati de firmitate iniū ximus:vt ſi conſtaret ab eiſdez electoribus de electione tractatuz fuiſſe habitum:⁊ in tractatu electionis predictorum conſilium requiſitū: electionē ipſi⁹ abbatis ſi p̄ſona eēt idonea confirmarent. Quod ſi in tractatu electiōis non fuiſſet illoꝝ p̄ſiliū requiſitū lz poſtea requiſitū fuerit nō cōpetenti tēpore:nec etiā expectatū reſponſum ipſoꝝ aut non eſſet idoneus idē abbaſ:quod de ipſo factū erat tāquā inualidū irritarēt:⁊ infra. Cum autez compertum nō fuerit cōpetenti tempore requiſitū p̄ſiliuz de perſona predicti abbatis:⁊ quando extitit requiſitū non fuit expectatū reſponſum:niſi modico tempore:nec debeat aliis iputari q; in tantuz illius ſibi tēpus artarāt electionem abbatis ipſius nō perſone:ſed electionis vitio duximus irritandā. Dē epiſcopo ſiluaneteñ.

Congregato niuerñ .capitulo ad electionē futuri paſtoris.xiii in decanuz ⁊.xviii.computato p̄curatore cuiuſdā abſentis in cantorē ipſius eccleſie conuenerunt:qui cū plures in euz:⁊ pauciores in aliuz ſua deſideria direxiſſent:a parte ſua electus extitit in paſtorem eccleſie niuerneñ. Poſtmodum creden te parte decani q; alii plurimuz deliquiſſent eligendo p̄ſonam ſciētie lr̄alis expertē:ppter quod illis ꝟz ſtatuta laterañ.cōcilii ipſo iure eligendi poteſtate priuatis:poteſtas eligendi ad eos extitit deuoluta de canum ipſum qui in eū ſua vota direxerant in ſuuz epiſcopuz elegerunt ad ſe.ap.appellantes:⁊ infra. Reliquis petentib⁹ ut irritare decani electionē attētataz a pauciori bus:⁊ poſt aliaz nō caſſatā:ac cōfirmare reliquā veluti canonice celebratā a plurib⁹ de p̄ſona idonea dignaremur. Nos igit mādamus. quatenꝰ ſi dictus cātor defectuz in litteratura nō patit ⁊ alias ē idone⁹ ad regimen paſtorale:ipſi⁹ electionē,p̄cures auctoritate enim infirmata reliqua cōfirmare. Alioquin ipſius cantoris electione irrita nū ciata:prenominatū decanū ſi nihil ei de canonicis obſtiterit ſtatutis: eadez auctoritate preficias eccleſie memorate. Dem ſiluaneteñ. epō et Joanni de monte mirabili archidi.⁊ ſuccentori pariſieñ.

Dudū eccleſia rothomagē.paſtoris ſolatio deſtituta cōtra electionē que ī eadē eccleſia fuerat celebrata.a.archi.⁊ qdaz alii eiuſdē eccleſie canonici ad ſe.ap.acceſſerūt. Dicto vero archi.p ſe a parte ſua.⁊.g.archi.,p̄curatore illoꝝ qui electionem celebrauerāt:ī nra preſētia p̄ſtitutis ī ter alia que p̄tra electū obiecta fuerāt:archi.,ppoſuit memoratuſ:q; idē electus poſt generale p̄ciliū archidiacōatū ābi añ.adept⁹ ipſū cū pluribus parrochialibus eccleſiis quas ante idē cōciliū obtinuerat retinere preſū p̄ſit:eoq; dimiſſo retinuit eccleſias memoratas.vnde cū ī eodē p̄cilio ſit ſtatutū:vt quicūq; receperit aliquod beneficium curam aiaruz habēs annexū:ſi prius tale beneficiū obtinebat eo ſit ipſo iure priuatus

a Cupiditatis viciū. j. de cleri. nō resi. q; nōnulli. j. de prebē. cū iam dudū. et. c. q; in tantū. vnde cōtra lateranē. cōciliū: et cōciliū generale beneficia huiusmodi retinebat.

b Reprobare. Sic patet q; nō debes facere id a quo alios debeas prohibere. j. de nat. ex li. ven. c. vno. ℣. ff. de cōdi. inde. frater a fratre ℣. ff. si ser. ven. altius ℣ qō quis oz exigere ab aliis multo fortius a seipso. ff. de nego. gest. si pupilli. §. videam⁹. ℣. ff. de fideiuss. tutor datus. nec pōt eē hortator viduitatis: qui coniugia frequētauerit xxvi. di. vna tm̄. nec pōt de medio ecclesie malū auferre: q i simile delictum cor tacerit. xxv. di. p̄mū Et qō aduersus alium prestare debuit tutor pupillo suo: id aduersus se prestare debuit. ff. de admi. tu. quotiēs. §. ii. ℣. lt it. di. §. i. in prin.

c Jure. j. de p̄ben. de multa.

d Alienā. sic. ff. de p̄cu. pōponi⁹. ℣. C. vnde vi. l. vl.

e Furtū. si. vii. q. i. non furē. Furtū cōmittit qui rē alienā inuito domio ꝓtractat. insti. de oblig. q̄ ex delic. nascūtur. §. furtū autē. Et dicit furtū ꝓtractatio rei aliene fraudulosa ut insti. eo. ti. in prīc. vt iste qui rē alienā scienter tenebat: et ideo non excusatur. Si enī quis rē contractauerit alienā credēs eē suam non cōmittit rapinam vel furtū. insti. vi. bo. rap. §. quia tamē Itē nec excusat hic etiā si credat dominū permissurū cū exigat exp̄ssa dispensatio apo. sedis. ut. j. sequitur. et. j. de prebē. de multa. Sz in furto excusat si credat dominū p̄missurū. insti. de obli. que ex quasi delic. nas. §. placuit. Sed quod dicit furtū vel rapinā hoc non est verū: quia furtū non cōmittit in re īmobili. insti. de vsuca. §. qui autem nec de re incorporali qualis erat hic. ff. de acqui. re. do. seruus. §. incorporales. Sed hic ista verba ꝓprie dicuntur ℣ iste potius dicitur inuasor. sic exponit. vii. q. i. nō furē ℣ latronē. i. inuasorē. ℣ hoc etiā exponit cū dicit quodāmodo.

f Decepte. q; cū desierit eē prelatus ipsoꝝ nihil potestatis habebat in eis: vnde non poterat illas aias soluere vel ligare. j. de pe. ℣ re. ois vtriusq; et de pe. di. vi. placuit. Sed nūquid valebat illis absolutio illius talis prelati siue p̄ia per illū ꝓpositā: non vr: q; nullā potestatem habet ligandi vel soluēdi: sicut nō valet p̄ia a nō suo iudice lata j. de iudi. at si clerici. et si sic p̄ebant. In casu isto nō credo q̄ perirēt nō quia ille hoc posset sz ꝓpter fidē quā hēbant de sacramēto: cum crederēt illū adhuc eē suū prelatū ℣ ita in sola fide saluar. j. de bapt. et eius effec. debitū. et. j. de presby. nō bap. apostolicā. et de con. dist. iiii. baptismi vicem.

g Per cōcessionē. ante cōciliū generale. j. de p̄bē. de multa. poterāt episcopi cū talibus dispensare p̄ illud decre. lxx. dist. sanctoꝝ. sed postea nō: et ideo nō profuit hic cōcessio facta post illud cōciliuz. Ber.

h Electionis tpe. nō tēpus electiōis ē spectandū. §. e. dudū. vbi de hoc et ita si tunc nō habuisset: nō ꝓputaret ei cū iā purgat⁹ eēt p restitutionē. Sic ℣ qui in crimine detinet repellit a testimonio: sz si iā emendatus est admittit. j. de testi. testimoniū. cū distinctōe illius. c. ℣ ita repellitur vt indignus quia nō erat capax. tunc. ff. de iure fis. nō intelligit. §. si quis palā. Sic etiā cōsiderat tēpus cōtract⁹ an ecclesia decepta fuerit vel lesa vltra dimidiū iusti precii. j. de emp. et. ven. cū dilēti et. ff. de euic. ex mille. §. i. C. de rescin. ven. si volūtate. sed si medio tpe dimitteret illas prochiales ecclesias nūquid ꝓdesset ei ut sic reputaretur dignus: vr q̄ sic: q; si tpe lit. cōtest. nō cōpetit mihi ius ꝺ te: qa tunc possides et tpe sentētie tu possideas: sequit cōdēnatio. ff. de rei ven. si autē. §. i. ff. de pe. here. si quo tpe. et. ff. de pecu. quesitū. respōso i. ℣. ff. depositi. l. i. §. non tm̄. ℣ merito cū res pueniat ad eū casū a quo potuit efficax hēre principiū. j. de cōuer. cōiu. placet. Sed ꝺ: ipso sui principio inabilis erat: q; intus ortus occidit. i. q. i. quibusdā. et talis cōtractus nō sūpsit initiū ab origine equitatis. xvi. q. iii. si sacerdotes. verū est q̄ nō ꝓdesset dimittere hmōi beneficia ut p hoc cōfirmaretur electio sua. Be hac mā q̄ considerandū est principiū vel finis. nō. §. e. dudum.

i Per sedē apo. dispensatū. j. de preben. de multa. Et sic euacuat opinio Joānis qui notauit ibi q̄ episcopi adhuc possūt in talib⁹ dispensare.

babētē: prefatas parrochiales eccle sias electionis[b] tempore retineret nec ostenderet se cū p se[i]. ap. super hoc dispēsatū electionē illius auctoritate ap. cassaretis: et infra. Partibus ergo ꝓpter hoc in vestra p̄sentia constitutis: prestito quoq; iuramento de veritate dicēdas: ℣ factis positionibus ℣ responsionib⁹ hinc inde: tandē eodē[k] decano pretextu quorūdam grauaminū ad. n. audi. appellāte: uos electionez huiusmodi irritantes eidez ecclesie de cenomañ. episcopo ꝓuidistis: ℣ infra. Licet autē positiones ℣ respōsiōes super pluribus articulis facte fuerit corā nobis: quia tamē āte ꝓtestationem litis nō inuenim⁹ esse factā: cū nō per positiones ℣ responsiōes ad eas factas: sed per petitionem in iure prepositam ℣ responsionez factā ꝓte. li. fiat: eundem processuz de fratrū. n. consilio irritū[m] duxim⁹ nunciandu. Tandem archidiaco. electionem ex premissa causa petiit irritari[n]: electo[o] respondēte predicto q̄ nō erat eius electio irritāda. Lite uero corā nobis legitime contestata: prestitoq; de vitate[p] dicēda a patrib⁹ iuramēto: idem electus ℣

k Eodē decano. §. electo: qui decanus erat eiusdez ecclesie post dimissū archidiaconatū ambiañ.

l Respōsionē. Sed ꝓ one q̄ reus confiteat quod petit ab actore nunquid p confessiōez fit litis cōtestatio: videt q̄ nō quia dicit lex p narrationem ꝓpositā ℣ cōtradictionē obiectā fit litis cōtestatio. C. de iudi. rem nō nouā. §. patroni. et alibi dicit lis contest. dicit cū index p narratōem causaz audire ceperit. C. de li. cōtesta. l. vna. ℣ ita q̄ dixit simplicit p narrationē determinat p illā l. rem non nouā. que ē posterior: et ita vr q̄ fiat contestatio litis tm̄ p ꝺictionē et non p cōfessionē. dicas q̄ si libell⁹ datus est aduersario ℣ ꝓpositā narratiōe actoris aduersario et ipse cōfiteat animo cōtestādi lite: tunc lis est cōtestata: et ex tali confessione damnatur ff. de confes. iulian⁹. et ita sententia diffinitiua ferē cōtra reum. sed si nō sit datus libellus: ℣ reus ꝓfiteat in iudicio tunc non dicit fieri li. cont. nec fertur snīa diffinitiua: sed iudex p̄cepit reo: ut soluat ad certuz tēpus. ff. de iudi. si debitori. et tale preceptū nō appellat sententia sed simpliciter dicit preceptū: et ita seruat. Est ergo verū q̄ oblato libello aduersario ℣ postea ꝓpositā petitione actoris in iudicio sine reus neget sine cōfiteat lite cōtestando litis cōtest. est facta: et hoc satis habetur p hoc quod dicit q̄ p narrationē et responsionē cōtestatio litis fiat: nō distinguendo cōfitendo vel negando: et etiā ipsa significatio verbi hoc ꝓbat satis: cōtestari. i. simul testari: et ita reus qui cōfitetur cū actore simul contestatur super re petita. Ber.

m Irritū duximus. Sic pz manifeste q̄ litis cōtestatio est de substātia ordinis iudiciarii: et nihil valet snīa vel testis receptio illa omissa. j. ut lit. nō contes. c. accedēs. et. c. ad hoc. et hic. ℣ ita p positiōes ℣ responsiōes ad eas nō fit lit. cōtest. j. de lite cōte. c. vno. ℣. C. de iudi. rem non nouam.

n Irritari. hic agebat contra electū ut eius electio cassaret ex causa predicta simile. j. de iudi. ℣ ex eadē cā possent ipsi idē excipe ꝺ electū si peteret electionē suā cōfirmari. j. de excep. dilecti. et sic ex eadē cā cōpetit actio ℣ exceptio diuerso tm̄ iudicio: qō nō contingit in aliis iudiciis: cū exceptio sit actiōis exclusio. ff de excep. l. ii. ℣ idē est effectus quocūq; mō ꝓcedat. er. B

o Electo respōdēte. Hic ergo patet qualiter litis cōtestatio fiat: q; per petitōez in libello petitā ℣ respōsionē directe factā ad ipm: ut hic pz. sicut ē traditū. C. de lit. con. l. vna. et. j. de li. cōtest. c. vno. C. de iudi. rem non nouā. §. patroni.

p Veritate. Notat ergo ius nouū: licet rō esset antiqua: et sic etiā obseruat q̄ in causis spiritualibus iuramētū de veritate dicēda tm̄ prestat ℣ nō de calūnia j. de iura. calū. litteras. Sed nūquid hmōi iuramētū oz exigi a ꝑlato: qñ litigat p syndicū noie collegii in causis spiritualibus: nō videt: q; illud iuramentū oz p̄stare syndicus qui videt dñs litis fact⁹ p cōtest. sicut p̄stat iuramētū de calū. j de iura. calū. in pertractandis. et. c. seq. ℣. c. cū in cā. et idē dico in hoc iuramento q̄ in iuramēto de calū. ut qui illud p̄stare non vult actor cadat ab actione instituta: et reus pro confesso habeatur. de iura. ca. cū in cā. et. C. eo. ti. l. vl. §. q̄ si actor. Juramētū illud de veritate dicēda quidā exigūt a ꝑlato: licet prestitū sit a syndico: et in spiritualib⁹ ℣ in ciuilibus causis: vt ꝑlatus dicat inde veritatez de causa illa. Sed quo iure hoc faciat nō vidi ius super hoc: sed ex quadā equitate hoc dicū que posset cōtinere qñq; iniquitatē: q; posset corrūpi prelatus. Sed nūquid crederet cōfessiōi ꝑlati vt p talē cōfessionē cōdēnaret ecclesia: et si iā fundasset ecclesia intētionē suā: nūquid ꝑualeret cōfessio ꝑlati ꝺ ecclesiaz facta: Certe nō. ar. op. xxv. q. ii. postea vero quā: q; factū ꝑlati nō oz ecclesie iputari. xvi. q. v. si episcopū. ℣. j. de excep. cū venerabil'. Qui tale iuramentū exigunt dicūt q̄ cōfessio ꝑlati sola nō ꝑiudicaret ecclesie sed cū aliis adminiculis ꝑiudicaret. ut si altera ps semiplene ꝓbasset: ita q̄ nō sufficēt ad cōdēnādum: tūc cōfessio ꝑlati cōplet ꝓbationē. Sed nō credo: q̄ deberet talis exigi ꝓfessio nisi forsan cū ꝑlatus deberet rūdere de eo qō ipe fecit: sicut seruus qñq; interrogat de facto suo. iiii. q. iii. §. itē serui neq; et. C. de questio. interrogari: nec tūc dicerē q̄ cōfessio illa ꝑiudicet ecclesie: q; delictū ꝑsone ℣. nisi id fecisset de mā

dato capituli: vel ratū postmodū habuisset: et hoc ꝓbat decre. illa. s̄. de testi. p̄ sentiū. que hic inferius allegaf: licet cōsuetudo se hēat i ꝓtrariū. Hodie vō habem⁹ quandā decretalē sup hoc que dicit q̄ ꝓlatus noīe suo ⁊ in animā capitu li vel maioris ptis ꝑstat hoc iuramētū de veritate dicēda: ⁊ sic dz rīdere veritā tē quā ipse scit et intelligit p eos in quoꝝ aīas iurauit ⁊ incipit pūtium tibi auctoritate: et mittit eidē archiepiscopo ⁊ ita cōfessio solitꝰ prelati non p̄iudicat ecclesie: et ita nō debet exigi. ber.

a Confiteret. et ideo ꝓ cōuicto debet haberi: cuꝝ sua excusatio nō valeret q2 cōfessos in iure ꝓ iudicatis haberi placz C. de cōfes. l. vna. ⁊. j. de cōfes. cū sup. et. c. ex pte. tū si quis ꝓbat se errasse nō nocet ꝓfessio c. vl. ⁊. C. de iur. et fac. igno. error facti. de hac materia tractatur plene. j. de confes. c. vlt. ⁊. j. de iudi. at li clerici.

b Suspēdit. Innuit q̄ sec⁹ sit de iure cōi. q. d. archidiaconus ea que sequūtur facere nō debuerat de iure cōi: sed de cōsuetudine. j. de offic. archi. ad hoc. j. de excess. prela. ad hec.

Itē q̄ nō de iure cōi hoc faciant est ar. xvi. q. vii. nullus oio īmo videt de iure cōi q̄ cōsuetudo nō ꝑsit. j. de off. archi. cū satis. īmo ꝑiū videt q̄ de iure cōi hec spectēt ad archi. xxv. q. plectis. lxiii. di. si in plebibus. j. de offi. archid. c. ad hec et. c. vt nr̄uz. Quid est g̃ tenēdū de iure cōi: videt q̄ hec ptineāt ad archidiaconuz ꝓ iura ꝓprima. Sed cōsuetudo seruatur in talibus. de hac mā dicetur. j. de offi. archi. ad hec. ⁊ eo ipo q̄ archidiacon⁹ vel alius prelatus hoc exerceat. intelligēt pōt q̄ curā hz aīarū annexam.

c Idē de psonatibus. j. de pben. de multa. §. vl. et ē arg. q̄ de similibus idē dz eē iudiciū j. de transac. inter corporalia. et. s̄. de rescrip. inter ceteras. i fi. Similiſ. n. equitatis rō suadere videtur. C. ad. l. fal. l. vl. ff. ad. l. aquil. illud. et. C. de cōsti. pecu. l. vl. ⁊. j. de cōfir. vti. vel inuti. cum dilecta. ⁊. s̄. de cōsti. nā cōcupiscētā. et quotiēs ex vna radice viciū nascit. cōsequens est ut eadē lege tollat. C. de nup. si libertā.

d Habēdū. pōt hic dici ꝓut dr̄. xvii. q. iiii. vxor felicis. vsi. sic est ad singula. ⁊c.

e Expressa. s̄. de rescrip. sup lr̄is. mlta exēpla potes hēre. s̄. de rescrip. cū adeo ⁊. c. cōstitutus. et. j. de offi. dele. corā. j. de re iudi. inter monasteriū. et sic idē iuris est i indulgentiis siue cōfirmationib⁹ sicut in rescriptis. ut hic ꝑz et in priui legiū. j. de decre. ex multiplici. vt non valeant veritate tacita ipetrata ad hoc ut confirmatio valeat: necesse ē q̄ papa ex certa scia cōfirmet oia beneficia. aliaſ nō valet. vt hic ꝑz. ⁊. j. de cōsang. ⁊ affi. c. q2 circa. j. de cōcess. pbē. q2 diuersitatē.

f Penderet. de hoc not. j. de eta. et qua. eam te.

g Intitulatā. nota ergo q̄ nullus pōt hēre duas ecclesias intitulatas: vt hoc melius intelligas videas p̄mo qd sit titul⁹. Titul⁹ qñq3 dr̄ signū. ut. xvi. q. vi. cōsuetudo. ⁊ dr̄ titul⁹ oīs cā acgrēdi dīcit. ut titul⁹ ꝓ ēptore ꝓ dōato ꝓ hēde ꝓ suo ꝓ dote ꝓlegato ꝓ dēlicto. vñ dr̄ q̄ in ꝑscriptiōib⁹ ecclīasticis bona fides ⁊ iustus titulus exigūt. j. de prescrip. si diligēti. ⁊ qui aliquē talē hz ti. hz cām prescribēdi. Itē dz titulus ipsa ecclesia: ut titul⁹ sancti petri. vñ singuli tñ clerici ꝓ singulos tñ titulos sūt ponēdi. i. ecclesias. lxxx. distī. epi. vñ in ordiationib⁹ qñ vocant clerici: dr̄ talis ad titulū talis plebis. Itē titulus dicit clericat⁹ vel canonicat⁹ in aliq̄ ecclesia. vnde dicit ititulari. i. iclericari vel incanonicari. Et dz titulus qlibet ordo ecclesiasticꝰ ⁊ quelibet dignitas vel ꝓlatio. vnde dz quis intitulari in aliqua ecclesia. i. ordiari vel p̄fici. lxx. di. sanctoꝝ. Est ergo regulariter verū q̄ nulli clerico licz hēre duas ecclesias vel quo ad titulū clericat⁹ vel quo ad titulū canonicatus vel ordiatiōis vel ꝓlatiōis vel dignitatis. ut. lxx. di. scōz et hic. vbi dicit q̄ nullus pōt hēre plures parrochiales ecclesias vel dignitates cū idē iudiciū de hmōi sit habēdū ut hic dicit. et. j. de prebē. de multa. et. xiii. q. i c. i. ⁊. lxxx. di. episcopi. et. vii. q. i. in apib⁹. ⁊. xxi. q. i. clericus ab īstanti. nā hēre plures ecclesias est genus negotiatiōis. ut in predicto. c. clericus ab īstanti: q2 eis seruire non pōt. j. de pben. q2 in tñ. et. j. de cleri. nō resi. q2 nōnulli. ⁊ qui ad vtrūq3 festiat neutrū tñ pagit. xvi. q. i. ꝑbyteros. Itē sicut vxore viuēte nullus aliā pōt habere: sic nec clericus secūdā ecclesiā pōt hēre. vii. q. i. sicut alterius. ⁊ sic accipitur titulus in decre. predicta. ⁊ in decre. predict̄. Ista quidē sunt re

si confiteretur[a] se dicta beneficia electionis tēpore tenuisse: tamen excusare se super hoc nihilomin⁹ niteba tur: quia videlicet dictum archi. nō credebat curam animaruz habere. Sed cū in iure ꝓfessus fuerit: q̄ archi. ambiañ. de cōsuetudine suspē/dit[b] excōmunicat ⁊ absoluit presbyteros ⁊ priores ⁊ parrochiales ecclesias interdicit: necnō archidi. visitat ⁊ inquirit que viderit iniquenda: ⁊ ꝓcuratiōes ratiōe visitatiōis recipit: euidēter appareat q̄ curaz habet aīaꝝ annexā: quā si etiā non haberet negare nō pōt quin ꝓsonatus existat: cū idez de ꝓsonatib⁹[c] habentibus curam animarū quod et de beneficiis curā habentibus iudiciū sit habēduz[d]. Insuper īdulgentiā quā super hoc asserit se habere: inualidā reputauim⁹ cū in ea falsitatez suggesserit ⁊ suppresserit veritatē: qua tacita uel expressa[e] ipsā nulla ten⁹ habuisset. Suggessit enī q̄ predictas parrochiales ecclesias ante quā fuisset in archidiaconū assūptus cānonice fuerat assecut⁹: cuz nullus potuerit plures parrochiales ecclesias obtinere: nisi vna penderet[f] ex altera: uel vnā intitulatā[g] ⁊ alteram cōmēdatā haberet: vnde cuz idem vtrāqz illarū intitulatā haberet: ipsas nequiuit cānonice habuisse. Itē suggerens q̄ redditus personat⁹[b] sui erant tenues ⁊ exiles: suppressit q̄ alios redditus in pluribus ecclesiis noscit obtinere. Suppressit ētq̄ plures parrochiales ecclesias cuz pluribus aliis beneficijs in diuersis ecclesiis obtineret: cū ītētionis nr̄e nō fuerit secuz in tot beneficiis presertim babētibus curā aīaꝝ dispensare: nec intētiōis nr̄e fuerit aliquid de nouo cōcedere: sed ut p̄ indulgētiā possz habita licite retinere[i] ⁊ infra. Tādē cū nō restaret nisi p̄ferēda sentētia: idez tā iuri si quod[k] ei cōpetere videbatur quā liti cessit spōtanea uolūtate: cui⁹ cessionez duximus admittēdam.

Dem. In genesi legit: ⁊ infra. Cū in cōcilio[l] laterañ. caueatur ut is collatione[m] habita eligat: i quē omnes uel maior ⁊ sanior pars capituli ꝓsentit: ⁊ i gu. maior pars tori⁹ capituli nō ꝓsenserit: quāquā maiorē partē habuit partiū[n] cōparatiōe minoꝝ: nec plene nūeri ad numeruz: quia vtrum. g. ⁊. b. de quib⁹ aduersarii referūt questionē in electione vocem habuerint tractatū nō extitit nec discussum: nec zeli ad zelū[o] nec mereti ad meritum collatio facta fuerit: nec etiam electio cōmuniter[p] celebrata: quoniam licet in eundem gu. singulariter singuli consensissent: nō tamē debuit subsequi singularis electio sed cōmunis: ne uel idez repeti[q] videret: uel ex hoc sequeret absurditas: ut tot essent electiones quot essent numero eligentes. Nec ex singularibus[r] uel paritate noscit obtinere.

Itē per dispensatiōnē dñi pape. j. de ꝓben. de mlta. ⁊ hodie in talib⁹ epi dispensare ñ possūt: ut etiā dic illa decre. de mlta. sed in illa quā gs hz cōmēdatā nō dr̄ prelat⁹ esse: hec vera sūt in prelaturis ⁊ dignitatib⁹. Quid dicem⁹ de aliis clericis nūquid pnssūt esse clerici in plurib⁹ ecclesiis et ibi habere ꝓbendas: de iure cōi pōt dici q̄ i plurib⁹ ecclesiis ititulari nō possūt: nisi essent tenues in substātia: ut dictū est de ꝓlatis sed ꝓ dispēsationem eoꝝ bene possunt: quia epi dispensatio cū talib⁹ clericis nō est ꝓhibita: īmo tacite vr̄ cōcessa ꝓ diuersaz cōsuetudinē quā scit papa ⁊ tollerat: sic et ipso facto derogatū ē illi decreto. lxx. di. sanctoꝝ. Sed in diuersis epatib⁹ necessaria est vtriusqz epi dispēsatio. Sed hic videt ꝓmitti q̄ clerici possūt habē titulū in plurib⁹ ecclesiis: quia non ꝓhibet hic nisi ō parrochialib⁹ et sic ꝓ diū sensū ꝓmittit clericis habē plures canonias: sz credo q̄ si primū beneficiū sit sufficiens q̄ secundū non possit habere nisi dispensatiue.

b Personatus. i. decanatus. sup quo ipetrauit indulgētiā vt ipm cū ꝓdictis prochialibus ecclesiis retineret: vel forte loquit de archidiaconatu: ut illas retineret cū archidiacōatu. j. de cōsan. ⁊ affi. q2 circa

i Retinere. nota q̄ qui hz plura beneficia quoꝝ alterū ꝓ se sufficēt: nō pōt sine mortali peccato retinere aliud sed dispēsatio reddit licitū qō erat illicitū: sicut vides simile: consuetudo facit q̄ in absentia licite possit beneficiū ꝓcipi. s̄. de consti. cum omnes.

k Si quod. q2 nō videbatur competere: ideo cessit spontanea voluntate. sic. j. de symo. per tuas. quasi male cōscius sibi cessit.

l In genesi. concilio. s̄. eo. ti. quia ꝓpter.

m Collatiōe. que si nō fiat non tenet electio. s̄. e. cumana. in fi.

n Partiū cōparatiōe. sic. s̄. e. ecclesia vestra. et. c. cumana.

o Ad zelū. sic patet q̄ in electionibus bodie cōpaf zelus: et merita electorū cōsiderātur ⁊ dignitas eligētiū: ut ex oībus istis maior ⁊ sanior ps censeatur. j. e. ecclesia vestra: et ita nō semp standū ē numero ut. j. e. ecclesia. in fi. ⁊ j. de testi. in nostra. Illa. n. maior ps ⁊ sanior cēsetur que est iustior et maior ratiōe nitit̄ ⁊ equitate. xl. di. multi. in fi. et. ff. de pac. maiorē.

p Cōmuniter. In cōmuni enim ⁊ publice debet electio celebrari: ⁊ nō singulariter vel clādestine. s̄. e. q2 propter. in fi. ⁊ hic est expressū qualiter fieri debeat.

q Repeti. Sic videretur idē repeti q2 in scrutinio publicato quilibz ꝓ se cōsentit singulariter ⁊ solus: si postea publicato scrutinio quilibet se eligeret: vel si quilibet ꝓ se sepatim eligeret: idē repeti videretur: q̄ō esse non debet ut sequitur: vel tot essent electiones.

r Nec ex singularibus. Consensus eligētiū oēs simul adinuicē conuenire debent ⁊ simul exprimi ꝓ vnū vel ꝓ plures vel simul oēs. s̄. e. q2 ꝓpter. et. s̄. e. bone me. vbi nō credit testibus qui sunt in suis testimoniis singulares. et. c. cū dilecti. Nec voces eoꝝ tanq̄ pluriuz admittunt: quod diuersitas temporuz simul interfuisse ꝓhibuit. iii. q. ix. nihilominus. simul. n. testes in vnū concordare debent sicut etiaz

gularit̄ vera. tū in casib⁹ pōt quis hēre plures ecclesias. Primo vbi vna pendet ab altera. ut hic. ⁊. j. de eta. et quali. eā te. et. j. de prebē. extirpande. §. i. Itē si hz vnā intitulatā ⁊ aliā cōmendatā. ut hic. et. xxi q. i. qui plures. Itē ꝓpter paupertatē ecclesiarū. x. q. iii. vnio. ⁊. j. de eta. et qua. eam te. Item oli ꝓpter penuriā clericoꝝ. xxi. q. i. c. i. in fi.

electores in vnū cū ius eligendi cōe sit oibus p singulos diuidi nō debet sicut cū vna actio cōis est oibus ⁊ pluribus non debet diuidi per singulos sed simul tota in iudiciū venit vel venire debet. ff. de iurisdom. iu. si idem. §. si vna actio. ⁊ ar. ad hoc. ff. de ser. ru. prę. si vnus ex socijs. ar. cōtra. ff. de ser. ru. prędi. per fundum. vbi ius cōe eundi per fundū cōem pluribus pōt mihi sepati cōcedi: ⁊ cū oēs cesserint ius habeo eū di. et. ff. cōia prędi. receptū. et. l. si quis duas. §. itē si duo. et. ff. de aqua plu. ar. si ät et diuersis tpib⁹ pūt aliqui cōsentire electioni. s̄. de postu. bone. in fi. et. s̄. eo. q̄ sicut.

a Nec p̄missi duo. de qb⁹ nihil discussū fuit: ⁊ ita nec papa ōbuit aliquid dicere eis cum de qua re cognouerit iudex de ea tm̄ debeat iudicare. j. de can. poss. cū sup. ⁊. ff. de iudi. de qua re. sed ipse ꝟ supplz ex officō suo q̄n iudex supplere debeat dictū est. s̄. ō postu. bone. ⁊ hoc p̄cipue ꝺz iquirere an forma sit seruata et an persona sit digna etiā si nihil dicat. de hoc dixi. s̄. e. cum nobis. et. c. venerabilē

b Possessiōe vel q̄si. vnde ab electione excludi non debuit sed vocari. j. de can. pos. cū eccleſia. ⁊ potest eligere ⁊ valet tal' electio etiā si ius in veritate nō haberet dūmō possideat gete: q̄ credat habere ius. ut. s̄. e. querela ⁊ et. j. de can. pos. cum oliz. et. j. de iure pa. cōsultatiōibus. si tū ab initio anteq̄ fiat electio negatū fuerit illos habere ius in electiōe et admittatur sub ꝓtestatiōe vt vox eox valeat: si de iure debeat valere nō valebit vox eorū nisi cōstiterit eos ius habere: vnde talis possessio nō prodest. s̄. eo. cumana. vnde cōtradicit ei quod hic dicit nō est contra: q̄ nō fuit hic discussū an debeat intereē vel non: et ita remansit adhuc in sua quasi possessiōe: et ita protestatio hic nō fuit necessaria rōe p̄missa. Preterea aliud est hic q̄ iste ius cōe ꝓ se habebat quia canonicus erat ille vero non.

c De cōsuetudine. Sic videt q̄ in talibus potius standū sit cōsuetudini q̄ alicui iuri. Quidā dicūt q̄ oēs de ꝓuincia vocandi sūt ⁊ soli ad electionē. ar. illius decre. s̄. e. cozā. q̄ cōis debz eē electio. ut ibi notatur. de hoc verius credo vt cōsuetudini stetur ut ibi dixi.

d Formā. ar. q̄ forma mandati exacta diligentia est obseruanda. s̄ de rescrip. cū dilecta. j. de offi. dele. venerabilis. et qui ꝓtrafacit nihil feciſſe putet. ut ibi. et. s̄. e. q̄ ꝓpter. et. ca. cumana. per hoc et p illud quod dicit in. c. illo cumgna. et. c. cū in vteri. et. j. de offi. dele. venerabilis. patet qualiter illa cōstitutio q̄ ꝓpter sit intelligenda: ⁊ p hoc q̄ babebis. j. e. eccleſia.

e Irritā. sic intellige. s̄. e. eccleſia vestra. ber.

Missana. p laicos. q̄ ius eligendi in collegiata eccleſia nō cadit in laicū. s̄. e. sacrosancta. huiusmōi enī mere spiritualia a laicis p ossideri nō possūt. xvi. q. vii. laicis. c. i. ⁊. j. de prescrip. cāz que. cū de eccleſiasticis dignitatibus nulla sit eis attributa disponēdi facultas. xvi. q. vii. laicis. quos obsequēdi manet necessitas nō auctoritas iperādi ut. eo. c. ⁊ ea. q. v. c. nō placuit. ⁊. xcvi. di. bene quidē. quod si attētare voluerit tanq̄ sacrilegus iudicetur. ut. e. cā. ⁊. e. q. si quis principiū. ⁊ per laicos null⁹ eccleſiā teneat. ut. e. q. p laicos. et talis electio nulla ē s̄. e. quisquis. imo sunt excōicandi. ut. e. q. si quis deincepſ. ⁊ duobus capitulis sequētibus. Itē hic habes q̄ vtile vitiat per inutile. sic. j. de offi. dele. cū super abbatia. ff. de arbi. pedi⁹. ⁊. ix. di. si ad sacras. ⁊. iii q. x. pura et simplex. viii. q. i. sciendū. ar. cōtra. s̄. e. illa. et. j. de cle. exc.

mi. si celebrat. et. j. de prebē. dilectus. et. xii. q. ii. si quos. et. xxii. q. iiii. inf cetera.

g Consuetudie. cū talis cōsuetudo sit cōtra eccleſiasticā libertatē. s̄. e. sacrosancta. et. c. cū terra. et. s̄. e. quisquis. ⁊. j. de re iudi. cū cā. et nulla tēporis lōginquitate defenditur. s̄. de consue. cum inter. et. c. cū venerabilis. et. c. ad audiētiam. ⁊. s̄. e. causam que. et. i. q. iii. si quis prebēdas. et q̄ nō est rationabil' nō pōt p̄scribi. s̄. de cōsue. c. vlti.

re conuenientes in vnum absente gu. qui tūc noluit interesse[b] ad celebrandā electionē terminum statui stis. Veniēte uero termino et gu. dicto cū absens existeret ñ uocato[i] premisso iuxta formā cocilii gene. scrutinio. xiiij. magistrū. g. presbyterū cardinalē cōcanonicū ūrūz et xvii. r. remeneñ. canonicum elegerūt: prefato gu. postmodū electioni eiusdē. r. suuz prebente consensū. Tandē procuratorib⁹ utrūsqz partis in. n. pre. constitutis allegabatur pro electione dicti. r. q̄. cum in. iiij. excederet aliā cōputato gu. predicto: maiorē capituli partē habebat: ⁊ per hoc debebat pars sua sanior reputari: cuz ubi maior numerus est: zelus melior presumatur. Pars uero altera electionem eandem multipliciter impugnabat proponens prenominatuz. r. in eta te[k] pati defectuz: nec esse sufficiētis[l] sciētie ad eccleſiam supradictā: cuz etatis mature ⁊ eminentis scientie prefatus cardinalis existat: ⁊ cum electores cardinaliū alios meritis et auctoritate precellerent: habito preseritz respectu ad psonā electaz meliorem zelū eos habuisse cōstabat. Dicebatur[m] preterea q̄ cōsē sus dicti gu. quē pars eiusdē. r. confitebatur fuisse cōtēptum: asserente parte reliqua capitulū potius contēptum ab ipso fuisse: cū non fuerit consensus prestitus in scrutinio: sz post electionez accesserit: adiicere[n]

i Vocato. Sed nūquid debuit iteruz vocari? non credo quia dicendo se nolle intereē: per cōsequens dixit q̄ vlteri⁹ nō vocaret. si. j. de offi. deleg. cū super. et aliquo negato oīa negant[r] que sequūt[r] ex illo. s̄. de cōsti. nā cōcupiscētiā. ⁊ qui sit certiorari non debuit. ff. de ac. emp. et ven. l. i. in fi. s̄. e. cū inter. et scienti prętor non subuenit: sed ignoranti. ff. q̄ō cuz fal. tu. l. ii. in fi. ipse. n. decepit. Scienti. n. et volenti nō fit iuria siue dolus. C. de trās. cū donationis. vel dic q̄ debebat vocari vt ad terminū statutū veniret ad electionē celebrandā: et quia nō fuit vocatus cōtemptus vī: vnde debebāt cassari electiones nisi postea consensisset: si prosecutus fuisset cōtēptum. s̄. e. q̄ sicut. q̄ licet tunc noluerit intereē nō tamē renūciauit ꝓpter hoc quo minus vellet intereē: ut dicitur i fi. prime notule ber.

k In etate. si hoc esset verus electio nulla fuisset. s̄. e. cū in cunctis. sed hoc nō fuit verus vt patet. j. in fi. c. in ver. non p sone. Ber.

l Sufficient[r]. et ex hac electio redditur nulla. vnde electio alterius partis etiā longe minoris valet. ut. s̄. e. congregato. et. c. cū in cūctis. alias si esset sufficiens scientie: licet nō eminētis tolleraī. s̄. e. cū nobis. de hoc dicitur. s̄. e. ꝓgregato

m Dicebatur. a parte electorū cardi.

n Adiicere. iste dixit se nolle interesse: ut dictū est in principio: nūquid cōsensus istius post electionē prestitus cōputandus est dato q̄ ps sua esset equalis alteri dignitate: ⁊ electus sit idoneus? videt q̄ nō: q̄ semel renūciauit iuri suo: ergo vlteri⁹ ad id redire non pōt. Esau enī primatus suos postmoduz recipere non potuit q̄ semel cessit. vt. vii. q. i. q̄ periculosū. et remittētibus actiōes suas non est dandus amplius regressus ad eas. ff. de edil. edic. queritur. §. si venditor. et. xxiii. q. iiii. si illic. ⁊ dicit lex qui semel noluit petere bonorū possessionē pdit ius eius. vbi enī noluit cepit ius eius ptinere ad alios. ff. de succes. edic. l. i. §. tutor. et qñ semel potuit noluit: et quādo voluit adiplere nō potuit. j. de offi. dele. cū super. ⁊ precipue cū res iā nō esset integra. s̄. e. in causis. et sic ad ius suum amplius redire non potest: et exquo remisit ius suū aliis: nō pōt vlterius se intromittere sicut iudex qui refert cām ad supiorē. j. de offi. dele. licet. et si tantū dicat se velle referre nō pōt se vlterius intromittere. j. de appel. intimasti. sz cōtra videtur q̄ adhuc valeat eius consensus q̄ licitū est eis penitere. ar. ii. q. vii. §. si quis libellos: ne iuste penitudinis humanitas auferaī: et iudex pōt mutare suam interlocutoriā. nō ob. ap. j. de ap. cū cessante. et. ff. ō re iudi. q̄ō iussit ⁊ magne sapientie est boiem reuocare quod male locutus ē. xxii. q. iiii. magne

o Non credo q̄ vox sua sit cōputanda cū non fuerit in scrutinio: exquo dixit se nolle interesse ⁊ se absentauit quousqz electio fuit celebrata licet vocari debuerit: ut dicit in fi. secunde notule. et q̄ consensit electioni. r. nō pōt prosequi contēptū. Si vero ante electionē factā et scrutiniū reuersus fuisset: bene admitteretur: quia res integra est. simile. ff. de mino. q̄ si minor. §. secuola. Si vero facto scrutinio et ante electionē reuertaī: iterū debet fieri scrutiniū si vellet cōtra dicere ⁊ prosequi ꝓtēptū: si erat in loco vnde vocari debebat alias non. Item quid si aliquis erat absens in loco de quo non debebat vocari ⁊ tandē pōst factā electionē siue scrutiniū quasi casu supuenit: nūquid si ꝓsentiat alteri electōi

valebit cõsensus talis ut per talẽ ꝓsensum prevaleat electio. Nõ credo ꝙ talis consensus debeat cõputari: qz nec electionẽ posset ipugnar: eo ꝙ nõ fuit vocatus tpe electionis faciẽde. Publicato scrutinio dico spectandũ quis habuerit maiorẽ ptẽ: sicut cõsideratur an fuerit tũc electus idoneus. s. c. dudũ. alꝫ posꝫ contingere ut qui tpe electionis haberet ius postea perderet illud ꝑ alios supnenientes: qui vocãdi nõ erant et hoc ꝑ constitutionẽ qz ppt

a Valebat. z ff. r. cõtemptus fuissꝫ electionẽ ipugnare non posset tanꝙ cõtemptus: exq̃ consensit electioni z numeruꝫ eligentiũ non auget.

b Beniqz. allegatio ꝓo magistro.

c Sicut est istud. nõ credo ꝙ istud sit de forma electiõis: ut si aliqui nõ vocẽtur qui vocãdi sunt: nec propter hoc cassabitur electio dũmõ ipsi postea consentiant. s. c. qẽ sicut. z. s. de post. bone. in fi. Que sunt illa que sunt de substãtia. dicitur. s. co. qz ꝓpter. que non sunt de substantia: collige. s. .s. eodẽ. c. cumana. in fi. z. c. in genesi.

d Vigiliis. qz noctes ducit i sõnes. ut subiecti quiete vinãt in auc. vt iudi. sine quo. suffr. in prin. col. vi. z dicit iperatoꝛ volũtariosꝫ laboꝛes appetimꝰ vt quietẽ aliis preparemus in auc. vt divine inf. subseri. ha. glozio. questo. in prin. col. viii et. j. de resti. spo. frequens.

e Verbo. C. de inof. tes. si qñ ar. s. de rescript. causam que inter.

f Ex lateraneñ. j. de his que fi. a ma. par. ca. cũ in cũctis.

g Non cõsenserit. ex hac decre. patet ꝙ nõ sp standũ est numero in electiõibꝰ Et ideo not. ꝙ plura cõsiderãda sunt in electione: auctoꝛitas zelus z numerus auctoꝛitas cõsideratur in dignitatibus z meritis vite. zelus cõsistit i aio: vt sine carnali amoꝛe eligãt: sed bm meritũ vite psone sunt eligende. viii. q. i. si ergo. z. j vt eccle. bñ. vt nostrũ. Be numero patet dicas ꝙ bm ista tria dz fieri collatio zeli ad zelũ: meriti ad meritũ: numeri ad numerũ: habito respectu ad dignitateꝫ vt hic. et. s. e. in genesi. Si. n. ex vna pte sit dignitas z zelus melioꝛ: tã respectu eligentiũ ꝙ electi z ex alia parte maioꝛ numerꝰ: prevalebit dignitas cũ zelo ipsi numero. vt hic bẽs. ar. j. de testi. in pñtia. qz hic erat maioꝛ nũerus ab vna pte: nec tñ stat nũero: et hoc itelligo dũmõ numerꝰ nõ excedat multũ. alꝫ staret nu mero dũ tñ electus cẽt sufficiẽs. s. e. dudũ. i. z. j. de ap. cõstitutus. sꝫ hic maioꝛ et sanioꝛ ps cẽsẽt lz numerus sit maioꝛ ex alia pte. nã illa ps dicit maioꝛ et sanioꝛ que maioꝛi zelo z maioꝛi pietate movet. xl. di. multi. in fi. z. ix. dis. sana quippe. et ar. viii. q. i. si ergo. et. ff. de pac. maioꝛẽ. Si vero ex vtraqz pte ꝑ meritũ sit: standũ est numero lz ex alia parte sit auctas. ar. C. qui bo. ce. poss. l. vl. §. ii. z sic zelus et numerus ꝓferũtur aucti in hoc cãu. Sed qd esset si par est zelus in meritꝫ eligentis: numerus z auctas hincinde: recurrendũ est tũc ad meritꝫ electi. lxiii. di. si forte. et. c. vlt. vbi de hoc. Sed si oĩa sint hicinde equalia: neutra electio valebit de iure: qz neutra facta est a maioꝛi parte capituli. s. c. cumana. z. c. ecclesia vestra. et. c. in genesi. et sic vtraqz est cassanda. In casu isto nõ credereẽ illos ꝑuandos qz nõ videnꝫ facere cõtra formã ita directe: vnde iterũ eligãt. ar. lxxix di. si duo. Si iterũ taliter eligant tũc ꝑetur iure eligendi: supioꝛ tñ põt facere grãm cui vult. ar. j. de parro. c. i. z. ff. ad syl. si quis in graui. §. si cum oẽs. z. ff. de reli. et sũp. fu. l. vl. in prin. z. s. eo. venerabilẽ.

h Publicato scrutinio. quid sit scrutiniũ. hẽs. s. e. quia ꝓpter.

i Variare. Sed quare nõ pñt variare cũ tñ nõduꝫ sit electus: imo necꝫria est subsequens electio: alꝫ non valeret electio. s. c. i genesi. et. c. ecclesia vestra: z ita videt ꝙ possint variare: cũ nõ videaꝫ adhuc ius acquisitũ iõ non pñt variare: qz iã res nõ est integra. s. c. in causis. z. c. ecclesia vestra. et nemo põt mutare cõsiliũ in alterius preiudiciũ. ff. de reg. iu. nemo. et talꝫ mutatio posset esse dãnosa ecclesie qz sic ꝓtraheret electio z moꝛa est piculosa. s. e. cũ inter vniversas. z. j ut lit. nõ cõte. quoniã frequẽter. §. porro. et sic ꝑ hmõi publicatiõem electio iã initiata quodãmõ vr: sicut ꝑ citatiõem negotiũ ẽ quasi ceptũ. j. de offi. dele. gratuꝫ et. j. de fo. cõpe. ppositi. Et est si. si quis mihi cesserit seruitutẽ ipse quidẽ postea mutare nõ põt. lz ex toto mihi ius nõ sit acquisitũ nisi cũ oẽs cesserint. ff. ꝺ ser. ru. pre. ꝑ fundũ. et ita hic: lz ꝑ talẽ cõsensũ z publicationẽ nõ sit ius acquisitũ plenũ variare nõ possũt: imo ꝑ superioꝛẽ eligere cõpellũtur: vt hic dicit. Sꝛ ꝺ j. de transla. lz. ibi dicit ꝙ in electiõe iniciat spãle matrimoniũ: et ꝑ hoc videtur ꝙ antea possit mutari volũtas: sꝫ ibi vere initiat in electõe: sꝫ hic ꝑ tanto videtur initiari qz variare nequeũt electoꝛes rõe predicta.

k Cõpellãtur. qz exquo quasi ceptũ negotiũ est ꝑ cõsensum prestitũ i scrutinio necesse est cõsumare. z ẽ si. qui. n. mãdatũ suscepit neĉe est cõsumare. ff. cõmo. l. in cõmodato. §. sicut. et. ff. mã. §. si quis alicui. §. qui mãdatũ. adiuuari. n. bñficiis non decipi nos oꝛ: vt in. d. l. in cõmodato. §. sicut. in fi. z. j. de cõmo. c. vno. z qõ semel placuit amplioꝰ displicere nõ põt. xxii. q. v. hoꝛrendus. j. de spon. ipu. de illis. ff. de ne. gest. põponiꝰ. z q̃ simpliciꝫ ꝑmittũtur sine cõditõe soluanꝫ. xxxii. q. vl. z q̃ ñ cepit deliberet: que ingressa est pseueret. xxvii. q. i. nuptiarũ. iõqz merito sunt cõpellẽdi pficere qõ ceperũt. idẽ credo in postulatiõe vt postq̃ fuerit publicatũ scrutiniuꝫ ab ea recedere nõ pñt: imo tenenꝫ illã ponere supioꝛi: lz ꝑ postulatiõem ius nõ sit postulato acquisitũ rõe ꝺicta. z de hoc dictũ ẽ. s. de postu. c vl. et pe. et in hoc casu valet electio lz nõ fiat incõtinẽti: quia fraus et dolus eoꝝ non dz obeẽ noĉato. z ita ñ ꝺicũt. s. e. qz ppt. z. c. cũ ꝑ petita

l Si alicui. ratuꝫ nõ habẽte. alꝫ si postea cõsentiret: idẽ cẽt ac si ab initio ꝓcuraꝫ. j. ꝺ symo. sic. Sic. n. ratihabitio i maleficiis retrotrahit et mãdato cõparat. ff. de vi et vi ar. l. i. §. quoties. et. j. de resti. spo. cũ ad sedẽ. i fi. z. ii. q. i. notũ. in fi. nec refert vtrũ ante vel post decẽt vl ꝓmiserit i. q. i. cos i fi. accipe. n. ẽ q̃cũ qz accipe: vt ibi z. i. q. iii. si quis obiecerit. i fi. et. c. si qs. z sic qꝺ noĉe meo gestũ nõ ẽ ratuꝫ bre possũ. ff. ꝺ ne. ge. si pupilli. §. itẽ q̃rit. z. ix. q. ii. lugdunẽse. z ita hẽt ꝙ ignoꝛãtia excusat ipm vt possit cũ eo postea dispẽsari. i. q. v. pñtiũ j. de renũ. ꝑ trãsla. z ita bẽs. j. ꝺ symo. ex isinuatõe. vbi caplz ꝺ spẽsat

m Illa vice. ut sic ꝑ factũ illoꝛ puniãt illa vice sicut ille q deligt i electionis forma puniꝫ electꝰ qz nõ valet electio: vel i psona electi puniunt electoꝛes i electõe illa vice tm. s. e. cũ i cũctis. z. c. qz ppter. et. c cumana. z sic aliquis puniꝫ sine culpa: cã tñ subest ꝓximitatẽ vicii qꝺ purgabiꝫ ꝑ intermediã psonaz: si. j. de fi. ꝓby. ex trãsmissa. z qz ex his q̃ incõtinẽti fiũt ꝓsumptio nascit. s. e. officii. z q̃ incõtinẽti fiũt in esse videnꝫ. ff. si cer. pe. lecta ẽ. z ex vicinitate ꝺsortiũ trahiꝫ. de pe. di. i. sꝫ et cõtinuo et ẽt cõmodũ. insti. de re. di. §. isula. Sꝫ huic qꝺ dicit illa vice nõ põt eps dispẽsare manifeste ꝺicẽ. c. i. q. v. pñtiuꝫ. qꝺ logꝫ in eodẽ casu in plato. s. z tñ dicit ꝙ eps post renũciatõem põt iterũ ad curã regimis illũ assumẽ. Põt dici ꝙ ibi mitius z benigniꝰ agiꝫ: qz vltroneus supplicauit vt deponereꝫ: et cũ talibꝰ mitiꝰ agiꝫ q̃ cũ ꝙietis. l. di. ꝓbyteꝝ. sꝫ iste sniam expectauit: vñ notoriũ ẽ ꝙ tali mõ fuit electus. j. de coha. cle. z mu. c. vl. sed i. c. pñtiũ. nõ fuit notoriũ: z iõ stati ibi dispẽsaꝫ z nõ ħ. z iõ ħ plus puniꝫ: vel forsan stãdũ ẽ hodie huic ꝓpter rões supius dictas: vel dic ꝙ diuersi sũt casus: et iõ nõ ꝺicit. Illud. c. presentiũ. logꝫ de ipo q̃ innitꝰ ordinẽ suscepit ꝑ symoniaz ab alio cõmissã eo ignoꝛãte: z nõ de dignitate. c. istud logtur de eo q̃ eligiꝫ ad dignitatẽ ꝑ symoniã eo ignoꝛãte cuiꝰ electio ꝑ sniam fuit reꝓbata. vñ eps nõ põt stati cũ eo dispẽsare ad eãdẽ dignitatẽ: sꝫ in. c. pñtium põt dispẽsare eps ut eligaꝫ ad curã regis ad quã nõ fuerat electus: z sic ẽ diuersitas nõ ꝓrietas. ar. ꝺ. j. de symo. nobis. vbi cũ tali ñ põt eps dispẽsare. So. ut ibi. Sed quare scꝰ i bñficio simplici: i quo stati põt eps dispẽsare post liberã resignatiõem q̃ in prelatõe ut dic i fi. qz circa maioꝛa cautiꝰ ẽ agẽdũ: qz ibi ñ das sed accipis. xlii. di. qcscamus. z de tanta re segniꝰ nõ ẽ agendũ. vii. q. ii. c. vl. et integritas ꝑsidẽtiũ salꝰ est subditoꝝ. lxi. di. miramur. circa ꝑn. z dic lex vbi maiꝰ piculũ intẽdiꝫ magis ẽ ꝺsulẽdũ. ff. de carb. edic. l. i. §. ii. vñ ꝑmũ locũ in empta ecclesia bere nõ ꝺz. s. administratiõem: sꝫ simplex bñficiũ põt. i. q. v. gcũqz. in fi. z facilꝰ dispẽsaꝫ in bñficio q̃ in administratõe vl in oꝛdie. Alia rõ est ħ spõte renũciauit: ibi ꝑ sniam reꝓbaꝫ electio: forte idẽ dici posset ꝙ eps posset cũ isto electo dispẽsare: si stati ante motã qõem renũciaret spõtetaudito ꝙ taliꝫ eẽt effectus: et in hoc nõ ꝓhibetur hic: ꝓut dicit. et. j. de renũ. post trãslatõem. in glo. q̃ incipit qz erga. ad fi. Itẽ ar. contra. j. de symo. nobis fuit. so. vt ibi.

H Jis qbus. statutũ a canõe. duobꝰ mõis intelligiꝫ ħ. s. qz i ecclĩis cathedralibꝰ z regularibꝰ dãꝫ tres mẽses. s. e. ne ꝑ defectu. i minoꝛibꝰ dignitatibꝰ siue bñficiis dãtur sex mẽses. j. de ꝺcesꝫ. pbẽ. nulla.

o Currit. sed mirũ vr dicere lra ista ꝙ tꝑus currit illis q agere non

pñt.vñ ꝺria plura signãtur.j.de cõcef. ꝑben.q2 diuersitatẽ.t.j.ne se. va.ꝓtotũ.t.j.de ꝓscrip.placuit.t.c.de q̃rta.Jtẽ tpe scismatis nõ currit.j.de ꝓscrip.cum nobis olim.Jtẽ filiofami. nõ currit tẽpus. sed isti loco filiifami.habẽtur.q2 sũt in ptate supioꝛis vñ nõ ꝺz eis currere ꝑ scriptio.C.de an.excep.l.i.§.vl. C.ꝺ bo.ma.l.i.in fi.rõ põt esse:q2 lz interdicta sit eis electõ nõ debent ipsi ꝓpte rea ius suũ negligeꝛ t ꝓuisiõem ecclie sz eligẽtes debent eẽ t petere licẽtiaz infra tẽpus q2 negligẽtib9 iura nõ subueniũt ff ex q.cau.ma. nõ enĩ t negligẽtie ignosci nõ ꝺz.ff.de edẽ.l. veluti in pn.nec stultis solz succurri:sz errãtib9.ff.de iur. t fac. igno.l.regula.§. sigs ius.in fi.t ei ẽt q valitudine ipedit: tps currit si nõ mãdauerit ꝓ aliũ actiõez monẽdaz.ff. de diuer.t tẽp.ꝓscrip.l.i.t ei q appellare nõ põt iusta de cã.currit tẽp9 appellatõis nisi boc coram publicis psonis fuerit ꝓtestatus aliter negligẽtia obesset ei nõ obstãte illa cã.j.de ap.si iust9 met9.t si.j.de of. oꝛ. pastoralis.t ita i mora sũt q ꝺz eis obẽ nã mora nocet.ff. ꝺ vsur.mora. t nõ pt purgari in isto casu j.ꝺ sup.neg.pla.lz.t c.se.Cõtra moza pt purgari q2 si ꝓmitto tibi stichuz t offero tibi illũ post mozam purgat mora.ff. de ver.ob.interdũ.§.vl. ff.si quis cau. t si p9 tres.Jtẽ si ego fui in moza agẽdi tecũ:t i terĩz mortua sũt aia lia mihi sbtracta:mihi mora ñ nocet.ff. ꝺ vi t vi.ar.l.pe.Sz vez est q in hoc casu nocet moza:nec põt purgari cũ ius nõ habeant eligẽdi:q2 trãslatũ est ad supioꝛẽ.vñ si eligerent nulla est talis electio sicut nulla est snia illi9 q amisit iurisditiõem.j.de of.delc.cũ sup.Loquit.c.istud cũ de cõsuetudine alicui9 loci eligere nõ pñt:nisi ꝓmo licẽtia ipetrata a supiore.ar.§.e.cũ inter vniuersas. vel intellige cũ supioꝛ q habet ptãtem interdicit ne sine ipsius spãli mãdato ad electionẽ ꝓcedant sicut sepe facit papa vel eius legatus.

De translatione episcopi.

1 Anno.iij.ãtiochẽno patriarche. Cz ex illo generali privilegio quod beato petro t per euz ec.ro.ꝺo / minus noster idulsit canonica postmodũ manauerint isti / tuta ꝓtinẽtia maiores ecclesie causas ad ap.se.pferẽdas:ac ꝓ hoc trãslationes episcopoꝝ ac sediũ mutationes ad sũmũ ap.se.ãtistitẽ de iure pertineant:nec sup bis quicquã preter ei9 assensum debeat ĩmutari miramur q.l.apanieñ.electũ in trimolitanã ecclesiã trãstulisti:t nouo quodaz mutationis genere parui / ficasti maiorẽ:t magnũ quodãmõ minorasti episcopare archiepiscopũ imo potius de archiepiscopare presumens.licet.n.dict9.l.nõdum fuisset ĩ archiepiscopũ ꝓsecrat9:cõfirmatiõis tñ mun9 recepat:t archiepiscopalia quãtũ ei licuit ministrarat:sicut nobis ipsi9 relatiõe inno / tuit:qui se valineñ.episcopũ asserꝛ / uit cõfirmasse. Ne igitur perpetrã di similia ceteris audacia tribuat: te ab episcopoꝝ ꝓfirmatõe duxim9 suspendendum.

1 Dẽ decano t capitulo andeg.

1 Nter, corporalia t spiritua / lia eã cognouim9 ꝺrãz:q2 corporalia facilius ꝺestruunt quã construãtur:spũalia vo facili9 ꝓstruũt quã destruãtur. vnde iuxta canonicas sanctiones episcopus solus ꝺ honorez dare potest solus aufere non potest:episcopi quoqz a metropolitanis suis munus consecrationis adiunctis sibi aliis trib9 episcopis accipiũt:qui tamẽ non possunt nisi per ro.pon.cõdemnari. Cum ergo fortius sit spirituale viculũ quã carnale:dubitari nõ ꝺbet:quin omnipotens deus spũale coniugium: quod est inter episcopũ t ecclesiaz suo tantũ iudicio reseruauerit dissoluendum:qui dissolutionem etiam carnalis coniugii quod est inter virum t feminaz suo tantũ iudicio reseruauit:precipiens ut quos deus ꝓiunxit homo nõ separet:nõ enĩz hnmana sed potius diuina potestate coniugium spirituale dissoluitur cum per translationem depositionem aut cessionem auctoritate ro.pon.quez constat esse vicariuz Jesu cbristi,episcop9 ab ecclesia remouetur:t ideo tria hec que premisimus:non tam cõstitutione canonica quã institutione diuina soli sunt ro.pon.reseruata. Sicut enĩz episcopus consecratus sine licentia ro.po.suam non debet ecclesiã dereliquere:sic t elect9 cõfirmatus cũ ñ debeat ĩ dubiũ reuocari:quin post electionẽ t cõfirmationem canoni caz iter personas eligentiũ t electi cõiugium sit spirituale contractũ: cui ꝓfecto episcopalis dignitas nihil addit cum quis episcopali preditus dignitate:nullius tamen ecclesie possit eẽ episcop9:quẽadmodum de illo cõtingit:qui oneri pontificali renunciat nõ honori. An de cũ nonsit maius vinculũ episcopi ad ecclesiaz quaz electi:maxime cum fuerit confirmatus:immo idẽ penitus t non aliud:idẽ iuris obtinet in vtroqz. Sicut ergo episcomato põt ꝺferre bñficia.§.de elec.nosti.g eadẽ rõne cõfirmare:q2 capl'm vacãte sede ꝓfirmat.j.de ma.t obe.cũ oli.t.c.is q̃.ar.vel ꝓvinciales epi.lxiiii.di. q2 pãbitiões.ar.j.de here.ad abolẽdã.§.t qm̃.t ar.j.de cõcef.pbẽ.nulla. multo fortiꝰ electꝰ cõfirmatꝰ:sz vr̃ q tũc ad papã spectet cõfirmatio.c.di.qm̃.t.j.ꝺ cõcef.pbẽ.q2 diuersitatẽ. Jllud est vez q electꝰ in archiepm cõfirmatꝰ oia põt q sũt iurisditiõis t nõ q sũt ordinis.vñ lz possit cõfirmare electos illos:tñ cõsecrare nõ põt añ palliũ acceptũ.§.de elec.q sicut.j.de cõse.ec. vel al.aqua t illã decre.suffraganeis qdã volũt intelligere qñ nõ ẽ i mora:t illã q sicut. qñ est i mora petẽdi palliũ. Alii dicũt q decre.illa suffraganeis nõ tz. Et tu dicas t credo veriꝰ q ꝺcr. illa suffraganeis teneat:t q electꝰ in archiepm cõfirmatꝰ põt cõfirmare suffraganeos suos vt ꝑ inuit t põt mãdaꝛ suffraganeis suis vt electũ debeãt cõsecrare lz ipe ꝑ facere nõ possit.video enĩ q ipse nõ pt clericũ ordinare:t tñ põt mãdare alicui epõ vt ordiet. Hoc idẽ faciunt abbates exẽpti de clericis suis:q2 faciũt illos ordiari p epõs qs ipi ñ ordinãt sine licẽtia eoꝝ platoꝝ. multo fortiꝰ taliꝰ pt mãdaẽ ꝑ suffraganeis.t hec ẽ rõ:q2 p hãc ꝺmãdatiõem ꝓmittit cũ ipi epi ex ordie et ꝓsecratiõe quã bñt facere pñt nec deest illi nisi q cõsecrãdꝰ nõ ẽ de sua iurisditiõe nec segr ꝑ facẽ ñ põt:g ñ pt aliis mãdare.istãtiã bẽs i abbatib9 exẽptis t inelectis confirmatis.ar.vii.q.i. pontifices.

g Ceter(audacia.sic.j.e.q̃to ar.q pea vni9 ẽ met9 alteri9.i. q.vii.q̃ꝓpter.t.j.de sta.reg. ea q̃. Jtẽ punit qs in eo i q̃ de ligs.j.de tẽp.oꝛ.lras.t.j.c.q̃to

b Nter corpalia.facilius ꝑ ẽ gnãle.nã t peculiũ facili9 revocaꝛ q̃ ꝓstituaꝛ.ff. de pecu.nõ stati.t possessio facili9 amittit q2 solo aio q̃ acgraꝛ:q2 ibi necessari9 ẽ act9 corpoꝛalis.ff.de acq.pos. possideri.§.in amittenda.

i Spũalia.tñ spũalia nisi legaliter cõbueẽ de facili destruũt xl.di.sicut.sz illud intelligas q ad destructiõem vtutũ qꝺ fit p pcẽm.vñ ꝺr q peccat in vno fact9 est oiuz re9.j.de re.in.defleat.et qꝺ ꝺic ꝑ referas ad sacra bui9 mõi.s.ordinatiões ꝓsecratiões et depositiões et ꝓsimilia ẽ.

k Destruãt.vñ lex dicit q difficilioꝛ est dissolutio mrimonii q̃ coiũctio.C.de repu.consensu.in prin. l Solus.xv.q.vii.c.vlt.

m A metropolitanis.lxiiii.di.c.i.ii.et.iii.

n Ro.põ.vt.iii.q.vi.c.q̃uis dudũ.et.§.c.px.

o Forti9.i.digni9 q̃ carnale:et in vitate forti9 ẽ q dissolui nõ põt ẽt si iteruẽiat ꝓsensus pape et ipoꝝ cõiugũ.imo manẽt cõiuges sepati.s.pp fornicatiõem.xxxii.q.vii.c.i.et.ii.et.j.de inreiu.tua nos.et durat vsqz ad mortẽ.vii.q.i. sic alteri9 j.de sepul.de vxore.nisi in casu añ carnalẽ copulã.j.de cõuer.cõiu. ex publico. Spũale vo cõiugiũ in multꝰ dissoluit casib9 trãslatiõe renũciatiõe et ꝺpositione aucte pape.vt.§.c.px.et iõ min9 est forte:sz dignius.

p Iõ nõ sepet.xxxiii.q.ii.an q in subditis.t.c.quos deus.

q Nõ.n.rñsio tacite qõnis.Bicẽt aligs q̃ttidie dissoluũt:t ipe rñdet:nõ.n.tẽ

r Diuina. Et sic qꝺ fit aucte pape:ꝺr fieri aucte dei.et est vez si iusta cã ꝑ facilat.xxiiii.q.i.qꝺcũqz.et.q.iii.si quis nõ recto iudicio.

s Vicariũ.et tñ sucessoꝛẽ piscatoris.xxiiii.q.i.qm̃ vet9.et epõs ꝺr etiã vicarius xpi.xxxiii.q.v.mulierẽ.et successores sũt epi alioꝝ aplꝺoꝝ. lxviii.di. q̃ꝝ vices.

t Cõfirmatꝰ.g añ cõfirmatiõem põt:qꝺ vez ẽ:adhuc tñ hz tenue ius cum posset repelli p exceptiõem.j.de accu.super bis.

u Cui.s.cõiugio spũali.

x Nil addit.cõsumaꝛ tñ in cõsecratiõe illud mrimoniũ.j.e.licet.

y Nulli9 tñ.ergo nõ ꝓbat ꝑ esse qꝺ ab hoc cõtingit abesse.C.de ꝓba.neqz nãles.et.C.vñ cognati.non hoc.et.j.de resti.spoli.cũ ad sedez in fi.ar.j.de testi.cũ tu.t.xxxviii.di.que in ipsis.

z Honoꝛi.j.de oꝛ.ab epo qui renũti.epi.c.i.

ꝛ In vtroqz.q2 de similiꝰ simile ꝺz eẽ iudiciũ.§.de elec.dudũ.similis.n.egra tis rõ silia iura suadere ꝺz.C.ad.l.falc.l.vlti.j.de cõfir.vti.vel inuti.cũ dilecta.

a Sic ⁊ electoꝝ. qđ dictū erat de epīs: ꝓgaꝛ ad electos ꝓfirmatos: sic̄ qđ dr de vxore ꝓgatur ad spōsam. ff. de iure dot. si spōsa. ff. ō fun. dota. lex iuliana C. de bo. que libe. nō sine. in fi. j. de iureu. quēadmodū. ar. C. qui po. in pig. ba. l vlt. in fi.

b Post. ergo ante cōfirmatiōem potest.

c Similitudinē. ar. q̄ de filiꝰ simile dꝫ esse iudiciū. ar. ℞. xxviii. q. i. sic enī. v. pinde. ⁊. xxvii. q. i. nuptiaꝝ. circa me.

d Neqꝫ istud. Hic rñdet tacite qōni q̄ posset fieri. p. c. c. di. qm̄ qdē. qz ibi dr q̄ eccl̄ia que hꝫ electū cōfirmatū appellaꝛ vidua: ⁊ ille cedit iudicio metropolitani: ⁊ hic dicit q̄ non pōt sine licētia pape. Papa rñ det huic obiectiōi: quia nō vr vidua: nisi quo ad q̄dā. Item nec obstat illud qđ de cessione subsegt̄: qz illud statutum fuit ad penā ⁊c̄.

e Sex mēses. meliꝰ diceret si vltra quqz: qz ō quqz mēsibus dr in canone illo: cuiꝰ sñia hic ponit̄.

f Ad quedā. illa. s. q̄ ministeriū cōsecratiōis desiderāt. s. ō elec. trāsmissam.

g In vtilē. In aliis etiā mortuꝰ reputaꝛ ꝓbat etiaꝫ. de pe. di. i. hoc idē ꝓbaꝛ. ℣. scindite. ⁊ q̄ inhabilis est ad agēdū nulliꝰ dr. ff. qđ cuiusqz vni. l. i. §. pe. ⁊. ff. qui satisda. co. l. iiii. ⁊ vlt. ⁊. ff. ad velle. q̄uis. §. si conuenerit.

h Ad gr̄am. ar. ff. de exce. rei iu. euidēter. pena enī nō dꝫ alicui tribuere imunitatē. ff. de iterdic. ⁊ rel. l. relegatoꝝ. §. vlt. ⁊. l. se. nec ecōuerso gr̄a dꝫ trahi ad penā. C. de leg. qđ fauoē ⁊ qđ ꝓuisum est ad cōcordiaꝫ trahi nō dꝫ ad noxā. xlv. di. lꝫ.

i Aucte ro. pon. s. generali.

k Supsticiosis. ii. q. v. ꝓsului sti. ⁊ q̄ apostolꝰ nō diffiniuit: nec nos diffinīr debemꝰ. xxxi. q. i. q̄ si dormierit.

l Nō inuenīt. ar. q̄ nō est cōcessū intelligitur ꝓhibitū. ff. ō colle. illi. l. i. in ꝓn. ff. de dona. filius. ⁊. xviii. q. ii. hꝫ tñ. ⁊ ix. q. iii. ꝓquestus. xxxii. dist. de illo clerico. ⁊. xl. di. si euāgelica. ff. qđ cuius. vni. nulli. ff. ō postu. l. i. §. ait ꝓtoꝛ. Regula ista locū hꝫ in iudiciis stricti iuris: quia qcqd astringēdo obligationis cā dictū est: nisi id vbi sꝑ exꝑssa tur omissū itelligīr. ff. ō v. ob. qcqd. ⁊ in arbitris id locuꝫ hꝫ j. de arbi. cū dilectꝰ. ff. de arb. sicum dies. §. plenū. ⁊. l. qd tñ i fi. ⁊ in ꝓuil. j. de decī. ad audiē tiā. ⁊. j. e. lꝫ. ⁊. j. de ꝓuil. si ō terra. sccꝰ ē in iudiciis bone fidei Hic sumīr ꝓriū. ar. oia cōcessa itelligūtur: que nō sūt exꝑsse ꝓhibita: ⁊ hꝫ locuꝫ in iudiciis bone fidei ꝓut legī: qz ibi oia intelligūtur venire in iudiciū nisi exꝑsse ꝓhibeāt. j. ō causa pos. cū ecclesia. ff. de iudi. solem. ff. depositi. lucī. sccꝰ in būficiis q̄ latissime sūt iterꝑtāda. j. de ℣. sig. oli. et. j. ō dona. cū dilectꝰ. in fi. ⁊ secus in absolutiōib. j. de sen. ex. nup. ar. ℞ q̄ illa. s. intelligunt cōcessa: q̄ exꝑsse nō inueniūtur ꝓhibita. xxx. q. iii. illud. ⁊. q. iiii. q ꝓpūalē. ⁊. xvi. q. i. sūt nōnulli. ⁊. ff. de ꝓcu. mut. §. i. et. v. di. ad cius. et. ff. de testi. l. i. et xxviii. q. i. iā nūc in vbo illo. ⁊ hoc nō vetat dñs. Sup hoc cōsuenit dici vt ꝓstitutio ꝓmulgata fuit affirmatiue itelligīr cōcessū nisi reperiatur ꝓhibitū: ꝑz exꝑplū. xxxi. q. i. deus maseculū. ⁊. c. se. q̄ si dormierit. Si vō negatiue fuerit exꝑsse ꝓmulgata: semp intelligīr ꝓhibitū: maxime vbi fuerit cadē rō: nisi inueniaꝫ cōcessum. exꝑplum ꝑz. xxiii. q. v. si nō licet. nā cūcta licerent: nisi iura vetarent.

porū translatio depositio ⁊ cessio: sic ⁊ electorū[a] post[b] confirmationez spīritualis coniugii ratione soli est ro. pon. reseruata: licet vsqz ad tēpora ista quod cautuz fuerat de episcopis: expressum non fuerat de electis: propter expressam tamen similitudinem[c] uel idētitatez potius nemini poterat videri dubium subtiliter intuenti: cum de similibus idē iudicium sit habenduz. Sed neqz[d] istud quod in canone legitur de electo: ut si vltra sex menses[e] per suam negligentiam retinuerit ecclesiam viduatam: nec ibi nec alibi donum cōsecrationis accipiat: immo metropolitani sui cedat iudicio: et aliter itelligētibus poterat suffragari: cū non intelligaꝫ ecclesia viduata quasi sponsum non habeat: sed qz sponsus eius nonduz sit cōsecratus ad huc quo ad quedam[f] quasi viri maneat solacio destituta: sicut iuxta cōmunem modum loquendi illa dicitur ecclesia viduata que licet episcopum habeat in utilitē[g] tamen perhibetur habere. Nec quod de cessione subsequitur: ⁊ statutū fuit ad penam trahi debet ad gratiaz[h] ut sicut metropolitano iudicio electꝰ deiicitur ita etiam ad aliā ecclesiaz possit transferri: presertim cuz nec sine auctoritate[i] ro. ponti. fiat cessio uel dereictio memorata: qui ut hec posset ex illo canone metropo. indulsit. Unde si circa translationem idem fieri voluisset: quod de cessione dixerat de trāslatione poterat expressisse: ⁊ quod non est sanctorū patrū decreto sancitum superstitiosis[k] nō est adinuentionibus presumendū: presertim cuz nōnūquam intelligatur ꝓhibitum quod nō inuenīr[l] concessum Sane quem turon. archiepiscopus electuz abrieceñ. per metropolitanum suum cōfirmatā i ecclesiā vestrā preter auctoritatē. se. apo. trāsferre presūpsit ⁊ i episcopū cōsecrare: quē rothomageñ. archiepiscopus citra mādatū nr̄uz absoluit ⁊ ei licentiā trbuit trāseundi p̄dictos archiepiscopos a ꝓsecratione ⁊ cōfirmatiōe pontificum. Episcopum uero ab executione pontificialis officii bituricensis archiepiscopus iuxta mandati nostri tenorem suspendit. Et quāuis iidez archiepiscopi tanquā[m] maiores plus excesserint in premissis: prefatꝰ vero episcopus minꝰ vtpote illorū tā quam maiorū errorez secutus: nos tñ itellecta eorū ꝓfessiōe spōtanea ⁊ supplicatione deuota ueniam errori dedimus: qz non ex malignitate sed ex simplicitate[n] peccauerūt. Et quoniā prefatus episcopus qui minus peccauerat seuerius fuerat castigatus: reatum suuz recognoscēs humiliter ⁊ deuote: ac misericordiam postulans ⁊ iudicium nō requirens: nos intuentes q̄ licet sibi munus consecrationis impensum: nec prioris ecclesie ipsum pontificem fecerit nec secunde: cum ad primā nō fuerit consecratus: ⁊ ad secūdā priori vinculo ꝑdurante[o] nō[p] potuit canonice cōsecrari: adhuc ꝓiudiciter alteri allegatus: ei tā a vinculo prioris ecclesie quā a pena suspēsiōis penit[q] absoluto de benignitate se. ap. duximꝰ ꝓcedēduz: utpote priori ꝓsēsu bactenꝰ ꝑdurāte: andegaueñ. ecclesiā studeat gubernare.

Idem episcopo ⁊ petro scholastico maguntino.

Quāto ꝓsonam[q] bildesem. episcopi: ⁊ ifra. Ipse uero relicta bildeiez ecclesia ad herbipoleñ. ecclesiam auctoritate propria se transtulit: non attendens quod veritas in euangelio protestatur: quos deꝰ cōiunxit[r] homo nō separet: potestatem transferendi pontifices ita sibi retinuit dñs ⁊ magister: q̄ soli beato petro vicario suo ⁊ p ipsū successoribus suis spāli priuilegio tribuit et concessit: sicut testaꝫ antiquitas[s]: cui decreta patrū sanxerūt reuerentiam[t] exhibēdā: ⁊ euidēter asserunt sacrorū canonū sāctionesꝫ. nō. n. homo sꝫ deꝰ separat quos ro. pōti. qui nō puri[u] hominis sꝫ ueri dei vicez[x] gerit in terris ecclesiarū necessitate uel vtilitate pensata non humana sed diuina potius auctoritate dissoluit: ⁊ infra. Ne autē facti puersitas transeat presumptoribus in exemplum[y] quod quidem si ueruz est nō potest non esse notorium[z]: sibi precipimus: ut administrationem herbipo. ecclesie penitus derelinquat ⁊ infra. Ceteruz quoniaz herbipo.

m Tāq̄ maiores. xl. di. homo xp̄ian⁹. et. ff. de re mili. oē. §. qui man⁹ iuxta illud. Oē animi viciū tāto cōspectius in se. Crimē hꝫ: q̄to maioꝛ qui peccat habetur.

n Ex simplicitate. simplicitati. n. parcendū est. lxxxvi. di. tāta negtia ⁊. j. de re. ꝓmutq. cū vniuersoꝝ. vbi pluresꝫ cōcordātie sūt ad hoc.

o Perdurāte. i. si ad huc durāt in suo cōsensu. si. lxiii. di. q̄to ⁊. s. de elec. bōe memo. cremoñ. ⁊ qđ ꝫ dicit de gr̄a solūmō dr: qz ille ōbuit vtraqz ꝓuari sꝫ qz ex simplicitate hꝫ ꝓtigit peccauit illi. si. j. de re. ꝓmu. cū vniuersoꝝ. ⁊ capitulū qđ ipm recepit ꝓuari ōbuit ea vice eligēdi ptāte: si papa cū repulisꝫ vl cū eo nō dispēsasset j. e. c. ꝓx.

p Nō potuerit. ⁊ ita qđ voluit nō potuit: ⁊ qđ potuit noluit. j. de offi. dele. cū sup. ⁊. C. si qs sibi vel alteri. multū. ⁊. C. de iure do. si genero. ⁊ ff. de bere. isti. q̄tiēs ar. ℞. C. ō isti. sub cō di. fac. si testamētuz.

q Quāto. ꝓsonā hoc. c. ⁊. c. sequens. ⁊ illud. c. i. de ma. ⁊ obe. illō būi. ⁊ de cleri. excōi. mini. illud. de cadē materia loquūtur.

r Cōiunxit. xxxiii. q. ii. qs deus. ⁊. c. an qđ. et. xxx. q. i. ad limina.'

s Antigtaſ. sic. xxv. q. i. ℞ statuta. ⁊. ix. q. iii. cōqueſtꝰ. et antigtas venerāda est. ii. q. vi. anterioꝝ. §. illud. ⁊. ff. de iur̄ imu. l. semp. mos enī retinēdꝰ est fidelissime vetustatis. C. ō testa. testamēta.

t Reuerētiā. tāq̄ iuri scripto. xi. di. eccl̄i asticaꝝ. et. c. catholica. et. j. de cau. poss. cum ecclesia.

u Puri hois. veri tñ hois q etiā aliqd est ꝓm q̄ hō. j. de bere. cū xp̄s. et ē verꝰ deꝰ et verꝰ hō. s. ō sū. trinit. et fide catho. c. i.

x Vicez dei. vñ dr bre celeste arbitriuz C. de sū. trī. l. i. i fi. ⁊ iō etiā nām rex ꝫ immutat sbalia vniꝰ rei applicādo alii. ar. C cōia ōle. l. ii. ⁊ ō nullo ꝑ aliqd facē. C. ō rei vxo. acti. l. vna. in ꝓn. et de cōse. di. ii. re

uera et sñiam q̄ nulla ē fac̄ aliquā. iii. q. vi. hec qppe. qz i bis q̄ vult ei ē ꝓ rōe volūtas. isti. de iure natu. §. ꝫ q̄ ꝓncipi. nec ē q ei dicat: cur ita facis. de pe. di. iii. §. ex ꝓsona. alias ē. c. q̄uis. ipse. n. ꝑt sup̄ ius dispensare. j. ō ꝓces. ꝓb. ꝓposuit. Idē de iusticia ꝑt facē iusticiā corrigēdo iura et mutādo. j. de appel. vt debitꝰ. et. j. de ꝓsag. et affi. nō dꝫ. et plenitudinē obtinet ptātis. ii. q. vi. vt dcetero.

y Exēplū. qz facilitaſ venie ꝓbet incētinū ⁊c̄. xxiii. q. iii i. ē iusta. et si ea q̄ male vsurpāt omittimꝰ. excessus viā aliis aperimꝰ. xxxv. q. ix. loci. et. xc. iii. di. puēit. ⁊. C de idi. vi. l. ii. in fi. ꝓpagaꝛ. n. vicium nisi ꝓ cobertiōem disciplīne sub

sequaꝫ correctio. xxi. q. ii. placuit. in fi.

a Notoriū. notoriū ē qđ trāsiuit. sz qđ sine licētia trāsiuit ñ est notoriū. si. j. de cle. exco. mi. illud.

b Illicite. ipz recipiēdo sine licētia pape. sic. s. ti. px. bōe ñ postulādo.

c In q̄ peccauerūt. sic. s. c. px. j. ò tēp. or. lras. r. j. de of. dele. cū olim

d Suspēdim⁹. per sniam. r sic nō ipso iure. sic. s. e. de elec. cumana. i fi. Sic argu. ꝺ. s. ti. px. bone. vbi videt. q ipo iuē sūt puati: r iō expone suspēdimus. i. suspēsos denūciam⁹.

e Debebat. sua auctoritate. imo i ea vocatiōe in q̄ vocatus erat: debuit ꝺm apostolū pmanere. vt. xxi. q. i. clericus.

f Canōicas. vii. q. i. si quis epūs.

g Maiorē. maxie. qz idem si ad parem vel minorē. Ber.

b LIcet in tm̄. iitiatū. ꝺm q vba ista sonare videt colligit: q gs possit hre pncipiū mrimonii sine medio r sine fine. Sz ꝺ dicit Am brosi⁹ dicēs: q sacrz mrimonii aut plenū est aut nullū ē. quia mrimoniū res est indiuidua r simplex: sicut r carnale mrimoniū qđ ē qiūctio maris r fcie indiuidua vite retinēs cōsuetudiné. j. ò pūp. c. illud. r. xxvii. q. ii. §. i. r instit. de patria ptā. §. ii. Rñ. ista verba pñt referri ad solēnitatez poti⁹ q̄ ad substātiā mrimonii Vel dicas q p tāto dicit initiatuz. quia post electiōez ab ea nō pñt recedere electores. s. de elec. cuz inter canonicos. immo hodie etiā ante electiōem publicato tñ scrutinio variare nō pñt. s. de elec. publicato. r postea per cōsensū electi pficit r in cōfirmatiōe fit ratū: ita q amplius p se renūciare nō pt s. e. inter corpalia: r

ecclesie canonici uota sua in ipsum prorsus illicite[b] contulerūt: uolentes sicut dignū est ut in eo puniātur in quo [c]peccauerunt: eligendi eos hac vice sūspendimus[d] potestate: r infra. Quia vero hildesem ecclesiam cui fuerat alligatus: vnde secūdum apostolum solutionez que rere non debebat[e] nimis improbe dereliquit: ne ad ipsaz redeat vlterius districtius ꝓhibem⁹: cū secundū traditiōes cānonicas[f] qui ad maiorez[g] se plebē transtulerit: a cathedra repelli ꝺbeat aliena r carere ꝓpria ut nec illis presideat quos per superbiaz spreuit: nec illis quos p auaritiā ꝓcupiuit. LDez bāber. episcopo r scolastico magūti.

LIcet in tantū[b]: r infra. Sicut legitimi matrimonii vinculū quod est inter virum r vxorem hō dissoluere nequit: dño dicente i euāgelio: quos deus coniunxit homo nō separet: sic r spirituale feduscōiugii quod est inter episcopum r ecclesiam: quod in electione nunciat ratum: in confirmatione r cōsecratione intelligitur consumatuz: sine illius auctoritate solui non pōt: qui successor ēpetri r vicari⁹ Jesu christi. LDoc autē. c. quondaz hildesez episcopus non attendens ad berbipoleñ. ecclesiā propria temeritate transiuit: r infra. Nec illa pre. n. indulgentia presumptionez excusat ipsius: sed ambitionem accusat cum in ea sit expressum: q si ad maiorem[i] uocaretur forsitā dignitatem eam sibi liceret assumere: dumtamē nihil ei de statutis canonicis obuiaret: vnde licet forsitā aliquibus videatur[k] ut indulgentie occasione ipsius ad dignitatez possit trāsire maiorē ad parem[l] tamen ipi transire licuit: cum in maiori dignitate propter maiorem vtilitatez facilius soleat dispensari. LPreterea cum postulatio sicut r electio examinari soleat diligenter: r tenor illius indulgentie non solum videaꝫ postulationis examinationez: sed persone etiā reseruare subiūges dūmō nihil de canonicis obuiet[m] institutis: ante quaz per eum postulatio[m] examinata fuisset: cui fuerat facienda: nulla ratione debuerat transisse.

LDe auctoritate r vsu palij.

CLemens. iii.

CUm sup aliqua re: et infra. Quesiuisti quomō intelligatur quod in forma traditionis pallii cōtinetur: videlicet tradimus tibi pallium ut eo infra ecclesiā[n] tuā utaris: quod ita intelligitur: videlicet infra quālibet[o] ecclesiam ꝓincie tibi commisse. Si uero te sacris indutum vestibus ecclesiam processio naliter uel alio modo exire cōtigerit: tūc tuo pallio[p] mīme uti debes.

CElestinus tertius.

ADboc: quia quesitum est a nobis ex parte tua: utrum liceat tibi palliuz tuuz metropolita no alii cōmodare: r infra. Inqui. t. t. respō. q nō videt esse conueniēs ut pallium tuum alicui cōmodes[q]: cum pallium personā non transeat: sed quisqz cū eo debeat sicut nouit tua discretio sepeliri[r].

LAno. iii. c. presbytero cardina. apo. se. legato.

NJsi specialis dilectio illa: r infra. Sāe si postulatio troiañ. episcopi ad panormitanam ecclesiam fuisset[z] p nos ēt approbata: nō tñ deberet se archiepiscopum appellare prius quā a nobis pallium susciperet: in quo pōtificalis officii plenitudo cum archiepiscopalis nominis[s] appellatiōe confertur. tu ergo quod factum est sic studeas palliare[t]: ut id in cōfusionem tuaz r ad se. ap. opprobriū nō redūdet: quoniā si oporteat ut nos vel tu ex hoc negocio confundamur: eligemus[u] potius te confundi quā ledam⁹ ꝺm apostoli dignitatē. LDem.

rem vtilitatem. vt hic dicit.

m Postulatio. sed q̄re hec vba ꝓuilegii siue indulgētie non interpt̄aꝫ papa largissime. vt. j. de vb. sig. olim. Rñ. q forma vborꝫ hoc nō pariꝫ. sic. j. de ꝓuil. si de terra. r. s. de cōsue. cū dilect⁹. Jtē qz p talē indulgētiā noluit subuertere cōsuetā exaiatiōez postulatiōis. ar. C. de inof. tes. siqñ. r. s. ò elec. eccla vza. Sz q̄ro quā vtilitatē cōsecut⁹ fuit iste p illā indulgētiā siue p istā interpta tatiōem quā hic facit papa cū poti⁹ interpt̄atio fieri debeat vt res valeat q̄ pereat. j. ò vb. sig. abbate. §. si vn⁹ eligit. r. ff. de re. du. quotiēs. r. j. de ꝓuil. i his ar. op. r qđ hic dicit sine ꝓuilegio tali hoc fieri nō potuisset r ꝓuilegiū aliqd adūcere ꝺz iuri cōi. ff. ad municipa. l. i. ff. ò le. si qñ poti⁹. n. aduuari bñficio nos ꝺz quā decipi. j. ò cōmo. c. vnico. r. ff. cōmo. l. icō modato. §. sicut in fi. ꝝ ñ. idō attenuat vires huiusmōi ꝓuilegii qz p ambitiōem obtentū fuit. vt. i. q. i. pncipat⁹. r. C. ò sena. cōsul. l. vna. ex co. n. q̄ aliqd ꝺ ius obtinet pśumit. ābitiose obtētū. ff. ad mūi. l. iii. in pn. Vel dic q sup exaiatione nō dabat ei aliq̄ indulgētia: p ut pz ex vbis istius indulgētie. vsi. dū tñ ei nihil obstaret rc. r. j. vbi dicit r tenoꝛ illi⁹ rc. sz in b valebat ei indulgētia vt si vocaret ad maiorē dignitatez poterat cōsentire r p mutuuz cōsensū illi⁹ r postulatiū initiatū cēt spūale cōiugiū: qđ nō eēt si indulgētiā nō haberet qz cōsentire nō possz. s. e. iter corporalia ad fi. si ení ꝑ uassz idulgētiā r vocat⁹ fuisset ad maiorē dignitatē tūc ad illā potuisset trāsire nulla alia licētia petita. q eni nō ꝑuat ꝓuilegiuz p dit illud. s. de cōstit. cuz accessissent cū suis ꝓcoꝛ. r ꝓuilegiū sine indulgētia ita ē fuāda ꝺz q i ea cōtinet. j. de ꝓuil. porro sz iste voluit āpliare idulgētiā trāseūdo ad parē r sine exaiatiōe: r iō nō ꝓfuit ei: nec etiaz ad maiorē sine exaaminatōe: vt patet ex tenoꝛe indulgentie. LBer.

n CUm sup eccliam. vba ista habes. e. di. palliū.

o Quālibet. Signat ꝺ. j. ò vb. sig. cū clerici. sol. ibi placētia eccle stricte accipit ꝓ cathedrali tm̄. ꝟ large p q̄libz eccle sue ꝓuicie. rō ꝓt ee qz p hāc iterpt̄atiōem nulli fit ꝓiudiciū: sz p illā posset ꝓiudicari vasal. eccle r cito possēt incurrere periurium.

p Pallio. p qđ significat plenitudo pōtifical' officii. j. e. cū sis. r. j. e. nisi. r eo vtē dū est tm̄ intra missaz solēnia. c. di. ꝺ morē. r certis dieb⁹. j. eo. ad honorē. q continetur in ꝓuilegio suo. j. e. ti. c. fi.

q AD ꝟ cōmodes. r ita qz palliū ꝓsonale est aliis cōmodari nō pōt. immo nec in alia ꝓuincia pōt vti eo sine licētia illi⁹ cui⁹ ē parrochia etiā si ꝓuilegiū habeat. j. e. ex tuaz. ea. n. q̄ iberēt ꝓsōis: cū ꝓsōis extinguunt. ar. j. eo. de offi. dele. quoniam abbas. r c. p. r. g. ff. de re. iu. ꝓuileg. istit. de in. na. §. sed qđ principi. r. vii. q. i. petisti.

r Sepeliri. de cō. di. i. nemo cleric⁹. ꝺ ꝟ spāle ē de vestimētis sacerdotalib⁹ spiritualib⁹ r de pallio. r sic nō ob. ff. de reli. r sūp. fu. r si qs. §. funeris. vbi ornamēta r ānuli ꝓhibētur cū cadaueribꝰ poni vel sepeliri ne forte ꝓpterea effodiāt. r c. nemo. logr de laico q nō ꝺz iuolui vestib⁹ sacris. secus de clericis.

s NJsi spālis. nois. et ita licet cōsecratus sit in epm nō est appellād⁹ archiepūs ante pallii receptōem.

t Palliare. palliare ꝺz quis qđ male fecit: reuocare cōgrueter si pōt ne vilescat eius auctas. j. de accu. qliter r qñ. r. j. de app. cū cessāte. ff. de re iudi. qđ iussit.

u Eligem⁹. poti⁹ tenemur nos magis diligere q̄z aliū. nā gsq̄z regulā diligēdi ꝓmū a semetipso accipit. xxiii. q. v. si nō lz. et agris tuis sitiētib⁹ alii irrigādi ñ sūt. C. de fui. pśes. lxiiii. di. qz p ambitiōes. et. C. vt nemo ꝓuat⁹. l. ii. et qlibet sibi

ꝑmo faciat elemosynã: deinde ꝓmo. de pe. di. iii. sane caueꝺũ. vñ etiam mihi possũ ꝓsulere cũ ꝺãno alteriꝰ. ff. ad. l. acqui. si qs sumo. in fi. ar. ℞. xxii. q. ii. ꝑmũ
a t. xi. q. iii. si quis vero.

Ad honorẽ. Sub hac forma v̄boꝝ traꝺit palliũ: ad honorẽ ꝺei oipotẽtis t beate marie v̄ginis t beatoꝝ petri t pauli apostoloꝝ t dñi pape greg. t eccl'ie ro. t ec. tal' tibi ꝓmisse tradim⁹ tibi palliũ de corpe beati petri sũptũ in plenitudie pōtifical' dignitatis: vt vtaris eo itra ec clesiã tuã certis dieb⁹ q exprimũt i ꝓuilegiis ecclesie tue cõcessis a ro. ec. j. e. c. vlt. t sũt hi natiuitas dñi: festiuitates sancti ioãnis t sci stephani: in circũcisiõe: i epiphania: i ramis palmaꝝ: i cena dñi: i sabbato scõ: trib⁹ die⁹ resurrectionis pẽthecostes: festiuitate sci ioãnis baptiste: t oĩum apostolorũ: in trib⁹ festiuitatib⁹ beate marie: in cõmemoratiõe oĩuꝫ scoꝝ: in dedicatiõe ecclesiaruꝫ in ꝑncipalib⁹ festiuitatib⁹ ecclesie tue: in ordinatiõib⁹ cleri coꝝ: t in cõsecratiõib⁹ epoꝝ in die ãniuersarii sue cõsecratiõis. t ar. ad h̄. j. de fer. c. vlti. t de cõ. di. iii. ꝑnũtiadũ.

b In ecclia sua. i. intra quãlibet ecclesiã tue ꝓuincie. s. e. ti. c. i. sz ex ecclia in ꝓcessiõe vti nõ ꝺz. s. c. t. c. i. t sic miles post finitã militiã cũ cingulo ñ ibit C. de ꝓpo. sac. scri. l. vlti. li. xii. ꝓcõsul nõ vtit insigniis suis ꝑ usq; itret ꝓuinciã. ff. de offi. ꝑ cõ. l. i. si. est de vsufructuario: q serica veste nõ pōt vti nisi i cena. ff. de vsufr. sz t sic. §. ii. ar. ℞. j. vt li. pen. a memoria.

c Sollicitudinis. ii. q. vi. q sc.

d Ex tuarũ. eccliaz. i. infra quãlibet eccliam ꝓuincie tue. s. e. c. i.

e Pallio. rõnali tñ cã pōt vti vbiqz. xxxvi. di. §. ecce. silr vr q infula possit vti vbiqz. xxi. di. cleros t clericus. t videt q vbiqz. j. e. cum sis.

f Cõsuetudo. t mala. t ẽ rõ: qz sic palliũ fortit postulãti ꝺatur. vt. c. ꝺi pisca. ita ꝺatũ fortit custoꝺit: t si trãsferat se ad aliam sedẽ nõ tñ cũ eo palliũ trãsfertur. s. de postu. bone. ii. i fi. vñ ꝑ pte est bñficiũ psonale: qz cũ psona sepelit. s. e. ad h̄. t ꝑ pte locale: qz nõ trãsfert cũ psona ad aliũ archiepatũ: sed remanet ibi. s. de postu. bone. ii. in fi.

g Corruptela. sz videt q nõ sit corruptela t q sit tolleranꝺũ. ff. de of. pcõ. l. i. vbi procõsul vtitur suis insigniis vbiqz postq egredit vrbem.

h Indulgem⁹. h̄ iõ dicit qz ñ est licitũ alicui celebrare vel ꝓdicare in alia prouincia nisi' ad

Ad honorem deꝰ: t infra. Sane solus ro. põ. in missaruꝫ solẽniis pallio semper utitur: t ubiqz quoniam assũptus est in plenitudinem ecclesiastice potestatis: que ꝑ pallium significatur. Alii autez eo nec super nec ubiqz sz in ecclesia sua in qua iurisditionẽ ecclesiasticã acceperunt: certis debent uti diebus: quoniam uocati sunt in partẽ sollicitudinis nõ in plenitudine potestatis.

Idem cõpostellano archiepiscopo.

Ex tuarum tenore litterarum accepimus: q cum fuerit in cõcessione pallii tibi dictuz: ut ipso infra ecclesiam tuam uteris: et tibi pro ecclesie tue negocijs frequẽter extra tuam prouinciam cõmoranti uerecundum sit absqz pallio ministrare: cum consuetudo sit in hispania generalis: q archiepiscopi extra suas prouincias pallio indifferenter utantur: ut extra tuam prouinciam vti pallio ualeas idulgeri tibi a se. ap. postulasti. Licet autez talis cõsuetudo illa ꝺicenda sit potius corruptela: nos tamen de speciali gratia idulgemus tibi ut si necessitate aliqua prepedit⁹ ad ecclesiam tibi subiectam accedere forte nequiueris pro consecrãdis suffraganeis tuis uel clericis ordinãdis t ad ecclesiam alienaz propter hoc te cõtigerit declinare: dũmodo bis ad quẽ ecclesia pertinet id permittat utendi pallio in iam dictis casibus liberam habeas facultatem.

Idem.

Cum sis: t ifra. Ubicũqz fueris in missaruꝫ celebratiõib⁹ cõstitutus: ꝺiebus solẽnibus vsum pallii per quod plenitudo pōtificii ꝺesignat poteris liber⁹ exercere.

Hono. iii. archiepiscopo tri.

Quia nos: et infra. Inquir. t. t. rñ. q tã in tua qua i aliena ꝺiocesi pōtes sine pallio t sandaliis celebrare: qui vtiqz in tua ꝺiocesi nõ ꝺebes semper celebrare cum pallio: sed ꝺiebus illis ꝺumtaxat qui in ecclesie tue priuilegiis sunt expressi: sicqz soluta ẽ quarta quẽstio qua queuisisti an tibi sit licitũ pro defũctis cũ pallio celebrare.

De Renuntiatione.

Alex. iii. Londoñ. episcopo.

Litteras tuas: t ifra. Si tuaz aut senectutem aut insufficientiã forte considerans te tãquaz imeritum postulas relaxari: scito nos credere q tutius sit hoc tempore si cõmissa tibi ecclesia sub umbra tui nominis gubernet: quã si alteri noue incogniteqz persone gubernanda in tanto discrimine committatur: maxime quia in te vigor deuotiõis t fidei etiam corpore senescẽte non deficit: sed uergente deorsum conditiõe corporea feruor spũs in sublimiora cõscendit: t infra. Monemus te igitur: ut super hoc ꝺiebus istis nulla te facias iportũitate molestũ: qz idecẽs oino ꝓbatur prius soluere militie cingulũ: quã cedat victori aduersitas preliorum.

Idem abbati doleñ. t priori de art.

Cum inter. p. gaufridi t quosdam alios canonicos sancti i. super spirituali beneficio. s. stallo in choro et loco in capitulo questio fuisset diutius agitata: et ifra. Ideo qz mandamus: quatuenus si prefatum. p. inueneritis de consensu maioris partis capituli fuisse de predicto beneficio aucto. aposto. inuestitum: eum faciatis beneficium ipsum pacifice possidere: non enim videtur nobis impedimentũ afferre iuramentum quod de eodem non petendo ulterius proponitur prestitisse: si consensus maioris et sanioris partis canonicoruꝫ ecclesie interceſſit.

Idem episcopo uerulano.

Ex trãsmissa relatiõe abbatis sancti. n. deceperano nr̄is est auribus intimatũ: q. p. rubeus clericus dũ infirmitate laboraret apud monasteriũ sancti saluatoris sibi petiit habitum monasticũ indulgeri: qui recuperata postmodũ sanitate ad monasterium illud gratia com

ꝓuilegiũ suũ t si ibi cõtinet q̄ possit celebrare cũ pallio ꝑ defunctis: ita obs̄uet ꝯm q ibi cõtinet. simile. j. de priuil. si de terra. t melius in. c. porro.

r Litteras tuas senectutẽ. ñ eni q̄libz senect⁹ facit vt qs possit petere cessionem sz ea sola q̄ boiez reddit porrsus ineptũ. j. e nisi. §. debilitas. ꝑ quãs cãs possit qs renũciar̄ tradit. j. e. nisi. t. j. e. post trãslationem.

s Insufficiẽtiã. hec est iusta cã ad renunciãdũ: qz defect⁹ scie nõ solũ ipedit ꝓmo uẽdũ. s. ꝺ elec. ꝙgregato. imo deiicit iaz ꝓmotũ. j. ꝺ eta. t q̄l. c. vlt. t de h̄ bẽbis. j. eo. nisi.

t Nouc. sic. n. inꝺr poti⁹ ꝺz cãz differre q̄ eã nouo iudici delegar̄. ff. ꝺ vaca. mu. ꝓtoz. §. vlt. ar. xix. q. iii. monasteriis.

u Militie. si. vii. q. i. sciscitaris. nõ. n. sol ui debẽt milites nisi ꝙplet stipẽdiis. C. ꝺ bis q nõ exple. stipẽ. l. ii. li. x. t nil credit eẽ actũ rc̄. C. ꝺ bis q vt indig. l. pen. i fi. t frustra velociter curit q ꝑuscq ad metas puẽiat ꝺficit. de pe. di. iii. in cassũ. ar. vii q. i. nihil. t magis ꝺligt q interceptã cãm ꝺimittit q̄ qui nũq ad cãz vẽit. i auc. de litigi. §. oẽz. col. viii. t g ponit ꝑncipiũ totũ supplẽ ꝺz vsz ad fi. de cõ. ꝺif. i. nullus epus. b.

x Cum inter. piuramẽtũ. Iste p. abiurauit bñficiũ suũ q̄ decetero ipz ñ repetẽt: sz nõ iurauit q ñ recipet si iterũ eligeret. j. qꝺ mecã. ad audiẽtiã. iuramẽtũ nõ extẽꝺit ad

ea de qb⁹ ñ fuit cogitatũ i iuramẽto: t q̄ tũc nõ extãt. j. de iureiu. clerice⁹. sic nec rescripta extẽꝺũt ad lites q̄ nõ extabãt tpe ipetrati rescripti s. ꝺ rescrip. c. vlt. t trãsacto nõ extẽꝺit ad ea ꝺ qb⁹ nõ fuit dcñ vl' cogitatũ. C. de trãsac. si de certa. t. C. de iud. lz. vñ nõ ob. i aliis. t sic, isti p. nõ obstat iuramẽtũ: cũ ñ agat ex ꝓma sua receptiõe: sz ex nouo iur p⁹ iuramẽtũ pstitũ acqsitũ de cõsensu maioris t sanioris pt capituli qz alia est mõ cã petẽꝺi. ff. de excep. rei iudicate. t an eadẽ. ff. de instito. ac. l. hẽbat. t. j. de cã pos. c. vl. y Maioris t sanioris. t sic stãdũ est maiori pti. lxv. ꝺist. sane. t. xix. di. i canonicis. t. ff. ad muni. qꝺ maioꝝ. Quid iuris sit fuãdũ. de h̄ no. s. de elec. c. eccl'ia vra. in fi.

z Intercessit. supple p⁹ suã renũciatiõez. Iste. p. p⁹ suã renũciatiõez obtinuit lr̄as a papa vt recipet in eccl'ia illa. t sic iste ineuit⁹ fuit ꝺ bñficio illo aucte pape t ꝺ psẽsu maioris ptis: t sic ps mioꝝ non pt obiicẽ iuramentum. Ber.

a Ex trãsmissa. abbatis. i. pla: i: qz eccl'ia secularis est t nõ regu

laris ⁊ est nomẽ dignitatis.⁊ iste.p.rubeꝰ erat ibi canonicus.

a Votũ.nõ qꝫ emisisset votũ:sz qꝫ emittere ꝓponebat.j.de regu. cõsulti.ar.ꝯ.j.de regu.sup eo.nõ eꝫ ibi habitꝰ fuit ad ꝓcessionem:ḣ ad ꝓbatiõem tm̃:vel hic nullũ habitũ suscepit ⁊ si suscepisset non obstat. nã habitꝰ solꝰ sine ꝓfessione nõ facit mõachũ.j.de regu.porrectũ.⁊.j qui ele.vel voue.cõsulit.

b Resignauit.Sed q̃liter bona illa sibi restituta fuerũt.erq̃ semel fuerũt acqsita ecclesie:nõ debẽt ei ãpliꝰ restitui .xii.q. ii.nulli.xvii.q.iiii.sẽ q opes.Rñ.iure poli nõ iure fori.xvii.q iiii.quicũqz.ar.j.de dona.inter vi.⁊ vx. mulieres.⁊ i auc.de mona.§.si vo.coll.i. vel de facto fuit hoc potiꝰ q̃ ꝺ iure si trã fuerũt in ꝓprietatẽ eccl'ie vel forsan subditiõe cõtulerat illa bõa si sibi ꝓpetuo remanere deberet. de hac mã no.j. de ele.ꝺiuga.c.q ad te

c Admonet.itra rc.xvi.q. vii. nullꝰ oino.j.de iure pa.cura pastoral'.alias nisi talia bñficia dimiserint sũt excõicãdi vsqz ad debitã satisfactiõem.j.ꝺ insti. ex frequẽtibus.

d Incõsulto dimittere.vt.vii.q.i.eꝑus de loco.j.de ꝓbil.cũ ⁊ plãtare.§.in ecclesiis.idẽ est in clericis alioꝝ ꝓlatoꝝ vt abbatũ ⁊ ꝓsimiliũ sine quoꝝ cõsensu eccl'ias nõ debẽt dimittere.lxiii.di.c.i.⁊.ii.⁊.liii.di.c.i.qꝺ si fecerint pñt revocari.⁊ nisi admoniti redierint sũt excõicãdi.vii.q.i.si gs vo.⁊.c.se.⁊ hec est canõica vltio vt dic̃ hic i fi.⁊ si plat'suꝰ trãsitũ ratũ hr̃e noluerit:poterit ecclesia illa ordiari ꝑ illũ ad quẽ spectat.j.e.qꝺ in dubiis ⁊ hic in fi.ad religiõem tũ trãsire pñt.xix.q.ii.due sũt.⁊ etiam regulares petita licẽtia q̃uis nõ obtẽta.j.de regu.licet. Item ar.ẽ ex hac lr̃a:q vnꝰ plat'ꝰ nõ possit ad aliã plãturã cligi in alia ecclesia vel etiã canonicꝰ:sz tm̃ postulari:qm̃ plat'ꝰ ille vel clericꝰ nõ ḅz facultatez recedẽdi ab eccl'ia sua sine licẽtia cp̃i sui.vñ eius cõsensus illegitimus est qꝺ cõcedebat vin.⁊ si eꝑs maliciose eũ nõ vult cõcedere: cogẽdus est per supiozẽ.ar.j.ꝺ iurepa.nullꝰ.⁊ ꝺm eũ ḅz locũ electio tm̃ in clericis ciusdẽ ecclesie.nos hoc ñ dicimꝰ:imo clericꝰ alteriꝰ ecclesie bñ põt eligi ad aliã eccl'iam.dũmõ alias sit idoneꝰ ⁊ in eodẽ ep̃atu ⁊ in alio ⁊ tenet electio.s̃.de elec.cum inter canonicos.vbi de hoc:iplozãda ẽ tñ licẽtia sui ep̃i ⁊ si denegaret eã cõpellere ꝑ supiozez:si maliciose ḅ faceret ꝑ decre.nullꝰ.j.de iurepa.

e Super ḅ.casus.Quidã petebat bñficiũ suũ de quo fuerat canonice instituꝰ.obiiciebat' ei in modũ exceptiõis:q nõ poterat repetere ip̃m q̃uis ad ip̃m ptinuerit:qz duz quiete possidebat illud spõte abiurauerat.replicabat actor:q nõ spõte renũciauerat.⁊ ḅ vterqz ꝓbare volebat.Primo q̃rit' an exceptio spõtanee abiurationis obiecta nulla cã resignatiõis assignata sit admittẽda exceptio ⁊ dato q sit admittẽda:q̃rit' an testes actoris qui dicit q nõ spõte renũciauit ꝑus sint admittẽdi:an teſtes rei qui dicit q nõ sponte renũciauit.Rñ.papa q nõ est vsimile:q aliquis renũciet beneficio suo spõte:forte multis laborib' acquisito sine magna cã:tñ testes sup sponta nea renũciatiõe sũt recipiẽdi nec est supuacuũ si index ingrat cãm renũciatiõis si voluerit alias nõ teneat.⁊ si inuenerit illã ꝓbabilẽ.i.non vi vel metu ⁊c.admittit eã:⁊ iponet silẽtiũ actori:nisi ipse replicãdo ꝓbauerit q spõte ñ renũciauit.In fine rñdet q̃si tacite qõni:⁊ quõ põt ḅ esse cũ illa sit negatiua.s̃.q spõte nõ renũciauit ⁊ ipe rñdit q ꝫ videat negatiua:tñ talis negatiua ḅz in se iplicatã affirmatiuã.s̃.coactꝰ renũciauit.⁊ iõ sup illa assertiõe iplicita ꝓbatiões actoris sũt admittẽde:⁊ snia ꝓferẽda pro eo qui melius ꝓbauerit.

f Reposcẽtibus.i.petẽtibus.

g Sine cãe.i.sine adiectione iuste cãe rñunciationis.

h Verisimile.ꝯ istã pſũptiõem bñ admittit' ꝓbatio in ꝯriũ.vt.j. dr̃ in rñsione.j.de pſũp.qz verisimile.

i Resignatiõis.ꝫ nõ sit allegata ab ipso reo:forte iõ renũciauit qz habebat plura bñficia.j.de ꝓben.c.referẽte.vel qz symoniace fuerat ad-

epteꝰ illõ.j.ꝺ pſũp.nõ ẽ visimile.maxie dico:qz idẽ cẽt si nulla cãz allegasſz ⁊ ḣ ñ dr̃ q reꝰ cãz alleganit:sz iudex ḅ q̃siuit:qz suffic̃ allegare spõtanea renũciatiõez siñ aliq̃ cã:nec tenet' et allegat' cãz nec iuꝺr tenet' igrere cãz ⁊ hoc no.cũ dic̃ infra iõqꝫ supuacuũ eẽ ⁊c.q.ꝺ.si vult põt inqrere alias nõ tenet' qz sufficit q spõte renũciauit.j.c.ꝓx.Quidã signãt ꝯ.j.de rest.spo.sollicite ibi nõ recipiũtur testes illiꝰ g allegabat spõtaneã abiurationem añ restitutiõem.⁊ hic recipiũt' añ q pꝰ restitutiõem. Ita soluebãt gdã. Hic nõ allegabat' q spoliatꝰ renũciauerit si ḅ fecisset nõ admitteret' ꝓbatiões ꝯ eũ.vt ibi.sz vt cessit nõ spoliatꝰ:ꝫ pſumat' ꝑ eo q iuitꝰ ḅ fecerit.audit' tñ aduersarius volẽs ꝓbare spõtaneã abiurationem q̃ ꝓbata si iteruz actor vult replicare q nõ spõte bñ audit'.Ad ḅ vt nulluz sit ꝯriũ ita dicas q hec ⁊ illa sollicite in diuersis casib' loquũt nec se tãgũt.g.n.ꝑ metũ vel ꝑ vim renũciabãt bñficio vel iuri suo tz gdẽ renunciatio qz ḅ voluit ꝫ coactꝰ:⁊ sic ꝓdit' oñium ex toto:qz coacta volũtas volũtas ẽ.xv.q.i.merito .⁊.ff. qõ me.cã si mulieri.§.si metuz ⁊.l.metũ aũt.§.ſz q ꝓtor.⁊ sic ḅz locũ in ḅ casu actio qõ metus cã q̃ appellat' actio ꝓtoria ff.e.ti.⁊ si mulier.§.ſz metu.et in ḅ casu logt' hec decr.nec talis ꝓpe dr̃ spoliatꝰ.vñ nõ põt petere restitutiõem:cũ nõ fuerit spoliatꝰ.imo tradidit oñiũ ꝫ ꝑ metũ vt dictũ est:ſz datur illi actio ꝓtoria qõ metꝰ cã:⁊ ḣ agebat actiõe in rẽ simpliciter petẽdo eccl'iã suã:sz opponebat' sibi spõtanea abiuratõ qñ res petita tradita est ꝑ metuz agit' actõe i rẽ ⁊ i psonã ⁊ si ꝑ missio tm̃ ꝑ metũ facta ẽ:⁊ agit' vt res tradat' ḥz exceptiõem qõ metꝰ cã. ff. qõ me.cau.metũ.§.ſz qõ ꝓtor.ſz spoliatꝰ remanet oñs vel q̃si ⁊ pdit solã possessionẽ ⁊ in hoc casu ḥz locũ actio.vñ vi siue interdictũ possessoriũ.⁊ in ḅ casu logt' illa decre.sollicite.⁊ ibi renũciauit spoliatꝰ.⁊ ꝺm ḅ nulla exceptio põt opponi q̃ tãgat oñiuz ciꝰ q petit restitui:qz qõ spolatiõis ꝓuilegiata est.j.de or.cog.super spoliatiõe.nec põt referri spoliato questio ꝓpetatis q nõ habebat ius vel q nõ sit canonice ĩstitutꝰ.j.de rest.spo.itẽ cũ qs.⁊.c.i lr̃is.⁊.c.ex ꝙquestiõe.⁊ iõ i casu c.sollicite.nõ audit':q refert ei qõnẽ q spõte rñunciauit sine abiurauit:qz illa duo simul stare nõ pñt:q vnꝰ petat restitui ⁊ aduersariꝰ agat de ꝓprietate.hoc essz ꝯ ordinẽ iuris.C.de rei vẽ.ordinarii.ſz hic perebat ecclesiã agẽdo reali actione simpliciter:vñ aduersariꝰ põt obiicere exceptiõem emptoriã ⁊ docere de iure suo:⁊ actor põt replicare:⁊ sic vterqz ꝺz docere de sua intẽtiõe ꝺm q ḣ fit:vt dicit in fine.⁊ in fine apparebit qs melioꝰ ꝓbauerit ⁊ ita plane est:que cõsueuit difficilis reputari.

k Non vi.sed sponte.

l Metu.⁊ tñ metꝰ cõtinet in se vim:⁊ iõ supflue q dic̃ ñ vi.ff.qõ me.cau.l.ii.

m Oppressione.C.qõ me.cã.ꝑ imꝑssiõem.

n Pecunie.q̃.ꝑ expẽsis etiã in talibꝰ nõ ꝺz dari.j.de pac.cũ ꝓdẽ.⁊.j.de re.permu.ad qõnes.ex eo qꝺ dicit nõ interuẽtu pecunie.vr̃ a ꝯrio sensu.qz si interuẽtu pecunie renũciasset:q talis renũciatio nõ tenuisset:⁊ sic restituet' ei eccl'ia sz hoc falsũ est qz ꝫ renũciatio nõ teneat tñ ꝓuari ꝺz iste qz symoniã cõmisit pecuniã recipiẽdo ꝑ re spũali:⁊ iõ põt suppleri:maxime si restitueret' in casu isto ꝺ gratia sola hoc fieret.

o Promissione.In casu isto bene restitueret' ꝓp dolũ aduersarii.si.j.e.sane.

p Malo.s̃.nõ credẽtis.xxii.q.i.ita ergo.⁊.j.de iureiu.⁊ si xps.

q Canonica.s̃.vt actor neget se spõte renũciasse.

r Opposita.et ꝓbata.supple vtsequitur in.§.porro.

s Admittere.cũ effectu maxime si ꝓbabit reus iustã cãm recusatiõis obtinebit.nisi actor ꝑ replicatiõez repellat exceptiõem:⁊ ḣ ẽ qꝺ segt' nisi replicatio ⁊c.

t Negãtis.de hac negatiua dictũ est.s̃.de elec.bone.dic vt ibi.

u Negat.Est eni qꝺã factũ ꝓgnãs qꝺ includit in se affirmatiuã:qz hec prepositio nõ spõte renũciauit:includit i se hãc affirmatiuã coactꝰ rñunciaui.et hãc ꝓbat actor in sua replicatiõe.si.C.de codicil.nec codicillos.et.j.de suc.ab intest. cum dilectus.et.iii.q.ix.indicas.

x Inficietur.i.neget spontaneã renũciatiõem.

y Ad dignitatẽ.s̃.testiũ:et sic nõ semp statur numero testiũ:imo cõsiderari ꝺz dignitas testiũ:et alia de qbus habes.iiii.q.iii.si testes.cũ duobꝰ.c.se.et.j.de testi.in rr̃a.sic et in electiõibꝰ.s̃.de elec.ecclesia vestra:vbi de hoc:et sic obtinebit qui melioꝰ ꝓbabit de sua intẽtione.Sed qualiter ꝓnunciabit hic index:nunqd ꝺz ꝓnũciare q spõte renũciauit vel q nõ spõte renũciauit? videt' q sic: qz sup his inducũt testes.sed hoc nõ videt':imo videt' q index ꝓnũciare debeat sup

ꝑncipali qõne que est de renũciatiõe ecclesie. De hac materia an debeat iudex ꝓnũciare sup incidẽti vel nõ. dicẽ. j. de ord. cog. intellexim⁹. Alii ũtelligũt hac lram habito respectu ad dignitatẽ. s. partium. q2 si ille qui dicit q⁹ metu renũciauit cẽt homo ꝑclare dignitatis ⁊ opiniõis: ꝑsũptio cẽt ꝙ illũ q dicit q⁹ nõ spõte renũciauit. ff. qõ me. cau. nõ est. ⁊ iõ magis apte ꝓbatiões regrũtur ab ipo. vt i l. illa dicit: ⁊ nihilomin⁹ hñd⁹ est respect⁹ ad dignitatẽ ⁊ opinionẽ testiũ. vt dictũ ẽ. Si. n. ille q obiicit qõ spõte renũciauit habeat mcliores testes: ei stabit ñ obstãte dignitate alteri⁹ ar. illi⁹ decre. q2 visis. j. de presũp. ⁊ hic v. nulla rõ cc. ⁊ tñ recipiũt ꝓbatões: q⁹ spõte renũciauit. Jn casu isto posset dici iure nouo: q⁹ exceptio habiu ratiõis spõte facte ꝑ iuramẽtũ lite cõtestata impediat sup ꝑncipali qõne cũ negociũ ꝑ iuramẽtũ sit finitũ. j. de li. cõtestata. c. vno. ⁊ j. de cele. miss. cum marthe. vl hic re⁹ de plano cõfitebat q⁹ bñficiũ illud qõ petebat actor ad ipm actorẽ pertinuit sz spõte illud renũciauerat ⁊ sic non fuit alia ꝓtestatõ necessaria hic. Ber.

a Apñtia. casus. Duo electi fuerũt ad quãdaz abbatiã. r. ⁊ qdã ali⁹: cã cõmissa fuit iudicib⁹ vl ꝑ ordinariũ tractabatur cã: fuit lata snia ꝑ ipm. r. ⁊ alteri fuit adiudicata abbatia: et ipe. r. appellauit. cã appellatiõis cõmissa fuit epo dulmẽsi ⁊ ei⁹ cõiudici: coꝛã q⁹ dicebat. r. sniam nõ valere: q2 in snia nõ exꝑmebat: qre ꝑ ipm lata fuisset et ꝓpterea ps aduersa ꝓbare debebat sniaz iustã fuisse. Jn ꝓriũ rñdebat q⁹ ista nõ sũt necessaria ꝑsumẽ dũ erat ꝑ snia iudicis. demuz cã ista delata est ad dñz papã. Papa vo auditis hinc inde ꝓpositis dicit q⁹ iudex nõ semp dz aium suũ applicare ad vnã spẽm ꝓbatiõis sz oia dz cõsiderare que fiũt in ei⁹ pñtia: ⁊ ex his informare dz motũ ai sui: ⁊ formare sniam ⁊ ꝓnũciare semp ꝑsumit donec ꝓriũ aliqd oñdat ꝓp iudicis auctem sz si nihil ꝓbatũ fuisset coꝛã epo dulmẽsi ⁊ suo cõiudice: standũ est snie nisi iste r. eã oñderet irritãdã: tñ q2 cõstitit dño pape ꝑ lras quorũdã epoꝝ ꝑ confessiõez ipi⁹. r. de ipsi⁹ renũciatiõe spõtanea: iponit ei silẽtiũ sup dicta abbatia: ⁊ itellige q⁹ renũciatio facta fuit añ electiõem aduersarii ipsi⁹. r. ad hꝰ vt renũciatio aliqd opetur. si. s. de elec. cũ inter. r. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. ar. j. de arbi. expte. ⁊ hꝰ ẽm vnũ easũ. sec⁹ ẽm aliũ: puta ipse se opposuit nulla alia electiõe fcã.

b Ad vnã spẽm. sic. ff. de testa. ob carmẽ. §. vlt. ⁊. iiii. q. iii. si testes. §. in crimina li. ⁊ j. de re iudi. causam.

c Presumi. sic. j. de re iudi. sicut ⁊. c. cũ inter vos. ⁊. ff. de re. iur. res iudicata.

d Stãdũ. h est ar. ꝙ. Jo. q dicebat q⁹ in cã appellatiõis victor necesse habebat ꝓbare sniam recte latã fuisse. ⁊ hoc p auc. C. de his q ingrediũtur ad appellandũ. §. illud. vbi dicit q⁹ victores nõ aliter potiẽt sentẽtiis q⁹ si eas recte latas mõstrauerint. Sz dicẽdũ est q⁹ semp stat snie: nisi ꝓbet q⁹ iniusta sit. C. de appel. q ad ciuilia. ⁊. C. vt cã pubertatis adsit tutor. l. vna. ar. odegere eni dz inigtatem snie. ff. si pendẽ. appel. l. i. §. i. et docere dz se iuste appellasse. j. de appel. cũ in ecclesia. Quid q rñdebis auc. dicas q⁹ hꝰ ipo q⁹ nõ reprobat probat eã iustã. C. q mili. nõ po. sup seruis. li. xii. Si vo qs diceret sniam iniustã rõne ꝓcessus: q2 diceret lite nõ fuisse cõtestatã. vel ordo iudiciari⁹ nõ fuit seruat⁹ in aliis: tũc necesse hz docere sniam iustã ꝑ ipm ꝓcessuz. j. de ꝓba. qñ ꝙ. dic vt ibi nõ. i fi. vl. no.

e Lras. qb⁹ stãdũ est qñqz. j. de ꝓba post cessionẽ. ⁊. xii. q. iii. cure.

f Cõfessionẽ. ⁊ hoc solũ sufficit: q2 cõfessos in iure ꝑ cõuictis haberi placz. C de cõfes. l. i. ⁊ j. de cõfes. cũ sup. et. c. vlt.

g Sane. instituit. ⁊ canonicos suspẽdit. vt ps in integra.

h Ductus cõsilio. dato forte in fraudẽ ⁊ sui lucri cã: vñ crãt in dolo. ff. de dolo. si cũ scires. ⁊ ex cõsilio fraudulẽto obligabãt. ff. de re. iu. cõsilii nõ fraudulẽti. vñ habuit ꝙ illos actiõem de dolo tñ apud se debuit explorare an ei expediret tale cõsiliũ. ff. man. l. ii. in fi. q2 nõ tenebãt sequi tale cõsiliũ. xiiii. q. i. qõ ꝓcipitur. vñ videt q⁹ nõ teneãtur: sed tenẽtur si hoc cõstaret. ⁊ si vellet allegare hoc illud deberet ꝓbare. ff. de ꝓba. quotiẽs. §. qui dolo. Sed hic ꝑsumit dolus. vñ ipm recipere cõpelluntur.

i Reddẽs. ⁊ sic tradẽdo lras renũciauit iuri suo. sic. j. de pac. cũ ꝑdem. ⁊ donatis ⁊ traditis instrumẽtis mãcipioꝝ: mãcipia ipa donata itelligũt. C. de dona. l. i. ⁊ qui cyrographũ legauit: ⁊ actiões q cõtinẽtur ibi legauit. ff. de le. iii. q cyrographũ. ⁊ q obligauit instra agroꝝ suoꝝ de agris ipis cogitasse itelligit. C. que res pig. obli. pos. l. ú. ⁊ si restitui tibi cautiõem pignoris: ius pignoris remisisse videor. C. de remis. pigno. creditricẽ. ⁊. ff. de pac. l. ii. secus est si restituo tibi pign⁹: q2 nihilomin⁹ possũ petere debitũ. ff. de pactis. l. iii. rõ diuersitatis ẽ: q2 in altero vtilitas i altero ñ. Ar. ꝙ. j. eo. vemẽs. so. ibi.

k Sustinere. j. de fideius. puenit. ⁊ sic reddebãt mala ꝑ bonis: ⁊ hec qdã maloꝝ sũt: vñ eis nocet. xxiii. q. iii. sex sũt differẽtie: et exhibitio sue fucrẽtie siue honoꝝ ipẽsis nõ debẽt ei eẽ dãnosus. ff. de fur. seruꝰ cõis. §. q⁹ ñ et. ff. quemadmo. te sta. aper. sz si qs. et iõ q2 fuit decepti⁹ ꝓmissiõib⁹ ei subuenit. s. e. sup hoc. nã decepti et nõ decipiẽtib⁹ iura subueniũt. ff. ad velle. l. ii. §. i. et. j. de re. pmuta. cũ vniuersoꝝ. et. j. de dona. inter dilectos. ⁊. C. si mi. se maio. dixe. l. ii

Sz qliter iste audit cũ nullũ ius habeat et nemo sine actiõe expit. ff. de neg. gest. si pupilli. §. vlt. verũ est q⁹ nullũ ius hz sz q2 iste iplorauit officiũ iudicis admittit ꝙ eos q eũ taliter ꝙ ceperũt: q2 cũ defic actio officiũ iudicis est iplorãdũ. j. ꝙ of. iudi. c. iudicis officium. et. ff. de mino. i cãe. si. habes. j. ꝙ pac. cũ ꝑdẽ. ⁊ ibi officiuz iudicis imploranit: aliaꝰ nõ audiret. ar. s. de elec. cũ inter. r. senioꝛẽ. Sz põt dici q⁹ restitutiõem huiusmõi lraꝝ ñ renũcianit istitutiõi: quã habuit a legato autoritate sedis apostolice: q2 nõ renũciauit facto legati ꝑ talẽ restitutionẽ subiiciẽdo se eoꝝ materie: ita de iure fuit auditus. B.

l Admittatis. datis executoꝛib⁹ sup hoc. vt ps in integra.

m Quod in dubiis. laicã. Nõ vt q⁹ talis renũciatio teneat nisi fiat in man⁹ ei⁹ a q bñficiũ recepit. vi. q. iii. deniqz. xviii. q. ii. abbas. ⁊ in auc. de defen. ciui. §. q⁹ interi. col. iii. ⁊. ff. de orig. iur. l. ii. §. et cũ placuisset. ar. ⁊. xvii. q. ii. gonsald⁹. et op. ar. C. de defen. ciui. l. vlti. et. s. e. admonet. et hic in fi. So. vm ẽ q⁹ qtũ ad ecclias vel qtũ ad superioꝛẽ talis renũciatio nõ tz qñ ecclia vel supioꝛ põt illũ repetere si vult. vt. vii. q. i. nõ oz. et etiã supioꝛ. xxxiii. q. v. mulier. Sz ipe nõ pt eã repetere: et ita q ad se tz pactũ q2 et si iutilis sit talis renũciatio nõ hz in se tacitũ pactũ: ne repetat sicut acceptilatio iutil'. ff. de pac. si vn⁹. §. pe. et. ff. de acceptil. si acceptilatuz. et. xvii. q. i. eos. ar. ꝙ. ff. de accept. an iutil'. in pn. ⁊ q2 postea recipit de manu laici: suspẽsꝰ ẽ. xvi. q. vlt. si qs deiceps. et. c. se. imo pl⁹ dicit cõciliũ gnãle q cõsentit electiõi de se facte p secular' ptãtis abusũ ieligibil' efficit. s. de elec. qsqs. ar. ꝙ ô iurepa. ꝓterea. Sz expone vbũ illud cõione ꝑuet. s. fideliũ cũ iã sit ꝑua t⁹ cõione sacroꝝ recipiẽdo eccliam de manu laici. Jo. h dicebat q⁹ clericus q sic recipit bñficiũ de manu laici: suspẽsus erat ipo iure p. c. si qs deinceps. qõ satis posset dici. sz decre. ꝑdicta ꝓterea ꝙ dicit: vt deñ est et. c. qsqs cõciliũ gnãle aliã penã iponit: q2 efficit ieligibilis: ⁊ iõ melius vt dicẽdũ q⁹ illa iura. xvi. q. vii. siqs deinceps. et. c. sequẽs. que dicũt q⁹ clerici q faciũt h sunt suspẽsi: ⁊ laici ⁊ sũt excõicati q clericos istiusmodi nõ tenẽt in hꝰ vt ipo iure penã iponãt: sz bodie laici sũt excõicãdi et clerici q recipiũt bñficia suspẽdẽdi et ieligibiles fiũt ꝑ iura illa. j. ô iurepa. ꝓterea. et. s. de elec. quisquis.

n Ab supplicationem. morari. forsitan ꝓpter intemperiẽ aeris lxxiiii. di. quoꝛũdam. vel q2 habebat capitales ũmicos. s. de elec. bone.

o Defectũ. si. xciii. di. diaconi. v. mẽdicat infelix ⁊c.

p Ad sustentatiõem. huic ꝓuidendũ est in bñficio: quẽ non crimen: sed causa necessitatis abducit. vii. q. i. ꝙuis triste. sed male merit⁹ publica egestate laborare dz. ff. depositi. bona fides. et merito huic ꝓuidẽdũ est: quia deposito subuenit in necessariis. l. di. studeat. erit aũt iste tanꝙ plebanus ecclesie huiusmodi.

q Usu pallii. ar. ꝙ. C. quẽ admo. ciuilia mune. indu. l. iii. li. x. quoniaz maioꝛib⁹ honoꝛibus functos nõ lz descendere ad minoꝛes vt dic lex ꝑdicta. et ar. ad idẽ. xiii. di. legim⁹. in fi. et s. de trãsla. licet.

a NJsi cum ꝑdem. ꝓmittis. quasi credés: q̄ cedēdo placeas deo.
b Sanctificato. s. hieremia.
c Ministeriū. qō ꝓuilegiatū est. j. de sta. mona. q̄ dei timorē.
d Cū ille. s. hieremias q̄ ꝑdicatiōis recusabat officiū ⁊ tñ postea recepit. viii. q. i. in scripturis.
e Cui⁹. s. vbi dei.
f Forsitan. Istud forsitan nō videt̄ poni dubitatiue sed affirmatiue. si. xxxiii. q. ii. admonere. j. de ꝓcu. tuc. ⁊ de pe. di. i. quāobrē. ⁊. ff. ō rei vē. itē si. §. i. ⁊ verba sequētia hoc innūt ⁊. s. de rescrip. supellis. v. nisi forsitan.
g Sz dūtaxat. Ex isto loco colligit̄ q̄ ꝑ nullo crimine ꝑt epūs renūciare sine licētia pape q̄tūcūq; grauī. Sup̄ dicūt quidā q̄ null⁹ crimi nosus null⁹ irregularis pōt renūciare sine licētia pape. ar. j. c. ꝓ. v. vñ quidaz ⁊. vi. q. iii. deniq;. ⁊. ff. de admi. tu. l. tuto res. §. qui sc. etiā si talis sit qui tituluz nō habeat: vt symoniacus ⁊ intrusus. i mora tñ ꝓpter necessitatē possent renūciare. ar. illi⁹. c. xvii. q. q. iiii. si quis suadēte Tā. ⁊ Jo. dicunt q̄ symoniacus ⁊ intrusus nō bñt titulū sz fures ⁊ inuasores sūt i. q. i. ordinatiōes. ⁊ ix. q. i. ordinatiōes ⁊ ideo quāto pl⁹ rez tenēt tāto plus pecćat: ⁊ fur semp est i mora. ff. de cōdi. fur si ꝑ fur. §. penul. ar. q̄ nō remittit̄ peccatū ⁊c̄. xiii. q. vi. si res aliena. vñ dicūt q̄ renūciaī pñt sine licentia pape. q̄ ipsi ad hoc tenēt canonis auc̄te. i. q. i. si gs neq;. Jn aliis q titulū habēt sec⁹ est: ibi necessaria est licētia pape. vt h̄ dicit. ar. j. c. ꝓ. §. rursus. ⁊ se. Sz lr̄a ista cōtradic̄. s. nō cuiuslibet: sed illi⁹ dūtaxat cuius executio post pactā pniaz ipedit̄. sz hec duo crimia talia sūt ⁊ sic videt̄ q̄ hic sit petēda licētia: q̄ lz titulū nō habeāt symoniac⁹ tñ videtur br̄e titulū: cū per electiōem habuerit ecclesiā quo ad cōem opinionē habet titulū: cum occulta fuerit symonia. vñ saltem ꝓpter hoc tenet̄ licētiaz petere: ⁊ cā pōt subesse: q̄ si bñ administrauerit papa de facili dispēsabit cū eo. ar. j. c. c. §. ꝓsone vō. Satis posset hic dici q̄ intrus⁹ oīno debet cedere: q̄ nec quātū ad opiniōem nec quātū ad veritatē titulū hz. Que ergo sūt crimina que post pactā pniam ipediūt executiōem ordinis? Dic q̄ symonia est vnū de illis. vt. i. q. i. erga symoniacos. ⁊. j. de symo. tāta. Itē homicidiū. j. de temp. ord. c. vl. ⁊. l. di. miror. ⁊ de his duobus criminib⁹ habem⁹ exꝑsse. j. de accu. in quisitionis. in ꝓn. Itē ꝑm Jo. oē peccatū qō ipo iure irrogat ifamiā iii. q. vii. ifames. §. porro. q̄ lz culpa ꝑ pniam tollat̄. infamia tñ nō abolet̄. ii. q. iii §. huic colligit̄. de hoc no. j. de tēpo. or. ⁊ qua. ord. ex tenore. Jn istis enī criminibus q̄ post pniam ipediūt executiōem ordinis aut beneficii retentiōem: debet epūs peterc licētiā cedēdi: q̄ penitere nō pōt nisi renūciet. Jn aliis vō criminib⁹ de q̄bus pōt penitere remanēdo in officio suo: nō tenēt̄ petere cessionē. arg. illi⁹ decre. j. de tēpo. or. c. vlt.

regat ignorat. Tu. n. inquit dñs sciaz repulisti: ⁊ ego te repellā ne sacerdotio fungaris mihi: quāquā et si desiderāda sit eminēs scia in pastore: in eo tñ sit ꝓpetēs tollerāda⁹: q̄ ꝑm apostolū scia inflat: charitas āt edificat: ⁊ iō inꝑfectū scie potest supplere ꝑfectio charitatis. Ꝑro ꝓpter autē malicia plebis[r] cogit̄ iter dū prelatus ab ipsius regimine declinare: q̄ñ plebs adeo dure cerui cis exist̄it: ut ꝑficere nequeat apud ipsum: sz ꝓpter ei⁹ duriciā quo[s] magis fatagit eo [t]magis iusto iudicio deficere ꝓmittat̄: dicēte dño ꝓ prophetā: līguaz tuā adherere faciaz[u] palato tuo: q̄ dom⁹ exasperās[x] ē. ⁊ apostoli leguntur dixisse iudeis. Ecce ꝓuertimur ad gentes: q̄ verbi dei uos īdignos fecistis: nō tñ ꝑ qualibet culpa[y] pastor debet gregē deserere ne mercenario ꝓparetur: qui vidit lupū uenientez ⁊ dimittit oues et fugit[z] sz de supioris licentia tūc demuz pōt nō tā timide fugere quā ꝓuide declinare: cū oues ꝓuertunt̄ in lupos ⁊ qui debuerāt humiliter obedire: tā irreuocabiliť ꝓtrahicūt: cū ⁊ si tales sint grauiter pro crimīe puniendi: sūt tñ pro tempore vtiliter[a] tollerādi: quia sanguinē elicit[b] qui nimis emungit. Ꝑro grauī quoq; scandalo euitando cū aliter sedari non pōt: licet episcopo petere cessionem: ne plus temporalem bonorez quā eternā videatur affectare salutē: memor illius quod dicit apostolus: si esca[c] scādalizaue rit fratrē meū: non māducabo carnem in eternū. Sz iter scādalum ⁊ scandalū ē subtiliter distiguendū[d]: sicut domin⁹ ipse distinxit: cui cū dixissent apostoli: scis quia phariseī audito hoc[e] uerbo scandalizantur: rñdit: sinite[f] illos ceci sūt ⁊ duces ceco rū. Alibi uero dixit: qui scandalizauerit vnum de pusillis istis qui in me credūt: expediret ei ut suspē datur mola asinaria i collo eius ⁊ demergatur in profundum maris. Ꝑsone uero irregularitas ut si forte sit bigamus vel vidue maritus est causa propter quam petere potest licentiam aliquis resignandi attestāte apostolo qui dicit: opz episcopū esse vnius vxoris virum: Nō tñ propter quālibet irregularitatē ꝑsonē

b Culpe. hoc est ꝓ illos q̄ dicūt oē crimē inducere irregularitatē.
i Pauci. q̄ res pene ꝓ nām ē q̄ qs sit sine peccato. xxv. dis. §. nūc aūt. ⁊. lxxxi. di. apostol⁹ in fi. si. j. de ꝓbē. c. pe.
k Jmpotēs. talis. n. moribus dr̄ sontic⁹: q̄ cuiusq; rei agende impedimēto est. ff. de v. sig. morib⁹. ff. de re iudi. quesituz.
l Jnfirmitas. q̄ feruor spūs ad sublimioza ꝓscēdit. s. e. lr̄as
m Plerūq;. nisi cēt talis scia quā cito addiscere ꝑt ad q̄ sp tenet̄ epūs xxxviii. di. c. vlt. vñ dicit iurisc̄sult⁹: si vnū pedez tenerē in sepulchro adhuc addiscere vellē. ff. de fideic̄. lib. apud iulianū. xxiiii. q. iii. si babes. nā ab anniculo puero dic̄ se velle addiscere. vt c. c. br̄.
n Spūaliū. xxxviii. di. ꝑ totū
o Tpaliū. lxxxvi. di. fratrem nr̄z. ⁊. xxxix. di. petr⁹. ⁊. xxxvi. di. i. §. ⁊ merito. necessaria est scia spūaliū ⁊ tpaliū: q̄ in his alios docere dz epūs: ⁊ iō aliorū doctrina īdigere nō dz. i. q. vii. cōueniētib⁹. ⁊ auc. de san. epis. §. damus. col. ix.
p Sciaz repulisti. xxxviii. di. oēs psallētes. in fi.
q Tollerāda. s. ō elec. cū nob olim. ⁊. j. de ꝓbē. venerabilis.
r Plebis. si. vii. q. i. §. hoc tūc seruādū. ⁊. c. vlt.
s Quo. i. quātum.
t Eo. i. in tantum.
u Faciā. i. tacere.
x Exasperās. popul⁹. s. Jsrahelitic⁹.
y Culpa. subdit oꝝ. s.
z Fugit. xxii. q. iiii. tres ꝓbaſ
a Utiliter. qñq;. n. dormiť dz seueritas discipline. xxiii. q. iiii ne admisso. ⁊. c. nō pōt. ⁊. xi. q iii. qñq;.
b Elicit. vt. iiii. di. deniq;. ⁊ alibi: noli esse nimis iustus: q̄ iust⁹ qñq; in iusticia sua perit ii. q. vii. §. de his et pe. di. i. serpens.
c Esca. j. ō no. ope. nunci. cū ex iniuncto.
d Distinguendum. put grego. distinguit sup ezechielem omel. vii. vtrum scandalū sine peccato vitare possim⁹ an nō nā inquātū possim⁹ sine peccato scādala vitare debemus. alioquin vtili⁹ scandalū nasci ꝓmittit̄: q̄ vitas relinquat̄. j. de re. iu. qui scādalizauerit. vitas enī bōe vite vel iusticie nū quā deferēda est: veritas discipline qñq;. tūc autē dz deseri vitas disciplīne qñ multitudo peccātiū est in cā nō tñ volūt defendere malū q̄ faciūt. ar. xliii. di. cōmessationes. vbi de hoc. ⁊. l. di. vt cōstituet̄. ⁊. j. de cle. exc. mi. latores. Si vō defēdere vō lūt malū q̄ faciūt ⁊ excusare illud q̄si ex auc̄te tūc multitudini parcendū non est ꝓpter scandalum. de pe. dist. vi. c. i. in fi. ar. lxxxii. di. plurimos. ⁊. vii. q. i. §. cū aūt v. ferrū quippe. de hoc dicit̄. j. de tēpo. or. sane. in tertia notula.
e Hoc vbo. s. nō oē q̄ ō in os intrat sed q̄ ex ore ꝓcedit coinquinat hoīem tūc dixerūt apostoli: scis q̄ phariseī: quoꝝ religio ē in cibis discernēdis: audito hoc verbo ⁊c̄. vsq; ibi. vt. xi. q. iii. inter verba.
f Sinite. quasi non est curandum de scandalo eorum.

a Regulariter. alias cū irregularis sit regulariter ministrare nō pōt. Ex bis eni q̄ inordinate sūt acta nō pōt aliqd ordinabiliter fieri. j. de accu. q̄liter ⁊ q̄. sed dic regulariter. i. laudabiliter ⁊ vtiliter.

b Nō potuit. i. nō debuerit de iure tpe sue exaiatiōis ⁊ sic ē ar. q̄ illud dicimur posse qđ de iur̄ possum⁹. xxii. q. ii. faciat. ⁊ ar. s̄. de rescrip. scisciat⁹. ſz debuit cō fiteri saltē in secreto. s̄. de elec. innotuit.

c Culpa. in culpa sint: q⁊ non mānifestauit ipedimētū tpe sue p̄motiōis. vñ iponi dz sine penitētia cū dispēsaī cū eo: vt sequēs lr̄a dicit: tñ si culpa talis ⁊ cā. s. irregularitas dispensaī cū ipo pp vtilitatē ipsi⁹ eccl̄ie

d Latet. q⁊ nō manifestauit impedimētū tpe sue p̄motionis. vñ iponi dz sibi p̄nitia cū dispēsaī cū eo vt sequēs lr̄a dic̄. tñ si culpa talis.

Latet. arg. q̄ p̄ opi. illoz q dicūt q̄ peccata latētia faciūt hoies irregulares. l. dis. sacerdos. ⁊ c. sacerdotes a p̄rio sensu. ⁊ c. de his vo. ar. xxxiii. di. habuisse. Et ar. p̄. xxxii. q. v. xp̄iana. so. in foro seculari nō būt vindictā ſz in foro aie sic.

e Et cā. si ipsa irregularitas occulta est dispēsaī cuz ipo pp vtilitatē ipsius ecclesie. Ber.

f Zelotes. i. zelans ⁊ vlciscēs peccata vel exacto castitat̄. i. q. iii. saluator. §. ecōtra. ⁊. xxxii. ii. q. ii. §. i.

g Patet. a p̄rio sensu.

h Mānseres. sic legit in historia ⁊ in rubrica: gđ⁹ nō est fas eccl̄iam dei intrōire. Manser pp̄e dr̄ de scorto nat⁹: spurius de cōcubina: noth⁹ de adultero nat⁹. sic dicit nota febris q̄ affligit sicut q̄rtana: ⁊ tñ nō ē vā q̄rtana. sic nothus q⁊ vr̄ ⁊ r⁹ filij⁹ ſz nō est: ⁊ oēs tales illegitimi ab honorib⁹ repelluntur s̄. de elec. cuz in cūctis. ⁊. s̄. de elec. innotuit. ⁊. j. de fi. p̄by. c. i. ⁊ vlt. nālis dr̄ nat⁹ de concubina que tenet̄ i domo q̄si loco vxoris vnica: ⁊ talis i bōis patris ab intestato succedit i duas vncias p̄ne sube: si alii filii nō extēt: nec p̄iux legitima. C. de natu. li. auc. ſz p̄ri. ⁊ in bōis mr̄nis succedūt cū legitimis filiis C. ōsena. p̄sul. ozfi. si q. §. vlt.

Omittam⁹. ⁊ tñ statim sub iūgit de illo ⁊c̄. et ē color retoric⁹ qui dr̄ p̄occupatio. si. viii. q. i. moyses. in fi.

k Desiosus. iux̄ illud. Desia si tollas: pire cupidinis arcus. ⁊ alibi. Querit egist⁹: q̄re sit fact⁹ adulter. Jn p̄mptu cā ē: desidiosus erat: ⁊ dicit hiero. ad mōachū: sp facito aliqd boni opis: vt te diabol⁹ inueniat occupatū. de cō. di. v. nunquā

l Spōsam. s̄. de transla. iter corpalia. ⁊. ff. so. ma. si cū dotē §. si marit⁹. ⁊ expōe spōsā. i. ecclesiā militātē.

m Defigēdo manuz. vba sūt salomōis i pabolis loquētis ō fideiussore q obligauit se apō exneū. i. apud creditorē q̄ ē exne⁹. i. alius a fideiussore ⁊ reo p̄incipali: sic eps defigēdo manū. i. p manualē obedientiā obligauit se p̄ quib⁹ suis apud exneuz creditorē. i. apō deū q sibi credidit gregez suū mediāte suo metropolitano cui obedientiā fecit manualē. eps. n. tenet̄ reddē rōnē deo p̄ aiabus sibi cōmissis. si male custodierit ones suas. j. de re. iu. c. pe. ⁊ pone apud exneū. i. apud aliū: q⁊ de⁹ ē ali⁹ ab hoie i eo q̄ de⁹: q⁊ de⁹ ē creator ⁊ bō est creatura: vel dic q̄ de⁹ exne⁹ ē a q̄cūq⁹ xp̄iano: ⁊ tñ qlibz xp̄ianⁿ ē ei⁹ filij⁹. filij⁹. n. dr̄ eē in ptāte p̄ris q̄uisq⁹ ē emācipat⁹ co emācipato dr̄ exne⁹ sic qlibz alij⁹: ⁊ tñ ē eius filij⁹: ita de⁹ emācipauit hoiem cū dedit ei li bez arbitriū faciēdi qōlibet bonū vel malū ⁊ ita dict⁹ ē exne⁹.

n Alias. q⁊ nō sūt in boie vie ei⁹. xlvii. di. §. necesse est. in fi.

o Sub lege. xix. q. ii. due sūt. ⁊. j. de regu. licet.

p Indubitāt. q⁊ ne fas ē dicē: q̄ scriptura mētiaī. xxiii. q. v. quid ergo.

q Pontifex. beatus martinus.

r Illi⁹. s. beati pau apostoli.

s Floze. i. opib⁹ vtu tū: q⁊ vtutē null⁹ p̄t bēre sine charitate: qm̄ q hz vnā vtutē i actu hz oēs: ⁊ g caret vna caret oib⁹. xxiiii q. i. vbi sane. xxxii. q i. cū renūciaī. de pe. di. ii. si. n. igt. j. de reiudi. ōfleat peccator

t Nihil. iux̄ illō apli si tradidero corpus meū ita vt ardeam: charitatē āt n̄ hēam nihil mihi p̄dest. de cō. di. iiii. solz. de pe. di. iii. si gs ātad fi. di.

u Adult̄. vt. vii. q. i. ibi.

x Plus. xxiiii. q. iiii. quis nos.

a Effect⁹. iux̄ illud Nō ē i medico sp releuet̄ vt eger: ⁊ gnq̄z est viciū mānē nō arte fiet̄. j. ō loca. ⁊ p̄duc. pp. ff. ad. l. acgl. siser uus. §. si calicē. ⁊. xli. ii. di. epbesiis. nec euēt⁹ mortalitat̄ medico q diligēs fuit iputari dz. ff. ō of. p̄si. illicitas. §. sicuti. ⁊ sufficit diligētiā adhibet̄ q̄ p̄t. xlvii. di. c. vlt. ⁊ si negociū nō bēat effectū suffic̄ si sit vtilit̄ ceptū. ff. de neg. ge. ſz an vltro. § i. ls̄ sec⁹ sit i negociis pupilli. ff. e. t. si pupilli. i p̄n. ⁊. l. litis.

b Illa. s. vita cōtemplatiua.

c Secura. g̊ poti⁹ ā plectāda. naz tenere certū ⁊ dimittere incertū dēm⁹. ō pe. di. vii. c. vl. ff. ō rit. nup. adoptiu⁹. §. i. ſz vtra q̄z est certa.

d Ista. scilicet activa vita.

e Lie. Lia. lippa erat oculis que quatuor filios genuit ex iacob. sed rachel duos tantum scilicet ioseph. ⁊ beniamin.

f Legislatoris. s. moysi. xxxvi. dist. si quis vult.

g Quapropter. i. propter quam causam.

b Ad p̄sulatum. xviii. q. i. c. vno. ⁊. vii. q. iii. c. iii.

i Diuertenti. i. accedenti.

k De licētia. q petit licētiā ⁊ obtinet cōpelli debet vt cedat. j. e. qdam.

ne dz ei qui regulariter ministrauit cedēdi licentia indulgeri: utpote si de legitimo matrimonio nō sit nat⁹ q⁊ ls̄ irregularitatē huiusmodi non potuit subtricere: si tamē et culpa latet ⁊ causa cū eo qui laudabiliter suū ipleuit officiū iniūcta sibi penitētia cōperenti potest non minus utiliter quam misericorditer dispensari.

Ego sum inquit deus zelotes vindicās peccata patrū in filios: ⁊ usqz in tertiam ⁊ quartaz generationē in bis qui oderūt me. i. in illis qui cōtra me paternū odiū imitant̄: vnde patet q̄ illis qui paterna vicia non sequūtur ,pprie possunt i talib⁹ suffragari virtutes illo discritionis adhibito moderamīe: ut inter notbos et manzeres naturales et spurios distinguaī: ⁊ infra. Verum si propter alias causas cessionez affectes nō ē in boc tibi postulāti fauēdū: cū huiusmōi postulatio videaī ñ eē discreta: quoniā ut id tanquā notissimū omittam⁹: q̄ ociositas ⁊ uoluptas arma sūt bostis antiq ad miseras aīas captiuādas: ,pter laboris angustias aut p̄secutōnis incursus nō debes deserere spōsā tuā cui desigēdo manū apud extrāeuz te fide media copulasti: sciens q̄ beati sūt isti qui p̄secutionem patiunt ,pter iusticiā: quoniā cū ,pbati fuerint accipiēt coronā vite: quaz repromisit deus diligētib⁹ se. Sed dices spūs vbi vult spirat: ⁊ nescis vnde ueiat aut quo vadat: ⁊ iō nō est qui possit vias illi⁹ spūs perscrutari: qui vo spū dei agunt nō sūt sub lege: quoniā vbi spūs dei ibi libertas: quare si cedēdi tibi licētia data ab boie nō fuerit: nibilomin⁹ tamen cedes: qa data ē tibi libertas cedendi a deo.

Certe desipis si sic sapis: nam quō spū dei agit qui ꝯ spūz dei agit: si. n. vera sūt que premisimus: immo q⁊ indubitanter sunt uera ,pculdubio cōtra spūm dei agit qui aliquid contra veritatē attētat: quoniaz ipse est spūs ueritatis. Porro si dicas q⁊ forsā alia ē cā latēs: pp quā cedēdi uolūtas tibi celit⁹ inspiraī: et nos si quidem respōdem⁹: tu quō scis q⁊ talis inspiratio sit celestis: nōne recolis quid ille glorios⁹ pontifex dixit cū cepisset virib⁹ corpis repēte destitui: dñe si adhuc populo tuo suz necessari⁹ nō recuso laborē fiat volūtas tua: illius exēplū secutus qui dixit: cupio dissolui ⁊ eē cū christo: manere autē in carne necessariū ē ,pp ter uos: ⁊ infra. Quippe si quā tocūq⁹ virtutū flore refulgeas: et ite non habeas charitatē: nihil conprobaris habere: nulla siquidē maior poterit eē charitas quā ut aīam suā ponat quis ,p amicis suis: cum autem ,pter hāc te deceat aiaz tuā p̄o subditis tuis ponere nulla occasione: dūmodo proficere illis possis: ⁊ si nō oībus tñ multis ab eorū regimine te cōuenit excusare: quoniam si laboris causā pretēdis: exē plū te apostoli subtrahet: qui suadet tibi laborē huiusmodi nō refugere dū se asserit pro cōmuni salute plus ceteris laborasse: q⁊ licet non sequaī laborē effectus: nibilominus tamen labor ē meritoriuſ apud deū: iuxta quod legit̄: reddet deus mercedē labor̄ suor̄ sanctorū: ⁊ infra. Nec putes: q̄ ideo martha maluz ptē elegerit: quia circa plurima satagebat: q⁊ maria optimaz partez elegit: que nō auferetur ab ea: quoniam licet illa sit magis secura ista tamen est magis fructifera: et licet illa sit magis suauis: hec tamen magis utilis: cum i fecūditate sobolis lippitudo lie racbelis pulcbritudini sit prelata: quāuis simul in vnū ⁊ p̄tēplatiuus esse valeas ⁊ actiu⁹: legislatoris exemplo qui nunc ascendebat in montem: ut ibi gloriā dñi cum maiori cerneret libtate: nunc vo descēdebat i castra: ut cū utilitate maiori necessitatib⁹ populi ,puideret: quapropter facili⁹ indulget ut ascendat monach⁹ ad p̄sulatū quā p̄sul ad monachū descēdat: ⁊ infra. Monemus itaqz ut laborem pastoralis regiminis nō recuset: ne fortassis ad pedes suos cum martha sollicita ministrare: ⁊ infra. Qui uero i postulādo cedēdi licentiā instituisti: tibi te duximus relinquendum: vt distinctis causis propter quas cedere oporteat: si propter aliquam causam utilem ⁊ bonestam in buius modi proposito perseueres: de licētia nostra cedas: alioquin cedendi licentiam auctoritate apo. tibi scias esse penitus interdictā: quoniam si penas babeas quib⁹ satagas in solitudinem aduolare: ita tamen stricte sunt nexib⁹ preceptorū: ut libertaz nō babeas absqz nostra permissione uolatum.

1 Dem episcopo fauentino in archiepiscopū rauēnatensem electo.

a POst trãslatiõem. liberã. ꝛ iõ potuit eligere vñcũqꝫ. Et no. q̃ q̃ põt eligere põt postulare. s̃. de elec. in cãis. sꝫ nõ eõrio. ar. ff de ritu nup. generali. h̃ expꝛesse habeꝫ q̃ vni põt cõmitti ptãs eligendi. simile. s̃. de elec. cãm que.

b Postulãdũ. simpliciter eligi nõ potuerat: qꝛ erat de alia ecclesia. lx iii. di. lras. ꝛ. lxxi. di. fraternitate. sꝫ i postulãdũ eligi põt. lxiii. di. valẽtinian⁹. qꝛ eps fuerat. ꝛ iõ non eligi sꝫ postulari oꝫ ꝛ hec fuit cã q̃re fuit postulat⁹ ꝛ nõ illa qꝛ ꝺ alia eccl̃ia vt dixit Jo. ꝺ hoc dr̃. s̃. ꝺ elec. cũ int̃ canõicos

c A ꝓze. ꝛ a capitulo qꝛ sol⁹ ꝓꝛioꝛ nõ posset ꝓsonã alienare. ar. xii. q. ii. sine exceptiõe. ꝛ. xix. q. iii. statuim⁹. cuꝫ maioꝛ sit alienatio persone quã rex. xii. q. i. ꝑcipim⁹. si aũt nolleꝫ dare ipm cõpelli oꝫ p supioꝛẽ. j. de iurepa. null⁹ nisi iustã habeant cãꝫ nõ dãdi tũc cõpelli ñ debẽt. lxiii. di. lras. ꝛ. lxxi. di. c. i ꝛ. ii.

d Cõstantinopol. vii. q. i. h̃ nequaquã.

e Exq̃ttuoꝛ. s̃. nicenũ cõstantinopol. cphesinũ ꝓmũ ꝛ calcedonen̄. xv. dis. sic.

f Cessante. ar. ꝺ. hic q̃ cessante cã cessat effect⁹. vt. i. q. vii. q̃ ꝓmedio. ꝛ. i. q. i. q̃ ꝓ necessitate. ꝛ. l v. di. prisc̃. ꝛ. lxi. di. §. bis oibus. ꝛ. c. neophit⁹. j. de appell. cũ cessante. ar. ꝺ. xxxii. q. i. dixit dñs. ꝛ. xix. q. ii. due fũt. sol. si p cãm fiat dispensatio vel aliqꝺ cõsimile cessante cã cessat qꝺ factũ est ex cã vt in ꝓmis. c. si vo ius cõe statuit ex cã licꝫ cã cesset etiaꝫ remanet ius qꝺ ex ea statutũ est. ꝺ. xxxii. q. i. dixit dñs. vel qꝺ ex illa cã fit. ea vero cessante cessat cõstitutũ ex illa cã. ꝺ. xxxii. q. vii. c. fi. vel cessat qꝺ ex ea cã constitutũ est: qñ in cõstitutiõe dictũ est: q̃ cã cessante cessat constitutio: vt in primis concoꝛ.

g Ceco. vñ versus. Si cecus cecũ conaꝫ ducere secum. Jn foueã ductoꝛ ꝓmus cadit inde secutoꝛ.

h Beserẽdo. s̃. c. pr̃. §. ꝓ defectu.

i Parẽtũ. data pecunia vel ꝓmissa. i. q. v. quicũqꝫ. ꝛ. c. ꝓtiũ.

k Dimittẽs. Statiꝫ cũ illud sciuit ꝓmo petita ꝛ obtẽta licẽtia a dño papa vt hic dicit: ꝛ sic nõ põt renũciare sine licẽtia pape q̃uis symõiacus. alias ratihabitio retro sibi ꝓiudicat. j. de symo. sicut vel intra bze ue tẽpus. i. q. i. cõstat. ꝛ. j. de regula. c. ii. qꝺ in maleficiis vez est. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. quotiẽs. ꝛ. xxxiiii. q. ii. si virgo. C. de transac. q̃uis. ꝛ. C quõ ꝛ quando iud. ab eo.

l Nequeat. qꝛ ergo symoniacos nulla misericoꝛdia est adhibenda. i q. i. ergo symoniacos. ꝛ. vii. q. i. ꝓtiũ. ꝛ. s̃. de elec. sup eo. ꝛ. i. q. i. q̃ quidã. ꝛ. j. de symo. nobis fuit. Sꝫ ꝺ videt q̃ possit cũ symoniacis dispẽsari. vt. i. q. v. quicũqꝫ. ꝛ. c. ꝓtium. ꝛ. j. de symo. de symoniace. ꝛ. s̃. de elec. si alicuius. So. vin. dicit q̃ talis de iure nõ põt eligi sine postulari sed dispensatiue oꝫ postulari. Alii dicũt: q̃ si ꝓmissa fuit symõia in ordine: null⁹ põt cũ eo dispensare. vt. i. q. i. erga. ꝛ. c. qꝺ quidã. nec etiã dñs papa vt dicũt: qꝛ caracterẽ hꝫ vicioſum: cui renũciare nõ põt: ꝛ iõ nõ purgaꝫ viciũ istud. vt. xiiii. q. vi. si res aliena

POst translationẽ tuaꝫ ad ecclesiam rauẽnatẽſ: cũ prepositus ꝛ canonici fauentiñ. in. J. eorũ concanonicũ liberaꝫ eligẽdi auctoritatem vnanimiter cõtulissẽt: ipse J. sancti fridiani lucañ. canonicum olim episcopus sarnatẽſ. in fauentiñ. epiſcopum postulãdũ elegit. Porro a sãcti fridiani priore sup hoc requisito ꝛ obtento ꝓsensu: prepositꝰ ꝛ alii postulationeꝫ eandem approbari a nobis humiliter petierunt. Verum postulatiõi huiusmõi videbatur concilii cõstantinopol.[d] capitulũ obuiare: in quo statutũ est ut quicunqꝫ ꝺ pontificali dignitate ad monachorũ vitã ꝛ penitentie locum descenderat nequaquã ulteriꝰ ad pontificatum resurgat. vnde contra dictum conciliũ cũ sit vnum ex quatuor[e] principalib⁹ que sicut quatuor euãgelia ecclesia catholica veneratur: nullatenꝰ videbatur eorũ postulatio admittenda. Ceterum speciales quidã casus inueniũtur: in quibus predicto concilio nõ obstante is qui vitam monachalez elegit rursum licite poteſt ad episcopatuꝫ assumi: si. n. quisquã ꝑsecutiõis rabie seniente vel prepediẽte in valitudine corporis: cũ proficere nequeat ĩ regimine pastorali: ꝺ supioris auctoꝛitate ad monastĩcã vitã descẽdat: ꝑsecutiõis vel egritudinis ipẽdimẽto cessãte[f]: ad episcopalẽ poterit resurgere dignitatẽ. Jtẽ si quis ꝓpter lr̃ature defectũ: ne tãquã cecus ceco[g] ducatũ prebeat: locũ regiminis auctoritate apo. deferendo[h] ad ociũ ſe cõtulerit monachale: ac per exercitiũ lectõis scie repit margaritã ꝓculdubio poterit ꝺnuo vocatus a dño cathedraꝫ reaſcendere pastoralem. Rursus si quis cupiditate parẽtũ[i] eo tñ penitꝰ ignorante fuerit episcopatũ adeptus: ꝛ hoc cõperto episcopatũ de licẽtia superioris dimittens[k] obseruantiam elegerit regulare: ꝛ si ad episcopatum eũdẽ redire postmodũ nequeat[l] iuxta canonicas sanctiões. ad alium tñ poterit licite reassumi: quãquaꝫ aũt in his ꝛ consimilibus casib⁹ is qui episcopatu dimisso monasticaꝫ vitã elegit: resurgere valeat ad officiũ pastorale: nihil tñ in his contra prescriptũ intelligiť ꝓciliũ attẽtari: quod in eo loquitur[m] casu: cũ propter aliquod crimẽ episcopatũ qs deserens ad vitaꝫ monastĩcã penitẽtie causa descẽdit. vnde quidã in eo casu loqui dixerũt capitulũ supradictũ: cũ quis ꝓ crimine de quo conuictus fuerat uel cõfessus ab episcopali dignitate depositus in monasterio existat ad penitẽtiã agẽdã iclusus: vel cũ aliquis ꝓpter graue crimẽ: ꝓ quo epatũ retinẽs penitẽtiaꝫ digne agere nõ ualebat[n]: cedẽdi obtẽta licẽtia vitã mõachalẽ elegit: aliis asserẽtibus sic itelligẽdũ esse capitulũ ãtedictũ ut ꝓ se resurgere nequeat. i. repetere quasi debituꝫ qꝺ tali mõ dimisit[o]: quãquã eligi possit presertiꝫ si locũ[p] rãtũ ꝛ nõ ordinez[q] resignauit. Cũ ergo nob ꝓstare ne quiuerit ob quã cãm predictus. J. epatui oli cesserit: mãdam⁹ quatenus si tibi ꝓstiterit: q̃ ꝓpter aliquã expremissis[r] causis seu ꝓsimilibus idez. J. epatui cesserit memorato: tu auctoritate nr̃a dũmodo necessitas vel vtilitas id exposcat: licẽtiaꝫ ei tribuas ascẽdẽdi ad regimẽ ecclesie fauentiñ. maxime si ueritate subnitiť: q̃ dict⁹. J. loco tãtũmõ cesserit memorato: ꝛ nõ ordini[s] vel etiaꝫ dignitati: tũc. n. esset vehemẽtissime presumẽdũ: q̃ nõ ꝓpter crimẽ aliquod ab ipo ꝓmissũ: sꝫ cã penitẽtie ad vitã migraret regulare: preserti cũ apostolica sedeſpost cessio[t] nẽ multom in⁹ quaꝫ antea amisisset eidez tali crimine irretito ĩ põtificali ordie ministrare: alioquin[u] cũ duruꝫ minis extiterit ꝓtra tã solẽne cõciliũ huiusmõi postulatiõez admittere: prepositꝰ ꝛ canonicis mẽoratis iniungas: ut aliã ꝓsonã sibi idoneã eligãt in pastorẽ.

Idem in conci. generali.

Quidã cedendi licẽtiã cũ instãtia[x] postulãtes ea obtẽta cedere pretermittũt. Sed cũ in postula

Sed hoc non credo: imo põt papa bñ dispẽsare cũ symoniacis qui caracterẽ habẽt vicioſũ q̃ sciẽter symoniã ꝓmiſert. j de symo. c. pe. sꝫ inferioreſ plati ñ pũt dispẽsaꝛ cũ sciẽte sꝫ papa: ꝛ hꝰ iõ qꝛ bñ purgaꝫ viciuꝫ furti re furtiua apõ furẽ remanẽte de volũtate dñi. ff. ꝺ ꝓsuc. si fur. in ꝓn. ꝛ. i. q. i. qꝺ qdã. v. si forte militie caracterem. ꝛc. idẽ in violẽto detẽtoze. ff. de ꝓ ca. certe. §. iulian⁹. Sed cũ symonia cõmissa est ignoꝛãte illo cui acquisitũ est beneficium vel q ordinẽ vel dignitatẽ adept⁹ est ignoꝛãter. pũt epi dispẽsare post liberã resignationez Sed in hꝰ distingue: si beneficiũ etiã simplex eo mõ est adept⁹ statim post resignatiõem põt ſsumi ad illud dispẽsatiue. vt s̃. de elec. si alicui⁹. in fi. ꝛ capitulũ etiã tũc dispensat. ꝛ. j. de symo. ex insinuatiõe. Jn illo q dignitatẽ sic est adept⁹: distingue si ſpõte resignet petẽs humiliter resignatiõem admitti ſtati põt epꝰ dispẽsare cũ illo ꝛ ad eãdẽ ꝓlaturã. ar. i. q. v. ꝓsentiũ. vbi dispẽsaꝫ in dignitate assumẽda cũ eo q ſpõte ñũciauit ordini ignoꝛãt recepto ꝛ ar. illi⁹. c. quicũqꝫ. circa ꝓn. tñ illud logť de dispẽsatiõe pape. Et ar. illi⁹ decre. si alicuius a ꝓrio sensu. Si vo de hꝰ cõtendit in iudicio. ꝛ electio sua reprobata fuerit: qꝛ symoniace fuit facta: licet eo ignoꝛãte tũc epꝰ illa vice ꝛ in sua vacatiõe cũ eo nõ poterit dispẽsare sed postea sic. s̃. de elec. si alicui⁹ ĩ ꝓn. ꝛ ita teneas circa huiusmõi dispẽsatiõez symõiacoꝝ.

m Loquiť. hec iterꝓtatio tenẽda est sup. c. illo. vii. q. i. hꝰ ne quaquã. exclusis opiniõib⁹ ibi notatis.

n Non valebat. i. q. i. si qs ne qꝫ. Ex hꝰ colligo q̃ symoniac⁹ sine licẽtia dñi pape renũciaꝛ nõ põt. de hꝰ no. s̃. c. pr̃. §. i.

o Dimisit. vii q. i. q̃ periculosũ

p Locũ tantuꝫ. j. de oꝛdi. ab epo qui resigna. epi. c. vno.

q Ordinẽ. i. oꝛdinis executionẽ. qꝛ caracteri nemo possꝫ renunciare.

r Premissis. q̃ttuoꝛ cãis. de q bus dictũ est sup̃ in lra pp populi ꝑsecutiõem vel coꝛpis infirmitatẽ defectũ scic pp symoniam ab aliis eo ignorante cõmissam. cũ quis renũciat pp aliquã cãm talẽ nõ ꝓbibeť itez postulari ad dignitatem epalez: vt hic dicit.

s Ordini. i. oꝛdinis executõi. Sꝫ qd si renũciasset oꝛdini: adhuc põt reassumi de licẽtia pape: nũquid recõsecrabiť: nõ: qꝛ caracterẽ retinuit. i q. i. q̃ qdã. versi forte militie. xxxii. q. vii. licite. ꝛ iõ sola executio sibi deest quaꝫ reassumit de licentia pape.

t Alioquin. i. si renũciauit ex aliqua de ꝑdictis causis. que fiũt sine peccato: sꝫ ex alia ꝓpter peccatum.

u Duꝛ. non tñ impossibile qꝛ bene dispẽsat dñs papa cõtra q̃ttuoꝛ cõcilia ꝛ ꝺ apostolum: dum tamẽ nihil statuat cõtra fidem. xxv. q. i. sunt quidã. ar. xxxiiii. di. lectoꝛ. lxxii. di. presbyter. quod ât legiť. xv. di. sic de articulis fidei intelligiť.

x Quidam cedendi. cũ instantia. Ex eo q̃ cum instantia perseuerãdo petunt: ꝑsumitur cõtra eos magis. de pe. di. i. diuoꝛtiũ. C. ad vel. si mulier. in fi. sic etiã palliũ cũ instãtia peti debet. c. dis. ꝑsca. ꝛ. ff. de questionibus. l. i. §. diuus. i.

a Cõpellendos. No. q aligs cogit renũciare obtenta licẽtia renũciãdi tñ fm leges re integra recuperabũtur bona qbus cessit. ff. de cessi. bono. bis qui. ſz ꝺ ideo est: ne illudat papa. sicut si postulatio pñtat pape. nõ põt postea recedere ab ea. ſ. de postu. bone. ratio q̃re cõpellãt: reddit in lra. Jn huiusmõi cõpulsiõe cõsiderat papa cõmodum eccleſie vel ꝑsonam saluté petẽtis: quoz neutz vult impediri: z iõ cõpellitur.

b VEniẽs. negãte. z sic per negatiõem facta fuit res dubia. C. qui. ad li. ꝑ cla. nõ ſz l. iii. z sic ꝑ narratiõem z respõsionẽ litis ꝓtestatio facta fuit. j. de li. cont. c. vno. z. ſ. de elec. dndum.

c Cõmisisse. z sic cõmisit se gra capituli tm̃: ſz in vitate nõ erat ꝑbatũ: q ꝑ ꝺ̃ lras renunciasset. quare ipsoz snia retractat: qz z si vez eẽt q se eoz̃ gratie cõmisisset nõ videt renũciasse ꝺ̃is nisi exꝑsse z lras ipsas restituisset. ſ. e. sane. z. j. de pac. cũ ꝑdẽ. z si cõmisit se illoz gre z ipi nullã gram faciebãt. poterat vti iure suo. Et est simile ſz eam⁹ ad arbitros in cã appellatiõis: ꝓterea non renũcio appellationi: imo posteà possũ ꝑsequi appellationẽ: nec mihi currit tps interiz C. ỏ tẽpo. appel. auc. si tñ. nec inde ꝺz dãnũ sustinere. vñ me ruit gram reportare. ſ. e. sane. z. j. de fideiuſ. peruenit. z. j. de pac. cũ ꝑdẽ. Sz ỏ videt q tacite vr̃ renũciasse ꝺ̃is suis. j. ỏ of. dele. gratũ. z. j. de testi. cum vẽissent. j. de his q̃ fi. a ma. ptea. ex ore. z. j. de ꝓben. ꝓilloz z. C. de iure do. l. ii. ff. de le. cõmiſ. post diẽ. z nihil refert an alterz ex eqpollẽtib⁹ gs faciat ff. de re iudi. in summa. z. ff. ỏ arbi. qd tñ. ſ. i. z. j. de v̄. sig. in his. dic q ꝑ hoc nõ renũciauit ꝑ ꝓma iura. z qz cassata fuit illa snia. si. vr̃. ſ. eo. sane. Sz ibi plus fecit tradẽdo lras aduersarijs: q̃re iuri suo renũciauit hic nõ tradidit lras licet cõmiserit se gratie aduersarii. vnỏ auditus fuit poti⁹ iudicis officio q̃ iure actiõis. hic vỏ ipo iure: vel ibi auditus fuit de iure. vt dicit ibi in fi. vltime notule.

d Duo iudices. Et ꝑpter hoc solũ etiã ỏbuit cassari snia. cũ non appareat q terti⁹ se excusasſz vel cõmisisset eis vices suas. j. de of. dele. cãm mrimonii. z. ff. de re iudi. duo ex trib⁹. ſz si se excusauit bñ potuerũt ꝓcedere. j. de offi. dele. prudentiã. q intellige si clausula illa q si nõ oẽs ꝛc. erat in lris. ſz ex alia cã fuit cassata snia z mandat iudicib⁹ istis: vt ꝓbẽdã illã faciãt ꝓferri vt dr̃ in integra. i fi.

e Renũciasse iuri. ar. q ꝑ litteras executorias acquirat ius alicui impetrãti: alias nõ posset renũciari iuri ex ipis lris ꝓpetẽti si nõ acqreret ius: qz ei qỏ non est etiã renũciare nõ põt. Dicas q ꝑ lras monitorias ꝓceptorias siue executorias nullũ ius acgrit: ꝑ qỏ ecclesia siue clerici ꝺ̃ quos ipetrãtur lre obligati sint impetrãti: nec aliqỏ ius hz in ecclesia ante receptiõem: ſz officiũ executoz iplorare põt: vt mãdatũ apostolicũ exequãtur: z ipi mãdatuz tenẽtur adimplere: z huic officio bene posset renũciare restituẽdo lras z renũciãdo lris impetratis z etiã impetrãdis: quo facto executores vlteri⁹ nõ ꝓcedẽt: z sic nec officiũ iudicis nec aliud ꝑ litteras illas implorare poterat huic officiũ nõ fuit renũciatum ſ. e. sane. cũ iã executor fuerit ꝓsecut⁹ officiuz suũ: ſz lras tm̃ restituit q̃z aũcte fuerat restitut⁹: z inde nõ obfuit renũciatio lrarũ: z iõ de iure fuit audit⁹. vt no. in fi. vltime notule. Ber.

f Prefixit. qỏ qdẽ bñ potuit z iudex idẽ facere põt z ꝺz. j. ỏ ap. oblate. z. c. sepe ꝓtingit. z terminũ ꝑfixit: vt tũc esset in curia vt segt: q q̃qz statuit ad iter arripiendũ: z tũc sufficit arripere iter in termino. j. de ap. ꝓuenit. Et in istis casibus lre añ terminos impetrare nõ valẽt. vt dicit illa decre. oblate. z. c. sepe. termin⁹ vỏ datus a lege est ann⁹ vel ex iusta cã biẽniũ. j. de ap. cũ sit romana. z talis tmin⁹ bñ põt ꝓuenire. vt in. c. oblate.

g Adin⁹ sufficiẽs. Sed nõ videt q iste fuerit cõtumax exquo misit nũtũ ad impetrandũ z ꝺicẽdũ: cũ ipe non appellauerit. sed ille Jo. cõtra quẽ lata snia fuit. z iõ nõ debuit snia ꝺ̃ ipm ferri: licet forsitan posset in expensis cõdemnari vnde ꝺ̃. j. de ap. nicolao. vbi cõdẽnatur appellãs in expẽsis: qui nõ fuerit ꝓsecutus nisi quo ad impetrãdũ: z ibi non fuit ꝓcessũ sup ꝑncipali. Põt dici q i illa nicolao hoc nõ fuit petitũ. Jlle nicolaus tm̃ petiit alterã ptẽ in expẽsis cõdẽnari: qz nõ miserat sufficiẽtẽ ꝓcuratorẽ hic vỏ petiit vt ꝓcederet ad snias infirmãdã. vel melius: hic fuit lis cõtestata z snia diffinitiua lata: et ideo cũ statut⁹ essz termin⁹ ad ꝓsequẽdã ap. et altera ps non fuerit sufficienter ꝓsecuta ad snĩam defendẽdã: cõtumax debet reputari. siue sit ps appellata siue appellãs: qz iudex appellatiõis altera ꝑte abñte ꝺz ꝓceder ad cassandã vel cõfirmãdam snĩam. C. de temp. ap. l. vl. ſ. illud. ii. q. vi. ſ. appellatorẽ. et. j. de ap. ꝑ tuas. vbi hoc est exꝑssũ: qz nõ misit nũciũ sufficiẽtez sibi ꝑputet. nec põt dici q citata nõ fuerit qz tmin⁹ ꝓstitut⁹ ad appellatiõez ꝓsequẽdã ab appellãte vel iudice vicez obtinet peremptoni vt eo elapso pinde ꝓcedatur ac si ꝑemptorie sit citat⁹. j. de ap. sepe cõtingit. Et no. q ꝺ appellat⁹ tenet mittere nũcium sufficiẽtem ad appellatiõem ꝓsequẽdam si termin⁹ sit ꝑfixus a iudice vl ab appellãte et appellans eo dẽ modo alias finietur cã altero prosequẽte legitime et ꝺ est cũ lis ẽ contestata: et appellat a diffinitiua sententia siue post li. cõt. vt hic habes: alias in expẽsis punitur. vt dicit illa decr. nicolao. qz ibi nõ fuit lis cõtestata et appellatum fuit a grauamine. vñ non poterat ꝓcedi ad snĩam altera ꝑte absente: vnde punit tantũ in expensis: qz non venit sufficiẽter istructus. Si vỏ appellatio añ litem cõtest. a iudice recepta ñ fuit: nec ab aduersario approbata tũc sufficit appellãti mittere ꝓcuratorem ad impetrãduz et contradicẽdum. j. de appell. interposita. ſ. i. saluo co qỏ ꝺicitur. j. de appel. cozdi. sed cũ appellatur a sententia diffinitiua non refert vtrum appellatio approbetur ab aduersario vel iudice saluo co qỏ ꝺicit extra de appel. cozdi sed consideratur vtrum termin⁹ sit ꝑfixus a iudice vel ab appellante. et tunc vtraq; pars tenetur mittere sufficiẽtẽ procuratorez ad totam cãm: vt hic patet. alias ꝓcedetur cõtra abñtem tanq̃ contumacem. vt hic patet. et. j. de ap. interposita. vbi de hoc.

b Lecte cozam. desperaretur. sic. j. de regula. et transeunti. sicut tenor.

i Conciliuz. de quo tenebat illle emulus actione de dolo: si fraus interceſſit. ff. de reg. iur. consilii. et contra illũ potest agi de dolo quanti eius interfuit id factum non esse. ff. ỏ dolo. arbitrio. ſ. dolo. et hoc verum est si fuisset soluendo sed hoc non esset si vera renũciatio fuisset vnde in eo casu debet restitui ad pristinũ ius. ff. de dolo. et eleganter. ſ. pe. z. ff. de eo per quez factũ erit. l. vl. hic ista cessant: qz non fuit hic renunciatio cum effectu.

k Fecit. et ideo voluntas talis non obfuit: qz non ꝓcessit ad factuz simile voluntas non sufficit vbi opus est facto. j. de eo qui mit. in posſ. cã rei ser. c. i. et ar. j. de re iud. cũ aliquibus. Sed cõtrariũ videtur q tacite videt iuri suo renũciasse. j. de bis q̃ fi. a ma. par. cap. ex ore. vbi ipo facto videtur renunciasse: sicut ipo facto deum negam⁹. xi. q. iii. extimant. ipo facto mentimur. xxii. q. v. cauete. et ipo facto appellamus. j. de appel. dilecti. c. vt nostrum. et eoipo q quis salutat prelatũ consentit in illum: quem non potest reprobare. lxiii. di. cum adrianus nec est opus scripto: qui obedientiã suam ipo volũtarii aduentus ꝓbat officio. j. de ma. et obed. legebatur. contrariũ tamẽ verũ est q ꝓpter hoc non renunciauit.

l Promiserunt. z sic videtur reassumpsisse obedientiam: a qua illos absoluerat: tali modo non poterat cum esset prelatus eoz̃ sine licencia epi sui. xviii. q. ii. abbas. z. c. pri. et. ſ. e. admonet. cum sit de substãtia regule ipsa obedientia. j. de ma. et obed. in ecclesiis. Jtem argu. q re integra licituz est penitere. ſ. de elec. in causis. et. ff. de iurisꝺ. omnĩ. ſi conuenerit.

a Dilecti fili. īsufficiētē. pp īsufficiētiā debz remoueri. xviii. q ii. si quis abbas. Jtē pp er negligētiā plat⁹ repellit. i. q. i. §. ecce cū z iudex similiter. C. de of. pfec. oriētis. l. iii. z sic bñ dz admitti renūciatio si fiat debito mō ppter sufficiētiā. s. e. ti. nisi. §. p defectu. in fi. z. c. post trāslatiōem. §. itē. z hic papa admittit illā ppter negligētiam j. de offi. custo. c. i. z magister ppter īsufficiētiā dz remoueri a docēdo. C. ō pfes. z me. l. ii. li. x.

b Jn manib⁹. q2 ad quē ptinet cōfirmatio ad ipm ptinere ō bet resignatio. xviii. q. ii. abbas. z. iō talis renūciatio nō tenuit. ar s. e. q in dubiis sz q̄tū ad se bene tenuit: q2 nō posset repetere. ō bz dez fuit. s. e. q in dubiis. tñ cōpellitur postea cedere: sed hoc cōtingit pp insufficientiam.

c Cedere. nec ad aliā abbatiā se trāsferre. s ō ps. cū venerabil'.

d Electiōem. si nō tenuit reuerētia ñ tenuit electio. sic si aliquis nō ē legitime destitutus: ali⁹ in loco illi⁹ nō fuit legitime institut⁹. iii. q. vi. bz qui ppe. z. j. de accu. ad petitiōem. si. l. xxxi. di. tātis. daniel. z. vii. q. i. pñtiū. Jtē ar. q si pncipale nō tenet. nec quod ex eo secutū est. j. de fi. instru. inter dilectos. z. C. de legi. ñ dubiū.

e Statuim⁹. sb stitutos z cōfirmatos. q2 añ nihil facere vel disponer pñt. s. de elec. nosti.

f Bñdicere. arg. q aligs pōt dare q̄ ñ hz. C. ō testa. manu. cū cōstitutio. ver. fi. ar. C. de iure emphi. l. vlti. arg. ad hz. s. de elec. suffraganeis. z ff. de acqui. re. do. ñ est nouū. z. ff. ō vsufru. q̄ vz ñ ē. ar. ō. j ō iurepa. q̄ āt. i fi. z j. ō dona. inter vi. z vx. nup. z. ff. ō re. iu. nēo. z. ff. ō acqui. re. do. traditō. z. i. q. vii. vaibertū. z. ff. de of. pcō. obseruare. i fi.

g Alia. s. vt cōferāt lectoratuz in ppio mōasterio. j. de eta. z qua. cū cōtingat. z ar. lxix. di. c. i. si tam pbyteri sint vt ibi. cū z illa impositio man⁹ nō sit nisi quedā benedictio. vt. i. q. i. man⁹. sed qualiter pñt hoc facere añ suā bñdictionem? Dico q in odiū epoz dns papa hoc cōcedit p ipam cōstitutiōem: ne ppterea in spūalib⁹ vel aliis patiant mōasteria detrimētū pp negligētiā epoz. similē indulgentiā habes. s. de elec. nihil est. §. vltimo.

h Sicut nobis. nitūtur q̄ facere nō pñt nā ad puatū cōmodum trahi nō debēt: que ad cōem vtilitatē pfecta sūt. xxv. q. i. que ad ppetuā. z. j. de of. archiepi. vt singule. ar. z. ff. pro socio. actiōe. §. labeo z. j. de pben. nulla ratio.

i Cōcessiōis. cōcessio epi sine cōsensu capituli vel maioris partis nō sufficit vt possit trāsferre eccl'iam vel fruct⁹ ipi⁹ ad regulares. j. de dona. pastoralis. z. j. de his que fi. a pla. sine cōsensu capit. cum nos.

k Destituūt. in ecclesiis que ad eos pleno iure nō spectāt: instituere vel destituere nō pñt psbyteros sz illos debēt epis pñtare: vt ipsi epi ō cura plebis respondeant z monachis de reb⁹ tpalibus exhibeant rōnem. j. de preben. in lateranen. cōcil. z. j. de puil. cum z plantare. §. in ecclesiis. z. c. sane. z. c. statuē dum. sed si pleno iure ad eos ptineāt: tūc pñt instituere z destituere. xvi. q. ii. c. i z. j. de pscrip. cum olim. z. j. de puil. qm̄ per cōfessiōem.

Dilecti filii quētus monasterii sancti gu. inmediate ad ro. ptinētis ecclesiā intimarunt: q̄ abbas eorū sētiēs se insufficiētē[a]: oneri regiminis abbatie: cessit i manibus[b] eorundē: ipsi quoqz. g. monachuz sancti victoris elegerunt canonice in abbatez: z ifra. Cuz igitur dict⁹ abbas cedere[c] sine lñia nra nequiuerit: nos tā electionē[d] quā cessionē predictas decreuimus irritas et inanes. Mandamus: quatenus abbatez ipsum loco suo restitui faciatis: quo integre restituto: vice nra reciatis cessionem ipsius.

De suppleda negligētia prelatoz.

Lex. iii. cister.

Statuimus preterea: ut epus tertio cum bñilitate ac deuotione sicut cōuenit requisitus subditos[e] abbates uestros benedicere[d] forte rēnuerit: eisdem abbatib⁹ liceat ppios monachos bñdicere: z alias[g] que ad officiuz buiusmodi pertinēt exercere: donec ipsi episcopi suam duriciaz recognitēt: z abbates benedicere nō recusēt.

Clemens. iii.

Sicut nobis tua fraternitas intimauit: monachi quidā et canonici regulares ecclesias q̄ ad presentationem eorum pertinēt: in tuo episcopatu habētes ppriis vsibus deputare nitūtur[h]: nec volūt ad eas cum uacauerint uocare personas: quin potius occasiōe concessionis[i] quorūdam episcoporum uicarios in eius pro sua instituunt z destituunt[k] volūtate: admissos ita pēsionibus[l] onerantes: q̄ nec ecclesiis cōpetenter possunt in paupertate[m] nimia deseruire: nec episcopo in episcopalibus[n] respondere: neqz hospitalitate[o] sicut conuenit transeūtibus impertiri. Nolentes autem ut status ecclesie debitus z antiquus p insolertiam alicuius subuertatur: mandamus: quatenus nisi a iurisditione tua[p] exempte sint ecclesie supradicte: predictos[q] excessus studeas rationabiliter emēdare: z nisi p dicte psone infra temp⁹ late. cōcil.[r] cōstitutum ad uacantes ecclesias tibi personas idoneas presentauerint: extunc tibi liceat appellatione remota in eisdem ordinare recto/res: qui eis preesse nouerint z prodesse: ita tamen q̄ ex hoc nulluz patronis preiudicium in posteruz[s] generetur. Anno. iii.

Licet magister[t]. b. z. r. procurator. r. de scō cadimūdo sup archidiaconatu richemūdie diuti⁹ litigauerint coram nob: z ifra. Ne igitur ius nostruz negligere videamur[u] q alios in sua iusticia pfouem⁹ mandam⁹: quatenus si vobis pstiterit archidiaconatū richemūdie vacasse pānū tpe semestri: quo uel ad archiepuz uel ad capitulū donatio pertinebat: nō a uacatiōe sed a notici[a][x] putato: cū p eo q̄ eborac. archiepus aliū supiorē nō hz: extunc fuerat donatio deuoluta: vtriqz super eo silētiū iponatis[y]

Dez magistro. p. de castro nouo. z. r. monacho fontis frigidi ap. se. lega.

Litteras uře discretiōis accepim⁹: q̄ cū i quibusdaz ecclesiis legatiōi nře subiectis: quedam beneficia z dignitates tanto tpe vacauisset: q̄ taz prelati quaz capitula fm tenorem latera. cōcilii eēnt in/re instituēdi priuati: postquā aduētus vr̄ inotuit: in beneficiis illis personas minus idoneas instituer presūpserūt: z infra. Discretiōi vře mādamus: quatenus si bñficia z dignitates noueritis psonis idoneis assignatas: eas de patiētia[z] pmittatis ab ipsis pacifice possideri: alioquin psonas amouētes prsus ab ipsis: eas de psonis idoneis auctoritate nra suffulti: nō differatis quātotius ordinare. Idem epo samorre.

Dilecto filio. p. ti. sācti marcelli pbro card. s. z. r. pcuratori bus. p. z. g. apud se. ap. pstitutis auditore pcesso: z infra. Quia nobis pstitit a salamātino decano z ei⁹ se quacibus post elapsū sex mēsiū spaciū: infra quod epus z capitulū prout cōiter spectabat ad eos: pcedere ad electiōem cātoris neglexerāt

l Pen sionibus. nouis q̄ nō licet. j. de censi. prohibemus.

m Jn pauptate. magna q̄ ñ pñt honeste deo seruire: quia ad vtrūqz festinātur neutruz bene pagūt. xvi. q. i. psbyteros z. C. de assesso. l. nemo.

n Jn epalib⁹. s. i. pcuratoib⁹ x. q. iii. cauēdū relatū. z. c. i cathedratico. vt. e. cā. q. iii. illud. siep̄s donet eccl'iam mōachis cathedraticū ibi dz habere. j. de dona. pastoralis. z tm̄ ōbēt sacerdotes monachoz habeř vñ iura epalia soluere valeāt. z hospitalitatē seruare z vitaz suā honeste habere. vt hic dic̄ z. j. de pben. de monachis.

o Hospitalitatē. tenēř enicleric̄i ad illā hospitalitatē q̄ continet officiū pietatis. xlii. dist. §. i. nō ad illam que fit ex debito seruitutis. C. de epi. z cle. l. i. j. de immu. ec. c. i.

p Tua. j. de puil. cū z plātare §. in ecclesiis. z. j. de pscrip. c. olim. z. j. de puil. qm̄.

q Predictos excessus. ergo si exempti sunt eps illoz excessus punire nō poterit. ar. xvi. q. i. frater nř. aliter inutile eēt illoz puilegiū. q2 puilegia ita sūt seruāda fm q̄ cōtinet i illř j. de puil. postro. gd iurisdictionis sit: de hac materia tractař. j. de puil. tuaz. z. c. cū z plantare. z. vi. q iii. placuit.

r Concilio. j. de cōcess. pben. nulla.

s Jn posteruz. p istā. n. ordinationē nō fit eis pīudiciū i alia prima pñtatione: nisi hac vice tantū. ar. s. de elec. cū in cūctis. z nulla admonitio est hic necessaria q2 tps ipsos admonet. j. de loca. et cōduc. c. vlt. z C. de iure emphi. l. vlt. z. C. de pben. z cōmit. stip. magnam.

t Licet magister. de archidi. isto habes. j. de cōcess. p. post electiōem.

u Videamur. quia inordinata charitas a seipsa incipit. de pe. di. iii. sane. ar. xxiii. q. v. si ñ hz. z. s. de vsupal. nisi. vbi de hz.

x A noticia. sic ergo pz q̄ tēpus istud currit a tpe scie tantū. j. de cōcess. pben. q2 diuersitatē. in fi. ar. tñ est q̄ currit ab eo tpe quo scir potuit. vt. ff. qs ordo in bo. pos. ser. l. vlti. ar. ō ff. de peti. be. itez veniūt. §. petitā. q̄ pus dictū est valet.

y Imponatis. hic euacuatur opinio illoz qui dicunt q̄ mora in electiōibus possit purgari: que cōsueuit notari. j. de cōcess. pben. nulla. nā hic fuit nulla electio: q2 fuit facta post sex mēses. j. e. dilecto. z. c. sequēs nō ob. q2 illud fuit tollerātia: z sic planū est q̄ dicit̄ p totū ti. istum.

Litteras. paciētia. ita de iure talis ordinatio nō valebat. s. c. px. nā multa p pacientiā tollerātur que si in iudiciū venirēt cassarenť. j. de pbē. cū iaz dudum. z sic nota q̄ sola paciētia dat hic ius talibus institutis: nō ex illa institutione ex tūc: sz ex nūc ex tali paciētia sic. ff. de offi. pcon. obseruare. in fi. si. ii. q. i. i primis. Ber.

a Dilecto fili. cōiter. de iure cōi electio spectat simul ad capitulū z epm. vt pōt hic colligi. z. j. de cōcess. pbē. postulastis. z. j. de his que fi. pla. sine cōsen. ea. ea noscit̄. z iō cū oēs simul sūt negligētes: trāsferr̄ eligēdi ptās ad supiorem. vt hic. z. c. postulastis. z sicut alia tractare debēt cōiter. j. de his q̄ fi. a pla. sine pscn. ea. p totū. ita z electio dz fieri cōiter nisi cōsuetudo repugnet. s. de elec.

cū eccl̃ia vulterana. in fi. vbi de hoc: ⁊ ita si capitulū ꝑ se ꝓfert bñficia: vl̃ qñqz eps ꝑ se illud tm̃ fit de cōsuetudine singulari. vt. c. ea noscit̃: sicut videt̃ q̄ in quibusdā locis eligit eps: vñ soli cōsuetudini ascribēdū est. ⁊ talis cōsuetudo rōnabilis est: ⁊ iō ꝑt ꝑscribi: de tali potes intelligere ⁊ de cōsilib⁹. s. de cōsue. c. vlt. in fi. huic q̄ dixi ꝺicere videt̃. xvi. q. vii. null⁹ oino. ſz illud intelligas ſm ea que dicta sūt ⁊ hāc cōsuetudinem approbat cōciliū lateranen̄. j. de cōcess. ꝑbē. nulla. vbi hēs q̄ qñqz ad capitulū spectat collatio ꝑbēde dignitatuz ⁊ cura aiaꝝ. qñqz ad epm: ⁊ tūc vn⁹ supplet negligētiā alterius. vt ibi dicit̃. ⁊ illud nō pōt itelligi nisi ō cōsuetudine: ō iure cōi ñ

a Irritā. ⁊ sic ꝑz q̄ mora in talib⁹ purgari nō ꝑt. q⁊ talis electio nulla est vbic dicit. de ſ̄ dictū est. s̄. e. ti. lz. ⁊ in ꝓ. r. c.

b Ubdiaconos. romano ⁊ ita ꝑz q̄ ab aliis attentari nō ꝑñt: que sibi tm̃ ro. ec. reseruauit. fi. s̄. de trāsla. inter corpalia. ⁊ c. i. ⁊. s̄. de electi. q̄ sicut. §. sup eo. ⁊ est ar. q̄ cōsuetudo ro. ec. ad cōsequētiā trahi nō ꝺz ab aliis. ar. ꝺ. xii. dis̄. c. i. ⁊. ii. ⁊ de cō. di. i. basilicas. C. de ꝓuat. edic. cū dubitaſ. et qō rome fit spectādū est. ff. de of. ꝓcōs. sed licet. ⁊ ꝺz q̄ papa facit ⁊ nos facere debem⁹. j. ō reiudi. in causis. ⁊ eadē rō q̄ mouet ipm̄ mouere ꝺz alios iudices. s̄. de rescrip. sup lr̄is. arg. opti. insti. de satisda. tu. §. vlti. in fi. So. que ro. ec. ſuat ⁊ docet alios obseruare: ad illa seruāda tenēt̃ subditi ei⁹: que vero in signū ꝓuilegii sibi tantū ſuauit: null⁹ ali⁹ sine sua spāli licentia attentare ꝺz que sint illa. dr̄. j. ō of. lega. q̄ trāslatōez

c Irgines. xx. q. i. deuotis ꝺ vbi ꝺr̄ q̄ nō: nisi in die epiphanie ꝙ in albis paschalib⁹ ⁊ natalib⁹ apl̄oꝝ v̄gines sunt velāde adde ibi: ⁊ l̄ qō dicit̃ hic et l̄ qō ibi ⁊ ita alteꝝ per alteꝝ supplet̃.

d Ane sup eo. q̄ttuor supple ⁊ extra sabbatū sanctū ⁊ in sabbato mediāte hebdomade q̄dragesime. j. c. ꝓ. quia tunc licet.

e Ad sacros. ad minores pōt dieb⁹ dñicis ⁊ aliis dieb⁹ solēnib⁹. j. c. ꝓri. tm̃ si secus fiat: caracterē recipiūt. j. e. consultationi.

f Ultitudo. ar. q̄ multitudo dispēsatiōem inducit. l. di. vt cōstituere t̃. ⁊. i. q. vii. quotiēs. ii. q. xliii. comessatiōes. ⁊. xxiii. q. iiii. nō pōt. v̄sus. Ob populū multū crimē ꝓtrāsit inultū. i multitudine tm̃ illis nō parcit̃ quos magis cā delicti eē cōstiterit. j. de cle. ex. mi. latores. ⁊ ita ꝓpter scādalū aliqd omittit̃ ipunitū: cum alias nō esset omittēdū: q̄ fieri pōt si veritas nō offendit̃. q̄ triplex est. s. iusticie j. de re. iu. q scādalizauerit. veritas doctrine siue disciplīne. xi. q. iii. qñ ergo. veritas bone vite. xxii. q. ii. ꝑmuz. in ꝑn. ⁊. xxxii. q. v. ita ne. hec nūq̄ dimittēda est ꝓpter scādalū. xi. q. iii. inter verba. ſz veritas iusticie ⁊ veritas doctrine siue disciplīne qñqz omittit̃ ꝓpter scādalū. puta qñ multitudo est in cā. vt hic dicitur de boc dr̄. s̄. de renū. nisi cū ꝑdem. §. ꝙ graui quoqz. veritas iusticie quo ad iudicē: doctrine siue disciplīne: quo ad ꝓlatum: bone vite ad quemlibet pertinet.

g Antiqua. ar. q̄ cōsuetudo excusat in delict̃. ar. xxxii. q. iiii. obiciūt̃. ⁊. iiii. di. deniqz. Ar. ꝺ. j. de symo. nō satis. ⁊. j. de eo qui duxit in mr̄i. quā pol. ꝙ adulteriū cū haberet. s̄. de cōsue. c. vlt. i. rñso. So. cōsuetudo siue multitudo excusat a pēa tpali que ꝓpter scandalū imponi nō pōt. sed a pena eterna non excusat: imo ā plius accusat: vt dicūt ꝺctores: ⁊ nō minus ardebūt: qui cū multis ardebunt. ii. q. i. multi in fi. vel dic q̄ cōsuetudo excusat in his que sūt cōtra ius positiuū: duz tm̃ sit rōnabilis et ꝑscripta. vt. s̄. de cōsue. c. vlt. in fi. in his vero que sūt ꝺ ius naturale nullo mō: nec illa cōsuetudo excusat: vt ibidem. i. rñso.

b Eponerent̃. ab executione ⁊ suspensi haberent̃ cum tamē recepissent caracterem. vt. j. e. c. pe.

i De eo autē: aut duos. nūquid plures: vtiqz dūmodo non videat̃ generalis ordinatio.

k Ad minores. Et sic videt̃ q̄ oēs minores ordines possit aliquis simul recipere ex eo q̄ dicit: pōt ꝓmouere vnū ad minores: q⁊ ideterminate dixit ad minores de oibus pōt intelligi. xix. di. si romanoꝝ. in fi. j. de ꝓuil. q⁊ circa. q̄ satis do repugnet que scandalū generaret cōsuetudo eni ea que licita sunt reddit illicita. j. de cle. cōiu. cū olim. et. j. de cog. spiri. super eo.

l In sabbato. vt. lxxv. di. ordinatiōes. ii. non ergo die dñica. j. c. lr̄as etiā continuato ieiunio. vt quidam dicebant.

m Ex tenore. adeo. puta piuriū vel adulteriū cōmisit. vt. j. e. t. c. vl.

n Utaſ. No. ergo q̄ dicit hic. q̄ criminosus acta pnia pōt ꝓmoueri ⁊ in suscepti[ordinib⁹ ministrare. ar. ad hoc. xxxiii. di. fraternitatis. l. di. q⁊ tua. et. c. dño. et. c. pōderet. et i plurib⁹ aliis ar. ꝺ. xxv. di. ꝓmum et. i. q. vii. si quis oēz et. xlviii. dis̄. qñ. sol. qdā dixerūt: q̄ si ꝓmot⁹ nō ē nullo mō ꝺz ꝓmoueri. ꝑ. c. ꝓxime dicta. Hec fuit nimis rigida opinio q⁊ res penc ꝺ naturā est: vt aligs sit sine pcco. xxv. di. §. nunc aūt. vñ vr̄ idē dicendū circa ꝓmotos et ꝓmouēdos. facilius tm̃ impedit̃ ꝓmouēdus q̄ deficiaſ iam ꝓmot⁹. xv. q. i. §. vl. Circa ꝓmotos anth. ⁊. t. distinguūt q̄ ꝙttuor considerāda sūt. Primū. s. quātitas crimis. vtz videlicet sit enorme vel mediocre. ⁊ in l̄ cōsideraſ q̄titas crimis. Scōm est q̄ est qlitas crimis. vtruz sit occultū vl̃ mānifestū. Tertiū ē modus publicatōis an sit videlicet publicū: per opis euidētiā: vel ꝑ iudicis sniam: vel ꝑ spōtaneā cōfessiōez in iudicio. Istis tribus mōis notoriū fit crimē. j. de coha. cle. ⁊ mu. c. vl. quartū est satisfactio penitētis: videlicet an egerit verā pniaz vl̃ simulatā. si crimē est enorme et manifestū. vt simul cōcurrāt q̄titas ⁊ qlitas crimis deponit̃ nec vnq̄ restituit̃ post q̄tācūqz pniaz. l. di. minor. si vero enorme et occultū: in eo casu monēd⁹ est: vt abstineat et nō cogend⁹: q⁊ soluz deū ꝺz vltorē: q⁊ latētia peccata vindictā nō bñt. xxxii. q. v. xp̄iana. ⁊ acta pnia poterit officio suo vti: et ad maiores ordines ascēdere. vt l̄ et. j. de symo. ex tuc. ꝑter reos homicidii. j. e. quesitū est: vbi explicant̃ crimina talia. Si vō mediocre fuerit et occultū acta pnia vel ꝓte eius poterit remanere in officio suo: et ad maiores ordines ꝓmoueri fort⁹ q̄ in alio casu. l. di. de his vero. Si mediocre et manifestū. si cōuictus est in iudicio vel timore ꝓbationū cōfessus: in eo casu deponit̃. lxxxi. di. si qs clericꝰ. si vero publicū est ꝓpis euidētiā vel spōtaneaz cōfessiōem: tūc acta pnia poterit cū eo misericorditer agi. ſm q̄ visū fuerit ei ꝺ qñqz plus vel min⁹. xv. q. vlt. si qs ꝑsbyter. l. di. ꝑsbyterum et hoc totū intelligas cū verā pniaz egerint et nō simulatā: q⁊ si simulatā nō restituerētur. l. di. vt cōstituere tur.

o Occultū. et sic ꝓbatione cessante vindicte rō cōquieſcit. xxxii. q. v. xp̄iana et secretoꝝ deus iudex et cognitor est. xxxii. di. erubescant. ⁊ ii. q. v. cōsuluisti. et solum deuz habēt vltorē. C. de iureiu. iurisiurādi.

p Rohibere. etiā si in crimine teneātur ꝓhibēdi nō sūt: ſz cōmonendi. j. e. c. vlt. Ar. ꝺ. j. c. ꝓ. So. hic loquit̃ de seculari ibi de regulari: q ꝓpriā voluntatē nō bñt. xii. q. i. nō dicatis. et. c. nolo. vel illud ꝓpt̃ scandalū ꝓlatoꝝ. hic nullū scandalū vel meli⁹ istud est. cū qs petēs ordines ꝺz ius petēdi rōne tituli quē ꝺz: vel dignitatis. illud cū ius petēdi nō ꝺz: et iō ꝓlatus su⁹ qui novit secreta sua potest eū repellere. ar. j. de sponsal. preterea. ii.

q Aures. ꝓlati. i. abbates vel ꝓres regulares large sūpto vocabulo. j. de ver. sig. q̄uis.

r Obediētiā. et ita ꝑz q̄ minores suis ꝓlatis obediētiam seruare debent. ar. c. di. ꝺ more. et. xix. di. in memoriā. et. viii. q. i. sciendū. ff. de remilita. l. iii. §. in bello. xi. q. iii. absit. ar. ꝺ: q⁊ nō est semp obediēduz. xii. di. nō liceat. xv. q. vi. iuratos. xi. q. iii. nō semp. C. de decu. oēs. li. x. i fi. et. j. c. dilectus. Sol. si ꝓlat⁹ excōicet siue iusta sit snia siue iniusta obediēdū est snie. xi. q. iii. snia pastoris. et. c. si epūs forte. nisi in duobus

electiōem supradicti. p. minus canonice celebratā eandem decerni/mus irritam[a] ⁊ inanē: et appellatiōnē a decano ⁊ suis fautoribus iterpositā factū archiepi ad quem iam erat eligendi auctoritas deuoluta/ nequisse aliquatenus impedire: et ifra. Mādamus: quatenus nisi dicto. g. aliquod canonicum obuiet: electiōem de ipso factā sublato ap. obstaculo confirmetis.

De temporibus ordinationuz: ⁊ qualitate ordinandorum.

Lex. iii. batoñ. epo.

Ubdiaconos aūt nulli nisi roma⁹. pō. liceat dieb⁹ dñicis ordinare: quāuis cōsecrādi deo dicatas v̄gines[c] et minores ordines bis dieb⁹ bēant lr̄iam celebrādi. Sabbato qdē pētheco stes ñ liceat alicui sacros ordies celebraſ: cū i sequēti septiana recepta spūs sancti gr̄a celebrentur.

Idem epo berford.

Ane sup eo⁹ quod moris est dixisti in ecclesiis quibusdam scotie ⁊ vallie i dedicatiōib⁹ eccle/siaꝝ vel altariū extra ieiunia quatuor tēpoꝝ clericos ad sacros[e] ordies promoueri: significam⁹ q̄ ꝓsuetudo illa utpote īstitutiōi ecclesiastice ĩmica ē penit⁹ ꝙbāda: ⁊ nisi/ multitudo[f] ⁊ ātiqua[g] ꝓsuetudo terre eēt: talit̃ ordiati ñ deberēt ꝓmitti in suscepti⁹ ordib⁹ mīstraſ. nā apō nos sic ordiati deponerēt[h]: ordinā

tes priuarent̃ aucteo rdinādi.

Idem eidem.

De eo ār quod quesiuisti an liceat extra ieiunia quattuor tēpoꝝ aliquos i hostiarios lectores exorcitas vel accolitos aut etiā sub diaconos ꝓmoueri. t. r. q̄ licitū est epis dñicis et aliis festiuis diebus vnū aut duos ad miores[k] ordies ꝓmouere: ſz ad subdiaconatū nisi in quattuor tpib⁹ aut sabbato[l] scō vel sabbato añ dñicā de passione: nulli eporū preterquā ro. pō. lz aliquos ordinare.

Idem.

Ex tenore tuarū lr̄arum accepimus q̄. M. clericꝰ adeo[m] deliquit: q⁊ si peccatū eiꝰ eēt publicū degraderet̃ ab ordine quē suscepit: ⁊ amplius nō posſz ad supiores ordies ꝓmoueri. Uez quoniā peccatum ipsū fore occultū dixisti: mandam⁹ quatenꝰ pñiaz ei ꝺdignā īponas et suadeaſ: ut pte pñie pacta ordīe suscepto utaſ[n]: quo ꝓtētꝰ exīs ad superiores āpliꝰ nō ascendat: verūtñ q⁊ peccatū occultū est: si ꝓmoueri voluerit: eū non debes aliqua rōne ꝓhibere[p].

Acius. iii. archi. turoñ.

Daures nr̄as puenit: q⁊ religiosi quidā ad supiores desiderāt ordines ꝓmoueri: ſz prelatiꝰ eoꝝ desideriis ꝓtradicūt. Tue igitur questiōi. t. rñ. q⁊ bōestiꝰ ⁊ tutius ē: subiectis debitā prepositis obediētiā[r] ĩpēdēdo in īferiori mīsterio

enorme et manifestū. vt simul cōcurrāt q̄titas ⁊ qlitas crimis deponit̃ nec vnq̄ restituit̃ post q̄tācūqz pniaz. l. di. minor. si vero enorme et occultū: in eo casu monēd⁹ est: vt abstineat et nō cogend⁹: q⁊ soluz deū ꝺz vltorē: q⁊ latētia peccata vindictā nō bñt. xxxii. q. v. xp̄iana. ⁊ acta pnia poterit officio suo vti: et ad maiores ordines ascēdere. vt l̄ et. j. de symo. ex tuc. ꝑter reos homicidii. j. e. quesitū est: vbi explicant̃ crimina talia. Si vō mediocre fuerit et occultū acta pnia vel ꝓte eius poterit remanere in officio suo: et ad maiores ordines ꝓmoueri fortⁱ q̄ in alio casu. l. di. de his vero. Si mediocre et manifestū. si cōuictus est in iudicio vel timore ꝓbationū cōfessus: in eo casu deponit̃. lxxxi. di. si qs clericꝰ. si vero publicū est ꝓpis euidētiā vel spōtaneaz cōfessiōem: tūc acta pnia poterit cū eo misericorditer agi. ſm q̄ visū fuerit epo qñqz plus vel minꝰ. xv. q. vlt. si qs pbyter. l. di. ꝑsbyterum et hoc totū intelligas cū verā pniaz egerint et nō simulatā: q⁊ si simulatā nō restituerētur. l. di. vt cōstituere tur.

o Occultū. et sic ꝓbatione cessante vindicte rō cōquieſcit. xxxii. q. v. xp̄iana et secretoꝝ deus iudex et cognitor est. xxxii. di. erubescant. ⁊ ii. q. v. cōsuluisti. et solum deuz habēt vltorē. C. de iureiu. iurisiurādi.

p Rohibere. etiā si in crimine teneātur ꝓhibēdi nō sūt: ſz cōmonendi. j. e. c. vlt. Ar. ꝺ. j. c. ꝓ. So. hic loquit̃ de seculari ibi de regulari: q ꝓpriā voluntatē nō bñt. xii. q. i. nō dicatis. et. c. nolo. vel illud ꝓpt̃ scandalū ꝓlatoꝝ. hic nullū scandalū vel meli⁹ istud est. cū qs petēs ordines ꝺz ius petēdi rōne tituli quē ꝺz: vel dignitatis. illud cū ius petēdi nō ꝺz: et iō ꝓlatus su⁹ qui novit secreta sua potest eū repellere. ar. j. de sponsal. preterea. ii.

q Aures. ꝓlati. i. abbates vel ꝓres regulares large sūpto vocabulo. j. de ver. sig. q̄uis.

r Obediētiā. et ita ꝑz q̄ minores suis ꝓlatis obediētiam seruare debent. ar. c. di. ꝺ more. et. xix. di. in memoriā. et. viii. q. i. sciendū. ff. de remilita. l. iii. §. in bello. xi. q. iii. absit. ar. ꝺ: q⁊ nō est semp obediēduz. xii. di. nō liceat. xv. q. vi. iuratos. xi. q. iii. nō semp. C. de decu. oēs. li. x. i fi. et. j. c. dilectus. Sol. si ꝓlat⁹ excōicet siue iusta sit snia siue iniusta obediēdū est snie. xi. q. iii. snia pastoris. et. c. si epūs forte. nisi in duobus

casib⁹.j.de sen.ex.p tuas. Jté pcepto plati si nõ ptinet ad officiũ suũ qõ pcepit nõ est obediẽdũ.ff.de re.iu.factũ a iudice.ar.vii.q.i.q⁹ frat. Si vo ptinet ad officiũ suũ: obediẽdũ est vt ħ z filib⁹: qñ nõ decipitur in pcepto. Si vo pcipiat qõ oino est malũ nõ faciat ꝓ cõsciaz: lz iustũ videat plato.j.de resti.spo.lras. seruato qõ dr.j.de sen. ex. ingsitioni. Si vo pcipiat quod malũ est nõ obediẽdũ est ci.xi.q.iii. qui resistit. z. c. si dñs. z c. iulian⁹. z.c. nõ sp. Si vo dubiũ sit pceptũ pp bonũ obedientie excusaꝫ a peccato: lz in vitate sit malũ. xxiii.q.i.quid culpatur.

a Scãdalo. arg. nihil cũ scandalo faciendũ eẽ. ar. liiii. dis. generalis. in fi. z li. di.c.i.xi.di.illa.xxvii.q.i.vro⁹. z.c. iam. nũc. ar. ꝓ.j.de re.iu. qui scandalizauerit xi.q.iii. inter verba z.s.de renũc. nisi cũ pdez. §. p grauí quo qz. So. pro vitãdo scandalo sepe cessat rigor ecclíastice sentencie. sz malũ ppetrari nõ dz. ar. xi.q.iii. quid ergo. de boc dictũ est. s.e. sanc. z in.c. nisi cũ pdẽ. §. p grauí.

b Esse põt. Mo. aliquid eẽ faciẽdũ vel omittendũ ad cautelã eoꝝ que fieri ñ pñt. xxxii. q.i. dixit dñs. ff. de neg.ge. di uortio. i. rñso. in fi. ff de eic. z effu. si vo. §. ptor. ff. de dam. ifec. qui bona. §. si qs stipulaturus.

c Regnũ dei. quia apud deũ nõ grad⁹ elegãtior. sz vite melioris actõ cõprobatur. xxiii.q.iiii. sic excellẽtiã. z ille maior dicit i regno dei. g ẽ iustior. xl. dis. ñ loca z.c. mlti. i fi.

d Jarchiepus ordinãd⁹. i. cõsecrãdus: nisi forte haberent ius in electione xciii. di. mirat⁹ suz. z tũc dic ordinand⁹. i. eligẽdus: q⁹ de cõsuetudine vocandi sunt.

e Metropolitanã. lxiii. di. metropolitano. z. li. di.c. vlt.

f Ab oĩbus. no. q⁹ oẽs tãgit ab oĩbus cõprobari dz: q⁹ in cõcedendo haustũ aque oẽs debẽt venire ad quos ius aque spectat. ff. de aq̃ plu. arcẽ. i cõcedẽdo. z. C. de auc. pstan. l. vl. z. C. ò cõi agro. deb. gcũq⁹. ii. i fi. li. xi. z. viii. q.i. licet ergo. z. ff. de adop. nam diuus. Dicas q⁹ in tali casu oẽs vocãdi sũt z debẽt adesse si fieri põt: z tunc sufficit q⁹ maior ps cõsentiat. ff. ad muni. q⁹ maior. z q⁹ oẽs suffraganei debeãt ipz ordinare legit. lxiiii. di. q⁹ pabitiões. z hoc qõ dixi q⁹ maior ps sufficit: locũ hz i collegiis: secus in puatis. vt dictũ est. s. de cõsti. cum omnes.

g Melí⁹. z sic vr̃ q⁹ licet possit aliqd fieri p aliũ z pinde habeaꝫ ac si p se. ff. qõ cuiusq⁹ vniuer. itez coꝝ. §. i. ff. de admi. tu. ita tñ. §. gessisse. meli⁹ tñ res expedit p se q̃ per aliũ. ar. ii. q. vii. accusatio.

h Nec epi. pmissu. ita q⁹ ipe sit pñs vel aliꝰ cui cõmiserit vices suas. j. de of. ordi. q⁹ sedẽ. sic index insta de cã põt cõmittere alii vices suas. j. de of. dele. pastoralis pmo rñso. sic z pdicatiõis officium põt ordinarius alii cõmittere. cũ id per seipm cõplere non possit. j. de of. ordi. inter cetera. si. ff. de pcu. l. i.

i Sine trib⁹. inclusiue. z sic nõ est ꝓ. lxiiii. di. cõprouinciales. Quidaz intelligebãt olim lram: sicut sonat z male: q⁹ sic videret q⁹ archiepus minorem auctem q̃ eps haberet: cũ hoc possit fieri a trib⁹ epis iussu archiepi vt. s.c. pr. z iõ additũ fuit in lra: vel duob⁹. qõ nõ erat in antiq̃ cõpilatione. z q⁹ dicit tribus est de substãtia cõsecratiõis: alias nõ esset cõsecrat⁹ si eẽnt pauciores. lxvi. di. porro. vbi traditur forma cõsecratiõis ab apostolis.

k Ordinare. i. consecrare.

Jmno. iii. abba. z conuentui cariloci.

Exte uŕa nr̃o fuit apo. rescriptuz: q⁹ quidã monachus uŕ se ad nigros⁹ monachos trãsferẽs: et habitũ eorũ assumẽs ad sacerdotii ordinẽ in ipso habitu ẽ ꝓmot⁹. vnde q⁹ dubitasti: utr̃z i assũpto talí ordine mistrare debeat: mãdam⁹ quatenꝰ nisi canonicum aliud obuiet: ipsum mõachũ officiuz sacerdotis libere exequi permittatis.

l Dez. c. pbr̃o cardi. ap. se. le.

Quod trãslatiõi põtificis: z infra. Cõ. t. t. r. q⁹ cum clericus grecus: epo latio subiect⁹ a greco põtifice ordinat⁹: nisi de mandato uel lr̃ia sui epi fiat: interdicenda ẽ ei ordinis executio sic suscepit tã quã ab aliẽo põtifice sine mãdato vel licẽtia sui epi ordiato. Si vo de mãdato uel licẽtia sui presulis a greco põtifice sz morẽ grecoꝝ fuerit ordinatus: lz culpãdus sit epus latinus qui clericos suos a greco facit antistite ordinari: quãdiu tñ talis mos ab ecclesia tollerat⁹: impediri non dz ab executiõe ordinuz taliter susceptorum.

l Dem mutiñ epo.

Cuz i distribuẽdis: z infra. Deminimus a nobis fuisse supplíciter postulatum z clementer indultũ: ut q⁹ prefatus. a. ecclesie ro. sb di. erat mãdaremus ipsũ p bonoñ. epum ꝓmoueri. l Dem eidem z magistro. b. subdi. nostro.

Litteras uŕas recepim⁹ sup ordinata ordinatiõe imoleñ. elect. quez boñ. epus precedẽti sabbato in diac. z sequẽti die dñico continuato ieiunio in pbrm ordinauit i quo quãtũ uterq⁹ deliquerit euidẽter itelligit q⁹ prudenter attẽdit. Si enĩ utrũq⁹ ordinẽ eodẽ die cõferre illi nõ licuit: parinõ licuit rõe vnuz ordinem vno⁹ die: z aliũ altero ieiu

l Consensisse. lxiiii. dis. c.i. ii. iii. z. iiii.

m Maiori. qñ maiori nũero sit stãdum vel nõ. s. de elec. ecclesia vestra. ii.

n Cum quidã. canõica vt pucet ptate cõferẽdi ordines: quos illicite cõtulit. s. eo. sane. z. j. e. lras. alias si péa sta tuta non esset ꝓ arbitrio supioris pũiret. j. de of. ole. ò cãis.

o Apud nos. z sic talis dispẽsatio soli pape reseruat⁹. j. e. litteras. q⁹ ex eo qõ dic apud nos aliis abstulit ptãtem. arg. j. de pbẽ. de multa. in fi. vbi dicit p se. ap. z ita nõ per alios. ar. j. ò sen. ex. nup. z. j. de pbẽ. graue. i fi. z. j. e. dilect⁹. in fi. Et sic habes vnũ casum in quo epi. vel archiepi dispensaꝫ nõ possũt. tu dic. vt. j. e. consultationi.

p Cum scõm. obuantiã Clerici latini in ptibus Calabrye ordinabãt a grecis epis ꝑm institutiõem greco⁹ eẽ q̃ttuor tpa ordines cõferendo z ecõuerso greci a latinis: z ita pmixtiz se ordinabãt ad inuicẽ. Et ħ ꝓhibeẽ q⁹ latini ò cetero ritũ illoꝝ ñ fuẽt: sz i q̃ttuor tpib⁹ ordies ꝓferãt: ñ obstãte cõsuetudine antiq⁹ obtẽta cũ sit poti⁹ ꝓ ecclesiastícã institutiõem. s. e. sane. ar. ꝓ. j. co. qõ trãslatiõi. vbi tollerat⁹ talis mos: sz hodie talis mos ꝛprobaꝫ: vt decetero talis ꝓmixtio esse nõ debeat: sed vn⁹ sit eps q oib⁹ pñt. j. de of. oꝝ. qñ i plerisq⁹.

q Exte. ad nigros. sz q̃ si it dubitatõ hmõi qõnsiõ dubitaut q⁹ mõach⁹ iste fuit apostata vñ ñ ò buit admitti ad legitimos act⁹. vt. iii. q. iiii. btũs. z ita vr̃ q⁹ abbas nõ posit dispẽsare cũ eo: q⁹ tpe q̃ rcepit ordies: suspẽsus erat. arg. j. de eta. z q̃li. cũ bõe. z. j. ò cle. ex. mi. postulastis. arg. ꝓ. s. de elec. cũ iter. r. Vl dic q⁹ ñ apostata nisi q ad seculũ redit. j. ò apostata. c.i. z. l. di. c. vlt. qñq⁹ di cũt apostate retro abeũtes. x xvi. q. vl. ñ obstuet. Jté z apostata dicit qui recedit a fide. ii. q. vii. non põt.

r Libere. si mõasteriũ ad qõ trãsiuit fuit maioris religiõis tũc nõ peccauit. j. ò reg. lz. z tũc de iure cõi põt in ordie suscepto libere ministrare z hic ita vr̃ fuisse si vo minoris tũc peccauit mortalit̃. z tũc cũ eo ẽ dispẽsãdũ: z alit̃ nõ dz mistrare.

s Quod trãslationi. ordinat̃. ex q̃ttuoꝝ tpa: sic ẽ in ãtiq̃ cõpilatione z sic bñ facit ad titulũ t Be licẽtia. ix. q. iii. lugdoñ. lxxi. di. c.i. ii. z. iii.

u Tollerat̃. hec fuit cõparatina pmissio. vt ħ inuit̃. ar. j. de pbẽ. cũ iã dudũ. fore pp scãdalũ z multitudinẽ tollerat̃. ar. s. e. sane. z. xxiii. q. iiii. nõ põt. mos iste hodie nõ tollerat̃. j. de of. oꝝ. qñ in plerisq⁹. z. s. e. cũ scõz.

x Cum in distribuẽdis. indultũ. sz nõne eps talẽ iudicat. j. de ma. z obe. p tuas. Preterea vr̃ q⁹ poti⁹ sit on⁹ q̃ honoꝝ. Dic q⁹ lz sit on⁹ in ꝑ i multt̃ñ est honoꝝ: q⁹ nõ põt nisi plurib⁹ testib⁹ cõuici. ii. q. iiii. ꝑsul. c. nulla. Jté nõ põt cogi ab epo recipere ordines. ar. de cõ. di. ii. c. vlt. Jté q⁹ maior honoꝝ ei debeat quã aliis. j. de ma. z obe. p tuas. z. ff. de al. scri. l. vlt. sed iste põt indicare ab epo suo. vt dicit illa decre. p tuas. vñ ꝓ. ix. q. ii. null⁹ ꝓmas. vbi dr̃. qui nõ põt ordinare nõ põt indicare z ecõuerso. Illud ordinariũ est et regulare. hoc spãle est ꝓpter excellẽtiã supioris qui manũ imposuit. ar. c. illius. de con. di. ii. c. vlt.

y Lras vras. vno die. ħ g̃ solum reꝑhendit̃ hic q⁹ ordinẽ vnũ vno die. z alterz altero die cõtulit eidẽ eps. vñ collige q⁹ si dic sabbati nõ potuit pficere ordinatiõem: sequẽti die dñico cõtinuato ieiunio põt eã quã incepit pficere z vno die itelligũt ordines collati fictiõe iuris. et sic loquit̃. c. lxxv. di. q⁹ a pñb⁹.

a Cõtinuatiõem. ꝓtinuatio de duob⁹ facit vnũ ⁊ cõiungit illa. arg. xvi. q. iii. §. pot. v. hinc de ꝓscriptiõib⁹. ⁊. vii. q. i. illud. ⁊. c. nihil. sic cũ bisextus occurrit: duo dies ꝓ vno cõputãt. j. de ver. sig. q̃suuit. ⁊. ff. de mino. deniq;. §. minorẽ. Sz arg. ꝯ. ff. de sta. li. cũ heres. §. sticbus.

b Fictiõe. imo ⁊ sine fictiõe aliq̃ bñ vespera ⁊ mane ad vnã diẽ nãlẽ referũt. iuxta illud. Et factũ est vespe et mane dies vnus.

c Pertinere. Teneas incõtãter. q̃ oẽs ordines die sabbati ꝓferri debẽt. s. e. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊. l xxv. di. c. vlti. ꝓter eꝑalẽ dignitatẽ q̃ die dñico tm̃ ꝓferr. lxxv di. c. i. ꝓter miores ordines: q̃ pñt cõferri dieb⁹ dñicis ⁊ aliis solẽnib⁹. s. e. c. ii. ⁊. iii. et subdiaconat⁹ ordo põt conferri die dñico a solo papa. vt. s. co. de eo. Licet g̃ die dñica cõtinuato ieiunio cõferãtur: sabbato tñ cõferri intelligũtur ⁊ tõ ꝓtinuatõ ieiunii necessaria ẽ. Ho. vo dicit oẽs ordines die dñica cõferẽdos ⁊ nõ die sabbati: ⁊ idẽ dicit de baptismo. de con. di. iiii. venerabilis. ⁊. c. sc. arg. lxxv. d. q̃ a pñb⁹. vsu. sz p⁹ diẽ sabbati ciusq; noctis q̃ lucescit in ꝑma sabbati exordia cõsecrãdi eligãtur i gbus bis q̃ cõsecrãdi sũt ieiunis et a ieiunãtib⁹ sacra benedictio cõferatur qõ eiusdẽ obseruãtie erit. si mane ipso die dñico cõtinuato sabbati ieiunio ordinato celebrẽt: a q̃ tpe pcedẽtis noctis initia nõ recedũt: et ꝑm opinionẽ ci⁹ nõ vr̃ q̃re sit cõtinuatio ieiunii necria. vt vna dies fingat̃ sabbatũ et dñica. Naz sic̃ ordo eꝑalis põt ꝓferri die dñica sequẽti ⁊ nõ exigit̃ cõtinuatio ieiunii nec fingat̃ dies sabbati trahi ad dñicã: ita si quis ordinet̃ mane die dñica possz ꝟ facere sine cõtinuatiõe ieiunii nõ. tñ q̃ in sabbato magno paschali nõ celebrat̃ ordo: q̃ nec missa cãtat̃. ꝺ cõ. di. iii. sabbato. dicũt quidã q̃ illi ordines qui celebrantur die dñica trahũtur ad sabbatũ: et tõ fit ordinatio die sabbati. qñ sabbatũ significat regẽ: et g ordinat̃ trãsit ad requiẽ clericalẽ. regescit. n. a laboríb⁹ secularibus. vin. dicebat spãle de sabbato paschali vt missa trahat̃ ad dñicã sequẽtem et ordines ad sabbatũ: sed hodie nõ fit ꝟ in illo sabbato. s. co. de eo. vbi dr̃ q̃ in sabbato scõ ordines conferũtur: imo ita celebrat̃ tũc missa sic̃ in aliis sabbatis ordinationũ ⁊ ita fuat̃ de facto et bene celebrãtur ordines. s. e. c. iii.

d Nã si quãtũ. rñsio tacite qõnis diceret aliqs: duo dies sunt et ita nõ vno die duos ordines contulit et rñdet.

e Deligt. imo in plib⁹ puniuit cũ q̃ deligt. q̃ nõ peccauit diaconatũ cõferẽdo et tñ fuit punit⁹ in eo. et tõ pl⁹ punit̃ ordinator q̃ ordinat⁹: q̃ debuit esse prudẽtior. et q̃ maior. ar. s. de trãsla. inter corpalia et vt alii a filiabus arceãt̃: ⁊ est silẽ

f Vi. c. pxi.
El nõ est cõpos. repulisse. vñ posset ei dici: et ego repellã te: ne sacerdotio fugaris mihi. xxxix. di. oẽs psallẽtes. in fi. ⁊. s. ꝺ renũ. nisi cũ pdẽ. §. p defectũ.

g Institutа. q̃ dicũt q̃ añ. xx. ãnũ null⁹ ꝺz in subdiaconũ ꝓmoueri. xxviii. di. i bis. lxxvii. di. in singulis. et. c. gcũq;. et. c. subdiacon⁹. g̃ multo min⁹ in diaconũ qs añ. xxv. ãnũ ordinari nõ ꝺz. lxxvii. di. placuit. et. c. in singulis. et. c. gcunq;.

h Suspẽdẽtes. vt puniat̃ in q̃ peccauit. xii. q. ii. q. et bũanis. et. c. de viro. ⁊. xvi. q. i. reuertimini. ⁊. s. c. px. lr̃as. ⁊ punit̃ ꝟ i collatiõe oiz ordinũ. q̃ in ꝟ tñ ꝺligt

i Etatẽ. ⁊ lz nõ sit in etate ltĩa: nihilomin⁹ recipit ordines: sz executio suspenditur vsq; ad ltĩam etatẽ. si. j. de eta. et q̃l. ex rõne. vbi suspẽdit̃ administratio talib⁹ cõcessa vsq; ad ltĩam etatẽ. sic et tps nõ ipedit ordinis collatiõem. j. e. cõsultationi. ⁊. s. e. sanc. et. c. cum quidã.

k Iniuriã. si. lxxi. di. c. i. et. xvi. q. vii. decernim⁹. sz pp factũ ꝓlati iste nõ debuit in executiõe puniri. iniqnũ est enĩ alii quẽ alterius odio pgrauari. C. de inof. testa. si qs in suo: ⁊ peccata suos debent tenere auctores. j. de his q̃ fi. a ma. par. ca. q̃suit. et. C. de pe. l. sancim⁹. et ñ ꝺz alteri p alterẽ iniq̃ cõditio afferri. ff. de re. in. nõ ꝺz. et. ff. qõ vi aut clam. ne i ptãte sz ꝟ fuit q̃ eras repugnat. Sz nũqd teneret̃ ad cõtinẽtiã iste g infra ãnũ discretiõis suscipit ordines sacros. de ꝟ nota. j. de clc. p sal. ꝑmo c. vno.

l Cõpetẽti. s. psone. q̃litate inspecta. ar. xli. di. nõ coganť. ff. de iure do. cũ post diuortiũ. §. gener. ⁊. l. q̃ro. ff. de admi. tu. cũ plures. §. cũ tutor. ⁊. ff. de vsufru. sz et si gd. §. i. Et scia cõsiderat̃. j. de pbẽ. de multa. ad ꝟ. n. tenet̃ si titulũ non habet. j. de pben. cum seõm apostolum.

m Dilectus. s. elegerũt. in postulãdũ. s. q̃ si simpliciter electus fuisz nõ valuisset electio. si. s. de renũc. post trãslatiõem.

n Tres sacros. q̃ nullo mõ ꝺz fieri sz vn⁹ ordo vno die ꝺz cõferri. s. c. lr̃as. et tõ punitur vt in fi.

tut⁹: archiepus cassalẽ: metropol. eox eꝑo trecẽsi. mandauit: ut eum vno eodẽ die ad tres sacros ordines ꝓmouerет: q̃ ille ñ ausu ꝓprio: sz ipsi⁹ archiepi mãdato pfecit. Cum ergo nob⁹ ꝓstiterit supradictũ epum i pluribus deligsse: tuz q̃ sine mãdãto archiepi: ut ipe ꝓfessus extitit ad huiusmõi ordiatiõez iordiate ꝓcessit: tuz q̃ si ꝺ mãdato archiepi ꝓstaret: cuz illi huiusmõi dispẽsatõ a cãone minime sit pmissa: ipsi obtẽperare ñ debuit i hac pte: tuz ẽt q̃ reatuz piurii⁹ sepi⁹ uariauit: iurãdo p us q̃ archieps id preceperat: ⁊ postea q̃ illud nõ mãdauerat i iudicio ꝓfitendo: ipsuz tamdiu ab ordinandi suspẽdim⁹ ptãte: donec nr̃am me ruerit gr̃am obtinere.

o Permissa. ar. op. q̃ epi dispẽsare non pñt nisi in casib⁹ sibi cõcessis a iure q̃ꝺ q dã cõcedũt. et fac̃ ꝓcis. j. de fil. pb. c. vl. ⁊ pe. ar. ꝯ. j. ꝺ fẽ. ex. nup. in q̃ opi. fr̃ lauo. vincẽ. ⁊. t. ꝺ ꝟ tradit. j. ꝺ iud. at si clerici. ꝺ hac mã nõ. l. di. miroz. ⁊. i. q. vii. §. ni si pmissa. imo pbibita. s. eo. lr̃as. j. ꝺ. co. q fur. oz. rec. c. vlt. ⁊ ita colligit̃ ar. pdcm. vl dic q̃ ñ lz eꝑo dispẽsare i bis q̃ ptinẽt ad gnãlẽ statũ eccl̃ie. vt ꝟ ⁊. s. e. sane. ⁊. s. e. lr̃as. Jn crimib⁹ dispẽsare pñt nisi sit expresse probibitum.

p Obtẽperare. ꝟ bẽs q̃ auctas supioris ñ excusat. xii. q. ii. gcũ q;. ⁊. c. de reb⁹. ⁊. xi. q. iii. si dñs. et. xvi. q. i. in canõib⁹. ⁊. q. vii. deciaſ. ar. ꝯ. lxiii. di. salonitane. xiiii. q. i. dixit dñs. et. xxviii. di. diaconi. Jtẽ ẽar. q̃ pceptũ iniustũ plati nõ est adiplẽdũ xi. q. iii. iulian⁹. si cer tũ sit q̃ ẽ iustũ. sec⁹ si dubitaret̃. xxiii. q. i. gd culpat̃. i fi. ⁊. ff. de re iudi. nã ad ea.

q Periurii. vñ posset puari eccl̃ia ⁊ deponi. j. ꝺ iureiu. q̃re lã. ⁊. j. e. ti. c. vlt. cuz in iudicio sit cõfess⁹ et ꝓfessus ꝓ cõuicto habeat̃. j. de cõfes. cum sup. et. C. e. ti. l. vna. sed ei pepercit.

r Variauit. vñ nõ erat ei credẽdũ. j. vt ec. bñ. vt nr̃m. et. j. de pscript. lr̃as. et. iiii. q. iii. §. itẽ i crimiali. ꝺ. q falsa vl̃ varie. sic. j. ꝺ pẽis. sup bis.

s Naz. et sic sol⁹ papa fr̃ ꝟ dispẽsat. ꝺ ꝟ dixi. s. e. cũ gdã ⁊ melⁱ⁹. j. c. p.

t Consultatiõi. caracterẽ. ⁊ ita q̃cũq; tpe ordies ꝓferũt caracterem primit̃: q̃ tps ñ ẽ de sba ordis. sic nec etas ipedit caracterez s. e. vel ñ ẽ cõpos. tñ q̃ trãsgressoz ẽ canõis q recipit ordines ex tẽpus debitũ punit̃ vt hic: q̃ ei interdicit̃ executio ordinis sic sucepti. s. eo. qdã. et q ꝓferũt puniũt̃ q̃ puãt̃ ptãte ordinãdi. s. e. sanc. Sic ⁊ baptismа q̃cũq; cõferatur in forma eccl̃ie tz: lz a iudeo vel pagano. quãuis ab eo recipi nõ debeat. s. de sum. tri. c. i. in fi. et de cõ. di. iiii. a q̃dã et. c. romanus.

u Cõpetẽti. ꝑmo eis suspẽsis ab executione ordinũ. s. e. cũ qdã. et. c. vl. vel nõ ẽ arbitriũ iudicis. exq̃ nõ est determinatũ. j. de of. dele. de cãis. et. ff. de iure deli. l. i. §. ait prætor.

x Poteris. et videt̃ q̃ eꝑi pñt cũ talib⁹ dispẽsare. ex eo q̃ dicit poterĩ sustinere. vñ signat̃. ꝯ. s. e. cũ qdã. ⁊. c. lr̃as. vbi dicit. donec apud nos ⁊. s. c. px. in fi. dicas q̃ pñt auctoritate⁹. c. sibi ꝓcessa: alias nõ vr̃ iure ordinario p iura pdicta. et. c. lr̃as. Sz vr̃ q̃ suo iure ꝟ facere pñt: q̃ hic papa rñdet ad cõsultatiõem. sz q̃ cõsultatio in ꝟ solo fuit vt̃ tales reciperẽt caracterẽ: q̃ꝺ sequtur addit papa ꝓter cõsultatiõem. Vel dic q̃ bñ põt eps cũ talib⁹ dispẽsare: cũ ꝟ rñdeat de iure. ar. s. e. cũ qdã. in pn. et ar. s. de elec. qõ sicut. §. sup eo. et ꝺria intelligũt̃ cũ papa ex certa scia sibi reseruet dispẽsatiõem illoz. vt magis alii terreantur ⁊ ipi puniantur.

y Questũ est. cõprobata p testes vel p cõfessiõem in iure factã.

z Notoria. notoriũ trib⁹ mõis dr̃ crimẽ: p sniam: p cõfessionẽ i iure facta: et p rei cuidẽtiã. j. de coha. cle. et multi. c. vlt.

ꝛ Homicidii. sic pz q̃ homicida q̃tũcũq; occult⁹ etiã post pactã penitẽtiã ministrare nõ põt. sic. j. de accu. ingsitiõis. i. rñso. vñ dñs dixit dauid ꝓphete: post pniam nõ edificabis mihi teplũ. q̃ vir sanguinis

cs.i.q.vii.si quis oém.et de cō.di.i.c.i.de hꝫ dictū est.s.e.ex tenore.isti vero ante actā pniam ministrare nō debēt.vt hic vī a ꝓrio sensu.imo pñt pte pnie pacta.s.e.ex tenore.

a Nō penituerint.i.si vo nōdū pniam egerint.et iō vī q nō sint permittēdi in suis ordinibus ministrare.

b Monēdi.ſz non cōpellēdi cū sint occulta.peccata iꝑor.s.e.ex tenoꝛ ſz pmittēdi sūt arbitrio suo si.j.ō iurciu.mulieri

c Dānatiōis.si.j.ō symo.mathe⁹.in fi.ꝛ vere dānatiōis.nisi cū eis su⁹ epūs p⁹ peracta pniam onerit dispēsandū.qō gdez pt.j.de iudi.at ſicle, ꝛ valde nccria est dispēsatio in occultis nō pp dispositionez vitādā.qz pp occulta pcēa nō punīt qs q̄ vindictā nō habēt xxxii.q.v.xp̄iana.ſz vt licite suū officiuz exeq̄t qō aliter non pñt.xxxiii.di.hūisse qz de eo sup quo dispēsatū est postea accusari nō pōt.j.ō fil.p̄sbyt.ex tua.ꝛ.j. de scisma. fraternitati. alioquin posset etiā post pactā pniaz accusari.xxxiii.q.ii.ad monere.xv.q.v.pbr̄ar.ō de pe.dis.iiii.di uina clemētia.ꝛ.xxiii.q.iiii.si illic.ꝛ.i.q.iiii.si illic.ꝛ.i.q.iiii.iā itaq̄.ſz vz ē q accusari etiā possz. Ala.

d Nō ministrēt si nō penituerint. Ergo si penituerint pñt ministrare sine piculo dānatiōis ꝛ sic vī ō. Ala.q dicit licite nō ministrēt etiam post pniam sine dispēsatione.vt dixit in ꝓria notula.saltē valet dispēsatio q̄tū ad accusatiōem alias sufficit pnia in occult⁊ vt hic ꝑz.Ber.

e Exīte tua fuit Mirabilis ē rnsio ista.potius .n. dicere deberet se nullā hr̄e sciam de eius dignitate vel indignitate.Rn.ex eo q̄ videt illū electū a bonis quādā videt habere noticiā de dignitate ipsius.ꝛ de tali rndet.qz audiuit ab aliis.xxii.q.v.hoc videtur.

f Consciam.qz tūc edificaret ad gehennā.j.de rest.spo.lr̄as.j. de ꝓscrip.qm oē.xxviii.q.i.§.ex his.

g Estimare. Nō.quēlibet p̄sumi dignū: nisi ꝓbet indign⁹ ꝛ de q̄libz p̄sumēdū est bonū.nisi ꝓbet ꝛriū.j.de p̄sūp.dudū.ff.de manumiss.testa.huos.ꝛ.ff.de leg.ii.cū pr̄.§.rogo.Sz ō vī.qz p̄sumit ñ idone⁹. nisi vt ꝓbet idone⁹.C.ō bis q ve.eta.ipe.l.ii.ꝛ.C.ō.pb.ex p̄sōa.ff.ō mgr̄a. ꝓue.l.i.§.si magr̄at⁹.ꝛ i dubio p̄sumit gs excōicat⁹.j.ō sen.ex.cū desideres.§.scōe q̄ōni.ꝛ p̄sumit poti⁹ fornicatio q̄ mr̄imoniū.xxx.q.v. alit so.hꝫ gñale est.vt vbi piculū aie vertit p̄sumit i deteriozē ptē.j. de spōsa.inuenis.ꝛ.lxviii.di.pbri.Sz licet videat deteriozē melioꝛ ꝛ tutioꝛ est.si.de cō.di.iiii.parunlos.alias circa iudicia poti⁹ p̄sumit iustū vel bonū q̄ ecōuerso.lxxxvi.di.si qd.xi.q.iii.in cunctis.xxii.q.iiii.inocens.ff.de ꝓba.ab ea pte.

h Requisiuit.vsq̄ exclusiue.vt ꝓbāt sequētia.sic ponit.ff.de bis q no.infa.ait p̄toꝛ.q̄q̄ ponit inclusiue.xciii.di. a subdiacono. ff.de sena.l.vl.§.senatoꝛes.

i Aī nō epīs.i.abbatib⁹.lxix.di.qm̄ videm⁹.ꝛ.j. ti.ꝑx.cū contingat.

k Executiōem.g̃ suspēsus est q a suspēso recipit ordines.i.q.i.statui

m⁹ ꝛ resignatio nō abstulit illi ordinem sed executiōem.

Crassa.tunc dicit crassa ꝛ supina ignorantia :qñ aliquid publice fit vel coꝝ populo.ꝛ hec nō excusat.vt.ff.de v̄.sig.lata culpa.

m Ignorātia.si.j.de cle.ex.mi.c.pe.ꝛ ita si ꝓbabilis fuerit ignorātia cū eo poterit p epm dispēsari.j.c.ꝑx.Sed ō ꝓbabilis facti ignorātia quēlibet ignorātē excusat ex toto.ff. de iu.ꝛ fac. igno.erroꝛ.ꝛ.l.regula. g̃m hꝫ nlla dispēsatio ē nccaria. Rn. in culpa fuit recipiēdo ordies ab epo nō suo.ix.q.ii.lugduñ. ꝛ iō nccaria ē dispēsatio. Vel meli⁹ dicas:q̄ licet ꝓbabilis sit ig̃rātia: nccaria tn̄ est dispēsatio:qz cū talib⁹ ordinatoꝛ ñ haberet executiōem sui officii cā alii cōferre nō potuit.vt.i.q i.statuim⁹.qz qō nō hz:dare ñ pōt.i.q.vii.daibertū . Et ꝓ nō dato habeī:qō ab illo dar qui de iure dare nō p̄t.j.ō iurepa. qō aūt in fi.g̃ nccaria ē dispēsatō.ad hoc vt habeat executionem ordinis.

n Cum clericis.excōicato Sic ꝑz.q excōicat⁹ cōfert ordinē ſz exī eccl̄iam.ꝛ heretici ēt cōferūt ordinē.ix.q.i.ab excōicat⁊.ꝛ.c.ordinatiōes. Sz ō.e. cā.q.i.c.i.vbi dī.q nllo mō dr̄ cōsecratio q̄ ab excōicat⁊ ē celebrata.Sic q ibi nō fuit ſuata forma eccl̄ie. Vel dicas nō dr̄ cōsecratio.vm ē q̄tū ad executiōem.qz qō nō hñt dare non pñt.vt.i.q.i.q pfectoꝛ.ꝛ c.vētū est.et.c.i.et de cō.di.iiii.quō Sz nunqd pōt talis alios excōicar⁊.vī q sic.qz cōfert ordines qō pl⁹ ē.vt vī.g̃ pōt alium excōicare ſz nō est ita.cū.n. sit exī eccl̄iā aliū eiicere exī eccl̄iā nō pōt.xxiii.q.i.audiuim⁹ sec⁹ in ordine.qz hz sit exī eccl̄iā caracterē tn̄ retinet.ꝛ illuz pōt cōferre si eccl̄ie forma ſuetur.

o Epos.ꝛ sic epi dispensant h.sic.ix.q.i.ab excōicatis .ꝛ.c. ordinatiōes.qz ig̃rātia eos excusat.si vo sciēter ordines recepissent nō dispēsareī cuz eis. vt.c.ordiatōes.sic.s̄.e.c.ꝑ.i fi.

p Vel abbatel.supple statuim⁹.

p Prepositi. dignitas ē p sc q̄nis sit nomen gnāle. ad oēs qui hñt ꝓlatiōez.j. de vb. sig.q̄nis.

r Fiat.sic.s̄.de elec.cū i cūct⁊.

s Amittāt.s̄.ō elec.cū i cūtis §.hꝫ sane .Cōtra .j. ō cle.eg̃.c. i.ꝛ.ff.ō sta.ho.qui furer.ō.ff. de post.l.i.§.casū. Cōtra hꝫ intellige q̄ ꝑ culpā suā ad talē statū puenit q̄ ꝓmoueri nō p̄t. Cōtraria vo q̄ sine culpa ꝛ tūc nō dz addi afflictis afflictio.j.de cler.egrotā.c.i.et.c.penul.

t Exīte rōe.pueris.puer dr̄ a septēnio vsq̄ ad.xiiii.ānū.j.de regula.ad nr̄az et.xx.q.i.c.i.et.xxii.q.v.pueri.ꝛ.i.q.i.pueri.ꝛ.c.estote.s̄.ō tēpo.oz.vel ñ ē cōpos.ꝛ puer dicit q̄tū ad bñficiū obtinēdū.qui seruire nō pōt.j.de p̄bē.sup.

u In archidiaconatu.ar.q̄ instituere non ptinet ad archidiaconū.xvi. q.vii. nullus oīno.cōtra.j.de p̄ben.referēte.sup hoc statur consuetudini.

x Ecclesias.i.platuras eccl̄iaꝝ.qō fieri nō dz.j.e.c.i.et.ii.qz pueri ad hꝫ nō ꝛputāt idonei.j.de p̄bē.sup inordinata.Bñficia.n.simplicia in tali etate cōstitut⁊ licite cōferūt.lxxvii.di.in singulis.ꝛ rōe ordinis debēt hr̄e titulū.lxx.di.c.i.ꝛ ita rō ne ordis ꝛ tituli bñficiū p̄t hr̄e.de hꝫ tn̄ dicas ꝓut dr̄ i.c.sup inordinata . Ala.

y Predicti pueri.ipuberib⁹ dignitas dari nō dz.ff. de iure īmu.l.ii.§.ipuberes et.i.q.i.pueri.ꝛ.c.estote.

z Ad cōgruā.idē dicit lex in eo.qui se obligat ꝓ filio suo decurione:qz tenet q̄ usq̄ pueniat ad etatē cōgruā.ff.ad muni.luci⁹.§.ipatoꝛes. Sz pone q epūs aliquē minoꝛē facit archi.habebit ne iste vocē in capitulo.sicuti si eēt ltūme etatis⁊ ar.q nō.qz minoꝛes.xxv.ānis.decuriones facti ſz decurionū sportulas recipiant.nō tn̄ interi suffragiū ferre pñt.ff.de decu.spurii.§.minoꝛes. sicut nec minoꝛ factus miles dz sapiētiū inꝛa tractare.vt.C.de testa.milī.l.vlt.

z Etatē.dispēsatiue tollerātur isti pueri:alias nō deberēt.s̄.de elec.cū i cūct⁊. ꝛ.j.c.cā te.Sz nūquid talis rectoꝛ pōt oīa facere tanq̄ maioꝛ⁊ vī q sic.ff.de re

---

tuerint[a] monendi[b] sunt: ꝛ sub interminatione diuini iudicii obtestādi: ut in testimoniū sue dānatiōis[c] in susceptis ēt ordinib⁹ non ministrent[d].

De scrutinio in ordine faciendo.

Lno.iii.

Exīte tua fuit[e] ꝓpositū:ꝛ ifra. ℣.t.t.r.q̄ cum aliquē i diaconū uel pbr̄m ꝓmouem⁹:prior diaconoꝛ q nob assistit dic̄. ℣Postulat sācta mat⁊ ecclesia būc diaconū vel sb diaconñ ad onus presbyterat⁹ uel diaconat⁹ assumi:ꝛ nob iterrogātib⁹ si eū cognouerit esse dignū.idez rñdit:q̄ quātū būana fragilitas nosse sinit:ꝛ scit:ꝛ testificat illū ad huiusmodi on⁹ officii esse dignū:unde i tali rnsiōe:aliquē peccare nō credim⁹:dūmō ō ꝓscias[f] nō loquat:qz ñ simplicit illū asserit eē dignum:ſz in quātū būana fragilitas nosse sinit: cū illū quē idignū eē ñ nouit:dignū ō beat estimare[g]. Huiusmodi ergo rnsiōe secure uti poteris: nisi forte ō idignitate tibi ꝓstiterit ꝓsecrādi. Si āt illū idignū eē cognoscis:metropolitāo priusquā ad huiusmodi scrutiniū veniat⁊:secreto studeas nūciare vel intimare:quāuis nos interrogationē huiusmōi nō i cōsecratōe pōtificis:ſz in ordiatiōe diacōi vel pbri facimus.

De ordinatis ab epo:qui resignauit episcopatui.

Alex.iii.toletano.archiepo.

Requisiuit a nob.r.f.utrū clerici:qui post renūciatiōez factā a p̄decessore tuo ordies receceperūt i ipsis debeāt remanere:ꝛ ifra. R. igit distiguēdo: utꝛ renūciauit loco tātū:an loco simul ꝛ dignitati.nā in p̄mo casu ordies sic̄ ātea rogat⁹ ab epo aliquo poterit ō rōne ꝓferre In secūdo vo casu distiguēdū puta m⁹ utꝛ sacros ꝓtulerit aut miores. Si.n.a tali ordines usqz[b] ad subd. aliqs acceperit:qz ꝛ hui⁹mōi ordines a ñ epīs qñqz ꝓferūt:ꝛ illis de fuire poterit:ꝛ ad maiores si idoneus fuerit ꝓmoueri. Sāe si ab eodē sacros ordies sciēter qs recepit:qz indignū se fecit:executiōez[k] officii ñ bēbit;ubi aūt nō sciēter:poterit nisi crassa[l] ꝛ supina fuerit ignorātia[m] discret⁹ pontifex dispensare.

Brego.ix.

Cuz clericis qui ab excōicato[n] episcopo ignoranter ordines receperunt per suos poterit episcopos[o] dispensari.

De etate ꝛ qualitate:ꝛ ordie p̄ficiendorum.

Ex concilio pict.

Vt abbates[p] decani: p̄positi[q]:qui pbri nō sunt pbri fiāt⁊ qui archidiaconat⁹ tenēt diaconi. Qui vero archipbrat⁹ pbri:aut amittāt[s] honorem. Quod si aliqua iusta cā ꝓhibēte pbri aut diaconi esse non potuerit:prelatiōes amittāt.

Alex.iii.cant.arbiepiscopo.

Exīte rōe:ꝛ ifra. Accepim⁹ q̄ cōuētren. episcop⁹ pueri[r] q sūt ifra decēniū ꝓstituti i archidiaconatu[u].r.afd.cister.ecclesias[x] plures ꝓcessit:q̄ nō p clericos ſz p laicos disponūt:vnde quoniā nō dz hoc aliquaten⁹ tollerari:mādam⁹ quaten⁹ ꝓdictū episcopū sup his corripias ꝛ clericis idoneis administratiōes ꝛ custodiā prescriptaꝝ ecclesiaꝝ donec predicti[y] pueri ad ꝓgruā[z] veniant etatē laicis amotis ꝓmittas ei/dē episcopo ꝓhibens:ne decetero ecclesias nisi ꝑsonis que etatē ꝛ scientiam habeāt regēdas ꝓcedat:q̄ si secus egerit ei debitam penā infligēs institutionē ꝛ ꝓcessionez ipsius oīno virib⁹ carere decernas.

---

o Epos.ꝛ sic epi dispensant h.sic.ix.q.i.ab excōicatis .ꝛ.c. ordinatiōes.qz ig̃rātia eos excusat.si vo sciēter ordines recepissent nō dispēsareī cuz eis. vt.c.ordiatōes.sic.s̄.e.c.ꝑ.i fi.

p Vel abbatel.supple statuim⁹.

p Prepositi. dignitas ē p sc q̄nis sit nomen gnāle. ad oēs qui hñt ꝓlatiōez.j. de vb. sig.q̄nis.

r Fiat.sic.s̄.de elec.cū i cūct⁊.

s Amittāt.s̄.ō elec.cū i cūtis §.hꝫ sane .Cōtra .j. ō cle.eg̃.c. i.ꝛ.ff.ō sta.ho.qui furer.ō.ff. de post.l.i.§.casū. Cōtra hꝫ intellige q̄ ꝑ culpā suā ad talē statū puenit q̄ ꝓmoueri nō p̄t. Cōtraria vo q̄ sine culpa ꝛ tūc nō dz addi afflictis afflictio.j.de cler.egrotā.c.i.et.c.penul.

t Exīte rōe.pueris.puer dr̄ a septēnio vsq̄ ad.xiiii.ānū.j.de regula.ad nr̄az et.xx.q.i.c.i.et.xxii.q.v.pueri.ꝛ.i.q.i.pueri.ꝛ.c.estote.s̄.ō tēpo.oz.vel ñ ē cōpos.ꝛ puer dicit q̄tū ad bñficiū obtinēdū.qui seruire nō pōt.j.de p̄bē.sup.

u In archidiaconatu.ar.q̄ instituere non ptinet ad archidiaconū.xvi. q.vii. nullus oīno.cōtra.j.de p̄ben.referēte.sup hoc statur consuetudini.

x Ecclesias.i.platuras eccl̄iaꝝ.qō fieri nō dz.j.e.c.i.et.ii.qz pueri ad hꝫ nō ꝛputāt idonei.j.de p̄bē.sup inordinata.Bñficia.n.simplicia in tali etate cōstitut⁊ licite cōferūt.lxxvii.di.in singulis.ꝛ rōe ordinis debēt hr̄e titulū.lxx.di.c.i.ꝛ ita rō ne ordis ꝛ tituli bñficiū p̄t hr̄e.de hꝫ tn̄ dicas ꝓut dr̄ i.c.sup inordinata . Ala.

y Predicti pueri.ipuberib⁹ dignitas dari nō dz.ff. de iure īmu.l.ii.§.ipuberes et.i.q.i.pueri.ꝛ.c.estote.

z Ad cōgruā.idē dicit lex in eo.qui se obligat ꝓ filio suo decurione:qz tenet q̄ usq̄ pueniat ad etatē cōgruā.ff.ad muni.luci⁹.§.ipatoꝛes. Sz pone q epūs aliquē minoꝛē facit archi.habebit ne iste vocē in capitulo.sicuti si eēt ltūme etatis⁊ ar.q nō.qz minoꝛes.xxv.ānis.decuriones facti ſz decurionū sportulas recipiant.nō tn̄ interi suffragiū ferre pñt.ff.de decu.spurii.§.minoꝛes. sicut nec minoꝛ factus miles dz sapiētiū inꝛa tractare.vt.C.de testa.milī.l.vlt.

z Etatē.dispēsatiue tollerātur isti pueri:alias nō deberēt.s̄.de elec.cū i cūct⁊. ꝛ.j.c.cā te.Sz nūquid talis rectoꝛ pōt oīa facere tanq̄ maioꝛ⁊ vī q sic.ff.de re

iudi. quidã cõsulebãt. qõ tamen nõ est vex. j. c. px. t. C. de testa. mli. l. vlt. sz nõ ne iste exquo tollerat̃ p dispẽsatiõem. videt̃ venã etatis ipetrasse. vt. C. de his qui ve. eta. ipe. l. cos. sz nõ est ita. qz licet quis venã etatis ipetret. non tamẽ põt alienare sine decreto: nec hz liberã administratiõem vsqz ad etatẽ. xxv. an. vt in l. predicta. eos.

a Ildecoꝛ. qui seipsos Qui. n. i platũ eligit̃ t si minoꝛ sit nõ dz eẽ sub prĩs ptãte. ar. ff. ad treb. nã qõ ad ius. t. ff. de adulte. sic eueniet t. C. de legi. tu. l. vl. insti. de excusa. tu. mioꝛes. t. ff. ad macedo. filiũ bẽo. Ar. ꝯ. ff. ò adop. p adoptiõem. ff. de his q sunt sui vel alic. in. filiusfa. t. ff. de mune. t bo. l. ii. t. ff. de iudi. cũ ptoꝛ. i fi. vbi dr̃ nihil itereſt an iudices i ptãte an sui iuris sint t psbyter dr̃ i ptãte prĩs eẽ. C. ò epi. t cle. aut̃. psbyteros isti. q. mod. ius pa. potesta. solui. §. filiusfamilias. iz adipiscat̃ bonoꝛes. remanet tñ in ptãte patris. Per ista iura videt̃ q sacer ordo ñ liberet a prĩa ptãte Lau. t alii dicũt q glibz sacer ordo liberat a prĩa ptãte. qñ liberat a dñica que maioꝛ est. De cẽ ali ordine habes. liiii. di. si fuus sciẽte de sacerdotio ea. di. ex antiquis. t. c. frequẽs de diacono dr̃. q pstãdo vicariũ liberatur. c. c. ex ãtigs. sub diacon⁹ eodẽ iure vtit̃ cũ diacono. j. de scr. nõ oꝛ. miramur. t nulla dignitas secl'aris filis est sacerdotio. ar. xcvi. di. duo sũt. j. de ma. t obe. solite. t dignitas patriciat⁹ soluit ius patrie ptãtis. ergo multo foꝛtius sacerdotiũ t quilibet sacer ordo. ar. j. de sen. ex. cũ volũtate §. vltimo. hoc credo verius.

b Infra. xiiii. ãnũ. ex eo q p bibet. j. xiiii. ãnũ. videt̃ ꝓcedere q post. xiiii. ãnũ statim concedat. qz qõ de vno ꝓhibetur de alio cõcedit̃. ar. xxv. di. q̃lis. Sed non est ita. qz lz ꝓhibeat̃ infra. xiiii. ãnũ. nõ tñ cõcedit̃ i xv. vel. xvi. imo infra. xxv. ãnũ ꝓhibet̃. ꝑ. de elec. cũ in cũctis. t. j. c. px. §. inferioꝛa.

c Nam te. lr̃aꝫ. supple per etatis taciturnitatẽ impetrataꝫ. si. n. ex certa sc̃ia scriberet papa p mioꝛi eius mãdato esset obediẽdũ: qz sacrilegii instar obtinet dubitare: an is sit dignus quẽ ꝓnceps eligit. xvii. q. iii. §. qui aũt. t. C. de cri. sacri. l. ii. ꝓterea ꝯ ius t ꝯ publicã vtilitatẽ est tale reſcriptũ. t iõ nõ valet. C. de ꝓci. ipe. of. reſcripta. ar. ꝑ. de reſcriptis. ex pte. t. j. de testi. cãm que. Itẽ est hic ar. q nõ ẽ obediẽdũ semper mãdato dñi pape. ar. ꝑ. de reſcrip. si qñ. t. c. cũ adeo. t. j. de bere. ad abolendam. in fi. sed nõ dicit̃ mãdatũ qñ ignoranter mandat.

d Cõcilii laterañ. ꝑ. de elec. cũ in cũctis. §. inferioꝛa.

e Pendeãt. Qualiter dicit̃ vna eccl'ia pẽdere ex alia? põt dici hz qõ legit̃. j. de reli. do. qz monasteriũ. ar. ff. arbo. fur. ce. si gemina. t si aliqua parrochial' eccl'e sia subsit alii: lz ꝓlat⁹ maioꝛis eccl'esie duas eccl'esias hr̃e dicat̃. tñ alius psbyter erit in subiecta. Itẽ si eccl'esia parrochialis in fundo suo aliã cõstituat. nihil impedit vicariũ in ea instituꝛi: t ꝓlatũ maioꝛis eccl'esie: ꝓlatũ esse vtriusqz. nõ tamẽ per se seruiet vtriqz. nã t dispẽsatiõe epi vnus ꝓlat⁹ diuersis ꝑest eccl'esiis in habendo vnã cõmẽdatã: t aliã intitulatã. lxx. di. sancto. lau. hoc tñ intellige fm determinatiõem illaꝫ decre. ꝑ. de electio. dudũ. t. j. de ꝓben. de multa. Itẽ in casu quẽ hẽs. j. de ꝓben. extirpãde. põt quis hr̃e plures eccl'esias. §. qui vero.

f Limitrẽdam. j. de ꝓben. referente. t hz fm illã decre. de multa. itelligi debet.

g Tenues. in casu isto pmittit papa pp pauptatem hr̃e plures eccl'esias. c. q. iii. vnio. Itẽ pp raritatẽ clericoꝛ. xxi. q. i. c. i. in fi. Itẽ intitulatã vnã t aliã ꝓmẽdatã. xxi. q. i. qui plures. ꝑ. de elec. dudũ. vbi de hoc.

b Preterea. subdiacon⁹. q hodie põt eligi in epm. j. eo. a multis. t eodẽ pui legio gaudet quo diacon⁹. j. de ser. nõ oꝛ. miramur.

i Breue. qñqz breue tẽpus dicitur quattuoꝛ mẽsium. C. de vsur. rei. iudi. eos. ff. de iudi. si debitoꝛi. qñqz decẽ dieꝫ. ff. de cõsti. pecu. pmissoꝛ. §. i. qñqz duoꝫ mensium. C. de secun. nup. l. ii. qñqz triginta dierum. ff. de in. actuqz pri. l. i. §. i. sz hic appellatur breue tempus annus. In anno enim t dimidio potest aliqs promoueri ad sacerdotium. lxxvii. di. monachus nouitius. t hic dimittimus dimidium annum ꝓpter minoꝛes ordines. vin. Item ar. q parũ est vtrum aliqui d

1 Dẽ cãt. archiepo. t eiꝰ suffra.

Ildecoꝛ ẽ: ut bi debeant ecclesias regere: qui non nouerũt gubernare seipsos[a] cũ ad ecclesiarũ regimẽ tales ꝓsone sint admittẽde que discretione preemineãt t moꝛũ fulgeãt honestate. Nolẽtes itaqz sustinere: ut paruulis eccl'esie regimẽ ꝓmittat̃: mandam⁹: quatenus nemini infra[b] annum. xiii. ꝓsbituto personatuz cuiuslibet eccl'esie ꝓcedere presumatis. Sciturꝫ p certo q si cõtrarie presũpseritis: quod inde feceritis irritabim⁹: t inobediẽtiã uſraz grauit̃ puniem⁹. 1 Dẽ.

Naz te decet: t infra. Arti⁹ inhibem⁹ ne ꝑsonas que in ecclesiis tui episcopat⁹ ad curã aiarũ fuerit ordinande: in ipsis instituas nec aliqua occasione uel etiã litterarum[c] nr̃arũ obtẽtu institui patiaris que sciẽtia moꝛib⁹ t etate cõcilii[d] ñ congruat istituris. Sz etiam habentes plures eccl'esias: que ex vna nõ pendeant[e]: tibi liceat ap. po. cogere ut ad vnam ipsarũ quã maluerit: dimittendã[f]: nisi ita fuerit tenuesti substantia q ꝓprios sacerdotes nõ possint ꝓuenienter habere. 1 Dem.

Preterea licet ad regimẽ parrochialis eccl'esie non debeat aliquis nisi subdiaconus[g] sit admissus admitti: dispẽsatiue tñ in minoribus ordinibus ꝓstituti consueuerunt assumi: dũ tamen tales sint: q ifra breue' tempus possint i presbyteros ordinari. 1 Dem.

Queris a nobis quid agenduz sit de clericis tue iurisdictioni commissis: qui cuz beneficiis eccl'esiasticis multuz abundent: a te cõmoniti nolunt ad sacros maiores ordines promoueri: sed tale quid secreto cõmisisse dicẽtes q eos salua conscientia ordinari nõ[h] sinit. Cum igitur super hoc casu videãtur sacri canones discordare: cũ quidã dicant eos minime ꝓpellendos[i]: alii vero cõtrarium[m] asseuerent: omnis ꝓtrarietas vinculũ pũti pagina enodam⁹: statuentes ut si predicti clerici ꝓceptione maiorũ ordinũ, ppt occulta sua peccata se idignos esse fatent̃[n]: inferiores in eccl'esia quoꝫ sit uita, pbabilis preferant̃ eisdẽ: t nisi forte illi qui ordinari pro iã dicta cã recusãt: in aliis eccl'esie seruitiis valde utiles fuerit: auferant̃ eis bñficia t alii canonice ꝓferant̃. Quod si, p solã volũtate rẽnuerit ordinari: t sua sit vtilitas[o] eccl'esie: aut necessitas ipsos dummodo idõei sint: ad maiores ordines recipiẽdos per amissionẽ locorum t beneficiorum sub tractionez ap. ces. compellas.

C Lemẽ. iii. r. coloñ. can.

Maures nr̃as te significante ꝓuenit: q cum in arte pbysica eruditus plurib⁹ iuxta ipsius artis traditionẽ exhibuisti cũ diligentia medicinã: licet pluries in contrarium successerit: t quib⁹ putabas ad bibere medelam medicinis percepris: mortis periculũ incurrerunt. Verũ qz ad sacros ordines desideras ꝓmoueri: sup eo nos cõsulere voluisti. Tibi breuiter respõ. q si sup premissis ꝓscientia[q] tua te remordeat̃ ad maiores ordies de nostro ꝓsilio[p] nõ ascẽdas: C Elesti. iii.

Queris a nob non sinit. si le de tempo. oꝛ. c. vlt. t i. c. ꝓximo. t. j. de sy/mo. ex tue. t. c. matthe⁹. t. i. q. i. sacerdotes.

l Cõpellẽdos. lxx iiii. di. honoratus. t c. cõsuluit. t. c. i. t. ii.

m Contrariũ. lxxiiii di. si qui clerici. t. c. placuit. xxiii. q. viii. displicet. t. i. q. vi. sic. ar. viii. q. i. in scripturis.

n Fatẽtur. aut ipi cõmiserũt ista pcca occulta: añ suam ꝓmotiõem aut post. si ante remouẽdi sunt t qz tpe sue examinationis hoc non fuerunt confessi. xxiiii. di. c. vlt. t. l. di. ex penitentibus. t lxxxi. di. si qs sine. t. c. seq. Sed si postea cõmiserũt illa peccata se fecerunt indignos. Unde sunt expellẽ di: ex quo sua culpa se fecerũt indignos ar. ꝑ. eo. c. i. si tamen vtilitas eccl'esie fuerit q nõ remoueant̃ quia i aliis negociis eccl'esie sũt valde necessarii t vtiles: tollerantur in ea: t ita secundum hoc dispẽsatur cum eis ꝓpter vtilitatem: maxime cuz peccata sunt occulta. Sed cõtra videtur. de tempo. oꝛ. ex tenoꝛe. t. c. vl. vbi criminosi tollerant̃ quia peccata sũt occulta t hic ꝓmantur. Sed illi volunt t petunt promoueri acta penitentia. Et isti se fatentur idignos: t nolunt promoueri: si vellent promoueri acta penitentia admitterentur propter reos homicidii: vt dicitur in contrario.

o Utilitas. ergo propter vtilitatem eccl'esie cõpellitur quis recipere oꝛdines et ꝓpter necessitatem: alias est etiã puniendus per subtractionem beneficioꝛum. vt sequitur. si. ꝑ. de elec. cum in cunctis. §. inferioꝛa. t. lxxiiii. di. consuluit. vbi eodem modo compelluntur. vt sic indiscrete de nolentibus fiant volentes.

p Maures. cum diligentia. t ideo non videtur imputandum si adhibuit diligentiam quã potuit. l. di. bi qui arboꝛem. et. c. sepe. et ideo si ꝓter culpam suam casus foꝛtuitus contingit: ei non imputatur. j. de commo. c. vno. t. j. de homi. c. vlt. et. ff. commo. in rebus et. ff. de offi. ꝓcõsi. illicitas. Casus enim foꝛtuiti ꝓuideri non possũt vt in predictis ꝓximis concoꝛdantiis: t absit vt nobis imputetur: quod ꝓter voluntatem nostram contingit. xxiii. q. v. de occidendis versus. Non est in medio: semper reueletur vt eger. vt in predicta. l. illicitas. §. sicuti.

q Conscia. xxxiii. di. habuisse. Qui enim facit cõtra cõsciam: edificat ad gehennã. j. de resti. spo. litteras. t. j. de ꝑscriptio. qm̃ oẽ. xxviii. q. i. §. ex his. j. de sen. excõ. inquisitioni.

r Remoꝛdeat. vt si forte iperite medicinã dedisset ifirmis. alias eẽtus mortalitatis non est iputãdus ei. vt. ff. de of. ꝑsi. illicitas. §. sicuti. ff. ad. l. acgl. q̃ actõe. §. vlt. ff. ò vari. et eꝛoꝛ. cogni. medicus. vel si negligens. fuerit: qz dissoluta negligẽtia ꝓpe dolũ ẽ. ff. mãd. l. fiõius. i. rñlo

s Cõsilio hr̃ẽ ꝯsiluũ reuerẽtie cui obediẽdũ ẽ. vi. di. testamẽtũ. t. xiiii q. i. q̃sqs. t. j. de symo. matthe⁹. in fi. sec⁹ i ꝯsilio pfectiõis. xiiii. q. i. q̃sq̃ qle ẽ illõ si vis pfect⁹ eẽ. vade t vẽde oĩa q̃ hẽs: t da pauplb⁹. Et ò tali cõsilio põt intelligi qõ dr̃ in. c. q̃squis. in vbo illo si cõsilio vti voluerꝫ.

a Cum bone. leserant. miles qui ꝓposito manus intulit: capite puniatur: et ois cõtumatia aduersus presidẽ vel ducẽ capite punitur. ff. de re mili. oẽ delictũ. §. i. et. ii. Et qui resistit castigari volenti. ff. e. ti. milites. §. irruẽs. ⁊ iuxta diuinũ oraculũ cõtumatia parẽtis mortẽ luitur. lxxxvi. di. non satis. ver. ceterũ. in fi.

b Suspẽsi. suspẽsi eligeꝛ nõ possunt nec etiã eligi. ix. q. iii nos in hoiem. ⁊. §. ꝺ de cõsue. cũ dilectus §. de elec. cũ inter. r. et. c. ꝓ inquisitionẽ. ⁊ j. de appel. cõstitutis nec bñficia eis tẽpe suspẽsionis conferri possũt: vel lras ꝓ beneficio obtinẽdo impetrare: ut hic: ⁊ iteri beneficia ecclesiastica sũt denegãda. j. de ap. pastoralis.

c Postmodum sũt adepti. talia bñficia teneꝛ nõ pñt ẽt si postea fuerint absoluti qz tũc tpe obtẽti bñficii inabiles erãt et indigni: qz in talib⁹ ꝑncipiũ consideranꝺũ est. §. de elect. oudum. ⁊. c. ad audientiã. ⁊. i. q. i. principatus. xvi. q. iii. si sacerdotes. et ẽ ar. ꝙ tps impetrati rescripti cõsiderandũ ẽ: puniendi ergo sũt qui suspẽsi spũalia ꝑsumunt tractare: in tantũ ꝙ eps cũ talib⁹ dispensare nõ põt. xi. q. iii. si quis eps. et. j. ꝺ sẽtẽn. excõmuni. cum illorum.

d Pro tanta. exq̃ p annũ vltra qs stat i excõicatõe pñari debet bñficio suo. xi. q. iii. rursus. ⁊ excõicatus qui tractat spũalia deponi ꝺz. j. ꝺ dolo ⁊ cõtu. veritatis. Idẽ vꝛ in suspenso aut hic.

e a Multis. nulus. ponit tenoꝛẽ illi⁹ decreti. lx. di. nullus in eꝑm. vsq; ibi in q bus verbis.

f Solos. supple sacros: qz subdiaconatus bñ fuit i ꝑmitiua ecclesia: sed nõ repubat sacer. xxi. dis. in fi. §. i. ⁊ xxv. di. c. i. ⁊ xv. di. c. vltimo.

g Metropolitani sic oli dispẽsabat metropolitanus cuz ieligibili circa episcopatũ: sz cũ illegitimo dispẽsare nõ potest. §. ꝺ elec. inotuit. nec in etate. C. de his q ve. eta. ipe. l. ii. et. iii. Sz cũ his qui pacint defectũ i ordine sat vꝛ ꝙ põt adhuc archieps dispẽsare i archiepiscopatu: sicut oli poterat. ar. lx di. nullus i eꝑm. ⁊ in aliis dignitatib⁹ ipe

rioꝛibus bñ põt. §. c. preterea.

b In qbus. verba ista sũt Jmmo. interꝑtãtis capitulũ vrbani qui locutus fuit ſm antiqua tempora.

i Verũ cũ hodie. nũc incipit allegare ꝙ subdiacon⁹ eligi possit.

k Erubescãt. xxxii. di. erubescãt.

l Nemo. xxxii. di. nemo.

m Obseruare. exq̃ onerat ꝺi gnũ ẽ ut honoꝛet. xvi. q. vi. de lapsis.

n Sexta synodo. xxxii. dis. si quis eoꝝ.

o Nullũ. xxxviii. dis. nullus et. xxxii. di. ante triennũ.

p Libere. et ita qꝺ fuit primus dispensatio hodie est ius cõe. sic. j. de of. lega. ꝙ translatiõez ⁊ ad subdiaconatũ extẽdit qꝺ de supioꝛib⁹ dẽz erat: si. de trãsla. init coꝛpalia. ⁊. §. de cõsue. cũ venerabil. ⁊ eodẽ ꝓuilegio gaudet subdiacon⁹ q̃ ⁊ diaconus. j. de ser. nõ or. miramur.

q Tam. ꝓsus. nõ. n. ꝓces carnales ꝺz respicẽ q ẽ oꝛdiatoꝛ: sz tm̃ merita ⁊ ꝓuidentiã oꝛdinãdi. i. q. i. quibusdaz. ⁊. viii. q. i. moyses. ⁊. c. si g̃. ⁊ iõ not. ꝙ cũ quis eligit vel oꝛdinat: aut suis ꝓcib⁹ intervenientib⁹: aut aliẽis. Si suis: dicũt quidã ⁊ hugo cũ eis ꝙ quãtũ cunqz sit idoneus symonia cõmittit. ar. viii. q. i. i scripturis et. i. q. vii. si cũ is. ⁊. q. i. oꝛdiationes. et. j. de iurepa. p nras. Jstud credo si ẽ idigⁿ ſm ꝙ dicit. t. sz si dignus ẽ: põt ẽt ꝓces poꝛrigẽ supioꝛi cũ idigz qz tũc nõ ꝑsumit abitiosus: sz poti⁹ pp necitatẽ: alꝫ põt dici ꝙ symõia cẽt. ar. i. q. i. §. nõ ita q̃rũdã. ⁊ ar. j. ꝺ symo. tua. Si ꝓces ꝑ se poꝛrigat ut i ꝑlatũ eligat: abitiose sũt ⁊ illicite. i. q. i. nullus itaqz. si vo ꝓcib⁹ aliẽis ꝑmouet: aut ꝓces sũt spũales aut carnales: si sũt carnales ⁊ fiũt ꝑ idigno symõia ꝑmittit. i. q. i. de oꝛdiationib⁹. qz succedũt tales ꝓces loco ꝓcii. i. q. i. sũt nõnulli. si ꝑ digno: dũmõ supioꝛ nõ hẽat respectũ ad ꝓces sz ad meritũ licite pñt admitti: ut h. ⁊. i. q. i. gbusdã. si vo sũt spũales admitti pñt: nec i ducũt symoniã. i. q. i. latoꝛem.

r Nõ ascẽdat. forte crat irregularis: et sic põt qs eẽ abbas in mioꝛib⁹ oꝛdinib⁹ ꝑpter necessitatẽ: alꝫ nõ valeret. nã et diacon⁹ põt eẽ abbas. l. ꝺi. accedẽs. ar. imo ⁊ infamis curaz monasterii gerere põt: ut ibi. Jnfamis. n. a ciuilibus mũeꝛib⁹ nõ excludit. C. de his q i ple. stipen. sa. li. sũt. l. i. li. x. nomẽ. n. abbatis potius ẽ sollicitudinis q̃ oꝛdinis vel honõis xviii. q. ii. hoc tm̃. ar. §. c. c. i. ⁊ laicus põt eẽ abbas cã necessitatis. xciii. di. a subdiacono. et. xvi q. i. generaliter. ar. m̃ ꝺ qꝺ dicit ꝺ dispẽsatiue intelligitur: qz abbas ꝺz eẽ sacerdos alias remouet. §. c. c. i.

s Cum cõtigat. synodo. lx ix. di. quoniã videmus.

t Abbati. hoc idẽ põt electus in abbatẽ: ⁊ confirmat⁹: si episcopus euz differat bñdicere. vt. §. de sup. neg. prela. statuimus. talis ordo appellat psalmistatus: tamẽ vbi agit de singulis ordinibus: nihil agit de

Cuz bo. me. clemẽs papa prene. i. buccaꝛ: ⁊ quosdam alios barañ. clericos uocauisset: ut ad ꝑsentiã ipsius accederent. b. archiꝺi. suo quez grauiter leserãt respõsuri: quia uenire iuxta mandatum apostolicum cõtẽpserunt: in eos fecit sententiaz suspensionis promulgari: in qua triẽnio permanentes q dã ex ipsis suspensi aliud beneficiũ ecclesiasticum sunt adepti. Et quia utꝛ beneficia sic recepta possint rationabiliter retinere nos consule/ re uoluisti: respõdemus ꝙ nõ licet eis illa que habuerũt beneficia: uel que postmodũ sunt adepti aliqua tenus retinere. Unde baraneñ. archiepiscopo dedim⁹ i mãdatis: ut eos ꝑ tãta ꝑtinatia ⁊ ꝓtẽptu apostolico beneficiis que habẽt ñ differat spoliare. ¶ Uno. iiij.

Multis multotiẽs an subdiaconus i episcopũ eligi ualeat hesitatur: si quidẽ Urbanus papa primus decreuit: ut nullus i episcopũ nisi i sacris ordinibus religiose viuẽs inuentus fuerit eligat: sacros inquit ordines diaconatũ dicimus ⁊ presbyteratũ. hos si quidẽ solos primitiua ecclesia legitur habuisse. Subdiaconos vero quia etiã ipsi ministrãt altaribus: opportunitate exigẽte concedimus in episcopos eligi. Si tamen preclare scientie ac religionis existant: quod ipsũ nõ sine ro. põ. uel metropo. licẽtia fieri ꝑmittimus: in quibus uerbis innuitur: ꝙ urbanus ad statuz primitiue ecclesie sese referens: i quo subdiaconat⁹ ordo sacer minime dicebatur instituit ut de subdiacono: nisi vtilitatis causa: ⁊ tũc etiã de permissiõe metropoli. uel ro. pon. non posset electio celebrari. Uerũ cum hodie subdiaconatus inter sacros ordines computetur: sicut urbanus papa secundus sub his verbis expressit: erubescant impii: et intelligant iudicio spiritus sancti: eos qui in sacris ordinibus presbyteratu diaconatu sub. sunt positi: si caste non vixerint excludendos ab omni eorũ dem graduum dignitate. Et iteruz nemo ad sacrum ordinem permittatur accedere: nisi aut virgo aut ꝑ bate castitatis existat: ⁊ qui vsq; ad subdiaconatum vnicam ⁊ virginẽ habuit vxorẽ: ⁊ ad similitudinẽ diaconi ⁊ presbyteri subdiaconus debeat continẽtiam obseruare: sicut est in sexta synodo constitutum: ut si quis eorum qui ad clerum ascendunt: nuptiali iure mulieri voluerit copulari: hoc ante subdiaconatus ordinez faciat: ⁊ beatus grego. statuisse legit: ut nullũ facere subiaco. presumant episcopi: nisi qui se caste victurum promiserit. Nos volentes super hoc articulo dissceptationis materiam amputare: statuimus ut subd. in episcopum valeat liberẽ eligi sicut diac. uel sacerdos.

¶ Dem titulo sancte crucis presbytero cardinali.

Tam in domino diligentiam cõmendantes: quam sup monasterio sancti Quirici dinoscens adhibere mandamus: quatenus si non potes eidem monasterio de p sona idonea melius prouidere: tu monachum illum quem litteris tuis de honestate ac industria commẽdasti: per quem status eiusdem loci creditur reformandus: nullum prorsus babens respectuz ad petitionez illicitaz: quaz quidaz laici faciebãt: sed ex tue dũtaxat prouisionis officio ĩstituas in abbatẽ: ita videlicet ꝙ ad sacros ordines non ascendat cũ instante necessitatis articulo possit in abbatez assumi: etiã in minoribus ordinibus constitutis: et laici memorati non sint cõsanguinitate vel affinitate cõiuncti monacho memorato: ut ex ipsoruz petitione debeat contra eum aliqua sinistra suspicio suboriri.

¶ Dẽ rothomag. archiepiscopo.

Cum contingat interdum: ꝙ laici ad monasteria conuolantes a suis abbatibus tonsorent: requisisti an clericatus ordo in tonsura huiusmodi conferatur. Super quo tibi. r. rñ. ꝙ cũ in. vij. synodo sit statutum: ut lectores per man⁹ impositionem licentia sit vnicuiq; abbati in proprio monastrio solũ/ modo faciendi: dummodo ipsis ab episcopo secundũ morem preficiẽ doꝛ abbatum manus impositio facta noscatur: ⁊ constet eum existere sacerdotẽ per primã tonsurã: iuxta formam ecclesie datam a talib⁹ clericalis ordo confertur.

¶ Dem.

Intellexim⁹ ꝙ cum in monasterio tuo fueris laudabiliter conuersatus: ad monasteriũ sancti Jnnocẽcii talis ordinis accessisti: vbi cum aliquandiu in ipso ordine permãsisses: demũ ad cor reuersus de metropol. ⁊ aliorũ cõsilio ad primam domum redire curasti: in qua tandem sub regularis obseruantie disciplina taliter deo ⁊ hominibus placuisti: ꝙ per tuoꝛ exigẽtiaz meritorũ fratres tui prefecerũt te vnanimiter in abbatez. Ne igit occasione more quam in prescripto monasterio contraxisti: quasi conscientia tua te remordeat: in suscepte ad ministrationis cura tepescas atten

hoc.xciii.di.illud.vnde quidã dixerũt nõ eẽ ordinẽ sed eor opinio corrigit hic in fi.vbi dicit: q̃ p primã tonsurã clericalis ordo cõferr ⁊ etiã p̃sbytero hoc lx. xxiii.di.psalmista.vbi de hoc in sũma.b.

a Intelleximus.in canone.xix.q.iii.mandamus.

b Curã.hic vr̃ q̃ si aliquis trãsit ad strictiorẽ religionẽ sine licẽtia ꝓoris vl̃ abbatis q̃ revocãdus sit ad p̃ orem ecclesiã. Sed videt obstare.j.de reg.licet. sed põt intelligi qõ hic dicit qñ ex levitatis cã trãsit: put itelligi cõsuevit ille canõ.xix.q.iii. mandamus. Vel dicat q̃ iste fuerat tm̃ in hitu ꝓbationis: vel iste locus quẽ intraverat fuerat laxioris religiõis q̃ poz. Vl dic q̃ si aliquis petita licẽtia: licet non obtẽta transit ad strictiorẽ regulã q̃ tunc nõ põt revertι ad priorẽ locuz. et sic loquit illa decre.lx.sed si nullo mõpetit licẽtiã tunc redire cogeť ꝓ ut hic fecit.

c Accepim⁹. exceptiõem. nõ q̃ qui ordinavit aliquẽ postea nõ põt ei irr̃gularitatẽ aliquã vel crimẽ aliqõ obiicẽ nisi ex cã supveniẽte: sic nec lector cõtra electũ.viii.q.ii.dilectissimi.et est fi.iiii.dis.in istis. et.iiii.q.iii.si quis testibus. ⁊.j. de concess.p̃ben.cũ sup qõne. in fi.sic.xxviii.di.diaconi.⁊.j. de cle.cõiu.diversis fallaciis.

d Reputať.nota q̃ qui reputať indignus vna dignitate si postea eligit ad alterã etiã tũc dignus dz reputari.sic.lxxiiii. di.gesta.ar.ō.xii.di.nos cõsuetudinẽ.⁊.s̃.de elect.scriptũ est Ecõtra vero qui reputatus ẽ indignus in vno officio dz indignus haberi in alio.ff.de suspec.tu.l.iii.§.queri põt.vbi dr̃ q̃ si aliquis male se habuit in tutela: deinde det curator tanq̃ suspectus removeri dz.C.ō suscep.et archa.si aliquid.li.x Jtẽ qd dices si aliquis irregularis vel crimiosus tolleratᵍ ẽ in officio sacerdotali: nũquid si talis eligit ad dignitatẽ põt excipi ꝓ eũ ab illis qui eũ tollerauerũt in officio sacerdotali: vl̃ hic q̃ nõ: qz q eũ reputauerũt dignũ ad ordiez ⁊ ad beneficiũ reputabũt eũ dignuz ar.j.de accu.nulli.j.de sen.excõ.in presentia.et.ff.de lib.cã. qui sciẽs.sicut nec vir accusare põt mores vxoris: quos p̃ ꝓbavit.ff.de adulter. si vxor. in fi.hoc cõcedebat ioã.lz index ex officio suo põt inquirere de talibus.ii.q.vii. querẽdũ.ff.de postu.quos prohibet.⁊.ff.de pe.here.l.vl.⁊.ff.de adul.l.i.§.si publico.et.j.de exce.exceptionẽ.et q̃ supior debeat de his inquirere: habes expr̃ se.s̃.de elec.nihil est.et in.c.venerabilẽ. Tñ qõ dicit ioã.q̃ isti qui tollerauerũt in sacerdotio ipm nõ pñt ei postea obiicere nõ credo: qz licet tollerassent eũ in tali officio ꝓpterea nõ debẽt tollerare eũ in maiori. Nunquid si eligat in epm vel in maiorẽ ꝓlatũ nõ pñt ei obiicẽ aligd: imo pñt: qz lz dignus sit minori.non tñ in maiori dz idoneus reputari.xii.di.nos cõsuetudinẽ.et ar.s̃.ō elec. scriptũ est.accusare ipm nõ pñt p.c.predictũ nulli.lz si ꝓmoveat ad dignitatẽ credo q̃ possũt contra illum excipere.

e Examinari.intelligo tñ q̃ in eo casu ꝓmittat epo examiatio siue exceptio qñ nõ p se examiavit eps: sed p archidia.j.de of.archi.ad hoc.sic pz q̃ aliquis sepe examinat.j.de prebẽ.cũ scõm apostolũ.et.ii.q.v.mennã.⁊.q.i.votũ. Ar.cõtra.j.de of.le.licet.⁊.ff.nau.ca.sta.lz. Sz vr̃ q̃ tantũmõ debeat examiari: de bis que postea cõtigerũt.ar.s̃.eo.c.i.imo bñ debẽt examiari ne indigni ꝓmoveanť et negligẽtia prioris examiatoris nõ dz ipedire: quo minus querat: an dign⁹ sit et ad hoc tenet supior.s̃.de elec.nihil est.⁊.c.venerabilẽ.

f In forma cõi.j.de prebẽ.cũ scõm apostolum.

g Ecclesia vel alius.nõ q̃ p formã cõem: q̃ mandat alicui ut ꝓvideat alicui in aliqua ecclesiarũ civitatis vel dioce.põt ꝓvideri in ecclesia cathedrali: vt bene pz hic.et.j.de prebẽ.ꝓ illoz.et.c.cũ secũdũ apostolũ: sed p formã illã nõ possz ꝓvidere in aliq̃ prelatura.j.de prebẽ.c.vl.qz ad prelaturas nõ extẽdit intentio

dens q̃ cautũ ẽ in canone[a] ne qs canonicus regularis nisi forte publice lapsus sit: quod absit efficiat monach⁹: ⁊ si factus fuerit ad cãonicat⁹ ordinẽ reuertatur vltimus ĩ choro manẽdo cucullã ad mẽoriaz delaturus. Di.t.mãdam⁹: quatenꝰ circa curam[b] tibi cõmissam sollicitudinez exercere studeas indefessaz: ⁊ taliter sequentia bona continuare prioribus: quod dignum a deo possis meritum expectare. Item.

Accepimus te auriby nostris intimãte: quod quidaz clerici qui ad sacros ordies sine titulo sũt promoti: te ad ecclesiaz baccareñ. sup beneficiis obtinẽdis ifestãt: et infra. Licet igitur in ordinatiõibꝰ clericoz illaz tu ac p̃decessores tui diligẽtiaz debueritis adhibere: vt minus idonei nõ ordinarẽtur a uobis: ac ideo post ꝓmotionẽ eoz exceptionẽ[c] nõ poteris pretendere cõtra illos nisi forte postquaz ꝓmoti fuerint reddiderint se indignos: ex superabundãti tamẽ quãdo scribeť pro talibus nos oportet: facimus ĩ lr̃is nostris apponi: ut si ordinat⁹ pro quo scribimus idõeus babeat ⁊ ecclesiastico beneficio nõ indign⁹ ei ab ordiatore vel successore ipsi⁹ competens beneficium tribuatur: cũ ⁊ si tecũ de iure agere vellemus te possemus merito ad provisionẽ eoz compellere: quos a te vel predecessoribus tuis ordinatos fuisse constaret: eo presertim quo ad obtinendum ecclesiasticum beneficium eos debes idoneos reputare[d] quos ad ordines suscepisti: vnde grauiter sustinere non debes: sed nobis potius deuote inclinare teneris: si illos examinari[e] per alios facimus quos sine examinatiõe nõ credimus ordinatos antequam ad

mandatoris. Sz quid si dicat tm̃ ꝓvideas tali in aliq̃ ecclesia dioc. bonoñ. nũquid põt ꝓvidere in aliqua ecclesia civitatis? vel si dicatur in aliqua ecclesia civitatis bonoñ. nũquid in ecclesia dioc. Dicas q̃ non: qz p clausulã illã in aliq̃ ecclesia dioc. boñ. nõ cõprehendũtur ecclesie civitatis: vel ecõverso.s̃.de rescrip.rodolphus.

provisionem eorum te compellere velimus. Mandamus igit: quatenus eis pro quibus te cõtigerit rẽcipe nr̃a mãdata: in forma cõmuni in maiori ecclesia[g] vel aliis dioceb. bracarenẽ.providere non tardes. Exceptiões[b] autẽ si quas ꝓtra tales proposueris: precipimꝰ audiẽdas.

Item in concilio generali.

Cum sit ars artium regimen animarum: districte precipimus ut episcopi ꝓmouendos in sacerdotes diligẽter instruãt ⁊ ĩformẽt ⁊ per seipsos vel per alios[k] idoneos viros sup diuinis officiis ecclesiasticisq̃ sacramentis: qualiter rite valeant celebrare: quoniam si decetero rudes ⁊ ignaros ordinare presumserint: quod quidem faciles poterit deprehendi et ordinatores: ⁊ ordinatos vltioni graui decernimus subiacere. Sanctius.n. est maxime in ordinatione sacerdotum paucos bonos quam multos malos[m] habere mĩstros: q̃ si cecus cecũ ducit: ãbo ĩ foueã dilabuntur.

Honorius tertius cap.bremeñ. Quãuis multa proposita fuerint contra episcopũ calineñ. quia tamen confessus[n] est coram nobis se nunquam de grãmatica didicisse: nec etiam legisse donatum[o] et per audientiaz facti usqz adeo de il litteratura ⁊ insufficientia sua ꝓstat q̃ contra deũ esset: canonicas sanctiones tantum in episcopum tollere rare defectum[p] ipsum a pontificalis officii executione: ⁊ ab administratione calimeñ. ecclesie penitus duximus amouendũ. Anno.iii.

De sacra vnctione.

Cum venissetᵍ ad ap.se. bracareñ. episcopus qui in consecratione sua sanctã nõ acceperat vncti/

b Exceptões. quãtũcũq̃z papa p̃cise scribat exceptões legitie admittẽde sũt j.de of.dele.ex p̃te.i nisi dicat q̃ nulle debeant admitti: quod nunq̃ de facili dicit vt ibidẽ: lz si enũerẽtur nõ obstãte tali ⁊ talib⁹ exceptiõibus tũc ille nõ sũt admittẽde.ar.ff. si qs causam. sed et si.§. quesitum

Cum sit ars artiũ. bñ dicit: qz aie sũt p̃ciosiores oibus aliis reb⁹ ⁊ coꝛporib⁹.xii.q.i. p̃cipimus.⁊.xxiiii.q.iii.si bẽs.⁊.j.de peni.⁊ remiss.cũ infirmitas.i fine.

k Per alios.p cleri cos suos de latẽ suo missos.xxiiii.di.qñ.

l Deprebẽdi. nota q̃ corpo q̃ ordiatus appet indign⁹: ⁊ ordinans similiter. ut lxxxi.di.tantis daniel.in fi. nec.n. põt ignorare prelat⁹ viciũ subditi.j.ō re in. quãnis.ar.s̃.ō elec.i notuit.C. de rescin. vend.quisqs.⁊.ff.loca.sed addes.§.i.⁊.ff de cdi.edic.l.i.§. cã. sed hoc est verũ cuz eos examiat p se: secus si p alios. xxiiii. di.qñ.⁊.j.de offi.archi.ad hoc.

m Maiol.si. xxiii. dist.tales. ⁊ dicit lx melius est pauca idonee effũdere q̃ multis inutilibus boies p̃gravari.C. de vet. in.enu.tanta.§.ꝓriũ et melius ẽ pauca agere caute q̃ multis piculose interesse.i autẽ.ō tabel.circa medium. cõsti. col.iiii.⁊ ẽ ar.ō illos qui multa inutilia allegãt.de cõ.di.v.nõ mediocrit.⁊.xxiiii q.i.odi.⁊ ꝓieci.qz multitudo onerosa nihil bz honesti. i auẽ. de referenda. ad fi.col.i.

n Quãuis.confessus.et iõ ꝓ ꝓuicto dz hẽri.j.de cõfes. cũ super.et c.vl.⁊.C.de confes.l.vna.

o Donatũ.⁊ iõ grãmaticã populo exponere non valebat.vñ in hoc reprehẽdi nõ potuit sicut ille.lxxxvi.di.cũ multa.vbi reprehenditᵍ grãmaticã populo exponebat.

p Defectũ. Tria enim precipue regrunt in epo: lr̃arũ scia: etatis maturitas: ⁊ gravitas morũ: adde ⁊ quartũ q̃ sit de legitio matrimõio natus.s̃.de elec.cũ in cunctis.et.s̃.e.eam te. Defect⁹ scie sufficit ad cedẽ dũ.s̃.de renũ.nisi cũ pridẽ.§.p defectu. cõpetẽs tñ scia ĩ epo tollerat.s̃.de elec.cũ nobis oli.et.c.p̃dicto nisi cũ pridẽ.§.p defectu. ignominiosũ est epo cũ ipse deberet alios docere: si tunc querat ab aliis edoceri.in auẽ.de sanc.epis.§.dam⁹.col.ix.⁊.i.q.vii. cõveniẽtib⁹.⁊.q i.vilissimis.et qui doctior est ⁊ sanctior eligendus est.viii.q.i. licet ergo.et talis debet eligi cuius cõparatiõe ceteri grex dicantur.xv.dist.

§.nomine vero criminis.

Cum venisset. Casus. Quidã eps grecus ad apostolicã sedẽ accedens cõfessus fuit domino pape q̃ in cõsecratiõe sua sacrã nõ accepat vnctionẽ. vnde papa qõ illi defuerat in eo fecit suppleri. Scribit ergo papa super hoc cõstantinopol'. pñarche ostendẽs q̃ duc sũt

ſpecies vnctionis.exterior ⁊ interior: exteriore inungitur corpus: interiore cor. ⁊ vngitur quis oleo ⁊ criſmate: oſtendēs quare de vno ⁊ quare de alio. ⁊ quare eps inungit in capite ⁊ princeps i būero: ⁊ g libet fidelis inungit iſcapulis ⁊ pectore ⁊ oleo ſcō ante baptiſmū: et poſt baptiſmū inungit criſmate in vertice ⁊ fronte. ⁊ oſtēdit quid ſignificāt iſta ⁊a quibus debēt cōferri. dicit etiā q cōſecratur altare ⁊ calix exēplo beati ſilueſtri ⁊ auctoritate dñi q cepit moyſi ut faceret oleum vnctiōis de quo vngeret tabernaculū. Dicit etiam q ſacramētū vnctōis aliud figurat in nouo teſtamēto q in veteri. vnde nō iudaizat eccleſia cū vnctionis celebrat ſacrm. ſicut quidā mentiūt qui diuinas non intelligunt ſcripturas. Infi. dicit q romanus pontifex nō vtit baculo paſtorali tū pp hiſtoriā tū ppt myſticā rōem: iſte tamē pīarcha poterit vti baculo ad ſimilitudinē aliorū pontificū

a Apud nos. i. apō grecos. ſcribit. n. pīarche cōſtan.

b Suppleri. ut. i. q. i. §. ecce qui. ab hēticis ergo caute ſupplendū eſt qō incaute pretermiſſū fuerat. j. ti. pxi. c. i. ⁊ vl. vñ non dicit actū cū aliquid ſupeſt ad agendū. C ad ſil. cū ſillenianus. in fi. ⁊. vii. q. i. nihil.

c Aſſiſtētibus duobus. q. in cōſecratione epiſcopōrū ad minus tres epi debent ee. lxvi. di. pozzo. ⁊. §. de tēpo. ord. ſi archiepiſcopus.

d Inungit cor. immo aia: ſed hoc iō dicit: q aia ſedē hz in corde principaliter vl potius q nō fructificat vnctio i aia: niſi ex corde ⁊ volūtate pcedat. vin.

e Infirmat. xcv. di ſti. §. ſed iſtud.

f Vos vnctionē. i. vnctio. figura ē antithoſis: cū caſus pōitur pcaſu. ſi. xxv. diſti. c. vl. ⁊. lxv. diſ. c. i. ver. ois ſanctificatio ideſt oēm ſanctificatū. ⁊. j. de iudi. c. i. vbo quē. i. qui.

g Sacrm. ſi. de cō. di. iiii. c. i. ⁊. j. de cele.

onem: quoniam apud[a] nos non conſueuere pontifices cum cōſecrantur inungi: nos q illi defuarat mandauim[9] i ipſo ſuppleri[b]: faciētes caput eius ⁊ man[9] per albañ. epiſcopū aſſiſtētib[9] ei duob[9] epiſcopis ſecundū morē eccleſiaſticū ſacro criſma: te deliniri: ⁊ īfra. Scire te volum[9] duas eē ſpecies vnctiōis: exteriorē que materialis eſt ⁊ viſibilis: ⁊ interiorē que ſpūalis ē ⁊ iuiſibilis. Exteriore viſibiliter inūgitur[b] corpus interiori inuiſibiliter iungitur cor. De prima iacobus apoſtolus ait. Infirmatur[c] quis in vobis inducat preſbyteros eccleſie: ⁊ orent ſuper eū vngentes eū oleo in nomine domini: ⁊ oratio fidei ſaluabit infirmū De ſecunda Joānes apoſtolus ait Vos vnctionē[d] quam accepiſtis ab eis maneat in uobis: et nō neceſſe habetis ut aliquis doceat uos: ſed ſicut vnctio vos docet de oībus ita faciatis. Unctio viſibilis ⁊ exterior ſignū eſt interioris ⁊ inuiſibilis vnctiōis. Unctio vero inuiſibilis ⁊ interior nō ſolū eſt ſignū ſed etiam ſacramentum[e]: quia ſi digne ſumitur uel agit[b] uel auget[f] abſq dubio qō dignat. Ad exhibēdū aūt exteriorem ⁊ viſibilem vnctionem benedicitur oleum: quod dicitur cathecuminorū uel infirmorū: ⁊ conficitur criſma: quod ex oleo fit ⁊ balſamo myſtica[g] ratiōe. Per oleum enim nitor ꝓſcientie deſignatur: iuxta qō legitur: Prudentes virgines acceperunt oleū in uaſis ſuis cū lampadibus: p balſamū ordo fame exprimit: ppter quod dicit[m]. Sicut balſamum aromatizās odorem dedi. Hoc ergo criſmate vngi debet epiſcop[9] non tam in corpore quā i corde: ut ⁊ interius nitorem cōſcientie quantū ad deū: ⁊ exterius habeat odorem fame quo[n] ad proximum. De nitore cōſciētie dicit apoſtolus Gloria noſtra hec eſt teſtimonium conſciētie noſtre. naz omnis gloria filie regis ab[o] intus. De odore fame idem apoſtolus ait. Chriſti bonus[p] odor ſumus i omni loco: ⁊ alis ſumus odor vite[q] in vitam: aliis odor mortis[r] in mortē: debet enim epiſcopus bonum habere teſtimonium: et ab his qui ſunt intus et ab bis qui ſunt foris[s]: ut cortina[t] cortinam trabat: et qui audit dicat veni. Hoc vnguento caput et manus epiſcopi conſecrantur: per caput enim mēs intelligit: iuxta illud[u]. Unge caput tuū ⁊ faciem tuā laua. Per manus opera intelliguntur: iuxta illud manus mee diſtillauerūt myrrham. Manus igitur vngitur oleo pieta

miſ. cū marthe. §. ex eo. in fi.

i Auget. iuxta illud. ſup egros man[9] ponēt ⁊ bñ hēbunt. ⁊ vere auget ſicut cōfirmatio. j. e. c. ver. q p eā ſpīrit[9] ſcūs ad augmētū dat ⁊ robur ⁊c.

k Myſtica ratione. prout ſtatim ſequitur.

l Legitur. in euangelio ſancti matbei.

tis: ut epiſcopus opetur bonum ad omnes: maxime autez ad domeſticos fidei. caput enī vngit balſamo charitatis: ut epiſcopus diligat deū ex toto corde et ex tota anima et ex tota mēte ſua: ⁊ primū ſuuz ſicut[x] ſe ipſum: caput inungitur propter auctoritatē ⁊ dignitatez: ⁊ manus propter myniſteriū ⁊ officium. Caput eniz vngitur: ut oſtēdatur illius[y] repreſentare pſonaz de quo dicit per propbetā. ſicut unguētū in capite: ⁊ cetera. Caput[z] eniz viri chriſtus: caput chriſti deus: qui de ſe dicit: ſpiritus domini ſuper me: eo q vnxit me euāgelizare paupib[9] miſit me. Manus epiſcopi inungit: ut oſtendat accipere poteſtatem benedicēdi ⁊ conſecrandi. Unde cū eas cōſecrator inungit: conſecrare[a] inquit ⁊ ſanctificare digneris domine manus iſtas per iſtā vnctionē ⁊ p benedictionē noſtram: ut quecunqz ꝓſecrauerint conſecrētur: et quecunqz benedixerint benedicantur in nomine domini. Unde in ueteri teſtamento non ſolum vngebatur ſacerdos ſed etiā rex ⁊ propbeta: ſicut in libro reguz dominus precepit De lie. uade ⁊ reuertere in domuz tuaz per deſertum in damaſcū. Cumqz pueneris illuc: vnges azabel in regem ſup Syriā: ⁊ Jeſu filium nauſi vnges regē ſuper Iſrael. Heliſeuz autez filium ſaphat: qui eſt de abel: vnges ppbetā p te. Hz ubi[a] Jeſus nazarenus quez vnxit[b] deus ſpiritu ſancto: ſicut habetur in actib[9] apoſto. vnct[9] eſt oleo pietatis pre conſortib[9] ſuis: qui ſecūdū apoſtolū eſt caput eccleſie: que ē corpus ipſius pricipis: vnctio a capite ad brachiū eſt tranſlata: ut princeps extūc[c] non vngat in capite: ſed in brachio ſiue humero: uel in armo: in quib[9] pricipatus congrue deſignatur: iuxta illud quod legit. Factus eſt principatus ſuper humerū eius: ⁊c. Ad quod etiam ſignificandū ſamuel fecit poni armum ante ſaul: cui dederat locuz i capite āte eos qui fuerāt inuitati. In capite vero pontificis ſacramentalis eſt delinitio cōſeruata: q ꝓſonā[d] capitis i pōtificali officio repreſētat. Refert āt iter pōtificis ⁊ pricipis vnctiōez: q caput pōtificis criſmate cōſecrat: brachium vo pricipis oleo delinit: ut oſtēdatur quāta ſit differētia[e] iter auctoritatē pōtificis ⁊ p̄ncipis ptātē. Quia uero chriſtus fecit nos in ſanguine ſuo deo noſtro regnū ⁊ ſacerdotes ppter q apoſtolus petrus ait: uos eſtis genus electū regale ſacerdotium: iccirco in nouo teſtamento nō

b Agit. ſalutem.

m Dicitur. i. li. ſapiētie.

n Quo ad primū. iſta duo neceſſaria ſunt. xii. q. i. nolo. ⁊ xi. q. iii. non ſunt audiendi.

o Ab int[9]. pcedit ſupple vnctio.

p Bonus odor. i. exēplum ⁊ imitatio apoſtolor qm̄ apli p predicatiōem ⁊ famaz inuitabant boics ad ſalutē. vba iſta bēs. xxiii. q. iiii. nabuchodonoſor. ⁊ dicit bonus odor predicatio bonoz quā quidā ex caritate ſuſcipiūt: ⁊ inde iſti i aia viuūt. vnde dicit aliis ſumus odor vite i vitā. ſ. eternā. alii vilipēdūt ⁊ cōtēnunt pdicatōem bonoz ⁊ iſti de tali cōtēptu mortē incurrūt aie. vnō dr aliis ſumus odor mortis i mortē. ſ. eternā: ⁊ ita ex eodē bono odore alii ſaluant ⁊ alii pereunt.

q Vite. i. dilectionis ⁊ bone opiniōis ducentis eos in uitā ſcilz eternam.

r Mortis. i. inuidie. ⁊ male opiniōis ducētis eos in mortē. ſ. eternā.

s Foris. ſi. viii. q. i. licet ergo. ⁊. lxiii. di. plebs diotrēſis. ⁊. c. noſſe. ⁊. c. vota ciuiū. ⁊. c. vl. et de con. di. i. iubemus.

t Cortia. i. ut fidelis trabat i fidelē. xviii. q. i. iam nūc.

u Juxta illud. euāgelii. vl dic iuxta illud i cāticis cānicoz.

x Sicut ſe. i. ad id q ſeipſuz b aduerbiū ſicut nō ē ſicuriſſimū: q ordiata charitas pus dz incipere a ſeipſo. xxiii. q. v. ſi nō licz. vnde ꝑmo dz quiſq facere elemoſinā ſibi: deinde proximo. de pe. di. iii. ſane cauendū. C. de ſer. preſes.

y Illius. i. chriſti.

z Caput viri. xxxiii. q. v. cuz caput.

a Conſecrare inquit. hec benedictio dicit ab epiſcopo dū conſecrat manus preſbyterorū: ⁊ ſic cōis ē hec benedictio epiſcopōrū ⁊ preſbyteroꝝ. xvi. q. vi. §. ecce.

a Ubi. i. poſtq̄.

b Unxit. myſtica fuit ⁊ inuiſibilis vnctio chriſti. ii. q. vii. bis que. quia nec in regē nec in ſacerdotē fuit vnctus. ut. i. q. vii. bis ita reſpōdetur.

c Ex tūc. i. ex tepme chriſti.

d Perſonaz capitis. i. chriſti qui eſt caput eccleſie.

e Differentia. quod oſtendit xvi. di. duo ſunt. ⁊. j. de maio. ⁊ obe. ſolite.

a In frõte. de cõ. di. v. oc bis ꝛ.c. notissime. ꝛ.c. man⁹. i quibus habet significatio istarũ vnctionũ.

b In pectore. de con. di. iiii. ò ide. ꝛ.c. presbyteri.

c Reddere rõnem. ut. xxxvi. di. §. ecce. ad fi.

d Simplex sacerdos. de cõ. di. iiii. presbyteri.

e Hãc. s. cõfirmationẽ in frõte soli epi cõferũt. s. de cõsue. quanto. vbi de hoc ar. ō. xcv. di. puenit. vbi pbr̃i crismabãt i frõte. So. illud ꝓcessit greg. dispẽsatiue ad tẽpus pp scadalũ ut ibi pz exp̃sse: alꝫ sacerdos nihil conferret. ut in. c. quãto

f Sacerdos. i. epi. s. ii. q. vii. accusatio.

g Vicarii. lxviii. di. q̃rũ vices

h In q̃. simplex relatio é h si cut ibi: mulier saluauit q̃ damnauit qm̃. alia fuit columba q̃ ò tulit ramũ olive i arcba noe ꝛ alia que descẽdit sup xp̃z dũ baptizaret. t.

i Aliud quidẽ ꝛ sic colligit̃ h̃ q̃ aliũ ordinẽ habuit in suba olei lenita ꝛ aliã bodie: alꝫ videret etiã ecclesia iudaizare i idemtitate.

k Pastorali. de cõ. di. i. null⁹ epus. ꝛ. lxv. di. disciplia.

l Propter historiã. marcialis vnus de discipulis petri quez posuit dñs int̃ discipulos cuz dixit nisi efficiamini sicut puer lus iste nõ itrabitis i regnũ celoꝝ ꝛc. quẽ p⁹ea petr⁹ cũ alio ad predicandũ misit i germaniã qui cũ iret mortu⁹ est ꝛ rediit collega ad petrũ ꝛ petrus ait. accipe baculũ ꝛ tãges euz dic ut i noie dñi surgat ꝛ p̃dicet: ꝛ init. ꝛ in. xl. di. a tpe mortis tetigit eũ ꝛ resurrexit ꝛ p̃dicauit: ꝛ ita petrus remouit a se baculũ ꝛ dedit subditis. Designãtur ãt p baculũ q̃ bis vsibus cõprehẽdũtur. In bali forma p̃sul dat̃ hec tibi norma. attrahe p primũ medio rege pũge p imũ. attrahe peccãtes rege iustos pũge vagãtes attrahe sustenta stimula vaga morbida lenta. vin.

m Mystica. qz bacul⁹ hz in sũmitate recuruationẽ q̃si ad trahendũ qõ nõ est necariũ i romão põtifice qz nullus ab illo diuertere põt finaliter: qz eccl'ia ñ põt eẽ nulla. xxiiii. q. i pudẽda. in fi. vel qz p baculuz designat̃ coertio siue castigatio: iõ alii põtifices recipiũt a suis superiorib⁹ baculos: qz ab boie potestatẽ recipiunt: rõanus põtifex nõ vtit̃ baculo qz potestatẽ a solo deo recipit.

n Pastoral'. pmitti. ad h̃ nõ vt̃ rñdere. Sz dic q̃ anteq̃ suppleant̃ ista ministrat̃ nõ dz. lii. di. sollicitudo: ꝛ satis vt̃ respõdere ex eo qõ dicit littera suppleri: qz nõ dicit̃ actũ cũ aliquid supest ad agẽdum. vii. q. i. illud. ꝛ.c. nihil. ꝛ. C. ad syl. l. pe. in fi.

o Impositiõe. quã solus epus facere põt diaconib⁹. xxiii. di. diacon⁹. Sz p̃. xxiii. di. subdiacons. ubi dicit̃ q̃ subdiaco-

solũ reges ꝛ sacerdotes vnguntur: sz oẽs christiani bis añ baptissimuz sz oleo benedicto primũ i pectore: deide iter scapulas: ꝛ bis post baptismũ: sz crismate sãcto primuz in uertice: demum in fronte[a]. In pectore[b] namq3 baptizandus inungit̃ ut per sancti spiritus donum abiici at errorem et ignorantiam: et suscipiat fidem rectam: quia iustus ex fide viuit. Inter scapulas: ut per spiritus sancti gratiã excutiat negligẽtiam ꝛ torporem: ꝛ bonam operationẽ exerceat: quia fides sine operibus mortua est: ut per fidei sacramentum sit munditia cogitationum in pectore: vt per operis exercitiuz sit fortitudo laborum. In scapulis quia fides per dilectionem secundum apostolum operetur. In vertice vero baptizatus inungitur: ut sit paratus omni petẽti de fide reddere[c] rationem: quia per caput itel ligitur mens: iuxta quod legitur: oculi sapientis in capite eius: cui⁹ superior pars est ratio ꝛ inferior est sensualitas: vnde bene per verticẽ que est superior pars capitis intelligitur ratio: que est superior pars mentis. In fronte vngitur baptizatus ut libere cõfiteatur quod credit: quia corde creditur ad iustitiam: ore uero fit confessio ad salutez memor eius quod dominus ait. Qui me confessus fuerit coram hominibus ꝛc. Ante batismum ergo vngitur oleo benedicto: et post baptismũ crismate sãcto: qz crisma soli ꝓpetit christião. Christus enim a crismate dicit̃ uel potius a cristo dicit̃ crisma: nõ secundũ nominis formam sed fm fidei rationez. Achristo uero christiani dicuntur: tãquã vncti deriuentur ab vncto: ut omnes concurrãt in odorem illius vnguenti: cuius nomẽ oleum est effusum. Per frontis crismationẽ manus impositio designatur: quia alio nomine dicitur confirmatio: quia per eam spiritus sanctus ad augmẽtum datur et robur. vnde cum ceteras vnctiões simplex[p] sacerdos uel presbyter ualeat exbibere: bãc[c] nõ nisi sũmus sacerdos[r]. idest episcop⁹ debet conferre: quia de solis apostolis legitur quorum vicarii[s] sunt episcopi q̃ per manus impositionem spiritum sanctum dabant quez admodum actuum apostolorum lectio manifestat. Cum audissent inquit apostoli qui erãt bierosolimis quia recepissent samaria uerbum dei miserunt ad eos petrum et Joannem: qui cum venissent orauerunt pro ipsis vt acciperent spiritum sãctum: nonduz enim in quẽquã illorum venerat: sed baptizati tantum erant in nomine domini Jesu: tunc imponebant manus super illos et accipiebant spiritum sanctũ: cuius aduẽtus per vnctionis myniſterium designatur: quia colũba in qua[b] spiritus sanctus super christum in baptismo descendit ad vespe[x] in catacismo reuertẽtes ramũ retulit virẽtis oliue: cuius vtiq3 sacramẽtũ dauid propbeta prenoscẽs exbularan dã faciẽ in oleo predicauit. Ungit̃ preterea secũdũ ecclesiasticũ morẽ cum cõsecratur altare: cum dedicatur templũ: cũ benedicitur calix: ñ solũ ex mãdato legis diuine: ueruz etiã exẽplo beati siluestri: qui cũ cõsecrabat altare illud crismate perũgebat. Precepit enim dñs moysi ut faceret oleum vnctionis: de quo vngeret testimonii tabernaculũ: et archam testamenti: mensamq3 cuz uasis. Ueruz vnctionis sacramẽtũ aliud quidẽ efficit ꝛ figurat: taz i nouo quaz in ueteri testamento. vnde nõ iudaizat ecclesia: cũ unctiõis celebrat sacramentũ: sicut antiqui mẽtiunt̃: qui neq3 scripturas neq3 dei nouere uirtutem. Admonemus igitur ut illum in ordinandis presbyteris: ꝛ consecrandis episcopis morem serues: ꝛ facias obseruari: quẽ apo. se. obseruat: ꝛ infra. Licet rogamus pontifex utatur baculo pastorali[k]: tum propter historiam[l]: tũ propter mysticam[m] rationem: tu tamẽ ad similitudinem aliorum pontificum poteris eo uti.

De sacramentis nõ iterandis.

Pno. iii. Astoralis: ꝛ infra: Preterea nos consulere uoluisti: an pmitti[n] debeat ministrare: qui sine impositione[o] manuum fuerit ad ordinem subdiaconatus assumptus: et si confirmationis sacramẽtuz in eo debeat iterari: qui per errorem fuit nõ crismate sed oleo delinit⁹. Ad quod breuiter duximus respondẽdum: q̃ in talibus non est aliquid iterãdũ[p] sed caute supplẽduz[q] quod incaute fuerat pretermissuz.

Honorius. iii. archiepiscopo lõdoñ. ꝛ eius suffraganeis.

Nobis humiliter quesiuisti[r] quid fieri debeat de mortuorũ corporib⁹: qui tẽpore scismatici et reprobi vualdẽarii a scismaticis sunt sepulti: ꝛ de indumentis sacerdotalibus: quibus cum nec non de altarib⁹ in qbus degradati presbyteri celebrarunt. Nos autẽ inquisitioni uestre breuiter rñ. q̃ nõ credim⁹ ob boc dumtaxat sepultos buiusmodi exbumandos[s] aut debere idumẽta talia iterũ benedici[t] uel reconsecrari altaria[t] supradicta.

Grego. ix. archiepiscopo lõdoñ.

Presbyter ꝛ diaconus cũ ordinantur[u]: manus impositio[x] tactu corpali ritu ab apostolis[y] itroducto recipiũt: quod si omissuz fuerit non est aliquatenus iterandum sed statuto tempore ad huius modi ordines conferendos caute

nius nõ recipit man⁹ ipositionez: sed illud capitulũ log̃ de ipositiõe man⁹ cõsecratoria que nõ dat̃ subdiacono sed bec ipositio man⁹ é quedaz benedictio: sic accipitur. lxix. di. qm̃. ꝛ. i q. i. manus.

p Iterandũ. ꝛ sacrmẽtũ nõ dz iterari: ne sacro fiat iniuria, de cõ. di. iiii. ostẽdit. ꝛ. i. q. i. qõ quidam.

p Supplẽdũ. si. s. c prox. circa p̃n. ꝛ. i. q i. §. ecce. ꝛ. j. c. pbr̃.

r Nobis. exbumãdos. ꝓpter boc corpõa exbũari nõ debẽt: qz illis nõ nocet talis sepultura dũmõ alꝫ boni fuerint. j. de sepul. sacris ꝛ. xiii. q. ii. aie defunctorum.

s Benedici. idumẽta ꝓpterea iterũ benedici nõ debẽt exq̃ semel cõsecrata sũt Et bic fuit dubitatio qz vestimẽtis ecclesie alii quã sacrati boies vti nõ debent ò cõ. di. i. vestimẽta. sz vestimenta ꝓpterea nõ polluũtur.

t Altaria. iterũ ꝓp boc recõsecrari non debẽt. de cõ. disti. i. si motũ. ꝛ. c. ecclesiis.

u Presbyter. ordinant̃. man⁹ pr̃ byteri ꝛ diaconi crismatis liq̃re pungi ñ debẽt. ut. xxiii. dis. ꝓterea.

x Impositionẽ. sacerdotibus ꝛ diacõibus manus ipõit̃. xxiii. di. quorundã. ꝛ corũ cõsecratio silis ẽ. xxi. q. i. §. ecce evident. sz dria é qz epi ꝛ oẽs pbyteri q ibi sunt sup caput ipius pbyteri ordinandi manus iponũt. xxiii di. presbyt cũ ordiatur. diacono vo sol⁹ epus manus sup capũ illius ponit. vt di. e. c diacon⁹.

y Ab aplis. apli. n. cũ de pcepto spsci paulũ ꝛ bãnabã mitterẽt ad euãgeliũ predicãdũ gẽtibus manus eis iposuerũt ꝛ iõ ritu itroducto ab apostolis presbyteris ꝛ diacõibus manus imponit̃. ut dicitur. lxxv. distī. q die dominico. similt ordinatio episcopoꝝ siue consecratio ab apostolis. s. petro ia. ꝛ io. itroducta é dã-

tib⁹ formã succeſſoꝛib⁹. lxvi. di. porro.

a Supplẽdũ. ſ. e. paſtoꝛalis.

b Suſpẽſio. qñ eps incipit oꝛatione ad bñdicendũ ſacerdotẽ tũc pꝛe ſbyteri oẽs qui pꝛimo tangebãt caput debẽt eleuare man⁹: ita q̃ non tangãt caput oꝛdinãdi qđ ex ipſo facto meli⁹ pꝛ qualit debeat fieri q̃ aliquo iure exprimi ſic. j. de dona. aplice. ⁊ quedã ſũt q̃ meli⁹ pñt intellectu pcipi: q̃ locutiõe expmi. ff de ſolu. ratũ. ff. ré ra. ba. quo eni. §. iulian⁹

c VT filii pbꝛoꝛuꝫ ſupple ſtatuim⁹

d Ex fornicatõe. ſi. ſ. de elec. cũ i cũctis. j. de ſer. nõ oꝛ. ꝓſulu it. ⁊. xxv. q. iii. ỏ iceſt(

e Prelatiõem. ſic. j. e c. ul. ſine diſpẽſatiõe ſedis apoſtolice: ut ibi.

f Neq; ſerui. de ſer uis nõ oꝛ. cõſuluit.

g AD pñtiaꝫ. taci/to. Etiã iõ non valuerũt lr̃e. ſ. de re/ſcrip. ſuper lr̃is. ⁊. xx v. q. ii. ⁊ ſi legibus.

h Miſtrauit. nullo medio: q̃ ſi media p ſona interueniſſet ſe cus eſſet. j. e. ex tranſ miſſa. ⁊. c. ad extirpãdas. tũc eni ſi fuiſſet legitim⁹ licite poſſ ſbi miniſtrare ⁊ ali/bi. alias nõ. j. e. c. fi.

i Nõ obſtãtib⁹. qa ipetrate ſũt tacita ue ritate. ſi. de eta. et q̃l. eã te. ſecus ſi ex cer/ta ſcia illũ recipi mã daſſet. et ſic eſt ar. q̃ non eſt ſemp obediẽ dũ litteris ſiue man/dato pape. arg. ſ. de reſcrip. ſi qñ. ⁊. c. pꝛe dicto eam te.

k PReſentiũ. i pa/ternis. idẽ iuriſ eſt de aliis. j. e. c. ult. vñ ſupple maxime.

l Patiaris. niſi ba/beant illas p diſpen/ſationem apoſtolice ſedis. j. e. c. extua. ⁊. c pe. ⁊ vlti. ⁊ idẽ est ſi fuit ꝓpetu⁹ vicarius j. e. conſtitutus. alꝫ expellant⁹ ⁊ aliis ido neis cõferantur. j. e. c. ulti. De hac mate/ria dicetur. j. e. c. ul.

m COnquerente. m. clerico. qui pꝛeſentatus erat a patrono eccle/ſie. ⁊ iſte. r. moleſtab at eũ ſuper illa eccleſia in qua pater eius nullo medio miniſtra uerat.

n Notoꝛiũ. qualit dicaꝫ aliquid notoꝛiũ eẽ: bẽs. j. de coba. cle. ⁊ mu. c. vl. qꝛ ſi ibi miſtrauit nõ põt eẽ nõ notoꝛiũ. ſ. de trãſla. p̃la. quanto.

o Amouere. cũ nõ oſtendat diſpenſatiõem ap. ſc. ut dictũ eſt. ſ. c. p/ximo. ⁊ idẽ hic dicas.

p VEniẽs. miniſtrauit. maxime. j. e. c. ul. exquo nõ eſt legitim⁹.

q Innotuerit. ſed qualiter potuit ei innoteſcere. ſ. ſi ipe fuit ei con feſſus q̃ ip̃m examiauit. xxii. q. v. hic vꝛ. vel dicas inotuit quoq; mõ. ff. de admi. tu. quidã decedẽs. §. vl. ⁊ ſi eps hec ſciebat non tenebaꝫ ei dicere: qꝛ qui ſciuit certiozari nõ debuit. ff. de ac. em. ⁊ ven. l. i. in fi. ſz quis probabit innotuiſſe epo. Ille qui dicit ⁊ allegat ſciam dꝫ ꝓbare ff. de ꝓba. verius. ⁊. lxxxii. di. ꝓpoſuiſti. ſz p̃ſumptio eſt ꝓ epm q̃ ipe ſciuerit qui eũ examinauit: uel fecit examiari. xxiiii. di. q̃ eps. ⁊ p̃ſu mitur q̃ nihil omiſerit de contingentibus. xi. q. iii. abſit. ⁊. ſ. de etate ⁊ quali. accepimus. vnde vꝛ q̃ ipſe debeat ꝓbare ſe ignoꝛaſſe. ſi innotu it. ponitur. ſ. de reſcrip. cum contingat.

r Reſtituas. qꝛ qđ benigne ꝓtulit fraudis cõſilio nõ debuit reuocare. ff. de edi. edic. ad res dõatas. vin. ⁊ de pc. di. i. quãtũ libet. et. xxii. q. ii. nõ eni. ⁊. xvi. q. ii. vi ſis. Sz nõne põt eps cõtra factũ ſuũ venire ſi eſt illicitũ: ita vꝛ. xxxv. q. ix. q̃ qs cõmiſit. et. ſ. de elec. noſti. ⁊. j. de re. ec. nõ alie. ſiquis pbr̃oꝛ. ⁊. C. de euict. ſi tibi liberã. ſed hoc p̃cipit in odiũ ep̃i qui talẽ ſcienter elegit. ſi. j. de cle. cõiug. diuerꝰ fallaciis. ⁊ in ⁊ facit papa gra tiam huic ſacerdoti: ut ille ep̃s ꝯcetero tales nõ ꝓmoueat: ⁊ cũ ignoꝛauerit ip̃m fuiſſe talẽ tolleraꝫ in eadẽ eccleſia de gra tia. ſ. quouſq; ꝓuideaꝫ ei i alia eccleſia: et ſic in primo caſu ꝓ/ter culpã ep̃i diſpenſat cũ eo papa in alio caſu tolleraꝫ ad tempus.

s Ordinaſti. ar. contra. l. diſ. ex penitentibus. ⁊. lxxxi. diſt. ſi quis ſine. Cõtra hoc fit ex di/ſpenſatiõe: ut dixi. nũquid ite/rim eſt prelatus: ita ⁊ habebit oĩa. ff. de bo. poſ. l. ii. Sed con tra vꝛ q̃ nõ ſit pꝛelatus. pꝛela tura eni ad tẽpus dari nõ põt lv. di. ꝓcepta. ſicut nec heredi/tas tempoꝛalis. ff. de adopt. ſi tibi. ⁊. ff. de here. inſti. hereditas. ff. de regu. iur. actus legiti/timi. ſicut nec libtas. ff. de ma. teſt. libertas. ff. de pc. queſituꝫ §. ii. ſed hoc intelligitur fieri ỏ mandato dñi pape: alꝫ nõ eſ/ſet pꝛelatus.

t PRoposuit nobis. carere. et ita est hic ar. q̃ qui hꝫ oꝛdiné debeat hẽre beneficiũ lxx. di. c. i. ⁊ ii. ⁊. j. de p̃ben. epi ſcopus. ⁊. i. queſtione. iii. ſi qs obiecerit.

u Cum aſſenſu. eiuſdem. ſed quare requiritur aſſenſus illi uſ ⁊ non patroni contra. illud lxxiii. di. principali. et. c. ſeq. p. dixit q̃ patronus eligit ſoluꝫ pꝛelatũ: ⁊ iſte ſubdiacon⁹ erit pꝛelatus: et ideo cõſenſus ei⁹ exigebatur. j. de iurepa. poſtu laſti. vel ſupple et patroni con ſenſus principaliter. vel dicas melius q̃ ſacerdos erit pꝛela tus: ut dicebant laur. ⁊ vin. et ſubdiaconus tolleraꝫ ex diſpẽ ſatione: ⁊ ideo conſenſus pro/ni dꝫ requiri principaliter: et patronus p̃ſentabit pbr̃m de aſſenſu clerici: et iſti equaliter habebũt bona eccleſie. ⁊ hoc qđ dicit de iſto. r. potius cre/do dictũ ex diſpenſatiõe q̃ de iure: qꝛ ex eo q̃ dicit indignũ eſt ut ipſe ⁊c. qꝛ ſacerdos de/bet habere ỏ iure adminiſtra/tiõem: ⁊ ꝑm hoc ſatis videtur q̃ clericꝰ ſit p̃latus ex diſpen/ſatiõe pape: ut dixit. p. ⁊ ſacer dos erit ſeruitoꝛ eccleſie: qđ in

---

ſuppllendum⁹ q̃ per errorem extitit pretermiſſum: ſuſpenſio⁹ autez ma/nuum debet fieri: cum oratio ſuper caput effunditur ordinandi.

De filiis preſbyterorum ordinan dis vel non.

EX concilio picta.

VT filij preſbyterorum⁶ ⁊ ceteri ex fornicatione⁷ nati ad ſacros ordines non promoueantur: niſi aut mõachi fiãt uel in cõgregatione cãonica regulariť viuẽtes: prelatio nẽ vo nullaten⁹ babeãt: ſz neq; ſui niſi a dñis ſuis libertati donẽtur.

ALex. iij. lincoñ. electo.

AD preſentiã noſtrã accedẽs r. preſbyter tacito⁵ q̃ eẽt filiuſ ſacerdotis: impetrauit a nobis vt in eccleſia in qua pater ei⁹ miniſtrauit exiſteret capellan⁹. Jõqz mãdam⁹: quaten⁹ ſi tibi cõſtiterit q̃ memora/tus. r. ſit i ſacerdotio genit⁹: ⁊ q̃ pa ter in eadez eccleſia miniſtrauit⁵ non obſtantibus predictis litteris no/ſtris ipſum amoueas ab eadem.

IDem.

PReſẽtiuz auctoritate iubem⁹ vt filios ſacerdotũ i eccleſijs paternis⁸ miniſtrare: vel eas quali/bet occaſione obtinere nullatenus patiaris: ſz ipſos ab eccleſijs in qui bus patres eoruz miniſtraſſe noſcũ tur ſtudeas penitus amouere.

IDem vigorneñ. epiſcopo.

CONquerẽte nob. m. clerico⁹ et infra. F. t. mandamus: quate⁹ ſi publicũ eſt ⁊ notoriũ⁸ patrez r. clerici habuiſſe in predicta eccle/ſia ꝑſonatũ: filiũ ei⁹ ibidez miniſtra re aut eiuſdẽ eccleſie ꝑſonatũ habe/re nullaten⁹ patiaris: ⁊ ſi iã iſtitutus ẽ ibi: eũ inde nõ differas amouere⁹.

IDem londoñ. epiſcopo.

VEniẽs ad pñtiã noſtrã. n. cle ric⁹ nobis ꝓpoſuit: q̃ cũ illũ ad capellã ſancti. l. quã ei conceſſiſti in preſbyteruz ordinaſſes: ipſum ea poſtea ſpoliaſti: eo q̃ pr̃ eius in pre ſcripta eccleſia miniſtrauit⁵. Jõqz f. t. mandam⁹: quaten⁹ ſi tibi inotue rit⁹ q̃ñ eam ſibi dediſti q̃ pater eius preſbyter in dca eccleſia miniſtraſſz ipſaz ei reſtituas⁸ et in pace dimittas amoto alio ſi quẽ iſtituiſti: forſitã in eadẽ. Ueruz ſi hoc ignoꝛans feciſti exquo ad eccleſiã ipſaz eũ in preſby teruz oꝛdiaſti⁸ eã ſibi reſtituas: dõec in alia eccleſia ſibi pꝛouideas: vnde honeſte valeat ſuſtentari.

IDem exoñ. epiſcopo.

PRoposuit nobis. r. lator. pre ſẽtiũ: q̃ cũ ad eccleſiã de ſabel a dño fũdi fuerit p̃tat⁹: tu curaz aĩa rũ noluiſti ſibi ꝓmittere: pro eo qđ eẽt filiꝰ ſacerdotis. Ceterũ qꝛ indi/gnũ ẽ vt ipſe poſtquã eſt i ſubdiaco nũ oꝛdinat⁹ oĩno debeat eccleſiaſti ci beneficij prouiſione carere⁸: man dam⁹: quaten⁹ aliquẽ honeſtũ pre/ſbyterũ cũ aſſẽſu eiuſdẽ clerici inue nire ſtudeas: qui eccleſie ſeruiat ſu/pradicte: ita q̃ prefatus. r. medieta tẽ omniũ beneficiorũ predicte eccle ſie eidem in ſuo oꝛdie ſeruiendo pa cifice debeat obtinere: non. n. ſol⁹ presbyter miſſarũ ſolennia: vel alia diuina officia põt ſine miniſtri ſuffra gio celebrare.

IDem archiepiſcopo cante.

EX trãſmiſſa ꝓqueſtiõe. gu. cle rici percepim⁹: q̃ ad abbatis de caſtris preſẽtationẽ i quodam be neficio eccleſie de. b. eũ i preſẽti re/cipe diſtuliſti: eo q̃ pater eius i pre fata eccleſia miſtrauit: quo defuncto media⁸ interceſſit pſõa cui predictuz bñficiũ ẽ collatuz. Jõqz mãdamus: quaten⁹ ſi eſt ita: prenomiatum gu. ad p̃fatũ bñficiũ admittere nõ poſt/ponas: non iõ min⁹ obſeruato⁵ apo ſtolici reſcripti decreto quod ſucceſ ſionem⁸ in eccleſia dei hereditariam deteſtaꝫ. IDem vigor. epiſcopo.

CONſtitut⁹ in pre. n. g. cleric⁹ ſupplici inſinuatione monſtra

---

nuit illa lr̃a qui eccleſie ſeruit ⁊c. qđ ſatis vꝛ. ſz ex lr̃a poti⁹ colligiť q̃ pbr̃ ſit pꝛe latus q̃ cleric⁹ ex eo qđ dicit ſolus pbr̃: et ex eo qđ dicit ſine miniſtri ſuffragio. Et eſt ar. q̃ clerici pñt habere p̃bendas diſtinctas ⁊ diuſas.

x Solus. arg. q̃ eccleſia dedicari nõ debet niſi tm̃ aſſignetur eidem q̃ duob⁹ ſufficiat. ar. vii. q. i. illud. ⁊. lxxxi. di. in omnibus. de conſe. di. i. hoc quoq; ſtatu tum. c. nemo. ⁊. i. q. ii. placuit.

EX transmiſſa. media. Nota q̃ nomẽ heredis ꝓmũ ſignificat nõ ulterio rem: ſed nõ ſemp: ſed in quibuſdam ſpecieb⁹. ff. de v̄. ſig. ſciẽdũ vo. de pe ni. l. honoꝛ. ar. ℞. C. de here. inſti. l. ul. ubi dr̃ q̃ heres heredis teſtatoꝛis ẽ heres C. de leg. in ãnalib⁹. ff. de v̄. ſig. heredis. ff. de lib. ⁊ poſtu. l. i. So. regulare eſt ut p multas ſucceſſiones accipiaꝫ nomẽ heredis: ut in p̃dicta. l. ſciẽdũ. ⁊ ℞ria ſpe cialia ſunt. et ſi iſte gu. fuit legitim⁹ nulla diſpẽſatio eſt neceſſaria. Exq̃ media interceſſit ꝑſona: ut dicit hic in fi. ⁊ hic nõ dr̃ q̃ nõ fuerit legitimus. b.

z Obſeruato. i. nõ ꝓpt⁹ min⁹ obſeruaꝫ decretũ illud q̃ ꝓhibent filii ſuccedẽ i pr̃/nis eccleſiis. ut. ſ. c. p̃tiũ. et in eccleſia ſucceſſio cẽ nõ dz. viii. q. i. apoſtolico.

τ Succeſſionem. Nota q̃ hereditaria ſucceſſio in filiis et etiã in boib⁹ eiuſ/dem loci conſideratur. j. de iurepatr. conſuluit. et. j. de inſti. ad decoꝛem. ⁊. j. de decimis. ad hec.

a Constitutus. spoliauit. qō de iure fieri non potuit. xvi. q. i. laici. ⁊. c. ꝓ scōrū nec etiaꝫ in bo minib⁹ clericoꝝ laici habēt ptātem. xxiii. q. viii. scire. ⁊. xiii. q. ii. eccleſiaruꝫ.

b Eiectus. ſed cū iſte fuerit ſpoliat⁹ debuit reſtitui ſimpliciter anteq̄ cognoſcatur de iure ſuo. ī. de reſti. ſpo. in litteris. ⁊. c. itē cū quis. ⁊. c. ex ꝙqueſtiōe. ſiꝫ b ī ō fit q̄ mādat papa inquiri. ga nō agebat ipſe poſſeſſorio ſed petitorio ⁊ poſſeſſorio: qō ꝓ ex ipſa lr̄a in prīeipio: qz dixit ſe canonice inſtitutū: ⁊ fuiſſe poſtmodū ſpoliatū: ⁊ ideo de vtroq; mādat inquiri. ſic. ī. de reſti. ſpo. accepta. al's ſi ſimpliciter petiiſſet reſtitutiōeꝫ reſtitutus fuiſſet ſine cauſe principalis cognitione.

c Perpetuus. nota q̄ licꝫ pater tēporalis vicarius fuit ibi nō videtur ipedimētū preſtar filio: qz cū pater nullū habuit titulum vel ius in re: ceſſat iuſ ſucceſſiōis. Itē ſi pater fuerit prelatus filius poteſt ibi eſſe canonicus de legitimo matrimonio natus. ī. e. ad hec. Contrariū videt dicere. ī. e. ad abolendam. ⁊ ibi de hoc dicetur.

d Noie. ſi pater miniſtrauit ibi noie filii: patet q̄ fili⁹ erat ꝑlatus: quia is etiam poſſidet cuius noie poſſidetur. ff. de acquir. poſ. quod meo. inſti. de terdic. §. poſſidere. ī. de reſtit. ſpo. cū veniſſet. ī. de preſcrip. ſi diligenti.

e Perceptis. vel etiā qui percipi poterunt. ī. de reſtitu. ſpo. grauis. vbi de hoc.

f Ex tua. cōſultatiōem. im proprie ponit: qz cum nūdet cōſultatiōi: ius cōe oſtēdit per reſponſiōem. ar. ī. de vo. ⁊ vo. redemp. ex multa. et ideo expone cōſultationē: id ē ſupplicatiōem: qz indulgentiā cōtinet hec decre. ⁊ hoc patet ex eo qō dicit. ī. diſpēſaſti. ⁊ diſpēſatiōem. ⁊ probat hoc. ī. e. c. pe. ⁊ vl. nā papa tm̄ cū talib⁹ diſpenſat. vt ibi dicitur.

g Eos. ſ. cū quibus fuerat diſpenſatum.

h Ipſis. impetrantibus.

i Nequeāt. hoc ideo dicit qz de gratia ipſi obtinuerunt lr̄as pro iſtis eccleſiis obtinēdis. ⁊ ex hoc patet q̄ eccleſias licite retinere non poterāt ꝑ ſolam conceſſionem ep̄oꝝ: exquo papa mandat eos remoueri. ⁊ eſt verum. ī. e. c. vlt.

k Irritari. ergo diſpenſatio ſemel facta non eſt renocanda ampli⁹ ſicut nec iniurie remiſſio. xxiii. q. iiii. ſi illic. imo bñficium decēs eſt eſſe maſarū in auc̄. conſti. que digni. li. a pa. §. illud quoq;. colla. vi. deus eni dona ſua multiplicat. de pe. di. i. quātūlibet. ⁊ ī. de ſciſma. fraternitati.

l Donatiōis. i. q. vii. ſi qs oēm. in fi. imo ſuſpēdi debent clerici ⁊ cōione ꝓuari q eccleſias recipiunt de manibus laicoꝝ: ⁊ laici ſūt excōicandi. ī. ō iurepa. ꝓterea cum ipſi tale ius poſſidere nō pñt. ſ. de elec. ſacroſancta. ⁊. c. maſſana. niſi in capella vbi patronus bꝫ tm̄ ius pñtandi. ī. de iurepa. a nobis. c. q̄ aūt. ⁊. c. cū aūt ⁊. c. paſtoralis. ⁊ non ius cōferendi. ī. e. c. vlt.

m Quoniā excludatis. ſ. e. pñtium. ⁊. ī. e. c. vlt.

n Ulterius. ⁊ ita loquitur de illegitimis: ⁊ ſic nec in pñis nec in aliis inſtitui debent. vt. ī. e. c. vlt.

o Manifeſtum. ⁊ ita habes q̄ in manifeſtis ⁊ notorius ordo iudiciarius nō eſt obſeruandus. ii. q. i. de manifeſta. ⁊. c. quc lotharius. ī. de ap. cum ſit romana in fi. ⁊. C. de accu. ea quidem. ar. contra. ii. q. i. deus oīpotens. ⁊. ī. de diuor. poro. ⁊ ſ. de elec. bone.

p Ab extirpādas. filii preſbyteroꝝ. vel etiā nepotes vel inferiorum quilibꝫ q̄ꝫ ē ius ſuccedēdi. ar. iſti. de bere. q̄. ⁊ dif. §. ſui. Jn collateralibus nō ꝓbibetur. arg. ī. de offi. deleg. ex parte. ⁊ quilibet repellit qui quaſi iure ſucceſſio nis eccleſiā ſibi vendicare intendit: quia ibi nō habet locū ſucceſſio. ſ. eo. ex tranſmiſſa. in fi. ⁊. viii. q. i. apoſtolica.

q Vicarii. perpetui. ſ. ſ. e. conſtitutus.

r De dia. ſ. e. ex tranſmiſſa.

s Amouere. etiā ſi ſint de legittimo matrimonio nati videat locum hr̄e ſucceſſio. viii. q. i. apoſtolica. ſecus ſi media ꝑſona intercediſſet: qz de iure communi ibi ⁊ alibi poſſent prefici cū ſint legitime nati.

t Ab hec. legitio ī. e. ad abolendā. ar. ꝯ hꝫ vnā lectura ſꝫ illud maxie qō ē ibi tenet compatiue al's illegitim⁹ fili⁹ ſimul cum patre i ea dē eccleſia eē nō dꝫ. ī. e. cū decoxē.

u Obtiere. ⁊ ita ꝑt filius legitimus i paterna eccleſia ſimul cū patre beneficium obtinere. ar. ī. e. c. cū decorem. a cōtrario ſēſu. i vbo illegitimus ſed in paterno bñficio ſiue dignitate ſuccedere nō debet. viii. q. i. apoſtolica. ⁊. ſ. e. cōſtitutus. ⁊. ſ. eo. c. ꝓximo.

x Michael. cōſtiterit. ſed quō poterit hoc ꝑſtar ſi ipſe negauerit ſe filium fuiſſe illi⁹. Rñ. ſi nat⁹ fuit ex illa quaꝫ tenebat ſecū publice in domo ꝓ ꝙcubina preſumitur enim filius illius: ſicut aliqſ preſumitur filius qz nat⁹ eſt in matrimonio: quia pater is eſt quē nuptie demonſtrant. ff. de ī ius vo. qz mat. ⁊ ita ꝑſūptiue talē dicimus filium quē talis cohabitatio filiū demonſtrat: qz fuit i poſſeſſione filiationis. C. de ſuis ⁊ legit. liber. l. iii. ſed ſi nō fuit de tali natus: qualit ꝓbabit? ß. ex eo q̄ ille vocabat illū filiuꝫ ⁊ ille appellabat cuꝫ patrē: ⁊ cōiter habebatur ⁊ noīabatur filius. ī. de proba. per tuas. ⁊ ex dilectione ſola diſcernit quis cuius filius approbetur. ī. de preſump. afferte. ſed vidtur q̄ talis nominatio non probet illum filiū: qz cōtrariā admittit ꝓbatiōem. C. de ꝓba. nō nudis. C. de teſta. neqꝫ profeſſio. ff. de inoff. teſta. ſi inſtituta §. i. bene dat noīationi p illā decre. p tuas. in fi. niſi expreſſe p̄riū ꝓbaretur. vt dicunt illa vltima iura.

y Proximo. ſ. e. ad extirpandas.

z Litteras. legitima ducta ante ſacroſ ordies ſuſceptos: q̄ poſtea vti nō licuit. xxxi. di. ante trienniū. xxxii. di. placuit. qz ꝓmiſſa cōtinētia ſiue caſtitate poſtea fuit promotus. vnde poſtea vti vxore non licuit. lxxvii. di. epiſcopus benedictionem. ⁊. xxii. di. ſeriatim. ī. de cle. coniug. ſane. ⁊. ī. de conuer. coniu. coniugatus. ⁊ ideo de iure non potuit promoueri.

& A filiis. hic vult dicere lꝫ a filiis ⁊c̄. i. lꝫ filii ſint repellēdi ꝑpter paternā incōtinētiam tamen ſi alias boni ⁊c̄.

9 Ordinari. Sed nūquid ꝓ hoc diſpēſatur tm̄ cū eo in minorib⁹ ordinib⁹. ar. q̄ ſic: qz ꝓmiſſio in genere mediocritatē reſpicit. ff. de aut ar. le. l. qui lancem. ⁊. ff. de leg. i. legato. ⁊. C. cōia dele. l. vlt. §. ſed ⁊ ſi teſtes etiam admittantur: ſi hoc manifeſtum⁹ exiſtat.

Item cāte. archiepiſcopo.

Ad extirpādas ſucceſſiōes: et infra. ff. t. mādam⁹: quaten⁹ ſi filij p̄sbyteroꝝ, puincie tue teneāt eccleſias: in quib⁹ patres eorū tam quam ꝑſone vel vicarij⁹ nulla ꝑſona media⁷ miniſtrarunt: eos ſiue geniti ſint in ſacerdotio ſiue non: ab eiſdeꝫ eccleſijs non differas amouere⁸.

Clemens caſſel. archiepiſcopo.

Ad hec ex pte tua nr̄is ē auribus relatū: ⁊ ifra. Qō a nobiſ tua. f. r. an a pōtificibus generati valeant ad ſacros ordines ꝓmoueri: ſi ſcia fuerint ⁊ moꝝ honeſtate probabiles: ſciat. f. t. q̄ ſi ex legitio⁹ ſint mr̄imonio procreati: nec aliud canonicuꝫ obuiat: licite p̄ñt ad ſacros ordines aſcendere: ⁊ in eiſdem eccleſijs in quibus preſunt vel prefuerūt genitores eoꝝ beneficiū obtinere¹⁰.

Item

Michael. preſbyt⁷ de ſcō germano: trāſmiſſa nobis cōqueſtione mōſtrauit: q̄ cū eccleſia ſancti. i. de toroneñ. tuedioc. cānonice ſit adeptus. m. fili⁹ antonij: qui proximo añ ipſius eccleſie habuit perſonarū: ad ſe vicariam ipſius eſſerit pertinere: ⁊ infra. ff. tue mandamus: quatenus ſi cōſtiterit¹ tibi ipſum. m. fuiſſe filium antonij: qui eiuſdem eccleſie habuit proximo⁷ perſonatum: ei ſuper eadem vicaria perpetuuꝫ ſilētium imponere poſtponas.

Item.

Litteras: ⁊ ifra. Jntelleximuſ q̄. h. ī ſacerdocio, genitus de vxore legitima⁷ natus et conceptus affectauit a pueritia miniſtrare domino in officio clericali. Verum licet a filijs⁷ paterna incōtinētia modis omnibus propellēda noſcatur: ſi tamen aliter dignus inuentus fuerit: permittimus ipſum ordinari⁹ in clericum: ⁊ ad eccleſiaſticum beneficium vnde commode ſuſtētari va

quis et.ff.de le.i.apud iulianū.§.scio. et.C. de dona.si qs argētū.§.si mili quoqz. a sili dispensatio i genere respicere debet tm̄ minoritatē. ar.ff.de leg.iii.nimis.ar. cōtra.s.de trāsla.c.vl.z.ff.de cōsti. pri.bñficiū.et.j.de ver.sig.oli.j. de dona.cū dilectus.i fi.z op.ar.j.de symo. c.vl.sed tutius est tm̄ intelligere de mioribꝫ:qz sicut papa sensisse vī et nos ita sētire debe

m⁹.ar.s.ō reser.sup lris.i fi.z.j.ō pb.c.vl

a Cum decorē. legitimꝫ. sz ltimꝫ bñ possūt cē in eccle siis in qbꝫ p̄sūt pa tres eorz.s.e. ad hec Szō.j.e.c. pri. vbi legitimi ꝓhiberi vidēt fm vnā lectu rā illi⁹ aduerbii ma xime: et standū est.

b Victimat̄.s.ō sū matri.c.i.§.vna vo.

Abolendaz. filii.s.legitimi.

d Maxie spurii.si istud aduerbiū ma xime pōit ꝓ tm̄. tūc legitimi possūt insti tui.ut.s.e.ad hoc. si itelligaꝫ proprie tūc nec legitimi sunt i ec clesiis in quib⁹ sūt i stituti p̄res eorū:ml' to min⁹ z spurii qō sat' vī:z ita corrigit' s.e.ad l'.de spuriis nulla dubitatō erat cū illi cēnt ꝓhibiti p mlta alia iura.ut.s. e.c.i.z.j.de b.nō or. ꝓsuluit.z.ff.ō pe.sā ctio legū. sz dic ut in se.nō.dī.ber.

c In secularib⁹. et l' dicit:qz in regula rib⁹ bñ p̄nt simul cē monachi vel regula gulares canōici p̄ z filius:qz tales p̄sone irregulares nō ꝓhibēt intrare religionē.s.e.c.i.z.lvi.di.ut filii. z ita i secularib⁹ ꝓhibētur tm̄ ex hoc verbo. Sed ex eo qō dixit iferi⁹q vō tales ut dictū est canonicare presūpserint a suis beneficiis suspēdā tur:vī q̄ loquat' tm̄ in spuriis qz cū illis epi dispēsare nō p̄nt.vt.j.e.c vl.ꝓ legitimis nō ita puniēt:et ita logt' tm̄ de spuriis: et fm hoc hec dictio maxime ponit' ꝓ tm̄.i.illegitimi tm̄ ꝓhibētur et nō legitimi:lz glo.precedēs ōriū videat' dicere:sed verius credo q̄ de oībus filiis intelligat':alias nihil adderet ista cōstitutio:nisi hoc solū q̄ tm̄ penaz ponit hic ordinatoribus:sed ōriū ē verū:qz ponit' ꝓ tm̄:sed a ꝓpria verbi significatiōe nō est recedēdū:si res aliter salua cē pōt.ff.de leg. iii.nō aliter.et.j.de deci.ad audiētiā.et.s.de transla. inter corporalia et in re dubia melius est vbis edicti seruire.ff.de exer.l.i.§.si is qui.z iō istud maxime tenēt ꝓprie:z pōt intelligi respectu coz qui nō spu rii sz alias illegitimi:ut sunt nāles:z sic idē dicit qō.s.e.cū decorē.z addit qz pena hec statuit' ō ordinatores:et sic nō tollit'.s.e.ad hec.

f Nō valere.ar.q epi nō p̄nt dispēsare cū illegitis i simplici bñficio et ex eo qō hic dicit decernim⁹ nō valere:z q̄ pena ponit' ordiatoribus taliū p̄sonarū.est ar.j.e.c.vl.vbi remouētur illegitime ꝓmoti sine dispēsatione pape hic ius cōe statuit' sed dispēsatō nō prohibēt i aliis ecclesiis in quib⁹ p̄res nō sūt instituti.et ita p̄nt epi dispensare cū ille gitimis in simplici beneficio in aliis ecclesiis nō p̄nis:sed in paēnis nō p̄nt:co.n.ipso qō prohibet cōcil.de paternis tm̄ oat' intelligi q̄ ō aliis cōcedat.ar.j.c.c.fi.z.s.co.ad hec.z.c.cū decorē. de hoc dic ut.j. eo.c.vl.in notula sic ergo.ber.

g Dilectus filius.nullo medio:quare merito dz expelli.s.e.micha el.et.c.ad extirpādas.z.c.ex tua.c.p̄ttum.et.c.conquerente:ēt si legitimus fuisset.

b Nō obstante.sic pz expresse q̄ legatus dñi pape nō pōt cū talib⁹ dispensare licet bēat generalē legatiōem. Sed vī cōtra.j.de offi.leg. q̄ translationē.vbi legatus exercet ea que tm̄ sunt sedi apostolice re seruata.s.excōicatos ꝓpter violētas manus in clericos absoluere:sz illud iā introductū ex cōsuetudine ex certa scia pape:et ita pinde est ac si papa spāliter cōmitteret:z ita ꝓ generalē legatiōem nō transfe rūtur ea que specialiter tribuūtur.ff.de of.eius cui mā.est iurisditio. l.i.et.j.de of.leg.qō trāslatiōem.z.ff.de pig.l.obligatiōe. vel forsitan iste legatus erat tm̄ legatus in ꝓuincia sua z isti legati qui nō mittūt de latere dñi pape.ut.j.de of.le.cū nō ignores.nō habent tā largā legationē sic illi qui mittūtur a latere dñi pape.vt.j.de off.le.cū nō ignores.nō bñt tā largaz legationē sicut illi qui mittūt a latere dñi pape.j.de of.leg.excōicatis. vnde sa tis posset dici q̄ cardinales legati:qui quasi ꝑs corꝓris dñi pape intelliguntur vt.vi.q.i.§.si quis ex militibus.p̄nt cū talibus dispēsare:sed alii nō p̄nt vltra id qō specialiter in eorū ꝓuilegio cōtinetur:et q̄lli habeāt maiorē auctoritatē z ptātez pz qz p̄ntib⁹ legatis missis de late dñi pape isti nō debēt tūc sue legatiōis officiū exercere. j.de of.le.volētes. et optic facē ad hoc.xciii.di.c.vl.z.xciiii.di c.i.imo nec illi p̄nt dispēsare sic nec p̄nt dispēsare ō cōciliū late rañ.j.de ꝓbē.dilectus.z b z.c.pri.z.c.ad extirpādas.

i Canonicū.sed qd erit cāo nicū. ‹ſ›. ut ab ecclesia expel lat'.ut.j.c.ꝓxi.filius.n.pri i ecclesia succedere nō dz.s.e.p̄ sentiū.et.c.cōquerēte.et.c. ad extirpādas.z i pluribus.c.sc. post illud.c. p̄ttū. et.viii.q.i. apostolica.

l Nmis.sedis apostolice.sic ergo claret apte p decre. istā quid iuris sit de filiis ꝓsbyteroz z aliis illegitie natis qz nō p̄nt ad dignitates vel be neficia curā aiarū habētia ꝓ mouēri nisi p dispēsationē se. apostolice.sic.s.e.ex tua.z.ca. pri.ar.s e. ad abolendā. et si ꝓmoti sunt debent expelli. Sed nūquid epi p̄nt dispēsa re cū talibus illegitie natis in simplici bñficio:z ut ꝓmouēā tur ad sacros ordies sine aliq̄ ꝓlatione: vī q̄ sic.co.n.ipso q̄ ꝓhibet tm̄ illos a dignitati bus z cura aiarū: intelligit' p mittere de aliis inferioribꝫ be neficiis:qz qō de vno ꝓhibet' de alio pmittit'.xxv.di.qualis z.j.de his que fi. a ꝓla. sine con.ca.cū apostolica.in fi.ꝓ terea nō inuenitur eis ꝓhibitū:ergo intelligit' pmissū eis.j.de re.pmu.ad qōes z.xxx.q.iiii.qui spirituale.sed videt' ꝓhibitū.s.e.c.i.z.c. ad abolēdā.z.j. de ser. nō or.cōsulunt.Sed pōt dici q̄ ibi ius cōe statuit' sz dispēsatio nō ꝓhibetur:sed ō hoc vī exp̄ssū.s.e.lras.vbi dispēsat papa cū tali ad clericatū ibi papa dispēsa uit:ꝓ hoc tū aliis nō ꝓhibet' qz hoc ab ipso fuit petitū:z sic pz q̄ illegitimi nati de iure cōi ꝓmoueri nō p̄nt ad aliquē ordinē. Sz si monasteriis vel regulari bus ecclesiis intrauerit:nūquid postea p̄nt ꝓmoueri ad ordies:vel ad dignita tes de iure cōi vel p dispēsationē vī q̄ de iure cōi.s.e.c.i.z.lvi. di.c.i. qz igress⁹ religionis oēm tollit irregularitatē.in auē.de mona.in ꝑn.col.i. Sz ō vī q̄ nō tollat' irregularitas p ingressū religionis.j.de aposta.ex litterarū.et.j.de penis in quibusdā. Pōt dici q̄ post q̄ intrauerit religionē p̄nt ꝓmoueri ad ordies si ne aliqua dispēsatiōe ad bonores ꝓmoueri nō debēt sine dispēsatiōe ꝓut h dī et ar.s.e.c.i ver platiōe vero zc.z ita bēs hic casū in quo epis aufert dispēsan di potestas.

l Nstruēdi.ingenuitatis.ipropie tenēt illud verbū:qz ingenuus ē: q statī cū nascit' liber est.insti.de inge.in ꝑn.vñ dic ingenuitatis.i. libertatis ple ne.qz qui ad clericatū ꝓmouēt ꝓ us plenā libertatē cōsequi dz nullo mō a dño retēto obsequio tēporali alioquī ꝓmoueri ad clericatū nō dz.liiii.di.q̄cunqz.

m Precaueri.nō q̄ futura sūt p̄cauēda.xxiii.di.in noie dñi.z.lxiii.di.cū adria nus.et.i.q.vii.cōueniētib⁹.circa ꝑn.z exēpla p̄ntia nos cauere ꝑmonēt in futu rū.lxxxii.di.plurimos.in si.z maior tristitia est de talibus cū reuocāt' q̄ nascatur gr'a de accitis.i.vocatis.li.di.preterea.z.c.designata:z ecclesia ꝓ talibus in famatur.j.ti.ꝓxi.c.vno.et sic ad cautelā futuroz aliquid fit.xxviii.di.syracusa ne.z p̄uidere quis dz qō cōtingere pōt.ff.loca.si quis domū.§.i.ar.ō q̄ nō ipu tat' alicui si nō diuinauit.ff.ad.l.aeq.si putator.in fi.z.ff.mādati.si fideiussor.§. si cū debitor.Et.j.ut ec.bene.ut nostrū.

l De seruoz.ad sacros.idē intelligas de inferioribus.liiii.di.c.i.z.c. qcūqz. zc.si quis obligatus.et.s.e.proximo.

o Fugiēs. Iste fugiēs si de statu suo certare voluerit ad pōrē iudicē a q̄ fugit remitti dz:ut ibi cā status agat'.C.vbi cā status agi.de.l.i.si vero ē i possessiōe libertatis sub illo iudice vbi est:conuenietur.C.eo.l.iii. Hoc aūt an sit fugitiu⁹ vel nō:tractabit' z finiet' anteq̄ incboetur cā status.ff.de libe.cā.liberis.§. sūt z alie.et.l.igitur.§.pōt.si vero nō est fugitiuus z vult ꝓclamare in libertatez segt' forū domini.C.vbi causa status agi.de.l.iiii.

p Deponat'.quid iuris sit de seruis ordinatis. Nota q̄ si ordinat' seruus dño sciente vel ō dicēte:seruus remanet:et restituit' dño etiā si sacerdos sit factus:

vt quidã dicũt.ut.liiii.di.ex antiquis. Alii ꝺ dicũt vt Jo.et Tancre.si vo sciẽte et nõ cõtradicẽte dño:tũc stati liber est.ut.liiii.di.si seruus sciẽte.Si aũt dño ignorãte ordinat sed episcopo sciente vel repsentatore qꝫ sit seruus tũc ille efficit liber:ꝛ eps vel repsentator tenet dare dño duos seruos eque bonos.liiii.di sti.si seruus absente.Si nõ habeat vnde soluat restituet dño:vt stati distiguit

Si vero dño ignorãte ꝛ epo ꝛ pñtatore fuit ordiatus:si cõstitutus ẽ in miorib⁹ ordinib⁹ deponit ꝛ remanet seru⁹.liiii. di.nulli ex antiqs.ꝛ.c.frequẽs Diaconus vero det vicarium pro se.aut si nõ hz ipse reddat liiii.di.ex antiquis. Eodẽ priuilegio subdiacon⁹ gaudet.j.e miramur.ar.ad idẽ.s.de eta.ꝛ qua.a multis. Si vero ẽ sacerdos stati liber est sed amissione peculii sui mulctat.ut in.c. illo ex antiquis.vel si nõ bẽat peculiũ seruiat dño in diuinis officiis.liiii.di.frequẽs.Si vo quis monachus fact⁹ ẽ: vsqꝫ triẽniũ tm põt eũ repetere.vltra vo remanet monachus et liber.liiii.dis.si seruus sciẽte.t.

a DE famulis.nõ liceat.xii. q.iii.c.i.ꝛ.ii. Cõtra hoc loquit de libertis ecclesie hac cõditione manumissis:illo intelligit de his q ingenui sunt. Itẽ ꝑ insti. de succes.liber.§. sed nra.hic de reb⁹ acquisitis occasione eccle: ibi de aliis.vel hoc de manumissis ab ecclia:ut quicqd acquirãt ecclesiis itelligant acgrere illud a ꝑuatis. vel isti nõ habebãt cõsanguineos:illi sic.xii.q.ii.episcopus qui filios.Et rõ ẽ.xii.q.iii.põtifices.et.j.ꝺ testamẽ.cũ i officiis.hoc est de his que intuitu ecclesie data sunt ꝛ ꝑ remedio aiarũ defũctorũ:ut ibi dicitur ꝛ in.c.pontifices. Illud verꝫ credo qꝫ hac cõditione isti manumissi fuerũt.si vo simplicit libertati sũt donati:tũc liberũ est eis facere qꝺ volũt.j.e.co libentius.

b Ecclesiã.i.prelatũ.qz ei precipue tenẽtur cũ sit caput.j.de ver.sig.cũ clerici. Secus ẽ de aliis singularibus psonis xii.q.ii.g manumittit.ꝛ.c.octaua discussio.et.c.episcopus qui mancipiũ.sed ꝓtra ecclesiã testificari nõ põt cũ sit patrona:nisi ipsius edicti venia impetrata.C.de in ius vo.l.ii.et.c.ꝑdicto. g mãumittit:al's in seruitutẽ redigũtur.ut dicit hic.ꝛ.c.qui mãumittit.

c Promeruerũt.i.acceperũt.vel intellige,ꝑpie qz ipsi libertatẽ meritis suis acceperũt.xii.q.ii.si quos de seruis.

d NUllus.canonicas.ar.qꝫ dñs posset retinere operas spirituales i eo quẽ manumittit ad clericatũ.ar.cõtra.liiii.di.quicũqꝫ.illud intelligitur de ob obsequio tẽpali qꝺ retinet in eo qui manumittit nõ ad ordies sz ut laicus rẽaneat:et istꝺ de obsequio spũali qꝺ nõ ꝓhibet.imo licitũ est.liiii.di. frequẽs.i fi.

e Accusatus.sed qualiter cõtra istũ agit ciuilit aut crimialiter? Si crimialiter ꝛ dñs nõ probet:qliter punit dñs? põt dici qꝫ accusat⁹ nõ ponit ꝑpie:qz dñs nõ accusat sz poti⁹ agit:ut in seruitutẽ redigat.ar.C.de eden.q accusare. Vel si vis ut ꝑpie teneat accusator punit ꝑ motu iudicis si defecerit i ꝓbãdo:ꝛ obligat se ad extraordinariã penã.j.de accu.sup his.

f Degradet.liiii.di.ex antiquis.ꝛ.c.frequẽs.ꝺ vbi dicit qꝫ sacerdos factus remanet liber:sup hoc varii varia dixerũt.Quidã dicũt qꝫ istud corrigit ꝑ illa. vel dic qꝫ illa cõtinent ius cõe:hec specialia sũt in odiũ illoꝝ qui ꝑmoti sũt ut seruiãt in diuinis officiis.ar.j.e.co libẽtius. Melẽdus dixit qꝫ hic dñs dixit in pacto ut redigeret in seruitutẽ nisi ministraret dñis suis diuina.B.dic qꝫ itelligitur de seruo ꝓlati.Vel possz dici ut quidã dicũt qꝫ libertas est res spũal:ꝛ iõ põt venire i cõmutatiõe cũ alio spũali.j.de re.ꝑmut. ad qstiões.Hug.dicit qꝫ hꝰ c.nõ tenet.verior vr opi.melendi q dicit qꝫ eo pacto vel cõditione liber fact⁹ fuit ordinatus ut seruiret dñis suis in diuinis alias in seruitutẽ redigat.et facit ꝑ hoc.j.e.co libentius.et est ar.qꝫ si dño ignorãte seruus sacerdos factus fuerit. dz reddi dño ut fuiat ei in diuinis.liiii.di.frequẽs.ergo multo forti⁹ dz ei seruir vbi eo pacto ꝑmotus est ut dixi qz maior cõtumacia ꝓsumit illius:et sic ꝑpter contumaciã:ꝛ qz fidem promissã nõ seruat deponitur ꝛ redditur dño ꝛ nullo ꝓuilegio clericali gaudebit vlterius quo ad dominum.

g Consulut.spurios. spurius est cuius pr̃ est vulgus ꝛ sic nõ põt ostendere patrẽ:vel si ostẽdit verecũdũ ostẽdit quẽ bere nõ licet.ff.de sta.ho. vulgo. et isti illegitime nati ꝓmoueri nõ debent.s.de fi.ꝓsby.c.i.ꝛ ylti.

min⁹ eũ recipiat. E Eodem.

D E famulis ecclesie ꝓstituere pbr̃os ꝛ diaconos ꝑ parrochias liceat⁹:ita tamen ut antea manu missi statũ recipiãt libertatis:quicquid aũt talib⁹ extiterit debitũ:aut quolibet mõ collatũ eis:i psõas extraneas trãsmittere non licebit:sed omnia ad ius ecclesie a qua manumissi sũt:p⁹ eoꝝ obitũ debeãt ptinere.qb⁹ sic ceteris ecclesie libtis ac cusãdi uel testificãdi aduers⁹ eccle/siã⁹ aditꝰ precludatur:ad quod si asperauerit:nõ solũ libertatis bene/ficio careãt:sz etiã bonoris gradu: quẽ nõ dignitate nature:sed necessitate tẽporis promeruerũt.

E Eodem concilio ap.archi.

N Ullus:ꝛ infra. Si quis de seruis suis quẽquã donauerit libertati:ꝛ ipsũ in pbr̃m fecerit ordinari:ille autẽ postea in supbiã elat⁹ dño suo canonicas⁹ horas psallere noluerit:accusatus⁹ apud epũz qui ordinauit eũ degradetur.

A Lex.iii.archiepiscopo turoñ.

C Onsuluit:ꝛ infra. Cons.ꝛ.ꝛ. rñ.qꝫ neqz spurios⁸ neqz seruos⁹ ordiare debes:ꝛ si memor es ꝛ ꝓsecratiõe tibi dictuz fuit:vide ne quẽlibet fuilis cõditiõis ad ordines ꝓmouere presumas.

E Ano.iii.uariñ.epo.

O libẽti⁹:ꝛ infra. Adiecisti aliam questionem:an illorum filii qui ecclesie seruili cõditiõe tenent traditi a parentibus militie clericali cũ suoꝝ ꝓuentia dñoꝝ:ut in eadez ecclesia debeant deseruire:assequẽtes ꝓpterea libertatez p⁹ tẽp⁹ ea relicta possint ad aliã se transferre. In quo credim⁹ distiguẽdũ utꝝ eo tenore fuerint manumissi ꝛ oblati ordini clericali:qꝫ manũittenti eccle/sie dum vixerit deberẽt ꝓpendere famulatũ in oqsequiis diuinorũ: et tũc trãsferendi se ad aliaz:est eis licẽtia deneganda:uel manumissi extiterint absolute:sicqz libtatẽ habeant ad aliã trãseũdi. I Dem:

M Iramur non modicum: cum certum sit in constitutiõibus antiquoꝝ:qñ serui in grad⁹ ecclesiasticos ordinati debeãt reuocari: ꝛ infra. De subdiaconali ordine:quia de eo nõ fit mẽtio⁹ in patrũ statutis:expresse videt nobis:qꝫ ꝛ is cũ diacõali gradu priuilegio gaudet eodẽ. Nã licet sacer ordo non reputaretur i ecclesia primitiua:tamẽ a ꝓstitutiõe⁹ grego.atqz urbãi⁹ secũdũ moderna tẽpora sacer gradus esse mime dubitatur.

G Rego.ix.archi.neapolitano:

D Ilectus filius.g.diacon⁹ ꝓposuit qꝫ.i.miles ea occasiõe qꝫ patrem ipsius dominẽ suum esse proponit:lz mater sua cui⁹ dz imi/

b Seruos. liiii. di.c.i.ꝛ.s.e.ti.ꝓtotum.

E Olibentius.dominoꝝ.liiii.di.c.i.ii.et.iii.

E Eo tenore.ar.ꝺ.i.q.ii.qꝫ pio.ꝛ.s.e. instruẽdi. ꝛ.j.de pac.e. ylti. eo intuitu vel mõ.nõ eni fuit cõditio sz modus ad quẽ seruãdũ tenet s.e.instruendi.ꝛ.j.de pac.c.fi.ar.qꝫ nõ fuit cõditio.ff.de tute.muto.§ sub cõditiõe. ꝛ.j. de prebẽ. significatũ.ff de ma.test.libertas. vel aliter sicut spõsalia pñt contrahi sub cõditione ut quis fi dẽ christianã recipiat.xviii.q.i.nõ oz. vl' vt corrigat vitã.j. de sponsa.inter opa.ita põt aliquẽ mãumittere ut ordiné recipiat.ut hic.et.j.de con di.app.c.ii. libertas eni res spiritualis ẽ et ideo põt venire i cõmutatationẽ cum alio spũali ut hic ꝛ.s e.nullus.ꝛ.j.de re.ꝑ mu.ad questiones.

l Impendere. imo si nõ ipẽdũt redigũtur in seruitutẽ.xii.q ii.diaconi.et.c. octaua discussio.ꝛ illud exaudias sm hoc:ꝛ sm distinctionẽ isti⁹ intelligas.s e.null⁹. ut ibi dictũ est.

m Ad aliã trãseũdi.de licẽtia dñi cpi: alias nõ cẽt qõ:quia exquo intitulati sũt in aliqua ecclesia debent in ea ꝓpetuo p manere.lxx.di.scoꝝ ꝛ.xxi.q.i.c.i. ꝛ.s. de renũ. admoner.

M Iramur. antiquoꝝ.liii. dis. ex antiqs.c. freqns. ꝛ.c.quis autẽ.

o Mentio. ut pz i predictis canonibus.liiii.distinctione.ex antiquis.vbi nulla fit mentio de subdiacono expresse:sed de presbytero ꝛ diacono fit mẽtio expsse.de subdiacono ꝛ inferioribus officiis fit mentio nõ expresse:sz generaliter fit de subdiacono mẽtio in.c.ex antiquis.ver. reliqua vo officia. Illa clausula respicit oẽ post diaconũ:qz sm ãtiqua iura subdiaconalis ordo nõ erat sacer:et iõ cõi iure censebat cũ inferioribus ordinibus in ꝑmitiua ecclesia.lx.di.nullus in epm.et.c.precedẽ.in g bus ad honores ,puebi ,phibentur oẽs inferiores post diaconũ. ꝛ iõ oli subdiaconus si ,pmotus fuerat dño suo ignorãte renocabat i seruitutẽ.hodie vero cũ diacono eodem priuilegio gaudet ut si quis ignorãte dño subdiaconus fiat:vicariũ ꝑ se pstet.aut si nõ hz ipse reddat:hic cauet de diacono ꝛ idẽ iuris ẽ de subdiacono ꝑ hãc decre.

p Cõstitutione.cõstitutionẽ greg.hẽs.xxxi.di.ante tricesimũ. ꝛ.xxxiii.di.nullum.

q Urbani.secũdi.s.ut.xii.di.erubescãt ꝛ illa iura.lx.di. hodie correcta sunt:qz bene põt subdiaconus hodie eligi in epz.s.de eta.ꝛ qua. a multis.

r Dilectus.mater sua.si iste natus est de legitimo matrimõio.ꝺ dic illud decretũ.xxxii.q.iiii. liberi dicti sunt.vbi dicitur qꝫ natus de legitio matrimonio deteriorẽ partẽ sequitur semp:et hic dicitur ꝑ tus sequitur matrẽ.si aũt dicis qꝫ nõ fuit natus de matrimõio tũc sequitur cõditionẽ etiã matris.ut ibi ꝛ hic videt idẽ. Sed sm hoc non põt stare qꝫ hic dicit qz si iste nõ est natus de matrimonio legitio,ꝑmoueri nõ põt ad sacros ordines.s.de fi.presby.c.i.ꝛ hic dicit qꝫ i ꝑbyterũ ordinet.dic ergo qꝫ iste erat nat⁹ de legitio matrionio ꝛ tamẽ sequitur cõditiõem libere matris.C.de rei vẽ.partũ.ꝛ.ff. de lib. cauplacuit.ꝛ etiã ancille si sibi nõ est matrimoniũ.ut.ff.de sta.ho.lex naturę.et.c.illud intelligitur sm lombar.cõsuetudinẽ:que adhuc obseruatur in multis regionibus ut partus sequatur deterio:ẽ cõditionez natus de matrimonio legitimo.sed lex romana aliud tenet ut part⁹ sequat conditionẽ matris natus de legitio matrimonio: ut dicũt.ll. predicte.uel.c.illud liberi.põt reduci ad.ll.predictas:ut dicas ibi deterio:ẽ partẽ.i.debiliorẽ.s.femineã.nã sexus femineus debilis est:et iõ iste cũ sit natus lib̃ de libera matre põt ,pmoueri nõ obstãte ꝺ dictiõe

militis. ꝓterea cū iste iā cēt diacon⁹ poterat i libertate remānere dato vicario ⁊ sic dñs ipm impedire nō poterat. liiii. di. ex antiquis.

M Agnus epūs. ꝓcuratores. ꝓcurator dr qui mādato dñi aliēa negocia in iudicio admīstrat. ff. de ꝓcu. l. i. ali⁹ dr ꝓcurator ad negocia dat⁹. ff. mā. si remuerādi. §. i. ⁊ spāl'ti. é ille ad negotia qr iste ad cās ilie ad negotia.

Actor ꝓstituīr a corpore vel vniuersitate. ff. qō cuiusqz vnius. l. i. ⁊ dr ꝓstitui ēt cū decreto: ⁊ ad liteſ pūtes nō futuras. ff. e. itē corr. §. sed si ita.

b Executores. qui mādata iudicū exequūr sicut sūt hmōi officiales: dus tū seua ꝓcepta non exercuerit: qr illi ꝓmoueri nō pūt. li. di. aliqn tos. ita q irregularitatē nō contraxerūt.

c Curatores. melius dirīſs tutores p hoc qō segr pupillorū tutor dat pupillo infra. xiiii. annū. curator p⁹. xiiii. usqz ad xxv.

d Ratiocinia. rōciniis obligatus alicui⁹ secularis psone nisi fuerit miserabil' cui obligat⁹ ē ⁊ si i officio suo voluīt rēanere, ꝓmouēi nō dr. ar. xxi. q. iii. c. i. et. ii. j ne cle. ul'mo. c. i. ⁊. ii. ⁊. c. §z nec ꝓcuratōeſ

Si vo ecclesiastice psone vel miserabili fuerit obligat⁹, etiaz in officio suo pseuerās potēit ꝓmouēi si aliō ñ obsīstat. ar. l xxxvi. di. puēit. ar. xvi. q. vii. noua. lxxxix di. iudicatuz. Si vo administratiōem deposuerit cuiuscūqz negocia gessit si ex ea obligatiōe remanet obligatus: si publica sint rōcinia ꝓmoueri nō debēt añ redditā rōem. C. de epiſ. et cle. officiales Si vero priuata aut in ipsa ꝓmotōe moueī sibi qō: aut nō: si moueī aut pri⁹ mota é distīguīr aut cōuenīr de dolo: uel de culpa tm̄. si de dolo vel pfidia: nō dr ante finē litī ꝓmoueri. ar. lxxxi diſ. rantis daniel. et. xxiii. di. illud. C. de ꝓcura. reū. ⁊ i hoc casu pōt itelligi hoc. c. ⁊ tm̄ dr taxari infra qō tps decidaī cā: ar. j. de clā. despō. cū ibitio. ⁊. j. qui fi. sint le. lator. ⁊. i. q. i. gdā. C. de inge. ma. diffamari. ff. de accu. cū ticia. Si de culpa tm̄ cōuenīr ꝓmoueri pōt nō obstāte reclamatiōe creditoris cū lis suo marte currere possit ut pus: ⁊ ēt sub eodē iudice. ff. de iurisdic. om. iu. cū quedā. ⁊. j. de fo. cōpe. ꝓposuisti. Si vo nec lis sibi moueī nec mota é: nō ob. obligatōe ꝓmoueī nisi manifestū sit ipm de dolo teneri tūc enī epus ipm ex officio suo repellere pōt sicut quēlibet criminosū. vi. q. i. infames. Vla.

e Infamaī. quid si ꝓhibēte creditore fuerit ꝓmotus ad clericatuz Rñ. nō deponeī ꝓpter hoc sz bona sua cedēt ei in solutū: q si nō sufficiāt epus ei tenet qui abstulit ei occasionē negociādi. lxxxviii. di. fornicari. ⁊ expone ifamaī. i. inde pūiaī. vel dicas q nō teneaī vltra id qō facere pōt epūs. j. de solu. odoardus.

f Nostra. nā oia nr̄a facimus quibus auctoritatē ipartimur. C. de ve. iure cnu. l. i. §. sed neqz. ar. j. de sen. ex. mulieres.

D E pbro. suscepit. li. di. si qs post acceptū. ō. Solutō q duellū suscepit lz ipune possit occidē nō tm̄ bz affectū uel ꝓpositū occidēdi sz ius suū defendēdi nō repellīr ab officio suo. vel qō hic dicīr é di spēsatio p illud vbū miſericorditer. ita tm̄ q̄ ꝓ homicidiū vel mēbroꝝ trūcatio ñ fuerit subsecuta qr tunc dispēsare nō posset. j. de cle. pug. in duel. c. i. §z de rigore iuris tales deponendi sunt. ut ibi.

b Ministrare. j. de cle. egro. pbr̄z. ō. b nō ñ fuit ōbilitas vel deformitas ibi fuit. sic. j. e. c. vl.

E X pte. b. monachi petitoriuz fuit nr̄o ap. pūtatū: q cuz ipe i cunabulis sect⁹ fuerit postmoduz sub regula ⁊ abbate deuote deo militās i diacōat⁹ ordinē ē, ꝓmot⁹: ⁊ i fra. Sane cū §z statuta niceni ꝓci / lii^m illi ad clericat⁹ ordinē ꝓhibeāt accedere: ⁊ si ēt i clero fuerit ōbeāt cessare: q seipsos sani abscinderit: uel affectauerit: ut ab aliis abscidā tur ñ credim⁹ ei impedimētū afferre: quo min⁹ possit ꝓuebi: q i cunabulis sect⁹ fuit: qr ñ videī hoc eo tpe affectasse: quo iudiciū animi tūc ñ bēbat: preīti cū i cānib⁹ apostoloruz^p sit mānifeste sācituz: q eunuh⁹ si p insidias hominuz fact⁹: uel ita natus sit: aut ēt i psecutiōe sint ei āputata virilia: ⁊ dign⁹ ē: possit in epuz ꝓmoueri.

I Dem rauēna. archi.

S Ignificauit nob. r. archipbr sancti stephani: q. b. pbr credens se obsequz⁹ pstare deo fecē sibi virilia^r amputari: ⁊ infra. Quocirca mādam⁹: quatenus si iā dcz pbr̄z alias deo dignum iueneris ei sacerdotale officiuz^s absqz altaris misterio aucte nr̄a^t fret⁹ ⁊ tua, put videris expedir ꝓcedas.

I Mno. iii.

E X pte. m. presbyteri fuit, ꝓpositus: q cum sibi sētiret lepre^u piculuz iminere ō ꝓsilio medici virilia fecē sibi abscidi ut possz a tā graui infirmitatis^v vicio liberari: et infra Quoniā igit canones sāctoꝝ patꝝ hunc^w a sacris altaris admiastratiōe ñ, ꝓhibent. mādam⁹ quatenus si est ita ⁊ memorat⁹. m. est alias idone⁹ ut sui mīsterii officiuz exequaī^x libera m ei tribuas facultatem.

I Dem miliceñ. epiſcopo.

E Xposuisti nobis q predeceſ sor tu⁹. b. i abbatez, ꝓmouit: nesciens^y q ipe esset mān^z altera mutilat⁹: ⁊ infra. Nos igit. f. t. t. rñ. q

C Um de tua. canōici. de cōcubinatu. ⁊ iō ꝓ iusc cōc s. de elec. cū in cūctis. vñ segr ex multa dispēsatiōe.

k Cū ꝓsilio. g. isti suffragānei delegati censenī. ar. l. di. studeat. si ne quoꝝ cōsilio sup macula illa nihil dispōere dr alias nō valeret. s. de elec. cū in veteri.

l Visū fuerit. ita q idoneuz sit ⁊ iustū qō eis videbit'. s. de elec. cām que. et. ff. loca. si i lege. ⁊. ff. de ope. li. si libert⁹. Itē pone q bēat vnū oculū maio réalio nūqd remouebit' pp b vī q nō. ff. de edi. edi. q clauū §. i. ⁊ b nō dēmiat qd facere debeant. vñ arbitrio istoꝝ reliquiī. j. de offi. iud. dele. de cāis et. ff. de iur̄ deli. l. i. §. i.

m X pte. niceni ꝓcilii. lv. di stic. gs p egritudinē. ⁊ si quis a medicis.

n Abscinderit. ex idignatiōe. sez nulla cā supueniēte. xxxiii. di. magritū. qr si ex cā supueniēte b fecit: puta tiorelepre ñ iputaī. j. e. ex pte. ⁊ iō isti ordinare, ꝓhibēī q sani se abscidūt qr quasi hōicide sui ipius indicanī: ⁊ dei cōditiōi inimici. lv. di. si qs abscinderit. ⁊ qr ꝓsumitur q oē turpe malū faceret q hoc in seipo ausus é attētare. ff. de edi. edic. cū aūt. §. excipitur. Sed quare aliquis iuniicit sibi man⁹: cū mēbroꝝ suorū neo sit dñs. ff. ad. l. acql. lib hō. religiōe. n. ⁊ nō ferro queréda é castitas. xxxiii. q. v. tūc saluabīr. ad fi. ar. j. c. pri. ⁊ qō dicit affectauerint ut ab aliis ꝛc. intelligas cū effectu qr cogitatiōis penā neo mereī. de pe. di. i. cogitatiōis.

o Judiciū. qr etas illa nesciī quid videat. C. de fal. mo. l. i. ⁊ iii. q. vii. §. tria.

p Aplor. lv. diſ. eunuchus.

q Ignificauit. obsequiū. §z in hoc disp̄licuit: qr nō ferro sed religiōe q̄rēda é castitas. xxxiii. q. v. tūc saluabīr. in fi. et s. c. primo

r Virilia. talem appellat lex morbosū. ff. de edi. edic. sināt. ar. lv. di. si quis abscinderit. ⁊ ēt homicida reputaī. lv. di. q ptē

s Officiū. sicut baptizare pniam dare ⁊ alia officia pter officiū misse: ⁊ alia similia q̄ solis sacerdotibus sunt cōcessa. xvi. q. i. adiicim⁹. de ꝓse. di. iiii. ꝓstat.

t Ara. ⁊ tua. ⁊ ita dispēsario é qr depōi dz q iniusto errore supat⁹ sciēm abscinderit. lv. di. si qs abscidēit. ⁊. c. q ptē. xxxiii. di. maritū. nō. n. lz alicui seuire i corpus suū: cū ñ sit dñs mēbrorū suoꝝ. ff. ad. l. acq. lib hō. i. rñ. ⁊ sic i b cāu pōt dispēsare epūs: cū dicat aucte sua: qō credo ēt sine aucte dñi pape in aliis amissa.

u X pte. H. lepre. q̄ expellit boicz a cohabitatōe alioꝝ. xxxiii. q. ii. hoc ipz. ⁊. j de eccl'. edi. cū dicat aplus. ⁊. j. de cleri. egro. tua nos.

x Infirmitatis. Sec⁹ si ex idignatōe. lx. di. si qs abscinderit. c. q ptē. ⁊. c. bi q se. uel obtētu religiōis. s. c. pri. ⁊ ē rō qr eunuchos volūtarios diligit de⁹ ⁊ nō ex ncēitate factos. xxxiii. q. v. tūc saluabīr. lv. di. si qs p egritudinē. qr nēo est dñs mēbroꝝ suoꝝ. ff. ad. l. acq. lib hō. ⁊. ff. de pecu. de posui. §. si cibū. ar. ō. ff. de pecu. §z ⁊ si dānū. §. si ipse. hoc tm̄ ei licēt q dñs sui pp dānū nihil de peculio serui deducit. Vin.

y Hūc. s. qr dñis vel a medicis vl' a barbaris sect⁹ fuerit. lv. di. si qs a barbarz

z Exeq̄tur. ⁊ ad supiores ꝓmoueaī ordies. lv. di. si quis a medicis. ⁊ de iure cōi sine aliqua dispensatione per iura predicta

a X posuisti. mān. idē ēt si amisiſſz digitos: pp q̄s impediret ad frāgēdū eucharistiā. j. de cleri. egro. presbyterū. et. ff. de edi. edic. si bois. secus si nō impediretur pamissionē digiti. s. c. c. i. §z ꝓpter carētiā dētis nō impedīr tur nec dr mor

bosus.ff.de edi.edic.cui dens.

a Enormi.secus si pro minori.ꝑ.e.c.i.ꝛ.ii.

b Defectu.i.irregularitate.

c Promoueri.q2 abbas oz cē sacerdos.ut.ꝑ.de eta.ꝛ qua.c.i.

d Tacuerit.ordinādus enī ipedimētū suū teneꝫ ꝓdere.l.di.ex penitētibus.ꝛ lvi.di.q2 simplr.ꝛ.liiii.di.si seruus. Sz quare iste remouetur ab abbatia: si dicis ꝓpter irregularitatē: ōdicit.ꝑ.de eta.ꝛ q̄li.tuā.ꝛ.xvi.q.i.legi.ꝛ.l.di.accedēs.ar.dixit io.q̄ potius remouetur ꝓpter scādalū q̄ ꝓpter irregularitatē q̄ō non credo: imo irregularitas sufficit ad remotionē: ꝛ q2 hoc tacuit frauduléter ꝛ abbates de iure debēt ad ordies ꝓmoueri: alīs si culpa sua ipediuntur repellunt.ꝑ.de eta.ꝛ qua.c.i.ꝛ c.illud accedēs.nō dicit q̄ ille sit abbas: sed sollicitudinez in monasterio oz bēre: puta syndicus vel cellerarius potiꝰ ad laborē q̄ ad honorē decre.illa tuā.que vī cōtraria: logtur ō dispēsatione ꝓpter necessitatē: q̄ abbas talis debeat cē sacerdos.est ar.ꝑ.de elec.ne pro defectu.ibi equiparat regularis ꝛ cathedralis ecclesia. vñ vī q̄ sit nomē honoris ꝛ nihil ominus oneris ꝛ laboris. vñ dicit Grego. oē.n.q̄ō hic est: plus afficit meroribus q̄ honoribus gaudet.xiii.di.nerui

e Thomas. deformitatem. modica enī difformitas nō ipedit: qualis hic fuit.ꝑ.e.c i. si enī magna cēt difformitas ut totū digitū vel pollicē ꝓdidisset nō ꝓmouereꝫ.j.de cler. egro.pbrm.de hmōi deformitatibus nō ad intelligētiā huiusmodi tituli q̄ quidā sūt cō pore viciati spōte: quidā casu. si sponte distiguo: aut nulla iusta cā intercedēte ꝛ tūc ordiandus repellitur: ꝛ iā ordiat⁹ deiicit.lv.di.que parte.ꝛ.c.si qs a medicis.et.xxxiii.di.maritū: aut iusta cā intercedēte tūc nō ꝓhibet ab ordine puta timore lepre vel aliqua cōsimili cā.ꝑ.e.ex parte.ii.nisi generet difformitatē: q2 tūc in omni casu repellit.ar.lv.di.lator.ꝛ.c.si euāgelica.ꝛ.ꝑ.e.c.pxi. Si cāu in magnis mēbris siue corpulētia sive dignitate repellit ꝛ deiicit si deformitatē generet.lv.di.si euāgelica. i puis vo mēbris nō ipedit si deformitas modica sit: ꝛ sine culpa sua: ut hic. si vero culpa sua in talē modicā deformitatē incidit de misericordia etiā tolleratur.ꝑ.e.c.i.

f Tbigami.supple statuim⁹: ꝓpter istud vbū bigami ꝛ repudiatarū mariti solum facit ad titulū.

g Penitētes.soleniter.l.di.ex penitētibus.lxi.di.nō ꝓmoueantur.

h Nō ascēdāt. ꝓpter defectū sacrameti.j.c.c.debitū. vbi de hꝫ sacro traditur Ap eo.bigamis.s.ordinatis.

i Officio.i.prinādi sunt potestate et officio cōferēdi similes ordines. sic.ꝑ. de tēpo.or.litteras.ꝛ.c.dilectus.

l In bigamis. vere vel interp̄tatiue. vnde dī bigamus qui castitatē ꝓmissam violat.xxvii.q.i.quotquot. Itē qui ꝓxit cū vidua vel corrupta.xxxiii.di. maritū.et.j.e.debitū.ꝛ.c.a nobis. Itē qui vnā de facto ꝛ alterā de iur habuit diuersis tpibus.j.e.nup. Itē qui scienter cognouit vxorē adulterā.xxxiii.di.si cuius ꝛ.c.si laici. isti oēs bigami reputātur interpretatiue quātū ad legē ꝓmotiōis. Quidā vo ꝓpter defectū sacrameti ut mariti viduarū ꝛ corruptarū: ꝛ qui sciēter cognouit vxorē adulterā. Alii vero nō propter defectū sacrameti: sz propt affectū intentiōis cū opere subsecuto. ut.c.nup.et.c.a nobis. Itē ille vere dicit bigamus q diuersis tpibus successiue habuit vxores duas.xxvi.di.deinde. et c.acutius.et isti nō promouētur propter sacrameti defectū. de quo dicetur.j.e debitum.

m Dispēsare. sed ꝺ.xxiii.di.lector. vbi dispensat ut bigamus subdiacon⁹ fiat: sed ibi ostendit.m.q̄ liceat pape aut aliis epīs.ſ.dispēsare cū bigamo vsq3 ad subdiaconatū ꝛ nō sup̄q̄ō nō est cōtra apostolū p hoc.c. probibitio apostoli ē de diacono pbro ꝛ epo ꝛ nō de aliis: q2 subdiacōat⁹ nō erat adhuc sacer ordo. R. dixit q̄ marcell⁹ papa retulit se ad statū primitiue ecclesie i quo subdiacōatus nō erat sacer ordo. lx.di.nullus. Quidā dicebāt q̄ epī olī poterāt dispēsare cū bigamis in ordinib⁹ maioribꝰ hac rōe: q2 epī dispēsant cū crimiosis.j.de iudi.at si clerici.ꝛ tñ apostolus ꝓbibuit crimiosum ordiari.xxv.di.§. nunc aūt nec tñ dicūtur facere ꝺ apostolū: ꝛ sic eadē rōe cū bigamo: quoꝝ opi. reprobat̄ j.c.nup.ꝛ.c.a nobis. ꝗ. dixit q̄ epī dispēsare nō poterāt cū bigamo vel vidua rū marito.ar.l.di.nō cōfidat. cuius opi. cōfirmatur p illa.c.nup.ꝛ a nobis. Jo. cuz ꝓ tam enormi⁹ defcu⁵ ad sacros nō possit ordines ꝓmoueri ꝛ in ꝓmotione sua id tacuerit fraudulent ab abbatie officio ē ñ imerito amoued⁹. H Ono.iii.epo eugolisiñ.

Thomas monachus ꝓposuit q̄ cū i ānis puerilib⁹ eēt cōstitut⁹: quedā barra ferrea sup dextre sue pollicē fortuito casu cadēs vnlaz auulsit ab eo. Quocirca māda/m⁹: quatenꝰ si ad frangēdū eucbaristiā sit in pollice ipso potens: ꝛ aliō canonicuz non obsistat: propter deformitatem buiusmodi non dimittas: quin eum ad ordinem promoueas sacerdotis.

De bigamis non ordinādis.

Ex concilio aurelianensi.

Vt bigami penitētes⁹ uel repudiataꝝ mariti ad sacerdotiū ñ ascēdāt. Lucius. iii spal. archiepiscopo.

Suuer eo quod tua fraternitas de bigamis reqsuit: rñdem⁹ q̄ ordiatores eoruz ptāte ꝛ officio ordinādi ꝛ ordinati si ad sacros ordines fuerīt ꝓmoti: ideo eis sūt prius ordinādi: q2 i bigamis ꝓtra apostolum dispēsare nō lz: ut ꝺbeāt ad sacros ordines ꝓmoueri: uel in eis si promoti fuerint remanere: in ordinato re aūt pōt dispensatio adhiberi: vt ordinādi ptāte ꝛ officio nō priuet.

De Celesti.iii.

Ebigamis pbr̄is ꝛ viduaruz maritis idez sancimus oīno: ut nec viuētib⁹ vxoribus: nec defūctis⁹ ad diuinoruz debeāt celebratiōem admitti: maxime cū a doctria sit apostoli ꝛ institutiōibus eccleſie alienū

I Ono.iii.ratistam.epo.

Nuper a nob: ꝛ infra. Tertiꝰ articul⁹ videbat̄ hr̄e non modicū qōnis: quoniā cū i mr̄imoniis cōtrahēdis⁵ nō iuris effect⁹⁹: sz animi destinatio attēdat̄: vnde illuz comitat̄ infamia: qui duas⁵ simul vxores bz: q̄ partim ad factuz⁸ cōuenit retorqueri: sicut in canone legitur de pbr̄o: qui non legalib⁹ᵛ nuptiis detinet̄: eadē censura tales⁷ videnꝫ inter bigamos reputandi: licet obuiet ex aduerso: q̄ opinioni sit veritas preferenda: ꝛ q̄ iuxta premissa: qui nullaz vxorem bz: foret bimus reputandus: quod ꝓtingeret si quis de facto cōtraheret cū diuersis: quib⁹ de iure nō posset mr̄imonialit̄ copulari. Nos aūt in hac qō ne.t.rñ. q̄ cū huiuscemōi clericis: q quātū i ipsis⁵ fuit scōas mulieres sibi mr̄imonialiter ꝓiunxerit tāquaz

propriū bēat vel cōtin ētiā abiiciat.j.de sta.mo.cū ad mōasteriū.mlto minus videtur dispensare posse cū bigamo. vnde opi. R. bona est et lz iste.b.dubitet videtur tñ ꝓsentire ne videatur diminui potētia pape q̄ possit dispēsare cū bigamo. tñ hoc q̄ō dicitur bigamus i quo cūq3 ordine ordinetur recipit ordinē. ar.l.di.quicūq3 penitēt.ꝑ.q̄ō.c vī q̄ cū bigamo dispensare possit: sed illud tm̄ intelligitur de minoribus ordinibus.

n Sacros. diaconatū ꝛ pbr̄atū qui duo tm̄ sacri fuerūt ꝝ antiqua tēpora. lx.di.nullus. hodie idē est de subdiaconatu. ꝑ.de eta.ꝛ qua.a multis.et.ꝑ.de ser.nō or. miramur. vbi dicit q̄ eodē privilegio gaudet cū diacono.

o Jn ordinatore. cū quo pōt dispēsari: p hoc pz q̄ nō cū bigamo ordinato: ut remaneat in ordie vel ut ꝓmoueatur: q2 q̄ō de vno cōcedit de altero denegatur. xxv.di.qualis.ꝛ.j.de presūp.nōne.

p Ebigāis. defūctis. ꝛ ita illud ipedimētū nō pōt purgari p mortē vxoris: q2 nō matrimonii vinculū sed irregularitas ꝓcta ex carnis diuisione est ipedimēto: ꝛ illa nō tollitur p mortē uel p pniam xxvi.di.vna.ꝛ.c.acutius. nec p baptismū ut in.c.predicto.

q Nuper a nobis. terti⁹. alii duo soluūtur. j.ō sen. ex. nuper.

r Cōtrahendis. illicitis ꝛ ꝓhibitis.

s Effect⁹. ut. C. de adul. eū qui. vbi sunt hec vba. si enī aliquis ꝺbat nuptias cū ea cū qua nō pōt de iure ꝺbere infamis est: lz nuptie non habeāt effectū. ff. de bis q̄ not. infa. quid ergo. §. iii. q̄ñq3 magis consideratur effectus q̄ affectus: uel q̄ factū ipm. de pe.di.i.§. hec aūt verba. q2 verba ipsa sūt cū affectu accipiēda. j. de cle. nō resi. relatum ff. de condi. ꝛ demō. hec cōditio. ꝛ.j. de spō. c. vl. q̄ñq3 magis consideratur factū q̄ ius. j. de cōcess. preb. lr̄as. ꝛ.c. cū nostris. q̄ñq3 cōsiderat̄ plus iuris effectus. ff. de cōdi. instī. mulier. §. i. j. de spō. iuuenis.

t Duas. C. de adul. eum qui.

u Ad factū. quasi diceret de facto ꝺxit cū secūda: q2 de iure non potuit. Duas. n. vxores simul bēre non licuit nisi cui ex reuelatōe diuina concessum fuit. j. de diuor. gaudemus.

x Legalibus. xviii.di. presbyterum.

y Tales. clerici. sez de quibus ꝓmo quesitum est.

z Jn ipsis. in maleficiis enī volūtas nō exitus spectat̄. ar. lxix. di. c vl. ꝛ. ff. ad. l. cor. de sic. diuus. C. de ser. cor. si quis seruo.

ꝛ Tanq̄ hic collige q̄ opinio p̄fertur veritati. si. j. de spon. iuuenis ꝛ.iii.q.vii.§. tria. verū si seruus. ꝛ. C. de testa. l. i. ꝛ. xxii. q. ii. boies. ff.

ad macc.l.iii.j.de offi.dele.cozā.et.j.de iurepa.cōsultationib⁹.z.s.de elec.querelā.Sz ꝯ.viii.di.vitate.lxxxi.di.qcūqz.z.j.q fi.sint leg.ptuas.C.pl⁹ua.qđ agi.l.i.ii.z.iii.So.ym ē qꝫ vitas ꝓfer ꝛ opiniōi: qz casualia sunt:ut s.opiniōi poti⁹ster ꝙ veritati:uel i fauo ꝛ ꝓhētiū z odium desipiētiū.ff.ad macc.l.iii.uel in fauoꝛ ꝓlis.j.qui fi .sint le.cum inter ioānem.uel fauoꝛe testamētoꝝ.C.de testa.l.i.uel sententiarū.iii.q.vii.§.tria.v.verū.si seruus

a Cū bigamis.no.ar.ꝓpter similitudinē facti aliquē numerari iter eos de quoꝝ numero ipse non est.xxvii.q.i.quotđt.et.l.di.si ille.ff.man.l.ul.in fi.

b Bispensari.arg.cōtra.j.de cle.cōiug.sane.illa loquitur de eo qui nunꝙ habuit vxoꝛē sed in sacro ozdine contraxit: z iō cū tali dispensare ꝑt Hic loqui vł de eo q primo in laicali habitu cōtraxit z postea factus sacerdos iterū contraxit vnde bigami reputaꝛ quātū ad effectū:licet in neritate nō sit: z sic punitur ꝓpter affectū tm̄ cū opere subsecuto z nō ꝓpter defectū sacri.Defect⁹ cni sacrameti vnitatis ñ est in isto: qz in veritate carnē suā nō diuisit in plures.

c Defectuz. de quo j.e.debitū.

d Debitū. in cōiugio.scilz carnali copula cōsumato.

e Alterum.s.consensus animoꝝ.

f Charitatem.i.dilectionem coniunctionem.

g Reliquum.s.cōmixtio coꝛpoꝝ.

b Conformitatem.i.coniunctionem z unitatem.

i Prothoplastus.i.adam primo plasmatus.

k Caro.xxv.q.ix.fraternitatis.z.j.de diuoꝝ.gaudemus.

l In carne vna.i.in carnali operatiōe ad vnā carnē ꝓcreandā.

m Sacramentū.triplex sacramentū designaꝛ in matrimonio carnali copula cōsumato. Primū est vnio fidelis aie ad deū ꝑ dilectionē et charitatē:z hoc designaꝛ ꝑ cōiunctionē aioꝝ i ipa prima despōsatōe dū aliter ꝑ mutuū cōsensū ꝓsentit: in alterū.et de hoc sacro fit mētio ibi:alterū significat charitatē que ꝓsistit in spiritu inter deū z instam aiam.Secūdū est vnio humane nature ad deū que facta est in vtero virginali ꝑ incarnatiōem verbi dei.z hoc designaꝛ ꝑ carnalē ꝓmixtionē uiri et uxoꝛis:z de hoc ibi fit mentio.reliquū vero designat cōformitatē q̄ cōsistit in carne inter xp̄m z sanctā ecclesiā. Primū est vnio volūtatis.Scōm est nature conformitas.ut.xxvi.di.acutius.de con.di.ii.in xp̄o paſ.vbi habes de cōformitate nature diuine z humane z nō intelligas qꝫ ipse actus coꝛpalis designet hoc sacr̄m sed ꝓpt̄ actū consumatū sacr̄m designaꝛ.Tertiū sacr̄m est vnitas ecclesie ex oībus gentibus collecta z vni viro xp̄o subiecta.hoc sacr̄m designaꝛ ꝑ illuz coniugatū qui vnicū tm̄ matrimoniū seruauit.sed vbi secūdū matrimoniū contrahiꝛ hoc tertiū sacrāmētū nō habet locuz: qz recedit ab illa vnitate que p̄mo signabaꝛ ꝑ vnicū matrimoniū:qz in secūdo mri monio diuidit carnē suā in plures:vñ vnitatē āmodo significare non pōt.xp̄s eni signat vnitatē ex oībus gentib⁹ xp̄o subiectā.ut.c.acuti⁹ sed exquo ecclesia xp̄o se cōiūxit ab eo nunꝙ discessit nec ipse ab ea. ergo bigamus talē vnitatē significare nō pōt.et ideo ꝓmoueri nō potest ꝓpter defectū istius tertii sacrāmēti.duo p̄ma sacr̄a hic exp̄imūtur:ut dictū est.sed hoc tertiū nō exp̄essit in lr̄a nisi loquendo de ipso non iponēdo aliqua verba ꝑ que illud significet.nisi forsitan per illa uerba:nec illa est vnici:nec ille vnus vnius: ꝑ hoc tm̄ notaꝛ recess⁹ ab vnitate:et melius.j.ubi dicitur.nec ille nec ipe diuisit carnē suaz in plures z sic in vnitate remansit vterqz.z ibi vbi deficit inter huiusmodi coniuges cōmixtio carnalis nō deest signaculū huiusmodi sacramenti scilicet vnitatis: vel per illa verba hoc autē dico magnū sacr̄m inter christum et ecclesiā:sed de isto tertio sacrāmēto legitur.xxvi.di. acutius. Sed i quo consistit significatio illius tertii sacramenti.Quidā dicunt qꝫ in ipo coniugio:sed hoc est falsum:qz mortua vxoꝛe cōiugiū definit:et sic nulla esset significatio.Item matrimoniū non consumatū non significat hoc sacramentū ut hic in fi.Est ergo dicendū qꝫ in eo matrimoniū vnicū seruauit clerico facto z ozdine suscepto est significatio istius tertii sacrāmēti. nec est necesse qꝫ talis clericus sit uel fuerit coniugatus:quia auctoritas apostoli oportet ozdinandū esse vnius vxoꝛis virum intelligitur per negationem sic vnius vxoꝛis uirū.id est non pluriū.imo qui nunꝙ habuit vxoꝛē liberius ꝓmouetur quia ab vnitate non recessit sed in vnitate permansit.

n Viduę.i.corrupte: quia lz fuisset vidua dūmodo nō corrupta non ꝓhibetur:ut hic dicit.

o Cognitā.sic pz qꝫ vxoꝛ ordinādi ad hoc ut ille posset ꝓmoueri virgo debuit esse. ut.j.c.c.ult.sed quare exigiꝛ maior castitas in uxoꝛe ꝙm in viro. Qz maritus corrupte si cum ea vna caro efficiatur ꝓmoueri non pōt.xxxiiii.di. ꝓcipim⁹ curandū.si cuius. si quis. z.c. si laici.sed ille qui habuit concubinam post vxoꝛē uel ante ꝓmoueri pōt.ut.xxiiii.di.fraternitatis. Ꝯ.dixit qꝫ vir significat ecclesiā que i parte recessit a christo adulterando recedēdo a fide:et sic in pte virgo fuit:z ideo nō deest significatio sacrāmēti in viro quāuis ñ sit virgo. vxoꝛ uero significat christū qui nunꝙ ecclesiaz dimisit qm̄ ipse est fons viu⁹ cui nō cōicat alienus.j.de regu.lz in fi.de pe.di.i.§.item ut christus ait. Alii dicūt z vł meli⁹ qꝫ vir significat christū qui ꝓmo copulauit sibi synagogā z postea copulauit sibi ecclesiā de gentibus: scilicet militantem in quo sunt boni z mali.et ideo non nocet si vir t non fuerit virgo. Vxoꝛ uero significat ecclesiam triūpbātē in qua nō est macula neqz ruga que semper virgo permansit saltē mente.vnde apostol⁹.despōdi enim vos vni uiro ꝛc.xxvii.q.i.nuptiarū.z ideo exigiꝛ qꝫ uxoꝛ carnē suā nō diuiserit in plures:qđ si fecerit deest in cōiuge significatio tertii sacrāmēti vnitatis.z ita illud tertium sacrāmētū exigitur tā ex parte uiri q̄ ex parte uxoꝛis.vnde episcop⁹ vni⁹ uxoꝛis significat vnitatem ex omnibus gentibus vni uiro.i.christo subiectā. xxvi.di.acutius.

p Diuisit.sic.xxxiiii.di.ualentino.per quod soluebatur hic questio.sic ergo cōsideramus potius rōem z causam quare hec fiant q̄ factū ipsum.z ita is q duxit uxoꝛem a se primo corruptam potest ꝓmoueri:quia ratio z causa non inuenitur in eo quare non diuisit carnem suam in plures. Dicunt quidam non talis promoueri non debet:quia uerum est qꝫ est maritus corrupte.argu. optimū pro eis.xxx.q.v.qualis. Hug.in hac opinione fuit.sufficit qꝫ ita scriptū est ff.qui et a qui.li.ma.nō fi.prospexit.et.vi.q.vii.scriptum est in lege.qđ non credo eadem ratione.et iste de quo quesitum fuit non posset ꝓmoueri:quia uerum est qꝫ fuit maritus vidue z corrupte: quare intelligo quod dicit.c. qualis. quando ab alio corrupta est.z.c.que ad idem possent induci.lxxvii.di.quicūqz z.xxxiiii.di.curandū.et.c.precipimus.

q Quia circa.bigami.s.eo.nuper.ar.contra.sed ibi loquitur quando vtraqz fuit soleniter ducta tanꝙ uxoꝛ:hic uero non:et ibi prima fuit uxoꝛ:secunda uero esse non potuit. Nota mirabile qꝫ plus habet hic luxuria q̄ castitas. ar.xxxiii.dist.fraternitatis.sed contra dicit in auctē.de restit. z ea que parit. in fi.col.iiii.z stulti non debent esse meliozis conditionis q̄ periti.xvi.q.i.legi.epistolam.z.ff.quod vi aut clam.seruus.z.ff.de fur.itaqz fullo.§.i.ratio huiusmodi redditur.s.c.proxime.

r Nobis.viduā.quia cū esset in sacro ozdine cōstitutus cū ea matrimoniū contrahere non potuit.xxviii.di.presbyterū.et.s.c.nuper.tamen licet nō fuerit matrimoniū:quia tamen quātum in ipso fuit cū uidua contraxit cuz eo dispensari non potest contra doctrinā apostoli.s.eo.super eo. non propter sacramenti defectum sed propter uoluntatē quaz habuit contrahendi cū uidua non contenta suis terminis cū processit ad actum licet non habuisset effectum sic.s.eo.nuper.z est hic et ibi argu.expressum qꝫ uoluntas non ꝓtenta suis terminis punitur.z ea que ibi etiam dicta sunt hic possent repeti cū similis casus sit.quare hoc fiat cā dicta est.s.eo.debitum.

s Cum opere.s.carnali.ar.s.c.debitum.z.xxxiiii.di.ualentino.

a Tua nos.statutum.cxviii.di per totum.

b Quinqz.iō eni quiqz exigūt q2 dubitari cōsuevit de sigillo vni9 epi. si.n. de illo cōstaret id solū sufficeret.j.de pba.post cessiōem.vel p testes.j.c. tue.

c Incogniti.exquo cni incogniti sūt explorādū est cuius fidei t innocētie sint xlii.di.quiescamus.t.ff.nau.ca.sta.l.vlt.§.seruoz.

d In suspensione.quod hic dicit intellige de his qui in ecclesiis recipi postulāt tanquā clerici ceterū si tanq̄ viatoēs volunt celebrare secreto ꝓmittendi sunt.j.eo.tue.t argu. de conse.di.ii.non prohibeat. t vii.q.i.episcopi.

e Actibus.nā p act9 sequentes p̄sumit de p̄teritis t conuerso.xxxiii.q.ii.cuz per bellicam.t.vi.q.i.qui crimen.ff.de re mili.nō oēs.§.a barbaris.t ii.q.i.in primis.l.di.si quis diaconus.t.lxxvii. di. quicūqz.

f Dispensari.i. ex benignitate recipi.

g Inter quattuoz.litteris quas habeō dz sp.lxxi. di.c.primatus.t.s.c.px.

h Per argumēta.non dicit p testes vel instrumenta sz p argumēta esse probandū q2 per argumēta siue p indiuia ꝓbāq; sicut p testes.ii.q.vi.§.diffinitiua.ver.nullus homicidarū.t.xxxii.q.i.dixit dñs.xxvii q.i.nec aliqua.t C.de rei vendicia.t.j.de p̄sump.litteris. vel idonea argumēta vocat sigilla episcopoz.cxviii.di.trās marinos.vt.s.c.px.vel sigillū episcopi sufficit si notum sit.lx xi.di.extraneo.t.C.de epis.et cle.siqua p calūniā.in fi. sed si perdiderit instrumentū ꝓbet amissiōem t tenorem ipsius.t q̄ sine vicio fuerit.j.de privil. cum olim.in fi.vel per testes.j c.pximo.

i Suscipere. nisi vt hospites vi.q.i.episcopi vel presbyteri. t de consē. di.ii.non prohibeat.t.xlii.di.quiescamus.

k Te fraternitatis. commēdaticiis. vel etiā dimissoriis.lxxi.di.c.pe.t.vlt.t xix.q.ii.due sunt.

l Testes.vel p alia legitima argumēta.s.c.px.ar.j.de p̄sūp. litteras.t de cōuersatiōe ipsi9 primo debet cōstare.s.c.px.

m Canonica .i. sm ordinem ecclesie facta.s.de sū.tri.c. firmiter.in fi.

n Secreto.q2 tūc nullū periculum fit alicui nisi sibi: sed si publice celebraret populo tūc periculū cēt: vt si non cēt sacerdos populū tūc deciperet.xlii di.quiescam9.t.j.de cele. miss. de homine.

o De nobis.institutiōibus lxxi.di.c.i.t.ii.t per totaz di.t.lxxii.di.per totū.t.C. de epi.t cle.in ecclesiis.sic de aliena ecclesia nō est assumendus prelatus dum reperitur idoneus in eadem.lxi.di nullus.

p Ex dispensatiōe.nota ar.q̄ nullus potest eligi de aliena diocesi: sed tm debz postulari: quia institui absq; scia episcopi remouētur nisi cum eis voluerit dispensare: t sic per solam dispēsatiōem de aliis episcopatibus instituuntur.t est h bonū ar.pro opi.illozum qui dicūt q̄ semper prevalet electio de gremio ecclesie alii electioni facte de alia etiā si sit facta a miori parte.de boc dixi.s.de elec. cum inter canonicos.

q Vt archidiaconus.vicariū.t ita habet cognitiōem et inrisdictiōem exquo vicari9 est.C.de offi.vica.l.ii.t.j.de of.vica.c.pe.et.xxv.di.perlectis.ar.in auc. de defen.civ.circa prin.col.iii.

r In vrbe.ar.contra.xxv.di.perlectis. So.licet quedam ptineant ad officium archidiaconi primicerii t thesaurarii.vt ibi dicitur.tamen preordinatoz est in

De clericis peregrinis.

Alex.iiij.ceñ.epo.

Tua nos duxit.f.cōsulendos quid sit agēdum de clericis qui in remotis regionibus ordinati litteras eorū ostēdūt a quibus sibi ꝓponunt manus impositas: t vtrum episcoporum sigilla sint que repūtāt incertuz existit. Et igitur consul.r. tutius esse ut in his statuta patrum ueterum obseruentur: quam nouuz aliquid statuatur: statutuz aūt est de transmarinis: vt ad minus quinq; episcoporū super ordinatiōe sua testimonio muniantur: quod in alijs si similiter sunt incognit credimus obseruandū: ita tamē vt in suspensione aliquanto tēpore habeāt: in quo plenius de actib9 instruant ipsoruz sz t de inferioribus ordinibus inquiroz: q2 posset ꝓtigere vt aliquibus pretermissis saltuz fecissent. His autez pactis si digni inuēti fuerint: circa eos poterit dispensari.

Ilno.iij.ꝓstātiopol.pīarche.

Iter.iiij.t ifra. Utruz clericos ad te sine suorū ordinatorū lr̄is uenientes t offerentes iuramētuz q̄ sint in quouis ecclesiasticoruz ordinū ꝓstituti: debes ad superiores ordines ꝓmouere. Inq.t.t.r. q̄ nisi de ipsoz ordinatiōe canonica per idonea tibi ꝓstiterit argumenta eos nec illis sucipere: nec ad maiores debes ordies ꝓmouere: p̄sertī antequā quersatio eorū fuerit approbata. Idem pīarche hiero.

Te.f.t ifra. Utrū clericos q ad partes hieroſoly. sine commēdaticijs lr̄is veniūt: ꝓmittere debeas celebrare diuina: t infra. Rñdemus: q̄ nisi ltime tibi constiterit siue per lr̄as siue p testes de illorum ordinatione canonica: qui penitus sūt ignoti: nō debes ipsos ꝓmittere in tuis plebibus celebrare: sz si forsitan eorum aliqui secreto ex deuotione celebrare voluerit poteris sustinere. Hono.iij.epo.regiñ.

Te nobis ꝓponēte didicim9 q̄ quidā prelati ecclesiarū tue iurisdictiōis in ecclesijs sibi ꝓmissis sine cōscia tua clericos de aliēis ep̄atib9 instituere nō uerēt. Attendentes igit id eis nulla rōne licere cum sit bōestati ꝓrariū: et a scōrū patruz īstitutiōibus alienū: t ifra. Inq.t.t r. q̄ tibi lz eos exinde remouere: nisi aliquos ex dispensatiōe in eisdem ecclesiis duxeris dimittendos.

De officio archidiaconi.

Ex libro ro.ordinis.

Vt archidiaconus post ep̄uz sciat se vicariuz eē eius in oībus: t oēm curaz in clero tam in vrbe positorū: quā eoruz q̄ p parrochias bī tare noscunt: ad se ptinere siue de eoz ꝓuersatiōe siue honore t restauratione ecclesiarū: siue doctrina ecclesiasticoz t ceterarū rez studio sustinere: t deliquētiū rōez coraz deo redditur9 ē: t vt de tertio in tertiū annū: si ep̄us nō pōt parrochiā vniuersam circumeat: t cūcta q̄ emēdatiōe idigent: ad vicem sui epi corrigat t emendet. Ex conci.tole.

Officiū vo archidiaconi ē euāgeliuz qñ voluerit legere vel alicui de diaconis precipere: t quando ep̄us missā canit ad ussionem illius iduāt se leuite vestimētis sacris qualiter cū pontifice ad missam p̄cedant: t ifra. Omne ecclesiasticuz officiū ,puidendo lectiones aut. rñsoria in matrice ecclesia dare debet et auscultare: in tātum vt nullus euangeliuz aut epistolā rñsoria vel quālibet ī ecclesia lectiōem legat vel cātet: donec auscultet ab ipso: accolitos quoq; ipse ordiet: qs coruz candelabra qs turibulum deferre: qsue miorū ī ecclesia aliqua officia agere deāt. Reg. iii. archid. g. salomi.

Eaque ꝓtra: t ifra. Scire vo te uolum9 q̄ a te districte quesituri sum9: q2 vel ,pprie ecclesie vel ea que de diuersis ecclesiis cimilia sūt collecta: non sub oi sollicitudine t fide seruantur: q̄ si qd ex eis vel negligentia vel cuiusquā fraude deperiit tu boc reatu astrīgeris: qui p archidiaconat9 ordinez custudie eiusdem ecclesie arcius deputaris.

Alex.iii.eliē.arcb.

cūctis t loco episcopi t tanq̄ vicarius eius.

s De tertio.episcopus vero singulis annis debet visitare parrochiā suam.x.q.i.episcopum decernimus.placuit nisi dimittat hoc: ne propter eius accessum grauentur ecclesie: t tunc mittat archidiaconuz vl q2 episcopus ire non pōt vt hic dicitur. Item contra.j. eo. mandamus. vbi dicitur q̄ archidiacon9 debeat visitare singulis annis aut etiā pluries si expedit: ibi log de visitatiōe sue ,ppriae parrochie: hic quādo visitat vniuersaz parrochiam ad mādatū episcopi.

t Corrigat.sic ergo archidiaconus bēt coertiōem exquo habet iurisditiōez: quia iurisditio sine coertione nulla esset. vt j. de offi. delc. ex litteris. t ff. ō officio ei9 cui man. est iurisditio.l.vlt.quid de iur cōmuni pertieat ad archidiaconuz: habes.j.eo.ad hec.t.c. vt nostrum.t.c. proximo.secus de consuetudine.j.c.c.vlti. vbi de boc.

u Officiuz vero auscultet. videtur potius spectare ad officium magistri scholariū: sed potiꝰ ex cōsuetudine fit boc sicut t multa alia que considerantur t attendūtur in huiusmodi officiis: potius q̄ ius cōmune.j.de excess. prelatis. ad hec.t.j.eo.ca .vltimo.

x Aque.de isto archidiacono habetur.lxxviii.distinctione.t.c. vbi ista dicisti.

y Ciminilia.p boc intellige omnia vasa ecclesie.argu. xii. q.ii.apostolicos.t custodia horum potius pertinet ad custodem siue thesaurarium.vt dixi in p̄ximo capitulo cōsuetudo attenditur vbi non est thesaurarius. boc forte pertinet ad archidiaconum vt hic videtur.

z Negligentia. prelatus enim non solū tenetur de dolo culpa lata t leui ad instar tutoris.C.de pericu. tuto. vel curato.si res pupilli.t.C.arbitr.tute.quicqd.sed etiam de negligētia vt hic patet.cum etiam propter negligentiam remoueatur.j.de offi.custo.ca.i.t.i.q.i.§.ecce cum honoris.t.lxxxi.distin.dictum.t arg. lxviii.q.ii.si quis abbas. sic etiam iudex propter negligentiaz remouetur.C.de offic.prefec.ori.si quos.t.ff.de custo.t exhi.re.carceri. t l.non est.quod potest intelligi cum negligentia crassa est. argu.i.q.i. quid.t.ff.de verbo.signi.magnam.t argu.s.de oz.ab epi.qui re.c.i.in fine.

a Reatu.ar.q̄ negligentia prelati mortale peccatum est.lxxxi. di. dictum.j.de re.iu c.pe.

b Custodie.ad ipsum etiam pertinet cura t sollicitudo totius ecclesie.xxv.di.perlectis.t.j.eo.ad hec.

a Cum satis.cõsuetudinis.utrũ habeat curã animarũ vel nõ:iura videnť diuerso mõ log de iure cõi nõ habet curã animarũ.xvi. q.vii.nullus oino.ꝛ hic nõ põt etiã de iure cõi excõmunicare.j.c.proximo.ar.contra.j.de eo qui fur.or.rece.c.i.cũ suis concor. ꝛ.s.c.c.i. Hu.dixit qꝫ archidiaconus de iure cõmuni nõ habet curã animarũ nisi sibi specialiť ab episcopo demãdeť nec alii põt cõmittere ꝓ.c.predictuz nullus. ꝛ per hoc.c. ꝛ oia illa iura q̃ videnť ꝓtrariũ innuere intelligit ex delegatiõe epi. sic ꝛ illõ c.lxxiii.dis.si i plebibus. Alii dicũt contrariũ.s.qꝫ habet curã aiarũ ꝛ iurisditionez:ꝛ ex eo qꝫ epus eũ instituit: siue qꝫ p collegiũ eligiť ꝛ per episcopũ ꝓfirmatur generalẽ admistratiõne cũ iurisditione adipisciť. ꝛ facit ad hoc.j.de prebẽ.referente.ꝛ.j.õ eo q fur. or.rece.c.i.cum suis concor.ꝛ.j.eo.mandamus. Que autez sunt illa que de iure cõi pertinent ad archidiaconũ. collige per.c.j.e.ad hec. ꝛ.c ut nostꝛ. Alia vero potius habẽt archidiaconi de cõsuetudine q̃ de iure communi:qꝛ visitãt ꝛ cozrigũt de cõsuetudie j.e.c.yl.ꝛ.s. de elec. dudũ.ꝛ sic de cõsuetudine oia alia iura cõsimilia intelligũntur.j.de excess.prela. ad hec. ꝛ qõ dicit ꝟ obtẽtu cõsuetudinis intellige nõ prescripte.j.c.pxi. qꝫ archidiaconus nõ põt excõicare intellige qꝫ nõ excõicabat de cõsuetudine:ꝛ sic retulit se ad ius commune:sic ergo iura q̃ loquũtur diuersimoꝺ de iurisditiõe archidiaconi intelligẽda sũt ꝟm diuersas cõsuetudines diuersorũ locorum.sic.s.de consuc.cum olim.

Cuz satis sit absurdum:ꝛ infra Quoniã igiť obtẽtu alicuius ꝓsuetudis[a] nõ debes ꝓtra sanctorũ patrũ institutiões[b] ꝛ qꝺ ad tuũ non spectat officiũ vẽdicaꝛ: mãdam[9] ut nemini sine licẽtia ꝛ mãdato epi cura presumas cõmittere aiaꝝ.

Idem vigor.episcopo.

Archidiaconis non videť de ecclesiastica institutiõe licere nisi auctoritas epoꝝ accesserit i alios sniam ꝓmulgare[c]. Idem epo ꝙuẽtreñ. ꝛ abbati cestreñ.

Mandamus:q̃tenus ꝓhibeatis cestreñ.archi.ne ad ecclesias sui archidiaconat[9] visitãdas[o]. nisi semel i ãno accedat:nisi forte talis causa emerserit:ꝓpť quã ipsum oporteat prefatas ecclesias sepius visitare[c] Ino.tertius.

Adhec nos dñs:ꝛ infra. Sane ꝓsuluit nos tue.s. deuotio quid ad officiũ archi.debeat ptinere:ꝛ in quibus per ipsũ cura epãlis sollicitudis debeat releuari:ꝛ nos ꝓut possumus respõdemus archi. ꝟz statuta beati isidoriť iperat ſb dia conibus ꝛ leuetis:prochiaꝝ sollicitudo ꝛ eaꝝ ordinatio ad ipsũ ptinet ꝛ audire debet iurgia[s] singuloꝝ: archipresbyteri qui a pluribus decani nũcupanť:eius iurisditiõi se nouerint subiacere. Secundum vero romani[b] ordinis ꝓstitutionẽ maioꝛ post epum ꝛ ipsius epi vicari[9] reperiť:omnẽ sollicitudinem ꝛ curaz tã in clericis quã in ecclesiis eorũ: ꝓut melius ꝟm deũ poterit ipẽdendo:cũ sup bis sit redditurus rõnẽ i districti iudicio examinis. Itẽ i epistola beati clementis pape pre.n. ocul[9] epi archi.appellatur:ut loco epi p epatũ ꝓspiciens:que corrigẽda viderit corrigat ꝛ emendet: nisi adeo fuerit ardua negocia:qꝫ absqz maioris sui pñtia nequeãt terminari. In quadã vo nra[k] ꝓstitutiõe iam alia vice nos meminimus expresse qꝫ ĩstitutio corpalis tam super beneficiis quã etiã dignitatibus ad ipsũ debeat ptinere:examiatio aũt cleri corũ si fuerint ad sacros ordies ꝓmouendi:ꝛ boc idem in collationibus beneficioꝝ credimus obseruãduz:ut qui beneficiis ecclesiasticis preficiẽdi fuerint:a suo prius examinẽtur archid.ꝛ ꝓ ipsũ postmodũ epo presẽtentur. Subsequenter postea quesiuisti:utrũ decani rurales qui ꝓ tpe statuũť ad mãdatum suũ solũ vel archid.vel ẽt vtriusqz institui bebeant uel destitui:si fuerit amouẽdi. Ad hoc bze.r.qꝫ cum ab oĩbus qꝫ oẽs tãgit[m] approbari ꝺ beat:ꝛ cõe eoꝝ ꝺcanus officiũ exerceat cõiter[n]:est eligendus uel etiam amouẽdus. Idem.

Significasti:ꝛ infra. Interdicas archidi.tuo ne sine cõscia tua ꝛ auctoritate[o] lrãs[p] suas ꝓmouẽdis ꝓcedat:ꝛ eis etiã districte ꝓhibeas:ne ad ordies audeãt cõuolare qui si cõtra ꝓhibitiõez tuam uenire presũpserint:executiõem eis ordinuz susceptoruz taliter iterdicas. Idem.

Vt nrm[q]:ꝛ infra. Nec fuit sufficienter ꝓbatũ qꝫ cãcellari[9] ex officio suo exerceat spũalia memorata:cũ ea potius de iure[r] cõi ad archidiaconi spectãt officiũ:repre sentare videlicet ordinandos epi scopo:illos examinare[s]:ponere abbates ꝛ abbatissas in sede.

Ino.iii.abbati arimiẽñ.treceñ. dioc.ꝛ archi.ꝛ decão sancti stephani treceñ.

Dilecto.f.ꝛ infra. Ad petitionẽ archid.senoñ.ꝙquerentis qꝫ abbas ꝛ ꝙuẽtus monasteriť sancti cã subsit põt prelatus visitare.xviii.q.ii.visitandi.ꝛ.c.nõ semel.si vero alia de cã ꝓfuit neceſſitatibus accedat ad ecclesias ꝓpꝛiis sumptib[9] ꝓcureť.C. de sta.et ima.l.yl.de hoc dic ut.j.de cẽsi.cũ venerabilis.

f Abhec.beati Jsidori.vt.xxv.dist.perlectis.

g Jurgia.et sic est ar.qꝫ archidiacon[9] hẽat iuriſ ditionẽ p.c.plectis.ꝛ.arg.lxiii. di.si in plebibus.ꝛ.j.de penis lz dixit ioã. qꝫ hz ordinariam iurisditionẽ de iure cõi.ꝛ vez est in oĩbus que cõtinẽtur i hꝫ c.ꝛ.j.c.ut nostrũ.ꝛ ita p consequens coertionẽ:licet nõ posset cognoscere nisi de modicis cãis p hoc qõ dicit iurgia: qꝛ talis iurisditio sine coertione nulla eẽt:ut dixi.s.e.c.i.i aliis aũt que hic numerãtur stabimus consuetudini prescripte ut dictũ est.s.e.cũ satis.

b Romãi ordinis.s. e.c.i.

i Beati clemẽtis.cxiii.di.diaconi.j.et in epla euaristi.e. di. diacõi.ii.

k Nostra ꝓstitutõe.credo qꝫ sit illa.j.e.ut nrm. q̃ debuit pcedere istã in ordie ẽm ordiationẽ illarũ decretaliũ.vñ per hoc vr qꝫ loquaꝛ de alia cõstitutiõe.sz fozsitã nõ sernaꝛ ille ordo:nisi in ordiatiõe decretaliũ diuersoꝝ auctoꝝ ẽm qꝫ pz etiã in aliis locis.

l Examinẽť. archidiacono.j e.ut nrz.sed alibi dicit: qꝫ istõ ẽ officiũ sacerdotuz.xxiii.di. quãdo hic.verũ est de iure. sz illud vbi episcopus eligit specialiter sacerdotes ad hoc.vel si non est ibi archidiacon[9] ut i multis ecclesiis.videť ergo qꝫ epus nõ sit puniendus si ꝓmouet indignũ sed potiꝰ archidiacon[9] qui examinat ꝛ represẽtat epo.ar.liii.di. si seruus. sz non est ita: qꝛ epus tenet de facto illius qui examinat cũ de mandato illius illud fiat:sicut exercitoꝛ nauis de facto magistri tenetur.ff. de exerci.l.i.§. magistrũ.nisi forte examinatoꝛ talis fuisset:ut nõ sit verisimile ipm mentiri.ar.j.de pig. significãte. ẽm hoc si talis ordinatur sine titulo epo ignorante examiatõ q presentauit eũ tenebiť ei ꝓuidere. sz si ille nõ sit soluẽdo hẽbit regressuz ꝺ epm.ꝛ hoc iõ qꝛ adhuc reputatũ ẽ episcopo ius examinãdi illũ.ar.s. de eta.et qua.accepim[9].ꝛ i subsidiũ ne ille ordinatus i opꝓbriũ cleriꝯ mendicet.s. de renun.ad supplicationẽ.cxiii.di.diaconi.

m Tãgit.C.de auc.ꝓstã.l.yl.ꝛ.ff.de aq̃ plu.ar.in cõcedẽdo.ꝛ.ff.õ adop. naz diu[9].ꝛ.s. de tẽ.oꝛ.si archiepus.vbi de hꝫ.

n Cõiter.ẽm ꝓsuetudinẽ loci.

o Significasti.auctẽ.hoc iõ dicit qꝛ sine auctẽ ꝛ ꝓscia sui epi nullus dz ꝓmoueri i ordies:ꝛ alius eps talẽ ordiare nõ dz:qõ si factũ fuerit talꝭ ordiatio rata nõ est quo ad suũ epm qui eis iterdicit executõem.ix.q.ii.c.i.ꝛ.c.se. ꝛ.j. de pro. nullus.ꝛ interdicẽda est talibus executio ordis sic susceptis.s. de tẽ.oꝛ.qꝫ trãslationẽ.eps tñ põt cũ talib[9] dispẽsaꝛ ꝛ recipe eos i illis ordib[9].ix.q.ii.lugdunẽse.

p Lras.ꝛ ita ꝟz qꝫ archidiacon[9] nõ põt daꝛ lras cõmẽdaticias ad ordies suscipiẽdos ꝟz solus eps.lxxi.di.cr̃neo.ꝛ de ꝓsuc.di.y.nõ oz.ꝛ.lxviii.di.q̃uis.ar. tñ ꝺ qꝫ hoc possit.s.c.pxi.ver.in quadã.ad fi. Nõ ꝺdicit:qꝛ hz illos examiet ꝛ pñtet illos suo epo nõ tñ põt illos alii epo pñtare:hoc itellige cũ eps est pñs. Si vero eps abs̃ esset extra prochiã suã:ꝛ necessitas vel vtilitas ordinãdoꝝ imineret:tunc posset illos pñtare aliis epis p quos ordinẽť: qꝛ abs̃te epo supplet vices illius.ar.s.c.c.i.ꝛ.c.ad hec.sic ꝛ archipꝛesbyter.j.c.c.i.vel vacante.ecclesia.j.de maio.ꝛ obe.cũ olim.ꝛ hoc intelligo si archidiaconus hz hoc de consuetudine:alias nõ nisi hẽret speciale mandatũ ab episcopo.

q Vt nostrũ.hec ẽ ps illius.j.ut eccle.benefi.ut nrm.ꝛ.j.de app.ut nostrũ.

r Be iure cõi.ex eo qõ hꝫ dr̃.ꝛ.s.e.ad hec.collige q̃ ptineãt ad archidiaconũ ꝺ iure cõi.de hoc dictũ est.s.e.cũ satis.ꝛ.c.sequentibꝰ.

s Examiare.ut.s.e.ad hec.in fi.ar.ꝺ.xxiii.di.qñ.sz solutũ est in.c.ad hec.

Dilecto. sit situ. per hoc forte credebat archidiaconus intentiõem suã fundatã eẽ quasi de iure cõi. xvi. q. vi. oẽs basilice. ⁊. xviii. q. ii. mõasteria. sed hꝫ est ius episcoporuꝫ.

b Ad eius mandata. Ista pertinent ad correctionẽ sed ea que precedunt ad iurisditionem.

c Que archidiacono solent.

⁊ ita videbaꝫ in hoc respicerẽ cõsuetudinẽ. j. de excess. prela. ad hec. ⁊. s. de cõsuet. cũ oli. q̃ tribuit iurisditionẽ. ar. j. de offi. or. duo simul. ⁊. C. de emã. l. vl. que in his precipue considerandꝫ. ut dixi. s. e. cũ satis.

d Salua. sua regula. cõrectionẽ mõachoꝝ primo loco pertinet ad abbatẽ. j. de offi. ord. q̃to. et. j. de sta. mo. in singulis.

e Quã corã. p hoc multũ pꝫiudicabaꝫ archiepiscopo: si hꝫ esset verũ: sed forsitã cõsuetudo est illius archidiaconi.

f Exceptis. lite vero cõtestata sup premissis de consensu vtriusqꝫ partis cãꝫ remiserãt iudices ad apostolicã sedẽ qz papa nesciebat cõsuetudinẽ q̃ vtiꝫ archidiacon⁹ senoñ. i abbatis senoñ. dioc. prefati mõasterii sniam proferre nõ potuit. vnde cãm cõmittit sicut seqtur. hoc est in antiqua decre.

g Senoñ. canonicos. nõ ergo qz testes illi requirẽdi sunt ad testimoniũ de quib⁹ magis est verisimile qz veritatẽ sciãt: ⁊ illi sunt potius preferẽdi. sic xxxv. q. vi. cõsanguineos. ⁊. j. qui ma. ac. po. vꝫ ⁊ ab antigoribus: ut ibi dicit: ad quoꝝ dicta recurrẽdũ est in antiquis factis. ff. de leg. iii. si chorus. § i. ⁊. xx. dist. de quibus. ab illis eni requirẽda est ueritas quibus lux veritatis⁹ potiꝫ assistat iiii. q. iii. si testes. sic ergo canonici preferẽtur hic: qz melius veritatẽ scire debent qui forte cũ ipso archidiacono p̃dictis q̃nq̃z interfuerũt. sic ⁊ illa que in. c. fiũt p canonicos melius probãtur. j. de test. veniẽs. ⁊ q domi gerũtur facilius ꝓbant p domesticos q̃ p alios. C. de repu. consensu. §. seruis. ⁊. C. de questionibus interrogari.

b Pacifica. nota qꝫ cõsuetudo siue possessio dꝫ eẽ pacifica nõ violẽta ad hoc vt prescriptio locũ hẽat ⁊ sine interruptione. j. de prescript. sanctoꝝ. ⁊ ca. illud. ⁊. vi. q. iiii. volumus. et. C. de prescrip. xxx. uel. xl. anno. si quis. ⁊. l. vl. ⁊ ita pꝫ qꝫ iurisditio siue officiũ archidiaconoꝝ potiꝫ colligiꝫ ex ꝓsuetudine q̃ ex iure cõi qz hmõi nisitatio ⁊ correctio potiꝫ ex cõsuetudine habẽtur. arg. s. de elec. dudũ. ii. dic. ergo sup hoc vt dixi. s. e. cũ satis.

i Abbatꝫ. ar. qꝫ ad ꝓsuetudinẽ aliarũ eccl'iarũ siue iurisditionẽ recurrẽdũ est si dubitetur quid aliqua ecclesia facerẽ debeat. j. de cen. ecclesiis. ⁊. c. sopite. et. c. super eo. ⁊. c. dist. contra morem. nisi diuersa esset consuetudo vniuscuiusqꝫ ecclesie. arg. s. de consue. cũ olim. ⁊ ita si archidiaconus ꝓbaret consuetudinẽ huiusmodi i aliis monasteriis sui archidiaconatus obtineret in isto: quia non debent diuerso iure censeri. xii. q. ii. cognouimus. et. j. de deci. cũ in tua.

k Vt archipresbyter. supple statuimus.

l Subesse. sic vꝫ qꝫ qui maioꝝ est i ordine subsit minori. vñ. j. de ma. ⁊ obe. statuim⁹. ⁊. ca. i. sed dicas qꝫ archidiacon⁹ ꝑest archipbro q̃ ad dignitatẽ nõ q̃ ad ordinẽ. ii. q. vii. puto. ⁊. c. q̃rit. C. de offi. vi. l. i. et sic ñ ꝓtradicũt. xxxiii. q. v. ẽ ordo naturalis sic ⁊ in angelis ⁊ in potestate ⁊ in ordie differt alt' ab altero. lxxxix. di. ad hoc.

m Collectã. i. missam. si. lxix. di. quoniã videmus.

n Iuiũxerit. sic. xxv. di. plectis. ad fi. vnde sũptũ fuit hoc. c. ꝺ verbo ad verbum.

petri senoñ. procurationẽ ãnuaꝝ et quedã alia rõne sui archidiaconatus ad ipsum spectãtia exhiberi sibi cõtra iustitiã denegabãt abbati sancti crispini ⁊ collegis eius dedimus in mãdatis: ut audirẽt cãm ⁊ fine debito terminarẽt: corã quibus petiit predictus archidi. ut cum monasterium ifra metas sui archidiaconatus sit situꝫ[a]: abbas ⁊ monachi sibi obedirẽt in his que ptinẽt ad iurisditionẽ correctionẽ ⁊ visitationeꝫ ad ius ut dicebat archidiacõale spectãtes: videlicet ut corã se ꝙqueretibus respõderẽt: citati etiã ut venirẽt ad eius presentiã: ⁊ eius[b] mãdata honesta ⁊ sancta hꝫ deum de correctiõe excessuum ⁊ aliis que archidi. possunt ⁊ solent rationabiliter iniũgere audituri: ⁊ salua[a] sua regula ⁊ abbatis sui debita obediẽtia seruaturi. Petiit insup ne decetero faceret aliquos de senoñ. balliuia eo p̃ termissõ corã officiali senoñ. archiepiscopi ꝙueniri assereꝫ illos priꝰ debere ꝙuenire sub ipso: quã corã[c] officiali predicto spãlibus ipsius archiepi ⁊ boium ac familie sue causis dumtaxat exceptis[d]: ⁊ ifra. Ideo qz dis. v. mãdamus: quatenus per maiores ecclesie senoñ. [e]cãonicos qui habere debent de consuetudie noticiam pleniorem: super his solicite veritateꝫ inquiratis: ⁊ nisi uobis constiterit prefatum archi. vel predecessores ipsius de pacifica[b] sic obtenta consuetudine iurisditionẽ aliquam in ipso monasterio vel in huiusmodi abbatiis[f] hactenus habuisse: prefatum monasterium ab eius impetitione penitus absolua/tis perpetuum super hoc ipsi archidi. silentium imponentes. Si vero de premissis constiterit per eosdem: eandem iurisditionem dumtaxat adiudicantes eidem in monasterio predicto: quam ipsiꝫ vel predecessores suos in monasterio ipso uel in eisdem abbatiis habuisse constiterit: super aliis perpetuum ei silentium imponatis.

De officio archipresbyteri.

Ex concilio tol.

Vt archipresbyter[k] sciat se subesse[l] archid. ⁊ eius preceptis sicut sui epis/copi obedire ⁊ specialiter ad eius ꝓtinet ministeriũ sup omnes presbyteros in ordine positos curã agere ⁊ assidue i ecclesia stare: ⁊ iepiscopi sui absentia ad vicẽ eius ⁊ missaꝝ solẽnia celebret ⁊ collectam[m] dicat aut cui ipse iniũxerit[n].

Leo papa.

Ministeriuꝫ archipresbyteri in eo cõstituit: ut diligẽti cura ꝓvideat misteriuꝫ sacerdotũ cardinaliũ[o]: qui solẽne debẽt agere officiuꝫ in cõicatiõe corpis ⁊ sanguinis dñi nri Jesu christi a sacrosãcto die dñi co[p]incipiẽdo per oẽs horas canonicas indeclinabiliter[q] pseuerent: ut op⁹ dei digne ⁊ sãcte pficiaꝫ ab eo cui cõmittit: ⁊ ifra. Prouideat etiam archipresbyter vitã sacerdotuꝫ cardinaliuꝫ preceptis sui obtẽperãdo epi: ne aliqñ cedãt aut scurrilitate[r] torpeãt: ⁊ ifra. Si epus de fuerit exceptis his que prohibita[t] sunt archipresbyter, puideat cuncta que in sacerdotuꝫ ministerio pficiẽ debeant: fontes benedicere: infirmum oleo ꝙungere: penitẽtẽ ifirmuꝫ consulto[u] episcopo reconciliare: penitẽtiã cunctis[x] aliis sacerdotib⁹ aut ipse celebrationẽ misse solẽniter iplere/at: aut ad sui iussionẽ[y] cui cõmittitur pagat veneranter. Idem.

Officiuꝫ archipbri ꝺ vrbe ꝙstat quãdo ibi presul defuerit vice ei⁹ officiuꝫ ichoare: bñdictio/nes[z] presbrales i ecclesia dare: missã qñ uoluerit cãtare: uel cui de sacerdotib⁹ iusserit: qñ ꝺo epus missam canit: dꝫ precipere sacerdotibus ut induãt se uestimẽtis sacris: ⁊ qualit' ad missam ꝓcedãt. dꝫ enim precipe custodi ecclesie ut i sacrario eucharistia christi propter infirmos[a] non desit debet infirmis prouidere ⁊ ꝓuidendo precipere sacerdotib⁹ ne forte sine[c] cõfessione corporis ⁊ sanguinis dñi nostri Jesu christi moriant[b] ꝙfessiones peccatorum eoruꝫ qui a foris[x] ueniunt recipe cũ omnibus sacerdotibus ⁊ exinde per ꝓuisionem pontificis magnam dꝫ illis adhibere curam: ad christianos quoqz faciendos ⁊ baptizandos infantes ⁊ ad succurrendum omnia a sacerdotibus p̃ iussionez illius fiãt.

Dez exsynodo rauenne habita.

Ministeriũ cardinaliũ. i. principaliũ. si. vii. q. i. pastoralis. ⁊ dicũt cardinales a cardie: qz si ut in cardine regitur hostiũ ita p istos dꝫ i ecclesia sua regi officiũ: inde etiã dicti sũt cardiales: qa per eos regitur vniuersal' ecclesia. sic. xxiii. dist. presbyteri. ⁊ lxxi. di. fraternitat' ibi exponit cardiales' id est ꝓpri⁹. ⁊. xxi. q. i. relatio.

p Dñico. i. a vespe sabbati. qz tũc incipit dies ꝺm canonicam cũputatiõem: siue q̃ ad officiuꝫ. j. de feriis. qm̃. ⁊. lxv. dist. qõ a patribus.

q Indeclinabilit'. i. horis statutis ⁊ iusto ipedimẽto cessãte. j. de cele. mis. presbiter. ⁊ ferẽs illã sentẽtiã: maledict⁹ q ne gligenter facit opẽa dei.

r Cedãt. qñ officium suũ, facẽ debẽt.

s Scurrilitate. idẽ discurrãt sicut scurra facit.

t Prohibita. ꝺ quibus hẽs. lxviii. di. q̃ uis. sed ad ea facienda debẽt vicios epi copos ũitare cum cautele studio. vii. q i. pontifices.

u Cõsulto epo recõciliare. ergo eo incõsulto ñ dꝫ nisi eo abñte: maxima necessitas cogat. xxvi. q. vi. c. vl. ⁊ loquit' de solẽni penitẽte qui publicuꝫ crimen cõmisit qꝺ vniuersã cõmouet vrbẽ ⁊ ibi dicitur in quo etiã casu quilibet sacerdos possꝫ eũ reconsiliare. ar. ⁊ vii. q. iiii. si quis suadẽte. ⁊ etiã laicus. ꝺ conse. di. iiii. sanctuꝫ est baptisma.

x Cũctis. archipbr̃ byter post episcopũ curã dꝫ hẽre aiaruꝫ in ecclesia cathedrali.

y Jussiõem. sic. s. e proxi. ⁊. xxv. di. perlectis.

z Officiũ. bñdictionis in matutinis quãdo debent legi lectiones.

a Infirmos. de cõse. di. ii. tribus. cõtra Ibi subaudiẽdũ ẽ nisi ad opꝰ infirmoꝝ. vt hic de conse. di. ii. pbr̃ eucharistiam.

b Sine confessione. si culpa vel negligẽtia pbr̃i moriaꝫ infirm⁹ sine cõfessione reus erit aie illius. xxvi. q. vi. si pbr̃ cognouimus.

c Ab foris veniũt. i. extra ciuitatẽ. ⁊ est ar. qꝫ quilibet de episcopatu põt sacramẽta recipere in maiori ecclesia: qꝺ verũ est. ar. l. di. in capite. ar. cõtra. ꝺ peni. di. vi. placuit. ⁊. j. de parro. nullus. nõ ꝓtradicunt

episcopus non debet recipere parrochianū alterius episcopi: hic nullū parrochianū alterius recipit q2 oēs possūt recurrere ad archipresbiterū maioris ecclesie: ut hic dicit Ber.

b VT singule. hoc.c. loquit̄ de archipbytero rurali: precedēs de archipresbytero ciuitatēsi. Ala.

Titulos. titulus appellat̄ ecclesia. lx.x.di.c.ii.z.lxxx. dist. epi.z hic ēt dicit̄ titulus canō. l.di.si quis diaconus. Jtē dr̄ titulus tractat⁹. ff. de postu. l.i. ar. xxvi. q. v. nec miruz. versus fi. v. bis duobus titulis. Jtē dr̄ actio titulus. C. fa. ber. nō est ambiguū. Jtē dicit̄ titulus dignitas. vñ Ouidius Gratulor ecaliā titul' accedere nostris. de hoc dictū ē. s. de elec. dudū. ii.

c Renūciet. ar. q solus epūs sit index ordiarius in sua dioc̄esi. xi. q. i. de psona lxxx. di. non debere. ar. ꝯ. xi. q. iii. c. i. z. c. nullus. z. ii. q. i. nēo. i responso.

d Valeat. q2 ipse sufficere oībus non pōt: z iō per alios bñ facere dz. arg. ꝯ. j. de of. or. iter cetera. anec ipemet eā sibi assumere dz q2 z ptor se tutorē dar̄ nō pōt. ff. de tu. z cu. pretor. sic prelatus a seipso prelaturā accipe nō pōt j. de instī. c. vl. z. j. de iure pa. p tuas. z. j. ō bap. z einſ ef. debitū q2 dria dz eē iter dātē z accipientē: ut ibi dicitur.

e Sua onera. dz. n. sua onera partiri cū aliis. j. de psūp. mādata. vbi de hoc.

f Jta archipbyti. istud ita nō nōt omnimodā silitudiem: q2 aliter preest epūs q archipbyteri.

g Referāt. pret minora q ipsi archipbyteri determinare possunt cū bēant ordinariā iurisditiōez j. de of. or. cuz ab ecclesiarū. z. j. de psā. z affi. ex lris.

VT primiceri⁹. supple statuimus.

i Diaconis. s. de offi. archi. officiū. cōtra. c. ista loquuntur sm diuersas cōsuetudines diuersarū ecclesiarū: vel primicerius hoc facit ad mandatū archidiaconi: uel tanq̄ vicarius eius: z ita prelat⁹ q subest epō pōt alii demādare vices suas: z merito q2 ordiarii iudices sunt. Lau.

k Ut ipse. s. archidiaconus: uel ipse. s. primicerius q ō ē melius.

l Bonet lectiōes. sed hoc videt̄ ptinere ad officiū archidia. s. de offi. archi. officiū diuersa consuetudo diuersarū ecclesiarū ipedit cōtra dictionē que circa huiusmodi officia considerat̄ potius.

m VT sciat. supple statuimus.

n Vasoz. secūdo post archidiaconū. et sic non est contra. s. de offi. archidia. ea que.

o Luminaria. lāpadū. ut differat ab eo q ō sequitur.

p Sine in cera. q2 in his illuminat̄ ecclesia: z sm hoc etiā videt̄ ptinere ad officiū custodis. j. ti. proxi. c. proxi. sed hoc referas ad diuersam consuetudinē ut sepius dictum est. io.

q CUstos. titinabuloz. s. de elec. in cauſis. z. j. c. pxi. z. i. di. ius militare.

r Utensilia. s. de offi. archi. ea que cōtra. so. supple suo archidia. z sacrista diuersa est consuetudo.

s Modū. sic. xxiiii. q. i. manet. ar. q ita excedit̄ modus in eo q ō est amplius sicut in eo q ō est min⁹. li. di. q i aliquo. xlv. di. disciplia. xli. di. quisqs. ff. de pe. respiciē dū. C de custo. z exhi. re. si quis. i fi. z. j. de vit. z ho. cle. z sic media via tenēda ē. vñ v. Cū media sp gaudeba ludere forma. maioz. n. mediis gra reb⁹ inest. et illud. inter vtrūq3 vola medio tutissimus ibis.

t Cū discretiōe. discretio. n. mr̄ est oium virtutū. i. q. v. p̄sentiū.

u Minus idoneus. sic ergo remouet̄ ab officio suo min⁹ idōeus sic magister min⁹ idōeus remouet̄ qui primuz moribus demū scia z facūdia alios precellere dz. C. de pfes. z medi. l. ii. li. x. z index z platus remouētur ppter negligētiā. s. de of. archi. ea que.

x Emēdet. ar. q p denūciationē offensa pxia veniā meret̄ xxxv. di. epī. C. de epi. au. nēo z sic qōlibet peccatū nō inducit depositionē. v. q. iiii. i loco.

y Nunciādo. ar. q p denūciatiōem aligs remouēd⁹ sit ar. i. q. vii. q̄ pxopt. j. de iureiu. q̄relā. j. ō fideiuſ. puēit. sz ñ lo quūt i denūciatiōe. z ar. ad ħ. xxiii. q. iiii. ecce. vñcunqz.

z CUstos. abñte epo. ar. q res canonicoz p epm di spēsari dñt. xii. q. ii. vulterāe. z p ipm dz ꝓstitui econom⁹. C. de epi. z cle. oēs. §. hoc nihilomin⁹. z. ix. q. iii. cū simus.

z His trib⁹. q̄ enumerāt̄ i ferius: archidiaconus archipbyter z custos.

ꝓ Sāctiōes. z ita vr̄ q semp melioz z iustior sit eligēd⁹. viii q. i. lz. z. c. si ǧ. lxiii. di. metropolitāo. z. xxv. di. §. nūc aūt. i. q. i vilissimus. i auc̄. de mōachis. §. ordiatōe. col. i. ar. cōtra. xvi. q. vii mōasteriū. z. s. de electi. cū nob oli. z. s. ō renū. nisi cū pridē. §. p defectu. z. j. ō pbē. c. pe. lxi. di. cathinēsis. z. lxxxv di. florētinū. ar. ff. de leg. ii. cuz pat. §. rogo. So. melioz iustiō z sāctioz dz eligi: tū si ali⁹ eligat̄ lz ñ sit melior: sufficit q sit sufficiēs q cōcuctiēs scia sufficit in prelato. s. de renūci. nisi cū pridē. §. pro defectu. z. s. ō elec. cū nobis oli.

ꝑ Neqz zelus. i. odiū: q2 ēt bonus zelus z malus zelus ō malo hic intelligit̄: sicut ē bonus dolus z malus dolus. C. de dolo. l. i. §. nō fuit.

a Audientiā. i diuersis. q ō eē nō debuit: cū plibus seruire nō possit: q2 dū vtrūq3 festiat: neutrū bñ pagit. xvi. q. i. pbyteros. z. C. de assel. nēo. z eoipo q pmisit se intitulari i scōam vel postq̄ trāslatus est ad eā pdidit ius q ō habuit i vicariā. j. de cōcel. prebē. lras. xxi. q. ii. si quis iā trāslat⁹. z qui bñficiatus est in vna ecclesia nō ē idone⁹ ad aliā. j. ō pbē. sup inordiata. imo nō solū vicariā petē nō poterat: sz vtrūq3 bñficiū pdere dz: si vtrūq3 retiere cōtēdit sm moderna iura. j. de prebē. de multa. qui cui bz vicariā ppetuā. bñficiat⁹ intelligit̄. s. ō rescr. postulasti. z qui curā bz aiarū vel platiōem z cōsilem recipit: pma ipso iure vacat. j. de pbē. de multa. z idē ē si quis bz ppetuā vicariā. sicut si hēret ecclesiā intitulatā. j. e. c. vl. z. s. de fil. presby. constitutus.

b Rouideas. plures. ex eo q ō dicit plures vr̄ q possit hēre vnā vicariā. sed vr̄ falsū: q2 quilibet i ppria psona z nō p vicariū dz in ecclesia deseruire. j. ō cleri. nō re. q2 nōnulli. z. c. se. z. s. de elec. cū in cūctis: z melius in iure nouo. j. de pbē. extirpāde. §. qui vero. Et hoc est verū nisi in casibus qui ponūtur in dicta

---

VT singule plebes archipresbyterum habeant propter assiduam erga populum dei curam: quia nō solum imperiti vulgi sollicitudinē gerāt: uex ēt presbȳorū qui p minores titulos babitāt vitā iugi circūspectione custodiant: z qua vnusquisqz industria diuinuz opus exerceat: epo suo renunciet. Nec obtēdat epus nō egere plebē archipresbytero: quasi ipe eā gubernare ualeat: q2 z si ualde idone⁹ sit: decz tñ ut sua onera partiat: z sic ipse matrici ecclesie p̄est: ita archipresbȳi p̄sint plebib⁹ ut i nullo titubet ecclesiastica sollicitudo: cūcta tñ referāt ad episcopū: nec aliqd ꝓtra ei⁹ decretetum ordinare presumant.

De officio primicerii.

IDem ex libro romani ordinis.

VT primiceri⁹ sciat se eē sb archi. sic z archipbyter z ad ei⁹ curā spāliter ptinere: ut presit i docēdo diacōis uel reliquis gradib⁹ ecclesiasticis i ordine positis: ut ipse discipline z custodie isi stat sic p aiabus eoz corā deo rōnē ē reddit̄⁹: z ut ipse diaconib⁹ donet lectiones que ad nocturna officia clericoz ptinēt: z de singulis studiū bēat: ut in quacūqz re capacē se sum habēs absqz ulla uacet negligētia: aut a quo ipse iusserit istituant.

De officio sacriste.

EX concilio toletano.

VT sciat se sacrista subiectū archidi. z ad ei⁹ curā ptiere custodiā sacrorū uasoz uestimētoz ecclesiasticoz: seu toti⁹ thesauri ecclesiastici: necnō que ad lūinaria per tinent siue in cera.

De officio custodis.

EX libro romani ordinis.

CUstos ecclesie: cui ea q ecclesie ꝓpetunt: custodiēda ꝓmittūt: oz ut sui archidia. iussiōi in cūctis obediat: i canonicis horis signa tintinabuloz pulsāda ipso archidiacono iubēte ab eo pulsētur: pallia uel linteamina altaris seu cūcta utēsilia ecclesie indesinēter custodiat: lāpades z laternas i accendēdo seu extinguēdo prouigil existat: ne ut supra modū lucēdo oleum depereat: aut min⁹ lucēdo obscurior sit ecclesia: sz oia cū discretiōe agantur: que nosc̄it oiuz vtilitatū cē mr̄. Si vo is min⁹ idone⁹ ad hoc pagēdū exiterit ab archi. coerceat̄ ut se emēdet. Si āt idomit⁹ pmāserit: archi. epo nūciādo, puideat ut idecēte eiecto apt⁹ dōui dei ꝓstituat̄ mīster: ut oia i laudē dei fiāt.

EX cōcilio toletano.

CUstos sollicit⁹ dz eē de ornamēto ecclesie z lumiariis siue icēso: necnō panē z vinū oi tēpore preparatū ad missā bre dz: et per singulas horas canonicas signū ex ꝓsēsu archi. sonare: z oēs oblatiōes seu elemosynas seu decimas cū eius dē tñ ꝓsēsu absēte epo interfratres diuidat. In his trib⁹ ecclesie colūnis: ut sācta sāxit symodus: ꝓsistere dz alma mr̄ ecclesia: ut ad ħ tales ordinēt: qualeſ meliores z sāctiores eē viderit: ut nulla negligētia i sācta dei ecclesia videat. bi tres archi. archipresbyter custos simul iūcti vno aio, puide pagāt z pfecte: ut non sit inuidia neqz zelus mal⁹ iter illos.

De officio vicarii.

Alex. iii. norunc. z. g. archidi.

AD audiētiā nr̄az puenit q. u. presby. mōachos de rameſia petendo vicariā ecclesie ō burnel. a q̄ xx. ānis retrocessisi diuersis postea ecclesiis psonatū adepr⁹ fatigar̄ psumit. Quia igit̄ nō ē cānonicū ut q cura aiaz i diuersis bēt ecclesiis vicari⁹ i aliēis existat: mādam⁹ quatenus si ē ita: p dictū presbytez a petitiōe supradicte vicarie desisterē ꝓpellatis

IDem elien. episcopo.

PRouideas attēti⁹: ne i ep̄atu tuo patiaris aliquē plures vicarias hēre: q2 cū vicarii teneantur psonis z ecclesiis deseruir̄: alienū ē ab ordine iuris: ut vicariā quis bañus dolus z malus dolus. C. de dolo. l. i. §. nō fuit.

a AUdientiā. i diuersis. q ō eē nō debuit: cū plibus seruire nō possit: q2 dū vtrūq3 festiat: neutrū bñ pagit. xvi. q. i. pbyteros. z. C. de assel. nēo. z eoipo q pmisit se intitulari i scōam vel postq̄ trāslatus est ad eā pdidit ius q ō habuit i vicariā. j. de cōcel. prebē. lras. xxi. q. ii. si quis iā trāslat⁹. z qui bñficiatus est in vna ecclesia nō ē idone⁹ ad aliā. j. ō pbē. sup inordiata. imo nō solū vicariā petē nō poterat: sz vtrūq3 bñficiū pdere dz: si vtrūq3 retiere cōtēdit sm moderna iura. j. de prebē. de multa. qui cui bz vicariā ppetuā. bñficiat⁹ intelligit̄. s. ō rescr. postulasti. z qui curā bz aiarū vel platiōem z cōsilem recipit: pma ipso iure vacat. j. de pbē. de multa. z idē ē si quis bz ppetuā vicariā. sicut si hēret ecclesiā intitulatā. j. e. c. vl. z. s. de fil. presby. constitutus.

b Rouideas. plures. ex eo q ō dicit plures vr̄ q possit hēre vnā vicariā. sed vr̄ falsū: q2 quilibet i ppria psona z nō p vicariū dz in ecclesia deseruire. j. ō cleri. nō re. q2 nōnulli. z. c. se. z. s. de elec. cū in cūctis: z melius in iure nouo. j. de pbē. extirpāde. §. qui vero. Et hoc est verū nisi in casibus qui ponūtur in dicta

ecere.extirpande.§.qui vero.s.cū parrochialis ecclesia sit ānexa dignitati vēl prebēde maioris ecclesie:ut ibi:als hodie vicarii cōstitui nō pñt:z talis vicari⁹ dz esse sacerdos cū bēat curā aiarū.j.e.c.ul.z dz esse ppetuus:ut in predicto.§ qui vero.z canonice istitutus cū certa portione p eām.j.c.px.

a Ad hec.eōi.quidē supplēt z patroni si nō sit collegiata ecclesia qñ proni cō sensus desiderat vbicun qz ius ppetuū pcipiēdi aliqd cōferēdi alicui.ar.xvi.q.vii.decernimus.z.q.v.si quis eōz C.de auc.presen.l.vl.z.lxiii.di.principali.hoc nō credo q cō sensus proni sit regrēd⁹ cū pro n⁹ tñmō bēat pñtare vacāte eccl'ia vt dicūt iura pdicta:sz eccl'ia nō itelligit vacare i istitutōe vicarii z ls vr ls innui:

b Remouere.g hz ius in re. verū est q hz ius vicarie sz nō dr habere ecclesiā quo ad titulū.sol⁹.n.plat⁹ hz eā ititulatā tñ expelli ñ pōt sic bñt eā ititulatā sine iusta cā:z tūc p iudicē z nō p prelatū ipsius ecclesie.ut hic in fi.dicit.

c Nec minuere.cū sit ppetuo ꝓstituta.ar.j.de cēsi.ꝓhibem⁹

C Lericos.sic pone casum prelati ecclesiarū i gbus habēt curā aiarū vel aliā dignitatē i propria psona deservire debēt ecclesie z nō substituere sibi vicarios:q hoc ē cōtra rōem.z iste casus ꝓbat.j.de prebē.extirpāde.§.qui vo.z sic ordinabis lram. Nō permittas clericos.i. prelatos in presbyteratu vel alios in inferioribus ordibus constitutos substituere aliis in vicariis ecclesiarū.qs.s.ecclesias adepti sūt tanq̄ prelati.z q̄ ita accipiat hoc nomē clericos:ꝓbatur.appellatōe.n.clericoz oēs supiores cōtinētur.in auc.de sanc.episc.§.presbteroz.col.ix.z.ix.q.i.de psona.sm aliuz casū qui poni cōsuevit.expōe clericos.i. vicarios substitutos.alios.s.vicarios in vicariis quas adepti sūt.q.d.vicarius nō pōt aliū vicariū sibi cōstituere.sed iste casus nō est bonus:qz p hoc innuit q licitū sit cōstituere vicarium qđ nō est verū ut dictū est sm ius nouū nisi tu velis restringere hanc decr.ad casū illius.§.qui vero.sed in nullo casu ls vicario aliū sibi vicariū substituer

c Ita nobis.vicarii.vicarius oia pōt que ptinent ad iurisditionē illi⁹ cui⁹ vices gerit.C.de of.eius qui ge.vi.al.l.i.ar xciii.di.c.vl.z.xciiii.di.c.i.q̄dā tñ sunt que sine spāli mādato attētare nō dz.j.de offi.lega.qđ trāslationē.

f Extendit.nisi forte intra centesimū miliare,ad instar prefecti vrbis.ff.de offi.prefec.vr.l.i.§.in initio.z.ff.de offi.procō.si in aliā.§.vl.

g Irritū.nō q̄ factū ē p surreptionē nō valet tāq̄ a nō suo iudice.xi.q.i.c.pe.z.C.si nō a cō.iu.l.vl.z retractari pōt altera pte abñte.j.de re in.cū olim.z precipue decre.ista hic enī lre nullā cōferebāt iurisditōem qz iurisditio vicarii nō extendit extra vrbē ut hic dicit.g si cōcedat lras extra ē nulla iurisditio.ff.de iur.om iu.l.vl.C.qui ꝓ sua iurisd.l.vna.z ita quicquid factū ē b⁹ p lras vicarii ipso iure nō tenuit.de hac mā dictū est.s.de rescrip.ad audiētiā.ii.

h Ex pte tua.ppetuos.ppetuus vicarius dr q canonice a psona ecclesie de auctoritate epi est institutus:z certā dz pcipere portionē.s.e.ti.ad hec.z.j.ō pbē extirpande.§.qui vo.nec pōt quis bēre plures vicarias cū bēat curā aiaz tanq̄ vicarius:z dz residere in loco ut hic dicit:sicut nec quis pōt bēre plures ecclesias.j.de cle.nō re.qz nōnulli.z.c.sc.z.j.de prebē.de multa. In quib⁹ casibus possit quis cōstituere vicariū dr in pdicta decre.extirpāde.§.qui vo. bñficia eni ecclesiarū ꝓpter officia diuina cōstituta fuerūt.xii.q.ii.cōcessio.xvi.q.i.generalit.z.i.q.ii.c.vl.ar.C.de milit.testa.l.pe.z.xxi.q.iii.c.cyprianus.

i Per subtractōez.z sic ēt cōpellūt alii clerici qñ necessitas vel vtilitas ut ordinent exposcit.s.de eta.z qua.queris.nec hz locū distinctio que cōsuevit notari lxxxiiii.di.in prin.maxime vbi quis recipit bñficiū aiarū curā habēs annexaz ibi indistincte dz ꝓmoueri nel priuari illo officio.s.de elec.cū in cūctis.z.s.de eta.z qua.c.i.z.lx.di.per totū.

k Quia quesitū cōpellūt.vnde iactura cause affici debēt qui patrocinii potētiozū aduocant.C.ne liceat poten.l.i.z.j.de ali.mu.iudi.c.ii.z iudex ꝓpt prohibitionē illoz nō dimittat suā iusticiā exercere.j.de iudi.decernimus.i fi.gr.xi.q.iii.quattuor.c.iniustū.z.C.qō me.cā.l.vl.

l Pari pena.sic pz q̄ facientes z cōsentientes pari pena constringunt.sic.ii.q.i

notum.lx xxvi.dist.facientis.Ar.contra q̄ magis puniuntur cōsentientes q̄ agentes.xxiiii.q.iii.qui alioꝝ.z.xi.q.iii.qui cōsentit. Ad hoc nota q̄ quadruplex est cōsensus.s.negligentie concilii cooperatio nis:z auctoritas seu defensionis. In ꝓmo casu.s.negligentie minus peccat cōsentiēs q̄ faciēs:nisi forte negligētia nimis crassa fuerit:ut in prelato.ut.i q.i.quicqd innuisti.z.lxxxiii.di.cōsentit z.c.nihil. In secūdo casu.s.cōcilii minus punit:plus tamē q̄ negliges.ar.lxxxvi.di.tanta.in tertio casu cooperatiōis eq̄liter peccant faciētes et consentientes.et sm hoc intelligūtur oēs auctoritates q̄ dicūt q̄ equaliter punūtur. in quarto casu auctoritatis sine defensionis magis peccat consentiēs dēdo z auctoritatē prestādo q̄ faciēs z magis puniēdus est.xxiiii.q.iii.q alio rum.z.xi.q.iii.q cōsentit.

De officio z ptāte iudicis delegati

Qui ex.iii.lundoñ.eōpo. Uia q̄situ ē qd faciēduz sit de ptātib⁹ que cū precipim⁹ alicui iusticiā exhiberi minis aut terriorib⁹ cōque rētes silere cōpellunt z sic mandatum nostruz eludit. Sic tibi respōdemus:q̄ sicut agentes z consentientes pari pena scripture testimonio puniunt:sic tā eos qui trabunt in cāz quā principales eoruz fautores si eos mānifeste cognoueris iustitiaz ipedire:districtiōe ecclesiastica poteris coercere. Idem bonoñ.eōpo

Sane si a nobis sup aliqua causa littere impetrant:z alie postea non facta mentione prioz litterarū littere opponūtur:si iudicib⁹ inotuerit donec ro.pontificem consulant z suaz exinde cognoscāt plenius voluntatem:executioni supersedeant vtrarūqz:ne pro uarietate litterarum causarum fines ualeant ipediri. Idem eōpo lundoñ.

Si pro debilitate uel pro qualibet alia graui cā uel necessitate tractandis causis:que tibi a sede ap.committuntur:interesse non poteris:liberuz tibi sit psonis discretis z idoneis vices tuas ꝓmittere:ita q̄ si res tāti est:consulere te deb̄at:nisi forte cause ita graues sint q̄ sine presentia tua non possint commode terminari.

Idem.u.carnoteñ.electo.

Sane lrarū.cōtra.s.de rescrip.ceterū.vbi valēt prime lre si secūde nō faciant mentiōem de ꝓmis.sed illud intellige qñ ad diuersos iudices prime z secūde lre ipetrantur:z forma diuersa est.vnde videt dicere q̄ supsedē debēt donec cōsulāt superiorē qualr debēat se habere in cā ipa sm q̄s lras ꝓcedāt ne p tali varietate negociū ex toto ipediat si vellēt sequi vtrāqz formā.sz sm hoc vr negociū ipediri:nō ipedit finaliter sz ad tps:uel quonsqz papa rescribat sup illo:sz hodie nō vr bēre locū qō hic dicit qz ꝓcedere debēt p formā primo sibi datam:exquo secūde lre nō faciāt mētionē de ꝓmis.j.de ap.ut debitus.z.s.de rescrip.c.capitulū sancte crucis.z qz tacita veritate ipetrate sūt cū nō fecerint mētionē de ꝓma forma.alii volūt intelligēr lz c.vt cōcordet cū illo ceterū.z dicūt q̄ ꝓcedēdū est p primas:z supsedere debent executiōi secūdarū donec cōsultāt papā sup pena impōnēda illi ipetrati tacita veritate.sed hec lra vtrarūqz ꝺdicit eis.z ē ꝑ us dictū verius p decre.ut debitus.sz sup expēsis pōt puniri.s.de rescrip.ceterū.in fi.de hac mā dixi.s.de rescrip.c.i.

o Innotuerit.s.q̄ non reuocent primas.

p Si p debilitate.liberū.etiā ptibus inuitis cū ptās sit talis a lege cōcessa.C.de iudi.a iudice.z.j.e.qm̄ apostolica. nisi in cāu eius de decre.§.is aūt.z.j.e.pastoralis.in pn.z cōpellere ēt pōt rēmentē nisi maliciose exonerare se vellet:ut ibi dicit:z sic sp iusta cā dz subesse quādo causam cōmittit:ut hic habes.

q Discretis.j.de cōsan.z affi.ex lris.z.j.de pbē.sup iordiata.

r Cōsulere.tanq̄ virū discretū z non tanq̄ iudicē:si vices suas i toto cōmisit.j.c.sup questionū.§.porro.alias si cū eo postea uellet iudicare:non valeret.j.eo.cum sup.

s Cause.puta inquisitio excessuū prouisio ecclesie.ar.j.e. quoniam apostolica.§.ii.sm formā illius.§.alioquin.bene posset committere magis perito.

t Graues.sic etiā grauia negocia debet quis per se tractare z non per procuratorē.C.de procu.l.vl.nec tunc pōt cogi constituere per procuratorē.j.de procura.querelam.

a DE causis certũ tẽpus id currit postquã lre iudicibus p̃sentãtur j. ō appel. super eo. ii. gd si. j. xx. dies cã cõmittatur terminanda nũgd iducie. xx. diex dãde sũt. iii. q. iii. offeratur. vt q̃ sic ga bñficiũ. n. iuris nemini ẽ auferẽdũ. xxvii. di. ō bis. i fi. ff. de re iu. l. iiii. §. si qs ex testõ. ꝛ restitutio que. j. q̃drienniũ determinari debet reo dilationez petẽte prorogatur vltra q̃drienniũ ꝛ tunc prodest tã reo q̃ acto ri. C. de tẽp. i ite. resti. petẽde. sed ꝺicit i fi. q̃ tp̃s prorogari non pot̃ nisi ō cõsensu partiũ. sol. propter temporis angustiã puta arctandas iducias ꝛ ñ ampliandas. iterduz enĩ licet iudici arctar tp̃s a lege statutuz. ff. de re iudi. l. ii. ꝛ j. ō re iudi. qō ad cõsultationẽ. nã ꝛ cã criminalis j. biẽniũ terminãda ẽ C. de iudi. properãdũ i p̃nci. ꝛ C. vt j. cer. tẽ. eri. qō fi. l. vlt. q̃nqz tñ j. q̃nquagita dies. C. vt oẽs tam ciui. q̃ mi. iudi. l. i. lau.

b Partium. ar. q̃ de consensu partiũ solennitates iuris possunt remitti. arg. j. de resti. spo. licet. ꝛ ff. de fer. l. i. Ar. ℈. j. de fer. c. vlt. ꝛ. iii. q. v. accusatoribus. xxiii. di. quorundaz. C. de libe. cã. nec si volẽs. C. de arbi. autẽ. decernimus. C. de iura. calũ. l. vlt. §. sz q̃ so. ille solẽnitates iuris que sunt introducte in fauorem partiuz p̃t omitti de cõsensu partium. ut. ff. de fer. l. i. ꝛ j. de testibus. tuis. ꝛ. j. de resti. spo. licet. sed illis solẽnitatibus que sunt introducte propẽ reuerentiam dierum partes renunciare ñ possunt. j. de fer. c. vlt. ꝛ illis que pro cõi utilitate siue publica. ut i prealle. §. sz quia. ꝛ ceteris q̃ sũt de sba iudicioz. vt est libelli oblatio ꝛ litis cõtestatio ꝛ q̃ snia feratur i scriptis.

c Prorogetur. ꝛ ita p̃z q̃ iurisditio que certo tẽpore finitur p̃t prorogari ad maius tẽpus. de prorogatiõe iurisditionis dicetur. j. e. pe. ꝛ. g. ꝛ si cõpromissũ fiat ad certũ tp̃s finitur cõpromissum nisi de consensu partiũ prorogetur. ff. de arbi. diem proferre.

d Venire. dũ tamẽ citatio teneat. alias nõ tenetur. ō elec. bone memorie. ꝛ. j. de fer. c. vlt. Ber.

e Certa. sic est i vsurariis. j. de vsur. q̃ i oibus. ꝛ si illi perseuerauerint excõicentur. j. de vsur. preterea. sed certa pena statuta ẽ quia si ẽ contumax si talis ẽ res debet mitti i possessionẽ cã rei seruande. si non ẽ talis excõicetur. j. ut. li. non cõte. tue. ꝛ. c. q̃m. Quid si diuerse sunt pene? minor ponatur. de pe. di. i. pene. l. di. si quis voluntate. ꝛ. c. si qua femina. vel locus erit gratificationi. j. de iurepa. cũ aũt aduocatus. vel illam q̃ magis timetur. vt in. c. q̃m. frequenter. i fi.

f Eam infligas. cum sis delegatus. quo casu dispensare non potes sz iure. pcedere cũ fines mãdati exacta diligẽtia sint seruãdi. ℈. ō rescrip. cũ dilecta. secus i ordinario qui dispẽsare pot̃. j. de re iu. at si clerici.

g Arbitriũ. ar. ff. de iure deli. l. i. §. i. qualitate delicti ꝛ cause ꝛ persone inspecta. j. de homi. sicut dignum.

h P Retera. simpliciter. sine aliqua forma exp̃ssa q̃ si certa forma eẽt data illa eẽt seruãda. ℈. de rescrip. cuz dilecta. sed cum simpliciter mãdat q̃ iustũ fuerit exequaris. ℈. de fi. p̃by. c. pe. tunc hz locũ q̃ hic ꝺicẽ q̃ omnia pot̃ sine quibus cã expediri nõ pot̃. j. e. prudẽtiam. i fi. ꝛ. c. suspitiõis. Et sic ẽ ar. q̃ verbũ simpliciter positum generaliter intelligitur. xix. di. romanoz. ꝛ. j. de priuil. q̃ circa.

i Coercere. secũdũ tenorẽ illius decre. j. vt lite non cõte. tue. si lis ẽ contestata secũdũ tenorẽ illius decre j. de do. ꝛ cõtu. prout.

k Mandatum. secũdũ q̃ hẽtur. j. de resti. spo. cõquerente.

l Ex eo q̃ cã. Ar. q̃ cõcesso principali cõceditur accessorium. viii. di. quo iur. ꝛ. xvi. q. i. si monachus. ꝛ ff. de iurisdi. om. iudi. l. ii. ꝛ ff. de re iudi. gdã. C. vbi ꝛ apꝺ quos. l. vlt. ꝛ. j. de resti. spo. cã. ar. ℈. xx. q. iii. cõstituit. ff. depo. l. i. §. q̃ ꝺpositis. ꝛ. j. de testa. ad hoc. ff. de vsuf. itẽ si fũdi. §. sed si insula. ii. q. vi. gsgs. C. de epi. audi. aũc. si liberi. ꝛ. C. de libe. pre. vel exher. aũc. ex cã. ꝛ. C. de leg. seruis. So. pria pars vera est. ꝛ. c. constituit. nõ ẽ cõtra q̃ ibi intẽtio p̃cipalis fuit circa res: alia nõ tãgunt ℈riũ. Item ẽ argu. q̃ aliquo prohibito prohibetur oẽ id per q̃ pernẽitur ad illud. ff. de spon. oratio. j. de procu. tue. uerũtamẽ licet aliqua sint annexa ꝛ alicui ꝺcessa lz vnũ adimatur nõ tñ aliud imo nec illud. ff. de libe. ꝛ posthu. si ita. §. regula. sed illud ẽ speciale fauore libertatis. itez ar. q̃ idẽ iuris ẽ i utroq̃z ꝺnexoꝝ. ℈. de cõsti. trãsla. ꝛ. i. q. iii. si quis obiecerit. ꝛ. viii. di. quo iure. ꝛ. j. de ap. una. ff. de appel. si qui. §. si quis. ꝛ. §. seq. Ar. ℈. j. de eo qui dux. in ma. quã pol. per adul. propositum. C. de fi. instru. l. ii. ꝛ. j. de despon. impu. de illis. ꝛ. ii. q. v. interrogatũ. solu. idẽ iuris ẽ i utroq̃z cõnexoꝝ ubi alterũ sine altero cẽ nõ cõtingit: vt hic. ꝛ vbi eaꝺẽ rõ ẽ i utroq̃z casu ut. ℈. de cõsti. translato. secus vbi diuersa ẽ rõ ut pz per ℈ria.

m q Tãuis. duobus. hec fuit ꝺubitatio: q̃ cã cõmissa fuit tribus sb hac forma mãdamus vt procedatis in causa: quod iustũ fuerit faciẽtes nulla clausula adiecta. q̃ si ambo ñ poteritis ꝛc. credebaꝝ q̃ si vnus nõ posset itereſſe q̃ non posset committere. iõ quesiuit cps vintoñ. an posset committere uices suas. ꝛ ꝺicit q̃ bñ pot̃ q̃ clausu la illa nihil facit q̃tũ ad ptãtez cõmittẽdi cũ hẽat illã a lege. j. e. pastoralis. i. rñ. ꝛ. c. q̃m. ꝛ. C. de iudi. a iudice.

n I Gnificasti. ordinarius. ꝺubitatõ fuit q̃ iste credebat q̃ delegatus iudex ñ posset suã snĩam mãdare executioni. ar. ii. q. vi. quisqs. ii. ꝛ. ff. ō re iu. a ꝺuo pio. sz pot̃ ut hic p̃z.

o Nõ vult. si nõ vult pot̃ cõpelli a delegato q̃ maioꝝ ẽ illo ẽt epo q̃tum ad cãm illã. j. eo. sane. ꝛ. j. e. pastoralis. i. rñ. ẽt si sciat eã iniustã. j. e. pastoralis. §. q̃ ℈. dũ tamẽ faciat ei fidẽ de iurisditione sua. j. e. cum i iure. ꝛ. C. de man. prin. l. vna.

p Resistẽtibus. quos pot̃ excõicare cũ hẽat coertionẽ. alias talis executio deluso ria videretur. j. e. ex litteris. ꝛ ar. ff. de of. eius cui mã. ẽ iurisꝺ. l. ul. in fi. ꝛ. ℈. co. c. i.

q Restiterint. ꝛ sic vz fieri de sua iurisditione prestando ipedimẽtũ. vñ illos potest excõicare. ℈. e. q̃ quesitũ. ꝛ. j. de testi. tam litteris.

r I Gnotescat. transactio i spũalibus intervenire nõ pot̃ proprie sumpto vocabulo. j. de transac. super eo. amicabilis aũt ꝺpositio posset. j. ō trãsac. statuimus. arg. ad hoc. j. de preben. nisi. ꝛ. j. de re. permu. c. fi. vnde expone transactiõe. i. amicabili cõpositione.

s Institutionẽ. vnde titulũ nõ hz vel cãm possidẽdi. titulus enĩ nõ acquiritur per trãsactionẽ i spũalibus sed canonica istitutiõe. j. de institu. ex frequẽtibus. ꝛ. ff. de ō cur. berẽnius modestinus. ubi ꝺicitur q̃ ō sola perceptio salarii ñ facit decurionẽ.

t Mãdato. de mittẽdo in possessionẽ illum transigentẽ.

u Resistere. sz p̃cibus istet alias appellet si nõ admittat preces. ꝛ tenebit appellatio. j. e. super eo. ar. j. de re iudi. cũ super cõtrouersia.

x I Litteris. p̃cepit. cũ effectu. s. nam si mãdauit ꝛ nõ ẽ paritũ. ipsemet postea exequatur. vt. ℈. e. significasti. vba. n. cũ effectu sũt accipienda. j. de cle. non resi. relatũ. ꝛ de pe. di. i. hec aũt vba. ꝛ. ff. q̃ qsq̃z iur. l. i. §. hec aũt vba. ꝛ. j. ō spõ. c. vl. hoc pot̃ facere usq̃z ad annũ a ꝺie late snie. j. e. ti. querẽti.

y Fructus sic. ff. de re. iudi. index. ꝛ. j. e. c. venerabilis. ꝛ ita expirat ꝺlegati iurisꝺictio snĩa lata ꝛ executiõi mãdata vt hic. Itẽ finitur mortuo iudice cui propoꝺnoie scribitur. j. e. q̃m abbas a ℈rio sẽsu. Itẽ p̃ mortẽ illius ℈ quẽ lre ipetrãtur re integra. ℈. de rescrip. significauit. Itẽ revocato mãdato. ff. de iudi. iudiciũ soluitur. ꝛ p̃ sc̃as lras q̃ exp̃ssam faciũt mẽtionẽ ō p̃mis. ℈. ō rescrip. ceteꝝ. itẽ si iudex remittit cãm superiori. j. ō offi. le. lz traneñ. itẽ elapso termino ꝓmissiõis. ℈. e. ō cãis itẽ si re integra moriatur ꝺlegãs. j. e. gratũ. ꝛ. c. lz itẽ p legittimã recusationẽ. j. ō foc̃pe. lz ꝛ. j. ō ap. sc̃ō regris. itẽ p appellationẽ legittimã. j. de appel. vt ꝺbitus. itẽ p ꝺlationẽ appellationis. ar. j. de appel. sepe. ꝛ. c. interposita.

z c Nsultationibus. añq̃. alias si fraudulenter recessisset secus eẽt. j. de ap.

ſuggeſtū. vel poſt citationē. infra. de eo qui mit. i poſ. cā rei ſer. c. vl. ſed ibi ſupplet̄ maxime. ⁊ hic eodem mō.

a Reſtitutionē. ſic vī ſi gs ſit abſens inſta de cā. ⁊ nō aīo fraudādi nō dz fieri miſſio i poſſeſſionē bonoꝝ ipſius. ff. qui. ex cāis i po. ea. fulcini⁹. §. quid ſi latitare. ar. ff. de iudi. l. nō vr̄. ff. de pecu. eo tpe. rū. i. ar. ꝯ. ff. de reſti. mi. ignorare. ⁊. ff. de p̄uil. credi. l. vlt. ⁊. ff. qui. ex cauſis in poſ. ea. fulcinius. §. ſi fūdū. qr̄ in iſtis ꝺicitur q̄ ēt inſta ꝺ cā abſens ſi nō defenditur fit miſſio i poſſeſſionē. ſol. aliō ē bona alicuius poſſideri ⁊ aliud i poſſeſſionē mitti ⁊ aliō reſtituere poſſeſſionē. qr̄ ſi aliquis vocatus latitat cā fraudādi creditores. ſi ſi ꝺfendatur bōi viri arbitratu bona eius poſſideri iubētur ⁊ ēt vēduntur. ff. ex q. cāis i poſ. ea. fulcinius. circa p̄n. ⁊. §. quid ſi latitare. ⁊. C. de bo. auc̄. in. poſ. cum proponas. ⁊ ſecūdū q̄ ꝺicitur i auc̄. ibi poſita: ⁊ q iurat. ſi āt vocatus nō latitat vt fraudet creditores ſed abſens ē ex quacunq cā probabili vel nō probabili neceſſaria vel nō neceſſaria. ſi ſi ꝺfēdatur mittūtur creditores i bonoꝝ poſſeſſionē cā cuſtodie nec ea vendere poſſunt nec poſſident. ff. qui. ex cauſis ma. in inte. rc. itē ait. §. hec aūt. ⁊. ff. de acqui. poſ. poſſideri. §. vlt. ⁊. infra vt li. nō cōte. qm̄. i fi. ⁊ hoc i perſonali actiōe. ſed ſi quis abſ̄s ſit ꝺ quē agatur actiōe reali citari ꝺz ad domū ⁊ iterrogādi ſī amici an ipſum ꝺfēdere velit. ff. ex q. cau. ma. ergo. ⁊ ſi nō ſit q eum ꝺfendat fit miſſio i poſſeſſionē petitā cā rei ſeruāde. infra vt li. nō ꝓte. qm̄. §. i aliis. ⁊ ſic itelligit̄ ꝺ rīū illud. §. ſi fūdū. aliud ē i poſſeſſionē reſtituere. vt hic ꝺcit: qr̄ tē ē poſſeſſor quouſq; euicatur p̄prietas ⁊ ꝺz ꝓmodum poſſeſſionis. ⁊ hoc ꝺnegatur i caſu p̄nti ſi ꝺaretur reſtitutio qr̄ ꝺffinitiue p̄cederetur ꝺ abſentē li. nō conte. qꝺ eē nō dz. ī. vt li. nō cōte. p totū. ⁊ idē ē ſeruādū i hac cā ſicut eēt ſi tractaret̄ cā p̄op̄ etatis. ī. vt li nō cōte. c. ii. quid ergo faciet iſte ſpoliatus: fiat denūciatio ad domuꝝ legitima ⁊ ſi nō ſit qui eū ꝺfēdet mittatur i poſſeſſionē cā rei ſeruāde: reo poſtea veniente iuſta p̄bata cā abſentie reſtituitur i itegr̄ vel ad appellādū ⁊ hec miſſio nō p̄hibet̄ hic ſz reſtitutio tm̄. De reſtitutione abſ̄tis ꝺz. ii. q. vi. §. biduū. ⁊ §. ſi aduerſus abſ̄tē. ⁊ ēt ſine iuſta cā reſtituitur ei poſſeſſio qñcūq; ī. annū. p̄ut ꝺcitur in ꝺcre. qm̄. §. in aliis.

b Poſſeſſionē ⁊ ꝺiectionē. Nō q̄ hec duo tenetur p̄bare qui petit reſtitui. ſ. poſſediſſe ⁊ ſpoliatū fuiſſe. ī. de reſti. ſpo. olim cām. ⁊. ī. qui ſi. ſint le. cām que. ⁊ idē eſt ſi aliquis ſpoliauit vel mādauit vel ratam habuit ſpoliationē. ī. de reſti. ſpo. cuz adſedem. ad fi. ff. de vi ⁊ vi arma. l. i. §. ꝺeciſſe.

c Niſi is. per hanc litterā vr̄ q̄ ſi iſte cōtumaciter fuiſſet abſens q̄ eēt reſtitutio faciēda qꝺ nō ē vez̄ niſi poſt li. conte. qr̄ tunc ſi eēt cōtumax reciperētur teſtes ⁊ reſtitueretur ſi p̄baſſet ſuā poſſeſſionē ⁊ ſpoliationē. ⁊ ſic itellige vſiculū vltimuꝝ alias teſtes ante li. cōte. ꝓpter cōtumatiam nō ſūt recipiēdi i cā reſtitutionis. ī. vt li. non cōteſ. c. ii. ⁊ ſic mutat caſū. ſimilis mutatio ē ꝺ cā poſ. c. pe. qr̄. §. ꝺixit ꝺ eo qui erat abſēs probabili cā ⁊ añq̄ ſciret lr̄as ꝺ ſe ipetratas. ⁊ hic loquit̄ cū lit. cōte. cōtumax inuenit̄: ⁊ i eo caſu ſi liq̄t ꝺ cā reſtituit̄ poſſeſſio ī. ꝺ ꝺo. ⁊ cōtra ꝓut. vel mittet̄ tm̄ i poſſeſſionē cā rei ſeruāde propter cōtumatiam lit. nō cōte. ī. vt lit. nō cōte. qm̄. §. in aliis. vel pōt itelligi ſcōm opinionē illorū qui ꝺicebant: q̄ li. non cōte. poſſint recipi teſtes ꝺ cōtumacē ⁊ ſnia ferri. hec fuit opinio bng. ⁊ ſic tenetur ꝑprie iſtud niſi. b.

d Sane. vices. Nō q̄ ꝺlegatus vicē gerit ꝺlegātis. xciii. ꝺi. c. vl. ⁊. xciiii. ꝺi. c. i. ⁊. ff. de of. eius cui mā. ē iuriſ. ⁊ ſi pretor.

e Terminādā. Ar. xxi. ꝺi. c. inferior. ⁊. c. ꝺeniq;. Itē maior ē ꝺdinario q̄tuz ad cām illam. ī. de offi. ꝺdi. paſtoralis. Itē ar. q̄ papa pōt ligari ab illo cui peccata ſua cōfitetur. ii. q. v. mādaſtis.

f Si epiſcopus. cuius cā cōmiſſa ē ꝺlegato: ⁊ ita ē ꝺ iuriſdictione ꝺlegati q̄tū ad illam cām.

g Perſona. cuius cā nō ē ꝺlegato cōmiſſa. tm̄ ſi iuriſditionē ꝺlegati impediat: ꝺ legatus pōt illū punire: vt hic ꝺz. ⁊. §. c. c. i.

h De iuriſditione. quia ex tali ꝺlegatiōe fit ꝺ ſua iuriſditiōe. cuius cā ē ꝺlegato commiſſa.

i Tempate. cū hēat iuriſditionē i illū. alias nulla eēt ꝺlegatio talis. ī. c. ex lr̄is. ⁊ ff. de offi. eius cui mā. ē iuriſdi. l. vlt. in fi. ⁊ ē nōbile. qr̄ ꝺfertur maioribus i penis iferēdis ꝓp ꝺignitatē ꝺ. bēs. ī. de ſta. re. ea q̄. i. rūſo.

k Officium. qñ ſic ſpālia iterdicūtur alia nō ſpālia pōt exercere. §. de cor. vici. c. ſignificauit. ſecus ſi eēt ſimpliciter ab offō ſuſpenſus. b.

l Specialiter. hoc fit cū eps ſuo noīc cōuenitur. ⁊ ē ar. q̄ alius pro ꝺlicto alterius punitur Itē ar. ꝓ ꝺlicto vnius totam terrā ſuppōi iterdi

m Cto. §. de poſtu. ad hec. ⁊. ī. de ſpō. nō ē vobis.

n Ex parte. oio. i. ſine aliqua pactione: cōꝺictōe: vel modo.

n Dimittere. videt̄ q̄ talis renunciatio ſi monia. fuerit: qr̄ q remittit ꝺat. viii. q. iii. talia. ⁊. ī. de teſti. ueniēs. ⁊. ff. ꝺ calū. gn ēt. ⁊. ff. que i frau. credi. i fraudē. ar. ꝺ. ff. q̄ i frau. cr. ſi pignus. ibē. hec ꝺictio oio ſoluit ꝺ. i. ſine aliq̄ cōꝺitiōe. Itez ꝓ ne q̄ ſimpliciter renūciet: ſed in aio ꝺz vt ci ꝺetur: alias nō renūciaturus. vr̄ q̄ ſimonia cōmittatur. ſola. n. uolūtate cōmittitur ſicut vſura que ſola uolūtate cōmittitur. ī. ꝺ uſur. ꝓſuluit. ⁊. i. q. i. qui ſtudet. ſecus i ſimōiacis: qr̄ p̄hibita ſec⁹ in p̄hibitis quia ſimoniaca ſūt illa q̄ i veteri teſtō nouoq; ſimoniaca erāt i ſui natura vt vēdere ſacraméta: vt p̄ ꝺicto. c. qui ſtudet ⁊. c. q ſtudet. ⁊. c. ſicut eunuchus. ſimoniaca qr̄ p̄hibita ſūt illa que p cōſtitutionē eccleſie facta ſūt ſimoniaca: q̄ le ē hoc: ⁊ ēt paſtū dare poſt receptionē in canonicū: ⁊ iſtis non ſufficit ſola volūtas: nec i aliis: ꝺū tamē ſit cōtēta ſuis terminis: qꝺ ꝺ vſuris ꝺz: nō p mone t: qr̄ vſure i vtroq; teſtamēto p̄hibiteſ ſūt. vic.

o Nō obſtātib⁹. Ar. ꝺ. §. ꝺ reſcrip. c. i. ibi ſpāle ꝺrogat generali. ſz hec p̄me videt̄ generales ſcōe ſpāles: q̄ ꝺ vno ſpāli bñficio faciūt mētionē: ⁊ tm̄ ñ valēt hec ſcōe. ſz hic veritate iſpecta ſpāles ſūt tā p̄me q̄ ſcōe qr̄ p̄ie tm̄ ad vnū bñficiū reſtringūtur ſz hodie i lr̄is p bñficiis obtinēdis ille ſole p̄ualēt q̄ p̄mo p̄ſentātur. §. de reſcrip. c. capitulū ſancte crucis. ⁊ ſm hoc cōcordat cū illa: qr̄ p̄me p̄mo fuerūt p̄ſentate. ⁊ ep̄o loci ꝺ mādabaī. ī. ꝺ ap. vt ꝺbit⁹. ꝺ hac mā ꝺcm̄ fuit. §. ꝺ reſcri. c. i. ꝺic vt ibi.

p Ex parte tua. rōabiles. ar. q̄ magis ē p̄cēdū ſm iuris ꝺdinē q̄ ſm formā reſcripti: ſic. §. ꝺ reſcrip. cām que iter. ſz. ꝺ. §. ꝺ reſcrip. cū ꝺilecta. ſo. ſp ſequēda ē forma reſcripti: ſi nō ꝺdicat iuri. ſi vō ꝺdicat ſecus ē. §. de eta. ⁊ q̄. eā te. ⁊ ꝺ vez̄ ē niſi papa ex certa ſcia ꝺrīū mādet tūc. n. ē obediēdū: ⁊ ſi ꝺuz̄ ſit mādatū. c. ꝺi. ꝺ morē. ⁊. xix. ꝺi. i memoriam: ⁊ ille q recipit legittimas exceptiōes ſcōm ius facere itelligit̄: ad qꝺ ēt tenet̄. §. de eta. ⁊ q̄. accepim⁹. i fi. Itē ar. q̄ ſi compromiſiſti i aliquē: vt ſtares mādato ſuo: itelligēdū ē ꝺ honeſto. ī. de iureiu. ueniēs. ⁊ c. quintanallis.

q Nulle. ſupple ⁊ cōſtet itentionē pape talē fuiſſe ⁊ volūtatē: alias. n. nō obſtāte tali generalitate: rōabiles exceptiōes recipi ꝺbēt. ar. ī. de reſti. ſpo. audita. ar. ff. de pigno. obligatione. C. q̄ res pig. ob. poſ. l. i. ⁊ ff. de pecul. l. qui peculii. ſed cū ſpāliter enumerātur: ⁊ ꝺicit nō obſtante tali generalitate vel tali exceptiōe: illas nō recipiet iudex ar. ff. ſi qs cau. ſed ⁊ ſi. §. q̄ſitum.

r Credim⁹ vnq̄. ar. ꝺ. ii. q. vii. lator. ⁊. xxi. q. ii. placuit. ꝺ. xxvii. q. i. ſi bō ees. ſo. i ꝓriis notū erat pape factū ipſū. ⁊ qr̄ illa talia ſūt ꝺ vbi locuz nō ꝺz exceptio vel excuſatio. itē ar. ꝺ. C. de decur. exēplo. li. x.

s Quoniā abbas. Ca. cā fuit cōmiſſa duob⁹ abbatib⁹. ſ. abbati leicestrie ⁊ abbati viceſtrie ñ exp̄ſſis p̄p̄iis noib⁹ ⁊ ambo citauerūt p̄tes abbate viceſtrie tādē mortuo ⁊ altero ſubſtituto: abbas leiceſtrie p̄ceſſit poſtea cū abbate viceſtrie ſubſtituto: ⁊ tulerūt ſniam: ⁊ ꝺ ſis papa cōfirmauit illā: vel pōt p̄i caſus: q̄ abbas leiceſtrie ſol⁹ citauit mortuo cōiudice ſuo: qr̄ ſub illa forma q̄ ſi ābo ñ poteritis tē. ⁊ poſtea alto ſbſtituto cū eo p̄ceſſit: ⁊ qꝺ bñ potuit: ⁊ ꝺ poti⁹ ꝓcordat lr̄e: vt p̄z i p̄n.

t Prefixit. ⁊ ēt ſolus potuit p̄figere altero mortuo: ſi cōtinebatur i lr̄is q̄ ſi ābo ñ poteritis: tē. qr̄ tūc extitit cōꝺitio: nec ꝓpterea expirauit mādatū q̄tū ad illū ꝺfūctū: ſz ſtati altero ſubſtituto ⁊ cōfirmato ābo procedere ꝺbēt: qr̄ tēporale fuit ipedimētum. C. ꝺ cur. fur. l. pe.

u Subſtitutū. ecce q̄ ſucceſſor pōt cognoſcere. vñ potuit. cognoſcere.

p̄decessor ēt delegatus ꝛ ꝫ vex ē qñ ꝓpium nomē i lr̄is nō sit exp̄ssuz qz ꝓ vna ꝑsona itelligūtur: qz dignitas nō moritur: ꝫ si ꝓpium nomē i lr̄is fuerit exp̄ssū: qz tūc cōmissio facta fuit ꝑsone: successor nō cognoscet: ꝛ hec ē rō. qz ut dixi dignitas nūquā perit. idiuidua vo quottidie peūt. ff. de leg. i. l. iiii. si quis i fūdi: sed vr̄ q idē sit ꝛ si nō exprimatur ꝓpium nomē: qz hoc nomen ab bas talis loci loco prio prii nois ē. ff. de libe. ꝛ posthu. noiati. ar. ſz ñ ē ꝓpiuz nomē ſz singulare. vt fenix: ꝛ appellatiuū vt similit̄ ⁊si ele ctus sit loco premor tui idē ē. qz idez oz cognoscere vt p̄decessor ff. o iudi. mortuo iudice. ⁊ i autē. vt nulli iud i. §. ⁊ ꝫ iubem⁹. coll. ix. ſz vr̄ q ēt si exp̄ssū nō sit nomē dignitatis q succesſor adhuc cognoscere possit. ar. ff. de cōdi. ⁊ dmō. l. filia §. ticia. ⁊. ff. de libe. et posthu. l. placet. ⁊. l. se. ⁊ ar. ff. o an. le. l. ānua §. i. sed illō testator vo luit. sed pōe q plures archidiaconi sūt i aliqua ecclesia: sicut sūt in ecclesia parisien. ⁊ papa mādat archidi. parisien. sine additiōe ꝓpi nois vel cognominis. ita q nō appa ret de quo senserit: cū plures sint archidiaconi: gs ergo erit iudex. vr̄ q nullus: q si duo dati sūt tutores eiusdē nois: nec appa ret de q̄ senserit testator ⁊ neut erit tutor. ff o testa. tute. duo sunt tici. ⁊ si testator dicat exheredo filiū meum cū plures hēat noie p po non exp̄sso: nullus ē exhēdat⁹. ff. o lib. et post. l. noiati. ⁊ si ñ apparet gs heres istitutus sit istitutio non valet. ff. o hē. isti. l. i tps. §. quotiens. ⁊. ff. de re. du. si fuerit. §. itē si plurib⁹. ⁊ ff. de manu. te. cū ex plurib⁹. ſz vr̄ q ille sit iudex quē ipetrator elegerit: sic si iter duos dubitetur o eodē legato: cui potiꝰ dari debeat: hēs eligēr oz cui soluat. ff. de lē. ii. si gs seruū. §. si iter duos: ⁊ si gs itētiōe ambigua vsus ē: qo ei vtilius ē oz accipere. ff. de iudi. si quis itētiōe. ⁊. ff. de iudi. si gs itētiōe. ⁊. ff. o iudi. solem⁹. ⁊. C. de cōdi. ide. si gs seruū. ꝫ vidi. o facto Hic satis pz q ille quē elegerit actor: erit iudex: qz de illo sensit cū ipe trauit lr̄as. ff. de v̄. ob. iter stipulātē. sed si cōi cōsensu ptiū ptes ꝯcordasſent ⁊ cōsēsissent nō distinguēdo de quo: qd erit cū mō dicat actor o vno ⁊ reus o altero: nec pōt cōstare de quo itellexerūt qz nō ꝯcordāt: hic dicere possū: q ille sit iudex cū ꝓmo sūt lr̄e pūtate. §. de rescrip. capituluz sacte crucis. ⁊. j. de app. vt obit⁹. sed si eēt simul p̄sentatio facta: tūc qui dignior ē: sed si cēnt eq̄liter digni. sorte dirimatur. ff. de iudi. ſz cū ābo. ⁊ xxxvi. q. ii. sors nō ē.

a Sicut ē iusta. hec verba cū ponūtur i cōfirmatiōibus cōditionaliter itelligūtur. j. de cōfir. vti. vel inuti. exaiata. ⁊. j. de cōcess. prebē. qz diuersitatē. secus si ponatur i ꝑilegio: qz ꝑilegiū ē lex ꝑuata. iii. di. ꝑilegia ⁊ ꝑilegiū sp oz aliquid ponere. j. de v̄. sig. abbate. ⁊. j. de ꝑil. i his. ⁊ sic ponūtur i sentētiis q̄s papa ex certa scia cōfirmat: ut hic.

b Sup eo. iter aliquos. qui se dicūt patronos.

c Jus. p̄sentationē: vt. s. dixi.

d Ordinet. hec vba ābiguitatē ꝓtinere vidētur: vñ iudex credebat q ipse istituere posset clericū p̄sentandū: quod nō ē vex: vnde expōe ordinet. i. ꝓnūciet ordinādam ecclesiam ad p̄sentationem illius q obtinet iuspatronat⁹ ad se ꝓtinere: tū si eps archidiaconus vel archipr̄sbr̄ consentiret delegato: valeret ei⁹ istitutio.

e Licet. prima questio.

f An si archipr̄esbr̄. secūda questio.

g Archidiaconus. ar. q archidiacon⁹ vel ēt archipresbr̄ pōt cōmittēr curā aiaꝝ sed hō ē qñ ab epō ē eis spāliter cōcessū. s. de offi. archid. cum satis. vel cū alias hō obtinēt o cōsuetudic. ar. s. o elec. dudū. ii. ⁊. s. o offi. archi. dilecto. ⁊. j. de excess. pla. ad hec.

b Intētiōis. ar. priuilegia rescripti ⁊ alia cōsimilia ad ea tm̄ extēdi: o qb⁹ cogitatū. ē. ff. de pac. tres fratres. ff. de trās. cū aquiliana. ⁊ ita itētio mādātis cōsiderāda ē. j. de rest. spoli. audita. ⁊. j. o p̄bē. cū cām. ⁊. c. vlt. Jtē ar. q iuri nulli⁹ itēdit pa pa derogare. xxii. q. ii. ꝓmū. j. o offi. ordi. ſz. ⁊. j. de decī. ex multiplici. ⁊. s. o rescrip. ad aures.

i Jlli. s. epō archidiacono vel archipr̄esbytero.

k Tenebit. ⁊ ita oz differri execūtio sniē: si p eā alicui ꝓiudiciū generat̄. j. o re iud. cū sup ꝯtrouersia. ⁊ vex ē nisi p̄sūptio sit i ꝯriū q malicioſe appelletur: sicut cōtigit i restitutiōc. j. de i inte. resti. suspicata.

l Sed ptibus iter q̄s. ⁊ ita ſz appellatio sit remota i lr̄is: nihilomin⁹ possūt appellare oēs quorū itereſt. ti. q. vi. nō solēt. Jtem nō. q oēs p̄sūt sc opponē: q̄s negociū tāgit. ſz de illis nō fiat mētio: ⁊ sī admittēdi: al' nō teneret appellatō iterposita p eos. Jtē ar. q iurisditō extēdit̄ ad eos o qb⁹ ñ ē cogitatū o hō dixi. s. c. qz q̄situ. Jtē arg. q res iter alios acta ñ nocet aliis. j. o re iudi. q̄uis. vbi o hoc tractatur: ⁊ cōpetētius ibi ponitur q̄ hic.

m Causā matrimonii. inita ⁊ iō talis cōfessio p̄iudicare non oz. xxxi. q. ii. lotharius. ⁊ q. vi. c. i. ⁊ si ēt sponte id cōfiteretur pp vni⁹ cōfessionē nel ēt āborum matrimoniū separi nō oz qz sepe adiuice collunderēt. j. o eo q co. cōsang. vxo. sue. super eo. ⁊ xxxv. q. vi. §. vlt. sed si ābo cōfitentur ⁊ fama publica cōsentit: tē p̄sūt separi. xxxv. q. vi. si duo. q daz tū alit̄ itelligūt illū canonē.

n Solūmō. Ar. q vbi aliquoꝝ p̄sentia o̅sideraī qō i eoꝝ absētia agī nō ꝛz. ⁊. lxiii. di. obeūtib⁹ ⁊. s. de elec. cū i veteri. ⁊. C. o test. si vni⁹. ⁊. lxvi. dis. porro. ⁊. lxviii. dist. coꝛ epi. ⁊. ff. de trās. cū hi. §. si p̄tor. ⁊. ff. de re iudic. duo ex tribus. ⁊. C. de aduo. fisci. l. vlt. ⁊ ff. de iure fi. si fiscus. Ar. o. lxiii. di. c. i. ⁊. ii. ⁊. C. de postulā. velamēto. ⁊. xv. q. vii. felix. So. duobus modis desideratur presentia alicuius quantum ad necessitatem: ⁊ sic vera est prima rubrica: vt hic. ⁊. s. de elec. q̄ sicut. ⁊. c. venerabilē. itē q̄tū ad honoſtatē vel vtilitatē: ⁊ talis abñtia nō viciat qō factū ē: vt i ꝯriis. ⁊. xxxii. q. ii. honorātur.

o Omi⁹. Quid iuris sit qñ iudices ordinarii nel delegati vel arbitri ferūt diuersas snias: oꝛ. j. de re iudi. c. vlt. ⁊ ibi dicetur de hō. si vero sint duo iudices ⁊ alter sine altero ꝓcedat: nō ꝛz snia: vt hic: sine ēt plures ⁊ aliquo absente pronūciāt. ff. o re iudi. duo ex tribus.

p Recipiat. sic. j. de rest. spol. ex cōqōe. Ar. o. j. de or. cogn. itellexim⁹ hic ⁊ i illa ex cōqōne possessorio agitur: ⁊ iō cū cā spoliatiōis sit p̄uilegiata illa sp ꝓmo ē tractāda: ⁊ conuētus sup spoliatiōe recōuenire spoliatū nō pōt: nisi o alia spoliatione. j. o oꝛ. cog. sup spoliatōc. fcā vo restitutōe: postea cognoscatur o ꝓpetate. s. de cā matrimonii. illa itellexim⁹ loquitur i petitorio. sed si icōtinēti iste vellet ꝓbare consanguinitatē maxie i gradu idispēsabili restitutio differtur ꝫm tenoꝛē illi⁹ dec. j. de resti. spol lr̄as. alias sp faciēda ē restitutio i cōtinēti.

q Causam q̄. dñs. Ar. ē hic cuidēs: q rōnabilis ē causa suspitiōis si iudex ē do min⁹ aduersarii. ar. iii. q. v. accusatores. ⁊. xi. q. iii. q̄ttuoꝛ. ⁊. j. e. iſinuāte: ⁊ idē eēt si iudex eēt vasallus ipetrātis. ar. xxii. q. v. de forma. itē si sit suffragane⁹ ipetrantis j. vt lit. nō ꝯ. accedēs. Jtē si eēt cōsanguine⁹ vel aduocat⁹ extitit i eadē cā ꝓ ipso. j. de ap. postremo. idē vr̄ si hz cōsimilē cām. j. de iudi. cām que iter. ar. op. ad hoc. j. o test. ꝑsonas. de cā suspitiōis tractabitur. j. e. suspitiōis. ⁊. j. de ap. cū spāli.

r Cum te cōsulēte: ꝑsonis ecclesiasticis. i. ab audiētia ꝑsonaꝝ qb⁹ cā cōmissa ē. Et ē ar. q ōlegatus cām cōmissā sibi subdelegare oz ꝑsonis ecclesiasticis ⁊ nō laicis cū laici o talib⁹ causis eccleſiasticis iudicare nō debeāt. j. de iudi. ōcernimus. ⁊ decre. istā hēbis. j. e. super qōnū. circa ꝓncipiū ⁊ ibi exponitur.

s Relatū. cōtestata. qō dicit hic ꝫm leges locū hz. q si añ lit. ꝯtest. moriatur mādator expirat mādatū ut hic oꝛ: qz lis nō oꝛ cepta nisi p litis cōtestationē. i. auc. de litig. §. oēm. col. viii. ff. rē ratā ha. āplius. ꝫm canones nō cōsideratur tm̄ litis cōtestatio. ſz sufficit sola citatio añ morte mādatoris ad ꝓpetuādū rescriptū vñ citatione ꝓmissa nō finitur mādatū ꝑ morte mādātis. j. c. pr. ⁊. c. hz. si citatio ñ precedat morte: stati expirat mādatū. j. de offi. leg. c. vl. §. i. ⁊. ff. de iu. om. iu. ⁊. qz q̄liter fiat cōtestatio litis hētur. j. de lit. cōte. ca. vno. Jtē sicut ꝑ libelli oblationē ꝓpe

matur actio. C. qñ li. p̃n. da. lit. cõte. facit. l. i. ꝛ. ii. q. vi. anterior: ꝛ sic̃ res litigiosa efficitur per libelli oblationem: ut in auten. de litig. in prin. ꝛ. C. de lit. aut. litigiosa eodẽ mõ ꝓpetuatur iurisditio delegati p̃ solã citationẽ vt dicũt iura p̃dicta.

a GRatũ ceptũ. iõ dicit q̃si ceptũ: qz q̃tũ ad ꝓpetuãdã iurisditionẽ ceptũ ẽ negociũ: sz q̃tũ ad lit. cõt. nõ ẽ ceptũ: vñ legittimas exceptiões põt opponere vñ successor ipetrãtis poterit cõuenire reũ mortuo ipetrãte. ar. s̃. de rescrip. significauit. vbi ō hꝫ ꝛ ar. ff. de iof. testa. posthumus §. vlt. C. ō noua. si ōlegatio. ff. ō iur. om. in. ꝛ qz. ibi expõe agi cepit p̃ citationẽ. ad hꝫ vt faciat ad ꝓpositũ. ꝛ. j. e. lz. ꝛ. j. ō of. le. c. vl.

b Maxie. hic bñ dic̃: qz idẽ eẽt si eẽt certus p̃missa citatiõe: qz põt ꝓcedẽ ẽt si eẽt certus ō morte delegãtis: ꝛ negotiũ nõ eẽt q̃si ceptũ nõ ꝓcedere: ꝛ iõ põt ꝓcedere cũ nodũ sit certus ꝛ negocium sit q̃si ceptũ. Ar. ō isti. mãdati. §. recte. ibi innitur qꝫ si ignorãs post morte citauit: lz postea sciat de morte ꝓcedere põt. ff. ō acq. pos. fũdi. §. i. ꝛ. ff. si cer. pe. l. i cius q i ꝓuicia. ꝛ i eadẽ. l. ō. oꝛ.

c Recessũ. Nõ p̃sũptionẽ iuris: qꝫ iuri suo renũciare p̃sumitur q iuri suo ꝓriũ facit. j. de resti. cũ venisset: q̃ logtur ō hꝫ eodẽ negocio: ꝛ ẽ eiusdẽ urbani. ꝛ. j. ō ap. solicitudinem. ꝛ. j. bis de q̃ fi. a ma. par. ca. ex oꝛe. vbi ō hꝫ mlta. ar. iuenies. ꝛ. j. de vi. ꝛ bo. ele. c. vlt. ꝛ. C. de iure do. ipe. l. ii. ꝛ. ff. de mio. si filꝰ. ff. de iof. test. si exheredatus. ꝛ. l. si ꝓponas. §. i. ꝛ. lxiii. di. cũ Adrianꝰ.

d PRudentiã. teneatur. ad hanc questionez nõ vr qꝫ nõ teneatur venire. s̃. e. cãz matrimonii. ꝛ. j. de eo qui. mit. in pos. cã rei ser. cuz sicut. ꝛ. ii. q. vi. §. diffinitiua. ō. item si plures. ꝛ. ff. de re iudi. duo ex tribꝰ. ff. de arbi. si i tres. ꝛ. l. se. ꝓterea si venirẽt illi duo nõ posset ꝓcedẽ. ꝛ iõ nõ eẽt ꝓtum ax si nõ ventret: vt. ff. de iudi. nõ vr. ꝛ. ff. de pecul. eo. tpe. ꝛ. ff. de arbi. si cũ dies. §. si arbiter. p̃terea nõ vr cẽ in mora qui se põt tueri p̃ exceptionẽ. ff. si cer. pe. lecta ẽ. ff. de vsur. sciẽdũ. ꝛ. j. vt lit. nõ cõt. qñ frequẽt §. si vo aliter. ad fi. ꝛ. ff. iud. sol. vir bõus. Eõ vr qꝫ teneatur venire qñ quilibet illoz ẽ iudex i solidũ: cũ sit res indiuisibilis. xxiii. q. i. logtur. j. de iure pa. c. i. ꝛ. ff. de bo. lib. si libertꝰ. i fi. ꝛ. ff. de ser. vie. ꝛ. C. de relig. si sepulchrũ ꝛ. ff. de relig. vel qō. ꝛ ff. ad. l. fal. l. i. §. si vsufructꝰ. itẽ vnus solus cõsul ꝓcedẽ põt alio abñte. ff. de offi. cõsul. l. vna. ar. C. de auc̃. p. l. vlt. §. sancimꝰ. ꝛ. ff. de exercito. l. i. §. si plures. tñ ille. §. ꝓ vtraqz pte facit. ꝛ ẽ ar. bo. ff. de fideico. lib. si delegatario. §. i. ꝛ glibet tenetur saltẽ venire allegaturus ꝓuilegiũ suũ. j. de ap. cũ parati. ff. ō iudi. si quis ex aliẽa. ꝛ. ff. si gs i ius voca. nõ ierit. l. ii. i. rñso. ad hꝫ distixit io. ꝛ bene. ut ꝛ iudices sint ordinarii vel ōlegati: si iudices sĩt ordinarii vno abñte relig possunt ꝓcedere per iura q̃ ad hꝫ sũt iducta: cũ quilibet per se i solidũ bẽat iurisditionẽ: i delegatis vel arbitris se cẽ: qz vno abñte relig nihil p̃t facẽ. nec tz qō fit ab eis. s̃. c. cãz matrimonii. ꝛ. j. e. vno delegatoꝝ. ꝛ. j. e. c. ꝓ. ꝛ. ff. de re iudi. duo ex tribus. lz. n. glibet eoꝝ bẽat iurisditionẽ i solidũ: cã per se nõ põt exercẽ: qz loco vniꝰ itelligũtur. sicut si plures furãtur vnã trabẽ: ita qꝫ nullus cã furatur: ꝛ tñ glibet tenetur. ff. ad. l. aquil. ita vlneratꝰ. i fi. si. s̃. ō rescrip. pastoralis. i fi. Et sic pz qꝫ iste de q̃ q̃ritur ad talẽ citationem nõ tenetur venire: ꝛ si dicis qꝫ papa nõ rñdet ad qõem: imo bñ rñdet: qz rñdet ad scõam. q̃ ẽ vtꝝ duo p̃ites abñte tertio ꝛ se nullo mõ excusante ꝓcedere possint: qꝫ nõ debẽt ꝓcedẽ: ꝛ si ꝓcesserint: qꝫ nihil putabũtur egisse: bñ rñdet ad ꝓmã qõ nẽ qz scõa soluta itelligitur ꝓma soluta: qz si nihil facẽ p̃t: segtur qꝫ nõ tenetur venire: ꝛ sic q̃si supflua relig̃tur qõ ꝓma. s̃. de rescrip. pastoralis. sic. j. de iurepa. postulasti: vbi per solutionẽ vltime qõis solluñtur precedẽtes sepe si inuenies. Et sic dico: qꝫ qñ duo citauit tm̃: ꝛ hꝫ cõstat: citatus nõ tenetur venire: i q̃ casu loquitur hec decre: qz hic ponitur ꝓ qõe: qꝫ tm̃ duo citãt: ꝛ ẽ qõ iuris ꝛ ego rñdeo: qō nõ tenetur. sed si tu ponas: qꝫ tres sũt dati iudices ō te: ꝛ duo citãt te per lras suas vel nũciũ: ꝛ nulla fit mẽtio de tertio hic nõ ẽ certus de fco: imo potes dubitare an tertius se excusauerit vel cõmiserit vices suas illis. ꝛ iõ lz minus caute faciãt qz non faciũt mẽtionẽ de tertio i lris suis: tutius ẽ iure ꝛ videre an habeãt auctoritatẽ a suo ꝓsocio: ꝛ si hñt hñ p̃t ꝓcedere si: vo non bẽant ōlegationem nel excusationẽ a suo ꝓsocio nõ possunt procedere. vt. j. c. ꝓri. ꝛ potes agere ō illos ad interesse: eo qꝫ te calũniose citauerũt: nec i hoc p̃t ꝓtẽdẽ errorẽ: cũ i hꝫ sint certi: ꝛ qꝫ teneãtur ad interesse: pz de sen. excõ. sacro. sz põe. qꝫ duo ꝓcedãt ō istũ abñtẽ citatũ ꝛ tertiꝰ postmodũ bẽat ratũ qō illi fecerit: nũqd valet sniа sic̃ valet i electiõe. s̃. ō elec. qꝫ si unde postea ratificari nõ põt. ff. ō reg. iu. qō ab initio i fi. Itẽ quid si partes cõsẽtiãt: vt duo ꝓcedãt: nũqd ualeret talis ꝓcessus tertio nõ veniente nec se excusãte nec credo qꝫ partes possint illis dare illã iurisditionẽ. C. de iu. om. iu. l. ꝓuatorũz consensus. ꝛ. j. e. p. ꝛ g.

e Per certũ nunciũ. g sit certe ꝛ approbate fidei. xcvii. di. nobilissimus. Sz cui oz fieri fides: quod sit certꝰ nũcius: dico qō iudicibꝰ cõsociis. arg. ff. rẽ rabba. ne satisdatio. ꝛ fides faciẽda ẽ iudici: cũ bz ea que corã eo probantur debeat indicare. s̃. de renun. i presentia. ꝛ. iii. q. vii. indicet: ꝛ partibus ẽt de hac ōlegatione uel excusationẽ debet fieri fides. quia per hꝫ constat an habeant iurisditionẽ: de qua facere fidem debent. j. eo. cum tuz fuerit ꝙuocatus: venire necessario teneaẽ ꝛ si citatus a pluribus coraz duobus comparuerit: ẽtio nec veniẽte p̃ se uel p̃ lras ut solet fieri excusante: an duo presẽtes in causa possint ꝓcedere: ꝛ eam finẽ calculo terminare. In hoc casu taliter rñdemus: qꝫ cũ aliquis delegatorũ iudicuz p̃ certũ nuũciũ uel excusatorez lr̃atorie ōstinatũ sĩ ostẽderit se iterẽ nõ posse: uel alias de eodẽ canonice cõstare nõ poterit residui ꝓcedere ad causẽ cognitõez nõ debẽt qꝫ si ꝓcesserit nihil ꝛputabũt egisse. Illa quippe fuit ãti q̃ se. ap. ꝓuiso: ut bꝰ mõi cãz ꝛcognitiões duobus q̃ vni tribꝰ q̃ duobꝰ diligẽtiꝰ ō legaret: cũ sic̃ canões attestãt integrũ sit iudiciũ: qꝫ plurimorũ sẽtenciis ꝓfirmatur. mandati siquidem excedẽ fines ꝓbaretur si quis citra formã rescripti accepti p̃sumeret iudicare. Adiicimꝰ ẽt qꝫ vbi fuerit i ꝓmissiõe appositũ: ut si oẽs itereẽ neguerint duo ea nihilminus exequãt: si aliquis ex ipsis cũ possit noluerit iterẽ esse: duo nihilominns i cã ꝓcedãt licz ille ẽti grauissime sit arguẽdus

f Non ostenderit uidetur qꝫ non debeant eos certificare. quia ipsi certi sunt si non interest hoc contigit ut quia non potest uel qz non uult: sed in utroqz casu procedere debent: vt hic dicitur. §. adiicimus. ergo cum certi sint certificari non debent. ut. ff. de acqui. cmp. ꝛ uen. l. i. in fi. rñ. licet sciãt hꝫ eis denũciãdũ ẽ. semper. n. debet constare de hoc ant eqnaz procedant. qz possz esse qꝫ bene uult interesse: nec per eum stat sed per partes que ipsuz ducere debent suis expensis. quia cum suis expensis uenire non tenentur: ut bene colligitur. j. de ui. ꝛ bone. cle. cũ ab omni. specie. de hoc ibi notatur ꝛ est. si. si mulier sciat libellum accusationis eẽ porrectum. recte tamẽ nubet dũ ei nõ denũciatũ. ff. de adul. denũciasse. circa prin. ar. ff. qñ dies lega. cedat. huiusmodi legatũ.

g Canonice. puta per testes: ut probetur absens longe: ut haberi non possit uel infirmus. ar. s̃. de cleri. peregri. tuc.

h Nihil egisse. per hoc noueris eẽ solutã primo loco ꝓpositã qõez hec solutio ꝛcludit i se illius solutionẽ: ut dictũ ẽ in ꝓma notula. sic. j. de fri. ꝛ male. ꝛ ipo. eo. fraternitas. ꝛ. s̃. eo. super eo.

i Illa qppe. interpositio ẽ ob hoc: quia fecerat mẽtionẽ de pluribus iudicibus. qz nihil facit ad questionẽ. ꝛ ille vsiculus: mãdati si quidẽ cõtinuatur p̃cedẽti solutioni: ꝛ illa clausula illa quippe cẽ. ꝓcetius poneretur post illã clausulã mãdati si quidẽ. ꝛ sic eẽt tota cõtinua ꝛ plantor uel satis põt legi tota cõtinua.

k Duobus quã uni. secus i arbitris qz ꝓpter nãlem hominũ facilitatẽ ad dissentiẽdũ melius cõpromittitur i unũ quã i duos: quia res fere sine exitu ẽ. ff. de arbi. itẽ si unus. §. ꝓncipaliter. ꝛ. j. de arb. inotuit: tñ si cõpromittitur i duobꝰ tz cõpromissũ ꝛ pretor cogere debet illos: ut si dissentiant tertiam eligãt personã. cuius auẽti stetur. ut dicit. §. ꝓncipaliter. ꝛ. j. c. suspitionis. §. i.

l Pluriuz. qō. n. a pluribus queritur sapiẽtibus facilꝰ ineẽitur. xx. dis. de quibus. et per ãpliores boies perfectissima ueritas reuelatur. C. de fideico. l. ult. ad fi. et. lxiiii. di. extra cõsciẽtiam.

m Citra formam. ō iste ꝓbat qꝫ duo tantũ procedere nõ debent ꝛ citatio ẽ ō ꝓcessũ. j. c. pastoralis. §. i. ꝛ. j. de proba. qm̃ ō falsam. ꝛ si procedant nihil egisse reputabũtur. ergo si citant nihil faciũt. qz de toto ad partẽ negãdo ualet ar. ꝛ sic per hoc probantur que dicta sũt i prima notula: ꝛ sic forma rescripti seruãda. ẽ. s̃. de rescrip. cũ dilecta. ꝛ qz oꝫ hꝰ iurisditio demãdatur ab oꝫ hꝰ oz citari.

n Cũ possit. ꝛ hꝫ absqz periculo rei familiaris: qz tũc nõ tenetur negligere sua. ff. ō iud. si longius. i. rñso.

o Noluerit. Hoc ẽ qꝫ additur ei qō supra dixit: si oẽs itereẽ neguerit ꝛ ibi potes hꝫ uerbũ supplere itereẽ neguerit. aut noluerint ꝛc̃.

p Procedãt. postqꝫ cõstiterit qꝫ interesse nõ ult. ut supra dixi i alio casu: qñ interesse nõ p̃t. s̃. de rescrip scisitatus.

q Arguendus. imo ꝛ puniẽdus. ꝓ eo qꝫ mandatum apostolicum exeq non uult. ut. s̃. de rescrip. scisitatus. Sed quis arguet eum aut puniet: cõiudices nõ: qz par i parẽ nõ habet iperiũ. s̃. de elec. innotuit. ꝛ. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuum. ordinarius nõ: qz ōlegatus maior est

eo quātū ad illaz cām. ar. s. e. sane. ii. t. j. de of. ordi. pastoralis. §. i. superior ergo eū puniat cuius mandatū exequi nō curat. C. de tēp. ap. l. vlt. §. illud. t cōiudices debēt supiori denūciare negligētiā ipsi⁹. ar. j. de prebē. graue. ad fi. ii. q. vii. ea pp. sufficit sola redargutio. cū per ꝫ non preiudicetur. partibus: q alii ꝓcedere pñt.

o Donec. ꝫ fuit dubitatio utz eēt procedēdum sup ꝑncipali nō obstante exceptōe opposita: dōec de ipsa excōmunicatiōe constaret. ut simul sup ꝑncipali t exceptione ꝓcederetur: quod nō dz esse. imo supersedēdū ē sup ꝑncipali qōe dōec termino cōpetēti ꝓbetur exceptio. j. de iud. exhibita.

b Infra terminū cōpetētē. hodie termin⁹ iste nō ē ad arbitriū iudicis sed. j. viii. dies exceptio excōicatiōis ꝓbari dz: die i q̄ ꝓponitur nō ꝓputato. q si ꝓbata nō fuerit iudex i cā ꝓcedat: reū i expēsis actori q̄s pp hoc fecisse docuerit cōdēnādo taxatione p̄missa t ultra duas vices: ꝫ exceptio nō ꝓbatur: seruato tenore. decre. t qui excōicationē opp̄ōt: spēm ipsius t nomē excōicatoris exp̄mere dz: ut i decre. in no. iiii. i q̄ oia hec statuūtur: t icipit. pia cōsideratiōe. infra de excep.

c Ex cōfessione. ex loco isto satis colligitur q sup exceptione dz lis cōtestari iter ptes t iurari ēt de calūnia i ciuilibus: sed nō i spiritualibus: sed de veritate dicēda: q exceptiōes debēt dari in scriptis. j. de proba. qm̄ ꝺ. sicut ēt datur libellus. j. de libel. obla. ignar⁹ eps. t ad exceptionē dz ille ꝺ quē ꝓponitur rñdere. ꝛt hic dicit t sic lis cōtestatur si negauerit actor exceptionē tūc iurabitur de calūnia. j. de fideius. constitutus. t ē op. ar. C. de iura. calū. l. i. t si postea per cōfessionē nō cōstiterit de exceptiōe ꝓbabit illā per testes uel alio mō q̄ poterit. vt per instrumēta. alias ꝓcessus nō valeret li. nō cōt. j. vt lit. nō cōt. p totū. Ar. ꝺ j. de iudi. c. ii. t super hac exceptōe uel alia cōsimili. vbi crimia opponūtur. testes cōpelli nō debēt. j. de testi. cogē. dilectoz. qdā tñ nō obseruant ꝫ in exceptionib⁹. t male sicut credo. q ordo iuris vbiq̄ est seruād⁹ cū proceditur iure ordinario. t ꝫ ꝓbatur. j. de ap. iterposita. §. vlt. tamen iura illa que dicūt q lite nō cōte. non tenet processus. loquūtur i negociis ꝑncipalibus. unde satis pōt dici q nihilominus valet processus in his exceptiōib⁹ dilatoriis t emergētibus lz lis nō fuerit i bis cōtestata t nullo iure cauetur. q i bis ꝓcessus nō teneat cōtestatione omissa. iuxta illā regulā. multa fieri nō debēt t c̄. j. de regul. ad aposticam. b.

d Excōicatiōis. maioris. s. quia mior nō repellit ab agēdo nec a cōsortio fidelium. j. de excep. a nobis. nec ab electione. j. de cle. excōi. mini. si celebrat.

e Formā. q̄ duplex ē. j. de ꝺ. fig. ex parte.

f Aliā iustā. sec⁹ eēt si pp eandē cām que nunc delegatur. qm̄ si teneret iurisditio si se excōicatū suppressit: vel si exp̄ssit a delegatis istis: absolueretur. nec remitteretur ad primos. imo tacita veritate ꝺ alia cōmissi one nō ualerēt littere. vel de ꝓcessu ordinarii. ar. j. de ap. ut debitus lau. Hoc q̄ dr̄ i ista notula oli seruabatur. hodie ꝺo lre ipetrate ab excōicato bñ ualēt. t eo absoluto ꝓceditur per eas. j. de excep. pia.

g Ad excōicatorē. quia isti delegati alias nō habēt potestatē illū absoluendi. nisi primo illū excōicatorē requirāt. q̄ si nō fecerit primus ordinarius vel delegatus. tūc illū absolluere possūt prestito iuramēto ꝑus. quod stabit mādatis ecclesie super eo ꝓ quo prius fuit excōicatus alias si statim illū absoluerēt. non credo ipsū eē absolutū. x. q. i. c. pe. t. C. si nō a compe. iudi. l. vlt. t. ff. de reg. iur. factū a iudice. q sub cōditione ꝫ mādatur. t ita ante cōditionē existētē ēt absoluere ipsū nō possūt.

h Exequātur. t i cā postmodū procedāt. t sic vr̄ q excōicatus ipetret rescriptū tacito de sua excōicatiōe. q̄ ualeat postq̄ fuerit absolut⁹. ar. C. de preci. ipe. offe. vniuersis. Itē ar. q̄ per absolutionē quis i pristinū statū reducatur. ar. iiii. q. i. c. i. t. ii. t. q̄ cū sit pena nō dz extendi sed potius restrigi. j. de his que fi. a ma. par. c. quesiuit. t de pe. di. i. §. pene. sed ꝺ. s. de eta. t qua. cū bōc. t s. ō rescrip. dilectus. t. j. de ap. pastoralis. cōsueuit dici q littere ab excōicato ipetrate hoc tacito nō ualēt ad agēdū uel ad beneficiū obtinēdū. ut dicūt contraria. sed ad sui defēsionē obtente. puta q ap pellauit tūc bene ualēt littere. ꝫ non faciāt mētionē de excōicatione. j. de excep. cū inter. t. c. dilecte. t. c. significauerūt. t. c. ylti. t quod hic dicit. s. absoluūt cum t postmodū locū hz quādo p⁹ litteras ipetratas fuit excōicatus ab hoie vel a iure t iō eo absoluto ualēt lre. quod pz ex eo q̄ dicē non pōt stare i iudicio nec dr̄ q lre nō ualeāt. sed dic sup hoc ꝼm quod nō. j. de excep. pia. i glo. q̄ incipit sed mirz. v. fi.

i Reseruet. xvii. q. iiii. si qs suadente. j. de sen. excō. tua nos.

k Explorati. q. d. ꝫ nō vr̄ eis cōmissū. t papa rñdet q cōmissuz itelligitur tāq̄ accessoriū. t ē respōsio tacite qōis. t sic absolutio est accessoriū q sine illa cā ꝑncipalis ꝓcedere nō pōt. q nō auditur nisi absoluatur actor. s. c. ꝓterea. t. ff. de in. om. iudi. l. ii.

l Ab his. s. delegatis.

m Excōicatoribus. nisi ab ipis fuisset legittime appellatum. uel nisi aliā legittimā exceptionē opponere posset ꝺ illos. j. e. ifinuāte.

n Bistulerint. s. ꝓcedē i cā illa ꝑ qua ille fuit excōicatus Et sic vr̄ q actor t reus eodez tpe pñt litigare corā diuersis iudicibus Et sic ē. ꝺ. C. de sen. t iterlo. om. iudi. auē. t cōsequēter de hoc di. xi. s. de rescrip. c. ult. hodie standū ē decre. inno. iiii. de rescrip. que icipit dispendia litiuz.

o In principali. sic eōuerso. iō iuris i accessorio t in principali ff. de accepti. ꝑ iusiurandū. §. t si fideiussori.

p Accessorio. accessoriū uocat cām illam ꝑ qua fuit excōicat⁹ auctor huiusmōi cause. t sic rñdebit reo i hac cā sub iudicib⁹ delegatis. q̄s ipse ipetrauit: si reus voluerit ipsū recouenire. j. de mu. peti. c. i. t. ii. Et si ꝑ cā alterius tertii ab isto reo fuit excōmunicatus quid erit? nihilomin⁹ absoluēt eū prestito iuramēto q stabit mandatis ecclesie t procedēt i negocio sibi cōmisso principali sed i alio ꝓcedere non possent ēt si ille reus t ille actor cōsentirēt q̄ iurisditio istoz prorogari ad istō tertium non posset cū de illo i litteris mētio non fiat cū talis iurisditio sit delegata. j. e. p. t. g. in fi. t no. q isti excōicatores per negligētiā pdūt suā iurisditionē tam circa absolutionē q̄ sup ꝑncipali negocio. sic. j. de fo. cōp. licet. t. c. se. t ita delegat⁹ supplet negligentiā alteri⁹ delegati vel ordinarii: sicut ordinarius supplet desidiam delegati. j. de offi. ordi. significauit.

q Cum causa. ab illis duob⁹ tm̄. unde nō tenebatur corā eis rñdere nec ēt venire tenebatur si certū erat q a duobus tm̄ fuerat uocatus. de hoc dictum ē. s. e. c. px. nisi velit qs uenire suū priuilegiū allegaturus: ne de facto saltē uexetur secundū q hic contingit: quia nō obstāte tali exceptiōe isti duo ꝓcesserūt de fcō solūmō quia de iure nō potuerūt. sed ꝺ vr̄. j. de ap. si duob⁹. ubi tenet sīa excōicationis ab eo lata q iudex nō erat pp cōtumaciā illi⁹ q appellauerat ad papā. quia citatus corā metropolitāo nō cōparuit. Sed hoc ideo ē q̄ ille q excōicauit credebat se iudicē pp appellationē ad ipsū factā: ignorans q alter ad sedē apostolicaz appellasset vnde tenuit sīa q̄ ille debuit ei significare q appellauerat ad papā t per illā probo q iste citatus tm̄ a duobus ire non tenetur cū illi sciāt se sine tertio ꝓcedere non posse: t si procedāt nihil ualet. sic in decre. si duob⁹. si ille sciuisset q ad papam appellasset: t eo non obstāte ipsū excōicasset nō ualuisset: ut ibi colligitur euidenter. Sed ponam⁹ q tres sunt iudices sub illa forma: q si nō oēs c̄. tertius malitiose nō uenit: nec se excusat uel non cōmittit. t sic alii non pñt ꝓcedē quid fiet de cā illa? ar. q possunt duo procedere. lxv. di. si forte ad instar electiōis ut. s. de elec. q sicut. Jn contrarū vr̄ q non pñt q ꝓmo constare dz eis ꝺ ipotentia vel uolūtate tertii. s. e. c ꝑi. t. s. de rescrip. scisitatus uel potest esse q habz iustam cām abstīe. Quid. n. si postea ꝓbaret se non potuisse uenire iusta de causa cassabitur q fcm̄ ē ad instar rei absentis. j. de re iudi. cum bertoldus. itē q̄liter pñt duo citare tertiū cū sit par illis t par in parem non hz imperiū. s. de elec. innotuit t. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuū. si. n. teneretur ad eoz citationem uenire: ergo si non ueniret possent eū excōicare. q̄ non ē vez. ad ꝫ dicas q citare non possunt eum vt ueniat sed admonere pñt ut ueniat t rogare. t si non uenerit usq̄ ad tertiaz monitionē uel rogationē nec aliud rescripserit uel si dixerit se uelle itereſſe

ꝛ ñ venerit tūc pñt alii ꝓcedere q2 presumitur nolle uenire vel nō posse itereſſe: ꝛ talis preſūptio hēbitur ꝓ rūſione illius. ſ. q̄ non velit vel nō poſſit venire. arg. iii. q. ix. decernim⁹. ꝛ. ff. de re iudi. contumacia. ꝛ op. ar. lxv. di. ſi forte. ꝛ ſic ſtati remanet iuriſditio apud alios. ē. c. c. prox. ꝛ. j. c. ꝓx. nec obſtat ſi dicat ſe tūc nō potuiſſe uenire q2 potuit alii cōmittēr vices ſuas vel ſe excuſare. j. c. paſtoralis. §. vl. nec ē icōueniēs q̄ vnus delegatus ſuppleat negligentiā alteri⁹ delegati. vt. ē. c. ꝓx. §. ſexta. ſic ēt ordinari⁹ ſupplet deſidiam delegati. j. de offi. ordi. ſignificauit. ité talis iudex qui negligit iuſticiam facere facit lité ſuā. xxiii. q. i. dñs. ꝛ ꝑ negligentiam iudex remouetur. C. de offi. prefec. ori. ſi quos. ſic ꝛ prelatus i. q. i. §. ecce cū honoris. merito ergo cum ꝓſtet de negligētia tertii duo ꝓcedere poſſunt.

a Nunciū. j. de ap. meminim⁹ ꝛ. c. ad ſicut. ar. ꝺ. ii. q. vi. §. ciuſ vo. hodie hec allegatio locū non hz. j. de ap. vt debitus. in fi.

b Protulerunt. ꝛ male ex certa ſcia q2 appellauit. vñ non valuit quod poſtea fecerūt.

c Cōſtiterit. ꝛ in abſentia ptis aduerſe cōtumacis pōt cōſtare: li. nō cōte. j. de ap. iterpoſita. §. vlti. ꝛ hic ē caſus in quo pōt ꝓcedi lite non cōte. ut patet per decre. ꝓdictam.

d Admiſſiſſe. ꝛ ita vz q̄ in cauſa appellatiōis ſufficit oſtēdere ſe appellaſſe ex cā ꝓbabili nec ē neceſſe q̄ probet cām appellationis uerā fuiſſe. ſi. j. de ap. dilecto. vñ ſignatur cōtrariū. j. ō ap pel. iterpoſita. vbi appellans debet ꝓbare cām appellatiōis fuſſe verā. ꝛ. j. de teſti. ex parte ade. ō. ꝫ dicetur. j. de appel. interpoſita. Q̄ñ debeat ꝓbari verā fuiſſe uel ſufficiat oſtēdere ſe appellaſſe ex cā ꝓbabili. dic. vt in. c. ex parte ade.

e Spoliatum. ab illis duobus iudicib⁹. q mādauerāt eum ſpoliari.

tum q2 ante ipſorum citationem ꝛ noticiā lr̄arū ꝓ eadē cā nūciū ſuuz ad ap. ſedē trāſmiſerat ī quo ꝺcre. alex. pape pre. n. ſibi affirmabat aperti⁹ ſuffragari. Ut idē archiepi exceptōes ipſius nolētes admittēr ꝯ euz ut rñderet inſlocutoriā ſnīaz ꝓtulerunt ꝓ ꝓpt̄ q̄ ad ſe. ap. appellauit: ꝛ ifra. Fraternitati. u. mandamus: quaten⁹ ſi vobis cōſtiterit ꝑ dictos archiepos exceptiones predictas nullaten⁹ admiſiſſe: nō obſtāte eo quod ꝓ ipſos factū eſt deci mas ipſas quibus ꝓdictus montis regalis archiepus ſe poſtquā nūci⁹ ſuus ꝓ hoc ad ſedē apoſtolicā accеſſerat: aſſerit ſpoliatū ꝑ eūpue cuz eaſdē tā ſibi quam eccleſie ſue a ſe. ap. aſſerit ꝓfirmatas ſiue p laicalē potētiā ſiue p eoſdē iudices factū ſit cū fructibus ſide ꝓceptis reſtitui facia tis: audiētes poſtmoduz quātuz de iur̄ poteritis quicquid fuerit qōniſ

C Dez cōuētui de cōchis.

Um ſup abbatia ſ monaſterii vr̄i iter uos ꝛ. s. quodā abbatē vz fuiſſet qō agitata: demū ſup ea ad leſioñ. eūm ꝛ abbatē de becco nr̄e fuerāt lr̄e deſtinate: ꝛ ifra. Quāuis ſolus abbas antequā appellaret ab eo: iuxta formaz ꝫ lr̄arū nr̄aruz ꝓcedere potuiſſet q2 tñ ꝓ eo q̄ cuz ipo eūpo iterlocutus ē: appellatōez ꝫ pri⁹ ab eodez eūpo iterpoſitā nō tenuiſſe de iure ſine ipſo: cuz poſſet ꝛ nollet

negocio intereē: per conſequētiaz cōfeſſus ē ſe nō poſſe mādatum ap. adimplere: nec ſue itētionis extitit ut ſine conſudice ſuo aliquid diffiniret ꝛ cū eo qui iā iudex eē deſierat: aliquid ſup ꝓdicto negocio rite diſponere nō valebat: uolūtate ac poteſtate ſibi mutuo aduerſātib⁹ cuz noluerit quod potuerit: q̄ uoluerit adiplere nequerit quod a duobus factū fuerat effectū nō potuit de iur̄ obtinere. Dez archie. tol.

C Onſuluit nos t. f. utrū cuz ad recipiēdo teſtes ꝺpoſitiōes pu blicādas eoz uel ſnīaz ꝓferēdā pē ptorie citatas ptes ꝛ eaz alia ſe abſentat cōtumacit die data: an circa vltimā ptē ſaltē diei ſit i negocio ꝓcedēdū uel i diez expectāduz potius ſubſequētē ꝛ ſi expectauerit utrū cōtumax iteꝛ ſit citād⁹ cū ñ fuerit diebus aſſignata, ꝓceſſū. Nos autē credim⁹ diſtiguēdū utrꝛ iuriſditio duret poſt terminuz ꝓemptoriuz an expiret ī illo. Si durat in diē alterā eqtate ꝑ ſuadēte poteris expectare: nec erit pars cōtumax peremptorio elapſo citanda niſi gr̄az q̄ fecerit ei benignitas iudicantis ſi autez expiret niſi ptes maxime cū id noue rit ſe tibi ꝓñtauerit ea boza q̄ ꝙ grue poſſis ꝓcedere ad exequēdū id ꝓ pter quod eis legitime terminum r peremptoriū aſſignaſti: extūc ſ exe qui poteris q̄ intendis: ne fruſtra

l Deſierat. pp recuſationes ꝓdictas ꝛ appellationes.

m Aduerſantibus. Nota q̄ poſſe ꝛ uelle contraria ſunt vt hic: nec valet quod ualere pōt q2 illud non vult nec ualet illud quod vult: q2 illud non pōt ualere. C. ſi quis alte. vel ſibi multū. intereſt. C. de iure do. ſi genero. ſic. ſupra de translatio. inter corporalia. uerſus fi. ff. de mili. ſta. l. ſimiles. ff. de re. dū. in ambiguo. ff. de hēre. inſti. quoties. ar. ꝺ. j. de preben. inter ce tera. ꝛ. c. dilectus. ii. et potius iterpretāda ē res vt valeat q̄ vt pereat. j. de v. ſig. abbate. ꝛ. j. de priuil. in his Item arg. ꝺ. xii. q. ii. ſi quos. ff. de cōtraben. empt. qui tabernas. ff. de libe. cā. l. i. ꝛ. l. nō ſolum. §. i. ꝛ facit ad hoc inſti. de adop. §. vl. ar. ꝺ. ē. ō elec. cū vīntoñ. ſed ibi ſoluitur. ité ar. ꝺ. ff. q̄ cū fal. tuto. l. i. §. i. ubi dicitur q̄ licet verus tutor auctorita tem preſtet cum falſo tutore tñ tenet qō fem ē. Sed illud ideo ē q2 lz plures ſint tutores tñ ſolus pōt adminiſtrare. C. de auc. preſtan. l. vlt. vel cum uerus tutor ſcit ſe ſolum eē tutorem. ſimile buic eſt. ff. ō arbi. parui. inſti. ꝛ. j. de ſen. ꝛ re iu iu. ad probanduz. io. Ité ar. q̄ vtile uiciat per inutile. j. eo. ſuper queſtionū. §. ſi vo. ubi de hoc.

o C Onſuluit. ōpo ſitiones. i. dicta ipſorum teſtium.

o Citandus. uidebatur q̄ peremptoriuz fuiſſet circūductuz vt iterum eſſet citandus ff. de iudi. ꝛ poſt peré

ptorium.

p Equitate. ꝛ quidē equū ē ꝛ honeſtū ī diem alteruz expectare nec ſtatim debet dici contumax. potuit quidem habere iuſtam cām abſentie ꝛ ſic reuocabitur ſnīa. j. de re in. cum bertoldus. nec pretor feſtinar̄ oz ad decernēdum vt iubeat poſſidere. ff. de dā. inſec. ſi finita. §. ſi forte. nō tñ ē neceſſarium niſi velit ī diem alteꝛ expectare.

q Gratiā. ecce quāta poteſtas datur iudici circa iudicia ut poſſit parcere contumaci ī preiudiciū alterius. C. qūo ꝛ qñ in. l. i. ff. de arb. ſi cum dies. §. ſi quis ex litigatoribus. non enī quicḡ iudicis poteſtati permittitur iuris neceſſitati ſubiicitur. ff. de iudi. nō ḡequid. Et ē ꝺ id. iii. q. ix. c. ult. Ité lz iudex poſſit parcere inferendo ſniam termino conſtituto ſi tamē pōt ei parcere i expenſis ꝛ ſumptibus alioquin ipſe de ſuo reſtituet expenſas. C. de iudi. ſancimus. Sed vz q̄ de iur̄ mero teneatur expectare uſqz in diem ſequēt̄. ff. de v. ob. l. qui b anno. vel q̄ ſaltē in ſup ma hora dici poſſit iudicare. ii. q. vi. biduū. ꝛ b ió q2 iudex matutino veſpere ꝛ mane ꝛ meridie iudicare pōt: in aut. de iudi. §. ſcdebūt. colla. vi. Sed ꝺ uidetur. ff. de orig. iur. l. ii. §. ꝛ quia. ubi dicit q̄ incongruū ē q̄ iudices neſpere ſedeant: ſtatur potius autētico. vel dicas q̄ nō ē cōtra quia ibi dicitur q̄ icongruū erat magiſtratibus hora veſpertina ī publico eē ꝛ ideo inuenti fuerūt quinqz viri qui eoz uice illa hora fūgeré tur: ꝛ ſic potius concordat ꝛ ſic vſqz ad ſuprēmā horā ante noctis tenebras iudex ꝓcedere pōt vt hic ī fi. dicit. honeſtū tamē eēt iteꝛ ipſum citare ad ſuperādā maliciam eius. ſi. j. de do. ꝛ contu. prout. ar. ff. de iudi. ꝛ poſt edictum.

r Terminum peremptorium. niſi terminus peremptorius ſit ſtatut⁹ ad ſententiam audiendam non valet ſententia in abſentia partis alterius. ff. que ſen. ſine ap. reſcin. l. i. §. item cum ex edicto. ar. contra. C. quo modo ꝛ quando iu. l. ii. ſed lex iſta contra loquitur cum iudex partes ī preſentia ſua monuit ut certo termino comparerent ad ſententiam audiendam. ꝛ tūc ſiqua pars non veniat reuera contumax ē ꝛ ſnīa tenet lz peremptorie per edictū non fuerit monita. alia lex loquitur cum abſ̄ citatur ꝓ edictū in abſentia.

s Ex tunc exequi. imo videtur q̄ in vltima die qua futurus priuatus uel ꝓuandus ē iudicare nō poſſit. ff. de fer. pridie. ff. de iuriſdi. om. iud.

f Cū fructibus vel q ꝓcipi potuerūt. j. de reſti. ſpol. grauis. ꝛ. xii. q. ii. nō liceat.

g C Um ſuper abbatia. Caſus ita colligitur ex integra. Cā vertebatur iter cōuentū de cōchis. ꝛ. s. quōdā abbatē ipſorū ſuper ipſa abbatia q̄ dicebat ſe fuiſſe ſpoliatū iuſte. poſt multas ꝛ varias cōmiſſiones obtinuit iſte. s. cām committi eūpo leſſoñ. ꝛ abbati de becco ſine uallis riceberie ſub hac forma vt alter ſol⁹ altero nolente intereſſe aut ēt non valente mādatū apoſtolicū adimplere partib⁹ ī pñtia iudicū cōſtitutis. parſ. r. qui dicebatur intruſus i preiudiciū iſtius. s. predictū eūpm recuſauit tribus de cauſis. tū quia idē epiſcopus cām habebat cū monaſterio ſuo ſuper q̄dā eccleſia ſua: tū ēt quia ipſū. r. redeūtē a romana curia nō admiſit ad oſculū pacis: ꝛ quia dicto. r. dixerat q̄ ſi poſſet noceret ei in cā illa ꝛ b ꝓbare volebat corā dicto abbate cōiudice vel corā arbitris electis a partibus dcō epiſcopo admittere hoc nolēte ante ingreſſum cāe fuit ab ipſo epiſcopo poſtmodum appellatū: ſed ipſi duo nihilominus interloquētes appellationē nō tenuiſſe dictum. s. occreuerunt reſtituendū predicto. r. ſuper abbatia ꝑpetuū ſilentiū ipo nentes prius appellatiōe iterpoſita ab ipſo abbate ne cū eo ꝓcederet. vnde cā demum peruenit ad papā: ꝺ hic q̄ talis ſnīa nulla fuit q2 lz abbas añq̄ appellaretur ab eo ſolus ꝓcedere potuiſſet q2 cām interlocutus ē cū eūpo qui iā legittime recuſatus ē appellationē ꝓpter b interpoſitā nō tenuiſſe: per conſequētiam cōfeſſus ē ſe non poſſe i cā ꝓcedere: nec erat ſue intētiōis vt ſolus aliquid diffiniret. ꝛ ideo cū eo q iā iudex ē deſierat diſponere aliquid nō valebat ptāte ac uolūtate mutuo ſibi aduerſantibus: qō a duobus factū ē de iure non vz.

h Juxta formā. q̄ fuit vt alter ſolus in cā ꝓcederet altero nō valēte aut nolente ī tereſſe: vt dictū ē in caſu.

i Appellationē iterpoſitam. q2 nō admiſit recuſatiōes ꝓpoſitas ꝺ ipſū. ꝛ pōt ꝺici q̄ ipſo facto interlocutus fuit reſtituēdo cū ipſo eūpo vt dictū. s. ꝛ iponēdo ſilētium aduerſario poſt illā appellationē. q2 i integra nō inuenitur q̄ ambo ſup hoc interlocuti fuiſſent.

k Confeſſus ē. ipſo enī facto confeſſus ē ſicut ipſo facto negamus xp̄m. xi. q. iii. eſtimant. ꝛ ipſo acto mentimur. xxii. q. v. cauete. ipſo facto appellamus. j. de app. ut noſtrum. ꝛ. c. dilecti. ipſo facto habemus ratum. ff. de inoffi. teſta. ſi proponas. ꝛ. l. vlt. ff. rē ra. ha. l. iii. §. falſus. ꝛ ipſo facto renūciat quis iuri ſuo. ut. ē. c. ti. gratū. ꝛ. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. ubi plura ar. inuenies de hoc. Ité ar. q̄ qui vnū dicit vel facit plura facit vel dicit. ff. de arbi. celſus. §. i. ꝛ. xi. q. iii. eſtimant. ꝛ. c. ſe. ar. j. de do. ꝛ cōtu. cū dilecti. ꝛ. ff. q̄ mc. cā. l. i.

cum qui ar. ō. ff. de pe. l. vlt. sed hic vltima die sue iurisditionis. tenetur iudicare vt hic patet.

a Instantia. i. potestas.

b Odit lucē. sic. xviii. q. ii. pernitiosam. vnde p̄sumit ō illum qui occulte cōfert būficia. j. vt eccle. benefi. ut nostrū. xix. di. anastasi⁹. & lxxxi. di. clericus. ff. de ri. nup. palā. & meli⁹. l. vl. ff. ō admi. tu. ñ existimo. & tenebr̄ apte sunt ad fabricādum falsū. ff. de uen. ipi. l. i. §. si mulier. tamen transactio potest fieri de nocte. C. de trā sac. non minorē. & testamentū. ff. ō testa. ad testamētū. §. vlti.

c Incipiat. q̄tū ad contractus qui possūt fieri q̄libet hora.

d Legalis. ff. ō seruore romano.

e Tenebras. quid si iudex p̄cessit in tenebris ad lumē candele vel ad contestationem litis vel sniam protulit nūquid valet quod agitur: credo q̄ valeat processus licet procedi nō debuerit dummō aliud non impediat: & p̄cipue si iudex bōe fidus sit cum hic non dicat q̄ si p̄cessum fuerit ñ valeat quia multa fieri nō debēt facta tñ ualent. alii forte ō. vt iugulent hoies surgunt de nocte latrones.

b Peremptorii. ff. ō iud. ñ nūq̄. j. de in ītег. resti. tū ex lr̄is.

g Coartar̄. j. de ap. reph̄ēsibil'. & ii. q. vi. appellatore. ff. de ex cu. tu. non tm̄.

b Insinuāte. familiarē. familiaritas repellit iudicē fiē & testē. j. ō testi. in litteris. nam familiaritatis affectio veritatē impedire solet. iii. q. v. accusatores. imo tota familia recusar̄ ꝓpt̄ dom̄. C. si q̄cunq; p̄dixpo. l. vna. sed modica familiaritas nō nocet. ff. ō ꝓ. sig. late. §. amicos. & est si. j. de ap. ex insinuatiōe. & j. vt li. non cōt. accedēs. & ō rescrip. ad hec. & ff. de procu. aut affinitate. & tñ aduertas q̄ minor cā repellit iudicē q̄ testē q̄ quelibet consanguinitas repellit iudicē. j. de appel. postremo. sed nō testē: q̄ frater testar̄ ꝓ fratre. j. de presūp. lr̄as. & ꝓpterea nō inuenitur ꝓhibitū: q̄ edictū de testibus ꝓhibitoriū ē. ff. de testi. l. i. & & ō: q̄ facilius inueniūtur plures iudices q̄ vnus testis.

i Sine q̄. q̄ mādabar̄ q̄ si nō oēs tu frater episcope cū altero ipsoꝝ i cā ꝓcedas. tūc. n. alii nō p̄nt procedere sine ipso vel suo subdelegato. j. eo. quoniam. §. i.

k Officialis. & ita teneri p̄t ne trahar̄ i partē epi. & sic i partē. R. ar. j. de eo qui mit. i possess. cā rei ser. cū sicut. & j. vt lite nō cōte. accedēs. ii.

l Postmodū effectus. sic p̄z q̄ exceptio dilatoria p̄t ꝓponi post lit. contesta. si de nouo incipiat cōpetere. sic. ff. de arbi. non distinguemus. §. cū gdā. & ff. de interroga. actio. ō etate. §. ex cā. & j. de i ītег. rest. c. vl.

m Merito. hec cā mouit istū. R. vt cām faceret aliis cōmitti ne pars aduersa ꝓpter huiusmodi suspitionē recusaret illos iudices & impetraret cām aliis cōmitti corā quibus oportuisset ipsū. r. postmodum litigare & ita ē arg. q̄ quis dz prouidere ea que possunt facere ō ipsuꝝ sicut ꝓ ipso. ar. xi. q. i. de psona. ꝑ. ne obiiciat̄ & ff. loca. si quis domum §. i. & j. de procu. c. i.

n Consenserit. s. ps aduersa. nam ipse. r. cogitur litigare corā eis cū eos semel cōsenserit & ipsos ipetrauit. j. e. super qōnū. & iii. q. iii. offeratur & iiii. q. iii. §. venturis. videtur tñ q̄ ipse. r. eos possit recusare. ꝓpt̄ nouam cām sicut eius aduersarij. absurdū. n. cēt iudiciū i vnā partez declinare & non in alterā. ff. de arbi. si cū dies. §. arbiter. in fi. arg. ff. q̄ō quisq; iuris. l. i. & merito poterant recusari ꝓp familiaritatez. ff. de auct. tuto. q̄ō dicimus. in fi. & C. de his qui ad eccle. cōfu. l. vlti. §. sicubi. & iii. q. v. cōstituimus.

o Aliogn. i. si consenserit litigare corā illo postq̄ sciuit illū effectū fa isse familiarē. ō. e. gratū. & j. de testi. cū venisset. & ō. de electi. cum iter canonicos. & ff. de iurisdom. iu. ē receptū. & si non consenserit dūmō cōsentire velit nō valent iste littere. vt ō. e. cū inter. b.

p Reuertātur. & iustū ē ut reuertar̄ ad eū quē iniuste dimisit. j. de appel. cū i ecclesia. & i expēsis aduersario cōdēnabitur i super. j. de appella. vt debitus. & ō. de rescrip. ceterum.

q q Quēreti. & j. ꝓ hoc. j. continetur pars istius. j. in ti. de vb. signi. c. querenti. & ibi dō quid cōtinet ꝓ cēsurā ecclesiasticam.

r Officio. ō. e. in litteris. ff. de re iudica. iudex. j. de iudi. at si clerici. in fi.

s Pareatur. cum effectu. ō. e. in litteris. & j. de cle. non resi. relatum.

t Per equitatis. placet ergo media uia dño pape. arg. ff. de acqui. re. do. adeo. §. cū quis. vñ uersus. Cum media sp gaudebā ludere forma. Maior enim mediis grā rebus inest. & illud Mediū tenuere beati.

u Quadrimestre. i personali actiōe dātur q̄tuor menses reo ad soluendū. C. de usu. rei iud. l. ii. & iii. & si minus tp̄s daretur suppletur a lege. ff. de re iudi. l. iiii. §. si quis. ar. ō. j. de re in. q̄ ad consultationē. & ff. de re. iu. l. ii. vbi dr̄ q̄ tēpus illud p̄t arctari & elongari a iudice. sz illō intelligitur fieri cū cause cognitione & iusta de cā alias nō dz arctari. & in illa: q̄ ad cōsultationē spōte recipit terminū breuiorē. in reali vero actiōe statis si dixerit reus se velle parere sētentie: alias post. x. dies si non fuerit appellatum debet snia mandari executioni. ar. insti. de offi. iudi. §. i. & in criminali statis mādanda ē executiōi. ar. de pe. di. i. desleant. alias incipit adā. C. de pe. l. cū reis. sed & ē uez generaliter nisi in casib⁹ qui notātur. xi. q. iii. cū apud. & tp̄s illud quadrimestre dar̄ a die late snie si nō ē appellatū: a die confirmationis snie. C. de usur. rei iudi. l. ii. & confessus dz hic tp̄s a die cōfessionis. ff. de cōfes. certū. §. vlt. sed si confessus fuerit de crimine non statim mandabitur sentetnia executioni donec ꝓnuncietur crimen contra ipsū: sed i uiculis teneri dz. ff. de custo. & exhi. re. si confessus. & ii. q. i. nos in quē q̄

x Ad integrū annū. sz quare nō p̄t exequi sniam suā post annū cū iudex semp teneatur sniam suā tueri. ff. ne uis fiat ei qui in pos. mit. l. i. nā iudex q̄tū ad futurum tp̄s prospicit partibus. ff. si ser. ven. egi. & l. harum. sed lex illa loquitur ō ordinariis ne vis fiat ei & c. alie due leges loquūtur i seruitutibus q̄ debētur i futurum. sed hic loquit̄ de delegato cuius iurisditio nō ē perpetua sz. j. certas metas temporis finitur fm q̄ hic dicit. sed pone q̄ post sniam victus inquietat actorē nunquid prior delegatus debet adhuc cognoscere? videtur per hanc decre. q̄ sic: cū iurisditio duret vsq; ad annū quia non vī possessionē adeptus qui cā statim amisit. ff. de acqui. pos. non videtur. ar. ff. de here. uel ac. uen. l. ii. §. peruenisse & §. illud. q̄ cum effectu puenisse dicitur vt ibi. sed ō vī q̄ functus ē officio suo. ō. eo. in litteris. & ff. de re iu. iudex. & quia istud ad ordinariū spectat. j. de ap. cū teneamur. Itē q̄ hic noua iniuria ē & ideo noua iterpellatione opus ē. ff. ō excep. rei iudi. l. si mater. §. ii. potest dici q̄ lz sit noua iniuria tñ sequela ē precedentis facti. unde ad ipsū spectat arg. ff. de instito. cuicunq; §. pe. aliter deluſoria viderentur edicta iudicū. ff. ne qd in lo. pub. l. vlt. & j. de ma. cōtra. ō interdic. eccle. c. i. & satis uidetur q̄ saltē usq; ad annū possit cōpescere cōtradictores: & qui non patiūtur illū quiete possidere excōicādo illos ēt generaliter sed nō assumēdo aliquā cognitionē vlterius. ad iudicē. n. delegatū spectant que accidūt añ sniam sz post sententiam nullā cognitionem assumere debet cū iā non habeat nisi meraz executionē. unde non valet si cognoscere vellet ut iudex. C. de execu. rei iudi. si vt ꝓponis. ea vo que accidunt post sniam spectant ad ordinarium quia non agit̄ ex prima cā sed ex noua.

y Ante litis cōtestationē. vī q̄ si iudex delegatus ante litis cōte. excōicet aliquē ꝓ contumacia q̄ post annū ipsuꝝ absoluere nō possit. sed ō. j. de offi. ord. pastoralis. vbi successor i honore & onore absoluit. itē iudex cepit exercere iurisditionē suā: unde perpetuata ē. j. e. lz. & ō. e. gratū. & ita post annū p̄t absoluere & q̄ cūq; q̄ ecclesia nulli claudit gremiū suū. C. de sum. tri. l. vlt. ar. ō q̄ post annum absoluere non possit. ix. q. iii. rursus. & c. quicūq;. So. dico q̄ post annū p̄t illū absoluere & q̄cūq;: & procedere in cā q̄cūq; ille fuit absolutus. & quod dicit ꝑ q̄ post annū nō potest illū absoluere. intelligitur de eo qui excommunicat⁹ fuit

post diffinitiua sniam cui non parebat. vnde fuit excõicatus iste: ⁊ talis post annum absolui non potest ab eodem. qz iurisditio expirauit in totum: ⁊ quo ad executionem dño: sed vbi quis excõicatur ante li. cõtes. vel post li. cõte. ante sniam diffinitiuã semper põt absolui qz iurisditio durat vsqz ad sniam latã ⁊ executiõi mandatam. ⁊. j. annũ post sniam. ⁊ ista littera sic intelligitur. Si aliquis contumax ẽ qui ꝙuenitur actiõe reali actor debet mitti i possessionẽ rei petite cã rei seruande: ⁊ si contumax uenerit. j. annũ a tpe interlocutorie late recuperat possessionẽ post annũ non recuperat possessionez sed auditur de proprietate. eodẽ mõ delegatus vsqz ad annũ suam sententiam executioni mãdare potest: postea vero nõ põt. ⁊ in hoc attenditur ista similitudo.

Super questionũ. nostrã que infra sequitur. ⁊ incipit. licet is cui ⁊c. ⁊ ꝓtenditur usqz ad. §. intentionis.

b Consultationi. que ẽ. §. c. cũ te consulẽte. ⁊ ista ponit statiz s. ibi si super cã ⁊c. vsqz ibi. nos ãt statuimus.

c Derogare. ĩmo corrigit qui iterꝓtatur. ff. ad tertul. l. i. §. qui operas.

d Cõmittit. li. cõte. ut ꝓbatur j. §. porro. v. vnde forsitã.

e Interposita. ad papã. s.

f Non possit. ar. ↄ. j. c. ti. pxi. in fi. So. ut ibi. j. eo. cum. r. ad fi.

g Prouocatiõis. ꝟ iõ dicit: q̃niã nullus põt cõmittere cãm appellatione remota nisi prin ceps qz ꝓuilegiũ ẽ ꝓncipis. ff. a quib⁹ ap. nõ lz. l. i. in fi.

h Quicũqz. ergo si ordinari⁹ delegat aliquẽ articulũ cãe alicui ab eo appellari nõ põt nisi modũ excedat prout sequitur ĩ littera. nec ẽt recusari põt ꝓ eo q̃ sit suspect⁹: qõ vez ẽ si de consensu partiũ datus sit. ff. de appella. ex consensu.

i Quã executorẽ. executor dz proprie q rẽ iudicatã ducit ad effectũ. C. de execu rei iudi. executorem. ⁊ talis executor partes iudicis sibi vendicare non dz qz nõ hz aliquã cognitionẽ. C. e. ti. si vt propõis. hic ãt ĩproprie dicitur executor qui alicui certũ articulũ examinat ⁊ de eo cognoscit. ⁊ iõ premisit non tã cognitorez q̃ executorem: puta de aliq̃ exceptiõe vtz testis admittẽdus: vel de alq̃ cõsimili ita q̃ nullam iurisditionẽ hẽat sed tm̃ exequat mandatũ: ⁊ faciat qõ iuunctũ ẽ. ⁊ siquid dubii fuerit debet referre delegato ⁊ a tali nõ appellatur nisi modũ excedat ut hic dicitur. ⁊ posset forsitan dici q̃ talis auditor hz iurisditionẽ ⁊ coertionẽ. ar. j. e. ex lris. ⁊ tm̃ nõ põt ab eo appellari nisi modũ excedat. hodie vero null⁹ põt appellare ipso iure nisi ipse grauetur qualiscunqz sit iudex. ⁊ ĩ quocũqz articulo põt appellari ab eo cui cõmissa ẽ iurisditio cũ cognitiõe si aliquã partẽ grauauerit. j. de ap. vt debitus. ⁊ iõ nihil operatur quod dicit appellatiõe remota.

k Modũ excedat. qõ si fecerit appellat̃ ad delegatũ non ad delegantem. j. e. § porro.

l Bũmõ. supple nec põt recusari dũmõ ⁊c. qõ pz ĩ. §. vez. vbi papa ostẽdit qualiter cõstitutio sua sit itelligẽda.

m Recipiat̃ assensu. ꝟ videbatur obuiare decre. Alex. a cõtrario sensu.

n Litis exordiũ. exordiũ litis põt appellari q̃ ad ꝓpetuãdũ rescriptũ. citatio. §. e. gratũ. ⁊. j. e. lz. ⁊. j. de of. lega. c. vl. ⁊. j. de fo. ↄpe. ꝓposuisti. ⁊. C. de prescrip. xxx. uel. xl. an. sicut ĩ rẽ. vel quo ad faciendã rẽ litigiosã oblatio libelli reo ĩsinuata. C. de liti. auẽ. litigiosa. ꝓpe uero exordiũ litis ẽ litis cõte. tũc. n. prestatur sacrm̃ de calũnia. j. de iur. calũ. cũ cãm. quod debet fieri i exordio litis. C. de iur. calũ. l. cuz iudices. ⁊ extũc. i. post li. cõ. tenetur de fructibus etiam bone fidei possessor. C. ꝺ rei uen. certum.

o Cause finẽ. i. cognitionẽ cũ calculo sniẽ que ponit finẽ cãe. ff. ꝺ arbi. diẽ autẽ. ff. de re iudi. l. i.

p Prouoceť. si grauat̃ alias bodie añ sniam non appellat̃. j. de appel. vt debit⁹ ⁊. c. interposita.

q Per iudicẽ. ex hꝟ ꝓbat q̃ is cui cõmittit̃ litis cõtestatio ⁊ cause decisio iudex ẽ ⁊ ab eo potest appellari.

r Diuisim. i. vnã partẽ vni ⁊ aliã alii.

s Aliis delegare. nisi cã sit criminalis que nõ delegatur. ar. xi. q. iii. saluo. vbi dz i cõspectu oium ⁊c. lz a principe possit. xxiii. q. iiii. illud. ⁊. ff. de testi. l. iii. §. itẽ diuus vel nisi sit iudex appellatiõis q̃ bm leges nihil põt delegare. C. de iudi. auẽ. ad hꝟ bm canones secus ẽ. de quo auẽ. hic fit mẽtio cui derogat̃ ꝓ hãc decre. saltẽ q̃ delegatus q̃cũqz sit. vel cãe ꝓncipalis sine appellatiõe põt cõmittere vices suas bm tenorẽ huius decre.

t In principio. istud obtinet bm leges vt iudex corã eo in principio faciat litem cõtestari: ⁊ per se ferat sniam. media vo cõmittat cõsiliariis suis. sed semel. etiaz tanq̃ a iudice licite ꝓuocet⁹: cũ etiam lis ante iudicẽ debeat cõtestari ⁊ cã ꝓ iudicẽ⁹ diffiniri. Intẽtionis igitur nr̃e fuit: sicut ex tenore constitutionis premisse põt liquide ꝺprehendi: quia vt iudicialis auctoritas liberius valeat exerceri: delegatus a nobis licite possit ⁊ principiuz ⁊ finem ⁊ mediũ cãe sibi cõmisse nõ solum coniũctim sz ẽt diuisiz aliis⁸ delegare. Nõ ob. qõ dicitur q̃ iudex dz cognoscere ꝓ seipsuz ĩ principio[t] in medio ⁊ in fi: cũ anteq̃ ferat sniam: vniuersa que acta sunt in iudicio iuestigare[u] debeat diligenter. Verũ cũ totã cãz cõmittit alicui vel principiũ aut finẽ ipsius ab eo[x] tãq̃ a iudice põt licite prouocari. Cũ autem alicui mediũ tantũ cõmittit: ab ipo tanq̃ ab auditore prouocari nõ põt: nisi mandati fines excedat. vel merito[y] sit suspectus. vnde ne valeat recusari ꝓuide statuim⁹[z] vt de ptium detur vel recipiatur assensu[z].

Porro[a] cũ delegatus a nobis iurisditionẽ suã in aliũ trãsfert totã[b]: si fuerit appellãdũ: nõ ad eum[c]: sz ad nos appellari debebit. Cũ autẽ sibi sed quia appellãs nõ ꝓbauit q̃ sniã fuisset iniqua. Itẽ ↄ. ii. q. vi. a iudicib⁹. sz illud logt̃ de arbitris cõpromissariis a quib⁹ nõ appellat̃. C. de arbi. l. i. Itẽ ar. q̃ assessor q̃ participat examiatiõi cãe ⁊ filiib⁹. ff. de offi. assess. l. i. de consensu partiũ ẽ eligendus. ar. hic ⁊. ii. q. vi. placuit. ⁊ xi. q. i. c. iii. Sed si partes nõ cõueniant eligat iudex nõ suspectũ. ar. j. de appel. cũ spẽali. ⁊. j. c. ꝓx. in fi. ⁊ illũ recipient partes ẽt inuite: qz iudiciũ ĩ uitũ reditur. ff. de verb. obl. inter stipulãtẽ. §. i. ꝟ. nõ forsan. ⁊ ꝓ cedentibus uerbis. §. si vero. ⁊. §. qñ ꝟo. t.

a Porro. §. iste respicit. §. nos. ⁊ ꝓx. ⁊. §. vez.

b Transfert totã. nõ tm̃ iudicis ꝺandi l̃ centia cõmittere põt lz illud sit de iurisditiõe. ff. de iurisꝺ. om. iu. l. iii. in fi. nec põt cõmittere remota appellatiõe. ⁊ hꝟ ideo qz illã nõ hz ex cõmissione sed a lege. C. de iudi. a iudice. ⁊. j. e. pastoralis. i. rñ. ⁊. c. qm̃. vnde in alium eã transferre nequit ⁊ sic hic saltem non transfert ĩ aliũ quia si hoc posset subdelegat⁹ posset alium delegare quod cẽ nõ põt. j. de appel. cum cãm. preterea qualiter potest abdicare a se iurisditionẽ saltem sine licentia eius a quo hz eã: vt. ff. de offi. proconsu. l. solent. i. rñ. cũ teneatur exequi mãdatũ ipsius ẽt si sit perquãdurũ. xii. di. in memoriã. ⁊. c. di. cõtra moré. Licet enĩ iudex cõmittat totã cãm alicui nihilominus retinet iurisditionẽ lz alius habeat exercitiũ illius cãe. ff. de offi. eius cui man. est iurisꝺ. l. i. §. vlt. ff. de iurisꝺ. om. iud. more. ⁊. l. ⁊ qz. ⁊ reuocare põt qñ vult. ff. de iudiciũ solutur. dicas q̃ leges ille oẽs q̃ dicũt q̃ nõ põt abdicare a se iurisditionẽ ⁊ ꝓxime ad hoc inducte itelligũtur de iudicibus ordinariis nisi renuncient i totũ ⁊ illi pñt qñcũqz reuocare ẽt si totã cãm cõmittant. sed in delegato secus ẽ cũ propriũ nihil hẽat sed eius qui mãdauit. ff. de of. eius cui mã. ẽ iurisꝺ. l. quicunqz. §. qui mandatuz. ⁊ iõ nil reseruat si totam iurisditionẽ cõmittit. sed nũquid delegatus põt committere totã cãm retẽta sibi executione sniẽ: satis vr̃ q̃ possit quia illõ ẽ ꝺ iurisditione sua: sed tũc ad eũ appellari nõ posset qz nihil hz iurisditionis q̃tum ad cognitionẽ cãe sed solam executionẽ vnde vlterius partes iudicis assumere ñ posset C. de execu. rei iudi. si vt proponis. T. dixit q̃ nõ põt: qz sententiãdo desinit eẽ index. sed illa non videt rõ qz ille non sentẽtiat. ⁊ quãtũ ad executionẽ durat iurisditio. j. e. pastoralis. ⁊ bm dictũ. t. delegatus non posset exequi sniam suam: qõ falsũ ẽ. §. e. significasti. b.

c Non ad cũ. lex indistincte dicit q̃ si delegatus cõmittit alii cãz ad eũ ẽ appellãdũ: C. qui ꝓ sua iurisꝺ. l. vna. ⁊ illa intelligitur bm istã quãdo non cõmittit totũ. vel aliter bm leges. Itẽ aliud cõtrarium uidetur ff. quis ⁊ a quo appel. l. i. in fi. ubi dicitur q̃ si iudex delegat⁹ delegat alii cãm si ab illo vltimo appelletur non appellabitur ad ipsum qui eũ dedit: sed ad iudicẽ illius qui dedit illũ a quo appellatur. ⁊ ita contra

u Inuestigare. hꝟ ñ habet locũ qñ committit finẽ.

x Ab eo. cui princi piũ vel finẽ cõmittit bm q̃ determinat̃. j. §. ꝓx. qñqz ad papã qñqz ad ipsũ delegatũ põt appellari.

y Vel merito. supple r e vel recusari n i si merito ⁊c.

z Statuimus. non statuit sz cõsulẽdo dixit: dũmõ de partiuz deputeť assensu ne possit recusari. b.

z Assensu. ⁊ ideo postea recusari nõ põt semel. n. iudex electꝰ recusari nõ põt. §. e. insinuãte. ⁊. iii. q. iii. offeratur. ⁊. xxii. q. v. orrẽdus. appellat̃ tñ possũ ab eo nõ tm̃ eũ recusare. ff. de ap. ex consensu. ff. qui satisꝺa. co. arbitro. licz sit cõtrariũ. ar. j. ꝺ re iudi. cãm que. nõ est ꝺrium qz ibi fuit appellatũ. ⁊ quod dicit ibi in confirmatiõe sniẽ q̃ de cõi consensu fuit cã cõmissa: illa nõ fuit cã quat̃ sẽtentia fuit ꝺfirmata

dicit huic quod dicit nō ad eū sed ad nos.ꝛ intelligas illā ſm iſtam vt dictū ē de alia quia ibi totū cōmiſit:ꝛ ita cōcordat huic quando totus commiſit.C.qui pro ſua iuriſ.l.vna.vel aliter ſm leges:ꝛ aliter ſecūdū canones.

a Si cā ſit ei ap.re.maxime qꝛ idē eſt ſi nō ſit remota qꝛ vtroqꝫ cāu appellatur ad eū ꝛ nō ad papā.ꝛ qꝛ ipſo iure bodie remota eſt ante ſniam.j. de ap. vt debitus. Alii ꝺdicunt qꝺ ſi nō ē remota appellatio in litteris appellaſ ad papā omiſſo delegato ipſius:ſic pōt appellari ad papā ab aliis iudicibus ꝙlibꝫ medio omiſſo: qō ꝓ us dixi veriuſ credo ar.ſ.e.c.in princi.v. qꝺ ſi ſuper.ꝛ.c.cū te conſulente ꝛc.

b Appelleſ.ad papam.

c Auditor.talis potius dicitur habere notionē ꝙ iuriſditionē.ff.de re iud. ꝓtor ait.in ꝓn.ꝛ dic notionē.i. cognitionē ꝛ iuriſditionē. ff.de ver. ſig.notionē.

d Merito. ſupple vt recuſetur ꝓ eo qꝺ merito ꝛc.

e Cōſultationē ꝓmiſſam.ſ.alexandri que ponitur i pri.v. qꝺ ſi ſuper cā.ꝛ bic iterpretatur i quo caſu illa intelligatur.

f Quē vo.ſupple vl recuſari niſi merito ꝛc.

§ Corā eo.i.corā delegato a papa ꝛ iō in iſto caſu cā ſuſpitiōis nō ꝓbaſ corā arbitris cuꝫ alias generale ſit qꝺ cā ſuſpitiōis probari debet corā arbitris.j.de ap. ſecūdo requiris.ꝛ.c.cū ſpēali.idē credo ſi ordinarius delegat cauſaꝫ.

b Vices ſuas.ſimpliciter cōmittēs vices ſuas totū cōmiſiſſe vr.j.de iurepatro.ex litteris.ꝛ.j.de dona.paſtoralis.ꝛ ar.op.ff.de tutel.l.iii.in fi.ꝛ.C.de excu.tu.l.ii.ꝛ op.ar.j.e.venerabilis.vbi ē hoc expreſſū qꝛ fūctus ē offō ſuo vices ſuas cōmittēdo vt ibi dicit.

i Nec pōt ap.re.ꝓcedere.bodie non bꝫ locū ꝫ qō dicit:nō pōt appellatione remota ꝓcedere:qꝛ ipſo iure appellatio remota ē.j.de appel. vt debitus ꝛ ita ꝓꝓ ꝫ nō viciatur iuriſditio iſtius qui recipit cōmiſſionem a cōſocio:qꝛ ꝛ ſi vulneratur ſua iuriſditio ꝓ alterius cōmiſſionēꝫ releuatur ipſo iure vt ab illo nō appelletur niſi grauetur per illā decr. vt debitus.

k Delegare.ꝫ.n.nō pōt cū ſit delegatus ab alio ꝙ a ꝑncipe.j. de ap. cū cām que.ff.de of.ꝓcō.legat⁹.ꝛ.C.de iudi.a iudice.niſi vbi delegat⁹ ē ad vniuerſitatē cāꝝ.ff.de iudi.cū pretor.§.i.ff.qs ꝛ a q̄ ap.l.i.§.i. ar. ꝺ.j.de re iud.cū bertoldus.ſed illa non tenet in ꝫ per decre.ꝑdictū.j.ō ap.cū cām que. Itē bic bēs qꝺ minus dignū trahit ad ſe magis dignū ar.ſ.ō temp.ordi.litteras.ꝛ.ſ.e.cū ſuper.ar.ꝺ.j.de ꝓſue.eccle.vel alta. in dubiis.ꝛ.j.de cele.miſ.cū matthe.v.preterea pōt dici.ꝛ.C.ō pe.here.hereditas.ꝛ.xiii.q.ii.non extimemus.ꝛ.ff.de ſolu.ſi alieni.ꝛ.C.de ap.precipimus.§.vlt. Itē bēs qꝺ cū res trāſit de vna perſona ad aliā non trāſit cū ſuo ꝓuilegio vel ſua cā vel honore vel onere.ſic.xii.q.ii.q manumittiſ.ar.ꝺ.xi.q.i.ſi quis laicus.ꝛ.j.ō pig.ex litteris.ſic q̄ꝫ ali quod ius inefficax ē apud vnū ꝛ ſi ille mādet illud ius alii: efficax eſt apud illū.ſ.de elec.ſuffraganeis.ff.de noua.doli mali.

l Si nō ꝓñt ambo. bic ꝑz ex iſto.§.qꝺ qñ dō in cōmiſſione qꝺ ſi ābo in cā ꝓcedē nō poteſtis alter nihilominus ꝓceḑat qꝺ ille qui nō pōt intereſſe pōt cōmittē vices ſuas.ſiue ergo apponaſ clauſula illa:qꝺ ſi ambo.vel qꝺ ſi non oēs ꝛc.ſiue nō apponatur:iudex pōt ſemper cōmittere vices ſuas cū habeat illud a lege.j.c.ꝑx.ꝛ.j.de appel.cū cām que.ꝛ.C. de iudi.a iudice.Hic conſueuit illud queri vtꝝ cōiudices teneāt admittere ſubdelegatū a cōiudice ſuo q intereſſe nō pōt:ꝛ vī qꝺ nō:qꝛ iaꝫ extat cōditio.j.e.corā.ꝛ ibi iſtā queſtionē explicabimus.ſed illud queritur:an inuitiſ partibus iudex poſſit cām alii delegare:vtiqꝫ cū ꝫ habeat a lege vt dicunt iura predicta.ꝛ.j.e.qñ.i.rñ.ꝛ ita nulli facit iniuriam qui vtiſ iuri ſuo.ſ.de elec.cū eccleſia vulterana. Sed queriſ utꝝ delegat⁹ poſtꝙ cōmiſit vices ſuas in totū an poſſit poſtea reuocaſ:vī qꝺ ſic. nā iudiciū ſoluiſ uetāte eo qui iudicare inſſit.ff.de iudi. iudiciū. Dicas qꝺ ſi ille cui cōmiſit ſuſcepit ſubdelegationē ꝛ ea vti ceperit poſtea eam reuocare nō pōt.j.e.venerabilis.ſi vō nō vult ſuſcipere:tūc poſſet nihilominus poſtea ꝓcedere alioquin poterit eā bñ re integra reuocare:quia vba intelligenda ſunt cū effectu.j.de cleri.nō reſi.relatū.ff.quod quiſqꝫ iur.l.i.§.hec aūt uerba.ꝛ ita notauerūt in hac decr.ino.iiii.ꝛ Hoſ. ſ.e.porro.in uerbo illo.totū.ꝛ idē dicit Inno.papa.j. eo. venerabili.ſed ſola cōmiſſio non ſufficit ēt ſi ſubdelegat⁹ eā receperit:niſi ſequaſ citatio q̄ minus eam reuocare poſſit:ꝛ ita ſententiauit Inno. vt no.in decre.venerabili.qꝺ patꝫ ex eo qꝺ mortuo delegato re integra ſꝫ delegatus poſtea ꝓcedere nō pōt.j.e.lꝫ.ꝛ eadē ratione mortuo ſubdelegato re integra.ōle gatuſ reſumit iuriſditionē hac rōe.qꝛ iuriſditio delegati re integra exiſtēte apud ſubdelegatū nō ē plene trāſlata:nec delegatus plene dicitur fūctus officio ſuo niſi citatione ſecuta ꝓ ſubdelegatū:ut patet in decre. venerabili.T.dixit qꝺ ſi ſubdelegatus recipit ſubdelegationeꝫ poſtea reuocari non pōt:ꝛ idē dixit.b.ſed poſtea mutauit. vt ſ.dicitur. Ordinarius qñcunqꝫ pōt reuocare iuriſditionem i q̄ caſu intelligitur illa.l.iudicium.ꝛ.ff.de offi.procōſu. ſolēt. §.i.ſed ſi parte iuriſditionis delegatus ſibi retinuit pōt reuocare.ſ.eo.§.porro.ꝛ per.l.ꝑdictam iudiciuꝫ ſoluiſ. Sꝫ pone qꝺ vnus delegatoruꝫ cōmittit cōſocio parte iuriſditionis:ſi ille grauauerit parte ad quē appellabitur:ad cōdelegatū nō qꝛ par eſt illi.ꝛ a pari ad parē non appellaſ.ff.de ap.l.i.ꝛ.ii. q.vi.anterioruꝫ.§.illo videlicꝫ j.de appel.dilecti.ii.nec cōſocius a quo appellatū ē poſſet cognoſcere:imo ſi hoc vellet ꝫ ipſo perderet iuriſditionē.ſ.e.cū ſuper.ar.ꝺ.ff.qñ appel.ſit.l.i.§.ſed ꝛ ſi preſes.ꝛ.§.precedēti.ibi appellatur ab ordine ꝛ preſidie ad ipſū ꝑſidem tm̄.ar.xvii.di.multis.ibi enim appellatur a metropolitano ad cōciliū in quo ipſe habet intereſſe ꝛ ita in hoc caſu appellabitur ab iſto ad eū ꝛ cōdelegatū Quidā dicunt qꝺ bene, valet appellatio ad ipſum ꝛ cōdelegatū:ꝛ idē eſt ſi unus cōmittit alii a ſuo iudice quia ſi tunc appellatur ab illis appellari debet ad ipſū ꝛ cōdelegatū.ar.huiuſmodi.§.ꝑ ꝺriū ſē ſum. Credo qꝺ in nullo iſtoꝝ caſuū taliter ſit appellādū.ſi enim vnus nellet confirmare illud quod fecit ꝛ alter caſſaret nihil eēt.dic ergo qꝺ ad ſuperiorē in talibus eſt appellādū.ſ.e.§ porro.ꝛ quod dicit.ſ.nō ad nos:ſed ad eū ē appellādū itelligēdū ē qñ vnus ſolus ē iudex vel ſi plures eſſent:ꝛ oēs cōmittūt alii vel vni ſoli retenta ſibi parte iuriſditionis nices ſuas:alias qualitercūqꝫ ꝓmiſcecas ſemper ē appellādū ad papā.quicquid alii dicant ꝛ hoc idē dicit Lau.ꝓꝓ rōes premiſſas.ꝛ idē ſequereſ qꝺ vnus ſolus poſſet ꝓcedere:quod nō ē nex ꝓcipue qñ cā cōmittiſ ſimpliciter ſine clauſula illa:qꝺ ſi ābo ꝛc. ſed dicūt ſi eēt i lris illa clauſula:qꝺ ſi ābo.vel qꝺ ſi nō oēs ꝛc.tūc pōt ꝓcedere delegat⁹ qꝛ reſeruauit ſibi aliqd de iuriſditiōe qꝛ tūc extat cōditio:qꝛ ille a q̄ fuit appellatū nō debet cognoſcere ō appellatione.ſed hoc non credo quia nō intendit papa delegare iſtis cām ꝑncipalē ꝛ appellationem.b.

m Aliquib⁹.ſ.Alex.i ātiqua cōpilatione.de appel.nos in eminēti.

n Ad primū.qꝛ in totū cōmiſit.ergo a ꝺrio:ſi reſeruauit ſibi iuriſditionē ad ipſum delegatū debuit appellari.ꝛ ꝫ pōt reſpicere qō ſequtur:eius ergo ꝛc.

o Superi⁹.ſ.e.c.§.porro.

p Eius ergo.cōcludit ex premiſſis trib⁹.§.porro.§.quē vo.ꝛ.§.ſi vo.ꝛ ē.ar.a toto i quātitate.ſic.j.c.ꝑx.§.i.ꝛ.ix.q.iii.cū ſimus.ꝛ bic reſpōdet ſecundo articulo queſtionū.

q Cōmiſit.lite corā ſe ꝓcōteſtata.ꝛ idē ē ante litis cōteſtationē.

r Recepti.nec poterat recuſari niſi ꝛc.

ſ A tali grauamine.ꝛ reuera a grauamine:qꝛ periculoſū ē ſub iudice litigaſ ſuſpecto.iii.q.v.qꝛ ſuſpecti.ꝛ.j.de appel.cū ſpāli.vñ qcqd fit poſt appellationē legitimam ꝺz in irritū reuocari.ſ.e.cū cām.ꝛ bic in fi.

t Paſtoralis.delegatus a papa cām ſi ibi cōmiſſam alii cōmittere voluit:ille noluit eā recipere queritur vtrū delegatus poſſet eū cōpellere:

u Conceſſa.C.de iudi.a iudice.ꝛ.j.de appel.cum cauſam que.ꝛ.j.e.qñ.

x Exonerare.non videtur qꝺ iudex poſſit cōmittere cauſam.niſi cū iuſta cauſa impeditus intereſſe nō pōt.ſ.e.ſi ꝓ debilitate.ꝛ.ſ.de reſcrip.ſciſcitatus.C.de pedaneis.in.l.ii.ff.de iudi.l.vlt.ar.j.de teſti.in nomine domini.qō non ē nex:immo cū de iuris bñficio ꝫ habeat pōt cōmittere nices ſuas.ff.de offi.eius cui mā.

ē iurisdi.l.i.ꝛ.s̄.e.px.ꝛ.j.e.qm̄.sed nūquid stati credendum ē iudici cū scribit se nō posse itereſſe: nō vr: niſi de hoc cōſtet.vt.s̄.e.prudentia.i. rō.si enim crederet passim cuilibet iudici quilibet se possz malitioſe exonerare cuz vellet.ar.ff.ō nu. mu.l.i.ꝛ.l.pretor.ar.ō.j.de re iud.cum super.in parte deciſa.Solu.non ē presumendū qꝫ iudex malicioſe cauſam cōmittat.dubia enim in meliorem partem debemus interpretari.j.de re.iu. eſtote.ꝛ.ff.de reg.iur.semper i dubiis.ꝛ de quolibet presumēdum ē bonū niſi contrariū appareat.ꝛ.s̄.de ſcru.c.vno.ꝛ.j.ō presump.dndū. ꝛ si quis dicat hoc factum i fraudē: illud dzꝫ bare.ff.de proba.quotiens.§. dolum.

a Renitentē.sic pz qꝫ aliquis cōppellēdus ē iuitus ſuſcipere iudiciū: ēt bō alterius fori.C.q qui pro ſua iuriſd.l.vna.circa fi.ff.de mune.ꝛ bono.munerū §.iudicandi neceſſitas: niſi ad uocatus qui nō pōt cogi alibi qꝫ in ſuo foro ſuſcipere iudiciū C.de aduo.diuer.iu.ſancim⁹.i fi.ꝛ l⁹ in delegato a principe: sz ordinarius nō pōt cogere hominem alterius fori.ff.de iuriſ dom.iu.l.vlt.ff.de tu.ꝛ cur.dan. ab his.l.i.ꝛ.iii.ꝛ.j.de offi.ord. paſtoralis.ſed nemo pōt cogi vt arbitriū ſuſcipiat.ff.de arb. l.iii.§.i.ſed poſtquā ſuſcepit debet compelli.vt in.d.§.

b Si coertionem.iuriſditio ſine coertione nulla ē.ff.de offi. eius cui man.ē iuriſdi.l.vlt.ꝛ.j. c.px.uerūtamē verbū coercendi maiorē ꝓtinet animaduerſionem.ff.de offi.ꝓconſul.meminiſſe.i fi.imo qui delegat p̄cipit.C.qui pro ſua iuriſ.l.vna in prin.ꝛ preceptuz neceſſitatem hz.xiii.q.i.qō debetur.ꝛ inuitus quis delegatur.ar.ff.de mu.ꝛ bono.munerum.§.iudicādi.C.de aduo.diuer.iudi.ſancimus.in fi.

c Supiorib⁹.puta i dignitate cōſtitutis.s̄.e.ſane.l.di contumaces.xlv.di.cū beatus.ꝛ.j.de ma.ꝛ obe.per tuas.ꝛ.ii.q.viii.qſqs.

d Citationis officiū.ar.a toto i quātitate.ar.s̄.eo.c.pxi.§.eius ergo.ꝛ.ix.q.iii. cum ſimus.in prin.

e Diſcretione.que eſt mater omnium virtutum.s̄.de offi.cuſto.c.i.ꝛ.i.q.v.preſentium.

f Punire.s̄.§.px.ꝛ.s̄.e.ſane.

g Ex certa ſciētia.certam ſcientiam intelligo ſi in litteris appellationis fit mentio de proceſſu cauſe ꝛ de appellatione interpoſita ꝛ de exceptione poſita.ꝛ

h hoc eſt uerum quando appellatur a grauamine ante ſniaz.j.de appel.vt debit⁹ ſed ſi appellatur a diffinitiua ſnia ibi nō ē neceſſe dicere niſi appello ab iniqua ſententia a tali iudice lata.ꝛ de tali appellatione hic fit mentio.ff.de ap.ſed ꝛ ſi apud.

b Diſcuſſa.ſub confirmatione vel ceſſatione.ſed pone qꝫ iudices appellatōis pronunciauerunt male appellatum ꝛ ſic confirmauerunt ſententiaz latam.quero quis mandabit ſententiam executioni: vtrū primi iudices vel ſecundi: quidā dicunt qꝫ primi ar.ſumētes ex illa littera: interim executio ſententie ſuſpēdatur ſed videtur qꝫ eorum iuriſditio ſit reuocata ex eo qꝫ dicit iuriſditionem prioruz iudicum videmur reuocare.ar.C.de epiſ.audi.in autē.ſi quis litigantium.ꝛ ideo melius videtur qꝫ ſecūdi iudices debeant eam mandare executioni: vt dicit. T. ꝛ qꝫ ſecūdi hoc facere debeant videtur: quia ſi iudices appellationis confirmarent ſententiam vltimā die anni a tempore appellationis.patet qꝫ primi iudices non poſſunt eam mandare executioni.cum iuriſditio ſua quo ad omnia expirauerit.s̄.e.querenti.ſed illud eſt verum vbi non eſt appellatum.ſicut videmus qꝫ iudices appellationis ante diffinitiuam ſententiam ſi pronunciat appellationē legitimam procedunt poſtea in principali.j.de appel.vt debitus.ꝛ.c.cum in eccleſia.ꝛ etiam idem ē in diffinitiua quandoqz.C.de re.credi.generaliter.§.ꝛ ſi iudex.ſic dicendum ē qꝫ illi qui confirmant diffinitiuam ſententiam debent facere quod ſupereſt ad faciendum: ſed ſiue primi ſiue ſecundi hoc faciant non refert quantum ad effectum ſententie ſi primus iudex fuit ordinarius.satis poteſt dici qꝫ exequetur ipſe ſuam ſententiam cum ſua iuriſditio ſit perpetua. sz videtur qꝫ ſecūdus iudex debeat potius eam exequi quia ex ſecunda ſnia agit̄ p actionē in factū ꝛ non ex prima.vt no.j.e.corā.ꝛ.ff.de his qui no.infa.l.furti.ꝛ iō iudex ap.eam debet exequi nō p̄mus.

i Et ſi sciat.ad itelligētiā ei⁹qꝫ hic dr̄ no.qꝫ eſt executio mera ꝛ ē executio mixta. Mera executio dr̄ qñ partibus preſentibus cognitum eſt de cauſa ab aliquo ꝛ ille mandat alicui qꝫ ſententiam ſuam exequatur.C.de execu.rei in.executorem talis executor non debet audire exceptiones.ꝛ de tali executione hic loquitur.ꝛ C.de execu.rei iudi.ſi vt proponis.ꝛ.j.de re iudi.decetero.ꝛ.ff.de iudi.ſi pretor i.reſpon.ubi ſententiatum fuit contra abſentem.ꝛ expone ſi sciat illam ſententiam latam iniuſtam.i.contra ius litigatoris latam quia ſuper hoc nullam habet cognitionem: ideo dicit ꝛ ſi non cognitio sz executio ꝛc.vnde illam debet tantū ſimpliciter mandare executioni: ſecus ſi sciat illā nullam: vt ſi eēt lata auctoritate falſaꝝ litterarum.j.de fal.ſuper eo. vnde iudex delegatus nō habuit iuriſditionē vel per falſa inſtrumēta vel per doluz aduerſarii.ꝛ ſi iſta obiciātur coraz executore iſto ſupersedere debet executioni dummodo malitioſe vel calūnioſe huiuſmōi nō ꝓponātur: ꝛ tūc refert negociū ſuperiori.j.de re iud.ōcetero.ꝛ.s̄.e. ſi quādo ꝛ.C.ſi ex fal.iſtru.iudicati.ꝛ.ff.de iudi.ſi pretor.§. marcellus ſi executor talis eēt ordinarius ꝛ deputatus executiōibus ſniaꝝ debz admittere talē exceptionez. vt dicit.l.ſi pretor.§. marcellus. calūnioſe iō dixi: qz ſi hoc eſſet nō deberet differri executio. C. ad.l. cor.de fal.l.ii.vbi crimē falſi obiiciebatur cā morāde ſolutiōis ꝛ iō executio nō differtur cū ſalua ſit ei poſtea queſtio falſi: vt ibi. Dixta dicit executio que habet cognitionem aunexam: vt cum papa mandat alicui reſtitui rem ſuā: vel mādat alicui dari beneficium coram tali executore admittuntur legitime exceptiōes quantūcunqz abſolute ſcribat.s̄.e.ex pte.ii.ꝛ.xxv.q.ii. ꝛ ſi non cognitio.ꝛ.s̄.de reſcrip.ſi qñ.ꝛ.c.cū adeo.ꝛ.s̄.de eta.ꝛ qua accipimus. Et no.qꝫ a mero executore nō appellatur niſi excedat modum appellationis.C.quoz ap.non reci.ab executore.ꝛ.j.de re iud. qꝫ ad conſultationem.in fi.ꝛ.ii.q.vi.ſub illo.§.ſunt quorum.ꝛ. ab executore.ꝛ.s̄.c.prox §.verum.ꝛ.§.ſeq.ſed ille non dicitur proprie executor ſed auditor vt ibi dicitur.ſed a mixto executore bene appellatur ſi non admittat legittimā exceptionē vel alias partes grauauerit.j.de ap.dilecto.ꝛ.c.vt debitus.s̄.de eta.ꝛ qua.c.accepimus. Itē no.qꝫ non ſemper obediendum eſt iudici ſi euidenter iniquum eſt mandatum ipſius: ſiue contra ius.xxiii.q.i.quid culpatur.ꝛ.xi.q.iii.nō ſemper.ꝛ diuobus.c.ſe.ꝛ.l.di.ſi quis prepoſtera.ſecus ſi alias fuertt iniuſtuz.xxiii. q.v.lex eterna.ꝛ.c.cum miniſter.licet non ſit obediendum iniquo preceptō iudicis: vt dicunt iura hic proxi.ſignata.hoc preceptum iā non dicitur iniquum: immo iuſtum ē.i.de rigore iuris inductum.ꝛ ideo ē exequēdū.nam exquo ſententia lata eſt licet iniuſta ꝛ cōtra ius litigatoris a qua non ē appellatū elapſo decennio de iuris rigore mādāda eſt executioni.ar.C.vt li.pen.l.vlt.ſpontanea enī appellationis omiſſio turpitudinē purgat que ſnie inerat.ar.ff.de cōd.ob tur.cām.l.ſi ob turpē.vel ſi appellauit ſcōo ꝛ ſuccubuit.ꝛ l⁹ ēt de rigore iuris introductū ē.nec litē dz refricare ſnia lata vt aligs ſit litiū finis.j.de do.ꝛ contu.finē.ꝛ.c.venerabil'.ſi p iniuriā iudicis ſit dānat⁹: cōqueraꝝ de ipſo j.de empti.ꝛ uen.ſi vēditori.C.de euic.emptor fūdi.ff.de euic.ſi p ipruden tiā.ꝛ inſti.de obli.que ex q̄ſi delicto.i p̄n.

k Teneꝛ eādē.ar.ō bug.ꝛ ei⁹ſeq̄ces g dicūt qꝫ iudex nō dz ferr̄ ſniam p̄m allegata ſi hēat ꝓſciētiā leſā i ꝑiū ſz dz cām alii ōlegare. ſz ſi ñ poſſet alli delegare cū ſit ſubdelegat⁹ a ōlegato.qd fiet: p̄m eū trepidiaue rūt timore vbi nō erat timor.p̄nūciet ergo i noie dñi p̄m allegata ꝛ deponat cōſciam leſam.iii.q.vii.iudicet.ꝛ iudex qui ō cōſcientiaz aligd facit i grauamē ptis punit: vt i decre. Jn.iiii.j.ō ſē.ꝛ re.iu.cū eterni.b.

l A rege ſi.xviii.di.ſi epūs.p l⁹ pz qꝫ hec clauſula ſi ñ oēs ꝛc.nō ſpectat ad tpales ipotētias qz p̄m l⁹ iudex g qñqz nō poſſet itereſſe nō poſſet alii ꝓmittere vices ſuas. Sz vr̄ qꝫ iudex iſte poti⁹ teneaꝛ obedire mādato pape qꝫ archiepō vel regi vt.xi.q.iii.g reſiſtit.ff.de re iu.ō pupillū.ſed cū vtriqz poſſit obedire diuerſis rpib⁹ vel ēt eodē.vtriqz obedir teneꝛ.ff.de ope.libe.duoz libert⁹.imo pp.pp̄a cōmoda p̄t deſereꝛ iudicium.ff.de iudi.ſi longius.

m Puniat.forte ad itereſſe l'p̄t ei ip̄oere mulctā.i.penā pecuniariā C.ō ſpō.l.ii.l'ad arbitriū iudicis exq̄ pēa ſtatuta certa ſup l⁹ ñ ē.s̄.e.ō cāis.vel excōicet illū qz ipedit iuriſditionē iudicis.vt.s̄.c.i.ꝛ.c.ꝓterea.

n Neutri pti ſuſpecte.l⁹ ſp ē faciēdū.j.de ap.cū ſpāli.

audiendū que in ipso ap.re.proce
dat: nisi forte partes consenserit ne
gociū prozogari.

Idem abbati sancti bilarii ꝛ magi
stro. G. ca. teruisiñ.

Ex litteris[b] patriarche grande
nēsi. ꝛ infra. Mandam⁹ qua
tenus nisi vobis constiterit qꝫ litteꝝ
que secundo loco ad archipresbyte
ruz paduanū impetrate dicūtur: de
prioribus litteris ad primicerium
grandeñ. ꝛ plebanuz sancte sophie
obtentis expreſſaz[c] fecerint mentio
nez vt per secundas prime appare,
ant reuocate: cū primos iudices au
ctozitate litteraruz nostrarū iurisdi
ctionez non sit dubiū habuisse: quā
potuerunt postmodū priarche quo
ad executionez sniē demandare: ex
qua coertionez etiā idez patriarcha
receperat: cuz huiusmodi demāda
ta inrisdictio delusoria videretur: si
subdelegatus[d] huiusmodi coertio,
nez aliquā nō haberet interdicti sen,
tentiaz ab eodē patriarcha in castel
lis archidia. promulgatam: pro eo
qꝫ eiusdez patriarche executionez i
pediens: eius litteras quibus man
datuz prioruz iudicuz nunciabat le
gi in publicum non permisit: tādiu
faciatis inuiolabiliter obseruari: do
nec eidem patriarche de iniuriis ir
rogatis sufficienter fuerit[e] satisdatū
Si vero cōstiterit primas lras p se
cūdas legitime reuocatas: cū appa
reat primos iudices iurisdictionez
nullaz penitus habuisse: ꝛ ita cōstet
per consequentiaz patriarchā ipm
non recepisse iurisdictionez vel co
gnitionē aliquā ab eisdez: predictaz
interdicti sniam denuncietis irritā[f]
ꝛ inanez[g]. Idem epō picta.

Licet vndiqz: ꝛ infra. Cū igit
duxeris requirenduz si cām tri
bus iudicibus delegamus apponi
in litteris illis illā clausulā faciētes
qꝫ si non oēs[h] his exequēdis poteri
tis interesse: duo vestrum nihilomi
nus exequātur: ꝛ vnus postqꝫ com
miserit cuidā ex illis vices suas de
medio sit sublatus: tertius vt suspe
ctus merito recuset: an collega sup
stes suo noie ac defuncti possit nego
ciū diffinire. Inqui. t. t. r. qꝫ si iurisd
dictōe a suo sibi collega delegata eo
viuente vti[i] nō ceperit: quia māda
tuz huiusmodi[k] re integra morte mā
datoris expirauit: non habet solus
officiuz iudicandi. Si vero ante mor
tem illius iurisdictione vti ceperit
taliter demandata: vices suas ꝛ illi
us poterit adiplere.

Idem episcopo baiocen.

Cum in iure[l] peritus: ꝛ infra.
Preterea q̄siuisti: cuz tibi ab
aliquo sub hac forma mādat: aucto
ritate qua fungor iniūgo[m]: vt talem
denūcies excōicationis sniē subia,
cere: ac tibi sup mandato apostoli,
co besitanti ab aliquo nō sit facta fi,
des: an mandatuz huiusmodi exeq
tenearis. Sup quo tibi huiusmodi
damus rñsum: qꝫ nisi de mādato se.
ap. certus extiteris: exequi non co
geris quod mandatur.

Idem parisien. ꝛ trecen. episcopis
ꝛ abbati sancte genouefe.

Cum oliz abbas ꝛ conuentus
vergiliacen. sua nobis cōque
stōne monstrassent: qꝫ comes altisio

---

a Appellatione remota. ff. s. e. px. si vero. ꝛ §. nos aūt. ꝛ ff. a qui. ap,
pel. non licet. l. i. in fi. dic qꝫ speciale est hic vt iudex delegatus possit co
mittere cām remota appellatione i odium illius qui procurauit absen
tiam iudicis. sed hodie locū hoc non hz qz appellatio ipso iure remo
ta est vnde nullus potest appellare ab aliquo iudice nisi grauetur. j. de
appel. vt debit⁹. vel
dic qꝫ non cōmittat
appel. re. sed auctori
tate huius decre. sb,
delegatus procedit
ap. re. ꝛ stat. fuit
hic in casu isto qꝫ sb
delegatus procedit
appe. re. in odium il,
lius qui procurauit
absentiam delegati:
ꝛ ita non ē cōtra. qđ
satis patet per hanc
decre. ꝛ eodē mō in,
telligitur. j. e. cuz. R.
vbi dicitur qꝫ delega
tus cām cōmittit ap
pel. re. sed illud fit ex
precepto pape nō p
cōmissionē delegati
quia delegatus nihil
committit vbi index
electus appel. re. au
ctoritate illius decr.
cum. R. sm tenorez
primarū litteraz. b.

b Ex litteris. ca,
sus. Inter. a
presbyterum ꝛ cano
nicos sancte iustine
ꝯtrouersia vertebā
tur super canonica,
tu sancte Justine. p̄
mo fuit causa cōmis
sa ad petitionē cano
nicoz sancte iustine
primicerio grādeñ.
ꝛ plebano sancte so
phie super eo qꝫ idē
presbyter se clericuz
ipsius ecclesie assere
bat. secūdo ad peti,
tionē. a. p̄sbyteri ipe
trate fuerūt alie litte
re archipresbytero
paduano: in quibus
de prioribus vt dice
batur mentio nō fie
bat tādem archipre
sbyter paduanus qz
clerici sancte iustine
nō recipiebāt illū p̄sbyterū in socium ꝛ in fratrem: illos excōicatos fec
publice denūciari. postea primicerius ꝛ plebanus mādauerunt patri
arche grandeñ. vt dictos clericos denūciaret nō ee excōicatos cuz in
secundis litteris de prioribus mentio non fiebat: sed cum patriarcha
exequi vellet mandatum sibi iniunctū archidiaconus castellanus ipz
impediuit vnde patriarcha archidiaconū illum suppositi eccleſiasti
co iterdicto propter hoc fuit orta inter ipsos cōtrouersia: ꝛ sic questio
delata ē ad papam. Sed quia non potuit pape de facto ipso plene cō
stare mandat quibusdam iudicibus vt super litteris ipsis veritatē in
quirāt: ꝛ si cōstiterit euidēter qꝫ secūde littere non reuocent p̄mas sen
tentiā latā i archidiaconū castellanū vsqz ad debitā satisfactionē faci
ant obseruari. si aūt constituerit euidēter qꝫ secūde littere expresse re,
uocent primas sniam patriarche denūcient irritā ꝛ inanē cum nullā
receperit a primis iudicibus qui iā reuocati fuerūt iurisdictionem.

c Expressā fecerit mētionē. puta qz non continent seriē rei siue facti
j. de coha. cleri. ꝛ mulie. super eo. ꝛ ff. de appel. si expressū. ꝛ j. de re in.
iter monasteriū. vel qz simplr fecit mētionē de ecclesia illa tacito de ali
is lris. j. de do. ꝛ contu. c. ii.

d Si subdelegatus. s. patriarcha. hic euidenter apparet qꝫ iudex sub
delegatus ꝛ ēt merus executor q̄lis erat patriarcha habēt coertionē
j. de re iud. cū bertoldus. v. alioquin. ꝛ s. c. px. i. rñ. ꝛ ēt iudex delegat⁹
ab episcopo. xi. q. i. peruenit. immo ꝛ subdelegat⁹ sm leges habz iurisd
dictionē. s. modicā coertionez. C. de sportu. l. ii. ꝛ ff. de offi. eius cui mā.
ē iurisd. l. vlt. ꝛ C. de defen. ciui. defensores. ꝛ ff. si quis ius dicenti nō ob
tempe. l. i. imo ꝛ arbiter hz coertionē. ff. de arbi. non ex oibus. ꝛ ff. ō iu
di. l. ii. in fi. Dicūt tamē quidā qꝫ delegat⁹ ab ordinario non hz aliquā
coertionē. ii. q. vi. gsqs ꝛ ff. de re iudi. a diuo pio. ꝛ j. de fo. cōpe. si gs ō
stet iudicū. nisi lis sit cōtestata corā ipso. i auē. de litig. §. oēm. col. viii. ꝛ sic nō pōt mit
tere i possessionē. ff. de iurisd. om. iudi. iubere sed qꝫ possit i possessionē mittere di
cit. l. ff. de offi. eius cui man. ē iurisd. cognitio. §. vlt. sed illa iubere. loquitur de pos,
sessione que ius tribuit. illa cognitio de alia possessione loquitur que ius nō tri,
buit q̄ fit causa custodie.

e Fuerit satisfactum. hoc ob,
tinet vbi quis excommunica,
tur p crimine siue p manifesta
offensa vt prius satisfaciat qꝫ
absoluatur. j. ō per. sig. si ex pte
si vō pro cōtumacia vel occul,
to delicto statim debet absolui
prestito iuramēto qꝫ stabit mā
dato ecclesie vt ibi dicitur. Sz
contradicit. j. de appel. qua frō
te. §. sane. sed illa nō cōtradicit
immo cōcordat ibi excommu,
nicatus fuit p contumacia vel
alia causa que non fuit manife
sta. vt dicit. t. Sed obstat quod
ibi dicitur vel qualibet alia cā
Lau. dicit qꝫ ideo statim rece,
pta cautione absoluitur ne in
excōmunicatione decedat. Sz
dic cū. t. qꝫ non cōtradicit ꝛ qꝫ
dicit p qualibet alia cā que nō
sit manifesta: quia si cā illa nō
ē manifesta statim debet absol
ui ante satisfactionez: nec tene
tur satisfacere nec debet cōpel
li nisi primo cōstet de illa iniu,
ria vel offensa.

f Denūcietis irritā. ex hoc pz
qꝫ sententia que nulla ē nō ē ex
ecutioni mādāda imo exequē
ti ipune non parcitur. ar. §. eo.
si qñ. immo ꝛ violēter resisti po
test ei vt hic. sicut resisti pōt offi
ciali venīti ad accipiēdū bōa
alicuius nisi p̄us ab imperato
re forma fuerit data. C. de iur
fis. prohibitum est. li. x. licet ita
sit nō tū patriarcha iste tenet i
iuriarum cū hoc ignoraret: qz
putabat sniam aliquaz fuisse.
ar. ff. ō vi. bo. rap. l. ii. §. si publi
canus. ar. j. de sen. ex. sacro.

g Et inanē. vtpote latam a iu
dice non suo. ꝛ pōt notari arg.
qꝫ patriarcha siue archiepisco
pus non est iudex ordinarius
in prouincia. ar. xi. q. iii. cōque
stus. sed hic nō procedebat pa
triarcha ordinaria ptāte: imo
delegata tñ ꝛ sic non colligit.
illud ar. hic.

h Licet vndiqz. oēs. s. e. prudētiā.

i Vti non ceperit. saltem per citationem. s. e. gratum. j. de of. lega. c. vlti. ff.
de iudi. si quis postea. ff. de polli. l. i. ff. de nego. ges. nā ꝛ si seruus. §. si viuo.

k Re integra. Et sic soluitur mandatū re integra morte alterius tā mandato,
ris q̄ mandatarii: ꝛ idem est si reuocetur expresse re integra. insti. man. §. recte
soluitur. ꝛ morte litigatoris re integra. s. de rescrip. significauit. ar. ff. qui satisda
cog. si decesserit. Ar. ō. ff. famil. hercis. si filia. §. neratius. Itē ar. ō qꝫ non solua
morte legatoris. j. de iud. q. v. ꝛ ff. de fideicō. li. l. cū queritur. Quod autē dicitur
morte mandatoris finitur mādatū. illud vez ē nisi sit tale mandatū quod post
mortem necesse sit adiplere. ff. man. si uero non remunerādi. §. vlt. Sed pone qꝫ
plures cause cōmittantur p vnū rescrip. citatio fit in vna causa ꝛ non in alia: nū
quid perpetuatur iurisdictio super aliis? ar. qꝫ nō. ii. q. iii. §. notandū. v. abolitio
ꝛ. ii. q. vi. §. diffinitiua. ꝛ §. quādoqz. ar. ff. de appel. cum in vna. ꝛ ff. de nego. ges.
nam ꝛ seruus. §. sed si viuo. ff. de mino. etiam. §. ex causa. Ar. ō qꝫ quantū ad om
nes sit perpetua iurisdictio. C. de duo. reis. l. vlt. verum est qꝫ non est perpetuata
iurisdictio nisi in causa illa pre quā citatio facta est. vnde mortuo mādatore ex,
pirat iurisdictio q̄tū ad alias. Sed quid si moriatur ante declarationem reruz
facta citatione? ar. qꝫ nō pōt p̄cedere. s. de rescrip. pastoralis. in fi. quia plures
cause intelligūtur hz contra vnū tantū. ar. j. ti. p̄xi. nouit. Item quid si delegans
non moritur sed deponitur non procedet: quid si excōicatur: tunc procedet ōle
gatus: qz morte naturali cōfirmatur dōatio ꝛ nō ciuili. ff. de dona. inter. vi. ꝛ vx.
cū hic statu. §. si donaī. ar. j. de cele. mis. cū marthe. §. cetez. ar. ō i decre. In. iiii.
de offi. vica. romana.

l Cum in iure. hec est pars decre. quam habes. s. de elec. con i iure. ber.

m Iniungo. vt. s. de rescrip. cum contingat. b. Sed hoc valde notabile ē qꝫ
hz exhibeatur sententia delegati ei tamen non creditur nec p̄sumitur pro snia
nisi ostendatur commissio: nec creditur iudici si se delegatum dicat ar. j. de testi.

cum a nobis.⁊ idē dicit.l.in arbitro.q⁹ nō ſtatur verbo eius ſi dicit iuramentū a partibus iterpoſitū.C.de arbi.l.iiii.§.ſin autē.C.de man.p̄n.l.vna.Caueat ergo quicūq⁹ ipetrat a principe cām cōmitti alicui vel delegari: vt ſi ſententia lata fuerit pro eo a delegato ita bene cuſtodiat cōmiſſionē ſicut ipſam ſniam: lapſu temporis enī ſi conueniretur ⁊ oſtēderet ſententiā ſine cōmiſſione nō valeret ei niſi.p baret de cōmiſſione. ſententie vero ordinarii ſemper ſtatur ⁊ p̄ca preſumit: q⁹ ibi cōſtat ō iuriſdictiōe.ī.de re iu.ſicut.⁊.iū q.vi.hoc ēt lau.Si tū publicatū fuiſſet reſcriptū i iudicio: vī q⁹ ſufficiat ſi de hoc conſtat: lz poſtea ſit admiſſum.ī.de p̄uil. cum olim.C. de teſta. publica. ⁊.ī.de fi.inſtru.c.fi. Jtē ſi ſnia redacta ē i publicā chartam videtur q⁹ ſufficiat.ī.ō teſti. ſignificauit.⁊ i auc.vt fratrū filii.§. i.col.ix.licet ſit arg.ō.ī.de re iu. cū inter nos. Jtē ſufficit ſi habet ſubſcriptionē teſtiū.xvi.q. iii.§.poteſt.Sed videtur q⁹ hodie ſufficiat ſolus tabellio ad i ponendū fidem ſnie.ī. de p̄ba qm̄ ō falſam.Ut nulla ſit dubitatio ita debet fieri q⁹ auctoritate iudicis reſcriptum dñi pape ſolenniter i publicaz formā redactū inſeratur in ipſa ſnia iudicis auctoritate ⁊ alia iſtrumenta p̄curatoria q⁹ idē iuris eſt de illis: vt ſi oſtenderet ſnia lata i p̄ſonā p̄curatoris vel ſin dici.vel i cōtrariū ſi nō cōſtaret de mandato p̄curatorio ſnia non valeret nec ſtaretur ei ſi negaretur illū fuiſſe p̄curatorez ſed poſtquā i ipſa ſnia inſerūt huiuſmodi iſtrumenta ⁊ reſcriptū iudicis anēte ſtabit̄ poſtea ſententie ēt ſi originalia reſcripta ō appareāt.C. de teſta.publicati.iō caueat i ſnia excōicatiōis: vt qui abſolutus ē cuſtodiat iſtrumētū ſiue litteras abſolutiōis p̄ quas tutus exiſtat ſi ei obiiceretur excōicatio alias poſſet ei periculum generari.vt.ſ.de elec. venerabilez .⁊ī. de cleri.excōmuni.mini.propoſuit.argu.opti. q⁹ ita ſit faciendum.

c Cum olim.in reſcripto. ⁊ ideo non valuit quod factum eſt ſi formam mandati tranſgreſſi ſunt.ſ.ō reſcrip.cū dilecta.

doreſi.quoddā ſtagnum molendinum ⁊ domum in terra eorum conſtruere nitebatur in ipſorū p̄iudicium ⁊ grauamē:ep̄o ⁊ theſaurario niuernenſi cōmiſimus cām ipſam:p quoz litteras accepimus q⁹ lite ſu per petitionibus eccleſie cont.receptis vtrinqz teſtibus ⁊ atteſtationibus publicatis:cū ſuper dictis teſtium inter partes fuiſſet poſtmodum diſputatū:tandē pars comitis poſuit q⁹ de dānis in memoriab⁹ ⁊ rebus aliis datis:ſuper quibus teſtes deponere videbantur:cognoſcere non debeant cū in reſcripto[a] noſtro nulla de dānis mentio haberetur:⁊ infra. Judices autē interlocuti ſunt q⁹ ſuper dānis datis a comite ad eos cognitio pertinebat:quo audito comes ad ap.beneficiū cōuolauit. vnde ip̄uz iudices euocatū:⁊ nec p̄ſe nec per reſpōſalem idoneuz comparentem excōmunicationis vinculo aſtrinxerūt:⁊ infra. Quia vero ſup dānis datis anteq⁹ lis fuerit cōteſtata:nequaq⁹ ad dictos iudices cognitio pertinebat:cū in reſcripto nulla de illis mētio haberetur:nec ad ip/ſos poterit iuriſdictio prorogari: cū[b] procurator ad illa ſolūmodo intelligatur cōſtitutus:que in cōmiſſionis litteris inueniūtur expreſſa. Et poſtq⁹ comes publicatis atteſtationibus itellexit ſuper bis fuiſſe poſituz:protinus[c] cōtradixit. Nos eoſdē iudices pronūciamus minus iuſte interlocutos fuiſſe:ac ſepe comitē qui ob hoc ad ap.beneficiū cōuolauit:excōmunicationis ſnia non fuiſſe ligatum[b].

Dem ſenoñ.archiep̄o.

Cum olim[c] magiſter.ſ.⁊.b.archidiaconatū ⁊ prepoſituram adinuicē permutaſſent:⁊ infra. Verum dictus.b.delegatis noſtris nō deferens:imo verius delegantiſ[d] ſigilla violauit[g] illorum:⁊ ſcripta que nobis fuerant preſentanda nō erubuit aperire:qui poſtmoduz in nr̄a preſentia cōſtitutus aduerſario preſente in excuſationem ſuā propoſuit q⁹ iudices perpam p̄ceſſerant cōtra ipſuz:⁊ acta in ſcriptis minus fideliter redigiſſent:vnde timens ne litteras portaret vrie[b] illorum ſcripta aperuit:⁊ q⁹ ſuſpicatus fuerat ad inuenit. Sane ſi q⁹ expediret melius notauiſſet:vel nō recepiſſet ſcripta ſuſpecta:vel recepta nobis fideliter p̄ſentaſſet:⁊ oſtendiſſet cām ſuſpitiōis p̄poſite corā nobis. Jp̄reterea cū nō conquereret̄ de iudice: quē ei p̄prio motu cōceſſimus:ſed de illo potius quē ip̄e duxerat eligēdum:⁊ iudices ſuas nobis per euz litteras deſtinaſſent:de ip̄o pariter cōquerētes verbis ip̄ius fidem nō duximus adhibendam:ſed vt in eo ſaltez puniretur in quo peccauerat[k] contra acta iudicū que temere violauerat:ip̄m ſicut nec debuimus noluimus exaudire:ne videretur dolus ſuus ei patrocinū attuliſſe.

Dē alberto capel.ſancte.m.boñ.

Oram dilecto filio.m.diaco. cardinali:quē tibi ⁊.b. nūcio ⁊ clerico ſancte agathe aduerſario tuo:qui cū inſtrumentis eiuſdez ecclesie:ſed abſqz litteris de ratibabitione[m] ad ap.ſe.acceſſerat:ſed de ratteſt'extendere reſcriptum ad alias res quas in reſcripto nō expreſſit vt in.c.iſto contingit.ſed per reconuentionem bene extenditur ad res alias inuito actore de quibus nulla mentio habita eſt in reſcripto ſi actor perſiſtere velit in ſua petitiōe.ſ.e.prudētiā.in fi.⁊ ērō.ī. de mupeti.c.i.ber.

d Ligatū. q⁹ nō habebant iuriſdictionē ſuper dānis. ſic.ſ.e. ex litteris.vnde poſſet agere cōtra iudices ad intereſſe q⁹ cū iniuſte excōicauerūt ī.ō ſen.excōmuni.ſacro.⁊ hic error cogs excuſare non poteſt

e Cum oliz.hec deceſ.⁊ illa quā habes.ī.de re.p̄mu. cum olim. loquūtur de eadē materia.

f Delegāti. cui⁹ vicem gerebant.ſ.e.ſane.iniuria enim iudicum ad euz pertinet cuius legatione funguntur.ii.q.vii.accuſatio. in fi.⁊.iii. q.i. nulli.immo ipſos tā quam delegantē honorare debent p̄tes. xciii.di.c. vl.⁊.xciii. di.c.i.

g Sigilla violauit ⁊ ideo eſt puniēdus tanquā falſarius.⁊ ob hoc ſolum priuari debuit beneficio.ſ. de reſcrip.olim.⁊.ī. de falſa.ad audientiam.

b Vrie. tāgit illud quod legitur in li.regun.cuz vrias rogatus a rege dauit nollet accedē ad berſaben vxorem ſuam quam duxit rex cognouerat timens ne concepiſſet ex eo ſiē ⁊ fecerat:quod cum ipſe facer̄ nollet:rex remiſit vriam ad ioab principez militie cum litteris continētib⁹ vt poneret eū iter fortiſſimos hoſtes vt occideretur ab eis:quod ⁊ factū ē:ſed iſte ſtult⁹ fuit:q⁹ recepit litteras illas ſi habebat eas ſuſpectas:quia primo debuit eas videre diligenter ⁊ ſi quid in eis eēt iniquum debuit contradicere relationi iudicū ſi ō veritatē referebāt:iudices eni debēt oñdere p̄tibus relationē quā faciūt ſupiori.ii.q.vi.biduū.i fi.⁊.C.de rela.l.i.⁊.ii.aliaſ poſſet appellare:vt ibi:⁊ quotiēs iudex ſe relaturū pollicetur illico litigatoribus acta edere tenet̄.ī.de appella.intimaſti.

i Propō motu.ſic ergo vī q⁹ iudex maxie quē p̄ceps cōcedit poſſit recuſari.ar.p̄tra.ī.de appel.nouit.⁊.ff.de offi.prefec.p̄to.l.i.credit.n. p̄nceps nō aliter fore iudicaturz q⁹ ipſe eēt iudicatur⁹, vt ibi dō.ar.ō i ſti.de ſatiſda.tuto.i p̄n.

k Peccauerat.ſic.ſ.de tranſla.q⁹to inter corporalia.⁊.ī.de iure patro.paſtoralis.in fi.ſ.ō tēpo.ordi.lras.

l Ne videret̄ dolus.q⁹ fraus ⁊ dol⁹ nemini debēt patrocinari.ſ.ō p ſcrip.ſedes apoſtolica.ī.de teſta.c.officii.

m Oram.abſqz litteris de ratibabitione.⁊ ideo audiri non debuit.ī.de procu.c.i.niſi cauiſſet de rato. Sed qualiter admittitur iſte.b.ad agendum cōtra ſniam cū nō haberet mandatū:ad hoc dici poteſt q⁹ ideo admiſſus fuit quia erat coniūcta perſona:q⁹ clericus illius eccleſie ⁊ canonicus plebis de paſtino cui ſubeſt eccleſia ſācte agathe ⁊ coniuncta perſona lz admittatur ad agendum:cauere tamē debet de rato.ff.de procur.ſed ⁊ hc perſone.⁊.l.pomponius.in fi.⁊ ideo cauet de rato q⁹ p̄t cōtingere q⁹ illi de plebe nō hēbūt ratum vnde eis res iudicata nō obeſſe .C.qui.res iudi.non nocet.l.i.⁊ iō ille.b. cauit de rato ſub fideiuſſoria cautione.vel p̄t dici q⁹ ideo cauit de rato q⁹ de mādato dubitabatur:q⁹ tunc hz locū cautio rati.vt.C.de procu.l.i. ſz vī q⁹ cautio iſta fragilis ſit:q⁹ ex ea non poteſt agi ad intereſſe cuz

b Cum procurator.qui ſimpliciter cōſtitutus fuit ad cauſaz predictis iudicib⁹ delegatam.Et no.q⁹ lz p̄cipales perſonas poſſet fieri prorogatio iuriſdictionis.ff.de iudi.l.ii.§.ſed ⁊ iudex.⁊.l.de qua re.§.i.per procuratorez tamē fieri nō poteſt cum de hoc nō fuit cogitatuz quando cōſtitutus fuit procurator.ar.ff.de au.⁊ argē.lega.ſi ita.ff.de tranſac.cū aquiliana.ff.de contraben.emp.rutilia polla.⁊.C.de tranſac.tranſactionis.ſi.ff.de iurciuran. inſiuranduz.§.procurator.⁊ xxii.q.ii.ne quis arbitretur.Qualiter fiet prorogatio dicitur.ī.eo.p.⁊.g. pretextu eni vn⁹ articuli nō debēt ſup alio p̄bationes admitti .C.qui legit.perſo.l.vl. ⁊.ff.de iureiurā.ſi duo patroni.§.iulianus.circa fi.⁊ talia dicta nō valēt cū iurēt ſup alio articulo.ī.de teſtibus teſtib⁹.

c Protinus contradixit.Ex hoc videtur q⁹ ſi procurator fines mādati excedit domino ſciente q⁹ preiudicet domino niſi ſtatim cōtradicat. ar.liiii.di.ſi ſeru⁹ ſciente.ar.ī.de his que fi.a prela.ſine conſen.ca.c.ii.ff.quod cum eo qui in alie.po.l. vlt.ff.de inſti.ſed ⁊ ſi.in prin.ff.ad macedo.ſi filius.ii.C.de nup.ſi vt proponis.⁊ ſi iudex ſcientibus partibus exceſſit fines etiam mandati eis preiudicat. ar.C. communia utriuſqz iudi.l.ii.alias non preiudicat factum procuratoris domino ignoranti.C.de procura.ſi procurator.ff.de procura.procuratoris.ſi ignorantis.item no.q⁹ lz procurator non poſſit prorogare cauſam de re ad rem. tamen videtur q⁹ poſſet prorogare de tempore ad tempus:quia qui dat procuratorez vt confeſtim agat intelligendum eſt permittere procuratori ⁊ poſtea litem peragere.ff.de procura.qui procuratorem.item procurator mandatum prorogare poteſt ad id quod eſt prope mandatum.ſ.de elec.in cauſis.⁊.ſ. ō renūc.poſt trāſlationem.⁊.ff.iudica.ſol.iam tamen.§.vlt.⁊ prorogat ad ea que ſunt preparatoria mandato.ff.de procura.ad rem mobilem.⁊.l.ad legatum.⁊ acceſſoriuz ipſius ſine ſequelā.ff.de inſtito.l.cuicunqz.§.ſi ei quē.in fi. Prorogatio de re ad rez inuito reo non valet deficiente iuriſdictione:quia imperator inuito reo non po-

res talis sit q̃ nõ põt existimari. vnde nõ vr̃ admittẽda pp fragilitatez ipsius. ff. ad trebel. qui ita .§. i. t. j. vt li. non conte. accedens. ii. sed agi põt ad impensas factas in lite. ff. rẽ ra. ba. si sine. §. cũ autẽ ꝓcurator t hoc expedit reo: vt dicit Jo. q̃ ei caueatur ỏ rato quã probetur mãdatum: q2 per hoc cõsequitur sumptus: vt hic dicit. sed credo q̃ in tali casu cũ res talis sit que existimari ñ posit: tutius cẽt reo si ille probet mãdatum quia domin9 postea ỏ sniam venire non põt. Sz forte ex ista cautione posset agi ỏ fideiussores ad interesse si oñs rem rata nõ habuerit: t estimabitur in quãtum lesa sit ecclesia q̃ nõ statur snie ne quotidie litiget. ar. j. de arbi. per tuas. ubi agit ad interesse i cõsimili cã. Jtẽ ex hoc videtur q̃ qñ dubitatur de mãdato simpliciter sit cauendũ ỏ rato etiam si ille diceret se velle probare mandatũ. t hoc videt̃ p legẽ. C. ỏ pc. l. i. t q̃ per fideiussoriam cautiõez t nõ nudã. ff. ỏ procu. seruũ quoq3. §. ait pretor. Sed videtur q̃ iste sine cautione debuit audiri ex eo q̃ hz instrumẽta ecclesie. ar. ff. de leg. ii i. qui cyrographũ. ßñ. ista ñ erãt talia instra sed istra cãe p q̃ intendebãt, pbar̃ ỏ iur̃ eccl'ie t illa. l. logtur de istro cautiõis legato t hoc constabat. vñ eo ipso q̃ legatur instrumẽtũ itelligitur cẽ legatũ illud quod cõtinetur i instro: alias iutile cẽt legatũ: alias istrumẽtũ alteri9 ñ prodest cũ verba istrumẽti nõ adiuuent recitantẽ. C. de proba. ad ꝓbationẽ. qualiter sit intelligendũ quod dicitur: litteris de rato. dicitur. j. de relig. do. cum dilect9. in. i. glo.

a Suppressa. t ideo littere nõ valuerũt: cũ cõsenserit in ferrarien̄. Item contestando t producẽdo testes coram eo. sic. j. de re iud. iter monasterium.

b Decisiõe. i. cognitiõe. sicut ẽ i antiqua: t bñ t hz probar̃ p hz q̃ dr̃: horũ veritate suppressa. si de huiusmõi ꝓcessu mẽtionẽ fecisset tũc bñ diceret decisionẽ: t tũc nõ posset eps ꝓcedere sine adiũcto vel subdelegato ipsi9: vt dz in illa gl. mag. sic. s. e. insinuãte. t. j. de iud. c. pe.

c Snïam. latã per abbatẽ sancti stephani t põrẽ sancti victoris.

d Admittere noluit. Sz vr̃ q̃ ferrariẽ. male fecerit q2 illũ subdelegatũ nõ admisit: q2 delegat9 a ꝑncipe põt alii cãm delegar̃: cũ id sit ei a lege concessũ. C. de iudi. a iudice. t. s. e. pastoralis. in prin. t. j. e. qñ apostolica. t. j. de appel. cũ cãm que. Sic ergo male fecit ferrarien̄. ỏ iura predicta q2 debuit ipsũ subdelegatũ recipere. Sed ỏ hoc q̃ dixit facit: q2 snia ferrarien̄. postea confirmatur. Dicũt quidã q̃ iõ noluit ipsum admittere quia sub hac forma scriptũ fuerat: q̃ si ambo t̃. ta frater ipse solus procedas q2 tũc extat cõditio vt videt̃ hic circa fi. ỗm hoc vr̃ q̃ aliquis nõ possit cõmittere vices suas qñ clausula illa apponitur: q̃ si nõ oẽs t̃. si ipse nõ possit itereſſe. Dicas ergo q̃ ferrarien̄. iõ istũ subdelegatũ nõ admisit q2 littere ipetrate fuerũt tacita veritate nulla facta mẽtione de processu coram ferrarien̄. corã quo lis fuit contesta t testes ꝓducti vt pz in integra. j. de reg. iur. iter monasteriũ. vñ non valebãt: t ita nec subdelegatũ nec delegatũ admittere tenebatur t solus eps iurisdictionẽ hẽbat. t hec fuit eã q̃re snia ipsius cõfirmar̃. vñ ñ valuit appellatio pp hoc facta: vt dicit hic.

e Quod nõ itelligit. Pone q̃ plures sint iudices dati cũ illa clausula q̃ si nõ oẽs t̃. quero an ille qui nõ põt itereſſe possit ꝯmittere vices suas: t an socii tenẽar̃ illi9 subdelegatũ admittere: q̃ possit cõmittere plañ ẽ: q2 hoc hz a lege cõcessum. C. de iudi. a iudice. t. j. e. qñ. t. s. co. pastoralis. t. j. de appel. cum cãm que. t etiam si interesse non potest. s. e. super questionũ. §. si vero. t. s. e. si p debilitate. t. c. pastoralis. §. vlt. imo alias cõmittere nõ dz nisi qñ est ipeditus. s. e. pastoralis. in prin. t in. c. si pro debilitate. sic patet per iura ista q̃ delegatus põt cõmittere uices: t quando ẽt ipeditus est ergo alii tenentur admittere subdelegatũ ipsius: alias talis commissio deluſoria cẽt: t sic fierẽt ludibrio leges: qb9 cẽ nõ dz. C. de bonis q̃ libe. l. vlt. §. vbi aũt. t cum effectu verba sunt itelligenda. j. de cleri. nõ resi. relatũ. t. ff. q̃ gsq3 iur. l. i. §. hec aũt vba. ꝓterea optime hz ꝓbar̃. s. de elec. q2 pp. §. illud. vbi hẽs q̃ ille qui nõ põt interesse põt alii cõmittere vices suas: t illi tenentur recipere illũ: alias nõ valeret electio: t qb9 per nos facere nõ possumus ꝑ alios facere debemus. ff. de procur. l. i. t. ff. de admi. tu. ita tam̃ §. gessisse. sed cõtra videtur expresse p hãc allegationẽ: q2 hz eã fuit cõfirmata snia. Preterea nõ tenẽtur illũ recipere ad datũ illius: q2 par ẽ illis: t par i parẽ nõ hz iperiũ. s. de elec. in notuit. ff. ad trebel. ille a §. §. tẽ pestiuũ. Hec illud videtur seq̃ q̃ si ille põt cõmittere q̃ alii ipsũ admittere teneãtur: q2 ex alieno facto nullus obligatur. ff. de verb. obli. stipulatio ista. ar. Dicũt quidã q̃ hz ille qui ñ põt interesse possit cõmittere vices suas alii: cũ iudices nõ tenent̃ eũ admittere nisi velint: q2 iam extat cõditio. t sic remãsit iurisdictio penes illos: vnde ipsi ꝓcedere pñt soli si volũt: t cessante impotẽtia poterit postea cũ ipsis ꝓcedere. ar. C. de cura. furio. cũ aliis. vbi curator tpe furoris administrat cessante furore cessat. sic delegatus iste cũ interesse nõ põt ꝑ ipotentiam facti tpalis põt cõmittere vices suas t cõsocii tenent̃ admittere illũ subdelegatũ. t allegatio q̃ hic ponitur nõ cõtinet ius. Et circa huiusmodi subdelegationes ita distinguc. aliud ẽ cũ ab initio delegãtur plures iudices cũ illa clausula: q̃ si nõ oẽs t̃. t nullus postea adiũgit̃: t aliõ cũ ab initio delegatus ẽ vnus vel plures: t postea alius adiũgitur cũ illa clausula q̃ si ãbo: vel q̃ si non oẽs t̃. Jn ꝓmo casu delegat9 põt aliũ subdelegare: t consocii tenentur illum admittere. in scõo casu refert an res sit integra vel nõ. si res sit integra idẽ est ac si ab initio oẽs dati̇ essent: t adiunct9 põt cõmittere vices suas: t alii tenentur ipsũ admittere i cãc cognitiõc. si vero res non ẽ integra q2 iam ꝓcessum erat ad li. cõte. t hoz veritate suppressa aliquis ẽ adiũctus huiusmõi adiunctus vel subdelegatus ipsius nõ ẽ admittendus tã q̃ ꝑ veri suppssionẽ adiũct9 siue obtentus sicut cõtigit i pñti negocio. t hz bñ colligitur ex hac decre. t hz pbar̃ i auc̃. de exhi. reis. §. illud. vñ sũptũ fuit autẽ offerar̃. vbi idẽ dr̃ col. v. vbi dr̃ q̃ post li. cõtes. ali9 peti adiũgi non põt: nec ꝓmus refutari. t iõ snia ferrarien̄. epi cõfirmata fuit: t q̃ dicit hic q̃ nõ itelligitur vt si ꝑ se vel ꝑ aliũ t̃. nõ ẽ vez: q2 clausula illa q̃ si nõ oẽs t̃. põt locũ hẽre i multis casibus de iure t de facto. i gb9 casib9 duo vel alius ꝓcedere pñt: puta de iure vt si est excõicatus. j. de re iu. ad probandũ. vel suspectus recusatus. s. eo. cũ sup. t. c. licet. vel infamis. vel seruus. vt. s. de rescrip. sciscitatus. de facto interesse nõ põt puta si mortu9 fuit vel alias ꝑpetuo ipedimẽto detẽtus: puta furiosus: vt in predicta decre. sciscitat9. t in talib9 casib9 locũ hz clausula illa q̃ si non oẽs t̃. sed qñ impedit9 ẽ tpali impotẽtia bñ põt cõmittere vices suas: t cõsocii tenẽtur admittere subdelegatum. scd in casu istius decre. admitti nõ debuit rõib9 premissis. Ergo sic debet intelligi clausula illa: q̃ si non omnes t̃. puta si nõ potest iter esse de iure vel de facto vt dixi: tunc non potest cõmitter̃: cũ nullã habeat iurisdictionẽ: alias bñ hz iurisdictionẽ q̃is ipediat ad tps: t iõ tũc põt cõmittere t cum effectu. t q̃ dicit impeditus ad tempus: non intelligas q̃ omnino sit impeditus ut nullo mõ tunc possit interesse: sed si vellet omnia alia dimittere bñ posset interesse: sed nõ vult cõtenere sua tũc propter cãm illam nec tenetur. ff. ỏ iudi. l. si longius. b.

f Cõfirmauit. ex hac scõa snia dar̃ actio i factũ que hic confirmatur. t non ex prima. vt. ff. de bis qui no. infa. furti. ar. ff. ad trebel. si quis priorẽ. hac tñ ꝓ firmata ꝓfirmatur t prima. lau.

g c Um. R. sed quomodo cõmittit papa hic causam contra laicum intelligo q̃ causa spectabat ad forum ecclesie: puta causa vsurarum vel decimaz vel ipse laic9 noluit excipere: vel ẽ consuetudo ibi q̃ laici cõueniãtur per litteras pape.

b Cum sint eius socii. hic habes q̃ canonicus nõ potest esse iudex canonici, sui propter familiaritatem que veritatem aliqñ ipedire solet. iii. q. v. accusatores. testis enim potest esse canonicus pro cõcanonico: cum etiaz frater pro fratre possit testificari. j. de presump. litteras. cum edictum de testibus sit prohibitorium ff. de testi. l. i. ea ratione quia facilius habẽtur iudices q̃ testes vnde facilius repellitur iudex quam testis: iudex enim recusatur pro modica cã: ut si esset oriund9 de terra impetrantis. j. vt lite non contes. accedens. ii. t. ar. j. de ap. ex insinuatiõe Jtem si iudex ẽ suffraganeus eius. j. vt lite non contesta. accedens. ii. Jtẽ consanguinitas. j. de appellatio. postremo. sed in teste secus. iiii. q. iii. §. lex. iulia qñq3 tñ

aliquis pōt eē iudex qui non pōt eē testis: vt pater ī causa filii. iii. q. vii. §. tria circa finem: ⁊ crimīosi possunt eē iudices sed non testes. iii. q. vii. §. vlt. Jtez iudex recusatur vel alius ci adiungitur: si hz cōsimilē cām. j. de iud. cām que. sic ⁊ testis repellitur qui habet cōsimilē cām. j. de testi. personas. sed si daretur iudex ꝺ aliū canonicū: quid dices? non poterit recusari ex hac cā: quia par affectionis causa omnem suspitionem remouet. ff. de ritu. nup. non soluz. §. de vno.

a Eligat. Nota ex hac littera ꝙ quādo reus ad iudicē ire nō pōt secure: ꝙ actor potest ⁊ debet eligere iudicē ī loco ñ suspecto: ⁊ nō aduersarius. Contra hēs q2 reus eligit iudices. xi. q. i. iudices. ⁊ xv. q. vi. si autem. ⁊ iii. q. vi. peregrina. ⁊ iiii. q. v. qs qs. ⁊ ii. q. vi. placuit. Idem videtur cum ordinarius recusat ꝙ reus eligat. j. de appellatio. cum spāli. ꝺrīū dicit lex: quod iudex petitus dari non debet: nisi ob reuerētiaz petiti iudicis ff. de iudi. obseruandū. decreta predicta loquūtur in causa criminali: ⁊ preterea nō statur hodie illis. quod dicit hic: quod iste eligat: intelligo si altera ps cum eo nolnerit cōcordare: vel cum altera pars ē absens. Vl' dic quod de speciali gratia dabat ei papa hanc electionē: cū de cōsensu utriusqz eēt eligēd⁹: vt. §. e. sup qōnū. itē. ar. qō si iudex nō potest de cā cognoscere pōt alī cōmittere vices suas. sz ꝺrium ē vez. j. de appel. secundo requiris. §. iii. ⁊ hic non logtur de iudice suspecto: sed q2 reus non potest ire ad iudicē. vñ iudex tenetur locum prouidēr secuz. j. de appel. ex pte. ⁊. xxx iii. q. ii. sine. vel cōm.ttere causā in loco non suspecto ut hic. vel potius procedet iudex iste auctoritate illius rescripti. Et est hic arg. quod iudex icertus dari possit. ꝺ. §. de rescript. ad hec sed hz ꝺ gratia fuit: vt dictum ē.

b c Cum cōtingat. utriusqz partis. ⁊ si testes episcopi dicerent excōmunicationez precessisse appellationem: testes autez alterius dicerent appellationem precessisse. sententiare debet iudex. qō ⁊ āte sniam ⁊ post fuit appellatū. j. de testi. cū tu. ⁊ ita vī superfluū: q2 semper iudicatur pro appellante: q2 si testes episcopi dicerent qō tūm post sniam appellasset: illis non crederetur: q2 pbarent negatiuā: quod eē ñ debet. §. de electione. bone memorie: ⁊. j. de causa pos. cū ecclesia. Dico quod probationes episcopi audiri debent: si vult probare se illum excommunicasse antequam vocem appellationis emitteret: secundum quod ponitur in questiōe. ī ꝓn. vel etiam si vellet probare appellationem iniustam: quia illa non impediret excommunicationem sequentē. j. de appel. vt debitus. vbi dicitur quod qui appellat rōnabilē cām debet proponere. ⁊ si probata fuerit iniusta appellatio remittetur ad eē pm. j. de appel. vt debitus. ⁊. c. cū in ecclesia. nec est uerum quod dicitur: ꝙ sēper ꝓnūciabit ꝓ appellāte: q2 pōt eē qō eps melius ꝓbet ⁊ ꝙ plures ⁊ meliores testes quib⁹ stabit. j. de testi. ī nra pūtia. ⁊ pōt dici qō illa decre. cū tu. logtur cū testes vtriusqz ptis erāt eqles: vt sic fiat iterptatio ꝓ vtriusqz ptibus: ne de ꝙ iurii reatu notetur.

c Vix vel nūqꝑ. s. ī casu sequēti tm. sic. j. de sen. excō. per tuas.

d Errorē. xii. q. ii. q2 diuinis. ix. q. iii. eps. de here. si quis.

e Nihilominus. nota ꝙ non debet quis admitti ad probandum illud quod ꝓbatum non prodest. C. de proba. ad probationem. ⁊. j. de symo. c. per tuas. in fi. ℣. quoniam ⁊ si probata cē. ⁊ valet ad exceptiones opponendas: quas quidam admittunt indifferenter. ⁊ in fine pronunciant secundum illas. si de iure valent alias non prodest illa probatio. illud fieri non debet primo cum proponuntur debet prouidere iudex an sint admittende vel non. si sunt admittēde tunc demū audiat probationes super illis qui aliter faciunt nō bene faciunt. quia si quis bene probaret exceptionem suam: ⁊ non admitteretur: potest eē causa appellandi q2 audiēdo ꝓbationes sup illa: iudex videt eā admittere cū effectu: ⁊ iō illud nō ē faciēdū: nisi iudex sub illa ꝓtestatiōe illū ad ꝓbādū admittat: vt si de iure debeant ualere: ꝙ valeāt: alias nō. §. de elec. cumana.

f Probationib⁹. sed cū iste iaz sit absolutus: quare audiūtur ꝓbationes. Super hz dico ꝙ duplici de cā pōt fieri: q2 si probabit ꝙ iniuste fuit excōicatus: non iiū te vel dioceſi genueñ. in q̄ sūt multi viri prouidi: iudicem eligat[a]: coraz quo questio terminetur: cui auctoritate nostra districte precipias: vt eā dem cām iuxta rescripti ad te obtē ti tenorem ap. re. fine debito termi nare procuret.

Idem rothomageñ. archiepo.

Cum contingat interduz ꝙ laici: ⁊ infra. Jnsuper requisiti sumus: cum quis conqueritur in se a suo episcopo post appellationem ad nos legitime interpositam: vel alias iniuste excōmunicationis sententiam promulgatam: ⁊ nos iudicibus damus in mandatis: vt si est ita: iuxta formā ecclesie absolutionis beneficiū illi ꝑpendant: vel eandez sniam denunciēt esse nullam: ac episcopus paratus sit ꝓbare se in illuz anteꝙ vocem ap. emitteret: vel alias iuste buiusmodi sniaz ꝓtulisse an ꝓbationibus nō admissis liceat iudicibus excōicatuz absoluere vel denunciare sniam esse nullaz. Ad qō. t. r. ꝙ cū quis cōquerit se post ap. ad nos legitime ītepositam excōicatione fuisse inodatum: semper utriusqz partis[b] ꝓbationes sint admittende: anteꝙ ad decernēdum super hoc aliquid procedatur: ꝑ quas deniqz apparebit: an absolutione ī digeat conquerens: vel denūcian dus sit potius nō ligatus. Jn eo vero casu cū excōicatuz quis se asserit iniuste: vix vel nunqꝙ[c] eē eius anteꝙ absolutus fuerit: probatio admittēda: nisi tunc tantuz cū asserit in excōmunicationis sniā intollerabilē er rore[d] fuisse patēter expressuz: ad qō ꝓbanduz admittit anteꝙ absolutōnis gr̄az cōsequatur. Verū si ꝓponat se simpliciter excōicatū iniuste: ac eꝑpus ad ꝓbandū ꝙ iuste iꝑuz excōicauit: suas postulet ꝓbatiōes admitti nō est añ absolutionē ipsi⁹ aliq̄tenus audiendus: cū ⁊ si ꝑ certo cōstaret rōnabiliter in illū excōicationis sniaz ꝓmulgatā: nihilominus[e] eēt ei absolutio ipēdēda humiliter postulanti: ⁊ iō in hoc casu illum credimus iuxta formā ecclesie protin⁹ absoluēduz: vt sic demū ꝓbationibus[f] vtriusqz ptis admissis: vtrū iuste vel iniuste ligat⁹ fuerit ꝺcernat.

Hono. iii. massañ. ⁊ regio. archiepiscopis.

Venerabili. f. n. archiepo cu sentiñ. dedimus in mandatis vt cephaludeñ. eꝑm restitui faceret ad episcopatū: ⁊ ad alia quibus fuerit spoliat⁹[g]: quo restituto plenarie[b] ⁊ corporalē ac pacificā possessionez adepto: si eꝑus merito esset de dilapidatione suspectus[i]: virū ꝓuidū ⁊ bonestū ꝓuideret coadiutore[k] eidē sine cuius cōsilio[l] nihil eoz faceret: que ad administrationē ꝑtinent tē porales: quoad vsqz veritate cōperta duceremus aliter ꝓuidendū: iterim omne alienationis[m] genus eoz vtriqz auctoritate nostra districti⁹ interdicens. Porro idē archiepiscopus corporis infirmitate grauat⁹ ꝓmisit in huiusmodi negocio vices suas primo abbati sancti spūs de panormo ac demū thesaurario cusentineñ. quoz ꝓcess⁹ nobis exhibitos gitur ei aliquid per iuramentum: ⁊ iō preceptū differt quousqz constet: utrū iuste vel iniuste sit excōicatus. j. ꝺ offi. ordi. ad reprimēdā. si iuste fuit excōicatus tūc precipiet ei per iuramentū qō super eo ꝓ q̄ fuit excōicatus satisfaciat: vt ī dicta decre. ad reprimēdā. itez si ꝓbaret q̄ admonitione legittima nō premissa ipsū excommunicasset excōicatō per mēsem erit ꝑna tus ingressu ecclesie j. de sen. excō. sacro. item si iniuste excommunicatus fuerit: excōicator teneē illi ad īteresse: vt dicto. c. sacro. ⁊ ī tm̄ tps abstineat q̄tum visuz fuerit superiori. ii. q. i. nemo. ⁊. xxiiii. q. iii. de illicita. ⁊ cōuerso si sniа iusta ꝓbata fuerit: excōicat⁹ tenebitur ad interesse excōicatori: vt in decr. sacro. nisi utrunqꝫ ꝓbabilis error excusset: ut ibi: ⁊ ita patet quare admittantur probatiōes post absolutionem.

g Venerabili frī nō. spoliat⁹ ꝑ fredericū iperatorē.

b Plenarie. hz iō dic q2 spoliati ad oia ira sua tā corpalia q̄ icorporalia debent restitui añq̄ aligd si bi obiiciat vel q̄ ing fitio fiat ꝺ ipsos. vt ii. q. ii. ꝓtotū. ⁊. c. nullus. vbi dicit q̄ oia sūt restituēda. iii. q. i. ⁊. ii. ꝓtotū. ⁊. j. de resti. spo. ī hīs. itē cum gs. ⁊. c. ex cōquestione. ⁊. c. pisanis. vñ dicit plenarie.

i Suspectus. sed vī q̄ isti nō sit dād⁹ coadiutor: exq̄ erat de dilapidatōe suspect⁹ imo potius deberet destitui. iii. q. ii. g ea. C. de suspec. tu cum quē. ⁊ dolū facere videbat petēdo restitutionē: cū destitui debeat ꝓ hz. ff. de doli excep. dolo. Dic q̄ hz oli obtiebat ꝺm antiqua iura: q̄ accusat⁹ sen denūciat⁹ suspect⁹ de dilapidatione remouebatur pēdēte lite ab administratione: vt. iii. q. ii. qui ea. vbi de hoc. ⁊ C. de suspec. tu. eū quē. hodie vo secus. q2 nō remouetur ab mīstratiōe nisi ꝑmo probetur suspectus de dilapidatione male administrando. ⁊ hoc ꝓbato presumitur q̄ decetero male administrabit. ff. de admi. tu. si cui. §. hisdem. ⁊. ff. de suspec. tu. tutor. §. queri pōt. ⁊ C. de suscep. ⁊ archa. l. aliquid. li. x. ⁊ ita accusatus siue denūciatus de dilapidatione ⁊ ꝓbat⁹ suspectus ꝺm iura nostra remouet ab administratiōe vt hic. ⁊. j. de simo. hz heli. ⁊ ēt iudex sine accusatore pōt aliquē remouere: si aptissimis argumētis liqueat eū eē suspectū. ff. de suspec. tu. l. iii. §. ꝑterea. nec admittēdus ē si vellet satisdare: q2 satisdatio non imutat maliuolū aium tutoris. insti. de suspec. tu. §. nouissime. ⁊. ff. ō suspec. tu. q2 satisdatio. ⁊ qui ecclesiam suā ꝓ alienis debitis aggrauat si nuc obligat: ipso iure suspensus est ab administratione temporaliuz ⁊ spiritualiū. j. de solu. si q̄rūdā. Ad hāc āt denūciationē quilibet vī admittēdus. ī auc. ō ñ alie. aut ꝓmutā. §. hic nobis. ī fi. col. ii. ⁊. C. ō suspec. tu. pietatis. ꝓbabili⁹ tm̄ vī ꝙ hi tm̄ admittant quoz itereſt. vt. xxi. q. vi. filiis uel nepotibus. ⁊. ii. q. vii. q̄ propter. uel saltez soli clerici admittantur. xii. q. ii. nō liceat. ad denūciādū admitterē quēlibet ō illa parrochia: q2 eoz itereſt: ut ecclesia ñ pueniat ad malū statū. ar. xvi. q. i. qm̄ gegd. ⁊. xii. q. ii. auz habet.

k Coadiutorē. ⁊ ita hic ꝺat coadiutor ꝓp suspitionē dilapidatiōis: alibi ꝺat ꝓp infirmitatē seu senectutē. vii. q. i. scripsit. ⁊. c. q̄uis. ar. ff. de tutel. solet. ⁊. j. de cle. egro. c. ult. ⁊ penul.

l Cōsilio. hic itelligo ⁊ cōsēsu: alias non naleret multuz talis coadiutor. ar. ad idē. §. de elec. cū in ueteri. ⁊. c. ne ꝓ defectu. ar. ꝺ. j. de arbi. cū oli. sed illud videt dictū ꝓp formā arbitrii.

m Alienationis. Quid cōtineatur ꝑ hoc ꝙ dicit oē genus alienatiōis

bēs.j.de re.ec.nō alie.c.nulli.z.C.de re.alie.non alie.sancim⁹. largissīme sumit ꝫ hoc verbū alienatiōis.alibi stricte sumit ꝑ eo tm̄ ꝓctu q̄ dominiū trās̄fertur.C.de fū.do.l.i.

a Cassauim⁹.i.cassos z irritos denūciauim⁹.s.ō.rescrip.cū dilecta.

b Mandati.z merito:q2 fines mādati diligenter seruādi sūt.ff. mādiligenter.z.C.de p cu.si.pcuratō.z.s.ō rescrip.cum dilecta vbi quasi idē qō hic dī:vbi de hoc.

c Vices suas.hic soluitur quod dubitabatur.an delegat⁹ simpliciter cōmittēs vices suas possit eas reuocare:z pz q̄ nō postq̄ ille vti ceperit sua iurisditiōe:vt hic pz:z vt no.s.e.super qōnū.i no.pz z c̄, q2 cōmittendo vices suas simplr oia commisit q̄ poterat sup illo negocio:sic.s.e. sup qōnū.§.si vo.sic q cām simpliciter cō mittit oia vr̄ cōmittere que ad cām ptinere noscūt̄.s.e.p terea.z.j.e.suspitiōis z ē ar.q̄ indiffinita equipollet vniuersali.ff.de serui.vr.p̄.si seruit⁹.z.ff. de tutel. l.iii.§.vlt.z.j.de pūil. q2 circa.z.j. de iure pa.ex litteris.

d Demandare. cū abbas iā ꝓcessisset i negocio: antea vo potuit reuocare.b.

e f Significātib⁹. pauperē se dixisset.z si paup esset huc dz corā suo iudice āgē z seg forz rei: q2 cā viduaz nō spectat pricipaliter ad ecclesiam:nisi q̄ ad ꝓtectionē z defēsionē.j.de v̄.si.sup gbusdā.lxxxvii.di.c.i.z.ii.imo ad iudiciū regis siue dñi illi⁹ loci cā viduaz pupillorz z orphanorz spectare vr̄.xxiii.q. v. regū.z.q.iii.ab impatorib⁹.z.C.qñ ipator iter pu.l.vna.secūdario ad eccl'iaz spectat.xxii.q.v.admīstratores.vel si iudex secularis negligens eēt.j.de fo.cōpe.ex pte.b.sed ibi i possessorio:in quo casu pōt implorare iudicium ecclesie.

f Procedere nō debē.ñ vr̄ q̄ bñ ꝓnūciarēt q̄tū ad scōam exceptionem:sz supsedere debuerūt quousq3 ꝓcederet corā iudice seculari:vt si ille fuisset negligēs i iusticia exhibēda:ipsi postea ꝓcedere pūt.j. de, de fo.cōpe.ex trāsmissa.z.c.lz.z.c.ex tenore.z ita sic ꝓnūciādo amiserūt iurisditionē:q2 iudex siue bene siue male ꝓnūciādo functus ē offō suo.ff.de re iud.iudex.sic ēt ipso facto sine ꝓnūciatione admittit quis iurisditionē aliū sibi associādo q iurisditionē nō hz.s.e.cū sup.z si referat negociū ad supiorē.j.de of.leg.lz vel si dicat tm̄ se referre velle negocium.j.de appel.itimasti.z.C.de rela.l.i.z ideo nō poterūt illā post modū resumere:q2 siue bene siue male fūcti sūt offō suo.s.e.in lr̄is.ff.ō re iudi.l.iudex.ēt de consensu partium:q2 exquo expirauit iurisditio partes nō poterāt eis dare iurisditionē:q2 consensus priuatorum iudicē nō facit cū q nulli p̄est iurisdiciōi.C.ō iurisdi.om.iu.priuatoz.vñ vlteri⁹ nō poterāt se itromittere.vnde cassatur gcgd fecerūt tāq̄ a nō suo iudice factū:vt dicit i fi.sed in eo q̄ dixit sc pauperē:cū eēt diues z nobilis i fraudē vt citius bēret lr̄as vr̄ q̄ bñ ꝓnūciassent:ne ō fraude cōmodū reportaret.ar.s.de rescrip.sup lr̄is.z.c.sedes.si cōstitit eis q̄ dolo siue fraude dicit se pauperem:bñ ꝓnunciarūt.sec⁹ si p simplicitatē:vt i decre.p̄dicta sup litteris.q2 tunc siue sit pauper siue diues:dz regni p̄us dñs secularis:vt dixi i p̄n.notule.

g Infra terminū.qō fieri pōt.ff.de arbi.si cū dies.i p̄n.sicut z iurisditio ad terminū cōmittit̄.s.e.de causis.z ēt.j. terminū posset qs redire ad iudicē si uellet.ff.de arbi.sed si in seruz.in fi.sed pena ꝓmitteret.

h Negligētibus.poterāt cōpelli ad ꝓcedēdū exq̄ erāt negligētes.ff.ō arbi.l.iii.§.i.imo z si partes finito termino vellēt itez i eos cōpromittere cōpellēdi sūt suscipē arbitriū exq̄ fuerūt i mora.ff.de arbi.si cū dies.ß.i.

i Per formā cōpromissi.si pena fuisset apposita i isto cōpromisso: nūqd mulier ista que noluit redire ad iudices posset cōueniri ad papā.Credo q̄ nō q2 p huiusmōi cōpromissū:ptes nō poterāt eis dare iurisditionē:eū p̄uatoz cōfēsus eū iudicē nō faciat q̄ nulli p̄est iurisditiōi:vt dcm ē i gl.nō vr̄.z iō cū p̄cipale nō teneat:nec pena sup hꝫ adiecta:vt.j.ō pca.c.ii.i gl. q̄ incipit ꝓmissa.z.j.de censi.grauis.i gl.q̄ icipit.hec fideiussio. Si. aūt isti iudices cēnt ordinarii al:z ex certa scia cōpromisissent subiicere se eoz iurisditioni tūc posset peti pena si nollēt se subiicere ipsoz iurisditioni.b.

k Suspitionis cā.que ōbz eē rōabilis ad recusādū talis que si eēt ꝓbata deberet legittima reputari.j. de ap.cum speciali.sic z i appellatiōe vt in decre.cū spāli.c.vt debit⁹.z si ē dubia arbitri hꝫ diffimāt.

l Forsan.q2 non debet iudex ꝓpterea moueri: q2 nō facit ei iniuriā:cū utatur iure suo.s.de elec.cū ecclesia vulterana.ff.de iniur(.iniuriaz.§.i.z hoc ē ei a iure cōcessū:vt hic z.j.de ap.se cūdo regris.§.i.z.c.cū spāli. sz refert se ad id qō cōtingere solet.lz nō debeāt moueri:tamen idignāt ꝑ maiori pte:z ideo q̄ forsan ꝓuocatus ē ꝑ illū nō dz terminū ad hoc cognoscēdū assignare:ne sibi obesset i aretando ipsū:z lz sit ꝓuocat⁹ nō tñ ꝓpterea poterāt ipsū declinare q̄si offensum:cū hēat iurisditionē cessāte ꝓbatiōe suspitiōis ff.apud eū a q̄ appellat̄.l.vna.

m Ad quos oia.Sicut.n.iudici oia cōmissa itelligūtur q̄ ad cām ipsā ptinēt.s.e.ꝓterea.z hꝫ §.se.ff.de iurisd.om.iu.cui iurisditio.sic z his arbitris z hñt iurisditionē z coertionē:z pñt cōpellere testes:z ipediētes puni re:vt pz hic exp̄sse:z pōt appellari ab eis. Sed ad quē appellabitur: Sz qd dices si isti q eliguntur arbitri a ptib⁹:nolūt suscipere arbitriū:qd erit: sūt ne cōpellēdi:vr̄ q nō:q2 nemo cōpellitur arbitriū suscipe.ff.de arbi.l.iii. §.i.q2 hꝫ res liba ē.vt ibi dr̄.Bi-

l

eo q̄ tenēt recipe tale arbitriū.imo i stute obediētie districto p̄cepto a dño papa iniūcto tenēt.j.de ap.cū spāli.z si huic p̄cepto nō obediāt.sūt ꝓpellēdi si iudex ordinarius recusat:ordinari⁹ cōpellat illos:si delegat⁹ ō q̄ hꝫ logt:cos cōpellat: nō obstāte eo q̄ recusat⁹ ē alias iudiciū nō ꝓcederet. Ité hic ē aliō spāle: q2 consensus ꝓuatoz eū facit iudicē q nulli p̄est iudicio. Nec isti veri arbitri dicūt nisi ptāto:q2 eligūtur sicut arbitri.alii eligūt ō cōsensu ptiū:z hꝫ pz q̄ alii arbitri nullā coertionē hñt.lz tm̄ metu pene eoz sine stat.C.ō arbi.l.i.vel p emologationez i.cōfirmationē vel approbationē vel taciturnitatē.x.diez. C.ō arbi. cū antea.z isti iudices sūt.lz arbitri appellētur.sic.xi.q.i.puenit.z.ff.qui satisda.co.l. arbitro z.ff.qō me.cau.si cū exceptione.§.hꝫ aūt actio.C.ō sen.ex picu. re.l.i.z.ff.ō ꝓba. si arbiter.z iurisditio istoz q̄si ordinaria ē p electionē:sicut qñ exercit⁹ sibi eligit ipatorē.xciii.di.legim⁹.z cōstitutio cōfirmat talē iurisditionē.j.ō ap .cū spāli.sic z lex mādata cōfirmat talē iurisditionē.ff.ō iurisditi.o.iu.z q2.z ex eo q̄ dic oia q̄ ad hūc articulū z̄c.iudex recusat⁹ nil poterat facē circa articulū recusatiōis:z sic nō poterat p̄figē terminū arbitris ad finiēdā cām recusatiōis:sz añ istā dcre. iudex recusat⁹ p̄figebat terminū arbitris ad finiēdā cām suspitiōis: sz hodie iudex recusat⁹ dz statuere terminū arbitris:sm q̄ olī fiebat añ istā decr.j.ō appel. legittima z i hꝫ solo corrigit hꝫ decre.p illā alias nō mutatis.b.

n Terminū.s.ad ꝓbationē faciēdā pñt arbitri terminum ptib⁹ assignare: z oia alia q̄ ptinēt ad hāc suspitionē probādā arbitri facere debēt:z nō iudices: z per hāc decre. nō vr̄ ꝓhiberi iudici gn possint p̄figere terminū cōpetentē arbitris.j. quē cām suspitiōis ōbeāt terminare:sic olī fiebat.ō tñ dici ꝓsuevit:z hodie redactū ē ad ius cōe:vt.j.de ap.legitima. i cōsilio lugdo.

o Cōueniāt.s.arbitri.ff.de arbi.l.itē si vn⁹.§.ꝑncipaliter. Aduocēt.s. arbitri z nō ptes.ō.s.de rescrip.c.pastoralis.z vez ē q̄ ꝑmi duo eligi debēt a partib⁹.sed tertius ab arbitris.vt hic.

p Cogendi.simile dicit lex in veris arbitris.ff.de arbi.itē si un⁹.§. ꝑncipaliter ne res sine exitu eēt. Sed vr̄ q̄ iste iudex super ꝑncipali nō possit se itromittere cū sua iurisditio iteri sit suspensa.sic.s.e.pastoralis.§.ꝓterea.z pēdente dilatiōe iudicū offm̄ cōgescit.C.ō dila.siue pars.z.j.de appel.significāte ar.s.de rescri. pastoralis.i fi.Sz hꝫ permittit̄ iudici i penā illoz q nolūt cōcordare:z ne culpa eoz contingat negotiū ꝓgari:z ita malitia eoz coercēda ē:alias se iudex itromittere non potest circa principale.cū sit iurisditio suspensa.ut dixi. Sz qd erit si arbitri nō cōueniāt simul malitiose:ut negotiū ipsū ꝓgetur. Idē credo q̄ index possit eos cōpellere:ut procedāt ne diutius contingat negotiū differri.alias contineret iniquitatē ista ꝓstitutio:q2 per hꝫ daretur cā malicijs boium qbus est poti⁹ obuiādū.s.de rescrip.sedes apostolica z.ff.de rei ven.in fundo.

a PEt.g.loco ⁊ termino.ſ3 iō dicit:q; ſi ꝓmittis pecuniā mutuatā mihi ſolnē certo loco ⁊ termino:⁊ nō ſoluis eo loco:teneris mihi i q̄tū mea itereat mihi ſolutā fuiſſe i eo loco ⁊ iō poſſim ideo cōdēnaberis ad intereſſe:q; abſtuliſti mihi vtilitatē loci. Idē ē ſi ego peto in alio loco q̄ cōueni: q; aufero tibi vtilitatē loci.vñ ⁊ tibi i ſ3 teneor.j. de plus.pe.c.vno.hec.n.actio vtriuſq; vtilitatē cōtinet actoris ⁊ rei. ff.de eo q̄ certo loco.l.ii.⁊.C.eo.ti.l.vna.⁊ dī ſ3 actio certi cōd.tio. ſz appellat arbitraria pp locuz:q; p offīm iudicis petit ſ3 intereſſe.cū.n.petitur ꝓncipale debitū ꝓncipali actiōe:puta ex teſtō vel certi cōditiōe.tūc dz iplorari iudicis officiū:vt hēat rōez vtilitatis acto ris vel rei i cōdēnatione facienda.ff.ō eo q̄ certo loco.l.iii.⁊. C.eo.l.vna.i.℞.⁊.§.i.⁊.l.ſi beres.⁊.l.aut.⁊.l.i bone.ſz i bōe fidei ꝯctu.q; ſi ꝓmiſiſti mihi ſoluere certo loco:intereſſe venit tē iure actiōis.⁊ē i obligatiōe ad intereſſe.

b Jurisditionē.ſed ōlegatā:ſecus ō ordinaria.

c Prorogare.ſz nō potuit.vt i ſi.dicit.ſed ꝓgauit de facto.

d Promlgares.ſic ergo volebat ſe obligaſſ ſub pena excōicationis q̄ quidē pōt. ō cōſe. di. ii.ego berēgari⁹.itē ſub pēa bñficii ſui.ſ.de elec.cū dilectus.⁊ j.de falſa.c.vl.ſed deficit iuriſditio.

querētibuſ corā te de ep̄o lōdoñ.q; ꝓceſſuz ab eis mutuū ꝓmiſſo loco⁹ ⁊ termio nō ꝓſoluit: pēdēte iudicio J.laicus q i q̄ritate q̄daz eiſdē mercatorib⁹ tenebaſ:ſe i tuā iuriſdictionē[b] ſ cut aſſerit voluit ꝓrogare[c]: vt ſi ifra terminū ꝓſtitutuz p̄dictā non ſolueret q̄ritatē:excōicationis i ꝓſonaz ⁊ iterdicti i terrā ſnias ꝓmulgares[d]:quas buiuſmōi occaſiōe a te latas decernimus nō valere:cū ⁊ ſi alias iuriſdictioni p̄eſſe[e] dicaris: q; in dictum J.nullā iuriſdictionē habebas:iuriſdictionis ꝓrogatio nulla[f] noſcitur extitiſſe:cum ⁊ huiuſmodi delegata iuriſdictio ad alias perſonas nequeat ꝓrogari. Idem.

CUm viceſimū[g] ānuz pegeris: dari potuiſti i etate huiuſmōi delegatus. Cetez cōſtituto ifra etatez eandē[h]:niſi partes ſciēter cōſentirēt in eū q annū.xviii. trāſcēdiſſet facta delegatio ab alio q̄ a principe non teneret. Idem.

VIso delegato[x] vel arbitro[x] ſicut ꝓponis reb⁹ būanis ex empto eo[x] officiū expirauit:niſi aliud in delegatiōe aut cōpromiſſo fuiſſet expreſſuz. Idem.

QUoniā ap.ſe.intēdit ꝓuidere negociis[r]:⁊ nō ꝓſonis q̄b⁹ ea dē ꝓmittunt:ſi iudex tertiꝰ lz ex officio nr̄o vel de aſſenſu partiū pro cōmuni a nobis datus eiſdem alii delegauerit vices ſuas cum delegato a principe id concedatur a iure: delegatio valebit ipſius. Idez quoq; dicendum eſt cum mādatur[l] epiſcopo:vt cū altero ſuoz̄ coniudicum mādatuz ap.exequatur:⁊ tunc ſine ſubdelegato ab ipſo epiſcopo reli; qui duo procedere non valebunt. videtur q̄ maior etas eſſet requirenda. Et infamis arbiter eſſe pōt iii.q.vii.§.tria.⁊.§.cognitor.ff.de arbi.pedius.ſed infamis iudex eſſe non poteſt ea.cauſa ⁊.q.vii. ifamis.⁊.ſ̄.de reſcrip.ſciſcitatus.que eſt ergo ratio diuerſitatis.ratio poteſt eſſe duplex:quia iuriſditio datur a principe ſiue a magiſtratibus: arbitrium vero a priuatis. vel ideo quia multa remedia ſunt i iudicio:puta ſupplicatio appellatio recuſatio:in arbitrio vero ſola pene ſolutio:ideo etas maior requiritur: ne partes in promptū incidant periculum:propter ignorātiā arbitroz vnde arbitri iurare nō debēt:ne pp ignorātiā i periuriū icidāt.i aut.ō iudi.§.q; vō.col.vi.

e Preeſſe.vñ vr̄ q̄ potuit i eū cōſentire ⁊ illū cōſtituere ſibi iudicē.ff.ō iud.l.i.⁊ ii.ff.de iuriſdi.o.iu.l.ſi cōuenerit.ſed hic ꝓgare volebat delegatā iuriſditionē i ſe:q̄ cē nō pōt:vt hic dicit:⁊ nō ordinariā.

f Prorogatio nulla. Nō ergo q̄ poſſit fieri ꝓgatio iuriſditōis.fit.n. ꝓgatio ō tpe ad tps:vt ſi papa mādat cām terminari.j.certū tps:illo clapſo expirat iuriſditio:niſi ptes.j.tps de cōi cōſenſu ꝓgarit tps.ſ̄.e.de cauſis.⁊ hoc facien dū ē de cōſenſu iudicis.ff.de iud.l.ii.§.ſi ⁊ iudex.⁊ ita triplex cōſenſus requiritur ſi arbitriuz derogaſ.ff.de arbi.diē ꝓferre.⁊.l.arbiter ex cōpromiſſo ⁊ ſi arbiter fuit i mora:cōpellit itez finito tpe arbitriū ſuſcipere.ff.de arbi.ſi cū dies.i. ℞. Itē de re ad rem.puta dat⁹ ē ſup vna re tm̄:ſup a ia re ſi cōſentiant oēs.ſ.ptes ⁊ iudex pōt iuriſditio ꝓgari.ff.ō iud.ō q̄ re.§.i.⁊.ſ̄.e.cum oli.i. Itē ō perſona ad pſonā fit ꝓgatio.j.ō alie.mu.iudi.cā.fa.c.i.⁊ tūc ꝓgaſ iuriſditio altera pte inita. Item prorogaſ iuriſditio iudicis ad eos q nō ſūt de ſua iuriſditiōe de conſenſu ipſoz̄.C.de iuriſdi.o.iu.l.i.⁊ h ꝓgatio i alienū iudicē ex certa ſcia ⁊ nō p errorē fieri dz.ff.de iuriſdi.o.iu.ſi p errorē.⁊.ff.de iudi.l.i.⁊.ii.i pn.⁊ h̄ itellige q̄ ille i quē ptes ꝓgāt iuriditionē hēat ordinariā alias nō:q; cōſenſus p̄uatorū eū iudicē nō facit:q nulli p̄eſt iudicio.C.ō iuriſdi.o.iu.p̄uatoz ordinariā iuriſdictionē tō dixi:q; i delegatū nō pōt ꝓgatio fieri:nec iuriſditio delegati pōt extēdi ad alias ꝑſonas que i reſcripto nō cōtinēt:vbi dī expreſſe.⁊ ſic ſola ordinaria iuriſditio pōt ꝓgari ad eos qui ſibi ſubiecti ñ ſūt.⁊ h̄ ſatis pōt itelligi ex eo q̄ dicit lex.p̄uatorum cōſenſus eū iudicē nō facit:q nulli p̄eſt iuriſditiōi.i.iudicio.ſed delegatus nulli iudicio ſiue iuriſditioni preeſt:⁊ iō i eū nulla pōt fieri ꝓgatio. ſole enī ille perſone q̄ i reſcripto cōtinēt iuriſditionē delegati p̄ñt ꝓgare ad res alias tm̄. Sz pōe q̄ ptes ꝓgēt iuriſditionē delegati ad res al q̄ i reſcripto cōtinēantur:cuiuſmodi erat illa iuriſditio.erit ne delegata vel ordinaria. Videt q̄ ſit ordinaria:q; hētur a.l.ff.de iuriſ.o.iu.⁊ q; ecōuerſo vr̄ q̄ ſit ōlegata:q; ſortit nām p̄oris iuriſditionis:vt ſicut nō appellaſ a p̄ma:nec ab iſta.ff.de arbi labeo ⁊.C.de iud.cū ſpāli. Immo.vr̄ q̄ eadē ſit cū p̄ori:ſicut idē ē p̄cariū cū p̄ori:q̄ñ p̄cariū ꝓgaſ.ff.ō p̄ca.ſed ſi manēte.ar.ff.ō of.pcō.meminiſſe.⁊ ē vez q̄ talis iuriſditio delegata ē p̄ma.n.iuriſditio extēdit ad res alias pcōſenſū ptiū.itē illō ſcias q̄ clerici nō p̄ñt i ſe ꝓgare iuriſditionē i iudicē ſeculārē q̄tūcūq; cōſentiant nec ēt alterius iudicis eccleſiaſtici:niſi de licentia ſui ep̄i.j.de fo.cōpe. ſignificaſti.⁊.c.ſi diligenti.

g CUm viceſimū annū peregrinis.⁊ ſic vr̄ q̄ nō ſufficit annus ĩceptus.ſic.ſ̄. de elec.cū i cūctis.⁊.j.de regula. ad noſtrā ⁊.c.ſignificatū.⁊.xx.q.i.c.i.⁊.c. illud. Ar.ō.ff.de mu.⁊ ho.ad rē publicā.vbi ānus icep⁹ p cōpleto hētur:ſz illō loquit de his q rē publicā adminiſtrāt:⁊ de decurionib⁹ q fauoris cā admittūt poſt inceptū.xxv.annū ſi.ſ̄.de elec.cū in cūctis.§.inferiora.ſed hoc loquit ō iudice delegato qui dari pōt poſt.xx.annū.vbi tantus fauor nō cōſideratur ⁊ q; in minori etate ē: minoris diſcretiōis cē preſumit.vnde annus viceſimus debet eſſe cōpletus.

h Eandē etatem. Nō ergo q̄ quidam ſunt qui impediuntur vt iudices eſſe nō poſſunt natura vt ſurdus mutus ⁊ perpetuo furioſus ⁊ impubes.quia huiuſmodi perſone iudicio.i.diſcretione carent.iii.q.vii.§.tria ⁊.ff.de iudi.cum pretō §.non autem.itē lege ipeditur qui a ſenatu remotus eſt propter infamiam.item moribus:vt femine ⁊ vt ſerui:non quia non habent diſcretionem:ſed quia ciuilibus non funguntur officiis:vt in dicto.§.non autem. Ex eo q̄ dicit q̄ impubes iudex eſſe non poteſt: videtur a contrario q̄ ſtatim poſtquam eſt pubes poſſit eſſe iudex:quod tamen non eſt verum indiſtincte. Unde dicas q̄ adultus ordinarius ⁊ delegatus a principe conſtitui poteſt:quia princeps qui eum conſtitu it:omnia ab eo facta valere decreuit.ff.de re iudi.quidam conſulebāt vnde ſumpta eſt hec decre. Si vero adultus maior.xx.ānis ⁊ delegatus ſit ab alio quam a principe:tenet delegatio:vt hic. in prīc. Si vero ſit minor .xx.annis.non tenet delegatio niſi partibus conſentientibus in cum qui ſit maior.xviii.vt hic in fi.⁊.ff.de arbi. cum lege. niſi eſſet datus a principe. Minor vero.xviii.annis ab alio q̄ a principe dari non poteſt iudex etiam conſentientibus partibus: vt hic innuitur. ſed lex illa quidam conſulebant vt detur dicere q̄ ex cōſenſu partium minor xviii.annis dari poſſit delegatus. Sz dic ibi minor. dummodo non ſit minor.xviii.ānis arbiter.n. minor.xx. annis eē ñ poteſt. ff. de arbi. cuz lege. Peterea cōſentientibus partibus vt videtur iuriſditio datur in. xviii. anno vt dicit lex.quidam. arbitriū vero nō niſi in.xx.an.ff.ō arbi.cum lege.ſz cuz iuriſditio maior ⁊ dignior ſit q̄ arbitriū

i VIso delegatorum. Nota q̄ ſi plures ſūt iudices delegati:⁊ clauſula illa q̄ ſi non oēs ⁊c. non fuit appoſita: vno mortuo: alter procedere in cauſa non poteſt: quia cum alter ſine altero procedere non poſſit:per mortem vnius finitur iuriſditio alterius.idem eſſet ſi alter efficiatur infamis.ſ̄.de reſcrip.ſciſcitatus.item ſi remoueatur vt ſuſpectus.ſ̄.eo.licet.quia neuter illorum iudex erat inſolidum: vt iudicare poſſet:quia loco unius tantum ſunt:⁊ omnes quidem iudicare iuſſi ſunt.ff.de re iudi.duo ex tribus.tamen vnus poteſt committere vices ſuas alteri.ſ̄.eo.quamuis.⁊ ſi eo viuente alter cepit uti iuriſditione ſibi commiſſa:ſolus poterit poſtea procedere.ſ̄.eo.licet: alias nō: vt hic dicit.idem enim eſt in arbitris:ut uno mortuo eorum officium expirauit:cum in eos compromiſſum eſt:ut omnes iudicent.ff.de arbi.item ſi vnus.§.item ſi plures.⁊.l.ſi in tres.⁊.l.ſicuti.⁊ hic: ⁊ hoc vez eſt niſi in compromiſſo expreſſe ſit actum:vt ſi alter intereſſe non poſſit: alter arbitrium poſſit proferre.ff.de arbi.non diſtinguemus.§.cū in plures.⁊.j.de teſta.rain aldus.in prin.ſicut ſeruatur quandoq; i delegatis iudicibus:ubi ponitur clauſula illa:q̄ ſi non omnes ⁊c.⁊ hoc ē quod ſequitur in fi.niſi aliud i delegatiōe aut compromiſſo ſit expreſſum:⁊ ſic idē i arbitrio q̄ō i iudicio q̄tū ad hoc ſuatur:⁊ eodē modo cōpromiſſum finitur per mortē litigatoris alterutri⁹:niſi incompromiſſo fiat mētio heredis utriuſq; litigatoris.ff.de arbi.diem proferre §.i.⁊.l.ſed ſi interpellatur.§.ſi ab altera.⁊.l.ſi compromiſſum.⁊.j.ō arbi.c.vlt.ſed ſecus eſt in iudicio:q; ibi non finitur iuriſditio re non integra.de hoc dictū fuit.ſ̄.de reſcrip.ſignificauit.ar.ad idē.j.ō iudi.q;.v.

k Quoniam apoſtolica. negociis. ſimile dicit lex.rebus enim ⁊ non uerbis legem imponimus.C. communia dele.l.ii. in fi.⁊ hoc ideo dicit ne credat aliquis papam ita elegiſſe illum vel partes in cum taliter conſenſiſſe:q̄ abſtulerit ei poteſtatem delegandi vices ſuas:cum ei viſum fuerit expedire:niſi papa h̄ expreſſe vetaret:cum habeat hoc a lege.C.de iudi.a iudice.et.ſ̄.eo.paſtor alis.⁊ ita licet cōmuniter a partibus ſit electus:nihilominus eis inuitis poterit cōmittere uices ſuas:ut hic manifeſte colligitur .de hoc dictū fuit.ſ̄.e.ſuper queſtionum.⁊ hec fuit dubitatio.alias non ꝓuideret papa negociis ſuis ſed perſonis.b.

l Cū mādat epo. Sic ergo ſoluta ē qō q̄ q̄rebatur oliz an eps poſſet cōmittere uices ſuas:cū ſic ſcribebaſ.tu fr̄ epe cū eoruz altero ⁊c.⁊ ita pōt cōmittere ⁊ alii nō p̄ñt ꝓcedere ſine ipſo uel ſubdelegato ipſi⁹ unde ſi moriret eps añq̄ cōmittat uices ſuas:expirat aliox officium:q̄ uſq; alter ſubſtituatur.ſ̄.e.q̄m.q; ſine ipſo alii nullo modo poterūt ꝓcedere.ſ̄.e.prox.

a Ut personaliter. Sic pz q̄ si iniungitur alicui: vt personalit aliqd faciat: nō pōt id per aliū facere: nisi de cōsēsu illi⁹ seu illoꝝ quoꝝ ē negocīū illud: qz eoꝝ interest. pōt ēt de ipsoꝝ cōsensu cōmittere alii illud exequēdū alias nō pōt. ff. de solu. l. iter artifices. ⁊ si testatoꝛ iusserit aliquē suis manibus domū cōstruē vel pingere: per aliū id facē nō pōt: qz hoc i persōā illi⁹ cōclusisse vr. C. ō caducis tol. l. vna. §. si vero talis. Sic ecōuerso qō gs i psona sua facere prohibetur: id p subiectā psonā exercere nō oz. ff. de admi. reꝝ. ad ciuitatē pertinē. l. ii. §. i. ⁊ qō noie meo facere nō ōbco nec noie alieno. xlvi. di. sic ñ suo. ⁊ xxiii. q. vlt. his a qb⁹. ⁊ hoc iō ne alia via cōtingat qō fieri prohibetur. ff. de tu. ⁊ cura. scire. §. si mater. ⁊. ff. ō cōdi. ist. que sub conditione. §. sigs ⁊. ff. de bo. liber. q̄ritur. ⁊. j. ō procu. tue. ⁊. C. si māci piuꝝ ita venerit. l. vlt. In casib⁹. n. seq̄ntib⁹ ñ ptiuōr vices suas. ēt pfētiētib⁹ illis q̄ꝝ ne gociū pmittitur in cā igsitionis: ⁊ cū debēt ordinare ecclesiaꝝ de plato vel de aliis iferi oribus ministris: qz i his papa eligit idustriam illoꝝ: ⁊ qz in istis maius piculū vtitur: iō ñ vult papa ea p alios fieri: qz circa maiora cauti⁹ ē agendum. xlii. di. gescam⁹. ⁊. vii. q. ii. c. vlti. ⁊. ff. ō carb. edic. l. i. §. ii. ⁊. xli. dist. miramur.

b Cōsentiant. alias non possunt.

c Ingsitionem. hoc itelligūt gdam cū papa cōmittit ingsitionē vel pro uisionē de platis aut aliis ministris ex officio suo vbi nō sūt ptes: tunc nō pōt delegatus cōmittere vices suas si mādatur vt personaliter iter sit: secꝰ vbi sūt partes: qz ptes possūt renunciare suo iuri. Ego credo q̄ siue ista fiant per partes siue ex officio: q̄ non possit alii delegare ille cui hoc mandatur: personaliter interesit: quia papa cōsiderat in his casibus publicam vtilitatem: ne crimina remaneant impunita: ⁊ vt potius prouideatur ecclesiis q̄ personis. vt dicit in prin. de aliis negociis. ⁊ ideo eligit industriam illoꝝ quibus hoc mandat: vt hic dicit. b.

d Cōmissum. isti enim qbus hec que sequūtur expediēda cōmittuntur: meri executoꝛes sūt ad certos articulos expediēdos: ⁊ nullā habēt iurisditionē: vt dicit in fi. ideoq̄ vices suas alii cōmittere nō possūt. coertionē tñ videntur habere: vt saltē excōicare possint impediētes eos exercere suū ministerium sibi iniunctū: alioquin delusoꝛia ⁊ sine exitu esset talis commissio. s. e. ex lr̄is. qō satis credo. ar. illius. c. ex lr̄is. Contradicere tamen videtur lr̄a que dicit: nō sibi iurisdictio ⁊c. Sed dic non sibi iurisditio: verum ē q̄tum ad hoc vt committere possint: vel qz nullam habent iurisditionem inter aliquas partes: sed tantum officium.

e Cum irregularibus. ar. q̄ epi auctoꝛitate pꝛopꝛia cum irregularib⁹ dispēsare nō possunt. ex eo q̄ hoc ex cōmissione cōceditur. ⁊ verum ē q̄ epi cū qbusdā irregularibus dispēsare nō possūt. s. ō. fiplby. c. fi. an epi possint dispensare vbicūq̄ pꝛohibentur? dicetur. j. de iudi. at si clerici.

f Cum non ignoretis. per ap. ad eū. sunt tamen alii casus quibus archiepiscopus potest iudicare de subditis suffraganeoꝛum: qui notantur. j. ti. proxi. pastoralis.

g Legationis tñ. ex hoc loco pz quā ptātē habeat legatus: qz de oīb⁹ cāis tā p appellationē q̄ p q̄rimoniā pōt cognoscere. sed nūqd posset ō ponere epm? Est dicēdū q̄ ñ cū hoc papa sibi spāliter reseruauerit. s. ō trāsla. c. i. ⁊. ii. imo legat⁹ missus de latere pape: puta cardinalis hoc facere ñ posset nisi expꝛesse pꝛinetur in legatiōe sua. j. c. i. ⁊. ii. illa. n. que spāliter reseruauerit papa: mādata iurisditione generali ñ trāsferūtur ff. de of. eius cui mād. ē iurisdit. l. i. §. vlt. multa enī sūt q̄ in generali mādato ñ itelligūtur nisi expm̄atur. ff. de pcur. pōponius. in pn. ⁊. l. pcedēti. i fi. ⁊. ff. de mino. illud. §. si talis. ff. de iureiu. iusiurādū. §. pcuratoꝛ. sz pbyterum posset deponere adiunctis sibi aliis epis. xv. q. vii. felix. ⁊. c. si aūt. an possit absoluere illos q in canone iciderūt: bēs. j. e. excōicatis. Itē si gs appellaret ad papā posset ne illū compellere coꝛā se litigare: ñ ar. j. de ap. si duobus. quia quoties omisso ad eum potest appellari. ii. q. vi. ideo. an indulgentiam possit facere? dicitur. j. e. c. vlt.

b Uniuersas. ⁊ ita possūt audire cās q̄ mouētur ō exēptos sui archiepat⁹. Sz ō. s. de sup. neg. pla. sicut. Itē ar. xxv. q. ii. seruatis. vbi dic q̄ priuilegia ppetua sūt sz hic vr̄ derogari illis priuilegiis. Dicas q̄ isti legati p suā legationē ñ possūt punire exemptos: vel audire cās q̄ mouētur ō eos: nisi velit respondere sub eis. ⁊ hoc de his q̄ i eoꝝ priuilegiis ōtinētur: ⁊ tota sua potestas cōsiderāda ē ex forma priuilegii. Alii vō legati cardinales: vel ēt alii q mittūtur de latere dñi pape: habēt maiorē iurisditionē tā ō exēptos q̄ ō oēs alios: saluis his tātū q̄ sedi apostolice spāliter reseruātur. sz iste epūs cātuarien. ⁊ cōsimiles ñ habent talē ptātem. ar. j. e. c. excōicatis. hoc itellige scōm illā decre. j. de appel. vt debit⁹. vt no. in glo. sed nūqd. ⁊ de fo. ppe. c. pposuisti.

i Tuduisti. añ cognitionez. i. añ cām cognitā ⁊ per sniam difinitiuam.

k Cognoscē. i. post latā sniaz.

l Mādatū. simile. s. de rescrip. c. i. ⁊. c. pastoralis. qd intris sit super istis mādatis dēm ē. s. de rescrip. c. i. ⁊ de offi. delega. ex pte. ō ⁊ illō soluitur. s. de rescrip. c. i.

m Nō pōt. nō. n. expirat iurisditio minoris iudicis in pꝛesētia maioꝛis. xi. q. i. peruenit. ⁊ xcv. di. ecce. C. de donatio. in hac sacratissima. imo spālis ōlegatus q̄tum ad cām illā maiorē generali delegato hz ptātez. ar. xciii. di. pcipim⁹. ar. j. de offi. ordi. pastoralis. vel saltē par est ei.

n Mādatum spāle. qz par i parē nō hz ptātē nec reuocare pōt sentētiā alterius. C. si aduersus rē iudi. aduersus sniam. ⁊. ff. ad trebel. ille a quo. §. tēpestiuum. ⁊ ff. de arbi. nam ⁊ magistratus.

Is autez cui iniūgit ut p̄sonaliter negociū exequat potest dummodo ptes pꝛsentiāt⁹ hoc aliis ōlegare: pꝛeter quā si ingsitionez fieri vel ecclesiis de p̄latis vel aliis mīstris prouideri mādemus. cum in his oīb⁹ casibus industriā ⁊ fidez pꝛsone cui talia pꝛmittimus: eligere videamur Ceterū salua legatoꝝ se. ap. auctē nulli cui pꝛmissuz fuerit p̄dicare crucem: excōmunicaꝛ vel absoluere aliquos ⁊ dispensare cuz irregularib⁹ vel iiungere penitentias: liceat hec decetero aliis ōmādare: qz nō sibi iurisditio: sz certū misteriuz potius cōmittit in hac parte.

A Lex. iii. vniuersis suffraganeis cant. ecclesie De officio legati.

C Um non ignoretis cant. archiepm vobis non soluz metropol. sz ēt legationis iure p̄esse: ⁊ infra. Sane licz idē archiepiscopus metropolitico iure audire non deat cās ō episcopatib⁹ vr̄is: nisi p app. deferāt ad euz: legationis tamē obtentu vniuersas que p ap. vel querimoniā pueniunt ad suā audientiā audire pōt ⁊ debet sic q in puitia sua vices nr̄as gerer cōprobaꝛ I Dez Studuisti q̄rere: vtrū de causa quā alicui ōlegam⁹: alius q sit generalis in puicia legatus āte cognitionē vel postea cognoscere valeat: uel cōmissionis nr̄e pcessum quez iudici delegato trāsmittimus taliter ipedire. Rñdem⁹ q̄ cuz mādatū nr̄m spāle ōroget generali: legat⁹ cōmissiōez alii factā spāliter impedire nō pōt ⁊ si secūduz formā mandati nr̄i snīa iaz fuerit pmulgata: nō poteri ipse delegatus: nisi sup hoc mādatū spāle receperit: eā quomō libet irritare: ipsaz tamen si rationabiliter lata fuerit: cōfirmare valebit ⁊ executioni demandare.

I Nocētius. iii. tit. sancti laurē. tii in lucina presbytero cardinali sedis apostoli. legatus.

N Ji sispecialis illa dilectio quaz ad pson̄ā tuā habuim⁹ ⁊ habem⁹ iustū motuz animi nr̄i tēparet: pēa docēte cognoscer es quātuz excesseris: qui spretis canonicis sanctionibus ⁊ consuetudine generali motu pꝛio pfūsisti. troian. epm detroiana ecclesia ad panormitanam de facto trāsferre I Dem eidem

Q Uod trāslatōez: ⁊ infra. Licet in regno sicilie generalis sit tibi pꝛmissa legatio: ad ea tamē sine spāli mādato nr̄o nō ōbuisti manus extendere: que in signum priuilegii ⁊. s. de elec. innotuit.

o Cōfirmare. sed qualiter cōfirmabit istam sentētiā: nisi de ea cognoscat. an sit iusta vel iniusta: sed de illa cognoscē nō pōt: nisi spāliter ei cōmittatur vt superi⁹ dicit: ergo illā cōfirmare nō pōt. Dicūt gdaz: vt ala. ⁊ gof. q̄ de ea cognoscet. ⁊ si eā inenerit iustam cōfirmabit eā. si vero iniustā remittit illam ad superiorē. si. C. vbi senato. vel clarisl. vlt. verius esse credo q̄ nullā habeat super hac snīa cognitionē: nec debeat super hoc se ītromittere tñ ad mādatum illius q tulit snīam posset illam mandare executioni: alias nullo modo se intromittat. ⁊ q̄ dicit confirmare valebit: refert se potius ad factum q̄ ad ius: qz talis confirmatio nihil operatur. vel in communi posset confirmare: quę parum valet. sed nec sic potest: cum sit q̄tum ad hoc inferioꝛ. Sed nunquid legatus tenetur ei obedire: vt ipam snīaz mandet executioni: non videtur: qz cum sit generalis legatus ⁊ ab eodem datus maioꝛ est illo cui causa delegata ē: ⁊ ille ei subest. In aliis satis crederem q̄ deberet illam mādare executioni: qz q̄tum ad istam cām maioꝛ videtur ipo legato: vt superius dixi. ⁊ dz super hoc supplicare nō ipm cōpellere: vt ipam snīaz exequatur qz forsitan per aliū nō ita bene pōt executioni mādari ex snīa illius canonis.

p Nisi specialis. dilectio. nō. q̄ iudex rōne amicicie pōt remittere penā. l. di. clerico. ⁊. xxxv. q. ix. veniam: licet precio non possit eam remittere. j. de simo. nemo. ⁊. i. q. i. nullus ar.

q Pena docente. qz qui stultus est in culpa: sapiens sit in pena. xxxviii. di. qz ea. si. xxvii. q. i. si homo esses.

r Sactionib⁹. lxxix. di. ca. vlt. vii. q. i. mutatiōes. s de trās. iter cōporalia. ⁊. cap. i.

s Trāsferre. hec. n. gnāli mādato ñ trāsferūtur: qz sūt meri ipii: ⁊ spāliter sedi apostolice reseruata. ff. de. of. eius cui man. est iurisd. l. i. ⁊. s. de transla. c. i. ⁊. c. licet. ⁊ c. inter corporalia. ⁊. j. c. proxi.

t Quod trāslationē: reseruata q̄dā sūt q̄ sedes apostolica sibi spāliter reseruauit vt ē qo fidei. xxiiii. q. i. quoties ⁊. j. de bap. ⁊ ei⁹ eff. maiores. itez maiores ecclesie cās. trāslatiōes eoꝝ sediū mutationes. vii. q. i. mutatiōes. s. de trāsla. c. i. itē oppositiōes eoꝝ: cessiōes eoꝝdē ⁊ trāslatiōes electoꝝ. s. ō trās. iter coꝛporalia: itē cōgregatio cōcilii generalis. xvii. di. c. i. oppositio ⁊ ristitutio eoꝝ: ⁊ sūma negocia ecclesiaꝝ. ii. q. vi. iō. itē exēptio eoꝝ. xvi. q. i. frat nr̄. itē q̄dā vota solus papa cōmutat. j. de voto ⁊ voti redēp. ex multa. itē solus papa dispēsat i maioꝛib⁹ criminib⁹: ⁊ cū filiis pbyteroꝝ ⁊ ceteris illegitime natis: vt pmoueātur ad dignitates. j. de iudi. at si clerici. ⁊. s. de fil. pbꝛoꝝ. c. vlt. itē ad ipz solū omissis mediis appellatur ii. q. vi. c. iii. ⁊. iiii. ar. ii. q. vii. metropolitanū. ⁊ ē ar. expssium: qz appellatio omisso medio ñ tz. j. de ap. dilecti. itē subdiaconū facē pōt dieb⁹ dñicis. s. de tēpo. oꝛ. ca. i. ⁊. c. de. eo. item primaz vacātem dare nō pōt legatus. j. de preben. dilectus. itez nō potest absoluere excōicatos a delegato. s. e. studuisti. multominus excōicatos a

papa. Jsta oia q̄ sibi spāliter sedes apostolica reseruauit: generali dēmādatiōe nō transferūtur: nisi spāliter de his cōtineatur ibidē vt hic dicit. ista. n. sūt quasi meri iperii. ff. de iurisd. om. iu. iperiū. & iō generali cōmissione ñ trāsferūtur. ff. de of. ei⁹ cui mā. ē iurisdi. l. i. & ē si. q̄ lz pater familias liberā cōcedat filio administratiōnē nō pōt tū alienare. ff. de bis q̄ in frau. credi. si p̄ ct. ff. de pac. ⁊ iure. §. vlt. itē nec pōt donare. ff. ō dona. filius familias: & i generali permissione ea veniūt q̄ spāliter gs cōcederet. ff. de pecul. q peculii. item maiora nō cōmittūtur sine spāli mādato. ff. ō ꝓcur. pōponi⁹. & l. mādato. sic codē mō ꝓtor missoz i possessiōem ex scō ōcreto sibi spāliter reseruat. ff. de dā. īfec. di. es cautōnū. §. i. ff. ō iur. o. iu. iubē cauē. q̄ ār sibi spāliter ñ reseruat aliis idulgere vr̄. j. de sen. excō. nup. ar. sed nunqd legatus talis missus a latere pape pōt iudicare de exemptis: qui subsunt tantū dño pape. ar. q̄ non. xvii. di. huic. arg. q̄ pōt. xvi. q. i. frat nr̄. io. dixit q̄ nō pōt & melius fac si abstineat. ar. idu cit. ff. de offi. ꝓcōsul. nec quicquaz. Et credo q̄ pōt cognoscere de cāis q̄ ō ipos mouerētur nō obstātib⁹ priuilegiis suis. q̄ per priuilegia illa eximūtur solū a iurisditiōe epoz. i quoz territorio cōmorātur. sed a iurisditōe ipius pape vel legatoz nō eximūtur: & ita ēt videmus ō fcō seruari: & q̄ papa corū iudicia sibi spāliter tātū ñ seruauit excōicatos q̄ in canonem īcidūt. absoluē possūt ex officio legationis. vr̄h. & j. de sen. ex. ad eminētiā. & j. e. c. pe. itē solus ꝑnceps pōt cōmittē cām ap. remota. ff. a qbus ap. nō lz. l. i. i fi. & ti. ꝑx. sup q̄nū. §. nos aūt. vnde versus. Restituit. papa solus. ō ponit & ipe. Articulos soluit. synodūq̄z facit gnālē. Trāsfert & mutat: appellat nullus ab ipso. Didit ac vnit: eximit atq̄z ꝓbat.

a Jcet trañ. trāstulerat. in b̄ eni deligt: q̄ trāslato negocio ad papā cognoscere gs non posset. vt. ii. q. i. nomē p̄sbyteri. & iii. q. vi. multū stupeo. nā eo ipo q̄ iudex dicit se velle referre negociū ad superiorē: nō pōt ām̄o cognoscē. C. de rela. l. i. & C. ō ap. ex illo. & illico relationis exemplum litigatoribus edere tenetur. j. ō ap. intimasti. q̄ō itelligitur si partes approbauerūt relationē. sed si cōsētirent vt itez cognosceret añ factā relationē bene posset ꝓcedere. C. de rela. l. ii. & iiii.

b Examinare. vr̄ tamē q̄ posset examinare negociū nō vt ꝓnunciaret sz vt eāz magis īstructam remitteret ad papā. j. de ap. cōstitutus. & ii. q. i. nomē. & j. ō sta. regul. ea q̄. v̄. hec eadē. q̄ō nō credo. exquo. n. semel examinarat & examinationē direxerat ad superiorē: iā iudex esse desierat: vt. j. segtur. & ē si. §. de postu. ꝓla. bone. & q̄ de facto vni sepe q̄rēdum nō ē. ff. nau. cau. sta. licet. in fi.

c Dl nō suo iudice. C. si nō a cōpe. iu. l. vlt. & §. de cōsne. ad audiētiā. & j. de iudi.

d at si clerici. & §. de offi. delega. cum super. & xi. q. i. c. pe.

Jlectus fili⁹. incōsulto. sic. j. de iurepa. cū dilectus. sed illō ō laico itelligitur.

e Plus iuris. ita b̄ itellige. pl⁹ iuris. i. plenius ē ius īstitutionis siue cōcessionis ꝑlati: q̄ ius p̄sētationis patroni. vnde ex sola p̄sētatiōe laici patrōi nō ꝑsegtur gs plenū ius. j. de iurepa. pastoralis. & c. q̄ aūt. & c. cū āt. q̄ pōt patron⁹ mutare volūtatē suā: añ q̄ eps cōfirmet ꝑsētatū: & aliū ꝑsētare vt dicūt iura ꝑdicta: & ita nō bz plenū ius. sed ex sola īstitutione seu cōcessione prelati. quādoq̄z plenus ius acgritur īstituto per prelatū cessante p̄sentatione patroni: & infra quattuor mēses tunc eps pōt īstituere: & ille bz plenum ius. j. de iurepa. cum ꝓpter. & c. quoniā Econuerso nunq̄ per solā p̄sētationē patroni laici ius plenū cōsequitur: nisi accedat cōfirmatio prelati. Laici patroni ideo dixi: q̄ si collegium vel ecclesiastica persona aliquē idoneū p̄sentat: ius ei acgrunt plenū: vt possit petere ꝓfirmationē: tā q̄ esset electus: q̄ postea variare nō possūt. j. de iurepa. cū aūt. & c. pastoralis Jo. dixit & lau. q̄ per p̄sētationē ius nō acgritur p̄sentato. sed ē falsuz: imo ius acgritur p̄sentato in tantum: vt si p̄sentatur a collegio vel a persona ecclesiastica q̄ postea variare nō possunt: vt dictum ē: & si a laico patrono p̄sentetur: ius acquiritur in tātum q̄ si non mutet voluntatem: pōt petere confirmationem ab episcopo. j. de senten. & re. iudi. cum bertoldus. & si episcopus nō admittat: ille pōt agere ad interesse cōtra epm: si postea alius p̄sētetur & admittatur ab epo. j. de iurepa. pastoralis: & ita semper ius acquiritur p̄sentato per factum patroni. q̄ pōt petere ꝓfirmationē: & sic ē itelligēdū q̄ō dicit plus iuris: vterq̄z bz ius: sed alter plus: q̄ plus confertur per prelatum q̄ per patronum.

Jn confessione. Sed certe hec ratio non videtur sufficiens: q̄ secundum hoc singularis sunt tantum summo pontifici reseruata. & si quidem ex his ō speciali ꝓcessiōe sepe fuere legatis indulta: ut illoz videlicz absolutio qui ꝓpt sacrilegas manuū iniectiones in clericos incidunt canonē. p. mulgate sentētie: videant ex ipso legatōis officio iā licere legatis: an ex istimas quia vices nr̄as tanquā legato tibi cōmisimus exequēdas q̄ pa normeñ. ecclesiaz posses subiicere messañ. ut illā p̄ficeres isti concessoribi priuilegio p̄iatie: an putas ex eadē cā tibi licere duos episcopat⁹ vnire vel vnū diuidere sine licentia speciali. Dez batoñ. episcopo & ld. capellano subdiacono nostro.

L Jcet tranenses canonici ab initio dissensissent: tādē vna nimiter ꝓsenserūt. g. fratrē cassiñ. abbatē in archiepiscopū eligētes: cui⁹ electōez poztueñ. epus tūc legatus exaim nari p̄cepit: & infra. Nuntius p̄fati abbatis nobis litteras p̄senta uit grauē cōtra iā dictū legatuz querimoniā cnotinentes: q̄ postquam electōez examinauerat: & eā ad nre deliberatōis examen transtulerat nunciis iā directis electōez eandez maliciose nimis examinar b p̄supsit & infra. De cōsilio fratrū nostroz ex aminatōez secundā tāquā a c non suo iudice factā postquā negociū ad nr̄ū fuerat translatum examen: censuimus irritam & inanem

1 Dem sancti. p. & sācti leonis abbatibus & r. archidi. tuleñ. Jlectus filius. r. metbēsis canonicus intimauit: q̄ cū p̄nestinus episco. ap. se. legatus ecclesiā sācti trudonis cōtulisset eidem metbeñ archidiaco. ad quē illius ecclesie p̄sētatio ptinebat asserens q̄ eodem incōsulto b cōferri nō potuit a legato canonicū ipsū sup eadē ecclesia molestare p̄sumit. Cū igit plus iuris c bēat in cōcessiōe p̄lat⁹ quā in p̄sēta tiōe patrōat⁹: nec d p̄iudicet prelato uel p̄rono si qñ p. ap. se. le. eo icōsulto ecclesia cōcedat: mādam⁹ q̄ten⁹ dēm archidi. ut ab ei⁹ sup b molestatiōe desistat: appellatiōe re. cogatis

Dem illustri regi francorū.

N Ouit ille qui nihil ignorat: & infra. Ex pte tua querimoniā accepimus: q̄ cū tibi legatus esset certa rōne suspectus: extra fines regni francoz in terrā tuaz interdicti sentētiā ꝓmulgauit: & īfra. Tue magnificentie respondem⁹: q̄ si fines regni francoz exierat: nōdū tamen fuerat t̄minos s sue legatōis egress⁹ cū ñ solū i f̄gno frācoz sz in vieneñ lugd. & bisunt. prouiciis iniunctaz sibi a nob legatōis sollicitudinez susscepissz. Grego. ix. patriar.

V Olentes: & īfra. F. t. legatiōis officiuz i ꝓuincia tua duximus cōmittendum: ita tamen q̄ si legatū ad ptes illas de latere nr̄o b ceps pōt aliquem p̄ uare re sua. ix. q. iii. cū cta. & c. per principalem. & C. de quadri. ꝑ scrip. bene a zenone. Hic consuevit distinguī: vtrum ius patronatus pertinet alicui iure patrimonii sui: & tunc legatus non pōt conferre ecclesiam eo inuito: cuz ei i hoc nō subsit: q̄ tanq̄ laicus p̄sentat. j. ō iurepa. cuz dilectus. ar. xvi. q. vii. decernim⁹. Si vero pertinet patronat⁹ ius alicui rōe ecclesie: tunc legatus pōt conferre ecclesiam: etiam inuito illo prelato siue patrono ad quē rōne ecclesie pertinet iuspatronat⁹: siue inito collegio ad quod ptinet illud: q̄ subsunt legato. & ita logtur q̄ō dicit hic: q̄ archidiaconus iste rōe archidiaconatus p̄sentabat. vnde legatus iste poterat ei p̄eiudicare: & eo iconsulto ecclesiā conferre: sicut pōt conferre beneficiū vacās i ecclesia inuitis canonicis & irregsitis: & b i tellige de legato misso a latere dñi pape. Alii vero legati sicuti eboracen. & cātuarie. & consimiles qui hoc habēt ex priuilegio: b non possūt. j. e. officii. vnde tenet appellatio si hoc facere vellent. j. de ap. c. i. Et quod dixit. io. non est verum simpliciter de quolibet legato.

f Nec p̄eiudicetur. prelato patrono clerico. s. tenere dispensationem. & verum est in sequenti vacatione.

g Nouit ille. terminos. Et hoc videtur q̄ si legatus exiuit ꝓuinciam ad quam destinatus ē: q̄ ammodo nec excōicare nec absolue nec cās delegare possit in illa ꝓuincia. & idem de aliis iudicibus ordinariis videtur. ff de offi. p̄esi. l. iii. & ff. de iurisdi. om. iu. l. vlt. Videtur tamē q̄ possit absoluere aliquos dum ē extra ꝓuinciā: q̄ ea que spectant ad voluntariam iurisditionez exequitur extra ꝓuinciā. ff. de offi. procon. l. ii. Ad hoc dicas q̄ nullus iudex potest excōicare vel absoluere extra suaz ꝓuinciam. nā excōicatio fit cum cause cognitione. ii. q. i. nemo. sz ea que cause cognitionez desiderant: debēt fieri iudice sedente pro tribunali. ii. q. iii. §. notādum. v̄. a iudice. sed in aliena dioceſi nō pōt sedere pro tribunali: nec aliquid disponere. ix. q. ii. epm. Itē nec absoluere pōt: q̄ si posset absoluere: per consequēs & excōicare. xxi. di. deniqz. ar. ff. de re iudi. l. ii. & q̄ tātum in sua dioceſi bēat iurisditionē ē ar. xi. q. i. si gs q̄. & xcii. di. si gs eps. & j. e. c. pe. §. de rescrip. pastoralis. in fi. ar. ff. de bo. aucto. iudi. possi. cum vnius. §. pe. Dicunt quidaz q̄ possit extra suā dioc. excommunicare. ar. xi. q. iii. si eps. forte sicut paulus excōicauit corinthiuz absētē. ix. q. iii. §. vlt. Hoc tñ cōcedo q̄ extra ꝓuinciā existens possit delegare causas in ꝓuincia. ff. de offi. p̄sec. vr̄. l. vlt. maxime si habet necessariā cām absentie. ff. de offi. ꝓcōsu. aliquādo talis enī delegatio fit sine cause cognitione: lz qui deleget iperet. ar. §. ti. ꝑx. pastoralis. Si non ille nollet eā recipere: nō posset excōicare ar. j. ti. ꝑx. pastoralis. Itez extra dioc. pōt cōferre beneficia. j. de cōcess. prebē. post electionē. i parte decisa. j. de ap. qua frōte. io. Jtem pōt queri si excōicauit aliquem dum erat in ꝓuincia: vtrum possit eum absoluere postq̄ egressus ē prouinciā. Dicē dum est q̄ non: q̄ exeundo prouinciā priuatus est dignitate. ff. de offi. p̄esi. l. iiii. & statim expirat iurisditio. j. e. c. vl.

b Olentes. de latere nostro. cum legatus de latere dñi pape sit maior eo p̄sente nō exerceat minor officiū suuz: sed deferet illi tā q̄ maiori. xxi. di. deniqz. & j. de priu. antiqua. §. dominicc. & ff. de of. ꝓcon. l. vlti. & maiori ptās ad obediēdum preponitur minori. viii. di. que ō mores.

in fi.ꝛ.xi.q.iii.qui resistit.ꝛ interim suspensuꝫ est officium eius. eo vero recedente resumit illud .ar.contra. xcv.di.cccc ꝛ.xi.q.i.peruenit.ꝛ. C.de don.in bac.

a Excōicatis.mittūtur:ergo a ꝓrio sensu si missus sit a latē dñi pape pōt absoluere oēs siue de sua legatiōe siue nō:qō verū ē ꝛ in cūdo ꝛ in recōundo scōz qſ dā.ex officio.n.legationis ꝫ legatis ō latere dñi pape missis excōicatos ꝑ violenta manuū iniectione in ecclesiasticas psonas absoluere.ſ.c.q̄ trāslationē.ꝛ.j.de sē.ex.ad eminētiā. Tales enim legati postq̄ egrediūtur vrbē:quſq̄ ꝫ i vrbē reuertātur: bñficium absolutōis ipēdunt.ꝛ ita obseruāt de fcō.ꝛ hoc itroductū ē in fauorē aiarū:vt periculū more vitetur.ar.j.de sē.excō.sacro.ꝛ sic ꝑcōsul vbiq̄ insignia ꝑcōsularia hz:ꝫ ptātez suā egressus vrbē nō exerceat:nisi in ea ꝓuincia q̄ ei directa ē.ff.ō offi.ꝓconsul.l.i.ꝛ habēt iurisditionē ꝫ nō contentiosam .ff.eo.l.ii.b.

b Cōmissaz.ꝑ hoc qō dicit hic pz q̄ maioꝛ ē ptās legatoꝝ q ō latere dñi pape mittūtur q̄ alioꝝ.isti.n.de gbus ꝑmittit:nō possūt ab absoluere excōicatos ꝓp sacrilegam manuū iniectionez in ecclesiasticas personas vel aliunde venientes vel extra suā ꝓuinciam existentes: qꝛ nulla ptās ē eis cōcessa ex illam ꝓuinciaz.ar.ff.de iur.om.iu.l.vl.ꝛ. ff.de of.ꝓcsi.l.iii.nisi eis ampliꝰ cōcedatur vt dicit in fi.ſz illos de sua ꝓuincia absoluere possūt dū sūt in ꝓuincia.ar.a ꝓrio sensu.de publici genere legatoꝝ fit mētio:ꝛ primo de his gbus ad tēpus cōmittitur officiū legationis rōe persone.ꝛ nō dignitatis:vt.ſ.e.ti.c.ꝑx.ꝛ.j. de accusa.cū dilecti.ꝛ.j.de pſū.mandata.scōo de his qui rōne dignitatis hēnt huiusmodi legationis officiū in sua ꝓuincia.ſ.e.c.i.ꝛ.j.de ap.c.i.isti ñ mittūtur de latere papē.vnde minoꝛ:ē ptās eoꝝ.ꝛ isti nō pñt absoluere excōicatos ēt subditos:nisi spāliter eis cōcedatur: vt dicit hic i fi.illi vō q mittūtur de latere dñi pape qꝛ ꝛ ipi ps corporis eius esse itelliguntur.vt.i.q.i.in.c.sigs cū militib⁹.C.ad.l.iul.ma.gsgs.ex officio legationis oia possūt nisi illa q̄ spāliter sibi sedes apostolica reseruauit.ſ.eo.q̄ trāslationē sed quos dicim⁹ de latere dñi pape missos.an cardinales tātū an alios ēt existentes in curia:vt puta capellanos:archiepos epos ꝑ suis negociis in curia existētes.sed vr q̄ ꝓprie dicātur de latere pape cardinales qꝛ ad lat⁹ ei⁹ sp assistunt:ſz idē vr de capellanis ꝛ aliis curialib⁹:qꝛ ꝛ ipi assistunt ei:ꝫ ñ in secretis cōsilijs:satis posset dici q̄ illi dicūtur missi de latere pape: quos inuenit existēs in iuria sua ēt si nō sūt cardinales ꝛ illos trāsmittit ispāliter ad alienā ꝓuinciā concedēdo eis gnālem legationē.itē q pōt ex officio suo absoluere: pōt cōmittere vices suas alii.cū viderit expedire.j.ti.ꝑx.c.vlt. Ꝓpe dicuntur missi de latere dñi pape cardinales tātum.ar.j.de sē.excō. ad eminētiā.qꝛ ipi ps corporis dñi pape dicūtur:vt dictū ē.ſ. ꝛ tō istoꝝ ptās latioꝛ q̄ alioꝝ:qꝛ ēt de sua ꝛ aliena ꝓuincia absoluē possūt i eūdo ꝛ redeūdo.alii vō absoluere nō possūt aliūde venientes: nisi ampliꝰ illis sit ꝓcessū:vt dic in fi.ad hic nō.q̄ ecclesie rōe legati q̄tūcūq̄z plenā hēant legationē ñ possunt ex officio legationis ꝓferre beneficia:nisi spāliter eis fuerit ꝓcessuꝫ vel nisi sint legati cardinales:q amplioꝛi ōbēt ꝓrogatiua gaudē ꝫ totū statuitur in ōcre.ino.iiii.q̄ icipit. officii nr̄i ōbitū.

c Nemini dubiū.statuta.sic pz q̄ statuta q̄ faciūt legati in ꝓuincia si bi ꝓcessa.ꝑpetuo sūt seruada.ꝛ si lata sūt sub anathemate q ō faciūt sūt excōicati.j.de loc.ꝛ cōduc.c.ex rescrip.nā epi q sūt minoris auctoritatis statuta i sua dioc.facē possūt.j.de maio.ꝛ obe.si gs venerit. itez de remissionib⁹ quas faciūt locis religiosis siue pontib⁹ qd dices: nunqd ꝛ ille sūt perpetue videtur q̄ nō:qꝛ ꝓeses ꝓuincie nō pōt iterdicere alicui vltra tēpus suū vti arte sua.ff.de pe.l.vlti.ff.de postulā.ſ. vl.sed verū ē q̄ valēt perpetuo.sicut statuta.ꝫ cuiz administratio sit tē porālis.illud qō factum ē per eum perpetuum ē.vnde qui facit ō icidit in penā siqua pena apposita ē ꝛ ꝓfect⁹ ꝓrio ad tēpus ꝛ in ꝑpetuuz pōt ꝓhibere alicui ne utatur aduocatiōe.ff.ō of.ꝓfec. vrb.l.i.ſ.vlt.

d Expiret.ꝛ ita patet quod recedēdo a ꝓuincia sua expirat iurisditio.sicut per mortem expirat supra de offi .delega.licet.ꝛ ca. gratum. Quia ꝑ mortuo quātum ad hoc reputatur.multis modis dr̄ iurisditio expirare.vt nō.ſ.de of.del.in litteris.

e Citatio nō ꝑcessit.Ergo si citatio ꝓcessit valebit cōmissio post recessum.si ꝑ citationē perpetuatur iurisditio.sic.ſ.de offi.dele.gratum.ꝛ.c.ꝫ.ꝛ.j. de fo.cōpe. ꝓposuisti.sic.j.de ap.vt debitus.ꝛ sic.ſ.de rescrip.capitulum scē crucis.in quibus dr̄ ꝙ sola citatione siue conuentione ꝓuenitur iurisditio alioꝛuz.

De officio iudicis ordinarii.

Ex synodo ioānis pape.

Pernicioſaz:ꝛ infra. Habeāt igit episcopi singulariū vrbiuz in suis dioc.liberā potestatē adulteria ꝛ scelera iquirer[f] vlcisci ꝛ iudicare[g] secūdum quod canones[b] cēsēt absq̄z impedimēto alicui⁹:ꝛ cuz op⁹ fuerit publicū[i] auxiliuz:nō ad p̄dicāduz[k] sed potius ad ea que deo sunt placita prosequēduz. Agenius papa. Si sacerdos sciat pro certo[l] aliquē eē reum alicui⁹ criminis uel confessus fuerit ꝛ emēdare noluerit:nisi iudiciario ordine quis ꝓbare possit:nō dz eū arguere nominatim[m] ſz ideterminate:sic dixit christus vnus uestrū me traditur⁹ ē:sed si ille cui dānuz illatum ē petierit iusticiam:pōt excōicare actorē dāni:licet etiam ei confessus[n] sit:ſz tamē nō nominatim[o] pōt euz remouere[p] a cōmunione :ꝫ sciat euz esse

Pernicioſam.ingrere.tunc scilicet cū frequens ꝛ clamosa fama ē contra subdituz: que obtinet vicem accusatoris j.de accusa.qualiter ꝛ quādo.ꝛ j.de simo.ꝫ beli.ꝛ tūc possūt testes itroducere ō illoa.xi.q.iii. ꝑcipue.etiam lite non ꝓtestata. j.vt lite non conte.qm̄ frequenter.§.sunt ꝛ alii.

g Judicare.vndecūq̄z illi sint ꝓceses cuiz ꝓuincie purgare ō bet ꝓuinciam suā malis hōib⁹ nec distinguitur vndecūq̄z sint ff.de ōff. ꝓcsi. ꝓceses ꝓuincie. ꝛ.vi.q iii.placuit.ꝛ.C.vbi ō crimi.agi.poꝛ.aut. qua in ꝓuincia.

b Canones.dicūt canones q epi cās synodales ingrere ōbēt ꝛ teſtes maturio:es i parrochia ꝓstituere:vt causaz synodalem ad epz ōferant.xxxv.q.vi.episcopus in syno.ad epos enim ꝑtinet inquirere de huiusmōi crimib⁹ ecclesiasticis.ō adulteriis.de ꝙsanguinitate iter virū ꝛ vxorē:vt.xxxv.q.vi.episcopus i synodo.ꝛ ca.ab isto die.ꝛ duobus.c.sequētibus.itē de heresi.j.de hē.excōicamus.§.adiicimus. Item crimen usuraruz: sacrilegii:symonie ꝛ consimilia ꝓprie spectant ad ecclesiasticum iudicē ꝛ de his p̄cipalib⁹ ingrere debēt epi ꝛ punire:ꝛ etiaz quocunq̄z mortali peccato.j.de iudi.nouit. Item ex eo quod dicit hic.ingrere vlcisci ꝛ punire scōm q canones cēsēt ē.ar.q iudex iudicare dz scōz allegata ꝛ scōm canones ꝛ leges ꝛ nō scōm consciētiam:vt exp:esse dr̄.xi.q.iii.sū mope.ꝛ iii.q.vii.iudicet.ꝛ.vi.q.ii.si tātum.ꝛ.c. placuit.ꝛ.j.c.c.ꝑx.ꝛ.C. de iudi.rē nō nouā.ꝛ in aut.de iudi.§.q̄ vō.col.vi.ꝛ i aut.de defē. ciui.§.iusiurādū.col.iii.ꝛ ff.ō. of.ꝑsi.illicitas.§.i.ar.ꝫ q̄ ꝑt iudicare scōz q putat.ff.gs ꝛ a q̄ ap.sit.l.appelri.ꝛ.ff.de ar.qualē.ꝛ.xi.q.iii.tūc vera ē.ꝛ ar.viii.di.g cōcepta veritate. Jn hoc casu q̄ iudex aliud dz i cōscia ꝛ aliter cōstat per ꝓbationes legitimas:dicunt gdā q dz alii cām delegare.ff.de iurisd.om.iu.ꝓtoꝛ. Alii dicūt ꝛ melius q ꝫ iudex aliqd hēat in cōscia sua q̄ cōstet per allegata:dz iudicare scōm q fcā ē fides sibi in iudicio per iura primo dcā:ꝛ nō dz seg cōsciam:qꝛ non scit illa tā q̄ iudex:sed tā q̄ deus.j.c.ꝑx.ꝛ.vi.q.ii.si tātum.ꝛ.c.placuit.nec peccat nec dr̄ facē ō consciam. ꝛ ita nec in condēnando nec absoluendo sequatur confciam.ꝛ ita q sit procedēdum pz.nam dñs oia sciebat:ꝛ tamen nullum voluit condēnare:nisi ꝓbationibus cōinceretur.ii.q.i.ōs oīpotens.qui.n.ō cōsciam iudicat:punitur scōz tenorem constitutionis inno.iiii.j.de iudi.cum eterni.

i Publicum conuocēt.ſ.iudicium seculare.sic.xxiii.q.v .ꝓnceps.ꝛ.lxxxvi.di.cū ad vez vētū ē.vtraq̄z ptās per alterā adiuuatur:vt ibi dr̄.ꝛ.j.c.quoniam.ꝛ posset compelli.ad.hoc.j.de maledic.c.ii.

k Preiudicādum.qꝛ per hoc nō aegritur ius i preiudiciū ecclesie:vt sua auctoritate posset i postez attētare:nisi de mādato ecclesie.imo tenetur auxiliū ꝓsta re ecclesie ꝛ posset cōpelli ad hoc.xxiii.q.v.administratores.ꝛ.j.de maledi.c.ii.ꝛ ē.ar.q ptestatio necessaria ē:qñ alig aduocātur ad ea in gbus ius nō hñt.vii.q. i.pontifices.ꝛ.xxiiii.di.pſbyteri.ar.ō.ſ.de elec.cum vintoñ.ibi so.

l Si sacerdos.ꝑ certo.qꝛ forte vidit eū delinquētem:vel qꝛ ipe idem ei confessus fuit.xxii.q.v.hec vr̄.

m Nominatim.ar.ē hic q aliqd ꝫ i genere q̄ in specie nō ꝫ.si.viii.q.i. qd ātt.ff. de qōnibus.l.i.§.q qōez.ar.ſ.de.of.del.qm̄ abbas.ff.de pe.l.moris §.sūt aūt.ad fi.ar.ō.xxiiii.di.qñ.ff.si gs.cau.ꝫ.ꝛ si gſ.§.q̄situ.ꝛ.j.ō ap.iter cetera.ꝛ.C.de iure. do.ipe.l.i.so.qō licitum ē in genē ꝫ i spē ꝛ ecōuerso:nisi ōscēsus ad spālia vel generalitas occasionē mali iducat:vt ꝑz ꝑ exēpla in ꝓia rubrica.ꝛ.C.que res pig. ob.poſ.l.i.ꝛ.C.de pig.ob.sed singula exēpla tam de prima regula q̄ secunda suum casum obtinent:vt ꝑz in quacūq̄z concordantia.

n Confessus:ꝫ eni confessus sit in penitentia:nunq̄ tamen excōicabit eū ipsū exp̄mendo:qꝛ sic ꝓderet peccatorem.quod esse non dz.de pe.di.vi. placuit.ꝛ.j. de pe.ꝛ remiſ.omnis vtriusq̄z.

o Noiatim].i.ꝓpio noie expresso non dz eum arguere vel excōicare: sed in genere sic dicēdo.qcūq̄z fecit tale fcm sit excōicatus.ꝛ pinde habetur ac si propio noie expresso esset excōicatus q̄tum ad deum:sed q̄tum ad ecclesiam non:qꝛ ñ vitabitur ab ecclesia.ꝛ ē si.xi.q.iii.excellentissimus.ꝛ insti.de exhe.libe.§. masculos.ꝛ.§.nominatim.ꝛ.ff.de libe.ꝛ posthu.nominatim.

p Remouere a cōione.si.vi.q.ii.si tātum.ꝛ.c.placuit. Sed qd si eps dicat excōico vnum de illis q tale factū fecerūt:vr̄ q̄ nullus sit excōicatus:qꝛ cum ex pluribus seruis eiusdem nominis vn⁹ liber esse iussus ē:neut. lib erit.ff.ō manumiſ. testamē.cū ex pluribus.de testa.tutel.duo sūt ticii:ꝛ noiatim gs ē excōicandus.

xxiiii.q.ii.sane.ar.ō q̄ vterq; sit excōicatus.ff.de adimē.le.l.iii.§. si duobus.ꝛ.ff. de re.du.qui duos.vin. Sed verū ē q̄ neut.ē excōicatus: q̄ sniā icerta ē: ꝛ ideo rei iudicate auctoritatē non continet: sicut sniā que certam quātitatem nō continet nulla ē.C.de sen.que sine cer.quan.l.pe.ꝛ vlt.

a Admonere.i secreto: nō igerat se cōioni suc.si.j.de sen.excō. cū ñ ab hoīe.i ℞. sed publice nō dz eū remonere. sic nec christus iudā remonuit: imo ei eucharistiā dedit.de cōse.di.ii.c.cū oē.c.si illud.ꝛ cuz aliis ad predicādū misit .i.q.i. sicut christus.

b Cum ab ecclesiaꝝ.ecclesiastica.sic ergo plati isti pñt excōicare.xvi.q.i.alia ē.ꝛ sic sūt iudices ordinarii.ar.j.ō excess. pla.ad hoc.ꝛ habēt curā aiaꝝ ē.de clec.cū in cūctis.§. inferiora.sic ꝛ abbas pōt excōicare ꝛ habet iurisditionem.j.de simo. sic.ē.de of.del.p.ꝛ.g.ꝛ.j.de fo. cōpe.significasti.ꝛ ꝑ oēs concedūt: nisi cōsuetudo faceret ō tales: sed anathematizare ñ pñt: vt dicūt gdam.xvi.q.ii.visis.ꝛ. xxiiii.q.iii.corripiātur. Et tu dicas q̄ nō pōt anathematizare siue excōicare: cū illa ēt solēnitate de qua traditur.xi.q.iii.ō. bēt.ꝛ de illa excōicatōe itelligūtur pdcā capitula.xvi.q.ii.visis ꝛ.xxiiii.q.iii.corripātur. ꝛ q̄ ꝑ facere possūt isti iferiores plati bēs.j.de eo q̄ fur.or.ac.c.i.ꝛ q̄ ꝑ nō ē ordinis: sed potiꝰ iurisditiōis.ē.de elec. trāsmissaz. ꝛ illud generaliter traditur: q̄ glibet platꝰ collegiate ecclesie ꝛ subsit epō: ē iudex ex ordinariꝰ i plebe sua: ꝛ hz iurisditiōez cognoscēdi ꝛ excōicādi: vt hoc dicit.ꝛ in aut.de defē. ciui.§.ii. col.iii.ꝛ.xv.q.iiii.c.i.ꝛ.j.ō iudi. decernimꝰ.ꝛ ar.C.ō iuris. om. iu.l.vlt.ꝛ illū dico platū ꝑ facē posse ꝛ talem iurisditionē hāe q̄ ē electus a collegio siue vniuersitate.ē. de elec.c. i.ꝛ.xciii.di.legimus.ꝛ idez itelligo si pficiatur collegio vel vniuersitati ab eo q̄ hz administrationem cum iurisditione. puta episcopo.

c Rōnabiliter.q̄ō sēper pſumitur donec ꝓbetur ōtrium.ar.ē.de renū.in presentia.ꝛ.j.de re iudi.sic.ꝛ buāda ē a subditis: siue sit iusta siue ñ.xi.q.iii.snia pastoris

d Nō relaxes. Sed pone q̄ eps relaxet talē sniam plebano regsito nec aliqua satisfactione premissa nungd tz absolutio: vtiq; cū sit.n. superior ꝛ ordinariꝰ sue dioc.xi.q.i.de persona. sed male facit. imo ꝛ si subditus conq̄ratur epō: dz illum remittere ad suum excōicatorē absoluēdū.j.c.ad reprimēdā. secōm tenorez illius decre. nisi periculum esset in mora.j.de sen.excō. sacro.ꝛ tunc recepto primo iuramento secōm formam ecclesie: vt traditur in decre. sacro.

Cum nos. persone.ꝑ iō dicit: q̄ persona ecclesiastica facilius cogitur: puta per suspēsionē vel subtractionē bñficii.lxxiiii.di. ꝓsuluit: vt sic fiant concordes.

f Idonee. sic pz q̄ pronus laicus hz pñtet idignum nō ē priuatus nec priuādus ptāte pſētādi. sed in collegio seu ecclesiastica persona aliud ē: q̄ si collegiū eligat vel pſentet idignum: ē ipo iure puatus.ē.de elec.cū in cūctis. Idē credo de clerico prono q̄ nō petitur ei si pſentet idignum. imo puatꝰ ē eodē mō. vel saltē puandus ē: sicut vides in alio articulo. clericus pronꝰ variare ñ pōt laicus pōt añq̄ pſentatus sit cōfirmatus.j.de iurepa.cū āt. Et hec pōt esse rō quare laico prono dantur tātū quattuor mēses a tpe vacationis.j.de iurepa.cū ꝓpter. collegio vo siue clericis dātur sex mēses per illā cōstitutionē.j.de cōcess.pbē. nulla: q̄ laicus ñ puatur ptāte pſētādi: hz idignum pſentet: clerici vo sic. vnde ꝑ fit q̄dā cōpensatio hicinde: q̄ laici grauātur in tpe ꝛ releuātur i alio: q̄ nō puniūtur.ꝛ q̄ clerici puniūtur eligēdo vel pſētādo idignum: releuātur in maiori tpe.ꝛ q̄ clerici magis debēt esse discreti ꝛ scire iura: iō puniūtur si peccāt in electiōibus seu pſētatiōibꝰ ꝛ clerici prono eodē iure vtūtur in pſentādo q̄tum ad penā si delinquāt: sic clerici eligēdo. ar.p̄dic.c.cū aūt. Quidā tñ dicūt q̄ ad superiorē devoluitur ꝓuisio ecclesie: cū laicꝰ pronus pſentat idignū. in aut.de scis. epi.§. si qs oratori domū col.ix. tñ iure nostroñ cauetur hoc expresse: ꝛ ideo standū est canoni ꝛ ñ leg.b.

g Cā. puta scādalum magnū. ar.j.de iurepa.c.i.ꝛ.ii. sed ꝓ modico scādalo ñ dimittit epūs ecclesiam ordinare.j.de iurepa. quoniam: vel q̄ de iurepa. vertitur q̄ō inter episcopos ꝛ presentatores.

h Economos. hic cōstituitur economus ad cōseruādum nō ad agēdum. lxxv. di. qñ. quādoq; ēt ad agēdum cōstituitur. C. de epi.ꝛ cle.ois.§. nihilominus.ꝛ. j.de iura.calū. iperator.ꝛ.j.de capel.mona. dilectus ꝛ.c. cōstitutꝰ.ꝛ ꝑ itellige cū de iurepa. q̄ō ē iter pronos ꝛ episcopū: vel q̄ō do proni ñ concordāt de presētāda persona: vel malū presentāt. tūc dz eps statim ponē economū: g cōseruet bona ecclesie. Si q̄ō ē de iurepa. iter pronos vsq; ad quattuor mēses expectabit epūs illis elapsis ordinabit ecclesiam saluo iure in posterum illi qui obtinebit.j.de iurepa. qm̄ in quibusdam.ꝛ.c.cū ꝓpter discordiam.ꝛ ex hac lra notare debes. q̄ pronus se itromittere ñ dz de rebus ecclesie: nisi quo ad ōfensionem.xvi.q.vii.decernimus.ꝛ.c.filiis. sed epūs vel alius prelatus ad quē pertinet istitutio dz habere custodiam illius ecclesie vacantis.

i Futuris persōis. Nota bona ecclesie conseruāda i tempore successori. xii. q.ii. hec

ap.re. ponatis economos[b]: qui debeant fructus pcipere: ꝛ eos aut in ecclesiaꝝ vtilitatē expēdere: aut futuris pſonis[i] fideliter reseruare.

Idem cant.archiepo.

Ex parte tua: ꝛ infra: Quia nos consulere voluisti: vtrū illoꝝ absolutio teneat: q̄ occultatis excessib9 ꝓ quibus excōmunicati fuerāt: absolutōis bñficiuz pse-ap. meruerūt sue excōicationis cām aliā ptenden tes.ꝛ.r.q̄ si ita cōstiterit debes eos ec.cē. compellere cum litteris tuis rei veritatez cōtinētibus ad sedem apostolicā redire[k] si vero id tibi nō cōstiterit: ꝛ eos suspectos habueris q̄ cōfessi fuerint veritatē ipsos compellere debes exide coraz te q̄ si veritatē cōfessi fuerint purgatōez[l] pstare. Celestinus. iii.

Significauit nobis.i.f.q̄ quidaz de parrochianis tuis cum ꝓ illicita cōsanguinitatis ꝛ affinitatis copula excōicatione notant[m] ad iudices remotiores ap. se. litteras ipetrāt: p quas cuz ab excōicatione fuerint absoluti: quia dicti delegati ad locū vbi testes ꝓduci valeāt nō accedūt nec aliquos ꝓ eo rū recep tione[n] trāsmittūt in prenominata

bui9 placiti.ꝛ.c. charitatē.ꝛ.lxxv. di. qui gdā.ꝛ.x.q.ii. si quis epūs nisi sint talia q̄ seruādo seruari non pñt. C.ō admi.tu.l. lex q̄ tutores.i fi.ꝛ.ff de peti.hē. diuꝰ i fi.i. ℞.ꝛ.x.q.i. si quis episcopus.

k Ex parte tua. re dir.excō q̄ isti ꝓpellūtur redire ad curiam: pz q̄ ñ sunt absoluti: q̄ talis absolutio per suppssionē vitatis obtēta nō ꝓdest.j.ō sē.excō. cū ꝓ cā.ꝛ.c officii.i fi.ꝛ lre super hꝫ ipetrate ñ tenēt. qdā dicūt q̄ si ꝓ plurib9 criminib9 vna tātuz snia aligs sit excōicat9 dū tñ ali q̄ō eoꝝ expresserit i absolutōne: absolut9 ē si de aliis postea cōteratur. ar.ō. cōs. di. iiii. tūc valere. q̄ō nō credo vez: nisi ō illo q̄ō expresserit. Sz illa absolutio ñ ꝓdest cū adhuc sit ligat9 ꝓ alio crimine: ꝛ ēt ex ecclesiā.j.de sē. excō. cū ꝓ cā. sed tūc ōmū valebit absolutio cū ab alia excōicatione

fuerit absolut9: sic si qs de vno peccato penitētiā agat ꝛ ñ de alio: talis penitentia non ꝓdest quo ad vitā eternam: nisi cuz alterius criminis penitentiam egerit. de pe.di.iii.§. vlt. in fi. Sz si plurib9 sententiis ligatus ē: oportet vt a qualibet absoluatur: ꝛ vltima cōfirmabit oēs precedētes: q̄ tē icipiēt valē. ar.ff. ad trebel. l.i.§. sz ꝛ q̄tiēs. sic dz de pe.di.iii §. vlt. i fi.j.ō pe.ꝛ re.q̄ gdā.ꝛ.ff. de ser. rusti.p. per fūdū.ꝛ tot sūt necessarie absolutiones quot fuerūt excōicationes. sic.ff. de no. oper. nūcia. de pupillo.§. si in pluribus. et.ii.q.ii.§. si prevaricatoꝛ.ṽ. si plura crimina. et talis semper est vitandus quouscq; sit absolutus ab omnibus: ēt si esset excōicatus a pluribus et omnes excōicatores cōmitterēt vices suas vni. et ille absolvat ab omnibus: vna sententia expressa cuiuslibz excōicationis cā absolutus erit. et idē erit ac si singulariter absoluētur a qualibet. et ē simile de acceptilatione que caput plures obligatōnes. ff. de acceptil. pluribus. sed imo non vī velle soluere hanc q̄ōnē.j.ō sē. excō. officii. Sed q̄ritur quare absolutus pro falsa cā: ñ bētur pro absoluto. sicut pro falsa cā excōicatus habetur pro excōicato saltez quo ad ecclesiā: vt.xi.q.iii.c.i. et.ii. Rñdeo: vbicūq; consulitur aie: q̄ excōicatio et si sit iniusta non ē contēnenda: ne ex ipso cōtēptu ligetur.xi.q. iii.§. cum ergo. i fi. et excōicatio ē medicina anime.j.de sen.excō. cū medicinalis. si nō conténatur.xxiiii.q.iii. notādum. et potius ei obest qui iniuste excōicat: q̄ excōicato si nō cōtēnit.xi.q.iii.illō. Alia rō pōt assignari: quare nō prosit absolutio ex falsa cā: q̄ excōicatus fuit ꝓ certa cā: ꝛ ois res p q̄scūq; cās nascitur p easdē dz dissolui.j. dere. iudi. ois res. sed de illa cā nulla ē fcā mētio: ꝛ ita illa remanet: ergo ꝛ ei9 effect9. ꝛ sic remanet excōicatio pria. Preterea durāte pōz cā ex alia cā ex q̄ excōicat9 ñ fuit: absolui ñ potuit: q̄ ab illo q̄ō nil fuit absolui ñ potuit: ꝛ sic talis absolutio nulla. ab illa vō ñ itēdebat illū absoluē ꝛ ab alia ñ potuit absolui. ar.ē.ō trāsla. iter corpalia.ꝛ.ē.ō of.ōlega. cū sīt. et.ff.ō bēdi. isti: q̄tiēs. ar.ō q̄ absolutō ex falsa cā teneat.j.ō ꝓsā. et. affi. q̄ circa.

l Purgatōez. ꝛ ita q̄s eps hz suspectos pōt compellē ad purgationez prestādā: vt hic dicit: dūmodo publica laboret ifamia.j. de purga. canonos iter alios: ꝛ sint infamati apud bonos ꝛ graues.j.de purga. canono. cuz in iuentute. ꝛ non sit orta ab inimicis. xi.q.iiii. in cunctis.

m Significauit notāt. q̄ noluerit pcē sine diuōtii. late pp cōsanguinitatē l'affinitatē: sz excōicati ipetrarūt lras sr renocatiōe sine q̄ ñ trāsiit i rē iudicatā quā dicebāt per falsos testes: vt bētur infra ō re iudi. latoꝛ. ꝛ.c. cōsanguinei. secōz vnū casū: sz glo. itelligūtur añ sniaz cū fuit appellatū. secōm alium casū fuerūt excōicati ante sententiam.

n Pro receptione. hoc intelligendum ē quādo testes ad iudicē venire

nō possūt: q; sūt valitudinarii vel alio impedimēto detenti: vel etiā sūt in bonore constituti. j. de testi. siqui. alias compellendi sunt venire. C. ō testi. si quādo. dummodo non per longum. iter. ff. de. testi. l. iii. §. vlt.

a Effectum. vnde postulasti quid sit faciendum.

b Desidia iudicis. delegati. ⁊ ita iudex ordinarius supplet desidiā ōle gati sicut delegatus supplet ordinarii. s̄. de of. del. prudētiaz. §. sexta. ⁊. j. ō fo. com pe. lz. ⁊. c. ex tenore. sz qō dr̄ hic. s. q; rcidūt in iurisditionē ordi nariam. ex eo contin git q; nō ꝓsequūtur appellationem suā. ⁊ ne pp̄ls remaneāt i i cestuosa cōiunctiōe.

c Reuocar̄. post ad monitionē ipsis dele gatis factam: vt ꝓce dāt: ⁊ ipsis cōiugatis vt cām suā ꝓsequan tur. ⁊ si postea mali ciose versatur ne ꝓce dāt: tūc reducat illos ordinarius in pstinā excōicationis sniaz: ar. s̄. ō of. delega. prudētiā. §. sexta. Sz q; tuz expectabit: certe modicū tēp⁹ dabitur infra qō possit cōpo nere sarcinulas ⁊ se parare ad cām. ff. ex gbus cau. in itegruz resti. l. ab hostib⁹. §. sz qō simpliciter. vel ls̄ i tellige ad arbitrium bōi viri. i. iudicis. ff. de. v̄. ob. continuus. §. cum ita.

d In receptiōe. per ꝓcuratorē. s. cū sint il li excōicati. ar. j. ō iu di. itellexim⁹. vel etiā per seipsos pūt cām i cipere: q; quodāmo do rei sunt: ⁊ reus be ne pōt stare i iudicio excōicatus. j. de exce ptio. significauerūt. ⁊. c. vlt. ⁊ ꝓsequi ap pellationē suā: vt ibi. sed poq̄ iceperūt hr̄e delegati legitimū ꝓgressum: vt hic dicit: poterūt absolui. ⁊ ē si. j. de. v̄. sig. ex parte. vbi ñ absoluitur: nisi quis primo satis faciat. sed hic non statim absoluitur pp̄ proximam suspitionem. alias regulare ē q; quilibet primo absoluatur. j. de sen. excō. per tuas.

e Quanto deuotio. in claustro. xi. q. i. si cupis. ⁊ sine quo viuere ñ pōt. xvi. q. i. placuit.

f Principum. ⁊ si ibi in aliqua administratione caperētur: idignū est eis ab ecclesia subueniri: per quos constat scandalum in eccle sia generari. j. ne cle. vel mo. sacerdotibus.

g Inueneris. per inquisitionem. j. de simo. de regularibus: vel euidentia rei. j. de coha. cleri. ⁊ mulic. c. vlt. ⁊. c. vestra.

h Propriū. qō nisi in morte resignauerit: in signū pditionis in stergli nio cū eo subterretur. j. de sta. reg. monachi. ⁊. c. cū ad monasterium.

i Abbatis. xviii. q. ii. abbates.

k Si plati. sic pz q; coercio ⁊ correctio monachi primo loco spectat ad abbatē. j. de ap. reprehēsibilis. i fi. ⁊. xviii. q. iii. corripiātur. Ihū. dicit q; si agatur i figura iudicii: solus eps cognoscē dz de eius cā: secus si aga tur scdz regulā claustrales. xi. q. i. de psona. C. de pa. potes. l. iii. ⁊. C. de emēda. ppin. l. vna. Sed pbabilius vr̄ dicēdū q; platus ecclesie colle giate hz iurisditionē. vt. xvi. q. v. c. i. vt dcm̄ ē. s̄. e. cum ecclesia ⁊. ⁊ q; ab bas siue prior possit excōicare monachos suos: ē expressū. j. de maio. ⁊ obedi. cū in ecclesiis. ⁊. j. de simo. sicut. Jn oibus bis potissime cōside rāda ē cōsuetudo cuiuscūq; ecclesie: q̄ dat iurisditionē. ix. q. iii. cōq̄stus. C. de emā. l. i. ⁊ vlti. hodie reuocatio taliū ptinet pmo. loco pfidētibus capitulis abbatū ⁊ por. j. de reg. c. vlt. ⁊ ibi adiicit pēa. s. excōicatiōis.

l Officii. sic. s̄. de eta. ⁊ qua. queris. ⁊. lxxiiii. di. consuluit.

m Ad reprimēdā maliciā. sic. di. iiii. facte sūt. nā p leges nemo bñ fa cere cogitur: sed male agere ꝓhibetur. xxiii. q. v. ad fidē. vt boni i ter malos viuant quiete. xxiii. q. v. non frustra. ⁊ hic solū bene agitur: vt vita hominū corrigatur. xxiii. q. v. prodest.

n Jn canonibus. Varie sūt pene in canonibus constitute. q̄dam inducunt ōgra dationē ⁊ curie seculari traditionē. j. de fal. ad falsariox. q̄dam degradationem ⁊ detrusionē in monasterio: vt. l. di. si ep̄s. q̄dam depositionē tātū mō. l. di. si quis viduā. q̄dā suspēsionē solūmō. ii. q. v. si mala fama. ⁊. c. p̄sbyter. ⁊. xxxii. di. nullus ⁊. c. p̄sbyter. q̄dam excōicationē. xvii. q. iiii. si gs suadēte. q̄dam priuationē officii ⁊ bñficii ppetuo. lxxxi. di. si gs ām̄ō. q̄daz officii ad tps. lxxxii. di. p̄sbyter. si. xxi. q. ii. placuit. q̄ dā ꝓpationez officii tātū ad tēpus. xxviii. di. p̄sbyterū. q̄dam ꝓpationem bñficii tātum. vii. q i. si gs. de ordine. ⁊. s̄. de elec. cū in cūctis. q̄dam priuationē tan tū cōioniſ. xxxv. di. ante oia. lv. dist. nullus. ⁊ alias penas hēs. lxviii. di. sic̄. ⁊. xviii. di. placuit.

o Ab aliis. ii. q. i. qui se scit.

p Vos ipi. xi. q. iii. curie.

q Suspēdatur. ls̄ ōō dicit: q; snia illa secū trahit execution̄ez. j. de ap. pastoralis. §. i. hinc ē q; post. x. dies ñ trāsit in rē iudica tā: q; quādocūq; pōt peti absolutio. vñ si taceat quis p. x. dies nō itelligitur acgeuisse snie. vñ cōcedo q; post. x. dies vel quādoq; possit appellaria snia ex cōicatiōis ad metropolitanū: q̄tū ad ls̄ q; metropolitan⁹ pōt ipz absolue ꝓstita cautiōe: q; parebit mādato sup eo ꝓ quo fuit excōicatus cora excōicato re. Sz hoc non vr̄: q; exquo ñ appellauit infra. x. dies: postea nō possit appellare. vñ p appel lationem nō trāsfert q̄relaz ad metropolitanum: sed p simplicem q̄relam posset conq̄ri etiā post. x. dies.

r Conq̄stus. sicut pōt conq̄ri de iniusta excōicatione. sic pōt appellare qui ē iniuste excōica tus ⁊ ꝓsequi ap. ⁊ lr̄as ipetrar̄ sup hoc. j. de exceptio. cū iter. ⁊ c. vl. sed pp hoc excōicatio non suspēditur: sed cā ad superiorē trāsfertur si infra. x. dies appel let ⁊ si queniatur super alia re pōt se defendere vt dicit ōcre. pdcā. Et nō q; dicit conq̄stus: q; si qs appellat excōicatus ñ dz remitti ad excōicatorē: nisi velit ei facē gratiā. j. de sen. exc.

Ad reprimēdam malitiaz̄ per uersorū pene certe sunt i cano nibus[u] constitute: quas sicut latas a vobis interduz in subditos vultis inuiolabiliter obſuari: ita latas ab aliis[o] debitis inuiolabiliter obser uare. Jdeoque mandamus: quate nus sententias quas lexonensis e piscopus duxerit in subditos suos canonice promulgandas: et uos ipsi[p] seruetis: et a vestris subditis faciatis inuiolabiliter obseruari.

Tu vo frater archiepiscope cuz ex communicationis sententia per ap pellationis non suspendatur[q] ob iectum: si quis excommūicatus ab ipso de iniusta tibi fuerit excom municatione conquestus[r]: ad ip̄m ei quasi coēpo deferens absoluēdū secundum ecclesie formaz remittat̄ qui si noluerit ipsū absoluere: tu re cepta cautione iuratoria absolutōis munus ei poteris exhibere: ita q; le gitime tibi cōstiterit eum cōtra iusti ciam excōicatū fuisse[s] ex debito sibi iuramēto precipias: ut super eo de quo fuerit excōicatione[t] innodatus eidem episcopo satisfaciat cōpetent. Quodsi facere cōtempserit: eū i ex communicationis sentētiaz ap. re. reducere non omittas

Idem turoñ. archiepiscopo.

Duo simul: ⁊ infra. Consul. t. t r. q; cū sit cānonibus[t] diffinitū primates uel patriarchas[u] nihil iu ris p̄e ceteris habere nisi quātū sa cri canones cōcedūt uel prisca illis cōsuetudo[x] contulit ab antiquo ita

per tuas. Sed ꝺ videtur: q; ipso facto videtur appellasse: eo q; iuit ad metropo litanum. j. de appel. dilecti. ⁊. c. vt nostrum. So. iter arreptum nō habetur ꝓ appellatione post sententiam. imo viua voce ē statim appellādum: postmodum vō in script̄. ii. q. vi. §. forma. in fi. ff. de appel. l. ii. Sed ante snias videtur appellare qui ad curiam super hoc ꝓficiscitur: vt dicunt ꝺres. sed illa nō bñt locum iudicio cepto: q; qui appellat cām rōnabilem cora iudice exprimere dz: ⁊ propter illaz appellare. j. de ap. dilecto. in fi. ⁊. c. dilectus. ⁊. c. vt debitus i fi. hodie quicūq; ap pellat in iudicio vel extra, ab iterlocutoria vel grauamine in scriptis appellet: ⁊ cām appellationis exprimat. j. de appel. c. cordi.

s Fuisse. ls̄ iō dicit q; semper presumitur ꝓ snia iudicis ordinarii j. de ꝓba. post cessionem. j. de re. iudi. sicut. ⁊. s̄. de renū. in presētia. Sed si obiiciatur ꝺ snia rōe ꝓcessus: oportet q; ꝓbetur ꝓcessus: ad ls̄ vt stetur snie. j. de ꝓba. qm̄ ꝺ. ⁊ ita stabitur snie. ⁊ presumitur pro ea: nisi infringatur rōe ꝓcessus. Hic ēt pz q; nō p cipitur aliqd absoluere: nisi primo constet an iuste vel iniuste fuerit excōicatus. j. de resti. spo. lr̄as. in fi. ⁊. j. de sen. ex. sacro. ⁊ ls̄ constabit ptium assertione: ⁊ reci pientur ꝓbationes ab vtraq; pte. s̄. de offi. del. cum contingat. Absolutio fieri dz scōm dist inctionem decre. j. de v̄. sig. ex pte. Jtem p tales probationes consta bit an alter alteri teneatur ad interesse: scōm q; traditur. j. de sen. ex. sacro. prout notatur. s̄. de offi. deleg. cum contigat. b.

t Duo simul. canonibus. ix. q. iii. conq̄stus. xviii. q. ii. c. i. ⁊ vlt.

u Patriarchas. diuersitas in noie est: dignitas eadem. xcix. di. §. i. ⁊. c. i. ⁊. ii.

x Consuetudo. rationabilis ⁊ prescripta: alias consuetudo ñ prodest. s̄. de con sue. c. vlti. ⁊ ē arg. tempus dinturnitatem ⁊ solutionem ⁊ obligationem inducere in futurum ar. xvi. q. ii. statuendum. ⁊. j. de cen. ex parte. ⁊. c. olim causam. ⁊. C. de agri. ⁊ cen. litibus. li. xi. Arg. contra. j. de excess. prela. cum ad quorūdam. ⁊. x. q. iii. q; cognouimus. ⁊. j. de cen. peruenit. So. qui ē in possessione alicuius rei: i ea defendi debet. j. ut li. pen. quasi p totum. ar. s̄. d elec. querelam. in fi. ⁊. j. de causa pos. cum ecclesia. ⁊. ff. si serui. ven. l. barū. ⁊. ff. de aqua quo. ⁊ testi. l. pe. ⁊ ē defendē dus: nisi liqueat euz vi vel clam vel precario possidere. ⁊ sic itelliguntur ꝺres. de hoc dixi. s̄. de consue. c. vlti.

a Nicenas.lxv.di.mos antiquus.⁊.c.sequenti.

b Priuilegia.puilegia eccliaꝝ ꝓpetuo sūt seruāda.xxv.q.ii.c.i.ii.⁊.iii. sed ꝑsonalia puilegia cū ꝑsonis extinguūtur.vii.q.i.petisti.⁊.ff.de cē.etatē.i fi.⁊.j.de ꝑsump.mādata.⁊.s̄.de offi.lega.volētes.

c Ecclesiam.sic.ix.q.iii.conquestus.

d Spāli priuilegio.ar.q̄ dns papa pōt detrahē vni ecclesie ⁊ alii ꝓferre qō gdem null⁹ dubitat.xvi.q.i.frater nr̄.ix.q.iii. nūc vō.⁊.c.ꝑ principalem.

e Voluerit.maxime ⁊ si nolēt ꝓpelli debēt ab archiepō: ni si ipe cōsentiret.j.de fo.ꝓpe.significasti.

f Patriarche.hierosolymitāi.

g Quod sedem. cōmittere. Certū ē.n.q archiepūs.ꝑt mādare vices suas: ⁊ ille tenet recipere: ⁊ pōt illū ꝓpellere.j.c. ꝑr. ⁊ iussu archiepi suffraganei illū cōsecrare debēt.s̄.de tēpo.or.si archiepūs.alias sine sui pūtia epūs ñ oz consecrarc.lxv. di.ñ oz.⁊.c.epūs non ē. ⁊ epūs sic cōsecrat⁹ oz visitare archiepm infra duos mēses: ⁊ si nō possit i peditus iusta de cā: hoc ei significet.lxv.di.si qs i metropolitana. Itez ordinādus tenetur recipere cōsecrationem ab eo cui mādauerit: lz in h̄ grauetur: q iudex superior h̄ facit iurē suo: suffraganei vō ad mādatū illi⁹ sic.s̄.de offi.delega.sup qōnum §.si duo. Archiepūs pōt cōmittē ea que sūt iurisditionis ēt illis qui eā nō habēt.j.c. ꝑr. lz ea q̄ sūt ordinis vel cōsecratiōis cōmittē ñ ꝑt bis q ea ñ habēt: puta illis q ñ sūt epi vel archiepi: vel maiores.j.de cō.ec.vel alta. aqua. Nec ēt talia dicūtur cō mitti: sed mādat archiepūs suffraganeis vt hoc faciāt: sola auctoritas eis deest: ⁊ nihil cōmittit eis archiepūs: nisi q2 dat auctoritatē ꝓpōlationem quā h̄z sup illis: ⁊ hoc ꝑz ex eo q̄ quandoq̄z epi inītātur ad hec facieda ab illis q ea facē ñ possūt: vtputa capitulū quādoq̄z inuitat aliū epm ad cōsecrādum ecclesiā vel altare: vel ad clericos ordinandos vii.q.i.pōtifices. Itē satis pōt dici scōm canones q̄ ea que sūt meri ꝑrii possūt delegari: vt depositio.xxiii.q.iiii.illud.⁊.ii.q.vii.sicut.lz scōm leges nō possūt: ni si cū delegans nō pōt adesse.ff.de offi.eius cui mā.ē iurisdi.l.i.

h Gratie.i.si nō sit excōicatus vel suspēsus vel scismaticus: talis ñ pōt ordinare vel ordinari: vt.s̄.de elec.q2 diligētia.s̄.de eta.⁊ qua.cū bone.⁊.j. de scisma.q̄ a ꝑdecessore.⁊.s̄.de epo qui renū.epis.c.vlti.⁊ hereticus nō sit.x.q.i.ab hereticis. ⁊.c.i.⁊.ii. huiusmodi.n.ꝑsone non conferūt excōicationem.

i Pastoralis.iuitum. Nō q̄ pinguius ius h̄z archiepūs in epis q̄ in. eoꝝ subditis: vt hic ꝑz.⁊.s̄.e.ti.q̄to.ar. Sed nūqd idē iuris ē in cpo circa subditos subditoꝝ: certe nō: q2 epūs eis ꝓponeretur: si voluerit ꝑ se cognoscere de cāis subditoꝝ: cū sit iudex ordinari⁹ oium de sua dioceśi.xi.q.i.de ꝑsona.⁊ ar. ad h̄.ff.ō iudi.iudicium.⁊.xi.q.iiii.qui resistit.⁊.viii.di.que contra mores.in fi.⁊.ii.q.i.nomē. sed archiepūs non ē iudex ordinarius totius ꝓuincie: nisi epoꝝ tātum: nisi i casibus iferius notatis vt dicit in fi.⁊ ita non ē simile hoc scōm hu.⁊.t.⁊ vincē. Jo. dixit q̄ si tales ꝓlati subditi epoꝝ vel ex electione vel ex longa consuetudine habēt ordinariā iurisditionē: epūs nō pōt cognoscere de cāis subditoꝝ taliū prelatorum: nisi ꝑ appellationē deferātur ad eū. vt.j.de excēs.prela.c.ii.⁊.j.ō fo.compe. cū cōtingat.⁊.j.e.irrefragabili.§.i.ar.ad hoc.xviii.q.ii.cognouimus.⁊.j.de ap.di lecti.gradatim.n.oz ꝓcedere in cā. vt.ii.q.vi.§.anterioꝝ.⁊.§.illo ꝓcul dubio.⁊.j. de statu regula.in singulis.nisi in ꝓncipe.ii.q.vi.arguta.⁊.c.iō.⁊.j.de ap. si duobus. Verius credo q̄ dicit io.q̄ epi nō possūt cognoscere de cāis subditoꝝ ꝑlatoꝝ suoꝝ eis inītis. sic.n.posset eos ꝓuare omni sua iurisditione: q̄ nō ē verum: q2 nimis esset iniquū.j.de excēs.prela.ad hoc. imo oz seruare sinias subditoꝝ suorum.s̄.e.cū ab ecclesiaꝝ.vbi notatur de iurisditiōe epoꝝ. nā si sua vnicuiq̄z iurisditio non seruatur: ecclesiasticus ordo confunditur.xi.q.i.peruenit.⁊ tamen episcopus nihilomins ē iudex ordinari⁹ dioc. suc: quo ad multa alia que patēt ꝑ se. epūs tamē posset bene ꝓpellere subditos subditoꝝ suoꝝ suscipere delegationem sibi ab ipso factam: secus in archiepiscopo: vt hic.

k Exceptis gbusdaz. ē tamē iudex ordinarius totius ꝓuincie: q2 eius gerit sollicitudinē.ix.q.iii.c.i.⁊.ii. nec iō segtur q̄ cuiuslibet de ꝓuincia. vel pōt dici q̄ h̄z iurisditionem sup quēlibet: sed ipeditam ⁊ ligatā: exquo non h̄z nisi in articulis. ar.s̄.de rescrip.c.pastoralis.§.vlt.in fi.⁊.s̄.de cle.peregri.tue.⁊ h̄ scōm lau. T. dicit q̄ nō ē iudex ordinarius nisi in casibus spālibus. Primo cū deuiat in diuinis officiis a cōsuetudine metropolitane ecclesie.xii.di.de his. Item si deliquit i ei⁹ dioceśi.vt.vi.q.iii.placuit. in hoc casu efficitur aliquis de iurisditiōe cuiuslibet alterius. Item si h̄z ꝑdium in dioceśi sua. vt.j.de fo.ꝓpe.c.vlt.⁊ iste casus ꝓtinet ēt ad quēcūq̄z aliū. Item si cā deferatur ad euz ꝑ appellationē.s̄.de offi. lega.c.i.⁊.s̄.e.duo.⁊.xi.q.i.puenit. Itē cū absolutus ē ab archiepo non vult.perere abepo.s̄.e.ad reprimēdaz. Itē si criminalis ē cā iter episcpū ⁊ clericū suū: tūc illa cā oz deduci ad synodum in qua ꝓcesit archiepiscopus. vi.q.ii.c.i. Item si clericus h̄z ciuilē cām ꝑ episcopum suum. xi.q.i. si clericus. ⁊ si epūs ꝑ clericū coram arbitris terminetur: vt in.c.clericus. Itez in alio casu.j.c. irrefragabili.§ ibi oꝝ q̄ rā. q̄ delegatus a papa Itē quādo epūs negligens ē in eo qō ipe facere oz.ix.q.iii. cuz simus .⁊.j.de sen.ex.ꝑ tuas.⁊.j. de ap. qua frōte. Item mortuo episcopo ⁊ si ecclesia idoneos clericos nō h̄z.xii.q.ii. nō liceat. Itē cum cuidens est fētētiā episcopi esse iustam.j.de ap. sollicitudinez. Itez cū visitat ꝓuinciaz.ifra ō rscri.cū ex officii.⁊ ō cē.sopite.⁊.c.cū nup.

l Nullam habz potestatem.si nullā habet iurisditionez vel ptātem in cum ergo talis delegatio nō videtur valē: ⁊ sic sniaei⁹ nulla. arg.C.q ꝑ sua iuri.l. vna. Item. lz in clericum illū cui cōmittit cām non habeat ptātem: tñ in cā que ad eum ꝑ ap.delata ē h̄z ptātez. ⁊ ita cāz ad suā iurisditionē ptinētē delegat: ⁊ ille h̄ recipit iurisditionē si vult illā recipere. sed si nō vlut illā recipe ñ pōt ptes cōpellere: vt cōsentiant in aliquē vel aliq̄s ⁊ pōt mādare episcopo vt cōpellat illum recipere cōmissionem: q̄ō facere pōt: lz sit appellatum ab eo.ar.j.de fo.compe.si quis contra clericum.⁊.s̄.de offi. del. suspitionis.§.vlt.⁊.j.de appel.cum speciali.

m Alicui.s.ordinario.

n Maioꝝ.s̄.of.del.sane.

o Sine mandato.C.si aduer.rem iudi.aduersus.ff.de mino. minor magistratus.⁊.xxi.di.inferior.

p Preterq̄ in mortis.quo casu de quolibet genere excōicationis ⁊ a q̄libet ecclesiastico pōt absolui.arg.xvi.q.iiii.si quis suadente.⁊ infra de sen.ex.q̄ de his.arg.ad hoc de conse.di.iiii.sanctum ē baptisma. Sed nunquid in obsidione positum vel transfretare volētem lz absolvere? vin. dixit q̄ sic: q2 iam imminet periculū mortis. Sed vidēdum est: an imineat naufragium vel periculum mortis: non enim intrando mare semper imminet naufragium: q̄ō si esset nullus transfretaret: sed cū sūt in naufragio in periculo mortis: tunc satis pōt dici q̄ liceat. vel si intret bellū campestre cōtra sarracenos: vel alias iustum: ⁊ manifeste apparet periculū mortis: lz absolvere etiaz laico. arg. predicti.c. sanctū ē. Quidam dicunt cōtrarium: q̄ nūquam lz laico absolvere a tali excōicatione: q2 pōt succurri post mortem: cum constet per aliquem de confessione per euidentia signa.j.de sen.ex.cum a nobis. Sed hoc nō posset ita locum habere in naufragio si omnes submergerentur: quia tunc cōmune ē periculum omnium de nane. ⁊ sic prima opinio benignioꝝ ⁊ securioꝝ ē. Et sicut pōt laicus in necessitate iniungere penitentiam vel absolvere ab aliis peccatis mortalibus: cum recipit confessionē illius: quare ñ eodē mō ab excōicatione: ñ vī rō quare potius i vno q̄ i alio. vel dic q̄ laico pōt gs confiteri in necessitate sed laicus ñ potest istum absolvere vel ligare: quia nō habet claues ecclesie.s̄.ō sū.tri.c.i.§.vna.

q Succedat.s̄.de of.del.qm̄ abbas.⁊.j.ō immu.eccle.aduersus. quia cum in locum ⁊ ius eius succedat: ptibus eius fungi debet.ff. de iudi. mortuo iudice.ff.de eden.quedam.§.nil interest.

r Pontificem.vel per eius delegatum specialiter ad illam causam destinatam.j.de eo qui mit.in pos.cum sicut.

s Possessoꝝ. Ex hoc videtur q̄ quis sit verus possessoꝝ post annum ⁊ nō ante.ff.de acqui.pos.l.iii.§.vlt. Item videtur hic ad hoc vt aliquis dicatur verus possessoꝝ: nō sit necessarium scōm decretum.j.vt li. non cont.qm̄ frequēter.§.in aliis.ar.ō.j.de eo qui mit.in pos.cā rei seruāde c.i.⁊.ff.de acquir.pos.l.iii.§.vlt.in fi.⁊.ff.de dam.ifec.si finita.§. si quis autē.⁊.§.se.⁊.§.iulianus.que cōcordantie loquūtur in actione ꝑsonali

ꝛ de hoc dr̃. j. de do. ꝛ contu. contingit.

a Publicis. C. de an. ex. vt pfectius. ꝛ. xvi. q. iii. §. pt. ꝛ. C. ó episcopali audi. sancimus. ꝛ j. de appel. c. vlt.

b Annalem. sed vsq; ad qó tempus poterit postea petere rem sibi restitui siue recipere possessionem. Dico ꝙ vsq; ad quadraginta annos scom iura canonica: vel scom leges vsq; ad. xxx. an. q; sola litis cont. ppetuat actiones vsq; ad. xl. an. vt. C. ó prescrip. xxx. an. cum notissimi. ꝛ xvi. q. iii. §. pót. Sed nungd scom iura canonica poterit talis pscribere: exquo hét tam vel dz habere ꝙ scientiaz rei aliene se cũduz iura ciuilia talis bene vsucapit: lz sciat rem aliena. ff. ó nox. acti. ꝛ generalit. Credo tamẽ ꝙ si aliter nõ habeat pfciaz lesam: nisi ꝙ res fuit deducta i iudicium: cũ habeat titulum. i. auctoritatez iudicis bene prescribit. ex lz eniz ꝙ res fuit deducta in iudiciuz p ipm eam petẽdo: pſumit̃ habere bonã fidem: ꝛ pcipue q; q̃do fuit ei tradita possessio debuit iurare ó calũnia: q; aliter nõ dat̃ possessio etiaz cã rei seruãde: nisi negocio summatim examinato. j. vt lite nõ contes. qm̃ frequẽter. §. qó si ꝛ ita bene pót pscribere. De hac materia tractat̃. j. de prescrip. qm̃ omne. ꝛ sicut interrũpitur annalis prescriptio in possessione. vt post annũ recuperet possessionem sic ꝛ in excõicatione: vt si nõ pót inuenire suum excõicatorẽ. j. annum post annum non pdet cãm. xi. q. iii. rursus.

c Ac prestare. ecce cõsiliuz iuris ꝛ vtile. simile cõsilium dat tibi lex. ff. rei ven. is qui destinauerit. sic ꝛ in stipulatione illa. quãti ea res cõmodius ẽ certã summã adiicere: q; difficile ẽ pbare quãti ea res ẽ. ff. de p̃to. sti. l. vlt. simile. cõsilium. j. de ap. c. vlt. Et nõ. ꝙ dicit offerre ac p̃stare: q; oblatio sola nõ sufficit: nisi factũ sequatur. j. de eo qui mit. in pos. cã rei ser. c. i. ꝛ hoc itellige si illi noluit recipere: alias non noceret. j. de eo q mit. in pos. cã rei ser. c. ii. sicut nõ sufficit offerre pecuniam ad iterrũpẽdũ cursũ vsurarũ: nisi ó̃ponat̃ in ede sacra. C. ó vsur. acceptã.

d Licet itercluſũ. j. de ap. ad nostrã. ꝛ. c. repẽsibilis. i fi. ꝛ. c. cuz spãli in fi. nec obstat. j. de pur. ca. nos inter alia. q; nõ logtur de correctione sed de expurgatione. ꝛ hec vera sunt: nisi corrigens modum excedat. ii. q. vi. §. ab executore. sub illo. §. sunt quoꝝ. j. de sen. ex. vniuersitatis. ꝛ hoc intellige de notoriis excessibus: in quibus nõ admittitur appellatio. j. de ap. cum sit romana. in fi.

e Seculares. clerici iõ dicũtur seculares: q; admodũ ét laicoꝝ qui vere seculares dicunt̃ possunt ꝓprium habere ꝛ ide facere pro sua volũtate: secundum ꝙ habes. j. de testa. quasi per totum.

f Nec esse debuit. ne inde nascant̃ iniurie: vnde iura nascunt̃. C. vnó vi. meminerit. ꝛ. j. de accu. qualiter ꝛ quãdo. ꝛ. §. de consue. cuz olim. ꝛ. j. de cẽ. cum olim. Item per hoc nõ intẽdebat alii preiudicare. si. §. ó vsu palii. ex tuarum. ꝛ. j. de ma. ꝛ ob. cum inferiores ꝛ sic videtur ꝙ semper sit recurrẽdũ ad itentionẽ scribẽtis. sic. j. de p̃ben. c. vlt. ꝛ añpe. ꝛ. §. de of. ól. ſr̃ eo. ꝛ. ff. ne gd i loco pu. l. ii. §. si qs a p̃ncipe. ꝛ. C. ó emã. lib. l. nec au⁹.

g Tanq̃ delegato. si. n. tãq̃ delegat⁹ cognoscere vel ingreret: ad dñz papã tãtum dz appellari. §. de offi. del. super qõnum. §. porro.

h Appellare puta. q; volebat ingrere sup quo nõ preceſſerat infamatio. j. de accu. cũ oporteat. vel q; admittit testes cõspiratores. j. de re iudi. cum. i. ꝛ. a. ꝛ j. de symo. lz beli. ꝛ. c. per tuas. vel si nõ citat illum contra quem ingritur. j. de accu. qualiter ꝛ qñ. §. dz. vel in aliquo excederet formã ingsitionis. j. c. pr. circa prin. j. de accu. inquisitionis.

i Mãdati. quo nõ delegatum cõstituit: sed vt ordinarium ĩstruxit: q; per tale mandatuz posset ꝓcedere vt delegat⁹. cũ ex eo nõ habeat delegatã iurisditionẽ. j. e. ti. graue. vbi simile fuit mãdatum.

k Appellari valeat. ꝛ ita põtappellari in ingsitione sic in correctione a grauamine. ſ. cum modus excedit̃ur. j. de sen. exc. vniuersitatis. ꝛ. j. ó ap. de prioꝛe. ꝛ. j. c. pr. circa prin.

l Irrefragabili. ne sanguis eoꝝ. durũ verbuz ẽ istud ꝙ prelatis negligẽtibus subditos corigere. si. j. de regul. c. vlt. ꝛ. j. de sta. regula. cũ ad monasteriũ. §. vlt. ꝛ. j. de accusa. qualiter ꝛ quãdo. §. pe. nec admittit̃ pastoris excusatõ: si lupus oues comedit ꝛ pastoꝛ nescit. j. de regul. iu. q̃uis. ꝛ eoip̃o ꝙ prelatus tacet cõsentit. xliii. di. sit rectoꝛ. ꝛ ex eo pmittit̃ securitas delinqnẽdi. lxxxiii. di. erroꝛ. ꝛ facilitas venie icentiũ tribuit delinquendi. xxiii. q. iiii. ẽ iniusta. ne ergo subditoꝝ sanguis de pla toꝝ manibus regratur: sequãtur ét pauluz dicẽtem: mũde ſt manus mee a sãguine oiuz vestruz. xliii. di. ephesiis.

m Nulla cõsuetudo. q; nõ prescribit̃ ó cpm in talibus. j. de p̃scrip. cũ ex officii. ꝛ ó obedientiam similiter nõ currit p̃scriptio. j. de prescrip. cuz nõ liceat. tamẽ in ꝓiudicium archidiaconi iurisditionẽ exercere ñ dz. j. de excess. prela. c. ii. nisi ille eét negligẽs vt hic dicit de capitulo tunc enim posset.

n Vel appellatõ. q; a correctione ſi appellat̃. j. de appel. rep̃hensibilis. in fi. ꝛ. c. cum spãli. i fi. ꝛ. c. ad nostram. nisi modum excedat: vt hic dicit. de hoc dictum ẽ. ſ. c. pri.

o Per capitulum. ipm vel per decanũ vel per aliũ prelatuz ó capitulo si cõsuetudo ẽ. ar. j. de ap. dilectis. de iure cõi de causa criminali cognoscere dz eps q solus ordinarius ẽ. xi. q. i. de p̃sona. ꝛ hoc quod dicit hic ó cõsuetudine ẽ. vnde dicit cõsueuerũt. Sed nungd in illo casu glibet de capitulo erit iudex canonici illius cõtra quẽ ingritur ñ videt̃ cuz glibet eoꝝ sit par vel forte minoꝛ illo. Dicas ꝙ ñ: lz glibet ẽ ꝓiudex sicut ẽ in pluribus ólegatis. ſ. de offi. del. vno delegatoꝝ. sicut ẽ in electionibus. ſ. de elec. q; ppter. Sed quomodo deuoluitur ptãs iudicãdi de capitulo ad epm cum epus sit de ipso capitulo tanq̃ caput. j. ó bis que fi. a prela. sine cõsen. ca. nouit. ꝛ. c. se. ꝛ. j. de v̄. sig. cum clerici. Preterea cuz eps sit de capitulo tãq̃ caput vt dcm̃ ẽ: si omnes negligentes sunt ergo ad ipsuz epm nõ deuoluit̃ ptãs: imo ad metropolitanũ. si nõ oẽs sũt negligẽtes ergo apó illos tm̃tum remanebit illa ptãs: sicut in paucis remanet ius eligendi ꝓpter vicium alioꝝ. ſ. de elec. bone. ꝛ. c. cõgregato. preterea si deuoluitur ptãs ad epz ergo videt̃ ꝙ ille solus possit cognoscere de causis criminalibus alioꝝ: quod ẽ cõtra illud. xv. q. vii. eps nullius. ꝛ. lxxxvi. di. si quid vero. ꝛ. j. de accu. qualiter ꝛ qñ. eadem ẽ questio qualiter deuoluatur electio a capitulo ad epm. Jo. dicebat ꝙ vbi cũq; ẽ eps de capitulo ꝛ ipse cum aliis ẽ negligens: deuoluitur ius eligendi vel corigendi ad metropolitanum. qñq; nõ ẽ de capitulo: ꝛ tunc deuoluitur ptãs ó capitulo ad epm. j. de cõcess. preben. postulastis. Ego dico ꝙ eps semp ẽ de capitulo tanq̃ caput ꝛ alii tanq̃ mẽbra. Et dico ꝙ de iure cõi ius eligendi simul pertinet ad capitulum ꝛ episcopum. De hoc dixi. ſ. de elec. cum ecclesia vulterana. nisi cõsuetudo sit in ꝓiuz. videlz ꝙ solus eps qñq̃ cõfert beneficia. qñq; capitulum in ecclesia sua. ꝛ scom hoc trãsfertur ius eligendi de vno ad alium. Si vero ius cõe. in ecclesia seruabitur. tunc trãsfertur ius illoꝝ ad archiepm. ꝛ sic itelliguntur oia iura que faciunt mẽtionẽ de tali translatione. Nec videtur rõnem habere qó dicit Jo. ꝙ episcopus sit qñq; de capitulo quãdoq; nõ. qñq; tamen episcopus iterest electionibus nõ tanq̃ episcopus sed tanq̃ canonicus: ꝛ ẽ specialis cõsuetudo in quibusdam ecclesiis. in gbus episcopus retinet ius canonie. ꝛ preter redditus suos pcipit aliquid de capitulo. ꝛ tunc ẽ in electionibus tanq̃ canonicus ꝛ sic itelligitur illa decr. postulastis. ꝛ tunc similiter transfertur potestas ad ipsuz episcopum nisi maliciaz adhibeat. vt dicit ibi. Hoc ẽ verum circa collationẽ beneficioꝝ. sed cũ episcopus ẽ negligens in correctione subditoꝝ: nõ deuoluit̃ ius corigendi vel puniẽdi ad capitulũ. sed potius archiepz. ix. q. iii. cũ simus. q; iurisditio talis p̃ncipaliter spectat ad epm. lz de cõcilio eoꝝ ꝛ in eoruz p̃sẽtia debeat hoc facere. xv. q. vii. eps nullius. ꝛ. lxxxvi. di. si quid vero. Sed cũ ius corigẽdi ptinet ad capitulũ in ecclesia cathedrali de cõsuetudine. vt hic dic̃ cum ipsi de capitulo sunt negligẽtes. ius transfert̃ ad epm. vt hic habes expresse ꝛ eps postea nihilominus de cõsilio eoꝝ̃dez dz corigere. q; lz pdiderint ius corrigẽdi: nõ pdiderũt ius cõe quo dñt cũ epo in talibus interesse. si. ſ. de elec. ne p defectu. q; lz perdant p negligẽtiam ius cligẽdi actiue. nõ tamen pdunt passiue. ꝛ si oẽs in cã correctionis sũt. tunc non procederet eps cum eis.

p Cessauerint a diuinis. Videt̃ ꝙ soli canonici possunt subiicere ecclesiaz interdicto, cum subest cã: cum ét solus decanus lz possit. j. de ap. dilectis. ꝛ sic ẽ cõtra. j. de his que fi. a ma. p. ca. quesiuit: vbi dicit̃ ꝙ regritur cõsensus epi ꝛ canonicorũ. Item videt̃ ꝙ capitulum nõ possit suspendere ecclesiam. q; sic seipsos' supponeret interdicto: quod esse nõ pót: ꝙ gs suspẽdat seipsum: q; in proprio facto

iudices esse nō possūt: nec possūt sibi dicere legem nec sibi possunt iperare. xxi. di. nūc aūt. ꝛ. ff. de arbi. l. pe. quod cōcedit io. sed ꝯ credo. si capitulum de cōsuetudine hoc habet bene pōt ecclesiaz supponere iterdicto nec dicūtur seipsos suspendere vel interdicere sed ecclesiam iterdicunt vt diuinum officium non fiat i ecclesia ꝓpter delictum alicuius seu aliquorum: ꝛ in alia ecclesia ipsi celebrēt: qz seipsos nō iterdicūt. nec eps eadem rōe posset interdicere ecclesiam suam cathedralem: qz iterdiceret seipm. sed pōt sicut ꝫ sepe cōtingit de facto. sepe. n. ꝓpter factum ciuium iterdicit ecclesiam: ꝛ episcop⁹ cessat ibi a diuinis: sed in aliis ecclesiis ñ cessat.

a Sup hoc delegatus. sic. j. de bere. ad absoluēdā. in fi. ꝛ dic ō legatus. nō. n. posset dici illa iurisdictio delegata: cū non expirat morte delegātis re integra. nec ēt expirat tēpore. ē ergo ordinaria vel q̄si auctoritate huius canonis archiepiscopo ꝓcessa a se. ap. si. s. de trāsla. iter corporalia. v. qui vt hoc posset ex canone tc. ꝛ ē spālis casus in quo metropolitanus habet iurisdictionē in subditos suoz suffraganeoz. Sed quare episcop⁹ nō corrigit excessus istoz in casu isto sicut in aliis: vt supra dr: rō reddi pōt: qz cū iste excessus sit in psonā episcopi cōmissus siue in odiū suum fca ē iniuria. ꝛ nemo iniuriā ꝓpriam vendicare debz auctoritate ꝓpa. xxiii. q. iiii. inter q̄relas. ꝛ. q. v. de occidendis. ꝛ iudex de facto suo esse non debet. iiii. q. iiii. c. i. Io. assignauit aliā rōnem. s. q̄ episcopus solus ñ possit punire aliquos: sed cuz canonicis ecclesie xv. q. vii. episcopus nullius. ꝛ lxxxvi. di. si qd vero. ꝛ sic sequeretur q̄ ipi canonici essent rei ꝛ iudices. hec ñ videtur rō sufficiens: qz si canonici alias excederent omnes: episcopus bene pōt per se corrigere ꝛ punire illos. ꝛ sibi iputēt qz per delictū suū priuati sūt illo iure tunc. si. j. de v. sig. abbate. i. fi. si episcop⁹ solus nō posset corrigere illos cū omnes excedunt iam viderētur habere ꝓuilegiuz delinq̄ndi: ꝛ sic remanerēt i delicto suo: quod absurdum esset. Sz quare nō tractatur causa ista coraz arbitris: cum canon dicat: q̄ si episcopus habeat cām cū clerico suo: coraz arbitris dz tractari. xi. q. i. si clericus aduersus. sed illud. c. logtur de ciuilibus causis. Sed in casu illius. c. si clericus nollet eligere cōmuniter arbitros: quis cōpellet ipsuz⁊ episcop⁹ nō: qz nō ē iudex in causa sua: archiepiscopus nō: qz nō hz iurisdictionē in eum: nisi in certis casibus. s. e. pastoralis. ꝛ iste non ē de illis: qd eritꝫ credo q̄ hz causa sit episcopi: ipe episcopus pōt illū cōpellere: vt arbitros eligat cum co. j. de app. scdo requiris. §. i. ꝛ. c. cū speciali. ꝛ. s. de offi. delega. suspitionis. §. i. sed in casu isti⁹ capituli ideo nō eliguntur arbitri: qz sic placuit pape: vt dixit io. immo ratio alia melioꝛ pōt assignari. hic enim in iniuriam ꝛ cōtemptum episcopi suspenditur ecclesia. ꝛ sic ē causa criminalis: qz hic agit episcopus de iniuria sibi irrogata ꝛ de causa criminali arbitri cognoscere nō possunt. nec de liberali vel matrimoniali. j. de in integ. resti. causa. §. vlt. ff. de arbi. non distinguemus. §. iulianus. ꝛ. §. de liberali.

b Metu pene. sic enim ferro abscindēda sunt vulnera que fomentoꝛ nō sētiūt disciplinam. lxxxii. di. plurimos. in fi. ꝛ. xv. q. i. in canonibus. s. de elec. cum i cunctis. §. vlt. ꝛ vt alii etiaz penā similem ptimescant ꝛ terreant. ff. de pe. c. famosus. ꝛ. ii. q. vii. qua ꝓpter. ꝛ. j. de sta. regul. ea que. §. i. iuxta illud. Oderunt peccare boni virtutis amoꝛe oderunt peccare mali formidine pene.

c Quoniam. pōtifices. nisi ex dispensatione. vii. q. i. non autem.

d Possideant. suis expensis. j. c. proꝛ.

e Monstrum. ff. de sta. ho. nō sunt liberi. si. C. de postbu. here. isti. q̄ certatim i fi. ꝛ. ff. de v. sig. queret aliquis. qz vnus tantuz debet esse imperatoꝛ: ꝛ singuli episcopi per suas dioc. vii. q. i. in apibus.

f Necessitas. dispensatiue dictū ē hoc q̄ propter necessitatem: vt hec littera ꝓ-

bat: vt. vii. q. i. nō aūt. ꝛ. s. de renū. ad supplicationē. ꝛ iste pōtifex subiectus ē diocesano ratione officii quod exercet in eius dioc. tanq̄ vicarius: vt sequens lra dicit. secus in illa decre. ad supplicationem.

g Vicarium. ꝛ tamen habebit iste vicarius ordinariam iurisdictionez siue ptātem. s. de of. archidia. ad hoc. ꝛ. xxv. di. plectis. vbi archidiaconus ē vicarius epi ꝛ tñ iurisditio sua ordinaria ē ꝓpetua. si videt q̄ aliquis q̄ ñ ē archiepiscopus pōt habere suffraganeū sic ēt archieps q̄nq̄z ē subditus epi. s. ō renun. ad supplicationem. Sed a quo ꝓsecrabit iste epūs. ꝛ n. a suo epō: non a metropolitano cum ei ñ subsit. s. eo. pastoralis. adiunctis sibi duobus vicinis episcopis: qz aliter cōsecrari non debet. lxvi. di. porro. ꝛ supra ō tē po. ordi. si archieps. ꝛ nec episcopi. ꝛ illi tenētur venire ad vocationē illius: qz sibi inuicem ꝓmutuum cōsiliū ꝛ auxiliū exerhibē tenētur. j. ō treu. ꝛ pa. c. i. ꝛ. xi. q. iii. cure.

b Mucrone percussū. ꝛ ita ē canon late sñie sic ꝛ ille. xvi. q. iiii sigs suadente. sic ꝛ ille supra de elec. cum i cunctis. ꝛ. c. q̄sq̄s vbi ipo iure sūt suspensi.

i Brachio seculari. sic. s. eodez. c. i. ꝛ. xvi. dist. nec licuit. ꝛ. xxiii q. v. principes alias autez nisi clericus sit incorrigibilis non est implorādum brachium seculare: ꝛ etiam depositum nō potest laicus punire: nisi sit incorrigibilis infra ō iudi. cum nō ab hoie ꝛ. lxxxi. di. dcm. nisi i crimine falsi infra de falsa. ad falsarioz. ꝛ ita vbicūq̄z deficit ecclesiastica potestas recurrēdū ē ad auxiliuz seculare. xi. questiōe. i. petim⁹. ꝛ. xxiii questione. v. de liguribus. ꝛ sic vna potestas per aliam iuuatur. xcvi. dist. cum ad verum. ꝛ. c. ventum est.

k Inter cetera. per seipsos sufficiunt. ꝛ ideo cū aliis onera sua partiri debent. ifra. de presumpt. mandata. ꝛ supra de offi. archipresbyteri. vt singule.

l Predicationis officium. quod priuilegiatuz ē. j. de sta. regul. q̄ dei timorē. nec tñ pōt aligs pdicare nisi mittatur auctoritate epoz vel apostolice sedis. j. de here. excōicamus. §. qz vero.

m Necessaria subministrent. sicut legatus principis cum mittitur in ꝓuinciam: de rebus fisci vel imperatoris viuere debet. in aut. vt nulli iudi. §. nulli. col. ix. ꝛ in aut. de man. ꝑn. §. illud tamen. col. iii. licet secus faciant legati domini pape. j. de prescrip. accedentes. ꝛ. j. de cen. cum instantia. ꝛ. c. procurationes.

n Enquerente. specificares. q̄ talem specificationem precludit via in posterum litigandi. ꝛ lites diminuuntur: quod debet facere iudex. ff. de iudi. l. properādum. ff. si cer. pe. quidam. j. de do. ꝛ cōtu. finez ꝛ. c. venerabilis. vt sciat quid debeat prestare reus ꝛ actoꝛ: ac recipere si obtineat ne post sententiam alia contentio oriatur. arg. j. de v. sig. cū olim. ꝛ melius. c. cum inter vos. ꝛ iudex debet materiam discordie amputare. in aut. de man. prin. §. demū. ꝛ. §. si tibi quoq̄z. col. iii. immo ꝛ iudex primo loco si pōt partes ad cōcordiam renocabit. xc. di. studēduz. ꝛ. v. q. i. si primates. ꝛ. xxiii. q. vlt. §. si quis mēbroꝝ. ꝛ. j. de transac. c. vlt. ꝛ. ff. de no. op. nuncia. l. i. §. cū pōt. Sed videt q̄ sufficeret dixisse: peto

esse necessariuz: qz sicut corp⁹ materiali: sic aīa spūali cibo nutrit: eo q̄ nō in solo pane viuit hō: sed i omni verbo qd̄ ꝓcedit de ore dei. Unde cū sepe cōtingat q̄ epi pp suas occupationes multiplices: vel ualitudines corporales: aut hostiles incurs⁹ seu occasiones alias: ne dicamus defectū sciētie qd̄ i eis reprobāduz est oīo nec decetero tollerāduz: p seipsos nō sufficiūt ministrare vbū dei populo: maxie p amplas dioc. ꝛ diffusas: generali cōstitutione sancim⁹ vt epi viros idoneos ad sancte predicatiōis officiū salubriter exequēdum assumāt potētes i ope ꝛ sermone: q̄ plebes sibi cōmissas vice ipsorum cū p se idē nequerit sollicite visitādas eas verbo edificēt ꝛ exēplogbus ipsi cū idiguerint cōgrue necessaria submistrent: ne ꝓ necessariorū defectu cōpellātur ō desistere ab icepto. Unde precipimus tam i cathedralibus q̄ i aliis cōuētualibus ecclesiis viros idōeos ordiari quos epi possint coadiutores ꝛ cooperatores habere: nō solū i predicationis officio: verū ēt i audiēdis cōfessionibus ꝛ penitētiis iniungēdis ac ceteris que ad salutez ꝓnēt aīarum. Si qs aūt hoc adimplere neglexerit: districte subiaceat vltioni.

Honor. iii. epo assisinati.

Enquerēte economo monasterii sancti benedicti montis subasii nobis inotuit: q̄ tu iuribus epalibus non cōtentus que in ecclesiis seu capellis eiusdez monasterii debes habere: a quibusdam earuz ꝓcurationē exigis: quas ad dādaz ꝓcurationez minime sufficere ꝓponebat: petēs vt specificares que tibi rōe iuris epalis cōpeterent in eisdem: quorū quibusdaz specificatis

iura episcopalia in eabellis: q2 vniuersalis petitio est illa: & in talibus nō regritur specificatio: sicut peto rōnem administrationis. j. de resti. spolia. cū ad sedem. & j. de do. inter dilectos. & j. de religi. do. cōstitut⁹. satis posset admitti talis libellus: cū proponat ꝑ vniuersitate: nec cō pellitur qs specificare: nisi qs velit ad cautelā. cum certū sit que sint iura episcopalia. sz valet ēt actori: vt sententia magis sit certa. imo p hanc decre. credo q̄ specificāda sūt iura episcopalia & si nō specificentur in libello: itelligitur ō bis que hic enumerātur p dñm papam: & de bis ñ poterit questio referri: cum sint exp̄ssa in iure: i aliis aūt singularibus iudiciis specificatio fieri debet. j. de li. obla. c. penult. & vlt. vbi ō hoc.

a Canonicam. hic bene specificant iura episcopalia. & est vtile q̄ in snia apponatur ne aliqua postea dubitatio oriat. ar. j. de v̄. sig. cū iter.

b Jurisditionē. naz iudex ordinarius est episcopus i sua diocesi tam monachoz q̄ aliorum. xi. q. i. de persona.

c Penitentias. publicas & alioz maiorum criminū. j. de excess. pl. accedentibus.

d Solidos. duos solidos petere p̄t episcopus a qualibet ecclesia sue dioc. nomine cathedratici: p̄terq̄ a monasteriis. x. q. iii. inter cetera. & appellat cathedraticuz: q2 p honore cathedre dat. x. q. iii. placuit. qñqz appellatur synodaticū: q2 quasi in synodo dat. j. de cen. olim. & isti duo solidi dabuntur scōm estimationem illius monete: que antiquitus & ab initio solui consueuit: nisi cōtra solutionem minoris moncte que modo ē in vsu sit prescriptum: vt in predicta decre. olim. siue sit maioz moneta in vsu siue sit minoz. j. de cen. cū canonicis. & c. predicto olim.

e Decimationum. Sed videtur q̄ perceptio decimarum de iure cōi pertineat ad parrochiales ecclesias tātum. j. de deci. cum in tua. & c. p̄cedenti. sed contra videtur. j. de deci. dudum. vbi episcopus decimas petebat iure cōmuni debitas sibi solui: & obtinuit. & de hac quarta habes. x. q. iii. vnio. & xii. q. ii. vulterane. & c. nobis. & c. concesso. quid iuris sit de hoc dicetur. j. de deci. cum contingat. hanc quartam percipiebat episcopus de consuetudine.

f Mortuarioz. qñqz tamē ē tertia q̄doqz quarta qñdoqz medietas. j. de sepul. certificari. & c. i. & ii. & dz mortuarium qđ quis relinquit pro anima sua in morte. de istis hēs. j. de testa. officii. & c. requisisti. & hanc quartam percipiebat epūs ex cōsuetudine & ideo super his duab⁹ quartis necessaria fuit ꝓbatio: sed nō super iuribus episcopalibus que ipo iure debebātur. sed ista quarta mortuariorum potius pertinet ad ius episcopale: vt in predicto. c. officii. & c. requisisti.

g Annuam. sic semel tātum in anno p̄t episcopus visitare ecclesias x. q. i. decernimus. & c. episcopum. & c. placuit. alibi dz q̄ bis in anno. j. de cen. cum venerabilis. & j. de here. excōicamus. §. adiicimus. alibi ēt dicitur q̄ visitabit quotiens necessitas fuerit. x. q. i. regenda. xviii. q. ii. non semel.

h Visitandas. ad hs ē ordinarium: vt semel tātum in anno visitet. si tñ fuerit necessitas p̄t pluries visitare. s. ō offi. archi. mandamus. quia necessitas legem nō habet. de conse. dist. i. sicut. & sibi iputent clerici q tales se reddunt: vt totiens debeant visitari.

i Facultatibus. iuxta facultates faciendi sunt sumptus. j. de cen. c. cū

lis fuit legitime cōtestata. Nos aūt inspectis probationibus: & que ab vtraqz parte fuere proposita intellectis: decreuim⁹: vt i ecclesiis seu capellis tue dioce. ad monasteriū ipsum spectātibus habeas canonicā[a] obedientiā subiectionē & reuerētiā institutionem & destitutionem: correctionez & reformationē: ac cen. ecclē. iurisdictionē[b] quoqz ordinariā cārum omniū ad forum ecclesiasti, cum de iure spectantiū: penitētias[c] & sacramētoruz omniū que ab epis, copo sunt recipienda collationē sy no. & synodatici seu cathedratici nomine duos solidos[d] quartā decimationū[e] & mortuarioz[f] visitationem quoqz ānuam[g]: ita q̄ cum ad eas visitandas[h] accesseris: nō amplius ꝑ curationis noīe requiras ab eis: nisi q̄tum pensatis facultatibus[i] earū dem moderate potuerunt exhiberi ne plus ceteris[k] capellis eiusdē dioce. in ꝑcuratoribus onerentur: & infra. Tu aūt bis iuribus in prefatis ecclesiis cōtentus existens non amplius ab eis exigas p̄ter moderatū auxiliū qđ iuxta formaz late. conci. si manifesta & rōnabilis cā exiterit postulandum: sicut ab aliis ecclesiis eiusdez dioc. ꝑ necessitate temporis sustinemus. Idem abbati & cōuentui sancti remigii.

VT iuxta: & infra. Attendētes igitur q̄ indecēs ē: vt remeñ. archiep̄o in monasterio vestro visitationis officiū exercēte seculares[m] intersint: per quos possit in claustro dissolutionis materia ꝓuenire: firmiter inhibemus: vt nullos decete ro seculares in capitulum nisi duos vel tres ō canonicis ecclesie[n] sue in decenti habitu[o] aliis quot expedire viderit: religiosos adiunctos[p] secum visitationis tempore introducat.

Idez episcopo broceñ. & archidiacono rothomageñ.

DIlectus filius abbas monasterii rothomagenē. exposuit q̄ tertia pars emendarum quas homines .v. parrochiarum pro suis excessibus soluere compellunt: ad suum spectant monasterium ab antiquo: & infra. Cumqz. J. papa predecessor noster vobis dederit i mādatis: vt auditis hincinde ꝓpositis causam remitteretis ad eum sufficienter instructam: dictus episcopus processum nostrum diutius impediuit occasione cuiusdam sententie: q̄ super quibusdaz ecclesiis quo ad legem dioce. promulgata extitit ꝑ eodem. vnde prefatus abbas nobis humiliter supplicauit: vt cum citatio causarum[q] examinatio & decisio ac emende ad legem iurisdictionis pertinere noscantur: non sineremus sententie memorate pretextu negocii processum vlterius ipediri. Cū igitur predicta ō lege iurisdictiōis[r] existant: mandamus: quatenus huiusmodi sententia non obstante procedatis in negocio iuxta traditā vobis formā. Reg. ix. epō suaſi.

GRaue gerimus q̄ cū in ecclesia sancte marie de orbicello & quasdam alias ecclesias existentes in tua dioc. ad monasterium sancti anastasii de vrbe spectantes: nullaz

l Cōcilii lateran. j. de cen. cuz apostolus.

m Juxta. seculares. q2 ēt cohabitare & cōiungi ñ possūt quibus studia sunt diuersa. xvi. q. vii. in noua. & oppido laici i festi sūt clericis. ii. q. vi. per laicos: & sine strepitu iudiciorum talia fieri debēt. j. de accu. olim ad clericos seculares tātum refertur & dicit seculares: q2 ō laicis nō ē dubiū: q2 in talibus interesse nō debent. vel de facto ducebat laicos.

n Ecclesie. cū quibus hoc facere dz. lxxxvi. dist. si quid vero. xv. q. vii. eps nullius. j. de accusa. qualiter & quando.

o Habitu. j. de vita & ho. cle. & clerici. xxi. q. iii. per totuz.

p Adiunctos. qui sint i huius modi officiis exercitati. j. ō sta. regul. quod in singulis.

q Dilectus filius. causarum. Dicebat abbas q̄ orta ecclesiastica questione inter homines ip̄ax parrochiarum cū tatio ptinebat ad ip̄m: sed examinatio & decisio q̄nis ad epūm veneteñ. & ad ip̄m cōiter ptinebant: sed episcop⁹ super his inquietabat abbatez & superemendis. vnde de cōi consensu ptium lre fuerūt impetrare ad istos iudices.

r De lege iurisditionis. Nota hic differētiam iter legem iurisditionis & legē dioceſanā: in q̄ bus legibus consistit totuz ius & ptās ep̄oz. Ad legem enīz iurisditionis ptinent ista de quibus hic cōtēdebatur: datio cure animarum delictorum coercio ordinatio ecclesiarum siue consecratio altariū & virginum. cōfectio crismatis & generaliter oīum sacramētoz & ordinum collatio: que cōsistunt in dando. & alia plura & similia que enumerantur. s. e. c. iii. & c. cōquerente: & incipiunt ibi habes canonicam obedientiam &c. vsqz ad verbum synodum: in quo v̄bo incipit enumerare quedam que ptinent ad legem dioceſanam. Ad legem vero dioceſanam spectat vocatio ad synodum & ad sepulturas mortuoz cathedraticum tertia vel quarta mortuariorum quarta decimarum. de istis duobus quartis dic vt no. s. e. ti. cōquerēte. in no. qñqz hospitium & cōsimilia que cōsistunt i recipiendo. qñqz tñ lex dioceſana cōprehendit legem iurisditionis. j. de prescrip. auditis. & s. e. ꝙquerente. Dicas ergo q̄ omnia monasteria ipo iure in fauorem religionis exempta sunt a lege dioc. x. q i. c. i. & q. iii. inter cetera. & xvi. q. i. cum ꝑ vtilitate. & xviii. q. ii. q̄ sit. & c. vlt. & xvi. q. i. placuit. ab huiusmodi superius enumeratis & i. c. ii. ꝑx. ad legem dioc. spectantibus libera sunt omnia monasteria nec ad talia facienda cogi possunt. xviii. q. ii. q̄ sit. a lege vero iurisditionis non sunt exēpta nisi speciali priuilegio sint munita: sed omnia monasteria sua i dioc. constituta subsunt episcopo quo ad legem iurisditionis. xviii. q. ii. hec tantū monasteria. & c. cognouimus. xvi. q. i. interdicimus. seculares vero ecclesie subsunt episcopo q̄tum ad vtraqz legē. x. q. i. de his antiquos. prestant tamen monasteria episcopo seruitium ex prima constitutione. xviii. q. ii. eleutherius. & etiam ratione visitationis. j. de prescrip. cum ex officii. vel quod debetur ex consuetudine. xviii. q. ii. seruitium. & i. q. iii. quesitum. in fine. capelle vero monasteriorum seu regularium subsunt episcopo q̄tum ad vtrāqz legem. s. eo, conquerente. xvi. q. ii. sane. & j. de priuil. cum & plantare. §. in ecclesiis. nisi pleno iure subsint monasteriis. j. de priuil. quoniam per confessionem. capelle vero monasteriorum exemptorum subsunt episcopo sicut & aliorum capelle: nisi exempta sint monasteria cum capellis suis. j. de priuil. ex ore. in fi. vnde ratione capellarum ad synodum venire tenentur: vt ibi. nam & abbas ad synodū venire tenetur. j. de ma. & ob. q̄ super. & xviii. q. ii. abbates. & hoc intelligas de his qui populum habent. & sic non cōtradicit illa palea. xviii. di. episcopus. & xviii. q. ii. §. vlt. Quare nō cō

tradicunt: qz illa intelliguntur de his qui populum nõ habent. Sic ergo ex hac lra pz q̃ snia lata super his que spectant ad legem dioc. sententia nõ tangit ea q̃ pertinent ad legem iurisdic. ⁊ sic sententia lata pro uno non ob. in alio: cum sint penitus diuersa.

a Kauegerimus. litterarum. ar. hic hẽs: q̃ per generale mãdatum posteriius cõcessum priori speciali. s. ꝓuilegio exẽptiõis ñ ỏrogaf: qz ỏ illo in generali mentio ñ hẽf. Item. ar. q̃ cõe ius nõ tollit ꝓuilegium. Ille ecclesie sunt exẽpte a iurisditione epi. ⁊ lre sup correctione clericoꝝ scõz ius cõe obtente nõ derogant priuilegio exẽptionis. si. s. ỏ rescrip. cum ordinem. Item. ar. q̃ papa per lras suas iuri aliozꝝ pre iudicare nõ intendit. s. de of. ỏl. super eo. ⁊. s. de auc. ⁊ vsu pal. ex tuaz. Si. habes. s. eo. ti. lz p has lras ỏbebat procedere tã q̃ ordinari⁹ nõ tanq̃ ỏlegat⁹.

b Transmisimus. si. habuisti mãdatum. s. e. lz.

c Corrigere sit paratus. maxime: qñ si ille non corrigeret illos propter negligentiam abbatis vel prelati: non transfert ptãs corrigendi ad epm: cũ nõ sit ordinarius illoꝝ: nec in eos aliquam habet iurisditionem. ar. s. de sup. ne. prela. sicut. sz bz locum istud cum abbas subest episcopo: qz tunc si abbas negligens esset tunc demum epus põt illos corrigere. s. e. ti. q̃to. ⁊ c. irrefragabili. ⁊. ix. q. iii. cum simus. ⁊. j. de cõcess. preben. nulla. ⁊. j. de ap. c. i.

d Si ẽ ita. per hanc clausulam si est ita: huic cognitio non demandatur: qz ỏ facto suo certus esse debebat. s. de rescrip. ab excõicato.

e Per te. sic ergo dz aliquis emẽdare qỏ perperã gessit: ⁊ palliare qỏ fecit. s. de de auc. ⁊ vsu pal. nisi specialis. ⁊. j. de accusa. qualiter ⁊ qñ. ⁊. xxv. q. ii. qỏ qs cõmissit. ⁊ idem dicit imperator: nõ enim erubescimus corrigere que prius dixim⁹: nec ab aliis corrigere expectare volumus: vt in aut. de nup. in fi. prime colũ. colla. iiii. ar. ℈. j. de cleri. cõinga. diuersis fallaciis.

f Relaxes. Et sic vr̃ q̃ sententie late tenuerunt: sed ℈dicit lra superioꝝ vbi dicit: nullã habeas iurisditionem ordinariam vel delegataz. ⁊ sic videtur q̃ sententia nulla fuerit: ⁊ sic debuit dicere denuncies nõ tenere: vt. s. de offi. del. cum contingat. vnde dicas q̃ ista sententia absolutionis potius ad factum refertur. si. j. ỏ testi. dilecto. qz forte illi abstinuerunt timore talis sententie: sed propter obseruatõnem talis sententie nullum ius acgritur episcopo. j. de resti. spol. olim inter. ⁊ exponere relaxes. i. relaxatas esse ostendas: sic. j. vt lite nõ contes. accedens. i. si ecclesie ille ei non subsunt: sententia non tenet. j. de reli. domi. cuz dilectus. Vel posset dici q̃ si ecclesie ille nõ sunt exempte tamen episcopus non habet primo loco correctionem. sed abbas cui subsunt nullo medio: ad quem pertinet correctio ꝑncipaliter illoꝝ clericoꝝ. nec episcopus põt ei auferre iurisditionem illam: nisi cum abbas fuerit negligens. arg. s. e. irrefragabili. ⁊. c. quãto. ꝑt no. s. e. pastoralis. ⁊ scõm hoc ponitur ꝓprie hoc verbum relaxes. qz nõ debuit episcopus illos corrigere: quãdiu abbas illos corrigere sit paratus. ⁊ ideo dicit minus prouide attentasti. sed potius de facto relaxantur: vt dictuz est.

g His quibus. ex officio. s. ordinarie potestatis.

h Casibus. primo ex officio legationis. s. de of. leg. q̃ translationem. ⁊. c. excõicatis. ⁊. c. nemini. Item si cui cõmittatur hoc ex priuilegio: vt archidiacono bonñ. qui ex priuilegio absoluit excõicatos in studio bonñ. cõmorantes. vel delinquentes ibidem. Sed contra hoc ẽ manifestum. ar. q̃ committere nõ possit. s. ỏ of. del. c. vlt. ℈. vlti. cuz ei non competat hoc ex officio: sed ex priuilegio: ⁊ sit certũ ministerium sibi committitur in hac parte. ⁊ huic forte standum ẽ qỏ põt: qz non dicitur illud certum ministerium cum illud sibi competat ratione dignitatis cui cõcessum fuit priuilegium ꝑpetuum. Item episcopi in certis casibus possunt tales absoluere. j. de sen. excõi. mulieres. ⁊. c. de monialibus. ⁊. c. q̃ de his. ⁊. c. vlt. Item abbas absoluit tales. j. de sen. excõ. cum illorum. Item in articulo mortis possunt episcopi ⁊ sacerdotes tales absoluere. xvii. q. iiii. si quis suadente. ⁊. j. de sepul. c. vlti. Et in omnibus istis casibus persone superius nominate cum viderint expedire possunt super his iure ordinario cõmittere vices suas auctoritate huius canonis. Item intelligo in omnibus aliis excõicationibus q̃ illi qui ordinario iure vel delegato a principe possunt absoluere possunt cõmittere vices suas cum viderint expedire dũmodo delegatus habeat iurisditionem: ⁊ sic nõ cõtradicit. s. de offi. dele. c. vlti. in fi. b.

i Et litteris. monasterii. s. noue fosse.

k Implorando. Et sic patet q̃ ad officium iudicis ꝑtinet ꝓuidere partibus de aduocatis si alias habere nõ possint. ff. de offi. proconsul. l. nec quicq̃. ℈. aduocatos. ⁊. ff. de postu. l. i. ℈. ait pretor. debet etiam attendere iudex vt equa destributio aduocatorum fiat. C. de postbu. prouidendum. ⁊. iii. q. vii. ℈. tria. vsi. si vero ñ

iurisdictionẽ habeas ordinariã aut ẽt delegatã occasione litterarũ[a] nostrarũ quas super correctione clericorũ tibi transmisimus[b] in eas iterdicti: ac in clericos eorũdem suspẽsionis snias ꝓmulgasti: q̃ q̃ abbas eiusdem monasterii eos corrigere[c] sit paratus: ⁊ infra. Mandamus q̃tenus si ẽ[d] ita: prudẽter corrigens pteip̃m[e] que minus prouide attẽtasti p̃dictas snias sine difficultate relaxes[f]. Idem.

His quibus ex officio[g] in certis casibus[h] competit illos absoluere: qui pro violenta manuum iniectione incidunt in canonẽ sentẽtie promulgate: licet aliis huiusmodi absolutionem cõmittere: cum viderint expedire.

De officio iudicis.

Hono. iii. archiepo sancti leonardi ⁊ abbati salernitano

Litteris vestris accepimus: q̃ cũ causã que iter abbatẽ ⁊ cõuentũ fosse noue ex parte vna: ⁊ abbatẽ ⁊ conuentũ monasterii[l] caneñ. ex altera: sup quibꝺam possessionibus monasterii sancti petri de almaphia vertebatur: ⁊ infra. Quia pars predicti monasterii proposuit: q̃ habere nõ poterat aduocatum: vestrum super hoc implorãdo[k] officium: tu frater archiepiscope eidem de magistro. r. clerico tuo ad exhibendum in cã tua patrocinium prouidisti. verum frater s. caneñ. monach⁹ ꝓposuit in predicium eiusdez monasterii factuz esse: eo q̃ dictus. r. clericus domesticus tuus erat: ⁊ infra. Mandamus quatenus hoc nõ obstante[l] in negocio ipso ratione preuia procedatis.

G Reg. ix.

Iudicis officii[m] vbicũq; pro actione proponitur[n] veluti cũ restitutio in integrum principaliter postulatur: litis cõtestatio exposcit vna. de hoc dixi. s. de posthu. bone. Item interrogare debet quotiens equitas mouet iudicem. ff. de interro. ac. vbicũq;. ⁊. xxx. q. v. indicante etiam post q̃ ẽ in causa conclusum. j. de fide instru. cum ioannes. Item locum habet officium iudicis in omnibus que contingunt post li. cõte. circa rem petitam vt in fructibus perceptis post li. conte. fiue dãnum detur in causa. ea eni q̃ post lit. contestatam accidunt valde pertinent ad officium iudicis. ff. de rei ven. nõ solum. ⁊. l. item. ℈. i. C. de rei vẽ. certum. ⁊. ff. de edil. edic. ediles. ℈. item sciẽdum. omnia talia que cõtingũt post litem contestatam petuntur officio iudicis ⁊ nõ iure actionis. illa que contingunt ante litem conte. specialiter debent peti in libello: ⁊ nisi fuerint petita iudex de illis non pronunciabit: vt in predicto. ℈. item sciendum. Item de dolo culpa ⁊ negligentia post litem conte. admissa. ff. de rei ven. qui petitorio. ℈. i. ⁊ in multis aliis locum habet iudicis officium: sed hoc officium competit maiori ⁊ minori: ⁊ multa possent poni exempla in his ⁊ in aliis incidentibus ante li. contes. ⁊ post procedi tur sine li. conte. vt. s. c. proxi.

l Obstante. ex hoc pz q̃ hec exceptio nõ ẽ admittẽda: habeo te suspectuz qz aduocatus alterius ẽ clericus tuus vel cõmẽsalis vel familiaris. ar. contra. j. ỏ appel. ex insinuatione. Sed ñ est contra q̃ ibi non dr̃ q̃ propter hoc iudex rẽcusari potest vt suspectus q̃ aduocatus sit cõmensalis in dicis: sed dr̃ q̃ iudex videbatur fouere latenter partem sui clerici. cõmensalis qui erat aduocatus. vnỏ ex eo sumitur. ar. cõrium.

m Iudicis officiũ. iudicis officiuz latissime patet. ff. de iuri. om. in. l. i. Quedam ergo sunt i quibus officium iudicis implorat̃: põt eniz iudex supplere de iure que aduocatis desunt: vt. C. vt que ad no. desunt iud. sup. l.

n Proponitur. hoc ideo dicit qz iudicis officiuz nemini datur nisi tũc demum cũ alia actio nõ supereſt. nam si cõmuni auxilio quis munit⁹ ẽ nõ debet ei tribui extraordinarium. ff. de mino. in cause. in prin. ⁊ loco actionis habeẽ. ⁊ qz quasi ordinarium ẽ iudicium cum ꝑncipaliter postulaẽ sicut in aliis iudiciis debet lis cõtestari. ff. de mino. papinianus. ℈. vlti. ⁊ istud officium iudicis nõ ꝓpetuaẽ per litis conte. vt ibi dicitur immo infra certum tẽpus debet terminari puta si ecclesia esset lesa in aliquo cõtractu celebrato soleniter tunc debet petere directe restitutionem cõtra illum cõtractum. Idez ẽ de minore si directe petit restitui. Sed cõtra videtur q̃ possit expediri causa restitutionis lite nõ cõte. dicit enim lex q̃ causa cognita ⁊ presentibus aduersariis vel si p cõtumaciam desunt cause in inte. restitutionis, perpendende sunt. ff. de mino. in cause. ℈. causa cognita. Et sic videtur q̃ si altera pars sit cõtumax q̃ possit cã expediri. quid ergo fiet si ẽ contumax? istud de facto vidi: ⁊ vario modo dicebant sapientes. Quidã dicebant q̃ dãda ẽ restitutio alii q̃ nõ satis videtur expediri p hãc decre. Dicas ergo q̃ altera parte absẽte p cõtumaciã lite nõ cõte. nõ ẽ faciẽda restitutio: nec sẽtẽtia sup hoc ꝓferẽda ẽ sed debet actor in possessionem mitti cã rei seruãde de illa re sup qua petiẽ restitutio. si. s. de offi. dele. ꝯsultationibus. Si vero lis esset cõte. tunc daretur restitutio lesione ꝓbata. Sed p aut. videtur q̃ altera pte absẽte possit restitutio idulgeri circa li. cõte. in aut. vt spõsa. largi. ℈. hoc aũt. col. ix. ⁊. C. vt beres ab hẽ. se abstineat. l. i. ⁊ aut. ibi posita itelligitur in casu suo speali tãtum. s. cũ minor vult abstinere ab hereditate: ⁊ tũc vocãdi sunt creditores quoꝝ interest p̃sẽtes esse: cuz minor se abstinet: vt videãt bona hereditaria mobilia ⁊ imobilia: vbi debẽt custodiri. ⁊ si infra tres mẽses ñ venerint: licitũ ẽ minori absq; ꝑiculo abstinẽ auctoritate iudicis coram quo illa petiẽ restitutio. ⁊ ẽ rõ qre ꝓcedaẽ in casu illo lite ñ cõte. qz minor nõ peti restitui ỏ aliquem: sed ỏ scñm suũ: vt ei liceat abstinere, ab hẽditate quã adiuit: qz aliter ei ỏsuli ñ põt: nisi q̃ abstineat: ⁊ si creditores eẽnt p̃sentes: ñ fieret cõtestatio

cū eis: qz ꝺ eos ñ petiꝫ restitutio. sed cū petiꝫ ꝺ aliquē ⁊ ipe ē cōtumax lite nō cōte. ꝓceditur ꝑ missionem in possessionē: vt dixi. ⁊ lex illa i cāe. §. causa. itelligitur lite cōtestata cū minoꝛ petit restituiꝺ scm̄ suum ⁊ nō ꝺ aliquē. Et q̄ sic itelligaꝫ satis vꝫ ꝑ legē que dicit q̄ litis cōtestatio in huiusmodi restitutionibus ē faciēda: ꝑ quā ēt litis cōtestationē nō ꝓpe tuaꝫ iudicis officiū. ff ꝺmino. papinianꝰ. §. vlt. Itē h ē ar. q̄ actō scōm canones sit ꝓponēda. Ar. ꝺ. j. ꝺ iudi. dilecti. vbi de hoc vñ expone ꝑ actiōe. i. loco iuris cōis: ⁊ qz ei q̄ nullo iure cōi iuꝫ: ꝺaꝫ restitutio in integrum ꝑ officiū iudicis ⁊ hꝰ officiuꝫ qꝺ loco actionis ꝓponitur ꝙpetit ordinario ꝓncipaliter ⁊ icidēt: ſz icident ꝺlegato vel ꝓncipaliter ꝙmittaꝫ ar. j. de in iteg. resti. c. pc. vbi de hoc. ⁊ idē i telligiꝫ cū maioꝛ restituiꝫ ꝓncipaliter quā do alia actio nō sup est. vbi gꝛa. aligs abſēs fuit cā reipublice ꝑscriptū ē ꝺ ipm ꝓp eius absētiā: ꝺz restitui officio iudicis. C. ex ꝙbus cau. ma. in iteg. resti. l. i. ⁊. ii. ff. co. ti. ꝑ totū. ⁊ officiū istꝺ ꝺaꝫ fauoꝛe rei siue ꝑsone: ⁊ non ꝓp ipam rē. vñ pōt ꝙputari inter ꝑsonales actiōes: nō iter reales: cū implozatur a minoꝛe vl ecclesia: ⁊ etiam cum postulatur a maioꝛe.

a Ante. i. si petatur restitutio nō ꝓncipaliter sed icident. quā doqz post litē contes. sup ꝓncipali qōe: puta aptis attestationibus: aut ēt postq̄ sit in cā cōclusū. allegat ps altera ecclesia vel minoꝛ q̄ omisit necessariā ꝓbationem. vnde petit se admitti ad ꝓbationem missā officio iudicis. j. de in iteg. resti. auditis. ⁊ hꝰ fieri pōt circa litis cont. ⁊ ante igressuz litis: vt si omisit aliquam exceptionē: quā nō ꝓposuit. j. tēpꝰ sibi statutū. j. de excep. pastoꝛalis. aut si omisit sup exceptione ipa ꝓbanda probationē necessariā. Itē officio iudicis admittit: qz itereſt eius litibus ⁊ supbus nō vexari. ff. de mino. mi noꝛ. xxv. ānis. ⁊ si omisit allegationē. ff. de mino. minoꝛ. xxv. annis. Itē ē. ar. hic q̄ sup exceptionibus que ꝓponunt añ igressum litis vel etiaz lite cont. nō sit necessaria litis cōtes. ar. ꝺ. s. de offi. ꝺeleg. prudētiam. §. sexta. vꝫ. de hoc. j. de ap. iterposita. §. fi. in qbus ꝓceditur iure ordinario: ⁊ hoc officium cōpetit etiam maioꝛi ante litis contes. ⁊ post.

b Item. ar. ꝺ. j. de ap. significante: ibi soluitur. Cum certum. maioꝛ. nisi posterioꝛ ordinatus fuerit a maioꝛe. j. e. per tuas. ⁊. ff. de albo. scri. l. i. ⁊ vlt. ⁊. xciii. ꝺi. c. vlt.

c Actione. i. tractatu. sic. xvi. q. vii. noua actione. i. tractatu nouo ꝺie habito. ⁊. xvi. q. iii. prima actione. vel ꝺic cōcoꝛdi actione. i. concoꝛdi cō sensu: vel saltem maioꝛis partis. lxv. ꝺi. c. i. ⁊. ii. ⁊. iii.

d Fuerit. ar. qui prioꝛ ē tpe: potioꝛ ē iure. lxxv. ꝺi. c. vlt. vii. q. i. factus ē xxvii. q. ii. ꝺuobus. xvii. ꝺi. §. hinc ēt. ⁊. c. vlt. ⁊. C. qui potioꝛ in pig. ba. ꝺi uersis. ⁊. l. si in fūdum. Ar. ꝺ. lxxiiii. ꝺi. episcopoꝫ. ⁊. ff. qui potio. i pig. ba. iterduz. ⁊. ff. si cer. pe. creditoꝛ. Ar. ꝺ. j. de inrepa. illud. ff. de religio. ⁊ supti. fu. l. pe. viii. q. i. lz. ff. qui ⁊ a quibus ma. liberi. nō fi. si qs babēs. que etiam facit pro ꝺria parte. So. prima rñsio ē vera contraria sunt specialia ⁊ casualia: vt pz per singula contraria.

e Si quis. ꝺecretū. iustum. s. ⁊ sic habes q̄ episcopus pōt facere ꝺecretum siue cōstitutionem in sua ꝺioc. de con. ꝺi. iii. c. i. episcopi eni possūt ꝺere canones episcopales: qz qlibet populus ⁊ qlibet ecclesia sibi pōt cōstituere aliqꝺ ius. ꝺi. i. ius ciuile. ⁊. viii. ꝺi. que cōtra. ⁊. xi. ꝺi. catholica ⁊. xii. ꝺi. illa. sed de maioꝛibus negociis non possunt aliquid statuere.

f Abiciatur. xi. q. iii. si aūt nobis. ⁊. c. sequēti.

g Principi. i. pape. de con. ꝺi. i. coꝛpoꝛa. sicut ecōuerso imperatoꝛ vocatur pōtifex. x. ꝺi. ꝺe capitulis. Sed nūqd laici ꝺebēt obedire pape: Pōt ꝺici q̄ sic quo ad spiritualia. j. e. oēs ꝓncipes. ⁊. j. de iudi. nouit. Sic ecō uerso principi seculari. i. imperatoꝛi omnes subditi obediāt: ⁊ clerici q ab eo recipiunt temporalia. j. e. solite.

h Morte. Sed nūqd ecclesia punit taliter: nō: sed ostendit qd iudex secularis facere ꝺebeat. vel morte. s. eterna: qz peribit pp ꝺelictū cōtumacie: nisi penituerit. Vel ꝺic q̄ñ obedierit iusto p̄cepto. xi. q. iii. si ꝺñs. Si ē iniustum: ⁊ hoc ē iniustuz ñ obediat vt ibi. ⁊. c. iulianus. Si ꝺubiū eēt p̄ceptū principis: pp bonū obedientie qꝺ sibi precipit faciat. xxiii. q. i. Quid culpatur. in fi.

i Legebat. iniurie. si. j. de symo. ex diligēti. ⁊. j. ꝺ reg. iur. idigñū. sufficiebat. n. manualē facere obediētiā. j. e. bis q. arg. ꝺ. xxii. ꝺi. q̄q̄. ⁊. j. de iureiu. null eps. Et ꝑ ⁊ ꝺ. so. qꝺ ꝺicūt ꝺria itelligiꝫ ꝺe illis qb animaꝫ cura cōmittiꝫ. qꝺ hic ꝺicit ⁊ i simi lib ꝺz itelligi ꝺe clericis iferioribus: q nō sūt cōpellēꝺi ad iuramētū vel scripturā faciēꝺaz: sed solū sufficit si obediētiā simpliciter repromittāt suis ꝓlatis vt ꝺicē i fi. ⁊ ꝺcr. p̄ꝺcā null eps.

k Aduētus officio si. ꝺ pe. ꝺi. i quē penitet. vbi ꝺr q̄ mundati sūt leprosi ꝺū irēt coꝛā sacerdotib se ostēꝺere. Et ē hic. ar. ꝑ supfluis resecāꝺis. j. de excess. ꝑ la. cū ad quoꝛūꝺā. x. q. iii. q. cognouimus. ⁊. ff. de aqua quo. ⁊ esti. l. i. §. trebatius. ff. vt legatoꝝ seu fideicō. hec stipulatio.

l Omnes principes. Ergo ꝓncipes subsunt epis qꝺ vexē: vt hic. ⁊. j. e. solite. ⁊. xcvi. ꝺist. duo sūt. Quid si rex hz mltos eps in regno suo: coꝛaz q̄ tractabit spirituales cās suas vel cui ꝺabit ꝺcimas? Cās spirituales tractabit coꝛā illo epo in cuiꝰ territoꝛio hz larez ꝓncipalē. C. vbi sena. vel clarissi. l. ii ꝺecimas p̄ꝺiales ꝺabit illi epo in cuiꝰ territoꝛio sita sūt p̄ꝺia. j. de parrochi. significatū. alias ꝺecimas ꝺabit vbi audit ꝺiuinū officiū. ꝓpoꝛtionabiliter ꝺiuiꝺēꝺo: si audit in pluribus. ff. ad municip. assūptio. ar. ꝺ. ⁊. j. de testa. relatū. in fi.

m Illud ꝺñs. ꝺignioꝛa. quo ad qꝺ: qm̄ spiritualia sine tēporalibus nō ꝓficiunt: sicut nec anima sine coꝛpore. i. q. iii. si quis obiecerit.

n Victima. lxxxi. ꝺi. si q sūt presbyteri. xxxii. ꝺi. §. vez. ⁊. viii. q. i. sciendu.

o Auscultare. i. attendere ⁊ audire mandatum cum effectu.

p Cōmodo. occasione sine pretextu pietatis non ē faciēda ipietas vt. i. q. i. nō ē putanda. xiii. q. v. forte. ar. ⁊. xxx. q. i. nosse.

q Nolite benignitatis. Casus impatoꝛ cōstātinopolitanus faciebat patriarchā cōstātinopol. iuxta pedes suos in pte sinistra sedere. Papa hoc itelligēs scripsit ei: q̄ nō decebat eū taliter se habē erga suū patriarchā: cū alii reges ⁊ ꝓncipes suis ꝓlatis vt ꝺebēt: reuerēter assurgāt: ⁊ eis iuxta se sedē venerabilē assignēt. Impatoꝛ rescripsit ei ꝺicēs: q̄ multū mirabaꝫ q̄ eū sup hoc nisus fuerat increpare: ꝺicēs q̄ sacerdotiū superat iperio auctoritate petri ꝺicētis. Subditi estote oi humane creature pp deū siue regi tanq̄ pcellenti: siue ducibus: tanquā ab eo missis ad vindictā maloꝝ laudē vo bonoꝝ. Rescribit. n. papa sibi respōdēꝺo auctoritati petri illā exponēs: q̄ si psonā loq̄n is ⁊ illoꝝ ad q̄s loq̄batur diligēter ꝑsideraſſet: ñ expſſisset taliter itellectū illi auctoritatis. scribebat. n. subditis suis: q̄s ad humilitatē iducebat nec ꝑ hoc voluit subesse sacerdociuz: qz scōm itellectū illi seq̄reꝫ: q̄ qlibet ēt seruꝰ iperiū in sacerdotes accepisset: ex eo q̄ ibi ꝺr oi humane creature. sed ñ negat quin impator p̄sit suis: ⁊ illis g ab eo tēporalia receperūt. Tādē exposita p̄missa auctoritate petri ostendit exēplo xp̄i sacerdotiū ꝑeminere regibus ꝺicētis hieremie. Ecce cōstitui te sup gentes ⁊ regna tē. ⁊ p auctoritatē geneſis. fecit deus duo magna luminaria tē. ꝺicit. n. q̄ si ista cōsideraſſet: ñ feciſſet taliter patriarchā suū sedere ad pedes suos: ⁊ hz nō increpaſſet eū: poterat tñ rōnabiliter increpare: cū ipe sup oēs accepit ptātē i psonā petri: cui ꝺcm̄ fuit a ꝺño: quecūqz ligaueris tē. i fi. ꝺicit q̄ iperialis celsitudo ꝺiscernat vtz ad bonū ⁊ vtile inuitauerit iperatoꝛiā excellētiam: cū ipe solūmō ad vtilitatē ecclesie ⁊ terre hierosolymitane subsidiū ipm ꝺuxerit unitandum.

r Nisi fuimus increpare. sed hoc non fecit animo increpandi: sed animo admonēꝺi ex affectu ꝺilectionis. v. q. v. nō omnis. ⁊. c. nō osculatur. ⁊. C. de sen. ⁊ interom. iudi. ex stipulatione. si. xxiii. q. v. non putes.

s Subditi. j. de cen. omnis anima. ⁊. xi. q. i. quam magnum.

t Vez ⁊ si hic papa respondet auctoritati petri inducte ab imperatoꝛe.

u Et si personam. cōsideranda ē persona loqnētis. ⁊ cui quis loquitur. xvi. ꝺi. ō mum opponitur. ⁊. j. de cōsāg. ⁊ affi. de infidelibus ⁊ aliquid probatur ratōne p sonarum colloquentium. ar. i. q. vii. ꝺidici.

a Suscipiunt. nunquid ergo appellabit ab epo ad iperatorē vr q̄ sic. j. de fo cōpe. verū. tūc. n. cognoscit quasi ciuilis index. arg. j. de ap. si duobus. Dico q̄ sic nisi cōsuetudo sit ⁊ria. ar. ad hoc. xviii. di. si epi. vident tamē q̄ illa tēporalia penitus essēt a iurisditione impatoris seperata. x. q. i. nouerint. Dicas q̄ appellan dū ē ad archiepiscopum: nisi de cōsuetudine vel priuilegio vel alio iure ad aliuz sit adpellandum. j. de ap. roma na. §. dz.

b Jn spūalibus. x. di. suscipitis xcvi. di. cum ad verum.

c Profertur. xii. q. i. ꝑcipimus ⁊. xxiiii. q. iii. si habes. ⁊. xxxviii di. sedulum.

d Propter deuz. Per quod vr esse cōsilium pfectionis in quo libeꝝ ē arbitrium. xiiii. q. i. c. vltimo.

e Tanq̄. q̄ qñq̄ similitudinē potius q̄ veritatem notat: vt illud euāgelii. tanq̄ ad latronez ⁊c. nihil. n. est simile sibi: vt sit similitudinarīū nō expressiuum veritatis. si. ff. de pecul. l. iii. §. si filiusfamilias. Et ē hic. arg. q̄ nulla dictio dz vacare in rescripto: alioquin frustra mēbranas occupat. xix. di. si romāoz. ar. ad hoc. xxviii. q. i. sit. n. ⁊. ff. de vsur. l. iiii. arg. C. de fideius. nō recte.

f Cōstituite. hic loquitur dns hieremie ꝓphe dans ei ptātez super gētes ⁊ regna.

g Euellas. vicia. s.

h Plātes. virtutes.

i Daius. xcvi. di. duo.

k Jnter solē ⁊ lunā. igitur cuz terra sit septies maioz luna sol ātoctiesest maioz terra: restat ergo vt pontificalis dignitas quadragesies septies sit maioz regali dignitate.

l Assurgāt. ⁊ inclinent eis: vt. xliii. di. valentiniamus.

m Venerabilem. ex sede enīz venerabili ꝑsumitur: vt. s. ō cōsue. cum olim.

n Non distinguens. nec nos distinguere debemus. ii. q. v. cō suluistis. ⁊. xxxi. q. i. q̄ si dormierit. ⁊. xxxiii. q. ii. quos deus. ⁊. s. de transla. inter corporalia. ar. xxii. q. v. hoc videtur. ar. ꝯ. ff. ō testi. quesitum.

o Omittamus. Dicit se omissurū quod statim inducit ⁊ ē q̄dam color rhetoricus qui dr ꝑ occupatio. viii. q. i. moyses. i fi.

p Quodcūq̄z. qui dicit oia nihil excipit. xix. di. si romanorū. ff. de offi. presi. l. iii.

q Per tuas. subdiaconat⁹. eis enim qui in maioi ordine sunt constituti: non preferuntur. ff. de albo. scrib. l. i. ⁊. xvi. di. isidorus. ⁊ merito est illis deferēdū. ceteris. n. cōcurrentibus ratio priuilegii habenda ē. ff. q̄ cum eo qui in alie. po. l. iii. ⁊ ēt ℔. ar. pro exemptis episcopis: vt si in synodo sedeant in meliori loco: q̄z lex dicit q̄ primo scribenda sunt nomina eoz q̄ dignitates indicio principis sunt cōsecuti. ff. de albo. scri. l. vlt. ⁊ si isti eligāt ur ad prelationē: ad onus itelliguntur eligi priuilegio suo nō obstante: recipiendo honorem ⁊ onus recepisse intelliguntur. j. de preben. significatum. C. de testi. nullū. s. de renun. ad supplicationez. C. de postu. gsgs. Sed nūquid potest epus talem subdiaconum deponere pp crimen. ar. est hoc q̄ sic: ex eo q̄ dicit ab obedientia etiā minime absoluūt: sed non credo: tamen cām istructam dz remittere ad papam. ar. iii. q. vi. quānis. C. vbi sena. vel clarif. l. iii. §. ii. ⁊. j. de sta. regu

eo suscipiūt tēporalia: sed ponti fex in spūalibus antecellit: que tanto sunt tēporalib⁹ digniora: q̄nto aīa prefertur corpori: lz nō simpli citer dictū fuerit: subditi estote: sed additū fuit: ꝓpter deum: nec pure sit subscriptū regi ꝑcellenti: sed inf positū: forsitan fuit nō sine cā tāquā Quod autē sequitur ad vindictam malefactorū: ⁊ laudē vero bonoruz intelligenduz non est q̄ rex vel ipe rator sup bonos ⁊ malos gladii ac ceperit potestatez: sed in eos solum modo qui vtentes gladio sunt eius iurisdictioni cōmissi: ⁊ infra. Posuisses autē prerogatiuā sacerdotii ex eo potius intelligere qd dictuz ē nō a quolibz: sed a deo: nō regi lz sacerdoti: nō ō regia stirpe lz sacerdotali prosapia descendēti: de sacerdotibus videlicet qui erant i anathot. Ecce constitui te super gentes ⁊ regna: vt euellas ⁊ dissipes: edifices ⁊ plantes: ⁊ infra. Preterea nosse debueras q̄ fecit deus duo magna lumiaria in firmamēto celi: lumiare maius vt preesset diei: ⁊ luminare minus vt preesset nocti: vtrūq̄z magnum: sed alterū maius. Ad firmamentum igitur celi hoc est vniuersalis ecclesie fecit deus duo magna luminaria. i. duas instituit dignitates que sunt pōtificalis auctoritas: ⁊ regalis potestas. Sed illa que preest diebus. i. spūalibus maior est: que vero carnalibus minor: vt q̄nta est iter solē ⁊ lunā: tanta inter pontificē ⁊ regez differentia cognoscat. Nec aūt si prudēter attēderet imperatoria celsitudo: non faceret aut ꝓmitteret constantinopol. patriarchaz magnum quidē ⁊ bonorabile mēbruz ecclesie iuxta scabellū pedum suorū in sinistra parte sedere: cū alii reges ⁊ principes archiepis ⁊ epis suis sicut debent reuerenter assurgant: ⁊ eis iuxta se venerabilez sedem assignēt: ⁊ infra. Nos autē ⁊ si nō increpando scripsimus: potuissemus tamen rōnabiliter increpare: ⁊ infra. Nobis aūt i beato petro sunt oues xpi cōmisse: dicēte dño: pasce oues meas: nō distinguēs iter has oues ⁊ alias: vt alienum a suo demonstraret ouili: qui petrū ⁊ successores ipsius magistros nō recognosceret et pastores: vt illud tanquā nouissimū omittamus q̄d dns dixit ad petruz ⁊ in petro dixit ad successores ipsi⁹ q̄d cūq̄z ligaueris sup terrā: erit ligatū ⁊ in celis ⁊c. nihil excipiēs qui

dixit: q̄d cūq̄z: ⁊ infra. Utrū autem imperatoriā excellentiaz ad bonuz ⁊ vtile per litteras nostras duxim⁹ inuitandaz: vtrum tibi iusta suggerim⁹ ⁊ honesta: tua sollicitudo discernat: cum nō nisi ad vtilitatē ecclesie ⁊ terre hierosolymitane subsidium nos te meminimus inuitasse.

Idem episcopo floren.

Per tuas nobis litteras: ⁊ infra Postulasti p se. ap. oraculuz edoceri: vtrum quis p ordinez sub diaconatus a ro. pon. suscepturn a debita reuerentia subtrahatur. Ad quod breuiter respōdemus: q̄ etiā si decens sit vt illis quātum conue nit a te inter alios tibi subditos deferatur: quos benignitas apostolica collatione ipsi⁹ ordinis honorauit p eam tamē ab obedientia quā alias tibi debēt: minime absoluūtur.

Idem constātinopol. patriarche.

Inter quattuor: ⁊ infra. De titionē contra ecclesias quas tibi subiici postulabas: que priusq̄ cōstantiopolis ciuitas caperet: cōstanti. pīarche minime rndebāt duplici rōe nō duximus admittēdam. Juris nāq̄z rō postulat vt in eoz ꝑ iudiciuz: quibus eedē ecclesie sunt subiecte: nihilominus ordinemus de ipis: cum nec citati sint nec conuicti ne per cōtumaciā se absentent ⁊ infra. Super obedientia vero quaz vt tibi impēdi faceremus ab archi epo ⁊ epis regni cypri similiter postulasti: fere idem duximus rndendum: cum ⁊ ipi ante tuaz promotionem fuerint exempti: q̄ videlz constantinopo. ecclesia erat iobedies ⁊ rebellis: ⁊ i eorum absentia contra statum eoz non debuerimus aliquid imutare: iustitiaz tamen nō negabimus tibi cū eā duxeris postulā dam.

Idem.

Quod super bis: ⁊ infra. Abbates ⁊ sacerdotes diocesana tibi lege subditos: q̄ ad tuā synoduz venire contenunt: dūmodo i ipa synodo nō ducas aliquid statuenduz qd canonicis obuiet institutis: percen. eccle. ad synodum illaz venire compellas: ⁊ debitam tibi obedientiam ⁊ reuerentiam exhibere.

Idem sancti stephani ⁊ sancti proculi abbatibus bonon.

Cum i ecclesiis sancti victoris ⁊ sancti. J. de monte: ⁊ infra. Nos igitur ad reformationez earūdem ecclesiarum diligenti sollicitudine intendētes vniuersis canonicis

la. ea q̄. op. ar. iste etiā non conuincitur nisi. vii. testibus. ii. q. iiii. presul. Quidaz dicūt q̄ ep̄s eos deponere debet.

r Absoluūt. si. ē. C. ō iurisdi. om. iu. l. vlt. ⁊ q̄uis absoluti non sint ab obediētia quā alias debēt platis suis: tñ ad supiores ēt ordines sine licentia pape ꝓmoueri non possūt. s. de tēpo. ordi. cū in distribuendis ⁊ hoc fit pp reuerētiā maioris: q̄ man⁹ eis iposuit. ō ꝓ. di. ii. c. vl.

s Inter q̄ttuor. ca pereī. a venetis.

t Juris nanq̄z. prima ratio.

u Preiudiciuz. nulli eiz auferēda ē possessio añ cāe cognitioez vt. xii. q. v. c. i. i fi. arg. xvi. q. vi. placuit. i. q. iii. volum⁹. ⁊. j. vt lipē. p totū. C. vñ. vi. si qs i tantā. C. si p vim vel alio mō. l. ii.

x Citati. vñ sntia nō tz cuz citatio ñ pueīt ad eū: nec fuit publice ꝓposita. ff. q̄ sen. sine ap. resci. l. i. §. item ex eo edicto. Et nota q̄ ille q̄ ē i possessiōe obediētie cōueniēd⁹ ē: ⁊ ñ subdit⁹ q̄ pstat obediētiam ⁊ agit p ecclesiis ⁊ defēdit eas sibi subiectas. j. ō redo. cōstitutus. ⁊. c. cū venerabilis. Ite nō. q̄ oēs quos negociū tangit vocādi sūt: vt hic pz: q̄d si nō fiat nō pīudicabit absētī: nisi forte sciuerit cāz sua agi ⁊ taceat. j. ō rescindi. q̄uis. vbi de ℔.

y Se absētet. si. iii. q. ix. c. ii. ⁊ p totū. ⁊. s. ō rescrip. ex pte. i. ⁊. s. ō ꝓsti. ecclesia. nec tenet rescriptū q̄d ꝑcipit aliqd fieri absēte altera pte: ⁊ ñ p pīuinaciā. C. vñ vi meminerint. ⁊. C. si p vi vel alio mō pos. l. vlti.

z Jpi. prima ratio.

a Jnobediens. Dr q̄ hoc licite potuisti petere. ar. s. ō elec. q̄ diligētia. ⁊. ff. de bo. lib. ēt. §. si ōportatus.

b Absētia. scda rō.

c Quod sup bis. dioceſana. Sz q̄re vocant abbates ad synodū ꝯ illud qd legit. xviii. di. epis. ⁊. xviii. q. vlt. §. fi. respō deo: abbates habentes populū tenent venire ad synodū: de q bus loqtur. xviii. q. ii abbates. Sz ñ habentes populū ñ tenent venire: nisi cā rōnabilis subsit: vt dz in illa palea. xviii. di. epus vñ cisterciēses ēt si ñ cēnt exēpti: cū ñ bēat pplm ñ tenent vēire exēpti. n. q̄ populū ñ habēt non tenentur venire. xviii. q. ii. q̄ sit necessariū. i fi. ō ℔ dcm ē. ō of. ordi. dilectus.

d Obediētiā. q̄ iudex siue ꝑlatus iurisditionem suam defendere pōt penali indicio. ff. si quis ius di. non obtem. l. i.

e Cum ecclesiis. iuramētū. Nō q̄ regularis suspectus de iobediētia

cogi pōt iurare obediētiaz.ar.ff.de iudi.in oībus.ar.ꝟ.ſ.e. legebatur.

a Excōicationis.ꝛ ita prior pp inobediētiam pōt excōicare ſubdituz ſuum: ſic ꝛ electus in abbatem.j.de ſymo.ſicut.

b Autēticas. Vꝛ ꝙ p ſcripturas ꝓbeꝛ crimē alicuius: ꝛ ita p chartaz pōt probari piurīū alicui⁹.ar.v.q.vlt.epiphaniū qō ñ é vex. Jtē é. ar. hic ꝙ lr̄is ꝓlatorum: credit in ꝓiudicium alioꝝ: cū vine voci ñ credaꝛ.j.de ꝓba.qm̄ ꝟ. Jteꝛ hēs hic ꝙ lr̄e ꝓlatoꝝ ſcripture dicunt autētice: ſic.j. ō fi.iſtru.c.ii.ꝛ.c.cū dilectus.ꝛ de proba. p⁹ ceſſionez.

c Juraměto. Nō ꝙ a piuro ꝛ ſuſpecto recipit de nouo cautio iuratoria: qō é ꝟ illō. xxii.q.v.puuli.ꝛ ꝟ illud.j.de ꝓſump. lr̄as ꝛ .j. de coha. cleri. ꝛ mulie. clericos. ſed illud fit in maioꝛez cō fuſionem ipoꝝ ꝛ mai⁹ opprobrium: ꝛ qꝛ aliā cautiōez ꝓſtare nō poſſūt: cū nihil hūt ſꝛ.xii.q.i.ñ dicat.

d Excludatis. ecce pena inobediētiz: ꝛ nihilominus excōicā di ſūt ꝛ ab oībus euitandi vſq; ad ſatiſfactionē.j.de regula.ꝛ tranſeū.c.vlt. in fi.

e Hiſq; obediētiā. hic.n.pz qualit ſubditi obediētiā facere debeāt ſuo prelato ſine ſcriptura.ſ.e. legebaꝛ.ꝛ ſine iuraměto.j.de iureiu. nullus ſic.j.de reſti.ſpoli.oli ꝛ quādoq; p iuramētū: vt.c. nullus. niſi eſſēt ſuſpecti. vt.ſ.ti. proximo.

f Pro ſcrutinio.ſic.j de capel.mona. dilectus.vbi de hoc i gl. que icipit: ſic.ſ.

g Pacis. Ergo videt ꝙ deiure cōi vacante eccleſia prelato trāſferaꝛ ptās ad capitulū: ſed ꝓ bono pacis papa ls̄ ſibi reſnat cū aliaoiā libē cplō reſuauerit: ꝛ ita vacante eccleſia capitulū pōt iudicare abſolvere ꝛ excōicare. j.de hereti.ad abolēdam.i.reſponſo.ꝛ.j. e.cū olim.ar.lxv.di. c.vlt.ꝛ.vii.q.i. pontifices.ꝛ.xxiii.di.i nomine dñi .ea vero que miniſterium cōſecrationis ōſiderant: facere nō poſſunt.imo vocabunt vicinos epiſcopos cum cautele ſtudio: vt in dicto.c.pontifices.prebendas tamen vel dignitates vel curam animaꝝ que pertinet tantum ad prelatum: capitulum vacante eccleſia cōferre non poteſt: qꝛ nuſq; inuenitur ꝙ vacante ſede poteſtas cōferendi beneficia tranſferatur ad capitulum.j.ne ſe.va.illa. Ar.ꝟ. illud quod dcm̄ ē: ꝙ capitulum poſſit abſolvere.xi. q.iii.ſi quis epiſcopus damnatur. Illud verum ē ꝙ ſi excōicatus a predeceſſoꝛe nō ſit abſolutus: ꝙ ſucceſſoꝛ illum abſolvere pōt: cum ei ſuccedat in onere ac honoꝛe.ſ.de ordi.paſtoꝛalis. Sed nō negatur quin capitulum poſſit illum abſolvere neceſſitate exigente.ꝛ ita propter periculum animarum hoc permittitur: ꝛ ſatis pōt cōcedi.ar.huius.c.ꝙ capitulum vacante eccleſia: cuz cauſa rationabilis ſubeſt: poteſt excōicare ſubditos ſi fuerint cōtumaces ꝛ inobedientes.

Dilecta filia.iuriſditioni. Sic ergo mulier habet iuriſditionem.j. de arbi.dilecti. Sed cōtra videtur ꝙ mulier iudicare non pōt.xxiii.q.v.mulierē nec ciuilibus fungitur officiis. C.de ꝓcu.plenam.ff.de regu.iu.l.ii. Dicas ꝙ abbatiſſa habet iuriſditionem talem qualem: nō ita plenaz ſicut vir habet. Dicas ergo ꝙ poteſt ſuſpendere ab officio ꝛ beneficio monachas ſuas ꝛ clericos ſue iuriſditioni ſubiectos: ſcōm ꝙ hic ſatis innuitur ſi inobedientes fuerit: hz enim

dedimus in mādatis: vt priori ſuo i bis q̄ ad eū ptinēt obediret. Cum qz oēs quattuoꝛ dūtaxat exceptiſ ſe obedire velle cōcoꝛditer rūdiſſent ꝑdicti quattuoꝛ ſe cōtra ꝓoꝛez i ſuperbiaz erigēres: lz ō obediētia ſuo pori ꝓſtanda ꝓſtitiſſent iuremētuz coꝛporaliter tñ exhibiti iuraměti ſine/ moꝛes ſuo priori p oia reſtiterūt: ꝛ cū ,p cōtumacia ſua nequiſſent ad ō bitaz obedientiā reuocari: dictus ꝑ oꝛ in eos excōicationis[a] ſniaz ,pmulgauit. Cū igit ꝑfati canonici ad ap. ſe.acceſſiſſent per ſcripturas auctenticas[b] ex multoꝝ teſtimonio prelatoꝝ effecti de ipſoꝝ cōtumacia certioꝛes recepto ſm formam eccleſie ab eiſdem coꝛporaliter iuramento[c] ipſis fecimus abſolutōnis beneficium impendi: precipiētes eis ſub debito iuramenti: vt ad ſuū clauſtꝝ de quo exierāt redeūtes: priori ſuo ſm deum deuote ac humiliter obedirent. Jdeoq; mādamus quatenus ꝑfatos canonicos: vt ad ꝓoris ſui obedientiam reuertantur: p cen.ec.cōpellatis: ꝛ ne ō ſua poſſint contumacia vel malicia gloriari cogatis eos ſi videritis expedire: vt iuramentuz qō de parendo mandatis prioris pro abſolutionis beneficio impetrando ſuperbe negauerāt humiliter preſtare procurent: alioquin eos de fratrum conſortio penitus excludatis[d].

Hono nori⁹ terti⁹.g. preſbytero cardinali: ꝛ capitulo ſancti laurentii in damaſo.

Hjs que pro eccleſia ſancti laurentii in damaſo ex parte vna: capellis ſibi ſubiectis ex altera ſuper ſcrutinio aliiſq; articulis diligenter auditis ſententiando decreuimus: vt earūdem capellarum preſbyteri ꝛ clerici cardi. qui nūc in ipſa eccleſia ꝛ qui fuerint per tempoꝛa: manualem obedientiaz[e] ꝛ reuerentiam ꝛ honoꝛificentiam oēm exhibeant: ꝛ ad eccleſiaz ipſaz pro[f] ſcrutinio baptiſmo ꝛ capitulo celebrandis conueniant temporibus conſuetis: coꝛrectionem ipſius cardinalis recipientes humiliter: ꝛ excommunicatio/ nis interdicti vel ſuſpenſionis ſententias quas tuleris in eos ꝛ eccleſias eoꝝdem inuiolabiliter obſeruantes: quando autem eccleſia ipſa cardi. vacabit: capellāi ꝛ clerici memorati eidez eccleſie reuerenter exhibeant omnia ſupradicta: excepto ꝙ de coꝛrectione ꝛ excommunicatione: ꝛ ſuſpenſione ipſoruz pro bono pacis[g] noſtre prouidentie reſeruamus.

Dez abbati ſancti michaelis abradeñ.dioce.

Dilecta filia in cbriſto abbatiſſa de bubrigeñ. tranſmiſſa nobis petitione monſtranit: ꝙ cū ipſa plerūq; canonicas ſuas ꝛ clericos ſue iuriſdictioni[h] ſubiectos propter inobedientias ꝛ culpas in eoꝝ officio beneficioq; ſuſpendat: iidem cō fiſi ex eo ꝙ abbatiſſa excōmunicare eos non poteſt: ſuſpēſionē huiuſmodi non obſeruant: propter quod ipſoruz exceſſus remanent incorrecti Quocirca mandamus quatenus dictas canonicas[i] ꝛ clericos vt abbatiſſe prefate obedientiam ꝛ reuerentiam debitaz impendentes: eius ſalubria[k] monita ꝛ mandata obſeruēt eccleſiaſtica cen. compellas.

Reg.ix.patriarche grand.

Dilecti filii archi. ꝛ capitulum caſtellañ. ſuam ad nos q̄rimoniam detulerunt: ꝙ cuz a caſtellañ. epiſcopo exigeres iuramentum preter formam canonicam: quaz ceteri ſuffraganei metropolitanis ſuis cō ſueuere preſtare: iidem conſpicientes ex hoc eccleſie ſue preiudicium generari: ad ſedem apoſtolicam appellauerunt[l]: ꝛ infra. Cum igitur non deceat alii te feciſſe: quod abalio tibi fieri nolles[m]: mandamus q̄ tenus contentus forma canonica[n]: quam nos a coepiſcopis noſtris nobis immediate ſubiectis recepimuſ nil amplius a caſtellanenſi epiſcopo obtentu alicuiuſ conſuetudinis[o] exigas pretextu preſtiti iuramen/

administrationem temporali. um ꝛ ſpūalium.ar.j.de confir cum dilecta.j.de his que fi. a ꝑla.ſine conſenſu ca.c.ii. Jteꝛ ratōne ſue adminiſtratōnis poſt ſuam coꝛfirmationez poteſt cō ferre eccleſias ꝛ beneficia: ꝛ inſtituere clericos in eccleſiis ſui monaſterii: ſicut faciunt alii cō firmati.ſ.de electio. noſti. ꝛ ſicut abbates.j. de his que fi. a ꝓla. ſine conſenſu.ca. ea noſcitur. Sicut enim abbas de cō ſenſu capituli repreſentat: vt dicit illa decre.ea noſcitur: eodez modo abbatiſſa. Excōmicare autem nō poteſt vel abſoluere. j.de ſent.excōi.de monialibus. Et pōt dici ꝙ nec ab officio poteſt ſuſpendere nec interdicere quia ꝛ hoc pertinet ad claues j.de exceſ.ꝓla.tanta.ꝛ non dicit hic papa ꝙ poſſit: quia non ſexui femineo ſed virili tradite ſunt claues regni celoꝝm. licet enim beatiſſima virgo maria excellentioꝛ ſit apoſtolis vniuerſis: non tamen illi ſed illis tradidit claues regni celoꝝ.j. de pe.ꝛ re.noua. nec pōt velare moniales.xx.q.ii.ſtatuimuſ. ꝑterea mulier non debet habere talem poteſtatem: quia non eſt facta ad imaginem dei: ſed vir qui eſt imago ꝛ gloria ōi: ꝛ mulier debet ſubeſſe viro: ꝛ quaſi famula viri: cum vir caput ſit mulieris: ꝛ ñ ecommerſo.xxxiii. q.v.hec imago.ꝛ.c.cum caput. ꝛ ideo quia excōmunicare non poteſt precipit papa ꝙ clerici ꝛ moniales qui contemnunt ſuſpenſionem ipſius: compellantur per cen.ec. ad ſeruandam eius ſuſpenſionē ꝛ ſalubria mādata eius.

i Canonicas.non dicit monachas.loquitur ſecundum conſuetudinem teutonicoꝝm vbi ſūt canonice ſeculares: que nullam faciunt profeſſionem nec renunciant ꝓpriis: immo qñ qz contrahunt matrimonium. de talibus pōt intelligi.c. xii.q. vlt.c.vlt.in fi.

k Salubria.ſi certum ē ꝙ ſint ſalubria: vel etiam ſi ſit dubiuz xi.q.iii.quid ergo.ꝛ. xxiii.q.i. quid culpatur.in.fi.ſi certum ē ꝙ eſſent mala: non eſt obediendum.xi.q.iii. non ſemper.c. ſi dñs.ꝛ.c.iulianus.

l Dilecti filii.appellauerunt quia eoꝝm interat: per tale enim iuramentum preiudicabatur eccleſie ſaltem de facto: quare admiſſa fuit appellatio.ii.q.vi.non ſolent.ꝛ.ſ.de elec.cum inter. ꝛ ſic epiſcopus per iuramentum ſuum non poterat eccleſiam obligare. cum non tenuerit quo ad illa que preter formam canonicam continebantur in eo.ſi.j de reli.do.cum dilectus.nam delictum perſone ꝛc.xvi.q.vi.ſi epiſcopum. nec cō ditionem eccleſie in hoc potuit facere deteriorem.j.de dona. fraternitatem.ſi.j. de inſti.cum veniſſent.vbi dicitur ꝙ iurametum a prelato in preiudicium ſue dignitatis preſtitum non preiudicat eccleſie: ꝛ inuito prelato ꝛ contradicente eccleſia poſſet ꝓ defenſione eccleſie contradicere ꝛ repetere quod preſtitum eſſet occaſione talis iuramenti.xii.q.ii.non liceat pape.ꝛ.j. de iureiu.ſicut ii.

m Nolles.ſic di.i.in principio.

n Canonica.quā habes.j.de iureiu.ego. Nō.qua forma papa ꝓtent⁹ eſt: vt ibi dicit.ergo multo fortius ꝛ alii debēt eſſe illa ꝓtēti. ſi. xxii.q.v.de forma.in qua forma dz ſpecialiter inſeri iuramentuz de fidelitate ꝛ obediētia.j.ō ꝓuil.antiq.

o Conſuetudinis. Sic pz ꝙ cōſuetudo nō bz locum in hoc caſu: cum talis.con

suetudo sit ꝺ generalem ecclesie cōsuetudinem.c.di.ꝺ morē.seruare enim ꝺz morem alioꝝ etiam metropolitanoꝝ: vt ibi dicit.ꝛ qꝫ p vsurpationem hꝫ faciebat: ñ prodest cōsuetudo.x.q.iii.qꝫ cognouimus.ꝛ.xciii.di.illud.ꝛ.xxiii.q.i. scisma.ꝛ.i. q.i.nullus epꝰ.Item ē.ar.ex eo qꝺ dicit: nil amplꝰ exigas: qꝺ sua auctoritate pōt ꝺnegare qꝺ ꝺ generalē cōsuetudinē alioꝝ metropolitāoꝝ prestitit.x.q.iii.qꝫ cognouimꝰ.lz illō diu pstiterint.

C.ꝺ agri.ꝛ cē.litibꝰ li.xi.ꝛ.j.ꝺ cē.puenit.ar. tps ciz ñ iduxit obligatōez sicut nec tollit.ff.ꝺ ac .ꝛ ob. obligatōez.§.placet.

a Juramēti. Nō qꝺ iuramentuz nō extendit ad ea que de iure prestāda nō sunt: lz sup his iuretur. Juramētum enim nō fuit inuētum: vt esset iniquitatis vinculum.j.de iureiu. quanto.ꝛ.xxii.q.iiii.inter cetera. immo ipso iure nō tenet iuramentum quo ad alios articulos: q in forma iuramenti nō cōtinentur: vt dicitur hic i fi.ꝛ iuramēta ꝺ statuta canonum prestita nō tenent.j.de fo.compe. si diligenti.in fi.ꝛ qꝫ iuramentuz illō prestitum fuit in ꝺānum ecclesie vñ nō tenuit.j.de iureiuran. sicut. Jtez habes hic qꝺ iuramētū tz ꝓ parte:ꝛ pro parte nō tz sic.xxii.q.ii.inter cetera. Jtem ar.qꝺ vtile nō viciat ꝓ inutile.

b Cuz oliz.puati.qꝫ elegert idignū.s. de elec .cum in cunctis.ꝛ.c.cum vin.ꝛ.c.cōgregato.ꝛ sic de gra tātuz resti tuit eis electio. vel qꝫ ñ elegerūt ifra tēpꝰ.s. de electōe ꝓ ōfectu.

c Capl̄o. Sic pz h māifeste qꝺ vacāte ecclesia ptās siue iurisditio epi ꝺuoluitur ad capl̄z. sic.j. de here.ad abolendaz. in prin.ꝛ.s.e.bis q. Ar. ꝺ multa habes qꝺ potestas episcopi nō ꝺuoluitur ad capitulum vacante ecclesia.j.ne.se.va.illa.ꝛ.xxiiii.di.presbyteri.scōm io.vt ibi no.lxxi.di. fraternitatem. vbi ꝺr qꝺ vacante ecclesia collatio beneficiozum nō ꝺuoluitur ad capitulum:ꝛ qꝺ capitulum nō pōt ꝺare licētiā alicui transeundi ad aliā ecclesiam:si illic eligatur:ꝛ hic dicitur qꝺ capitulum pōt cōfirmare electum in abbatem vacāte ecclesia. Que est rō diuersitatis hinc inde? Ratio illa pōt esse:capitulum ideo nō pōt alicui ꝺare licētiam transeundi ad aliam ecclesiaz:qꝫ ibi est qꝺam alienatio psone:sed capitulum sine cōsensu prelati alienare nō pōt se.va.xii.q.ii.si qua de rebus:sed maioꝝ ē alienatio psone qꝫ rerum.xii.q.i.precipimus. Et ideo nō pōt ꝺare licētiam transeundi:sed per cōfirmationez de qua fit hic mentio:nulla fit alienatio:nec preiudicatur episcopo futuro:ꝛ sic loquuntur.c.predicta que signātur pro ꝺ̄nis. Ad illam decre.illa.ꝺicas qꝺ capitulum nō pōt cōferre beneficia que pertinent ad epm vacante ecclesia:qꝫ omnes fructus ꝛ iura episcopatus ꝺebent fideliter custoꝺiri ꝛ reseruari successori.xii.q.ii.hec huius placiti.ꝛ.c.non liceat. ꝛ.s.de of.oꝝ.cum vos. Sed collatio beneficioꝝ inter bona epāalia ꝛ fructus cōputantur:ꝛ magnum fieret preiudicium epo successori.per talem collationez:ꝛ ideo non pōt cōferre nec ꝺistrahere tales fructus sicut nec alios:ꝛ ꝺe hoc dictuz ē.s.c.ti.his que.Et quod ibi minꝰ ꝺr supple hic:ꝛ coraz capitu o poterit obici electo quicquid posset coram epo:ꝛ ita capitulum cognoscet tanqꝫ episcopꝰ ꝺe his qꝫ obicient ꝺ electū:ꝛ cassabit electionē si cassanda fuerit.alias non assumet capitulum iurisditionem epi:ꝺ hꝫ dix .s.de offi.oꝺi.irrefragabili.

d Statuimus.locum.qꝫ scōm ꝺignitatem cuiuscūqz qlibet honoꝝandus est in sede .s.de cōsuc.cum olim.ꝛ qui prioꝝ ē in eodem oꝺine vel ꝺignitate o ꝺignatus:in loco ꝛ in subscriptionibus premitti ꝺebet.xvii.di.c.vlt.ꝛ.ff.de albo. scri. l.i.ꝛ.lxxiiii.di.episcopoꝝ.sic.s.e.c.i.ꝛ.lxxv.di.c.vlt.minoꝛes enim maioꝛibus obsequium prestare debēt.xciii.di.a subdiacono.C.de of.rec.l.i.Ar.ꝺ̄.xxiii.q.iiii.si cut p excellētiam ibi ꝺr.non gradus excellētioꝝ vel elegātior.sed vite ꝛc. ꝛ.xl.di. nō loca vel oꝺines.sed ibi loquit quo ad virtutes siue ꝺe merito vite.xl.di.c.vlt.

e Potiorem. Sic videtur qꝺ in pceptione beneficiozum habenda sit ratio psonarum siue ꝺignitatum: vt plus pcipiant qui in paucioꝛibus sunt oꝺinibus cōstituti:ꝛ melioꝛa stipendia cōferantur scōm ꝺignitatez cuiuscūqz:vt.xii.q.ii.nobis.c. vulterane.ꝛ.c.cōcesso.ꝛ ꝺi.i.ius militare.ꝛ.i.q.ii.c.vl.ꝛ.lxxiiii.di.ꝺsuluit.ꝛ.lxi.di. miramur.in fi.ꝛ is gradꝰ ceteros añcedat quē laboꝛ prolixioꝛ ꝛ stipēdia melioꝛa fecerint anteire.C.ꝺ offi.ma.offi.l.nemo.ꝛ rō stipēdioꝝ habēda ē.ff.de re.mili.ñ oēs.in pn.ꝛ in aut.de defen.ci.in prin.col.iii.ꝺi nobilitatis rō habet.ꝛ ꝺe pe.ꝺi. iiii.in ꝺomo.ꝛ.j.de preben.de multa.§.vlt.ꝛ.xli.di.nō coganꝫ.sed ꝺ̄ videt qꝺ oēs qui in vna ecclesia famulanꝫ:equaliter pcipere ꝺebēt.s.de cōsti.cū oēs.ꝛ.c.cū.m. nec vni ꝺādum ē:vnde alii scriptuloso coꝛde moueanꝫ.xi.q.vii.c.i.ꝛ.ꝺicit aplus nō.n.volumus vt aliis sit remissio:nobis aūt tribulatio.xxv.q.i.§.his ita.ad fi. ff.p socio.verum.§.si cū tres.vbi ꝺr qꝺ ex eadem societate nō ꝺz vnus plus pcipere qꝫ alter:nec nobilis ꝓponitur ignobili.ar.j.de ap.cōstitutis.nec refert vñcūqz sūt.j.de insti.ad decoꝛē:ꝛ ꝺum qs laudabiliter officiū suū exeꝛcetur:ex abundāti requiritur sui notio nationis.j.de iudi.cum ꝺeputati. Quid ē ergo ꝺicendum? Dico qꝺ ab initio considerāda est nobilitas siue scientia: vt etiam maioꝛibus ꝛ pluribus beneficiis honoꝛentur ab illis qui eos ꝓmouent.j. de preben.de multa.ꝛ circa eos qui simul sunt in ecclesia honestum esset vt q maioꝛes sūt:plus pcipiant ꝛ ꝺigniꝛes:scōm qꝺ ꝺicūt iura prioꝛa. Sz circa hꝫ plus cōsideratur vniuscuiusqz ecclesie cōsuetudo.s.de pbti.cuocēs.ꝛ.c.cuz.m. Sed si nulla sit pscuetudo:puta qꝫ ecclesia fundatur de nouo: tunc videt qꝺ scōm locuz ꝛ meritū cuiuscūqz sunt ꝺāda stipendia. Sed videtur qꝺ recurrēduz sit tunc ad cōsuetudinē vicinaruz ecclesiarū siue ꝓuincie.j.de cē. sup eo.iure cōi ñ pl⁹ credo ꝺādum maioꝛibus qꝫ minoꝛibus: nisi cōsuetudo ꝓiuz inducat:ꝛ scōm hoc pōt.exponi potiorē: i.pozē.vt prio pcipiant qui in maioꝛi oꝺine sunt cōstituti:ꝛ hoc seruari potest in ecclesiis vbi non sūt distincte pbende:vbi vero distincte sunt q libet percipiet per se suos redditus:vt hic nō credo prebendas esse distinctas sz fructib⁹ collectis q̄ttidie forte pcipiūt quilibet portionem suam.

f Consueta. Nō.qꝫ minoꝛes fuitia facē ꝺēbēt maioꝛib⁹.hꝫ itelligo circa fuitia exhibēda i obsegiꝰ diuino rū: vt bz qꝫ qlibet minoꝛ ē i oꝺine maioꝛa facē fuitia bz s.ꝰ oꝺinē ꝺebita put ꝺr.xxiii.di.subdiaconus.ꝛ.c.sequētibus.in qbus ostendit quid pertineat ad officium cuiuslibet: alia vero seruitia extra diuinoꝝ celebrationem facere nō tenētur:ꝛ que nō ptineant ad obsequia ecclesie: reuerētiam tamen minoꝛes maioꝛibus exhibere tenentur:vt minoꝛ assurgat maioꝛi ꝛ cedat ei primum locum in sedendo ꝛ in eundo.xciii.di. subdiacono.nisi minoꝛi in oꝺine maioꝛ administratio sit cōcessa:vnō archipꝛesbyter archidiacono ꝺebet reuerētiam ratione administrationis ꝛ officii sibi cōmissi.xxv.di.perlectis.ꝛ.s.de of.archidia.ad hec.i mādato siue iudicio nemo tenetur alteri:nisi ei qui habet administratione vel iurisditionē sup eum.cui obedire tenet in his que spectāt ad officiū suū:ꝛ eiꝰ honesta ꝛ salubria mandata obseruent.s.e.ꝺe offi.archid. ad hoc.ꝛ.s.de offi.archipꝛesby.c.i.ii.ꝛ.iii.ꝛ.j.c. proxi.

g Cum inferioꝛ.ligare.xxi.di.inferioꝛ sedes. Nota ex hoc loco qꝺ inferioꝛ superioꝛē ñ pōt ligare vel soluere. Jtē q pōt ligare pōt ꝛ absoluere:ꝛ ecōuerso:qui pōt absoluē pōt ligare:sic.ff.ꝺe re iudi.l.iii. Primum recipit exceptionē:cum maioꝛ obiicit se ēt minoꝛi.ii.q.vii. nos si incompetenter.ꝛ.ff.de iurisdi.om.iudi.ē receptum. Scōm recipit exceptionē.s.ꝺe offi.ꝺeleg.querenti.vbi aliquis pōt ligare:sed post annuz nō pōt absoluere. Tertiū similiter hz exceptōnē:ꝺe cō.ꝺi.iiii.scīm ē. ibi penitēs qs pōt absoluē tēpoze piculi:q tñ ñ pōt ligare. Jtē ē hic.arg.qꝫ si papa mādat alicui vt excōicet aliqꝺ qꝫ pōt absoluē illū:qꝫ excōicatio ꝛ absolutio pari cōditiōe censenꝫ vt cui vnū cōmittit:ꝛ reliquū. ꝺe pe.ꝺi.i.vbū. Sz hꝫ ñ credo si hꝫ sibi tātū q̄si executoꝛi cōmittaꝫ cū ad certum articulum datus sit executoꝛ.ar.s.de offi. deleg.super questionuz §.i.ꝛ.c.fi.§.fi.

b Parētem.imo ecōuerso filius ꝺz esse in patris potestate.j.de cōuer si. infi.c.vlt.ꝛ insti.de patria potestate.§.ius aūt. Ar.ꝺ̄.s.de renun. ad supplicationē.vbi minoꝛ pōest maioꝛi ꝛ iurisditiōem hz in ipm: imo pꝺz regere ꝓuincias suā.xxiii.q.iiii.duo ista noia.ꝛ.C.de emēda.ꝓpin.l.vna j.de sen.excō.cū volūtate.§.vlt.ꝛ filius ēt dum ē in ptāte pōt agere ꝓ rebus suis nō pōt.C.de anna.ex.l.i.§.i.in fi.

i Cathedralem.de licētia ꝺñi pape.xvi.q.i.pcipimus.ꝛ.xxi. ꝺi.c.i.ꝛ j.de excess.prela.sicut vnire.ꝛ.j.ne se.va.c.i.alias auctoritate propria ñ potuisset:qꝫ huiusmoꝺi mutatiōes trāslatiōes ꝛ cōsilia ꝺebēt fieri de auctoritate pape.vii.q.i.mutationes.ar.ꝺ̄.s.de offi.oꝺina.qm̄ i plerisqz §.phibem⁹.ꝛ hꝫ fem fuit pp lōgam ꝛ latā ꝓuinciā:vel pp diuersitatē linguaꝝ.s.de of.oꝝ.qm̄.ꝛ.c.iter cetera.qꝺ lz ex auctoritate illius canonis qm̄.ꝛ.s.de transla.inter coꝛporalia.

k Exēptū.nā solꝰ papa eximit epos.xvi.q.i.fr nr̄.Sz p hāc exceptōez q̄ fit ab archi.si itelligit exēptꝰ a iurisditiōe epi:ꝛ sic vꝝ qꝫ nisi fuisz exēptꝰ a iurisditiōe archidiacoi:iurisditiōez hēret i eū. sz qꝫ hꝫ erat i honestum:vt maioꝛ subesset minoꝛi ꝛ ꝺ̄ iura.xxi.di.inferioꝛ.ꝛ.xciii.di.a subdiacono:ideo exemptus fuit omnino a iurisditione ipsius.

l Preiudicio.ꝛ sic papa nō itēdit alii ꝓ suas lras preiudiciū irrogare:

sic.s.de cõsue.cum olim.in fi.t.s.de offi.ordi.lz.cuz cor.t.s.de vsu pal. ex tuaz.ff.ne quid in loco pu.l.ii.§.merito.t.§.si quis a pricipe.t.s.de offi.dele.super eo.t.ix.q.iii.nunc vero.

a Humilis doctrina.bñ dicit humilis.nã magiſter dz eſſe humilis t benignꝰ auditoribꝰ t humiliter docere:nõ cũ auſteritate t poten tia:vt.xlvi.di.hz hoc auſteritatis autẽ ni mie icrepatio nec cor rectionez recipit nec ſalutẽ.xlv.di.cũ beatuſ.t nimia ſeuicia p ceptoris culpe cõparatur.ff.ad.l.aquil.p ceptoris.modica tñ t leuis coercio cõcedit magiſtro: ita vt excõicationẽ nõincurrat.j.de ſen.excõ.cuz volũtate.t.c.tenore. t.xxiii.q.v.circuncelliones.ad fi.nec ſeniẽ di audacia dz cõcedi nec patina diligentia omitti: vt ibi dz.t.c. circũcelliones.i fi.qz dum nimiũ ſeruatur humilitas : regendi frangit auctoritas. lxxxvi.di.quãdone ceſſitas.

Humilis doctrina[a] magiſtri: et infra. Mãdamuſ q̃tenus p̃la toz burdegaleñ.puincie[b] in ea pre ſentiũ[c] t cathedraliũ capituloz eiuſ dez:necnõ t bituriceñ.capituli[d] ſup puiſione quã iter bituriceñ.t bur degalis archiep̃os i cã primacie du ximus faciendã regratis aſſenſum: quo habito puidentiã nraz ſoleñi ter publicetis. Si q vero cõſenſum p̃ſtari noluerint[e]: vos ſupſedentes publicationi p̃dicte:diſtricte p̃cipia tis eiſdẽ: vt p̃ſonaliter[f] ſi prelati fue rint: vel ſi alii[g] procuratores idoneos nro ſe cõſpectui rep̃ſẽtẽt:p̃ſecuturi corã nobis ius ſi q̃ bñe p̃tendũt:t ſatiſfacturi parti alteri ſi ſuccubuerit in expenſis.[h]

De treuga t pace.

Alex.iii.in conci.lat.

Treugas[i] a quarta feria poſt occaſuz ſolis vſq; ad ſecũdaz feriã i ortu ſolis:ab aduẽtu dñi vſz ad octauas ephipha:t a.lxx.vſz ad octauas paſce:ab oibus inuiolabili ter obſeruari p̃cipimus. Si qs aũt treugas frãgere[k] preſumpſerit:poſt tertiã admonitionẽ ſi nõ ſatiſfecerit ſuus ep̃s ſniaz excõicatiõis dicteti euz:t ſcriptã vicinis[l] ep̃is ãnunciet quoz nullus excõicatum in cõione recipiat:imo ſcriptã ſniaz gſqz con firmet[m]. Si qs aũt hoc violare pre ſumpſerit:ordinis ſui piculo[n] ſubia ceat:t quoniã funiculus[o] triplex dif ficile rũpit p̃cipimus vt ep̃i ad ſolũ deũ t ad ſalutẽ populi hñtes reſpec tuz õi trepidatione ſepoſita ad pacẽ firmiter tenendã mutuũ ſibi p̃ſiliũ[p] t auxiliũ p̃beãt:neqz hoc alicuius amore vel odio p̃termittãt. Qd̃ ſi qs i hoc ope tepid⁹ iuem⁹ fuerit dã nũ pp̃e dignitatis icurrat. ¶ Dẽ.

Innouam[q] vt preſbyteri mo nachi:peregrini: merca tores:ruſtici euntes vel redeũtes t in agricultura exiſtentes[r]:t aĩalia q bus arant vel ſemia portãt ad agrũ congrua ſecuritate letentur.

De pactis.

Idem ex concilio apbri.

Antigonus[s] ep̃s dixit:t ĩfra. Aut inita pacta ſu am obtineãt firmitatez aut cõuentus ſi ſe nõ co hibuerit eccleſiaſticã ſentiat diſcipli naz. Dixerũt vniuerſi. Pax ſeruetur:pacta cuſtodiant. Greg.

Quotiens in conuentionibus noſter expectatur aſſenſus:ne n dubium veniant que geruntur: nullo die ceſſãdum ẽ etiam dominico die.xxxiii.q.vlti.ſi nulla.j.de reg.iu.qõ nõ eſt licituz. Si vero de bello iniuſto:hoc nullo tẽpore faciẽdum ẽ. Do.põt intelligi de iuſto bello:t hz nunq̃ ſit ceſſãdum a tali:minus tñ vacãdum ẽ ei in hoc tempore q̃ in alio:vnde capitulũ illõ.ſi nulla.itelligitur quãdo ineuitabilis vrget neceſſi tas. Vel põt intelligi de iniuſtis bellis:vel papa reſpexit ipſum factum: vt non ſemper darent operam bellis:t ideo ob reuerẽtiam dierum tunc ceſſarẽt:t nullo tempore debent fieri:t multominus iſto tempore. Sed q̃ dicit hic hodie non tenet:t epiſcopi qui non ſeruant hanc conſtitutionem:non dicuntur tranſgreſſores:qz non fuit maioribus vtentium approbata huiuſmodi treuga.iiii.di.§.le ges.xiu.

gs citatur t ipe ire nõ põt vel ẽt in alio caſu cũ ſimpliciter citatur:ſi cauſa ſua ar dua ſit:nõ cõpellitur mittere procuratorem.C.de pcur.l.vlt.ſed dz in vtroq; caſu nũcium deſtinare ad alligãdas cauſas quare venire nõ poſſit.j.de procu. q̃relã t ibi dz de hoc. Et illud ſcire debes:q̃ delegatus a ſede ap.nõ põt iubere alteru tram partẽ corã ſe p̃ſonaliter comparere.ſi de hoc nõ habeat ſpeciale mãdatũ: niſi cauſa ſit criminalis vel pro veritate dicẽda:vel pro iuramẽto calũnie faciẽdo iuris neceſſitas hoc exigat.in decre.innocen.quarti.j.de iudi. iuris eſſe ambiguum:ſed papa hoc facere põt:qz nõ aſtringitur legibꝰ vl canonibus:vt hic pz.b.

g Vel ſi alii.vt capitula q̃ non niſi per procuratorem venire poſſunt.

b Puincie.Sed q̃ re regrit cõſẽſus iſto rum platoz:Videt q̃ cõſenſus capituli burdegal.ſufficiat in tali puiſione:ſicut ex alia parte ſufficit cõſenſus capituli bitu re.qz prelatus de cõſenſu capituli ſui liti gare põt.j.de procu. alia gdem. põt etiaz donare.j.de dõa. pa ſtoralis.i fi.t.j.õ his que fi.a prela.ſine cõ ſen.ca.cũ nos.põt etiã cõpoſitionem facere.j.de trãſla.cõtingit.t.j.de decre.ex multiplici.Dicas q̃ iõ regritur cõſenſus platoz t capituloz cathedraliũ eccleſiaz burdeg.puincie:qz p illam puiſionẽ reſeruabat ius bituriceñ.archiepiſcopo i burdeg.puicia:vt poſſit viſitare.Vñ hꝫ reſpiciebat prelatos t capitula:qz tunc eũ puocare tenerent:cũ accedit ad eoz eccleſias.j.de p̃ſcrip.cũ ex officii.j.de cẽ.ſopite.t ita eoz in tererat cõſentire vel õdicere:qz qõ oẽs tangit ab oibus ẽ approbãdũ. s.de offi.archidiaco.ad hoc.in fi.t.s.de tẽpo.ordi.ſi archieps.t.lxvi. di.archieps.t.liiii.di.c.i. t in cõcedẽdo hauſtũ aque oẽs vocãdi ſũt q ius habẽt.ff.de aqua plu.ar.in cõcedẽdo.t iõ regrunt vt cõſẽtiant vel diſſẽtiãt.Ex alia parte ſufficit cõſẽſus capituli bituriceñ.qz p illam p uiſionem cõſulebatur bituriceñ.archiepo:nec iterer at aligd prelatoz bituriceñ.puincie de illa prouiſione.

c Preſẽtium.ar.q̃ p̃ſtes rãtum regredi ſũt ad cõponẽdũ:t eodẽ mõ ad litigãdum ſicut in alienationibꝰ faciẽdis.x.q.ii.hoc ius.v.ſi autẽ.ar. t.vii.q.i.factus.Sed qd eſſet ſi modica pars platoz eſſet p̃ſtes: t lõge maior eſſet abſẽs:t eodẽ mõ de capitulis:nunqd ſufficit cõſẽſus illoz paucoz ad cõſentiẽdum huic puiſioni vel ad mouẽdã litem.Videtur q̃ ſic.ar.buiꝰ.c.t.x.q.ii.hoc ius.Sed quos dicemꝰ p̃ſentes:an illos tan tum q̃ ſunt in eccleſiis ſuis:an ẽt illos qui ſunt in prouincia:qõ videtur C.de preſcrip.lon.tem.l.vlt.Vnde credo q̃ regrẽdi ſũt: dũmõ ſint i p uincia:qz pro preſente ibi habẽtur.Item credo q̃ ſi minor pars capi tuli ſit preſens :q̃ debeat vocare alios qui ſunt in prouincia ſi cõmo de vocari poſſunt:quouſq; ſaltem ſit ibi maior pars capituli.Si autẽ ſint extra prouinciam aut ita remoti q̃ commode vocare non poſſunt preſentes diſponant de rebus eccleſie:quia tota poteſtas t ius vniuer ſitatis remanet penes illos quocunq; ſint.ff. quod cuiuſq; vniuerſi.l. ſicut.

d Capituli.per hãc decre.pbatur q̃ prelatus ſine conſenſu capituli non põt agere nec cõponere:ſcõm qõ notatur.s.de reſcrip. edocti.t. j.de procur.c.i.ar.ad hoc.s.e.dilecti.b.

e Voluerint.Nota q̃ ille cuiꝰ itereſt ipendit puiſionẽ pape: ſicut aliꝫ retardat execution ẽ ſnie.j.de teſti.veniẽs.t.de re iudi.cũ ſup cõtro uerſia.ar.q̃ non itẽdit papa alicui preiudicare per ſuas litteras.

f Perſonaliter ſi prelati.cũ eũ gs citatur vt p̃ſonaliter veniat ad cãz nõ ſufficit tũc mittere procuratorẽ:vt hic videt.Si vero ſimpliciter cite tur:tũc põt mittere procuratorẽ.C.de procur.l.vlt.in prin.vel ipe debet ire.j.de dolo t cõtu.cũ dilecti.t.C.de procur.l.vlt.Sed cum p̃ſonaliter

h Vel põt intelligi de iuſto bello:a tali nul lo die ceſſãdum ẽ etiam dominico die.xxxiii.q.vlti.ſi nulla.j.de reg.iu.qõ nõ eſt licituz. Si vero de bello iniuſto:hoc nullo tẽpore faciẽdum ẽ. Do.põt intelligi de iuſto bello:t hz nunq̃ ſit ceſſãdum a tali:minus tñ vacãdum ẽ ei in hoc tempore q̃ in alio:vnde capitulũ illõ.ſi nulla.itelligitur quãdo ineuitabilis vrget neceſſi tas. Vel põt intelligi de iniuſtis bellis:vel papa reſpexit ipſum factum: vt non ſemper darent operam bellis:t ideo ob reuerẽtiam dierum tunc ceſſarẽt:t nullo tempore debent fieri:t multominus iſto tempore. Sed q̃ dicit hic hodie non tenet:t epiſcopi qui non ſeruant hanc conſtitutionem:non dicuntur tranſgreſſores:qz non fuit maioribus vtentium approbata huiuſmodi treuga.iiii.di.§.le ges.xiu.

i Vicinis.xi.q.iiii.cure.

m Confirmet.i.obſeruet:t ipſo facto cõfirmat cã:alias nec cõfirmare nec ĩfirmare põt:cũ non hz iperium par in parẽ.xxi.di.inferior.t.c.deniq;.t melius.s. de elec.inotuit.t.ff.de arbi.l.nam magiſtratus.

n Periculo.i.excõicationi ſubiiciat.xxiiii.q.iii.illi qui.vbi hꝫ idẽ dr.

o Funiculus.primus ẽ excõicatio pprii ep̃i.ſcõs ẽ vicinoz ep̃oz obſtatio ſen cõfirmatio.Tertius cõſilium t auxilium eorũdem:t iõ quãto fortior ẽ: difficili us rumpitur.C.cõmunia de ſucceſ. aue. itaq;.ff.de liberati.lega.l.iii.in fi.

p Conſilium. Nota q̃ prelati tenẽtur ſibi mutuum preſtare conſilium t auxi lium.xciii.di.precipimus.t.c.prelatum.

q Innouam.quia iam ſtatutuz erat.xxiiii.q.iii.ſi quis romipetas. t.c. pa ternarum.

r Exiſtentes.ergo dũ vacãt agricultre tãtum habẽt priuilegiũ:ſicut militi ñ currũt tpa dum ẽ in militia.C.quibus nõ obeſt longi tẽporis p̃ſcrip.l.vlt.ſed ani malia ſeper habẽt vñ pignori dare ñ poſſũt.C.q̃ res pig.ob.ñ p̃nt.pignorum.

s Antigonus.pax ſeruet.reformata per pacta inita inter epiſcopos qui cõ tendebãt adinuicẽ de iure parrochiali. Et ita ẽ.ar.q̃ pacta legitima cuſto diant.xx.q.i.puelle.in fi.t.xxii.q.iiii.innocẽs.xviii.q.ii.eletherius.pacta.n.legi tima que neq; dolo malo neq; aduerſus leges neq; qbus fraus alicui fiat facta ſũt:ſeruabo ait pretor.ff.de pac.l.iuris gẽtium.§.ait pretor.Pactum vero quod dolo initum ẽ nõ valet.j.de re.pmu.cũ vniuerſoz.C.de excep.t preſcrip.aduer ſus.Item ſi alteri ſit captioſum.ff.de reſcin.ven.id quod quaſi.in fi.Item ſi ſit contra bonos mores.C.de inutili ſtipul.ex eo.Item q̃ obſeruatum vergit ad di ſpendium ſalutis eterne nõ tenet.j.c.pactiones.vbi de hoc.Item habes hic.ar. q̃ ex nudo pacto oritur actio.xii.q.ii.quicũq; ſuffragio.t.q.v.quia io.hz ſit con tra ſcõm leges.ff.de pac.l.iuris gẽtiũ.§.igitur.nuda pactio obligatiõez nõ parit hz parit exceptionẽ.qz mortaliter peccat recedẽdo a pacto.ar.xxii.q.i.põdicandũ quia inter ſimplicem loquelam t iuramentum non facit deus differentiaz.xxii.

k Frãgere.Nota q̃ hec treu ga canonica ẽ t non conuẽtio nalis:ſi eniz eſſet cõuentionalis ſemp ſeruarent.nam fides ho ſti ſeruãda ẽ.xxiii.q.i. noli eſtimare. Sed qualiter itelligitur quod dr de iſta treuga. Si itelligitur de iuſto bello:a tali nul

Treuga

q.v.iuramẽti.de hoc dic vt habes.xii.q.ii.c.quicunqz suffragio.

a Quotiens.ratihabitio.i.cõfirmatio:ꝛ ita si pactũ ab initio etiam nõ teneat ꝓratihabitionem superioris fit validũ.j.ti.pxi.c.i.ar.ẽ ergo ꝙ ratihabitio retrotrahit ꝛ mãdato cõparat̃.ar.j.de clan.despõ.c.ii.Sed ꝺ videtur.ff.de bis qui no. infa gd ergo.sed distingue:vtrũ tale sit quod ab initio mãdare vel concedere potuit ꝙ ratum hz:ꝛ tunc mãdato cõparatur: alias non potes colligere ex fi. illius.l.ff. de offi.ꝓcon.obseruare.ꝛ.ff.ꝺ serui.rusti.p̃di.ꝓ fundum.ꝛ.j.ꝺ regu.significatũ.ꝛ.c.cũ viꝝ. ſz quasi regulare videt̃:vt ratihabitio retrotrahat̃ ꝛ cõfirmet p̃ cedentia.ff.de pig.si fundus.§. si nesciẽte.j.de bis q̃ fi.a ꝑla.sine ꝓsen.ca.cũ nos. Ratihabitio tñ hz exceptiões in filia que nubit tpe luctus postea patre ratũ habẽte.ff.de bis qui no.in fa. quid ergo. fallit in pupillo vbi nõ valet ratihabitio tutoris:nisi ꝑsens sit i ipo negocio insti. de auc. tu.§.tutoꝝ.ꝛ.ff.de aucto.tu.l.obligari.§.pupillus fallit in ẽuo.ff. de acq. hered.l. si gs.§.iussuꝝ.vbi ꝺz precedere iussus dñi.

b Solidare.i.cõfirmare:ꝛ intellige cum causę cognitione.j. de ꝓfir.vti.vel inuti.c.i.ꝛ.ii. vbi de hoc:alias paꝛ valeret cõfirmatio in forma cõi.

c Qualiter.cõpleant̃.si.xxiii. di.psalmista.ꝛ illud: q̃ ꝓcedunt de labiis meis nõ faciã irrita. Et est.ar. ꝙ verba cum effectu sũt itelligẽda.j.de cleri. nõ resi.relatũ. Item nec sufficĩ volũtas:nisi sequatur effectus j.de eo qui mit.in pos.cã rei ser. c.i.si.j.de re iudi.cum aligbus. arg.ꝺ.s. de biga. nuper. ꝛ.c.a nobis.

d Cum ꝑdez.dicebat.iste.n. cum esset cõiuncta ꝑsona:etiaꝝ sine mãdato audiretur ꝓ fratre.ff.de procur.sed be persõe. ꝛ.l.põponius.§.vlt.ꝛ.C.e.ti.exigẽdi.ꝛ.s.ꝺ rescrip. nonnulli.tñ cauere ꝺz de rato:alias nõ obeẽt.C.qbꝰ res iudi.nõ nocet.l.i.

e Cederet.hec renũciatio fratri nõ noceret:lz esset ꝓcuratoꝛ eius ꝛ generalẽ administrationem haberet.ff.de ꝓcu.mãdato generali.ꝛ.C.eo.ti.si ꝓcuratoꝛ.ꝛ.C.de trãsac.transactõis.

f Nõ duximus.j.ti.pꝛ.statuimus ꝺ.So.ibi cõpositio sup decimis fcã licita ẽ:vt.j.de deci.ex multiplici.ꝛ.c.nup.Hic vero symonia expresse cõmittebatur recipiẽdo pecuniaz ꝓ re spirituali quã renũciauit. Item ar.ꝺ.j.de preben.nisi esset. vbi nulla cõpositio vel pactio turpis iter partes iteruenit:sz iudices ꝓ bono pacis i quos cõpromissum fuit statuerũt vt ad tẽpus certa pecunia solueret̃:ꝛ ideo papa illam constitutionẽ ex cã p̃dicta tollerauit:sed hic pactio turpis iter ptes iteruenit.

g Illicite pactionis.qꝛ ius spũale ꝓ pecunia remissum fuit. Quidam dicunt ꝙ pactũ valuisset si auctoꝛitas pape iteruenisset.ar.ff.de bis q̃ no.infa.furti.§.q iussu. T. dixit ꝙ pp auctoꝛitatẽ superioris symonia nõ purgat̃ exquo aligs ẽ symoniacus. Si vero cũ ius habeo dedero tibi pecuniam redimẽdo vexationem meã nõ pecco.ar.i.q.iii.quesitum.ꝛ.j.de sy.c.dilectus. iuxta illud apostoli. redimẽtes tps qm̃ dies mali sũt. Ar.ẽ tñ ꝺ.j.de sy.matthe⁹.sed ibi data fuit pecunia bis q ius habebãt i electiõe. Sz vꝛ ꝙ si ꝓpositio esset ꝓfirmata p papã:ꝙ excusati fuissẽt isti sꝛes:qꝛ papa hz plenitudinẽ ptãtis:ꝛ põt supra ius dispẽsare.j.ꝺ cõcess.p̃bẽ.ꝓpouit.ꝛ de eo qꝺ ñ ẽ ius facit ius.iii.q.vi.lꝫ ꝙpe. Itẽ ipe naturã rei ĩmutare põt.C.ꝺ rei.vxo.act.l.i.in ꝑn. Põt dici ꝙ i his q̃ i sui nã symoniaca sũt in veteri testamẽto:vt vẽdẽ sacramẽta ꝛ huiusmõi spũalia:ibi ñ excusat auctoꝛitas pape:ꝛ hz lꝫ itellige qꝺ dixit tã.i bis vo q̃ p cõstitutionẽ ecclie symoniã inducũt:excusaret auctoꝛitates pape:qꝛ põt dispẽsare i talibꝰ:ꝛ ꝺ lꝫ dr̃.s.de of.ꝺle.ex pte.ii.

b Resignauit.ad cautelã ꝛ ex ſupfluo:qm̃ fcã renũciatõe ipo iure irrita sũt istrumẽta.C.ꝺ ꝺi.ex.l.l.dissolute.ꝛ.j.ti.pxi.c.i.adꝺsariꝰ p̃t illa petẽ.C.ad exhi.l.vl.

i Faciatis. Ar.ꝺ.vii.q.i.ꝙ periculosũ:vbi babes ꝙ esau recipẽ postea ñ potuit ꝙ semel cessit. Põt dici ꝙ tennit renũciatio:cũ esset eo tpe spoliati.ar.j.ꝺ resti.spo. sollicite. Dicas meliꝰ:ꝙ isti iploꝛauerũt bñficiũ ꝑncipis ꝛ ꝺ gr̃a r̃stituunt̃:ꝛ illa renũciatio tacita hẽbat ꝓditionẽ ãnexã.s. si monachi adiplerẽt qꝺ mãdauit papa:sic.s.ꝺ renũc.sane.ꝺ lꝫ dcm̃ fuit.s.ꝺ elec.cũ iter.r.Sz pone ꝙ mõachi iã ꝓtuluissẽt eccl'ias aliis:qd fieret. Ar. ꝙ ñ ꝛmoueãt istituti.vi q.i.eos.imo remouẽdi sꝛ:ꝛ mõachi tenent̃ ꝓuidẽ illis.vi.q.i.p̃tiũ.j.de ꝓbeben.iter cetera.

k Accepim⁹.noiati lꝫ et ipꝛobat iure cuiuli:qꝛ ñ possum⁹ paci sci ꝺ hẽditate alteri⁹ nisi ei⁹ volũtate. C.ꝺ pac.l.vlt.

l Canonib⁹.q.phibẽt successiões i eccle sia dei fieri.viii.q.i. apostolica.s.ꝺ fil.pꝛby.ad extirpãdas.c. p̃tiũ.ꝛ.c.ex trãsmiſ sa.ꝛ q̃si ꝓ totuz.

m Uz clerici. paciant̃. Pactũ istꝺ ñ valet:qꝛ ẽ ꝺ canones j.de cẽ.phibem⁹.j.ꝺ ꝑben.auaricie.ꝛ pactũ turpe ñ valet.j.e. pactiões.ꝛ iuramẽtũ sup lꝫ p̃stitũ ñ tz.j.de cẽ.grauis.j.ꝺ iureiu. tua nos.ar.

n Pẽsionel. Sz põe ꝙ facultates ecclesie sint augmẽtate nũgd pẽsio ꝺz augmẽtari. Ar.ẽ hic ꝙ ñ.j.de cẽ. phibem⁹. Sz ꝺ. ar.j de cẽ.q̃to.ꝛ.s.de cõsti.cũ.m. Põt dici ꝙ si diligẽtia clericoꝝ bõa st augmẽtata ñ ꝺz augeri pẽsio: ne diligentia sua sit illis dãnosa. C. de alln.l.vl. Si ꝺo aliunde bona ecclesie augmentata fuerint: tũc põt ꝛ ꝺz augeri pẽsio:qꝛ iusta cã subest vt augmentet̃.ar.j.de cen.quanto. Be lꝫ dicit vt.j.de cen. prohibemus.

o Ecclesiastica. que erit depositio cuz symoniaci sint.i.q.i. reperiunt̃.ꝛ.c. erga symoniacos.

p Uerius reprobamus. Pactum.n. tale nõ nocet ecclesie quin a quolibet possessoꝛe possit petere decimam.ff. de pac. inter debitoꝛes.ff.de instl.si cum villico.ꝛ.ar.ad hoc.xvi.q.i.si quis laicus.ꝛ hoc patet ex eo quod dicit in fi.ecclesie parrochiali reddat̃.ar.ꝺ. ff.de pac.epistola.§.pactũ. vbi ꝺr̃ ꝓ tale pactũ iustum ẽ. So.tale pactũ iustuz ẽ:vt creditoꝛ qui possidet pignus tributum soluat:vt dicit.§ pactum.qꝛ ꝺ sine tali pacto possessoꝛ cõueniendus ẽ:si vero in cõtrarium fieret pactum:qnãtum ad ipsos paciscentes valet pactum:sed nõ quãtum ad dñum tributoꝝ:qꝛ pactum priuatoꝝ formam iuris fiscalis non tollit:vt dicit lex predicta.inter'debitoꝛem.ꝛ.j.de fo.compe.si diligenti.

q Reddatur.ꝛ ita ecclesia põt agere contra regulares vel seculares clericos:vt ei reddant quod perceperunt occasione talis pacti:posset etiam agere contra possessoꝛes si vellet.ar.xii.q.ii. apostolicos. ꝛ.C.si tu.vel.cu.l.iii.

r Actiones.cessare. in spũalibus enim oĩs pactio illicita sine etiã modus cessare debet:vt.i.q.ii.q̃ pio.ꝛ.j.de symo.tua.ꝛ.j.ti.pꝛox.prete rea.ꝛ.c.super eo.ꝛ.j.vt ec.bene.vt nostrum.quia huiusmodi pactiões symoniam inducunt:vt.s.eo.cum pridem.tacite etiaꝝ vel expresse. xvi. q.vii.p laicos. Item si huiusmodi pactum sine ꝓmissio aut etiaꝝ iuramẽtum vergat in anime detrimentum: vt hic dicit:si solus hominem spoliare nõ possit:ineniat socium cũ quo paciscat̃:vt simul,id faciant ꝛ diuidant spolia.xxii.q.iiii.si ad peccatũ.ꝛ.c.mulier. nõ enim fert opem qui adiuuat ad peccãdũ.xiiii.q.vi.si res.ꝺc iuramẽto habes multa exempla.xxii.q.iiii.si aligd nõ ẽ seruandum.ꝛ pluribus aliis.c.ibidem.

1 Dem archiepo ebor.

Accepim⁹ qꝙ q̃dã ecclesie cleri cis sint tali tenoꝛe ꝓcesse qꝙ pꝰ eoꝝ obitũ alii noiatiz[k] succedãt. Ueruz qm̃ hoc iniquũ ẽ ꝛ sacris canonibus[l] inimicũ:ꝛ iõ nõ ꝺz aliquatenꝰ tollerari:mãdam⁹ q̃tenus huiusmõi successiões tã ꝺtestabiles ꝛ iniquas ap.cessante,phibeas:ꝛ oĩo friuolas ꝛ vacuas esse decernas.

1 Dẽ can.archiepo ꝛ eius suffrag.

Cum clerici vre iurisdictionis sicut accepimus:decedẽtibus ecclesiaꝝ ꝑsonis paciscant̃[m] ex ipis ecclesiis maioꝛes solito soluere pẽ/siões[n]:vt faciliꝰ possint easdẽ ecclesias adipisci:nos ad taz detestabile vitiũ extirpãduz.f.v.mãdam⁹:q̃tenus ne id attẽtare ꝑsumãt districtiꝰ ,phibẽtes:si ꝺ ,phibitionẽ vram venire ꝑsumpserit:ap.cessante eos taliter adeptis ecclesiis spolietis:alias ,p tãte ꝑsumptiõis excessu seueritate ecclesiastica[o] punientes eosdẽ.

1 Uno.iii.in cõcilio generali.

Periqz:sicut accepimus regulares clerici ꝛ seculares interdum cũ vel domos locãt vel feuda cõcedũt:ī ꝓiudiciũ parrochialiũ ecclesiaruz pactũ adiiciũt:vt cõductores ꝛ feudatarii decimas eiꝰ soluãt ꝛ apud eosdẽ eligãt sepulturã. Cuz aũt id de auaricie radice,pcedat pactum huiusmodi penitꝰ reprobam⁹[p] statuentes vt quicquid fuerit occa/sione huiusmodi pacti pceptum ecclesie parrochiali reddat̃[q].

G Reg.ix.

Pactões facte a vobis vt audiuimus:pro quibusdam spiritualibus obtinendis:cum in huiusmodi omnis pactio omniszq cõuentio debeat omnino cessare[r]:nullius penitus sunt momenti: quod

a Legitimas.ſm leges turpe pactū nō tenet.ff.de ver.ob.generaliť turpe factū dicit̄ ſiue turpis rei.puta ſi quis ꝓmittat ſe factuꝝ hom cidiū vel ſacrilegiū .ff.de ver.obli.veluti.ꝛ inſti.de inuti.ſtipu.ad fi.§. ꝙ turpi. Itē pactū qđ cōtinet turpē cām non tenet.puta ſi paciſcar ne furti agam vel iniuriarum.ff.de pac.ſi vn⁹.§.pacta.ſm canones etiā turpes ꝓmiſſiones nō tenēt. xxii.q.iiii. vnuſquiſq;.ꝛ.c.ima lis ꝓmiſſis.ꝛ.c.non ſp ꝓmiſſa.ꝛ.c.diffi nitio.ꝛ.c.ſi ad pecm ꝛ.c.mulier.ꝛ hoc eſt pactum turpis rei. Pactū turpe dici ꝑt qđ fit de turpi re.vt c.ſi ad pecm. Et pa ctum dr̄ turpe qđ fit etiā de re ſacra ſiue ſpūali.vt hic ꝛ i oib⁹ que in ſua nā bona ꝛ licita ſunt ſz ꝓ pactū fiūt illicita. Item pa ctū de re cui⁹ cōmer cium per rerū nām haberi nō pōt nulli⁹ eſt momēti.ff. de re iudi.impoſſibiliū. ꝛ ff.de v̄.ob.ſi ſtipuler ꝛ inſti.de iuti.ſtipu. circa ꝑn. Et genera liter pactū qđ cōtra leges ꝛ cōſtitutiones vel ꝯ bonos mores fit nulli⁹ eſt momēti C.de pac.pacta que ff.ſo.mr̄imo.alia.§. i. Vel ꝯ ſena. cōſul. plebiſcita decreta e dicta ꝑncipū .ff. de pac.iuriſgentiū.§.ꝑ tor. Sic ꝛ impoſſibi le ꝓceptū nullū eſt ſi ue ſinia.ff.que ſnie ſi ne ap.reſcin. Paul⁹

b Rei turpis. rei turpis nulla eſt obligatio.ff.māda.ſi remunerādi.§.rei turpis.

etiam de aliis eſt dicenduz: que ob ſeruate uergunt in anime detrimētū nā etiam iuxta legitimas[a] ſanctiōes pactum turpe uel rei[b] turpis aut im poſſibilis de iure vel de facto nullā obligationem inducit.

De tranſactionibus.

Reg.iij.a.ſub.ꝛ domi.abba.

Sicut graue: ꝛ ifra. Poſt ſalubrē deciſionem de cō trouerſia ueſtra factam de crenimus: ut omnia inſtrumēta uel quicquid aliud eſt: quod patribus quoquo modo aut ex temporiſ pre ſcriptione ſeu aliter opem de lege aut quocūqz priuilegio ferre pote rat: ſit uacuum[c] ꝛ omni virtute caſſa tum: ꝛ ſola pactorum inter uos nūc habitorum[d] pagina ualidum perpe tuūqz robur obtineat[e]: cui ſi quid forte ĩcuria uel imperitia minus fir mitatis inſertum eſt: vires pleniſ ſime notionis[f] ex hac noſtra aucto ritate[g] ſuſcipiat.

Alexan.tertius.

Statuim⁹ ut ſi ſup decimis[b] inter uos ꝛ aliquam perſo nam eccleſiaſticam[i] de aſſenſu epiſ copi uel archiepicopi ſui cōpoſitio facta fuerit: rata ꝛ inconcuſſa perſi ſtat.

Sicut graue. ſit vacuū. Ergo ſz poſtea reperiant̄ inſtrumēta ñ tñ lis reſtaurabit̄. C.de trāſac.ſub p̄textu.ꝛ.j.de re iudi. inf moaſteriū.ꝛ.c.ſe. Ar. ꝯ.ff.de iudi.ſz.ꝛ iſti.ꝺ iuti.ſtipu.circa ꝑncipiuz Sup hoc ita notabilis.eſt petitio ſpālis generalis ꝛ indefinita. Spā lis ꝛ hic trāſactio ſpālis nō obeſt in aliis ſpālib⁹. C.e. age cū gemina no. Hic trāſactio generaliter reſtringit̄ ad hoc de quo ſpāliter actuz eſt.ff.e.qui cū tu.§.i.ꝛ.C.e.ti.ſi de re certa: Generaliſ.hic general trāſ actio ñ reſtrigit̄. C.e.ſꝺ textu. Hic ſpāl trāſactio i vno capl̄o ñ ipedit ꝓceſſū alioꝝ. C.e.l.pe. Indefinita. ꝑ gñal trāſactio rigor̄ iur tz ſz re plicatiōe doli reſcidit̄. ff.ꝺ pac.tres frēs ff.ꝺ de admi.tu.luci⁹.§.tutor Hic idefinita vt ſpāl trāſactio i aliis ñ obeſt.q̄ i iudiciū ꝺducta ñ ſūt. C.de iudi.lz. ℞. d Habitoꝝ.ar.nouiſſima pacta dūtaxat valeť C.de pac.pacta.ꝛ.ff.e.ſi vn⁹.§.pact⁹.ꝛ.ſ.de reſcrip.certū.in fi.

c Obtineat.niſi dolo trāſactio tal ſit extorta qꝛ tūc valeret.C.e.ſub p̄ textu.ff.ꝺ pac.ęptor.§.luci⁹. f Notōis.facte cū cāe cognitōc.vt dr̄.ſ.ti.pr.c.ii.ꝛ.c.pr. g Aucte. Ho.ꝙ ſi trāſactio vel pactū ab ūtio inalidū ſit ꝓ confirmatōez pape ſumit vigorē.vt h.ar.ſ.ti.pr.q̄tiēs ſic ꝛ ſnia q̄ nō tenet ꝓ cōfirmatōez pape efficit̄ valida.iii.q.vi.l⁹ qppe. ꝛ oia noſtra facimus dicit iperator quib⁹ auctem nr̄az impartimur.C de ve.in.enn.l.i.§.ſed neqz.ſic teſtamētū oium teſtamētoꝝ ſolēnitatē ſuperare videť qđ cōſciam ꝑncipis renet.C.de teſta.oium.

b Statuim⁹.ſup decimis.hic eſt ar.ꝙ in ſpūalib⁹ pōt interueni re tranſactio.liiii.di.generalis.ꝛ.c.ex antiquis .ꝛ.x.q.ii. caſel las.in fi.ꝛ.xxiii.q.iiii.ſi illic.ꝛ.j.de rerum permu.ad qōnes. Sed ꝯ.i. q.ii.ꝙ pio.ꝛ.ſ.de pac.cū prędē.ꝛ.c.pactiōes.ꝛ.j.e.cōſtitut⁹.ꝛ.j.de re. pmu.ad qōes.ꝛ.c.vlt.ꝛ.xvi.q.vii.decimaſ quaſ.ꝛ.xiii.q.iii. in eccleſia ſtico.ꝛ.i.q.i.placuit.ꝛ.j.e.ſup eo. So.in ſpūalib⁹ trāſactio ꝓpio ſum pto vocabulo interuenire nō pōt.vt aliqđ tpale detur pro ſpūali.qꝛ ſy moniacū eſſet ꝛ ſic intelligūtur ꝯria hic ſignata.qđ dicūt due ꝑme cō cordātie de ſeruo ordinato: ꝙ ibi pōt interuenire trāſactio nō eſt vex qꝛ ibi nō dar̄ tpale ꝓ ſpūali: qꝛ ſz deť ne reuocet in futurū: nil dar̄ ꝓ ordine: nec aliqđ ſpūale emit̄: ſz emit̄ libertas ꝛ ſeruitiū corpale redi mitur vt libere poſſit miniſtrare.qđ ſz.xxxvi.q.i. de raptor⁹. ſic cuz emit̄ terra vt ibi edificet̄ eccleſia qđ ſz.qꝛ nō dr̄ ꝓpterea emi eccleſia vel ſymonia ꝯmitti.c.caſſellas.nō ob.nec dicit hoc ſz dicit ꝙ res eccle ſie alienari nō debēt accepta cā captiuoꝝ.vt ibi dicit̄: ſz nō dr̄ ibi trāſ actio.ſz ꝓpie captiuoꝝ redēptio: ꝛ dar̄ pecunia recepta de reb⁹ ꝛ va ſis eccleſie ꝛ redimūtur captiui.ꝛ amicabilis cōpoſitio pōt interuenire in ſpūa libus vt hic dicit.ꝛ.j.de decī.ex multiplici.ꝛ.c.nup.ꝛ.c. dilecti.ꝛ.j.e.decetero. ꝛ c.ſup eo.in fi.ꝛ.j.e.veniēs.

i Eccleſiaſticā.q.d.cū laicis nō poſſent taliter cōponere.vt ex illa ſpūali qđ ec cleſiis dñt.aliquid retinere poſſent: cū laicis ſpūalia poſſidere ſine piculo aiaꝝ non liceat.j.de decī. ꝓbibem⁹ ꝛ.xvi.q.vii.decimas.ꝛ.j. de ꝑ ſcrip.cām que. Et ſic vr̄ ꝙ cuz laicis nō poſſit fieri cōpoſitio vt min⁹ ſoluat niſi papa auctē ꝑſtaret.j.de cōfir.vti.c. vlt. tñ ꝓpter vtilitatem eccleſiaꝝ vr̄ licere ſaltē de auctē ep̄i. qꝛ ſic multū cōſulitur eccle.ar.j.de bis que fi.a ꝑla.ſine cōſen. ca. cum apoſtolica.

k Contingit.lr̄as no.ꝙ ab bas ſimpliciter ad agē dū cōſtitut⁹ ſine licētia capitu li trāſigere ñ pōt. C.de trāſac. trāſactionis. vñ ꝓcurator trā ſiger̄ nō pōt.etiā ſi haberet ge nerale mādatū ad agendū .ff. de ꝓcu.mandato. Vtin. dicit ꝙ ſz abbas vel ali⁹ ꝑlat⁹ non poſſit trāſigere ſine ſpāli man dato.ad l⁹ tñ pōt exercere acti onem.ff.qđ cuiuſq; vniuer.l. vlt.ar.ꝯ expſſū.ff.de iure ſōli. ait ꝓtor.vbi dicit̄ ꝙ ille qui nō pōt alienare nō pōt rē in iudi cū deducere.de hoc dicit̄.j.ꝺ ꝓcu.c.i. Si tñ abbas ꝓter mā datū ꝓcuratoriū habeat lr̄as de rato a capitulo ſuo cōtinēs ſimpliciter ꝙ qcquid ſup tali negocio fecerit ratū habebit: pōt trāſigere: vt ſic notet̄ dr̄ia inter lr̄as ꝓcuratorias ꝛ lr̄as de rato.j.de reli.do.cū dilect⁹ vbi de hoc ꝛ hic idē vr̄.qđ dic lr̄as de rato: expone vt ibi di xi.i.mādatū ꝓcuratoriū con tingens ꝙ etiā abbas trāſige re poſſet ſup qōne.de qua co ram delegato agebatur cū illa clauſula.ꝛ quicquid ſup bis per abbatē factum fuerit capitulū ratum habere ꝓmiſit. alias non valeret talis tranſactio vt dcm̄ eſt vel abbas habuit ſimplex mādatū trāſigendi tm̄ coram delegato et ita capitu lū nō poterat reuocare trāſactiōem ex eo ꝙ nō cōſenſerat. vel dic vt in no. ſeq.

l Annis. Hoc ideo dicit qꝛ trāſactio fiat ſm formā iuris: poſt quadrienniū re ſcindi nō pōt ante vero pōt ſi eccleſia ꝓbaret ſe leſam.j.de in inte.reſti. requiſi uit.alias nō pōt venire ꝯ trāſactiōem etiā ſtatim. C.de tranſac. q̄uis.ꝛ ſm hoc ſupple maxime.qꝛ idē eſſet ſi nō fuiſſet ſeruata.ꝛ hoc innuit lr̄a que dicit. capi tulū ac ſi non conſenſerit in eā non poteſt reuocare q̄ſi diceret nō poterit eā re uocare tan ꝙ nō cōſenſerit: qꝛ cōſenſit cedēdo lr̄as de rato vel pot⁹ cōſenſit eā obſeruādo. Si enī abbas non habebit mādatū de trāſigendo. ſtatim debebant ꝯdicere manachi ꝛ iō eū impugnare nō pñt quaſi non conſenſerint. ꝛ ꝙ dicit aliquot ānis ſupple maxime qꝛ idem eſt ac ſi ſemel cōſenſerint.j.de arbi.p tuaſ vñ de iure cōi nō pōt reuocari: ſed per in integrū reſtitutiōem ſi nō fuit aliquot ānis.i.q̄ttuor ſeruata.ꝛ hec expoſitio ꝓbatur.C.de tēpo.in integ.reſti l.vlt.vbi babes ꝙ ois reſtitutio tam maioris ꝙ minoris infra q̄drienniū deberet fieri ꝛ hoc eſt ꝯ opinionē illoꝝ qui dicūt ꝙ reſtitutio ſemp eſt dāda ꝛ ante q̄drienniū ꝛ poſt ꝛ q̄cūqz.ar.illi⁹ aduerbii ſemp.ꝛ.j.de in inte.reſtit.c.i.

m Conſtitut⁹.p̄ſtita i.iuramēto qđ non fuit obligatoriū.qꝛ ſup re illicita ꝛ ꝯ leges ꝛ canones. C.de leg.nō dubiū.ꝛ.xxii.q.iiii.inter cetera .ꝛ.j. de iureiu.tua.ꝛ.ſ.ti.pr.c.vlt.et.ff.de pac.iuriſgētiū.§.ſed et ſi quis.v̄.ꝛ generaliť quotiēs pactum a iure cōi tr̄.vel ꝓprie intelligitur.qꝛ eque punit̄ tranſgreſſor fidei et iuramēti.et.j.ꝺ fideiuſ.puenit.et.j.qđ me.cā.ad aures. Itē ar.ꝙ ſi nō te net ꝑncipale nec acceſſoriū.ſi.j.de fo.cōpe.ſi diligēti.et.j.de fiꝺ.inſtru. inter di lectos.ar.ꝯ ꝙ acceſſoriū tenet ſed nō ꝑncipale.j.de iureiu.debitores.

n Audiatis. Sed cū ſit trāſactio ſymoniaca quare nō deponit̄ imo cōtra iura mētū ſiue fidem ſuam auditur. Dicas ꝙ de gratia tantum auditur ꝺ priſti nam cauſam.quia de iure deponi debuit cum ipſe confiteretur peccatum ſuuz et turpitudinem ſuam: imo audiri non debuit contra factum ſuum et turpitudi nem ſuam.j.de conceſ.preben.cum ſup.et.j.de dona.inter dilectos. Sed vide tur obſtare huic exceptio doli: cum vterqz in culpa fuerit volēdo fuare trāſac. ff. de doli excep.apud celſuz.§.marcellus. ꝑterea in pari caſu turpitudinis po tior eſt conditio poſſidentis.ff.de condi.ob tur.cauſam.l.ſi. ob turpem.§. por ro. So. vterqz de iure cōi puniri debet: ſed de iure poli.auditur.vt qđ prauum eſt corrigat̄.j.de re ind.lator.et.c.cōſanguinei.j.de colluſi.c.i.et cām p̄ſtitit diſpēſationi: ne alter de dolo ſuo dānuz.alter vero cōmodū ſentiret.et iō ñ admit teret hec exceptio doli: qꝛ alius remaneret in dolo et in ſymonia. et ꝓpter hāc rōnem ꝯ exceptiōem doli nō datur replicatio.vt in.§.marcellus.

a DEcetero.extraordinariū.i.delegatū.sic.iii.q.iii.§.spaciū.v.ei aūt.

b Cōtraria.q2 si eēt ꝓria iuri nō tolleraret.ē.s.de electio.sacrosācta.t.s.de of.dele.si qñ.ar.s.ti.px.accepim9.t.c.cū clerici.t.j.de colluſi.audiuim9.t.s.ō maio.t obe.dilecti.si aūt cōsona ſit iuri tenet.s.e.ſtatuim9.t.j.e.ſup eo.in fi. Et pōt intelligi qō dicit hic.qñ de ꝓuiſiōe ipi9 iudicis ex officio ſuo ſine aliqua pactiōe ptiū ſtatutū finit factuz.t iuſta cā interueniēte. alias ſymoniaca eſſet.j.de pbē.niſi.t talis cōpoſitio perſonalis erit nec trāſit ad ſucceſſorē illi9 qui ſoluit.j.e.veniēſ.t.c.pdicto.niſi eēt q2 cenſualē eccliam cōſtituere nō potuit.j.de cē.phibemus:niſi facta fuerit de auctre cpi:vt dicit in fi. Vel dic q3 c.locū hz cū vna ecclia agit ꝓ aliā ō ſubiectiōe.vl' paligbus iurib9 corā delegato t cōpoſitio inde fiet corā ōlegato:t qō dixit.j.cui pēſt.ſ.imperator.

c EXlris.procinabat'.p3 iuri ſuo tacite renūciare videbat'.g.n.ſciēter patrocinat' petēti rē ſuā ſibi pīudicat vt hic.t.ff.de inoffi.teſta.l.vlt. ſecus ſi ignoraūter.ff.de rei vē. inter officiū.t.C.de rei vē.re tua.t.C.de pſcrip.lōgi temp. nec petentez.

d Teſtis iſcriptus. in iſtrumēto trāſactiōis t nō in cā i q patrocinabat':q2 t teſtis t aduocat9 in cadē cā eē nō debet ii.q.vi.ſtatuēdū. Sed q̄rit' an ob hꝰ ſolū q3 teſtis inſcript9 fuit:poſſit a petitione repelli':videtur q3 nō:q2 nō ob hoc iuri ſuo renūciare itelligitur.ff. de pig.actio.caius. ſz ibi ignorabat qd cōtinebat' in teſtamento qō ſignauit cai9 cum ānulo ſuo.ſecus ſi aūctem pſtitit.ff. de pig.fideiuſſor.§. pater ſcii. t hic.

e Trāſactio.i.amicabilis cōpoſitio.s.c.px.in fi.t.c. ſtatuim9.t.j.c.px.in fi.alias transactio ꝓprie ō re ſpūali fieri ñ pōt.s.e.cōſtitut9.t.j.c.pxi. q2 quid ſymoniacū eſſet.

f Impetrauit. ꝺ ipz.r. ꝺ quē fuerat aduocatus.

g Inficiaret'.t ita ex cōfeſſione cōuincit'.q2 cōfeſſus in iure pro cōuicto habet'.j.de cōfeſ.c.i.et vlt.t.C. co.ti.l.vna. Ex duobz.debet.n.iſte ſuccūbere:q2 pſtādo aūctem trāſactiōi iuri ſuo renūciauit:t q2 mēdaciū dixit impetrādo t veritatē occultādo merito ergo ſilētium ei imponitur:

b Tonſoratū.g hz poſtmodū tōſurā accepit:nō profuiſſet ei.ar.s.ō reſcrip. cū adeo.ꝓncipiū.n.in talib9 cōſiderādū eſt.s.de elec.dudū.vbi de boc.t.i.q.i. ꝓncipatus.

i SUper eo.ſup re ſacra.hic cuidēter pz q3 de re ſacra ſiue ſpūali trāſactio īteruenire nō pōt.s.e.cōſtitut9.t.j.e.ꝓterea.t.c.ex pte.neq3 pactio.s.ō pac.pactiōes.t.c.cum pdē.t duob9 ſequētib9.c.vt dictū ē.t.s.e.ſtatuim9. vt detur tpale p ſpūalib9.j.de rer ꝓmu.c.vlt.ſed ſi ſpūale det' pro ſpūali:bene tenet t valet talis ꝓmutatio ſeu trāſactio.j.de rer ꝓmu.ad qōnes:vt ſic tm̄ det' ſpūale vel remittat' p alio ſpūali. Sed diſtingue vtz agat' de re etiaz ſpūali q̄ petat' tanq̄ bñficiū:an tāq̄ ꝓpetas. Si agat' ſup bñficio:vt aliqs recipiat' ad bñficiū eccleſie:vel quātū ad ꝓmotiōem:tūc nulla pōt interuenire trāſactio ꝓprie t hoc notauit dum dixit eccleſiaſtico beneficio in litigiū deducto.q2 ſymoniacū eſſet. t q2 talis titulus nō habet' ex trāſactiōe ſed per canonicā inſtitutiōem.j. de iſtitu.ex frequētibus.t.s.de renūc.admonet.t.xvi.q.vii.null9 oīno.ar.ff.de decu. berēnius. Si vero res ſacra ſiue ſpūalis in litigiū deducat' tanq̄ ꝓprietas tūc bene pōt interuenire trāſactio:puta due eccleſie ſiue duo epi litigāt ſup aliq̄ eccleſia vel aliquib9:q2 alter dicit illas ſibi ſubiectas.alter negat qui poſſidet:ibi pōt interuenire trāſactio:q2 t ꝓmutatio.j.de rer ꝓmu.ad qōes:vt ſi vn9 hēret vnā eccliam t alter aliam p trāſactiōem.vel q2 vn9 epūs aliqna ſpūalia i eccleſia peciperet:t alius alia:hoc totū pōt fieri p trāſactiōem.ſic etiā pōt intelligi.s.eo. ſtatuim9.potuit fieri diuiſio decimaz inter ptes. Quedā tñ ſūt in quib9 nō admittit trāſactio ſeu cōpoſitio.vt.j.e.c.vl.vbi de hoc.

k Bato.trāſactio nō ꝓcedit vel nō fit niſi aliquo bato vel retento vel ꝓmiſſo. vt hꝰ dic.t.C.e.ti.trāſactio.q eni trāſigit t q̄ſi ō re dubia t lite icerta neq3 finita trāſigit.ff.e.l.i. Et iō dixi dubia t ēt lite icerta:q2 credit ſe bñe bonā cām.aliogn ſi euidēs eēt calūnia ñ tz trāſactio.ff.de cōdi.inde.iſūma.i.rñ. neq3 finita iō dixi

q2 ſi finita eēt cā p ſniaz a qua nō eſſet appellatū poſtea nō tenet trāſactio.ff. de cōdi.inde.clegāter.§.ſi poſt rem iudicatam.

l Symonie.s.e.cōſtitutus.t.j.e. ꝓterea.t.c.ſe.

m Amicabiliter.s.e.ſtatuim9.t.c.decetero.t.j.e.c.px.t j.de decī.ex multiplici.t.c.nuper.

DEcetero noueris:q3 cum aliquis ad extraordinariuz iudicem litteris impetratis cum aduerſario ſuo ꝓponit:poſtmoduz in eccleſia de qua agit' iuſ aliquod bīturuſ:ſi ꝓpoſitio nō eſt iuri ꝓtraria nō ē a loci epiſcopo reprobāda:ſed cē ſus abſqz epali auctoritate cui preeſt eccleſie ſub hoc pretextu ſolitus vitā eius qui ſoluerit nō excedit.

LIdem ebora.archiepiſcopo.

EX litteris veſtris accepimus q3 cum olim inter.r.t.a.clericos ſup eccleſia de.vult.corā te frater epiſcope qui iudex fueras delegatus auctoritate.g.qui tunc eidē a.patrocinabatur in cāuſa:t teſtis iſcriptus fuerat:trāſactio facta fuiſſet:poſtmodum idem.g.ſe mentiens clericum cum nondum eſſet in clericum tonſoratus: ſuper eadem eccleſia tacito de tranſactione litteras noſtras impetrauit. Cum autē idē.g.nō inficiaretur ſe tranſactiōi interfuiſſe:t nondum fuiſſe tonſoratum cū lras iſtas obtinuit:ei ſup ꝓdicta eccleſia ſilentiuz duximus imponendum. IDem.

SUper eo quod queſtuiſti:utruz de eccleſiaſtico beneficio in litigiū deducto poſſit fieri tranſactio tale damus rñſuz:q3 trāſigi ſup re ſacra t litigioſa non poteſt:etenim res ſacre ut poſſideat' aliquo dato uel retento ſeu promiſſo:ſpēm credim9 habere ſymonie:alias ſi gratis t amicabiliter iter ſe litigantes ꝓponāt:ſacris canōib9 nequaquaz dicim9 obuiare. IDem abbati de ſtraphor.t priori de febi.

VEniēs ad ap.ſe.clementiam magiſter gu.de fauil.ſua nob inſinuatōne mōſtrauit:q3 monachi maioris monaſterii terras in parrochia ſancte.m.de marchia excolunt:t ab eadem eccleſia coloni eoruz oīa eccleſiaſtica tam neceſſaria quā uoluntaria ſuſcipiunt ſacramenta:t tamē eidez eccleſie decimas ſoluere contradicūt:t infra. Arbitrātur autez ſe poſſe tueri cuiuſdā tranſactionis pretextu iter prefatos monachos t quendā ſacerdotē memorati.gu.predeceſſorem facte:ut de duab9 carruatis terre quas in dñio ſuo monachi tenent:tertiaz tantum decimarū ptē exſoluāt:t infra. Ad dam9:quaten9 niſi prefati mōachi tranſactionem preſcriptaz auctoritate ap.cōfirmatā eē docuerīt:cum alias iter ꝓſonas fca poti9 quā inter eccleſias videat':ne pacta iter alios acta aliis obeſſe patiamur:ipſos et agricolas decimatiōes ex quibuſlibet rebus ꝓuenientes t ex integro t illaz quas illicite detinuerant iuſtam eſtimatiōem reſtituere eidē eccleſie compellatis.

LVcius.iii.ormeñ.epo.

PReterea qñ inter laicos et viros religioſos de preſentatione alicui9 eccleſie queſtione ſubort a trāſigit':ita q3 preſentationez laic9 obtineat:religioſi vo nouam uel maiorem ꝓcipiāt in eccleſia in qua pri9 nulla uel minorez bñe conſueuerāt portionē:an huiuſmōi tranſactio teneat queſtuiſti. Cuz igit' ipſa

n Canonib9.qui ꝓ bibēt illicitas pacti ones in ſpūalib9. vt i.q.iii.quā pio.t.q.i. eos.t.q.iii.ſi quis p bendas.cū ſuis con co2.t.s.ti.px.c.fi.

o VEniēſ.neceſſaria. Quedā ſacra ſūt neccia q̄ dam volūtaria. bec di.pontif.i.q.i.§. notādū eſt. Sacra neceſſaria ſūt iſta. baptiſmus cōfirmatio pnia vltia vnctio corpus xpi.t iō dicunt ſacra neccia vel neceſſitat':q2 ſine iſtis hō ſaluari nō pōt ſi ex cōtēptu omittunt t bri pñt. Sacrm vo baptiſmi in neccitate a quocūq3 pōt recipi.dūmō i forma ecclesie cōferat'.s. de ſum.tri.c.i.in fi.t de cō.di.iiii.a quodam t etiā pnia. nā cōfiteri poſſū cuicūq3 i neceſſitate.iuxta illud Cōfitemini alterutrū peccata veſtra.

Sacramenta vero volūtaria ſunt illa q̄ omittere nō eſt pecz que dignitat' ſacramēta dicūtur.vt i.§. ſed notādū.vt ſunt ordies q a dignioribus cōferūtur.i. epis vel q2 ñ niſi digni ad ordines aſſumendi ſūt.itē matrimoniū. ſine hmōi ſacris poſſum9 ſaluari.xxii.q. iiii.§.vlt.ad fi.

p Trāſactionem.i. ꝓpoſitiōem.j.e.ſtatuim9.t.j.de decimis ex multiplici vbi ſimilis ē cōpoſitio vel ꝓprie tenetur.

q Cōfirmatā. Sz nūqd cōfirmatio pape trāſactiōem pſonalē facit realē.vt ſic ūmutet ei9 ſubſtantiā. Videt' q3 ſic.q2 aūctas ꝓncipis facit q̄ñq3 ex nudo pacto actiōem dari t aūctas legis hꝰ facit.ar.ff.de pac. legitima.t q̄ cōfirmat' dat'.ff.de v.ſig.l.lege obuenire:t ꝓncepſ vnit duas res in vnā naturā.C.cōia del.l.ii.ar.ꝺ.xii.di.ꝓcept'.t.j.de cōfirma.cū dilecta.t.c.vlt. Sic q3 hec trāſactio ab initio quātū ad intētionē trāſigētiū fuit realis:ſed ſacerdos ille hꝰ facere nō poterat ſua auctoritate:nec ſucceſſorē poterat obligare ſine aūcte ſuperioris.ar.s.e decetero.t.c.cōtingit.ſi.habes.j.de cōfirma.vtili.c.pe.t ita cōfirmatio pape facit realē trāſactiōem que q̄tū ad ipſas pſonas pſonal' erat ſi ex certa ſcia hꝰ facit:q2 pōt facere q3 illa que nulla ē ſit aliqua.ar.xvi. q.i.c.vlt.t.j.de his que fi.a prela.cum apoſtolica:t plus eſt de nihilo aliquid facere: q3 de aliquo aliud.ar.de cō.diſt.ii.revera.ar. C.de rei vx.ac.l.vnica.circa ꝓn.

r Inter alios.ſic.ff.de pac.ſi vnus.§. item ſi experiar.in fi.t ita pactum predeceſſoris non obligat' ſucceſſorem.arg.j.de preca.c.ii. ſic t confeſſio inter alias perſonas non nocet alii.ii.q.v.interrogatum.j. de adult.ſignificaſti. Sed nūquid ille ſacerdos poſſet revocare talez trāſactionem antequam confirmetur a papa cum ſit perſonalis.ar. q3 ſic.xxxv.q.ix.q3 gſ.t.c.gſgs.j.ō re.ec.ñ alie.ſigs pbyteroz.credo q3 hz ſit pſonal' trāſactōipſe tñ q̄diu vixerit nō poterit revocare ſicut nec monaſteriū eā poſſet revocare.j.de decimis ex multiplici.niſi per in integz reſtitutiōez ſi eccleſia eſſet leſa.de in integrū re.c.i.

s Ipſos.ſ.mōachoſ.ō pte ſua.j.de'deci.tua nob t colon9 de ſua.vt ibi

t PIntegro.ſic.j.de deci.cum boies.t.c.tua' nobis.

u Reterea.trāſigitur.ꝓpria aūcte.

x Nullā.imo etiā aūcte ſuperioris non poſſet de novo ōſtituī cēſualis iſta eccleſia nec vet9 cēſus augeri.j.de cenſi.phibem9.t.c.ſciētes

a Symoniaca. cum nō liceat trāsigere de re spūali interuētu pecūie vt dictū est. s. c. sup eo. r. c. statuim⁹. si. s. de pac. cū clerici. j. c. pr. quia ius patronatus est spūale.

b Preterea. eximi. cōtēdendo in iure: q nō debeat subesse nō p̄uilegium allegādo. lau.

c Cōfitētes. similē cōfessiōem habes. j. de excep. cū venerabilis. sz illa eis nō obfuit q̄ excipiēdo ꝺ fecerūt p hāc cōfessionē fundata fuit intentio alterius ptis. Poterāt sic respōdere olim fuit questio de subiectiōe: sz illa fuit trāsactiōe. i. amicabili cōpositiōe terminata.

d Censū. qui. s. census sz eēt recognitio debite subiectiōis. vt j. de cen. ois aia. ar. xviii. q. ii. eleutherio⁹ nō tñ debuit sic trāsigi imo videt q̄ non possit eximi sic nec ep̄s pleno iure eximit etiā ecclesiā. j. de dona. pastoralis. sed si gratis vellet gs ecclesiā sibi subiectā non p trāsactiōem eximere bñ posset remittere q̄quid iuris hēat in ea retinēdo etiaz pensionē annuali soluēdā maiori ecclesie nec eēt symonia. j. ꝺ reli. do. cōstitut⁹. ita tñ q̄ illi de cella deberēt obediētiā r reuerētiā matrici domui. j. de cen. cuz venerabili. q̄ sine capite esse nō debet. q̄ i hoc nō posset maior ecclesia illos eximere. xciii. dis. nulla rōne.

e Subiectiōe. ñ poterat ꝺ allegari p̄scriptio. q̄ ꝺ subiectiōem nō currit p̄scriptio. j. de p̄scrip. cū nō liceat. r q̄ malā fidē p̄sumebāt habere ꝓpter cōfessionez ꝓpriam.

f Cōfessiōe. in iure facta r corā iudice suo. j. de iud. at si clerici. r. ff. de interro. ac. nolunt. r ita cōfessio ꝺ se p̄iudicat. j. de cōfes. cū sup. r. c. vlt. vbi de hoc. r intellige q̄ per iudicū cōfessi sūt. q̄uis dicat ꝺ frūz cōfessione. nec reuocauerūt cōfessiōem.

g Symoniacā. s. c. pr. r. c. cōstitut⁹. r. s. de pac. cū p̄dē. r. c. pactiōes

Expte tua. Casus. Quidā greci furtiue recipiebāt sacros ordines a nō suis ep̄is. Quidā etiā celebrabāt in ecclesiis interdictis. nec volebāt obedire latinis. Et quidā alii greci r latini ep̄i cōsecratiōes celebrabāt in ep̄atib⁹ alioz. r decimas p̄cipiebāt ibidez in eoz p̄iudiciū r granamē. Jtē quidaz laici r greci ꝓprias vxores auctoritate sua dimittebāt: r alias illis viuētib⁹ recipiētes. r q̄dā alii abbatias r ecclesias cū boib⁹ ecclesiaz detinebāt: r in aliis plurib⁹ excedebāt vt ꝺ in integra. Sup his excessib⁹ cardinalis cōsulnit papā. q̄liter eēt ꝺ istos agendū. r ipse hic rñdet ꝓut segt.

h Ad cōponēdū. Sic enī iudex p̄us ꝺz cōcordare ptes q̄ ad iudiciū venire si p̄t. v. q. ii. si p̄mates. r. xc. di. studēdū. xxiii. q. vlt. si gs mēbroꝝ. r. q. iiii. si illic. r. j. de symo. querelam.

i Seueritati. q̄ñq;. n. detrahēdū ē seueritati vt maioꝛib⁹ malis sanādis charitas syncera subueniat. l. di. vt cōstitueret: r vbi saluti nil detrahebat: bñuolati posteriores doctores aliqd addiderūt. vt ibidē ꝺ

k Multitudie. q̄ q̄ ꝺ peccat a populis trāsire solet inultū. i. q. vii. q̄tiens a populis. r. xxiii. q. iiii. nō p̄t. s. de tēpo. ordi. sane. r cū multitudine peccātiū magis docēdo q̄ iubēdo agēdū est. seueritas aūt exercenda ē i pecā paucoꝝ. xliii. di. comessatiōes. j. de clc. ex. ministrā. latoēs.

l Sacrm. sic ꝑz q̄ in mrīmonio nō ꝺz trāsactio seu cōpositio locum vt ꝺ mrīmoniū aliqd statuat cū sit statutū a dño in padiso: q̄ ꝺs deꝰ cōiūxit. ꝺō nō separet. vt. xvi. di. deinde opponit. r. s. de transla. inter corpalia. r. xxxii. q. ii. an. q̄. r. c. ꝺs deꝰ. r cā mrīmōialis parbitriū tractari nō p̄t. j. de in inte. resti. cā. in fi. sz p iudices discretos q ptāt ꝺbeāt iudicādi. j. de cōsan. r affi. ex lr̄is. in fi. nec dispēsatio locuz ꝺz vt dicit hic. Sed ꝺ vr̄: q̄ circa mrīmoniū dispēsat. xxxv. q. iii. q̄dā lex. r. c. q̄ ꝺ scripsi. r. q. viii. de gradib⁹. dicas in mrīmonio circa grad⁹ cōstitutiōe canonica intēdictos dispēsatio adhibet ex iusta cā vt simul remaneāt. in q̄ casu loquūt ꝺria circa grad⁹ lege dīna ꝓhibitos. vel vt mrīmonia ltūme ꝺcta separēt nulla dispēsatio adhibet ab eccl'ia. r de tali dispēsatiōe hic itelligit. nā vt patet in integra. q̄dā vxores ltūmas dimittebāt r alias ducebāt. cū talib⁹ nll'a dispēsatio adhibet vt sic remaneat cū scōis. de gradib⁹ dīna lege ꝓhibitis habes. j. de rest. spo. lras. bodie vero ꝺ facili ñ dispēsaret eccl'ia circa consanguinitatē: cū vsq; ad q̄rtū gradū restricta sit copula cōiugal. j. de cōsan. r affi. nō ꝺz.

bus qui ꝓpositionis seu dispositiōuis remediuz nō admittunt: utpote coniugii sacramētum: quod cuz nō soluz apud latinos r grecos: sed etiam apō fideles: r ifideles[m] existat a seueritate canonica circa illud recedere non licebit. In his vero sup quibus ius non inuenitur expressū procedas equitate[n] seruata semper in humaniorē[o] partē declinādo: secūdū q̄ personas et causas[p] loca et tempora postulare uideris.

De postulando.

Ex concilio lateranensi.

Clerici i subdiaconatu r supra i ordinib⁹ quoq; miorib⁹: si stipēdiis[q] ecclesiasticis sustētēt: corā seculari[r] iudice aduocati i negociis secularib⁹ fieri nō p̄sumāt: nisi p priā cām uel ecclesie sue fuerint p̄uocati: aut p miserabilibus forte p sonis que proprias causas admīstrare non possunt.

Ex pte tua nob⁹ fuit ꝓpositū: q̄ quidā canonici regulares nō solū i ecclesiasticis uerū etiam in forēsib⁹ causis presumūt aduocati officium exercere. Cunq; obiicitur eis q̄ non debent esse forensis uel ecclesiastici[s] negocii susceptores uel executores: nisi forte id monasterii exposcat utilitas: abbate nihilominus imperante[t]: ad suam propo/

m Et ifideles. xxvi. di. deinde opponit. r. xxviii. q. i. p totum sz apud infideles nō est ratuz quin possit separari altero veniēte ad fidē catholicā in infidelitate rliq̄ remanēte. j. de diuoꝛ. q̄to. r. c. gaudem⁹.

n Egtate. quā iudex p̄ oculis semp ꝺz bñe. ff. de eo q̄ ꝺ cer. loco. q̄ si cphensi. i fi. Et ita vr̄ ex eo q̄ ꝺ dic. in gb⁹ ius nō inuenitur exp̄ssū. p̄cedas egtate r c̄. q̄ ius semp sit p̄ferēdū egtati ar. ꝺ. C. de iudi. placuit. Sed potes itelligere illud de egtate scripta: q̄ ꝺz p̄ferri rigoꝛi iuris ꝺ de egtate nō scripta q̄ tūc solū seruāda ē cū ius ꝺficit. ꝺ ꝑbū sūptū fuit de lege illa. ff. de aq̄ plu. ar. i sūma. §. idē varus in fi. Sic dr̄ de cōsuetudine q̄ ꝺuat. cū deficit lex. i. di. cōsuetudo. r vbi ius scriptū nō est: de sil'ib⁹ ad similia est ꝓceden dū. ff. de legi. nō p̄t. r. j. de re iudi. in cāis. r. j. de statu regu. sup quodā. in fi. r. c. recolētes r. s. de rescrip. inter ceteras. s de trāsla. inter corpalia.

o Jn būanioꝛē. q̄ semp ꝺbem⁹ ꝓioꝛes ee ad absoluēduz q̄ ad ꝺdēnādū. ff. de ac. r ob. arrian⁹. r. ff. de pe. respiciēdū r. j. de ꝓba. ex litteris. r. xxvi. q. vii. tpa penitudinis: r promptioꝛes ad misericoꝛdiā q̄ ad rigoꝛē: q̄ melius est p̄stare cās ꝓ misericoꝛdia: q̄ p̄tendere in clementiā. lxxxvi. di. nō satis. ad fi. post me. colū. melius ē ꝓ vītate pati supplicium q̄ ꝓ adulatiōe bñficiū. xi. q. iii. néo peritoꝝ. r snia q̄ misericoꝛdiā vetat fugiēda ē. l. di. pōderet. r. xxvi. q. v. ti. alligāt. vbi dicit q̄ si dñs ē largus dispēsatoꝛ ei⁹ nō ꝺz esse tenax. r. ix. di. sana. r. c. q. exigunt.

p Cās. in oīb⁹ penis inferēdis ꝓsiderāt ista q̄tuoꝛ p̄ncipaliter. psona p̄mo cōsiderāda est q̄ sit: q̄ aliter ꝓcedit cū maioꝛib⁹ q̄ cū minoꝛib⁹. s. de of. delc. sane. r. c. pastoral. r. xlv. di. cū beat⁹. r. xxiiii. q. i. q ꝺ pace. r. j. de symo. p tuas. cā etiaz cōsiderāda ē. j. de vo. r vo. re. magne. in fi. r. j. de accu. cū dilect⁹. r. xxiii. q. vl. occidit. r. ff. de fur. vex. r. xvi. q. vi. c. i. i fi. r op. ar. vi. di. testamētū. Et locꝰ cōsiderat i iudiciis. ar. s. de rescrip. nōnulli. q̄ cōsuetudo loci attēdi ꝺz. iiii. di. erit aūt lex. r. xxxi. di. añ triēniū. r. c. aliter. r. j. de cle. cōiug. cū oli. r tps etiā considerat q̄ tps tacēdi r tps loquēdi. xxxvi. di. §. ecce. in q̄ statu sit p̄nceps loci: vt hic dicit: put statꝰ iperii tc̄. q̄ in turbatiōe regni rigoꝛ iuris ꝺuari nō p̄t r pp nouitatē gētis tps cōsiderat. vt. xxxv. q. iii. q̄ ꝺ scripsi. r. j. de pe. r re. deꝰ. q ecclias pp nouitatē fidei multa ibi intēdūtur r ꝺ totū habes. xxix. di. sciendū. j. de homici. sicut dignū. i. rñso. vbi ista quattuoꝛ cōsiderātur r quedā alia.

q Clerici. stipēdiis. vr̄ ergo a sensu ꝺrio si stipēdia ñ habeāt q̄ possint aduocare q̄ vm credo de minoꝛib⁹ in cāis ciuilib⁹: q̄ in criminalib⁹ cāis vel vbi de pena sanguinis agit interesse nō debēt. j. ne cle. vel mo. sniam. r. xxiii. q. vlt. bis a quibus. De bis q sūt in maioꝛib⁹ oꝛdinib⁹ aliud est dicēdū q̄ illi coram seculari iudice aduocare nō debēt r si sine titulo sūt ꝓmoti: ep̄s eis ꝺz ꝓuidere. j. de ꝓben. nō liceat. r. c. ep̄s si aliquē. r. c. cū ꝺm. de regularib⁹ planū est. q̄ aduocare nō debēt. j. c. pr. q̄ r negociis secularib⁹ se imiscer nō debēt. j. ne cle. vel mo. nō magno. r. xvi. q. i. alia est cā. c. placuit. r. c. monachi. de sacerdote babes. j. c. vlt.

r Secularib⁹. imo opꝓbriū est clericis si se peritos forēsiū disceptationū oīdere voluerint. C. de epi. r cle. repetita. r. C. de testa. cōsulta. ꝓ miserabilib⁹ tñ ꝑsonis p̄ñt postulare. j. e. c. vlt.

s Expte tua. ecclesiastici. vt. xvi. q. i. monachi. c. de p̄ñtiū. r. j. ne cle. vl'mo. nō magno. opꝓbriū est talib⁹ si velint videri periti forēsiū disceptationū. C. de testa. cōsulta. r. C. de epi. r cle. repetita.

t Jmperāte. xvi. q. i. monachi. ii. nō sufficit vtilitas monasterii. nisi ꝺ faciat ꝺ

mãdato abbatis ꝓpter bonũ obedientie. ar. ff. de re mili. l. iii. §. in bello. nec audiẽ co ꝓtextu qꝫ est cõiuncta ꝑsona: nisi habeat spãle mãdatũ. leges enĩ de hoc loquẽtes intelligũtur de factis ꝓpriis. ff. de ꝓcu. be persone. & l. ꝓponi. in fi.

a Judiciũ. sillis habet extensio ꝑ interpõtatiõem. xxix. q. i. idolatria sic notnt vẽditiõis ad alias alienatiões extẽdit. ff. gbus mo. pignus. vel hypo. sol. sicut. §. vendition is. & verbũ alienatiõis ad alios ꝓpriꝰ extẽdit ꝑ qs etiam dñium nõ trãsfert. j. de rebus ec. nõ alie. nulli liceat. sic id qõ dr de symoniacis extendit ad alios. xvi. q. vii. & hs scribit plim. ỹ. & arbitror conuenire verbũ ꝛc. sic & ꝓhibiti de legibus andiẽdis de monachis & regularib⁹ extẽdit ad ꝓlatos seculares. j. nc clc. vel mo. sup specula. & regulares canõici eg parãt monachis: nisi qz regule inseruiũt laxiori. j. de statu reg. ꝙ dei timorem.

b Cum sacerdotal. nocere ista vba sũpta fuerunt ex illo canone. xiii. q. v. ỏniqz. Ad hs aũt tenet glibet xpian⁹ sz magis sacerdos qui dz velle ꝓdesse oib⁹ vt ibi dr & h: qz qs qz ꝓhibet alii iferre qõ sibi nolit fieri. i. di. in pn. & s. de ma. & obe. dilecti filii. Et est arg. ꝙ nulli cõsulẽdũ est cũ alteri⁹ iuria. xxii. q. ii. pmũ. ff. ỏ odi. inde. nã hã. & xi. q. iii. si qs nõ obediat. xxix. di. null⁹. & nõ dz alteri ꝑ altez iniq̃ cõditio afferri. ff. de re. iu. nõ dz. & cauẽdum est ne ꝓtextu nocẽtis innocẽtes puniãt. C. de his q latro. occultauerũt. l. ii & sancti⁹ est nocẽtẽ ipunitũ relinqui ꝙ inocẽtẽ dãnare. ff. de pc. abnẽt. & pena dz suos actores tenere. j. de his q̃ fi. a ma. par. ca. q̃siuit. & C. de pc. sancim⁹. Et sic pz. ꝙ sacerdos aduocare nõ dz: nec se negociis secularib⁹ imiscere: nisi ꝑ cura miserabiliũ ꝑsonaꝛ. lxxxviii. di. c. i. & per totam di.

c Pro scipso. Sic quedã sũt ꝑsone q̃ ꝑ se tm & ꝑ gbusdã ꝑsonis pñt postulare iii. q. vii. §. sũt aũt. vbi hẽs q̃ ꝑsone pñt postulaꝛ & que nõ & ꝑ gb⁹: sic & sacerdos ꝑ se & ꝑ gbusdã aliis ꝑsonis hic enumeratis postulare põt ꝑ eccl'ia sua & ꝑ ꝑsonis cõiũctis sz nõ indistincte nisi necessitate instãte. puta qz sũt min⁹ potẽtes vel qz nõ pñt habere ita bonũ aduocatũ: & sic restringit q̃dãmõ ad necessitatez q̃rtũ ad cõiũctas ꝑsonas. q̃ sũt cõiũcte ꝑsone dr. ff. de ꝓcu. sz & he ꝑsone. & iii. q vii. §. sũt aũt. ỹ. alii. n. inter q̃s ꝑsonas sat⁹ credo intelligẽdos ỏfratres suos eius dẽ eccl'ie: & ꝑ cõiũctis ꝑsonis posset etiã lras ipetrare sine mãdato. s. de rescrip. nõnulli & agere. & ff. de ꝓcu. põponi⁹. in fi. dũ tm nõ appareat ỏria voluntas vt ibi dicit: & ꝑ ꝑsonis misẽrabilib⁹ de gb⁹ habes. lxxxvii. di. ꝑ totũ. & lxxxviii. di. c i. & c. eps gubernatione. & in pluribus aliis. c. ibidem.

d Postulare. postulare est desiderium suũ vel amici sui in iure apud eũ q̃ iurisdictioni pest exponere vel alteri⁹ desiderio ỏdicere. iii. q. vi. §. sũt aũt. & ff. ỏ postu. l. i. §. postulare.

e Cõtra eccl'iam. Clerici⁹ g̃ qui ỏ eccl'iam a q̃ bñficiũ hz aduocat vel est, pcurator tãq̃ ingrat⁹ bñficiũ ipsius pdere dz. ar. bonũ. i. q. viii. c. i. & xcvi. di. si imperator. iii. q. i. nulli. sicut vasall⁹ tenet dño. xxii. q. v. de forma. alias pdit feudũ vt in libro feudoꝛ quẽadmodũ feudũ amittit: & milites rez publicã de q̃ alũt ab oi necessitate belloꝛ defendãt. C. loca. milites. Sz si hz clericus bñficia in plib⁹ ecclesiis nũqd põt ꝑstare patrocinĩũ vni ỏ alia. Nõ vr in eo casu neutrã iuuet vl offendet. ar. hui⁹. c. & xiii. q. v. deniqz. Sed si eẽt ꝓlat⁹ in vna eccl'ia & in alia habuisset simplex bñficiũ vr ꝙ rõne ꝓlatiõis posset ỏ aliã stare. arg. ff. de in ius vo. q̃stiõ. & iii. q. vii. §. itẽ si ỏ patrẽ. sic & libert⁹ ecclesie si ỏ ipam agat vel testificatur tãq̃ ingrat⁹ in seruitutẽ redigat. s. de seruis nõ or. de famulis ecclesie. & xii. q. ii. octaua discussio. sic & donatio ꝓpter ingratitudinẽ reuocat. j. de dona. ꝓpt ei⁹ ingratitudinẽ. C. de reuocã. dona. l. i. & vlt. & in auc. de nup. in. §. si mater. colla. iiii. & in auc. vt liber. decetero aureo nõ egeãt ãnulo. §. illud. colla. vi. & iustum est vt ecclesia in sinu suo nõ retineat fraudatorẽ quẽ suscepit exneũ. xii. q. iiii. sacerdotes. & ecclesia sua mater ei⁹ est. ii. q. vi. ad romanã. que ipm dño sociauit. j. de pe. c. ii. sic ꝓ ingratitudinẽ ꝑter põt filiũ exheredare in totũ. xix. q. vlt. & c vlt. & in auc. vt cũ de ap. cognoscit. §. cãs. col. viii. Sed si ỏ aliquez de ecclesia in ꝓpria cã que nõ tãgit eccl'iam postulauerit vel procurator fuerit non puniret xii. q. ii. qui manumittit. Sz si eccl'ia esset ingrata tũc ỏ ipam aduocare posset: nec succederet ei ab intestato etiã si nõ haberet ꝓpinquos. C. de inoffi. testa. liberi. vbi mater excludit a filii successiõe ꝓpter ingratitudinez cõmissam erga filium.

f Alia quidẽ. portatorib⁹. qz cõstabat istos nõ habere mãdatũ ad agẽdũ nõ fuerũt amissi. vñ circa ꝓcuratorẽ actoris distingue: vtꝛ certũ sit, procuratorẽ brẽ mãdatũ. vt qz reus hs cõfitet vel ipse oñdit mãdatũ sufficiens. vel si neget, ꝓbet hoc procurator ꝑ testes vel istrumẽtũ & scõm hs procuratoꝛ nõ tenetur satisdare dñm ratũ habituꝛ. sicut nec dz satisdare procurator pũtis & cõfirmãtis vel apud acta, ꝓcurator fact⁹. C. de satisdan. l. vna. an certũ sit eũ nõ bẽre mãdatũ. aut dubitat. vtꝛ bẽat vel nõ bẽat mãdatũ. Si certũ est eũ nõ brẽ mãnunt insolentiam excusandam ꝙ capitulum illud per quod predicta ꝓ hiberi uidentur: de monachis non de canonicis regularibus loquitur manifeste. Unde. ꝑ. t. t. r. ꝙ idem iudicium de canonicis regularib⁹ quod et de monachis quantum ad supradicta credimus obseruanduz licet de monachis in canone spãli / ter sit expressum. Gregorius. ix.

Cuz sacerdotis sit officiuz nulli nocere omnibus autem uel le prodesse: non nisi ꝓ seipso uel ecclesia sua: uel si necessitas imineat: ꝓ ꝑsonis coniunctis: aut miserabilib⁹ sibi licitũ est postulare: & ifra. Clerici⁹ autẽ q ỏ eccl'iã a qua beneficium obtinet: ꝑ extraneis aduocat⁹ vel ꝓcurator eẽ ꝑsumit: tã quã ingrat⁹ põt marie si clerici⁹ sit eiusdẽ eccl'esie: bñficio huiusmõi spoliari

De procuratoribus.

Greg. maximo saloneñ. epo.

Alia qdẽ: & ifra. Scripisse te quibusdã cõperim⁹: qꝫ ꝑdictos viros tũc ad cãz nõ miseris: & ideo q̃ cũ ip sis facta sũt subsistere nõ ỏbere: sz & thomas sibi hoc a te dictũ ꝓhibuit: ex qua re nec ꝑsẽtiũ portatorib⁹ iudicam⁹ eẽ credẽdũ: ne de ipsis similit diceret. Quia ergo hs cautiores nos eẽ ꝑmonuit istructã ꝑsonã cuz mãdato legalit⁹ facto & presbytero rũ seu diacono testiumqz subscriptiõib⁹ roborato gestisqz ex more ỉdicto trãsmittere: ut quicquid cũ ea actũ fuerit: iure subsistat.

Alexander tertius.

Querelã. a. clerici accepimus et infra. Mandamus: quatenus si constiterit uobis: ꝙ uuigorẽ. episcopus prefatuz. a. in restitutiõe expensarũ, ꝑ nulla alia rõnabili causa ỏdemnauerit: nisi pro eo tãtuz ꝙ termino constituto ad ei⁹ presẽtiaz uelit exigere probationem mãdati an satisdatiõem. B. dicebat distiguẽdo. vtꝛ reus diceret procuratori nõ bẽs mãdatũ. & tũc ꝓcurator tenebat, ꝓbare mãdatũ. an dicẽs dubito an bẽs mãdatũ & tẽ ẽ i optiõe ꝓcurator⁹ qõ facer velit. Azo dicebat ꝙ i arbitrio procuratoris est an velit ꝓbare mandatũ an cauer de rato qz cũ qs teneat ad alterꝫ duoꝛ. s. probare vl cauẽ qõ voluerit ꝑstãdo liberat. ff. ỏ iure do. plerunqz. §. vlt. & C. ỏ cõdi. idẽ. si qs duuz. Hec satisdatio dãda est qñ de mãdato dubitat. C. c. l. i. & ff. vt in pos. lega. si is a q̃. §. i. idem in actore vniuersitatis. ff. qõ cuiusqz vniuersi. itẽ eoꝛ. §. actor

Itẽ clerici iter cõiũctas ꝑsonas numerãt. ar. xii. q. ii. ñ liceat. Itẽ no. ꝙ hz ꝓcurator actor⁹ ñ caueat de rato qñ cõstat de mãdato cauer dz ỏ defendẽdo. C. de satisda. l. vna. alias denegat ei actio. ff. e. ti. mut⁹. & l. diu⁹. §. pena. & de oib⁹ etiã q̃ ỏ ipam mouẽtur defendere dz. ff. de ꝓcu. oium. & duabus. l. sequẽtibus.

g Premonuit. ar. ad cautelã futuroꝛ bñdã. xxiii. di. in noie. & exẽpla pñtia nos cauẽ ꝑmonẽt in futuꝛ. lxxxii. di. plurimos. in fi. & ar. ff. loca. si qs domũ. §. i. & i. q. vi. ꝙenientib⁹. Hic ꝑsumit ex ꝑteritis circa futura sic. j. de ꝑsũpt. mandata. & c. scribam.

b Legaliter. lra sequens exponit hs vbũ legaliter. ex eo qõ h dr & qõ legit. j. de iudi. cãm q̃. colligit euidẽter ꝙ nec ꝑlat⁹ sine cõsensu capituli. nec cap'lm sine cõsensu ꝑlati põt iudiciũ exercere nec conueniri: qz nec alienari põt alter sine reliquo. xii. q. ii. sine exceptiõe nec cõmutare nec donare. vt ibi dr. et. j. de dona. pastoralis. et. j. de his q̃ fi. a ꝑla. sine cõsensu ca. ꝑ totũ. & codẽ mõ nec cap'lm sine cõsensu ꝑlati. cum oẽs vnũ corꝑ intelligãt. j. de his q̃ fi. a ꝑla. nouit. Et ꝑterea dicit lex ꝙ qui nõ põt alienare. nõ põt rem in iudiciũ deducere. ff. ỏ iur. ỏlib. ait ꝓtor. et ꝑ iudiciũ q̃dã alienatio fit. in iudicio. n. ỏbit sic in stipulatiõe. ff. de pecul. lz. §. sz si filius. in fi. Preterea si ꝑlat⁹ sine cõsensu capli posset agere vel cõueniri & ꝓiudicaret eccl'ie factũ ꝑlati fraus posset fieri eccl'esie et ꝓiudiciũ: qz ꝓmitterẽt imo procurarẽt qñqz ꝑlati se conueniri & facerẽt collusiõem. Sz ỏ vr ꝙ sol⁹ ꝑlat⁹ cõuenire et cõueniri possit. ff. qõ cuiusqz vniuersitatis. l. vlt. vbi dicit vtil' actio administratori ciuitat⁹ debet. & ff. de cõdi. et demõstra. mũicipib⁹. et. ff. ad municip. municeps. & C. de iura. calũ. l. ii. §. hs etiã. i fi. et. xii. q. ii. nõ liceat. et. j. ỏ re. ecc. ñ alie. si qs ꝑsbroꝛ. et. s. de ꝑscrip. edoceri. vbi ỏ hs. Sicut qdã ꝙ ꝑlat⁹ põt cõuenire et cõueniri sine cõsensu capli ꝑ iura pdcã. Ego dico ỏ. ꝙ ꝑlat⁹ sine cõsẽsu capli. nec cap'lm sine ꝑsẽsu ꝑlati ager vl cõuenire ñ pt ꝑ poza iura tũ cõcedo ꝙ si ꝑlat⁹ vel collegiũ agat sine ꝑsẽsu alterutri⁹: et uellet cauer ỏ rato dz audiri cũ sit administrator et tenetur negocia eccl'ie ꝓcurar. vt. s. ỏ rescrip. edoceri. Si vo cõueniat ñ dz audiri sine ꝑsẽsu capli. i. nisi caueat ỏ iudicato soluẽdo: cũ glibz alt se possit cõferre ỏfensiõi si velit cauere ỏ iudicato soluendo & piculo suo litẽ suscipe: et illa capla si qs ꝑsbroꝛ ñ liceat. i spãli casu loquit. s. cũ agit de reuocatiõe rei alienate idebite et male. qz ꝑ hs cõsulit eccl'ie nec pt ledi: qõ cõtigere posz i aliis casib⁹ vbi ñ agit spãliter de reuocatiõe rei alienate idebite nõ obstãtib⁹ legib⁹ pro ỏriis signat⁹: qz intelligi pñt. s. vt cõpetat actio administrãti nõ q̃tũ ad hs vt ager possit sol⁹: nisi caueat de rato vel nisi bẽat spãle mãdatũ ad hs: nec in reb⁹ ecclesiasticis stam⁹ legib⁹ illis sz canõib⁹: & quo iure nõ põt cõponer seu trãsigere sine cõsensu capli. s. de ma. et obe. c. fi. s. de trãsac. cõtingit. codẽ iure nõ põt agere vel rñdere sine cõsensu capituli. ar. ad hs. s. de ma. et obe. c. vlt.

i Querelã. & ita nõ ꝑ appellatiõem vt notatur. in fi.

k Expertaꝛ. q̃s fecerat aduersari⁹ veniẽdo ad terminũ coꝛã vigoriẽ. delegato a papa ad petitiõem salubriciñ. epi supeccl'ia ipsius.

l Causa. si enĩ ñ fuisset infirmitate detẽt⁹: vel alia iusta cã rõnabilis fuisset quare processit ỏ eum. s. cõtumaciã bñ tenuisset statim codẽ-

natio expensa x. j. de dolo. cū dilecti. ꝛ. C. de iudi. sancim⁹. ꝛ. j. de app. reprehensibilis. Sed nunquid reus si non venerit in ꝑma citatiōe cō dēnari debet in expensis. Hic vī q sic: qz ꝓpter infirmitatē tantū excusatur: ꝛ nisi cōstiterit hoc nō reuocabit sntia ꝛ ita pōt qs cōdēnari in expēsis ꝑ prima cōtumacia. ar. ff. si quis in ius vo. non ierit. l. ii. §. i. ꝛ actor ꝺemnare ſi non veniret. ff. ꝺ re. iudi. eum quē temere. ꝛ in cōci. lug. idez dicit. j. de do. ꝛ cōtu. actor. ꝛ actoris ꝛ rei est equa cōditio. ff. ꝺ reg. iur. non ꝺz. Bicūt quidā q si reus non veniat in ꝑma citatione vel in scōa etiā nō ꝺz cōdemnari qz nō dicit adhuc cōtumax nisi post peremptoriū terminuz. Bico q etiā ꝑ ꝑma ꝛ ꝑ scōa citatiōe puniri ꝺz in expensis si ad trinā citatiōez veniat. Si vō nō veniat ad citatōem peremptoriā. tūc alias puniť: qz mittit actor i possessiōem rei pete te vel excōicaī si missio fieri nō pōt. j. vt lit. non cōte. tue. Et si postmodum reuertit infra annū: restituit omnes expensas factas ab eo tpe quo fuit cōtumax: ꝛ si non venit ad aliquā citatiōem ad oēs expensas cōdēnabit quas fecit aduersari⁹ veniēdo ad ꝑmā citatiōez ꝛ ad scōam ꝛ tertiā ꝛ sic punit prima cōtumacia. ꝛ eodem mō dico q debet puniri prima cōtumacia licet veniret ad scōam: alias deberes dicere q qñ nullo modo venit: non debet cōdēnari in expēsis nisi factis ad terminū peremptoriū.

a Detentus. iusta fuit cā nō veniendi vñ probata cā ꝺz reuocari qc quid fuit actū ꝺ abūtem. ff. de iudi. si ꝑtor. ꝛ. j. de re iud. cū bertoldus ꝛ. ff. de re iudi. quesitū. § i. quartana ñ non excusat vt ibi dicit. ꝛ arg. v. q. iii. si egrotans. xviii. ꝺis. placuit. ꝛ. xciii. ꝺi. iuxta Bicūt tñ quidaz q tenet mittere ꝓcuratorē. exquo venire nō pōt si ita fuit citatus. vt veniat vel resp̄sālē trāsmittat. j. de do. ꝛ cōtu. cū dilecti. Sed hoc nō credo q ꝓpter citatiōem iudicis teneat mittere ꝓcuratorez si venire nō pōt maxime si in granibus cāis quis cogi ad hoc nō possit vt ħ dicit ꝛ iudex hoc ei auferre nō potuit: qz bñficium iuris nemini est auferendū. xxviii. ꝺi. de his. ꝛ in auc. de nup. §. sed hoc quidē. col. iiii. ꝛ. ff. de re iudi. l. iiii. §. si quis cōdemnatus. iudex delegat⁹ nō pōt iubere. alterutrā ꝑtem cōparere coꝝ se p̄sonaliter nisi in delegatiōe hoc contineatur nisi in certis cāsibus in conci. lug. j. de iudi. iuris esse ambiguum. ꝛ illa ꝺecre. cū dilecti. nō ꝺicit: qz papa hoc fecit ex plenitudine ptātis. Et alia rō est qz ille allegauit nec ostendebat nec probauit iustam excusatiōem: vnde vel debuit ire vel sufficiēter mittere: qz neutrum fecit. cōtumacia fuit cōdēnatus. Et illud scire debes: q qui ad iudiciū vocaī: pōt indistincte in pecuniariis causis cōstituere ꝓcuratorē licet in citatione hoc nō ꝺicatur nisi i duob⁹ casib⁹: puta si ꝺīs iustior est q̄ procurator ꝛ si cā sit vehemētior administratiōe. C. de procu. l. vlt. Et iō non cōpellitur cōstituere ꝓcuratorē qz nec reciperetur si veniret: puta si ageret ꝺe administratiōe sua vel tutela vel etiā si alias esset ardua nec ita cōfidit de alio. ad hoc enī ostendēdū debet mittere excusatorem: ne ꝓcedatur ꝺ eū que sntia nō reuocabit: nisi causa ꝓbata ꝛ cū maiori difficultate. Sz videt q qs cōpellet cōstituere ꝓcuratorē etiā infirmitate detentus. ff. de diuer. ꝛ temp. p̄scrip. l. i. ꝛ. ff. de mino. papinian⁹ exuli. vbi cōpellitur quis agere indirecte ne currat ei p̄scriptio sz a iudice nō cōpellit. sz ille q nō pōt agere ad hoc vt ñ currat ei p̄scriptio cōstituit ꝓcuratorē ad agendū vt litem cōtestetur sed si reus nō cōpellitur dare procuratorē: ꝛ ita nō ꝺicunt leges ille Item signatur aliud cōtrarium. §. de elec. bone. ꝛ. j. de ap. constitutus vbi dicitur sicut misit nunciū ita potuit mittere procuratorez. sed ibi non suberat ista causa. qz semp tenetur quis ire vel mittere: nisi sit iuste impeditus: ꝛ tūc debet mittere excusatorez ad allegandū impedimentū vt hic contingit.

b In granib⁹. qualis erat ista: qz sup ecclesia ipsius.

c Absoluere. Videt q non fuerit absoluēdus: quia qui non appellat a sntia iudicātis acquieuisse videtur: ꝛ sntia etiam interlocutoria a qua non appellat transit in rem iudicatā. j. de testi. significauerunt. ꝛ j. de re iudi. ad cōsultatiōem. sibi ergo imputandum videbatur quia non appellauit. Potest ꝺici q iste fuit audit⁹ beneficio restitutiōis qz iustā cām habuit absentie qua probata absoluitur quia ꝛ diffinitiua sententia reuocatur iusta causa absentie probata. j. de sen. ꝛ re iudi. cū bertoldus. Immo videtur q sntia non teneat. ff. de re iudi. quesitum. ꝛ interlocutoria licet transeat in rem iudicatā a qua non appellatur quantū ad litigantes: non tamen quo ad iudicem: quin possit cā reuocare cū viderit eam iniustam. ff. de re iudi. quod iussit. prout notatur. j. de appel. cum cessante. ꝛ iō auditur iste.

C Lemens. iii.

E X insinuatione archidia. sag. accepim⁹: q cū inter ipsum ꝛ magistrū. g. sup quadaz prebēda le xoñ. ecclesie ꝓtroversia mota fuisset: ꝛ ifra. Licet ab eodē archid., p curatori suo duobus clericis presētibus expresse fuisset inhibitum[b]: ne cause cognitionē susciperet[c]: ipse nibilominus i causa ꝓcedēs sntiam ꝓtariā reportauit. Ceterū qz alter de predictis clericis ꝺicitur obiisse: mādamus: quatenus si ꝑ ipsius non accessit infirmitate detentus[a]: cum non possit quis cogi nisi uelit i grauib⁹ causis ꝓcuratorem constituere: ꝛ ipse ad ꝓbādū infirmitatez suā presbyterū ꝛ diaconū destinauerit: eum absoluere[c] ab eadē sententia minime differatis.

E X insinuatione archidiaconi nostri archid. et superstiti clerici[e] iuramē tuz ꝓstiterit de premissis: sententia[g] contra eum lata nequaquā obstāte predicte prebende possessionē cum fructibus inde preceptis: si eius restitutioni aliud canonicū[b] non obstat: auctoritate nostra restituī facias eidem. Restitutione vero facta si archid. ipse suam canonicaz institutiōem probare[i] potuerit: ipsaz ratā ꝑmanere ap. postposita decernatis. Ano. iii. cabilloñ. ꝛ cathalañ. episcopis.

I N nostra presētia[k] tulleñ. episcopus est ꝙquestus: q cū ad causaz que inter ipsum ꝛ decanū tulleñ: super dilapidatiōe excōicatiōe ꝛ ꝑiurio ac quibusdā aliis crimini bus uertebat: gu. ꝛ. t. presbyteros ꝓcuratores[l] instituens ipsos ad se.

e Susciperet. i. ne ad susscipiendū iudicium in iure sine lr̄is veteretur prout in antiqua decre. continetur.

f Clerici. ar. q dicto vni⁹ testis sit credendū. ar. j. de testi. in omni negocio. ꝛ. viii. q. iii. talia. ꝛ. xxviii. ꝺis. de siracusane ꝛ ar. op. q vni iurato testi creditur. ff. de. doto. p̄le. thcopō p⁹. ꝛ. ff. quēadmodū test. api. l. i. §. vlt. ar. ff. ꝺ iureiu. si duo patroni. i. rñso. arg. ꝺ. iiii. q. iii. §. itē in criminali. v̄. item vn⁹ vero. ꝛ. v̄. item vbi numer⁹. ꝛ. j. ꝺ testi. lz. ꝛ. c. veniēs. Item arg. q dictum archidiaco. istius ꝑ teste. non recipiat. ꝛ sic erunt duo testes. j. de testi. in omni negocio. sed dictum illius non debet sibi prodesse quia nullus idoneus testis in re sua intelligitur. iiii. q. iiii. v̄. nullus in re. Potes dici q erat presūptio pro archidia. ꝛ erat reus. vnde fauorabilior. ideo declaruz ei fuit iuramentum quod fieri potest et debet. C. de re cre. et iureiurā. in bone fi dei. ꝛ. ff. de iureiurā. admonēdi. ꝛ quia per hoc modicum preiudicat actori cuz salua sit ei actio sua. ꝛ in talibus non requiritur ita plena probatio. ar. j. de re iudi. cum bertoldus. v̄. licet autem. ꝛ. j. de in integ. restit. ex litteris. ꝛ iniquum eēt vt per talem fraudem puniretur. vnde merito debuit ei deferre sacramentū cū vno teste. quia inspectis circumstantiis personarum ꝛ cause iudex quādoqz debet deferre sacramentum actori quādoqz reo. j. de iureiuran. c. vlt. in fi. ꝛ hic talis causa est ꝛ talis persona. ꝛ opti. facit ad hoc. ff. de legi. tu. legitimos.

g Sententia. contra eum lata. cum sit lata cum falso procuratore ꝛ ideo nulla C. de procu. licet. ꝛ. j. eo. c. proxi. in fi. ꝛ. s. de rescrip. ex pte decani.

b Canonicum. puta excommunicatio vel pactum de non petendo restitutionem post sententiam vel res iudicata vel si ratum habuit sententiā latam cum falso procu. b.

i Probare. Sed quare iste compellitur probare titulum sue possessionis contra illud. ii. q. v. §. i. ꝛ actore non probante reus debet absolui. xi. q. vlt. §. actor. j. vt ec. bene. vt nostrum. ꝛ. j. de causa pos. cum ecclesia. ff. de probati. l. ii. ꝛ. C. de eden. qui accusare. ꝛ. C. de rei ven. res alienas. Bicunt quidam q iste archidiaconus confidens de iure suo sibi onus probandi assumpsit. sic. j. de restit. spo. licet. ꝛ. xxix. q. ii. cuius rei gratia. ꝛ ita mos probare volenti gerendus est. ff. de proba. contra euz. §. i. Hanc non credo veram solutionem. propterea dicas q ideo iste tenetur probare canonicam institutionem: quia cum esset archidi. in illa ecclesia de iure cōmuni illam prebendam cum archidiaconatu habere non poterat nisi probaret secum dispensatum fuisse. arg. opti. c. dist. contra morem argu. opti. j. de decimis. dudum. ꝛ per eum qui potuit dispensare. j. de scismati. fraternitati. ꝛ. j. de preben. ꝓterea. ꝛ. c. cum non ignores. ꝛ. j. de concess. prebē: litteras. ꝛ. c. nostris. ꝛ. quia in pluribus ecclesiis intitulatus esse non potest. §. de elec. dudum. ii. lxx. ꝺi. sancto: um. vnde propter huiusmodi presumptionem debet ostendere suam canonicam institutionez. presumptio transfert onus probandi ad reum quandoqz. C. de proba. sive possidetis. ꝛ. j. vt ecc. bene. vt nostrz sola enim possessio non sufficit in beneficiis ecclesiasticis. nisi adsit canonica institutio. j. de instit. ex frequentibus. vnde debet habere litteras sue institutiōis ii. q. i. legum. sicut nec sola possessio facit aliquem securiorem. sed iusta electio. ff. de decuri. berennius. ꝛ prescriptio hic non prodesset: cum habeat malam fidem exquo non fuit legitime institutus: quia bona fides exigitur. j. de p̄scrip. si diligenti. ꝛ. c. quoniaz omne. sed hoc non prodest aduersario nisi ius haberet §. de rescrip. olim. Alii dicunt scilicet papa. q exquo est in possessione non cōpellitur probare suam canonicam institutionem. nemo enim cogitur probare titulum sue professionis. C. de pe. bered. cogi. Sed littera ista contradicit: sed posset suppleri maxime secundum hoc. vel si eo ipso q aduersarius probat contra archidia. satis intelligitur probare suam canonicam institutionem. C. qui mili. non possunt super seruis. lib. xii. littera tamen contradicit: qō prius dixi verius credo.

k In nostra presentia. per inquisitionem quam iste decanus prosequebatur vel denunciationem eiusdem decani vel exceptionem. alias p̄ curator interuenire non posset in criminali. v. q. iii. in criminali. ꝛ. j. de accu. veniens.

l Procuratores. simul. ꝛ tunc occupantis melior est conditio. j. eo. non iniuste vbi de hoc.

a Titubasset. titubare dicit is qui suspitiõem hz sup eo de quo cõtendit. ar. C. ō acqui. pos. l. nemo. in fi. ꝛ. C. de cõdi. inde. l. vlt. ꝛ pōt suspect⁹ remoueri indistincte añ lit. cõtest. siue sit suspect⁹ siue nō. ar. s. eo. c. px. ff. e. ti. añ li. cõte. de h⁹ dixi. s. de rescrip. ex pte decani. nisi sit procurator cõstitut⁹ in rē suā. ꝛ nisi velit uti aliqua retētiõe. ꝛ hoc post li. cõte. qz tūc de facili nō trāsferret ab eo cā. ff. eo. ti. q̄ oia ad fi. v̄. plane.

b Reuocauit. ꝛ iō non ualuit qō cum eo factū fuit. Ar. ō. C de satisda. l. vna. ꝛ. ff. eo. si ꝓcurator. ubi dicit q̄ licet ꝓcurator reuocet iudiciū tū qō cum eo factū est ratū esse dz: ille leges intelligūtur cū uetit⁹ é ꝓcurator agere ignorāte aduersario ul iudice. quo casu nihilomin⁹ ualet: qō idē q̄si ꝓcurator postea fecit. j. c. mandato. uol de h⁹. ꝛ s. de rescrip. ex pte decani. Si u̇o aduersario sciēte reuocatū est mādatū nō ualet iudiciū post reuocatiōez: in quo casu intelligo qō h dicit. ꝛ s. c. px.

c Procuratores. si. j. de in te. restit. ex lris. s. de of. dele. cū olim.

d Inutilē. cū in lris cōmissionis cōtineret ipsos fuisse procuratores. pz q̄ ꝓcuratio fuit pñtata dño pape ꝛ q̄ reuocatio nō puenit ad ipm q̄ ad ipz uel ad aduersariū puenire dz j. e. mādato. potius q̄ lra ō rato que semp iudici uel aduersario exhibēda est. ff. rē ra. bane satisdatio. ꝛ. ff. e. si ꝓcurator. dixi. s. de rescrip. ex pte decani. ꝛ illa ē exceptio falsi procuratoris. Est ꝛ alia exceptio ꝓcuratoria. s. cū quis nō pōt eē procurator uelut miles: ꝛ nō pōt opponi post lit. cōtest. cū sit dilatoria. ff. e. filiꝰ familias. §. veterani. ꝛ. C. e. ti. ita demū. ꝛ hāc pōt omittere fideiussor. ff. man. si fideiussor. §. quedā. ꝛ est alia exceptio ꝓcuratoria nō. s. habere mādatū: de q̄ h dicit. qz plus est mādatū fuisse reuocatū q̄ nō habuisse mādatū. s. de rescrip. ex pte decani. in fi. ꝛ hec exceptio post lit. cōtest. pōt opponi: ꝛ hāc exceptiōez non dz omittere fideiussor. ff. mā. inter cās. §. mādato. ꝛ talis exceptio nō pōt oppoñi post sñiam ut hic. ꝛ. C. eo. ti. licet.

k Nullū. ex eo tū iudicio qō nullū est solutū nō repit. ff. ō iudi. de q̄ re. §. ii.

l Nomēti. nō est hoc spāle in hoc casu: sed idē est in oi exceptiōe p quā ꝓbat retro nihil actū esse: ut puta a nō suo iudice. xi. q. i. c. i. ꝛ pe. C. si a nō cōpe. iudi. l. vlt. sic. j. de re iudi. ad ꝓbandū. j. de excep. exceptionē. ꝛ si qd donet ab eo q nō pōt dare nō ualet. j. de iurepa. qō aūt. ꝛ si donet ei qui capax nō est. j. de cleri. ex cō. mi. postulasti. ꝛ. s. de eta. ꝛ q̄li. cū bone. si. C. de inoffi. testa. fratres.

ap. duxerit destinādos cū de ipsoꝝ fide postmodū titubassetᵃ mandatū quod eis dederat infra modicū tēporis spacium reuocauitᵇ: sed ipsi hz mādati litteras reuocatorias recepissent: nihilominꝰ in negocio ꝓcessērūt: ꝛ ꝓ ꝓcuratorib⁹ se gerentes cū aduersario ingressi iudiciū cū eo ad parisien. arcbid. ꝛ collegas suos in eiusdē ꝓiudiciū nostras lras impetrarūt: ꝛ infra. Cūqz predictos episcopus ad probādū q̄ falsi ꝓcuratoresᶜ fuerāt: ab ipsis iudicib⁹ inducias postulasset: ipsi exceptionē oppositā inutilēᵈ ꝛ supuacuā reputātes ad ꝓbationē ipsius dilationē cōcedeē noluerūt: ꝓpter qō ad appellationis beneficiū conuolauit. Sz iidem nihilominꝰ lite nō cōtestata ꝛ iuris ordine ꝓtermisso testes contra eū recipere presūpserunt: ipsū a tulleñ. ecclesia ꝓ sñiam remouēdo. Nos u̇o hz uix fidēᵉ adhibere potuerimus: q̄ dicti iudices utpote viri litterati ꝓuidi ꝛ honesti taliter ꝓcessissent. maxime cū in sua relatiōe quam ad nostram presentiam transmisere: de huiusmōi exceptōe nullam fecerunt mentionēᶠ: quia tamē episcopus ꝓ viros religiosos⁸ prouidos ꝛ honestos de quibus non ē ueriſimile q̄ sue salutis oblitiʰ ac iuraméti religiōe contempta falsū testimoniū tulerīt: nobis fecit supplicque sūt ꝓposita plenā fidez: attendentes etiam q̄ falsi ꝓcuratoris exceptioⁱ non solum ante sententiaz uerum etiaz postea pōt obiici: utpote qua ꝓbata iudiciū nullūᵏ et nullius momētiˡ ꝓtrouersie reputāt ꝓcessū supradictoꝝ iudicū sñialit⁹ duximꝰ irritādūᵐ.

De brixien. epo.

Tue. f. et ifra. Con. tue. t. r. q̄ si uir accusat uxorem de crimine adulterii corā iudice seculari ad penā legitimāⁿ infligendā: quia tūc inscriptionis uinculum hz arripere seqz ad penam talionisᵒ astringere: non per procuratorē sed ꝓ seipsum presentez oportet presentialiter accusare. Si uero uir accusare uelit uxorem de adulterio corā ecclesiastico iudice: ut ab eius cohabitatione discedat: qz tūc ꝛ si forsanᵖ oporteat eū inscribere: ut designet inscriptis nomenᵍ locuzʳ ꝛ tempusˢ ꝛ omnia que comprehenduntur in lege ciuili: ad talionem tamen non debz se aliquatenus obligare: ne forte cū in probatione defecerit: intētionis sue consequatur effectumᵗ. Sustineri potest: si necessitas id postulauerit: ut per procuratorem accuset: quoniam huiusmodi accusatio etsi de crimine fiat: non est tamen criminalis: sed quasi mixtaᵘ inter ciuilem ꝛ criminalem: quanquam in presentia principalium personarum secuꝝ rius procedatur.

Dem.

Cum pro causa que inter. g. et f. gabioñ. ecclesie arcbid. uertebatur: ꝛ infra. Dis. u. mandamus quatenus expensas archidiacono restitui faciatis: si legitime probare potuerit se de mandatoˣ capituli suscepisse predicta negocia promouenda ꝛ propterʸ hoc ad se. ap. accessisse

Dem scholaribus parisien.

m Irritādū. irritat h papa factū iudicis altera pte abñte ut uidetur qz nō apparet. q̄ altera ꝓs fuerit pñs ꝛ li. nō ꝓtest. ꝛ hoc pōt facere iudex appellatiōis. j. de ap. sepe. sed ibi ꝓemptorii loco est terminꝰ statut⁹ ꝛ ad ꝓsequēdū appellatiōem. C. de temp. ap. l. vlt. §. illō. ꝛ illud optinet cū iam est lata diffinitiua sñia. ꝛ. ii. q. vi. ei qui appellat. ꝛ op. ar. s. de renū. veniēs. sic ubi agit de subrepti one. j. de re iudi. cuz olim. Sz credo q̄ altera ꝓs fuerit pñs: qz nūq̄ ꝓcedit ō absētē nisi citet tacite ul exp̄sse: ꝛ ꝓsumit ex h⁹ q̄ iudices retulerīt negociū ad papā ꝛ sic ꝓs altera fuit pñs in aliis q̄ acta sūt corā papā. uel cōtumaciter abñs: q̄ forte ꝓcurauit relatiōez fieri dño pape. ꝛ qō dixit duximꝰ irritādū. i. irritū eē oñdimus. j. ut lite nō cōte. accedens. ꝛ hoc ꝓbat littera ista q̄ ꝓbata ꝛē.

n Te fraternitat(. legitimā ꝓ leges ueteres pñic bat mulier conuicta ō adulterio ad penā sanguinis. C. ō adulte. castitati. ꝛ etiā hz legē mosaicā lapidabat. xxiii. q. v. hec imago. hodie u̇o detrudit in mōasteriū C. de adul. auc. sz hodie. ꝛ. j. ō cōuersi. cōiug. gaudem⁹. ꝛ pōt uir uxorē cōuictā de adulterio ꝛ cōdēnatā retinere si uult: ꝛ uxor uiz. ut dicit in ꝓdicta auē.

o Talionis. Olim intra. lx. dies utiles a tpe diuortii uir accusare poterat uxorem iure mariti sine metu calūnie. C. de adult. q̄uis adulterii ꝛ. l. iuꝛ mariti. ꝛ. ff de adult. is cuius. §. ul. ꝛ. l. mariti. §. ꝓcterea. Hodie u̇o cōstante mrionio pōt eā accusare: ꝛ tenet se inscribere ad penā talionis obligādo se. in auē. ut liceat matri ꝛ auie. §. causas. ꝛ §. quia uero plurimas. col. viii. ꝛ hic.

p Si forsan. hic nō notat dubitatiōem. sz exp̄ssiuū ūtatis. sic. xxxiii q. ii. admonere circa mediū. ꝛ de pe. di. i. q̄obrē. ꝛ. ff. ō re iud. itē. si. §. i.

q Nomen. adulteri. r Locū. i quo cōmissū fuit adulteriū.

s Tēpus. s. ānū ꝛ mēsem admissi criminis ꝛ oia q̄ cōprehēdūtur in lege ciuili. quā habes. ii. q. viii. libelloꝝ. ꝛ. ff. de accusa. ꝛ inscrip. l. iii. Quid cōtineri dēat in libello accusatiōis. nōt bis ūsib⁹. Cōsule mēse die coꝝ pretore ꝓfessus. Te deferre reū: crimē loca pone sodalem Et licet hora dies non mēsis pretereatur.

t Effectū. qō essz si separētur: pōt tū teneri ad aliā penā ut perpetuo ei adhereat qua carere uoluit. xxxiii. q. v. hec imago. uel ad penā ēoꝝ dinariā se alligabit. j. de accu. sup his. Itē habes hic q̄ si qd ꝓhibet una uia. altera uia non debet admitti. C. ne mācipiū. ita uene. l. vlt. ff. de tu. ꝛ cura. scire. ff. de cōdi. insti. q̄ sub cōditione. §. si quis. ꝛ. ff. de bo. liber. l. querit. ar. ō. iiii. q. iii. §. serui neqz.

u Mixta. sicut solet dici de q̄rela inof. testa. q̄ est mixta inter ciuilez ꝛ criminalē. Ciuilis ē: qz qui cā ꝓpōit ꝓpōit hereditat(petitiōez. ff. de inof. testa. qui de inofficioso. ꝛ in eo accedit ad criminalez: quia si non uenit die statuta postea non audit. ff. de inof. testa. papinian⁹. §. i. ar. C. qui accu nō pos. si ea. ꝛ. j. de accu. licet:

x Cum p cā. de mādato. imo ꝛ si nō intercessisset mādatū possz tū ea petere q̄ utiliter expēdit in negociis ecclesie. xii. q. iiii. geuqz. ff. ō nego. ge. pōponi⁹. ꝛ. j. de fideius. q̄ qbusdā. ꝛ. j. de ōpposito. c. t.

y Propter hoc. sic. s. de elec. ut ꝓterite: qz si alias fuisset iturus ad curiā non posset petere expensas factas nisi quaten⁹ plus expēdisset ꝓpter longioꝝem morā. ff. famil. her. ex pte. in pn. ꝛ. ff. de nego. ge. si co-

munes. distinguit tñ q2 si egit ō mādato siue succubuit siue nō. pōt pe tere expēsas. vt. C. mā. l. etiā. sed si egit sine mādato ⁊ succubuit. nō pe tet expēsas. ff. iudi. solui. iā tñ. §. in hac. iste aūt expēse nō excedēt pro babilē modū. ff. de dā. infecto inter quos. §. vlt. ⁊. l. se. in pn. sic. j. de co qui mit. in pos. cū venissent. in fi. ⁊. j. de sequestra. c. i. in fi.

QVia in cauſ. de iure cōmu ni. Nota q̄ vniuersitas pōt constituere p2ocuratoz. & non ob stante qō dicit ꝓcu ratoz est qui mādato dñi negocia ad ministrat. ff. e. l. i. sed vniuersitas loco dñi habet ſm leges: p2o curatoz cōstituit tā tū a vero dño. ff. e. l. i. ſm canones nō est dīa in vocabul' dū modo constet q̄ ha bet ptātem agēdi ⁊ defendēdi. j. e. petitō ⁊ quilibet admīstra toz ꝓcuratoz dicitur i. q. iii. saluatoz. Sz illa fuit dubitatio: q2 scholares nō viden tur cōstituer vniuer sitatē cū ius vniuer sitatis nō sint a p̄nci pe cōsecuti. ff. qō cu iusq3 vniuersita. l. i. ff. ō colle. illi. l. i. Itē q2 si essz vniuersitas sindicū vel actoꝛem deberet constituere auctoritate eōi. C. ō epis. ⁊ cle. oēs. §. ni hilominus. Sed pa pa rñdit q̄ de iur cō muni hoc licet. ⁊ est vez q̄ vniuersitas constituit ꝓcuratoꝛ rem ⁊ p ipm procu ratoꝛem iurat. j. de iura. calū. cū cām. sz ꝓcuratoz a vero do mino cōstitutus nō iurat de calūnia. sed dñs. C. de iura. calū. l. ii. §. sin aūt. ⁊ scholares p̄nt habere rectoꝛes siue cōsules suos. C. ō iurisd. om. iudi. l. vlt.

QVia in causis que cōtra uos ⁊ pro uobis mouēt: uestra vni uersitas ad agendū ⁊ respondēduz commode interesse non potest: po stulastis a nobis: ut procuratorem instituere super hoc uobis de no stra permissione liceret. Licet igi tur de iure communi[a] hoc facere ua leatis: instituendi tamen procurato rem super bis auctoritate presenti um uobis ꝓcedimus[b] facultatez.

HOnor. terti[9] episcopo egitanen. AVditis ⁊ intellectis que super delegatorum nostrorum pro cessibus fuere proposita processus[c] ipsos et quecūq3 secuta sunt ex eis uel ob eos[d] noueris nos irrita iudi casse: non obstātibus litteris quas de reuocatione mandati procura toꝛi suo colubrien. epūs destinauit cum antequam ad illum[e] littere hu iusmodi peruenirēt: fuissent super eisdem processib[9] ⁊ hinc de conclu sum. Ceterū memoratū colubriē. epūz qui ꝓcurauerat totū negociū ad examen se. ap. aduocari: ⁊ post modū mandatum factum procura toꝛi non sine nostro[f] cōtemptu ⁊ tuo dispēdio reuocauit: condemnandū tibi duximus in expēsis quas feci sti a tempore quo ad procuratorez ipsius reuocatorie littere peruene rint[g]: ⁊ facies etiaz[b] usquequo per se idem episcopus uel per procura torem idoneum se nostro[f] cōspectui presentabit: in principali negocio legittime ꝓcessurus.

b Concedimus. i. concessum esse oñdim[9] a iure cōi.

c ADditis. processus. qualiter processerūt nō habem[9] hic: sz pōt poni diuersitas processuū p illā decre. s. de rescrip. cuz dilecta s. de offi. dele. venerabili.

d Ob eos. ⁊ ita cassato p̄cipali cassat' ⁊ accessoriū. C. de legib[9]. l. ñ dubiū. j. de fi. instr. inter dilectos. ⁊. s. de elec. q̄liter. ⁊. xvi. q. vii. ⁊ hec scripsimus. ⁊. j. de scisma. c. i.

e Ad illū. s. ꝓcuratoꝛem vel aduersarium vel iudicē. j. e. mandato. ⁊ sic reuocatio ista perucnit ad iudicem ⁊ cū iam eēt sup processib[9] con clusum non obstante tali reuocatione potuit sup bis sniа ferri: cū ꝓcuratoz nil poterat facere postea. vñ talis reuocatio non impedit sen tentiam ferri super bis in quibus est cōclusum: ⁊ ita quodāmō fertur snia contra absentem sed ꝓ presente reputatur: quia ⁊ si p̄ns eēt ni hil posset subiicere: ⁊ si tempestiue reuocatio fuisset facta non ostensa iudici vel aduersario: nihilomin[9] valuisset quicquid fecisset vsq3 ad ostensionē reuocationis. j. e. mādato. ⁊. C. de satisda. l. vna. ⁊. ff. e. si ꝓ curatoꝛ. in fi. sic in iudice tenet quod facit donec intelligit reuocataz iurisdi. j. de ap. si duobus. ar. ⁊ q̄diu seruus habe tur ꝓ libero. valet sentēcia illius. iii. q. vii. §. vez. ⁊ ar. ix. q. i. ordinatiōes. ⁊. ff. de offi. p̄si. si forte. ⁊. ff. man. si mandassem. ar. ff. si cer. pe. eius qui in pronincia. si vero reuocatio tempestiue fuisset ostensa aduersario vel iudici. qd quid fieret postea non valeret. ⁊ sic p̄nt intelligi. s. e. ex insinuatiōe. ⁊ c. in nostra. vt ibi dicitur.

f Nostro ptemptu. sic. s. de postu. bone. ⁊. s. de offi. leg. lz. ⁊. j. de ap. intimasti. ⁊. C. de rela. l. i. q2 sic illuderetur superiori. ⁊ ar. ff. de succes. edic. l. i. §. decretalis.

g Peruenerint. quia tunc quasi contumax fuit: ⁊ ex tunc expectare i cepit. si. j. de sequestra. c. i. de do. ⁊ contu. cum dilecti. in fi. ⁊ hoc in cul pa illius episcopi qui negocium ad curiam procurauit destinari. si. j. de apel. nicolao. ⁊. c. interposita. ⁊. c. reprehensibilis. ⁊. s. de rest. spo. cum cām. §. ii. ⁊. c. reprehensibilis.

b Facies etiam. ⁊ sic sententia condemnationis profertur antequā constet ō futuris expensis. vnde signatur contra. ff. de vsu. l. i. §. i. vbi dicit q̄ tractatus fu turi temporis non spectat ad iudicem. hic iaz constabat q̄ facturus esset expē sas. Sed videtur q̄ snia quātum ad futuras expensas non teneat: quia non cō tinet certam quātitatem: ⁊ in certa sententia nulla est. C. de sen. que sine certa quā. profer. l. hec snia. sed illud habet locū vbi certa quantitas petita est iure actionis vel specie: quia si ibi snia incerta est: non parit actionem rei iudicate. sed iste expense petuntur officio iudi cis pro interesse ꝓpter contu maciā alterius p̄tis: ⁊ ideo po test condemnari etiam ad ex pensas factas ⁊ faciēdas: q̄s declarabit postea suo sacrame to: ⁊ fit hic cōdēnatio expēsa rum nulla taratione p̄missa. qō est contra id. iii. q. iii. q̄ fie ri. sic. ⁊. j. e. ꝓstitut'. ⁊. j. qō me ca. c. fi. sed illa taxatio pōt fieri postea qñ iurabit' sup expēsis vt dicit. §. quod fieri.

DE. m. ⁊. r. canonicis mutinen. PEtitio uestra nobis exhibi ta continebat: cum mutinen. episcopus in liuoniaz profecturus uos vicarios et procuratores suos constituit generales[l]: uobis uolen tibus agere contra detentores bo norum episcopi mutinen. uel con tra illum agentibus respondere: frequenter opponitur q̄ facere non potestis: pro eo q̄ in instrumento uicarie siue procurationis huius modi non exprimitur: q̄ episcopus ipse constituerit uos sindicos uel actores[k]: ⁊ infra. Nos igitur ex te nore ipsius instrumenti liquido co gnoscentes q̄ intentio fuit ipsius episcopi dare uobis agendi et resp pondendi pro ipso episcopo libe ram potestatem: exceptionem bu iusmodi penitus reprobamus.

GRegorius non[9] nobili viro ubal do ciui pisano.

ACcedens ad ap. se. ⁊ infra. MAndamus: quatenus. d. nobilem mulierem que sub tua po testate tenetur: plene restituas li berati: faciens ipsam ad castrū de massa lucane dioc. secure perduci ut existens ibidez libera[m] procura torem libere ordinare ualeat: qui suam coram nobis iusticiam prose quatur. Tu ergo super sponsalibus que inter natam tuam ⁊ filium eius dem nobilis contracta proponun tur: procuratorem idoneum ad pre sentiaz nostram mittas: qui ad agē

i PEtitio vestra. general'. licet fuerint generales procuratoꝛes non tamē pote rant trāsigere. ff. e. mādato ge nerali. nec p̄ñt alienaꝛ nisi fru ctus aut alia que de facili coꝛ rūpi possūt. ff. eo. procuratoꝛ tutoꝛum. Sed nunquid alter istoꝛuz possit agere vel admi nistraꝛ sine reliquoꝛ. Videtur q̄ sic: quia in tutoꝛibus ⁊ acto ribus id seruaꝛ vt alter sine al tero administrare possit. ff. ō nego. ge. cum alicui. ⁊. ff. ō ad mi. tu. decreto. ō. i. ⁊. l. luciuſ. § i. ⁊. l. si plures. §. q̄uis. ⁊. ff. mā. creditoꝛ. §. duobus. Credo q̄ si insolidum cōstituti sūt. vnus p̄t agere sine altero: ⁊ alia fa cere ꝓut negocia occupauerit alias nō pōt vn[9] agere sine a lio: licet in tutoꝛibus aliud sit benigne receptum. vt dicunt il le leges decreto ⁊ lucius. ⁊ lex illa creditoꝛ. §. duob[9]. intelligi tur in eo casu cum insolidū vtriq3 mādauit. de hoc notaꝛ. j. c. pe. in notula sic g.

k Actores. scōm canones nō videbaꝛ ista dubitatio q2 canon oēs administra toꝛes noie procuratoꝛis intelligit. i. q. iii. saluatoꝛ. est eni nomē generale. ⁊. s. co. quia in cāis. vbi vniuersitas de iure cōi cōstituit ꝓcuratoꝛes.

l Intētio fuit. Sic pz q̄ qñ verba generalia siue dubia ponūtur huiusmodi in instrumētis procuratiōis recurruendū est ad intentiōem cōstituētis. sic etiam de p̄legiis. j. de decimis. ex multiplici. s. de of. ordi. licet. ⁊ in rescriptis. j. ō ar. expositā. ⁊. j. de resti. spo. audita. s. de offi. dele. super eo. ⁊ in beneficiis cōferen dis. j. de p̄ben. sup inordinata. ⁊. c. vl. ⁊ illa est cā: q2 verba debēt deseruire inten tioni: non intentio verbis. per vba eni exp̄mit' intētio. xxii. q. v. hūane aures. ⁊ xxxviii. di. sedulo. ⁊. i. q. i. marchion. ⁊. j. de vb. sig. intelligētia. ⁊. c. ꝓterea. ⁊ ō cō sec. di. iiii. retulerūt. ⁊ facit ad hoc. ff. de iudi. siquis intentione ambigua. Ar. ō ff. de pac. veteribus. ⁊. ff. de contraben. emp. labeo. ⁊. l. cū in lege. sz illa locū hz in cōtractibus vbi venditoꝛ debet aperte oia exp̄imere alias fit interp̄tatio ō ip̄m: ⁊ ita manifestū est q̄ non est semp cōsiderāda vboꝝ forma in huiusmodi cōstitutiōibus: sed quid est eis cōmissuz ⁊ in quo officio: q2 hoc nomē ꝓcuratoꝛ est generale nomē ad quālibet administratiōem ⁊ per sequētia que ponūtur in cōstitut' ōe restringitur ad id de quo agit': vt pz hic. Unde si dicerē ego do ti cio ptātem agēdi ⁊ defendēdi in cā vel in cāis quā vel quas habeo cū tali suffi ciēs est madatū: non obstante subtilitate legali que in hoc casu solūmō videt' le gem imponere verbis ⁊ non rebus: cū sit potius ōrium faciendu. C. cōmunia del. l. ii. in fi.

m ACcedens. vt existens ibidē libera. qui enī agit libertatem dz habere: vt libere cōfiteaꝛ ⁊ possit esse in iudicio: q2 cōfessio p metum siue timoꝛem extorta: non p̄iudicat. xxxi. q. ii. lotrari[9]. ⁊. xv. q. vi. c. i. ⁊. xxii. q. iiii. inter cetera. in fi. ⁊ p̄cipue in mr̄imonio in quo libertas oīmodo restituenda est: ⁊ loc[9] p̄uidend[9] est in quo nulla possit esse formido. xxxiiii. q. ii. sine de ꝓngii. ⁊ p'ena dz gaudere securitate cui[9] est anim[9] indagand[9]: ne p timoꝛē dicat sibi placere qō odit. j. de spon. cū locum. ⁊ quod quis nō diligit facile cōtēnit. xx. q. iii. p̄ns cleri cus. ⁊ coactiōes difficiles cōsueuerūt exitus habere. j. de spon. requisiuit. Sed qualiter agit ꝓ filio: cum mater filium in ptāte nō habeat. j. de ꝓuer. inſi. c. vl. Hic agebaꝛ de facto illius mulieris. q2 ꝓdixerat cū illo nobili spōsalia noie filii

sui cū arris ꝓmissis hincinde.si staret per alterꝝ quo minus mr̃imoniū ꝑficeret qđ licet.C.de spon.l.vlt.sed pena apponi nō pōt:ꝛ si apponat peti nō pōt. vt p̃ dī.l.i.in fi.ꝛ.j.de spon.gēma mulier.de ver.obl.ticia.i.rñso.

a Rñdendū.Sic g̃ oz cōstituī ꝓcurator ad agēdū dat⁹ vt possit etiā defendere ꝛ rñdere aduersario,si eū recōueniat:alias si nō defenderet denegabit ei actio. ff.e.mut⁹.§.pena.ꝛ in expēsis alteri ꝑti tanq̄ cōtumax cōdēnatur.j.e.cōstitut⁹.ar.in q̄ cōstitutiōe oz satisdatiōem exponere:ꝓ quaz ipe fideiusso⁹ sui ꝓcuratoris existat iudicatum solui sub hypotheca rer̃ suar̃ instī. de satisda.§. si vero.ꝛ qn tpe snie erit i iudicio. alias oia dabit que in cōdēnatiōe veniunt vt ibidē dicit̃ ꝛ ita plenaz hz ptātem Et est notabile: qz ꝓcurator qñqz nō posset caue re iudicatū solui: qz forsan nō hz ibi amicos q̄ ꝓ eo velint fideiubere ꝛ ita cōtumax reputaret exquo sic citatus est:vt h̄ dicit:ſz si hoc fiat sufficiēs erit ꝓcurator:ꝛ hoc hz locū in p̄o curatore rei qui oz cauere semper iudicatū solui:qđ est dicer̃ soluere id in q̄ cōdēnat ꝛ qđ defendat reū:ꝛ qđ non cōmittat dolū.ff.iudicatū sol.l.iudicatū ꝛ in ꝓcuratore actoris . Idez est seruādū si recōueniat . Sz nūqd p̃t isti parētes litigare ꝺ mr̃imonio filioꝝ.vt fieret p̄ iudiciū ei ꝺ quē sniaret̃ ꝓ mr̃imonio. Dico q̄ sic:dūmō filii cōsentiāt ad h̄ ꝛ ratuz habeāt facta parentū:qz pinde habet̃ ac si ipsi hoc facerēt ꝑ alios:ꝛ p̄cipue ꝑ parentes ꝺbit̃ mr̃imoniū.xxx.q.ii.bonorātur.ꝛ.j.de cōuer.cōiug.ex pte.Si vo filii nō cōsentirēt factis parētū: tūc non noceret snia ꝺ aliquē lata:ibi enī nō pōt pater vel mater litigare filio inuito:cuz solus cōsensus illoꝝ de quoꝝ cōiūctione agit̃ sit necariusꝝ.xxvii.q.ii.sufficiat. ꝛ inītis etiā parētb⁹ ꝺbere possint:qz quātū ad hoc nō dicūtur in ptāte parētū esse.j.de despon.impub.c.i.

b Dilect⁹ citato.ad ecclesiam suam per suum procuratorem:ibi enī debet citari.j.de do.ꝛ contu.cām que.ꝛ.c.vlt.nā ipse fuit bononie.vt.j.de eo qui mit.in poss.c.vlt.

c Generalis.pōt ergo qs cōstituere generalē procuratorē ad oia tam ad iudicia q̄ ad negocia.vt hic dicit.ꝛ.§.e.petitio.tñ talis procurator trāsigere nō pōt nec alienare.de hoc dixi.§.e.petitio.imo q̄libet tenet̃ dimittere procuratorem: alias procederet̃ ꝺ abñtem si nō ꝺfenderet̃.ff.quib⁹ ex cau.maio.itē ait.ꝛ.l.se. de hoc dixi.§.de of.dele.cōsultatiōibus.

d Cedere.ad h̄.n.danť inducie deliberatorie.vt.j.illos deliberet:an cedet vel cōtendat.iii.q.iii.§.offerat̃.ſz iste procurator ꝑ se deliberare nō poterat vtr̃ deberet cedere vel contendere sup facto alteri⁹:vñ debebat cōsulere dñm p̄ncipalē:g̃ inducie tales esse debebāt q̄ posset illū requirere.vnde cū hoc ñ faceret iusta fuit appellatio:termin⁹.n. sp cōstitnēd⁹ est ꝺm distātiā locoꝝ ꝛ negocii ꝛ psonar̃ q̄litatē.j.de ap.cū sit romana.ꝛ.ff.de iudi.nōnūq̄. Et ex hoc pz q̄ huiꝰ modi inducie deliberatorie arbitrarie sūt:qz debent moderari ꝺm locoꝝ distātiā ꝛ psonaꝝ ꝛ negocii qualitatē:licet dicat̃.xx.dier̃ gaudeat iduciis:imo plus vel min⁹ ꝺm q̄ visū fuerit iudici expedire.j.vt lit.nō cōte. qm̄ frequēter .§. si vo alie vo iducie puta q̄ danť ad appellādū:nō sūt arbitrarie ibi iudex nil hz officii.j.de re iudi.q̄ ad cōsultatiōem.ꝛ.ii.q.vi.biduū.que sūt. x.dier̃.vt.c.cā. ꝛ.q. e.§.anterioꝝ.ꝛ inducie q̄ danť cōdēnatis in cā pecuniaria nō sūt arbitrarie.ff. de re iudi.l.iiii.§.si quis.nisi cā cognita ꝛ iusta de cā.ff.e.l.ii.tñ quidā illas dant ad arbitriū scōm cōsuetudinē loci .

e Constitutis.noie sue vxoris.forte noie vxoris sue recepit iste obligationē a ꝑte mutuādo ei pecuniā vxoris noie illis aut ꝑ alio ꝓcu: ꝑ q̄ etiam sine mādato agere posset in reb⁹ ipi⁹ ꝑstita cautione de rato.C.e.ti. mariti⁹ ſz si marit⁹ hēat mādatū nō pōt agere nisi q̄ten⁹ in mādato cōtinet̃: vt ibi dicit̃ in fi.l.ꝓalleg sic etiā noie alteri⁹ quis recipit institutiōem siue inuestiturā.j.ꝺ ꝑ bē.accedēs.ꝛ noie alteri⁹ qs recipit vsuras qđ esse nō oz.xlvi.di.sicut nō suo.sic ꝛ noie vxoris sibi potuit obligare p̄iorē ꝑ stipulatiōem:ſz vxori simplicit̃ nō potuit:dicēdo ꝓmittis vxori mee soluere tantā pecuniā:qz alteri ꝑ alteꝝ stipulari vel paciſci nemo pōt.insti.de inuti.stipu.§.alteri.ff. de ver.ob. stipulatio ista .§. alteri.nec factū alteri⁹ pōt qs ꝓmittere.insti.de inuti.stipu.in.§.si qs aliū.ꝛ in ꝺicta.l.stipulatio ista.in p̄n.Sz si vxor agere velit ꝓ tali obligatiōe nūqd est ꝑfrēda illa viro:ꝛ an vir posset agere inuita vxore:nō qz vtilis actio acquisita vxori ꝑfertur directe acgsite marito:nec pōt agere ea inuita.ff. de ꝓcu. si ꝓcurator me⁹ stipulat⁹ fuerit satisdatiōem iudicatū solui:vtil̃ actio mihi dat̃ nec pōt agere procurator me invito.

f Illicentiatus.xi.q.iii.certū.ideo cōtumax reputat̃:qz nullū respōsalē sufficiētem dimisit.

g Ad agendū.iō nō valuit mādatū:qz cū p̄mo esset re⁹ debuit dimittere ꝓcuratorē ad defendēdū ꝛ nō ad agēdū:nisi vellet recōuenire actorē ꝛ iō cōtumax reputat̃:qz nō dimisit idoneū.Qualiter aūt oz mittere qui ꝓcuratorē ꝛ sufficiētē:dictū est.§.e.accedēs.ꝛ iste ꝓcurator noluit eū defendere:qđ si fecisset nō fuisset cōdēnat⁹ ꝑ oz in expēsis sicut credo.

b Taxatione.q̄ semp oz p̄mitti añ cōdēnatōem.iii.q.iii.§. offeratur ꝛ etiā iuraīnto p̄miſ so.ii.q.i.i p̄mis .ꝛ.j. qđ me.ca.c.fi.q̄ debuit �herī p̄mitti. Et sic nō.q̄ snia sup expēs ꝑ cōtumacia p̄t ferri in abñtem:ꝛ h̄ est qđ dixi.§.e.q̄relam. de expēsis.s.g nō venit vel si venit ꝛ recedit sine lnia cōdēnatur in expēsis.

i Litib⁹.j. de do.ꝛ cōtu.finē. ꝛ.c. venerabilis .

k Mandato ꝓcuratoris.de mādato ꝓcuratoris actoris dictū est.§.e.c.i.in mādato enī ꝓcuratorio oz cōtineri p̄cipue nomē eius q cōstituit ꝓcuratorē ꝛ nomē ꝓcuratoris ꝛ in q̄ cā:ꝛ q̄ ratū habebit qđ cū eo actū erit sicut in lr̃is de rato:ꝛ corā gbus iudicib⁹ maxīe si sūt delegati:corā ordinario nō est necesse mlt̃ qđ fiat de eo mētio.ff.de procu.si ꝓcuratorē.ꝛ iste lr̃e mitti debēt aduersario: vt certus sit gb⁹ releuat̃ ꝓcurator a satisdatiōe de rato:cū de mādato dubitat̃:vt ibi dr̃ de mādato ꝓcuratoris rei oino cōstare oz ꝛ si nō oſidat̃ mādatū repellit̃ nec admittit̃ tanq̄ ꝓcurator etiam si dubitaret̃:nisi vellet se offerre defensioni:ꝛ sine quis habeat mādatū siue nō:ꝛ q̄tūcūq̄ sit idone⁹ ꝓcurator oz p̄stare aliquā aliā cautiōem.s. iudicatuz solui.C.de satisda.l.vna.ꝛ.ff.e.q ꝓprio.§.qui aliū.ꝛ.l.minoꝝ.in fi.ꝛ in sti.de satisda.§.si vero.q̄ clnasula.s.iudicatū solui tria cōtinet.s. q̄ defendat reū in cā:ꝛ qđ dolū nō cōmittat:ꝛ q̄ soluat iudicatū:ꝛ hoc ipsum q̄ vbū sonat.ff.iudica.solui.l.iudicatū solui.ꝛ hec satisdatio oz interponi ab ipso dño qñ p̄ns cōstituit ꝓcuratorem dū cōuenit̃.ꝛ si absens cē iudicātū cōstituit̃ cautiōem iterponat ꝑ suo ꝓcuratore:per quā fideiusſor existat sub hypotheca rer̃ suar̃.isti.de satisda.§.si vo alias ipsemet ꝓcurator exponere oz p̄dictā cautiōem q̄tūcūq̄ locuplex sit ꝛ idone⁹:vt dictū est.Cautiōem vero de rato nō p̄stat ꝓcurator rei.s.rē ratā dñm habituꝝ:cū ꝛ si ille.s.dñs ratū nō habeat ipe soluat de bursa sua:qz revocare nō pōt dñs. Porro vbi revocare posset vel retractare qđ actū est oz procurator p̄stare cautiōem rē ratā dñm habituꝝ:vt cū q̄si defensor cōuenit̃ rei vendicatiōe:vel cōi diuidūdo vel famil̃.here.finiū regūdoꝝ:ꝛ eccl̃ia vel minor:ꝛ in restitutiōem in integr̃ postulādo:ꝛ cā status:cū seruus clamat in libertatē ꝺ ꝓcuratorē dñi duplicē cautiōez p̄stat procurator rei:iudicatū solui:ꝛ rē ratā dñm habituꝝ.ff.e.pōponi⁹.§.ſz his.ꝛ.l.si defunctus.§.vlt.qz i h̄ iudicio vtraq̄z p̄sona sustinet vicē duarū p̄sonaꝝ.j.de ꝓba.ex lr̃is.ff.e. nō solū.§.si stat⁹.ꝛ.§.est ꝛ casus.ꝛ cū tutor postulat̃ suspect⁹:ꝛ ipse ꝑ ꝓcuratorem defendit.ff.e.nō solū.§.vlt.ꝛ huiusmōi cautiones añ lit. cōtest.peti debēt.ff.e.pōponi⁹.§.ratihabitiōis.ꝓcurator vniuersitat̃ siue collegii cautiōem de iudicato soluēdo nō p̄stat:qz sustinet vicem vniuersitatis:ꝛ iurat de calūnia in aiam ꝓpriā.j.de iura.calū. in ptractādis.ꝛ.c.se.et.C.de iura.calū.l.ii.§.sinaūt.qz q̄si dñs intelligit̃ sicut et tutor.ff.ꝓemp l.qui fūdū.§.si tutor.ar.ff.rē ra.ha.actor. nec tutor cauet de iudicato soluēdo.C.de admi.tu.l.vlt.§.defensionē.sicut nec verus dñs illā p̄staret:insti.de satisda.§ sed hodie.et ideo de necessitate est istud officiū.§.e.qz.sed officiū ꝓcuratoris est volūtariū: quia nemo cōpellit̃ cōstituere ꝓcuratorem.§.e.q̄relā.alias nō esset dr̃ia inter ꝓcuratorem ꝓuate p̄sone et sindicū vniuersitatis.

l Revocato.Circa huiusmōi revocatiōem notabis. Cū aliquis revocat mādatū factū procuratori ad agendū vel defendēdū cōstituto aut revocatio puenit ad procuratorē tm̃.aut etiā ad aduersariū vl̃ iudicē.Si tm̃ ad procuratorē:ñ p̄iudicat aduersario:qz iudiciū qđ idez q̄si procurator postmodū est expt⁹ ratū cē ꝺz:vt hic.et.§. de rescrip. ex pte.ꝛ.ff.e.si procuratorē.in fi.ꝛ.C.de satisda.l.vna.etiā añ iudiciū ceptū.ff.iudi.sol.si añ ad id.ff.de solu.g boiem.§.si ticiū.ꝛ.l.si qs seruo.et.l.cū quis §.i.et si pater insſit filio credi:postmodū ignorāte creditore mutauerit volūtatē:cessat senatusc̄ōsultū:qñ initiū spectādū est.ff.ad macedo.si tū.Et si dicā:g voluerit cū suo meo ꝺbere piculo

meo ꝯbat.possim mutare volũtatem.si certificauero creditorem.ff. qõ iussu.l.i.rñso.i.in fi.Si vero reuocatio pueniat ad iudicem vel ad aduersariũ.gequid fit cum eo tanꝙ cũ falso procuratore non valet. vt hic a ꝯrio sensu.s.de rescrip.ex pte decani.postea nõ procedat iudex cum illo procuratore.s.c.auditis.ꝛ sic intelligitur qõ dicit.s.eo. ex insinuatiõe.ꝛ.c.i nostra.qui.n.vult reuocare procuratorẽ certificare dz aduersariũ vel iudicẽ vt h dicit.sicut lr̃e de rato mittunt iudici et aduersario.ff.e.si p curatorẽ.ff.rẽra.babe.ne satisdatio.sic multo fortiꝰ lr̃e ꝛuocatorie.Sed q̃re dicit post lit.cõtest.inuenit a ꝯrio sẽsu.ꝙ ante lit.cõtest.possꝫ reuocatio fieri etiaꝫ ignorãte iudice vel aduersario ꝛ ꝙ necesse nõ sit significare iudici vel aduersario.sic videret loqui decre.s.c.ex insinuatione in nostra.

uelª aduersario factus fuerit: iudicium quod idez quasi ꝓcurator post modũ expertus é: ratũ eé debebit.

Item.

Non iniuste iudex ꝓcessit: qui filiumfamil.ᵇ in procuratorez admisit: quãuis ad futurasᶜ controuersias constitutum: qui licet simul cum aliisᵈ datus fuerit: prius tamẽ procurationis officium occupauit: quod fieri nequiuisset in procuratoribus diuersis temporibusᵉ constitutis: quoniam dato posteriori prioris esset procuratio reuocata: potuit quoqꝫ is ꝛ debuit a sententia in eo ꝙ lata extitit contra ipsuzᶠ

Ex lr̃a illa ꝛ nũquã colligitur ꝙ reuocatio puenerit ad iudicem vel ad aduersarium: ꝛ tamen reuocatur quod factus fuit per illos procuratores. Sed ibi supplet ur ꝙ reuocatio venit ad aduersarium. Sic ergo supplle hic maxime.qꝛidem ante lit.cõtest.ꝛ post litẽ.sic enĩ multi possent decipi. si sola reuocatio procuratoris sufficeret.si nõ denũciet aduersario. vel iudici quandocũqꝫ fiat reuocatio certificandus est aduersarius alias ꝛputet sibi qui hᵗ tacuit. Ar.ꝺ.ff.mã.si mãdassem.illud in negociis vbi nõ decipit venditor: hic decipit aduersariꝰ.ꝛ ideo sec⁹.Sed si reuocatio sit missa ꝓcuratori añ lit.cõtest.ꝛ ipe occultat hoc.videret ꝙ procuratori sit imputandum ꝙ eam non ostendit.ꝛ snia quãtum ad eum valeat sed non quãtum ad dñm quia se liti obtulit alienc.ff.rem ra.ba.l.iii.§.falsus.ꝛ.ff.de iudi.de qua re.§.ii.ꝛ.ff.de rei ven.is qui se obtulit.ꝛ.l.p̃dicta si quis seruo.in fi.sed hoc fortasitan posset habere locum cum procurator est soluẽdo alias non.ar.predictaꝫ decre.ex insinuatione.in nostra. Vel dic ꝙ tenet sententia ꝛ imputet sibi dñs ꝙ hoc non insinuauit iudici vel aduersario vt probat hec littera. Itẽ ex hac littera videtur ꝙ etiã post litem contestatam indifferenter.ꝙ reuocari possit absqꝫ causse cognitiõe.ꝛ ideo.ꝺ.ff.e.post litẽ cõtest. nõ é ꝺ: quia hoc non habz locũ quãdo procurator consentit. Si vero procurator nollet dz hoc fieri cã cognita.tamen non procedet in cã post reuocatiõem nisi post cãm cognitã ꝛ tñ nõ debz audiri procurator ꝙ sibi assũpsit ꝓcuratiõem vel se asserit ꝓcuratorẽ hᵗ ipso suspectꝰ est. ꝛ ita semp remouere.ff.q̃ oia secus.sed hoc dicit ꝓcurator vt sine nõ suspitiõis remoueatur.vt.l.p̃dicta que omnia.

a Vel.ꝓ ꝛ alias sequeret a cõtrario ꝙ si reuocatio ad alterꝫ pueniſset valeret qõ cum eo factũ esset qõ non est verum.

b Non iniuste.filiũfa.filiusfamilias etiã sine mãdato pro pr̃e admittit ad agendum ꝛ defendendũ p̃stita satisdatione imo ꝛ si esset minor qꝛ iustius est talẽ admittere ꝙ abũtem indefensũ cõdẽnare.C.e.ti.exigẽdi. Itẽ põt cõstitui procurator ad agẽdum ꝛ defendendum.vt hic dicit.ꝛ.ff.e.filiusfa.§.ipse quoqꝫ.vñ iudex iuste fecit ꝙ illũ admisit nisi esset minor quẽ nõ debuit admittere qꝛ si decipiat põt restitui ipse ꝛ fideiussores eius.ff.e.minor.nisi forte pro patre ad defendendũ ex benignitate ꝛ non de rigore.vt in.l.exigẽdi.in fi.

c Ad futuras.ad pñtes ꝛ futuras lites bñ dat procurator in dicꝫ ꝛ sub cõditione ꝛ in ꝑpetuũ ꝛ ad tp̃s.ff.e.l.iii.ꝛ.iiii.ad vnã cãm ꝛ in plures ꝛ ad oẽs.vt.ff.e.l.i.ꝛ.l.mãdato.ꝛ.s.eo.dilect⁹.ꝛ pñs ꝛ abñs dari põt.ff.e.l.i.in fi.nec dat inuit⁹.C.e.inuit⁹.ꝛ dz exp̃sse cõsentire alias inuit⁹ videt.ff.e.filiusfamilias.§.inuit⁹.ꝛ glibet ꝙ nõ ꝓhibet dari p̃t qꝛ ꝓhibitoꝝ est hᵗ edictũ.ff.e.iuit⁹.§.i.ꝛ cert⁹ dz eẽ ꝓcurator.ff.e.l.ii.

d Cum aliis.Sic ergo pz.ꝙ plures ꝓcuratores simul dari possũt ii.q.vi.§.forma.in fi.ꝛ.j.de testi.insup.ꝛ.ff.e.plurib⁹.ꝛ.ff.de admi.tu. decreto.§.i.Sed nũqd ambo vel etiã si sunt plures simul agere ꝺbẽt vel vn⁹ sine altero. Videt ꝙ vn⁹ sine altero agere nõ possit.ar.s.de of.dele.cãm.ꝛ.ff.de re iudi.duo.Dicas si plures dati sint simul insolidum potior est cõditio occupãtis vt hic.vñ supple hic insolidũ.si.ff. e.pluribus.ꝛ.ff.de le.i.si plurib⁹.in fi.ꝛ.j.de ap.vt debitus.ꝛ.s. de rescrip.capitulum sancte crucis.sic.ff.de admi.tut.decreto.in fi.ꝛ.ff.de ver.ob.si ticius.ar.ff.de duobus reis.ex duobus.qñqꝫ tantũ ille dicitur occupare qui p̃mo ad sententiam venit.ff.de pecu.si vero.ꝛ.ff. de noxa.si quis. Sz si simul occurrerent ad lit.contest. iudex tũc põt eligere magis idoneũ ne repugnãtia indeptingat.si vn⁹ negaret ꝛ alter concederet.ff.de accu.si plures.ꝛ.ff.de admi.tu. decreto.in fi. Si vo non sint dati insolidum sed simpliciter tũc neuter agere põt vl defendere sine reliquo ꝛ sunt simul admittendi.sicut iudices qui dant sine clausula illa.ꝙ si nõ oẽs.ꝛc. Sed idẽ videt dicẽdũ siue addatur insolidũ siue nõ cũ ratio illius.l.si plures.§.q̃is.ꝛ.l.decreto.nihilomin⁹ remaneat ꝛ ideo forte nõ ponitur hic in textu insolidũ.quin aduersarius ab initio ꝓuiderat sibi vt iudex magis idoneum admitteret.b.

nostram audientiaz appellare⁶: uel si iusta causa excusabat eundem: saltez domino contestari: ut ad appellationis beneficiũ cõuolaret: licet appellationem prosequi non tenetur inuitus.

Item.

Consulti sumus: an constitutus ad impetranduz a cõitate aliqua procurator ab impetrando debet excludi: pro eo ꝙ maiores ꝛ iuratiᵇ per quos eadem cõitas regebat: tempore quo iniunctuz fuit procurationis officiuz: erant excõmunicatiõis sentẽtia innodati. Ꝛ. r.ꝙ nisi essent illi in litteris procuratiõis expressi: uel alias eorũ au/

e Tẽporibᵍ.põit tenorẽ illi⁹ l.ff.de ꝓcu.siquis cũ procurator.§.fi.in quo casu nõ est melior occupãtis cõditio qꝛ dando fm priorẽ reuocat viõtur vt hic dicit.ꝛ.l. p̃dicta sigs cũ procuratore.§.vlt.nisi dando fm exprimat.ꝙ priorem vult durare in procuratorem.ff. õle.i.si pluribᵍ.sicut est in iudicibus.qꝛ fm rescriptũ derogat p̃mo.s.de rescrip.cetez.qñqꝫ secũdus priori adiungit.s.de of.dele.cozã. Ad vnã aũt litez plurium psonaz ꝛ vnus ꝛ plures procuratores dari possũt ff.e.siquis cum.§.vnus. Quãdoqꝫ tñ plures psone non pũt agere vel experiri.nisi p vnuz defensorem seu defendere. vt vbi plures fideiussores sunt ꝛ volũt defendere eũ ꝓ q̃ fideiusserunt iudicatũ solui.ff.iudi sol.iam tñ.§.si tñ. Et plures heredes necesse habent dare procuratorez.ne actor icõmodo afficiat si defensio in plures psonas diuidatur.vt.in.l.p̃dicta iã tñ.§.si tñ.ꝛ.ff.de exerci.ne i plures. Idẽ ẽ i redibitoria.ff.de edil.edic.qõ si nolit.§.si plures. Idẽ est vbi ille qui agebat iudicio famil.here.cõi.diui.fini.re.decessit plurib⁹ heredib⁹ relictis qꝛ oẽs vnũ procuratorẽ dare debent.ff.famil.herc.si familie herc.ꝛ.ff. de procu. licet.in fi.

f Contra ipm.bñ dicit ꝺ ipm qꝛ in psona procuratoris semp formãda ẽ snia alias non tenet.C.de sen.ꝛ interlo.o.iudi.l.i.siue ab initio siue post litem cõtest. procurator interuenit.C.e.nihil.de hoc dixi.s.de elec.q̃relã. Et no.ꝙ iste.§.ponit tenorẽ illi⁹.l.C.e.inuitus.

g Appellare.procurator ĝ appellare tenet.sed prosequi non cogit.C.e.inuit⁹ qõ si nõ fecerit imputatur ei.ff.de nego.ge.liberto.§.vlt.in fi.vl saltẽ denũciare tenet dño snia lata ꝺ ipz.vt dñs appellet si voluerit qꝛ si culpa ipsi⁹ amisit cãm ipse nõ poterat dãnare.vñ imputat sibi.si.ff.man.si fideiussor.§. si cum debitor Et hoc est verum cũ dñs nesciuit. Si vero sciuisset certiorari nõ ꝺbuit.ff. õ ac. emp.ꝛ vendi.l.i.in fi.ꝛ.s.de rescrip.ab excõicato.vñ tunc sibi iputet dñs ꝙ non appellauit. Vel põt dici ꝙ appellare tenetur procurator vel dño denũciare. qꝛ hic non distinguit.vtꝫ dñs hoc sciat vel ignoret ꝺ se iudicatũ alias mãdati tenebit nisi altez faciat nisi iusta cã eũ excuset.vt dicit lr̃a sequens puta iustus met⁹ tunc denũciet dño.j.de ap.c.vlt.vel inopia sicut dicitur de fideiussore cõdẽnato vltra verum debitũ. Qui nõ põt propter inopiam appellare.debet hoc denunciare p̃cipali psone.ff.mã.si procuratorem.§.si ignorantes.

h Cõsulti.iurati.ꝙ hoc videbat ꝙ procuratio nõ valebat.qꝛ maior ꝛ iurati ꝙ quos cõitas regebat erãt excõicati ipsi quasi caput vniuersitatis censent ꝛ ipsi iurãt pro causis vniuersitatis.C.de iura.calũ.l.ii.§.hoc etiã. i fi. ff.de cõdi.ꝛ demõ.municipib⁹.ff.ad munici.municeps.bmõi maiorib⁹ cura toti⁹ reipublice cõmissa est.vt dicit lex illa municeps.vñ videt ꝙ institutio ꝓcuratoris non valeat.ꝛ sic ille procurator debet repelli cũ auctores illi⁹ nõ reciperent.j.de testi.licet.Sed quid dices.imperator est excõicatus impetrauit lr̃as pro nõ excõicatis etiã credentib⁹ illum nõ esse excõicatũ vel etiã credẽtib⁹ nunquid vblent lr̃e vt per eas procedatur? Videtur ꝙ sic.qꝛ nõ refert ꝓ quẽcunqꝫ p̃ces oblate sint.C.de p̃ci.impe.offe.vniuersis.ꝛ mulier etiã admittit ad impetrãdum q̃ alias ad iudicium pro alio non admittit.ff.de re.in.l.ii.C. de procu. alienã. Sup hoc dicas ꝙ tales lr̃e bñ valẽt ꝛ tenẽt.licet imperator qui eas ꝛpetrauit repulsus fuisset ab impetrãdo si vicecãcellarius illũ excõicatuz sciuisset cum etiam si principalis dñs eas ꝛpetrasset valeret eo absoluto.j.de excep.pia. de hoc teneas secundũ qõ ibi nõtur in glo.sed mirum. Sz videt ꝙ lr̃e impetrate ab excõicato nõ valeant per hoc qõ hic dicit.si maior ꝛ iurati excõicati eẽnt exp̃ssi in lr̃is procurationis: procurator eoꝝ deberet ab ipetrãdo repelli ꝛ ipsi idem reppellerẽtur. Ergo multo fortius littere impetrate ab excõicato nõ valent: quia si excõicatus repellitur ab impetrando: et littere impetrate ab ipo repellende sunt.hoc ita intelligendum est.cum vicecãcellarius est alius qui lr̃as cõcedit.scit illos sez maiorem ꝛ iuratos excõicatos.tunc debet procurator eoꝝ repelli ab impetrando.qꝛ ꝛ ipsi repellerent: ꝛ ita non licet eis per alium: qõ per se non liceret.j.de testi.licet. Excõicati publice nec per se nec per alium ad agẽdũ vel ad impetrãdũ vt agãt.admitti debẽt.j.de excep.exceptiõem.in fi. Si vo vicecãcellari⁹ ignorat impetrãtẽ excõicatũ nec ꝺ ipm excipiatur ꝛ litteras obtinuerit valebũt: ꝛ poterit agere p eas cum fuerat absolutus: j.de excep.pia.

i Expressi. Exp̃ssio ergo nocet hic quia p hoc apparet ꝙ eoꝝ mãdato fuit cõstitutio facta tanꝙ maioꝝ.vñ nõ valet: qꝛ si maior de vniuersitate puta administrator cõsules ꝑlatus excõicati sint. vniuersitas agere nõ põt: qꝛ q̃si mortua tũc habet.xi.q.iii.nemo eꝑoꝝ.ꝛ ita quasi vacare intelligit.vñ agere non põt.j. ne se.vacã.c.i.ii.ꝛ.iii. Idem est si in procuratiõe non sint exp̃ssi dũ tñ constet ꝙ eoꝝ auctoritate cõstitutio sit facta vt hic dicit. sed cũ exp̃ssi sunt tunc constat ꝛ

sic exp̄ssa nocent. nō exp̄ssa nō nocent. ff. de re. iu. in exp̄ssa. ⁊ q2 eoꝝ auctoritate factū est ꝓ ꝓuiū factum ccnſet: q2 oia nostra facimus quibus auctem imperti mur. C. de ve. iu. enu. l. i. §. sed neqꝫ. in fi.

a Procuratoris. puta q2 dicebat in procuratiōe talis cōitas fecit ticiū suū ꝓ curatorem ad impetrādū: ⁊ maiores ⁊ iurati iterposuerūt suā auctem.

b Tales. ⁊ ideo iputat: q2 nō debebāt illos ad h̄ associare. ſi. s̄. de elec. ſcriptū est. in fi. ⁊ ē ar. q̄ vtile viciat hic ꝓ inutile ar. ad h̄. ix. di. ſi ad sacras. ⁊. s̄. de offi. dele. ſup queſtionuꝫ. §. ſi vero. ⁊. iii. q. ix. pura. ⁊. ff. de edi. edic. cū ciusdē. sic ⁊ vna oīs morbida totū gregē ifficit xxiii. q. iii. reſecāde. ⁊. j. de ſta. regu. ea que. i. rūſo. in fi. ⁊. s̄. ō offi. dele. cū ſup. Ar. ꝑ q̄ ñ no ceat factū illoꝝ. s̄. de elec. illa. ⁊. j. de cle. ex. mi. ſi celebrat. ⁊. s̄ ō elec. cū vnintoñ. ⁊. C. de trās ac. ſi ex falſis. ⁊. j. de re iudi. cū i. ⁊. a. Sꝫ dato q̄ valeat conſti tutio ⁊ ipetratio lr̄aꝝ q2 ñ ſūt exp̄ſſi in cōſtitutiōe vel alii ig̃rabāt illos esse tales ſꝫ cōi vo lūtate oīum hoc factū est: nun qd potuerūt agere vniuerſitas vel collegiū ꝓ ſindicū auctē il laꝝ lr̄aꝝ ꝓſtitutū ab illis ⁊ ab aliis cōiter ſi obiicitur q̄ maioꝝ. ſ. adminiſtratoꝝ ꝓlat⁹ ⁊ ali qui de maioꝝib⁹ ſint excōicati ⁊ parat⁹ ſit h̄ ꝓbare excipiens ⁊ vī q̄ ſic potuerit ager̄: q2 ſic valet cōſtitutio ad impetrādū ita oꝫ valere cōſtitutio ſindici ad agēdū dūmodo cōſtitutio ſindici ſimilis ſit cōſtitutiōi ꝓ curatoris. Sꝫ videt̄ q̄ h̄ cē nō poſſit: q2 in ſindicatu ōbēt exp̄mi maiores ꝑſone ⁊ alii etiaꝫ ⁊ p̄cipue ꝓlat⁹ adminiſtratoꝝ vt appareāt an ſint q̄ ptes vel maior ꝑs vniuerſitatis. ff. qō cuiuſqꝫ vni. plane. ⁊ collegiuꝫ ſine ꝓlato nō cōuenit. j. ō iudi. cām. ſed hoc nō ꝑt cōſtare niſi exp̄imātur noia in ipſa cōſtitutiōe. Vñ ſatis ꝑt dici q̄ licet lr̄e valeāt ꝓdicto mō ipetrate cōſtitutio tū ſindicatus non valeat niſi illi abſoluātur nec est hoc incōueniēs: q2 vn⁹ ſol⁹ vel pauci de capitulo poſſent impetrare lr̄as ꝓ eccl̄ia vel cōſtituere ꝓcuratorē ad hoc cuꝫ ſint cōiūcte ꝑſone. ar. s̄. de reſcrip. nōnulli. ⁊. xii. q. ii. non licebat. Ber.

Sicut ſtudii. cōmendare. ſubmouere. xvi. q. i. monachi. Nota q̄ h̄ nomē ſindicus nomē grecū est latine defenſor appellat̄ ⁊ ad certā cām agen dā vel defendēdā eligit̄. ff. de mu. ⁊ ho. munerꝫ. §. defenſores. ⁊ generaliter ad oēs cās p̄ntes ⁊ futuras vt hic. ⁊. j. ō iura. calū. iperatoꝝ. ⁊ cōſtituit̄ ab vniuerſitate ſeu collegio vel coꝝpe. ff. qō cuiuſqꝫ vni. l. i. ⁊. l. item eoꝝ. §. ſi decuri ones. ⁊ ſindic⁹ iſte nō dubitat̄ de mādato oꝫ cauere de rato ſi agat ⁊ ſi ptib⁹ ꝓ curatoris fungit̄ ⁊ ex eiſdē cāis mutari pōt ex gbus ꝓcurator. vt. l. ꝓdicta. item coꝝ. §. pe. ⁊ vlt. ſꝫ nō canēt de iudicato ſoluēdo: vt cū defendit: vt dictuꝫ est. s̄. ti. ꝓ. mādato. q2 talis ſindic⁹ ꝑſonā ſuſtinet vniuerſitatis ſiue collegii. ſic ⁊ tutoꝝ non cauet de iudicato ſolnēdo ſꝫ iudicio ſiſti. C. de admi. tuto. ſancim⁹. §. defenſionē. ⁊ iurat de calūnia iſte ſindicus in aiam ꝓpriā. j. de iura. calū. in ptractandis. ⁊ c. iperatoꝝ. ⁊ tutoꝝ ⁊ curatoꝝ iurant de calūnia. vt. C. ō iura. calū. l. ii. Itē poſſet eſſe laicus vt vī hic in fi. q2 ſuos oci litigare nō oꝫ. ii. q. vii. ſicut ſacerdo tes. ⁊. xi. q. i. te quidē. ⁊. §. ex his oīb⁹. v̄. ad ſecularia iudicia. ſi habuerit cōtēpti biles ⁊c. in auc̄. de ſan. epiſ. §. aliū. aūt. col. ix. ⁊. j. de iura. calū. c. i. in fi. qō dictuꝫ est ſatis cēt honeſtū: q2 q̄libet ꝑſona eccleſiaſtica oꝫ hr̄e ꝓcuratoreꝫ bone fame ꝓ quolibet eccleſiaſtico negocio. v. q. iii. q2 cp̄i. tū p̄riū fit quotidie clerici ⁊ mōachi p̄nt eſſe ſindici ⁊ tractare vtilitates eccleſiaꝝ. xv. q. i. g vere: ⁊ c. monachi. ⁊ iura p̄dicta loquūt̄ ſolūmō de honeſtate. ſic videm⁹ ſeruari de facto: ⁊ oꝫ cōſtitui q̄ꝫ ab eō q̄ꝫ a capitulo. ꝓut notat̄. s̄. de reſcrip. edoceri.

d Incōmodo. i. poti⁹ oꝫ modicū incōmodū ſiue dānū ſuſtinet̄ in eo qō habūt ſindico ⁊ ceſſare a litib⁹ ⁊ p alios litigia exercere.

e Perlatū. ꝓpoſuit. Hic ergo valet ꝓteſtatio. ⁊. xxxi. q. ii. lotbarij⁹. xxviii. di. diaconi. ⁊. vii. q. i. pōtifices. ⁊. s̄. de elec. cumana. ō. s̄. de cōſti. cū. m. i quib⁹ de hoc. Sed quid ſi nō audet ꝓteſtari nō obſtet. C. de reb. cred. ge neraliter. §. ipe. ar. xxxiiii. q. ii. nō ſatis. in p̄n. qō intelligit̄ ſi cōſtet in iudicio.

f Imponere. ſ. cōuerſionis: qm̄ velū cōſecratiōis qō tm̄ v̄ginibus: dat̄ iponer̄ nō debet. xx. q. i. deuotis. ⁊. j. de regu. vidua.

g Simulauit. Ho. q̄ vtilis ſimulatio ꝓmittit̄. xxii. q. ii. vtilē. ff. de noua. doli ex cep. in fi. ⁊. xxiii. q. ii. dñs. ff. ō dol. l. i. §. ñ fuit. ⁊. xliii. di. i mādat̄. iſti. ō acti. §. alie. ⁊. xxii. q. vlt. vt p̄dē. Ar. ō. xxviii. di. q̄ iterrogaſti. ff. ō iuſti. ⁊ iuſ. l. i. §. i. ⁊. xii. q. i. certe ego. ff. ō of. p̄ſi. cōgruit. §. vl. C. ō iure do. i reb⁹. i fi. xxii. q. v. cauete. ⁊. C. ō

ctoritate ꝓcuratoris[a] inſtitutio fcā fuiſſet: aut ſciens eos esse tales[b] ipſa cōitas vna cū eis conſtituiſſet eun dem: non est procurator buiuſmo di repellendus.

De ſindico.

GRe. papa ſb̄diac. defēſori ſicilie. Sicut ſtudii noſtri esse debet a litigiis foren ſibus monachos ſub mouere: ita neceſſe ē noſtra prouiſiōe quez admodum negocia eoꝝ diſponi de beāt ordinare: pro quare tibi pre cipimus: quatenus cum fauſto lo qui debeas: cui ſi uoluerit conſtitu to ſalario: monaſterii generaliter debeas negocia commendare[c]: ex pedit enim pro paruo incōmodo[d] a ſtrepitu cārū ſuos deiēē quietos.

De his que vi metuue cā fiunt

ALex. iii. exoñ. epiſcopo ⁊ priori ſancte marie ceſarragiñ.

Perlatum est ad audiē tiam noſtram: q̄ cum quidam nobilis ⁊ po tens. m. vxorem ſuaꝫ ſuſpectaꝫ haberet: mi lites ſui eius precepto eaꝫ ad quan dam ſiluaꝫ ducētes: euaginato gla dio occidere uoluerunt: ſed tandē pietate ducti ſub tali conditione pe percerunt eidem: q̄ in monaſterio

iceſ. nup. l. vl. i fi. So. dol⁹ fraus ⁊ ſiſlatio ſūt noia reat⁹ q nūq̄ pmit tit̄ a canōe q2 q peccat ñ peccat leg̃ aūcte. xviii. q. iiii. qui peccat. aliq̄ vulgari ꝓ ſuetudie denoiat act⁹ ltimos: ⁊ tūc pmittūt̄. vt i p̄mis cōcoꝝ. xxxvi. q. ii. §. biſaūctib⁹. ⁊ ſic ſimulatio bōi q̄ꝫ bona ē vt h̄ ⁊ pmittit̄ ⁊ q̄ꝫ mala vt hypocriſis. vt. c. q̄ interrogaſti. ⁊. c. certe. ⁊. c. cauete.

Simulatio mali. q̄ q3 bona est. vt fuit ſi mulatio dauid q ſi mulabat furorē. vt. c vtilē. ⁊. c. dñs. ⁊ ō cō ſe. di. ii. acceſſerunt. vbi dicit̄ ferebat̄ da uid manib⁹ ſuis: ſed māib⁹ ſuis nēo poꝫ tat̄. xp̄s eni manib⁹ ſuis ferebat̄. ō cōſe. di. ii. acceſſerunt.

de colobeis habitū ſuſciperet mo nachalem: ⁊ infra. Epiſcopi vero miſſi a viro ut ei uelum imponerēt quia iuuenis erat ⁊ filium paruuluꝫ babebat: mutationem vite ſue ſuſ pectam habentes ſeorſum cōuene runt eandem: que rem patefaciens q̄ mortis timore monaſteriū intra bat: ꝓpoſuit[e]. ⁊ q̄ inde quandocū q3 poſſet exiret: ſed alter epiſcopo rum ut viri tyrānidi ſatiſfacere vide retur mulieri uelum ꝓponere[f] ſimu lauit[g]: tandeꝫ viro de medio ſubla to: predicta mulier de monaſterio exiens aliuꝫ marituꝫ accepit: quos galagoritañ. epūs ad inſtantiā ſo rorū vinculo excōicatiōis aſtrinxit ⁊ infra. Ideoq3 mandamus: quate nus predictam mulierē ⁊ virum re cepto ſacramento: q̄ veſtro[h] debe ant ſtare mandato: ab excōmunica tionis vinculo abſoluatis: deinde taꝫ mulierez quaꝫ prioriſſam ⁊ mo niales preſcripti mōaſterii ante ve ſtram preſentiā conuocantes: ſi le gittime probatum fuerit non timo re mortis predictā mulierē religio nem ītraſſe: aut quod fecit poſtmo dum[k] ratum habuiſſe: ipſam ad mo naſterium redire: ⁊ habitū depoſi tuꝫ reaſſumere cenſura eccleſiaſtica compellatis.

1 Dem. epō vuigornien.

i Mortis. ſꝫ q̄liter ꝑt h̄ ꝓbari cū ſit ne gatiua. Rñdeo: iſta negatiua includit in ſe affirmatiuā banc .ſ. ſponte religionez ītrauit. ſi. s̄. de rnūc. ſup hoc. ō hac nega tiua dictuꝫ est. s̄. de elec. bone. Et hanc negatiuā debent ꝓ bare moniales que mulierē illā repetebāt. Sed videt̄ q̄ potius mulier illa debuit probare q̄ timore mortis intraſſet: q2 moniales fuerūt in q̄ſi poſſeſſione illi⁹ ſiue monaſterii ⁊ q̄ſi fundata erat intentio mo nachoꝝ ꝓ talē poſſeſſiōem ⁊ cohabitatiōem ⁊ veli ſuſceptiōem ⁊ mu lier allegare vī metū mortis: ſꝫ qui hoc allegat illud oꝫ ꝓbare. ff. qō me. ca. nō est. Rñdet̄: q̄ vez est hoc ſꝫ q2 cōſtabat de ꝓteſtate volūta tis ab initio facta adhuc p̄ſumit̄ nolle. xxxi. q. ii. lotbari⁹. ff. de le. iii. ſi quis. in p̄n. ⁊ qui volūtatē i mutatā allegat h̄ ꝓbare oꝫ. vt hic. ff. de ꝓ ba. eū qui. C. de teſta. ſancim⁹. ⁊. C. de ap. p̄cipim⁹. in fi. ⁊. ff. de le. iii. fideicōmiſſa. §. ſi rem. ⁊. ff. de le. i. ſi mihi. §. interdū. Sꝫ hoc nō habet ex hac lr̄a q̄ cōſtaret de ꝓteſtatiōe: niſi ꝓ narratiōez p̄miſſam. Ideo aliter dicitur coipſo q̄ mulier hic nō ꝓbat intelligūtur moniales ꝓ baſſe ſuā intētiōem p̄ſūptiue cū de facto cōſtaret: licet nō de forma fa cti. C. qui milit. nō poſ. ſup ſeruis. li. xii. vel moniales ſpōte on⁹ ꝓbādi ſubire volebāt. vñ mos eis geréd⁹ fuit. j. de reſti. ſpo. licet. in fi. ff. de ꝓba. circa eū. ⁊ talis met⁹ bñ excuſat ſiue timoꝝ ⁊ met⁹ ſtupri ⁊ timoꝝ ſeruitutis ⁊ met⁹ verbeꝝ. ff. e. iſti quidē. ⁊. C. de trās ac. iterpoſitaſ. ⁊. j. c. p̄x. ⁊ que fiūt iuſto timore reuocāt̄. C. de re. cre. l. generaliter. Vel dic q̄ vtraq; ꝑs dz docere de iure ſuo. ſi. s̄. de renū. ſup hoc. ber.

k Poſtmodū. q. d. ſi cōſtaret de metu ab initio: ⁊ poſtea ſpōte ratum habuit votū ſuū tenuit. ſi. j. de regu. ſignificatū. ⁊. c. cū viꝝ. vbi habes qō iſtud qō ab initio nō tenebat ꝓ ratihabitiōem roboraꝫ. ſic etiaꝫ in mr̄imonio carnali. j. de ſpō. ad id qō. ⁊. j. de deſpon. impub. de illis. in fi. no. et aliud colligit̄ hic manifeſte q̄ aliquis vxoꝝat⁹ vel vxoꝝ alicu ius etiā inuenis ſi viuente altero ſciēte ⁊ cōſentiēte intret religionem ꝓfitēdo de timore aliquo etiā iuſto vt hic erat ⁊ poſtea ratū habeat ſponte vel interim etiā mortuo marito q̄ intātū tencat votū q̄ nō poſ ſit ad ſeculū redire: ⁊ ſi redierit. cōpelli debet reuerti ad monaſteriuꝫ ⁊ tū viuēte marito nō tenebat votū vſquequaq; q̄tū ad maritū quin poſſit eaꝫ reuocare. ar. ad idē. j. de cōuerſa. cōiug. ex pte cōſuluit. Cō tra co. ti. placet. quidā itrauit. vbi de hoc. Et dic poſtmodū. i. poſt mor tem viri. et ita planū est: q2 viuēte viro met⁹ mortis durare intelligit̄ qō ex eo colligit̄: q2 añ mortē mariti nō fuit auſa exir̄. Vl dic q̄ mulier iſta habuit viri aſſenſum qō patet in antiqua decre. q2 marit⁹ du xit eōs ad monaſteriū vt illi mulieri velū imponerēt ſiue miſit illos vt hic dicit̄. s̄. ver. eōi vero. et ita cōſenſit ſed caſtitatē nō ꝓmiſit ⁊ ita ſolēnizauit votū ſuū ſi ſponte hoc fecit. Si vero timore mortis h̄ fecit

ABbas sācti cadimūdi a quo r. presen. lator patrimonium suum tenere dinoscitur: milites et burgenses ad domum eius sicut accepimus destinauit: qui eum a domo ⁊ vniuersa possessione expellerent: nisi ecclesiam suaz penitus abiurasset. quod cum idem. r. tali modo coactus fecisset: abbas alii concessit supradictam ecclesiam: vnde quia que metu ⁊ vi fiunt de iure debent in irritum reuocari: mādam⁹ quatenus predicto. r. cum integritate restituas vniuersa.

Clemens tertius.

ADaures nostras te significā te peruenit: q⁹ electus quidā in plebanum cuiusdam ecclesie ad terrorem laicorum renunciauit electioni q̄ de ip̄o fuerat a clericis vno excepto vnanimiter celebrata: ⁊ infra. Tue igitur discretiōi presētib⁹ innotescat: q⁹ renūciatio fca ad terrorē laicoz: nisi forte iuramēto uel fide interposita sit cōfirmata nō impedit quo minus is qui renūciauit ecclesie ad cui⁹ regimen prius erat electus preficiatur eidem.

Anno. iii. decano et subdia. licoñ

ADaudientiam nostram magistro. gu. de cheuell. significante peruenit: q⁹ cum ecclesiam de cheuell. canonice fuisset adeptus: ⁊ aliquandiu pacifice possedisset: grauissimo tandem metu regis: q⁹ eaz resignaret iurare coactus: eaz in eorum ad quos⁹ pertinebat manibus resignauit. Quia uero que vi metuue causa fiunt: carere debent rore firmitatis: mandamus: quatenus si eundem ad resignationez cōstiterit uobis p talem metum fuisse coactum qui potuerit et debuerit cadere in virum constantem: nō obstante iuramento predicto quo nō ad repetendum: sed ad resignādū

ctionatur diabolus. xv. q. i. non est. Item non tenet iurisditio per metū extorta ff. de iudi. l. ii. i. rūfo. Itē auctoritas tutoris per metū extorta nulla est. ff. de auct. tuto. l. i. §. vlt. In oibus aliis casibus tenent que per metum fiunt vt dictuz est: dum tamen talia sint que sine interitu salutis eterne salutari possint. Alii dicunt contra q⁹ ea que per metū fiunt non tenēt ipso iure. arg. ff. e. l. i. vbi dicitur q⁹ metu factū est ratum nō habeo dicit pretor sed illud nō ē vez. imo potius p̄ innuit ex v̄bis illis: q⁹ qō non est ratū haberi non potest. b.

b ABaures. laicorum. tal' renūciatio nō tenet etiam si sponte fieret: q⁹ nō est factum in manu p̄lati. vt. §. ō renū. admōet. ⁊. j. e. c. px. ⁊. c. qō in dubiis. vbi de boc. ar. xvii. q. i. gonsalduf. tamen si sponte renunciasset quo ad se bñ teneret sed quo ad superiorē nō vt no. in illa qō in dubiis. ⁊. ar. §. de renū. super boc.

c Juramēto. Ergo si iuramētum interuenisset vel fides interposita fuisset q⁹ vlterius nō repeteret nō pōt eaz repetere iuramēto vel fide obstante qō pōt seruari sine interitu salutis eterne. j. c. cum dilectus. j. de iureiu. si vero. ⁊. xxii. q. iiii. si aliquid. sic. j. resti. spo. accepta. Ar. cōtra. j. de resti. spo. c. ii. §. de renun. cum inter. p. ⁊. §. eo. abbas. So. quidā dicūt q⁹ hic dicit ⁊ in similib⁹ signatis ius cōe est: qō dicit in p̄riis dispēsatio est: sed ex littera non colligit dispensatio. Illa decre. j. de resti. spo. c. ii. nō p̄dicit: q⁹ in alio casu loquit: q⁹ aliud est repetere qō p metuz tradidit vel renūciauit vt hic. ⁊. §. c. px. ⁊. j. c. px. Aliud est petere restitutiōem eius quo fuit spoliatus. vt dictū est. §. de renun. super boc. ⁊ illa decre. cum inter. p. non p̄dicit. q⁹ ibi non agit ex prima sua institutione. Illa decre. abbas non cōtradicit q⁹ ibi iurauit solūmō abrenūciare ⁊ renūciauit sz ñ iurauit q⁹ ñ repeteret. Sz h dic papa si iuramētū iterueisset i renūciatiōe. s. q⁹ ñ reciperet illā platiōez: tūc ñ posset p̄fici illi ecclesie pp iuramētū qō pt seruari sine iteritu aie: sz nō negat gn prefici possit probato metu superioris officio implorato fm qō fecit in illa decre. abbas. ⁊ similibus. ⁊ sic non contradicūt p̄ria signata: excusat enim metus stupri siue status verberis atq⁹ necis. ff. e. ego puto. ⁊. l. nec timore. isti quidem §. i. ⁊. ii. ⁊. iii. Itē metus substantie sue. §. c. px. b.

d ABaudientiā. ad quos. alias non tenet resignatio. §. de renun. admonet. ⁊. c. quod in dubiis. ⁊. §. c. primo. ar. vi. q. iii. deniq⁹.

e Causa. oli ita dicebat: qō vi metu sue cā gestū est ratū nō habeo. Vis enim fiebat mentio ppter necessitatē cōtrariā spontanee volūtati: sed hodie detracta est vis mentio. ideo. s. q⁹ quod fit vi atroci. id metu quoq⁹ fieri videt: quia vis includit i se metū ⁊ est superius ad metū. ff. e. l. i. ⁊. ii. Dicit vis ipetus maioris rei cui resisti non pōt. ff. e. l. i. ⁊. ii. vi dico cōpulsiua que inducit actionem qō metus causa. ut. ll. p̄dictis. ⁊ non expulsiua: quia illa inducit interdictū. vnde vi de rebus imobilibus tantū ⁊ de bis que imobilibus coherent. nec ablatiua in rebus mobilibus que inducit actionē vi bonoz raptoz circa mobilia tm̄. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. si fundus. ⁊. §. ii. ⁊ insti. vi. bo. rapt. §. sed nedū. nec etiā turbatiua que inducit interdictū vti possidetis in rebus imolibus ⁊ in rebus mobilibus interdictum vtrobi. cū duo se possidere contēdūt. nec inquietatiua que inducit interdictū qō vi aut clā. ut cū quis non sinit aliuz vti re sua quiete uel curare uel alia facere. uel qñ alter eo inuito vult aliquid edificare in suo uel iā forte edificauit. Nec distinguitur in hoc interdicto iuste vel iuste fecerit. ff. qō vi aut clam. l. i. Metus aūt est instantis vel futuri periculi mētis trepidatio. ff. e. l. i. Et no. q⁹ licet nō sit necessariū periculū p̄ns esse tamen exigitur metū esse p̄sentem saltem pro futuro periculo. non enī sufficit suspicari eā inferēdā. ff. e. metum. i. rūfo. Et dicitur metus quia mentem tenet.

f Bebēt. qualiter hoc intelligatur dicitur. §. c. abbas.

g Ad resignatiōem. Nota q⁹ licet metus interuenisset in prestatione iuramēti vel alicui⁹ p̄missionis: si postmodū in resignatiōe vel solutiōe nō itercessit metus: q⁹ sponte postea renūciauit vel solvit nō potest repetere: prima enī violētie turpitudinis cā sublata est. C. e. ti. l. ii. ff. de cōdi. obtur. cām. si obturpē cām. ⁊. §. c. perlatum. in fi.

b Repetendum. Supra eo. ad aures. ar. p̄ vbi obstat iuramētū. Non est p̄: q⁹ ibi iurauit q⁹ non repeteret vt ibi dictum est. hic iurauit tantū renūciare sed nō iurauit q⁹ non repeteret.

i Resignādū. sed quid si iurasset non repetere. Respōdeo tūc nō repeteret. C. si aduersus ven. l. i. ⁊. j. de iureiu. si vō. ⁊. §. c. abbas. papa vero ex officio suo mādabat illū restitui ad denūciatiōem sibi factā. j. de iureiurā. ad nr̄am. ⁊ ille idem nō obstāte iuramēto posset hoc denūciare pape. j. ō iureiurā. quēadmodū. posset etiā impetrare absolutiōem iuramēti sicut fit i vsuris. j. de iureiurādo. ex ad ministrationis. ⁊ in hoc dolū facere nō videt: qui fraudē ⁊ dolū nō excludit. ff. de lega. ii. cum pater. §. ticio. in fi.

a ABbas. coact⁹ Nota q⁹ sigs per metum amissionis rerum suaz aliquid faciat vel iuret se facturum ⁊ illud adimplet iuramētū potest repetere qō tali mō fecit vl' abiurauit. ar. l. di. p̄sbyteros. Et intellige de talibus reb⁹ sine q⁹ vita corporis admittit vel patit grauem iacturam. xxii. q. iiii. §. vlt. ver. gsgs ergo. Ar. contra. xxii. q. vii. omnes causatiōes. sed nō tāgit hoc. Nota ergo circa hanc materiā q⁹ ea que p timoreꝫ vel metum fiunt qui possit cadere in constātem virum tenent ⁊ obligatur quis p b̄ licet coactus ⁊ iuramētū super boc factum tenet dum tamen tale sit factum super quo iuratur vel quod promittitur siue ctiā traditur qō seruari possit sine interitu salutis eterne alias non tenet iuramētū. xxii. q. iiii. si aliquid. ar. §. de pac. pactiones. q⁹ pro nullo metu debet qs peccatū operari mortale. j. c. sacris. ⁊ potius quelibet mala pati q̄ malo consentire. xxxii. q. v. ita ne. ⁊ ita tenēt ea que per metū fiunt ⁊ iuramētuz j. c. ad audiētiā. Et hoc ideo quia coacta volūtas est volūtas. xv. q. i. merito queritur. Sed cōtra hic datur actio qō met⁹ cā ⁊ p̄bato metu restituit p officiū iudicis ei qō dedit vel tradidit: aut absolueꝫ si p̄misit. ff. e. l. metū. §. sed quoq⁹ p̄to. Nec refert in hoc casu quis metū fecit an is qui possidet an alius: dūmō probet se per metum rem pdidisse: q⁹ metus iustā in se habet ignoratie cām. ff. e. si cum exceptione §. in hac. ⁊ pōt agere tam cōtra possidentē q̄ cōtra illū qui metū intulit. ff. e. ti. l. pedius. i. rñ. sed si ab vno cōsequit ius suū cōtra aliū agere potest. vt in p̄dicta. l. pedius. §. vl. in fi. fic. ff. de dolo. l. si plures. ⁊. ff. ō eo. per quē fac. erit. l. i. § si plures. C. de condi. furti. l. i. Ar. cōtra. ff. ad l. acquil. item mela. §. sed si plures. sed illud est pena: hoc itereſſe: ⁊ pena vnius non liberat alium. vt in. l. item mela. §. sed si plures. Et ē verum q⁹ subuenitur metū passo: nisi culpa sua inciderit in metū. ff. eo. si mulier. ⁊. xxii. q iiii. inter cetera. Ar. cōtra. j. de spon. veniēs. ibi culpa sua incidit in metū. ⁊ tamē non tenet mr̄imoniū cōtractū p metū. Solue hoc cōtrariū per distinctiōem talē. Tenent ergo que per metum fiunt ⁊ subuenitur metū passis. nisi culpa sua incidant in metuz Ab ista doctrina siue generalitate excipiuntur casus in quibus fallit etiā si culpa incidisset in metum. Nō nocet ⁊ p̄mo in causa matrimoniali qualiscunq⁹ metus interueniat culpa sua vel sine culpa. Matrimoniū contractū per metuz nō tenet: nec obligatur qui hoc facit etiā si iurat: q⁹ matrimonia libera debent esse: q⁹ inuite nuptie difficiles exitus cōsueuerunt habere. j. de spon. requisiuit. ⁊. c. gemma. ⁊. C. de spon. l. vlt. in fi. ⁊ vbi metus vel coactio intercedit cōsensus liber dici nō pōt. j. de spon. cū locū: ⁊ mr̄imoniū solo cōsensu p̄bitur. xxvii. q. ii. sufficiat. Sed capitulū predictū inter cetera videtur dicere cōtrariū sed non contradicit: q⁹ ibi nō interuenit iustus metus qui possit cadere in constantem virum qui solus excusat. ff. e. metū. Vel dicas ꝑut consuenit exponi mr̄imoniū sit firmū ⁊ stabile q̄ illud verbum sit nō ponit p̄ceptiue sed cōsultiue. ⁊ sic. c. illud inter cetera. loquit de cōsilio tantum vel metus nō fuit probatus. Itē ⁊ dos p̄missa per metuz vel soluta non tenet: q⁹ est accessoria ad mr̄imoniū. ff. e. si mulier. §. si dos vbi dicitur q⁹ si dos per metū p̄mittatur nō nascitur obligatio. Itē in rebus ecclesie est speciale q̄ non tenet traditio vel promissio vel iuramentū factum per metū de rebus ecclesie. xv. q. vi. c. i. j. de iureiu. peruenit. q⁹ etiā si sponte p̄latus res ecclesie traderet nō tenet traditio sine solēnitate. de qua cauetur. xii. q. ii. sine exceptione. multo fortius non tenet traditio de rebus ecclesie facta per metum: nec iuramētum super boc factum: q⁹ si non tenet p̄ncipale nec accessoriū. C. de le. nō dubium. ⁊. j. de fo. cōpe. si diligenti. Itē ⁊ in voto: q⁹ votū per metum factum non tenet. §. c. perlatū. q⁹ votum res est voti ⁊ nō p̄cepti: ⁊ liberū est arbitrium in vouendo alias nō est votū. xxii. q. i. integritas. ⁊ j. de voto. licet. ⁊ volūtarium militē sibi eligit xp̄s. coactū aūt sibi au-

Sacris.p coactiõem absolutã.xlv.di.de iudeis.z.l.di.pbros.i.q.i. cõstat cũ magis pati q̃ agere videaf.vi.di.testamẽtũ.sic nec valet testm̃ vbi te stes inuiti destinẽtur.ff.g test.fa.pos.g testamẽto.§.vlt.z tutor si p vim detẽtus fit,nõ valet qõ agit imo dormiẽti cõparaf.ff.de aucto.tuto.l.i.in fi.

b Attenuet. hic met9 attenuat pcẽm.ii.q.i.in p̃mis.qñq3 nullo mõ excusat.de cõsc.di.iiii.cos.z.xi.q.iii.gsgs metu.

c Excludit.mior tñ eã excludit eã.ar.xi.q.iii qõ p̃decessor añcessor sz illud est indultuz a iure z eis possum9 pticipare i bis q̃ ad saluté aiaz illoz ptinẽt nec incurrit quis excõicatiõem licet alia incideter ,pponãf vt magis pficiãt.j.de sen.ex.cũ volũtate.z.c.rñso.

d Incurrere.si.xxxii.q.v.itane.

e Cum dilect9.ecclesie.nõ tñ poterũt ecclesiã suaz subiicere ordini cister.vel etiã alii incõsulto dioc. epo.j̃o.ex. plato.sicut vnire.sz est vex q̃tũ ad eẽm hoc nõ potuerũt z nullũ p̃iudiciũ fit epo:sz q̃tuz ad se bñ tenuit talf trãslatio.j. de do.inter dilectos.z eps habebit iura epalia sua sicut consueuit.j.de rel.do. qz monasteriũ.sz nõ vr̃ q̃ ipsi subiecerint ecclesiã ordini cister.sz seipos psonalit obligauerũt suare regulã illoz:z bñ potuerf ,pmittere nõ ipedire trãslatiõem ecclesie sue ad ordiné cister.faciendã p illos ad q̃s ptinet sz ipi p se hoc facere nõ possent:sz p eẽm de cõsensu capituli.

f Salutis eterne.z iõ bñ suari dz.j.de iureiu.si vero.z.xxii q.iiii.si aligd.idé si salutis corporalis.xii.q.ii.§.vlt.v̄.gsquis §.z.j.de iureiu.verum.

g Aperire.vt. C.de indi. vidui.l.i.in fi.C.si aduer.vẽ.l.i.z j.de iureiu.si vero.

h Violẽtia.q̃ fuerit illa violẽtia ignoram9:forte aliq̃ vba incusserãt ei9 timorẽ q̃ nõ semp sufficiũt ad iustum timorẽ.ff.qõ me.cã metũ.z.j.q cle.vel vo.insinuãte.vel forte etiã minabaf cis excõicatiõem:sz ille timor ñ excusat cũ excõicatio sit medicinalis.ii.q.i.multi.

i Mortis.nõ solũ in duob9 istis sz etiã in plib9 aliis casib9 excusat met9. qñq3 met9 vbor.ar.vii.di.fuerũt.z.xxiii.q.vii.cõuenior.z.ff.de acq.her.g i aliena.§. vlt.qñq3 met9 rex.l.di.pbros.z.s.eo.abbas.z pp metũ libtaf exigere ñ possũ q̃ honorãde libertatis cã stipulat9 sũ.ff.q̃r rex actio nõ daf.l.i.§. q̃ honorãde qñq3 met9 iudicis.ii.q.i.in p̃mis.vel alicui9 potẽtis.C.e.ti.l.pe.z vlt.qñq3 met9 stat9 vel honoris vel suiipsi9 vel filior z met9 stupri.ff.e.isti quidẽ. Jtẽ qñq3 ñ tñ met9:sz suspicio met9 excusat.ff.locati habitatores.§.vlt.z.ff.ad.l.acgl. Jtez figs fumo.§.vl.qñq3 met9 mortis aut cruciat9 corpis tm̃ excusare vr̃. vt h.z.C. de trãsac.interpositas. Qñ videf relinquẽdũ arbitrio iudicis:an vba vel mine vel potẽtia hois sit iusta cã met9.vt.ff.ex gb9 cãis ma.l.iii.z ar.ff.e.nõ est vĩsile Jtẽ subueniť metũ passo p hoc edictũ qõ me.cã.tũc tm̃ qñ met9 cadit in cõstãtẽ viz.ff.e.met9.z.j.de spõ.veniẽs. Sz vbi gs minorẽ metũ passus est: videlicz p impssiõem sine potẽtiã iudicis vel dolo alteri9 gs vẽdit res suas:tũc subueniť ei iudicis officio.ff.e.nõ est vĩsimile.§.i.vel p cõstitutiõez p̃ncipũ.C.e.l.pe.z vl. z.ff.de of.pñs.illicitas.vel p responsa prudẽtũ sine iterp̃tatiõem prudentũ.ff.de var.z ex9.cogni.medic9. Judex vero alicui nõ dicit iferre metũ.ff.e.l.ii.sz iuriã facere põt.vt ibi.ff.ad.l.acgl.quẽadmodũ.§.magistrat9.z.j.de emp.z ven.e vlt.vbi de hoc. Et no.q̃ p̃m canones sine vi sine metu sine dolo aligs renunciat rei sue subueniť ei õ oẽm possessorẽ.iii.q.i.reintegrãda.z.q.ii.c.ii.z.ff. ó iof.tes. eũ q.i.rñso.z p eẽm suum põt quis implorare hanc restitutiõem.

k Ad fatuitatẽ.sic pz q̃ lz dol9 interueniat in hmõi spũalib9 nõ tñ subuenitur dolũ passo lz dol9 det cãm ptractui.si.xx.q.iii.cõstituit. Jdẽ in mrimonio.j. de cõuersa.cõiu.ex pte.z.c.veniẽs.in fi.z.c.dudũ.qõ est õ id.ff.de dolo.z elegãter in p̃n. Jtẽ babes h q̃ dol9 nõ p̃põderat culpe.qõ est õ id.ff.ad.l.acgl.itẽ mela. in p̃n. Jtẽ nõ q̃ in spũalib9 nõ bz locũ in integr restitu.qz non videf decepti.q meliorẽ vitã elegerũt.ar.contra.j.ti.px.ex lr̃is.

l Sup eo.p testes.sufficit.n.,pbare p testes in iudicio violẽtiã sibi illatã: z sup rebus amissis stabit iuramẽto ipsi9 sic h totũ babes.C.vñ vi.si qñ totũ tenorẽ illi9.l.h babes.z sic intereẽ qõ surgit ex maleficio ,pbaf p iusiurãdũ sic.ii.q.i.in p̃mis.sec9 est si surgit ex õctu:qz tũc p testes ,pbãdũ est. insti. de vb. ob.§.nõ solũ.ff.de mino.si in emptiõe.z.ff.de eden.argẽtari9.§.fi.Et q̃ h dicit nõ ptinet ,ppie ad actiõem qõ me.cã.sz ad interdictũ vñ vi .siue vi bonor rapt9.vñ lex illa vñ h sũptũ est ponit.C.vñ vi.si qñ.Et ita facit ad illã ptẽ tituli vbi dicit de bis q̃ vi.p̃cedẽtes decretales ptinẽt ad illã ptẽ.q̃ dicit me tusue cã. Et sic in actiõe q̃ met9 cã sufficit ,pbare metũ fuisse sibi illatũ q̃uis nõ ab eo q cõuenit met9 illat9 sit.ff.e.si cũ exceptiõe.§.in hac Sz q̃ fuit cã q̃re staf in casu isto iuramẽto illi9 q vim passus est cũ iuramẽtũ nõ sit deferẽdũ:nisi adsit bona p̃sũptio.puta qz hz vnũ testez

de iudi.§.oportet.col.vi.

o Pro psonar ac. Persona g̃ respiciẽda est an honesta fuerit. vtruz sit paup vel diues.ar.op.ff.de legi.tu.ltimos.ar.s.de of.del.sane.z.c pastoral.i.rñso.z.ii.q.vlt.gsgs.q̃litas ét negocii p̃siderãda é.si.j.ó ap. cũ sit romana.z.ff.ó iud.nõnũq̃.z.j.ó iureiu.c.vl.i fi.C.vñ.vi.l.si qñ.

p Egsuit.censu.i.,p modica pecũia distracta:z sic ñ õdicit lr̃a sequẽs vbi dicit ad ius z ,pprietatẽ cõuenit redire zc.z qõ dicit in fi.coloni.i.ẽptores colẽtes ipsas possessiões:vel põt itelgi q̃ vba ,ppie ponãf vt de vtroq3 õctu intelligaf:vt si eccl'ia ledaf in õctu locatiõis:puta qz ad lõgũ tp̃s locavit rẽ aliquã ,p certa pẽsiõe in qua lesa est ecclesia siue in õctu venditiõis.

q Detrimẽtũ.magnũ.s.nã ,p modica cã nõ daf restitutio.ff.de mio. si.ex cã iudicati.i.rñso.in fi.z.ff.de i iteg.rest.scio illud.j.de re.ecc.nõ alie.c.penult.

r Nõ liceat.j.de dona.fraternitatẽ.melius est.n.iura ecclesie intacta suari q̃ p9 vulneratã cãz remediũ q̃rere.C.in quibus causis in inte. resti.non est necessaria.l.vlt.

s Jure minoris. sic est.j.e.auditis.vbi de h.z fungiť iur̃ rei publice xxiii.q.iiii.gd g̃.z dic iure miorꝭ facti maioris:z ,ppaf minori i h:qz sic minor postq̃ excessit.xxv.ãnos petit restitui vsqz ad q̃driẽniũ de bis in gb9 lesus fuit ifra.xxv.ãnos. sic z eccl'ia tm̃ vsqz ad q̃driẽniuz petit restitui vbicũq3 ledit a tpe lesiõis ,putãdũ. Et qõ dicit sp dz illesa suari.istud semp nõ notat tp̃s circa eũdẽ õctũ: vel circa eadẽ lesiõné vt de eodẽ õctu vel de eadem lesione semp i ,ppetuũ possit eccl'ia restitui:absurdũ istud vr̃ z ẽ õ id qõ legiť.C.de tẽ.i inte.rest.l.vlt. vbi dr̃ q̃ ois restitutio ifra q̃driẽniũ dz terminari: sz sic dz intelligi illud semp.i.q̃tiẽscũq3 ledit illa eccl'ia dz petere restitutiõem sup illa lesiõe vsqz ad q̃driẽniuz z ita si millesies ledereť millesies põt restitui:z ita sp ẽ minor:qz semp restituit z restituet q̃diu durabit i bis i gb9 ledet z revera fungitur iure minoris:z hec ẽ cõis opinio. Alii dixerunt.vt alan9.z.g.naso.cũ eo q̃ in infinitũ possit eccl'ia restitui sup eo õctu in quo lesa est:nec currit ei istud q̃driẽniũ.ar.j.e.tũ ex lr̃is.z inberẽt superficiei isti9 vbi semp.z male:z dic semp.i.in oi cõtractu siue qñcũq3 leditur vt dictum est.

t Constiterit.in iudicio p̃ntib9 ptib9.j̃.e.ex lr̃is.vel p cõtumaciã absentibus.ff.de mino.incen.§.cã.z.l.etiã.§.vlt.z.j.de re.cc.nõ alie.c.pe.z

Scan of Decretum Gratiani, Venice 1584, p. 1

C.si aduersus dotē.l.vna.ꝛ.ff.de adop.nam ita.ꝛ in auc.vt. spon.lar. §.ad hoc.col.ix.de hoc dictum est.s̄.de of.iudi.c.vlt.

a Redire.ꝛ sic patet ꝙ contractus fuit alienatiōis non locationis vt dixi in p̄n.ꝛ alienatio tenuit. Unde auxilium restitutionis necessarium fuit: quia tunc dem̄datur cum alia actio non supereſt .ff.de minō.in cause.in prin. ꝛ.s̄.de offi.iudi.c.ii. Unde nota.ꝙ si alienatio rei ecclesiastice facta est in casu licito sicut debet ꝛ traditur.x.q.ii.hoc ius ꝛ.xii.q.ii. sine exceptione bene tenet ꝺ̄ctus ꝛ si lesa sit in ꝺ̄ctu illo nō subueniē ei nisi per beneficiū restitutionis nisi eēt decepta vltra dimidium iusti precii: qz tunc iurē cōi iuuatur j.de emp.ꝛ ven. cuz dilectus.ꝛ.c.cū causa.ꝛ.C.de rescin.vē. l.ii. Si vero alienatio non sit facta predicto modo nullus est cōtractus ipso iure.xii.q.ii.sine exceptione apostolicos alienationes ꝛ p̄dicta decre. cū dilecti ꝛ agitur tūc iure cōi contra possessorem ar.C.de sacrosanc. ec.iubem⁹.ꝛ.C.si aduersus dona.l.ii.

b Defraudari. sicut enī ecclesia in dāno morari n̄ oz ita nec i lucro ex vtraqz fieri debet restitutio.C de repud.l.vna.ff. ō mino.ꝙ si minor.§. restitutio .ꝛ .l. intra vtile.in fi.

c Cuz venissent possessiones vel quasi possessiōes quia incorporalia non possidentur sz quasi possidentur.ff.de vsuca.sequitur.§.sin autem .

d Subiectionis.ꝛ possessione iuris eligendi abbatem.

e Fuit. per monachos.ꝛ ita spoliauerūt eūm possessione eligendi

f Duo coꝛ.tertio eis cōmittente vices suas: vel se excusante aliaſ nil fecissent.s̄.de offi.dele.prudentiā.i.rūsio.ꝛ.c.cū cām.ꝛ.c.cām mīmonii.in antiqua tū cōtrarium allegabatur.

g Renūciauit.añ cōfirmationē sufficit renūciatio facta eis ꝙ elegerūt

h Procuratorē.ꝛ sic videtur ꝙ collegium possit constituere procuratorē sine consensu prelati etiā vacante ecclesia pro causis monasterii contra id quod est.j.de iudi.cām que.ꝛ.j.ne se.vacā.per totū. Sic intellige ꝙ dicit hic: eligunt ꝓcuratorem vel sindicum vacante ecclesia vt de facto sine electione ipsa prelati agat̄ de qua erat contentio inter eūm ꝛ conuentum que aliter tractari non poterat: ꝛ ad hāc cām tantum constituit non ad alias que tractari non possent vacante ecclesia per iura predicta.

i Inhibentes.non videtur ꝙ ipsi potuerint inhibere: cuz monachi essent in quasi possessione eligendi aliū eligendo qui renūciauit ꝛ sic vsqz ad sniam tuendi erant in possessione.xvi.q.iiii.volum⁹.ꝛ.xii.q.v.c.i.ꝛ.j.vt lite pendē.per totū. Unde papa hic in fine non cassat electionem factam post inhibitiōem illam.ar .ad hoc.xi.q.i. quia res in litigio.ꝛ.C.de proba.l.ii. Ar.contra.ff.de peti.here.l.diuus. vbi prohibetur possessori aliquid distrahere de bonis hereditatis: nisi prestita satisdatione: sed hoc soluitur.in fi.in no.sed nonne.

k Presumpserūt. Exb verbo videt.ꝙ nō debuerint eligere post ꝓhibitiōem: sz licet non debuerint facta tamen electio nō cassabit quo usqz cognoscat̄ de iure eligendi vt dicit in fi.

l Spoliarant.ꝛ ius eligendi abbatē ad eūm decetero ptineret: qz ad ipm ptinebat ius eligendi.

m Priuilegiis.hmōi inspecto iure debuit suspēdere cōfirmationem sine late ꝓpō.ar.j.de testi.veniēs.ꝛ.j.de re iudi.cum super.

n Protestatus.ꝛ sic ꝓtestatio ꝓdest.s̄.de elec.cumana .ꝛ.s̄. de of.oꝛ. pastoralis.in fi.ꝛ.s̄.de his que vi me.cā.fi.platū.ꝛ.vii.q.i.pontifices. ar.ꝺ̄.s̄.de consti.cum.m.ferrarien̄.de hoc dictum est in.c.cumana.ꝛ

prietatē redire prouidēdū est tamē ne si forte coloni possessiones illas expensis ac labore suo reddiderint meliores: sumptibus quos bona fide fecerint: debeāt defraudari.

1 Ano.iii. sancti georgii ꝛ sancti sergii abbatibus.

Cum uenissent ad ap.se.electus ꝛ monachi rotbon. ꝓ se ac pro monasterio suo: ac magister a. pro episcopo uenet. eis sancti georgii diac.card. dedimus audito/rem. Coram quo idez magister ꝓ epī parte proposuit: ꝙ cū monasteriū rotbon. eēt situm in dioc. uenetē. ꝛ ecclesie veneteñ. subiectum predictus episcop⁹ possessione subiectionis usus est hactenus inconcusse: sed cum occasione cuiusdam electionis que ibidez facta fuit partes de communi assensu ad natem. episcopum ꝛ eius collegas cōmissionis litteras impetrassent: duo eorum ad monasterium accesserunt quorum aduentum intrusus presentiens renunciauit huiusmodi electioni: ꝛ se a mōasterio absentauit: sed iudices auctoritate apo. monachis iniunxerūt: ut sindicū uel ꝓcuratorez eligerent: qui in causis monasterii consulte ageret: ꝛ utiliter responderet: districtius inhibētes eisdem: ne aliquez eligerent in abbatez: donec plenius agnosceretur de iure: quod episcopus se habere in abbatis electione dicebat. Monachi vero ꝛ si procuratorez ad mādatū iudicū elegissent: abbatē tamē contra inhibitiōem eoꝝ eligere presumpserūt: cui⁹ electiōez eūs petiit confirmari: ꝛ se ad possessionē restitui qua eū monachi spoliarāt. De inde iudices diffinitiuā sententiam protulerūt electiōez cassantes eandē: quā sententiā dict⁹ magister petiit confirmari. Ad hoc fuit rūsū: ꝙ licet per procuratorē ex pte monachoruz fuisset ꝓpositū: ꝙ monasteriuz ipsum ad ro.ec. nullo medio ptineret: dicti tamē iudices cōtra eos procedere nimis animose ceperūt: ꝛ infra. Nos igit̄ ispectis priuilegiis pre.n. leonis pape gre.ꝛ cle. que monasteriū illud ad ius ꝛ proprietatē indicāt se. ap. pertinere: intelligentes ꝙ monasterii ꝓcurator ꝛ si eadez priuilegia corā predictis iudicibus exhibere omiserit negligenter: ius tamē nō tā suuz quā nostrū fuerit ꝓtestat⁹: videlicz ꝙ monasteriū ipsū ad ro.ec. nullo medio ptineret: ne ipsius negligētia in dānuz tam nr̄z quā monasterii redundaret: ad audiētiā restituimus monachos rotbon. ꝛ infra. Electionē aūt a monachis sicut dicitur cōcorditer factā: pendente cōtrouersia ex qua pendet: nec cōfirmādā duxim⁹ nec etiam infirmandaz.

Dem belien. ꝛ foren. ep̄is.

p In damnum. cuz ad defensionem vocari debuerimus. j. de confir. vti. cuz dilecta. ꝛ domin⁹ semper in iudicio nominandus est. j. vt lit. non cōtest. quoniam. §. penul. ꝛ. C. vbi in rem. ac. l. i.

q Restituim⁹. Hec restitutio vt quidam dicunt datur quādo procurator non est soluendo vt tunc fiat restitutio cōtra ecclesiam. vt. ff. man. si ꝓcuratorem. in p̄n. ꝛ. ff. ō dolo. ꝛ eleganter. §. si dolo. hic procurator nō est soluēdo etiā si alias sit locuplex: quia libertas ꝛ status mōasterii estimari nō posset. ff. ō re. diui. sacra. §. vl. Ex hac enim causa glibet erit restituendus: quia ex quacunqz causa iusta dicit pretor in integram restituaz. ff. ex qui. cauma. l. i. alias nunquā rescinderetur sniа ꝓpter dolum vel ꝓpter negligentiam procuratoris: sed dominus agat cōtra ꝓcuratorem si dolum cōmisit. C de procu. si procurator. ꝛ ipse ō omni dōlo ꝛ culpa tenet̄ domino .C.mā. a ꝓcuratore: qz nec procurator omittere debz exceptiōem competentem ex persona rei. ff. mā. idemqz. ꝛ l. si fideiussor. i. rūso. ꝛ ita hic videtur loqui non tantum de restitutione minoris sed etiaz de restitutione maioris ex clausula generali si qua iusta ꝛc. vt dictum est. ꝛ est differentia inter restitutionē que fit iure minoris: quia illa datur officio iudicis deficiente actione .ff.de minō.ꝙ si minor. §. vlt. ꝛ. s̄. de offi. iudi. c. ii. ꝛ illam que fit iure maioris: quia tunc habet actionē suo iure. s. vtilē accedente iudicis officio. ff quod me. causa. l. metuz. §. ex hoc edicto. ꝛ. §. prece. ꝛ ar. quod me. causa. si vi vl' metu. sed certe. l. i. ff. de do. ꝛ eleganter. §. fi. ꝛ illa. ff. man. si procuratorem. non restituit actionem cum per negligentiam procurator succubuerit: sed cum per dolum. vnde si negligens fuit procurator imputet sibi qui tali negocium suum commisit. ff. de minō. cum mandato. ar. ad hoc. s̄. de offi. dele. cuz olim. ff. de tribu. procuratoris. verūtamen si procurator esset soluendo satis videtur ꝙ fauore ecclesie in optione habet an velit conuenire procuratorez vel velit restitui adrem. C. si tutor vel curator. l. etiam.

r Electionem. sed nonne fuit facta hec electio post inhibitionez iudicis: ergo cassanda erat. j. ō matri. otra. ꝺ̄. inter. ec. c. i. ꝛ. c. vlt. ꝛ. ff. ne quid in lo. pub. l. vl. j. de no. ope. nun. c. ii. ꝛ. j. de spon. impu. ad dissoluenduz. in fi. sed certe ex eo ꝙ isti erant in possessione alium eligendo lite pendente priuari non debent. viii. q iiii. nonne. ꝛ. xvi. q. iiii. volumus. Sed hec solu. non videtur posse stare. nā mota controuersia patronus presentare non debet. arg. j. de iurepa. ex litteris. ergo eodem modo mota controuersia eligere non debent: ex hoc enim sequeret̄ conueniens: quia si postea probaretur illos non habuisse ius eligendi cassanda esset electio: quia omnes fructus percepti restituendi sunt .C. de rei vendi. certum. ꝛ sic sequeretur ꝙ electio facta ab eo qui credebat̄ habere ius esset cassanda quod esse non debet. s̄. de elec. querelam. j. de iurepa. consultationibus. Ad hoc dicit io. ꝙ licite potest eligere qui est in quieta possessiōe licet fiat ei cōtrouersia. ff. de aqua quot. ꝛ csti. l. vlt. ꝛ vti omni iure suo vsqz ad finē cause. viii. q. iiii. nonne. Contra tamen videtur in hoc casu ut dicit̄ j. de iurepa. ex litteris Tu tene ꝓut ibi notat̄. s. ꝙ nō debet eligere: sed si eligat iuōx tū siue superior ad quē ptinet institutio nō cōfirmabit electiōem: nec cassabit pēdente cōtrouersia ex q̄ pēdet ꝓut dicit decre. in fi. Sz io. dicit ꝙ si de hoc fiat ei ꝓtrouersia an possideat tale ius tunc nō debet eligere. ar. s̄. de consti. cum. m. in fi. ꝛ ita videt̄ hic. Eps. n. petebat r̄stitui ad possessionē iur̄ eligēdi: ꝛ sic ñ possidebāt mōachi gete: ꝛ iō caute dixit papa electiōez nec ꝓfirmari nec ifirmari ꝛc. i. donec cognoscat̄ ad q̄s ptiet ius eligēdi ꝛ p̄cipue q̄tū ad possessiōez vt sicut prima electio ñ eēt cassanda nisi ꝓus cōstitisset an eps possideret ius eligēdi tpe electionis: ita nec alia q̄ facta fuit post istā. sic. j. de cau. pos. cū eccl'ia. vbi agebat̄ possessorio. ꝛ petitorio etiā ꝛ b similit̄: qz de iure eligēdi. vt patz ex lr̄a. s̄. versus p̄n. ꝛ iō q̄diu pendet qō iuris seu possessiōis electio cōfirmari vel infirmari nō debet.

a Aditis libertati. ar. q̄ reges p̄ñt dare p̄uilegia libtatiſ. lxiii. di. in ſinodo
b Cōtineť. in p̄uilegijs ecl. cōtinebať q̄ ipſe exemerat a iuriſditione epi locū illū q̄d̄ predicti reges libertati donauerāt ⁊ de valle de eueſchaz in p̄uilegio mētio non fiebat: ⁊ ita p̄ p̄uilegiū ecl'. non ꝓbabať q̄ eccleſie de eueſcham ſint exempte a iuriſditione epi: ⁊ ſic recurrēdū eſt ad priuilegiū illoꝝ regū: ⁊ ſi ibi cōtineať q̄ illi reges vallez de eueſchā donauerūt libtati tūc erit ꝓbata exēptō: ⁊ ſic dubia ꝓbatio non ꝓdeſt. Reges enī donauerūt locū illū libertati quo ad tpalē iuriſditiōem papa vero quo ad ſpūalem.

c Subducto. Beducēduz ē ꝯ tp̄s vacatiōis in p̄ſcriptione. j. de p̄ſcrip. c. i. ⁊. c. de q̄rta. ⁊. c auditis. ⁊. c. cū nobis. ⁊ illō tēpus deducēdū eſt quo ſolz ſuccurri cuilibet qui ledit̄ p̄mus ſit medij vltimūue. C. de reſt. mil. q̄ō tpe. ⁊. C. gb⁹ nō ob. lō. tēpo. p̄ſcrip. p̄ſcriptiōe. ff. gb⁹ excau. ma. necnō. §. ſiquis.

d Jure minoris. eccl̄ia enim fungit̄ iure minoris vt hic. ⁊. ſ. co. c. i. Jtē fungit̄ iur̄ reipublice. xxiii. q. iiii. qd ergo. ⁊. i. diſ. ius publicū. ⁊. C. de ſacroſan. ecc. vt iter diuinū. Hinc eſt q̄ p̄lati eccliaꝝ cōparātur tutoribꝰ ⁊ curatoribꝰ. in auc. de eccle. ti. §. vlt. col. ix. ar. ad ſ. iii. q ii. q. ea. Jtē fungit̄ iuri iperii. iu auc. de nō alie. vel pmu. §. ſācim⁹. col. ii. imo maio: eſt iperio. xcvi. di. duo. ⁊. ſ. de maie. ⁊ obe. ſolite. ſz nō fūgit̄ iur̄ pupilli: q. ꝯ pupillare etatez non currit p̄ſcriptio. C. de p̄ſcrip. xxx. an. ſicut in rem. Sz i gbꝰ caſibꝰ ꝓpatur eccleſia minori dubitari poſſet. Bicūt gdā q̄ in oibus eccl̄ia ꝓpatur minori qñ eccleſia p̄ōt reſtitui ꝯ p̄ſcriptiōem ſicut minor. C. ſi aduerſus vſuca. l. vna. ⁊. ff. de mino. etiā ei. ⁊. C. ſi tutor vel cura. interuenit. l. minoribꝰ. ⁊. C. de in inte. reſt. mi. l. minoribꝰ. ⁊ i auc. de here. ⁊ fal. §. pupillus. col. i. qō bñ vr̄ exp̄ſſa rō̄e. vbicūq; eni eccleſia ledit̄ oz reſtitui. ſz añ ꝓpletā p̄ſcriptiōem nō ē leſa: imo iure cōi agere p̄ōt ſed tūc demū finita p̄ſcriptiōe or̄ leſa q. iure cōi ſi agat repellit̄ p̄ſcriptione ꝓbata: ſz a tpe leſiōis. i. tpe p̄ſcriptiōis finita vſq; ad q̄driennū p̄ōt repetere reſtitutionem vt dicit lex illa. C. de tēp. reſti. in ite. l. vlt. ⁊ ita p̄ōt peti reſtitutio ꝯ p̄ſcriptō nē vſq; ad q̄driēniū. Quidā dicūt q̄ ꝯ p̄ſcriptiōem nō dať reſtitutio q. canones volūt p̄iudicaŕ eccleſijs p̄ p̄ſcriptōez. xvi. q. iii. placuit. ⁊. q. iiii. volum⁹. imo ſcōm illos qui dicūt q̄ ꝯ p̄ſcriptiōem detur reſtitutio ſequereť q̄ nūquā p̄ſcriptio curreret ꝯ eccleſiaz. Sed huic facile eſt reſpondere: q. bñ currit p̄ſcriptio eccleſie: ſz ſi petit reſtitui ꝺtra bene audit̄ ſicut minori currit ſed reſtituit̄. Non video q̄ aliud ſit in eccleſia q̄ in minore: niſi q. nō inueni ſcriptum iure canonico q̄ eccleſia reſtituatur ꝺtra p̄ſcriptiōem: ſz eadē rōne qua minores reſtituūt fauore impfecte etatis: ſic fauore eccleſie introductū fuit q̄ vteret eccleſia iure mior⁹. ſz vbi eadē ē rō ibi oz eē idē iuſ. ſ. ò cōſti. nā ocupiſcētiā. ⁊. c. trāſlato. ⁊. ſ. ò trāſla. iter corpalia: ſz veri⁹ vr̄ q̄ or̄ ꝯ p̄ſcriptiōez nō dať reſtitutio nec fruſtra iura loquētia de p̄ſcriptiōe ſint ſtatuta ⁊ p̄ōt etiā dici q̄ etiā poſt q̄driēniū audiret ſi ꝓbaret ſe illo q̄driēnio iuſta de cā ipeditū fuiſſe. ar. iiii. q. v. c. i. ⁊. j. ò ap. ex rōne. ff. de mino. ait p̄tor. ⁊. l. ſi ſine. §. vlt. ⁊. C. de tēpo. ap. l. vl. §. illud. Quidam ponūt eccl̄iam in p̄mo āno minoris reſtituētes eā vſq; ad. xxix. an. ſic̄ minor. Alii reſtituūt eā vſq; ad. xv. ponētes eā. in. xiiii. an. ſz hoc nil eſt nec oz poni i aliquo anno ſz ad ſilitudinē minoris facti maioris reſtituit̄ eccleſia vſq; ad q̄driēniū ſicut minor. vt dictū eſt. ſ. co. c. i.

e Reſtituim⁹. in his eni p̄ſcriptiōib⁹ q̄ ſpectāt ad ſtatū iudicioꝝ vbicūq; ledit̄ eccleſia reſtituit̄: vt ſi ꝺtumax ꝺdēnata eſt. ff. de mino. minor etiā. ſi. ar. ſ. c. ꝓx. vel ſi nō appellauit vel etiā ſi ꝺtū agit vel cōuenit̄ in aliquo capta eſt vt minor. ff. de mino. ait p̄tor. §. ſz in iudiciis. ⁊. l. ⁊ ſi ſine. §. item ſi nō ꝓuocauit. ⁊. j. e. c. vl. vl ſi omiſit allegatiōem vel ea que faciūt ad inſtructiōem cāe vt hic. ⁊. ff. de mino. minor. xxv. ānis. ⁊. j. e. corā. Jtē q̄d omiſit nō ſolū in dāno ſz etiā in lucro. ff. ò mino. ait p̄tor. §. vlt. ⁊. l. nō oia. Jtē in pfeſſiōe. ff. ò cōfeſ. certū. §. pe. ⁊ pp nouas defenſiōes tūc apparētes vel nouiter ꝺtingentes. ar. C. ſi ſepius in inte. reſtitu. poſtu. l. vlt. ⁊. j. e. c. vlt. ſz in ōctib⁹ certū eſt q̄ eccleſie ſubueniť. ſ. e. c. i. vbi de ſ.

f Cōtra reliquā. ſicut minor ꝯ minorē niſi cū pecunia amiſit. ff. de mino. verū §. vlt. ff. ex gb⁹ cau. ma. l. vlt. Et nō q̄ reſtituere in integrū eſt reducere in eū ſtatū in quo erat ante leſiōem. ſ. e. c. i. ⁊. C. derepudi. l. vna. C de in inte. reſt. poſtulata. ⁊. ff. de mino. q̄ ſi minor. §. reſtitutio. ⁊ generaliter reſtituit̄ nō ſolū cū de bonis diminuit̄ ſz etiā cū intereſt eccl̄ie litibus ⁊ ſūptibus nō vexari. ff. de mino. minoribus.

Aditis ⁊ intellectis cāe meritiſ in queſtione que vertitur iter vuigorien. epum ⁊ abbatez de eueſcam ſuper eccleſijs in valle de eueſcam: quas epiſcopus aſſeruit ad ſe dioceſana lege ſpectare: abbas aūt eas ab eius iuriſditione prorſus eē exemptas: cognouimus euidenter eccleſias illas p̄ priuilegia illa ro. pon. non eſſe ab epiſcopali iuriſdi/tione ſubtractas: niſi forte vallis de eueſcam ſit ille locus qui fuit a duobus regibus roe videlicet ⁊ offa libertati donatus: et quem bone memorie cel. papa libertati donauit: ſicut in ipſius priuilegijs cōtinetur. Verum tanto tempore probantur per teſtes ab abbatibus de eueſcaz pleno iure poſſeſſe: ut videať in eius epiſcopale legittime preſcripſiſſe: niſi forte per tantum temporis ſpacium vuigoren. eccleſia interim uacauiſſet: ut tempore uacatio/nis ſubducto: p̄ſcriptio minime ſit completa: ⁊ infra. Licet aūt utrīqz ſit in cauſa concluſum: quia tamen utraq; pars neceſſariaz ut aſſerit, probationem omiſit: nos attendentes q̄ utraq; eccleſia fungatur iure minoris: equitate penſata utranq; reſtituimus contra reliquam: ad probandaz rōnem omiſſam: ne alteru/tra pars propter huiuſmodi negligentiam grauī iactura ledatur.

l Dem priori ſancte. m. ad carceres. ⁊. l. cañ. ſancte. m. de mādria.

Ex litteris abbatis de calueñ. didicimus: q̄ cum ramiſane ⁊ grimol. archipreſbyteri iter. J. virum et. l. mulierem ex delegatione noſtra ſententiam diuorcii protuliſſent: ⁊ ap. interpoſita cognitionem ſentētie ipſi abbati ⁊ archipreſbytero paduano durimus ꝓmittendam: q. pars mulieris ad peremptoriū terminum nō acceſſerat: abbas ipſe cui alter coniudex ꝓmiſerat vices ſuas allegationibus diligēter inſpectis latā a iudicibus predictis ꝓfirmauit ſniaz: ſz poſt octo dies pater puelle accedens ad ipſū intellecto q̄ ſententiā ꝓtuliſſet: firmauit proprio iuramēto: q̄ quidā ad euz ⁊ filiaz eius accedens fraudulenter ſub ipſius abbatis nomine falſas eis lr̄as preſentauit: quibus mandabatur eidez: ut q. iudex ad diez quā aſſignauerat uenire nō poterat: poſt. viii. dies a termio cōſtituto ipſius ſe cōſpectui p̄ſentaret ⁊ poſtmoduz appellarunt ad ſedez apo. ⁊ etiā ſupplicauit. Licet autez de fraude taliter ꝓpetrata p̄ hmōi iuramentum non conſtet ad plenuz: in fauorē tamen mr̄imonii de benignitate cānica cōtra fraudē, ꝓpoſitam ſupplicationez mulieris admiſimus: ⁊ ad audientiā reſtituim⁹ eā pro matrimonio poſtulantē. Jōqz mandamus: quatenus de cauſa ꝺboris ap. ordine iudiciario cognoſcētes: confirmetis uel infirmetis ſi/cut iuſtuz fuerit ſniaz a primis iudicibus promulgatam.

l Dem epiſcopo ⁊ capitulo oſenſi.

s Exlr̄is. vices ſuas. alias nō tenuiſſz ſnia. ſ. ò ofdcle. cā mr̄imonii. ⁊ c. cum cauſa.

b Cōfirmauit. hē ſpāle p̄uilegiū in cā ap. q̄ inōr altera pte abſēte ꝓceder poſſit etiā li. nō ꝓteſt. C. de tēp. ap. l. fi. §. illō. ⁊. ii. q. vi. appellator ⁊. j. de ap. p tuas. ⁊. c interpoſita.

i Quidā ad euz. ſi iſte fuiſſz ſoluēdo ꝯ ipm dōtaxat daret actio mulieri: ſz q. i caſu iſto ſoluēdo eē nō poterat iō fauor mr̄imonii reſtituit mulier. ff. de eo per quē factū erit. l. vlti. ⁊. ff. de dolo. ⁊ elegāter. §. ſi dolo. ⁊ ſi de hac falſitate cōſtitiſſet iure cōi audiret. ar. ff. ſi meſſor. fal. mo. dix. l. iii. §. i.

k Supplicauit. ſupplicare p̄ōt glibz q̄ tūcunq; remota ſit appellatō. ar. ii. q. vi §. anterior ⁊. ſ. illō C. de p̄et. ipe. of. ſigſ aduerſus. nā ⁊ buul ſupplicare p̄t, p dño ſi dñs nolit appellare ff. de ap. ſeruī. Sz i ſ differt appellatio a ſupplicatōe q. appellatōe interpoſita nil ē inouādū: ſz pēdente ſupplicatione mādat̄ ſnia executōni p̄ſtita cautiōe q̄ oia r̄ſtituat ſi ſnia fuerit retractata. C. de p̄ci. ipe. offe. auc. q̄ ſupplicatio. ſic in reſtitutiōe in itegrū qñ ſuſpectus eſt q̄ petit reſtitui mādat̄ ſnia executioni ſub cōſimili cautiōe. j. e. ſuſcitata. Jtē in ſ differt appellatio a ſupplicatiōe: q. appellat̄ vſq; ad. x. dies. ſupplicari aūt p̄ōt vſq; ad biēniū q̄ō vex eſt cū ſupplicatio porrigit̄ ſupiori. C. de ſen. p̄fec. p̄ter. l. vna. Si vo ſupplicatio porrigit̄ iudici: tūc vſq; ad. x. dies. vt i auc. p̄allegata. que ſupplicatio.

l Ad plenū. ſ ideo dicit: q. ſi plene ꝓbaſſet hāc fraudē ⁊ cāz abūtie fieret reſtitutio. j. de re iudi. cū berthold⁹. vbi min⁹ ſufficiens ꝓbatio ſufficit ne p̄iudicaret opinio vītati. vt. ſ. de ꝓcu. ex inſinuatiōe. ⁊. c. in p̄ūtia. ⁊ ſ ideo q. abūs ltūme citat⁹ p̄ſumit̄ cōtumax ſi ñ venerit iii. q ix. decreuim⁹. lxv. di. ſi forte. ff. de re iudi. cōtumacia: ſz talis p̄ſūptio p̄ōt eligi p aliā p̄ſūptiōem. ff. de in inte. reſt. diuus. ⁊ inde eſt q̄ p̄ſūptiuā ꝓbationē ⁊ min⁹ plenā elidit̄ p̄ſūptio cōtumacie. Cū p ſacrm vni⁹ p̄ōt ꝓbare ſe nō cōtumacē. nā violēta p̄ſūptio elidit̄ p iuramētū xxxv. q. iii. eē ordinaria. ⁊ op. ar. j. qui ma. ac. poſ. cū in tua. ⁊ ſic p̄ōt intelligi. iiii. q. v. q̄ſqs. in fi. Cū ſ iuramētū nō facit plenā ꝓbatiōem: ſz fauore mr̄imonii admiſſa fuit mulier ad agēdū: nec audit̄ mulier p̄textu appellatiōis ſue q. cōtumax p̄ſumit̄: ſed p fraudē ſemiplene ꝓbatā ⁊ in fauorē mr̄imonii reſtituitur.

m Reſtituimus. Ar. q̄ nullo tractu temporis tranſit ſententia contra mr̄imoniū in rem iudicatā. j. ò re iudi. lator. ⁊. c. cōſanguinei. Sz ex hoc ſumūt quidā ōrium. ar. ⁊ male ex hoc q̄ dicit reſtituim⁹ ꝓbāt q̄ tranſit in rem iudicatam.

n Jnfirmetis. hoc tantū hz facere iudex appellationis. ii. q. vi. in fi. Et ſ habet locū qñ in cauſa appellationis nil noui ꝓponit̄ ⁊ vnicus eſt tantū articulus vt hic erat. alias iudex appellatiōis ꝓ parte infirmare. vt. j. de teſta. raymucius. ⁊. c. rainaldus. Jtem ex eo q̄ dicit cōfirmetis vel ifirmet videtur q̄ exe cutio nō ſpectet ad ipſos. de hoc dictum eſt ſupra de offi. deleg. paſtoralis. §. preterea.

a Cum ex lris.ex delegatione ipsius.s.anastasii.
b Syria.nō obstāte.per hoc videt qp celestin⁹ restituerit eccliaz hilerdiñ. Sed cuz multa tępora sint elapsa a tępore eugenii qui tulit sniam ipsam vsqz ad tempus celestini.s.lxv.anni.quō audiť eccl'ia hilerdeñ.sup restitutiōe.ꝛ Jnno.similiter videt eā admittere ad restitutiōem petendā.j. vbi dicit an data vel dāda:sz est ꝺ alia iura.nā vltra q̄driēnium dari nō ꝺz.C.de tęp.in integ. restit.l. vlt.nec etiā ꝓpetuať p contestatiōem litis ff.de mino. papinianus.i fi. Pōt dici qp restitutio data fuit tępore anastasii q cōmisit negociū celestino in minori officio cōstituto:qz anastasius fuit ꝓxim⁹ successor eugenii:ꝛ qp causa terminata nō fuit stetit p iudices. vñ nō est iputādum actori.ii.q.vi.anteri oz.ꝛ.C.de in integ. resti.l.petēde. sic satis pz p multas commissiones.vñ etiā dic j.an data sit vel danda.Si vero data fuit postea dari nō ꝺz C.si sepi⁹ in ite.rest. postu.l.vlt.vel si eet denegata. j.e.c. vlti. nisi ex cā vt ibi dicit Sed obiciť:eugenius tulit sniam ꝓmo męse sui apostolatus vt.j.dicit ꝛ vixit.viii ānis ꝛ męsib⁹. iiii. ꝛ xxi.diebus.sz anastasi⁹ successit eugenio q cām sup lꝭ cōmisit celestino tūc in miori officicio cōstituto ꝛ ita vť qp restitutio dāda sit p⁹ q̄driēnium.vñ ex lꝭ trahūt qdā ar. qp restitutio semp sit dāda:vt dictū ē.s. e.c.i. qz ꝭ vť dari post q̄driēniuz Sz tu potes rñdere qp ex eo dicit ꝭ ñ cōstat qp anastasi⁹ ꝺederit restitutiōem sz cōmisit cām sup restitutiōe an esset dāda vel nō:sz obstat fortius factū celestini q mādauit nō obstāte snia eugenii diffinitiuā sniam ꝓferri sup ecclesiis p̄dictis sz lꝭ fecē celestin⁹ potiꝰ de gr'a qp ꝺ iure qꝺ patet.qz restitutio dāda ē cā cognita p̄tib⁹ ptib⁹.vt dicit.j.ꝛ.ff.de mino.in cāis.§.in cā. Vñ papa voluit inniti facto ipsius:sz deliberauit decernere p̄tib⁹ptib⁹:vtz sit data vel danda ꝛ iō nō plene ꝓbať p hāc decre.qp dari debeat restitutio post q̄driēniū:qz nec papa hic determinat boc.

c Extitit.post recessum predicti cardinalis.

d Testes.qui ꝓducti fuerūt ad ꝓbādū qp dari debeat r̄stitutio ꝛ qp potius per iudicē ꝛ nō p ecclīam hilerdeñ.steterat qp nō fuerat ꝓcessum.vt hic dicit.B.

e Magister.babēs ad hoc speciale mādatū.vt.ff.de mino.illud.§.si talis.ꝛ.j.e.c.coram.

f Officiū nr̄m.lꝭ iō dicit qz q̄tū indicis officio ꝛ nō iure actiōis petitur restitutio.ff.de mino.l.qꝺ si minoz.§.vlt.ꝛ.s̄.de of.iudi.c.ii.

g Restitui.ergo nō fuit restituta per celestinum.

h Cōmittēdū.co enī ipso qp cōmisit negociū p̄ncipale vť ꝓcessisse bñficiū restitutiōis:sicut cōmittēdo cām vť cōmisisse appellatiōem.s̄.ꝺ off.dele.pastoralis.§.ꝓterea.sz hic ignorať que cā cōmissa fuisset an cā restitutiōis an cā illa.s.an danda cēt an nō vt pz p sequētia.sz vidētur qp danda esset restitutio vt dicit in p̄dicta notula.ꝛ hic ꝓbať p lꝭ qp ecclesia hilerdeñ.petebat restitui corā Jnno.papa.

i Snia ro.se.ponit tenorē.c.xxxv.q.ix.sniam.ꝛ.c.veniā.

k Permiserūt.sed illud p raro fit.ff.de mino.minor ante.ꝛ.l. magistratus.ꝛ.C.si sepius resti.in inte.postu.l.i.ꝛ.ii.

l Jnstructus.ar.qp in modico tpe nō p̄ōt quis multum adiscere.ar.lxviii.dist. §.i.qz nemo repēte fit sūmus.de pe.di.ii.§.hic que de charitate.ar. ꝺ. qñqz enī ingeniū supplet tp̄s in bene studētib⁹ sicut industria supplet tępus.lxxvii. dist. monachus.nec sufficit diu in scholis fuisse sed laudabiliter vixisse inquirēduz est.ii.q.ii.gloria ep̄i.in fi.ꝛ ar. C.de bis q ven.eta.ipetra.l.ii.

Cuz ex litteris⁹.E.pape.pre. no.tū ex bis q̄ ipsi⁹ tęporibus gesta fuerūt:grauē hilerdeñ.eccle sie intellixim⁹ q̄stionē p sentētiaz eugemii pape sup ecclesiis qbusdā ꝓlatā se lesaz enormiter ꝛ olim ꝛ nūc etiā cōquerētis.vnde cū idem cel. tępore anastasii pape ꝓximi successoris eiusdez eugemii in minori ad huc officio cōstitutis in ptib⁹ hispanie legatiōis officio fungereť:ꝛ ex delegatōe ipsi⁹ cognoscere cepit de cōtrouersia memorata:cui ēt alex. successor ipsi⁹ anastasii officio legatiōis denuo ī ptib⁹ eisdē fungēti cāz ꝓmisit eandē:idez quoqz celest.ad apicē summi pon.ꝓmot⁹.g.sancti ągeli diacoñ.cardi.tūc apo.se.le. dictā ꝓtrouersiā sub eo tenore cōmisit:ut ispectis hilerdeñ.ecclesie priuilegiis:auditis etiā ptiū rōnib⁹ nō obstāte memorata sentētia^b diffini/tiuā ꝓferret sentētiā:eamqz faceret obseruari:uerū quoniā p ipsū legatū aut p alios qbus sub eodē teno/re causa eadē cōmissa extitit^c:licet ꝓducti testes^d ex pte hilerdeñ.episcopi recepti fuerāt:mādatū ap.nō extitit ad impletū:magister^e.a.canonicus hilerdeñ.postulauit per officiū nostrū^f dictā sententiā in melius reformari:ꝛ cōtra eā restitui^g eccle siā hilerdeñ. Nos igiť cū fratrib⁹ nostris ꝛ aliis deliberauim⁹ diligēter:nōnullis asserētibus:qp cū predictus.c.pre.n.cōtra iā dictā sentētiā visus fuerit hilerdeñ.ecclesie restitutiōis beneficiū indulsisse:tamē ea nō obstāte duxerit negociū committēdū^h:ꝛ nos supplicationē eius/dez ecclesie admittere debebamus presertim quia sentētia^i ro.se.nō negatur posse in meli⁹ cōmutari. Cū autez surreptū aliquid fuerit aut ipsa pro cōsideratiōe etatuz ꝛ tempo/rum seu grauiuz necessitatū dispensatiue quicquā ordinare decreuit:ꝛ secundū iuria ciuilia principes etiā ꝓtra res bis iudicatas in auditorio suo examinari restitutionē in ītegrū permiserunt^k:prosperimus quoqz ex data sentētia:in registro dicti eu/gemii pape reperta:qp primo mense sui pōtificatus fuerit ꝓmulgata: quādo non plene de meritis ipsius cause videbatur instructus^l:illa inītēs precipue ratiōe:qp priuilegiū urbani secundi ex parte uestra^m productuz subiectuz fuerat falsitati:cuius tenorem nos in registro ipsius inuenimus incorruptum:tādez de liberatio nostra ī boc resedit:ut an data sit restitutio:an danda^n contra premissā sētentiā partibus presentibus decernatur:quaruz assertione^o merita causarū pandūtur:quo circa mādamus:quatenus usqz ad festum beati luce uel in propriis personis uel per idoneū respōsalē nostro uos cōspectui p̄sētetis:qp dicta sentētia retractari nō debeat si poteritis ostēsuri^p uel si forte exigente iustitia fuerit retractāda:uel per uos uel p respōsalē idoneuz appareatis sufficiēter istructi:ut in pricipali negocio canōice ꝓcedatur:pro certo sciturī:qp eū propter multā locorū distantiaz^q nō possit ad uos sine magnis laboribus ꝛ expēsis sepius haberi recursus:si ad premissū terminū quē uobis peremptoriū assignamus:iniuncta uobis cōtempseritis adimplere:nos nihilominus in ipso negocio quantum de iure poterimus procedemus.

1 Dem.

m Uestra.per hāc lr̄am vidētur qp pars oseñ.ecclesie p̄uilegium suū falsauerat addendo aliquid vel diminuēdo vt magis faceret ꝓ se.ꝓpter qō eugeni⁹ tulit sniam ꝺ hilerdeñ. ecclesiā. sed coipso qp quis falsat lr̄as iudicū debet amittere cām.sicut dicit illa decre. s̄. de p̄scrip. olim.qō hic nō fecit eugeni⁹ credens p̄uilegiū verum cū nō eēt vt dicit lr̄a ista illa mens p̄cipue ꝛc̄.ꝛ hic pz.qp falsauerat p̄uilegiū qō postea repertū est itegr̄ ꝛ incorruptuz in registro.silis falsitas babeť j.de excep.cū venerabil'.ꝛ iō tale delictū nō ꝺz cē hilerdeñ. ecclie.q̄min⁹ saltē restituať in isto bñficio.vel forte ps hilerdeñ.ecclie falsauerat p̄uilegiū oseñ.ecclie.ꝛ lꝭ cōstitit in iudicio vnde papa sniauit ꝺ hilerdeñ.eccl'iam.ꝛ iō dicit illa metus ꝛc̄.Et lꝭ vr̄ veri⁹ sm hanc lr̄am.in antiqua cōpilatiōe dicebať ab altera pte ꝓductum ꝛ sm illā lr̄am planior est sensus:ꝛ scom lꝭ ps hilerdeñ. ecclesie falsauit p̄uileginz suū:ꝛ ꝺ ipam fuit sniatū qō melius videt sm illā regulā delictum psone ꝛc̄.ꝛ ita ꝓcedat cuz illa decre.cū venerabilis.vñ nō ꝺz obeē hilerdeñ.eccl'ie delictum illius qui priuilegium falsauit quin saltez restituatur isto bñficio cū eccl'ia hilerdeñ.nō fuerit in culpa.b.

n An danda.iō iubet inquiri quia nō cōstabat an fuisset admissa eccl'ia hilerdeñ.ad restitutiōem ꝛ p̄ntib⁹ ptib⁹ lꝭ ē faciēdū vel p ꝓtumaciā abñtib⁹ ff.ꝺ mino.in cāe.§.i.ꝛ i auc.vt spō.lar.§.ad hoc.col.ix.ꝛ.C.si se vt ab here.absti.anteē.si oēs de lꝭ dictū est.s̄.e.c.i.ꝛ.s̄.ꝺ of. iudi.c.ii.meli⁹.ꝛ p hāc lr̄am ñ cōstat qp restitutio data fuerit sed modo apparebit an fuerit data an danda:lz papa celestinus non obstante snia eugenii negociū cōmisit.

o Assertiōe.C.si per vim vel alio mō.l.vlt.ꝛ.s̄.de ma.ꝛ obe.inter quattuor.

p Ostensuri.Sz q̄re cōpellūť isti lꝭ ꝓbať cū ille q petit restitui non admittať nisi doceat se lesū.ff.de iurein.nā postea.§.si minor. Jtē est ꝺ id qꝺ actore nō ꝓbāte reus ꝺz absolui.vi.q.v.§.actor.ꝛ.j.vt eccle.benefi.vt nr̄um. Forte p̄sūptio erat ꝺ eos ꝛ ideo papa voluit hoc vt dicit p̄dicta decre.vt nr̄m.sz nō cōpellūtur lꝭ ꝓbare nisi voluerint:sz si altera ps voluerit ꝓbare qp sit retractāda:ipsi ꝓbēt ꝓrium si potuerint ꝛ bec facienda sunt vtraqz pte p̄ñte.

q Distātiā.pp locoz distātiā ꝛ vt parcať laboꝛib⁹ ꝛ expēsis p̄ma vice p̄ōt poni pemptoriū.xxiiii.q.iii.de illicita.ꝛ.ff.de iudi.nō nūqp necessitate ingruēte .j.de dila.c.i.ar.ꝺ.ff.de iudi.ad pemptoriū.multa.n.pp distātiā pmittūť q̄ alias prohiberēť.vñ versus. Nō facit ergo paz distātia loga viaz. Prorogat inducias aufert on⁹ ipedimētū. Cogit adire foz:cōseruat ius dñoz.pone exēplū. Prorogat iducias appellatori.j.de ap.cū sit romana. Aufert on⁹ electo ꝛ electoꝛib⁹ lxiii.di.cū longe. Jmpedimētū aufert dño volēti repetere seruū suū factū mōachū.xvii.q.ii.si quis incognitus. Cogit adire foz:qz sine licētia p̄ris abñtis filius cām agere p̄ōt.ff.de iudi.si longius. Cōseruat ius dñoz in possessiōe turbata dño abñte.C.si p vim vel alio mō.l.i.vbi admittiť ad possessiōem turbatā recuperādā seruus vel amicus qui alias nō admitteret de iure. Sz q̄liter ꝓcederēť in hoc casu restitutiōis dato qp ps citata nō veniat:nūqd p̄ōt ꝓcedi ad testiū receptiōem vel diffinitiuā sniam sup ipsa restitutiōe:vť qō nō:qz lit. cōtest. in hoc faciēda est.s̄.de of.iudi.c.ii.ff.de mino.papinian⁹.§.vl.sz li.nō cōtestata testes nō sūt recipiēdi.j.vt li.nō cōtest.p to. Et lꝭ innit ꝺ ex eo qp ꝺ q̄tū de iure ꝛc̄.cū alias li.cōte.citari debeat vt si nō venerit ad sniam ꝓcedať.q̄liter lꝭ fieri

debeat dictū est.ſ.de of.iudi.c.ii.ſz ꝺ vī q ad ſniam ꝓcedi nō possit.ff.de mi.i cāe.§.i.ꝛ.C.ſi vt se ab here.absti.auc.ſi oēs.ſo.hec ꝺrietas hētur.ſ.ō of.iud.c.ii

a Uſcitata.omeñ.hic ferī ſnia ꝺ monasteriū.ſi.j.de cēſi.ſopite.alibi in ꝑſo nā ꝓcuratoris siue ſindici.ſ.de.elec.querelā.vbi de hoc.ꝛ.j.de capel.mo. dilectus.ſed ecclesia non multum curat de illa ſolemnitate:ſicut nec facit differentiam inter ꝓcuratorez ꝛ ſindicuz exquo constat de potestate tradita.ſ.de ꝓcur.petitio.vel dic cōdemnari monasterium in ꝑsonam procuratoris.

b Decimis.ſuper quibus iaz conclusum erat in cauſa.ſi.ſ.e auditis.

c Per transactionem.i. amicabilem compositionem.ſ.de trāſac.c.ii.ꝛ.j.de decī.ex multiplici.

d Poſtulauit.iſte fuit procurator cōſtitutus ad cauſam:ꝛ ſententia lata cōtra monasterium poſtulauit in integrum reſti.ꝛ obtinuit.Sed cōtra videtur dicere lex:qꝛ ſine ſpeciali mādato ad hoc procurator nō admittīt.ff.de mino.illud §.ſi talis.ꝛ.j.c.ꝓxi.Potest dici q lex illa locum habet cum reſtitutio ꝑncipaliter poſtulat vt.ſ.eo.cum ex litteris.non tamen per illum contra quez lata fuit ſententia vt tunc exigatur ſpeciale mādatum ad hoc ſed quādo incidenter poſtulatur reſtitutio ſicut hic:licet ꝑ ſententiam ſuper quibuſdam qꝛ incōtinenti poſt ſententiaz ante factam executionem ꝛ ꝑcum qui factus erat dominus litis per conteſtationem intelligitur incidenter factum ꝛ ſuper quibuſdam que petebant ante ſententiam.vnde procurator ad cauſam conſtitutus bene poteſt petere reſtitutionem ſuper articulo incidenti ſ.co.auditis.quia omnia que ad cauſam inſtruendam faciunt ſibi conceſſa intelliguntur ar.ff.de procu. ad rem mobilem.ꝛ.l.ad legatam.ꝛ.arg. ad hoc.ff.eo.ti.qui ꝓprio.§. itē queritur.arg.ad hoc.ſ.eo. auditis. ꝛ ſi.C.eo. ita demum. ꝛ ff.an per alium cau. ap. exer. poſ.l.ii. Ar.ꝺ.C.de ap.ſi actoꝛ.ꝛ qꝛ hic locū nō habebat appellatio neceſſe habuit recurrere ad bñficiū reſtitutiōis ſi potuiſſet appellare iure cōi poterat ꝑſcriptiōem ꝓbare ſiue aliā exceptiōem ꝑemptoriā.j.de fi. inſtru.c. cū ioannes ꝛ.C.ſen.reſcin.non poſ.l.ii.

e Snie.hoc regulare est vt ſnia mandet executiōi nō obstāte aliqua exceptiōe vt.ii.q.i.ſicut.niſi incōtinēti ꝓbet exceptio.j.de teſti.veniēs.ꝛ.j.de reſt.ſpo.lras in fi.ꝛ in quibuſdā caſib9 qui notant.xi.q.iii.cū apud. Itē licet incōtinēti velit quis ꝓbare exceptiōem ſuā.ſi tñ est preſumptio ꝺ ipm q malicioſe excipiat ꝑmo mandabit ſnia executiōi vt hic:deinde ñ quid velit ꝓponere nō in modū exceptionis ſed in modum actionis audietur.j.de ap. conſtitutus.in fi.ꝛ.j. de accu.accedens.ſed ꝛ hoc ibi nō dicitur.imo defecerat in quibuſdam exceptiōi b9:nec dicebat q alias vellet ꝑponere.vt.C.ad.l.coꝛ.de fal.ſatis aperte.ꝛ.C.ō edic.diui.hadri.tol.l.ii.

f Detrimētū.qꝛ delictū perſone.cc.xvi.q.vi.ſi ep̄m.

g Penſata.hic ꝓferī equitas iuri.C.de iudi.placuit.ſed hoc contingit pp ꝑſumptiōem de iure cōi poſtulata reſtitutiōe in integ. oia in ſtatu ſuo eſſe debēt donec reſtitutio finita ſit.C.de in inte.reſt.poſtulata.l.vna.ſicut appellatiōe int poſita nil est innouādū.ff.nil inno.app.pendē.interpoſita.l.vna.ꝛ.ii.q.vi.§.appellatio interpoſita.Sed ꝺ ſupra de trāſac.c.vlt.vbi dicit q ius ſeruādū ē.vbi vero ius deficit equitas ſeruāda est.ſed ꝑſumptio ſoluit cōtrarium.

h Cautiōem.hoc generale est vbicūqz in dubio aliquis admittit q ſemp ille qui admittit ꝑſtabit cautiōem.C.de leg.ſi in fraudē.C.de peti.here.l.vlt.i.rñſo ff.de rei vendi.is a quo.ꝛ.l.ſe.ff.vt legatoꝝ.vel fideicōmiſ.no.caueat.l.poſtq. §.i.ff.de dam.infec.ꝓtoꝛ.in ꝓn.ar.j.ne lite pendēte.eccl'ia ſancte marie. Itē ar. est hic q cautio ſit ꝑſtanda ab eo q mittit in poſ.cā rei ſer.de fructib9 reſtituendis ſi ſuſpectus est.j.de ſequeſ.c.ii.

Oraz. Primatia.ꝛ patriarchatus vna tñ dignitas est.licet noīa ſint diuerſa.xcix.di.c.i.ꝛ.ii.

k Procuratores vri.ꝛ ita ad vnā cām plures ꝓcuratores dari ꝑnt. de hoc dictū est.ſ.de ꝓcu.non iniuſte.ꝛ.j.de teſti.inſuper.

l Munimēta.munimēta dicūt qbus cā munit ꝛ inſtruit: vt teſtes inſtrumenta ꝓfeſſiones ꝛ qcqd aliud qꝺ adiuuet cām.

m Petita.denegādo ipſam eis.vt.j.patet.

constituto poſt expectationem non modicam comparuerunt procuratores uestri[k]:ſed quia nō attulerāt depoſitiones teſtium:ꝛ alia munimenta[l]:dilationem cuz inſtantia poſtularunt. Poſtquaz uero iter eos inter locuti fuimus ſuper dilatione petita[m]:tādē ingulgeri eccleſie brachareñ.dilatiōez propter inſtructionem cauſe per auxilium reſtitutionis in integrum poſtularūt:exhibētes ſuper hoc ex parte uestra ſpeciale mandatum[n]:nos autem uſqz ad octauas penthecoſtes per reſtitutionis beneficium: id uobis duximus indulgendū. Reg.ix.

Onſtitutus in noſtra preſētia magiſter gulgelm.ꝓſe ac fratre[p] ſuo.J.cāonico paroſineñ.exhibita nobis petitione monſtrauit:q cū eis in minori conſtitutis etate ac eoruz matre cuius ſucceſſores[q] exiſtunt rebus humanis exēpta quondaz.g.pater ipſorū quaſdā poſſeſſiones utriqz cōmunes[r] quibuſdam uendidit pro quadam pecunie quātitate:ac ut huiuſmodi uēditio robur firmitatis haberet:emancipauit eoſdem[s] et fecit eos contractui conſentire. Quare ſupplicauit:ut uel uenditionem[t] eandem mandaremus nunciari nullam[u]: uel cum[x] adhuc exiſtant infra tempus[y] ad obtinendum beneficium in integrum reſtitutionis indultum:et infra annum et diem a tempore contractus ipſis tanquaz proximioribus comperet ſuper illa portione ius offerendi emptoribus precium iuxta

n Mādatum. In hoc caſu nō vī gnale ſufficere mādatū ꝓcuratoris ſimpliciter cōſtituti ad cām. ff.de mino.illud.§.ſi talis.ꝛ qdā alii caſ9 ſūt in qb9 nō ſufficit generale mādatum vt in cā ſuſpecti tutoris.ff.de ꝓcu.ñ ſolū.§.vlt.ali9 qñ aligſ reliquit duos ꝓcuratoꝛes ſinꝛ rū:tūc alter ab altero nō pōt exigere ſine ſpāli mādato.ff. de ꝓcu.q duos. ali9 est i iterdicto ō liberis exhibēdis.ff.de libe.exhi.l.iii.ff.ō ꝓcu. pōponi9. in ꝑn. qntus ē in trāſactione.ff.de ꝓcu.māda to.ꝛ in alio caſu ꝓcuratoꝛ nō pōt deferre iuramētū ſine ſpāli mādato vel reciperē §.ff.de iureiu. iuſiurādū.§.ꝓcuratoꝛ.ꝛ in acceptilatiōe.ff.ō accepti.l.iii. de b9 dixi.ſ.c.ꝓxi.q̄liter locū habeat in alio caſu ꝓcu ſu exigit ſpāle mandatū.ſ. de reſcript. nōnulli.

o Duxim9.ꝛ ita aliquid ꝓcedit ꝺ vna via qō alia via denegat.ꝺ.ſ.de ꝓcu.tuc cū ſuis cōcordā. ibi poſit.ſz illa itelligūtur de iure cōi:vt ſi iure cōi aliquid vna via ꝓhibetur ꝛ alia via eodē iure ꝺz ꝓbiberi.hic vero ſec9

p Onſtitutus. frē ſuo.ꝛ merito cū ſit cōiūcta ꝑſona.ſ.de reſcrip.nōnulli.ꝛ etiā ad agendū admittit.ff.dū tñ ꝺria voluntas nō appareat.ff.de ꝓcu.ſed be ꝑſone.ꝛ.l. pōponius.§.vlt.ꝛ in cā reſtitutiōis nō admitteret ad agendū niſi cōſtaret de volūtate ipi9.ff.de mino.patri.i.reſponſo.

q Succeſſoꝛes.qꝛ filius ſuccedit etiā matri ab inteſtato ſiue ex teſtamento.C.de bo.ma.l.i.pater vero habet vſufructū in cui9 ptāte est q omnē diligentiā tuende rei ꝺz habere.alienare tñ rē filii vel donare nō pōt.C.e.ti.l.i.ꝛ.ii.

r Utriqz cōes.ſ.patri ꝛ matri quas poſſeſſiōes de cōmuni pecunia emerunt.ſi.j.de dona.inter vi.ꝛ vx.ſignificauit. Sed cōtra videt:qꝛ quicquid habet vxoꝛ totum ꝑſumit eſſe de bonis mariti.C.de dona. inter vi.ꝛ vx.ſi vxoris.ꝛ.ff.de dona.inter vi. ꝛ vxo. quintus mutius. Illud verū est qñ non conſtat vnde res ille ꝓceſſerūt: ſed hic cōſtat vt dixi de pecunia cōi empte vel vtriqz cōiter legate fuerūt ꝛ hoc ꝛcertum erat.

s Eoſdem.hoc ideo dicit quia dum filius est in poteſtate patris alienare vel alias diſponere de rebus ſuis non pōt. nec agere pro biis nec ei tunc temporis currit ꝑſcriptio.vt.C.de bo.ma.l.i.ꝛ.C. de āna. ex.l.i.§.vlt. Ideoqz emancipauit eos vt conſentirent ꝛ ratam haberent vēditionem eandem quo ad partem maternam in qua debebāt ſuccedere matri.

t Ut vel vēditiōem.quatenꝰ cōtingebat eos de bonis mrnis in alia ptē q ad ptē prīs petebāt reſtitui ad ius offerēdi ꝑcū: ꝛ ſi vēditio de bonis mrnis teneret petebāt reſtitui ſiliter contra eam.

u Nullā.q̄ſi factā a minoꝛe.xxv.an.ſi iuris ſolēnitas nō fuit ſuata.

x Vel cū.ſupple ſi iuris ſolēnitas fuit ſeruata in venditione.

y Tempus.ſ.q̄ttuoꝛ annoꝝ.C.de tēpo.in integ.reſt.l.vl. Est ꝛ ḃ ar. q vltra quadriennium non detur reſtitutio.b.

a Cõsuetudinẽ. cõsuetudo erat approbata illius q̃ si quis rẽ cõem cũ alio: vel rẽ suã vẽderet exẽco vel alicui magis remoto qui ꝓximi or est illi alienãti a tpe ꝯctus vsq3 ad annũ ⁊ diẽ: ⁊ post põt offerre ꝑ ciũ ẽptori qõ solvit ꝓ re illa: ⁊ ille tenet recipe ꝑciũ ⁊ restituere rẽ. ⁊ isti fres omiserãt offerre ꝑciũ infra annũ ⁊ diez ꝓ re prĩs alienata: cũ ipsi eẽnt ꝓximiores ⁊ ad hoc offerẽdũ petebãt restitui ut rẽ prĩs rehabẽnt.

b Debita iuris solẽnitas. q3 si hẽbant curatorẽ ⁊ ei⁹ auctoritas nõ interuẽit ipso iure nulla fuit vẽditio. C. de in ite. re. minor si curatorẽ. ⁊ si decretũ nõ interuẽit siue auctoritas ꝓtoris nõ tenet vẽditio seu consensus subsequens: q3 tutor ⁊ curator alienare rẽ minoris sine auctoritate ꝓtoris nõ põt. C. de ꝓ. mi. si. decre. ñ alienã. l. i. ⁊. ii. ⁊. l. minorẽ. ⁊ l. siquidẽ. ⁊ ĩ plurib⁹ ll. ibidẽ. Si vero isti nullũ hẽbũt curatorẽ ⁊ ꝯxerũt vel consenserũt auctoritate ꝓtoris venditõi facte a prẽ obligãtur. sed si lesi fũt restituũtur. ut. l. p̃dicta si curatorẽ. in fi. ⁊ ita si solẽnitas iuris ẽ omissa nulla fuit vẽditio ⁊ sic etiã nulla ꝓnũciabit si solẽnitas seruata fuit: ⁊ ꝓbauerint se lesos restituẽtur tã ꝯ vẽditiõez cõtingẽtẽ ipsos ex successiõe mrna q̃ etiã ad ius offerẽdi venditioñe ꝑtna.

c Constiterit. ꝓbabũt ergo isti se minores ⁊ lesos alias nõ admittet̃ur. ff. de iure in rã. nã postea. §. si minor. quo ꝓbato restituent̃ tã contra venditiõem q̃ ad ius offerendi.

d Causa restitutiõis habẽtib⁹. sicut ẽ eps ptãs ⁊ hmõi. ⁊ alii ẽt minores ordinarii cõtentiosã iurisditiõem hñtes qui p̃sũt alicui vniuersitati q hñt admĩstrationẽ cũ iurisditõe. ff. de postu. l. i. §. ylti. ⁊. C vbi ⁊ apud quos. l. vl. xi. q. i. de ꝑsona. ff. qõ cuius. vni. l. vl. ⁊ alii ctiaz minores ordinarii cõtentiosã iurisditiõem habentes.

e Delegatis. ⁊ sic delegati ab ordiariis hoc edicto pñt cognoscere ꝺ cã restitutiõis siue ꝓncipaliter mãdet eis siue incidẽter cõtingat eis qõ restitutiõis. ⁊ multo forti⁹ delegat⁹ a ꝓncipe sicut hoc totũ traditur. C. vbi ⁊ apud quos resti. in inte. post. l. vl. que põit totũ tenorez huius decre. Sz videt q ẽ nõ possit. s. q ordiari⁹ possit alii demandare cognitiõem istã cũ in integrũ restitutio cause cognitiõem deserat. ff. de in inte. resti. l. iii. ⁊. §. e. tũ ex lr̃is. ⁊ ff. de minor. i cãe. §. cã. sz que officio iudicis cã cognita expediũtur alteri demãdari nõ possũt. ff. de offi. ꝓcon. nec q̃ q̃. §. nisi decretũ. So. restitutio in integrũ cõpetit iure magistrat⁹ ⁊ trãsit cognitio restitutõis siue spãlit siue generaliter cõmittat̃. C. vbi ⁊ apud quos. l. vl. sed ea q̃ cõpetũt iure magistratus delegãt. ff. de of. eius cui mã. ẽ iurisd. l. i. i. rñ. sz ꝯdicit lex: q3 ea q̃ magis sũt iperii q̃ iurisditiõis: mgr̃atus facere nõ põt: sz restituere ẽ magis iperii q̃ iurisditiõis: ergo nõ pmittit magistratib⁹. ff. ad muni. ea q̃. ergo multo min⁹ pñt delegare. Põt sic rñderi oia que cõpetũt iure mgr̃atus delegari pñt: sz nõ oia que delegãt spãlit ꝓpetunt iure mgr̃atus: ut in hoc exẽplo ⁊ i mero iperio cui⁹ cognitio spãliter demãdat̃ si cõtingit presidẽ abeẽ: ut in. l. predicta. ff. de of. ei⁹ cui man. ẽ iurisd. l. i. vel dic põt delegari nõ cuilibet sz magistratui municipali. veri⁹ ẽ q̃ hodie hmõi cognitio possit ꝺlegari. ut i. l. C. vbi ⁊ apꝺ quos. l. vl. ⁊. hꝺ. ⁊. l. ea. C. que corrigit.

f Habẽt. ut illi qui dant̃ a principe ad aliq̃ officia exercẽda: puta ut cognoscãt de appellatõib⁹ vel de sñiis vel etiã de aliis qõnibus si qui volũt se subiicere eoꝝ iurisditiõi pñt cognoscere de in inte. rest. ⁊ de aliis cãis. sz neminẽ cõpellere pñt coram se litigare. ⁊ de talibus põt ĩtelligi. ff. de iudi. l. i. ver. vel alia iurisditionẽ ⁊c. C. de iud. rẽ nõ nouã vel ut possint dare tutores ⁊ curatores vel emãcipare. isti dicunt̃ ordinarii sine admĩstratiõe a talibus delegati. ⁊ arbitri de restitutiõe cognoscere nõ pñt ꝓncipaliter si directe agat̃ de restitutiõe: q3 nec talis iudex sine admĩstratione si cẽt ad hoc electus a ptib⁹ possz cõmittere cãm restitutiõis sz maiores tm̃

g Incidẽter. ꝓncipal̃r. n. isti cognoscere nõ pñt de restitutõe cũ cã ista regrat maiores iudices qui h̃ ex officio suo faciãt. si aũt inciderit qõ restitutõis i negocio de quo cõpromissum ẽ. vel qõ ẽ aliis delegatis cõmissum pñt tũc de restitutõe ꝯgnoscẽ sic. C. de iudi. quotiẽs. ⁊. C. de ordi. iudi. l. i. vbi cui iudex cognoscit de cã status icidenter qui alias cognoscere nõ valet nec dr̃ arbit̃ tũc facer̃ ex̃ ꝓpromissũ: q3 hmõi restitutio nõ ẽ alia cã siue negociũ ab eo de q̃ cõpromissũ ẽ: sz ort̃ ex illo et ei coheret de quo ꝓpromissũ est. utputa si omisit ꝓbationez arbiter põt de hoc cognoscer̃ vel de ꝓsilib⁹ q̃ incidũt i cã.

b In mrimoniali. cause enim mrimoniales ꝓudices discretos debẽt tractari q ptãez habeãt iudicãdi. j. de cõsan. ⁊ ad fi. ex lr̃is. ⁊ ẽ exꝑssũ. §. de trãsac. c. vl. vbi de h̃. Jtẽ cã liberalis ⁊ crimialis matões iudices requirũt. ff. de arbi. nõ distinguem⁹. §. iulian⁹. ⁊. §. de libali vñ sũptũ. ẽ hoc ar. ꝯ. ff. de bis qui⁹ nõ. infa. quid ergo. §. ex cõpromisso. vbi dr̃ q̃ snia arbitri nõ infamat. vnde vr̃ q̃ possit cõpromitti de crimie qõ dicit lex illa quid g. §. ex cõpromisso. nõ intelligit̃ de famoso delicto. sz de tali qõ nullo mõ infamat. ⁊ q3 nõ per oia snia ẽ ut ibi dicit̃. hic vo ⁊ i. l. nõ distiguem⁹. intelligit̃ de famoso ꝺlicto de quo arbiter assumi nõ põt. Jtẽ ar. ꝯ. j. de ꝑsup. lr̃as. sz ibi nõ fuit simpl̃r arbiter q3 retinuit sibi delegatã ptãtem

i Beneficio. denegato. si ali quis petat restitutiõem integrũ ⁊ ꝯ ipm lata fuit snia ꝺ negari oz. tñ põt r̃stitui ad appellandũ cõtra sniam a qua nõ appellauit. q3 denegata fuit restitutio ut hic dic̃ ⁊. C. si sepius in inte. rest. pos. l. i.

k Nouis. tũc enim ꝓpter nouas defensiões iterũ audit̃. C. si sepius in ite. resti. post. l. ii. ⁊. l. iii. ex ill̃ trib⁹. ll. sũptũ ẽ qꝺ h̃ dr̃. sed q̃l̃r itelligis qꝺ dic̃ nouis defẽsiõibus. Noue dicũt̃ defensiões siue q̃ tũc erãt sed allegate nõ fuerũt q3 occulte erãt siue q̃ p⁹ea emerserũt. Sz qdã itelligũt de omissis ꝓmis tm̃: q̃si ñ possint de nouo alie supuẽire qꝺ credo veri⁹. ⁊ ita pp nouas defensiões q̃ tũc erãt admittit̃ iterũ ad bñficiũ restitutõis si obstãte q̃ i alio iudicio fuit denegatũ. Sz ꝯtra vr̃ q3 ex noua cã recusat̃ iudex p⁹ litẽ cõtesta. §. de offi. dele. insinuãte. si. ĵ de except. pastoralis. ⁊. iiii. q. iii. §. si qs testib⁹. ⁊ que de nouo emergũt auxilio indigent. ff. de interro. ac. de etate. §. ex cã. Princeps vo etiaz ꝯ res bis iudicatas restitutionẽ in suo auditorio admittit. ff. de mino. minor aũt magistratus. ar. §. e. tũ ex lr̃is. Jtẽ vr̃ q̃ plures possint dari. ff. de mino. ⁊ si sine. §. restitutus. vbi sepius restitut⁹ fuit mior. So. põt dici q̃ illud spãle ẽ in hereditate. vel etiã ibi non fuit delegata sed sepe ꝓcessa: puta petiit restitui in integrũ que ꝯ sniam cõcessa fuit mihi. iterũ lata fuit snia ꝯ me in prĩcipali: iterũ dabit̃ mihi in integr restitutio nõ ꝯ primã sniam sz ꝯ secũdã. qꝺ põt fieri nisi in casu. C. de bo. que libe. l. vlt. §. vbi aũt. hic vo fuit denegata. vnde ãmodo nõ audit̃ nisi noue defensionis ⁊c. ⁊ est spãle qꝺ dicit̃ in. §. vbi aũt ꝓpter paternã verecũdiã. ⁊ ne leges ludibrio fiant.

l Ex quorũdã. volẽtes. q3 maliciis hominũ est obuiãdũ. si. §. de rescrip. sedes apo. cũ suis cõcor. ⁊. ff. de rei ven. in fundo.

m Appellauerit. tali appellatiõi nullaten⁹ est deferẽdũ: cũ nõ nisi a manifesto grauamine fit appellandũ. j. de ap. ut debitus.

n Vertit̃. i. verti sperat̃. alias ptinet ad titulũ de litigiosis.

o Fecerit. in transcũdo seu alienãdo rẽ in aliã psonã cã mutãdi iudicii: ⁊ ex h̃ edicto dat̃ actio tam ꝯ alienãtẽ q̃ ꝯ emptorẽ ut quẽ volueris poteris cõuenire C. eo. ti. l. vna. cõtra alienãtẽ dat̃ actio in factũ ad intereẽ. ff. eo. l. i. ⁊. l. iii. §. op⁹. ver. ex quibus. cõtra emptorẽ dat̃ rei vendicatio. ut hic in fi. ⁊. C. e. l. vna. Jtez nõ solũ ad translationẽ dñii ptinet hoc edictum sed etiã possessiõis. ff. e. l. non solũ. Jtẽ nota q̃ tria ncẽaria sũt ad hoc ut ex hoc edicto actio ꝓpetat. q̃ sit alienatio facta cã mutãdi iudicii futuri ⁊ nõ eius qõ iã fit. ff. eo. ti. ex hoc edicto. §. ait prætor. futuri iudicii ĩõ dicit̃: q3 si fiat aliẽatio rei litigiose incidit in edictum de litigiosis. C. de liti. l. vl. ⁊ hoc oz fieri libello principi dato ⁊ p cũ reo insinuato. in auc. ibi posita. C. de litig. tunc res alienari non põt sine pena litigiosi. ut. C

de litig.l.vl.ĵ.ut li.pen.ecclesia sancte marie. Jtē de dolo fiat alienatio rōe loci ⁊ psone:q2 potētioribus pares eē nō possumus.⁊c.ut durioꝛē aduersariū cōsti tuat ctiā alterius ꝓuincie ⁊ q mea interfit.ff.e.l.i.ii.⁊.iii.in prin.⁊.l. nō solū.§. hec actio.⁊ datur ad intereē ut dixi de offi.iudi.quāti interest actoris.⁊ si quas forte fecerit expēsas vel aliā icōmoditatē passus sit.ff.e.l.iii.§.opus.in fi.⁊.l.nō solum.in fi. Item qui ex necessitate alienat hoc edicto nō tenetur.ff.e.non solū.§. si quis. Jtē si paratus sit subire iudicium ac si possideret.ff.eo.quia etiam.in fi. Jtē notādū q hic fit ꝓrogatio iurisditiōis delegate de persona ad psonā etiam inuita altera parte:⁊ est ꝯ id quod habes.ff.de offi.dele.p.⁊.g.vbi dicit q delegata iurisditio nō pōt ꝓrogari ad psonas alias q̄ in rescripto cōtineaī. sed hoc est speciale in odiū illoꝛ:quia eis ĵnuitis ls fit cū alias ꝓrogatio fiat de consensu partiū.s.de offi. dele.de causis.⁊.ff. de iudic.l.ii. §.si iudex.de hoc dictum est.s de offi. deleg.p.⁊.g. ⁊ est prorogatio iuris beneficio huius decī.cū alias rescripta nō possunt prorogari ad personas q̄ ibi ꝓtinentur.ut in.c.p.⁊.g.

a Absentandos. qualiter cōtra tales sit procedēdū dicit s.de offi.dele.cōsultatiōibus. ⁊.ĵ.ut lit.non cōtesta. quoniā §.in aliis.

b Ex parte.forum.in hoc facit ad titulū quia per ls mutatur iudicium.per ea enim que sequūtur spectaret ad titulum ne liceat potentioribus ⁊ ad titulū mandati.⁊ sic materie legū diuersorum titulorum hic comprehenduntur. Jtē est hic arg.q clerici alias possunt laicos cōuenire in foro ecclesiastico. Jtē ar.ex hac decre.q clerici maiores reputantur q̄ laici:⁊ est de consuetudine illius loci q clerici trahere possunt ad ecclesiasticū forum laicos.alias de iure nō

c Sanctiones. C. manda.l. pe.⁊ vlti. Et nota q huiusmodi cessiones quandoq3 tenent quandoq3 nō tenent. si cessio actionis fit in vltima volūtate tenet cessio.ff.de leg.iii.nomen.⁊ in casibus.C.mā.per diuersas.⁊.l. abanastasio.nisi res vel actio legata sit litigiosa.C.de litig.quicunq3.⁊ in aucten.nunc si heres.sed legatarius potest adesse liti ne collaudatur ut ibi dicitur. si vero ex pacto siue inter viuos fiat cessio vel donatio potentiori nulla est nec agere pōt ille ex ea cessione:imo iactura cause afficiuntur qui hoc faciunt: ut hic dicit. et C.ne lice.po.l.i.⁊.ii.⁊.l.fi. Si vero fiat cessio non potentiori:si actio sit dubitata.i. in iudicium deducta non tenet cessio.non tamen admittitur actio sed agit ille qui cessit.in casibus non tenet.C.de litig.l.ii.⁊.l.vlti. Si vero actio sit indubitata.i.nondū in iudiciū deducta tenet.C.de here.uel ac.ven.per totū. Jtem distingue vtrū etiam sit simulata q2 tunc nulla est.C.plus va.quod agit.per totū.⁊ dicitur simulata si id actum est inter cedentem ⁊ illum cui fit cessio.si vero dubiū sit an sit simulata vel vera presumit q sit simulata ex eo q actio ꝓ parte donata ꝓ parte vendita videī.C.māda.l.vl.⁊ in tali casu non agit is cui creditur nisi ad id quod dedit in superfluo.nec bis cui cessit nec bis cui creditī: ut ibi dicitur.§.si quis. Jdē presumit si modicū precium datur ⁊ hic nō agit nisi ad id q̄ dedit:⁊ ex quantitate precii simulata presumit. Jtem dubitatur an sit vera an simulata:presumitur simulata.in quo casu loquit.C. man.l. penultia. exceptis quibusdam casibus ibi positis.

d Afficiāt.C.ne liceat po.l.i.⁊.ii. Et dicas afficiant ꝓ sniam non ipso iure: ut patet per.l.predictā.C.ne liceat po.vbi dicit iactura cause mulctentur.i. afficiantur per sententiā intelligendū est.huiusmodi cessiones odiose sunt: quia de vicio cupiditatis procedūt ut hic.⁊.C.ne liceat po.l.vl. Et nota q titulus iste de alie.iudi.⁊c.intelligitur de potentioribus qui nō sunt in aliqua dignitate siue administratione.sed titulus ille non liceat potentioribus patrociniū litigatoribus impartiri:intelligit de potentioribus qui sunt in dignitate siue administratione constituti:⁊ eodē mō itelligit lex illa.C.q̄ me.causa.si per impressionē.⁊ tamen sub isto titulo interserit breuiter naturā huius tituli ne liceat. et

de natura illius tituli mandati.ut dicitur in prima notula.

e A presūptiōe.sic patet q clerici nō debēt recipere huiusmodi cessionē:quia si simulata sit cessio nō valet.C.man.l.pe.⁊ si esset vera cessio uel datio presumitur nihilominꝰ in fraudē facta ⁊ auaritie cā:clerici eni ab illicita negotiatiōe ꝓhibent.xiiii.q.iii.clerici.⁊.c.canonū.

absentādosª:eos qui in possessione se igesserūt:ap.ces.cogatis sub vestro examie iuris equitate parere.

Gª Reg.nonus abbati sancti nicolai ⁊ decano fareñ.moriñ.dioc.

Ex pte scabinoꝛ bipreti fuit,ꝓpositū:q inter laicos eiusdez loci questionibꝰ emergentibꝰ dirimendis per iudiciū seculare quidā clerici sibi dono vel precio ab aliqbus laicoꝛ ipsoruz cedi faciūt actiones:ut aduersarios ad ecclesiasticū forumᵇ trabant:⁊ predicta ex huiusmodi cōmercio assequant:⁊ infra. Cum igitur cessiones ⁊ emptiones litiuz legitime ꝓ hibeāt sanctiōesᶜ: ita q iactura cause afficiantᵇ illos q sibi potentiorū patrocinium taliter aduocare presumunt:⁊ ex eo sint ēt odiose: q ex fōte cupiditatis vidēbitur ꝓcedere mandamꝰ:quatenꝰ clericos memoratos a presumptioneᶜ huiusmodi per cen.ec.ꝓpescatis.

De arbitris.

Ex concilio aphricano.

Sane:⁊ infra. Si autē ex cōmuni placito eporū iter quos causa uersat arbitros elegerit:aut vnꝰ eligat:aut tresᶠ:ut si tres elegerint aut oīum sequantur sententiam aut duorūᵍ. Alex.tertius eborac. archiepiscopo.

Non sine multa necessitate.a. presbyter nobis ꝓposuit: q cū in ecclesia sancti alfridi p manū. r.archid.de suella psone illius ecclesie capellanꝰ institutꝰ fuisz eodē r.mortuo.m.nepos eiꝰ qui sibi i ecclesia iam dicta succesit:eūdē presbyterū capellanū ibidem iterim ordinauitᵇ ⁊ infra. Cum autē idē presbyter extra ꝓuinciā exulans de suo beneficio nō posset iusticiaz obtinere:nec suā ulterius iopiā sustinere: per doluz ⁊ fraudē ipsius.m.ab eo est sacramentūᵏ extortū:ut arbitriū clericoz duorū exinde susciperet et seruaret: qui iā dicto.m. fauentesˡ presbytero preceperunt:ut quinqz marchasᵐ eodē susciperet:et toti cederet questiōi. Quoniā igitᵉ nō decet aliquatenꝰ sustinerī:ut quod per perā arbitrati sunt debeat in corruptuz relinqui:mandamꝰ:quatenus si se cognouerintⁿ prefati clerici tam nequiter arbitratos dictū presbyterū ab obseruātia iuramēti auctoritate nostra prorsꝰ absoluasº: uel si arbitriū ipsū noueueris equitate subnixum:ad obseruātiā ipsius utrāqz ptē ap.ces.compellas. Item.

Peruenit ad nos: q cuz.g.de cal.sororē gu.clerici duxisset in vxorē:idē gu.fidei interpositione firmauit:q.v.sol. sterlinogorū ānuatim daret eidem:vnde cuz supeisdē.v.sol.inter ipsos controuersia mota fuisset:in quatuor compromisere psonas:que taliter arbitrate fuerūt:q idē.g.decimasᵖ quas i parrochia de cal.prefatus gu.habere dinoscīt:p.v.pretaxatis sol.peciret ānuatim:vnde quoniaz huiusmōi arbitriū ecclesie posset in posterū pernicioſū existereᵍ:mandamꝰ: quatenus si ita inueneris prenominatum.g.diligēter cōmoneas:⁊ ecdis.ꝓpellas:ut prelibatas decimas liberas omnio dimittat:nec sibi oc

qz sic negociari iam facto clerico nō licet lxxxviii. di.formicari.

f Sane.tres.vnusvō aut tres sūt eligēdi ⁊ nō duo: quia res fere sine exitu futura est ꝓpter naturalē hoim facultatē ad dissentiendū.ff. de arbi.itē si vnus.§. principaliter.tamē si cōpromittaī i duos tenet arbitriū.⁊ si ñ cōcordauerit cogendi sunt ut uel cōcordēt vel tertiā psonā assumāt.ut ibidē dicī.⁊.§.de of.deleg. suspitionis.§.vlt.

g Aut duoz. sufficit duoz sententia: presente tertio licet ille dissētiat.eo vero absente non valet.ff e.l.si in tres.nisi i cō promisso expressuz sit ut duo sine tertio procedāt.ff.e.nō distinguemus.§. cū in plures. si obtinet in iudicibus.s.de offi. dele.prudentiā.⁊ de vtrisqz hic cauet.§. de of.dele.vno delegatoz seu arbitroz

b Non sine.ordinauit.i. institutionem predictā confirmauit ad cautelam supple.⁊ illum fecit postea predicta ecclesia spoliari.

i Fraudē.dantem causaz cōtractui vnde non tenuit.ff.de dolo.⁊ elegāter.secꝰ esset si incidit in contractū.ff. de actio.⁊ ven.iulianus.§.si venditoz.⁊ si.s.de renū.sane.vbi dolose ille inductus fuit ut eoz misericordie se subiiceret.

k Sacramētū. quod intervenire in arbitrio siue in ꝓmisso ꝓbibeī.C.eo.ti.aucē.decernimꝰ.exquo tū interuenit seruādū est dūmō arbitriū sit licitū uel equū.ut hic in fi.⁊.ĵ.e.cū tpe.

l Fauētes. ⁊ ita per grām arbitrati sūt.vnde cōpetebat huic exceptio doli si ageret ex illo arbitrio.C.e.arbitroz.nō obstante ipsoz iuramēto:q2 iuramētū ad hoc nō extēdiī nisi ad ea que legitie arbitrarētur:alʒ illicitū esset ⁊ nō seruādū.ĵ.de iureiu.q̄to.⁊.c. quitauallis.

m Quiqz marchas.⁊ sic cōtinebat symoniacā prauitatez.s.de pac. cū pridē.⁊.s.de trāsac.ꝓterea.i.⁊.ii.⁊ c.cōstitutus.⁊ iō arbitriū non valuit.nec etiā pena si esset apposita cōmitteret si non staret tali iniquo arbitrio.ff.e.nō distinguemus.§.cū quidā.

n Cognouerit.i.cōfessi fuerit corā archiepō ⁊ ita creditī ist q̄ i iure i eo q̄ male fecerūt.ar.s.de elec.cū dilecti.ar.tamē cōtra.ĵ. de testi. sic Sed hoc vī admitti ꝓpter inopiā ꝓbationū.qm forte p alios ꝓstari nō pōt.ut in decre.cū dilecti.⁊ ar.ad hoc.C.de here.l.pe.

o Absoluas.supple ⁊ ipm absolutū restituas. ⁊ pōt expōi absoluas idest absolutū oīdas:q2 iuramētū nō extēdiī ad istū casū ut dictū ē. ⁊ ita retractaī arbitriū supioris aucte.ut.ĵ.c.ꝓx.sz nō fuerūt isti veri arbitri sz mali cōpositores ⁊ arbitratores.⁊ iō dictū coz boni viri arbitrio pōt corrigi.ff.p so.societatē.alias iniquesnie arbitri staī.ff.e. diē.§.stari.sed in hoc casu nō valeret snia talis ꝓpter symoniā.

p Peruenit.decimas.i.fructus decimarum.

q Existere.in hoc arbitriū posset eē in posterū dānosum ecclesie: q2 occasione illiꝰ arbitrii iste.g.vellet decias illas post decessū illius clerici retinere ⁊ ita ecclesie preiudicaret:q2 ⁊ si nō de iure de facto tñ

dānū sustineret ⁊ cōpelleret litigare cū illo ⁊ expēsas facere q̄ interest ecclesie ne sūptibus uexet. ff. de mino. minor. xxv. annis.

a Vēdicare. occasione hmōi arbitrii nil pōt vēdicari ab ecclesia nel decimas illas retiere: q̄ nō licuit illi clerico cōditiōem ecclie facere deteriorē. ī. de dona. fraternitatē. nec alienare potuit rē ecclie i dānū ipsius ecclesie. xii. q. ii. sine exceptōe. ⁊ ita ipso iure non tenuit arbitrii sic ḡ ad fēm tm̄ respicit reuocatio huius arbitrii.

b Dilecti. vsuario idest vsu. qd sit vsus habes insti. de vsu. ⁊ ba. in prin.

c Reginā. ar. q̄ ō rebus ecclīasticis posit cōpromitti i laicū ar. ī. c. p tuas. Ar. ō. ī eo. cōtingit. vbi dicit de hac materia.

d Sint remote. vez est q̄ fcie a ciuilibus officiis sūt remote. iii. q. vii. §. tria. ⁊. xxx iii. q. v. mulierē. ⁊. ff. de re. iur. l. ii. nisi pn̄ceps sciēter eis dele gauerit cām. ii. q. v. mēnā. ⁊. xxiii. q. iiii. si quis. xii. q. ii. cū de notissimā. ⁊ ar. ff. ō re iudi. quidaz. tm̄ in veteri lege populuz iudicabāt. xv. q. iii. § i. Itē tutelā gerē pōt si renūciat velleiano ⁊ scōis nuptiis. i auē de here. q̄ ab itest. de ferūtur. §. ex his. col. ix. Itē cōstituit pro curatrix a dño papa. ī. de cōfir. cū dilecta.

e Pena. si. C. e. l. vltima.

f Cōsuetudinem. ⁊ ita est ar. q̄ cōsuetudo dat iurisditionē ⁊ derogat iuri scripto. ar. s̄. de cōsue. ex lris. C. de emā. l. i. et vl. ⁊. C. q̄ sit lō. p̄sue. l. ii. ⁊. xi. di. in his.

casione huiusmodi aliqd ulteri⁹ vēdicare presumat. Clericū vero moneas: ut cū eodē. g. amicabilit̄ studeat p̄uenire. ¶ Uno. iii. cācellario ⁊ magistro lotb. canonico parisien̄.

Dilecti filii abbas ⁊ p̄uent⁹ de scarduna cistercien. ordis sua nobis querela monstrarūt: q̄ cū inter eos ex vna parte ac hospitalarios ex altera super usuario cuiusdaz nemoris questio uerteret: in regiā francorū fuit p̄promissū utrinqz que causē meritis intellectis arbitriuz duxit p diffinitiuā sniaz p̄mulganduz: ⁊ infra. Quāuis aūt secundū regulā iuris ciuilis femine a publicis officiis sint remote: et alibi dicat: q̄ lz summe opiniōis exstant si arbitriū in se susceperint: uel si patrone iter libertos suos interposuerint audientiā: ab omni sint iudicia li examine separāde: ut ex earū p̄latiōe nulla pena aduersus earū cēptores: nullaqz pacti exceptio beat: q̄ tamē iuxta p̄suetudinē approbatā que pro lege seruat: in partibus gallicanis femine precellētes in sūditos suos ordinariā iurisdictionē habere noscunt: mādamus: quatenus hospitalarios ut arbitriuz ipsū p̄sertim cū eorū fuerit p̄tia ⁊ cōsilio roboratū: sicut p̄fide latū est: ⁊ ab utraqz pte sponte receptuz obseruent: p pena in p̄promissō statuta ap. postpo. cōpellatis. ¶ Dez abbati ⁊ cōuentui de pigrauia.

Cuz tēpore. E. pape. p. n. ⁊ infra. Sup cōtrouersiis q̄ inter

§ Cōpromisso sic ḡ religiosi viri p̄sūt petere penā cōuentionalē. xxv. q. ii. si ecclesie. ⁊. xii. q. ii. eps qui mācipiū. ⁊. xxiii. di. quāq̄. ⁊. xxi. q. v. si quis cuiuslibet. ar. ō. ī. de dolo ⁊ cōtu. c. i. ⁊. ii. ⁊. ī. de pe. suā. ⁊. xii. q. ii. frīnitatis. dic q̄ pena a iure p̄missā petē p̄sūt. ut. xvi. q. i. statuimus. ⁊. i. q. vl. quotiēs. ⁊. l. sancimus. in fi. x. q. vl. c. vl. ⁊ satis vī q̄ p̄sūt petere penā p iura pora nisi auaritie cā extorqueāt. ut. ī. de symo. nemo. ar. Uel melius dicas q̄ si pena apponit loco intereē sm hoc pōt petere penā quāti sui interest. ff. de ēpt. ⁊ vē. predia. sz si pena apponit loco cōtumacie tūc pōt peti pena ⁊ res. ff. de col. bo. l. ii. §. si cū duob⁹. ⁊. ff. de tab. exhi. locū §. cōdēnatio. si aūt apponit i fraudē vsurarū peti n̄ pōt. ī. de ēp. ⁊ vē. ad nr̄am. ⁊. ff. de ac. emp. ⁊ vē. iulian⁹. §. idē papinianus. Et ita isti p pena cōpellēdi sūt stare arbitrio. uel etiā p res depositas ut eas daret victori. ff. e. l. litigatores. §. quid ḡ. siue ergo pena p̄missa fuit a parte parti. siue p̄missa ipsi arbitrio q̄ tunc cōpellit mihi cedere actionē: q̄ q̄ cā mei fit meū est. ff. de edē. prētor. §. i. ⁊ si cōtēplatione alicuius aliqd fit eius ē periculū. ff. de p̄scrip. vbis. si gratuitā. §. vl. Sed nūquid pena recepta pōt peti vt stet̄ snie. ar. q̄ nō. ff eo. l. ii. ⁊. C. eo. l. i. ⁊. ii. q̄ p̄rias actiōes intendit: ⁊ ideo nō audit̄. ar. s̄. de elec. cū inter. r. ⁊. b. ⁊. C. de fur. l. i. ⁊. ī. de ap. sollicitudinē. ⁊ in auē. de iudi. §. q̄ vero. col. vi. vbi de hoc dr̄ expresse. Et hoc ē verū nisi in cōpromisso dictū sit ut pena soluta stet̄ arbitrio. ff. de trāsac. l. pe. ⁊. C de trāsac. cū ppōas. ⁊. xxv. q. ii. si ecclie. vbi de b. ⁊ p̄dēo. c. q mācipiū

b Cum tpe. magdeburgen. ex hoc vī q̄ ordinari⁹ possit cē arbiter ar. s̄. de elec. cām que. ⁊ in auē. ut differētes iudi. §. si vero cōtingit. col. ix. itē ⁊ delegatus. ī. de p̄sūp. lras. ⁊. ī. de prebē. nisi. ⁊. ī. e. cum oli. lex tm̄ videt̄ ō dicere. ff. e. sz si i seruū. §. ii. ⁊. iii. q. vii. §. tria. vbi. si qs vero. Sz hoc solū probibet lex q̄ ordinarius nō pōt iubere ut partes in se cōpromittant. ff. de tuto. ⁊ cura. l. iiii. §. pretor.

i Bata. sic. ī. e. ex pte. ⁊. C. e. nec i arbitris. sz iurare arbit nō dz. C. e. au

te ⁊ mersburgen. episcopū ⁊ quosdā tuos monachos uertebāt: te p̄misisti arbitriū magdeburgen. archiepiscopi seruaturū: ⁊ infra. Quia legitime cōstitit q̄ fide bincinde data cōpromissū est i archiepiscopum memoratū: nos arbitriū ab ipso p̄latuz decernim⁹ obseruandū: illis dūtaxat capitulis exceptis que contra libertatē ipsius monasterii ⁊ duaruz capellarū eiusdē in arbitrio sūt expressa: cuz ⁊ si sponte uolueris de iure tm̄ nequiueris sine licentia ropon. renunciare priuilegiis uel indulgentiis libertatis: q̄ monasterii illud iudicant ad ius ⁊ p̄prietatē. ro. ec. p̄tinere. ¶ Dē epo sancti andree: ⁊ abbati de bechot.

Cum dilectus filius: ⁊ infra. Utr̄ corā arbitris recōuētioni sit loc⁹: postulasti per sedē apostolicā explicari. Nos igit̄ rñdem⁹ q̄ licet in iudicio cōuentē recōuenire ualeat is qui corā iudice p̄uenitur: corā arbitris tamen recōuenire nō pōt cū arbitri iudicare nō ualeant: nisi de bis tantū sup qb⁹ in eos exiterit p̄missū.

¶ Dē rectori ⁊ fratrib⁹ hospitalis sci bartbol. lucani.

Cuz olim sup eligēdo in hospitali uestro rectore ⁊ fratrib⁹ iter uos ⁊ priorez sācti bartbol. lucani. corā iudicib⁹ delegatis questio uerteret: ⁊ utraqz pars in eos compromittētes ipsorū arbitriū se promiserit seruaturā: super prolato ab ipsis arbitrio utrinqz dubitatio est exorta: quā petistis p sedē apo. de

k Obseruādū. metu pene si apposita fuit. s. e. c. p̄ri. vel metu iuramēti. xii. q. i. oē qō. ⁊. vi. q. iiii. qō bñ semel. Idē ēt si neutrū p̄dictorū interuenisset si ptes arbitrio cōsensissent: vel vbis infra. x. dies nō p̄dixissent. C. e. cū antea.

l Capitul. nō q̄ arbitriū, p pte tz ⁊ p pte nō tenet. sic. ī. de p̄bē. dilect⁹. ⁊. c. nisi ⁊. ii. q. vi. §. si qs ex plib⁹. lz videat q̄ arbitri snia nō debeat p pte valere, p pte nō. ff. de arbi. qd tū. i prin. sz illud obtinet vbi simul de pluribus debuit ferre sniam ⁊ nō tulit de oib⁹ sz in vno. c. nō pōt tenere p pte. ff. fa. ber. in hoc iudicio. sic ⁊ snia p pte tenet ⁊ p parte ñ. imo corrigit. ī. de testa. raymundus. ⁊. c. rainaldus.

m Nequineris. ar. ff. de libe. cā. si vsufructū. ⁊. l. i. ⁊. ii.

n Libertatis. nec ēt poterit arbiter h̄ interuenire q̄ in cā liberali arbit̄ intuēire nō pōt. ff. eo. nō distinguem⁹. §. de liberali. ⁊. s̄. de i inte. rest. cā restitutiōis. in fi. Sed ō. ī. de p̄scr. cū oli. sed quantū ad se potuit renūciare ⁊ ñ quātū ad papā p̄uilegiis libertatis. ut. ī. de rei iudi. suborta. ⁊. ī. de dōa. inter dilectos. aliis aūt p̄uilegiis bene posset renūciare. c. ī. de p̄uil. si de terra. ⁊. c. accedētibus.

Cum dilectus. pōt. cessat recōuentio cor̄ arbitro ut hic dicit. Idez i crimib⁹ nō bz locū recōuentio. iii. q. xi. c. i q̄ nō relatōe criminū: sz innocentia reus purgatur. ff. de publi. iudi. is qui. Itē in cā spoliationis. ī. de resti. spo. ex conquestiōe. ⁊ melius. ī. de or. co. sup spoliatiōe. nisi de alia spoliatiōe vbi est hoc expressum. Itē in oi mōētanea possessiōne. C. qui legit. p̄so. l. vl. Itē i spoliatiōe facta ecclesiis ⁊ ecclesiasticis viris. ar. ī. de iure patro. relatuz. §. ad hoc. ⁊ est expressum. ff. de iudi. l. ii. §. itē si agatur.

p Nisi. de his tm̄. vel eos coherētib⁹ sine quib⁹ cā cōmode expedir nō pōt. vñ pōt statuē diē solutiōi faciēde. ff. e. si cum dies. §. vlt. ⁊. l. quid tm̄. §. soluti oni. ⁊. l. celsus. itez pōt cognoscere de cā in integrū restituēda que incidit in negocio de quo cōpromissum est. s. de in inte. rest. cā restitutionis. Sed nūquid pōt cognoscere sup petitiōe dupli. ut. ff. ad. l. acqui. inde nerati⁹. §. pen. videt̄ q̄ sic: q̄ sequit̄ ex delicto in arbitrio cōmisso. sz ō ar. est q̄ nō cognoscit sup pena cōtumacis. ff. e. quid tm̄. §. vl. arbitria tū redacta sūt ad similitudinem iudicioz. ff e. l. i. Circa istā materiā nota q̄ arbitria stricta via incedūt nil enim extra cōpromissum facere pōt arbiter. ff. e. nō distinguemus. §. vlt. nā solū id venit i arbitriū de quo dictū est ut veniat. ff. e. si cū dies. §. plenū. saluo eo q̄ dicit in p̄n. notule. sed in iudicio veniēt oia que exp̄sse nō p̄hibet̄. ī. de causa pos. cū ecclesia. ⁊. ff. de iudi. solemus. Itē arbiter nō pōt punire cōtumaciā litigatoz. nec testes pōt cogere. ff. e. quid tamē. §. fi. nisi in casu quē habes. s̄. de of. dele. suspitionis. ⁊ hoc est verū q̄ non pōt punire cōtumaciā nisi in cōpromisso hoc actum sit. ff. de iudi. l. ii. §. vl. ⁊. ff. eo. non ex omnibus. que intelligit̄ sm illā de iudi. ga arbiter nullā habet iurisditionē. ff. de re iudi. preter. Item arbiter nō pōt pronūciare nisi vtraqz parte presente: nisi hoc inter litigatores cōuenerit. ff. e. diē. §. si quis litigatorū. Item non pōt citare partes nisi ad locū in quo cōpromissum factum est. ff. e. si cum dies. §. si arbiter. Itē arbiter non pōt delegare arbitrium. ff. e. in cōpromissis. ⁊. l. non distinguemus. §. quesitū. Itez satisdatio nō prestatur corā arbitro: quia sufficit pene promissio. in auē. de litig. §. ad excludendas. in fi. col. viii. Item in arbitrio non pōt moza purgari vbi dies prefix⁹ est ab homine. ff. e. celsus. secus in iudiciis. C. de fide instrum. sancimus. ⁊. ff. si quis cau. ⁊ si post tres. Item snia arbitri non infamat. ff. de bis qui notā. infa. quid ergo. §. ex cōpromisso. ⁊ hoc ideo: quia non potest cognoscere de crimine quod infamet. ff. eo. non distinguemus. §. iulianus. ⁊. s̄. de in inte. resti. causa. i fi. in bis oibus discrepant arbitria a iudiciis. Itē ⁊ in alio si partes renūciant appellatiōi ⁊ pactū faciūt de nō recedendo ab arbitrio: nihilomin⁹ recedē p̄sūt C. e. l. pe. sec⁹ circa iudicia. C. de tē. ap. l. vl. in fi. ⁊ i gbusdā cōueniūt q̄ p vtrūqz instrūpit̄ p̄scriptio. C. e. l. vl. §. fi. ⁊ q̄ntū ad iuramūtū cal̄. C. ō iur. ca. l. i. ⁊. ii. §. sz q̄

c Cum oli. cōpromittētes. sic. s̄. e. cū tpe. vbi de hoc.

a Discordet. per interpretationē hmōi arbitrii possumus illud decretū interpretari. lxiii. di. obcūtibus. plerūqz. n. tenet quis querere cōsiliū sed nō tenetur sequi illud. j. de reg. licet. C. de iure emphi. l. vl. ff. de admi. tu. quidā decedēs. § papinianus. ff. vbi pupil. edu. de. l. i. Itē z ſm hanc interptatōem vr intelligenda ista decre. s. de elec. cū in veteri. vbi de hoc. sed vr qp supfluū sit petere cōcilium qō quis sequi nō tenetur.

ar. C. de pba. ad pbationem sed certe pōt cē qp tale cōciliū sit vtile qz pōt mouere priorez ad aliquid faciēdū qō forsitā p se nō fecisſz. ar. xxxi. di. nicena. z. ff. c. si vnus. §. vl. alias est lex z incipit si in tres. z quod a pluribus creditſ facilius inuenitſ. xx. di. de quibus. z. C. ō de fideicō. l. vl. ad fi. z ar. ad hoc lxiiii. di. extra cōsciam. z diligens inquisitio faciēda est in electiōibus. s. de elec. cū terra z habito cōcilio deliberet an expediat ei sequi cilū. ff. mā l. ii. in fi. z preterea sufficit qp ita scriptū est. ff. qui z a qui. p spexit. z. vi. q. iii. scriptū est in lege. z. j. de prescrip. ad audiē tiā. z qz istud arbitriū approbatū fuit a ptib⁹ iō seruādū ē.

Contingit. spiritualibus sic enī pz qp de rebus spiritualibus in laicū ꝓmitti nō pt et icidēt: qz laic⁹ ō talib⁹ cognoscē nō pōt. j. q fi. sint le. latoz. z eccl'iastica negocia tractari nō debēt laici. j. ō iudi. de cernimus. z de vniuersa ecclesia male iudicat qui querit iudiciū laicoz. xi. q. i. placuit. sz cōtra. ii. q. vii. nos. si. z. xvi. q. i plures. xxxii. di. §. verū. z. ii. q v. mēnā. nā z i ifamē compromittitſ. iii. q. vii. §. tria. in fi. Bi cas qp de rebus mere ciuilib⁹ quibus nullū speciale est ānexum bene pōt cōpromitti i laicū. ar. huius. c. cū cui tm ꝓbibeat de spiritualibus de tpalibus pmittit. arg. qz qō de vno probibet de altero cōceditur. xxv. dis. qualis. j. c. exposita. si vero cōpromittat in laicū de rebus etiā spiritualibus nō tz arbitriū ut hic. sed si compromittat in clericū z laicū aūcte tū superioris videt qp valeat tū qz nō simpliciter in laicū: tū qz auctoritate superioris. j. c. c. pri. alias auctoritate ꝓpria hoc facere possent: z maius dignū trahit ad se minus dignū ut sic potius res valeat qp pereat. j. de cōse. eccle. vel alta. qō in dubiis. z. j. de ver. sig. abbatē. sed in laicū tm cōpromitti etiā auctoritate episcopi nō pōt sicut credo nisi auctoritate pape. ut xxxii. di. §. verū. z. ii. q. v. mennā. z. c. nos. si. qz etiā causam spiritualē laico committere non possz cū ius spirituale non cadit i laicū. xcvi. di. bene quidē. z ar. s de elec. sacrosancta. z. c. messana. vnde dico qp laicus de rebus spiritualib⁹ nullo mō iudicare pōt: nec principaliter nec incidenter: z qp ecclesiasticis psonis tm causa spiritualis sit cōmittenda. est ar. s. de offi. dele. cū te cōsulente. z. c. super questionū. §. fi. ver. quod si.

c Per tuas. mandatū. bene allegabat: quia licet hēret generale mādatū transigere tamē nō poterat seu cōponere. ff. de pcu. mandato. z. C. de transac. transactiōis. sed si clausula de rato fuit apposita tūc vr qp trāsigere posſit alit non: qz adiectio illius clausule aliquid opat. ar. ff. de vsu. si stipulatus. z. j. de reli. do. cū dilectus. z vr expressū. s. de transac. cōtingit. Sz obstare vr. ff. mand. creditoz. §. vl. Hic de hoc ut notat in predicto. c. cū dilectus. z ut dixit. s. de trāsac. contingit. in glo. que incipit nota. in fi.

d Canonicoz. vnde non valuit quod p eū factū fuit si cōsensū canonicoz nō habuit. s. de pcu. c. i. z capitulū sine cōsensu prelati agere nō pōt. j. de iudi. causam que. de hac materia dictū est. s. de rescrip. edoceri. z. s. de procu. c. i.

e Mandati. vnde nō valuit qō vltra fecit. s. de offi. deleg. cū olim. z. C. de procu. si pcurator. z. ff. mandati. diligenter. z. s. de rescrip. cū dilecta.

f Ratū. licet procurator nō habuisset mandatū ad hoc exquo tū clerici ratuz habuerūt arbitriū est obseruandū z valet. ff. de procu. mādato. z. s. de trāsact. contingit. idē esset si egressus fuisset fines mandati: exquo ratū habuit dōs factū procuratoris. s. de offi. dele. cū oli. idē esset z si nullū mādatū habuisset postqp ratū habuerūt qō coz nōie fecit. ff. de iudi. licet verū. ideoqz oz arbitriū executiōi mādari ut hic dicit. z qō dicit hic colligitur de tribus legibus. Si eni arbitriū a partibus approbat vel etiaz silentio. x. dierū ex eo dat actio z exceptio. C. e. cū antea. Si vero arbitriū nō fuit receptū z pena fuit apposita tunc agit ad penā. C. e. l. i. z ita p penā ad seruādū arbitriū quis cōpellit. s. eo. dilecti. Si nulla fuit pena statuta sz simpliciter cōpromiserant stare arbitrio agi pōt ad interesse ex stipulatu. z ſm vltimū colligit. ff. e. diē. §. vl. z. ff. si quis i ius vo. non ierit. l. vlt. vñ iste ꝓcurator tenet ſm istā distinctionē ad penā vel ad interesse: cū ipse seipm et suo iuramēto pſonaliter obligauit si non hēbat ad hoc mādatū. Sz qualit agit ꝓcuratorē cū ipse ñ intenderit se obligare: nec aduersarii intendebāt eū sibi obligare? Sz iō cōuenit quia se obtulit defensioni aliene: cuz non haberet mandatuz sufficiēs ad hoc. ff. ō procu. plautius. z lz pars aduersa nō intenderat cū sibi obligare: tñ obligat ut dic lex: qz sepe extra id qō agitur nascit obligatio. ff. cōmo. si is. in fine.

g Auctoritate. Et ita auctoritate superioris pōt cōpromitti in laicū z clericū simul de rebus spiritualibus. de hoc dictū est. s. c. proximo Itē videt hic qp delegatus mādabit sententiā arbitri executiōi. z si ipse nollet ꝓcedere qp delegatus posſit arbitrū cōpellere z nō ordinari⁹. ar. C. de iudi. l. vltia.

Ar. cōtra. j. de fo. cōpe. si quis ōtra. Sed hoc verū ē qñ delegatus datur vel ad exequendū arbitriū. vel ad cōpellēdū arbitrū. alias ordinarius oz cōpellere arbitrū ut procedat. ff. e. l. iiii. §. ait pretor.

h Ex parte. diuiserūt. qō non est nouū nec reprehensibile. viii. q. i. non est nouū. z. lxiii. di. c. vl.

i Fide prestita. de qua habes. s. e. cū tempore. ſm leges nō debent turare sed penā possunt ptes apponere. in auc. de iudi. §. qz vero. col. vi. z. C. e. aūc. decernimus.

k Curasti. z bene: qz pendēte electione illius supstitis nō est alia electio celebrāda. ut. s. de elec. cōsideraūimus. z ista electio primo debuit reprobari qp fieret transitus ad secūdā. j. de cōcess. preben. post electionē. ad fi. s. de elec. auditis. vbi de hoc.

l Allegauit. z male ut declarāt sequētia: qz primo cōstare debuit de hac electione ut dictū est in prima notula. Sz mouit cū forte: qz dic lex qp mortuo altero ex ligatoribus qui dederat fideiussorē iudicio sisti: tūc ptor nō oz eū iubere āmodo exhibere. ff. qui satisda. cog. si decesserit. z sniа lata post mortē ligatoris nō valet. ff. de re iudi. i sententiis. §. vl. z. l. se. sed hoc nō est vez generaliter: imo snia oz fieri p⁹ mortē saltē ꝓpter accessoria. ff. de rei vē. vtiqz. z mortuo eo qui appellauit necesse est heredibus eām finiri. C. si pen. app. mors iterue. z. l. i. quasi per totū. ita z hic necessaria snia quantū ad cānonicos qui quasi heredes sunt quo ad ius eligendi si alterius electio cassēt: z qn tū ad aliū electū ut sciat an sua electio sit canonica per mortē alteri⁹

non perdit iste ius suū: nec acquirit si ius nō hēbat: iōqz debuit iudex cām finire anteq̄ sic tertius eligeret ut de oibus cōstaret: sed illa videbat melior allegatio q̄ ulterius nō procederet: q̄ cū ipse cognoscceret tāq̄ arbiter ex cōpromisso ⁊ cōpromissū finiat morte litigatoris: ut hic dicit. ⁊. ff. e. diē proferre. §. i. ⁊. l. sed iterpellat. ulterius cognoscere nō debebat: sed licet sit finitū cōpromissū p̄ mortē alterius tñ p̄cedere pōt cū sit iudex ordinarius suo iure. ppt rōem que redditur: et s. ⁊ in ipsa lra inferius nec ut uerus arbiter cognoscebat. arg. j. de preben. nisi esset. q̄ de matrimonio carnali i arbitrū cōpromissi nō pōt. s de trāsac. c. ul. ⁊. s. ō in inte. resti. c. pe. in fi. ⁊ hic de matrimonio spirituali agitur alias arbiter p̄ morte alterius litigatoꝝ nō p̄cederet nisi iterū cōpromittat i ipso a successoribꝰ per leges predictas proximo.

a Arbitriū. i. q̄promissū. ff. e. diez. §. i.

b Cognoscere. ut ordiarius: ut dixi. alias si ordinarius nō fuissz nō posset cognoscere ut dictū est. Et sic habes q̄ in ordinariuz pōt cōpromitti. s. e. cū tempore. ubi de hoc.

c Exposita nobis. exorte. Ex hoc pz q̄ cōpromissum non fuit factuz sup his que in snia cōtinebant: sed sup discordiis que postea orte sunt.

d Cōpromisit. supple in ducē qui ptra iniaz veniēs iniquū arbitriū promulgauit: ⁊ sic pōt compromitti in laicū de rebus ciuilibus ut hic dicit: sed nō de spiritualibus. ut. s. e. contingit. ubi de hoc. sz qualiter potuit compromitti in ducē de his sup quibus snia lata ērat. naz trāsactio siue cōpositio fieri oz de re dubia ⁊ lite incerta. ff. de transac. l. i. sed cum res hic certe erāt p̄ sniam a qua non fuit appellatū nec supplicatū: ⁊ iō transigi siue cōpromitti nō potuit. C. de transac. si cā. ff. de trāsac. etiā post rē. ⁊. ff. de cōdi. inde. elegāter. §. si post. ad quid cōpromissū fuit hic de certa re. hec dubitatio soluit in lra: q̄ nō fuit cōpromissuz ad hoc ut snia mutaret sed ut illi duo duce mediāte desisterēt ab iniurijs quas faciebat ep̄atibus illis. ut. j. sequitur.

e Intentiōis. semp recurrēdū est ad intentionē scribētis: ut hic dic. ⁊. s. de procu. petitio. ⁊. s. de of. oz. licet. ⁊. s. de usu pal. ex tuarū. ⁊. j. ō p̄ben. cū cām. ⁊. c. ul. q̄ eius est interpretari cuius est cōdere. j. de sent. ex. inter alia. ⁊. xi. q. i. §. ex his. ⁊. C. de le. l. ulti.

f Reuocetis. sz vī q̄ arbitriū tale nō sit reuocādū siue sit equuz siue iniquū. ff. de arbi. diē. §. stari. dicas ergo q̄ sine quis fuerit arbitrator siue amicabilis cōpositor nō est standū iniquo arbitrio sed reducēdū est ad arbitriū boni viri. ff. pro socio. si societatē. §. arbitroꝝ. imo ⁊ si iurasset oz reuocari. j. de iureiu. quitauallis. ⁊. ff. de ritu nupt. quāq̄. ff. de lib. si libertus. sine etiā arbiter fuerit ⁊ eodē mō nō est standum iniquo arbitrio. s. e. c. i. ⁊. ii. ⁊ preterea iō reuocat q̄ iā latū erat ptra sniam directe: sz sup hoc nō fuerat cōpromissū ut snia reuocaretur p̄ arbitriū sm quod in lra dicit: ⁊ arbitriū nō extēdit nisi ad ea tm̄ de quibus cogitatū est ⁊ expressū in cōpromisso. s. e. cū dilecti. ubi de hꝰ

g Obsidū. sic. j. de iureiur. ex rescripto. ⁊. xxiii. q. ulti. vt pridē. ⁊. ff. qui testa. fa. obsides. sed cōtra dicūt leges: q̄ liberi hoies obligari nō possunt. C. que res pig. ob. pos. qui filios. ⁊. j. de pig. lator. So. obsides bene dari possūt ut dicūt iura primo inducta. nec dicūt obligari loco pignoris: sz tenentur obsides ut fiat qđ inter partes cōuenit ⁊ ita cū solutū sit arbitriū ⁊ reuocatū debēt obsides restitui: q̄ sublato principali ⁊ accessorio. j. de fide instr. inter dilectos j. de foro cōpe. si diligēti.

a nobis humiliter postulāti breuit respondemus: q̄ lz arbitriū sit finituz per mortē ipsius. b. prius tamē de prime electiōis meritis debuisti cognoscere: quā p̄cessus fieret ad secundā. nā si dictus. c. superstes in electiōe ius habet: secūdā ꝓstat pena nō ualere. De electo ⁊ abbatisacti zenoñ. ⁊. c. cānonico ueroñ.

Exposita nobis feltreñ. ⁊ belueñ. electi petitio cōtinebat: q̄ cuz causa que inter antecessorem suū ex parte una: ⁊ ciues teruisinos ex altera sup districtu ⁊ rebus aliis uertebatur per sententiaz bostieñ. episcopi tūc apo. sedis le. fuerit terminata: ⁊ infra. Tādē sup quibusdā discordiis q̄ bincinde videbantur exorte in ducē uenetorum tanquā in arbitrū cū pte altera cōpromisit: ⁊ infra. Licet autē eidē duci litteras nr̄as miserimus: ut ad cōponendū iter partes laborare deberet: cū tamē intentiōis nr̄e nō fuerit imutare sniaz ipsam: uel sopitas per eā querimonias suscitare: mandam⁹: quatenꝰ p̄fatis litteris nō obstantib⁹ quicquid per prenominati ducis arbitrium cōtra ipsius legati fetētiā inueneritis esse factuz: in irritū reuocetis: ei districtius ihibētes ne ulterius i ꝓmisso p̄cedat eundē ad restitutionē obsidū occasione illi⁹ ꝓmissi sibi datorū: ut ipsi⁹ arbitriū fuaret p̄ cēsurā ecclesiasticā compellentes.

Gregorius nonus decano ⁊ magistro. p. cañ. sācti petri atrabateñ. dioc.

Innotuit nobis gulielmo laico conquerente: q̄ cū. o. laicus ipsum super quadam sūma pecunie corā iudicib⁹ auctoritate apostolica ꝓuenisset: tādē fuit a ꝑtibus in duos arbitros compromissū: sic tamē q̄ si illi duo adinuicem discordarent: tertiū adderent iudices nominati retenta penes se compellendi partes ad obseruandū arbitriuz per dictos arbitros promulgandū nihilomin⁹ potestate. Cunqz tertius arbiter a iudicib⁹ predictis electus cuz altero duoruz ipsū parti alteri cōdemnasset: idez ex eo sentiēs a sepedictis iudicibus se grauari: q̄ ipsum ad obseruantiā huiusmodi arbitrii compellebant: nostram appellauit audientiā: sed ipsi appellatione contempta excōmunicati onis tulerunt sententiā in eundez. Ideoqz mandam⁹: quatenus si est ita: cū legali sit ꝓuisione statutū vt ꝓmissuz de incerta p̄sona i arbitruz assumenda nō teneat: dictā excōmunicationis sententiā denūcietis penitus nullam esse.

Dē abbatisse ⁊ cōuētui Jotreñ.

Cum a nobis petitur: ⁊ infra. Ex pte uestra fuit proposituz q̄dam iter uos ⁊ senoñ. archiepiscopū questione suborta super eo q̄ idē archiepiscopus asserens monasterium uestrū metropolitano iure sibi subesse: procurationes ⁊ res alias exigebat a uobis. Tandē inr. sācti angeli diac. cardina. tūc apostolice sedis lega. a partibus cōcorditer compromisso: ⁊ promisso sb certa pena: q̄ arbitrio seu ordinatiōi eiusdē uel duorū mediatorum quos idē super hoc deputaret: precise parerēt: magister. p. capellan⁹ noster: ⁊. j. archidiacon⁹ senoneñ. mediatores ab eodez sup hoc deputati: legato ordinando ⁊ diffiniēdo causā huiusmodi terminauerūt. Nos igitur quod p̄ predictos mediatores super hoc actū est: auctoritate

b Innotuit. potestate. sic etiā ꝓmittit i iudicē retēta delegata potestate. j. de preben. nisi. ⁊. j. de p̄sūp lras. ⁊ tunc iudex pōt uti delegata iurisditione si expedierit ⁊ arbitraria potestate: ut i decre. nisi. sz hic nō poterat retinere hmōi arbitrii executiōem nisi per p̄rogationē iurisditionis de cōsensu partiū que hic interuēit sed hic nō ualuit p̄rogatio: q̄ nō ualuit cōpromissū de incerta p̄sona assūmēda ⁊ sic nō poterat fieri executio licet intēderēt p̄rogare iurisditiōez delegataz de uno negocio ad aliud. b.

i Legali. ut. ff. e. it si vn⁹. §. si i duos. q̄ cōpromissū de incerta p̄sona nō ualet ut ibi dicit: q̄ in assūmēda illa tertia p̄sona nō ualet ut ibi dic: q̄ i assūmēda illa tertia p̄sona isti iudices poterant dissentire: ⁊ sic res sine exitu futura ē. Ar. cōtra. j. c. pri. sz ibi soluit: ⁊ sic iudex certus cē oz alias non valet cōmissio. s. de rescrip. ad l ⁊ sic procurator certus cē oz. ff. de procu. l. ii. sic ⁊ tutor icertus dari nō pōt. ff. de testa. tu. tutor incert⁹. ⁊. l. duo sūt ticii. ⁊ insti. de lega. §. tutor. ⁊ iō cuz a principio nō tenuerit cōpromissū lz fuerint postmodū cōcordes in assūmēda tertia p̄sona non tñ tenuit arbitrium ⁊ sic nec snia etiā excōicatiōis propter hoc lata: ⁊ sic est arg. q̄ si principale non tenet nec accessoriū. j. de for. compe. si diligenti. ⁊. j. de fi. instr. inter dilectos. ⁊. C. de legi. non dubiū. Jtē ar. q̄ ab initio nō tenet postea nō cōualescit. ff. de re. iur. qō in intio. ⁊. xvi. q. iii §. pōt. ver. quod si priuatus. Jtē est arg. hic q̄ licet res ad eū casū ueniat a quo pōt habere initiū tamē non valet: ⁊ non valuit cōpromissū q̄ tertius arbiter incertus erat. sed manifeste ꝓtradicit. j. de app. cū speciali. ubi dicit q̄ duo arbitri sunt eligendi: ⁊ si cōcordare nō p̄nt assūmāt tertiū: ⁊ si tertius arbiter incertus est qualiter respondebis. Pōt dici q̄ illud est speciale in cā recusationis: q̄ illi arbitri nō dicūtur arbitri. imo quasi naturā iudicum sapiūt: q̄ iurisditionē vident habere. ar. s. de offi. dele. suspitiōis. Vel dicas q̄ non est cōtra: ibi enī statuit ius q̄ duo arbitri eligāt a partib⁹ q̄ de suspitionis cā cognoscāt: ⁊ si illi duo nō cōcordāt ipsi arbitri eligāt tertiū. s. de offi. dele. suspitiōis. sed partes nō eligāt illos: ut si discordes fuerint eligant tertiū: sed simpliciter eligāt duos nulla mētione habita de tertio: ⁊ ius ostēdit ibi quid facere debeāt partes ⁊ quid postea ipsi arbitri: cū in fine nō poterunt cōcordare: ⁊ etiā quod dicit hic respicit ipsū factū. ut si tertius eligat incertus nō teneat cōpromissū: ut hic factū fuit. si dictū fuissz hic q̄ certā personā eligerēt: si discordassent tūc valeret. ff. e. itē si vnus. §. si in duos.

k Cum a nobis. cōcorditer cōpromisso. ⁊ sic de re spirituali pōt in ecclesiastica p̄sonā cōpromitti. qō verū est. s. e. contingit. ubi de hoc.

l Sub certa. s. e. dilecti. cui tm̄ metu pene stabitur. ut ibi ⁊. C. e. l. i. ⁊ sic religiosi possūt exigere penā qualiter ⁊ quādo hoc liceat. dicit. s. e. dilecti.

m Mediatoꝝ. sic videt q̄ arbiter incertus possit assumi q̄ hic nō fuit expressum de mediatoribus istis. vnde signat cōtra. s. e. pri. ff. e. itē si vnus. §. si in duos. Sed dicas q̄ cardinalis non fuit assūptus ut verus arbiter: nec illi mediatores: sed potius fuerūt amicabiles cōpositores qui de plano ⁊ sine ordine iudiciario ⁊ si nealiq̄ cognitione partes cōcordauerūt: ⁊ hoc patet ex verbis illis arbitrio seu ordinationi: ⁊ ex eo qō dicit inferius ordinādo ⁊ diffiniendo. vnde qō factū fuit per legatū siue p̄ illos qō ad hoc mediatores elegit tenet. vel si fue

rũt arbitri adhuc cessant ꝺ̃ria q2 hic nõ fuit cõpromissũ factũ de incerta psona sed ptes dederũt potestatẽ legato ut ipse eligeret arbitros seu mediatores: ⁊ ip se elegit certos ⁊ hoc nõ est cõtra iura superius signata. ⁊ iõ papa cõfirmat ordinationẽ illoꝝ: q2 nec cardinalis poterat discordare: sed in supiori decre. potuerũt discordare ⁊ ita non contradicit.

q NOmpromissũ. heredes hoc sũptũ est de legibus illis. ff. c. diẽ ꝓferre. §. i. ⁊ l. fi i terpellat. §. si ab altera pte. secus est in iudiciis. iudiciũ enĩ transfertᷓ ad heredes quãuis de heredibus mẽtio nõ fiat. C de iura. ca. anẽ. principales. ⁊ hoc ideo: q2 arbitria stricti iuris sunt. cõpromissũ vero non extẽditᷓ nisi ad ea tm̃ de quib9 exp̃sse in cõpromisso cauet. s. co. cũ dilecti. ⁊ ff. e. non distinguem9. §. de officio. nec ad alias psonas ut in legib9 p2dictis. Sic pactũ psonale nõ extenditᷓ ad heredes qñqz. ff. de pac. idem in duob9. §. psonale ⁊ l. iurisgentiũ. §. pactoꝝ. si alterius ptis tm̃ heredis mẽtio etiã fiat morte nihilomin9 solvitᷓ cõpromissũ. vnde ex vtraqz parte debet fieri mẽtio herdũ. alias nõ trãsit ad heredes vt dicit l. predicta. sed iterpellatᷓ. §. si ab altera. vnde melius diceretᷓ in cõpromittentiũ heredes. ⁊ ita solvitᷓ compromissũ per mortẽ alterius compromittẽtis. s. c. ex parte. ⁊ p mortẽ alterius arbitroꝝ. s. de offi. dele. vno. b.

b DE quouultdeo. ꝓpriũ nomẽ est

c Quem. i. qui casus. p casu. ⁊ est antithosis figura. sic. lxxv. di. ordinatões. ⁊ xviii q. ii. quidã. vbi eos ponitᷓ p hi.

d Interrogatus. ex supabũdãti interrogatᷓ: quoniã alias ex necessitate tenebatᷓ sub eis respondere: q2 iudiciũ reddit̃ in initiũ. ff. de ver. ob. inter stipulantẽ. §. i. q2 oẽs cause tũc in synodo tractabãtᷓ. ul' forsitã ne posset postea iudicẽ recusare. iii. q. iii. §. offerãtᷓ. s. de offi. dele. sup qõnũ. §. nos. ⁊ §. verũ. nisi aliquid postea de nouo emergat. s. de of. dele. isinuate. ⁊ ff. de interro. ac. de eta te. §. ex cã. ⁊ ff. de procu. si post datũ dãnũ. ⁊ de pe. di. vi. placuit. sed illa nõ fuit cã. q2 synodẽ totã nõ potuit recusare.

e Expiri. experiri ponitᷓ hic ꝓ defendere. aliqñ tm̃ ponitᷓ pro agere. ĵ. de cã pos. ⁊ ꝓpri. pastoralis. ⁊ not. ĵ. de sentẽ. ⁊ re iudi. c. penul.

f Placere. sz nõne fuit locus pnie: vr̃ q9 sic. ff. de iurisdic. om. iu. si cõnenerit. ¶Nen. locus est pnie. ĵ. de iurepa. cũ laici. sed nõ hic q2 nõ põt penitere in alteri9 preiudiciũ. ff. de reg. iur. nemo. ⁊ q2 cõtumaciter recessit fuit excõicatu s. xi. q. i i certũ. imo inuitus cõpellitᷓ respondere ut dictũ est.

g Donec. loquitᷓ ꝺm antiqua tpa qñ cã excõicati tractabãtᷓ anteꝙ absolueretᷓ xi. q. iii. si eps forte. Intellige ꝺm antiquã lr̃am que olim in antiqua cõpilatiõe talis erat hic nullus eidẽ cõicet donec cã eius qualẽ potuit terminũ sumat. ⁊ ꝺm istã lr̃am bene loquitᷓ ꝺm hodierna iura: q2 cũ ꝓ cõtumacia fuerit excõicatus nullus dz ei cõicare donec satisfactiõe premissa. i. satisdatiõe prestita iudicio sisti fuerit absolut9. ĵ. de ver. sig. ex parte. hodie vero stati dz absolui ⁊ postea cognosci de cã excõicationis nisi in casibus. ut. ĵ. de sen. excõ. p tuas. ⁊ nisi qui sex cõicatus sit ꝓ manifesta offensa. ĵ. de ver. sig. ex parte. ⁊ xxiii. q. vl. pessimã. ⁊ ĵ de senten. excõi. solet.

b Adimi. respondet tacite questioni.

i Episcopatũ. imo debet expectare per annũ anteꝙ adimaᷓ. xi. q. iii. rursus. ⁊ c. se. maxime cũ lis non fuit cõtestata. de hac materia tractatᷓ. iii. q. ix. in sũma ⁊ c. decernimus. ⁊ xi. q. iii. rursus. ⁊ ĵ. de do. ⁊ cõtu. c. veritatis.

l DEcernimus. ut laici. laicieni de ecclesiasticis negociis intromittẽ se nõ debent. ĵ. de re. ec. nõ alie. cũ laicis. s. de arbi. cõtingit. ⁊ s. de consti. eccle. ⁊ xcvi. di. bene quidem.

l Presumant. auctoritate sua. delegati tm̃ possunt saltez cause pecuniarie siue huiusmodi mere ciuiles ut hic colligitᷓ: ⁊ in laicos etiã de talib9 põt cõpromittu s. de arbi. exposita. papa vo ciuiles criales ⁊ spirituales cãs põt laico delegare. ar. xxxii. di. §. verũ. ⁊ ii. q. v. mennã. ⁊ xliii. di. in synodo. ⁊ c. adrianus. ⁊ x q. iii. illud. videᷓ etiã q9 eas teneaᷓ delegare. xi. q. i. te quidẽ. ⁊ §. ex his oibus. ii. ⁊ de hoc dictũ est. s. ti. proxi. contingit.

m Ecclesiarũ. plati. Ar. oẽs ecclesiarũ plãtos cẽ iudices ordiarios. ar. s. de of. or. cũ ab ecclesiarũ. xxv. di. perlectis. ii. q. i. nemo. xi. q. i. experientie. ⁊ c. si qui ex fratribus. ⁊ ĵ. de ap. reprehensibilis. ⁊ ĵ. de eo qui fur. oz. reci. c. i.

n QUanto. cõnexa. ius vero patronat9 nõ dicitᷓ proprie spirituale sz spirtuali annexũ. ĵ. de iure pa. de iure. Et iõ dicit hic hug. q9 eius cã annexa est

rritate apostolica cõfirmamus.

1 Dem.

COmpromissum non extenditur in compromittentis heredes s si de ipsis nõ caueatur ibidez.

Liber secũdus. De iudicis.

EX concilio aphricano.

DE quouult deo b cẽturiẽ si epõ: quẽ c cuz aduersarius ipsi9 eũ petissz ad p ciliũ introduci: interrogatus d an cum eo uellet experiri e: primo id promiserat: et altera die rñ / dit hoc sibi nõ placere t: atqz discesfit: placuit ut null9 eidẽ cõicet: donec f satisfactione premissa fuerit absolutus. Nam adimi b sibi epatum i ante cãe ei9 exitũ nulli põt iure videri: EX synodo eugenii pape.

DEcernimus ut laici k ecclesiastica tractare negocia nõ presumant: sed episcopi abbates archiepi: ⁊ alii ecclesiarum m prelati de negociis ecclesiasticis: maxime de

spũalibus eãis. vnde spirituale cẽsetur ꝓpter cõnexitatẽ: q2 que religiosis adherent religiosa sunt. ff. de rei vendi. que religiosis. ⁊ ex tali coherentia sumit suã naturã. sic. ĵ. de parro. super eo. ⁊ iõ talis cã per iudicẽ ecclesiasticũ tm̃ tractari dz. ut hic. ⁊ ar. s. c. pxi. vnde vendi nõ põt. ĵ. de iurepatro. de iure. ⁊ laicus tale ius põt possidere cum non sit

illis que spiritualia esse noscuntur laicorum iudicio non disponãt: nec ꝓpter eorũ ꝓhibitionez ecclesiasti cã dimittãt iusticiã exercere.

ALexander. iii. illustri regi ãglie.

QUanto diuina gratia: ⁊ infra. Causa uero iurispatronatus ita ꝙncta est ⁊ ꝓnexa n spiritualibus causis: q9 nõ nisi ecclesiastico iudicio ualeat diffiniri.

1 Dẽ salernitano archiepiscopo.

ET si clerici coram seculari iudice conuicti fuerint uel confessi de crimine: non sunt ꝓpter hoc a suo episcopo aliquatenus condẽnandi o. Sicut enĩz sententia a non suo iudice lata non tenet p: ita et facta confessio coram ipso. Si uero coram epõ de criminib9 in iure confessi sũt q: seu legittima probatione r conuicti: dummodo sint talia crimina ꝓpter que suspendi debeant uel deponi: non immerito suspendendi sũt: a suis ordinib9 uel ab altaris ministerio perpetuo remouendi.

De adulteriis uero ⁊ aliis criminibus que sunt minora s: potest episcopus cũ clericis post peractã

mere spirituale sz ei annexũ. sed alia iura spiritualia mere possidere nõ põt. ut ĵ. de prescrip. causaz q̃. ⁊. xvi. q. vii. ca. i. ⁊ s. de ele. sacrosancta ⁊. ca. messana. ⁊ ius funerandi põt laic9 possidere. ff. de mõ. infe. l. i. ⁊ tamẽ domi niũ sepulture nõ hz. misti. de re. di. §. nullius. ber.

ET si clerici co dẽnãdi. nisi ex hoc grauata sit multũ eoꝝ opinio. ar. opti. ĵ. de testi. testimoniũ. ⁊. ĵ. de sentẽ. ex. cũ desideres. §. i. i eo casu ꝓpter infamiã debet se purgare: ut dicit illa decre. cũ desideres. al's si se purgare nõ põt dz puniri quasi cõuictus intẽ pretatiue. ĵ. de purga. ca. cũ. p. ⁊. ĵ. de si. insinuatũ. De h9 ar. cõtra. ii. q. i. multi. sz ibi exponitᷓ circa pncipiũ.

p Non tenet. ut. ii. q. i. in primis. v. de persona. ut. s. de cõ

sue. a d audientiã. C. si a nõ cõpe. iudi l. vl. Ex eo enĩ q9 isti ex tali cõfessione non puniũtur seu snia ꝺ eos lata non tenet. colligitᷓ q9 isti in uiti tracti fuerũt ad iudiciũ seculare. nã si volũtarii hoc fecissent: etiã si pro eis eẽt lata snia locũ suũ amitteret: in crimiali ⁊ in ciuili pderet cãm. xi. q. i. inolita. ⁊ c. placuit. ⁊. ĵ. de fo. cõpe. si diligenti. vñ non preiudicat eis. Sed si clericus cõueniat laicũ corã iudice laico: ⁊ ille laicus recõueniat clericũ ciuiliter de crimine si ferat snia cõtra clericuz bene tenet: quia suus iudex est p reconuentionẽ. ĵ. de mu. pe. c. i. ⁊. ii. ⁊ iii. q. viii. §. cuius in agendo. ⁊. C. de sen. ⁊ inter. om. iu. cũ papinian9 ⁊ auc. ⁊ cõsequenter. Criminaliᷓ vero ipm cõuenire nõ posset coraz iudice seculari. xi. q. i. c. i. ⁊. ii. nec recõuenire. q2 in crimie nõ admittitᷓ recõuentio. iii. q. ix. neganda. q2 nõ relatiue criminũ sed innocẽtia reus purgatᷓ. ff. de publi iudi. is qui. Sed pone clericũ cõdẽnatũ ciuiliᷓ de furto uel de alio crimie qõ ifamet a iudice seculari p recõuentionẽ nunquid epus suus ꝓ tali sententia ex qua ifamis vr̃ seu confessione cõdẽnabit illũ q9 talis sit infamis. Dicit lex q9 non põt facere preses ꝓuincie quin cõdẽnatũ de furto sequatᷓ infamia. ff. de fur. nõ potest. ¶Nen. ex tali snia non deponitᷓ: q2 cũ ciuiliter actũ sit non dz dici infamis. Si vero ex tali snia vel confessione grauata est eius opinio ab officio debet suspẽdi vsqz ad debitã purgationẽ. ar. ii. q. v. pbr si a plebe. ⁊. ĵ. de si. accusatũ. ⁊. c. seq. ar. ff. de suspec. tu. l. tutor. §. preterea. et C. de testi. nullũ. arg. deponi vel beneficio priuari nõ dz donec aliud cõtra ipsũ probaretur. ar. s. c. c. i. ⁊. xv. q. vl. in fi. ⁊ preterea nõ dz puniri: quia nõdũ fuit actũ ad hoc. ⁊ ideo pena ordinaria sibi ponit nõ debet. ĵ. de or. cog. cũ dilectus. ⁊. ĵ. de excep. c. i. in fi. ⁊ iuxta iudicii formã snia debet formari. ĵ. de simo. licet beli. qñ confessio ꝓiudicet: uel quãdo non dicitᷓ. ĵ. de cõfe. c. vl.

q Confessi sunt. cõfessus in iure ꝓ victo hẽtur. C de confes. l. vna. ⁊ ĵ. de confes. c. pe. ⁊ vl. ff. c. certum.

r Probatione. puta q9 per legitios testes ⁊ oi exceptõe maiores. ut ii. q. i. in primis. in fi. In crimibus. enĩ aperte debẽt eẽ ꝓbatiões ⁊ luce clariores. C. de proba. sciant cũcti. ii. q. vl. sciãt cũcti. ⁊. v. q. vi. epiphaniũ. ⁊ in absentia iudicis testes tales non sunt recipiẽdi sed tm̃ in pñtia iudicis ut si res exigerit tormẽtis subiiciãtur. C. de fi. instru. auc. apud eloquẽtissimũ. ⁊. v. q. v. illi qui. ⁊ ita demũ sũt puniẽdi ꝺm qualitatẽ ⁊ quãtitatẽ criminis. ĵ. de homi. sicut dignũ. ut iuxta iudicii formã snia dicetᷓ. ĵ. de symo. licet beli. ⁊. ĵ. de or. cog. cũ dilectus. i fi.

s Adiora. cõtra. xxxii. q. vii. quid i oibus adulterio grauius. Sol. illa interrogatio non iplicat q9 adulteriũ sit grauius aliis crimibus sed quasi raritatẽ denotat. ⁊ est si. de pe. di. i. si sacerdos. vel dic grauius. i. cõius. ⁊ illud dictũ fuit in detestationẽ criminis ut magis vitaretur: q2 multa alia peccata grauiora sunt adulterio: utputa incest9

xxxii.q.vii.adulterii malũ. Ex verbis istis colligit quidaz q epus de adulterio tñ z inferioribus criminib⁹ põt dispẽsare z nõ in maioribꝰ quasi a cõtrario sensu: cũ dicat de adulterio z aliis que sũt minora: g nõ de maioribus: q hoc qõ de quibusdã cõcedit de aliis negare vr. ar.xxv.di.qualis.z.C.de ꝓcu.maritus.z.j.de presũp.nõne.z arg.de bis que fi. a prela. si nec cõsen.cap.cũ apostolica.ad fi. Et dicũt q tñ dispensare possunt in casib⁹ expressis a iure.ar.bu ius.c.vbi de quibusdã cõcedit. vnde in aliis videt ꝓhibitus per iura predicta. z est ad hoc ar.s.de tẽpo.or.dilectus. ex eo qõ ibi dicitur cuz illi hmõi dispensatio a canõe minime sit ꝓmissa: z sic argumẽtat ex eo q intelligitur prohibita esse et sic quelibet dispensatio ꝓhibita epis intelligit: nisi eis sit ex presse cõcessa: q nũ q intelligitur esse ꝓhibitũ qõ non est ex presse cõcessũ. s. de transla.inter corporalia. Alia est magis cõis opinio q epus vbicũqz põt dispẽsare vbi nõ inuenitur prohibitũ. Et vacat hic a cõtrario sensu q in multis grauioribus criminib⁹ q de adulterio dispensatio est ꝓmissa episcopis: puta in hereti.l. disti. presbyteros. Jtẽ cũ sacrilegio.l.di.si quis presbyter.z in capitalibus criminibus occultis.l.di.de his vero. Jtẽ cũ symoniaco: quãdoqz in beneficio quãdoqz in ordie.i.q.v.c.i.z vl.z.s. de elec.si alicuius. Jtez cũ scismatico.l.di.ut cõstituere. Et generalit vbicũqz nõ prohibet dispensatio intelligit esse permissa.ar.j.de sentẽ.excõi. nuper. z.c.a nobis.ii.z lex hoc optime probat.ff.qui.ex cau.maio.necnõ.§.i. Edicto de dispẽsatiõe ꝓhibitoriũ est sm hãc opini.z in hac opiniõe fuit bug.ut inuenies.l.di.si quis presbyter.z Jo. qui notauit de hac mãl.di.minor.z.i.q.vii.§.nisi.z Lan. Vincẽ.et Tan.hoc dicũt. Quãqz inuenies q ꝓhibet dispensatio ut in casibus quos distinxit Jo.in.c miror.quãqz inuenies q permittitur ut in casibus notatis in predicto.§.nisi.imo epus et quilibet sacerdos põt dispensare et mitigare canones penitentiales qui satisfactionẽ iniungũt pro peccato ꝓfesso in penitẽtia.ar.de pe.di.i.mẽsurã.et.l.di.de his clericis. z.c.hi q.z.x xvi.q.vii.tpa pẽitudis. Sz canões illos q iducũt penã depositõis uel suspẽsiõis i enormib⁹ crimib⁹ mitigare uel dispẽsare nõ pũt.l. di.minor.et.xii.q.ii.de viro.et.j.de accusa.inquisitiõis.i.rñso.

a Penitẽtiã. hoc ideo dicit q venia nõ cõcedit nisi penitenti.xxiiii.q ii.legat.et qũo gaudebis.zc.xxiii.q.vii.c.vl. et nemo põt bene agere pniam nisi speranerit indulgentiã. de pe.di.i.nemo. uel saltẽ partem penitẽtie egerit.lxxxii.di.presbyter.si.

b Fuct⁹ officio. sic.s.ꝺ of.delc.i lris.z.c.venẽabili.ff.de re iu.iudex.

c Duplici.lxxxi.di. pbr aut diaconus.z de pe.di.iii.§.his auctoritatibus.z.§.auctoritas. nõ dz duplici pena cõteri: ita q vtraqz p se sufficiat alꝭ bene posset inferre duas penas.xxi.q.v. si quis cuiuslibet. z.xvii.q.iiii.attendẽdũ.z.c.si quis deinceps.z.j.de rap. in archepiscopatu.z.v.q.vi.q⁹ iuxta.z.j.de calũ.cũ fortius.z.j.ut lit.nõ cõte.qm §.vl.z crescente cõtumacia crescere dz z pena.ff.de pe.relegati.

d Tradere.curie seculari: nisi post depositionẽ fuerit incorrigibilis: tunc põt excõicari z postmodũ crescẽte cõtumacia tradi curie seculari.j.e.cũ nõ ab hoĩe.z sic intelligit.iii.q.iiii.clericus.xi.q.i.si quis sacerdotũ. qliter debeat tradi curie seculari.hẽs.j. de ver. sig.nouimus.

e Eterũ. parati. q diu ergo dñs feudi patus est facere iusticiã inter vasallos z ipi etiã parati sũt respõdere sub eo nullus alius debet se intromittere de illa iurisditiõe alias si negligẽs cẽt dñs trãsferret iurisditio ad aliũ.ar.si.j.de fo.cõpe.lz ex suscepto.z.c.ex tenore z si alter de vasallis nollet respondere sub dño põt illũ pũire z ipsi tenent litigare de feudo sub dño feudi.j.ti.pri.ex trãsmissa.z.c.verũ sed in iudicio possessorio potest agere vasallus coram ordinario.j.ti. primo.ex parte.B. quia exceptio talis locum habet in petitorio ut ibi dicit.z nota.super hoc q si questio feudi vertitur inter dñm z vasallũ: vtrũ vasallus debeat ipm hẽre nel nõ: tũc per alios vasallos cã illa dz tractari. Si vero inter duos vasallos tractat cã.s. quis illoꝝ sit potioꝝ in feudo: tũc dñs feudi dz cognoscere ut hic z in cõstitu.frederici.hac edictali.§.preterea.z.j.c.nouit. si vo iter vasallos z alios qui nõ sũt vasalli agatur de illa re rei vendicatione tũc dñs nõ cognoscet: q esset iudex in cã sua qõ esse non debet. C.ne quis in sua cã.l.vna. sed ordiarius tũc cognoscet vel delegatus.j.c.proxi. cũ sit generale.z.xi.q.i.experientie.b.

Dilecti.subtiliter.nota subtilitates in cãis ecclesiasticis reprobandas.si. de iur. calũ.lras.z.j.de do.z cõ.c.i.z j.de resti.spo.sepe.quia hmõi subtilitates ad pnitiẽ reuertũtur. C.ad trebel.l.pe. z stricta rõ qñqz omitti solet.ff.de reli.z sũp.fun.l.sunt persone.z.ff. ad.l.acqui.ita vulnerat⁹.§.vl. ff.qui.mo.pig.vel hypo.sol. si cut te.§.si debitori.cũ enim de bona fide agit de apicib⁹ iuris non est disputãdũ.ff. mãda.si fideiussor.§.quedã.

g Actio intentẽ. sic patet q non tenemur actionẽ ꝓponere sm canones. arg.ꝺ de mupe.c.i.z.xii. q.ii. octana. z.xi. q.i.experiẽtie.z.c.se. z.j.e.examinata.z.C.si per viz uel alio mõ.l.i.z.j.ꝺposi.grauis. Sodicas q nullus cõpellit ut ꝓponat actionẽ nec tenet si nõ vult ꝓponere in iudicio ecclesiastico: si aũt quis vult ꝓpõere in iudicio ecclesiastico z ꝓponat admittit: si aũt ineptaz ꝓponat succũbit: sed põt ꝓponere aptã z congruentem postea z admittit.j.e. examiata. Lau.tñ dixit q tenetur qñqz aliquis ꝓponere actionez: q cũ ex vna cã plures actiones oriũtur non sufficit proponere cãm simplicit.ff.de iureiu.duobus.§.colonus. z.ff.de instit.ac.habebat.z.ff.ar.fur.ce.l.i.z.l.si colonus.z.ff.de le.ii. cum filius §.variis.quia aliter fit condemnatio in vna q in alia.z tunc satis videt q eligere debeat ex qua via procedere debeat: cã vero petẽdi semper exprimenda est alias non audit.j.de libel.obla.c.vl.z.j.de cen.pervenit.z.C.de edic.di. adria. tol.l.vl.ver.sin'aliquid contradictoꝝ.z causa petendi semp procedere debet.ff quãdo di.le.ce.huiusmodi legatũ.z hoc in personali.in reali secus vbi nõ tenet quis specificare nisi velit.ut not.j.de libel.ob.c.ii.z illa iura canonica que videtur dicere de actione: expone actio.i.petitio. Scõm leges vero actio ꝓponẽda est: quia nemo sine actione experitur.ff.de neg.gest.si pupilli.§.vl.z.ff.de edẽ.l. i.ff.de admi.tu.quotiẽs.§.itẽ si.insti.de ac.in prin. Actio enĩ est ius ꝓsequẽdi in iudicio quod sibi debetur.sed sm canones exponimus actionẽ.i.cãm.

b Simpliciter.sic.j.e.pastoralis.

i Intelleximus.cõuenire.excõicati enĩ cõueniri possũt sed nõ conuenire.j. ꝺ here.excõicam⁹.§. credẽtes.j.de sen.ex.si vere.ne ex suo dolo cõmodũ habeant: ut ibi dicitur: z per ꝓcuratoreꝫ ut hic dicit debent in iudicio respondere. Sed quid si noluerit cõstituere ꝓcuratoreꝫ cũ nemo ad hoc sit cõpellẽdus.s de procu.querelã.z pterea principalis psona de calũnia debet iurare: quomõ ergo p ꝓcuratoreꝫ hoc facere dz. So.si non vult cõstituere procuratoreꝫ non credo illũ cõpellẽdũ: quia forsitã non inuenit qui ita fideliter tractet cãm suã et pticipantes ei in eadẽ nõ sunt excõicati.j.de sen.ex.si vere.cum talis participatio sit tantum ad damnũ illoꝝ. Sed nũquid potest reconuenire? nota.j. de excep.cum inter. Excipere vero potest et appellare et alia omnia que ad sui defensionem pertinent.j.de excep.cum inter.et.c.seq.per totũ.quia cui principale permitttitur et accessoriũ conceditur.ar.s.de offi.deleg.pterea. et.c. prudẽdentiam.§.sexta.et.c.suspitionis.z.ff.de iurisdic.om.iu.l.ii.

k Clerici.non dedignantur.j.de iura.ca.c.i.z.j.de no.ope.nũ.intellexim⁹ z in auẽ.ut clerici apud ꝓprios epos.§.pe.col.vi.

l Crimine.xi.q.i.c.i.z.ii.et in pluribus capitulis se.

m Consuetudine. Ar.q cõsuetudo iuri scripto nõ preiudicat.ar.xi.di.cõsuetudinis.ar.ꝺ.di.e.c.in his.sed verũ est vbi cõsuetudo nõ ẽ rõnabilis nec ꝓscripta.s.de cõsue.c.vl.vbi de hoc.et ita in casu isto nõ põt habere locũ consuetudo quandocunqz tempore obtenta esset: quia esset contra ecclesiasticam libertatem et statutum ecclesie.sic.s.de consue.ad audientiam.et.c.cum inter.et.s. de elec.c.causam que.

n Causam.assensu epi.q sine assensu prelati. collegiũ nec cõuenit nec conuenitur. C.de epis.z cle.omnes.§.nihilominus.z ar.xii.q.ii.si qua de rebus.sic et prelatus sine assensu capituli cõuenire nel cõueniri non põt.s.de ꝓcu.c.i.et ff.de iure delib.ait pretor.de hac materia dicitur.s.de rescrip. edoceri. et.s. de procura.c.i.

o Cum nõ ab homĩe.deprehensus.ita q aliqui clerici admissi intersint deprehensioni et detentioni p spaciũ.xx.horarũ.ar.ff.ad.l.iuliã. de adulte. capite.sed etiã per laicos põt cõprehendi clericus in ipso facinore ut ita notoriũ fiat crimen et detinere sine nota excõicationis.dũ tamẽ hoc faciãt de prelatoꝝ

suorũ auctoritate.j.de senten.ex.ut fame.

a Deponẽdus.s.eo.at si clerici.t.s.eo.clerici.C.de spor.l.ii.C.ubi senato. uel clar.l.vltima

b. Excõicari.i.suspendi:ut differat a sequenti qõ dicit anathematis:alias vbo excõmunicationis maior excõmunicatio intelligitur.j.de sen.excõ.si quem

c Postmodum. nota qualit in criminibus sit procedendũ ut primo deponat postea excõmunicetur.si.lxxxi.disti. dictũ.t.iii.q.iiii.clericus.t.xi.q.i.si quis sacerdotũ.t.s.e. at si clerici.ar.contra.xxiii.q.iiii. forte.t.xxxiiii.di.quorũdam lxxiiii.di.honoratus. Soluquandoqz proceditur contra aliquem pro crimie:quãdoqz pro contumacia. vbi pro crimine primo loco proceditur cõtra aliquẽ si crimen tale est qp inducat suspensionẽ: pmo debet suspendi.uel si inducat depositionẽ debet deponi: t si corrigibilis apparuerit non proceditur amplius cõtra ip ipz.sic intelligit.s.e. at si clerici.si vero incorrigibilis fuerit seruatur quod hic dicit ut tũc demũ tradat curie seculari: cũ ecclesia non habeat vltra quid faciat t sic intelliguntur illa capitula.iii.q.iiii.clericus t.xi.q.i.si quis sacerdotum. licet quidam itelligant illa specialiter in causa episcoporum propter enormitatem delicti excellentiã personarũ t sic etiam illa capitula intelliguntur de icorrigibilib⁹.xvii.di.nec licuit.xi.q.i. petimus.xxiii.q.v de liguribus.sic ergo procedẽdum est quando pena incipit a crimine excepto falsario literarum apostolice sedis.ille in exaggeratione t odio criminis ipso iure excõmunicat⁹ est t depositus omni priuilegio clericali t incontinenti traditur curie seculari.j.de falsa.ad falsariorum.t in crimine hereſis.j. de here. excõmunicamus.t.c.ad abolendam.§.i.Qui vero falsat litteras aliorum puniri debz ut traditur.j.de falsa.ad audientiam.vbi vero pena incipit a contumacia primo debet suspendi postmodũ crescente contumacia excõmunicari. deinde deponi:ut dicit.c.forte.t alia capitula cõtraria.vltimo debet tradi curie seculari.

d Quia guil.sic inter eundem.p.t prefatũ gu. Sic ergo videt qp singularis successor possit conueniri per reſcriptum impetratum contra anteceſſorem etiam re integra.arg.j.de concef.prebẽ.ppositum. t videtur expressum qp quicunqz succedit possit conueniri.s.de alie.mu.in.c.i.t decretalis epistola vi constitutiõis habet.xix.di.in memoriam.t.c.si romanorũ. ergo ad similia omnia illa trahere possumus.ar.ff.de legi.non possunt.ergo tam singularis quã vniuersalis anteceſſor conueniri potest t decretũ factũ in personã anteceſſoris tam defuncti in personã heredis transfertur.ff.de fideicõ.lib.l.i. cum quasi.Sed contra videtur qp non sit conueniendus successor:quia reſcripta ad alias personas uel res nõ extendũtur nisi que continentur ibidem.ut.s.de offic. deleg.p.t.g.in fi.t.c.cum olim.ad fi.t est expressum etiã de successore vniuersali.s.de reſcrip.significauit.t iudicis datio non transit ad heredẽ illi⁹ qui non erat in rebus humanis contra quem datus fuit iudex.ff.que senten.sine ap.rescin.eũ qui.verũ est qp reſcriptũ re integra non transit ad successorẽ.nec successor contra quem impetrat potest conueniri ut.s.de reſcrip.significauit.vbi de hoc.quod hic dicitur intelligitur de illo successore qui sciẽter occupauit rẽ alterius quã sciebat ad se non pertinere.vnde quasi in vicĩ successit:sicut ille qui scienter recipit rem a deiectore.j.de resti.spo.sepe contingit.t sicut ille qui recipit rẽ ab alio cã mutãdi iudicii.s.de alie.mu.in.c.i.isti.n.q̃si siles sũt i vitio. vñ pñt quẽiri corã eisdẽ iudicib⁹ t p easdẽ fras sic añcessores ut h dr.t illo ti. de ali.mu.in.cau.facta.c.i.t eoipso qp.r.occupauit rẽ qua iste.p. spoliat⁹ fuit p illũ.gu.vr hẽre ratũ factũ illi⁹.fi.j.de imu.ec.c.aduersus.als q̃re opposita fuissent hec decr.in hoc ti. Alii dicũt qp iudices illi procedũt tm ex vi istarum litterarum.nec alias poterant procedere per primas quod non credo.ber.

e Cum venissent.hic est pars illius quam habes.s.de in integr.resti.cuz venissent iudicari.t hoc ideo quia eius est interptari cuius est condere. ut j.de senten.excõi.inter alia.t.xi.q.i.§.ex his.t.C.de leg.l.vlti.t.ff.de preto.stipulat.in pretoriis.Sed nunquid incidenter potest alius cognoscere qp papa: videtur qp sic.C.de iudic.quotiens.t.s.de in integr.resti.causa.in fi. inspiciendo priuilegium:t si verba sunt manifesta iudex potest dicere. non obstat priuilegium ar.j.de fide instru.accepimus.arg.contra.ff.de postul'. quos probibet.t.j.de excep.exceptionẽ.in fi.j.qui fi. sint legi.lator.Dicas qp hic hñt locũ cũ vba priuilegii obscura sunt t ãbigua tũc eius est interpretatio cuius est condere.vbi vero aperta sũt t clara põt iudex dicere.obstat priuilegiũ vl nõ obstat situm:utruz liceat regi uel alicui seculari persone iudicare clericos cuiuscũqz ordinis siue in furto siue in homicidio uel periurio seu quibus cũqz fuerint criminibus deprehensi. Consultationi tue taliter respõ. qp si clericus i quocũqz ordine constitutus in furto uel homicidio uel piurio seu alio crimie fuerit deprehensus legittime atqz cõuictus:ab ecclesiastico iudice ꝺponẽdus[a] est. Qui si depositus incorrigibilis fuerit:excõicari[b] debet: deide ꝓtumacia crescente anathematis mucrone feriri. Postmodũ[c] vero si in ꝓfundum maloruz ueniens ꝓtẽpserit cũ ecclesia nõ habeat ultra quid faciat:ne possit esse ultra perditio plurimoꝝ:p secularẽ comprimẽd⁹ est potestatẽ:ita qp ei ꝺputet exiliũ uel alia legittima pena inferatur.

Idem.

Quia gu.qui violẽter dicebat ecclesiam.p. clerici occupasse defunctus est:ut accepimus:t.r eam postmodum est ingressus:precipimus:ut secũdum formaz priorum litterarum inter ipsos.r.t.p. sub eisdez iudicibus mediãte rõne sicut inter.p.eũdẽ t prefatuz gu.[d] si viueret negociuz terminetur.

Anno.tertius sancti sergii t sancti georgii abbatibus.

Cum ueniſſent[e]:t infra. Eum sup priuilegiis sedis apostolice causa uertatur:nolumus de ipsis per alios iudicari.

Idem prelatis per franciam constitutis.

Nouit ille[f] qui nihil ignorat: t infra. Non putet aliquis qp iurisditionez illustris regis francorum perturbare aut minuere intendamus:cum ipse iurisditionem nostram[g] nec uelit nec debeat impedire. Sed cum dominus dicat in euãgelio. Si peccauerit in te frater tuꝰ uade t corripe eum inter te t ipsuz solũ:si te audierit:lucratus eris fratrez tuum:si te nõ audierit:adhibe tecuz vnũ uel duos:ut in ore duoꝝ uel trium testium stet omne uerbuz Quod si non audierit:dic ecclesie: si autem ecclesiam non audierit: sit tibi sicut etnicus[h] t publican⁹:t rex anglie sit paratus sufficienter ostendere quod debet aliis dare.xii.q.ii. quattuor.t melius.xi.q.i.te quidem.de hac materia habes.j. qui fi. sint legit.causam.

ar.ꝺdicte decre.accepimus.Sed qualiter põt papa esse iudex in causa sua cũ alius debet esse iudex q̃ actor.ut.iiii.q.iiii.c.i.t.ii.C. nec qs in re sua ius sibi di.l.vna. Papa enĩ in tali casu litigat per ꝓcuratorẽ j.de cõsti.vti.cũ dilecta. Item quia lites sine omni suspitione ꝓcedere debẽt.iii.q.v.qui suspecti. Itẽ quia res ecclesie romãe propꝛie sũt pape. sicut res fisci sunt ꝓparatoris qua si patrimoniũ.ff. ne quid in loco pub.l.i. §.hoc interdictum. Itẽ de causa fiscali cognoscere debet ꝓ curator cesaris.ff.ꝺ offi.ꝓcõ.nec quicq̃ sed dic qp papa põt esse iudex in causa sua sicut impator in cã fiscali.ff. de his q̃ in testa.delẽ.l. ꝓrie. t.xxi.di.nunc autez t ꝓlatus põt esse testis in causa ecclesie sue.xxiiii.q.ii. superprudentiã. sic t epꝰ iudex est in causa ecclesie sue.xxiii.q.iiii guilisarius.t.vii.q.i sicut. Cõsulti⁹ tamẽ t honestius faciet si alii hoc commiserit ar.ii.q.vii. nos si icõ petent.t.ff.de offic. ꝓcon.l.nec quicq̃.t intelligit de ꝓui.que papa cõcedit aliis ecclesiis t non de illis priuilegiis q̃ a dño papa collata sũt romane ecclesie.s. de transac.c.i.t.xxi. di stin.in nouo.t.c.q̃uis.de aliis priuilegiis bene iudicat per alios.uel põt exponi nolumus iudicari p alios nisi per delegatos a nobis:t sic est planũ qz exquo papa dat priuilegiũ uel indulgentiã uel etiam confirmationez nullus de illis cognoscit ãmodo sine eius mandato.j.de cõsti.vti.uel inuti.c.i.t.ii.

f Nouit ille casus.rex anglie t rex francie sup q̃dã discordia quã inter se habebãt occasiõe feudi sup comitatu pictauie cõposuerunt adinuicẽ t cõpositio illa fuit hincinde iuramẽto firmata.tandez rex francie nõ obstante iuramẽto venit cõtra illã cõpositiõem occupãdo dictũ comitatuz.rex anglie sepe monuit illũ vt cõpositionẽ suaret t pacta inita inter eos sz cũ ille desistere nollet rex anglie denũciauit hic ecclesie.vñ dñs papa intellecta denũciatiõe illa qz ille veniebat cõtra pacẽ t pacis federa iuramẽto firmata cũ ad ipm ptineat corrigẽ de peccato quẽlibet xpianũ.scribit dñs papa ꝓlatis francie t ꝑmo inducit ꝺ eũ illã auctem euãgelii:nec tñ ꝓpterea in l⁹ derogare vult in aliquo iurisditioni illi⁹:nec intendit iudicare de feudo sz decernere ꝺ peccato illi⁹ cui⁹ censura ad ipm spectat nisi per ꝓuilegiũ vel ꝺriam cõsuetudinẽ iuri cõi sit detractũ sz ꝺcernere de peccato cui⁹ cẽsura ad ipm ptinet.tandẽ oñdit qp ipse nõ dz sibi iniuriã reputare exẽplo valẽtiniani t aliorꝝ impatorꝝ oñendo qp ad ipz ptinet corrigere quẽlibet de peccato t pacis federa reformare.vñ cõmittit cãm istã cuidã abbati qui de plano de q̃rimonia illa cognoscat qꝺ si rex francie hũiliter ñ acqeuerit ꝑcipit cuidam legato qp ipse ꝓcedat in negocio scdz formã sibi traditam.

g Nostrã.per hoc quod dicitur hic patet qp ecclesia uel papa nõ bz vtrũqz gladiũ.xcvi.di.cũ ad verũ.t.j.de ap.si duobus.t.j.qui fi.sint le.cãm que. Imperiũ enĩ t sacerdotiũ ab eodẽ principio ꝓcesserũt. in auc.quo opor.c.in ꝓn.col.i.nõ ergo de tpali iurisditione dz intromittere se papa.nisi in subsidiũ.s.cũ iudex secularis negligẽs est uel cũ vacat iperiũ.j.ti. ꝓximo lz.t.c.se.sed vr qp papa maior sit ipatore xcvi.di.duo sunt.t.s.de maio.t obe.solite.nã iura celestis imperii t terreni petro cõmissa a deo sunt.xxii.di.c.i.ipse enĩ vtrũqz gladium habuit:ut dicit euãgelista ecce duo gladii sunt hic: quã potestatẽ suis successoribus transmisit.xl.di.c.i.verũ executionẽ gladii tpalis imperatoribus t regibus cõmisit ecclesia:t tñ iurisditionẽ causarũ ciuiliũ aliquãdo per sacerdotes exercuit.xi.q.i.relatũ.Quedã enĩ possumus aliis cõmittere que nobis non possumus retinere.ar.j.de isti.c vlti.nec debet episcopus sibi retinere quod debet aliis dare.xii.q.ii. quattuor.t melius.xi.q.i.te quidem.de hac materia habes.j. qui fi. sint legit.causam.

a Deponẽdus.s.eo.at si clerici.t.s.eo.clerici.C.de spor.l.ii.C.ubi senato. uel clar.l.vltima

b Excõicari.i.suspendi:ut differat a sequenti qõ dicit anathematis:alias vbo excõmunicationis maior excõmunicatio intelligitur.j.de sen.excõ.si quem

c Postmodum. nota qualit in criminibus sit procedendũ ut primo deponat postea excõmunicetur.si.lxxxi.disti. dictũ.t.iii.q.iiii.clericus.t.xi.q.i.si quis sacerdotũ.t.s.e. at si clerici.ar.contra.xxiii.q.iiii. forte.t.xxxiiii.di.quorũdam lxxiiii.di.honoratus. Soluquandoqz proceditur contra aliquem pro crimie:quãdoqz pro contumacia. vbi pro crimine primo loco proceditur cõtra aliquẽ si crimen tale est qp inducat suspensionẽ: pmo debet suspendi.uel si inducat depositionẽ debet deponi: t si corrigibilis apparuerit non proceditur amplius cõtra ip ipz.sic intelligit.s.e. at si clerici.si vero incorrigibilis fuerit seruatur quod hic dicit ut tũc demũ tradat curie seculari: cũ ecclesia non habeat vltra quid faciat t sic intelliguntur illa capitula.iii.q.iiii.clericus t.xi.q.i.si quis sacerdotum. licet quidam itelligant illa specialiter in causa episcoporum propter enormitatem delicti excellentiã personarũ t sic etiam illa capitula intelliguntur de icorrigibilib⁹.xvii.di.nec licuit.xi.q.i. petimus.xxiii.q.v de liguribus.sic ergo procedẽdum est quando pena incipit a crimine excepto falsario literarum apostolice sedis.ille in exaggeratione t odio criminis ipso iure excõmunicat⁹ est t depositus omni priuilegio clericali t incontinenti traditur curie seculari.j.de falsa.ad falsariorum.t in crimine hereſis.j. de here. excõmunicamus.t.c.ad abolendam.§.i.Qui vero falsat litteras aliorum puniri debz ut traditur.j.de falsa.ad audientiam.vbi vero pena incipit a contumacia primo debet suspendi postmodũ crescente contumacia excõmunicari. deinde deponi:ut dicit.c.forte.t alia capitula cõtraria.vltimo debet tradi curie seculari.

d Quia guil.sic inter eundem.p.t prefatũ gu. Sic ergo videt qp singularis successor possit conueniri per reſcriptum impetratum contra anteceſſorem etiam re integra.arg.j.de concef.prebẽ.ppositum. t videtur expressum qp quicunqz succedit possit conueniri.s.de alie.mu.in.c.i.t decretalis epistola vi constitutiõis habet.xix.di.in memoriam.t.c.si romanorũ. ergo ad similia omnia illa trahere possumus.ar.ff.de legi.non possunt.ergo tam singularis quã vniuersalis anteceſſor conueniri potest t decretũ factũ in personã anteceſſoris tam defuncti in personã heredis transfertur.ff.de fideicõ.lib.l.i. cum quasi.Sed contra videtur qp non sit conueniendus successor:quia reſcripta ad alias personas uel res nõ extendũtur nisi que continentur ibidem.ut.s.de offic. deleg.p.t.g.in fi.t.c.cum olim.ad fi.t est expressum etiã de successore vniuersali.s.de reſcrip.significauit.t iudicis datio non transit ad heredẽ illi⁹ qui non erat in rebus humanis contra quem datus fuit iudex.ff.que senten.sine ap.rescin.eũ qui.verũ est qp reſcriptũ re integra non transit ad successorẽ.nec successor contra quem impetrat potest conueniri ut.s.de reſcrip.significauit.vbi de hoc.quod hic dicitur intelligitur de illo successore qui sciẽter occupauit rẽ alterius quã sciebat ad se non pertinere.vnde quasi in vicĩ successit:sicut ille qui scienter recipit rem a deiectore.j.de resti.spo.sepe contingit.t sicut ille qui recipit rẽ ab alio cã mutãdi iudicii.s.de alie.mu.in.c.i.isti.n.q̃si siles sũt i vitio. vñ pñt quẽiri corã eisdẽ iudicib⁹ t p easdẽ fras sic añcessores ut h dr.t illo ti. de ali.mu.in.cau.facta.c.i.t eoipso qp.r.occupauit rẽ qua iste.p. spoliat⁹ fuit p illũ.gu.vr hẽre ratũ factũ illi⁹.fi.j.de imu.ec.c.aduersus.als q̃re opposita fuissent hec decr.in hoc ti. Alii dicũt qp iudices illi procedũt tm ex vi istarum literarum.nec alias poterant procedere per primas quod non credo.ber.

e Cum venissent.hic est pars illius quam habes.s.de in integr.resti.cuz venissent iudicari.t hoc ideo quia eius est interptari cuius est condere. ut j.de senten.excõi.inter alia.t.xi.q.i.§.ex his.t.C.de leg.l.vlti.t.ff.de preto.stipulat.in pretoriis.Sed nunquid incidenter potest alius cognoscere qp papa: videtur qp sic.C.de iudic.quotiens.t.s.de in integr.resti.causa.in fi. inspiciendo priuilegium:t si verba sunt manifesta iudex potest dicere. non obstat priuilegium ar.j.de fide instru.accepimus.arg.contra.ff.de postul'. quos probibet.t.j.de excep.exceptionẽ.in fi.j.qui fi. sint legi.lator.Dicas qp hic hñt locũ cũ vba priuilegii obscura sunt t ãbigua tũc eius est interpretatio cuius est condere.vbi vero aperta sũt t clara põt iudex dicere.obstat priuilegiũ vl nõ obstat

f Nouit ille casus.rex anglie t rex francie sup q̃dã discordia quã inter se habebãt occasiõe feudi sup comitatu pictauie cõposuerunt adinuicẽ t cõpositio illa fuit hincinde iuramẽto firmata.tandez rex francie nõ obstante iuramẽto venit cõtra illã cõpositiõem occupãdo dictũ comitatuz.rex anglie sepe monuit illũ vt cõpositionẽ suaret t pacta inita inter eos sz cũ ille desistere nollet rex anglie denũciauit hic ecclesie.vñ dñs papa intellecta denũciatiõe illa qz ille veniebat cõtra pacẽ t pacis federa iuramẽto firmata cũ ad ipm ptineat corrigẽ de peccato quẽlibet xpianũ.scribit dñs papa ꝓlatis francie t ꝑmo inducit ꝺ eũ illã auctem euãgelii:nec tñ ꝓpterea in l⁹ derogare vult in aliquo iurisditioni illi⁹:nec intendit iudicare de feudo sz decernere ꝺ peccato illi⁹ cui⁹ censura ad ipm spectat nisi per ꝓuilegiũ vel ꝺriam cõsuetudinẽ iuri cõi sit detractũ sz ꝺcernere de peccato cui⁹ cẽsura ad ipm ptinet.tandẽ oñdit qp ipse nõ dz sibi iniuriã reputare exẽplo valẽtiniani t aliorꝝ impatorꝝ oñendo qp ad ipz ptinet corrigere quẽlibet de peccato t pacis federa reformare.vñ cõmittit cãm istã cuidã abbati qui de plano de q̃rimonia illa cognoscat qꝺ si rex francie hũiliter ñ acqeuerit ꝑcipit cuidam legato qp ipse ꝓcedat in negocio scdz formã sibi traditam.

g Nostrã.per hoc quod dicitur hic patet qp ecclesia uel papa nõ bz vtrũqz gladiũ.xcvi.di.cũ ad verũ.t.j.de ap.si duobus.t.j.qui fi.sint le.cãm que. Imperiũ enĩ t sacerdotiũ ab eodẽ principio ꝓcesserũt. in auc.quo opor.c.in ꝓn.col.i.nõ ergo de tpali iurisditione dz intromittere se papa.nisi in subsidiũ.s.cũ iudex secularis negligẽs est uel cũ vacat iperiũ.j.ti. ꝓximo lz.t.c.se.sed vr qp papa maior sit ipatore xcvi.di.duo sunt.t.s.de maio.t obe.solite.nã iura celestis imperii t terreni petro cõmissa a deo sunt.xxii.di.c.i.ipse enĩ vtrũqz gladium habuit:ut dicit euãgelista ecce duo gladii sunt hic: quã potestatẽ suis successoribus transmisit.xl.di.c.i.verũ executionẽ gladii tpalis imperatoribus t regibus cõmisit ecclesia:t tñ iurisditionẽ causarũ ciuiliũ aliquãdo per sacerdotes exercuit.xi.q.i.relatũ.Quedã enĩ possumus aliis cõmittere que nobis non possumus retinere.ar.j.de isti.c vlti.nec debet episcopus sibi retinere quod debet aliis dare.xii.q.ii. quattuor.t melius.xi.q.i.te quidem.de hac materia habes.j. qui fi. sint legit.causam.

h Etnicus.xlv.distin.sed illud.xxiiii.q.i. omnibus.j. de iureiuran. quemadmodum.

a Peccat in ipm. i. offendit uel ledit eū. aliter ac cipiť peccare in aliquē in auctoritate illa si peccauerit ꝛc̄.

b Processit. illū admonēdo: ut seruaret federa pacis: alias denūcians nō audiť nisi admonitiōe premissa. j. de accusa. cū dilectus. cum suis concor.

c Intendimus. rūsio tacite questiōis.

d Judicare de feudo. directe. s. ad tantū rōne peccati ꝛ inducēdo ad pniaz. vi q. i. illi qui. ꝛ. xxii. q. i. predicādū. ꝛ. xxiii q. iii. ecce. ꝛ sic p consequentiaz cogit restituere feuduz. arg. xiiii. q. vi. si res aliena. qualiter questio feudi tractari debeat. dicitur. s. c. ceteꝛ

e Jpz. s. qñ questio est de feudo iter vasallos tunc iudiciuz pertinet ad dominium feudi. ō hac mā nota. s. c. ceterū.

f Consuetudinem Nota q cōsuetudo parificať priuilegio ix. q. iii. cōquestus. ꝛ lxiii. dist. qz sancta. ꝛ lxiiii. di. qz per ambitiōes. Jtē patet ħ q cōsuetudo dat iurisditionē. s. de arbi. dilecti. ꝛ. C. de emā. l. i. ꝛ. vl. ꝛ. lxiii. di. qz sancta. ꝛ q cōsuetudo iuri cōi p̄iudicet habes hic.

g Quicūqz videlicet. sed cū hec lex sit abrogata penā sustinet recitatoꝛ ꝛ auditor. C. ō vet. iu. enu. l. vlti. §. hec oia igiť ut quid membranā occupat. xix. di. si romanoꝝ. Respōdeo licet sit etiaz sublata noticia tū ipsius necessaria est. vt. vii. disti. fuerūt. ut ostendat quātā dilectionē habuit p̄mulgatoꝛ legis erga sacerdotiū ꝛ rō eius durat. licet ius ciuile destruať. ff. de capi. dimi. eas Jtē est arg. q ecclesia pōt inducere legē cū pro ipsa facit sed eā cōtra se recipere non teneť. xi. disti. lege. legē istā habes. xi. q. i. quicūqz cū sermone. s. de in inte. resti. c. cū ex literis.

h Ex hoie. silr iperiū a solo deo est. xxiii. q. iiii. q̄situ. ꝛ. liii. di. sit rectoꝛ.

i Corrigere. quēlibet saltē indirecte. ii. q. i. multi. v̄. si quis ff. ꝛc̄. ar. ō. ff. de peti. heť. hereditas. in fi. qñqz tū aliqs malū: nō tū puniť imo remunerať: ut ille qui colligit oliuā imaturā aio non uandi damnū: ꝛ non tenetur acquilia. ff. ad. l. acqui. si seruus seruū. §. si oliuam.

k Cū regibus. s. de offi. dele. sane. ꝛ. c. pastoralis. ꝛ. xii. q. ii. si qua de rebus. ꝛ. xviii. di. si eps. ꝛ. xxiii. q. i. qui cōtra pacē.

l Jta magnū. ut. iii. q. ix. c. vl.

m Pacē. ad ecclesiā enī spectat pacē seruare ꝛ obseruari facere. s. ō treu. ꝛ pa. c. i. ꝛ. xxiiii. q. iii. si quis romipetas. ꝛ. c. paternarū.

dere. q rex francoruz peccať in ipsum: ꝛ ipse circa eum in correctione processit secundū regulā euāgelicā ꝛ tandez q: nullo modo profecit: dicit ecclesie: quomodo nos qui sumus ad regimen vniuersalis ecclesie superna dispositione vocati: mādatū diuinū possimus nō exaudire ut non procedamus secundum formaz ipsius: nisi forsitan ipse coram nobis uel legato nostro sufficientē in cōtrariuz rationē ostendat. Non enim intendimus iudicare de feudo cuius ad ipsum spectat iudiciuz nisi forte iure cōmuni per speciale priuilegium: uel contrariam cōsuetudinem aliquid sit detractum: sed decernere de peccato cuius ad nos ptinet sine dubitatiōe censura: quā in quemlibz exercere possumus et debemus. Non igitur iniuriosum sibi debet regia dignitas reputare si super boc apostolico iudicio se cōmittat: cum ualentinianus inclytus imperator suffraganeis mediolañ. ecclesie dixisse legatur: talem in pōtificali sede constituere procuretis cui et nos qui gubernamus imperium: syncere nostra capita submittamus: ꝛ eius monita cum tanquaz homines deliquerim⁹ suscipiam⁹ necessario uelut medicamenta curantis. Nec sic illud humillimum omittamus quod theodosius statuit imperator: ꝛ carolus inouauit: de cui⁹ genere rex ipse noscitur descendisse: quicūqz videlicet litē habēs siue petitor fuerit siue reus: siue i initio litis uel decursis tēporuz curriculis: siue cum negociū peroratur: siue cuz iam ceperit promi sententia: si iudiciū elegerit sacrosancte sedis antistis: illico sine aliqua dubitatione etiā si pars alia refragetur ad episcopoꝝ iudiciuz cū sermone litigantiū dirigatur. Cū enim non humane cōstitutioni sed diuine poti⁹ innitamur: quia potestas nostra non est ex homine: sed ex deo: nullus qui sit sane mētis ignorat: quin ad officiuz nr̄m spectet de quocūqz mortali peccato quemlibet corrigere christianū: ꝛ si correctionē ꝓtē pserit p discretionē ecclesiasticā cohibercere. Sz forsan dicetur: q aliť cū rrgib⁹ ꝛ aliter cum aliis est agē-

n Non est dubiū. xxii. q. i. omne quod. ꝛ. c. predicandū. arg. xciii. di. diaconi.

o De plano. nō in forma iudicii sed in modū denūciatiōis. sic. ii. q. iii. §. abolitio. vel de plano. i. sine strepitu iudicioꝝ. j. de accu. olim. ꝛ. c. sicut.

p Eius exceptio. sic ergo cōtra denūciationē admittiť exceptio. j. de despō. impu. ad dissolnēdū. qō verū ē si obiiciať q sit crimiosus: ꝛ hoc siue p̄sequať iniuriā suā siue nō: cū in modū denūciatōis agitur repelliť p̄ textu crimis: qz tūc agit q̄si quilibet extraneus: q̄liter cni moueret bono zelo ad correctōez alterius q nōdū est correctus iii. q. vii. q sine. ꝛ. c. q. §. porro. i fi. ꝛ. c. iudicet. ꝛ. i. q. i. multi. et xxv. di. c. vl. ꝛ. xxxv. q. vi. eūs in synodo. ꝛ. j. de testi. cogē. p terea. ꝛ. j. de spō. cuz in tua. de hac materia dī. ii. q. i. si peccauerit.

q Pastoralis. factū, pponāt ꝛ p seipsos rūdeant ꝛ nō per alios. ff. de interro. ac. qui seruū. §. vlt. ꝛ. C. de iura. calū. aūc. p̄incipales. nisi vbi tenentur rōe officii. ff. de p̄cu. nō solū. Jtē vniuersitas p aliuz rūdet. xii. q. ii. q manumittiť. ꝛ. ff qō cuiusqz vni. l. i. §. quib⁹. ꝛ. l. itē eoꝝ. §. actoꝝ. Jtē excōicat⁹ p aliū dz rūdere. s. c. intellexim⁹. Jtē ꝛ eūs. v. q. iiii. quia epi. Jtē illustres. C. de p̄cu. l. pe. ꝛ indiserete psone ut hic. ꝛ minores. s. de eta. ꝛ qua. ex rō ne. C. de aucto. pre. clarū. Jtē furiosi p̄digi ꝛ mulier luxuriosa. ff. de cura. furi. l. ꝛ mulieri. Tan.

r Examinata. tanq̄ seq̄stratam. Seq̄ster. appellať ille apud quē res in litigiū deducta cōiter a litigatōib⁹ deponiť: ꝛ hmōi depositio non pōt fieri nisi a plurib⁹: q̄uis alias ꝛ vnus ꝛ plures disponē possint. ff. depo. licet.

s Ecclesie possidebaſ. sz si ita itelligiť lr̄a ista q iste dicebat se possedisse anteq̄ depōeret apud seq̄strū: ꝛ cuz seq̄strata fuit tūc planū est qō hic dicit qz tūc habeť pro possessoꝝ: nisi ea mente deposuisset ecclesiam apud seq̄strū ut ipm seq̄strū constitueret possessorem poti⁹ q̄ custodē. ff. de acq. possess. intercē puto. ff. depo. l. lz. §. i. vnde nō poterat intentare rei vendica. cōtra illos milites nec interdictū possessoriū cū ipse possideret: possessori enī nō dať rei vendicatio. insti. ō ac. §. i. ꝛ. C. de ali. ind. mu. cau. fa. l. vna. Si vō dicebat se possidere postq̄ deposuerat rem apud seq̄strū seipm posuit custodē. tūc adhuc dī possessor alias nō. ut. ff. depo. licet. §. i. ꝛ tō nllo mō agi potēat rei vēdicattōe nec interdicto possessorio q̄ milites: lz q̄ sequestrū poterat agere depositi. ff. depo. ci apud. §. i. ar. ff. de pecul. l. depositi. i. rūso. ꝛ. ff. de p̄uil. cre. si neutri. §. ii. in fin. ꝛ. C. de usur. acceptū. in fi. qñqz tū rei vendicatio dať possidenti. nā a depositario uel a cōmoditario possū rez vendicare: lz ego rē illā possideā: ꝛ hoc dī fieri rōe detētiōis. ff. de rei ven. officiū. ad fi. ꝛ cōfessoria silr dať possidenti nec inquietetur ff. si serui. ven. si forte. §. i. ꝛ. l. sicuti. §. sed si queriť. ꝛ nō est in quasi possessiōe seruitutis ne vicinus altius tollat domū suā si ille vult altius edificare. tūc p cōfessoriā ille pōt p̄hibere vicinū edificare. ut dicit in. l. si forte. ꝛ. l. sicuti. §. sed si q̄ritur. ꝛ cōfessoria datur etiā ei qui non possidet ꝛ cōtendit sibi seruitutez deberi. ff. si ser. ven. l. ii. negatoria dať dño qui negat aliū hēre seruitutē. ut in. l. predicta Jsto mō debuit agere miles iste negādo milites illos hēre ius in ecclesia pētē-

dū. Ceteruū scriptum nouim⁹ in lege diuina: ita magnuz iudicabis ut paruum: nec erit apud te acceptio p sonarum: ꝛ infra. Licet autem boc modo procedere ualeamus super quolibz criminali peccato: ut peccatorem reuocemus a vicio ad virtutem: ab errore ad ueritatem: precipue cuz contra pacez peccať: que est vinculū charitatis. Postremo cuz inter reges ipsos reformata fuerit pacis federa: ꝛ utrinqz prestito proprio iuramento firmata: que tamē usqz ad tempus pretaxatuz fuata nō fuerint: nūquid non poterim⁹ de iuramenti religione cognoscere quod ad iudicium ecclesie nō ē dubium pertinere: ut rupta pacis federa reformentur. Ne ergo tantā discordiā videamur sub dissimulatione fouere: predicto legato dedimus in p̄ceptis: ut nisi rex ipse uel solidā pacē cuz predicto rege reformet: uel treugas ineat cōpetentes: saltē humiliter patiať ut idē abbas ꝛ archiepiscop⁹ bituricen. de plano cognoscāt: utꝝ iusta sit querimonia quā p̄ euz p̄ponit corā ecclesia rex angloꝝ: uel eius exceptio⁹ sit legitima quā cōtra eū per suas nobis literaſ duxit exp̄mēdā: iuxta formā sibi datā a nobis p̄cedere ñ omittat.

I Dem episcopo belicensi.

Pastoralis: ꝛ infra. Statuimus preterea ut p̄cipales psone non per aduocatos: sed per seipsas factū p̄ponant: nisi forte sint adeo indiscrete ut earum defectus de iudicis licentia per alios suppleatur.

I Dem nobili viro matthEo de riparia.

Examinata causa que uertitur inter te et milites campanie: ꝛ infra. Actionē quaz super iurepatronatus eiusdem ecclesie contra p̄fatos milites intentabas: incongruentez cognouimus ꝛ ineptaz: quia cum testes induxeris ad probandum q quando prefatus. a. vicedominus ecclesiaz eandez tanquaz sequestratam accepit: tu iurispatronatus ipsius ecclesie possidebas: profecto nec rei uendicationez intentare: nec ipsius restitutionez poteras postulare: vnde intentionem tuaz in bac parte pronunciauimus

do ne inquietarēt eū sup iurepronat⁹.ꝛ de istis duab⁹.j.de cā pos.cū ecclesia.

a Nō tenere.cū enī inepta ꝓponit actio iudex nō dz stati illā corrigere si est dubia:qz licet debeat supplere de iure de facto tñ supplere nō dz: sed dz absoluere reū cū postea ꝓpenderit eā ineptā ex ꝓbatōib⁹ ut hic.ff.si mes.fal. mo.di. l.i.§.i.ꝛ.j.de dona.inter dilectos.ꝛ.j.de rest.spo.cū ad sedē. Si vero manifeste cognoscit qꝫ sit inepta stati eā reiiciat iudex uel assessor.§.e. cū cām.ꝛ.ff.de assess.l.i.ꝛ.j. de despō.impu. ad disso'nēdum ꝛ.§.de elec.cōstitutis. Ytez ex hoc loco vī qꝫ actio ꝫm canones sit ꝓponēda. ar.j.ō mu. pe.c.i.cōtra.§.e.dilecti. vbi de hoc. dicūt tñ quidā qꝫ in spiritualibus causis actor nō tenetur ꝓponere actōem ut sic intelligāt infra que dicūt actōez nō esse ꝓponendā in ciuilib⁹ vero tenet. Jo.dixit qꝫ ꝫm canones non tenet quis proponere actionē que nō magnam requirit subtilitatē sz leuē: sic est rei vendicatio locati depositi. Utrū hmōi leues teneant nominare: dicas ut dictū est.§. e.dilecti.

b Cum deputati.nationis. Forte iō querebāt isti ō natiōe istoꝝ ut sciret de fama ipsoꝝ.nā infames ꝙsueuerūt fugere loca natiōis sue.xix.q. ii.duc sunt.ar.ad hoc.§.ō cleperegri.tue.ꝛ infamis nō pōt eē ꝓcurator vel iudex.iii.q.vii c.i.ꝛ.c.ifames.§.sūt aūt.nel iō querebat ut sciret an eēnt sui:qꝫ seruus in iudicio stare ñ pōt.C.de iudic.seruus.nisi in casibus.ff.de indic. vix certis ex cāis.sed spretis his presumit ius quēlibet eē dignū nisi ꝓbet ꝓtrariū.§.de seru.c.vno ꝛ.j.de pscrip.dudū.ꝛ ꝓsumit liber exq̄ appet in possessiōe libertatis.iii.q.vii.§.tria.ō.verū.si seruus.i fi.ꝛ.ff. de offi.ꝓto.barbarius.si.j.de isti.ad de corē.vel dic qꝫ eoipō qꝫ deputauerūt se obsqo iesu cristi ois tollit irregularitas si q̄ fuit. ar.xix.q.vi.ñ lz.ꝛ i auc.ō mona.i prin.col.i.iōqz nō sunt repellēdi.qz legitie psōe psumūtur.xi.q.iii.eoꝝ.ff.de ꝓba.verius.ꝛ.l.i.

c Laudabilit exequūt.ꝛ sic ꝓpter industriā ꝛ ꝓbitatē luebat penā.C.depositi.l.vl.

d Qualit ꝛ qñ.appellatōib⁹ q̄ ipō iure nō tenēt.j.de ap.pastoralis.i.ꝛn.ꝛ.c.ut debitus.

e Prohibem⁹.imo ꝛ si velint nō pñt laicū suū iudicē cōstituere.j.ti.pri. si diligenti.ꝛ.c.significasti.xi.q.i.inolita.ꝛ.c.placuit. Et vī qꝫ etiā de cōsensu epi non possit:ꝛ puto illud verū.j.ti.pri.significasti.lz iura antiq̄ ꝓria innuere videāt ut dicit ibi. Sz econuerso laici trabūt ad fox ecclesiasticū ꝓpter desidiā iudicis secularis.j.ti.pri.lz.ꝛ.c.seq.ꝛ.c.ex trāsmissa.

f Causam q̄. filis pene.ꝛ ita vī qꝫ iudex qui hz cōsilem cām: cause sibi commisse possit recusari ex eo qō dicit nimis fauorabilis ꝛc. qō est mirabile ut ex eo nascat suspitio. Unde si aliquis ageret de iure exemptionis corā aliq̄ iudice qui in simili causa laborat. iudex ille de facile sentētiaret ꝓ illo.simile ē in teste qui habet consimilē cām:qz ille nō debet admitti in testē ꝓpter hmōi suspitionē ne de facili testificaret ꝓ illo.j.de testi.personas.ꝛ q cōsimili morbo laborāt nō sūt admittēdi in testimonio.ut.iiii.q.iii.§.liberi.ꝛ.c.testes. si.j.de excep.cū ecclesiastice.nō tamē extēdas hanc similitudinē ad omnes causas.nā si iudex habeat causam decimarū:ꝛ alia causa puta iurispatronatus vel electionis ei cōmittat illud ei nō nocet. vel etiā ut dixit Joā.bene possū petere ecclesiam vel aliud corā iudice qui habet cōsimilē causam. vel hec causa nō videtur sufficiens ad recusandū iudicem:licet sit sufficiēs ad subrogandū. nec dicitur hic qꝫ causa ista sufficiat ad recusandū iudicem:licet sit sufficiens ad subrogādū:cū enī plures iudices dati sunt ad petitionē alterius ptis sine qualibet tali suspitione vel cōsimili remouetur aliquis illoꝝ ꝛ alter subrogat ut cā sine suspitione ꝓcedat frequenter ħ cōtingit.vel dic quod prius dictū est.

g Subrogantes.sic propter suspitionē dominationis alius subrogatur.§.de of.dele.causam que.Jtē si necessarius sit iudex in testē reuocetur et alter subrogat.j.de testi.dilecto.

Ebibita.cuocandi.oēs enī illi cuocandi sunt quos negociū tangit.§.de temp.ordi.si archiepiscopus.lxvi.distin. archiepiscopus.et viii.q.ii.licet ergo.ꝛ.ff.de adop.nam diuus.ꝛ.ff.de mino.in cen.§.cā C.de aucto. prestā.l vltima.

i Be contigentib⁹. cōtingentia ipaz electionē puta de meritis electi ꝛ studiis eligētiū ꝛ de zelo: ꝛ an aliquid symōiace p̄uitatis intercesserit .§.de elec.scriptū est ꝛ.c.super eo.ꝛ.j. de excep.deniqz.in fin.

k Jnquirerēt. Ex hoc verbo visuz fuit iudicibus qꝫ in modū inquisitiōis deberent ꝓcedere ꝛ nō i forma iudicii.ꝛ ita lite nō cō.poterāt ꝓcedere ꝓpter contumaciā alterius ptis. j.ut lit. non cōtesta. quoniā frequenter. §.sunt ꝛ alii.ꝛ.j.ō accusat.qualiter ꝛ quādo.§.debet. Sed erraverūt cum forma ista nō fuisset in modū inquisitionis cōmissa: sed in modum iudicii mera inquisitio nō cōmittit in tali casu. qz inquisitio fit sup excessib⁹ ꝛ inquisitor dz accedere ad locū. ii.q.i. deus omnipotens. ꝛ.j.de symo.licz beli.

l Conspirationez. qō si verū fuisset repellēdi erant nec audiendi cōtra electuz qz quasi inimici ꝛ ex odio hoc facere presumuntur. vnde ab agendo sunt repellē di sicut a denūciatione seu inquisitione j.de accu. nō oportet.ꝛ.§.e. nouit. in fi. nec tales ad testimoniū sunt admittēdi. j.de symo. licet beli. ꝛ.c.ꝓ tuas. conspiratio enī grauissimuz crimen est ita ut accusatum a proprio gradu repellat.xi.q.i. coniurationū.ꝛ.c.sequenti.

m Excōicationē.Exceptio excōicationis repellit ab agendo:ꝛ qz isti agebant cōtra electū talis exceptio admittēda fuit:quia excōicati audiēdi nō sunt.j.de sen.exc.ꝓ tuas.ꝛ.c.si vero.j.de here. excōicamus.§.credentes.sed cū electus petit cōformationē agendo contra ipsos qui se sibi opponūt si opponāt aliquid electo in modū exceptionis ad defensionē ecclesie sue cōtra illos nō admittit replicatio excōicationis.quia ꝛ si cōstet illos esse excōicatos nō repellerētur ad defensionē.j.de excep.dilecti.qz a defensione nullus excōicatus repellitur.j.de excep.in tribus.vl.c.

n Peruertēdo iuris.vñ nō valuit qō fecerūt qz fines mādati seruandi sunt.§.de rescrip.cū dilecta.ꝛ.§.de offi.dele.venerabili. imoꝝ si vba rescripti viderētur esse ꝛ ordinē iuris tñ nō dz recedi a iure.§. de rescrip.causam que.

o Lite nō cōtest.qō fieri nō dz.j.ut lit.nō cōte.ꝓ to.nisi electus eēt cō cōtumax.tūc enī paciat ecclesia detrimētū ex mora pñt recipi testes lit.non cōtest.j.ut lit.nō cōte.qñ.§.porro.

p Dictis grauaminibus.s.quia simul super exceptiōe ꝛ ꝑncipali negocio ꝓcedebant ꝛ li.nō cōtest. Et colligit ex hac lra qꝫ si plura gravamina assignent in appellatiōe sufficit alterū ꝓbare dūmodo qōlibet per se sit sufficiēs.si.j.de ap.significauit.ꝛ.j.de p̄ben.cū iā duduz ꝛ.§.de rescrip.ex parte.vbi de hoc.Si aūt plures ponūt que habēt

diuersos effectus nō sufficit alterꝫ ꝓbari quo ad vtrūqꝫ effectū sꝫ sufficit quo ad alterū: exēplū hēs. ē. de rescrip. oli. sed oia que hic ꝺicta fuerūt hñt cūdē effectū. s. ut appellatio legitia fuerit: ergo sufficit qꝺ

a Venūqꝫ probet qꝫ vtrūqꝫ ꝑ se sufficit.

Venerabil' fr. obstāte. sic ḡ pꝫ qꝺ bodie ñ hꝫ locū lex illa. C. de iud. ꝑpādū. i. rñ. §. vl. ꝛ. § plerūqꝫ. vbi ꝺr qꝺ instātia iudicii perīit nisi cā finita sit. j. triennīū a tpe lit. cō. cō numerādū ut iteruꝫ incipiat de nouo ꝓcedeř ac si nūqꝺ fuisset ꝓcessū. Si enim isti respondere volebāt qꝫ instantia iudicii pierat ñ erāt audiendi: qꝫ lꝫ hꝫ. l. ꝑdēcꝫ istātia iudicii pierat ꝺcm: sū triēnii lr̄e siue iurisditō iudicis ñ pierat. qꝺ iurisditio iudicis est ꝑpetua ꝛ rescripta ꝑpetua sunt. C. de diuer. rescript. falso. ꝛ ar. C. de ꝓsti. pe. l. ii. ꝛ. C. de ꝓscri. xxx. vel. xl. an. l. vlti. Poterāt tñ ꝺicere ñ tenemur rñdere nisi nouus libellus ꝺet de nouo ꝛ oia iteruꝫ ꝓcedāt ab initio p. l prędictā ꝓperāduꝫ. que mō nō hñt locū quātū ad hūc articulū ꝑ ꝺecr. istaꝫ. ꝛ sic obuiandū est malicis eoꝝ q causas malicioſe volunt ꝓrogare. Sed ex hac ꝺecre. nō vr̄ qꝫ lex illa ꝓperādū. cōzigať qꝫ nō colligiť hic qꝫ lis fuit cōtestata sed ꝑ subterfugia ꝛ cauillatōes cā sit ꝓrogata ꝛ hoc potuit esse totū ante litē cōtestatā imo lis cōtestata fuit. qꝫ ꝺecisio ctiā cause ꝓrogata fuit ut ꝺicit. ꝛ sic lis fuit ꝓtestata: ꝛ ita hēť exꝑssūm antiq̄ qꝫ lis erat ꝓtestata: ꝛ ex eo qꝺ ꝺicit istantiā iudicii periisse: appet qꝫ ꝓcessū erat i ꝑncipali negocio qꝺ ꝺicit fieri ꝑ litis cōtestatiōem que ē pricipiū cause.

Venerabilis frater noster archiepiscop⁹ rauēnas ꝓposuit corā nob: qꝫ cū ꝺecisio cause q̄ inter ipsum ꝛ cōitatem ceruie super iurisꝺictione ciuitatis ceruie et quibusꝺam aliis articulis uertitur: sit per subterfugia ꝛ cauillatōes eoruꝫ per triennīuꝫ prorogata: ꝺicti ceruienſ. asserētes instātiā iudicii ꝑ ꝺecursuꝫ triēnii piisse. rñdere sb̄ tuo examie recusarūt: ꝛ infra. Mandam⁹ quatenus exceptiōe huiusmodi nō obstā te[a] in negocio isto ꝓcedas: iuxta traditam tibi formaꝫ.

IDem epiſcopo ꝛ magistris. t. ꝛ. b. prateñ. bononie cōmorantibus.

Significauerūt nobis olim abbas ꝛ cōuentus sancte marie de florentia: qꝫ florētina potestas ꝓ eis cōtra cōmunitatē castri ꝺe signa sup̄ possessiōe uel q̄si iuris ibi ꝺez eligēdi rectorē quod ad se ꝑtinere ꝺicebant: ꝺiffinitiuā sentētiam promulgauit[b]: sed postmodū abbate ꝛ cōuentū prefatos ipsa potestas coegit communitati predicte super proprietate[c] uel q̄si memorati iuris in seculari iudicio respōdere: vnde uobis iniunximus: ut si ita essꝫ: cogeretis cōmunitatē eandeꝫ electuꝫ a monachis in rectoreꝫ admittere: audituri postea que partes sup̄ proprietate: uel quasi predicti iuris ducerent proponenda: ꝛ infra. Verū pars altera inter alia excipiendo ꝓposuit se tunc respondere coraꝫ uobis de iure non teneri: cum temp⁹ propter vindemias[d] existeret feriatum respondente sindico monasterii hoc malicioſe proponi: ut videlicet causa protracta tempus regiminis electi predicti inutiliter relabatur: ꝛ infra. Mandamus: quatenus hoc non obstāte in negocio ratione preuia procedatis.

De foro competenti

EX concilio caleedoñ.

Siquis clericus aduersus clericum negocium habeat: non deserat[e] epiſcopum proprium: sed prius apud ipsū actio[f] vētiletur: uel consilio eiusdem[g] apud alios[b] quos utraqꝫ pars[i] uoluerit iudicium obtinebunt.

EX concilio parisieñ.

Nullus iudicum[k] neqꝫ presbyterū neqꝫ ꝺiaconū aut clericū ullū: aut minores[l] ecclesie sine pmissu[m] pōtificis ꝑ se distrīgere aut cōdēnare[n] presūat: quod si fecerit ab ecclesia dei cui iniuriā[o] irrogare ꝺinoscit: tandiu sit sequestrat⁹[p] quousqꝫ reatū suū cognoscēs emēdet.

EX concilio aphricano.

Sane si episcopi inter quos cā uersatur sint diuersarum prouinciarum: ille primas[q] ꝺet iudices in cuius prouincia[r] est locus de quo contenditur.

Reg. bononieñ. ꝺfēsori cozsice.

Siquis contra clericum cām habuerit: epiſcopū ipsius adeat: qui si ut suspect⁹[s] fuerit recusa' ꝺo ꝛc. nō tangunt causam istā: quia illa loquūtur in reconuentione que ꝺz fieri simul cum conuentione. j. de mu. pe. c. i. ꝛ. j. de or. cog cū ꝺilectus. ꝛ tunc etiam si vellent reconuenire de alia re nō poterant cū questio spoliationis de qua agebant monachi priuilegiata sit. j. de ꝺz. cog. super spoliatione: nec ꝺe proprietate simul tūc cū possessione poterat agi. C. de rei ven. ordinarii.

d Propter vindemias. tēpe eni vindemiarū ꝛ tpe messiuꝫ nō cōpellit quis in iudicio rñdere: ita qꝫ sñia lata cōtra absentē nō tenet: tñ si cōsentiunt partes bene valet iudiciū. ff. ꝺ feri. l. i. ꝛ. l. si feriatis. ꝛ ꝺe istis feriis habes. C. de fer. oēs ꝺies. in prin. sed illis feriis q̄ inducte sunt ob reuerētiā dei et aliorū sanctorū nullus pōt renūciare etiā si partes vellent. Aliis vero inductis in fauorē hominū bene renūciatur hoc est expressū. j. de fer. c. vl. ꝛ de cōse. ꝺi. iii. c. i. ꝛ ar. ad hoc. ff. ꝺ arbi. si feriatis. xv. q. viii. c. i. et ii. pōt tamē tali ꝺie ut videtur libellus offerri. ff. de adulte. l. miles. §. sexaginta. ꝛ. §. illius. sed ex cā tali tēpore aliquis cōpellit litigare: ut hic ꝺicit i fine tēpus illius electi ad regimē illius elabať. Et iꝺē credo si finiret iurisditio iudicis tēpore illo qꝫ tūc posset ꝓcedi: ne iudicialis instantia euanescat. arg. ē. de offi. ꝺeleg. consuluit.

c Siquis clericus. nō ꝺeserat. quod sibi fecerit puniri ꝺz ꝓut ꝺicit. q. i. inolita. c placuit. ꝛ. j. e. si ꝺiligenti.

f Actio. i. petitio. quia ꝑm canones actionē ꝓponere nō tenent. ē. c. proxi. ꝺilecti. vbi de hoc. ꝛ c. examinata.

g Eiusdē. aliter eni nullo mō pñt eligere iudiciū aliorū. immo de licētia epi iudiciū seculare non possunt eligere sꝫ ec ecclesiasticā personā bene de licentia epiſcopi. j. e. significasti. alias nec volentes nec inuiti pñt ꝺesere epm etiā si iuramentū interueniret. j. e. si ꝺiligenti.

b Alios. i. ecclesiasticos. j. c. significasti. uel eps cōmittat alicui.

i Utraqꝫ pars. honestū ꝛ iustū est istud ut ābe partes si presentes sint eligāt iudicē cōiter. ut hic. ꝛ. ii. q. vi. placuit. ar. cōtra. ē. de of. ꝺeleg. cū. r. sed illā intelligo qñ altera pars est absens. vel cū nō vult cōcoꝛdare reuſ ut ibi ꝺicit. alias iniquū esset illud qꝺ ꝺaretur ad volūtatē alterius altero presente. ꝛ sic obseruať in curia ro. ꝑ. xi. q. i. c. iudices. ꝛ. xv. q. vii. c. si aūt. sed intelliguntur in criminali ꝛ non tenent hodie.

k Nullus iudicū. s. secularium.

l Minores. quos appellat hic minores. Pōt ꝺici qꝫ scholares siue seruiētes ecclesie ꝺeputatos ad eius obsequium: quia illi eoꝺē priuilegio censentur. ar. xii. q. ii. ecclesiarum seruos.

m' Sine pmissu. ꝟ vacat ar. a ꝺrio sensu. ut ꝑbať. j. e. significasti. ubi de hoc.

n Aut cōdēnare. nisi forte in cā reconuentionis: qꝫ bene rñdere tenent ꝺe ciuili sed nō ꝺe spirituali vt ꝺictū est. ē. c. ꝓxi. ꝛ. ē. de iudi. at si clerici. c. vl. ar. j. de mu. pe. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. iii. q. viii. cuius in agendo. C. de sen. ꝛ inter. om. iu. cū papinianus. ꝛ. iii. q. viii. cuius in agēdo quis obseruat iudiciū ipm in eoꝺē negocio habere cōtra se iudicē nō ꝺedigneť. ut in. l. cū papinianus. ꝛ. iii. q. viii. cuius in agēdo. ꝛ illud quasi videť iꝺē negociū. j. de mu. pe. c. i. Sol. uerū est qꝫ cōtinentia cause ꝺiuidi nō ꝺz: ꝛ ille qui cognouit de possessione ꝺz cognoscere de ꝓprietate: sine sit ordiarius siue delegat⁹ cui cā simpliť q̄ ad vtrūqꝫ fuit cōmissa. j. de seq̄str. ad hec. ꝛ ꝟ locū hꝫ cū actor ꝛ re⁹ sunt eiusdē foriſꝫ i cāu pūti nō sūt eiusdē fori. Cū mōachi, q ꝑmo egerūt de possessiōe ꝺebebāt seq fore rei qꝺ fecerūt ꝛ obtinerūt ꝛ si aduersarii volebant postea cōuenire monachos super ꝓprietate ꝺebebant sequi forū monachorum: ꝛ causa possessionis ꝛ proprietatis bene possūt tractari corā ꝺiuersis. maxime ubi causa talis subest quia nihil cōe habet cā possessionis cū causa proprietatis. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil. ꝛ si aliquis postulauerit aliū iudicem super ꝓprietate ꝛ aliū super possessione non est audiendus. ꝛ sic loquitur. j. de cau. pos. c. i. ꝛ. C. de iurisꝺi. om. iu. nulli. ꝛ ita non cōtraꝺicūt huic ꝺecre. quia hic isti monachi nō fecerūt alia iura cuius in agen-

o Cū iniuriā. qui iniuriā facit ecclesie ꝺz priuari cōione ipsius. xvii. q. iiii. sicut antiquitus. nec ad supplicādū ꝺz admitti vbi sacrilegiū cōmittē nō ꝺubitauit. e. cau. q. iiii. ff ꝛ coeps. xii. q. ii. ꝺe viro nefando. ut sic puniať in quo peccauit. sic. j. de iurepa. pastoral'. in fi. ꝛ. ē. de of. ꝺele. cū oli. ꝛ. ē. de trāsla. quāto. et. ē. de tē. or. lr̄as. ꝛ. j. de iude. ad ꝺeliberandā. ꝛ. j. de imu. eccle. c. fi.

p Sequestratus. ꝑ sñiam. si. xxx. ꝺi. quasi per totum.

q Sane. ille primas. et hoc intellige cū ipse nō potest siue non vult per se cognoscere.

r Prouincia. sic patet qꝫ sub illo iudice agere ꝺebet actor i cuius prouicia res est litigiosa ut ex ipsa re sortiať forū. ff. de censi. forma. §. si vero. et. j. e. c. vl. et. xi. q. i. experiētie. ꝛ. C. vbi in rē actio. actoꝛ. et. C. de p̄ꝺi. mi. si predium. et. C. de p̄scrip. lon. tēpo. l. vl.

s Siquis contra. ut suspectus. qꝺ tenēdū sit: cū iudex ordiarius recusať vt suspect⁹ plene ꝺr̄. j. de ap. cū spāli. q̄ vr̄ hāc ꝺecre. interptari: et illi standū est.

a Executor.i.delegatus:q; ordiarij cū fuerit recusat; dz cām cōmittere pso ne neutri parte suspecte:ut dicit cōstitutio illa.j.de appel. cū speciali.7.ii.q.vi palcuit.ii.7.xi.q.i.puenit. Sz si appellet a tali subdelegato ad quē appellabit7 pōt dici q; ad papā cū ad ordinariū recusatū nō videat appellādū nec ad metropolitanū omisso medio q; talis appellatio nō tenet.j.de ap. dilecti. sed saltz posset appellari ad eūm non obstante tali recusatiōe nō q; ipse cognoscat sed ut alij pso ne nō suspecte cōmittat. ar.p̄ c.predicto placuit.ii.

b Aut si hoc actor.s. dixit q; reus pōt recusare ordinariuz 7 actor similit ut h̄ dicit7 tūc episcopus committit alicui q; cōpellat ptes eligere iudices sup cā illa quibus eps cōmittet cām hoc ipsemet facer posset:sed cā vitāde suspitiōis h̄ dictū est:7 idē iuris credo esse siue reus siue actor recusauēit ordiariū.7 est sile huic.xi.q.i. puēit.vel sic pōt intelligi qō dicit si hoc actor 7c.i. si actor recusauēit istū executorē ab episcopo datū tūc eps dz aliquē eligere qui cōpellat ptes ut in aliquem cōueniant ne postea ipm valeant recusare.s. de offi.dele.super questionum.§.i. Idē cēt si reus recusaret istuz executorē.

c Ipsi; sollicitudie. hoc ideo dicit q; delegatus ab ordiario non pōt suā sniam executioni demandare.sed ille ordinarius illā dz exequi.ff.de re iudi. a diuo pio.i.rñ.nec pōt possessionē dare.ff.de iurisdi. om.iudi.iubere. sed nō credo illam subtilitatē seruandā quin possit exequi suā sniam: q; exquo cā sibi cōmittit intelligūtur sibi oīa esse omissa que ad causam ipam spectare noscūtur: 7 sine quibus cā expedire nō pōt.s. de offi.dele.pterea.7.c. suspitiōis.7 lex illa a diuo pio 7 hec decre. nō prohibet hoc. licet dicat in eis q; ordinarij hanc sniam exequat:hoc etiā notauit Jo.ii.q.vi.gsquis.sed si velles hoc seruare posset dici q; hoc h̄z locuz cū ordinarius est pñs.sed eo abūte delegatus uel officialis eius exequat sniaz suas.alias pnicioſum.esset hanc subtilitatē seruare.b.

d Seruata lege.que loquit de tpe executionis snie que facienda est in personali actione post quattuor menses.C.de usur.rei iudi.l.ylti.7.ff.de re iudi.l.ii. 7 iii.§.si qs.

e Si clericus.for rei.hec regula generalis est.j.e.cū sit.7.xi.q.i.experientie 7.c.se.7.iii.q.vi.c.ii.7.c.neminē.7.C.de iurisdi.om.iudic.itē in criminali. et C.vbi in rem ac.l.vl.7.ff.de alie.iudi.mu.cā fac.q; etiā. in prin. 7 in auc. ut ele. apud ppriē.c.rūso.col.vi. Fallit hec regula in casib; notatis.j.e.cū sit.7.c.licz 7.c.ex tenore.

f De consuetudine.talis cōsuetudo cōtra oīa iura predicta est.sed introducta est propter negligētiā laicorū in exhibenda clericis iusticia.j.e.cū sit generale 7.c.licet.7.c.ex tenore.sed papa siue fuit negligētes siue nō quottidie concedit litteras clericis cōtra laicos sup quacūq; questiōe:7 ita assumit sibi iurisditio nēalioz cōtra id q; dicit.s.ti.proxi.nouit.in prin.

g Ex trāsmissa.r.forte clericus erat iste.r.q; alias papa nō dedisset ei littēas quia licet cōcedit clerico cōtra laicū nō tamē concedit laico cōtra laicuz: dū tamē habeant aliū superiorem cū cosuetudo curie sic se habeat: nisi de consuetudine 7 sponte se subiaceant iurisditioni ecclesie.sic pōt intelligi.s. de arb. innouit.7 cōsimilia.7.s.c.proxi.in fi.

h Bñs.quo ad feudū illud.al's vī q; erāt milites ecclesie.ut.s. dī in lra.

i Ne in iudicio ecclesiastico.quod quidē facere potuit cū papa talē prohibitionē admittat:qualiter cā feudi debeat tractari dī.s.ti.pxi.ceterū.

k Distulerit.7 sic per negligentiam iudicis secularis iurisditio que pri; erat inefficax apud delegatū modo est efficax:sic.j.e.licet.7.c.ex tenore. sic etiaz de legatus per negligentiā perdit iurisditionē 7 transfertur ad ordinariū.s.de offic.ordina.significauit.s.de offi.deleg.prudentiam.§.vi.in fine.

l Verum.questio mota fuit.vacante ecclesia:vnde non erat qui de illa questione posset cognoscere:nec tunc aliquid fieri potest in preiudicium vacātis ecclesie.j.ne se.vac.per totū. Unde ppositus non tenebatur nec debebatre spondere de feudo ecclesie coram alio iudice.s.c.proximo.7.s.ti.pxi.ceteruz Et ideo papa mādat q; differatur questio illa quousq; ecclesia prelatum habuerit.

m Consecratus.idez esset si electus esset 7 confirmatus: quia tunc habet plenam ad ministrationē quantū ad ea que pertinent ad iurisditionem.s.de elect.transmissam. argu.ad idem.s.de translat. inter corporalia.

n De feudis. supple cognitio de feudis.

o Cognitionez. qa forte diceba ab aduersariis q; nō erat feudum ecclesie sed potius imperatoris vnde dicit hic sub cōditione:7 si episcopus esset negligens in questione feudi,p cedere:secularis iudex postea procederet sicut ecōuerso.s. e.c.proxi. non enim cognitio feudi ecclesiastici semper ad iudiciū ecclesie spectat ut nota.s. ti. primo ceterū. Sed contra videtur potius q; secularis iudex nō possit supplere negligētiā episcopi sed per papā tunc supplenda est illi negligētia quia non ad iudicē secularem.de hac cā pertinet etiam si laici sint.

p Alioquin.idest si ad ecclesiam non pertineat.

q Cum sit.forum rei.s.e.si clericus.7 in concor. ibi positis.7.C.de iurisdi. om.iudi. iuris ordinem.

r Remissi.in q; casu possunt per excōmunicationem compelli iusticiā exercer xxiii.q.v.administratores:imo iudex qui negligit facere iusticiā litē facit suā.xxiii.q.i. do minus noster.7.iii.q.vii.qui sine peccato.arg.in auc.ut diffe.iudic. §.i.col.ix.7.C.de appel.si appellationē.7 si per dolum uel gratiā vel inimicitiā iudicauerit in veram litis estimationē condemnari dz.ff. de iudi.si filiusfamilias.7 in decre.noua.j.de senten.7 re iudi.c. cum eterni.

s Malefactores.i.raptores rerū ecclesiasticarū 7 inuasores.xii.q. ii.de viro.Et isti qui sic bona ecclesiarū eripiunt tanq; sacrilegi iudicantur:7 possunt iudicari usq; ad condignā satisfactionem.xii.q.ii. nulli liceat ignorare.7.c.quicūq;.7.c.predia.7 est expressū.j.e. conquestus.7 quasi homicide reputant .xii.q.ii.qui abstulerit.7 qa isti sacrilegium cōmittunt ut dicunt iura predicta corā ecclesiasticoiudice sunt trahendi.cū istud crimen sit ecclesiasticū ut hic dicitur 7 hoc sacrilegiū quandoq; tamē per iudicē secularem punitur.C. de episc. 7 cleri.si quis in hoc genus.Item crimen usurarum.j.de usur.cū tu. heresis symonie periurii 7 adulterii:hec pertinent ad ecclesiā 7 consimilia.de quocunq; peccato.s.de iudi.nouit.7 hoc q; dicit introductum est in fauorē ecclesie.7 quia hoc dicit specialiter de malefactoribus q; possint cōuenire sub quo iudice velint.secus videtur intelligē dū de aliis q; corā suo iudice sint trahendi:dūmodo ibi possint suaz iusticiam consequi:ut dicitur.s.e.ex transmissa.quia q; de vno cōcedit de alio ꝓhibere videtur.xxv.di.qualis.cū suis concor.nisi cōsuetudo contrarium inducat:ut dī.s.e.si clericus.in fi.

t Quod clericis.aliquos.etiā laicos.7 est speciale parisius vbi episcopus h̄z tēpus ratē iurisditionē 7 gerit vicē comitis.vnde 7 pro eo banū tibi nūciat nomine epi 7 regis:alias laici debēt in causis pecuniariis corā suo iudice cōueniri.nec tractaret ibi cā iure canonico sed ciuili:siue iuregentiū uel iure municipali:sed cause tractāde inter clericos 7 laicos quos cōueniūt:uel si cōueniātur iure canonico non obstante consuetudine.

u Licet.iusticie ꝓplemētū.ergo quousq; ad suiam pueniē semper est in pendēti an valeat rescriptū.j.e.pxi.7.s.e.ex trāsmissa. quia enim rescriptum est in pendenti.s.de rescrip.si aūt.

a Quo vacāte. Iste ē ergo vnus casus in quo iudex ecclesiasticꝰ pōt se imiscere seculari iurisditiōi. s. cū superior nō inuenit. alius ē cuz iudex secularis negligit facere iusticiā ut hic v. dūmodo. xc. c. j. c. prio. c. ii. ar. xxiii. q. v. administratores. Tertiꝰ ē cū aliquid ābiguū fuēit ꝛ difficile ꝛ inter iudices varia ſ. j. g fi. sint le. c. per venerabilez. circa mediū. Quartus ē i oi crimie ecclesiastico: puta vsura sacrilegio ꝛ similibꝰ. vt. vi q. ii. c. i. ꝛ. xii. q. ii. nulli liceat. ꝛ. j. de vsur. qm. Quintus ē cuz per denūciationem criminis cā deferꝛ ad iudicē ecclesiasticum. s. ti. pri. nouit. Itē rōne cōnexitatiſ vt in dote. j. de dōa. inter vi. ꝛ vxo. de prudentia.

b Ad te. uel ad nos Cōtra. j. de ap. cum speciali. ꝛ. s. e. si quis cotra clericū. vbi ordinarius recusatus Omittit causaz. So. illa cōtineret ius cōe ꝛ qō B dicit locale est de recusatione iudicis ordiarii ꝛ delegati. ꝛ de illis habes. j. de appel. secūdo regris. ꝛ. c. cū speciali.

c Ex tenore. exhiberi. ꝛ qz iudices nihilominus p̄cedebāt in cā comes significauit hoc dño pape.

d Jn iusticia. j. de dona. inter vi. ꝛ vxo. nuper. Per hoc patet qꝫ cā viduarū nō pertinet pricipaliter ad ecclesiasticū iudicē: licet pertineat ad ecclesiā quantū ad ꝓtectionē. ut. lxxxvii. di. c. i. ꝛ. ii. imo ad iudiciū seculare spectāt primo cause viduarū pupillorū ꝛ orphanoꝝ. xxiii. q v. regū. ꝛ. q. iii. ab imperatoribus. ꝛ. C. quādo ipe. inter pu. l. vna. secū dario tm̄ ad defensiōem ad ecclesiā spectant. xxiii. q. v. administratores. ꝛ. j. de censi. licet. ꝛ cā viduarū ꝛ aliarū miserabiliū ꝑsonarū spectat ad ecclesiā vbi agiꝫ de iniuria siue violentia eis illata. xxiii. q. iii. si quis de potentibus. et sic intelligē. j. eo. ex parte. vbi papa cōmittit causam vidue sup violentia irrogata: ꝛ sic pōt intelligi. j. de verb. sig. super. §. vlti. ꝛ precipue circa dotes. ut in predicta decre. nuper. causa penitentiū ad ecclesiam ptinet. xi. q. i. aliud. heresis symonie adulterii: cū agitur ad separationem matrimonii. j. ut lite non contest. c. i. ꝛ. s. de procura. tue. ꝛ alie de quibus dicetur in seq. notula. ꝛ indirecte ratione peccati omnes cause pertinent ad ecclesiam. ut. s. titu. p̄xim̄o nouit.

e Ecclesiasticū iudicē. sicut sunt cause matrimoniales. s. de offi. delega. cām matrimonii. ꝛ. j. de cōsang. ꝛ affi. ex lr̄is. Itez cā natiuitatis alicuius. j. qui fi. sint leg. latoꝝ. ꝛ. c. causam. Itē iurispatronatus. s. de iudi. quanto. Itē decimarū. j. de deci. per totū. Itē cā vsuraruz. j. de vsur. quoniā. et per totū ꝛ alia plura ut dictū est. s. eo. cum sit. ꝛ. c. lz.

f Terminetis. per litteras prius ipetratas ut incipiāt valere ex nūc quo ad effectū. s. de offic. deleg. c. iii. §. i. ff. de leg. iii. l. i. §. i. C. de dōa. inter vi. ꝛ vxo. donatiōes. ꝛ. s. de rescript. cā te. Jnterim enī rurisditio dormit: sic. s. de rescrip. pastoralis. in fi. videt enī cōmitti cā sub conditione: si iusticia coza̅ seculari haberi nō possit. ar. j. de iureiur. quēadmodū. sicut cognitio pricipalis cāe sub cōditione cōmittitur i causa appellationis. j. de appel. ut debitus. sic. s. de offi. deleg. insinuāte. ꝛ. ff. de iure do. stipulationē. Quod aūt lr̄e que ab initio nō valēt: postea cōualescant. est ar. s. de rescrip. si autē. j. de cōuer. cōiug. placet. ff de iniusto rup. ꝛ ir. testa. cū in secundo. ff. de lib. ꝛ po. si quis posthumos. in prin. ꝛ. ff. de pig. ac. si in rem. §. vlti. ꝛ. s. de elec. qꝫ sicut. Ar. cōtra. s. de elec. dudū. vbi de hoc. ꝛ. j. de proba. post cessionē. Itē hic habes qꝫ iurisditio perditur per negligentiā. sic. s. de offi. deleg. prudētiā. in fi. ꝛ. s. de offi. or. significauit. ꝛ. c. licet. ꝛ sic littere iste sunt in pēdenti quousqz appareat de negligentia iudicis secularis. s. e. c. pri. sicut in pendenti est: an in senatusco. macedo. cōmissum sit. ff. ad macedo. l. i. §. si pendeat.

§ Jdiligenti priuatoz̄. sic ergo patet qꝫ priuatoz̄ pacto iuri publico nō derogatur. ff. de pac. ius publicū. ꝛ. l. inter debitorem. s. de arbi. cū tempe. ꝛ. j. de sen. ex. cōtingit. i. nemo enī ius publicū remittere pōt aliquibus pactiōibus. nec mutare formā antiquitus constitutā. ff. de admi. tu. quidā decedens. ꝛ. j. de testa. requisisti. ꝛ nemo pōt facere qꝫ leges in testamēto suo locū nō habeāt. ff. de leg. i. nemo rint cōtēdendū: si se in aliquo sensserint pregrauari: ad tuā sicut bactenus suatū est uel ad nostrā si maluerint audiētiā apellare: hoc p̄sertim tēpore quo uacante imperio ad iudicem secularē recurrere nequeūt: qz superioribꝰ in sua iusticia opprimūtur. Si vo ꝓsules iusticie tāquā merito suspecti fuerit recusati corā arbitris cōiter electis de cā suspitionis agaſ: q̄ si ꝓbata fuerit eē iusta: ad te uel ad nos ꝓ iusticia recurraſ sicut supius est expressuz.

1 Dem archidiacono ꝛ thesaurario turonen̄.

Ex tenore lr̄arū comitis britanie est nostris auribꝰ itimatū qꝫ cū cāz que inter mulierē nobilē. f. ꝛ J. de meduano sup hereditate sua noscitur agitari uobis cōmisimꝰ terminādaz: ipse comes eidem mulieri: cū tā ipa quā p̄dictꝰ. J. essent de foro ipsius: mādauit: ut cām de ferrent ad ipsuz: ꝓmittens eidē: qꝫ faceret ei iusticie plenitudinē exhiberi: ꝛ infra. Nos igitur attēdētes qꝫ sic sumus viduis in iusticia debitores: qꝫ aliis iusticiā facere nō debem. Qd̄adamus: quatenꝰ nisi sit talis causa que ad ecclesiasticū iudicem ptinere noscatur: ei supsedere curetis: dūmodo per iudicem secularem suam iusticiam possit obtinere: alioquin non obstante ipsius cōtradictione cām ipsaz ratiōe preuia terminetis.

Dem pisano archiepiscopo.

§ Jdiligēti: ꝛ infra. Asseruisti te usqz ad hec tempora tenuisse qꝫ licitū sit clerico renūciare saltem in temporalibus causis iuri suo: ꝛ sibi laicū iudicem constituere: presertim ubi aduersarii uolūtas accedit ac tenere iuramentū super hoc iter positum respōdisti: immemor constitutionis qua cauetur pacto priuatoruz iuri publico mīme derogari. Cū ergo ius hoc i mileuitaſ. ꝛ carth. cōcilio sit specialiter promulgatum: ne clerici clericos relicto suo pontifice: ad iudicia publica pertrabant: alioquin causam perdant rationabiliter: ꝛ ideo mandamus: quatenꝰ si ita est: et ipse clericos ad publica iudicia traxisti: ipsos ad ecclesiasticum iudicem remittas: ꝛ ipsi ad publica iudicia non trahant: nisi forte ad ea ex causis legitimis fuerint euocati. Si autē ipse clericos ad publica iudicia non traxit: sed ipsi ad ea sponte accesserunt: ipsi ad ecclesiasticum iudicem remittantur: ꝛ ipse ab eis cessare faciat: ne ad publica iudicia ulterius accedant. Si uero ipse clericos ad publica iudicia traxit: ꝛ ipsi ad ea sponte accesserunt: ipse ad ecclesiasticum iudicem remittatur: ꝛ ipsi ab eis cessare faciat: ne ad publica iudicia ulterius accedant. Si uero ipse clericos ad publica iudicia traxit: ꝛ ipsi ad ea sponte accesserunt: ipse ad ecclesiasticum iudicem remittatur: ꝛ ipsi ab eis cessare faciat: ne ad publica iudicia ulterius accedant. Si uero ipse clericos ad publica iudicia traxit: ꝛ ipsi ad ea sponte accesserunt: ipse ad ecclesiasticum iudicem remittatur: ꝛ ipsi ab eis cessare faciat: ne ad publica iudicia ulterius accedant.

ff. ad. l. fal. qō de bonis. §. i. ꝛ. C. de cōdi. inser. l. ii. ꝛ. C. de iura. cal. l. vl. §. ſz qz ꝛ. x. q. i. sic quidā. ff. de postu. quos ꝓhibet. j. de excep. c. exceptiōem. ar. ō. ff. de pac. paciſci. ꝛ. l. pactū inter heredes. ff. a qui. ap. nō licet. l. i. in fi. ꝛ. §. i. ꝛ. C. de tē po. ap. l. vl. i fi. ꝛ. ff. de fer. l. i. ff. de mino. si iudex. ꝛ. j. de regu. ad apostolicā. ꝛ. j. de ꝓcule. si de terra. ꝛ. c. accedentib⁹. ꝛ. C. de pac. si quis in cōscribēdo. vbi videtur exp̄essum. ꝛ. j. eo. dilecti. Sup hac contrarietate dicas qꝫ illi iuri quod ē tm̄ introductū in fauorē aliquoz̄ bñ pōt quis renūciare: sed si aliquod ius introductum ē in fauorez quorūdā ꝓ publica vtilitate ipsoꝝ ꝛ odio aliorū nullus pōt tali iure renunciare: tale ē hoc de quo agiꝫ: quod introductuz est non tā in fauorē clericorū qꝫ in odiū laicorū: ipsi enī clericis opido sunt infesti. ut. ii. q vii. laicos. ꝛ. c. laici. ꝛ tale ē illud. xvii. q. iiii. si quis suadēte. qz ei renūciare nō pōt. j. ō sen. excō. cōtingit sicut potes videre in simili: mulier potest renūciare vell. quia in fauorem ipsius tantum introductū est ff. ad vell. l. vlti. §. pen. ꝛ. C. coti. iubemus. ꝓpter ifirmitatē sexus. C. ad vell. si sine. ꝛ. ff. e. l. ii. §. vba. sed macedo. nō pōt renūciari: qz illud in fauorē q̄rūdā introductū ē ꝛ in odiuz creditoꝝ. ff. ad mace. ſz ꝛ si ꝓ in fi. Silr̄ bñficio restitutiōis nō pōt renūciari: qz tā i fauorē qꝫ in odiū introductuz ē: lz sit ar. cōtra. ff. de mio. si index Itē ꝛ alia rō cōsuenit assignari q̄re non possit clericus in aliū iudicē cōsentire: ga ꝓindicat eꝓ suo sine cuius cōsensu iurare nō pōt nec aliū iudicē hēre. xi. q. i. clericū ꝛ. iii. q. vi. nō liceat. j. de iura. cal. c. i. in fi. Itē ab alio non pōt recipe ordinē nisi ab eꝓ suo. ergo nec iudiciū qō ē maius sic argumētaſ canō. ix. q. ii. nullus primas. j. de parro. c. iii. Itē nō pōt ab alio ꝓlato petere anime iudiciuz qō ē occultum: multo fortius nō pōt petere iudiciū psone. j. de penit. ꝛ re. ois vtriusqz. et de peni. di. i. placuit. Sic posset cōtingere qꝫ oēs subditi eꝓi aliū sibi iudicē eligerēt. Laicus vo bene pōt aliū iudicē sibi eligere in ciuili negocio. ff. de iudi. l. i. ꝛ. ii. sed in crimiali nō. xi. q. i. si quis cū clerico. ꝛ. C. de iurisd. om. iu. Itē in crimiali. Clerici tamē arbitros bene possunt eligere ꝓter consensum eꝓi. s. de arbi. c. i ꝛ. ii. ꝛ. c. dilecti. ꝛ per totū ti. Jtem dixi qꝫ illi priuilegio si quis suadente. renunciare nō pōt. tamen clericus verberatus a laico uel ab alio potest ei remittere i iuriam quantuz ad se sed non quantū ad ecclesiam. xxiii. q. iiii. si is qui. lxiii. distinct. salonite.

b Concilio sit. que concilia tu habes. xi. q. i. inolita. ꝛ. c. placuit. quoꝝ verba hic ponūtur.

i Ne clerici. hic ponit tenorē c. inolita. ꝛ. c. placuit. quoꝝ v̄ba hic ponūtur.

k Pertrahant. ꝛ sic trahunt̄ inuiti: ꝛ ideo punit̄ ille qui eos trahit: ꝛ sic loquitur. c. inolita. in actore.

l Causam perdāt. Sed nūquid p sniam an ipso iure? Hu. dicebat qꝫ ipo iure pdit cām: sed v̄ potius qꝫ per sniam. arg. p̄dicti. c. inolita. vbi dicit cōuentus ꝛ cām perdit. ꝛ. C. de iurisdi. om. iu. itē in crimiali. vbi dicit actor actiōe cāe mulctetur: reus ꝓ condēnato habeaſ. ꝛ ar. p̄dicti. c. placuit. vbi dixit locū suū amittat: quod verius v̄. oppo. ad hoc ar. j. de excess. prela. grauē. Hoc dicit io. b. cōtra. Sed nūquid intelligimus hāc penā iponēdā statī uel post cōtentionez uel post litis contestatiōem vel tm̄ si perseuerat usqz ad finē cause. Et videtur certe qꝫ post q̄ vocatus est ad iudiciū. xi. q. i. inolita. vbi dicit ad iudicia publica ñ pertrahant si cōtra fecerint cām perdāt. ꝛ. c. placuit. vbi dicit qui de seculari iudice poscit auxiliū ꝛc. et. C. de iurisd. om. iu. itē in crimiali. vbi dicit qui inuocauerit i vetito examie. Sed v̄ qꝫ ante litis cōtestationē possit pētere. nec ꝛcidit in penā. ff. rē ra. ba. amplius hoc. ꝛ. ff. de in ius vo. l. quāuis. ꝛ. ff. de iurisd. om. iu. si cū venerit. ꝛ ar. illius. c. placuit. vbi dicit si crimen fuit intentatū. uel ciuilis cā cōmota ꝓ que verba innuit̄ qꝫ lis fuit cōtestata. imo etiā v̄ qꝫ q̄qz añ sniaz licitū sit penitere. ar. ff. de inoffi. test. papinianus. §. meminisse. ꝛ. C. de his qui. ut indig. alia cā. et. ff. quod me. cā. si cū exceptiōe. §. hec actio. et. §. satis. Hug. dicebat qꝫ hic non est locus penitentie: benignius tñ est et tutius dicere qꝫ ante litis cōtestationē sine pena desistere pōt. ar. illius. c. placuit. qz ꝓmptiores debemus cē ad misericordiā q̄ ad rigorē. ff. de ac. ꝛ ob. l. arrianus. post litē vero cōtestatā nō pōt uitare penā. ar. predictarū. ll. amplius hoc. ꝛ. c. quāuis. et. l. si cū venerit. sed in causa spirituali sola depositio querimonie sufficit ut ab ecclesia tanq̄ mēbrū putridū abscindaſ ꝛ beneficia aliis ꝛferantur. j. de excess. pla. grauem. Sed pōt dici qꝫ illud est propter excessū nimiū eo qꝫ in suum eꝓm tantuz facinus attentare presumpsit ut merito augeri debeat pena. ff. de re mili. omne delictum. §. i. sed de rigore debent puniri qui in vetitum examen alios trahunt. b.

a A cõmunione sacramentorũ. quia in penã reuocabũtur a sacramentis ad rẽpus. arg. ii. q. vi. catholicus. uel potius a cõione. i. officio ⁊ beneficio si clericꝰ est priuetur ut dicit Gu. sed nimis rigida esset hec pena. nec etiã talis expositio cõsonat littere: ⁊ ita dicit ꝙ non perdit locũ suũ si perdere vult qõ cuicit et bucusqꝫ loquit in actore: sequẽtia vba ⁊ tã epi ⁊c. in reo.

b Tam epi. hic ponit tenorẽ illius. c. placuit.

c Purgare. ⁊ sic loquit in reo c. placuit. ⁊ ideo qꝛ sponte eligit vetitũ iudiciũ punit: ⁊ expone purgare. i. examiare causam suã. ⁊ dic ꝙ voluerit cum effectu. i. fecerint ꝙ examinaret ibi cã: naꝫ si inulti traherẽtur non punirent. ar. cõtra. s. de iudi. at si clerici. ⁊. xi. q. i. in clericorum.

d Pro eis lata sit. Sed quid si cõtra eos lata sit: videtur ꝙ non teneat: quia sniа a nõ suo iudice lata non tenet. s. de iudi. at si clerici. xi. q. i. clericoꝫ. satis patet quid dicendum sit nã si obtineret sententia nõ naleret. sed si cõtra eos lata ẽ de iure tenere nõ deberet: tamen quantũ ad se ⁊ in odium illorum seruabitur talis snia ⁊ cõpelletur ad hoc propter culpã suã: imo multo fortius pro cõdemnato debet haberi. arg. s. de renũ. quod i dubiis.

e Perdant. i. rem que ab eo petebatur de qua fuerũt absoluti ⁊ habebant pro cõdemnatis: ⁊ res illa dabit actori cui facta est iniuria: qꝛ reus aliter se cõuenire nõ patiebatur: ga forte potẽs erat ⁊ actor ipsum timebat: vnde non audebat illum conuenire coraꝫ suo iudice: ⁊ sic actor inuitus ⁊ coactꝰ conuenit illum: sic in precedẽti casu actor perdit qõ cuicit ⁊ datur reo qui inuitus tractus fuit ad iudicem alienuꝫ: sed si vterqꝫ fuerit in culpa tunc dꝫ dari ille ecclesie cui facta est iniuria ⁊ iurisditio eius spreta: ⁊ quod dicit perdãt quod euicerint. intellige cum causa ẽ ꝓpria clerici. secus si negotium sit ecclesie: quia delictum persone ⁊c. xvi. q. vi. si episcopum.

f Si locũ. ecce reus habet electionẽ uel perdat causam vel amittat locũ: si potius vult perdere locũ: nũquid habebit quod euicit? sic si actor fuit in culpa alias nõ: quia factum istius non debet obesse actori innocenti. ⁊ sic est casus in q̃ tenet snia a non suo iudice. lata.

g Manifeste patet. hic ergo patet argumẽtũ ex precedentibus cõciliis ꝙ nec inuiti. ⁊ hoc ex concilio mileuita inolita: nec volentes. ⁊ hoc ex concilio Cart. placuit.

h Paciscí possunt. ut iudicia secularia subeant. Sed nunquid tacite possunt renunciare suo foro: videtur ꝙ sic respondendo coram laico. Arg. iii. q. vi. pulsatus. nam ⁊ papa renũciat suo foro. ii. q. vii. nos si incompetenter. ⁊. q. v. mandastis. multa enim possumus tacite ad que nõ possumus nos pacto astringere. ff de ꝓcur. filiusfamilias. §. veterani. ⁊. C. de pac. l. vlti. ⁊. C. de iura. calũ. l. ii. in fi. Dicas ꝙ neqꝫ tacite neqꝫ expresse põt clericus aliũ iudicem constituere. imo in ecclesiasticam personam sine licentia speciali episcopi sui consentire non potest: nec illũ in iudicem eligere. ut. iii. q. vi. non liceat. j. e. significasti. vbi determinatur ista dubitatio. ut ibi dicit.

i Juramentũ. sic ergo patet ꝙ si contractus non tenet siue pactum iuramentum de obseruando ipsuꝫ contractũ uel pactũ non tenet neqꝫ obligat. C. de le. non dubiũ. ⁊ quia iuramentum cõtra bonos mores ⁊ vim legũ ⁊ auctoritatez iuris nullius est momenti. ff. de leg. i. si quis inquilinos. §. si quis. ⁊ quia iuramẽtum nõ debet esse vinculũ iniquitatis. xxii. q. iiii. inter cetera. ⁊. j. de iureiu. quãto. Item ar. ꝙ si principale nõ tenet nec accessoriũ. ut. C. de vsur. eos. C. depositi. l. si deposita pecunia. ⁊. l. predicta non dubiũ. ⁊. j. de fide instr. iter dilectos. ⁊ quia idem iuris est in principali ⁊ in accessorio. s. de offi. deleg. prudentiam in fi. Ar cõtra. j. de iureiur. debitores. ⁊. c. cũ contingat. similiter qõ iuris est in accessorio ⁊ in principali. ar. xxiii. q. i. paratus. versus fi. ver. nam si christiana in fi. alias est. c. Ar contra ꝙ aliud est in accessorio q̃ in principali. ff. de pac. l. iii. Arg. contra sublato accessorio tollitur principale. ff. de pac. l. ii. Arg. cõtra C. de remis. pig. creditricem. Item signatur contra. j. de iureiur. cum cõtingat.

vbi iuramentum super contractu contra legem facto prestitũ seruaꝛ et ibi de hoc. b.

k Cum contingat. maxime. i. tantuꝫ. sic. xi. q. iii. si quis episcopus damnatus. nam tm̃ ab illo puniẽdus est vbi delinquit. vi. q. iii. placuit. j. de rap. c. i. vbi de hoc. Vel dic ꝙ licet alibi possit excõmunicari: nõ tamẽ ab alio potest deponi quaꝫ a suo diocesano. secus si ciuiliter agere tur de beneficio. j. c. postulasti. quãdo reus sit remittẽdus ad suum iudicem. dicit iii. q. vi. c. i. ⁊. j. de raptu. c. i.

l Vel consuetudine. Nota ꝙ consuetudo dat iurisditionem. ix. q. iii. conquestus. s. de arbi. dilecti. C. de eman. l. i. et vlt. ⁊. s. de offi. ordi. irrefragabili. Sed qualiter potest in hꝰ casu priuilegiũ uel consuetudo dare iurisditionem: cum nemo sibi uel suis iusdicere possit. ff. de iurisdi. om. iud. qui in risditõni preest. ⁊. C ne quis in sua causa ius sibi dicat. l. vnica. Sed dic ꝙ domin familie põt habere ordinariã iurisditionẽ super familiã suã sicut magister superꝫ discipulos suos ut i cõsti. frederici. C. ne fil. pro pa. auc. habita. sicut episcopus i suos canonicos: ⁊ si cut pr̃ super filio suo ut. iii. q. vii. §. tria. circa finẽ. ⁊. xxiiii. q. iiii. duo ista nomina ⁊ si suspectus fuerit dominus petat actor ei aliquẽ associari. iii. q. iii. §. offeratur. vel eligat arbitros. s. e. si quis contra clericum. ⁊ xi. q. i. peruenit. j. de ap. cũ sit speciali.

m Postulasti. deliquit. et ita delictũ dat iurisditionẽ. j. e. c. vlti. ⁊. vi. q. iii. placuit. ⁊ episcopus iste in cuius dioceſi deliquit debet ferre sententiã contra ipm̃ super crimine ⁊ non super ecclesia: ⁊ hec snia lata sub vno facit fidem et in alio iudicio. si. xxiiii. q. i. subdiaconus. xi. q. i statuimus. ff. de iureiu. si duo patroni. C. de lib. cau. iubemus.

n Executio facienda. ille enim iudex in cuius dioc. est res in qua fieri debet executio debet sententiã mandare executioni: et sic ille episcopus cui subest illa ecclesia istius clerici ꝓnabit illũ per sniam ab alio episcopo latam. arg. ff. de re iudi. a diuo pio. §. i. In criminibus si crimen magnũ est ille iudex exequatur sententiã vbi delictũ est perpetratum. j. de rap. c. i. et. ff. de remili. desertorẽ. in ꝓnc. ⁊ in auc. ut nulli iudi. §. si vero quis comprehensorum. col. ix.

o Ex parte. b. dotalicii. idest donationis propter nuptias: mulier enim dotem dare viro: vir aũt dicit dare vxori donatiõem ꝓpter nuptias. j. de dona. inter vi. ⁊ vxo. nuper. in fi.

p Complices. nota ꝙ tenetur quis hoc interdicto siue quis fecit siue cõplices eius ipsius mandato siue etiã ratum habuerit. j. de resti. spo. cum ad sedem. ⁊. ff. de vi et vi ar. cũ a te. et. l. iii. §. cũ procuratoꝛ. quia facientes ⁊ cõsentientes pari pena puniuntur. s. de offi. dele. c. i. ⁊. ii. q. i. notum. in fi. ⁊ tenent etiã alia ratione si rẽ illã scienter recepit a deiectore. j. de resti. spo. sepe cõtingit. ⁊. s. ti. proxi. quia.

q Andegauen. potest enim quis habere domicilium in diuersis locis. ff. ad municip. assumptio. §. iure. et. l. filii. §. senatores. ⁊. ff. de sena. senatores. verum tamen sola possessio domus que comparatur in alia ciuitate non facit domicilium. ff. de munici. libertus. §. sola domus. nisi eam inhabitauerit. vnde dicit. j. in qua interdum consueuerat habitare: sed desinit esse municeps adeptus senatoriã dignitatẽ ff. ad munic. Sed hoc verum est quantum ad munera nõ quantum ad dignitatẽ: ut ibi dicit.

r A cõmunione babeant extranei: ⁊ tam episcopi quã diacones seu quilibet clerici i criminali: seu in ciuili negocio: si derelicto ecclesiastico iudicio publicis iudiciis se purgare uoluerint etiã si pro eis sit lata sen tentia: locũ suuꝫ amittant: ⁊ hoc in criminali actione: in ciuili uero perdãt quod euicerint: si suuꝫ locũ ma luerit obtinere: manifeste patet ꝙ nõ soluꝫ inuiti: sed etiã uolũtarii paciscí nõ possũt: ut secularia iudicia subeãt: cuꝫ nõ sit beneficiũ hoc personale: cui renũciari ualeat: sed potius toti collegio ecclesiastico sit publice indultum: cui priuatoruꝫ pactio derogari nõ potest: nec iuramẽtum licite seruari potuit: qõ ꝓtra canonica statuta illicitis pactionibus informatur.

Idem beluacen. episcopo.

Cum contingat iterdũ: ⁊ ifra. Insuper postulasti: an cũ aliq clerici deputati seruitio capituli bel uac. aut aliorũ clericorũ tue dioceſis super excessibus impetunt: sint cogendi coram te uel potius coraꝫ illis quibus seruiunt querelantib respondere: cũ illi sibi iurisditionẽ huiusmodi uendicare contendãt: licet illos excõmunicare non ualeãt uel alias etiã coercere. Super quo taliter respõdemus: ꝙ ad te utpote ordinariũ de talibus debẽt conquerentes habere recursum: maxime si sup his impetũtur: que in tua nos cũtur dioceſi cõmisisse: nisi forte bi quibus delinquẽtes ipsi deseruiũt ex indulgẽtia uel cõsuetudine ſpeciali iurisditionẽ huiusmodi ualeãt sibi uendicare.

Idem.

Postulasti per se. apo. edoceri utrum sacerdos habens ecclesiam in vna dioceſi: ⁊ residens i eadẽ: domiciliũ uero patrimonii ratiõe in alia ibi delinquẽs ab eo in cuius dioceſi habꝫ patrimoniũ pro delicto ibidem cõmisso debeat iudicari: presertim in causis que officii sui seu bñficii priuatõez exposcunt. Ad quod breuiter respondem: ꝙ per episcopũ in cuius dioceſi delinquit sententia ꝓ mulgari poterit in eundẽ. Sed ab eo in cuius dioc. beneficiũ obtinet: erit quo ad illõ executio facienda.

Idem. tertius archiepo decano ⁊ archidiacono turon.

Ex parte. b. quondã anglie regine fuit propositũ: ꝙ cũ nobilez viruꝫ gu. detentorez castri sey. ratione dotalicii pertinentis ad ipsaꝫ: quo per eũ uel eius cõplices cõtra iustitiã fuerat ſpoliata: auctoritate bone memorie. Jo. pape pre. n. corã uobis traxisset in cãꝫ: dictus nobilis excipiendo ꝓposuit: ꝙ littere apostolice nõ ualebãt: pro eo ꝙ castrũ guargie ubi est eius domiciliũ pricipale: ꝓsistit in dioc. rodon. que ultra duas dietas a turonis est remota. Ex replicatũ fuit ex pte regine: ꝙ idez nobilis turonis satis poterat ꝓueniri: cũ nõ solũ in rodon. dioc. sed etiã in andegauen. dioc. existat: eo quod ⁊ castra

a In eadem dioce. ideſt andegaueñ. Hoc enim ſufficeret ſolum ſi coram ordinario andegaueñ. queſtio iſta mota fuiſſet: quia ratione rei de qua quis conuenitur ſortitur quis forum. s. eo. ſanc. j. eo. ca. vltimo. t. C. vbi in rem act. l. actor. ctiã ſi res ſit mobilis. ff. de iudic. qõ legaſ. t. j. de hoc dicit. eo. c. vl.

b Aliis. q castruz illud assignatum nõ fuit ipsi in donationem propter nuptias a viro. Jté t alia q dominus feudi ñ fuit requisitus añq̃ litteras impetraret iste exceptiones locum non habent in possessorio sed in petitorio locũ habent: ut hic dicit. t sic viõtur q littere impetrate contra laicum non valeant: nisi primo iudex secularis fuerit requisitus et negligens: siue fuerit dominus feudi: siue alius iudex: nisi de hoc in litteris fiat mentio. cum hec exceptio in petitorio locum videatur habere: vnde signaſ contrarium. s. e. extenore. t. c. licet. t. c. ex transmissa. t. s. titu. pxi. ceterum. vbi expresse videtur qõ non sit necesse de hꝫ facere mentionez: sz sufficit q supersedeat litteris dũmodo dominus feudi vel alius secularis velit t paratus sit iusticiã exhibere: t postquã cõstiterit õ negligentia procedãt alii. sic ergo intellige qõ hic dicit que potius i petitorio locuz habere videntur. ut. s. non p cedat delegatus per litteras impetratas super proprietatis iudicio si dominus feudi vel etiam aliꝰ secularis paratus sit iusticiam exhibere: t ita littere ab initio

et redditus plures habet in ipsa: et castrum de quo questio uertitur in eadez[a] est dioce. que a turoñ. nequa quam ultra. xii. leucas distat. Idez quoqz adiecit: q cum dicta regina ius suum coram domino feudi prosequi debuisset: littere apostolice ñ ualebant: cum non faciebant mentionem: q dominus feudi fuerit requisitus: t ipse in exhibenda iusticia extiterit negligens uel remissus subiiciens q eedem littere falsitate expressa fuerant impetrate: eo q suggestuz fuerat castruz illud ad eãdem reginam ratione dotalicii pertinere: cum nec ab initio nec durante matrimonio a viro sibi fuerat in donationẽ propter nuptias assignatũ. Ad hec autem fuit ex parte ipsius regine responsum: q vidua spoliato irrequisito fudi domino spoliatorem seu detentorem rei coram ecclesiastico iudice poterat conuenire: cuius interest viduas defensare: t infra. Mandamus: quatenus si vobis constiterit dictum nobilez terram t mansionem habere in andegaueñ. dioceſi: in qua interdum consueuit cõmorari: t ipsam dioc. ultra duas a turoñ. non distare dicitas: t in eadem litigiosam rem esse nõ obstantibus exceptiõibus aliis[b] que i petitore potius quã in possessorio: quod regina cõtra eũdẽ nobilẽ itẽtabat: locũ habere uidentur: i ipso negocio iuxta priox ꝓtinẽtiaz lr̃aꝝ rõne preuia ꝓcedatis.

G Rego. nonus fratri palmerio canonico sancte trinitatis.

C Onquestus ẽ nobis bonoñ. episcopus: q potestas t commune bononieñ. temporalem iurisdictionem que in quibusdã castris et villis ecclesie bononieñ. cõpetit pleno iure[c]: t in cuius quasi possessione[d] fuisse ac esse dinoscit: per violentiaz usurpare presumũt: t infra. Cum autem ualde sit iniquum: ea que collata sunt pro remedio peccatorum uenerabilibus ecclesiis uel relicta: aut eis modis iustis aliis ac quisita aliis usibus applicari: propter quod merito inuasores ipsarũ rerum[e] tanquam sacrilegi sunt anathemati usqz ad satisfactionem congruam supponendi: t infra. Mandamus: quatenus si tibi constiterit de premissis monitione premissa pcen. ec. cessare ipsos ab huiusmodi t satisfacere de preteritis damnis t iniuriis appellatione remota compellas.

I Dem episcopo dulmeñ.

D Ilecti filii. J. t. a. ciues romani sua nobis petitione mõstrarunt: q cuz abbati sancte genouefe parisiensis super quadam pecunie summa contra[f]. a. predecessorez tum litteras impetrassent: tu proponi feciſti: q omnibus anglicis est a sede apostolica indultum: ut super causis pecuniariis citra mare conueniri non possunt: propter quod idem abbas in negocio non processit. Verum quia t si fuisset priuilegium tale concessum: non tamen ꝑ desset illis: qui se certo loco[g] respõdere uel soluere aduersariis promiserunt: cum ibi et ubi domicilium[b] habent: ualeant conueniri: mandamus: quatenus eisdem de pecunia ipsa cum iustis t moderatis expensis[i] t congrua satisfactione damnorum usuris omnino cessantibus sa-

poralia t seruitutes non possidenr̃ sed quasi possidentur. sic. j. de causa pos. cũ ecclesia. t habes hoc. ff. de vsucapi. sequitur. §. si viã. q incorporalia corporaliter apprehendi non possunt. possessio vero corporalis dicta est quasi pedum positio. ff. de acqui. possess. l. i.

e Jnuasores rerũ. Sic patet q inuasores rerũ ecclesiasticarũ tanq̃ sacrilegi sunt vsqz ad satisfactionez excõmunicandi: quicquid enim datum est ecclesie ꝓ remedio peccatorũ ad humanos vsus non debet amplius applicari ut hic dicit. et. j. de rerũ pmutatione iniustum videtur. sic. xii. q. ii. nulli liceat. quicũqz predia: q abstulerit. t. c. i. de illis capitulis hic fit mẽtio. de hoc quod dictum est. s. co. cũ sit. Jstos i uasores potest ecclesia sub q̃ maluerit iudice conuenire. ut s. eo. cũ sit generale. t isti non sunt excõmunicati ipso iure: sed sunt excõmunicandi quo usqz satisfecerint tam de iniuriis q̃ de damnis. ut hic patz imo iniuriã ecclesie factã prelatus remittere nõ potest. xxiii. q. iiii. si is qui. t. lxiii. dist. salonitane.

f D Ilecti filii. contra. a. licet ꝓpriũ nomen antecessoris sit expressum ad successorem tamẽ extendit rescriptuz t hoc ideo: q nomine ecclesie t pro ipsius ecclesie vtilitate mutuũ contractũ hic fuit. t iõ successor quenitur per rescriptũ impetratũ contra antecessorẽ: nec obstat expressio nominis qui vna persona intelligitur. de hoc notatur. s. de rescrip. significauit.

g Qui se certo loco. qui certo loco soluere promittit t nõ soluit tenetur aduersario ad interesse ꝓo eo quod nõ soluit loco ꝓmisso si sua interest q ibi non fuit satisfactũ. ff. de eo qui certo loco. l. ii. de hoc dictum est. s. de offic. deleg. p. et g. per hoc enĩ q certo loco soluere promisit renũciasse intelligit indulgentie concesse anglicis: quod facere potuit cuz tantum in fauorem cuiuslibet t singulariter concessa fuerit cũ non sit tale priuilegium qõ sit publicum vtilitate t auctoritate. vnde quilibet ei iuri q̃tenus tangit personam suam põt renũciare. C. de pac. l. si quis in conscribendo. j. de regu. ad apostolicã. de hac materia dictũ est satis. s. e. si diligenti.

b Vbi domiciliũ. Et sic duobus locis poterat cõueniri: scilicet vbi ꝓmisit et vbi habet domiciliũ. j. eo. c. vl. t. s. e. c. ex parte. sic est in electiõe creditoris. vbi malit ipm conuenire. si. s. e. cũ sit.

i Cum iustis et moderatis expensis. Expense iste moderate debent esse. j. de sequestra. ad hoc. t. j. de dolo t cõtuma. finem. t. c. cũ dilecti. t. j. ut lit. non cõtesta. quoniam. §. in aliis. t non superflue siue delicate. ff. de pignor. actio. si seruos. in fi. t. ff. de damno infec. inter quos. §. vltimo. t. l. sequenti. de hac materia dicitur. j. de dolo t contu. finem. t. c. cum dilecti. t damna que sustinuit refi cere debet. j. de fideiusso. peruenit. Sed qualiter probabuntur expense t damna illata propter hoc. Expense probabuntur per iuramentum illius qui eas fecit premissa taxatione a iudice. sicut hic bene probaſ. C. de iudi. sancimus. t s. de procurato. constitutus. t. s. quod vi metusue causa. ca. vltimo. t. C. vnde vi. si quando. t. ii. q. i. in primis. vbi statur iuramento premissa taxatione. licet illa loquatur in alio casu. De damnis siue interesse dico q debẽt probari per testes. insti. de verboꝝ obligaſ. §. non solum. t ideo vtile esset certam summã adiicere: quia difficile est probare interesse. ff. de pretor. stipulaſ. l. vlti. §. non solum. t iudex hoc interesse inquirere debet per suam subtilitatem. C. de senten. que pro eo quod interest hoc profe. l. vna. t ita hoc est nota dignũ q expẽse t damnum datum per dolum siue per violentiam uel rapinam: postq̃ constiterit de violentia per testes probatur per iuramentum: ut dicunt iura predicta. s. quod metus causa. c. vltimo. t. l. si quando. C. vnde vi. t. ca. in primis. et l. sancimus. Interesse vero aliũde veniens p testes probandum est.

suspense manent: postq̃ vero apparuerit de negligentia iudicis secularis siue domini feudi: extunc incipiunt habere effectũ: sed ex toto non eliduntur ꝑm q hic iste nobilis intendebat. de hoc dictuz est. s. de offic. deleg. significantibus. Jtem est ar. ex hac decre. q causa viduarum pertinet ad ecclesiam: quia hic dominus papa audit viduã istam non obstant[ſ]. exceptioni. predictis. Hic de hoc ut dixi. s. eodẽ ex tenore. Jtem hec exceptio q castrũ non fuerit in donatione propter nuptias assignatũ merito debz reprobari: quia erat questio ꝑncipalis: si regina ageret de proprietate. vnde non debebat ꝓponi in modum exceptionis. hic enĩ debebat ꝓbare regina si principaliter ageret petitorio iudicio. Illud scias: q illud quod venit in principali questione siue ipsam cõtingat: aut exceptio peremptoria non debet ꝓponi in exceptione dilatoria: quia talis exceptio non impedit lit. cõtesta. ut hoc traditur in quadam decre. Jnno. iiii. in concilio Lugõ. de lit. contest. que incipit. Exceptionis peremptorie. nisi in casibus ibidem contentis: quia exceptio est actionis exclusio: ut peremptoria. ff. de excep. l. ii. siue iudicis uel actoris repulsio: sicut sunt dilatorie. j. de excep. pastoralis. t. j. de appell. secundo requiris. Sed quare appellaſ mulier ista in principio t hic regina: cũ rex qui fuit maritꝰ ipsius mortuus sit: potest t debet sic appellari quousqz nupta fuerit viro inferioris dignitatis. ff. de sena. femine. t. C. de nup. cum te. t. ff. ad muni. filii. §. vidua.

c Onquestꝰ. pleno iure. i. quo ad spiritualẽ t tpalez iurisditionẽ.

d Quasi possessione. hoc ideo dicit q iurisditio t omnia iura incor-

Significasti. priuatorum consensus. ℣. C. de iurisdit. oium iudic. priuatorum. ℣. l. i. dū tamen ex certa scientia ℣ non per errorem. ff. de iudic. l. i. ℣ ii. ff. de iurisd. om. iudi. si per errorem.

b Clerici. tamen in iudicē non suum. Hic expresse patet q̄ clericus in non suum iudicem etiā ecclesiasticum sine consensu expresso sui episcopi consentire non potest. sic. iii. q. vi. non liceat. ℣. ix. q. ii. ca. i. ℣ ii. ℣. vi. q. i. deniq;. Sed nunquid clerici qui consentiunt i iudicem ecclesiasticum nō suum cadunt propterea a iure suo: sicut cum trahunt uel trahuntur ad seculare iudicium ℟. eodem si diligenti. ℣. xi. q. i. inolita. ℣. c. placuit. non credo q̄ in casu isto debet perdere causam: licet sententia lata sit p̄ ipso uel contra ipsum: q; nō tm̄ deliquit quantū cum iudicem laicum sibi constituit: nisi velis dicere q̄ in odium ipsius episcopus habeat eam ratam qui eum dimisit: sine cuius licentia hoc facere nō potuit: ℣ hanc ignominiam uel contumeliam irrogauit. ff. de arbitr. litigatores. C. de iure iuran. si quis. alias dicitur. iii q̄one. vi non liceat. Clericus enī non potest venire contra sententiam: quia videtur habere tacitum pactum in se: ne vlterius petat sicut acceptilatio inutilis. ff. de pactis. si vnus. ℟. penultimo. ℣. ff. de acceptilat. si acceptilatum. Episcopus vero si vult potest talem sententiam ratum habere. argu. s̄. de renunc. quod in dubiis. Sed contra hoc q̄ hic dicit videtur contra. iii. q. vi. pulsatus. vbi videtur dari optio clerico pulsato coram non suo iudice an velit ibi respondere vel non: ibi dicit pulsatus si voluerit taceat: sed ibi non habet locum argumentū a contrario sensu cū alia iura contradicant. iii. q. vi. non liceat. ℣ ℏ. ℣ ita tollitur hic argu. a ō̄rio sensu. Vel intellige illud pulsatus: cū iste habet cō sensum episcopi: quia ℣ tunc adhuc habet optionem nec potest compelli. Sed nunquid potest clericus consentire in laicum iudicem de consensu episcopi? Videtur q̄ sic. xi. q. i. clericum nullus. ibi dicit nullus presumat clericū apud secularem iudicem episcopo non permittente pulsare. ergo de consensu episcopi videtur q̄ possit. Sed non credo: quia nec consensus episcopi sufficit hic supple in. c. clericū. maxime quia nec de consensu episcopi potest. Sicut enī clericus huic priuilegio quod introductum est in fauorem totius ordinis clericalis renunciare no potest: ita nec episcopus potest huic priuilegio renūciare uel consentire ut clerici hoc possint: nec potest eos compellere ad hoc cum eadem ratio sit hinc inde: quia episcopus priuilegium clericorum minuere nō potest: sicut nec posset facere quod aliquis clericus vberaretur sine sententia excōmunicationis. argu. j. de senten. excōmu. contingit. ℣ de hac materia dictū est. s̄. e. si diligenti.

c PRoposuisti. preuentus. ff. de iudici. si quis postea. vnde hec sumpta est ℣ l. vbi ceptum est. ff. de iurisdit. omni. iudi. cum quedam. sic ergo patet q̄ per solam citationem perpetuatur iurisditio tam ordinarii quam delegati: ut hic ℣ in predictis iuribus. ut. s̄. de offic. delega. ca. gratum. ℣. ca. licet. ℣. s̄. de offi. lega. c. finali. ℣ per solam citationem seu conuentionem preuenitur iurisditio. j̄ de appellat. vt debitus. ℣ s̄. de rescriptis. c. capitulum sancte crucis. in q bus habes quod qui primo litteras presentauit facta citatione obtinere debet iudices suos: non obstante quod alter prius litteras impetrauit qui litteras suas non presentauit. Qui ergo conuenit coram aliquo iudice competenti necesse habet vsq; adfinem persistere etiam si mutauerit forum quia preuentus est per hanc conuentionem: ut hic dicit: et patet hoc per iura predicta.

d LIcet ratione delicti. Nota quod ratione delicti efficitur quis de iurisditione alterius. sic. j̄. de rapt. c. primo. ℣. iii. q. vi. ibi causa. ℣. ii. questione. i. si peccauerit. ℣. vi. questione. iii. placuit. ℣. C. vbi de crimine agi oporteat. auten. qua in prouincia. ℣. C. vbi se. vel cla. l. prima. ℣. s̄. eodē titu. postulasti. ℣. ff. de accusatio. l. vltima. ℣. l. si cui. §. idem imperator. ℣ ita delictum dat iurisditionem ei qui alias eam non habet. Item delictum tollit priuilegium: ut in predicta autenti. qua in prouincia. ℣. xi. questiōe. iii. priuilegium. quid iuris sit de priuilegiatis dicitur. j̄. de priuileg. ex tuarum. ℣ pro delicto conuenitur quis vbi domicilium habet uel vbi inuenitur. C. vbi de crimine agi oporteat. l. i. ℣ si crimen graue sit remittitur puniendus ad iudicem vbi deliquit in auten. ut nulli iudic. §. si vero quis comprehensorum. colla. ix. ℣. ff de re mili. desertorem. ℣. ff. de custo. ℣ exhi. re. l. solent.

e Siue contractus. Hoc nomen contractus largissime sumitur siue sit uerus contractus uel quasi contractus uel aliud vnde obligatio oritur. ff. de iudiciis. heres absens §. primo. ℣. l. omnem obligationem. ℣. l. interdum. §. vltimo. et hoc intellige siue inueniatur siue non habet cum illuc remitti: sicut in criminib⁹ dicitur cum in hoc parificentur. in auctē. vt omnes obedi. iudic. in secunda colum. §. hoc considerantes. collat. v. In delictis enī hoc seruatur. in auctē. vt nulli iudic. §. si vero quis comprehensorum. ℣. §. sequenti. collat. ix. Quidam tamen dicunt illum esse conueniendum si ibi inueniatur vbi contraxit per. l. heres. in pricipio. Item ℣ vbi quis soluere p̄misit potest conueniri. s̄. de officio delegati. p. et. g. ℣. s̄. eodem dilecti. quod dicit litera ista ratione contractus intellige secundū quod traditur expresse. j. eodem titulo romana. §. contrahentes. ca. vltimo. in decre. Innocen. iiii. j̄. de priuile. c. volentes. ℣. c. vltimo.

Aut domicilii. ratione domicilii sortitur quis forum: ℣ ibi conueniri potest. s̄. eo. dilecti. ℣. ff. de iudic. heres absens. §. proinde. ℣ potest quis habere domicilium in pluribus locis. s̄. eo. ex parte. ℣. ff. ad municipa. assumptio. §. viris prudentibus. de hoc dictū est. s̄. de rescrip. dilectus filius.

f

g Contra possessorē. ratione possessionis de qua quis conuenitur sortitur quis forum ℣ coram illo iudice cōueniri debet in cuius iurisditione res est. s̄. eo. sane. ℣ etiā vbi habet domicilium. ℣. C. vbi in rē act. l. fi. ℣ s̄. eo. ex parte. b. etiā si res sit mobilis. arg. l. C. vbi in rem actio. l. vltima. ℣. ff. de iudi. quod legatur. §. sinautē. Quidā tamen dicunt h̄ habere locū tantuz in imobilibus.

b Compelli potuit. cū dominus papa sit iudex ordinarius singulorum nullū fori priuilegiū poterat allegare. ix. q. iii. cūcta. ℣ Roma cō munis patria est oium. ff. ad municipa. roma. ergo nullus declinare potest forū eius. vnde ille compellitur ibi suis aduersariis respōdere nec ius reuocādi domū habet: nisi pro alia iusta cā ℣ necessaria veniisset: ut dicit littera ista. puta si fuisset vocatus a principe pro publica vtilitate. in auc̄. de san. epis. §. si vero episcopi. coll. ix. uel clerici legati aut episcopi tūc non tenentur respondere: nisi tunc ibi contraxissent. vel si in delegatione deliquissent uel rem aliquā tunc emisissent respondere tenebuntur. alias daretur occasio res alienas deferendi domū. ff. de iudi. nō alias. i. responso. ℣. §. i. ℣. l. seq. Item qui causa dicendi testimonii ibidē vocatus est: uel qui iudicandi causa ibi accersiti sunt: uel qui causa exercende appellationis illuc venerunt: vel causa reddendi tutele: iste persone in his criminibus habēt ius reuocandi domū si nō ibi contraxerunt vbi conueniuntur ut hoc totū dicitur. ff. de iudi. l. ii. §. legatis. ℣. §. sequētibus. sed legati nō tenētur respondere nisi de his tm̄ que tēpore legatiōis sue cōtraxerūt: ut ibi dicitur. Item si legati agant tūc tenentur se defendere si recōueniātur nisi agant pro iniuria sibi illata. ut ea. l. §. sed si agāt. si quis allegauerit talem causam non compellitur respondere: ut hic patet. ℣ hoc est expressum. j̄. de dila. exposuit. vbi qui vocat a principe pro vtilitate romane ecclesie habet ius reuocandi domum.

i INar⁹. reclamatiōis. Nō q̄ duplex est libellus. ē aūt libell⁹ conuentionalis seu postulationis qui datur in ciuilib⁹ questionib⁹

j.eo.c.vl.de quo hic intelligitur ⁊ est libellus accusationis qui datur i criminalibus actionibus.vt.ii.q.viii.libellorum.⁊.j.de accu.per tot.⁊ ii.q.i.legũ. Est ergo libellus scriptura in qua continetur res que petitur ⁊ causa petendi:⁊ nomen actoris:⁊ rei ⁊ corã quo iudice.vt.j.eo.p totum.⁊ sic patet q̃ semper offerendus est libellus iudici:⁊ per ipsum reo vt ipse reus possit deliberare.vt. iii. q.iii.offeratur.⁊ in scriptis ꝺbet dari vt hic patet.⁊ in autẽ. offeratur.⁊.j.de proba. quoniam cõtra ⁊ in p̃ncipio litis per predictam auten.of feratur. notatur tñ arg.contra. xi.q. i.si quis cuz clerico. Sz illud obtinet in modicis ⁊ vilibus causis vbi scriptura nõ requiritur. Item cõtra.j.de dolo ⁊ cõtu. prout.⁊ illud intelligo q̃ libellus antea datus fuerat:⁊ per talem libelluz sic oblatuz iudici ⁊ postea reo actio annalis p petuatur.C. quãdo libel.princi.da.litis contesta.fa.l.ii.⁊ rez litigiosam facit subsecuta per executorẽ conuentione.⁊. C.ꝺ litig.autẽ.litigiosa.⁊ interrumpit preseri ptionem. C.de prescrip.xxx.vel.xl.an.sicut. Sed nunquid libelli oblatio est de substantia ordinis iudiciarii: videtur q̃ sic:quia cõcilium istos fratres noluit audire nisi primo libellum scriberent.⁊ opti.argu.j. de proba.quoniã contra.⁊ per libellum apparet de modo agendi secundũ quem semp debet formari sententia.j.de symo.licet beli.infra dc accusa.qualiter ⁊ quando.⁊ per autem predictam offeratur.optime videtur probari vt dicit. litis antez contestatio contra hoc indultum habita pro nihilo est. Et sic videtur q̃ sit de substantia sicut ⁊ litis contestatio.j. de lit.cõtesta.c.vnico.⁊.s̃.de elect.dudum.ii. Dicunt tamen quidam q̃ ñ est de substantia iudiciarii ordinis oblatio libelli.⁊ sic potest omitti tacite:sicut consuevit dici de iuramento calumnie. Alii contra q̃ non valet quicquid factum est ⁊ hoc per iura predicta. nisi sit vilis causa vt dictum est:quod melius videtur iure canonico . ista.n.principalia sunt libellus qui est principium ⁊ fundamẽtum cause litis contestatio:⁊ q̃ sua ferat̃ in scriptis.

1 Innocentius tertius.

Significantibus.t. ⁊.r. fratribus nostro fuit apostolatui declaratum: q̃ cum inter ipsos ex vna parte:⁊.v.ex altera:super quadam terra coraz iudicibus delegatis tracti fuissent in cãm:oblato eis libello:illi cum plures terras haberent vt terra illa super qua questio vertebatur ostenderetur eisdẽ a iudicib⁹ postularunt:qꝺ cum ipsi denegarẽt ad nostrã audientiaz prouocarunt. Quocirca mãdamus: quatenus si est ita:reuocato in statuz debitum si quid post appellationẽ huius noue ritis attentatum.

G Reg.ix.archidia.ciuitatis noue. ⁊.m.cañ.culmeñ.

Dilecti filii fratres ecclesie sancte marie de hispida:sua nobis petitione monstrarũt:q̃ cũ prior ⁊ cõuentus sancte marie ad carceres ipsos sup quadam pecunie suma coraz priore sancte trinitatis veronensis:auctoritate apostolica cõ uenissent:ex parte ipsorũ fuit excipiendo propositum:q̃ cuz dicti prior ⁊ cõuentus nollent exprimere i̇ porrecto libello cõuentionali[b]:quare[c] sibi dicta pecunia ꝺberetur:sup hoc minime respondere tenebãtur:⁊ qz dictus iudex exceptionẽ huiusmodi admittere denegabat:nostrã audientiam appellauerunt. Ideoqz mandamus:quatenus si est ita revocato in irritum ⁊c̃.

De muneris petitionibus.

A Lex.iii.epo ⁊ abbati de spongia.

Et litteris:⁊ infra. Quoniaz rõis ordo exigit: vt plebanꝰ ⁊ clerici mariceñ.abbati ⁊ fratribꝰ mariceñ.monasterii:de bis que adversus eos ꝓponunt: debeant i vestra presentia respondere[e]:cum sibi ex ipsis corã vobis a sede apostolica delegatis:iustitiam postulant exhiberi: mãdamus:quatenus acti/ tenetur ñdere.j.c.pr.⁊.C.de edic.di.hadri.tol.l.vlt.⁊.j.de censi.peruenit.qz causa semper p̃cedere ꝺz ex qua aliquid debet.ff.qñ di.le.ce. huiusmodi legatũ.⁊ si absoluit reus nõ obstat exceptio si idẽ postea petatur ex alia causa.ff.de excep. rei iu.l.⁊ an eadem.§.actiones.⁊.j.de causa pos.c.vlt.⁊ idẽ ẽ q̃tũ ad hoc quod i rei vendicatõe.assignata.n.vna cã petendi in libello siue actio sit psonalis siue realis:nõ obstat rei iudicate exceptio:si agat ex alia cã vt dicũt iura predicta.in vniuersalibus iudiciis nõ ẽ necesse exp̃mere siue designare singulas res:sed sufficit dicere peto talẽ hereditatẽ qz sũ heres.ff.de peti.herc.l.iiii.⁊.l.si q̃ tpe. ff. si pshere.pe.l.i.§.vl.⁊ sic põt sniã p ferri:cõdemno te vt restituas hereditatẽ que fuit talis. item peto ecclesiam cũ pertinentiis suis.j.de resti.spo.cũ ad sedez ⁊.j.de proba.lz.⁊.j.de dona.inter dilectos.in generalib⁹ vero iudiciis.s.tutelis.neg.ges.p socio.⁊ cõsimilibus sufficit exp̃imere cãm vel factum sic.peto rationem ꝺc admistratiõe quã gessisti:nec exigitur expressio aliq̃rum rez. C. de iudi.licet. item nota q̃ libellus põt mutari ⁊ emendari ⁊ corrigi sic placet vsqz ad litẽ cõtesta.ii.q.viii. libellozz.⁊.C.de eden.l.iii.⁊ p⁹ litis contesta.non potest mutari nec aliqd addere vel minuere.ff.de iudi.non põt.ff.de excep.rei. iu.egi.⁊.l.cũ queritur. ⁊ sic noua interpellatione opꝰ ẽ vt dicit lex illa nõ põt.⁊ si mutauerit actionez vel addiderit habere ꝺebet nouas iducias ad deliberãdũ:nisi ex p̃mo libello potuit cẽ istructꝰ ⁊ hoc lz sine preiudicio aduersarii:vt.s.ei teneat̃ ad interesse totiẽs uariãdo.ff.ꝺ interrog.act.de etate.§.ult.ar.ff.de eden.ubi.§.is aũt.⁊.ff.de iud.cũ quẽ temer.,pter leue ⁊ nimiam additionẽ nõ ꝺz habere nouas inducias.j.de dila. lre.illud preterea scias q̃ si reus sit iam cõuentus edita sibi actiõe p iudicẽ uel executorez reo postulante necesse bz perficere litẽ actor.C. quomõ ⁊ qñ iu.aun̄.qui semel.si uero nõ sit reus p̃dicto mõ cõuentus licitũ est ei ꝺsistere:qz nemo inuitꝰ agere cõpellit̃.C.ut nemo inui.agere.l.una. Quod aũt dictũ ẽ q̃ actio põt mutari: bz locum bz i bis i quibꝰ una nõ tollitur per electionẽ alterius:sed si una tollitur p electionem alteriꝰ tũc nõ põt mutari quod obtinet in casibꝰ.s.in seq.cõcor.C.ꝺ fur. l.i.⁊.C.si ser.manumis.eo.l.una.⁊.C.de codicil.l.ult.⁊.ff.de tribu. quod in heredem.§.eligere.⁊.C.de pac.inter emp.⁊ uen.l.commissorie.ff.de leg.ii.cum filius §.uariis. Et q̃ dixi q̃ actio potest mutari:non intelligas q̃ ab eo in totum recedi possit:sed necesse habet accusator eam cum noua actione usqz ad finem perducere.C.quomodo ⁊ quando.in.autẽ.qui semel.sic itelligunt doctores legum illam auten.

b d Dilecti.cõuentionali.quid sit libelꝰ cõuentionalis.dictum ẽ.s̃.c.c.i.

c Quare sibi. hic manifeste pz q̃ i psonali actiõe tenet̃ gs exp̃mere cãm petitionis.de bꝰ dictũ ẽ.s̃.c.px.

d e Et litteris.ñdere. Nota q̃liter ꝺebeat fieri recõuentio coram iudice delegato ꝓut hic satis colligitur. ꝓposita.n. petitiõe actoris:⁊ reus actorẽ si vult recõuenire añ litis contesta.sua ponzigat ei petitionem ⁊ ita ꝺliberatiõe sup utraqz petitione bicinde habita ꝺz fieri cõtestatio litis super petitione actoris.primo ⁊ incontinenti super petitione rei ñdere ꝺz actor ⁊ postmodũ iudex uicissim audiat utranqz cãm ⁊ una sniа terminare debet cãs ut bꝰ totũ pz hic.⁊.j.de or.cog.cum dilectos.⁊ si actor nollet reo ñdẽ iudex debet ei iusticiam denegare nec audire ipsum super cã sua.ut.j.ꝺ iura. ca. imperatoꝛ.⁊.c.ult.§.pena.⁊.ff.de procu.mutꝰ.§.pena.⁊.C.de cõpen.neqz scriptura.⁊.ff.de uar.⁊ extraor.cog.l.i.§.ult.in fi.⁊ si iudex hec negligeret ⁊ pceꝺẽt in proposita qõe non tenet factũ eius.uel ẽ potius appellandũ ab ipso.ff.q̃ sen. si.ap.re.l.i.§.ult.in fi.si vero reꝰ differat suã petitionẽ ponzigere post litẽ contesta. nõ uidetur q̃ sit audiẽdus.C.de sen.⁊ interlo.om.iu.autẽ.⁊ consequẽter.ubi dicitur ⁊ consequenter ego pulsatus reus ab aliquo si uicissim ⁊ ipsum lite pulsare velim statim quidẽ hoc non licet nisi apud eũdẽ iudicẽ. Et sic uidetur q̃ statiz ꝺbeat ipsum reconuenire.⁊ idẽ uidetur expressum in autenticoꝛ corpoꝛ ꝺ executoribus.§.sancimus.col.viii.ubi dicitur.si reus uult reconuenire actorem mox ab initio apud eundem iudicem reconueniat ipsum:sed non apud alium nisi lite finita poterit illũ conuenire. Et quidã domini legũ intelligunt istud statim vsqz ad sniam.quidam tñ usqz ad aperturã testium. Hodie ista diuersitas determinatur per decre.anno.iiii.in concilio Lugduñ.de rescrip.dispendia.§.reus quoqz .ubi dicitur expresse q̃ reus põt actorẽ suũ recõuenire coram eodem iudice durante iudicio.⁊ si tũc corã illo ipsũ traheret processus nullus eẽt ⁊ in expẽsis cõdemnabitur:⁊ quod dicit durante iudicio: intelligo quousqz renunciatum ẽ ⁊ conclusum i cã qz tunc tantũ dicitur iudicium dum negotium discutitur.j.ꝺ v. sig.fozus. arg.ad hoc.C.de compen.l.ulti.item est arg.ex hoc loco:q̃ frustra petit debitum qui quod debet non impendit.iii.q.viii.cuius in agendo.⁊.xxxii.q.

vi.nil iniquus.xcv.dis.esto subiectus:t.j.de iureiu.peruenit.ii.t.j.de usur.q fru
stra:t eadem lege conuenitur quis qua ius sibi tribui postulat.C.de rei vendi.
ratas.t in auten.de san.epis.§.reuerendissimi.col.ix.t.j.de ap.an sit.Arg.con
tra.xxiii.q.v.ñ nos.t .x.vi q.vii.si quis deinceps.t.xxiii.dist.in nomine domini
circa fi.t.j.de hereti.excõicatus.§.credẽtes.t.C.ỏ cõpen.l.vlt.sed istud vltimũ
ẽ speciale in deposito.

a Actione.i.petitione:q3 3z ca
nones nemo tenetur ꝓponere
actionẽ.de hoc dictũ ẽ.s.de iu
di.dilecti.

b Responsione facta.hic patz
qualiter litis contestatio fiat.
ỏ q̃ dicetur.j.ti.pr.

c Incontinenti. Istud iconti
nenti intelligẽdũ est nullo actu
medio interposito.t est simili il
li mox quod tu habes.s.de ele.
quia propter.ibi habes multas
interpretationes de huiusmo
di dictionibus.istud incontinẽ
ti intellige durante iudicio. vt
dicit i ꝑma notula i fi.

d Super questionib9.idẽ ẽ ac
si actor ageret possessorio t re
us vellet recõuenire actorẽ sup
alia spoliatione. secus si actor
ageret possessori o t re9 vellet
cõuenire cũ petitorio. q3 q̃stio
spoliationis priuilegiata ẽ. vt
primo expediat.j.de ordi.co
gni.super spoliatione.sed si pri
ma sit petitoria re9 super spoli
atione bñ potest reconuenire
actorem i modũ actionis.j.de
ord.cog.cum dilect9. sic nõ q
p reconuentionẽ fit iudex qui
alias iurisdictionẽ nõ hz i recõ
ueniente quãtũ ad illã cãm re
conuentionis siue sit ordinari
us siue delegatus cũ cã recon
uentionis delegato non est com
missa vt hic habes.t.s.de offi.
deleg.prudentiam.i fi.t iudex
laicus ordinarius hz iurisditi
onem p recõuentionẽ.puta cuz
clericis ꝓuenit laicũ coraz lai
co iudice tũc cleric9 tenetur re
spõdere laico corã eodẽ iudice.nisi sit causa que corã iudice ecclesiastico sit tra
ctanda de quibus dictũ ẽ.s.de foro cõpe.ex tenore.t.c.ꝓcedenti. neq3 in crimini
bus locũ habet reconuentio.de hoc dixi.s.de iu.at si clerici.

e Cõcordia.ẽ hic.ar.q iudex ꝑmo si potest debet partes reducere ad concor
diam.ar.ad idẽ.v.q.ii.si primates.vbi de hoc.t.xxiii.q.iiii.si quis membrorum
t est si.ff.de usufru.equissimum.t.j.de symo.querelam.s.de transact. c.vlti. vbi
de hoc.

f p Rudẽtiã.ẽ cõditio. q3 in iudiciis nõ debet eẽ personarum acceptio.s.ỏ iu
di.nouit.t.iiii.q.iiii.t.c.ii.t nõ debet actori licere quod reo nõ permittitur
ff.de reg.iur.nõ dz.t ita si remota ẽ appellatio q̃ ad agentem.t eodẽ modo quo
ad reconuenientem.quia eodẽ iure quod quis in alterum statuit ipse debet vti
ff.q quisq3 iur.in alterũ.l.i.ii.t.iii.t.s.de consti.cum omnes. Et hodie nõ vr̃ hẽ
re locũ qỏ dr̃ de appellatõe:q3 ipso iure remota ẽ appellatio i q̃libet qõe.j.ỏ ap
pel.vt debitus.t.c.pastoralis.i prin.

g Eodẽ mõ.i.secundũ eandem formam qua procedit iudex in principali t in
reconuentione.t parem potestatem hz iudex quo ad omnia in vtraq3 qõe.t sic
est ar.q iudex eandem habet auctoritatem in prorogata iurisdictiõe sicut t in
delegata.de hoc dictum ẽ.s.de offi.deleg.p.t.g. Remotio enim appellatiõis re
petita intelligit in reconuentione.si.xxxii.q.vii.apostolus.sicut cũ aliquid relin
quitur ab herede intelligit repetitũ t a substituto.C.ad trebel.l.non iustam.ff.ỏ
leg.ii.debitor.§.i.t.ff.ỏ verb.ob.ticia.§.i. Sed pone q actor super vna re tantuz
litteras impetrauit:nũquid reus põt illum cõuenire super pluribus? Videtur q
non.ar.ff.de iurisdict.om.iu.si idẽ.§.quod t si. t arg.huius littere. Sed ỏ credo
arg.s.c.pr.ibi suis qõibus. Item retenta hac eadẽ positiõe re9 recõuenit actorẽ
super plurib9 vel sup vno tm̃:t sic actor efficitur. Nũquid actor q̃si recõuenies
pot agere ỏ reum super alia re que i litteris exꝑssa nõ fuit. ar.ff.de excep.l.ii. §.
illud. Non credo q boc possit.quia reconuentio nõ intelligitur nisi quantũ ad
illum qui primo conuenitur. Item arg.contra.C.de legibus quod fauore .non ẽ
contra.quia illud intelligitur cuz princeps suo motu in fauorem aliquod ius cõ
cedit.puta minoribus vel ecclesiis.quod dicit hic intelligitur quando aliquis i
petrauit illud ius t papa ad instantiam petentis illud concessit: unde ipse debz
vti eodem.ff.qỏ quisq3 iuris.l.i.t.s.de cõsti.cũ oẽs. Sed hodie vt dixi ius cõe ẽ
q̃tũ ad oẽs.j.de ap.vt debitus.

h O Lim inter.t responsiones.sic.s.de electio.duduz.ii. Sed videtur q
istud sufficeret.quia positiones super ipso facto satisfiunt.vnde sat
intelligitur litis contestatio fieri per positiones t responsiones. sed
non est verum.quia litis cõtestatio t exordium litis siue principium
cãe appellatur.s.de offi.deleg.super questionum.§.i.t.ii.t res deduc
ta in iudicium non videtur per simplicem petitionem vel per editi
onẽ actiõis.C.e.ti.l.vna. t vbi principium deest nihil superedificare
potest.i.q.i.cum paulus.t.j.de presby.non bapti. ueniens. t cuiusq3
rei ꝓncipium potissi
ma pars est.ff.ỏ ori
ur.l.i.t licet cõtesta
tio litis sit principiũ
tamen necesse est li
bellũ precedere vel
porrigẽ super quo
litis contestatio fiat
vt dictum est.s.de li
bel.obla.c.i. Est au
tem litis contestatio
negocii principalis
bincinde apud iudi
cem facta narratio
t subsecuta respõsio
vt hic siue negãdo si
ue confitẽdo. de boc
nõ.s.de elec.dudum
quod ẽ ita intelligen
dum vt fiat animo
ꝓcedendi i cã t ea i
tẽtiõe directe exꝑpo
sito. Unde si aliqs
propõat factũ coraz
iudice nõ ea mẽte vt
litem cõtestẽ vel re
spondeat saluo iure
suo t sine preiudicio
non erit ꝓpterea li
tis contestatio facta
cum hec fiant nõ ad
iudicis interrogatio
nem sed motu pro
ꝓo. Litis contesta
tio fieri debet inter
rogante iudice acto
re proponentem suã
actionez t reo respõ
dente ad interroga
tionẽ iudicis vt mos
est fieri.ar.C.e.l.una
in fi.t.j.de do.t con
tu.put hic patet.q non erit facta litis contestatio cũ factum proponi
tur cũ protestatione t sine preiudicõ.ar.op.ff.quibus mo.pig.vel hy
po.solui. si debitor.§.si in vend.t.ar.s.de elec.cumana.vbi dicitur de
protestatione.vbi ergo litis contestatio non precedit nil valet qỏ agi
tur.vt hic.t.j.titu.proxi.per totum .Et potest ratio assignari quare
per positiones t responsiones ad eas non fit litis contestatio .qui enĩ
ponit aliquod dictũ vel factum nihil petit ab aduersario.nec etiã ostẽ
dit se per hoc velle agere.t ita non posset per hoc fieri sententia con
dẽnationis vel absolutionis cũ nil petitum sit per positionem sed ostẽ
ditur aliquid eẽ factum vel dictum seu promissum t snia semper ferẽ
da ẽ fm modũ agẽdi.j.de accusa.qualiter t q̃.ad fi.t.j.de symo. licz
beli.t condẽnatio nõ ẽ faciẽda nisi ad hoc sit actũ.j.de iordi.cogni.cũ di
lectus.ad fi.Et hoc ẽt ꝓbatur.q3 iterrogationes t rñsiones aliquãdo
fiunt ante lis cõtestationẽ.ff.de iterro.act.quasi per totũ.de quib9 qui
dẽ nõ.j.ỏ iura. calũ.l.pc.in glo.que icipit.oia que.t p illas interroga
tiones t responsiones nulla fieret condẽnatio vel absolutio.nisi fieret
postea litis contestatio super petitione actoris:t ita patet q vbi fiũt
tm̃ positiones t rñsiones nulla petitiõe premissa vel nulla litis conte
statione facta nullus ẽ ꝓcessus.vt.s.ỏ elec.dudum.t hic. Sed quid si
petitio oblata fuit t i actis redacta.sed contestatio litis nõ fuit facta
3z potiões t rñsiones facte fuerũt.idẽ credo.s.q ꝓcessus ñ valeat. q3
litis cõtestatio nõ ẽ facta.b.

i a Bboc.recipẽt. t etiam donationẽ propter nuptias.nam
sicut propter adulterium uxoris vir lucratur dotẽ.ita mu
lier ꝓpter adulterium viri lucratur donationẽ propt nu
ptias.C.ỏ repu.conseru.§.si vero.quia vir t mulier nõ ad
imparia iudicãtur.xxxii.q.i.si quis vxorem.si tm̃ filii extẽt ex eoz ma
trimonio tũc dos siue donatio spectat ad filios.i auten.vt li.matri.t
auie.§.si de adulterio.col.viii.

k Voluit rñdere.lz agat̃ hic ỏ crimie.q3 tm̃ nõ agit̃ criminalit̃ põt in
teruenire ꝓcurator t rñdere t agẽ.s.ỏ ꝓcu.tue.

l Aduocatus.si aliquis vocatur ad iudicium t dicat se non hẽre ad
uocatum dande sunt sibi inducie ad q̃rendum aduocatum.ff.ex qui
bus cau.ma.l.ab hostibus.§.3z quod simpliciter. t.l.ait p̃tor.§. vlti.t
ar.ad idẽ.C.ỏ iudi.properandũ.§.pe.ff.ỏ postul.l.i.§.ait pretor.t ex
cã ẽt medio tpe dande sunt inducie propt absentiam aduocati si iusta

Judices factis quibusdã positioni
bus t responsionibus ad easdẽ au
ditis etiã que partes voluerũt ꝓpo
nere corã eis cãm eandẽ ad examẽ
ap.remiserunt. Procuratoribus
igitur ptiz propter boc in nostra p̃
sentia constitutis: q̃uis positiones
t responsiones b bincinde super plu
ribus articulis facte fuerunt coram
iudicibus memoratis:q3 tamen li
tis contestationez nõ inuenimus eẽ
factam:cuz non per positiones t re
sponsiones ad eas:sed p positionez
in iure propositaz t responsionez se
cutam contestatio litis fiat: proces
suz ipsoruz de fratrum nostroruz cõ
cilio irritum duximus nunciandum.

**At lite non cõtestata non proceda
tur ad testium receptionem: vel ad
sententiam diffinitiuam.**

I Vno.iii. abbati sancti proculi:t
L.canonico bonoñ.

A Dboc deus:t infra.
Cuz causa que inter
r.t.b.vxorẽ eius ver
titur auctoritate apo.
vobis cõmissa fuisset:tandẽ procu
rator eiusdez.r.libello vxoris quo
viruz ad separatiõez thori vt dotez
reciperet ỏ adulterio accusabat: no
luit respondere k:donecaduocatus l
eius veniret inducias postulando:
qui cũ buiusmodi inducias sepe pe

de cā eēt ipedit⁹.cū nimis eēt difficile ⁊ graue aliū q̄rere aduocatū qui merita cāe nō nouit ⁊ sic codē modo ꝓ alio iducias obtineret ut istrue retur.sed si malitiose petātur nō sunt dāde.ar.j.de do.⁊ contu. prout. post sniam nō bz locū si diceret nō habui aduocatum tpe snie.C.ō po stul.velamēto.⁊ iō pp hoc nō retractabit snia.ē tū speciale in causa fi sci ⁊ non valeat sententia lata contra fiscum aduocato ei⁹ absente.ff.de iur. fisci.si fiscus.C.de aduoca.fisci. l. vltima.

a Suspectū.Hic ē vnus casus vbi spoliato viro vxor non restituitur .s.cum timetur de seuicia viri j.de resti. spo.ex trā missa.⁊.c.litteras.in fi.⁊.xxxii. q.i.de bñdicto.Itē si incōtinē ti ꝓbetur impedimentū saltē i gradu indispensabili i q̄ casu ñ debet fieri restitutio j.ō resti.spo.litteras Itē si publice fornicatur.j. de diuor. significasti.Itē si virgo fuerit ⁊ timeatur corrūpi. j.de spō.cū locū.⁊ ar. j.de resti. spo.ex transmissa.⁊ c.ex parte.Item ⁊ si non vult habitare cū viro sine contumelia creatoris ōnegatur ei restitutio.q̄uis iuste fuerit spoliata j.ō de diuor.gaudemus.§.qui aūt.aliās viro facienda ē resti tutio ante principale cāe ingressū.j.de resti.spol.ex cōq̄ne.ꝑ stita ꝓmo sufficiēti ⁊ idonea cautione de punitate psone.j.de resti.spo.ex trāsmissa.⁊.c.litteras.⁊.xxxii.q.i.ō bñdicto.nisi tāta eēt viri austeritas q̄ ñ auderet se uiro cōmittere tūc nullo mō bz restitui.ut in.c.lras.in fi.

b Seruet.Hō q̄ plura sunt spālia i causis mr̄monialibus:q; ubi agitur de federe matrimoniali pōt agi ō cōtumacē lite cōtes.ad diffinitiuam sniam.j.e.qm.§.porro.Itē q; minor pōt eē i cā ēt ꝓ ꝓcuratorem j.de resti.spo.ex parte.itē cōfessio contra matrimoniū nō ꝓiudicat.j. de eo qui cog.con.vxo.sue.sup eo.itē q; pr̄ ⁊ mr̄ pñt testificari tā i cōiugendo q̄ i disiungēdo matrimonio.j.g mr̄i.accu.pos.vr̄.itē q; snia lata ō mr̄imoniū ad sepatiōem eox qui iā cōiūcti erant nō trāsit in rem iudicatā.j.de sen.⁊ re iudi.lator.⁊.c.consanguinei.item nec transactio siue cōpositio pōt i mr̄imonio iteruenire.s.de transac.c.vlt. Item nec arbitriū.s.de resti.in iteg.cā.i fi.itē nec pena locū bz.ff.de ver.ob.tica ⁊.C.de spō.l.ult.⁊.j.de spon.gemina.

c Cōiugii. Verbū istud cōiugii improprie ponitur.q; propter adulterium ipsū cōiugiū nō dissoluit.imo manēt cōiuges ēt sepati.xxxii.q.vii.c.i.⁊.ii.Et iō expone cōiugii.i.cōiugū.g ꝓp adulteriū separāt abinicē;q̄ ad mutuā seruitutē tm̄ uinculo matrimōii nihilomin⁹ pdurāte ⁊ lz̄ pz q; lz sic absoluat ille q non peccauit a seruitute alterius q adulterii cōmisit ō bere tū nō pōt.xxxiii.q.i.dixit dns.⁊ si ō beret cōpelleretur redire ad primā j.de diuor.ex lr̄is.

d Ad diffinitiuā sniam.hic pz q̄ i ciuilib⁹ cāis nūq̄ ē ferēda snia lite nō cōtesta.ar.j.ō dol.⁊ cōtu. put.⁊.C.qūo ⁊ qñ iu.l.cōsentaneū i fi. ⁊.j.e.ti.ꝓ totū.⁊ in aūt.de exbi.reis.§.si vo.col.v.siue i criminali ciuili ter mota vt ḃ.Hon.ō dicit q̄ testes pñt recipi ⁊ snia ferri.⁊ i criminali dūmō de cā liqueat:vel liq̄re possit siue cā sit crimialis siue ciuilis.Be bac tū mā tradit.iii.q.iii.i fū.j.de do.⁊ cōtu.vitat.Et nō q̄ dns papa ꝓ totū ti.istū fuit i opi.io.g dixit q̄ lite nō cōtestata nō sūt recipiēdi testes.Bar.ō.cū Hu.⁊ dns papa q̄q; segt opi. Bar.j.ō testa.rainutius.⁊.c.rainaldus.vbi tractat de duab⁹ q̄rtis deducēdis.

e Procuratoris. Exlz̄ euidēt apparet q̄ dns puniēd⁹ sit.Est ergo dns puniēdus q̄ ipse cōtumax fuit.itē pp cōtumatiā sui ꝓcuratoris eo sciēte ⁊ eā nō purgāte:q; tūc itelligit ratā hēre ꝓtumatiā sui ꝓcuratoris.vñ pōt excōicari aut alias puniri:q; alienā culpā fecit ꝓpriam p cōsensū.⁊ ita punitur dns pp factū ꝓcuratoris siue ei⁹ cōtumatiā.ar. j.de ap.sepe contigit.⁊.ii.q.vi.§.biduū.v.si aduersus.nā fem̄ ꝓcuratoris nocet dño:s.de in integ.resti.cum venissent.⁊ confessio ꝓcuratoris nocet domino.j.de re iu.suborta etiam ignorāti vt ibi.⁊ dolus procuratoris nocet dño.ff.de tribu. ꝓcuratoris.⁊.C.de exact. ⁊ trāf.mili.an.l.i exactionc.li.xii.⁊ q̄ factū ꝓcuratoris dño preiudicet.bēs.j.de cā pos.⁊ ꝓpe.cū oli. ⁊ generaliter factū ꝓcuratoris dño ꝓiudicat.nisi excedat fines mandati.s.ō of. deleg.cū oli.⁊.C.ō ꝓcu.si ꝓcurator.⁊ sibi iputet q malū ꝓcuratorē elegit.ff.ō mino.cū mādato.nā cū ꝓfit dño factū ꝓcuratoris ēt si iniuste obtinuit.ff.ō procu. q̄ ꝓprio.§.vt i ceteris.sic ⁊ ei bz nocē.Sz ō vr̄ q̄ ꝓtumatia ꝓcuratoris ñ bz noceri dño.ff.si q̄s ius di.ñ ob.l.i.§.si ꝓcurator ⁊ exp̄sse tradit q̄ tm̄ ꝓcurator q̄uiēd⁹ ē nō dns.ff.mā.si mādato nō exp̄ssisset i p̄n.itē ignorantis dñi conditio ꝓcuratorem deterior fieri nō bz .ff.ō ꝓcu.ignorantis.nec tñ scia eius domino ignorāti nocet.ff.de libe.cau.i fuo. nec delictū eius. in aūt.ō eccle.ti.§.si quis i sua domo.col.ix.nec alien⁹ dolus alteri noceri debet.ff.de excep. do.si procurator. Sol. dicas q̄ procuratoris cōtumaciā ip si dño ꝓiudicat in eo casu in q̄ logtur hic. puta q; scit eius cōtumaciam ⁊ ratā bz eā eoipso q̄ nō purgat ipsā .vnde i eo casu pōt dns excōicari. Si vō dns ignorat ei⁹ cōtumaciā.nec eā ratā bz ipse ꝓcurator punit de dolo suo ⁊ nō dns.⁊ sic logt ff.si qs ius di.l.i.§.si qs ꝓcurator.⁊ alia iura ad lz̄ iducta.qa iniquū ē aliquē alterius odio ꝓ grauari.C.ō iof.testa.si qs suo vsus fi.⁊ peccata suos debēt tenē auctores.j.ō bis q̄ fi.a ma. par.ca.q̄sinit.⁊.C.ō pe.sācim⁹ al's ergo dns nō ē excōicādus ignorans culpā ⁊ dolū sui ꝓcuratoris.vel cū eā scit stati eam purgat.⁊ ē lz̄ nōbile circa ca q̄ facit i iudicio ꝫm formā mādati bñ fit ꝓiudiciū dño ꝑ cōfessionē ꝓcuratoris seu ꝓ factū illius vt dicūt iura ꝓmo inducta dummodo non egrediatur formam mandati.alias non obesset domino si cum primum scit ō dicat.s.de of.deleg.cū olim.sed qd si ꝓp contumatiā ꝓcuratoris tantū dominus excōicet a iudice dño ignorante cōtumatiā ꝓcuratoris.nec eaz ratam hñte:nūqd erit excōicat⁹?lz̄ sepe contingit.vr̄ q̄ non teneat.q; hic dic potuit excommunicari pp suā cōtumatiam vel ꝓcuratoris.⁊ illō bz posse fieri q̄ ō iure fit.xxii.q.ii.faciat bō.sed vr̄ q̄ excōicatio teneat cū sit lata a suo iudice siue iuste siue iniuste.xi.q.iii.snia pastoris.⁊ i culpa q̄dāmō vr̄ qui talē ꝓcuratorē cōstituit qui non obtēperat iuri:⁊ aliquis ꝓ facto alterius ēt sine culpa punitur.j. de spon.nō ē.Credo q̄ tutius sit dicere q̄ sit excōicatus licet nō debuerit excommunicari.⁊ bz absolui sine aliq̄ satisfactione ⁊ absq; grauamine.⁊ credo q̄ iudex tenetur ei ad interesse.j.de sentē.excō.sacro.quia illum excōicauit iniuste ēt non citatum.

f a Accedēs.appellauit.Hic nullā cām appellandi seu grauaminis expressit vnde non valet ꝫm hodiernā iura appellatio.j.de appel.vt ōbitus.quia cā semper debet exprimi coram iudice ⁊ ꝓp illam appellari.j. de appel. dilecto filio.g.alias admitti nō debet.quare talis appellatio nō valet hodie. hic enim appellauit ꝓpter suspitionem ⁊ appellare non debet hoc modo.debuit enim causā suspitionis corā iudicibus allegare probabilem:⁊ si non admisisset legittimam suspitionem:tunc debuit dēmū appellare.j.de appel.cum speciali. tamen infra videtur q̄ legittima fuerit appellatio.versi.ex his plebanus legittime:⁊c. Et ita secundum antiqua iura sufficiebat appellare.licet causam non exprimeret ut bz videtur:quia papa talem appellationem videtur admittere:quia illi iudices fuerunt suffraganei archiepiscopi:sed hodie non teneret.Vel dic q̄ causa suspitionis fuit allegata nec admissa.vnde tenuit appellatio ⁊ ita nullum contrarium. vel quia suspitionis causa notoria erat valuit appellatio plebani: quamuis causam nō expresserit vt j.segtur i ipsa littera.secus cū cā suspitiōis aut ēt appellatio latēs ē:q; tūc oz exprimi ꝫm q̄ tradit.j.de appel.vt debit⁹.⁊.c.cum speciali. ⁊.c.interposita.

g Testes receperunt.lite non contestata:et male.supra.eo.c.proxi.⁊.j. eo.per totum.

h Possessionem iuris .non autem possessionem cause rei seruande: quod forte facere poterunt.immo sine forte si contumax fuisset. j.eo.c. proxi.⁊.c.quoniam.§.in aliis.sed appellatio premissa videtur defendere ipsum plebanum a cōtumacia.unde non tenuit sententia excommunicationis ut inferius sequitur. Quidam intelligunt hanc decre.loqui in causa restitutionis in integrum iure minoris.

i Perturbare. Argu.q̄ iudex debet defendere inductum in possessionem.j.de symo.querelam.

tendo vobis illudere videretur: tā dem ad presentiam vestraz accedēs dixit se respondere paratū. Sz die statuto cum crederetur respōsurus libello:restitutionez vxoris primo fieri postulauit:ne secus fieret appellando. Verum q; dicebat mulier se virum habere suspectū[a]:⁊ idē procurator nec de mulieris impunitate cauere:nec vō se curasset post modum conspectui presentare:vos testes mulieris recipere studuistis: ⁊ infra. Consultationi vestre taliter respondemus:q; lz ordo iudiciarius in aliis controuersiis sit seruandus:⁊ in matrimōialibus causis nō vsquequaq; seruetur:[b]q; tamen in presenti negocio nō est actū de federe matrimonii:sed de crimine adulterii per q̄ ad separationem coniugii[c] non ad coniunctionē intendit: q; lite non contestata testes fuerunt recepti:⁊ attestationes etiam publicate:siue deferendum siue non deferendum appellatōni fuisset:non est ad diffinitiuam sniam[d] procedendū Potuit tamen prefatus.r.propter suam cōtumaciam vel ēt procuratoris[e] si sciens nō purgauerit eandem excōicationis snia innodari.

Idem bierosolymitano patriarche:⁊ archiepiscopo cassen.

Accedens:⁊ infra. Cum in iudicium delegatorum presentia archiepiscopus cirenēsis restitutiōis beneficiu⁊ postularet:plebanus sancti marci de venetiis:contra quem agebat:nihil ad obiecta respondit: sed ad nostram audientiam appellauit[f]:⁊ licz sepe fuisset admonitus vt iuri pareret:q; eius appellatio non valebat:noluit tamen respondere amplius vel coram eis etiam cōparere. Ipsi vero iudices:cum plebanus in sua contumacia perduraret: testes receperunt[g] ab aduersa parte productos:⁊ depositionibus redactis in scriptis mandauerunt eidez vt ad eos accederet i personas vel i dicta testium obiecturus:q̄ cum facere noluisset:in ip̄m excōicationis snia⁊ protulerunt:possessionē[h] iuris parrochialis adiudicātes archiepiscopo memorato:⁊ eū restituentes i integrū districtius vetuerūt:ne qs possessionem cirenen. ecclesie restitutam presumeret perturbare[i]. Cum igitur lis coram eisdē iudicibus nō fuerit contestata:⁊ manifeste paterz litteras ipsas per veri suppressionē obtentas:cum manifestum esset dos predictorum iudicum accon. vi

Transcribed by Google

a Subesse. hec ē iusta cā recusatiōis q̄ iudex sit suffraganeus aduersarii: sicut ⁊ illa q̄ iudex sit dominus aduersarii. s. de off. deleg. causam que inter. r. vbi plures casus notantur de recusatione. Idem videtur si eēt affinis. iii. q. ix. absens. ⁊ ff. de iureiur. lex cor. in prin. ⁊. iiii. q. iii. §. item lege iul. Item si est comes. ff. de off. pre. senatusconsultū. ⁊ s. de offi. dele. cū. r. pp dominū tota familia pōt recusari C. si quis quacūq; predi. po. l. vna. ⁊ licet ex istis causis repellatur iudex a iudicando. nō repellitur testis a testificando. ⁊ hec est cā. q; facilius posset habere multos iudices q̄ vnum testem. vnde repellitur iudex a iudicio pp defectū testis vt sic ferat testimoniū cā. j. de testi. dilecto.

b Ac ex his. Quare dicit ex his. quia nō appellauit ex pluribus causis. sed tantum quia erant suffraganei post appellationem vnica videbatur cā appellationis cōpe quo appellauit ꝛ tū non expresserit. s. q; iudices duo erant suffraganei. sed post appellationez alia cā grauaminis supuenit. s. q; receperūt testes lite nō cōtest. ⁊ propter hoc dicit ex his: q; ex supueniēti grauamine sūpsit appellatio maiorē firmitatē: ⁊ sic ex his q̄ postea fiūt itelligitur fortius valere. sed ab inicio vnica vī ⁊ sic legittimā vocat appellationē ⁊ tū nulla cā fuit exp̄ssa vt dictū ē. ⁊ ita ex postfacto apparet legittima. j. de frigi. ⁊ malefi. fraternitatis. Vel dic q̄ duo iudices recusati fuerūt. ⁊ q; nō admiserūt recusationē appellatū fuit: ⁊ sic ē planū q̄ dī. vt. s. dictum ē.

c Propter cōtumaciam. si appellatio nō fuisset legittima pp cōtumaciā debuit ⁊ potuit excommunicari. vel aduersariū i q̄si possessionē iuris mittere cā rei seruande. vt. j. c. px. sed diffinitiuam nūq̄ potuit proferre sētentiā super possessione: q̄ erat qō spoliatiōis cū lis nō eēt contestata. j. eo. per totū. ⁊ q̄ dicit forte nō notat dubitationē sed potius affirmationē.

d Cassauim⁹. i. cassam venūciamus. Hoc ideo ita exponit. q; ꝑpe dī cassari sniа vbi tenz sed cū sniа nulla est vt hec sniа non debet cassari: quia quod non est cassari non debet: sed debet denunciari nulla sicut fit in sententia excommunicationis. j. de senten. excō. per tuas. ⁊. s. de offi. deleg. cum contingat. ⁊ hic due fuerunt sententie. s. excōicationis in plebanum. ⁊ alia super restitutione possessionis iuris parrochialis.

e Uniuersa. quia si principale non tenuit: nec illud quod ex eo noscitur eē secutum. j. de fide instru. inter dilectos. §. cum igitur. in fi. ⁊ C. de legi. non dubium. cū suis concor. omnia ergo sunt restituenda que occasione ipsius sententie habuit Sicut cum restituitur minor aduersus sententiam pignora prestita debent restitui. ff. de mino. si ex cā. §. i. ⁊ cū retractat sniа oia debēt restitui i pristinū statū vt hic ⁊ ex utraq; pte fieri debet restitutio. C. de repu. l. una. ff. de mino. q̄ si minor. §. restitutio. s. de in integ. resti. c. i.

f Ac fraternitat⁊. cōtumaciter. plurib⁹ modis dī quis cōtumax. j. eo. qñ. §. i. ⁊. x. q. iii. certū. ff. de reiu. cōtumacia.

g Possessionē. vel quasi possessionē. j. de cau. pos. cū ecclesia. i.

h Inducendus. non tamen iudex multum debet festinare ad decernendaz huiusmodi missionem in possessionem. alias fieret restitutio contra eam. arg. ff. de dam. infec. si finita. §. si forte. quia etiam sniа diffinitiua reuocatur iusta de causa. j. de re iud. cum bertoldus. ⁊ debet summatim negotium perscrutari āte missionem. argu. C. vbi in rem ac. l. ii. ⁊. j. eo. quoniam. §. pe. An iste sic missus sit custos tantū vel verus possessor. dicitur. j. de dol. ⁊ contu. contingit. Nota tamen q̄ quinq; auxilia prodita sunt ꝯ illos qui nō admittūt actorē i possessionez ꝼm mandatum iudicis. Primum quia puniūt expensis. j. e. qñ. §. in aliis. ⁊. j. de sequestra. ad h̄. Secūdū ē: q; eo non obstāte q̄ nō possidet verus efficit possessor anno elapso. j. de dol. ⁊ cōtu. cōtingit. ff. de bo. auc. iudi. pos. q̄uis. Tertiū ē: q; potest excōicari: vt hic. ⁊. j. e. qñ. §. vlt. Quartū q; pōt cōuēire aduersariū q̄ti sua interest possessionem non habuisse. ff. vti pos. l. si duo. §. vlt. ⁊. ff. ne vis fi. ei qui i pos. mit. l. i. i p̄n. Quintū: q; manu militari eici pōt. ff. ne vis fi. ei qui i pos. mit. si quis missam. ff. de rei ven. qui restituere.

i In possessionē nequeat. puta si cā esset criminalis sine ciuiliter sine criminaliter agat vel matrimonialiter. s. q̄n agit ad separationē matrimonii cōtumax est excōicand⁹. s. e. c. i. in fi. ⁊. xi. q. iii. rursus. ⁊. c. gēūq; ⁊ hic.

k Accedēs. linea cōsāguinitat⁊ que est sufficiens cā. recusationis. j. ō apostremo. idez esset si eēt affinis. iii. q. ix. absens. de hoc dixi s. e. accedens. ⁊. s. de of. dele. causaz que.

l Eius. s. comitis britānic. ideoq; erat suspectus illi. s. ō of. vel. insinuāte.

m Qui. s. comes.

n Oriundus. vnde quis oriundus fuit ibi domiciliū retinē dī. ff. de sena. l. pe. ⁊ est ista admirabilis suspitto quā sufficē nō credo. ſz q̄ nō ꝓ sūt singula multa iuuant. vt nō. j. de proba. cū cāz. vel dic oriundus ō terra sua. i. ō terra q̄ ptinebat ad iurisdictionē illi⁹ cōitis. ⁊ ad ꝓprietatez ipsius dñe.

o Nimis fauēs. ſz nūquid tenet glibet diligē ꝓmū suū. ō pe. di. i. ois qui nō diligit. ℔ n. nō omnis amicitia repellit iudicē sed maxia. ff. ō v̄. sig. late. §. amicos. sicut nec oēs inimicitie repellūt testē nisi maxime. j. de symo. ſz beli. ⁊. c. per tuas. ⁊ cā cognita illō vīs gri dz. ff. ō qōib⁹. l. i. §. p qōem. nam pp leues inimicitias ſi extinguit legatū. ff. de adi. lega. l. iii. in fi. ſz vī q̄ modica cā iudicē repellit vt dictū ē. s. e. accedēs. ⁊. s. ō offi. dele. cām que. q; lites sine suspitione procedere debēt. iii. q. v. q; suspecti. ⁊. C. de iudi. aptissimi. Sed quod dicit nimis fauēs soluit q̄ dictum est.

p Sub districtu. h̄ exceptio oēs tāgit.

q Inimicoꝝ. Hec fuit sufficiēs cā appellādi. iii. q. ix. hortamur. j. de ap. ex parte. ff. de iudi. si longius. ff. de arbi. si cū dies §. si arbiter.

r Inimicis. si. j. de sen. ex. decetero. ⁊. c. quāuis. nec i hoc casu sufficiens potuit cautio p̄stari ar. j. de rest. spo. litteras. in fi. ⁊ h̄ propter fragilitatē cautiōis. ff. ad trebel. q ita. §. i.

s Ex causis premissis. s. q; eps erat cōsanguineus comitis ⁊ archi. cōmensalis eiusdē ⁊ alter oriūdus de terra vxoris. ⁊ locū assignabāt per terrā inimicoꝝ q; huiusmodi exceptiones nō admittebāt legittima fuit appellatio: ⁊ quelibet etiam per se sufficeret ad appellandum p̄ter illā q̄ oriūdus fuit alter iudicū de terra uxoris: illam solam non putarem sufficientem ad recusandum iudicem vel iudices sed p̄stat adminiculū aliis: vt dixi. s. que nō prosūt singula multa iuuant. sic. ff. qui. ex ea. ma. necnon. §. si quis sepius. nisi velis dicere de terra que p̄tinet ad iurisdictionē vxoris tūc bona ē exceptio: ⁊ q; oēs erant de districtu ipsius cōitis. ar. j. de presūp. ftio. ⁊ ita siue testes recepti fuerūt aī lītē contesta. siue post appellationē premissā ex predictis causis ñ ualet receptio testiū super cōsanguinitate nisi ille fuisset cōtumax tūc n. in cā mr̄imoniali ante lītē cōtestatā recipiūtur testes nō obstañ. ab sentia illi⁹. j. e. c. px. §. i. ⁊ h̄ ē q̄ō segt̄ absq; culpa cōtumacie.

t Terre. s. dotalis. eius enim cognitio pertinet ad papam ratione cōnexitatis: quia ē accessoria ipsi matrimonio. j. de do. inter vi. ⁊ vxo. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊ sic nō ē ꝯ. j. q fi. sint leg. cām que. ii.

u Quoniam. regulariter verum esse. hec regula fallit in casib⁹ hic positis. s. ubi timetur de morte vel absentia testium: ⁊ vbi agit

delicet ⁊ cireñ. episcopos eidem archiepō tanq̄ suffraganeos suos metropolitano iure subesse[a]: ac ex bis[b] plebanum legitime appellasse constaret: in quem etiam si minus legitime appellasset: ⁊ iudices ipsi licet ꝓpter contumaciaz[c] excōicationis forte potuerunt ꝓferre sniam: nō tamen debuerunt sūp principali negocio diffinitiuaz sniam lite nō contestata ꝓferre: predictas cassauimus[d] snias: imo cassas denunciamus ⁊ inanes. Unde cireñ. archiepō dedimus in mandatis: vt ecclesie sancti marci instrumenta restituat: ⁊ etiaz vniuersa[e] que huiusmodi occasione sententie per se vel per alios occupauit.

Idem episcopo brixiē.

Tue fraternitatis deuotio: ⁊ infra. Consultatōni tue duxim⁹ re[f]spondendū: q̄ si reus lite non cōtestata absentauerit se cōtumaciter[f] taliſq; cā sit: q̄ actor possit in petita rum rez possessionez[g] induci: est in eandem cā custodie inducendus[h]. Nō si causa talis fuerit q̄ idez i possessionem nequeat[i] intromitti: vt iuri pareat: per cen. ecclesiasticā ē contumax compellendus.

Idem de decima ⁊ elemosina abbatibus aurel. ⁊ carnot. dioc.

Accedens ad sedem apostoli / cā nobilis vir gu. vicecomes nobis exposuit: q̄ cum sopiten. episcopus comitez britanie, prima linea consanguinitatis[k] attingat: ⁊ archidia. eius sit clericus cōmensalis qui[m] eidez vicecomiti est aduersarius principalis: vtpote qui vxorem suam ⁊ terraz publice detinere presumunt: ⁊ magister. p. de terra vxoris sue oriundus[n] existens nimis fauens[o] eidem: ⁊ oēs sub districtu[p] existunt comitis memorati: nec nisi p districtum ipsius ei patet accessus ad eos: ⁊ ipsi quibus causa interipsum ⁊ vxorem suā cōmissa fuerat nūq̄ ei voluerunt nisi in terra inimicorum[q] suorū locuz ⁊ terminū assignare: ubi sine mortis periculo accedere non audebat: ⁊ licet lras non habuit de conductu: si tamen misse ei fuissent: non debebat se credere suis capitalibus inimicis[r]: ⁊ infra. mādamus: quatenus cum propinquiores sitis terre nobilis tā dicte q̄ sue ⁊ causa ipsa per vos cōmodius valeat terminari: cum ad vos securus pateat accessus: vtrinq; partib⁹ cōuocatis si vobis constiterit: q̄ ante litem legitime contestataz: vel post appellationem exp̄missis causis[s] interpositam: testes super cōsanguinitate contra matrimonium absq; culpa contumacie recepti fuissent: vos attestationes huiusmodi ō̄cernatis irritas ⁊ inanes: compellentes dictam nobiliem: vt reuertatur ad vxz suum: quez inconsulte dimisit: ita q̄ postq̄ ipse vir plenariā restitutionē habuerit: tam vxoris q̄ terre[t] cām super hoc matrimonio audiatis: eāq; fine canonico termineris.

Idez.

Quoniā frequenter in dubium reuocatur a multis: an lite nō contestata testes recipi valeant: auctoritate p̄sentium duximus declarandum regulariter verum esse[u] q̄ lite non contestata non est ad re

de electione uel matrimonio ꝛ in cā inquisitionis ꝛ pnblicationis. Itē in cā denūciationis. s. de iudi. nouit. item in actoris absentia presente reo recipiuntur testes lite non contesta. C. quomodo ꝛ qñ iu. autē. qui semel. j. de do. ꝛ contu. causam que. itē vbi actor nō pōt agere ꝓpter iuramētū quod iurauit non repetere vsuras. j. de iureiur. ad nostram. item cū mior ab hereditate officō iudicis se abstinet. vt i autē. vt spō. lar. §. ad hec. col. ix. Itē vbi aliquis iudic' officio expeditur. C. vt mi. se ab he. absti. in auten. ibi posita. item cum in integrū restitutio incidenter postulat' offō iudic' s. de of. iu. c. ii. itē cū agitur de iniquitate iudicis in casu quez bēs. j. de ap. interposita. §. vlt. itē in petione legati vel fideicō missi. ar. C. de usu. ꝛ fruc. l. ii. sed ibi dicit post litem non cōte. in fi. vnde casus iste non debet excipi de regula. item cū agit' finiū regundoꝝ iudicio. vt. C. fi. regū. l. iii. itez i trebellianica restitutione. C. ad trebel. l. pe. §. cū aūt. item in causa bēfis post mortē. xxiiii. q. ii. sane. ii. item vbi offenditur publicū cō modum. C. de pe. ne diu. ꝛ. iii. q. iii. qz ea. ar. item cū persona est incerta. v. q. i. quidē. ꝛ. q. ii. c. ii. ꝛ fm quosdā in cā libertatis. C. de inge. manu. diffamari. ar. ō. j. de test. cum olim. item vbi agitur de beneficio obtinendo ecclesiastico: vt in concil. lugdu. anno. iiii. j. de eo q mit. in pos. cā rei ser. cū qui.

a Procedēdū. super pncipali. sz sup incidenti iterdū vel emergēti bñ recipiūtur testes vt probet' q citatio peruenit ad aliquē. vel q cōtumax fuerit i casu quē habes. j. de ap. iterposita. §. vlt.

b Ciuiliter. h' io' dicit. qz i criminalib⁹ nūq̄ recipiūtur testes lite non contest. ꝛ ibi probatiōes strictissime requirūtur. v. q. vi. epiphanium C. de pba. l. vl. Qualit' i criminali cā ꝓcedat' dd. iii. q. ix. i sūma. ꝛ. j. de do. ꝛ contu. veritatis.

c Ne veritas. xiiii. q. ii. quanq̄.

d Subtrahatur. tūc. n. curare debet iudex ꝛ magistratus vt salua sit rez probatio. ff. de testi. curent. ꝛ in auten. de test. in vlt. colū. col. vii. §. pe. ꝛ. §. h vo. ꝛ. j. de testi. si quis testiū. ꝛ. ff. ad. l. aquil. l. i. vel ēt si timetur q testes pp morā variēt fidē suā. aut moriant'. ff. ad carbo. l. iii. §. due ar. j. eo. c. §. sunt ꝛ alii. ꝛ. j. de testi. significauit.

e Timetur. tunc illi soli recipiuntur de quibus timetur ꝛ non alii. nisi in causa publicationis. j. de testi. significauit. ꝛ. j. eo. c. §. sunt ꝛ alii. licet in his casibus recipiantur testes lite non contestata. veritate tamē inspecta ꝛ quo ad effectum nō intelliguntur recepti lite non contestata. quia non publicantur nisi lite contestata ꝛ cum aliis. si alii lite contestata iducti fuerūt nec ad sententiā procedat iudex per tales testes sed in sequenti. §. recipiuntur lite non contestata ꝛ fertur sententia: ꝛ sic ē differentia in. i. rūso. ꝛ. ii.

f Cōuēta. idē ē si nōdum sit conuenta sed conuenienda.

g Aduersariū. cū fuerit absens ꝛ nō cōtumaciter.

h Infra annū. ecce ꝑscriptio ānalis. sic. s. de rescrip. plerūq̄z. ꝛ. s. de offi. ord. pastoral'. C. ō bē. autē. idē. ꝛ. j. e. §. i aliis. ꝛ. j. de bē. excōicam⁹ §. i. ꝛ. ix. q. iii. rursus. ꝛ. c. qcūq̄z. ꝛ iste annus vtilis ē ab initio: qz nō curit: nisi ab eo tempore quo potuit experiri: vt in decre. plerūq̄z. ꝛ. ii. q. vi. biduum.

i Non valeant. illi qui testes produxit. sed aduersario bene valebunt qui dolum non adhibuit. xiiii. q. v. c. non sane. quia pro vtraq̄z testificantur.

k In fraudē. non enim arta nda ē alicui ꝓbādi facultas. ff. de incen. rui. ꝛ nau. nequit. §. ō his. ꝛ. iii. q. vii. §. tria. vers. si quis ex litigatoribus. ꝛ. j. de testi. significauit. ꝛ. c. dilecto. item est hic presumptio iuris ꝛ de iure contra quā nō admittitur ꝓbatio. liiii. di. fraternitatez. j. de iude. c. vlt. ꝛ. j. de spō. ad id. ꝛ. c. is qui. ubi ō h' sec⁹ si ēēt ēt tm̄ de iure. ff. quod me. cau. nō ē verisimile. xxvii. q. i. nec aliqua. b.

l Ad repellendum testes. testibus humanis reb⁹ exemptis per quos testes recepti reprobarent' siue eoꝝ dicta. j. de testi. ex tenore. ꝛ. c. presentiū. ꝛ. C. de contraben. stipu. optimam. versi. ꝛ si inter presentes partes. vel qz se absentarent. vel efficerentur inimici actoris. ff. de carbo. edic. l. iii. §. due. ꝛ. ff. de fur. l. quidam. ꝛ ar. ff. ad. l. acquil. in. l. acquilia. Dicta vero illorū posset quandocunq̄z reprobare ex ipsis depositionibus ꝛ per testes etiam post mortem ipsorum testiū ꝛ in personas. dūmodo testes haberet per quos posset hoc probare. C. de testi. l. fi. xxiiii. q. ii. sane. ii. ar. C. si pen. ap. q̄nis. sed quia poterat contingere q illi interim morerētur vl' alias vt dictum est impediren tur. ideo. j. annū debet denūciari ipsi reo receptionē talem factam esse contra cū. quod nisi fecerit n̄ ualebit talis receptio testium.

clesia lesionez: vel viro siue mulieri fornicatōnis occasio prebeatur: maxime cū propinquitatis gradus opponitur lege diuina prohibitus[p]: in huiusmodi casibus[q] si contumax apparuerit is in quez fuit actio dirigē/da: seu quia peremptoria citatione recepta venire contēnit: seu quia ma/licioſe seipz occultat[r]: seu quia ipedit[s] ne possit ad eum citatio peruenire: testes lite non contestata sunt merito admittendi: ꝛ nihilominus si de cā liqueat ad diffinitiuam sniaz procedendum. Si vero aliter[t] absens fuerit ꝛ agatur de spirituali coniugio inter eccleſiā ꝛ prelatū iā con/tracto electione maxime[u] confirmata illud in hoc articulo volumus ob seruari qō super expectatiboe taliū personaruz in sacris est canonibus[x] diffinitum. Quod si forsan aga/tur de spirituali coniugio contrahē do: is qui est in prelatum electus p spacium sex mensium expectetur: ni si pensatis negociorum circunstan/stantiis per superioris prouidenti am magis vel minus fuerit expec/

m Vel alie exceptiones elidē/tes principale negociū. vtputa prescriptio quam tūc poterat probare. vel pactum de non pe tendo uel consimiles. quia pōt eē q tunc temporis probationes super his haberi non possent. ar. ff. ad. l. acgl. i lege. ꝛ. ff. de fur. quidā.

n Alicuius. electi nō cōfirmati ꝛ qui nōdū cōsecrit.

o Electione. Puta q non sit canonice celebrata. vel q electus sit criminosus ꝛ licet videatur loqui capitulū in prelato potest idem dici in electiōe cuiuslibet clerici: quia ibi leditur ecclesia ex longa mora. vel etiā si uocatur vt consentiat ꝛ non veniat. s. de elec. statuimus. in cōcilio Lugdunī.

p Prohibitus. j. de rest i. spol. ꝛ. xxx. q. iii. pictacium.

q Casibus. superfluunt isti ablatiui. qz hoc a duerbiū tūc qō precessit sufficeret.

r Malitioſe occultat. si. v. q. i. quidam. s. de alie. iudi. mu. cau. fact. c. i. ꝛ. ff. de offi. dele. c. consultationibus.

s Impedit. talis habetur pro citato denuntiatione facta publice ad domuz suam. j. de cleri. non resi. ex tue. ꝛ. j. de dolo ꝛ cōtu. c. vlt. ff. de euic. si dictū. §. si presēte. ꝛ. l. si idē. §. presenti. Et ita sufficit q publice edictū proponatur ad domū suā vel ecclesiā ut dicūt iura predicta. ꝛ citari pōt litteris vel edictis. ff. de fideicōmis. l. cū vero. §. pe. ꝛ sunt tres modi cōtumacie. ꝛ quocūq̄z illoz aliquis contumax sit habetur p cōtumace. Primū modū habes h': ꝛ alios duos modos ꝓtumacie habes. xi. q. iii. certum ē.

t Si vero aliter. i. nō p cōtumaciā. s. de of. dele. cōsultatiōibus.

u Maxime. propric. sic. s. de electio. cum inter. ver. ut per mutuum. ꝛc. Alii exponūt maxime. i. tm̄.

x In sacris canonibus. De hac absentia varie loquuntur canones. Quidam dicunt de duobus mensibus. vii. q. i. presentium. Quidam de tribus septimāis. vt ea. causa. q. i. si quis in clero. Et quidam de quinqz annis. j. de cleri. non resi. c. ii. Quidam de tribus. Quidam de quinqz mensib⁹. ea. di. quoniaz. ꝛ. lxxv. di. q̄niam. Quidam de una hora. xci. di. clericus. xcii. di. c. vlt. Super hac expectatione dicendū est q si aliquis est absens in eo loco vnde possit citari uel in studio vel in aliquo loco ubi apparet manifeste. quia non latitat prelatus illius ipsuz le gitttme monere debet vt ad suam ecclesiam reuertatur. j. tempus cōueniens fm locorum distantiam ꝛ temporis qualitatem ab ipso prelato prefigēduz. Quod si non uenerit poterit postmodū suo beneficio spoliari. nisi rationabilē causam ostendat quare venire non possit. j. de cleri. residē. inter quattuor. ꝛ. c. ult. ꝛ. j. de appel. peruenit. ii. vel si alias de licentia prelati sui se absentat: usqz ad certum tēpus sibi statutum infra quod reuertatur: tunc si non reuertatur ad terminū ep̄s potest illū priuare beneficio ꝛ officio nisi iusta cā impediatur: ꝛ sic loquitur illud c. vii. q. i. presentium. Dico tamen q siue clericus sit absens de licentia episcopi ad certum tempus: siue preter licētiā episcopus semp ipsū primo monere debet vt redeat per iura predicta. j. de cleri. non residē. c. inter ꝛ. c. vlt. ꝛ. j. de appel. peruenit. ii. alias non teneret sententia lata cōtra absentē non uocatū neqz citatuz. ꝛ iura antiqua que hic signantur sic intelliguntur. Verū est q clerici ab ecclesiis suis abesse non debent. tamen si hoc contingat taliter sunt uocandi antequā spolientur. ꝛ ita seruandum est circa eos qui comparēt ꝛ citari possunt. Si vero nescitur vbi sint nec citari possunt personaliter: trine citationis edictū apud eorum ecclesias publice proponatur vt reuertantur. ꝛ si vltra sex menses veniē distulerint suis beneficiis postea spoliētur. j. de cleri. non residen. ex tuc. ꝛ sic qualitercunq̄z sit aliquis absens semper debet citari predicto mō. item uidetur q melior sit conditio illorum qui malitioſe se absentant quam conditio illoz qui comparent ꝛ citari pñt personaliter: qz illi habent sex mēses. isti citantur ad arbitrium prelati vel ad mēsem vel duos uel plures vel minus fm q requirit ꝛ exigit distantia locorum. sed illud contingit: qz nescit' vbi sunt. qz pōt eē q sunt multū

remoti vel impediti. nec in breui possunt per consanguineos reuocari vel amicos. Et ideo maius tempus ⁊ certum datur eis vltra q̄ ecclesia vacare non debet. j. de concess. preben. nulla. ⁊ hoc locum habet in his clericis ⁊ prelat⁹ qui iaz confirmati sunt ⁊ possessionem diutius habuerunt vel etiam consenserunt. De his vero qui solūmodo electi sunt nec confirmationem vel possessionem habuerunt tenaſ q̄ hic dicitur: quia expectantur per sex mēses pl⁹ vel minus secūdū q̄ visum fuerit superiori. cū per cōtumaciā nō ē absens. Si vero ille qui accusabat electionē aut excipit ꝯ electū non cōparet anno clapso: electus potest cōfirmari. ff. de mu. ⁊ ho. reus. Sed non credo q̄ tantum sit expectandus immo superior prefigit ei certum terminū. j. quez compareat prosecuturus intentionem suam alioquin confirmabit eū j. de accu. licet. ⁊. j. de clam. despon. cum inhibitio. ⁊. j. qui matri. accu. pos. cum in tua. ⁊ hoc totum expeditum est. s. de elec. statuimus. sed i episcopatu dātur accusatori tres menses. in autez. de sanctis. epis. §. si quid autez. colla. ix. sed potius ista i arbitrio superioris consistunt j. de do. ⁊ contu. cum olim. i. cōtra. sed ibi soluitur. si vero contra prelatuz absentem agatur criminaliter uel etiam ciuiliter per denuntiationem alicuius tunc citetur vt ueniat ad defendendum se. si non veniat excōmunicetur propter contumaciam ⁊ expectabitur per annum ⁊ post annum procedatur contra ipsum super bonis nō sup crimine secundum q̄ traditᵉ. xi. q. iii. rursus. ⁊. c. quicūqz. ⁊. j. de do. ⁊ cōtu. ueritatis. vbi de b.

tandus[a] Si autem de carnali coniugio sit agendum[b]: alteruter tam diu coniugum expectetur donec de ipsius obitu verisimiliter presumatur[c]: quia cum sine culpa sit absens: vt si captiuitate vel egritudine: aut alio iusto impedimento forsitan teneatur: aut etiam propria sed nō malicioſa[d] voluntate in remotis partibus moram faciat: vt de facili vel in breui citari[e] non possit: ei quidem preiudicari non debet[f]: cum habeat forsan exceptiones legitimas ad intentionem contrariam elidendā ea nequaquaz obstante: q̄ de lapsu carnis possit opponi[g]: quoniam in coniugio casus multi[h] occurrunt: in quibus coniuges sine culpa: sed nō sine causa continere coguntur. Sūt ⁊ alii[i] casus similiter speciales ī quibus absq; litis contestatione legitime possunt testes produci: vt quando excessuum inquisitio[k] vel testiuz publicatio[l] iminet facienda. In aliis vero casibus prudenter est attendendum: vtrum contumax reali actione[m]: an personali conueniatur Si reali mittendus est actor in rei petite possessionem: vt tedio affectus[n] re⁹ veniat responsurus. Qui si venerit infra annuz iudicio sisti p̄ stita cautione[o] ac exhibita satisfactione congrua expensarum[p] possessionem[q] recuperet. Quod si cautionem offerre neglexerit[r] infra annuz actor post annum constituatur[s] verus[t] possessor super proprietate: dū taxat aduersē parti defensione legitima reseruata. Quod si super rebus īmobilibus[u] quisquam conueniat[x]: qui eas possidet nomine alieno: debet statim[y] in iudicio dominum nominare certo dierum spacio a iudice finiendo: eoqz ad eius noticiam producendo[z] vt vel ipse veniēs vel idoneum dirigens responsalem actoris intentionem excipiat[3]. Si vero post tempus indultum quod

a Expectādus. postmodū ꝓcedit ꝯ eū ⁊ recipiēt testes ⁊ diffinitiue ꝓcedet vt alius eligat si non vult consentire ⁊ nil ei opponitur.

b Sit agēdū. cū nō sit absens per ꝓtumaciam.

c Presumatur. per famam. quia senex erat: vel etiam quia in acie fuit nec rediit presumitur quod his casibus sit mortuus. ⁊ si contrahat credēs ita excusatur ab adulterio etiam si uiuat propter ignorantiam. xxxiiii. q. ii. cum per bellicam. quia non committitur adulterium sine dolo. ff. de adult. l. penult. vel si receperat litteras illorum cum quibus militauit. C. de repu. auten. bodie. tamen dicitur q̄ non debet contrahere nisi primo sit certa de morte ipsius. j. de secun. nup. dominus. j. de spon. in presentia. sed satis certum est illi per solas huiusmodi violentas presumptiones postquam aliquātō tpe duxerit expectādū forte p ānū vel ēt quinqz annis vt i ꝓdicta autē. bodie.

d Malicioſa. iiii. q. iii. §. itē his qui nō detractādi cā.

e Citari nō possit. Si nō pōt citari contra ipsum procedi non potest. Et sic est ar. q̄ non tenet sententia cum peremptorium non peruenit in notiam absentis iii. q. xi. caueant. ff. que sen. sine ap. resci. l. i. §. itē ex eo edicto. C. quomodo ⁊ qñ iu. eo que. ⁊. ff. locati. §. item queritur. §. exercitu. Sed verius ē q̄ sufficiat si diligens sit inquisitio facta: ꝛ nō sit inuētus. j. de do. ⁊ contu. causam. ⁊. c. vlt. ⁊. j. ō cleri. non resi. ex tue. ⁊. vii. q. i. presentiū. ⁊. C. de iudi. properandum. §. si quidem. ff. de euic. si ideo. §. presenti. ⁊. l. si dictum. §. si presente. ⁊ hoc verum ē quando malitiose est absens. alias non proceditur contra eum quantum ad casum presentis littere.

f Non dz. Arg. contra. j. qui fi. sint legit. perlatū. sed ibi agebat tm̄ de prole an eēt legittima vel nō ⁊ nō cōtra absentē. vel ille fuit requisit⁹ vt ibi inuitur. Cōtra j. qui. ma. accu. pos. c. i. illa corrigitur p istā. ꝓterea ille fuit absens culpa sua propter maleficiū qō commiserat. vnde nō preiudicatur mulieri. ⁊ sic differt casus ille ab isto ⁊ ibi soluitur.

g Opponi. rñdet tacite qōi. Diceret aliqs si mulier tm̄ cōpellitur expectare iciderat forte i fornicationē. ⁊ papa rñdet ad hoc.

h Casus multi. vt si alter dc fidelib⁹ labat in heresim. j. de diuor. ꝯto. vel si alter cōiugū icidatur. vel si mulier ipotēs casu reddat ad reddēdū debitū. xxxii. q. vii. illi qui sani. vel si alter furiosus fact⁹ sit. xxxii. q. vii. neqz furiosus. ⁊. c. bi q. vel si in captiuitate alter teneret. j. de spō. i pñtia. vel si vir icidat i casū lepre. j. ō conug. lepro. c. i.

i Sūt ⁊ alii. aliū casū bēs qñ agitur de bono ecclesiastico obtinēdo i decre. nouā. j. de eo qui mit. i pos. cā rei scr. eū q.

k Inquisitio. ⁊ b cū ē abūs p cōtumaciā ille ꝯ quē fit inquisitio. j. de accu. q̄liter ⁊ qñ. ii. §. dz. ⁊. j. de symo. ꝛ beli.

l Publicatio. b tūc fit quando aliquis timet q̄ sibi i posterz super aliq̄ ꝯctu cōtrouersia moueat tūc pōt petere a iudice vt testes qui interfuerūt negocio publicētur. i. coꝝ dicta redigātur i publicā formā ad eternā rei memoriam. j. de testi. significauit. i autē. de testi. §. pe. coll. vii. ⁊ b casu oēs testes recipiūtur siue senes siue debiles siue iuuenes ⁊ stati publicāt. ⁊ i hoc ē differentia iter hanc receptionem. ⁊ illam de qua premisit in principio capituli. quia ibi recipiuntur tantum senes ⁊ infirmi. vel de quorum absentia timetur. ⁊ illi non statim publicantur ut dixi.

m Actione reali. Duo sunt genera actionum. aut sunt in rem aut in personam qualiter hoc sit intelligendum traditur bene insti. de acti. in principio.

n Affect⁹. tediū erit in hoc casu q̄ actor missus i exceptionē expellet reū de possessiōe ⁊ erit possessor ⁊ percipiet fructus ⁊ cōseruabit eos. j. ō sequestra. c. ii. ⁊. iii. ⁊ si reus venerit infra ānū prestita cautione iudicio sisti recuperabit rē cū fructib⁹ deductis expēsis. vt. j. sequitur. sed in personali actione tediū erit: q̄ cū cultura spectet ad ꝓtuma cē ille admissus erit cū eo i agro: ut custodiat fruct⁹ ne ille cōsumat illos. ff. vt in pos. le. is cui. §. qui legatoꝝ. ff. de dā. ifec. si finita. §. si quis āt. de hoc dicet plenius j. de dol. ⁊ cōtu. contingit.

o Cautōe. Ex eo q̄ dicit simplici cautione vī sufficere nuda cautio. C. de ner. sig. sancimus. ſz nō ē verū. imo sufficiēte prestare dz. j. de sequest. ad b. i fi. ⁊ ita pignora vel fideiussores. ff. mā. si mādato. §. ult. ⁊. ff. de fideicō. lib. l. ergo. §. adiici. b.

p Expēsaꝝ. Primo ergo dz satisfacē i expēsis anteq̄ audiat vel absoluat. sic. C. de bo. auc. iudi. pos. aut. qui iurat. C. de iudi. sancim⁹. C. qūo ⁊ qñ iudi. aut. qui semel.

q Possessionē recuperet. Ergo vī q̄ eā amiserit: ⁊ sic alter erat verus possessor q̄ ē ꝯ nos. ff. de acq. pos. possideri. sed expōe possessionē. i. ō tentionē possessiōis recipiat quā illa bēbat: ⁊ talis possessio ē facti ⁊ nō iuris ⁊ imaginaria. Vel dic recupet. i. retineat vera possessionē quā nō amisit. si. iii. q. v. qz suspecti. xxvii. q. ii. ꝓusq̄. in fi.

r Neglexerit. nec sufficit offerre nisi eā prestet. j. ō eo q mit. i pos. c. i. ar. s. ō off. ordi. pastoralis. i fi. q̄ si nō eā pōt ꝓstare iudici prestet epo uel aliis publicis personis: vt. c. pastoralis. Ar. ꝯ. j. ō eo q mit. i pos. c. ii. sed ubi iudex voluit recipē eam. i. c. pastoralis. nullus fuit iudex cui posset uel deberet offerri.

s Verus. i. uere ⁊ incōmutabiliter. nā ⁊ ante ꝭm quosdā ē uerus possessor sed non icōmutabiliter. qz. j. ānū teneat restituere possessionez ⁊ ita statim ē uerus possessor. ar. C. de prescrip. xxx. uel. xl. an. si qs emptionis. §. pe. Nos tñ ꝯriū dicim⁹ ꝭm iura canonica. ar. s. ō of. or. pastoralis. ⁊. j. de do. ⁊ cōtu. contingit.

t Cōstituatur. ⁊ ita ē ar. ex eo q̄ dicit cōstituat. q̄ ante ānū nō sit ver⁹ possessor. ut dictū ē i ꝓxima notula. Sed q̄liter cōstituit? forte ab ipo iudice si petat ⁊ sine forte. j. de eo q mit. i pos. c. i. ⁊. ff. de dam. infec. si finita. §. sed ⁊ si qs. ⁊. §. se. ⁊. ar. s. ō of. or. pastoralis. in fi. Veri⁹ ē q̄ i realib⁹ actiōib⁹ nō dz locū ꝭm decretū. nisi aliqs ad cautelā illud ipetret: qz solus trāscursus anni cōstituit aliquē possessorē uex: ut. s. ō of. or. pastoralis. ⁊. j. ō do. ⁊ ꝓtu. ꝓtigit. in psonalib⁹ vo dz decretū locū dz ſz nō uniformiter. de hoc pleni⁹ dī i ꝓdicta decre. cōtingit.

u Rebus īmobilib⁹. secus. n. vī i rebus mobilibus. ibi non vī ꝓdesse nominare dñm i iudicio cū bēat facultatē restituēdi rem. ff. ō rei uendiccōnē. in fi. Idem iuris est ēt in reb⁹ mobilib⁹: qz pōt ⁊ dz dñm noiare i iudicio. C. ubi de cri. agi opor. aut. q̄ in ꝓuincia. ſz i rebus īmobilibus q̄s aliqs possidet noīe alieno ubi nullum ius bz. si cōueniatur debet statim i iudicio dñm noiare ut hic. C. ubi i rē act. l. ii. si enim ius habet in re non prodest dñm noiare: qz ipse posset agere p iure suo. ergo tenetur se defendē. arg. op. j. de fi. istru. g. perpetuus. possessor. n. sp conueniendus ē. xii. q. ii. quicūqz. ⁊. vi. q. i. i canonibus. ar. j. de ap. ad audiē. ⁊. s. de alie. iudi. mu. c. i. ⁊. ff. quod me. cau. l. si cū exceptiōe. §. aliqñ ff. de noxa. de illo. ⁊. ff. de admi. re. ad ci. perti. imperatores. §. i. Arg. ꝯ. xii. q. ii. de reb⁹. ⁊. ff. de ser. cor. i b. ⁊. ff. de ꝯben. emp. l. ult. §. luci⁹. ff. de his que i frau. cre. qui a debitore. ar. j. de ꝓscrip. audit. ⁊. xvi. q. iii. i inter memoratos.

x Bz statū. i. añ libelli oblationē. uel ēt post añq̄ rñdeat tenor istius. §. ponitur q̄si de vbo ad uerbū. C. ubi i rē acti. l. ii.

y Producēdo. p illū q i iudicio dominū nominauit.

z Excipiat. i. suscipiat. sic. xxiii. q. v. ñ ē nostrum. ⁊. j. ti. pxi. iperatoꝝ.

t.j.de plus.peti.c.uno.

a Contestata.s.ne currat ꝑscriptio possessori.qm̃ ꝑscriptio possessoris interrupta est per hanc denuntiationem.licet uideatur lis quasi contestata.non tamen actor audiretur uolens ꝓducere testes super proprietate ac si lis esset contestata:quia illud locum habet quando lis est uere cōtestata per narrationez ⁊ responsionem.sed hic non est uere contestata sed quasi ꝙ ad interrūpēdam' prescriptionē vt hic dicit.

b Edictis.i.citationibus ad domuz eiꝰ missis.j.de dol.⁊ cōtu.causā que.⁊.c.ul.

c Sūmatim.sic.C. ubi i rē.acti.l.ii. ⁊.ff. vt in pos.leg.si is a ꝙ ⁊.ff.de car.edic.l.iii. §.cause.⁊. C. de bo. auct.in.pos.autē.⁊ q iurat.⁊ dic summati i.semiplene.non enim statī iudex pp contumaciā alterius partis cōstituit pñtem possessorez uel ēt mittet eū i possessionē causa rei seruāde.nisi aliquam uideat primo presumptionez ꝓ eo quia posset eē ꝙ aliquis calūnioſe peteret.unde iudex ꝓmo recipiet ab actore iuramentū ỏ calūnia. ff.ỏ carbo.edic.l. iii. §.cāe.⁊ sic obseruaꝝ: ⁊ istud iuramētū sufficit ita ꝙ aliud vlterius nō ꝓstabit si reus.j.ānū rediret volēs i cā.pcedeꝝ.ar.ff. ad exhi.thesaurꝰ.vñ petet ab actoꝛ iudex ut sup̄ h.s.ꝙ nō calūnie cā petat hoc exhibeat calūnie iuramētū.ff.ad exhi.thesaurus.⁊.j.de rest. spo.l'as.⁊.s. ỏ ele.cū dilecti.nō.n.oz iudex festinare ad missionē faciēdā: qz si reus ꝓbabit iustā absentie cām restitueꝝ.ff.ỏ de vā.ifcc.si finita.§.itē si forte.⁊.j.de re iud.cū bertoldus.⁊ sic obseruatur hodie de facto.⁊ istō iuramētū sufficiet ita ꝙ aliud actor ulterius nō prestabit si reus.j.ānuz redierit uolēs ꝓcedere i cā.ut i.§.i.sed i casu huiusmodi.§.itez iurabit actor tā ꝙ reus qñ cōuenitur:qz ꝑmo iurabit ut actor postea ut reus ⁊ idem si post annum agere velit qui primo cōuicebatur. ſm ꝙ est i casu huius.§.

d Reseruata.sed quādiu reseruabitur qō ꝓprietatis:ſm canones vī ꝙ ꝑpetuo:cū res sit facta litigiosa ⁊ debebat ꝙ hoc dubitare de iure suo Dico ꝙ in casu isto bene pōt prescribere:qz bonam fidē vī hēre qz'credit rē ad se ptinere.cū ēt iurauerit ꝙ non malitioſe seu per calūniam petit rē illam.⁊ iō ꝑscribere pōt ⁊ iuste possidet qui auctore ꝑtore possidet.ff.de acqui.pos.iuste.quidā dicūt ꝙ i casu isto sicut i ꝑori seruaꝝ qō super possessione vsqz ad annū absenti. Sed prius dictū verius credo ⁊ absolute dī hoc.nā sicut reseruatur ius saluū possessiōis vsqz ad annū.in.§.ꝑ.sicut ibi expresse hoc dicitur:ita hic diceretur si hoc esset uez. Sed q̄ ē rō quare ibi audiť vsqz ad annū sup̄ possessione. h uero statī ē verꝰ possessor nec auditur vsqz ad annū super possessione:ratio illa consueuit assignari:qz maior cōtumatia presumitur in casu isto ꝙ i ꝑori: qz per plures citationes uocatus est ⁊ plus contemſit primo enim uocauit colonum ⁊ colonus denūciauit domino post quam denunciationem citatur dominus edictis legitimis'⁊ ideo plus punitur ⁊ sufficit legislatorem ita noluisse.sic enim est in.l.ff.qui ⁊ a q bus.prospexit legislator.⁊.vi.q.iii.scriptum est.in.l.scriptum.ergo ita tenendum est.

e Vel imobiliū.hoc ordine iudicis sniam exequētur.ultimo ad actiones decurritur.ff.de re iu.a diuo pio.

f Declarati.i libello suo.C.de bo.auc.iu.pos.auē.⁊ qui iurat.

g Magis timeri.illa.n.potius est infligenda.quia hoc solum bñ agitur ⁊c.xxiiii.q.v.prodest.ar.ỏ.s.de of.dele.sane.⁊.c.pastoralis.i.rūſo sed ibi soluitur.

h Ad alteram.qz crescente contumacia crescere debet pena.ff.de pe.l. relegati. Sic ergo duc pene ab initio nō sunt infligende.s.de iudi.at si clerici.ar.ỏ.xvi.q. i.statuimus.

i Distinctionē.Sed nō vī ꝙ distinctio facta i reali actiōe locū possit i personali habere lz littera hoc iuuat.quia debitor pōt recuperare pignora sua qñcūqz venerit dīmodo.ñ sint distracta. C. de distra.pigno.si prius.creditor eni nullo tempore ꝑscribit rē sibi obligatam pignori.ff.de usuc.non solum.§. qui pignori ⁊.l.pignori.quia creditor q̄tuz ad hunc casū nō possidet pignꝰ ff.qui satisda.co.sciēdū.§.creditor. Et ad hoc dixit Joā.an. ⁊ bñ qz creditor post annū ñ efficitur possessor quātū ad usucapionē sed tm̄ post annū bz commodū possessiōis i hꝰ ꝙ cū priꝰ teneret ꝓbare pecuniā quā petebat cē debitā post ānū ēt transfertur ꝓbatio ad reum ut tunc aduersariꝰ teneať ꝓbare illā in debitā:⁊ sic efficitur petitor de possessore.ar.bo.ad h. j.de solutis qui. Laurē.dixit ꝙ huic seruať qō possessionis ⁊ ꝓprietatis q̄sqz prescriptū ē iuri offerēdi.ar.C.ỏ ꝑscrip.xxx. vel.lx. an.cū notissimi.§.sed cū illō.v. codē iure.nisi ex secūdo decreto res sint ei iā ꝓ debito assignate. uel distracte.alias ad.xxx.ānos recuperet res suas oblato ỏbito. Dicas ꝙ debitor sp auditur q̄sqz prescriptū sit uolēs recuperare rē suā restitutis expēsis ⁊ prestita cautōe iudicio sisti ni ſi pignora distracta sunt uel iſo lutum data auctoritate iudicis uel ſm legē cōuētiōis distracta ut dixit lex predicta si prius.⁊ ita.j.annū ⁊ post annū veniēs restitutis expensis prestita cautione ꝙ iuri parebit recuperabit res suas siue cōfiteatur ỏbitū siue neget.C.de bo.aucto.iudi.pos.antē.⁊ qui iurat. Et ꝙ dixit iuxta distinctionem in alia: ⁊c.sic itellige iuxta distinctionez. i.ſm primū mēbrū distinctiōis ūn tm̄ similitudo nōtur ⁊ nō iuxta scōm.q.d. sic ibi veniēs.j.ānū i reali actiōe audiť prestita cautione ⁊ restitutis expēsis recuperat possessionem.ita i personali actione siue.j.ānū siue post annū veniat recuperat res suas dum tm̄ caueat iudicio sisti ⁊ restituat expensas.ut sic notetur similitudo tm̄ i hoc casu.⁊ i illo cū añ anū cōtumax inuenitur ita ꝙ similitudo non transeat ad alium casū post ānū.⁊ ita plana ē littera. Lau.

k Liberētes.graviores qōes.q̄ dicāť maiores cāe.dictū ē.s.de of.lega. quod translationem.

l Legibus.C.de epis.⁊ cleri.cū clericis.v.ꝙ si lis.

m Principales.C.e.ti.antē.ꝑncipales.

n Calūnie iuramētū. In iuramēto calūnie qnqz capitula cōtinētur.s.ꝙ credat se bonā cām hēre.iterrogatus nō negabit qō uez eē credit nec utetur sciēter falsa ꝓbatione.⁊ ꝙ dilationem nō petat in fraudē.nec dedit nec dabit nec ꝑmittet aliquid pro hac cā:nisi illis personis quibꝰ leges dare ꝑmittūt.C.e.ti.l.ii.circa ꝑncipiū.⁊ antē.ꝑncipales.⁊ i antē.ut litigā.iurēt.i ꝑn.col.ix.vnde uersus. Illō iuretur:ꝙ lis sibi iusta vī.Et si queretur uerū non ificietur.Nil promittetur.nec falsa ꝓbatio deť.Ut lis tardetur dilatio nulla petetur.

o Verba sūt.ab illo loco legibus itaqz.usqz ad illū locū uerū cū ⁊c. exceptis p dictis.s.ſm ēt usqz ibi corroboram.

p Diui Marci.C.de epis.⁊.cle.cū clericis.v.ꝙ si lis.

q Ut oium ecclesiaz.ar.quod uni cōceditur ad consequētiam trahi pōt a ceteris.⁊ quod uni cōceditur nulli est denegādū.xvi.q.i.predicator.⁊.v. dist.ad eius uero.in fi.de.conse.di.iiii.ꝓprie.l.di.⁊ purgabit.C.de fideicom.l.pe.ar.ỏ.xvi.q. i.hinc ēt.⁊.vii.q.i.petisti.Sol.quod uni iuť cōi conceditur trahi pōt ab aliis i exemplum ⁊ nulli oz denegari.v.di.ad eius vero.quod uero per priuilegiuz alicui conceditur non extenditur ad alios.⁊ sic intelligitur.xvi.q.i.hinc etiam. ⁊.xxvi. q.ii.non exēp'o.⁊.ff.de cōstit.prin.l.i.

r Quim legū.i antē.de eccle.ti.in prin.col.ix.⁊ i antē.ut cle.apud prop ri. epis.§. illud col.vi.

s Canonibus.xxii.q.i.in nouo.⁊.j.de iureiur.⁊ si christus.⁊.ii.q.v.si quis presbyter.xxii.q.v.c.ult.

t Principis.s.henrici.

u Nos.s.henricus.

a Seu criminali. Hic colligitur q̄ in criminali cā iuramentū de calūnia sit prestandum ar. C. eo. ti. l. i. ubi dicitur q̄ in omnibus causis ubi probatio requiritur est iurandū de calumnia. vt. C. de fi. instru. l. ult. ner. sancimus. arg. p̄ insti. de publi. iudi. in prin. ⁊. ff. de bo. eo. qui mor. sibi consci. l. i. Sed contra ista nō obstat: quia magna differentia ⁊ diuersitas eorum est in instituendis ⁊ exercendis huiusmodi causis. nam secundum hoc nec lis cōtestarer nec libellus daretur in causa criminali sed omnino aliter q̄ ciuiliter ō beret tractari. item nō ualet cā quam quidam assignant q̄ in criminali transigere liceat. Et iō iuramentum de calumnia ñ exigitur. nam sacramentum de calumnia transactionem non excludit nec ab ea excluditur: quia quamuis licituz sit reo trā sigere non tamen sequitur q̄ liceat ei falsa instantia vti. nam idē diceres secundū hoc i pecuniaria cā. similiter soluitur illō ff. de bo. eorum qui. mor. l. i. ubi dicitur q̄ in causa sanguinis licitum est cuilibet aduersarium suum corrumpere: ⁊ ita licitum est ei mentiri. Dominus ergo. ē in hac sententia: q̄ in causa criminali de calumnia sit iurandū ⁊ inducebat hanc decretalez p se. Sed qualiter clericus potest hoc iuramentum aliis delegare in causa ciuili siue criminali contra illa iura que dicūt q̄ p̄ncipales persone debent hoc iuramentum prestare: ⁊ contra illa que dicunt q̄ in causa criminali non interuēit procurator. Dicas q̄ forte quandoq; obtinuit quod hic dicit. ut clerici etiam in causa propria hoc iuramentum possent alii delegare ⁊ hoc in fauorem ipsorum concessū ē. Sz hodie hoc nō obseruatur imo q̄libet i p̄pa persona liter iurare oz. ut. j. c. ceterū. Et C. eo. ti. autē. principales. ⁊ sic obtinet de iure ⁊ de consuetudine. ⁊ sit non tenet quod hic dicit quātum ad proprias causas clericorum quecūque sit causa ⁊ restringitur tantum quod dicit hic ad causas ecclesiarum ⁊ hoc satis patet per litteram illam que sequitur. ubi dicit si ecclesie siue nouerit expedire ⁊ sic non habet locum quod obiicitur. et etiam clericus ⁊ prelatus ecclesie: si in p̄pria persona uoluerit litigare in causa ecclesie prestat hoc iuramētū. j. e. c. vlt. tñ si in causa ecclesie voluerit deferre alii hoc iuramētū nō cōpellitur subire hoc iuramētum. ut hic. ⁊. j. eo. imperatorum.

b Defensoribus. i. sindicis uel actoribus aut procuratoribus. licet nomina sint diuersa officium tamē est idem unde sufficit siue dicatur. cōstituimus talez sindicum procuratorem siue actorez ad cām talem. ſ. de procu. petitio. ⁊ iste persone i causis uniuersitatis siue collegii de calūnia iurāt. j. e. in pertractādis. ⁊. c. imperatorū. ⁊. c. ult. ut hic patet.

c Inconsulto ro. pon. istud difficile videtur ut ep̄s propter hoc debeat requirere ro. pon. sed hoc non seruatur. vnde si episcopus litigat in propria persona ipsemet prestat iuramentū de calūnia. nec est necesse requirer papaz. j. eo. c. ul. clericus facilius potest requirere ep̄m. unde tenetur primo requirere ipsum. p̄rium tñ sepe contingit. sed iudiciū. pterea non uiciatur. Et est ar. hic ex eo q̄ clericus iurare non potest sine licentia sui episcopi q̄ non potest in iudicem non suū consentire. de hoc traditur. ſ. de fo. compet. si diligenti. ⁊. c. significasti. ⁊. xi. q. i. inolita. ⁊. c. placuit.

d Litteras. rebus spiritualibus. Quedam cause dicūtur spirituales ut ħ patet. uel spiritualibus annexe. ut causa iurispatronatus. ut. ſ. de iudi. quāto. ⁊ in istis non iuratur de calūnia ut hic patet. sed de ueritate dicenda. ſ. de elect. dudum. ii. ⁊. j. de iureiur. ex litteris. quia aliter iudex ueritatem de facili non posset quam tenet inquirere. xxx. q. v. iudicantem. xxiii. q. viii. occidit. C. de eden. l. ii. ⁊. C. de procu. l. ulti. Sed certe fortius videretur iurandum de calumnia in huiusmodi spiritualibus causis q̄ in ciuilibus: quia grauius est periculum si calumnioſe in spiritualibus quis litiget: ⁊ ideo debet iurare q̄ calumnioſe nihil faciet quia circa maiora maius periculum uertitur ⁊ ideo cautius est agendum. vii. q. ii. c. ult. ⁊. xlii. di. quiescamus. ⁊. ff. ad carbo. l. i. ſ. ii. licet seruetur quod dicitur hic honestius esset ut de calumnia iuraretur ratione premissa. Quedam uero cause sunt mere ciuiles. utputa cum agitur rei uendicatione uel pecuniaria causa. ſ. de libel. ob. c. penul. ⁊ vlti. Alia est criminalis ubi agitur directe de crimine. ⁊ debet se obligare ad talionem. j. de accu. ueniens. ⁊. c. super his. ⁊ in istis iuratur de calumnia. ſ. eo. c. i. multo fortius iurare deberet in spiritualibus quam in criminalibus. Alie sunt mixte. ut cum agitur de crimine ciuiliter. ſ. de procu. tuc. hec probantur. xiiii. q. ii. super prudentia. xi. q. iii. placuit. xvi. q. i. frater noster. Et nota q̄ licet in causis spiritualibus de calumnia non iuretur tamen si agatur possessorio pro re spirituali iuratur de calumnia. ar. j. de resti. spol. litteras. Item licet non in actionibus tamen in exceptionib⁹ positis in re spirituali iuratur de calumnia. ſ. de elec. cum dilectus. j. de testi. presentiū. ⁊. j. de excep. pastoralis. arg. ad hō. j. de accu. cū dilect⁹.

e Districtione. ſ. de iud. dilecti. ⁊. j. ō do. ⁊ contu. c. i. xxvi. q. i. sunt qui dicunt.

f Pertractandis. non passim. quia nō i spiritualibus. ſ. c. p̄.

g Principales. ſ. e. c. i. ⁊. j. c. ceterū.

b Economos. ſ. e. c. i.

i Nesciant. aliter enim ancepſ subiret periurium quod facere non debet. ff. de in litem iuran. uideamus. ⁊. ff. rerum amo. marcellus. ⁊. ſ. g rerum.

k In animam iurā tis. ⁊ ita sindicus collegii siue uniuersitatis iurat in propriā animam. sic ⁊ tutores ⁊ curatores cum habeant legittimaz administrationē. C. e. l. ii. ſ. sinautem. uel dignitaſ. secus est in procuratore qui nō iurat sed dominus principalis. C. eo. ti. l. ii. ſ. sinautem affuerit alterutra pars. ⁊ in auten. ibi posita principales.

l Imperatorum. cogere non debemus. Sed uidetur q̄ abbas potius esset compellendus. uel etiam alii quibus cura monasterii commissa est. ff. ad muni. municeps. quia huiusmodi persone intelliguntur scire ueritatem ut ibi dicitur. ff. de condi. ⁊ demon. municipibus. C. eo. ti. l. ii. ſ. hec etiam. in fi. ⁊ ideo tales instituendi. sūt. qui veritatem sciant. ſ. eo. c. prox. sic etiam cōtingit in procuratoribus. C. de procu. l. ulti. sed aliud est in collegiis illis secularibus. uel est speciale p̄ uilegium clericorum.

m Decidant. qui enim de calumnia iurare non uult. si est actor cadit a causa: ⁊ reus habetur pro confesso. ut hic. ⁊. j. c. ult. ſ. pena. ⁊. C. e. ti. l. ii. ſ. quod actor. ⁊. ſ. se.

n Economum. Economus est cui res ecclesiastica gubernanda mā datur. lxxxix. di. quia i quibusdam. ⁊. c. uolumus. ⁊ idem est economꝰ quod sindicus siue procurator uel actor in causa uniuersitatis siue collegii. de quo habes. ix. q. iii. cum simus. ⁊. v. q. iii. q̄ episcopi. ⁊. ſ. ō sin di. c. uno. ⁊ iste economus auctoritate episcopi ordinari oz. C. ō epiſ. ⁊ cleri. oēs. ſ. nihilomin⁹. ⁊ hic i fi. ⁊ iste iurabit de calūnia siue sit reus siue actor. si monachi hoc non faciant tunc episcopus hoc facere debz ut hic dicit. ⁊ si episcopus in rebus sui episcopatus hoc neglexerit tūc archiepiscopus sibi economum constituet. ix. q. iii. cum simus.

o Idoneum. idoneus ē dummodo causam omnino non ignoret. ſ. ti. p̄x. ⁊ si sit bone fame. alias infamis ⁊ suspectus eē nō debet. v. q. iii. q̄ epi. ⁊. iii. q. vii. c. i. ⁊. c. ifames.. Cumtrariū tñ dicit lex q̄ procurator propter infamiam non repellitur. insti. de excep. ſ. ult. hic habes q̄ de auctoritate episcopi sindicus constitui debet in ecclesiis sibi subditis. Et dic statuas. i. auctoritatez presules.

p Ceterū. ħ ē pars illius. j. de fideius. peruenit.

q Nouis morbis. nam experimenta morborū cogunt nos inuenire multas medicinas. l. di. ut constitueretur. ⁊ que medicamēta morbis exibent hec iura negociis. in antē. hec cōstit. q̄ innouat cō. in prin. col. viii. ⁊ que de nouo emergūt nouo auxilio idigēt. ff. ō iter. act. ō crate. ſ. ex cā. ⁊. ff. ut i pos. le. plane. ⁊ nouis rebus nouū remediū ē adhibendū. ff. ō vē. inspi. l. i. in prin.

Ie Agenius papa.

Pertractandis causis sacramentum calumnie non passim precipimus exhiberi: sz cause ⁊ p̄cipaliuz personaruz qualitate inspecta quādoq; per ipsas principales personas: quādoq; per economos qui causam omnino non nesciant: i animaz iurantis illud precipimus prestari.

Idem magal. ⁊ neumaseñ. ep̄is.

Moperatoruz: ⁊ infra. Accepimꝰ q̄ ab abbate ⁊ fratribus clare uallis: sicut ab aliis exigit calumnie iuramentuz: ad quod faciendum eos cogere non debemus: sz ne aliena iura uideantur huiusmodi occasione illicite detinere: ⁊ ipsi a cā sua decidant: si ex parte ipsorum p̄ dictum iuramentum cum res postulauerit: non fuerit prestitum: eisdez precipimus: ut in suo monasterio economum statuant: qui pro eis petere ⁊ accipere: atq; iuramentuz de calumnia cū necesse fuerit ualeat exhibere: ⁊ infra. Tu uero frater neumaseneñ. episcope economum idoneum statuas: qui in tali officio cōueniens ipsi monasterio uideatur.

Lacius tertius elieneñ. episcopo ⁊ archidiacono noruiceñ.

Ceteruz quia nouis morbis nouna conuenit antidota pre/

a Ad veritatem.hec ē ꝓcipua cā ꝙre iuramētū illud ꝓstatur vt veritas eliciatur.j.de iureiu.ex lris.sc̄da vt timore iuramenti cōtētiosa litigantium instantia compescatur.C.co.ti.l.i.

b Ab vtraq3 parte.vtraq3 pars ꝑncipalis oñs.s.istud iuramētuz ꝑstare debet.s.eo.in pertractandis. Sed pone q aliquis litigat ꝑ procuratorem ꝛ dominus q constituit procuratorem est longe remotus.puta vltra mare vel in alia peregrinatōne:qd erit i hoc casu cū iste ꝓcurator de calūnia iurare ñ possit: In casu illo debet citari curator bonis ꝛ ille iurabit ō calumnia ff.de cur.bo.dan.l.i ꝛ.ii. Cōtra videtur s.eo.c.i. vbi dicitur q clerici lꝭ iuramentum debent aliis delegare:ꝛ hic dicitur q iurent non est cōtra:quia ibi loquit de causis collegii siue vniuersitatis:hic de causa ꝓpria singularis clerici.

c Que legi est contraria. Nota q cōsuetudo que contra legem ē nō est seruāda:ꝛ hec cōsuetudo ē cōtra legem quaz habes.C. eo.ti.l.i.ꝛ ii.ꝛ contra canones qui iuramentuz admittunt .ii.q.v.c.i.ꝛ ii.ꝛ contraria decretalibus de tit.isto.b.

C Um causam per procuratorez. Hic patet q collegium siue vniuersitas potest constituere procuratorem:ꝛ est expressum .s. de procu.qz in causis.ꝛ c.petitio.ꝛ canon ēt omnes administratores generali verbo procuratores appellat.i.q. iii. saluator.ꝛ lex dicit q monasterium se defendere debet per procuratorē.in aut.de sanc.epis.§.si vero episcopi.in fi.coll.ix.ꝛ ita taz in re canonico q̄ ciuili collegium siue vniuersitas constituit procuratorem.de hoc dixi.s.de procur.petitio.ꝛ talis procurator de calumnia iurabit:vt hic dicitur.ꝛ.s.eo.in pertractandis.ꝛ.c.imperatorz. Sed cum iuramētuz de calumnia sit de crudelitate:vt scōm q credit ꝛ estimat debeat respondere.C.eo.l.ii.ꝛ.§.i nunqd pōt petere tps ad deliberādum super eo de quo interrogat? Et videtur q nō:qz aut credit aut non credit illud sup quo iterrogatur. Et ita statim pōt ꝛ dz respōdere credo vel non credo:nec pōt dicere dubito:sed in sacramento de veritate dicenda potest dubitare.vnde habebit iducias ad deliberandū si dicat se dubitare.ff.de iter.act.q iterrogatur.C.de iure deli.si curatoris.ꝛ.ff.de iureiu.l.iusiurādū.i.rñso.ꝛ ēt vbi de calumnia iuratur datur tps ad deliberādū.Sed si excōicatus cōueniat:nūqd prestabit lꝭ iuramētū:vr q nō:qz nō ē ei licitū igredi sacrāmta:ergo nec tāgere ea.v.di.ad eius vero.ꝛ qbꝰ reliqua sacramēta negant:quō vnū genꝰ sacramneti eis cōcedit.vt.xcv.di.illud.dico q bñ dz ꝑstare iuramtuz nō obstante excōicatione.ar.j.de sen.excō.a nobis.ꝛ.c.cū desideres.i.rñso.vbi iuramētum excōicati non admittit añq̄ absoluat. preterea cū possit ꝛ dēat in iudicio rñdere oia licent eis sine qbus expediri cā ñ pōt.ar.s.de offi.dele.ꝑterea.ꝛ ff.de iurisd.om.iudi.l.ii.ꝛ est expressum arg.j.de excep.cum iter.alioquin in potestate sua esset ēt respondere vel non respondere:ꝛ sic reportaret cōmodum de sua malitia qō esse nō debet.j.de sen.excō.si vere.

e Alteram.per hoc facta est litis_contesta.s.de elec.dudum.ii.ꝛ.s.de li.conte.c.vno.

parari:mandamus:quatenus in cā que inter.r.clericum de sancto albano:ꝛ.i.ꝛ.f.canoñ.londoñ.vertitur ad veritatem[a] eliciendaz ap.ces.prestari faciatis ab vtraq3 parte[b] calumnie iuramentuz consuetudine que legi est contraria[c] non obstante.

Anno.iiij. episcopo placeñ.

C Um cām que inter rauēnatem sem archiepiscopum:ꝛ cōmune fauentinum super villa luci ac quibusdam aliis uertitur:delegatis iudicibus duxerimus cōmittendam:ꝛ idem in negocio minime processisset:nos partibus dedimus in mādatis:vt pro ipsa causa nostro se cōspectui presentarent:quoruz procuratoribus cum instrumentis de rato in nostra presentia constitutis:petitionem ipsius archiepiscopi ꝑ procuratorem[b] eius fecimus exhiberi:ꝛ ad eam partē alteram[c] respondere ac interrogationibus ꝛ responsionibus[f] redactis in scriptis:ꝛ lite corā nobis plenissime contestata fecimus calumnie iuramentum ab ipsis procuratoribus vtrinq3 prestari.

Reg.ix.episcopo beluacen.

C Um in causa pecuniaria quaz inter te.ꝛ.r.mota esse proponis:non per te sed per syndicuz vel actorem elegeris litigare:per illuz[g] quidem prestandum erit calumnie iuramentum: quod si per teipsum[b] propositis tantum:sed non tactis euangeliis:sicut in dicendo testimonio a te uidetur huiusmodi iuramētum exhibenduz:ꝛ infra. Pena vero[i] recusantis hoc iuramentum cuz prestandum fuerit:est ut actor ab instituta cadat actōne:reus haberi debeat pro confesso.

De dilationibus.

A Lexā.iii.cant.ꝛ vuigorien.epis.

D Ilecti filii abbas ꝛ monachi de.b.nobis insinuare curarunt:q̄ cum causam que uertitur inter ipsos ꝛ moniales ō ledeñ.super ecclesia de alteñ.decano ꝛ archidiacono lincoñ.cōmiserimus terminandam:ipsi timentes se a iudicibus aggrauari: eo q ad primam citationē terminum sibi nimis breuem[k] ꝛ peremptorium statuerūt ad nostram audientiam duxerint appellandum:ꝛ infra. Quia vero nō spectat ad iuris ordinem diem perēptorium[l]:maxime cum de rebus ecclesiasticis agitur:nisi forte necessitate urgente taliter maturare:mandamus:quatenus si est ita:revocato in irrituz si quid inueneritis post appellationem huiusmodi attentatum in causa iuxta priorum ꝛ cetera.

C Elestinus tertius.

P Reterea adiecisti:q̄ cum causa tibi a se.ap.deleganť:ꝛ in litteris citatoriis rescriptum apostoli cuz inseris:vt eo viso deliberare ualeat[m] qui ab altero conuenitur:ꝛ infra. Quia igitur quid agendum sit ī hoc cāu desideras edoceri:taliter tibi respondemus:q reo ad iudiciuz legitime cōuocato:si ex rescripto sibi transmisso plene[n] potuit instrui super eo de quo in iudicio conuenitur inducie deliberatorie non sunt ulterius indagande:sed procedendum potius est ad examinationem cause ꝛ finem ei debitum imponenduz.

Honorius tertius ferentino epō.

f Respōsionib⁹.oia que i iudicio fiūt sūt redigēda in scriptis.j.de ꝓba.quonīa ō falsā.qdā vo interrogatiōes faciēde sūt ante lit.contest.que nō debēt omitti añ litis cōtesta.reus dz interrogari an possideat rem q̄ petit ab eo:ꝛ ꝑ qua parte. vel si desiit dolo possidere.ff.de inter.act.q seruum.§.q in iure.ff. de rei ven.qui petitorio.ꝛ si quis rñdeat se non possidere cū ipe possideat:si actor hoc ꝓbauerit:res auferēda ē illi ꝛ dz dari actori:q̄uis non probet rez suam eē.ff.de rei vendi.l.vlt. alīs ē pe.hec interrogatio omitti nō dz ne iudiciū delusoriū sit.j.vt li.pen.ecclesia sācte marie.Et alie interrogatiōes plures faciē de sunt.puta an sit heres vel q̄ta ex parte sit heres:ꝛ an ī potestate seruū habeat cui⁹ noie noxali iudicio agitur.Itē an q̄drupes q dānū dedit sit eius itez an ex testamēto sit heres. item an edes sit sua ex qua dānum timetur:que colliguntur ff.de inter.ac.qui iterrogat.ꝛ l.si quis in iure.ꝛ.l.si fideiussor §.illud.ꝛ.l.defensor.§.vlt.ꝛ.l.ñ alienum.item quod respondeat cuius etatis sit reus:si de ea dubitat.ff.e.de etate.item quā docūq3 ꝛ añ litis contestat.ꝛ post litis contesta.vbicūq3 eq tas mouet iudicem debet iterrogare.ff.eo.vbicunq3.ꝛ.xxx.q.v.iudicantez.pars ad interrogationē aduersarii respōdere non cogitur tamen si respōderit tenet respōsio.ff.e. si sine ꝛ.j.de do.ꝛ cōtu.put.ꝛ certuz debet rñdere.ff.eo.de etate.§. nihil.

C Um in causa. per illum quidem istud regulare ē s.e.proxi.ꝛ.c. in pertractandis.ꝛ.c.imperatorum.ꝛ.s.eo.c.i.

b Per teipm.ex quo assūpsit officium in se debet iurare de calūnia:cū sit accessoriū sine quo nō pōt cā expediri.arg.s de offi.dele.preterea.ꝛ.c. prudentiam.ꝛ in hoc ei deferť:qz non tangit sacra:sicut ꝛ in testimonio.xi.q.i.imperatorum ꝛ.C.de epis.ꝛ cler.autē.si inōr ꝛ i aut.de sanctis.epis.§.nulli vero.col.ix.ꝛ.ii.q.v.qua de cā q̄q3 tū tāgit sacra.i.q.vii. q̄ti ens.ꝛ.C.de sanct.epis.autē.s iudex.Sed ꝺ.s.eo.c.i.vbi dicitur q eps iurare non dz sz alios hoc officium delegare. nō est ꝺ:qz non dicitur ibi q nō debeat iurare sed dr q non debeat compelli vt ibi dicitur.

i Pena vero.sic.s.eo.iperatorꝛ.ꝛ.C.eo.ti.l.ii.ꝛ in aut.vt litig.in.in exor.lit.§. si autem.in fi.colla.ix.vnde sumptus est.§.iste.Sic actor qui non vult iurare cadet a causa.Sed nunqd ipo iure an per sententiam? Dicas q ꝑ sniam iudicis qz iudex procedit ꝺ illum ac si nihil ꝓbasset reum absoluēdo:ꝛ eodē mō de reo C.e.aūt.principales.in fi.

k Dilecti filii.nimis breuē. Sed quem terminum dicis nimis breuē:cū hic nō exprimatur quot dierum terminum iudices statuerūt:hoc relinquo arbitrio iudicis inspecta qualitate negocii ꝛ locorum distantia.j.de appel.cum sit romana.

l Perēptoriū.qō esse ñ dz imo trib⁹ edictis vel vno pēptorio qō cōtinere dz tm tps q̄tū tria edicta.xxiiii.q.iii.de illicita.circa mediū.v.qcūq3.ꝛ i aut.ō litig.§. si vo cāu.col.viii.ꝛ.ff.de re iudi.cōtūacia.ꝛ.ff.de iudi.ad pēptoriū.ꝛ.l. nōnūq̄. vnde qz nimis breuē terminū statuerūt iusta fuit cā appellādi:ex cā tm pemptoriū istud pōt moderari sicut iudex viderit expedire.ff.de iudi.nōnunq̄.ꝛ.s. de offi.deleg.cōsuluit.circa fi.ꝛ hic.v.nisi forte.sicut tps qō datur cōdēnatis arbitrariū ē.j.de re iu.qō ad cōsultationē.ꝛ.ff.de re in.l.ii.sic ꝛ tps appellatiōis pōt moderare iudex.j.de appel.cū sit romana.ꝛ.c.cū speciali.ꝛ qui ex cā nimis breuem terminum pemptoriū statuerit:exprimere dz causam in citatione:vt ps illa causam nō habeat appellādi.s.de in integ.resti.tū exlitteris.in fi.

m Preterea deliberare valeat.si.iii.q.iii.offeratur.ꝛ.in aut.de litig.§.omnē colla.viii.ber.

n Plene potuit.quia in litteris cōtinetur qd velit petere ꝛ cā petēdi:ꝛ qualiter agere velit:ꝛ res aperte specificātur quod facere dz qui aliqd petit.s. de libel.

ob.c.ii.ꝛ.iiii.ubi de hoc.ꝛ.ff.de rei uen.si i rē.sed raro contingit qꝫ p litteras papeꝛa sic specificētur.sic ꝛ in criminali oꝛ apponi i litteris citatoriis gcgd reo obiciꝛ tur vt paratus ueniat.v.q.i.si primates.quidā vo ad cautelā i fine citatōis appoꝛ nūt libellū actoris vt sic plene deliberare possit.Et si tūc per litteras vel libellum plene īstrui potuit:nō oꝛ alias iducias deliberatorias hēre:qz potuit plene cē instructus:nisi forte ad q̄rēdū ad uocatū ꝛ cōsilia amicoꝝ.iii.q.iii.de inducīs.ꝛ.ff.qui.ex cau.ma.l.ab hostibus.§.sed quod simpliciter.sed in hoc casu cum ad libellū debeat respondeꝛ.ō ipso facto nō dabūtur inducie ad querēdū aduocatū.ar.s.de iud.pastoralis.qz per factū ipꝛ de quo agitur oꝛ scire vtrū ueꝛ sit quod ab eo petitur uel non.alias.n.dilatio semper dāda ē ei qui uocatur ad iudicium.iii.q.iii.offeratur.sed actori dilatō ab initio dari nō oꝛ: qz īstructꝰ uenire potuit.iii.q.iii.spaciū.s.ei ār.itē dātur dilatiōes gratia testiū vel īstrumētoꝝ.q̄ꝫ ḃm distictionē illius.l.C.e.l.i. ꝛ.iii.q.iii.§.spaciū.dilatiōes iste hodie videtur arbitrarie:ut iudex cōsiderata locoꝝ distatia ꝛ temporis q̄litate inducias cōcedat ar.j.ō ap.cū sit ramana.ꝛ.c. cū speciali.ultra medium.ꝛ.j.de reiud.quod ad cōsultationē. nisi forte illis de quibꝰ oꝛ.iii.q.iii.§.spaciū.ꝛ.C.e.l.i.In illis īducīs ñ oꝛ iudex maiorē dilationē dare.sed illas bñ pōt abbreuiare ut ex illa littera pꝫ.In pecuniariis cāis tm̄ una dilatio oꝛ dari:ꝛ illa sine cause cognitiōe scā uel tertia dāda nō ē nisi cā cognita.ff.e.l.ult.ꝛ.l.ofone.In criminali dātur duo actori:tres reo.ff.eo.l.ult.ꝛ dilatio dari oꝛ iudice sedēte ꝓ tribunali:ꝛ utra que pte pñte:ꝛ cā cognita ō plano uel semiplene.iii.q.iii.§.spaciū.v.a iudice.ꝛ data dilatiōe iudicis offīm cōqueſcit dōec tpꝰ dilatiōis effluxerit.C.e.sine ps.ꝛ.j.de ap.significāte.Itē iudex oꝛ dare dilationē q̄ꝫ ad malicīā rei cōuincēdā.j.de do.ꝛ contu.ꝓut.ꝛ.c.cū oli.v.nolētes.itez pōt facere gr̄am ēt post peremptoriū.s.de offi.dele.cōsuluit.ultra mediuꝫ.

a Littere tue.tribus annis.ꝛ ultra.si quis nō soluit pensionē rei ecclesiastice i ēphiteosim date p biēniū cadit a iur̄ suo.x.q.ii.§.hoc ius porrectum v.q huiusmodi.ꝛ.j.de loca.c.pe.ꝛ.ult.hodie vo pōt emphiteota purgare moram si celeri restitutione sibi ꝓspxerit ut in dictis decre.in re priuati requiritur triennium.C.de iure emphi.l.ii.idem est si colonus cessauerit in solutione pensionis p biēnium in re sibi locata.ff.locati quero.§.inter locatorē.ꝛ hoc cum ad lōgum tps fuit locatio facta.ꝓ re fisci similiter cadit a iure suo.ff.de publ.ꝛ vec.l.vectigalia.§.nō solutis.ꝛ tñ sine auctoritate principis agri publici reuocari a curatore fisci nō possūt:qui ꝓpetuo locati sūt.ff.de pub.ꝛ vec.cotē ferro.§.agri.Ḥ autez adiectio ꝛ vltra nisi aliter expꝛimereꝫ ad modicū tps refertur.ff.de verb.sig.hec adiectio.ꝛ lz per hanc adiectionem vltra nō cōstet de certa quātitate tpis:nil nocet quātum ad iudicez ꝛ reum:qz certe sunt per hoc qō dixit per trēnium:qō tps sufficit ad cōdēnationem:qō patet per iura p̄dicta.vnde superflue additum fuit ꝛ vltra.ꝛ ꝓ nihilo petebatur determinatio illiꝰ q̄tum ad rei restitutionē.vñ non debuit eis dare tps vlteriꝰ ad deliberādum:qz plene potuit īstrui p libellū ꝓmuꝫ sine vlla adiectione.s.c.ꝓxi.Si vo pēsio tm̄ subtracta peteretur q̄ diceret nō solutа tribus annis ꝛ vltra:tūc bene peteretur vt determinaretur illud vltra:qz q̄ tū ad illud tps nō potuit deliberare reus per ꝓmū libellū:ꝛ ideo facta exp̄ssione illius tpis oꝛ habere inducias ad deliberādum.ff.de testa.heredes palam.§.quod vero quis.si ꝓ ꝓmum libellū deliberare nō potuisset:sed hic satis potuit ō liberare.iii.q.iii.offeratur.de hoc dixi.s.de lib.ob.c.pe.ꝛ sic pꝫ qꝫ vbi quis plene pōt īstrui p ꝓmum libellū lz aliquid addat qō nō mutet naturā negocii nō habebit nouas inducias.b.

b Procedas.ꝛ ita qñ appellatio frustratoꝛia ē remittīt ad cuz a quo appellauit.j.de appel.cū in ecclesia.ꝛ.c.vt debitꝰ.ꝛ in expensis oꝛ cōdemnari vt ibi dicitur.

c Exposuit.pemptoriū.sic.n.iudex ꝓp distantiaz viaꝝ ex cā prima vice pōt pemptorie citare.s.de i ite.rest.tū ex lr̄is.i fi.ꝛ.s.e.c.i.b.

ad propꝛia rediens constituit pro se procuratorem in ipso negocio q salꝛuis exceptionibus sibi competentibus in respondendo ꝛ defendendo ac aliis omnia faceret que i ꝓpꝛia erat persona facturus. Petente ergo archiepiscopo supradicto biꝛturicen̄.ut prefatus procurator reꝛsponderet eidē:ille excipiendo proposuit se ad hoc non teneri:cuz proalia maiori causa pro publica utilitate dictus burdegalen̄.uocatus proabsente reputari debuerat:ꝛ reuocādi domuz priuilegiū habuisset. Nō dum etiaz super hoc deliberauerat cum suffraganeis suis ꝛ aliis:quoꝛrum consilium tam ardua causa req rit:nec tempus habuerat in quo advtrūq negocium valuerit:sicut expediret esse paratus. Sz pars alteꝛra ecōtra respondit:qꝫ cum super qō ne predicta prius fuerat euocatus:nostre intētionis nō fuerat primum mandatuz per posterius reuocare:tēporis quoqz spaciuz habuerat taz prolixum:ut potuisset si uoluisset superā deliberare p̄dicta:sicut feceꝛrat cū quibusdaz:ꝛ cōmode utrique negocio īminere:ꝛ infra: Nos igit̄ de consilio fratrum nostrorum usqz ad proximū uēturum festum natiuitatis dominice dilationē ad hoc sibi duximus indulgēdam.

De feriis.

Ex concilio apud compēdium.

Omnes dies dn̄icos b a uespera in uesperam cū omni ueneratiōe ꝺcernimus obseruari:ꝛ ab omni illicito opere abstinere:ut in eis mercatū minime fiat:neqz placitū:neqz aliqs ad mortem uel ad penaz iudicet:nec sacramenta nisi pro pace k uel alia necessi

d Personaliter.cuz gs psonaliter vocat per papam nō sufficit mittere ꝓcuratoꝛrē.s.de ma.ꝛ obe.c.vlt.ꝛ.j.de do.ꝛ cōtu.cum dilecti.ar.sic cū alicui aliqō negociū psonaliter cōmittit alii cōmittere nō potest.s.de offi.deleg.qñ apostolica.ꝛ.s.de rescrip.c.cū dilecta.tamen delegatus non pōt iubere ꝓtes coraā se psonaliter cōparere: nisi id in rescripto cōtineaꝫ:nisi in casibus quos hēs s.ō indi.iuris ee ambiguū. que ē.Inno.iiii.i cōcilio lugdun̄.

e Saluis exceptionibus.ꝛ ita ꝓtestatō nō valz.s.de elec.cumana.vbi de hoc.ꝛ.s.quod me.cā.platū alias si ls nō dixisset videret cōsentire vt rn̄deret aduersario. nec hēret ius reuocādi domū vt vr̄. Sed certe ꝺn̄ū credo.si.n simpliciter ꝓstituiss ꝓcuratoꝛē illum posset opponere exceptiones dn̄o cōpetētes imo ad ls teneꝫ.exceptio.n.q̄ cōpetit reo cōpetit fideiussoꝛi.ff man.qz de mutua.§.generaliter.ꝛ si scienter illā omittat ipuntur ei.ff.ō excep.oēs exceptiōes.ꝛ.ff.ō fideiuss.ex psona.ꝛ ꝓcuratoꝛ ad ea oīa intelligīt cōstitut̄ que ad cāz spectare videtur.ar.s.de offi.dele.ꝓterea.ꝛ.c.cū olim.iꝛ.ff.de ꝓcu.ad legatū.ꝛ.l.ad rē mobilez ꝛ ita ad cautelaz q̄ñqz talia dicunt.vtiliꝛtū ē protestatio:vt cū aliqd ꝓponīt ꝓtestet sic:saluo iure meo:vel saluis aliis exceptionibus mihi cōpetētibus.ff.qui.mo.pig.vel hyp.sol.si debitoꝛ.§.i.

f Utilitate cū.n.burdegal.ꝓ publica tātum utilitate vocatus fuisset ad illū terminū nō debebat tūc cōueniri:imo ius reuocandi domū habebat.in aut.de sanct.epis.§.si vero epi.col.xi.Item ꝓ alia cā insta ius hz reuocādi domū.s.de fo.cōpe.c.vlt.vbi de hoc.ꝛ plures alie cāe sūt exgb ius reuocādi domū qs hz.ff.de iudi.l.iii.§.legatis.ꝛ.v.q.ii.c.i.ꝛ iō iducie ꝓgant̄ huic vt dicit i fi.alias officiū suū esset dānosū ei qō esse nō oꝛ.ff.de fur.si seruus cōis.§.qō vero.ꝛ.ff.quēadmodū testaapi.lz ꝛ si qs.ꝛ.ff.ex q.cau.ma.l.videlz.ꝛ.iiii.q.iii.§.vēturis. nec oꝛ dānū cōseq vñ ꝓmiū mereꝫ.j.de fideiuss.puenit.ꝛ.s.de renū.sane.b.

g Cū suffraganeis.cū qbus ꝛ ēt cū capitulis cathedraliū ecclesiarumꝛ oꝛ deliberare:cū eoꝝ itersit.s.de maio.ꝛ obe.c.vlt.

h Omnes dies dn̄icos.sic.j.e.c.vlt.ꝛ.C.e.ti.oēs.qō dicit ō vel spera sabbati:nō seruaꝫ quātū ad cās:imo pōt iudex ꝓcedere vsqz ad illā horaz qua possit perficere icumbit ante noctis tenebras.s.de offi.dele.consuluit.sed quantum ad celebrationem officioꝝ hoc dicitur.j.e.ꝓxi.

i Ad mortez.maxime qz nec aliqua causa tunc tractari debet:nisi pietas hoc suadeat.j.eo.c.vlt.

k Nisi pro pace.pro pace quidem omni die iurari pōtest cuz sit opus

pietatis.xxii.q.i.omne quod.arg.ĩ.c.fi.

a Necessitate.puta ꝓ fide pro obedientia pro fama.s.de elec.significasti.vbi de hoc.

b Vniã scriptũ sit.ergo ita seruãdũ est.vi.q.iii.scriptũ est.ff.qui ꝛ a quibus ma.prosp exit.

c Prius incipere.dies incipit ꝛ terminatur diuersis horis diuerso respectu. incipit in vesperis quãtũ ad officii celebrationẽ vt hic: ꝛ canonicam computationem fictione iuris.lxxv.di.quod a paribus.quo ad iudicium incipit in mane ꝛ terminatur in fine diei ante noctis tenebras.s.de of.deleg.consuluit: ꝛ in autẽ.de iu.§.sedebũt.col.vi.quo ad cõtractus media nocte terminatur ꝛ incipit. vt i decretali.cõsuluit. ꝛ ff.eo.ti.mos. quo ad esum carniũ post cenam.de ꝯse dist.iii. de esu.q̃tũ ad observationẽ treuge i ortu solis.s.de treu.c.i.ꝛ secũdũ cõsuetudinem locorum consideratur boc.lxxvi.di.utinã.

d Precipuis.q̃ enumerantur de conse.di.iii.c.i.ꝛ ĩ.eo.c.vlt.

e Secreto.ex deuotione. Ar.ꝯ.xxx.di.c.vlt.ꝛ.lxxv.di.scire. sed illa ꝯria itelligũtur cũ determinatione istius.

f Cõsuetudines.diuer.si.xii.dis.illud.ꝛ c.illa.ꝛ.lxxvi.di.vtinaz.ꝛ.ĩ.de sepul.certificari.ꝛ sic cõsuetudo cuiuslibet loci seruabitur.

g In octauis. Ar.ꝯ.ĩ.c.capellan⁹.ubi dicit q̃ pẽthecostes caret octauis.

h Ecclesia ro. Et sic ẽ ar.q̃ cõsuetudo romane ecclesie non ẽ ab aliis obseruanda.ar.ix.di.quis nesciat.ar.ꝯ.xii.di.nouit.ꝛ.c. non decet.

i Licet tam.septimũ diem.vet⁹ testamẽtũ ad litterã precipiebat sabbatum custodiri. Nouuz uero specialiter illud seruat primaz diẽ pro septimana: sicut enim carnalia sacramẽta ad litteraz seruare nõ possum⁹ ita nec sabbatũ ad litterã licet seruare. de cõse.di.iii.peruenit. ad me.

k Maiestati.ĩ.e.c.fi.ꝛ.C.e.omnes dies.

l Martirũ.ĩ.e.c.fi.ꝛ de cõse.di.iii.c.i.

m Maioribus.vt puta natiuitatis dñi.dies epiphaniarũ. pascha. ascensio dñi ꝛ pentbecostes.

n Alecia.genus pisci ẽ: ꝛ raro ꝛ certis diebus apparet ideoqz ꝓpter necessitatẽ facilius idulgetur dñicis diebus vt captioni itendãt.sic.n. ꝓpter necessitatẽ: uel pietatẽ posset eodẽ die indicium exerceri.ĩ.e.c. vlt.ꝛ.ff.e.ti.l.solet.ꝛ.l.pe.

tate[e] prestentur.

Alexander tertius.

Quoniam in parte: ꝛ infra. Licet scriptũ[b] sit de vespera in vesperam celebrabitis sabbata vestra: festoruz tamen principiũ ꝛ finis iuxta eorum qualitatez ꝛ diuersarũ regionum consuetudinẽ debet attendi: ꝛ sicut magnitudo dieruz exigit prius incipere[c] ꝛ tardius terminari: ꝛ ifra

Diebus aũt dñicis ꝛ aliis precipuis[d] festiuitatibus siue iter pasca ꝛ pẽthecosten genuũ flexio nequaq̃ debet fieri: nisi aliquis ex deuotõne id velit facere in secreto[e] In cõsecrationibus aũt episcoporuz ꝛ clericorum ordinationibus cõsecrãs ꝛ cõsecratus tantum genua flectere possunt: ꝝm q̃ cõsecrationis modus requirit. Preterea festiuitas sancte trinitatis ꝝm consuetudines[f] diuersarum regionũ a quibusdam cõsueuit in octauis[g] pentbecos. ab aliis in dñica prima ante aduentũ dñi celebrari. Ecclesia siquidẽ roman[a] in vsu non habet q̃ in aliquo tempore huiusmodi celebret specialiter festiuitatem: cum singulis die, bus gloria pri ꝛ fi. ꝛ spi. ꝛ cetera similia dicãt ad laudẽ ptinẽtia trinitatis

Idem triburien. archiepiscopo.

Licet taz veteris q̃ noui testamenti pagina septimũ diẽ[i] ad humanã quietez specialiter deputauerit: ꝛ taz eum q̃ alios dies maie, stati[k] altissime deputatos: necnõ natalicia sanctoruz martyruz[l] ecclesia decreuerit obseruanda: ꝛ in bis ab omni opere seruili cessandũ: ꝛ ifra. Indulgem⁹ vt liceat parrochianis vestris diebus dñicis ꝛ aliis festis preterq̃ in maioribus[m] anni solẽnitatibus: si alecia[n] terre se inclinauerint eorũ captioni ingruẽte necessitate intendere: ita q̃ post factã capturaz ecclesiis[o] circũpositis ꝛ christi pauperibus ꝯgruã faciãt portionẽ.

Clemens tertius.

Capellanus tuus frater episcope coraz nobis ex parte tua ꝓposuit: q̃ cũ statuta[p] canonica declarent nuptias tribus septimanis ante festuz beati Jo. baptiste minime celebrari debere: quidam ebdomadas illas absqz interpellatione continuandas[q] intelligunt. Alii vero[r] i

o Ecclesiis.circũpositis.quib⁹ ꝓpeãdẽ necessitatẽ cõgruã faciãt portionẽ.ꝛ precipue illis in cuius territorio captio facta ẽ quia quasi decime prediales eẽ censentur.vñ saltẽ ꝓ decima parte eis soluãt.ĩ.de deci.ad apostolice.

p Capellanus.statuta.xxxiii.q.iiii.non oportet.ii.

q Continuãdas.ipsi festo.beati.Joannis.

ter festum ꝛ ipsas volentes facere i teruallum: illud dicũt ob reuerentiam festiuitatis pentbe. fuisse statutũ que in septimanis istis solet interuenire quãdoqz: ꝛ sic a tribus diebus rogationũ ante ascensionẽ domini iboãtes: vsqz ad octauũ diem post pentbeco. illis ebdomadis computatis illo tantũ spacio temporis celebrari nuptias permittũt earũ celebrationẽ abinde nullaten⁹ inhibentes. Quia ergo cõsulti fuimus vtrũ istarum opinionuz potior videatur nobis ꝛ fratribus nostris apparuit q̃ licet ea sit roma. ecclesie consuetudo: vt quocũqz tempore[s] matrimoniuz contrabatur consensu interueniente legitimo[t] de presenti: quia tamen a septuagesima vsqz ad septẽ dies post pentbe. celebrari nuptie non sinuntur: ꝛ postea etiam tribus septimanis vel pluribus ante festiuitatez sancti Jo. sine differentia celebrantur: posteriori sentẽtia meliori ꝛ subtiliori[u] nititur ratione: ꝛ siue ꝝm canones a septuagesima vsque ad octauas pasce: siue iuxta consuetudinem ecclesie romane vsqz post septem dies festi pentbe. quod caret octauis nuptie suspendantur in dominica que sequitur: ꝛ deinceps possunt nuptie celebrari.

Gregorius nonus.

Conquestus est nobis: ꝛ infra Quãuis nõ prorogari[x]: sz expediri deceat questiones: debet tamen iudicialis strepitus diebus cõquiescere feriatis: qui ob reuerentiam dei noscuntur esse statuti. s. natalis domini: sancti stepbani: ioãnis euangeliste: innocentum: sancti siluestri: circuncisionis: epiphaniarũ septem diebus dominice passionis resurrectionis cum septẽ sequẽtib⁹ ascensionis: pentbe. cuz duobus q sequũtur: natiuitatis Joãnis baptiste: festiuitatũ omniũ gloriose virginis: duodeciz apostoloruz: ꝛ precipue Petri ꝛ Pauli: beati laurẽtii dedicationis beati michaelis: solẽnitas omniuz sanctoruz: ac diebus dominicis: ceteriszq solẽnitatibus quas singuli episcopi in suis dioce, sib⁹ cũ clero ꝛ populo duxerint solemniter venerandas: quibus[y] vti que solemnibus feriis nisi necessi,

r Alii uero. In his vero que ad solennitatẽ spectant diuersa tenere non ẽ peccatum. quia vnaqueqz prouincia abundat in suo sensu. lxxvi. dist. utinam ꝛ xii. dis. illud. ꝛ c. illa. ꝛ ĩ. de sepult. certificari. xii. di. nouit.

s Quocũqz tempoꝛ. ꝛ ita quolibet tempore potest matrimoniuz contrabi. sed nuptiarꝫ solẽnitas tantum bis diebus: ne carnaliter cõiungantur prohibetur. ſi. ĩ. de ma. cõtra. ꝯ inter ec. c. i. ꝛ ꝝm ꝟ itelligitur. xxxiii. q. iiii. non oportet. i. ꝛ. ii. ꝛ. c. se.

t Cõsensu legittimo s. mutuo quia solus consensus facit mrimoniuz. xxvii. q. ii. sufficiat. ꝛ ĩ. de spon. si inter uirum.

u Subtiliori. subtilitas hic cõmendat. sed alibi non excusat errãtes i fide. xxiii. q. i. scisma alibi etiam subtilitas pernicio sa est. C. ad trebel. sancimus. ꝛ s. de iudi. dilecti. ꝛ. c. exaiata. nec de apicibus iuris ẽ disputandum. ff. man. si fideiussor. §. quedã.

x Conquestus. non prorogari. ĩ. de dol. ꝛ cõtumac. finem. ꝛ. c. venerabilis. ꝛ. C. de iud. ꝓperandũ. circa ꝑn. ꝛ bõi pretoris est lites diminuere. ff. si cer. pe. quidã ꝛ. ĩ. de re iudi. iurgantium. nec pmittere debz pretor partes ad arma uel rixam uenire quas potest sua iurisdictiõe compescere. ff. ꝺ usu fruc. l. si cuius. §. equissimũ.

y Quibus utiqz solẽnib⁹. Nota q̃ ferie diez precedẽtiũ itroducte sunt ob reuerentiam dei ut hic dicit i pri. ꝛ. C. eo. ti. oẽs dies. ꝛ. l. dies festos. ꝛ solẽnes ferie appellantur. Alie ẽt ferie dicũtur solẽnes ob reuerẽtiam principis ꝛ bonorẽ. ut dies natiuitatis sue. uel dies principii de iperio. C. eo. omnes. Item ꝛ alie ferie dicuntur solennes. ut tempus. messium ꝛ tempus uindemiarum de quibus hic inferius sequitur. ꝛ. ff. e. ti. l. i. et iste ferie inducuntur ad requiem laboris ut quiescant tũc homines a causis: et iste ferie iducũtur uariis temporibus secũdũ diuersitatẽ locoꝛ: q̃ quidã tardius colligũt messes siue uindemiã. quidã citius. ff. e. l. presides. feriis introductis ob reuerẽtiã dei partes renũciare ñ pñt ut hic dicit expresse. aliis n. feriis itroductis ob fauorem hominũ bene possunt partes renũciare vt hic in fi. compelli tamẽ nõ possunt nisi in casibus s. de iudic. significauerũt. ꝛ. ff. e. l. i. §. ult. ꝛ. l. se. alias non ualet sententia. ut. ff. e. l. i. ꝛ iste ferie omnes cõtinue sũt ꝛ cõputantur in anno uel bienio appellationis pro sequende. ꝛ quolibet die feriato potest quis appellare sz non prosequi appellationem. C. eo. l. i. temporis messium uel uindemiarum. quandoqz compelluntur aliqui: ad iudicium uenire. s. de iudici. c. ult. saltem ut litem contestentur. puta si actio uel res sit tempore peritura. puta actio furti iniurie damni ꝛ alii. ut supra de iudic. significauerunt. ꝛ. ff. eo. tit. l. fi. §. sed excipiuntur. ꝛ. l. ii. ꝛ. iii. ea vero que pertinent ad pacem uel concordiam quolibet die feriato possunt experiri. C. eo. l. ulti. puta transactiones pacta ut ibi.

a Necessitas. puta si eet res tpe peritura exẽpla plura hẽs. ff. c. l. i. ii. ꝛ. iii. ꝛ ubi res celeritatẽ desiderat. ff. de dã. i fec. l. i.

b Pietas. puta cã debiliũ uel miserabiliũ psonaꝝ: qz i operib⁹ mie diex distinctio nõ é hẽda. ar. lxxvi. di. utinã. ꝛ de cons. di. v. nunq̃. ꝛ sũma é rõ que pro religione facit. ff. de reli. sunt persone. in fi. b.

c Intellexim⁹. cognoscẽdũ. ex hac decre. colligitur manifeste q cũ reus i modum exceptiõis aliquã exceptionez obiicit actori q de illa incidẽti tm̃ cognoscere debeat fũdata i tentione actoris primo. C. ỏ. p ba. exceptiões. ꝛ. C. de excep. si quidẽ. ꝛ nõ sniare super ea sed tantum super principali pnũciandũ sit. super hoc fuit diuersitas iter doctores. B. dicebat p super incidenti qõe sine exceptiõe pnunciari non debet. sed tm̃ cognosci de ipsa. sed super pncipali solũmodo. qz eoipso quod pronũciatur sup pncipali qõe satis itelligitur ee pronũciatũ super incidenti per quandã cõsequentiã. ꝛ hoc dicebat p leges illas. C. de ordi. iudi. l. i. ꝛ l. iii. ꝛ quia ibi dicitur ad officium iudicis pertinet vniuersam incidẽtẽ qõem examiare qm̃ ñ de ea pronũciat sed de hẽdita te. C. de or. cog. l. ii. ii. rñso. ꝛ. C. ad. l. iul. de adul. qm̃ alexãd ꝛ. ꝛ C. ad. l. fal. de plag. l. preses puincie. B. ꝛ. p. dicebat. q sup hac semper debet pnũciari. ff. ỏ iude qua re. ꝛ. j. de causa pos. cuz super. ꝛ. ff. de nuo. intra vtile. ꝛ. ff. de prima. l. iii. ꝛ. ff. de libe. cã. liberis. §. vl. nisi impediatur pp cõditionẽ sue psone: qz ẽ pedaneus iudex. ut. C. ỏ iudi. quotiens vel ꝓditionẽ rei vel qz pupillus ẽ: cui mouetur qõ status incidenter tũc non pnũciatur sed defertur super cã status. sz de hereditate. C. de or. iud. l. i. Homin⁹ Jo. ꝛ azo. cũ eo distinguit ꝛ bene iter incidẽtes qões ꝛ emergẽtes siue exceptiones. Incidens qõ dicitur que cõpetit reo etiam ante litis contest. puta pactũ de nõ petẽdo res in cata delatio iuramẽti consãguinitas. que obstat matrimonio vel aliud quodcũqz ipedimẽtũ perpetuũ ꝛ consimilia. Jn his. n. obtiet snia. B. quia non pronũciatur in his. sed super principali: vt hic expresse apparet: ꝛ in his non pronũciatur: nisi qñ ciuilis incidit in criminali. vel econtra. iii. q. xi. §. ali quando. v. qui confitetur. ꝛ. C. ad. l. iuliã de adul. quoniam alexandꝝ. ꝛ. C. ad. l. fal. de plag. preses puincie. ꝛ ecõtra cũ ciuilis ciuili pretudicat. j. e. tuã. ꝛ. iii. q. ix. §. si de hereditate. j. qui fil. sint legt. lator. emergẽtes dicũtur ille. que cõpetunt ꝛ emergũt in lite. puta an dilatio sit danda an non. an talis testis sit recipiẽdus nl̃ non an talis positio vel interrogatio faciẽda sit vel non. uel utrũ aliquis sit i possessionẽ libertatis uel nõ. ꝛ i istis emergẽtibus obtinet sententia. m ꝛ. p. ꝛ. sic itelligitur lex illa. ff. de lib. causa liberis. §. ult. ꝛ in istis pronunciari debet alias non posset procedere iudex in pncipali. nisi in his pronũciaretur: ꝛ sic intelligitur. l. ff. de iud. de qua re. ꝛ decre. cũ super. Vel dic de quare cognouit. vex ẽ principaliter. Ad illam. l. intra vtile. respondetur. q ibi non fuit pnũciatũ super incidenti. s. super etate. ꝛ ẽ speciale vt restitueretur in integrũ. rõe etatis fuit pronũciatũ ꝛ ita per cõsequẽtiã super etate pnũciatur. Ad. l. illã. ff. de prena. dicũt. q spãle ẽ ibi. vel dicas q necessariũ. ẽ. vt ubi pronũcietur de preuaricatiõe. añq̃ admittatur ad accusatiooẽ. ꝛ in modũ replicationis illud obiicitur: ꝛ quia illud cõpetit antelit. contes. tantum. iõ pronũciandum ẽ. ꝛ in hoc ẽ simile exceptioni dilatorie. quia in hoc ante lit. contest. oz opponi. ꝛ ideo debet pronũciari super illa. sicut in dilatoriis ante lit. cõtes. pnũciatur. ꝛ postea ẽ peremptoria. ar. ỏ. j. de fi. instru. cũ ioannes. ibi pnũciat papa super exceptione incidenter proposita in cã appellationis. Rõ ibi põt assignari: qz cũ non pronuncietur i cã ap. directe sup principali qõe. sed tantum confirmat vel infirmatur sententia. pronunciari oz super incidenti qõe opposita in cã ap. uel si pronunciatur sup talibus non est ỏ ſbam ordinis iudiciox ꝛ super icidẽti siue peremptoria exceptiõe pronũciatur s. de elec. cum dilectus. ad fi. Illa exceptio videtur potius incidens q̃ emergẽs. Et idẽ ẽt põt dici in. l. intra vtile quod pronũciatum fuit super incidenti questione scilicet super etate nec propterea ius offenditur. nec est contra ordinez iuris q ibi pronũcietur super etate que fuit incidẽs qõ. nec dicitur i iure. q talis sententia non teneat.

d C Um dilectus. armata. illa uis que fit cũ armis publica est. q̃ vero sine armis p̃uata dr̃. insti. de pub. iudi. circa fi. §. item lex iulia de ui p̃. ꝛ. ff. de ui pu. l. i. vnde isti plus peccauerũt. Vñ versus. Vis priuata reum deponit ab ordine rerum Sed deportatur. si uis armata probat.

e Exceptiõis. ergo qui excipit nõ contestatur litẽ. Et sic patet. q qui negat non excipit. ergo qui excipit nõ cõfitet. ff. ỏ excep. ñ vtiq;. ꝛ. j. de excep. cũ venerabil.

f Ipsius dolum. sz quare debuit nocere ecclesie dolus abbatis sine uiolentia. cuz delictũ persone ꝛc. xvi. q. vi. si cp̃m. Sz hic totus conuentus consenserat abbati l ab initio vel expost facto. ar. j. de restitu. spolia. cum ad sedez in fi. sed ratihabitio i maleficio retrotrahitur ꝛ mandato cõparatur. ff. de ui ꝛ ui ar. l. i. §. sed si cũ qs.

g Jncõtinẽti. h mul tum faciebat ad hoc ut restitueretur. j. de resti. spol. litteras. ꝛ j. de testi. veniens. ii.

b Retentionis. xvi. q. iii. §. quod põt. v. quod si mala. ꝛ. C. ỏ pscrip. xxx. l. xl. an. si qs emptiõis §. sinãt.

i Contra spoliatorez tm̃ vel ỏ eũ q mãdauit vel ratam habuit spoliationez sic j. de resti. spo. cuz ad sedẽ. in fi. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. l. cuz a te. nisi scienter rez recipiat a deiectore. cũ per h ei succedat in vicium j. de restitu. spo. sepe cõtingit. ꝛ. s. de iud. qz gu. ꝛ hic. qz p dolũ abbatis spoliati sũt. ꝛ latius pz restitutoriũ iudicium scom canones q̃ fm leges. ẽt vbi quis dolo vel metu perdit rem iii. q. i. reintegrãda. secus ẽ i actiõe qõ metus cã. q̃ datur ỏ illum q metũ non adhibuit. ff. quod metꝰ cã. si cũ exceptiõe. §. aliquando. v. pedius. ꝛ. §. in hac.

tas vrgeat vel pietas suadeat vsqz adeo conuenit ad huiusmodi abstinere: vt consentientibus etiam partibus: nec processus habitus tenet/ at nec sententia quã contingit dieb⁹ huiusmodi promulgari: licet dieb⁹ feriatis qui gratia vindemiaruz vel messium ob necessitates hominum indulgentur: ꝓcedi valeat: si de pti um processerit voluntate.

De ordine cognitionum.

C Lemens tertius alatrino epo.

Intellexim⁹ q cum quedaz mulier peteret quẽdam in virum: testes ad sue intentionis assertionem induxit: p quos pars viri futurũ sibi preiudicium metuẽs exceptionem consanguinitatis obiecit: ex qua intẽdit petitionem mulieris elidi: ꝛ infra. Jnquisitõi tue taliter duximus respõdendum: q cum exceptione probata questio principalis perimatur ante est cognoscendũ de ipsa q̃ ad diffinitionis articulũ procedatur: quo facto virum ab impetitione mulieris put exposcit rõ iuris absoluas.

Jnocẽtius tertiꝰ nouarien. epo.

C Um dilectus filius abbas deferentillo de nobilibus viris dominis de artone deposuerit questionem: q manu armata ꝛ cum exercitu ad castrum monasterii veniẽtes in prediis animalium ꝛ aliis dãnificare dictuz cenobiuz presumpserunt: de quibus iustitiã sibi fieri postulabat: ei citra litis contestationẽ sub forma exceptiõis fuit ex aduerso responsum: q per ipsius dolum ꝛ vilentiam castruz sirati amiserant qdã ꝛ progenitores coruz tenuerãt ꝛ ipsi possederãt in quiete: sibi petẽtes prius restitui q̃ petitionibus ipsius responderent: presertiz cum testes haberẽt presentes: per quos i tentionem suam incontinenn⁸ ꝓbare volebant. Verum ex parte abbatis fuit taliter replicatuz: q ab eo restitutio peti non poterat: qui nõ fuerat spoliator: presertiz cum dictũ castrum ad ius ꝛ proprietatez sui monasterii pertineret: quod etiã pars aduersa nullatenus denegabat: vnde verus dominus ad quez ab alios res sua possessa reuertitur: etiã post tempora longiora retentionis ᵇ ỏbebat cõmodum optinere: ꝛ iudiciuz restitutoriũ cõtra spoliatorẽ tantuz competere dinoscitur: ꝛ ifra. Nos autem distinguenduz esse credimus vtrum spoliatõnis questio ab eisdẽ nobilibus sit obiecta in modum actionis ad restitutionem petendam an in forma exceptionis ad intentõnem aduersarii repellendã: cum ea in moduz actionis proposita intelligantur mutue petitiones sese tanq̃ diuerse minime contingentes: ac p hoc iuxta regulã iuris qua dicitur: qui prior appellat: prior agat: q̃ prius esset proposita: prius foret tractanda: quã q̃ in idez iudiciuz ambe deducte vicissimqz tractate simul essent eadez snia terminande Sed quoniã questio illa fuit ab eisdez nobilibus tantũ in modũ exceptõis obiecta interloquendo pronuncia mus: vt probationes eorum sup ipsa exceptione primitus audirentur

k Juxta regulam. ff. de iudi. q prior.

l Eadẽ snia terminãde. nam si isti nobiles proposuissẽt spoliationẽ suã in modũ actionis directe cẽnt due principales qõnes. cõuẽtio. s. ꝛ reconuẽtio: ꝛ tũc simul sunt tractande. vt. s. de mu. pc. c. i. ꝛ non valet sententia sup una. nisi ꝛ super alia in eadem sẽtẽtia feratur. ff. que sẽ. sine ap. l. i. §. ult. ꝛ. C. de cõpẽ. neqz scriptura. uel saltem appellãdũ est. vt ibi dicitur. in. l. primo inducta. ꝛ unam uocat hic snĩam pro tanto quia continue vna post aliam fertur. sed reuera due etiã snie sũt. j. de cã pos. cũ ecclesia. ꝛ. c. cũ super. nã quot sũt articuli. tot sũt snie. ff. ỏ minori. etiam. §. ex cã.

m Exceptionis. Hic patet q questio spoliationis non preiudicat ciuili questioni. nisi proponatur in modũ exceptionis sed in criminali semper preiudicat. siue i modũ exceptionis. siue in modũ actionis p ponatur: ꝛ sic loquuntur iura. iii. q. ii. per totum. ꝛ. ii. q. ii. per totum. Quidam intelligũt hanc decre. cũ ambe questiones sunt possessorie Sed hoc non ẽ uex. quia abbas non agebat hic possessorio iudicio. imo hic petebat sibi iusticiam fieri super damnis sibi datis in prediis animalium. ꝛ in aliis vt patet in antiqua decre. de hoc dicetur. j. e. sup spoliatione. Illud põt hic queri. vtꝝ exceptio spoliationis interrumpat prescriptionẽ. Et est dicẽdũ q̃ non. qz prescriptio in odium non petentiũ inducta ẽ. j. de prescrip. vigilanti. ꝛ. xvi. q. iii. §. potest. sed qui excipit nõ petit. sed petẽtẽ repellit. vt hic. ꝛ. ff. de excep. l. ii. ergo non interrũpit. Licet sit ar. ỏ. ff. quod metus cã. l. metum. §. sed quod pretor

in fi.ubi dicitur.q excipiendo videtur experiri.ꝛ.ff. rez ra.ba.quo.n. tutore.in fi.ꝛ.ff.de excep.l.i.ꝛ.ff.de proba.in exceptiõibus. Itẽ queritur vtrum exceptio spoliationis possit opponi in qualibet causa. Et potest dici q non .quia non opponitur actioni depositi.quia ibi non admittitur compensatio.C.de compen.l.ult.ꝛ.C.depositi. si quis pecunias.ꝛ.j.de ꝺposi. bona fides. §. sane. Alii dicunt q petenti depositũ bene obstat exceptio spoliationis.quoniam obicitur petenti restitutionem saltẽ i modũ reconuentionis.ꝛ ẽt exceptiõis.ꝛ questio spoliationis ẽ priuilegiata.j.eo.super.ꝛ ideo satis videtur.q opponi possit actioni ꝺpositi quia fauorabilior videtur spoliatio q̃ actio depositi.licet illa sit bona fidei. Sz quid si i modũ exceptionis,pbaui spoliationẽ.nũgd eedem probationes ualebũt.si volo dicere petere possessionem.Dico q nõ aduersarius consentiret.j.de testi.veniens ii. Sed pone.qõ succubui in exceptione nũquid possum postea directe agẽ possessorio? Videtur q non.quia eandẽ questionem volo refricare.licet alio genere iudicii.quod nõ lz.ff.de excep.rei iudi.si quis cum totũ.§.vlt. Sed tñ dico.q põt nec ipedit q succubui.q possessorium directe ẽt põt itẽtari.ẽt ex dissimilibus causis.j.de dona.iter dilectos. ꝛ si primo agatur criminaliter ꝛ non obtinuit.postea agi põt ciuiliter C.qñ cri.ac.preiu.ci.l.vna.

a Non cogat.q nec nudi contendere nec inimicis inermes debem⁹ nos opponere.iii.q.ii.oportet. Sed si conueniatur ab alio q̃ a spoliatore.non obstat ei exceptio spoliatiõis.sed si criminaliter accuset.põt excipere q spoliatus est ab alio q̃ a suo accusatore si tota sua substantia uel maiori parte sit spoliatus:ut in quadam constitutione. Inno. iiii.j.de resti.spol.frequẽs.ꝛ sic itelligũtur canones isti. ii.q.ii.per totũ ꝛ iii.q.ii.per totum.

b Restitutio facienda.q ad hoc non agebatur. Sp.n. videndũ ẽ ad quid agatur.quia secũdũ modũ agẽdi formaẽ sententia.j.de symo.lz beli.ꝛ.j.de accu.sup his.ꝛ.melius.c.qualiter ꝛ qñ.nec.n. potestas iudicandi vltra id extendit q̃ i libello est deductum.ff. cõi di.vt fundus Ar.j.de concc.prebẽ.ex parte.ꝛ.xxiiii.q.iii.ecce.ꝛ.j.de cõfes.cũ super ꝛ.s.de elec.per inquisitionẽ.ꝛ.ff.de adul.l.i.§.si publico.ubi accusator coniunctus i modũ exceptiõis punitur.sed testis nõ punitur lz crimen ei i modũ exceptiõis probetur.vt dicit.j.de excep. deniq .nec ifamis reputaẽ vt hic licet eius testimoniũ reprobetur.ff.de his qui no.infa. lucius. Item quid dices si probetur excõmunicatio i modũ exceptionis cõtra aliquẽ vt repellatur a testimonio uel ab electione .nũquid ꝺbet uitari? Potest dici q si ex tali facto publica fama laborat.non ẽ ei cõmunicandũ.j.de sen.ex.cum desideres.§.secũde.ar.ii.q.i.multi.v.si quis frater noiatur ꝛc.idem dico si i modũ exceptiõis crimen probet testi.quod impedit promouẽdũ.ar.s.de elec.super eo.vt si granata sit eius opinio.j.de testi.testimoniũ.nec sufficit q ex tali facto non irrogetur infamia.lz q eius opinio i nullo vacillet.xxxiii.di.laici.sicut dic lex de eo.qui fustibus cesus est.licet nõ sit infamis tamen ad honores ñ debet admitti.ff.de decur.eos. sic.C.de adult.ꝛ si libidine.lxxxi. di. tantis daniel.j.de accu.omnipotens.ꝛ.C.de procu.reũ.ꝛ sic propter talem infamiam facti potest indici purgatio ar.j.de sen.ex.cum desideres.§. secũde.ii.q.i. multi.v.si quis frater nominatur. Ad cõtraria signata superius dicas.q illud.c.ecce.intelligitur cum de crimine cõstat.siue accusando siue denũciando.aut inquirendo ꝛ quocunq; tali modo constet punir. Et iõ dicit.ecce crimina vndecunq; claruerint. Ad illam decret.cũ super.sic respondeas.q ibi testis i iure confessus est.ꝛ crimẽ illud contingebat cãm de qua agebaẽ vnde punitus fuit.j. de excep.deniq;.in fi. Et ei obiectũ fuit.q eẽt particeps symõie.unde interrogatus ꝛ cõfessus punitur in illa.per inquisitionẽ agebatur ibi tam i capite q̃ in mẽbris. Ad.l.illam.ff.de adult.l.i.§.si publica. põt dici q iudex qui cognouit de adulterio.ex officio sno puuit maritum de lenocinio sine accusatore.quia cũ exceptio lenocinii nõ prosit vxori obesse debet marito.alias maritus nõ puniretur de crimine quod eẽ nõ ꝺz.q publice utile est ne crimina remaneant impunita.j.de sen.ex.vt fame.ꝛ.ff.ad.l. acquil.ita vulneratus.v.fi.

c Reprobaẽ.ar.s.j.de testi.cum tu.vbi ꝺr.ne periurii reatu notentur.sed illud itelligitur quo ad factum ꝛ opinionẽ.Et quod hic dicit referas ad ius. quia ꝺ iure non cẽsetur ifamis.sed infamiam facti forsitan non uitat. vt ibi dicitur.ꝛ hꝫ dicitur expresse.ff.de obsequiis a lib.ꝛ liber. parentibꝫ ꝛ patronis pstan.l. ii.b.

d Quãnon credim⁹.ad foꝛum ecclesiasticũ.ꝛ ita cã natalium ad ecclesiã pertiet.que sint ille cause que spectãt ad ecclesiasticũ foꝛ.dictũ fuit.s.de fo.cõpe.cũ sit.ꝛ.c.licet.i.ꝛ.c. ex tenore.

e Dependentẽ ex illa. Et hoc loco satis pz.q si qõ preiudicialis incidat in cã.de ea sola primo ẽ cognoscẽdũ ãteq̃ de principali.q ea ꝓbata principalis questio est perẽpta. ut hic ꝺr. Et nõ.q si due sint principales qões ꝛ sũt ambe ciuiles.q̃ primo ꝓponitur primo tractatur ꝛ vna sententia terminatur.s. e.c.pr.ꝛ.ff.de iudi. qui prior. sed qñq; qõ ciuilis icidit ꝛ preiudicat ciuili:ꝛ tunc de incidẽti ẽ antea cognoscẽdũ ꝛ pronũciandũ.vt si quis agit de hereditate directe.ꝛ alter incidẽter ꝓponat q nõ sit legittime natꝰ de hac est antea pronũciãduz vt hic.ꝛ.j.qui fi.sũt legit.latoꝛ. vel si proponatur qõ seruitutis ꝛ hic prima excipienda ẽ.iii.q. xi.§.si de hereditate.ꝛ.C.de oꝛ.cog.l.ii.qñq; qõ ciuilis preiudicat criminali.ꝛ ẽ primo tractanda vt si aliquis qui credat se liberum accusẽt de crimie. ꝛ postea moueatur ei qõ status primo tractabitur incidẽs qõ de statu.iii. q.xi.§.si crimẽ ꝛ.C.de oꝛ.cog.l.iii.ꝛ.C.ad.l.iul.de adul.qñ.alexandrum.ꝛ.C.ad.l.fals.ꝺ plag. preses prouincie. Quandoq; criminalis preiudicat ciuili.quandoq; criminalis preiudicat criminali.iii.q.xi.§.aliquando.v.ciuili.ꝛ.§.prius ẽ.vbi de hac mã habes satis. Et sic qñq; vna qõ dependet ab altera.ꝛ tunc non sũt simul tractãde quia sic esset diuersos itricare processus ꝛ sine utilitate. si.s.de iudi.exhibita vbi simul de principali ꝛ exceptionibus cognoscere voluerunt iudices quod eẽ non debet.s.de offic.deleg.prudentiam.§.sexta.ꝛ.s.de for.compe.ex parte.ꝛ.c. ex tenore.

f Successionis.super comitatu cãpanie.in quo dicebat regina ista se debẽ succedere.

g Patiẽter expectes. Et ita pz.q iudex ciuilis ẽt incidenter ꝛ per reconuentionem de cã spirituali cognoscere non põt.j.qui fi. sint legit.cãm i.ꝛ.c.lator.ꝛ hic de materia dictum ẽ.s.de iudi. at si clerici. Sed contra uidetur q saltẽ incidẽter de tali questione cognoscere possit.C.de iudi.quotiens.C.de oꝛ.iudi.adire. ff.ꝺ iurisꝺ.om.iudi.si idem.ꝛ.ff.de iudi.qui nõ cogit. sed qõ priꝰ ꝺr vex ẽ.lz secus sit in contrariis causis ciuilibꝰ.

h Super spoliatione.restitutionẽ petentem.qui enim petit restitui ab aduersario reconueniri nõ põt petitorio.nisi de alia spoliatione. ut hic dicitur. nec potest ei referri questio proprietatis ab eo super eo de quo conuenitur.ff.de iudi.si de ui ꝛ possessione.ꝛ.C.de rei uend.ordinarii.ꝛ.j.de resti. spol.in litteris item cũ quis ex conquestione nisi primo fuerit restitutus.vt hic.ꝛ.j.de resti.spol. sollicite. Unde nota q ubi due questiones possessorie proponũtur a diuersis.ille possunt simul tractari.vt hic ꝺm illã regulã.qui prior appellat.prior agat.ff. de iudi.qui prior.ꝛ tunc una sententia debent terminari.s.e.cum dilectus.quia vtraq; spoliatio priuilegiata ẽ.Si vero vnus agit petitorio ꝛ alter possessorio ꝺistingue qualiter reus obiiciat spoliationẽ.Si enim petat directe restitui due sunt petiones:quia i modũ actiõis fit recõuẽtio de spoliatiõe tũc simul tractãde sunt.vt.s.eo.cũ dilectus.Si i modũ exceptiõis ꝓponatur spoliatio tũc prio tractatur exceptio spoliationis.seõm q oꝛ in illa decre.cũ dilectus. Si uero quis agat de spoliatione cõtra suũ spoliatorẽ vel ẽt de re alia.tunc spoliator põt opponere exceptionẽ de sua spoliatiõe.ꝛ i modũ actionis:ꝛ in modũ exceptionis ut hic dicit .sit ergo cautus quod sibi magis expediat.utrũ agere directe vel excipere si magis expediat reo possidere rẽ aduersarii q̃ suã recuperare excipiat: quia probata exceptione sua nõ cõpellitur respondere nisi primo fuerit restitutus.ut in.c.cũ dilectus.si magis expediat recuperaret rem qua ẽ spoliatus.ꝓponat spoliationem suã directe:ꝛ ea probata restituetur vt colligitur hic.ꝛ.c.cum dilectus.ꝛ idem si petitorio agatur quia reus dupliciter potest ꝓponere suã spoliationẽ:ut.s.eo.ti.cum dilectus:ꝛ hic cum super diuersis rebus fit conuentio et oppositio spoliationis.secus uidetur quando super eadẽ re fit conuentio ꝛ reconuentio.tunc utilius est proponere spoliationẽ in modum actionis.j.de rest.spo. ex conquestione.qꝛ restituetur in eo casu ante ingressum principalis cause.si vo

in modū exceptiōis non restituetur. sed repellit agentē ⁊ sic utroqz casu premdi cat questio spoliationis in hoc casu. Item recōpēsatio nō pōt opponi petēti restitutionē: qz sic indirecte admitteretur recōuentio. C. de cōpen. l. vlt. ar. ĵ. de excep. cū inter. iu fi. Itē i mōmētanea possessiōe cessat recōuentio. C. qui le. per. l. vl. Sz si ago ꝯ te possessorio ⁊ tu recōuenis me possessorio. ⁊ ego excipio cōtra te i modū exceptiōis de spoliatiōe eadē de qua cōuenio te. nunquid debeo admitti? Dico q sic. qz ad aliud proponitur ut actio. ad aliud vt exceptio. ar. ff. de i offi. testa. ꝯ ueterani. §. sed nec ipuberes. ⁊ ĵ. de testi. veniens ii. ⁊ c. cum i tua. Sed qd si ille excipiat de sua spoliatione? Dico q potest ⁊ elidat actionē meam. ⁊ ita remanet conuentio ⁊ recōuentio iefficax. si āt expediret ei magis agere ꝙ excipere proponat de sua spoliatione i modū replicatiōis: ⁊ sic per replicationē elidit exceptionem meā ⁊ sic remāet cōuentio ⁊ recōuentio efficax.

c Consiliū. i iudicio persistēdū. Et ita si volunt ỏ sistere a petitiōe licitū ē nec puniūtur. ⁊ possūt facere vsqz ad lit. contest. postea vo nō pūt desistere sine pena. C. eo. ti. l. vna. sic licitum ē ei penitere añ lit. cōtest. ff. rē ra. ba. ꝯplius hic. Sz videtur q licitū sit penitere qñ cūqz añ sniam: ut. ff. de iof. tes. ꝯ veterani. §. meminisse. ⁊. C. ỏ his gb⁹ vt idig. alia. ⁊. C. ad. l. cornel. de fal. l. qui falsas. ⁊ .C. locati conductores. i quib⁹ pōt penitere añ sniam. sed prius dicū veri⁹ ē q añ lit. ꝓtes. penitere dūt alias puniūtur i expēsis C. e. l. vna. ⁊ h: ⁊ b⁹ ēt cuz re aut cā plus petīt. sed lex illa loquitur: cū aligs p dolū sup maiori ꝙtitate exigit cautionē. ⁊ ille si ꝓsistat a toto debito punīt. exceptis duobus casib⁹. s. trāsactiones, ⁊ secūde cōfessiōes q excipiuntur in. l. illa. ⁊ ita de aliis plus petitionibus logī bic.

b Plus loco ad itereſſe. qui petit alio loco q̄ cōuēit ad itereſſe p officiū iudicis pōt cōueniri i eo i quo dāificatur. q i alio loco cōuenitur. ff. de eo qō cert. lo. l. ii. §. fi. de hoc interesse dcm ē. s. de of. dele. p. ⁊. g.

Consiliū prouidentie dici nō pōt: q pecuniaz tibi debitā añ terminū ab aduersario repetisti punīt eīm īportunitas plus petenti um si super petitione sua duxerint in iudicio perſiſtendū: ita q qui repetunt amplius sine causa in expensis aduersario condēnātur. Qui autez plus loco: ad interesse tenent: pro eo q utilitas adimitur debitoribus quā baberent: si statuto loco soluis/sent. Ei vero a quo amplius tempore petitur: inducie duplicant: nec litem excipiet nisi ei soluantur expense. Te quoqz dubitare nō credim⁹ q cā plus petitur cum aliquid i genere vel subalternatione debetur: ⁊ rem in specie vel vnum precise peti contingit. Re antez si. x. sint debita ⁊. xx. petantur. Loco vero cū quis non vbi conuenit soluere: sed alibi conuenitur. Tempore quoqz cum ante diem vel conditionem petitur quod debetur.

De causa possessiōis ⁊ ꝓprietatis.

Gregorius felici sicilie.

Susceptis: ⁊ infra. Legali prouisiōe decretuz ē: taz mōmēti q̄ ꝓprietatis cām sub vno eodemqz iudicio debeī cognosci: nec nos contra inauditam partez aliqd possumus diffinire.

Celestinus tertius.

Vltimuz interrogati fuim⁹ si iudices deputati vt de possessione ⁊ ꝓprietate cognoscāt: grauibus partiū sumptibus parcere cupientes: de vtraqz cōmixtiz audiāt allegationes pariter ⁊ testes admittant: deinde prius audiant attestatōnes de possessione: ⁊ pronūciant se cunduz tenorez illarum: vtrū licite hoc agatur. Nos autez cum hoc sit in iure ciuili expressum q licite possit fieri respondemus.

Innocentius tertius archiepiscopo ⁊ canonicis sutrinis.

Cum ecclesia sutrīa pastore vacaret: vos conuenientes i vnū ⁊ sicut moris est spūs sancti gratia īuocata pastorem vnanimiter elegistis: petentes ipsius electionē a se. ap. cōfirmari. Verū clerici conuentualium ecclesiarū ciuitatis eiusdez consequenter suā deposuere querelam: q cum in episcoporuz electionibus ipsi ac predecessores eorum consueuerint interesse: vos eis renitentibus ⁊ exclusis ad electionez procedere presumpsistis: quam ob hoc non confirmari: sed ifirmari potius postulabant. Partibus ergo apud se. ap. constitutis in auditorum presentia testes vtriqz producti fuerant: ⁊ eoruz depositionibus publicatis pars canonicorum p testes a se introductos intentionē suā q ad eos tantū spectaret electō: sufficienter dicebant esse probatū: parte clericorum nihilominus asserente: q dicta testium quos ꝓduxerāt ⁊ ipsi assertionem suam: q electioni pontificum interesse deberēt: plenius probauissent: per que cōstare dicebant eos electionibus trium episcoporum: q ecclesie sutrine vltimo ⁊ imediate prefuerant: cum canonicis cathedralibus ecclesie affuisse ⁊ etiam lite cōtesta. ꝯ iauditā partē. qz nō liquet de cā. Et ꝯ posse diffinire nō possumus. gn salua sit ad minus qō ꝓpetatis absenti. ĵ. de dolo ⁊ contu. put. ⁊. s. vt li. nō cōtest. qm. §. pe. ⁊. C. quō ⁊ qñ. Et ita vtrobiq modis pōt itelligi particula ista ut lit. nō cōte. vt sic nō fiat diffinitio. ſz pp cōtumaciā i possessionē missio. vel lite ēt cōtestata qñ nō liquet ỏ cā. Vel tertio mō qz contra absētes nō citatos nō cōuictos. ñ ꝓfessos nil possum⁹ diffinire. s. de ma. ⁊ obe. iter q̄ttuor. ⁊ sic plena est littera. b.

b Ab ultimum ỏputati. vt ỏ possessione ⁊ ꝓprietate. qz cā ē eis vtraqz cōmissa. ⁊ idē est si simpliciter cā idiffinite cōmittitur qz utraqz cā itelligitur eē cōmissa. ĵ. de seqstrat. ad b. qz diuidi ñ oz cōtinētia cārū s. c. proxi. C. de iudi. nulli. sic ⁊ cā ꝓpetat/ ⁊ usufruct⁹ apud eū dē iudicē sūt tractan de. ff. ỏ lib. cau. si pariter. sic ⁊ i alis. ff. de quib⁹ cau. ad eūdez iudicē eaī. l. i. b.

i Pronunciāt. s. sup possessione.

k Expressū. s. q prius audiāt attestationes de possessione ⁊ pronūcient sup illa. illud est expressū in iure ciuili. C. ỏ rei uē di. ordinarii. C. ỏ interdic. incerti iuris est. ff. de acquir. possessione. exitus controuersie. ff. de iudi. si de vi possessione. tū ỗm iura canonica simul pōt ꝓcedi super utraqz qōe. ⁊ una debēt sen tētia terminari. ĵ. eo. cū dilectus. ⁊. c. pxi. ita q primo ꝓnūciet sup possessione. et in ꝙtinenti sup ꝓpetate. ut ibi dicitur. ⁊ c. cū super. ⁊ ita causa possessiōis ⁊ propetatis ab eadē persona ītentari pōt simul. ⁊ uno iudicio tractari ⁊ terminari: qz nō sunt ista ỗria: de b⁹ dicet. ĵ. c. pastoralis. ⁊. c. cū dilect⁹. ⁊ in hac opinione fuit dns. m. ⁊ eius seqces. Bns Jo. ⁊ eius seqces nolūt stare. ll. p dictis. ſz illa diuertas determinabit ĵ. e. pastoralis. ⁊. cū dilectus. ⁊ q dicit hic. q primo ꝓnūcient sup possessione. ⁊ nihilominus de ꝓprietate ꝓnūciare debēt icōtīneti exquo simul ē actū ⁊ publicatio simul facta et de utraqz liqueat. alias defert qō ꝓpetatis. ĵ. de testi. significauerunt. alias si nolūt differre iudices iudiciū proprietatis. nec testes publicare cum aliis etiam possunt. p cedere sup possessione tm̄: ⁊ sic itellige quod hic dicit. ut cōcordet iuri ciuili. put dicit i fi. alias ỗdicerēt iura ciuilia tamē ỗm canones si aligs vult agē simul utroqz iudicio. iudex simul expedire oz utrūqz. ĵ. c. pxi. ⁊. c. cū super. ⁊. c. cū dilect⁹. alias ỗdicerent. b iudices ex offo suo b⁹ fecerūt. ut cōmixti audirēt. sed prius uolebāt ꝓcedere super possessiōe quod licitū ē ỗm iura ciuilia nec canonica ỗdicūt.

d Cā plus petīt. Hic exēplificat p dictos q̄ttuor modos plus petēdi: qz cū pl⁹ petīt ꝓmisi tibi. x. vel sticbū. i optiōe mea ē soluere quē volo. C. de cōdi. inde. si gs seruū. ff. de iure do. plerūqz. §. fi. vel promisi bominē i genere. nō istū vel illū. si tu petis a me precise. x. vel sticbū. auferre uis mibi electionē qō eē nō debet. vñ puniri debes i dānis que sustinui: ut dictū ē. vt istitu. de act. §. bic añt. ⁊. §. pretrea. Loco ⁊ re patet in ipsa littera. Tpe. vt si promisi tibi. x. soluere ꝙsqz ad annū: et tu antea petas. vel ꝓmisi tibi si iperator itraret italiā: ⁊ tu petas añ cōditionem ertāt. exemplū de bis bēs. isti. de act. §. plus aūt q̄tuor modis.

e f Susceptis. mōmēti. i. possessiōis. ⁊ dz possessio mōmētū: nō qz durat p mōmētū ſz quia paz duratura ē: apud possessorē cū actor docuerit de ꝓprietate: ⁊ a snia mōmētanee possessionis ỗm. l. nō appellatur. C. de mōmē. pos. l. vna. ⁊. ii. q. vi. §. sūt quoz. ỏ. si de possessione. secus ỗm canones. s. de iudi. c. fi.

f Sub vno. sed q̄re dicit. cū alia sit cā possessiōis. ⁊ alia ꝓprietatis nec babeant aliqd cōe. ff. de excepti. rei iudi. ⁊ an eadē. §. vlt. ⁊. ff. de acqui. pos. nāliter. §. nil cō mune. ⁊. l. pmisceri. Et b⁹ iō dicit. qz cōtinētia cause diuidi nō debz. ĵ. de sequestra. c. i. ⁊. C. de iudi. nulli. Hoc ē dicere. iudex qui cognouit de possessiōe dz cognoscē de proprietate. Et ita expōe i uno eodēqz iudicio. i. corā eodē iudice. vt dicūt iura p dicta qz facilius cognoscit de ꝓprietate qui cognouit ỏ possessione. Ar. ỏ. s de iudi. significauerūt. ⁊ hoc ē pp diuersitatē fori.

g Diffinire. Nō q dicit diffinire. q̄si diceret diffinitiuā sniam ỗ abñtem ñ possumus ꝓferre añ lit. cōte. s. ut li. nō cōtest. p totū. Vel dic nō possumus diffinire

n Vltimo. bene dicit vltimo. qz ſz qñqz fuissent in eligendi possessiōe

bie nō ꝓdesset ad hoc vt posset peteꝛ restitutionē lz secus sit i dñio. C. de proba. sine. Itē bñ sequitur ꝛ imediate: qz si nō cōtinuassent tpa nō prescripsissent. ff. de diuer. ꝛ temp. ꝓscrip. i usucapione. §. i. ꝛ de vl. tpe caute dixit: qz in ꝓscriptiōe vltima tpa spectādi sūt. C. ne de sta. defuc. si mater. ꝛ C. de apo. publi. l. quicunqz. li. x. ar. xxxv. di. ab exordio. ꝛ xxviii. di. qz sunt.

a Vocēqz habuisse. Caute ēt dicit vocēqz habuisse: qz posset eē qꝫ iterfuisset eā cōsilii dādi: ꝛ tñ non elegissent: nec scrutatores volūtatū ōdissent aut nota sua inquisita non fuissent s. de elec. cumana ecclesia. ꝛ. lxiii. di. obeuntib⁹. vel forte cēt iuitati. lxiii. dis. cum adrianus sed per talem inuitationē ius nō acquiritur. ix. q. iii. nūc vero. ꝛ. c. seq. ꝛ ar. ad hoc. s. de postu. bone. li. Hoc. n. ñ sufficit qꝫ aligs possidet. sed quod intendat ius sibi acquireꝛ ff. de iti. actuqz ꝓua. l. vl. ff. quēadmo. seruit. amit. l. fi. immo i dubio presumēdū ē istos potius nō hēre ius. arg. xxiiii. di. presbyteri. ꝛ. vii. q. i. pontifices. qz nō verisile ē qꝫ quis iactet res suas. ff. de proba. cū de idebito. ꝛ. s. ō ele.

vocem habuisse[a] cum aliis eligēdi. Nos igitur quoniam deprehendimus testes vestros in perhibendis testimoniis varios extitisse: atqz aduersus fidem attestationis sue coꝝ auditoribus vacillasse[b]: ꝛ qꝫ negatiuam[c] quodāmodo astruere satagebant: probare volentes ius electionis ita ad vos spectare: quod ad aduersarios minime pertineret. ꝓtestes vero aduerse partis fuit sufficienter ostensum: qꝫ in trium episcoporuz[o] electionibus de quibus premissum est: clerici presentes affuerint: ꝛ vocem habuerint eligendi: premissam electionem factaz eis cōtradicentibus ꝛ exclusis decreuim⁹ irritandam: clericos sepedictos in eam quasi possessionem[e] quam ante controuersiam motaz habuerant reducentes[f]. Verum quoniaz in questione predicta quicqd iuris[g] vtraqz pars in electione habebat: deductum in iudicium[h] videbat: cuz iure ciuili sit cautum id venire in iudicium: non solum[i] de quo actum est vt

qz diligētia. nec. n. segtur qꝫ si fuerit eiecti. qꝫ iō possiderit. ff. de acqui. pos. siquis antea. j. de resti. spo. olim. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. §. vim vi.

b Vacillasse. hoc solū sufficeret ad repellēdos testes ꝛ quod dixit varios extitisse. vt. iii. q. ix. pura. ꝛ. iiii. q. iii. §. item qui falso. ꝛ. j. de pe. sup bis. ꝛ. j. vt ec. bene. vt nostrz. ꝛ. xxxv. q. vi. de parētela. ii. in fi. ꝛ. ff. de q̄sti. de minore. §. tormēta. in fi. ꝛ. l. ex libero. §. i. in fi. tñ. qūqz verbis ꝛ ñre aliqui dissentiunt. j. de ver. sig. nil obstat. ꝛ. j. de testi. cū nu fili. ꝛ. ff. ō re iudi. actoꝝ. viii. q. i. in scripturis. de pe. di. i. periculose.

c Negatiuā. forte dicētes qꝫ illi conuentuales clerici nūqꝫ iterfuerūt electioni vel uocē habuerūt. ar. s. de elec. cū dilecti. quod tamē fieri nō pōt. s. de elec. bone. i. ꝛ. s. de renūc. super hoc. ꝛ. vi. q. ul. §. actor.

d In triū ēpoꝝ. Ex hoc vī qꝫ si aliquis ter vtitur aliquo iuꝛ. per hoc ē i quasi possessione illi⁹. ar. C. de fideicōmis. l. i. ꝛ. ff. de usu. cū de i rem verso. ff. de serui. quotiēs. ii. Sed quid si semel elegit i. xl. annis. qz episcopus ille in tanto tēpore vixit. Dico. qꝫ per hoc est i quasi possessiōe illius iuris. ar. s. de consti. cū accessissent. ꝛ. j. de ꝓben. pro illoꝝ. a contrario sensu. nā aq̄ dī quottidiana. que tñ semel i anno ducitur. ff. ō aqua quoti. ꝛ esti. l. i. §. ii. ꝛ. iii. ꝛ si imisi tignū i pariētē tuū. statim possideo seruituté. ff. de seruitu. vr. predio. seruitutes que i superficie. vñ tuendus sum i illa quasi possessione. j. vt lite pen. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. xvi. q. iiii. volumus. nisi cōstet. qꝫ vi vel clā vel precario possederit. ar. j. de excess. prela. cū ad quorūdā: ꝛ tūc qui dedit auctoritate sua poterit reuocari. ut ibi. ꝛ. ix. q. iii. qz cognouimus. nec obstat qō dī de triginta dieb⁹ quibus ad min⁹ vti debet in āno ad b. vt hēat iterdictū de itinere actu qꝫ ꝓuato. ff. de iti. actuqz ꝓua. l. iii. §. hoc iterdictū a supiori. qz hoc intelligit ō co iterdicto qō hz mixtā cām. qz duo dz ꝓbare ꝛ hoc anno se fuisse usū ꝛ fruituté sibi cōpetere ꝛ cōstitutā fuisse. vt ibi dī.

e Quasi possessionē. Hoc ideo dicit: qz icorporalia nō possidēt sz quasi possidentur. ff. de usucapio. sequitur. §. si viam. ff. de serui. vr. ꝓdi. si edes. §. libertas. ar. ꝛ. iii. q. i. reintegrāda.

f Reducētes. vbo tñ ꝛ ñre. cū iā ꝓstet ō ꝓpetate. segt i lra. ꝛ. j. c. pr.

g Quicquid iuris. sic. ff. de excep. rei iudi. ꝛ an cadē. §. actiōes. ꝛ. C. ō anna. excep. l. vlt. Sed qui deduxit i iudiciū ps canōicoꝝ. cū ipsi eēnt rei ꝛ possideret: nō vī qꝫ aliquid deducerēt i iudiciū. imo de iure communi ad eos spectat electio. ꝛ possidēti non est prodita actio. istitu. ō ac. §. iste quoqz. ꝛ. s. de iudi. examinata. ꝛ ita nec petitoriū nec possessoriū deduxerūt i iudiciū. Sol. hic oppositio habet locū i actionibus i rem que cōpetūt ꝓ reb⁹ corporalib⁹ vt in. §. iste q̄qz. sed in actionib⁹ in rem q̄ cōpetūt ꝓ reb⁹ icorporalibus. vt in seruitutibus. datur actio possori pro tuendo iure suo. Et hec dī negatoria que cōpetit domino. qui negat aliū seruituté habere in re sua. ꝛ hanc negatoriam deduxerunt canonici i iudiciū. dū negabāt clericos habere ius i electione. qz aliud non poterant i iudiciū deducere. Cōfessoria vero daꝛ ei q sibi ō bere seruitutem cōtēdit. sm qꝫ isti clerici faciebāt. qui dicebāt se habeꝛ

veniret: sed id nō venire: ō quo nominatim actum est ne veniret[k]: ꝛ secundum statuta canonica electōnes episcoporum ad cathedralium[l] ecclesiarum clericos regulariter pertinere noscantur: nisi alibi secus obtineat ō consuetudine[m] speciali: nec eo qꝫ clerici antedicti se inter eligentes sutrinos episcopos probauerūt tertio[n] extitisse: ius eligēdi propter breuitatem temporis[o] vsqz ad prescriptionem[p] legitimam non producti sibi acquirere potuerunt: ꝛ actore non probante[q] qui conuenitur: ꝛ si nihil prestiterit: obtinebit: ab eorum impetitione super electionibus faciendis vos duximus absoluendos: sepedictis clericis ecclesiaruz sup lꝫ perpetuū silentiū ponentes.

Idem canonicis de bethleem.

Cum super electione bethlemitaneñ. ecclesie inter. r. subdiā. nñum: ꝛ. p. canonicū sepulchri dñici questio verteretꝛ: vtroqz se ꝓ electo gerente: cū ꝑfatus diacon⁹ a patriarcha biero. fuerit cōfirmat⁹

ius i electiōe. ꝛ hoc deduxerūt i iudiciū loco ꝓprietatis ꝛ possessorii hec probantur. ff. si serui. ven. l. ii. i. rñso. ꝛ. l. si forte. §. i. ꝛ. l. sicuti. §. sed si queritur. ꝛ isti. ō acti. §. eque si quis. ꝛ sic itelligitur qō hic dicit. utraqz pars deduxerit i iudiciū gegd iuris hēbat i electiōe.

b Id uenire in iudicium. hoc sumptū est ex illa. l. ff. de iudi. solemnus. illa. n. veniunt que includi possunt in actione ꝓpositā. ut loquatur i speciali iudicio. vt in rei vēdicatione. ut fruet⁹ ꝛ expense et usure que accessoria sūt ꝛ ad eādem rem spectātia. ff. de aqua plu. ar. bacten⁹. i fi. ff. de edil. edic. ediles. §. itē sciēdū. nō aūt ueniunt oia alia. Nec ē ō. C. de anna. exce. l. vlt. ibi spōte receptus fuit libellus generalis. vñ fatus fuit. sed regula ista melius itelligit de generalibus iudiciis ut negociis gestis. tutela petitione hēditatis. actiōe ꝓ socio cōidiuidūdo. finiū regūdoruz familie bercis. vbi oia ueniūt i iudiciū. nisi fiat specificatio in libello uel i ꝓsecutiōe cāe. tunc n. nō obstat exceptio i nō specificatis. C. de iudi. lz ff. de excepti. rei iudi. si ex testamēto. ꝛ. ff. insti. act. hēbat. ꝛ. ff. cōidiui. i iudiciū. ff. familiehere. hēdes. §. p. ꝛ. ff. de pet. here. si hēditatē. ꝛ. l. si quo tpe. ꝛ hec uera sūt in bonefidei iudiciis secus i iudiciis stricti iuris. qz ibi non ueniunt nisi illa tm̄ de quib⁹ noiati actū ē. ut nenirent: ut. ff. de do. eleganter. §. nō solū. ff. de uer. ob. quicqd. Simile ē etiam i personali actione. vt si unā cām sū ꝓsectus ꝛ succūbo non obstat si peto idē ex alia cā. lꝫ dictū ē. s. de libel. obl. c. ii. sic ēt in arbitrio vbi tm̄ ueniunt ea de quibus dictū ē i cōpromisso. ut. s. de arbi. cū dilecti ubi de hoc ar. ex hoc loco illud tantū uenire i cōdemnatione. qō i libello cōtinetur super quo lit. ꝓtestatio facta fuit. ar. ff. de iudi. nō pōt. ꝛ. l. de qua re. ar. ō de ap. l. ult. ad fi. et insti. de act. §. si minus. ff. ō peti. here. l. iiii. ff. ō rei uē. sinauté. §. possidē. Jn istis oib⁹. ll. dī. qꝫ plus venit i cōdēnatiōe q̄ i petitione. So. ista. ll. pz i ꝑn. gl. an sint extranea. an coniuncta et accessoria. sic aliqñ min⁹ uenit i cōdemnatiōe. q̄ i petitione. ff. de cōdi. fur. si seruus furtiuus. ff. de rei uē. sinaūt a titio. §. possidere. et. ff. de peti. hēr. si q̄ tpe. §. ex diuerso.

i Non solū. argumētatur papa ex hac. l. per locū a minori. si id de quo minus uidetur iesse ꝛ inest. ꝛ id de quo magis sine ecōtrario.

k Ne ueniret. ar. oia eē cōcessa que non sūt ꝓhibita.

l Cathedralium. lxiii. di. c. i. §. ex his. ꝛ. s. de elec. cū terra.

m De consuetudine. introducta de uolūtate eius cui preiudicat. ff. cōia ꝑdi. uēditor. §. i. ꝛ ita necesse ē qꝫ sit prescripta. ut hic innuitur. ꝛ. s. de cōsue. cū dilectus. ꝛ. c. ult. ubi de hoc. ꝛ. j. de uer. sig. abbate.

n Tertio. non ergo tres uices inducūt cōsuetudinē. nisi in criminibus. xxv. q. ii. ita nos. ꝛ. C. de epis. audien. l. iii. de pe. di. ii. §. ecōtrario. si. n. cōsuetudo eēt ex tribus uicib⁹ iunareꝛ hic. sed nō ꝓdest. nisi legittime sit prescripta ut dicit hic. licet tueatur aliquez in possessione quousqz constet. an debitū sit. xviii. q. ii. seruitium. ꝛ. j. vt li. pen. c. i. ꝛ. ii.

o Temporis. ꝛ ita pz. qꝫ si breuitas tpis nō obstaret isti clerici ꝑscripsissent ius eligendi etiam si semel elegissent. ar. C. de seruī. l. ult. lz videatur ō qz seruitutes q̄ non habēt continuā cām duplicatū tps requirūt. ff. quē admo. seruī. amit. si sit constituta. sed secus ē sm canones. ar. j. de prescrip. et quarta et hic. Sed ō rium vī huic loco qō dici consuenit. qꝫ i prescriptione ecclesiastica requiritur bona fides, ꝛ iustus titulus. alias ñ ꝓscribit. j. ō ꝓscrip. si diligēti. ꝛ. j. de deci. dudū. sic ꝛ i consuetudine cā allegari dz ar. j. de censi. peruenit. Et ita dici cōsueuit. qꝫ i cōsuetudie cā allegari debet ꝛ i ꝑscriptiōe titulus. ō hac mā iuenies. s. de cōsue. c. ult. lz hic nulla cā siue titulus fuit allegat⁹. ꝛ tñ prescripsissent si peruenissent ad legittimū tps ut hic pz. Ad hoc pōt dici. qꝫ i huiusmodi icorporalib⁹ sola patiētia hī ꝓ titulo. Nā patiētia loco traditiōis hī i seruitutib⁹. ff. de pub. si ego. §. i. ꝛ. ff. ō seruī. quot. ii. Vel dicas. qꝫ speciale ē circa ista icorporalia iura. qꝫ nō ē necesse allegare ibi titulū. sed hoc solū sufficit qꝫ nec vi nec clā nec ꝑcario usus sit tali iure. ff. ō seruī. vē. si qs diuturno. Et ex eo qꝫ erāt i quieta possessiōe. ꝓsumebatur qꝫ nec vi nec clā nec ꝑcario possideret. Ar. ō. j. ō ꝓscrip. si diligēti. So. g. n. faē grāz illō dz ꝓtestari. vii. q. i. pōtifices. ꝛ. s. de elec. cumana ꝛ hoc forsitā uoluerūt ꝓbaꝛ isti canonici. qꝫ illi clerici nō fuerāt i electiōe iure ꝓprio. sz ō grā q̄si negatiue.

p Prescriptionem. Videtur quod hoc ius. quia quasi seruitus ē prescribi non possit quia seruitus nec in bonis alicuius nec extra bona est. ff. de usufruc. lega. l. prima.

q Probāte. C. ō edē. qui accusare. vi. q. ul. §. actor. C. de ꝓba. actor. ꝛ. j. vt ec. bñfi. ut nostrum. b.

C. Cum super. confirmatus. ex hoc principio ꝛ ex fine. c. colligitur quod cō-

firmatio nil iuris cõsert vbi electio canonica nõ fuit. s. de elec. cũ iter canonicos z. c. cum dilecti. tũ si possessionẽ fuerit adeptus: z postmodũ spolietur. dz restitui q̃uis nõ fuerit electio canonica: vt h̃ pz.

a Restituẽdũ. solo vbo restituit eũ q; i eadẽ sñia destituit eũ. sic. s. c. pr. quid ergo ꝑdest talis restitutio: q̃tũ ad hũc casũ nil ꝑdest: nisi q; satis fit iuri z petitioni actioris. ff. de iudi. ỏ qua re.

z hec posset qñq; ꝑdesse q̃ ad fructus restituendos: vt spoliator restituat fructꝰ ꝓceptos: z q; percipi potuerũt a tpe deiectionis vsq; ad tps lit. cõte. sup ꝓprietate: z ita licet obtineat i ꝓprietate tũ ꝓptereaq; ius sibi dixit q̃tũ ad possessionẽ restituere dz fructus ꝓceptos. Sz nũquid ille qui ẽ i possessione vtetur fructibus: Videt q; sic: q; alimẽto z cã veritati nõ preiudicat. ff. de his qui sui vel alie. iu. sunt. si index. Et pupillus ꝓpter iopiã qñq; ꝓcipit alimẽta a scripto hẽde q; appellauerat vsq; ad finẽ litis. ff. de inof. test. si instituto. §. de iofficioso. Sz õriũ uez ẽ. q; cũ canonicũ ñ habuit igressũ. dz restituere fructꝰ q̃s inde ꝓcepit. z ẽ expressũ. ar. j. de prebẽ. dilecto. z melius. j. ỏ iurepa. cũ dilectꝰ. i fi. q; q̃si utrusus ẽ. vñ nil dz ide cõmodi hẽe. ne ỏ iprobitate sua cõmodum cõsequatur. z ẽ arg. ad h̃ quasi expressũ. j. de resti. spo. grauis z fructus illi restituendi sũt eccl'ie vnde illos percepit.

b Quã petitoriũ. z sic due petitões eodẽ iudicio expediũtur. ar. C. de offi. rec. ꝓuin. l. i. z eodẽ libello: z sic vno ꝓcessu duplex cõmodũ quis cõsequitur. ar. ff. ꝓ socio. si iter fres. §. si plures. z. ff. famil. her. bẽdes. §. si ỏ pluribus. ff. de act. empt. z uẽ. nõ ẽ nouũ. z. ff. quoz leg. l. i. §. qỏ aũt. z. j. c. cũ dilectꝰ. z. s. e. c. ii. z. j. de capel. mona. dilectꝰ. Sz q̃liter possessoriũ z petitoriũ deductũ fuit i iudiciũ ab utraq; parte. ỏ h̃ dixi. s. e. c. pr. Quidã dicũt q; neut possidebat. al' nõ potuit itentari. sed ab utraq; pte hoc nõ posset fieri. nisi vterq; fuerit spoliatus. sed alter tm̃ fuit spoliatꝰ. Vñ põt dici. q; i rebꝰ icorporalibꝰ dat̃ actio possessori ꝓ tuẽdo iur̃ suo vt i. pr. c. dictũ ẽ. Vel verius dicas. q; hic alter tm̃ fuit spoliatꝰ qui intentauit simul petitoriũ z possessoriũ. reꝰ vo qui possidebat defendebat se super vtroq;. z sic quodãmõ vtraq; pars deduxit vtrũq; in iudiciũ. j. e. cũ dilectus. q; non dz actori licere qỏ reo nõ lz. ff. de reg. iur. nõ dz. sed uerius ẽ q; alter tm̃ petitoriũ intentauit. qui dicebat se canonice electũ. q; z hic nõ dr̃. q; utraq; ps deduxit i iudiciũ utrũq; possessoriũ z petitorium.

c Be qua re. ff. de iudi. de qua re. hec regula fallit i cã criminali cꝑi. iii. q. vi. q̃uis z. c. dudũ. fallit i sñia lata a supiori. j. de re iud. decetero. fallit vbi sola cognitio ỏ mãdata ẽ. j. de testi. cũ oli. z. s. de offi. or. dilectus. Itẽ fallit in incidentibus qõnibus. vt dictũ ẽ. s. de or. cog. c. i. z. C. de or. iudi. adite. vñ ita itelligiẽ de qua re cognouit pricipaliter. s. de ea pronũciare dz, vt hic. q; petitorio z possessorio pricipaliter agebat̃ ab altera pte.

d p Istoralis. auspicia. i. exordia litis. C. de excep. l. pe. z. C. de codicil. l. vlti. i. responso.

e Requisitus a iudice. s. z hic cũ utraq; cã cõmissa ẽ iudici. vt. s. e. c. i. Idez' vr̃ si cã ꝓpetatis ẽ ei cõmissa. ar. C. de rei vẽ. ordinarii. Idẽ ẽt ubi cã ẽ simpliciter cõmissa. j. de sequestra. c. i. lz sit ỏ. ar. C. si a nõ cõpe. iu. si de ꝓpetate. q; continentia cause diuidi non debet. C. de iu. nulli. z. s. e. c. i.

f Experiri. i. agere alibi ponit̃ ꝓ defendẽ. s. de iudi. c. i. nemo enim sine actione experit̃. s. de iudi. examinata. ff. de admi. tuto. quotiens. §. item si temporali. ff. ỏ nego. ge. si pupilli. §. fi. itẽ ẽ hic ar. q; cũ plures actiones nomine eiusdẽ rei competunt. vt. ff. de mino. vez. una illarum est eligenda. ff. de tribu. quod i bẽditatez §. eligere. ff. de reg. iu. nemo. ii. §. quotiẽs.

g Quod ỏe recuperanda. Ad intelligentiam huiusmodi no. q; triplex est iudicium possessorium. vel pro adipiscenda possessione. vel recuperanda uel' retinẽda. pro adipiscenda possessione proponitur interdictum quorũ bonorum z in terdictũ quoz legatoz. z saluianũ interdictũ. ff. quoz bo. l. i. z. ff. quo. leg. l. i. z. ff. de salui añ. interdi. l. i. Interdictũ ꝓ adipiscenda possessiõe dat̃ bonoz possessori z heredibus hereditariis. insti. de interdi. §. adipiscende. bonorum possessor nomen est iuris. sicut z bonorum possessio. ff. de verb. sig. hereditatis. i. z bonoz possessor dicitur ille qui succedit de iure pretorio. insti. de interdic. §. restitoria. Et dicitur ideo adipiscẽde possessionis. q; lz heres hocipso q; est istitutus z hereditatem adũt efficiatur dominus rerũ hereditariarum. tũ possessionẽ earum non adipiscitur. nisi apprehendat possessionẽ. ff. de acqui. pos. cum heredes. in prin. z si ab alio possideantur. põt adipisci eaz possessionẽ p istud interdictum. Pro recuperãda possessione dat̃ interdictũ vñ vi. z quod ui aut clam. Pro retinẽda possessione datur interdictum vti possidetis. uel utrobi. z hoc hẽs insti. ỏ interdic. §. adipiscende. z. §. sc. z. j. de prob. c. licet. Si ergo aliquis cepit agere rei uendicatione. potest redire ad iudiciũ possessoriuz. qỏ proponitur ꝓ recuperanda possessione uel adipiscenda pendente iudicio proprietatis. ut hic dr̃. z. j. de test. significauerũt. z. ff. de ui z ui ar. cũ fundũ. §. ult. z ecõuerso ỏ possessorio potest redire ad iudiciũ ꝓprietatis sed ad interdictũ ỏ retinenda possessione ñ potest redire pẽdente iudicio ꝓprietatis primitus istituto. s. uti. pos. vel utrobi. ꝓponuntur ꝓ retinenda possessione. nec econuerso pot redire ad iudicium proprietatis postq̃ cepit agere uti possidetis. quia sibimet esset contrarius. qui enim proponit rei uendicationem. dicit fuerit in cã processum nouum iudi/ciũ super possessorio nititur inchoare: z infra. Consultationi tue taliter respondemus: q; possessorio quidẽ iudicio qỏ de recuperanda[g]: seu adipiscenda possessiõe ꝓponitur: an/ tequam renunciatum sit: aut conclusuz[h] i ꝓprietatis iudicio p̃mitus instituto agi põt[i] ab eo q; rẽ cepit vẽdicare: cũ legali sit ꝓuisione statutum eũ qui fundũ vẽdicauerit ab eo cuz quo interdicto vnde vi potuit experiri pendẽte[k] iudicio interdictũ' possessorio niblominus intentare[m]: aliis possessoriis iudiciis suo robore duraturis: que vendicationem dñii sui natura precedunt. Si vero renuncia/tum fuerit vel concluſuz: vt iam possit cã ꝓprietatis diffinitiue sñie cal/culo terminari: ne lites litib⁹ inculcẽtur: z via possit fraudibus aperiri alium possidere: ut vt. ff. de iud. examinata. quia possidenti ñ datur actio. insti. de ac. §. iste quoq;. z q; agit vti pos. dicit se possidẽ. vñ pendẽte iudicio ꝓprietatis: non potest redir̃ ad aliud. nec obstat qỏ legitur. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil. in fi. vbi dicitur. q; non negatur ei interdictum uti possidetis. qui cepit rem uendicare. quia illỏ intelligitur de eo qui ignorabat se possidere. Vel potest dici q; ibi renunciauit prime actioni añq; i choret secũdaz. Et de bis interdictis. s. uti possidetis z utrobi. potest intelligi quod sequitur i litera aliis possessoriis iudiciis i suo robore duraturis z̃. q; i bis interdictis ꝑus oz scire quis sit possessor q̃ qs sit petitor. ut insti. de iterdic. §. retinende. z iõ dicit h̃. q; iudiciũ possessionis de sui nã ꝓcedit vendicationẽ dñii. io. Illi uolunt itelligẽ q; dr̃ aliis possessoriis iudiciis in suo robore z̃. de illis interdictis que mixtã hñt cãm. i quibus debet quis ꝓbare dominiũ seruitutis z possessionẽ suã. s. se iuisse. xxx. diebus illo anno. sicut ẽ interdictum de itinere actuq; priuato. quod dat̃ uolenti reficere iter. ff. de iti. actuq; pri. l. iii. §. h̃ aũt interdictũ. z. l. i. §. ii. sic. j. de resti spo. ex trãsmissa. z idẽ i interdicto qỏ dat̃ de aqua ex castello ducẽda. ff. ỏ aqua q̃t. z esti. l. i. §. ait pretor. i talib⁹. n. iterdictis nõ redit qs ad cãz possessionis omissa cã dñii. Sed certe de istis nõ videt̃ q; possit intelligi: qz illa iterdicta de sui nã nõ ꝓcedũt qõem dñii. qz ibi simul agitur de possessione z de iure dñii: vt dr̃. ff. de iti. actuq; pri. l. iii. §. hoc aũt interdictũ. Vel itellige illud de aliis iterdict' que sũt q̃si preparatoria ad rei uẽdicationẽ. ut sũt iterdicta ỏ liberis exhibẽdis. z de tabulis exhibendis: ut prius appareat qs possideat z tunc det̃ alteri rei vendicatio. ar. C. de rei uẽ. ordinarii. Vel potest itelligi: qz cũ agitur de possessiõe z uiolẽtia. ꝑus agi dz de possessiõe. vt appareat quis possideat. ut postea qui possidebat de uiolẽtia sibi illata sibi experiat̃. z sic nũq; econuerso. C. de ap. l. i. z illa uerba q̃ uẽdicationẽ z̃. non faciũt iplicatiõez sed demõstrationẽ notãt. q. d. possessoria iterdicta uolũt prius tractari q̃ rei uẽdicatio. ff. de rei uẽ. is q; ỏstinauerit. lz q̃nq; secus fiat. prior tamẽ intellectus uerior ẽ.

b Cõcluſuz. hoc sũptũ ẽ ab auc̃. de testi. §. qz uero multi. col. viii. sic. j. de fi. instru. cũ dilectus. z si mãdatũ reuocet̃ post cõclusionẽ. nihilominus fertur sñia nõ obstãte tali reuocatiõe. s. ỏ ꝓcu. auditis.

i Agi põt. nouo tamẽ iudicio z renũciato priori: z sic saluabis opinionẽ io. z ber. q̃ h̃ reprobari vr̃. z. j. c. pr. qui dixit. q; nũq; simul agẽdũ ẽ possessorio z petitorio ẽt ab eodẽ. C. ỏ rei uẽ. ordinarii. z. C. q̃ruz bo. l. vlt. z. C. ỏ interdic. incerti. sic intelligitur illa. l. ff. de acqui. pos. nãliter §. nihil. qz ibi renũciauit prime. q; ꝛeboauit secũdã.

k Pẽdẽte. i. renũciato. sm̃ ia. b. Sed hec expositio multũ ẽ extranea z ꝛria huic littere. nec ꝓbatur aliq̃ iure scõm canonicã equitatẽ. plãe stat uerbũ i sua significatiõe: ut. j. de testi. significarũt. uel pẽdẽte quousq; cõstet de possessorio. ut si succũbat i possessorio reuertat̃ ad petitoriũ. sed si obtineat i possessorio. qd erit de priori iudicio: fiat qỏ dicitur in predicta decre. significauerũt.

l Interdictũ possess. interdictũ dr̃: quia inter duos redditur: non ab interdicendo. insti. de interdic. §. sunt tamen. Interdictum olim erat q̃dam formata z solẽnis cõceptio uerboz quibus pretor aliquid fieri iubebat uel prohibebat. insti. ỏ iterdic. i ꝑn. hodie nõ seruatur solennitas interdictoz. sed loco cuiuslibet iterdicti dat̃ utilis actio in factum insti. de interdic. §. ult. b.

m Intentare. sed nũquid si probauerit uiolentiam debet ei adiudicari proprietas. uidetur q; sic. xvi. q. vi. placuit. C. unde ui. si quis intantã. lz hoc nõ ẽ nez q; quis amittat dñium rei. z ideo qz cõmisit violentiam: z hoc nõ ẽ ex natura interdicti. lz ex pena illius constitutiõis si quis in tantam. unde si uult sibi rem adiudicari. proponat cõdictionẽ ex illa. l. si quis i tantã: qz ꝓ interdictum vñ ui non consequitur hic sed possessionẽ cũ fructibus.

a Causa nõ decisa. ergo si aliqs succubuit in iudicio p̃prietatis ad huc post sentẽtiam potest redire ad possessoriũ. sicut ecõuerso. ar. s̃. de elec. q̃relaz. ꝛ. j. e. ti. c. iii. q2 alius ẽ modus agẽdi. ꝛ aliud petitur q̃ pri ff. ỏ excep. rei iudi. cũ querit. ꝛ. l. se. ar. ỏ. j. e. c. proxi. vbi ille qui obtinet in. p̃prietate. obtinet i possessorio. Possessio. n. videt esse pars p̃prietatis. sicut vsufructꝰ pars dñii. ff. de vsufru. l. iiii. vnỏ obstat exceptio rei iudicate ff. de excep. rei iudi. si quis cũ totũ. i fi. Ad hoc dicas. q̃ si nuda p̃prietas deducta ẽ i iudiciũ. post sniam põt agi de possessiõe q2 nil habet cõe p̃prietas cũ possessiõe. ff. de acq. pos. naturaliter. §. nil. secus si vtrũ q3 deductũ ẽ in iudiciũ. s̃. e. c. i. iii. ꝛ. iiii. ꝛ. j. c. pxi. Judex tñ q cõdẽnat de p̃prietate p cõsequés cõdemnabit de possessiõe. nisi reus excipiat de possessione. s. pactuz vel vsucapõnẽ. ꝛ hoc faciat añ sentẽtiã. ff. de rei ven. officiũ. in fi. Jo. si. n. aliqs probauit de possessione ꝛ nõ de p̃prietate ꝛ i determinate de vtraq3 actũ ẽ succũbit in vtroq3 s̃. e. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. j. c. pxi. Uez ẽ ergo q̃ q succũbit in p̃petate. ꝛ i possessorio. a deo. n. ꝑualet p̃peras possessiõi q̃ q obtinet i p̃prietate erit potior i possessiõc: cũ vtraq3 si mul actũ ẽ: lz solo vbo pdideritcõmodũ possessiõis. ar. xvi. q. iii. §. põt. v. q̃ si mala fide. ꝛ possessio sẽp segt̃ p̃prietatẽ. ff. de rei. vẽ. officiũ. in fi. ar. ff. ỏpositi. bona fides. verũtñ iudex q de p̃prietate tãtũ datus ẽ nõ põt cognoscere ỏ possessione. C. si a non compe. iudi. si de proprietate.

b Facultatẽ. Si nõ potuit p̃bare dñium. vt hic dicit. qd valet redire ad possessoriũ. cũ videat cõdẽnãdus: q2 sentẽtia sup p̃prietate trahit ad se sniam sup possessione. j. c. pxi. rñ. põt valere q̃ ad fructꝰ quos recuperat a tpe deiectionis. Jtẽ q2 exquo bũit possessiõnẽ. habebit commodũ retentionis. nisi aduersariꝰ p̃prietatem probauerit. C. ỏ rei vẽ. res alienas. ꝛ q2 si spoliator rem petat põt ei obiici q̃ amisit ius si qỏ habebat per cõditionẽ ex. l. predicta. siquis in tantam.

c Equitatem quam iudex semp debet habere p̃ oculis. ff. de eo qỏ cer. lo. q̃ si ephesi. ꝛ vbi proditum nõ ẽ ius. pcedere debet iudex egtate pẽsata. s̃. de transac. c. vlt. B.

C Um dilectis. possessorio. Quidã itelligũt q̃ hic dicit q̃ vnꝰ agebat iudicio vti possidetis. ꝛ aduersariꝰ agebat ỏ eum rei ven. ꝛ sic itelligũt. s̃. e. ad vltimũ: ꝛ ita planus ẽ casus. Sed ỏ ẽ qỏ legit̃. ff. vti pos. l. i. §. iter litigatores. q2 vti pos. dr̃ dari inter duos q dicũt se possidere. vt ibi. Uñ verius ẽ q̃ idem hõ p̃ponebat simul de recuperãda possessione ꝛ p̃prietate ỏ aduersariũ suũ: ꝛ scõm hoc signant ỏria. C. de rei vẽ. ordinarii. ꝛ. ff. de iudi. si de vi. C. de iterdic. l. incerti. C. q̃ꝛ bo no. l. vlt. Per leges istas dicebãt ia. ꝛ. b. q̃ nunq̃ poterat simul agi iudicio possessionis ꝛ p̃prietatis. ar. ỏ. ff. quo. leg. l. i. §. qỏ aũt. sed illud ẽ q̃ reus ñ certificabat actorẽ: ꝛ iõ simul p̃ponitur petitio hereditatis ꝛ quoꝛ lega. Ad. in ỏriam fuit opi. q̃ possit agi de simul de illis. ꝛ nos sumꝰ in eadẽ opi. s. q̃ simul possit agi de possessione recuperãda. ꝛ de p̃prietate ab eadẽ psona. nec ẽ istud ỏ ordinem iuris. nec ỏrietas vel repugnãtia hic inenit̃. q2 nõ sũt ỏria. vt hic pz. ꝛ. s̃. e. cũ ecclesia. ꝛ. c. cũ super. ꝛ. j. de cap. mo. dilectꝰ. ꝛ. ll. pdicte. ordinarii. icerti. ꝛ. C. quo. leg. l. fi. nõ itelligũtur de tali possessorio p recuperãda possessione. sed iterdicto vti pos. ibi. n. ordinariũ ẽ. q̃ possessoriũ primo tractetur. q2 pꝑ euidẽtẽ ỏrietatẽ simul agi nõ põt de p̃prietate ꝛ vti pos. ab eadẽ parte. vt dcm ẽ. s̃. ca. pxi. Si vo vnus vult agere possessorio ꝛ alter petitorio illud nullo mõ ẽ admittẽdum. j. ti. pxi. sollicite. in lris. itẽ cum gs. ex cõq̃stione. q2 qỏ spoliationis priuiligiata ẽ. s̃. de o2. cog. sup spoliatiõe. ꝛ. iii. q. i. ꝛ. ii. p totuz. ꝛ cũ actor agit vtroq3 iudicio. reus põt se defendere sup vtroq3. s̃. e. cũ ecclesia. ꝛ. c. cum sup. ꝛ. C. de of. rec. pro. l. i. b.

e Prenalere. sẽp. n. proprietas tanq̃ dignior trahit ad se possessionẽ. vt sequatur dñium. q2 iustior est petitio p̃prietatis. ff. ỏpo. bona fides ar. C. de pig. act. si rem alienam. ar. xvi. q. iii. §. põt. v. quod si mala. ar. j. de sequest. c. i. Ar. ỏ. j. de re iudi. suborta. ꝛ q̃ dicit · prenalere. itellige q̃ simul ẽ actum. vt hic dicit. b.

f C Um oliz. duob9. sed qualiter potuit iste archidiaconꝰ ex bono actu epi cõsequi ius cũ nec trimus tribuat. s̃. e. cũ ecclesia. sed quadruplex actꝰ necessari9 vr̃. C. de seruit. l. vlt. Sed hoc iõ cõtingit. q2 q̃ ẽ in quieta possessione eligendi vel p̃ntandi. põt eligere ꝛ p̃ntare. ꝛ ille cõsegtur ius ex hoc. s̃. de elec. q̃relam. j. ỏ iurepa. cõsultationib9. qui. n. ẽ in quieta possessione. dz vti iure suo: quousq3 euicatur ab eo. j. vt lit. pen. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. xvi. q. iiii. volum9. ꝛ sic cõsegtur aliquis dñium ab eo q non ẽ vñs ꝛ sufficit hic electo vel p̃ntato tãtum in possessorio obtinere. i. q̃ electoꝛ sit in quasi possessione eligẽdi ad hoc vt cõfirmet̃ electio vel p̃sentatio p iura predicta.

g Judices recusar̃. Sic pz ex hoc loco q̃ si procurator tuus impetrauit tibi iudicẽ q̃ nõ potes eũ postea recusare ac si tuipse eũ impetrasses. s̃. de offi. del. sup questionum. §. vez. Sed mirũ videt̃ q̃ fcñ procuratoris i lr̃a su p̃iudicet dño. cũ hic ñ posset habere dñs recursuz ỏ procuratorẽ. q2 in casu isto procurator ẽ nõ soluẽdo. vnde nõ dz nocere dño. ff. de do. ꝛ elegant. §. pe. ꝛ ff. de eo p quẽ fa. erit. l. vlt. Sed illa iura intelligunt̃ cuz procurator dolũ admisit. secus esset si negligẽter versatus esset. ꝛ sibi imputet qui minus diligẽtem procuratorẽ constituit. ff. de mino. cum mãdato. in fi. põt tñ pars lesa pꝑ negligẽtiam procuratoris noie ecclesie petere in itegꝝ restitutionẽ. s̃. de inte. resti. cuz venisset. Jn casu isto dico q̃ si dñs dedit certam formã de certis psonis pro iudicib9 obtinẽdis. ꝛ ipe egressus ẽ illã formã petẽdo alios iudices tũc nõ fit p̃iudicium dño quin possit illos recusare si voluerit. ar. s̃. de of. del. cũ olim. ꝛ. C. de pcu. si procurator. ꝛ hoc ẽ expssum. j. de ap. significante. Sed si simpliciter fuit cõstitutus p procuratoꝛ ad impetrandũ iudices nõ dãdo certũ mãdatum de ceteris psonis. tũc nõ põt iudicẽ recusare. ar. l. pdicẽ si procurator. Q̃ñ p̃iudicet factũ procuratoris dño ꝛ q̃ñ nõ dr̃. s̃. vt lit. ñ cõte. c. i. Sed qualiter fuerunt hic recepti testes lit. nõ cõtest. post recusationẽ si nõ consẽtiebant in iudices. lz de cõsẽsu procuratoris eorum fuerũt obtẽti. Jõ recepti sũt ñ obstante recusatione. q2 in p̃sentia pape lis fuerat p illos procuratores cont. vt pz in antiqua decre. alias non fuissent recepti. si non consensissẽt. vel non valuisset receptio testium lite non cont. s̃. vt lite nõ cõt. p totum. Vel dic. q̃ bñ valuissẽt attestationes ẽt lit. non cont. cum isti canonici fuissẽt actores si fuerũt cõtumaces. vt. j. de do. ỏ cõtu. cãm q̃. vbi de hoc no. ꝛ. s̃. vt lite nõ cõt. q̃m frequẽter. i p̃n. vel si erant rei. qỏ verius vr̃ p ipam lr̃am. ꝛ si cõtumaces fuerũt bñ possũt testes recipi lite non cõt. s̃. vt lit. non cont. quoniam frequẽter. q2 agebatur ỏ electione lz verum ẽ q̃ lis erat contestata.

b Assẽsu. ꝛ ab eis esset rescriptum impetrãtum. nec iducie deliberatorie dãde sũt impetrãti. iii. q. iii. §. spacium. v. ei aũt. nec deliberationis inducias petere dñt. cuz apud sedem apostolicam p procuratores vtriusq3 patris lis erat contestata. ꝛ hec lr̃a p̃bat q̃ canonici erãt actores. quãdo impetrauerunt rescriptum.

i Jmponẽtes. ꝛ hec lr̃a probat. q̃ canonici erant actores. q2 reo nõ iponit̃ silẽtium. sed absoluitur actore non probante. b.

k Reseruata qõne. sic. s̃. de elec. q̃relam. Sz nunqd epꝰ põt repellere istos p exceptionẽ rei iudicate? nam cũ ille obtinuit. q habuit cãm ab epo illud dz epo p̃desse. sicut pactum fcm̃ a debitoribus hereditariis. ne ab ipis petatur cum emptore hereditatis. nocet vẽditori ipius hereditatis. ff. de pactis. si cuz emptore. Sed nõ ẽ verz. q2 exceptio rei iudicate trãsit ab actore suo ad aliũ. s. emptorẽ. sed nõ reuertit̃ ad actorẽ suũ. ff. de excep. rei iudi. si a te. §. vlt. sic. s̃. de elec. q̃relã. Est ẽt alia rõ. q2 hec snia lata ẽ ratione possessionis iter capitulum ꝛ archidiaconũ sed si capitulũ postea voluerit agere ỏ epm. illa erit qỏ p̃prietatis. ꝛ sic erit omnino alia cã: q2 snia lata sup possessione nõ obstat agere volẽti de p̃prietate. Sz hic res iter alios acta fuit. vt. j. dicit. vñ nõ obstat sup proprietate ẽt inter easdez psonas. lz ista decre. cõpetẽtius deberet poni in ti. de elec. sicut decre. q̃relam. sed ti. ille logtur q̃ñ iter easdẽ psonas vtitur qõ possessionis ꝛ p̃prietatis. qỏ hic nõ fuit. vt pz. s̃. p totũ. nec dr̃ hec proprie qõ possessionis: q2 ñ tãtum actũ ẽ possessorio iudicio. in quo casu logtur iste ti. sed archidi. obtinuit qỏ pz q2 epus erat in possessione. vel quasi iuris eligendi. Vel dic q̃ ista decre. respecit tãtum; scõam partem rubrice. b.

l Jnter alios. j. de rc. iudi. c. pe. j. de pbẽ. dilecto in fi. ꝛ. j. de dona. inter dilectos. in fi. ꝛ. s̃. de of. del. sup eo. ꝛ. j. de fi. istru. inter dilectos.

m I N cã. ad subiectionis indiciũ. petebat p̃iarcha subiectõez in monasterio scĩ georgii. ꝛ. l. solidos ad indiciũ subiectionis ab isto abbate: vt p̃baret p hs q̃ ei subesset. j. de cẽsi. ois oĩa. x. q. iii. illud. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. nulli. ꝛ in his actũ fuit a p̃iarcha possessorio ꝛ petitorio. i possessorio obtinuit. i petitorio succubuit

ꝛ sic facit ad titulū. alias ñ vī facere ad titulū. ꝛ sic pz qꝫ male fuit decisa. ꝛ melⁱ⁹ fuisset posita in ti. de re iudi. siue de excep. qñqz vō cēsus talis ē signum exēptionis. qñqz solūmō signum ꝓtectionis. j. de priuil. recepimus. ꝛ tūc nō eximit a iurisditione diocesani. vt in. c. recepim⁹. sed hic petebat in signū subiectionis. sic j. de cēsi. cū venerabilis. sed qꝛ monasteriū liberū erat ꝛ exēptū ꝑ priuilegiū ro-

pon. succubuit in illo censu ꝛ in aliis. qꝛ nō ꝓcepit illa tanto tpe. qꝫ renūciatū vel ꝑscriptū fuerit ꝓuilegiū libatis. vt pz ī itegr.

a Jure. Sic pz qꝫ q rez petit ꝛ ꝑcipue in personali actione ex vna cā si succūbat qꝫ ñ obstat ei exceptio rei iud. si postea petat eāde rem ex alia cā. ff. de excep. rei iudi. cū q̄ritur. ꝛ l. an eadez §. actiones. Idē ē in rei vē. si ex prima tātum vna cā. ff. de excep. rei iudi. si mater. §. eādem. Idē ē etiā in possessorio. j. ō dona. iter dilectos. ꝛ ff. ō acq. pos. possideri. §. ex pluribus. ar. de hoc dcm̄ ē. s. de lib. obl. c. ii. vbi.

L de hoc.

b Jcet multū. cōtētionez. si hoc petiuisset. j. e. c. ꝓxi. ꝛ. c. i lit teris. ꝛ itē cū gs. ꝛ. s. de or. cog. sup eo. ꝛ. ii. q. ii. ꝑ totū. ꝛ. iii. q. i. ꝛ. ii. ꝑ totū. ꝛ sibi ꝓputet iste cec⁹ g renūciauit iudicio possessorio. xxix. q. ii. cuius rei cā. Sed vī qꝫ nō ē restituēdus. si aduersariⁱ⁹ ī cōtinēti vellet ꝓbare dominū. ff. ad exhi. l. iii. §. ibidē. ꝛ ff. ad trebel. ille a quo. §. i. ꝛ melⁱ⁹. ff. vt in pos. leg. si is a quo. i. rūso. ꝛ. j. e. lras. sed nō obstāt. ll. ille. qꝛ nō loquunt̄ in iterdicto vñ. vi. imo in iterdicto de adipiscēda pos. ꝛ qō dicit decre. lras illud spāle ē ꝓp periculū aie. in casibus vbi ecclesia dispensare nō pōt. vt ibi pz

c Restitui. cū fructibⁱ⁹ ꝓceptis ꝛ q ꝑcipi potuerī a tpe dilectionis. j. e. c. ꝓx. ꝛ. c. grauis. Sz qd si sūptⁱ⁹ aliq̄s fecit ille diaconⁱ⁹ in rē illā. Rñdeo nec petitiōez bz inuasor nec retētionē. qꝛ donare vī tā q̄ male fidei possessor. isti. de re. diui. §. ex diuerso. ꝛ qcqd plantant̄ serit̄ vel edificat̄ oē solo cedit si radices ꝓpus egit. insti. de re. diui. §. si titius. imo tenet̄ ēt ō eo qō casu periit ff. de le. i. cū res. in fi. tñ sūptus necessarios sine qbus res facta

Sessz deterior debet restituere. C. de rei ven. domū. ff. de peti. hē. si a dño. §. vlt.

d Sollicite. cū spoliatū. ergo a ꝺ̄no sēsu si ñ esset spoliatⁱ⁹ bñ reciperent̄ testes ꝙ cū. j. c. ꝓx. ex eo qꝫ spoliatus renūciauit. p̄sumitur qꝫ inuitus ꝛ coactus renunciauit. vñ ꝺ̄ talē p̄sumptionem nō admittunt̄ testes. vt hic ī̄uitur. nisi facta restitutione. Sed quare mādat papa ingri quo tpe renūciauit cū spoliatus añ cāe ingressum debeat restitui. s. c. ꝓxi. ꝛ. j. e. in lris. itē cū quis. Ideo de hoc ingrit̄. qꝛ si renūciasset eo tpe quo possidebat. ꝛ ipe postea peteret ecclesiaz dicēs se spoliatum. tunc reciperent̄ testes contra eum. qꝫ sponte renunciauit. vt sic defenderet se iste reus contra istum petentem restitutionez. vt sequitur in glo. ad fi. ꝛ. s. de renunc. sup hꝫ. que cōsuenit signari ꝺ̄na huic. sed nō ꝺ̄ dicit. qꝛ in alio casu logtur. vt ibi dcm̄ ē. Sed si aligs spoliatⁱ⁹ petit restitutionem bñficii sui. ꝛ obiiciat̄ ei qꝫ nō fuerit canonice istitutus. vel qꝫ spōte renūciauit. vel abiurauit nō ē audiēdus. qꝛ ei nō pōt referri qō ꝓprietatis. nisi postq̄ fuerit restitutⁱ⁹. qō esset si audiret̄ obiiciēs in iure minus canonicā istitutionē. vel abiurationē spōtaneā. vt. j. e. i lris. itē cum gs. ex conq̄stione. qꝛ qō spoliationis ꝓuilegiata ē. s. de or. cog. sup spoliatione. Hic ergo tātum agit̄ possessorio. vñ aduersarius nō ē audiēdus monēs ei qō nem ꝓprietatis. qꝛ nil bz cōe qō ꝓprietatis cū possessione. ff. de. acq. pos. naturaliter. §. nihil. quare nō obstat iuramētum restitutionē petēti. cum i ea nō agat̄ de iure ꝓprietatis. sed iuramētum ꝛ renūciatio spōtanea tangūt ius proprietatis cui abiurādo renūciauit spoliatⁱ⁹. sz possessioni ñ renūciauit vel abiurauit. qꝛ iā amittat eā ꝑ spoliationē ꝛ ei qō nō possidebat renūciare nō poterat. q̄re petit restitui si nō obstaret qꝫ spoliatus renūciasset bñ reciperentur testes aduersarii qꝫ spōte renunciauerit. dum gēte possidebat vt in. c. se. Et sicē. ar. qꝫ lata sñia super ꝓprietate. nō obstat agere volenti de possessione. vt no. s. de cā pos. c. pastoralis. Et ēt. ar. ꝺ̄ colligitur ibi qꝫ obstet in glo. ergo si aliquis ꝛc.

e Quia nō ē verisimile. ꝺ̄ hanc p̄sumptionem nō admittunt̄ testes. exquo constat qꝫ spoliatus sic renunciauit. ꝛ hꝫ nō tantum ex vi p̄sūptionis. sed potius ex

diffinitiuam quā super hoc cōtrariā reportauit: ei nō adimimus: si alio iure de ip̄is expiri voluerit ptātez.

De restitutione spoliatorum.

G Reg. ix. epō constañ.

L Jcet multū: ꝛ infra. Lō q̄stus ē nobis philasi⁹ cecus: eius campuz ab ecclesie boibus irrōnabiliter occupatū. Qđ si ita est: q̄q̄ añ oēm ꝓtentionē possessio ei ꝺbuerat violēter ablata restitui: tm̄ quia euētus diaconus ipsius ecclesie consentiēte illo cōstituit se legitime, pbaturuz dictū cāpuz eiusdem ecclesie iuris esse: inquire veritatē: ꝛ si hoc ꝓbatum fuerit: huic dicēdum ē: vt a sua intentione discedat: alioquin ei res ablata reddatur.

A Lexander tertius vigoreñ. epō.

S Ollicite cures ꝙquirere: quo tēpoze. h. renunciauit ecclesie ꝛ si tibi cōstiterit eū spoliatuz: cū eidem ecclesie renūciauit: ꝓtra eū testes alteri⁹ ꝓtis de iuramēto ꝛ renūciatione spōte facta añq̄ restitutus fuerit nō admittas: qꝛ nō ē verisimile qꝫ sponte iuri suo renūciauerit: q renūciat spoliatus: sz testes eiusdez h. gbus intēdit se, pbare qꝫ violenter predicta ecclesia fuerit spoliatⁱ⁹ dūmodo idonei sint: recipe nō ponas. Idem.

A Lcepta qōne. p. clerici qꝫ violenter fuerat ecclesia spoliatus vobis dedimus in mādatis: vt si h cōstaret eā sibi restitui faceretis: quo cognito responsuz ē ab aduersario: id nō debere proficere: eo qꝫ spōtanea voluntate coram eborac. archiepō ap. se. le. p̄scriptā ecclesiā ab

iurasset: ꝛ infra. Mādamus: quatenus si vobis constiterit: qꝫ p̄fatus p. nullo metu vel vi coactus: sz spōtanee plibatā ecclesiā taliter abiurauerit⁸: ei sup hoc ꝑpetuū silētiū ipo natis. Idem vigoreñ. episco po: ꝛ elieñ. archidiacono.

A Udita querela. t. clerici qꝫ. h. persona ecclesie de sande. ip̄z super ecclesia sua depeleñ. indebite molestaret: lūdoñ. epō ꝛ tibi fili archidia. dedimus in mandatis: vt si vobis cōstaret qꝫ predictus. h. alterius⁹ ecclesie personatum haberet: vel iuramento spōtanee prestito firmauerit se memorato. t. super eadē ecclesia questionez decetero nō moturū: ab eius molestia super hoc cō pescatis eundē: ꝛ infra. Cum vero plenius vobis constitisset dictuz h. nō solum ecclesie alterius psonatum habere: sz ēt spontanea voluntate ecclesiā depeleñ. in ꝑpetuuz abiurasse: ꝓhibuistis eidem ne dictuz t. sup hoc decetero molestaret⁹. Licet aūt nuncius eiusdez. h. posteriores lras ip̄etrauerit formā aliam cōtinētes: qꝫ nō obstantibus lris a pte altera ip̄etratis reuocari deberet: si quid imutatuz esset in cā postq̄ idē nuncius iter ad nos arripuerit veniendi: qꝛ tm̄ nō intellexim⁹ nec ītelligi debuit: vt reuocaretur qđ p vos factum esset auctoritate lraruz nraz sed si quid p̄sumptione vel violēcia imutatum esset: mādamus: quatenus sñiam quā, ptulistis ante posteriorum lraruz receptionē: occasione ipsaz⁹ nullatenus reuocare tētetis: ꝛ si cōtra sñiam ipsaz aliquid statuistis: studeatis id sublato ap.

iudice. ꝛ in se. c. renūciauit spōte ꝛ coram suo iudice. Verior ē solutio. qꝛ hic agebatur possessorio tātū. in seqnti possessorio ꝛ petitorio. vt pz i antiqua. Vel dic. qꝫ hic cōstabat eū spoliatū fuisse. cū renunciauerit. qꝛ hoc primo quesitū fuit. vt dicit i pn. sed in sequēti dicebatur qꝫ nulla spoliatō ne fcā spōte. dū possi debat renunciauit. ꝛ sic admittit̄ ad ꝓbādum qꝫ nō spoliauit idirecte. sic. j. e. cū ad sedē. ꝛ. j. de testi. significauerūt. ꝛ. j. e. olim i. Ar. qꝫ sicut admittitur actoꝛ ad ꝓbāduz qꝫ fuerit spoliatⁱ⁹. sic reus pōt admitti ad ꝓbādū ꝺ̄nuz. qꝫ erit dū ꝓbauerit qꝫ spōte renūciauerit. cum possidebat ꝛ coram suo iudice ꝛ si hoc ꝓbauerit. pz qꝫ ipsuz ñ spoliauit. ꝛ sic nulla ꝺ̄nctas. ꝛ ibi precessit renūciatio spoliationez. sed econuerso hic. ꝛ tō secus. ꝛ ita non fuit spoliatus.

f Spoliatus. Quid si spoliatus stetit per annū. qꝫ nō petiit restitui. nunqd postea audit̄. Vī qꝫ nō. qꝛ iterdictū actio ē ꝓtoria q̄nno expirat. i. sti. de ppe. ꝛ tēp. act. i prin. Rñdeo pretorie actiōes tꝑales sē quo ad penā ꝑpetue quo ad ꝓsecutionez ipsius rei. ff. de act. ꝛ ob. in honorariis. ff.

ff. de vi ꝛ vi. ar. l. i. in ꝓin. imo sez canones videtur qꝫ etiam ad damnum sine ad penam perpetuo agi possit. qꝛ nulla cōditio tpis opponi pōt. vt. iii. q. i. reintegranda.

g A Lcepta. abiurauerit. ꝺ̄. s. c. ꝓxi. vbi nō admittunt̄ testes. ibi solnitur. Itē. ar. ꝺ̄. j. de instī. cū venisset. sed ibi possessorio actū fuit. ꝛ ibi ēt abiuratio vel renunciatio psonalis fuit. sz concessio fuit realis. Itē. ar. aliud. ꝺ̄. j. de cōcess. preben. post electionē. ibi nō fuit abiuratio ꝓbata. vnde ibi restituitur. ꝛ post restitutionē pōt opponi abiuratio vt dī in fi. Quidam dicunt qꝫ illa decre. sollicite cōtinet dispēsationem ex eo qꝫ ibi auditur ꝺ̄ iuramētum. hec vero ius cōtinet: ex eo qꝫ hic nō auditur ꝺ̄ iuramētum. arg. j. de iureiuran. si vero. b.

b A Udita. alterius ecclesie psonatum haberet. sed ēt quodcūqz istorum probaretur, sufficiebat. j. de ꝓben. referente de multa. ꝛ. s. de elec. dudum. ii. ꝛ. s. c. proxi. ꝛ. s. qꝫ me. cā. ad audiētiam. ꝛ j. de iureiur. si vero. ꝛ. xxii. q. iiii. si aliquid.

i Molestaret. ꝛ sic pz qꝫ. t. possiōbat ꝛ. h. illū ipediebat ꝛ molestabat eū sup ipa ecclesia. vnde agebat. t. vti possidetis. s. ne ingeratⁱ. vñ ꝺm formā petitionis format̄ hic sñia. de symo. lz beli.

k Nō itellexim⁹. Nota qꝫ nō vult papa p suū rescriptū statuta rescidi s. de eta. ꝛ qualita. cā te. nec vult derogare iuri alicui⁹. xxi. di. null⁹. ꝛ c. ecce. ꝛ. s. de of. oꝛ. lz. ꝛ. j. de vsu pallii. ex tuaz. ꝛ. C. de emāci. nec auus ꝛ ea q̄ cā cognita statuunt̄ rescriptis reuocari nō possūt vt. C. de cōmina. p epistō. ꝛ pragma. sane. l. iii. ad hoc facit. C. sñiam rescin. nō posi. petrata. ꝛ. C. de testa. ꝛ quē admodū testa. si testamētum.

Receptionē. no. tꝑs receptionis litteraz cōsiderādū ꝛ nō date. sic. j. de ꝓben. di. lectus. ii. vbi de hoc.

m Occasione ipaz. Nota qꝫ hic fit in scōis lris mētio de primis etiaz

expressa nō tamē reuocanᵗ prime. vndesignaᵗ.ō.s.de rescrip.ceterū. t.c.ex parte.ii.sed hoc iō ē.qz sniа iā erat lata p primas q̄ valide fuerūt.alias scōe reuocāt illas.vt hic pz.t aqua snia nō fuit appellatū.vt C.vt.lit.pē.l.i.t.ii.C.de trāsac.causas.t.C.sē.resci.nō posse ipetrata.

a Nō obstāte.hoc iō qz iurisditio p primas lras attributa reuocata erat.vñ nulla fuit sē tentia lata post receptionē scōaz.sic.s.ō of.del.ex litteris.b.

b Lras.eiectiōe Cuz.n. agit de violētia t possessiōe prius agēdum est de possessione qs possideat.s.vt p lās appareat qs fecerit violētiā. C.de ap.l.i. Si vero agaᵗ de possessione t ꝓprietate:de possessione prⁱ agi dz vt h. Et expone de violēta eiectione.i.ō possessiōe violēter ablata.vt.ff.de iudi.si de vi t ꝓprietate.t.ff.ad l.iul. de vi publica.g cetu.§.si de vi.cuz qō spoliatiōis sit ꝓuilegiata.s.de or. cog.sup.t hoc cū vnū itētatur ab vna ptē.t alterū ab altera. secus si vtrūq; ab eodē.qz tē ꝑt vtrūq; simlʳ ꝓpōi s.ti.pr.cū ecclesia.t c.se.t.c.cū dilectⁱ.t i iterdicto vti pos. naturaliter prⁱ de possessione agiᵗ.C.de interdict. incerti iuris. cū suis cōcor. qz t ciuilis t naturalis rō suadet vt alter possideat.t alter a possidēte petat.insti.de interdic.§. retinende.

c Canonica. Et sic pz.q̄ spoliato ñ possit referri q̄stio dñii.nisi prio fuerit restitutᵘ s.e. sollicite.vbi ō lās.

d Predo.ff. de vi t vi.ar.l.i.§.qui a me. Ar.ō.qz dolo facit q petit qō statim restituere dz.ff.de doli excep. dolo.sed illud pōt itelligi in petitorio iudicio t lās vex ē.nisi sit talis predo cuius vite nullus ꝑcere dz.C.qñ li.vimen.si.iu.se vin.l.i.

e Rigorem. nisi dñs rē petat eodē tpe cuz fure.ff.depo.bona fides.tñ equitas qñ qz p̄fertur rigori.C.de iudi.placuit.

f Item cū qs dicat se de possessionē.in hoc casu nō eget restitutione. qz possessionē nō amisit nisi in duobus casibus.puta si venies non fuerit admissus. Item cum non accedit qz suspicatur se posse repelli. ff.de acqui.pos.clam possidere.§.qui ad nundinas.t.l.si id.§.vlt.cōsequitur tamen.vt quod iam edificatū ē.tollaᵗ.t cōseruet indēnis.put iuratū fuit in litis taxatione a iudice facta.ff.q̄ vi aut clam.semp.§.in hoc iterdicto.t.l.i.§.deniq;.vbi dr q̄ nulla exceptio admittit p̄ interdicto agentem.s.q̄ vi aut claz.

g Crimē obicit.t male.qz seperata ē cā criminis a cā possessionis.C de dona.inter vi.t vxo.si maritus.in fi.

b Pricipalis.s.cā restitutiōis.q̄ ꝑncipalis ē.t ꝑmo expediēda.s.e.c.i.

i Criminaliter.vt.iii.q.i.t.ii.per totum.t.j.e.c.frequens.

k Onārente.rōnabili.lvi.di.satis puersum.t.xvi.q.vlt. inuentum.

l Paterna.xvi.q.i.p̄dicatoꝛ.t.viii.q.i.clemens.t.j.de prebē. c.ii.t c.cū p̄m apostolum.t.j.de censi.cum apostolis.

m Si ē ita. Sed quare dicit si ēita:nunqd dz ipse cognoscere de facto suo? Respondeo nō.qz cū de facto suo debeat esse certus.sup hoc nullam hz cognitionez.sed ille cui cā cōmittit.sed in hoc vt qō iniuste fecit emendet deferᵗ eidem.s.de rescriptis.ab excōicato.

n Perceptis.t q̄ ꝑcipi potuerunt.j.e.grauis.

o Volueris.exquo enim aduersarium se sibi cōstituit. nō dz esse iudex in facto suo.C.ne quis in sua cā ius sibi dicat.l.vna.t.iiii.q.iiii.c.i.

p Experiri. Et sic videᵗ q̄ ecclesiam sibi retinuerit.t non alii dederit alias ēt ille cui dedisset deberet experiri.t iudex de his que coram eo acta essent si interrogareᵗ scriberet delegato.xviii.di.de conciliis.t si ob.reuocare. Si vero postrecep tionem sequentiuz lrarum snia lata fuerit:eo nō obstante iuxta tenorē ipsarum ap.postpo.procedatis.

Idem brixiensi episcopo.

Ras lris tuis:t infra. Sup illa qōne videlicet:cuz qs dicit se de possessione violenter eiectum:t aduersarius dicit eū nō fuisse canonice institutum:rūdemus prius de violenta eiectione q̄ de canonica i stitutōne agi debere:quia p̄do ētē ꝑm rigorem iuris restituendus.

Idem exoñ. episcopo.

Tem cū qs dicit se de possessione violenter eiectū:vel ad uersarium clā possessionē itrasse:t aduersarius crimen ei obiicit vt eū a sua itentiōe repellat:nō occurit nobis q̄ illius obiectio admitti debeat:vel principalis cāe pp hoc executio retardari:quoniā crimialiter aduersus eū ad restitutionez agere non pōt:cum p̄sumaᵗ eius existere inimicus. Dē cant. archiepo.

Onquerente nobis renaldo clerico accepimus:q̄ ip̄m ecclesia ō vuerfort sine iudicio spoliasti. Quia vero iam non decet bonestatem tuā clericos tue iurisditōnis sine manifesta cā t rōnabili suis beneficiis spoliare:qbus teneris paterna ꝓuisione cōsulere:mādamus quatenus si estᵗ ita:predicto clerico prefatā ecclesiā cū redditibus inde perceptis restituas:t in pace eam possidere ꝑmittas. Restitutiōe aūt facta si quid aduersus eū sup ꝑscripta ecclesia proponere volueris coram exoñ. epo delegato a nobis per te:vel per sufficientē responsalez tum cum eodez.r.ordine iudiciario poteris experiri. Idem.

Et transmissa nobis:t infra.mādam:q̄tenus si vobis cōstiterit q̄ p̄fata mulier p̄dicto militi legitime ōspōsata fuisset t ab eo cognita ip̄am ei restitui faciatis: recepta tñ sufficiēti cautiōe q̄ illi nō debeat aliq̄ malū iferr. Si aūt capitali odio ita mulierē vir ꝓsequtur:q̄ merito ō ip̄o diffidat:alicui ꝓbe t bōeste mulieri vsq; ad cāe decisionē custodiē da studiosi cōmittaᵗ:i loco vbi vir vel parētes eius mulieri nullā possint violentiā iferre. Idem.

Um venisset ad nos.b.cano. sancte trinitatis de basil. a suo ꝓre t capitulo destinatⁱ in audientia nra ꝓposuit:q̄ cū eboracen. archiep̄s ecclesiā de.n. eis cōcessisset t p̄scriptū ꝓpriū cōfirmasset: ita q̄ post decessuz.g. clerici q̄ p̄fatā ecclesiam tūc retinebat:vsibus eorū oibus modis ꝓficeret:t interiz auctoritate ipsius archiep̄i idē.g. ip̄is canonicis ānuaz solueret p̄sionem t infra. Rūdemus: q̄ si p̄fati canonici de predicta ecclesia auctoritate eiusdē archiep̄i viuente clerico ꝑcepūt ānuaz pensionez:eo mortuo q̄ quis auctoritatē eiusdē archiep̄i nō quesierūt: vitiose tñ nō sunt possessionez ingressi:cū sicut cautū est:is possideat cuius noīe possidetur.

Lau. iii.g.archi.t.i.p̄by. turo.

Ex transmissa.legitime.i. per legitimum cōsensum ō p̄sēti vtriusq; per verba idonea expressum.j.de spon.si inter.t.c.tue.t in facie ecclesie t ideo non obstaret restitutioni lz obiiceretur cōsanguinitas.j. eo.ex cōquestione.nisi obiiceretur gradus indispēsabilis.vel etiam quodcūq; aliud impedimētum perpetuum t probationes essent incōtinenti parate j.eo.lras.secus si agerent petitorio.s.de or. cog.itellexim⁹.

r Et ab eo cognita.t ita per hoc habuit possessionem. Et sic pater.q̄ duo debet probare qui petit restitutionē. videlz legitimam desponsationem vere vel presumptiue.t carnalez copulam.t ē simile in seruitutibus vbi quis debet probare duas res.s.seruitutem cōstitutam fuisse t se vsum fuisse.ff.de iti. actuq; pri.l.iii.§.hoc aūt iterdictum.t hic seruitus est hicinde. nec est simile hoc possessorium aliis possessoriis de recuperanda possessione. quia ibi non est necesse probare de iure.s.de offi.deleg. consultationibus. Hic nō sufficit sola possessio.quia possessio hic haberi non potest sine iure. vt.j.eo. ex parte. Quare ñ sufficit sola possessio? quia liber homo possideri non potest. hic est talis possessio q̄ qui possidet possidetur.j.eo.litteras.in fi.t c.ex parte.t.j.de rapto.cum causa.

s Sufficiēti.j.e.lras.in fi.sufficiens cautio dr.si pignora vel fideiussores denᵗ.ff.mandati. si mandato titii.§.vlt.ff.de fideicō.lib.l.ergo.§.adiici.sz nomine cautionis simpliciter posito cautio nuda intelligiᵗ.C. de ver.sig.sancimus.t iudex recipiat cautionē.per quā magis possit mulier esse secura.s.vt lit.nō cont.qñ.§.vlt.t hoc solum bene agiᵗ tē.xxiii.q.v.prodest. sic xxxii.q.i.de bñdicto.si vo nō secure caueᵗ.nō ē restitutio faciēda.j.e. lras.t.s. vt lite nō conte.accedens.ii.t hoc pp fragilitatez cautionis.ff.ad trebel.qui ita.§.i. t hic idem dicitur.

t Violētiam.ad extoꝛquēdam forte aliquam cōfessionem.xxxi.q.ii.lotharius. vel aliud iniquuz t ipsam cōmittat.b.

u Um venisset.retinebat. Sic colligiᵗ ex hoc q̄ beneficium nō vacans fuit illis cōcessum.vnde eoipso debēt perdere illud.j.de cōcess.ꝑben. qui in vinoz. t c.post electionem.lz donatoꝛ aliud donare illis teneaᵗ.j.de preben.iter cetera.t vii.q.i.p̄sentium .sed hoc nō hz locum in hoc casu.qz qō collegio daᵗ nemini datur.ar.xii.q.ii.qui manumittiᵗ.t nullus suo nomine inde capit emolumētum.ii. q.vi.§.biduum.v.palam.t sic nullus desiderat mortez viuentis.j.de cōcess.ꝑben. nulla.t talis donatio licite fieri pōt de cōsēsu epi ēt a ꝓmo sine preiudicio possidentis.j.de dona.cōsultationibus.q̄ ponit istū casū.t.j.de iurepa.quod aūt.b.

x Annuā pēsionē.p hoc itelliguᵗ canonice accepisse possessionē.t archiep̄s sic eā amisit.t receptio pēsionis fuit signū tradite possessionis.ar.s.ō cōsue.ex litteris.sicut t donādo vel vendendo rem aliquam.si vsufructum sibi retinuerit. eam tradidisse videᵗ.C.de dona.si quis rem.t.l.si quis argētum.§.siquis.ff. de rei ven.q̄dam mulier.t est arg.ad hoc.ff.de acqui.pos.quod meo.§.t si per venditorem.t.l.qui bona.t.l.si aliquam.nec mortuo clerico statim canonici. amiserunt possessionem quam prius habebant.sed tunc demum si neglexissent.ff.de acqui.pos.si de eo.§.i.b.

y Cuius nomine possidetur.j.de prescri p.si diligenti.t.s.vt lite non cōte.quoniam.§.pe.insti.de interdic.§.possidere.ff.de ac.pos.quod meo.t.l. generaliter supple vt intelligas.quare faciat ad titulum.q̄ mortuo clerico illo.canonici statim intrauerunt possessionem sine requisitione archiepiscopi.vnde ipse spoliauit eos predicta ecclesia.t omnia bona ecclesie fecit asportari. vnde petebāt canonici restitui.vt pz in integra.t sic per responsionem pz q̄ sunt restituendi. qz possidebant.t iuste spoliauit eos.

Ex conquestione. sine iudicio ecclesie. ⁊ ideo male etiam si cōsanguinitas notoria esset. ī. de diuor. posito. qz talis separatio pena ē que nō dz ipponi nisi p iudicem. xxxiii. q. ii. seculares. ⁊. §. in hoc.

b Per procuratorem. qō bene lz etiam si esset minor. xxv. annis. ī. e. ex parte. etiā si ageret ad thori separatiōem tātum. s. de procur. tue. sed si criminaliter ageret nō. vt in. c. tue. ⁊. ī. de accu. veniens. in crimine enim nō iterum procuratorem. v. q. iii. ī criminalibus.

c Ante ingressum ⁊ post. p hoc videt qd questio spoliationis i modum actionis proposita p iudicem principali. ⁊ ante litem ⁊ post litem cōte. ar. s. de causa pos. pastoralis. Sed videtur qd non sit audiēda mulier ista petens restitutionem lit. conte. sup principali sicut in mutuis petitionibus que ante ingressum principalis ꝓponēde sunt. s. ō mu. peti. c i. ⁊. C. de sē. ⁊ interlo. om. iu. antē. ⁊ cōsequēter. ⁊ qz dilatoria est qualitercūqz proponatur. ⁊ dilatorie questiones oēs sine exceptiones ante lit. conte. debent ꝓponi. postea vero nō ī. de re iudi. inter monasterium. Satis videt dicēdum qd si aliquis cōtestetur litem cum actore intentata qōne proprietatis sicut faciebat vir iste q agebat de cōsanguinitate. si nihil reus dicat de spoliatione ante lit. cōte. nō sit postea audiēdus siue i modum actionis vel exceptionis velit obicere spoliationem sine super eadem re sed sup diuersis bene posset peti restitutio in modum actionis recōuentiōnis lit. conte. durāte iudicio s. de or. cog. cum dilectus. ⁊. s. de rescrip. in cōcilio lugdo. c. di spendia. §. reus quoqz. sed non in modum exceptionis. Et i casu huius decre. questio spoliationis ꝓposita in modum actionis prius debet terminari. ⁊ facta restitutione ꝓcedatur super petitorio. ⁊ sibi imputet qui hoc omisit. lz hic ideo mulier auditur. qz ⁊ ante ingressum litis. ⁊ coram ordinario ⁊ coram delegato mulier hoc istanter petebat ⁊ post ingressum. ⁊ nihilominus cōpulsa per iudices ingredi iudicium petiit restitui. ⁊ cum nihil proficeret. appellauit. ⁊ quod dicitur in decre. pastoralis. intelligitur quādo primo quis intentat petitorium. ille idem aī ꝓclusionez potest redire ad possessorium. vñ non est simile.

d Non debuit. nisi in casibus. puta si esset publice adultera. ī. de diuor. significasti. vel nisi timeretur sevitia viri. ita qd non posset ei cauere ī. eo. litteras. ⁊. s. c. ex transmissa. ⁊ in casu quem habes. ī. de diuor. gaudemus. in fi. Item vbi petit restitutio in modum exceptionis ibi nō datur restitutio. qz nō agitur ad hoc. s. ō or. cog. cum dilectus.

e Restitui. Ar. ō. s. de or. cog. itellexim⁹. ibi petitorio. hic possessorio. sic ñ ē ō.

f Post appellationem. ⁊ ita tenuit appellatio. lz eēt ibibita i lr̄is. qz remotio appellationis nō ipedit appellationem vbi manifeste quis grauat. ī. de ap. vt debitus. ⁊ ideo oia reuocant̄ que post appellationē legittimā fcā sunt. ī. eo. lras. b.

g Fine canonico vbum istud fere sēper ponit̄ in causis spūalibus. ⁊ precipue in matrimonialibus. que p canones terminari dēt. ī. de consang. ⁊ affi. c. i. in fi. In ciuilibus causis ponit̄ debito fine. sed in hoc nō ē vis. qz i spūalibus ponitur qūqz debito fine. ī. e. cum ad sedem. ī. testi. ex tenore. b.

h Rauis. de premissis. de violēcia p testes cōstare dz. si aduersarius ipam negauerit de rebus amissis p proprium iuramētum qualitate psonarum ac negocii inspecta. ⁊ sic taxatione iudicis premissa potest sequi condemnatio. s. quod me. causa. c. vlt. vbi de hoc. ⁊. C. vnde vi. si quando. ⁊. ii. q. i. in primis. ⁊ de iureiu. olim.

i De iniuriis. quas specificare debet. qui agit iniuriarum. ff. de iureiur. pretor i. responso.

k Fructus. Nō q fructus dicūtur. qui supersunt deductis expēsis. que fiūt gratia querendoꝝ colligendoꝝ cōseruandoꝝ fructum qō locum habet tā in bone fidei possessoribus. q̄ in male fidei. etiam predonibus. ff. de peti. be. si a dño. §. fructus. ⁊. l. planc. in fi. ⁊. C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. i. nam nullus casus interuenire pōt. qui hoc genus deductionis ipediat. ff. fa. berc. fundus qui. i. rñso. in fi. ⁊. ff. solu. ma. fructus. nisi in vno casu. ī. de dec. tua. fructus enim itelligunt̄ deductis necessariis impēsis. ff. de op. ser. fruct⁹. ⁊. ff. de vsur. qō in fructus. ⁊. ff. man. qui de mutua. §. idem labeo. arg. xii. q. ii. nobis. cum hac distinctione bone fidei possessor tenetur restituere tātum extātes ante lit. cōte. ⁊ nō cōsumptos. post litez vero cōte. vniuersos. C. de rei ven. certuz male fidei possessor nō aūt violent⁹. talis teneī reddere oēs qui ꝓbantur ad eum peruenisse āte lit. cōte. ⁊ post C. de rei ven. si fūdum. Si vero fuerit violētus. tunc teneī restituere preceptos qui percipi potuerunt p veteres possessores. vt hic dicit. ⁊. s. e. cōquerēte. ⁊. s. de of. deleg. cum causa. ⁊. xii. q. ii. nō liceat. qō tamen nō loquitur in re male alienata. ⁊. ī. de ap. bone. ⁊. ff. de peti. here. sed ⁊ si lege. §. quod autē. aīt ff. de rei ven. si nauis. §. vlt. ⁊. C. vnde vi. si depossessione. ⁊. ff. ō vi ⁊ vi. ar. l. i. §. qui vi deiectus ē. ⁊. §. nō solum. sicut in pignoratitia actōe. C. de pig. ac. l. ii. ⁊ hoc potest itelligi de fructibus i dustrialibus. vt frumento vino ⁊ cōsimilibus. secus videt de aliis. ſ. de naturalib⁹ vt pomis ficubus ⁊ cōsimilibus. quoniā istos si facit suos possessor ēt bone fidei. vnde reddere teneī vniuersos. vt. ff. de vsur. l. fructus. ⁊ de fructibus istis qualiter restituendi sūt. hēs isti. de offi. iudi. in prin. ff. de rei ven. ex diuerso. ibi nō. ⁊ in verbo restitutionis. ois vtilitas actoris cōtineī ff. de verb. sig. cum p tot. ⁊. iii. q. i. p totum ⁊. ii. q. ii. per totum.

Ex conquestione. b. mulieris ad nos noueritis peruenisse: qd cū. c. miles eā sibi matrimonio copulasset: ⁊ maritali affectione ptractans: ex ipsa filiā suscepisset: sine iudicio[a] ecclesie a se remouit eandē ⁊ de accusando sup ꝓsanguinitate matrimonio re. ob. ap. lr̄as ad iudicem ipetrauit. Cū aūt priusq̄ a iudicib⁹ mulier citaret: p dioc̄sanū epm virū sibi restitui petiisset: ⁊ ob hoc ad nos propriū nūciū destinasset. De muz coram prefatis iudicibus cōstituta mō per se: mō per procuratorē[b] ante ipsius cāe ingressuz[c] ⁊ post: viruz sibi restitui postulabat. Judices vero restitutione negata: qō fieri non debuit[d]: in principali procedere noluerunt: vñ ipsa nr̄am audientiā appellauit: ⁊ infra. Mādamus: quatenus si est ita: mulieri virū restitui[e] faciatis: que post ap.[f] ipsius acta sunt in irritū reuocātes: postmoduz sup matrimonio cām audiatis: ⁊ fine canonico[g] terminetis.

C Elestinus tertius.

Grauis ad nos querela: ⁊ infra Mādamus: quatenus si vobis cōstiterit de premissis[h] p dictuz archidiaconū ablata prenoiati mōasterii fratribus cū integritate restituere dāna plenarie r̄sarcire: ⁊ de illatis iniuriis[i] ꝓpetenter satisfacere ꝓpellatis: puisuri: vt nō tm̄ fructū[k] an ouo ⁊ violēto possessore perceptos: sed quos si eis possidere fuisset licitum possessores veteres pcepissent: reddi faciatis eisdem.

Anno. iii. epo ⁊ capitulo terdoñ.

Olim cām que inter vos noie terdoñ. ecclesie: ⁊ magistrū ⁊ fratres milicie tēpli in lōbardia sup domo caluētie vertebat de loco dicto ⁊ de colūba abbatibus meminimus cōmisisse: ⁊ infra. Epus tredoñ. possessiones quasdaz būilitatis[l] sub ea cōditione[m] cōcessit: qd noie terdoñ. epi oratoriuz ibidē ⁊ hospitale constituerūt: ⁊. iii. sol. cēsuales terdoñ. epo ānis singulis exhiberēt: a quo etiā psona q̄ loco p̄ficeretur: eidē investituram pciperet: ⁊ p se ⁊ aliis fratribus ei ⁊ successoribus eius obedientiā facerēt manualē[n] epo sibi loci dominiuz nihilominus retinēte. Dictus vero magister ad eandē domuz aspirās ipsos adeo circūuenit qd preter ꝓscientiā vr̄az se ⁊ sua i ei⁹ manibus tradiderūt: ea tm̄ cōditione apposita[o]: si vobis qō faceret cō placeret: sine quorū assensu se nihil posse facere asserebant: ⁊ infra. Intelligentes aūt predictā domū ei magistro traditā[p] sub cōditione fuisse: ⁊ qd nulluz iuri vestro preiudicium[q] fuerat irrogatuz: ex eo qd idē magi/

Liz causaz. humilitatis. olim isti humiliati condēnati fuerūt ab ecclesia p lucium papam scdz qō cōtinebatur in decr. ī. de here. ad aboledaz. in particula que modo est decisa in prin. illius. c. sz postea tēpore clemētis recepti sunt ab ecclesia. quia in nullo errabant. nisi quia cōdemnabant iurantes. sed ipsi in hoc se cōexerunt. ⁊ iurant qñ expedit. ⁊ ecclesia eos modo approbat.

l Sub ea cōditione. i. sub ea forma. xviii. q. ii. cleuterius. ⁊. ī. preben. significatuz. ī. de censi. quāto. vel in traditione terre pōt apponi conditio. ī. de cōdi. appo. verū. ⁊ ita nō est hec cōditio symoniaca. cū ēt alias ad huiusmodi illa ecclesia teneatur. exquo surgit in territorio terdoñ. epi. sicut nō ē symoniacū. si episcopus ecclesias cōcedit piis aliis locis. si in eis aliquid sibi reseruet nomine pēsionis. ī. de relig. do. cōstitutus. v. cum aūt. ⁊ cēsus ēt soluitur ad idiciū subiectionis. s. ō cā. posc. vlt. ⁊. ī. de censi. omnis anima. in fi. ista qdem de iure cōi cōcedūtur. vnde expresse possūt cōstitui cēsus in fundatione ecclesiarum.

m Manualē. s. de ma. ⁊ obe. bis qui. ad quam subditi teneī. vt ibi. ⁊ ēt per iuramētum qñqz. ī. de iureiu. nullus. ⁊. ī. de noui ope. nūc. cum ex iuncto. ⁊. xxiii. di. q̄. q̄. vbi de hoc.

n Ea cōditione apposita. nisi hec conditio fuisset apposita. valeret ō humiliatos. si simplex fuisset huiusmodi traditio. sed nō preiudicaret epo vel alteri q ius haberet. ī. de dona. iter dilectos. ar. s. qō me. cā. cū dilecti. ⁊. s. de arbi. cū tpe. ar. ī. de re iudi. cū super cōtrouersia.

o Traditam sub cōditione. qua nō existente traditio nō valebat. ar. ī. de cōdi. ap. de illis. ⁊. c. verum. ⁊ insti. de verbo. ob. §. ex cōditionali. ⁊ io dictus magister nō possidebat. tūc demum dz quis possidere cum cōditio extat. ff. de acquic. pos. qui absenti. §. si quis. ⁊ eodem modo non amittit possessionem qui sub conditione recedit. ff. de acquic. pos. si cū me. i. rñso. in fi. ⁊ ideo cum nō possederit. nō poterat spoliari. ⁊ ideo ñ restituitur iste magister. qz ñ fuit spoliatus.

p Preiudiciuz fuerat. Unde scias qñ alicui preiudiciū fiat circa possessionē[r] vel q̄diu eā possidere itelligit. notabis. qz aut possideo rē aliquā p me. vel p alium puta p seruum vel colonum. Si per me lz sponte recedā nō aio deserendi possessionē. adhuc eam retineo. nisi sciēter negligam. ff. de acq. pos. si de eo. §. i. ⁊ si alter intrat talē possessionē quam solo animo retineo. adhuc retineo possessionē. nisi ille me viuente nō admittat. vel si nō audeo accedere ad possessionē. ⁊ ēt suspicor me posse repelli. ff. de ac. pos. si qō. §. vlt. ⁊. l. clam possidere. §. g ad nūdinas. ⁊ q̄cito sciuero aliū esse in possessiōe possū repellere ipm. vt hic p3. ⁊. ff. de acq. pos. qō meo; noie. §. vlt. ff. de vi ⁊ vi. ar. idē ē. §. legit. sed si alī⁹ est

in possessõe noie meo: tũc si ille expellit vel alii tradat possessionem. statim pdam eã. ff. de acqui. pos. l. possideri. §. qõ si seruus. ⁊ hec vera sũt in rebus imobilibus. sed siquis rẽ tuã mobilem occupat. statiz perdis possessionem. vt. ff. e. si rem mobilem.

a Cum statim. i. q̃cito potuerit. ff. ad tertul. l. ii. §. cõfestiz.

b Suspicari debuerat. vt. ff. qõ vi aut clam. seruus. ff. ỏ acqui. pos. l. possideri. § sigs nunciet.

c Restitutionẽ. ⁊ sic pz. q̃ nõ sufficit ꝓbare q̃ aligs fuerit spoliatus: nisi ꝓbet se possedisse. duo. n. ꝓbare dz qui petit restitui: se possedisse. ⁊ spoliatũ fuisse. ꝛ. de of. del. cõsultatiõib⁹. sed hic ñ possidebat vt dixi. q: sub cõditione possessionẽ accepit. Item si gs possedit ex precario vel ex gra nõ põt petere restitutionez. x. q. iii. q². Vel si obiciat q̃ incõtinenti deiecit. ff de vi ⁊ vi. ar. l. i. §. viz vi. ⁊. ff. ad. l. aq. sciẽtiam. §. qui cum alit. ⁊. j. de sen. excõi. §. si vo. aliud ẽ possidere aliud in possessione fuisse. ff. de acq. pos. si quis autem.

d Excessistis. ỏbuerunt lz facere cũ moderamine inculpate tutele. C. vnde vi. l. i. Sed nunqd isti sunt excõicati. qui expulerunt illũ magistrum ⁊ alios religiosos de domo illa. Videt q̃ sic. j. de sen. excõ. non dubiuz. ⁊ ex pluribꝫ aliis capitulis ibidẽ. Sed ꝯ videtur. q̃ licitum ẽ cuilibet se defendere. j. de sen. excõ. si vero alicui⁹. §. si vero. ⁊ q: isti admissi sũt ad agẽdũ. qõ ñ esset si papa eos excõicatos reputaret. j. de ꝓba. post cessionẽ. Bi cas q̃ hec rõ non videtur bona. q: ñ agebãt: sed defẽdebãt se ꝯ istum magistruz q petebat restitutionẽ.

ster iustitie vr̃e nõ insci⁹ vobis ignorantibus possessionẽ accepit: presertim cũ statiz[a] ex quo id uobis inotuit viz vi duxeritis repellẽdã: ⁊ q̃ idẽ sua temeritate possessionẽ ꝓter cõsciam vr̃az ad quos ipsaz possessio, nez nouerat ꝓtinere: ⁊ quos cõnez sibi moturos suspicari[b] debuerat: ẽ ingressus:. pcuratoꝛez vestrũ ⁊ vro noie ab ipetitiõe ipsius magistri nomine domus milicie tẽpli quo ad faciendã restitutionẽ[c] quã petebat redimus absolutum: decernẽtes vos magistro satisfactionẽ debitã exhibere: si defendẽdo ius vr̃uz in offensam ipsius vel domus milicie tẽpli modũ fo:sitan excessistis[d].

Idem bituricen. archidia.

Litteras tuas recepim⁹: q̃ cuz quedã matrionialis cã bituricen. archiepõ in remotis agente in tua[e] ꝓsentia tractaret. n. mulier se parari a. b. viro suo istantissime postulabat: cui se quarto gradu cõsanguinitatis ꝓponebat esse cõiũctam[f] ⁊ infra. Air aũt sibi vroꝛẽ postulabat restitui: que[g] ab eo sua temeritate diuertit: ⁊ infra[h]. Rescripto petebas apostolico edoceri: vtrũ q̃ñ aliquis cõsanguinitatis gradus obiicitur: ĩ quo se. ap. dispensare nõ pót[t]: nec ẽt cõsueuit: ⁊ ꝓbationes ꝓmpte sint ⁊ parate: indulgẽda restitutio sit anneganda[k]: ⁊ infra. Sane circa solutionem ꝓpositę questionis diuerse sunt snie diuersoꝛũ: aliis asserentibus restitutionẽ faciendã: aliis sentientibus in cõtrariũ: nõnullis viã[l] mediã eligẽtibus ac dicẽtibus eã faciendã iterduz: q̃ñq3 penitus denegandã: primi p decretale[m] epistolaz lucii pape iuuari videntur arguẽtis quosdã iudices delegatos qui restitutionẽ viri q̃ sine iudicio ecclesie dimiserat vroꝛẽ: ⁊ ei cõsanguinitatem postmodum opponebat spoliate ac repetẽti cõiugez denegabãt: ⁊ mandatis sibi ꝓius fieri taliter spoliatam: ⁊ postea de matrimoniali cã cognosci. Horũ aũt assertionẽ incestus videt periculũ oppugnare: sed ipsi timoꝛez incestus inanem esse respõdent: cũ etiã beneficio restitutionis obtento qui cõsanguinitatis hz noticiã nec exigere debitũ: nec contra conscias soluere teneat: q̃ñ si se cus egerit edificat ad gehẽnaz: sicut nec cõsanguinitatis cõscius sup cuius cõiugio questio non mouetur[n].

Secũda vero assertio p oraculuz[o] clemẽtis[p] pape fulcitur: a quo cũ fuisset quesitũ: vtruz muliere quadaz quendã virũ petẽte qui vt eã repelleret exceptionẽ cõsanguinitatis obiecit: ꝓius esset de ipedimento consanguinitatis agendũ: q̃ super matrimonio snia ꝓferetur: sic inqsitioni facte respõdit: q̃ cũ exceptione, pbata principalis questio perimatur ꝓius eim cognoscenduz est de ipa q̃ ad diffinitionis articulũ proceditur: cũ etiã in multis[q] casibus restitutio differatur ꝑm canonicas sanctiones. Opinioni aũt vltime videtur nõ incõgrue adaptari: vt ĩ gradibus cõsanguinitatis diuina[r] lege ꝓhibitis restitutioni aditus ꝓcludatur: sed cõstitutõe interdictis humana restitutio locũ habeat cũ effectu: cũ in illis dispensari nõ possit: ⁊ ĩ istis valeat dispensari: sicut beatus[s] gregoꝛius ⁊ multi alii dispensarunt vñ nõ peccar[t] q̃ i hoc articulo ad mãdatũ ecclesie reddit debituz cõiugale. Nos aũt ad pñs nullã de predictis sentẽtiis reꝓbam⁹: nec cui q̃[u] earũ aliqõ preiudiciũ ex nr̃a reꝛsponsione volumus[x] generari: quãuis prescriptũ lucii pape mandatuz ad possessoꝛiũ: rñsum vero clementis ad petitoriũ referat. Porro[y] cuz mulier que cõsanguinitatis bẽt

b Et. j. sub isto. j. cõtinetur q̃ ps mulieris ccõtra viri seuitiã allegabat. pp qõ nõ erat restituenda marito.

i Nõ põt dispẽsare. i. non vult vel non expedit. sic. xxxii. q. v. si paulus. qm̃ papa in oib⁹ dispẽsare põt que nõ sũt ꝯ articulos fidei vel generale statũ ecclesie. xv. di. sicut. ⁊. xxv. q. i. sũt. q̃dam nec in his q̃ sunt ꝯ substantiaz monachatus. j. de sta. reg. cum ad monasteriũ. in fi. nec in his q̃ in sui natura sũt mala vt sine peccato posset qs adulterari. ar. j. de iureiu. ⁊ si xp̃s. §. q̃daz ẽt. nec põt dispẽsare vt simul qs habeat plures vxoꝛes. s̃. de trã sac. c. vlt. Item credo de gradibus diuina lege ꝓhibitis. vt lz dicit. vnde ꝓprie ponit hoc v̄bum nõ põt. ⁊ iõ hec expositio vult vel nõ expedit nõ habet locum hic.

k Negãda. j. q̃sinit ẽt an idez esset si gradus dispẽsabilis vel aliud ipedimentuz dispensabile allegetur. ⁊ ꝓbationes esset in cõtinenti parate. b.

l Diam mediã. arg. de medio spectãdo. sic. s̃. de of. del. q̃renti vñ. Ouidius. Inter vtrũq3 vola medio tutissimus ibis.

m Primi p decretalẽ istorum opinio. s. q̃ restitutio sit facienda: multis iuribus iuuat. ⁊ primo p decre. s̃. e. ex cõquestione ⁊. c. in lr̃is. ⁊. c. item cum gs. ⁊. s̃ vt lite nõ conte. accedens. ii. C. de ap. l. i. ⁊. C. de dona. inter vi ⁊ vxo. si maritus. nec obstat illa decre. s̃. de oꝛ. cog. c. i. q: loqtur in petitoꝛio. vt hic. ⁊. j. dicitur. nec obstant leges ille. ff. vt i pos. le. si is a quo. ff. ad exhibẽdum. l. iii. §. ibidem. ⁊. ff. ad carbo. l. iii. §. cause. q: loquuntur i possessione adipiscẽda ctiaz in exhibitione rei. vbi differt missio in possessionem. si incontinenti probetur de proꝑietate. ⁊ fallit in casibus notatis s̃. e. ex conquestione. ⁊ in casibus q notant. iii. q. i. in summa. ⁊. s̃. c. proxi.

n Douetur. resume nec exigere nec reddere debet ỏbitũ.

o Oraculum. i. responsuz.

p Clementis. s̃. de ordi. cog. c. i. b.

q In multis casibus. de qbus aliqui notant s̃. e. ex cõquestione.

r Diuina lege. in leuitico. c. xxxii. q: quõdam pp hoium raritatem tãtum due p sone excludebant a cõiugio. vt nec filiꝰ matrem. nec filia patrẽ duceret. Sub lege excepit fere. xii. matrem nouercam sooroꝛem neptem amitam materteram sooroꝛez patrui vxoꝛem fratris: sed hoc recepit determinationẽ. viii. q. i. olim. Sub lege gratie priuignaz vel filiaz priuigni vel priugne. sooroꝛem ⁊ paucos excluſit vt multiplicarent homines. Sub gratia vero. s. tempoꝛe xp̃i plurime psone excludunt: vt locũ haberet cõtinentia: ⁊ ẽ illa ꝓhibitio cõiugii nam a fornicatione quilibet ⁊ q̃libet excluduntur: ⁊ ita cum ecclesia in istis gradibus diuina lege ꝓhibitis non consueuerit dispensare eis oppositis non est restitutio facienda ⁊ lz vr̃ sonare lr̃a ista.

s Beatus grego. xxxv. q. iii. quedam lex.

t Nõ peccat. allegatio est.

u Cui q̃. oibus. n. iure auctoribꝰ equa prerogatiua seruãda ẽ. C. de ve. iur. enu. l. i. §. his ita. ar. xix. di. sic omnes. ⁊. xx. di. de libellis. in fi.

x Volumus generari. ⁊ tamen generatur. Judices enim scom suam opinionẽ sniant. xi. di. nolite. ⁊. j. de celebra. miss. de homine. ar. de cõse. di. i. precepta. ⁊ papa hic loqui videtur vt magister.

y Porro. hec allegatio grego. est.

c Bicas q̃ si isti sciẽter ⁊ ex ꝓposito excesserũt moduz in expellẽdo eos de domo illa. iciderũt in sniam excõicationis. q: vim vi repellere lz. sz cũ moderamine inculpate tutele. ar. xxiii. q. iii. ñ iferẽda. ⁊. ff. ad. l. aq. si ex plagis. §. tabernarius. ⁊. j. de sẽ. excõ. vt fame. in fi. sed si nõ aliter posset se defẽdere nisi modũ excederet. nec tũc credo illos icidisse sententiã. ar. ff. ad. l. aq. sed ⁊ si. i. rñso. Si vero casu ⁊ ignoꝛanter excesserũt modũ tũc nõ esset excõicati. ar. j. de hõi. sicut dignũ. §. illis preterea. b.

e Litteras. in. tua. ar. archidiaconũ hr̃e inuisditionẽ causaz matrimonialiũ. sic ⁊ abbas. j. de excess. prela. accedẽtibus. i fi. sic ⁊ archipbyter. j. de cõsãg. ⁊ affi. ex lr̃is. Ar. ꝯ. xxxv. q. vi. episcopus in sinodo ⁊ in decre. predicta accedentibus. in his enim consuetudo seruat q̃ dat iurisditionem. ix. q. iii. cõquestus. C. de emãcipa. l. i. ⁊. vlt. ⁊. s̃. de arbi. di lecti. in fi. ⁊ ita potius cognoscunt ex cõsuetudine q̃ ex iure. ar. ꝓdicte decre. accedẽtibus ⁊. ar. ad hoc. s̃. de offi. archidia. c. vlt. ad finez.

f Coniũctam. ⁊ hoc incõtinẽti probare volebat.

g Quc sua temeritate diuertit. alias si eam a se repulisset. non posset petere restitutionẽ: cũ seipm expoliasset. ar. xxvii. q. ii. agathosa. Sz ꝯ credo q̃ hoc nõ obstaret si velit ipam rehabere q̃ eã expulit q: eo ipso q̃ repetit ipam. ⁊ ipa nõ vult ad eũ redire. itelligitur eũ spoliasse. Sed nunqd haberet locũ pactũ de nõ petendo? Videt q̃ sic. xxxiii. q. v. qõ deo. in talibus nõ valet pactũ vel compositio. s̃. de transac. c. vlt. ita q̃ vterq3 remaneat in seculo nullũ pactũ ibi valet: nec absoluere se possũt: etiã si iurarẽt. j. de iureiu. tua. ⁊ ẽt si vouerent. ar. j. de cõuer. cõiug. ex parte. ii. in fi. q: cõfessio ẽt ibi locum nõ haberet ꝯ matrimonium. ⁊. xxxv. q. vi. si duo. ⁊. j. de eo qui cog. cõsan. vx. sue. super eo. nec etiam exceptio rei in. locũ habet ibi. vñ voluntas ibi deambulatoꝛia est. j. de re iudi. latoꝛ. ⁊. c. cõsanguinei.

a Nō ē.xxviii.q.i.§.ex his.ī.de prescrip.qm̄ omne.ꝛ.ī.de symo.per tuas.

b Excōicationem.l. sc̄m distinctionem illius decre.ī.de sen. excō. inquisitiōi.

c Laqueus ecclesia enim nulli dz laqueum iniicere.xxvii.q.i.de viduis.ii.

d Diuina ergo vr̄ q̄ in sc̄o gradu ecclesia dispēsare nō possit cum istud fuerit diuina lege ꝓhibitum.xxx.q.iii. piracium.ꝛ in leuitico ꝓhibetur sc̄os gradus i cōsanguinitate ꝛ affinitate.vbi dr̄ turpitudinē sororis vxoris tue ꝛ filie eius nō reuelabis.filii az filii eius.filiā filie ñ assumes Sed ō vr̄.ī.de diuo2.gaudem9 vbi dr̄ q̄ si pagani ōxerunt in sc̄o gradu post fidē receptam dñt ;insimul remanere. Dicas q̄ in leuitico ꝓhibetur secūd9 gradus ēt in descēdētibus nō i collateralib9.vñ in sc̄o collaterali dispēsare pōt ecclesia ꝛ exponē p̄sertim.i.maxime.q2 si ꝓbationes icōtinēti sunt parate. nō est faciēda restitutio quātuz ad carnalē copulā in quocūq3 gradu sed multo fortius in gradibus diuina lege ꝓhibitis.alias;fiat restitutio quo ad oia.vt ī.sequitur.

e Offerunt incōtinēti. Hic pz q̄ lz spoliato2 velit ꝓbare incōtinēti exceptionē cōsāguinitatis.tñ spoliat9 prius ē restituēdus.si periculuz anime nō imineat.q2 hec mulier restituit i ceteris p̄terq̄ ad copulā.ꝛ tñ ꝓbationes incōtinenti offerūtur vnde tollit distinctio quoꝝdā q dicunt q̄ si spoliato2 velit statim ꝓbare exceptionē restitutō differt.p id quod legitur.ff.ad exhibēdum.l.iii.§.ibidē.ꝛ.ff.vt in pos.leg.is a quo. Sed ille leges in alio casu loquunt.vt dictū est.§.

f Juramto recepto. Hoc ē notabile.q lz in cā matrimonii ꝛ aliis causis spūalibus de calūnia sine malitia nō iuret.vt.§.ō iura.calū.lr̄as.iurat tñ ō calūnia sup exceptionib9 post emergētibus:si tñ p eas alterius ius aliqualiter impugnet.§.ō elec. c.cū dilecti.ꝛ.ī.q ma.accu.pos. c.fi.ꝛ.ī.de elec.c.cū dilecti.ꝛ.ī.q ma.accu.pos.c.fi.ꝛ.ī.de testi.pūtium.ff.de dam.infec.qui bona.§.si quis stipulatus.ar.ff.q satisda.co.de die.§.iubet. Dicas q̄ vbi in p̄in.semel lite.cōte.iuratū ē de calūnia postea nō iurat.q2 iuramētuz illud extēditur ad oēs exceptiones p̄emptoias que postea occurrūt siue sint emergentes siue icidētes.C.de iura.calū.auc. hoc sacramētum.olim aliter obseruabat q2 iurabatur sup quolibet capitulo.vnde hodie nō valent iura que hoc dicebāt.ꝛ sic nō ōdicunt leges p̄dicte q̄q3 etiam iurat ob aliud puta q̄ nō dicit testificata.ī.de testi.vltra tertiā.ait.cōte.bene iurat sup exceptionibus ꝓpositis.ꝛ p̄cipue vbi arguit malitia ex cipiētis.vt hic.ꝛ.§.de elec.cū dilecti.ꝛ.ī.de excep.pastoralis.siue sit cā spūalis siue ciuilis:ꝛ nihilominus iurat postea de calūnia sup principali qōne: q2 aliud ē iurare sup exceptionib9 ante lit.cōtes.ꝓpositis:q2 ibi declinat iudiciū nec tāgūt p̄ncipalem qōnem nec ex ea oriunt.ꝛ aliud ē iurare sup exceptionibus post litē cōte.q2 ille tangunt p̄ncipale negociū ꝛ oriunt ex eo. vnde iuramētum de calūnia ad oia extendit que emergunt post litē conte.ꝛ que incidūt.ꝛ ideo post litem conte.prestito iuramēto sup p̄ncipali qōne nō iurat postea.q2 sic q̄si bis iurare.

g Tollerare.hoc itellige sc̄m distinctiōem illius decre.ī.de sen.excō.inquisitioni. Sed pone q̄ talis excōicata iniuste moriat:nunqd dz sepeliri in cimiterio ecclesie:cū apud deuz nō sit ligata.xxiii.q.iii.si quis nō recte. Dicas q̄ nō:q2 quātum ad ecclesiaz ligata ē.que nō iudicat de occultis.ī.vt eccle.benefi.sine diui.o fe.vt nostrū.ꝛ ita ecclesia ꝓ ipsa nō debet oare.quo ad deū soluta ē nec nocet ei vilis sepultura.ī.desepul.sacris.poti9.n.cōsulēdum ē anime q̄ corpori.ꝛ in tali casu vbi mulier certa ē.potius debet deo obedire q̄ iudici sc̄m cōciliuz pape.ꝛ xi.q.iii.nō semper.xxiii.q.i.quid culpatur.ne ō cōsciētiā suā edificet ad gehēnā.

b Sufficiens securitas.xxxii.q.i.de bñdicto.exquo.n.pp seuitiaz vnus reliquū dimittere pōt sc̄m legem.in autē.de nup.§.si igitur mulier tale aliquid.col.iiii. ergo multominus ē restitutio faciēda.q2 turpius eiicit q̄ nō admittitur hospes ī.de iureiu.quēadmodum.ꝛ in hoc casu alicui honeste mulieri cōmittēda est vbi secure moretur.§.e.ex trāsmissa.ꝛ.ī.de spon.cū locum.arg.§.de procu.accedēs. ꝛ ita p̄terea satisdatio nō immutat maliuolum p̄positum.insti. de suspec.tu to.§.nouissime.

Exparte.m.nōdum.vii.annoꝝ.ꝛ ita nihil egit cum etas impediret.ī.de de spon.impu.lr̄as.ꝛ.c. accessit.Item.arg.q̄ vbi quis vult ōbere mrimonium.nec pōt etate ꝓhibente: nec sponsalia contrahit quia non vult: nec matrimonium:quia nō pōt:nec illud ītelligitur ōbere.ff.de dona. inter vi.ꝛ vxo.cū hic status.§.pe.ꝛ.§.de offi.del.cū super.ꝛ.C.si quis alteri vel sibi.multuz interest. Ar.cōtra.ī.de despon.impu.de illis.in fi.ꝛ c.tue.Sed videt q̄ ille lz fuerit minoz.auctoritate sua tamē nō debuit recedere.ī.de despō. impu.de illis. Sed i hoc distigue.vbi spōsalia non tenuerunt etate prohibēte. nec postea cursu temporis placuerūt.vt hic. quia anteq̄ puer.vii annos ꝓpleuerit.ab eo recessit.vt hic.vel si per vim ēcta fuerant.vt.ī.de despon. impu.ex lr̄is.auctoritate sua p̄t mulier recedere:q2 nulla obligatio fuit hicinde cōtracta:vt in predictis decre. lr̄as. accessit. vbi sponsalia tenent nō debet recedere alter sine licentia ecclesie.ī.de despon.impu. de illis.

k Copulaf. hoc q̄ dicit voluerit matrimonio copulare:tollit alia cōtraria.ꝛ lz q2 voluntas ad nullum actū ꝓcessit nec quo ad spōsalia nec quo ad matrimoniū ꝛ ita nulla obligatio fuit contracta.vt.ī. sequitur.

l Postulauit.ꝛ etiaz res si quas dedit ei i dotem:nam sēp subintelligitur talis condicio.si matrimonium fuerit subsecutuz.ff. de iure.do. stipulatonem.ꝛ.l.dotis ꝓmissio.ꝛ fructus ꝛ ptus ff.de cōdi. cā data cā nō secuta.qui se debere.§. fundus.

m Quāuis minoz. Sic pz q̄ in cā mrimoniali minoz.xxv.annoꝝ censetur maioz.similiter in voto.xx.q.ii.c.i.ꝛ.ii. Itē ꝛ in alio casu:cū minoz morte patris exegtur:vel cum agit de testamēto patris.xv.q.iii.de crimine.vbi de hoc. Item cū agit de recuperāda pos.C.qui legi. pso.l.vl. Item cū agit de thoro violato.ff.de adul.si maritus.§.lex iulia. Item cū agit de libero homine exhibēdo.ff.de li.ho.exhi.l.iii.§.vlt. Item cū ipetrauit venīā etatis.ff.de his qui veni.etatis impe.l.ii. Itē cum agit negocia alterius.ff.de mino.cū mādato. Et generaliter videt q̄ sc̄m canones ēt ō patrē suum minoz agere possit.vt.ii.q.vii.queritur. Sed nunqd minoz pōt petere restitutionē in itegrum in huiusmodi spūalibus siue ecclesiasticis negociis si doceat se lesum.vt si ōrit cū paupere cū poterat ōbere cum diuite. Dico q̄ nō:q2 error diuitiaꝝ nō impedit matrimonium.xxix.q.i.§.i.ergo nec sponsalia:q2 in hoc cēsetur maioz ꝛ vbi minoz mutat statum nō restituit.ff.de mino.l.si ex cā.§.ait papa. ar.xx.q.ii.c.i.ꝛ.ii.ꝛ si maioz ē.xx.annis pōt se permittere venūdari ad participādū ēcium:vt insti.de iure.per.circa fi. Sed si minoz.xxv.annis renūciat būficio suo:nunqd pōt implorare restitutionē. Videtur q̄ nō:q2 in talib9 loco maioris habet:q2 in rebus ecclesiasticis snia lata ō minorē absētem ꝛ indefēsum tenet.§.de elec.dudū.i. Sed in rebus īmobilib9 snia lata ō minorē absētem nulla ē.ff.de re iudi. ō pupilluz. Itē ex hoc seqret incōueniēs:q2 si minoz renūciasset ecclesie:si postea illa cōferat legitime alicui:demū minoz petat restitui q̄ ei abiudicabitur ecclesia:qui legittime ē eā adeptus ꝛ sine culpa q̄ esse nō debet.ī.ō ap.bone.lvi.di.satis puersum.xvi.q.vlt.iuētum ē. Itē q2 in reb9 ecclesiasticis cēsend9 ē sui iuris:sicut ꝛ filiusfamilias i castrensi peculio.ff. ad mace.l.ii.ꝛ.iii.in fi. Ecōtra videt q̄ possit:q2 ꝛ maiori cōpetit restitutio in itegrū.§.de resti.in ite.c.ex lr̄is. Itē in reb9 ecclesiasticis maiꝝ periculū ē q̄ in aliis:ergo in eis cauti9 ē agēduz.xlii.di.quiescam9.vii. q.ii.c.vlt.ff.ad carbo.l.iii.§.iii.incōgruuz eni esset:q̄ p assūptionez rei ecclesiastice pderet būficium restitutionis:q2 vtilitas dz angeri nō minui p dignitatē.ff.de iudi.si lōgius.in fi.ꝛ.ar.ad hoc.ff.cōmo. in cōmodato.§.sicut.in fi.ꝛ.ī.de cōmo.c.vno.ꝛ.C.de indic.vidui.l.ii.in fi. Ad lz

dicas q̄ mino2 p̄ōt petere in ītegrum restitutionē: si omisit p̄obatiōez necessariā: vel alias captus sit in iudicio ꝛ bñficio: sicut ꝛ ecclesia que cōparaī minoꝛi. s̄. de in inte. rest. c. i. ꝛ. c. auditis. ꝛ quasi p̄ totum. ꝛ. ff. de mino. q̄ si minoꝛ. §. i. ꝛ. l. minoꝛ. xxv. an. Sed si renūciauit beneficio ecclesiastico: ꝛ illud iam sit alii collatum: nō subuenitur. ei. ff. de mino. q̄ si minoꝛ. §. scevola

Jn matrimonio vō. puta cum sponsa lata ꝯ matrimoniū est. vbi ecclesia decepta ē ipso iure seruaī illesus j. de re iudi. latoꝛ. ꝛ. c cōsanguinei.

a Cōmodo destituta. sic. ff. de spō. q̄sitū q̄ p̄ solam traditionē nihil egit. vbi enim nulla ꝓcedunt sponsalia vel matrimonium: nulla habeī possessio: q̄ liber homo possideri non potest: ꝛ possessio illa talis est: q̄ qui possidet: possidetur. vnde ex sola possessiōe facti nulla seruitus vel obligatio hinc inde ꝯbitur nec restitutio peti p̄ōt: cum nulla possessio iuris hic fuerit. vnde ꝛ hereticus nō p̄ōt in iure petere rerum ecclesiasticarum restitutionez xxiii. q. vii. ca. i. ꝛ. ii. nec laicus restitutionem decimaꝝ: ly de fcō possideat: q̄ aliō ē possidere: ꝛ aliō detinere. j. de p̄script. cām que. nec. n. sufficit ꝓbare spoliatōez nisi p̄robet q̄ possederit. s̄. de of. del. cō-

possessionis cōmodo[a] destinata: cū per solā traductionē quā nō p̄cesserunt sponsalia: vel consensus legitimus: nec fuerint ēt subsecuta[b]: nullū inter eos obligatoꝛiū vinculū sit cōtractuz. Mādamus: quatenus si ē ita: nō obstantibus exceptionibus[c] supradictis: audias q̄ bincinde partes duxerint ꝓponenda: ꝛ quod canonicū fuerit: ap. re. decernas.

Idem.

Cum ad sedem ap. accessissent cumañ. epi ꝛ fratrū hospitalis bierosol., ꝓcuratoꝛes: ꝛ infra. Abbati ō accoñ. cāz que sup ecclesia ꝛ hospitale de mōte citano inter eos vertebatur: taliter duximus cōmittendaz: vt audiret oīa: taz ad possessoꝛium q̄ ad petitoꝛiū[d] iudiciū ptinentia que vtraq; ps duceret ꝓponēda: ꝛ cāz ip̄az fine debito terminaret: coraz quo ꝓcuratoꝛ hospitalis predicta cū possessionibus ꝛ ptinentiis[e] suis que tenebat ep̄us sibi restitui postulauit: ꝛ asserens illa ō iure ad hospitale bierosol. expectare: ꝛ q̄ ipsa diutius[f] possedisset. Ad que respondit ꝓcuratoꝛ epi se nec scire nec credere[g] supradicta ab hospitali possessa: vel ad illud aliquatenus pertinere: que cumañ. ep̄s vtpote i sua dioceſi cōstituta rōnabiliter detinebat. Cū igiī ad fundandā ītentionez suam pars vtraq; testes[b] ꝓduceret: dictus abbas ꝓcuratoꝛē epi condēnauit ad restitutionē omniū predictoꝛū: ꝛ infra. Nup aūt vtriusq; partis ꝓcuratoꝛibus cōparentibus coraz nobis cām ip̄az examinauimus diligenter: ꝛ quidē per testes videbatur esse ꝓbatuz: q̄ cumañ. epi nūcius cruces hospitalariis abstulit ī hibendo ipsis ne ad supradictam ecclesiā vel hospitale rediret: ꝛ q̄ ep̄s supradicta oia possidebat: vñ ꝓcuratoꝛ hospitalarioꝝ petiit dictaz restitutionis sniam cōfirmari: ꝛ infra. Nos p̄cōris acta iudicii recēsentes q̄ nec per dicta testiū[i] vel confessiones partiū: cū nulle penitus in iudicio facte fuerint: vel ēt instrumenta que nullatenus de spoliatione tractabāt: nec per euidentiā facti nobis cōstare potuerit: q̄ cumañ. ep̄s hospitalarios spoliauerit: vel mādauerit spoliari: vel spliationē factā saltē ratā habuerit: ꝓnūciamus in questione predicta interdictū[k] vnde vi locū nullatenus habuisse restitutionis sniaz a p̄dicto abbate, platā: licz pars aduersa proponeret q̄ p̄sumē dū esset p̄ro sniā iudicis: qui motū[l]

f Diutius possedisset. Nunqd hoc solum sufficit ꝓbare q̄ quāto possedit. ad hoc vt posset restitui: nō nisi ꝓbet spoliationem. s̄. de of. deleg. cōsultationibus ꝛ. s̄. e. cum olim. vbi de hoc. secus est in dominio: q̄ ibi sufficit p̄robare q̄ sit dñs: ad hoc vt habeatur p̄ro dño. C. de proba. siue. Et est ratio: q̄ dominium nō ita de facili perditur sicut possessio. ff. de acqui. pos. si quis vi. §. differentia.

g Credere. p hoc enim fuit facta lit. conte. per narrationez ꝛ responsionē. s̄. de li. cōte. c. vno ar. C. de excep. si quidem. ꝛ. ff. de pe. ber. si debitoꝛ.

b Testes. Sed cū agatur hic possessoꝛio tantum: nunqd oz ꝓbari pars altera cōtra quaz agebatur tantum possessoꝛio? Videī q̄ nō: q̄ ꝛ questio spoliationis primo tractanda ē. s̄. e. in lris. ꝛ. c. itez cum gs. ꝛ. c. ex cōquestione. Dicas q̄ sup eodē possessoꝛio pōt se defendere puta q̄ incōtinēti deiecit: vel q̄ aduersarii possidebant sub cōditione. s̄. e. olim. Item q̄ inuenit vacuaz possessionem: ꝛ sic poterit p̄robare de iure suo: vel dum quiete possidebat sponse renūciauit: ꝛ sic nō cōpetit restitutio. vt. s̄. e. c. iii.

i Dicta testium. Nota quattuoꝛ modos conuincēdi vel ꝓbādi ꝛ quintus pōt addi. s. violenta p̄sumptio. xxii. q. i. dixit dominus. ber.

k Interdictum. sic pz q̄ iste ꝓcuratoꝛ ineptam ꝓposuit petitionē suam: nam iterdictuz vñ vi nō datur nisi cōtra illum qui deiecit vel mādauit vel ratum habuit: vt hic dī. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. cūante. l. iii. §. cum procuratoꝛ. ꝛ. ii. q. i. notum. vel nisi ꝯ illum qui rem scienter a deiecto recepit. j. e. sepe. Item daī ꝯ vniuersalem successorē. ff ō vi ꝛ vi ar. l. i. in fi. ꝛ. l. iii. §. vl. ꝛ datur successoꝛi spoliati. ff. eo. l. i. §. hoc iterdictum. ii. ꝛ. j. de testi. significauerūt: sed nō datur cōtra successoꝛez rei sed cōtra emptoꝛem vel donatariū scōm leges. ff. de vi ꝛ vi ar. cū a te. Dixerunt tamen gdam q̄ actione in factū p̄ōt agi cōtra q̄libet possessoꝛem. ff. e. l. i. §. vl. Sed illud nō ē verum: q̄ illud itelligēdum ē de successoꝛe vniuersali. Vel pōt itelligi q̄ tunc agi posset ꝯ possessoꝛem rei: quando possidens causam habet a deiectoꝛe succedendo in vicium j. e. sepe. Videī tamen q̄ in rebus ecclesiasticis posset agi cōtra q̄libet possessoꝛē. iii. q. i. reintegrāda. ꝛ p̄ totuz. ꝛ. q. ii. c. ii. ꝛ q̄si per totum. ꝛ. s̄. de iudi. q̄ gu. ꝛ. j. e. sepe. arg. xii. q. ii. quicūq; ꝛ. xvi. q. vi. si ep̄um. Hoc vez est sed nō p̄ iterdictū vnde vi: sed cōditione ex illo canone. iii. q. i. reintegranda. ꝛ. iii. q. ii. c. ii. Item cōueniri potest q̄libet possessoꝛ iudicis officio. ar. j. de ap. bonc. vel conditiōe ex illa decre. j. e. sepe. Sed nōne ex eo q̄ familia isti? fecerat violētiam: ꝛ ad dñm res illa puenit: p̄sumēdum ē ex hoc de voluntate domini factam fuisse. i. q. iiii. q. ꝛ p̄sulatus. ꝛ. j. de testi. cōstitutis. ii. ꝛ. ff. de mino. l. iiii. Sed hoc non est verum: q̄ pōt esse q̄ dñs vacuam possessionem inuenit: sic inrando violētiam nō fecit: vnde talem rem vsucapere poterat. insti. de vsuca. §. quod aūt. ꝛ. ff. de vsuca. sequitur. §. si tu me vi expulisti. nec enim de facto familie sue tenet dñs: nisi mandauerit vel ratum habuerit: sed si seruus ei? deiecerat: tunc tenetur inquātum ad ip̄m peruenit: vel si nil ad ip̄z peruenit tenetur noxaliter noie ipsius serui. ff. de vi ꝛ vi. ar. l. i. §. sed ꝛ si: cum gs. ꝛ. §. se. Item si familia alicuius deiecit aliquem nō tamē noie dñi: dñs illud nō p̄ōt ratum habere ff. de vi ꝛ vi ar. si vi a me. a cōtrario sensu. ff. de nego. ge. si pupilli. §. sed ꝛ si ego nisi velis dicere q̄ scōm canones ratum possum habere q̄ meo nomine nō est gestum. ix. q. iii. lugdonen. ꝛ. xvi. q. i. c. vlt. ꝛ. j. de his que fi. a prela. sine. cōsen. ca. c. iii. ꝛ. s̄. de elec. q̄ō sicut. Itē no. q̄ ly iterdictum vnde vi nō detur nisi cōtra deiectoꝛem: vt dcm̄ est: tamē actio q̄ō metus cā datur cōtra q̄libet possidentez. vt. s̄. de his que vi me. cā fi. c. abbas. ꝛ. c. ad audiētiam. ꝛ. xvi. q. vi. c. i. ꝛ. ff. quod me. cā. si cuz exceptione. §. aliq̄n. ꝛ. C. e. ti. nō itereſt: similiter iterdictū q̄ō vi aut clā. ff q̄ō ui aut clā. sēp. in prin. similiter iterdictū de no. ope. nūc. ff. de no. ope. nū. l. vl. Et no. per hanc decre. q̄ a sententia lata super possessione momenta appellatur contra illud. ii. q. vi. sunt quoꝛū. ver. de possessione. ꝛ. C. de moment. pos. l. una. ꝛ. C. q̄z appel. non re. quisq. unde aliud secundum canones. ꝛ aliud secundum leges. Vel dic q̄. ll. ille intelliguntur in possessione adipiscenda ut in legatorio ꝛ in creditore ꝛ scripto herede. in interdicto unde ui bene potest appellari: quia per talem sententiam potest fieri preiudicium proprietati. C. unde ui. si quis in tantaz. ꝛ talis sententia diffinitiua appellatur. s̄. ut lit. nō cōt. accedēs i. ꝛ. s̄. de iudi. significauerunt.

l Notum. iiii. q. iii. testes. j. de testi. in presentia. ꝛ. s̄. de renū. in presentia. ꝛ. s̄. ō elec. bone. i. ꝛ. j. de re iudi. sicut.

Sbsecuta. q̄z nūq̄ sponsalibus puella cōsen sit: vel anteq̄ puer septimum annum cōpleuerat ab eo recessit.

c Exceptionib? supradictis. s. q̄ petebat fieri primo sibi restitutionē: ꝛ q̄ illa nō poterat agere p̄ procuratoꝛē: que nō hūt locum hic.

d Cum ad sedē. q̄ ad petitoꝛiū. sine simul sine separatiz poterat agere ꝓcuratoꝛ hospitalis de hoc dcm̄ ē. s̄. de cā pos. cum ecclesia. ꝛ. c. cuz super. ꝛ. c. cum dilectus.

e Cum ptinētiis. hic ergo datur libellus generalis. sic. j. de dona. iter dilectos. ꝛ sniā ferī ibi generaliter. ꝛ. j. de ꝓba. lz. ad fi. Ar. ꝯ. s̄. de libel. ob. c. ii. ꝛ. iii. vbi plene no. de hoc. Ar. ꝯ. ff. de rei ven. si in rem. ꝛ insti. de act. §. curare. Sol. cōtraria ista locum hūt in rei ven. in singularib? iudiciis: vbi omnia debent specificari que petuntur. vt hic. ꝛ. j. de dona. iter dilectos: cum oibus cōsimilibus locum habēt in iudiciis vniuersalibus. Nam si quis petit ecclesiaz cum suis ptinentiis vniuersitas ē ꝛ i hoc casu ad id quod nō extat tēpoꝛe petitionis apud eum q̄ cōuenitur si tēpoꝛe sniē possideat cōdemnatur ac si tempoꝛe lit. conte. possideret ff. de peti. here. si quo tēpoꝛe. ꝛ. ff. de pecul. quesitum. Sed qualiter ꝓcedetur circa pertinētias: cum reus neget eas pertinere ad ecclesiam vel ad hospitale: rñdo: vbi obscure ꝛ ideterminate aliquid ꝓponiī circa initium iudicii accipimus id q̄ō vtilius ē actoꝛi. ff. de iudi. si q̄s intētione. ꝛ. ff. de verb. ob. inter stipulātem. §. i. ꝛ id quod nocet reo. ff. de interroga. ac. de etate. §. nihil. in medio litis equaliter p̄sumiī ꝓ vtroq; ar. xxx. q. v. indicātem. ꝛ. j. de testi. cum tu. Jn fine magis p̄sumo p̄ reo. j. de ꝓba. ex lris. ꝛ. j. de fi. instru. inter dilectos. in fi. oz. n. actoꝛ ō clarare in ꝓcessu ō pertinentiis alias nō fieret executio ad voluntatē suam. ar. j. de prescrip. auditis. ꝛ. j. de spon. ex lris.

a Olim.uobis.inanis.ff.de dolo.nam.ꝛ is qui nil habet:eius periculo nil est de furtis.itaqꝫ fullo.ꝛ.j.de usur.cum tu.

b Restitutus:quia alius ipsum priuauerat eadem parte:unde super ea nō poterat cōueniri quousqꝫ ipe fuerit restitutus.ut.iii.q.i.epi. hoc tñ incōueniēs vt ut spoliatus repellatur per talē exceptionem qꝫ spoliator est ab alio spoliatus. Vñ signaꝫ p̄ium.ff. de vi ꝛ vi ar.cū a te.vbi dr̄ qꝫ p̄ primū de iectorem agi pōt ꝛ nō cōtra ꝑm lz ipse ab alio sit deiectus.Sed dic qꝫ tunc agi pōt cōtra eū cū ipse est soluēdo vel in alio vel i equinalenti.ar.j.vt lit.pen. ecclesia.ii.nam nullus casus excusat latronē.C.de furtis.subtracto.Et ita patꝫ qꝫ spoliator habet iterdictum vnde vi.si ipse ab alio spolier.s.e.in lr̄is.ff. de vi ꝛ vi ar.l.i.§.q a me.ꝛ hic. Itē ecclesia istius nō dꝫ puniri pp delictū isti⁹.xvi.q.vi.si cp̄z. Et iō cū aliaꝫ nō sit soluēdo nō pōt agere ꝫ amorē. Ō oueteñ. qꝛ cū spoliat⁹ fuerit a rege ep̄a tu suo.nō pōt restituere qō de fructib⁹ alienis p̄ceperat.dōec restituere.iō dic inanis est actio.iō etiam dicit nō cōpellatis ipm restituere.p̄iusq̄ ipe taliter fuerit restitutus ꝛc̄.b.

c Olim iter.parrochialis.ꝛ ita possessoriū pōt itētari circa res incorporales.sic.s.de cā pos.cum ecclesia.

d Timore sñe. Sed nunqd p dit possessionē.qui timore deiectus abstinet ab illa.ff.de acq. pos.possideri.§.si qs nunciet.ꝛ l.clam possidē.§.qui ad nundinas? Itez nōne ex eo. qꝫ qs paret mādato alicuius.gerit se ꝑ subdito eius.vt.j.de capel.mo. dilectus.ꝛ.j.ō his que fi. a mapar.ca.ex ore.qꝛ facit ca q̄ alii subditi faciūt.xx.q.i.quem progenitores.Sed dic qꝫ talis timor nō priuat ipm possessiōe: qꝛ nō facit hoc animo obediendi:sed potius deliberādi qō sibi expediat.nō enim gerit se qs ꝑ obediēte.si nō hoc faciat alio obediēdi.ff.de acqui. here.pro herede.Item ea rōne.qꝛ q ex timore facit.iam nō dr̄ facere.j. de reg.iu.qui ex timore. Nota timorem excōicationis equiparari metui qui cadit in cōstantem virum.vnde nō preiudicat. Item in tali dubio tutius ē abstinere. Item excōicatio ñ dat iurisditionem.nec p hoc acgrit possessionem,qui sic excōicat.b. cum ipse tunc nō possideat. vt hic dicit.

e Sepe cōtingit.subuenitur. Dicꝫ est qꝫ spoliato non subuenitur per iterdictum vnde vi.scōm canones.nisi cōtra illum qui deiecit vel mādauit vel ratū habuit.s.e.cū ad sedem.in fi.ff.de vi ꝛ vi ar.cū a te.ꝛ.l.i.§.deiecisse.ꝛ.§.se.sed subuenit iudicis officio cōtra quēlibet possessorem.ar.s.de iudi.qꝛ gu.ꝛ.j.de ap.bone.ꝛ conditione ex canone.siue dolo.siue vi.siue metu.siue alio modo rem pdidisset semp subuenit.iii.q.i.reintegranda.lz actio de dolo detur tātum cōtra dolum facientem actio vero qꝫ metus causa cōtra quēlibet possessorem.ff.qꝫ metus cā.si cū exceptione.§.aliquando.similiter actio quod vi aut clam.ff.quod vi aut claꝫ.l.semper primo rñso.

f Rigore.illius legis.ff.de vi ꝛ vi ar.cum a te.ꝛ ita scōm canones rigor iuris ciuilis nō ē seruandus.j.ti.proxi.ꝛ.c.i.ꝛ nimia subtilitas iuris quādoqꝫ pernitiosa ē.C.ad trebel.l.pe.ꝛ.s.de iudi.dilecti.ꝛ.di.xlviii.hinc etenim.v.paruo.aut etiā in verbo sepe.

g Scienter. Sic ergo solus ille pōt cōueniri cōditione ex canone isto:qui scienter recipit rem alienā.sic.s de iudi.qꝛ gu.sed si ignorāter recipit cōueniat conditiōe ex illo canone.iii.q.i.reintegranda.s. Non itelligas qꝫ hic dr̄. cum quis alienat rem litigiosaꝫ.vel de qua timetur fieri cōtrouersia.qꝛ si alienatur res litiosa nulla ē alienatio.C.de litig.l.ii.ꝛ.j.vt lite pen.c.iii. Si aūt alienat rem nō litigiosam sed de qua sperat litigium tenetur ad interesse.i. quanti interest illius rem alienatam non esse.ff.de alie.iu.mu.cā.fa.l.i.de boc,tractatur.s.ō alie.iu.mu c.i.vbi.de hoc.

b In viciū.qꝛ viciū rei segtur oēm possessorem.C.de acqui.pos.vicia ꝛ fco actoris successio dānatur heredis.i.q.i.cito turpem.ꝛ.j.de pe.ig busdam.ꝛ.j.de immuni.ec.aduersus.in fi.

Dem.

Olim vobis dedisse memini/mus in mandatis:vt oueteñ. ep̄m ad debitā ptis restitutionez:ꝛ amorin̄.dioc.quā tenebat cū pcep/tis fructibus restituere cogeretis:ꝛ infra. Verū qm̄ inanis[a] ē actio quaz inopia debitoris excludit:manda/mus:q̄tenus nō prius ep̄m ad restitutionē fructuū cōpellatis quā ipse fuerit taliter restitutus:[b] vt restituer possit quod percepit de prouentib⁹ alienis.

Dem.

Olim iter te ꝑ abbatia tua ꝛ parisien̄.ep̄m noie parisien̄.eccleie sup possessiōe iuris parrochialis[c] i parrochia de mōte qōne suborta:ꝛ infra. Nos attendētes: qꝫ ex eo solo qꝫ populus predicte parrochie timore[d] sñe sue ꝑ aliquot dies abstinuit a diuinis:nullā in eos iuris parrochialis possessionez idē ep̄us fuerit assecut⁹:nec fuerit aliquo mō ꝑbatū:qꝫ eo tēpore quo sñiaz ipe ꝑtulit:possessionē in ipsis iuris parrochialis haberet:vel prius ēt habuisset:restitutionē rei adiudicare de iure nequiuim⁹:cū ipm nō cōstiterit spoliatū.

Dem in concilio generali.

Sepe cōtingit:qꝫ spoliatus per spoliatorez in aliū re translata dum aduersus possessorē nō subuenitur[e] ꝑ restitutōnis beneficiū spoliato cōmodo possessiōis amisso pp difficultatē ꝑbationū iuris ꝑprietatis amittit effectū:vnde nō obstante iuris ciuilis rigore[f] sancimus:vt siqs deceter scienter[g] rē talē recepit cū spoliatori quasi succedat i vitiuz[h] eo qꝫ nō multū iterfuit quo ad piculū aie iniuste detinere[i] ac tuadere alienuz:ꝫ possessorē huiusmōi spoliato restitutionis beneficiuz succurrat.

Reg.ix.episcopo lucañ.

Pisanis ꝑ lucanis ciuibus per graue discordiā quā diu inter se habuerant:afflictis grauiter ꝛ attritis:ꝛ infra. Pd. subdiacono nr̄o ō dimus i mādatis vt possessionē quā in qbusdam castris cōstat[k] lucanam ecclesiā būisse:sibi ꝑpus plene ac libere sicut tēpore mote discordie habuerat restituta:ꝛ sup ea de qua dubietas oriretur:sufficienti cautione recepta:qꝫ iuri coram nobis predicti pisani parerent:platas pro occupatione castroꝝ ipsoruz in eos sententias relaxaret:ꝛ infra. Pisanis igitur asserentibus:qꝫ per te stabat: quo minus tibi iuxta mādatū nr̄um fieret restitutio:ꝛ instanter petētib⁹ vt dictas sñias prefatus subdia.relaxaret:ipse receptis cautionibus ō parendo iustitie coram nobis sñias relaxauit easdē:ꝑ qō tu reputās te grauatuz ad nostrā p̄sentiā accessisti ꝑpugnaturus ꝓcessuz subdia.sepedicti:ꝛ infra. Porro duo i nostro cōtinebant mandato: vt videlicet possessio quā cōstabat lucañ.ecclesiam habuisse tēpore mote discordie:prius restitueret eidē:ꝛ vt eiusdem possessiōis[m] restitutō fieret plene ac libere:sicut eam habuerat tpe supradicto:quoruz primū ad factuz alteruz[n] vero referebatur ad modū vnde licet prout pars pisanoruz dicebat:in facto mandati formā subdiaconus ipse adimplere nequiuerit: quia non poterat facere tibi restitui possessionem castrorū de qua nō cōstabat eidem:nec etiā secundū qꝫ tu ipse dicebas:affictuum ꝛ pensionuz possessio poterat tibi r̄stitui:quia ea nō fueras spoliatus:fuit[o] tamē i modo peccatum:quia debuit facere vt pisani possessionē pensionuz ꝛ affictuum:quam per eoruz confessionez constabat te in castris predictis habere:tibi dimitterent plene ac libere:sicut ecclesia tua illam habuerat tempore mote discordie: quod quidem esse non poterat nisi pisani castra ipsa omnino dimitterent: qꝛ illis detinentibus castra ꝛ munitiōes

i Detinere iniuste. Nota qꝫ iura ꝑ eoꝝ reputāt auferre ꝛ detinere iniuste. vt hic xvi.q.i.decime.similiter auferre ꝛ nō dare xlvii.di.sic̄.ꝛ.xlii.di. §.i.xii.q.ii.idigne.ar. contra.xii.q.ii.ꝛ.si illi.in prin.

k Pisanis.constat ſ.per euidentiā facti.cū esset notoriū ep̄m ibi possessionez habuisse.sic.s.e.cum ad sedē.ad fi.nec poterat aliqua ꝛsuersatiōe celari.ꝛ sic notorium erat.j. de cohabi.cle.ꝛ mu.c. vlt. super illa possessione de qua dubietas esset cautio ꝓstatur.

l Sufficienti.simile j.de sequestra.pos.c i.in fi.de verb. sig.c. ex parte. sufficiens cautio erit si pignora vel fideiussores dentur.ff. mandati. si mandato.§.vlt.ꝛ. ff.de fideicō.lib.l.ergo.§.adhici.

m Possessionis. qꝫ dicit possessionez. Ih comprehendit possessionem castroruz ꝛ possessionem iurium que lucanus episcopus habebat i castris de quibus contenditur.ꝛ sic comprehendit possessionem affictum ꝛ pensionum:qua possessione episcopus non fuerat spoliatus.vt j.sequitur. vnde ōbuit facere subdiacon⁹ iste qꝫ episcopus plene ac libere posset ꝓcipere pensiones ꝛ affictus.quod cum non fecerit non seruauit formaz sibi data.ꝛ iō ꝓcessus nullus fuit.vt dic̄.i fi.

n Alterum.ad modum. Nota. qꝫ cū duo mādantur principaliter:nō sufficit alterū sine altero adimpleri.vt hic pz. Primum fuit vt possessio castroꝝ restitueret ep̄o.istud in facto cōsistit.hic facto opus ē.Scōm vt possessionis restitutio fieret plene ac libere:sicut habebat eā tpe mote discordie.ꝛ istud cōsistit in mō.ꝛ hec duo sub vno icludebant.vt pz in prin.v. vt possessionē quā ꝛc̄. sub illa forma duo mādant.sic.j.ti.proxi.c.cum dilecti.ꝛ.ff.de arbi.celsus. Et ita pz hic qꝫ si quis peccat tam in facto q̄ in mō. vel in altero tātuz. nō valet qꝫ agitur.sic.j.vt ec.benefi.vt nostrum.sicut etiā si quis peccat taz in ꝑsonam electi q̄ in modum electionis.nō valet qō agitur.s. de elec. sup eo.ꝛ.c.qꝛ pp. Et ita ē optimū.ar.qꝫ forma mandati diligenter seruāda ē.s.de rescrip.cum dilecta.ꝛ.s.de offi.dele.venerabili.

o Fuit tñ in modo peccatū.hic expresse pz qualiter peccauit in modo qꝛ cum ipi pisani cōfiterent ep̄m habere pensionem ꝛ affictus in castris predictis.ꝛ ipi eam possiderēt ep̄s nō habebat plenam libertatē recipiendi hic pensionem ꝛ affictos.immo in coꝝ ptate erat ipum admittere vel repellere.vt.j.sequitur.ergo ep̄s nō habebat plenā libertatē:qꝛ hec ptās pēdebat ex ptate illorum.s. de procur.accedens. vnde

capellanus ꝺbebat caſtra iſta epꝰ reſtituere.qꝺ ſi nꝰ fecerit. peccauit in modo.qꝛ ſi dubitabaꝫ de poſſeſſione caſtroꝝ de penſionibus ⁊ affictibus nꝰ dubitabaꝫ.⁊ ita qꝺ cꝰſiſtebat in modo certificabat id qꝺ reſpiciebat in factū.⁊ ita ſiue dubitetur de poſ.ſiue nꝰ.exquo cꝰſtabat de penſionibus ⁊ affictibus.plena ac libera debuit fieri reſtitutio caſtrorum in quibus habebat pẽſiones.b.

a Ea plene ac libeꝫ Nꝰ.qꝫ qui reſtituiꝫ. plenaꝫ habet reſtitutionem in priſtinam cām.ff.de vi ⁊ vi ar.l i.§.qui vi deiectus.§ nꝰ ſoluꝫ.ſic ⁊ nacua poſſeſſio non traditꝫ emptoꝛi. ſi alius i ea ſit cauſa legatoꝝ vel fideicꝰ.ff.de ac.ẽpt. ⁊ uẽ.l.ii.§.nacua. qñ qꝫ fit reſtitutꝰ.ſed ñ plena.ſ.e.lr̃as.ſed illud ꝓpter periculum anime.

b Irritum. Nꝰ.qꝫ dicit irritum. Et ita ꝓꝫ qꝫ iudex qui non ſeruat formam mandati.ipꝰ iure irrituꝫ eſt quod facit.ſicut.ſ̃ de reſcrip.cum dile-

c Acta.vbi de ſ̃. Ad ſ̃.cũ ꝓtigat mltoties. ñ ergo ſẽper.qꝛ aliquãdo cꝰtumax excoicatur. vt.ſ̃. vt lit non conte.tue.⁊.c. quoniam.

d Cauſa rei ſeruãde.in qua iudex euꝫ tueri ꝺeꝫ.ff.ne vis fi.ei q i poſ.mit.l.i.§.i. ar.j.de re iudi.cũ aliqbus.⁊.j.de ſymo.q̃ relaꝫ.in fi.⁊.ff.ꝺ ori. iuris.l.ii.§.poſt originem.

e Cuſtodiẽdã.g.n. in poſſeſſionẽ mittiꝫ exprimo decreto.tãtum cuſtos efficitur. ⁊ nꝰ poſſeſſoꝛ.j.ti.ꝓ xi.c.vlt.de hoc plenius ꝺꝛ.j.e.cõtingit.ff. de acqui.poſ.poſſideri.§.vlt.b.

f Mancipi.lꝫ ipediaꝫ ab aduerſario.ne poſſeſſionẽ nãciſcaꝫ. ſẽper tamẽ itelligitur poſſidere.ar.ff.de bo.auc.iu.poſ.q̃uis.⁊ ẽ expreſſuꝫ.j. eo.cõtingit.ſi vero ipediatur p alium ille teneꝫ ei intereſſe.ff. ex g.cau. in poſ.eatur.ſi quis creditoꝛem.hoc itelligo ſi fuerit ſoluẽdo.alias obtinet quod dictum eſt.arg.ff.de do.⁊ eleganter.§.ſi dolo.⁊.ff.de eo per quem factuꝫ eſt.l.vlt.i.rñſo.

g Rigoꝛ.ar.qꝫ ſubtilitas iuris ſiue rigoꝛ ſcõm canones nõ ẽ ſeruãdus vt.ſ̃.ti.ꝓxi.ſepe.vbi de hoc.⁊ ita videꝫ qꝫ rigoꝛ ille inſti.vi bonoꝝ raptoꝝ.§.ii.ꝟ.ſed ne talia.⁊.xxvii.q.ii.priuſq̃.⁊.C.vñ vi ſi quis in tantaꝫ ⁊.xvi.q.vi.placuit.ñ debeat ſcõz canones ſeruari.ar.ſ̃.ti.ꝓxi.ſepe.⁊.ſ̃ de iura.calũ.lr̃as.⁊.j.de rap.cuꝫ cãm.⁊.c.vlt.⁊.ii.q.vii.latoꝛ.⁊.xvi. q.i. frater noſter.xii.q.ii.nulli.Rigoꝛ.talis nõ ſeruatur in cauſis eccleſiaꝝ ⁊ minoꝝ.quibus cõſulit beneficio reſtitutionis.ſed in cauſis priuatoꝝ bene ſeruaꝫ.vt.C.vñ vi.meminerint.⁊ l.ſi quis.⁊ qꝺ dicit in.c.placuit. cauſe ſue detrimẽtum patiatur.hoc verũ ẽ quo ad iudiciũ poſſeſſoꝛiũ ſcõm quoſdam.ſed a propꝛietate nõ repellit.vt ibi in fi.ꝺ.vel ipe non ſtabit in cauſa ꝓ re illa.ſed clerici illius eccleſie.vel põt itelligi detrimẽtum patieꝫ in rebus propꝛiis.xii.q.iiii.quicunq;.

b Periclitatur.cũ enim nullũ fiet ei ꝓiudicium.ex hoc nõ expedit qꝫ rigoꝛ ſeruet.ſed ſi iuſtitia periclitareꝫ.ex hoc puniretꝫ ad itereſſe.ff.ne vis fi.ei qui in poſ.mit.l.i.rñſo.i.§.hec aũt verba.⁊.ff.vti poſ.ſi duo. §. vlt.ad expẽſas tamẽ punitur.j.c.proxi.⁊.ſ̃.vt lite nõ cõte.quoniam.§.i aliis.⁊.j.de pe.calũniam.⁊.ſ̃.de arbi.dilecti.ſed hoc ideo dicit qꝛ iuꝺx eccleſiaſticus nõ iponit penam ſiue mulctaꝫ quam iponeret ſecularis ff.ſi qui in ius vo.nõ ierit.l.ii.§.ſi quis.ibi extraoꝛdinariam penaꝫ imponit.ad idem.ff.de iudi.l.ii.§.vlt.ber.

h Elitteris.cõtumaciter.multis modis cõmittiꝫ cõtumacia.qñq; attendit reſpectu nõ veniẽtis.vt hic.⁊.j.e.cuꝫ dilecti.ad fi.qñq; reſpectu nõ reſtituẽtis.ff.de rei ven.g reſtituere.qñq; reſpectu nõ rñdẽtis:vel obſcure reſpõdẽtis.qꝺ idẽ ẽ ac ſi rñderet.ff.de iterro.ac.de etate.§.g tacuit.⁊.§.nihil. qñq; reſpectu nõ iurãtis.vt.ff.de iureiu.manifeſte.qñq; reſpectu recedẽtis ifecto negocio.j.eo.ꝓ.vt.⁊.xi.q.iii.certũ.⁊.ſ̃.de pcu.cõſtitutis.xviii.ꝺi.ſi gs autẽ.⁊.ſ̃.ꝺ iudi.c.i.⁊ qñq; reſpectu nõ exhibẽtis.ff.de ap.creditoꝛ.§. iuſſus.

i Ex lr̃is vr̃is accepimus:qꝫ cuꝫ vobis cãz q̃ iter monachos ꝺetoll.⁊ canonicos lincoñ.ſup eccleſiis de.v.⁊.m.vertit: duximus admittendã:⁊ canonici citati legitime ſe cõtumaciter absentarint:vos:lꝫ monachi eſſent:ob cõtumaciam aduerſe ptis i poſ.reꝛ petitaꝝ mittendi:ituitu rñ religionis mitius agere cũ eis volẽtes poſ.ſeq̃ſtrari feci ſtiſ:vt ſic ſaltẽ canonici affecti tedio ſtare iudicio cogerent. Tãdez monachis eccleſias ſibi poſtulantibus reſtitui:canonici reſpõderent auctoritatez vr̃az penitus expiraſſe:eo qꝫ ad alios iudices lr̃as ipetrarũt:que preiudicare priorib⁹ videbantur. Uerꝝ qñ in poſteriozibus lr̃is non fuit mẽtio facta ꝓuz:nec in eis nomina cõtinebãtur eccleſiaꝝ q̃ i prioribus poſita fuerãt:ſz indiffinite di cebaꝫ ſup qbuſdam eccleſiis:nos attendẽtes maliciã ⁊ dolũ nulli patrocinari debere:mãdamuſ:quatenus ꝓdictã cãz fm formã prioꝝ lr̃aꝝ nõ obſtãtibus posteriozib⁹ terminetis expeſas quas pp boc monachi feciſſe noſcũt eis a canonicis reſtitui faciẽtes. Dez exoneñ.⁊ vui toñ.epis ⁊ abbati berfordeñ.

k Religiõis.ar.qꝫ cũ religioſi ſmiti⁹ agẽdũ ẽ.xii.q.ii. religioſã ⁊.ff.de relig.ſunt perſone.in fi.

l Seq̃ſtrari.ſ̃ ꝺ iure fieri ñ ꝺz niſi i caſibus.j.de ſeq̃ſtra.c.i.⁊ vlt.vbi de boc.ſz de gr̃a ſ̃ feceruũt.cũ debuiſſet monachos miſſe i poſſeſſionẽ cã rei ꝺe quande ſ̃.vt lite nõ conte.tue.⁊.c.qñ.§. in aliis.ſed hic noluerũt ſeruare talem rigoꝛem.

m Preiudicare ꝓribus videbanꝫ.quo ad opi.illoꝝ canoni coꝝ.ſed nõ eſt ita.

n Indiffinite.pp talẽ mẽtionẽ gñalẽ ſeu i diffinitiua ꝓres lr̃e ñ reuocaꝫ p poſteriozes.ſz exp̃ſſa ꝺñt facẽ mẽtionẽ ꝺ ꝓrib⁹.ſ̃. ꝺ of.ꝺl.ex lr̃is.⁊.j.ꝺ re iud.it mo naſteriũ.⁊.j.ꝺ co.cle.⁊.mu.ſr eo

o Expẽſas.ſic.ſ̃.de reſcrip.ceterũ.in fi.⁊.c.ex pte.⁊.c vlt.vbi de ſ̃.⁊.j.de ap.vt debit⁹.b.

p Auſa q̃ aduerſari⁹.ſ.R.filius agathe q fuerat actoꝛ.vt pz j.qui ſi.ſũt legit. cauſam que.

q Citatus.legitime trinis edictis.vel vno pemptoꝛio ꝓ oib⁹ xxiiii.q.iii.ꝺ illicita.⁊.ff. ꝺ iudi. ad pemptoꝛiũ.⁊.l.nonnunq̃.

r Ad domũ no.qꝫ citãdus eſt ſẽp aligs ſi inuenit.iiii.q.v. gſqs ⁊.j.q ma.ac.poſ.c.i.⁊.j.eo.venerabilis.⁊.j.ti.ꝓxi.c.vl.ꝺemũ citari.ꝺz ꝓcuratoꝛ ſi quẽ dimiſit. quẽ teneꝫ dimittere glibz.⁊ maxime poſtq̃ ẽ citat⁹.alias ꝓcederet ꝺ eũ tãq̃ ꝺ cõtumacẽ denũtiatiõib⁹ ad domũ vel ad eccleſiaz abſẽtis factis.vt hic.⁊.j.e.venerabilis.⁊.j.ti.ꝓxi.c.vl.⁊.ff.ex q can.ma.itẽ ait.§.ſ̃ aũt.⁊ amici ſũt regrẽdi.vt.ff.e.l.ergo de vã.ife.l.iiii.§.ꝓtoꝛ.xvi.q.iii. §.põt.ꝟ.ſi is aũt.⁊.ff.de lib.ag.l i.i.rñſo.⁊.ff.ex qui.cau.in poſ. ea.l.boc aute. Preterea ꝺz hic receptis teſtibus alteri⁹ partis ad ſniam ꝓcedatis.⁊ iõ ꝺicit expreſſe.j.ti.proxi.c.fi.vbi ꝺz q̃ ſi citatus ꝓcuratoꝛẽ nõ dimiſit.denũciatione ad domum facta cauſa cuſtodie in poſſeſſiõem mittaꝫ actoꝛ. vel excõicet ſi miſſio fieri nõ põt.⁊ hic dicit qꝫ teſtes ꝛc̃.⁊.ſ̃.vt lite nõ cõte.qñ.§.in aliis.⁊.c.tue.qualiter ergo itelligitur hec decreta dicas qꝫ hec nõ ꝺicit illis.qꝛ in alio caſu logtur:ꝺ ria locũ hñt qñ reus ẽ cõtumaciter abſẽs:nec dimiſit ꝓcuratoꝛẽ.tũc lite nõ cõtmittiꝫ actoꝛ in poſſeſſionem cã cuſtodie.hec decre.logtur qñ actoꝛ eſt abſens.⁊ reus pñs.tũc.n.ꝺ actoꝛẽ abſentẽ recipiunt teſtes lite nõ cõte.⁊ ſnia põt ferri. vt dicit in fi.⁊ ſic logtur ẽt aut.C.quo ⁊ qñ iudex.aut.qui ſemel.⁊ in aut.de litig.§. oẽm.col.viii.⁊.R.filiꝰ agathe ꝺ quẽ ꝓcediꝫ erit actoꝛ.⁊.F.reus.vt pz.j.q fi.ſint le.cãm q̃.⁊ ille.R.ipetrauit lr̃as illas qbus agebat ꝺ.F.ſup hereditate aui ſui.⁊ F.ipetrauit lr̃as iſtas.⁊ illas.ſ̃.de of.ꝺel.cãm q̃.⁊ iſte.F. ipetrauit remotionez vni⁹ iudicis.⁊ fecit addi illud qꝺ hic dicit.ſ.in.ꝟ.ceteꝝ.qdam dixerũt qꝫ litis fuit hic cõte.ſz nõ ẽ verꝝ.de ſ̃ diceꝫ pleni⁹.j.ti.ꝓxi.Rõ ẽ quare i abſẽtia actoris recipiunt teſtes lite nõ cõte.⁊ nõ i abſentia rei cõtumaciter abſẽtis.qꝛ maioꝛ ẽ contumacia actoris q̃ rei.⁊ ſi actoꝛ nõ venit q alium ad iudiciũ ꝓuocauit ꝑſumit̃ potius ꝺ ipm q̃ ꝺ reũ abſẽtẽ.vñ rei fugiẽtes appellant.vt in.l.ꝓperãdũ.C.ꝺ iudi. ⁊ actoꝛ ꝺz vti itẽtiõe ad iplẽdã ſuã cãm.reꝰ ꝺz extenuare cãz.iiii.q.iiii.c.i.⁊ i aut. de litig.§.oẽm.vbi reddit̃ hec rõ.col.viii.⁊ iõ potius parcit̃ reo. qꝛ facit id a quo denominaꝫ actoꝛ ꝺo ꝺrium ei⁹ qꝺ ꝺz.⁊ eo abſẽte pñt recipi teſtes ⁊ ſnia ferri.⁊ qꝛ fauoꝛ cõſideraꝫ ex parte rei.qꝛ rei fauoꝛabiliores ſũt q̃ actores.⁊ iõ iura voluerũt eis potiꝰ ſubuenire q̃ actoribꝰ.cũ prima facie ſit ꝑſũptio ꝓ eis.j.de ꝓba. ex lr̃is.⁊ ne ſit in ptãte actoris.cũ voluerit reũ vexare:⁊ iõ neceſſe hꝫ litem vſqz ad finẽ ꝓducere ſi reus voluerit.vt in aute. ꝑmiſſa qui ſemel.

s Formã.j.qui ſi.ſint legi.cauſaz qui.i.b.

t Prout.cõtumaciter.contumax ẽ qui cũ debet parere nõ paret.ff.de re iudi.cõtumacia.alias latitare nõ videꝫ.qui ſi preſens eſſet nõ cõpellit reſpõdere.ff.de iudi.nõ videꝫ.⁊.ff.de peculio eo tẽpoꝛe.ff.ſi quis. in ius vo. nõ ic.l.ii. alios modos cõtumacie.habes.ſ̃.vt lite nõ cõte.quoniaz.§.i.⁊ alios modos notaui.ſ̃.eo.ex lr̃is.

a Cautionē.no.q̄ sola ꝓmissio sufficit ꝑ cautione ista. vbi nō fuit excōicat⁹. vel data possessio. ff. de iudi. l. ii. §. sed si dubiteꝫ. ⁊ nō obstāte iuratoria cautiōe ex iusta cā poterit appellare. ff. g satisda. cog. l. vlt. ⁊. j. de appel. ad hec. nec etiaꝫ pena cōmitteret. si cēt apposita. ff. rē ra. ha. l. iii. §. falsus. ⁊. ff. iudi. sol. cū apud. sed hic nō appellauit ex iusta cā. ⁊ iō dicit iuramēto cōtēpto. vnde icidit in piurium.

b Aduocati. q̄ñ iducie dande sūt ꝓtextu aduocati. dcm̄ ē. s. vt lit. nō cōte. c. i.

c Jnstāte. pinde ē ac si a iudice iterrogaret. ff. de iterro. ac. si sine. §. i. ⁊ p talē iterrogatiōez ⁊ respōsionē fuit lit. cōte. facta. vt dicit. in fi. nec distinguit per quē fiat iterrogatio. s. de lit. cōte. c. vno. in glo. ⁊ itelligo libellū sup decimis illis porrectū. in quo decime petebant ⁊ hoc satis colligit ex ipa lra: ibi dic̄ ō cimas de qbus cōtētio erat: lz qdam dixerūt q̄ libellus si fuerit hic porrect⁹. ⁊ p hoc volunt ꝓbare q̄ sine libello possit iudiciū exercēri. vel pōt itelligi istante actore. i. ad istātiaꝫ actoris iudex ipm̄ iterrogauit ⁊ reus respōdit. q̄. xl. annis posse dit. Sed veritas fuit q̄ actor interrogauit: vt pz in antiqua: ⁊ satis pōt valē talis ꝓtestatō sic̄ valet rūsio ad iterrogatōes ad vsarū fcā. ff. ō itro. ac. ac si sine.

nere cautionez⁸ q̄ coraꝫ vobis iurī pareret. Cūq; die prefixa vro se cōspectui presentasset: pretextu aduocati^b quē nō habebat: rñdere solita malicia recusauit. Tādem actore instante^c rñdit: q̄. xl. ānis decimas ō quibus erat cōtēto percepisset: varijsq; postmodū excusatōnib⁹ vtēs i vocem ap. prorupit: ⁊ ꝓtumaciter iuramēto contēpto rcessit. Jdeoq; mādamus: quatenus ad conuincēdam^d eius maliciā: semel eū ad vestraꝫ pñtiam cōuocetis: ⁊ si venerit finez ī ponatis negocio competentē q̄ si venire contēpserit cām vtpote^e lite que ingeritur contestata diffinitiua sn̄ia terminetis^f: vel p̄senti sal/tem adiudicetis possessionē seruata dūtaxat questione proprietatis ab/

d Ad cōuincēdaz. Ño dilationē dari ad cōuincēdā malitiā. si. in auc. vt cuz de ap. cog. §. fz h. col. viii. ⁊. C. de iudi. auc. iubem⁹. ⁊. j. e. cū oli. imo ēt iudex ei facere gram pōt post pemptoriū edictū. vt itez citet ipm̄. s. de of. del. cōsuluit.

e Vt pote. exp̄ssiuū veritatis ē: sicut illud vidim⁹ gloriā ei⁹ gloriā quasi vnigeniti ⁊c. ⁊ pz hoc ex eo q̄ pōt ferri sn̄ia. vt. j. segtur.

f Terminetis. si liquet de causa aliqua vel liq̄re pōt. q̄ pñt recipi testes. vel si nō liquet vel liq̄rere nō pōt: adiudicabit tātum ei possessio. Jō no. cū aligs cōuenit actiōe reali ⁊ fuerit absēs p cōtumaciā. ita distingue. aut lis ē cōtestata. aut nullo mō cōtestata. Si lis ē cōtestata. vt hic. aut liq̄t de cā vel pōt liq̄re. aut ñ. Si liq̄t ō cā vl pt liq̄re. q̄ recepti sūt testes ⁊ istrumēta ꝓducta ⁊ cōfessiōes fcē. l. pñt recipi. tē. ꝓcedat ad sn̄iaz diffinitiuā. lz merita cause absoluēdo vel cōdēnādo. lz tenorē illius. l. C. de iudi. ꝓperādum. §. sin aūt. ⁊ hic. ⁊. iii. q. ix. decernim⁹. Si aūt nō liq̄t nec liquere pōt. q̄ actor nullos testes iducit vel istrumēta p que possit ꝓbare de iure suo tūc adiudicāda ē possessio tātum actori salua qōne ꝓprietatis absēti. vt hic dr̄. ⁊. C. quomō ⁊ q̄ñ iudex. cōsentaneū. ⁊ erit statim ver⁹ possessor. Si vero lis ē quasi cōte. saltez ad iterrūpēdam p̄scriptionem. puta cū gs cōuenit q posside/ noie alieno dño in iudicio noiato ⁊ fca denūciatione ⁊ ipo legitime citato. si nō venerit tūc adiudicat possessio ipi actori salua qōne ꝓprietatis absenti. s. vt lite nō cōte. q̄ñ frequēter. §. q̄ si sup rebus. ⁊. C. vbi in rē ac. l. ii. ⁊ ita idem ē q̄ñ lis ē cōte. ⁊ nō liquet de cā. sicut q̄ñ ē quasi cōte. Si vero nullo modo lis ē cōte. reo cōtumaciter absente. tūc mittēdus ē actor in possessionē rei petite cā custodie. s. vt lit. nō cōte. q̄ñ. §. in aliis. ⁊. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. si qs ēptiōis. §. pe. v̄. lz si qs vō per vim. ⁊. j. ti. proxi. c. vl. ⁊ tūc reus vsq; ad annū poterit recuperare possessionē restitutis expēsis ⁊ p̄stita cautione iudicio sisti anno elapso nō audiet. nisi ſr ꝓprietate. vt in p̄dictis cōcordātiis. q̄ñ frequēter. §. ⁊ in aliis. ⁊. l. si quis emptionis. ⁊ hec vera sūt reo absente ⁊ actore presente. Si vero actor fuerit absens contumacitez reo presēte ⁊ petēte ⁊ in causa ꝓcedat. tūc si lis sit cōtestata. locū habz qō dr̄. C. de iudi. ꝓperādū. §. ⁊ sigdem. Si vero lis nō sit cōte. locū habet. C. quomodo ⁊ q̄ñ iudex aut. qui semel. ⁊. s. e. c. proxi. q̄ in casu isto pñt recipi testes lite nō conte. si re⁹ petierit scōm qō dicūt p̄dicta aut. qui semel. ⁊. s. eo. c. pxi. Et hec vera sūt in actione reali. Jn psonali vero actione reo absente locū habet qō dr̄. s. vt lit. ñ conte. q̄ñ. §. vlt. ⁊. C. de bo. auc. iu. pos. aut. ⁊ qui iurat. tūc enim mittit actor in possessionē bonoz ipius rei pro modo debiti declarati in libello. vt ibi dicitur. Si vero ē talis cā q̄ actor nō possit mitti in possessionem. debet reus excōicari. s. vt lit. non conte. tue. ⁊ sine sit actio psonalis. siue realis. iudex illam penaz pōt iponere que magis timeat ad alteram postea ꝓcessurus. vt in decre. q̄ñ. i fi. q̄ hoc solum bene agitur ⁊c. xxiii. q. v. prodest.

g Jnē litibus. si. j. e. c. venerabilis. C. de agri. ⁊ cen. litibus. li. xi. ⁊. C. de iudi. ꝑ perādum. in p̄in. j. de re iu. iurgantium.

b Sine dispēdio. s̄ de elec. cū inter vniuersas. ⁊. s. vt lite nō conte. q̄ñ. §. i.

i Et diu vacare nō possunt. j. de concess. preben. nulla. ⁊. s. de elec. nc pro defectu. ⁊. l. dist. post q̄.

k Fūdauerit. vel p testes. vel p istrumēta. vel p cōfessionem. vel p euidētiam fci vt. s. de resti. spo. cū ad sedem. in fi. ⁊. C. de excep. si qdem. vel ēt p̄sūptiue. C. de ꝓba. siue. vel ipo cōi iure. xvi. q. vii. oēs basilice. ⁊. xviii. q. ii. monasteria.

l Exceptionē. hic pz q̄ exceptio pemptoria pōt obiici publicatis attestatiōib⁹ ex eo q̄ dicit. fūdata itentione alterius partis. sic. j. de testi. c. de testibus. vbi de hoc. j. de cog. spirituali. c. vlt.

m Expēsas. sed nūqd habet locū qō hic dz in expēsis in exceptionib⁹ dilatoriis q̄ ꝓponunt ante lite conte. vt deficiēs in ꝓbatione puniat in expēsis. sicut post lite conte. qdam dicūt q̄ sic. ar. s. de rescrip. cetez. ⁊. s. e. ex litteris. Ego credo q̄ hic distinguēduz ē q̄ si calūnioſe ꝓponat aligs exceptionē dilatoriā ante lit. cōt. ⁊ de hoc cōstat euidēter: tūc dz ꝓdemnari. ar. s. de rescrip. cetez. ⁊. c. vl. ⁊. s. eo. ex lris. q̄ ibi euidēter apparet de malitia ipius. alias nō credo excipiēte cōdēnādum in expēsis ante lite cōte. nisi cōstet de malitia ipsius. ⁊ p̄cipue si sup hoc iuratū esset de calūnia. ar. hui⁹ lre a ꝺ̄io sensu ex eo q̄ dicit post q̄ altera pars itentionē suā fūdauerit. ergo aſi litem

senti. Jnocētius tertius. Finem litibus⁵ cupientes ipo/ni: ne partes vltra modū gra/uentur laboribus ⁊ expēsis: presertim cum de beneficiis ecclesiasticis litigatur: que sine dispēdio^h diu va/care nō possunt: presertim decreto statuimus: vt postquam intentionē suaz altera pars fundauerit^k: si reli/qua forte voluerit legitimā exceptō nez^l opponere: quā nolit aut neque at incōtinenti probare: q̄ frequēter ad impediendū vel differenduz ꝓcessum exceptionis huiusmodi p excogitatam maliciam opponuntur: ad soluendas alteri pti moderatas expensas^m: extunc in iudicio faciēdas cuz acceptis iducūs^n si forsitan in p.obatione defecerit: condemnet:

cōte. nō videt condēnāda pars excipiēs cū hoc habeat a iure q̄ possit ꝓponere exceptionē. j. de excep. pastoralis. ⁊ p̄cipue vbi dz verisimilē cāz excipiēdi. sed expēse q̄ prestant pp contumaciā partis alteri⁹ ille idistincte p̄stant qualēcunq; cām litigādi habuerit ille cui prestant. j. c. cū dilecti. ⁊. j. de sequestra. ad hoc. s. vt lit. ñ cōt. q̄ñ. §. in aliis. C. ō iudi. sancim⁹. ⁊. C. quō ⁊ q̄ñ. iu. aut. g semel. ⁊. ff. de iudi. eū quē temere. ⁊ in cōci. lug. j. e. ti. actor. g ē. Jnn. iiii. ⁊ tales expense statim sunt prestan de ante q̄ audiatur s. vt lite non conte.

quoniam. §. in aliis. ⁊. C. de iudi. sancim⁹. Vtez illud regulare cōsuevit esse. vt in fi. litis victus victori in expēsis litis cōdēnet. j. de pe. calūnia ⁊. s. de ma. ⁊ obe. c. vlt. ⁊ in aut. de iudi. §. oportet. col. vi. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. aut. generaliter. Sed in casu isto differētia ē a primo casu. vñ hic distinguit sicut in priori. vtz habuerat. ꝓbabilez cām litigādi vel nō. ⁊ vtrum sit iuratū de cal. vel nō. Si ē iuratū de calūnia. puta q̄ talis cā ē. vbi iurat. tūc nō dnt ꝓdēnari in expēsis. q̄ nō ē verisimile q̄ aliquis sit immemor sue salutis: ut. i. q. vii. sancim⁹. q̄ iuramētū de calūnia ad oia q̄ emergūt ⁊ icidūt in cā post lite cōte. extendit. C. de iura. calū. aut. h iuramētū. ⁊ tūc nō dz condēnari. ēt si deficiat i exceptione opposita. ⁊ ita nō dz condēnari victus victori in expēsis. cū ꝓbabile ē cām habere p̄sumat litigādi. ar. j. de sen. excō. sacro. ⁊. ff. de leg. ii. qui solidū. §. etiaꝫ alioquin metu expensaz dimitteret qs ius suū ideſ esuz. ff. de peti. hē. illō. ⁊ hoc itelligo nisi cōstet de calūnia seu malitia. q̄ tūc condēnabit i expēsis. q̄ prima p̄sūptio tollit p sequētem. Si vero nō ē iuratū de calūnia. puta q̄ cā ē spiritualis tūc dz condēnari in expēsis q deficit i probatione exceptionis ꝓposite fūdata itētione actoris. ut hic dicit. q̄ eo ipo q̄ ñ ꝓbat. p̄sumit malitiose excepisse. in quo casu pōt intelligi hec decre. ⁊ hic posset regri iuramētū. q̄ malitiose ñ opponat exceptionez ar. de elec. cū dilecti. ⁊. s. de restitu. spo. lras. cū iam sit ꝓbata itētio ⁊ p sumptio p ipo ꝺ̄ excipiēte. ⁊ sic itelligo ēt de expēsis totius cause. Alii dicunt q̄ nulla distinctio ē faciēda. ⁊ eoipso q̄ succūbit. malam causā presumit habuisse. arg. C. de epi. ⁊ cle. aut. generaliter. ex eo quod ibi dicit. ⁊ si victus fuerit presumitur iniuste mouisse litē. Bñs pla. ⁊ dominus ia. dicebāt q̄ ex ipo q̄ succumbit victus presumitur iniuste mouisse litez. Benignius exponūt alii illud verbuz victus. s. ab aduersario. ut. C. de epi. ⁊ cle. omnes. in fi. sed in criminali causa eoipso q̄ succumbit. presumit calūniari. ii. q. iiii. qui nō probat. C. de aduo. diuer. iudi. l. i. sic dicebāt predicti domini pla. ⁊ Ja. idez esse in ciuilibus. Sz in causa appellationis nulla distinctio ē facienda. an iustaz habuerit cām appellādi. an nō. siue appellet post sententiaz siue a sententia. j. de de appel. sepe. c. reprehensibilis. ⁊. c. significauerūt. ⁊. c. ut debit⁹. ⁊. c. ni colao. ⁊. j. de eo. qui mit. in pos. causa rei seruāde. cuz uenissent. ⁊. ii. q. vi. omnimodo. ⁊. C. de appel. eos. §. ne temere. ⁊. C. quoruz appel. non reci. ab executore. Et no. q̄ tātum necessarie expēse ⁊ moderate restituēde sūt ⁊ vtiles. j. co. c. proxi. ⁊. j. ti. proxi. cū uenissēt. in fi. ⁊. j. de sequestra. c. i. in fi. ⁊ que propter hoc facte sunt. vt dicit hic. ⁊. c. proxi. in advocatis ⁊ in aliis. C. de iudi. sancim⁹. ⁊ si quas fecit casu uel facto. illas nō peteret. ff. mā. inter cās. §. nō omnia. ⁊ erūt mediocres. nō delicate ff. de dam. infec. inter quas. §. vlt. ⁊. l. se. arg. ff. de pig. ac. si seruos. in fi. nec obstat. q̄ minores facere potuissēt. ff. man. si qs alicui. §. ipendia. Nō. q̄ expēse que facte sūt post lit. conte. peti debēt officio iudicis. sed que fiūt ante lit. conte. petunt iure actionis. ⁊ nominatiz debēt peti in libello. ff. de edil. edi. ediles. §. item sciēdum. ⁊. l. ité si serui. §. i. ⁊ nisi tempore sn̄ie iudex condēnet ad illas expēsas. que veniūt iudicis officio. postea peti nō possūt. C. de fruc. ⁊ li. expen. terminato. nisi in causa appellationis. C. q̄ñ pronō. nō ē necess. l. vlt. iudex aūt prius taxabit expēsas. postea iurabit prout tradit. iii. q. iii. §. q̄ō fieri nō debet. ⁊ in aut. de iudi. §. oportet. col. vi. ⁊. s. q̄ me. cā. c. vlt. ⁊. j. de iureiuran. ⁊ dā. da. c. oli ⁊. s. de procu. cōstitutis.

n Cum acceptis iduciis. i. post q̄ inducias receperit ad probandam exceptionem. ⁊ istud capitulum determinat illud tunc.

a Et soluendo. hoc semper regulare est. vt qui non est soluendo alio modo puniatur. xiiii. q. vi. si res. & ff. de pe. l. i. ad fi. & ff. de iu. om. iu. si quis id. §. in seruos. & ff. de in ius vo. l. vlt. & C. de sepul. vio. l. vlt. in fi. & j. de cle. maledi. c. vlt. & C. de ser. fu. quicunq; hoc generale est. q; arbitrium locum habeat vbi certa pena statuta non est. s. de offi. deleg. de causis. & j. de accus. super his. & ff de iure deli. l. & omnia que iure scripta taxata nō sunt. iudicis arbitrio relinquūtur. vt equitate pēsata. pcedat. s. de transac. c. vlt. b.

b Cum dilecti. cō canonicorum suorum. Nota q; in causa cōmuni eiusdem litis vnus admittit pro alio post litem contestatam. volens agere pro ipso: licet cōstet euz nō habere mandatum prestita cautiōe de rato. C. de consor. eiusdez litis. l. ii. ar. s. de cōsti. cuz. Ad. vbi de hoc. Itez aliud speciale. q; post lite cōte. cauetur de rato. vt in lege predicta. contra illud. ff. de procu. pōponius. §. rati. Item aliud speciale ē hic. q; in causa criminali admittitur vnus pro se & pro aliis. ii. q. v. statuit. & si duo. & iii. q. vi. hoc quippe. Sed non credo q; in tali casu audiretur vnus pro alio sine mandato: quia talis causa non proprie dicitur communis. immo vnus solus posset agere in solidum excipiendo cōtra electum. & tantum facit vnus quātum plures: & isti habebant mādatum ab aliis. vt hoc dicitur.

& si soluendo[a] non fuerit: alias secūdum arbitrium iudicis puniatur: vt hoc saltem timore perterritus non facile quis in grauamen alterius falsas exceptiones opponat.

Item prenestin. epō ap. se. le. & decano brineñ.

Cum dilecti filii nūcii leodicē. electi pro eo ad se. ap. accessissent: archidia. & b. canonicus leodicen. ecclesie nomine suo & quorūdam canonicorum[b] suorum: quorum litteras exhibuere ō rato contra eūdem electū quedam crimina[c] proponebant: per que nitebantur eum ab electione repellere vt indignum: & infra. Quāuis autem ex eo q; idē electus a grauamīe[d] aduersē partis appellauerit: & appellationem non fuerit per sufficientes procuratores cum possit illis prosequētibus, pse cutus[e]: nō leuis exorta esset suspicio contra eum: volentes tamen iuris ordinem obseruare ipsi mandamus quatenus vt vsque ad dominicam: qua cantatur: ego sum pastor bonus: per se vel per procuratorem sufficientem[f] ad presentiam nostram accederet super predictis omnibus respōsurus: alioquin cum assignare mus ei pro peremptorio terminum supradictum: sciret q; quātum de iure[g] possemus: procederemus extūc in negocio memorato. Expectantibus igitur aduersariis ipsum diu vltra terminum duximus expectādū. & ipse direxit simplicē solūmō nūcium[h] excusatiōis lras afferentē: scribebat. n. q; nūciū cui cū a nobis fcedere ret: iniūxim[i] viua voce: vt citaz eū quis metropolitano. sic. j. de appel. constitutus. & s. de elec. bone. In contrarium videtur. q; non teneatur mittere procuratorem dummodo mittat excusatorem. s. de procur. querelam. vbi de hoc. quia reuocatur sententia si probetur iusta absentia. vt ibi. & j. de re iudi. cum bertoldus. & ff. de dam. infec. si finita. §. si forte. & vii. q. i. presētium. Nam egritudo prorogat diem: & si tunc iudicauerit iudicatuz nō videtur. ff. de iudi. quesitū. & si causa probabili absens est nō procedit cōtra euz diffinitiue. s. de offi deleg. cōsultationibus. Item scōm hoc nō esset melioris cōditiōis qui abest ex iusta causa. q; qui iniusta. si enim non vult interesse vel nō potest sufficit ei si mittat, procuratorez. ff. de procu. l. i. & delegat[k] ñ pōt compellere partes vt personaliter quis ad causaz veniat nisi in casibus in decre. inno. iiii. de iudi. c. iuris esse. & generaliter ab initio ante libelli oblationem quotiēs quis abest ex necessitate subuenitur ei. ff. ō q. ex ca. ma. sed & si. §. i. ad hoc dixit vicē. q; reus ad causaz citatus si ardua est causa & venire non potest: non tenetur mittere procuratorez: sed excusatorez. arg. illius decre. s. de procura. querelam. nisi specialiter hoc in citatione dicatur: secundum quod hic dictum fuit: sed actor semper tenetur mittere. ff. de diuers. & tempo. pre. l. i. Dicas q; actor ab initio ante libelli oblationem: aut etiam citationez nō cōpellitur agere: sed ne fiat ei preiudicium in prescriptione circa rem suam etiam infirmus & impeditus compellitur constituere procuratorem: qui saltem litem contestetur: & sic interrumpat prescriptionem: & sic indirecte cōpelit: sed per iudicem nō compellitur: & sic intelligitur lex prima. ff. de diuers. & tempo. prescript. l. i. reus non compellitur venire iusta de causa impeditus: & precipue si causa est ardua: vt dixi in decre. querelam. s. de procur. sed sufficit mittere excusatorem qui de hoc fidem faciat vt ibi. sed in casu presenti iste electus simpliciter misit nuncium cum litteris allegando quasdaz friuolas excusationes. s. calores estiuos: & q; tarde receperat nuncium & insidias allegabat: sed non probabat: ideo condemnabatur in expensis tanq; contumax: & secus est in papa q; in aliis iudicibus: & tamen circa principale non procedit papa. Si tamen aliquis est longo impedimento detentus: ita q; non est spes q; possit venire ad causam & negociū tale sit q; non possit aliquo modo expediri per procuratorem: tenetur mittere saltem vt litem contestetur: vt sic nō currat prescriptio actori: sed si perpetuo sit impeditus: tūc tenetur omnino mittere, procuratorem ad cām alias procedēt cōtra illum absentem.

Item de armachano & caseleñ. archiepiscopis.

Cum olim. d. clericis. c. pape pre. no. diuersis prelatoribernie lris pñtatis se assereret ī ep̄m fuisse roscen. electū: nullusq; appareret: qui aliquid contra eum, pponeret[q] dictus pre. n. ei munus fecit confe/

b Nūciū. nota per nuncium fieri citationem.

c Crimina. scilicet dilapidationē. excōmunicationē. & periuriū. & q; administrauerat cōfirmatiōe nō habita. itē q; erat in minoribus ordinibus cōstitutus. hec omnia obiiciebant in modū exceptionis. vt p; in integra. de boc. j. de accu. super his.

d A grauamine. quod inferebat ei altera pars extra iudiciuz. vt videtur. vel etiam in iudicio: quia plures cōmissiones emanauerūt sup hoc negocio.

e Prosecutus. si statuisset terminuz sue appellationis: debuit condemnari ad oēs expensas quas aduersarii fecerunt. postq; iuerunt ad curiam: quia non misit sufficientem procuratorem ad curiam. j. de appel. nicolao. & c. reprehensibilis. & c. sepe. & etiam si terminuz nō statuisset. vt in. d. c. reprehensibilis. & c. sepe. &. boc verum ē quando in iudicio appellatur.

f Sufficiente. legitime cōstitutum ad agēdum & respōdendū. & s. de pcu. c. i. & c. accedēs. & xxiii. q. v. de liguribus. & ff. de pcu. mut. §. pena.

g Be iure. in pēptorio iudex dz sic cōminari. s. den iteg. rest. tū ex litteris. & ff. de iudi. in pemptorio.

h Nūciū. nota per nuncium fieri citationem.

i Poterat. sic. s. de elec. bone. & j. de appel. cōstitutus.

k Sub hac. hoc fuit sumptuz de lege. ff. de arbi. celsus. & est. si. s. de restit. spo. c. vlt. & viii. dist. quo iure. & s. de offi. deleg. cum sup. Ar. cōtra. j. de spon. sicut. & ff. de condi. & demon. ex scriptura. & ff. de leg. iii. ea tamē adiectio. & insti. de verbo. obli. §. omnis stipulatio. & ff. de cōdi. isti. si quis ita institutus.

l Respōsalem. Ex hoc videtur q; iz aliquis iusto impedimēto sit detentus. vt venire nō possit. q; teneatur imittere procuratorem. v. q. iii. si egrotans. vbi de hoc. xviii. dist. episcopus. & c. placuit. & lxv. dist. si

m Expectatus. & sic videtur q; in crimine purgari possit mora arg. ff. si quis cauē. & si post tres. Ar. cōtra. j. qui ma. accu. pos. cum in tua.

n Calores. iuxta illud: nos genus ignauum tecto gaudemus & vmbra. & ita ē arg. q; non excusent augustus quin teneatur quis psequi appellationē ad curiam. Arg. cōtra. lxxxiiii. di. quorundam.

p Contumacem. vnde poterat contra eum procedit ad diffinitiuam sententiam cum ageretur de electione. s. vt lite. nō cōt. qm. §. i. sed q; appellauit amplius expectatur. j. c. proxi

p Expensas. arg. q; in causa criminali sine denuntiationis vel inquisitionis seu exceptionis locum habet petitio expensarum. C. qui ac. nō pos. qui crimen. & sic lex illa. C. de iudi. sancimus. & s. eo. c. proxi. locum habet sine causa sit ciuilis sine criminalis. de expensis dictum est satis. s. c. proxi. & fit hic condemnatio non premissa taxatione die super boc. prout notatur. s. de procura. addit[is].

q Cum olim. pponeret. nō iō statim debuit ei credi: q; sepe huiusmodi eulogia ex mala fide fiunt. ff. de custo. & ex hi. re. diu. nemini enim cito manus ipones. xxiiii. dist. §. i. & lxviii. di. qd ē cito. & s. de elec. cū nobis olim. sed ideo credidit ei papa: q; ei soli fiebat preiudiciuz: sicut clerico qui celebrat in secreto. s. de cleri. pereg. ex tue.

a Aliogn.i.si fuisset electio cassãda ordine iudicario.sz iudices nõ itellexerũt qñ nimis festinant cõfirmauerũt.vnde dicit iferius nõ obstãte:q eius electio sit cõfirmata.

b Citatus.z iõ cõtumax fuit.vñ potuit ꝓcedi ꝑ ipm ad sniaz.s.vt lite nõ cõt. qñ.§.i.z iõ postea audiri nõ debuit:nec snia retractari ꝑ eũ lata: sed de gra audit⁹ est postea:vt segt iferius.

c Cofirmare.nimis subito. vñ papa vult itez ingrẽ ỏ electionc ipa nõ obstãte tali confirmatione.

d Mibicorditer. sic ergo ex mibicordia tãtum.vt ei⁹ malicia cõuincaf: audit iste.d. vñ mãdat papa ingri de electione ipius nõ obstãte cõfirmationc de predicto.f. q̃ de iure ñ oz retractari:cũ ordine iuris facta fuerit:nec ab ea appellatũ fuit: lz dicaf appellasse: qz nõ ipetrauit sup facto electionis:sed sup iniuria:z iõ nõ ponit ius ħ decre.sed ẽ qdam ꝓuisio ex misericordia.

e Ut cõuincaf.si.v.q.ii. ꝑsenti.C.de iudi.aut.iubem⁹.ẽt sic iudex pot ꝓcere cõtumaci.s.ỏ of.ỏl.ꝑsuluit.z.s.c.put z.j.ti. ꝓx.z.C.quo z qñ.iudex.l.i.b.

f In bibernia.ar. citationes extra ꝓuinciã ñ esse faciẽdas s.de elec.coram.z.s. de ma.z obe.c.vlt.sed si nõ pot inueniri ad domuz illius q citaf mitti oz.s.c.cãm.z.j.e. venerabil'z citãdus ẽ gs edictis vel lris.ff de fideico.liber.cũ vero.§.vlt. vel si nõ hz domiciliũ: vbi habitare cõsuenit.ff.de dã.ifec.l. iii.§.ꝓtoz.j.de cle.ñ resi.ex tue vel apỏ suã ecclesiã.j.eo.c.fi.

g Anni. Sed q̃re expectauit vltra sex mẽses ꝑ id.s.vt lite ñ cõte.qñ.§.i.sed hoc iõ qz appellauerat: vt segtur. Sz per alia iura nõ vr q fuerit expectãdus.s.de elec.oudũ.z.j.de re iudi.cũ olim: sed forte iõ expectabaf: qz erat cõsecratus: z cũ eo tractabaf causa.sz ibi nõ tractabaf:nisi iter eligẽtes Item quare hic assignaf tps appellanti ꝑ id qỏ legif.j. de appel.ex insinuatione. Rñ.qz ꝓfigitur ab eo ad qué appellatur z qui pot:sz oia ista ex misericordia itelliguntur facta.

h Facto.sic.j.de ap.dilecti.z c.vt nostrũ.b.

i Veritatis.retulerũt.imo dum denunciationis.ii.q.vii. qua pp.sicut patet in integra.

k Per ꝓtumaciã Nõ q ꝑ solam contumaciaz pot ẽt gs suspẽdi ab officio z bñficio: cuz papa eũ cõfirmat:qz corã ꝓximis nõ cõparuit.

l Judicibus. secundus.s.

m Experiri.i. defendere.sic. s.de iudi.c.i.

n Neglexit.z sic nec corã ꝓximis nec coraz scõis fuit lis cõt.z tñ lata fuit snia diffinit iua.vt.j.segt.

o Maliciam.s.c.proxi.vbi de hoc.z.c.prout.

p Excõicationis sniam.cũ iam esset suspẽsus.z ita crescente contumacia crescere oz z pena.s.vt lite nõ conte.qñ. in fi.z.ff.de pe.l.relegati.

q Probatũ. Hic pz:q lit.nõ cõte.recipiunt testes:z ita nõ solũ recipiunt:vbi agit de electione prelati.vt.s.vt lit.nõ cõte.qñ.§.porro.sed ẽt vbi agitur de destitutione.ad idẽ fa.j.de cle.nõ resi.ex tue.z.iii.q.ix.decernimus z hoc iõ est: qz periculosa ẽ mora ytrinqz:qz vtilitas ecclesie vtroqz casu ipedit.scõm.l.de crimine nunq̃ ꝓcedit ꝑ absẽtez lite nõ cõte.nisi in casu ꝑ apparitorẽ.C.de pe. ne diu.p cõtumacia vo annotant bona:z expectaf p annuz z postea deuoluunt ad fiscũ:nec sup bõis audit sz fr crimine:vt.C.de reg.reis.l.ii.si ãt lis ẽ cõtestata z liqt ỏ cã maiorib⁹ criminibus nũq̃ ꝓcedit contra absentẽ.imo audit quandocũqz venerit.ff.de requi.reis.annus. sed ibi de contestatione litis nil dr

cationis ipendi postmodũ.f.z.g. monachi ad eiusdẽ pre.no.pñtiã accedentes vterqz se asseruit a canonicis roscen.ecclesie fuisse electum:z q predictus.d.p falsas lras fuerat cõsecratus:pp qỏ idẽ pre.no. cãm vobis sub ea forma cõmisit:vt ỏ forma z ꝓcessu electiõis memorati.d. sollicite quereretis:z si eum electũ canonice fuisse cõstaret:ipm facere tis pacifica possessiõe gaudere: alio quin iter predictos .f.z.g. audiretis cãm z cuius electionẽ canonicaz z magis rõnabiliter factã ꝑueniretis alterius curaretis electioni ꝑferre: z ifra. Q̃qz a vobis dictus.d.tertio citatus vestro se nollet cõspectui pñtare:ꝓcedentes in cã tã ex testimonio cleri z populi roscenen. ecclesie q̃ assertione regis coarcaie:z prelatoruz ꝓuincie de p̃dicto.f.electiõez fuisse celebratã:canonice vidicistis z eã curastis auctoritate ap.confirmare: presertiz cũ capitulũ roscen. ecclesie dictũ.d.se nõ elegisse cõstãter assereret:nec de predicti.g. monachi electione aliquaten⁹ cogitaf se. Interi memoratus.d.ad ap.se. accedẽs sup qbusdam aliis grauaminibus z iniuriis cõtra dictuz.f.z quosdã alios lras ipetrauit: eodez f.postmoduz ex pte vra nobis lras pñtante:que qualiter a nobis in cõmissione predicta ꝓcessuz fuerat cõtinebãt:z ifra. Volẽtes igit adhuc misericorditer agere cũ absente: vt eius malicia cõuincaf: dictuz .f.ad vos duximus remittendũ. Mãdamus:quatenus nõ obstãte q eiusdẽ f.fuit electio cõfirmata:sepedictum d.si in bibernia poterit inueniri: legitime citetis ad cãm:z facultate sibi defensionis idulta in cã ipsa canonice ꝓcedatis. Qui si iuentus ifra tres menses vro se cõspectui cõtẽp serit pñtare:ad cõsecrationẽ dicti.f. omni occasione postposita ꝓceda tis. Si aũt in bibernia inuẽtus non fuerit: idulto sibi vni⁹ ãni⁹ spacio: exquo ad nos z si nõ verbo :facto tamen intelligitur ꝓuocasse arrepto itinere ad se.ap. veniẽdi dicto.f. administrationez roscen. ecclesie i

sed ita itelligunt doctores. Sed in minoribꝰ que penã relegatõis vel dãnum estimationis cõtinent: bene ꝓceditur ỏ absẽtem.ff. de pe. absentem: sed accusator semp debet esse presens.fallit in hoc casu.C.de adult. q̃uis.vbi ꝓcedit ỏ reum absente accusatore. H. distinguebat an liqueat de causa vel nõ.si liquet de crimine vel pot liquere:cõdẽnatur absens.z sic itellexit.iiii.q.v.gsqs.z xxiiii.q.iii. ỏ illicita z scoz hoc posses itelligere qỏ hic dicitur.z.j.g fi.sunt .le. platum.hic bene libat de crimine absentis ꝑ cõtumaciã z ita nõ esset aliqỏ ꝓuiscom canones z si nõ liqt de crimine: tũc excõicat re⁹ z sic intellexit. lxi.q. iii.rursus. z gcũqz nec distiguebat: an sit lis contestata vel nõ.vñ nri moderni doctores dicunt: q nũq̃ ẽ ꝓcedẽduz ỏ absẽte lite ñ cõt.z itelligũt illud.c.ỏcernim⁹.cũ lis erat cõte.sed si lis ñ ẽ cõte. vel si ẽ cõt.z ñ liqt ỏ cã: tũc locũ hz.xi.q. iii.rursus. z gcũz.z ita ỏdicũt huic ỏcr qz ħ lis ñ fuit cõtest taz tñ ferr snia ỏ absẽte ỏ crimie: nec expectaf p annũ:z testes recepti fuerũt. Qualit itelligit qỏ hic dicit:tta q nõ ỏ dicãt capitula p̃dicta:pot dici: q hic recepti sũt testes de spãli mandato dñi pape:qui hz ptãtez ẽt supza ius.j. de cens.preben. ꝓposuit z ipe idẽ tulit snias depositionis:vñ factũ suũ ad cõsequẽtiã trahi nõ oz.imo bm q ipe iudicat:z alii ỏbẽt iudicare.j. de re iudi.in causis vel meli⁹ dicas q.c decernim⁹.z.c.rursus.z.c.quicũqz.loquũtur vbi directe agit ỏ crimine. z iõ itelligunt lite conte. lz ex lra nõ colligaf Sed.c.istud logtur in alio casu:cuz hic agit de crimine: in modũ denũciatõis seu inigsitionis.naz canõici curien.ỏnũciauerũt hec crimina dño pape: de qbus publica fama laborabat episcopus iste: vt dicitur in prin.vt bene colligitur ex antiqua decr.z ita bñ possunt testes recipi z ferri sententia cõtra cõtumacẽ.s.vt lite ñ cõte.qñ.§.sũt z alii.z.j.de accu.q̃liter.z qñ .ii.§. oz z plẽ ẽt hic:qz deponit i modum inigsitionis ꝓp homicidiũ:cũ alias i modũ inigsitionis nõ debeat qs deponi.j. de accu.inquisitionis.i.respõso.z quia celebrauerat excõicatus:propter quod solũ potuit deponi xi.q.iii.si quis presbyter.

r Defẽdẽdo.glibet.n.admissus fuisset ad defẽsionẽ ipius.ff.de ꝓcu. seruũ quoqz.§.publice.sed hoc vez ẽ ad allegãdas cãs absentie:sed nõ ad cãm:qz in criminib⁹ ñ iteruenit ꝓcurator si agat directe.j.ỏ ac. veniens.i.q.vii.siqñ.z.ff.ỏ pub.iudi.l.pe.§.ad crimẽ. Sz cũ ñ ageret directe:potuit ꝓcurator ĩtuenir.j.ỏ ac.fr bis.z. s.ỏ p.tue.s.e.cũ dilecti

s Corpore.sic.ii.q.i.de manifesta.

a Inhibitionē.sic.j. de despō.ipu. ad dissoluēduz.t. de no. oper. nūc. cū ex iniuncto. si. s̄. de offi. deleg. venerabilis. t. j. de accu. c. vlt.

Contingit. seruāde. fm legistas ip̄ropr̄ie dr̄ cā rei seruāde: vbi gs cōuenit actiōe reali: in quo casu ē statuz verus possessor fm eos. C. ō p̄scrip. xxx. vel. xl. an. si gs ēptiōis. §. pe. sz cōmutabit: q2 reus veniēs j. an. cā recupat fm formā iuris. s̄. vt lite ñ cōt. qm̄. §. i aliis. t ibi ē. ar. p̄ hac opinione i vbo recupet sed illō expōit ibi bz iura canonuz. Propē dr̄ cā rei seruāde q2 añ annū ñ ē ver⁹ possessor sz custos poti⁹. j. ti. p̄xi. c. vlt. t. s̄. de of. or. pastoralis. v. vex. Jn psonali vo actiōe scōm oēs p̄prie dr̄ cā rei seruande siue cā custodie. talis enim custos ē t non possessor. ff. de acqui. pos. possideri. §. vlt. t. l. si gs ante. nec tūc eicit possessor de possessione. ff. de dā. infec. si finita. §. si quis aūt. t. ff. vti pos. le. is cui. i. rñso. sed tāmō scōm decretū eicit primū possessorē. ff. de dā. ifec. si finita. §. vbi vero. t ita vterqz erit i possessione: diuerso tñ respectu. Possessor ergo colet agrum: t colliget fructus. sz alter eos custodiet: ne dissipent ab isto. ff. vt i pos. le. is cui. §. qui legatoz. Jn reali actione secus: vt dr̄ in vltima notula bui⁹. c. tñ iudex ñ multū festinabit ad missionē in possessionē. q2 si re⁹ p̄babit instaz cāz absentie restituet. ff. de dam. ifec. si finita. §. si forte. vl ipo iure. ff. de p̄uil. credi. iperatores. t. j. de re iudi. cū bertold⁹. Sūmatim examinabit ergo iudex negociū: añ mittat alteram partiū in possessionē. s̄. vt lite nō contesta. qm̄ frequēter. §. q. si. t. C. de bo. auc. iudi. pos. aut. t qui iurat.

c Nō pōt. ō istū qui nō admittit aliū i possessionē plura remedia st p̄dita: que enumerant. s̄. vt lite nō cōte. tue. t dicit io. q si p annū steterit in excōicatione: p̄dit possessionē. ar. xi. q. iii. rursus. t. c. quicūqz. Sed hoc nō credo: q vi excōicationis p̄dat possessionē: sed ex eo q nō admittit illū ad possessionē bñficio bui⁹ cōstitutionis. t. c. illa non loquūtur in cā ciuili. sed. c. rursus. logtur in criminali. t. c. gcūqz. logt cū de crimine agit siue ciuiliter siue criminaliter: t sic nō tāgunt istuz casuz: sed scōm hoc cōtingere t q efficeret possessor ille q nō fuit missus i possessionē nec p̄nūciat⁹ mitti. due. n. sūt pene p̄cedēti ō cōtumaces vna p missionē i possessionē: alia p excōicationē: vbi vna tātū iponit alia nō iducit: nisi exp̄sse iponat: imo cū vna nō timet: tūc demū alia iponat. vt. s̄. vt lite nō cōte. qm̄ frequenter. in fi.

d Meliozis. nō. n. melior dz esse cōditio illoz q delinquunt: q̄ eoz q obediūt. ff. de dona. iter vi. t vxo. l. iii. §. i. t. s̄. de postul. ad hoc. v. nos tē. t stulti nō debēt esse meliozis cōditiōis quā parati. ff. qō vi aut clā l. seruus. t. x vi. q. i. legi epistolā. in p̄n. t. ff. de dona. l. nō solum.

e Actor verus. idē vr̄ fuisse statutuz p leges in psonali actione: vt si p aduersariū ipedior possidere: q nihilominus p̄o possessore ōbeo haberi ac si possiderē. ff. de bo. auc. iudi. pos. quāuis. sed si per alium ipedior: ille teneat mihi ad interesse. ff. g. ex cāis i pos. eat. l. pe. t hoc si solue do fuerit: alias itelligor possidere. ff. de eo per quem factum erit. l. vlt. i. rñso. t. ff. de dolo. t eleganter. §. si dolo.

f Cōstituat. nō determinat hic an ipo iure an p lapsū anni cōstituatur verus possessor an p sniam iudicis. t vr̄ exp̄ssum: q ipo iure āno elapso sit verus possessor. s̄. de offi. or. pastoralis. v. vex. t. j. ti. p̄xi. c. i t ē simile q trāscursus anni p̄uat aliquē stipēdio suo: si tanto tēpore steterit excōicatus. xi. q. iii. rursus. t trāscursus anni cōstituit aliquez hereticū. j. de hereti. excōicamus. Sed ō videt: q2 post annū ipetrat scōm decretū. j. ti. p̄xi. c. i. t. ff. de dam. ifec. si finita. §. iulia. sed illud logtur in psonali actiōe. Ad hoc dicas q in realib⁹ nō bz locum scōm decretū nec ē necesse: sed solū trāscursus anni facit aliquē possessorez vt in decre. pastoralis. nisi gs ad cautelā ipetret illud: sed in psonalib⁹ actionibus necesse bz ipetrare scōm decretū: q2 alias itelligit ñ possidere. j. de p̄ba. ex lris. t sic nō p̄scriberet. Sz bī nō obtineret vniformiter in oibus. q2 i cā noxali t in cā dāni ifecti scōm decretū cōstituit aliquē dñm si reus erat dñs: sed si nō erat dñs: cōstituit vex possessorē t

tam a pontificali q̄ ab omni officio sacerdotali p̄riuantes sine spe restitutionis aliqua duximus condēnandum: ea nihilominus in irritū reuocantes: quecūqz post inhibitionez ap. se. seu sacram suspensionem t excōmunicationem de rebus ecclesie alienare presumpsit.

Item in concilio generali.

Contingit interdū: q̄ cuz actori ob cōtumaciā aduerse ptis adiudicat cā rei seruāde b possessio: pp̄ rei potentiā siue dolū: actor ifra ānuz rez custodiendā nāciscī nō potest c: vel acquisitā amittit: t sic cum fm multorū assertionē verus nō efficeretur post lapsum anni possessor reportet cōmodū de malicia sua re⁹ ne igitur cōtumax melioris d q̄ obediens cōditionis existat: de canonica equitate sanctimus: vt in cāu premisso actor e verus cōstituat f elapso anno possessor.

g Reg. ix. archiep̄o burdega.

Venerabilis. f. n. t infra. Volentes finē g imponi litib⁹: ne i mortales existant: mandamus: quatenus ad initium p̄xime h venture quadragesime: quod tibi peremptorium terminum duximus assignādum super iure primatie: quod bituricensis archiepiscopus in te aī prouincia tua se habere proponit: per te vel per procuratorem idoneum sufficienter instructum ad litem contestatam: t ad alia omnia negocia peragenda que necessaria decisioni negocii videbuntur: nostro te conspectui representes. Nos vero nihilominus archidiacono transiui gen̄. t. m. canonico turon̄. dedim⁹ in mandatis: vt t ipsi ad eundez terminuz auctoritate nostra iuxta premissam formaz te peremptorie citare procurent: t si non poteris inueniri: faciant vt citationis edictū per ipsas vel alios apud ecclesiam, tuā publice proponatur.

De eo qui mittitur i possessionez causa rei seruande.

Alexander tertius priori t fratribus de guiseburg.

dat ei cām p̄scribēdi siue vsucapiēdi. ff. de dā. ifec. si finita. §. iulia. t. ff. de acqui. pos. possideri. in fi. t. ff. de noxa. t generali. sed i aliis psonalib⁹ scōm decretum cōstituit aliquē possessorē. vt. s̄. vt lite nō cōte. qm̄. in fi. scōm itellectū quē posuit ibi io. in b. s. vt exonerēt abonere. p̄bādi debitū: sed nō p̄scribit: q2 qñcūqz dñs offert debitū restituet ei res sua: nisi distracta sit auctē iudicis. vt. C. de distra. pi. si pri⁹. aliū itellectū dixim⁹ ibi. Sed nunqd idē iuris ē in spūalibus cāis: vt si petat ecclesia vel p̄benda ab aliquo t re⁹. j. annū nō cōparcat: vt p⁹ annū actor ver⁹ sit possessor: vt sic p̄scribat ecclesiā vel p̄bē dā: cū actor nūquā istitut⁹ fuit forte in ecclesia. dico q̄ si petat ecclesia tāquam p̄prietas vel aliud spūale: elapso anno ver⁹ ē possessor t p̄scribē pōt j. ti. p̄x. c. i. si vo petat ecclesia tāq̄ bñficiū siue p̄bēda: ñ bz ibi locū p̄scriptio: q2 titulus ñ p̄scribit. sola. n. possessio ñ facit aliquē decurionē: sed canonica electio. ff. de decu. herēmus. ar. j. de isti. ex frequētibus. Qui. n. dicit se platum ecclesie vel canonicū ñ p̄desse p̄bare p̄scriptionē: nisi ostēdat titulū siue libellū sue ordinationis. ii q. i. legū. t. j. de p̄bē. dilecto. t. s̄. de p̄ba. ex isinuatōe. nec obstat. j. de iurepa. cura. q2 p̄scribit ibi ecclesia tāq̄ p̄prietas: vt dixi: nō tāq̄ platura. nūq̄ enī scōm iura canonica p fm decretū dat ius p̄scribēdi: nisi assit bona fides. j. de p̄scrip. vigilāti. t. c. qm̄ oē. sed cū aliqs mittit in possessionē bñficii q nullū titulū bz: nūquā pōt hic bonā fidē. t iō nō p̄scribit: q2 in huiusmodi spiritualibus bona fides t iustus titulus regrit. s̄. de p̄scrip. si diligēti. Quid ergo opat scōm decretū in huiusmōi spiritualibus: forte vt possit vti fructib⁹: t vt possit p̄scribere ō oēm agentem: si haberet bonā fidē t aliquē titulū: nō tñ p̄scribit ius p̄latore vel p̄bēde: sz p̄scribit ō agētem tātum. Hodie vero ille q agit ō alium possessorē sup dignitate p̄sonatu vel bñficio ecclesiastico obtinēdo: nō dz mitti in possessionem cā rei seruāde pp̄ cōtumaciā ptis aduerse: ne p hoc ad eā ingressus pateat vicios⁹: sed in eo casu lite nō cōte. liceat iudici negociū terminare: vt i cōcil. lug. de eo q mit. in pos. cā rei seruāde. c. eū qui. t illud scias q2 missus in possessionē ex p̄mo decreto nō vtitur fructibus: imo eos cōseruare dz: vt ipe restituat eos cū ipa re: si j. annum re⁹ recuperat possessionē. j. de sequestra. c. ii. si nō recuperat rē suā. j. annū i actiōe reali bēbit oēs fruct⁹ vsqz ad litē. cōte. postea sup p̄prietate audiet si postea agere voluerit q possessionē amisit. t q̄ ex primo decreto nō vtat fructib⁹: p̄bat. ff. g. ex cau. i pos. eat. fulcini⁹. i p̄n. sz p⁹ bz decretū vtit fructib⁹. ff. vt i pos. le. is cui. §. q legatoz. in fi. secus tñ ē in petitiōe hēditatis: vbi gs pp̄ nimiā cōtumaciā cōsegt fruct⁹. ff. g. ex cau. i pos. eat. fulcini⁹. §. vlt. Similiter cū vēter mittit i possessionē vtit fructib⁹. ff. de vē. i pos. mit. l. i. §. i. t. ff. si mulier vē. no. i pos. calū. cā esse de. l. i. §. itereſſe. Silr cū ipubes ex carb. edicto mittit in possessionē. ff. de car. edic. sed si is. §. ii. Item qd dices: si missus in possessionē ex p̄rio decreto eiiciatur: an possit petere restitutionē? videt q̄ nō p̄cipue scōm iura canonica: cū nō possideat: sed tātum custodiā habeat. vt. s̄. dcm̄ ē: q2 nō sufficit p̄bare deiectiōem: nisi probet possessionē. vt. s̄. de of. del. cōsultationibus. t. s̄. de resti. spo. olim. vnde nō posset agere vti possidetis. ff. vti pos. si duos. §. creditores. sed dicas q̄ pōt petere restitutionē cōditionaliter ex illa. l. C. de p̄to. pig. l. vlt. fm illos q dicūt q̄ statim ē ver⁹ possessor saltē in actione reali: nō videat q̄stio cum habeat verā possessionem: lz cōmutabilem.

g Venerabilis. finem. sic. s̄. e. finē. t. s̄. de procu. cōstitutus. t. C. de agri. t cen. li. xi. t. C. de iudi. p̄operādum. in p̄n. t iō vsqz ad triēnium restringunt lites fm leges: vt in p̄edi. l. p̄perādum. ne imortales existant: vt ibi dr̄ fm iura canonica nō finit istātia iudicii elapso triēnio. s̄. de iudi. venerabilis.

h Proxime. t si hoc nō fuisset appositū: de p̄xima itelligeretur. ff. de. v̄b. ob. eum qui kalendis. l. seruum quoqz. in p̄n. b.

i Sufficiēter instructum. sufficiens dr̄ qui ad agēdum t defendendum t respōdendum cōstitutus est legitime: de hoc dictum est. s̄. de procur. c. i. t. c. accedens t. c. mandato.

k Ecclesiā. Sic ergo dz citari q psonaliter nō inuenit. s̄. e. cām que. vbi satis dr̄ de hac materia. Sed qd fiet si re⁹ veniat: t iudices ipediti ēt si venisset p̄cedē nō potuisset: nunqd tenebit saltē ad expēsas: vr̄ q̄ sic. q2 cōtumax est. vocati. n. nō ē cōtenere auctoritatē p̄toris. ff. de iudi. si qs ex aliena. t. ff. de re iudi. cōtumacia. nec p̄desse vr̄ si casu p̄cessus iudicis ipedit: sicuti si facto fecerit nō videtur obtēperare volūtati. ff. de cōdi. t demon. l. i. in fi. certus. n. casus dz esse ad hoc vt nō veniat. ar. ff. de bo. pos. scōm tab. l. i. v. sciētiam tñ. t lz mea nō interfit: tenco2 tñ venire. ff. si quis caut. sp̄cū. in p̄n. Ar. ō. ff. si qs cau. l. ii. §. si qs in iudicio. in fi. t. ff. si qs in ius vo. nō ierit. l. ii. in fi. q2 nihil interest actoris reum non

veniſſe.vt ibi.ff.de iudi.nō videt.ꝛ.ff.de pecul.eo tpe.ꝛ.ff.de arbi.ſi cum dies.§ ſi arbiter.v̄.ſed ſi in aliquē.ꝛ boc veruz eſt qꝫ nō tenetur.j.de eo qui mit.in poſ. cauſa rei ſeruande.c.i.

a Onſtitutis.ſeruande.ſup poſſeſſione ſup qua agebatur tanꝫ ſuper pro prietate:ſecus ſi agatur ſuper beneficio vel dignitate.j.in cōcilio lug.e.ti. eu3 qui.

b Aſſertione.C.ſi p̄vim vel alio modo.l.ii.ꝛ ita p̄ cōfeſſiones ptiū ꝓſtitit de meritis cāe ꝛ iō ex cōfeſſiōe ꝓcedit ad ſētētiā.ſ̄.de trāſac.ꝓterea.ii.ꝛ.ſ̄ de reſti.ſpo.cū ad ſedez.ad fi. qz cōfeſſus in iure ꝓ iudicato habet.j.de cōfeſ.cū ſup.ꝛ.c.ſe. ꝛ.C.de cōfeſ.l.vna.

c Volūtate.nō tñ ſtudioſam ſeu cū effectu:qz p eū ſtetit ꝛ ñ p iudicē vl p aduerſariū alias ſi ſtetiſſet p iudicē vel ptez aduerſā nō iputaret ei.j.e.c.ꝑ. imo.ꝛ ſi iudicē habere nō pōt coꝝ publicis ꝛ honeſtis pſonis oz cautionē offerre ac p̄ ſtare vt poſtea nō currat ānalis p̄ſcriptio:vt.ſ̄.de offi.ord. paſtoralis.i fi.ꝛ.j.e. cū veniſſet.Itē ē.ar.hic qꝫ volūtas ſola ñ ſufficit ſine effectu.j.ō re iudi.cū aligbus.ꝛ.ff.de cōſti. pecu. ꝓmiſſoꝝ.§. cōſtitutio.ꝛ. ff.de re iudi.l.iiii.§.ait p̄toꝝ.ꝛ. lxxxviii.diſt.ñ ſatis.ꝛ.ff.gbus mo.pig.vel hypo.ſol.l.ſicut.§. voluntate.Ar.ō.xxii.q.v.nec ſolo.ꝛ.c.g viderit.de pe.di.i.ſi gs cū telo.xxiiii.q.v.ſi qd iueniſti.Sol.vbi de neceſſitate opꝰ ē facto nō ſufficit volūtas ſi factū adipleri pōt alias volūtas reputaꝫ ꝓ fcō:vt in.c.ñ ſatis.vel aliter vbi gs bz volūtatē faciēdi bonū ſufficit ſola volūtas ſi nō pōt facere illud. Sed ſi volūtatē bz male faci ē di ꝛ p eum nō ſtat:puta qz ꝓcedat ad actū exterioꝛē ei iputaꝫ.de pe.di.i.ſi gs cū telo.ꝛ i pluribꝰ.ll.ibidē.alias ſola volūtas nō iputaꝫ:qz cogitationis penā nemo meret.de pe. di.i.§.cogitatō.ꝛ.§.cogitatōiſ.

d Parati.ſi vo ñ fuiſſet para ti ea recipe nō noceret p̄poſito.ar.ff.de lege cōmiſſo.ſi fundus.i fi.§.cōmiſſoria.vel ſi eā p̄ſtare nō poſſet nō iputaret ei qz inanis ē actio ꝛc.ff.de dolo.nā is.ꝛ.ſ̄.de re.ſpō.olim.ii.ꝛ.j.de ſolu.odoardus.p̄ſtat ergo quā pōt.ſ.iuratoriā.j.de do.poſt diuoꝝ.re.p veſtras.ꝛ.C.ō epi. ꝛ cle.aut.generalit.ꝛ i aut.vt nulli iudi.§.ſi vo.col.ix.ſed illud ꝓteſtet.j.de ap. c.vlt.Item habes hic qꝫ parti p̄eſtāda ē cautio iſta:qō ē verum:ꝛ ideo ſi non pōt iudex haberi p̄eſtetur pti:ꝛ iudici ēt pōt p̄eſtari parte abſēte.j.e.c.ii.ꝛ.iii. ꝛ.ſ̄.de offi.oꝝ.paſtoralis.Si aūt neuter pōt inueniri p̄eſtaꝫ alicui honeſte pſone que recipiat cautionem nomine aduerſarii.

e Saluo iure ſuper ꝓpꝛietate.ſic.ſ̄.vt lit.nō conte.qm̄.§. quod ſi.in fi.ꝛ.ſ̄.de dolo ꝛ cōtu.ꝓout.in fi.

f Habeatis.Hic ſumit.ar.qꝫ ſeōz decretū neceſſariū ſit in reali actiōe ſz iō datū fuit ſcōm decretū qz dubitabaꝫ ſup cautione:an ifra annū p̄eſtita fuiſſet ꝛ ideo renocabaꝫ in dubiū iter ptes.de hoc ſatis dictum ē.ſ̄.ti.ꝓxi.contingit.

g Cum ſicut.rei petite.ſic.ſ̄.vt lite.nō cōte.qm̄.§.in aliis.ꝛ.j.e.c.vlt.C.de bis qui ad eccle.cōfu.preſenti.§.cum autem.

h Obtinere.ſed nō debuit.cū plures fuiſſet iudices ipe ſolus reſtitutionē dare nō poterat qz ſolus nō habebat iuriſditionē.ſ̄.de offi.dele.cām matrimonii.ꝛ c.vno delegatoꝝ.ꝛ.ii.q.vi.§.diffinitiua.v̄.itē ſi plures.Arg.ō:qz cū res eēt tēpore peritura archid.poterit ſe ītromittere.ſic apparet in tutoꝛibꝰ.ff.de admi.tu. tutoꝝ.g.§.i.ſed nō ē verꝫ vt dcm̄ ē cū nō haberet iuriſditionē:poterat tñ cautionē recipe ab ipō noie aduerſarii nō tanꝫ iudex ſed tāꝫ honeſta pſona:ꝛ ſic ñ curreret tps.ſ̄.de offi.oꝝ.paſtoralis.de hac cautione dcm̄ ē in ꝓxi.c.ſ̄.eo.

i Recepta.ꝛ ita qō nō potuit facere ꝓmo mō facē oz vt poſſeſſionē recuperet. ſic.j.c.ꝓxi.ſic ēt ſi ad terminū venire:aut ēt ſoluere nō potuiſti:nō tñ poſt termi nū eris a ſolutione abſolutus.ſ̄.de do.ꝛ contu.cum dilecti.ff.de arbi.celſus.

k Nō ſteterit.Nō qꝫ ſi per me nō ſtat quo minus faciā qō debeo:nō ē mihi iputandū.ſic.ſ̄.de reſcrip.ſi aūt.ꝛ.c.plerūqꝫ.ꝛ.ſ̄.vt lit.nō cōte.qm̄.circa princi. ꝛ.j.de appel.ex iſinuatione.ꝛ.ii.q.vi.anterioꝝ.§.ad hoc.j.de appel.ex ratione Arg.ō.ſ̄.c.ꝓxi.ſed ibi voluit ſolūmodo ſed nō cū effectu:ꝛ volūtas ibi ſtetit in ſuis terminis:hic vero voluit ꝛ obtulit ſed defuit qui reciperet:ꝛ abſente illo qui fuit cauſa cuſtodie i poſſeſſionem miſſus ex cauſa neceſſaria poſſeſſio reſtitui nō debet.j.de.v̄.ſig.dilecto.

l Cum veniſſēt.cā cuſtodie.ar.qꝫ nō ſit poſſeſſoꝛ ſed tātum cuſtos ſic.j.eo.c.ꝓxi.

m Reſtituēt.Hic male p̄nūciauerūt qz primo ōbuit ei ō expēſis cōſtare ſalté p iuramētū.C.de iudi.ſancim⁹.p̄miſſa taxatione.ſ̄.ō p cu.cōſtitutis.ꝛ hic i fine dié quas abbatem conſtiterit ꝓbꝫ feciſſe vnde perperam ꝓceſſit.qꝫ non debuit cōdemnare eum ad volūtatē abbatis.vñ papa non ſtat illi cōdēnationi ꝛ ꝓterea cōdēnatio expēſaꝝ oz fieri tpe p̄ſtande cautionis: quo recuperat poſſeſſionē.ſ̄.vt lite nō cōte.qm̄.§.in aliis.ꝛ j.de ſequeſtra.c.i.ꝛ hic.in fi.

n Obtulit.ꝓ hanc obligationē cautionis iterrūpit p̄ſcriptionē annalē.ſ̄.ō of. oꝝ.paſtoralis.i fi.ꝛ. ſ̄.c.ꝓxi.Et p hoc videt renūciaſſe appellationi ꝛ ratam habuiſſe ſniaz iudiciū illoꝝ exquo acquieuit illi.arg.ſ̄.de offi.del.gratum.ꝛ.j de teſti.cū veniſſēt. ꝛ.ar.ff.de iudi.lz verum.ꝛ.ff.rez ra.ha. l.iii.§.falſus.Sed ō innit.ſ.qz papa mādat ingri de appellatione quare ꝓ hoc nō itelligitur renunciaſſe.Dicaſ exquo aduerſarius noluit recipere cautionez ꝛ reſtituere poſſeſſionem:ſtatim licuit ei proſequi appellationem ꝛ ita cum p eum nō ſteterit quin dediſſet cautionem ꝛ recepiſſet poſſeſſionē ſed potius p aduerſariū ꝛ per iudicē ei circa poſſeſſionem recuperādam obeſſe nō debet.vt.ſ̄.c.ꝓxi.qd ergo ꝓfuit ei appellatio:multum ꝓfuit:qz ſi appellatio ſua fuit legitima nō cōdēnabit in expenſis:ſi nō fuit legitima cōdemnabit in expenſis neceſſariis quas pp boc cōſtiterit abbatem feciſſe:vt dicit in fi.ſi enim nō appellaſſet ſimpliciter reſtituiſſet expenſas.

nem receperit ꝛ dederit cautionez.

Ano.iii.vrb.ꝛ ſenogaleñ.epis. Cum veniſſent ad ap.ſe.abbas ſancti angeli:ꝛ.p.gall.idez.p. ꝓpoſuit qꝫ p̄dictus abbas eū ſup q̄ daz poſ.coꝝ Jo.ap.ſe.le.traxit in cāz:ꝛ ifra.Vex legatus ipe cāz cō miſit iudicibus ſm ius ꝛ bonā terre cōſuetudinē terminandā:qui cū ſm ius tm̄ vellēt ꝓcedere:prefatus .p. nāz audiētiā appellauit:ſz iudices nibilominus partē aduerſaz in poſ. rerū petitaruz inducendā cā cuſtodie decreuerūt:ita qꝫ ſi vſqz ad annuz ꝛ diē p̄ſtaret ſiſtēdi iudicio cautionē:ꝛ pti alteri.xxx.libras ſtituere ret ꝓ expēſis:recipet poſ.eandem Cūqz.g.ſe.ap.le.ifra ānum fuiſſet terrā illā ingreſſus:ipe cautionē ſtādi iuri obtulit coꝝ eo:ꝛ poſ.ſibi reſtitui poſtulauit paratus expēſas reſtituere factas i lite:q̄.vi.lib.ſūmā ſicut aſſerit:non excedūt:ſz abbas xxx.libras ſibi reſtitui petiit q̄ tantum:ꝛ infra.Nos igit ipum.p.cautione p̄ſtita in poſ.credimus reducendū:boc ēt decernētes:vt ſi conſuetudinē quā allegat laudabilē eſſe cōſtiterit:qz ex boc ſequitur euz rō nabiliter appellaſſe ad reſtituēdas expēſas nullatenus cōpellat:aliquin cū ex boc appareat eū fruſtra toꝛie prouocaſſe:ad reſtitutōnez cogatur expenſaꝝ illarū:quas abbaꝛez cōſtiterit pp boc neceſſarias in lite feciſſe.

Gregorius nonus.

Si aduerſarius tuus poſt citationis edictū ad remota loca ſe tranſferens ꝓcuratoꝛē legitimuz non dimiſit:ꝛ denunciatione publi

o Cautione.ſufficienti.j.de ſequeſtra.c.i.in fi.

p Ratiōabiliter.cū hic papa iubeat inquiri de appellatiōe:patet qꝫ nō receſſit ab ea p oblationē cautionis:ſed boc fuit culpa aduerſarii qui eam nolnit recipere:qō ꝓfuit huic appellanti in boc:qz nō condēnatur in expenis:ſi legitime appellauit:ꝛ ſic tucius fuiſſet illi acceꝑiſſe moderatas expenſas.

q Illarum.ꝛ etiam ad eas quas fecit in rebus quaꝝ poſſeſſionē tenebat cōſeruādis etiam ſi nō expediebat facere illas:duz tñ credebat expedire.ff.ō bo.auc.iudi.poſ.p̄toꝛ ait.§.qō aitꝑtoꝛ.alias gūale ē:vt nō ſufficiat credere expedire:niſi in veritate expediat.ff.de neg.ge.ſz an vltro.§.i.in fi.vtiliter enim debet ceptum eſſe negocium:lz nō expectemus euentum:vt ibi dicit.

r Neceſſarias.neceſſarie expenſe dicuntur impenſe ſine quibus deterioꝛ eſſet res ſi nō fierent:aut etiam periret.ff.de.v̄.ſig.impēſe.ꝛ.ff. de pig.ac.ſi neceſſarias.ꝛ.ff.de impē.in re.do.fa.ipenſe.ꝛ.duabuſ.ll. ſe.ad boc dictuz eſt.ſ̄.ti.ꝓxi.finem.

s Si aduerſariꝰ.citationis.boc iō dicit:qz ſi ante citationē ꝛ nō in fraudē ſe abſentaret:nō daret reſtitutio poſſeſſionis ō ipm.lz p̄ les vellet ꝓbare ſpoliationē ꝛ poſſeſſionē.ſ̄.de of.dele.conſultationibus.ſed miſſio in poſſeſſionē cā cuſtodie nihilominus fieri dz.ꝛ ita

q̄ dixit post citationis edictum. idem itelligo etiam ante citationē: qz dz dimittere ꝓcuratorem qui ad loca remota se trāstulerit. de hoc dictum fuit. s̄. de offi. deleg. cōsultationibus. vnde supple hic maxime.

a Bomi. sic. s̄. de do. z contu. cām que. vbi de hoc. z. c. venerabilis. z. ff. ex q. cau. ma. itē ait. §. hoc aūt. z. l. se. z. j. de cle. nō resi. ex tue. b.

b Qui ōfēdat eūō. ergo si appeat q ōfēdat eūdez: audiēd⁹ ē. ff. ō ꝓcu. seruū q̄ qz. §. publice. z. l. absens. z. C. e. exigendi. ꝑstita satisdatione. vt i. l. exigēdi. z. ff. de in ius vo. neqz §. qui in ius. z ille q defēdit idfacere dz qō dñs i lite faceret z caueř idonee. i. iudicatū solui. ff. ō ꝓcu. sed he gsone. §. ō fēdere. z appellare teneř: si ō ipm ꝓnūciabiť. s̄. de ꝓcu. nō iniuste. z. j. de ap. si iustus. ff. ō neg. ges. liberto. §. vlt. z ita q libet teneť mittere ꝓcuratorē qualiter cūqz sit absens: alias regsitis amicis z facta denūciatione si nō defēdiť ꝓcedit̄ur ō ipm. vt hic dicit. z. ff. ex qui. cau. ma. item ait prētor. §. vl. z. l. se. z. s̄. ō do. z contu. cām que.

c Memoria. phibitionis. Eboracēsi. archiepūs ex ꝓuilegio ap. se. faciebat crucē portare añ se p totā angliā. papa ad petitionē cātuarien. archiepi ꝓhibuit ei p lr̄as suas: ne hoc faceret: donec cognosceretur an hoc faceret de iure. sed qz papa ꝓuauerat illū sine cause cognitione. dicebat archiēps ebor. ac. q nō debuit ꝓhiberi añ cause cognitionē: vñ papa statuit: q nō obstāte illa vel aliqua ꝓhibitiōe faciat añ se portaŕ crucē p totā āgliā: ꝙsqz ꝓstiterit: an ō iurē hs facē ōbeat

d Preiudiciū. z id qō illicite fem ē: pōt licite reuocari. xxxv. q. ix. qō qs cōmisit. z. c. sniam romane sedis. z sapiētis ē reuocare qō ꝓ nunc fecit. xxi. q. iiii. magne. z. ff. de iudi. q iussit. et errorē suū glibet emēdare teneť. j. de accu. qualit̄ z qñ. j. de sen. ex. sacro. z ō ap. cū cessāte. z i aut de nup. circa ꝑn. ꝑ vnā colūnā col. iiii. Exquo papa reuocat qō iniuste fecit: multo forti⁹ z alii hs facere debēt: imo z qō bene factū ē: si iciat eē occasio mali ōstruēdū ē. lxiii. di. §. vez. z. xii. q. i. certe ego sum.

e Crucē deferre. no. q̄ ico⁹ poralia possidenť vel quasi possidēť: vt hs lxxxiiii. di. q̄s. z. s̄. de cā pos. z ꝓprie. cū ecclesia. z. j. de ꝓscrip. si diligēti. ff. de vsuca. l. iiii. §. si via. ff. de acq. re. do. seru⁹. §. i. Itē ꝑz q̄ lite pēdēte nō dz qs ꝓuari sua possessione. xvi. q. iiii. volum⁹. z. j. de ꝓuil. oū dū. z. C. de ꝓba. l. ii. C. de rei vē. l. vlt. z in aut. vt in medio litis sacras iusso. nō fieri. §. illud quoqz. col. viii. z. ff. ō pe. hē. diu⁹ pi⁹. z. viii. q. iiii. nōne. z. j. ti. ꝓx. c. ii. z ꝑ totū. nisi alias suspect⁹ esset de dilapidatione. iii. q. ii. q⁹ ea. z. j. ō symo. lz beli. z. ff. qui satisda. cog. si fideiusso⁹. §. vl. z j. ti. ꝓx. c. ii. z. iii. z. ii. q. vi. quotiens. ii.

f De iure. No. q̄ quattuor patriarchales sedes vbiqz possūt crucē añ se portare: ꝓterq̄ i vrbe romana vel in ꝑsentia pape: vel ibi⁹. s. papale legati. j. de ꝓuil. antiqua. alii vō ñ nisi i ꝓuincia sua. z nisi hs alicui ꝑ ꝓuilegiū spāle sit cōcessū: vt hic dr̄. z ita qō dicit de iure. i. ō ꝓuilegio spāli: z de hoc iure cognoscit qualit̄ fuerit cōcessū: vtz ꝑ surreptionē z in ꝓiudiciū alteri⁹ vel nō qz sic nō. dz valere. ar. s̄. de vsu pallii. ex tua rū. z. s̄. de of. or. lz. z. ff. ne gd. i lo. pub. l. ii. §. si gs a ꝓncipe. qz in ꝓiudicium alteri⁹ dari nō dz ꝓuilegiū. vt i. §. ꝓx. si gs. z. s̄. de consue. cum olim.

g Laudabilē. pbatā. s̄. de of. dele. cām mr̄imonii. j. ō diuor. porro. z. s̄. de resti. spol. ex cōq̄stione. z. viii. q. iiii. nōne. z. xvi. di. §. hinc et. z. xvi. q. iiii. volum⁹. z. xv. q. vlt. c. vlt. z. s̄. de i ite. rsti. cū vēisset. z. s̄. c ꝓx. z. C. de rei ven. res alienas. z. C. de ꝓoba. l. ii. z. C. de lib. cā. ñ iō. Ar. ō. j. de re iudi. teneor. So. ibi. z. j. de regul. veniēs. Itē. ar. ō. s̄. ō resti. spol. lr̄as. ad fi. vnde non fuit plena restitutio. Sed id iō ē: qz habebat incōtinenti ꝓbatiōes: nec sūt ōria: qz ibi agit̄ possessorio: hic non vnde nō dz alteruter ꝓuari tē. ille tū qui cōscius ē impedimēti: nō debet exigere nec reddere: vt i decre. lr̄as. b.

h Ecclesia scē marie. Casus ad vtrāqz ōcr. istā. s. z sequētē. Eccle

q̄ dixit post citationis edictum. idem itelligo etiam ante citationē: qz dz dimittere ꝓcuratorem qui ad loca remota se trāstulerit. de hoc dictum fuit. s̄. de offi. deleg. cōsultationibus. vnde supple hic maxime.

a Bomi. sic. s̄. de do. z contu. cām que. vbi de hoc. z. c. venerabilis. z. ff. ex q. cau. ma. itē ait. §. hoc aūt. z. l. se. z. j. de cle. nō resi. ex tue. b.

b Qui ōfēdat eūō. ergo si appeat q ōfēdat eūdez: audiēd⁹ ē. ff. ō ꝓcu. seruū q̄ qz. §. publice. z. l. absens. z. C. e. exigendi. ꝑstita satisdatione. vt i. l. exigēdi. z. ff. de in ius vo. neqz §. qui in ius. z ille q defēdit idfacere dz qō dñs i lite faceret z caueř idonee. i. iudicatū solui. ff. ō ꝓcu. sed he gsone. §. ō fēdere. z appellare teneť: si ō ipm ꝓnūciabiť. s̄. de ꝓcu. nō iniuste. z. j. de ap. si iustus. ff. ō neg. ges. liberto. §. vlt. z ita q libet teneť mittere ꝓcuratorē qualiter cūqz sit absens: alias regsitis amicis z facta denūciatione si nō defēdiť ꝓcedit̄ur ō ipm. vt hic dicit. z. ff. ex qui. cau. ma. item ait prētor. §. vl. z. l. se. z. s̄. ō do. z contu. cām que.

c Memoria. phibitionis. Eboracēsi. archiepūs ex ꝓuilegio ap. se. faciebat crucē portare añ se p totā angliā. papa ad petitionē cātuarien. archiepi ꝓhibuit ei p lr̄as suas: ne hoc faceret: donec cognosceretur an hoc faceret de iure. sed qz papa ꝓuauerat illū sine cause cognitione. dicebat archiēps ebor. ac. q nō debuit ꝓhiberi añ cause cognitionē: vñ papa statuit: q nō obstāte illa vel aliqua ꝓhibitiōe faciat añ se portaŕ crucē p totā āgliā: ꝙsqz ꝓstiterit: an ō iurē hs facē ōbeat

d Preiudiciū. z id qō illicite fem ē: pōt licite reuocari. xxxv. q. ix. qō qs cōmisit. z. c. sniam romane sedis. z sapiētis ē reuocare qō ꝓ nunc fecit. xxi. q. iiii. magne. z. ff. de iudi. q iussit. et errorē suū glibet emēdare teneť. j. de accu. qualit̄ z qñ. j. de sen. ex. sacro. z ō ap. cū cessāte. z i aut de nup. circa ꝑn. ꝑ vnā colūnā col. iiii. Exquo papa reuocat qō iniuste fecit: multo forti⁹ z alii hs facere debēt: imo z qō bene factū ē: si iciat eē occasio mali ōstruēdū ē. lxiii. di. §. vez. z. xii. q. i. certe ego sum.

e Crucē deferre. no. q̄ ico⁹ poralia possidenť vel quasi possidēť: vt hs lxxxiiii. di. q̄s. z. s̄. de cā pos. z ꝓprie. cū ecclesia. z. j. de ꝓscrip. si diligēti. ff. de vsuca. l. iiii. §. si via. ff. de acq. re. do. seru⁹. §. i. Itē ꝑz q̄ lite pēdēte nō dz qs ꝓuari sua possessione. xvi. q. iiii. volum⁹. z. j. de ꝓuil. oū dū. z. C. de ꝓba. l. ii. C. de rei vē. l. vlt. z in aut. vt in medio litis sacras iusso. nō fieri. §. illud quoqz. col. viii. z. ff. ō pe. hē. diu⁹ pi⁹. z. viii. q. iiii. nōne. z. j. ti. ꝓx. c. ii. z ꝑ totū. nisi alias suspect⁹ esset de dilapidatione. iii. q. ii. q⁹ ea. z. j. ō symo. lz beli. z. ff. qui satisda. cog. si fideiusso⁹. §. vl. z j. ti. ꝓx. c. ii. z. iii. z. ii. q. vi. quotiens. ii.

f De iure. No. q̄ quattuor patriarchales sedes vbiqz possūt crucē añ se portare: ꝓterq̄ i vrbe romana vel in ꝑsentia pape: vel ibi⁹. s. papale legati. j. de ꝓuil. antiqua. alii vō ñ nisi i ꝓuincia sua. z nisi hs alicui ꝑ ꝓuilegiū spāle sit cōcessū: vt hic dr̄. z ita qō dicit de iure. i. ō ꝓuilegio spāli: z de hoc iure cognoscit qualit̄ fuerit cōcessū: vtz ꝑ surreptionē z in ꝓiudiciū alteri⁹ vel nō qz sic nō. dz valere. ar. s̄. de vsu pallii. ex tua rū. z. s̄. de of. or. lz. z. ff. ne gd. i lo. pub. l. ii. §. si gs a ꝓncipe. qz in ꝓiudicium alteri⁹ dari nō dz ꝓuilegiū. vt i. §. ꝓx. si gs. z. s̄. de consue. cum olim.

g Laudabilē. pbatā. s̄. de of. dele. cām mr̄imonii. j. ō diuor. porro. z. s̄. de resti. spol. ex cōq̄stione. z. viii. q. iiii. nōne. z. xvi. di. §. hinc et. z. xvi. q. iiii. volum⁹. z. xv. q. vlt. c. vlt. z. s̄. de i ite. rsti. cū vēisset. z. s̄. c ꝓx. z. C. de rei ven. res alienas. z. C. de ꝓoba. l. ii. z. C. de lib. cā. ñ iō. Ar. ō. j. de re iudi. teneor. So. ibi. z. j. de regul. veniēs. Itē. ar. ō. s̄. ō resti. spol. lr̄as. ad fi. vnde non fuit plena restitutio. Sed id iō ē: qz habebat incōtinenti ꝓbatiōes: nec sūt ōria: qz ibi agit̄ possessorio: hic non vnde nō dz alteruter ꝓuari tē. ille tū qui cōscius ē impedimēti: nō debet exigere nec reddere: vt i decre. lr̄as. b.

h Ecclesia scē marie. Casus ad vtrāqz ōcr. istā. s. z sequētē. Eccle

ce facta domi⁹ nō apparet q defendat eundē⁹ iure petere potes: vt in possionem earū terrarū de quibus questio vertitur: cā custodie inducatis.

Vt lite pendēte nihil inquietur.

Alex. iii. eboren. archiepiscopo.

Memoria nr̄a nō excidit: z ifra. Statuimus vt lr̄e. phibitiōis⁶ quas ad petitionez archiepi cantuarien. t. f. direxim⁹: nullū tibi ꝓiudiciū⁶ faciāt: quo min⁹ tibi z successoribus tuis liberū sit: quēadmodū vobis est bñficio ꝓuilegioz ap. se. idultuz: z tu z predecessores tui cōsueuistis facere añ vos p totā angliaz deferre crucē⁶ quousqz diffinitiua sn̄ia decernaŕ: an ecclesia tua de iure⁶ hoc debeat bre. Cleměs. iii.

Laudabilē: z ifra. Queris qñ mr̄imoniū accusari ꝓtingit: an statiz sit carnale ꝓmerciū suspendēduz: z ifra. Ad qō breuit̄ rndem⁹: q̄ cōiugū alteruter accusat⁹ añ ꝓbataz⁸ accusationē: iure qō bz i altero priuari nō possit. Ano. iii. abbati z cōuentui sancti siluestri.

Ecclesia sancte marie⁶ i via lata cōtra ioānez ō ateia: q quasdā possessiones ipsius dicebaŕ ꝓtra iustitiā detinere: mouit sub. l. iudice qō nez: z ifra. Prohibemus ne possessiones q̄ successerūt⁽ⁱ⁾ i locū z ius illaz quas ab Jo. de ateia ecclesia sancte marie petierat i monasteriū vr̄m ab eodē Jo. lite pendēte trāslatas alienare iterim p̄sumatis: vt si ecclesia sancte marie de vitio litigiosi⁽ᵏ⁾ ꝓtractus vel ō ꝓprietate voluerit expiri ne si obtinueriti iudicio: iuanū laboret⁽ˡ⁾: monasterio vr̄o minime possidēte sit quod euincere valeat z habere.

Idem.

Ecclesia sancte. m. z ifra. Possessionē q̄ fuerat p̄termisso iuris ordine p̄dicta ecclesia spoliata: sibi restitui postulabat: z ifra. Nos qc qd ab aliis fcūz fuit postq̄ pre. no. ad curiā suā idē negociū reuocauit⁽ᵐ⁾ irritū ō cernim⁹ z iane: z ifra. Nez qñ p̄fatā possessionē post restitutionez vobis factā ab io. ō ateia alii locationis titulo assignastis⁽ⁿ⁾: neqz restituere poteratis⁽ᵒ⁾ ecclesie spoliate loco ipsi⁹ tantūdē possessionē equalentiū ad arbitriū bonoz viroz ipi ecclesie fecimus assignari⁽ᵖ⁾: quas cū alii fuerant pignori obligate: p vos liberari fecim⁹ a creditoribus: q nobis instrum pignoris resignarunt⁽ᵍ⁾.

Hono. iii. cācellario cātori z. a. canonico parisien.

Dilectus filius magr̄. a. psona ecclesie ō basseuilla exposuit cora

i Successerit. hō iō dic̄ qz possessiōeſ ſr̄ gb⁹ ō io. ō atea mouit eccl̄ia qōnē. mōasteriū sci siluestri locauerat alii locatōis titulo: q̄s mōasteriū recupat a io. ō ateia lite pē. vt. j. c. ꝓx. z hic dr̄. vñ mōasteriū qz ñ potuit illas possessiones reuocare: alias possessiones equalētes p̄oribus substituit i locū illaz. z ē hic. ar. q̄ res q̄ succedit loco alteri⁹: eodē iure cēseť cū illa. ar. j. ō vsur. cū tu. i fi. z. xciii. di. c. vlt. z. xciiii. di. c. i. z. ff. ō leg. iii. l. fideicō. §. si rē suā. z. ff. del. ii. ipator. i fi. z. l. se. z. ff. de do. iter vi. z vxo. vxor. marito. Ar. ō. ff. ō fur. q vas. §. vlt.

k Litigiosi. Pena litigiosi ꝓct⁹ ē: q ēptor sciēs rē litigiosā ꝑciū amittat z rez restituat: ñ vt cedat lucro alienatoris: ꝛz ꝑciū z alia tāta q̄ntitas ab eo q alienauit debiť fisco: ignorās ꝑciū recupat a vēditore z tertiā ptē ꝑcii: qz ei nō manifestauit rē litiosā fuisse. Et eodē mō punit̄ donator z donatari⁹ sciēs vel ignorās: ꝛz qō tradit̄. C. ō litig. l. vlt. Diciū litigii dr̄: cū qs rē litigiosā i iudiciū ōducta: ō cui⁹ dñio mouet̄ qō iter actorē z reū: trāsfert i aliū lite pē. siue sint res siue actiones. C. de liti. l. vlt. in p̄n. z i aut. ibi posita: tñ i gb⁹ casib⁹ q ponunt i ipa lege: pōt res litigiosa alienari. s. noīe dotis donatiōis añ nup. trāsactiōis z diuisiōis rerū hereditariaz facte vel p legati vel p fideic̄ōmissi cām. Et hec locū habēt i specialib⁹ iudiciis. Jn vniuersalib⁹ vō: cū agit̄ de hereditate: ꝓtor ꝓmittit qñ qz fieri alienationē. s. p impēsis funeris: pro solutione debiti. p cibariis familie. ff. de peti. here. diuus. z ita ecclesia scē marie poterit agere de vicio litigiosi ꝓctus ꝓ io. de ateia qui trāstulit possessiones illas i monasteriū lite pē. ad penā z ad ipam rē ꝓ monasterium. vt in. l. p̄dicta. C. de litig. l. vlt.

l Laboret. Sz q̄lit pōt eē: qz si monasteriū offerat se liti cōdēnabiť i expēsis ac si possideret. ff. ō rei vendi. is q se. ff. z. de pet. hē. q se liti. z cū dol⁹ p possessiōe bēaŕ. ff. de reg. in. parē. dic q̄ cessāt ille leges i eccl̄asticis negociis: z delictū p̄sōe tē. xvi. q. v. si cp̄z. lau.

Ecclesia. reuocauit. tāq̄ a ñ suo iudice factū: qz senatores ñ ōbuerūt postea se itromittē. s̄. de of. leg. lz. z. ii. q. i. nomē. ii. q. vi. multū stupeo. Ar. ō. s̄. ō of or. significauit. sz illud iō fuit: qz ōlegatus ñ ꝓcedebat z altera pars remanebat in manifesto delicto.

n Assignastis. z sic mōasteriū icidit i viciū litigiosi ꝓct⁹. vt. s̄. ti. ꝓx. vt Jo. fecit vñ ne mōasteriū ꝓueniret ō vicio litigiosi ꝓct⁹: papa equalētes possessiōes fec̄ illis substituit: z ita ñ ꝓiudicaŕ ecclie scē marie cū mōasteriū patū sit suscipē iudicium i re equalēti. si. ff. ō alie. iu. mu. cā fa. qz ēt. i fi. z ex officio suo inflixit eis banc penā: z merito. qz dolo desiit possidere monasteriū. dolus. n. facit cū haberi ꝓ possessore. ff. de rei vē. qui i petitorio. z. ff. ad exhiben. iulianus. rñso.

o Poteratis. qz forte conductores potētes erant.

p Assignari. a monasterio z cauere ēt debeāt: q̄ nō esset alii obligate. ar. ff. de pig. ac. creditor. ff. de rei ven. si post acceptum.

q Resignauerūt. eo. n. ipo vr̄ res liberata. ar. s̄. de pac. cū ꝑdem. ff. de le. iii. g chirographū. ff. q̄ res pig. ob. pos. l. ii. ff. ō pact̄. l. ii. i fi. C. ō sol. pecunie. C. ō do.

l.i.ꝛ.C.de remiſ.pig.creditꝫ cãe. Ar.ℨ.ſ̃ ꝺ renũc.ſane.ꝛ.c.veniẽs.ꝛ.ff.ꝺ pac.l.iii vbi ꝺr:ꝙ lz pignꝰ reſtituaꝫ:ñ vr remitti ꝺbitũ:ſz ſecꝰ ẽ ſi reſtituaꝫ chirographũ: vt i ꝑmiſſa cõcoꝛ.qꝛ ille cui fit reſtitutio:vtilitatẽ ꝺz ide hẽre:ex chirogra.cõſeq̃reꝫ nullã vtilitatẽ:ſi ꝺbitũ ñ itelligaꝫ remiſſũ:ſz ex pignore:ſic qꝛ ꝑt vti pignoꝝ vñ pignꝰ ſepe reſtituit ꝓcario ꝓp vtilitatẽ:ſz chirographũ nũq̃.ꝛ iꝺ ꝺbitũ qꝺ ibi cõ

Dtinetꝫ itelligit ẽc remiſſuz.

Jlectꝰ.idulgẽtia.ſic gꝰ pz q̃ lit.pẽ.ꝓilegiũ ſiue idulgẽtia ſr re litigioſa vitate tacita ipetrata ñ tz nec vz ſic.j.ꝺ teſti.cãz ii.ꝛ.j.ꝺ ꝓuil.ouꝺũ.ꝛ.ſ̃.e.a mẽoria.ar.ꝛ i aut.vt i medio li.ſa ſacras iuſſiõeſ ñ fieri.§.ſi vo.ꝛ §.illꝺ vo.col.viii. ſic ꝛ ꝓilegiũ ñ valet tacita ꝙpoſitiõe obtẽtũ j.ꝺ ẽci.ex multiplici.ꝛ ꝓilegiuz pꝰ ſẽtẽtiã ipetratũ ſup re iudicata ñ tenet:vel reſcriptũ ad ea retractãda.C. vt lite pẽ.l.i. Jtẽ nec ꝙfirmatõ ꝺ re litigioſa j.ꝺ cõfir.vti.vel iuti.ſi gs fi.ſic ꝛ reſ ipa litigioſa i nullã ꝺz trãſferri pſonã.xi.q.i.qꝛ res.qꝺ tñ fallit i caſibꝰ q notãt.ſ̃.e.eccle

a Aſia .ꝛ.C.ꝺ litig.l.vlt.

b Bb.officio. allegabat le gẽ illã.ff.ꝺ re iudi.iuꝺx.ꝛ.ſ̃. de of.del.i fris.ꝛ male.qꝛ illꝺ locũ hz cũ ꝓnũciaꝫ ſr ꝓpetate:ꝛ ñ ſuper poſſeſſione.vel ſi hoc tã tuz eſſet ei cõmiſſum.

c Eiecit. Sz nũqd ãno elapſo erit poſſeſſorꝭ ꝺẽz ẽ ꝺ b.ſ̃.ꝺ do.ꝛ cõt.cõtingit. Jtẽ nũqd abbaſ poſſz petẽ reſtitutionẽ tã q̃ ſpoliatus:ꝛ ibidẽ ꝺc hoc ꝺicitur.

d Jndiſtincte. No.ꝙ ſi ꝙmittiꝫ ſimplicit:puta ꝙmittimꝰ tibi cãz q̃ iter tales vtiꝫ ſup taliꝫ reb:tũc tã cã poſſeſſiõis q̃ ꝓpetatis ꝙmiſſa itelligit: vt h ꝺr.ꝛ ar.C.de rei.vẽ.ordinarii. ꝛ.ſ̃.ꝺ cã poſ.paſtoralis.ꝛ.j.teſt. ſignificaueꝛt.ſz ſi cã poſſeſſionis tãtũ ꝙmiſſa ẽ.ñ pñt cognoſcẽ ꝺ ꝓpetate: qꝛ cui cõmiſſa ẽ cã violẽtie tantũ:ꝺ ꝓpetate cognoſcẽ ñ põt.ꝛ vno ꝛ eoꝺẽ tpe cã poſſeſſiõis ꝛ ꝓpetatis diuiſis iudicibꝰ ꝙmitti ñ ꝺz:qꝛ cõtinẽtia cãe diuidi ñ ꝺz vt h ꝺicꝫ.C ꝺ iudi.nulli.ꝛ.ſ̃.ꝺ cã poſ.c.i.ſicẽ cã ꝓpetatis ꝛ vſufructꝰ apud eũdẽ iudicẽ ſũt tractande.ff.de lib.cã.ſi pariſ.ꝛ.ff.ꝺ g.re.ad eũ dẽ iudicẽ eatur.l.i.ꝛ.ii.

e Arbitrio.i h ipz celeſtinꝰ pecauit qꝛ ñ ꝺbuit facẽ ſeq̃ſtratiõnẽ:niſi i caſibꝰ q notãt.j.e.c.pxi.ꝛ vl.vñ reuocauit ſequeſtrationem.vt.j.pz.

f Seq̃ſtrari.h iõ fecit:qꝛ cum res apꝺ ſeq̃ſtrũ ꝺponiꝫ: neut litigãtiũ poſſidz illã rẽ.ff.ꝺpo. lz.§.i.niſi h ꝺcm̃ ſit i ſeq̃ſtratõe vt tãtũ cã cuſtodie ꝺpoaꝫ apꝺ ſeq̃ſtrũ.ff.ꝺ ac.poſ.iteſſe puto. ꝛ ſic poſ.oſtea reſtituiꝫ illi q obtiet in ꝓpetate:vt ſeq̃:qꝛ ꝓpetaſ trahit ad ſe poſſeſſõnẽ.ſ̃.ꝺ cã poſ.cũ ꝺilect.ꝰ.ꝛ ſeq̃ſtratio iſta fcã fuit apꝺ vcelleñ.ꝛ nouarẽ.eꝑos.

g Expenſas.ſic.ſ̃.de eo qui mit.in poſ.cum veniſſent.ꝛ.ſ̃.de dolo.cuz ꝺilecti.ꝛ c.finem litibus.vbi ſatis de hac materia.

h Oblate.cozã regiñ.ꝛ mutiñ.eꝑis.nã archiepus mediolañ.obtulit cautiõem ſtãdi iuri.j.annũ ſup poſſeſſiõibꝰ illis:ꝺ gbus abbas fuit,miſſus i poſſeſſiõe cã rei ſeruãde p eꝑm veroñ.ſed archieps abbatẽ expulit de poſſeſſiõe vt ꝺcm̃ eſt.

i Propter h.i.pp vicium cõtumacie.C.de iudi.ſancimus.

k Sufficiẽtez. No.ꝙ caſu iſto ſufficiẽs cautio ẽ ꝑſtãda.ſ.pignoza.vel fideiuſſozes.ff.mã.ſi mandato.§.vlt.ꝛ nõ nuda.i.ſola ꝓmiſſio:vt ꝺixi.ſ̃.vt lite nõ cõte.qñ.§.ꝛ in aliis.ꝛ.de ver.ſig.§.ſancimus

Jlectꝰ diſtrahunt. No.ꝙ ille qui mittiꝫ in poſſeſſionem cã cuſtodie: ſine agaꝫ reali actione ẽt ſiue pſonali.j.annũ nõ facit fructꝰ ſuos ſz cuſtodire eos ꝺz ñ diſtrahere:vt ſi ifra annũ reꝰ recuperare voluerit poſſeſſionẽ:reſtituãꝫ ei fructꝰ.expẽſe tñ neceſſarie ꝙ fructibꝰ ꝓcipiẽdis facte ꝓmo debẽt ꝺeduci:qꝛ ille in nullo caſu ꝓhibetur.ff.famil.herc.fudus.i.rñſo.in fi. Si vo ñ veniat ifra annũ nobis:ꝙ cũ iter ꝑdeceſſozẽ ſuuz ex pte vna:ꝛ ꝓrẽ ac monachos ꝺ baſ ſeuilla ex altera ſup ꝺcimis noualiũ ifra fines prochie ſue cõſiſtẽtiuz qõ emerſiſſet:ea pẽdẽte cozaz iudicibꝰ ꝺlegatiſ abbas ꝛ ꝙuẽtꝰ maioris monaſterii turoñ.qbꝰ ſubſũt ꝓz ꝛ monachi ſupradicti,p ſe ac mẽbris ſuis obtinuerũt a ſe.ap.idulgentiaz ſup exceptiõe buiuſmõi ꝺcimaꝝ:cuiꝰ ꝑ textu ꝓz ꝛ mõachi ſupradictas ꝺcimas ſibi vẽdicare ꝙtẽdũt:lz in idulgẽtiã de dicta qõe facta mẽtio nõ fuiſſet. Jõqz mãdamus:q̃tenus eiſdẽ iudicibus iniũgatis:vt idulgentia nõ obſtãte ꝑdicta in negocio iſpo ꝓcedant iuxta traditam ſibi formam.

De ſequeſtratione poſſeſſionum et fructuũ.

I No.iii.mediolaneñ.archiepo.

Ad hoc vnxit nos deus:ꝛ ifra. Abbas de regula nobis expoſuit:qꝛ cũ.m.ꝑ. tuuſ ſup cã q̃ iter ipz ꝛ monaſteriũ ſuũ fuerat agitata.obtinuiſſet veroñ.epo lras deſtinari:ꝛ ipſe ſup iudicio poſſeſſorio ptiz,p monaſterio:partiz,p archiepo ſniaz ,ptuliſſet:,pcuratoze ipius mõaſterii qõnez de ,ppzietate poſtmodũ intenta re volẽte:archieps iuriſditionẽ epi oppoſuit expiraſſe:aſſerẽs cãz poſſeſſiõis tm̃ ꝛ nõ ,ppzietatis fuiſſe cõmiſſaz:ꝛ qꝛ ſup poſſeſ.,pnũciauerat e mel funct.ꝰ officio ꝺ ſuo ſup qõe ,p prietatis: deinceps cognoſcere nõ valebat:ꝛ ifra. Sz iudex actozem i poſſeſſionẽ q̃ fuerat p ipz archiepo adiudicata pp eiuſdẽ ꝙtumaciã mitti ꝺcreuit:a q̃ tñ archieps violẽter mõaſterii eiecit:ꝛ ifra. C. papa ꝑ. no. ſic ſuũ iterꝑtatus fuit reſcriptuz q̃ tã cã poſſeſſiõis q̃ ,ppzietatis fuerat iudici delegata:cũ abſolute ꝛ indiſtincteꝺ ꝙmiſſa fuerit:ꝛ eius cõtinẽtia diuidi nõ deberz:ꝑlibatã quoq; poſſeſſionẽ ,p ſuo arbitrio ſeq̃ſtrari: ꝑcepit:iniũgẽs reg.ꝛ mutiñ.eꝑis: vt de cã poſſeſſiõis ꝛ ,ppzietatis plenius cognoſcẽtes eã ꝺbito fine ꝺcideret:ꝛ poſſeſſiõez ei ꝓi poſtmoꝺ reſignarẽt q̃ obtineret de ,ppzietate triũphuz:ꝛ ifra. Jn eũ ſtatum continentiã cãe reducimus:i quo fuerat cũ ꝑdictꝰ pre.n.cãz,ꝑpetatis ꝛ poſſeſſiõis regiñ.ꝛ mutiñ.ꝙmiſit:ꝛ mãdato ſeq̃ſtratiõis penitꝰ reuocato:ꝛ ifra. Ne aũt mõaſterio videamur i ſuo iure ꝺeſſe:moderatas expẽſas[s] exquo eꝑs veroñ.ipm̃ i poſſeſſ.iudici ꝺcreuit:vſqz ad ſatiſfactiõis tꝑs oblate[b] pp boc ſcãs:ſibi reſtituẽdas eẽ cẽſemus:ꝛ a te ſufficiẽtem [k] ꝑberi ſtãdi iudicio cautionẽ.

H No. iii. ꝓzi de beñ.ꝛ decano de caliñ.

Dlectus.f.r.rectoꝛ eccleſie de betuſia ſua nobis petitiõe mõſtrauit:ꝙ cũ iter ipz ex pte vna ꝛ abbatẽ ꝛ cõuentũ de ceſteria ex altera ſup eaꝺẽ eccleſia coꝝ abbate de ſibi toñ.ꝛ eius collegis qõ verteretꝫ: iudices ipſi ꝓdictos abbatez ꝛ cõuentuz i poſſeſſionẽ ipſiꝰ eccleſie cã cuſtodie iduxerũt:q fructus medio tẽpore ꝓceptos,p ſue diſtrahũt[l] libito volũtatis. Quo circa mãdamus:q̃tenus ſi ẽ ita:faciẽtes fructꝰ ſeq̃ſtrari[m] ꝑdictos:ſi qꝺ de ipſis p eos diſtractũ iueneritis:i ſtatũ priſtinũ reuocetis.

G Reg.ix.

Ab eo q a ſnia ,puocauit fructꝰ poſſeſſiõis ſi diſſipent[n] ab iſpo: pñt lite pẽdẽte rõabiliter ſeq̃ſtrari.

De confeſſis

Cõfeſſi.

Cum mõaſteriũ:ꝛ ifra. Eos quoꝝ ſuggeſtiõe ſcelus homicidii ſe ꝓeſbyter ꝓpetraſſe,ꝓpoſit niſi aliis modis[o] veꝝ eẽ cõſtiterit: nulli cẽſemus pene ſubdẽdos:cuz ſm vtriuſq; iuris ſtatuta ꝺ ſe ꝙfeſſiꝰ ſup alioꝝ ꝙſciẽtiis iterrogari nõ ꝺebent crimiẽ leſe maieſtatis excepto de reatu ,pprio cõfitẽtis ꝑiculoſa cõfeſſio nõ ẽ aduerſus quẽlibet admittenda. Si tñ eos ifamia[q] buiuſmõi laboꝛare cognoueris: ſingulis eis adiũctis tribꝰ ſociis ſui ozdiniſ purgationẽ adiũgas.

I No.iii.canonicis ꝺ betbleem.

Cum monaſterium. Aliis modis .ſ.legitimis ꝛ euidẽtiſſimis ꝓbationibꝰ ꝛ luce clariozibꝰ. C.de ,pba.l.vlt.ii.q.vlt. faciãt.ꝛ.v.q.vi.epiphaniũ.vel p ꝓpaz ꝙfeſſionẽ i iure factã.j.c.,px.ꝛ.ii.q.i.vos i quẽq̃.vel p euidẽtia facti.j.ꝺ coha.cleri.ꝛ mu.c.vlt.ꝛ.ſ̃.de reſti.ſpo.cum ad ſedez.

p Cõfeſſi.nulli gꝰ ꝺ ſe cõfeſſoꝛ ſr crimine alioꝝ creditꝫ.ſic.j.ꝺ teſti.veniens.ꝛ.xv.q.iii.nemini.ꝛ.iii.q.xi.negãda.ꝛ.C.ꝺ accu.ꝛ iſcrip.l.fi.ꝛ h generale ẽ ꝑterq̃ ꝺ crimine leſe maieſtatis:vt h ꝛ i ꝑdcõ.c.nemini.ꝛ.c.veniẽs. Jtẽ audiꝫ cõfeſſio vniꝰ latrõis ꝙ aliũ.C.ꝺ feri.,puinciaꝝ.ꝛ.C.de fal.mõe.l.i.ꝛ.ff.ꝺ cuſto.ꝛ exhi.reoꝝ.l.diuꝰ.ꝛ.ff.ꝺ qõ.l.i.§. ſi qs. Jſtis q ꝺe ſe cõfitent.creditꝫ ñ q̃tum ad cõuincẽdum:ſed q̃tum ad ꝑſũptionẽ vñ ſi aſſunt alie ꝑſumptiones valent:alias per ſe nõ ſufficerent.

q Jnfamia.ꝺ q̃ ꝺbet ſe purgare cũ tertia mãu ſui ozdis:q ſint hõeſti ꝛ ꝙſatõez ipſiꝰ agnoſcãt.aliaſ ſi ꝺfecerit:tã q̃ ꝙicti pũiãt.j.ꝺ pur.ca.cũ p.ꝛ.c.cũ ꝺilectꝰ.ꝛ.j.ꝺ ſymo.iſinuatũ.alias ſi ifamati ñ eẽnt ñ idiceꝫ eis purgatio ꝓp talẽ cõfeſſionẽ.ii.q.v.ſi legitimi.vbi de mã pleniꝰ tractaꝫ. vt.j.de pur.ca.cũ.p.ꝛ.c.cuz ꝺilectus.ꝛ.ii.q.v.preſbyter ſi a plebe.

a Cum sup. confessus. ꝛ coꝝ iudice suo. ſ. de iudi. at si clerici. alias ergo cōfessio nō ꝓiudicat quātū ad penā vel cōdēnatiōem. ꝓiudicat tn̄ qtū ad suspitiōem. j. de excessi. pla. q̄ sit graue. Sz nōne iste fuit testis. qualiter ergo punit pena ordinaria ꝺ illud. ſ. ꝺ or. cog. cū dilect⁹. j. de excep. deni iqz. i si. ꝛ ꝓterea sine accusatore nō ꝺz quis puniri. j. vt ec. bene. vt nr̄m. ff. de mun. ꝛ bo. rescripto. §. si qs pōt dici q̄ iste vel fuit denūciat⁹: vel ingsitio ꝺ eū facta fuit. sic. ſ. de elec. ꝓ ingsitiōem vel hic ex officio suo ꝓcessit dn̄s papa ꝛ in odiū criminis. ar. iii. q. ix. nihilomin⁹. ꝛ. C. de ꝓba. iubemus. ꝛ. C. de testi. nullū eni. ꝛ crimina vndecūqz clamauerint punienda sunt. xxiiii. q. iii. ecce vel ideo punit: qz crimen istud contingit ꝑncipale negocium sic. j. de excep. c. i. in fi. ꝛ lꝫ vr̄ verius: qz diceba⁹ ab aduersario q̄ symoniace facta fuit electio ꝛ qui electiōem examinat de oībus inquirere ꝺz de meritis ꝑsone de mō electōis ꝺ studio eligētiuz ꝛ sic crimen illud ꝓtingit factū ꝑncipale. ſ. ꝺ electi. cū terra. ꝛ. c. sup eo. ꝛ. c. scriptū ē. ꝛ. c. nihil est. de his oib⁹ inquirit iudex ex officio suo de meritis electi ꝛ eligētium: ꝛ iste fuit vnus de electoribꝰ: ꝛ iō merito puniri debuit si ꝓmissit in ipso negocio viciū symonie siue ꝺ lꝫ actū fuisset: siue nō cū ex officio lꝫ etiaz fieri debeat. ſ. de elec. cum nobis olim. vbi de hoc: ꝛ sic punit aliquis sup eo de quo nō agit ꝺ eū directe in odiū criminis: vt inuit lra seqns. ſ. nos qm̄ vicia hmōi ꝑsequi cc. ꝛ est ar. j. de testi. tā lr̄is. sic ꝛ marit⁹ punit de lenocinio: lz ꝺ eū directe nō sit actū. ff. ꝺ adul. l. i. §. si publico.

b Sarracenoꝝ. exponūt quidā dādoꝝ regi: vt electiōi ꝑstaret assēsum: vel potiꝰ ꝑ seipso recepit illā obligatiōem vt ipse cōsentiret: sic sola talis obligatio symoniā inducit lz nō receperit id qd̄ venit i obligatione: qz in talib⁹ nulla pactio vel cōuētio ꝺz interuenire. i. q. ii. q̄ pio. ꝛ. §. de pac. pactiones. ꝛ. j. de symo. c. pe. ꝛ est moneta que sic vocatur.

Ex pte. cōfessus. Nō. q̄ rubrica ista siue titulus de cōfessis locū hz post li. cōtes. sed edictū de interrogatoria actiōe locū hz ꝛ añlit. cōtes. ꝛ post. qz iudex quotiēs ꝛ qcūqz equitas mouet ipsū debet interrogare ptes. ff. de interro. ac. vbicūqz. ꝛ. xxx. q. v. iudicātē. ꝛ i casib⁹ qui notati sūt. ſ. de iura. calū. cū cām. ꝛ etiā post q̄ est cōclusū i cā. j. de fi. instru. cū ioānes. Ad lꝫ eni vt cōfessio ꝓiudicet alicui exigūtur plura q̄ sit maioꝝ. xxv. ānis. qz minoꝝ pōt restitui ꝺ cōfessiōem. ff. de mino. nō oia. ꝛ. ff. de cōfes. certū. §. in pupillo. Jtē q̄ sponte ꝛ nō coactus. xv. q. vi. c. i. ꝛ. xxxi. q. ii. lotharius. ꝛ. ff. de questi. l. i. i. rn̄so. ꝛ. §. diuus. ii. Jtē q̄ ex certa scia: qz si errat in cōfitēdo ꝛ pōt ꝑbare se errasse nō nocet. vt hic. ꝛ. C. de iuris ꝛ fac. igno. error facti. ꝛ. ff. de cōfes. si fatet. Jtē q̄ ꝺ se cōfiteat: qz cōfessio ꝑ se nō ꝑdest. xiii. q. ii. §. i. ff. de interro. ac. de etate. i. rn̄so. Jtē in iudicio ꝛ coꝝ suo iudice alias nō ꝓiudicat. vt. ſ. de iudi. at si clerici. ꝛ. C. e. l. vna. Q̄ñqz tn̄ cōfessio ex⁹ ius facta valet vt si quis cōfiteat debere se ex certa cā. puta emptiōis vel alia cā cōsimili: si ꝑbet cōfessio ita ꝑ testes qui fuerūt pntes in cōfessione cōdemnabit ex ea. C. de nō nu. pecu. l. generaliter. ꝛ. l. aduersus. ꝛ. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. vlt. ꝛ. j. de fi. instru. si cautio. ꝛ. iii. q. ix. § si debitū. Jtē si aduersarius sit pn̄s: alias nō nocet. ff. de interro. ac. l. vlt. ꝛ. ff. e. certū. §. si quis. item requirit q̄ nō sit ꝺ rerū nām: vt si cōfiteoꝝ me interfecisse hoiem qui vivit. ff. ad. l. acquil. inde neratius. §. vlt. ꝛ hoc si ꝑbo eum viuere qui mortuus est. Vel si confiteoꝝ illū esse filium meum qui est maioris etatis q̄ ego. Vel si quis cōfiteat factum cuius noie actio cum alio esse non pōt. ff. de inter. ac. si is cui⁹. ꝛ. l. cō-

fessionib⁹. itē q̄ nō sit ꝺ ius. ſ. de libero hoie alias nō nocet. ff. de pac. iuregentiū §. ꝛ si postulatio. ꝛ. §. ꝑcedēti. ꝛ. ſ. de pac. pactiones. ꝛ. j. de cōdi. appo. si cōditiones. ꝛ. xxxii. q. ii. solet queri. Jtē q̄ de religiosa. vt. ff. de interro. ac. cōfessionib⁹ itē in cōfesso nulle sunt ꝓtes iudicis in cognoscēdo: sed in sniando sic: qz ꝺz ferre sniam ex illa cōfessione. ff. ad. l. acqui. ꝓinde ꝛ. ſ. de trās. ac. ꝓterea. itē si quis cōfiteaꝝ se seruū talis cōfessio ñ nocet ei. vt. C. de lib. cā. interrogata. lex ista fauore libertatis intelligit de cōfessione fcā apud iudicē: sed nō in iudicio liberalis cāe: alias ꝺria cēt lex illa iubemus. e. ti. in fi. b.

Sarracenoꝝ. exponūt quidā dādoꝝ regi: vt electiōi ꝑstaret assēsum: vel potiꝰ ꝑ seipso recepit illā obligatiōem vt ipse cōsentiret: sic sola talis obligatio symoniā inducit lz nō receperit id qd̄ venit i obligatione: qz in talib⁹ nulla pactio vel cōuētio ꝺz interuenire. i. q. ii. q̄ pio. ꝛ. §. de pac. pactiones. ꝛ. j. de symo. c. pe. ꝛ est moneta que sic vocatur.

Ex pte. cōfessus. Nō. q̄ rubrica ista siue titulus de cōfessis locū hz post li. cōtes. sed edictū de interrogatoria actiōe locū hz ꝛ añlit. cōtes. ꝛ post. qz iudex quotiēs ꝛ qcūqz equitas mouet ipsū debet interrogare ptes. ff. de interro. ac. vbicūqz. ꝛ. xxx. q. v. iudicātē. ꝛ i casib⁹ qui notati sūt. ſ. de iura. calū. cū cām. ꝛ etiā post q̄ est cōclusū i cā. j. de fi. instru. cū ioānes. Ad lꝫ eni vt cōfessio ꝓiudicet alicui exigūtur plura q̄ sit maioꝝ. xxv. ānis. qz minoꝝ pōt restitui ꝺ cōfessiōem. ff. de mino. nō oia. ꝛ. ff. de cōfes. certū. §. in pupillo. Jtē q̄ sponte ꝛ nō coactus. xv. q. vi. c. i. ꝛ. xxxi. q. ii. lotharius. ꝛ. ff. de questi. l. i. i. rn̄so. ꝛ. §. diuus. ii. Jtē q̄ ex certa scia: qz si errat in cōfitēdo ꝛ pōt ꝑbare se errasse nō nocet. vt hic. ꝛ. C. de iuris ꝛ fac. igno. error facti. ꝛ. ff. de cōfes. si fatet. Jtē q̄ ꝺ se cōfiteat: qz cōfessio ꝑ se nō ꝑdest. xiii. q. ii. §. i. ff. de interro. ac. de etate. i. rn̄so. Jtē in iudicio ꝛ coꝝ suo iudice alias nō ꝓiudicat. vt. ſ. de iudi. at si clerici. ꝛ. C. e. l. vna. Q̄ñqz tn̄ cōfessio ex⁹ ius facta valet vt si quis cōfiteaꝝ debere se ex certa cā. puta emptiōis vel alia cā cōsimili: si ꝑbet cōfessio ita ꝑ testes qui fuerūt pntes in cōfessione cōdemnabit ex ea. C. de nō nu. pecu. l. generaliter. ꝛ. l. aduersus. ꝛ. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. vlt. ꝛ. j. de fi. instru. si cautio. ꝛ. iii. q. ix. § si debitū. Jtē si aduersarius sit pn̄s: alias nō nocet. ff. de interro. ac. l. vlt. ꝛ. ff. e. certū. §. si quis. item requirit q̄ nō sit ꝺ rerū nām: vt si cōfiteoꝝ me interfecisse hoiem qui vivit. ff. ad. l. acquil. inde neratius. §. vlt. ꝛ hoc si ꝑbo eum viuere qui mortuus est. Vel si confiteoꝝ illū esse filium meum qui est maioris etatis q̄ ego. Vel si quis cōfiteaꝝ factum cuius noie actio cum alio esse non pōt. ff. de inter. ac. si is cui⁹. ꝛ. l. cō-

Cum super electione bethleez ecclesie i. r. ꝛ. p. questio verteretur: ꝛ infra. Quoniā. u. canonicus bethleem fuit in iure confessus[a] q̄ pro prestādo alterius electioni consensu quingentorum sarracenoruz[b] obligationem receperat: et mediator extitit symōiace prauitatis: nos quoniam vicium huiusmodi persequi uolumus ut debemus: ipsū per diffinitiuam sententiaz duximus ab omni beneficio ꝛ officio ecclesiastico deponendum. Grego. ix. b. iudici biterbien̄.

Ex parte abbatis ꝛ conuentus mōasterii. s. m. fuit ꝓposituz q̄ cū inter ipsos ex parte vna et. u. noie sue vxoris ex altera coram te questio uerteretur: economus monasterii memorati quedaz per errorem factī fuerit in iure cōfessus[c]: ex quibus timet sibi preiudiciū generari. Cum igitur negocio nondū finito nemini noceat error[d] facti: mādamus: quatenus si de huiusmodi potuerit errore docere: ꝓuideas: ut nullū sibi super hoc preiudicium generatur.

De probationibus.

Greg. tancredo regi vincestrie: Ex epistole uerbis: ꝛ infra. Tua excellentia postulauit: ut ipatori scribe rē q̄ten⁹ pacta i cartbophilacio[e] requireret: que duduz int̄ iustinianum principem ꝛ predecessores tuos fuerunt emissa: ut ex his colligeret quid tibi fuare deberet. Sed ad boc faciendum uebemeter obstitit: quia nulli dicendum est ea que contra[e]te sunt: apud temetipsū debes documenta requirere: in medium qz proferre.

Alexan. tertius.

Sicut consuetudo laudabilis: ꝛ infra. Sane quoniam apud uos consuetū esse didicimus: ut cū aliquis intentionē suam fundauerit instrumētis aut testibus: ei sacramē tuz nihilomin⁹ deferat: qd̄ si subire noluerit: fides ꝓbationibus nō habetur. Nos: cū tūc demū ad huiusmodi sit suffragium recurrendum: cum alie[b] legittime probationes deesse nosc̄untur: talem consuetudinē reprobamus. Lucius tertius.

Ex lr̄is tuis intellexim⁹ te ꝛ archidiaconū confines habere prebēdas in villis: quas singuli singulas possidetis: ꝛ ꝓtextu termino[z] inter uos controuersiaz agitari: eo q̄ dicas eum antiquos fines egressuz: partēqz tui fūdi occupasse illo in cōtrarium asserente: partem eandem fundi possedisse. xl. annoꝝ spacio incōcusse: tu autē q̄ per idez tēpus quiete illā possideris: asseueras: quare utruz incumbat petitori uel possessori ꝓbatio quesiuisti: ad qd̄ scire debes: q̄ iudiciū finiumregūdoꝝ[k] tale est: ut in eo utraqz persona vices duorū habeat: videlicet

f Dicēdū. rco. ſ. nisi sit vsurus eis. ff. de eden. l. i. §. edēda. vel nisi sint cōia. j. de fi. instru. g. ꝓpetuus. nam argētarius ꝛ publicus exactoꝝ rōnes ꝺ se tenetur edere. ff. de iure fis. in fraudem. §. ex his bonis. ꝛ. §. sequētibus. hic eni reus ipatoꝝ erat ꝛ in possessione obsequioꝝ ꝑstandoꝝ a rege. ar. ꝺ. xlv. di. q̄ sincera. vbi dicit q̄ cōuincere debem⁹ indeos ex codicibus suis: ꝛ illi nostri sūt qz cōtinēt vetus testamētum.

g Cōtra te. si. C. ꝺ testi. nimis graue. ꝛ. C. ꝺ eden. qui accusare. ꝛ. iiii. q. iii. qui intendit. ar. ꝺ. C. de eden. nō est nouū. ꝛ. l. iustuz est So. vez est illud q̄ nullus sua ꝓpria instrumēta tenet dare aduersario: vt ipe tenet eis: ꝛ ꝑcipue q̄ faciunt ꝺ ipm. Contraria hic signata si sunt ꝺria leges ille: nō est nouū ꝛ iustum est: loquūtur de rōnibus cōibus. lex illa de eden. qui accusare de instrumētis propriis vt probatur. C. de eden. ea q̄ sm vnum casum intelligunt alii aliter leges illas: put ibi consuenit notari.

Sicut cōsuetudo. cum alie legitime. C. de iureiurā. in bone fidei. ff. de iureiurā. admonendi. ſ. de ꝓcu. ex insinuatiōe. ꝛ. C. de fide instru. l. vlt. habito tamen respectu. ad qualitatē personarum ꝛ quātitatē cāe. C. vnde vi. si qn̄ ꝛ. j. de iureiurā. c. vl. ꝛ. ff. de legit. tut. legitimos.

i Consuetudinē. ꝛ est ar. q̄ cōsuetudo nō ꝓiudicat scripto iuri. ſ. de cōsue. cuz venerabilis. ꝛ. c. vlt. ꝛ. xi. di. consuetudinis. ꝛ hoc est verum: vbi cōsuetudo obuiat rōni: vt hic ꝛ in ꝓdictis. c. hec eni consuetudo est ꝺ ordinē iudicioꝝ vel vbi consuetudo introducta est per errorem. ff. de leg. q̄ nō rōne. aliter si cōsuetudo rōnabilis esset ꝛ ꝑscripta bene preiudicaret iuri scripto. vt. ſ. de cōsue. c. vlt. in fi. vbi de hoc. ꝛ. ff. de leg. de quibus. ꝛ. xi. di. catholica. ꝛ. c. in bis. ꝛ talis consuetudo precipue reprobat: qz ex quo semel iuratū est de calūnia a ꝑncipio saltem in causa ciuili non fuit amplius iurandū. C. de iura. calū. auc̄. hoc sacramētum. ꝛ in auc. de bis qui ingre. ad ap. §. ii.

k Ex lr̄is. finiūregūdoꝝ. licet ꝓdia ecclesie ꝓpria nō sint clericoꝝ. agere tn̄ ꝑnt finiūregūdoꝝ: cum habeant ius in illis. ſ. vsufructum. ff. fini. regū. l. iiii. §. finium.

l Duoꝝ. hoc iudiciū duplex est: qz vterqz actoꝝ ꝛ vterqz reus hic censet. vnꝰ vterqz duplex sacramētū calūnie ꝓstabit sicut reus ꝛ actoꝝ: non tamē iurabit nisi semel. ff. famil. her. inter coheredes. §. qui familie. ille tn̄ ꝑncipaliter actoꝝ dicitur: qui ꝑmo ad iudicium ꝓuocauerit. ff. de iudi. in his tribus. si non apparet quis ꝑmo ꝓuocauerit: sorte dirimatur quis actoꝝ dici debeat. ff. de iudi. si cum ambo. ꝛ. ꝑ tanto dicitur actoꝝ: qz ꝑmo iurat ꝛ postea iurant sui testes: sic obseruatur in cōuentione ꝛ reconuentioc. Jtē ar. est hic: q̄ vna ꝑsona vicē duaꝝ sustinet. ff. qd̄ cuiusqz vniuer. item coꝝ. §. si decuriones. xxi. q. i. relatio. de cōse. di. ii. nec moyses. ff. de adop. si consul. xxx. q. i. ad limina. ff. de stipu. huo. l. i. §. seruus cōis. x. q. iii. vnio. ff. de ac. ꝛ obliga. actiōis vbo. §. mixte. ar. ꝺ. xvi. q. i. ꝑsbyteros ꝛ. C. de assēs. nemo. lxxix. di. singula. ꝛ. ff. de re. iu. ipari. j. de ꝓben. qz in tantum ꝛ. c. de multa. ff. ꝺ pactis. si plures. ꝛ. ff. ad trebel. ille a quo. §. tēpestiuū. ꝛ. lxxxix di. ad lꝫ. So. ꝓma rn̄sio casualis est: ꝛ obtinet cā necessitatis ꝛ vtilitatis. secus de iure regulari: vt ꝺ in ꝺriis. vel refert vtz iurisditio sit gratuita vel cōtētiosa

si gratuita põt vti vice vnoꝝ. ff. de adop. si ꝙsul. ⁊. ff. de offi. pñs. l. ii. si ꝓtẽtiosa nõ põt. iiii. q. iiii. c. i. ⁊. ii. q. i. in primis.

a Vnde. i. quia vterqꝫ est actor. vel vnde. i. quia vterque affirmat se possidere ⁊ ad se ptinere.

b Promptiora. sic. j. de fi. instru. inter dilectos. in fi. ff. de ac. et. obli. arrianus. ⁊. ff. de pen. respiciẽdũ. ⁊. ar. l. vi. ponderet. in fi. ⁊. xxvi. q. vii tpa plenitudinis. ar. ꝯ. ff. ỏ of. pñs. obseruãdũ. in fi. ⁊. xxviii. di. qꝫ sunt. lxxxi. di. tantis. dani el. ⁊. l. di. postq̃. Sꝩ. qỏ hic oꝝ ⁊ in filibus locũ hꝫ in dubiis ⁊ obscuris: sꝫ vbi notũ est fcm̃ fit condemnatio: nisi ex cã fiat dispensatio.

c In liberali. ⁊ in q̃rela inoffi cios testamẽti. ff. de inoffi. test. si pars iudicãtiũ in mrimonia li. xxxiii. q. ii. si quis acceperit. vñ vsus. Stat testamẽtũ liber tas cõiugiũqꝫ. Si sũt eq̃les q̃ ꝓducũtur vtrinqꝫ. ⁊ in dote. Et istos quattor casus habes j. de re iudi. c. vlt.

d Pro libertate. ff. de manumiss. l. antepe. ⁊. ff. de re iudi. inter pares. ⁊. ff. de re. iu. libras. xii. q. ii. cum redemptor.

e Possessori. rñsio ad tacitaꝫ qõnẽ: si q̃reret aliqs quare oꝫ ꝓbare archidiacon⁹ cuꝫ sit in possessione ⁊ rñdeo: qꝫ q̃ exci pit de p̃scriptiõibus ipse ꝓbare oꝫ. ff. oc ꝓba. in exceptionibus. si. C. de p̃scrip. xxx. vl. xl. annoꝝ. male agitur. xvi. q. iiii. volumus.

f Proposuisti. potuisse. ꝓpter viri frigiditatẽ. xxxiii. q. i. requisuisti. vel pp maleficiũ viri. ea. cã. ⁊. e. q. fi. p sortiaria. ⁊. j. de frigi. ⁊ male. laudabilẽ. ⁊. c. vlt. ⁊ i auc̃. de nup. §. per occasionẽ. col. iii.

g Per aspectũ. qñqꝫ tñ ꝓbatio ista fallit: qꝫ oculꝰ ⁊ manus obstetricũ sepe fallũt. xxvii. q. i nec aliqua. ⁊. j. ỏ frig. fraternitatis. ⁊. j. e. eam que.

b Puelle. arg. ỏ. xxxiii. q. i. si quis acceperit: ibi creditur iuramẽto viri. ⁊. j. de despon. impub. cõtinebaꝫ. ⁊ in auc̃. de nup. §. ꝙ occasiõem. col. iiii. Sed illa locũ habẽt: cũ mulier non ꝓbat ỏrium ꝑ aspectũ corporis. hec ꝓbatio prefertur iuramẽto viri. vt hic dicit in fi. ar. insti. de gra. cognationũ. §. item consobrini. ⁊. ar. xxxv. q. v. ad sedez. iii. q. ix. ad testes.

i Tertio. confectũ. ad hãc negatiuã ꝓbãdã admittũt fratres indirecte ꝓ ut sequit in lra. sic. j. de testi. ex tenore. et. C. de ỏben. stip. optimã. alias negatiua directe nõ posset ꝓbari. de hoc dicit. s. de elec. bone. j. ⁊ qꝫ ℔ argueba tur de falso instrumẽtũ edendus dies est ⁊ consul. ar. C. de ỏben. sti. optimam. ⁊. j. de fi. instru. inter dilectos.

k Jurati. bñ oꝝ iurati: qꝫ nulli creditur nisi iurato. j. de testi. fraternitatis. ⁊. c. nup ⁊. c. tuis. et. iiii. q. iii. §. iurisiurãdi. nisi a ptib⁹ fuerit ei remissũ. vt in. c. tuis. ⁊ merito in tali casu admittũt frẽs illius monasterii qꝫ ea que in capitulo agũt: ꝑ alios ꝓbari nõ pñt: qꝫ eñnei ad capitula nõ ꝙsueuerũt admitti. j. de testi. veniens ti. in fi. et. C. de repu. cõsensu. §. sup plagis. et. C. de questi. interrogari. ff. ad syl. si quis in graui. §. si pupillus. et. §. se. et. l. ii. §. si vir.

l Testiũ. Sic ergo testes ỏferũt instrumẽto et merito: qꝫ potiꝰ credẽdũ ẽ vive voci q̃ mortue. in auc̃. de fi. instru. §. si vero. Jtẽ testes ꝑualẽt instrumẽto. j. ỏ fi. instru. cũ ioãnes. §. porro. Sꝫ ỏ vr̃: ꝙ equalem vim hñt in exercẽdis cãis testes et instrumẽta et indicia cũ instrumẽtis. C. de fi. instru. in exercẽdis. C. de rei vẽ. indicia. et. C. qui poti. in pig. ha. scripturas. Jtẽ ỏ qꝫ fides instrumẽtoꝝ ꝑualet testibus. ff. de ꝓba. celsus. et. l. cũ de in debito. §. vlt. et. C. si minor se ma. dixerit si alteriꝰ. in fi. §. i. et. C. arbi. tu. l. vlt. sup hoc põt dici: ꝙ si in modũ exceptiõis obiciatur falsitas instrumẽto: vel ꝙ sub ỏditiõe debuit fieri: vel defectꝰ: vel ꝙ plꝰ ỏtineaꝫ ibi q̃ dictũ fuerit: vel ỏsimile vel etiã falsitas hñ põt ℔ ꝓbari ꝑ testes: ⁊ ꝑualebũt testes. j. de testi. ex tenore. et. C. de ỏben. stip. optima. j. de fi. instru. cũ ioãnes. ar. C. de ꝓba. cũ ꝑcibus. et ℔. Et illud qỏ dr̃ equalẽ vim habẽt in causis testes et instrumẽta: illud verꝫ est qñ ab eadẽ pte inducũt: qꝫ tã ꝑ testes q̃ ꝑ instrumẽta ꝓbat quis suã intentiõem. Sed si ex vna pte inducũt testes: et ex alia pte instrumẽta ỏ testes: tũc ỏsiderabit iudex nãꝫ negocii ⁊ qualitatẽ. nã quedã sunt que melius ꝓbanr̃ ꝑ testes q̃ per instrumẽta: quedã ecõtrario melius per instrumẽta q̃ per testes: vt arbitraria ⁊ snia ⁊ ꝓcessus aliquis. ar. j. e. qñ ỏ falsam. Jtẽ cõsiderabit iudex vtrꝫ factũ sit antiquũ vel ꝓpinquũ. in antiquis enim magis credendũ est instrumẽtis: quia memoria hoĩum labilis ẽ. j. vt ec. bene. vt nostr. si sit nouũ potius testibꝰ creditur. ar. ad hoc de ꝓba. si arbiter. et. l. celsus. et. j. e. cũ cãm. qꝫ testes cõsueuerũt fidẽ suam variare ex temporis diuturnitate. ff. ad carbo. l. iii. §. duc. et. ff. de dã. infec. qui bona. §. vlt. alias est lex et incipit in cãe. et ꝙ dixi ỏ instrum̃ ta testes recipiũr: illud inteligẽduz est: ꝙ per bonos testes ⁊ idoneos sine suspitiõe: nec vr̃ ꝙ tẽ sufficiãt duo vel tres testes: imo plures ad minus quattuor. tabellio enim equalet vni testi et plus et instrumentũ duobus ad minꝰ. ar. j. de fi. instru. cũ ioãnes. quia duo testes ad minꝰ in instrum̃to scripti esse debent: qꝫ in oꝫe duoꝝ vel triũ tẽ. j. ỏ testi. in oi. et. c. lz. et. iii. q. iii. §. vbi numerus. et sic ꝑ plures ⁊ honestiores dz fieri talis reprobatio. ar. j. de testi. in nra. qñqꝫ tñ ỏ instrumẽtuz nõ admittũr testes: vt ỏ inẽtariũ publice factũ. vt in. l. ꝑdicta. C. ar. tu. l. vlt. et i alio casu fallit in cõfessiõe que fit a muliere et instr̃o in quo confitet se recepisse pecuniã ꝓ intercessione. C. ad vell. antique.

m Jurauit. ptibus. sic pz ꝙ publicatis attestationib⁹ sup eodẽ articulo nõ sũt testes vlteriꝰ in ỏriũ admittẽdi: nec etiaꝫ alii testes ad idẽ ꝓbãduz j. de testi. fraternitatis. nã añ apturã testiũ vtraqꝫ ps suos testes dz inducere sup eodẽ articulo: secꝰ sup alio vel sup noua pẽdẽte ex pozi: tũc bñ admittũtur. vt in dicto. c. fraternitatis. et. j. de fi. instru. cũ ioãnes. Jtẽ signat ỏ. j. de testi. series. et. c. cũ in tua. in fi. et. j. e. cãm mrimonii. vbi publicatis attestatiõib⁹ recipiũr testes ad reprobãdũ cõsanguinitatẽ: et ℔ nõ recipiũr. Audiui vincẽ. dicẽtẽ ꝙ illa nõ tenebat. dicit enĩ ꝙ testibus publicatis nũq̃ sũt super eodẽ articulo sive ab eo qui illos iduxit sive ab alia pte testes vlteriꝰ inducendi. Et idẽ mihi vr̃. põt dici sup isto ỏrio: ꝙ illa decr. series. loquit in mrimonio iã cõtracto. vñ admittũr ibi testes in fauoꝝ mrimonii ad oñdẽdũ ꝙ nõ sit ibi cõsanguinitas. vñ strictius est ibi agendũ: qꝫ tollerabiliꝰ ibi est aliqs ỏ statuta hoĩum tẽ. j. de testi. lz ex q̃daz hec decre. logr̃ in ỏbẽdo. vñ ℔ nullũ periculũ est sup phibitiõe istoꝝ ne cõiugant. vñ apturã poꝝ debuit ꝓbari in ỏrium: sꝫ in sepatiõe mrimonii iã ỏcti põt eẽ periculũ: q̃re ibi admittũr etiã post sniam: qꝫ snia ỏ mrimoniũ lata nõ trãsit in rem iudicatã: ⁊ renocaꝫ falsitate ꝓbata. j. de re iudi. latoꝝ. et. c. cõsanguini. multo fortius dz audiri añ sniam. Et signare potes aliã rõnẽ vt nõ sit ỏ illud qỏ dictũ est: ꝙ testibꝰ publicatis nõ sũt alii inducẽdi. in decre. series. iõ admittũr testes post publicatiõem: qꝫ añ publicatiõem ignorabat ps illa que petiit ℔ q̃ psone posite fuissent in ꝑmo gradu: et iõ post publicatiõem admittũr: alias nõ deberẽt admitti. Sed certe adhuc nõ vr̃ rõ ista sufficiens: qꝫ ps illa q̃ accusabat mrimoniũ: dixit illos cõsãguineos: sꝫ ℔ potuit scire alteram ps et sic cessat rõ illa. ꝑ ℔ dicũt gdã ꝙ spãle ẽ in cã mrimonii. ad hoc p̃stat optimũ ar. j. e. cãm mrimonii sꝫ ỏriũ illiꝰ decre. series. soluit ibi Vel dic ꝙ vnꝰ tantũ ℔ iurare volebat et ꝓbatio vniꝰ insufficiẽs est: et iõ nõ audit ỏ plures maxie: et sic nõ ỏdicit illa decre. series. et hoc colligit apte ex antiq̃ decre. sꝫ cõpositores hmõi cõpilatiõis voluerũt ℔ mutare qỏ in iuramẽto vniꝰ diceban: qꝫ illud nullã hꝫ dubitatiõez

n Post cessionem. ordinarii. Ex hoc videt ꝙ lris epi credit tãq̃ publico ustr̃o: et ꝙ sigillo epi credit: lz ñ adsit sigillũ capituli. x. ix. q. iii. statuim⁹. et. xi. q. iii. cure. xviii. di. de cõciliis. j. de fideius. pueit et. j. de fi. instru. c. ii. et. xx. q. i. viduã. nã et creditur lris epi sigillatis sigillo eccle. lxxxiii. di. in noie dñi. in fi. et sigillũ alieni iudicis fidẽ fac

sigillo capituli quoddã instrumẽtũ cuidam amico suo signauit: in quo facta ei alienatio quarundaꝫ rerum ecclesie immobiliũ continet. Quo exhibito in iudicio procurator vniuersitatis illud asseruit ỏ assensu cõuentus non fuisse confectum ⁊ adulterinum uel furtiuum esse sigillum. Cũqꝫ fres ad phibẽdũ testimoniũ produxissẽt: iurati dixerunt: ꝙ quotiens ad hoc int fratres aliqua erat mentio: consilium totius cõuentus ⁊ uoꝝ fuit vnanimis: ꝙ nolebãt alienationẽ rex illaꝝ: sed res domꝰ in regras cõseruari uolebant. Sꝫ qñ contra hoc nihil pars aduersa probauit: rñdemꝰ fm assertionẽ testiũ tãntũmodo iudicandũ. 1 Dez.

1 Urauit quidam: ut asseris: se quandã in vxorem legitimaꝫ accepturũ: quã cuꝫ nellet traducere quidã iuramentis fm morẽ exhibitis leginme ꝓbauerunt ipsos in qnto consanguinitatis gradu sibiinuicem attinere. Quia uero requisisti a nobis quid agendum sit: cum quidam alius uelit probare contra predictam ꝓbationẽ factã iuramentis canonicis ⁊ partibus publicatam: nullo eos sese consanguinitatis gradu contingere. rñdemus ꝙ standũ est probationi priori.

1 Ano. iii. archidi. parisien.

Post cessionem: ⁊ infra. Cuꝫ igit per lras iudicis ordiarii quibus standũ est: donec probetur

xcviii. di. c. i. ꝛ. ii. ꝛ alicno ānulo signari põt testū. insti. de testi. §. pñt ꝛ. C. de testi. si vn⁹. ꝛ instrīs regis siue p̄ncipis fides adhibeť. j. de fi. instru. cū dilectus. Sed ꝺ videť: qz viua vox potior est q̄ mortua. in auč. de instru. cau. §. si vero. sz vbo epi nō creditť. vi. q. ii. si tm̄. ꝛ. c. placuit. ꝛ. j. e. qm̄ ꝺ. g̃ multo min⁹ lr̄is eius: nec papa ei credit: si dixit se excōicasse aliū. j. de testi. cum tu. qñqz enī eulogia ex mala fiō scribūť. ff. ō custo. ꝛ exhi. re. diu⁹. nec scripture tabelliōis creditť: nisi habeat testium subscriptiōem. i auč. de he. ꝛ fal. §. sā cim⁹. col. i. ꝛ. s̄. de p cu. c. i. ꝛ. j. de fi. instru. c. ii. ꝛ in auč. de istr. cau. §. sed neqz. ꝛ. §. si quis igit̄. col. vi. h. dicit: q̄ semp̄ statur sigillo epi: qz vicē hz publici instrumenti p̄tura p̄dcā. Alii dicūt q̄ ñ creditť charte vel istrumēto epi nisi sit redactū i publicā formā. in auč. vt nulli iudicuz. §. si quis vero. ꝛ. C. ō dona. in donatiōib⁹. j. de fi. instru. iter dilectos. vel saltē nō est credendū nisi habeat subscriptiōem testiū si nō sit ibi vsus tabellionū. xvi. q. iii. §. põt. Dicas q̄ hodie circa iudicia nō creditť vbo epi siue alterius iudicis siue lr̄is suis: nisi hēat testium subscriptiōez vel quaten⁹ constat legitimis documentis. j. e. qm̄. ꝺ. ꝛ. j. eo. de testi. cum a nobis Circa alia vō que i figura iudicii ordinarii nō facit ep̄s: bene creditť lr̄is eius ꝺm q̄ ꝺicit hic. ꝛ. xi. q. iii. cuť. p̄cipue i snia excōicatiōis stāduz est lr̄is epi: qz excōicatiōis snia lata a iudice suo siue sit iusta siue iniusta tenet. xi. q. iii. c. i. ꝛ. ii. ꝛ iō lr̄is cuiuslibet p̄lati creditť ꝛ alii tenēť illuz vitare. vt in. c. cure. qz in hoc cōsuliť aie cum sit medicinalis ii. q. i. multi. ꝛ. j. de sen. ex. medicinalis.

a Excōicat⁹ erat. ꝛ ita tp̄s ꝓcuratiōis facte attēdēdū est: sicut tēpus electiōis. s̄. de elec. dudū. vbi plura sunt ar. de tempore inspiciēdo. ꝛ ē ar. q̄ excōicat⁹ ad impetrādū nō est admittēd⁹: ꝛ si impetraret nō valeret lr̄e si postea ꝓbareť excōicatus. b.

b In p̄tia. absqz liberis. similis substitutio habeť. j. de testa. rainucius. ꝛ. c. rainaldus. vnde no. q̄ cū talis conditio apponitur si sine liberis decedat: volo vt hereditas pueniat ad talē: etiā si naturales hēat filios: euanescit substitutio. ff. ad trebel. ex facto. §. si qs rogatus. ꝛ. ff. de leg. ii. cū pater. §. volo. l. lucius. §. vlt. Jtez si filiꝰ fuerit natus ꝛ ille p̄moriať vī sine liberis decessisse. j. de testa. rainuti⁹. ꝛ. ff. ad trebel. ex facto. §. pe. Si aūt dicať si sine herede decesseris substituo talē noie heredis soli filii intelligūtur. ff. e. ex facto. §. vlt. Jtē si nō habeat filiū sed habeat nepotē ex filio substitutio euanescit. C. de cōdi. i ser. l. i. ꝛ. C. de insti. ꝛ substi. generaliter. Et hꝫ scias q̄ qui rogať restituere hereditatē alii: nil põt alienare. C. cōia. de leg. l. vlt. nisi in casib⁹ q̄ notāť in auč. ibi posita. quartā tm̄ p̄ trebel. põt retinere sibi ꝛ si filius sit rogat⁹ etiā falcidiā cū q̄rta põt retinere. j. de testa. rainuti⁹. ꝛ. c. rainald⁹. vbi vtraqz q̄rta retinet. Si vero rogat⁹ est restituere qcqd supest de hereditate: tūc ad min⁹ q̄rtā reseruabit substituto. C. ad trebel auč. si rogatus. Jtem licet pure quis rogatus sit alicui restituere hereditatē nulla facta mentiōe de filiis: si tm̄ postea habuerit filios vel nepotes substitutio cuanescit. C. de fideicōmis. cū acutissimi. C. de insti. ꝛ substi. generaliter. ff. de cōdi. ꝛ demon. cum auus. io.

c Sua. Jsta duo regrebāť: qz sua sine seipso donare nō poterat: qz illa restituere tenebať: sz ꝺm̄s sit tm̄ cōmode inde testari nō põt. C. cōia de leg. l. vlt. ff. ad trebel. quidā §. si quis filium.

d Secūde. No. q̄ p̄sumitur maior nisi p̄beť minor. C. de i inte. resti. minor. si minor. ff. de iureiur. nā postea. §. si mior. b.

e Dubiū. Sed nōne verbum dubiū in iudicio interp̄tāduz est ꝓtra reū. ff. ō v. ob. inter stipulantē. §. i ff. de iudi. si qs intētiōe. ff. de re. iu. in ambiguis ꝛ. s̄. ō rescrip. cū adeo. sz istud est hodie ꝓpter religiōem: p qua multa ꝺ rōnē statuta sūt. ff. de relig. ꝛ sump. fu. sūt p̄sōe sicut q̄ñqz ꝓpter dotē. ff. de iure do. in ambiguis: vel istud ñ fuit vbū actoris sz testiū. Et ē ar. q̄ vbū testis ambiguū pro reo sit interp̄tādū. vt ff. ꝛ. s̄. e. ex lr̄is. ꝛ. j. de fi. instru. inter dilectos. in fi. Et ē nōbile q̄ dictū testis dubiū semp̄ ꝺ euz q ꝓduxit est ipetrādū. ꝛ ē rō qz q ꝓbat: clare ꝛ apte ꝺz ꝓbare q̄ si nō faciat nō ꝓdest talis obscura ꝓbatio. j. de testi. cum tu. vñ reus absoluitť: vt ibi ꝛ ff. Sz q̄re nō queriť scꝺo de etate a teste: vt certificet iudex saltē: sz certe iudex q testē ipz examinauerat: debuit querere ab ipso ꝛ etiā post aptūrā testiuz ex officio suo põt querere inp̄tatiōem a teste sui dicti cum ipse debeat interrogare q̄tiēscūqz necesse fuerit. ff. de interro. ac. vbicūqz ꝛ cūcta rimari xxx. q. v. iudicāte. ꝛ. j. ō fi. istr. cū ioānes. ꝛ ē exp̄ssū q̄ testis q cōfuse dixit testimoniū: itez sit exaīandus. j. de testi. cū clamor. sz ad petitiōem ptis non debz hoc facere ꝛ hꝫ pp̄ pericula suborn̄ationis.

f Firmata. vñ ꝺ ꝓp̄riū iramētū etiā nō debet audiri. C. si aduer. ven. l. i. ꝛ. C. si aduer. dona. l. i. ꝛ in consti. iperatoris sacramenta puberum. b.

g Instituit. Ingressus mōasteriū fingiť habere heredem cum rogatus est restituere p̄riuato: vel cū ei p̄uat⁹ ē substitutus. Si aūt rogatus est restituere loco religioso vel ecclesie vel expēdere in pias cās: nō euanescit substitutio p ingressū mōasterii. in auč. de san. epis. § sed hic p̄ñti. col. ix. vnde sūptuz fuit illud auč. C. ad trebel. auč. ni si rogati. Si vero ille qui rogat⁹ ē restituere hereditatē vel legatū fiat clericus exigunt duo. s. vt substitutio euanescat vt ꝓpetuo etiā maneat in ecclesia ꝛ relictuz expēdať in pias cās: vt in p̄dicta auč. dicitur per ingressū monasterii substitutio euanescit ita q̄ teneat monachat⁹: alias nō euanescit substitutio nisi fiat monachus. sz qd si tradit se ꝛ sua alicui ecclesie seculari nūqd euanescit substitutio ar. p̄dicte auč. vī q̄ sic fauore ecclie. ar. p̄dicte auč. nec credo q̄ euanescat nisi i casu p̄dicte auč. nec extēdo ad aliū casum licet quidā contra. b.

b Jcet cām. sub isto. j. fuit lis cōte. corā dño papa. vt. s̄. ō iura. calū. cū cāz cuius ps hec est ꝛ cōmissa fuit receptio testiū iudicib⁹ ꝛ testib⁹ receptis remiserūt ad papā depositiones eoz. j. de testi. cum cām. Nō q̄ iudex ex officio suo põt p̄figere terminū ꝓductioni testiū. j. de testi. in noie dñi. Jtē ad exceptiōes. j. de excep. pastoralis. Jtē ad accusatiōem mrimonii. j. de clādesti. ō sp̄ō. cū inhibitio. Jtē ad accusandū. j. de accu. sz. ꝛ. C. qui accu. nō pos. si ea q̄. ꝛ. j. de fide instru. accepim⁹. Jtē vbi ipediť stat⁹ alicui⁹. C. de ingenuis. diffamari. io.

i Opponi. sic. s̄. de ꝓcu. in nra. ꝛ. C. de fal. q̄relā. Distingniť tm̄: qz aut questio de falso mota fuit in iudicio aut non. Si fuerit mota: nūquā postea p̄textu falsi retractať snia. C. si ex fal. istru. l. i. ꝛ. ii. in fi. nisi appellatū sit. tūc cni põt opponi in cā appellatiōis. C. de fi. instru. l. vlt. in fi. ꝛ testes p̄ñt ꝓduci. C. ō temp. ap.

per hanc.in fi. Sed si nunquam fuit questio falsi mota:licet tunc non sit appellatum:non tamen transit in rem iudicatam vsq3 ad.xx.annos.C.de fal.querelam.t.j.de excep.cum venerabilis. Et nota q3 scom quosdam non sufficit probare testes esse falsos:nisi probentur corrupti.ar.ff.de re iudi.diuus.que loquitur in eodem casu cum hac decre. Alii probabilius dicunt.vt io.t.b.q3 sicut sufficit pbare instrumentum esse falsum C.si ex fal. instru.l. pe. t vlt.sic t testes cum habeant hinc inde parem vim.C.de fide instru.in exercendis. t facit ad hoc.ff. de exceptio. qui agnitis. t.C. de transac. si ex falsis. Sed nunquid sufficit,pbare testes esse corruptos.ar. q3 sic.ii.q.vi.§.diffinitiua. vernenales.t.C.quando prouo. non é necess. venales.t.j. de testi.sicut. Econtra videtur q3 nõ quia non sufficit probare corruptionem:nisi t iudex secutus fuerit dicta corruptorum testium.j. de re iudi.cuz.i. t.a C.si ex fal.instru.falsam.similiter non sufficit probare falsitatem:nisi probetur iudicem secutum fuisse illam. vt patet per predicta iura. Item no.q3 sententia que lata est per falsos testes vel per falsa instrumenta bene tenet:sed retractãda é.ff. de re iudi.diuus. t potest retractari per in integruz restitutionem vsq3 ad quadrenniuz:vel per actionem in factum vsq3 ad.xxx.an.vel si criminaliter agatur. vsq3 ad .xx. an.C.de fal. querelam.t.j. de excep.cum venerabilis.

a Malicia.si de hoc cõstaret:condemnari deberent ad expensas.§. de dolo t contu. finem.vbi de hoc.

b Circũstantiis.sic.j. de testibus.cum cãm.t .iii.q.ix.nihilominus.ar.t.iiii.q.ii.testes.

c Reprobationem. Nota q3 possũ reprobare testes aduersarii mei:t tres reprobatiões possunt fieri t non vltra .j. de testibus.licet dilectus.

fauentinoruz partem exceptionem huiusmodi per excogitatã malitiã ad impediendũ processum negocii obiecisse:quia tamẽ uolumus a iuris tramite ðclinare:magistris.g.t t.precepimus:ut testes quos super hac exceptiõe ,pcurator fauẽtinorũ duceret ,pducendos:infra mensem recipere t examinare curarẽt de singulis circũstãtiis subtiliter inquirẽtes:extunc indulto altero mẽse pro curatori ecclesie supradẽe:infra quẽ si uellet ad reprobationẽ testiũ illorũ ,pduceret testes corã eis.t infra. Quanq3 aũt pars fauẽtinoz testes multos produxerit super negocio principali:vix tamen ex illis sex remanserunt concordes:cuz alii sibimet in serie sui testimonii ptradicãt t quidam alii sunt iudicio sui testimonii singulares. Ad reprobãdũ uero quosdaz testiũ ecclesie rauenn. t si ex parte fauentinorũ quidã sint testes inducti:plures tamen illorũ reprobant:quia sibiinuicem euidẽtissime cõtradicunt:quidã uero alii pauci numero q3uis nõ reprobent expresse:usq3 adeo tamen male fame sũt t leuis opinionis:q3 eoz dictis nulla uel modica est fides habenda. Idẽ quoq3 testes fauen. generalit repellunt:q3 nõ ,pbant illõ ad quod ,pbandũ eorũ sindicus se astrinxit:videlicet q3 corrupti falsa dixissent:quoniã t si de corruptiõe

d Contradicant.vnde non valent.iii.q.ix.nihilominus.t.iiii.q.iii.§.qui falsa t.j.de appella.sollicitudinem.xxiii.q.viii.quod autem.t .C.de lib. t cau. cum precum.

e Singulares.sic.s.de elec.bone.t.j. de acc.dilectus.

f Expresse.criminibus expresse non probatis.

g Opinionis.qõ constitit per attestationes ex parte archiepiscopi exhibitas p illos.vt.s.dixi.t ille etiã qui examinat testes:dz significare iudici quãta fides sit testibus adhibenda.ff.de testi.l.iii.t.j. de fideiusso.constitutus.

h Modica.non tamen ex toto nulla.j. de symo.per tuas.tamen in alio casu loquitur.

i Testes.qui inducti sunt ad falsitatem probandam.

k Se astrinxit. Sic videtur q3 si aliquis se astringat ad duo ,pbanda:quorum alterum per,se sufficeret q3 tunc non sufficit probare vnum:nisi impleuerit intentiõem suam ad quã se obligauit.C.de rei ven.l.vlt.ar.s.de cã pos.cum ecclesia.t.ff.de excu.tu.qui testomento. Ar.contra.j. de ap.significauit.in fi.j. de pbẽ.cũ iã dudũ.t ar.ad l.ff.ð qdi.t de.falsa.t ex eo q3 dicit astrinxit:videtur expressum qõ sufficeret alterum probare:nisi specialiter se obligasset:qõ est verũ vt.s.dictũ est. Pla.fuit in contraria opinione. Sed quomodo potest ,pbare testes falsum dixisse. Respondeo indirecte.exẽplũ patet.j. de testi. ex tenore .t.c. series.t.C.de contraben.stipu.optimã.vel potest probare per alios testes: q3 corrupti fuerunt precium inde recipiendo. Sed ponamus q3 probatum a parte fuit alterum istorum tantum:numquid iudex sententiabit ad dictum ipsoruz qui falsum testimoniũ obtulerunt:nec alii testes adsint quorum testimoniũ sequatur iudex:satis videtur q3 sic.ex eo qõ dicit t sibi imputet q3 ad vtrũq3 se obligauit:q3 per hoc voluit fidẽ adhibere falsis vel corruptis obligãdo se ad vtrũ q3.secus crederem si alicui obicerentur plura crimina vt ab ecclesia repellatur sub hac forma:quia iudex ibi ex officio suo posset illũ repellere:cui probatum esset furtũ vel homicidiũ:lz aliud crimen nõ probet.oũ tamẽ vtrũq3 p se sufficiat ad priuatiõem:q3 crimina vndecũq3 claruerint puniẽda sunt.xxiii.q.iii.cc ee.de hoc dixi.s.de rescrip.ex pte.

l Eodẽ modo.bene dicit eodẽ modo.ff.de acqui.pos.possideri.§.a contrario nam vnus potest habere ciuilem:t alius naturalẽ possessionẽ.ff.de preca.t habet.§.eũ qui sic.ff.cõmodati.si vt certo.§.vlt. Sed contra. ff.vti pos. l.iii. in pn.

m Titulũ. Sed quare tenentur illi ostendere titulũ cum probent se possedisse:t possessor non compellitur dicere titulũ siue possessionis. ii.q.v.§.i.t vi.q.vlt.actor.ppter hoc dicimt quidã q3 vbi possessor petit se non inquietari oz ,pbare titulũ.ar.j. ð prescrip.si diligenti t.j.de ðcimis dudũ t.C.de pscrip.lõ. tẽpo.diutina. fz hoc nõ est verũ:ad hoc enim valet assignare titulũ:cũ agitur interdicto vti possidetis:vt per hoc videatur habere potiora iura:q3 qui potiora iura hz obtinet in hoc interdicto:cũ enim habeat titulũ:patz q3 nec vi nec clam nec precario possidz. vnde obtinebit.insti.de interdic.§. retinende. verũtamẽ in hoc int dicto non est necesse probare q3 quis iuste possideat:fz sufficit q3 nec vi nec clam nec precario ab aduersario possideat. ff. vti pos. si duo. i pn. t.l.ii.lb ãt. q3 nec vi nec clam nec pcario ad tẽpus lit. pte. referendũ est. insti. de interdic.§. bodie

n Occupasse. t iõ pscribẽ nõ potuerũt q3 i occupat t iuab nõ currit pscriptõ.xc

videãtur aliquid dicere:ð falsitate penitus nihil dicunt:t infra. Ex p missis igit euidenter apparet:q3 ecclesia per testes numero plures:q3 bus potius lux ueritatis assistit:qui etiam aptiora negocio t uero proximiora in suis testimoniis expresserunt:sufficiẽter ostendit:q3 a.lx. annis t citra cum omni iurisditione bonore atq3 districtu loca supradicta possedit:per quod patet:q3 si commune fauent.a.l.an. t citra:si t cut videntur testes eoz deponere: aliqua seruicia in locis pceperunt supradictis:illa proculdubio sine iusto titulo percipere inceperunt:cuz duo insimul eandem rem t eodem modo insoliduz possidere non possint:maxime,cum iidem fauẽtini iustum possessionis titulum non ostẽdant:t ex priuilegiis imperatoruz t ro.ponti.ecclesie rauennatañ.cõcessis euidentissime colligatur:possessionem ipsius ecclesie in predictis locis iustam fuisse. Cum ergo constet fauentiñ.ab eo tẽpore quo se possedisse probare contendunt: minus iuste ac sine titulo aliquo in predictis locis temeritate propria occupasse:et economus eiusdem ecclesie petierit a vi turbatiua seu iquietatiua super premissis commune fauent.prohiberi:nos recognoscentes in hoc casu non sic locuz eẽ interdicto vti possidetis ut dicere

o Vi turbatiua. Nota q3 multiplex est vis:de quibus dicit.s.qõ mecã.ad audictiaz.t ibi videas. Dicitur tamẽ vis turbatiua:quãdo turbatur possessio:t in dubiũ reuocat quis possideat:t illa spectat ad interdictũ vti possidetis t in rebus imobilibus:vel ad interdictũ utrobi in rebus mobilibus tantum.

p Possidetis quãdoq3 tamen locus est huic interdicto in casu vbi vnus possidet t alter inquietat euz in possessiõe:nõ tamen iudex debet pronunciare vti possidetis ita possideatis:sed ne inquietet possessorem.ff.vti pos.l.i.§.vlt.t.C.e.ti.l.vna. Reddit enim hoc interdictum inter eum qui possidet:t inter eum qui non possidet:sed inquietat.ff vti pos.si duo.§.ii.in casib vero vicit vterq3.s.vbi reddit inter duos possidentes:vnũ ciuiliter:alterum naturaliter vt fructuari t pprietarius t neuter possidet ab alio vi vel clam vel pcario t tũc debet iudex ,pnunciare vti possidetis ita possideatis: non tamen ita confuse sub illis verbis vti possidetis tc.quia sic daret gladium vtriq3 parti sed debet exaiare qualitates possessionũ t probationũ t distinguere cas in suis sua sic: ,pbasti te habere possessiõem ,pprietatis ciuilẽ: et ego ,pnũcio te ita possidere vti possides:t tu ,pbasti te esse in possessione vsufructus naturalis:t ego ,pnũcio te possidere vti vsufructuarium.i.vti possidetis:t ita possideas.ar.insti.de acti.§.curare. Si autem nõ liqueat ei de qualitatibus possessionũ non feret sniam.vnde si vterq3 dicit se insolidũ possidere naturaliter t ciuiliter t vterq3 pbat:si etiam vnus ,pbat melius iudex proferat pro eo sniam.ar.b. Si vero ,pbatiões pares sint videtur innuere littera ista q3 iudex ita debeat ,pnunciare vti possidetis ita possideatis vt dicunt quidam.sed non videtur hoc habere rõnem:q3 sic qõ impossibile est probauerũt .s. vtrũq3 insolidum possidere.vt.t.ff.de pca.duo.ff.de acquirẽ. possideri.§.ecõtrario.ergo cũ non sit maioz ratio quare vnus possideat magis q3 alter non constat ei quis possideat supsedeat itaq3:q3 de re incerta non põt certa snia ferri.xxxiii.di.habuisse.t.xi.q.iii.graue t.ff. de re iud.si vnus ex pluribus.q3 nõ liquet ei de causa nec ei snia cõtineat ipossibilitatẽ:per sniam eni debet ius declarari.ff.si seruitus ven.l.sicuti.§.sed si queritur.sed p talẽ sniam nulla fit declaratio t lz

verũ est nisi vnꝰ ostendat titulũ sicut hic dicitur: quia sniandum est pro eo qui habet titulum. Itẽ si constat qꝫ primũ ad iudiciũ ꝓuocauit ꝺ̃ eũ debet sniari vbi ꝓbationes oino sunt pares. s̃. e. ex lr̃is. ꝛ. j. de fide instru. c. inter dilectos. in fi. Vbi nullꝰ ostendit titulũ vel vterqꝫ ꝛ omnino sunt equales ꝓbationes: nec appareat quis ad iudiciũ ꝓuocauit sorte dirimatur. ff. de iudi. sꝫ cuꝫ ãbo. ff. famil. herc. si que. §. i. C. cõia de lc. si duobꝰ. in ꝑn. ꝛ xxvi. q. ii. sors. Itez no. qꝺ interdictũ vti possidetis: possidenti daꝺ ꝛ eũ tueꝺ: daꝺ etiam ad excipiẽdũ aliaꝫ actio ñ daꝺ possessori. ff. vti pos. l. i §. restituẽdũ. ꝛ. §. intꝺictũ. Itẽ intꝺictuꝫ h̃ vti pos. locũ hꝫ tñ ꝺ possessiõe soli retinẽda. ff. vti pos. l. i. § ii. ꝛ isti. de iterꝺic. § ftinẽde ꝛ. §. sꝫ intꝺictũ vtrobi ꝺ rbꝰ mobilibꝰ tñ locũ hꝫ: ꝛ ꝓpoit ꝓ retinẽda possessiõe rei mobilis eũ possidens inquietatur. ff vtrobi. l. vna. insti. ꝺ iterꝺic. §. retinende ꝛ. §. sed interdicto. ꝛ cõponitur vtrobi ex vtruꝫ ꝛ vbi. ꝛ vbi ponitur ꝓ apud ꝛ vtrũ pro quẽ. quasi ꝺicat apud quẽ est res mobilis. Itẽ licet ꝺem̃ sit: qꝺ possessori soli ꝺatur hoc interꝺẽꝫ vti possidetis: ꝺatur etiam pro iuribus incorporalibus ꝛ vsufructu. ff. vti possi. l. vlti. ff. si serui. ven. sicuti. §. aristo. ff. ꝺe serui. quotiens via. ꝛ hic lau.

a Debeamus. Immo debemus ꝺicere: ecclesia rauennas possideat ꝛ cõmune faueñ. nõ inquietet prout sequiꝺ: ꝛ vba edicti pluralia vti possidetis ꝛc. hoc casu resoluũtur in singulari. ber.

b Potiores. q potiora iura habet obtinere debet. C. ꝺe edic. ꝺi. adri. tollen. l. vlt. ber.

c Fauẽtie. Hic cõcipitur snia noie cõis fauẽtie: ꝛ nõ ꝓcuratoris. vñ signatur cõtra. j. de reli. ꝺo. cõstitutis. ꝛ. j. de capel. mo. dilectus. C. de sen. ꝛ interlo. l. i. ꝛ supra de elec. querelã. ꝺic vt ibi ꝺictũ est. vel põt ꝺici qꝺ ecclesia non multũ curat ꝺe hac solẽnitate: qꝛ inuenio qꝺ qñqꝫ cõ ꝺemnaꝺ monasteriũ ꝛ nõ procurator ipsiꝰ. s̃. de in integꝝ restit. suscitata. ꝛ. j. de censi. sopite. ꝛ. j. de sepul. in nostra.

d Per tuas. noiatus. bene ꝺicit noiatus ꝛ habitꝰ. nã sola noiatio nõ facit eum filiũ. C. ꝺe ꝓbatio nõ epistolis. ꝛ. C. ꝺe testa. neqꝫ ꝛ. C. ꝺe bere. insti. si pater. ꝛ. C. ꝺe ꝓba. non nudis. ꝛ ar. j. ꝺe ꝑsumpt. illud.

e Infirmare. vba ista sũpta fuerunt ex illa. l. C. ꝺe nõ nu. pe. generaliter. cũ eni assertioni cõingũ credaꝺ: qꝺ aliquis nõ sit eoꝝ filius. j. qui si. sint leg. trãsmisse. multo fortius creꝺit eis qꝺ aliquis eoꝝ sit filiꝰ. j. q si. sint leg. ꝓ tuas. ꝛ. ff. ꝺe ꝓba. etiã. Sed nõne potiꝰ ꝑsumẽdũ est pro ꝑmo ꝺicto patris: qui ꝑmo negauit illũ esse filiũ suũ. vt patz in integra qꝺ pro scꝺo: cum nõ sit verisimile qꝺ in filiũ suũ tam graue qꝺ ꝺixisset ar. j. ꝺe ꝑsump. lr̃as. vbi nõ statur scꝺo iuramẽto. qꝺ si fuisset filius illius nõ potuissent viscera eius nõ fuisse mota sup eo. j. ꝺe ꝑsup. afferte ꝛ. xxiii. q. iiii. ea vindicta. sic ꝛ ꝑmo ꝺicto testis creꝺi debet ꝛ nõ secundo in ꝺ̃rium. plato. j. ꝺe testi. cũ in tua. arg. Preterea paternꝰ affectꝰ oẽm vincit affectum. C. ꝺe cura. fu. l. vl. sed videtur qꝺ potiꝰ secũdo ꝺicto matris standũ est qꝺ ꝑmo: qꝛ potius iuramẽto qꝺ simplici vbo creꝺitur maxime cũ alia presũptio ꝑcessit qꝺ ꝺe alio sit genitus. sed fauore filiationis potius staꝺ cõi opinioni ꝛ noiationi vtriusqꝫ parentis

f Cõsobrinus. sic pꝫ qꝺ consanguinitas ꝑsumptiue ꝓbata dissoluit mr̃imoniũ. Itẽ ꝓpter cõnexitatez cãe sntia lata ꝓ vno ꝺiuꝺicat aliis. iii. q. vi. hꝰ quippe. ꝛ. j. ꝺe accu. ad petitiõem. ꝛ. lxxxi. ꝺi. tantis. b.

g Quoniã ꝺ̃ falsã. ꝓbatio ꝺirecta iõ ꝺicit: qꝛ indirecte bñ. ꝓbaꝺ negatiua. j. ꝺe testi. ex tenoꝛe. Be hac tñ materia plene ꝺem̃ ẽ s̃. ꝺe elec. bone. ꝛ que ibi ꝺicta sunt hic ꝑñt notari ꝛ iõ hic nõ ꝺicimus.

b Extraordinario. i. ꝺelegato. iii. q. iii. §. spacium. v. ei aũt ꝛ etiã extraordinariũ vocat: qñ nõ ꝓceꝺit in figura iudicii: sꝫ iudex ꝓceꝺit ex officio suo in modũ inquisitionis vel denũciationis. j. ꝺe accu. inquisitionis ꝛ. c. sup his. ꝛ. c. q̃liter ꝛ qñ. ꝛ. c. olim. qꝛ extũc oia cõscribẽda sunt.

i Viros. sic ergo videtur qꝺ tabellio equiualet duobꝰ: exquo loco tabelliõis ꝺ̃ ꝺibentur duo idonei. alibi videtur qꝺ equiualet tribus. xvi. q. iii. in. §. põt. ver. is aũt. Et sic videt qꝺ plus creꝺaꝺ scripture tabelliõis: qꝺ scripture eꝑi vel alterius iudicis: qꝛ scripture iudicis non creꝺitur nisi habeat testiũ subscriptiõem. j. ꝺe testi. cum a nobis. ꝛ hoc ideo est: qꝛ cum tabellio iratus est: credendum est istrumento suo. j. ꝺe ꝑscrip. ad audientiã. ꝛ. j. ꝺe presump. illud in fi. sic etiam cõsuetudo regionis habz qꝺ creꝺatur instrumẽto principis. j. ꝺe fide instru. cum ꝺilectus. ꝛ licet circa iudicia creꝺaꝺ scripture tabelliõis tamen circa contractus non creꝺitur ei: nisi habeat testiuꝫ subscriptionem. in auẽ. ꝺe here. ꝛ fal. §. sancimus. col i. exq̃ enim scriptura inuenit in actꝫ publicis. licet non habeat testium subscriptiõem creꝺitur ei. ar. xxx. q. i. §. i. ꝛ. C. ꝺe fide instru. in auẽ. ad hoc. ꝛ in auẽ. ꝺ bis qui ingre. ad ap. §. illud etiam. ꝛ hoc iꝺem colligit ex hac litrera: quia videtur sufficeꝛ tabellio: vel si tabellio haberi nõ potest: duo idonei viri valent nec hic ꝺicitur qꝺ i pũtia testium illud fiat: sed tutius est vt aꝺhibeantur si aꝺhiberi pñt.

k Citationes. vt per hoc appareat qꝺ perpetuata sit iurisꝺitio: si hoc negaretur vl reuocaretur in ꝺubium. vt. s̃. ꝺe offi. ꝺele. gratum. ꝛ. c. licet. ꝛ sic reus per conuentiõem solã nõ posset postea ꝺeclinare foruꝫ transferendo se ad aliũ locum s̃. ꝺe fo. compe. proposuisti. ꝛ ff. ꝺe iudi. si quis postea. Sed videtur qꝺ ꝺe hoc credendum esset iudici: cum nuncio creꝺatur. j. ꝺe ap. cum parati. ꝛ. ff. ꝺ re. eo. qui sub tu. ꝛ cur. magis. §. illud. ꝛ. lxv. ꝺi. si forte. in fi. Sed forte hodie nõ creꝺit soli nuncio nisi esset publicus nunciꝰ ꝛ iuratus. Et talibꝰ nũciis creꝺit i foro ciuili ꝑm cõsuetuꝺinẽ lõbarꝺoꝝ. iure isto videt qꝺ non sit ei credendum nisi constet alias legitime.

l Dilationes. que continere ꝺebent quantum spacium contineat vnaqueqꝫ ꝺilatio consideratis circunstantiis viarum ꝛ temporꝝ. ar. ꝺe ap. cum sit romana. ff. ꝺe iudi. nonnunqꝺ. nec prima ꝺilatio ꝺebet peremptoria esse: nisi fieret hoc ex causa. s̃. ꝺe dila. ꝺilecti. ꝛ vt sciatur quãꝺo: quia posset puniri vt contumax: quia excõmunicari: vel etiam in possessionem mitti non ꝺebet nisi post trinam citationem: vel vnam peremptoriam. xxiiii. q. iii. ꝺe illicita. ꝛ. j. ꝺe sen. ex. sacro. ꝛ. ff. ꝺe re iuꝺ. cõtumacia. tñ si aꝺ ꝑmã non veniat citationẽ: condemnabiꝰ alteri pti in expensis in secũda citatione cum venerit. C. ꝺe iudi. sancimꝰ. ꝛ. s̃. ꝺe ꝓcu. querelam. vbi ꝺe hoc.

m Recusationes. ꝛ sic patet qꝺ iudicis recusatio redigenda est in scriptis. arg. j. ꝺe ap. scꝺo requiris. ꝛ. c. cum spãli. ꝛ recusatione iudicis ꝓposita nõ ꝺz postea sup ꝑncipali procedere: ꝺonec ꝺe ipsa cõstiterit. ꝛ si iudex nõ admittat instã recusatiõem cassabiꝰ qcquiꝺ postea fecerit si appellatũ fuerit ꝺ̃ hoc. s̃. ꝺe of. ꝺele. sup qõnũ. i fi. quiꝺ iuris sit ꝺe recusatione: ꝺiciꝰ. s̃. ꝺe offi. ꝺele. suspitionis. ꝛ. j. ꝺe ap. cum speciali.

n Exceptiões. Exceptio. n. ꝺãꝺa est in scriptis ꝛ redigẽꝺa in actis. et hꝫ ꝓprie appellat exceptiões q̃ ꝓponũt ꝺ̃ aꝺuersariũ vel ꝺ̃ rescriptũ: qꝛ spãliter ꝑmisit ꝺe recusatiõe iudicis ꝓposita exceptione ꝓbabili iudex nõ ꝺz ꝓcꝺere i qõne ꝑncipali ꝺonec ꝺe ipso cõstiterit. s̃. ꝺe offi. ꝺele. prudẽtiã. §. sexta. nec sil ꝺe exceptione ꝛ ꝑncipali qõne cognoscẽꝺũ est: qꝛ ordo iuris ꝓuerteret. s̃. ꝺe iudi. exhibita et ex ordine istoꝝ vboꝝ nõt q̃liter exceptiões ꝓponaꝺ. Recusatio. n. iudicis naturaliter ꝑcꝺit. ꝛ iõ ꝑmo ꝓponẽꝺa est et expeꝺiẽꝺa et si illa nõ ꝓbet: ꝓponãtur exceptiões postea et ille coã ꝺelegato ꝓbari ꝺebẽt et ꝑ ipm examinari. s̃. ꝺ rescrip. sup lr̃is. et. s̃. ꝺe fo. cõpe. ex pte. b. Si vo iuꝺex statuat terminuꝫ aꝺ oẽs exceptiões ꝺilatorias ꝓponẽꝺas et qꝺ facere põt et ꝺz. j. ꝺe excep. pastoral. ꝓponere ꝺebes oẽs tam ꝺ̃ iuꝺicẽ qꝺ ꝺ̃ alios: eis ꝓpositis ꝓcꝺeꝛ statim primo loco sup iudicis recusatiõe pendẽtib aliis quousqꝫ expeꝺita sit questio recusationis cũ illa sit ꝑiuꝺicialis: qꝛ ea probata alie postea locum non habent.

o Petitiões. iõ petitio siue libell ꝺari ꝺz in scriptis: qꝛ ꝑm formã petitiõis formari ꝺz snia. j. ꝺe symo. lz beli. et si iepta fuerit succũbit. s̃. ꝺe iudi. craiata. et vt sciat reus an velit cꝺẽ vel ꝺtẽꝺere ꝺeliberatiõe habita. iii. q. iii. offeraꝫ. ar. s̃. ꝺ ꝺilat. Interea. Itẽ nisi certa sit petitio non citabit iudex reuz. vt. v. q. ii. si ꝑmatest. iii. q. ix. iudicas. et sic est optimũ ar. qꝺ oblatio libelli sit ꝺe substantia iuꝺicii ar. op. s̃. ꝺe libel. obla. c. i. vbi ꝺe hoc.

p Responsiones. que ꝺebẽt fieri ad petitiõem actoris. vt apparet lit. contest. que fit tantum per petitiõem ꝛ directam rñsiõem aꝺ eam. s̃. ꝺe lit. contest. c. i. ꝛ s̃. ꝺe elec. ꝺudum. ii. qua omissa licet positiones facte fuissent et respõsiões non

tamen valebit iudicium. vt ibi.

a Interrogationes. i. positiões: quia actor ponere debet id super quo intendit habere cõfessiõem rei: & sic ponit talis sindicus hoc: dum tamen facit ad instructiõez cause. & reus debet respondere credo vel nõ credo si iuratũ est ỏ calũnia si iuratũ est solũmõ de veritate dicenda debet simpliciter rñdere sic vel nõ: concedo vel nego: & per positiões has & rñsiões nõ fit litis ꝓtest. vt dictũ est. & sic differẽtia est inter rñsiõem que fit per litis cõtest. & que fit postea ꝑ petitionẽ actoris: vt hic patet. vel ponitur ꝓprie interrogationes que fiũt a iudice ex officio: q2 quotiens equitas ipm mouet potest interrogare ptes. ff. de interro. ac vbicũqz. & xxx. q. vlt. iudicãtem. & etiã postq̃ cõclusum est in cã. j. de fi. instru. cum io. & etiaz ps põt interrogar & valet rñsio. s̃. de do. & cõtu. put. ff. de interro. ac. si sine ℌ. i. aduocatus põt interrogar ff. de adult. si postulauerit. ℌ. q̃stioni.

b Cõfessiõcs. Et taciturnitas etiã scribi dz: puta interrogatus noluit rñdere: talis tacitur nitas ꝑ cõfessiõe habet. ff. de interroga. ac. de etate. ℌ. nihil interest. & ar. lxv. di. & fortc. & lx. di. si fu⁹. & hmõi cõfessiones facte ad petitiõem actoris vel iudicis & etiã ptis pñt reuocari que fiũt post li. cõtest. si gs ꝓbauerit se errasse. s̃. ỏ cõfess. c. vlt. vbi de hoc.

c Productiões instrox. s. vt sciat vtrũ exhibitũ sit tpe competenti. nã postq̃ conclusũ fuerit i cã. ꝓduci nõ poterit. j. ỏ si. instru. cum dilectus.

d Interrolocutões: lz sit scribenda sntia interlocutoria: nõ tamẽ dicit q̃ ꝓferẽda sit i scriptis: ufficit q̃ scripta sit i actis. Aliud cõsuevit dici de sntia diffinitiua que nisi sit lata in scriptis: nec nomẽ snie habere meretur. ii. q. i. in pmis. v. sed de pson. Aſn transeat interlocutoria in rem iudicatam. dicitur. j. de ap. cum cessante.

e Appellatiões. vt sciatur an infra. x dies sit appellatum: q2 postea nõ valeret appellatio. ii. q. vi. anterioz. ℌ. biduum.

f Renunciationes. postq̃ renũciatum est conclusum est in causa: nulla admittitur exceptio vel allegatio vel instrumẽtũ. C. de compen. l. vlt. arg. ad. hoc. j. ỏ testi. c. de testib⁹. & j. de fi. instru. cũ dilectus. & s̃. de cau. pos. pastoralis. nisi euidens rõ moueat iudicem. vt in decre. pastoralis.

g Tempora. in quo loco facta sint & quo die & mẽse & quo ãno dñi oia ista ỏbeant scribi in oibus supradictis: & hmõi instra siue ꝓcessus cõia sũt: & vtriqz pti cũ dic & cõsule itegraliter sũt edẽda. vt. j. dr. alioquin si ñ edant ea que cõia sũt licite appellar. j. de fi. instru. g. ꝓpetu⁹. & C. vt lite pẽ. l. i. C. de eden. is apud quẽ & rescriptũ pape integrũ dz edi. ar. s̃. de dila. ꝓterea. & s̃. de rescrip. eã te. & c. cõstitut⁹. & j. de fi. instru. ex lris. Jdẽ est in oibus cõib⁹ instris: sec⁹ in ꝓpriis ꝑuilegiis. j. de fi. instru. cõtingit. ff. de edẽdo. l. i. ℌ. editiões. nisi aduersarius illud vel let ꝓbare falsum. j. de fi. instru. inter dilectos. C. de ꝺben. & cõmittẽ. stipu. optimam.

b Negligẽtiã. si culpa vel negligẽtia iudicis pars aliqua dãnũ incurrat: iudex totũ resartiet. j. de sen. ex. sacro. C. de testi. si qñ. in fi. C. de iudi. sancimus. in fi. & iudex qui negligit iusticiam facere. litẽ facit suã. xxiii. q. ii. si dñs. Jdẽ & si per iniuriã iudicis facta est. j. de emp. & ven. c. vl. & C. de euic. emptor fundi.

i Presumat. Sed nũquid correcta sunt iura que dicũt q̃ semp p̃sumit ꝑ his que a iudice facta sunt. s̃. de elec. bone. & s̃. de renũ. in pñtia. & s̃. e. post cessiõez & j. de re iudi. sicut. & insti. de fideius. ℌ. vlt. & ii. q. vi. hoc etiam placuit. ar. Dixit io. sup hoc q̃ semp credit snie iudicis: vbi cõstat de ꝓcessu cãe: lz vbi reuocat in dubiũ de ꝓcessu iudicis nõ est p̃sumẽdũ ꝑ iusto ordine: nisi ꝓbet ꝑacta. nã & victores nõ aliter potient sentẽtiis nisi eas ostenderint recte latas. in auc. de his qui ingre. ad ap. ℌ. illud. si acta sũt pdita: ꝓbet pditio & sufficit. vel etiã ꝓcessus ꝓbetur ꝑ testes. ar. j. de ꝑuile. cum olim. & j. de testi. albericus. & j. de re iudi sicut. & C. de testa. publicati. tamẽ si eps denũciet aliquẽ excõicatũ stãduz est snie sue: lz nõ adsit subscriptio testiũ. xi. q. iii. cure. & s̃. e. post cessiõem. vbi ỏ hoc. Si tñ dicat se inordinate vel iniuste excõicatũ: iudex aut etiã aduersarius dz oñdere q̃ debito mõ excõicat⁹ est. j. de sen. ex. sacro. in ꝑn. Sed pone q̃ pson ille que debẽt acta cõscribere appareãt subscripsisse oibus actis: nũquid p̃sumit in tantũ ꝑ eis: vt in ꝺriũ probari nõ possit? dico q̃ admittit probatio i ꝺriũ. s̃. e. post cessiõem. & j. de testi. cũ a nobis: q2 etiã ꝺ instrumẽtũ q̃tũcunqz publicũ sit recipiũtur testes. C. de ꝓbatio. cũ ꝑcibus. & j. de fide. instru. cuz io. nã & ptes pñt ꝺdicere actis. C. de rela. l. i. & ii. q. vi. ℌ. biduũ. v. verendum est &c.

iterrogatiões[a] ꝓfessiões[b] testiũ dpositiões instrumẽtoz ꝓductiões[c] interlocutiões[d] appellatiões[e] recusationes uel renũciationes[f] cõclusiões & cetera: que occurrerint competẽti ordine conscribenda: loca designando tempora[g] & personas: & omnia sic conscripta partibus tribuãt: ita q̃ origialia penes scriptores remaneant: ut si super ꝓcessu iudicis fuerit suborta contentio ꝑ hoc possit ueritas declarari: quatenus hoc adhibito moderamine: sic hõestis & discretis deferatur iudicibus: q̃ ꝑ improuidos & iniquos innocentium iusticia nõ ledatur. Judex aũt qui ꝓstitutionez ipsã neglexerit obseruare: si ꝓpter eius negligẽtiam[h] quid difficultatis emerserit: per superiorẽ iudicez animaduersione debita castigetur: nec pro ipsius presumatur ꝓcessu: nisi quatenus in casu legittimis documẽtis cõstiterit.

H Dno. iii. archiepiscopo ludeñ. & eius suffraganeis.

A Dnostraz nouerit is audientiaz peruenisse: q̃ sacerdotes & clerici dacie legi regni: per quam negatiua probatur: temere inniten tes a criminibus que ꝓbari testib⁹ fidedignis possunt: legittime contra eos reputantur isontes: si se super his purgare ualeãt quoquo modo[k]: & infra. Uolẽtes igitur ut hec pestis contraria omni iuri[l] penitus extirpetur a clero: mandamus: quatenus in huiusmodi ꝓbatione negatiue: duz tamẽ possit affirmatia[m] ex aduerso ꝓbari neminẽ audiatis.

I Dẽ aur. & lameteñ. epis.

C Um cãm que iter colubrieñ. & egitañ. epos sup suaz limitationẽ dioc. vtitur: uobis duxim⁹ cõmittẽdã: mãdamus: quatenus ꝑz diuisionẽ que per libros antiquos[n] uel alio modo melius probantur: necnõ & testes[o] famã[p] & quecũqz alia adminicula[p] in negocio ꝓcedatis.

I Dem epo & archi. senoñ.

C Ausam matrimonii que inter u. iuuenẽ. & g. puellã senoñ. que se virginem & monacham profiteꝛ: noscitur agitari: & infra. Dãdamus: quatenus eandez puellam ponatis[q] interim in illo monasterio quod intrauit: ut ibi secure ualeat commorari: donec iudiciali sẽtentia quid agi debeat: decernatur recepturi postmodum non soluz ꝓbationes viri quas inducere uolu/ bari poterant ꝺ illos que tũc demũ admitti dz cũ aliquis infamatus est & null⁹ appet accusator. j. de symo de lb & j. de pur. cano. nos inter alia. & c. ex tuaz. & c. cũ dilect⁹. & xv. q. v. c. i. & ii. q. v. oĩb⁹. & j. de accusa. accedẽs. & q2 lex illa ẽ ꝺria oĩ iuri est q̃ citi⁹ extirpãda. viii. di. mala consuetudo. Lex aũt debet esse honesta. iiii. di. erit aũt. Jtẽ cõtraria erat iuri: quia negãtis factum nulla est directa probatio. s̃. c. prox. s̃. de elec. bone. & C. de probatio. actor. et. vi q. vlt. c. actor. de hac negatiua dictuz est. s̃. de elec. bone.

m Affirmatiua. illa eni ꝓmo probari dz: q2 ei qui dicit incũbit ꝓbatio. ff. de probatio. l. i. tñ si postea probato crimine vellet reus probar negatiuã indirecte audiret. j. de testi. ex tenore. sed ꝺ probatiõem testiũ nõ admittit purgatio vt hic patet.

C Um cãm. antiquos. Nõ ergo q̃ scriptura ãtiquoz librorum facit fidẽ. j. de ꝑscrip. ad audientiã. Jtẽ creditꝛ instrumẽto producto ex archiuo publico etiã si subscriptiõem nõ habeat. xxx. q. i. ꝓuẽit. & in auc. de his qui ingre. ad ap. ℌ. illud. & C. de fi. instru. auc. ad hb & s̃. de in inte. testi. tum ex lris. & ff. de proba. celsus. & C. ar. tute. l. vl. & C qui po. in pig. ha. scripturas. Jtẽ si repiatur scriptura i aliqua colũna vel lapide ei stat. xxxiiii. q. ii. sane. Jtẽ scripture que olim fiebãt in albo pretoris fides adhibeat. ff. de iurisdic. om. iudi. si qs id. & ff. ỏ albo scri. l. i. & ii.

o Testes. ꝑ testes eni antiquos vtriusqz parrochie ꝓbat hmõi diuisio. xvi. q. i. plures. et rusticis senib⁹ precipue in antiqs creditꝛ. ff. ỏ lc. iii. si chorus. & fama in talib⁹ ꝑcipue valet: quoz memoria nõ habet. ff. de proba. si arbiter. ff. de aqua. plu. ar. in summa. ℌ. itẽ labeo. ꝑ se tñ nisi alia adminicula non adsint nõ ꝓbat. iiii. q. iii. item in criminali. ℌ. sepe fit. & ff. de testi. l. iii. ℌ. que argumenta. & j. de ꝑsump. illud. xxxv. q. vi. si duo.

p Adminicula. adminicula ergo et si per se non probant tñ adiuuãt j. de symo. ꝑ tuas. et. j. de suc. ab intes. cũ dilect⁹. & j. de testi. ꝑterea. et j. de ꝑsump. lris. & c. iii. et sic est ar. q̃ q̃ nõ prosũt singula multa iuuãt C. de testa. sancim⁹. et. ff. ex qui. ca. ma. necnõ. ℌ. si quis sepius. & indicia etiã probant. C. de rei ven. indicia.

q Ausam mrimonii. ponat⁹. Sed quare nõ restituit mulier viro suo: si habuit possessiõem illi⁹. s̃. de resti. spo. ex conquestione. et. c. ex trãsmissa. & c. lras. et. j. de rapto cãm que. hoc io fuit: q2 illa dicebat se virginẽ eẽ: et sup hoc induxit mulieres ad ꝓbandã virginitatẽ: qỏ si vex esset tenebat monachatus. vñ nõ debuit sibi restitui ne ab eo corrumperetur. ar. j. de spon. cum locum. & est casus iste qui

& bñ ꝺdicere pñt. q2 qñqz cõpertũ est eulogia ex mala fide scribi. vt ff. de custo. & exhi. re. diuus. ar. j. de accu. cũ dilect⁹. & hoc verũ est: dũmõ ꝑ plures & meliores ꝓbet ꝺriũ. de hoc dictũ est. s̃. e. Tertio ex ore dne vboz isti⁹ decre. debes colligere q̃liter iudex debeat procedere in negocio alicui⁹ cãe a ꝓncipio vsqz ad finẽ: q2 ꝓmo loco dz citare: & itaq̃ ordinẽ vt lra dicit ꝓcedẽt dz. Jnn. iiii. dicit q̃ si sntia lata ẽ vtraqz pte pñte vel procuratoribus ptiũ a q̃ nõ est appellatũ & sntia in scriptis appareat in tñ p̃sumit pro ipsa q̃ si aliqua ptiũ vellet eaz ipugnare rõne ꝓcessus nõ dz audiri: q2 sumẽdũ est q̃ omia sint legitime acta: ex quo tpe snie nihil dixit nec appellauit: tñ credo si sntia det q̃ taciturnitas ptiũ nõ possit facere sententiã aliquã q̃ nulla est: vt si lis cõtest. nõ sit: aut, si die feriata esset lis cõtest. b.

k A Dnram. quo q̃ mõ. i. ꝑ viles & criminosos & sibi similes qỏ eẽ nõ dz imo debẽt cẽ bõe fame & opinõis. j. ỏ pur. ca. cõstitut⁹.

l Di iuri. & vere: q2 accusatoribus⁹ & testib⁹ & ꝓparẽtib⁹ audienda ẽ accusatio. vt. j. de accu. lz. & c. veniens. & q̃si p totũ. ℌ. ꝺriũ erat iuri q̃ purgatio admittebatur sup his q̃ legitime ꝑ

impedit restitutiõem. vnde ponenda est in eodem monasterio quousq; plene constet de causa: ne posset pati aliquam violentiam: quia index hoc prouidere debet. xxxiii. q. ii. siue de coniugii federe. c. iii. q. ix. hortamur. ff. de re. du. vbi. c. s. de rest. spo. ex transmissa. c. c. litteras. c. j. de ap. ex parte.

a Mulieres. vir volebat reprobare mulieres illas que illaz inspexerant: q; erãt male fame & criminose cum ille debeãt esse prouide & bone ste ac perite in facto illo. j. de frig. & male. frnitatis. & ff. de vẽ. inspi. l. i. hec enĩ probatio confessioni viri pferr̃. s. c. ppositi. alias enĩ statur cõfessioni viri dicentis se cognouisse vxorẽ j. de despon. impu. continebat. & xxxiii. q. i. si quis acceperit. qñ q; tamẽ oculo obstetricũ fallit. vt h dic & xxii. q. i. nec aliq.

b Pars. Mo. q; oia que contingunt cãz & per quẽ possit melius instrui sunt inquirenda. sic. s. de indi. exhibita. & s. de elec. scriptũ. & s. c. pr. & no. hic ar. q; in causa mrimonii apt̃ attestatiõibus adhuc alii testes sunt inducendi: q; inducte h fuerunt mulieres & adhuc alie inducuntur vt sequit̃ ad idẽ inducũt̃. j. o spon. sicut. & j. de cõsan. et affi. ex lris. & j. de testi. series. q; snia cõtra matrimoniuz lata nõ transit in rẽ iudicatã. j. de re iud. latoz. & c. cõsanguinei ar. ptra. s. c. iurauit.

c Priuilegio. puilegiũ virginitatis maximuz est: q; replet paradisum. xxxii. q. i. nuptie. que sola est potens deo aias hoium presentare. in auc̃. o leonibus. s. sancimus. col. iii. & est illa pncipium aliaz virtutũ. in auc̃. quõ oportet episcopos & alios prelatos & religiosos ad ordinẽ religionis adduci. s. neq; auc̃. sacris. & virgo sola que ad legẽ pmotiõis reputatur & inter virgines corrupta innita etiã cõsecrari non põt. xxxii. q. v. de pudicitia. & sole virgines aureolã habebũt. xxxii. q. v. si paulus. pauci tamẽ habebunt hoc priuilegium. vt dicit grego. l. di. q; tua

d Cum bone. iudices. Originalia acta semper apud iudicem siue scriptorem remanere debent. s. e. quoniã. & si cã ad alios iudices manauerit: postea illis tradere tenet̃: vt hic dicit. & j. ti. pxi. cãm que. & sic patet q; attestatiões in vno iudicio ꝛcepte valẽt in alio. i auc̃. de testi. s. quoniã multe. col. vii. & C. de arbi. l. pe. i fi. & C. de testi. l. vlt.

e Proponẽda. nã si testes coã pretoribus iudicibus recepti & publicati fuerãt alii non recipiẽtur vlterius. j. ti. px. cõstitutus. ad fi. instra vel cõfessiões poterũt recipere: vel si aliqua fuissent capitula sup qb9 testes non fuissent recepti sup illis poterunt testes recipere. j. ti. px. causam que.

f Alioquin. i. si nõ poterunt acta inueniri tũc recipiãtur pbationes de nouo sup statu monasterii & spoliatione abbatis sup quibus de litis cõtest. facta nõ reuocabaꝫ in dubiũ: imo illud cõfitebanꝫ ptes: & si testes aliqui recepti fuissent & clause attestatões essent coram pmis iudicibus si voluerint ptes cõputabũtur in numero alioz. j. de testi. cũ cãm. in fi.

g De cõpositiõe. ad quã iudices pmo dare debẽt operã. sic. s. o mu. pe. c. i. vbi de hoc. & est ar. q; super re spuali. s. super statu monasterii: põt cõpositio interuenire. s de arbi. cuz tempoꝛ. & c. cõtingit. vbi de h tamen hic cõpositiõem pficere nõ possent: sicut nec cãm diffinire: q; papa vtrunq; sibi reseruat.

De testibus & attestationibus.

EX concilio mateciñ.

PLacuit[b] sancto quentui: ut testes non cõducãtur precio[i]: ut quicunque idonei[k] & fideles[l] i testimoniũ assumãtur: ac null9 testimoniũ dicat: nisi ieiunus[m].

h Placuit. hoc. c. habent quidam ꝑ palea. iiii. q. iii. placuit.

i Precio. quoz testimoniũ nõ valet: q; pcio sũt corrupti. iiii. q. iii. §. itez i criminali. & s. de pba. l. z. & j. c. sicut. xiiii. q. v. nõ sane. & j. c. quotiẽs. & xxxv. q. vi. eps in synodo.

k Idonei. Idoneus reputabit̃ exquo per aliquam exceptionem non repellit̃ q; quilibet psumit̃ idoneꝰ nisi pbetur cõtrariũ. j. de psump. dudum. & edictũ de testibꝰ. prohibitoriũ ê: vt quilibet admittatur qui nõ repellitur. ff. ö testi. l. i. i. rñso.

l Fideles. q; infideles nõ admittũtur. ff. e. l. i. & ii. q. vii. non põt. & c. si hereticus. sic nec ad accusandum. c. cã. & c. q. alieni pagani. & c. quercendum.

m Jeiunus. hoc de honestate dictum est nõ de necessitate sic. xxii. q. v. honeste. ber.

n Nõe dñi. hec est ps illius. c. ii. q. i. in pmis.

o Ulissimi. quibꝰ nõ est credendũ. ii. q. i. in pmis. quedaz cõsiderãtur in testibꝰ que his versibꝰ notãt̃. Cõditio sexus etas discretio fama. Et fortuna fides i testibus ista regras.

p Ne postea. ista vba sũt in auc̃. de testi. §. & hec vo. col. vii

q Audire. & nõ est ita intelligendũ at audiãt testes cũ deponũt dictũ suũ cũ in secreto & sigillatim sint recipiendi. j. e. venerabili. C. de testi. nullum j. de accu. ingsitioms. §. i. sz audire debẽt testes. i. videre & audire eos iurantes & publicationẽ videre & audire dicta ipoꝛum poterint & h seruaꝫ exemplo danielis qui secreto exaiauit illos falsos testes sacerdotes qui falsũ testimoniũ tulerꝫ õ susannã. hoc regulare ê cuz agit̃ in forma iudicii. sed auc̃. vnde verba ista sumpta dicũt̃ dicũt doctoꝛes loqui in cã publicatiõis. s. vt lite nõ cõtes. q; niã. §. sũt & alii. j. e. significauit & tũc videt̃ q; aduersarioꝰ possit interesse receptiõi testium & ipsos testes audire per iura ista. sed tu expone testes. i. attestatiões. vt in auc̃. pdicta de testi. §. & hoc vero. vbi dicit an dire attestatiões & depositiões

r Venire. tunc enĩ recipient̃ & valebunt ac si pñs esset. C. de testi. si quãdo. & h intellige lite nõ cõtestata aliter nõ. s. vt lite nõ contes. per totum.

s Jneuitabili. si enĩ nõ põt venire iusta causa detentus nõ reputaꝫ contumax & si tunc recipiantur nõ valẽt si cãm absentie ostenderit: q; etiã snia revocaret̃ j. de re iud. cũ bertoldus. & ff. de dã. infec. si finita. §. si forte. & ff. de iudi. si pꝛo iusserit. in fi.

t Admonẽdus est. alias enĩ nõ valet nisi admonitꝰ pñs fuerit. iii. q. ix. charte. & ii. q. i. in pmis. C. de fide instru. iudices. idẽ est in accusatõe. iii. q. ix. c. i. & i snia eadẽ cã & questiõe caueat & pluribꝰ. c. seq. & generaliter oia que aduersus abñtes nõ p cõtumaciaz statuũtur non valent. iii. q. ix. oia.

u Legẽ. pdictã que dicit q; aduersario pñte recipi debẽt. C. de fide instru. l. iudices. in auc̃. e. §. & hoc vo. C. de legi. nõ dubiũ. et. x. di. vides. & xxv. q. ii. impiali

v Quoniã. mulieres. sic mulier admittit̃ i testimoniũ õ ecclesiasticã psonã vt. j. e. tã lris. & mulier bene admittit̃ in testimoniũ. xv. q. iii. ex eo. arg. õ xxxiii. q. v. mulierem. Illud sic intelligi õbet vbi agit̃ criminaliter nõ recipitur mulier ad testimoniũ õ aliquẽ. cuz vero agitur ciuiliter aut in modũ inquisitionis seu exceptionis tunc admittit̃ mulier: in quo casu loquitur hoc. c. & j. e. tam litteris.

y Peregisse. & sic videtur q; socii criminis admittant̃. sic. lxxix. di. si quis papa. & vi. q. i. §. si quis. cum militib9. Cõtra. j. e. veniẽs. & s. de cõsef. c. i. et. xv. q. iii nemini. hic nõ recipiũt̃ socii ad plenã pbationem: sz ad psumptiõem tantũ: sicut serui qñq; ad psumptiõem recipiũtur. iiii. q. iii. §. item serui.

z In omni negocio. q; dicit in omni negocio: generalitas ista restringit̃ in cã denũciatiõis: vbi debet precedere fraterna monitio ad hoc vt admittantur ad denũciandũ. s. de iudi. nouit. & j. de accu. c. ii. et. c. cum dilectus. ii. et. j. de symo. licet beli. et ar. ad hoc. ii. q. vii. accusatio. et. c. si quis erga. in codez casu loquitur hoc. c. et hoc patet ex ipsa littera. et hoc idem dicit̃. ii. q. i. si peccauerit. alias in cã sua nemo idoneus testis intelligitur. iiii. q. iii. §. item nullus. et

erit contra mulieres illas[a] que ad inuestigandum signa virginitatis ex parte puelle fuerint introducte: ueruꝫ etiaz ꝑbationes alias hoc negocium cõtingentes quas pars[b] utralibet duxerit ꝓducendas. Et quia ut dicit canon: sepe man9 fallitur & oculus obstetricũ: uolum9 & mandam9 ut adhuc honestas matronas prouidas ac prudẽtes deputare curetis ad inquirẽdum: utrum dicta puella ṽginitatis priuilegio[c] sit munita.

GRego. ioanni defensori eũti in hispaniam.

IN noie[n] dñi: & infra. Quod aũt dicit epus quia se absente etiam[d] vilissimi[o] sunt testes exhibiti nullius momẽti legi noscendum est constitutionis nouelle: que de testibus loquitur i hec ṽba: ne postea[p] obiiciatur eis: q; per vnam partem gesta & confecta sunt: oz ut testimonia dentur illo admonito a iudice aut defensore venire et audire[q] testes. Si uero noluerit uenire[r]: & ñ ex ineuitabili[s] quadam necessitate venire non possit: sancimus huiusmodi testimonia ita ualere: tanquã si nõ ex vna parte consisterent: sed etiaz ipso presẽte facta fuissent. Ecce admonendus[t] ẽ semper aduersarius ut ad audiẽdos testes ueniat: quod quia hoc obmissum ẽ: necesse est: ut quod contra legem[u] actum ẽ nõ habeat firmitatem.

IDem sabino defensori sarꝺ.

QUoniaz aliqua nobis de pso na epiphanii presbyteri sunt facinora nunciata: necesse ẽ ut cuncta diligẽti[v] pscruteris: & seu mulieres[x] cũ quib9 peregisse[y] dicit̃ seu alios quos de cã scire aliquid sẽseris huc festines adducere: quaten9 ecclesiastica districtione liquide possint que vera sunt aperiri.

PAscal. papa.

INomni negocio[z] principalis persona dicens vitatem de re sibi nota rectissime habenda est ꝓ teste: cui adhibito vno efficiũt duo testes: adhibitis duobus efficiunt tres: quod patenter ostendit dñs

ff.e.nullus.ꝛ.j.e.ꝯcetero. Item cõsueuit dubitari: vtrũ criminosi ꝛ infames admittantur ad denũciandum alioꝝ crimina: ꝛ est dicendũ' qꝫ nõ .iii.q.vii.q sine ꝛ.e.postulatus.§.porro.in fi.ꝛ.i.q.i.multi.in pn.qꝫ tales debent esse bone fame xxxv.q.vi.episcopus in sinodo.ꝛ.j.de testi.co.preterea.§.i.ꝛ.j.de spon.cũ i tua vbi de hoc.

a Si peccauerit. ℔. dixit: qꝫ hec auctas extẽdit ad oẽs sine distinctõe psonaꝝ.ar.p eo.ii.q.vii.q̃ propt.ꝛ.xxiiii.q.iii.taꝫ sacerdos. Alii dicũt qꝫ tm̃ ad ꝓlatos.ar.xxiii.q.iiii.ita plãe. alii dicũt ꝛ vr̃ meli⁹ qꝫ extẽdit ad eos tm̃ qui aliquã habent administratiõem sup aligbus xxiii.q.iii.duo ista noia.ꝺ hoc dicit.ii.q i.si peccauerit.ꝛ.j.ꝺ bere.cum ex iniuncto.

b Vel triũ.i.nõ pauciorꝫ: tm̃ quedã cãe requirũt plures sꝫ nulla cã cõrenta est vno.j.e.lꝫ.

c Quotiẽs. ppinquitatis. intransitiue est hoc.i. pter cognatiõem que est ppinquitas.xxv.q.iii.c.i.ꝛ.ii.

d Hc eadẽ cõsanguinitate.xxv.q.vi.c.i.ꝛ.ii.ꝛ.j.q ma. accu.pos.videt.ar.ℭ.j.e. sup eo. sol.ibi.

e Duplici iuramẽto. in iuramento illo duo articuli cõtinẽtur.vt.j.sequitur.

f Amicitia.testes enĩ iurare debẽt remoto odio amore cõmodo amicitia.iiii.q.iii.§. itez testium.ꝛ.xi.q.iii.q̃ttuor.ꝛ.xxxv.q.vi.de pentela.

g Credere.ita esse. Hodie ñ videt locũ habere ex toto qꝺ ℌ dicit qꝫ nõ valet testimoniũ de auditu sine de credulitate imo necesse habẽt dicere qꝫ viderint psonas oẽs in psanguinitate designando gradus ab vtroqꝫ latere vel saltẽ aliquas psonas in gradibus aliter nõ valet.j.e.lꝫ.ꝛ ita parum valet testimoniuꝫ de auditu: vñ ad huc debent addere quãtũ ad hoc ꝛ ita credere a suis maioribus audiuisse. vt ibi dicitur.ꝛ.

b Nsuper.ecclesie.ꝛ ita clerici pñt ferre testimoniũ in cã ecclesie sue.xiiii q.ii.sup prudẽtia.ꝛ.j.e.cũ nunci⁹.ꝛ.c.tuis.ꝛ.j.de iureiur.ꝛ si xps.in fi.b.

i Vel duo.ꝛ sic patet qꝫ duo pñt cõstitui ꝓcuratores.hic tm̃ aget qui ꝓpus litez occupauit.ff.de ꝓcu.plurib⁹.ꝛ.s.de ꝓcu.nõ iniuste.vbi de hoc.

k Amitti.qꝫ nemo debet habere duplex officiũ in cã.iiii.q.iiii.c.i.ꝛ.ii.ꝛ singula officia singulis psonis sũt cõmittẽda.lxxxix.di.singula.ꝛ.xvi.q.i. ꝓsbyteros ꝛ.ff.ad trebel.ille a quo.§.tẽpestiuũ.ꝛ.ff.de pac.si plures.C.de assesso.l.nẽo.b.

l Ex pte ade.tacito.ex eo qꝫ dicit tacito ꝛc. vr̃ qꝫ lr̃e iste nõ valebãt.ar.j.e.de cetero.ꝛ.s.de trãsac.ex lr̃is. Sꝫ ꝺriũ videtur qꝫ de publica fornicatiõe agebat q̃ casu licet laico vitare vel accusare tales clericos.xxxii.dis.§.vex.ꝛ.c. nullus.ꝛ.c.ꝓter hoc.ꝛ sic ꝺz admitti miles ad agendũ ꝺ sacerdotẽ fornicarium qꝺ quidã cõcedũt.ꝛ ideo dicit tacito: qꝛ de facto sic accidit: qꝛ ꝛ si dixisset se laicũ nihilomin⁹ lr̃as habuisset: vel dicas qꝫ ideo dicit tacito: qꝛ ꝺ facto sic accidit qꝛ nõ itererat eius qꝛ nõ erat prochianus vel patron⁹ illius ecclesie ꝛ iõ tacita veritate ipetrauit vnde nõ valebãt si hoc ab initio fuisset oppositũ bene fuisset auditus.s.de rescrip.sup lr̃is.ꝛ qꝛ hãc exceptiõem dilatoriã omisit valuerũt lr̃e ꝓ cõsensũ illi⁹ ꝓsbyteri: q̃re iudicio cepto illã opponere nõ valebat.j.de re iudi. inter monasteriũ.C.de excep.l.pe.ꝛ.vlt.si enĩ interfuisset illi⁹: puta si eẽt ꝓron⁹ vel parrochianus bene admitteret saltẽ ad denũciãdũ: lꝫ ipm accusare nõ posset.xvi.q.vii.filiis ac nepotib⁹.

m Impetrauit.supple sub hac forma.qꝫ si ꝛc.

n Qui ꝓrio.ꝛ iõ ecclesia nõ potuit retinere sine dispẽsatiõe ap.se.s.de fi.ꝓsbyꝓrũ.ꝛ.c.pe.ꝛ.vlt.viii.q.i.apostolica.

o Personã.s.p ꝓcuratorẽ.ꝛ sic pꝫ qꝫ ciuiliter agebat vt remoueret solũmodo ab eccl'ia.j.ꝺ symo.cũ eẽnt.alias si criminaliter ageret nõ admitteret: etiã si per seipm nisi suã vel suoꝝ iniuriã ꝓsequeret.j.e.ꝯcetero.ꝛ.iiii.q.vlt.oibus.sꝫ nec tũc ꝑ ꝓcuratorẽ: qꝛ in criminali nõ interuenit ꝓcurator.j.de accu.veniẽs.ꝛ.ii. q.vi.si qñ.ꝛ.§.ꝑcedẽti.vbi de hoc.ꝛ melius.iii.q.v.in criminalibus causis.

p Notabiles.hmõi exceptiões in tps disputatiõis ꝺbẽt reseruari nec expedit testes reprobare tali mõ ꝺnec constet an cõtra eũ ꝺposuerit cũ possint reprobari testes post apturas testiũ ꝓtestatiõe ꝓmissa ante apturã.j.e. pñtiũ.ꝛ.j. de excep.ꝺeniqꝫ.et.j.de symo.licet heli.ꝛ.c.ꝑ tuas.sed nõ seruauit sacerdos iste vñ valuit receptio testiũ ꝛ lata snia quousqꝫ testes fuerint reprobati: nõ obstãte appellatiõe.qñqꝫ tm̃ statim admittit exceptio antecꝑ ꝺponat: si cãm criminalẽ hꝫ cũ ipso.in auc.de testi.§.si vero.col.vlti.qñqꝫ recipiũt ante aptura aliorꝝ ne ꝓgeret negociũ.s.de ꝓbat.lꝫ alias ꝺz recipi statim vt in tps disputatiõis questio reseruet.C.e.auc.si testis odiosus. Sꝫ ex hoc qꝫ hic appellauit ꝛ admittit appellatio: videt qꝫ audiri ꝺbeat volens statim hoc ꝓbare tm̃ qꝺ pr⁹ di xi ordinariũ est: licꝫ de facto hic taliꝫ cõtingat. vel dicas qꝫ hec exceptio fuit opposita post receptionem testiũ vt annulletur dictũ eorꝝ sꝫ ñ fuit admissa vñ rcẽ appellauit.

q Deperiurio. vñ vlterius ad testimonium non deberet admitti: si de hoc constaret.vi.q.i.quicunqꝫ.xxii.q.v.puuli.ꝛ c.si qs.cõuict⁹.ꝛ.j.e testimoniũ.

r Cõstiterit.ar.cõtra.j.ꝺ iurciur. venientes ibi reuocatur executõ snie añqꝫ cognoscatur de appellatiõe: hic nõ: sed ibi fuit appellatũ a diffinitiua snia hic nõ fuit sic ꝛ sup certo articulo appellatũ fuit hic: ibi simpliciter a snia.

s Testes idoneos ad hãc ꝓbatiõez admittit post sniam qꝛ ante sniam hoc facere voluit ꝛ nõ fuit admissus: ꝛ etiã appellauit ꝓp hoc.sic.j. de sen.ꝛ re iudi. cuꝝ i.ꝛ.a. Si ꝺo nõ dixisset hoc ãte sniam p⁹ sniam non videt audiendus.j.de excep. deniqꝫ.vbi ꝺ hꝫ nisi de falso agere vellet qꝺ posset vsqꝫ ad.xx.an.j.de excep.cũ venerabilis.ꝛ.C.de fal.querela.ꝛ.s.de ꝓbat.licꝫ. Preterea ex hoc videt qꝫ appellans tenet ꝓbare cãm appellationis esse verã.sic.j.de excep.olim Sed ℭ videt qꝫ sufficit illud ꝓbare qꝺ appellãs ꝓposuit ꝓbabilem exceptiõem coram iudice a quo appellauit illã se offerẽs ꝓbaturum et qꝫ nõ fuisset admissus vt ꝓbatur.j.de ap.interposita.i.rñso.et.c.dilecto.et.c.vt debitus.et.s.de offi.dele.cũ cã.et hoc idẽ fecit sacerdos iste qui legitimã opposuit exceptiõem quã se obtulit ꝓbaturũ. Solilaꝺria loquũtur in exceptiõibus dilatoriis per quas nõ elidit ꝓncipale ꝓpositum.vnde cum iudex nollet admittere ꝓbationẽ sup exceptione ꝓbabili grauauit ipm et reddidit se suspectũ ꝛ ideo sufficit hꝫ solũ probare coram iudice appellatõis qui procedet postea sup ꝓncipali alioquin causa remitteretur ad priorem iudicem.vt dicit.c.vt debitus.sꝫ hec exceptio quasi pemptoria ẽ: et si non directe saltez per obliquum vt si vult releuare causam suam: necesse habet eam probare cẽ veram: alioquin staretur sententie late auctoritate illoꝝ testiũ: qꝛ sumit pro sententia iudicis quãdiu non probet cõtrariũ quia per hꝫ apparet cum frustratorie appellasse.j.de re iudi.cum.i.et.a.et hoc ꝓbare debebat coram ꝓmis iudicibus ne sententiarẽt contra ipꝫ si fuisset admissus et sic contraria non se tangunt vnde non sunt contraria Preterea licet probet se cãm probabilẽ allegasse ac eam se probaturꝫ obtulisse nõ tamen debet propter hoc sententia reuocari nisi probꝫ testes fuisse tales vt ille allegabat: qꝛ si cassaretur eius sententia et postea non probaret testes fuisse tales prout dicebat et offerebat se probaturꝫ iterum cõdemnaretur et sic rediret in pristinũ statum.quare ñ debet cassari sententia nisi probet primo quod ante sniam probare tenebatur.si enim iudices isti non tulissent sniam: tunc sufficeret ꝓbare qꝫ cãm ꝓbabilem allegauit: et quod etiã obtulit se probaturum quo facto postea probabit testes fuisse tales si poterit.b.

t Molestari.ex hoc videtur qꝫ iudex delegatus non tantum debet mittere in possessiõem: sed missum tueri.j.de symo. querelam.in fi. Dicit lau.qꝫ hoc potest facere delegatus vbi hoc exꝑmit in litteris: cum snia lata functus sit officio suo.s.de offi.dele.in lr̃is: qꝛ hoc videtur spectare ad ordinariũ.ff.ne vis fi.ei qui in pos.mit.l.i.§.i.T.dicit

cũ dic̃: si peccauerit in te frater tu⁹ corripe eũ inter te ꝛ ipsum soluz: qꝫ si te non audierit: adhibe tecũ vnũ uel duos testes: ut ī ore duoruz uel trium stet omne verbum. Item alibi affirmat dicens: ego sum qui testimoniũ ꝓhibeo ꝺ meipso: ꝛ testimoniũ ꝓhibet de me pater: naz in lege uŕa scriptum ẽ: qꝫ duorum hoiium testimonium uerum est.

Egenius tertius.

Quotiens aliquí propter cognationem propinquitatis se parari petũtur: duob⁹ uel tribus testibus adhibitis qui de eadẽ psanguinitate supsint uel totidez senioribus ꝛ melioribus loci eiusdez idoneis comprobari. Probatio aũt testium ꝺz fieri duplici iuramento: ut iurẽt se nõ priuato odio neqꝫ amicitia neque pro aliquo cõmodo quod habuerint uel quod habent uel habituri sint: ad hoc iurãdũ inducti: ꝛ sic̃ ipsi dicũt rei vitatẽ accepisse a maioribus suis ꝛ credere ita eẽ.

Item priori et fratribus sancte trinitatis.

Nsuper statuimus: ut licear uobis ī cãis ecclesie vr̃e referre testimonium: dommodo vn⁹ ex uobis uel duo ad agendũ uel rñdẽdum ī stituant: quoꝝ testimoniũ in causis ī quibus actores uel rñsales sũt ī stituti: ñ debẽt admitti. Dẽ r.berfordeñ.epo: ꝛ abbati sard.

q̄ p̄ōt hoc delegatus vsq; ad annū. s. de offi. dele. queréti. ſz añ ſniam q; ſemper durat iuriſditio. videt̄ q; ſemp poſſit defendere cū in poſſeſſiōe quā aſſignauerit. cū. ſ. fuerit contumax ante litis cōteſ.

a Res aliter. i. ſi falſū ſuggeſſit q; nō fuit p̄uat⁹ eccleſia ſua p teſtes tales: nec iudices p̄ceſſerūt cōtra illū. Sed videt̄ eſſe cōtra ius: q; falſū

Si uero res[a] aliter ſe haberet: cauſam audiatis ⁊ fine debito termine tis. Teſtes autem ſi quos idem a. in ſue aſſertionis teſtimonium in uocauerit: curetis monere[b]: ut coram uobis ſup his p̄hibeāt teſtimonium vitati.

Dem exoñ. ⁊ vig. epiſcopis.

Si qui teſtiū ualitudinarii[d] ſunt ⁊ ſenes uel debilitate confecti aut paupertate[d] depreſſi: ita q; non poſſint ad uſtram p̄ſentiam adduci: ad ipſos recipiendos mittatis perſonas idoneas ⁊ diſcretas.

Alexā. tertius beluaceñ. epō

Sicut nobis eſt intimatuz: quidam accepta pecunia de parētela iter virū ⁊ vxorē exhibent iuramenta per que inter ipſos diuortii ſnīa promulgatur: poſtea uero priuatim nullā iter eos cōſanguinitatis lineam aſſerentes ſe corruptos dicūt teſtimonium p̄hibuiſſe falſitatis. Super quo. t. r. q; ſi vir ⁊ vxor aut alter eoz ad ſecūda uota tranſierit: teſtibus de periurio[e] ⁊ adulterio[f] vno pluribuſue: quibus cauſaz dederunt[g]: penitentia īdicatur. Si vo ad ſecunda uota idē vir et vxor nō migrauerint[h]: diligēter inquirendi ſunt coram quibus corruptio interceſſit: ⁊ ſi tales exhibeantur per quos poſſit predicte corruptionis ueritas comprobari: recepto eorū teſtimonio eſt ſnīa reuocanda: non enim teſtimonium predictorum cū periuri[i] ſint: eſt in hoc caſu aliquatenus admittendū.

Dem.

Veniens ad nos. l. preſbyt̄ ſua relatiōe mōſtrauit: q; ei obiectum fuit: q; i eccleſia deoueñ. canonicum nō habuiſſet ingreſſum: quia p̄miſiſſet vnicuiq; parrochianorū quiq; barillos vini remittere[k]: qui ſacerdoti tibi p̄ tpe ſeruiēti conſueuerant p̄ p̄ñificio dari: verū cū duo apparuiſſent qui iurati depoſuerūt predictum preſbbyterū talez feciſſe p̄miſſionē: ⁊ cū altero illorū[l] pactū illud factū fuiſſe: tu de preſbbytero put ordo rationis exigit iudicaſti[m] ⁊ nos tuam ſententiam commendamus: eo q; ille qui eodem erat infectus crimine inde contra eum teſtificari non poſſet: nulliq; de ſe cōfeſſo[n] aduerſus alium in eodem crimine ſit credēdum: nec vnius teſtimonium[o] ad condemnationem ſufficiat alicuius.

Dem abbati. s. l. ⁊ priori. s. c.

Cauſam que: ⁊ infra. Diſcere. u. mandam⁹: quatenus ſuſceptis atteſtationib⁹ utriuſq; partis que ab aliis iudicibus[p] ſunt recepte cāz ipſaz fine debito terminetis.

Dē cāt. archiep̄o ⁊ vigor. ep̄o.

Cum nūci⁹: ⁊ infra. Non latet prudētiā uſtram: q; clerici nō ſunt a ferēdo teſtimonio ſup negocio eccleſie ſue niſi alia rōabilis cauſa impediat repellēdi[q].

Dez cant. archiepiſcopo.

Veniens. remiterere. q debitum remittit dare intelligitur. viii. q. iii. talia. ⁊. ff de calum. quin etiam. ⁊. ff. de cōdi. cauſa data. ſi mulier.

l Illoz. Sed cum crimē ſymonie ſit crimen exceptū: q̄re nō admittit̄ quilibet etiam pticeps criminis ſm qō fit. lxxix di. ſi quis papa. xv. q. iii. nemini. s. de cōfeſ. c. i. Dicas q; tales perſone viles nullo modo ſunt admittende in accuſationem clericoz aut in teſtimonium niſi accuſatus male fame ⁊ opinionis antea extitiſſz. vt ii. q. i. in p̄miſ. i fi. ⁊. j. de ſymo. p tuas. Preterea hic erat vn⁹ teſtis idoneus: nunquid p euz ⁊ per famam poſſet cōdēnari de tali crimine: videt̄ q; ſic: q; fama cum aliis probat. iuī. q. iii. item ſepe. Sed nō eſt verū quia in crimine apertiſſime ō bent eſſe probationes. C. de p bat. l. vlt. ⁊. v. q. vlt epiphaniū: quia vbi contra ſalutem hominis agitur ſtrictius ⁊ cauti us proceditur. C. de ap. addictos. ſecus in ciuili in qua ſufficit preſumptio vnius teſtis cum iuramento. ar. C. de reb. cre. in bone fidei. ⁊. s. de p̄ba. ſicut conſuetudo. penſatis negociis cum circunſtantiis p̄ſonarum ⁊ cauſe. j. de iureiurā. c. vlt. in fi. ⁊. ff. ō leg. tu. ltimos.

m Judicaſti. abſoluendo illum.

n Confeſſo. Sic ergo patet. q; ſocius criminis non admittitur in teſtimonium in eodez crimine. iiii. q. iii. §. item liberi. ſic. s. de confeſ. c. i. vbi de hoc: ⁊ teſtis qui non ſolum in eodem crimine fuit ſed ſi conſimili morbo laboret non eſt admittendus. j. e. perſonas. fallit tamē quia quandoq; admittitur ſocius. vt. vi. q. i. §. verum. ver. ſi quis. ⁊. lxxix. di. ſi qs papa. Solui conſueuit q; ſocii criminis ⁊ muneris non admittuntur vt hic. ſed criminis tantum admittitur in exceptis criminibus vt ibi. ſic ⁊ quandoq; ad detegendam conſpirationem ſocii ⁊ iurati ad teſtimonium admittuntur. j. de teſti. cogen. c. vlt.

o Teſtimoniū. ſic patet q; vnius teſtimoniū nō valet. j. e. licet. ⁊. iiii. q. iii. §. itez vnius. xxxiii. q. ii. admonere. ff. de queſtio. maritus. Ar. cōtra. viii. q. iii. talia. ff de dote p̄lega. theopōpus. lxxxvi. di. tanta. ⁊. xxviii. di. de ſyracuſane. ⁊. xcvii. di. nobiliſſimus. Sol. ſepe adhibetur fides vni extra iudiciū. xxiii. q. iiii. innocens. dictū vnius in iudicio preſūptionez inducit. lex illa theopōpus. intelligitur cum teſtator voluit ei fidē adhiberi.

p Cauſam. iudicibus. ſic. s. de proba. c. vlti. ſic atteſtatiōes ⁊ acta in vno iudicio recepta valent in alio. in auē. de teſti. quoniam multe. col. vii. ⁊ atteſtationes corā arbitris recepte ualent corā aliis iudicibus. j. e. p̄ſentata. ⁊. C. de teſti. l. vl. ⁊. C. de arb. l. pe. in fi. iudex ad quem cauſa defertur debet habere acta omnia prioris iudicii. s. ti. proximo. quoniā. ⁊. c. vl. ⁊ ſi teſtes apud primum iudicē nō ſunt publicati: adhuc alii poſſunt induci. j. e. cum cām.

q Cum nuncius. repellendi. imo ſunt admittendi. xiiii. q. ii. ſuper prudentiā ⁊. s. c. inſuper. vbi de hoc. ⁊ inſti. de re. di. §. vniuerſitatis. ⁊. §. nullius autē ff. de re. di. l. in tantum. §. i. Ar. cōtra inſti. de teſta. §. licet. ⁊. C. de teſti. omnibus et. iiii. q. iii. §. nullus. q; cauſa eccleſie ſatis vī ſua. So. in cauſa eccleſie uel vniuerſitatis qui dicit teſtimonium pro nullo de vniuerſitate hoc facit: ergo nec p ſe. ar. xii. q. ii. q manumittit̄. ſz pone q; aduerſari⁹ petat clericoſ i teſtimoniū de eccl̄ia p ſe induci ō ip̄az eccl̄iaz nūqd debēt ꝓpelli: vī q; nō: ſupra de poſtu. c. vl. in fi. ⁊ filius ꝓtra patrez nō cōpellit̄: q; nō cōpellit̄ ꝓtra alioſ inferiores ſibi coniunctos. iiii. q. iii. §. item lege iulia. ii. Sed iſte eſt filius eccleſie que ipſuz domino ſociauit. infra de pen. preſbyteri. ergo non compellitur ferre teſtimoniuz contra ipſam. Item nemo debet petere ab aduerſario ſuo inſtrumēta propria s. ō p̄batio. c. i. ⁊. C. de teſti. nimiſ. ⁊. iiii. q. iii. §. qui intendit. ſed contra videtur q; poſſit quia eccleſia poteſt ipſum inducere pro ſe. ergo tenetur illum recipere cotra ſe. iiii. q. iii. §. ſi quis teſtibus. xix. di. romanorum. ⁊ actoriſ ⁊ rei equa ōbet

b Monere. ar. q; in crimine nō ſūt cogendi teſtes etiā in excipiēdo.

c Si qui. ualitudiarii. ad iſtoſ impeditos tali infirmitate vel ſenectute ⁊ egregias p̄ſoas oz mittere inde. x. ff. de iurein. ad egregias vel ad iudicē loci vt eos recipiat ⁊ dicta eoz ſigillata ſibi remittat. in auē. e. §. ⁊ quoniā ſancim⁹. v. multe. col. vii. C. de ſi. iſtru. auē. apō elo quētiſſimū. ⁊. ff. e. l. iii. §. item diuus. j. de fideiuſ. cōſtitutus. ⁊ iſti p̄ñt recipi lite nō cōteſtata. s. vt lite ñ ꝓteſtata. qm̄. i. rñſo ⁊. j. eo. cum olim. ſed nūquid ſenes ſunt ꝓpellendi ferre teſtimonium inuitu videt̄ q; non. iiii. q. iii. §. item inuiti. ⁊. ff. e. ti. inuiti. ⁊. ff de excu. mu. l. ii. §. numerus. ⁊. ff. de iure īmu. l. maiores. Dic q; cōpelluntur ſm canones p̄pter peccatū. xi. q. iii. quiſquis. ⁊. j. de fal. c. i. ⁊. s. de iudi. nouit. ⁊ op. ar. ad hoc. ff. de vac. mu. l. ii. §. corporis debilitas.

d Pauptate. Sz quare remittit ad iſtos: q; lz ſint paupes bene p̄ñt venire pōt dici q; ideo: quia tales ſunt q; non decet eos venire ad iudicem forſitan q; nobilis ⁊ ita verecundat̄ venire p̄pter nimiā pauptatē licet tamē iſte paup alias honeſta p̄ſona eſt: nec eſt ſuſpectus p̄p ſuā pauptatē ⁊ ſic non eſt cōtra. ii. q. i. in p̄mis. v. q; igitur. ⁊. iiii. q. iii. § ſi teſtes. v. item teſtiū. cum ibi loquitur de ſuſpectis.

e Sicut nobis. de piurio. de piurio qō ſtatim fuit cōmiſſū oz ager penitētiam. vii. an. vi. q. i. quicūq;.

f De adulterio. ar. q; ſi aliquid īputat̄ alicui vel punit̄ de aliquo oīa que ſequūtur ex illo imputātur eidē. ar. s. ō cōſti. nā ꝓcupiſcētiā. ⁊ aliquo p̄hibito oīa que ſequūtur ex iſto p̄hibent̄. Itē ar. q; malum p̄cedens aggraua t̄ per conſequens ex illo. ar. i. q. i. placuit. iii. ⁊. l. diſt. ſi qua femina. ſi quis volūtate. Ar. contra. xv. q. i. inebriauerūt. Sol. ibi primū non aggraua t̄ per conſequens ex illo: ſed de vtroq; punitur

g Dederunt. ar. q; qui occaſionē dāni dat damnum dediſſe videt̄. ⁊ tñ tenetur. ar. lxxxvi. di. paſce. ⁊. lxxxvii. di. ſi expoſitus. ff. ad. l. coz. de ſic. nihil intereſt. ff. de offi. p̄ſi. illicitas. §. ſicuti. ⁊. i. q. i. placuit. iii. ff. ad l. acquil. qui occidit. §. pe. l. di. hi qui arborē. j. de iniur̄. c. vlt. in fi. Ar. ō. xxiii. q. v. de occidēdis. ff de furtis. vez. xxiii. q. iiii. nabuchodonoſoz. circa p̄n. So. qui dat occaſiōem dāni ſi dat operā licite rei ⁊ adhibet diligētiā quā poteſt: nō tenetur de his que inde ſequūtur. vt in. c. de occidendis. ſi non adhibet tenetur. l. di. ſepe. ⁊ i. l. qui occidit. §. pe. ſi dat operā illicite rei: ſemper imputatur ei quod ide ſequit̄. l. di. quātum dicit. ⁊. ff. ad. l. acqui. itē mella. j. de vſuris. c. vlt.

h Digrauerint. Ar. q; ſi iſti vel alter eorum ad ſecunda vota trāſierint q; nō poſſint ſeparari nec debent inquiri de corruptiōe tali. ⁊ ſz quidam concedunt. Sed hoc falſiſſimum eſt: ⁊ ideo ſupple maxime quādocūq; legitime cōſtiterit de falſitate ſepabunt̄ ſecūda cōiugia ⁊ p̄iora reſtaurabūtur. j. de re iudi. latoz. ⁊. c. cōſanguinei. ⁊. j. de frig. ⁊ male. laudabilem. ⁊ c. fraternitatis. ⁊. xxxv. q. ix. §. quia vero. ⁊. c. ſequētibus. ⁊.

i Periuri. eis aūt credi non debet tanquaz piuris: q; ad teſtimoniū vlteri⁹ admitti nō debēt. j. e. teſtimoniū. vi. q. i. quicūq; ⁊. xxii. q. v. ſi quis cōuictus. ⁊. c. p̄uuli. ⁊. ii. q. vii. non pōt. in penitētia. n. creditur vt iniungatur eis penitentia. in iudicio enim eis credi non debet cōtrarium in eundem caſum. s. de p̄bat. p tuas. ⁊. C. de nō nu. pe. l. generaliter. b.

k Veniens. remiterere. q debitum remittit dare intelligitur. viii. q. iii. talia. ⁊. ff de calum. quin etiam. ⁊. ff. de cōdi. cauſa data. ſi mulier.

l Illoz. Sed cum crimē ſymonie ſit crimen exceptū: q̄re nō admittit̄ quilibet etiam pticeps criminis ſm qō fit. lxxix di. ſi quis papa. xv. q. iii. nemini. s. de cōfeſ. c. i. Dicas q; tales perſone viles nullo modo ſunt admittende in accuſationem clericoz aut in teſtimonium niſi accuſatus male fame ⁊ opinionis antea extitiſſz. vt ii. q. i. in p̄miſ. i fi. ⁊. j. de ſymo. p tuas. Preterea hic erat vn⁹ teſtis idoneus: nunquid p euz ⁊ per famam poſſet cōdēnari de tali crimine: videt̄ q; ſic: q; fama cum aliis probat. iuī. q. iii. item ſepe. Sed nō eſt verū quia in crimine apertiſſime ō bent eſſe probationes. C. de p bat. l. vlt. ⁊. v. q. vlt epiphaniū: quia vbi contra ſalutem hominis agitur ſtrictius ⁊ cauti us proceditur. C. de ap. addictos. ſecus in ciuili in qua ſufficit preſumptio vnius teſtis cum iuramento. ar. C. de reb. cre. in bone fidei. ⁊. s. de p̄ba. ſicut conſuetudo. penſatis negociis cum circunſtantiis p̄ſonarum ⁊ cauſe. j. de iureiurā. c. vlt. in fi. ⁊. ff. ō leg. tu. ltimos.

m Judicaſti. abſoluendo illum.

n Confeſſo. Sic ergo patet. q; ſocius criminis non admittitur in teſtimonium in eodez crimine. iiii. q. iii. §. item liberi. ſic. s. de confeſ. c. i. vbi de hoc: ⁊ teſtis qui non ſolum in eodem crimine fuit ſed ſi conſimili morbo laboret non eſt admittendus. j. e. perſonas. fallit tamē quia quandoq; admittitur ſocius. vt. vi. q. i. §. verum. ver. ſi quis. ⁊. lxxix. di. ſi qs papa. Solui conſueuit q; ſocii criminis ⁊ muneris non admittuntur vt hic. ſed criminis tantum admittitur in exceptis criminibus vt ibi. ſic ⁊ quandoq; ad detegendam conſpirationem ſocii ⁊ iurati ad teſtimonium admittuntur. j. de teſti. cogen. c. vlt.

o Teſtimoniū. ſic patet q; vnius teſtimoniū nō valet. j. e. licet. ⁊. iiii. q. iii. §. itez vnius. xxxiii. q. ii. admonere. ff. de queſtio. maritus. Ar. cōtra. viii. q. iii. talia. ff de dote p̄lega. theopōpus. lxxxvi. di. tanta. ⁊. xxviii. di. de ſyracuſane. ⁊. xcvii. di. nobiliſſimus. Sol. ſepe adhibetur fides vni extra iudiciū. xxiii. q. iiii. innocens. dictū vnius in iudicio preſūptionez inducit. lex illa theopōpus. intelligitur cum teſtator voluit ei fidē adhiberi.

p Cauſam. iudicibus. ſic. s. de proba. c. vlti. ſic atteſtatiōes ⁊ acta in vno iudicio recepta valent in alio. in auē. de teſti. quoniam multe. col. vii. ⁊ atteſtationes corā arbitris recepte ualent corā aliis iudicibus. j. e. p̄ſentata. ⁊. C. de teſti. l. vl. ⁊. C. de arb. l. pe. in fi. iudex ad quem cauſa defertur debet habere acta omnia prioris iudicii. s. ti. proximo. quoniā. ⁊. c. vl. ⁊ ſi teſtes apud primum iudicē nō ſunt publicati: adhuc alii poſſunt induci. j. e. cum cām.

q Cum nuncius. repellendi. imo ſunt admittendi. xiiii. q. ii. ſuper prudentiā ⁊. s. c. inſuper. vbi de hoc. ⁊ inſti. de re. di. §. vniuerſitatis. ⁊. §. nullius autē ff. de re. di. l. in tantum. §. i. Ar. cōtra inſti. de teſta. §. licet. ⁊. C. de teſti. omnibus et. iiii. q. iii. §. nullus. q; cauſa eccleſie ſatis vī ſua. So. in cauſa eccleſie uel vniuerſitatis qui dicit teſtimonium pro nullo de vniuerſitate hoc facit: ergo nec p ſe. ar. xii. q. ii. q manumittit̄. ſz pone q; aduerſari⁹ petat clericoſ i teſtimoniū de eccl̄ia p ſe induci ō ip̄az eccl̄iaz nūqd debēt ꝓpelli: vī q; nō: ſupra de poſtu. c. vl. in fi. ⁊ filius ꝓtra patrez nō cōpellit̄: q; nō cōpellit̄ ꝓtra alioſ inferiores ſibi coniunctos. iiii. q. iii. §. item lege iulia. ii. Sed iſte eſt filius eccleſie que ipſuz domino ſociauit. infra de pen. preſbyteri. ergo non compellitur ferre teſtimoniuz contra ipſam. Item nemo debet petere ab aduerſario ſuo inſtrumēta propria s. ō p̄batio. c. i. ⁊. C. de teſti. nimiſ. ⁊. iiii. q. iii. §. qui intendit. ſed contra videtur q; poſſit quia eccleſia poteſt ipſum inducere pro ſe. ergo tenetur illum recipere cotra ſe. iiii. q. iii. §. ſi quis teſtibus. xix. di. romanorum. ⁊ actoriſ ⁊ rei equa ōbet

esse conditio supra de nu.pe.c.ii.& testis ꝓ vtraqꝫ pte debet ferre testimonium xiiii.q.v.non sane.& nihil debet licere actori quod reo non liceat.ff.de re.iu. nō debet.Quidam dicunt q̄ non debet compelli clericus ferre testimonium contra ecclesiam suam:tamen si ecclesia ipsum inducit pro se:tūc tenetur & compellitur dicere pro aduersario.ff.de eden.l.i.§.edenda.& sic intelligitur quod dicit testis pro vtraqꝫ parte debet ferre testimonium. Alii dicūt q̄ verius videtur q̄ bene debeat compelli ad hoc non obstantibus contrariis signatis quia non tangunt hunc casum quia causa ecclesie non est ꝓprie clerici:& tacere veritatem peccatum est.xi.q.iii.quisquis nec ob.arg.j.eo.veniens.in fi. vbi de hoc.

a Super eo.confessi.si ante accusationem institutam contra eos convicti vl' cōfessi fuerunt.si adhuc in crimine perseverant: repelluntur j eo.testimonium.vbi hec materia plenius expeditur.Cōtrarium signatur.iiii.q.iii.§. item l.iuli.j.& ff.de his qui no. ifa. atlethas.§.calumniator.sm leges dānatus tantum repellit a testimonio:sed secūdum canones repellitur:siue iam condemnatus sit siue ei probari possit & probetur.

b Ceterō.canonum.qs habes.ii.q.vi.c.i.ii.iii.& vi.q.i.beatus.& xi.q.i.c.ii. & j. de accu.cum.p. manconella.

c Suam.& in exceptis crimi nibus vbi admittuntur laici ꝯ clericos etiā viles quādoqꝫ .j. de symo.tanta.Quando & q̄liter laici admittātur in accusationem vel testificatiōem cleri corum:dicitur.j.ō accu.cū.p.

d In causis.productione idest dilationem: quia in vna dilatione plures possꝫ producere testes:quolibet die dilationis posset producere: hodie vnum cras alium: & sic vsqꝫ ad vltimā diem dilatiōis Finita ꝑma dilatione insta cā allegata iudex secūdam dilationem dabit:& iterum tertiā:quartā nō dabit:nisi cuꝫ iuris solēnitate:prout tradit̄.j.c.vltra tertiam.& in auc̄.eo.ti.§.quia vero.colla.vii.ver.si vere.& hoc intellige antequam renunciauerit productioni testiū:quia non posset postea audiri.j̄.e.de testi.in fi.nec dāda est semp quarta productio:si iudex viderit eā denegādam:vt effrenatam multitudinem testium cōpescat.j.e.significauerūt. immo ex eadem causa posset denegare tertiam & secundam:dūmodo in ꝑma dilatione sufficientes testes produxerit.j̄.e.testibus. Et nisi quarta productio.i. dilatio deꝰ cessante causa predicta.s.effrenata multitudine: appellatio ꝓpter hoc emissa tener:vt in predicta decre.significauerunt.vel dic:q̄ tertia productio fieri debet sub vna dilatione:tamen q̄ ꝑius dixi seruatur de facto:& ita cōsuetudo interpretatur primam expositiōem que est optima legum interpres.s̄. de cōsuc.cū dilectus.& hoc notat dñs Azo sm ia.b.C.e.ti.l.vlt.b.

e Cum tu.benigne.Nota q̄ testes si pōt fieri ad concordiam sunt reducēdi:ne de periurii reatu notentur:& si non ad litteram saltem quo ad spiritualem intellectum.xi.q.iii.antecessor.& c.q̄ predecessor. & viii.q.i.in scripturis sic & euāgeliste reducūtur ad concordiam.de pe.di.i.periculose.xxxii.q.vii.c.i. q̄ aūt.& omnia testimonia sequenda sunt si potest fieri.iiii.q.iii.si testes. Item est hic ar.q̄ dubia probatio non prodest ei qui eam inducit.sic.s̄.de probati.i presentia.Item ar.q̄ in dubiis pro reo iudicari non consueuit.j. de fide instru. inter dilectos.in fi.& s̄.de probatio.ex litteris.ff.de re.iu.semper in dubiis.Sꝫ videtur in tali dubio potius debuit papa interpretari:q̄ essent excōicati: quia hoc esset securius propter periculum anime.nam excōicatio est medicinalis.ii q.i.multi.& ideo traditur quis sathane: vt spiritus eius saluus fiat in die dñi. xi.q.i.audi deniqꝫ.& ad cautelam saltem absoluatur alias debuisset saltē mandasse illos absolui.j̄.de appella.ad pñtiam.& j.de sen.ex.per tuas.sed hoc dcm fuit propter testes ne de periurio notarentur saltem de facto:quia licet testimonium reprobetur testes tamen inter infames quasi ex falso testimonio non habent̄.s̄.de or.cog.cum dilectus.& ff.de bis qui no.infa.lucius.sed tamen re ipsa & opinione bonum non fugiunt infamie notā.ff.de op.a libe.& libertinis pa.p̄stan.l.ii.& j̄.e.testimoniū.& sic prouidit tam in testibus q̄ in canonicis cum ipe potuit postea ad cautelam facere se absolui.si.j̄.de ap.ad pñtiam.Et quia potuit esse q̄ pluries fuerit appellatum.vt sequitur.& hec sententia fuit potior & benignior.

Sup eo quod quesiuisti:utruꝫ testes sint reprobādi in cā criminali uel ciuili:quibus ab aduersa pte crimīa opponunt:rñdem⁹:q̄ si ēt aīa nō sūt ꝓuicti uel cōfessi de crimin⁹ illis:dūmodo īde ꝓuicant in testimoniū nō debēt admitti.

L Dē salernitano archiepo.

Ceterō laicos in accusatiōne uel testimonium cōtra clericuꝫ in criminali cā non esse aliqua tenus admittēdos cēsura sacroꝝ canonum[b] manifestius edocet:nisi forte suā uel suoruꝫ iniuriā prosequāt nec tūc ēt ad testimoniū sed ad accusationem possunt amitti.

L Dem eidem.

In cāis ecclesiasticis uel ciuilibus ultra tertiā ꝓductiōem[a] nō debent testes produci:nisi adhibita quadā solēnitate que in legib⁹ inuenitur expressa:& super dictis testium cuꝫ fuerint publicata publice potest disputari.

L Dem prepositō & canonicis emb rudeñ.ecclesie.

Cum tu fili prepositе cum quibusdā canonicis tuis & archiepiscop⁹ uester eētis in nostra ꝓe. constituti:& infra. Cū cōstet testes uestros iurasse:q̄ post appellationem excōicationis sniam tulerit:et archiepiscopi testes similiter iurasse:q̄ ante ap. nos dicta testiuꝫ beniꝫgne interpretari uolentes:ne periurii reatu notētur:qꝫ utrunqꝫ eē potuit:

f Fraternitatis.renunciatum.maxime quia si non esset renunciatum expresse exquo publicate fuerunt attestationes:non possunt postea alii testes super eisdem capitulis induci.j̄.c. de testibus.& c.intimauit.

g Receptos.& sic patet q̄ idem testis pluries potest recipi contra aliquem.Sed contra videt̄.iiii.q.iii.§.item in criminali.& ff.eo. producī. Cōtraria loquūtur in criminali.& ibi qui semel tulerit testimoniū contra aliquē:presumit inimicus eius.si iterum velit contra ipm testificari.j̄.de accu. meminimus.

et q̄ post primam ap.& aīa secundaꝫ sētentia lata fuerit:eandeꝫ sentētiaꝫ decernimus non tenere.

L Dē epo placen̄.

Fraternitatis tue lr̄is nos cōsulere uoluisti:utrū recipiendi sint noui testes sup qōne iudicata:in qua testibus renūciatum[f] constet utrinqꝫ:& an testibus in prima cā receptis propter causam appella.liceat super questionibus iudicatis aliquid noui ꝓponere:et infra. Duximus tibi rñdēdum:q̄ in appellationis causa si noua contigerit emergere capitula:sup quibus aliqua partium uoluerit nouos testes inducere:uel per iaꝫ receptos[g] aliquid comprobare:eos credimus posse recipi super nouis[b] dumtaxat capitulis:receptis prius ab ipsis secundum formam recipiendorū testium iuramētis[i].

L Dem exoñ.epo.

Intimauit.r.q̄.u.clericus capellanum ei⁹ & alios quāplures de testibus suis iuramento constrinxit:q̄ testimonium consiliuꝫ & auxilium contra ipsum nō preberēt eidem. Ideoqꝫ iniūgimus:ut si testimonium eoruꝫ[k] publicatum non est:nec est abrenunciantꝫ testibus: eos qui sunt iuramento[l] astricti & alios si necesse fuerit idoneos ī testimonium recipere non postponas.

L Dem abbati & fratribus de martura.

et q̄ post primam ap.& aīa secundaꝫ sētentia lata fuerit:eandeꝫ sentētiaꝫ decernimus non tenere.

L Dē epo placen̄.

Fraternitatis tue lr̄is nos cōsulere uoluisti:utrū recipiendi sint noui testes sup qōne iudicata:in qua testibus renūciatum[f] constet utrinqꝫ:& an testibus in prima cā receptis propter causam appella.liceat super questionibus iudicatis aliquid noui ꝓponere:et infra. Duximus tibi rñdēdum:q̄ in appellationis causa si noua contigerit emergere capitula:sup quibus aliqua partium uoluerit nouos testes inducere:uel per iaꝫ receptos[g] aliquid comprobare:eos credimus posse recipi super nouis[b] dumtaxat capitulis:receptis prius ab ipsis secundum formam recipiendorū testium iuramētis[i].

L Dem exoñ.epo.

Intimauit.r.q̄.u.clericus capellanum ei⁹ & alios quāplures de testibus suis iuramento constrinxit:q̄ testimonium consiliuꝫ & auxilium contra ipsum nō preberēt eidem. Ideoqꝫ iniūgimus:ut si testimonium eoruꝫ[k] publicatum non est:nec est abrenunciantꝫ testibus: eos qui sunt iuramento[l] astricti & alios si necesse fuerit idoneos ī testimonium recipere non postponas.

L Dem abbati & fratribus de martura.

b Nouis.pendentibus & qui ex ill' oriantur.j̄.de fi.instru. cum ioannes.& C. de temp.ap.per hāc & in ꝑncipali cā aptē attestatiōibus super nouo capitulo oriēti ex primis recipiūtur testes.j̄.e.series. & c.ex tenore.Sꝫ ꝯrium videntur dicere leges:quia etiam super eisdem capitulis in causa appellationis noui testes recipi possūt.C.ō ap. eos.§.i.& ii.C.de tēpo.app.per hanc.& sic etiaꝫ obseruatur in iudicio seculari.sꝫ auc̄.dicit contrariū & concordat huic.c. q̄ postq̄ aliquis dicit testificata non potest vlteriꝰ testes producer̄ super bis super quibus introducti sunt.in auc̄.e. §.q̄ vero.col.vii.sꝫ domini legum satis frīuolam adhibent solutionem. Intelligunt enim in auc̄.i eadem causa ante sniaꝫ diffinitiuā.ll.istas in causa appellationis sed ratio prohibitionis remanet in eadem causa appellationis que fuit in principali.s.periculuꝫ subornatiōis:& ideo quia causa remanet eadem vtrobiqꝫ eadem debet esse prohibitio vtrobiqꝫ:& vbi est eadem ratio:idem iudicium habendum est.s̄.de transla.inter corpalia.ff.ad l.acquil.illud.& alibi quotiens viciuꝫ ex vna radice nascitur:ꝯsequēs est vt eadē.l.tollatur.C.de nup.si libertam.Unde dicendū est:q̄ aptis attestatiōibus vlterius nō recipiant̄ sup eisdē articulis alii testes & leges predicte recte possunt intelligi vt habeant locum super nouis articulis pendentibus ex prioribus:& sic concordabunt iuri canonico.& in auc̄.ꝑdicto.§.quia vero.in quo nō distinguitur vtrum in causa principali vel in causa appellationis.

i Iuramentis.aliter enim non admitteretur:nisi a ptibus remissuꝫ fuerit.j̄.e.tuis.Forma vero ꝺm quā iurare debēt talis est.iurabunt enim q̄ dicent totam veritatem iudici vel cui cōmiserit quaꝫ nouerit de re illa sup qua iurāt.iii.q.ix.hortamur.& in auc̄.eo.ti.§.i. Item q̄ nullam interserāt falsitatem.ii.q.iiii.nullam.& iii.q.ix.pura. Item q̄ pro vtraqꝫ parte dicent veritatem quam sciunt.xiiii.q.v.nō sane. Item q̄ dicent omnē veritatem siue interrogati siue non.ar.j̄. de accu.cuꝫ dilectus.i. Item q̄ non precio nec amore nec timore vel odio seu ꝓalio cōmodo testimonium dicent.s̄.e.quotiens.j̄.e.licꝫ.ii.§.testes.tā.

k Intimauit.coꝝ.s.testium qui iam erāt inducti & recepti.naꝫ si dicta illoꝝ publicata fuissent:nec isti nec alii reciperentur vltrius.vt.s̄.ti.ꝑxi.dictum est.

l Iuramento.eo enim ipso q̄ voluit subtrahere copiam ꝓbationis aduersario suo:presumitur iniquā cām fouere:& experiri debet in se iudicis auctoritatem elusam.iii.q.vii.§.tria.ver.si quis autē.& j̄.ti. ꝑxi.peruenit.Ideoqꝫ non obstante iuramento tali quod inique fuit extortum iurabunt dicere veritatem super negocio principali:cum illō iuramentum illicitum fuerit & sine peccato seruari non posset cuꝫ celare veritatem sit peccatum mortale.ix.q.iii.quis.j̄.de fal.c.i.& denūciandi sunt illo iuramento non teneri.j̄.e.constitutis.& est expressuꝫ. j̄.de accu.olim.Temerariū enim iuramentū non repellit a ꝓmotōe

ĵ. de iureiurā. sicut. ĵ. ergo nec a testimonio vt hic dicit. Aliter tamen alii intelligunt q̄ isti non debent iurare super p̄incipali: sed solūmō ad detegendū tāte calliditatis cōmentuz. ĵ. ti. p̄x. pucuit. i. sed illō ibi exponitur. Credo ei standum qō p̄mo dixi.

a Ausam. capitulis. nouis. ſ. pendentibus tamē ex antiquis. Et est ar. q̄ piter causa consultationis sicut in causa appellationis possunt testes i. duci super nouis capitulis q̄uis attestationes sint publicate vel intellige sup capitulis antiquis sup quibus nondū fuerant aliqui testes recepti z hoc veri⁹ videtur. Cum enī plura capl̄a siue negocia penitus diuersa p̄mittūtur bene possunt testes recipi z publicari sup vno z non super alio. postea possunt recipi super alio z possunt etiam tractari diuersis temporibus. ff. ō arbi. q̄ tamē. i. rñso.

b Nouit. Nota q̄ lite pendente priuilegium seu indulgētia impetrata super re litigiosa in p̄iudicium alterius p̄tis ñ valet. vt hic patet. z ſ. vt li. pen. c. vlt. vbi de hoc. z in auē. vt i me. lit. sa. iuſ. nō fieri ſ. si vero. col. viii. z. ĵ de priuil. dudum.

c Cōmisimus. arg. q̄ post q̄ causa commissa est iudicibus res presumitur esse litigiosa ita vt indulgentia siue priuilegiuz super ea impetratum non valeat. ff. ō excusa. tut. tutor petitus. in p̄in.

d Rationi. Sz quare dicit obuia rationi cum priuilegia indulgeātur p̄tra iuscōe: z ita contra rōnem. iii. di. p̄uilegia. z. vii. q. i. petisti. z. xxv. q. ii. non statim z. c. nō exemplo. xvi q. i. hinc est. z. c. dis. contra morem. z. C. de leg. l. iii. i fi. ff. ad municip. l. i. C. ō the sau. l. vna. li. x. vnde sic debet exponi obuia rōni. i. consuetudini z rōnabili cursui priuilegiorum obuiare videbantur. qō esse nō debet nec valent priuilegia que nimium ledunt. ar. ĵ. de oeci. suggestum. z. ĵ. de verb. sig. quid per nouale. z ar. C. de p̄ci. impe. offe. quotiens. z. l. nec damnosa. b:

e Personas. cōsimili. sic. iiii. q. iii. ſ. liberi testes. z. s̄. c. veniens. z. s̄ de confes. c. i. vbi de hoc. sic z iudex qui habet consimilem cām potest recusari. s̄. de iudi. causam que. ii. sic z qui in crimine detinetur non potest alium denunciare vel accusare. vt. iii. q. vii. qui sine. z. c. postulatos. ſ. porro. in fi. i. q. i. multi. circa p̄n. z. ĵ. de spon. cuz in tua. nec potest alium corripere qui in simile delictum corruerit. xv. di. c. vlt. z vi. di. vna tantum. si. xlii. di. ſ. i. z. lxi. di. in sacerdotibus.

f Iudei. presumāt. de facto. quoniā de iure nullus infidelis cōtra fidelē dz admitti in testioniū. ii. q. vii. si hereticus. z. c. non potest. z. xxiii. q. iiii. ipsa pietas.

g Subiacere. xxiii. q. vlt. dispar. z meli⁹. ĵ. de iudi. cū sit. z. liiii. di. nulla. z. xvii. q. iiii. constituit.

h Foueri. lxxxvi. di. pasce.

i Super eo. q̄ sola mater. Et ita videtur q̄ pater z mater nō p̄ñt ferre testimoniū in causa filii. iiii. q. iii. ſ. item testis idoneus. Et quia causa filii causa patris esse videtur: quia damnum z emolumentū ad eū pertinere videtur. ar. ii. q. vi. ſ. biduum. ver. palam. z i causa sua nullus idoneus testis est. iiii. q. iii. ſ. nullus. z ar. iii. q. v. c. i. z pater z filius pro vna p̄sona reputant. xxv. q. iii. ſ. hac auctoritate. z. C. de impu. z aliis substi. l. vlt. in fi. insti. de inuti. stip. ſ. ci sola humāitate foueri[h]

Idem matheo card.

Super eo quod a nobis tua deuotio postulauit: utrum viro negante se mulierem affidasse ipsius mater mulieris et altera mulier possint ad testimonium recipi. Cō. t. t. r. q̄ cū mater filie incrementum et honorem videtur diligere: ubi vir superior ē diuitiis et nobilitate potentia uel honore: testimonium eius videt esse suspectū: z iō nō esse aliquatenus admittenduz. Super illa uero questione quam fecisti an mulier cōiūgenda nō sit viro: p eo q̄ sola mr̄ alterutrius eos eē cōsanguineos cōfitet: rñdem⁹: q̄ si non ē firmatū mr̄imoniū iter eos: matre asseuerāte ipsos esse [i] cōsanguineos nō debent cōiūgi: quia p̄sumptio ē nō modica: q̄ se linea cōsanguinitatis attingant. Si uero matrimoniū ē firmatuz[k]: non debet sine plurium iuramēto dissolui.

Idem.

Licet vniuersis: z infra. Quia nō ē licituz alicui christiano et multo min⁹[l] crucis christi inimico ut cāe sue vni⁹ tantū q̄si legitimo testimonio finē ponat: mādam⁹: quatenus si inter uos z quoscūqz iudeos emerserit questio i qualibet cā christiani z maxime clerici: non minus quā duoz uel trium viroz qui sint p̄bate vite z fidelis cōuersationis[m] testimoniuz admittatis: iuxta illud dñicū i ore duoz[n] uel triū testiū stat oē v̄buz: q2 licet quedā sint cause q̄ plures quā duos exigāt testes: nulla ē tamē cā que vnius[o] testimonio quāuis legitio terminetur.

Idem firman. epō.

In litteris. z infra. Quidam nobilis tui episcopat⁹ quādā sibi legittime copulans: cū eaz i domo fere p̄ septenniuz tenuisset p̄sobrinā[p] patris eius antequā eā duceret se asseruit cognouisse: ad quod

ſ. de iureiurā. sicut. ĵ. de testibus. cap. ii. Et quia causa filii causa patris esse videtur. ar. ii. q. vi. ſ. biduum. ver. palam. Et ar. q̄ piter causa consultationis sicut in causa appellationis possunt testes i. duci super nouis capitulis q̄uis attestationes sint publicate vel intellige sup capitulis antiquis sup quibus nondū fuerant aliqui testes recepti z hoc veri⁹ videtur. Cum enī plura capl̄a siue negocia penitus diuersa p̄mittūtur bene possunt testes recipi z publicari sup vno z non super alio. postea possunt recipi super alio z possunt etiam tractari diuersis temporibus. ff. ō arbi. q̄ tamē. i. rñso.

b Nouit. Nota q̄ lite pendente priuilegium seu indulgētia impetrata super re litigiosa in p̄iudicium alterius p̄tis ñ valet. vt hic patet. z ſ. vt li. pen. c. vlt. vbi de hoc. z in auē. vt i me. lit. sa. iuſ. nō fieri ſ. si vero. col. viii. z. ĵ de priuil. dudum.

c Cōmisimus. arg. q̄ post q̄ causa commissa est iudicibus res presumitur esse litigiosa ita vt indulgentia siue priuilegiuz super ea impetratum non valeat. ff. ō excusa. tut. tutor petitus. in p̄in.

d Rationi. Sz quare dicit obuia rationi cum priuilegia indulgeātur p̄tra iuscōe: z ita contra rōnem. iii. di. p̄uilegia. z. vii. q. i. petisti. z. xxv. q. ii. non statim z. c. nō exemplo. xvi q. i. hinc est. z. c. dis. contra morem. z. C. de leg. l. iii. i fi. ff. ad municip. l. i. C. ō the sau. l. vna. li. x. vnde sic debet exponi obuia rōni. i. consuetudini z rōnabili cursui priuilegiorum obuiare videbantur. qō esse nō debet nec valent priuilegia que nimium ledunt. ar. ĵ. de oeci. suggestum. z. ĵ. de verb. sig. quid per nouale. z ar. C. de p̄ci. impe. offe. quotiens. z. l. nec damnosa. b:

e Personas. cōsimili. sic. iiii. q. iii. ſ. liberi testes. z. s̄. c. veniens. z. s̄ de confes. c. i. vbi de hoc. sic z iudex qui habet consimilem cām potest recusari. s̄. de iudi. causam que. ii. sic z qui in crimine detinetur non potest alium denunciare vel accusare. vt. iii. q. vii. qui sine. z. c. postulatos. ſ. porro. in fi. i. q. i. multi. circa p̄n. z. ĵ. de spon. cuz in tua. nec potest alium corripere qui in simile delictum corruerit. xv. di. c. vlt. z vi. di. vna tantum. si. xlii. di. ſ. i. z. lxi. di. in sacerdotibus.

f Iudei. presumāt. de facto. quoniā de iure nullus infidelis cōtra fidelē dz admitti in testioniū. ii. q. vii. si hereticus. z. c. non potest. z. xxiii. q. iiii. ipsa pietas.

g Subiacere. xxiii. q. vlt. dispar. z meli⁹. ĵ. de iudi. cū sit. z. liiii. di. nulla. z. xvii. q. iiii. constituit.

h Foueri. lxxxvi. di. pasce.

i Super eo. q̄ sola mater. Et ita videtur q̄ pater z mater nō p̄ñt ferre testimoniū in causa filii. iiii. q. iii. ſ. item testis idoneus. Et quia causa filii causa patris esse videtur: quia damnum z emolumentū ad eū pertinere videtur. ar. ii. q. vi. ſ. biduum. ver. palam. z i causa sua nullus idoneus testis est. iiii. q. iii. ſ. nullus. z ar. iii. q. v. c. i. z pater z filius pro vna p̄sona reputant. xxv. q. iii. ſ. hac auctoritate. z. C. de impu. z aliis substi. l. vlt. in fi. insti. de inuti. stip. ſ. ci qui. ar. contra. xxv. q. vi. consanguineos. z. ĵ. qui ma. accu. pos. videtur. so. pater z mater z ceteri consanguinei bene admittuntur ad coniungēdum matrimoniū siue etiam ad diſiungenduz ꝓpter consanguinitatē fauore mr̄imonii vt dicunt duo vltima p̄ria. illi etiā sunt ceteris preferendi vt ibi dicitur. Sed qō hic dicit̄ itelligitur de his parētibus qui suspecti sunt vt littera dicit: vt si alter superior est potentia diuitiis vel bonore pater vel mater alterius non est admittendus alias vbi equalitas est vel modica etiaz excellētia admittuntur vt dicunt vltima cōtraria z hoc in matrimoniali causa. Jn aliis vero causis pater pro filio vel ecōuerso non recipitur vt dicunt iura predicta. z illa decre. videtur. in fi. que tamē loquitur in coniungēdo vel diſiungendo propter consanguinitatem: vt ibi dicitur.

k Firmatum. i. contractum per consensum mutuum de p̄senti. tunc separari non posſz ad dictum vnius testis: quia i nulla causa dictum vnius sufficit. ĵ. c. prox. z. s̄. e. veniens. z. iiii. q. iii. ſ. item vnius vero. alias contrahere non debent quia ad dictum vniuſ impeditur matrimonium contrahēdum. ĵ. de spon. p̄terea. ii. Jtez z sola fama impedit. ĵ. de consan. super co. multa enim impediūt contrahenduz que nō dirimunt iam contractuz. ĵ. de iureiur. quēadmoduz. z sic nō omnia que impediunt ordinādum deiicunt iam promotuz xv. q. i. ſ. vl. z. ĵ. ō regu. ad apostolicam. z. ĵ. de accusa. super his.

l Licet. multo minus. ar. a maiori. sic. xliii. distin. dispensatio. z. xi. q. i. magnuz. sic. xxxii. q. v. si paulus.

m Conuersationis. z ita iudeus de iure non admittitur contra christianum ad testimonium. ar. ii. q. vii. si hereticus z. c. non potest. z. c. pagani. z. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. ar. contra. s̄. eo. iudei. nō est ō. q̄ ibi

n Duoz uel trium. i. non paucoz prout sequitur z sic affirmatiua exponitur per negatiuam. xxxv. q. iii. equaliter. ff. de manumiſ. l. iiii. in prin. ff. de dolo. non debet. in fi. ff. de le. ii. cum pater. ſ. rogo. z. l. cum quidam. ii. z econtrario negatiua exponitur per affirmatiuam non suum. i. alienum. C. vnde vi. conquerebatur. Sic exponunt quidam di. i. omnes leges: naturale est trāsire per agz alienum. i. non suum.

o Quedam. quedam sunt cause que plures testes requirunt sicut testamentū vbi requiruntur. vii. testes. C. qui testa. fa. poſſ. hac consultissima. z. C. de testa. si vnus. z puberes debent esse testes. C. de testa. hac consultissima. Jn codicillis. v. requiruntur. C. de codicil. l. vlt. Jtem in donatione causa mortis. v. testes requirūtur. C. de dona. cā mor. l. vlt. z in casu quē babes. ii. q. iiii. p̄sul. z. c. nullā Jtē qnqz testes requirūtur cū quis debitū in scriptis vult probare se soluisse C. e. ti. l. testium.

p Uni⁹. h̄ vez est in alteri⁹ p̄iudiciū: z sic nō ob. de ꝓse. di. iiii. cū itaqz. z. c. z. ſ puulos. vel vbi qs nō babet ius petēdi. s̄. c. px. z. ĵ. de spō. p̄terea. ii. tū vn⁹ testis p̄sūptiōem inducit sed nō facit p̄batiōem. xx. q. iii. p̄ñs. ff. quēadmo. testa. api. l. i. i fi. z. ff. de do. p̄le. theopō⁹. sz ibi testator hoc voluit. tan.

q In litteris. consobrinam. allegabat primum genus affinitatis in tertio

gradu quod habet prohibitiõem vsq; ad quartum: olim vsq; ad septimũ. xxxv q.iii.c.i.

a De familia. testes quos accusator de familia sua producit non valent. ff. eo. l.pe. ⁊ domesticus siue familiaris nõ est admittendus. C.e.ti.l.ii. Dicunt familiares. de quibus legit. C. ò his qui ad eccle. cõfu. l.vlt. §. sane. ⁊. iii. q. v. c. i. ⁊. iii. ⁊. c. accusator. ⁊. iiii. q. iii. §. itez in criminali. ver. item etiaz in iure ciuili. ⁊ in alio ver. itez testes. Ar. contra. xiiii. q. ii. sup prudentia. ⁊. s̃. c. in sup. ⁊. c. cũ nuncius. cũ suis cõsimilibus. So. domestici appellant pro prie quibus imperari põt rõe patrie vel dominice potestatis vt. in. l. pũi. qualis credo ḃ fuisse. Contraria non obstant: q; in alio casu loquũtur ⁊ illò est a iure pmissũ fauore ecclesie: ⁊ q; nõ ferunt testimoniuz pro aliquo singulari. Familiares appellantur consanguinei colonus ascriptitius mercennarius filius in potestate: libtus ⁊ seruus ⁊ omnes habitãtes in domo. Sed illi quibus imperari põt nullo mõ admittũtur. alii cũ distinctione affectionis: vt propter hoc contra eos presumatur vel non. vt dicit hugo. iii. q. v. in sũma. ⁊. c. i.

b Vite. Nota i matrimonio separando precipue testes cẽ admittendos qui sunt probate vite ⁊ opinionis. j. de cõsan. ex litteris: q; tollerabilius est aliquos contra statuta hominum dimittere copulatos q̃ coniũctos legitime contra statuta domini separare. j. eo. licz in sũ.

C Um veniss̃et. ꝓfirmet̃ Hec cõfirmatio habet perinde ac si p papã facta fuisset. ar. C. de ve. iur. enucle. l. i. § sed neq; in fi.

d Egerit. s̃. de offi. dele. gratũ. ff. de pac. tale. §. i. ff. ad mace. si filius. C. de re iudi. l. qões ⁊. j. de re iudi. qò cõsultatiõem ⁊. ff. ò mino. si filius. ar. ex hoc loco q; mortuo etiam mãdatore integra possunt ꝓcedere iudices de consensu partiũ: ⁊ hoc concedunt quidam. Contra dico q; ptes nõ põt amnõ eis dare iurisditiõem ex litteris illis cum iurisditio iam sit finita per mortẽ mãdantis. ar. op. s̃. de offi. dele. significantib⁹. q; actio semel extincta amplius non reuiuiscit. de cõse. di. iii. queris. ⁊. ff. de solu. qui res. §. gream. C. ò remis. pig. cu. ex causa. ⁊ priuatoz consensus cum non facit iudicem qui nulli preest iudicio C. de iur. s̃. om. iu. priuatoruz. ⁊ hoc probat. ff. si cer. pe. l. eius qui in ꝓuincia. ꝑ. nam ⁊ si tibi in hoc nũmos ⁊⁊. ⁊ q; dicit postea egerit. s̃. post appellatiõem. s̃. ò offi. dele. gratum. ⁊ intellige q; citatio facta fuit ante mortem delegantis: vt dic illa decre. gratum. ⁊ sic ꝓpetuata fuit iurisditio vt ibi dicitur. hec decre. loquit ò eodẽ facto cum illa. Dicit magister. H. q; ipso iure non expirat mãdatum morte mandatoris sed per exceptiõem. vnde que per exceptiõem expirãt possunt a ptibus relaxari. vnde põt iudex ꝓcedere ⁊ valet si nihil opponat. ar. ff. ò bo. pos. l. vi. ⁊. l. pe. j. de re iudi. inter. ar. de hoc plura inuenies. s̃. de rescrip. in. c. ad audientiam. in vlt. glo.

e Justicia. que tribuit vnicuiq; quod suum est. ist. de iusti. ⁊ iure. i. ⁊ n. ⁊. xii. q. ii. cum deuotissimam.

f Sique. Cum dicat primo q; sniа cõfirmetur quare dicit hoc? Dicas q; plura capitula ⁊ penitus diuersa erant ⁊ super quibusdã fuit lata sniа super qbusdaz non. sic. s̃. c. cãm que.

g Renũciatũ. Si renũciatũ fuisset lz nullos testes ꝓduxerit ps illa que renũciauit nõ est vlterius ad hoc admittẽda: q; licitũ est cuilibet renũciare iuri suo vii. q. i. quã periculosum. ⁊. C. de pac. si quis in cõscribendo. ar. ad hoc q; nõ est licitum redire ad hoc q; semel renũciauerit. C. de re. cre. si quis iusiurãdum. ⁊ remittẽtibus actiões suas nõ est amplius recursus dandus ad cas. ff. de edil. edic. querit. §. si veditor. vel etiã si aliqui recepti fuerint ⁊ renũciant ꝓductioni alios postea inducere non possunt. j. de testibus.

h Eries. gradu. Sufficit eni in cõputatiõe cõsanguinitatis incipere a primo gradu: lz de stipite nihil dicant. j. de cõsang. tua. ⁊. xxxv. q. v. c. i. ⁊. j. ò duor. porro. ⁊. j. e. licet.

i Instrumẽtũ. Sed qualiter ꝓ instrumẽtũ poterat probari. q̃. b. ⁊. i. nõ fuissent frater ⁊ sororꝫ: q; de cõsanguinitate non potest instrumentũ fieri vt videt? credo q; instrumentũ illud non ducebat directe sup cõsanguinitate sed indirecte. forte in instrumẽto cõtinebat sic sup aliq cõtractu. b. ⁊. i. eius filia ꝓmiserũt aliquid facere ⁊ sic dicebat pater ⁊ filia: vel appellabantur in instrumẽto patruus ⁊ neptis ⁊ sic inducebat ⁊ instrumẽtũ bene poterat ꝓduci post apturaz testiuz semp anteq; renũciatuz sit vel exclusum in causa. j. ò fi. instru. cum dilectus. b.

k Juri ꝺria. bñ dic iuri ꝺria: q; huic obiiciebat q; testes alterius ptis falsũ dixerant. vt. s̃. dixit. ⁊ ad falsum ꝓbandũ nõ solũ post publicatiõem testiũ: imo etiam post sniaz testes sunt admittẽdi. s̃. ò ꝓba. licet. etiaz vsq; ad. xx. annũ. j. de excep. cũ venerabilis. ⁊. j. e. ex tenore. ⁊. s̃. c. sicut. ⁊. j. ò re iudi. lator. ⁊. c. cõsanguinei. sic etiã instrumẽtũ põt ꝓbari falsuz C. de ꝺben. stipu. optimã. Vincen. ⁊ alii dicũt q; hec consuetudo cõsonat iuri q; post publicationem testiũ nõ sunt alii testes in cõtrariuz vel ad idẽ inducẽdi. ar. s̃. e. fraternitatis. Et vincen. dixit. q; hec non erat decre. sed salua pace ipsi⁹ in hoc nõ bene dixit quia i alio casu loquit ꝺ q; agit de falso vt dcm est nec ꝓpter hanc decre. offendit regula illa quia ipe dicit q; post publicatiõez testiũ non sunt vlteriꝰ testes admittẽdi quia illud locũ habet qñ super eodem capitulo inducunt sup quo alii inducti fuerunt quia illud non licet nec ei qui eos induxit nec aduersario. s̃. eo. fraternitatis. ⁊ in auc. de testi. §. q; vero. col. vii. ⁊ illa regula generaliter vera est. Quidã tamẽ dicũt q; nõ obseruat in cã matrimoniali ⁊ ibi non possunt recipi etiã sup eodem capitulo ⁊ dicunt illud esse spãle in fauorẽ matrimonii. ar. ad hoc. j. de spon. sicut. in fi. j. de cõsang. ⁊ affi. ex lris. sed ibi testes nondũ fuerant recepti. s̃. de ꝓba. cãm mrimonii. ⁊ q; post sniam audiret ergo multo fortius añ sententiam. snia enim cõtra mrimoniũ non transit in rem iudicatã. de ꝺ dicitur etiã. s̃. ò ꝓba. iurauit. ḃ c nõ poterat omitti ista ꝓbatio sine piculo aic: ibi poterat omitti sine piculo: q; nullũ peccatũ in nõ ꝓbendo sed in separãdo piculum est si non sunt cõsanguinei.

l Preterea. cõscios. Sed quõ sũt cõscii nisi viderint: q; forte ab eo audierunt: q; illud dicim⁹ scire qõ ab aliis audium⁹. xxii. q. v. hoc videt vel q; viderunt solũ cum sola in lecto: vel nudum cum nuda: sed nõ viderunt eos carnaliter cõmisceri. j. de ꝓsump. iii. ⁊ tõo dicit. ⁊ de visu nihil affirmant.

m De visu. hoc est si vidissent illos carnaliter cõmisceri.

n Auditu. quia forsitan testes distabant tenui pariete a cõmiscẽtib⁹ audiendo eos simul cõmisceri sed non videbãt. Sed nunquid fama in tali testimonio de auditu sufficit vt debeãt separari? nõ videtur: q; testimoniũ de auditu non habet locum in hoc casu: q; fama per se nihil dat lz ꝓsumptiõem inducat. ar. j. de eo qui cogno. cõsang. vxo. sue sup eo. ad fi. nec dicit firmare sed potius infirmare. iiii. q. iii. §. itẽ sepe Contra videtur quia violenta ꝓsumptio loco ꝓbationis habet ꝓcipue in hoc casu. xxxii. q. i. dixit dñs. ⁊ ar. ad hoc. j. de accusa. repellãt So. intelligunt quidã hanc decre. cum agitur ad mrimoniũ impediendum: puta aliquis volebat cõtrahere obiiciebat q; non poterant:

probãdũ testes de familia sua tres produxit. Respõdemus igitur: ut si res ita se habet pro illorum testimonio ipsuz ab vxore nulla ratione diuidi patiaris: nec contra ipsos alios audias nisi probate essent vite ⁊ opinionis: de quibus uersimile non esset: q; deberent pro aliquo deierare. Vrbanus tertius.

Cum uenisset ad ap. se. magister. m. in nobis exposuit: q; luci⁹ pa. pre. n. cãz que inter ipsum ⁊ abbatez desicolañ. vertebat commisit iudicibus fine debito terminãdã: et infra. Mandamus: quatenus si sniam illorũ noueritis cãonice ꝓmulgatã: eã auctẽ ap. confirmetis. nec appellatio illa impediat: que iter posita dñ occasione mortis pre. n. cuz postea egerit ⁊ rñderit testesq; duxerit ꝓducendos. Questiones quoq; alias sup qb⁹ testes fuere ꝓducti ⁊ depositiões publicate eorũ uel renunciatuz fuit testibus hinc ⁊ inde nullis aliis ab alterutra parte super eodem receptis secundum tenorem ipsarũ mediante iusticia terminetis. Sique vero fuerint que stiones super quibus uel testes nõ fuerint producti uel renunciatum eisdem audiatis siqua hincinde ꝓposita fuerint finem illis debituz imponentes.

Clemens. iii..

Series tui scripti nobis aduit q; cum nuper inter filios quorundam nobilium tue ciuitatis consugalis questio tractaretur: ⁊ infra. Pars que matrimoniuz accusabat testes produxit legitimos: qui consanguinitatem inter predictos esse firmiter asserebãt: in primo gradu ponendo duas personas. b. vide licet ⁊. i. dicentes illos esse fratrem ⁊ sororem: pars autem opposita id falsum dicebat. b. s. esse sororez. J. ad corroborandam assertionez suã tam testes offerens quam publicuz instrumentuz. Unde q; pars accusantiuz testes illos non esse recipiẽdos proponit: ⁊ tu non esse consuetudinem ecclesie affirmas: ut post receptos testes qui consanguinitatem secundum formam canonũ cõputant: alii ex opposito admittãtur presenti pagina respondemus: q; si non est aliud canonicum quod obsistat: non obstante illa consuetudine utpote iuri contraria testes recipere non omittas.

Celestinus tertius.

Preterea cuz quis accusatur aliquam cognouisse: an sint testes interrogãdi de visu: aut sola vicinie fama sufficiat: uel si iuratis testibus sit credendum: qui se carnalis copule cõscios esse fatentur: sed de visu nihil affirmant: respondemus: q; si testimonium conueniens de visu reddatur uel etiam de auditu ⁊ presumptionem violentam fama consentiens subministret ac alia legittima adminicula suffragentur standum est testimonio iuratorum etenim circũspectus iudex atq; discretus motum animi sui ex argumẽtis ⁊ testimoniis que rei aptiora eẽ ꝓpterit: confirmabit.

Anno. iii. cõsulibus ⁊ populo beneuentano.

di quia illud locũ habet qñ super eodem capitulo inducunt sup quo alii inducti fuerunt quia illud non licet nec ei qui eos induxit nec aduersario. s̃. eo. fraternitatis. ⁊ in auc. de testi. §. q; vero. col. vii. ⁊ illa regula generaliter vera est. Quidã tamẽ dicũt q; nõ obseruat in cã matrimoniali ⁊ ibi non possunt recipi etiã sup eodem capitulo ⁊ dicunt illud esse spãle in fauorẽ matrimonii. ar. ad hoc. j. de spon. sicut. in fi. j. de cõsang. ⁊ affi. ex lris. sed ibi testes nondũ fuerant recepti. s̃. de ꝓba. cãm mrimonii. ⁊ q; post sniam audiret ergo multo fortius añ sententiam. snia enim cõtra mrimoniũ non transit in rem iudicatã. de ꝺ dicitur etiã. s̃. ò ꝓba. iurauit. ḃ c nõ poterat omitti ista ꝓbatio sine piculo aic: ibi poterat omitti sine piculo: q; nullũ peccatũ in nõ ꝓbendo sed in separãdo piculum est si non sunt cõsanguinei.

Preterea. cõscios. Sed quõ sũt cõscii nisi viderint: q; forte ab eo audierunt: q; illud dicim⁹ scire qõ ab aliis audium⁹. xxii. q. v. hoc videt vel q; viderunt solũ cum sola in lecto: vel nudum cum nuda: sed nõ viderunt eos carnaliter cõmisceri. j. de ꝓsump. iii. ⁊ tõo dicit. ⁊ de visu nihil affirmant.

m De visu. hoc est si vidissent illos carnaliter cõmisceri.

n Auditu. quia forsitan testes distabant tenui pariete a cõmiscẽtib⁹ audiendo eos simul cõmisceri sed non videbãt. Sed nunquid fama in tali testimonio de auditu sufficit vt debeãt separari? nõ videtur: q; testimoniũ de auditu non habet locum in hoc casu: q; fama per se nihil dat lz ꝓsumptiõem inducat. ar. j. de eo qui cogno. cõsang. vxo. sue sup eo. ad fi. nec dicit firmare sed potius infirmare. iiii. q. iii. §. itẽ sepe Contra videtur quia violenta ꝓsumptio loco ꝓbationis habet ꝓcipue in hoc casu. xxxii. q. i. dixit dñs. ⁊ ar. ad hoc. j. de accusa. repellãt So. intelligunt quidã hanc decre. cum agitur ad mrimoniũ impediendum: puta aliquis volebat cõtrahere obiiciebat q; non poterant:

qz ille cognouerat cõsanguineã illius cum qua ꝯbere volebat: ⁊ in tali casu levis probatio sufficit vnꝰ testis: vel etiã sola fama impedit. j. ō spon. ꝑterea. ⁊. j. de consang. sup eo. ⁊. s̃. e. sup eo. in fi. ⁊ iproꝓie ponitur verbũ illud accusaꝛ. in ꝓn. ⁊ sic exponiꝫ: accusaꝛ. i. denũciaꝛ. qz qō non est nō pōt accusari sed denũciari pōt ad impediẽdũ mr̃imoniuz j. de spon. impu. ad dissoluẽdũ. ⁊ hz hoc planũ satis est. Vel pōt itelligi cũ maritus accusat vxorem de adulterio ad thori separatiõem: ⁊ ipsa excipiendo accusat eum aliquã cognisse vt eũ a sua intẽtione repellat. j. ō ad ult. c. pe. ⁊ vlt. xxxii. q. vi. nihil iniquius vl̃ simpliciter potest intelligi cũ vxor accusat maritũ de adulterio ad thori sepatiõem dicens eũ aliquã cognouisse ⁊ hꝫ videꝛ verius. ⁊ vtro qz istoꝝ casuum videꝛ satis ꝓbari adulteriũ ꝓ hmõi testimoniũ ō auditu: qz audiebãt eos cõmisceri iuxta tenuẽ parietẽ. Et si fama publica ꝓsentiat ⁊ alia adminicula suffragentur, put sequitur in littera satis intelligitur esse ꝓbatũ: qz oĩa ista faciunt ꝓbationẽ sufficientẽ. j. ō ꝑsump. lr̃is. ⁊. c. iii. Ex his aũt oĩbus iudex cõfirmabit motum ai sui. s̃. de renũci. i pñtia. ⁊. iiii. q. iii. si testes. ⁊. ff. de testi.

ob carmẽ. §. si testes.

Et est hic ar. ꝙ quãdo non ꝓsunt singula multa collecta simul iuuãt vt in predictis decre. litteris. ⁊ tertio. ⁊. s̃. de ꝓba. cum causam. vbi ō hoc. ber.

a Cum a nobis. canonica. vt. vi. q. ii. si tantũ. ⁊. c. placuit. ⁊. s̃. de ꝓba. quoniã contra.

b Ciuilia. C. de arbi. ne in arbitris. §. sin aũt. ⁊. iiii. q. iii. §. item vnius ⁊. C. de testi. iurisiurãdi.

c Vnius. Sed quid si eẽnt plures nunquid crederẽ eis? ar. ꝙ sic. s̃ de elec. cum dilecti. ⁊. j. de accu. cũ dilectus. Jn iudicio ſi dicãt se aliquid fecisse in ꝓiudiciũ alteriꝰ ꝓtis nō negãtis non creditꝫ eis nisi q̃tenus cõstiterit legitimis documẽtis. s̃. de ꝓba. qm̃. Jn cã vero appellatiõis in defectũ ꝓbationis si sup his que coꝝ eis acta sunt inducerẽ tanq̃ testes ⁊ iurati vt si dubitareꝫ de ꝓcessu satis possent admitti. ar. ꝑdictaꝫ decre. cum dilecti. ⁊ cum dilectus. ibi creditꝫ eis: sed sup ꝑncipali non. ii. q. vi. statuẽdũ.

d Scriptum. hic dicitꝫ ꝙ non statur scripture eꝑi vel iudicis qn̄ possit probari cõtrariũ nisi habeat testiũ subscriptiõem. ꝯria signãtur. s̃. de ꝓbat. post cessiõem. ⁊. xi. q. iii. cure. ⁊. j. de fi. instru. c. ii. sup hoc dicas vt dictũ est. s̃. de ꝓba. post cessiõem. b.

d Scriptũ. factũ nō per manũ tabelliõis qz pōt reprobari ꝑ duos vl̃ ꝑ tres testes q̃uis adminiculo testiũ fulciaꝛ. vt hic pz. secꝰ eẽt de ĩstrumento ꝓ manũ publicã facto ibi ad minus quattuor essent necessarii ꝓut no. s̃. de ꝓba. tertio. in glo. que incipit. sic ergo vel dic nisi testiuz adminiculo ⁊c. qz si testiũ adminiculo fulciaꝛ: tunc non poterit ꝑ duos vel tres testes reprobari sed per quattuor vel plures: ⁊ sic equipatur instrumẽto tabelliõis manu publica facto. ar. j. de fi. instru. c. i.

e Testimonia. sic scriptura iudicis pōt reprobari ꝑ testes: hz si publica est eq̃lẽ vim habet cũ testibus. C. de fi. instru. in exercendis. ⁊ sic videꝛ ex eo. qō dicit nisi testiũ adminiculo fulciaꝛ: ꝙ si scriptuz iudicis habet testiũ subscriptiõem ꝙ non valeat reprobari ꝑ testes. hz non est vex: q̃tũcunqz auctẽticũ sit instrumẽtũ pōt reprobari. vt. j. de fi. instru. cum ioãnes. ⁊. C. de ꝓba. cum precibus. ⁊. s̃. de ꝓbati. tertio. vbi plene de hoc no. ar. ō. j. de ꝑscrip. ad audiẽtiã. vbi potius statur ꝓuilegio q̃ testibus: sed ibi ab eadẽ parte introducũtur ꝓuilegia ⁊ testes ⁊ expone nisi. i. q̃uis.

f Auctoritate. Et ita vꝫ ꝙ nō requiraꝫ subscriptio in lr̃is dñi pape ⁊ ꝙ ō eas non admittaꝫ ꝓbatio. ar. C. de test. oĩum. nisi essent false. hz contra videtur ꝙ in litteris dñi pape subscribunt cardinales. xii. q. ii. cum redẽptoꝝ. ⁊. xxxv. q. ix. ꝙ quis. in ꝓuilegio subscribunt cardinales: in aliis litteris nō subscribunt.

g De testibus. inducti ⁊ iurati.

b Non iurati. hoc ideo dicit: qz cũ ꝓducebanꝫ ad ꝓbandã dilatoriam: iurauerũt sup illa tm̃. vñ si postea petaꝫ ꝙ deponãt sup ꝑncipali nō debẽt cogi ad idẽ nec etiã sponte si vellẽt qz nō iurauerũt sup hoc vñ nō valent dicta coꝝ sup illo. ff. ō peti. her. si quis libertatẽ. §. vlt. C. q le. ꝓso. l. vlt. ⁊ facit ad h̃. ff. de iure iurã. si duo patroni. §. idẽ iulianus. in fi. vñ si testes inducti super possessiõe deponũt sup ꝓprietate nō ꝓdest ꝓ iura ꝑdecã ⁊ est ar. ad h̃. s̃. ō cã pos. pastoralis. Sed si peteret vt depõerent sup ꝑncipali cũ inducebãtur ad ꝓbandã dilatoriã nũqd sint ꝙpellẽdi? Ad hoc dicas ꝙ si inducũt sup exceptiõe dilatoria que ꝓponiꝫ añ lit. cõtest. tũc nō debent astringi iurare sup ꝑncipali: qz lite nō cõtest. testes recipi nō debẽt. s̃. vt lit. nō contest. qm̃. ⁊ per totum.

i Cogẽdi. qz exquo ꝑs aduersa approbat illos ꝓ se ⁊ cõtra se tenet recipere illos. iiii. q. iii §. si qs testib⁹. ⁊ ꝓꝓ ꝙnexttatez cãe. j. de do. post dimoꝝ. resti. ō prudentia.

k Sufficiẽs. exq̃ sufficiẽs ꝓductio testiũ facta est nō sunt alii admittẽdi. vt h ꝑz. vñ ⁊ q̃r ta dilatio tũc denegareꝫ. j. ō testi. significauerunt.

l Publicate. sic ꝑz. ꝙ attestatiõib⁹ publicatis pōt obiici exceptio pẽptoria ⁊ ꝓbari. C. de excep. siqdẽ. ⁊. C. ō ꝓba. exceptiõem. nou⁹. n. articul⁹ẽ et ceptio pẽptoria ⁊ iõ ꝓbari pōt aptis attestatõib⁹ ꝑncipal cãe ⁊ etiã in cã appellatiõis. j. e. ex tenore. ⁊. s̃. de do. ⁊ ꝙtu. finẽ. s̃. e. fraternitat. j. ō fi. ĩstru. cũ ioãnes. ⁊. C. de tẽp. ap. ꝓ hãc. vt si obiiciaꝫ ꝑscriptio vel pactũ de nō petendo vel res iudicata: ⁊ pōt etiã ꝓbari añ aptas attestatões. vt hic pz. Jstũ tũ stultũ reputo ꝙ aliqs ꝓbet pẽptoriã exceptiõez añq̃ sciat si aduersari⁹ ꝓbauit itẽtiõem suã: qz si aduersari⁹ nō ꝓbauit nō idiget aliq̃ exceptiõe: si ꝓbat tũc demũ pōt ⁊ oz vti sua exceptiõe cũ sit ali⁹ articul⁹. C. de excep. siqdẽ. sic̃ vides i te ste q reprobari oz ⁊ pōt post publicatiõem ⁊ illa est exceptio pẽptoria. j. e. pñtiũ. ⁊. s̃. e. ex ꝑte. a. Jdẽ est ⁊ si volo ꝓbare testes falsũ dixisse qz hꝫ possũ p⁹ apturam testiũ. j. ō ꝓba. lz. ⁊. s̃. e. series. ⁊. j. e. ex tenore. Et no. hꝫ tres casus i qb⁹ testes publicatis attestatiõib⁹ nō recipiũt sup eo. ca. si renũciatũ est si sufficiẽs ꝓductio facta si publicatio sit facta. Et hꝫ intellige cũ idẽ est mod⁹ agẽdi qz sec⁹ est si aliomõ agaꝫ. j. e. ti. veniẽs. ⁊. j. e. cũ tua. itẽ in alio si inter alias ꝑsonas agaꝫ. j. e. ꝓxi. Jn trib⁹ tñ casib⁹ exceptio pẽptoria li. ꝙte. ipedit si qs eã opponere voluerit ⁊ ꝓbare videlicet si de ipo negocio sit iudicatũ trãsactũ vel sit finitum. vt in cõcl. de lite contesta. c. exceptionis.

m Constitut⁹. decre. ista loquiꝫ de mã illa de q̃ loquiꝫ illa de concess. ꝑben. post electiõem ⁊ ex illa pōt colligi casꝰ. Archiepc̃s eboracen̄. abñs ꝙcesserat archidiaconatũ richimũdie magro honorio: caplz eborac. magro Rogerio.

n Priuilegii. j. ō ꝙcess. ꝑbẽ. p⁹ electiõez.

o Renocatorias. ñ tñ recessit ō curia

p Predict⁹. b. q litigabat cũ ꝓcuratore magri rogerii i curia. vt seqꝫ stati i lr̃a.

q Archiepm̃. Jnter archiepm̃ ⁊ magr̃m. r. cã sup hꝫ eodẽ negocio agitata erat coꝝ aliis iudicib⁹ ⁊ testes fuerũt ibi rerepti. archiepc̃s dicebat ad se ptinere collutiõem archidiaconat⁹. r. dicebat ꝙ ptinebat ad caplm̃ a quo fuerat institutus attestatiões istas petebat ho. aperiri: ⁊ iõ papa noluit eas apire vt seqꝫ. v̄. nos eas apire. Et sic pz ꝑ hꝫ ꝙ testes recepti i vno iudicio ñ faciũt fidẽ i alio nisi ĩter easdẽ ꝑsonas. qñqz tñ testes recepti coꝝ arbitro valẽt coꝝ iudice. ar. C. ō arb. l. pe. sed illud inter easdẽ partes ꝫm distinctiõem illi⁹. l. C. de testi. l. vlt.

r Delegatis. a legato. ap. se. qui cãm illius cõmisit.

s Produxisse. sup cã que inter ipm̃ ho. ⁊ archiepm̃. ⁊ magr̃m. r. vertebaꝫ. Ex hꝫ ꝓbaꝫ ꝙ si duo ligant sup aliquo ⁊ tertius veniat dicẽs se habeꝫ ius in illa re ⁊ petat se admitti audiendus est cum sua interfit.

t Depositis. eo ipso ꝙ attestatiões fuerũt apud ipm̃ depposite nō pōt ulteriꝰ alios ꝓducere qz ꝑsumit dicisse testificata. Si vo apud iudices remãsissent tc̃ possz alios testes ꝓducere cũ illoꝝ attestatiões nō fuerũt publicate. j. e. cũ cãz §. vlt. nec renũciauerat ꝓductioni testiũ. quidã supplent hic apud eum depositis ⁊ publicatis ⁊ sic planũ est qō verius videtur.

u Aliogu. i. si nō fuerint ab ipo ꝓducti ⁊ depositi apud ipm̃ ⁊ publicati.

a Producti. nõ ab hõnorio in hac cã sed ab archiepõ quoꝝ supra petiit honorius publicatiõem sed nõ obtinuit. Et ar. est hic q̃ res inter alios acta nõ nocz aliis .j. de fi. instru. inter. ꝛ .j. de re iud. c. pe.

b Resentiũ. siquis. s. cõtra quẽ ꝓducũtur testes. qui eni ꝓducit testes contra psonas eoꝝ dicere nõ põt: nec in sua cã nec in alia nisi ex noua cã: sed in dicta eoꝝ bene põt dicere qz sibi ipsis in serie sui testimonii õdicunt: siue ꝓ se inducti sint i cã siue õ se in alia. iiii. q. iii. §. si qs testib⁹. Et est rõ: qz cũ ꝓducto testẽ psonã eius approbo: ꝛ iõ õ psonã eius dicere nõ possũ ꝛ iõ si approbo illũ ꝓ me ꝛ teneor ꝛcipere õ me. xix. di. si romãoꝝ. sz qd sit dictum⁹ ignoro ꝛ iõ in dicta dicere possũ: si video q̃ õdicit sibiipsi vel etiam alijs testib⁹ meis: vel si facit ꝓ aduersario meo. est tñ ar. õ bõ in fi. Sz quid si ꝓduxit instrumẽta: nõ põt aliquid dicer õ illa: qz diligẽter debuit pũidere instrm: an faceret ꝓ se vel contra se añq̃ ꝓduceret illud: sz in teste illud pũideri non põt: qz frequenter mutant ex eo q̃ dicũt se scire qõ nesciunt: ꝛ qñq̃ dicunt se nescir qõ sciũt: ꝛ ecõuerso: ꝛ hec est cã quare diuerse scripture ab eadẽ pte ꝓlate inuicẽ sibi derogãt. C. õ fi de instru. scripture. ꝛ bõ habes .j. de fi. instru. imputari. põt tñ quis dicer se nolle vti instrumento producto si arguitur falsitatis. C. de fide instru. l. iii.

c In psonas. obiicere põt qui is in psonã testis q̃ sit piurus: infamis: cõspirator: inimicus: q̃ sit corruptus: qõ sit seruus: ꝛ multa alia posses sup hoc inuenir exẽpla. de hoc melius dicit .j. e. testimoniũ. b.

d Juramẽto. iuramẽtũ est hic legitima ꝓbatio: qz quilibet psumit bon⁹ nisi ꝓbet mal⁹. s̃. de scru. c. vno. ꝛ .j. de psump. dudũ. ꝛ C. qui milĩ. nõ pñt. sup seruis. li. xii. sic etiã pscia vel fides probat piuramẽtũ. j. de sen. ex. si vo aligs. sic. .j. de excep. pastoralis. ité p solũ iuramẽtũ probat amissio rei. s̃. qõ me. cã. c. vl. ꝛ q̃ hic dicit de iuramẽto isto pstãdo locũ habet in cãis vbi de calũnia nõ iurat sz de vitate dicẽda q̃ in his casibus pstari dz. habes. s̃. de elec. dudũ. ꝛ .j. de iureiurã. ex lris. ꝛ ita iuramẽtũ de vitate dicẽda nõ excludit sacramẽtũ de calũ. sup emergẽti exceptiõe vt hic pz. ꝛ. s̃. de elec. cũ dilect⁹. ꝛ. s̃. de rest. spo. lras. Si vo iuratus esset de calũnia nõ est istud iuramẽtũ postea pstandũ. C. de iura. calũ. auc. in bõ sacramẽto. ꝛ in auc. de his qui ingre. ad ap. §. vlt. vbi hoc expssũ est ad fi. col. v. vñ supta fuit auc. Quidã dicũt q̃ in q̃libet cã bõ iuramẽtũ est pstandũ siue iuramẽtũ sit de calũnia siue de vitate dicẽda: ꝛ est spale: ꝛ surgit bõ ex q̃dã psũptione qz cũ nihil dixerit õ testes cũ ꝓducebãt ꝛ postea cũ publicãt q̃dãmõ videbãt approbare testes. vñ postea p sacrm tollit illa psũptio. si. .j. e. c. vlt. ꝛ .j. de excep. pastoralis. sz ibi nõ credo q̃ sufficeret pmittere ꝓtestatiõem lz sufficiat bõ. sz qõ prius dixi verius credo vt dixerũt. T. ꝛ. H. ꝛ vin. olim. sz mõ mutat vt dicit. ꝛ q̃ locũ habeat tantũ hec decre. vbi de calũnia nõ iurat. ar. op. probat. ff. de pe. sanctio legũ. vbi dicit: cũ noua lex statuit ad eas spẽs ptinere nõ videt qb⁹ ipa lege pena spãliter addita est. nec vsimile est delictũ vnũ eadẽ lege variis estimationib⁹ cohercri: ꝛ ex psũptiõe õdicta statutũ fuit vt post publicatiõem iuret q̃ ex malicia nõ ꝓcedat cũ protestatio nõ precesserit: ꝛ hoc vbi õ calũnia non fuit iuratum.

e Dicerit. hoc difficile est probar nisi per iuramentũ. sic. .j. de excep. pastoralis. ꝛ sufficit hic iuramẽtum sicut in proximo casu.

f Protestatus. ꝓ hãc protestatiõem videt q̃ noluit fidẽ adhibere dictis illorũ testium õ se non ergo debet habere pro se. xix. di. si romanoꝝ. ꝛ. iiii. q. viii. cui⁹ in agendo. ꝛ .j. de censi. cum olim. C. de solu. l. pe. sic. C. ad. l. coz. de fal. qui falsas ꝛ. ff. de inoffi. testa. papinian⁹. §. meminisse. ꝛ. C. de his qui. vt indig. alia. ꝛ est absurdum redire ad hoc cui renũciatũ est. C. de re. cre. si quis iusiurandũ. Sic ecõuerso semel probatũ reprobare non possum. viii. q. ii. di. rectissimi. ff. de neg. ge. põponius. ff. de adult. si vxor. .j. de iureiu. quẽadmodum. sed nõ vr q̃ intellectus talis probabilis sit qz lz reprobẽ psonã nõ ideo video reprobare dictum: sicut econuerso lz approbẽ psonã nõ tamẽ approbo dicta. iiii. q. iii. si qu s testib⁹ ꝛ propterea sola protestatio si amplius nõ sit processũ nõ obest: qz licitũ est desistere qñq̃ ante sniam: vt dicũt iura põdicta. s. l. qz falsas. ꝛ §. meminisse. ꝛ. l. alia Et ita sola protestatio nõ nocet si non processũ fuit ad actũ quin credat si pro ipso dixerint: ꝛ si processum fuit ad reprobatiõem ꝛ nõ obtinuit: si dixit ꝓ ipso non prodest. ꝛ expone de facili non credat. si. ii. q. vi. biduũ. v. si aduersari⁹. vbi habes. difficile est vt hic audiat. i. nullo modo audiat. C. ad l. coz. de fal. ipera. coz. ꝛ. xlvii. di. quãtũlibet. ꝛ. i. q. i. ꝑncipatus. vel intellige qõ dicit de facili nõ credatur qñ ab initio anteq̃ deponeret protestatus fuit q̃ licitum esset in psonas obiicere. tunc enim ꝑsumptio est contra testem q̃ criminũ timore aliquid dixerit pro ipso ne postea obiiceret ei crimen: ꝛ tunc si dixit aliquid pro ipso de facili non credat: nisi habito respectu ad qualitatẽ psone ipsius testis: vtputa si ẽ talis ꝛ ita honestus q̃ propter hoc nulla suspitio est cõtra ipm q̃ aliquid diceret timoꝛe alicui⁹ criminis tũc credit ei. si vo sit suspecta psõa vt timoꝛ illo ꝑsũptio

di. fuere ꝓducti ꝓdicto. b. si ꝓducti fuerit ad testimoniũ admittant.

Idem.

Resentiuz auct. statuimus ut si quis post depositiões testiũ publicatas obiicere uoluerit in psonas eoꝝ: ei tũc tãdez id liceat cũ iuramẽto firmauerit: q̃ ad hoc ex malicia nõ ꝓcedat: nisi forsan ante publicationez: id fuerit protestat⁹ uel ostendere poterit q̃ post pu. didicerit quod obiicit i personas: ceterum cũ quis personas testiũ se uelle post publicationem depositionũ repellẽ fuerit, ptestat⁹: si qd ꝓ ipso dixerit de facili nõ credat.

Dẽ lond. ꝛ elien. epis.

In nostra pre. ꝛ infra. Cũ igitur hinc plures inde vero sint testes numero pauciores producti quos non solum diuersa sed aduersa penitus in quibusdam constat testimonia reddidisse: quia etiam ad multitudinem tantuz respicere non oportet: sed ad testium qualitatem ꝛ ad ipsoꝝ deposita q̃bus poti⁹ luxueritatis assistit ex quibus motum animi sui cõuenit iudicẽ informare: mãdam⁹ quatenus si testes utrinqz ꝓducti eiusdẽ honestatis ꝛ estimationis extiterint: cũ cõstet testes mõachoꝝ eẽ testibus archidi. numero pauciores: ꝓ archidi. sniaz ꝓferatis. Si uero testes ex parte monachoꝝ ꝓducti tãte preeminẽtie fuerit: q̃ eoꝝ auctoritas alioꝝ sit merito multitudini pferẽda: ab impetitiõe archid. absoluatis eosdẽ.

Dẽ priori. s. fridiãi. lucañ. ꝛ magistro. g. canonico pisano.

sit õ illũ tũc ñ credit ei vl õ facili ñ credat sine aliis administrl: sz cũ illi credit ei: ꝛ sic dupliciter põt itelligi qõ dicit de facili nõ credat. b.

g In nostra. sz aduersa. Sup õrietate testiũ ita distingue. Si vnus testis õdicit sibi expresse nõ valet. iii. q. ix. pura. xxiii. q. vii. q̃ autẽ .j. de ap. sollicitudiné. C. de lib. cã. l. cũ pciũ. ꝛ. s̃. de proba. lz. nisi i continenti bõ fecerit cozrigẽdo dictũ suum .j. ti. proꝝ. ꝑterea Idez videt si testis pro pte dicit falsum vt in nullo valeat dictum suũ. ix. di. si ad sacras. ꝛ. iiii. q. iii. §. qui falso vel varie. ꝛ s̃. de cã pos. cũ ecclesia. ꝛ. iii. q. ix. pura. Si vo vn⁹ testis õdicit plurib⁹ talis õrietas non obstat: qz dictũ vn⁹ testis nõ ꝓbat aligd. xxxiii. q. ii admonere. ꝛ. s̃. e. veniés. ꝛ. c. lz. nisi forte õdicat plurib⁹ testibus cũ quib⁹ est scipt⁹ in aliquo instrumẽto. ff. quẽadmodo testa. ape. l. i. i fi. Si vero plures testes õdicant plurib⁹ si sũt oẽs ex eadẽ pte dicunt quidã q̃ nõ valent. ar. s̃. de proba. licet. sicut cõtingit in diuersis scripturis. j. de fide istru. iputari. C. de fi. istru. diuersescripture. Si ãt õdicãt testib⁹ altrius ptis valet testimoniũ pluriũ: sed hoc nõ placet: lz eni testes inducti ex eadẽ pte õdicant sibi non tñ succũbunt talia testimonia lz ita sit in instrumẽtis: qz testes nõ potuerunt pũidere. vt dixi. s̃. e. pñtiũ. Dicas q̃ si testes õdicãt testib⁹ sive ex eadẽ pte sive ex aduersa. primo cõcordabit iudex õrietatẽ illã si põt. ar. s̃. c. cum tu. ꝛ de pe. di. i. piculose j. de v̄. sig. nihil obstat. ꝛ. xi. q. iii. anteceſſoꝝ. ꝛ. s̃. de cõsue. cũ dilect⁹. ni si manifesta sit contrarietas. iii. q. ix. nihil. xxxv. q. vi. de parẽtela. ꝛ si manifesta sit õrietas valet testimoniũ pluriũ nisi ex altera pte tãta sit dignitas vt merito debeat pũdicare numero vt hic inferius dicitur vel nisi verisimiliora loquãtur ꝛ plura probent. iiii. q iii. si testes. ꝛ. s̃. de proba. lz. ver. fi. Si vero testes ex vtraqz pte oino sint pares pro reo fert sntia. s̃. de proba. ex lris. ꝛ .j. de fi. instrn. iter dilectos. in fi. nisi in quattuoꝝ casibus in cã mrimoniali liberali ꝛ dote ꝛ testamẽto. ff. de re iudi. inter pares. ꝛ .j. de re iudi. c. vl. vbi habes illos quattuoꝝ casus. s̃. de proba. ex litteris. ꝛ. xxiii. q. i. si quis acceperit. ꝛ. ff. de inoffi. testa. si pars. Si autem neuter possideret sed vterqz petit rem ab alio. s. a tertio si probationes sint bincinde omnino pares: res dividatur si potest. ar. j. de presump. afferre. Si res est indiuisibilis iudex potest gratificare cui vult. ar. j. de parro. si epiſcop⁹. ꝛ .j. de iurepa. cum autẽ ꝛ. lxiii. di. si forte. vel dividat res sorte. xxvi. q. ii. sors. ꝛ. ff. de iudi. sed cum ambo. Si vero testes contradicunt instrumento aut contradicunt instrumento in quo scripti sunt aut alii in quo scripti nõ sũt. Si õdicunt instrumẽto in quo scripti sunt ꝓualent testes instrumẽto. s̃. de proba. tertio. ꝛ ar. ad hoc. ff. quẽadmodo testa. ape. l. i. in fi. ꝛ in auc. õ fi. instru. §. si vero aliquid. Si vo õdicant instrumẽto in quo nõ sũt scripti. dic vt s̃. de proba. tertio. Sed quid vbi duo petũt eandẽ vxorem ꝛ eq̃liter probãt: videt q̃ dei cui cõsentit. C. de nup. vidue. ꝛ. i. q. vi. sancim⁹. si aũt nõ vult cõsentire in aliquẽ detur ditiori ꝛ meliori. si eque sint per oia pares sorte alteri dei ꝓ inra põdicta. xxi. di. cleros. si vero testes inducti sunt iaz ad probãdũ aliquẽ articulũ ꝛ alii postmodum inducunt incõtrariũ indirecte stat secũdis .j. e. ex tenoꝝ. ꝛ. s̃. e. series. ꝛ ar. C. de õben. stipu. optimã. sed hoc intelligo vez q̃ secundi sunt plures ꝛ meliores ꝛ si equales numero recurrat ad dignitatẽ vt hic. alias staretur potius primis: qz potius ꝑsumit subornatio in secundis q̃ in primis.

b Notum animi. s̃. de renunci. in presentia. ꝛ. iiii. q. iii. si testes. ꝛ. s̃. eo. c. preterea.

i Pro archidiaco. s̃. e. cum tu. arg. cõtra. ibi ꝑsumit q̃ vtraqz ps verum dixit: quia illa dicta simul poterant esse vera. hic vero nõ: tõqz recte statur maiori parti.

k Preferẽda. vel saltim coequãda: quia tũc iudicabitur pro reo: vt dictum est in prima notula. Quod hic dicitur recurrẽdum est ad dignitatem psonaꝝ: auctoritas preferatur multitudini ex altera parte intelligit quãdo numerus in modicuz excedit. s̃. de elec. ecclesia vestra si eni multum excederet tunc preferr numerus. ar. õ. s̃. de elec. dudũ. si. xix. di. in canonicis. sed in qua quãtitate ꝑferem⁹ auctoritatẽ vl numerum: istud erit in arbitrio iudicis discreti equitate inspecta. q̃ declarari vel regula de facili dari ñ posset. ff. de diuer. ꝛ temp. ꝑcip. de accessionibus.

NAm litteris.auditu.sic ergo testimoniū de auditu tñr cū fama non facit fidē.j.de accu.inquisitiōis.§.quesiuisti.z.j.de eo q cōgno.consang.vxo.suc.sup eo.Ar.ō.s.e.ꝓterea.vbi credit testimonio de auditu cum fama.z.xxxii.q.i.dixit.sed loquit ibi de ꝑsumptiōe violenta z ibi spāle est in eo casu alias non sufficit:sed hec fama purgatiōem inducit. vt in decre.inqsitiōis.z h vt patet inferi⁹.

b Probata. Nota q in causa criminali etiā ciuiliter mota ꝛ actor habeat ꝑsūptiōez ꝑ se nō tamē defert ei iuramentū imo locū hz regula actore nō ꝓbante reus absolnit.C.ō edē. qui accusare.tamen si infamatus est ex h debet inde se purgare.in ciuili aliud:q si actor habet bonaz ꝑsūptiōem ꝑ se habito respectu ad q̄litatē ꝑsone z cāe defertur ei iuramentū j.de iureiurā.c.vlt.z C.eo.in bone.

c Soli.i.singulares z idco nō valēt.s.de ꝓba.lz.z.s.de elect. bone.z.c.cū dilecti.

d Tales. forte criminosi vel male opinionis.vñ ei nō creditur.ii.q.vii.testes.

e Vm vidua.corrupta.alias nō obesset.xxxiiii.di.valentino.z q cognouissz eā si corrupta eēt.s. de biga.debitum.

f Femias.nō q cū opponit crimē siue irregularitas in modum exceptionis ō clericum ciuiliter in differēter admittūt laici z feie.vt hic ꝑz sicut in denūciatiōe s.e.ti.qm̄.q.lz agat ō crimine nō agitur criminaliter.vt in.c. qm̄.s.eo.vñ ꝓcurator pōt interuenire j.de accu.sup his.in fi.alias mulier non admittitur in crimine.xxxiii.q.v. mulierē.z.j.de v.sig.fozus §.vlt.xv.q.i.ex eo.nec i testamēto admittit.insti.ō testa.or.§.testes.§. sz neqz mulier.Itē aliud cōtra.s.e.decetero.j.de accu.meminim⁹.z.c cū.p.māconella.ii.q.vii.laicos.z.c.ipsi apli.z.c.testes.z hec oia ꝯria loquūtur cū criminaliter agitur.

g Excōicantes.videt q testes cōpelli pñt.vbi odiosa ꝓponit exceptio.ar.s.de elec.cū dilecti.vbi electores cōpellūtur detegere fraudez sed hic nihil dicit de testib⁹ sed de ipediētib⁹ testes:z ideo dicas q nō debent cōpelli sup hoc.dic vt no.j.ti.ꝓ.dilectoz.vbi de hoc in fi.notule.z dixi.j.de accu.super his.in quadā notula que incipit: z tamen vbi de hoc.

b Purgatiōem.ar.ꝓ illis qui dicūtur semp accusato indicendā purgatiōem quod non est verum nisi ex hoc infamar⁹ fuisset.vi.q.vlt.qō aūt.z.ii.q.v.presbyter.

i Fuisse.Sed qualiter hoc potuit cōstare cū singuli essent in suis testimoniis singulares.s.de elec.cū dilecti.z.c.bone.i.z.j.de accu.cū dilectus.in fi.So.bene potuit cōstare ꝓbādo abūtiā fratrū tpe cōtento in lr̄is.j.de his que fi.a prela.q̄ta.z.j.c.ti.ex tenor.vel quotiēs fiebat mētio in capō de hoc facto nulla fuit habita mētio de talib⁹ lr̄is.s.ō ꝓba.tertio.ar.C.ad.l.coz.ō fal.que veluti.Nota ergo q̄liter puniēdi sunt qui pter ofciam capituli hmōi lr̄as noie capituli scribūt q tā q̄ falsarii puniūtur.si.de his que fi.a prela.q̄to.

k Vm olim.menen.ista ecclesia menen. q alias dr sancti dauid oliz fuit archiepalis sicut apparet ꝑ ꝓuilegiū ipsi⁹ ecclesie quā cantuarien.archiep̄s tenet ꝓ suffraganea ecclesie sue.archidiaco.ipsius ecclesie sup statu seu libertate illi⁹ mouit qōnē archiepō cantuarien.dicēs cā liberā eē z ꝑ cōsequēs oz esse metropolis sup cūctis ecclesiis vuallie.hoc dicit tan.qui factum nouit.

l Per exceptiōem.forte obiiciebat ei q nō habebat mādatū z sine lr̄is sui capituli z epī non erat audiendus vt.s.de ꝓcu.c.i.sed nō est vez in hoc casu q̄ quilibet ali⁹ etiam mino: pōt ꝓsequi iniuriaz ecclesie sue ne trahat in peioré statū.xii.q.iii.nō liceat.etiā aliis ꝺicētib⁹.ff.de libe.cā.l.i ij.z.iii.lz alias ꝓiūcta ꝑsona repellat si agat ō volūtate alioz ff.de ꝓcu.pōponi⁹.§.vlt.lz nō est ita.nā qlibet agere tenetur ꝓ ecclia.ii.q.vii.q̄propter.z.v q.v.non nos.z sic vn⁹ iuste resistit oīb⁹.xxxi.dis.nicena.z.j. de his que fi.a ma.par.ca.cuz in cūctis.Ar.ō.ff.qui z a qui. ma.li.nō fi.si quis hac lege.§. quotiens.Et ita intellige ō alia exceptiōe puta rei iudicate vel q̄ esset excōicat⁹ vel aliaz cōsimilē.Jo.Itē.ar.est hic q exceptio pemptoria ante li.cō testa.pōt obiici z probari z sic repellit actor ab agēdo qō verum est in trib⁹ casib⁹.s.de li. contest.c.exceptionis.in cōci. lug.

m Valitudiarios.sic.s.vt lit. non cōte.qm̄.i.ſñ.

n Recepture.sic videt q cōtra ꝓtumacē possit ꝓcedi vsqz ad sniam etiā lite nō cōte.Si hec est vera lr̄a:z logt de diffinitiua sic nō solū senes sz oēs i differēter sūt recipiēdi z h vt dicere satis lr̄a testes maxime senes z sic istō maxie ꝓprie ponit.z sic est iste vn⁹ casus i quo fauoze libertatis recipiunt testes lite nō cōte.z snia ꝑfert si cut cōtinet in electiōe plati vt matrimonio carnali.s.vt lit.ñ cōte.qm̄.§.porro.z est arg. ad boc.C.de ingenu.ma.l. diffamari.z sic itelligebat tan.Alii exponūt istā lr̄am suiam.i.interlocutoriā.s.de missiōe i possessiōez si altera ꝑs nō venerit vel si ptes venerint lite ꝓmo cōtestabūt.Sed ꝓma lectura ex ipsa ꝑz lr̄a.nā si papa vellet intellexisse de interlocutoria ō ea mētiōem fecisset.j. de dec. ad audiētiā.z.s.de trāsla. int coz palia. Sz multū videt obstat huic cū dicit senes z valitudinarii cū illi cōsueuerūt recipi lite ñ ꝑte.vt in.c.qm̄ vnde si papa intelligebat q in casu isto possint recipi li.nō cōtes.ex ꝑte actoris simpliciter dicere debuit recipiatis testes quos archidiacon⁹ duxerit ꝓducendos ꝺm q ꝓcepit in casu cōsimili cū actor abūs est cōtumaciter z reus pñs.s.de do.z cōtu.cām que.iōqz videt q loquat hic de snia interlocutoria z testes senes z valitudinarii recipiant ne copia subtrahat ꝓbationū ex eoz defectu.vt.s.vt lite nō cōtes.qm̄.z ꝺm hoc dixit maxime.i.tm̄.Vel dic vt dixit Tan.z hoc pōt itelligi ex eo qō dicit maxime qō verbū nō fuit in antiqua cōpilatiōe:z q nō recipiunt testes lite nō cōtestata cū fit missio in possessiōem ꝓpter cōtumaciam sed sūmatim exaiato negocio fit missio.s.vt lit.nō cōte.qm̄ frequēter.§.in aliis. z.§.sequenti.ber.

o Ex tenore.cognitā.z sic inductū fuit mr̄imoniū ꝑsumptū.j. de cōdi.app. de illis contra quam presūptiōem non admittitur probatio in contrarium.j.de spon.his qui fidem.

p Jnficiebat.Et ita ꝓ narratiōem z responsiōem facta est contesta.litis.s. de elec.dudū.z.s.de li.cōte.c.vno.z.C.de li.cōte.l.vna.

q Adiiciēs.in modū exceptiōis.sic.s.de ordi.cog.c.i.z ex istis verbis debes istrui q̄liter debeas rñdere z sub qua forma:q sic excipiēdo nō cōfiteris.j.de except.cū venerabilis.vbi de hoc.z.ff.de except.nō vtiqz.z.j.de except. venerabilē.

r Tūc viuentē.ille allegabat turpitudinē suā:vñ nō debuit audiri.j.de donat. inter dilectos.z.j.de cōcess.ꝑben.cū sup qōnc.z.s.de cōfes.cū sup.sz in casu isto z in quolibet vbi vertit periculum aie audit allegans turpitudinē suā.s.e.sicut z.j.de re iudi.lator.z.c.consanguinei.z in cā liberali audit aliqs cōfitēs turpi-

modi litteraruz:ab officio z beneficio denūtietis eē suspensos:donec mereātur nr̄az idulgētiā obtinere.

I Dē dulmen.epō z decano z priori sancte trinitatis eborac.

Cūz oliz archi.menen⁹.aduersus cāt.archiepūz super statu menen.ecclesie,pposuit,qōez:et infra. Mādamus:quatenus nisi ps aduersa predictuz archidiaconum per exceptionē legitimam repelle re ualeat ab agendo:partibus si poterit fieri uel procuratoribus earuz ad locum securum z idoneū cōuocatis z lite legittime contestata testes quos archiepūs in anglia et quos archid.duxerit,pducendos in uuallia recipere procuretis. Uerum si archiepus citatus legitime uel per se uel per procuratorem idoneū noluerit compere aut litez ēt cōtestari uos testes maxime senes z ualitudinarios[m] quos arcbidi.duxerit,pducendos sub ap.ob.admittatis:z depositiones eoruz conscriptas ad se. curetis ap.destinare statuentes partibus terminum emptorium quo per se uel r̄ñsales idoneos nr̄o se cōspectui repñtēt sniaz recepture[n].

I Dem priori de bolonic.et J.rectori ecclesie de borell.

Ex tenore ur̄arum accepimus lr̄arū:q cū uobis cāz que vtitur inter.r.militem z.m.mulierem cōmiserimus fine debito terminandam:z infra. Pars mulieris ,ppo suit q dictus miles pri⁹ corpale prestitit iuramentū:q ipsam duceret in vxorem:postmodum carnaliter cognitam traduxit in domū. Miles vo hoc inficiebat[p] oīno:adiiciens[q] q si hec va eēnt:eam tamē de iure habere non potuit:eo q aliaz tunc[r] viuentem prius duxerat in vxorez.

tudinem suam.s.se vendidisse filiuz ingenuū.C.de libe.cā.l.i.vin. Item ex eo q̄ dicit tunc viuētem: patet q̄ hec non poterat esse vxor: sed si p̄ma esset defūcta ⁊ hec sciebat illū aliam habere anteq̄ contraxit cū eo: eam postea habere non posset.ī.de eo qui dux.in matri.sup hoc.⁊.c.ex tuarū.⁊.c.cum haberet.si vo credebat eum esse solutum quando contraxit cum eo bene posset euz habere.ī.de eo qui dux.in matri.c.i.⁊.c. veniens.ber.

a Admittēdos.hic habes expresse q̄ post publicatiōem testium etiam in eadem instantia iudicii testes recipiuntur super nouo articulo vel exceptione.s.c.de testi.vbi ō hoc.⁊.s. e.series.⁊.C.de excep.siquidē C.de pba.exceptionem.⁊.ī.ō excep.ceniqz.super veteri vero non sunt recipiendi.s. eo. fraternitatis.vbi de hoc. Sed certe licituz est mulieri probare absentiā viri ergo ⁊ eodem modo licitum est viro ꝓbare p̄sentiam: quia mos vtriqz gerēdus est.ff.de pba.circa cum. quia nō debet actori licere qō reo non liceat.ff.de regu.iur. non debet. Et ita est ar.q̄ post quam didici testificata nō possum inducere testes super eodem articulo: sed alius est modus inducendi ⁊ ad aliud nūc q̄ primo.ī.eo.veniens.⁊.c.cū in tua.

b Significauerunt.interdixerunt.quod eis licuit. s.de causa pos.pastoralis.⁊.ff de vi ⁊ vi ar.cum fundū.§.vlt. ⁊.ff.de acqui.pos. naturaliter §.nihil.

c Ratiōe.hec ratio bōa erat quia interdictum vnde vi dat heredi ⁊ bonorum possessori ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.hoc interdictum.⁊ datur in heredez in id quod ad eum peruenit.ff.ō vi ⁊ vi ar.l.i.§.pe.⁊.l.sc.⁊ xvi. q.vi.si episcopum. Et intellige quando datur contra heredez iuris.C.si ex delic. ōfūc.l. vna non autem contra heredem rei: quia non omnis ad quem res peruenit tenetur interdicto vnde vi.s.de resti.spo. cuz ad sedez.⁊.ff.de vi ⁊ vi ar. cū ad te.si tamen scienter rem illam recepit a deiectore teneī. s.de resti.spo. sepe contingit.

Cum per testes militis videretur esse probatum: q̄ ipse ante festum purificatiōis beate virginis.b. mulierem solenniter accepit vxorem: ⁊ testes.m. mulieris dicerent q̄ in septimana paschali sequēte festū predictum de ea ducenda prestiterit iuramentuz: predictus miles ab impetitione ipsius absolui cum instantia postulabat. Verum ex parte sepe dicte mulieris extitit replicatum q̄ eo tempore necnon ⁊ antequam testes dicti militis dixerant eum cū alia matrimonium contraxisse: fuerat semper in ebor. prouincia commoratus: cuz testes ipsi dicerēt hoc longe extra dictam prouinciaz actū esse: determinātes tempus et locū quod per testes idoneos erat probare parata. Sed ecōtra fuit ex aduerso responsum: q̄ cum attestationes iam essent hincinde solenniter publicate locus productioni testiū iam nō erat. Quia igitur dubitatis: utrū post publicationē attestationū sup illo articulo deberent testes admitti: nos inquisitiōi vre auctoritate p̄sentiū rñdem[9]: testes mulieris ad ꝓbādū illū articulū admittēdos[a].

Dē priori sancti victoris.

Significauerūt nobis: ⁊ infra. Cum cā que vtitur inter abbatem et monachos sancti dionysii ex vna parte: ac abbatissaz ⁊ moniales de forcellis ex altera: tā super ꝓprietate quā sup possessione prioratus de argentario: iudicibus a nobis cōmissa fuisset: et moniales sup cā ꝓprietatis prius litez ingresse testes ꝓduxissent: i illa postmodum possessionis iudicium suspenso petitorio intētarunt[b]: ⁊ infra. Unde in cā possessionis quā moniales petebant ea ratione[c]: q̄ ille quibus ipse successerant inde fuerint violenter eiecte: testes fuerunt ab utraqz pte producti eousqz processuz ut publicatio iam fieri deberet[d]: ⁊ ifra. Ndā damus quatenus si uobis cōstiterit abbatem et monachos quartam ꝓductionem testium cum iuris solennitate[e] super possessorio petiuisse: et propter hoc infra decem dies[f] post interlocutoriam sententiam appellasse: nisi forte iudices quartā productionez negauerint: pro eo q̄ uo luerint effrenatam[g] multitudinez testium refrenare: uos ad quartam ꝓductionem adhibita solennitate legali admittatis eosdem: ipsos si in ꝓbatione[h] defecerit in expēsis legitimis ꝓdēnātes[i]. Et nisi adeo sit in petitorio iam ꝓcessuz: ut plene possit de ꝓprietate liquere[k]: uos causā possessionis: ad quam de iuris beneficio abbatissa ⁊ mōiales habuere recursū[l]: p̄mitto termīetis: ī cā ꝓpetatis postmodū ꝓcessuri: alioquī q̄stionē terminetis simul utrāqz.

Dem epo placentino.

Cum cām que inter archiepiscopum raueñ. ac commune raueñ. ⁊ infra. Quia vo utriqz parti nimis existeret onerosum: ut testes producerent coram nobis: mādam[o] quaten[o] recipias testes quos utraqz pars taz super principali negocio: quam in personas[m] testium duxerit producendos: ac eos diligenter examinare procures[n]; et de singulis circunstantiis[o] prudēter inquirēs: de causis[p] videlz personis[q] ꝓprietatis: quia litis contestatio exequat omnes possessores ⁊ p litis contesta. fiunt malefidi possessores: ⁊ ideo fructus post li.cōtest. omnes restituendi sunt cuz ipsa re.C.de rei vē. certuz est.⁊.ff. de peti.heredi. sed ⁊ si lege.§.si ante litem. ſz forte intelligitur li.cōtes.de nouo facta super ꝓprietate: ⁊ qz moniales primo cōueniebāt modo queruntur. Et hoc verū est ꝑm legistas q̄ dicunt q̄ ex toto renūciat iudicio ꝓprietatis anteq̄ admittat ad possessoriū. Secundū iura canonica non renunciatur iudicio ꝓprietatis: vt h̄ dicit: qz postea debent ꝓcedere i iudicio ꝓprietat(is). Sz ſz hoc videt q̄ fecerūt sibi p̄iudiciū circa fructus ꝓceptos ⁊ post litis cōtesta. super ꝓprietate: si monachi postea obtinent in iudicio ꝓprietatis.io.

m Cum causa. in psonas. ſz cuz exceptio que opponitur i psonas testiuz debeat reseruari in tempus disputatiōis post publicatiōem testiū. vt.s.e. p̄sentium. quare papa dicit q̄ statiz hoc faciāt ideo fecit ne differatur negociū: qz p̄sūptio erat ꝑ fauentiēn. ne cā ꝓtrahēdi negociū obiicerēt in psonas testiū post publicatiōem: vñ papa voluit sup hoc ꝓuidere: ⁊ iō nō fuerūt admissi ad hoc s.de ꝓba. licet. in casu tñ statim admittit ad ꝓbandū. vnde cū dr q̄ ille sit odiosus ex criminali cā statim dz hoc ꝓbare. C. de testi. audi. dicatur. Si ex leui cā vel pecuniaria odiosus dicit recipiat eius dep̄n ⁊ in tēpus disputatiōis reseruet hmōi questio. vt ibidē dicit. ⁊ in auc. e.ti.§.si vero.col.vii. Itē ⁊ in alio casu cū obiicit testi q̄ sit seruus: si dicat se libez nō dz admitti nisi p̄us ostendat chartā sue manumissiōis C.e.ti.auc. si testis buil.ar.ō.q̄ statiz debeat audiri qui obiicit crimē testi.s.e.ex pte ade.

n Procures.sigillatim p se: alias non valerēt eoz dicta.ī.e. venerabilis.⁊.ī.de accu.inquisitiōis.§.i.⁊.s.de elec.quia propter.ar.C. de testi.nullum.b.

o Circūstātiis.alias nō pueniet ad vītatē.xxiii.q.viii.occidit.an.s. lucri gratia vel inimiciarū testificent: ⁊ de aliis circstātiis de quibus tradit.ff.e.l.iii.⁊.iiii.q.iii.§.si testes.b.

p De cāis.cām.n.scie dz q̄rere iudex quā si nō reddiderit nō valebit dictū testis.iiii.q.iii.§.solē.⁊.xxiiii.q.iii.si babes.⁊ in auc. de testi.§.⁊ lz dudū.col.vii. Si vo iudex nō quesierit ⁊ testes simpliciter dixerint se scire. valebit.ī.de re iudi.sicut.vbi de hoc.ct.ff. de no.ope. nūci. de pupillo.§.qui nunciat.in fi.

q Personas.ipsoz testiū.an etiā sint honesti.iiii.q.iii.§.ii. Sz nūqd testis tenetur respondere an sit criminosus p̄iurus vel talis qui non possit testificari: ⁊ videtur q̄ sic: qz iste sunt circūstātie de gbus q̄rit ff.e.l.iii.⁊.iiii.q.iii.§.si testes.⁊ qz testis in cā criminali ⁊ ordinandus eqpant[r].ii.q.vii.ipsi apostoli.⁊.c. testes. ſz ordinādus teneī dicere crimē suū.l.di.ex penitentibus.⁊.xxiiii.di.c.vlt.op.ar.ī.de exce. deniqz

d Deberet.monachis petentibus quartā productiōem testium cū solēnitate legali sup iudicio possessorio quā cū iudicet denegarūt monachi appellauerūt ab interlocutoria contra eos lata.vt.ī.patet.

c Solēnitate.quā habes.ī.e.c.pe.⁊ in auc.e.ti.§.qz vero.

f Dies.idem tēpus datur ad appellādum a diffinitiua.ii.q.vi.anteriox.⁊ sic ꝑ q̄.ī.x.dies dz appellari ab interlocutoria.s.de elec.cū dilecti.alias trāsit in rem iudicatā vt ibi dicitur.idem etiam tempus datur ad supplicandū.C.de p̄ci. impe.offe.auc. que supplicatio.vin.

g Effrenatā. No. nouitatē iuris: sed ratio est antiqua.sic.ī.c.ꝓxi.⁊.ff.de testi. l.i.in fi.⁊ ex eadē causa posset iudex denegare tertiā ⁊ etiā secundam.si.ff.ō iudi.nonnunq̄.xxiiii.q.iii.de illicita.⁊.s.de do.⁊ cōtu.cū dilecti. exquo eadē subest causa in secunda siue in tertia vt in quarta idē seruādū est hincinde.s.ō trāsla.inter corporalia: vel si infra certum tempus causa deberet terminari.s. de offi.dele.de causis.vin.

h In ꝓbatiōe.s.q̄ nō ꝓbēt se appellasse.ī.x.dies ex cā p̄missa.

i Condemnātes.⁊ sic ꝑz q̄ appellans iniuste condēnandus est in expensis alteri parti: ⁊ istud generale est.ii.q.vii.oīmodo.⁊.ī.de appel.vt debitus.⁊ q̄ remitti debet ad eundem iudicem a quo appellauit vt dicit illa decre.vt debitus. ⁊.ī.eo cū ecclesia. Sed quare ꝑm iura p̄dicta non remittūtur ptes ad priores iudices si apparuerit monachos frustratorie appellasse. hoc ideo contingit: quia priores iudices retulerunt negocium domino pape: ⁊ ita desierunt esse iudices per relatiōem.vt.s.de offi.lega.licet.i prin.⁊.C. de rela.l.i.⁊.ii.⁊ vt patet ex p̄n. c.quid iuris sit de huiusmodi expensis dictum est plene.s. de dolo ⁊ contu. finem.ber.

k Liquere.nō videt q̄ plene liqueat nisi post q̄ renunciatū fuerit ⁊ ꝓclusū cū ante renūciatiōez possint ptes adhuc ꝓducere testes sup nouo articulo ⁊ istrumēta.ar.s.de elec.dudum.⁊.ī.de fi.instru.cum dilectus.

Sed cõtrariũ nõ inuenitur ergo stabimus legibus predictis: qõ eni nõ mutat: quare stare ꝓhibetur. C. de testame. sancimus. Sz cõtra videtur qꝫ nõ teneatur respondere: qz nemo tenet ꝓdere se. de pe. di stin. i. nõ tibi dico. Hec auctoritas loquit de eo qui in iudicio aie cõfitet: & ille non tenet crimen suũ occultũ publice confiteri. Quid ergo dicemus: satis ꝑt dici qꝫ dz respõdet salte ad ea de quib⁹ tradit .iiii. q. iii. §. si testes. & ff. e. tit. l. iii. et op. ar. j. de accu. ingressiõis. §. i. Si de aliis interrogent nõ tenent rñdere sed de consuetudine nõ interrogant. & satis videtur bonestũ qꝫ non interrogẽt nisi de his de quib⁹ fit mentio in. ll. predictis: quia talia nõ sũt ãpliãda sed restringenda. Preterea testes debent cognoscere litiganti um personas a quibus & cõtra quos inducũt qñ agit de cõtractib⁹: aliter nõ videtur qꝫ possint congrue testificari. ar. i auc. eo. ti. §. i. col. viii & in auc. de instrum. cau. circa pri. §. fi gs igit. C. de iur. delib. sancim⁹. §. sinautem dubius. in fin. Et si dubitet an testes cognoscãt cõtrabẽtes vel litigãtes: exhibẽdi sũt ipsis testibus ut eos cognoscãt: et in eadẽ forma i qua esse consueuerũt: ga mutata forma & substantia quasi mutata vi. ff. ad exhib. iulianus. §. sed & si quis. Istud frequẽt fit: ꝑcipue vbi factuz suspectũ presumit. b.

a Be loco. exemplo danielis.

b Tempore. quia si diuersi sunt siue i loco siue in tempore: nõ valet eoꝝ dictuz. iii. q. ix. nihilominus. nec intellige de tempore. i. de qualitate tpis nisi esset suspectus testis. vel ex tpe. i. ex mõa & ex hoc etiã reddit testimoniũ suspectũ. iiii. q. iii. §. itẽ in testibus. cõsiderandũ est. Cũ enim testis presumit suspectus: quibuscũqz modis põt inquirẽda est veritas. ar. xxx. q. v. iudicantẽ. & xxxv. q. ix. graue. & C. de eden. is apud quẽ. in fi. Judex ergo discretus in oibus istis aliis ꝑ que possit veritas melius ꝑscrutari dz interrogare. aliter enim ad veritatẽ nõ possum⁹ puenire. xxiii. q. viii. occidit. t.

c Testes aũt. tẽ. Clausula nõ respicit oia superiora: qz testes illi q inducuntur super criminibus non cõpellũtur. j. ti. primo. dilectoruz vbi de hoc.

d Cõpellas. ꝑ excõicationẽ. s. e. tã lr̃is. & hoc bene põt qz prestat impedimentũ cause: & qz iurisdictio ad oia extendit sine quib⁹ cã expedire nõ põt. s. de offi. deleg. Preterea. & c. prudẽtiã. §. sexta. ad fi. & c. i. & c. suspitiõis. & s. & c. tã lr̃is. & ff. de iur. om. iu. l. ii. Et si nullo mõ põt cõpelli: & ita testes nõ pñt inde dicere veritatem quid erit: vi qꝫ dz haberi ꝑ ꝓducto ac si deposuisset ꝑ illũ qui facit illũ ipediri: vel consentit: quia si vellet prohibere ne taliter ipediret bene posset. j. eo. cõstitutis. & ar. iii. q. vii. §. tria. ver. si quis aũt. ar. cõtra. i. q. iiii. qz ꝓlatus.

e Effrenatã. sic. s. eo. c. proxi. & ff. de testi. l. i. in fi. Et sic vltra. x. dicitur esse effrenata multitudo. sic. j. de cleri. excõ. mini. latores. Sed ꝫ potius cõsideratur ꝑm magnitudinẽ cause & psonarũ qualitatẽ. naz qñqz. xxiii. milia dicuntur pauci. xlv. dis. disciplina.

f Voluerint. hec littera põt intelligi ꝑm distinctionẽ illius. l. C. e. ti. l vlti. j. c. presentata. vel dic vt dicebat io. & lau. qꝫ quãdiu attestatiões sunt clause possunt adhucidẽ testes iterato induci ut addãt: qz forte loco⁹ tẽpore⁹ visu auditu scientia cru delitate fama & certitudie cũcta plene ꝓscribas: & infra. Testes autẽ &c. Quod si forte fauentini uel alii eos quos dict⁹ archiepus ad ꝓhibẽdũ testioniuz veritati duxerit ꝓducendos presũpserit impedire: tu ipsos ab huiusmodi presũptiõe cessare cõpellas. Volentes autẽ effrenatã multitudinẽ testium refrenari uolumus ut bincinde quadragenarium numerum testium excedere non ꝑmittas: ita videlicet ut si fauent: testium depositiões ratas habere uoluerint: que a ferrari. epo & abbate pomposi. recepte fuerit: testes ipsi cõputent in nũero ꝓlibato: alioquin cũ attestatiões ipse sint clause: idez testes si necesse fuerit iterato ꝓducantur. ¶ Dẽ de nouo fonte case dei abbatibus.

Veniẽs⁹ ad ap. se. c. archidi. remoñ. humiliter supplcauit ut sentẽtiã sup decanatu claremoñ. ecclesie pro eo lataz que iam fuerat in parte executioni mãdata: facere mus in totum executioni mandari. Cũ autẽ ꝓcuratores capituli claremoñ. in nr̃a presentia proposuerint sniaz illã cõtra iustitiã & post ap⁹. ad nos iterpositã ꝓmulgatã: & infra. Et idẽ archi. ipsos tãquã ꝓcuratores admittere noluerit: uel dictis eorũ aliquaten⁹ rñdere. p. subdi. nr̃ se ipsi opposuit ex aduerso: asserẽs canonice se i decanum claremoñ. electũ ꝓpter quod dict⁹ archidia. i sua petitiõe nõ erat aliquaten⁹ audiẽdus quia decanat⁹ ipse nõ ad illũ sed ad se potius ꝑtinebat: & infra. Cũ igit sup his aliquãdiu disceptasset: iterlocuti fuimus ut dictus. p. si posset incõtinenti suam intentionez funda ret[m] qui cũ super hoc testes & instrumenta ꝓduxerit: iterloquẽdo ꝓnũciamus: qꝫ sua intererat: ut se posset opponere archi. memorato. Lite igitur inter eos tam super electiõe quã super sẽtẽtia cõtestata quesituz fuit ab ipso archidia. utrũ attestationes prius exhibitas in articulo[n] supradicto in hoc iudicio uellet ad mittere: qui respõdit: qꝫ uellet dũ modo posset obiicere tã in personas testiũ quã in dicta. Quo audito pars[o] aduersa respõdit: qꝫ attestationib⁹ illis i hoc iudicio vti nolebat: cum non sup principali negocio sed sup articulo incidenti fuissent lite non ꝓtestata recepte. vnde super toto negocio alios uolebat testes producere uel eosdez. Pars autẽ respondit aduersa: qꝫ cuz testes illi tã super sententia quã sup electione dixissent: & eoruz attestationes fuissent in iudicio publicate: nõ licebat eidem postquã testificata dicerat super eisdem articulis alios testes ꝓducere: presertim cũ in hoc iudicio attestationibus illis usus fuisset subdia. prelibatus. Nos igit iustícia pronunciauim⁹ exigente: qꝫ testes eẽnt recipiendi sup toto negocio: quos utraqz ps duceret producendos. Quocirca mãdam⁹: quatenus receptis testib⁹ & rõnib⁹ partiũ intellectis: cãm ipsam tã sup principali quã etiã incidẽti fine canonico terminetis. Quia vo que in capitulo agũt: ñ facile pñt nisi p cãonicos ipos ꝓbari: uolum⁹ ut ad cautelã absoluatis eosdẽ: ut uocati ad testioniũ libere ualeãt ꝓ utraqz pte testari. Dẽ bisuntino archiepo.

Venies. de hac materia loquit. j. de appel. consti tutus.

b Appellatiõem. bene allegabãt isti procuratores si hoc ꝓbare possent. s. qꝫ cõtra iusticiã: qz executio ꝑ hoc suspẽdit sic obiciat qõ falsi. C. si ex fal. instru. l. vlti. lau.

i Voluẽit. qz dicebat qꝫ erãt cõstituti ꝓcuratores ab excõicatis: ut ꝑz in integra. in fi.

k Audiendus. sentẽtia lata inter me & te non est executioni mandanda si ius alteri⁹ ꝓtis ledit. j. de re iudi. cũ super. & s. de offi. dele. super co. & ff. de ap. a sniã. lau.

l Incõtinenti. nota sniaz executioi mandandã nisi stati ꝑbet exceptio. s. de testi. spo. litteras. C. de cõpensa. l. vl. in fi. & C. de oz. cog. l. fi. §. vl. fi. j. de re iudi. cũ super.

m Fundaret. quod debz audiri contra illam sniam que lata erat pro archidia.

n In articulo. ad quem ꝓbandum fuit admissus: scilicet qõ sua intererat.

o Vellet. quia ad hoc cogi ñ poterat cũ ob aliud ꝓbandũ fuissent inducti. j. e. cuz causã que. & ar. s. e. constitutus. j. eo. cũ in tua. ex cõsensu tamẽ valuissent. ar. C. e. ti. l. vlti.

p Pars. sed quare necesse habet iste. p. cõtra sniam illã inducere testes cũ illa sentẽtia ei nõ debeat obeẽ: quia res inter alios acta aliis obesse nõ debet. j. de fi. instru. inter dilectos. & j. de re iudi. ti. pe. in ꝓncipio. Rñde: qz de hoc agebatur an sniã ei preiudicasset q sciebat rẽ ad se pertinentẽ tractari: quia si ꝓmo sibi actio eius rei competebat & permisit sequentẽ agere preiudiciũ sibi fecit. j. de re iudi. c. pe. ff. de re iudi. sepe. qz hoc ipso tacite renũciare videtur iuri suo. j. de bis que fiũt a ma. par. ca. ex ore. qz quãcito sciuit cãm illã tractari stati debuit contradicere & se opponere. qõ cũ non fecerit presumitur consentire. ar. s. de offi. deleg. cũ olim. & luui. dist. si seruus. et. j. qui ma. accu. pos. insuper. secus si nesciuisset cãm agi. arg. ff. de accu. si cui. §. idem. Preterea ad hoc iidem vel alii testes super hoc sunt admittendi: & ita super eodẽ articulo & inter easdem personas testibus publicatis iidez vel alii testes iterum recipiuntur. Unde contra. s. e. fraternitatis. cũ suis conco. Sed iam solutũ est qz illud contingit ꝓpter diuersum modũ agendi. j. eo. cũ in tua. & c. cum causam que. Sed si illi etiã qui primo inducti fuerunt contrarium dicunt in secũdo iudicio quid erit: non credo valere dictum eoꝝ: licz aliud sit iudiciũ: & alius modus agendi. j. eo. cũ in tua. & j. de ꝓsump. litteras. s. de proba. per tuas. ber.

q Canonicos. que enim in capitulo fiunt per alios probari nõ possunt cum alii ad capitulũ non vocẽtur: sic & que domi fiunt ꝑ alios nõ de facili exploratur. C. de repu. consensu. §. sup plagis. C. de questi. interrogari. ff. ad sill. si quis in gra ui. §. si pupillus. & §. se. & l. iii. §. si vir aut vxor. licz alias apud domesticos facile quid confingatur. C. de dona. datã. ar. contra. s. eo. in litteris. Itẽ est hic argu. qꝫ excõicatus post absolutionẽ suã restituitur pristino statui. iiii. q. i. c. i. Itez ea que in capitulo agũtur ꝑ alios ꝓbari debẽt: ut hic dicit. Et hec est cã quare cõpellit canonicus ferre testimoniũ cõtra ecclesiã suã sup cõtractu inito cũ capitulo suo: nec debeat ideo perdere beneficiuz suuz: qz hoc facit cõpulsus. ff. de bo. lib. qui cũ maior. §. pe. secus eẽt si assumeret ad officiũ ut in aduocatiõe uel ꝓcuratiõe: qz tũc perdere debet beneficiũ suũ. s. de postu. c. vl. hic iõ absoluũt

ad cautelã ut possint testificari: quia dicebatur q̄ erãt excõicati post appellatiõnẽ: alias nullus absoluit ad cautelã. Nec intelligas q̄ quilibet excõicatus uocatus ad testimoniũ debeat absolui: & hic ideo absoluũtur ad cautelã q2 nõ poterant p̄bari per alios q̄ per illos de capitulo ut littera dicit.

a Tãis qõnibus. iuramẽti. sed cũ iuramẽto bene: alias quãtũcunq3 religiosus sit aliquis in preiudicĩ alterius nõ est ei credẽdũ. j.e. nuper. & sic tam monachi q̄ alii clerici possũt ferre p̄ ecclesia sua testimoniũ. s.e. insuper. x.c.cũ nuncius. x.j. de ureiur. & sic christus. in fi. x.xiiii q.ii. super prudentiã.

b Remittat. & sic p3 q̄ iuramẽtũ testis põt remitti. & h3 ideo q2 verbo aduersarii possum totũ ius meũ relinquere nt. C. de fideicõ. l. ulti. Sed vr̃ q̄ nõ possit remitti q2 introductũ est ut veritas detegat & ut religio iudicãtis nõ cõueniat & sic videt q̄ in fauorẽ iudicãtis: ergo ptes nõ possunt illõ sibi remittere. So. iuramẽtu3 illud iudicis auctoritate remittit: & istud iuramẽtũ p̄cipaliter in fauorẽ ptis p̄stat. vñ p̄t illud sibi remittere ptes. Sed nũquid iuramẽtũ istud põt remitti in cã crimiali de cõsensu ptiũ: dico q̄ nõ: q2 nec eox cõfessioni stat in cã mr̃imoniali etiã si fama cõsentiat siue rumor. & hoc ío ne colluderẽt ad inuicẽ p̄ matrimoniũ. j. de eo qui cogno. p̄sang. vx. sue. sup eo. sed i cõiũgendo vr̃ q̄ possit remitti q2 ibi creditꝰ cõfitenti dũmõ nõ sit in alterius mr̃imonii p̄iudiciũ. j. de clãdesti. despon. c. ii. Sed qd dices de iuramẽto calũnie an possit remitti a parte parti vr̃ q̄ nõ: q2 nec cõsuetudo valet de ipso nõ prestãdo. s. de iura. ca. ceterũ. & videtur expressũ. C. de iura. ca. l. ii. §. sed q2 veremur. sed eadẽ rõne qua iuramẽtum testi remittit: q2 in fauorẽ partiũ p2estat ut veritas eliciat & nõ occultet. xiiii. q ii. quãq̄. põt iuramẽtũ calũnie remitti q2 illud p̄stat in fauorẽ ptiũ ne calũniose aliquid fiet & vt veritatẽ vel saltẽ fm q̄ estiat cõfiteatur. C. de iura. ca. l. ii. §. sin aũt. ad fi. Sicũt quidã ut ío. & b. & alii sequaces q̄ iuramẽtũ istud de calũ. exp̄s se remitti nõ põt: sed tacite bene remitti põt: nec sn̄ia p̄pter hoc cassaret. ar. ff de procu. filiusfamilias. §. veterani. & C. e. ti. ita demũ. vbi exceptio p̄curatõia õ militẽ exp̄sse remitti nõ põt: tacite vero bene põt. ff. de iureiu. l. iusiurandũ. §. qui iusiur. sicut aliq̃ tacita p̄hibitio plus opat q̄ exp̄ssa. ar. ff. de solu. vo p̄ curatori. §. alia. & l. si quis stipulatus i melle. §. i. Alii dicũt ut. m. et ei9 sequaces q̄ nõ põt nec tacite nec expr̃esse cũ nõ tm̃ in fauorẽ ptiũ sed p cõi vtilitate itroctũ est: ut dicit lex q̄ ex dissimulatiõe remitti nõ põt. C. de iura. calũ. l. ii. §. sz q2 veremur. B.

c Dilecto filio. litis cõtestatõez. protestando q̄ p illa vba nõ intẽdebat litẽ cõtestari. s. de ordi. cog. cũ dilectus.

d Unicũ. sed nũquid eẽt idẽ si hẽret duos p̄ter istũ: vr̃ q̄ nõ: q2 duo testes sufficiũt. s.e. licet. x.j. de testa. relatũ. x. iiii. q. iii. §. itẽ vbi numer9. x. ii. q. iiii. §. i. ad huc credo q̄ remoueri debeat a iudicio: & pcipue si illi duo sint viles: & q2 testes nõ hũt oia in memoria semp: & sic vitas occultaret & p̄batiõis copia totalit deperiret. ar. op. s. ut li. nõ cõte. qm̃. i. ſn. et curare debẽt magistratus vt etiã salua sit rerũ p̄batio. ff. eo. ti. curent. et ar. in auc. eo. ti. vl. col. col. vii. & ff. ad. l. acq. in lege. Si aũt plures hẽret nõ deberẽt remoueri: q2 vbi aliquis h3 sufficiẽtes testes alii nõ cõpellũtur. s. eo. ti. c. de testib9. in fi. Sed nũquid eẽt idẽ incã criminali vr̃ q̄ nõ: q2 in crimiali nõ cõpellũt testes. j. ti. p̄xi. dilecto x. adhuc credo q̄ sit remouẽdus: nõ ob. eo q̄ põt cõpelli q2 p̄cibus induci posset ut testificaret: sed si oino nollet testificari nõ deberet remoueri etiã in cã ciuili si iudex vellet iurare q̄ nil scit de causa illa non debet remoueri. Idẽ credo tenendum si aliquis in fraudem procuret ut causa talib9 cõmittat licet haberet alios plures quia fraus ei prodesse non debet. ar. op. j. de symo. nobis. x.c. sicut. x. s. de rescrip. super litteris.

e Excluso. hoc h3 locũ qñ clausula illa qõ si nõ oẽs &c. ponit.

f Recusastis. et male: quia etiã p̄to2 testimoniũ dicere debet. iiii. q. iii. §. itẽ i criminali. ver. si res exigit. nec eni artanda est copia p̄bationum. ff. de incen. ruinaufra. l. ne quid. §. de his. Sed quid si ipetres illu3 in iudicem qui volebat esse aduocatus meus in illa causa ob hoc non remouetur cũ alium possim habere aduocatum: nisi hoc dolo feceris ut mihi subtraheres copiam aduocati periti ar. j. eo. constitutis. x. iii. q. vii. si quis autẽ. Sed si ei reuelaui secreta cause mee: non sufficit ad remouendũ eũ: quia nõ debet iudicare fm conscientiã: sed fm allegata. iii. q. vii. iudicet. Sed quid erit si iudex iste de quo queritur cõmittat stati vices suas alii nihil sibi retinendo: nũquid tenet talis cõmissio? & si tenet nũquid põt iste eẽ testis corã illo. dixit ioãnes q̄ nõ põt corã eo ferre testimonium quia fungitur vice eius cui delegauit: & idem est iudicare per aliũ quod per se. ar. s. de offi. dele. corã. et licet mõ non sit iudex: sufficit q̄ fuit utmõ possit esse testis. ii. q. vi. statuendũ est. Satis honestum putarẽ & q̄ possit cõmittere & q̄ possit esse testis corã illo. x.c. illud statuendũ. loquit de iudice qui cognouit de causa: & hoc potest dici per decre. istam quia iste iudex fuit: & tamẽ admittit ad testimoniũ imo propter hoc remouet. Et si ordinari9 petetur in testẽ coram officiali suo nũquid debẽt testificari: credo q̄ sic si necessitas imineret.

Ne igit ob testis defectũ ei9 iusti/cia ualeat depire: te abbas ursicãpi. loco ipsius duximus subrogandũ mandes quatenus si est ita: suspẽsi/one prepositi relaxata in causa iuxta p̄oris mãdati tenorẽ rõe preuia p̄cedatis. Idem iudici sabiñ.

Signifieauit nobis presbyter sãcti. n. sabiñ. dioc. q̄ fũdatores eiusdez ecclesie liberam eã esse uolẽtes fũdatiõis tpe se in ea nihil iuris retinere dixerũt. vnde timẽs ne processu tp̄is p̄batiõis copia ualeat deperire: prouideri super hoc idẽ presbyter postulauit. Quocir/ca mãdam9: quatenus testes idoneos quos ipse sup hoc duxerit p2oducendos: examies diligẽter: & eorum dca i publico redigi facias monumẽta: denũciando fundatorib9 antedictis: uel eox heredib9: ut receptioni testiu3 si uelint intersint: & super denũciatiõe sic facta conficiat publicum instrumẽtũ.

Idẽ epo & archid. urbeneñ.

Cum causa que iter economũ monasterii sancti. m. de mon

g Testis defectum. & sic eo remoto poterit ferre testimoniũ in causa. sed nunqd aduersarius poterit obiicere in personaz istius decani ut a testimonio ipm repellat: nõ: cum ipm approbauerit in iudicẽ eum eligendo sed in dicta bene poterit. h3 obiicere. iiii. q. iii. §. si quis testibus. iii. q. iii. §. offerat. x. xxx. q v. horrẽdus.

b Subrogandum. cuz vnus iudex alii subrogat totũ tẽpus habet quod alii cessũ fuerat. ff. de iudi. si iudex. & hoc cũ res ẽ integra. si vero non ẽ integra: tunc si est delegat9 h3 residuũ tẽpus: si ordiarius nõ minus anno. ff. de iudi. edictũ. C. de indi. properandũ. §. sinautẽ in medio. io.

i Relaxata. de facto quaten9 de facto p̄cessit. ii. q. vi. arguta. ar. j. & de ap. ad presentiã. x. s. de offi. or. c. pe. q2 excõicatio uel appellatio fuit legitima & suspensio nulla. j. de senten. excõ. per tuas. s. de offi. or. c penultimo.

Significauit. deperire. arg. qõ futuris casibus prudẽter debem9 occurrere. sic. s. ut lit. non contesta. quoniã. i. rñso. x. s.e. si qui testiũ. x. j.e. albericus. et. j. de confir. vtil. uel inuti. cũ dilecti. x. ff. locasi quis domũ. ad fi. ff. ad. l. acqui. in. l. acquilia. ff. de usufruc. l. i. in fi. & C. de usur. pupil. l. ulti. ff. de furtis. qui tabulas. & l. qui vas. x. xxiii. distinc. in nomine domini. x. s. de electio. liez. & instrumẽta oia propter hoc fiunt. i. q. vii. saluberrimũ.

l Idõeos. iter hãc receptionẽ testiũ & illã que fit cuz timet de morte testiũ uel abñtia diuturna. s. ut lite nõ p̄te. qm̃. i. respon. multiplex est differentia. hic enĩ recipiuntur omnes testes indifferẽter tã senes q̄ iuuenes. sed in casu illo nõ recipiũtur nisi illi tm̃ de quoruz morte timetur: puta quia sunt senes uel infirmi de quorũ absentia diuturna timetur ut ibi dicitur. itẽ hic stati publicãtur ad perpetuã rei memoriã ibi nõ publicant: sed consignantur. illi non valent post annuz nisi infra annũ vel agat vel denũciet illi psone cõtra quã inducti sunt vt ibi dicit. isti perpetuo valebũt tã q̄ auctenticũ instrm̃: quox dicta sunt redacta in publica monumẽta. C. de re iud. gesta. Itẽ cõtra illos põt obiici in psonas sed cõtra istos nõ: si appareat instrumẽtũ denũciationis: ut dicit vin. sed hoc nõ est verũ. Itẽ hec producũtur vbi nõ mouet nec timetur lis i p̃ti: ibi secus. Et nõ q̄ hec publicatio vr̃ habere locũ etiã tm̃ in defensione sine exceptione: non aũt in actiõe: nec est cõtrariũ. ff ad. l. acqui. in. l. acquilia. quia isti testes cõsignant: sic intelligit dominus azo legẽ illã. imo dico idẽ in actione q̃q3 per eandẽ. l. ff. ad. l. acq. in. l. acquilia. ibi publicantur & sn̄ia fert: sed cõdemnatiõis exactio cõpetit tm̃ cũ extiterit cõditio: ut ibi dicit. s. ut lit. nõ conte. qm̃. i. responso. in auc. eo. ti. §. & hoc verũ est. coll. vii. sed in his duabus concor. cõsignãtur. & i auc. p̄dicta vbi dicit publicãt. i. publica manu trãscribũt: ut loq̃tur ante lit. cõtest. cũ illa decr. qm̃. fm vnũ modũ legendi. si vis intelligere auc. loqui in casu decre. hmõi: tũc p̄prie sedet. publicãt. i. in publica monumẽta reducũtur: ut ibi dr. vin.

m Monumẽta. hec ẽ bona p̄uisio ad cautelã futuroz: ut sic rediganter testes in publicã formã: & aliud cõsiliũ poterat hẽre ecclesia ista cõtra patronos ut faciãt ei chartã libertatis sicut agit p̄ apocha faciẽda. C. de si. instr. plures. Apocha sit dantis antipocha recipiẽtis &c & libertus agit õ patronũ ut faciat ei chartã manumissiõis. C. de li. cã. sic datã. aget g̃ ecclia officio iudic{ h3 leges agẽt p̄ditõe ex illa. l sic datã. & ff. ō p̄di. ex lege. l. vna. vin. n Benũciãdo. ar. q̄ nõ va

let receptio testiū nisi denūciatio de hoc etiā facta sit pti aduerse. s. e in noie dñi. j. de fideiuſ. cōſtitutus. ꝛ. s. ut lit. nō cōteſt. qm̄. ꝛ. iii. q. ix. charte. qō ē verū. Jtē ar. q facta denūciatiōe siue ueniat ad videdū testes siue nō valet receptio testiū. s. c. ti. in noie dñi. ꝛ de hac denūciatiōe fieri dz publicū inſtrm̄: ut si dubitaret de denūciatiōe: forsitan qꝛ si negaret ab aduersario: ꝓbaretur p inſtrm̄.

a Cum cā que. tēpore. tps enim cōtractꝰ inſpiciēduz est. j. de emp. ꝛ ven. cū dilecti. C. ōresci. ven. si volūtate. i fi. ꝛ ff. de cuic. ex mille. § i. ꝛ ff. de mino. deniq3. §. scio. ꝛ. s. de ele. dudū.

b Ad aliū. aliū articulū habes. j. de empti. ꝛ vē. cū cām que ꝛ est pars istius: oli erat tota integra ꝛ ibi ꝓbatū fuit q monasteriū deceptuz fuit vltra dimidiuz iusti precii nō determinādo quātū vltra. vnō ꝓbari mō dz quātū valebat res vltra dimidiū iusti pcii. Sz qualiter debuit ꝓbari excessus deceptionis sine quātitate nālette. rñdeo hoc mō potuitesse: qꝛ cū res esset vendita p 20. x. testes dicebāt q res valebat multo plus de. xx. sed ñ tarabāt quāto plus de. xx. ꝛ illud plus dz ꝓbari. Sed illi testes q fuerūt inducti ad ꝓbādū pmū articulū: q. mō admittūt ad ꝓbandū secūdū: quia si tunc fuit interrogatus quātum valebat res vltra. xx. et ipse respōdit q nesciebat nō vr vlteri9 admittēdus. Sz intelligē q simplicit dixerūt nec fuerūt interrogati de quātitate excessus: vel hoc non nocet: qꝛ postea potuit scire qō tūc etiam nesciebat ꝛ informare suā sniam ex aliis argumētis: nec ꝓpter hoc est cōtrarius sibi: nec dicūtur testes produci sup eodē articulo qꝛ ad aliud inducūtur mō q̄ ꝑ⁹. sic. s. e. veniēs. ꝛ. j. c. cū in tua. ꝑmo cni dixerūt testes q res valebat vltra. xx. mō dicūt precise q res valet vltra xxiiii. vel. xxv. vel aliā certā quātitatē declarāt vltra. xx. sed qualiter hoc ꝓbat? dico q ex qualitate rei ꝛ quātitate redditū ꝓbat p̄ciuz rei C. de rescin. ven. si quos. ff. de re. co. qui sub tu. vel cura. si fundus in prin. qñq3 res estiat quātū pōt colligi in. l. annis. in auc̄. de alie. et emphi. cōtracti. §. sanctissimas. col. ix. qñq3 etiā cōsiderat quātuz in xx. annis. possit colligi. in auc̄. de re. eccle. nō ali. §. qꝛ vero leōis. col. ii. vel etiā estiatur ſm q vendi poterat tunc: qꝛ res tm̄ valet quātum vendi pōt. ff. ad trebel. l. i. §. si heres. nec ex affectu dz estimari: sz cōi estiatione. ff. ad. l. fal. precia. in prin. io.

c Deceptōis. Licitum est contrahentibus adinuicem se decipe. ff. de mino. in cause. ii. §. in p̄cio. verū est vsq3 ad dimidiā sed nō vltra: ut hic. ꝛ. C. de rescin. ven. l. ii. ꝛ. j. de emp. ꝛ ven. cū dilecti.

d Alberic⁹. in scriptis. nota q sniа lata in cā mr̄imoniali tz licet nō sit lata in scriptis: ꝛ in alio casu quē hēs. xi. q. i. si quis cū clerico. ꝛ. C. de sentē. ex peri. reci. auc̄. breuissimas. Cōtrariū habes. ii. q. i. in primis. in fi. vbi de hoc. ꝛ. l. statuti. alla generalia sunt: hoc speciale fauore filioꝝ sicut in causis matrimonialib⁹: multa alia specialia sunt ut dictū est. s. ut lit. nō cōtest. c. i. ber.

e Publicā. ad hāc publicatiōem faciēdā vocādi sūt quos negotiuz tangit ꝛ etiā heredes eoꝝ. s. e. significauit. sic etiam recipiūtur testes ad cautelā futuroꝝ qꝛ timet de testib⁹ qō pōt nō eē tpe litis. s. ut lit. nō contest. qm̄. tū dria est inter istos testes ꝛ illos: vt dictū est. s. c. significauit. sic etiā recipiūtur. ff. ad. l. acqui. in. l. acquilia. io.

f Cum in tua. ad aliud. Cū in modū denūciatiōis ꝓbatū esset q fama erat illos esse cōſanguineos: ꝛ q eēt scandalū si cōtraherent inducti fuerunt ad ꝓbandā cōſanguinitatē testes de illa consanguinitate ut ois suſpitio tolleretur: ꝛ sic cōtraxerunt: ut. j. de spon. cū in tua. que est ps istius. Postea vero contracto matrimonio accusator idōneo cōparēte. iii. uel. iiii. alii testes idonei iurarūt illos esse cōſanguineos cū directe accusabat matrimoniū: ꝛ ita ꝓpt diuersū modū agēdi pñt iudē ꝛ alii testes publicatis attestatiōibus induci sup eodē articulo. sic. s. e. veniēs. ꝛ ar. s. e. cum cām que iter economū. Sz ḃ nō vr papa rñdere ad qōnem ꝓpositā. sz dic q eoipso q dic si in secūdo iudicio nō introducūtur illc cedē psone iurar dicāt id qō dixerūt in prima: valet dictū eoꝝ: dat intelligi qō valet dictū istoꝝ q secūdo sūt recepti: si pmi iterū in secūdo iudicio nō introducantur aut alii: ꝛ ita ſm hoc separētur. sz nō vr q isti tres vel q̄ttuor p̄ferant poriḃ⁹. xi. uel. xii. lz ad aliud sint illi inducti: ꝛ ob aliō isti nisi i secōdo iudicio tales inducerent uel tot: q merito p̄ferant poriḃ⁹. s. e. ti. c. de testib⁹ ꝛ. c. in nr̄a. Sz dicas q stabit istis secūdis si alii in cōtrariū non inducant cū sit alia cā et ali⁹ mod⁹ agēdi. b.

g Casu. i. in cā matrimoniali sic exposuit io. ꝛ ſm hoc pz q si aliqua ps ꝓbauit cōſanguinitatē ps alia publicatis attestatiōibus pōt ip̄obare cōſanguinitatē ut hic vr. ꝛ. s. e. series. nā i cā mr̄imoniali ēt post sniam i lud pōt fieri cū snia lata ꝑ mr̄imoniū nō trāseat i rē iudicatā. s. c. sicut. ꝛ. j. e. de sententi. ꝛ re indi. lator. ꝛ. c. cōſanguinei. ꝛ. xxxv. q. ix. §. his ita rñdetur. in fi. Sz ioā. dicit q tales testes tūc demū sunt recipiendi cū pars aduersa ꝓtestat se velle incōtinēti ꝓbare cōſanguinitatē ne postea sit p̄ sumptio contra ipam q velit suborare testes. Sed hoc ñ credo: qꝛ siue ꝓtestet siue non bene pōt ꝓbare ꝛtrariū cū sit alius articulus in quo agitur de falsitate ꝑox dictoꝝ testiū. de hoc dictū est. s. e. series. ꝛ. c. ex tenore. ꝛ verbū istud qō dicit in hoc casu nō simplr sic expono: idest in cā mr̄imoniali indirecte: qꝛ nec ibi publicatis attestatiōibus ab eadem parte de iuris rigore debēt testes sup eodē articulo ꝛ eodē mō induci: nec etiaz in cā appellatōis. s. e. fraternitatis. ꝛ. s. de ꝓba. iurauit. vbi de hoc. sed sic dz exponi in hoc casu. i. cū ꝓbata est cōſanguinitas ꝑ matrimoniū pōt altera pars publicatis attestatiōibus ip̄obare cōſanguinitatē: ut in casu huius. c. cū agit de falsitate p̄ioꝝ testiū ut dictū est. idē esset in alio impedimēto. s. e. ex tenore. vl sic pōt exponi in hoc casu. i. cū alit agit vno iudicio ꝛ aliter in alio. s. e. veniēs. ꝛ c. cū cām que inter economū. tū si testis dicat cōtrariū in secundo iudicio ei qō dixit in pricipio nō valet dictū eius: ut hic colligit. ꝛ. s. de ꝓba. p tuas. arg. ad hoc. j. de p̄sump. litteras. alia tū expositio melioꝛ est.

h Constitutis non teneri. ꝛ ita iuramētū tale etiā nullū est ipso iure quā is videatur posse seruari sine interitu salutis eterne: ꝛ ideo seruādū videt: sed in veritate nō ē seruādū: quia expedit peccata nocētū nota cē. ff. de iniurī. cū qui. qꝛ in iudicio veritatē occultare mortale peccatū est preterq̄ in crimini bus. xi. q. iii. quisquis. j. de fal. c. i. ꝛ ideo tale iuramentum illicitū est. sic habes s. eodem intimauit. vbi de hoc. Et sic patet hic. ꝛ. c. intimauit. qō temerarium iuramentum non repellit aliquem a testimonio sicut ꝛ repellit ab electione. j. de iureiu. sicut. io

i Verisimile. licet presumatur q istud fiat de voluntate archiepiscopi: non tamen hanc presumptionē pōt archiepiscopus elidere. i. q. iii. qꝛ presulatus. ꝛ. j. de homici. petrus. io.

k Scrupulo. lxxvi. di. culpam. ꝛ. lxxxiii. di. error. ꝛ xxiii. q. iii. qui pōt.

l Sanctiōes. ut. C. de postul. prouidendū. in fin. et. j. titu. proximo. pcenit. ꝛ iii. ꝛ. vii. §. tria. ver. si quis autem. b.

a Constitut(.actiõcs.i.petitiõcs:q; nõ é igrẽdũ cuiusmõi actio itentet.s. de iudi.dilecti.ubi de hoc.t.c.examinata.uel defensiones qò melius est.

b Didicerit. t ita si didicissent testificata ulterius nõ reciperẽtur testes super isto ꝓcessu cause matrimonialis. secus videret si ageret de cõsanguinitate ꝓ banda uel iprobãda uel alio ipedimento:ut.s.de proba.cãm matrimonii. t.s. c.series. ubi de hoc.

c Induxit. sed nũquid iidez testes possint sepius induci quousq; fuerint publicate attestationes:ita vr ut hic.t.s.e cuz cãm. ubi de hoc in glo. q̃ incipit hec lra.t hoc ꝺm teno rẽ illius.l.C.de testi.l.ulti.etiã post publicationẽ t tamẽ ante quaz didicerit quis testificata põt ꝓducere testes nisi renunciauerit productioni. in auc. co.ti.§.q; vero.col.vii.quãuis altera ps viderit attestatiões vt ibi dicit.

d Licet ex quadã. istitutũ. xxxv.q.vi.de parẽtela.

e Valerẽt.ut.ff.de gradi.nõ facile.

f De auditu. nisi sint graues psone t aliquos vidissent i ali quo gradu pro cõsanguineis se haberi.ut.j.c. sequitur.

g Persone.nõ intelligas graues appellari illos qui in dignitate sunt cõstituti:q; aliud é dignitas q̃ grauitas. ut.iiii.q iii.§.item in criminali.ver.i se cũda lege.sz graues dicũt ꝺ q non sunt leues puta homo bone fame t opiniõis t ãtiquus hõ:sicut benemeritus dicit q nõdũ demeruit.ff.de leg.ii.cũ pater.§.rogo.t.l. cũ quedam. t.s.de seru.c.vno.ul' seniores hic appellãtur graues ad qs recurrit deficiẽtibus testibus de parẽtela.xxxv.q.vi.c.i. t se nibus in dubiis t antiquis factis maioz fides adhibet.ff.ꝺ fi.instru.l.ulti.t.ff.fa.her. si q̃ sunt.t.ff.de leg.iii. si chorus. §.i.

h Notaz. secus esset si post motã. tunc cni nõ admitteret

i Suis. qui etiam aliis prefe runtur in ꝓsanguinitate com putãda: quia ipsi melius sci unt suã genealogiã. j. qui ma. accu. poss. videtur. t.xxxv.q. vi.c.i.t.ii.t non ab extraneis sciunt: quia illi non sunt ita.

k Ab vno.quia ille non suffi ceret t omnes illi qui cãm ha bent ab vno pro vno solo re putant. arg.i.q.i.cito.ff.de cõ di.t demõ.cui fundus.in fi.

l Ad minus debent audiri se. Sed quid si illi duo audi issent ab vno nõ videtur q valeat:t ꝺm hoc iudex ascen deret in infinituz: hec questio nõ procederet:sufficit ergo q audierint a senioribus suis ꝺ illa consanguin tate:t si vellent testificari de eo q audiuerũt a quibuscũqz ali is locũ haberet obiectio. Itẽ t si plures eẽnt testes t quilibet eoz audiisset ab alio quã alter:nõ valebit testimoniũ:nisi quilibet illorum audiisset a plurib9 a duobus ad minus vel nisi oẽs ipsi cõiuncti audiissent a duobus.t ita est hic ar.q; ille non debet admitti cuius auctor repellit:sicut scripta illa ñ debẽt reci pi:cuius auctor reꝓbat.j.de bereti.fraternitatis.ar.j.qui ma.ac.pos. cum in tua.sed illud locũ habet in accusatore:hoc in teste.io.

m Auctores.ar.q; infamia nõ inducit purgationẽ que ab inimico actore vel a leuibus psonis ꝓcessit.xi.q.i.in cũctis.t.j.de accu.qualiter t qñ.ii.io.

n Legitimi.q; personis vilibus:t indignis porte dignitatis nõ debent pater j.de excess.prela.inter dilectos.t.C.de digni.neq; famosi.lib.xii.t.C. de infa.l. vna.li.x.t ar.xxxii.q.v.preceptum.b.

o Demõstratiõe.sic.s.e.quotiens.t.j.de cõsang.t affi.tua nos.t.s.e. cũ i tua.

p Gradus. Sed nũquid tenet probare de stipite:nõ.q; de illo nõ reperit cau tũ:sed tantum de lateribus.ut.s.c.series. t canõ ponit fres ꝓ stipite xxxv.q.vi.c.i.t.c.parẽtele.sufficit ergo incipere a fratribus.j.de con sang.t affi.tua. Sed quid dices si quidã testes probãt de vno latere: t alii ꝓbant de alio latere tñ:nũquid ꝓbata é hꝺ cõsanguinitas. Jo. dixit q; talis probatio sufficit:t hoc ꝓbat taliter:si probat de martio q; sit filius ioãnis.ꝓ consequens probat q; ioannes est pater martini. Itẽ si alii te stes probant q; ber tha est filia ioannis per consequens ꝓ batur q; ioannes est pater berthe. Cum ergo iudici constet q; ioannes est pater martini. itẽ cõstat ei q; est pater berthe. ergo ꝓstat ei q; mar tinus t bertha sunt frater t soror t sic ꝓ bata est cõsanguinitas illoz: hoc conce debat io.t ita non sẽ per regritur quod testes ab vtroq; la tere notam habeant consanguinitatem. Itẽ si quis vult im probare consangui nitatẽ: sufficit q; in terrumpat primum gradũ.s.e.seriel.sed hoc non credo: nec discedo ab hac litte ra t ab illis iuribus que dicũt q; ab vtro q; latere testes debẽt probare cõsanguini tatẽ.ar.xxxv.q.vi. ꝺ parẽtela.t.s.e. quo tiens.t.j. de consan guinitate tua.t.s.e. cũ in tua.

q Vno.siue ꝓpi quo siue remoto.

r Per tuas.audiẽ duz. cũ attesta tiões sunt publicate nõ sunt testes ampli us interrogandi: ga timceretur subozna tio testiũ. in auctẽ. eo.ti.§.q; vero.coll. vii.t.s.e. fraternita tis.t ideo cũ nõ pos sint testes noui indu ci:nec interrogatio nes alique sunt faciẽ de.ut.s.e.c.iii.s. con stitutis. ante apertu rã testiũ bene põt te stis iterum dicere t etiam corrigere dic tũ suũ:ꝺũ tamen in cõtinenti.j.ti.proxi. preterea. t iudex ex officio suo etiã post apertura testium: si testis obscure protulit testimoniũ suũ:põt interrogare iterũ testem j.e.cũ clamoz.t.ff.de inter.ac.vbicunqz. Sed hic loquitur cuz pars plura capitula dedit sup quibus petiit ab initio testes interrogari.et si negligenter uel maliciose iudex omisit nõ debet illi obesse malicia vel negligentia iudicis: vñ iterũ debent deponi sup illo articulo.

s Et interrogari. imo videtur q; de iure mero iterũ sunt examinan di non obstante publicatione cũ sit aliud capitulũ ab illis super quibus publicatio facta est.s.e.cãm que.t.c.cũ veniret. sup illo vero ar ticulo super quo testes recepti sunt nulle interrogatiões eis publica tis sunt faciẽde: nisi iudex ex officio suo ut dixi illis viderit faciẽdas quidã hoc faciũt de consuetudie etiã ad petitionẽ partiũ: sed illa cõ suetudo contra ius est.b.

t Licet dilectus .proponebat.qꝺ ei licebat ꝺm tenorẽ illius decre. s.e.pñtiũ.t ꝺm ea que ibi dicũtur nisi ei termin9 statutus fuisset

nis copiã subtrahit aduersario eum dẽ archiepꝫ ab officio põtificali su spẽdas:t facias monere suspẽsũ do nec illũ fecerit a tali presũptiõe ces sare. Dez magdeburg.ar.t ꝓ posito seburg.

Constitutis in presẽtia nostra ꝓcuratore.a.sororis nobilis viri marchiõis misiñ.t nũcio illu stris principis bohemorũ:t infra. Pragen.eps.ad petitionem eius dem principis ipsa uolẽre ad ipsuz accedere:ut suas corã eo propone ret actiões[a]:sz a satellitib9 eiusdẽ ꝓ hibita qui ei bis uel tertio ꝓhibue rũt ingressũ:p9 ap.ad nos iterposi tã diuortii sniam ꝓmulgauit:a qua ipsa fec ad nrãz pñtiã ꝓuocari:et i fra. Mãdam9 quaten9 ptib9 ad lo cum idoneũ ꝓuocatis:recipiatis te stes: quos uel nobilis ipsa ꝓ se uel princeps ꝓ pte sua cũ nõdũ testifica ta didicerit[b]:sup processu pragen. episcopi uel posteriorum iudicum duxerint ꝓducẽdos:t nobilis ip sa pro se uel testes quos iduxit pri us uel alios si uolerit inducere nõ uetetur cum non renunciauerit te stibus producendis.

Idem in concilio generali.

Licet ex quadam necessitate ꝓter cõmunẽ formã olim fu erit institutũ[b] in consanguinitatis et affinitatis gradibus cõputãdis va lere testimoniũ de auditu cũ ꝓpter breuẽ hominũ vitaz testes de visu deponere ñ ualerẽt[k] vsqz ad graduz septimũ cõputãdo:quia tñ plurib9 exẽplis t ceteris experimẽtis didi cim9 ex hoc multa pericula cõtra le gitia ꝓuenisse cõiugia:statuim9 ne sup hoc recipiant decetero testes ꝺ auditu[k]:cũ iaz quartũ gradũ ꝓhibi tio nõ excedat:nisi forte psone[s] gra ues extiterint:quib9 fides sit meri to adhibẽda t ante litem motã[b] te ficata didicerint ab antiquioribus qdẽ suis[k]:ñ utiqz ab vno[k] cũ ñ suffice ret ille si uiueret:sz duob9 ad min9[l]: nec ab infamib9 t suspectis: sed a fide dignis t omni exceptiõe maioribꝰ cũ satis videret absurdũ illos ad mitti quorũ repellerẽt auctores[m]. Nec tñ si vn9 a plurib9 uel infames ab hominib9 bone fame acceperũt quod testãtur:tãquã plures:t ido nei testes debẽt admitti:cũ ꝛz ordi nẽ solitũ iudicioz nõ sufficiat vni9 testis assertio:etiã si presidiali ꝓfui geat dignitate t actus legittimi[n] sint infamib9 interdicti. Testes aũt hu iusmodi ꝓprio iuramẽto firmãtes q; ad ferendũ testimoniũ in cã ipsa odio amore timore uel cõmodo ñ procedãt: psonas expressis noib9 uel de monstratione[o] uel circũ locu tiõe sufficiẽti designẽt:t ab utroq; latere singulos gradus[p] clara cõpu tatione distinguant:t in suo nihilo min9 iuramẽto cõcludãt se accepis se a suis maioribus quod deponũt t credere ita esse. Sz nec tales suf ficiãt:nisi iurati deponãt se vidisse ꝓ sonas uel saltẽ in vono[q] predictorũ graduũ cõstitutas pro ꝓsanguineis se habere:tollerabilius est enim ali quos contra statuta hominum di mittere copulatos quam ꝓiunctos legittime ꝛz statuta dñi separare.

Honor.tertius proposito molisti firmañ.dioc.

Per tuas nobis litteras inti masti:q; cũ causa que super quibusdam terris vertitur inter ca nonicos sancti petri ex parte vna. et.g.sancti symonis ex altera:tibi fuisset ab apostolica sede commissa dictus.g.tribus mensibus post te stium publicationem elapsis testes suos interrogari postulat iterato: et infra. Nos igit respondemus illũ nõ esse sup hoc decetero audi endum[r]:nisi forsan a principio illos interrogari[s] sup certis capitulis po stulasset:idq; maliciose uel negli gẽter fuerit pretermissũ. Idem uell.oleti t sacramenie abbatib9 pa lentine t segobien.dioc.

Licet dil.f.n.l.tituli sãcte cru cis presbyter cardinalis quẽ ꝓcuratoribus burgien.episcopi et clericoruz sancte marie de castro so ret dedimus auditorẽ:ea que ꝓcu ratores ipsi ꝓponere uoluerũt au

Per tuas.audiẽ duz. cũ attesta tiões sunt publicate nõ sunt testes ampli us interrogandi: ga timceretur subozna tio testiũ. in auctẽ. eo.ti.§.q; vero.coll. vii.t.s.e. fraternita tis.t ideo cũ nõ pos sint testes noui indu ci:nec interrogatio nes alique sunt faciẽ de.ut.s.e.c.iii.s. con stitutis. ante apertu rã testiũ bene põt te stis iterum dicere t etiam corrigere dic tũ suũ:ꝺũ tamen in cõtinenti.j.ti.proxi. preterea. t iudex ex officio suo etiã post apertura testium: si testis obscure protulit testimoniũ suũ:põt interrogare iterũ testem j.e.cũ clamoz.t.ff.de inter.ac.vbicunqz. Sed hic loquitur cuz pars plura capitula dedit sup quibus petiit ab initio testes interrogari.et si negligenter uel maliciose iudex omisit nõ debet illi obesse malicia vel negligentia iudicis: vñ iterũ debent deponi sup illo articulo.

infra quẽ hoc facere debuit.s.ẽ pba.licet.

a Quos si.s.illos qui inducti fuerũt ab vtraq3 parte ad reprobãdos testes sup ꝓncipali ꝓductos. Ista lra sic intelligit vtraq3 ps ꝓduxerat testes sup principali: dicit si vtraq3 ps vult iprobare testes inductos cõtra se sup principali illud facere põt: & hec ẽ secunda ꝓductio testiũ facta ꝓ principales ab vtraq3 pte. Itez si ps altera uel vtraq3 vult reprobare testes istos secundo inductos ad reprobationẽ ꝓcipaliũ: illud põt. & sic est tertia productio ad reprobatiõem testiũ secũdo loco inductorũ. vltra vero ad q̃rtã reprobatiõem aspirare nõ licet ꝓpter finitatẽ vitãdã: sicut vltra tertiã ꝓductionez quarta dilationẽ est danda. j.c. vltra. infinitas enim ẽ vitãda. ut. C. de sacrosan.ec. vt inter diuinum. & ut sit lictũ finis. ff. pro so. l. vltia. ff. de arbi. nõ distinguemus. §. quesituz. & s. de do. finẽ. ff. de leg. iii. fideicõmissa. §. si quis decez. & C. de iudici. aptissimi. alias nõ vr q̃ possit intelligi qui alteri videret fieri iniuria: puta si actor tñ iduxit testes & re⁹ velit eos reprobare ꝓ reũ dz audiri: & ita ẽ secunda ꝓductio. Item si actor vult reprobar testes rei audiri dz: & hec ẽ tertia productio: & sic nõ lz reo vlterius producere: & sic remanet reus inferior in reprobatione & hoc bñ colligit & iputet sibi q̃ nõ ꝓduxit testes in ꝓncipali ꝓ quãdã decre. extra cõpilationem missaz archiepo rothomageñ. sup quadã cã que vtebat inter abbatẽ & conuentũ sancti nicolai andagaueñ. ex vna pte: & priorẽ & cõuentũ de spaldig. lincoñ. dioce. ex altera. abbas qui fuit actor ꝓduxit testes sup pricipali negocio: por & cõuentus admittunt ad reprobãdos testes abbatis ꝓductos sup pricipali negocio: & abbas admittit ad reprobãdos testes partis aduerse inductos ad reprobatiõem testiũ abbatis: & vltra nõ ꝓceditur ad aliquã ꝓductiõem: que decre. incipit pñtiũ: & ponit in isto titulo vterq3 eni actor & reus duas tantũ dz bẽre reprobatiões: & hoc cum vterq3 ꝓduxit testes sup principali negocio i quo casu loquitur hec decre. b.

b Presentata. in archiepm. vnde nõ debeat cõpelli sniaz dicere. ff. de arbi. nõ distinguem⁹. §. sacerdotio. & l. licz. & ff. de vaca. mu. l. pretor. i. rñso. in fine.

Solo. nec etiã cũ altero nisi ex forma cõpromissi hoc facer posset nã cũ in tres cõpromittit nõ possunt duo terti o mortuo uel absente iudicare nisi hoc incõtineti in cõpromisso sit actũ. ff. de arbi. pedius. in fi. & l. itẽ si vnus. §. itẽ si plures. & §. vl. & l. sicuti. & l. nõ distinguemus §. cũ in plures. & s. de offi. deleg. vno delegato z. & j. de testa. rainuti⁹ & c. rainaldus. sic etiã in delegatis. s. de offi. dele. cãm matrimonii. & c. vno. & ff. de re iudi. duo. ber.

d Arbitriũ. i. cõpromissũ. cõpromissũ eni ꝓ mortẽ alterutrius arbitroz expirat. s. de offic. dele. vno. arbitrium nõ posset expirare quia non latum erat.

e Acta. sic patet q̃ testes recepti coram arbitro valent in iudicio. hoc est simpliciter verũ de his qui ia sunt mortui: de aliis qui viuũt est in dubio. Ideo ꝓcipit papa ut ad cautelam iterum examinentur. & ita ẽ secunda ꝓductio. Item si actor vult reprobar testes rei audiri dz: & hec ẽ tertia productio: & sic nõ lz reo vlterius producere: & sic remanet reus inferior in reprobatione & hoc bñ colligit & iputet sibi q̃ nõ ꝓduxit testes in ꝓncipali ꝓ quãdã decre. extra cõpilationem missaz archiepo rothomageñ. sup quadã cã que vtebat inter abbatẽ & conuentũ sancti nicolai andagaueñ. ex vna pte: & priorẽ & cõuentũ de spaldig. lincoñ. dioce. ex altera. abbas qui fuit actor ꝓduxit testes sup pricipali negocio: por & cõuentus admittunt ad reprobãdos testes abbatis ꝓductos sup pricipali negocio: & abbas admittit ad reprobãdos testes partis aduerse inductos ad reprobatiõem testiũ abbatis: & vltra nõ ꝓceditur ad aliquã ꝓductiõem: que decre. incipit pñtiũ: & ponit in isto titulo vterq3 eni actor & reus duas tantũ dz bẽre reprobatiões: & hoc cum vterq3 ꝓduxit testes sup principali negocio i quo casu loquitur hec decre. b.

diret diligenter: quia tñ ꝓcurator dicti episcopi cõtra psonas testium productoz in principali adhuc se uelle deponere ꝓponebat et infra. Mandamus quatenus recipiatis testes quos[a] cõtra psonas predictorũ super principali negocio partes duxerint producendos quos si rursus pars altera uel utraq3 voluerit reprobare: contra illos probationes admittere procuretis: ita q̃ ultra non licet partibus ad reprobationẽ testiuz aspirare: ne si producendi quartos contra tertios: & sic deinceps ptib⁹ licentia tribuatur: negociũ diuti⁹ ptelari ꝓtingat.

1 Dez preposito & magistro. g. & r. lodoñ. canonico.

Presentata nob⁹ suessionẽ. archi. petitio continebat: q̃ cum inter quondam. r. predecessorez suũ ex vna parte & capitulum sancti. p. suessionẽ. ex altera super iurisditiõe quã idẽ archi. se i dicta ecclesia ratione archidiaconat⁹ proponebat habere: questio uerteretur: tãdem cancellariũ parisien. & magistros. r. remeñ. & p. britoñ. canonicos super hoc arbitros elegerũt: qui cuz suscepto arbitrio adeo i negocio ꝓcessissent: q̃ ꝓductis testibus et depositiõib⁹ publicatis: receptisq3 allegationibus ntrorũq3 & actis oibus redactis in scriptis sigillorum suorum impressione signatis arbitriũ proferre deberẽt vnus ipsoruz viã fuit vniuerse carnis ingressus & ali⁹ in archiepum[b] ebreduñ. assũptus qui distat p. xii. dietas & ampli⁹ ab eisdẽ: vnde cũ predicto. r. solo[c] mime arbitrari valẽte videat arbitriũ[d] expirasse dis. v. mãdamus quatenus causã iuxta huiusmodi acta[e] fine debito terminetis optiõe capitulo reseruata ut uel recipiant depositiones eorũ qui supersint productorũ testium cõtra eos: uel eas respuentes ꝓsentiãt: ut iidẽ testes admittant[f] itez saluo iure q̃ ẽ utroq3 casu[f] eidem capitulo ꝓpetit tam in psonas testiũ quã in dicta.

1 Dem penñ. episcopo.

Nper nobis. a. pbytero sup plicãte inotuit: ut cũ ipse ordinũ fratruz minoz causa ꝓbationis itrasset: custos ad ꝓbanduz q̃ idez presbyter fecisset ꝓfessionez: quosdam ordinis[g] sui testes induxit: qui deposuerũt super hoc cõtradicẽte[b] dicto presbytero non iurati: & ifra. Respondemus q̃ nullius testimonio quantũcũq3 religiosus existat: nisi iuratus[i] deposuerit: in alterius preiudiciuz debet credi. Dem corisopiten. & trecoren. epis.

Venerabili. f. n. epo & capitulo corisopiten. ac vniuers abbatibus apud cister. in generali capitulo cõgregatis: & infra. Dis. v. mãdamus quaten⁹ testes quos abbas & mõachi sci martini cister. ordis sup vita & miraculis[k] pie memorie. m. abbatis mõasterii sup dci duxerit ꝓducẽdos: examiare sigillati[l] curetis cũ ea diligẽtia[m] que solet & debet i repetitiõe testiũ adhiberi.

11 Gregorius nonus.

Cuz clamor ualidus ꝓtra achetinen[n]. epz. sup symonia & aliis criminibus, ascẽdisset: mesiten. & rubeñ. epis dedim⁹ in mãdatis: ut sup his ueritatẽ iquirerẽt et i fra. Verũ quia aptis attestationib⁹ l. & g. sup symonia ita deposuere cõfusse[o]: q̃ ex dictis eoz nõ potest veritas declarari. Mandamus qua-

f Casu. s. cũ vult attestatiões illorũ qui supsunt ratas bẽre: vl si vult q̃ iterũ producũtur vtroq3 istoz casuũ põt obiicẽ in psonas corũ ver dicta. Sed nũquid in psonas eoz q̃ mortui sunt credo q̃ possit obiicere: ut dixi. s. ut lit. nõ cõtesta. quoniã. & est verũ sicut & in dicta eorũ. C. e. ti. l. vlt. b.

Nup a nobis. ordinis sui qõ facere potuit. s. c. cuz nũcius. & c. in sup. & j. de iureiu. & si xps. in fi. & xiii. q. ii. super prudẽtia. & illi ꝓcipue sunt admittẽdi cuz talis ꝓfessio in eorũ pñtia fiat que etiã ꝑ alios nõ posset ita bene ꝓbari qui ad talia nõ vocant. s. e. veniens. in fi.

b Contradicẽte. secus si volẽte & cõsentiente: quia tũc bñ valet testimoniũ. s. e. tuis.

i Nisi iurat⁹. sic. iiii. q. iii. §. itez iurisiurãdi. & C. eo. ti. iurisiurandi. & iii. q. ix. hortamur. et vni testi nõ credit. s. c. veniẽs et. c. licet vniuersis. siue sit iuratus siue non in alterius preiudiciũ: ut hic in fi. & xxxiii. q. ii admonere. Ar. cõtra q̃ vni cr ditur etiã nõ iurato. xxiii. dis. syracusane. lxxxvi. dist. tanta. viii. q. iii. talia. & cxvii. dist. nobilissimus. & xxiii. q. iiii. inter querelas. & xx. q. iii. pñs clericus. sed in his nõ credit nisi q̃ ad presũptionẽ: sed ad plenaz ꝓbationẽ nõ. quãdoq3 tamẽ bñ credit vni qñ nõ fit preiudiciũ alicui: puta vtrũ aliquis sit baptizatus vel vtrũ esset ecclesia cõsecrata. de cõse. di. iiii. paruulos. & c. cuz itaq3. & vbi quis vult probare se egisse penitentiã ꝑ confessorẽ suũ. j. de symo. nemo. & ar. j. de pe. & remiss. ois vtriusq3.

Venerabili. miraculis. nõ solũ de miraculis sed etiam ꝺ vita est inquirendũ: quia etiã miracula fiũt quãdoq3 ꝑ malos. nã petrus faciebat miracula: & symon magus faciebat multa: & magi similia moysi: ut. i. q. i. tencamus. & an necesse est ut sciatmus illa ipetrasse de deo que martyres mãdant. l. di. siquis prepostera. & j. de bere. cũ ex iniũcto. et ad hoc ut aliquis ꝑ sancto bẽatur prius ab ecclesia debz approbari. j. de venera. sancto. c. i. ne aliquis vanis figmentis decipi valeat ut eo. ti. ca. ii.

l Sigillati. secreto eni sine sigillati testes examinãdi sũt. ar. C. de testi. nullũ. & j. de accu. inquisitiõis. sic etiã vota canonicoz in electiõibus faciẽdis ingrẽda sunt secrete. s. de elec. q2 ꝓpter. sicut daniel secreto & separati examinauit illos sacerdotes qui accusabãt susannã: & iõ examinãdi sunt secreto & sepati: q2 vnus instrueret aliũ & seq̃ret dictũ alteri⁹ & ita nõ posz falsitas illorũ facile deprehẽdi: sic etiã in presentia quis debet solus suo sacerdoti cõfiteri peccata. j. de peniten. & remiss. omnis vtriusq3.

m Diligẽtia. que soleta dhiberi imo & etiã cũ maiori: q2 circa maiora maius periculũ vertit: & ideo cautius est agẽdũ. xlii. di. quiescamus. et. xli. dis. miramur. et. vii. q. ii. c. vl. & ff. ad carbo. l. i. §. ii. ne aliquis vanis. & falsis decipiãtur figmẽtis. et j. de vene. sancto. c. ii. b.

n Cum clamor. acherontiñ. de isto archiepo hẽs. j. de collu. c. vlt.

o Cõfuse. Sed quare hic ꝓcipit papa apertis attestatiõib⁹ illos iterũ examinari cũ deberet fieri interpretatio cõtra illũ qui testes ipos produxit. s. de ꝓba. in pñtia. & obscuritas ei obesse potius debet qui potuit eã apertius declarare. ff. de cõtrahen. emp. labeo. et. l. cũ in lege. ff. de pac. veteribus. & verba interpretãda sunt contra stipulatorẽ. ff. de v̄. ob. stipulatio ista. §. in stipulatiõibus. & preterea timeri põt suborn atio testiũ: et apertis attestatiõib⁹ nõ sunt vlteri⁹ testes iidẽ uel alii recipiẽdi sup eodẽ capitulo. ut. s. e. fraternitatis. in tex. et i glo.

t.c.cõstitutis.ii.ar.5 q̃ obscuritas nõ nocet ei: imo qõ vtile ẽ ei accipiẽdũ ẽ.ff. de iudi.si quis intentiõe. Dicas q̃ iudex ex officio suo hoc facere oz: t precipue hic vbi agebat ex officio iudicis p inquisitionẽ nõ ad petitionem alicui9 sed ad clamozẽ t ad famã.j.de collu.c.vl.quod est ps istius: t maxime in crimine symonie de quo fiebat hic inquisitio. Et iõ si obscure dixit iterũ examinet testis et declaret siue iterpter dictũ suũ: q̃ in ambigua ozatõe spectatur snia eius qui eã ptulit. ff.de reiudi.in ambignis ozatiõibus. t qa alitercũq3 potest iudex inquirere veritatẽ inq3rere oz.xxx.q.v. iudicantes. et ante publicatõem t post quãdocũq3 visũ fuerit iudici põt interrogare. ff.de interro.actio. vbicũq3. t.j.de fi.instr.cũ ioãnes. ver.si. t q̃ publice vtilitatis interest ne crimina maneant ipunita j.de sentẽ.excõ.ut fame.circa fi. ne ad maliciam quisq̃ psiliat. C.de pe.si opis t magna rõ suadet ob malefi cia penas solui.ff.de fideiuss.si a reo.§.id quod.vñ talis cõfusio debuit declarari.ff.de test. heredes palã.§.qui vero.

a TEstimoniũ.pseueret.nõ q̃ testis qui in crimine õtinet siue in ciuili cã siue in criminali repelliť: ut hic patet: quia nõ est credẽdũ cõtra alios eis qui criminib9 implicãť iii.q.ix.negãda. t.c.nõ est. t.q vii.qui sine peccato. t.c. postulatus. t q̃diu in culpa fuerit testimoniũ ferre nõ potest. xxii.q.v.preceptũ. nec criminosus criminosũ accusare põt ut in predictis iuribus: quia de quomin9 vñ. tẽ.iii.q.vii.§.porro.in fi. t.i.q.i.multi.circa prĩ.

b Emendatus. vnde admitti debet q̃ iam incipit esse qõ nõ fuit.l.dis.ferrũ. t dicit in canone age penitentiam t pma opera fac.l.disti.quia tua. t.c.domino sancto. t.j. de symo. per tuas. t.ff. de edili.edict.quod ita. t hoc in causa ciuili t criminali cũ ciuiliter agitur: ut hic et.c.per tuas. ita q̃ ex illo nõ remãserit. ita q̃ ex illo nõ remanserit sub nota infamie acta penitentia: quia repellit tũc propter infamiã.j.ti. pxi. preterea. puta si eẽt cõdemnatus de furto suo noie: quia nõ põt facere iudex quin cõdemnatus de furto suo noie nõ seq̃tur infamia. ff. de fur. nõ põt. t aliis modis põt notari. ut.iii.q.vii.§.porro. in fi. q̃ licet p penitentias animas saluare possumus: infamiã tñ abolere nõ possumus. ii.q.iii.§. hinc colligit. t sic penitentia nõ pdest eis quantũ ad hoc q̃ actus legitimi sũt infamibus interdicti. s.e. licet ex quadã. nisi prius fuerint in integrũ restituti. iiii.q.iii.§.itẽ lege inlia. ii.q.iii. puaricato. in fi. t infamibus porte dignitatis nõ debent patere. j. de excess. pla. inter dilectos. C. de infa. l. vna. li. x. t. C. de dig. neq3 famosis. li. xii. t ferre testimoniũ dignitas est. xxxii.q.v. pceptũ. Itẽ põt assignari cõtrariũ. j. de symo. per tuas. ibi dicit q̃ in crimine cũ ciuiliter agit viles testes t nõ emendati recipiũtur: hic videt a contrario sensu q̃ non recipiãtur. Solue ut ibi dicit.

c Peiurii. periurus enĩ primo quãtãcũq3 penitentiã ad testimoniũ amplius nõ recipit. ut hic patet. t.vi.q.i. quicũq3. et. xxii.q.v. paruuli. t.c. si quis. t ar.ii. q.vii. nõ põt. et. j. de p̃sump. lras. t q̃ scienter venit cõtra iuratã trãsactionẽ infamis ẽ. C. de transac. siquis maior fratre.

d Cõfessus. qui enĩ in iudicio cõdemnatus fuit de crimine: sufficit ad hoc ut a testimonio repellať in cã criminali licet egerit pniam: nec necesse ẽ ut amplius cõuincať: ut hic patet: nec talis admittitur ad purgatiõem alicuius. j. de purga. cano. cõstitutus. sic et. j. de excep. deniq3. §.i. vbi repellit a testimõio qui cõuictus fuit de crimine uel cõfessus. intellige. §. illũ fm istã decre. ut repellať in criminali cã si egit penitenam: si non egit: repellať etiã in ciuili si in crimine p̃severat. ut. s. diximus. b.

e Opinio. sic patet q̃ si opinio alicuius grauata est ad testimoniũ admitti nõ debet in causa criminali: cũ sine oi infamia debeat esse testis. j. de excep. deniq3 t.ii.q.vii. testes. t pcipue i cã crimiali ut hic. nec etiã tales admittẽdi sũt ad honores. lxxxi. di. tãtis. t.j. de accu. oipotens. t.j.eo.c.vl. in nullo enĩ oz vacillare opinio ordinãdi. xxxiii. dis. laici. Et arg. ad h. C. ỏ pcur. reũ crimis. t.ff. de decu. eos. et est ar. ex hac littera q̃ res siue snia inter alios acta facit fidẽ in alio iudicio. sic. xxiii.q.i. subdiaconus. sed hoc solũ q̃ in alio iudicio repulsus fuit: nõ sufficit ut in alio repellať: sed infamia inde orta ipm repellit: alias iterũ oz crimẽ pbari ad hoc ut repelleretur.

In hoc casu. s. quãdo est grauata eius opinio: tũc enĩ ppter hoc nõ repellit in cã ciuili: t idẽ in duobus casibus p̃missis: t id ẽ est si de crimine ciuiliť agitur dũmodo emẽdatus sit de crimie: ut superius pz. Sed qualiť pbabiť q̃ sit emẽdatus de crimine: satis põt pbari p sacerdotẽ suũ qui de ipso debet testimoniũ phibere. l. di. in capite. t.ii.q.i. si peccauerit. in fi. t.j. de symo. nemo. Sed nũqd testis cuiobiciť crimẽ põt obiicere q̃ obiiciẽs sit criminosus. ar. q̃ sic. ii.q.vii. si hereticus. quia tales litigatores digni sunt talibus testibus. C. de here. l. pe. Dico q̃ nõ potest: q̃ iste cãm suã prosegtur: t nemo pbibet a p̃secutiõe iuris sui licet sit criminosus. ut. iiii.q.vi. oibus. nisi cẽt excõicatus: uel talis cui cẽt forz iterdictũ: uel infamis cui actus legitimi sunt interdicti. s.e. licet. imo excõicatus vel infamis nõ repellit cũ sit reus: q̃ q̃libet sibi legitia defensio reseruat. j. de excep. cũ inter. t q̃ cõtra testẽ directe nõ agitur sed potius cõtra aduersariũ: q̃ in testẽ actio nõ dirigitur. s. de oz. eo. cũ dilectus. in fi. pari rõne. nec aduersarius me9 põt mihi o biicer crimẽ ppter hoc. vnde si seruus vult pbare se cõtraxisse cũ aliq̃ libera sciente eũ seruum esse: cũ in hoc casu hẽat personam standi in iudicio: põt excipere cõtra testes aduersarii q̃ ipsi sũt serui: licet ipse laboret simili ipedimẽto ar. cõtra. s. e. psonas t. iii. q. vii. iudicet. et xxv. di. primũ. naz si suus accusat eadẽ sibi cõpetit defensio q̃ t libero. ff. de accusbos accusari. §. si seruus. Quãdo crimina obiiciẽda sunt testibus: dicitur. s. e. p sentiũ. b.

g Ciuili. idẽ est si ỏ crimie ciuiliter agatur.

De testibus cogendis uel non

ALex. iii. papien. electo.

NOn debet quis in criminib9 nisi forsan in exceptis ad testificanduz admitti pẽdẽte accusatiõe de crimine contra ipsum: cuz etiam accusati: nisi pri9 se pbauerit innocentes ab accusatione t susceptione ordinum repellantur.

h VLtra tertiã productionem nõ debent testes ulterius produci in cã: nisi prestito ab eo q̃ hoc postulat iuramento q̃ neq3 per se neq3 per aliuz testificata subtraxerit uel fuerit percontat9: nec per dolum aut artem aliquaz quartaz productionẽ exposcat: sz quia quos desiderat de nouo producere pri9 habere nequit. k Idem.

l NOn debet accusatõe. Nota ergo q̃ si aliquis accusatus est de crimine statim grauata est eius opinio. vnde non potest in criminib9 ad testimoniũ admitti. vt h patet. t.s. co. testimoniũ. q̃ testes sine oi suspitione esse debẽt t infamia. ii.q.vii. testes. t.j. de excep. deniq3. nec etiã potest pmoueri ad ordines. vt hic dicit in fi. t. lxxxi. di. tantis daniel. t.j. de accu. oipotẽs. t. xxiii. di. laici. t. ff. de decurio. eos. Itẽ nec põt aliũ accusare q̃ nõ relatiõe criminis sed innocentia reo purgat. ff. de publi. iudi. is qui. t hic in fi. Itẽ nec põt cõstitui ꝓcurator. C. de ꝓcu. l. reũ. itẽ nec accusare. Ex hac decre. pz q̃ testimoniũ in criminali actione accusatio t ordinũ susceptio pari passu incedũt ex eoq̃ accusatus pẽdente sua accusatiõe repellit a testimonio ab accusatiõe t ordinũ susceptõe. preterea ex eo qõ dicit in prĩ. In crimiabus pz q̃ secus est in ciuili: q̃ tũc nõ obstante accusatõe vñ q̃ iterũ possit admitti in testẽ in cã ciuili. s.e. testimoniũ. t est verũ si sit emendatus de crimine t eũ nõ comitet infamia: ut ibi. ar. j. de symo. p tuas. q̃ licet accusẽt non stati reus est. xv.q.vlti.c.vl. q̃ pendẽte accusatione remanet in officio suo: t interim subditi eius ei obedire tenentur. j. de accu. olim. t. viii. q. iiii. nõne. Itẽ pz hic q̃ minus idonei testes quoz opinio vacillare videt admittũtur in exceptis criminib9 ex eo qõ dicit nisi forsitan in exceptis crimibus. Sed hoc forte est intelligendũ fm distinctionẽ illius. c. ii. q. i. in primis. vtrũ. s. male fame uel male opiniõis: admittat: lz. c. illõ

i Juramento. hoc q̃ hic dicitur suptũ est de auc̃. de testi. §. quia vo col. vii. Sed quare iurať iterũ: maxie vbi iuratũ est de calũnia cum iuramentũ illud extendať ad oia que postea occurrũt in cã. C. de iura. calũ. auc̃. hoc sacramẽtũ. t in auc̃. de his qui ingre. ad appel. §. vl. col. v. quia sepius nõ est iurandũ ut ibi dicit. Dicas q̃ illud iuramẽtũ est aliud iuramẽtũ q̃ sit iuramẽtũ de calũnia: t ideo vnũ aliud nõ excludit. Istud iuramẽtũ est de veritate dicenda qõ patet ex ipsa littera. s. q̃ debet iurare q̃ neq3 per se neq3 per alios did icit testificatura nec p aliquẽ dolũ hoc facit. Juramẽtũ de calũnia est de eo qõ credit t extimat. C. de iura. ca. l. ii. §. i. t iõ istud iuramentũ prestať. Idẽ etiam est si causa talis sit vbi iurať tm̃ de veritate dicenda: quia istud iuramentũ de veritate dicenda non extenditur ad hoc sed ad principale negociũ tm̃. vnde quarta dilatio dari nõ debet sine isto iuramẽto qualiscũq3 sit etiã causa t p̃sumptio est contra eum: ex eo q̃ tertio produxit. t preterea speciale est ut exigať hoc iuramẽtũ in hoc cãu.

loquaf in accusatiõe aliter admitti nõ debẽt cũ etiã si ciuilit ageretur nõ essent admittendi nisi eẽnt emẽdati ⁊ cũ aliis admimculis. j. de symo. p tuas. sed licet accuser nõ tñ statim reus est: ut. s. dicit. ⁊ iõ p otest admitti in crimie excepto: cũ adhuc remaneat in statu suo. Itẽ ex h c. ⁊. s. e. testimoniũ. pz solutio questionis que fieri cõsueuit si aliquis cõdẽnatus sit de crimine ⁊ appellet vtr recipiẽdus sit i testez si pendẽte appellatione inducat. ⁊ satis patet ex his duob⁹ c. quid iuris sit q in criminali nequaq i ciuili vero bene põt admitti: quia pendẽte appellatiõe nõ dr cõdẽnatus. ff. de pe. l. ii. §. vl. ⁊ integer est status eius ut interi fungaf bonorib⁹. ff. de ap. interpo. nihil innouari. l. vna. §. ite ger. ⁊ melius in. §. si quis deportatus. qa licet nõ sit dãnatus adhuc nõ habeꝫ infamis: exquo appel lationẽ suã prosecꝫ ff. de his qui nota. infa. furti.

a Causam matrimonii occultẽt sic. xiii. q. ii. quãq. hec enim est cã quare testes cõpellũtur ne veritas occultef et ne malus ut bonus extictur: ut in. c. quã q. ⁊ qui veritatẽ occultat peccatũ committit mortale. xi. q. iii. quisqs. ideoqz cõpellit.

b Timore. tũc enim testes sunt cõpellendi alias nõ videf q cõpelli debeant. j. e. super eo. ex eo enim q nõ vult ferre testimoniũ presumit cõtra ipm vnde dico illũ strati cõpellendũ nisi cõstaret per alios q bene possit veritas cõprobari.

c Vel nuncio. puta si fuerint debiles vel infirmi vel egregia psona. s. ti. pxi. si qui testium. ⁊. ff. de iureiur. ad psonas. ar. cõtra. iii. q. ix. testes. ibi dicit q presentes debent esse testes. illud intellige de illis psonis que ad iudiciũ uenire pñt. vel intellige illud in crimiali vbi testes debent eẽ in pñtia iudicis hoc in ciuili: ⁊ hoc bene distinguit. C. de fi. instru. auc. apud eloquentissimũ. exigitur eni ut in crimiali sint corã iudice: ⁊ nõ solũ ex dictis sed etiam ex gestis: iudex formet motũ animi sui. ff. de testi. l iii. §. item diuus.

d Cum sup. veneritis. in termino cõstituto supple. ⁊ tũc sufficit ut veniant ea hora qua pñt expedire officiũ suũ. s. de offi. dele. cõsuluit. ⁊ ar. ff. de cõdi. ⁊ demon. l. iiii. in fi.

e Ab officio. Is est ordo cũ culpa incipit a cõtumacia: tũc dr excõicari. xxxiii. q. iiii. forte. secus si a crimine tũc debet deponi. lxxxi. dist. dictũ. ⁊. s. de iudi. cũ nõ ab hoie. vbi de hoc.

f Et si nec sic veneritis. nota ar. q in vna citatiõe pñt fieri plures citatiões sicut ẽt fit de cõsuetudine ꝓpter difficultatẽ citationũ. vt. s. ꝺ do. ⁊ cõtu. veritatis. ⁊. c. cũ dilecti. ⁊. s. de in inte. resti. tũ ex lris.

g Depositioñis. et sic crescẽte cõtumacia crescere dr ⁊ pena. s. ut li. nõ cõtest. qm̃. in fi. ⁊. ff. de pe. relegati. nisi necessitas sit ipedimẽto. ar. ff. de ar. celsus. §. idẽ ait. nõ enim in oi casu excõicare eũ intelligit. arg. ff. de solu. si seruus. x. in fi. Quid si excõicauisset eũ nisi venisset i termino nulla exceptõe facta nunquid erit excõicat⁹ si non potuit venire in casu tali saltẽ quo ad deũ nõ est excõicatus: qr iposs̃ibile ꝑceptum nõ ligat. ff. q̃ sen. sine ap. rescin. l. paulus. sed qr ecclesia illud ignorat doceat de ipedimẽto ⁊ absoluet sine difficultate ⁊ granamine. arg. j. de sen. excõ. sacro. sic ex eadẽ cã reuocaf snia diffinitiua. nec mãdanda est executioni. ff. de iudi. si pretor. ⁊. j. de re iudi. cũ bertoldus. ⁊. c. cũ olim. multo fortius excõicationis snia tenet. sed ꝓbato ipedimẽto siue granamine ut dixi debent absolui.

h Sup eo. questio fuit talis aliquis cõuenit de aliquo facto mãifesto: quer an illi qui facto interfuerũt sint ad ferẽdũ testimoniũ cõpellẽdi.

i Non requirant. quãtũ ad examiatiõez uel ꝓbationẽ sicut nec i cõfitente necessarie sunt partes iudicis. ff ad. l. acqui. proinde si occisus snia tamen necessaria. j. de diuo. porro.

k Non cogẽdi. hoc intellige a pricipio. pmo cni sũt monẽdi: ⁊ postea si noluerint sũt cogendi: ut. s. e. c. pxi. clerici vo in cã laicorũ cogi nõ debẽt: nisi cũ alie ꝓbatiões hẽri nõ pñt xiiii. q. ii. quãq.

l Timore. sed quis ꝓbabit h certe eoipso q monitus ẽ ⁊ ñ vult testificari psumit ꝺ ipm q ñ bono aio hoc faciat: ⁊ ex hac presũptiõe cõpellit. ar. C. qui mili. nõ pos. sup seruis. li. xii. ⁊ testes inuiti cogẽdi sunt. C. de test. si qñ. auc. sz hodie. ⁊ sic hodie seruaf: ⁊ si constaret q ps aduersa hoc faceret dr excõicari. s. ti. pxi. cũ cãm. i. § q si forte. ⁊. c. cõstitutis. i.

m Peruenit. iuramẽto astrixit. qd fuit temerariũ ⁊ illicitũ: ⁊ ideo nõ seruãdũ. vñ ñ obstãte tali iuramẽto cõpelli dr ferre testimoniũ sup negocio pncipali. s. ti. pxi. intiauit. ⁊. c. constitutis. ⁊ dr denũciari nõ teneri illo iuramẽto ut in. c ꝓstitutis. ⁊. j. de accu. olim. vbi de hoc.

n Debet. hec vba habuisti. s. ti. pxi. cõstitutis. ⁊. iii. q. vii. §. sunt aũt. v. si gs aũt. ⁊. C. de postula. puidẽdũ. b.

o Instrumẽta. qd qui fecerit tenef ad intereꝫ. xii. q. ii. si gs de clericis.

p Ostẽdit. pñptiue: sicut pmit cõtra illũ q ad pecunie corruptelã descẽdit. C. de pe. iudi. qui ma. iudi. l. i.

q Elusã. qr instrui iudex nõ poterat sup cã illo ꝓcurante. ff. de offi. ꝓcon. nec quicq. §. vltimo.

r Cõmẽtum. ex hoc videtur q nõ sit cogẽdus dicere veritatẽ super principali: sed tantũ mõ reuelare hãc fraudẽ: ⁊ hoc dicebat Lau. ⁊ debebat ꝓcedi in cã tanq depo suisset cõtra illũ: et sic hẽbat illũ p producto fraude reuelata: ⁊ sic seruabit juste iuramẽtũ suũ: ⁊ hoc colligi videbatur ex antiqua decretali. Alii dixerũt cõtra Sed hoc nõ est verũ ut hic dicit: ⁊ qd dictũ est ad detegendũ tante fraudis ⁊ supple ⁊ nihilomin⁹ sup principali debẽt cõpelli: ut dicũt illa iura. ar. s. ti. pxi. intimauit. et. c. cõstitutis. ⁊ ar. j. eo. c. vl. Et ar. cõtra. j. e. dilectoz. vbi soluitur. Hic q nõ cõpellit sup principali: ut dicebat Laurẽ. sed ad fraudẽ detegẽdam debet cõpelli ut postea denũcietur nõ teneri illo iuramẽto: postea poterit iurare super principali si voluerit sed non debet cõpelli: ⁊ sic planũ est ⁊ nullũ contrarium: ut dicit Lauren.

s Peruenit. recusant. attẽde cõsultationẽ ⁊ rñsionẽ: ⁊ sic videbis q nõ directe rñdet ad interrogata. si. s. de test. cũ in tua. vbi ita indirecte rñdet. Sz dicas q eoipso q rñdet ut sup rebus ecclesiasticis cõpellẽdi sunt: a ꝺrio sensu rñdet q sup illa iniuria nõ sũt cõpellẽdi ferre testimoniũ: qd enim de vno cõfitetur de altero negare vr. j. de ꝓsump. nõne. ⁊. xxv. di. q̃lis. ⁊ hoc iõ qr in crimialibus testes nõ cõpellũtur. j. e. dilectoz. qr iniuria crimẽ est. vnde qui de iniuria cõdemnaf infamis efficit. j. de re iud. cũ te. ff. de bis q not. infa. athletas. §. vl. ar. cõtra. j. e. sup his. ⁊. c. se. Soluit hec ꝺrietas. j. e. dilectoz. vel dic q ꝓsecutõ iniurie appellaf hic res ecclesiastica. ⁊ intellige q ciuilit hic agebat ꝓ suo iter esse de iniuria aliaſ nõ cõpellũt testes qd itelligo de iniuria facta ordini clericali

t Eterũ. scriptũ. tã canonicũ q̃ ciuile. xiiii. q. ii. quãq. ⁊. s. e. p totũ. ⁊. C. de testi. si quando.

u Actib⁹. est aũt ut hic satis appet cõsuetudo ius qdã maioribus vtẽtiũ approbatũ qd ꝓlege suscipit cũ deficit lex. di. i. ꝓsuetudo. ⁊ ꝓsuetus ẽ optia legũ intpres. s. de ꝓsue. cũ dilect⁹. ⁊ sic ꝓpellẽdi sũt testes tã iure scripto q̃ ñ scripto sez cõsuetudic. s. de cõsue. cũ dilectus. ut hic patet.

x Ipm cõstiterit. ⁊ quis ꝓbabit: iã dictũ est: qr eoipso q monitus nõ vult testi

ficari ꝓsumit cõtra ipm nt statꝰ cõpellat: nec est alia necessaria ꝓbatio: hec leuis ꝓsũptio sufficit. ar. ff. de pe. here. si gs libertate. §. plane. b.

a Timore. timor potest referri ad multa siue odio persone vel timore hoc contingat compelli debẽt. §. titu. ꝓx. constitutis. t. c. intimauit. t. §. e. puenit. siue etiã odio ipsius sacramẽti qõ quidẽ tenui religione abhorrẽt. C. de fi. instr. l vl. t. j. de symo. t si qõcs. t tũc fortius debẽt compelli. alias si nollẽt iurare dãnãdo iuramẽ tũ tanq̃ hereticꝰ debẽt cõdemnari. j. de here. excõicamus. §. finali.

b Preterea. t. j. synodales. de quibus hẽs. xxxv. q. vi. epus in synodo. j. de accu. sicut oli.

c Iterato. iuramẽtũ eni isto rũ testiũ ad totũ tẽpus dz extẽdi dũ durãt in officio illo post q̃ iuramẽtũ illud in synodo ꝓstiterũt: siue corã ordinario siue coraz delegato cã illa tractet ut hic innuit: sicut iuramẽtuz calũnie ad oia que in cã cõtingũt extendit. C. de iura. calũ. anẽ. in hoc iuramẽto.

d Aliter. et si aliter nõ fiat fides innuit hec lra q̃ iterũ iurare debeãt corã delegato etiam ꝓcadẽ cã: sed nõ vr q̃ iterũ iurare debeãt vnde sat põt suppleri marie: sicut t testis exquo semel iurauit ferre testimoniũ in aliqua cã non dz amplius iurare sup illa: nisi emerserit aliquid de nouo.

e Questiõis. tunc eni debet iurare sup articulo illo noue qõnis: qz primũ iuramẽtũ nõ extẽdit ad illũ articulũ noue questionis: qz cũ prestitit illud in synodo vel corã epo nõ cogitabat de illo: t q̃ iterũ iurare debeat: ꝓbat. §. ti. ꝓxi. fraternitatis. vbi nouus articulꝰ ꝓbat tam per antiquos testes q̃ ꝓ nouos prius prestito ab oibus iuramẽto. ut. §. ti. ꝓxi. c. de testi. t. C. de tẽp. ap. per hãc.

f Aphibẽdo. Nota ergo q̃ testes hmõi synodales ꝓpter infamiã supuenientẽ remouẽt a testimonio phibendo: nõ aũt a phibito: qz infamia vel delictũ supueniẽs nõ vitiat qõ legitie factũ est. j. de eo qui cogno. ꝓsang. vxo. siue. discretionẽ. t. c. tue. t. c. iordane. ar. C. de testa. l. i. t. iii. q. vii. §. verũ. ff. de offi. ꝓto. barbabarius. Sic rescriptũ pape nõ cassat ea q̃ legitie facta sũt. §. de restitu. spolia. audita.

g Remoueri. hẽs hic q̃ infamis repellit a denũciatiõe: ut. j. de spõ. cũ in tua. t j. de accu. cũ dilectꝰ filiꝰ. t. c. sicut oli. t. ff. de popu. ac. popularis actio. bug. ꝑ. b.

b In cõi. i. synodo vel auditorio cõi. xxxv. q. vi. epus in synodo.

i Incõtinẽti. i. in eadẽ instantia iudicii anteq̃ loquat ptibꝰ vel anteq̃ recedat a pñtia iudicii: qz postea subornatus ꝓsumit: sed hoc posset intelligi habito respectu ad qualitatẽ psone ut sic possit corrigere vel addere etiã ex interuallo. Qualiter intelligat incõtinẽti. ꝓbat. ff. de v. ob. cõtinuus actus. ff. de adul. qõ ait lex. §. vlti. in fine. C. de erro. aduo. l. ulti. t. xxxii. q. vlti. apud misericordem et melius. §. de elec. qz ꝓpter. ibi inuenies multas expositiões huius verbi incõtinẽti siue mox. ar. ꝑ. xxxv. q. ix. qõ quis cõmisit. sed illa ꝓria nõ tangũt hoc.

s Uper his. hec decre. infra ps illius quã habes. j. de accu. sup his. de fine illius decisa est: t de hac materia loquit. §. ti. ꝓxi. tã lris inquisitionum.

l Articulis. ex hoc loco põt sumere casũ tã illius decre. tã lris. §. ti. ꝓxi. q̃ illiꝰ sup his. j. de accu. Quidã electus fuit in epm lucan. quidã se oppõebat electioni illius dicẽtes q̃ erat male fame t q̃ matrimoniũ cõtraxerat cũ vidua. item isti qui opponebãt se: lras cõtra electũ noie capituli dño pape miserunt quas tã electus q̃ capitulũ falsas dicebãt t capitulũ nescisse de lris illis: t de istis articulis mãdat papa iquiri: t ad hec ꝓbãda testes sunt compellendi.

m Cogatis. hic cõpellũtur testes in criminibus t etiã irregularitate. j. e. c. ꝓxi. t sic est cõtra. §. e. puenit. t. j. e. dilecto. vbi solut.

n Um cõtra. cõpellere. dubitatiõis cã fuit: qz videbat q̃ in criminibꝰ non sunt cõpellẽdi testes. in auẽ. de testi. §. qm̃. col. vii. ar. t C. e. si qñ. in prin. Ex eo qõ dicit ibi in pecuniariis causis testes cogendos: vr q̃ nõ in criminibꝰ Sed contra hoc mãdat papa. s. q̃ cõpellant. t. §. e. ꝓxi. t in seq. e. dicit q̃ i criminibus nõ cõpellantur: sed ibi habetur cõtrariozũ solutio: t quando cõpellãtur t quando non.

o Electorum. sup criminibꝰ. Circa cõpulsatiõem testiũ: nota q̃ in cã ciuili vbi aliter veritas haberi nõ põt indistincte sunt cõpellẽdi tã clerici q̃ laici ne veritas occultetur. xiii. q. ii. quãq̃. t qz mortaliter peccãt qui veritatẽ occultant. xi. q. iii. quisquis. vnde monitione ꝓmissa indistincte cõpelli debent testes. §. co. super co. t eoipso q̃ monitus nõ vult testificari ꝓsumit q̃ etiã maliciose hoc faciat ut sepius dictũ est. §. e. cũm. qñq̃ tamẽ i. pecuniariis causis nõ cõpellũtur ut in mediatoribus qui nõ cõpellũtur ferre testimoniũ in contractibus in quibus mediatores fuerũt nisi de cõsensu partiũ. in auẽ. co. §. quoniam

aut timore. C Elestinus tertius. Preterea si testes publici quos tua ciuitas nuncupat synodales sup cã matrimonii coram te uel tuo capitulo semel testimoniuz reddiderint: non debẽt ꝓpelli: ut ĩ presentia alicuiꝰ delegati iudicis super eadez cã iterato ꝓbeant iuramentum: dummodo aliter fiat fides iudici ꝺlegato: nisi forte articulꝰ noue questionis emergat. Huiusmodi uero testes publico iure ꝓsunt propter infamiam aperiben doꝰ testimonio remoueri: si cã post quã in cõmuni recepti fuerant: cõtigerit contraxisse: quorũ testimonia siqñq̃ non studiose: sed in profe rendo errauerint t se in continenti correxerint: reprobari nõ debent: secus aũt erit: si correctiõi siue interposuerint interuallum. Ano. iii. priori sancti fridiani t magistro. p. canonico pisano.

Super hisꝫ: t infra. Ceterum suolumꝰ t mandamꝰ: ut super inquisitionis articulis tam de fama electi quam litteris contra eum sub nomine longe maioris t sanioris ptis capituli destinatis cogatis testes qui noiati fuerint phibere testimonium veritati.

Idem archidiacono mediolan. Cum cõtra magistruz. r. super eo q̃ dicitur falsas ꝺ sede apostolica lras reportasse: ac per se uel procuratorem fuisse usum eisdem tibi direximus scripta nra. Postulasti per sedez apo. oraculuz edoceri: utrum sup prefato vitio falsitatis testes compellere debeas noiatos Nos igitur rñdemus: q̃ testes predicti si se gra odio uel timore sub traxerint: per censurã ecclesiasticaz debes app. re. cõpellere ueritati testioniũ phibẽ Hono. iii. abbati s. eugenii et magro. g. cano. seneñ.

Dilectorum filioruz vulterani capituli ex parte vna t episcopi vulterani ex altera procuratoribus in nra presẽtia constitutis: t infra. Testes q fuerit noiati: preter quã sup crimibꝰ si se gra uel timore

col. vii. Itẽ in aliis casibus qui quasi priuilegiati sunt. iiii. q. iii. §. item in criminali. ver. itẽ inuiti. t tribus. c. sequẽ. in criminibꝰ vero ꝓz hic q̃ cõpellendi nõ sunt. t ar. ad hoc. C. e. si qñ. in ꝑn. t. §. e. puenit. Iu cõtrariũ vr q̃ bene sunt cõpellendi. §. e. super his. t. c. cũ cõtra. i quibus expresse cõpellit. t ar. §. ti. ꝓxi. cũ cãm. ver. testes autem tẽ. sed ibi versus ille soluit t ad principales testes illud restringit. t. iiii. q. iii. §. item in criminali. v. itẽ in lege iulia pu. iudicioz ex eo eniz q̃ certe ꝑsone ibi nõ cõpellun tur: dat intelligi qõ alie cõpellant: quia qõ de vno negat de alio tẽ. xxv. di. qualꝰ ff. e. l. vl. ille eni ꝑsone ꝓuilegiate sũt ꝓpter cõexitatẽ. vnde alie oẽs cõpellũtur. Sup hoc dicũt quidã q̃ si agat directe in modũ accusatiõis nõ sũt testes cõpellẽdi. si vero ciuiliter agitur de crimie in modũ exceptiõis vel denũciatiõis aut etiaz inquisitiõis tũc compellũtur: ut. §. e. ti. sup his. t. j. de symo. licet beli. Sed huic distinctiõi ꝓtradicit expresse hec decre. qz nõ poterat agi criminaliter in hac decr. sed ciuiliter tũ duabus rõnibus. Prio qz hic agebat cã cõuentionis t reconuentiõis inter epm t capitulum ut pz in antiqua: t qz per ꝓcuratorẽ ut lra ista dicit ꝓcuratoribus cõstitutis: sed ꝓcurator non intervenit in cã criminali. j. de accu. veniens. t. ff. de publi. iudi. l. pe. §. fi. t. v. q. iii. in criminalibꝰ. t in crimine non fit mutua accusatio vel denũciatio: qz nõ relatõe criminũ sed innocentia reus purgat. ff. de publi. iudi. is qui. t. iii. q. xi. negãda. t sic necesse est ut dicamus q̃ hic obiiciebãtur crimina testibus: ut a testimonio repellerẽtur: et ideo dicit cogatis testes. s. qui noiati fuerint ꝑ terq̃ super criminibꝰ: ideoqz dicendũ est q̃ sup criminibꝰ testes cõpellendi nõ sunt: siue directe agat de crimine siue ciuiliter: ut hic pz. t. §. e. puenit. t hec est rõ qz in infamiã alteriꝰ nemo debet facile prosilere: quia tales detractores dicũtur. vi. q. i. ex merito. t. c. tribus sequẽ. ergo multo fortius nec cõpelli. qualiter respõdebis capitulis. §. proxi. ad illud sup his dicas: q̃ ibi cõpellũtur testes ad ꝓbandũ infamiã siue irregularitatẽ cõtra electũ ne indigna ꝓsona ad apicẽ dignitatis promoueat ꝑ surreptionẽ: qz vilis ꝓsona ad tantã dignitatẽ ꝑ surreptionẽ ꝓmoueri nõ dz: t iudex ex officio suo hoc facere debet ꝓpter publicã vtilitatẽ: qz ille oibus de sua plebe ꝓficit: t sic est q̃si speciale in cã ingsitionis. et. j. de symo. licet beli. t inquisitio nõ fit nisi vbi infamia precessit. vnde ibi nõ cõpellũtur testes in infamiã alicuius: sed ex tali cõpulsiõe si ꝓbent crimia oritur infamia. §. ti. ꝓximo testimoniũ. t qz ibi agebat de falso ꝑ inquisitionẽ ideo cõpellũtur testes ne talis falsitas remaneat ipunita ex defectu testiũ in quo casu intelligit. ꝓxi. c. cũ cõtra. qz dico illud speciale in crimie falsi: t precipue in lris pape in qbus multa specialia sunt. j. de fal. ad falsariozuz t idẽ in casu sequentis. c. Dicas ergo q̃ vbicũq̃ agit actione odiosa vel exceptiõe ꝑ quã ad infamiã alicuius ꝓcedat nõ sũt cõpellẽdi testes: ut dictũ est: nisi in casibus predictis ꝑm leges cõpellant: nisi in casibus ubi specialiter nõ debẽt cõpelli ut dictũ est. et hoc dicũt tan. et din. et alii cõtrariũ dicũt ꝑut dictũ est. Sed supradictis oibus rationibus põt de facili rñderi ꝑm illos q̃ dicũt q̃ semp cõpellẽdi sunt testes: nisi agat criminaliter tm̃: dic q̃ nulla crimialis erat questio inter epm t capitulũ sed ciuilis tm̃: ut pz in integra. in gnta cõpilatõe. s. cõuentio t reconuentio. Et q̃ dicit testes q nominati fuerit cogatis veritati testimoniũ phibere: si gratia odio vel timore se subtraxerint: ꝑterq̃ sup criminibꝰ: sic dz intelligi q̃ testes in ciuilibus qõnibꝰ sunt cõpellendi: sed in crimialibus nõ debẽt cõpelli. t sic papa ꝓuidit hic nouũ ius: et sic cõtrariũ nullũ cõtra istos: et sic nõ dz ut dicũt q̃ hic erat cõtroversia inter epm t capitulũ sup pluribus articulis ciuilibꝰ t sup criminalibus: t q̃ isti erant ꝓcuratores ad excusatiões tm̃ allegãdas. uel q̃ dati erant lit. cõtest. ista stare nõ pñt: ut patet in antiq̃ decre. t ꝓ iura predicta. ciuilis eni t criminalis questio nõ cõcurrũt simul imo criminalis ꝓiudicat ciuili. iii. q. vl. §. aliquando. sed magis equũ videretur q̃ semp cõpellerẽtur qualitercunq̃ agat ne crimina

remaneant ipunita dū tamē nō criminaliter directe nec p̄ viles p̄sonas qs condēnet. ar. contra. j. de sen. excō. ut fame. cū suis cōcor. ibi positis. ⁊ ar. j. de collu. c. i. ii. ⁊ vlti. ⁊ s. ti. primo cū causaz. ver. testes aūt. xx. ⁊ s. eo. sup his. ⁊ c. cū cōtra. ⁊ j. c. pxi. Innoc. iiii. dicit q̄ vbi nō est p̄ccatū tacere id super quo testes inducūtur nō sūt cōpellēdi sed si peccatū est tacere cōpellūtur.

a VEnerabilis. cō iuratōem. Clerici eni qui p̄tra epi scopū suū faciūt cōiurationē vel insidias ei parauerint deponendi sunt ⁊ tradendi curie seculari ut puniātur. xi. q. i. si quis sacerdotū. ⁊ c. cōiurationū. ⁊ trib⁹ c. sequenti. laici vero qui cōtra ep̄m suum cōspirationez faciūt sūt excōicandi ⁊ cōmunione p̄uandi. xi. q. i. cōspirationuz

b Juramēto absoluāt. Sed videret q̄ nō debeant absolui cū iuramētū non tenuerit. vnde poti⁹ denūciandi sunt nō teneri hmōi iuramento ligati. s. ti. p̄x. cōstitutis. ⁊ c. intiauit. et. j. de accu. olim. et ita hec absolutio poti⁹ dicit fieri ad cautelā siue de facto. sic quādoqz absoluunt aliq ut possint testificari. s. ti. p̄xi. veniens. i fi. Preterea ⁊ alia rōne iuramētuz huiusmodi non tenuit: quia cōiurationes huiusmodi illicite sunt. xi. q. i. si quis sacerdotū. ⁊ c. cōiurationū. ⁊ c. se. ergo tale iuramentū non est seruādū cum vergat in dispendium salutis eterne. j. ō iureiur. si vero. ⁊ xxii. q. iiii. si aliquid. ⁊ in multis capitul' eiusdem. q. ⁊ quia non habuit tres comites. ut. e. causa. q. ii. aiaduertendū: uel licet sit illicitū auctoritate p̄pria nō debet quis venire contra ar. cōtra. s. de elec. venerabilē. itē hēs hic q̄ socius criminis admittitur ad detegendā cōspiratiōem imo certe tenet illā cōspirationē manifestare ⁊ denūciare. vi. q. i. §. si qs cū militib⁹. in fi. ⁊ lxxix. di. si quis papa. Itē in defectū p̄batiōis minus idonei testes admittūtur q̄ alias nō admitterētur. C. de here. l. pe. ⁊ iiii. q. iii. §. itē serui responsio. et p̄pter defectū testiū admittūtur q̄ alias admitti nō debēt. s. de elec. cū dilecti.

Scriptura autētica. xxv. q. ii. sancimus. autētica scriptura ē q̄ p̄ manū publicā vel p̄ iudicē cū triū testiū vel duoz ad min⁹ subscriptōe vel testimonio facta ē. in auc. de istru. cau. §. sed istā. col. vi. vel duozū viroz. s. de p̄ba quoniā cōtra. vel q̄ hz sigillū autenticū j. c. p̄xi. ⁊ s. de p̄ba. post cessionē. Et etiā scriptura quā facit p̄uatus in p̄ntia testiū vr autētica. in auc. de instr. cau. §. si tñ gs̄. col. vi. ⁊ C qui po. i pig. ba. scripturas.

d Exēplaria. C. de edē. auc. si qs in aliquo. nisi ipsa exēplaria sūpta ⁊ publicata sint iudic̄ auc̄te. C. ō testa. publicati. ⁊ j. e. c. vl. ar. C. ō iure emphi. l. vl. §. et siquidē dñs. circa fi. C. de re iudi. gesta. Sz p̄ōe q̄ ita papa mādat, p̄cedatis hm tenoz̄ p̄oz̄ lr̄arū: et p̄me lr̄e nō cōstaret: nūquid poterūt p̄cedere? Dicas q̄ nō: nisi p̄ma forma p̄us appareat p̄iura p̄dicta: uel nisi p̄bet tenoz̄ p̄oris rescripti nō cācellati nec viciati. j. de p̄ui. cū oli. nā p̄las vltias nō dat iurisditio: vel si detur nō cōstat q̄ eas de p̄ori forma ⁊ iō nō p̄t p̄cedi p̄ ipas: sic nō tenet q̄s exeq̄ sniam nisi ei fiat fides de iurisditiōe. s. de offi. dele. cū in iure.

Scripta vō autētica. Instr̄a publica p̄petua firmitate nituntur ad dānū ⁊ cōmodū vtriusqz partis. ar. liiii. di. c. ii. xii. q. ii. si quis ō clericis. ⁊ s. de pac. cū p̄dē. ⁊ iiii. q. iii. §. itē sepe fit. C. de fi. instru. i ex

subtraxerint uel odio: per censurā eccle. cogatis veritati testimoniuz p̄hibere. 1 Dē epō bonoñ. ⁊ magistro. b. episcopo.

VEnerabilis frat. n. archiepiscopus rauēnateñ. p̄posuit: q̄ ciues ceruiceñ. cū. m. ⁊ l. quōdam clericis ecclesie rauēnateñ. quādaz p̄sūpserūt p̄iuratiōez facere p̄tra eum nihilominus in detrimentum eius dātes eis quādā pecunie quā tatez: ⁊ ad hec celāda se astringentes vinculo iuramenti: vnde hūilit supplicauit: ut cū cāz sup his ⁊ quibusdā articulis nobis duxerim⁹ cōmittendā: ⁊ ipse itentionē suā p̄bare non possit nisi testimonio ciuium predictorū, p̄uidere ei ne p̄ defectu testium pereat sua iusticia: dignaremur. Jdeo q̄z mandam⁹: quatenus si mo. premissis p cē. ec. ap. re. cogatis illos quos videritis p̄pellēdos ut ab hmōi iuramento absoluant: quos idē archiep̄us ad testimoniū duxerit, p̄ducendos: eos nihilominus si se gr̄a uel odio uel timore sb̄traxerint: districtiōe simili cōpellentes ad p̄hibēdū testimoniū vitati.

De fide instrumentorum.

Gregorius.

c JScripturaz autenticaz nō videmus: ad exēplaria nihil facere possum⁹

Alexander. iii.

Scripta vō autentica: si testes inscripti decesserint: nisi p manū publicam facta fuerint: ita q̄ appareant publica: aut autenticum sigillum babuerint: p̄ quod possint

p̄bari: non videtur nobis alicuius firmitatis robur habere 1 Dem.

EX litteris uestris accepimus q̄ cū cā que iter magistruz. a. ⁊ r. sup capella de ambitoria vtitur de mādato nostro susceperitis terminādam: prefatus. r. lr̄arū sibi copiam fieri postulauit. Qui cū eas argueret falsitatis: q̄z in narratione facti abrase sunt: ubi scriptuz ē: iura parrochialia: ⁊ infra. Dicimus q̄ propter abrasionem illam iudicari falsē non possunt: nec etiam baberi suspecte: p̄sertim ⁊ cuz priuilegia i possessiōib⁹ abradātur: ⁊ littere i narratiōe facti si erratū ē: possit icū ctāter abradi. 1 Dē ebora. epō.

ACcepimus lr̄as quas abbas sancti augustini contra cātuariēn. archiep̄um transmisit: ⁊ infra. Cum priuilegia non inspecta non ualeāt argui falsitatis: ⁊ difficile sit et piculosum ea apud se. ap. exhiberi: precipimus: ut uel exhibeant ei dem archiep̄o i claustro predicto rū fratrū: uel i alio loco p̄gruo et securo usqz ad natiuitatē p̄mā facti ioānis baptiste. Si vō nec uenerit nec sufficientem responsalem miserit: ei p̄petuū silētium iponatis ipsa ulterius arguēdi. Interim aūt nos lumus illa priuilegia uacillare: sed precipim⁹ sniam que eorum obtentu super statu monasterii lata ē inui olabiliter obseruari: ⁊ infra. Jubemus ēt ut archiep̄um in inspectione priuilegiorū. xii. bominum nūero faciatis eē cōtētum.

CElestin⁹ tertius abbati sācti secūdi.

f Publicā manū. i. p̄ notariū qui seruus public⁹ dicit. ff. rē pub. sal. fo. l. i.

g Appareāt. rōnes subscriptiōis. in auct. de fi. instru. §. ii. col. vi. vin.

b Sigillū. sed q̄ō dicim⁹ antētico sigillū. sigillū autēticū dr̄ sigillū ep̄i ⁊ ci credit q̄diu cōtrariū nō oñdat. s. de p̄bati. post cessionez. ⁊ xi. q. iii. cure. Itē sigillū capituli. s. de p̄ba. c. iii. lxxiii. di. in noie dñi. i fine itez sigillū alicuius p̄ncipis secularis cui credit de consuetudine. j. e. cū dilectus. itē ar. xix q. iii. statuim⁹. ⁊. ff. de custo. et exhi. reo. diuus. in auct. de instru. cau. l. fi. §. sed ⁊ si quis.

EX lr̄is postulauit. q̄ō ō iure peter potuit cū sit cōe instr̄m imo iudex tenet illō p̄ tib⁹ exhibē. s. de dila. p̄tēa. q̄ō si nō fecerit appellari poterit j. e. g. p̄petu⁹. nā ⁊ p̄pa instra tenet qs alteri p̄t exhibē exq̄ vtit illis i iudicio. j. e. c. pxi. et c. cōtigit. ⁊ C. e. l. vl. cū ea vult arguere falsitatis. ut ibi dicit.

k Abrase sunt. vñ videbatur dubitandū: qm̄ rescriptuz dz apparere nō viciatū nō cācellatū. C. de edi. diui adri. tol. l. vl. ⁊ sine rep̄hensione bulle et charte vel lūtere. j. de p̄uil. cū oli. Et hoc intelligo verū vbi est ius questiōis. et vbi papa respōdet de iure: sed in narratione facti p̄t abradi: q̄z b⁹ ad ius nō p̄tinet sz ad q̄em fiōi. idest facti. C. de testa. si vnus. q̄z nō stat̄ tali narratiōi nisi illud p̄betur. nec dicit p̄pterea vitiosuz rescriptū si de eadem manu rasura reposita est in loco nō suspecto. si vō lr̄e eēnt clause tunc nō nocet. ar. C. de fi. instru. cōpatiōes. ⁊ C. de testa. si vnus. lau.

l Jn possessionib⁹. i. in noibus possessionū: sed in noibus actoris vel rei uel iudicis: ibi oīno rasura eēt suspecta. item si eēt ibi falsum latinū suspecte sūt lr̄e s. de rescrip. ad audientiam.

m ACcepimus. valeāt. alias eni nec redargui p̄t nec etiā sciri quid deberet seruari per ipa q̄ totū ex ipsarū inspectiōe dep̄hendit. j. de p̄uil. dilecti. ⁊ c. porro. ⁊ j. c. pxi. ⁊ xcvi. di. bene quidē. nec possumus iudicare de lege nisi ea p̄specta. ff. de legi. in ciuile. Et q̄ priuilegiū vel instr̄m vult arguere falsitatis. primo iurabit q̄ calūniose hoc nō dicat alias nō audiret nec daret ad inspiciēdū. C. de fi. instr. l. vl. que intelligitur cū agit de falso criminaliter tūc inscribit accusator ut ibi dicitur. Quidā intelligūt legē istā cū agit ciuiliter de falso hm q̄ hec decre. intelligit. ⁊ hm hoc bñ p̄bat id ad quod iducit cū quis ciuiliter vult arguere instr̄m de falso: ⁊ hoc intelligo verū: vbi de calūnia nō est iuratū. et est ad b⁹ ar. s. de testi. p̄ntium. ⁊ j. de excep. pastoralis.

n Securo. hoc iudex dz p̄uidere vtriqz parti. iii. q. ix. hortamur. xxxii. q. ii. si ue. ⁊ j. de appel. ex parte. ⁊ s. ut lit. nō cōtest. accedēs. ii.

o Arguendi. nota tēpus p̄figendū accusare volēti vltra q̄ō audit: ut. iiii. q. v: c. i. ⁊ j. qui fi. sint le. lato. j. de accu. licet. j. de clāde. despō. cū inhibitio. ⁊ j. q̄ ma. accu. pos. cū in tua. ⁊ C. de inge. ma. diffamari. ⁊ C. qui accu. nō pos. si ea. sic et ad exceptōes p̄ponēdas. j. de excep. pastoralis.

p Vacillare. ar. q̄ pēdēte accusatōe p̄ aliquē interī remanet in statu ⁊ officio suo p̄stino. viii. q. iiii. nōnc. ar. p̄. s. de testi. nō dz. vbi de hoc.

q Obtentu. auctoritate eni p̄uilegioz sn̄ia lata fuit sup statu monasterii absoluendo monasteriū a subiectiōe archiep̄i. ⁊ ita p̄z q̄ lz dicat sn̄ia lata p falsa instra siue testes q̄sq̄z de b⁹ p̄stet i sua firmitate p̄durat ⁊ ei stat̄. ff. de re iu. diu⁹. falsitate vō p̄bata nulli⁹ erit momti ipa sn̄ia. s. de p̄cu. i nra. i fi. ⁊ C. de p̄cu. lz.

r P̄riuilegioz. vel etiā in p̄teip̄oz. j. c. p̄xi. ⁊ ff. de edē. l. i. §. ii. b.

a Ontingit exhibere. Et nõne isti erant rei? quare ergo cogũtur sua instrã parti alteri exhibere cõtra illud. ſ. c. i. ⁊. iii. q. iiii. §. itẽ in crimiali. ver. q intendit. et. C. de edẽ. qui accusare. sed nõ cõtradicũt illa: qz isti vsuri erãt in iudicio illis priuilegiis. et ideo aduersario illa edere tenebant. ff. de edẽ. l. i. §. edẽda. nã et actor reo: ⁊ reus actori tenet edere oia quibus vsurus est. C. de edẽ. l. vlti. de hoc dicit. j. e. g. ppetuus. b.

b Suscitant. quod cẽ nõ dz: imo potius iudex pspicere dz ne lites ex litib⁹ oriant. ff. de arbi. nõ distinguem⁹. §. qsituz ff. si cer. pe. quidã. ⁊. ff. de le. iii fideicõmissa. §. si gs. x. ⁊. ff. de dã. infec. q bona. §. vl. ⁊. C. ꝺ iudi. aptissimi. ⁊. C. de sacrosãc. eccle. l. vl. vnde et ille qui petit sibi fieri editionẽ instrorũ iurare debz q p calũniã hoc nõ faciat. ff. de eden. si quis ex argentariis. §. exigit. C. quẽad. testa. ape. l. iii. ber.

c Judice. alias nõ tenet. naz coꝝ iudice ⁊ pte alia pte hec sũt faciẽda. arg. ff. de interro. ac. voluit. §. qꝺ ait. ⁊. l. vl.

d Illud solũmodo. ff. ꝺ edẽ. argẽtarius. §. edi autem. alia vero capitula non debent edi sic et qñqz reticet clausula testamẽti que alicui ingerit ignominiã. C. quẽad. testa. ape. l. iii. §. ii. ber.

e Inter dilectos. petebat. abbas bñs mandatũ a capitulo suo alias nõ audiret ſ. de transac. c. cõtingit nisi ea uisset de rato. ſ. de offi. dele. coꝝ. de hoc dixi. ſ. de rescrip. edoceri.

f Procuratore tuo. ⁊ ita est cõcipiẽdus libellus in psonaz ꝓcuratoris nomine ecclesie. ar. C. de epis. et cle. oẽs. §. hoc nihilomin⁹. de hoc dictuz est ſ. de elec. querelam.

g Cum honore. et sic pz q libellus generalis põt offerri. ſ. de resti. spoli. cũ ad sedẽ. vbi de hoc plenius dicit. ſ. de lib. obla. c. ii.

h Obtinuerat. in iudicio possessorio. Sed si obtinuit i possessorio qualiter mõ petit cuz habuerit possessionẽ? Dicas q obtinuit in possessorio causa rei seruande. ſ. de iudi. examinata. sed archiepus recuperauit possessionẽ infra annũ offerendo cautionem coram episcopis regiñ. ⁊ mutiñ. ⁊ pterea monasteriũ nõ stetit in possessione sed archiepiscopus. ſ. de sequestra. ad hoc.

i Addendi. dicũt quidã arg. huius lre q verba ista semp sunt ponenda in libello. arg. i sti. de acti. §. sed minus. sz non est necesse q ponant nisi qs velit ponere ad cautelã: quia vsqz ad lit. contest. põt mutari vel addi vel diminui libellus. C. de edẽ. edita actio. de hoc dictũ est. ſ. de libel. obla. c. ii.

k Pertinere. verbũ istud ptinere latissime patet. ff. de ver. sig. verbũ istud ptinere. vnde p hoc deduxit in iudiciũ quicquid iuris habebat in rebus illis exq̃ nullã cãm adiecit. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an eãdẽ. §. actiones. ⁊ de hoc dixi. ſ. de libel. ob. c. ii. ⁊. ii. q. viii. libellorum.

l Vel conferebat. tanq̃ dñs pdicti comitis qui feudũ alienare nõ posset sine licentia dñi: ut in cõstitutione frederici de feudis. ⁊. C. de iure emphi. l. vl. ⁊ ar. j. de do. post diuoꝝ. resti. nuper. sed hec collatio ad alia ⁊ cõfirmatio ad alia refertur: ut. j. sequitur. eo. c. vincẽ.

m Et supra. hoc vult dicere lra ista: quidã testes dicebant q monasteriũ possiderat. a. lx. annis citra. alii dicebãt q p qnquaginta annos ⁊ supra. sed vere ñ probant: quia si hoc fuisset probatũ obtinuisset monasteriũ: ⁊ ideo dicit nitebatur probare.

n Consumptũ. cõsumptio vel ratio obest in nouis iudicũ in data in remotione appellatiõis: ut dictũ est. ſ. e. ex litteris.

o Indictionis. indictio enĩ cõsuevit poni in priuilegiis ⁊ instrumẽtis ut hic. et. xxiii. dist. in nomine domini. et. lxxiii. dist. in nomine patris in fi. ⁊ anni domini sunt ponendi ⁊ nomen iperatoris ⁊ mensis et dies. et hoc totũ legit in auẽ. ut nomẽ impato. docu. prepo. col. vi. Editio tamẽ instrumẽtorũ debet fieri aduersario sine die et consule ⁊ idictione ⁊ anno domini: quia inspectio instrumentorũ prestat materiaz fabricandi falsum. ff. quẽadmo. testamẽ. ape. l. ii. §. diẽ autem nisi quis vellet agere de falso: ut hic. ⁊. C. de cõtrahẽ. ⁊ com. stipula. optimã. Nota ergo quid sit indictio ad hoc ut scias an instrumentũ falsum ex indictiõe diſcernat. Est enim indictio quidaz numerus annoꝝ cõstãs ex trib⁹ lustris. i. xv. annis. ⁊ debet poni in principio cuiuslibet instrumẽti: ut dictũ est incipiẽs a prima indictione p totum annũ dicit indictione prima. in secũdo anno dicit idictione secunda. ⁊ sic vsqz ad. xv. ⁊. xv. anno finito iterũ incipit a prima indictione: ⁊ sic fiet ppetuo: Si ergo vis scire falsitatẽ instrumẽti vel priuilegii per indictionem vide quot⁹ annus dñi ponatur in instrumẽto: ⁊ quota indictio ibi ponatur: ⁊ illos annos domini diuidas p. xv. et quicquid supest a xv. ita q cõpleat. xv. additis ibi tribus: talis debet esse idictio in instrumẽto: ⁊ si ñ est ibi talis indictio falsum est instrumẽtũ. Et hec est regula ad inueniẽdum indictionez. tres annos domini appone pro indictionibus regulariter ⁊ partire per quindenuz numez et quottus numerus remanet infra. xv. tãta est indictio. ⁊ si facta diuisione remaneãt. xv. tm. xv. ẽ indictio. vñ versus. Si p quidenos dñi diuiseris annos. his trib⁹ additis indictio certa patebit. si nihil excedit quidena indictio erat.

p Videretur. nota q ex qualitate falsitas charte deprehenditur. j. de fal. c. licet. §. eos. ⁊ fit cõpatio charte ad lram sicut alibi fit cõpatio scripture ad scripturã. C. de fi. instru. cõpationes. vin.

q Bimidia. ad hoc enĩ ut sit autẽticũ debẽt apparer caracteres ⁊ orbita. ff. qui testa. fa. pos. ad testiũ. §. signum. ⁊ de pe. dis. ii. principium inquit. ver. quid náqz boni ⁊c.

r Delete. non enim dicuntur littere signate vbi nomen deest. ff. qui testa. face. pos. §. si quis ex testibus. et si quis non habet propriũ sigillum alieno signare potest. C. de testa. si. vnus. sed exprimendũ ẽ hoc. uel forsitan nõ tenet hoc in contractibus precipue magnarum rerũ et etiã principũ. j. de appel. significauit. et littere ille delete fuerãt de ipsa cera sigilli.

s Due littere. scilicet. v. ⁊. i.

Contingit interdũ ut dicitis: q qñcũ qz cũ aliquo litẽ habetis priuilegiũ uñz aduerse pti cogimini pleni⁹ exhibere[a]. Unde accidit q occasiõe vni⁹ capituli sup quo cõuenimi plurima litigia suscitãtur[b]: ⁊ infra. Cõsul. u. t. rñdem⁹: ut qñcũqz sup exhibẽdo priuilegio uel idulgentia seu instrumẽto fueritis requisiti: presẽte iudice[c] aut aliquib⁹ prudẽtibus viris deputatis ab ipso audiẽte pte ꝓtraria tãtũmodo recitet: ita q si tãtũ sup vno capitulo qõ fuerit illud[d] solũmodo rescribat: ⁊ aduerse parti copia eius fiat.

Anno. iii. mediolañ. archiepo. Inter dilectos. g. filios abbatẽ sãcti donati de scozula ⁊. b. ꝓcuratorẽ tuũ sup subiectis articulis diu fuit i nro auditorio litigatũ. Petebat[e] siquidẽ abbas noie monasterii sui a prefato ꝓcuratore[f] tuo noie mediolañ. ecclesie restitui monasterio memorato portum scozule siue sexti cũ bonore[g] districtu ⁊ iuridictione loci prefati: dicẽs ad monasteriũ hec oia ptinere: hoc ipsum dicẽs de hominib⁹ q habitãt i curte binieñ. ⁊ tenẽt res monasterii in gralia: de quib⁹ mõasteriũ obtinuerat[h] in iudicio possessorio p sniaz epi ueroñ. Hec oia petebat cũ oĩb⁹ fructib⁹ inde ꝓceptis: saluo i oĩb⁹ iure addẽdi[i] uel diminuẽdi: satagẽs comprobare oia que premissa sũt ad suũ monasteriũ ptinere. [k]Primo p priuilegiũ luitardi comitis quõdã epi lucani qui monasteriũ ipsũ fũdauerat: ⁊ ei que p̃missa sũt dõauerat vniuersa. Secũdo p instrumẽtũ snie ꝑti quõdã mediolanẽsis archiepi / scopi quã ex delegatiõe lodouici imperatoris tu lit sup his ꝓ mõasterio cõtra. a. prefati luitardi nepotẽ q super eis mõasteriũ molestabat. Tertio p priuilegia romanorũ impatorũ ⁊ presertiz hẽrici q premissa oia monasterio ꝓfirmabat uel ẽt cõferebat[l]. Quarto p instrumẽta locationum quas fecerãt diuersis personis abbates mõasterii memorati. Testes quoqz ꝓduxerat p quos nitebatur ꝓbare q mõasteriũ a. xl. annis ⁊ citra. ⁊. a. l. annis ⁊ supra[m] possederat supradicta ⁊ q fama publica erat: ea oia prefato monasterio a iã dicto luitardo fuisse donata. Sz ꝓtra priuilegiũ donatiõis a ꝓcuratore tuo multa fuerũt obiecta. Primo q ibi maxime apparebat ꝓsumptũ[n] videlz i annotatiõe idictiõis[o]: vbi potuisset falsitas facilius deprehendi. Secũdo q cũ cartba uetustissima videret[p]: recẽtior apparebat scriptura: tãquã non illo tẽpore facta fuisset. Tertio q falsuz sigillũ viciose videbat appositum: eo q a media pte sigilli apparebat quedaz imago nõ cũ mitra i capite sz cũ pileo: nec idutа põtificalib⁹ sz ẽgalib⁹ indumẽtis: tenẽs in manu nõ baculuz pastoralez: sed quasi sceptrũ regale: cuius facies nõ apparebat integra: sz dimidia[q] tãquã in illa medietate respiceret aliã mediaz: que tamẽ tota uacua remanebat: sz que dã imago vibebat ex ea fuisse delecta: q cera in ea pte nec i colore nec in plãicie relique pti similis apparebat. vnde nõ epi: sz imperatoris videbat fuisse sigillũ: qõ i vna medietate cesaris imaginẽ exprimebat ⁊ in altera medietate p̃sumebat uel filii uel cõiugis imaginẽ babuisse. nã in ipso sigillo nulle alie lre apparebãt: nisi que nomẽ ꝓpriũ cuz bac adiectiõe de gra designabãt. Sz cũ ꝓpriũ nomẽ ipsi⁹ epi fuerit luitardus: i noie ꝓprio quod exprimebat sigillũ: delete[r] fuerãt due lre[s]. Secũda que erat iter. l. ⁊. t. ⁊ sexta que fuerat iter. r. ⁊. u. ita q si secũda. o. ⁊ sexta fuisset. i. ꝓcul dubio nõ luitradus: sz lotari⁹ legeret: qõ etiã inde ꝓuici poterat: qõ secũdũ dispositionem aliarũ lrarũ iter. l. ⁊. t. nõ erat spaciũ: nisi quod potuisset vnã lraz ꝓtinere cũ secũdũ integritatez bui⁹ nouis luitardus inter. l. ⁊. t. due lre sint diuerse. Preterea iter. r. ⁊. u. tã modicũ erat spacium ut in eo nec bec lra. d. que mai⁹ occupat spaciũ indictio. vñ versus. Si p quidenos dñi diuiseris annos. his trib⁹ additis indictio certa patebit. si nihil excedit quidena indictio erat.

a Publica manu. sed nõne sufficeret priuata hñs subscriptionẽ triũ test iũ. C. qui po. in pig. scripturas. ꝛ. xvi. q. iii. §. põt. ver. is aũt. rñdẽt quidã q nõ nisi testes viuat. ar. s. co. c. ii.

b Magis. poterat tamẽ alio mõ ꝓbari vtrũ fuerit benrici vel lodouici: videlicet ꝑ cronicã ipatoꝝ ex annis dñi et inductione. b.

c Liture. i. cancellature siue rasure. alibi dicũtur inclina. C. õ testa. si vnus.

d Profitetur. i. cõfitebat ꝑ se fecisse ꝓpletionẽ instrumẽti. in auc. de tabel. §. i et. j. de ꝓuile. cũ oli.

e Mẽtio. nota i ꝓuilegiis mentionem faciẽdã sententie: ut hic videt: ꝛ etiaꝝ cõpositiõis. j. de deci. ex multiplici. sic etiam in rescriptis facienda est mẽtio de ꝓuilegiis. s. de rescri. cũ ordinẽ. ꝛ vnũ rescriptũ debet facere expꝛssam mẽtionem de alio rescripto ad hoc ut ipm tollat. s. õ do. ꝛ cõt. ex lr̃is. itẽ vnũ ꝓuilegiũ õ alio. s. de rescrip. veniẽs.

f Acta. sic. s. de test. veniẽs. ii. q. v. interrogatuꝝ. hec regula ponit. j. de re iudi. c. pe. vbi de hoc.

g Nocumẽtũ. illas enũ posset approbare sed cogi non poterat. ar. s. de testi. cuꝝ cãm. ꝛ. c. cõstitut⁹. et c. veniẽs. ii. cũ inter alias ꝑsonas receptꝫ fuissent. ſꝫ si i alio iditio tñ ꝛ int eas dẽ ꝑsoas receptꝫ fuisset tunc tñt illas ratas hr̃e si sint publicata arg. C. de lib. cau. iubemus. et. s. de ꝓba. c. vlt. ꝛ. s. de testi. cãꝝque. et idẽ est si coꝛã arbitro recepti sunt cũ distinctiõe illi⁹. l. C. de testi. l. vl. ꝛ. s. õ testi. c. pñtata. b.

b Petitiõis. arg. q responsũ cõformandũ est petitioni. ff. õ interroga. ac. de etate. Itẽ arg. q ex forma petitiõis formãda ẽ snia: quia ex petiõe qualiter ꝛ de q̃ sit actum. j. de accus. qualiter ꝛ quãdo. et j. de symo. licet heli. ꝛ est arg. q libell⁹ sit dandus. alias de p̃dictis cõstare nõ posſꝫ.

i Quo magis posset valere. sic ergo faciẽda est interp̃tatio ut res de qua agit magis valeat q̃ pereat. j. de v̄. sig. abbate. j. de priuile. i bis xli. q. ii. si quis de seruis. ꝛ. ff. de re. du. quotiẽs. ꝛ. ff. de v̄. ob. quotiẽs i stipula. ar. cõtra. s. de offi. dele. cũ super. ꝛ. ff. de iure codic. l. i. ꝛ. ff. de re. du. in ambiguo. ꝛ. ff. de bere. insti. quotiẽs.

k Nequiuissent. ꝛ ita talia debẽt esse subiecta qualia permittunt p̃dicata. Lau.

l Cõfirmari. vī q idẽ nõ possit dare et cõfirmare. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝛ quia. Sed cõtra videtur. lxiii. di. in synodo. ꝛ. xxiii. distin. i nomine dñi. ꝛ. s. de elec. cũ inter canonicos.

m Quod meũ est. sic insti. de ac. §. sic itaqꝫ. ff. de acqui. pos. possideri. §. ex pluribus. ꝛ insti. de leg. §. sed si. C. de cõtraben. emp. cũ res. ꝛ. l si mater. ff. de cõtraben. emp. siue rei. C. de iure do. quia. ar. vbi dicit q cũ patri iã prouisum sit per legẽ ut habeat actiõem ad repetendã dotẽ si pactũ faciat: nõ nascit ex hoc actio cũ iã eã habeat a lege: ea tamen possessio pluribus ex causis habetur. ff. de acqui. pos. possideri. §. ex pluribus. licet eni vnũ sit genus possessionis multe sunt eius species. vt ea. l. possideri. §. vl. licet ergo ex pluribus causis possit fieri traditio rei. ar. ff. de solu. cuꝫ quis. §. de peculio. ex vna tamẽ dominiũ acquiritur. arg. ff. ad l. fal. fundo. ꝛ. l. si a me. ꝛ. C. locati. ad ꝓbationem. Preterea ex hoc videtur q si aliquis plures titulos sui dominii assignet cuꝫ hoc esse nõ possit succumbat. ar. j. de cõcess. preben. post electionẽ. ꝛ. C. de cõtraben. em. l. iiii. ꝛ. ꝛ. l. si ancillã. tamen licꝫ ratione vnius tituli sit effect⁹ dñs rõe alteri⁹ tituli cõpetit ei exceptio: licet iste titulus nullus videat. ff. de excep. l. nẽo.

n Nec accessoriũ. Istud regulariter verũ est ut si principale nõ tenet nec accessoꝛium C. de leg. non dubiũ. ꝛ. j. de dote post diuoꝛ. rest. ꝛ si necesse. ꝛ. s. de foꝛo cõpe. si diligenti. ꝛ s. de elec. qualiter. ꝛ. ff. ad macedo. creditoꝛẽ. ar. cõtra. j. de iureiurã. debitoꝛes. ꝛ. C. si aduer. ven. l. i. ꝛ. ff. qui. mo. vsuf. amit. quid tamẽ. in princ. ꝛ. l. precedẽti. ꝛ illa specialia sunt. Itẽ cõtra. C. de epis. audi. aũc liberi furiosi. vbi tenet legatũ et nõ tenet testamẽtum: sed illud fit in odiũ filioꝝ qui negligunt patrem.

o Locatio. sed hoc falsum videretur: quia si ego locaui tibi domũ tu nõ potes mihi referre questionem dominii. ff. de pig. actio. si pignoꝛe. ꝛ melius C. loca. si quis cõductionis. ff cõmodati. ita vt. Sed verum est q nõ referatur questio dominii si agatur illa actione q̃ oꝛitur ex pignoꝛaticia vel cõmodati vel locati. Sed secus si agat reali actiõe. qꝛ illa non ꝓponit tanꝙ contra cõmodotariũ vl inquilinũ. sed qua si cõtra quemlibet possessoꝛem ff. ad exhiben. de eo: §. i. et v̄ba ista sunt sumpta. C. locati. ad ꝓbationẽ. et ar. ad hoc. C. de prescrip. xxx. vel. xl. annoꝝ male agitur. ꝛ. C. de dona. censualis. ꝛ conductoꝛ rem conductam locare potest. ff. locati. qui insulam. ꝛ. C. eo. titulo nemo.

p Procuratoꝛem. Hic ergo formatur sententia in persona procuratoꝛis. Cõtra. s. de ꝓba. licꝫ. de hoc notat. s. de elect. querelam.

q Petitoꝛ. qꝛ cũ obscura sũt iura partiuꝫ iudicandum est ꝓ reo: ut hic dicit. ꝛ s. de ꝓba. ex litteris. c. in presentia. ꝛ iii. questiõe. ix. indicas. ꝛ. ff. de actio. ꝛ obliga. arrianus. ff. de pe. respiciendũ. insti. de interdict. §. cõmodum. nisi in liberali causa. ff. de manumiss. l. antepenulti. ꝛ. ff. de re iudic. inter pares. Itez si agatur de inofficioso testamento potius ꝓ testamẽto iudicatur. ff. de inoffic. testa. si pars iudicantium. Itẽ ꝓ matrimonio. xxx iii. questione ꝑma. si quis acceperit. ꝛ. xxx. q. iii. c. fina. ꝛ istos tres casus ꝛ quartum habes. j. de re iudi. c. vlti.

r Quod super bis. hec decre. est pars illius. j. de vo. quod super bis.

s Absolutione. a voto peregrinationis.

t Ignota. Cum vero sigilla ignota sunt tunc eis non est standũ: nisi sint. v. aut eo amplius. xcviii. disti. c. i. ꝛ. ii. si vero obfuscata sunt: sunt suspecta. ut. s. c. proximo. ff. qui testa. facere pos. ad testium. §. si signa. tunc enĩ remittuntur ad consignatoꝛes ut agnoscant sigilla sua. ff. quemadmo. testamẽ. aperi. si quis ex consignatoꝛibus. et si quis non agnoscit suum sigillum: non ideo vitiatur sed suspectum habeatur instrumentũ. ff. eo. l. i. in fi. cũ vero sigillum notum est tunc creditur talibus litteris etiã in preiudiciũ alterius. s. de ꝓba. ꝓ cessionem. ꝛ. c. iii. quãdiu in cõtrariũ non probetur ut ibi.

u Impedimẽtis. cur votũ nequeant adimplere.

to sententie per quas legittima dõatio luitardi videbat esse ꝓbata poterãt eidẽ archiepiscopatui nocumẽtuꝫ aliquod irrogare: cuꝫ iter alias ꝑsonas ꝛ in alio iudicio recepte fuissent. Ceteruꝫ memorati benrici pri uilegium: quod nõ solum cõfirmationis: sed etiã donatõis videbatur fuisse: vnde reruꝫ dominiuꝫ donatarum intelligi forte poterat mõasterio acquisitũ: quãuis ex forma petitionis⁵ que in ipso priuilegio declaratur: cõfirmatoriuꝫ videret fuisse: ut tamẽ itelligat eo modo quo'magis posset ualere: distiguẽduꝫ videbat: ut idẽ benricus alia donauerit ꝛ alia cõfirmauerit: cum eadẽ legitime nequiuissent⁵ ꝓfirmari⁵ pariter ꝛ donari: ꝓfirmari tanquã prius habita ꝛ possessa: donari tãquaꝫ tunc tradita ꝛ cõcessa: ac ꝑ hoc illa nõ poterant intelligi per priuilegiũ illud donata: ſꝫ cõfirmata: cuꝫ iuxta leguꝫ sanctiones quod⁵ meũ ẽ: ex alia causa meum fieri nõ possit: nisi desierit esse meũ: ꝛ infra. Cũ ergo ꝓuilegiũ bẽrici ꝓfirmatoriũ tãtũ extiterit: sal tẽ quo ad illa q̃ deducta fũt i iudiciũ si ꝓncipale ñ tenuit nec accessoriũ⁵ qõ ex eo uel ob id dignoscit eẽ secutũ: ꝛ infra. Per instrumẽta vo locationis nec est vtriqꝫ probata proprietas: nec ad plenuꝫ possessio: cũ ad probationeꝫ rei proprie siue ad defensionem non sufficiat facta locatio⁵: ꝛ infra. Cum autem super bis fuisset diutius litigatum quia legitime probata nõ fuerãt que petebant ad monasteriũ ptinere ab impetiõe ipsi⁹ ꝓcuratoꝛẽ⁵ tuũ noie tuo ꝛ mediolañ. ecclesie sñialiter duxim⁹ absoluẽdũ qm̃ cũ obscura sũt iura ptiũ cõsueuit ꝙ eũ q petitor⁹ ẽ indicari.

Idem cantuarien. archiepo.

Quod super⁵ bis: ꝛ infra. Que fuisti quid agere debeas circa crucẽ signatos: qui dicẽtes se ab ap. se. redire: super absolutiõe⁵ sua ignota⁵ cardinalium sigilla reportãt cũ eis sup⁵ impedimẽtis⁵ expositis

a Carere volumus. qz veritatē debēt littere continere: quia votum reuocāt sicut ille que reuocant alias litteras. s. de of. deleg. ex litteris. r. s. de do. ex lr̄is r. s. de rescrip. certū. r. j. de re iudi. inter monasteriū. Et ita seriē rei lr̄e contiere debent. j. de coha. cleri. et muli. super eo. r ita patet hic q̄ lr̄e generales non absoluūt aliquē a voto nec a sn̄ia excōicationis. j. de sen. excō. cū pro causa. et ar. s. de offi. or. ex parte. io.

b Obstātibus. denegabit. n. delegatus suā cognitionē vbi delegans denegaret cōmissionē. s. de rescrip. super litteris.

Pastoralis. dissona. nota q̄ si aliqō rescriptum sit cōtra ius. statim est abiiciēdū xxv. q. ii. rescripta. nō enim ratione rescripti recedēdū est a iure cōi. ut. s. ō rescrip. causaz que. et. s. de eta. et qua. eam te imo auferēdū est de manibus tenētis r dandū est p̄cipi. C. ō paga. r sacri. coz. l. sacer. Sed si nō est ex toto cōtra ius sed alias sit iniquū. tunc expectandū est scōz mādatū. s. de offi. dele. si quando. r in auē. vt nulli iudi. §. si vero. Si aūt aliqua decre. est p̄ter ius non stati eiicit: sed cōsulitur superior: ut hic dicit: r hoc iō: quia cū inter alias decretales allegaī p̄sumit q̄ sit decretalis ar. xx. q. i. quez progenitores. Si aūt decretalis obuiat consuetudini ꝓualet consuetudo. dūmō cōsuetudo sit ꝓbabilis et legitie sit ꝑscripta. s. de cōsue. c. vltimo. s. de cōsti. cū omnes. et. s. de eo qui mit. in pos. cū venissent. nisi princeps per suū statutuz intendat tollere ꝓsuetudinē. ff. de sepul. viola. l. iii. §. diuus. alias succumbit consuetudo. j. de re iudic. cum causam que.

d Consulat. r interi pendente relatione iudex supersedeat cause. ar. s. de offic. deleg. licet. r. C. de rela. l. i. r. ii. q. i. nomen p̄sbyteri.

Cum dilectus. post publicatōem. Dubitatio forte fuit illa: quia forte diu tacuit cū p̄otestari vl̄ edere debuisset. ff. de edē. l. i. §. edere. r. §. edēda. vel illa erat dubitatio: qz post publicationē testiū nō licet ꝓducere alios testes. vñ videbaī q̄ nō liceret ꝓducere instra: quia noie instrōrū continent r testes. s. de testi. co. p uenit. ff. de fi. instru. l. i. Sz nō ē ita: qz i instris nō timet̄ subornatio sicut in testibus: qz ex multis causis r facilius dep̄hendit̄ falsitas instrumētoz q̄ testiū. ut. s. co. inter dilectos et. s. de ꝓba. licet. vin.

f Cōclusum. i. renūciatū. allegatiōib⁹ r oibus aliis ꝓbationibus. s. de cā pos. pastoralis r. s. de ꝓcur. auditis.

g Approbata. Nota q̄ consuetudo facit aliqō instrm̄ autenticū qō alias nō esset: r cōsuetudo dat alicui iurisditōez qui alias hēre nō potest. s. de arbi. dilecti. r. s. de fo. cōpe. cū cōtingat. sic et cōsuetudo facit aliquē illegitimū qui alias est legitimus ad ꝓmotionē. j. de cleri. cōiu. cū olim. et ꝑsonas legitimas ad matrimoniū facit illegitimas. j. de cogna. spiri. super eo. b.

b Honestatis. nota q̄ ex qualitate persone approbaī r reprobaī instrumētū ff. de eden. si quis ex argentariis. §. i. r. j. de p̄scrip. ad audientiam. r. j. de p̄sump. illud.

Cum ioānes. cōpensare. que cōpēsatio admittenda fuit si causa ex qua postulabatur liquida erat: alias nō admittit̄ cōpensatio. j. de depos. bona fi

non fuisset de leui credēdum. Ad qō. t. respōdem⁹: q̄ si quādo talib⁹ lr̄as idulgemus: illi qui ꝑsonas r facultatez eoz plenius nouerunt hoc mō scribimus: ut sup impedimētis expositis iquisita diligētius veritate statuāt circa illos qō aīarum saluti r succursui terre sancte magis nouerint expedire: ꝓuidētes attētius ne qd in fraudē uoti fallaciter cōfingatur. Unde si tales per suppressionem veritatis aut falsitatis expressionez litteras nō soluz cardinalum sz r nostras: nec soluz dubias sed et certas ꝓstiterit ipetrasse: carere⁹ votumus impetratis: r eis non obstātibus⁵ ad uoti executionē compelli.

Idem beliensi epo.

Pastoralis: r infra. Auctoritate p̄sētium duximus statuendum: ut cū decretalis aliqua de qua iudex merito dubitet allegaī si eadē iuri cōi sit consona: secundum eā nō metuat iudicare: cum non tā ipsius quā iuris cōis auctoritate ꝓcedere videaī. Uerū si iuri cōi sit dissona[c] secundum ipsā nō iudicet: sed superiorē cōsulat[d] super ea.

Dē episcopo sancti andree r ab. de broch.

Cum dilectus: r infra. Ad secundā questionē duximus respōdendum q̄ utraq; ps pōt istrumētum ēt post publicationē[e] attestationum usq; ad diffinitiue sententie calculuz exhibere: antequā sit in cā cōclusuz[f]. Sup tertio vo articulo respondemus: q̄ si cōsuetudo illius patrie obtinet approbata[g]: ut istrumētis illius regis fides adhibeaī: uos ea secure poteritis admittere: p̄sertim cum supradictus rex tāte fuerit honestatis[b] q̄ ipsius istrumēta maxime auctoritatis sint in ptibus scoticanis.

Dē petro ciui viterbien.

Cum ioannes beremita a te. c. xxx. libras seneñ. ex cā mutui corā donadeo. r io. iudicibus viterbien. petiisz: r tu ex aduerso ꝓponēs: q̄ cum idē in. c. et. lxxx. libris tibi ꝓ p̄cio dom⁹ q̄ eidē uēdideris teneret̄. c. xxx. libras ex illis nō immerito debebat cōpēsare[i]. Tādē cū sup hoc r qbusdā aliis articulis iteruos fuisset aliquādiu litigatum: iudices attestatoib⁹ publicatis te sn̄ia liter cōdēnauerūt: ut eidē predicte domus possessionē uacuā[k] traderes r a creditorib⁹ liberatā: r infra. Cuz igit̄ ab hac sn̄ia ad nostrā audiētiaz[l] duxeris appellādum: r nos taz tibi quā predicto. J. r. subdi. r capellanum nostrum dedimus auditorē ex pte tua fuit ꝓposituz supradicte domus vēditionē nō purā sed cōditionalē potius extitisse: ac nullatenus te teneri ad traditionē ipsius quatuor nibilominus testib⁹ ad boc ꝓbādum iductis: qō r si nouū eēt capitulū: pēdebat[m] tamē ex ueteri: qui iurati deposuerunt se iterfuisse ꝓtractui iter te r predēm. J. sup eadem domo celebrato ꝓ q̄. c. lxxx. libraz preciuz tibi fuerat cōstitutuz: tali vi delicet adiecta ꝓditiōe: ut tu domū ipsā inhabitares libere i uita tua: r post obitum tuuz. m. r. r. natis tuis eiusdē io. nepotib⁹[n] remaneret: cui⁹ ꝓditiōis intuitu domum ipsā ei dē. J. ꝓ minori precio. uendidisti: cū. a. g. morādi ꝓ ipsa. cc. libraī posuisses habere: anni vo mēsis r diei quo uēditio facta fuit: iidez testes se dixerūt minime recordari. Dictus vo. J. uēditionē nō cōditiōalē sz puram ꝓposuit extitisse: ad boc ꝓbādū publicū exhibēs istrumētū: r infra. Tabeillionē quoq; qui cōfecerat istrumētū r vnū ex testib⁹ in istrumēto subscriptis ad id ꝓbādū iduxit: r infra. Porro cū dubitatio fuisset exorta: utrius deberet probatio ꝓualere: ꝓ tua fuit pte ꝓpositū qz r si eandē vim obtineāt instrumētoz fides r depositiōes testiū i litib⁹ exercendis: nō tamē quodlibz⁹ istrumētū tāti debet esse momēti: ut triū uel pluriū idoneoz testiū depositionibus ꝓferaī: r infra. Ad hoc aūt idez io. ex aduerso respōdit: q̄ cum in tentionē suā per iam dictū fūdauerit instrumētū ac tu in modum exceptionis[p] uēditionē ipsā nō pure: sed cōditionaliter celebratā esse ꝓponas: nec per testes ad boc a te inductos de certo[q] fuerit tēpore facta fides: r ideo ñ appareat: q̄ super illa uenditiōe deponāt quoniā cōstat per dictū instrumētū: determinato tēpore fuisse cōtractā: huiusmodi ꝓbatio videbaī inefficax ad intētiōez

k Uacuā traderes. quod fieri debuit si pura fuit venditio. ff. de act. emp. r vend. l. ii. §. i. r. l. sc. r ar. ff. de vsur. si stipulatus. sic et restitutio possessionis plene ac libere facienda est. s. de restitu. spo. pisanis. b.

l Ad nostrā audientiā. hic appellaī ad papaz q̄ ciuitas viterbien. subest domino pape etiam quo ad tēporalē iurisditionē. alias nō appellatur ad ipm. j. de appellat. si duobus.

m Pendebat. si eni capitulū ex toto essz nouū: nec penderet ex veteri index appellatiōis non cognosceret nec testes reciperet. s. de testi. fraternitatis. r. C. de tēpo. appel. ꝓ hanc. et sic pz q̄ in cā appellationis noue ꝓbationes possunt induci sup noua exceptiōe. C. senten. resci. nō pos. l. ii. nec aliaz causam possum ꝓsequi in causa appellationis quā exprel serim coraz iudice a quo appellaui. ff. de ap. scio. §. quesitum. ad fi. Jo.

n Nepotibus. sed quare iste Joā. emebat domū illā pro filiis ipsius petri nepotibus eiusdez ioā. cū ipi filii debebant illi petro succedere. i aut. ō hē. q̄ ab itel. ō fe. circa prin. col. ix. et insti. de here. qua. et dif. circa ꝓnc. et. §. sed sui. forte ideo fecit: quia petrus ꝓdigus erat et consumebat bōa sua. vnde ne domus illa ueniret ad alios volnit io. ꝓuidere nepotibus suis.

o Qōlibet instrumentū. r ita pz q̄ ō instrm̄ quātūcunq; publicuz admittunt testes: vt hic: q̄ bm testes ꝓductos ō instrm̄ sentiaī. ad idez inducit̄. j. de ꝑscrip. ad audiētiā. et. C. de ꝓba. cū ꝑcibus. Si queris quot testes ꝑ iudicāt instrō. Pōt dici q̄. iiii. uel. v. ad minus: quia auctoritas tabellionis videtur equipalere duobus testibus. s. de ꝓba. quoniam contra et ipm instrumentū valet duos testes: qz parem vim obtinet probatio testiuz uel instrumentoz. C. de fide instru. l. in exercendis. ut hic occiditur et sic patet q̄ ad minus ꝑ quattuor meliores vel. v. testes instrumentum reprobetur: de boc dictū ē. s. de prob. tertio. sed in cāu isto testes non reprobant instrumentū sed addūt instrumento qō notari⁹ omi serat forte per obliuionem. b.

p In modū exceptiōis. vnde nō videbaī ꝓ ipo sn̄iandū. s. de ord. cog. cū dilectus. j. de excep. deniq;

Decerto fuerit tēpore. ꝓpter qō ꝓbatio insufficiēs videbaī. s. de ꝓba. in p̄ntia. ar. s. c. inter dilectos. r. ff. de edē. l. i. §. editōes. io.

a Postq̃ a partib⁹.ꝛ sic ꝓz q̃ iudex pōt interrogare ptes q̃cunq; visum fuerit. ff. de interro. ac. vbicūq;.ꝛ.xxx.q.vl.c.vl. sic etiā potest interrogare testes post publicationez si obscure dixerit q̃cūq; visū fuerit. s̄. de testi. cū clamor. q̃ veritas sepius examinata magis splendescit in lucē. xxxv.q.ix. graue. q̃ officiū iudicis est latissimū. ff. ō iurisdic. om. iu. l.i. Sz ad petitionē ptis nō dz testes interrogare ar. s̄. de ꝓba. in presentia. ō hoc dicit. xxx.q.v. iudicantem.

b Pronūciauimus ar. q̃ sup exceptiōcā cideti sit ꝓnūciādū. ar. cōtra. s̄. de or. co. c.i. vbi de hoc. Sed rō quare ꝓnūciatur hic sup hac ꝛ nō ibi. pōt assignari hic opposita fuit exceptio post sniam: vnde super exceptiōe nōdū fuerat directe vel indirecte ꝓnūciatum: quare in cā appellationis debuit de ea ꝓnūciari: q̃ ō ea cognituz fuit: ꝛ ad hoc ut sciret q̃re snia reuocet: sz cū opponit ante sniaz sup ea ꝓnūciat indirecte dū sniat sup ꝓncipali. b

c Huiusmodi exceptio. Per hoc pz q̃ exceptio peremptoria omissa ante sniaz pōt opponi post sniam i cā appellationis. C. sen. rescin. nō posse. l. ii. alias nō posset nisi p benefitiū restitutionis. ut in. l. p̄dicta ꝛ. j. de puile. cū olim ii. s̄. de in integ. rest. suscitata. Sic etiam in cōpensatiōe omissa ante sniam nihilominus actio remanet salua post sniaz citra aliquā appellationē nō obstante re iudicata in prima petitione. ff. de cōpen. q̄ō in dicm. §. i. ar. tamen contra. j. de re iudica. in ter monasterium. So. ut ibi.

d Ex parte. o. deerat. Ex hoc videt satis q̃ nō debuit valere: quia in lr̄is dñi pape nihil dz diminutū esse. ar. s̄. de rescrip. cū adeo et cū multa maturitate ac deliberatiōe tradūtur. xxxv. q. ix. apostolice. vnde nō est verisimile q̄ō aliq̄ō vicīū possit ibi remanere: sed ꝓpt̄ā modicū defectū nō vitiat maxime si rescriptū in aliis appareat oino legitimū cū fuerit vitiū scriptoris siue nimia occupatio q̄ō nocere nō dz. ar. C. de testa. erroze. et. l. ambiguitates. et. l. q̃m indignū. ꝛ. C. de leg. in legatis. sec⁹ si cēt ibi falsū latinū. s̄. de rescrip. ad audiētiā. et sic est notabile q̃ ꝓpter defectū syllabe vel lr̄e nō vitiat rescriptū. sic nec testamētū vitiatur nec libertas minus debet licet erratū sit in syllaba. ff. de manumis. testa. qui habeat.

e Perpetuus. decimis. sed nōne iste vicarius si cōuenicbat ꝓ decimis vicarie sue debebat dñm in iudiciū nomiare: ita videtur q̃ ipse dñs nō est. s̄. vt lit. nō cōtest. q̃m. §. pe. ꝛ. C. vbi in rē. acti. l. ii. ꝛ ipse dñs debuit cōueniri. ar. j. de ꝓscrip. auditis. ꝛ. xvi. q. iii. inter memoratos. ar. q̃ teneat respōdere cū ipse bēat ius in re. j. de ap. ad audientiā. sicut vsufructuarius tenet ad refectiōem domus ꝛ tributuz. ff. de vsufruc. l. vsufructu legato. §. fi. ꝛ. l. se. alias. §. hactenus. ꝛ. C. e. ti. cū. de hoc dictū est. s̄. vt lit. nō cōtest. quoniā. §. pen. Sed intelligo q̃ iste vicarius habebat mādatū generale vel spāle ad agēdum ꝛ defendēdū a rectore legitime factū alias nō fuisset admissus coipso q̃ esset vicarius cū nō habeat administratiōem nec titulū sicut ꝓlatus nec ꝓiudicaretur ecclesie ꝓfactū ipsius. b

f Super similib⁹. ꝛ etiā sup dissimilibus poterat eos recōuenire ꝛ ci tenebant respōdere. s̄. de mu. pe. c.i. vbi de hoc.

g Instrumentoz cōtum. Nota circa exhibitiōem instrumētoz: ꝛ p mo scire debes q̃ rescriptū ꝛ oia acta cause cōfessionis ꝛ responsiōis et attestatiōes quecūq; acta sūt in iudicio peti possūt exhiberi vel cōditiōe ex lege vel iudicis officio. C. de cdē. l. ii. vel cōditiōe ex illa decre. s̄. de proba. quoniā. ꝛ integraliter sunt exhibēda q̃ cōia sūt. C. de eden. nō est nouū. ꝛ. l. vl. ꝛ. ff. eo. ti. ꝓtor. §. i. ꝛ. l. si quis. §. ratiōc. ꝛ. l. argentarius. i. rñ. ꝛ hoc est exp̄ssum. Sz si instr̄a ꝓpria sūt ꝛ actoz petat a reo instr̄a p que intentionē suā ꝓbaꝝ vult nō est audiēdus: q̃ apud scip̄m dz habere ꝓbationes suas. s̄. de ꝓba. c.i. et C. de cdē. qui accusare. ꝛ actore nō ꝓbante reus dz absolui. ut in. l. qui accusare. ꝛ. j. vt cc. benefi. ut n̄r̄m. ꝛ ita nec reꝰ actori nec actoz reo tenet exhibere instr̄m ad fundādā intētionez aduersarii. Si vero actoz vel reus vtīt aliquo instr̄o ꝓprio illud aduersario edi dz sine die ꝛ cōsule ne ꝑstet materia fabricādi falsū. s̄. c. cōtingit. ꝛ. c. accepimus. ꝛ. ff. quem ad. test. ape l. ii. §. diē aūt. ꝛ. ff. de cdē. l. i. §. editiōes. nisi vellet alterutra partium arguere instrumentū de falso: tunc integrū instrumētū dz ei edi. ut. s̄. e. inter dilectos. ꝛ. C. de cōtra ben. ꝛ cōmit. sti. optimā. b.

h Imputari. hec decre. sūpta est ex illa. l. C. de fi. instru. scripture.

i Qui ꝓrias inter se. hoc verū est siue directe cōtrarie sūt siue indirecte. Directe ut si induco instr̄m i quo ꝓmisisti mihi solueret tali die. x. ꝛ aliud exhibeā in quo cōtinet q̃ ego feci tibi pactū de nō petendo. Indirecte puta si induco instrumentū in quo cōtinet q̃ ꝓmisisti mihi solueret. x. bononie tali die. Itē ꝓduco aliud i quo cōtiet q̃ eadē die ꝓmisisti mihi solueret. x. rome. sic scripture lz nō ꝓdicāt directe tñ indirecte siue p obliquū ꝓrie sunt: ꝛ iō vna derogat alii. sic q̃lz scriptura et factū sibi adinuicē derogare videnť. uel saltez alterū alteri. s̄. ō elec. cū inter r. Sic ergo pz q̃ q cōtraria allegat nō ē audiēdus. j. de app. sollicitudinez. circa fi. xxiii. q. vii. q̄ō aūt. ꝛ. viii. di. quo iure. et hoc locū hz q̃n ab eadē pte ꝓducūtur. secus si a diuersis. q̃ tunc ei stat̄ que magis est sine suspitiōe ꝛ que dignioz est. C. de ꝓben. sti. optimā. in fi. Sz nūqd ē idē in testibus ab eadē pte ꝓductis: dico q̃ nō: q̃ in testib⁹ nō possū ꝓuidere qd dicturi sūt: ꝛ iō stabit dignioribꝰ: sz p instr̄a bñ potuit ꝓuidere q̄ō magis expediret ꝓducere: ut h̄ dic in fi. ꝛ sibi iputet q̃ minꝰ diligēs fuit. nā vigilātibꝰ nō negligētibꝰ iura subueniūt. ff. qui. ex cau. ma. nō eni. ꝛ. ff. de cdē. veluti.

k Si cautio. hec decre. sumpta est de. l. illa. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. ylti. et dic cautio. i. scriptura. siue sit priuata siue publica. b.

l Indebite. q̃ dicis q̃ nō teneris ad id sup quo cautio exposita fuit.

m Indeterminate. i. non exp̄mens ex qua causa debeatur.

n Sz si cām. puta q̃ ꝓfessus fuisti mutuo recepisse pecuniā ꝓmissā: vl ex aliq̃ alio ꝓctu añcedēti: tūc eni stat̄ tue ꝓfessiōi q̃ ꝓtiet i illa cautiōe: aliogn si cā nō sit iserta nō poteris ꝓueniri ex illa cautiōe. C. de nō nu. pe. gnālr. cū sat̄ sit idignū: ut q̄ō q̃sq; sua voce diluciō ꝓtestat⁹ sit i eūdē casū. ꝑa ifrigē valeat testionia. s̄. de ꝓba. p tuas. ꝛ i. l. p̄dicta gnālit. i fi. ꝛ ar. i. q. vii. salubrimū. ꝛ. xxvii. q. i. oēs fere. q̄ō si nō ꝓmittat sz ꝓfiteat se debē mihi ex aliq̃ iusta cā p̄cedēte: idē ē ac si ꝓmittat et tñt ex illa ꝓfessiōe. ut i. l. p̄dēa gnālr. i fi. ꝛ ita pz ex hꝭ q̃ ꝓfessio ex iudiciū fca cā adiecta bñ ꝓiudicat ad ꝓbandū. Be hac mā dictū est. s̄. de ꝓfes. c. vl. Itē quid si me absente cōfiteat se mihi debere: talis cōfessio nō nocet ad i stat stipulatiōis. ut insti. de inuti. stipu. §. itē verborū.

o Cōfessiōi. Sic ĝ stat̄ ꝓfessiōi ꝓ se: fallit tñ q̃lz ut i pecunia cōfessata: quia tūc pōt opponi exceptio nō numerate pecunie. j. bienniū. C. de nō nu. pe. in octibus. in ꝑn. ꝛ in dote. C. de do. cau. ꝛ nō nu. l. vl. ꝛ auc̄. ibi posita. Itē fallit vbi stat̄ secūde cōfessiōi ꝛ nō ꝓme. C. ad velle. auc̄. siue a me.

p Indebite ꝓmisse. ꝛ ita admittit ꝓbatio ꝓ talē cautiōez lz cā subiecta fuerit. s. q̃ talꝭ ꝓmissio indebita fuit: puta q̃ iā satisfecit ei: sic q̃ dixit pecuniā idebitā se soluisse istud ꝓbare tñt. j. de solu. c. vl. ꝛ. ff. de ꝓba. cū de idebito. i. rñso.

q Cum. p. aucte ordiarii. ordiari⁹ ergo ꝑstabit auctem suā huic tabellioni ad petitōem illoz quoz sūt instr̄a ut ea rediget in publicā formā: sic ꝛ si essent cōsūpta ꝓpter vetustatē aut aliā iustā causam. j. c. ꝓximo.

r Perpetuā firmitatē. habitura. vt hic dic̄. sic ꝛ testamētū auctoritate ordiarii

in publica forma redigit. C. de testa. testamēta. ii. & l. cōsulta. & talis publicatio equiualet testamēto. C. c. publicati. Hoc tū scire debes q tabellio dū viuit non pōt alteri cōmittere cōpletionē instrumēti sz ipsemet dz cōplere instrm̄ put in pthocollo repit nihil addēdo vel diminuēdo quā in pthocollo continet. vt in aut. de tabel. col. iiii. post mortē vero fiat put dicit hic. & C. e. ti. l. certus. b.

S Ji instra. vetustatez. ppt vetustatē istra & pulegia renouāda sūt: ut ff. & j. de con stit. vtil. uel intil. cū dilēa. als si vetustate cōsumarētur nulla fides eis adhibēt. s. c. int dile ctos. sic & testes ne pbatio pe reat in publicā formā redigūt s. ō test. significauit. & s. ut li. nō cōt. qm̄. i. rū. & §. sūt & alii. & ff. ad. l. acq. i lege. C. ō vsu. pupil. l. vl. ar. b.

b Justā cām. puta q̄ lra incipit deleri ex vicio charte vel incausti. q̄uis instrm̄ de nouo sit factū. uel alio mō qō possit cōtingere de facto. Jta tū facienda ē hec renouatio si adhuc sint ita itegra q̄ nō sit dubitatio de ipozū tenoze: ut hic dic̄ uel si eēnt pro tpe iā ꝓsūpta ut ex inspectione possit depphēdi de fide ipoz nō sūt renouāda nisi pus p testes pbaret de integritate instrōz. j. de puil. cū oli. et hec inouatio dz fieri auctoritate ordinarii. ut hic dr sic s. e. c. prī. b.

c Publicā psonā. sic. s. c. prī. & c. cū dilectus. Quid si publica psona nō possit hēri: satis credo q̄ p aliquā psonā bone stā aucte iudicis rescribi pūt. ar. s. de pbat. qm̄ cōtra. ita tū q̄ sigillū autenticuz apponat qō iponat fidē instro. s. e. c. ii. et. c. cū dilect⁹. alias posset deperire ius illi⁹ qō ee nō dz: immo curare dz index ut salua sit rerū pbatio. ff. de testi. current. b.

d Jcut noxius. in mortē. i. ut mortē inferat lz res nō habuerit effectū exquo pcessit ad actū. li. di. si quis post acceptū. & de pe. di. i. si qs cū telo

e Deprehensus. in opere nociuo.

f Ludēs. lz hoc asserat nō excusat: q̄ noxius ludus ē in culpa. ff. ad. l. acq. nā ludus. cū debat operā illicite rei. l. di. clerico. & c. si quis volūtate. nā oē maleficiū pue pūmit actū. C. ad. l. iul. de sicca. l. i. C. de iniu. si non convictus.

g Afferte. ait. s. rex salomō: sz nō diffinitēdo sed potius tērando cā inquirēdi veritatē cui⁹ filius eēt: nā ois nox iudicis auctoritatē cōtinet rei iudicate C. de sen. & interlo. om. iudi. ex stipulatione. & iii. q. vi. hoc quippe. in prī.

h Cōmota. interpositio est.

i Nec mihi. hec nō fuit audiēda que nocere tū voluit & nō pdesse. vnde malicijs eius nō est indulgendū. ff. de rei ven. in fundo. & s. de rescrip. sedes apostolica. & j. de priui. ex parte tua. & j. qui ma. accu. pos. significante.

k Date huic. hec cni fuit sna diffinitiua lata p solā pūmptionē. sic. xxii. q. iii. dixit dns. hec locū habēt cū violēta est pesumptio.

l Hec est cni mr. i. pūmit ex dilectiōe vnius & odio alterius. ar. xxiii. q. iiii. ea vindicta. circa prī. sed si vtraq̄z dixisset filiū nolle interfici tūc illi que erat i possessione adiudicaret nisi alia pbatio interuenisset. Sed pōe q̄ vtraq̄z moriat lite pendēte cui succedit iste: vr q̄ vtriq̄z. ar. ff. de re. du. qui duos. ff. de inof. testa. papinian⁹. §. sed nec impuberis. ar. ō q̄ neutri succedat. ff. de re. du. si fuerit. qm̄ ponit impossibile qō est ō naturā. s. se bre duas mres: vnde nō est audiēdus. ff. de interro. ac. cōfessiōib⁹. §. i. ff. q̄ sen. sine ap. resci. l. vl. Jtē altera erat in possessiōe ergo alteri incūbit pbatio. ff. de pba. ei qui dicit. p hac pte standuz est. Si ō de cōfes. neutrius cōstaret. dic ut not. s. de testi. in nostra. vin.

m Ex studijs. intelligit. i. pūmit. & est ar. p exteriora pūmi de interioribus xxxii. q. v. qui viderit. & l. di. si quis diaconus.

n Jntellige. i. pūme. nā p certo nō possum⁹ scire q̄ post illa tria que salomon asserit difficilia. s. viā colubri sup petrā. viam aquile sup celū. viā nauis super aquas. quartū quasi reputat impossibile: viā viri in adolescētia sua tanq̄ inuestigari nō possit. tamē ex his argumētis bonā colligimus opinionē quousq̄z appareat in cōtrariū. j. e. c. vl. b.

Nullus. subterfugit. qui enī iudiciū refugit apparet eū de iusticia diffisuz xi. q. i. christianus. & iii. q. ix. decernimus. & lxxiiii. di. honoratus. b.

p Cōfitet. interpretatine. xi. q. iii. rursus. Tripliciter dicit qs cōfiteri ozc. xv. q. vi. c. i. & ii. rei cuidētia. xxviii. di. prīus q̄. ꝓtu macia. ut hic. & iii. q. ix

q Decernimus. b.

q Nonne benedicimus. verba sunt iudeoz.

r Duo quippe. verba sunt gregorii.

s Tacēdo. nō q̄ qui tacet cōsentire videt. liiii. di. si seruus. & xxvii. dist. diaconus. & xxviii. di. diaconi. ff. de cōdi. & demō. cū ita legatū. v. que ō. Fallit hec regula in casibus. ff. de serui. vr. p di. innitū. ff. de fur. q vas. §. necat. & ff. q. mo. pig. uel hyp. sol. sicut. §. nō vr. ff. ō p cu. filiusfa. §. inuitus. Aliū casū habes. lxv. di. c. vl. lxxiiii. di. c i. Ar. cōtra. ff. de regu. qui tacet. Dicas q̄ qui tacet nō ꝓsentit vbi agit ō dnio rerū admittendo. nisi vicinitas aliud ducat. ff. de do. inter vr & vxo. si seruꝰ cōsul vin. Vel melius dicas q̄ vbi per pbitionē meā possuz pbibere qō fit & taceo tūc taciturnitas p ꝓsensu habet. liiii di. si seruus. Si vero p prohibitiōem meā nō possuz pbibere qō fit tunc nō obest mihi taciturnitas. put ta me inuito potes vē dere rē meā. ff. de ō ben. emp. rē alienaz sic etiā videt distinguere lex. ff. de re iudi. sepe. & xi. q. iii. q̄ & s. j. de re iudic. c. pe. tū fallit hoc in casib⁹ predictis. Jtē ar. qō de vno negat dc alio cōcedit. xxv. di. qual xv. q. iii. ex eo. & ff. ō iudi. cū prētor. & xxiii. q. ii. lator. ff. de pactis dotalibus. ob res. §. ii. et ecōuerso. & qō de vno affirmat dc alio negatur. ff. de cōdi. & demō. cū ita legatū. & ff. de legi. & senatusc̄ōsul. cū lex. & C. de procu. l. maritus. vbi.

Bonifaci⁹ papa episcopis gallie.

Nullus dubitat: q̄ ita iudiciuz nocēs subterfugit⁹: quemadmodum ut absoluatur qui est innocens querit: confitetur⁹ enī de omnibus quisquis se subterfugere iudicium dilationibus putat.

Gregorius in omelia.

Nonne benedicim⁹⁹: quia sam maritanus es tu: & demonium habes. Respondit Jesus: ego demoniū nō habeo. Duo⁹ qppe illata fuerūt ei: vnuz negauit: alterum tacendo⁹ concessit.

Idem maximo episcopo.

Mandata celestia⁵ efficatius gerim⁹: si nra cū fratribus onera ptiamur⁴. Prōide sup cūcta⁵ eccle sias sicilie te vices⁵ ap. se. mistrā dcernim⁹: quas nō loco tribuim⁹: sz pson⁵: quia ex trāsacta ī te vita didicim⁹ qd de subsequēti cōuersatione tua presumamus. Idem.

Quosdā: & infra. Aphrica uero ḡliter mortalitate & lāguorib⁹ uastetur: quāto viciniores⁵ estis credo⁵ q̄ subtilius cognouistis.

Idem victori. epo.

Quanto: & infra. Latere te ī vicinio nō potuit⁵: quod ad nos inq̄nquo peruenit.

Jeronimus super osee.

Scribā eis⁵ multiplices leges meas: ex prius datis et neglectis apparet: q̄ eas negligent.

Lex. tertius decano cassien.

Jnnocens. iii. in. c. ad audientiam. de sen. excō. Jnnocens. in. c. ad nostram. de elec. Jo. an. in. c. ad audientiam. de sen. excō. Jo. an. in. c. ad audientiam. de sen. excō. Jo. an. in. c. ad audientiam. de sen. excō

ex p̄senti circa p̄teritum.xxxiiii.q.ii.cū p bellicā.quādoqz ex p̄sēti circa futurū.l.di.si quis diaconus.ver.cū vero.cc.quādoqz ex p̄terito circa p̄teritū.xxviii.di.qz sunt culpe.qñqz ex p̄terito circa p̄sens quotiēs de fama queritᵉ alicuius.lxxvii.di.quicunqz.c.c.monachus nouitius.quādoqz ex p̄terito circa futurū:ut hic.c.xxiii.q.v. si apud.c.s.eo.mandata.

a Quia verisimile ꝓcesserit.qm̄ de nemine p̄sumendū est qp bōa sua iactet.s.de renūc.sup eo.c.s.de testi.spoliatus.sollicite.c.ff. de proba.cū de indebito.

b Cōis fama. q̄ coadiuuat ad fidez faciēdā.iiii.q. iii.§.itez sepe.c.ff.de testi.testium.§. eiusdē quoqz.c.C. ne de sta. de funct.si mater. c.j.c. pxi.

c Illō quoqz.sciēter. exquo sciēt cohabitauit ei nō p̄t opponere notaz seruitutis.j.de cōiu.seruo.ꝓposuit. sed si hs ignorasset tūc sufficiēbene ut in eadem de cre.c.xix.q.ii.per totū.ber.

d Vendicās.i. eaz petit in suā vxorem.

e Nominant. ista nominatio p̄sumptionē inducit.xxxii.q.iiii.dicat aliquis.ff de pba.l.vlti. nō tamen sufficientē probationē inducit.C.de pba.nā epistolis. et C.de lib.cau.l.pe. p̄terq̄ in cāu.C. de lati.liber. tol.l. vna.§. similiq queqz.

f Donationē. Donem cōstituī nō p̄t nisi liberis p̄sonis.C. de lati.libe.tol.l.vna §.sed c si quis hoīm. sic eadē rōe donatio nō p̄t cōstituī nisi i liberā mulierē c a libero viro.vnde p̄sumptionez inducebat tale instrumētuz ff.de iurc do. si mulier.§.eius nomine. sz non plene hoc ꝑbat qz nō fuit factū istrumentū sup matrimonio.C.de nupt.neqz sine nuptiis.c ita nō ꝑbat hoc esse qđ ab hoc cōtingit abesse.s.de trāsla.inter corporalia. c.C.vnde cognati. nō ab hoc.

g Fraudareᵉ. nota casus in quibus oēs fraudaᵉ seruo.j. de cōiug. seruo.licet.c.j.de natis ex libero vēre.c.vno. Itē alius casus est.C. de lati.li.tol.l.vna.§.sed c si quis hoīm.tertius est in auc̄.de nup.§.si vero ab initio.col.iiii.alius casus est in auc̄.que dignitas liberat filiū a patria potestate.in p̄i.col.vi.

h Despōsaturū. hec assertio p̄sumptionē tm̄ faciebat:qz potuit postea mutare volūtatem.

i Annulos. nota qp si annulus daᵉ etiā mulieri in ecclesia uel in domo p̄sumptio est pro matrimonio.xxx.q.v.femie.si coꝝ parētib⁹ p̄sumūtur sponsalia.xxx.q.v.nostratcs.hoc faciebat ad p̄sūptionem.

k Fama loci.nota qp in talibus fama plurimū cōsideraᵉ.ar.ii.q.v. p̄sbyter.si a plebe.ff.de testi.l.iii §.eiusdē.c.iiii.q.iii.§.itē in criminali ver.itē sepe.c.xxxv.q.vi.si duo.C.ne de sta.defūc.si mater.c.j.q cog. cōsang.vxo.sue.super eo.Itē est hic ar.qp fama sufficit ad ꝑbatiōez si alie p̄sumptōes coadiuuāt ita qp cū fama faciūt ꝑbationē.c ita que nō prosunt singula multa iuuāt.j.c.ꝑi.c.c.iii.c.s.de testi.pterea.

l Vxorē tenuerit.sed quare requirit alia ꝑbatio cum cohabitatio sufficiat ad matrimoniū.ff.de ritu nup.in libere. ℟ndeo illa est p̄sumptio legis: sz canon nō p̄sumit esse matrimoniū nisi ꝑbet ꝑpter periculū anime.xxx.q.v.c.i.

m Mrimoniū.hec diffinitio ponit.xxvii.q.ii.§.i.c isti.de pa.po. in p̄n.

n Preserti.i.maxime: qz ideꝝ esset sine vllo instrumēto si sola fama cū aliis ꝑbatur.

o Officium suū fideliter. qp semp p̄sumitur.j. de p̄sūp. ad audientiam. nisi cōtra ꝑsumaᵉ uel probetur:nā tunc i crimine falsi vtriqz incumbit pro.C.de fal.vbi.b.

p Litteris. separari. quantuz ad thorū c mutuā cohabitatiōem.

q Credebant.nō dicit ut sciebant cū opus illud non plene pareat visui:sufficit ergo ferre testimoniū de eo quod iducit violentā p̄sumptionem que sufficit in hoc casu ut hic patz et.xxxii.q.i. dixit dominus.

r Secretis c latebris. que su spectis p̄sonis interdicuntur xxx.q.vi.ab isto die. adeo ut si post trinā admonitiōem inueniantur cōfabulari excōicentᵉ j.de coha.cle.c muli.si quisq̄. et in auc̄.ut li.ma.et auie.§.bis quoqz.colla.viii.

s Diuortii.quo ad mutuā seruitutē.

t Spe cōingii. ꝑpter incestū quez cōmisit.xxvii.q.ii.si quis sponsā.nisi timereᵉ de sua incōtinētia tunc enim daretur sibi licentia ꝓtrahendi.xxxiii.q ii.in adolescentia.b.

u Tertio loco.impediendū ideſt separandū.

x Precognitā.c ita affinitas p̄cessit matrimoniū c spōsalia qđ si verū est cōsanguineā illius postea bēre ,nō poterat.xxxv.q.iii.de incestis.c.c. nec eā quā.c.j. de eo qui cog.cōsan. vx.osue.de illa. c in pluribᵍ.c. eiusdē ti.p̄terea hic audiᵉ allegās turpitudinē suā.j.de spō. p̄terea.xxxv.q.iii.extraordinaria.ar.cōtra.s.de testi.sicut et.s.de cōfeᵉ.c.i.c.xv.q.iii. nemini c.j.de ꝓcesᵉ.p̄bē.cū super qōe.c.j.de dona. iter dilectos illud verū est qp allegans turpitudinē suā nō ē audiēdus. tñ ꝑpter piculū aie sue audiᵉ.j. de re iudi.latoꝝ.c.c. cōsanguinei.c in fauoꝛē libertatis pat audiᵉ qui filiū vendidit.C.de li.cau.l.i.c.ff.c.l.i. c.ii. secus ē cōtra libertatē.ff. de adopti.l. post mortē.

y Certitudinē.ad supplementū ꝑbatōis.C.de re.erc.in bōefidei.j.de iureiurā.c.vlt.in fi.c.s.de ꝑbatio.sicut cōsuetudo. sic.j. dedespon. impu.attestationes.

z Nollet ab ea. vnde p̄sumebaᵉ qp nō cōfiteretᵉ falso se neptē illiᵍ p̄cognouisse

τ Dicta sūt.s.qp testes dixerūt qp viderāt illos p plana c nemora.c qp iurauerūt c de fama vicinie c alie p̄sumptiōes q̄ in lra exp̄munᵉ.c sic est ar. qp q̄ non ꝑsunt singula multa simul cōsiderata iuuāt.ar.s.c.pxi.c.s.de testi.p̄terea.c.s. de ꝑba. cū cām.vbi de hoc.ff.g.ex cau.ma.nec nō.§.si quis sepiᵍ.c.xxxv.q.ut si duo.ff.de testi.ob carmē.§.si testes.

ϱ Solutis.sponsalibᵍ.de facto qm̄ de iurē nō tenuerūt:cū essent illegitie p̄sone ad cōtrahendū ꝑpter affinitatē p̄ius cōtractā.j.de eo qui cog.cōsang.vxo. sue.discretioē.c quasi per totum.

ϰ Litteras.arbitros.et sic pz qp delegatus p̄t eē arbiter retēta etiā delegata iurisditione.sic.j.de p̄ben.nisi.c.s.de arbi.cū oli. c.c.inotuit. Sic etiā ordiarius p̄t esse arbiter.ar.s.de elec.cām que.c.s.de arbi.cū tpe.Sz ꝓtra vī iii.q.vii.§.tria.in fi.ff.de arb.sed et si i seruū.§.ii. Non sūt ꝓtraria c iudex nō p̄t iubere ut in eū cōpromittaᵉ sicut ibi dicitur. Sed si partes volūt in ipm cōpromittere bene possūt.ar.ff.de tu.da.ab his.p̄toꝛ ait.et in auc̄.ut diffe.iud.§.si vo

da in eodē lecto iacentē ea ut credebāᵗ itētione ut eā cognosceret carnaliter viderūt multis locis secretis c latebrisᵗ ad hoc cōmodis c horis electis:c infra. Cōsul.t.t.respōdem⁹:qp ex huiusmōi violēta c certa suspitione fornicatiōis potest sententia diuortii⁸ pmulgari:ita quidē ut vir licentiam habeat mortua illa ducendi aliam:muliere sine spe coniugii remanente.

Clemens tertius.

Tertio loco qōnis huiusmodi noduz.t.f.petiit explicari:an iuuenis spōsaz in quā per uerba de p̄sēti cōsensit:debeat vxorē habere:ad quorū matrimoniū impediē dūⁿ neptis ipsiᵍ spōse prosiliens se a iuuene carnaliter precognitazˣ,pponebat:a qua ,pducti testes dixerunt se pro certo credere:qp illa dicti iuuenis exiterit cōcubina:adiiciētes qp eos insimul viderāt per plana et nemora,uias c inuia pluries ꝓuagātes:c testimoniū vicinie se sup hoc recipesse dicebant:ad maiorem vo certitudinēʸ:quia minus sufficiēter credidisti esse ,pbatū qđ eadem mulier asserebat:taz ipsa quaz iuuenis iuramētis astricti seorsuz cōfessi sūt qp se inuicē carnaliter precognoueᵗrant:licet iuuenis nolletᵗ ab ea quā despōsauerat separari. Nos autē q̄ dicta sūtᵗ intelligēteᵗ:p̄sertiz cū hᵇ nō dicaᵗ occultū sz quasi p̄dicet a pluribus manifestū cōsultius esse credimus:ut mrimonialiter nō ꝓiugātur sz solutis⁷ sponsalibus separentur.

Inno.iii.niuerneñ.episcopo c archidiacono bitur.

Litteras uras recipim⁹ cōtinētes:qp cū cā que uertiᵗ iter altisiodo.epuz c quosdā burgēses de caritate.quos idē episcop⁹ de bere si impetebat:uobis c abbati colon̄. a se.ap.delegata fuissz:utraqz pars nos duos sub certa pena sibi arbitros⁸ statuerūt:ꝺlegata uobis nihilomin⁹ potestate reseruata.gu. aūt

contingit.colla.ix. Ité est ar. hic q̄ in arbitrū possit de crimine cōpromitti.vñ signatur cōtra.ff.de arbi.nō distinguemus.§.iulianus.t.s.de i inte.resti.c.pe. in fi.vbi de hoc. Item ar.q̄ possit.v.q.ii.si primates.

a Confessus.penitendo de ea t redeūdo ad ecclesiam.

b Be fratre.bene poterat testificari in hoc casu cōtra frem. Si eni frater tu⁹ vel amicus tuus vel vxor tua que in sinu tuo dormit depra uari volnerit veritatez sit ma-nus tua sup eos.xxiii.q.viii.le gi.et.q.v. si audieris. t dicere debes pri t matri ñ noui nos xciii.di.diaconi.t.j.ti. primo quemadmodū.aliasi magnis criminib⁹nō audit cōtra eum C.qui accu.nō pos. si magnuz in leuibus bene.C.e. ti.si sozo rem.t.iiii.q.iii.§. parentes.

c Recognouerat.i. cōfessus fuerit.

d Suspectū.nā sola suspitio ne suspectus habet: nisi se pur get ad arbitriū sui episcopi.q̄ si nō fecerit excōmunicari de-bet.j.de hereti.excōicamus.§ i.ber.

e Purgando illū.s. fratrē co ram archiepiscopo.bituricēsi cozā quo cōueniebat frater il le de heresi t ei fuit idicta pur gatio ut p ipm gu. deberet se purgare: t ipse fratrem suum cōpurgauit ꝓpter quod epis-copus dicebat ipm piurū et hereticū: quia primo dixit il-lū hereticū t postea eū cōpur gauit. Sed ipse gu. dicebat q̄ licet de se cōfessus fuisset ò fre tamen nihil dixerat sed cōtra rium p:obauit episcopus. vn de illi indices habentes suspe etum ipm cū litteris suis remi serūt ad papam.b.

f Verisimilius. de nemie p̄-sumit q̄ sit imemoz sue salutis i.q.vii.sancimus.

g Graue.imo in vltimo arti culo nō semp presumit q̄ ve-rū dicat aliquis.C.de ꝓba.ra tiones.ff.de ꝓba.qui testium ff.de leg.ii.lucius.§. quisquis mihi.ii.t.ff.de leg.iii. cū quis §.ticia. So.licet p̄sumat q̄ ve rū dicat non tamen sit suffici-ens ꝓbatio iudici.ar.ff.de pi gno.ac.grauis.t licz heredes necesse habeant stare religiōi defuncti: non tamen credito-res.C.de ꝓba.auc.quod obti net.io.

b Presertim in fratrem.pre-sumitur aliquid ratione con sanguinitatis vel affinitatis. s.c.afferte.j.de testa.requisisti.j.de symo.sicut.t.s.de eta.t quali.tuā.ff.de rit. nup.non solū.§.i.C.de rei vx.ac.l.vna.§.sileat.ar.iii.q.v.accusatozes vl testes

i Purgauit.hoc est notabile q̄ semp est standū primo dicto alicuius si postea contrarium dicat etiā in alio iudicio s.de testi.cū in tua.t etiā extra iudicium. s.de proba.p tuas.t sic piurus reputat qui vnū in vno iudicio uel eodem dicit t postea aliud.item hic vna p̄sumptio p̄ponderat alteri.ff.de in integr. resti.di uus.ar.contra.s.de elec.cum inter.r.

k Vehementem.imo ex leui cā ꝓbatur quis hereticus.ar.C.de here.l.ii. scz quantū ad hoc ut suspectus de heresi habeat: t ut ꝓcedat quasi ꝓtra suspectū sed nō ut cōdemnet de heresi.item vehemens p̄sumptio ꝓ probatione accipi tur.xxxii.q.i.dixit dñs.t.s.c.afferte.liiii.di.fraternitatem.j. de iude.c.i. ℞n. q̄ nō vehemens sed violenta tm̄ de qua predicta.c.loquūtur.et.ff.de re.dub.si mulier.et.l.prece.nec etiā ois violenta si probetur cōtrariū.xxvii.q.i. nec aliq̄. s.de proba.ꝓposuisti.et.xxxv.q.iii.extraordinaria.

l Preter iuratoriā. hoc ideo dicit q̄ post q̄ quis semel piurus est amplius ad iuramētum non debet admitti.xxii.q.v.paruuli.t.c.si quis cōuictus. t.ii.q̄ne vii.nō pōt.t.vi.q.i.quicūq;.t.s.de testi.testimoniū.quia timoz est ne icidat ite rum in periurium.ar.j.de coba.cle.t mulie.clericos.b.

m Um in iuuentute.bonestum.exquo enim adeptus est tantā dignitatē p̄-sumitur q̄ ratione sue virtutis adeptus sit.lxi.disti.c.i.t.c. miramur. t is gradus ceteros antecellat quem labor prolixior t stipendia meliora fecerit an lator presentium vnus ex illis bere sim suā fuerat publica uoce cōfess⁹: t ò fratre⁹ suo similit recognouerat⁶ q̄ eodē secum laborabat errore: et infra. Nos vero predictum gu. sus pectum⁶ de heresi uebementer ba buimus tuz quia quod ante dixerat postea se dixisse negauit: tum q̄ uel mendacium pri⁹ dixit i frez asseren do illum hereticum uel piurum po stea ꝓmisit in deuz purgando⁶ illum de heresi: quoz utrūq; reddit illuz ualde suspectū: quāquam ueresimi lius videat: q̄ eo tpe quo tāquā ue re penitēs ab heresi reuertebat ad fidē: tā graue⁸ mēdaciū nō dixisset: p̄serti⁹ i fratrē quē tāquā carissimū nō asseruisset hereticū: nisi fuisz ac census zelo fidei ortbodoxe. vnde p̄sumit q̄ cū postea purgauit illuz de heresi turpiter deierauit. Quo circa mādam⁹: cū ꝓpter solā suspi tionē quāuis uebemēte⁸ nolum⁹ il lū de tam graui crimine ꝓdēnari: ta lē t tātā securitatē recipiatis ab ipso preter iuratoriā cautōez: q̄ timo re pene copalis debeat coerceri: dis cretā ei penitētiā iiūgētes ex qua ua leat apparere utz i tenebris ābulet an i luce: utrumue sit uere penitens an ficte ꝓuer⁹: t si eū boc mō uerū catholicū cognoueritis: non sinatis ipsū idebite molestari: alioquin eū tāquā hereticū ꝓdēnetis. Dez cenadien. epo t abba. de aquoruz.

Um in iuuentute sua quincle sien. epus adeo se maturū ho nestū⁽ᵐ⁾ t, puidū exhibuerit: ut ab ec clesia romana meruerit pallio de co rari: non est de leui credendum q̄ postquam ad senilem⁽ⁿ⁾ peruenit eta tem turpiter abiecerit iugum domi nisetores libidinis amplexādo: cū labes huiusmodi que nonnūquam in iuuentute ꝓrabitur: in senectute frequētius⁽ᵒ⁾ expietur. Quis prete rea de facili crederet: q̄ uir p̄dictus scia litteraz, pprie salutis oblit⁹ ad eā passionis ignominiā se conuerte ret: ut cū propria nepte abbomina bilē ppetraret incestū: cuz etiaz fin sinias etnicorū naturale⁽ᵖ⁾ fedus iter tales p̄sonas nibil pmittat seui cri minis suspicari. Licet igitur rex un garie eūdē epum nobis per nūcios t litteras de tali crimine detulisset⁹: postulās ut malum huiusmodi pni cioſum exemplo de vngarica eccle sia tolleremus: quia tamē eius sug gestio nō de charitatis⁽ʳ⁾ radice ꝓce dere videbatur: noluim⁹ aures no stras quasi malignis⁽ˢ⁾ detractionib⁹ inclinare: sz ut ꝓbarem⁹ si spiritus esset ex deo: auriēsi episcopo dedi m⁹ in mandatis: ut prudēter t cau te a coepiscopis indagaret: utrū pre fatū epum crederēt tali labe respers sum: qui nobis postmodum rescri serūt⁽ᵗ⁾: q̄ eum virū boneste ꝓuersati onis esse credebant personaz illius multipliciter cōmendantes.

Dez archidiaco. t prepositō me diolanensi.

Udum archidiacono medio lañ. dedimus in mandatis: ut c.scholarem a presbytero sancti vi ctoris in clericū eiusdē ecclesie reci pi faceret t in fratrē: t infra. Sed presbyter memorat⁹ archidia. de clinās exame asseruit: q̄ nequaquā sufficiebāt⁽ᵘ⁾ duobus clericis faculta tes ecclesie memorate: adiiciēs q̄ predictus. c. non erat idoneus ad illius ecclesie beneficiū obtinēdū: t infra. Causaz uobis duxim⁹ com mittēdaz: ita ut ex illa clausula⁽ˣ⁾ .s. si p̄sona fuerit idonea: que nostro scri pto reperit inserta: eidē scholari pro bandi se idoneum nulla necessitas imponatur: cum prima facie presu matur⁽ʸ⁾ idoneus: nisi aliud in contra rium ostendatur.

teire.C.de offi.magistri officioz. nemo.

n Ad senilem.ar.q̄ exquo quis honestus fuit: q̄ et postea fuerit ho nestus.s.c.mandata.t.ii.q.i.in primis.in fi.ff. de re mili.nō omnes. §.a barbaris. Item p̄sumitur p:o senili etate potius q̄ p:o iuuenili. ar.xxxiii.di.fraternitatis.xx.distin.de quibus. t iurisperitus ex ver bis senium rustico-rum argumentatur ff.de leg.iii.si choz⁹. §.i.

o Frequentius ex-pietur.non tamen se per: iuxta illō Stul ticia est que te non si nit esse senem. et illō Quod noua testa ca pit inueterata sapit. Et difficilem conti nentiā seruat qui il licito se cōcubitu ma culare non metuit.x xxiiii.distin.§.quod vero. t peccator cuz venerit i profundū vicioz⁹ contemnit. xvii.di.nec licuit.

p Naturale fedus. j.de coba.cler.t mu lie.c.penultimo.t.C de epis. et cleri. cum qui.

q Detulisset. denū ciando.quoniam lai cus non pōt clericū accusare.j. de accu. cū.p.t.s. de testi. de cetero.nec p̄sens ab sentem.iii.q. ix.c.i.t ii.t.ii.q.vii. ipsi apo stoli.

r Caritatis.radice vnde non debuit ad mitti.j.de accu.cum oporteat.t.c. memi nimus.

s Malignis.dela tionibus.i.detractio nibus.t est ar.q̄ p̄p ter infamiā a mali uolis oztā nō est in quisitio faciendā uel purgatio indicēda.j de pur.ca.cū in iuuē tute.que est pars illi us.t.xi.q.iii. in cun ctis.j.de accusa.qua liter et quādo.

t Reseripserūt. bñ debuit eis credi.cuz eēnt ad hoc deputa ti a domino papa.ar gu.s. de ꝓbat. post cessionem.t.xi.que-

stione.iii.cure.t.s.de fide instru.c.ii.t p̄terea per has litteras nulli fiebat p:eiudicium.t.

u Dū.sufficiebāt. hec exceptio legitia est: qz tot sunt ponēdi in ecclesia quot ex facultatib⁹ ipsius p̄nt cōmode sustentari.j. de i sti.c.i.t.c.auctoritate.t.j.de cōcess.p̄ben.ex parte. Sed qs ꝓbabit ec clesiā esse soluēdo uel nō esse? ℞n. ille qui dicit nō est soluēdo: ostēdē do facultates et redditus ecclesie. ut hic innuit.t.ar.C.de inoffi.test. oium.et.ff.de leg.ii.cū pater.§.rogo.ar.p̄.C.de ꝓba. ex p̄sona.

x Ex illa clausula.que et si non fuisset apposita subintelligitur.s.de rescrip.cū adeo.t.s.de elec.causaz.t.ff.de serui.si cui.ff.de ritu nup. quāq̄.l.

y Presumat idōneus.sic.s.de seru.c.vno.t.lxxxvi.di.si quid. sic p̄sumit qs bonefidei: nisi ꝓbetur p̄riū.C.qui mil.nō pos. super huis.lib. xii.t.C.de nō nu.pe.auc.cōtra qui ꝓpriā.vm. Et sic vr q̄ negatiua ꝓ bari debeat ex eo qō dicit nisi aliud in cōtrariū ostendat. Sed nega tiua probari nō potest.s.de elec.bone.vbi de hac negatiua satis dicit Sed qualiter ꝓbabit illum non esse idoneum.si dicatur non idone⁹ ratione scientie tunc iudex illum examinabit an sit quantum ad hoc idoneus.s.de eta.t quali.accepimus.si ratione delicti vel irregulari tatis: ille qui hoc obiicit illud probet p̄m illam regulam ei qui dicit in cūbit pobatio.ff.de proba.l.ii.

Ex administrationis iuramẽta recepta a debitoribus pp solvendis vsuris creditorib⁹ que i preiudiciuz aiaz q̃ ad creditores seruari nõ pñt: ⁊ ideo rõe peccati cõpelluntur creditores relaxare huiusmodi iuramẽta. s̃. de iud. nouit sed quãtũ ad iurãtes nõ ẽ peccatũ. j. e. debitores vnde soluere tenẽtur sed si iurauit ñ repetere põt illud denunciare ecclesie: ⁊ sic cõpelleret creditor restitrere usuras q̃si indirecte offõ iudicis j. e. ad nostraz. ii. ar. j. ö cog. spi. tua. ⁊. ii. q. i. si peccauerit. uel cõpellitur relaxare iuramẽtũ vt hic. vel si nondũ sunt solute cõpelluntur desisteꝛ ab exactõe. j. ö usur. tuas. b.

b Bistrictõe. i. suspẽsione uel excõmunicatione. j. ö uerbo. signi. qucrenti. b.

c Logatis. tã q̃ legati aucte hui⁹ canonis. vt. s̃. de offi. ordi. irrefragabili. §. cetez. ⁊. j. de bere. ad abolẽdã. i fi. uel ẽt tã q̃ ordinarii. ar. j. de usur. post miserabilem. b.

d Peruẽit. reb⁹ suis. i. ecclesie sue. nam si rebus ꝓpriis iurasset teneꝛ tur iuramẽtũ seruaꝛ j. e. si vero. s̃. qö me. can. ad audiẽtiam.

e Posse constringi. Ar. ẽ hic q̃ iuramẽtũ metu extortũ ipo iurẽ nõ tencat: vt quidam dicunt vt bazienus. ⁊. t. Alii dicunt ⁊ melius q̃ iuramẽtum metu extortum ẽ obligatoriũ. dũmodo sine periculo aie possit seruari: ⁊ hic prestitũ fuit inramẽtũ de reb⁹ ecclesie. ⁊ iõ nullũ fuit hic iuramentũ de reb⁹ ecclesie prestitũ quod seruari non posset sine salutis eterne interitu. de hoc plene dixi s̃. quod me. cã. abbaſ ⁊ tene quod ibi dicit ⁊ qö dr̃ hic. i fi.

De Jureiurando.

Gregorius. iii.

Ex administratõnis: ⁊i fra. Mãdamus: quatenus creditoꝛes ad iuramenta[a] super vsuris sibi soluendis prestita relaxanda ecclesiastica districtione[b] cogatis.

Ex registro gregorii.

Peruenit ad nos laudicen. episcopũ ab ar. comite reb⁹ suis[c] spoliatũ ⁊ iurare cõpulsuz q̃ non repeteret sic ablata. Cognita igit cõtumelia valde doluimus: asserẽtes ipum epm nullius iuramẽti vinculis sup hoc posse[d] cõstringi: quez tñ absoluimus[e]: qz nefandissima coactione iurauit.

Idem regi francoꝛum.

Peruenit ad nos: ⁊ infra. Nõ cim ꝓpositũ aut ꝓmissuz ifringit[g] q i meli⁹ illud ꝓmutat: nec tu ei ẽt si ꝓmissuz tuũ iuramẽto vel fidei obligatione iterposita cõditionc firmasses: aliquatenus teneris: si constat eũ ꝓditioni minime paruisse[h].

Idem petro subdiacono.

Ego epc̃s. N. ab hac hoꝛa i antea fidelis ero scõ petro sancteqzꝛo. eccle. dñoqz meo pape. c. eiusqz successoribus canonice[i] itrãtibus. Nõ ero neqz in cõsilio neqz in facto: vt vitam[k] perdat aut membrũ: vel capiaꝛ mala capitione. Cõsilium quod mihi per se aut per litteras: aut per nunciuz manifestabit ad eorum dãnuz nulli pandã. Papatũ romane eccleſie ⁊ regulas sanctorum patrum adiutor ero ad defẽdẽdũ ⁊ retinendum: saluo[n] ordine meo contra omnes homines. Vocatus ad synodum veniam: nisi prepeditus fuero canonica[o] prepeditõne. Legatum apostolice sedis quez certuz esse cognouero: i eundo ⁊ redeũdo honorifice tractabo[p]: ⁊ in suis necessitatibus adiuuabo. Limina apostoloruz singulis annis[q] aut per me: aut per certum nuncium visitabo: nisi eorum absoluar licentia Sic deus hec me adiuuet ⁊ sancta euangelia.

Vrbanus papa.

Nullus epc̃s clericos suos: nisi forte quib⁹ ecclesiasticarum reruz cõmissa fuerit dispensatio: sibi iurare compellat.[r]

Alexander. iii. episcopo vigilien.

Debitores ad soluendas vsuras in quibus se obligauerant cogi non debent[s]. Si vero de ipa solutione iurauerint: cogendi sunt[t] domino reddere iuramentũ[u]: ⁊ cuz vsure solute fuerint: creditoꝛes ad eas restituẽdas sunt ecclesiastica seueritate: si necesse fuerit cõpellẽdi.

Idem rothomagen. archiepiscopo ⁊ eius suffraganeis.

Ad nostram nouerit is audientiam peruenisse: q̃ cum. p. quibusdam hominibus certam summã pecunie mutuasset: quasdam ab eis possessiones ⁊ redditus recepit in pignoꝛe: ipsos iuramenti religione astringens: q̃ super illis donec solueꝛent sibi pecuniam: nullum ei gravamen inferrent. Licet autẽ de possessionibus illis ⁊ redditibus nondum sortem deductis expensis[v] receperit. Tu tamen frater archiepiscope euz propter hoc excõmunicationis vinculo astrinxisti: ⁊ infra. Ideoqz mãdamus: quaten⁹ recepta a prefato. p. sufficienti[z] cautiõe q̃ vestro debeat parere mandato: absoluatis eundẽ. Deinde debitoꝛes eius qui predictas possessiões ⁊ redditus cõtra iuramentuz subtraxisse dicũtur: si ita est eos eccle. cen. cogatis vt hec restituant: nec sibi molestias inferant: donec ei pecunia[a] ꝑ soluatur. Cuz aũt ei pecuniã sicut iurauerũt ꝑsoluerint: vos ipuz ad

m Nulli pãdã. hoc intelligo de honesto cõsilio: qm̃ cõsiliũ mali tenẽt revelare illi qui posset ꝓdesse ⁊ nõ obesse. xxii. q. v. ls̃ vr̃.

n Saluo ordine. i. sm̃ q̃ pertinet ad meũ honorẽ. qz nõ cũ armis.

o Canonica. ut. xvii. di. epc̃s.

p Tractabo. si constiterit mihi per lr̃as siue legatiõis. C. de mã. ꝓn. l. vna. ⁊. xlii. di. quiescam⁹. ar. uel qz ẽ bona psona. xcii. di. nobilissim⁹.

q Singulis annis. uel rarius iuxta cirographũ suũ. xciii. di. iuxta ⁊ ls̃ itellige ö archiepis ⁊ epis q subsunt dño pape nullo medio. s̃. de maio. ⁊ ob. dilecti. bernardus.

r Nullus epc̃s ls̃. c. ponitur ꝓ palea. xxii. q. v. c. vlti.

s Jurare cõpellat. xxiii. dist. q̃ q̃. ar. ö: sz illud itelligit ꝺz ist ö vt illi tm̃ quib⁹ cõmittit̃ administratio ecclesie iurẽt. alii vero nõ. s̃. de ma. ⁊ obe. legebat ar. ⁊. s̃. c. ꝑx. Sunt ⁊ alii casus in quibus iuraꝛ ꝓ pace. xxii. q. i. oẽ. itẽ ꝓ fide. de consc. di. ii. ego berengarius. ⁊. i. q. vi. quoties ꝓ fama. j. de pur. ca. q̃tiens. ⁊ i aliis pluribus. c. ibi positis pro obedientia ut hic ⁊. c. ꝑx. ⁊. s̃. ö elec. significasti pro cautela dilapidatiõis. xxviii. di. ö syracusane. ꝓ ueritate i defectũ alioz restiũ. xiii. q. ii. q̃ q̃. vñ uersus Pax ⁊ fama fides ⁊ euerentia cautio dãni. Defect⁹ ueri sibi q̃rũt magna caueri. t.

t Debitores. cogi nõ debẽt qz nulla fuit obligatio de iur̃ diuino siue canonico. tñ iuramẽtũ super ls̃ factũ ẽ seruandũ. ⁊ sic ꝑz q̃ lz nõ teneat principale tenet tñ accessoriũ ꝙ illö s̃. de fo. cõpe. si diligẽti. ⁊. C. de legi. non dubium.

u Cogẽdi sũt. Sz vr̃ q̃ nõ sũt cogẽdi. nã debitor ꝺz actionez ad repetẽdũ usuras iã solutas ergo multo fortiꝰ ꝺz exceptionẽ ꝙ agẽtẽ. ff. de reg. iu. inuitus §. i. ⁊. ff. de superfi. l. i. §. plane. Itẽ dolo petit qö stati restituere ꝺz. ff. de do. excep. dolo. ⁊. ff. ö reg. iu. i cõdẽnatiõe. §. dolo facit. Itẽ si soluitur debitũ nõ repetitur. ff. de cõdi. ide. iulianus ⁊. l. si ꝓcurator. ⁊. l. index. ⁊ si debitũ scienter solutũ nõ repetitur qz donari vr̃. ff. de reg. iur. cuius ꝓ errorẽ. ⁊. ff. de cõdi. inde. l. i. ⁊. C. e. ti. i debitũ. Itẽ a iuramẽto non vr̃ liberat⁹ q̃ sic solvit ut postmodũ repetat. ff. de solut. q̃ sic soluit. ⁊. l. qui boiem §. ulti. ad hoc dicas q̃ usure indebite sũt iure canonico ⁊ i nullo casu cõcedũtur ẽt vt captiui redimãt. j. de usur. sup eo. ⁊ iõ solute peti pñt tã q̃ idebite nõ ob. eo qö dr̃ idebitũ sciẽter solutũ nõ repetitur qz hoc fit metu iuramẽti. vñ sibi nõ preiudicat qö per metum facit. vel sic uno iure soluere tenẽt propter iuramẽtũ: sz alio iure repetit qz idebite solute sũt ⁊ sicut ꝺz debitor actione ad petẽdũ solutũ ita ꝺz actionẽ aduersus creditorẽ vt cũ liberet a iuramẽto. s̃. e. c. i. ⁊. j. de usur. tuas. ⁊ qö dicit cogẽdi sũt. itellige cũ nõ petũt absolui a iuramẽto.

x Reddere iuramẽtũ. ar. q̃ soluere usuras nõ ẽ peccatũ alias non cõpellerẽtur xxii. q. i. si peccatũ. sed ille qui recipit peccat: ⁊ ita in eodem facto alter peccat ⁊ alter non. sic etiam in alio casu vnus cõmittit adulterium alter non. xxxii. q. v. ꝓ posito.

y Ad nostram. expensis. nullus casus est qui hoc genus deductionis impediat ff. fam. herc. fundus qui. nisi in decimis. j. de deci. cum homines. ⁊. c. tua nobis quando in decimis expense sũt deducende. legitur. j. de deci. pastoralis. hoc solum computatur in fructu quod supereſt deductis expensis: vt i. l. predicta fundus. de istis dicitur. s̃. de resti. spo. grauis.

z Sufficienti. noie cautiõis simplex ꝓmissio itelligitur. C. de iur. sig. sãcim⁹ de consc. di. iiii. prima. si autem dicatur idonea uel sufficiens vt hic intelligitur ö pignoraticia vel fideiussoria. ff. man. si mandato ticii. §. ult. ⁊. ff. de fideicommis. liber. l. iiii. §. adiici.

a Persoluatur. s. sors sua quã dedit. vel donec de ipsis fructibus fuerit satisfa-

f Absoluimus. intellige ö fcõ ad cautelã. sic. xxxiiii. q. i. audiuimus. ⁊ xi. q. iii. excellẽtissimus. ⁊. j. de ap. ad pñtiã. vel expone absoluimus i. absolutum esse ostendimus. ⁊ sic concordat littere precedenti. s. nullis vinculis posse constringi.

g Peruenit. ifringit. sic nõ dr̃ deierare qui ex iusta cã iuramẽtum deserit. ff. qui satisda. cogũ. l. ult. ⁊. xxii. q. iii. mulier. ⁊. q. ii. beatus. ⁊. j. de uoto. scripture. ⁊. c. lz.

h Paruisse. ar. expressũ hic fidẽ nõ seruari ⁊ qui ꝓ fidẽ versaꝛ. ff. ꝓ socio. si conuenerit. ⁊. xxviii. q. ii. si infidelis. ff. de inoffi. test. si institutа. C. de pac. cũ proponas. ar. cõtra. xxiii. q. i. noli estimare. xxiii. q. v. quod deo. xxii q. iiii. inocens. So. pria rubrica uera ẽ generaliter. Illud contra. noli: vbi dr̃. hosti fides seruãda ẽ. intelligitur si ꝓmittatur ⁊ eidẽ seruetur ⁊ sic cõcordat priori. Sed aliud est in. c. quod ꝺo. quia loquitur de noto cõiter a uiro ⁊ uxore facto ubi nulli contrauenire licet qö postq̃ ꝓmissũ ẽ oio ẽ seruãdũ. ut. xxxii. q. vi. c. vi. ad fi.

i Eccl̃o. ff. successoribus. qui sic iurauit non tenetur successori iurare. j. eo. ueritat̃.

k Canonice. xii. q. ii. alienationes. de cõse. di. i. ℔ ergo.

l Vitã ꝓdat. ℔ nõ sufficit. imo oz ꝙbicũqz senserit oñm periclitãtẽ ad ꝓhibẽdas insidias occurrere ꝺz. C. qui. vt idi. l. vlt. xxii. q. v. de forma. q̃ hic minus dicũtur ibi supplẽtur ⁊ ecõuerso.

m Nulli pãdã. hoc intelligo de honesto cõsilio: qm̃ cõsiliũ mali tenẽt revelare illi qui posset ꝓdesse ⁊ nõ obesse. xxii. q. v. ls̃ vr̃.

n Saluo ordine. i. sm̃ q̃ pertinet ad meũ honorẽ. qz nõ cũ armis.

o Canonica. ut. xvii. di. epc̃s.

p Tractabo. si constiterit mihi per lr̃as siue legatiõis. C. de mã. ꝓn. l. vna. ⁊. xlii. di. quiescam⁹. ar. uel qz ẽ bona psona. xcii. di. nobilissim⁹.

q Singulis annis. uel rarius iuxta cirographũ suũ. xciii. di. iuxta ⁊ ls̃ itellige ö archiepis ⁊ epis q subsunt dño pape nullo medio. s̃. de maio. ⁊ ob. dilecti. bernardus.

r Nullus epc̃s ls̃. c. ponitur ꝓ palea. xxii. q. v. c. vlti.

s Jurare cõpellat. xxiii. dist. q̃ q̃. ar. ö: sz illud itelligit ꝺz ist ö vt illi tm̃ quib⁹ cõmittit̃ administratio ecclesie iurẽt. alii vero nõ. s̃. de ma. ⁊ obe. legebat ar. ⁊. s̃. c. ꝑx. Sunt ⁊ alii casus in quibus iuraꝛ ꝓ pace. xxii. q. i. oẽ. itẽ ꝓ fide. de consc. di. ii. ego berengarius. ⁊. i. q. vi. quoties ꝓ fama. j. de pur. ca. q̃tiens. ⁊ i aliis pluribus. c. ibi positis pro obedientia ut hic ⁊. c. ꝑx. ⁊. s̃. ö elec. significasti pro cautela dilapidatiõis. xxviii. di. ö syracusane. ꝓ ueritate i defectũ alioz restiũ. xiii. q. ii. q̃ q̃. vñ uersus Pax ⁊ fama fides ⁊ euerentia cautio dãni. Defect⁹ ueri sibi q̃rũt magna caueri. t.

t Debitores. cogi nõ debẽt qz nulla fuit obligatio de iur̃ diuino siue canonico. tñ iuramẽtũ super ls̃ factũ ẽ seruandũ. ⁊ sic ꝑz q̃ lz nõ teneat principale tenet tñ accessoriũ ꝙ illö s̃. de fo. cõpe. si diligẽti. ⁊. C. de legi. non dubium.

u Cogẽdi sũt. Sz vr̃ q̃ nõ sũt cogẽdi. nã debitor ꝺz actionez ad repetẽdũ usuras iã solutas ergo multo fortiꝰ ꝺz exceptionẽ ꝙ agẽtẽ. ff. de reg. iu. inuitus §. i. ⁊. ff. de superfi. l. i. §. plane. Itẽ dolo petit qö stati restituere ꝺz. ff. de do. excep. dolo. ⁊. ff. ö reg. iu. i cõdẽnatiõe. §. dolo facit. Itẽ si soluitur debitũ nõ repetitur. ff. de cõdi. ide. iulianus ⁊. l. si ꝓcurator. ⁊. l. index. ⁊ si debitũ scienter solutũ nõ repetitur qz donari vr̃. ff. de reg. iur. cuius ꝓ errorẽ. ⁊. ff. de cõdi. inde. l. i. ⁊. C. e. ti. i debitũ. Itẽ a iuramẽto non vr̃ liberat⁹ q̃ sic solvit ut postmodũ repetat. ff. de solut. q̃ sic soluit. ⁊. l. qui boiem §. ulti. ad hoc dicas q̃ usure indebite sũt iure canonico ⁊ i nullo casu cõcedũtur ẽt vt captiui redimãt. j. de usur. sup eo. ⁊ iõ solute peti pñt tã q̃ idebite nõ ob. eo qö dr̃ idebitũ sciẽter solutũ nõ repetitur qz hoc fit metu iuramẽti. vñ sibi nõ preiudicat qö per metum facit. vel sic uno iure soluere tenẽt propter iuramẽtũ: sz alio iure repetit qz idebite solute sũt ⁊ sicut ꝺz debitor actione ad petẽdũ solutũ ita ꝺz actionẽ aduersus creditorẽ vt cũ liberet a iuramẽto. s̃. e. c. i. ⁊. j. de usur. tuas. ⁊ qö dicit cogẽdi sũt. itellige cũ nõ petũt absolui a iuramẽto.

x Reddere iuramẽtũ. ar. q̃ soluere usuras nõ ẽ peccatũ alias non cõpellerẽtur xxii. q. i. si peccatũ. sed ille qui recipit peccat: ⁊ ita in eodem facto alter peccat ⁊ alter non. sic etiam in alio casu vnus cõmittit adulterium alter non. xxxii. q. v. ꝓ posito.

y Ad nostram. expensis. nullus casus est qui hoc genus deductionis impediat ff. fam. herc. fundus qui. nisi in decimis. j. de deci. cum homines. ⁊. c. tua nobis quando in decimis expense sũt deducende. legitur. j. de deci. pastoralis. hoc solum computatur in fructu quod supereſt deductis expensis: vt i. l. predicta fundus. de istis dicitur. s̃. de resti. spo. grauis.

z Sufficienti. noie cautiõis simplex ꝓmissio itelligitur. C. de iur. sig. sãcim⁹ de consc. di. iiii. prima. si autem dicatur idonea uel sufficiens vt hic intelligitur ö pignoraticia vel fideiussoria. ff. man. si mandato ticii. §. ult. ⁊. ff. de fideicommis. liber. l. iiii. §. adiici.

a Persoluatur. s. sors sua quã dedit. vel donec de ipsis fructibus fuerit satisfa-

factum.quia in sortem sūt cōputādi.j.de usur.c.i.t.ii.t.C.de pig.act.l.i.t.ii.sed i casu isto propterea qō iurauerant nullū sup possessionibus illis grauamē iferre donec creditori fuerit satisfactū tenēt timore iuramēti pecuniā restituere creditori.ut.s.c.pxi.t postea repetere pūt qcqd percepit creditor vltra sortem tanquam indebitum.

a Ad restituēdū. sz vī qp isti ō bitores deberent cadere a iure suo q: dixerūt sibi ius.ff. quod me.cau.extat edictū.arg.C.vn de vi.si qs i tātā.xvi.q.vi.placuit.Dicunt gdā qp i causis ecclesiasticis rigor iuris non seruat s.de do.t contu.c.i.t.s.de iud. dilecti.ar.vel nō fuit actū ad hs ff.si quis caut.l.i.i.rūso. i fi.s.ō or.cog.cū dilecti.t.j.ō excepti. c.i.t q: auctoritate iudicis hoc fecerūt.vl aliter nihil ptinet ad papam de possessione nisi quātū ad prohibitionē usuraz t p iurii:t iō ppter iuramētū pcipit possessiones restituendas rōe peccati.s. de iudi. nouit.

b S Juero.iuramēti.s. de ñ repetendo ulterius ipsū beneficiū.t sic plana ē rūsio domini pape.

c Salutis eterne. idē ē ēt si tēporalis.xxii.q.iiii.§.ult.v.gsgs ergo.in fi.hoc intellige si directe vergat i interitū:qm si occasionaliter seruādū ē.puta si aliquis vltramōtaneus sine gallicus iurat se moraturū rome in augusto occasiōe talis iuramēti posz uita tēporalis adimi.si tunc rome moraretur. idē ēt si i deteriorē exitū vergat.xxii.q. iiii.si aliquid.t.j.co.cū quidaz. ala.

d Propriū iuramentū.Ar.ex hoc loco.qp iuramētū metu extortū seruādū ē t obligat t qui illud non seruat periurus est. dūmodo seruari possit sine periculo aie.s.quod me.cā.ad audientiā.t.xxii.q.iiii.si aliquid. ar.ō.s.quod me. cā perlatum. t.c.abbas.xv.q. vi. auctoritatē.Bazianus t tā.dicūt qp iuramētū metu extortū neminē obligat ex eo quod dicit lex quod metꝰ cā factū ē ratū ñ habebo ff.quod me.cau.l.i.ala. t alii q dā dicūt hic qp si is q iurat habet animum obligandi se siue ad iplēdi obligat:si non hz non obligat. ar.j.de bap. t eius effectu.maiores.§.itē queritur.Color ē opinio t uerior qp iuramētū metu extortū ē obligatoriū:q: nō volūtariū.xv.q.i.merito.dūmodo sit tale iuramētum quod sine interitu salutis eterne seruari possit vt hic dicit expresse. quod si esset nullus pp quēcunqz metū iurare debet.q: potius debet quelibet mala pati qp malo consentire.xxii.q.v.ita ne.t.s.qō me.cā.sacris.t tale iuramētū quidaz appellant assertoriū.alia dicūtur ꝓmissoria que ēt non obligāt ut dicūt si talis sit metus qui possit cadere in cōstātē uirz.de hoc plenius dictū est.s. de his que vi metusue cau.fi.abbas.

e Periurii.simile dicit imperator.C.si aduer.ven.l.i.immo t si negligenter ea q̄ male usurpantur omittimus excessus viam aliis aperimus.xciii.di.peruenit. et xxxv.q.ix.loci.ff.de pac.dotalibus.conuenire.t.ff.de pac.si unus.§.pacta.t ar. C.de indic.vidui.tol.l.ii.i fi.vin.

f Meruerunt.de facto ad maiorē cautelā ꝺm illos qui dicūt qp tale iuramētuz nō obligat ꝺm nr̄am opinionē.Dicas meruerūt in ueritate cum ēnt obligati t possent sine periculo aie seruare.

g Permissi.ar.ē hic i alterius odiū cū altero dispēsandū.ar.iii.q.v.de accusatoribus.t.vi.q.iii.deniqz.t.lxxix.di.si quis papa.t.vi.q.i.si quis cū militibus.i fi. t hoc facit expresse ꝓ nr̄a opinione.b.

b E Xrescripto.obsides dedit.uoluntate illoz.alias detineri nō possunt.Sz qualiter liberi boies obsides erūt ꝺ illa iura.C.que res pig.ob. pos.qui filios.t.j.de pig.c.ii.C.de act.t ob.ob es alienū.t.i aūc.vt nulli iudi.§.quia uero. col.ix.ubi dr qp creditores qui filios debitorum i pignore recipiūt cadūt a credito:t aliā tātā quātitatē debitori persoluere debēt t verberibus subiici.Sed contra.canō docet obsides dādos.xxiii.q.viii.ut pdē.t.ff.q test.fa. pos.obsides.t.ff. ō iur.fisci.diu9.Rūdeo nō tenet obligatio i libero homine vt ius cōstituatur i eo rāqp in pignore.nec tenet alienatio nisi in casu.C. de pa.qui fi.dis.l. ii.nā cū tenear ibi uenditio:multo fortius pignoris obligatio:sed detinetur liber hō qualiter restituendū[a] quicquid deductis expensis vltra sortē recepisse ꝓstiterit inducere studeatis:t si cōmonitus non fecerit:in eandem excōicationis sententiam reducatis eundem.

I Dem senonen. archiepiscopo.

S Jvero aliquis quēqp grauissimo metu sub religōne iuramēti[b] suū ius refutare coegerit: ipm si bi retinuerit:quos nos ꝓsulere voluisti:an alter eoz vel neuter id hre debeat.duximus tibi respondēduz qp nō est tutū quēlibet cōtra iuramētum suū uenire:nisi tale sit qō seruatum vergat i interitū salutis eternē nec nos alicui dare materiam volumus ueniendi cōtra iuramentū propriū[c]:ne auctores[d] piurii[e] videamur Aerū aliqñ i ro.ec.a pluribus pre. no.factū eē recolit:qp clerici qui coacti misteriū ecclesie abiurarūt: de iuramēto absolutiōis fideliter beneficiuz meruerūt[f]:t ad coercendam iniquitatē eoz qui ecclesiasticos viros ad prestandū illud cōpulerant pmissi[g] sunt i eadē ecclesia mīstrare.

I Dem sardineñ. epīs.

E Xrescripto qō nobis est pūctuz:inotuit abbatē tremeñ.cū petro sup summa.viii.millium soli doz taliter ꝓuenisse:t ifra. Super hec predict[h] abbas quosdā ex mōachis obsides dedit[i]:q de obseruanda cōuentione iurauerūt:vt si ipi deficerēt:alii monachi loco eorum in obstagio ponerētur. Insup si fidez dicti monachi nō seruarēt abbas dedit eidē. v.t eius uxorē fideiussoresq similiter fidē prestitisse dicuntur. Jdeoqz mādamus:quatenus tam abbatē[j] qp monachos q̄. v. t uxorē[k] ipsius monere curetis:vt sicut iurauerunt:eādē cōuentionē faciat adplere:aliqn abbati t mōachis igressū iterdicatis ecclesie:vt ī tērea prefati v.t uxoris eiusdē usqz ad dignā satisfactionez ibibeatis[l] diuina officia celebrari. I Dem lundoñ.t vigorien. episcopis.

Q Uerelā.r. canonici linconiē. accepimus:qp cū.v. clericꝰ ei duos bisantios noie ecclesie de stagera se ānuatiz soluturū iterposito sacramento firmasset:p bienniū[m] ab huiusmōi pēsionis solutione cessauit. Qm igit nō merent ecclesias regere q sunt crimie piurii[n] irretiti. Mdamus:qtenus si vobis constiterit memoratū.v. cōtra iuramentū suuz nō necessitate[o]:sz volūtate ab eiusdez pēsionis solutiōe cessare:ipm a prescripta ecclesia remouētes eā[p] p fato.r. restituere minime differatis Acius.iii.norwicen. epo.

L Uanos duxit fraternitas cōsulendos:cui standū sit iuramēto:cū clericos religiosi iurisiurādi religiōe cōstringūt ad maiorē solito pensionē soluendā vel p̄standū alicui qd bñficii ꝑter solitā pēsionē:cū aūt istituūtur ab epīs:iurāt qp antiquaz pēsionē t solitam nō augebūt. Tue igit cōsultatiōi breuiter rndem[q]:qp cū posterius iuramētuz rōe t lat.cōci.auctoritate[r] iuuet:ꝓmo ꝓiudicat[q] qō de cupiditate ꝓcessit. Ceterū iustum ē:vt clerici ꝓ periurio[r] qō vitare nō pūt ab ecclesiis perpetuo excludantur.

V Rba.iii.archiepo pisa.

i Abbatem.t monachos noie monasterii cuius noie contracta fuit obligatio t iō cōpelli debēt ut eam seruent sicut iurauerūt.s.co.ad nostram.cū i ipsius vtilitatē pecunia ꝓcesserit.

k Et uxorez. sz qre mādat papa mulierem istā puniri cū iuuetur auxilio uelleia ni.ff.ad uelle.l.i.t.ii. t.C.ad uelleia. l.i.t l.quānis.potest dici qp nō punietur si excipiat qp nō potuit fi deiubere.uel ipsa forsitan si renūciauit beneficio dictarum legū.uel pōt aliter dici ēt si non renuncia uit qp punitur ꝓpter iuramētū quod seruari pōt sine piculo aie s.c.px.t.j.co.ti.c.cū cont ingat.b.

l Jnhibeatis.cū ipi iurauerit eādē cōuētionē facere obseruari cōpellēdi sūt ad hs si p eos steterit qminus obseruet aliqn si darēt operā qp possent ad ipsā obseruādā nō icideret in periū:q: hoc solū uidētur iurasse se facturos t curaturos:q: simpliciter factū alterius iurare nō poterāt nec ꝓmittē.ff. de uer.ob.stipulatio ista. i pn.t. instī. de inuti.stip.§. si qs alium.t. ar.xxxi.q.vlt. c.vlti.

m Q Uerelā per bienniū pp hs solū priuari debuit ēt si non iurasset.x. q.ii.c. hoc ius.t.§.q rē.t.j.de loca.c.pe.t ul.t.ff.loca. qro.§.iter locatorem.

n Periurii irretiti.Sūt.n.ifames.vi.q.i.infames.t.c.gcūqz.t.xxii. q.v.si quis cōuictus.t.C.de trās.ac.si qs maior.t ifamib9 porte dignitatis patere nō debēt.C.de digni.l.ii.li.xii.t.C.de infa.l. una.li.x. t.j. de excus.prela.inter dilectos.nec amplius ad testimoninm admittuntur.vi.q.i.quicūqz.t.xxii.q.v.puuli.t.s.de testi.testimonium.

o Nō necessitate.No.qp necessitas excusat a periurio.xxiii.q.viii.si nulla.j.e.breui.t.l.di.pbyteros:quia necessitas legē nō hz.ō cōse.di. i.sicut.t.s.de cōsue.qto.t.j.de pig.significāte.t de cōse.di.v.discipulos.t.j.de furt.si qs p necessitatē:t iura subueniūt necessitate ipedit ff.ex q.cau.ma.nō ē.ff.loca.cū i plures.§.uestimēta.t.si qs cauti.l.ii.§. ii.t nō dr deierare qui ex iusta cā deserit iuramentū.ff. q satisda.cog. l.vlt.ergo si iste sola uolūtate cessauit merito ꝓuari oz.cū sit ifamis hz canones.ut dicitur in pr.notula.

p Remouētes.Sed vr qp iste ñ deberet remoueri q: ciuiliter agebat de pensione vz. vñ ēt ꝓbato crimine ciuiliter deponi nō debet.j.de accu.super his.t.c.inquisitionis.i.rūso nec amittere ecclesiam. ar. ō.s. de or.cog.c.ii.sed hec forte baberēt locū si iste prelatus cēt t ageretur ō eū ciuiliter.sed ipse erat cōductor siue uicarius qui certaz debebat dño reddere pēsionē.vnde ꝓbato qualitercūqz eū fraudem cōmisisse res est ei auferenda.ff.de leg.cōmis.l.lege.t in modū quasi denūciationis fuit ḣ querela.t de hoc agebatur ut ecclesia priuaretur:t qui debitū nō soluit ad qō iuramēto ē astrictus beneficio suo priuatur.j.de fideius.pernenit.sic t iste priuari debet ecclesia.tum quia per bienniū canonem non soluit.tum quia periurus est uoluntate nō necessitate.

q T Ua nos.primo preiudicat.neutz tamē obseruabit:q: ō ecclesia mouetur:t sz ꝺm non fecisset primuz seruari non debet ō priū iuri.j.de censi.prohibemus.t.c.graui.t.c.cum clerici.

r Pro periurio.i.temerario iuramento. nō.n.habuit iusticiam secū

ꝛ alia que debēt in iuramēto iteruenire.xxii.q.ii.animaduertēdum.ꝛ q.iiii.in malis.sicut.n.i iuramēto exceptū ōbeteē ius superioris.j.c.ue niens.ꝛ.c.ad nostram.ii.ꝛ.ff.ad muni.iperatores.ꝛ in ꝓsti.frederici de feu.c.ylt.multo fortius ius canonicū itelligitur eē saluum i ipso iu ramēto.j.eo.veniens.ar.ꝛ.c.ad nostrā.ii.ar.s.de cōsti.q̄ ecclesiarum ꝛ.ff.de pac.iuris gē tiū.§.generaliter.si uero quis falsum iu rat ignoranter cre dēs verꝫ eē qō iurat nullū ē peccatū.xxii. q.ii.hoiesi falsū iurāt in primo exēplo piu riū ē trāsgressio iura menti q̄ si licitum ē peccat mortalit trās grediēdo.s.eo.si vo ꝛ.c.querelam.si ē illi citū ita vt eius obser uatio vergat i dispē diū salutis etenerne nō peccat ꝯueniēdo sed peccauit iurādo xxii.q.iiii.c.i.ꝛ.ii.ꝛ iii.Itē periuriū quā doqꝫ dr̄ idiscretū iu ramētū istud ex deli beratione vel propo sito factum mortale peccatū ē.j.e.sicut ex litteris.xxxii.q.ii.qui sacraméto.Si vo qs iurat iocosa leuitate uel incaute veniale ē peccatū.xxxv.di.§. criminis.alias ea de mum.

g c Cum quidā.di gnitate.sic pz q̄ dignitas deliquē tis aggrauat.pecca tuz.lx.di.homo xp̄i anus.ꝛ.xi.q.iii.p̄ci pue.ꝛ.l.di.qz tua.ꝛ xix.di.nulli fas.xxx ii.q.v.q viderit.xxv. q.i.nulli fas.ꝛ.j.ō he reti.excōicamus.§. credentes.ꝛ.j.de ho mi.sicut dignū.i.rñ so.ar.ꝯ.C.vt nemo p̄.l.ii.ꝛ.xxiiii.q.i.qui ꝓ pacē.ꝛ.xvi.q.iiii. nullus clericorum.ꝛ xxxv.di.ante oia.ꝛ xlv.di.cuz beatus.ꝛ ff.de pē.aut facta.§. persona.Solu.ꝯrie tas ista ita debet intelligi.nā in quātitate cōtemptus metitur deus q̄ titatē reatus:quātū eni frāgitur alias affligitur iustus tātū amat.vii. q.i.§.cū vero.ergo a simili quātū cōtēnit tantū peccat.ar.xi.q.iii.§. cū ergo.i fi.quantū vero quis maior ē siue i maiori dignitate tanto ma gis presumitur peccare ꝛ cōtēnere.vnde qō dr̄ dignitas delinquētis aggrauat peccatū.meli⁹ diceret aggrauat peccātē:qz p̄sumit q̄ pl⁹cō temnat.vñ rōe presūptiōis tñ maior pnia illi iponitur:qz ecclesia ne scit cōsciam illius:tñ pōt eē q̄ plus cōtēneret aliquis rusticus q̄ ma gnus prelat⁹.vnde Ouidi. Peius adulterio turpis adulter obest.ꝛ sic intellige primā rubricā.In pecuniaria pena plus puniūtur maio res q̄ minores:nobiles q̄ ignobiles.In pena corporali sepe puniun tur minores ꝛ parciť maiorib⁹ .xxxv.di.ante oia.ꝛ sic intelliguntur contraria.

b Absolnēdi.ad cautelā.sic.xxii.q.iiii.inter cetera.cum iuramētū nō sit vinculū iniquitatis vt ibi.ꝛ.j.e.q̄to.ꝛ.c.quintauallis.

c Penitētia.unius anni.xxii.q.iiii.qui sacraméta.

d Sicut moraturus.vbi nero se deuouit sp̄ dz manere.xvi.q.i.q vere.ꝛ ideo male iurauit.

e Temerariū.imo nec licitū sine licentia superioris.xii.q.i.nō dicat xx.q.iiii.monachis.ꝛ.s.de iura.calū.c.i.in fi.ꝛ.s.de postul.ex parte.ꝛ xvi.q.i.monachi.la.Et clericus nō dz abiurare ecclesiam sine licentia superioris.s.de renū.admonet.ꝛ.j.de reg.licet.

f Frangeret.seruando iuramētū.

g Pertimescat.qz pena vnius dz eē metus alteri⁹.ii.q.vii.qua pp.C. ad.l.iul.re.l.i.ꝛ.ff.de pen.l.capitoliū.§.famosos.ꝛ.s.de trāsac.c.i.i fi.

Cum quidaz:ꝛ infra. Consul. tue.t.r.q̄ in episcopos qui su um transgressi sunt iuramentum:est tanto grauius vindicandum:quāto maiori preeminent dignitate[a]:ꝛ eo rum exemplo facilius alii poterunt ad similia prouocari. Illi vero qui iurant non loqui patri vel matri:so rori vel fratri:aut eis humanitatis subsidiuz non exhibere:absoluēdi[b] sunt ab illius obseruantia iuramēti: cum illicitum sit ꝛ contrarium ratio ni:iniuncta tamen eis de hoc q̄ ma le iurauerant penitentia[c] competēti.

Idem.

Sicut ex litteris tue discretiois cognouimus.r.prior mona sterii tui iracūdie calore succēsus iu ramento firmauit:q̄ in claustro eiusdem monasterii quo se vinculo pro fessionis astrinxit:nō esset cū.g.mo nacho vlterius moraturus[d]:ꝛ infra. Respōdemus q̄ nō licuit mōacho supradicto temerariū[e] iuramentum facere:maxie cuz fidez professionis frangeret[f]:ꝛ stabilitatis sue proposi tuz euacuaret. Ideoqz circa eū tua solicitudo prouideat:q̄ talis ei pe nitentia iniūgatur:vt alius quilibet exemplo eius deterritus simile ali quid pertimescat[g]:ipse vero in clau stro qō licite abiurare nō potuit:cū stabilitate ppetua suam penitentiā[b] exequatur. Lemēs.iii.

Veritatis amica simplicitas[k]: ꝛ infra. Rñdemus:vt heredes tui q nobis vel alicui successoꝝ nr̄o ruz iurauerint:aliis iurare minime cōpellant[l]:catholicis tñ successoꝝ bus nr̄is qui ꝓ tēpore fuerint:ꝛ bo magii:ꝛ fidelitatis puritatez nihilo minus ac si iurassent omni tēpore te neantur absqz tergiuersatione aliq̄ fideliter obseruare.

Celestinus tertius.

Verū in ea questione que q̄n to loco ponit:an a sacramenti vinculo absoluātur[m]:qui illud inui ti[n] ꝓ vita ꝛ rebus seruādis fecerunt nihil aliud arbitramur:q̄ q̄ anteces sores[o] nr̄i ro.pō.arbitrati fuisse no scuntur:qui tales a iuramenti nexi bus absoluerunt[p]. Ceteruz vt agať consultius ꝛ auferať materia deierā di nō eis ita expresse dicatur vt iura menta nō seruent[q]:sed si non ea attē derint:nō ob boc sunt tanq̄ ꝓ mor tali[r] crimine puniēdi.

Imo.tertius.b.s.ꝛ.m.cuibus venetis.

Veniēs ad pre.no.a.nobis ex posuit:q̄ oli cū.m.maurieñ. alternatiz conuitia inferendo certa uit:propter qō cum graues inimici tias incurrisset:quidam qui partis vtriusqz amatores extiterat:suggesserunt predicto.a.vt in satisfactōne iniuriaꝝ vestro iuraret obedire mā dato[s].Cūqz idem non crederet se tale quid ꝓmisisse:propter quod ei aliquod graue deberet imponi:iu ramentuz illud sub tali confidentia prestitisset:ipsi sub iuramento debi to precepistis:vt nunq̄ curiam du cis intraret:nisi cuz omnes per edi ctum ipsius generaliter ad curiam vocarentur:ꝛ infra. Verum qz idē a.qui dicit ducis est consiliarius ꝛ i iure suo multis ecclesiis:quarum ē aduocatus ex promisso tenetur ad esse:nequaquam taliter iurasset:si mandatum illud sibi contrarium ꝑ sciuisset[t]:noueritis nos pr̄iarche grā deñ.mandasse:vt si mādatuz prior

b Penitētiā.de illicito ꝛ temerario iuramēto pnia dz imponi.s.c.px.ꝛ ꝯ tale iu ramētū salubriter ueniēdū ē.xiii.di.c.i.ꝛ.ii.xxii.q.iiii.per totū.

i u Veritatis.casus.clemēs papa.iii.indulsit Guillelmo regi sicilie ut ipse non teneretur sibi prestare iuramētū pro.regno sicilie ita ramē q̄ ex boc nō fi eret sibi nel successorib⁹ suis preiudiciū quo minus heredes sui sibi ꝛ successori bus suis fidelitatē facere tene rentur.Super ista indulgētia qō mota fuit i pñtia regis.utrū singuli heredes regis singulis successoribus clemētis prestare deberēt fidelitatē.tūc duo car dinales qui erāt ibi legati apo stolice sedis illam idulgētiam sic fuerunt iterpretati:q̄ bēdeī ipsius regis tenebātur iuraī fi delitatez dño pape clementi ꝛ successoribus suis:quo pstito alii postmodu iuraī minime ꝓpellūtur:postmodū cōsultus fuit papa sup illa iterpretatiōe ꝛ ipse respōdit qō nō vult rece dere ab illa iterpretatiōe vt he redes sui postq̄ sic iurauerāt successores iurare nō cōpellan tur:tñ ita tenētur eis seruare fi delitatem ac si iurassent.Hanc formā iurandi habuisti.s.eo. ego eps.ꝛ colligitur ex ātiqua decre.b.

k Simplicitas.fides.n.ueri tatis uerboꝝ adminicula non requirit.C.vt se ab heredi.ab. l.i.sic ergo cōmēdatur simplici tas.s.ō sū.tri.c.i.in prin.ꝛ.iii. q.ix.pura.ꝛ.s.de iudic.pasto ralis.

l Cōpellātur.Sed ō vr̄.liber tus ecclesie cuilibz successori te netur ꝓfessionē facere.j.annū xii.q.ii.sepe.ꝛ.c.longinquitate ꝛ feudatarius inestituraī peteī debet a dño.j.annū.vt i consti. Frederici ō feu.§.preterea.po test dici q̄ hic fuit specialis in dulgentia.vel dicas uerius q̄ iurare successorib⁹ pōt si vult sed non dz cōpelli si iurauit sub forma.Ego iaro tibi fidelitatē ꝛ successoribus tuis catholi cis exquo semel iuratum ē sub hac forma nō dz āpli⁹ iurare: qz istud iuramētū ppetuū est q̄ ad illum qui iurauit ita teneť successorib⁹ sic illi cui iurauit.

m u Erū.absoluāť.i.absolu tiōe idigeant an ipso iu re sint absoluti.

n Inuiti.per talē.s.metū qui possit cadere i cōstantē virum.s.qō me.cau.ad audiētiā.ꝛ.ff.qō me.cau.metus autē.alias si spōte iurassent vel p vanū metū nō absoluerētur a iuraméto. imo il lud necesse hērent seruare.s.de resti.spo.accepta.ꝛ sollicite.ꝛ.ff.qō me.cau.me tus autē:qz ꝯ uanū metū nō audiť aliqs.

o Antecessores.s.zacharias Grego.ꝛ urbanus.xv.q.vi.alius.ꝛ.in.c.nos sācto rū iuratos.ꝛ alex.s.e.si uero.

p Absoluerunt.Quidam exposuerunt de facto:qz ipso iure nō tenebātur si iu sto metu iurarunt. Nos vero proprie itelligimus ut dictū ē.s.e.si vo.ꝛ.s. quod me.cau.abbas.

q Non seruent.ita q̄ ad ea obseruanda non sint astricti:quia tenētur illa tuať dūmodo sine interitu salutis eterne seruari possunt.s.c.si uero.uerꝫ tamen si illa non seruant nō sunt puniendi tāq̄ ꝓ directo periurio.ꝛ ita metus culpā attenu at si iuramētū non seruat.b.

r Mortali.ar.est hic q̄ iuramētū metu extortum paꝫ obligat.s. quod metus cau.perlatum.ꝛ.c.abbas.ubi plene de boc.ꝛ.s.de resti.spo.sollicite.ꝛ de boc di citur.s.co.si uero.

s u Eniens.mandato.idoneo.s.sic fuit exaudiendum.s.de elec.causam que ꝛ.s.de rescrip.cum adeo.ꝛ.ff.de op.liber.si libertus.j.e.quitauallis.Iniq̄ tñ snie arbitri stādū ē.ff.de arbi.l.iii.ꝛ.l.diē.§.stari.dū tñ dol⁹ absit.C.dearbi.l.iii.ff.ō arbitr̄ nō distinguem⁹.§.cū gdā.ꝛ isti.mādati.§.illud.Quare ergo non statur huic mādato.Rñdeo.isti nō fuerunt arbitri sz fuerunt arbitratores siue amicabiles compositores vt boni viri.vnde si male arbitrentur siue inique com ponant.eorum dictum reducendum est ad arbitrium boni viri.ff.ꝓ socio.si so cietatem.t.

t Presciuisset.ar.iuraméta ſm itentionē iurātis fore iterpretanda.xxii.q.v.bu

mane aures. ⁊ ar. ꝯ. xxii. q. v. ꝙcunq; arte. ⁊ c. eccc. de b̄ dñ. j. de sponsali. ex litteris. Sz nūquid potuit ei p̄cipere vt cederet bonis. vel vt ei daret bona sua? Nō q̄ iuramētū nō extēditur ad illa de quibus nō ē cogitatū. j. e. quintauallis. j. de deci. ex multiplici. ar. s̄. de restit. spoli. audita. xxii. q. ii. ne quis arbitretur. ff. ō trā sactio. cum acqliana. ff. de pigno. obligatiōc. ff. ō pecu. qui peculii. ⁊ C. que res pigno. obli. pos. l. i. ⁊ ciuili mō intelligēdū fuit iuramētū vt dcm̄ ē i prima notula. ff. de seruit. si cui. ff. de ritu nup. post q̄. sic libta si iurauit nō nubere de illicitis nuptiis itelligēdū ē. ff. de iurepatro. adigere. §. vlt.

a Repugnet. Et sic vī q̄ si mādatū nō repugnet priori iuramēto iuramētū sit seruādū. cuz possit seruari sine iteritu salutis eterne. s̄. e. si vero. quod verum eēt. tamē si enormē lesionē in reb⁹ temporalibus pateret. obtinebit relaxationē iuramēti s̄. quod me. cā. abbas. ⁊. xxii. q. iiii. §. illicitū vltra mediū. vī. si. gs quis. ergo. ⁊c.

b Reui. difficultas. ⁊ ita difficultas excusat a periurio: ut. s̄. e. ego. n. sic ⁊ necessitas. s̄. eo. querelam. ff. qui satisfda. cogun. l. vlt. ar. ⁊. ff. ō op. liber. si libertus. ff. quaꝝ reruz actio nō dar̄. l. i. §. que bonorā de. licet non excusat a pena cōuentionali. ff. de uerb. obl. cōtinuus actus. §. illud quoq; b.

c Requisit⁹. Sed nunquid tenetur ecclesiā iuuare nō requisitus. vī q̄ sic. xciii. di. si inimic⁹ ar. ꝯ. ff. quoꝝ lega. l. i. §. i. ⁊. ar. huiusmodi littere. Si vō ecclesia nō seruauit ei fidē i suis necessitatib⁹. nec ipse tenet ipsaz iuuare. xxii. q. v. de forma. s̄. e. puenit. ii. vel si ecclesia subtraxit ei salariū suū cōsuetū. ff. loca. quero. §. inter locatorē. vl si remordet eū cōscientia q̄ habeat malā cāz. xi. q. iii. ve qui dicitis. nā ⁊ tūc aduocat⁹ non tenetur iuuare clientulū suū. C. ō iudi. rez nō nouā. §. patroni cārum. sed ipse licet teneatur seq conscientiaz suā. ecclesia tñ habebit eum pro periuro. s̄. de resti. spo. litteras. ⁊. j. de sen. ex. in quisitioni.

d q Anto. defraudata. g enim falsat monetā p̄n cipis exuritur. C. de fal. mo. l. ii. Qui aūt falsat monetā ciuitatis punitur capite. C. eo. l. i. Sed ille qui nūmos radit uel tingit: si liber est datur ad bestias: si seruus vltio supplicio punitur. ff. ad. l. cor. de fal. quicūq;. Et sūt hec tria specialia. q̄ quilibz tenetur ad accusationē huius criminis. Itē q̄ cōdēnatus nō appellat. itē q̄ punīt ille i cui⁹ domo falsa moneta cudīt. lz illō ignoret. C. de fal. mone. l. i.

iuramēto licite facto repugnet[a] ip̄m auctoritate nr̄a ōnūciet nō fuandū.

Idem magistro appollinari.

Reui suscitatus es questione vtrū ille qui iurat alicuius ecclesie seruare ac p̄o posse defendeř iuramento teneř: si necessitate imminente sup hoc sub iuramenti debito requisitus duxerit appellanduz per iurū reatū incurrat: rñdemus q̄ in hoc articulo appellātem a periurio non excusat: imo nisi difficultas[b] exist at: pp quā regsitus[c] nō possit ecclesie subuenire: culpa periurii potius irretiť.

Dē illustri regi aragonie.

Quāto p̄sonā tuā: ⁊ infra. Qui daz consiliarii tui: imo potius deceptores tuū aiuz iduxerūt: vt iurares irregsito assensu populi vsqz ad certū tēp⁹ p̄fis tui cōseruare monetā: que tñ circa mortē eius fuerat legitimo pōdere defraudata[d]. Cuz adeo sit diminuta ⁊ minoris valoris effecta: q̄ graue ꝓpter hoc scandalum in populo generať: tu q̄ egeras indiscrete cupiens reuocare: ac necessitati populi satisfacere: obseruatione iuramenti predicti postulasti supplicit a nobis absolui[e]: sup quo diligens indagator potuisset facile itueri: q̄ nō tam erat absolutio necessaria: q̄ interp̄etatō req̄renda: qm̄ cum iuramentū feciſti: monetaz aut falsam aut legitimaz esse credebas. Si falsaz: iuramentuz fuisset illicitū ⁊ nullatenus obseruandū: ⁊ pro eo esset tibi penitentia[f] iniungenda: cū iuramentuz non vt esset iniquitatis[f] vinculū fuerit institutuz. Si vero legitimaz esse credebas: iuramentuz licituz fuit: ⁊ vsquequaq; seruandū ⁊ vt irreprehensibiliter obseruetur consulimus ⁊ mādamus: vt repro/bata moneta que a legitimo ponde re fuerat defraudata: alia sub nomine patris tui moneta cudatur: quaz ad legitimū pōdus reducas: ꝑm eū statum quē tempore patris[g] tui habuit meliorē: ita q̄ antiqua moneta que ab illo statu falsata nō fuerat: cū ea pariter expendatur: per qō ⁊ dispendiū vitari poterit: ⁊ iuramentuz seruari. Uerūtamen si monetā ip̄az in prestatione iuramenti credebas a legitimo pondere diminutā: ⁊ tua super hoc cōsciētia te remordeat: tum humiliter cōfitere peccatuz: ⁊ satisfactionē[h] iniunctam tibi pro illicito iuramento studeas adiplere.

Dē cōsulibus ⁊ populo tudertio.

Uenientes ad se. ap. cōsules vestros super bis que ad nos de vobis sepius deferunť: ⁊ ꝓmonere curauimus ⁊ aliquantulū aspere cōuenire. Cū. n. ⁊ appellationibus interpositis ad ap. se. teneamini hūiliter ⁊ deuote deferre: cū ⁊ leges[i] etiā seculares post sniam beneficium appellationis nō denegent aggrauatis vos snias ap. suspensas executioni mandatis. Uerum idē consules nobis exponere curauerūt: q̄ cuz aliq vestrum vocantur ad officium: consulatus firmant ꝓprio sacramento: q̄ super mutuis ⁊ plagiariis[k] ꝑm vestre ciuitatis consuetudinem iudicabunt: ⁊ infra. xxviii. dies que iudicauerint exequētur: vnde saluo buiusmodi iuramento vos nō posse super bis appellationibus deferre dicebant. Quia vero nō minus iudices ꝑm leges q̄ cōsules vestri ꝑz cōsuetudinez vr̄e ciuitatis iudicare iurarunt[l]: ⁊ ideo sicut iudices cōtra leges: sic ⁊ cōsules vestri cōtra cōsuetudinem[m] possent subditos aggrauare. Mandamus: quatenus appellationibus ad nos interpositis[n] deferatis: cū predictum iuramentum vos excusare nō possit: in quo dz intelligi ius superioris[o] exceptū. Cū ergo post q̄ scilicet latoz pre. ad se. ap. a snia. g. iudicis appellauerit sententiā ipsaz duxeritis executioni mandandā[p]: in possessionē rerū de quibus questio vertebať: appellātis aduersariū inducentes: volumus ⁊ mandamus: vt possessionē ip̄az restituatis[q] eidez: alioqn noueritis nos ēpo nucerino mandasse: vt vos ad illud ecclē. cen. compellat.

Idem pisano archiepiscopo.

Ad nostram noueritis audiētiā

ad predicta. xxv. q. i. §. vlt. vī. ipsi nāq; soli. cc. ⁊. ff. de nulga. ⁊ pupil. substi. ex facto. hic uero non fuit necessaria absolutio. sed iterpretatio ꝑm quod sequitur in littera: ⁊ secundum iterpretationē debet seruari: q̄ fuit legittimum iuramētuz.

f Iniquitatis. xxii. q. iiii. inter cetera.

g Patris. hoc ꝯ q̄ i forma iuramēti fuit hoc expressum. Sz nōne tūc mētiret inscriptio monete: immo vī q̄ rex ipse falsari⁹ eēt. ff. ad. l. cor. de fal. falsi nominis. ⁊. j. de his que fi. a p̄la. sine consen. ca. q̄to. in moneta. n. triaexiguntur. quātitas pōderis mā. ⁊ publica forma. ff. de ōbē. emp. l. i. Rñdeo q̄ ñ semper iscriptiōi monete fides adhibetur sicut nec iscriptiōi sepulchri. C. de reli. ⁊ sump. fun. l. mōumētorū. imo pictura ē que largam habet licentiā. Semper enīz fas fuit pictoribꝰ ⁊ poctis: nouitates inuenire. lz sit ar. ꝯ. xxiii. q. ii. sane. i p̄n. io. Itē si fur ex auro ⁊ argento. monetā publicā falsam faciat. illo punito pecunia in thesauro publico cōseruatur. i. q. i. qō quidā. circa medium v̄. si. n. alig furtiz. ⁊c.

b Satisfactionē. p temerario iuramēto iponitur pēna vnius anni. xxii. q. iiii. qui sacramēto. sed p̄ directo periurio iponitur penitētia. vii. anrū. vi. q. i. quicūq;. ⁊ xxii. q. i. c. vl. imo qui sciēter dcierat ꝑm canones infamis ē. vi. vi. q. i. ifames. ⁊ q ꝯ trāsactionē iuratāz venerit sciēter infamis ē. C. ō transac. si quis maior.

i Uenientes. legesii. q. vi. anteriorū. ⁊. c. nō ita.

k Plagiariis. i. fide insoribꝰ. uulgare est illius terre.

l Jurarūt. i anteō iudi. §. q̄ vo. coll. vi. C. de iud. rē nō nouā ⁊. iii. q. vii. iudicet.

m Consuetudinem. Licite ergo iudicat ꝑm cōsuetudinē loci s̄. de eo qui mitti. in pos. causa rei seruā. cū ueniſſent. q̄ consuetudo preiudicat iuri. s̄. de consue. c. pe.

n Interpositis. ista ciuitas tudertina subest dño pape q̄ ad iurisditionē tpalē ⁊ iō tenerēt appellatiōes ad papā fcē al' ñ. j. ō ap. si duobus.

o Jus superioris. Nō q̄ i oi iuramēto excipiť auctoritas maioris ut h̄ patet. ⁊. j. e. eā te. ⁊. s̄. de rescrip. constitutus. ar. a ꝯrio sensu. ff. ad munici. imperatores. ⁊ in consti. Frederici de feudis. §. ult. ⁊ ē ius canonicum. j. e. ad nostram. ii. io.

p Mandandam. quod fieri non debuit. tum quia beneficio appellationis extinguitur pronunciatum. ff. ad turpi. l. i. §. ult. tum quia interposita appellatiōe nihil innouari oportet. ii. q. vi. appellatioe. ⁊. ff. nihil. inno. appel. pen. l. una. b.

q Restituatis. ar. ꝯ. ff. de ap. cū ex cā. ubi expectatur talis restitutio

e Absoluī. absoluere pōt papa quēlibz a sacramēto ex iusta cā. puta pp scādalū intollerabile. vt si malū exēplū prorogetur i multos. claue tñ discretiōis p̄cedēte Ih̄. tamē hoc negabat ⁊ oīa iura que dicūt vel innuūt papā posse absoluere a iuramēto itelligebāt de illicito: q̄ i his que sūt de iure nāli vt in uoto ⁊ iuramento papa non dispēsat. ar. ad hanc opinionē. j. eo. ⁊. c. ⁊ si christus. vbi dicitur. redde domino iuramēta tua. quasi similē iterpretationez habes. j. co. petitio. ⁊. j. ō not. magne. vbi dr̄. vouete ⁊ reddite. ⁊. j. de sta. reg. cū ad monasteriū. in fi. Lau. ꝯdicebat. T. dicit. q̄ ex causa iusta potest quēlibet absoluere. xv. q. v. auctē. ⁊ dispensare pōt in uoto ⁊ illud cōmutare i aliud quod magis sit deo acceptū. j. de uoto. magne. ⁊. c. i. ⁊. c. q̄ super bis. c. c. ex multa. ⁊ in iuramēto ēt ex eisdem causis pōt dispēsare. ubi vero aliquis vouet uel iurat: ⁊ illa licite vel honeste seruari possūt nec subest cā papa illa imutare nō pōt: ⁊ sic intelligebat Ih̄. ⁊ i b̄ alii non discordant. Et sic ēt itelligūtur illa uerba. vouete ⁊ reddite dño iuramēta vestra. ⁊ ē. ar.

vſqz ad euẽtũ cõfirmationis vel caſſationis ſiue. Sz nõ ẽ cõtrarium qz nõ dicitur ibi q nõ debeat expectari. ſed ibi recitatur factuz prout contingit. vñ patet q pendente appellatione executio non dz fieri. ⁊ ſi fiat inuito poſſeſſore reſtitui dz in priſtinũ ſtatũ anteq̃ appellatiõis cã examinet. ar. s̃. de offi. dele. paſtoralis. §. preterea. ⁊ ẽ lr notabile.

a Ad noſtraz. p- uenisſe. nõ dicit p̃ quez vel a quo.

b Repeteret. Si iurauit non repetere: ó nũciet illud eccleſie. Quid ſi iurauit non denunciare? Rñdeo iuramẽtũ fuit illicitũ ⁊ ideo non ſeruãduz cũ quilibet ad hoc teneatur. ĵ. de cogn. ſpiri. tua nos. ⁊. ĵ. de hereti. cũ ex iuncto. ⁊ ĵ. e. quẽadmodũ. i fi. ⁊ ii. q. i. ſi peccauerit ſed ſi iurauerit ſolue re nec repetet nec recipere illud denũciet eccleſie vt dictũ ẽ. vi.

c Probaret. vr iuramẽtũ iſtud remiſſuz eẽ ex teſtamẽto: niſi uelis ita interpretari hec uerba vt ſi illi de iure repetere non poſſint qui iurauerunt nõ repetet. Sz tũ largius iterpretabimur vltimas volũtates. ĵ. de donatio. cũ cũ dilectus. ff. de triti. vi. ⁊ oleo lega. l. iii. ſic ergo iure legati poſſunt iſti petere vſuras quaſi ex noua cauſa ſuperueniẽte. ſi. n. aliquis abiurat beneficiũ poteſt poſtea euz repetere ex noua cã ſuperueniente. s̃. de renũci. cum inter. p. ⁊. ff. de ſucceſ. edict. l. i. §. qõ dicimus. alias. §. ſed uidẽdũ ⁊. ar. s̃. quod metus cauſa. ad audiẽtiã. Itẽ cum iuro ſoluere aliquid ſolutũ poſſum repetere s̃. eo. debitores. ñ. n. ẽ cogitãdũ de nouo iure. ff. de tranſact. cũ acquiliana. ſi vo ius nouũ nõ ẽ mihi acquiſitum: poſſum agere ut remittatur iuramẽtũ. s̃. e. c. i. ⁊ p̃mo agẽdũ ẽ ut iuramẽtũ remittatur: ⁊ tunc poteſt repetere ſecure. b.

d Ad teſtimoniũ. Nota teſtimonium ferri lite non conteſtata. ſed hoc ideo contingit: quia hic ꝓcedebatur in modũ iquiſitionis ſiue denũciatiõis vt pz per principiũ. c. vel papa hic voluit extra ordiné procedi ⁊ ſine accuſatore per denũciationem. Itẽ qz ad eccleſiã vel epiſcopũ ſpectat exequi volũtates defũcto ⁊. ĵ. de teſta. ſi heredes. ⁊. c. pe. ⁊ C. de epiſ. ⁊ cler. nulli. l. ſi quis ad denũciãdũ. ⁊. ff. de peti. here. ſi heres ditas. §. ult. ⁊ ſic ſeruant iſti iuramẽtũ ſuũ hac uia. io.

e Conſtiterit. per inquiſitionẽ. s̃. de teſti. cog. preterea.

f Ab noſtrã. per extorſionẽ. vñ videbatur non teneri.

g Obſeruandus ex toto. alias citari debet. ii. q. i. deus oĩpotens ⁊ ſententia ferri. ĵ. de diuorti. porro. ⁊. ĵ. de appel. cũ ſit romana. i fine Et hec uera ſũt i prouincia i qua ſũt notoria ⁊ iudici ⁊ aliis. ſi uero ñ ſunt notoria in hac prouincia ſũt tñ notoria in alia. Vel ſũt hic notoria ⁊ iudex neſcit: tũc põt duob⁹ modis ꝓcedere. ſ. ordine iudiciario ac ſi eẽt occultũ. ar. s̃. de electio. bone. ⁊. xxiiii. q. i. pudenda. ⁊. ii. q. i. deus. uel cognoſcere an ſit notoriũ: ⁊ facta ſibi fide ſuper hoc ꝓcedet õ

peruenisſe[a]: q cuz. i. ⁊. g. petro vſuras non modicas perſoluiſſent: iuramento firmauerunt: q nec per ſe nec per aliũ predictas vſuras repeterent[b]: vel apud eccleſiaſticuz iudicem ſeu etiam ſecularem ſuper his deponerent queſtionẽ. Cũqz creditor condiderit teſtamentũ: ſuis precepit heredibus: vt omnibuſ qui ꝑbarent[c] ſibi ſe dediſſe vſuras eiſdez ipſas eidez reſtituere procurarent vnde cum predicti. i. ⁊. g. vſuras repetere nõ attentẽt ꝓpter huiuſmõi iuramentuz ⁊ heredes predicti. p. eis negligant ſatisfacere de vſuris: mandamus: quatenus ſub pena excõmunicationis publice in eccleſia proponi facias vel proponas: vt q ſuper hoc nouerint veritatẽ: prõcedant ad teſtimoniũ[d] proferenduz: ⁊ ſi per dicta teſtiũ vel alia documenta tibi conſtiterit[e] de premiſſis: heredes illius vt vſuras quas a ꝑdictis pater eoꝝ accepit: reſtituant vniuerſas eccle. cen. compellas.

Idem neapol. archiep̃o.

Ad noſtram noueris audientiam peruenisſe: q a te quaſi per extorſionẽ[f] tale fuit preſtitum iuramentum: q in omni cauſa deberes ordinem iudiciarium obſeruare. Verum quoniam ſm traditiões canonicas manifeſta accuſatõne nõ indigent: nec in eis eſt ordo iudiciarius obſeruandus[g] qui debet in aliis obſeruari: nec tu quando ſub premiſſo tenore iuraſti: habebas in mẽte[h]: vt propterea venires contra canonicas ſanctiones: alioquin nõ iuramentum: ſed periurium[i] potius extitiſſet: nec eſſet aliqua ratõne ſeruandum. Nos iuramentũ tuum benignius[k] interpretari volentes: ita q conſonet canonicis inſtitutis: fraternitati tue auctoritate preſentium intimamus: q in manifeſtis ⁊ notoriis ratione iuramenti premiſſi non credimus te teneri ſeruare[l] ſubtilitatem ordinis iudiciarii quam in his non ſeruari per omnia ipſa iuris rõ

poſtulat[m] ⁊ requirit[n]: vnde videbit ſubtiliter intuenti de ordine iudiciorum procedere: vt in premiſſis nõ per omnia iudiciarius ordo ſeruet: quãquam ⁊ ſecundũ approbatuz intellectum recte poſſit intelligi qõ iuraſti: vt in omnibus cauſis ordinez iudiciarium obſeruares: in illis videlicet[o] in quibus eſt ordo iudiciarius obſeruandus. Si ergo faciens ⁊ iuramenti tenorem ſeruabis: ⁊ inſtituta canonica non obmittes.

Idem iudici Karolitano.

Eam te credimus diſcretione vigere: vt intelligas per te ipſuz q onus non remittitur: ſed augetur[p] cum cuiq3 improuide ſoluit: quod[q] alii ex debito eſt preſtanduz. Sane cum archiepiſcopus turritanus a te nomine noſtro iuramentũ fidelitatis ſicut a nobis mandatuz accepe- rat: exegiſſet: illud exhibere in eius manibus diſtuliſti: aſſerens q piſano archiepo[r] ſaluo ap. ſe. bonor̃ buiuſmõi preſtiteras iuramentũ. Cuz igitur nobis ⁊ eccleſie romane fidelitatez facere tenearis: ſi preſtitum[s] iuramentuz ei quod a te nobis tanquã debituz eſt preſtanduz contrarium reputes illud "illicitũ iudicabis ⁊ illicito non obſtante quod licite: imo ex õbito petit: exhibebis: vel ſi preſtitũ preſtando contrarium non exiſtit: illud ſine difficultate p̃ſtabis

Idem alatrino epiſcopo.

Quintauallis noſtris auribus intimauit: q pro offenſa quaz filie ipſius aliis mulieribuſ irrogarãt q earũ mãdato pareret: preſtitit iuramentũ[t]: que tale illi ſub debito iuramenti dedere mandatũ: q ſi quã do filii aut vxor illius aliquod factũ vel verbum contumelioſuz mulieribus illis obiicerent: idem filios ⁊ filias exheredaret[v]: ⁊ a ſe propriam remoueret vxorez. Quo circa mandamus: quatenus cũ licitũ fuerit iuramentuz: ſed mandatum illicitum predictis vt reuocent mandatuz illud iniũgas: alioqn eũ ad mandati

i Sed periurii. s̃. eo. tua. ⁊. de his que fi. a ma. part. ca. c. i. ⁊ ĵ. e. ſicut. i.

k Begnius. ſic. s̃. de teſti. cum tu. nam prõptum ẽ leges legib⁹ concordare. C. de ioffi. dona. l. vna.

l Non ſeruari. iuxta illud. Eſt in amore modus nõ habuiſſe modũ.

m Poſtulat. ĵ. de uerbo. ſigni. cũ oli. ĵ. de uſur. cũ i tua. ĵ. ó cobabi. cleri. ⁊ mul. vr̃a.

n Requirit. Sed nonne ordo iudiciari⁹ põt ſeruari ſine peccato in notoriis. ar. q ſic. s̃. de elec. bone. ⁊ aug. probat id qõ notoriũ ẽ. ſ. eccleſiam nõ cẽ nnllam. xxiiii. q. i. pudenda. in fi. ⁊ ita vr̃ licitũ ſacramẽtũ vt i notoriis ſeruetur. Sed certe lr̃ iurare q i oi notorio ſeruetur ordo iuris eſt illicitũ ⁊ multuz lederetur ius actoris: cũ ei icumberet onus probãdi. ⁊ diſciplina iudicialis lederetur: ſi iudex non poſſet punire niſi prius ꝑbaretur. ſed hoc fieri ñ debet: qz nulle ſunt validiores probationes q̃ per euidẽtiã facti in illa decret. bone factũ fuit ob ſcã dalũ ad cautelam vt ibi dr̃. vel forſitan non erat notoriũ iudici. lau.

o Jn illis uidelz. Arg. q vbũ generale nõ ẽ generaliter itelligendum. ut. i. q. i. iudices. verſi. oia bõa damaſci. ⁊. ff. ó fuitu. ſi cui ⁊. ff. ó pigno. obligatõe. ⁊ ó ꝓſe. di. ii. renera. uerſi. de operibus totius mundi. circa fine arg. contra. xix. di. romanoruz xxxi. q. i. q ſi dormieris. ⁊. i. q. i. ſunt nõnulli. ⁊. ĵ. de priuileg. qz circa ⁊. s̃. ó ma. ⁊ obe. c. ſolite.

p Ete. augetur. qñ grauius ſolui põt uero creditori quod alteri ẽ ſolutũ ⁊ tamẽ nõ liberatur a debito. ff. de conſti. pecu. ſi uero mihi. ff. ó ſolu. uero procuratori. §. i. ⁊. ĵ. ó bohomi. ſicut dignum. §. eos. i fi.

q Quod alii ſic. ff. de condi. i debi. in ſumma in fi. vnde ſi alii ſolueris quod alii debes nõ liberaberis ⁊ ille furtum cõmittit. ff. de furt. falſus. §. i. niſi ille ratum habeat. ff. eo. ſi uendidero. §. ſi ticius. vnde pz q̃ peius ẽ latrone qui partitur ſpolia cuz ſocio q̃ ſi nõ partit̃. xxii. q. iiii. ſi ad peccatũ. io. Et expone quod dici t alii tantũ ſ. ⁊ ſic non obſtat q̃ ſoluitur uni ex pluribus. quoꝝ quilibet inſolidũ quid debebatur. ff. de duo. re. conſti. l. iii.

r Archiep̃o. Be hac mã tractat̃. ĵ. de p̃ſcrip. ſi diligenti.

s Preſtitũ. piſano archiep̃o.

t Cõtrariũ: q ſi vnũ ꝓriorũ eſt bonũ reliquũ ẽ malũ. viii. q. i. ſciẽdũ. ⁊. xxxii. di. boſpiciolũ. lau.

u Illud. ſ. qõ preſtitiſti archiep̃o.

x Quintauallis. iuramẽtũ. qõ ciuili mõ fuit intelligendum. ff. de ſerui. ſi cui. ⁊. s̃. eo. veniens. ubi de hoc.

y Exheredaret. Ad hunc caſum iuramẽtũ non extendebatur: nec õbuit extendi. ar. s̃. eo. q̃to. ⁊ melius in. c. ueniens. xxii. q. iiii. vnuſquiſq3. ⁊. ff. de op. liber. ſi libertus. ff. de fideicõ. libe. thais ancilla. §. ſorore. ⁊. ff. de manumiſ. l. iiii. in fi. niſi i certis caſibus qui cõtinentur. in autẽ. vt cũ de ap. cog. §. cauſaſ col. viii. ⁊ ita tunc fuit mandatũ. item ꝺ preceptũ oñi fuit hoc mãdatũ vt uxor ſeparetur a viro xxvii. q. i. idolatria ⁊. xxxiiii. q. ii. quos deus. Cauſe uero ingratitudinis pp q̃s pater põt exheredare filium ſunt he. Prima ſi filius parẽtibus manus itulerit.

Item si grauem iniuriam eis fecerit. Si criminaliter eos accusauerit de causa que non sit aduersus principem vel rempublicam. Si cum maleficis versatur. Si maleficus efficiatur. Si uite parentum fuerit insidiatus. Si uxori uel concubine eius se immiscuerit. Si ex dilapidatione filii graue dispendium parentes sustulerit. Si p persona vel debito eius inquantū potest fideiubere noluerit. hoc tamē quod ō fideiussiōe dr̄ ad filios masculos tm̄ ptinet. Itē si probibuit eos facere testm̄. si ꝑ uoluntatē parentū iter arenarios ⁊ minos perseuerauerit. cū pater non fuerit illius professionis. Si filia uitam luxuriosam egerit cū parentes vellēt eā p posse dotare. nisi neglexerit eam maritare vsq; ad. xxv. annos. Si parētibus furiosis debitā curā non impenderit. si parentē captū de carcere deducere neglexerit. hoc totum bēs i premissa auten.

a Ua nos. petituros. Temerarium fuit huiusmodi iuramētū ⁊ iō nō fuit obligatorium. xxii. q. iiii. inter cetera. ⁊. C. de nup. autē. quod eis permittitur. ⁊ dicūt quidā penitentiaz iponēdā tāq̄ p vēiali. ar. s. co. uerū. ⁊. xxv. di. §. criminis immo ad minus vn9āni pnia imponitur pro temerario iuramēto. xxii. q. iiii. qui sacramento. tan.

b Cōmorari. nō tamē in seculo vt quidā dicūt. ar. ī. de conuersi. cōiug. ad apostolicā. sed vr̄ q̄ in seculo. xxxiii. q. v. qō ōpari. sed si alt̄ vel let intrare monasteriū haberet locum qō ipsi dicūt. Sed quid si iurauerunt q̄ nūq̄ diuerterent abinuicez nūquid ē seruādū iuramētum tale cū possit seruari sine interitu salutis eterne. non vr̄: q⁊ nec penalis stipulatio teneret. ut si culpa alterius diuortiū factuz fuerit dabis cētū. ff. de uer. ob. si stipulatio facta fuerit. sic enī libera debēt ee matrimonia in ꝑhendo ita in dissoluēdo. C. ō inuti. stipu. libera. ⁊. C. de nup. neq⁊. ar. ff. de dona. inter ui. ⁊ ux. ea que. ⁊. ff. de uer. obl. ticia ⁊. ī. de sponsa. gēma. Jo. hoc non determinat. sed credo si uellent intrare religionem possent: q⁊ non dr̄ infringere iuramētū qui in meli9 illud cōmutat. s̄. e. c. iii. ⁊. ī. de vo. ⁊ vo. re. c. scripture. ⁊ iuramentum illud benignius ē interpretandū. s̄. eo. ad nostraz. ⁊. c. quanto.

c Reuertatur. Hic dicerē q̄ propria auctoritate debet redire ad virū nec expectare superioris auctoritatē.

d Utrinq⁊ sic. ī. de regu. veniens. ī. de diuor. significasti. ī. de adul. c. pe. ⁊ vlt. ī. ō excep. cū ecclesiastice. ⁊. xxxii. q. vi. nihil. ⁊. ff. de cōpen. si ambo.

e q Uem admodum. dimittere. nec etiam accusare. ff. de adul. si uxor. §. si qs uxorē. ⁊. §. vlt. ⁊. C. ad. l. iul. de adulteriis. pp violatā.

f Conditio. Nota q̄ plerumq⁊ intelligūtur conditiones in iuramentis vt hic si placet pape. vt. s̄. e. venientes. Item hec si deo placuerit. xxii. q. ii. beatus. §. i. Itē hec si res in eodē statu permanserit. xxii. q. ii. ne quis. ⁊. ff. de solu. cū quis. item si mihi seruabitur fides. s̄. eo. peruenit. ⁊. ff. loca. quero. §. inter. Itē honeste ⁊ possibiles. vt hic dicī. ⁊. ī. e. sicut. item hec si mihi numeraueris pecuniā. C. de nō nume. pecu. indubitati. item hec si nuptie fuerint secute. ff. de iu. do. stipulationem. item hec si non moderatū quid p̄cipiatur. s̄. e. veniens. ⁊. c. quintauallis. ⁊. ff. de ope. lib. si libertus. itē facultas subintelligitur. s̄. c. breui. itē cōmoditas. ff. quaruz re. act. non. da. l. i. §. que bonorande. Speciales aūt cōditiōes non subintelligūt si non exprimantur. ⁊ mente cōcipiant. xxxii. q. vlt. c. vlt. in fi. C. de cōdi. ob eau. si repetendi. nisi vbi lex exprimit aliquid tacite agi iter ꝑhētes: q⁊ tūc illud p expresso habetur. ff. si cer. pe. cū quid. ⁊. ff. de uerb. ob. triticum. ⁊ hec uera sūt i promissoriis iuramētis. sed in assertoriis nulla cōditio subintelligitur. ⁊ de tali logtur. xxii. q. vlt. c. vlt. ⁊. C. de iure do. si mulier a viro. Sed nūquid dicemus oē iuramētū cōditionale si oēs premisse cōditiōes subintelligūtur. certe nō. ff. de condi. ⁊ demon. conditiones.

g Precedentem. quia exquo semel probauit mores ipsius non potest postea reprobare. xxii. q. ii. horrendus. nisi ex superuenienti causa. ut. s̄. de eta. ⁊ quali. accepimus. ⁊ supra de offi. deleg. insinuante. ⁊. iiii. q. iii. §. si quis testibus. ioannes.

b Fortius. nam cui damus actionē multo fortius exceptionem. ff. ō reg. iu. iuitus. §. cui damus. ⁊. ff. de supfi. l. i. §. plane. ⁊. s̄. e. debitores. qñq⁊ tñ cōsequmur ex

obseruationem illius denūcies non teneri.

Idem archiepo terraconen.

Tua nos duxit fraternitas consulendos qd tibi super hoc sit faciendū q. b. ⁊. a. uxor eius ad iuicem iurauerūt se nunq̄ mutuo petituros[a]: idez vero nūc repetit illam instanter: ea econtrario affirmante q̄ prius se faceret saracenaz q̄ rediret ad eum: ⁊ infra. Nos igit̄ fraterni/tati tue rñdentes: mādamus: quatenus vtrūq⁊ ad cōtinentiā seruandā moneas ⁊ inducas: quā ⁊ si promittere voluerint ⁊ seruare: vtrūq⁊ dimittas sine alio cōmorari[b]: alioquin si vir noluerit cōtinere: tu illaz vt reuertatur[c] ad ip̄m: ⁊ tanq̄ uxor cū viro[d] moret̄ per excōicationis sentētiā ap. re. cōpellas: cū ⁊ temerariuz fuerit buiusmōi iuramentuz: ⁊ adulterium vtriusq⁊ sit ꝓmissum.

Idem genuen. archiepo.

Quēadmodū si vir mulieri iurasset quādo cōtraxit cū illa q̄ eaz semp pro legitima uxor̄ teneret ⁊ pro fornicatione quā mulier antea cōmisisset: nō posset eā dimittere[e] ⁊ pro fornicatiōe quā postea ppetraret eā dimittere posset: nō obstante huiusmodi iuramento: quoniā i eo talis erat subintelligenda conditio[f] si videlicet illa in legez cōiugii non peccaret: ita siquis iurauerit se ducturz aliquam in uxorez: non pōt ei fornicationem opponere precedentem[g]: sed subsequētez: vt illā non ducat in cōiugem: quia i illo iuramēto talis debet conditio subintelligi: si videlicet illa cōtra regulā desponsationis nō uenerit: aliogn si post huiusmōi iuramentū publica meretrix fieret: teneret eam ducere in uxorē qō est prorsus absurdū. Nā si post cōtractuz cōiugium uir propter fornicationez licite pōt uxorez a sua cohabitatione dimittere: longe fortius[b] ante cōiugium celebratuz propter eandē cām sponsus licite potest in suam cohabitationē nō admittere sponsaz[i]: q⁊ turpius eiicit[k]: quaz nō admittit̄ bospes: nō obstante in alterutro[l] casu uinculo iuramēti: qō quidem propter subintelligendam conditionem est talis: ut is qui iurauit ad vtrūque[m] sine transgressione se possit habere. Quod si post huiusmodi iuramentū mulier fieret nō solū lepzosa sed etiaz paralitica: vel oculos[n] vel nasum amitteret: seu qc̄ q̄ ei turpius eueniret: nunquid vir teneret[o] eam ducere in vxorem: pzo facto ductā nō posset dimittere. Sz nunquid nō ductā admittere tenetur[p]: q̄uis[q] interduz contractum nō dirimat: qō impedit[r] cōtrahenduz. Illud aūt iuramentū est proculdubio temerariuz si vir iuret vxori: q̄ eaz nullo crimine[s] accusabit: q⁊ si mulier fieret infidelis ⁊ nollet cohabitare viro absq⁊ ꝓtumelia creatoris vel vt illū pertraberet ad infidelitatis errorē: tunc incūtancter deberet illā impetere apud iudicez suum: vt eā nisi penit9 resipisceret: oīo dimitteret[t] ꝑm canonicas sanctiōes. Qō

i Sponsam. Uaz ⁊ sposus potest sponsam accusare de adulterio quasi matrimonio iam initiato ar. C. de adult. propter. nisi in casu. ff. ō adult. miles. §. cōque rebantur: qa ⁊ iniuria ei facta ē. ff. de iniur. item apud. §. sponsum. quia nec matrimonium nec spē matrimonii violare permissum ē. ff. de adul. si vxor. §. dimus.

k Eiicitur. deterior nāq⁊ dol9 ei9 cognoscitur qui iterruptā itez litez deseruit q̄ qui semel ceptam ō reliquit. in aut̄. de lit̄ig. §. oēz. i fi. col. viii. ⁊ minus malum est uiaz domini ñ agnoscere q̄ post agnitaz retroire. ī. ō apostaquidam.

l In alterutro. i. in uxore dimissa ⁊ spōsa non admissa.

m Ad utrūq⁊. s. vt eam recipiat uel nō recipiat.

n Oculos. sic patz q̄ iuramentum quādoq⁊ potest seruari sine interitu salutis eterne ⁊ tamē nō tenetur illud seruare sed hoc ideo ē quia honestas intelligit̄ i hoc iuramēto vt si res i eodē statu pmanet id enim tacite agit̄. xxii. q. ii. ne quis. ⁊. ff. de solu. cū quis. sed si iuramentum non posset seruari sine iteritu salutis eterne vel si esset contra leges uel bonos mores seruari non debet. s̄. c. proxi. ⁊. c. quintauallis. ⁊. ff. de leg. i. si quis inquilinos. §. vlt. ff. de leg. iii. si qs in prin. ⁊. ff. de iurepa. adigere. secus esset si mulier laberetur in factis tatibus. sed quid si per uiolentiam opprimatur sponsa de futuro: uidetur q̄ nihilominus teneatur cū ea contrahere. ar. xxxii. q. v. reuera. ff. de adult. si uxor. §. si quis plane. sed non ē uerum. xxvii. q. ii. raptor. ⁊ c. sequen. ⁊. xxxii. q. v. finge. ⁊. c. ille. ⁊ ita punitur sine culpa. sed non sine causa.

o Teneretur. q. d. non: quod uerum est in sponsa de futuro. ī. de coniug. lepro. c. ult. sponsam vero de presenti ducere tenetur quia non reperitur casus nisi vnus in quo possit eam dimittere. ī. de conuer. coniug. ex publico.

p Teneret̄. q. d. non tenetur eā admittere.

q Quānis. istud quanuis non est aduersatiuū sed causatiuum ⁊ ponitur q̄uis pro quia.

r Impedit. vt uotum simplex. xxvii. dist. si uir. sic. xv. q. i. §. ulti. vbi dicitur. non omnia que impediunt ordinandum deiiciunt ordinatum.

s Crimine. nā pactū illud non valet si quis paciscatur ne aliuz accuset de crimine nondū perpetrato. ff. de pac. si unus. §. pacta. ⁊. §. illud tamē de crimine iam cōmisso pacisci pōt ne de eo agatur. ff. de pac. si unus. §. pacta. ⁊. ī. eo. c. versi. non solum speties. ⁊c. Nec illud pactum tenet nē dolus prestetur. ff. de reg. iur. ꝓctus. Talia enim pacta ꝓ publicam utilitatē ee uidētur: q⁊ p ea uitātur boies ad peccandū ipune si. ff. de pac. dota. conuenire. ⁊. s̄. de consue. c. pe. ⁊ quia publice utilitatis ē ne crimia remaneāt ipunita. ī. de sen. excō. ut fame. ⁊. ff. de solu. stichū. §. i. ⁊. ff. ad. l. acquil. sta uulneratus. in fi.

t Dimitteret. q⁊ frater aut soror nō ē seruituti subiectus in huiusmodi. xxviii. q. i. si infidelis. ⁊. ī. ō diuor. q̄to. iuxta illud. spernas spernētē uel blasphemare volentē. Uel te credentē scelus ad mortalē trahētē. Nā sūt absq⁊ mora sic uincula rupta priora. vincen.

a Patronus.xxxii.q.i.c.i.ꝛ.ff.ad.l.iul.de adulteriis.l.ii.§.ii.ꝛ.ff.de ur.qui uas .§.i.ar.ꝛ.j.de adult.si vir.

b Etnica .etnos.i.gens.inde etnica.i.gentilis

c Jn hoc casu.vltimo.s.vbi iurauit non accusare eam de adulterio:ꝛ ita potest quis se obligare pacto ad non accusandum.j.de accu.veniens.arg.ō.ff.ō pact. si vnus.§.illud.ꝛ.§. pacta.ꝛ.ff.de pact. do.conuenire.ꝫ solutum ē.s.i notula. nā illud.

d Desistat.ꝛ ita pactum ꝛ iuramētū valet quatenus tangit rem familiarem:nō ieo ꝙ publicam: ut dixi in notula.nam illud.

e Denunciare. Sz quid si nollet corrigi nec curaret de excōmunicatione? Dicitio.ꝙ tūc licite potest eam deserere:qz iam ē contumelioſa creatori suo.xxviii.q.i. si infidelis.ꝛ sic qñq cui precluditur vna uia.alia via ad idez admittitur. ut.iiii.q.iii. serui neqz.ꝛ hic: qz licet non possit eā accusare:poterit tñ eam denūciare.arg. cōtra.ff.de tuto.ꝛ cura.scire.ꝛ.ff. de condi.insti.que sub conditione. §.si quis.ꝛ ff.de bon.liber. queritur.C.si manci. ita vene.l.vlt.ꝛ.s.de .p cu.tue. Tancre.dicit ꝙ non dz eā deserer licet se non corrigat etiam si uite eius insidiaretur.xxxii.q.vi. quicquid mulier.sed debet eam tenere in uinculis ꝛ castigare cū hoc ei permissuz sit.xxxiii.q.ii.placuit.ꝛ.q.v.ℏ imago.ꝛ xxiii.q.iiii. duo ista nomina.ꝛ.vii.q.i.sic alterius.

f C Tsi christus. sermo.xxii.q. i.ita ergo.

g Nō non. iste due negationes nō faciunt hic vnam affirmationē ſm ꝙ alibi faciunt.ff.de uerb.signi.duobus uerbis.

h Affirmatio. ecce declaratio geminationis.i. vt quod os affirmat ꝛ cor affirmet:ꝛ quod os negat ꝛ cor neget. sic xxiii.di.psalmista.

i Creaturaz.sic.xii. q.i.clericū.ꝛ i autē. ut nō luxuriēt ō nāz col.vi.§.ꝛ qñ. Per creaturā licitū ē iurare: vbi exprimit in iure ut per crucē.xxii.q.v.qui periurat.per euāgeliū.xxii.q.i.si aliqua.per ordinē ut.i.q.vii.quotiens.per salutē principis.ff.de iurein.qui per salutē.l.iii. §.vlt.per altare.xxii.q.i.habemus.aliter enim iurare non debet.vnde non licet iurare per mēbra dei.in auten.ut nō luxuriētur ō nāz.col.vi. §.ꝛ qñ.ꝛ.xxii.q.i.si quis per capillum.vbi pena ponitur.

k Sino.i.ex leui cā:uel per oia.simile omnino habetur in lege ut si fideiussor intercedat pro maiori summa ꝙ principalis debitor oio non obligatur.ff.de fideiusso.grece.§.illud.vin.

l Seruādū qualitercūqz iuratur.si licitum ē quod iuratur seruandū ē iuramentum.xxii.q.i.monet te.ꝛ.ff.de iureiu.§.i.qz multa fieri non debēt.facta tñ tenent. xxvii.di.si uir.ꝛ.xvii.q.ii.nos nouimus.sicut iudex vltima die siue iurisdictionis iudicare nō dz.ff.de iurisd.om.iu.eum q.si tñ sniam dixerit tenet.ff.de offi.ꝓ cōsu.meminisse.in fi.t.

m Nolite.i.non habeatis voluntatē iurandi.

n Necessitas.ꝛ ita nūqꝫ iurādū ē nisi in necessitate. sed hec necessitas includit etiaz sub se utilitatem.xxii.q.i. tu non maluz.ꝛ.c.ita ergo.lau.

o Comites.de quibus habes xxii.q.ii.animaduertendum.ꝛ q.i.ꝛ iurabūt.

p Propheta.s.hieremias.

q Jurabunt.hec habes.xxii. q.i.ꝛ iurabunt.

r Jn ueritate.cōscientie.

f Jn iudicio.i.discretione:uel deliberatione.

t Justicia.i. ut quod iuratur sit iustū ꝛ licitū.ꝛ isti sūt tres comites qui debent iterunire in quolibet iuramēto:ꝛ si ista ōfuerint non iuramētū sed periurium ē dicēdū:ut i.c. aiaduertendum.xxii.q.ii.

u Cōtrouersie.qz pꝰ iuramentū delatū ꝛ prestitū nihil āpliꝰ querēdū ē.ff.de iureiurā.ñ erit §.delato.ꝛ parē dz auctoritatē cum transactione ꝛ maiorem ꝙ res iudicata.ff.de iureiurā. l.ii.quod uerum est si est delatū a parte parti.istud enim retractari ñ pōt.ff. co. admonēdi.i.

x Amē.sine defectu.ꝛ est nota assertionis.

y Testis ē.in ueteri testamento iurabatur sic. viuit deꝰ uiuit anima mea. Sic iurauit vidua q̄ erat i sarepta sydomorū Helie prophete. Tepore gratie in primitiua ecclesia iurabatur. testis est mihi deus. deū inuoco testem.xxii.q.i.si peccatū.ꝛ.xxii.di.sacrosāct. Hodie iuratur per deū per euangelia.lxiii.di. tibi domino.ꝛ.i.q.ult.c.vlt.t.

z Morior.hoc habes.xxii.q. i.non est.

ꝛ Quedam.posset aliquis q̄rere exq̄ licite iuratur.quare ꝓ bibuit dñs iuramentū? Rñdet papa quedam.ꝛc.

ꝓ Mala sūt.quedā enī illicita sunt in sui nā.quedā ciuiliter.i. iure positiuo uel cōsuetudinario.ff.de uerb.sig.probꝫ.arg. ff.de adult.si adulteriuz. Sic q̄dam sunt symoniaca ipso iure s.que in ueteri testamento erāt ꝓbibita ut nēdere spiritualia i.q.i.qui studet.quedā sunt ꝓbibita per constitutionē ecclesie:ut dare aliquid ꝓ bñdictionibus nubētiū ꝓ baptismo ꝓponendis prelatis in sede .de bis bēs plura exempla.j.de symo.cū i ecclesie corpore.ꝛ.c.sic ꝓcento.ꝛ.c.ad apostolicam.ꝛ boc ē qō dici cōsueuit.quedam sūt ſ moniaca quia probibita quedā sunt probibita:qz symoniaca.ꝛ ō bꝫ dr.s.de offi.dele.ex parte.

ꝛ Ex cā.xxii.q.i.ita ergo.C.si māci.ita uene.ne prosti.l.i.ꝛ vlti.

a Sequūtur. Nota ꝙ aliquid probibetur non ꝙ ipsum sit malū sz qz inde pōt sequi malū.ar.xxi.di.deniqz.ꝛ.xxvii.di.iō.xi.q.iii.nolite. xli.quisqs .ii.q.vii. presumunt.xxiiii.q.iii.deus qui maledicit.instit.vi bo.rap.§.sed nedum. Ar. cōtra ff.qui ꝛ a qui.manu.li.non si.l.vlt.ꝛ.ff.de pac.si unus.§.illud. Item. arg. ꝙ uno probibito ꝓbibetur oia ꝓ q̄ peruenitur ad illud. ar.j.de cleri.coniu.diuersis fallaciis.ꝛ.ff.de condi.insti.l.que sub conditione.§.si quis eo.ꝛ.ff.de sponsa.oratio ar.ff.de tuto.ꝛ cur.da.ab bis scire.ꝛ.ff.de bo.liber.queritur. ꝛ.s.de procu. tue.

Jtē.ar.q̄ aliquo probibito oīa probibentur que sequuntur ex illo.s̄.de consti. nam concupiscentia.

a Confirmatio.sic falsitas ē immutatio veritatis.i autē.de instru.cau.ꝛ fi.circa prin.col.vi.

b Ex cā.ar.q̄ potius considerāda ē cā facti q̄ ipsū factū.xv.q.vi.c.i.in fi.ꝛ.xxiii.q.viii.occidit.j.de accu.cum dilectus.ꝛ.ff.de fur.l. verū. vi.

c Modico vino.ō cō.di.v. sint tibi.ar.q̄ lz habere curā corporis moderatam ad exercitium virtutum.arg.xliiii.di. multis. alias incipit.cōuiuia.de consedi ii.corporis.ar .modicum.

d Cessante cā. pp quaz excludendā.s.periuriū introductū est ne iuretur. Si.n.cā eēt pp quā babēdā aliquid fieret: licz cessaret cā illa nō iō cessaret id qō factū ē propter illam cām .xxxii.q.vii.tm̄.ꝛ.q.i.dixit dn̄s.l cessante cā odiosa ꝛ ō ius cessat ꝛ eius effectus.dixit vin. vex est circa alias personas sed circa eandem personam non cessat nisi priuilegiū uel cōcessio tendat ad noxam. ꝛ tunc expone uerba illa uex ē ab initio:sed si ex postfacto icipit odium non cessat effectus.i.prohibitio.ar. j.de deci.suggestū.ꝛ.lxiii. di.§. neruz.ꝛ.ff.de uulg.substi.ex facto.sic plana est glo. alias uex ē:ꝛ ita nō rūdet expositioni.die verum est circa alias personas que non bñt priuilegia:sz circa eādē personā que bz p̄uilegiuz non cessat priuilegium.i. nō p ditur:nisi priuilegium ipsū vel concessio tenderet ad noxaz ut dicunt tres perdicte cōcordā. ar.j.de elec.c.suggestū.lxiii.di. §.vex.de hoc qualiter itelligaꝛ dictū ē.s̄.de renū.post translationē.ꝛ.lxi.di.§.his auctoritatibus.uel dic cessante cā.i.cessante prīuio cessat ꝓhibitio:ꝛ istā te necessitate ꝓ re vā licita ꝛ honesta licite iuratur:ꝛ hic ē sensus huiꝰ lre q̄tū ad hūc casuz.

e Indulgemus.i.indultum esse ostendimꝰ iam oli.xxiiii.q.ii. sup prudentia.ꝛ.s̄. de testi.tuis.ꝛ.q.cū nuncius.ꝛ.c.cū isup.

f Sicut nr̄is.incauta.sic pz q̄ aliquis i mortali peccato existēs si promotus fuerit nō remouetur.s̄.de tēp.or.ex parte.ꝛ.l.di.quicunqz.ꝛ eps qui cōmittit mortale peccatū nō remouetur ut qui sine cā vult renūciare.s̄.de renun.nisi.ꝛ est ꝑ illud. lxxxi.di.qn̄cūqz.ꝛ.c.prece.ꝛ.xxiiii.di.c.vlt.ꝛ.l.di.ex penitētibus.ꝛ sic huiusmodi temeraria iuramēta nō repellūt a promotione nec a testimonio.s̄.de testi. itimauit.ꝛ.c.constitutis.ꝛ.s̄.de test.co.c.vlt. vel dic q̄ potius consulitur ecclesie q̄ psone.s̄.de or.cog.cum dilectus. Jtē in mortali peccato existēs admittīt ad accusandum.v.q.i.quidā.ꝛ hoc fuit ad declarādam innocētiā illius infamati p libellū occulte porrectū: sed isti sic promoti nō remouentur qz huiusmodi crimina leuia sūt que non deiciunt ordinatos.lxviii.di.c.i.p quibus iponitur solūmō pn̄ia saltez vnius āni.ut.xxii.q.iiii.qui sacramēto.que aūt crimina inducāt depositionē:ꝛ q̄ nō:notatū inuenies.s̄.de tēp.or.ex tenore.ꝛ.c.ult.ꝛ.xv.q.vlt.i sūma.

g In damnū episcopalis.ꝛ sic pz q̄ uacāte ecclesia canōici nihil possunt dispone de rebꝰ epātꝰ i ipsius preiudiciuz.xii.q.ii.si qua de rebus.ꝛ.j.ne se .va. p to. nec reddit epales pñt diminuere.j.de re.ec.nō alie.ut sup.immo nec eps ipse vt ibi dr̄.vnde q̄quid factū fuerit in preiudicium epātꝰ totū dz i statum pristinum reuocari.

h Reducas.imo ꝛ ipse idē tudertinꝰ eps posset reuocare.xii.q.ii.ñ liceat.ꝛ.xxxv.q.ix.q̄ quis cōmisit.ꝛ si cōsensit tā q̄ canonicus pōt postea tā q̄ eps reuocare qz quasi ante aditā hereditatē cōsensit.ar.ff.quoz lega.l.i.§.quod ait pretor. nā quedā facit aliquis tā q̄ alius.s̄.de elec.qō sicut.ꝛ.c.cum inter canonicos.ꝛ.ff.de adop.si pater.§.qui duos.ff.eo.si consul.

i Cum contingat.sanciones.ut.ff.de fun.dota.l.iulianus.q̄.phibet alienationem fundi dotalis.C.ad velle.auten.sine a me.

k Debent.contra id quod hic dicit signantur multa ꝺria:qz regula vtriusq; iuris dicit q̄ ꝑ leges fit pro infecto habendū ē.x.di.nides.nec iuramentū valet cōtra hoc factū.s̄.de fo.compe.si diligenti.ꝛ.C.de legi.nō dubium.ꝛ ubi principale nō tenet nec accessorium.s̄.de fi.instru.inter dilectos.cum suis concor.item cū luxuria generatur. Sic ꝛ iuramentuz per se quidē maluz non est cū sit confirmatio[a] veritatis:sed tamen p̄hibetur ex causa[b]:quoniā ex frequēti ꝛ incauta iuratione periuriuz sepe contingit:sicut in ecclesiastico legit: vir multū iurans replebitur iniquitate:ꝛ nō discedet a domo eius plaga. Quēadmodū ergo paulus idulsit pp necessitatez discipulo suo thi/motheo vt vtatur modico vino[c] pp stomachuz ꝛ frequētes infirmitates sic ꝓfecto cū necessitas exigit pro re vera licita ꝛ honesta pōt secure iurari:qz cessante cā[d] cesset effectus. Licet ergo debeatis ēe viri perfecti vt q̄tuz potestis iuramēti vinculū euitetis:uolēs tamē indēnitati uīi monasterii prouidere:ne pp defectum testium sui iuris substineat lesionē: p̄senti uobis pagina idulgemus[e]:q̄ tenus uos ꝛ monasterii uīi conuersi possitis in causis eiusdē deficiētibus aliis testibus pro ipso perhibere testimoniuz ueritati.

Dē episcopo ameliē.

Sicut nostris est auribus intimatuz:ecclesia tudertina vacāte ipsius canonici ꝛ eps cum eis dū esset in minoribus ordinibus cōstitutus iuramenta quedam in dānum episcopalis iuris fecerūt:priusq̄ de pontificis electione tractatus aliqs haberet[f]:ꝛ infra. Ꝓro iuratione in cauta[g] imponi fecimus ep̄o penitentiam congruentez:ꝛ infra. Quia nō iuramenta sz periuria potius sunt dicenda que contra vtilitatez ecclesiasticam attentātur. Mandam[h]:qua tenus ab ipsis canonicis iquiras super p̄missis diligentius veritatez ꝛ si ea inueneris esse vera:quod in dānum[i] episcopalis iuris repereris taliter attentatum:in statum debitum appellatōne remota reducas[k].

Dem.

Cum contingat interdū q̄ cōstante matrimonio mulieres alienationibus super rebus dotalibus ꝛ donationibus propter nuptias consentiant:ne vlterius contra/ueniant proprio sacramento firmando:ac soluto p̄cessu temporis matrimonio contrauenire nitant[l]:vtrū boc eis liceat:a nobis.ꝛ.f. requisit. Nos aūt.f.ꝛ.ꝛ.q̄ ꝛ si mulier consensus in talibus non videatur obligatorius ſm legitimas sanctiones[m]:ne tali tamen pretextu viaz cōtingat periuriis apiri:mulieres ip̄e seruare debent[n] huiusmodi iuramēta sine vi[o] ꝛ dolo sponte prestita:cuz in alterius preiudiciū[p] nō redūdēt nec obseruata vergant in dispendiū salutis eterne. Dem.

Sicut:ꝛ infra. Si cōstiterit q̄ predict[q]. b. iniuste[r] bellū mouerit contra.i.ipsum.b.studeatis i ducere vt vniuersa[s] per huiusmodi violentiā occupata restituat[t] cōquerenti:ꝛ euz a prestito sibi iuramēto prorsus absoluens. Quod si acquescere noluerit:ip̄uz ad boc si premissa veritate nituntur:cogatis per sententiaz excōicationis:ꝛ terrā eius interdicti sentētie supponētes. Juramentū autem quod.i.se asserit prestitisse:si de assensu factuz ē vtriusq; eum non ligat[u] qui prestitit:dum ille cui prestitum fuerit:seruare negligit quod promisit.

Dem in concilio generali.

talis contractus sit a iure damnatus.ff.de fund.dota.l.lex iulia.ꝛ.C. ad uelle.autē.sine a me. qualiter iuramentum prestet robur cōtractui cum iuramentum non sit vinculum iniquitatis.xxii.q.iiii.inter cetera.ꝛ s̄.eo.q̄to.nec enī illud sufficit q̄ sine interitu salutis eterne possit seruari:qz illud fallit i temerariis iuramētis.s̄.eo.ex litteris:ꝛ fallit quādoqz lz non sit temerarium.s̄.eo .quēad modum.ꝛ.c. quinta uallis.item vbi quis iurat se solaturū pecuniā spe future mutuationis pōt uenire ꝺ iuramētū si ei non soluatur:ꝛ tm̄ pōt seruari sine interitu aie C.de nō nu. pe.idubitati.sed illud bz tacitam cōditionē si pecunia fuerit ei numerata.itē si iurat illud quod sit turpe uel cōtrarium legi iuramētū est nullius momenti.ff.de lega.l.si quis inquilinos. i fi. item ubi per iuramētū inducitur alicui ppetua viduitas istud nō tenet seruare.ff.ō iurepat. adigere. Ad boc dicas q̄ lex considerauit quid sit utile corpori ꝛ hōestū naz expedit mulieribus saluas habere dotes suas ut inueniant aliquos qb⁹ nubere possint.ff.solu. ma.l.i.sed canon cōsiderat utilitatē aie. vel dic q̄ tūc p̄iudicat ei mulieri iuram tum qm̄ aliunde pōt cōsului mulieri dr̄ in autē.sine a me.io.ita soluit bas ꝓtracta tes . Aliter pōt dici q̄ sine mulier possit cōsulere alīnde sibi sine nō pōt uenire ꝺ iuramētū spōte prestituz ꝛ sine dolo uel metu. Et lz cōtractꝰ talis non uideat obligatorius q̄tū ē de sui natura:tm̄ sine aliqua turpitudine pōt seruari iuramentum super eo prestitum. vnde b considerāmus potius accessoriū q̄ principale ꝓpter periculum anime vt hic dicit. sicut alias obligatio non tenet tm̄ iuramētū super boc prestitum dz ſuari.s̄.eo.debitores. Preterea ꝓbitio huiusmodi alienatiōis fundi dotalis nō est perpetua:quia si secūdo post biennū consentiat mulier bene tenet.in auten. predicta. sine a me. vñ multo fortius iuramētum potest cōfirmare q̄ prius non ualebat:ꝛ quasi p consensu secundo habeatur:ꝛ illa cōtraria superius inducta itelligūtur de illis que perpetuā habēt cām probibitiōis ꝛ in sua natura turpia sunt:vt patet ex cōtrariis.vnde si iuramētū ibi interueniat non tenet cū nō possit seruari sine interitu anime.simile huic loco babes.j. de pig.significante.ibi dr̄ q̄ pactuz legis commissorie in pignoribus non tenet:quod est uerum.C.de pac.pig.l.i.ꝛ.iii.ꝛ tamen si iuramentum interueniat super pacto tenet:nec auditur uolens venire contra ut colligitur in decre.predicta significāte.ar.a contrario sensu:ꝛ sic intelligas istam ꝛ illā.

l Sine vi.arg.q̄ iuramētū metu uel vi p̄stitū ñ ē seruādū.qd inris sit dixi.s̄.qō me.cau.abbas.ꝛ ō lz dr̄.xv.q.vi.auctē ꝛ.s̄.e.peruenit.

m In alterius preiudicium.s.creditorum uel filioꝝ.ar.a ꝺrio sensu s̄.eo.penientes.

n Sicut.iniuste.ꝛ ideo saltem indirecte rōe peccati spectat hoc ad iudicium ecclesie.s̄.de iudi.nouit.quid si iustum bellum. babes xxiii.q.ii.in summa.

o Restituat:quia iniustū erat bellum:sed si iustum fuisset bellum stātim res sic occupate essent sue.xxiii.q.v.dicat.

p Ligat:quia nō seruāti fidē fides nō ē seruāda.sic. s̄.eo.pnenit.ꝛ.c. quēadmodū:qz illa cōditio subintelligēda ē in boc iuramento.vt nota

tur in.c.quēadmodū.ar.ꝺ.xxxiii.q.v.qꝺ deo.ſz illud non tangit hoc.

a Nimis temporale.ſi talia poſſiderentur a laicis i his ſunt minores illis.ſ.de maio.⁊ obe.ſolite.xviii.di.ſi epꝰ.b.

b Fidelitatis.immo nec clericis hoc iuramētū preſtādū ē.j.ꝺ ſymo. ex diligēti.⁊.j.de reg.iu.c.ul.⁊.ſ.e.ti.nullus.niſi in caſibus nōtis ibi.

c Seruus.ſuo.ut.ii. q.i.multi.ad fi.ſi ſervus ſtat ſuo ꝺño remunerādus ē ab ipſo ſi cadit puniendꝰ quaſi dicat ſi ſteterit remunerabitur. ſi ceciderit iudicabitur a domino ſuo. Et ſic ē ar.qꝫ laici nullaz habēt iuriſdictionē i clericos nec ēt per conſenſum clericoꝝ.ſ.ꝺ ſo.cōpe. ſi diligenti. ⁊.c.ſignificaſti.vbi ꝺ hoc.

d Petitio. extorſit. Juramentum per dolum ſiue metū extortū cum ꝺ hoc cōſtiterit nō eſt ſeruandū.ſ.eo.cum contingat. in fi.⁊ ſic cōfeſſio ex metu.xv. q.vi.c.i.⁊.xxxi.q.ii. lotharꝰ.ſic ⁊ conſenſus taliter extortus non valet.j.de ꝓnile. cū olim. Sed vī qꝫ iuramētū in eo,quod non tangit negocia eccleſie uel etiam ꝓpropria ſit ſeruādū licet ſit extortū: cum poſſit ſeruari ſine interitu aīe.ſ. eo.ſi vo. ⁊.c.ad noſtram. ii.⁊ c.cum cōtingat.⁊.xxii.q.iiii. ſi aliquid.⁊ ita per tale iuramentū tenētur qꝫ nullaz conſpirationē uel aliquod aliud qꝺ ſit ꝺ ſtatū ꝓncipis,pcurabunt:⁊ ad ꝳ alias ꝺ honeſtate tenerent ēt ſine iuramento:⁊ ita ſeruaꝝ tenētur iuramentum illud q̄tū ad hanc partem iuramēti ſiz fuiſſet extortum.⁊ ſic eſt arg.qꝫ pro parte tenet iuramētū ⁊ pro parte non:⁊ ſic.ſ.de ma.⁊ ob.dilecti..⁊.xxii.q.iiii.inter cetera.ſic ⁊ factuz alicuius pro parte valet ꝓ parte non.j.de prebē.dilectus.ſimilem declarationem habes.ſ.eo.quanto.

e Beclaramꝰ.Beclaratio iuramēti ſiue interpretatio: cū de ipſo dubitatur pertinet ad papā.ſ.eo.quāto.ſic.j.de ec.edi.c.ult.ſ.de elec.ne nerabilē.ad fi.ſic ⁊ in oi ſacramēto intelligitur excepta auctoritas pape.ſ.eo.ueniētes.⁊.ſ.de reſcrip.cōſtitutꝰ. Silr ⁊ iperatoris.ff.ad munici.iperatores.⁊ in cōſti.de feu.§.vlt.⁊ idē cū dubitatur utruz ſit licitum uel illicitū.ſ.de elec.venerabilem.

f Specialibus ueſtris.Et nō qꝫ licet aliqs teneatur alicui per ſacramētū: tñ ꝺ ſe nō tenetur vel ꝺ eccleſiam ſuam uel ēt ꝺ cōmunitatē ſuaz vt hic pz aperte.ar.ſ.de poſtu.c.vlt.in fi.nā ⁊ in generali ſermone perſona loquens intelligiī excepta vt hic.⁊.ff.de ſenat.l.i.§.i.⁊.ff.loca.l.q inſulā.§.ult.⁊.C.de ſoln.iquiſitio.C.de conſti.pe.autē.ſed ita.⁊.ff.ꝺ cōdi.⁊ demon.qui beredi.§.plautius ⁊ ē.ar.qꝫ ſi promiſi tibi dare turrē. meam uel caſtrum ꝺ oēm hominē.non tamē teneor dare ꝺ me.nā nemo tenetur alium plus diligere q̄ ſeipſū:qz ordiata charitas a ſeipo incipit.xxiii.q.v.ſi nō licet.⁊ primo debet facere ſibi elemoſinā deinde proximo .de pe.di.iii.ſane cauendū.ar.cōtra.ff.de pac.cū in eo cēt.⁊ ff.ſi ſerui.ven.altius.⁊.ff.de neg.ge.ſi pupillus.§. ult.in autē. vt diffe. iudic.§.ſi vero refutauerit.col.ix.ff.de pig.paulus.§.ult.⁊.j .de nat.ex libe.ven.c.vno ꝺ ria iſta ſpecialia ſūt.

g Litteris.veritate.iuramentum iſtud de dicenda veritate preſtatur ſolummodo in ſpiritualibus cauſis.ſic.ſ.de elec.dudum ii.iuramentum eni de calūnia in talibus non preſtatur.ſ.de iura. calum.litteras.requiritur etiam a prelato eccleſie de conſuetudinc.precipue cum de facto ſuo agitur.alias non uidetur qꝫ prelatus ſit iterrogādus.de hoc dixi.ſ.de elec.dudum.ii.⁊ per iſtud iuramētū reſpōdetur tantū de eo qꝺ ſcit.vñ ꝺz ſimpliciter rñdere ſcio uel neſcio.ſed per iuramētū de calūnia reſpondetur de eo qꝺ credit vel exiſtimat.C.de iura.calum. l.ii.hoc iuramētū de ueritate dicēda preſtat hodie prelatus i cā eccleſie i aiam ſuam ⁊ capituli ſui i ſpiritualibꝰ cauſis:ut hētur in quadā decre.extra compilatiōnē que incipit preſentium.⁊c.

b Ex fama.Et ita patet qꝫ qualitercūqz aliquid ſit diuulgatū per famam ſeu q̄ ſi notorium nō ſufficit ad probationē.iiii.q.iii.§.itē ſepe fit.ſz cum aliis adminiculis ſufficit ſ.de teſti.preterea.tamē ſola fama ſufficit ad matrimoniū impediēdū.j.de conſang.⁊ affini. ſuper eo.⁊.j.de ſpon.cū in tua.

i Amplius.Ē quod pcipiē de rebus titulo pignoribus obligatis totum ꝺz computari in ſortem ⁊ quid ſupereſt ꝺz reſtitui.j.ꝺ pig.cū cōtra.⁊ j.ꝺ uſur. c.i.⁊.ii.deductis primo expenſis vt ibi dicitur:qz fructus tm̄ intelligūtur deductis expēſis. C.de fruc.⁊ li.expen.l.i.⁊.ff.ſo. ma.fructus.quia nullus caſus poteſt interuenire q̄ hoc genus deductionis ipediat. ff.famil. herciſ.fundus qui. imo fructꝰ percepti ipſo iure pignus liberant.C.de diſtra.pign l.i. ⁊ qđ quid percipitur ex pignore cōputatur in ſortē.C.de pig.act. l.i.⁊.ii.⁊.j.de pigno.ſignificante.

k Veritate.Hec eſt cā quare hoc iuramētū exigitur.vt.ſ.veritas reueleꝰ timore iuramēti. ſic ex eadē cā teſtes qui cōpellūtur alias nō cōpellerētur.xiiii. q.ii.quā q̄.⁊.ſ.de teſti.co.c.ult. ⁊ per totū.⁊ qz mortale peccatū ē occultare ueritatē.xi.q.iii. quiſqs.⁊.j.de cri.fal.c.i.⁊ quia cā uſurarū ē quaſi ſpūalis cuz ſit eccleſiaſtica iuramētū de veritate dicēda exigitur ⁊ nō decalūnia. Nec colligitur hic qꝫ iuramētū de calūnia hic preſtitū fuiſſet ut quidā dicūt: ſi tñ de calūnia ⁊ ueritate ſimul iuraretur non crederē ēē peccatū tam in ciuili q̄ in ſpirituali.nec offenderetur ordo iuris immo utile ēēt.⁊ ſi hic iuratū fuiſſet ꝺ calūnia ſuperfluū non ēēt iuramentū poſtea de veritate preſtitum qz ad diuerſa referūtur:qz eque preiudicat cōfeſſio de crudelitate ſicut de ueritate.dubitatio huius iuramēti forte fuit:quia non fuit preſtitū debito tpe.ſ.ſtatim poſt litis conteſt.ſicut iuramētū de calūnia preſtaꝝ. vnde q̄ſitū fuit an poſtea debeat preſtari:⁊ ſic pz qꝫ tūc pōt preſtari iuramentū de ueritate ſiue de calūnia anteq̄ ſit in cauſa cōcluſū.nec ē ſba ordinis iudiciarii qꝫ ſtatī lite cōteſta.preſtetur.b.

l Intellecto.regni.ſic ⁊ epiſcopi iurāt in ſua cōſecratione qꝫ iura ſui epiſcopatus non alienabūt.j.de eccle.edi.c.ult.⁊.j.de re.eccle.nō alie.ut ſuper.⁊ qꝺ de nouo non infeudabūt.j.de feu.c.ii.immo ⁊ ſi ſuſpectus eſſet de dilapidatione debet cautionem preſtare.xxviii.di.de ſyracuſane. Sic ergo patet qꝫ iuramētuz iſtius regis in coronatione ſua licitum ⁊ honeſtum fuit:ergo ſecūꝺū in contrarium preſtitū fuit illicitū.ſ.e.tua.i.qz cōtra canonica iſtituta fuit preſtitū: ⁊ ideo non ſeruādū.ſic.ſ.de ſo.cōp.ſi diligenti.⁊.ſ.eo.eā te.qz unū ꝺriorum ē bonū reliquū ē malū.viii.q.i.ſciēdū.⁊.xxxii.di.boſpiciolū.qñqz tñ vtrūqz ꝺriorū bonuz ē ut nubere ⁊ nō nubere.xxviii.q.i.ſic.n.neqz vltra unā colūnā huiuſmōi eniz iuramēta que fiūt i dānū ſue dignitatis nō iuramenta ſed periuria ſiue temeraria ſunt cenſenda.ſ.e.ſicut noſtris.ii.unde ille qui preſtitit ſua auctoritate pōt venire cōtra ⁊ renocare male alienata ut ibi dictum ē.immo teneꝰ ad hoc ex iuramēto prius preſtito ⁊ ex officio ſibi cōmiſſo.xxxv.q.ix.quod quis cōmiſit.⁊ ſic ē ar. qꝫ iuramētū factum per metū ſuper rebus eccleſie non repetendis non obligat ſ.e.peruenit.i.

m Non ſeruādū.qz in malis promiſſis reſcinde fidē.xxii.q.iiii.in malis.⁊ p totam illam queſtionem.

n Mulieri.abſoluto.qz actore nō ꝓbāte reus ꝺz abſolui.j.ut ec.benefi.vt nrm ⁊.ſ.de can.poſ.cū eccleſia.⁊.C.de edē.qui accuſare.⁊.j.e.c.vlt.§.i.Quid ſi mulier iſta habuiſſet vnū bonū teſtē:nūquid deferetur ei iuramētū;vī qꝫ ſic.ſ de ꝓba.ſicut cōſuetudo.⁊.C.de.re.credi.i bōe.⁊.j.e.c.ult.i tali caſu nō dico iuramētū deferēdū quātūcūqz honeſta ſit ꝑſona:qz hic agitur q̄ſi de ſtatu hois cū p ꝳ ſeruitus cōſtituatur in ipſo:nec cā ꝺr modica qz iuramēta deferuntur inſpectis circūſtantiis cauſe ⁊ perſona.⁊.j.e.c.vlt.

o Periurii.ſic.ſ.e.ſi ueco.⁊.C.ſi aduer.uen.l.i.nec debet eccleſia uiaz periuriis

ꝑre q̄ ꝓiuria vetat. C. de indic. vi. l. ii. in fi. ⁊ s̄. e. ti. cū cōtingat. ne ide iniuriarū nascatur occasio vnde iura nascuntur. j. de accu. qualiter. ⁊ qñ. i. ⁊. C. vnde vi. me minerint. ⁊ ecclesia nō oz alicui laqueū inicere. xxvii. q. i. de uiduis. ii. quod facere. si oret ei licentiam ꝺ̄bendi ꝺ̄ id qō iurauit. imo ecclesia oz ei suadere ut ꝺ̄ ꝓ- prium nō veniat iuramētū. ar. predicti. c. de uiduis. rōe huiꝰ ꝓsūptionis: qz de nemine ꝓsumēdū ē quod sit ī memor sue salutis. i. q. vii. sancimus. sed nō oz ei expresse ꝓ- hibere propter aliā ꝓsūptionē que posset eē ī ꝺ̄iū: qz potuit es se q̄ falsū iurauit cū legittime possit cōtrabere si falsū fuit qō iurauit: qz periuri ⁊ criminosi ⁊ indoci qui sunt extra ecclesiaz ꝓsūt ꝺ̄bere matrimoniū. xxvi. di. deinde opponitur. ⁊. j. de diuor. gaudemus. ⁊. j. de cōsāg. ⁊ affi. de infidelibus. ⁊ sic due ꝓ- sumptiones ꝺ̄rie hic cōcurrūt ⁊ neutra preponderat alteri si- mile. s̄. de elec. cū inter. r. qñq; tñ una ꝓsumptio elidit aliaz s̄. de prescrip. lr̄as. ⁊. ff. de in in teg. resti. diuus. Quid ergo faciet ecclesia? tacebat. sic. j. de cog. spi. super eo. in fi. sicut spiritua lis hō tacet qz mentiri timet. ti- met ēt ne ille qm ad mortē que ritur occidatur. xxii. q. ii. ne gs arbitretur. Relinquatur ergo ꝺ̄scie sue. ipsa. n. scit an ꝺ̄bere possit si nez ē quod iurauit nul lum potest ꝺ̄trabere matrimo niū quo ad deū. sed si falsum ē bene potest cōtrabere ut ē probatū. Lau. dicebat ī hac questiōe. q̄ bene poterat ꝺ̄bere ⁊ dari licentia ꝺ̄bendi. ⁊ hoc tali iuramento. nam qui uendicat rem. dicit per cōsequentiā alium possidere. s̄. de iudi. examinata. tamen potest redire ad i terdictum vti possidetis. ff. ad acquiren. pos. naturaliter. §. nihil. sed errabat: qui enim rem vendicat hoc facit rōe dominii quod habet uel credit se habere. sic ⁊ mulier que petit aliquem hoc facit ratione seruitutis: quam in eo acquisiuit per consensum mutuum de presenti. ⁊ hoc notauit Lauren. de clādesti. matri. in an tiqua compilatiōe. c. i. li. i. b.

a C Lericus. idem iuramētū. iā prestitū.

b Quod promisit. Iste clericus iurauit se seruaturum statuta tunc edita in ecclesia sua ⁊ post prestitum iuramētū promisit per idē iuramētū seruare statu ta que postea statuerentur. Ex hoc pz q̄ iuramētū nō extenditur nisi ad ea tā tum de quibus est cogitatum ⁊ dictum fuit: ⁊ non ad ea que postea accidunt. ar. s̄. eo. quē admodū. ⁊. c. ad nostram. ii. sic ⁊ transactio ad ea tantū de quibꝰ actum ē ⁊ pactum extenditur. ff. de transac. cū acquiliana. ⁊. l. qui cum tutoribus. ⁊. ff. ꝺ̄ pac. tres fratres. ⁊. C. de transac. si de certa re. ⁊. s̄. de testi. c. de testibus. Sed licz ex debito illius iuramēti non teneatur seruare statuta postmodum edita tenetur tamen seruare illa ex sua promissione: quia inter simplicem loquelam ⁊ iuramē tum non facit deus differentiam. xxii. q. v. iuramēti: nec refert quantū ad obser uationē: an per iuramētū an per solā fidem promissam sit astrictꝰ. Et eque etiā puniretur. si non seruaret promissū. j. de fide iusso. peruenit. ⁊. s̄. qꝺ me. cā ad au res. Credo tamē q̄ maior penitētia ꝺ̄ponetur ei qui venit ꝺ̄ iuramētum q̄ ei qui uenit ꝺ̄ fidem tantum sine iuramēto: quia magis cōtemnere vī.

c Iuramētū a te parti. loqtur iudici. Nota q̄ iuramētū aliud ē uolūtarium. aliud necessariū. aliud iudiciale. Volūtariū ē quod pars defert parti ex tra iudiciū. ⁊ oī volūtariū quod uolūtarie defertur ⁊ uolūtarie susc̄ipitur. nec re fertur i. is cui refertur non potest cogi subire iuramētū. sic exponitur i sequēti cō cordātia. ff. de iureiur. iusiurandū quod. sz de hoc nō oī hic. Necessariuz oī qꝺ defertur a iudice i defectū ꝓbatiōis: nec pōt referri uel recusari: nisi iusta de cau sa. ut hic ī prima linea. ⁊. C. e. l. generaliter. §. sinaūt. ⁊ potest appellari. nisi recu satio admittatur. vt ibi dicitur. de hoc habes. s̄. de ꝓcu. ex iniuatione. ⁊. s̄. de ꝓ- ba. c. ii. ⁊. C. e. in bonefidei. Judiciale oz a iudicio q̄ ps defert parti in iudicio qꝺ non est necessariū subire uel referre. ut hic. ꝺ̄. q̄uis q̄. ⁊. l. predi. generaliter. §. sin aūt. Sed si reus retulerit iuramētū actori necesse hz iurare. alias pretor ei dene gabit actionē. ff. eo. iusiurādū. §. ait pretor. immo. ꝓcedetur quasi iurasset reꝰ. C. eo generaliter. §. omne. olim nō poterat recusari. ff. eo. ti. manifeste. ⁊. C. e. dilata Sed illud potest intelligi cū iā susceptū ē iuramētū. uel hoc nouū ius. illud uero vetus. Et nota q̄ iuramētū a iudice delatum parti ⁊ prestitū a parte parti. pōt recedi ab eo ꝓp nouas ꝓbatiōes. sed post iuramētū delatū a parte parti ⁊ presti tum ab eo nō pōt recedi. ff. eo. admonēdi. Itē, procurator nisi sit uniuersorum bo noꝝ. uel nisi speciliter mādatū sit iusiurādū deferre non potest. ff. eo. iusiurādū quod. §. procurator.

d Nisi iusta de cā. puta qz dubitat q̄ hoc iuramētū ē de ueritate. ff. eo. ti. iusiu randū: ⁊ ad pecuniās. i. rūso. ff. re. amo. marcellus. ⁊ sic preter iuramētum ꝺ̄ ca lumnia iuratur de ueritate ab altera parte in isto casu. si. supra eodem de testi. ultra. Ber.

e Famosa actione. ut in actione furti ⁊ aliis famosis actionibus ⁊ actione rerū amotarum non refertur iuramentum. ut. ff. re. amota. l. marcellus. §. ulti. ⁊. ll. se quentibus. ⁊ idem ē ꝺ̄bicunq; lex defert iusiurandum. C. de fideicō. l. ult. ⁊. C. de iure delibe. sancimus. §. licentia. ⁊. C. de iure do. impe. l. ult. C. de his q̄ ad eccle. confu. presenti. §. sicubi. ⁊. C. de bo. auto. iu. pos. l. fi. §. ulti. nisi eadem. l. ꝓmittatur referēdi potestas. Item ⁊ illud scias q̄ qui iusiu rādum defert ꝓmo iurabit q̄ per calūniā nō defert. ut i. l. ꝓdicta. mar cellus. ⁊. C. de fideicō. l. vlt. ⁊. ff. e. iusiurādum. §. qui iusiurandu-

ro faciente ꝓ illoꝰ reo deferri pōt ad oñendā suaz inocentiaz iuramē tuz nisi iudex inspectis ꝑsonarum ⁊ cause circumstantiis illud actori vi deat deferendum.

De exceptionibus.

Celestinus tertius.

Deniqz q̄ in dicta ⁊ per sonas testium: ⁊ infra. Si crimia testibꝰ obii ciuntur de quibus nō fuerant hactenus accu sati: sed tantū per exceptionē oppo nuntur: probatio illoꝝ criminuz exhibenda est anteq̄ causa per sen tentiam terminetur: cum sicut ca nonica ista instituta declarāt testes absq; vlla infamia vel suspitione vel ma nifesta macula in ferēdo testimonio requirantur. Quod si sola crimina de quibus alio tempore cōuicti vel confessi fuerunt testibus obiciuntꝫ

f Omnino ī ꝓbati one. Nota q̄ si actō omnino nihil ꝓbat nec habz presumpti onem reus ⁊ si nihil presiterit absolui sic. s̄. ꝺ causa pos. cū ecclesia. ⁊. j. vt eccle bene. ut nos. ⁊. ⁊. s̄. e. mulieri. ⁊. C. ꝺ eden. qui accusare. Si vo actor hz ꝓsūptionez ꝓ se ⁊ ꝺ̄ reū tūc ꝺ̄ ta lem ꝓsumptionē de fert a iudice reo iura mētū ad purgan dam inocētiā suam. vt hic dicit expresse. ⁊. C. ꝺ̄ his qui ad ec. confu. pñti. §. sicubi. C. e. in bone. que itel ligitur seōz istū. §. ut qñq; referatur reo. qñq; actori: qz nō ꝺ̄ stinguitur ibi. ⁊ actori qñq; defertur iura mētū in defe. tū. ꝓba tionis. puta cū habz u naz bonam presumptionem. sine vnum bonum ⁊ bonestū testē. tūc habito respectu ad quātitatē cause ⁊ q̄litatem persone. vt nō sit presūꝓ ptio q̄ ꝓ tanto debeat deierare. defertur iuramētū ipsi actori. ad hꝰ ꝓestat optimū. ar. ff. de legati. tuto. legitimos. ⁊. s̄. de renuncia. super hoc. in fi. ⁊. s̄. de ꝓcu. ex insinuatione. ⁊ sic intelligitur. s̄. de probat. sicut consuetudo. b.

g Pro illo. s. pro actore.

b d Deniqz. obiiciuntur. hanc decre. itellige secundum tenorem illi us decre. s̄. de testi. testimonium. ⁊ secundū tenorē illius decre. presentium. s̄. de testi.

i Accusati. Si enim accusati ⁊ cōfessi uel cōuicti fuissent idistincte re pellerentur etiā sine alia ꝓbatiōe si hꝰ cōstaret. ut. s̄. de testi. testimoniū ⁊. c. sup eū. Itē ar. ꝺ̄. iiii. q. iii. §. itē lege iulia. So. aliud ꝑm leges vbi nō repellit ab obiectu criminis. nisi cōdēnat⁹ fuisset ⁊ ifamis effectus hz canones sufficit si ꝓbet criminosus.

k Exhibēda. stati vel. j. terminū cōpetētē a. iudice statuēdū. s̄. ꝺ pro ba. licet ⁊. s̄. de offi. dele. prudētiā. §. sexta. ar. seruata. di. illius autē. C. de testi. auten. si dicatur. b.

l Per sniam. Quidam dicunt ut. t. quod hoc ē uerum de illa excepti one: que obiicitur in persona testis: que ante sniam debet probari. il la uero que in dicta testium opponitur. s. cū testis arguitur de falso. vl actor vsus fuerit falsis testibus vel instrumentis vsq; ad. xx. annz po test opponi. C. de fal. querelam. ⁊. j. eo. cum venerabilis. sed in cā ma trimoniali in infinitum posset agi de falso: qz snia lata contra matri monium non transit in rem iudicatam per tractū tēporis. j. ꝺ̄ re. iud. lator. ⁊. c. consanguinei. j. de eo qui dux. in ma. cuz hēret ⁊. xxxv. q. ix. §. his ita respondetur. Sed si de falso ante sniam fuerit obiectum ⁊ ñ ꝓbatum. post sententiam opponi non potest. nisi appellatum fuerit C. de fi. instru. l. ult. ⁊ idem videtur dicēdū. vt alii dicunt de hac excep tione que opponit ī personas testiū. s. q̄ in causa appellationis ite rum posset opponi. nam in cā appellatiōis pōt opponi exceptio perē ptoria que debuit proponi ante sententiam. C. sen. rescin. nō pot. l. ti. sed hec ē exceptio peremptoria saltē per obliquū sine indirecte: qz ꝓ bato q̄ testes sint periuri vel alias criminosi nō debēt admitti. alias uideretur q̄ hec exceptio eēt dilatoria quod non ē uerum: ⁊ preterea potuit eē q̄ ista ignorabat ī pori iudicio. ⁊ post appellationē didicit q̄ modo obiicit. vnde saltem cū iuramēto. si hoc an aperturā nō fuit protestatus oz admitti. s̄. de testi. presentiuz. ⁊ quod dicit hic añq̄ cā per sententiam terminetur. supple nisi fuerit appellatum alias uerū est quod hic dicitur. q̄ citra appellationem nō audiretur.

m Cum sicut. supple q̄. s. crimina obiecta si ꝓbata fuerint. testes re pelluntur. ⁊ subdit cām cum. i. qz testes absq; ulla tē.

n Sicut canonica tē. ⁊ sic. lege hāc litterā.

o Absq; nulla infamia uel suspitione. ut. ii. q. vii. testes. ⁊. q. iiii. ꝓsul. ⁊ illa sunt canonica instituta. de quibus hic loquitur.

p Confessi. vnde repelluntur si hec ostēdatur sine aliqua ꝓbatione s̄. de testi. testimonium. idē erit ⁊ si mō cōicantur: ut in predicto. c. testi monium. ⁊ intellige istum. §. scōm tenorem istius. c. testimoniuz. ut ibi dixi. ut. s. si in crimine perseuerant. repellantur ⁊ in ciuili ⁊ i criminali

si sunt emendati admittantur in ciuili ⁊ criminali cum ciuiliter agitur. dummodo ipsos non comitetur infamia. ⁊ hoc est quod sequitur. in fi. §. nisi prius ⁊c. In criminali vero nullo modo quantūcunq; egerint penitentiam ut ibi.

a Stephanus. iii. q. xi. c. i. ii. ⁊ iii.

b Innocentes. si fuerint convicti per testes nō videtur q̄ possint probare se ñ esse tales: quia talis negatiua non admittitur ꝯ testes. s. ō p ba. ad nr̄az. ⁊ si fuerint cōfessi ñ possūt probare contrariū quod. n. quisq; sua uoce dilucide protestatus ē in eundem casum proprio testimonio infirmare ñ potest. s. de proba. p tuas. ⁊ C. de nō nume. pecu. generaliter quia confessioni pri me standum ē. s. de presump. litteras. ⁊ expone innocentes. scilicet per penitentiam. s. ō testi. testimonium. Littera ista. nisi prius se probauerint innocētes. sic debet intelligi. idest nisi probauerint se emendatos de crimine ⁊ egisse penitentiam. ⁊ hoc si fuerint innocentes reputantur: ⁊ ita demum admittūtur ut dictum est in notula ꝓx. vnde non obstāte eo quod cōfessi uel cōuicti fuerint. ⁊ hoc probare possunt per sacerdotem suum. l. di. in capite. ⁊. ii. q. i. si peccauerit. in fi. ⁊ j. de symo. nemo.

c Ceterum. rñsio tacite qōis. posset aliquis q̄rere. an testes quibus crimina ꝓbātur i modū exceptionis sint ꝓpter hoc puniendi. respōdetur q̄ non.

d Siue confessi. ex eo q̄ dicit cōfessi. est opti. argu. q̄ testes tenentur respondere an sint criminosi: quia si tenentur confiteri cum opponitur exceptio contra eos: ut innuit hec littera: multo fortius qñ examinātur. de hoc dixi. s. de testi. cum causam. ⁊ quod dicit cōfessi. itellige quando examinabantur ⁊ interrogati fuerūt a iudice super crimine. ⁊ ipsi sunt confessi. lz respondere non tenerētur. ⁊ ideo non creditur eis cū iaceant in crimine. vel dic q̄ debent interrogari quando crimina i modum exceptionis testib⁹ opponūtur vt dictū ē. cū littera ipsa hoc dicat sed illud nunq̄ vidi fieri. Et est arg. q̄ si iudex recusetur coram arbitris. potest ab eo queri. ⁊ debet inde dicere ueritatem: ⁊ hoc uidi fieri sepe.

e Pena ordinaria. ut. s. de or. cog. cum dilectus. vbi de hoc. ff. de his qui no. infa. lucius.

f Contingere. Si enim crimen quod obiicitur testi. contingit causaz de qua agitur non solū repellitur sed ēt punitur. sicut cum uir accusat vxorem de adulterio. ⁊ ipsa excipit de lenocinio quod ipse tradidit eā adulterādā. ff. de adulte. l. ii. §. si publico. sic ⁊ testis qui i testificādo vacillauerit siue falsū dixerit. punitur. C. de testi. nullū. ⁊. iiii. q. iii. §. item qui falso. si. s. de cōfes. cū super. ⁊. s. de elec. super eo. ⁊ c. p inquisitionē ar. alias puniri nō dz: quia nō agit̄ de hoc. ut hic dicit. sed i eo in quo agitur. s. q̄ repellitur a testimonio.

g Nobis. ⁊ ipse ab accusatione. Dubitatio fuit in hoc. cū enim ꝑ ns communicauerit ei. non uidebatur postea ei obiicere posse excommunicationem cū approbauerit mores illius. j. de accusa. nulli. s. de iureiuran. quēadmodū. ⁊. ff. de adulte. si uxor. in fi. ⁊. ff. de neges. pomponius. i. viii. q. ii. dilectissimi. xxxii. q. v. borrendus. ⁊. iiii. q. iii. §. item si quis testibus. ⁊. j. de his que fiūt a ma. par. ca. ex ore. Itē non debet alii obiicere q̄ ipse noluit seruare. j. de preben. p illorum. ⁊. j. c. prox. ⁊. j. de appel. an sit. ⁊. s. de elec. bone. i. Sed his oībus pōt responderi cum augustino nonnullos sustinemus quos uiuiti tollerare mus. xxxiiii. q. iiii. quisqs. Preterea alia est solutio. predicta locū hñt in accusationibus. vt. j. de sen. excō. i presentia. ut si aliquis participauerit excommunicato. nō pōt ei postea opponere excōicationē. uel ipsum denūciare. cū ipsū nō duxerit euitādū. sic loquitur illa decre. in p. sentia. secus in exceptiōib⁹: ut hic: q̄ lz reus sit excōmunicatus minori excommunicatione siue ēt maiori. potest excipere ꝯ actorē. cuz q̄libet legittima defensio sit ei reseruata. j. e. cū iter. ⁊ c. dilecti. ⁊ c. ult. innitur ut hic ubi dicit. secūdus. vo ⁊c. q̄ si accusatus esset maiori excōicatione notatus nō posset suū accusatorē repellere a sua accusatione. quod nō ē uerum vt dicunt iura proxime dicta ⁊ alia plura. ut pz. j. eo. dilecte. significauerunt. q̄ nec infamis infamē. nec criminosus criminosū pōt accusar̄. xxxii. q. vi. nihil iniquius. ⁊. iii. q. vii. iudicet. ⁊. j. de adult. c. pe. ⁊ vlt. ⁊. C. de adult. qñ alexādruz. unde supple ibi maxime. Secūdus vero sacramēto ꝛ cōione. maxie q̄ idē esset si esset remotus a cōmunione fidelium. lz Gratianus eēt in contraria opinione p id quod legitur. ii. q. vii. alieni. quod pz in hoc. §. qui est cōtra. sed illud ē speciale. Fallit tamē vbi prosequitur quis iniuriaz suā. iiii. q. vi. oībus Itē fallit in episcopo. ut. j. de accu. nulli. ⁊ illud fuit statutum i odium episcoporum: q̄ nō debēt habere pravos hoies ⁊ viles i familia sua. ii. q. vii. circa pastoris.

b A sacramentoruz. j. de sen. excō. significauit. contra. sed illud uidetur ē speciale i excommunicatis a papa. uel pōt hēre locum quando communicat ei pro quo excommunicatus est j. de sen. excō. nuper. ⁊. c. si cōcubine. vel ibi fuit excommunicat⁹ cū oīb⁹ fautorib⁹ suis. xi. q. iii. excellentissimus.

i c Cum ecclesiastice. nō pñt opponere. Alin. dixit in hoc loco q̄ noie collegii vel ecclesie poterāt opponere hāc exceptionē: ⁊ illi qui nō habebāt plura beneficia nomīe suo ⁊ ecclesie. sed hoc nō profuit: q̄ papa Celestinus scienter cōtulerat illi ia. beneficium. ⁊ iō ñ poterant opponere. ar. s. de offi. dele. pastoralis. §. preterea. ⁊. j. de reli. do. cōstitutus. ⁊ dic q̄ bene admitteretur exceptio: nisi iā fuisset missus in possessionē ⁊ confirmatus prout hic fuit. ut patet in antiqua. ⁊ hoc ubi dicit pacifica possessione gaudere. T. ⁊. J. dicebant. q̄ nomīe ecclesie non poterant illū opponere: quod enim in suis personis equū putabāt in aliis nō poterāt reprobare. s. de consti. cū oēs. xix. di. si romanorum. xxxii. q. vi. nihil iniquius. iiii. q. iii. si quis testibus. ff. de re. iur. cū par. ⁊. j. de adulte. c. pe. ⁊ ult. lz vī q̄ noie ecclesie poterāt obiicere: q̄ delictū persone ⁊c. xvi. q. vi. si epm. ⁊. j. e. cū uenerabilis. lz nō debēt ꝓp hoc admitti: q̄ sic alia vta cōsequerētur id q̄ uolebāt. q̄ eē non debet. s. de ꝓcur. tuc. ⁊ q̄ nō expedit ecclesie hāc exceptionē opponi imo expedit ecclesie plures habē diuites clericos. ut eā possint melius ōfendē. ⁊ iperiū ⁊ fisc⁹ abūdabit vtēs subiectis locupletib⁹. in antē. vt iudi. sine q̄. suf. §. i. col. ii. sed pone q̄ aliqui sint qui nō habent plura beneficia nūquid pñt oppōere. Dicūt p̄dicti t. ⁊ io. q̄ non sint admittēdi. q̄ sic alii essent cōsecuti per istos q̄ per se non poterāt q̄ eē nō dz. ff. de bo. lib. gr̄iē. ⁊ ar. xlvi. di. sicut nō suo. ff. de admini. re. ad cini. per. l. ii. in prin. Item isti nō habentes plura beneficia qui obiciunt hanc exceptionē aut elegerūt alios aut electi sunt ab illis si alios elegerunt. tali exceptioni renunciasse uidentur: ut. s. de consti. cū accessissent. ⁊. j. de preben. pro illorum. si vo electi sunt a talibus nō pñt hoc obiicere. cū hēant cām ab illis qui hoc opponere nō pñt ar. xvi. q. iii. si sacerdotes. i fi. ⁊. ff. de iure do. cū i fūdo. ⁊ idignum ē vt illi admittātur ad repulsionē illoz quoz repellerētur auctores. s. de testi. lz ex quadā. Et ex hoc segtur q̄ si aliq̄s nō facit mētionē in rescripto de bñficio suo q̄ capitulū nō pōt ei obiicere de falsitate rescripti. cum eis nō competat talis exceptio. ⁊ tamen rescriptū non ualet. sed tamen ualet q̄tū ad hoc. j. de p̄ben. p illorum. Plerūq; enim dar̄ actio ei qui non pōt agē. ideo quia reo non competit exceptio. ff. si serui. vendi. loci. §. penul. ⁊. s. quod me. causa. ad audientiam. ⁊. s. de iureiuran. ōbitores. Ubi videtur q̄ vin. melius dixit nō obstantibus rationibus assignatis. ⁊ ideo illi saltē q nō habēt alia beneficia bene possunt hāc exceptionē opponere ⁊ ōfēdē ecclesiā. j. de concess. preben. ex parte. ⁊. j. eo. dilec. imo unus solus pōt se opponē: ut. xii. q. ii. non liceat. quia utilitas ecclesie i hoc procuratur: ⁊ ideo audiendus est. j. de his que fi. a ma. par. ca. cum i cūctis. ⁊. xxxi. di. nicena. quin isti qui se opponunt procurēt utilitatem ecclesie. ñ dubitatur. quia si ille qui plura beneficia habet reciperetur lederetur ecclesia: cum non possit: continuam residentiam facere ad quam de iure communi tenetur. ⁊ ita nō possit ecclesie deseruire. fauore enim ecclesie ⁊ propter utilitatem ipsius ius ecclesie statutum fuit ut clerici debeant in ecclesia residere. nec ob. quod dicitur q̄ isti receperunt alios habentes plura beneficia. ergo non possunt amplius hanc exceptionem opponere. hoc non est uerum. si enim semel male fecerūt non sequitur q̄ postea idem facere debeant. licet renunciauerint exceptioni sue contra unum non renunciant contra alios: quia res inter alios acta non prodest aliis nec nocet. j. de re iudi. c. pe. cum suis concor. argu. ad hoc. j. de priuile. si de terra. ⁊. c. ac cedentibus.

k p Astoralis. dilatorie. secus de peremptoriis ⁊ de exceptione excommunicationis que possunt proponi quandocunq; de his dicitur. j. eo. exceptionem.

l Extūc. i. post terminū statutū a iudice ⁊ finitū.

m Protestate. s. de testi. presentium. ⁊ intellige protestate nominādo expresse

exceptiões que scribi deberẽt.s.ō ꝓba.qm̃.ut si velit ꝓponere exceptionem recusationis illam primo debet proponere ⁊ super illa tantum procedere. ō aliis potest protestari sic salvis aliis dilatoriis que tales sunt ⁊ debent nominari probãdis suo loco ⁊ tempore postquam cognitũ fuerit de suspitione. de hoc dixi.s.de proba.quoniam.nec sufficit dicere in genere salvis aliis exceptionibus:q̃ per ꝫ nulla videretur prouisio huius dicere.j.de confir.uti.uel inuti. bone.argu.s.de do.⁊ contu.ex litteris.

a Audiantur. Sic etiam dicit lex ꝙ si aliquis proposuit vnã exceptionez ⁊ succubuit.si vult aliam postea proponere. hoc faciat infra terminũ cõstitutũ insti.de exc.tu.§.quod autem. ⁊ hoc ueruz est ꝙ simul possũt proponi cum alicui competũt plures exceptiones que nõ sũt contrarie.sed in contrariis secus.vnde si primo proposuit vnam ⁊ succubuit volẽs postea ire ad aliam bene admittit̃.C. de inoffi.testa.contra maiores ⁊.j.ti.pr.auditis.Et ita ꝑ hic ꝙ perditur exceptio si nõ proponatur.j.terminũ cõstitutum sed actio non perditur. simile i accusatore: quia si non prosegtur accusationem suam infra terminũ postea non auditur.j. de accu.veniẽs.⁊.C. qui accus. non pos.l.iii.⁊.iiii.q.v.quisquis de hoc dictum est.s.de proba. licet. immo punitur in libra auri qui exceptionẽ dilatoriã post litis ingressum ꝓponit.C.ō ex cep.l.si quis aduocatus.

b De nouo.s. post terminum statutum idem esset si etiã post litem contesta.exorta sit.s.ō offi.deleg.insinuante:quia que ō nouo emergunt auxilio idiget ff.de inter.ac.de etate.§.ex causa.⁊ noua res nouum consiliũ ⁊ remedium exigit.ff.de uen.in spi.l.i.in pri.⁊ si noua causa allegetur.puta q̃ fideiussor mortuus sit iterum equũ erit prestare cautionem.ff.ut in pos. leg. plane.⁊ nouis morbis noua cõuenit antidota preparari.s.de iur.ca.ceterum.⁊.l.dist. ut constitueretur.

nullateuus audiantur[a]:nisi forte aliqua de nouo[b] sibi cõpetẽs exorta fuerit:vel is qui voluerit eã opponere fidem faciat iuramẽto se postmodũ[c] ad illius notitiã pueniſſe.

Item monachis farfen̄.

Cum inter priorẽ ⁊ conuentuz de argentolio ex pte vna:⁊ nobilem virũ.s.de malileone dioce. pictavien̄.ex altera super dãnis ⁊ aliis coram vobis ex delegatione nr̃a q̃stio verteretur:procuratore ipius nobilis vestrũ volente declinare iudicium:eo ꝙ duos ex vobis habebat suspectos:procurator mõasterii allegauit parti eiusdem nobilis cuz esset vinculo excõicationis astrictus: exceptionis huiusmõi beneficiuz interdictuz:⁊ infra.Ingsitioni vestre duximus respondendum:ꝙ predicto nobili legitima defensio[d] in iudicio reseruatur:⁊ maxime iudicis recusatio:cũ periculosuz sit coram suspecto[e] iudice litigar̃ ac suspectis iudicibus se.ap.cãm de certa conscia[f] nõ cõmittat:vnde in talibus non excõicati fauor attenditur:sed equitas iudicantis:cũ nec debeat claudicare[g] iudiciũ:ac satis videatur absurdum si actore impugnãte reo defensionis copia deneget:q̃ sic condẽnaretur multotiens absoluendus. Porro cũ excõicato quãdo in causa absolutionis existit:nõ sit iusta deneganda sn̄ia:nec interdici debet eidem ap. remediũ[h] si cõtra iustitiam condẽnetur:qua rõe in vno eodẽq̃ negocio ipsi alia legitima[i] subtrahãtur suffragia:nõ videmus. Ceterũ non sic in recõuentione[k] sentimus: qõ in defensionis remediũ sustinet ad ipugnatiõis materiã extẽdatur[l].

Item monachis farfen̄.

Cum venerabilis.f.noster. Jsabinen̄.eps coraz dilectis filiis.r.tituli.s.anastasie presbytero ⁊.p.s.lucie diaco.cardi.quos sibi ⁊.r.procuratori vestro cõcessimus audituores:ecclesiã sancti viti cũ suis possessionibus ⁊ pertinentiis peti/ uisset:asserens eandẽ ad se in spũalibus ⁊ tẽporalibus pertinere:idẽ nõ dum epi intentiõe fundata prepropere sic respondit:ꝙ ⁊ si dicta ecclesia dudũ fuerit ecclesie sabinen̄.subiecta:eã tamẽ nõ poterat eps vendicar̃ quã ex pmutationis[m] cã farfen̄.mõasterii obtinebat:ad hoc probandũ qõdam exhibens instrumentum in quo cõtineri prima facie videbat̃ ꝙ theodosius eps cũ suoz sacerdotũ assensu predictã ecclesiaz sancti viti ꝑ quosdã ecclesiis ⁊ rebꝰ aliis i cãbiuz vr̃o duxit monasterio cõcedendaz. Ad hec eps ꝓposuit memoratus intentionẽ suã p huiusmõi rn̄sio/ nez[n] esse fundatã.cũ.n.ps vr̃a rn̄deret se dictã ecclesiã ex pmutatiõe facta p sabin̄.epm obtinere: cõfiteri p ps̃ns videbat̃ se credere:ꝙ dicta ecclesia tẽpore pmutatiõis ptinuit ad ecclesiã sabin̄.cũ pmutatõ iter contractus bonefidei[o] cõputet̃:nec cuz alio q̃ cũ dño:vel cũ eo q̃ habebat̃

c Postmodum.s.post terminum constitutum infra quem omnes dilatorie proponantur.sic.s.de testi.presentium.⁊ ita iuramẽtũ est hic ⁊ ibi legitima probatio. Sed quid si post litem contesta.vellet iurare ꝙ post ipsam contestationẽ ad noticiam ipsius peruenit que tamẽ nõ est exorta de nouo sed erat ab inicio.puta consanguineus erat iudex impetrantis uel impetrans vasallus iudicis vel aliq̃ alia consimilis.sed hoc reus ignorabat:nũquid debet audiri? Dicunt quidaz ꝙ sic. Mihi[p] uidetur ꝙ amplius non audiatur:quia ab initio debet inquirere ō huiusmodi dilatoriis.quia vigilantibus ⁊ non negligentibus iura subueniunt.ff.g ex cau.ma.non enim.ff.de eden.veluti.⁊ facilitati ⁊ negligentie sue iputet:neqz enim oportet per singula momenta onerari actorem. ff.vt in pos.leg. si is a q̃.§. vlti.sic enim non esset licium finis.⁊ hoc quod dicit hic locum habet in exceptionibus facti ⁊ non iuris:quia nemini licet ius ignorare.ff.de iur.⁊ fac.ignor.l. regula.

d c Um inter.defensio. Hic manifeste patet ꝙ excommunicatus potest excipere ⁊ defendere se in iudicio.j.co.dilecti.⁊.c.dilecte.significauerunt.⁊ potest appellare ⁊ potest appellantem prosequi.j.e.c. vlt.⁊ eadem defensio competit excommunicato que competit nõ excommunicato.sicut eadem defensio competit seruo que libero.ff.de accu.seruos.⁊ libertus qui alias patronũ accusare nõ potest in ipsũ patronũ retorquere põt accusationẽ si a patrono accusetur .ff. de bo.libe.qui cum maior.§.si libertus:quia ignoscẽdum est illi qui; prouocatus noluit se vlcisci:ut ibi:⁊ sic potest excipere de pacto de non petendo ⁊ exceptionez probare non obstante ꝙ lex dicit ꝙ reus in exceptione fiat̃ actor.ff.de probati. in exceptiõib⁹.q̃ quicquid facit ad sui defensionem facit. Item q̃liter prestabit sacramẽtum calũnie cũ sibi nõ liceat ingredi sacra.multo minus ⁊ tãgere.v. di. ad eius vero.⁊.lxiiii.di.nulli clerico.⁊ quibus cetera sacramenta negantur. quo modo vnũ genus sacramenti putatur posse concedi.xcv.di.illud.in illo casu concessum est a iure in odium potius excommunicati:ꝙ omnia possit facere que ad causam pertinẽt.⁊ sic iurabit ⁊ omnes participantes sibi occasione litis non incidunt in canonem.cum talis communio sit potius ad damnũ suum q̃ ad commodum. Sed quid si excommunicatus cõuenitur super eo ꝑ quo fuit excõmu

e Suspecto.vt. iii. q.v.ꝙ suscepti.C.de iudi.apertissime.

f Conscientia. Ar. ꝙ sententia lata a iudice suspecto possit retractari si detecta fuerit suspitio: q̃ litere sic obtente nulla uidentur conferre in risdictionẽ.ō hoc dictum ẽ.s. de rescrip. ad audientiam. ii. ⁊ nota.ꝙ omne reseruptum habetur suspectũ quod ō conscientia pape non emanauit.s.de rescrip. cuz dilecta.⁊.j.de cõsir. porrecta.

g Clandicare. Nõ equalitatem seruari in iudiciis.s. ō iudi. nouit.⁊.iiii.q.iiii.c.ii. ⁊.iii.q.ix.c. vlt.nec ō bet actori licere q̃ reo nõ licet.ff.ō reg. iu.nõ debet.ii.

b Remedium.quia sicut potest excipere ut dictum ẽ sic potest appellar̃.ut.iii.q.ix. reuera.⁊.j.eo.c.ulti.

Legittima. ar. ꝙ qua ratione unũ alicui conceditur ⁊ omnia que sunt eiusdez censure sunt cõcedẽda.ar.iiii.di. veniqz i fi.⁊.v.di. ad eꝰ vo.

k Recõuentione.sic ergo patet ꝙ licz possit excipere ⁊ appellare nõ potest tamẽ reconuenire.ratio redditur in littera sequẽti.quãdoqz tamẽ admittitur recõuentio.ubi non admittitur cõuentio.iii.q.viii.cuius i agẽdo.⁊.ff.de iudi.l.ii.§.sed si agãt. Sz nũquid põt excommunicatus cõpensare? Dico ꝙ nõ: quia qui compensat quodammodo agit.sed si ageret repelleretur per exceptionem ergo nõ potest compẽsare.ff.de compẽ.quecũqz.immo ⁊ si uellet compensare ⁊ ab aduersario admitteretur iudex ex officio suo iꝑm deberet repellere.j.eo.exceptionẽ.i fi.q̃ qõ una via ꝓhibetur alia cõsequerẽ qõ cẽ nõ ozs.s.ō ꝓcu.tue.b.

l Extẽdatur.si.j.ō eccle.edifi.cũ dicat apostol⁹.i fi.i.rn̄so.

m c Um venerabilis.ex pmutatiõis.similẽ casũ hẽs. s.ō transac. preterea.

n Respõsionẽ factam p ꝓcuratorem monasterii .s.ubi dixit p̃propere.sic respõdit.sed i hoc nõ bene allegabat episcopus pro se. quia huiusmodi repẽtina li.contesta.nõ preiudicabat monasterio.in auten.ō de.exhi.re.§.illud.col.v.ar.xxxii.q.i.apud.⁊.v.q.v.§.sed aliud.ibi.qui autez inconsiderate loquitur sentiet mala.l.di.põderet. ⁊ merito:q̃ litis cõtesta.directe oz fieri p interrogationem ⁊ respõsionẽ directam affirmãdo uel negãdo simpliciter.s.de li.cõtest.c.uno.⁊.s.ō elec.ouduz ii.sz hic ꝓcurator sub forma exceptiõis sub conditione rn̄det ut patz ex ipsa rn̄sione.⁊ p id quod postea segtur i littera.ubi dicit vel per procuratoris rn̄sionem.

o Bonefidei. Que sint actiões bonefidei habetur.iiii.de ac.§. actionum:⁊ cõnumerãtur ibi.xvii.s.actio ex mẽdito.empto. locato.ꝺducto negociorum gestorum.mãdati.ꝺpositi.ꝑ socio.tutele.commodati.pignoraticia.famil.hercis.communidiuidũdo.prescriptis verbis:⁊ q̃ ō estimato proponitur: vt si rem meam do tibi.⁊ estimo vt eam vẽdas x.aut.x. reddas mihi aut rem.ff.ō estima.ac.l.i.⁊ pmutatio ō qua fit hic mẽtio.⁊ hereditatis petio.alie uero dicũtur actiones stricti iuris vt actio ex mutuo arbitriũ ⁊ cõsimilia. Nec dicuntur bonefidei:quia in eis tm̃ seruari debeat bona fides:quia in contractibus stricti iuris

ſuari debet bona fides: ⁊ in quocunq; ꝯctu bona fides interuenire ꝺ bet. C. de acti. ⁊ obli. bonā fidē. ideo dicūtur ſtricti iuris: quia non uenit in eis niſi q; ſtricti exigit actionis natura. vnde nō ueniūt uſure ex mora in contractibus ſtricti iuris: niſi ſpāliter ſint promiſſe. ff. de nego. geſ. quia tantūdē. ⁊. C. de uſur. l. iii. ſed icōtractibus bonefidei veniunt vſure ex tempoꝛ more. ff. de act. ēpt. ⁊ vendi. iulianus. §. ex vēdito. ⁊. ff. ꝺ uſu. mora. §. in bonefidei Item in actionibus ſtricti iuris nō uenit intereſſe ſi rem dari mihi ē i obligatiōe. ſecus ſi rē tradi uel factum. ff. de uerbo. ob. vbi aūt. §. ult. ⁊. l. ſi fundū. ⁊. ff. de re iudi. ſi quis ab alio. §. vlt. ſꝫ iſta omnia acceſſoria veniunt i bonefidei iudiciis. ff. ꝺ ac. emp. ⁊ vendi. l. i. i prin. ſed non veniūt in cōtractibus ſtricti iuris. Itē i bonefidei actionibus qūq; nō veniunt ea de quib⁹ nihil eſt cogitatū. ut rupta ⁊ ceſa ⁊ ſilia ff. de ac. emp. ⁊ vēdi. l. fundi. §. ſi rupta. ⁊ §. de cau. poſ. cum ecclēſia. ⁊ ibi queda ꝺ bis tāgūtur. Jn actionibus bōefidei multum exuberat officium iudicis ⁊ pinguius q; i actiōibus ſtricti iuris. ⁊ iſtis rōib⁹ dīr bonefide. ⁊ alii dīr ſtricti iuris.

a Loco domini. ꝺ ideo dicit: q; qui dat alienā rē nō ꝓtrahit permutationem. ff. de re. permu. l. i. in fi.

b Cōfeſſus. Hec regula ſūpta ē. ff. de excep. ñ utiq; . ſꝫ nōne ex eo q; cōfeſſus fuit permutationē. factā per cōſequens ē confeſſus q; ſit factū de meo tuū. q; illud dī permutatio. ff. de rerum permuta. l. i. in fi. ⁊ qui confitetur unū per conſequens confitetur id qꝺ ſequitur ex illo. viii. di. quo iure. ⁊. §. de of. deleg. cum ſuper. ⁊. §. de do. ⁊ contu. cū dilecti. preterea tacita cōfeſſio habetur pro cōteſtatione. §. §. de do. ⁊ con. prout. Itē interrogando fit cōfeſſio ſiue negatio. xxii. q. ii. quod ait. ⁊ xxxii. q. vii. quid ē. xxxii. q. v. quid in oīb⁹. ⁊. j. de bomi. cum iuramēto. ff. de uerb. ob. l. i. §. ſi quis ita. Ad hoc dicas: q; exci piendo de pmutatiōe nō cōfitetur de intentiōe aduerſarii. ut hic dicit q; pōt eē quod de facto fuit pmutatio ⁊ non de iure. Similiter in exceptiōe pacti de nō petendo debitū: q; per hoc nō cōfitetur debitū: quia poteſt eē qꝺ nō de iure debuit. Qui excipit debet ita dicere. frater non cōfiteor hoc q; dicis. ſed ſi feciſſem pactū factū ē mihi de non petēdo Et ſic iſte ēt reſpōdet dicendo. ⁊ ſi dudū fuerit. ⁊c. quia ſic non aſſeruit ſimpliciter: ſed ſub cōditione. ⁊ ideo nō preiudicauit talis confeſſio ipſi monaſterio. quia nō. fuit confeſſio ſed exceptio. vel ſi pertinuit ad eccleſiā Sabiñ. permutatio iterceſſit. itē ſi quis dicat ſe preſcripſiſſe ⁊ aduerſarius dicat. ego iterrupi preſcriptionē tuā. nōne per hanc exceptionē: dicēdo ego iterrupi preſcriptionē tuā cōfitetur de intentiōe aduerſarii: quare ergo poſtea auditur ꝓbatio ꝓſcriptionis poſt talē exceptionē per quā cōfitetur de intētione aduerſarii. ut. §. de teſti. ex tenoꝛ j. ti. prox. illud. Sed dicas. q; nō fatetur de preſcriptiōe qui excipit de interruptione nec cōfitetur de itentione aduerſarii. ⁊ iō debet ꝓbare ꝓſcriptionē qui eā opponit. §. de proba. ex litteris. ⁊. j. tit. proxi. illud. Et ſic ꝺꝫ dicere. nō credo te preſcripſiſſe. ſed ſi hoc ueꝛ eēt. dico q; iterrupi preſcriptionē tuā quā iterruptionē ꝓbare debet: ut dicit decre. illud. idē ē dicendum. cū aliquis petitur in uiꝛ. dicat non cōfiteor me eē virum tuum. ſed ſi eſſet conſanguinitas eſt inter me ⁊ te. ut. §. de teſti. ex tenore. nam ſic reſpondendo nō cōfitetur de intentione aduerſarii. nec onerat ſe aliqua ꝓbatione. ſed aduerſariū. niſi tūc demū cū actor fundauerit intentionem ſuā: quia tunc exceptio probanda ē. ut nō. j.

loco domini legitīe valeat celebrari: ⁊ infra. Porro memoratus epiſcopus ad probandum q; iam dicta eccleſia ad ſe in temporalibus pertinebat quoſdā teſtes iduxit: ꝑ quos nitebatur oſtendere q; tam dictā eccleſiā q; molendina terras ⁊ alia bona eius ſabineñ. epiſcopi diuti⁹ poſſiderunt de illis pro ſue voluntatis arbitrio diſponendo: ⁊ infra. Intelleximus ſupradictū eōꝝ intentionē ſuam minime fundauiſſe per teſtiuꝫ depoſitiones: vel procuratoris ſupradicti reſponſuꝫ: q; exceptionem obiiciens de itentione partis aduerſe nō itelligitur fuiſſe cōfeſſus[b]: vel per iſtrumentuꝫ ex adureſo exhibitum: cum i eo theodoſius epiſcop⁹ a quo permutatio facta proponitur nō dicatur epiſcopus ſabiñ. quanq; i tranſcripto quo procurator vtebatur appoſitum fuerit ſabiñ. per vitium[c] falſitatis. Licet aūt[d] nimis exceſſerit q; tranſcriptuꝫ illius iſtrumēti falſauit: q; tamen delictū perſone i damnuꝫ eccleſie redundare nō debet: ac non ſolum ante ſententiaꝫ verum etiaꝫ poſt obiici poteſt exceptō falſitatis: cum falſorum inſtrumēto rum pretextu lata ſententia vſq; ad xx.[e] annorum ſpacium valeat retractari veritate comperta[f] nolumus: vt per id monaſterio veſtro preiudiciuꝫ generetur. Quia vero nobis cōſtitit ſupradictam eccleſiaꝫ ſancti viti conſtitutā eſſe in dioce[s]. ſabiñ. epiſcopale ius in omnibus eidem epiſcopo adiudicauimus in eadē: iſtis dūtaxat exceptis que per autentica ſcripta ei noſcūtur eſſe ſubtracta: cū per priuilegium vel preſcriptionez legitimam nullatenus probaret exēpta. Ueruꝫ q; dictus epiſcopus qui eandem eccleſiam vendicabat: munitum ſe preſcriptione legitima non oſtendit: quā q; probauerit epiſcopum ſabiñ. bona eiuſdez eccleſie ali quanto tempoꝛe poſſediſſe: vos ab impetitione epiſcopi quo ad tēpoꝛa lia eiuſdez eccleſie ſententialiter diuximus abſoluendos.

Honorius. iii. abbati ſancti vberti ⁊ ſancti martini leodieñ.

Olim: ⁊ infra. Super ex parte gu. fuit ꝓpoſitum q; lr̄is pre. no. treuereñ. archiepō preſentatis idem excipiendo ꝓpoſuit: q; auctoritate ipſarum reſpondere minime tenebatur: q; vltra duas dietas extra ſuam dioceſiꝫ trahebatur in cām ⁊ q; dictus archiepiſcopus banc exceptionez admittere recuſabat: vocem ad nos ap. emiſit: ⁊ infra. Porro ꝓcurato; partis aduerſe reſpondit q; idem gu. vltra duas dietas extra ſuaz dioce. minime trahebaī: cū ipſe archiepūs terminū in tali loco[b] ſtatuerit: q; remotus ab illo nō erat: vltra quā prouiſuꝫ eſt per cōſti. cō. gene. ⁊ infra. Diſ. v. mandamus: q; tenus ſi procurato; dicti gu. probare potuerit exceptionē: quam coraꝫ archiepiſcopo propoſuit ſepedicto vꝫ ſe in cām trahi vltra duas dietas contra conſti. conci. gene. vos appellationez dicti gu. legitimā decer redūdare. xvi. q. vi. ſi epūs. Vel intrllige potius q; allegabatur cōtra monaſteriū ex parte epiſcopi vt per hoc amitteret cām vt. §. de reſcrip. olim ꝓpter cōſimilem falſitatem tulit Eugenius papa ſentētiam ꝺ eccleſiaz Oſeñ. §. de integ. reſti. tum ex litteris. Sed quare non hic papa tulit ſententiam contra monaſterium: quia non conſtitit capitulum fuiſſe in culpa: vt bene innuit littera iſta. delictuꝫ ꝑſone. ⁊c.

e Ad. xx. annos. C. de fal. que relam. de hoc dictum ē. §. ꝺ ꝓba. licet.

f Comperta. ſed utrum talis ſententia teneat ipſo iure. dubitari conſueuit quod nō uidetur quia exceptio non datur ex ea ff. de except. qui agnitis. ſed ſi nulla eſt ipſo iure. qualiter inci pit valere etiā poſt an. xx. quia quod ab initio nō ualet tractu temporis non conualeſcit. ff. ꝺ reg. iur. quod ab initio. ⁊. l. pe. xvi. q. iii. §. poteſt. ꝺ. q; ſi priuatus. ⁊. §. de elec. auditis. Dicas q; talis ſnia tenet ⁊ in ſuo robore durabit. ⁊ ſeruari debet quouſq; falſitas reuelata fuerit. §. ꝺ fide. iſtru. accepim⁹. §. interi q; uis articulus ille dubitabilis eſt durabit ſententia. reuelata uero veritate: tūc primo appāret q; nulla fuit. ⁊ ideo tunc pronūciabitur nulla. ſic. j. de frigi. ⁊ malefi. fraternitatis. i fi. ⁊ ge quid occaſione talis ſnie precepti uel obtentū ē nō caſſabitur. ſicut per ſniam ius nō cōſtituitur: ſed quod erat declarāt cum ſnia proferī. ff. ſi ſeruꝰ uē di. ſicuti. §. ſed ſi queritur. ⁊ hic dicit littera iſta valeat retracta rei veritate. cōperta ſicut eſt in ſententia lata per falſū ꝓcuratorem: quia falſitate probata iudiciū nullū; tūc ꝑmo apparet. §. ꝺ procu. in noſtra. ⁊. C. co. ti. lꝫ.

g In dioce. xvi. q. vii. oēs. ⁊. viii. q. ii. mōaſteria.

b Olim. in tali loco ſtatuerit. ex eo quod dicitur patet. q; ſi aduerſarius me⁹ impetrauit litteras vltra duas dietas extra dioceſiꝫ meā ⁊ iudices nolūt venire uſq; ad locum illū qui non diſtat vltra duas dietas: nō poſſū ꝓpterea eorum iudiciū declinare q; nō trabūt me ultra q; prouiſum ē per conciliū generale. ⁊ ita nō faciūt ꝺ cōciliū vt hic littera probat. ⁊. j. vbi dicit ſe i cām trahi ultra duas dietas ⁊ hoc idem dicit cōſtitutio illa. §. de reſcrip. nonnulli. ſed nunquid iſte reus procurabit illos veniēdo ad locum: non credo. de hoc dixi in conſtitutione illa nōnulli.

i Potuerit. ſic vī q; ille qui appellat ante ſniam diffinitiuam a grauamine q; in cā appellationis neceſſe habeat ꝓbare corā iudice appellatiōis cām ſue appellationis verā fuiſſe ſic. §. de teſti. ex parte ade. ſed cōtra vī q; ſufficit probare coram iudice appellatiōis. qꝺ iudex inferior exceptionē admittere noluit. §. ꝺ of. dele. cum cā. ⁊. j. de app. ut debitus. ⁊ melius. c. dilecto. illud ꝺrium ex parte ade ſoluitur in illa decre. alia uero contraria ſoluūtur ꝑ decre. j. de ap. interpoſita. i. ſ̄n. cū. n. quis probabilē cām exponit. quā dicit ſe probaturum ſi iudex ipſuꝫ repellat ⁊ ꝓp hoc appellatur. tūc i cā appellationis non ē neceſſe probare cām veram eē. ſed ſufficit probare q; non fuit admiſſus. ſi uero nō obtulit ſe probaturum. ſed illam tantum allegauit. tunc in cauſa appellationis probabit cām illā veram fuiſſe. alias ad priorē iudicem remittetur ſecundum tenorem illi⁹ decre. j. de ap. interpoſita. ⁊ ꝼm illam bodie procedendū ē. ⁊ ideo in hac decre. ꝺꝫ ꝓbaī q; trahebatur ultra duas dietas q; cum propoſuit ſuā exceptionē. nō obtulit ſe illam probaturꝫ: ſed in decre. illa dilecto. j. de ap. non obtulit ſe probaturuꝫ. ⁊ tñ ſufficit probare q; non fuiſſet admiſſus. ibi iam cōſtabat de exceptione per confeſſionem preſbyteri factam coram auditore. ſed dubitatur an propter illaz uel alias legitimas fuerit appellatum: ⁊ ideo ſufficit probare quod propoſuerat illas ci qꝺ nō fuiſſet admiſſus. ⁊ eodē mō reſpōdeas ad illā. §. de of. del. cuz cām. q; iudices ibi certi erāt de exceptionibus: quia bene ſciebāt utꝫ habuiſſent ſub-

delegationē iudicis vel excusationē ipsius. hodieenim seruādū ē ꝓ nt dicit illa ō cre. interposita appel.

a Supersedere curetis supple abbatem sancti lau. ⁊ eius cōiudices ad ꝗs gu. litteras impetrauerat cōtra ipsius aduersariū super prosecutiōe appellationis sue procedere promittentes iuxta traditam sibi formaz. alioquin isti procedent iuxta traditam sibi formā. nō obstantibus litteris ipetratis ad abbatem sancti Laurentii ⁊ eius cōiudices. Si ꝙ gu. nō probauerit se trahi vltra ouas dictas extra' dioceſim. abbas iſte ſancti huberti ⁊ eius cōiudices procedere i negocio sibi cō misso nō omittant ad petionē aduersarii. ⁊ iuxta mādatum ad ipsos directū nō obstātibus litteris impetratis ad abbatez sancti laurentii ⁊ eius coniudices: sicut continetur in antiqua decre. alias eēt manifestū ōriū j. de appel. ut debitus cū si. Sz isti quibus scribitur. non erant iudices appellationis. sed dati erant ad exequēdū quasdā sententias suspēsionis ꝓ istū gu. latas ab archiepō treuereñ. post appellationē ab isto gu. interpositam ⁊ cognoscere debent ō appellatiōe gu. qz hoc eis mandatur per litteras istas. ⁊ si gu. non probauerit exceptionē. ꝓcedent postea ad exequendas ſnias suspēsiōis latas ab archiepiscopo ꝓdicto.

b D Ilecti. ad defensionē. sic patet ꝙ quilibet admitti tur ad defēsionē ecclesie sue ēt periurus qz ēt ad agendū siue ad accusandum admitteretur prosequens suā vel suoꝝ iniuriam. iii. q. xi. negāda ⁊ iiii. q. vi. omnibus. ergo multo fortius ad defendendum. cū ad defendendum admittitur qui alias ab agendo repellitur. ſ. eo. cuz inter. ⁊ j. e. c. dilecte.

c Defendendo. ⁊ ex hoc patz ꝙ excommunicatus tā se ꝙ ecclesiam suam defendere potest agere uero nequaq̄ ut hic. ⁊. ſ. e. cum inter. ⁊ j. eo. c. pxi.

d Interlocuti sūt ⁊ male: qz si hoc eēt probatū. nō repelleret qz excōicato vel criminoso licitū est defendere tā se ꝙ ecclesiā suam. ſ. e. cum iter. Et ē ar. ꝙ ñ debet quis admitti ad probandum. quo probato nō prodest. C. de proba. ad probationē. ſ. de offi. del. cū contingat. ad fi. vbi de hoc.

e Habet. hic habes ꝙ contra exceptionē doli nō datur replicatio de dolo. ff. de do. excep. apud celsum. §. marcellus. Sz contra habes. ſ. eo. cū ecclesiastice. ⁊ j. de diuor. significasti. ⁊ j. de adul. intelleximus ⁊ c. seq. ⁊ xxxii. q. vi. nihil iniquius ⁊ ff. so. ma. viro sed veritate inspecta non sunt contraria quo ad finem: quia unus est finis siue effectus siue replicatio doli detur siue negetur. ſ. ne alter de dolo suo cōmoduz habeat in casu presenti non datur replicatio. ad hoc ne alter. ſ. actor agere possit cum sit excōmunicatus. sed admitteretur hic replicatio si actor excommunicatus. admitteretur ad agendum quod eē non debet. ⁊ ita commune delictū noceret vni ⁊ alteri nō vnde non obesset ei excōmunicatio. ⁊ ita intelligitur lex predicta apō celsum. §. marcellus. ideo ibi non daf replicatio. ne. ſ. cōis malicia alteri sit lucro alteri vero damno. verbi grā. Dolo induxit te ad aliquid promittendum. deinde induxisti me dolo ad remittendum. ⁊ sic vterqz est in dolo. quo casu si ago cōtra te ad id quod promisisti mihi per dolum meū. mihi poteris opponere exceptionē quā exceptionē non potero remouere per meā replicationem. si daretur hic replicatio repelleretur reus. ⁊ actor remaneret in lucro de dolo. quod eē non debet. Et ideo in. l. illa nō datur replicatio. ⁊ in cōtrariis datur replicatio ꝓpter eandē cām: ut patet in adulterio viri ⁊ uxoris. verbi gratia. Mulier repetit virū suū ipse oppōit ei adulteriū excipiēdo ꝓ eā ꝙ ⁊ ipse similiter ē adulterat⁹. hic admittitur replicatio mulieris. ideo. ſ. ne ille lucrū habeat de suo adulterio si replicatio mulieris non admitteretur ⁊ sic remaneret maritus in lucro de dolo suo ut uxorē repelleret. ita ⁊ uni noceret adulterium. alteri vero nō. qō eē nō debet. ⁊ sic intelligē. ſ. e. cū ecclesiastice. Et ita patet ꝙ idē ē replicationē dare qō denegare. ⁊ sic eadem ratio ē utro biqz. ⁊ hic ē rō aliaſq̄ redditur i. lra. ⁊ melius. ſ. e. cū inter.

nentes negocio supsedere curetis.[a]

1 Dem archidia. transtig. officiali ⁊ j. ca. turoñ.

Dilecti filii. s. ⁊ p. ac. c. canonici ecclesie sancte marie transmissa nobis petitione monstrarunt ꝙ cum. m. canonicus eiusdez ecclesie ipsos corā delegatis a nobis traxisset in causam super eo ꝙ se opponunt electioni a quibusdam canonicis gradenen. facte de ipso in priorē ecclesie supradicte iidem proposuerunt ꝙ dictus. m. non debebat audiri: eo ꝙ excōmunicatus erat ⁊ periurii crimine irretitus. Cūqz dictus m. prefatis. g. ⁊ p. periurium ⁊ excōmunicationem in modum exceptionis ⁊ replicationis obiiciēs eoꝝ exceptionem elidere nitiretur: procurator eorum proposuit: ꝙ eius super hoc probatio recipi non debebat: quia ⁊ si obiectum prefatis canonicis periurium probaretur: nō[b] essent propter hoc ad defensionez sue ecclesie repellendi. Adiecit ēt ꝙ contra excōmunicationem dictom. in modum exceptionis obiectaz excōmunicatio supradicti. s. replicari nō poterat: qz exceptio ipsi. m. opposita ⁊ probata eundem repelleret ab agendo: replicatio vero sepedictum. s. nequaquaz a defendendo[c] repelleret: si etiam probaretur: ⁊ infra: Ipsi vero iudices interlocuti[d] fuerunt ꝙ prius probationes reciperent super replicatione premissa: propter quod ad nostram audiētiam fuit appellatuz. Quo circa mādamus: quatenus si res ita se habet[e] reuocato in irritū ⁊ cetera.

G Regorius nonus. i. ⁊ m. canoñ. pragen.

Apostolice sedis: ⁊ infra. Sane vobis apud sedem apostolicam constituris quedam suspēsionis ⁊ ammotionis a beneficiis sententie sunt in modū exceptionis obiecte: quas licet proponeretis vos posse nullas esse per testes idoneos ⁊ instrumenta probare: ne tamē ordinationem pragañ. ecclesie: propter quam veritatis huiusmodi obiectōnis obstaculo contingerent retardari[f]: sentētias ipsas relaxamus ad cautelam[g].

1 Dem decano lincoñ.

Dilecte in christo filie priorissa ⁊ conuētus de campessia nobis significare curarunt: ꝙ cuz iter ipsas ex vna parte: ⁊ priorem ⁊ conuentum de bucelleia ex altera super quibusdaz decimis ⁊ rebus aliis ꝙ quibus comeniebantur ab illis coram abbate sancti benedicti ⁊ eius collegis auctoritate ap. questio verteretur: ⁊ ipse ad nos ex sufficienti[b] grauamine appellassent: ac nunciuz suum ad ap. miserint prosequendā prefati iudices postmodum tulerūt excōmunicationis sententiaz in eosdem. Nostris ergo litteris sup ap. prefata non facta mentione de excōmunicatione per eundem nuncium ad priorem de angles. ⁊ suos coniudices impetratis: pars aduersa ex eo se appellasse proponens: ꝙ ipsi iudices exceptionem excōmunicationis predicte contra ipsas ab eadem parte propositaz admittere denegarunt ad priorem de gernomoe in suos coniudices nostras sup hoc litteras impetrauit: coram quibus ex parte ipsarum fuit excipiendo ꝓpositum: ꝙ cum post appellationez legitimam dicta sententia lata fuerit ⁊ cuilibet excōmunicato defensiōis auxilium competere dinoscatur: memorati iudices exceptionem partis contrarie sicut nec debebant admittere noluerunt: sed cum dictus prior de gernomoe ⁊ coniudices sui talem exceptionez non reciperent[k] earundem: ipsi nostram audientiā appellarunt. Quo circa mandamus: quatenus si est ita[l]: reuocato in statum debitum quicquid post huiusmodi ap. inueneritis attentatuz: in eodem negocio iurta prioris mandati nostri ad prefatum priorem de gernemoe[m] ⁊ coniudices suos dire

A Postolice cōtigeret retardari ex hoc vī ꝙ suspensus ab officio ⁊ beneficio non posset agere tāq̄ excōicat⁹ eēt maiori excōicationē. ar. ſ. de consue. cū dilect⁹. ⁊. ſ. de electi. cū iter. r. ibi suspēsus nō pōt eligi. ⁊ sic electus ñ posset agere pro sua electione. ar. ꝓ. j. de cle. ex. mi. c. vl. ubi hēs ꝙ suspēsi eligēr pōt. ⁊ sic possunt agere pro sua electione. sic ⁊ exercere ea que sūt iurisdictionis. ſ. de elec. illa So. ōria ista loquūtur in diuerso casu. hic enim loquitur ō suspensione iudicis. ⁊ cōcor. ōria loquūtur ō suspēsiōe canonis. ⁊ canon mitius agit q̄ minister iurisff. de arbi. celsus. ⁊. l. precedenti. i fi. cū ergo isti suspensi dicātur ꝙ finiaz bois ab offō ⁊ beneficio. iam nō iteresst ipsoꝝ agere. ꝓ eccl'ia cū ab ipsi⁹ bñficio pōati sint ꝓcipue cū agūt ꝓ re spūali. ſ. ꝓ ordiatiōe ecclesie a q̄ pōati sūt ꝓ suspēsionē. vñ cū ñ possent eligē vel eligi. ñ possent ꝓsequi cāz electōis qz ñ pōnt agē ꝓ eo qō possidē ñ pōnt ꝓ se vel ꝓ alio ar. j. ō cle. ex. mi. si celebrat. i aliis aūt negociis ꝓpriis vel ecclesie glibet. si mādato ecclesie agerēt. bñ admitterēt: qz nō sūt pōati cōione bonoz. ſ. e. a nob ſz qz pōati sūt cōione sacroꝝ ad sacraméta spūalia nō admittunt. nisi pus fuerint restituti. ⁊ iō fuerūt absoluti. ne cōtingeret ordiationē ecclesie impediri que i pñtia dñi pape fieri debebat ꝓ istos. ⁊ iō ne ordinatio siue electio ecclesie impediretur. absoluit eos ad cautelā.

g Ad cautelā. sic. ſ. de testi. veniēs. i fi. ⁊. j. de app. ad pñtiam. ⁊. j. ō sē. ex. per tuas. ⁊. xxiii. q. iii. audiuimus.

b a Dilecte. ex sufficiēti. si. ſ. ut li. ñ cōte. accedēs. ſz die grauamie. ſ. exposito corā iudice. alias appellatio nō admittit. nisi cā ꝓbabili allegata. q̄ si cēt ꝓbata debeat legittima reputari. j. de ap. vt debitus. ⁊. c. iterpolita. ⁊. c. cū spāli. ⁊. c. cū cāz. ⁊. c. dilecto.

i Negarūt ⁊ bñ ut seqtur. j. i fi. qz ſz excōicate eēnt ēt ab initio ⁊ ab aliis iudicib⁹. nihilomin⁹ poterāt appellaꝛ si grauarēt. ⁊ lras ipetraꝛ ſ. e. cū int. ⁊. j. e. c. px. ⁊ vl. vñ lre sup b ipetraꝛ valuerūt. ut. j. segt.

k Reciperēt. ⁊ male fecerūt. qz ōbebāt illā admittere: qz ut sepius dictū ē. excōicari a sua defēsiōe repelli nō debēt. qō isti facere nolebāt. ⁊ iō quicquid fecerūt post appellationē. i pristinū statum reuocatur.

l Si ē ita. ſ. ꝙ ꝓr. de gernemoe nō receperat exceptionē ꝓrisse.

m Priorē. de gernemoe. quod fuit primum respectu istius mandati.

sed fuit tertiū mandatum respectu primi directi ad abbatez sancti benedicti. Et iste linconiesi. decanus postquā cōstiterit sibi de appellationē prioriſſe interposita corā priore de gernemoe pro eo q̄ exceptionem prioriſſe nō recipiebat. debet cognoscere super eo ō q̄ prior ō gernemoe debuit. s. an appellatio monachorū fuerit legittima vel non. & si iste inuenerit mōachos legittīe appellaſſe procedet. si minus legittime condēnabit priorē & cōuētum ad expensas restituendas prioriſſe & remittet partes ad priorē de angles. p̄ut hic dicit: q̄ ea est forma appellatiōis q̄ iterponitur a grauamine. ī. de appel. cum in ecclesia. ī. c. ut debitus. & ille prior de angles. postea cognoscet de appellatione sibi cōmiſſa interposita ab abbate sancti benedicti.

SIgnificauerūt. renuens confirmaſ quod facere potuit si ñ erat idoneus. & illos potuit priuare iure eligēdi vnde si hoc fuit vex tenebat archiepiſcopi institutio. s. ō elec. nihil ē. ī. c. quia ꝓpt̄ ad ipsum enim pertinet examinatio & confirmare dictū electū uel reprobare. ut ibi dō. alias iusta fuit appellatio clericorum quod potuit postea per sniam. uel ideo hic eam noluit confirmare. quia dicebat archiepiſcopus ad ipsū spectare ius eligēdi archipresbyterꝝ in plebe. & hoc apparet per sniam iudicis delegati qui cōfirmauit electionē capituli & ꝓnunciauit ius eligendi ad ipsum capitulum pertinere.

SIgnificauerūt nobis capitulum de cozuac. q̄ cum. p. in suum archipresbyterum elegiſſent mediolanen. archiepiſcopus presentatam sibi electionem renuens[a] cōfirmare quendam zepum clericum in archipresbyterum instituit ecclesie supradicte: quare ipsis ad se. ap. appellantibus prepositō sancti stephani causam ipsam super his dicimur cōmiſiſſe: qui electionem ipsoꝝ confirmans & pronuncians ius eligēdi ad ipsum capitulum pertinere: partem aduersam ab impetitōne ipsoꝝ absoluit[b]: a qua sententia partes ad se. ap. appellantes causam ipsaz vobis obtinere cōmitti: sed a parte altera exceptione[l] excōicationis opposita contra capitulum memoratū vos minus prouide attēdentes: q̄ pretextu excōmunicationis oppoſiti tenozem preuia ratione, pcedas.

IDem abbati sancti saluatoris papien. & vercel. prepoſi.

SIgnificauerun

of.del.consuluit.ff.ō ritu nup.palā.ꝛ de of.prefec.preto.barbarius.

a Officio iudicis.sic prelatus ex offō suo examinare dz electū sibi p̄sentatū.s.ō elec.nihil ē.ꝛ.c.cū nobis olim.ꝛ.c.uenerabilem.ꝛ pretor quos prohibet i totum ꝓhibet ēt si pars nō opponat.ff.de postulā.quos prohibet.ꝛ.ff.de procura.filiusfamilias.§.neterani.sic ēt iudex admittit cōpensationē. licet pars hoc non petat.ff.de peti.here.l.vl.ꝛ.ff.de iur.apud labeonē.§.si gs.alias ius publicū offēderetur.quod cē nō dz.s.de fo.cōpe.si diligēti.C.ō procu.militē.ꝛ.C.loca.milites.iudex eni qui scit actorē excōicatū.nō debet ei participare ꝛ sic tā p̄ se q̄ p̄ aliis illum repellat ex officio suo.sic ꝛ dā p̄tobiici p̄ sniaz.C.ō iur.ꝛ fac.igno.l.i.ꝛ.ff.ad.mace.tñ.

b a Duersario.tēpore motę litis. Nota ꝙ ad hoc ut seq̄tur cōdēnatio reus debet possidēr tpe litis cont.ꝛ qō possideat cū res iudicatur. ſz si tpe litis cōte.possideat cū res iudicaf sine dolo malo amisit possessionē.absoluit.ff.de rei uēd. sin aūt.§.i.vel sufficit possidere cū res iudicatur. ut ibi dicitur.

c Sine dolo.Sed quis ꝓbabit quod sine dolo? Lex dic̄ ꝙ idē qui desiit possidere.ff.ō except.rei iudi.si rem mcā.l.si a te i.rñso.de qua lege sumpta est. hec decre. Sed contra videtur ꝙ aduersarius nā qui dolum allegat.dolū probare debet.ff. de proba.quotiens.§.qui dolo Qualiter respōdebis legi predicte que dicit ꝙ ipse debeat ꝓbare? Respōde ꝙ hoc ipso ꝙ ō rium non probatur.satis ꝓbat ipse ꝙ sine dolo desiit possidēr C.qui mi.non pos.super seruis ꝛ.C.de testamē.omnium. sic ꝓbatur benemeritus eoipso ꝙ non ꝓbatur demeritus.ff. de leg.ii.cuz pater.§.rogo. ideo dicit sine dolo:qz si dolo desiit possidere condēnabitur tanq̄ possideret:qz dolosus ꝓ possessore habetur.ff.ō re.iur.qui dolo.l.parē.ꝛ.ff.ō rei uē. ꝙ si dolo.ꝛ.l.sin aūt.§.sed ꝛ is.ff.de pet.here.nec ylla.§.is quoqz.ꝛ.l. ēt.§.itē si qs ꝛ.l.sed ꝛ si lege.§.sin aūt.ꝛ.§.perinde.vel dic ꝙ eoipo ꝙ tpe li.contest. possidebat si postea dicit se nō possidere ad hoc ut absoluatur presumit cōtra ipsū ꝙ dolo desiit possidere.ꝛ ideo tenetur probare ꝙ sine dolo desiit possidere ad hoc ut absoluatur vt dicit.l.p̄dicta.si rē meā.alias cōdēnaretur tā q̄ possideret. Itē si quis nō possideat ꝛ offerat se liti actore ignorante cōdēnabitur ac si possideret.ff. de rei uē.sin aūt.i pn.ꝛ.l.is qui se liti.sed si actor sciret illum non possidere.secus eēt ut in.l.is qui se. Item si agat ad exhibēdū si absoluatur reus: qz nō possidebat ꝛ interim incipiat possidere.tñ obstat exceptio rei iudicate. ff.de excep. rei iudi. si quis ad exhibēdum ad hoc ut exceptio rei iudi.obstet dz ad minus ꝙ tria cōcurrant.s.ꝙ idem sit corpus siue eadē q̄titas.idē ius siue eā petēti ꝛ eadē cōditio ꝓsonaꝝ.ff.de excep.rei iudi.cū queritf.ꝛ.l.se.ꝛ.l.cū de hoc. Itē ꝙ ille g absoluitur possideat rē tpe sniē.ut hic dicit.ꝛ.ff.de exceptio.rei iudica.si rem mcā.ꝛ.ff.ō rei ven.sin aūt.§.i.ber.

d u Enerabilē.ex sufficiēti.sic.s.eo.dilecte.ꝛ intellige.ꝙ expressit causaz gravaminis coram iudice a quo ꝓppellauit.ut ibi dixi.alias non admittitur appellatio.i.de ap.vt debitus.

e Rescripti. Nō ꝙ.s.sepius dictū ē ꝙ reus excōicatus siue a iudice suo siue ab aliis tpe ipetrati rescripti nō ꝓhibetur ꝓsequi appellationē ꝛ appellare.iii.q.ix. reuera.ꝛ.i.de sen.excō.p tuas.ꝛ.s.eo.cū iter.ꝛ.c.dilecti.ꝛ.c.significauerūt.ꝛ lras ipetrare ꝛ oia facere que ptinēt ad suā defensionē.ut hec oia patēt ꝓiura p̄dicta licet nō faciat mētionē de sua excōicatiōe:ꝛ sup ipsa appellatiōe pōt litteras impetrare.ut dicit in fi.

f p Lacuit.p triēniū. Signaf.ō.xvi.q.iii.placuit ut quicūqz.vbi dr quod q post sex mēses negligit plebes cōuertere ad catholicā vnitatē q postea potuerit eas cōuertē bēat ipas. So.illud.c.ꝛ istud sunt eiusdē cōcilii ꝛ illud dz itelligi p suppletionē istius ꝛ ecōuerso.s.ut uicini epi admoneāt epm ut plebē suā cōuertat ad fidē catholicā ꝛ si negligēs fuerit p.vi.mēses a tpe admonitionis cōputādos.q potuerit eā postea cōuertere bēat eā cōputato isto triennio post illos sex mēses.ꝛ sic bz.vi.mēses pmo ꝛ postea triennū.ꝛ sic nullū ōrium.ꝛ ita bēs hic p̄scriptionē triū annoꝝ.ꝛ.vi.mēsium ō ecclesiā quod ē ō illud.j.eo.ō quarta.ꝛ.xv.q.iiii.§.quas actiōes.sed hoc introductum fuit fauor fidei catholice.

g Si aūt nō fuerit.ꝛ ita uacante ecclesia nō currit ei p̄scriptio. Itē si epūs fuerit heretic⁹ nō currit ecclesie p̄scriptio.ut i.§.se.qz tūc ecclesia quasi uacare itelligit. sed vr quod debeat currere.qz ecclesia vacāte ipsius economus pōt conuenire ꝛ recōueniri.ut ar.xii.q.ii.vulterāe.ꝛ.c.nobis.ergo vr qō currit p̄scriptio.sed nō ē uez qō econom⁹ possit agere uel conueniri vacante ecclesia qz tūc caret legitimo defensore.j.ne se.ua.p totū.ꝛ iō nō currit.imo

h N Vbil.cū scādalo.ar.qō pp scādalū desistēdū ē a iure suo.s.ō tē. ordi.ad aures.vbi ō lz.ꝛ.x.q.iii.cauēdum ꝛ.xi.q.iii.nolite.ꝛ sic dñs cū sciret nō ōbe re soluere tributū.tñ pp scādalū soluit.ꝛ apostolus ne aliquē scādalizaret ꝓprius manib⁹ victū sibi q̄rebat.xxviii.q.i.iam nūc.vsus fi.ꝛ pp scādalū cōsuetudo loci seruāda ē ut fecit mr augustini.xii.di.illa. in fi.ar.j.de reg.iur. qui scādalizauerit.

i De causis paupe rū.ꝛ sic bōa ecclesie paupez sūt.xvi.q.i. qm̄ qcqd.ꝛ.xxiii.q. vii.qō autē.ꝛ.q.viii. cōuenior.circa pn.ꝛ iō paupez eē dicūt. qz tpe necessitat⁹ oia sē cōicāda.xlvii.di.si cut hi.ꝛ.xii.q.i.c.ii.ꝛ victu ꝛ uestitu bis cōtēti sumus.x.q.ii.epi ꝛ.xii.q.ii.anꝝ.

k Futur(.ar. ꝙ negligētia vel taciturnitas ꝓlati ñ ꝓiudicat successori:qz ōlictū pf̄ōe tē.s.ti.ꝓri. cū uenerabil.ꝛ.xvi. q.vi.si epm.sic ꝛ tpe ꝓlati male alienātis ñ currit p̄scriptio.xvi.q.iii.lz i regulis.ꝛ.xciii.di.illud.ꝛ hec ꝓtestatio fuit q̄si q̄dam interruptio quā fecit ꝓnceps ꝓncipi.ſz hoc nō facit illa quā hēs.xvi.q.iii.§.pōt.v. his aūt.ꝛ.C.ō an.excep.ut pfecti⁹.ut.s.ō of.or.pastoralis.in fi.

l S Anctoꝝ patꝝ sāctiōes.ut.xvi.q.iii.c.i.ꝛ.ii.ꝛ.c.qcūqz.ꝛ.c.placuit.

m Quiete.i.sine iterruptiōe aliq̄ ꝛ sine molestia ō q̄ nō.j.e. illud.

n Sincere.i.bona fide.qō presumit eoipso ꝙ nō ꝓbatur ōriū.ar.C. g mili.nō pos.super seruis.ꝛ qui malā fidē allegat eā probare dz.ar. xvi.q.iiii.volumus.ff.ō ꝓba.q̄tiens.§.qui dolo.ꝛ qō dicit de.xxx.anp̄scriptiōe quā nō tenet.hodie uez ē in rebus ecclesie.ſz tñ i reb⁹ prinatorum.j.eo.ō quarta ꝛ.c.ad aures.

o Absqz synodali. Per istam synodalē ꝓclamationē fit iterruptio p̄scriptiōis.alias nō possit litē cōtestari.C.de anna.excep. ut perfecti⁹ alias nō ur.C.de p̄scrip.xxx.an.sicut i rem.

p d E quarta.quadrigēnaria. Hodie vo iure cōi sola.xl.an. p̄scriptio currit ꝺ ecclesiā nulla distinctiōe facta iter ecclesias ꝛ monasteria vt hic pz.ꝛ.c.i pluribus.ꝛ.c.xvi.q.iii.§.pōt.v.quas actiōes. ꝓut distinxit.Gratianus.ꝛ male in illo.§.pōt.xvi.q.iii.vsus fi.per unā col. v.in canonib⁹ vo.tē.

q Se posse tueri.sed videtur ꝙ nō possit se tueri.quia illa quarta ōci maꝝ de iure cōi vr ad epm pertinere.x.q.iii.vnio.vnde si clericus iste cessauit in solutione illius quarte fuit malefidei possessor:ꝛ ideo non p̄scripsit.j.c.prox.ꝛ.j.e.qm̄.ꝛ.c.vigilanti.ꝛ.c.si diligēti.itellige ꝙ ab isto clerico non incepit p̄scriptio nisi habuisset titulum talē qui dedisset ei cām p̄scribendi.de quo dicitur.j.e.si diligenti.sed ab aliquo p̄decessorū fuit ichoata ꝛ ipe iueniens ecclesiam i possessionē habuit bonam fidem credēs ꝙ aliqua iusta cā possideret unde complenit p̄scriptionē:quia qui i locum alteri⁹ succedit iustam habet ignorantie cām.ff.de re iu.q i alteri⁹.uel potuit habere titulum.s.concessionē ep̄ i tm̄ unde p̄scripsit occasiōe illius tituli tm̄ licet minus iustus eēt.ut dr.j.eo.si diligenti.

a Caruisset.q2 ecclesia tūc caret legitimo defensore.j.ne se.va.c.i.z. vlt.z hic quare nō currit pscriptio.z.s.co.c.i.z sic istud tempus sub-

b Vducitur de prescriptionibus.j.e.auditis.z.c.cum nobis.
Jligāti.possessores.sic.j.e.qm̄.z.c.si diligēti.z.c.veniens. in fi.z. xvi.q.iii.lz.z.xxiiii.q.ii.si vgo.z.xxxiiii.q.v.q deo.z hoc iō ēt cōtingit q2 sicut tēpus ñ tollit obligationem sic nec iduc̄.ff.de act.z obli.l.obligationū. §.placet.z hoc scōz canones.secus fm leges.C.de pscrip. xxx.vel.xl.an.si qs emptionis.z.xvi.q iii.§.potest.

c Nouerit.qō ē intelligēdū si ante impletā pscriptionem habuerit malaz fidē.quo q mala fide possidet ñ pscribit vt dcm̄ ē. Sz pone q post cōpletam pscriptionem icipiat habere malā fidez nungd teneť ipam rē restituere vō dño vī q sic:q2 tā scit q res nō ē sua z nō dimittī peccatū nisi ablatū restituat.iiii q.vi.si ff.z.j.ō vsur. cuz tu. Sed ō videť q cōpleta pscriptō ne iam tutus ēscōz vtrūqz ius.s.c.px. z.j.e.ti.c.qm̄ omne. z pluribus aliis.ergo iure possidet.si iure.ergo iuste z bñ vt.xiiii.q.iiii.gd dicā.nec iam dī alienā vt ibi. Preterea iura faciūt hoc meū illud tuuz. viii.di.quo iure. Jtē cōditor canonis vel legis pōt mihi dare rē alienā z tutus ero.ff.de euic.lucius.z. C.ō quadrie.pscrip.bene a zen one.z p totum.z sic multo fortiꝰ potuit inducere hāc pscriptionē in odiū negligētiuz. Quidā dicūt q qñcūqz bz cōsciam rei aliene teneť eā restituere alias peccat. Alii dicunt qō videť verius q nō teneť eā amplius reddere:q2 iam nō ē aliena imo sua z iuste eā possidet q2 iure.xiiii.q.iii.gd dicam.sicut q actore ptore possidet iuste possidet.ff.de acq.pos.iuste. Ala.dixit q si ex causa lucrativa rem habuit semp eaz reddere teneť.ar.ff.de bis que i fraudem.qui aūt.§.si qd cum pupillo. Si vero ex cā nō lucrativa.puta q emit ab eo quē credebat dōm nō teneť.ar.xiiii.q.i.q debitor.

d Ephesinus. Jmpator forsitā fuit vel iurisperitus qui banc legem primus edidit.

e Segniciem vitādam.s.ne rerum dominia essent incerta.ff.de vsucapi.l.i.z insti.de vsucapi.in prin.

f Cognitis:ipsi dño q ab aliis possideantur.

g Latentibus.q2 verus dñs rem illam nescit ad se pertinere.

b Placuit nō habere. Jn malefidei possessore qui pscribere nō pōt siue verus dñs sciat rem illam ad se ptinere siue ignoret.vt.xxxiiii.q. ii.si virgo.z.ff.de peti.here.sz z si lege.§.si de eo.

A Baures.de iure.canonico z ēt ciuili.s.de proba.ex lris.j.de iurepa.qō aūt.xiiii.q.v.nō sane.z.C.de rei ven.quotiēs.ff.de re.iur. cū par.ff.de condi.ob tur.cau.si ob turpem.

k Quadragēnalis. sic pz q vna ecclesia pōt scribere decimas i parrochia alteriꝰ.lz titulū nō ostēdat.ar.s.e.ti.de quarta.j.e.veniēs.ar.ō j.de deci.dudū.vbi dī q titulus ē necessarius.de lꝭ dī.j.e.si diligenti.

l Actionē.ar.q actio scōm canones sit ꝓponēda. de boc dicitur.s. de iudi.dilecti.c.examinata.z q dicit omnem actionem excludit. intellige q talis sit actio quo possit prescribi:q2 quedam sunt que pscribi non possunt.j.eo.c.prox.z.c.accedens.z.c.cum nō liceat. vbi notatur in quibus casibus non currit prescriptio.b.

m Causaz que.cōcessione.supple facta post later.concil.in quo cauet.q laici sine animarū piculo decimas detinere nō possūt. vt.j.de dec.ꝓbibem9.z.melius.c.ti.q̄uis sit graue.vñ bodie epi decimas laicis i feudū cōcedere nō possūt:q2 ius decimaz cū sit spirituale nō cadit i laicū.vt bic i fi.satis pz.de lꝭ dicet i decr.j.de deci.q̄uis sit graue

n Secularisue.j.de deci.tua nos.z.c.oudum.

o Detinere.sic.xvi.q.vii.c.i.z dic detinere.s.ciuiliter. naturaliter aūt de facto possidēt laici z in piculū animaz.exigitur ergo ciuilis possessio ad pscriptionez i huiusmodi spiritualiꝭ.i. vt psona sit talis in quā possit cadere huiusmodi possessio de iure. Jn laicū enī ius spirituale non cadit.s.de elect.sacrosancta.z.c.massana.z.xcvi.di.bene qdem.talis qdez possessio germinat ,plem.vt.ar.insti.p quas pso.no.acq.§.sed bonefidei.z ideo q2 nō possidēt nō pscribunt:q2 sine possessione pscriptio nō ,pcedit.ff.de vsucap. l.iii.z melius.in.l.fine possessione.z pscriptionē obtūcere nō pōt:nisi quis possideat.s.de ,pba. ex litteris.i fi. ergo laici ñ possūt nobis obtūcere pscriptionez in huiusmodi spiritu alibus:q2 non possidēt ciuiliter ōcimas:sub audi nisi allegēt alium titulum z cōcessionem factam.

p Illud.quadraginta.s.e. de quarta.z.c.ad aures z.j.e.proxi.

q Canones.xvi.q.iii.c.i.z.ii. z.c.qcūqz.z.c.placuit.que bodie nō tenēt.s.c.c.iii.b.

r Aduersus ecclesiam. Boc ideo dixit q2 aduersus priuatū bene tuetur se ecclesia spacio.xxx.anno.vt.s.c.sactoz. q̄ in isto casu habet itelligi ne qō in eius fauorem noscitur i dultū ad eius lesionē retorqri cōtigat.C.ō lega.l.q fauore.l

s Jnconcusse.i.quiete z sine aliqua iterruptione.j.e.auditis.z.c.se.vel sine aliqua synodali proclamatione per quaz interrūpitur prescriptio.s.e. sanctorum.

t Parte.sup pscriptione z interruptione.vt.j.e.auditis.

u Jnterruptio. Nō q iterruptio fit pluribus modis:naturaliter z ciuiliter. Naturaliť duobus:p inundationē maris vel fluminis.vt.ff.de acq.pos. q vniuersas.§.item labeo.z.l. possideri.§.labeo. Jtē p deiectionē z expulsionē.ff.ō vsuca. naturaliter.§.i. Ciuiliter vero multis modis iterrūpitur prescriptio. Et primo p libellū principi oblatū in annali actione.C.qñ li.prin.da.li.conte.facit.l.ii.item p lit.cōte.q habet locū in p petuis actionibus.xvi.q.iii.§.pōt.v.is.z.§.q si.ii.z cozā suo iudice.C.ne de sta. defunc.l.penul. Si nō pōt liteꝫ cōtestari:sufficit iudicē adire z libellus offerre ō absentē.vel ō eum q cōueniri nō pōt aliqua de causa z in q̄rimoniā deducere ius suū vel cozā publicis psonis vel ad domicilium rei cum iudex haberi ñ pōt proponat.z sic iterrupta ē prescriptio.C.de anna.excep.vt pfectius.z prede.§. pōt.v.is aūt.item p sacrum oraculū oblatū pncipi z p executorē postea subsecuta fuit cōuentio.C.de prescrip.xxx.an.sicut in rē.in fi.item p solutionez vsurarū.C.de prescrip.xxx.an.si quis emptionis.in fi.item p synodalez proclamationē.s.e.scōz.item p scōam cautionē a debitore factā.C.de prescrip.xxx.ann. cum notissimi.§.sed z si quis.item p denunciationē factā a colono.s.vt lit.non cōtesta.qm̄ frequenter.§.q si super.z.C.vbi in rem actio.l.ii.Ber.

x Quia idicante.agrimessoris.qui tenetur de modo finium actione in factū si male renunciauerit:dummodo dolose boc faciat:de culpa enim vel negligentia non tenetur.ff.si mes.fal.mo.dix.l.iii.§.i.l.

y Ad loca.vt loca dividenda subiiciat oculis.ff.fini.regun.si iterruptione.i fi. C.fini.regun.si quis.Et ex boc pōt sumi.arg.q iudex pōt iudicare secundum q nouit z nō scōm allegata.Et no.q iudex qui cōtra cōscientiam vel cōtra iustitiam in grauamen alterius aliquid fecerit per gratiā vel sortes per vnuz annuz nouerit se suspēsū.z si durāte suspēsione ingesserit se diuinis .irregularis efficit:cum quo solus papa dispēsat:z in veram litis estimationem cōdemnabitur.vt in decreta. Jnn.quarti.cum eterni.de re iudi.

z Quadraginta ratum annoz.sic ergo videť q fines prescribi possūt .z.xvi. q.iiii.volumus.z.q.iii.iter memoratos.z.s.e.ad aures.z.s.de ,pba. ex litteris. Sed ō videtur q fines prescribi nō possūt vt.xvi.q.iii.lz in regulis.z.j. de parro.sup eo.xvi.q.iii.quicūqz.z.c.iter memoratos. Sup boc dicas vbi fines dioces.sine parrochiaz cōstat distinctos fuisse.vel ēt pōt probari p libros antiqs z testes z famā z alia adminicula.vt.s.de proba.cū cam.fines dioc.sine parrochie aut ,pincie nō possūt prescribi.z sic loquūtur.c.ista.xvi.q.iii.lz.c.quicūqz z.j.de parro.sup e.z ratio ē.f.ne ,pincias termini ꝓfūdant.xvi.q.iii. gcūqz.z sic limes prescribi nō pōt.nec ea que limitib9 adherent.ff.de rei vē.que religiosis.z.ff.de ō ben.emp.in modicis.vbi vero nō cōstat nec pōt ,pbari de dimisione limes z ea que sibi adherent bene pōt prescribi.z sic distinguit illud.c.xvi.q.iii. iter memoratos.fines vero predioz bene prescribūtur in quo casu logtur illō c.ex litteris.s.de proba.in quo casu pōt intelligi illud.c.xvi.q.iiii.volumus.z illud qō bic dicit. Si vis itelligere bic de finibus parrochiaz itellige bic q fines nō erāt distincti.vnde habet locuz prescriptio.vt dicit.c.inter memoratos. Jllud scias q lz limes prescribi nō possit tamē ea que sunt.j.limitē limiti nō adherentia prescribunt spiritualia z tēporalia.z sic loquunt.s.e.ad aures.z.j.e.

auditis. vbi vna ecclesia prescribit decimas in parrochia alterius. ⁊ tunc necessarius est titulus. vt in quadā decre. greg. e. ti. venerabiliū. vt no. ī. co. si diligenti.

a EXtrāsmissa. ecclesia de camenone. q̄ parrochialis erat ecclesia ⁊ matrix p tinēs ad monachos ⁊ alie erāt sub illa. ⁊ ita iste ecclesie pertinebāt ad monasteriū mediāte matrice ecclesia. ⁊ ita maior ecclesia pōt agere pro iure subditarū ecclesiarū. sic. ī. e. auditis ⁊. xvi. q. iii. inter memoratos.

b Minutatiz. frustratiz lup⁹ cōmedit agnuz. xiii. q. i. §. his ita. vltra vnā colū. ⁊ est quasi q̄dam spēs alluuiōis que p̄dio rū statuz immutat. alii auferē rēdo paulatim. alii dādo latēter. C. de alluio. l. i. ⁊. ii.

c Funerādi. ius funerādi cōsistit in sepulturis mortuoz ⁊ exequiis ⁊ oblationib⁹ ide. p. ueniētibus. istud ius nō subtraxerāt matrici ecclesie. de hoc iure habes. ī. de sepul. p totuz.

d Decimas. ⁊ sic pz. q̄ ō iure cōi matrix ecclesia oz pcipere decimas. ī. cōfines sue limitationis. ⁊ sic capelle nihil debēt habere. qō ē vez. nisi p speciale idulgētiam vel p̄scriptionez ī. de decī. cum cōtingat. ⁊. xvi. q. i. ō decimis.

e Nō currēte. Tēpus hostilitatis nō currit. imo illud subducit de prescriptōe sic. ⁊. xvi. q. iii. prima actione. ff. de cap. ⁊ postli. reuer. postliminiuz. ⁊ C. co. ab hostibus. ⁊ ī aliis casibus. s. co. c. i.

f ACcedētes. ab oībus cōportet. arg. q̄ oēs tāgit ab oībus ē approbādū. lxvi. di. c. i. ⁊. s. de tēpo. oz. si archiep̄s. ⁊. s. de of. ord. ad hoc. ff. ō aqua plu. ar. ī cōcedēdo. ⁊. C. ō auc. p̄stan. l. vlt. item vbi onus ibi emolumētū. xii. q. ii. caritatez. ⁊. c. ecclesiasticis. ⁊ isti. de leg. pa. suc. §. i. ⁊. C. de fur. manifestissimi. §. sin aūt. ⁊. C. de catol. l. vna. §. pro secō.

g Cū in talib⁹. In pcuratione q̄ debeī rōne visitatiōis nō currit p̄scriptio. ī. e. cū ex officii. ⁊ hic pz. sed in illa q̄ dat rōne institutionis bene currit. ō qua loquitur. c. xviii. q. ii. electi⁹. ītē in illa q̄ datur rōne ꝓsuetudi. s. vt. xviii. q. ii. huiciū

h Cum nō liceat. recedē. nisi vbi icidit ī hēsiz. xxiiii. q. ii. sane. iii. vel in scisma. s. de elec. q2 diligentia. ⁊ in crimine notorio fornicationis. ⁊ in symoniaco in ordine si possit ꝓbari. xxxii. disti. §. vez. ⁊. i. q. i. si qs a symoniacis. in aliis aūt criminibus ēt si sint notoria expectāda est sntia. xv. q. vlt. scisciatib⁹ viii. q. iiii. nōne. ⁊. s. vt lit. pē. laudabilē. ⁊. c. a memoria. ⁊. ī. de diuoz. porro. ⁊ ē rō q2 fornicarii notorii ⁊ symoniaci sūt suspēsi ipo iure. i. q. i. reperiunt. Sed nōne p aliis criminib⁹ phibetur qs a pceptione oñici corporis. ō cōse. di. i. quotidie ⁊ ab īmolatione vt. vi. di. testamētum. quare ergo potiꝰ circa ista crimina bō dī. So. canō dicit q̄ istos symoniacos ⁊ fornicarios vitare possum iure mero sed alios non. nisi essent excōicati ⁊ suspensi vel depositi. vin.

i Sue diocesis. eo. n. ipo debēt sibi subeē. xvi. q. vii. oēs basilice. ⁊. xviii. q. ii. monasteria. nisi ostendāt se exēptos. ī. de ꝓsūr. cū dilecta. ad fi. ⁊ hoc iō q2 possessor nō cogit ꝓbare titulū sue possessionis. C. de rei ven. l. vlt. C. de pe. here. cogī. ⁊. si. q. v. §. i. q2 ius istud de cōi iure pertinet ad ep̄m in omnibus clericis sue diocesis vt hic patet.

k Obstāte. Nō hic casus in gb⁹ nō currit p̄scriptio. prio ī obediētia vt hic. Itē in pcuratione rōe visitatiōis debita. s. c. c. pr. Itē in decimis a laicis possessis s. e. cām. q̄. Itē in mrimonio. ī. de cōsan. nō oz. Itē in tributis sive publicis functiōib⁹. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. anno. l. cōpetit. Et liber bō nō p̄scribit. xvi. q. iii. §. pōt. v. q̄ si priuat⁹. ⁊ se. §. itē tpe vacātis ecclesie ñ currit p̄scriptio. nec tpe scismatis. s. c. pr. ⁊. c. ō quarta. ⁊. ī. e. cū nobis. itē tpe hostilitatis nō currit. s. eo. extrāsmissa. ⁊. xvi. q. iii. prima. itē nec ō neruū ecclesiastice discipline. s. de cōsue. cū iter vos. itē ī re q̄ de iure cōi possideri ñ pōt. xciii. di. illud. ⁊. c. di. ō morē. item limes. xvi. q. iii. lz. ⁊. ī. de parro. sup eo. itē nec in re spūali iniusto titulo acqsita. s. de trāsac. ꝓterea. ii. itē nec via publica. ff. de vi pub. viā itē nec ō ius publicū. C. de op. publi. p̄scriptio. itē res sacra ⁊ res fiscalis. insti. ō vsuca. §. i. ⁊. § res fisci. itē res p̄sidi data ō legē iul. repetūdaz. ff. ad. l. iul. repetū. qō ō legē. itē res pupillaris. ff. ō acq. re. do. bone. itē fūd⁹ dotalis. ff. ō fū. do. si fūd⁹. itē res peculiaris vt vī. C. ne de sta. defū. l. vlt. itē pupillo ñ currit p̄scriptio. C. q. in cau. in ītegrū. resti. ñ ē ne. l. vlt. itē vxori durāte mrīmōio ñ currit p̄scriptio. nisi marit⁹ vergat ad inopiā. ō iur do. ī reb⁹. §. oēs. itē ī reb⁹ q̄ sub cōditiōe debent nō currit p̄scriptio. nisi a tpe conditionis extātis. C. de p̄scrip. xxx. ann. cū notissimi. §. illud āt. itē tpe suspēsiōis ꝓlati ñ currit p̄scriptio. ī. de cōcess. pbē. q2 vniuersitatē. itē filiofamilias ñ currit p̄scriptio oū ēī ptā te prīs. C. de anna. excep. l. i. i fi. §. vl. ⁊. C. de bo. q̄ libe. q̄cūq;. ad fi. ⁊. C. de bo. ma. l. i. i fi. ⁊. s. ō postu. pla. bōe me. i fi. Itē qdam sūt q̄ prescribere nō possunt vt p̄cario tenētes. x q. iii. q2 cognouim⁹ itē colonus. xvi. q. i. clerici. ⁊. c. se. C. ō p̄scrip. xxx. ann. male agit. Itez g noie alieno possidet. ī. e. si diligenti. Itē vsufructuari⁹. isti. p q̄s pso. no. ac. §. fructuari⁹. Nec creditor p̄scribit pign⁹. ff. de vsuca. non solū. §. q pignori. ⁊. C. ō pig. ac. nec creditores. Et hoc itellige ō lōga p̄scriptione bn leges nō de lōgissima. ar. ē. q ō obediētiā p̄scribit. ī. de priuil. cū olim. Sed ibi habuit ꝓuilegiū rōne cui⁹ p̄scripsit. ⁊ preterea suberat ro. ec. q̄ ipam iobediētiaz ō ep̄m potiꝰ p̄scripsit. sic. ī. eo. cū

l EPistolaris tertius.

EXtrāsimissa cōquestione abbatis ⁊ monachoz de babeñ. accepimus: q̄ cū ecclesia de camenone ad ius eorū pertineat: ⁊ boies ō sibini. vinto. ecclesiaz parrochiani sint ipsius ecclesie clerici q̄ p̄dictas habēt ecclesias: minutari omne ius parrochiale p̄ter ius funerādi matrici ecclesie subtraxerunt: ⁊ infra. Dīs. v. mādamus: q̄tenꝰ ō decimas ⁊ oblationes cū aliis obuētionibus memorati matrici ecclesie p̄scriptione hostilitatis tēpore non currente restitui faciatis.

l Mno. iii. abbati de cirieto:

ACcedentes ad pre. n. prepositus. s. nazarii: ⁊. a. canonicus s. stephani sindici ⁊ pcuratores primicerii: ⁊ clerici mediolañ. de ordinariis maioris ecclesie grauiter cōquesti sunt: q̄ cū ipsi legatos ⁊ nuncios ap. se. deuote recipiant ⁊ pcurent: dicti ordinarii pcurare ipsos renuunt: ⁊ procurātibus ad expensas subsidiū ipartiri: ⁊ infra. Volentes aūt vt q̄ oībus īminet: ab omnibus cōportet. Mādamus: quatenus nisi dicti ordinarii p speciale p uilegiuz ap. se. a p̄standis pcurationibus ostenderint se īmunes: etiaz si longissimo tēpore pcuratōnis obsequiū nō ipenderint: cū in talibus p̄scriptio sibi locū nequeat vēdicare: ipsos ad pcurationis sarcinā oz die debito subeū dā teneri ō cernas

l Dē de costa ⁊ de scō dōato p̄onib⁹

CUm non liceat a capite mēbra recedere nō sufficimus admirari: q̄ sicut referente ebzacbareñ. archiep̄o nobis ē ītimatū: lz eccle. vre ī ipsius sint dioc. cōstitute: vos tñ obedire sibi tanq̄ ep̄o vro cōtumaciter recusatis: ⁊ infra. Ideoq; mandamus: quatenus p̄fato archi episcopo ⁊ ecclesie bzacbareñ. obedientiam ⁊ reuerentiā debitaz sicut alii clerici sue dioc. faciunt: ipenda tis: prescriptione tpis nō obstāte.

l Dem nobili viro matafeloni.

ADaudientiā ap. no. peruenit ⁊ infra. Proponebat ex parte tua alexan. papa pre. no. tibi ī castro palatioli cōcessisse singulis ānis xl. sol. denarioz papieñ. quos ro. ecclē. ibi consueuit recipere ānuatiz Insuper questiones: bāna placita foris facta: ⁊ omnia iura q̄ ibi apo. se. babebat: sed ea tibi nulla ratōne deberi castellanus eiusdem cōstantissime asserebat: ad quod probandum inducebas predicti pape priui legiuz ⁊ librum eccle. ro. censualez hoc etiā nitebaris probare per testes: qui dicebāt se vidisse prescriptum censum nunciis ro. pon. a. l. annis: ⁊ infra fuisse solutum. Sed inter alia fuit ex aduerso respōsum: q̄ nec priuilegiū nec liber censualis tibi ad aliquid cōmodi afferebat: cuz priuilegio vsus nōfueris spacio annorum. xxx. ⁊ liber cēsualis suspectus existeret: quare nō fuerat i camera nra receptus: ac scriniarius alio mō scripsisset dicta testiū q̄ dixisset. Nos igit magis auctoritatē priui legii q̄ depositiones testiū attēdentes: p̄siderātes ēt librū cēsualē quē nō suspectū habuimus: lz nō ī nra sz ī cardinalis. s. adriani camera sit inuentus: quia eum quando camerarius fuerat de camera beati petri suscepit: nec credentes ip̄m scriniariū cum iuratus sit officiū suū fideliter exequi: aliud scripsisse q̄ a testibus diceret: respiciētes insup q̄ est lōge validius ipsum negocium tangere principaliter ro. eccle. cōtra quam

l Ad audiētiaz: placita. i. iurisdictōne cansarum.

m Foris facta. i. pecuniarias penas ōlinquētiū. ar. ī. de pē. p̄sbyteri

n Scriniari⁹. Scrinarii appellāt tabelliōes. ⁊ ē vulgare romanoz

o Magis auctoritatē. ar. ō. C. ō fi. istru. in exercēdis. s. de fi. istru. cū ioānes. So. illō generale. ⁊ istud spāle pp antigtatē facti. ff. ō pba. cē sus. ⁊ sūt semp specialia ista obuiātia illi generali. s. vbicūq; scriptura ē necessaria. xcvii. di. nobilissim⁹. C. de mā. p̄n. l. i. s. de offi. delega. cū in iure. C. si mi. ma. se dixe. si alteri⁹. ⁊ vbicūq; priuilegiū allegat. ar. ī. ō priuile. porro. q̄dam. n. meli⁹ ꝓbant p istrumēta q̄ per testes. vt dictuz ē de hoc. s. de probati. tertio. ⁊ hic sequitur. vt ibi dicit considerantes etiam librum censualez ⁊ cetera.

p Liberū cēsualē. Sic. n. p libros antiquos ꝓbat diuisio diocesiū. s. de pba. cū cām. ⁊ istrumēto pducto de archiuo publico creditī. C. ō fi. instru. aut. ad hoc. ar. xxx. q. i. puenit. publicū testimoniū dī habere. exquo magistratus cōfiteī illud de archiuo publico esse. vt hic. ⁊ si manu cōmētarieñ. ei signa iposita sūt cōsueta. ar. ff. de iure fisci. in fraudē. §. quotiēs. ⁊. C. de fi. istru. plures. ff. de pba. census. C. arbi. tutel. l. vlt. ⁊ sufficit q̄ in libro autentico scriptum ē. vi. q. iii. scriptum ē in lege. ⁊. ff. qui ⁊ a qui. ma. libe. non fiant. l. prospexit.

q Jurat⁹. sic ergo p̄sumit ꝓaliquo ratione iuramēti. i. q. vii. sācim⁹. s. de p̄sūp. illud. itē ratione honestatis sue. s. de fi. istru. cum dilectus. Principaliter. secus si secūdario. ī. de re iudi. c. pe. ⁊. ar. ī. de priuil.

r fi de terra. ⁊. c. accedētibus. Posset tñ iste castellanus prescribere vt tenēt terrā ⁊ esset feudatarius ecclesie romane ⁊ nō ille. q2 p boc nō

prēiudicatur eccleſie.ſic.xvi.q.iiii.volumus.ar.C.de preſcrip.xxx.an. comperit.ꝛ.l.iubemus.xvi.q.iii.§.poteſt.ꝛ.ſ̄.eo.ſanctoꝝ.

a Centenaria.xvi.q.iii.nemo.ꝛ.j.c.pxi.ꝛ.C.de ſacroſan.eccle.l.vlt. ꝛ melius in aut.ibi ſignata quas actiones.in fi.

b Tanq̄.ar.q aligs facit aligd nō tāq̄ ipe ſed tanq̄ alius.ſ̄ de ele. cū iter canonicos. ꝛ.ff.de adop. ſi pat §.qui duos.ff.de in of.teſta. papinian? §.ſed nec ipuberes ff.qñ ap.ſit.l.i.§.ſolet.ꝛ.j.de re.ec.non alie.ſi qs p̄ſbyteroꝝ.ſic aligs facit aliqd in eo q̄ homo ꝛ aliud in eo q̄ rex. xxiii.q.iiii. ſi eccleſia.in fi.

c Cum nobis.ca ſuſ hildeſeñ.epiſcopus mouebat q̄ſtionem ſubiectionis ꝺ mōaſteriū grādeñ. ꝛ eccl'iam romanā. dicēs q̄ preſcripſerat ſubiectionem ꝺ libertatez monaſteriū.cōmiſit papa q̄busdaz abbatib⁹ vt reciperēt teſtes epiſcopi ad p̄bandum p̄ſcriptionem ꝺ libertatē monaſteriū ſed poſtq̄ ichoata fuit p̄ſcriptio contra monaſteria ſiſſura trium ſciſmatuz fuit i eccleſia ro.

Bodo iteruz ſcribit papa eiſdem iudicibus vicēs: q̄ tā iure canonico q̄ ciuili romana eccleſia gaudz priuilegio ſpāli: vt nō niſi p̄ſcriptio cētuz annoruz currat ꝺ romanā eccleſiam. tñ dic̄ papa q̄ ñ vult ꝺputare tp̄a ſciſmatum in p̄ſcriptione.ſed de medio deduci.b:

d Legali.C.de ſacroſan.eccle.vt inter diuinum.ꝛ in aut.vt ro. eccle. c.an.gau.in.§.q̄ autez.col.ii.

e Canonica.xvi.q.iii.nemo.ꝛ.ſ̄.c.proxi.ꝛ.j.e.ſi diligenti.in fi.

f Centum annoꝝ.Hec p̄ſcriptio obtinet in rebus ꝛ poſſeſſionib⁹ ſed in priuilegio prelationis quo ſup aliis eccleſiis obtinet p̄ncipatum nulla currit ei p̄ſcriptio. xciii.di.cathedraz.xxiii.q.i.q: ex ſola.ꝛ.c. rogam⁹.ꝛ.c.ſciſma.q: hꝫ eſſet p̄ſcribere obediētiam: qō eſſe ñ p̄ōt. ſ̄.eo. cū nō liceat.q: nemo dz eſſe ſine capite.xciii.di.nulla.vin. Sed videt certe ipoſſibile p̄bari p̄ſcriptionem centum annoꝝ.idē eſt ac diceret papa.nolo q̄ currat p̄ſcriptio ꝺ romanam eccleſiam.ſi.ii.q.iiii.p̄ſul. Sed qualiter p̄babit ſe poſſideſſe ſpacio cētum annoꝝ: p inſtrumēta nō poſſet hoc p̄bari: q: per inſtrumēta nō p̄bat poſſeſſio.ſ̄.de fi.inſtru.iter dilectos.per teſtes nō poſſet p̄bare: niſi teſtes ad min⁹ haberēt.c.xiiii.an.vnde videt q̄ ſufficiat p̄bare p tēpus cuius nō extat memoria: q: tāto tēpore res alie p̄ſcribunt: que alias nō p̄ſcriberent ff.de aqua quo.ꝛ eſti.hoc iure.§.aqueductus.vel q̄ teſtes dicāt ſe ſēper audiuiſſe a ſuis maioribus: ꝛ nemo ſit qui viderit vel audierit aliud.ſic.n.p̄batur de antiquitate.ff.de p̄bat.ſi arbiter.ff.de aq̄plu. arcē.in ſūma.§.idem.io.ſed nō recedēdum ē a verbis iſtis.ꝛ ſic neceſſe ē p̄bare cētenariam p̄bationem ꝛ ſufficit q̄ ita placuit legiſlatori ff.qui ꝛ a qbus.proſpexit.ꝛ.vi.q.iii. ſcriptum eſt in lege.

g Sciſmatum.qñ currat preſcriptio ꝛ qñ non.dicitur.ſ̄.eo.cū liceat.

h Deduci.tēpus.n.ſciſmatis deducit de preſcriptione ſi primum ſit medium vltimūue.C.de p̄ſcrip.lon.tem.aut.qō ſi qbuſdam.ꝛ.C.ō reſti.mi.q̄ tp̄e.ff.qui ex cau.ma.necnon.§.ſi quis ſepius.

i Aditis.dioceſana.Hec dioceſana lex comprehendit etiam legem iuriſdictionis.de his dicit.ſ̄.de offi.ordi. dilectus.ꝛ.c. conquerente.

k Abbas aūt.Sic ergo cum agitur de ſubiectione aliquoꝝ nō illi.ſz illeq uidicit illos ſibi ſubiectos eſſe.cōueniri debet.xvi.q.iii.inter memoriatos.ꝛ.ſ̄.vt lit.nō cont.qm̄.§.qō ſi.ꝛ.ff.de libe.bo.exhiben.l. vt ſi ff.de ſeruitu.l.vlt.in fi.ff.ſi ſerui.vendi.is cuius familia.ſic ꝛ pro illis agere p̄ōt.ſ̄.c.ex tranſmiſſa.Et ſubditus ēt cōueniť.ſ̄.de elec.q̄relam ſed ibi cōuenitur ſubditus ſuo nomine.ꝛ.xxii.q.ii.quicūq; militū. ſed ſi petere vellet procuratiōē vel cēſum a capellanis eos poterit cōuenire.ar.ff.de vſufr. ſi pendentes.§.pe.ꝛ.l.vſufructu relicto.ꝛ.l.vſufructu.legato.§. hactenus.ꝛ.j.de cenſi.cum inſtantia.

l Exemptas.primo p̄uilegiū romani p̄tificis.ſ̄.de in iteg. reſti.auditis. In illa lra vbi dicit cognouim⁹ ꝛc̄.que dī parco illius. ſcdo p p̄ſcriptionez vt ſegtur in.v. verum ꝛc̄.ꝛ hoc itelligitur ſub hꝫ j.vñ pre.decre. fuit occiſa ab iſto loco. q: faciebat ad ti.de reſti.in inte.ꝛ hec decre. continuatur in integra.

m Jus epiſcopale.Hic ergo manifeſte patet q̄ iura epiſcopalia p̄ſcribunť.ꝛ.j.e. cū oliz. de hoc dī.xvi.q.iii.quicūq;.ſz videť q̄ abbas nō potuerit p̄ſcribere huiuſmodi exceptōez ꝺ illud.ſ̄.e.cū nō liceat.ꝛ.ſ̄.de cōſuetu.cū iter.ſed bene potuit p̄ſcribere illas eccleſias ſi legitimo tēpore illas poſſederit vt.ſ̄.e.de quarta.ꝛ ſic abbas illas hz pleno iure. ſed abbas ſuā p̄p̄am libertatē p̄ſcribere nō poſſet: ſed alius cuius nomine ip̄az allegaret.j.e. cū ex officii.ſi ſuper hoc habuit tale quale p̄uilegium.ar.ſ̄.de conſue.cum dilectus.ꝛ.j. de p̄uil. cum olim. Itē pz q̄ oia iura que abbas pōt poſſidere pōt p̄ſcribere.j.e.cum olim. ſed ñ alia que enumerant.lxviii.di. q̄uis cor epi.vñ ea que ad vtrāq; legem ſpectant pōt p̄ſcribere vt hic patet: cognitio enim cauſarū matrimonialiū tātum de iure cōi ſpectat ad iuriſditionem epiſcopi.j. ō excec.prela .accedētibus .quā preſcribit abbas. vt.j. ſegtur. Jus epiſcopale genus ē: ꝛ hz multas ſpecies ſub ſe que enumerātur.ſ̄.de offi.ordi.cōque rente.ꝛ.c.dilectus.in glo.ꝛ.j. quedam enumerant.vt ibi dicit circa p̄ceſſionē ꝛ cetera.q̄ ſequuntur.

n Preſcripſiſſe. Sic ergo abbas iſte tuebať ſe duplici iure.ſ. emptionis ꝛ iure p̄ſcriptionis que iura ꝺria ſunt.j.e. veniens.q: ſi tutus erat iure priuilegii nō pōt preſcribere.q: qō meum ē ex vna cauſa.ex alia meū fieri nō pōt.ſ̄.de fide inſtru. iter dilectos. Sed dicas q̄ ſimul nō propoſuit iſta duo. ſed ex vna exceptione trāſiuit ad aliā qō fieri pōt.ar.xxiiii.q.i.quiſquis.ff.de excep.nemo.C.de tranſ ac' iterpoſitas.ſ̄.de cauſa poſ.ꝛ p̄p̄ie.paſtoralis.ꝛ.ſ̄.de teſti. ſignificauerūt.ꝛ ff.de acq.poſ.naturaliter.§.nihil.ꝛ generaliter licitum ē de vna defenſione tranſire ad aliam.ar.bo.ſ̄.de p̄oba.lz.j.c.cum olim.niſi vbi ius ꝺrium prohibet.ff. de re.iur.nemo ex bis.vel ſub diſiunctione ſimul p̄poſita fuerāt: vt ſi hoc vel illud probauerit abbas obtineat: ꝛ niſi forte per tantum temporis ſpacium eccleſia vacaſſet.b.

o Si p illa.Celeſtinus exemerat a iuriſditione epi loca que iſti reges donauerant libertati.cū aūt per p̄uilegia celeſtini nō cōſtaret q̄ vallis de beueſcha; in qua eps petebat ius epale eſſet de illis locis donatis libertati ab illis regibus mādat papa inſpici priuilegia illoꝝ regum. ꝛ ſi per illa priuilegia cōſtiterit q̄ vallis de beueſcam ſit de illis locis.apparet q̄ celeſtinus exemit locum.ſ. vallez de beueſcham ꝛ ſic abbas obtinebit: nec habet lo cū poſtea p̄batio vacātis eccleſie.ꝛ ſic prius cognoſci dz de hoc articulo tanq̄ preiudiciali.

p Subducto.ſic.ſ̄.e.c.i.ꝛ.c.de quarta.ꝛ.c.cum nobis: q: tunc defenſore carebat.ſic.C.quomodo ꝛ qñ.ſi preſes.ſic ꝛ abſenti adiiciunt tot anni quot fuit abſens.C.de preſcrip.lon.tem.aut.q̄ ſi.

q Interruptionem.Sed ꝺrium videt q̄ ſi iterrūpit quo ad.quedā ergo quo ad omnia ex iure epiſcopali ꝓueniētia.nā qui aurē hominis tetigit.totum hominē tetigiſſet videt.de pe.di.i.vulgaris.ar.C.de duo.re.l.vlt. hoc tñ vt ſciens ſe habere ius epiſcopale vno tātum vtiť.ar.ff.de ſerui.ruſti.predi.vna eſt via. ꝛ.ff.quēadmo.ſerui.amit.ſtilicidii.§.vlt.ꝛ.ff.de ſeruitu.vt pomū.ad finem. ſed nō ē ita.vt hic patet.ꝛ.j.de capel.mona.cū dilectus.lz enim preſcribatur in vno capitulo nō preſcribitur in alio.vel ſi fiat interruptio i vno nō prodeſt in alio.

r Sancti petri.forte percipiebātur nomine romane eccleſie.ar.j.e.ſi diligenti ſed abbas allegabat ad ſe pertinere miniſteriū peceptiōis.ſ̄.e.ad audientiam.

s Jmponētes.ſibi imputet epiſcopus qui tanto tempore geſta. taciturnitate firmauit.C.de bis qui a nō domino manu.l.vlt.in fi.Et ſic patet q̄ negligētia prelati nocet eccleſie. Arg.ꝺ.q: taciturnitas non videt nocere ſucceſſori.ſ̄.eo.

nihil. vbi de hoc. arg. ad hoc. ff. de peti. heredi. si quidem possessor. §. si quidem aut. Sed nunqd ei qui nō pōt agere currit ꝓscriptio? videt qꝫ sic: sed restituit. ff. de iti. atq; priua. l. i. §. si quis pp. ꝛ. ff. de seruitu. rusti. predio. ꝛ attilicinus. Sz ꝑ vī arg. j. de appel. ex ratione. ꝛ. C. de ānа. excep. l. i. in fi. qꝫ vbi nulla petitio. nulla mora. ff. de ver. ob. si pupillus. ꝛ. ff. si cer. pe. lecta. Dicas ergo qꝫ prescriptio sēp currit: sed si ledit quis: restituitur ex iusta causa. ff. ex quib⁹ cau. maio. l. i. in fi. ꝛ. l. ait ꝓtor. §. i. ꝛ. ii. nisi lex impediat cursum ꝓscriptionis. vt. in. l. C. de anna. excep. l. i. in fi. ꝛ in casibus q notant. s. e. cum nō liceat. ꝛ ff. ō iudi. l. ii. §. pe. in casu tamē nō fit restitutio: quādo currit ꝓscriptio: cum pōt habere recursū ꝑ impediētem cuius dolores periit. ff. de dolo. arbitrio §. dolo. ꝛ hoc si soluēdo est ille dolosus: alīs fit restitutio ꝑ aduersariū. ff. de dolo. ꝛ elegant §. si dolo. Illud tñ scias qꝫ vbi quis ledit in ꝓscriptione restitutionē petere debet ifra qua drien niū. C. de tēpo. in ite. resti. l. vlt. vbi vero non currit sēper suaꝫ illesus: nec ē aliqua restitutio ibi faciēda. Lau. tñ super hoc dicit: vt notaꝫ. s. de in inte. resti. auditis. in notula ii. illa ecclesia ꝛc.

a Cum ex officii. negauerit. qꝫ tenebant ad hospitalitatem. xlii. dist. §. i. ꝛ. c. quiescamus.

b Petitam. pp qō archiepus eos excōicauit.

c Allegationē. ꝛ male: qꝫ tps nō ē modus tollēde obligationis. ff. de actio. ꝛ obliga. obligationum. §. placet. ar. ꝑ. C. ō agri. ꝛ censi. litib⁹. li. xi.

d Penitus. gdam notauerūt in loco isto: qꝫ lz ꝓcuratio nō possit ꝓscribi tñ si eps visitat ꝛ nullā recipiat ꝓcurationez tūc pōt ꝓscribi procuratō. ar. ad hoc. j. de censi. sopite. cum enim ꝓcuratio talis possit cō mutari. vt. x. q. iii. relatum. ergo ꝛ remitti: sed nō ē verū: qꝫ expresse nō pōt episcopus ꝓcurationem illā remittere. j. ō censi. cum venerabilis. ar. ꝑ. j de dona. pastoralis. Itē ratio legis obuiat eis. naz q̄diu qs habet iter ꝛ haustum dz habere. ff. de serui. rustico. predio. l. iii. §. vlt. ꝛ lz ager sit sterilis ita qꝫ nihil inde ꝓcipiat tamē retineo vsufructum in eo. ff. de vsufruc. arboribus. §. vlt. iohannes.

e Procurationē. ff. de of. ꝑsi. plebiscito. ꝛ. ff. de of. pcōsul. solēt. §. vl. ꝛ. l. obtinere

f Ratione visitationis. si. s. e. accedentes. vbi de hoc.

g Visitationem. Istud esset ꝓscribere obediētiam qō esse nō pōt. s. e. cum nō liceat. ꝛ. s. de ꝓsue. cū iter: ꝛ sic paret qꝫ idē iuris ē in accessorio qō ī principali vt si principale. s. visitatio nō ꝓscribitur. nec ꝓcuratio q̄ accedit visitationi. si. s. de foēope. si diligēti. in fi. ꝛ. s. de offi. delega. prudētiam. ad fi. ꝛ ꝑ correctionem nō lz suffragiuz querere. j. de ap. reprehēsibilis. ꝛ. c. ad nostraz.

b Cōsuetudine. ꝓscripta. ix. q. iii. cōquestus. imo de iure cōi. j. de censi. sopite. cū de iure cōi dz visitare cuz eps ē negligens. ix. q. iii. cū sim⁹. ꝛ de iure cōi debet habere tūc ꝓcurationem: vt hic ꝓz: qꝫ nemo suis stipendiis cogit militare. vt ꝛ dicit. ꝛ. x. q. ii. ꝓcarie. ꝛ. xiii. q. i. §. bis ita. ꝛ. xxviii. q. i. iā nūc. in fi. ꝛ. j. de symo. cū sit romana.

i Aliud. vt ꝑuilegiū. s. e. accedētes. vel si aliqñ absoluti fuissēt. ar. j. ō cēsi. sopite

k Diligēti. casus. archiepus pisanus fecit sibi ꝓstare iuramētum fidelitatis nomine suo ꝛ ecclesie pisane a marchione masse iudice calaritano ꝓ illo iudicatu: cū tamē iudicatus ille ptineat ad romanā ecclesiam. papa hoc intelligens mādauit archiepiscopo pisano vt eū absolueret ab illo iuramēto: vt illud postmodū exhiberet romane ecclesie eo nō obstāte. vnde archiepus misit nūcios suos ad dñm papā vt ipm sup hoc excusarēt. Rndit eidem: qꝫ postꝙ ipe fuit assūpt⁹ in archiepm: iuramētum illud fidelitatis recepit ab illo iudice ꝓ ro. ec. ꝛ hoc idem fecit antecessor suus. papa vero audita responsione ꝛ aliis que nūcii sui ꝓponere voluerunt: ad eius excusationem rescribit eidem archiepiscopo prout patet in littera. b.

l Tota sardinia. ar. qꝫ eodem ꝑuilegio censent mēbra ꝛ caput. s. e. cum non liceat. xii. di. de his. ꝛ. c. non lz. ꝛ. j. de cog. spi. super eo.

neñ. prouinciaz visitaret archiepus senoñ. per parisieñ. dioce. transituz faciens ad abbatis. s. maglorii ꝑoris de castres: ꝛ quorūdam aliorum ecclesias eiusdem dioce. necesse habuit declinare: a quibus cum procuratiōnē sibi debitam postularet: ipi eam inhumaniter negauerunt: ad sue negationis defensionem hoc solum allegantes: qꝫ nō meminerāt se procurationem huiusmodi predecessoribus eiusdez archiepiscopi exoluisse: nec ab eis aliquando fuisse petitam[b]: ꝛ infra. Nos igitur ꝑmissam allegationem[c] eorum nullā penitus[b] reputantes: cū contra procurationem[c] que ratione[c] visitationis debetur prescribi nequiuerit: quē admoduz nec contra visitationem[g] ipsaz potest aliquo modo prescribi ꝛ si alius contra euz prescribere posset vtrāq;z. Ideoq;z mādamus: quatenus sententiam quaz in huiusmōi contemptores de antiqua metropolis consuetudine[b] tulit archiepiscopus mēoratus: vsq;z ad satisfactionē condignaz facias obseruari. Quia ſm apostoluz: qui spiritualia semi/nat: non est magnuz si metat carnalia: cū nemo cogatur suis stipendiis militare. Si quid enim aliud[d] qꝫ superius dictum est: fuerit allegatum contra intentionē archiepiscopi obiicere voluerint ꝛ probare: nos eis faciemus iusticiam exhiberi.

Item archiepiscopo pisano.

Si diligenti[k]: ꝛ infra. Cum iudicatus calaritanus ad ius ꝛ ꝓprietatem beati petri pertineat: sicut tota sardinia[l] nullo pertinet me

m Confessionez: que sibi ꝓindicauit in hoc. s. de cōfes. cū sup. ꝛ. c. vl. vbi de hoc. vñ ꝓscribere nō poterat cū sciret rē ad aliū ptinere. vt. j. de Confessionem. de qua habuisti in parte decisa.

n In quasi. hoc ideo dicit: qꝫ inco?poralia nō possidentur: sed quasi possidēt. s. de cā pos. cū ecclesia. ꝛ. ff. de vsuca. segtur. §. si viam.

diante: tibi non licuit pro te vel ecclesia tua a marchione masse iudice calaritāo fidelitatis exigere iuramē tuz: ꝛ infra. Nos igitur que nunci⁹ tuus ꝓponere voluit plenius in conspectu: non intellexim⁹ te vel ecclesiam tuam super hoc aliquo iure subnixam: cum auctoritate sedis apostolice non ostendas per quam a iudicibus calaritanis tu ꝛ antecessores tui fidelitatis exigeretis iuramenta: nec prescriptione aliqua muniaris: cuz ſm confessionē[m] tuā nec ecclesia pisana: vel ut fueris in q̄si[n] possessiōe iuris exigēdi huiusmodi iuramentuz: quod ꝓ sede apo. ab ipsis iudicibus receptum fuisse fateris: per quod constat ecclesiam romanaz semper in quasi possessione fuisse: cum pro ea mīsterio tuo ꝛ āte cessorum tuorum exactum fuerit: ꝛ prestituz iuramentuz: ꝛ etiam possi dere dicatur: cuius nomine possidetur[o]: si dicatur qꝫ nomine tuo[p] ꝛ antecessorum tuorū: ꝛ non nomine nostro ꝛ ecclesie romane fuerit iuramē tum exactuz: posset inferri: qꝫ iuramentuz prestitū de conseruando iure ꝛ honore se. apo. fuerit violatuz vnde licite retineri nō posset: qꝫ cōtra iuramentū huiusmodi fuerit sciēter obtentum: quia etiaz ſm hoc locum prescriptio habere non posset cum in prescriptione rerū eccleesiasticarum bona fides[q] ꝛ iustus[r] titulus exigāt̄: ꝛ si etiā locū potuisset hr̄e prescriptio: nō credimus centēnariaz ꝓscriptionem que sola currit aduersus ro. eccle. posse probari.

Item episcopo lucano.

o Cuius noie possidēt. ꝛ ita ille possidere itelligit cuius nomine alius possidet. s. de resti. spo. cū venissent. ꝛ. ff. de acqui. pos. qō meo ff. quēadmo. seruamit. l. iii. idest vsu retinetur.

p Noie tuo. Hoc nō pōt habere locū nisi qñ sciret vel crederet hoc iuramentū ptinere ad romanā ecclesiaz: ꝛ ꝫ ipe archiepus cōfitebat qꝫ antecessores sui nomine romane ecclesie receperant huiusmodi iuramētuz vñ segtur qꝫ si dicat qꝫ noie suo recepit iuramētū. sic fecit ꝑ fidelitatē vsurpando ius romane ecclesie: ꝛ ideo dicit qꝫ ꝓscribere nō posset cū nō ostēdat titulū ꝛ habeat malam fidē: qui. n. scit rez ad aliū ptinere vel credit: nō pōt ꝓscribere nisi habeat titulum cuius nomine ꝓscribat: sed iste nō ostēdebat auctoritatem sedis apostolice. vñ nō poterat ꝓscribere. finem huius notule. itellige. put no. in glo. se. ex hoc.

q Bona fides. ꝛ illud generalit̄ verum ēqꝫ ꝫz canones bona fides ꝓscribētis necessaria ē siue de e ſ pirituali siue ciuili. j. eo. qm̄. ꝛ. s. eo. vigilanti. ꝛ. xxxiiii. q. ii. si virgo. ꝛ bona fides itelligitur cū aliqs credit tradētem esse dñm vel habere ius distrahēdi: lz erret in facto. ff. de ver. sig. bone fidei. ꝛ ꝫ bona fides semp presumit̄ nisi ꝓbetur ꝓrium: cum lex dicat presumi ignorātiam: nisi ꝓbetur scientia. ff. de proba. verius. qñq;z tamē ꝓsumitur ꝓrium pp denunciationis vigorē. C. de rei ven. si fūdum. vel quia mercatur aliquid ꝑ leges. C. de agri. ꝛ cen. quēadmodum. li. xi. vel si emit a ꝓcuratore meo p collusionem. vel qꝫ emit a ꝓdigo vel luxurioso cui bonis interdictum ē: cum sciret protinus illum cōsumptuz pecuniā. ff. pro empto. qui fūdum. §. q sciens. ꝛ. l. si quis. qñq;z tamē qs habet cōsciam rei aliene: ꝛ tñ vsucapit: vt si decretuz iudicis iteruenit. ff. de noxali. acti. ꝛ generaliter. ꝛ. xvi. q. iii. placuit vt qcunq;z. ꝛ. s. e. c. i. Illud tamen scias: qꝫ ñ obstat accipiēti mala fides tradētis. ff. de diuer. ꝛ tem. ꝓscrip. an viciū. ar. ꝑ. C. de ꝓscrip. xxx. anno. aut. malefidei. lz illud itellitur de prescrip. x. vel. xx. anno. vbi bona fides ab vtraq;z ptē exigit̄. sed in. xxx. vel. xl. anno. ꝓscriptio secunduz leges nō nocet. xvi. q. iii. §. potest. ꝛ. §. qꝫ si mala fide. C. de ꝓscrip. xxx. anno. si quis ēptionis. s. e. vigilanti. Item dr̄ bona fides lz quis erret in iure. arg. j. de iurepa. cura. sed illud itelligit̄ aliter. vt ibi dr̄. ꝛ. ff. de peti. here. sed ꝛ si §. scire. lz secus sit in vsucapione. ff. de vsuca. nunqꝫ. ii. Itē ꝛ si habeat cōsciaz dubiā bonefidei dr̄. ff. de vsur. qui scit. §. bone fidei.

r Justus titulus. ex hoc videt. qꝫ bona fides nō sufficiat sine iusto titulo. sic. j. de deci. duduz. qꝫ ex solo cursu tēporis ius nō cōstituit̄ sicut nec tollitur. ff. de acti. ꝛ oblig. obligationum. §. placet. sed ꝑ videt qꝫ bona fides tātum sufficiat in huiusmodi ꝓscriptionibus. j. eo. qm̄ dr̄. ꝛ. s. e. vigilanti. ꝛ. c. de quarta. ꝛ. s. de causa posses. cū ecclesia. in qbus tātum sufficere videtur bona fides cū de titulo ibi nulla fiat mentio imo vr̄ qꝫ ista ꝓria sint. si enim aliqs habet iustū titulū: puta ꝑuilegiū siue cōcessionem iā securus ē. vñ postea nō est ei necessaria ꝓscriptio.

vel si iam p̄scripsit. nō ē necesse ip̄etrare p̄uilegium. imo ip̄etrando vnū. alii renūciare videt. j. eo. veniēs. ꝛ quod semel meuz ē. ex alia cā meū fieri nō p̄ōt. s̄. de fide. instru. iter dilectos. ꝛ isti. de acti. §. sic itaqz ꝛ. ff. de acqrē. pos. possideri. §. ex pluribus. ad hoc p̄ōt dici qꝫ titulus ꝓ tanto dr̄ iustus: qz dat cāz p̄scribendi. lz in veritate nō sit iustus: qz

tūc nulla ē p̄scriptio necessaria. ff. de vsur. l. segtur. §. si lana. vñ minus iust⁹ titulus dat cām p̄scribēdi. si adsit bona fides: vt ille credat talē titulū sufficere. ꝛ credat tradē dētē eē dnz. ꝛ sic p̄t itelligi qō dr̄. s̄. e. de quarta. ꝛ. s̄. ō ꝓsue. cū dilect⁹. ꝛ. j. de ēp. ꝛ vēdi. quenit. ff. p emp. qꝫ vulgo. ꝛ. ff. pro legato. l. iiii. ꝛ. vlti. Sed cuz in casu isto nō ostēderet aliqē titulum ꝛ sciret rē ad aliuz ptinere. vt patet p cōfessionem illius nō poterit p̄scribere. ideo dicit qꝫ bona fides ꝛ iustus titulus requirunt̄ in p̄scriptione rei ecclesiastice. Jo. dicit qꝫ circa incorporalia nō ē necesse allegare titulum. vt notat̄ scōm eū. s̄. de causa pos. cū ecclesia. Sed hoc exemplū ꝑdicit ei. Ut ergo scias quando sit necessarius iustus titulus. ꝛ quādo sufficiat bona fides. inspiciēdum ē an illa sup qbus allegatur p̄scriptio, iure cōmuni valeant ab ipso possideri nec ne. Si enīz iure cōi possint possideri. sufficit bona fides ad p̄scribēdum. Et sic telligūtur quasi omnia iura istī⁹ tituli. ꝛ. xvi. q. iii. ꝛ. iiii. ꝓ totū. eo saluo quo dictū est de limite. s̄. e. q. Si vero iure cōi possideri nō possunt ab eo qobicit p̄scriptionē quātāqz bēat bonā fidē nō p̄scribit: qz p̄scriptionis ius creatū aduocat. nouū antē ius nō creat. vt. c. di. ō morē. xciii. di. illud. sic ius decimarz nō cadit in laicū. ꝛ ideo nulla valet ibi p̄scriptio. xvi. q. i. c. vlt. ꝛ. q. iii. §. pōt. v. qꝫ si priuatus. ꝛ. q. vi. c. i. ꝛ. s̄. e. cām q̄. vbi nō ꝓdest titulus. ꝛ. i. q. iii. q̄situm sic ius eligēdi nō cadit in laicū. s̄. de elec. sacrosancta. ꝛ. c. messana. ꝛ. j. de iurepa. c. a nob. ꝛ sic itellige. j. de deci. dudū. qz ꝛ illi hospitalarii de iure cōi decimas possidere nō possūt vnde cōpellebant̄ titulū ostēdere. ex quo habuissent cām p̄scribendi. sic ꝛ i monasterio. si monachi nolēt subesse ep̄o. qz allegarēt p̄scriptionem. cū de iure cōi subiectionē euitare nō posset. ꝛ generaliter obtinet hoc in his ꝛ aliis oīb⁹ que iure cōi possideri nō p̄nt ab his q ea detinēt. et hoc ꝑz ex eo qꝫ talia ip̄etrant̄ p̄ priuilegiū ergo de iure cōi nō possidet. c. di. ō morē. Sic ep̄s in parrochia alteri⁹ cp̄i nō p̄ōt decimas ꝛ ecclesias possidere de iure cōi. vñ si allegaret p̄scriptionē i decimis ꝛ ecclīis i dioce. alteri⁹ allegat̄ dz titulū ꝛ hoc ꝓbare. ꝛ hoc ꝓbat̄ i q̄dā decr. nouā. Greg. q̄ incipit. venerabiliū. ꝛ cā de lr̄s fuit iter archiep̄m rothom. ꝛ ep̄z exonie. Et idē ē de aliis parrochiis iferioꝛib⁹. vt vna ecclesia i parrochia alteri⁹ nō p̄scribat sine titulo. ꝛ sic itelligit̄. s̄. e. ad aures. nisi illa ecclesia que p̄scribit habeat titulū. Sed vī qꝫ olim sufficiat bōa fides. s̄. e. ad aures. b.

a Cum olim. tua dioceſi. xvi. q. vii. oēs basilice. ꝛ. xviii. q. ii. monasteria. ꝛ. s̄. e. cum non liceat.

b Arbitrium. s. ab vtraqz parte approbatum. vt. s̄. de arbi. ex parte.

Cum olīz frater epiſcope cum abbate ꝛ monachis. s. salua/toris de ficheto sup plebe salamaza ne ꝛ adiacentibus capellis illius i nr̄a presentia litigādo institutionez eis: ꝛ alia ad ius ep̄ale ptinentia vēdicares: ad fundandā intentionē tuam ius cōmune principaliter allegabas: cuius auctoꝛitate dicebas vniuersa spūalia in predictis locis que sunt in dioce. tua [a] constituta ad te tā qꝫ ad dioceſanuz ep̄uz pertinere: arbitriuz [b] preterea super hoc promulgatuz a pistorien. ep̄o: archipresbytero ac primicerio lucano allegans ad elidendaz aūt intentionez tuā abbas grego. vii. pape priuilegiū exhibuit: qꝫ predictū arbitriuz multo videbatur tēpore p̄cessisse: p qō taz mōasteriū qꝫ plebs ꝛ capelle predicte videbantur libertati donate: ꝛ infra. Alioruz quoqz ro. pon. dictus abbas priuilegiis vtebatur post arbitrium promulgatū obtentis: q libertatis priuilegia sibi cōcedere videbantur: ꝛ infra. Quia predictus abbas sufficienter ostendit monasteriū suum super institutionibus ō stitutionibus ꝛ ordinationibus plebani ꝛ clericorū baptismo ꝛ penitē/tia in leuioribus culpis sepultura ō cimarū perceptione: ac diuinis officiis celebrandis: tam in plebe qꝫ in capellis predictis in excōicando at qz interdicendo ꝛ etiā absoluēdo legitima p̄scriptione [c] munitū abbatem ip̄m ab ip̄etitione tua sup ip̄ā dictis articulis duximus absoluendū: super illis tibi perpetuū silentiū imponendo: super aliis oīb⁹ que ad ius ep̄ale spectare noscuntur: iuxta tenorē [d] arbitri eundē abbatem quo ad plebem ꝛ capellas predictas sententialiter condēnares.

1 Dem.

Veniens ad pre. no. abbas. s. martini de pannonia: ꝛ infra. Petit a nobis postmodū idem abbas vesprimeñ. episcopus non ip̄ediat [e] vel faciat impediri: quo minus omnes qui in simagien. parrochia vel comitatu consistunt: de omnib⁹ que possident decimas sibi soluant sicut in priuilegiis pascalis pape pre. no. ꝛ. s. stephani regis [f] continetur prefatus vero episcop⁹ postulauit [g] vt decimas simagien. comitat⁹ infra sue dioce. terminos cōstituas quas detinet idē abbas sibi restitui faceremus: nisi aliquo iure speciali [b] se ip/sas possidere mōstraret: ꝛ infra. Crisma [i] vero: oleū sanctū: cōsecratiōes altariū seu basilicaꝝ: ordinationes clericoruz qui ad sacros ordines promouendi fuerint: clerici ecclesiaruz vel capellaruz ipsius monasterii qō est in vesperimeñ. dioce. cōstitutū a vesperimeñ. ep̄o postulabūt: siqui dez catholicus fuerit: ꝛ gratiz se. ap. habuerit: ꝛ ea gratis sine prauitate aliqua voluerit exhibere: alioquin ab alio quez maluerint p̄side catholico suscipiēdi ea liberā habeant facultatez: sicut in priuilegio dicti pascalis [k] ꝛ alex. pape pre. no. perspeximus contineri: nō obstante priuilegio clemen. [l] pape. per qō priuilegiuz suoꝝ pre. non extitit derogatū cū de ipsis nullā [m] fecerit mentionē: preseruz cuz ꝛ ipse clemens priuilegiuz illud concesserit: saluis institutionibus nō soluz eccle. ro. sz ip̄ius etiaz legatoꝝ. Nec obstare poterat prescriptio quā idem abbas in suuz subsidiuz opponebat [n]: quia si consumata erat: quando ab alexan. papa priuilegiū ip̄etrauit: iuri prescriptō nis renūciasse [o] videtur: p̄sertiz cuz corā nobis p̄uilegio illo sit vsus qō sue itentiōi [p] quantū ad hūc articulū

c Prescriptione munitum. ꝛ sic abbas pōt preseribere iura episcopalia cōtra episcopum. vt. s̄. e. auditis. vbi de hoc.

d Tenorē. ꝛ ita sniā ꝓ abbate in his tātum in qbus p̄scripsit. in aliis stat̄ arbitrio ꝛ ferī sniā ꝓ ep̄o. nec imerito. qz per arbitriū recessū fuit a priuilegio gregorii. ad min⁹ i his q̄ faciūt ꝓ abbate. sed libertati nō potuit abbas renūciare p arbitriū sine licētia pape. s̄. de arbi. cū tūc. alia vō nō valuerūt tā qꝫ p̄ mēdaciū ip̄etrata post arbitriū. j. de deci. ex multipliciꝝ. T. itelligit qꝫ arbitriū nō tāgit capitula illa sup qbus ferī sniā ꝓ abbate. ꝛ in qbus p̄scripsit ō ep̄m. alias nō potuisset p̄scribere p̄dicta. qz p̄sumeret habuisse malā fidē pp arbitriuz. qz habēs malā fidē nō prescribit. j. e. c. vlt. ꝛ hoc ꝓbat̄ p lr̄am seq̄ntem vbi dicit. iuxta tenorē arbitrii ꝛc. b.

e Veniēs. ip̄ediat. itēdebat abbas vti possidetis. b.

f Regis. Stephani. ar. qꝫ reges p̄nt dare priuilegiū decimarū ꝛ de reb⁹ spūalib⁹. xcvi. di. cōstātin⁹ ip̄erator. Sz ōnīū verū ē. j. ō dici. tua nos. ꝛ. e. dudū

g Postulauit. Super libellis istis nō formatꝝ sniam. sz ff scdm pte libelli ip̄ius abbatis. i qua petiit vel clerici ecclesiaꝝ monasterii libere possint recipere sacramēta q̄ numerāt in. v. crisma. ꝛc. ꝛ ibi incipit formare sētētiaz sup aliis libellis nihil dicit i hac ōre. qz nō ptinēt ad hunc titulum. ber.

b Speciali. sic argumētat̄. c. di. ō morē. sed hic abbas ostēdebat libertatis priuilegium.

i Crisma. hic incipit sententia

k Paschalis. idem vī de iure cōi qꝫ ab alio posset petē. ꝛ sic illa clausula nō eēt apposita. qz pp maliciā sine ōsidiā iudicis delegati deuoluīt ptās ad eū q in causa illa iudex nō ē. s̄. de offi. ordi. significauit ꝛ. s̄. ō so. cōpe. ex trāsmissa. ꝛ. c. ex tenore. ꝛ. lxv. di. si forte.

l Clemētis. dato sup p̄dictis articulis vt illa sacramēta reciperēt a quo vellēt quod nō valuit.

m Nullā sic ꝑz exp̄sse qꝫ ḃm priuilegiū dz facere mētionem de p̄mo. ad hoc vt reuocet illō de lr̄s dcīs ē plene. s̄. de rescrip. c. i. Quidā tñ dicūt aliud esse in priuilegio qꝫ in rescripto cū priuilegiū sit lex p̄uata. iii. di. p̄uilegia. ꝛ vna lex nō dz de alia facere mētionem. sed illud obtinet in legibus cōmunibus quas p̄nceps hz i scrinio pectoris sui. C. de testa. omnium. secus in legibus priuatis quarum non habet memoriā. s̄. de of. de. ex parte. sicut nec habet memoriam rescriptoꝝ.

n Opponebat. super p̄missis sacramentis recipiendis ab alio ep̄o.

o Renūciasse. Nō qꝫ priuilegiū ꝛ p̄scriptio ōnia sūt: exquo simul haberi nō possūt. vt dixi. s̄. e. si diligēti. ꝛ. c. auditis. qz igressus vni⁹ alteri⁹ operat̄ egressum. si mile. xxxii. q. i. cū renunciat̄. c. di. ō morē. ff. de sepera. l. i. §. illud sciendum. ff. de mino. in cause. ii. i p̄in. ꝛ. ff. ad municipa. l. i. ff. de leg. i. si qñ. C. de thesau. l. vna. li. x. sicut ecōuerso. vtēdo iure cōi renunciat̄ priuilegio. s̄. de cōstitu. cū accessisset ꝛ. j. de preben. pro illoꝝ. ꝛ. j. de priuile. si de terra. ꝛ. c. accedentibus. ꝛ. C. de iure do. ip̄etrando. l. ii. ꝛ. ff. rem ra. ha. l. iii. §. falsus procurator. Sz videt qꝫ iure cōi ꝛ priuilegio possit qs simul vti. s̄. de ꝓsue. cū dilectus. nec renūciat quis iuri militari. lz vtatur iure cōi. ff. de mili. testa. l. iii. ꝛ. xxiii. di. quanqꝫ. in p̄in. ꝛ. ff. de priuil. cre. l. antepenul. sicut iure cōi ꝛ cōsuetudini aliquis innititur. xcv. di. olim. ꝛ. j. de censi. sopite. Potest dici qꝫ hic recessum fuit a iure cōi. s. p̄scriptione qz ip̄e tranuit abbas priuilegium donationis. ꝛ ex diuersis causis nō pōt habere dominium. s̄. de fide instru. inter dilectos. ꝛ. ff. de acqui. pos. l. iii. §. ex pluribus. Sed si ipse impetrasset priuilegium cōfirmationis illud nō obstaret. qz confirmaret ius quo vtebatur. s. p̄scripsione.

p Intentioni. dicebat abbas qꝫ licebat clericis ecclesiaꝝ suaꝝ recipere sacramēta ab ep̄o quo vellent iure p̄scriptionis: ꝛ priuilegiū alexandri. dicebat qꝫ p̄mo a dioceſano suo. ꝛ ita priuilegiū istud quātum ad hunc articulū ō dicit. ꝛ ita

ãpetrãdo ꝺnium ꝑuilegiuꝫ renũciauit ꝑscriptioni. ⁊ ꝑcipue qꝫ vsus ẽ in iudicio ꝑuilegio alex. Et idẽ esset si priuilegio nõ fuisset vsus: qꝫ eoipo qꝫ ipetrauit ꝑuilegiũ. renunciabat ꝑscriptioni ⁊ ita habebat malã fidẽ. ⁊ ideo nõ poterat ꝑscribere post ipetratum ꝑuilegium si nõdum erat cõpleta ꝑscriptio vt lra dicit. Sꝫ si nullũ ꝑuilegium allegasset: sed solam ꝑscriptionem: nungd alter eps posset ꝑscribere collatiõez istoꝝ sacra métoꝝ. ex hac lra videt qꝫ sic. Cõtra videt. s. e. si diligẽti. qꝫ in talibus casibus que sunt ꝺ ius cõmune: titulus necessarius videt. vt ibi ꝺr. vt. j. de ẽci. oudum. ⁊ c. venerabilium.

a Cõtradicit. si. j. de cõcess. ꝑben. ex tenore. ⁊ s. de fi. instru. imputari.

b Quoniaꝫ omne. ex fide. i. ex cõscientia. sic exponit ꝺ pen. di. iii. ad fi. §. illud quasi ad me. ⁊ s. de resti. spo. lras xxviii. q. i. §. ex his.

c Bona fide. ar. ꝺ. j. de iure pa. cura. Qñ quis dicat habere bonã fidẽ. ꝺcm. s. e. si diligẽti. in notula. illud generalit. ⁊ quilibꝫ ꝑsumitur habere bonã fidẽ. Sed qd si aduersari etiã vellet ꝓbare ipm nullo titulo possidere: sed potius per violẽtiam: ⁊ sic mala fide icepit possidere? videt qꝫ debeat audiri. exquo vult ꝓbare originé ꝑscriptionis viciosaꝫ. C. de pig. ac. nec creditores. ⁊. C de ꝑscrip. lon. tem. in aut. malefidei. C. de distrac. pig. ⁊ qui sub imagine. ⁊. xvi. q. iii. si sacerdotes. ⁊ c. se. ⁊ c. lꝫ. ⁊ c. i. in fi. ⁊. xciii. di. illud. C. de ꝑscrip. xxx. anno. si qs ẽptionis. §. sed hec. Arg. ꝺ. s. e. ad aures. qꝫ vt ibi ꝺr quadragẽnalis ꝑscriptio oẽm tollit actionẽ. ⁊. C. de ꝑscrip. xxx. an. l. pe. ⁊. vlt. Ad hoc pót dici qꝫ bene debet audiri qꝫ vult ꝓbare malã fidẽ ab initio habuisse: qꝫ postea ꝑscribere nõ potuit. s. c. ꝓx. in fi. ⁊ c. vigilanti. ⁊ c. si diligẽti. ⁊ hic. Sed nungd tenet hic docere de titulo. cũ hic tãtum dicat de fide. de hoc ꝺcm ẽ. s eo. si diligẽti in notula. ex hoc videtur.

d Quã ciuilis. Ex eo qꝫ dicit tã canonica q̃ ciuilis. videt qꝫ papa voluit ꝓiudicare ꝑscriptioni laicoꝝ: que ꝑscriptio locũ habet vbi ẽt habent malã fidẽ in ꝑscriptione. xxx. vel. xl. an. s. e. vigilãti. ⁊. xvi. q. iii. §. põt. ⁊. §. qꝫ si mala. Dicebatio. qꝫ rõe peccati statuit hoc papa de ꝑscriptionibus laicoꝝ: qꝫ ois causa rõne peccati saltẽ idirecte ptinet ad ecclesiam. s. de iudi. nouit. ⁊ scõm hoc oia ciuilia iura que tractãt de ꝑscriptione. xxx. vel. xl. an. in male fidei possessoribus nõ tenẽt bodie. sed hoc nõ credo qꝫ p istam cõstitutionẽ papa voluerit ꝓeiudicare legibus. sed quo ad ius diuinum verꝫ est illud qꝺ sine peccato mortali laicus male fidei ꝑscribens talẽ rem retinere nõ potest. xiiii. q. vi. c. i. Et littera ista sic itelligitur. tam canonica idest tam de re spirituali q̃ ciuili. Et hoc vult dicere ille q ꝓscribit bonã fidẽ habere debet siue res quã ꝓscribit spiritualis sit vel ciuilis scõm iura canonica. ⁊ sic nihil statuit ꝺ leges. Vel dicas scõm qꝫ dixit io. ⁊ lex aliud cõsiderauit q̃ canon. lex enim cõsiderauit negligẽtiam nõ petẽtis reꝫ suã. s. e. vigilãti: sed canon cõsiderauit peccatũ ꝑscribentis mala fide. qꝺ nõ excusat negligẽtiam nõ petẽtis rẽ suam. ⁊ ideo dicit hic. qꝫ nulla valet ꝑscriptio siue canonica vel ciuilis que sine peccato mortali cõseruari nõ põt. vñ potius stã dũ ẽ canoni q̃ legi. in hoc casu. qꝫ ꝑscribẽs nõ excusat a peccato. ꝓ rõnẽ legis. ⁊ ideo canon voluit ꝓꝓ periculũ animaꝝ in hoc leges corrigere: lꝫ nõ seruetur in iudicio seculari. sicut ꝺr de legibus permittentibus vsuras q̃ bodie nõ tenẽt. vt no. j. de vsur. qꝫ in oibus. ⁊ cõstitutio ista tãtum respicit futura. cũ de preteritis nihil dicat. s. de consti. c. vlt. vbi de hoc.

e Nulla tẽporis. s. ipius ꝓscriptionis. si enim post cõpletã ꝑscriptionẽ sciat rẽ alienã. nõ ꝺr ideo mala fide possidere. de hoc ꝺr. s. e. vigilãti. sed qd si tẽpore ꝓscriptionis habuerit cõsciaꝫ lesã. postea incipiat habere. ñ lesã nũqd ꝓꝓ hoc ẽ interrupta ꝑscriptio? nõ vr: qꝫ errone a fuit. vñ eã deponere ꝺz. j. de symo. ꝓ tuas ⁊. xi. q. iii. cui ẽ illata. itẽ quid si dubitat an res sit sua ⁊ ꝺz iustã cãm dubitatiõis adhuc ꝺr bonefidei possessor. ⁊ vit fructib. ff. de vsur. q sit. §. bone fidei. ⁊ i hoc casu ꝑscribit. lꝫ habeat cõsciam dubiã nõ tñ lesam. qꝫ nescit adhuc an res sit aliena. ꝺz ingrere ab aliis de re illa. vt sic gueniat ad veritatem. ar. xxxvii. di. §. vlt. xxiii. q. vlti. occidit. Item qd si ꝓlatus habeat lesam cõsciam alicuius rei quam possidet lꝫ ecclesia habeat bonã fidẽ. nungd teneꝫ dimittere illã. Respondeo ñ. sed significabit illi cuius ẽ vt petat. ⁊ sic purgabit cõscientiam suã. nec in hoc videt fraudem facere. ff. de nego. ge. at qui natura. §. cum me absente. ⁊. ff. mã. gnus. sed si ille veniat ⁊ petat in iudicio ⁊ prelatus cõfiteat. nungd ꝓeiudicat ecclesie que habet bonam fidẽ. si enim prelatus cõstitutus a collegio ad defendendum cõfiteꝫ tanq̃ sindicus in iudicio. bene ꝓeiudicabit ecclesie: qꝫ tũc sustinet ꝓsonam totius capituli. alias nõ credo qꝫ cõfessio prelati ꝓeiudicet ecclesie. nisi forte cõfiteret de eo qꝫ ipsemet fecisset. ar. xxv. q. ii. post q̃. de hac materia dixi s. de elec. oudum. §. ii.

f Sententia. Decre. ista loquitur de materia illa. xvi. q. i. frater nr. ⁊ ex illa lra potest colligi casus huius decre.

g Cõtra leges. q̃ dicũt qꝫ sinia a nõ suo iudice lata nõ tenet. C. si a nõ cõpe. iu. l. i. ⁊. ii. ⁊. vlt. ⁊. ii. q. i. in primis. v. de ꝓsona. xi. q. i. c. pe. ⁊. s. ꝺ iudicat si clerici. ⁊. xvi. q. i. frater noster. vt hic ꝓz. Itẽ sinia lata ꝺ leges. i. ius ꝺstitutionis. ita qꝫ hoc in sinia exprimat. nulla ẽ ipso iure. ⁊ citra appellationẽ rescidit. vt hic ꝓz. ⁊. j. e. cũ iter vos in fi. ⁊. j. eo. iter certeras. ⁊. ii. q. vi. §. diffinitiua. v. itez si sinia ꝺ ius scriptũ. ⁊. ff. de ap. l. si exꝑsium. Itez si calculi error in sententia sit exꝑsus. sententia non tenet. ff. que sen. sine appel. rescin. l. i. §. i. ⁊. j. de sen. ex. p tuas. nec efficit aliqua ꝓ appellatiõez vt in. l. predicta. si ex ꝓsessu. arg. ꝺ qꝫ efficiat aliqua ꝓ appellationẽ. ff. rẽ ra. bal. iii. §. falsus. ⁊. ff. de iu. lꝫ. sed nõ ẽ ita: ibi enim sẽtẽtia lata est i ꝓsona falsi ꝓcuratoris. vnde ab initio tenet sẽtẽtia qꝺiu cõstet de falso ꝓcuratore. ⁊ si dominus recurrat ad cõmune auxilium appellationis intelligitur approbare factuꝫ falsi procuratoris. ⁊ ideo per appellationem efficitur aliqua que per exceptiõem poterat irritari. secus vbi ab initio nulla est. vbi est defectus in iurisditione. ibi ꝓ appellationem nõ firmatur vt hic ⁊ in cõcordan. ibi positis. sed in. §. falsus ⁊ in. l. lꝫ verum nõ fuit defectus in iurisdictione.

b Pargantium. celeri. si. ii. q. i. sicut. ⁊. C. de iudi. properandum in prin. ⁊. s. de dolo ⁊ contu. finem. ⁊. c. venerabilis. arg. contra. xi. q. iii. cum apud. illud intelligitur quãdo sententia lata est ad mortem. ⁊ ibi ꝺifferitur executio ex causa. vt ibi dicitur. nec tamen cum nimia festinatione ferenda ẽ sententia anteq̃ iudex possit esse istructus. s. de in integ. resti. tum ex litteris. qꝫ ipum oportet cuncta rimari. xxx. q. vlt. c. vlt. aliter enim ad veritatẽ ꝑuenire nõ posset. xxiii. q. vlt. occidit. sed moratoria cunctatione cãm examinabit. ff. de admi. tu. tutor qui. §. i.

i Non potest. sacerdotuꝫ. i. episcoporꝫ trium in causa diaconi. in causa presbyteri. vi. ad minus. xv. q. vii. si autẽ. ⁊. c. felix. sed nunquid debet omnes cõcordare ad hoc vt teneat sententia? videt qꝫ sic ex eo qꝫ dicit concors. s. de transla. inter corporalia. sed sufficit qꝫ maior pars concordet in vnã sentẽtiam. ⁊ satis dicetur tunc concors. qꝫ quod maior facit pars valet. ff. ad municipa. quod maior. lxv. dist. c. i. ii. ⁊. iii. sed in causa episcopi nõ tenet sentẽtia. nisi oẽs cõcordauerint iudices quibus causa per papam cõmittitur. vi. q. iiii. si quis epũs criminaliter. ⁊. c. i. ⁊ ẽ speciale i cã episcopi. aliud speciale vbi nõ tenet sẽtentia plurium no. s. de rescrip. pastoralis. in prin.

k Eã que. morem. i. scõm canones.

l Roborentur. Si postulatũ fuit ea roborari. vt. xxxv. q. ix. omnimodis. ⁊. ii. q. i. sicut. ⁊. s. de pac. quotiens. ⁊. s. de transac. c. i. ⁊ hec qꝺem confirmatio si facta fuerit ex certa scientia ⁊ cuꝫ cause cognitione non poterit postea inferior iudex de illa iudicare. j. de ꝓfirma. vti. vel inuti. c. i. ⁊. ii. vbi de hoc.

m Decetero. fraus. s. circa negociũ principale. qꝫ obtinet sniam per fraudẽ. puta per falsos testes vel per falsa istrumẽta. si hec obticiantur coram executore vt executio differatur. nõ est ei facultas de hoc cognoscẽdi. vt hic dicit. qꝫ sic assumeret partes iudicis quod esse nõ debet. C. de execu. rei iu. si vt proponis. nec sententiam debet mãdare executioni. sed hec referre debet superiori. vt hic dicitur. ⁊. j. de fal. super eo. Arg. cõtra hoc habes qꝫ iste executor posset de huiusmodi cognoscere. xxv. q. ii. ⁊ si nõ cognitio. sol. hoc. c. de mero executore i telligitur q nullã ꝺz cognitionẽ ãnexã. nisi solã executionẽ. j. de fal. sup eo. Lex ꝺicta intelligit de illo executore q habet cognitionem. De hac materia plene tractatur. s. de offi. deleg. pastoralis. §. quia vero.

n Cum aliqꝺ. pignora. sic. ff. de cõsti. pecu. promissor. §. cõstitutio ⁊. ff. de pigno. actio. nõ ẽ. vbi ꝺr pignus. nõ aliter cõstituit. nisi vẽ tũ fuerit in possessionẽ. si. ff. de acqui. pos. possideri. in prin. ⁊ hoc iõo nelites ex litibus oriantur. ff. de re iudi. l. iiii. in. §. ait praetor.

Contradicit[a]: Si vero nondum erat consumata prescriptio: sed erat in ꝑscribendo post impetratum huiusmodi priuilegium bonã fidem non habuit: ⁊ ideo fm canones non prescripsit.

Idem in concilio generali.

Quoniã omne qꝺ non est ex fide[b] peccatũ est: synodali iudicio diffinim⁹: vt nulla valeat absq; bona fide[c] prescriptio tam canonica q̃ ciuilis[d]: cum generaliter sit omni cõstitutioni atq; consuetudini derogandum: que absque mortali peccato non potest obseruari: vnde oportet vt qui prescribit in nulla tempo/ris[e] parte rei habeat conscientiam aliene.

De sententia ⁊ re iudicata

Gregorius.

Sententia[f] contra leges[g] canone sue prolata: licz non sit appellatione suspensa: non potest ipso iure tamen subsistere.

Idem.

Pargantium cõtrouersias celeri[b] sentẽtia terminare ⁊ equitati cõuenit ⁊ rigori.

Idem.

Non potest in quẽquã a sacerdotali gradu: nisi iustis ex causis cõcors sacerdotum[i] sentẽtia sub mouere.

Leo papa.

Aque iuxta ecclesiasticuꝫ morem[k] iuste ⁊ rationabiliter fuerint diffinita: nostra quoque sententia roborẽtur.[l]

Alex. tertius eborac. archiepo.

Decetero noueris: qꝫ si sententiam a nobis latã precipimus per aliquem executioni mandari: ⁊ fraus[m] iteruenerit: nõ ẽ facultas executori de toto negocio cognoscẽdi: sed deferri questiones que incidẽrint ad se. apo. oportebit.

Idem nouiceñ. epo.

Cum aliquibus est adiudicata possessio: non sufficit eis dari pignora[n] nisi corpali possessiõe letẽt

a Ator. insinuatione. Modo collige ex hoc loco. qꝫ in causis ex quibus vertitur periculū anime pōt quis venire ꝯ factum suū. vt revocet sentētia quā ferri procurauit. ⁊ si cōstiterit ecclesiaz fuisse deceptā: revocabit sinia. j. e. cōsāguinei. ⁊. s. de testi. sicut. ⁊. xxxv. q. ix. §. bis ita. in fi. alias turpitudinem suam allegans non auditur. j. de donat. inter dilectos. ⁊. j. de conc. es. preben. cuz super.

b Renitētem. Hec violētia trāsiuit p⁹ modū in cōsensuz p carnalem copulam subsecutā. j. de spon sa. ad id.

c Etatis. ⁊ hoc cō tra dicit ei quod premisito e carnali copula: ⁊ sic fuit allegatō: ⁊ ex alia cā fuit matrimoniū separatum.

d Permanere. nō obstāte sinia p⁹ lata: qꝫ ꝯ matrimoniuz nō currit p̄scriptō. xxxiii. q. v. qꝫ ꝺo ēt si ab illa sentētia nō fuit appellatum qꝛ sinia lata ꝯ matrimoniū nō transit in rem iudicā quin revocet sentētia quādocūqz error sentētie detectus fuerit. vt hic p⁹. ⁊. j. de frigi. ⁊ male. fraternitatis. ⁊. xxxv. q. ix. graue. ⁊. §. bis ita. Sic nullo tractu tē poris matrimoniuz cōfirmatur in gradu prohibito cōtractum. j. de cōsanguini. nō debet. ⁊ qꝫ dici cōsuevit sententia ꝯ matrimoniū non transit in rem iudicatā. veruz ē vbi bene cōiuncti indebite separant. Qꝛ ꝗs deus coniunxit. homo seperare nō pōt ⁊ ideo quādocunqz ꝺium legitime constiterit: sinia ꝛtracta bit. idem ē cū i gradu ꝓhibito alig sūt conuicti. vel aliquo alio ꝓpetuo impediñto: qꝛ nullū ē ibi matrimoniuz. vñ null⁹ cōsēsus pōt mrimoniū inducere iter eos Sed vbi sinia fert pro matrimonio vbi nullum subest impedimētum: si ab ea nō fuerit appellatuz: transit in rē iudicatā: qꝛ iudicatis acquiescere videtur. j. co qō ad cōsultationez. vnde postea nō audiet. imo cōpelleretur alter alteri adherere.

C Um causa. arripueras. exquo aliquis nō ꝓsequitur appellationē. j. terminum sibi prefixū. extunc iudex ꝓcedere pōt tanqꝫ citatus ꝛemptorie nō veniss̄et. j. de appel. sepe cōtingit. qꝛ perinde ē ac si ñ appellasset. j. de appel. cū sit romana. vñ in b si peccauit iudex. b.

f Promulgauit. ecce hic obtinuit cōsuetudo bis cōtradictorio iudicio ergo debuit valere. ff. de legi. cum de cōsuetudine. ⁊. j. ō. v. sig. abbate. So. hec cōsuetudo fuit cōtraria iuri ⁊ mala in ꝓiudiciuz ecclesie ⁊ ideo nō fuit seruāda. vnde ad vltimū cassatur sententia. alias si bona fuisset cōsuetudo, seruaret. s. de eo qui mit. in poss̄es. cū venisset. Forte talis erat cōsuetudo illa: qꝫ qui emit a ꝓlato ecclesie solo tenet vēditio: lz nō ꝓbet ꝓcium i vtilitatez ecclesie versum esse. ꝯ illud. x. q. ii. hoc ius porrectum. xii. q. ii. sine exceptione.

g Consuetudinis. sic. xi. di. cōsuetudinis. ⁊. s. de cōsue. c. vlt. vbi exponitur hec auctoritas.

b Preiudicat. verum ē qꝫ cōsuetudo nō preiudicat legi. nisi sit rationabilis ⁊ legitime sit prescripta. nam tūc bene preiudicat legi. s. de cō-

sue. c. vlt. vbi plene de hac materia dicitur ⁊ hec consuetudo non fuit rationabilis nec prescripta.

i Ater ceteras. euacari. cum sinia tenuerit ⁊ appellatū fuerit ab ea vel euacuetur de facto cum est nulla. si. j. de re. ec. non alie. si quis presbyterorum.

k Manifestā. qꝛ lata ē ꝯ ius scriptum. s. ꝯ leges vel canones. s. e. c. i. ita qꝫ in ipa sinia ꝓtinebat errō. ii. q. vi §. diffinitiua. v. ita si sinia ꝯ ius scriptū ⁊. j. de confir. exalata. ⁊. j. de sen. excō. p tuas. ⁊ hic. i fi. ⁊ ita ipo iure nulla ē talis sinia. vt. s. e. c. i. vbi de b. Aliō ē cum lata est ꝯ ius litigatoris qꝛ tunc trāsit in rem iudicataz nisi fuerit appellatū. j. eo. cuz iter vos. Et si p iniuriaz iudicis dānatus fuit poterit agere ꝯ iudicem qui fecit litez suā ad interesse. ff. de iudi. filiusfamilias ⁊. ff. de cuic. si per imprudentiam. ⁊. j. de emptio. ⁊ vendi. c. vlt. ⁊ infamis efficit. C. ō pe. iudi. q ma. iudi. l. ii. b

l Enor. infirmitate. qō si vez fuisset iusta erat excusatio. s. de procur. q̄relam. ⁊. v. q. iii. si egrotans. imo nec tunc res iudicata censetur. ff de re iudi. quesitum. i. ⁊. ii. ℞. nec mandāda ē sententia exe. cutioni infirmate pretēta. ff. ō iudi. si pretor. in fi. sed hoc falso allegabat. vt bene declarāt sequentia.

m Promulgasti. ⁊ merito tā qꝫ cōtra cōtumacem cuz ex facto sequēti appareat qꝫ maliciose pretendebat infirmitatē ⁊ ita sequens presumptio elidit primam. sic. ff. de in integ. resti. diuus.

n Subarrasset. i. fidem consensus de presenti dedisset. alias si loqueretur de cōsensu de futuro nō mandaret papa virum separari ab illa. cuz qua postea cōtraxit per verba de presenti: quia sic soluta erant prioza. j. de sponsa. c. pen. ⁊ vl. ⁊. j. de ma. cōtra. contra interdi. ecc. c. ii. ⁊ est vulgare loci illius. sic. xxvii. q. ii. si quis vxorem. Vel pōt dici qꝫ subarratio fit per imissionem annuli i terueniente. cōsensu tacite vel expresse vt hic dicit. Et dic tacite vt in muto: expresse vt in loquēte: ⁊ stabitur huic subarrationi quāuis nihil dicat qꝫdiu contrarium nō probabit. quia presumitur pro matrimonio. arg. xxvii. dist. qꝫ interrogasti. xxx. q. v. nostrates. ⁊. c. femine. nihil enim interest an facto vel verbo quis declaret voluntatem suam. xliii. dist. c. i. ⁊. xli. di. c. i. ⁊ de pe. di. i. i actione. ⁊. j. de peni. ⁊ remis. omnis vtriusqz. §. vlt. ⁊. ff. de legi. de qbus. nisi probet se animo nō contrahendi id fecisse. arg. xxii. q. ii. qō aut. ⁊. ff. de ac. ⁊ obli. obligationum.

o Absolutione. facta contra mulierem absentem. vt superius patet ⁊ ita sentētia lata cōtra absentem non cōtumacem nulla est in quocunqz negocio: quia ea non obstante circa aliquam appellationez cognoscitur de causa: ⁊ hoc probatur. iii. q. ix. caueant omnia absente. revera absens. ⁊ si citatus esset aliquis ad sententiam ⁊ iusta de causa impeditus venire non posset revocatur sententia. j. eo. cum. bertoldus. alias si fuisset contumax. non revocatur. xxiiii. q. iii. de illicita. iii. q. ix. §. nisi. ⁊ in auten. vt omnes obedi. iudi. §. si vero neqꝫ. colla. v.

p Accedat. Sed qualiter mulier illa secunda priuatur iure suo ante finez cause contra illud. s. vt lite pen. laudabilem. ⁊. viii. q. iiii. nonne. Sol. cum aliquis cum aliqua contraxit in facie ecclesie approbante ecclesia si postea matrimonium accusetur locum habet illa decre. laudabilem. ⁊ similia alia iura. sed cum aliquis contrahit lite pen. cum aliqua vel contra prohibitionem ecclesie tunc locum habet quod hic dicitur. ⁊. j. de ma. contra. contra inter. eccle. c. i. ⁊. vlt. quia cum res facta est litigiosa non debet in aliam transferri personam. xi. q. i. qui res. C. de litigi. l. vlt.

q Onsanguinei. legitime quo ad originem iuris nō quo ad veritatem.

Dem. eidem ⁊. v. archidia.

Ator presentiū sua nobis insinuatione monstrauit: qꝫ cum quādam mulierē legitime desponsasset: ⁊ carnalis esset copula subsecuta iter eos scādaluz est suboꝛtū: cuius occasione debitū ei subtraxerit: consanguinei vero mulieris hoc molestuz habētes: questionem mouerūt proponentes qꝫ mulierez inuiram ⁊ renitentez[b]: nec etatis[c] apte matrimonio existentem duxisset vxorē: ⁊ qm̄ idem vitaz cupiebat agere dissolutā demum vtriusqz studio interueniē/te fuerunt minus rationabiliter se/parati. Nolentes igitur matrimonia canonice contracta leuitate quadam dissolui: mandamus: quatenꝰ si vobis constiterit eos per iudiciū ecclesie non fuisse legitime separatos: ecclesiāqz deceptaz ipsos facias sicut virum ⁊ vxorem insimul p manere.[d] Dem. t. ⁊ cleri cis sancte anastasie veroñ.

C Um causa que vertitur inter vos ⁊. g. ⁊. a. laicos super domo quadam eis ab archipresbyte/ro vestro vēdita ad examen. J. ap. se. legati delata fuisset post appe. ad nos interpositam ⁊ receptas indu/cias: quoniā infra terminuz tibi fi. t. ad eam prosequendam prefixum iter non arripueras[e] contra te sentētiam proferens: memoratis. g. ⁊. a pretaxatam domū ſm veroñ. ciuitatis consuetudinem adiudicare curauit. deinde cū causa fuisset ad nos p ap. delata: brixieñ. episcopus delegatus a nobis sententiaz contra vos spreta forma canonum ſm eandem consuetudinem: sicut prefatus legatus fecerat: promulgauit[f]. Nos au tez cōsideratē: qꝫ lz usus vel consuetudinis[g] non minima sit auctoritas: nunqꝫ tñ veritati aut legi ꝓiudicat[h]: prescriptā sniam reuocauim⁹: ⁊ vos ab ipetitione absoluentes: illorum vobis ⁊ ecclesie vestre domuz adiudicauimus supradictaz.

Dem eboracen. archiepiscopo.

Ater ceteras: ⁊ infra. Jtē cum aliqua cā ap. re. cōmittit ⁊ sententia ferꝛ iniqua: eā euacuari opoꝛtet: nec ei dz stari: si iniquitatē contineat manifestā[k]. Clemens. iii.

Enor lr̄aruz tuarū ostēdit: qꝫ cū inter. r. ⁊. m. mulierem qō matrimonii verteret: ⁊ theatro epo cōmissa fuisset: idē eundez. r. mulie re absente ab ipetitione ipius absoluit. Cetex eadē mulier a nobis ad te lr̄as ipetrauit: vt de cā cognosce/res ⁊ eaz fine debito termiares: ⁊ infra. Dictus vero. r. a te vocatus ad cām infirmitate[l] ꝓtenta nō affuit: sz qꝛ nocte sequente aliaz sibi copulaꝝ presumpsit: in eū excōicationis sententiaz promulgasti[m]: a qua postmodum absolutus ad te veniens ostendit lr̄as epi memoꝛati: quibus eum ab inqetatione ipsius absolutuz fuisse patebat. Quia igitur mulier suos testes offert ad probandū: qꝫ idē. r eā desponsatiōis ānulo pu. subarrasset.[n] tu quid super his agere debeas: postulas edoceri. Jdeoqz inquisitioni tue taliter rñdemus: qꝫ nō obstante illicita absolutione[o] quā eps fecit in causa ꝓcedas: eidē. r. sub pena excōicationis artius interdicēs: ne ad eaz quā supinduxit: accedat[p] priusqꝫ fuerit cā decisa.

Dem.

Onsanguinei. e. latricis presentiū: sicut tuis lr̄is intimasti cōpaternitatē inter ipam ⁊ virū suū legitime[q] ꝓbauerūt: ita qꝫ inter eos sniaz diuoꝛtii protulisti: predictave/ro. e. cū sit tibi postmodū confessa: qꝫ eius cōmater in veritate ante sententiā nō fuisset: sz post separationē cōpaternitatez cū eo contraxit: ⁊ tā dez ad secundas nuptias cōuolauit ⁊ infra. Fra. t. r. qꝫ pp solā cōfessiōez facto vel verbo quis declaret voluntatem suam. xliii. dist. c. i. ⁊. xli. di. c. i. ⁊ de pe. di. i. i actione. ⁊. j. de peni. ⁊ remis. omnis vtriusqz. §. vlt. ⁊. ff. de legi. de qbus. nisi probet se animo nō contrahendi id fecisse. arg. xxii. q. ii. qō aut. ⁊. ff. de ac. ⁊ obli. obligationum.

a Rationabiliter. ⁊ illud referas quo ad ordinem tantum.

b Probaretur. p legitimos ⁊ idoneos testes. ⁊ ñ p illos qui primũ falsũ tulerũt testimoniũ. cũ pluri sint. ff. de testi. sicut. sic. s. e. lator. vbi de hac materia. ad cõfessionẽ mulieris ⁊ ẽt viri ñ reuocaꝫ snia p ecclesiã lata ex ordine iuris: sicut nec ad eor confessionẽ mrimoniũ sepaꝫ. j. de eo qui cog. consan. vxo. sue. super eo. b.

CUm olim. duplici voce. Forte hoc dicebat se habere de cõsuetudine rõe dignitatis. vnã rõnem ꝓpositure ⁊ aliã rõne canonie. Sed nõ vr qõ pp pluralitatẽ stipendior plures habeat voces. cuz vox vni⁹ potior ẽ qꝫ alteri⁹ nõ rõe dignitatis sicut in testibus. s. de testi. in presentia. vel aligs forte cõmiserat ei vices suas: quod lz hodie scom tenorem illius constitutionis. s. de elec. quia propter.

d Ad diaconat⁹. Hec allegatio ñ valebat si erat archidiaconus. s. de eta. ⁊ quali. c. pterea. ⁊. c. a multis. sed assumit illã ñ cãz vt cãz. s. ỏ elec. cãz q.

e Circũuentus. Nota q psumiꝫ circũuentus qui mutatiter locutoriã suã: quã tñ cum in piudiciuz alteri⁹ partis iniquetiterlogtur mutare dz. j. ỏ appel. cũ cessante. vbi de hoc. Itẽ videꝫ q si aligs ipetrat oculte lras cũ aduersari⁹ ẽ presens q nõ valeãt tanꝫ tacita veritate ipetrate. s. de rescrip. ceterum. ar. ꝑ. qz licitum ẽ cuilibz vigilare pro comõ suo. lz i hoc alteri preiudiceꝫ. ff. ỏ his que in frau. cre. publice. ⁊. C. depositi. l. vlti. Sed quare tenebaꝫ querere aduersariũ: cum eius factũ cassatũ fuerit? Jo. dixit q forte ideo: q erat constitutus ꝓcurator ad reuocãdum cassationem. hec nõ ẽ rõ. sed hec potuit esse: qz cum papa ꝓnũciasset q scriberet aligbus q moneret eꝑm ⁊ capitulum vt eligerent. iaz itererat episcopi ⁊ canonicor ne aliq lre in ꝓiũ ipetrarent. ⁊ ideo videbaꝫ q ꝓcurator illorum debuit requiri: vel illa fuit potior causa. qz ille in impetratõne lrarum tacuit de ꝓnunciatione dñi pape q̃ si dixisset ñ habuisset lras quin fecissent mẽtionem de illa ꝓnunciatione. ⁊ sic circũuenit papaz. Sz q aliquis teneaꝫ regrere aduersariũ suum nõ ẽ veruz: imo sibi iputet q nõ cõtradixit in audiẽtia i qua debuit esse quãdo lre trãsiuerũt.

f Bonationis. Hec forte potuit esse: qz fecit sibi cõcedi ipe g. archidiaconatũ ab eꝑo p⁹ cõcessionẽ sibi factam a papa vt sic obtineret archidiaconatum: potius p eꝑm q̃ per papam: ⁊ ideo dicit in elusionez dñi pape. t.

g Absenti. sic. s. de elec. dudũ. i. ar. ỏ. s. vt lit. nõ cõte. c. i. vbi lite nõ cõte. nõ ꝓceditur ꝑ absentẽ. Sol. põt dici q hic fuit lis cõtestata vt dicũt gdam. sed ex lra ñ colligiꝫ. vel hic fuit citatus vel expectaꝫ. Vincen. ar. ad hoc. s. de do. ⁊ cõtu. cuz olim. ⁊ si fuit citatus ⁊ noluit venire recte potuit procedi ꝑ eum lit. nõ cõte. qz de electione plati agebaꝫ. s. vt lit. nõ cõ. qñ. ỏ. porro. vel qz pape constitit de surreptione. ergo ei absẽti lz nõ citato ponit silẽtium propter fraudez suam: qz decepit papam.

b Surreptione. que per surreptionem fuerunt ipetrate valere nõ debent. s. de elec. cum dilecti. ⁊. xxxv. q. ix. sententiam.

i Presẽtes. imo ⁊ absẽtes vocãdi sũt: si cõmode vocari possunt. s. de cle. q sicut ⁊. c. qz pp. nisi cõsuetudo esset in ꝓrium q absentes nõ vocarent: ideo forte dicit q ꝓsentes fuerint: ⁊ q dicit oium vestrum vel maioris partis: supple: qz q maior pars ⁊ sanior facit: valet ⁊ canonicũ reputaꝫ. s. de elec. qz pp. j. de his que fiant a maiore. par. ca. c. i.

mulieris nõ est recedenduz a snia p iudiciũ ecclesie rõabiliter[a] ꝓmulgata: nisi legitie in ꝓtrariũ probaret[b].

INno. iii. archi. ⁊ sacriste magalo.

CUm olim magaloñ. eps. p. de castro nouo ad vacantez archidiaconatuz eiusdẽ ecclesie nominat sset. i. preposito: vt nullus ibi nisi p us duplici[c] sibi voce cõcessa instituretur per ap. interpositã inhibente: eps dictũ. p. de archidia. per suũ annuluz inuestiuit. Prepositus vero aliũ ad eundẽ archidiaconatũ noiare presumpsit. Tandem. c. pre. no. qõ factũ fuerat ab vtraqz parte cassauit: pronũcians q aliqb⁹ scriberet: vt tam eꝑm q̃ psonas ad ordinãduz concorditer archidiaconatũ monerent: ⁊ eorũ forte monitis nõ admissis hoc ipsi exeq nõ differrẽt. Post hec vero dictus prẽ. no. g. quinonduz ad diaconatus[d] erat ꝓmotus officiũ: preter cõscientiã procuratoris eꝑi apud se. ap. tunc morãtis ipz archidiaconatũ cõtra pronunciationẽ suam contulit: sicut credimus circũuentus[e]. Nos igiꝫ inherentes vestigiis pre. no. dicentũ sniaz ro. se. cuz aliquid fuerit surreptum posse i melius cõmutari: qõ ỏ predicto. g. factum ẽ non obstãte donatõne quã ab eodẽ eꝑo in elusionẽ donatõnis[f] apostolice nuper dicitur recepisse: i irrituz reuocamus: ⁊ ei licz absenti[g] cum de surreptione[h] liquido cõstet super dicto archidiaconatu ꝑpetuũ silentiuz iponẽtes precipiẽdo mandamus: quatenus sepedictuz archidiaconatuz plena omniũ vestrum q presentes[i] fuerint in ecclesia interueniente cõcordia ordinare curetis.

IDem abbati ⁊ conuentui sancti zenonis veron.

CUm inter vos pro ecclesia vestra ⁊ archipresbyterum ⁊ clericos sancti proculi sup subiectione eiusdẽ ecclesie questio verteret: ex parte uestra fuit ꝓpositum: q dicta ecclesia monasterio uestro pleno[k] iure debet esse subiecta: videlicet in institutione destitutõne inuestitura archipresbyteri ⁊ eiusdẽ fidelitate ipius ⁊ fratrũ obedientia correctione: representatione ad ordines: tonsoration: susceptione crismatis: letaniis ⁊ aliis similibus[l]: per que plena subiectio declaratur: ad qõ ꝓbãduz instrumentuz publicuz cõcessionis. b. quõdaz veron eꝑi pars vra i mediũ ꝓducebat: quã cõcessionem successor eius. g. rataz habuit ⁊ etiã confirmauit. Sup his quoqz tãro. pon. q̃ patriarchaꝫ aquileg. priui legia ⁊ confirmationes induxit quoruz vnus de subiectione plenaria in priuilegio suo euidẽter expressit q sub testimonio[m]. r. quõdam veron. eꝑi qui eiusdẽ ecclesie archipresbyter extitit factũ fuerat ⁊ cõpletum: ⁊ in eo a priore sancti zenonis mandauit sua vice[n] subscribi. Adiecit ẽt ps vestra q iter. b. quõdaz abbatẽ eiusdem monasterii ⁊ sancti ꝓculi archipresbyteruz ⁊ fratres ipsius procedente tempore de fidelitate ⁊ obedientia manuali cõtrouersia fuit exorta: ad q̃ duo illi se dũtaxat teneri negabant: ⁊ super his testes producti fuerunt: tandez prefatus. g. veron. eps quõdã cardi.° sequẽs a quo idẽ fuerat iudicatuz: vel q archipresbyter dimitteret ecclesiam aut abbati obedientiam repromitteret sententialiter diffiniuit: cuius snia cuz nulla fuerit appellatione suspensa: in rẽ transit iudicatã: ⁊ ifra. Quãuis forte dicto instrumento donatõnis[p] nõ sit plurimũ intendum: nec cõfirmationib⁹ vel priuil. que de ipo cãz ⁊ originem acceperunt: attendẽtes tamen q ꝓtum ad litigantes[q] ipsos ius ex sententia factuz fuit: postꝫ in rem transiit iudicatã[r]: ẽt si cõtra[s] ius litigatoris lata fuisset: cũ contra ius constitutionis expresse lata non fuerit veritate gestor sermonibus ꝓualere: que presumitur rite per oia celebrata: diffinimus: vt archipresbyter sancti proculi qui pro tempore fuerit fidelitatem ⁊ obedientiam prestet abbati sancti zenonis.

IDem canonicis nouarien.

k Um inter vos. plenoiure. in spiritualibus ⁊ temporalibus. xvi. q. ii. visis. ⁊. j. de priuil. quoniam per confessionem.

l Similib⁹. ⁊ ita abbas huiusmodi iura cꝑalia possidere iecclesiis põt ⁊ pscribere. s. ti. pxi. auditis. ⁊. c. cum olim.

m Testimonio. alias nõ valeret: qz patriarcha vel archiep̃s in dioce si suffraganei sui nihil disponere põt nisi q̃tum canones illis ꝓcedunt. j. de excess. ꝓuel. sicut vnire ⁊. s. de offi. ordi. pastoralis vbi de hoc. ⁊. c. romana. ⁊. ix. q. iii. conquestus.

n Sua vice. Põt. nquis subscribere p se vel p alium. arg. ff. ỏ admi. tut. ita tñ ꝙ. gessisse. arg. C. de testa. hac cõsultissima. in prin. sed illõ ẽ cum ipi sciunt scribere. sic etiam cum alieno annulo possunt signare testamentum. C. e. si vnus.

o Cardinalẽ. qui delegar⁹ fuit ad cãz illam: sed forte fuit appellatum ab ipo

p Bonationis. qa donatio nõ valebat que nõ fuit facta secundum formaz iuris. xii. q. ii. sine exceptõne. j. de donat. pastoralis. ⁊ tõ confirmationes vel priuilegia que illaz donationem cõfirmabant nõ valebãt qa si principale non tenet nec accessoriuz. s. de fi. instru. inter dilectos. ⁊. C. de legi. non dubium.

q Ad litigantes. secus quo ad alios. C de excep. ꝓportione. ⁊. j. e. cũ super. ⁊ s. e. de testi. veniens ii. ⁊. j. e. c. pe. nisi i casibus: in causa filiationis. ff. de lib. ag. l i. ỏ. vlt. ⁊ duabus se. Itẽ i causa testamẽtaria. ff. de inoffi. te. qui repudiantes. ⁊. l. posthumus ỏ. i. in causa liberali ff. ỏ stat. ho. igenuũ

r Judicataz. hoc ẽ post. x. dies. j. eo. qõ ad cõsultationẽ. ⁊. s e. cum dilecti. in fi. ii q. vi. ỏ. diffinitiua. ff de cõdi. indebiti eleganter. ỏ. i. vnde po

stea retractari p appellationem vel supplicationẽ nõ põt. laur.

s Cõtra ius cõstitutionis. Illa enim nec trãsit in rẽ iudicatam. nec ẽ necesse appellare ab ca. ii. q. vi. ỏ. diffinitiua. ⁊ sic itellige quãdo i snia erroz exprimiꝫ. vt. j. de sen. ex. per tuas. ⁊. ff. de appel. si expressũ. ⁊. s. e inter ceteras. vbi de hoc. ⁊. c. i. ⁊ in. ỏ. diffinitiua.

t Sermonibus. Forte ideo dicit: qz res aliter fuit narrata q̃ gesta. ff. de re iudi. actorũ. ⁊. veritas rerũ erroze gestor nõ viciãt. ff. de offi. ꝑsi. illicitas. ỏ. i. hoc vult dicere scom io. qz verba siue sermo donationis nõ cõcordabãt snie. Sẽsus huius lre talis ẽ. snia hic appellatur veritas gestor: qz res iudicata ꝓ veritate accipiꝫ. ff. de sta. ho. igenuuz sermones hic appellat alia que allegabant. s. donationes priuilegia ⁊ cõfirmationez super donatione q̃ nihil valebãt: ⁊ ita veritas gestorũ ideꝫ snia q̃ lata fuit auctoritate gestor que in prima cã ꝓbata fuerũt: q̃ presumunt legitime acta prevalẽt sermonibus ꝓdictis donationibus ⁊ cõfirmationibus nihil valẽtibus: ⁊ ita papa sentẽtiat scoz pri

mam ſniam tãtum in duobus articulis qui cõtinebãt in ſnia: ⁊ hũc ĩtellectuz probat lex predicta. ff. de offi. preſi. illicitas. §. i. b.

Cauſaz que. mãdati. ſi hoc ꝓbatum fuiſſet ſnia nõ valeret. ſ. ó rescrip. cũ dilecta. ⁊. ſ. de offi. deleg. venerabili. ⁊. j. de cõſtr. vti. c. examinata. aliud eſſet ſi ꝓter formam. ſ. de offi. dele. ex parte. ſ. de elec. in cauſis. ⁊. ff. iudi. ſol. l. iaz tamẽ. §. pe. ⁊. ff. man. l. vlt. ⁊. ff. de procu. ad rem. ⁊ l. ad legatum. ⁊ index cui cõmiſſa eſt iniquiſitio. primo ó bet inquirere de fama: lz hoc nõ dicaẽ in litteris. j. de accuſa. cum oporteat.

b Nitebatur. ⁊ ita qui appellat proba re debet de iniquitate ſentẽtie. j. ó appel. cũ in eccleſiis. ⁊ C. de appel. q ad cauſa. Sed ó videt dicere aut. de his q ingre. ad appel. §. il lud. col. v. dic vt dez ẽ. ſ. de renun. in preſentia.

c Speciez. ſic. ſ. de renun. in pñtia. ſ. ó teſti. in noſtra. ⁊. iiii q. iii. ó. ſi teſtes. ⁊ melius. ó. item ſepe. ⁊. ff. de teſti. ob carnẽ. §. vl. Et nota q plura hic vident facere pro ipa ſnia. ſ. q nihil cõtinebat iniquum: qz de cõi cõſenſu partiũ fuit eã cõmiſſa: ⁊ q requiſitus fuit ille iudex ab vtraq parte vt ſentẽtiam ferret quoz q̃dam nihil operãtur ad hoc vt teneat ſnia vel nõ teneat ſiue de cõi cõſenſu cã fuerit cõmiſſa ſiuenõ hoc nihil facit vt ſententia magis valeat vel non nec ẽt q fuerit iudex regſitus niſi cum cã eẽt cõmiſſa ifra certum tẽpus ⁊ proro gata iuriſditione ifra tempus ⁊ poſt tẽpus requiſitus cõſenſit vt ferret ſentẽtiam tũc enim videt ꝓrogare iuriſditionem. ſ. de offi. deleg. de cauſis. qz iſtis nõ obſtãtibus poſſet appellare ſi alias ſnia eſſet iniqua primũ ergo faciebat ꝓ cõfirmatione ſententie. ſ. q nõ cõtinebat iniquũ: ⁊ qz illa. a. ſentẽtiam illã nõ potuit ipugnare q eſſet lata cõtra formam ſtatuti vel mãdati vt allegabat vnde merito debuit cõfirmari: qz ſemper ſtatur ſnie q̃diu cõtrarium nõ oſtendatur vt in decre. p dicta ſcilicet in preſentia. b.

d Quod ad cõſultationem. Caſus. Indicta fuit cuidã purgatio vſq; ad. xx. dies. ⁊ ab ipo recepta aduenĩẽte. xx. die appellauit nulla cã adiecta dicit q eius appellatio nõ ẽ admittẽda. cum. j. x. dies nõ appellauerit: qz per hoc acquieuit ſentẽtie iuris interpretatione. Itez cõdẽnatus fuit in cã pecuniaria: ⁊ q ad eũdez terminũ ſolueret: ipe nobat ſoluere niſi poſt tps quadrimeſtre qõ daẽ rei iudicate: dr q ꝓ lz nõ ẽ differenda executio ſnie: ⁊ ſi ꝓ hoc appellauerit nõ audit appellans: qz illud tẽpus põtartari ⁊ elõgari iuſta ó cã: ⁊ talẽ terminũ ſpõte ſuſcipiẽdo quadriemeſtri tpe renũciaſſe vr: tñ ſi modũ iudex exceſſiſſet in exequẽdo poterit appellare. vincen.

e Nõ exprimẽs. cũ appellaẽ a grauamine añ ſniam cã grauaminis ꝓ quã appellaẽ ſemp ẽ exprimẽda. j. de ap. vt debitus. ⁊ c. dilectus. ⁊ c. cõſtitutus. Sed cum gs appellat a diffinitiua. tũc ſufficit dicere. appello ab iniqua ſententia. ff. de mi. prefectipt. ⁊. ii. q. vi. §. forma. ⁊. l. anterioz: ſed in caſu preſenti nõ valebit appellatio ſiue expreſſiſſet cãm ſiue non cum terminus appel. eſſet elapſus.

f Locus. Hoc ideo dicit: qz petẽdo inducias videt approbaſſe ſniaz ſ. de offi. del. gratum. ⁊ ſ. de teſti. cũ veniſſet. C. de re iudi. ad ſolutiõez ff. de pac. tale. §. i. C. de iure do. impe. l. ii. ar. ii. q. vi. §. biduuz. in fi. ⁊ hic expreſſe. dr. ó. iii. q. iii. offeratur.

g Snie. nõ ipius de qua mentio facta ẽ. ſ. de purgatione preſtãda ſed alterius late in pecuniaria cauſa ſcõm q dz in caſu.

b Artari. ſic. ff. de re iudi. l. ii. ſi. j. de ap. oblate. Cõtra. ff. de re iudi. l. iiii. §. ſi qs cõdẽnatus. Sol. q dr hic. ⁊ c. oblate. ⁊. ff. e. l. ii. itelligit quãdo ex iuſta cã prozogat vel ẽt artaẽ tẽpus quadrimeſtre: lex ẽ ria quãdo iudex nulla cã aſſignata artat tẽpuſ qõ facere nõ dz vnde tũc tps ſuppletur a lege.

i Excedatur. ſic. ii. q. vi. §. ſũt quoz. ⁊. §. ab executore. ⁊. C. quoz appellatio. non re. l. ab executione. ⁊. ſ. de offi. dele. ſuper qſtionum. §. nos ẽt. ſz qualiter excedit modũ: qz aut faẽ qõ mandaẽ ⁊ tunc nõ excedit aut facit aliud ⁊ tũc nulla ẽ ſẽtentia ſua: vnde non ẽ neceſſe appellare. ſ. e. c. i. qz nõ ſeruat formã mandati. ſ. de reſcrip. cuz dilecta. ⁊. j. de cõſtr. vti. vel inuti. examinata. Sol. iudex põt excedere mãdatũ faciendo qõ mandaẽ: ⁊ plus aggrauãdo illum ó quẽ fit executio: ⁊ tũc tenet ſnia: vñ neceſſaria ẽ appellatio. Itẽ in alio caſu ſi vẽdicauerit ptes iudicis. C. de exec. rei iudi. ſi vt ꝓponis. ⁊ tẽ ſnia nulla ẽ vt ibi. Itẽ ſi obiicitur excõicatio. xi. q. iii. cum excõicato. ſ. de excep. cũ iter. ⁊ i decre. inno. iiii. pia cõſideratõne. Itẽ ſi innouatio facta eſſet poſt rẽ iudicatã tũc mutaẽ ordo executionis. ff. de re iudi. l. iiii. §. ſi ex cõuẽtione. Itez ſi velit preuenire tẽpus quadrimeſtre. ff. eo. l. iiii. §. ſi qs cõdẽnatus. Itẽ ſi male iterpretaret ſẽtentia. ff. de ap. ab executore. Itẽ ſi obiiciaẽ queſtio falſi. ſ. de elec. decetero. C. ſi ex fal. inſtru. iudicati. ⁊. j. de falſa. ſup eo. Itẽ ſi fiat exceptio ꝓ quam retro nullũ fiat iudiciũ. ſ. ó ꝓcur. in noſtra. Ar. ó. ff. mã. di ligẽter. i prin. vbi dz q exceſſit mãdatum: aliud gdem facere videtur.

Sicut. abſolutus. exceptõ de re iudi. ipedit lit. cõte. ſ. vt li. cõte. c. vlt. vñ nõ teneb tur litẽ cõteſtari pſbyter iſte: ſi hoc oppoſuiſſet: vt dicẽ ẽre. predicta que incipit exceptionis. b.

l De cauſis. Videt q teſtis debeat aſſignare cãm ſui teſtimonii. vt. ſ. de teſti. cũ cãm. vbi de cãis mãdaẽ inquiri. ⁊. iiii. q. iii. §. item ſolã. alit. n. nõ pucnit ad veritatẽ. xxiii. q. vlt. occidit. nec ſufficit teſti. dicere ſe ſcire: niſi aſſignet cãm ſcie ſue cũ multa ſint genera ſciẽdi. xxii. q. v. hoc videt qõ vez ẽ: ſi teſtis iterrogatus fuerit: ſi vero iterrogatus nõ fuerit: bene valet dcm eius lz fuerit nude prolatum: vt hic. ar. ff. de no. oper. nun. de pupillo. §. qui opus.

m Exprimant. Sed nunqd iudex tenet aſſignare cãm que ipm mouet in ſnia ꝓferẽda. ar. q ſic. xxi. di. in tãtum. ff. de his que no. ifa. ait prẽtor. §. ignominie C. de iudi. ꝓcurandum. §. illo. circa. fi. ff. de cura. fur. ſi furioſo. §. i. qz oz vt ſciaẽ qõ mouerit iudicẽ ad ſniam ꝓferãdam ad hoc vt emptor poſſit agere de euictione. ff. de euic. hoc iure. ⁊. l. ſe. ad hoc põt dici: q iudex põt apponere cãm q ipz mouet. ſi tñ nõ apponiẽ bñ tenet ſnia. j. e. cũ bertoldus. in fi. ⁊ hic vbi nõ fuit apposita. in cã vero appellationis bñ dz apponi cã quare reuocaẽ prior ſnia: vt p hoc prioribꝰ nõ iputet. ſic. ſ. de fi. inſtru. cũ ioãnes. in fi. ⁊. j. de priuil. cũ olim. ii. ⁊ ſufficit rẽ fuiſſe redibitã: ſiue fuerit in cã redibitionis ſiue nõ. ff. ó edil. edic. qõ ſi nolit. §. in factũ. ⁊ ita ſtaẽ ſnie iudicis: ſiue cã fuerit apposita ſiue nõ. ſimiliter i inſtrumẽtis alioz ꝓſumit oia eſſe ſoleniter acta: vt inſti. de fideiuſ. §. vlti. ⁊ iſti. de inuti. ſtip. §. ſi ſcriptũ. ⁊. §. preterea. ⁊. ff. de ver. obli. ſciẽdum. ſed in hoc differentia: q ſi in iſtrumẽtis tabellionum nõ exprimitur cauſa nõ preſumit pro ipo inſtrumẽto. ſ. de fi. inſtru. ſi cautio. ⁊. ff. de proba. cum de indebito. §. ſin autem alias autem qui allegat ſolẽnitatem ſiue circa ſententiam ſiue circa inſtrumentum ipam probet. xxxi. q. ii. lotharius. in prin. ff. de publi. quecũqz. in fi. vnde lz ꝓ verba iſtrumẽtoz nõ appareaẽ iſtrumenta ſoleniter acta poſſunt ꝓbari per teſtes. C. de vſu. l. i. ⁊. ſ. de teſti. ſignificauit. ⁊. c. albericus. ⁊ ſic in maleficiis preſumit potius iniuſte factũ q̃ iuſte. ſ. de preſũp. c. i. ⁊. C. de iniur. ſi nõ quieti. Sz nunqd cõtra talẽ ꝓſumptionẽ admittitur probatio: dico q ſic. ff. de pac. iuriſ-

gentium.§.q̄ fere.ꝛ.ff.de p̄ba. cum de indebito.§.vlt.ꝛ.s̄. de fide instrum.si cautio.io.

a Debet.sic.s̄.eo.cuz inter.ꝛ.s̄.de electi.bone.j.ꝛ.s̄.de renunci.in presentia.ar. ō.s̄.de p̄ba.qm̄.vbi de hoc dicitur ad finem.

b Cum super monasteriū.ꝛ ita tenet sententia quo ad vnam p̄sonam ꝛ non quo ad aliam:sic ꝛ vlti ma voluntas defuncti destitu ta solemnitate iuris tenet quo ad filios ꝛ nō quo ad extra neuz.C. famil. hercis.l.vlti.ꝛ. C.de testa.hac cōsultissima.§ ex imperfecto.arg.cōtra.j.de dona.inter dilectos.ꝛ.j.de ca pel.mona.dilectus.j.eo.subor ta.ꝛ.s̄.de arbi.cum tp̄e.ꝛ.xlix. di.c.vlti.

c Interpositam.Sed quare iste ꝓpellit̄ ꝓbare se iuste ap pellasse eū n̄ magis oneraret si ō eum esset lata sn̄ia:sed si hꝫ ꝓbabit nunqd cassabit̄ sn̄ia: Dicas q nō cogit̄ plene ꝓba re cām appellandi:sed sufficit ꝓbare q aliquo modo sua in tersit.s̄. de testi.c. veniens .ii. nec cassabitur statim sn̄ia sed differt̄ executio sn̄ie si ꝓbabit q iuste appellauerit:ꝛ postea admittet̄ taz sup principali q̄ super sn̄ia.sic.s̄.ō testi. veniēs ii.q̄ per sn̄iam non fit adhuc magnū p̄iudicium sed p exe cutionē.sic.s̄.de offi.deleg.sup eo.ꝛ ita sn̄ia iter alios lata nō obstat alii tamē tale quale p̄ iudiciū fit alii:vt hic pz.ar.C. delibe.cā. iubemus. Sed nō videt̄ q a sn̄ia lata iter alios posset appellari.ff.ō appel.a sen.in p̄nci. imo pōt vt hic pz vt p appellationē executio differatur. Sed pone q sn̄ia mā detur executioni p̄o cp̄o:nun qd eps p̄stabit cautionez ec clesie de cella q ip̄am defēdat cōtra oneten̄.videt̄ q sic:q; si duo petant rē ab vno victor p̄ stabit cautionē q defēdat vi ctum ō alium.ff.de rei vendi ca.is a quo.ff.de peti. heredi. l.penul. sed hic nō ē ita q; hic agit mō tātū eccl̄ia oneten̄.io.

d Noceat. Littera ista con tradicit superiori: ubi dicit nec circa possessionem tē.q dicit hic non noceat: verum ē q̄tum ad ꝓprietatez: sed ibi loquitur de p̄iudicio quo ad possessionē:ꝛ ita nō ō dicit.si. C.de libe. causa. iubemus.

e Canonicas.s̄.de fi.instru. inter dilectos.j.eo.c.pe.ꝛ.j.de dona.iter dilectos.

f Ciulis. C. res inter alios acta per totuz.ꝛ.ff.de re iudi. sepe.

g Cum bertoldus.cum vniuersitate.j.de iurepatro. ex litteris.ff. de ōben. emp.si aqueductus.ꝛ.l.dolia.

h Episcopi.aliter nō posset.s̄.de offi.archi.cum satis.nisi haberet hoc de p̄e scripta cōsuetudine.s̄.de offi.archi.c.vlt.ꝛ.j.de excess.p̄ela.adhec.

i Aduersus.Sed qualiter potuit iste.t.agere cum ex sola presentatione nihil habeat iuris:imo videt̄ q ō episcopū deberet agere ad interesse.j. de iurepa. pa storalis.respōdeo bene agitur ius p̄tato a vero patrono:lz eps eū admittat dūmodo sua volūtatem patron⁹ nō mutet:ꝛ sic pōt agere vt sua p̄tatio confir metur:vt hic pz:sicuti electus pōt agere vt sua electio ꝓfirmet̄.s̄.de electi.postq̄ ꝛ.c.publicato.

k Remisissent.assignādo terminuz pemptoriuz ad sn̄iam audiēdam: vt patet in antiqua.alias nō tenuisset sn̄ia lata ō absentem.ff.que sen.sine appel.resci.l. i.§.ex eo edicto.ꝛ ea que aduersus absētes nō p cōtumaciaz statuunt̄ nō tenēt. .C.quō ꝛ quādo index.ea que.sed hic tenuit sn̄ia vt patet per sequēti a:ꝛ ꝓpter terminum peremptoriū ad sententiam:sed q; ꝓbauit iustam cām absentie re uocatur sententia:vt.iii.q.ix.caueant.b.

l Breue.ꝛ ita videt̄ q mroa possit purgari in iudiciis.ff. si quis cautionibus si post tres.q̄ locum habet ante li.cont.ꝛ vbi ius actoris nō ē factum veteri⁹: vt dicit illa lex.sed hic nō fuit sentētia retractata pp breue tp̄s sed q; ꝓbauit instam cām absentie fuit auditus.

m Cām.alioquin nō fuisset auditus.ar.s̄.de in iteg. resti.ex lr̄is.sed illud fuit in fauorē matrimonii:ꝛ q; nō poterat habere recursū ō do losū:cum in eo casu fuerit nō soluēdo.s̄. de ꝓcur. q̄relam.ꝛ. v.q.iiii.si egrotans. ꝛ ita reuocar̄ sn̄ia:si iuste impeditus veni re non potuit.ff. de dam. ifec.l. si finita §.si forte.nec dī iudi catum vbi iusta de cā detētus p̄ns esse ñ potuit.ff.de re iu di.q̄situm.nec man dari debz talis sn̄ia executioni. vt.ff. de iudi.si p̄to.in fi.ꝛ ē notabile istud: q; re uocar̄ sn̄ia: cū iter esse nō potuit:ꝛ sic ē ar.q̄ iudex ñ debet nimiū festinare ad sn̄iam:vt dicit lex p̄ dicta si finita.§.si forte.

n Decerneret. Sz qualiter potuit iste legat⁹ retractare sē tētiā suā: cū nullus iudex possit hoc fa cere:dūmodo nō sit lata ō ius constitu tionis.C. sen. resci. nō pos.l.i. Respon deo nō pōt retracta ri nisi p in ite. resti tutionē.ff. de mino. i cāe.ii.§.v.ꝛ.l. se.p fecti ēt p̄torio.vel ni si ipō iure sit nll'a.C de accu.l.iiii. vñ hic fuit retractata p in inte.restitutionez:ꝛ ip̄e p̄ponit̄ h nul lius momēti:q; talis sn̄ia bñ tz quousq; fuerit revocata.io.

o Cōmittētib⁹.sed qualiter delgat⁹ ab alio quam a p̄ncipe p̄mittit alii vices su as ō illud.s̄.de offi. dele.sup q̄stionū.§. si vō.ꝛ.C. de iudi.a iudice.q dā dicūt q bic erat ꝓtestata lis coraz delegatis vñ cū videār facti qua si dñi litis: possunt alii cōmittere vices suas ad similitudi nē ꝓcuratoris. Ar. C.de ꝓcura.l.nulla.ꝛ.l.neq; tutores.vel dic q hic nō fuit oppositum ꝛ iō taliter de facto ꝓcessum fuit:ꝛ hodie stari debet p̄dictis iuribꝫ C.de iudi.a iudice.ꝛ eodem.sup questionum.ꝛ est expressum.j.de ap. cum causam. vnde non valet hodie quod hic dicitur.

p Sufficiēter.ꝛ tamē admissus fuit p talē ꝓbationē:ne veritati opi nio p̄ualeret.vt segtur.Et sic.ar.colligit̄ hic.q minus sufficiēs ꝓba tio admittit̄.Et plurib⁹ aliis cāis fuit iste audit⁹:q; circōuēt⁹ fuit iste legat⁹ ex plurib⁹ cāis q̄ in sn̄ia cōtinent̄. Primo dī q ille erat i possēs sione iuris p̄onat⁹:ꝛ hoc falsū fuit. Itē dicebat̄ in sn̄ia q.ꝛ.defeccrat in probatiōe ꝛ hoc fuit falsum.vt.j.dicitur. Itez q; causa nō fuit suffi cienter instructa ad legatu n remissa:q; attestationes illius.ꝛ.nō fue runt remisse ad legatum p̄out ip̄e mandauerat: vnde manifeste ap paret legatum circonuentum fuisse.b.

q Jure.Sed videt̄ q ꝓp hoc q fuit in possessione partis:q̄ ēt fuit in possessione totius.ff.de seruī.rusti.p̄e.vna ē via ꝛ g minimiā ꝓtem fūdi possidet totū possidere videt̄.ff.de acq̄rēda possessione.possideri.sed nō ē ita supra de p̄scrip.auditis.vbi de hoc.ꝛ.j.de capel.mona.

dilectus: qz pceptio pēsionis nec possessionē ꝓbat: nec dominium. ē. de fide instru. inter dilectos. in fi. ⁊. ff. de acqui. pos. q̄uis. §. i. qz alia ē pceptio pēsionis ⁊ alia possessio p̄sentationis: ⁊ iō errauit legat⁹ in sniā credēs hoc sufficere: ⁊ hec pēsio siue cēsus pōt cōstitui a patrono in fūdatione ecclesie de auctoritate episcopi. xviii. q. ii. eleutheri⁹. ⁊. j. de iure patro. ꝓtereā. ii. ⁊ hoc ante cō secrationē ecclesie: post cōsecrationem nō pōt ei aliq̄d on⁹ ꝑponi qz rei cōsecrate nō ꝑponit̄ seruit⁹ vt. ff. de seruitu. ꝓututes. §. vlt. ⁊ q̄d humani iuris esse dīnit seruitutē nō recipit. ff. cōia p̄dia. caueri. io. ⁊ p talē pcepti onē nō fuit i possessione iurispatronatus: cū hoc nō fuerit de fructib⁹ iurispatronat⁹ sed p̄ter iuspatronatus pōt talis cēsus cōstituti a patrono in ipa fūdatione. vt i. c. p̄. eleutheri⁹. ⁊. c. p̄ea. Quid itelligat̄ noie iurispatro. colligit̄. j. de iurepa. nob fuit. b.

a Intētionem. s. q̄ fuerat p̄tatus a vo patrono vt dicī i fi.

b Patrono. p b⁹ patet q̄ patronus de obligatione quā fecit: excipit inspona tus alioquin trāsisset cuz vniuersitate j. de iurepatro. ex litteris. arg. ff. de ꝓtraben. emptio. in modicis. sic ⁊ in fūdo vēdito accedūt seruitutes ⁊ alia iura. ff. de ō ben. emp. si aqueductus. ⁊. l. sequē. ⁊. l. dolia. ⁊ sic fūdus dotalis trāsit cū vniuersitate. ff. de fun. do. l. i. Sed alia rō ē in ēptore vel feudatario q̄ directū ⁊ iutile dn̄ium habēt i re ⁊ aliud in creditore: qz si ius p̄sentādi cōsistit in fructu: eoipo q̄ credit⁹ vtit̄ tali fructu: exonerari dz q̄ptitas debiti. C. de pig. ac. l. i. ⁊. ii. ⁊. j. de vsu. c. i. ⁊. ii. Sed talis fruct⁹ estimari nō pōt: ⁊ iō nō diminuit q̄titatē debiti. Itē nec aliis iurib⁹ vtit̄ creditor: nisi b⁹ cōuenerit. ff. de pig. ac. sed an vie. Itē q̄ soluto pignore oia iura tollunt̄. ff. q. mo. pig. vel hypo. so. l. i. ⁊. C. si pi. pignori datū fuerit. l. i. ⁊. ii. ⁊ sic p̄tat⁹ soluto ōbite eēt in eccl'a remouēd⁹. qō ē ō illō. xvi. q. vii. inētū. ⁊. lvi. di. pēnū. ⁊. j. ō excess. pla. c. vlt. Itē q̄ creditor peccat vtēdo pignore. ff. de fur. creditor. alias icipit si pignore. lz. n. creditor rē sibi obligatā possit locare. vt ff. de pig. ac. creditor. tñ fruct⁹ ꝓputabit sibi i sortē. j. de pig. cū ō. lz. n. i vēditione oia iura trasēat. ar. ff. de offi. p̄fec. vrb. l. i. in vsi. cū vrbē nostrā. §. iii. nō tñ in obligatione generali veniūt q̄ spāliter nō obligarentur. ff. de pig. obli. ⁊. l. sc. ff. de pecu. q̄ peculiū. ⁊. C. q̄ res. pig. obli. pos. l. i. ar. ō. ista. s. q̄ fruct⁹ nō diminuat sortē: qz seruit⁹ q̄nq; inutilis ē. ff. de seruitu. l. ei q̄ fūdum. sed ius p̄ouat⁹ bñ trāsit cū vniuersitate. nisi spāliter excipiat̄. j. de iurepa. cum scōm. ⁊. ⁊ c. ex litteris.

c Hēc cāis. i similib⁹. ⁊ sic pz q̄ diffinitiua snia p̄ncipis trahēda est ad cōsequētiā exquo alii similiter iudicare dēbēt: sed iterlocutoria nō. C. de legi. l. iii. circa finē. ⁊. l. si iperial'. ar. ō. q̄ iterlocutoria vi legis hēat ff. q̄ me. cā. metū. §. sed q̄d ꝓtor ait. q̄d vex nō ē nisi iterlocutoria i corpore iuris claudat̄ ⁊ est simile huic. xvi. q. iii. lz. b.

d Inter monasterium. Casus. Hēc cāte monasterio sancti leufredi monachi elegerūt q̄ndaz de gremio sui monasterii in abbatē ⁊ dū peterēt cōfirmationē sue electiōis. monachi sci antonii se opposuerūt dicētes illā electionē esse cassādam ex eo q̄ de monasterio sci antonii fieri debuisset: quare dioc. ep̄s illā distulit cōfirmare. tādē sup hoc cā fuit cōmissa q̄busdā iudicib⁹ ad petitionē monasterii sancti leufredi: cora q̄bus iudicib⁹ ptes litē cōtestate fuerūt ⁊ ꝓcessū fuit i cā ⁊ testes recepti fuerūt: demū monachi sancti antonii ad alios iudices lras impetrarūt: cōtinētes q̄ primi iudices erāt eis certa rōne suspecti: vnde ꝓposuerūt quasdā exceptiones friuolas ō illos quas cū iudices admittere nollēt ipi appellauerūt: iudices vidētes. q̄ prime lre nō revocabant̄ ꝑ scēdas: ꝓcesserūt in cā nō obstāte appellatione eoz ⁊ cōfirmauerūt electionē factā p monachos sācti leufredi. vñ occasione appellationis predicte delata ē cā ad dn̄m papā cora quo obiiciebāt ō snīam: q̄ lata erat a suspectis iudicib⁹: ⁊ q̄d cā fuerat aliis iudicibus delegata ⁊ post appellationē allegabāt ēt snīam: q̄ ꝓus lata fuerat ꝑ eis sup q̄stione ipa dn̄s papa auditis hinc inde ꝓpositis qz cōstitit ei ꝙ scēde lre ñ reuocabāt ꝓmas: tū qz cāe suspitionis friuole fuerūt q̄ ōbuerūt ꝓponi añ litis igressū: ⁊ iō renūciasse videnť eidē. Et qz nec de ꝓcessu nec de priuilegio sc. ap. fecerāt mētionē q̄ si fuisset exp̄ssa: lras nullatenꝰ habuisset. cōfirmauit snias a ꝓmis iudicib⁹ latā nō obstāte snia q̄ allegabat̄: qz nec fuit ostēsa dño pape nec ꝓmis iudicib⁹: q̄ ēt si fuisset illis ostēsa: nihilominꝰ ō iū statuisset ea postposita qz nō valebat. si āt valebat ⁊ ñ apposuerūt eā eis iputeť cū lites p̄textu nouoꝝ instrūmtoꝝ ñ ōbeāt īstaurari: ⁊ electo saluo iure dioce sāi munꝰ bñdictōis exhibuit.

e Litis. s. de excep. pastoralis. iii. q. vi. §. exceptio. ⁊. C. de iud. aptissimi. ⁊. l. cū spālib⁹. b

f Subeūdo iudiciū. Quicūz bz plures exceptiōes dilatorias dz ꝓmo opponē illā ō iudice suspecto. illa. n. ꝓcedit nālit vt pz. s. de ꝓba. q̄n ex ordine ꝑbox. vt ibi dcm̄ est. si. n. ꝓmo opponeret exceptionē ō p̄sonā ad vsarii. puta q̄ ipe sit excōicat⁹ post lras ipetratas: qz mō nō ē admittēdus ⁊ snia ꝓ ipo ferat̄: sic approbat p̄sonā iudicis: vñ ipz postea ꝓbare nō possūt. iiii. q. iii. §. itē si qs testib⁹. ⁊. iii. q. viii. cuius i agēdo. q. n. aliis defēsionib⁹ vsus ē nō post redire ad istā: vt. ff. de iudi. sed ⁊ si susceperit: ⁊ ꝓterea spāliter cauet ō hac exceptione: q̄ vsq; ad. xx. dies ꝓponat̄. iii. q. iii. §. offerat̄ ⁊ si iudex absēs sit q̄ē volo recusare illō debeo ꝓtestari. C. de iudi. cuz spālis. Sz ō vi ꝑ hoc q̄ nō cōsēserit i iudicē lz. n. qs ōderit si deinsuꝰ dēfādo iuri. adhuc pōt iudicē recusare. vt. iii. q. iii. §. offerat̄. Preterea vī q̄ excōicationis exceptio vel de falsitate rescripti nāliter p̄cedat: qz nisi rescriptū teneat: ñ pōt iudex aliqua iurisditiōe vti. s. de iudi. c. i. Itē si aduersari⁹ esset excōicatus: nō pōt eligere arbitros ꝓ iudicis recusatione vel ēt alios iudices eligere. vñ videt̄ q̄ primo ingrat̄ de rescripto siue de excōicatiōe aduersarii. añq̄ ad alia ꝓcedat̄. Sup hoc dicūt q̄dam sicut. t. q̄ si omissa exceptione de iudice suspecto ꝓposuit alias: siue succūbat. siue obtineat: nō pōt postea redire ad eā de suspecto iudice: q̄n ꝑ b⁹ videť tacite approbare p̄sonā iudicis. exquo cōsentit litigare sub ipo. Ar. ō. s. de offi. deleg. i. sinuāte: maxime in illa ꝓtestatione p̄missa: q̄ preterea nō renūciat exceptioni de suspecto iudice. Jo. inuebat: sed nō p̄cise dīstinguēdo: si succubuit in aliqua exceptōne adhuc pōt redire ad illā de suspecto: qz ad hoc itendit: vt declinet iudiciū. vñ nō plene cōsentit in iudicē. ar. C. de inoffi. testa. ō maiores. secus esset si obtineret in aliqua exceptione qz tūc approbauit snīam iudicis. vñ illū postea reprobare nō poterit: vt dī in p̄n. notule. ⁊ hoc satis equum videť: tamen credo stādum opi. tan. qz litigando sub ipo approbat personam iudicis. semel enim consentit ꝛc. siue pro eo siue cōtra eum sententiauerit: vt hic patet. b.

g Renunciasse. ar. q̄ tacite siue ipo facto renunciat quis iuri suo. sic. s. de offi. dele. gratum. ⁊. c. insinuante. ⁊. j. de his que fiunt a ma. p. c. ex ore. vbi. ar. plura inuenies de hoc. b.

b Be priuilegiis. Per que ius eligendi de suo monasterio se habere dicebāt. s. de cōsue. cū dilectus. qō nō debuit taceri. ar. s. de rescrip. cum ordinem.

i Be processu nā de ꝓcessu negocii: ⁊ de exceptione siqua ꝓponitur mentio fieri debet. s. de procur. in nostra.

k Nō obstāte snia: q̄ nō tenebat forte lata a iudice nō suo vel nō seruato ordine iudiciario: vnde segtur: q̄ si fuisset ostēsa ō iū statuisset. b.

l Post habita. exponit̄ hec lra ptā. ea hita. i. ea visa. post. i. postea ō iū statuisset ō ꝙ statuerūt. quasi diceret si iudices illā vidissēt: statuissēt ō ium ei⁹ qō fecerūt: qz nō confirmassēt electionē: ⁊ iō dicit alioquin. i. si nō fuisset illis ostēsa imputēt sibi qui debuerūt ostēdere. Sz hec exposito ō dicit notule lau. primo posite. vnde scōm notulā lau. sic expone: post habita. i. post posita. C. de spon. l. i. vt sint vna cō: sic exponit̄. xxxii. q. iiii. dixit sara. ibi cōiugalē post habuit thoꝝ. i. postposuit cōiugalē thoꝝ ⁊ accessit ad ancillā. sic. C. de exac. mili. annone. l. ii. i fi. li. xii. quasi diceret si snia fuisset iudicib⁹ ostēsa illā postposuisset sine sprenisset ⁊ statuissent ō ipam sicut statuerunt: qz nō tenebat

m Aliogn. i. si tenuisset ⁊ nō eā opposuerūt iputeť eis. vel aliogn. i. si nō fuisset postposita siue spreta: qz snia teneba t iputat̄ eis: qz ammō p̄textu nouoꝝ instrūmētoꝝ. i. reptoꝝ de noua snia nō retractabit̄: ⁊ iste ē verior itellectus: ⁊ hic exp̄sitio ꝓbat̄. j. c. pr. ꝑ. nimiruz. ⁊. ff. de neg. ge. si aūt. §. i. ⁊. ff. ō compē. quod in diem. §. i.

n Nouoꝝ. i. de nouo repertorum. j. c. pri.

o Cōfirmātes. ⁊ ita tenet hic snia ō res ꝓus iudicatas: qz hic monachi eam omiserūt post snīam ea vti nō possūt: qz p̄textu nouoꝝ instrūmētoꝝ ñ retractat̄

snia.ff.de re iudi.iperatores.t.C.de trāsac.sub ptextu.nec exceptio pemptoria locū habet post sniam nisi appellatū sit.C. sen.rescin.nō pos.l.ii.t.s. de fi. istr. cū ioānes. Jtē iure minoris subuenit ecclesie in hac exceptione.s.de in inte. resti.c.i.t.c.auditis.sed nō fuit petitū. Jtē nō pōt opponi snia si fuit ostēsa iudicibus: t ipi eā reprobauerūt: velut nulla.j.c.pxi.ff.de cōpē.qō in dié.§.i. Jtē et i alio casu tz snia ō res pri⁹ iudicatas.si qō sit an sit iudicatū vl nō: t si index pnūciat iudicatū nō esse rescinditur prima sententia.ff.que.sen.sine app. rescin.l.i.in prin.itez in alio casu tenet snia ō res prius iudicatas: vt in negocio publico ff.de re iudi. imperatores. t i alio casu.ff.de iureiurā.admonēdi. Jtez vbi vertit periculū anime tenet snia cōtra primā etiam si nō ostendat snia in iudicio.s.eo.c.latores.t.c.cōsāgunei.vin. Sed videt qp iniuria facta fuit istis monachis qui obiiciebāt sentētiam: qz nō fuerūt admissi: isti monachi appellauerūt a iudicib⁹ qui tulerūt sniam. Sed in causa appellationis vt dictuz ē: pōt opponi exceptō pemptoria omissa in prima causa. ergo isti debēt audiri in sua exceptione. io. dixit qp hec decre. loquitur in eo casu cum scit aliquis se habere exceptionem rei iudicate: t in fraude t dolo eaz omittit volēs fatigare aduersarium suū: alias si ignorabat hāc exceptionē sibi cōpetere: bene pōt eā tūc opponere qñcūqz: qz tūc nō retractat scōa sententia: imo nulla pronūciatur. Hoc qp dicit io. nō colligitur aliquo modo ex ista littera vel in decisa nec ꝓdē. Unde dicas: qp nō audiunt mōachi: vt obiiciant sentētiam etiam si vera fuerit: qz monachi appellauerūt a iudicib⁹ ante sniam occasione litteraz: que nō valebāt auctoritate quaz volebāt post litem cōte. iudices recusare scōm qō satis pz per hāc decre. in prin. t in parte decisa colligit: vbi hoc exprsse dr qp monachi isti appellauerūt: qz iudices nō admittebāt recusationes: t qz dicebāt scōas lras valere: t ita recesserūt cōtumaciter nō expectata snia: t talis appellatio nulla fuit sed a snia diffinitiua nō fuit appellatū: necēt poterāt: qz cōtumax nō audit appellās ii.q.vi.§. sūt quoz. t hec ē cā quare nō admittunt: t iputēt sibi q nō opposuerūt sniam corā iudicib⁹ si valebat: t qz būficiū restitutionis nō petierūt: qz admissi fuissēt: vt dcm ē.s. t qō dicit snia ō res prius iudicatas nō tenet locū habet qñ in iudicio allegat t ostendit snia: tūc si iudices nolūt admittere sniam dū tū teneat snia t iudicant ō primā sniaz: nulla ē ipo iure nec ē appellare necesse: t sic logtur.ii.q.vi.§. diffinitiua.v. item si sentētia fuerit tē.C. quādo pronuo. non est necesse l.i.t ibi. Joan. itelligit aliter hanc decre. t illam legem. vt.s. dixi. Sed tu intellige hanc decre. t illam legem vt diximus: t ita plana littera erit: t ita intelligit vincen. vt in prin. istius notule. Et ita siue scienter siue ignoranter eaz omiserint non potest postea opponi exquo non est appellatum: t tunc pretextu nouorum instrumentorum non instaurantur lites finite. Preterea hic nō fuit oīa sententia dño pape: sed allegata fuit tantum: nec etiam fuit ostensa primis iudicibus.

a Uborta. p cōfessionē. Nō confessionē. procuratoris domino ꝑiudicare. de hoc dictum ē.s. vt lite nō conte.c.i.

b Possessionē. hoc tō dicit: qz incorporalia nō possidentur. sed quasi .ar.s. de ꝑscrip. si diligēti. t.s. de causa pos. cum ecclesia. t. ff. de vsucap. segtur. §. si via. t ff. de acqui. re. do. l. si seruus. §. incorporales.

c Restituto. Nota qp causa liberalis fit preiudicialis tamē questio possessionis ei preiudicat: vt hic pz: t.C. dō or. cog. l. vlt. §. finali. agebat episcop⁹ possessorio de quo constitit p cōfessionem partis aduerse. vnde papa mandat ipm restitui petitorio: sed de hoc nō ꝓbauit eps coram papa: sed pars aduersa p pui legium inno. vnde mādat papa ponī silētium episcopo nisi cōtra priuilegium aliud ꝓbetur: t ita qui obtinet in ꝓprietate obtinet finaliter in possessione. lz alter probet de possessione. s. de causa pos. cum dilectus. t hoc cum vtroq; iudicio actum ē. Sed quare papa nō tulit sentētiam pro monasterio cum per priui. inno. ꝓbatum esset qp erat liberum t exemptū t ex parte episcopi nihil ostēsum esset cōtra puilegium t actum esset ab episcopo petitorio t possessorio. s. de causa pos. cum ecclesia. Respōdeo, episcopus coram papa ꝓsecutus fuit tantum possessorium petēs inducias ad ꝓbandum cōtra puilegium inno. vel ipe ex officio suo voluit ꝓuidere episcopo: alias nō recte ꝓcessisset papa: vel si possessorio tantum actum fuit: abbas petiit cām cōmitti qtum ad petitoriū: cum p puilegium itētio eius ꝓbaretur quod melius vr.

d Prosequat. arg. de ptestatione pmittenda. ii.j. de dona. inter dilectos. in fi. t. ix. q. iii. salua. s. de electi. cum ana. §. i.

e Mimirum. Responsio tacite questionis. Diceret aliquis: nōne pri uilegium inno. debuit tueri monasterium: respōdet papa qp nō scōm qp segtur in littera.

f Alexrando. Qui super eadem questione sententiauit p episcopo vt habetur in parte decisa: quam sententiā episcopus coram iudicibus exhibuit t corā papa de qua hic fit mētio. b.

g Reprobasse. nota. q istrumentum dicit reprobatū: eo ipo qp cū iudici ostēditur: ꝑuz iudicat. sic testis reprobatur eoipo qp iurōr ptra cum iudicat. arg. s. de ordi. cog. cum dilectus. in fi. t. ff. de his q no. infa. luci⁹. sic exquo qstio falsi mouetur: t iudex ꝑ rium iudicat: eam itelligitur reprobasse. C. si ex fal. istru. l. i. secus ē in cōpensatione: qz vbi iurōr nō admittit compēsationem post sententiam: potest opponi. sed si expresse eam reprobat postea opponi nō potest. ff. de compē. qp in diem. §. i. t. ff. de neg. ges. l. sunt autē. §. si quocūqz modo ita hic quia alex. re

per confessionē a partis aduerse constitit eundē ēpm quasi possessionez b obediētie in eodē mōasterio hūisse: ipz restituēdū decernim⁹ ad eandē. Uerū qz priuil. Inno. pape pre. n. libertatez monasterii plenariaz exp mebat: decano suession. t suis coniudicibus dedim⁹ in mādatis: vt epo in quasi possessionē obedientie restituto c: nisi contra priuilegium rōnabile aliquid obiiceret t probaret super subiectione monasterii sibi silē/tium ponere procurarent: t infra. Judicib⁹ aūt cāz istructā renitētib⁹ qz cognouim⁹ efficatiores epi rōes subiectiōez eidez adiudicauim⁹ memorati mōasterii: vt ibidē habeat tā qp dioce. epus potestatez: ita tamen vt nullū per hoc ap. se. preiudiciuz generetur quo minus si voluerit suam iustitiā prosequatur d. Mimiruz e si prefati Inno. priuilegiū alexandro fuit in iudicio presentatū: t ipe tulit sniam contra illud intelligit reprobasse f. Si vero non fuit coram eo exhibitum: pretextu priuilegii d nouo reperti predicta non dicit sententia retractari g

Idem. s. marie in cagiuallis secrete abbatibus.

Um. i. t. a. canonicorum sanc

ti dionisii remē. ex parte quorundā canonicorum eiusdem ecclesie nō apostolatui referarit: qp abbas eoz super dilapidatōne periurio symonia t quibus aliis erat multipliciter īfamatus: nos catalani. epo t eis collegis dedimus i mādatis: vt ad ecclesiam personaliter accedentes tam i capite qp in mēbris corrigerent corrigenda: t statuerent que statuenda viderent: t infra. Judices aūt abbatis t canonicoz iuramenta recipientes h: abbatez ab administratione ip suis ecclesie per sniaz remouerunt: correctione mēbroruz dilata i: quaz tunc non poterant expedire: a q sententia cuz procurator predictus ad nostram audientiā appellauerit: p/posuit dictam sniam reprobandaz: tum qz iudices litem non contestata in ipso negocio processerunt: tū qz iuramenta conspiratoruz k contra ipsum recipientes depositionibus coram partib⁹ minime publicatis nec ostensis l eisdez ad sententiā procedere presumpserunt: t infra. Quia vero de conspirationis m articulo nobis non potuit fieri plena fides: mādamus: quatenus si vobis constiterit: qp illi cōspiratores fuerit: quorū constat a iudicibus iuramenta n re/

probauit priuilegium inno. si fuit ostensum in iudicio. sic. s. c. pr. Itez hic ē. ar. qp ipo facto t sine verbo ꝓditur priuilegium. s. de offi. delegatum. t. j. de his que fi. a. ma. par. c. ex ore.

b Retractari. s. c. prox. t. ff. de re iudi. imperatores. C. de transac. sub ptextu. in fi. nisi in casu. vt in. l. ꝓdicta imperatores. ff. de iureiu. admonēdi. t sic tollitur priuilegium per sniam. sicut p cōuētionem. j. de decim. multiplici. t per arbitrium. s. ti. pr. cum olim. ii.

Um. i. t. a. personaliter. in hoc casu nō possent isti cōmittere vices suas. vt. s. de offi. deleg. qm apostolica. §. is autem cui. t i casibus aliis qui ibi ponunt: t in loco ipo debet fieri inquisitio: vbi morātur illi de quorum vita queritur. xlvii. di. de petro. t. ii. q. i. ōs oipotens. xxiiii. q. i. pudēda. t. xxiii. di. illud. t. s. de elec. post qp.

k Recipientes. scōm formam qp habes. j. de accu. qualiter t qñ. §. forma. t. c. cum dilectus.

l Dilata. per hoc patet qp lz inquisitor de quibusdam tulerit sentētiā de quibusdam nō: nō ideo expirat officium eius: quin de aliis possit cognoscere t pronunciare: t idez ē in ordinario. ff. de doli. excep. apō §. item queritur. t. ff. de neg. ges. sin autem. §. pe. alias incipit. l. nam t si seruus. in arbitrio idem ē: nisi dictum sit vt de omnibus simul ꝓnūciet. t si tunc de qbusdam pnunciauit: nihil egit t de nouo pōt pnunciare. ff. de arbi. qp tamen.

m Lite nō cōtestata. Hec exceptio efficax nō ē: qz in inquisitione pōt ꝓcedi lite nō cōte. vt. s. vt lite nō cōte. qm frequēter. §. sunt t alii. si cōtumaciter se absentēt tē citari debet t exponenda sunt omnia que cōtra ipm obiiciuntur. j. de accu. qualiter t quando. §. debet. t hoc itelligitur cum aliquis prosegtur inquisitionem: sed cum ex officio tātum inquirit ibi, ꝓprie cōtestari nō potest. b.

n Conspiratoz. qui nullo modo recipiendi sunt. j. de symo. p tuas

o Hec ostensis: t illud ei nō debuit denegari. immo omnia que sibi obiiciuntur: t dicta testium sunt danda eidem. j. de accusa. qualiter t qñdo. ii. §. debet. t. c. olim. §. si vero. t ita tam ex hac causa qp ex ꝑcedenti tenuit appellatio papa tū retulit se ad illum articulum de cōspiratione: qz de aliis ei. constitit.

p Cōspirationis. qui. n. malo zelo mouentur ad testimoniuz admitti nō debēt. j. de accu. cū oporteat. t. j. de symo. p tuas. i. t. xi. q. i. cōspirationum. t. c. cōiurationum. t hic.

q Juramenta. sed nō videt qp sufficiat hoc: nisi hoc fuisset obiectū coram iudicibus: t qp abbas ꝓbare voluerit vt dicit lra ista. Jtē nec

sufficit q̄ fuerit obiectū ⁊ q̄ obtulit se ꝓbaturū: nisi ⁊ mō ꝓbent̄ conspiratores: ⁊ ita non cassar̄ snia: nisi ꝓbetur q̄ cā expōsita fuit vera. sic.ē. de testi. ex parte ade. vbi de hoc. Sed ō.j.ti. ꝓri. iterpōsita. Sz illud solui in.c. ex parte. Et ē hic. ar. q̄ exceptio que ꝓponit contra ꝓsonam testis. obiicieda ē ⁊ ꝓbanda ante sniam nisi per iudicem steterit vt hic satis innuit. sic.ē. ō excep. deniqz. vbi de hoc.

a Secuti. sic pz q̄ nō sufficit ꝓbare ꝙ iurationem vel cōspirationē vel falsitatem testis vel instrumēti: nisi ꝓbet̄ iudicez secutū fuisse dicta falsoꝝ seu cōspiratorū testiuz seu istrumētoꝝ. C. si ex fal. instru. falsam. arg.ē. de testi. sicut.

b Cōstaret. Ex hoc pz q̄ appellationē nō reuocant̄: nisi ea que minus legitime facta sūt: vt.ē. ō respō. audita. ⁊ est mirabile: q̄ snia tenet lata post appellationē legitime interposita: ⁊ nisi cā legitima, ⁊ ꝓbabilis opposita fuit q̄ ē contra illud.ē. de offi. delega. super questionum. in fi. sz appellatio ista lz fuisset legitima prima facie: q̄ causa sufficiens erat: tū nō ꝓbauit: q̄ debuit ꝓbare omnes testes qui contra eum deposuerunt conspiratores fuisse vt hoc patz: ⁊ sic modo apparet q̄ appellatō nō fuit legitima: vñ nō reuocar̄ snia sed cōfirmar̄. vt.ē. de testi. ex parte ade.

c Potuerūt. hic vī q̄ minus idonei testes admittant̄ in causa ingsitionis: sicut in cā cōpurgationis.ē. de ꝓesūp. lras. ⁊. j. de pur. ca. cōstitutus. sed hoc iō ē: q̄ de facto suo agit̄: q̄ ⁊ serui rñso creditur: cū de facto suo iterrogar̄. iiii. q. i. ℣. itez serui rñsio. Sed nōne alii de ecclesia qui forte sūt idonei: possūt illos repellere cū sint criminosi: nec debeant cōuinci p criminosos: pōt dici q̄ sic. Et q̄ hic dī: q̄ tales admitti pñt: itelligo nō q̄tum ad plenā fidem faciēdam: sed ad p̄sumptionem: q̄ ⁊ si dicta ipoꝝ debilitent̄ in aliquo: nō tamē euacuant̄ in toto ⁊ sic cū aliis adminiculis ꝓbauit. j. de symo. per tuas. in fi. vel pōt dici q̄ p̄iudicar̄ aliis qui bucusqz tollerauerūt eos: nec aliqō crimē obiecerūt eis. j. de accu. nulli. hoc tū verum ēq̄ ō extraneum nō possent iuduci testes de ecclesia: nisi essent idonei. xiiii. q. ii. sup prudētiam. ⁊. ii. q. i. deus oipotens. io. Et preterea eo tpe quo recepti fuerint nō ꝓstabat eos cōspiratores fuisse. vt hic. in fi. dicit.

d Cum te. ifamia. Actio. n. iniuriaꝝ infamat sine ciuiliter sine criminaliter agar̄. ff. de his qui no. ifa. athletas. ℣. vltimo. Si quis cōueniat te action ē famosa si vis vitare ifamiam: nō cōstituc ꝓcuratorē. ff. de his qui no. infa. l. furti. ℣. si quis alieno

e Minima: q̄ nō omnia talia verba sunt ꝓ iniuria habēda: vt si ex repētino aīo hoc dixit. ii. q. iii. si quis iratus. de pe. di. i. ℣. diuoꝝtiū q̄ñ nec lubꝛicū lingue ad pena facile trahēdū ē. ff. ad. l. iuli. ma. famosi. ℣. nec lubꝛicū. ⁊ icōsultus caloꝝ calūnie vitio caret. ii. q. iii. ℣. notādū. Jtē illud regrit̄ q̄ sit ō bonos mores. ff. ō iniuriis. itē apō. ℣. i. ⁊. ℣. adiicit̄. ⁊ ita habes. ar. hic qō ꝓo modico nō dar̄ actio iniuriaꝝ sicut nec actio de dolo dar̄ ꝓ modico. ff. de dolo si oleū. in fi. ⁊. l. se. ⁊. restitutio ꝓ modico nō dar̄. ff. de in inte. resti. scio illud. sed actio furti ꝓo modico dar̄. xiiii. q. i. c. vlt. ⁊ insti. de rer̄ diui. ℣. gallinarum.

f Volumus. Si isti erāt clerici: planū ē: sed ex lra ñ videt̄. Bene potuit papa talē ifamiam si qua fuit remouere. ii. q. iii. ℣. notādum. in fi. Sed si erāt laici: nō videt̄: q̄ papa potuerit ifamiaz p ciuilē iudicē irrogatā remouere: q̄ q̄q̄ alias tē. ifamiam tū abolere nō possum⁹. ii. q. iii. ℣. hic colligitur. Sed dic q̄ subsūt quo ad tālem iurisdictionez dño pape: ⁊ sic planuz est.

g Ad ꝓbādum. inodatus. sic.ē. de excep. exceptionē. ad fi. vbi de

boc aliud si occulte. q̄ tūc nec ipe nec alii ipm tenebant̄ vitare: q̄ diuinare nō poterāt. j. vt. ec. benefici. vt nostrū. vñ cū cōi opinione liber ⁊ absolutus habeatur ⁊ credar̄: quicquid interim facit valet. iii. q. vii. ℣. iii. ō. verū si seruus. ⁊. ff. de offi. ꝓcoꝝ. barbarius. C. de testa. l. i. ⁊. j. de iurepa. cōsultatiōibus. ⁊. j. de cle. ex. celeb. apostolice. b.

stolica imploraſti. Nos autem considerantes quia nulla fuerit vel minima[e] facta iniuria: volumus[f] te per predictam sententiam infamia non notari.

Idem.

Ad probandum q̄ procuratore domine: ⁊ ifra. Nos autem interim agnoscatis de confirmationis sententia: que lata est a iudicib⁹ delegatis de electione custodis: vt eam sicut de iure fuerit faciendū cō firmare vel infirmare curetis: ita vt si pro eo q̄ vnus ex delegatis iudicibus: qui eandem sententiaz protulerunt excōmunicationis vinculo esset publice innodatus[g]: quando sententia lata fuit: sicut per metropolitani litteras[h] perhibet̄: aut ex alia iusta causa[i] eandem sententiam constiterit infirmandaz: ipsa cassata[k] de ipsius electione custodis iterū cognoscatis[l].

Gregorius nonus.

Quānis regulariter aliis nō noceat res iter alios[m] iudicata: ei tamen qui cum sibi primuz de ea re actio vel defensio competebat: substinuit sequentem agere: ac illi etiaz qui passus est eum a quo causam habuit experiri: est preiudiciu m generatum.

Idem.

Duobus iudicibus: vt accepimus: diuersas sententias pro

b Per lras metropolitani. a quo dicit̄ excōicatus. ⁊ ita est ar. q̄ lris epi credit̄. ē. ō ꝓba. post cessionem. vbi de hoc.

i Ex alia iusta cā. puta quia ipa electa similiter esset excōicata: vel si p symoniam electa fuisset: aut q̄ inutilis ⁊ isufficiēs esset. j. de ap. cōstitutis. ē. ō elec. p ingsitionē. ⁊. i. q. i. ℣. ecce cū honoꝛis. ⁊. ē. de eta. ⁊ q̄. c. vlt. ⁊. ē. de offi. custo. c. i. vel q̄ nō fuit seruata forma. ē. de elec. q̄ pp. ⁊. c. cū post petitaz. vel q̄ nō fuisset seruat⁹ oꝛdo iuris: q̄ nō fuisset lis cōt. ē. vt li. nō ꝓte. c. ii. qō melius videt̄ vt p hoc nō p̄iudicet̄ p̄ncipali negocio: sed tātum ꝓcessus casset̄. ē. de elec. dudum. ii.

k Cassata. i. cassa ⁊ irrita nunciata: ⁊ sic pz q̄ retractet̄ snia si detegar̄ impedimētuz p⁹ sniaz. ar. viii. di. veritate. xxix. q. ii. sigs igēuus. Et ē hoc ō illa iura. iii. q. vii. ℣. tria. ō. vex. cū aliis cōcoꝝ. suis ibi positis ē. in prima notula. ⁊. i. q. i. si q̄s symoniacis. Sed aliud icōueniēs videt̄: q̄ retractar̄ snia quo ad alios iudices q̄ legitimā ꝓsonam habebāt: sic.ē. de offi. dele. cū sup. Jō retractar̄ snia q̄ impedimētuz erat notoriū p sniam publice latā. vnde nulla in eū potuit cadere iurisdictio: ⁊ ita cū sibi ⁊ aliis cōit cā cōmissa fuisset duo sine ipso iurisdictionē nō poterāt exercere: vnde pp cōnexitatē reuocatio fit q̄ ad oēs: q̄ ñ potuit tenere snia q̄ ad quosdaz ⁊ nō quo ad aliū: cū illi p se non

l Jtez cognoscatis. ⁊ sic pz: q̄ lz snia sine ꝓcessus casset̄: actio tñ salua remanet. vñ itez cognoscet̄ ex itegro de cā: q̄ p nō iudicato habet̄. ſi. C. quō ⁊ q̄ñ iudex: si vt ꝓponis. Hec exceptio excōicationis i qualibet parte litis pōt opponi ét si fuerit omissa scienter. ē. de excep. exceptionem. b.

m Quānis. res iter alios. Hec regula: res iter alios acta. aliis nō nocet habet̄. C. res iter alios acta. l. i. ⁊ in ipa rubrica. ē. de fi. instru. iter dilectos. ⁊. ē. e. cū sup. ⁊. C. q. res iu. nō no. l. i. ⁊. ii. hec regula fallit in multis casib⁹. ſ. cū cāe sūt cōnexe. lxxxi. di. tātis. daniel. ⁊. iii. q. vi. hoc ꝙppe. ⁊. j. de accu. ad petitionē. j. de pur. ca. c. penul. in his. n. res iter alios acta aliis nocet. Jtē in cā libertatis. ff. de sta. homi. igenuuz. Jtē in cā filiationis. ff. de libe. agnos. l. i. in fi. ⁊. l. ii. ⁊. iii. i ꝓncipio. Jtē res iter alios acta aliis ꝓdest: vt in q̄rela inofficiosi testamēti. ff. de i offi. testamē. papinian⁹. ℣. meminisse. hec res iter alios acta ꝓdest fisco. Jtē in re idiuisibili. ff. si ser. ven. loci. ℣. si fūdus. Jtē i re cōi cū pupillo. ff. quē admo. seruī. amit. si cōem. ⁊. ii. q. vi. ℣. diffinitiua. ō. qñq̄z plures. ⁊. j. de ap. c. pe. ⁊ i his tribus cōcoꝛdātiis res acta iter alios ꝓdest alii. ⁊ vbi res cōis ē cū fisco. C. de cōmu. re. alie. l. ii. Jtē fallit in casib⁹ hic cōtētis vbi p̄iudicar̄ alii p factū alteri⁹: puta si actio vel defēsio primo loco ptineat ad aliquē ⁊ ipe sciēter patiar̄ seq̄ntem experiri de illa re intelligitur iure suo renunciasse: verbi gratia: si creditoꝛ passus est debitoꝛem experiri de ꝓpꝛietate pignoꝛis ⁊ succubuit debitoꝛi obstabit res iudicata si postea agere velit: vel ecōuerso: si creditoꝛ passus sit debitoꝛem: vel si maritus patiatur experiri socerum vel vxoꝛē de propetate rei in dotē acepte: vel si ēptoꝛ patiar̄ vēditoꝛē experiri de propetate rei vēdite a quo cāz bz: vel emphiteota propetariū. ⁊ hec ꝓbant̄. ff. de re iudi. l. sepe. vñ sūpta ē hec decre. ⁊ in eadē. l. vbi dicit si creditoꝛ dz esse debitoꝛ scōm lram pisanā ponit̄ hic exēplū de debitoꝛe ⁊ creditoꝛe: ⁊ scōm hoc nō ō dicūt. ll. ille ff. de pig. si superat⁹ ⁊. C. eo. ti. preses. illi legi sepe scōm aliā lram signant̄ p ō rio: sed leges ille itelligunt̄ quādo debitoꝛ superat⁹ ē ignoꝛāte creditoꝛe: si ergo ista regula ē itelligēda res iter alios acta nō nocet aliis: exēplū habes q̄ñ nō noceat in pn. illi⁹. l. sepe. quādo nocet aliis habes in ea. l. ⁊ hic. q̄ñq̄z ēt prodest vt pz. ē. sed vbū istud experiri quo ad exēpla de vxoꝛe ⁊ socero ⁊ vēditoꝛe ponit̄ ipropē. ſ. pro defēdere: sic ponit̄. ē. de iudi. c. i. q̄ illis nō dar̄ rei vēdicatio. C. de rei vē. doce ancillā hoc vm eos q̄ dicūt q̄ vxoꝛ cōstāte matrimonio nō ē dña rei dotalis. vnde nō

cõpetit ei rei vẽdicatio: vt in.l.pdẽa doce. ⁊ q̃ experiri põaĩ ꝑ defẽdere põt colligi p legẽ predictã sepe. v. cui autẽ ⁊c. sic ergo ecõuerso defẽdere ponit pro agere. C. de testi. l. i. ⁊. ff. de alie. mu. iudi. cã facta. l. penul. vel põt poni ꝑpie: q ⁊ si agere nõ poterãt: tamẽ preiudicat mihi snia lata ꝓ eos q potui prohibere quominus agant: ⁊ q ex volũtate mea iudicatũ videt de iure quod habui ex pso-

na agentis vel in persona debitoris ⁊ creditoris verbum experiri ponit ꝑpe ⁊ impropie: cũ vni rei vẽdicatio ⁊ alteri hypothecaria cõpetat. argu. q res iudicata aliis nõ noceat. hẽs. s. de testi. veniẽs. ii.

a Dobus. pferẽtib⁹. hoc intelligc cum oẽs sunt presentes: alias vno absente ali⁹ sniam ferre nõ posset: imo nulla ẽ si ferat. s. de offi. dele. cãz matrimonii. ⁊. ii. q. vi. §. diffinitiua. v. item si plures. distinctio illa que habet in §. diffinitiua. sup. v. itẽ si plures. ⁊ in decre. predicta. cãm matrimonii ponit tota in decre. psenti. Si vero plures sũt iudices sive sint ordinarii sive delegati sive arbitri: ⁊ oẽs psẽtes sũt tenct snia maioris pt. lxv. di. c. i. ⁊. ii. ⁊. ff. de re iudi. duo extribus. ⁊. ff. de arbi. si in tres. l. se. ⁊. l. diẽ. §. si plures. Fallit i casu vbi nõ valet snia maioris ptis. s. de rescrip. pastoralis i. ißñ. itẽ fallit in causa criminali episcopi scõm quosdam q nõ valet ibi snia nisi oẽs cõcordant. vi. q. iiii. c. i. ⁊ si quis eps criminaliter. Cũ vero iudices eq̃li numero discordãt in snia: puta vnus ex vna parte: ⁊ ali⁹ ex alia: vl duo ex vna ⁊ duo ex alia locũ habet decr. psens. si ergo sint ordinarii ⁊ pdicto modo discordãt tenet snia pro reo: vt hic dicit: quia pẽptiora sũt iura ad absolue dũ q̃ ad pdẽnãdũ. s. de pba. ex litteris. ⁊. s. de fi. instru. inter dilectos. in fi. ⁊. ff. de actio ⁊ obli. arrian⁹. nisi i quattuor casibus hic cõtẽtis. Primo fauore matrimonii. vt. xxxiii. q. i. si qs acceperit. ⁊. j. de despõ. ipu. cõtinebat. de libertate ãt habes in predicta decre. ex litteris. circa fi. ⁊. ff. de re iudi. iter partes. de testamẽto hẽs ff. de inoffi. testa. si pars iudicãtium. Alius casus de dote iducit fauore dotis vt ꝑ dicit: q mulieribus multũ fauoris debet in dotib⁹ suis. j. de do. post diuor. resti. nup. j. de pigno. ex lris. ⁊ sic isti quattuor casus pp fauorẽ excipiunt.

b Ex delegata. in õlegata iurisdictione secus q̃ in ordinaria: q vtraq̃ pẽdet a superiore. vt. ff. de re iudi. duo iudices. in cõpromisso vo neutra valet. vt. ff. de arbi. diẽ. §. si plures. Sed que ẽ ratio diuersitatis quare snia ordinariox teneat ⁊ nõ delegatox sed pẽdet a superiore ⁊ snia arbitrox nulla. Dicas q in ordinaria iurisdictione nõ ẽ superior ad quẽ recurratur nisi lex mortua: ⁊ iõ lex voluit sine alio remedio q talis snia teneret ꝑ reo in fauorẽ ipius. In delegatis põt haberi recursus ad delegãtem vt ipe approbet quã viderit cõprobãdaz: ⁊ iõ remanet i pendẽti. in snia arbitrox nõ ẽ gs superior nec habet iurisdictionez a lege: ⁊ ideo nulla est.

c Dilecti filii. grauẽ. pp quam deberet deponi archiẽps qui nõ detulit applelationi. ii. q. vi. decreto.

d Post appellationez. que si legitima fuit snia suspẽsionis vel interdicti postea lata nõ tenuit. j. de sen. ex. per tuas.

e Si eidem. i. si canonici appellãt ante cõditionem extãtem: suspẽsa erit excõicatio. j. eo. preterea. ii.

f Per idoneas. hoc solũ sufficeret sine fama loci per duos vel ꝑ tres testes. s. de testi. lz.

g Fama. fama p se nõ sufficit. iiii. q. iii. §. itẽ sepe fit: sed cũ aliis adminiculis puta cũ teste vno aut aliis legitimis. ar. s. de proba. cũ cãm. ⁊. s. de presump. illud. ⁊. c. i ii. ⁊. s. de testi. preterea.

h Factas. post appellationem premissã a priore.

i Distulerint. vltra sex mẽses. si eis clapsis cõcessiones facte fuissẽt valerẽt: q potestas ad archiepm ẽ trãslata. j. de cõcess. pben. ⁊ ec. nõ va. nulla. ⁊ ita p negligẽtiã pdit gs ius suũ. sic. j. de iurepa. qm. ⁊. c. cum pp discordias ⁊ pp culpã. s. de

ferentibus si ex iurisditione ordinaria processerunt: tenet pro reo nõ ꝑ actore sententia: nisi in causa favorabili: puta matrimonio: libertate: dote seu testamento pro ipso fuerit promulgata. Si vero ex delegata pote state vtraq̃z pendet sententia ex arbitrio delegantis. Quod si ex compromisso neutra dz habere vigorez

De appellationibus recusatorum et relationibus.

Alexan. tertius exoñ. episcopo ⁊ decano lund.

Dilecti filii prior ⁊ clerici ỏ gisebergeñ. graue querimoniam transmiserunt: q eboraceñ. archiẽps ap. se. le. eundẽ priorem post appellationem suspẽdit suas ecclesias interdixit: ⁊ canonicos si eidem tanq̃ priori obedirent: excõmunicatos denũciauit: ⁊ infra. Super quibus si veritate pidoneas personas ⁊ fama loci sollicite inquisita inueneritis ecclesiarum cõcessiones factas: nisi prior ⁊ canonici maliciose distulerint eas q̃tum ad se pertinet ordinare: in irritum revocetis easdẽ.

Idem archiepiscopo remẽ.

Inter cetera: ⁊ infra. Super eo q̃ abbas sancti apolliaris i clastro a te appellationem interposuit generalẽ sup omni causa que aduersus eum aliquo tempore posset moueri: ipum exinde redarguim⁹: nec huiusmodi appellationez duximus admittendam.

Idem abbati sancti petri.

Ad nostram: ⁊ infra. Quia vero remediuz ap. nõ ideo est in uẽtum vt alicui a religionis ⁊ ordinis obseruantia exorbitanti debeat i sua nequicia patrociniuz exhibere: mandamus: quatenus si quando q libet subditoruz tuoruz ad remediũ appellationis conuolauerit: non ideo minus euz iuxta tenorẽ mãdati qỏ i predicta regula continetur: ⁊ institutionẽ ordinis corrigas ⁊ castiges.

Idem noruicen̄ episcopo.

Personas ecclesiaruz: ⁊ infra. Siquis ad nostram audienti am appellauerit: ⁊ appellationi sue prolixum terminũ prefixerit tu ei diem infra quez ap. se. conuenienter possit adire assignes: ad quã si venire cõtempserit: tu illuz extunc iudicio tuo super his que in questione vertuntur: sine contradictõe aliq̃ stare ꝓpellas. Si autez qsq̃ ap. sue prefigat t̃minũ congruentez: nec tñ cãm ad diẽ ap. fuerit ꝓsecutus: ipuz nihilominus extunc sententie tue sicut de alio diximus ap. re. parere cõstringas.

Idem. remeneñ. archi.

Cum sit romana: ⁊ infra. F. tue duximus respondendum: q si ante sententiã vel postea fuerit appellatum huiusmodi appellantibus ãnus indulgetur: aut ex necessaria ⁊ euidenti causa biennium: nisi forte iudex a quo appellatuz fuerit ꝓ loco rum distantiam ⁊ personarũ ⁊ negocii qualitatez: recisius tẽpus fuerit moderatus: infra quod si is q appellauerit: cãm ap. non fuerit prosecutus: tenebit sententia. Si post sententiã appellauerit: ⁊ a causa sua cecidisse videtur: nec amplius sup eodem negocio audietur appellans:

k Elec. cũ in cunctis. ⁊. c. cũ vintoneñ. ⁊. c. q propter.

Ater cetera. appellationẽ. Generalis appellatio nõ valet: vt ꝑ patet nec ẽt specialis: nisi cã ꝓbabilis sit exposita: qua nõ admissa tenet appellatio. j. c. vt debit⁹. ar. ꝓ. j. c. ꝓsuluit. ii. vbi appellatio generalis valet. so. ibi. Et ẽ. ar. q nõ valet i genere: valet in specie. ff. de pac. si vn⁹. §. pacta. ⁊. §. illud. ⁊ ẽ. ar. qỏ ñ lz i genere lz i specie. ff cõia pdio. in tradẽ dis. ff. si gs cau. lz ⁊ si gs. §. q̃situ. Ar. ꝓ. s. de offi. or. si sacerdos. ⁊. j. de pben. relatum. Itẽ a futuro grauamine ñ ẽ appellãdũ vt hic pz ni si a grauamine cõminato vel illato. j. e. cũ cessãte. nisi apparuerint alia indicia. vt. j. e. cõsuluit.

l Ad nostram in sua negtia. appellatio. n. nõ ẽ iuẽta: vt sit inigtat⁹ viculũ sed oppressoz leuamẽ. j. eo. cũ speciali. §. porro. ⁊. ff. ỏ mino. ꝓfecti pter io ⁊ sic iuramẽtũ nõ ẽ inigtatis vinculũ. s. de iureiur. quãto. ⁊. xxii. q. iiii. iter cetera. Itẽ no. q vtẽdũ ẽ aliquo ad cũ vsuz ad quẽ istud fuit institutũ. xxii. q. ii. is autẽ. ⁊. xlv. di. lz. ii. ⁊ s. de trãsla. iter corporalia. ⁊. j. c. fugge stum. in fine.

m Minus. a correctione. n. ñ appellat. j. e. repbẽsibilis ⁊ c. cũ spãli. i fi. ⁊. s. de offi. or. lz. nisi excedat modũ i corrigẽdo. j. e. de pore. ⁊. s. de offi. del. sup q̃stionũ. §. nos ãt. sic appellat ab executore: cũ modũ excedit. s. de reiu. q ad cõsultationẽ. i fi. a q̃ alias appellari ñ pt j. e. nouit. ⁊. ii. q. vi. §. sũt quoz. v. ab executore. ⁊ iõ nõ admittit appellatio a correctiõe. q fit ad penitẽciã ⁊ ex formã iudicii. ar. xxvii. q. i. si hõ. xlv. di. cũ beatus nec admittitur recusatio. j. e. cõsorciali. in fi. ⁊ hec locum habẽt in oibus regularibus vt ꝓ in constitu. cum speciali. in fi.

n Personas. ꝓfixerit. ⁊ sic appellãs põt sibi statuẽ terminũ ad appellatiõez proseq̃ndam iuxta eodẽ modo. j. e. oblate. ⁊. j. c. pxi. ⁊. c. ad hoc. ⁊. c. peruenit. j.

o Tu ei diẽ. Hic statuit dies ad psẽtãdũ se iudici. j. c. se. quãdoq̃z statuit ad iter arripiẽdũ. j. c. puenit. ii. ⁊. s. c. pxi. cũ eã. q̃q̃z statuit terminus a lege annus vel a iusta cã biẽniuz. j. c. px. Terminũ vo statutuz a parte vel a iudice neutra pars põt puenire. j. e. sepe. ⁊. c. oblate. terminũ a lege põt vtraq̃z pars puenire: dum tñ appellatus dolose ñ pueniat appellãtem. vt. j. c. oblate. ⁊ de termino dato a lege põt intelligi. j. e. ex iisinuatione: vt dixit io. quod nõ est verum: vt ibi dr.

p Extũc. i. post terminũ clapsuz: ⁊ procedere põt ac si pemptorie vocat⁹ nõ venisset. j. e. sepe. ⁊. j. e. cõsuluit nos. in fi. b.

q Cum sit romana. idulgeat. ii. q. vi. ei q appellat. ⁊. C. ỏ tẽp. ap. aut. ei q appellat. ⁊ si iusta cã iteruenerit: biẽniuz idulgeat vt ibi dr. alias ñ daret. j. e. cõstitutus. imo ⁊ triẽnium datur. j. e. ex rõne.

r Distãtiã. oia ista sũt ꝓsiderãda ad moderãdũ tps. s. locoz distãtia lxiii. di. cũ lõge. ⁊. xxiiii. q. ii. vbicũq̃z. ⁊ qualitas psonax ⁊ negocii. ff. de dam. infec. qui bona. §. vlt. ⁊. l. se. ⁊. l. si finita. §. iii. ⁊. ff. de iudi. l. nõnũquam. ⁊. ff. de re iudi. l. ii.

s Recisius tps. Ar. q iudex põt abbreuiare iducias datas a. l. sic. ff de re iudi. l. ii. ⁊. j. c. oblate. ⁊. s. e. ti. pxi. q ad cõsultationẽ. ar. ꝓ. q nõ possit. xxviii. di. ỏ bis. ⁊. ff. de re iudicata. l. iiii. §. si qs ꝓdenat⁹. ⁊. iii. q iii. ỏ iudiciis. imo arbitrio iudicis ista videt cõmitti. ar. v. q. iii. si egro

tās.iii.q.ii.si eps.ff.ō in.fīnū. So.iducie q̄ vāt a lege vel cāone ser/uāde st: nisi iusta cā ītuenerit: gre sint abrenūde: t tē ꝓmittit arbitrio iudicis vt hic.t.ff.de.v.ob. cōtinu⁹.§.ii.t magis hoc pōt officio iudicis discerni quā aliqua locutione exꝑmi.ff.ō solu.ratū.t.ff.rē ra.ba. quo.n.§.iulianus.t.j.de dona.apostolice.t ita ex cā hoc faciēdum ē.

Si vero[a] a grauamine t ante[b] litis ī gressuz fuerit appellatuz huiusmodi audietur appellans: quonīā sacri ca nones etiam extra iudiciū passiz[c] ap pellare permittūt: nec solent[d] huius modi dici appellationes sed ꝓuo cationes ad cām. Si aut ante sniaz[e] quis appellauerit: cogit[f] illius stare iudicio: ad quem noscitur appellas se. ¶Preterea si raptor sit vel violē tus detentor alieni rei qui appellat: huiusmodi appellatio facta in iudi/cio apud ecclesiasticas personas so let audiri[g]: nisi forte manifestus[h] rap tor vel fornicator existat: sicut ille q absentem t irrequisituz[i] apostolus excommunicauit.

¶Idem eidez.

Ad hec si in vna causa quis ap pellauerit: t pendente appel/latōne aliquod crimen ꝓmittat: vel prius cōmisisse dicatur: vel mō etiā accusetur: aut conueniatur ō alia re super qua non sit appellatum: t illaz proferri contingat ad audientiaz iu dicis a quo in alio negocio appella uit: eum potest si voluerit tanq̄ sus/pectuz[k] vitare: alioquin debebit ei us stare iudicio: maxime si suus or dinarius iudex existat.

¶Idem.

Si duobus coram suo iudice li tigantibus alter ad nostram[l]: alter ad sui iudicis[m] audientiaz sup eodem negocio appellauerit: t ille qui ad suum iudicem appellauit: ad diem appel. veniens se ad eum ap/pellasse, ꝓponit: eo tacito q̄ aduersa rius eius ad audientiam ro. pon. ap pellarat si legitime citatus nec venit nec responsalem misit: aut alias pa/rere contēnit: tenebit[n] excōicationis sententia in eum pro contumacia p mulgata: nisi iudex cognouerit[o] euz ad audientiaz ro. ponti. appellasse. Deniq̄ quod queris si a ciuili iudi ce ante iudiciuz vel post ad nostraz audientiam fuit appellatum: an hu iusmodi appellatio teneat tenet qui dem in his qui sunt nostre tempora li[p] iurisdictioni subiecti. In aliis ve ro t si de consuetudine ecclesie tene at: fm iuris rigorem credimus[q] nō teneri.

¶Idem plebano t clericis sancti na zarii de albia.

Ex ratione: t infra. Uerum si appellationez biēnio elapso in terpositam a sententia contra vos, p lata prosecuti non estis: dūmodo, p secutionem ipsius per impotentiaz[r] vos constiterit omisisse: nolum⁹ q̄ iustitie vestre debeat preiudiciū ge nerare.

¶Idez vigorien: episcopo.

Meminimus: t infra. Ceteruz

a Si vo a grauamine. Cā grauaminis ꝓbabilis allegata: q̄ si ꝓba ta esset legitima: alias nō auditur. ifra eodem. vt debitus.

b Ante litis. Hoc pōt itelligi cū appellaꝫ sup aliqua exceptione dila toria coraz iudice. j.e. ex pte. t ēt post. j.e. sup eo. t. ii. q. vi. nō ita: secus scōm leges: vt ibi.

c Passim. i. qñcūq; etiam grauamine nō expresso: t sūt illi canones ii. q. vi. ad romanā. t.c. se. sigs placuit. t.s. vt lite. nō cōte. accedens. j. bodie necesse ē allegare cām ꝓbabilem. que si esset tc. q̄cūq; sit cā. j.e. vt debitus. t.c. cū spāli. §. porro.

d Hec solēt. ꝓprie sūpto vocabulo: q̄ appellatio nō fit nisi a iudice s. de offi. dele. sup qōnum. §. nos autē. vel ꝓput ꝑ appellatio cōtinet q̄ relā inique sniē. ff. de mino. ꝑfec. ꝓtorio. logtur ergo de appellatiōib⁹ quas aliqui quādoq; faciūt cū dicūt ego appello te ad curiā: vel ve nias ad iudicē: vt faciat mihi iustitiam: sed ille nō tenet ire: vt sicut ō nunciatio facta ipi dño in foro nō tenet: sed in re ipa debet fieri. ff. de no. ope. nun. l. de pupillo. §. si qs forte. vel dicas q̄ logtur de appella tionibus que fiūt extra iudiciū ab aduersario: ne faciat aliquid i pre iudicium appellantis super eo ꝓ quo appellat: t tales appellationes quasi ꝓuocationes sūt ad cām: t talibus appellationib⁹ ē deferēdum. j. eo. bo ne. t tales appellationes faciūt clerici freq̄nter inter se t electionibus t ꝓ aliis negociis ecclesie. s. de elec. cōsideranimus. t.c. bone. t.c. auditis. t. j. de his que fi. a ma. par. ca. c. i.

e Ante sniam. post litis igressum: vt differat a precedenti. v.

f Cogitur. sed nō videtur q̄ sit compellēdus. C. de appel. eos. in fi. vbi dicit q̄ nemo cō pellitur prosequi appellatōez immo pōt penitere. ii. q. vi. §. si quis libellos. sed ꝺz cōpelli alternatiue. j. e. cōsuluit. i. t.c. sepe.

g Audiri. j.e. peruenit.

h Manifestus. i. notorius. j. e. peruenit ad nos. in notoriis enim non admittitur appella tio: vt ibi.

i Irrequisitum. arg. q̄ in no toriis nō est aliquis vocādus in ius. ar. ii. q. i. de manifesta ri. c. i. statuimus. arg. contra. xii. q. ii. indigne. t nemo est ex cōicandus: nisi legitima ad monitione premissa. j. de sen. excōm. sacro. dic q̄ nō fuit re quisitus per edictum perem ptorium ad iudicium: admo nuit tamē eum ad penitentiā t q̄ crimen notorium erat nō vocauit eum: q̄ nec expedie bat exquo nolebat se corrige re: vel irrequisitū illa vice: vel requisiuit eum ꝓ apollinez di scipulum suum.

k Ad hec. suspectum. j. eo. proposuit. Sed videtur q̄ no possit eum vitare tanq̄ suspectum: q̄ non potest hoc pretendere quasi habeat eum offensum. ff. apud euz a quo appel. l. vna. scōm leges nō re cusant iudices ita idistincte: tamen si aliquod crimē enor me interim t manifeste com mittat: nō poterit ipsum vita re. j. e. proposuit. t.c. preterea idest cū sit eius ordinarius. Sed quid fiet tunc de causis illis: sup ḡbus cōueni tur pendente appellatione? eps tūc delegabit cām aliis: sicut fit cum alias tāq̄ suspectus recusaꝫ. xi. q. i. puenit. t. j. eo. cum speciali. t. s. de fo. cōpe. si quis con tra clericum. b.

l Duobus. ad nostram. quod fieri potest omisso quolibet medio. ii. q. vii. metropolitanum. ar. secus scōm leges. ff. de ap. imperatores.

m Ad sui iudicis. Hoc pōt itelligi dupliciter: vt litigarent coram archidiacono: t alter ad suum iudicē. s. episcopum appellauit: alter ad papam vel coram episcopo: t alter appellauerit ad archiepm qui suus iudex ē ꝓ appellationem: t alter ad papā qui omnium ē iudex ordinarius. infra de sniā excōicationis. ꝓ tuas. t.s. de offi. lega. c. i.

n Tenebit. Sed videtur q̄ nō teneat: quia lata est post appellationem. vnde nō tenet. ifra de sententia excōmunicationis. per tuas. t iam nō erat suus iudex vnde nō pōt illum excōicare. ix. questione. ii. c. i. Item q̄ vocabaꝫ ad mains tri bunal. ff. de re iudicata. cōtra pupillum. §. i. Solu. hic tenet sententia pp contu maciā. vt hic dicit: quia debuit ire t allegare ꝑilegium suum. ifra eo. cuz para ti. t.ff. de iudi. si quis ex alien a. ex quacūq; enim cā quis vocetur: ire debet ad ptorem. ff. si quis in ius voca. l. ii.

o Nisi cognouerit. ergo si notum illi erat q̄ nō esset de sua iurisdictione non tz sententia: t ille nō tenebaꝫ venire exquo sciebat iudicē hoc scire. ar. ff. si quis in ius voca. l. ii. q̄ qui scit certiorari nō debuit. ff. de act. emp. t ven. l. i. in fi. t. s. de elec. cum inter vniuersas.

p Nostre temporali. vt supra de iureiuran. venientes. t supra de fide īstrumē. cum ioannes.

q Credimus. t ita patet q̄ iurisdictio temporalis nō ptinet ad ecclesiam: nec de ea debet se itromittere in ꝓiudicium iudicis secularis. supra de iudi. nouit. i ꝓin. t infra qui fi. sint le. latores. t infra de ꝓuile. c. ii. nisi cum vacat īperiū. supra de fo. compet. licet. i. tunc enim ꝓpter defectum iudicis secularis bene appella bitur ad papam. argu. xxiii. questione. v. administratores. t. supra de fo. cōpe. ex tenore. ber.

r Ex ratione. ipotentiā. Hec ipotentia pluribus modis pōt itelligi: vt ꝓ ꝓpaz impotētiam: q̄ fuerunt impediti iusta de cā: vel ꝓ iudicem stetit: vnde nō imputatur. ii. questione. vi. anteriorum. §. ad hoc. t. §. biduum. t. §. si forte. t infra eodem. ex insinuatione. idem esset etiā si medio tēpore arbitros elegerunt partes. C. de temp. ap. aut. si tamen. t in his casibus seruatur appellās illesus ipo iure: nec currit tempus nec indiget restitutione. Si vero dolo alicuius ꝑua

ti circumuẽtus appellat.ꝛ appellationez nõ fuit ꝓsecutus: tũc currũt tempora appellatiõis:sed habet recursũ cõtra dolosũ ad itereſſe. ff. de arbitris .§.dolo cuius.qꝫ ſi ſoluẽdo nõ fuit:reſtituit appellans ad ꝓſecutionem ſue appellationis.ff.de eo per quem factũ erit.l.ex hoc edicto.ff.de dolo.ꝛ elegãter.§. ſi dolo. Dicunt tamẽ quidam:qꝫ iſti adiuti fuerunt beneficio reſtitutionis:qz illud biẽ nium cuilibet currit etiaz impedito agere:ſi nõ poterit habere copiaz iudicis:vel qz no luit ꝓcedere:vel qz potuit facere qꝫ compelleret iudex.C. de temp.ap.l.vlt.§.vltimo.ſed hoc ex littera non colligit:vt hic.ꝛ hic nõ ſtetit ꝓ negligẽtiã iudicis:ſed ex ꝓpria impotẽtia. vnde nõ habet hic locum lex illa.C.de tem.ap.l. vltima ꝛ ita nota hic illud generale: qꝫ ſi ꝓ me nõ ſtat mihi nõ iputatur.ꝛ iſto iure iſti ſeruantur illeſi.

a Meminim⁹.poſt citationẽ.vel etiaz poſt ſciẽtiaz ante citationem.ĩ.eo. ſuggeſtuz.

b Ante citationem.vel añ ſcientiam litterarum ipetrataꝫ cõtra eum.ĩ.eo.ſuggeſtum.ꝛ. e.ad hoc.ſed hodie iſta nõ habent locuz:qz nõ prodeſt allegare:qꝫ premiſerit nũciuz ante:etiã ſi dixerit ſe ſup hoc litteras habere que nõ ſint iudici preſentate.infra eodem.vt debitus.ꝛ.ii.q.vi. §.cius qui. Sed quid ſi nõ miſit nũcium: ſed in ꝓpria ꝑſona iuit: nũqd ꝓcedetur cõtra eum ſi conueniatur coraz ordinario vel delegato ſup eo ꝓ quo iuit. Credo qꝫ ſi nõ ſit qui defẽdat eum cuz debuerit dimiſiſſe ꝓcuratorem: ꝓcedetur cõtra euz nõ obſtãte qꝫ inerit ꝓpter hoc:qz ſi iam cum lris reuerſus eſſet: nõ ꝓdeſſet tanꝫ ab aduerſario iam ꝑuentus.infra eodez cum debitus.ꝛ ſupra de ſo.cõpe.c.pe. Arg.cõtra. infra eodẽ dilecti.i.ꝛ.c.vt noſtrum.qz plꝰ eſt facto appellare quã verbo: vt ibi. ſed ibi ante iter arreptum litigabãt.vnde iter ibi habetur quaſi pro appellatione. ſed hic iuit ad curiaz nulla cã mota vel cõminata ꝓ lris impetrandis:vnde ſi aduerſarius eum ꝑuenerit ſibi iputet: q debuit eſſe diligẽs ꝛ ipm ꝑuenire. Dixit qõ nõ debet ꝓcedi ꝑ ipm:niſi fuerit fraude vel dolo:tunc.n. ꝓpter dolum ſuum nõ expectabitur.

c Super eo.appellationẽ fieri. Hoc põt habere locũ tã ante lit.cõt.qꝫ poſtea vt ſi añ lit.cõteſtatã.obiciat aliqua exceptio rõnabilis que ſi eſſet ꝓbata deberet legitima reputari cc.ꝛ iudex eam admittere nolit:ſi ꝓp hoc appellet:iudex nõ dz ꝓcedere vel remouere grauamẽ.ĩ.e.vt debitus.ꝛ.c.cũ ceſſante.alias reuocabit totuz qõ fecerit.de hoc habes multa exempla.ĩ.e.ex pte. ſignificauit ſignificãtibus.vbi infinita exẽpla inuenies ſup hoc poſt lit.cõte. ꝛ eodez modo pone exemplum.ſ̃.de or.cog.c.i.

d Et ꝑncipalis cã.ꝛ ita nõ ꝓcedet ſup ꝑncipali:ꝛ in ꝑiudicialibus exceptionibus hoc hz locum.plura exempla ponunt.iii.q.xi.§.aliquãdo.

e Sine illa.puta pactũ de nõ petendo preſcriptio ꝛ cõſimiles.

f Terminari.ergo vt qꝫ ſi ꝑncipalis cã poſſit expediri ſine illa qꝫ nõ obſtãte illa appellatione ꝓcedere poſſit in ꝑncipali:ꝛ ita videt qꝫ teneor litigare ſub illo qui et me grauauit a quo appellaui iuſta de cã.cõtra illõ.ĩ.e.ad hoc.ꝛ ĩ.e.ꝓpoſuit. Satis crederez qꝫ vacat hic.ar.a ꝑio ſenſu:qz cuz iam certa rõne me grauauit:quõ poterit ꝓcedere poſtea me inuito nõ vr.iii.q.v.qz ſuſpecti.

g De falſi ſuggeſtione.hoc itelligunt qdaz:cũ ꝓbare nolebat:ſed allegabat tãtum ꝛ iõ nõ valet appellatio. Vel dicas qꝫ hec exceptio de falſi et ſuggeſtiõe nõ ẽ admittẽda poſt lit.cõte.cũ ſit dilatoria:ꝛ ſic erat lis cõteſtata:qz ſola ſnia erat ferẽda.vnde nõ dz differri ſnia ꝓp talem appellationẽ iterpositaz occaſione exceptionis que ab initio fuerat proponenda.ſ̃.de re iudi.inter monaſterium.ſi. C.de fal.l.ii.ꝛ.C.de le.ſi in fraudem.vbi non differtur executio propter ſuggeſtionem.falſi.ber.

h De appellationibus.minimis.minima cã põt dici duoꝝ aureoꝝ: qz ꝓ ea ñ datur actio de dolo.vt.ff.de dolo.ſi oleũ.in fi.ꝛ.l. ſe.vel ẽt.x. aureoꝝ.ff.ſi cui plus qꝫ ꝓ legem falcidiam.l.iii.§.quãuis.vel.l.ſolidoꝝ.C.de defenciui.l.i.vel illa dr minima que ad ſumptꝰ iudiciales nõ ſufficit.ii.q.vi. anteriorꝝ.§.illud ẽt.ꝛ ita ꝓ qualibet cã appellat:qz ita põt qs grauari in paruo ſicut in magno:qͥtas cauſe nõ facit:quare introducta ſit appellatio:ſed iniquum grauamẽ.ſ̃.e. ad noſtrã.ꝛ.ĩ.co. cum ſpãli.§. porro.ſic etiam i minima re furtũ committit.xxiii.q.vlt.c. vlt.qz nõ furtuz ſed furãtis affectus cõſideratur:vt ibi dicitur.

Super eo. litis cõteſtationez. de appellatiõe que fit ante ſententiam intellige ſecundum illam decre.ĩ.eo. vt debitus.poſt ſententiam vero indifferenter appellatur nulla cauſa expreſſa:ſed ſufficit dicere ab iniqua ſententia appello .ii.q.vi. §.forma.ii.

k In caſibus .vt.ii q.vi.§.ante ſententiam.

l Sicut appellationi .ſicut appellatio cauſa probabili nõ expreſſa nõ admittitur.ĩ.eo.vt debit⁹. ſic nec recuſatio admittitur cauſa recuſationis probabili nõ expreſſa.ĩ.e.cuz ſpeciali.ꝛ melius.ĩ.e.mouit.

m Recepiſſe. die receptionis non numerata.ff.ſi gs cautionibus.l.i.ff.de requir.re.l.annus.ꝛ. iiii.q.v.quiſquis.ſic dices in quo excommunicationis exceptio proponit: que ĩ.octo dies probari debet:nõ computatur in illis octo diebus.ſ̃.de excep.pia cõſideratione. que eſt inno.iiii.ꝛ.c.frequens. ar. cõtra.ff. de ver.ob.continuꝰ

n Pactus.ꝛ.l.i.§.qui preſens.

Eruenit. Cõpellas alternatiue.ſ. vt vel proſequatur appellationem in termino conſtituto a iudice:vel eo elapſo coram eo reſpondeat.ſic.ĩ.e.proxi.ꝛ.ĩ.eo.ad hoc.ii.ꝛ ſic intellige.ſ̃.e. cum ſit romana v.ſi vo añ.alias nemo põt ꝓpelli ꝓſeq.appellationẽ.vt.C.e.t.coſ.i fi.

o Notorius.ſ̃.eo.cum ſit romana.ꝛ.ĩ.e.primo. ꝛ habes ex hac decre.arg.qꝫ excõicatꝰ appellare pt.iii.q.ix.renera.ꝛ.ſ̃.de excep.cũ iter.

p Donec paſſis. In hoc caſu cũ iniuria eſt mãifeſta .primo debet ſatisfacere qꝫ abſoluatur.ĩ.de ver.ſig. ex parte.i.et.c.cũ olim.ſi.ĩ. de ſen. ex.parrochianos.

q Conſuluit.ñ ẽ aliquatenꝰ ſic.ſ̃.e.c.pr.ꝛ.c.cũ ſit romana .in fi.

r Notoria.notorii dr tribꝰ modis.ĩ.de coba.clc.ꝛ multi.c.vl.vbi ỏ hz

s Coge ſub alternatiõe:vt vel ꝓſequatur appellationez in termino ſtatuto:vel eo elapſo reſpondeat coram eo.vt.ſ̃.e.pr.ꝛ.c. cum ſit romana.ꝛ.ĩ.eo.ſepe.ꝛ.c.ad hoc.ii.

t Suggeſtũ.i vocẽ appellatiõis.ar.hz qꝫ aliqs poſſit appellare ĩ abſetia iudicis.ar.ſ̃.ỏ ali.mu.iu.cã.c.i.qz exꝰ qs ſcit appellãdũ ẽ.ii.q.vi. biduũ.ꝛ.C.quõ ꝛ quã.iudex.ab eo.ꝛ.ff. qꝫ do ap.ſit.l.i.§. ſi aduerſus. vñ vr qꝫ ſi eps me⁹ vellet me excõicare:ꝛ abſens appellẽ:ſi ferat ſniaz nõ tz:tñ in hz caſu tz:qz ignorat me appellaſſe:ꝛ iõ ñ punit ꝓ capitula ii.q.vi.decreto.ꝛ.xxiiii.q.iii.de illicita.lau.ꝛ ẽ hic.ar.qꝫ talis appellatio valet:dummodo non fiat malicioſe:ſed hodie nõ valet appellatio talis infra.eo.vt debitus.ꝛ.c.cum ſpeciali.

u Si qs deꝑhẽſus. Sz qs ꝓbabit iſtũ malicioſe appellaſſe adꝝſariꝰ qz hz obiicit.ff.ỏ ꝓba.ab ea.ꝛ.l.in exceptionibꝰ.qz qꝫ fraudẽ allegat:cã ꝓbet.ff.de ꝓba.quotiẽs.§.q dolo.ipo facto vr qꝫ ſit ꝓbata malicia.

a Epistolã .s.e. meminim⁹ .r.j.e. ad hec sicut asseris.
b Remouendũ. supra.c.ad nostrã .r.j.e.cũ spãli.§.porro. Quod.n. puisum est ad cõcordiam: non debet vergere ad noxã .xly.di. licet.ii. r iuris occasio ad iniquũ suspẽdium trahi nõ debet. C. de vsuca. pro empto⁹. eum qui. r.j. de puile. q nõnull⁹. in fi. de rescrip. nõnulli.

c A Bpũtiaz. absolui. ad cautelã. sic. r.s. de testi. veniens. in fi. r istud sepe fit lz excõicatio de iur nõ teneat .j.ö sen. ex. p tuas. r.c. venerabili. r.c. solet a nõnullis. r.s. de of. dele. cũ contingat .xxiiii. q.i. audiuimus si. ff. de remis. l. vna. C. de ingenuis .l.ii. r in quodã decre. in no. iiii. solet a nõnullis.

d Cõtra appellatõnẽ. s. legitimã. vñ nõ tenuit excõicat⁹ o qõ ex eo pz: q: de facto fuit absolut⁹. vñ cessare a diuinis nõ debuit .j. de sen. ex. per tuas. r.c. solet a nonnullis.

e Eum statũ. sic .j. e. bone. r.s. de of. dele. sup qõnuz. r.ii. q. vi. appellatiõe intpo sita. r.ff. nihil inno. appe. pen. l. vna. r.s de iureiurã. venientes. r.s. de elec. cũ iter canonicos.

f Uz teneamur reformare. p ferrũ etiam turbata possessio põt recuperari abste dño. C. si p vim vl alio mõ. l.i

§ Pretermisso. r sic videt q in eo tm articulo sup quo appellat exẽpt⁹ est a iurisditiõe iudicis sui ordinari .j.e. ppositi. r.s.e. ad hec. r ꝑriũ ex illis decre. colligitur. r ad hoc est ar. ff. apõ cũ a quo ap. l. vna. vñ põt possessiõez illam reformare nec per hoc intelligit renũciaꝛ appellationi. vt hic patet.

fraude uel malicia facere: ap.ei⁹ nõ deferas neqz ob id causaz tibi commissam terminare postponas: qz de cre. epistolam⁸ qua tales muniri vident nõ ad deprimẽdaz cuiusqz iustitiam: sed ad remouendũ^h grauamen nos fecisse cognoscas.

1 Dez eboracen. archiepiscopo.

A Dpresentiã nostrã .r. presbytero ueniente episcopo tusculano r.p. sancte susanne card. tuam r ipsius cãz cõmissimus audiendã. qui ad obiectiõez tuam licet .r. presbyter nõ esset excõmunicat⁹ de iure de facto tamẽ fecerunt eũ absolui^c. Ideoqz mãdamus: quatenus predictũ presbyterũ .p eo q post excõmunicationem cõtra^d ap. factam diuina cãtauit: nullatenus inquietes sed ad eum statum^e reducas omnia in quo erãt tempore ap. emisse.

1 Dem cantuarien. archiepiscopo.

Cum teneamur: r infra. Quo niã nos ꝑsulere uoluisti: utrũ si eorũ possessiõ qui ad audientiam n. appellant: turbata fuerit: tibi eam sibi liceat reformare^f eo de quo appellatio est iterposita pretermisso^g. p.t.rñ. q si exinde ad te querela p uenerit: id ordine iudiciario tibi licebit experiri.

1 Dem epõ. r archidi. de bonoñ.

Onsuluit: r infra. Consul. u. t.r. q si generaliter ap. quis iterponeret ab omni granamĩe qõ sibi posset cõtingere huiusmodi ap. tenere non debet. Si vero ab aliquo iudice super omni grauamine quod in vna causa sibi possit iferri: quanquam generalis^h appellatio sit interposita: appellationi tamẽ eius est ab eodem iudice deferendũ.

1 Dem zamorien. episcopo.

Cum parati essemus tuas petitiões admittere. J. diacoñ. cardi. oliz ap. se. le. proposuit q cũ ad eius uocationẽ cõtempsisses accedere: in personam tuam excommunicationis sententiam promulgauit^i r infra. Cunqz. n. canonicus beati iacobi firmiter asseueraret: q in legatione regis^k esses: r ideo nõ potuisses ad uocationem predicti cardi. accedere: cardina. ecõtra asseruit: q non in legatione regis: sz in salamãtina ecclesia te suus nũci⁹ inuenisset: r infra. Nos vero attendentes: q te non decuit contemnere obtentu^m ap. ad uocationem venire legati: precipimus quatenus uel in persona uel propria uel per nũcios idenos ap. te conspectui represen tes innocentiam tuaz si poteris ostẽdere^n.

1 Dẽ cantuarien. archiepiscopo.

A Dhec: et ifra. Preterea de his qui iuramentum prestant q ecclesie stabũt iudicio: et postea appellant^o: id tua sollicitudo prouideat: ut eos seruare quod iurãt: uel infra⁹. xl. dies post appellationem interpositam iter arripere ad ipsam prosequendam^r compellas.

1 Dem carnoten. episcopo.

Questioni quam facis: utrum appellationi illius sit deferendum^s: qui sicut moris est: prestito iuramento absolui meretur: et ante quam ei mandetur aliquod uel mãdato recepto causa subterfugii appellauerit: rñ. q appellatiõi que iuramento eius debeat derogare: nõ est in aliquo deferendum: sed statiz erit in eandem reducendus^t sententiam: que donec mandatuz susceperit: r susceptum pro posse^u fuerit prosecutus: debet firmiter obseruari.

blito iurato fideliter exequi officium suũ bñ credit circa citatiões. aliter nõ crederet. ar.s. de ꝑsup. illud .s. de ꝑscrip. ad audiẽtiã. r ar. ꝑdicte .l.

m Obtẽtu appellatiõis. r sic duplici defensiõe defendebat iste auctẽ regis r p appellatiõem: q: nemo ꝓhibet⁹ plurib⁹ defensiõib⁹ vti. ff. de excep. nemo. r.s. ö ꝑscrip. auditis. Preterea si appellatio tenuit r cardinal⁹ scisit illuz appellasse nia cardinalis nõ tenuit. s.e. si duobus. Quare g papa nõ admittit talẽ appellatiõez r q: nõ cõstabat q appellasset. vel q: iusta fuisset appellatio licet allegaret r potu⁹ debuit credi cardinali r nũcio q illi qui b tm allegabat r ꝑterea debuit ire r allegare ꝓuilegiũ suũ .ff. de iudi. si qs ex aliena. r.s. co. si duob⁹. maxime si i vna legatione inueniebat. ff. de iurisd. om. iudi. l. vlt. ar. a ꝑrio sensu.

n Ostẽsur⁹. sz q̃re papa mandat q veniat ad curiã cũ cardinali⁹ excipiat ꝑ cũ. vt vr per id qõ dicit in ꝓncipio q patus erat petitiões illi⁹ admittere. sz p exceptiõem repelli tm debuit nõ puniri. s. de or. cog. c. ii. Cardinalis non excipiebat etiã simpliciter imo denũciabat dño pape cõtumaciã suaz r excõicatiõem suã vt inde puniret r repelleret a petitiõib⁹ suis tanq excõicatus: q̃re papa ipm non audiuit ꝓpter excõicatiõem r ꝓpter cõtumaciam r contẽptũ sedis apostolice vocat ipm ad apostolicam sedẽ .j. de accu. veniẽs. in fi.

o A Bhec. r postea appellant. Sz q̃re nõ cõpellũt ꝑsse etiã stare iudicio ecclesie bm q iurauerũt: iõ ñ cõpellũt q: grauabãt aliter non admittit bodie appellatio. j.e. vt debit⁹. r iõ nõ videt deserere iuramentũ: cũ ex iusta causa dimittat illõ. ff. qui satisda. cog. l. vlt.

p Infra. xl. nõ artaꝛ ad b nisi bm q visum⁹ fuerit iudici. vt s.e. cum sit romana.

q Iter arripet. hic ꝑfigit termin⁹ ad iter arripiendũ. sic. s. e. personas.

r Prosequẽdaz. Cõtra .j.e.c. ꝓri. sed soluit ibi.

s Questioni deferenduz. s.c. ꝓri. ꝑ. ibi iusta ö cã appellauit: b cã subterfugii vt lra dicit r lra soluit ꝑ. vel sic intellige diuersitatẽ istaꝝ decre. ibi iurauit stare iudicio ecclesie: q: ꝓpter cõtumaciã fuerat excõicatus. r licet appellet ex cã ꝓbabili iudicio stare intelligit: q: facit qõ ius sibi ꝓmittit .j.e. vt debitus. ar. ff. iudi. sol. l. cũ apõ r. ff. rem ra. ba. l. iii. §. falsus. hic erat excõicat⁹ ꝓaliquo delicto in quo iacebat q: forte idem detinebat vxorẽ alterius r sup hoc iurauit stare mãdatis ecclesie sed statim ante mandatũ vel mãdato facto: q illã vlteri⁹ dimitteret incõtinẽti appellauit: tali appellatiõi nõ est aliquaten⁹ deferẽdũ: q: ꝑiudicat iuramẽto suo r hoc satis põt colligi ex ipsa lra vbi dicit appellationi que iuramẽto eius dẽat derogare: q: sine iuramẽto tali appellatiõi nõ est deferẽdũ ꝓ quã in sua iniquitate remaneat .j.c. ꝓx. r.s.e. cõsuluit. r.c. cũ sit romana. in fi.

t Reducẽd⁹. sic .j. de sen. ex. sacro. versus fi. s. de offi. ordi. ad reꝑmẽdã. i fi. Sz nũqd itez recipiet iuramẽtũ ab eo stãdi mãdato ecclesie cũ iã semel deierauit. Lau. dixit q sic. r est ar. optimum .s. de ma. r obe. cũ in ecclesiis. ar. ꝑ. xxii. q. v. puuli. r. vi. q. i. quicũqz. r.s. de ꝑsupt. lras. sed ibi nõ admittit ad iuramẽtum vt possit testificari ꝓaliquo i oppꝛobriũ ipsoꝝ qui piuri sũt. sic. s. de testi. testimoniũ. Itẽ ar. ꝑ. ii. q. vii. nõ põt. sz illud intelligit anteq̃ peniteat. T. dicebat q aliam cautiõem debeat ab isto recipere ꝓter iuramẽtũ. s. fideiussoriã cautiõem vl pignoraticiã. ff. mã. l. si mãdato. §. vlt. r.ff. de fideicõ. liber. l. iii. §. adiici. ar. illius decre. lras. sz illud ioquit cũ suspect⁹ est ö hereti: vnde ecclesia recipit fideiussoriam cautiõem ad dãnũ illius: r ala. hoc idẽ sentiebat. ar. s. de. pen. c.i. r.s. de ꝑsup. scribã. Dico cum lan. q itez isti iurabũt in cõfusiõem ipsoꝝ r q: forma est talis: q cũ iuramẽto absoluaꝛ .j. de sen. ex. ex tenoꝛe. et. c. cũ desideres. in fi. r.c. super eo.

u Quod ꝓ posse. alias nõ cõpellit. xiiii. q. vi. si res. et. xxiii. q. viii. pessimã. j. ö

vsu.cum tu.quia impossibile preceptū nō obligat.ff.que sen.sine ap.rescin.paulus.ſi.s. de pac.c.vlt.ber.

a PRetercea.grauia.maxie qm̄ si super articulo aliq̄ appellatio facta est: ad ea que postea emergunt nō extēdit: q2 in aliis remanet sub iurisditiōe iudicis sui.j.e.,pposuit.t.s.e.cū teneamur ergo multo fortius appellatio illos nō defendit in enormib9.vt.j.eo. ,pposuit.

b Iniquitate.sic.s.e.e.ad nostrā.t.c.cū sit.in fi.t.c. puenit t.c.cōsuluit.

COnstitutis.excōicatiōis idē est; si suspensus eēt nā suspēsi t excōicati nec eligē nec eligi pñt.supra ò cōsue.cū dilect9.t.s. de elec.cū inter.r. t.ix.q.i.nos in hoiem.ar.p̄.j. de ele.excom.mi. si celebrat sz ibi soluitur.

d Noiatiōem. si fuit simplex noiatio nullū ius fuit acqsituz noiato.s. de elec.q9 sic. t.ii.q. vi.noiatiōes.vñ nullū potuit i pedimētū pstar̄ sequē.electiōe

e Maioris.s.de elec.q2 pp.t c.ecclesia vestra. vbi de hoc.

f Nō obstāte appellatiōe. q2 frustra implorat legis auxiliū qui cōmittit in legez.j. e.an sit j.de vsur.q2 frustra.ff.de mio. auxiliū.in fi.s. de elec. bone.j. de imu.eccle.c. vlt.t.C. de rc. ere.generaliter.§ i.ar. p̄.s. de elec.cōsideraūim9.t.c. auditis Dicas q9 h̄ prior noiatio siue fuerit electio siue noiatio nulla fuit trib9 de causis: q2 p9 appellatiōez iterpositā t p9 ōnū ciatiōem excōicatiōis cū excōicati electio ipso iure nulla sit: t a lōge minori pte.alia vero q̄si a tota ecclesia.vñ merito ꝓualuit t appellatiōem obiicere ille nō poterat cū ipse appellationi nō detulerit.vt.s. de elec. bone.t.j.e.an sit.

g PRoposuit. in aliis. Et ita patet: q9 appellatio nō eximit appellātē a iurisditione iudicis: nisi in eo tm̄ sup q̄ appellat̄.s. e.cū teneamur. t.c.ad h̄.t.j.e.pastoral̄.§.vez

b Nō dz.h̄ vbū dz necitatem importat.si.xi.q.iii.debēt.vnō si appellās vult eū recusare pt q2 suspect9 est.vt h̄ dicit.t.s.e. ad hec.alioquin si nollet eū recusare teneī coraz illo rndere: q2 su9 iudex ē. Sz qd si appellauit a delegato t pēdēte appellatiōe itez dat̄ iudex p̄ me in alia cā: nūqd potero ipm recusare pp ipam appellatiōem? di cas q9 sic.ar.istius.c. Dicas q9 hec recusatio pēdēte p̄ori appellatiōi est i pēdēti.nā si ,pnūcieī appellatiōem tenuisse apparet q9 eū grauauit: t sic admittit recusatio iscōa cā.ar.j.e.postremo Si aūt ,pnūciat male appellatū appet q9 illū nō grauauit.vñ remittit ad pmū. iudicē.j.e.cū in ecclesia.t.c.vt debit9.t sic nō poterit cū recusar̄ in alia cā.

i Manifesto. Habes h̄ q9 in notoriis nō est loc9 recusatiōi sic nec appellatiōi s.e.cū sit.t.c.puenit.t.c.cōsuluit. Ar.p̄.iii.q.v.q2 suspecti.sz illud de manifestis nō notoriis.hic vero de manifesto qō est notorium.

k Quia fronte.puertere.nā iure possz ei dici peccasti gesce.ar.iii.q.vii.§.tria t.§. sunt aūt.ver.idem testatur.

l Canonicū.q2 hmōi spūalia in ecclesia siue capitulis ad hoc deputatis fieri ò bent.xxiii.di.in noie.s.ii.q.vii.,pceptū.t.xxiii.q.vlt.cōenior.t.s.de electio.cū terra.t.c.q9 sicut.t.j.de imu.ec.c.i.t.c.cū ecclesia.ar.contra.

m Debitū iuris. Cōfirmatio.n.cāe cognitiōem desiderat.vt.xxiii.di.illò.x.vii di.de petro.t iō de plano expediri nō pōt.iii.q.iii.§.spaciū.t.§. a iudice. t.ii.q. iii.notādū.v.itē.,ptribunali t nō de plano.t.ff.de of.,p cōsul.nec gcp̄.C.ò sen. t interlo.om.iudi.cū sniam ff.de re.iu.oia q̄cūqz.t talia fieri nō debēt nisi premissa diligēti exaiatiōe tā psone q̄ de mō electiōis.s.de elec.nihil est.t fieri nō debēt sine ꝓsilio capli sui.vel maioris ptis.j.de his q̄ fi.a pla.sine ꝓsensu.ca.nouit.t.c.q̄to.

n Qualibet.nō manifesta: q2 si aligs est excōicatus pro manifesta offensa nō absoluit ante satisfactiōem.j.de ver.sig.ex pte.

o Decedat.q2 pp pcēm hō citi9 etiā mori p̄sumit.xi.q.iii.epi si sacerdotali.in fi.t ar.xii.q.i.c.ii.tollit de9 malos ò medio: ne pcēm eoz augeat.xxiii.q.iiii.ca.i dicto.v.magni sācti viri.sicut tollit bonos ne malicia mutet itellectū eoz.de pe.di.iiii.si ex bono.t iō pp piculū mortis ñ admittit h̄ appellatio: nec i his q̄ dilatiōem nō capiūt vt.ff.ò ap.reci.vl nō l.vlt.t.ii.q.vii.§.diffinitiua.t.§.sūt q̄z. v.si qs ausus.C.ò sepul.vio.l.vlt.t.ff. de fe.l.i.§.ii.t.l.solet.p̄terea nihil depit aduersario si absoluat̄ t ei ,pdest: q̄ casu nō est ci9 malicie indulgēdū.ff.de rei vē.in fūdo.t.ff.de aq̄ plu. ar.in sūma.§.ité variis. sic pp piculum mortis citi9 absoluitur.j.ò sen.ex.sacro. t.c.nuper.

p Cautiōe.g nō iuratoria: q2 noie cautiōis simplex ,pmissio intelligit̄.C.ò v. sig.sancim9 imo iuratoria cautio pstar̄ i absolutione: cū illa sit forma ecclie gnālit statuta.j.ò sē.ex. ex tenore.t.c.cū ōsti ōres.t.c.sup eo.imo in casu isto cū excōicat̄ qs q2 ñ paret uri ñ dz absolui: nisi p stita cautiōe sufficiēti q9 iuri parebit. sic cū r̄stituit̄ possessio s.ò seq̄strati.c.i.i fi. sz in aliis excōicationib9 sufficit iuratoria: alias videret fieri iniuria aduersario

q Cōquerūt. cora supiore excōicator̄ q p simplicē q̄relā ò excōicatiōe cognoscere pōt.s.de so.cō. ad rep̄mēdaz.t.j.de sen.ex.sacro.

r Illud idē.q9 absol uat̄.s. nō obstāte appellatiōe illi9 q9 ip̄m excōicauit. Ar.p̄.j.e sollicitudinē. So.ibi

s Rephēsibilis. omō: tiōe tna .i.illa.n.dr̄ canōica. xvi.q.vii.oēs ò cime t.xvii.q.iiii.de p̄sbr̄oz.de canōica admonitiōe hēs.s.de iudi.nouit. t.ii.q.i.si peccauerit.t si qs ea omissa aliquē excōicauerit p vnū mēse igressū eccl'ie sibi nouerit iterdcm̄.j.de sen.ex.sacro.t i odiū platoz q excōicabāt ñ p̄missa admōitiōe p̄ istud conci.emanauit illa cōstitutio sacro.t.c.cū medicinalis.q̄ iponit ipso iure penā illā prelatis.

t Proferāt.tz tm̄ lz p̄ h̄ faciāt.xi.q.iii.snia pastoris. nisi i duob9 casib9 j.ò sen.ex.p tuas. vbi hēs duos cas9.tciū hēs i.c.statuim9.t q̄rtū hēs. xxiii.q.i. audiu m9.t sic sūt q̄ttuoz cas9 in qb9 ñ tz snia pastoris.

u Ipo suo genere.i.ipo facto.s.e.,pposuit.i fi.vt.xvii.q.iiii.si qs sua dēte.lxxxi.di.si qs sacerdotū.t.c.si qs amō.i.q.i.repiūt.t.j.ò sē.ex. si ꝓcubine.c.nup.tē.n.pñt siñ admōitiōe t siñ pēa illi9 p̄stōis sacro.pūiri

x Nec subiecti.q2 subiecti cōstitutiōem illā nō seruabāt imo indifferēter appellabāt nō expectata aliq̄ admonitiōe t nulla cā p̄missa: alia etiā p̄stitutio edita ē p̄ ipsos q̄ ill' iponit silētiū.j.e.cū spāli.t sic pz q9 subditi p̄ ecclesiasticā disciplinā nō appellāt nisi grauarēt iniuste ꝑm tenorem illius cōstitutiōis cum spāli.

y Cōpetēs.ꝑm tenorē illi9 ōcre.s.e.cū sit.si exposuit cāz ,pbabilē sue appellatiōis añ sniaz.j.e.vt debit9.p9 sniaz ñ ē necē allegare aliq̄ cāz.

z Tūc ep̄s.q pinde est ac si nō appellauit.s.e.cū sit.t.j.e.sepe.

t Propriū.punit̄ appellans qui non ,psequit̄ ap.in expensas alteri

L Idem vintoneñ.episcopo.

PRreterea de bis qui ad se.ap. appellant: t postea grauia cōmittentes se dum conueniuntur: appellatione tuentur: duximus respondendum: q9 eos appellatio non debet in sua iniquitate tueri quominus eorum excessus censura canonica puniatur. Idem grandeñ.patriarche: t sancti uitalis presbytero cardinali.

COnstitutis in presentia.n.abbate sancti felicis t presbytero.r.pro cōtrouersia que de electione torcellane ecclesie est suborta. t infra. Ideoq3 mandamus: quatenus si archidi.post ap.t denūciationem excōmunicatiōis ad nomiationem sepedicti.c.,pcesserit: t pr̄i micerius cum canonicis t plebāus cum assensu cleri episcopatus: uel maioris t sanioris partis prenominatum.J.in episcopum t pastorez elegerit: non obstāte ap.prefati archidia.si ipse ap.prius facte nō detulit: electionez de prefato.J.factā auct.ap.confirmetis.

L Idem eboraceñ.archiepiscopo.

PRoposuit nobis.m.clericus tuus: q9 sepe contingit: ut cuz aliquis super aliqua causa appellat in aliis causis in quibus nō est appellatuz respondere recuser: super quo.r.r.rñ.q9 licet pro illa appellatiōe non minus teneatur in aliis super quibus appellatum non est respondere: iudex tamē a quo appellatur: quia illi omnino suspectus ē: eum non debet ad respondendum super aliis compellere: nisi pro crimine adeo graui t mānifesto quo ipso actu merito sit damnandus.

L Dez cātuarieñ.archiepiscopo.

QUa fronte nos consulere uales as non videmus: cū dicaris ordinem iuris peruertere. iam.n.nō i ecclesia: sicut est canonicum t bonestum: non etiam in palatio non in camera tua sed in camera regis contra debitum iuris t pontificalis officii dignitatem episcoporum electiones clericis cōfirmare: t infra. Sane si quis pro ꝓtumacia uel alia qualibet causa interdicto uel excōmunicatione tenetur astrictus: t offert se ad iusticiam: de bis pro quibus sententiam ipsaz excepit: iudex eum ne in excōmunicatiōe decedat absoluere poterit: etiaz si pars aduersa ne absoluatur appellationem obstaculum interpōat: ab ipso tamen ante absolutionem sufficienti cautione prece pta: q9 uel in presentia ro.pō.ad cuius audientiaz appellatur: si maluerit aduersari9 uel corā iudice cui cāz delegauerit iuris pareat equitati.

De bis etiam qui conqueruntur se irrationabiliter excōmunicatione uel interdicto suppositos: illud idem dicimus: etiam si bi qui buiusmodi ,ptulerunt sententiā ad se. apo.duxerint appellandum.

I Dem in concil.lat̄

REprehēsibilis: t infra. Presenti decreto statuim9: ut nec prelati: nisi canōica cōmōitione p̄missa: suspensionis uel excōmunicationis sententiam proferant in subiectos: nisi forte talis sit culpa que ipso suo facto suspensionis uel excōmunicationis penam inducat: nec subiecti contra disciplinam ecclesiasticam in uocem ap.erumpant. Si uero quisquā pro sui necessitate crediderit appellandum: competens ei ad prosequendam appellationez terminus prefigatur: infra quem si forte ,psequi neglexerit: tūc episcopus libere sua auctoritate utat̄. Si aūt i quocūqz negocio aliquis appellauerit: t eo qui appellat9 fuerit uenientе: qui appellat venire negleserit: siquid ,ppriū habuerit: cōpetētem illi recōpensatiōez faciat expē

absoluit̄ ante satisfactiōem.j.de ver.sig.ex pte.

o Decedat.q2 pp pcēm hō citi9 etiā mori p̄sumit̄.xi.q.iii.epi si sacerdotali.in fi.t ar.xii.q.i.c.ii.tollit de9 malos ò medio: ne pcēm eoz augeat̄.xxiii.q.iiii.ca.i dicto.v.magni sācti viri.sicut tollit bonos ne malicia mutet itellectū eoz.de pe.di.iiii.si ex bono.t iō pp piculū mortis ñ admittit̄ h̄ appellatio: nec i his q̄ dilatiōem nō capiūt vt.ff.ò ap.reci.vl nō l.vlt.t.ii.q.vii.§.diffinitiua.t.§.sūt q̄z. v.si qs ausus.C.ò sepul.vio.l.vlt.t.ff. de fe.l.i.§.ii.t.l.solet.p̄terea nihil depit adu ersario si absoluat̄ t ei ,pdest: q̄ casu nō est ci9 malicie indulgēdū.ff.de rei vē.in fūdo.t.ff.de aq̄ plu. ar.in sūma.§.ité variis. sic pp piculum mortis citi9 absoluitur.j.ò sen.ex.sacro. t.c.nuper.

p Cautiōe.g nō iuratoria: q2 noie cautiōis simplex ,pmissio intelligit̄.C.ò v. sig.sancim9 imo iuratoria cautio pstar̄ i absolutione: cū illa sit forma ecclie gnālit statuta.j.ò sē.ex. ex tenore.t.c.cū ōsti ōres.t.c.sup eo.imo in casu isto cū excōicat̄ qs q2 ñ paret uri ñ dz absolui: nisi p stita cautiōe sufficiēti q9 iuri parebit. sic cū r̄stituit̄ possessio s.ò seq̄strati.c.i.i fi. sz in aliis excōicationib9 sufficit iuratoria: alias videret fieri iniuria aduersario

q Cōquerūt. cora supiore excōicator̄ q p simplicē q̄relā ò excōicatiōe cognoscere pōt.s.de so.cō. ad rep̄mēdaz.t.j.de sen.ex.sacro.

r Illud idē.q9 absoluat̄.s. nō obstāte appellatiōe illi9 q9 ip̄m excōicauit. Ar.p̄.j.e sollicitudinē. So.ibi

s Rephēsibilis. omō: tiōe tna .i.illa.n.dr̄ canōica. xvi.q.vii.oēs ò cime t.xvii.q.iiii.de p̄sbr̄oz.de canōica admonitiōe hēs.s.de iudi.nouit. t.ii.q.i.si peccauerit.t si qs ea omissa aliquē excōicauerit p vnū mēse igressū eccl'ie sibi nouerit iterdcm̄.j.de sen.ex.sacro.t i odiū platoz q excōicabāt ñ p̄missa admōitiōe p̄ istud conci.emanauit illa cōstitutio sacro.t.c.cū medicinalis.q̄ iponit ipso iure penā illā prelatis.

t Proferāt.tz tm̄ lz p̄ h̄ faciāt.xi.q.iii.snia pastoris. nisi i duob9 casib9 j.ò sen.ex.p tuas. vbi hēs duos cas9.tciū hēs i.c.statuim9.t q̄rtū hēs. xxiii.q.i. audiu m9.t sic sūt q̄ttuoz cas9 in qb9 ñ tz snia pastoris.

u Ipo suo genere.i.ipo facto.s.e.,pposuit.i fi.vt.xvii.q.iiii.si qs sua dēte.lxxxi.di.si qs sacerdotū.t.c.si qs amō.i.q.i.repiūt.t.j.ò sē.ex. si ꝓcubine.c.nup.tē.n.pñt siñ admōitiōe t siñ pēa illi9 p̄stōis sacro.pūiri

x Nec subiecti.q2 subiecti cōstitutiōem illā nō seruabāt imo indifferēter appellabāt nō expectata aliq̄ admonitiōe t nulla cā p̄missa: alia etiā p̄stitutio edita ē p̄ ipsos q̄ ill' iponit silētiū.j.e.cū spāli.t sic pz q9 subditi p̄ ecclesiasticā disciplinā nō appellāt nisi grauarēt iniuste ꝑm tenorem illius cōstitutiōis cum spāli.

y Cōpetēs.ꝑm tenorē illi9 ōcre.s.e.cū sit.si exposuit cāz ,pbabilē sue appellatiōis añ sniaz.j.e.vt debit9.p9 sniaz ñ ē necē allegare aliq̄ cāz.

z Tūc ep̄s.q pinde est ac si nō appellauit.s.e.cū sit.t.j.e.sepe.

t Propriū.punit̄ appellans qui non ,psequit̄ ap.in expensas alteri

parti ex eo qꝫ ipm ad iudiciū ꝓsecutus ⁊ nō venit ⁊ si ꝓuocat⁹ fuisset ꝓcurato⁹ nō ad tractādam litez: sz ad impetrādas lras aduersario legitime prosequēte ad totā cām similiter cōdēnaꝝ: qz nō venit sufficienter. infra eodē nicolao. sed si nō habeat ꝓpriū alias punieꝝ ꝑm arbitriū iudicis. xiii. q. vi. si res. ⁊. s. de do. ⁊ cōtu. finē. in fi. ff. de iudi. eū quē temere. s. de rescrip. cetez. ⁊. c. vlti.

a Regulare. sic. s. e ad nram. vbi de hꝫ.

b AD hec. cōpellere sub alternatiōe. vt dictū est. s. e. ꝯsuluit. ⁊. c. ꝓuenit sic alternatiue cōpellī qs ad cōtinētiam vt. xxvii. q. ii. multorum.

c Suspectū. ⁊ ita oꝛdinari⁹ pōt recusari de hac suspitōe tenet qꝫ dī. j. eo. cū spāli. ⁊ s. de fo. cōpe. si qs. b.

d PEruenit. residentiā. quā q libet cleric⁹ de iure cōi facere dz. ii. q. i. si qs in clero. ⁊. xci. di. eleuteri⁹. j. de cle. ñ resi. ex tue. qz nōnulli nisi iusta cā excusātur: puta ifirmitate vel si abest de licētia ꝓlati sui. j. de cle. nō resi. relatum.

e Fruſtratorie. ⁊ ita admittīt hec fruſtratoria appellatō que hodie nō recipīt nisi cā ꝓbabilis exponaꝝ in appellatiōe. j. c. vt debit⁹. ⁊. c. cum spāli. ⁊. c. interposita

f Arripiat. termin⁹ iste datꝝ ad iter arripiendū nō pūtandū se iudici. de hꝫ dictuz est s. e. psonas. ad hꝫ tm̄ ꝓcise nō pōt ꝯpelli. C. de ap. cos. in fi. hꝫ sub alternatione: vt sepius dictum est

g Assignes. Sz ex quo appellatio eius admittīt: qre dic pa pa qꝫ bñficia illi⁹ alii interim assignēt cū appellatiōe interposita q recipīt nihil innouari oz. ii. q. vi. §. appellatiōe. hꝫ iō fit: qz ecclesia interiz ñ dz carere suffragio clerici: ⁊ iō ne fuitiū ecclesie ꝓp appellatiōem illi⁹ diminuatur subtrahīt illi bñficiū ⁊ assignaꝝ alii q interim officiet ecclesiā vice sua: qz fruſtratoria videbatur appellatio.

b Priues. ex hoc pz qꝫ qui in ecclesia sua nō vult facere residētiā ꝑt a ꝓlato suo ea priuari: nisi iusta cā fuerit ipedit⁹ qre residere nō posset. j. de cle. nō resi. inter q̄ttuoz. ⁊. c. vlt. de hac mā dcm̄ ē. s. vt lit. nō cōtest. quoniam frequenter.

i COnsuluit. hmōi appellatiōib⁹. Hmōi appellatiōib⁹ nō est deferēdū ꝺ canonicas sanctiōes. liiii. di. mācipia. de quo decreto fit hic mētio. ⁊. j. de iudcis. multoz. ⁊. c. iudei. ii. ⁊. c. cū si numis. ⁊ sic pz qꝫ appellatio q̄ fit ꝺ leges vel canones nō est aliquaten⁹ admittenda j. de cle. non resi. c. relatum. b.

k AD hec. delegatio. i. cognitio delegatiōis facte.

l Ad se. ap. destinasse. Hodie nō admittīt talis appellatio: qz si haberet lras super eodē negocio nō ꝓdest: si nōdum eēnt iudici pnta tc. j. e. vt debitus. si. habes. s. e. meminim⁹. vbi de hoc.

m PPoze cōtēpsit. ex hoc pz qꝫ si ꝓlatus modū excedat in correctione qꝫ bñ admittīt appellatio a tali correctiōe. s. de offi. ordi. lz a correctione nō appellaꝝ. s. e. ad nram. ⁊. c. reꝓhensibilis. vlt. rñ. ⁊. j. e. cū spāli. in fi.

n Excessu. ⁊ sic patet qꝫ qui nō defert legitime appellationi: dz puniri. vt si clericus fuit deposui dz. ii. q. vi. decreto. si laicus. xxx. pondo auri multeꝝ. C. de ap. quoniam iudices.

ad se. ap⁹. destinasse: facte debet apꝺeferre: sz si post citationē fuerit destinat⁹: satis potest exequi quod mā datur. ¶ Item

DE priore: ⁊ infra. Ceterum si prefa⁹ canonic⁹ priorem ꝓpꝫ suas enormitates manifestas: que ipsum notabilē reddūt ad se. ap. appellauit: ⁊ ipsi tali ap. defferre contempsit[m]: eū cū litteris tuis ueritatē ꝓtinētib⁹ de tāto excessu[n] satis factu rum ad se. ap. uēire compellas.

¶ Item.

QUia nos[n]: ⁊ infra. Ut abbates qui de aliqua publica ifamia[o] publice resperſi sunt aut cōuicti⁹: ⁊ deide i cōi ⁊ capitulo[r] cōmōiti prelationi cedere noluerūt: appellādi ñ habeāt facultatē. ¶ Item.

AD aures nostras: ⁊ infra. Appellanti ad ꝓsecutionem ap. termin⁹ cōgruus[s] prefigaꝝ: ifra quē si ap. non fuerit prosecutus: extunc cōpellaꝝ stare iudicio delegati.

¶ Dez abuleñ. episcopo.

AD audiētiam nostram noueris pueniſſe: qꝫ cuz zamoreñ. episcopus. g. presbyteruz ecclesie[t] sancti iacobi zamoreneñ. multipliciter molestaret: tādē idē presbyterse ⁊ ecclesiā nostre ꝓtectiōi subiecit ⁊ infra. Licet aūt predict⁹ presbyter ex simplicitate[u] forte uerbū ap. ñ expressit: quia tm̄ postquaz se ⁊ sua nostre ꝓtectiōi[x] subiecerat non debuit sine cause cognitione[y] aliqua sententia cōdemnari. MAndam⁹: quatenus si ita tibi cōstiterit: sententiam quā prefat⁹ epus in eūdem presbyteruz tulit: denūcies nō tenere[z].

¶ Item ar. terracoñ.

ACepta cōquestione canonicoruz papilloñ. ⁊ infra. Non debz ad[t] eos cā remitti: nisi partes[ꝑ] cōsenserint: a quibus noscitur appellatū.

LUcius. iii. gualtiro lincoñ. epo.

POstremo. f. t. litteris preſeti bus itimamus: qꝫ si causa alicui fuerit delegata: qui cōsanguineus[ꝓ] sit illius. qui litteras ipetrauit.

QUia nos ſupple ſtatuimus.

p Infamia. de q̄ purgare se nequeūt. ii. q. v. pbr̄. si. j. de sym̄o. de hoc.

q Cōuicti. de plano etiaz oꝛdine iudiciario ꝓ oīa nō fuato. j. de accu. oliz. qz regulares hmōi de facili pūt a suis admiſtratiōibus amoueri ⁊ ex leuib⁹ cāis. j. ꝺ accu. q̄liter ⁊ qñ in fi. ⁊. j. de sym̄o. per tuas. in fi.

r In cōi capitulo. qꝺ faceꝝ ꝺ bent abbates ⁊ ꝓpoze de triennio in triennīū. j. de statu reg. in singulis. ⁊ si sponte cedere noluerint tūc pfidētes capitulo denūcient epo dioceſano q ipm̄ remoueat. j. de statu reg. in singul⁹. ⁊. c. se. §. i. ⁊ i tali casu ñ hz locū hec appellatio ꝺ huiusmōi coꝛrectiōez: maxie cū publice sint infamati vt ꝓ talē appellatōez remaneat ifamia si. s. e. cōsuluit. sic ⁊ a pena legꝭ appellari nō pōt. ff. ꝺ v. si. l. aīi penul.

s AD aures. termin⁹. hoc iā sepi⁹ dictū est. s. e. psonas. ⁊. c. se. ⁊. j. e. sepe. ⁊. c. oblate. qz pinde est ac si non. esset appellatum.

t AD audiētiā. eccleſie q̄ est ꝓpa ꝓ postellane eccl̄ie.

u Ex simplicitate. vñ ei pcendū fuit. lxxxvi. di. tāta. ⁊. ff. de iurisd. om. iudi. si quis id. §. doli. ⁊. ff. si qs in ius vo. nō ie. l. ii §. i. C. de testa. l. vlt. ⁊. s. de prescrip. super litteris.

x Nostre ꝓtectiōi. Ar. ꝺ. j. ꝺ ꝓfile. ex pte. vbi nō eximīt liez aligs bēat lras ꝓtectio. dñi pape a iurisditiōe sui iudicis. so. ibi logtur de generali ꝓtectione hic spālis fuit ꝓtectio q̄ obtinuit vicē appellatiōis ⁊ ꝓterea ibi cōstat illos subesse suis ꝓlatis hic sacerdos iste nō erat de iurisditiōe zamorcneñ. epi: imo dicebat subesse se ecclesie sci iacobi cōpostel. ⁊ erat i possessione libertatis ⁊ allegabat sup hoc ꝓuilegiū ꝓpostellane ecclesie. q̄re snia zamoreñ. nō tenuit. vñ sine cāe cognitione ius sibi dicere nō debuit in ꝑsbyteꝛ illū. ipo cui facto appellauit. ar. j. e. dilecti. ⁊. c. vlt. nīz.

y Cognitiōe. ꝺlegata a papa qz ipse non posset cognoscere de hoc an iusta cā fuisset buiusmodi ꝓtectio vel non: ⁊ an haberet iurisditiōem in ipsum: qz nemo ius sibi dicere pōt. C. ne quis in sua cā. l. vna. ber.

z Tenere. ⁊ sic nulla fuit snia tāq̄ a nō suo iudice lata ꝓ hmōi ꝓtectiōe: ac si ꝓbū appellatiōis exꝑsisset. sic. j. de sen. ex. per tuas.

t ACepta. ad eos. vt. ii. q. vi. §. vl. ⁊. c. si cp̄s accusat⁹. ⁊. C. de ap. eos q. ⁊. j. de sen. ex. ꝓ tuas. Cōtra. s. de excep. cum olim. in fi.

ꝑ Partes. i. ps appellās: qz nō obstāte ꝺictiōe alteri⁹ ptis pōt appellās redire ad pozem iudicē. j. e. iterposita. §. ii. tū cōdēnabiꝝ appellas aduersario i expēsis alteri pti si ꝺiecente aduersario reuertīt ad eundem iudicē. vt ibi dicitur.

ꝓ POstremo. cōsanguine⁹. Sed vsqz ad quē gradū intelligim⁹ istam consāguinitatē: vī qꝫ vsqz ad septimū: qz ad illū gradū succederet illi aliis deficiētib⁹. xxxv. q. v. ad sedem. in ꝓma colūna. vnde cū réancat affectio pōt recusari vsqz ad illū gradū: in quo posset ei succedere. Ar. ꝺ qz hodie cōsanguinitas vltra q̄rtum gradū non extēdīt. j. de consang. ⁊ affi. nō dz. Ar. illius cōstitutionis non dz posse dici: qꝫ vltra q̄rtū gradū nō posset recusari vt suspect⁹. sed

certe honestius reputo qꝫ i supioꝛib⁹ adhuc repellaꝝ: qꝛ semp affectio ⁊ dilectio ꝑma remanet ⁊ succederet ei vt dictū est. modica eni cā repellit iudicē. puta familiaritas. s̄. de offi. dele. insinuāte. ⁊ periculosū est sub iudice litigare suspecto. iii q. v. qꝫ suspecti. ⁊. C. de iudi. aptissimi. Quid si iudex eq̄liter esset ꝓsanguineus vtriusqꝫ: tūc par affectiōis cā suspitiōem remouet. ff. de ritu nup. nō solū. §. de vno. Jté remoueret iudex: si esset oñs impantis. s̄: de of. de le. cām q̄. vbi plures casꝰ no tā tur. Jté de hoc plures casꝰ inueniēs. s̄. vt lit. nō cōtes. accedens. Jdē si ab ipso appellaꝝ in alia cā. s̄. e. ad hec. ⁊. c. ꝓposuit. de eo qꝫ hic dicit. ⁊. s̄. ō offi. dele. cām que. ⁊ in decr. p̄dicta accedēs. plene inueniesꝫ ō h̄.

a Aduocati. qui eni fuit aduocatꝰ in cā postea in ea iudex cē nō dꝛ aut assessor. ne affectionis sue aduocatiōis memor in corrupti iudicis nō possit nomē p̄ferre. C. de offi. assess. nemo. in fi.

b Ad hec. interdictū. Nō qꝫ excōicatio ⁊ interdictū eqpant in hoc vt sicut excōicatio post appellatiōem nō tz. j. de sen. ex. p tuas. ita ⁊ interdictū emissū p appellatiōez sb sequēte nō suspēdit vt hic pz ⁊ ecōuerso. j. e. pastoralis. nisi sb ꝺditiōe ponaꝝ interdictū siue sniā ferat medio tpe p̄t appellari. j. e. p̄terea. ⁊. j. e. dilectꝰ. §. qꝛ. Sz qd si aliq̄ ecclesia interdicta est ⁊ eps suspēdat ad tē pus interdēm vt i ea celebreꝝ si qs tūc appellat nūqd valet appellatio: vī qꝫ nō lz relaxeꝝ interdēm ad tps vt in ea celebreꝝ interdēm tū est ⁊ i interdicta eccl̄ia bñ celebraꝝ. j. de p̄uile. cū ⁊ plātare. §. qꝫ si. ⁊. c. vt p̄uile. s̄. de offi. oꝛ. irrefragabili ⁊ excōicatis etiā pōt p̄dicari. j. de sen. ex. rñ. ⁊. c. cū volūtate i. rñ. nō eni est nouū int̄dictuz lz ei⁹ executio suspēdaꝝ. ar. ff. de p̄car. sz si manente. ff. de pecul. peculiuz. §. si ere. ⁊ ita appellatio ñ suspēdit iterdēm: ⁊ sic eps pōt suspēdere suū iterdēm: nec pōt appellare medio tpe. ⁊ h̄ dicūt lau. vin. ⁊. t. ō dic̄ j. e. dilectis. §. qꝛ. Et alii dixeꝝt sic guil. nazo. qꝫ eps nūqꝫ pōt suspēdere suū iterdēm gn tollat illō ex toto vñ si tūc appelleꝝ ⁊ iusta sit appellatio defendeꝝ p appellatiōem: ⁊ illud qꝫ iducūt p̄dicti doctoꝛes ad h̄ p bādū nō ꝓbat hec decre. cum ⁊ plātare: qꝛ illud fit auc̄te spāli dñi pape. vñ alii ad ꝺsequētiā trabere non p̄nt vt possint facere qꝫ celebreꝝ in eccl̄ia iterdicta. de facto tñ fuaꝝ opinio p̄dictoꝝ doctoꝝ. ⁊ qꝫ h̄ possit fieri. ꝓbaꝝ. j. e. dilectis. §. qꝛ. vbi de hoc. de appellatiōe facta dū suspēdit iterdēm. dic vt no. i p̄dicto. §. qꝛ. dixit tā. qꝫ si eccl̄ia interdicaꝝ: tale interdēm pōt suspēdi sz si hō interdicaꝝ tale interdēm nō pōt suspēdi: gn tollaꝝ ito tū: qꝛ nō pōt esse in eccl̄ia ⁊ ex eodē tpe. sz nō credo qꝫ eps posset dare alicui p̄uilegiū celebrādi in eccl̄ia interdicta: qꝛ illud pertinet ad papaz.

c Declinare. j. e. pastoralis.

d Cum in eccl̄ia. obstuare. qꝫ de iure facere nō p̄nt nisi p appellatiōez ⁊ i aliis certis casib⁹ qui notāꝝ. s̄. de offi. oꝛ. pastoralꝝ. logt papa archiepo cantuarien.

e Ad grauamine. exp̄sso in appellatiōe: in quo casu tm̄ tz appellatio añ sniaz. j. e. vt debitus. ⁊. c. cām. in fi. ⁊. c. dilecto.

f Iniusta ꝺdēnatiōe. in casu isto cū appellaꝝ a diffinitiua sniа nō ē necesse cāz exp̄mere nisi qꝫ dicat appello ab iniusta snia ⁊ tūc oꝛ supioꝛ cognoscere: vel alii ꝓmittere scōm arbitriū suum.

g Alioquin. i. si appellatio nō sit ltūa: remittiꝝ ad illū a quo appellauit vt ꝓcedat in cā cū appellauit a grauamine. vel qō exeq̄ꝝ sniam: quā ipe supioꝛ ꝓfirmauit. ⁊ sic est hic op. ar. qꝫ iudex appel. q ꝓfirmat sniaz qꝫ ali⁹ tulit: nō debeat ipaz mādare executiōi: sz p̄m⁹. ō hac mā tractaꝝ. s̄. de of. ōle. pastoralis. §. p̄terea.

h Remittas. alias cā ad cū a quo appellatū est remitti nō dꝛ nisi de ꝓsensu appellātis. s̄. e. accepta. ⁊. j. e. interposita. §. ii.

i Et⁹ iudicio. ita qꝫ oē ius saluū sit ei ꝺ quē fuit appellatū: vt si tunc fuit minoꝛ aut in eodem negocio aduocatꝰ officio fūctus: uel ex alia iusta causa suspectus: huiusmodi delegatus non immerito poterit recusari: quāuis ap. re. fuerit ei negociū delegatuz.

Dē nouiceñ. episcopo.

Ad hec quoniam sub interdicto aliqui cōstituti appellāt: ⁊ deinde illud suare contemūnt: qd in hoc casu suandum sit: consulere uoluisti. Noueris igiꝫ: qꝫ sicut post ap. excōmunicari nō p̄nt: sic iterdicti⁹ nequeūt cui āte ap. eos constat suppositos ꝺclinaꝝ.

C Lemēs. iii. Cuz i eccl̄esia: ⁊ infra. Accepim⁹: qꝫ quidaz clerici de gua l. occasione iudicii tui qꝫ uelle obseruare⁹ se iactāt liconieñ. episcopi iudicis ordinarii sine cā rōnabili cognitionem euitāt. Unde mādam⁹ quatenus si quando contigerit aliquez de clericis a prefato episcopo ad tuam audiendiam appellare: nō ante appellationez admittas: quaz tibi constiterit eaz uel a grauamine[c] uel iniusta[d] cōdemnatione porrectā alioquin[g] ipsum ad predicti episcopi audientiam remittas[h] ap. re. eius iudicio[i] pariturum.

Dem.

Directe nobis tue litteꝝ demōstrarūt: qꝫ cum in tua p̄sētia causa cuiusdam matrimonii tractaꝛetur: in qua ps viri cōsanguinitatis vinculum opponebat: ⁊ ps mulieris ad se. ap. appellasset: nec appellationem suā prefixo termino fuerit prosecuta: postmoduz ea renūcians te[k] ap. quā fecerat: tu in cause cognitione ꝓcedens de parētela testimonia recipisti: verum quia mulieris ps iterū appellauit: postulas utruz ad cālculū sētētie procedere ualeas edoceri. Respondem⁹ igiꝫ qꝫ licet iuxta decretū lat. cōcil⁹. postquaz in nūc ātfact⁹ sit maioꝛ: iure minoris vteꝝ. ff. de mino. l. inter vtile. i. rñ.

k Directe. renūciāte. s̄. de offi. dele. gratū. ipso. n. a facto renuncia uit appellatiōi testes ꝓducēdo. sic. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex oꝛe. j. de ꝓuile. si de terra. ⁊. c. accedētibus.

l Lat. pcilii. s̄. e. repbēsibilis. ⁊. j. e. sepe. sic. C. de tēp. ap. l. vlt. §. vlt. b. termino ꝓsequende ap. statuto appellans suā ap. nō fuerit ꝓsecutus: auctoritate tua libere possis vti: tm̄ quia iterū appellauit: cū secūdū iura ei licuit in eadē causa bis appellare[m]: se a iurisdictione tua fecit exemptā: preserti cū hic ad separationē matrimonii: quod ē res fauorabilis[n]: intentio viri ꝓcedat.

Celestinus. iii.

Preterea requisiti fuimus: si quis iudex ita ꝓtulerit sententiā: nisi sempronio infra. xx. dies satisfeceris[o]: te excōmunicatū uel suspensuz aut interdictuz esse cognoscaꝛ: ille i quem fertur sententia medio tempore appellans ad diem statutum minime satisfecerit: utruz ille sententia tali ligetur: aut interposi tione ap. tutus existat: videtur aūt nobis: qꝫ huiusmōi sentētiā ap. obstaculū debeat ipedire[p].

Dē.

Secundo requiris: cuz pluribus articulis in vna commissione positis in vno tantum cōtingit appellationez expresse uetari: utrū appellatio teneat: si super aliis fuerit appellatū: in quo. t. r. qꝫ cū secūdum beatum grego. verba intenti oni⁹ deseruiant: ⁊ hec sit nostra intētio ut de omnibus articulis: qui in commissione ponuntur iusticia suum cōsequatur effectū: in omnib⁹[r] ap. intelligiꝫ interdicta. Nihil eni interest: vtrū inhibeatur primo an secundo: medio an in fine: cuz sicut utriusqꝫ[s] iuris argumēta nos docēt ea que in principio ad mediuz ⁊ ad finem: illa uero que in medio ad finem atqꝫ principiuz sepe referri cōtingat. Tertio postulas edoceri: ⁊ infra. Con. t. t. rñ. qꝫ cuz aliquis iudicez ꝓponit se habere suspectū suspitionis causam coram eodem allegare[t] tenetur: sed partes ut

m Appellare. scōo sic. ii. q. vi. si qs i q̄cūqꝫ. ⁊. C. ne li. vna eaꝺēqꝫ. l. vna. ⁊ qō diē appellare scōo. itelligea diffinitiua snia a q̄ scōo appellaꝝ p missū ē ⁊ nō vltra. j. e. sua. ⁊ vt dicūt iura p̄dicta. ⁊ h̄ idē locuz hz añ sniaz si grauaretur gs pluries super vno articulo. secundo posset appellare etiā sup illo. imo añ sniam si grauaretur gs posset appellare pluries qꝫ scōo vel tercio vel q̄rto: q̄tiēs sup diuersis articul grauaret: quia sup vnoq̄qz articulo licitum est appellare si grauetur.

n Res fauorabilis j. qui. ma. accu. posſ. videtur. b.

o Preterea. satisfeceris. Quid sit satisfacere. habes ff. qui satisda. cog. l. i. ff. de pig. ac. si rem alienā. §. ois. lau.

p Impedire. ⁊ ita suspēdit snia q̄ non dū tz: non. n. tenebit nisi extāte ꝺditione j. de sen. ex. a nobis. i. exq̄ āt teneret nō suspēderet ei⁹ effectū p appellatiōez. j. e. pastoralis. i fi. ar. ꝓ: qꝛ vbicūqꝫ ꝺditio exsiterit ꝓinde habetur ac si ab initio pure ꝺ baꝝ. ff. q po. in pig. hab. l. potioꝛ. ⁊ ita sē tētia excōicatiōis sb cōditiōe pōt ferri: ⁊ stati currūt tpa app. vñ stati appellāduz est añ diē cōditiōis. vt h̄ pz: sic ⁊ alie snie sub cōditiōe p̄nt ferri. sed ubi. j. x. dicit ē appellādū p⁹. x. dies ñ audiꝝ appellās licet adhuc nō extet cōditio. ii. q. vi. biduū. ⁊ illud nota. qꝫ si pendente cōditiōe efficiaꝝ de alieno foro is in qē lata ē huiusmodi snia: puta qꝛ trāstulit dōiciliū inalio loco nihilomin⁹ ligatus erit existēte cōditiōe: nisi añ cōditiōem appellauerit. ar. C. de testa. manumiss. statu liberis. ar. op. ad h̄. s̄. de fo. cō. c. pe. lau.

q Secūdo requiris. itentiōi. xxii. q. v. hūane. ⁊. j. de v̄. si. itelligētia

r In oib⁹. j. e. ingsitiōi ꝺ. Solne. h̄ ꝺ qō dicit hic locū hz cū est vnū negociū ꝑncipale: sz plures articulos cōtinet pēdētes ex negocio ꝑncipali: exēplū pone. s̄. de rescrip. cū dilecta. ⁊. s̄. de of. delegati. venerabilis. Illud āt qō dr. j. e. in decre. gre. ingsitiōi logt cū plura sūt negocia oīno diuersa in vna cōmissiōe cōtēta. Exēplū pone de hoc. ii. q. i. in ꝑmis. tūc lz sit ꝓhibita in vno nō tñ est ꝓhibita in alio: nisi h̄ dicaꝝ in decre. greg. ar. ad hoc. ff. de mino. etiā. §. i. ⁊. C. ō repu. l. vna. sz bodie ipso iure remota est appellatio. j. eo. vt debitus.

s Utriusqꝫ iuris. canonicis ⁊ ciuilis. xxxii. q. vii. apostol⁹. ff. de pac. itē qꝛ. §. vlt. ff. de v̄. ob. ticia. §. i. C. famil. her. q̄tiēs. C. de pac. petēs. ff. si cer. pe. lecta est. ff. de le. i. si seruus plurium. in fi.

t Eodē allegare. Nō qꝫ hec decre. logt de iud ce delegato. sz. j. e. cuz spāli. logt in ordinario vñ nō. qꝫ qui iudicē recusare intēdit cām iuste recusatiōis oꝛ allegare coꝛā ipso: vt hic dicit: talē videlz: q̄ si ceꝺt ꝓbata deberet ltūa reputari. j. e. cū spāli. sicut in appellatiōe. j. e. vt debitus ⁊ recusatio danda ē in script⁹. s̄. de ꝓba. qñ. ⁊ ante lit. contes. debz. ꝓ

ponī cū sit dilatoria. iii. q. iii. offerat. r. s. de re. iu. inter monasteriuz. r C. de iudi. aptissimi. vel saltē. j. terminū statutū a iudice ad dilatorias ꝓponēdas. s. de excep. pastoralis. nisi ex noua cā supueniēte pⁿ litem cōtes. ꝓponi nō pōt. s. de offi. dele. insinuāte ſm leges pōt ꝓponi vsqz ad. xx. dies. vt in ꝑdicta auc. offerat. r. C. de sen. r iterlo. om. iu. auc. r cōsequenter. cā vo suspitiōis corā arbitris a ptibⁿ electis ē ꝓbanda. s. de of. dele. suspitiōis. r. j. co. cū spāli. r. s. de foro ꝓpe. lz. i. Cā vo recusatiōis nō ꝓbata de legatⁿ in cā ꝓcedat ea vo ꝓbata supsedere dz iudex ne ap̄lⁿ se intromittat cū apparet ipm nō habere iurisditiōem post ꝓnūciatiōem arbitroz. i ordinario secus est: qz pōt cōmittere cāz illā psone ñ suspecte vel illā cām remittere ad supiorē j. e. cū spāli. r ibi de hoc etiā inuitis ptibus qō nō pōt delegatus. vt ibi nōtur.

a In aliquos. i. arbitrū vel arbitros. an tales veri arbitri dicant: dictū ē. s. de offi. dele. suspitiōis.

b Debēt cogi. ar. ꝺ de iudi. si qs ex aliēa. Sz ibi dubitat an iudex sit: hic aūt non cū cōstat de iurisditione: sed ptēdit recusatio. lau.

c Terminū cōpetē. terminū istū ñ iudex sed arbitri statuere debēt. s. de of. dele. suspitiōis. Hodie vo dz iudex assignare terminū. vt in decre. inno. iiii. in hoc eo. ti. b.

d Supsedere. Cōtradicit. l. qz lz iudex delegatus recusetur pōt cām alii delegare. C. de iudi. cū spāli. ibi nō ꝓbat cā suspitiōis. sz allegata suspitiōe delegat cā alii: r qz nō grauat in aliqua ꝓbatiōe p mittit a lege: vt delegatus alii deleget: sz hic necesse hz ꝓbare cām suspitionis: r iō qz in hⁿ grauat releuat ꝓbata suspitiōe: ap̄lⁿ nō cōmittat inito recusatore: r nos aliud seruamⁿ ſm canones. Certe lex illa ñ dicit q cōmittere possit cām: r sic nō ꝺdicit.

e Suspecti r inimici. sic. iii. q. v. qz suspecti. r. C. de iudi. aptissimi. b.

f Ait sit incōtinēti. Sz qliter itelligis illud incōtinēti: an vsqz ad triduū. C. de erro. aduo. l. vlt. an sine interuallo. s. de testibus cogē. ꝓterea. r. s. de electio. qz pp. r. s. de resti. spo. lras. r. s. de testibus veniēs. ii. an q̄cito pōt. ff. de sta. libe. si peculiū. §. vlt. r. ff. ad tertul. l. ii §. confestim. So. hoc pōt cōmitti arbitrio iudicis. vt dixit alanus. Ego dico q hic supplendū est maxime: qz idē esset si cōgruo tpe hⁿ ꝓbaret: qz frustra auxiliū legis implorat q cōmittit in legē. s. e. cōstitutis. r. s. de elec. bone. r. ff. ꝺ mino. auxiliū. in fi. r hic exp̄sse dr: nisi ipe se sponte obligaret vt hoc ꝓbaret incōtinēti: qz posset renūciare iuri suo. si. s. de resti. spo. c. i.

g Indignū. nūqd ille qnō detulit appellatiōi in vna cā repelli debet in alia a bñficio appellatiōis. ar. q sic. s. de excep. cū ecclesiastice. r. s. de elec. bōe. i fi. r. j. ꝺ vsu. qz frustra. ff. q qsqz iur. l. iii. §. hec pēa. Rñ. ñ dz in alia cā ab illo vel ab alio repelli: r sufficit q semel punitⁿ ē. ar. s. ꝺ elec. cū in cūctis. §. clerici. r c. cū vinton. Et hⁿ hēs q qs punit in eo in quo deliquit. sic. j. de iurepa. pastoralis. r. s. de tēp. oz. lras.

h Nuit ille. nō edidit. sz dñs papa tulit sniam illā.

i Publicauit. sic r achatius nō fuit dictator noui erroris. sz veteris imitator. xxiiii. q. i achatius. r. xii. di. ꝑceptis. r. j. de feu. c. ii. ſi. j. de pūil. qz intētiōis. qui. n. rem pducit in lucē potiⁿ rē declarat q̄ aliquid noui faciat. ff. de acq. re. do. adeo qdē. §. si qs. in fi. ff. de test. heredes. §. i. ff. si pu. ven. sicuti. §. discant. alias sed queritur.

k Scōm. ius ciuile tā canonicū q̄ ciuile. s. de re iudi. q ad cōsultatō

In aliquos[a] non ualde remotos conueniat per eundem iudicem debēt[b] cogi: coram quib⁹ si causa suspitiōis infra terminū[c] cōpetētē probata nō fuerit: tūc demū auctoritate sua iudex utetur. Quod si corā ipsis causa suspitionis probata fuerit: cause cognitiōi supsedere[d] tenebit recusatus: ipsa nāqz rō dictat suspecti[e] r inimici iudices eē nō debēt. Dem.

Ait sit deferēduz ap. illi⁹: quē aduersari⁹ ꝺ erspoliatōe post ap. legitime iterpositā sibi factā paratus est incontinenti[f] conuincere: nos duristi p tuos nūcios consulendos. Respōdem⁹: q cū in eo puniēdus sit: in quo deliquit qui ap. deferre neglexerit: se beneficio reddidit ap. indignuz[g].

Ano. iii. illustri regi frācoz.

Nuit ille qui nihil ignorat: et infra. Preterea interdicti sententiā card. nō edidit[h]: sz potius publicauit[i]: nec fuit dictator ipsi⁹ sz ueriꝰ executor. Unde cū secūdū[k] ius ab executoribus[l] appellari non possit: nisi forsan modū[m] excederēt in exequēdo: nos etiā in litteris sup hoc directis ad ipsū ap. curauimus obstaculū inhibere: appellatiōi ab eo interposite nō fuerat deferendū. De suspitiōis autē obiectu licet eū merito tibi suspectū nō fuisse credamus: non tamen r si fuisset: propter appellationem interpositam ab eo desistere debuisset[n]: quod non proprio motu sed nostro potius precepto processit.

Dem.

Sepe cōtingit: q cū ad nostrā audientiaz appellat ꝓpter defectū partis alterius[o] neqz p se neqz per responsalem idoneum ap. interpositam prosequētis: uel forsitan ex malicia subsequētis respōsalis[p] mādatum procuratoriū occultātis: lites que de facili poterant terminari: remaneāt indecise: cum frequenter iuris questio⁹ moueat: cui⁹ apō nos ꝓbatiōes necessario i cōtrario nō exist̄t: r interdū etiaz factiⁿ questio de leui posset partib⁹ presentibus cōprobari. Unde licet in late. con. fuerit cōstitutū: ut si i quo cūqz negocio aliquis appellauerit[q] r eo qui appellatus fuerat veniente qui appellauit: venire neglexerit: cō petentem illi recōpensationem faciat expensaz: ut hoc saltē timore deterritus in grauamen alterius non facile quis appellet. Quia tamen propter hoc questiones prorogantur: presenti decreto statuimus: ut si huiusmodi appellatio: uel a iudice recepta uel a pte fuerit approbata post terminum appella. prefixuz edicti peremptorii vires obtineat[u] ita videlicet: vt extunc in absentez[x] perinde procedatur: ac si pempto⁹ vocatus ad iudiciū extitisset: q si forsitan iterposita prouocatio maliciose recepta uel approbata nō fuerit: cum constiterit legitīe prouocatum: nihilominus eam vigorez vo

l Ab executoribus. Hoc itelligēdū est de mero executore. qui nullā hz cognitionē sz tm̄ executiōem. s. de offi. dele. pastoralis. §. qz vero. vbi de hoc. r. s. ti. px. decetero talis fuit iste.

m Modū excederēt. sic. s. ti. px. q ad cōsultatiōem. vbi de hoc.

n Debuisset. ex hoc vr q sic nō possz appellari a mero executore ita nō pōt recusari. s. e. sup eo. r. c. ii. §. iii. sed si nō essz merus executor bene possz appellari ab ipso r recusari. io. sz vr potiⁿ dicere lra ista: q si gs appellat a suspecto q ꝓpterea nō dz dimittere qn ꝓcedat qz ꝓmo recusatio est ꝓponenda r si iudex illā nō admittat si sit iusta tūc est appellāduz: qz tūc ipm grauat. suspitio. n. ꝓponēda est ſm formā illius decre. s. e. ti. ꝺo requiris. r. j. e. cū spāli. b.

o Epe cōtingit. alterius. i. appellantis.

p Respōsalis. sic videt q negligētia siue dol⁹ ꝓcuratoris noceat dño. de hoc dictū est. s. vt lit. non contes. c. i.

q Questio. De hoc potes habere plura exēpla. s. vtz laicus vel aliqs in minoribⁿ ordinibⁿ ꝓstitutⁿ eligi possit ad dignitatē vel minor. xxv. an. vel aliqs possit habere plura bñficia ō iure cōi. de hoc nulla ꝓbatio apud papā est necessaria cuz ipse habeat ius in scrinio pectoris sui. C. de testa. l. oium.

r Facti q̄stio. Questio facti qñqz pūtibⁿ ptibⁿ de leui posset ꝓbari: puta p cōfessiōem partium: vel p instrumēta que haberēt: vel p testes pūtes.

s In laterañ. s. e. repⁿhēsibil.

t Appellauerit. Istud no. q qui appellat: si appellatio sua recipiat a iudice vel ab aduersario approbet tenet illā ꝓsequi sufficiēter q̄tū ad totū negociū: alias si nūciū mittat ad ipetrādū tm̄ vel nullu⁹ mittat pte altera ꝓsequēte cōdēnabitur in expēsis alteri pti. j. e. nicolao. r. c. interposita. §. i. alias si nō approbet a populo a iudice aut ab aduersario sufficit mittere ꝓcuratorez ad ipetrādū: lz altera ps sit pūs: vt in decre. iterposita. §. i. secⁿ ē de appellato: qz ei ñ iponit ꝓsequēdi necessitas nisi venire velit vel solⁿ vel cū aduersario. vt. ii. q. vi. appellatore. r pōt negligere cām si vult: cū sine ipso possit cā tractari si ꝓtumax fuerit. C. de tēpo. appel. l. v't. §. illud. eo ꝓus citato. j. e. p tuas. r no. q q appellat a grauamīe cāz i scriptis assignare tenet: r petat aplos i qb⁹ iudex cām exp̄mat appellatiōis: r cur appellatio nō sit admissa. vel si forsitan appellationi sit delatū postea statuat tminū appellāti: r si appellatⁿ voluerit ptes debēt p se vel ꝓcuratores istructos ad cām ꝓtādā accedere: q si appellās nō fecerit ꝓpter hoc ñ appellās r ad pmū iudicē remittet r i expēsis pti alteri condēnabit: r si appellās hⁿ ꝓtēpbit ipe i expēs ꝓdēnabit. vt. j. e. ti. i ōcre. ino. iiii. cozdi nob ē. j. e. t.

u Obtineat. ipsa appellatio siue terminⁿ statutⁿ a iudice ad ipam ꝓsequēdaz erit loco peremptorii: vt eo elapso ꝓcedat iudex in cā si non fuerit appellationem prosecutus.

x Absentem. hoc pōt intelligi de appellāte r appellato.

y Ac si pēptorie. vt si lis nō ē cōtes. excōicet reus abñs q appellauit vel mittat actor in possessiōem cā rei seruāde: si lis est cōt. pōt ferri diffinitiua snia si liqat de cā: vel si nō liqueat cōstituat veruꝰ possessor. s. de do. r cō. put. s. vt lit. ñ ꝓte. qm̄. §. in aliis. si actor est abñs q appellauit: ꝓcedat ꝺ ipm ad testiū receptionē r ad diffinitiuā sniam. vt. s. de dolo. cām que. put no. in decre. ꝓput. Itē in alio hz appellatio similitudinē cū citatiōe pemptoria: vt sicut pemptorie citatus q ñ venit nō audit appellās. xxiiii. q. iii. de illicita. similiter nec appellās qui nō ꝓsequitur appellatiōem. s. e. psonas. r. c. cū sit romana. In hoc tū differūt qz pēptorie citato iudex pōt facere gram. s. de offi. dele cōsuluit. sz si quis nō ꝓsequitur appellatiōem statim tz snia. vt. s. e. cū sit. nec āplius audit appellās vt ibi dicit. r hic v. saluis zc. r boc intellige cū notū est hoc iudici q appellās nō est, ꝓsecutus appellatiōem in termino cōstituto r ipse nō cōparet in pūtia iudicis in ipo termino: alias nō pōt ꝓcedere contra absentem.

z Saluis cōstitutiōibus. boc respicit id qō dixi. s. v. extūc in abñtem ꝓcedat zc. sz hoc post sniam statim rata manet snia: r ꝓcedit iudex ad executiōem tm̄

sed tūc ante sniam alius est modus procedēdi. vt dictū est in notula illa: vt si lis non est contestata. cc.

a Snia. sic. s. e. cum sit romana. t. ii. q. vi. appellatore. Qui enī nō ꝓsequit appellatiōem fingit non appellasse. C. de temp. ap. l. vlt. §. vlt. vñ etiā retro notat infamis. ff. de his qui no. infa. furti. Sz nūqd est idē in snia excōicatiōis: vt si aliquis fuerit excōicat⁹ post appellatiōem t cā nō prosequtur an tūc rata maneat snia excōicatiōis. vt fingat nō appellasse. vt q sic: q2 retro notat infamia q cōdēnat de furto: nec ꝓsegtur appellatiōem. vt in. l. p̄dicta furti. Sz ꝫ nō est vm in snia excōicatiōis: q2 aut appellatio tenuit aut nō. Si tenuit excōicatio lata postea ipo iur nulla fuit. j. de sen. ex. p tuas. t ita siue ꝓsegat appellatiōem siue non: nō efficit postea aliq ff. de reg. iu. q ab initio. t. xvi q. iii. §. pōt. vltra vnā colū. Si appellatio ñ tenuit ergo excōicatio postea facta statim tenuit: t aliud est in snia excōicationis q̄ in aliis: q2 effect⁹ alias snia suspendit si appellet. ff. ad turpil. l. i. in fi. Sz effect⁹ excōicatiōis nō suspēdit p appellatiōem. j. e. pastoralis. Ex ꝫ seqūret absurditas si aligs retro eēt excōicat⁹. seqūret. n. q aligs canonice electus eēt t tñ cassanda esset electio ei⁹ facta medio tpe. io. Sz pone aliquē eṕm depositū: statim post sententiā appellat: appellatiōe pendēte excōicat subditū suū: nūqd talis excōicatio tz vin. dixit q si eps nō appellauit vel si appellauit t nō fuit appellatō nē ꝓsecut⁹ excōicatio nō tenuit. ar. l. p̄di. ff. de his q no. infa. furti. q2 fingit non appellasse. C. de tēp. ap. l. vlt. §. vlt. si fuēit ꝓsecut⁹ siue cōfirmet snia siue nō tenuit excōicatō. T. dixit t meli⁹ q exq̄ appellauit: remā sit in officio suo: q2 q appellat nō dr cōdēnat⁹. ff. de pe. l. ii. §. vlt. t iteger ēstat⁹ ei⁹ vt iterum fungat honorib⁹. ff. de ap. int posita. t. ff. nihil inno. l. vna. § iteger. t iō siue ꝓsegtur siue ñ ꝓsegtur appellatiōem excōicatio tenuit. t ꝫ ꝑm p̄dictā rōnē quā io. assignauit. si vo nō appellauit: acqeuit snie: t sic p sniam amisit oēm iurisditiōez vñ si tulit postea snia nulla fuit.

b Absente ꝓponi. Hoc vult dicere lra ista: sicut abūs petitorie vocat⁹ q nō potuit venire iusta de cā detēt⁹ audīt allegās impedimētū suū: ita q̄ reuocat qō ꝺ eū factuz est. s. ti. pr. cū bertold⁹. t. ff. de iudi. si ꝑtor. t. iiii. q. v. gsgs. sic appellās si nō potuit appellatiōem suā ꝓsequi. j. terminū cōstitutū audīt volēs ꝓbare impedimētū. s. e. cū sit romana. t. c. cum ex rōne. t. C. de tēp. ap. l. vlt. §. illud.

c Preueniēs. Hoc itelligit de termino statuto a iudice vel ab appellāte: secus est in termino statuto a lege quē pōt quis p̄uēire. ii. q. vi. appellatore. oū tñ appellat⁹ nimiū nō ꝑcurrat vt appellātē in omissiōe impetrāda supplātet. j. e. oblate

d Veritate. q2 tacuit ipetrādo q̄ termin⁹ statut⁹ fuisset vel a scipo.

e Careat ipetratis. Iste cui p̄figit tps ab hoc nō pōt añ tminū illū ipetrare. nūqd illud tps currit in āno appellatiōis: nō vr: q2 tūc nō est in mora. q2 si vellz ꝓcedere nō pōt vt hic dicit t ei qui agere nō pōt nō currit tps. vt dicit l. C. de ā. na. excep. l. i. §. vlt.

f Cōtumacie. q2 punit i expēsis. s. e. reꝓhensibilis. t iudex cui fit cōmissio illū cōdēnabit ad expensas. j. e. vt debitus.

g Constitut⁹. hec decre. le quit de mā illi⁹. s. de testi. veniēs. ii.

h Trāstulerūt. t qdā alii retinuerūt penes se ptāte eligēdi. ꝫ acto in ipa trāslatiōe: q eps sine aliis ad electiōem nō procederet. vt. j. dicit.

i Oium. i. ꝑter assensū oium req̄sitū: q2 oēs sūt vocādi. s. de elec. q̄ sic. t. c. q2. ꝑter. t. c. bone. ii. si velles itelligere ꝑter assensū oium. s. habitū in electiōe nō valuisset appellatio: q2 nō est necesse q oēs ꝓsentiāt in electiōe: q2 sufficit ꝓsensus maioris ptis t sanioris capli in electiōib⁹: exq̄ vocati sūt oēs: vt dicit illa ꝓstō: q2 gg. t multa alia iura einsdē tituli. t. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. Fuata forma illi⁹. c. q2 ꝓpter.

k Derogaret. q2 nec posset si vellet: exq̄ appellatū est ad supiorē vel delegatū. s. de of. lega. lz. t. s. ō postu. bone.

l Deleganit. sz q̄li ē potuit iste legat⁹ de legare cām alii. cū iā eēt ōlegata ad papā ꝑ appellatiōem ō id s. de of. leg. studuisti t. c. licet. Jo. dixit q spāle ē in cā vbi appellat ab electiōe q alter cognoscēt possit. Tā. dixit t meli⁹ q ꝫ facere ñ pōt nisi ō ꝓsensu ptiū quē credebat ꝫ iteruēisse: ad ꝫ vt cāz magl instructā remitteret ad papā ꝑ iura p̄dicta. C. de rela. l. i. t. ii t. j. c. intimasti.

m Indulgēdū. q2 idulgeri ñ ꝺz nisi ex iusta cā. s. e. cū sit. t c. ex rōne.

n Potuissent. sic. s. de elec. bone. t. s. de do. t cōtu. cū dilecti.

o Exceptiōes. duas videlz q̄s stati sbīūgit q̄s iudex ex officio suo decurso tpe appellatiōis admittit t de eis mādat igri ne ꝑ surreptiōez ꝓmoueat. arg. s. de elec. cū dilecti. sic. C ō tēp. ap. l. ii. i fi. Immōi electiōib⁹ ꝓcipue valet officiū iudicis. s. de elec. cum nob olim. t. c. vtibil ē

p Renūciasse. q̄ ei licuit. vii. q. i. q̄ piculosū. t. C. ō pac. si gs in ꝓscribēdo. vñ ampli⁹ nō est audiēd⁹. ar. j. ō insti. cū venissent.

q Processisse. excedēdo fines ꝓmissi: t ita nihil egit. s. ō elec. cū dilecti. t. j. de cōfir. exaiata. t. ff. ō arbi. pedius.

r Pretermissis. p̄dictis. xi. canonicis t sine qb⁹ proceder nō debeat ꝓut exp̄ssū fuit in trāslatione

pemptorias exceptiones⁰ ex eoruz parte propositas videamur sub silentio preterire: mandamus: quatenus si uobis constiterit archidia. facto episcopi exquo nititur sponte renunciasse⁰: vel predictum episcopū processisse⁰ ad electionem ipsius p̄ termissis⁰ predictis sine quibus ne ꝓcederet in illa translatione volūtatum ex qua nititur archidi. propo nitur cē actuz ei sup decanatu silentium imponatis: alioquin nominati onē seu electionem taliter factaz⁰ de alio: t quicquid fuerit secutū ex ipsa denūcietis irritū t inane.

Item cancellario meteñ.

Constitutis in presentia nra decano sancti saluatoris t cātori meteñ. et infra. Meteñ⁰. intimauit episcopus: q̄ sancti saluatoris prepositura uacante die electioni prefixo per patrem t filiū t. s. s. i virtute obedientie ac sub aie periculo canonicos adiurauit⁰: ut secundū deum t iuxta cōscientiā suaz vnū eligerent de duobus in quos partes videbantur oculos extendisse: quē ecclesie magis vtilez⁰ t idoneū reputarent: decanus autē cum duobus diaconibus t subdia. tribus dctū cantorem in prepositum nominauit: cantor⁰ vero ipe qui presbyterali officio fūgitur: t custos cū scholastico t magistro. b. sacerdotibus leuitis duobus t subdia. v. te concorditer elegerint: cuius electionē tanquaz a maiori⁵ t saniori parte capituli factam: cum de psone tue honestate cōstarer: predictus episcopus confirmauit: t cū tibi vellet domuz et inuestiturā porrigere: ut moris est: decan⁹ ad sedez ap. appellauit: cōtra te ipotentiā dūtaxat allegans: ꝓponendo te in partib⁹ illis quasi penit⁹ ipotētē: i quib⁹ prepositure possessiones existūt: addens q̄ alia tibi obiiceret in presētia nra:

volūtatuz. vt dicit hec littera.

s Factā. de alio ab illis. xi. pēdente electiōe decani: de q̄ t si dubitaret an teneret: non est alia facienda. ar. C. q da. tuto. vel cura pos. l. i. secus si notoriū eēt. s. c. cōstitutis. t. j. de iurepa. c. illud. vin.

t Constitutis. metēsis. ex vna parte.

u Adiurauit. talis adiuratio in locū iuramenti habet. ii. q. v. si gs p̄sbyter. j. ō purga. cano. c. i.

x Magis vtilē. ad ꝫ qdē de iure tenētur. ille. n. qui est doctior t sanctior est eligēd⁹. viii. q. i. lz ergo. cui⁹ cōpatiōe ceteri grex dicātur. xxv. di. §. nūc aūt. t. i. q. i. vilissim⁹. t. lxi. di. in sacerdotib⁹. lz talis sit eligend⁹. sufficit si est idone⁹: q2 cōuenīēs scia tollerat in plato. s. de elec. cū nobis olim. t sufficit q̄ non sit mal⁹. xvi. q. vii. monasteriū. s. de presump. dudum.

y Cantor. sancti saluator is.

z Maiori t saniori. quasi a duabus ptibus electus. vnde merito debuit prevalere: qō semp obtinet i electiōib⁹. ꝺ de elec. q2 pp. t in aliis etiā negocijs ecclesie nisi a pauciorib⁹ aliquid rōnabile ostendatur. j. de his que fi. a ma. par. ca. c. i.

τ Impotētiā. Impotētia proueniēs ex nimia senectute vel coꝛpoꝛis debilitate bene nos repellit a promotiōe. lxxxv. di. archiaconi. lz hic

non obiiciebat talis ipotetia. vt pz ex lra. Sz nūquid est habēda ratō potētie in electiōib⁹ siue diuitiarū siue nobilitatis. sicut hr rō dignitat⁊ ar q sic. iiii. q. iii. in testib⁹. xxx. di. hoc scripsim⁹. xcvii. di. nobilissim⁹ xli. di. nō cogāt. xxiiii. q. i. qz ō pacē. in auc. de defen. ci. §. i. col. iii. t. j. ō ꝑben. de multa. ff. de custo. t exbi. re. l. i. t. ff. fa. berci. si que sūt. t. ff. de fide instru. l. vl. t. C. q̄ bo. ce. pos. l. vl. Sz ō vr vt pauptas ꝑfe rat. xii. q. ii. glia epi. t. c. socrates. xv. q. i. illa. i fi. ff. de va. t ex or. cog. l. i. §. est quedā res sciissima. Solu. si oēs alie circūstātie pares eēnt binci de. satis pōt recurri ad diuitias seu potētiā vt p eas subleuet ecclia p iura pdicta Itē pz hic q nō sc̄uz rit ad dignitatē cuz nūeru s est lōge maioz ab alia pte. s. de elec. oudum. b.

a Rōnabilē nō. ex hoc pz q eps nō tenebat oferre appellationi pdicte: qz lz ali⁹ sit potētioz non fuit iusta cā appellādi dū m̄ alter sit idoneus: t sic potētia huiusmodi vel nobilitas nō pferēt: sz iō ō tulit: qa dicebat se velle alteraz ꝓponere coram papa.

b Qō aliā vellz. ex hac lra satis colligit q aliā exceptiōez si ne aliā cām pōt proponere coā iudice appellatiōis q̄ exp̄s seriz coā illo a quo appellaui. ar. ff. ō appel. scio quesitū. t nouā instra t allegationes possū inducere in cā appellatiōis. C de tēpo. ap. per hāc. Sed ō. j. e. dilecto. t. c. vt debit⁹. qz nō admittitur appellatio nisi sit rōnabilis cā exp̄ssa vt ibi dicit: ergo si illā nō exp̄ssit postea nō possit aliā exp̄mere ꝓpter quā nō appellauit. In casu pūti dico: q coā iudice appellatiōis possū opponere quācūqz cām rōnabilē volo: siue illā exp̄sserī in appellatiōe siue nō. vt. s. vt lit. ñ cōr. accedēs. vt. s. de fi. instru. cū ioānes. t de boc. s. de excep. deniqz. t multo fortius si ꝓtestatus sum me velle tūc aliā ꝓponere vt hic: t si decan⁹ aliā ꝓposuisset bene fuisset audit⁹: sz nullā ꝓposuit qz nō bēbat quid obiiceret vel mutauit cōsiliū suū t supioz tenet illaz admittere: qz t si nihil opponeret ipse ex officio suo tenet inquirere de ipa electione t meritis electi. s. de elec. cū nobis olim. t. c. nihil est. t. c. venerabilem. i mo si aduersarius negligēs eēt: supioz dz inquirere de exceptiōib⁹ pēptoriis. s. c. c. pr. ne p surreptiōem. aliqs adipiscat bonoz. s. de elec. cū dilecti. t. c. cū nobis olim. qd iuris sit in aliis casib⁹ ab isto dicetur j. e. dilecto. Jn hac snia q̄tū ad casū pūtē erat. t. Alii vt io. da. colligebāt ex hac lra q in casu isto nō pōt opponi alia exceptio q̄ fuisset exp̄ssa cū succubuit in vna: nec lz variare ne ecclia din vacet: vel hic nō fuit admissus: qz cū succubuit in vna pſumit calūnioſe aliā ꝓponere iii. q. x. placuit. qō prius dixi. teneas. b.

c Jn modū exceptiōis. si. j. de ꝓcess. pbē. post electiōem. in fi. sz cū isti det actio. ad ipugnādā electiōem multofortī⁹ exceptio dz dari ad impediēdum. s. de iureiu. quēadmodū. qz turpi⁹ eiicit ꝛc. vt ibi. t cui dam⁹ actiōem. multofortī⁹ t exceptiōem. ff. de supfi. l. i. §. is aūt. t. ff. de re. iu. innit⁹. §. cui dam⁹. Preterea q̄liter pōt iste elect⁹ pēdēte lite recipere dignitatē ō id. lxxxi. di. tātis. j. de accu. de⁹ oipotēs. t. s. ō testi. c. vlt. t. ff. de re mili. q stat⁹. Jo. dixit. q hoc iō statuit: qz pſumit q calūnioſe t differēdi cā obiiciat. ar. de elec. cū dilecti. t. s. de resti. spo. litteras ūmo vr q cū in modū exceptiōis obiicit crimē electo nisi elect⁹ publice sit infamat⁹ de illo crimine q differēda sit exceptio. j. ō accu. accedēs. ar. C. de edic. diui. adria. tol. l. ii. t. C. de sal. l. ii. t sic videt q iste sub cōditiōe recipiat dignitatē si innocēs reptus fuerit. ff. de tuto. t cura. datis. ei qui. Itē pz h q lz aliqs sit exclusus a iure excipiēdi. ñ tū a iure denūciādi vel accusandi. sic. s. de iureiurā. quēadmodū. i fi. sic. j. de cōcessi. ꝑben. post electiōem. in fi. Sed quare iste etiā post cō firmatiōem nō pōt obiicere crimē i modū exceptiōis. vt. j. de accu. sup bis t rñ. rōe ꝓsumptiōis onerat ouriori mō agēdi: qz de facili repellit qs a denūciando vt si fuerit inimic⁹ vel criminosus qui denūciare nō pōt cū se nō coarcuit vel si nō ꝓmonuit. similiter est duz agere criminaliter ꝓpter penā talionis: sz excipere pōt quilibet criminosus t excōicat⁹. s. ō excep. dilecti. in fi. io. Ellia rō verioz est: qz vlteri⁹ nō posset obiicer crimen in modū exceptiōis p cōfirmatiōem quā iste būit t possessiōem corpalē quā mandat papa dari huic cōsegī iste plenū ius a quo repelli nō pt nisi p denūciatiōez vel accusatiōem. vñ exceptio locū nō hz qz p exceptiōem repellit qs ab obtinēdo. vt dicit illa decre. super bis. t lz ibi sit cōfirmat⁹ t habeat possessiōem. nondū tñ plenū ius hz. vñ adhuc habet ibi locū exceptio sed hic non ē ita. Jn decre. accedens. erat ille iā institut⁹ per papā t nō derat sibi nisi sola executio quā papa mādat fieri: nisi publice infamat⁹ esset: qz executio differri nō dz ꝓtextu exceptionis oppositē: nisi exponeret ō falso. s. ti. ꝑx. decetero. t. j. ō fal. super eo.

d Ex pte. piculosū est ire. Nō. q ibi iudex diez ꝓfigere dz: vbi ptes sine periculo possint accedere t oēs sui si ue testes siue aduocati. xxxiii. q. ii. sine de ꝓiugii. iii. q. ix. boz tamur. ii. q. ii. c. vlt. t. ff. ō iudi. si locus. imo nec altera ps q̄ ñ ꝓt venire honeste tenet ire ad locū inhonestū. ff. ō arbi. si cū dies. §. si arbit. Itē ñ solū dicitur loc⁹ icōmod⁹ ꝓpter inimicitias: sz etiaz si excedat duas dictas. vt. s. de rescrip. nōnulli Itē nec ex ꝓuiciarū termios est faciēda citatio. iii. q. vi. neminē nisi ex spāli iussiōe ꝓncipis. C. de epi. t cle. auc. sed hodie. C. de ap. cū post. in auc. vt oēs obedi. iud. §. ii. col. v. t vbi citat quis ad locū periculosuz nō sufficit ꝓstare ducatū. vt. s. vt lit. non cōtes. accedēs. io.

e Nisi iudices. Nō. ar. iudicē posse revocare granamē vt appellās cogat recedere ab appellatione ltīma. j. e. cum cessante.

f Jgnificauit. ad citatiōes faciēdas. s. q̄ñ capitulū citabat aliquos: sigillabat lras illo sigillo sed p illō sigillū nō debebāt cōstituere actorē ad cāz imo cū sigillo noto t auctētico: vel etiā cū citabātur: mittebāt nūcium cū sigillo illo. nec tñ sufficiebat sigillū ad litem totaz. ber.

g Cōstituebat actorē. Adhuc poterat obiici huic actori q non erat ꝓstitut⁹ de auctate archiepi eboracen. qz si caplm q̄eiat aliquē vel cōueniat: auctas ꝓlati dz interuenire t si ꝓlat⁹ similiter agat vel q̄eniat dz hr̄e cōsensum capli. s. de iudi. cām. t. s. de ꝓcu. c. i. vbi de hoc. sz si caplm agat ō prelatū suū vel q̄enia tur ab ipso: tūc dabit capl'o actoz ad litē auctē iudicis ad instar minoris: q si vult litigare ō curatorē suū dabit iudex minori actorē. vt insti. de auc. tuto. §. vlt. t in stitu. de curato. §. vlt. cum eni ecclesia egparat minori. t caplm dicat ecclesia. j. de testa. requisisti. ergo t caplm equipatur minori: sz agebat caplm ō archiepz t ō rectorē hospitalis qui p archiepm fuerat institut⁹ q dicebat ordinatiōez hospitalis ad se spectare. caplm vero ōtrīu dicebat. vñ in casu isto archiepus nō poterat auctem capl'o ō se: t sic iudicis auctē pōt constitui per caplm iste actor si ue procurator. vt dictum est.

b Prius conuentus. Hec allegatio efficax. s. de rescrip. ex tenore. t. s. de foōpe. c. pe. t. j. e. vt debitus.

i Aliquā. ar. q qui plura. narrat in libello suo: quorum vnum per se sufficeret sufficit vnum probare. j. de preben. cum iam dudum. t. j. de accusa. accedens. t supra de rescrip. inter. ff. de condi. t demonst. falsa. §. i. t. j. de priuile. vt primi legia. arg. contra. s. de rescrip. ex parte. vbi de hoc. ff. de excusa. tuto. qui testamento. t. s. de rescrip. olim. t. s. de probatio. licet. sed ibi se obligauit ad probādum vtrunqz. vt ibi dictum est. t sic vtraqz istarum exceptionum legitima fuit ad appellandum.

k Et cetera. idest ad nostram presentiam conuocetis: t in causa procedatis. ioannes.

l Jgnificantibus. Hec decre. ponitur. s. de libel. oblat. t ibi exponitur.

m Benegarent. t ita pronunciandum est super incidenti siue emergenti. hec questio non erat incidens: sed potius emergens. De hoc plene dicit. s. de ordi. cogni. c. i.

Ex insinuatiõe aduocat⁹. Ex hoc sumebãt gdã. ar. q̃ iuõr possit recusari si aduocat⁹ alteri⁹ ptis est ꝯmẽsalis ipsius: sed nõ est sufficiẽs cã recusandi. s̃. de of. iudi. c. i. ʒ si altera ps esset cõmẽsalis siue familiaris iudicis: tũc põt recusari. s̃. de offi. ocle. insinuãte.

b Reuersa. hoc facer nõ potuit: q; sic essʒ iponere legẽ dño pape. vt h̃ dicit. t. ii. q. vi. anterioꝝ. §. ad hoc.

c Potuit. si. xxi. di. iferioꝝ. t. s̃ de elec. inotuit. ff. de mino. minoꝝ. ff. ad trebel. ille a quo. §. tẽ pestiuũ. t. s̃. de ma. t obe. cuʒ inferioꝝ.

d Expectato. de ẽmino ꝓstituendo dẽm est. s̃. c. psonas. q; tripex est ẽmin⁹. vt ibi dr. ʒ de q̃ termino itelligit q̃ h̃ dicit: de ãno appellatiõis nõ põt intelligi: q; termin⁹ ille bñ pt ꝓuenire dũmõ nimiuʒ aduersari⁹ nõ ꝓcurrat. s̃. c. oblate. Jo. itelligit terminũ istũ de ẽmino legali: ʒ de illo nõ põt intelligi q; tũ nõ ꝓsequ̇ aligs appellatio nẽ vsqʒ ad ãnũ postea nõ põt ꝓsequi: q; rata manet sniа: vl̃ iudex ꝓcedet in ꝑncipali. s̃. c. eũ sit romana. t sic necesse est: vt itelligat̃ de termino statuto a iudice vt intelligam⁹ q̃ vsqʒ ad festum purificatiõis altera ps expectare debeat: nec ãtea debeat lr̃as ipetrare: qõ cũ nõ fecerit nõ valẽt lr̃e añ terminũ istũ ipetrate: vt h̃ dicit. t. s̃. eo. sepe. t sic termin⁹ iste statutus fuit ad pũtandũ se iudici: licet alia fuisset intẽtio statuẽtis terminũ ipm: t sic q; nõ poterat statuere illũ ẽminuʒ valeat qõ statuere potuit: q; si non valet vt ago: valeat vt valere põt. C. plus valere qõ agi. l. i. t ꝓ totũ t qõ de tali ẽmino itelligat̃ ꝑʒ ex lr̃a. vbi dicit. interi aũt ꝛc. q̃ si añ ẽmunũ statutũ ab ipo iudice vñ nõ valent lr̃e.

e Audiatis cãʒ. vt si de his cõstiterit: lr̃e camerarii non valeb̃t. vt. s̃. c. sepe. t iste ꝓcedet i cã ꝑm iuris ordinẽ: aliogn remittẽt ptes ad iudicẽ camerarii t puniẽtur in expẽsis. s̃. de rescrip. ceteꝝ. t. s̃. de do. t cõtu. ex lr̃is.

f Bone. ingressus. videt̃ q̃ male. j. de ꝑuil. pastoralis. qõ verꝝ est nisi spãliter hoc esset ei ꝓcessũ. vt in decre. pastoralis: vel nisi cleric⁹ ꝑmotu⁹ eoꝝ noie possedisset. s̃. de resti. spo. cũ venissent. vincen.

g De iure cõi. hoc enim videt̃ spectare ad ipm de iure. lxiii. di. si in plebib⁹. j. de instl. cum venissent. imo poti⁹ ad archiepm. vt ibi dicit: q; archidiaconus hoc habebat ex donatiõe archiepi.

h Noie. archidiaconi. t ita archidiacon⁹ intelligebat̃ possidere ꝑ aliũ: q; qui ꝑ aliũ possidet possidere intelligit̃. instl. de interdic. §. possidere. t. s̃. de rescrip. si diligẽti. t. s̃. de resti. spo. cum venissent.

i Una ꝓcuratiõem. hec rõ nõ fuit sufficiẽs: q; solutio pẽsionis nec dñiuʒ nec possessiõem ꝓbat nec ꝓuat aliũ sua possessiõe. s̃. de fi. instru. inter dilectos. ad fi. t. s̃. ti. ꝓ. cum bertoldus. ff. de acquiren. pos. q̃uis. §. i. io.

k Jn cũ statũ. sed cũ abbas t monachi spoliati fuissent ꝑ laicos illos t non ꝑ archidiaconũ quõ ꝓpetit eis interdẽm vnde vi ꝺ archidiaconũ: nec etiã videt̃ fecisse ꝺ appellatiõem monachoꝝ: t sic est ꝺ. s̃. de resti. spo. cũ ad sedẽ. in fi. ꝑt dici q; restituũt̃ h̃ non ex vi interdicti sed iudicis officio. ar. ii. q. i. in ꝓmis. vbi remouet̃ tertiꝰ q̃ succedere at iã defuncto: t forsitan ꝓstitit pape q; abbas possidebat cũ appellatio fuit ab ipso interposita: vel forte hec facta fuerãt ꝙ laicos mãdãte archidiacono vel ratũ hũte. vñ tenet̃ vnde vi. vt. ff. de vi t vi ar. l. i. §. ꝺ iecisse. t. §. sed. t si quis. t. s̃ de resti. spo. cũ ad sedẽ. lau. q; sciẽter archidiacon⁹ recepit rẽ qua monachi fuerũt spoliati: t ita successit in viciũ. s̃. ꝺ resti. spo. sepe. t. s̃. de iudi. q; n. t hoc veri⁹ puto. vñ tenet̃ ad ipam rem restituẽdã cũ fructib⁹ medio tpe peceptis: vt h̃ dic̃: t nõ solũ peceptʒ q̃ peipi potuerũt. s̃. de resti. spo. grauis. t q; post appellatiõez rẽ recipit ab illis laicis. vñ oĩa restituũt̃ in ꝓstinũ statũ tpe appellatiõis facte.

l Ex vsilibus. sufficit q̃ q; sit ꝓbabilis cã appellatiõis ʒ nõ sit vã vl̃ nec̃aria talis videlʒ d cẽ q̃ si cẽt ꝓbata ltima cẽt rẽ valet appellatio. j. e. vt debitus.

m Dilecti. fcõ ꝓuocare. qm̃ pl⁹ est factis ꝺmonstrare q̃ vbis dicere ff. ꝺ edi. edic. si rñ. §. ei q. t. ff. ꝺ leg. ꝺ gb⁹ in fi. s̃. e. ad audictiã t. j. e. vt nr̃m. sic fcõ renũciat qs iuri suo j. ꝺ bis q̃ fi. a ma. pte ca. ex oze. t. s̃. ꝺ of. ꝺ le. gratũ. t ẽt fcis mẽtimur. xxii. q. v. caute. t fact̃ ꝙsentit qs j. de odi. ap. ꝓ tuas. t ipo fcõ ꝙsẽtit qs malis. xliii. di. sit rector ꝺ. qd aliꝺ ẽ q̃ tacẽdo tga ꝓbuisse ꝛc. t factis qs ꝓbat̃ incõtinẽs. xxviii. di. ꝓnsq̃ t. xii. q. ii. q̃ttuoꝝ. factis ẽt ratũ hẽm⁹. ff. rẽ ra. ba. l. iii. §. fal⁹ t fact̃ negam⁹ dcũ xii. q. iii. extimãt. Et ita sic ñ. ʒ excõicatio p⁹ appellatiõem. j. ꝺ sen. ex. ꝓtuas. sic nõ ʒ excõicatio p⁹ iter arreptũ ad papã. ʒ nõ est ita i archiepo. q; papa vocat⁹ est i plenitudinẽ ptãtis. alii in ptẽ sollicitudinis. ii. q. vi. q se scit. t s̃. de vsu pal. ad honorẽ. Jo. dixit aliaʒ rõnẽ. s. q; nõ itur ad archiepm ꝑ q̃rimoniã: ʒ h̃ est falsũ. j. e. sollicitudinẽ. t. s̃. de of. oꝝ. ad reꝑmendã Sed vr̃ q; iter arreptũ nõ sufficiat pro appellatiõe in iudicio nisi iusta cã allegẽt talis: q̃ si cẽt ꝓbata ꝛc̃. j. e. vt debit⁹ cũ alit̃ ñ valeat appellatio: ʒ p⁹ sniam diffinitiuã nõ sufficit iter arreptũ nisi viua voce appellaret: q; ibi ẽ op⁹ facto. ar. j. de sen. ex. a nobis. vbi nõ ꝓdest iter arreptũ in pte deciſa: t in scriptis etiã appellãdũ est. ii. q. vi. forma. t. j. e. cordi. t. ff. de ap. a snia. §. vlt. alias iter arreptũ nihil opat̃ nisi incõtinẽti qs appellet viua voce: t aliud añ sniam q̃ post: q; excõicat̃ post arreptũ: vt hic: t ita pinde hr̃. ac si excõicaret̃ post app: vt hic: t prete rea archiepus nõ poterat eẽ iudex icã ꝓpria cũ iter ipʒ t caplm eborẽ. eẽt ꝙtrouersia sup capella ista. j. de no. ope. nũci. c. ii. ꝓ q̃ cõtrouersia monachi isti ibãt ad curiã. vñ excõicatio nõ tenuit post iter arreptum t sic nõ obstat qõ dicit̃ iter arreptũ nõ sufficit ꝓ appellatiõe i iudicio q; hic nõ erat inder archiepus: vt dixi: t credo idem esse si caplm hẽat cãm cũ cpo: vt si caplm mittat archiepm ꝓ cã illa: t eps excõicat nũ ciũ post iter arreptũ: q; snia nõ ʒ: cũ archiepus in h̃ casu sit iudex epi: vel dic q; secus est in archiepo: vt dictum est. b.

n Pastoralis. exposse. ar. q; oĩa intelligũt̃ ꝓhibita que nõ iueniũt̃

ad nostram audientiam ꝓuocaue/runt. Quocirca mandamus: quatenus si est ita: reuocato in statum debituʒ si quod post appel. noueritis attentatum: t cetera.

Dem eboracen. episcopo et de luc. t de monte molli abbatib⁹.

Ex insinuatiõe prioris et canonicorũ sancte barbare nobis innotuit: q; cum inter ipsos ex vna parte et. v. camerarium de tanger ex altera super quodaʒ manerio coram iudice ordinario questio uertetur et idem camerarius ad nostrã audientiam appellauerit: appellationi terminum non prefigens dict⁹ iudex qui causam illius videbatur fouere: pro eo q; quidam clericus cõmensalis suus dicti camerarii in eadeʒ causa fuerat aduocatus[a]: hũc terminum appel. prefixit: ut ad festum purificatiõis: utraqʒ par q̃ esset ab appel. prosecutiõe reuersa[b]: licʒ non potuit[c] nobis legem imponer̃ ut eam teneamur infra dictum terminum expedire: cũ t secundum legitimas sanctiones lis que in consistorio ꝓncipis speratur iferri: absqʒ danno more intacta permaneat: donec ipsam faciat introduci t a proceribus dirimi iuxta morem: interi autem nuncius camerarii preueniens nunciuʒ eorundẽ: nec ipso usqʒ ad terminum legitimuʒ expectato[d] impetrauit litteras t recessit. Quia vero fraus t dolus alicui patrocinari nõ debet: mandamus: quatenus si est ita: partibus conuocatis audiatis[e] causam: t cetera.

Dem rosen. t bondon. epis.

Bone memorie. o. de camera persona ecclesie de fan. viam vniuerse carnis ingresso: abbas sancti augustini cantuarien. eiusdeʒ ecclesie: quã ad se asserit pertinere. ꝓmo per quosdam monachos: secundo per seipsum possessionem ingressus[f] ad nos pluries vocem ap. emisit: ne quis eum super possessione ipsius ecclesie presumeret molestar̃. Cunqʒ aliquandiu predictaʒ ecclesiam pacifice possedisset: quidaʒ laici cantuarien. diocesis ipsum abbatem t monachos de possessione ipsius ecclesie per violentiam eiecerunt: et infra. Procurator vero archidi. proposuit ex aduerso: q; defuncta persona ecclesie archidi. tantum datur eius custodia: immo archidi. qui fuerunt pro tempore: tam de[g] iure communi: quam de generali cõsuetudine taʒ in illa ecclesia quã in aliis vniuersis eiusdem dyocesis hoc iure semper usi fuerunt. Postea prefatus. o. nomine[h] archi. ecclesiam possedit eandeʒ: utpote qui ei vnam procurationeʒ t. v. sol. nomine ecclesie annis singullis exsolebat: et infra. Premissis igitur diligenter inspectis: predictos abbatem t monachos in eum[i] statum in quo tẽpore ap. facte ex uerisimilibus et probabilibus causis ad nos legitime iterpositе fuisse noscuntur proprietatis parti utrilibet saluo iure decernim⁹ reducẽdos: ac fructus medii temporis perceptos censuimus pariter assignandos eisdeʒ.

Dẽ. s. aug. t. s. gre. prioribus.

Dilecti. filii. J. t. b. prioris et monachoruʒ cantuarien. ecclesie nuncii retulerunt: q; cum pro causa que inter dictos priorеʒ t monachos t cantuarien. archiepiscopum super capella de lamede uertebatur ab ipsis ad se. ap. mitterentur idem archiepiscopus post iter arreptum in eos excomunicationis sententiam promulgauit. Cum autem pl⁹ sit ad se. ap. facto[m] prouocar̃ quã uerbo: et ipsis propter dictam causam ad ro. eccle. uenientibus intelligit̃ ad se. ap. prouocatũ: mãdam⁹ q̃tenus si est ita: dictos. i. t. b. denũcietis excõicatiõis vinculo ñ teneri.

Dem episcopo elien.

Pastoralis officii diligentia: t infra. Quesiuisti: utʒ quando inhibetur ap. in rescripto: frustratoria tantum inhibita videatur. Nos igitur attendentes: quod per appellationem frustratoriam etiaʒ si non fuisset inhibita: negocium non debeat impediri: respondemus: quod quelibet ꝓuocatio itelligit̃ reuocari: que a iure nõ idulget̃ expresse[n]:

in iure ꝓcessa.s. de trāsla. inter coꝛpalia. vbi de hꝫ exꝑsse indulgeꝫ ep
pellatio si etiā remota sit appellatio in rescripto si iudex denegaret re
stitutiōem spoliato. s. de resti. spo. ex ꝙquestione. Itē si nō vult admit
tere recusatiōem ꝙsanguinitatis. s. e. postremo. Itē si nō facit expri
mi res petitas in libello. s. e. significātib⁹. Itē si citat ptes ad locū nō
tutū. s. e. ex pte. si co
git ptes litigaꝛ coꝛā
sub delegato suspēo
s. de of. dele. sup qō
nū. in fi. Multa exē
pla possēs assignaꝛ
in quib⁹ recipit ap
pellatio hz sit remota
in rescripto. vbi cun
qꝫ pmittit ius appel
lare. hz ātiq̄ iura bū
admittebaꝛ appella
tio hz cā in iure nō ex
ꝑmereꝫ dūmō non
eēt māifeste frustra
toꝛia. ō q̄ itellige qō
dicit v. nos igit attē
dētes. vbi ꝙ appella
tiōem frustratoꝛiam
etiā si nō esset mani
feste ꝛc. i. manifeste
frustratoꝛia alias si
habeat qualēcunqꝫ
excusatiōez poterat
appellare dūmō nō
costaret ipaz frustra
toꝛiaz. ii. q. vi. ad ro
manam. ꝛ pluribus
aliis ibidē. ꝛ. s. e. ꝙso
nas. ꝛ. c. puenit. ꝛ. c.
cū sit romana. hodie
vo sine sit remota appellatio sine nō in rescripto nō pōt appellari nisi
ꝓbabilis cā fuerit allegata talis que si foꝛet ꝛc. Itē sine sit exꝑssa in iu
re sine nō cā ꝓpter quā appellaꝛ dūmō sit ꝓbabil' hīz appellatio. j. e.
vt debit⁹. ꝛ ita cōstitutio ista addit huic decre. hoc. s. q̄ si cā ꝓbabilis
ꝓpter quā appellaꝛ nō sit exꝑssa valet appellatio ꝫm hāc decre. non
valebat. qd operetur remotio appellationis hodie dicēꝫ. j. c. vt debit⁹.

a Emēdari. nō enī debuit appellāti obesse q̄ nō fuit sue appellatiōi
delatū cū appellatio eius iusta fuerit. ii. q. vi. appellatoꝛe. ꝛ. s. co. sepe.
hodie vo nō stamus huic sed ei qō dr̄. j. c. vt debit⁹. vt videlicet appel
latio teneat sine grauamē in iure sit exꝑssum sine non. dum tamē sit. ꝓ
babile.

b Ad tꝑs. qui enī appellat a iudice oꝛdinario sup aliqua cā ad tēpus
tm̄ xemptus est ab ipo q̄tū ad illū articulū. sed in aliis remanet iuꝛ
ꝛ tm̄ pendēte illa cā pōt illū si voluerit i alia cā tanq̄ suspectū recusare
s. e. ad hoc si in vna. ꝛ. c. ꝓposuit. ꝛ. c. cum teneamur. ꝛ. j. e. romana. §.
cum vero. in delegatis secus.

c Casu. hoc dicit ꝓp crimina notoria in q̄bus nō admittit̄ appellatio
s. e. cū sit romana. ꝛ. c. cōsuluit.

d Dormitasse. s. ne vlterius sit ꝓcedēdū: q2 appellatione interposita
extinguit̄ ꝓnūciatū. vt. ff. ad turpil. l. i. in fi.

e Executiōem. hec rō nō est sufficiēs: q2 nō appellaꝛ a sīa excōicatō
nis. nā cū qs absolui ab ipetitiōe alicui⁹ hmōi sīa secū trahit execu
tiōem ꝛ tm̄ ab ea appellaꝛ. s. de except. significauerūt. ab executoꝛe ap
pellaꝛ si modū excedat. ii. q. vi. §. ab executoꝛe. ꝛ. s. c. ꝑx. qō ad cōsul
tatiōem. Itē sīa furti trahit secū suā infamiā. ff. de fur. nō pōt. ꝛ. ff.
de his qui no. infa. furti. Quē est ergo cā? Pe. q dixit q̄ de⁹ ligat ꝛ nō
bō. xi. q. iii. nemo. vbi de hoc. ꝛ a ꝑncipe nō appellaꝛ. Illa vr̄ verioꝛ rō
vt bō creseat ꝓ meritū parēdo etiā iique sīe. ar. viii. q. i. ē sciēdū. ꝛ. xi.
q. iii. qd ergo. ꝛ vt magis timeaꝛ disciplina ecclesiastica. Iau. Jo. dixit
q̄ ꝓstō ecclesie hꝫ facit vt magis timeaꝛ. sicut enīz ꝓstō bonum facit q̄
sīa que cito ligat q̄ ad ei⁹ effectū tardi⁹ liget. ii. q. vi. anteriox. ꝛ. xi. q
iii. cū apud. io. Sed vr̄ q̄ nō sit dr̄ia inter sīam excōicatiōis ꝛ alias
sīas. imo idē. vbi gla. cū dico excōico te statim es excōicatus: ita q̄
nihil aliud est necesse. Idē est cū dico: cōdēno te vt soluas illi. x. quia
statim es cōdēnatus: ꝛ si appelleꝫ ab ista sīa ꝓdēnatio nō remouet̄
ꝓ appellatiōem: imo remanes condēnat⁹ q̄tūcūqꝫ appelles: sicut ille
remanet excōicat⁹ q̄ post excōicatiōem appellat: qō pz ꝓ sīam appel
latiōis in qua dr̄ cōfirmo vel casso ꝑmaz sīam: ꝛ sic sīa semꝑ durat
vtroqꝫ casu. in aliis sentētiis appellatio retardat id qō nōdū erat. s. so
lutiōem vel rei de qua cōdēnatio facta est traditiōem qa vex est istuz
ꝓdēnatū hz nō est vm̄ istū adhuc soluisse. ꝛ si statum cōdēnat⁹ solueret
ꝛ postea appellaret nihil releuat talis appellatio nisi in euētu cāe ap
pellatiōis. ff. de ap. cū ex cā. Jn excōicatiōe nihil est q̄ possit appella
tio retardare. ver⁹ effect⁹ sīe est vt cōdēnat⁹ soluat: q2 ad hꝫ agit ꝛ fi
nis excōicatiōis est vt sit excōicat⁹ ꝛ in ipa ꝓclatiōe sīe statim ꝓcuꝛ
ritur ad istū finē. hz in aliis sentētiis cōdēnatiōis nō statim ꝓ sīam cō
sequitur finē. i. iudicatū. ꝛ appellatio impedit solā executiōem: q2 ad hꝫ

sed si appellans fuerit grauatus in
iuste grauamen huiusmōi per supe
riorez poterit emendari[a]. Verum
quia multotiens quis ad tempus[b]
ꝓ appel. legitimaz a iudicis sui quo
ad aliquē certū articulū eximit̄ po
testate: ꝑsuluisti nos utrū siquis ex
cōicatiōis sīa inodat⁹ ātē demūcia
tiōez ipsi⁹ ab ea tāquā min⁹ rōnabi
liter ꝓmulgata i eo casu i quo ante
sētētiā appel. vires obtinuisset: cu
rauerit ꝓuocare eo qō ꝓ appel. iter
po. excōmunicantis videt iurisdi
ctio dormitasse[d]: ipe denūciare pos
sit eūdē: ꝛ ad tēp⁹ ecclesiasticis be
neficiis clericū spoliaꝛ. Nos itaqz
rīdem⁹: qō cū executiōez[e] excōica
tio secū trahit[f]: ꝛ excōicat⁹ ꝓ denun
ciatōem āpli⁹ nō ligeꝫ: ipsū excōmu
nicatū denūciaꝛ pōt: vt ab aliis eui
teꝫ ꝛ illi ꝓuētus ecclesiastici merito
sōtrahūtur[g] cui ecclesie cōmunio de
negatur. Dez ep̄o parisien.
Ollicitudinē pastoralis: ꝛ in

fra. Sane cum sicut recipimus duo
bus corā ep̄o litigātib⁹ alter eoruz
ad sedē ap. appellasset: ep̄us appel
lātē reputās ꝓtumacē: ipsū excōicati
onis vinculo inodauit: q corā metro
politano de ep̄o sibi petiit iusticiam
exhiberi: asserēs: qō post app. legi
time ad nos interpositā ipsū excōica
uerat: ꝛ petēs se ad eū statuz in quo
fuerat ap. tpe a metropol. reduci de
nūciari videlz absolutū adiiciēs ēt
qō ap. ñ renūciabat obiecte: hz ꝓse
qui volebat eādē: ꝛ ifra. Nos igit̄
inqui. t. t. rīdem⁹[h]: qō sicut metro
politan⁹ de appel. ad nos interposita
cognoscere[i] oīno nō ualet: sic nec de
bis[k] q̄ post ap. fuerāt inouata: dum
modo de aliis cognosci ñ possit: ni
si de ap. paritē cognoscaꝫ. uel de bis
que appellatiōis cāz ꝓtingere dino
scunt̄. Inquo[l] cāu si metropo. ad co
gnoscēdū ptes suas interpōere forte
presumeret: ep̄us posset[m] ad appel.
bñficiuz conuolare: nam ad officiū

est opus facto hz cōdēnatio sit facta. sed in sīa excōicatiōis nō est ita opus facto
quo ad suū effectum nisi vt publicet̄.

f Secū trahit. ex hꝫ pz q̄ sīa excōicatiōis vel statim ligat vel statim nulla est.
Sz qd si aliqs excōicaꝫ post appellatiōem ꝓbabilē: aut iste est excōicat⁹ aut ñ.
ꝓbo q̄ nō est excōicat⁹ q2 excōicat⁹ est post appellatiēez ꝓbabilē q̄ ltīma ē ḡ ñ
est excōicat⁹. j. de sen. ex. ꝓ tu
as. ꝛ. j. e. dilectis. hz ō vr̄ sic q̄
index appellatiōis ꝓnunciat
appellatiōem nō tenere. ḡ per
ꝓ ꝓñs ꝓnūciat excōicatiōem
tenuisse. Rñdeo qs dubitat
an talis excōicatio teneat vel
nō: ex futuro pēdet an teneat:
sicut ex futuro euentu pendet
an teneat mr̄imoniū vel nō
j. ō frigi. ꝛ malefi. fraternitat̄
in fi. vñ hec argumētatio non
valet. iste est excōicat⁹ post ap
pellatiōem ꝓbabilē q̄ si ꝓbata
eēt ꝛc. ḡ excōicatio nlla ē: imo
est inferēdū. ḡ ꝓ excōicato nō
est habēd⁹. ꝛ tñ reuera excōi
cat⁹ est. q2 statim ligat sīa ex
cōicatiōis vel statim nulla est
tñ si talis medio tpe adept⁹ eēt
eccliam nō vr̄ q̄ eēt ea ꝓnād⁹
q2 ipm̄ ꝓbabilis crror excusat
j. de sen. ex. sacro. cū inteꝛi lici
te cōiecꝫ ei in oīb⁹ sacris. j. eo.
dilectis. ꝛ quicqd tunc facit va
let. iii. q. vii. §. tua. v. vex. ꝛ. C.
de test. l. i. Itē q2 medio tpe sta
tus ei⁹ integer est. ff. nihil ino.
ap. pē. l. vna. §. integer. nec dā
nat⁹ dicit̄ qui appellauit. ff. ō
pe. l. ii. §. ii. io.

g Subtrahuntur. g enim extra ecclesiam est nihil nomine ecclesie potest pos
possidere. viii. di. q̄ iure. ꝛ. xxiii. q. vii. c. ii. ꝛ. iii. ꝛ. xxxii. di. eos. ꝛ. c. ꝑter hꝫ. si tñ nō
hz aliud vñ viuat: dico ei interim ꝓuidēdū de bonis ecclie. ꝛ q2 depositō ꝓuide
tur. l. di. studeat. bñda est. n. rō ne egeat. ff. de re iudi. inter eos. in fi. ne cogaꝫ in
cleri. obprobriū mēdicare. xciii. di. diaconi. hz videaꝫ q̄ male meriti publica ege
state debeāt laborare. ff. depo. bona fides. Itē illud pōt itelligi in eo casu q̄ in
sīa hꝫ exꝑmit̄ q̄ bona eccliē subtrahāt ei. cū enī excōicatū ꝓparem⁹ relegato.
ꝛ relegato ad tꝑs nō subtrahāt dōa nisi hoc in sīa exꝑmaꝫ. C. de pe. l. deporta
toriū. sic ꝛ in excōicato idē vr̄. nā q̄diu qs aliis rōnib⁹ pōt cōstringi nō sūt ei sb
trahenda stipēdia. C. de execu. rei iudi. stipēdia. xvi. q. vi. illud. q aūt excōicatus
est in vna eccliā excōicat⁹ est q̄tū ad alias. xi. q. iii. c. ii. ꝛ. iii. ꝛ. iiii. q. v. gsqs. s. de
offi. oꝛ. ad repmēdā. Sz nūqd est idē in suspēso: vt si suspēsus est ab vno ep̄o q̄
suspēsus habeaꝫ q̄tū ad alios. sic si est suspēsus ab officio. q2 sīa facit ius q̄tū
ad oēs. xix. q. ii. due sūt. ꝛ. vii. q. i. si qs pbyter. ff. de iterdic. ꝛ rele. l. relegatoꝛ. §. i
terdicere. ꝛ. §. se. Posset forte distingui. vtz suspēsus eēt ꝓ crimine qō irrogat i
famiā vt tūc vbiqz suspēsus sit: si nō irrogat infamiā tūc nō vbiqz est habēd⁹ ꝓ
suspēso. ar. ff. ō postu. ex ea. hz ꝑs dictū ꝑualet: q2 suspēs⁹ ab officio nihil dz de
officio ecclesiastico attractare alias est deponend⁹. in hꝫ egparaꝫ excōicato. j. de
cle. excō. vel suspē. mi. c. ii. ꝛ. iii. hz si suspēsus est a bñficio in vno loco: tūc dico q̄
in alio loco pōt hīe bñficiū. vt. xvi. di. placuit. lviii. di. c. ii. Sz nūqd absolut⁹ pōt
recipere vel petere fruct⁹ medii tpis sibi sublatos? distingue vtz iuste an iniuste
sit excōicatus. si iniuste potest. ii. q. v. super causis. ꝛ. ff. de re mili. l. pe. ꝛ. j. de con
cess. ꝑben. q2 diuersitatē. si fuit iuste excōicatus nō pōt. C. de re mili. cū allegatis.
li. xii. ad hāc distinctiōem facit op. j. de sen. ex. sacro. aliogn spe restitutiōis faci
lius delinqueret̄. l. di. c. i. q2 facilitas venie incētiuū tribuit delinquēdi. xxiii. q. ii
ii. est iiusta. pene enī nō solēt repeti. ff. de cōdi. inde. pene. ff. de ꝓcu. qui ꝓprio
§. vt in ceteris. io. Ego credo qcqd dixit io. hz depositō ꝓuideaꝫ ne in cleri oppro
briū mēdicare cogaꝫ q̄ excōicato in nullo sit ꝓuidēdū q cōtēnit claues ecclesie
cui pticipādū nō est nisi forte fame periret tūc dz ei subueniri: q2 poterit adhuc
ad ecclesiā redire.

h Ollicitudinē. taliter rīdem⁹. Rūsio ꝑme qōnis que fuit vtz metropoli
tanus de hmōi qōne valeat cognoscere.

i Cognoscere. dubitationis cā fuit hec q2 fuit hīc noua iniuria. vñ opus erat
noua querela. ff. de except. rei iudi. si mater. §. eandē. hz sec⁹ est q2 ꝛ si sit noua iniu
ria tamen pendet ex ꝑcedēti facto nec posset de illa cognosci nisi cognosceret̄ ō
appellatiōe. si. s. e. cum teneamur. ꝛ sic pz q̄ si suspēdit iurisditio alicui⁹ in ꝑnci
pali ꝛ in accessorio. j. c. ꝑx. §. ꝑterea. sicut delegato principali delegaꝫ accessoriz
um. s. de offi. dele. ꝑterea. ꝛ. c. prudentiam. §. sexta. io. ar. ō. s. c. ꝑx. §. i.

k De his que. sicut nec de ꝓuilegiis dñi pape. s. de iudi. cū venissent. nec de cā
ad papā delegata. s. de offi. lega. hz. nec de cā spāliter alii cōmissa. s. de off. lega.
studuisti. ꝛ. ff. de iudi. iudiciū. vin. ꝛ est ar. q̄ idē iuris est in accessorio qō in ꝑnci
pali. si. j. e. c. proxi.

l Jn quo. hic innuit solutiōem certe qōnis que fuit vtz si eps appellauerit ab
archiepō an teneat appellatio.

m Eps possz. Sz q̄re posset eps appellare cū ipse dicat appellatiōem illi⁹ nul
lā ꝛ excōicauerit post illā appellatiōem? So. ideo appellat: q2 si appellatio ē ali
qua ꝓ superioꝛe ad quē est appellatū dz cognosci ꝛ coꝛrigi qō postea min⁹ ltime sa

ctū est: ꝛ qz si metropolitan⁹ ꝓcederet ꝛ inueniret eꝑm in culpa puniret illum ꝛ iō audiť appellās tanꝙ cui⁹ interest vin. Sz ꝺ. s. e. qua fronte. §. de his. vbi ñ audiť eꝑs appellās ne absoluať excōicatus ab ipso. illud intelligiť de eo q̄ petebat ab archiepō absolutiōez offerēdo cautiōem: ꝛ iō nō tenet ibi appellatio eꝑi ꝓ periculū ne decederet in excōicatiōe: ꝛ qz eius nō interest ne absoluať. h vo

appelat ne cognoscat vtꝝ sit iuste excōminicat⁹ vel iniuste ꝛ ei⁹ int est ne archiepiscop⁹ ꝺ hoc cognoscat. sūt enī oīno diuersi casus: ꝛ qz iste nō vult recedere ab appellatiōe vñ nō pōt se intromittere archiepūs sed si vellet recedere ab appellatione bene potest archiepūs iterponere ptes suas ꝛ cognoscere de illa excōicatiōe ꝛ illuz absoluere. t. Sz quare iudex ñ pōt cognoscere de appellatōe ab ipso facta siē cognoscit an sua sit iurisdictio. ff. de iudi. si qs ex aliena. ff. si qs in ius vo. nō icrit. l. ii. ꝛ s. e. cū parati. iō nō pōt cognoscere de appellatiōe qz cū ꝓbabilis cā exposita est in appellatiōe iā exēpt⁹ est a iurisditiōe illi⁹ ꝛ est illi suspect⁹. vt. s. e. ad h si. ꝛ c. ꝓposuit. ꝛ p̄sūptio ē ꝓ ipso q̄ semper vellet iudicare ꝓ sua iurisditiōe. ꝛ eadē est cā quare arbitri cognoscūt de suspitiōe ꝛ nō ipse iudex: sz cū dubitať de iurisditiōe secus est: qz de hoc ipso an sit iudex agiť qz semp p̄sumiť ꝓ iurisditiōe q̄diu incōtrariuz oñdať ex quo apparet delegatō vel ordinaria iurisditio. vt. s. ꝺ rescrip. sup lr̄is. i fi.

a Si vo. qui enī alias nō habet iurisditiōem si crimē est notoriū habes. s. e. puenit.

b Notoriū. hic inuit solutionē scōe q̄nis que fuit vtꝝ archiepūs denūciare debeat iſtū absolutū si inuenerit eū legitime appellasse ꝛ diē q̄ si est notoriū mandatū eꝑi fuisse indiscretū vel iniustū bñ pōt ꝺ facē

c Declarare. Sz nūqd pōt ꝓ nūciare sniam eꝑi iniustā vel denunciare illum non ligatum? videtur q̄ sic. cum notum sit ei episcopum delīsse sz ñ credo: qz sic ꝓnūciaēt appellatōez fuisse iniustā. ꝛ sic vsurparet officiū supioris. si aūt vellet renūciare appellatiōi sue tūc archiepūs posset ꝓnunciare sniam iniustā imo ꝓnūciaret sniam nullā fuisse ꝛ denūciaret illū absolutū si legitima appellatio ꝑcessit. s. de offi. dele. cum cōtingat.

d Cū aūt. mō dat verā solutiōem que ꝑmit p̄dicta. ꝛ est solutio ꝑmeq̄nis q̄ fuit: vtꝝ metropolitan⁹ cognoscere valeat de hmōi questionc quā iste appellās coram eꝑo deposuit.

e Questionē. ꝛ ita magistrat⁹ pōt facere iniuriā subdito. ff. ad. l. acquil. quēad modū. §. magistrat⁹. ꝛ. ff. q̄ me. cā. l. ii.

f Renūciasse tacite. si. C. de iureiu. si quis. ꝛ s. de off. dele. gratum. ꝛ j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi ꝺ hoc. ꝛ j. de ꝓuile. accedētib⁹. ꝛ. C. ꝺ iure do. ipe. l. ii.

g Tanꝙ aduersa. no. q̄ nō audiť ꝓponēs aduersa. xxiii. q. vii. q̄ aūt. ꝛ xiii. q ii. q̄ ꝓpostex. ꝛ s. de p̄sūp. lr̄as. lxxxiiii. di. gesta. C. ꝺ mū. patrimo. ꝓcess. li. x. ar. ꝺ. j. de regu. sicut. ff. de inoffi. te. papinian⁹. §. sed nec impuberis. s. de p̄scrip. auditis. ꝛ est hic ar. q̄ si aliquis cōtestať litē licet dicat illa verba. salua lit. cōtesta. nihilomin⁹ facta est litis cōtes. ar. s. de ꝓsti. cū. ℳ. ferrarien. ar. ꝺ. ix. q. iii. saluo ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. si in vēditiōe. ff. ad fille. beres. ff. de acq. beredi. ꝓ berede. vii. q. i. pōtifices. s. de elec. cumana. vbi ꝺ protestatōe tractať

b Dilectis. faceret. i hoc enī ñ incidit in canonē late sñie. j. de depo. grauis. j ꝺ sen. ex. vt fame. Sed nūdq̄ lz laico taliter detinere clericū habētem administratiōem ipsius: ar. q̄ sic. j. ne cleri. vel mo. c. ii. sz nō credo. ꝛ expone ibi de ꝑhendant in fraudē verbo. s. reddēdo rōnē administratōis. ecclesia tñ illis qui taliter deꝑhēdūtur in fraudē non subuenit qz post ꝓhibitiōem ecclesie hoc fecerunt vt ibi dicit. Sicut volebāt iudei capere iesum in verbo. de pe. dis. vii. c. i. v. hi enī a deo ꝛc. si. ff. ꝺ pigno. ac. l. vlt.

i Interdictū huiusmodi. hoc facere potuit decan⁹ ex spāli cōsuetudine vt ciuitatē vel ecclesiā maiorē supponeret interdicto. nā de iure cōi secus est. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. quesiuit.

k Tenebať. qz dū quis manet in crimine sup quo appellat nō est audiēdus. s. co. cōsuluit. ꝛ. c. cū sit romana. in fi.

l Irritū. q̄ facere non debuit ꝓpter appellatōem decani. vt. j. e. sequiť. Et tñ interdictū nō tenebat ꝓpter appellatiōez eꝑi: qz qui fāt quod ad ipz nō ꝑtineat

eius qui de ap. cogniturus est per/tinet prudenter corrigere que con/tra ipsaz inuenerit attētata. Si vo⁸ notorium ᵇ existeret: quod manda/tuz episcopi indiscretum fuerat vel iniustuz: cui nō tenebatur subditus obedire ac per consequentiam ei li queat euidenter subditum legitime ꝓuocasse: pōt archiepūs auctoritate metropoli. declarare ᶜ subditū ir/rōabiliter extitisse anathematis mucrone ꝑcussū. Cum aūt ᵈ excōicatus qui appelluarerat iuxta prescriptaz formaz coraz archiepō deponit cōtra eꝑum q̄nē ᵉ metropol. ad recognoscēdū de cā pōt iterponere partes suas: cū ille appellatiōis ꝓsecutiōi renūciare tacite ᶠ videať sz si vbo vel facto ap. se uelle ꝓsequi ꝓtesteť nō tāquā ᵍ aduersa petens ꝛ sibi contrarius audiendus.

Dez eꝑo. a. cantori treteñ.

Dilectis filiis decāo altisiodoreñ. ac magistro. r. altisiodoreñ. episcopi procuratore in nostra ꝑntia cōstitutis: idem magister proposuit: quod cū dict⁹ eꝑus presbyterum domus dei in qua dispensationem plenariaz obtinere dignoscit detineri faceret ʰ vinculis mācipatū ꝓ eo quod bona quedam eiusdem domus que furtiue subtraxerat: restituere detractabat ꝓpter quod ēt ab eodē eꝑo fuerat excōicatiōis vinculo innodatus: ꝛ supradictus decanus eꝑuz monuisset: ut ei restituret uel saltē redderet presbyterum memoratū quē ad iurisdictiōem suā spectare firmiter asserebat: eꝑs metuens ne decanus aliquid in suum preiudiciū attētaret: se ac suū statum ecclesie ac ciuitatis protectiōi metropoli. supponens ad ei⁹ audientiā appellauit. Verū decan⁹ post modicū tēp⁹ interdictū hmōi ꝓmulgauit: ut episcopo in ciuitate presente a diuinis in altisiodorensi eccle/sia cessaretur. Postmodum uero cuz die appellat. prefixo ꝓparuisset ptes coram officiali curie senonen. decanus allegās q̄ ap. ab eꝑo interposite: ideo nō duxerat deferēdum quoniā presbyter supradict⁹ adhuc in vinculis tenebať ᵏ ad nos vocem app. emisit: officialis aūt iudicauit irritū ˡ interdictū a decano post ap. eꝑi ꝓmulgatū: ꝛ infra. Quia uero idē eꝑs diuersos ᵐ modos exp̄sit se cūdū quos decano pat⁹ fuerit super captiōe presbyteri iusticiā exhibere ad metropol. sedē appellans decanus nō potuit post hoc ferre sniam interdicti: ꝛ iō sniam ipsā ab eo post appellationē legitime ⁿ ꝓmulgataz irritam decernimus ꝛ inanē nō obstante q̄ decanus ad excusationem suam quasi variando ᵒ proposuit: q̄ priusquā eꝑus appellasset sniaz tulerat cui⁹ effectuz ad tēpus duxerat suspēdēdū ᵖ cū iteri ap. iterposita ꝓcedere ñ debuerit ad sniaz exequē daz ᵍ officialis: ꝓcessuz qui post ap.

similes modos volebat ei facer iusticiam ꝛ iō nō tenuit interdictuz: qz nō erat notoriū captōe p̄sbyteri iniuriosā cē. vñ nō obstat. s. e. cōsuluit.

n Legitime. no. q̄ vocat appellatiōem ultimaz ꝓ ꝓbabiles cās quas exp̄sit appellās. qō semp facē ꝺz qui appellat. j. co. vt debit⁹. ꝛ. c. cū spāli. §. i. ꝛ s. e. bone. ꝛ j. e. cordi.

o Variādo. vñ nō debuit audiri. s. e. ꝓxi. in fi. iiii. q. iii. §. ītē in criminali. v. g falso. lxxiiii. di. gesta. ꝛ xiii. q. vii. qō aūt. j. ꝺ pe. sup bis. ꝛ j. vt ecle. bene. vt nostruz.

p Suspēdēdū. Sz nō videť q̄ sniа int dicti possit suspēdicū eni interdictuz ꝛ excōicatio pari passu ābulēt. s. c. ad hec qm̄. ꝛ excōicatio nō possit suspēdi. s. e. pastoralis. ĝ nec iter dictū. snia eni statiz cōsegī suū effectum nā facti quidē qō in arbitrio ꝛc. ii. q. iii. §. notandū. nec iudex pōt efficere qn dānarū de furto seq̄tur infamia. ff. de fur. ñ pōt. Ad hoc dicas q̄ snia interdicti q̄ tulit decanus fuit sb

cōditiōe vel in diem ꝓlata qz suspēdit ecclesiā q̄cūq̄z eꝑs esset p̄sn si. ff. de here. isti. q̄tiens. §. si quis ita. ꝛ talis snia bñ pōt suspēdi p appellatiōem. s. e. ꝑterea. ii. ꝛ iō cū appellatio iterposita fuerit añ diē cōditiōis. imo cū appellatio ꝑcessit sniam nō debuit postea nec potuit ferre nec exequi sniam interdicti. Pōt tñ dici q̄ quātūcūq̄z purū sit interdictū pōt suspēdi ꝛ in hoc differt ab excōicatiōe sicut effect⁹ originaľ peccati suspēdiť lz ipm originale maneat. de cōse. di. iiii. c. ii. sicut executio dignitaťi alicui⁹ suspēdiť. xv. q. viii. si qs p̄br̄. sic effect⁹ acceptilatiōs suspēdiť lz nō ipsa acceptilatio. vt. ff. de do. iter vi. ꝛ vx. cū hic status. §. sin aūt. vñ si relaratū est interdictū ad tp̄s ipm tñ manet. ff. de ꝑca. sed si manēte. nec est opus vt itez renoueť. xxvi. q. vi. g recedūt. ꝛ. C. de cur. furio. cū aliis. ꝛ in casu isto si appelleť nō suspēdiť interdictū. vt dictū est. s. e. ad hec qm̄. Sed lr̄a sequēs cū interim ꝛc. ꝺicit exp̄sse. vñ si tpe suspēsiōis appelleť nō ꝺz postea exequi interdictum vt hic dūmō appellatio sit legitima. Cōtrariū tñ dixerūt lau. ꝛ vin. ꝛ tan. vt est. s. e. ad hec qm̄. sz ista lr̄a obstat eis. Sz qō ꝺ. diē itelligiť q̄ñ interdictū positū fuit in diē vel sub cōditiōe effect⁹ vo excōicatiōis suspēdi nō pōt qz ꝙcito quis est excōicat⁹ est mēbrū diaboli ꝛ est ꝑuat⁹ sacris ꝛ cōione fideliū. vñ ad hoc vt efficiať mēbrū dei necessaria est absolutio. xi. q. iii. excellētissim⁹. papa tñ posset eius effectū suspēdere j. de sen. ex. si vere. qz de nulla snia facit aliquā. iii. q. vi. hoc qppe. maⁱ⁹ enī est de nihilo aliqd facere q̄ de aliquo aliud vel nihil. de cōs. dis. ii. reuera. ver. fi. in v. hmo igitur xp̄i. qui potuit facere ex nihilo qō nō erat ꝛc. io.

q Exequendum. quia appellatione interposita nihil est innouandū ii. q. vi. appellatione. ff. nihil inno. l. vna. Ex hoc patet q̄ iudex post appellationem diffinitiuam sententiam non debet executioni manda re alioquin restituatur possessio appellanti antequam de appelatione cognoscatur. s. de iureiuran. venientes. ꝛ idem dicit hic inferius: appellatione interposita nihil debet innouari.

r Perturbare. qui perturbat diuinum officium sine pena excōicationis potest eiici de ecclesia. j. de sen. excō. veniens. ꝛ. c. cum voluntate. §. si quis vero.

a Deferẽdum.ꝓmo nõ detulit sed denũciauit interdictũ nullũ.vt.s. dicitur.postea detulit quo ad ꝓcessũ ꝓncipalis cãe ꝛ apostolos ꝓcessit.vt hic dicit tan.

b Principale.captio presbyteri fuit negociũ ꝓncipale:accessoria fuerunt interdictum ꝛ eius obseruatio:ꝛ sic patet ꝙ idem iuris debet cẽ i accessorio qõ i ꝓncipali.s.de offi.del. preterea.ꝛ.c. prudẽtiam.ad fi.ꝛ.ff.de iurisdom.iudi.l.ii.ff.de reg.iur.cum principalis.ꝛ.s.c.prox. v. nos igitur.

c Post appellationem.huiusmodi appellatiõem dicit legitimã ꝛ tamen factũ decani fuit minus legitimũ.si.j.de cõcess. ꝓbeb. constitutus ꝙtum ad partes de cisam.ꝛ sic videt ꝙ appellatio minus legitima impedit effectum excõicationis boc satis potuit esse vt factum decani fuisset minus legitimũ ꝛ tamen decanus ex alia cã postea potuit legitime appellare

d Quã denũciationi.hic videtur ꝙ in dubio magis stetur appellationi ꝙ õnũciationi excõicatiõis ꝛ quam ipsi sentẽtie cum tamen potiꝰ ꝓsumẽdũ sit ꝓ sniã ꝙ pro appellatione:qz appellãs tenet ꝓbare sniã iniustã. vt.s. eo.cum ecclesia.ꝛ est si.ff.de mino.minor xxv.an.in fi.io.Credo ꝙ cũ dubitat an teneat appellatio potius vitandus ẽ ꝙ i dubio ei cõicanduz ar.j.de cle.ex.mis. illud.b.

e Vt nostr. hec decre.est ps illius quã habes.j.vt eccle.bene.vt nrm.ꝛ p illam intellige istã.

f Reuocauimus.ꝛ ita qcquid postea factum fuit nõ tenuit: ꝛ ita traditio sigilli postea facta non valuit tãq̃ a nõ suo iudice.si.s.vt li.pẽ. ecclesia sancte marie.s de offi.leg.licet.ꝛ.s. ꝺ postul. bone.

g Cũ plus.sic ipso facto negat aliqs clericatuz.j.de sen.ex. cõtingit.ꝛ.j. de vi.ꝛ bo.cle.c.vlt.ꝛ plus ẽ revocare negocium ad se ꝙ sit appellat sed post appellatõez nihil est innouanduz s.c.ꝓ.ꝛ.c.bone.ergo multo fortius pꝰ quã supior ad se negociũ revocat inferior nihil facere põt.ii q.i.nomen.ꝛ si iudex dicat se velle referre negociũ superiori statiz tenet ꝓtibus tradere acta.j.e.intimasti.si ptes hoc approbauerint.C.de rela.l.ii.si.s.eo.dilecti.vbi de boc.

h Blate.bienniũ.s.c.cum sit romana.ꝛ.c.constitutus.

i A ꝓuo cante.s.eo.ꝓsonas.

k Prorogari.nisi ex iusta causa.s.e.ex rõne.ꝛ.e.cum sit romana.ꝛ bic.

l Appellatus.idẽ est de appellãte.s.e.ex insinuatiõe.ꝛ.s.e. sepe.

m Pars appellata.ps appellata nõ põt ꝓuenire terminũ legalez nisi ꝑm ꝙ hic dicit.ii.q.vi.appellatore.terminũ vo statutuz ab hoie neutra pars põt ꝓuenire j.e.sepe.pars appellans infra terminũ legalem quandocunqz potest:ꝛ si vult potest lras impetrare cũ in eius fauorez annus concedatur eidez.j.de cõfir.bone.item ꝛ illud scias ꝙ infra terminum legalem debet causa appellationis esse terminata:nec potest vltra protendi.ii.q.vii.ei qui appellat.ꝛ.C de tempo.appel.l.vlt.§.vlt.ꝛ.l nemo.nisi ex iusta causa prorogetur.s.e.cum sit.ꝛ.c.constitutus.ꝛ bic:

n Precurrat.ꝛ sic nemo debet preuenire diligentiã alterius captiose.si.xvi.q.iii.placuit ꝛ.ff.ad tertul.l.ii.§.si mater.ii.

o Prosequi.etiam altera parte absente ea tamen prius citata vt hic patet.ꝛ.ii.q.vi. appellatore.ꝛ.s.de sen.ꝛ re iudi.cũ bertoldus.ꝛ.C.de tempo.appel.l.vlti.§.illud etiam.ꝛ est expressum.j.e.c.prox.

p Periculũ.ne ecclesia in spiritualibꝰ vel temporalibꝰ ex mora detrimẽtum incurrat in quo casu posset etiam lit. non contesta.procedi.s.vt lit. non contesta.quoniam.§.i.ar .s.e. constitutus.

q Prioribus.hoc itellige dũ tamen priores littere de alterius partis appellatione fecerit mentionem.alias non valerẽt veritate tacita impetrate.j.de confir.bone.ꝛ.s.de rescrip. ex parte.

r Per tuas.liquebit.no.ꝙ si iudici nõ liquet de cã tunc debet constituere ꝓtem possessorẽ nec audiret aduersariꝰ nisi ꝺ ꝓpetate.vt.C.quõ ꝛ qñ in.ꝓsentaneũ.vel si liqt ꝓcedat ad diffinitiuã sniaz.ꝛ bene intellige i casu altero istiꝰ decre. cũ fuit appellatũ testibꝰ publicatis ante sniam.vt.s.de do.ꝛ contu.put.vbi ꝺ hac materia plene dicitur.Item si possessor ẽ ꝓs ꝛ actor abñs tũc siue lis sit ꝓtestata siue nõ põt dari diffinitiua snia si cõstet de meritis cãe.ꝛ sic itelligit.s.de do.ꝛ cõtu.cãm.ꝛ sic põt etiaz intelligi s.de rest.spo.audita.ꝛ.C.quõ ꝛ qñ in.anc.qui semel.ſz si nõ liquet ei de cã absoluet reũ ab obseruatiõe iudicii ꝛ in expensis cõdẽnabit sibi actorẽ.C.de iudi.ꝓperãdũ est.§.si quidem nec obstat qõ dicit actore non ꝓbante reus ꝛ si nihil ꝓstiterit obtinebit.vi.q.vlt.actor.ꝛ.j.vt eccle.be.vt nostrũ.ꝛ.s. de causa.pos.ꝛ ꝓprie.cum ecclesia.il la regula locũ habet cuz ambo sunt ꝓtes.ſz in alio casu istiꝰ decre.cũ appellat a snia ꝺ illã cõfirmare vel infirmare. ii. q.vi.in fi.Sed põe q iudices ꝺres qui tulerũt sniam cõdẽnationis crediderũt actorẽ bene ꝓbasse intentiõem suã cuz in veritate non probasset in cã appellatiõis altera ps que appellauit est abñs ꝓ contumaciã vt ibi dicit ꝛ ille pro quo lata est snia est ꝓs iudicibꝰ cõstat ꝙ ꝓs nõ ꝓbauit vñ sniam cõfirmare nõ ꝓt:credo ꝙ cassanda sit snia: ꝛ qz ille reus est cõtumax adiudicabũt ꝓti possessiõem reseruata qõne ꝓprietatis abñti sic

la debeatis cognoscer nos sup boc ꝓsuler uoluistis:ꝛ infra. Licet igit appellãti legittime a snia idulgeat ãn ꝰ a lege:aut ex iusta cã biẽniũ ꝰ ad ap.iterposi.ꝓsequẽdã:qz tñ bmõi termin ꝰ põt restringi nõ solũ a ꝓuocãte uerũ ẽt a iudice a cuius snia ꝓ uocatur:cũ iõ sit ꝓstitutum nõ ut terminis ipse preueniri nõ possit:ſz ne ualeat prorogari ꝛ:credimus distinguendũ:in quo casu lre impetrant ꝛ quidẽ qñ certus terminus ab ap / appellãte uel a iudice ap.prefigitur prosequẽde si eo tacito appellat ꝰ lras ꝓpetrauerit:bmõi lre tanquam tacita vitate subrepte obtinere non debẽt aliquã firmitatẽ. Si uero nõ sit aliquis terminus:a iudice uel ab appellãte prefixus ps ᵐ appellata infra terminũ constitutũ a lege:dum / modo nimiũ ñ precurrat ⁿ:ut appellantez i cõmissione impetranda sup plãtet ꝓmissionis lras poterit ipe / trare: quaꝛ auctoritate i ap.cã legitime ꝓcedat:ita ꝙ si appellans voluerit i cã ap.procedere oportebit eum agere sub iudice sic obtẽto:ni si possit cum legitime recusare:ꝙ si agere noluerit appellat ꝰ põt nihilominus ꝓsequi ᵒ cãz ipsaz:maxime si sẽtiat sibi ex dilatione iminere gra / uamẽ supior quoqz iudex si viderit ex dilatiõe piculũ ᵖ iminere:põt ꝛ debet neutro ꝓsequente ap.occurere ut piculũ euitet:puta si a snia lata su per confirmatione alicui ꝰ electi fuerit ꝓuocatũ:ꝛ utraqz ps uelit etiaz ad annum ꝓsecutionem appel.differre põt utiqz:immo ꝺz supior iudex ad quem fuerat appellatum terminũ ꝓuide moderari:ne gregi dominico diu desit cura pastoris. Ex bis igit ꝓsul.vre noueritis eẽrñsũ ꝙ ꝓ posteriores non derogatur prioribus ꝰ legitime ĩpetratis per quas ad confirmãdã sniam uel infirmandã.preuia põt rõe ꝓcedi. Idẽ.

Per tuas lras requisisti:utruz si post latã sniam uel saltẽ post depositiões testiũ publicatas fuerit ad se.ap.ap.bi qui sup bec delegãtur a nobis:si altera ptium eoruz se nolerit cõspectib ꝰ presentare: cãm sibi delegatam iudiciali possint calculo termiare. Nos igit cõsul.r.taliter rñdem ꝰ:ꝙ cuz lis sit sup eodem negocio corã primis iudicib ꝰ legitime ꝓtestata potuerunt iudices delegati eo ꝙ ꝓuenit se ꝑ ꝓtumaciã absentãte cũ eis de meritis cãe lique bit:ꝓmissũ sibi negociuz diffinire.

Idem in cõcilio generali.

facerēt ante ſniam. vel dic q̄ ſufficit tm̄ infirmare ſniam ꝓdēnādo abūtē in expenſis. ii. q. vi. in. §. appellatōre. b.

a VT debit⁹. deferaſ. ſ. C. qñ. ꝓuo. nō eſt neceſ. oēm hōrē. ⁊ ſic eſt ar. q̄ iudices honorādi ſunt ꝓpter ſuā dignitatem.

b Corā idoneo. hoc ideo dicit q⁊ ſi cōueniaſ coram non ſuo iudice non obeſt ei quia debet allegare ꝓuilegium fori nec ꝓiudicaſ ei q̄ facit corā eo. ſ. de iudi. at ſi clerici. ⁊ ſ. de fo. cōpe. ſi diligenti. ⁊ c. ſignificaſti. ⁊ eſt arg. ad cōnem vtq̄ interruptio facta ſit p lit. cōteſt. corā nō ſuo iudice: q̄ nō ſit interruptio facta. patz. C. ne de ſta. defunc. ſi pater.

VT debit⁹ honor deferaſ iudicib⁹: ⁊ litigatorib⁹ ꝓſulaſ ſup laboribus ⁊ expēſis: ſtatuimus ut ſi quis corā idoneo iudice cōuenerit aduerſariū: ille añ ſniam ad ſupiorez iudicē abſq; rōnabili cā nō prouocet: ſed coram illo ſuam iuſticiaz ꝓſequaſ: nō obſtante ſi dicat: q̄ ad ſuperiorem iudicem nuncium deſtinauerit aut lras impetrauerit ab eodem priuſquam delegato fuerint aſſignate. Cū aūt ex rōabili cauſa putauerit appellādū corā eodē iudice cā probabili appellatiōis expoſita tali videlz que ſi foret ꝓbata deberet legitia reputari: ſuperior de appta eſt per ſolam citationem āmodo non poteſt tolli quantū ad cauſam illam per litteras pape niſi de hoc fiat mentio in reſcripto ſicut ⁊ in delegata. Sed ſi ordinaria iuriſditio non eſt cepta per citationem preuenitur bene per reſcriptum prout quottidie fit nec eſt neceſſe fieri mentiōem in reſcripto de ordinaria ⁊ hoc ideo vt dixit io. quia ordinaria iuriſditō generalis eſt. vnde tollit per ſpecialem que ō legaſ. ſ. de reſcript. paſtoralis. ar. j. eo. ti. c. i. ⁊ eoipſo q̄ papa ſcienter cōmittit cāz eam tranſfert. a poteſtate ordinarii. ſ. de offi. dele. paſtoralis. §. preterea. Et tu dicas aliam rōnem meliorem. cum enim dominus papa ſit iudex ordinarius oīum hoīum. vt. ix. q. iii. cuncta poteſt quilibet ipſum audire per ſimplicem querelam reintegra. etiā ipſe poteſt cognoſcere vel delegare: nec eſt neceſſe q̄ facit mentionē de iuriſdictione minoris ⁊ per appel. itur ad ipſum ſicut in legato cōtingit de quo minus videtur. ſ. de offi. lega. c. i. Item ⁊ hic corrigitur iſtud. ſ. de reſcrip. plerūq; vt ſtatim quis poſſit aliū ꝓuenire hītem ꝓres lras que nō ſunt iudici ꝓſentate. de hoc tamē dixi. ſ. de reſcrip. c. i. ⁊ ita patet q̄ ille qui primo ſuas litteras exhibz iudici ſiue ꝓueniat aliū in citatiōe facienda per ordinarium vel per delegatum ille obtinebit. ad hoc facit. ſ. de reſcrip. capitulū ſancte crucis. ⁊ ita nō refert que ſint prime vel ſecūde re integra exiſtente. ⁊ ſic intelligit conſtitutio iſta: re non integra exiſtente locum habent alia iura: in quibus caueatur q̄ non valet ſecundum reſcriptum niſi faciat mentionem de ꝑmo. b.

c Ante ſniam. no. q̄ dicat añ ſniam. ergo de appellatiōe p⁹ ſniam nihil ſtatuit: quia q̄ de vno dicit ō alio negaſ. xxv. diſtin. qualis. ⁊ ſ. de ꝓſump. nōne. quod verum credo: ⁊ idem dicit in decre. noua. e. ti. cordi. nobis eſt. Et ita patet q̄ hodie idem iuris eſt oībus iudicis delegatis ⁊ ſubdelegatis ⁊ ordinariis a quibus ñ pōt appellari niſi cā rōnabili allegata ſcripta vel nō ſcripta quia dicit corā idoneo iudice: ⁊ ſic non habet locum hodie decre. illa ſup queſtionū. §. ſi vo duo. vbi dicit q̄ ſi delegatus alii cōmittat vices ſuas ab illo poterit appellari lz cā ſit appellatiōe remota ꝓmiſſa: lz q̄tū ad alia bene tenet. Cū ergo remota ſit appellatio ante ſniaz ipſo iure vt hic probatur quid operaſ remotio appellatiōis cū papa ſemp ſcribat appellatiōe remotā. Jo. dixit q̄ remotio appellatiōis hoc hodie operaſ vt poſt ſniam appellari non poſſit quin iudex poſſit mādare ſniam executioni non obſtāte appellatiōe niſi habeat cauſam ꝓbabilē appellādi: ſed ſi non eſt remota appellatio tunc poteſt appellari poſt ſniam ꝑm q̄ appellabaſ ante conſtitutiōem iſtam. ſ. de offi. dele. ſuper eo. ſed hoc non eſt vez: quia de appellatione poſt ſniam nihil ſtatuitur per iſtam conſtitutiōem vt dixi. Et io. etiam non perſiſtit in hoc: immo dic̄ q̄ ſi remota eſt appellatio nō pōt appellari niſi in caſibus expreſſis a iure. ſ. e. paſtoralis. ⁊ ſi non eſt remota tunc appellatur quotiens habet ꝓbabilem cām appellandi talem que ſi eſſet probata ⁊c. vnde pōt dici q̄ illud idem operaſ hodie remotio appellationis cum apponiſ in litteris: quod olim operabaſ: q⁊ poteſt appellare in cauſis tantum expreſſis a iure licet ſit remota appellatio: in nō expreſſis non poterit appellari. vt. ſ. e. paſtoralis. vbi notātur quidā de illis caſibus. ⁊ ita per remotiōem appellationis non poſſet hodie appellari in caſibus non expreſſis: ſed in aliis poſſet. Ex vi huius cōſtitutiōis poteſt appellari vbi cūq; quis grauatur licet grauamē non ſit expreſſuz in iure: ⁊ quia iniquū erat q̄ aliquis euidenter grauatus non poſſet appellare qui habebat ꝓbabilē cām appellandi cum caſus ille non eſſet expreſſus in iure: emanauit iſta conſtitutio qua cauetur q̄ quicunq; habet ꝓbabilem cām appellandi talem que ſi eſſet ꝓbata ⁊c. illud grauamen non ſit expreſſum in iure poſſit appellare: ⁊ ita hec cōſtitutio ad alia extendiſ q̄ illa decre. paſtoralis. quotiens enim noua lex cōſtituitur ad eas ſpecies ꝓtinere non videtur quibus ſpecialiter ipſa lege pena addita eſt. ff. de pe. ſanctio legum. ⁊ ita conſtitutio iſta ꝓmittit appellare vbi remotio ap. ꝓhibebat: ꝯ ſiue ſit remota appellatio in litteris ſiue non idem iuris eſt Si enim non eſt remota appellatio poteſt appellare vbicunq; ꝓmittitur appellatio per iura ſpecialia. vt. ſ. e. poſtremo. ⁊. c. ex pte. ⁊. c. ſignificantibus. ⁊ non i oībus cōſimilibus vbi exprimitur in decre. q̄ poſſit appellari ⁊ beneficio iſtius conſtitutionis poteſt appellari in oībus aliis caſibus non expreſſis vbi exprimitur talis cauſa: que ſi foret probata legitima eſſet: licet illa non ſit ſcripta in iure. ⁊ ita patet q̄ remotio appellationis quo ad veritatem nihil operatur ſed potius apponitur ad cautelam: quia plus timeri ſolz quod ſpecialiter probibetur q̄ quod generaliter imperaſ. xxiii. di. quāquā. ⁊ conſuetudo eſt eccleſie ⁊ tā in ꝓncipalibus queſtionibus q̄ in incidentibus remota eſt appellatio per iſtaz conſtitutiōem ⁊ corā quocūq; iudice niſi cum quis grauatur in caſibus expſſis vel non expreſſis. ⁊ ſic papa remouet id quod iam remotum eſt de iure. ſic concedit papa quod de iure comuni conceſſum eſt. ſ. de iureiuran. ⁊ ſi chriſtus. in fine.

d Si dicat. ⁊ ſi propterea appellauerit eius appellatio non eſt admittenda. ii. q. vi. eius qui. ff. de ap. reci. eius qui. ⁊ ſic correcta ſunt iura illa. ſ. c. meminim⁹ ⁊. c. ad hoc. ſicut. ⁊. ſ. de offi. dele. cum cauſa. quia non ꝓdeſt nuncium ꝓmiſiſſe ad ſuperiorem nec ꝓdeſt etiam habere litteras quod plus eſt que nondū ſunt iudici preſentate. vt hic dicit. Ratio huius conſtitutionis fuit ne quis ſine cauſa declinet examen ordinarii iudicis vt proprius honor debitus iudicibus deferatur. C. quando prouo. non eſt ne. omnē honorem. vnde ſicut non poteſt declinari iudicium eius per appellationem fruſtratoriam ſic nec per miſſionem nuncii: quia per miſſionē nuncii non intelligitur prouocaſſe facto vel verbo cū cauſa nondum eſſet mota nec cōminata nec ad iudicem aliquo modo inſinuata. Unde licitum eſt aduerſario ad iudiciuz prouocare ⁊ ius ſuum proſequi coram ordinario ⁊ ita preuenire aduerſarium nec prodeſt illi litteras allegare ſi nondum ſint iudici preſentate ⁊ ita quaſi preuentus oportet eum coram ordinario reſpondere quia iudices illius non prius dicuntur iuriſdictiōem recepiſſe cum effectu niſi cum eis littere preſententur. ſ. co. ſuper eo. ii. in fi. ſic cū quis citatur ſi poſtea pendente citatione mutauerit domiciliū quaſi preuentuſ oportebit eum reſpondere. ſ. de ſo. compe. c. penul. ſic ⁊ iſte qui iam habebat litteras in arca ſua preuentus eſt. Preterea cum per ſecundum reſcriptum non tollatur iuriſditio delegata niſi de ea fiat mentio multo fortius videtur q̄ non tollatur ordinaria niſi de ipſa fiat mentio. facilius enim tollitur extraordinaria q̄ ordinaria. iii. q. iii. §. ei autem. Super hoc dicas q̄ ſi iuriſditio ordinaria iaz ce

e Delegate fuerint. ⁊ ita videtur q̄ ſi prime littere delegato ſint aſſignate non poteſt preueniri ab ordinario vel delegato per ſecūdas niſi fiat mentio de primis. Sed quid ſi non procedant primi iudices nūquid valebunt ſecunde vel q̄diu debent expectare ſecundi ſi non pōt primi ꝓcedere impediti iuſta de cauſa: poteſt dici q̄ in hoc caſu locū habeat decre. illa plerūq; ſ. de reſcrip. vt ſi non ꝓcedant primi iuſta cauſa ceſſante valeant ſecunde. Sed ſi non curant procedere: tunc moueantur per ordinarium vel per ſecundum delegatum vt ꝓcedant infra terminū competētem quia vnus iudex propter negligentiam amittit iuriſditiōem: ⁊ alter poſtea ꝓcedit in cauſa. ſ. de offi. ordi. ſignificauit. ⁊. ſ. de offi. dele. prudentiam. in fi. ⁊. ſ. de ſo. compe. licet. ⁊. c. tenore. ne de dolo ⁊ malicia pars altera cōmodum conſequatur quia dignum eſt vt propter negligentiam ſiue dolum perdant iuriſditiōem. Iſta notula intelligitur cum prime littere ſunt iudici preſentate nulla citatione facta per eas ſed non eſt curandū de bis que i illa dicuntur quia litteram iſtam priuſquam ⁊c. debet intelligi prout dicitur in ſequenti notula que incipit: ſed nūquid. ⁊ in fi. illi⁹ notule ⁊ ſi ꝓpterea q⁊ nō dicit preuenta iuriſditio p ſolam pētiatiōem: licet littera iſta hoc innuat.

f Aſſignate. Sed nūquid ſola ꝓſentatio litteraz ſiue aſſignatio ſufficit vt non poſſit ꝓueniri ab ordinario ſiue alio delegato? ex hac littera videtur q̄ ſic. Sed contra potius videt q̄ ſola ꝓſentatio ſiue aſſignatio non ſufficiat: quoniā video q̄ ſi duo ſint ordinarii poſſum aduerſariū meum ꝓuenire coram altero quē voluero eligere non obſtāte ſi aduerſarius dicat q̄ volebat ⁊ deliberauerat me cōuenire coram alio cum quo tractauerat niſi iſti⁹ citatio ꝓuenuſſet. ⁊ idem credo i legatis ſiue delegatis ſiue in delegato ⁊ ordinario re integra. Rem itel ligo integrā ante citatiōem per quā iuriſditio ꝓpetuata eſt ⁊ nō p preſentatiōem. ſ. de offi. dele. gratū. vnde q⁊ dicit ꝓpus ⁊c. ſupple dū eſt maxime quia idē eſt poſt ꝓſentatiōem ⁊ ante citatiōem niſi aliud vīm rem ⁊ hoc dicit in fine illi⁹ no. ⁊ ſi ꝓpterea p ſolam ꝓſentatiōem vel additiōem ordinarii nulla etiā facta citatiōe non eſt ꝓuentus aduerſarius ſed per citatiōem ꝓuentus eſt. ſ. de ſo. cōpe. c. vlt. ⁊ p ſolā citatiōnē iuriſditio ꝓpetuatur ⁊ non per ſolam ꝓſentatiōem. Si alibi inueneris vbi dicatur q̄ ſola ꝓſentatio ſufficiat reducas illa ad id quod hic dicitur. ber.

g Ex rōnabili cā. Colligitur euidēter ex hac lra q̄ ſemp ſit cā appellatiōis talis: que ſi eſſet ꝓbata legitima eſſet ꝓponēda eſt corā iudice a quo appellatur. ⁊. j. cū cām. in fi. vbi dicit de hoc. Sed pōt queri q̄ cā dicaſ ꝓbabilis: vtq̄ illa que videt iudici vel aliis? videt q̄ hoc nō ſit referendum ad opiniōem iudicis. j. de ſen. ex. ſacro. ſicut nec ad opiniōem iudicis referī gd dicaſ manifeſtū: ſz ad ipam rei veritatem j. de ver. ſig. cū olim. ad id facit. iii. q. vii. iudicet. Sniabit enī iudex in hoc ſm q̄ ſibi videt. habita tm̄ collatiōe ſapientū ſi non eſt certꝰ. ar. ff. de arbi. qualē. ⁊ iudex eſtimabit ex opinione animi ſui ea que ꝓponunt. ar. iiii. q. iii. §. itē ſepe fit. Si vo iudex dubius remanet q⁊ iudex nō pōt certificari an ſit probabilis vel nō in tali dubio deferat appellationi. j. de ſen. ex. ſacro. ad fi. quicunq; enī appellat a grauamine ſiue in iudicio ſiue extra cām rōnabilē debet allegare in ſcriptis ſm tenorem cōſtitutiōis. Inno. iiii. j. e. cordi. nobis. alias reputabit nō appellās. vt ibi dicitur. b.

a Rõnabiliter.qz eãm quã ꝓpoſuit in appellãdo nõ fuit ꝓbabil': vt ex cuẽtu cãe apparet. Quid aũt debeat ꝓbaꝛ appellãs i cã appellationis dicit. j. eo. interpoſita. vbi de hoc. Sed qualiter remittit ad illum a quo appellauit cũ habeat cũ ſuſpectũ. ſ. e. ad hec. ſed nõ põt dicere illũ ſuſpectũ cum ex ꝓpria culpa ꝓceſſerit illa ſuſpitio ſicut ille q nõ ꝓſequit appellationẽ. ſ. co. ꝓſonas. ꝛ. c. cum ſit romana.

b In expenſis. hoc generaliter obtinet q̃ qui deficit in appellatiõe puniẽ in expẽſis. ſ. de teſti. ſignificauerũt. de expẽſis iſtis plene dicit. ſ. ꝺ dolo ꝛ cõtu. finẽ. ꝛ. ſ. de reſcrip. c. vlt.

c Alioquin. hic ꝑz q̃ ſi iudex appellationis ꝓnũciat appellatiõem tenere q̃ ꝑ hoc nõ expirat eius officiuz ſed incipiet poſtea cognoſcere ꝺ cauſa ꝓncipali. C. ꝺ re. cre. generaliter. § ſin aũt. ꝛ i auẽ. ꝺ ſãc. epiſ. §. ſi quis contra aliquẽ. in ꝓma colũ. col. ix. Dicas q̃ hoc locũ habet qñ appellaꝛ a grauamine añ ſniam qz tũc iudex datur quaſi ſub conditiõe quo ad ꝓncipalẽ cãz. vñ ꝓmo cognoſcit de grauamine ꝛ ſi inueniat legitimã appellationez tunc ꝓnũciat legitime appellatũ fuiſſe ꝛ poſtea ꝓcedit ſup ꝓncipali. ſi male appellauerit ꝓnũciauit male appellatuz ꝛ remittit ꝑtes ad ꝑ ores iudiceſ in expẽſis appellãtẽ cõdemnãdo. vt hic dicitur ꝛ ſub hac forma ſemꝑ ſcribitur quãdo appellaꝛ a grauamine. Si vo appellatur a ſnia diffinitiua tunc iudex debet cognoſcere de meritis cãe ꝛ videre an bñ vel male ſit iudicatũ ꝛ ſi bene ſit iudicatũ cõfirmabit ſniam vel caſſabit ſi male iudicatũ fuit. vt. ii. q. vi. in fi. ꝛ. C. de appel. eos. in quib⁹ dicit q̃ iudex tantum ꝓnũciare ꝺz ſniam iuſtã vel iniuſtã. Si vo plura capitula ſint in ſnia ſiue plures articuli iudex pro pte põt cõfirmare ꝛ pro pte caſſare ꝛ reformare ſniam ꝺm q̃ iuſtum fuerit. j. de teſta. rainutius. ꝛ rainaldus.

d Cauſis. ille enĩ ſemꝑ ſunt referẽde ad ſedẽ apoſtolicã. j. de bap. maiores. Que dicãt maiores cãe. no. ſ. de offi. lega. q̃ trãſlationẽ.

e Cum ceſſante. cõminãdo. videt ergo q̃ ex hoc poſſit appellari niſi de hoc ſatiſfaciat iudex: qõ tñ nõ eſt vez qz ex officio ſuo cõminari debet. ff. de iudi. in pemptorio. ꝛ. ſ. de reſti. in integ. tum ex litteris. i fi. nec etiã ꝺz ſtatiz quis moueri ꝓpter aſperitaté vboꝝ. ſ. de reſcrip. ſi qñ. Sed qualiter iudex põt mutare cõſiliũ ſuũ in alteriꝰ iniuriã contra regulã iſtã. ff. de reg. iur. nemo. ſed certe eodez mõ quo appellans põt mutare ꝓſiliũ. vt. ii. q. vi. ſi quis libellos. ſic ꝛ iudex. ꝛ intellige ſi appellãs adhuc nõ fecit ſumptus ad ꝓſequẽdã appellatiõem. ff. de cõdi. ob cau. da. ſi pecuniã. in ꝑn. ſed ſi ſumptus vellz reficere põt adhuc reuocare grauamen qz iã nõ intereſt illius. j. e. interpoſita. §. ii. Sz nũ quid iudex poſt decẽ dies põt mutare ſuã interlocutoriã? vt q̃ nõ: qz poſtea trãſit in rem iudicatã ſicut etiã in diffinitiua. ſ. de elec. cũ dilecti. ꝛ. ſ. de teſti. ſignificauerũt. ad ſi. Ar. ꝺ. ff. de re iudi. q̃ inſſit. põt dici q̃ licet trãſeat in rem iudicatã quo ad hoc q̃ poſt. x. dies nõ poſſit appellari: nõ tñ quo ad iudicẽ quin poſſit reuocare ſuã interlocutoriam: qz ꝛ appellãs poſt. x. dies poſſit renũciare appellatiõi qz ipſo facto renũciat quis eo q̃ nõ ꝓſequit iꝑam. ſ. co. ꝓſonas. Aduertat tñ qualiter corrigat ſuã ſniam ſiue errorẽ qz ſi ita dicat. Ego reuoco ſententiã meã ſiue corrigo errorẽ meũ: ſic fateꝛ ſe erraſſe ꝛ ſic ille habuit ꝓbabilẽ cãm appellãdi ꝛ ſic videt q̃ iuriſditio ab illo trãſlata ſit ꝛ ſic canon nõ poſſet reddere ſibi iuriſditiõem cũ fateaꝛ cãm a ſe trãſlatã curialius ergo dicat nõ credo te grauaſſe: ſed ſi grauauit e in aliq̃ illõ reuoco. ar. colligit ex hac decre. q̃ interlocutoria nõ trãſeat in rẽ iudicatã. Sed vez eſt q̃ nõ trãſit vt dictũ eſt quin iudex bñ poſſit illaz reuocare re integra. ſz q̃tũ ad illũ ꝺ quẽ lata eſt ſnia ſi nõ appellet infra. x. dies bñ trãſit ꝛ ſibi iputet q̃ nõ appellauit qz ſnie acgeniſſe videt. ar. ſ. ti. pr. q̃ ad ꝓſultatiõem. io. Itẽ hic eſt ar. q̃ actio ſemel extincta reuiuiſcit. ar. ff. de bono. poſſe. ſm tabulas. l. pe. §. qui teſtameto. ꝛ eſt ꝺ illud de cõſecra. di. iiii. ſi queris. ꝛ. ff. de ſolu. q res. §. aream. ſz hoc eſt beneficio huiꝰ ꝓſtitutiõis. ꝛ qz iudicis eſt corrigẽ qõ minꝰ legitime fecerit. j. de accuſa. qualiter ꝛ qñ. alia iura plura hoc dicunt.

f Cum ſpãli. ſit phibitione. quã habes. j. ꝺ ſen. ex. ſacro.

g Cõpetenti. trina. ſ. vt. xvi. q. vii. oẽs decime. xvii. q. iiii. ꝺ pẽbyteroꝝ. ꝛ. xxiiii. q. iii. de illi cita.

b Coꝝ eodẽ. ſ. co. ſecundo.

i Juſte ſuſpitõis. Quid ſi dubiteꝛ an ſit iuſta qz nõ eſt in iure exꝑſſa ꝛ alias dubitaretur? rñdeo arbitri electi de bꝰ cogſcãt ꝓmo an ſit iuſta: qz oia q̃ ad hũc articulũ ptinẽt ad arbitros ptinẽt. ſ. de offi. dele. c. ſuſpitionis.

k Cũ iudice. bꝰ intellige q̃ iudex ordiariꝰ ꝓcedit ex officio ſuo ꝺ aliquẽ ad famam vel clamorẽ. j. de accuſa. qualit ꝛ qñ. ꝛ ſic logtur iſta cõſtitutio in ordiario vt bene declarãt ſequẽtia aliter intelligi nõ põt ꝛ ita tã in ordinario iudicio q̃ ẽoꝝ dinario. ſ. inquirẽdo põt iuõx recuſari.

l Tertiũ. ſub hac forma non poſſet ꝓmitti in duos. vt ſi diſſentiant tertiuz eligãt. ſ. de arbi. inotuit. ꝛ. ff. de arbi. item ſi vnꝰ. §. ſi in duos. ſz ſi in duos ſimpliciter cõpromittaũ ſi diſſentiunt ꝑtoꝝ eoſ cogere debz vt concordẽt vel tertium aſſumãt. ff. de arbi. itẽ ſi vnꝰ. §. ꝓncipaliter. ꝛ. ſ. de offi. delega. ſuſpitiõis. §. i. itẽ arg. q̃ arbitꝛ q̃tũ ad hunc caſũ poſſet egredi fines iniũctos: qõ vez eſt auctoritate huiꝰ cõſtitutiõis alias nõ põt. ſ. de arbi. cũ dilectus. ff. de arbi. nõ diſtinguemus. §. vlt. ber.

m Diſtricto ꝑcepto. ꝛ ſic vñ q̃ idẽ faciat ꝑceptũ canonis qõ facit ꝑceptũ iudiciſ vt bñficio huius canonis teneãtur cõcordare vel aliũ eligeꝛ. ſz qz canon iſte penã iſtã nõ iponit iudex recuſatus cõpellat illos ꝛ penã eis imponat ſi non concordãt. ſ. de offi. deleg. ſuſpitiõis. in fi. que ſit ptãs iſtoꝝ arbitroꝝ dicit. ſ. de of. dele. c. ſuſpitionis. in fi.

n Terminũ. ab ipſo iudice ꝑfigendũ infra quẽ arbitri ſuſpitiõis negociũ terminare ꝓcurẽt. j. e. ti. legitima. in cõci. lugdu. q̃ corrigit illã ſuſpitiõis in bꝰ tñ ꝛ merito iudex recuſatꝰ arbitris itez terminũ ꝑfigere ꝺz infra quẽ cãm ſuſpitionis determinẽt ſicut iudex a q̃ appellaꝛ põt ꝛ ꝺz ꝑfigere terminũ appellãti infra quẽ cãm appellatiõis ꝓſequaꝛ alioquin in cã ꝓcedet. vt in. §. ſe. ꝛ. ſ. e. ſepe. ꝛ eadẽ rõ eſt in vtroq̃ caſu. ſ. ne ꝑtextu frinole appellatiõis vel recuſatiõis negociũ ꝓgeꝛ. iõ decre. illa ſuſpitiõiſ. corrigitur q̃tum ad hunc articulum. b.

o Be recuſatoris. nõ g̃ q̃ hec cõſtitutio logꝛ in ordinario qõ ex eo ꝓbaꝛ: q̃ iudex recuſatꝰ cõmittit alii negociũ illud qõ nõ põt facere delegatus inuito recuſatore. ſ. e. ſcõo. imo ſtatim ſuſpẽſa eſt ptãs ipſiꝰ. vt ibi dictũ eſt q̃ loquit in delegato tm̃. ſic. ſ. de fo. cõpe. ſi qs ꝺ clericũ. ꝛ. xi. q. i. puenit. ꝛ. ſ. e. ad hec. ꝛ. j. vbi ordinariꝰ recuſatꝰ cõmittit alii cãm ꝓbata ꝓmo ſuſpitiõe ꝺm tenorẽ huiꝰ cõſtituti onis. Sz ꝺ. ſ. de fo. cõpe. lz. vbi ordinariꝰ recuſatꝰ nõ ꝓmittit negociũ. imo ibi recurrit ad aliũ iudicẽ: ſz illa logt ꝺm cõſuetudinẽ loci cũ vacat iperiũ nec ꝓtinet ius cõe ꝛ ſic pz ex hac cõſtitutiõe q̃ ordinariꝰ põt recuſari: ꝛ cã ſuſpitiõis ꝓbanda eſt corã arbitris ꝛ ꝺm determinatiõem iſtius intellige iura ꝑdicta q̃ loquũt de recuſatione ordinarii. Nota q̃ hec clauſula de recuſatoris aſſenſu ꝺm io. ſi determinet totalẽ diſiũctã cõmittat negociũ vel ad ſupioꝛẽ remittat in optione recuſatoris eſt an velit negociũ cõmitti an ad ſupioꝛẽ referri. Et dicit io. q̃ itel lectꝰ iſte: ꝓbabilis eſt ſi determinat ꝓmã ꝑtẽ tñ tũc lra vult q̃ ꝺm volũtatẽ recuſatoris eligẽda ſit ꝓſona cui cõmittat negociũ. dũ tñ nõ ſit ſuſpecta. intellectus iſte nõ vr̃ ꝓbabilis imo iprobabilis. iniquũ enĩ eſſet q̃ actoꝛ ad volũtatẽ ipſius rei iꝑm cõueniat. nã ꝓ modica cã q̃nq̃z traheret cũ ad papã vt illũ fatigaret laboribꝰ ꝛ expẽſis ſic poſſet ſepe cõtingere q̃ potiꝰ renũciaret liti q̃ vellet taliter laborare. vel poſſet eligere talẽ lz illũ recuſare nõ poſſit q cãm ſuã male tractaret. vñ dicas de recuſatoris aſſenſu ꝛ etiã de aſſenſu actoris vt de vtriuſq̃z ptis aſſenſu cõmittat negociũ recuſatꝰ qõ ꝓbaꝛ. ſ. de fo. cõ. ſi gs ꝺ. ꝛ. ſ. co. ad hec. ꝛ j. vbi dr̃. te inſiſtẽte iudicẽ eligãt ipe ptes. ptes enĩ cõi ꝓſenſu iudices eligere de

bent cum ordinarij recusaſſ. xi.q.i.puenit.ſi ꝙteſ nõ ꝓcord auerint tũc iudex cõmittat alicui pſone neutri pti ſuſpecte.⁊ ꝙ dicit de recuſatoris aſſenſu ꝑcipue i tellige regrẽdus eſt aſſenſus recuſatoris ne iterꝝ recuſet illũ exquo conſentit in illũ.ſ.de offi.dele.inſinuãte.⁊.c.ſup qõnũ.§.nos.⁊.§.verꝝ.⁊.iii.q.iii.offeraſſ.⁊ ſi militer ꝙſenſus actoris regrẽdus eſt ne ipm poſtea recuſet:qz ꝛ ſit actor poſſ eũ recuſare.vt.ſ.de fo.cõpe. ſi gs ꝓ nũquã fuit intẽtio dñi pape ꝙ ptãs cõmittẽdi reſideret penes recuſatorẽ⁊ in ptãte iudicij eſt remittere negociũ ad ſupiorẽ vel cõmittere de aſſenſu recuſatoris⁊ etiaꝝ actoris vt dictũ eſt.⁊ hec determinatio de aſſenſu recuſatoris determinat tantũ hoc verbũ ꝓmittat.

Confeſſiõe. Ita patet ꝙ nõ admittit appellatõ ꝓ cõfeſſionẽ vel ſi exceſſus ſit manifeſtꝰ euidentia rei vel alio legitimo mõ puta ꝙ ſniam. Iſtis tribus modis factũ dicit notoriũ.j.ò coha.cle.⁊ mu.c.vlt.Cõfeſſus nõ audit appellãs.ii.q.vi.gcũ qz cõſucuit tñ dici ꝙ ſola confeſſio nõ impedit in criminali qn poſſit appellari.ii.q.vi.§.ſt quoꝝ.in cuili tñ ſi vellet ꝓbare errorẽ audit.ff. de cõfeſſ. cũ fideicõmiſſum.ſ.de confeſ.c. vlt.ſed hic non admittit. qz a correctione nõ appellaſſ.⁊ extra ordinẽ agitur ꝟ.

a Infra terminum.no. ꝙ triplex eſt termin⁹.vt no.ſ.eo. ꝓ ſonas.⁊ ibi illud videas.

b Procedat.ad petitiõem ad uerſarij.vt differat a ſequenti quãdo iudex ex officio ſuo ꝓcedit.

c Coram ſupiore. Sz qualiter ꝓcedet ſuperior qñ eps ꝓcedit ex officio nũquid vocabit epiſcopus:credo ꝙ ſit vocandus vt defendat proceſſuz ſuum ſi voluerit ſicut vocaretur aduerſarius in alio caſu cum eſt ibi actor⁊ reus nec tunc ne ceſſe eſt iudicem eſſe pñtem q tulit ſniam qz ius eius nõ leditur.ar.ii.q.vi.hoc etiam.

d Befecerit.⁊ ſic videt ꝙ appellans teneaſſ probare ſe iuſte appellaſſe qõ eſt verꝝ ſi appellatio recipiſſ alias non.j.c.interpoſita.⁊ ſic ꝑſumit pro ſnia iudicis exquo apparet de actis ſed pro proceſſu non preſumit ſi dubitaret de ipſo niſi quatenꝰ cõſtiterit vt in cõſtitutiõe illa qñ contra.

e Haſ.ꝓſtitutiões.ſ.pñtem.⁊ illã.j.de ſen.ex.ſacro.

f Regulares.ſ.e.reꝓhensibilis.⁊.ſ.c.c.ii.

g Cum cãm. ꝓponẽdũ.ꝙ iudex ex officio ſuo etiam facere dz.ſ.ti.pxi.iter monaſteriũ.⁊.ſ.de excep.paſtoralis.

b Litis.cõteſtatiõem qõ verꝝ eſt.vt.iii.q.vi.§.exceptio.⁊.ſ.ti. px.inter monaſteriũ.⁊.C.de excep.ſi quis aduocatus.

i Iudices.delegati.

k Teſtiũ.qbus receptis iudices delegati exaiatiõem q̃rũdã teſtiũ cõmiſerũt q busdã q vices ſuas aliis cõmiſerãt⁊ illi quosdã teſtes receperũt.ꝑmi iudices delegati approbauerũt receptiõem illoꝝ teſtium cum de iure talis receptio nõ valẽt ꝓpter que grauamina extiterit appellatum.

l Eadẽ die aduocati. Sed nũquid eſt iſtud neceſſariũ vt eadem die debeat revocari vel q̃cũq; ante ſniaz vr ꝙ q̃cũq; añ ſniaz.vt.ſ.de confeſ.c.vlt.⁊.C.de iur.⁊ fac.igno.erroꝝ facti.⁊.j.de cẽſi.oli.vbi de ꝑ.vel ſaltẽ vſq; ad triduũ. C.de erro.aduo.l.iii. In caſu iſto vr ꝙ eadẽ die debeat revocari vel ſaltez anteq̃ fiat aliqd in cauſa per quod videat approbare hmõi cõfeſſiõez:puta ſi ꝓducerent teſtes vel ſi aliquid aliud fiat ꝙ tm poſt lit.cõteſ.fieri dz.

m Lis cõteſ.non fuit.ergo videt ꝙ ſi nõ ꝓbabit ꝙ cõfeſſio eadẽ die fuerit revocata per ꝓñs lis fuit cõteſtata⁊ ſic p indirectã cõfeſſiõem aduocati etiã fit litis cõte.ſi.ſ.de do.⁊ cõtu. ꝓut.ar.ꝓ.ſ.de elec.dudũ.ii.⁊.ſ.de li conte.c.vno. vbi dicit ꝙ p narratiõem⁊ rñſionẽ fit litis conteſ.

n Delegatus.a ꝓncipe.C.de iudi.a iudice.⁊.ſ.de offi.dele.ſup qõnũ.§.ſi vero. per hoc patet ꝙ reprobata eſt opi.illoꝝ qui dicunt ꝙ ſubdelegatus poſt lit. cõte.poteſt alii vices ſuas ſubdelegare ad inſtar ꝓcuratoris qui poſt lit.cõteſt. factus eſt dñs litis.vnde poteſt poſtea dare alium ꝓcuratorẽ.C.de ꝓcu. nulla⁊.l.neqz.⁊ ſic volunt intelligere illam decre.ſ.ti.prox.cum bertoldus.que exꝑſe cõtradicit huic.ſed illa nõ cõtinet ius q̃tum ad hoc.nec fuit obiectũ⁊ ita per patientiã tollerãſſ.j.de preben.cum iam dudum.in fi.ꝙ ius nõ cõtineat.patet ꝙ gitima reputari:et tunc ſi habuerit aduerſariũ:ifra terminũ ꝑz locorũ diſtãtiam⁊ tẽporis qualitatẽ⁊ naturam negocii ab eodẽ iudice moderandũ ap.cauſaz ꝓſequaſſ:quã ſi ꝓſequi nõ curauerit:extũc ipſe iudex appel.nõ obſtãte ꝓcedat nullo autem aduerſario cõparẽte:tũc iudex ex ſuo officio procedat. Appel.cã corã ſupiore ꝓbata:ſuperior ſue iuriſdictionis officiũ exequatur. Sz ſi appellans in eius probatiõe defecerit:ad eũ a quo ipſũ malitioſe appellaſſe conſtiterit:remittat. Ceterum bas duas conſtitutiões premiſſas nolumus ad regulares extendi cõtra ſuas ſpẽales obſeruãtias.

HOno.iii.decano cancel.⁊ canonici linconienſi.

CUm cãm que iter abbatemet fratres de ualle ſancti ioannis ex parte vna:⁊ priorez⁊ canonicos de nouo loco ex altera ſuper eccleſia de boliſetb vertitur.r.ſancti angeli diacono cardinali ꝓmiſſimꝰ audiendam:⁊ infra. Procurator prẽdictorũ prioris⁊ canonicorũ proposuit:ꝙ cuz corã ſubdelegatis iudicum delegatoruz inducias ad ꝓponendum exceptiones dilatorias petiſſet:quia aduocatꝰ ipſius ductus errore reſpondit ꝙ eccleſia de nouo loco eccleſiam de qua erat qõ ꝑ.xl.annos⁊ amplius pacifice poſſederat:licet ipſe eadẽ die aduocati errorem corrigens ipſius reſponſionẽ que ſue petitioni contradicere videbaſſ:ne per eã aliquod ſibi poſſet preiudiciũ generare:.ꝓ eo ꝙ ante lit.conteſta. ſunt exceptiões dilatorie proponẽde:corã eiſdem iudicibus reuocauit. Judices tamen per huiuſmodi reſpõſionẽ erroneã aduocati lit.cõteſta.fore credentes ad receptionem teſtium partis alterius ꝓceſſerunt:⁊ infra. Mandamus:quatenus ſi dicti prior⁊ canonici legitime ꝓbauerint ꝙ per ꝓcuratorẽ ipſoruz eodem die aduocati reſpõſio extiterit reuocata:quia ſic per conſequens lis conteſtata non fuit:uel ꝙ delegati teſtes receptos a ſubdelegatis ſubdelegatoruz ſuorum approbauerint cuz non niſi delegatus a principe cauſam alii valeat delegare:qcquid ab ipſis poſt ap.coꝝ factũ ẽ:dũmodo hec in appellatione expreſſa fuerit:nũcietis irritũ⁊ inane.

IDem decano⁊ theſaurario⁊.p. petri canonico zamorenſi.

DIlecto filio.g.capellano nro d.preſbytero⁊.i.capituli ſalamantini ꝓcuratori a nobis audito re cõceſſo ꝓcurator capituli proposuit coraz eo:ꝙ cũ dictus preſbyter ſup receptione ſua in ſalamãtina eccleſia executorias a nobis ad ar/ boc qõ hic dicit non niſi delegatus a principe ẽãm poteſt alii delegaſſ nõ diſtinguendo ante lit.cõte.vel poſt.⁊ ita ibi nõ potuit de iure delegari. Eſt ergo tenẽdum ꝙ ſubdelegatus alii ſubdelegare non põt:qz ſic⁊ illi poſſent iterꝝ ſubdelegare qõ eſſe nõ debet.⁊ eſt ſimile in excõicatiõe que ñ träſit in tertiã ꝓſonã.⁊ qõ dicitur delegat⁹ ab alio ꝙ a ꝑncipe non põt alii cãz delegare intellige ò eo qui eſt delegatus ab alio ad vnaz cãm tantum. nã ſi eſſz ci õlegata vniuerſitas cãz bene poſſz vnã cãm alii ſubdelegaſſ.ff.de iudi.cũ pretoz §.i.alias nõ põt.ff.ò of.procõſul.⁊ leg.legatus.qz quaſi ordinarius videtur.

o Cũmõ hec. Sed nũquid poſſit in cã appellatiõis ꝓponere aliam cãm quam expreſſit in appellãdo:videtur ꝙ ſic.ſ.e.conſtitutus. Ita⁊ noua cauſa poteſt opponi in cauſa appellationis⁊ noua inſtrumenta⁊ allegationes.ſ.de fi.inſtru. cum ioãnes.ff.ò appſcio.ſ.de teſti.frater nitatis.⁊.C.ò tẽpo. appel.per bãc.⁊.ſ. vt li.nõ cõteſta.accedens.ſed contra videtur expreſſum.ſ. eo.vt debitus.vbi dicit.qui appellat cãz appellatiõis propt quam appellat ꝓbet allegare coram iudice⁊ hoc exꝑſſe idez dicit littera iſta dũmodo hec in appellationis cauſa exꝑſſa fuerint.⁊.j.c.pxi. Super hoc ita diſtingue: aut appellatur a grauamine ante ſententiã diffinitiuã aut a ſententia diffinitiua.ſi a grauamine ante ſententiã tunc neceſſe eſt allegare coram iudice appellationis cãm ſui grauaminis talẽ que ſi eſſz ꝓbata eſſet legitima vel que eſſet expreſſa in iure⁊ tunc in cã appellationis non põt aliam allegare vt hic dicit.ſ.e.vt debitus.⁊ eſt ratio qz non appellaſſ niſi a grauamine. Sed propter hanc cãm quam de nouo vult proponere coram iudice appellationiſ non grauabaſſ:nec ꝓpter hoc appellauit.⁊ iudex appellatiõis cognoſcere debet tantum ſup eo ꝓ quo appellauit⁊ papa ſemp ita reſcribit in appellationibus ante ſniam ſi eſt ita. Si vero aliquis appellat a diffinitiua tunc nõ eſt neceſſe aliquã cãm allegare cum appellat ſed ſufficit dicere appello ab iniqua ſnia⁊ tunc in cauſa appellationis põt opponere noua cãz⁊ noua inſtrumẽta⁊ ſic loquit.ſ.de fide inſtru.cum ioãnes.⁊.l.ſcio.⁊ per hanc decre.illa.ſ.eo.conſtitut⁹.ſpãliter intelligitur in cã electiõis vt ibi dicit.⁊ decre.illam accedens.intellige vt ibi dicit. Ita⁊ in aliis appellatiõibus exꝑmẽda eſt cã ꝓpter quã appellatur.j.de his que fi.a ma.par.ca.c.i.⁊.ſ.c.bone.⁊.ſ. de elec.cũ nobis. ⁊.ſ.c.dilectis.⁊ in ſcriptis ꝓponẽda eſt.alias reputabit nõ appellãs in decre. Inno.iiii.coꝛdi nobis eſt.eo.ti.ber.

p DIlecto.propoſitas.ſic ꝑz ꝙ cauſa propter quã appellatur ꝓponẽda eſt corã iudice a quo appellaſſ:⁊ ſic fuit cã iſta legitima: qz nõ eſt veriſile ꝙ papa ex certa ſcientia mãdaſſet illũ recipi ꝓ iuramẽta canonicoꝝ imo vr papa circũuẽtus.ſ.de reſcrip.cõſtitut⁹.in pte ò ciſa. Jdẽ eſſet etiã ſi ſtatutũ canonicoꝝ cõfirmatũ fuiſſet ſolũmõ per ſedẽ apoſtolicã⁊ ſine iuramẽto.ſ.de conſti.cũ acceſſiſſent.⁊ ar.j.de ꝓuile.ex ꝑte.⁊.ſ.de reſcrip.cum ordinẽ. Ita ꝑz hic ꝙ lz exceptio etiaz legitima ꝓpoſita nõ admittatur ſi nõ ſit appellatũ ꝓpiam lz appellatũ ſit nõ dz retractari ꝑtextu illi⁹ exceptiõis qõ factũ ẽ:qz ſnia ꝓ iuslitigatoris bñ tz a qua nõ eſt appellatũ:lz nõ teneat ꝓ iuſ cõſtitutiõis lata.ſ.ti.pxi.cũ inter vos.⁊.ii.q.vi.§.diffinitiua.ver.itẽ ſi ſnia. C.qñ ꝓpuo.nõ eſt ne.l.ii.⁊.ff.que ſen.ſine ap.reſcin.l.i.§.i. Itẽ ex hoc patz ꝙ ſi quis appellat a grauamine nõ tamẽ exꝑmit cãm illã in appellatiõe ꝓp quã appellauit.ſz aliã ꝓſequi nõ põt:qz ꝓp illã nõ appellauit de lz dictũ eſt ſupra.c.px. Itẽ videtur ꝙ in cã appellatiõis ſufficiat ꝓbare cãm probabilẽ fuiſſe propoſitã coram iudice a quo appellauit.⁊ nõ ad

Nmissā. sed hoc intelligendū est scōm qō dicit .j. e. interposita. Icolao. appellationi. pōt eni gs appellatiōi sue statuere terminū ad ipam ꝓsequēdā. s. e. psonas. ⁊ c. oblate. ⁊ si talis appellatio a iudice vel aduersario fuerit ꝓbata tūc appellās tenet ꝓsequi cām per sufficientē ꝓcuratorē ad cām pte altera eā ꝓsequēte: alias in expēsis appellator ꝺēnabitur. vt hic dicit. ⁊ idē intellige in diffinitiua vt cū appellās statuit terminū ad ꝓsequēdā appellatiōem suā: tenet appellat⁹ mittere sufficiēter ad cām suā defedēdaz: alias ꝓcedet ad confirmādā vl infirmādā sniam etiā altera pte nō ꝓsequēte. vt s. de renū. veniens. Si vō appellās nō ꝓsirit tminuz appellationi sue ꝓsequendo nec a iudice nec ab aduersario appellatio fuit probata: tūc sufficit appellāti mittere ꝓcuratorē ad ipetrādū ⁊ ꝺicēdū altera pte ēt ꝓsequēte. j. e. ti. inꝓposita. §. i. ad hoc facit. j. e. ti. cozdi. vbi dicit si appellat⁹ voluerit: qz approbat appellatiōem ⁊ sic itōo vterqz tenet mittere sufficiēter. vt ibi dic. Sz si appellat⁹ noluerit ꝓsequi appellatiōem: qz eā nō approbat: tūc sufficit appellanti mittere simplicē nūciū ad impetrandū ⁊ ꝺicēdum a ꝺrio sensu boꝝ vboꝝ si appellat⁹ voluerit. ⁊ ita hec ꝺcr. ⁊ illa interposita. §. i. loquūtur in diuerso casu ⁊ nō ꝺrio. Et nota ꝙ termin⁹ statut⁹ ad ꝓsequēdā appellatiōem a iudice vl ab aduersario vicē obtinet pemptorii. s. c. sepe. Be hac materia plene no. s. de renū. veniēs. i gl. que incipit. sz nō videtur. b.

b At tpe. appellationis factas. qz extūc fuit cōtumax: exq̄ nō misit sufficiētē ꝓcuratorē: qz extūc vī citatus ad cām. si. s. ꝺo. ⁊ cōtu. cū dilecti. s. e. reꝑbensibilis. ⁊ c. sepe.

c Ita nobis. iterum. hec vox itez duas res significat: ⁊ exponit itez. i. quotiēs opus erit. ff. de eden. veluti.

d Tertio appellare. bñ iterlocut⁹ fuit. vt. ii. q. vi. si quis i q̄cūqz. ⁊. C. ne li. in vna eaꝺēqz cā ter. ap. l. vna. Ex hoc in ꝓdictis iurib⁹ patz. ꝙ nō lz tertio appellare. Sed ꝺ vī. ii. q. vi. quotiēs. vbi dicit q̄tiēs putauerūt se grauari ad romanā sedē appellēt. vt. iii. q. vi. pulsat⁹. sz ꝺic q̄tiēs. i. semꝺo ⁊ nō vltra in diffinitiua sniā siue sup eodē capꝺo. sic. s. e. ꝺirecte. vbi de hoc. ⁊ sic illud q̄tiēs restringit. vbū eni generale sepe restringit. xviii. di. placuit. lxxv. di. ꝙ ꝺie. in fi. ⁊ xii. q. ii. sine exceptione. in pn. ⁊. s. de rescrip. sedes. Jtē ar. ꝺ. xxxi. q. ii. lotharius. vbi dicitur ꝙ teberga ter appellauit. sz expōi ꝓsueuit: ter appellauit. i. ter vocem appellatiōis emisit: ꝺicēdo appello ter. s. appello: appello: appello. b.

chidi. ciuitatē. ⁊ collegas ei⁹ lras ipetrasset: corā eis fuit ex pte capituli allegatū: ꝙ cuz i ipsa sit ecclesia cert⁹ numer⁹ cānonicoꝝ iuramēto firmat⁹: de quo i lris ad eos directis mētio nō fiebat: ꝓ eas ñ debebāt cōtra ipsos ꝓcedere: et ne aliꝫ facerēt fuit ad nostrā audiētiā appellatū: et infra. Quoniā igitur ⁊ si per ꝓfessionē presbyteri factā coraz auditore ꝓdicto ꝓstiterit salamantinā ecclesiā habere certū numeꝝ canonicoꝝ iuramēto firmatuz: ⁊ huiusmōi exceptiōem corā executorib⁹ fuisse ꝓpositā: ⁊ ꝙ appellatū extiterit ab eisdē qz tamē nō cōstitit ꝙ ꝓꝑ exceptionē hmōi nō admissā aliamue legitimā fuerit appellatū: mādam⁹: quatenus si uobis cōstiterit ꝓfatā exceptionez hmōi de certo canonicoꝝ nūero iuramēto firmato: uel alias legitimas exceptiōes fuisse ꝓpositas corā ipis executorib⁹ nec admissas: ac ideo partē capituli appellasse: ipsorū executorū ꝓcessuz denūcietis irrituz ⁊ inanē. 1 Dē. s. andree archi. ⁊ magistro. J. cānonico de meltēn.

Icolao militi ac fratri. e. monacho monasterii sancte marie: sancti adriani diac. car. cōcessim⁹ auditorē: ī cui⁹ ꝓsentia cū dictus mōachus nō nisi ad impetrandū et cōtradicēdū ꝓcurator fuerit institutus: supplicauit humiliter idez miles ut cōtra ipsos tanquā ꝓtumaces ꝓcedere deberem⁹: ⁊ infra. Mādamus: quatenus si uobis cōstiterit dictos abbatē ⁊ ꝙētū appellatiōis sue terminū prefixisse: cū ad prosequē dam eandē sufficientē ꝓcuratorē nō miserint: memorato militе ipsā personaliter prosequente ipsos ad restituēdas expensas a tēpore appella. factas eisdez militi cōdemnetis. 1 Dē episcopo mantiñ. ⁊. p. canonico tuscañ.

Ita nobis. r. tutor filioꝝ quōdaz. b. ciuis tuscañ. petitione mōstrauit: ꝙ cū inter ipsū ex vna pte ⁊. f. pro se ac. p. tutore quōdā filii b. ex altera sup quadā summa pecunie corā iudice tusculañ. q̄stio uerteret: idē diffinitiuā ꝓeodē. r. sentētiam ꝓmulgauit: que bis fuit per iudices delegatos ꝓfirmata: ⁊ infra. Sed ps altera que semel ⁊ iterū appellauerat tertio vocē appellatiōis ad nos emittētes. p. ⁊ ei⁹ collegе cognitiōez ipsi⁹ sñie a nobis obtinuit delegari: ⁊ infra. Cūqz. r. fācte marie in cosmed. diaco. card. sup app. tertio ad nos emissa vtriqz pti a nobis dat⁹ audiꝫ iterlocut⁹ fuerit illos nō potuisse de iure tertio appellare nos ꝓdicto. p. ⁊ ei⁹ collegе dedim⁹ in mādatis: ut i negocio ipo nequa quā ꝓcedere attētarēt. 1 Dē magistro. g. archidi. ⁊ offi. lemoñ.

Dilecti filii prior ⁊ cōuētus de lacu rubeo trāsmissa nobis petitione mōstrarunt: ⁊ infra. Ex parte dictorū prioris ⁊ q̄uētus fuit excepiēdo ꝓpositū: ꝙ cū omisso dioce. ep̄o fuisset ad archiep̄uz appellatū ad quē gradatim fuerat appellādū i causa ipa de iure ꝓcedere nō debebat: sz quia officialis archiepiscopi huiusmodi exceptionē admittet denegabat: ipsi ad nostraz audientiaz appellauerunt: ⁊ infra. Quo circa mādamus: quatenus sentētias post huiusmodi appel. latas i eos denūcietis penitus non tenere.

Rego. ix. magro scolariuz. b. ⁊. g. de rupe canonicis sancti andoni⁹ ani morieñ. dioce.

Ex parte. m. domine de colb. nobis fuit oblata querela: ꝙ cū nobis mulier domina de bel. leꝫ brō. sup quibusdam terris ipsaz nomine filioꝝ suoꝝ corā iudicib⁹ auctoritate nostra traxisset in causā ea dez in iudiciū ipsoꝝ excipi fecit presentia: ꝙ cū res de quib⁹ in iudicio agebatur: ⁊ predicti filii ei⁹ sub potestate⁸ ⁊ tutela ipsius minime permanerent: cum iaz ad secunda uota transisset: super bis ei nō tenebatur ipsoꝝ nomine quoꝝ tutrix eē desierat respondere: sed quia dicti iudices hac exceptione neglecta nihilomin⁹ ad hoc compellebant eandez ipsa sentiens se grauari: nraz audiētiā appellauit. Jdeoqz mādamus quatenus si ita ē: reuocato in irritum quicquid post appella. inueneritis attentatum: audiatis bincinde ꝓpositа: ⁊ cetera. 1 Dem magistro ⁊ fratribus domus morieñ.

e Dilecti filii. monstrauerūt. ex pte ⁊ quēdam militez claremōtcēn. dioceꝫ ex altera sub quodā nemore.

f Post huiusmodi appellatiōem. ex hoc ꝓz ꝙ gradatim est appellādū. ar. ii. q. vii. metropolitanū. ⁊. q. vi. anteriozꝝ. §. illo videlz. ⁊. s. de of. ōle. sup qōnū. §. porro. ⁊ ff. de ap. ipatores. C. de ap. ꝓcipim⁹. ff. gs ⁊ a quo. ap. l. i. i. ꝛ̄ñ. Sz ꝑ. j. ꝺ ꝑ ben. referēte. ibi appellatū fuit ad archiep̄m. omisso ep̄o. ⁊ ff. gs ⁊ a q̄ ap. l. i. ⁊. j. ꝺ no. opet. nūci. significātib⁹. vbi omittit medi⁹. ⁊ medi⁹ dicas ꝙ gradatim est appellandū ⁊ de iur fz canōes tū si omittat medi⁹ ⁊ ñ opponat exceptio coā illo superiore bñ valet qō ꝓ ipm fit sic itelligūtur ꝓdicte decre. referēte. significātibus. vel forte illud obtinet de ꝓsuetudine ꝓscripta. vt ad illos archiep̄os appellet omiss⁹ mediis. Si vō opponat exceptio nō valet ꝙ postea fit si ꝓꝓ ꝑ appellet si cōsuetudo nō obstat. ⁊ ita itellige qō ꝑ ꝺr. sz. l. ista. ff. gs ⁊ a q̄. l. i §. i. mlīū ꝓdicit: qz ꝺr ꝙ generaliter ꝺz appellari ad ꝓmum delegātē ⁊ nō ad illū q delegauit. sz itellige legē illā i subdelegatis. vt si appellat ab aliq̄ sꝑdelegato cui ꝓmissa fuit tota cā a delegato ad vniuersitatē cārū appellari ꝺz ad ꝓmū ꝺlegātē. ⁊ sic intellige legē illā fz illā decre. sup qōnū. §. porro. Sz si appellet a ꝺlegato tm̄ siue sit delegat⁹ ad vniuersitatē cāz. siue sit delegat⁹ ad vnā cāz tm̄ semp de iure appellādū est ad suū delegātē. ⁊ sic intellige qō dicit ꝑ. ⁊ in. l. ꝓdca. ff. gs ⁊ a q̄ ap. l. i. alie vō leges loquūt i ordinariis. ⁊. c. metropolitanuz illud generale est ꝙ ad papaz ꝑt appellari omisso medio ꝓpter plenitudinē ptātis. ii. q. vi quotiēs ad romanā. ⁊ in pluribus aliis. c. ibidē. qz ꝓ simplicē q̄relā pōt adiri cū ipe sit nōr ordinari⁹ singuloꝝ. ix. q. iii. cūcta. ⁊. c. ꝓ ꝓncipalē. nisi in casu illi⁹ decre. sup qōnū. §. porro.

Et sic oia plana sūt de appellatiōib⁹ interponēdis ab officialib⁹ ep̄oꝝ vel archidiaconoꝝ vel alioꝝ iferioꝝ. Dicas ꝙ cū idē sit auditoriū siue curia ep̄orū ⁊ coꝝ officialiū si appellet ab officialib⁹ ep̄oꝝ: appellandū ē ad archiep̄m de iure ñ ad ep̄m. ⁊ si appellet ab archidiacono vel eius officiali appellādū est ad ep̄m ⁊ nō ad archiep̄m. tñ si cōsuetudo est ꝙ appellet ab archidiacono vel eius officiali ad archiep̄m omisso ep̄o. valet appellatio. ⁊ hoc totū habes in q̄dā decre. Inno. iiii. co. ti. q̄ incipit romana. ⁊ idē credo ꝙ si cōsuetudo sit ꝙ appellet ab officiali epi ad ep̄z ꝙ teneat appellatio: ñ obstāte qō dicit in illa decre. romana. ne a seipis ad eosdez videat appellatū. xvii. di. multis. vbi appellat ab aliquo ad seipm cū aliis. i. ab archiep̄o ad synodū. vbi ipse est tanq̄ caput. ⁊ est simile. ff. qñ ap. sit. l. i. §. solet vbi appellat ab ordine ⁊ ꝓside ad ipm ꝓsidē. ⁊ decre. ꝓdic. referēte. significātibus. loquūtur de cōsuetudine: cū illa decre. romana. qz ibi admittit appellatio ab archidiacono ad archiep̄m omisso ep̄o. ⁊ hic nō tenet. Sz hec ꝺcr. vī ꝺrie ꝓdictis trib⁹ decre. vbi tz appellatio omisso ep̄o. ⁊ hic nō tz. Sz tu dicas ꝙ ꝺbuit hic appellari ad ep̄z ⁊ nō ad archiep̄z qz hic nō fuit appellatū ab officiali epi sed a quodā magro. R. canonico claremōtis cui ep̄s spāliter cām cōmiserat q nō erat de curia dioceſani epi: ⁊ iō ad ep̄m qui cōmisit cām gradatiz fuerat appellādū. ⁊ hec habētur in antiqua decre. in pte decisa.

g Ex pte. M. sub ptāte ⁊ tutela. Filius nō dicit esse in ptāte matris sz ꝓpris

quãtũ ad ius patrie ptãtis. insti. de pa. pote. §. ius aũt. q2 filius familiã pr̃is sequ
tur ꝛ nõ matris. insti. de leg. ag. tute. §. i. ꝛ. j. de cõuer. insti. c. vlt. sed p officiũ tute
le bene recidit filio in ptãtem matris. illud tñ regulariter est vez. q2 fœa tutrix
esse nõ põt q2 virile officiũ est. C. q̃ mu. tute. offi. fun. po. l. ii. ꝛ. ff. õ re. iu. l. i. ꝛ. s.
de arbi. dilecti. nisi a principe tutelã impetrauit. vt. ff. tute. l. vlt. tamen si mater
maior ẽ ꝛ nullo tutor legitimus
sit vel datus non sit impuberi
in testamẽto. vel si sit excusato
põt repetere tutelã filii ꝛ ipsa
iurabit q2 ipsa nõ trãsibit ad se
cũdas nuptias: ꝛ renũciet vel
leiano sub hypotheca rerum
suarz. C. q̃ mu. tute. offi. fun.
põt. l. i. ꝛ. iii. olim sic obseruabatur. hodie tñ per auc̃. p̃ferẽ
mater oĩbus tutoribus legitimis ꝛ datiuis: sed nõ testamẽtariis renũciãdo simplici vbo
secundis nuptiis: ꝛ nõ p iuramẽtum: ꝛ velleiano ꝛ oĩ alio auxilio: vt si obligauerit se p pupillo nõ iuuet. C. q̃ mu. tute.
offi. fun. po. auc̃. matri ꝛ auie.
ꝛ in auc̃. de here. ab intesta. ve
ni. §. ex his. col. ix. ꝛ in auc̃. vt
matres sine ꝓbi. tute. gerãt. §.
q2 vo. col. vii. ꝛ. C. q̃ mu. tute.
offi. auc̃. sacramentũ. ꝛ q̃cito
ad 9m mr̃imoniũ cõuolauerit
soluta est tutela quasi mortua
esset. vt. d. §. q2 vo. ꝛ ita patz q
mulier ista bñ excipiebat: q2 tutrix esse desierat trãseũdo ad
secũdas nuptias. Itẽ si trãseat ad scõas nuptias nõ reddi
a rõe tutele oĩa bõa sua ꝛ mariti secũdi tacite sũt filiis obligata. C. in quib9 cau. taci. pi. p̃. l. si mater. ꝛ in auc̃. õ nup. col.
iiii. §. si ante tutelã. Itẽ in p̃ncipio dz facere inuentariũ ꝛ satisdare rẽ pupilli saluã fore. vt
in auc̃. vt ma. sine ꝓbibi. §. vl.
ber.

a Ultimasti. de ingsitiõis hic processum fuit super excessib9 istoz platoz puniẽdis in modũ inquisitionis ꝛ iõ sine cã sit criminalis siue
ciuilis põt iudex referre cãm
supioꝛi. Si iudex dubitat qualiter in cã debeat iudicare talis relatio approbat
si vero vult euitare onus iudicãdi tũc nõ dz admitti relatio. in auc̃. de iudi. §. vl.
col. vi. ff. de iudi. eũ quẽ temere. §. i. de iure queri dz ꝛ nõ de facto vt ibi dicit: q2
nõ crimina sed vindicta potius ad nos debuit ꝓuenire. C. de offi. p̃fec. oꝛi. l. iii. i
fi. ꝛ. xxvii. q. i. si custos. ꝛ. c. si hõ. Si vo iudex dubitat de iure ꝛ vult r̃ferre negociũ supioꝛi exẽplũ ꝓsultatiõis illico tenet edere ptibus: vt si forte minus plene referat vel õriũ q̃ debeat vel in p̃iudiciũ alterius ptis: ptes õdicere põt ꝛ appellare. C. de rela. l. i. ꝛ. ii. ꝛ h. Si ãt tũc nõ appellauerit postea cũ p̃ceps rescripserit nõ poterit appellare. ii. q. vi. §. biduũ. in fi. q2 approbasse videt appellatiõez
vt. ibi. ꝛ. ff. q̃ ap. sit. l. i. i. ℞ñ. ꝛ q2 hospitalariis ignorãtib9 relatio facta fuit nõ
tenuit relatio: q2 exẽplũ relatiõis ostendi dz litigatoribus vt dicũt leges p̃dicte
de quibus hic fit mentio.

b Significante. post citationem. certe nec ante citationem nec post debuit
episcopus molestari super possessione carnificũ lite pendente si ipe possidebat cum capitulum super hoc conueniret episcopum: vnde patet q erat in
possessione de qua non debuit eiici lite pendente. s. vt lit. pen. c. i. ꝛ. ii. xvi. q. iiii.
volumus. vnde male petebat capitulum. vel si capitulũ possideat agens contra
ep̃m ne inquietaret adhuc non poterat implorare officiũ iudicis lit. nõ cõtes.
vt. j. sequit. q̃ magis videt.

c Presertim. i. maxime. quia nec post litem contestatam debuit ei auferri possessio si ipse possidebat. sed verius videtur q capitulum possidebat vt dixi.

d Preuenire. quod facere non poterat quia pendente dilatione iudicis officium conquiescit nisi partes consentiant. C. de dila. siue pars. ex causa tamẽ mutatur dilatio quãdoq3. ff. de arbi. diẽ aũt. in fi. ꝛ. ar. ff. de re iudi. q̃ iussit. ꝛ. s. eo.
cũ cessante. ar. ꝛ est notabile q̃ iudex data donatione nihil facere posset añ terminũ altera parte inuita.

e Super bis. no. s. q̃ iudices lite non contestata reducere volebant capitulũ
in pristinũ statum: vt carnifices non venderent carnes alibi q̃ in stallis capituli quod facere non debebant cum adhuc possent recusari lite non contestata.
iii. q. iii. offeratur. ꝛ ita ante litem contesta. iudex delegatus circa principale negocium nihil facere potest. arg. s. de rescrip. super litteris. ꝛ super eo q̃ pẽdẽte
dilatione procedere volebant quod facere non poterant vnde valuit appella-

tio. ar. contra. s. de offi. iudi. c. ii. in fi. potest dici q̃ illa loquitur in oꝛdinario cuius iurisditio fundata est: cuius etiam officium ante lit. cõtesta. ꝛ post implorari potest tempore competenti: sed non dilatione
pendente aduersario contradicente. vt hic dicit. ꝛ. C. de dilat. siue hic
loquitur de legato cuius iurisditio non est firma ante litem contesta-

non debebant: ꝛ q2 super bis nõ audiebat eundem: ad nostram audientiam appellauit: ꝛ licet procuratorẽ
suum infra annum ad huiusmodi appellationem miserit prosequendaz
quia tamẽ dictus procurator vt creditur circumuentus contra inhibiti
onem ipsius episcopi nr̃as sup hoc
ad quosdaz iudices certa ratiõe sus
pectos litteras impetrauit: dictus
episcopus uti noluit litteris sic ob
tentis: petens nõ obstante lapsu anni ad prosecutionez appella. admitti. Ideoq3 mandamus: quatenus
si de inhibitione huiusmodi ꝛ pre
missis causis appel. uel earum altera constiterit: reuocato in irritum
ꝛ cetera usq3 attentatum in iam di
cto negocio iuxta priorum contin̄
tiam litterarum: ꝛ cetera.

Idem.

Interposita appellatione ex
causa probabili non sufficit
appellanti probare: q̃ ex causa huiusmodi prouocauit: si eam non doceat esse veraz: nisi hoc se offerẽs
probaturum: non fuisset admissus
Eidem quoq3 permittitur: si non
recipiatur app. eius a iudice nec ab
aduersario approbetur super prosecutionem appella. per procuratorem ad impetrandum ꝛ contradicẽdum cõstitutum litteras impetrare
licet pars altera per se uel p procuratorez idoneum iudicium sup hoc
apud sedem apostolicam recipere

q̃re ei9 officiũ iploraꝛe ñ põt añ lit. cõtest.
ꝛ maxie dilat. pẽdẽte. vt h p3. vel veri9
dicas q̃ ibi loquit õ
alio officio iudicis
qõ petit icidẽter fauore minoris vel alterius qui vtitur iur
minoris. hic de alio
quod quasi respicit
principale factũ qõ
immutatuz est ab aduersario ꝛ quod etiam competeret maiori post lit. cõtesta.
coꝛam delegato sed
non ante nec pendẽte dilatõe. vt dictũ ẽ

f De inhibitione. ꝛ sic patet q̃ procuratoꝛ non potest excedere fines mandati
alias non nocet domino. C. de procur. si procuratoꝛ. s. de offi. dele. cum olim. Si vero simpliciter
constituit9 fuisset nulla forma data sibi de
iudicibus impetrandis non posset eos
recusare quos procuratoꝛ impetrasset
s. de causa pos. cum
olim. ꝛ hic a contrario sensu vbi de hoc
videtur q̃ nõ sit amplius audiẽdus post
annum. ꝛ sibi imputet q̃ tali cõmisit negocia sua. ff. de mio.
cum mandato. in fi.
agat ergo ep̃s cõtra
ꝓcuratoꝛem vel contra eũ qui circũuenit ꝓcuratoꝛẽ ip̃m. ff. de do. ꝛ elegãter. §. qui dolo.
hic ꝓcuratoꝛ circũuẽtoꝛ forte nõ erat solui
ẽdo. ꝛ ita r̃stituit p̃ aduersariũ. ff. õ eo. q̃ quẽ factũ erit. l. vl. i. ℞ñ. vel audit9 fuit ep̃s ex generali
clausula si q̃ iusta cã mihi videbit in integz restituã. ff. q. ex cau. ma.
l. i. in fi. ar. s. de integ. resti. ex lr̃is. ar. j. de pig. significãte. q̃tũ eni i ipo
fuit bene ꝓsecutus fuit appellatiõem ꝛ ita auditur ep̃s triplici rõne.
Qõ audit post annũ hoc fuit ꝓpter factuz ꝓcuratoris qõ fuit iusta
cã quare indulgeꝛ bienniũ. vt. s. e. cũ sit romana. Ex aliis duab9 cãis
premissis tenuit appellatio: aut ex altera earum. Et est ar. q̃ ñ plura mandãtur cõiunctim quorum alterum per se sufficit alterz sufficit
probare. de hoc dictum fuit. s. de rescrip. ex parte. b.

g Interposita. ꝓbabili. taliq̃ si foret ꝓbata reputaret legitima
s. e. vt debitus. ꝛ. c. cum spãli. §. i.

b Esse verã. si. s. e. de testi. ex pte ade. ꝛ. s. e. ti. px. cum. i. ꝛ. a. ar. p̃. s.
de offi. dele. cum cã. ꝛ. s. e. vt debitus. ꝛ. c. dilecto.

i Nisi hoc se offerẽs. huic verbo signat. p̃. s. de testi. ex pte ade. quia
ille adã obtulit se ꝓbaturz nec fuit admissus ꝛ ante sniam tamẽ in eã
appellatiõis debet probare cãm appellatiõis verã fuisse. Soluc hoc
ꝑm qõ ibi dixi. Ex hoc eni apparet apertũ grauamẽ q̃ oppono cãm
ꝓbabilẽ ꝛ eã offero me ꝓbaturz si nõ admittoꝛ. ꝛ ideo sufficit hoc probare in cã appellatiõis: q2 hoc probato satis probat grauamen quia
perinde babet ac si cã allegata quam volo probare essz vera ꝛ me repelleret: secus est cum simpliciter cãm allegat: q2 tunc videt id quasi
maliciose fecisse. vnde illã cãm teneatur probare verã fuisse. ar. s. eo.
sup eo. §. si aũt aduersa. De hac materia plene dictũ ẽ in decre. ex pte
ade. ꝛ. s. de excep. olim.

k Eidem. s. appellanti.

l Recipere iudicium sit parata. sibi imputet quod non approbauit appellationem: exquo eam apud sedem apostolicam prosequi
voluit: ꝛ si appellationem approbasset ipse vel iudex. tunc enim tenetur sufficienter prosequi: alias punitur in expensis. supra eo. nicolao. Sit ergo cautus qui appellat circa duo. Primo q̃ cuz appellat

er cã ꝓbabili: ꝙ offerat eã se ꝓbaturũ: qz in appellatiõe releuabitur qz nõ oportebit eũ ꝓbare cãm esse verã. Jrẽ in alio ꝙ cũ recipiẽ appellatio a iudice vel ab aduersario suo ꝓseqũtur cãm suã ꝑ sufficiẽtem ꝓcuratorẽ ad totã cãm ne cõdẽnetur alteri parti eam ꝓsequenti i expensis.

a Ad petitionẽ eiusdẽ. sic. s. co. accepta. alias enĩ nõ dz cã remitti ad eũ a quo est appellatũ. C. de appell. eos. t. ii. q. vi. §. ab eo. t. j. de sent. ex. ꝑ tuas.

b Cõtradictiõe ptis alteri⁹. ps appellata ꝺicere nõ pot quia non bz iudicẽ suspectũ qui ꝑ ea tulit sentẽtiã: cum ipm ꝑ hoc approbauerit: vnde ipm reprobare non pot. iiii. q. iii. §. si gs testibus. t in fauorẽ tm appellãtis statutũ fuit ꝙ ad eũ non remittat a quo appellauit. huic fauori qui ꝑ eo introducit pot renũciare cũ licitũ sit cuicunqz. C de pac. si quis i pscribendo. j. de reg. ad apostolicã. cõdẽnat tm alteri pti in expẽsis tanꝙ ꝓtumax: qz maliciose ipm traxit in appellãdo ipz ad papã: qz pinde ẽ ac si ipse fuisset ꝓsecutus altero ꝓsequẽte. s. e. reprehensibilis.

c Lite nõ contestata. hic habes nouũ casum in quo pot ꝙ cedi lite non cõtestata. alium habes. s. ꝺ offi. iudi. c. ii. alii nõ tantur. s. ut lit. nõ cõtest. quoniã frequenter. ratio reddit in littera: qz agitur de iniquitate iudicis nõ de negocio principali vel de facto aduersarii: vnde equũ fuit vt de hoc cognoscat non obstãte absentia aduersarii: et ita colligit ex hac littera a cõtrario sensu si esset presens: ꝙ super exceptione deberet lis cõtestari: quod verũ credo: ut not. s. de offi. deleg. prudentiã. §. sexta.

d Rigor iuris. rigor est ut non ꝓcedat lite non contestata. talis rigor in hoc casu non est seruandus: cũ principaliter agat de iniquitate iudicis. sed in aliis causis vbi agitur ꝑncipaliter de iniquitate aduersarii ꝓpter ipsius cõtumaciã ponẽdus est actor in possessione causa rei seruande vel excõmunicandus. hoc nõ dz fieri in hoc cãu: quia de iniquitate iudicis agit: sed ꝓpter hoc pars puniri debet: vnde si nõ posset cognosci de hoc grauamine lit. non contest. esset quasi quedã perplexitas: quia cũ non constet adhuc vtrũ appellatio sit legitima: non potest se intromittere de principali questione: in quo casu tm t nõ ante habet iurisditionẽ sup principali: quare non pot ꝓcedere i ꝑncipali: nec penã iponere aduersario: cũ ipse nõ peccauerit: t si puniret illũ faceret cõtra cõscientiã: sed ꝓpter cõtumaciã videtur puniẽdus. Et ideo ut hec pplexitas euitet pot iudex cognoscere de hoc grauamine lite nõ cõtestata. s. de iniquitate iudicis: ꝓbato vero grauamine reuocabitur grauamen: et postea iudex citabit absentẽ: et si citatus nõ uenerit ꝓpter ipsius cõtumaciã ꝓcedet contra ipm: t sic nulla perplexitas est. Si vero appellatio non valuit: remittit ad illum a quo appellauit.

e Inquisitioni. ꝑmissa. ar. cõtra. s. e. secũdo requiris. i. rũ. vbi dicit ꝙ non refert an ponat in medio principio vel fine remotio appellationis: quia ad oia refertur. So. est ibi: qz hec sunt diuersa negocia nõ se tangentia: ibi vnũ negociũ: licet habeat plures articulos. Jtem est ar. ꝙ determinationes respiciũt tm precedẽtia t nõ sequentia. arg. cõtra. ff. de leg. i. l. si seruus pluriũ. §. vl. t. xxxii. q. vii. aplius. ber.

f Vna sententia. sniam huius decre. habes. ii. q. vi. §. sunt quorum. t. §. quandoqz. t. C. si vnus ex pluribus. ap. l. i. t. ii. Vnde ut intelligas qõ hic dicitur. nota ꝙ si res cõis sit plurib⁹ t corporalis: nec diuersitas facti separationẽ recipit: ut in duobus correis debendi: si omnes condemnati sint t vnus appellauit: victoria vnius oĩbus prodest. ut hic dicit. t. ii. q. vi. §. quãdoqz. t. C. si vnus ex pluribus ap. l. ii. sit parata. Ille deniqz qui uocez ap. emisit cuius nonduz ẽ alii cognitio delegata: ad petitiõem eiusdem ad eũ a quo ꝓuocauit: ꝺ iure remittitur ꝓ tradictiõe ptis alteri⁹ nõ obstãte i legitimis expensis aduersarii quas eũ ꝓpter hoc fecisse cõstiterit condẽnãdus. Sane parato aliquo ꝓbare grauamẽ ꝓpter qõ durerat appellãti: ꝑte aduersa se cõtumaciter absentãte potest super hoc lite nõ ꝓtestata procedi licz nõ dum lite ꝓtestata facta fuerit in ipso appella. articulo vel negocio principali: qz cũ in hoc casu iniquitas principaliter prioris iudicis arguit: nõ est rigor iuris ex quo seq posset causa perplexitas: requirendus.

Item.

Inquisitiõi. t. t. respondem⁹ quod quotiẽs clausula ꝑ quaz tollitur appellatiõis remedium: in medio lrax ponitur si sunt plura negocia se minime ꝓtingẽtia: tãtũ ꝓmissa cõplectit nisi forte in fine lrax predicta clausula iteretur.

Item.

Vna sniaꝑ pluribus condẽnatis si vnus solus ad appel. beneficiũ cõuolauerit: illi⁹ victoria iure communi ceteris suffragatur: si communi iure iuuẽtur: idemqz negociũ t eadẽ causa defẽsiõi existat. et sint tales qui nõ iuuent beneficio restitutionis. Si vero vnus fauore minoris etatis impetraret contra sniam beneficiũ restitutiõis: hoc nõ ꝓdest aliis: ut in. l. predicta. C. si vnus ex pluribus. l. ii. t. iii. q. vi. §. qõ et si etatis. t ideo dicit ꝺ si iure cõi iuuentur. Si vero res sit incorporalis t cõis et indiuidua: tũc victoria minoris ꝓdest maiori. ff. quẽadmo. ser. amit. si cõem. i. rñ. ut seruitus indiuidua sit. tamẽ vsqz fructus. licet seruit⁹ sit diuidi pot. ff. ad. l fal. l. i. §. si vsufructus.

Item.

Si iustus metus quo min⁹ appellaueris te excusat: ad ap. reputaris beneficium conuolasse: dũmodo ifra tẽpus quo licite ꝓcatur: corã iudice a quo appellasse uolueras: uel si bẽre ipsi⁹ copiaz nequiuisti i presentia bonoꝝ viroruz cõtestatione super hoc ꝓposita: causas appel. duxeris exprimẽdas.

g Eadẽ cã. pone exemplum tres erant tutores habẽtes ad ministrationẽ indiuisã gerẽtes condẽnati sunt: vnus appellauit t obtinuit ceteris ꝓdest: qz idẽ est negociũ cõe t eadẽ causa defensionis. Si aũt vnus etiã gessit t alter nõ si ille g nõ gessit appellauit iniquũ esset ut eius appellatio ꝓdesset ei g gessit. ut. ff. de appel. si qui. §. pe. exquo. §. sumit. vbi iste. t. C. si vnus ex plu. appel. l. i. t. ii. q. vii. §. qñqz. t idẽ est si habent diuersas administratiões: tũc non ꝓdest vnius appellatio alteri. argu. ad hoc. C. de diuer. rescrip. l. i.

h Si iustus. excusat. ar. ꝙ ea que ꝑ metũ fiũt nõ obligant. de hoc dixi. s. qõ met⁹ cã. abbas. Et ita ꝙ appellãte habeat. sed illud nõ sufficit nisi et illud ꝓtestet. C. de his qui ꝑ me. iudic. nõ appel. l. ii. ff. de appel. cũ gdam. de gbus legibus sumpta ẽ hec decre. t ita currit tẽpus ei g agere nõ pot: nisi istud ꝓtestet. si. s. de offic. ordi. pastoralis. in fi. t. xvi. q. iii. §. pe. ver. is autẽ. t. s. ꝺ elec. c. vl. si. C. de anna. excep. ut pfectius. t. C. de epis. audi. l. vl. et ita interrũpitur pscriptio ꝑ protestationem.

i Corã iudice a quo. nota ꝙ si pot habere copiã iudicis a q̃ debet ꝓuocare nõ debet corã alio ꝓtestari: sed tũc demũ iudicem illũ habere non pot: ut hic dicit. et sic ex ordine vboꝝ argumentandum est. ar. xliii. distin. sit rector. in fi.

k Exprimendas. Sed q̃re cõpellit exprimere causas appellationis cũ sufficiat dicere appello. ii. q. vi. §. forma. hoc intelligo quãdo appellat ante sniam ab aliquo grauamine: qz tunc cã appellatiõis debet exprimi. s. e. ut debit⁹. t. c. cũ cãm vbi dicit quando sit exprimenda causa appellatiõis t quãdo nõ. vel dic ꝙ idez est in diffinitiua. C. de his q per me. iudi. non appel. l. ii. t supple maxie qz non est necesse causas appellatois exprimere nisi velit. ff. de ap. scio quesitũ. vel dic ꝙ dicit causas: intellige in genere: sic hoc mõ iniqua sniа lata est cõtra me: nec audeo appellare: t hoc ꝓtestor corã vobis. b.

l Onq̃rẽte. nõ posuerit. exprssã voce: sed exprsserit ipo facto qõ plus est. s. ti. pxi. dilecti. t. c. ut nostrũ. t. c. ad audiẽtiã. si.

m Ad pñtiã nostrã. cã pegrinatiõis supple ut faciat ad hũc titulum q iterũ sub apostolica ꝓtectione cõsistunt. xxiiii. q. iii. si quis romipetas paterna rũ. illi canones qui ad hunc titulum pertinent. C. si per vim vel alio modo absentis possessor turbata est. l. i. t. C. de emanci. libe. l. iubemus. ff. de tutor. t cura. da. ab bis. l. vltima.

n Faciatis. in hoc casu quãdo possessio absentis taliter turbat seruus amic⁹ proximus colonus petere possunt ut possessio restituat: ut in. l. ꝺicta. C. si ꝑ vim vel alio modo. l. i.

o Jquis rei litigiose. res litigiosa est de cuius dñio cã mouet inter petitorẽ t possessorẽ iudiciaria cõuentiõe: ut tradit. C. de litig. auẽ. litigiosa res. t sic cõtrouersia sup possessiõe orta nõ facit rẽ litigiosã: qõ verum est: et sup re litigiosa nouũ ꝑuilegiũ ipetrari nõ pot. s. de testi. cãm quẽ. t. s. ut lit. pen. c. i. t. vl. t. j. e. bone. nec ad aliã pot trãsferri psonam. xi. q. i. quia res. t. s ut lit. pen. ecclesia sancte. t in auẽ. ut in medio lites sacras iussio. nõ fieri. §. si vo nõdũ. col. viii. t nõ obstante ꝑuilegio tali siue indulgentia iudex ꝓcedere ꝺz.

p Confirmationẽ. nota ꝙ cõfirmatio ipetrata sub forma cõi siue inouatio nihil noui iuris tribuit sed solũmodo vetus cõseruat. xii. di. ꝓceptis. ar. xxx. q. iii. c. vlti. t. j. e. cum dilecta. et. c. sequentibus. t. j. de ꝑuileg. quia intentionis. vnde per talem confirmationem uel innouationẽ non impeditur petitio alterius uel iudicis cognitio. j. de concess. ꝑben. quia diuersitatem. j. e. bone. ar. ix. q. iii. conquestus. nunc vero. t. s. de offi. ordi. licet. t. ff. ne quid in loco pub. l. ii. §. si quis a principe. quia hoc facit papa sine ꝓiudicio alicuius: ut patet per iura predicta. Quid ergo valent huiusmodi confirmationes? parũ ualent nisi quia solet plus timeri quod specialiter tẽ. xxiii. di. quã ꝙ.

a Exorta. q; dicit hoc nõ esse licitũ iudici cognoscere de qõe exorta. sine mãdato pape. Dicit vin. q; si post cõfirmationẽ moueat ei questio an licite obtineat bñficiũ an nõ: nõ est licitũ iudici de hoc cognoscere sine mãdato pape. sz si ei obiciat crimẽ nõ ipedit ꝓpter cõfirmationem iudicis cognitio. Sed certe nõ est verũ si cõfirmatio sit facta in forma cõi sine causę cognitione. si aũt cum causę cognitiõe cõfirmatio sit facta tũc verũ ẽ qđ dicit vin. ⁊ idẽ dicit q; tan. Et lau. dicit q; si moueat qõ: an talis cõfirmatio valeat uel nõ: de hoc ñ põt cognoscere iudex iferior: quod verũ ẽ. T. distixit ⁊ melius: aut eni cõfirmatio facta fuit sine causę cognitiõe in forma cõi ⁊ tunc non ipedit petitio alicuius uel cognitio: in q̃ casu loquũt iura superius assignata. si uero cõfirmatio fiat de beneficio alicuius vl de aliqua snia cũ causę cognitione ⁊ hoc cognito papa ex certa scia cõfirmat tibi beneficiũ tuũ uel sniam latã de questiõe illa si postmodũ questio subortat nullus poterit iudicare sine speciali mãdato pape: et hoc intelligit ex ipsa cõfirmatiõe q; tũc simplicit cõfirmat nulla cõditiõe apposita. De tali cõfirmatiõe habes. s. de of. delega. quoniã abbas. ⁊. s. de transac. c. i. ⁊. j. de pac. quotiẽs et. s. de testi. veniẽs. ⁊. s. de of. deleg. cozã. in fi. j. de testa. raynutius. ⁊. c. raynaldus. et. j. de insti. ex frequentib⁹. ⁊. j. c. c. pe nul. ⁊ in aliis cõfirmatiõibus cũ dicit cõfirmamus sicut iuste possides: sicut exponit i fi. j. de ꝓcess. ꝓben. q; diuersitatẽ ⁊ istas duas decre. itelligebat tan. de cõfirmatiõe que fit cũ causę cognitiõe ex certa scientia pape: tamẽ si certũ eẽt q; ꝓ falsi suggestionẽ confirmatio sit obtẽta nõ valebit hmõi cõfirmatio. j. c. pri. ⁊ sic possunt intelligi iste due decre.

B One. mãdarũt. qđ facere nõ debuerũt: q; appellatione interposita nihil est innouandũ. ii. q. vi. appellatiõe et. ff. nihil inno. appel. pend. l. vna. imo reuocari debet exẽtio anteq̃ de appellatiõe cognoscat. s. de iureiur. veniens et. s. de appel. dilecti.

c Caute ꝓuenies. qđ facere ꝓmature nõ dz ut appellãtem in cõmissiõe ipetrata supplantet. s. de ap. oblate. secus si nõ ꝓueniat diligentiã appellãtis j. e. c. ꝯ. verũ. q; tũc valẽt ꝓme ut ibi.

d Mentio habebat. ⁊ iõ nõ valuerunt. s. de rescrip. ex parte. q; tacita veritate. si. s. de appel. sepe. in fi. ⁊ ita patet q; si quis nõ facit mentionẽ de appellatione aduerse ptis nõ valẽt lre: qđ est notabile. si. s. de rescrip. ex parte. vbi de hoc.

e Generare. in hoc. ſ. q; nõ obstãtibus ꝓmis lris cõfirmatiõis iudices dati ad appellatiõem cognoscẽt de ea. s. e. c. i. ar et. j. c. c. pri. ad fi. ar. si. s. de testi. ex pte ade. ⁊. c. ad cãm que. ⁊. j. de priui. dudũ. b.

f Si dicat. in secũdis litteris impetratis ab appellãte: ⁊ q; dicit si dicatur supple maxime.

g In illis litteris. p hanc generalitatez nihil reuocat. s. de do. et cõtu. ex lris. ⁊ ff. ad. l. cozne. de fal. diuus. nec valet legatũ uel stipulatio fundi i genere facta nullo fundo demõstrato. ff. de iure do. cũ post diuortiũ. ꝯ. gener a socero. ⁊. ff. ꝺ iure fis. ita fidei. exꝓssam eni debent facere mentiõem de primis ad hoc ut prime reuocent. s. de offi. deleg. ex litteris.

b Tãdiu. ista littera multũ videtur cõtradicere priori que dicit q; posteriores debent ꝓiudicare prioribus: ⁊ hic innuit q; valent lre cõfirmatiõis ꝓme: ergo nõ est opus ut in prioribus fiat mentio de appellatione: ⁊ ita nõ refert vtrũ in secũdis fiat mentio de primis vel nõ. vnde debet intelligi. ꝯ. iste in eo casu cum ꝓme valent cũ appellatus nõ ꝓuenit diligentiã appellantis sed expectauit legitimo tẽpore ⁊ sunt littere in aliquo vicio: ⁊ sic procedẽt primi iudices ad cõfirmãdã uel ifirmãdã sniam. ut. s. de appel. oblate ad fi. q; ꝓ talẽ gnalitatẽ nõ reuocãtur prime legitie ipetrate: ut dicit in ꝓria nouella. In primo casu nõ valent ꝓme q; appellatus ꝓuenit diligentiã appellantis nec fecit mentionem de appellatiõe: ut patet ex ipsa littera. vel dic q; iudices dati sunt per appellatiõem debent cognoscere de iniquitate sententie et littere cõfirmatio nis tã diu valebũt q; usq; ostet de iniqua snia: et si snia confirmetur remanebit cõfirmatio in statu suo si vero cassetur cõfirmatio nõ valebit. argu. s. de fide instru. accepimus. ꝯ. interi et in. c. pri. in fi. ad hunc sensum lra ista cõpetentius adaptat: ⁊ ita fuit simplex cõfirmatio snie quã fecit papa in forma cõi cõmissa ipetrãti: alias quare fuisset posita hec decr. in ti. isto. potius debuisset poni in ti. de appellatiõibus si deberet intelligi vm illã decre. oblate. ⁊ ex lra vtriusq; decret. patet intellectus iste in illa oblate. dr q; plebanus de sãbro sup obseruatiõe snie lras ad iudices ipetrauit cõmissiõis sic rõnabiliter lata erat ⁊ hoc dicit rescriptũ cõfirmatiõis fuerat assecut⁹: q; papa eã cõfirmauit in forma cõi: et sic nõ intelligitur ista ꝺm illã: ⁊ lre confirmationis non mittũtur hic iudicibus sed illis q; cõfirmationẽ ipetrant. b.

i Cum dilecta. nõ videremus. nec poterat videri qđ nõ erat. ut. xxxv. q. v. ad sedẽ. vltra vnã colũ. v. hic ergo euigilent ẽ. ⁊ hoc ideo nõ poterãt videre q; innouatio nihil nouĩ iuris tribuit. j. de ꝓbil. ex pte. ⁊. c. q; intẽtionis. ⁊ si originat cassat similiter ⁊ innouatio siue cõfirmatio. ut. s. de fi. istr. inter dilectos. ⁊. s. de re iu. cũ inter vos.

k Jure ciuili. in auẽ. de testi. ꝯ. multe. ⁊. ꝯ. hec vero. col. vii. ff. ad. l ag. in. l. aglia. ff. de testi. in integ. diu⁹. ⁊. C. de vsur. pupillari. l. vl. ⁊ iuꝛ canonico. s. ut li. nõ cõtest. qm̃. i. ꝯen. s. de testi. significauit. ⁊. c. cũ oli

l Silitudine ꝓuocati. filius eni egritatis rõ similia iura suadere vr. ar. s de cõsti. nã cõcupiscẽtiã. ⁊. C. ad. l. fal. l. vl. ff. ad. l. agl. Illud. ⁊. s. de trãsla. inter coꝛporalia. ⁊. C. de cõsti. pecu. l. vl. Jtẽ arg. cãdẽ esse rõem in testibus et instris. C. de fi. instr. in exercẽdis. ⁊. s. de testi. cogẽ. puẽit.

m Suxim⁹ inouãda. ne si vetustate cõsumãtur nulla fides eis adhibeatur. ar. s. de fi. instru. inter dilectos. ar. ꝯ q; instris vetustate ꝺsumptis uel a muribus rosis sit adhibenda fides. ff. de bo. pos. ꝺm tabulas l. i. ꝯ. si rose. ⁊. s. de fi. instru. c. vl.

n Jus nouũ. simile. xii. di. ꝺceptis.

o Procuratricẽ. sic g̃ feia põt eẽ ꝓcuratrix sic ⁊ arbit. s de arbi. dilẽcisiõ ⁊ iudex. xii. q. ii. cũ deuotissimã. nã et monach⁹ de mãdato abbatis põt esse ꝓcurator. xvi. q. i. monachi. vel dic q; rõe administratiõis põt esse ꝓcuratrix sicut ⁊ abbas. s. de trãsac. cõtigit. ⁊. j. de cẽsi. sopite.

inde confirmationez obtinuerit: nõ est licitum iudici de questione posstea exorta decernere aut eam diffinire absq; se. ap. mandato. .

Idem vigorien. episcopo.

De confirmationibus autez romani põti. volumus te tenere quod contra illa: nisi nouũ ap. se. ꝓcedat mandatum: aut certum sit qõ sint per falsi suggestionez illicite: nõ est aliquatenus iudicandum.

Celestinus. iii.

Bone me. a. canonicus vester proposuit sentẽtiam a delegatis iudicibus prolatã fuisse: ifra. x. diem ille contra quem sentẽtiatum fuerat: ab illa sententia appellauit: iudices tamen nihilominus sententiam executioni mandarunt. Cetera rum appellans itinere statĩ ad aposto. se. arrepto litteras de retractã / do sententiaz impetrauit. Aduersarius aũt ipsũ caute preueniẽs cõfirmatiõis ꝓmulgate sẽtẽtie rescriptũ fuerat assecut⁹: in quo nulla de facta appellatione mẽtio bẽbat. Jdeoq; requisisti: que qbus litteris preiudiciuz faciant. Respõdem⁹ igit: qõ posteriores debent prioribus preiudicũ generare: uerũ si dicat in illis litteris vitati ⁊ iustitie preiudicantibus: vel sub alia forma verboruz: dũmodo nil diceret de litteris ꝓfirmatiõis expresse: dicim⁹ quod prime tandiu suũ debent habere vigorem: donec de iniqua sentẽtia cognitio plenior habeatur.

Innocẽtius tertius decano padebureñ.

Cuz dilecta in christo filia abbatissa ⁊ sorores ecclesie de gardeueneñ. sua cuperẽt priuilegia inouari: ꝓpter viaz discrimia quatuor episcopis ⁊ abbatibus totidẽ: ut ea ispicerẽt diligẽter ⁊ tenorẽ ipsoruz fideliter transcribentes sub sigillis suis nobis remitterẽt duxerim⁹ iniũgendũ: ⁊ ifra. Nos autẽ tazlegato q; sub sigillo ꝓprio ea nostro fecit cõspectui presẽtari quã iquisitoribꝰ ipsis fidẽ debitã adhibẽtes: licet nõ viderem⁹ quare nõ deberent eadẽ priuilegia inouari: q; tñ. C. maioris ecclesie: ⁊. J. sancte crucis cãonici ꝓposuerũt bildesemẽ. ecclesiãi possessiõe subtietiõis ipsius mõasterii p cẽtũ ãnos ⁊ ampli⁹ extitisse priuilegia ipsa tũc nõ duximus inouãda. Unde iudicib⁹ dedim⁹ in mãdatis: ut ad locũ idoneuz accedẽtes: citatis qui fuerit euocandi: inquirerent sup bis diligẽt⁹ ueritatẽ: a quib⁹ pars bildesemẽ. ecclesie ad apostolicã sedẽ appellauit. Unde nuper autẽ iterato predicta petiit abbatissa: quaten⁹ deberem⁹ ꝓuilegia sue ecclesie renouare. Ex aduerso uero fuit postulatũ: ut causam ipsam discretis viris cõmittere dignaremur: qui testes reciperent quos cõtra priuilegia monasterii ⁊ ad probandum prescriptionẽ legitimã inducere ꝓponebãt. Nos igit attendentes: q; iure sit ciuili sta tutũ: ut quãdo periculũ testium formidatur: ut ne veritas occultetur: ⁊ ꝓbãdi copia fortuitis casibus subtrabatur: etiam lite nõ cõtestata testes ualitudinarii ⁊ alii de quib⁹ ex aliqua rationabili causa timetur: ad testimoniũ admittant: eiusdẽ equitatis similitudine ꝓuocati ꝑ dicta priuilegia quasi iam nimia vetusta / te consumpta: cum fuerint nõ in pergameno: sed in papyro ꝺscripta: duxim⁹ inouãdam: uolẽtes q; ex inouatione huiusmodi nouum ius monasterio acquirat: sed antiquũ si quod habet p inouationẽ priuilegii cõseruetur. Quia vero prefatũ monasteriũ ad ius ⁊ ꝓprietatẽ ap. se. p priuile. pre. n. ꝓtinere mõstrat: ne ius ecclesie romane remaneat indefensum: eandẽ abbatissam ꝓcuratricẽ ipsius duxim⁹ statuẽdã: ut cũ aduersus roma. eccle. possessiones ⁊ iura

vel ĩ potuit esse ꝓcuratrix ecclesie sue sicut miles in eã cõnumeri sui ff. de ꝓcur. filiusfa. §. veterani. vel dic ꝙ verꝰ est ꝙ papa ex certa scia cõstituit eã ꝓcuratricẽ. vñ de hoc nõ est dispurãdũ. xvi. q. iiii. §. quãtẽ t. C. de cri. sacri. l. ii. ff. de re iudi. gdã cõsulebãt. t. s. de offi. dele. cũ vicesimũ. alꝰ fetia nõ pot eẽ ꝓcuratrix. iii. q. vi. §. tria. t. C. de ꝓcu. aliena ff. de reg. iu. l. ii. Sz si papa in sua ꝑsona vellet agẽ corã q̃ agẽ dz: debet sup ꝭs arbitros eligẽ vl delegare cãm alii. ar. ff. ỏ iuris. om. iudi. ꝓtor. uel posset eẽ iudex in cã ecclesie sue. ỏ hoc dictũ est. s. de iudi. cuz venissent.

a Ad interruptionẽ. sic. s. de rescrip. illỏ. t. c. audit. vbi de ꝭ.

b Legitimã. s. cẽtuz annoz q̃ sola currit ꝓ romanã eccliaz. s de ꝓscrip. cũ nobis.

c Diocesi. ut. xvi. q vii. oẽs basilice. t. x viii. q. ii. mõasteriis. et. ĵ. de reli. do. cõstitutus.

d Ad audiẽtiaz. ꝑsonalit. s. tacita veritate ꝙ sit regularis: t si exꝑmeretur sũt false lre: qz i talibus ꝑsonis administratio nõ ꝓfirmat. ĵ c. ꝓr. secus cẽt si realit aliq̃ ꝓcedãtur seu cõfirmenturqz tunc valẽt: fauore eni religiõis multa eis cõcedũtur. ĵ. de ꝓuile. extra. t. c. pastoral. t. c dudñ t sũma ẽ rõ q̃ ꝓ religiõe facit. ff. ỏ reli. t sup. fine. sunt ꝑsone.

e Directa nobis ipetrasse. tacita vita te: qz tales ꝓorat9 nõ cõfirmant. s. c. ꝓri.

f Nõ credamus. qz oium hẽre memoriã t in illo peccat ꝓti9 est diuinitat ꝙ hũanitatis. C. de ve. iur. enu. l. ii. §. si qd autẽ.

g Cõfirmãt. lz eni ꝓorat9 aliqñ ꝓpetui sunt. ĵ. ỏ sta. reg. monachi. nec possint remoueri sine ordie iuris vt ibi: nõ tñ confirmãt ut hic: t. s. c. ꝓri. similit nec epiſcopatus confirmari cõsueruẽt lz sint ꝓpetui. Est. n. rõ q̃re nõ ꝓfirmãt: qz regularit verũ est ꝙ non sũt ꝓpetui. ĵ. de stat. reg. cũ ad mõasteriũ §. tales. vñ remouẽt ꝓ volũtate abbat: ut ibi dt. t qz ỏ facili hmõi regulares ẽt si sint ꝓpetui remouẽt. ĵ. ỏ symo. ꝓ tuas. i fi. Sz si administratõ ex certa scia t cũ cãe cognitiõe esset alicui cõfirmata nõ posset ide remoueri sine mãdato pape: ut. s. e. c. i. t. ii. t. xvi. q. i. puenit. Sz si ꝓfirmẽt t in lris fiat mẽtio de ipis ꝓoratibus nõ valẽt lre: imo sũt false: ut hic dicit et sunt puniẽdi tanq̃ falsarii nisi euident appeat ꝙ ex certa scia dñi pape hoc processerit. Si vo nõ fiat mẽtio de ꝓoratib9 tacita veritate sunt ipetrate et ita vtroqz casu nõ ꝑsunt: ut hic patet.

Falsitatis. q̃liter falsarii puniẽdi sunt: hẽbis. ĵ. de fal. ad falsariozꝫ

Examinata causa que vertitur inter re et milites cãpanicos super ecclesia sancti angeli perpendimus arbitriũ: quod vicedomin9 sabineñ. dicebat sup eodẽ negocio ꝓmulgasse: cõtra formã iuris t cõpromissi fuisse dictatũ. Unde cũ nõ obstãte cõfirmatiõe[k]. c. pape pre. n. qui cõfirmauerat illud: sicut ꝓuide latũ fuerat t ab utraqz pte receptũ: decernimus ipsum irrituz t inane.

Honori9 terti9 illustri regi baronib9 t militib9 t aliis hõib9 cypri. Venerabilis frater. n. archiepiscop9 nicbosieñ. t suffraga nei eius transmissa nobis petitione mõstrarũt: ꝙ inter ipsos t uos sup quibusdã decimis mediãte albaneñ. epo: tũc ap. se. legato amicabilis cõpositio[m] iteruẽit expresse adiecto ꝙ quãto citius eã auctoritate aposto. ꝓfirmari ꝓtigeret statiỏ berẽt execuciõi mãdari: uex lz sit ꝑ nos ꝓfirmata t ad maiorẽ rei euidentiã litteris ꝓfirmatiõis tenor ꝓpositõis iserꝰ ipsã tñ renuistis obseruare occasione friuolã pretẽdẽtes: tũ ex eo ꝙ in litteris verbũ ꝓfirmatiõi iuxta stilũ ecclesie roma. ꝓcedat: tũ quia clausula cõsueta scilicet: sicut sine prauitate ꝓuide facta ẽ: in eisdẽ lris cõtinet: t infra. Mãdam9: quatenꝰ si ꝑmissis vitas suffragat: ꝓpositionez eãdẽ adimplere curetis. Item vniuersis abbatib9 t ꝑlatis ac quibus t clericis in constantino. diocesi constitutis.

Ta nobis patriarcha ꝓstãtinopolita. cõquestiõe mõstrauit: ꝙ cũ qdã uestrũ sumẽtes occasionẽ ex eo ꝙ. J. ꝑsbyter car. tunc ap. se. legat9 qbusdã aliis ecclesiis t clericis i spiritualib9 t tẽporalib9 ꝓtulit mõasteria eorũdẽ: ipi patriarche obedire recusãr: t ei de iuribus patriarchalib9 respõdere i sue ꝑsõptiõis adiutoriũ iducẽtes ꝓfirmatões buiusmõi collationũ a se. apo. ipetratas. Cũ igit nolum9 iura que diocesanis debẽtur ꝑ collatões: seu confirmatiões predictas minui seu ledi: mandamus: quatenus occasione buiusmodi nõ obstante: ipsi patriarche reuerentiam t obedientiã exhibeat curetis: eiqz ỏ iustitiis suis integre respondere.

k Cõfirmatiõe. t ita pz ꝙ cõfirmatio nihil uel modicum operatur: qz si aliquid inuenit cõfirmat illỏ: alꝰ nihil operat. ĵ. de cõcess. ꝑben. qz diuersitatem. si. t sic pz ꝙ cõfirmatio sub forma cõi nõ ipedit petitionẽ alterius nec cognitiõez iudicis. de hoc dictũ est. s. eo. c. i ar. ꝙ si principale cassat t accesoriũ. s. de fi. instr. inter. t. s. ỏ re iudi. cũ inter vos.

l Sicut ꝓuide. hec eni vba sicut ꝓuide i cõfirmatiõib9 posita cõditionaliter intelligũtur: ut hic pz. et. ĵ. de ꝓcess. ꝑb. qz diuersitatẽ. Ar. ỏ. ĵ. c. ꝓri. secus si ponũtur i ꝓuilegio: qz cũ ꝓuilegiũ sit lex ꝓuata certuz dz ibi poni ut aliquid cõcedat ꝓuilegiũ. ĵ. de ver. sig. abbate. alias esset inutile. ĵ. de ꝓuil. i bis ar. s. de offi. dele. qm abbas. t s. de elec. cũ ad mõasteriũ. io.

m Venerabilis. amicabilis cõpositio. bene dicit amicabilis cõpositio: qz transactõ sup decimis ut aligd tpale det ꝙ decimis nõ valet. ĵ. de re. p. c vl. nec sup alio spũali. s. ỏ trãsac. cõstitutus. sed cõpositio bñ interuẽit in decimis t aliis spiritualib9. s. de trãsa. statuim9. t. c. decetero. t. ĵ. de decim. ex multiplici.

n Insert9. ut ꝙ hoc appareat ꝙ cõpositio legitia fuerit et nõ possit de ea dubitari. ar. s. eo. c. i. t. ii. vnde nõ posset ali9 iudex vlterius de qõe suborta cognoscere: ut ibi dicit: qz papa ex certa scia cuz eã viderit cõfirmauit. imo si compositio alias non valeret exquo papa eã ex certa scia cõfirmat. valet s. de transac. c. i. t. c. veniens. Si vero tenoz cõpositiõis nõ esset ibi insertus nec ipe vidisset cõpositionem t eã cõfirmasset sicut prouide facta est nihil oparet: ut. s. c. ꝓri. t ut dictuz est sup eo. c. i. Sed nũquid necessariũ erit decetero oĩdere instrm cõpositiõis post ꝙ ostẽdit cõfirmatio pape in q̃ cõtinetur tenoz cõpositiõis. ar. ꝙ sic. s. de fi. instru. c. i. C. de edẽ. aũc. si qs in aliquo. sed nõ credo ꝙ decetero expediat ostẽdere instrm cõpositiõis de necessitate cuz auctoritate pape trãscriptũ sit t redactũ in publicã cõfirmationẽ. C. ỏ testa. publicati. t. ĵ. de ꝓuil. cũ olim eẽmus. ar. et. s. de fide instru. c. vl. de hoc not. ĵ. de ver. sig. abbate.

o Sicut sine prauitate. ꝑ ista vba q̃ in cõfirmationib9 cõditionaliter intelligũt: ut dictũ est. s. c. ꝓri. dubitabat an teneret cõpositio: qz nõ videbat eã cõfirmasse simplr: vnde eã seruare tenebãt sed errabãt: qz illud intelligit cũ papa confirmat ea que nõ videt: t iõ dicit i ꝓfirmatiõib9 sic sine prauitate. Sz qñ cognoscit de cõpositiõe t videt ea q̃ confirmat: tũc licet illa vba ponãtur in cõfirmatiõe nõ intelliguñ cõditionaliter sed causatiue: et sic intelligit sicut sine prauitate facta fuit cõpositio. i. quia sine prauitate.

p Si ꝑmissis. veritas. i. cõpositio. taliter fuit facta t cõfirmata tenoze ꝓpositionis inserto: qz per hoc appet ꝙ ipam approbauit: vñ mãdat eã seruari.

q Ta nobis. cõfirmatões. in forma cõi minui: qz nõ dz inde ꝓcedere iniuriarũ occasio vnde iura nascũt. C. vñ vi. memierint. t. ĵ. de accu. qualit et qñ

arbi. l. iii. sic etiã obtiet in aliis iudicibus si ferãt sniam cõtra ius scriptum non tenet. ii. q. vi. §. diffinitiua. ỹ. itẽ si ꝓ ius. sed ꝓ ius litigatoris lata bñ tenet snia a qua nõ est appellatũ: ut ibidẽ dr. t. s. de re iudi. cũ inter vos. in fi. t idẽ intellige in arbitrio: qz ꝓ forma cõpromissi nihil pot facere arbiter. s. de arbi. cũ dilect9. ff. de arbi. l. pedi9. in fi. t. l. nõ distinguemus. §. de officio.

qz si sua iura vnicuiqz epo non seruant quid aliud est q̄ ut ordo ecclesiasticus cōfundat. xi.q.i.puenit. nec fuit intentio dñi pape p cōfirmatiōem hmōi aligd subtrabere epo dioceſano: nec etiā p collationem cardinalis imo remanet ius saluū dioceſano epo. j. de reli. do. c. ii. z dicit papa nec honorez meū deputo i q̄ fratres meos honorē suū pdere cognosco. ut. xcix. di. ecce. Et sic pz q̄ p cōfirmatiōem hmōi ius alteri⁹ nō tollit. sic etiā licet papa recipiat aliquē sub sua ꝓtectiōe: nō ꝓpterea eximit a iurisditiōe sui epi. j. de ꝓuile. ex parte. sic licz aliqui assumātur in cōfraternitate hospitalioz siue templarioz nō eximūt a iurisditione suoz epoz. j. de ꝓui. cū et plantare. §. pe. z. c. ex tuarū. et c. penultimo. B.

a VT laici. supple statuim⁹ Sec⁹ altare. laici enim ibi stare nō debēt sz tantum clerici vt liberius intendāt diuinis officiis: ut de cō. di. ii. sacerdotū. cōsecrate eni mulieres incensuz circa altare portare nō debent. xxiii. di. sacratas. z in. c. nō liceat. z de cōsc. di. i. in sancta. z. j. ntu. ꝓri. c. i. in fi.

b VT laici secus altare quando sacra mysteria celebrā tur: stare vel sedeꝛ iter clericos nō presumāt: sz ps illa que cancellis ab altari diuidit: tantum psallētibus pateat clericis: ad orandū uero z cōmunicādū laicis z feminis: sicut mos ē: pateant sancta sanctorū.

EX concilio pictauiēn.

CLerici arma portātes z vsurarii excōicentur.

EX concilio matiscon.

VT quisqz presbyter qui plebem regit: clericum habeat qui secū cātet: z epistolam z lectionem legat: z qui posset tenere scholas z admonere suos parrochiāos ut filios suos ad fidē discendā mittant ad ecclesiā: quos ipse cū omni castitate erudiat. GRegorius. ix.

SI quis ex clericis comam relaxauerit anathema sit.

EX concilio carthaginensi.

CLericus neqz comaz nutriat neqz barbā.

EX concilio triburiensi.

Liber tertius.
De vita z honestate clericorū.

EX concilio maguntino.

VT laici secus altare quando sacra mysteria celebrā tur: stare vel sedeꝛ iter clericos nō presumāt: sz ps illa que cancellis ab altari diuidit: tantum psallētibus pateat clericis: ad orandū uero z cōmunicādū laicis z feminis: sicut mos ē: pateant sancta sanctorū.

EX concilio pictauiēn.

CLerici arma portātes z vsurarii excōicentur.

EX concilio matiscon.

VT quisqz presbyter qui plebem regit: clericum habeat qui secū cātet: z epistolam z lectionem legat: z qui posset tenere scholas z admonere suos parrochiāos ut filios suos ad fidē discendā mittant ad ecclesiā: quos ipse cū omni castitate erudiat. GRegorius. ix.

SI quis ex clericis comam relaxauerit anathema sit.

EX concilio carthaginensi.

CLericus neqz comaz nutriat neqz barbā.

EX concilio triburiensi.

CLerici arma. Clerici arma portare nō debēt. xxiii. q. vl. clerici. z. c. gcūqs sine iusta cā. Iustā cām intellige si p loca periculosa transitū faciant tunc possunt portare arma ad terrorē latronum sz ꝓcutere nō debeāt. ar. xxiii. q. iii. maximianus. aliter portare nō debent. z si tertio admoniti nō destiterint perdunt ꝓuilegiū illius cānonis. xvii. q. iiii. si quis suadente. z. j. de sent. excōi. in audientiā. z. c. contingit. ii.

f Usurarii. hoc intellige de laicis qui sunt excōicandi nisi restituant vsuras. j. de vsur. ꝓterea. z clerici ab officio et bñficio suspēdendi: ut ibi dr. et repellendi sunt etiā a dignitatib⁹. j. de excess. pla. inter dilectos. et etiā deponi debēt si de hiis cōicantur. xlvii. di. qm̄ multi. et nihilominus excōicandi sūt si eas nō restituāt.

b VT quisqz. plebē. i. populū quecūqz sit ecclesia siue plebs siue capella. ut. s de offi. ꝓsby. proposuit.

i Clericū habeat. ar. q̄ ecclesia dedicari nō debet nisi dos p duobus ad min⁹ sufficiat clericis. i. q. ii placuit. z de cōse. di. i. nemo.

k Epistolā. sic accolitus debet legere epistolā cōtra. xxxiiii. di. si subdiaconus hoc intellige in necessitate in ecclesiis illis: vbi nō sunt subdiaconi: alias intelligē bm illud. lxix. di. qm̄ videmus. nec diacon⁹ etiā epistolā legere dz q̄ videreꝛ ab ordine suo recedere. lxxiiii. di. si qui clerici. ar. de cō. di. i. c. i. et. ii. in fi. z. xcii. di. in sancta. Sed pōe q̄ ibi nō sit subdiaconus sed ꝓsbyter diaconus z accolitus quis dicet epistolā? accolitus: z diaconus dicat euāgeliū quod est eius officiū. sed si acolitus dixit ꝓphetiā diaconus dicat epistolā. vin.

l Scholas. docendo pueros psalteriū z cantare.

m Ad fidē. i. symbolū. i. credo in deū patrē: quod antiquitus ante baptismuz didicerant baptizandi. de cō. dis. iiii. ante viginti. z. x. q. i. placuit.

n SI quis ex clericis. Istud. c. hēs. xxiii. di. si quis ex clericis.

o SRelaxauerit. habitū semel susceptū nō debz dimittere. xx. q. iii. pclinis nisi ex iusta cā. j. e. clerici. vñ cū quidā reꝓbenderet a papa: respondit: versus. Tutius ut peteꝛē laici sub imagine romā. Fas fuit ut sineꝛē luxuriare comā. b

p Anathema sit. i. fiat. nō. n. est excōicatus ipso iure. xxx. di. quasi p totū.

q CLericus nutriat. nisi ex iusta cā: ut dictū est in ꝓi. c. z. j. e. clerici. imo de-

tonso capite z patentibus auribus incedere debet. xxiii. di. nō liceat.

r CLericus sine gradu. sacro. si. xxxii. di. si quis coz.

s Traditus. si cui traditus fuisset ita q̄ monachus essz nō posset habere vxorē quā postmodū accepisset: alias nō ꝓhibetur redire ad seculū. j. de regula. z trāsc. ad reli. cū simus. z. xx. q. i. quā ꝓgenitores. z. xxxii. di. placuit seriatim. si quis vero.

t Tōdeaꝛ. ar. est hꝫ q̄ clericus coniugatus debet portaꝛ coronam. arg. ad hoc xx. q. iii. eos qui. et. c. ꝓclinis. sed ar. ꝓtra j. de cleri. cōiu. ioan. vbi de hoc.

u CLericis caplm istud ponit. xxiii. di. clerici. et est ps illius. j. ne cleric. vel monachi. c. clericis.

x Inuiti. arg. q̄ aliquis cogēdus est ad bonū z ad id ꝓcipue q̄ iā suscepit. xlv. di. stin. de iudeis. in fi. et. j. de bap. z eius ef fec. maiores. versus fi. alias nemo dz cōpelli ad bonū: ut ibi dicit. z. xxiii. q. v. ad fidē. Itē ar. q̄ beneficia cōferūtur ūi iuniis. xlv. di. z q emendat. z. xxxiii. q. v. nō vos. circa mediū. et q. iiii. displicet. z. lxx iii. di. placuit. z. c. cō suluit.

y Monasteria. rōbili. xviii. q. ii. ꝓnitiosam. z. c. diffinimus. et. xci. di. clericus solus. nec sufficiē cā rōnabilis nisi sit manifesta: ut hic videtur.

z Frequētare. solā frequentiā reꝓbare videt. Sz frequntia videt ex duabus vicibus. xxv. q. ii. ita nos. ar. op. xxvi. di. vna tm̄. nec repetita. q̄ remissionē venie crimina nisi semel cōmissa nō habeāt. C. de epis. au. l. iii. sic ergo vltra vnā vicē sine manifesta et rationabili cā nullus illuc ire debet q̄ statim malum ꝓmittur.

a Non destiterit. ar. q̄ admonitō semp p̄cedere dz vindictā ut se coꝛrigat quis anteq̄ puniaꝛ. xii. q. ii. indigne.

b Quoniā ut ait. z expensis. Istud notabile ē q̄ in facultatib⁹ estimandis habēda est rō expensarū q̄ fiunt in hospitalitate ad quaz tenentur ecclesie. itē in episcopalib⁹ psoluēdis. j. de ꝓben. de monachis. z recipe nūcios et legatos apostolice sedis. j. de cēsi. cū instātia. z ar. ad hoc. xii. q. ii. nobis. Illi eni fructus estimādi sunt qui supersunt deductis expensis. C. de fruc. z lit. expē. l. i. z ita tot sunt ponēdi in ecclesiis quot ex fructibus illis possint honeste sustētari. vt hic euidēter pz et. j. de instī. c. i. z. c. auctoritate. z. j. de cōcess. ꝓben. ex parte. in fi. z. §. de cōsti. cū. Ho. ferra. z. j. de v̄. sig. c. vl. z hec expositio legitima est cū facultates nō sufficiūt siue sint distincte ꝓbende in eccl'ia siue non.

c In vna domo. sic. xxxii. di. ꝓter hoc. z de cō. di. v. in oibus. z. xii. q. i. necessaria. ar. Ho. xii. q. i. q. tua. et. xxxii. di. si qui vō. So. q̄ dicit hꝫ z in cōcoz. signatis q̄ ius cōe est: z honestū esset ut seruaretur sed derogaꝛ huic iuri p cōtiā cōsuetudinē quā papa scit et tollerat. capitula cōtia loquūt bm antiqua tpa de quibus dā clericis ꝓiugatis quib⁹ dabant beneficia exꝓsortiū alioz poti⁹ de gra q̄ de iure: q̄ de nouo cōuersi fuerāt: z loquūt in vtroqz capitulo de epo anglo. sic. xxxv. q. iii. q̄daz lex. z. c. q̄ scripsi. Si vis intelligere capitulū istud de regulaꝛib⁹ planū esset: q̄ nō dicit hic de quib⁹ loquat: et hoc vī ex eo q̄ dr j. indulgem⁹. ut quisq̄ eoz qui simul. z c. qui simul in eodē refectorio cōmedere z dormitorio dormire debent. j. de sta. reg. cū ad mōasteriū

a Qui simul viuunt. ex hoc vī q̄ loquat hic capitulū de regularib⁹ qui simul viuūt et dormiūt quibus tm̄ cōcessum est ut a suis ꝓlatis absolui possint. j. de sen. ex. monachi. z. c. cū illoz. z hoc idē priuilegiuz cōcessuz est hospitalariis hierosolymitanis: ut p suū ꝓiorē qui sacer

dos est absoluant. j. de sen. excō. canonica. alii vero plati secularīū ꝟ priuilegiū nō habēt: qz cū regularib⁹ tm̄ cōcedaī. ut pz p iura p̄dicta alīs denegaī. xxv. di. q̄lis. ꝛ. ar. s. de p̄sump. nōne. ꝛ. ff. de iudi. cū pre tor. nō eni q̄ vni p̄sone p priuilegiū sigillati cōcedīt alīs cōuenit dene gari. xvi. q. i. hinc ēt. i fi. ꝛ. vii. q. i. petisti. oibus eni illud būficiū ē p̄hibi tū nisi spāliter sit cō cessū. ꝛ sic intelligīt hoc. c. tm̄ de regula ribus. b.

a Atrocitas. ꝟ sēp excipīt. j. de sen. exc. cū illoz.

b CUm ab oi. ab stinere. nisi vbi quis redimit ius su um. ut. i q. i. q̄situm. ar. j. de symo. dilect⁹ vbi de hoc. sp tm̄ p̄su mīt eē malū. ut. i. q. i. nullus. el. ii. nisi māi feste p̄bet ōrium. vī eni cozrūpere iudicē ꝟ sit ar. ō. xiii. q. v. ū sane. vin.

c ADoze secularīū. mos iste de decima ꝓte litis exigēda ō le gē ēst: ut in auc. ō in di. §. nec āt. col. vi. vbi delegatus ēt a p̄ncipe non bz nisi duos aureos in p̄cipio li tis ꝛ duos in fine. et hoc cū cā excedit cē tū aureos: alias ni hil: ut ibi dī ar. C. de testa. l. cōsulta. ordia rius aūt nō oz hēre nisi spoztulas. iii. q. iii. offerat. arg. C. de epi. et cle. auc. genēa lit. sed ibi decima ps daī aduersario ꝟ nō iudici. vñ nō ō̄dicit. ADuocatus etiā sup certa ꝓte litis cū clie tulo paciscī nō oz. C de postu. l. si quis ad uocatoz̄.

d Pref expēsas. de legati eni iudices de bēt hēre expēsas qñ p̄ficiscūtur ex̄ domi cilioz suū sicut testis tiii. q. iii. §. venturis. qz nemo cogīt suis sūptibus militare. j. de symo. cū sit roma na. ꝛ. s. de p̄scrip. cū ex officii. ꝛ. xxviii. q. i. iā nūc. ꝛ de suo nō tenēt quis facere be neficiū. x. q. ii. p̄carie munera eni nō sūpt⁹ p̄hibēt. i. q. i. iudices. ꝛ modica ensenia recipī possunt. ff. de offi. p̄. l. plebiscita. ensenia eni nō sunt lucra. ff. de offici. p̄cō. l. solent. §. vl. ca tm̄ moderatiōe ne p̄ducātur ad nimiā quātitatez ut ibi: ꝛ ne litigatoꝛib⁹ enorme dānū infligant. ar. x. q. iii. illud. imo si paupes sūt litigantes debēt etiā a sumptib⁹ abstinere: qz nec tunc oz dinarius habet spoztulas. in auc. de mā. p̄n. §. si tibi quoqz. col. iii. Oz dinarius cū de mandato p̄ncipis ad aliā ꝓuinciā p̄ficiscīt oz expē dere illa que domi expenderet. in auc. de mā. p̄n. §. illud tm̄. coll. iii. qñqz tm̄ ordinarius recipit expensas cū ecclesiā oscerat. j. de symo. cū fitromana. ꝛ cū visitat. ꝓ inciā suā. j. de cēsi. cū apostolus. ꝛ. c. sopite ꝛ. c. cū nup. Jtē si ordinarius dat delegatū tūc ipse debet ei facere ex pensas. §. de offi. ordi. inter cetera. licet quidā cōtrariuz faciunt quod tamen facere nō debent. vnde posset ab eis repeti tanq̄ indebitū. ar. j. de magis. p̄hibeas. ꝛ. j. de censi. ꝓcuratoꝛes. in fi. ꝛ. xviii. di. quoni am. ꝛ. c. sequenti.

e Gratis studeatis. gratis ergo debet iudex iudiciariū ordinē ipar tiri: non tm̄ ꝓpter ea reprobantur expense. testis eni gratis debet fer re testimoniū ꝛ non recipit expensas. iiii. q. iii. §. venturis. Sic et pro curatori nō p̄hibent sūptus sed paciscī de certa ꝓte litis p̄hibetur. ff de pac. l. sūp. us. ꝛ fideiussoꝛi p̄hibēt de certa ꝓte paciscī qui fideiusse rat iudicatū solui. ff. mā. l. si remunerādi §. maurus paulus. b.

f Noie assessoꝛ. assessoꝛ eni bñ pōt petere mercedē: qz suis sūptib⁹ ad hoc nō cogīt. xxviii. q. i. iā nūc. nemo eni de suo bñficiū facere cogīt. x. q. ii. ꝓcarie. ꝛ. s. de p̄scrip. cū ex officii. ꝛ merces sibi ꝓ laboze suo cōstitui oz. xii. q. ii. charitatē. et iurisc̄sult⁹ bene pōt vēdere rectū cōsiliū. xi. q. iii. nō lz. ꝛ. xiii. q. v. nō sane. et dicit lex q̄ spe p̄mioꝛ inuitā dus est assessoꝛ. C. de assess. l. i.

g Reprobātur. ita q̄ non sit opus appellare. ii. q. vi. §. vena les. et. C. qñ ꝓuo. nō ē ne. l. re nales. Si aūt fuerit snīa arbi tri tenet. sed agēs ex ea repelli tur doli exceptiōe. C. de arbi. l. iii.

b DEus qui. p̄fessi. ar. q̄ si cut in quolibet iuramen to auctas papę intelligīt exce cepta. ut. s. de rescrip. cōstitu tus. a cōtrario sensu. ꝛ. s. de iu reiurā. venientes. ita et in p̄fes sione. ar. j. de regu. ꝛ trā. ad re lig. qz in insulis. hoc verū itel lige q̄tū ad solēnitates: secus tm̄ est in his q̄ sunt de suba oz dinis: ut. j. de sta. re. cū ad mo nasteriū. in fi. Cū aūt isti sint diuersarū p̄fessionū simul nō p̄nt esse in vna ecclesia: qz dicit canon: hoiēs diuersę pro fessionis nō sociabis i vno co dēq̄ officio. xvii. q. vii. inoua qz quilibet se cōformare debet moꝛibus eoꝛ inter quos viuit vt. xli. di. q̄sqs. nā ex diuersita te bitus generaī scādalū. xxx iii. q. v. q̄ deo pari. p̄firmabūt aūt iste se in supioꝛi bitu: sz in terius ferāt vestes cōgruētes sue religioni. Et est hic arg. ꝓ opi. bug. q̄ canonic⁹ regulāis possit fieri canonic⁹ in eccl'ia seculari. arg. lxxiiii. di. quozū dā. ꝛ. lviii. di. c. ii. sicut mōach⁹ pōt eē ep̄s in ecclesia seculari. xviii. q. i. c. i. io.

i CUm laruarū. p̄hibitū ē etiā cā ludibrii vti habitu mōachali vel alio religioso: et grauiter punīt qui hoc facit i auc. de san. epis. §. v⁹. col. ix. et ar. C. de epis. au. l. minime. nō tm̄ hoc ꝓhibet repsentare p̄se pe vñi berodē magos. ꝛ qua lit rachel plozabit filios suos ꝛc. que tāgūt festiuitates illas de q̄bus hic fit mētio cū talia poti⁹ inducāt hoies ad cōpū ctionē q̄ ad lasciuiā vel volup tatē: sicut in pascha sepulchꝛ vñi: ꝛ alia repsentāt ad deuo tionē excitandā. Et q̄ ꝟ pos sit fieri est ar. de cō. di. ii. semel et di. iiii. queris. vsus fi. ꝛ q̄li bet festū est signū ꝛ repñtatio ꝓteritarū rerū. lxxv. di. q̄ die dominico.

k Festiuitatibus. s. sancti stephani sancti ioānis innocentū.

l Potius corruptelā. turpis cōsuetudo poti⁹ dī corruptela q̄ consuetudo que citius est extirpāda. viii. di. mala cōsuetudo. ꝛ. s. de cōsue. cū inter vos. ꝛ. c. cum venerabilis. ꝛ. j. de excess. ꝓla. c. inter dilectos.

m T clericoꝛ. ira dci. ut. j. de excess. ꝓla. clerici. ꝛ. xxxii. q. vii. flagitia. ꝛ i aut. ut nō lu. ō na. col. vi. ꝛ tales vltio supplicio puniunt. C. de adul. cū vir.

n Facilitas. xxiii. q. iiii. est iniusta. Et si ea q̄ male vsurpātur omittim⁹: excess sus viā aliis apimus. xxxv. q. ix. loci. ꝛ. cxiii. di. puenit.

o Pena. Si. si dicit lex quos a vite decoza domestice laudi exēpla nō reuocant coꝛrectiōis saltez medicina cōpellat. C. de emē. ꝓpi. l. vna. ꝛ. s. de clec. cū i cūct⁹ in fi. ꝛ. lxii. di. docēdus ē popul⁹. ꝛ necesse ē ut ferro abscidant vulnera q̄ ꝛc. lx xxiii. di. plīmos. in fi. et ferrū quippe nostre mentis ꝛc. vii. q. i. §. cū aūt.

p Deponaī. ecce quāta pena illius qui celebrat suspensus. j. de cleri. excō. mi ni. clerici. ꝛ. c. latoꝛes.

q Regionis. hoc dī ꝓpter orientales q̄ vtunt mrimonio iā cōtracto etiā in sa cris ordinibus. j. de cleri. cōiug. cū olim. xxxi. di. aliter.

r ACrapula. iiii. di. ocuiqz. crapula dī quātum ad superfluitatez ciboꝛ et dicīt crapula quasi cruda epula. Ebrietas quantū ad potū. ꝛ dī ebrietas ab e q̄ est sine ꝛ bria q̄ est mensura. vnde ebrius est qui sine mēsura bibit. vnde Oraī⁹:

crapula
ebrietas

fecundi calices quem non fecere diſcretum.

a Vel beneficio. hoc relinquit arbitrio ſuperioris vt delinquentē ſuſpendat ab officio uel bñficio. Quid ſi dicat iudex ſuſpendo te ab officio uel beneficio? dic ſup hoc ut not. j. de cleri. ex. mi. latores. in glo. uel notula que incipit: t ēt. b.

b Clerici. nō exerceāt. qō qui fecerint ab officio ſuo degradētur. xci. di. clerici. ſ. imo nūqꝫ de manu ſua ereat pſalteriū. de cōſe. di. v. nūqꝫ. in prin.

c Et tabernas. xliiii. di. clerici.

d Ad aleas. hoc ꝓhibet clericis in trīn qꝫ qui publice alea tor eſt repellit a ꝓmotione. j. de exceſ. ꝓla. iter dilectos. nec debēt cē inſpectores hmōi ludi. in aut. de ſan. epiſ. §. interdicim⁹. col. ix. et trib⁹ annis arceant a miniſterio: ut ibi dr. Sz vt qꝫ ꝑmo ſit āmonēdus nteꝫ puniat. ut. xxxv. di. c. i ſed hoc credo in bñficio obtēto: ſecus i obtinēdo: qr multa ꝑpediūt q nō deiiciūt. xv. q. i. §. vl. t. ſ. de iureiurā. quēadmodū. t. j. de excel. ꝓla. inter dilectos. Sz nūquid pōt repeti qꝫ pdit in alea? Sicūt gdā qꝫ nō ſed paupib⁹ eſt erogāda pecunia illa. ar. xiiii. q. v. non ſane. Cū turpitudo verſat ex vtra qꝫ pte: melior eſt cōditio poſſidētis. ff. de cōdi. ob tur. cau. l. ſi ob turpē. §. vbi aūt. hec fuit opi. plac. Alii dicūt qꝫ poſſit repeti et meli⁹. ff. de alea. l. vl. in fi. vbi dicit qꝫ ſi ſeruus uel filiusfamilias amiſerit pri uel dño dabit repetitō t etiā vſqꝫ ad. l. annos: ut dicit greca cōſtitutio: et ſi quis exiſtēs i alea rē ſuā vendidit nō tenet ō emptiōe. ff. quarū re. ac. nō da. l. ii §. i. t C. de reli. t ſum. fu. in auctētica. alearū vſus. ſeruāduꝫ eſt qō ibi dicit.

e Congruenter. ut videat diſſerre a monachis.

f Non notāda. arg. ꝓ medio ſpecrāda. ſ. de off. dele. quere ti. ff. de acq. re. do. l. adeo. §. cū quis.

g Beatratis. hoc ſine licētia ꝓncipis etiā laicus bere nō dz C. de veſti. ele. et aura. l. nemo li. xi. tñ cōformabūt ſe in veſtibus cōſuetudini regiōis ne videant hypocrite. vt. xxx. di. ſi quis viroꝝ. et. iii. di. erit aūt ne vileſcat dignitas clericalis lxxx. di. ep̄i. de hac materia dicit. xxi. q. iiii. in ſūma. io.

datur qui plures inebriat: t calices fecūdiores exhaurit. Si quis autē ſup his ſe culpabilē exhibuerit: niſi a ſuperiore cōmonit⁹ ſatiſfecerit: ab officio uel beneficio ſuſpendat.

Idem in eodem.

Clerici officia uel cōmercia ſecularia nō exerceāt maxie in bone ſta. Dimiſ ioculatoribus t biſtrionib⁹ nō intēdāt: t tabernas prorſus euitēt: niſi forte cā neceſſitatis i itinere cōſtituti. Ad aleas t taxillos non ludāt: nec huiuſmōi ludis interſint. Coronā t tonſurā habeāt cōgruētez et ſe in officiis eccleſiaſticis t aliis bonis ſtudiis exerceant diligenter. Clauſa deferant deſup i dumēta nimia breuitate uel longitudine nō notāda. Pānis rubeis aut viridib⁹: necnon manicis aut ſotularib⁹ cōſuticiis frēis ſellis pectoralib⁹ calcaribus deauratis: aut aliā ſupfluitatē gerētibus nō utātur. Cappas māicatas ad diuinum officiū intra eccleſiā nō gerāt: ſz nec alibi qui ſūt in ſacerdotio t ꝓnati b⁹ ꝓſtituti: niſi iuſta cā timoris exegerit habitum trāſformari: fibulas oīo nō ferāt neqꝫ cōrigias auri nec argēti ornatū habētes: ſz nec ānulos niſi quib⁹ cōpetat ex officio digni tatis. Pontifices aūt in publico t in eccleſia ſup i dumētis lineis omnes utantur: niſi monachi fuerint: quos oz ferre habitū monachales. Palliis diffibulatis nō utātur i publico: ſed uel poſt collū uel ante pectus bincinde connexas.

Honorius. iii. ābiaſi. epō.

Ex litteris pontini comitis intellexim⁹: quod quidaz clerici ſue terre poti⁹ ſecularib⁹ negociacionibus quā officiis diuinis intendūt: t gaudere uolentes priuilegio clericali nolūt ſtatutis patrie q bus quotiēs expedit: licē laici ſe tuentur in negociationū ſuaꝝ queſtib⁹ ſubiacere: t infra. Dādam⁹: quatenus ſi tales tertio a te cōmoniti ab huiuſmodi nō reſipuerint: ſed pretermiſſis diuīs officiis negociatio nib⁹ inſtituerint ſupradictis: cuz facto priuilegiū abiiciāt clericale: tuo minus: dum bis ſe implicāt de ſuis facultatibus ſtatutis t conſuetudinibus patrie ſubiaceant non defendas eoſdem.

De cohabitatione clericorū t mulierum.

Ex concilio magūtineſi.

Inhibendū eſt: ut nul⁹ ſacerdos feminas de quib⁹ ſuſpicio poteſt eē retineat: ſed neqꝫ illas quas canones concedunt matrem amittam t ſororez: qr inſtigāte diabolo t in illis ſcelus perpetratuz reperitur: aut etiam ipediſſe quis earundē: ſed ſiqua de bis neceſſitatez habuerit: preſbyteri habeāt i vico aut in villa domum longe a ſua conuerſatione: t ibi eis que ſunt neceſſaria ſubminiſtrent. Prohibendum quoqꝫ ē ut nulla femina ad altare preſumat accedere: aut preſbytero miniſtrare: aut infra cancellos ſtare ſiue ſedere.

Ex decreto eugenii pape.

Si quiſquaz ſacerdotum id eſt preſbyter diaconus ſubdiaconus de quacūqꝫ femia crimie fornicatiōis ſuſpect⁹ poſt primā ſecūdaz t terciaz admonitionē inueniat fabulari t aliquo modo cōuerſari cuz ea: excōmunicatiōi ſubdatur: femina uero canonice iudicet.

ſtra. t ſeipſos reddūt indignos priuilegio ſuo. ſi. j. de imm. eccle. c. vl. et ſi. xvii. q. iiii. c. frater t coepiſcopus. ſic ipſo facto appellat. ſ. de app. dilecti. t. c. ut noſtrū. t facto renūciat quis appellatiōi. ſ. de offi. dele. gratū. t. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. Sed ipſo verbo clericꝰ priuilegio ſuo renūciare nō pōt. ſ. de fo. cōpe. ſi diligenti. t. j. de ſen. exc. cōtingit.

p Suis facultatib⁹ bene dicit ſuis. qr ꝓpter hoc facultatib⁹ eccleſie nō fit preiudiciū: quia delictū ꝑſone t. c. xvi. qō. vi. li epiſcopū. Et nō qꝫ dicit dū bis ſe implicant. q. d. ſi non ipliceāt ſe bis priuilegio eccleſiaſtico gaudebunt in rebus ſuis ſicut in rebus eccleſie quod eſt bene notandū qꝫ res clericoruz et eccleſiarū eodem priuilegio gaudēt. xii. q. ii. eccleſiarū ſeruos. t. xvi. q. i. ſimiliter. Si vero ſe implicāt tunc ceſſat priuilegiū: et ita ſuſpendit priuilegiuz alicuius ad tēpus ꝓpter delictū. xv. q. vi. iuratos. t. c. nos ſanctorū. ſi. C. de cur. fur. l. cū aliis. t. j. de ſentē. excō. ſacro. t. lxxxi. di. ſi qui ſunt. t. c. ſe. De eo priuilegio dicē decet qꝫ clericus vxoratus ctiaz tonſuratus priuilegio clericali gaudere nō pōt. j. de cle. cōiug. io.

q Inhibendū ē. retineat. ut. xxi di. interdixit. t. c. nulluſ. t. c. ꝓter hoc. t lxxxi. di. cū oībus.

r Canones. xxxii. di. interdixit. lxxxi. di. cū oīb⁹. Videt qꝫ canon iſte corrigat oēs illos canōes cū illi ꝓmittāt hmōi mulieres cū clericis habitare matrē: ſororē et amitā. t idē ꝓmittit Inno j. c. c. a nob cōcordās ꝓprib⁹ canonibus. Sic ſolue

hanc contrarietatē qō dicitur hic intellige de ſuſpectis clericis t inuenibus t de mulieribus ſuſpectis: quia ſi ſuſpecte ſunt nō debent ſecū manere. xxxiiii. di. quozūdam. cōtraria loquūtur de illis mulieribus de quibus nulla eſt ſuſpitio mali: qr in talibus naturale fedus nihil ſeui criminis ſuſpicari ꝓmiſit. j. e. a nobis. t. C. de epiſ. t cle. cū qui. t. ſ. de ꝓſump. cū in iuuentute. Itē in linea tranſuerſali vſqꝫ ad ſecūdū gradū poſſunt habere clerici cōſanguineas. ut. lxxxi. di. cū oībus. In deſcentibus vel aſcendētib⁹ videt qꝫ vſqꝫ ad quartū gradū: ibi ampli⁹ pōt extendi ꝓmiſſio qꝫ in collaterali.

s In illis. i. occaſione illarū qñqꝫ a'lii cōmoratur cū illis uel veniunt ad illas. vnde dicit auguſ. nō omnes qui cuz ſorore mea ſunt ſorores mee ſunt. lxxxi. diſt. legit uel intellige ꝓprie vt littera dicit: t hoc vult littera ſequens aut in pediſſequis illarum.

t Subminiſtrēt. t ſic pz qꝫ clerici pñt ſuſtētare ꝓſanguineos pauperes: de quib⁹. c. hoc intelligit qbus potius qꝫ extraneis tenet. lxxxvi. di. non ſatis. alſ nō ſi diuites ſunt vel ut diuites eos faciāt: ut. c. c. t. xii. q. ſi qs ad idē. xxxi. di. oīno.

u Ad altare ꝓſumat. ut. xxiii. di. ſactas. t de cō. di. i. i ſecā.

x Si quiſqꝫ ſacerdotū. noie ſacerdotis intelligit inferiores: ut hic pz: qr iferiora itelligūt i ſupioribus: ut. xciii. di. legim⁹. i fi. t. xiiii. q. i. penale. t. ff. de re iu. i toto. ſi. ii. di c. i. t ecōuerſo appellatōe clericoz ſupiores uel maiōes intelligit. xi. q. i. de ꝑſona. ad fi. y Amonitōez. ſic in aut. ut lz ma. t aut. §. pe. t vl. col. viii. t. j. de ſen. ex. i audiētia. t. c. cōtingit. t. ſ. ti. ꝓxi. c. vl.

5 Canonice. iudicet. i. in mōaſterio

III

ponaſ. xxxiii. di. c. fraternitatis. Alii exponũt. i. in ſeruitutẽ redigaſ: v xxxii di. eoſ. immo ⁊ ipſa cõcubina. ſi hoc publicũ eſt debz excõicari. j deſen. excõ. ſi cõcubine. Ber.

a Clericos. pblice que ſunt excõicande exquo publi. eſt. j. de ſen excõ. ſi cõcubine.

b Abiurãdas. ne cõ.

Alex. iii. lerñ. archiepiſcopo.

Clericos i ſacris ordiib⁹ ꝓſtitutos q̃ publice tenẽt cõcubinas ad eas abiurãdas nolum⁹ a tua fraternitate ꝓpelli: ne i eãdẽ fornicationẽ iſtructu diaboice fraudis redeũtes piurii reatũ icurrãt. veruz ipos ꝓ ſuſpẽſionis ⁊ interdicti ſententiã debes arctius cogere ut mulieres ipſas a ſe ita remoueãt: q̃ de illis ſiniſtra ſuſpitio nõ poſſit haberi ⁊ ſi qui eoꝝ ad ipſas redire uel alias accipere forte preſũpſerit: i aliquos eoꝝ debes ꝑpetuã excõmunicationis ſẽtẽtiã ꝓferre: ut alii eoꝝ exemplo perterriti a ſimilibus arceantur.

Idem cantuarien. archiepiſcopo ⁊ eius ſuffraganeis.

Sicut ad extirpãda: ⁊ infra: F. v. mãdam⁹ quatenꝰ clericos ueſtre iuriſdictiõis qui i ſubdiaconatu ⁊ ſupra fõnicarias bũerit: ſtudioſe mõere curetis: ut a ſe illas remoneãt eas ulterius mime admiſſuri. Si vo acquieſcere ꝓtẽpſerint: eos ab eccl. bñficiis uſq̃ ad ſatiſfactiõez ꝓgruã ſuſpẽdatis: ⁊ ſi eas ſuſpẽſi preſũpſerit detinere: ipſos ab eiſdẽ beneficiis ꝑpetuo remouere curetis.

Dez oboracen. archiepiſcopo.

Super eo vo: q̃ aſſeris. a. presbyterũ fornicariã detinẽtẽ. ꝓpter hoc ab officio ſuo ſuſpẽſuz: ⁊ infra. Porro ſi litteras a nobis obtinuerit: que facti ſeriez nõ ꝓtineãt: nolumus illas ſibi ꝓdeſſe.

Idem ludoñ. epiſcopo.

Si autez clerici tue iuriſditiõis ſiue in ſacris ordiniꝫ ſiue in inferioribus ꝓſtituti fornicarias detinẽt: niſi eas ad ſecũdã uel tertiam cõmonitionẽ a ſe dimiſerit eaſdẽ de cetero ꝓtẽpturi ⁊ liceat tibi eos eccleſiis uel eaꝝ portionib⁹ ap. poſita ſpoliare officio ipſis nihilominus interdicto. Lucius. iii.

Veſtra duxit deuotio iquirendũ: ⁊ infra. Alicubi dicit nullus audiat miſſã ſacerdotis: quem ſcit indubitanter cõcubinam habere alibi uero legit: nõ poteſt aliquis quãtũcunq̃ pollutus fuerit: diuina polluere ſacramẽta que purgatoria cunctaruz cõragionũ exiſtũt. Qualiſcũq̃. n. ſacerdos ſit: que ſũt ſancta coinquinari nõ põt. Sũite ergo ab omi ſacerdote chriſti myſteria: quiq̃ oia in chriſti fidẽ purgant. Ceterũ aliud eſt crimen notoriũ: aliꝰ occultũ. Notorium diffinit de quo preſbyter cãonice cõdemnat. Occultũ quod ab eccleſia tollerat. Ceterũ aliud eſt quãdo crimen notorium nõ diffitet preſbyter: uel de ipſo ẽ canonice condẽnat⁹. Aliud eſt pene occultũ: qꝺ ab eccleſia tollerat. Itẽ aliud ẽ a taliũ officiis abſtinere: vt peccãdi licentia ceteris auferat: ⁊ huiuſmodi ad penitẽtie fructũ trahant: atq̃ aliud ſi taliũ tãquã in fornicatione iacentiũ talia miniſteria reſpuantur. Sine dubitatiõe itaq̃ teneatis q̃ a clericis ⁊ ꝓſbyteris quanquam fornicariis: quãdiu tolerant: nec habent operis euidẽtiã: licite diuina miſteria audiant: ⁊ alia ſcipiãt ſacramẽta eccleſiaſtica.

Uno. iii. roñ. epiſcopo.

Tua nos duxit fraternitas conſulendos ſi de clericis publice concubinas habẽtibus: qui quãdo a te conueniunt ſe eẽ concubinarios diffitent: nec apparet ꝓtra eos legitim⁹ accuſator: credẽdũ ſit teſtimoio bonoꝝ viroꝝ ⁊ iter quos vicinos uere dinoſcunt. Nos igit cõ. r. r. q̃ ſi crimẽ eoꝝ ita publicũ eſt: ut merito debeat appellari notoriũ: ineo caſu nec teſtis nec accuſator eſt neceſſarius: cuz huiuſmõi crimẽ nulla poſſit tergiuerſatiõe celari. Si vo publicũ eſt nõ ex euidentia: ſed ex fama in eo caſu ad ꝓdemnationẽ eo

Fama

Notoriũ occultũ

fuit

plurimis

tur in iure: et ſic eſt notoriũ iuris. Et ſic duob⁹ modis dicit notoriũ iuris ꝑ confeſſiõem et ꝑ ſniam. j. c. c. vl. ut dicit in notula ad intelligẽtiã: ⁊ hic.

So. qꝺ dicit hic. ⁊. j e. c. ſi aũt. intelligit de his q̃ adhuc tollerãt ab eccleſia: q̃ illi ipſo iure nõ ſũt ſuſpẽſi: qꝺ vr i cõtrariis locũ bz q̃ factuz eſt notoriũ: uel q̃ ſũt cõdẽnati ꝑ ſniam: alꝰ quãtũcũq̃ ſit aliqs crimoſus nõ eſt vitãdus. j. e. noſtra. ⁊. xxviii. di. cõſulendũ. ⁊. j. e. c. vlt.

b Remouere curetis. q̃ creſcẽte cõtumacia creſcere dz ⁊ pena. s. ut lite nõ cõte. quoniã. in fi. ⁊. ff. de pe. l. relegati.

Super eodẽ. ſuſpẽſum ab epiſcopo ſuo.

i

k Seriẽ. ſ. quare fuit excõicatus uel ſuſpẽſus ꝑ focaria uel ſi ex alia cã ut exprimat oẽs cas excõicationis ⁊ ſuſpẽſionis alias nõ habeꝫ ꝑ abſoluto. j. de ſen. ex. cũ ꝓ cã. ⁊. s. de offi. or. ex parte. alias lre eẽnt impetrate tacita veritate vñ nõ valerẽt. s. de reſcrip. ſuplris. ⁊. c. dilcus.

l Si aũt poztiõib⁹. cũ hẽant ptẽ in eccleſia pbẽdata.

m In eccleſius. cũ ſint plati illarũ.

n Spoliare. q̃ ſpoliatio ꝑpetua intelligit exq̃ ſine tpis pfinitõe h dr. C. de pe. ſeruus. Sz ꝺ vr. s. c. ſicut. vbi poſt admonitiõem ſuſpẽdũtur anteq̃ ꝓuent eccleſiis: ⁊ hic ſtati poſt admonitõem ſpoliãt. Sol. hoc intellige ſm illud ut pmo ſuſpẽdat: ⁊ ſi ſe nõ correxerint ſpoliẽtur. ſed certe de iure fit qꝺ hic dr: q̃ ſi ſe nõ corrigũt poſt trinã admonitiõem recte pñt ſpoliari beneficio: ⁊ q̃ ibi ſuſpẽdũtur intelligo q̃ fiat ex gra ut ſic expectentur ad huc. b.

o Veſtra duxit. nullus audiat xxxii. di. nullus. ⁊. c. ꝓter hec.

p Quãtũcũq̃. ut. xxv. q. vl. c. vlti. vſq̃ ibi certum.

q In fide chriſti. i. ꝑ fidẽ chriſti hucuſq̃ ſunt verba capituli quod inducit. t.

r Ceterũ, hic incipit reſpõdere diſtiguẽdo inter crimẽ notoriũ ⁊ occultum.

s Notoriũ. ad indulgẽtiã eoꝝ que hic dicũt. nõ q̃ aliud ẽ fama: aliud mãifeſtũ ⁊ aliud notoriũ. Fama ſic cõſuevit deſcribi: fama ẽ illeſe dignitat⁹ ſtat⁹ vita ⁊ moribus ꝓbat⁹ ⁊ i nullo diminut⁹. ff. de var. ⁊ cꝛor. cog. l. cognitoez §. eſtiatio. ⁊ q̃ talez famã negligit crudel ẽ. xii. q. i. nolo. fama vo q̃ q̃z ẽ ſcia: q̃ q̃z ex ſuſpitione ꝓcedit: q̃ q̃z ex certo auctore: q̃ q̃z ex certo. de cõ. di. iiii. ſanctũ eſt. Mãifeſtũ dr q̃ ex ſcia ⁊ certo auctore ꝓcedit et qꝺ põt ꝑbari. ff. de teſta. ⁊ q̃ teſt. fa. poſ. bẽdeſ palã. ⁊. xii. q iii. eoꝝ qui acuſant. Idẽ etiã q̃ q̃z dr occultũ qꝺ põt ꝑbari C. de ap. eos. §. ſi qs aũt. Sz ⁊ mãifeſtũ dr q̃ q̃z de q̃ ꝓſtat ꝑ cõfeſſiõez uel ꝑbatiõem uel ꝑ euidẽtiã facti. j. de v. ſig. cũ oli ſed tale manifeſtũ poti⁹ dr notoriũ. j. e. c. vl. Circa notoriuz diſtingue: aliud eſt notoriũ fã aliud iuris: aliud ꝑſũptiõis. Notoriũ facti ẽ q̃ ita exhibet ſe cõſpectui hoim q̃ nulla põt tergiuerſatõe celari. j. e. c. ꝓr. ⁊. c. vl. ⁊ de tali hic itellige in q̃ nullus audit appellans. s. de appel. cũ romana. in fi. ⁊. c. ꝑuenit. ⁊ i tali notorio cr̃dit ſimplici officiali. iiii. q. iiii. §. aliq̃ nec regrit ſcia oĩm ſz pluriuz: q̃ oẽs admiſſũ ſcel⁹ pclamãt ut. ii. q. i. §. ſcelus. ⁊. c. de mãifeſta. Notoriũ iuriſ ẽ de q̃ aliqꝺ cõdẽnatur: vel ẽi iure cõfeſſus ut hic. ⁊. ff. de ſta. bo. l. vl. ⁊. ff. de re iudi. res iudicata. ⁊. j. eo. c. vl. ⁊ in hoc notorio q̃ q̃z requirit ꝑbatio ſi negeť. s. de re iudi. ſicut. Notoriũ ꝑſumptũ eſt vt patrinatas filiatio. ff. de in ius vo. q̃ ſcmp. ⁊. s. de fi. ꝑſb. Querẽte. ⁊ cõſanguinitas dr notoria ꝑſumpta. j. de dinor. pozzo. §. i. Qꝺ aliqꝺ ſit filius alterius nõ poſſet vere ꝑbari ff. de cõ. ⁊ demõ. lucius.

t Cõdẽnat. l ẽ notoriũ iuris

u Occultũ. qꝺ nõ bz vidictã: q̃ latẽtia peccata vindictã nõ hñt. xxxii. q. v. chriſtiano. ⁊ tãdiu reputat occultũ lz plures ſciant q̃diu ab eccleſia tollerata tur: vt hic dicit. ⁊. xv. q. vl. c. vltimo.

x Non diffitetur. imo cõfite-

y Canonice cõdẽnat⁹. in quo caſu nullus dz audire officiũ illi⁹: quo etiã caſu loquit ꝓma auctoritas: nullus audiat ⁊c.

z Occultum. hic diſtinguitur ꝓout ſequitur.

a Taliũ. ſ. qui pene occulti ſunt ſeu ab eccleſia tollerati. ab officiis taliũ abſtinere bono zelo ut ꝑ hoc ad penitentiã reuertantur: ꝓmittit: ſed ex cõtemptu abſtinendũ nõ eſt: q̃ lz in fornicatiõe iaceãt nõ ſunt cõtinendi ut ſequit aliud eſt ſi tanq̃ iacentiũ ⁊c. quia illud nõ licet.

c Tollerantur. in quo caſu loquitur ſecũda auctoritas: nõ põt aliqꝺ ⁊c.

x Operis euidẽtiã. hic explicat notoriũ facti i quo caſu ⁊ duob⁹ ꝓmiſſis. ſ. cũ ſunt condẽnati uel cõfeſſi in iure officia ipſoꝝ ſunt reſpuenda. j. e. c. vl.

a Tua nos. cõueniuntur. i. interrogantur.

b Teſtimonio. ſimplicit̃ dato ſine iuramento.

c Inter q̃s. ⁊ iõ magis ꝓſumit q̃ vitã illoꝝ agnouerũt. xxiiii. q. i. paratus. s. de preſũp. quoſdã. ⁊. c. quãto. ⁊. xii. q. ii. qui ⁊ humanis. ⁊. xxi. di. q̃ dicitis.

d Nec accuſator. ii. q. i. de mãifeſta. j. de accu. euidẽtia. ⁊. s. de iurciu. ad nr̃am

e Celari. q̃ ſi vellet negatio nulla eſſet. C. de pe. g ſniam. ff. de tribu. illõ. §. pe.

f Nõ ex euidentia. ſi cõſtet aliquẽ hẽre ſuſpectã mulierẽ ſecuz in domo eoipſo vr ꝑbata fornicatio. s. e. ſi quiſq̃. ⁊. c. clericos. ⁊ ſi publice eã detineat eoipſo cõ

nict⁹ est: ut in .c. clericos. alias enī nō posset cē certū nisi p hmōi pſūptiōes. ſ. de pſump. li⁹. ⁊ .c. iii. g̃ si hec notoria nō sunt sed tñ fama sit testimonia requirūt ut sequitur in littera.

a Testimoniis. ff. de testi. l. iii. §. itē diuus. ⁊ iiii. q. iii. §. alia ē fides. in auc̃. de īstru. cau. §. si vero. col. vi. valēt tñ alia testionia ad infamiā alicuius. ar. de cō. di stin. i. iubem⁹. xxiiii. di. c. i. ⁊. ii q. vii. cū pastoris.

b Scandalū. ex hoc vī q̄ p̄pter solā suſpitionem siue fa/mā nō est indicenda purgatio nisi scādalū oriatur. ar. ii. q v. pſbyter. ⁊. iii. q. ii. audiuim⁹ ⁊. ii. q. i. nomē. ⁊ j. de acc. qualiter ⁊ quando.

c Nobis. mulierculas. xxxii. di. interdixit. ⁊. lxxxvi di. cū oibus.

d De illis pſonis. ar. ō. ſ. e. c i. dic sup hac mā ut ibi nōtū ē.

e Naturale. sic. ſ. ō pſūp. cū in iuuentute. ⁊. C. de epi. ⁊ cle.

Q cū qui.

Quæritū. quo ad se. not. q̄ aliquis dī suſpēſus quo ad se tñ ⁊ nō quo ad alios: ut glibz in peccato mortali cōstitutut⁹ ut. vi. di. testamētū. ⁊. i. q. i. sacerdotes. in fi. ſ. de tēp. or. ca. vl. ⁊ hic. ⁊. ſ. e. vestra. q̃ñq̃z tñ quātū ad se ⁊ quātū ad alios xxxii. di. nullus. ⁊. c. p̄ter hec. ⁊. j. de symo. tanta. ⁊ hoc in fi. et. ſ. e. vestra. q̃ñq̃z aliqs dī suſpēſus quo ad alios. ⁊ nō quo ad se: ut cū ciuitas vel villa est interdicta p delictū ciuiū uel secularis potestatis: tunc clerici nō sunt suſpensi quo ad se q̄ in alio pñt celebrare nō int dicto. sic. ſ. de cle. pegri. tuc.

g Euitari. ⁊ ita lz aliqs sit crimiosus nō dz in officiis euitari q̄diu ab ecclesia tolleratur ut. ſ. e. ti. vīa duxit. ⁊. xv. q. vi. c. vi. nisi in tribus casib⁹ seq̄n tibus cū quis de hoc sit condēnat⁹ vel i iure cōfessus vel euidētia rei sit factuz notoriū. de hoc satis dictū est. ſ. e. vīa.

h Si qui clericoꝝ. relinquenda ⁊ merito ꝓpellēdi sūt ut ea dimittāt: q̄ vacare intelligūtur ipo iure. vnde quo ad factū solū sine possessiōe retō queī ista cōpulsio. sic. j. de concess. p̄ben. li⁹as. ⁊. c. cū nr̄is. cōtrario. n. facto iuri suo renunciauerūt. ar. C. de furt. l. i. arg. ff. de tribu. q̄ in heredē. §. eligere. sicut quis ipo facto renūciat priuilegio clericali. ſ. de vi. et ho. cle. c. vi. j. de sen. ex. cuz nō ab hoie. ⁊. c. cōtingit. ii. ar. xxxii di. si qui vō. ⁊. xii. q. i. q̄ tua. Illa ꝓria intelligūtur de misericordia ⁊ hodie nō tenēt ipso iure. ergo clericus cōiugatus bñficiū amittit ut dictū est nec alicui cōiugato pōt cōferri. ⁊ si cōferat dz p̄uari ipso iure. j. c. pxi. ⁊. c. q̄ a te. ⁊. c. sane. ⁊. c. diuersis fallaciis. ⁊ ita ius cōe est q̄ hic statuitur.

i Dimittere. q̄ nō tenuit matrimoniū ⁊ priuādi sūt bñficiis suis: nisi cum eis dispenset. j. e. sane. ⁊. xxviii di. pſbyterū.

k Sane. ad sacros. xxviii. di. nullū. ⁊. xxxi. di. ante triennīū. ber.

l Castitatē. sequestrato māsionis cubiculo. lxxvii. di. episcop⁹ benedicti onē. ⁊ hoc intelligo cū ambo pcesserint in dies suos ut sine oi suſpitiōe possint separati manere: alias si cēnt iuuenes nō possent ꝓmoueri nisi parit ad religiōez transirēt. j. de cōuer. cō. cū sis p̄ditus. ⁊. c. ad apostolicā. vel dic ꝓut not. j. de cōuer. cō ing. cōiugatus. in fi. glo. que incipit sed nūquid.

m Virginē. ar. q̄ qui corrupit vxorē suā anteq̄ cā duceret ꝓmoueri nō pōt xxiii. di. curandū. ⁊. c. ꝓcipim⁹. ⁊ desp̄osata dz cē in virginitate. xxx. q. v. qual. ar. ō. xxxiiii. di. valentino. ⁊. ſ. de biga. debitū. Quidā dicūt q̄ iste nō pōt ꝓmoueri: sed verius est q̄ pōt ꝓmoueri: q̄ cā ipedimēti cessat: q̄ iste nō diuisit carnē suā in plures. vñ bene pōt ꝓmoueri. ar. p̄dictoꝝ. c. valētino. ⁊ debitū.

n Quod a te. nō valētes. ꝓpter cōsuetudinē: q̄ difficile cōtinētiā seruat q̄ illi cito cōcubitu se maculare nō desinit. xxxiiii. di. §. q̄ō vero.

rū sola testimonia nō sufficiūt: cū ñ sit testimoniis⁸ lz testib⁹ iudicāduz. Sed si de clericis ip̄is talis babea tur suſpitio: ut ex ea scādalū⁹ genere tur in populo: licet contra ipsos nō apparuerit accusator: eis tñ ē cano/nica purgatio iterdicēda: quā si prestare noluerīt uel defecerīt in prestā da: eos cānonica debebis animad/uersione punire.

¶ Dez pistoriensi episcopo.

Nobis tua fraternitas requi suiuit: ⁊ infra. Cū clericis quo q̄z nō ꝓmittas mulierculas⁹ habita re: nisi forte de illis p̄sōis⁹ existāt in quib⁹ naturale⁹ fedus nihil per/mittat seui crimis suſpicari.

¶ Gregorius. ix.

Quæsitū est de clericis i forni/cationē prolapsis: si eoꝝ sit officiū priusquā penituerīt audiēdū. Uerū ⁊ si quēlibet pro mortali peccato quo ad seipsū⁹ ꝓstet eē suſpēſuz nō debet tamē in officiis euitari⁸: q̄ quātū ad alios ēt i casu ꝓposito suſpēſus nō ē: nisi pcēm huiusmōi sit notoriū p̄sētiā seu ꝓfessionē factaz i iur̄ aut p euidētiā rei que tergiuersatiōe aliqua celari nō possit.

De clericis cōiugatis.

¶ Alexāder tertius.

Si qui clericoꝝ infra subdiaconatū acceperīt uxores: ip̄os ad reliquēdā⁹ beneficia ecclesiastica et retinēdas vxores di. ec. cōpellatis Sed si subdiaconatu ⁊ aliis superiorib⁹ ordinib⁹ vxores accepisse nō scunt̄: eos vxores dimittere⁹ ⁊ penitentiā agere de cōmisso p suſpēsiōis ⁊ excōicatōis sentētiā cōpellere procuretis.

¶ Dem berfor. episcopo.

Sane: ⁊ infra. Prouideas attē ti⁹: nec deiceps clerici⁹ ꝓiugatus ad ecclesiastica beneficia uel sacros⁸ ordines aut administratiōes ecclesiasticas admittat̄: nisi forte castitatē⁴ nouerīt ꝓpetuaz ⁊ q̄ vnicā ⁊ virginē⁵ habuisset vxorē.

¶ Dem uerulan. epō.

Quod a te: ⁊ infra. Utrū clerici infra subdiaconat⁹ ordinē cōstituti: q̄ cōtineri carnis deuicti vicio nō ualētes⁸ vxores accipiūt: eccle/siastico bñficio cānonice debeāt spoliari. Id volum⁹ te tenere: q̄ cū si/mul uoluptatib⁹ ⁊ carnalib⁹ desideriis ac diuinis ⁊ ecclesiasticis obsequiis uacare nō ualeāt. ob imudi/ciā⁹ suā ecclesiasticis proculdubio bñficiis sūt priuādi⁹. Sane si ecclesiis q̄bus titulati fuerāt de possessionib⁹ aut aliis bonis aliqua cōtulisse nosc̄untur: cū ab earūdē ecclesiaꝝ misterio fuerīt ⁊ bñficio sequestrati: ad ipsos recta via debēt absq̄z cōtradictione redire⁹.

¶ Dem.

Sane sacerdotes illi qui nuptias contrabunt: que nō nuptie sed contubernia⁷ sunt potius nuncupanda: post longam penitētiā ⁊ vitam laudabilē cōtinētes officio⁹ suo restitui poterunt: ⁊ ex indulgentia⁷ sui ep̄i eius executionē habere.

¶ Innocētius. iii. norunceñ. epō.

Diuersis fallaciis: ⁊ infra. Accepimus aūt: q̄ quidā clerici tue dioce. qui matrimoniuz contraxerunt: ecclesiastica beneficia detinere contendunt: in quorum cōuersatione cythara⁸ cum psalterio male concordat. Cuz ergo vir cogitet quomodo placere possit vxori: et ideo min⁹ que dei sunt ualeat cogitare: cum quasi diuisus⁸ in duo plenaz sui nō habeat ptātez ut ei a quo stipēdiū recipit pleni⁹ famuleī: mādam⁹: quatenꝰ huiusmodi clericos beneficiis ecclesiasticis que in tua dioceſi sunt adepti: priues app. re. presertim cum rerum ecclesiastica/rum substantia per tales soleat deperire: nisi forte tu talibus scienter ꝓtuleris ecclesiastica beneficia: qui

o Immūditiā. que tñ castitas ē cū ꝓpria vxore. xxxi. di. nicena. ſz h appellat imūdicia quo ad obsequiū ecclesie. vñ illi gb⁹ licitū erat hēre vxores tpe vicis sue nō discedebāt de tēplo ut nō iūgerēt vxoribus xxxi. di. tenere. ſz hodie ſp est abstinēdū: ut eadē di. §. cā. ⁊. c. ſe. ⁊. c. eos

p Priuādi. ſ. e. c. i. ⁊. c. ii. ⁊. j. e. diuersis.

q Redire. si. xvi. q. vi. delapsis. cognouim⁹. ⁊. c. ilō. ſ. de renū. ex trāsmissa. xvii q. iiii. c. vl. ff. de col. illici. l. i. in fi. ar. ō q̄ ñ debeāt ad eū redire. xii. q. ii. nulli liceat. xvii. q. iiii. sunt q opes j. de cōdi. ap. verū. i auc̃. de mōa. §. si vō relinquēs. col. iiii. super hoc diuersē solutiōes recitari consueuerūt. Aliud ē cū qs sua sponte recedit et tūc nihil ei restituī⁷ i quo cāu loquūt̄ ꝓria Aliud cū iudicis auctoritate in quo casu intelligit̄ hoc. c. ⁊ cō cor. hic signate. Sz huic solutiōi oppōit iste culpa sua ad hūc casū puenit. g̃ dz sibi iputari. ſ. de eta. ⁊ q̄ li. ca. i. ꝓpter hoc di cūt quidā q̄ ois dōatio facta ecclesie vel mōasterio tpe igressus tacitā bz ꝓditionē ut duret eo ibidez pseuerante ad istar dotis. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. cū autez. et. j. de do. p⁹ diuor. re. nup. et sic clerico recedente quocunq̄z mō restituunt̄ ei sua ⁊ idē in mōacho ut illa trāsferāt in secundo mōasterio ad qō trāsit. secus ē ubi aliquis donat ecclesie ad illā nō transiens: q̄ tūc nō reuocatur donatatio: q̄ pfecta donatio ampli⁹ non reuocaī. xxii. q. ii. nō eni. C. de reuo. dōa. l ii. ⁊. iii. ⁊. l. generalit. ⁊. C. de dōa. q̄ ſb mō uel cōdi. pfecta. nisi alq̄ cōditio in donatiōe exp̄ssa fuisset. j. de cō. ap. verū. veri⁹ vī q̄ istud dictū sit ō benignitate ⁊ cetera ꝓria filia de iure strieto. vel pōt dici q̄ si expresse res donate sūt tpe ingressus nūq̄ sūt postea restituēde. ar. C. si pē. ap. moz iterue. l. iii. ⁊ C. si re. uel ac. mortuus. l. vl. nisi grāz vellet facē clericꝰ. Si vō tacite tūc sequūt̄ pſōaz ⁊ sic pōt intelligi q̄ō h̄ dic̄: q̄ bōa sūt accessoria. ⁊ iō p̄ncipale sequuntur.

r Sane. ꝓtubnia. ipropie iter seruos. ꝓprie dicūt cōtubernia. C. de incest. nup. cū ancillis de pēa filioꝝ taliū hēs. xv. q. vlt. cū multe.

s Officio. ar. ō. xxviii. di. pbrm. So. illud de rigore ⁊ añ pniam. ⁊ h̄ de gra ⁊ post pniam peractam.

t Ex diligētia. ⁊ sic epi pñt cū talib⁹ sacerdotib⁹ dispēsare q̄ ꝓbūt i sacerdotio. ar. ō. ſ. de biga. nup. Sz illō itellige ō eo q̄ ꝓmo i laicali habitu habuerit vxorē ⁊ postea sacerdos ꝓxit ille tanq̄ bigam⁹ reputat̄ ꝓpt intētōem cū ope subsecuto: vñ nō pñt ibi epi dispēsare. h̄ vero de bis tñ qui cōtrahūt post ordinē sacrū ⁊ cū virgine.

u Diuersis fallaciis. cythara. p cythara itellige vitā actiuā seu laicalē p psalteriū itellige vitā cōtēplatiuā sine clericalē. ſz aliqs non posset eē sil cōtēplatiuus ⁊ actiuus: ⁊ sic cōiugat⁹ ecclesiā hēre nō dz: q̄ nō bene cōuenīt. ſ. e quod a te.

x Diuisus. q̄ plurib⁹ intentus minor ē ad singula sensus. ⁊ duz ad vtrūq̄z festinat neutrū bñ pficit. xvi. q. i. pbros. C. de assel. nemo. de-

perire.xxviii.di.syracusane.

a Non per te.ar.q nemo pōt venire ꝺ factū suū .si.de fili.pſby. veniens.xii.q.ii.monemus.ff.de adop.post mortē.ꝛ.ff.de ser.ru.p̄di.pfūdum.arg.contra.s̄.de elec.nosti.j.de p̄ben.cū nō ignores.j.de re. ecc. nō alie.si gs pbr̄oꝛ.lv.di.penitētes.ꝛ.xxxv.q.ix.q quis.ꝛ.c.q gs cōmisit.ꝛ.C.de agri.et censi. quēadmoduꝫ. lib.xi. Ad hoc dicit to. q vbi agitur ō renouatione rei male alienate:idē qui alienauit pōt repetere quoniaꝫ quilibet in alienatione rei ecclesiastice audiſ volens cōtradicere.xii.q.ii. nō liceat tantum pape.tum in fauorē ecclesie.tum in odiū illius qui recipit rem ecclesie minus legitime.vbi vero agit̄ de repetiōe beneficii secus est: ꝛ hoc ideo: ne deſ via male volētibus reuocare libertates suas ut.xvi q.ii.visis.ꝛ.C.de dona.si quis argentuꝫ. §.fi.ꝛ quia hic est tā tū fauoꝛ ꝛ nō odiuꝫ Lau.dixit q vbi factū reprobat a iure ille idez g fecit pōt venire cōtra factū suū nisi in penā ei interdicat̄:ut hic in verecūdiaꝫ epiſcopi hoc fit qui scienter talib⁹ contulit beneficia. Vbi aūt factū nō tenet ex alia cā puta ire cōmuni:ibi qui cō cessit nō pōt venire cōtra.ut in.l.per fundū.quia qō suū ꝓpium erat cōcessit.c.illud veniens. loquit̄ dispensatiue.ꝛ illud soluit̄ ibi.c.monem⁹ intelligitur postq̄ iā depositus est alienator ne sit cōtra.c. illō quod quis cōmisit.

b Spoliandos. Sz quis confert illa beneficia post spoliationem.credo q cōferri debeāt ſm distinctionem illius.c.s̄.de elec.cum in cunctis.in fi.ꝛ.c. nihil est. ut si canonici consenserūt epiſcopo per archiepiſcopuꝫ conferātur:si non consenserunt ꝓ capitulū conferantur:et hoc in illis beneficiis in quibus devoluit̄ potestas a capitulo ad epiſcopū ꝛ ecōverso. in aliis ꝓarch epūm ꝓ quem isti removent̄.

c Cum olim.in minoribus.vt.xxii.di.si quis coꝛ.

d Votū continentie.xxxi. di.nicena.ꝛ.c.quoniam.ꝛ aliter. Et sic est arg.ex hoc q occidentales clerici voto ad continentiam tenent̄ quod quidam negant dicentes q̄tm̄ ex constitutione ecclesie hoc fit. arg.lxxxix.dist.cum in preterito.vnde dicunt q papa potest dispensare ut aliquis contraheret in sacro ordine etiam si concederetur q contra votum dispensare nō posset. Vincen.dixit q vbi clericus iꝛ ordinū promotione exprimit votū tenetur ad id:et si papa dispensaret in hoc contra votum dispensaret. Si vero nō exprimit si promotendus est iurisperitus eodem modo teneretur. Si vero est iuris insciꝰ non tenetur ex voto sed ex constitutiōe. Et si papa dispensat cuꝫ tali non intelligit̄ dispensare contra votuꝫ sed contra constitutionē ecclesie:tamen non dispensat q aliquis in sacro ordine cōtrahat. Illud verum est qō ex constitutione ecclesie introductuꝫ est.ut qui ad sacros ordines vult promoueri prius cōtinentiā debet profiteri expresse.xxviii.di.c.nullū.aut etiam tacite:ut cadē dist.diaconi.arg.enim ipso q quis promouetur ad sacrū ordinem tacite intelligit̄ vouere continentiā et si nulla fiat mentio de voto continētie.

e Repugnet.sic ergo cōsuetudo facit aliquē ineligibilē qui alias eligibilis est.sic ꝛ qui legitimus est ad matrimoniū cōtrahendū ꝓ cōsuetudinē fit illegitimus.j.de cogna. spiri. sup codē.xxxii.dist. placuit. et sic consuetudo artat et ampliat iurisditionē.s̄.de offi.leg. quod trā slationem.ff.quod vi aut clā.l.iii.§.non tm̄. Et sic cōsuetudo in electione preciꝓue cōsideraſ.s̄.de can.poss.cū ecclesia.ꝛ.s̄.de consue.cum dilectus.et.xxiiii.q i.pudenda.arg.ff.de decur.non tantū.arg.cōtra.s̄.de consue.cū venerabilis.

f Iannes.tonsuratus.priuilegio.xvii.q.iiii.si quis.l.illo.C.de epiſco.ꝛ clericis.l.ii.

g Non pōt.arg. contra.q clericus etiā nō tonsurat⁹ gaudet priuilegio clericali vsqꝫ ad trinā admonitionē.j.de sentē. excō.si vero aliquis.et.c.in audientia.ꝛ.c.contingit.imo nec posset renūciare.ut.c.contigit et.s̄.de foꝛo cōpet.si diligenti. ergo multo fortius tonsurat⁹ retinet ꝓuilegiū:ꝛ clericꝰ vxoratus tenet̄ poꝛtare coꝛonā.s̄ de vita ꝛ bone. cleri. clericus. De quo ergo priuilegio intelligit? Dicas,q nō loquitur de illo priuilegio. xvii.q.iiii. si gs suadente.q clericus tonsuratus volēs vti priuilegio clericali etiā vxoratus habens intentionē redeūdi ad clericatū illi priuilegio nō pōt renūciare precipue si recipiat beneficiū ecclesiasticū:ut patet ꝓ iura p̄dicta.ꝛ talis tenet̄ poꝛtare tonsuram.s̄.de vita ꝛ hon. cle.clericus.cū clericus etiam depositus teneatur viuere ſm regulam ecclesiasticam.lxxxi. dist.dictum. vbi clericus coniugatus nullū percipit beneficium ecclesiasticuꝫ.et qui nullam spem habet redeundi ad clericatū nullo priuilegio clericali gaudere debꝫ.nec est cō pellendus aliquid de clerico ostendere:tunc ille qui cōtrabit cū vidua.lxxxiiii. dist.quiſ quis.vnde iste non erat compellendus ad tonsuram cum nullū beneficiū ecclesiasticuꝫ habuit.j.e.c.vltimo. Qō ergo dicit etiam tonsuratus priuilegio non potest clericali gaudere.intellige de priuilegio q clerici habent ne vexentur aliquibus exactionibus in perſona uel rebus ꝓpriis. ut.C de epiſco.ꝛ cle.l.ii. hoc priuilegium perdit clericus post trinam admonitionem.s̄. de vi. et hone.cleri.c.vlti.j eo.ex pte ergo multo fortius cōiugatus ꝛ tonsuratus qui exercet negocia secularia:isto priuilegio gaudere non potest sicut iste de quo loquitur decre. Priuilegiū clericale in multis cōsistit: ꝛ licet in vno amittatur in alio adhuc retinetur.

b Cum decoꝛem.admittatis.sic.s̄.e.sane.

i Dimissis.quia coniugati simplicia beneficia possidere nō possunt. et ideo eis sunt priuandi.s̄.e.c.i.ꝛ.c.diuersis.ꝛ.c.q a te.ꝛ.c.sane.ber.

k Scandalo.ob hoc solū quandoq repellitur quis a beneficio.j. de preben. cum teneamur.quia nihil cū scandalo faciendū est.s̄.de prescrip.nihil prodest

E s̄.de tempo.oꝛ.ad aures.

l Ex parte.consuetis iusticiis.pretextu huiusmodi clericatus declināt subire iudicium regine.nec voluit ibi respōdere alicui conquerenti.

m Obsequiis.idest angariis et perangariis a quibus clerici debent esse immunes.j.de imu.eccle.non minus.et.C.de episcopis et cleri.l.ii.ꝛ.xvi.quest o ne.i.§ nouarum.

n Que sunt dei deo.verba ista sunt.xxiii.q.viii.§.ecce.in fine.ꝛ.c.ſequenti.vnde ecclesia de agris suis tributū soluit imperatoꝛi.xi.q.i.si tributū.ꝛ.c. magnuꝫ et.xxiii.q.vi.tributum.et.c.conuenioꝛ.

o Et talibus iusticias.et sic patet q clericus cōiugatus et tonsuratus non gaudet priuilegio clericali.ut.s̄.e.ioannes. De hac materia dic ut ibi.immo et clerici non coniugati perdunt hoc priuilegium post trinā admonitionem dum immiscent se negociis secularibus.vt.s̄.de vita et hone.cleric.c.vlti. Itē arg. contra.j.de senten.excō.contingit. Solue ut ibi.

p Vt consultationi.constitutus. Ob hoc sumunt quidaꝫ.arg. q propter minorem etatē excuſetur ne poꝛtet coꝛonā.sed hoc non est verū.vnde dicaſ maxime.ut.s̄.e.ioannes.vbi de hoc.

q Non est cogendus.quia licitum est ei renunciare huic priuilegio clericali: cum nullum recipiat beneficium ecclesiasticū:ut dicit decre. ioannes.

bus eos nō per te sed ꝓ superiores decernimus spoliandos[b].

Idez acherontino archiepo.

Cum olim ad nostram audientiaꝫ peruenisset:q canonici anglorien̄.cantorē tricariceñ.sibi elegerant in pastorē:ꝛ infra. Licet tibi de forma electionis cānonice ac idoneitate psone i aliis ꝓstitisset:monuit te ramē:q cū pater eius grecus fuerit:ꝛ iuxta ritū grecoꝝ vxorē duxerit in minoribꝰ ordinibꝰ ꝓstitutus cantorez ipsū ex vxore legitima i.sacerdotio suscepisset. Nos igitur attēdētes:q orientalis ecclesia votum[d] cōtinentie nō admisit:quoniā orientales in minoribꝰ ordinibus cōtrahūt:ꝛ in superioribus utūtur matrimonio iaz cōtracto:mādamꝰ quatenus nisi pro eo q iter latinos greci huiusmodi cōuersant̄ regiōis cōsuetudo repugnet[e]:si aliud canonicū nō obsistat ad ꝓfirmationē ꝛ cōsecrationem eiusdem sine dubitatione procedas.

Idem episcopo picta.

Iannes nobis conquerēdo mōstrauit:qō tu eū quāquam iā duduꝫ vxorē legittimā duxerit: pro eo quod prius in acolitū fuerat ordinatꝰ:compellere niteris ut tonsurā deferat clericalē ex qua iter ipsum ꝛ vxorez suā posset scādalū generari:cū de ꝓsuetudie terre tue clerici vxorati nō cogātur inuiti portare tonsurā. Quoniā igit̄ idē etiaꝫ tonsuratus[f] nō potest[g] priuilegio clericali gaudere:mādamꝰ quatenus ipsū super tonsuratione huiusmodi nō molestes:dūmodo nullū perciat beneficiū ecclesiasticū cuiꝰ ratione teneaſ clericalē deferre tonsurā quia cū eū oporteat secularibꝰ negociis immiscerī tōsura ipsi⁹ secularia exercētis videreſ ꝓfecto in monasterii nostri vituperium redūdare.

Idem.

Cum decorē:ꝛ infra. Eos qui sūt publice vxorati:nō admittatis[b] decetero ad ecclesiasticas dignitates:dimissis[i] ab eis quas non possūt sine prauo exēplo ꝛ graui scādalo[k] retinere. Honorius.iii.b. quondā regine anglorum.

Ex parte tua fuit propositū:qō nonnulli litterati terre tue habitu ꝛ tōsura clericali relictis publice ducūt vxores:ꝛ infra. Ut tamen ꝓsuetis iustitiis[l] ꝛ ōbitis obsequiis[m] te defraudent:tonsurā resumūt abiectam:ꝛ infra. Quidā etiā accepta prima tōsura similiter ꝓtrahūt:ꝛ eā dez tonsurā deferūt:ut eodez pretextu excusari ualeāt a predictis:et infra. Cū igit̄ reddēda sint que sūt cesaris cesari:ꝛ q̄ sūt dei deo:equanimiter duximus tollerādū:ut a talibꝰ[o] iustitias debitas uelut ab aliis vxoratis exigas ꝛ seruicia cōsueta.

Idem

Vt consultationi tue breuiter satisfiat:respondemus.r.miles tue dioceſis qui olim in minori esset constitutus[p] etate:tonsuram tātum ꝛ coronam clericalem assumpſit non est cogendus[q] deferre habitum clericalez.

De clericis nō residentibus in ecclesia uel prebenda.

Ex concilio sardicensi.

a NOn liceat. transire. sine licentia dñi pape. ut. i. q. i. si qs. alias pderet habi tã vel ambitã. s̃. de transac. inter corporalia. ꝛ. c. quãto. nec alii inferiores sine licentia sui epi. s̃. de renũ. admonet.

b Cã. s. ambitio maioris dignitatis. et est hic ar. dubia i meliorẽ ptẽ esse inter ptanda. s̃. de elec. c. ii. ar. cõtra. j. de reg. iu. estote. ꝛ. ff. de re. du. quoties. l. ii.

c Ad minorẽ. nec tũ illud est faciẽdũ: qꝛ g crescit de minori ad maius crescere dꝛ. xciiii. di stin. legimus. in fi. ꝛ. s̃. de trãsac. c. i. ꝛ. lxxiiii. di. c. gesta. arg. facilius eni dispensaꝛ ut quis transeat ad maiorẽ ꝙ ad parẽ vel ad minorẽ. ꝓpter maiorẽ vtilitatem. s̃. de transact. licet.

d EX gestis. ab oibus. i. omnibus approbãtib⁹ suaꝫ depositionem: qñ solus papa ipꝫ deposuit.

e Deposit⁹. i. a dignitate sua remotus eo primo monito legitime ut rediret. j. co. int qua tuor. ꝛ. c. vl. ꝛ alias nõ debent privari quãtũcũqꝫ vagabũd⁹ discurrat. j. c. ex tue.

f QUia nõnulli. dignitates Dignitas dr̃ qñqꝫ q̃daꝫ progatiua in ecclesia que alio noie psonatus appellaꝛ: ut ẞ. ꝛ. s̃. de referẽd. ad aureſ. ꝛ. j. ö pben. de multa. Qñqꝫ eni accipiꝛ p̃ seculari progatiua. xxiii q. v. admistratores. ꝛ. xliii. di. c. i. Interdũ pro potestate accipiꝛ. ff. de offi. questo. l. vnica in prin. Interdũ ꝓ ordine. iiii di. deniqꝫ. Qñqꝫ p̃ cõditione accipiꝛ. vestire eni dꝛ fructuarius seruos ẜm dignitatẽ coꝛ ideſt conditõem. ff. de vsufru. et quẽadmo. quis vtaꝛ. sed et si quid. §. i. De pena istoꝝ qui retinẽt plures dignitates. hẽs j. de p̃bẽ. de multa. ꝛ. s̃. de ele. dudũ. ii. ꝛ. j. e. cõquerente. vi.

g Instituta. ut. xxi. q. i. pto. ꝛ x. q. iii. vnio. ꝛ. xvi. q. vlti. p laicos. ꝛ. lxxxix. dis. singula. ꝛ. s̃. de cta. ꝛ qua. eam te. ꝛ. j. e. conquerente.

h Vix. xv. q. i. pbros. ꝛ. C. de assess. nemo.

i Per scipam. hoc quidẽ ius cõe est ut in ea ecclesia i qua intitulatus ẽ debeat deseruire x. q. i. c. i. ꝛ. lxx. dist. sanctoꝝ. ꝛ lxxi. di. ꝛ. c. clericos. ꝛ. xci. dis. eleutheri⁹. qñqꝫ tñ in casu p̃t quis seruire p vicariũ: ut cum prochialis ecclesia ãnexa est dignitati vel p̃bende. j. de p̃b. extirpande. §. qui vo. ꝛ. c. exposuisti. Sũt aũt quedã q̃ p alios fieri nõ p̃nt de iure ut officiũ in ecclesia. nisi i casibus ut dixi. ut hic pꝫ. ff. de solu. int artifices. ꝛ. s̃ de offi. dele. qñ aposto ica. §. ii. ar. ii. q. iii. §. abolitio. Quedã vo sũt que p alios p̃nt. C. de cadu. tol. l. vna. §. sinautez.

k Privet. j. de pben. de multa. ꝛ. s̃. de elec. cũ in cũctis. ꝛ ibi auget pena. ꝛ dic privet ea vice.

l RElatũ cõsilio. s̃. c. primo.

m Contradicũt. ipso facto recedendo. s.

n Cũ effectu. nota q verba cũ effectu sunt accipienda. de pe. di. i. §. hec autẽ verba. ꝛ. ff. ne quis. c. qui in ius vo. vi ex. si p aliũ. §. docere. ff. qõ quisqꝫ iu. l. i. §. hoc aũt. C. cõia dele. l. ii. ꝛ. xvii. q. iiii. si quis suaden e. ꝛ. xxiii. dist. psalmista. et xvi. q. i. in canonib⁹. ver custodes chartarũ tẽ. ix. q. ii. instituti. exquo eni intitulati sũt debẽt ei ppetuo pmãere. lxx. di. sanctoꝝ. ꝛ. lxxi. di. c. clẽicos. ꝛ. xx. q. i. c. i

o Amoueri. j. de p̃bend. qꝛ in tantũ. ꝛ. c. cũ nõ ignoꝛes. p̃missa tamẽ admonitione. j. co. inter. ꝛ. c. vl. ꝛ. c. ex tue.

p Prelatoꝝ. clericus eni sine licẽtia sui plati abesse nõ debet etiã ex iusta cã studioꝝ ut hic pꝫ. siue aliis iustis causis puta cã peregrinatiõis. de cõ. di. v. nõ oꝫ. vel p negotiis suis. vii. q. i. p̃sentiũ. ergo multo min⁹ abesse dꝫ ex nõ iusta cã.

q Diffugiũ. ar. cõtra. s̃. de ap. puenit. ii. So. hic loquiꝫ de eo qui bꝫ curã aiaꝝ: et qui expresse ꝓmisit residere: ibi de simplici beneficio: ꝛ de eo qui expresse nõ ꝓmiserit residere. ibi tamen pendẽte appellatiõe p aliũ deseruit in ecclesia de beneficio illius.

r Decreti. de hoc not. s̃. e. c. primo. ber.

NOn liceat episcopo de ciuitate sua trãsire[a] ad aliam: manifesta est enĩ causa[b] pro qua facere hoc attentat: cũ null⁹ sit inuẽt⁹ eps qui ad minorẽ[c] de maiori ciuitate trãsiret.

LEo quartus.

EX gestis: et infra. In synodo anastasius presbyter card. ti. beati marcelli ab omnibus[d] canonice est depositꝰ[e]: eo qõ parrochiam suã per annos quinqꝫ ꝓtra canonũ instituta deseruit: et in alienis usqꝫ hodie demoratur.

EX concilio lateranen̄.

QUia nõnulli modum auaricie nõ ponẽtes dignitates[f] diuersas ecclesiasticas ꝛ plures ecclesias parrochiales cõtra sacrorũ canonũ instituta[g] nituntᵉ accipere: ut cũ vnuꝫ officiũ vix[h] implere sufficiãt: stipendia sibi vẽdicent plurimoruꝫ: ne id decetero fiat districti⁹ inhibemus. Cũ igiᵗ ecclesia uel ecclesiasticũ ministerium cõmitti debuerit: talis ad hoc psona queraꝛ: que residere i loco ꝛ curã eius p seipsã ualeat exercere: quod si aliter actũ fuerit ꝛ q receperit quod contra sacros cãones accepit amittat: ꝛ q dederit largiẽdi potestate priuetur[k].

ALex. iii. eboracẽ. archiep̃o.

RElatũ est nobis: qõ cuꝫ in laterañ. con.[l] statutum sit: ut pso ne tali ecclesia uel beneficiũ ecclesiasticum cõferaꝛ: que residere in loco ꝛ curã eius p se ualeat exercere: nõ nulli ad ecclesias presentati hoc se posse affirmant: ſz efficere cõtradicũt[m]: ꝛ infra. Cũ igiᵗ uerba accipiẽda sint cuꝫ effectu[n]: tales si presentati fuerint nõ debẽt admitti ꝛ admissi poterunt amoueri[o]: nisi forte de licentia suorũ prelatoruꝫ[p] uel studio litterarũ uel pro aliis honestis causis ꝓtigerit eos abesse: nec p̃ocinari debet eis appellatiõis diffugiũ[q] si cõtra huiusmõi intentionẽ decreti[r] fuerit interdictum. IDem.

FRaternitati. t. ꝛ infra. Prouterea clericũ alterius diocesis absqꝫ cõmẽdatitiis[s] litteris sui epi scopi no n debes recipere: nisi pro eo receperis ab ap. se. mandatum.

IDem.

QUerẽte nobis. r. presbytero accepimus qõ. g. clericꝰ ab eo ꝓ ecclesia sua: de qua uite[t] ne cessaria[u] vix potest ꝓcipere[x] ãnuatim xx. solidos extorquere conaᵗ: asserens beneficiũ istud i eadẽ ecclesia sibi fuisse collatũ: ꝛ infra. F. t. mandamus quaten⁹ si tibi ꝓstiterit: qõ dictus. g. habeat ecclesiastica bñficia sufficiẽtia[v] uel qõ eidẽ ecclesie nõ deseruiat[w] sibi sup prescripto beneficio silẽtiũ sublato impedimẽto appellatiõis iponas. IDez.

DEcetero: ꝛ infra. Statuim⁹ ne canonicis donec i fuicio[x] tuo fuerit quicquã subtrahi debeat uel auferri: qõ cõmunitatis sibi beneficio debeᵗ: nisi forte sint victualia[y] q̃ nõ cõsueuerũt absentib⁹ exhiberi.

CElest. i. iii.

EX parte uestra nostro fuit ap. relatum: qõ ecclesie uẽ decanus qui in partibus gallicanis sibi potius habitationẽ elegit: iã per[z] x. annorũ spaciũ ecclesia uestra ipsius pñtiã hre nequiuit: qꝛ nolum⁹ ergo ut eadẽ ecclesia decãi officio[a] defraudeᵗ: mãdam⁹: quatenus statutis eidem: qꝫ suum ibidem officiuꝫ ut decanus debeat exercere qꝫ si uocatus venire noluerit: eligendi aliũ qui preesse ecclesie uẽ uale at ꝛ ꝓdesse: vobis extũc[b] ꝓcedim⁹[c]

s FRaternitati. cõmendaticiis. lr̃e cõmendaticie siue dimissorie dicũtur quibus clericus dimittiᵗ et absoluiᵗ a potestate sui epi ingbus pbibeᵗ testimoniũ de vita ꝛ ordinibus illi⁹. De istis lr̃is hẽs. lxxi. di. c. ꝑmatus. ꝛ. c. extranco. ꝛ duobus. c. seq. ꝛ sine istis lr̃is epꝰ non debet clericũ recipe alterius epi: ut ibi dicit, nec ordiare nec retinere: ut. lxxii. di. ꝓ to. ꝛ clericus sine licẽtia epi sui ecclesiã suã dimittere nõ debet. s̃. de renũ. admonet. Itez dicũtur dimissorie q̃ dant appellãtib⁹ qui vulgo apostoli dicũtur. ff. de v̄. sig. dimissorie.

t CQuerẽte. vide. v̄bo vict⁹ vestis etiã cõtineᵗ. ff. ö ver. sig. verbo vict⁹.

u Necessaria. vnõ potius fuit sibi subueniẽdũ. ar. j. de cens. licet. ꝛ. C. noua. veci. l. i. ꝛ. x. q. iii. vnio

x Percipe. ad hãc non se refert papa i sequẽtib⁹. ꝛ hoc iõo qꝛ tps collatiõis illõ opponi coꝛ postea. viii. q. ii. dilectissimi. exquo cõsentit in cũ licꝫ pauptate laboret nõ põt dissentiri. xci di. c. cleri.

y Sufficiẽtia. i hac sufficiẽtia cõsideran tur plura. nobilitas scia: qꝛ talis persone maioribus redditib⁹ sunt honorãde. j. ti. ꝓxi. de multa. in fi. dignitaſ cõsiderãda est. ff. de vsufruc. ſz ꝛ siquidẽ. §. i. ita q̃ possit sufficere sibi ꝛ suis hospilitatẽ seruare: et iura epalia soluer̄ j. ti. ꝓxi. de mõachis

z Deseruiat. quodcũqꝫ istoꝝ cõstitẽit sufficit ad repulsiõez ipsi⁹. ar. s̃. de referi. int cetera. ꝛ sic pꝫ q̃ clericus residẽtiã facere dꝫ i ecclesia sua al's põt ea de iur cõi ꝓuari. s̃. de ap. puẽit ii. et. j. c. inter. ꝛ. c. vl. ꝛ p̃cipue cũ hꝫ in ecclesia aliq̃ dignitatẽ

ĩ. e. ex pte. nec in absentia aliqd pcipe dꝫ. j. c. ꝓxi. ar. nisi cõsuetudo in ꝑriũ se hẽbat. s̃. de cõsti. cũ oẽs. ꝛ. j. co. ad audiẽtiã. ar. qꝛ ibi ius cõe fuit iuramẽto firmatũ. Et est ar. q̃ de iure cõi nullus põt hẽre plura bñficia[z] q̃ꝛ alterũ sufficiat. j. ti. ꝓx. cũ teneãur. ꝛ. s̃. de referi. cuꝫ adeo.

ꝛ DEcetero. in fuitio. nõ q̃ qui est in seruitio episcopi ꝓ presente reputaᵗ q̃ ad pceptiõem bñficii ꝛ ecclesie fuisse itelligiᵗ. ar. vii. q. i. scire. ꝛ. xvi. q. i. silr̄. ꝛ. xii. q. ii. hoc huius placiti. ꝛ. j. e. ad audiẽtiã. arg. ff. de excu. tu. iurispitos. ꝛ. C. de excu. tu. l. vl. ꝛ qui ẽ in seruitio pape ꝓ pñte hẽtur. j. e. cũ dilẽcus.

2 Victualia. hmõi victualia siue di

EStributiões non dãtur studẽtib⁹ i theologia. j. de preben. licet.

ꝫ EX pte. p decẽ annoꝝ. ꝛ ita vꝫ ecclesiã hẽre ꝓ derelicto: p minus spaciũ ꝓuari potuit. s̃. e. c. ii. ꝛ. vii. q. i. p̃sentium. tñ ꝑmo dꝫ moneri ut redeat. j. e. c. ꝓxi. ꝛ. c. int. ꝛ. c. vl. alias nõ dꝫ ꝓuari iure suo nõ citat⁹ nõ cõuictus uel cõfessus uel p cõtumaciaꝫ abñs. s̃. de maio. ꝛ obc. c. inter quattuoꝛ. imo et si eẽt vagabũdus ꝑmo ad ecclesiã suã citari dꝫ. j. e. ex tue. Et sic pꝫ q̃ quãtocũqꝫ tpe aliqs sit abñs ab ecclesia sua sp ẽmonẽdus ut redeat. Tñ si alibi se intitulari ꝓmisit: scõm bñficiũ recipiendo ipso iure v̄ vacare ꝑmũ: potestqꝫ ꝓuari ipso iure quãtũ ad possessionẽ. j. de concess. p̃ben. lr̃as. ꝛ. c. cum nostris.

a Officio. qõ sit officiũ decani ex cõsuetudine potius colligitur. ꝛ sic decan⁹ ad residentiã tenet alias ꝓuatur decanatu: ut hic patet.

b Extũc. i. nisi rediẽit ad tmin̄ sibi p̃fixũ. extũc. i. post tmin̄. eligãt

c Cõcedim⁹. nisi iustã cãm ostenderit: quare venire nõ possit. j. co.

c.inter.ꝛ.c.vltimo.

a QUaliter.quadrienniū.imo vltra annū abesse non debet nisi iussio iperialis eū detineat.in auc.quomō opoꝛ.epiſ.ad oꝛdi.§.illud etiam diffinimus.colla.i.ꝛ in auc.de sanc.epiſ.§.interdicimus.col.ix. tamē quādiu nō renūciat clericus semp est:ꝛ licet vagetur nō habet ecclesiaꝫ ꝓ derelicto nisi contrahat cōtra riam negociationeꝫ: ut si fiat miles: vel si contrahat matrimoniū.vt.s.de cleri.cōiuga.c.i. vel nisi admonitus nō redierit vt.j.eo.ti.c. proxio. ꝛ.c.vl.ꝛ.vii.q.i. puenit.

b Redierit. sufficit si reuersus fuerit tēpoꝛe receptionis litteraruꝫ. vel usqꝫ ad mensem reuertatur post receptioneꝫ qꝺ est notabile ut tēpus receptiōis cōsideretur.argu.s.de fo. cō pe.licet.ꝛ.s. de app. super eo.ꝛ.j.tit. proximo.dilectus.ii.vbi de boc.s.de rescrip. eam te.ꝛ.j.de vsu.qꝛ frustra. In litteris ꝺ vsurarios consideratur tēpus subsequēs nō tempus date.ar. contra.s.de rescrip. eam te.ꝛ.c. constitutus.

c Post mensem.ad buc indulget ei vnū mensem post receptionē litteraruꝫ si nō fit reuersus.

d LIter quattuoꝛ iusta causa. qꝺ facere non debet.immo si iusta causa subsit: debet petere licētiaꝫ ab episcopo suo s.eo.c.relatum. ꝛ de conse.di.v. nō opoꝛtet.ꝛ sic non est arg. a contrario sensu.s. ut iusta cā possint eē absentes sine licētia ꝓlati. vnde est ar. qꝺ bonū non est faciendū sine licentia ꝓlati.s.e.relatum.ꝛ.xvi.q.i.mōachi. Et boc ideo est ne obedientia condemnaꝛ: qꝛ ꝓpter obediētiam etiā bonū debet itermitti.xi.q.iii.quid ergo.

e Beserunt. huiusmodi clerici qui ita deserūt ecclesias suas desertoꝛes appellantur in canone.xxi.q.ii.placuit.ꝛ capi possūt ab bis quoꝝ consoꝛtiū declinare nituntur.ar.xviii.q.ii.abbates.

f Tempoꝛe.boc ad arbitriū episcopi refertur cōsideratis circūstantiis viarū et distantie.s.de ap.cū sit romana.

g Priuari.nisi redierint in termino eis constituto post admonitiōeꝫ j.e.c.vltimo.ꝛ.s.c.proximo.in fin.iusto ipedimento cessante.ut dicit littera sequens.

h Impedimento.quo probato sunt restituendi.xii.q.i.presentiuꝫ.et j.e.ti.c.vltimo.B.

i EXtue.publicari.sic.s.de dolo et cōtu. causam que.ꝛ.c.vlti.ff. de dam.infec.l.iii.§.pretoꝛ.ff.de lib.agno.l.i.i.responso. nec obst.ff que senten.sine ap.rescin.l.i.§. item cū ex edicto. quia ibi non solēniter positum est edictum.

k Sex menses.ar.contra.s.e.c.ii.ꝛ.c.qualiter.ꝛ in auc.de san.epiſc. §.interdicimus.col.ix.ar contra.So.boc tempus statutū ab homine interpellat et loco admonitiōis habetur.j.de loca.potuit.xvi. q.iii. placuit.vnde in casu isto moꝛa nō purgaꝛ.ar.xx.q.ii.puella. nisi iustū impedimentū ostenderit quare venire non potuit.ut.vii. q.i. ꝓsentiuꝫ.ꝛ j.e.c.vl.ar.contra qꝺ moꝛa purgetur.c.distin.quoniam.ꝛ arg.lxxxviii distinc.perlatum.

l Spoliari.i.suspendi iuxta canonicas sanctiones ab administratione temporaliū ꝓcedendo postea ꝺ eos: ꝓut sequit in littera.

m Ut ipsos.s.vagabūdos ꝓlatos: qꝛ bic littera de prelatis tm̄ ex eo qꝺ dicit ab administratione remoueat:ꝛ quibus presumit ecclesiis. Qualiter sit ꝓcedendū cōtra istos ꝛ alios absentes: planc dictū est.s.ut lit. nō conte. qm̄ frequenter.§.porro.

n Remoueat.ex isto mādato speciali si sunt episcopi: alias nō posset legatus ex generali mandato.s.de offi.leg.quod trāslationē.quo ad alios ꝓlatos pōt ex generali mādato etiā lite non contestata priuantur ecclesiis suis.s.ut lite non contest. quoniā frequenter.secus si de crimine ageretur.ut not.s.de dolo et cōtu.veritatis. in magna glo.Ber.

o Agi possit. Sed nunquid subrogati remouerentur: non credo: sed dispensabitur cum eis si necesse fuerit ut in oꝛdinibus tollerētur. ar. est bic qꝺ ille qui deposuit non possit restituere.ar.de pe.di.vi.placuit.in fi.ꝛ.ff. de questi.l.i.in fi. ꝛ.ff.de pe.diui fratres.ar.cōtra.xi.q.iii.episcopus.xlvi.di. clericus.

p TUe fraternitatis. indultū ab episcopo suo.s.eo. relatū. vel dic indultū a papa in regiis eni ciuitatibus ꝛ nō in paruis villis siue castris iura dicenda sunt: ut in ꝓbemio ffoꝛ.argu.contra.xii.q.ii. gloria episcopi. ꝛ.ff. de offi.ꝓsi. sed licet.

q Studioꝝ.licet indetermite dixerit studiū de meliori intelligendū est.ar.s.de iureiu. quanto.ar.ꝺ.s.de elec. cū nobis oliꝫ.j.de censi.ex parte.ff. de reg.iu.semp in stipulatiōe. Itē ar.qꝺ idem est esse minus cōpetēs ꝛ eē nullū. argu.s.de transla. inter coꝛpalia. sic.ff.ꝺ auc.tu.l.ii.ꝛ.ff.qui satisda.cogā.l.quotiēs.ꝛ.ff.ad vell.l.qꝺnis.§. si cōuenerit. sed sufficit si sit studiū cōueniens siue mediocre.ff.de edi.edic. sciendū §.illud.ꝛ.l.si quid.§.venditoꝛ.

r Cōmittunt.ff.de furt.itaqꝫ fullo.§.sed nemo.ꝛ.ff. de arb. ita demū.s.de rescrip. sedes.

s EXparte.residēs. qñqꝫ cēsetur residēs qui non est ut bic.ꝛ.j.c.ꝓi.sic.ff. de cap. et postli.re.l. retro dicet.ꝛ qñqꝫ doꝛ pñs qui in boꝛtis est.ff. de ꝓcu.pñs.ꝛ qui est in eadē ꝓuintia ꝓ pñte reputaꝛ. C. de prescrip.lon.tē.l.vl.sic qñqꝫ fingit monachus qui non est.ar.j.de reg.vidua.ꝛ xxvii.di.quod interrogasti.

t Periuriū.vide qualiter benigne interꝓtaꝛ iuramētū ne de periurio noteꝛ.si.s. de testi.cū tu.ita tñ qꝺ fraudulenter se non absentet: qꝛ tūc periuriū incurreret. sic.j.de sen.excō.relatum.ꝛ si esset in seruitio episcopi periuriū nō incurrit.s.e.de cetero.qꝛ ꝓ pñte censetur: qꝛ ecclesie tūc seruire intelligit.vii.q.i.scire.ꝛ idem esset si reuocaret a papa qꝛ eius auctoꝛitas in iuramēto illo intelligit excepta. j.c.ꝓi.ꝛ.s.de iureiu.venientes.ꝛ.ix.q.iii.ꝓpricipalē. Itē bēs bic ar.qꝺ iuramentū extēdit ad ea de qbus dictū nō fuit uel cogitatū. Ar.ꝺ.s.de iureiu.c.pe. Itē qꝺ ꝓ negocio ꝓꝓio pōt eē absens: nec incurrit periuriū.s.de iurein.petitio.ꝛ.ii. q.i.ꝓbibent.vbi milites ꝓpter iuramētū accusare ꝓbibet. tñ nō ob. iuramēto cām suā uel suoꝝ ꝓsequi pñt. In boc eni iuramēto exceptū intelligit ꝓprium factū: qꝛ in generali sermone ꝓsona loquētis intelligit excepta. C. de solu. iquisitio. ff. de cōdi.ꝛ demō. qui heredi.§.plautius. qꝛ ordinata charitas a seipso incipit.xxiii.q.v.si non licet.ꝛ de pe.di.iii.qui vult.

u CUm dilectus.cōstitutiōe. nisi boc dictū fuisset nō valuisset reseriptū.s.de reserip.cōstitutꝰ.s.de offi.dele.exꝓte.ꝛ.j.de decī.ex multiplici.

x Fructus.nūquid victualia que tm̄ pñtibꝰ cōsueuerūt dari debēt bere: nota s.e.decetero.ꝛ.j.c.ꝓi. nō ꝛ.nā si de illis papa intellexisset mandasset ut tanꝙ vni ex residentibus ꝓuideret eis.j.de ver.sig.oli.ar.s.de transla.inter coꝛpoꝛalia.ꝛ.j.de decī.ad audiētiam.ꝛ.C.de cadu.tol.l.vna.§.si vero.in fi.arg.C.de rei vxo.ac.l.vna.§.sciendū.

y Cū familiares.nā ꝛ ipsi ꝑs coꝛporis eius esse intelliguntur.vi.q.i.§.verū.ꝑ. ex quibus.ꝛ.C.ad.l.iul.ma. quisquis.

z Obsequiales.ex eo eni eoꝝ cōditio deteriꝰ esse nō debet: imo tunc gaudent priuilegio qꝛ excusant a tutela.ff.de excu.tu.iurisperitos.ꝛ.C.e.ti.l.vl. ꝛ sic dicunt pñtes g in seruitio pape sunt: sic qui etiā in seruitio epi sunt.s.e.decetero.

a AB audientiã.constitutio.isti ꝺstituerũt quod ius cõe statuit ⁊ iurauerunt seruare ius cõe. absentes enĩ nihil ꝓcipe debent nisi sit de cõsuetudine approbata.s.de cõsti.cũ omnes.

b Infirmitas.hoc ipso satis puniũtur:qz nõ ꝺz addi afflictis afflictio.vii.q.i. cũ pcussio.et.j.de cle.egro.c.i.et.c.ex pte.nõ enĩ ꝺz ei pena in culpã verti. di.v.c i.in fi.⁊.c.ad eius vo.imo potius est miserandũ ⁊ cõpatiendũ.iiii.q.ix.indicas.⁊.j.de cẽ. licet.nec duplici dãno ꝺz aligs affici.ff.de iure dot.l.iure succursũ est.⁊.ff.de cõdi.ob cau. si pecuniã.§.sed si accepit. vñ ꝑlatus infirmus non repellit sed dat ei coadiutor.vii.q.i.ꝙuis.⁊ famuli egri quos curamus nobis seruire intelliguntur.ff.de sta.lib.l.iii.§.fticibus et tempore infirmitatis paſcẽdi sunt.ff.cõmoda. in rebus.§ possunt.

c In apostolice.⁊ si hoc non fuisset appositũ nihilominus intelligeret:qz pñs censet.s.c pxi.⁊.s.e. ex parte. vbi abñs pñs censet. nec piuriũ incurrit.ut.j.vbi dicit cuz absentes dici ꝛc.⁊ eius auctoritas semp intelligit excepta.s.de iureiu. venientes.ff.ad muni. imperatores.⁊.s.c.ex parte.ii.

d Ut duo.ꝑ hoc intellige.s. e.decetero. ut duo ex canonicis possint esse in seruitio epi ita ꝙ nõ priuẽtur bñficio suo interi.Si vero plures eẽnt ꝑ uarentur:ex eo ꝙ concedit de duobus intelligit ꝓhibere de pluribus.ar.xxv.dis.qualis.et s.de ꝑsump. nõne. ⁊ credo ꝫ statutũ fuisse:ne i fraudẽ hoc aliqui procurent ⁊ ecclesie seruitiũ diminueret ꝓpter illorũ absentiã.et ex hoc vi ꝙ vltra duos non posset cogere epũs ut in seruitio suo essent.

e Integre.nõ tñ percipiũt victualia que tãtũ ꝓesentibꝰ dantur.s.c.decetero.vbi deꝫ ⁊.j.ti.proximo.licet.

f Cõmorant.⁊ ita qui est in seruitio episcopi:seruire ecclesie intelligitur.ut.s eo.decetero.vbi de hoc.

g CUm ad ꝫ.destituta ministris. Hec ẽ iusta cã reuocãdi eos:ut.xxi.q.ii. placuit:⁊ qz i eo manere deberẽt in ꝙ vocati sũt.e.cã.q.i.c.i.⁊.lxx.di.sanctoꝝ

h Nõ obstantibꝰ.nisi hoc diceret:nõ posset illos ꝑtextu istarũ lrarũ reuocaꝛ cũ de indulgẽtia ꝓcessa nõ faceret mentionẽ.s.de ꝑscrip. veniens.

i Indulgentiis.similis reuocatio est.j.de deci.suggestum.b.

k Licentia.⁊ si de hoc nõ fuisset facta mentio nihilominus valuissent littere: qz indulgentia nõ extendebaꝛ post mortẽ illorũ.vnde statĩ expirauit cũ in ꝑiudiciũ ecclesie nihil facere possit:quod si fecerit successor poterit revocare.j. de dona.c.ii. ⁊ penultimo.

l Assisios.vocat assisios beneficiatos qui nõ sunt canonici qui seruire debent ecclesie:nec vocanꝛ ad cões tractatus cũ canonicis:⁊ dicũtur assisii quasi assidui.in multis ecclesiis sunt plures tales qui mansionarii dicuntur.

m Venerint.ar.contra.s.e.inter quattuor.⁊.c.ex tue.⁊.s.de app.puenit.ii.⁊ vii.q.i.pñtium.vbi ex toto ꝓuanꝛ si nõ redeant ad terminũ sibi ꝑfixũ. Hic papa mitius voluit agere cũ eis ꝓpter indulgentiã vnde nõ priuanꝛ stati:sicut illi qui nõ habent indulgẽtiã.j.c.pxi.⁊ satis priuanꝛ:qz beneficia eis subtrahunꝛ ex toto ut sic indirecte fiant volentes ꝑ amissionẽ beneficiorũ.sic.s.de eta.⁊ ꝙlita.queris.tamẽ si diu ꝑdurarent in sua cõtumacia poterit illos ex toto ꝓuare per iura predicta.j.c.proximo.

n CLericos.licentia.sine licentia episcopi clericus se absentare nõ ꝺz.s.e. inter quattuor.etiã de iusta cã.s.e.relatũ.⁊ de con.dist.v.nõ ꝺz.ii.b.

o Redierint.nota ꝙ clericus siue de licentia episcopi sui siue sine licẽtia sit absens:prius est monẽdus ut redeat ꝙ priuet beneficio suo:ut hic ꝑz:⁊.s.e.inter et.c.ex tue.Super hoc tamẽ distingue:qz aut bz ecclesiaz ꝓ derelicto aut nõ. Si habet eã ꝓ derelicto:puta qz contraxit matrimoniũ :uel factus est miles: uel ioculator:cũ de hoc cõstiterit epus stati põt ecclesiã illius alii conferre.s.de cle.cõiug.c.i.⁊.lxxiii.di.si quis.uel si recepit aliã ecclesiã habentẽ curã animaꝝ cũ prius talẽ haberet.j.ti.pxi.de multa. Si vero nõ bz eã ꝑ derelicto: monendus ẽ:si comparet:tunc fiat prout hic dicit si nõ comparet:quia vagabundꝰ discurrit:tunc fiat qõ dicitur.s.e.ex tue. De hac materia plenius dictum est.s. ut lit.non contest.quoniã frequenter.§.porro.ver.si vero.

p Excusationez.rationabilẽ.puta quia erat infirmꝰ:quare venire nõ potuit.vii q.i.presentium.uel quia habet ibi capitales inimicitias ita ꝙ illuc venire non audet.s.de electi.bone.ii.vel alia quacũqz iusta causa ita ꝙ venire non possit:tunc si procederetur contra ipsuz non preiudicaretur ei.argu.s.de testi.in nomine domini.⁊ arg. ad hoc semp rationez esse reddendaz de oibus.sic.s.de rescrip.si quãdo.

q VT nullus. supple statuimus.

r Consanguinitat boc intellige de bonis ecclesiasticis: ut dicit littera:vel ꝺ bis que intuitu ecclesie quesita sũt illa neqz ex testamẽto nec ab intestato trãseũt ad consanguineos:siue sint bona mobilia siue nõ. sed ecclesie remanent. Alia vero bona que intuitu psone: vel de hereditate alicuius ꝓuenerunt ad eos transeunt ad cõsanguineos ab intestato,uel ex testamento ꝺm dispositionem clericorum.j de testa.c.i.⁊.c. cum i officiis.⁊.c.ad hec. ⁊.c.relatuz.ii. Et ita hereditaria successio in ecclesia locum non habet.viii.qõne i.apostolica.et s. de fil.presby.presentiũ. et.c.conquerente.et c.ex trãsmissa.⁊.j.de deci.ad hoc.⁊.j. de iurepa.consuluit.et j.de instĩ. ad decorẽ.

s On liceat.clericos.indistincte dicit de omnibus.et ideo videtur ꝙ omnibus teneantur in quibuscunqz ordinibus.ar.s.de fil. presb. proposuit. ⁊.xxviii. di.de bis. Appellatione enĩ clericoꝝ omnes in minoribus ordinibꝰ: et maioribus continentur.xi.q.i.de psona.xxi.di.c.cleros.c.clericos. nisi habeat de suo vnde viuere possit.j.co.episcopus.⁊.c.tuis. Ecclesia tamen romana non consuevit cogere episcopos nisi ꝑ bis qui sunt in sacris ordinibus.j.e.cũ ꝺm apostolum.

t Viuere. Arg.contra.lxx.di.c.i.⁊.ii. Illud corrigit in odium episcoꝝum.j.co.c.ꝺm apostolum.

u RAtio.applicetur.i.appropriatur.s.ut tanqꝫ proprium reputet qꝺ est ecclesie: et sic non obviat quod hic dicitur divisioni prebendarũ:sic exponit.xxv.q.i.que ad perpetuaz.xii.q.i.si ergo.

x EPiscopus. diaconũ. idẽ est de subdiacono.j.e.cuz secũdũ.⁊ idẽ videtur de minoribus ordinibus.s.e.non liceat.

y Necessaria.consideratis facultatibus ecclesie ⁊ dignitate ipsiꝰ clerici.arg.ff.de ciba.⁊ ali.le.cũ alimenta.et.ff.de iure do. quero.⁊.s. de vita et honest.cle.quoniã.et.ff.de vsufruc. sed et si quid.§.i.⁊.j.co.de multa.

z Subsidiũ.innuitur hic ꝙ aliquis sine titulo ecclesiastico possit ordinari exquo habet de suo vnde viuere possit:et est verũ.j.co. tuis.et facit ad hoc.xii.q.i.illi qui.⁊.xvi.q.i.c.vl.⁊.i.q.ii.c.clericos.⁊.c.seq.qz intelligit ordinari ad titulũ sui ꝓmonii:⁊ talis censet in psona ⁊ rebus gaudere priuilegio clericali.xii.q.ii.ecclesiaruz seruos. ⁊.xvi.q.i. sunt.quia de foro ecclesie factus est.licet nõ habeat ecclesiam.

7 Quia in tantũ.plures.quid iuris sit de hoc plene dicit.s.de elec. vnduũ.ii. Sed quid si aliquis bẽat plura beneficia ꝑ dispẽsationẽ:nũquid vocabitur ad capitulum vtriusqz ecclesie ꝓ negociis siue electionibus.credo ꝙ nc.si est in tali loco vnde cõmode vocari possit nisi consuetudo ecclesie approbata faceret in cõtrariũ:qz exquo cuz eo dispensatur in ecclesia:ꝑ cõsequens in oibus accessoriis dispensatur.⁊ sic seruat.s.de elec.in genesi.⁊ cozã vno epo cõuenietur tñ de bis que ad vnã pertinent ecclesiam.sicut cõuenitur quis ratione possessionis vbicunqz res sit rei vendicatione:licet ibi nõ habeat domiciliũ.C.vbi in rem ac.l.vl.⁊.s.de foro cõpe.sane.et.c.fi.⁊ sic qui habet duas ecclesias in diuersis episcopatibus: vtrobiqz intelligit habere domicilium.ar.de rescrip.dilectus filius.ii.

AD audientiam nostraz peruenit ꝙ cũ i meldeñ.ecclesia quedam sit cõstitutioꝝ uallata iuramẽto ⁊ auctoritate se.ap.cõfirmata:ut canonici qui nõ residentꝫ in eadẽ:suaz fruz priuẽtur fructibꝰ prebẽdarũ:illis exceptis quos infirmitas excusaret siue i apostolice se.seruicio cõtingeret detineri:⁊ ifra. Decerni/mus:ut duoꝝ ex cãonicis ecclesie morate i tuo seruitio existentes suarum fructꝰ integre percipiãt prebẽdarũ:cũ absẽtes dici nõ debeãt:sed pñtes:qui tecũ ꝑ tuo ⁊ ipsius ecclesie seruitio cõmorãtur. GReg.ix. patriarche antiochie ap.se.legato.

CUm ad hoc sint ecclesiastica bñficia deputata:⁊ ifra. Sane nob inotuit:ꝙ ecclesia antiochena multis ex seruitoribꝰ eius absentibus est ferre destituta ministris. Unde mãdamꝰ:quatenꝰ nõ obstantibꝰ apostolicis idulgẽtiis ⁊ predecessorũ tuoꝝ licẽtias absẽtes canonicos ⁊ assisios reuoces ad residẽdumz in ecclesia supradicta:⁊ si ñ uenerit tu de ipsoꝝ bñficiis dũ absẽtes fuerint:ipsi ecclesie facias ꝙgrue deseruire:in utilitatẽ eiusdẽ quod ex prefatis bñficiis supfuerit cõuertẽdo.

IDem.

CLericos in ecclesiis tue iurisdictiõis beneficia que residẽtiã exigũt assecutos:si ad alteriꝰ dioceſiz absqz licẽtia tua morãdi cã trãsierint:liceat tibi si moniti nõ redierit:dictis bñficiis:nisi excusatiõemꝰ rõnabilẽ oſiderint spoliare.

De prebendis ⁊ dignitatibus.

EX cõcilio pictauien.

VT nullus de clero siue populo ecclesiastica bona iure cõsanguinitatis sibi requirat habenda.

IN corpore canonum.

NOn liceat ulli epo ordinare clericos:et eis nullas alimonias prestare:sed duorum alterum eligat:uel non faciat clericos:uel si fecerit det illis vnde viuere possint.

GReg.antẽ.subdiacono.

RAtio nulla permittit:ut quod ꝓ cõi vtilitate datuz eẽ cognoscitur:,ꝓriis cuiusquã usib applicet. ALex.iii.in conci.lateran.

EPiscopus si aliquez sine certo titulo de quo necessaria vite percipiat in diaconũ uel presbyteruz ordinauerit:tamdiu ei necessaria subministret:donec in aliqua ecclesia ei ꝙuenientia stipẽdia militie clericalis assignet:nisi talis ordinat de sua paterna hereditate sb sidium vite possit habere.

IDem in eodem.

QUia in tantuz quorundaz ꝓcessit ambitio:ut non duas uel tres:sed plures ecclesias ꝓhibeaꝛ

a Nec duabus. sic. s. ti. pxi. c. quia nonnulli. t. xvi. q. i. c. pbros.

b Canonib⁹. quos habes. lxx. di. c. sanctorũ. t. xxi. q. i. c. i. per totam questionem.

c Aliarũ. nisi p dispensationẽ obtineant illas. t. s. de elec. ondũ. ii.

d Cum teneamur. aliud beneficiũ. t ita si quis bẽat aliud bñficiuz põt exequi contra euz. s. de rescrip. c. cũ adeo. t. c. si proponente. vbi de hac materia plene tractatur nisi excipiens similiter bẽat plura bñficia. s. de except. cũ ecclesiastice.

e Sustentari. ergo videt qd si nõ põt cõmode sustentari nõ oportet fieri mẽtiõez qõ satis videt equũ. Sed tutius est qd de ipso faciat mentiõez quãtucũqz sit modicũ: qz videtur dolose tacuisse ut citius obtineat litteras: quia simpliciter se clericũ appellauit. Si vero dixisset se nullu beneficium assecutũ cum habuerit tenue nõ valẽt littere. s. de rescrip. si ꝓponente aliquo.

f Si nõ põt. arg. id solum fieri posse qõ cõmode uel iure fit et sine scandalo. ff. ō ver. si. l. nepos. ff. de vsu t ha. l. nõ aliter. t. xxii. q. ii. faciat hõ et sic ꝓpter scãdaluz quãdoqz recedit a iure. ar. s. de cleri. cõiug. cum olim.

g Equanimiter. argu. qd mãdatũ superioris nõ est necesse adimpleri vbi rõ non adimplendi põt reddi. arg. s. de rescrip. si quãdo. arg. s. ti. ꝓ xi. c. vlti.

h Referẽte. assignauit. qd hic dicit videt de iure cõi spectare ad episcopũ. xvi. q. vi. c. null⁹. et. s. de offi. archid. c. cum satis. nisi hoc habeat archidiaconus de cõsuetudine ꝑscripta. ar. j. de excess. ꝓla. c. ii. t. s. de offi. archi. c. vl. de hac materia quere. s. de offi. ordi. pastoralis. ber.

i Appellauit. et si omittitur medius. sic. j. de no. ope. nũ. significanti bus. ar. contra. s. de appel. dilecti filii prior. dic ut ibi. Lan. dixit qd iõ qz omisit mediũ nõ tenuit appellatio. vnde postea tenuit sententia excõicationis lata ab archidiacono in pbrm: sed hoc nõ est verũ: quia appellatio illa finita erat postqz fuit restitut⁹ sacerdos in pstinũ statũ t de cõsuetudine appellat ab archidiacono ad archiepum. sed archidiaconus post illã restitutionẽ iterũ vocauit pbrm ad se: t qz nõ vẽit ipm excõicauit: t sic tenuit snia: nõ obstante appellatiõe que diu terminata erat t finita.

k Excõicationis. astrinxit: sic patet qd archidiaconi possunt excõicare. j. de eo qui fur. oz. rece. c. i.

l Quaz maluerit. iste volebat vtrãqz tenere: sed vr qd vtraqz debuit spoliari. vii. q. i. si quis epus. qõ cõcedebat ala. t dispensatiue reseruatur ei altera qõ nõ credo: qz illud decretũ specialiter loquit in epo. et licet nõ debuerit iste recipere secũdam: tñ nõ debebat ꝓpterea pdere vtrãqz ꝑm illa tpa sed altera tñ. ut. j. e. c. ꝓterea. Hodie vero illud, verũ est qd qui recipit secũdã habentẽ curã animarũ cũ prius talẽ haberet ipso iure vacat prima. t si vtrãqz retinere cõtenderit spoliet vtraqz. j. eo. de mulcta. alias nihil adiiceret cõstitutio illa.

m Carenti. ar. qd qui hz aliud beneficiũ nõ põt obtinere secũdũ nel lras ipetrare: nisi de primo faceret mentiõem. s. c. ꝓx. et. s. de rescrip. cũ adeo. t. c. si ꝓponẽte. qz habẽt dare: nihil aliud est qd perdere. ut. i. q. ii. pastoralis. nisi p dispensatiõem. s. de elec. ondũ. ii. t qui beneficiũ habet nõ reputat idoneus ad aliud. j. eo. super.

n Mitioribus. in minimis. ar. qõ idẽ iuris est in pnis qõ in magnis. xiiii. q. vlt. c. vlt. s. de appel. c. de appellatiõibus. t ita magnũ iudicabis ut paruũ. s. de iudi. nouit. Itẽ ẽ ar. qd idẽ ẽ iuris in pte qõ in toto. ar. i. q. i si quis episcopus. b.

o Diuisionẽ. sine iusta cã. j. c. cũ cãm. Ex iusta cã põt vna p̃ bẽda diuidi i duas cũ vacat si facultates sufficiãt. j. e. vacãte ar. j. e. significatũ. t. j. de eccle. edi. ad audiẽtiã. t sic erũt duo iura: sed duo ad vnã ꝑbendã eligi nõ ꝑñt: ut vn⁹ vnã medietatẽ habeat t alter aliaz. uel qd vn⁹ expectet quousqz alia vacabit. imo talis electio est cassanda. j. e. tue fraternitatis. et c. dilecto. b.

p Permutationẽ dignitatũ. pmutatio dignitatũ aut ẽt pr̃e bẽdarũ sine auctoritate superioris fieri nõ põt: qõ qui fecerit eisdẽ sũt spoliãdi. j. de re. pmuta. cũ oli. nisi dispẽsatuz fuerit cũ illis. j. e. ti. c. cũ vniuersor superior vero si viderit expedire hoc facere põt. ut. j. e. ti. quesitũ. b.

q Relatũ. in ꝓmissis. ar. qd ea q̃ ꝓmittũtur sũt ope adiplẽda. s. de pact. qualr. t. xii. q. v. qz ioãnes t. xxxii. q. vl. c. fi. sz vr qd talis ꝓmissio nõ teneat: qz beneficiũ nõ põt ꝓmitti vl concedi anteqz vacat. j. de cõcess. ꝑbẽ. t cc. nõ va. nulla. Sodicas qd hec ꝓmissio licita fuit: qz hic primo receptus fuit i frem t canonicũ: t eo pur recepto ꝓmisit ei epus cõferre primã ꝑbendã vacaturam: t hoc non est cõtra ius. imo ad hoc tenebat epus de iure: qa eoipso qd dedit canonicatum per cõsequẽs obligauit se ad ꝑbendã etiaz sine ꝓmissione expressa: qz alterũ sine altero diu esse non põt. i. q. iii. si quis obiecerit. ff. de decu. berẽni⁹. vnde si iste aliter institut⁹ potest agere ꝑ epm ut cõferat ei ꝑbendã in ecclesia illa in q̃ est receptus: ut dicit i fi. Promissio vero siue collatio bñficii ñ vacantis nulla est. et sic logr c. j. de concess. ꝑben. nulla. t. c. relatũ. t. c. ex tenore. t iste nullam habet petitionem ex tali ꝓmissiõe seu collatiõe.

r Vacauerit. ar. cõtra. j. eo. dilectus filius. vbi soluitur.

s Liberaliter. imo vr qd ex necessitate: qz epus nõ hz liberalitatẽ necessarie electiõis. ar. ff. de leg. ii. vnũ ex familia. et in necessitate nõ est liberalitas. ff. de admẽ. leg. rẽ legatã. t. ff. de do. inter vi. et vxo. si quis ꝓ vxo. qz nec eã põt sibi retinere. s. de offi. archiꝑs. ut singule. so. Liberalitas ẽ ut ei ꝓsit sine coactione: et licet necesse habeat cõferre beneficiũ: nõ tamẽ habet necesse conferri isti uel illi: t ita si conferat tibi grãm facit cũ eã tibi nõ teneatur cõferre: t sic liberalitas t necessitas circa diuersa restituũtur: sed hic necesse hẽbat cõferre cũ iaz esset institutus t ꝓmiserit ei cõferre primã prebendã q̃ vacaret ibidem.

t Caritie. idolorũ. xxviii. q. i. idolatria. et. lxvii. di. c. bonorũ. et i auc. ut ind. sine quo. suf. §. cogitatio. vltra me. col. ii.

u Portiões. hoc põt intelligi qñ monachi certã portiõem assignãt pbris: t totũ quod superest appropriant vsibus suis.

x Redditus. hoc intellige quãdo monachi certã ptem peipiũt et totũ aliud dimittunt capellanis: et tunc in nullo diminuere debent qõ relinquũt capellanis suis sine consensu archiepi sui uel epi sui: et idẽ eẽt si clerici certã partẽ peipiũt t monachi totũ aliud. t ex eo qd dicit sine consensu archiepiscopi videtur qd de consensu ipsius hoc facere possint t diminuere t prochias diuidere: qõ verũ est iusta de cã. j. de eccle. edi. ad audiẽtiã. t. j. de excess. ꝓla. sicut vnire. et. xvi. q. i. ꝑcipimus. §. sicut duo. t ar. j. de his que fi. a ꝓla. sine cõsensu capituli. cũ apostolica. t j. de cen. quanto. t sic ꝑñt diuidere parrochiã iusta de cã: ut patz per iura ꝓdicta. ꝑñt etiã redditus diminuere: puta si ecclesie facultates essent

---

Maioribus ecclesie beneficiis in sua integritate manentibus indecorum nimis videtur ut minorum clericorum prebende patiantur sectionez. Iccirco ut sicut in magnis ita quoqz in minimis⁸ mẽbris suis firmam ecclesiam habeat vnitatem: diuisionem⁹ prebendarum aut dignitatum permutationez¹⁰ fieri ꝓhibemus.

Idem cantuari. archiepo.

Relatũ est: t infra. Quoniam igitur dignum est: ut post quã magister. J. in ecclesia tua canonicus est institutus: t a te habuit in ꝓmissis⁹ de conferenda sibi prima p̃benda: cum in ecclesia ipsa uacaret: ut debeat prebende integritate gaudere: mandamus: quatenus si idez J. in ecclesia tua est canonice institutus: t in choro t capitulo et aliis quorum usus est communis potestatem sicut canonicus habet: ei prebendam si qua nunc uacat uel cum ibi primo uacauerit⁵: secunduz promissionez tuã concedas liberaliter⁶ t assignes: quia nõ est congruum: ut prebenda careat qui in canonicum noscitur esse receptus.

Idem canonicis regularibus et monachis ebor. diocesis.

Auaricie que est idolorum⁷ seruitus: t infra. Intelleximus qd in ecclesiis uestris de quibus certas pensiões consueuistis percipere: portiones¹¹ uel antiquos reddi tus¹² minoratis: quos nonnulli clerici ecclesiarum ipsarum olim habuisse noscuntur: et infra. Ideoqz mandamus: quatenus si quas portiões uel antiquos redditus clericorum sine consensu archiepiscopi uestri minuere uel parrochias diuidere: presumpsistis: ad integritatem pri

ampliate ut sic de augmento monachi sentiãt vtilitatem cũ hmõi ecclesie sub sint eis quo ad tpalia: q2 de hmõi vꝝ loqui. C. t. j. e. de mõachis.

Significatũ ita ꝙ ar. consueuit hic notari ꝙ in spiritualibus põt interuenire pactio siue cõditio. s. de elec. significasti. ar. de trãsac. c. ii. arg. ꝟ. s. de pac. c. vl. t. i. q. ii. q̃ pio. So. ut nulla sit dubitatio. sic intellige ꝙ nulla cõditio sine pactio hic apposita fuit cũ aliqua psona sed capitulũ vacante illa p̃benda cõstituerũt ut qui ad illã prebẽdã eligeret onꝰ istud subiret ut sic res trã siret cũ suo onere. ff. de pig. actio. si quencrit. §. ti. t. j. de pig. ex lris. t. ff. de vsufruct. l. vsufructu legato. l. si pẽdentes. §. pe. t op. arg. j. ut eccle. be. sine di. cõse. ut nr̃m. ad fi. t hec cõditio licita est t honesta ꝓ diuino cultu apposita. Quidaz etiã dicũt ꝙ simpliciter posset eligi tali cõditiõe apposita. sz quid cẽt si cõditio esset illicita vꝝ ꝙ cõditiõe fracta collatio sine institutio teneat. ar. insti. de hered. insti. §. heres t pure. et j. e. dilecto. t turpis cõditio ꝓ nõ adiecta hẽtur. j. de cõd. ap. c. vl. hec vera essent nisi obstaret symonia. vin. Jtẽ arg. ꝙ sacerdos põt recipe pecuniã ut celebret diuina: q2 sic opas suas vꝝ potius locare. ar. x. q. iii. relatũ. t. xii. q. ii. charitatẽ. t. c quicũqz. ii. j. de symo. cũ sit. t. i q. ii. c. vlt. q2 suis stipẽdiis hoc facere nõ cogit. s. de prescrip. cũ ex officii. arg. ꝟ. j. de symo. cũ in ecclesie corpe. Si nulluz hz beneficiũ ecclesiasticũ rõe cuius ad hoc tencaꝫ põt locare opas suas ad certũ tẽpus: t recipe mercedez pro labore suo: nec symoniã cõmittit. alꝫ si habet beneficiũ non licet ei hoc facere.

b Capituli. istud p̃ter ius fuit appositũ qm̃ sufficit consensus plati. s. de renũ. c. admonet.

c Delegare. i. nõ põt cõmittere alicui officiũ suũ: t dic anniuersariũ. i. officium.

d Salua hõestate. i. sine peccato. hoc ideo dicit: q2 nõ esset honestũ ut bis uel ter missam in die celebraret. de cõse. di. i. sufficit. t. j. de cele. mis. te referẽte.

e Voluptatis. tm̃ religiõis cã posset ad aliã ecclesiã se transferre petita licẽtia quãuis nõ obtẽta. j. de regul. licet quibusdam.

f De mõachis. hospitalitatẽ. ad quã clerici p̃cipue tenẽt. lxii. di. §. i. t. lxxxv. di. florentinũ. q2 quicquid hñt clerici pauperũ ẽ. xvi. q. i. c. vltimo.

g De prouẽtibus ecclesie. ꝓ hoc pz ꝙ loquit de ecclesiis que sũt monachoꝝ quo ad tpalia in quibus p̃nt monachi sibi oia appropriare t reseruata honesta sustẽtatione pbr̃o: ut hic dicit. multo magis ubi habent ecclesias quo ad spiritualia et tpalia. Si vero habent ecclesiã ex cõcessione laici uel cõfirmatõe epi idẽ est: q2 t tpalia tunc habent. ar. xv. q. i. c. vl. t. j. de priuil. cũ t plantare. §. in ecclesiis. Si nõ accedit cõsensus epi nihil valet cõcessio laici. j. de iurepa. c. quod aũt. in fi. t. c. illud. si habent ecclesiã ex cõcessione epoꝝ si certa forma fuit apposita illa seruẽ. ff. de pac. in traditionib⁹. si pleno iure ipam cõtulit pleno iure habent eã. si simpliciter cõtulit ecclesiã cathedraticũ t coertionẽ retinet epꝰ. j. de dona. pastoralis. Si vero ex fundatiõe monachi ecclesias obtinẽt habent eas tm̃ quo ad tpalia. xvi. q. ii. c. i. t. c. pc. t vl. nisi eẽnt p̃uilegiati cũ oib⁹ capellis habitis t habendis. t si nõ habẽt priuilegiũ habebũt tpalia reseruata sufficienti sustentatione p̃sbytero: t eꝑs habet ibi institutionẽ ad p̃sentatiõez monachoꝝ t ei subest pbr̃ quo ad spiritualia. t sic põt intelligi hec decre. t. j. de p̃. cũ t plantare. §. in ecclesiis. Quãqz monachi hñt iuspatronatus tm̃: t tunc nihil habent nisi solã p̃sentationẽ. j. de iurepa. cũ seculũ. cũ transeat cũ vniuersitate: ut ibi. Jn quo ergo casu locũ habet qõ dicitur ꝙ censilis pẽsio nõ augeatur. s. de pac. cũ clerici. t. j. de censi. ꝓhibemus. t. s. c. auaritie. Põt dici ꝙ vbi monachi habent ecclesias ex donatione epoꝝ quo ad tpalia: census prius impositus nõ debet augeri. vel cum ex donatione laicoꝝ ius tm̃ recipiunt patronatus: census qui ab initio fuit impositus augeri nõ dz. j. de censi. scientes. sine iusta cã t rationabili t de cõsensu episcopi: ut dictũ est. s. eo. auaritie. Jn aliis vero casibus puta cũ pleno iure habẽt ecclesias quo ad tẽporalia t spiritualia possidere eas p̃nt pleno iure. Quãqz tamẽ monachi totũ applicãt vsibus suis reseruata honesta sustentatiõe pbr̃o: ut hic. Quãdoqz certã ptẽ recipiunt siue certã dimittunt pbr̃o: aliud totũ sibi retinent. ut. s. e. auaritie. t hoc hz cõsuetudinẽ diuersoꝝ locoꝝ. dic de hoc ut. xvi. q. ii. in sũma. b.

b Ab hec. in vna: j. e. de multa. in fi. idem in diuersis: ut ibi. t. j. c. ꝓ xi. t. s. e. quia in tm̃. t. s. de cle. nõ resi. q2 nõnulli.

i Officia. i. dignitas uel psonatus. lxxxix. di. c. singula. t. xxi. q. ii. sic. et. j. eo. cũ non ignores. t. j. eo. de multa. nisi p dispensatiõem apostolice sedis: ut ibi. t. s. de elec. dudũ secũdo.

k Preterea regulariter. arg. ꝙ canonicus regularis põt fieri archidiaconus. ar. lviii. di. c. i. et lxxiiii. di. quoꝝdam. et. j. de stat. regu. qõ dei timoꝛẽ. Sic nec monachus in diuersis monasteriis esse põt: nec abbas p̃fici. j. de relig. domi. c. vl. Sic non põt quis habere plures psonatus in eadez ecclesia: aut etiam in diuersis. j. e. de multa. et. s. ca. ꝓxi.

l Valuerit. sic. s. e. c. referẽte. Et sic habuit optionẽ sm̃ ista iura: hodie nõ habz optionem: imo recipiendo secundaz dignitatẽ ipso iure vacat prima. et si cõtenderet retinere vtrãqz priuarꝫ vtraqz j. eo. de multa. Cuz enim militie sint distincte t persone ille deputate debẽt esse distincte. vnde nemo potest esse in duob⁹ collegiis simul. ff. de col. illici. l. i. §. vltimo nec duas militias habere. C. qui mil. non possꝫ. l. iii. t. l. v. §. in posteruz. lib. xii. nec duos honoꝛes. ff. ad muni. liberrtus. §. p̃scriptio. ergo multo fortius hec sunt in spiritualibus honoꝛibus obseruanda.

Primo de burdegalẽ. archiepo: Preterea. g. qui in tua t tolosana ecclesia est archidiaconus constitutus: t in utraqz ecclesia regulari ter[k] pfessus: mãdam⁹: quatenus eũ de altero quẽ maluerit[l] archidiacoꝛnatu facias esse cõtentum.

Item. cãtuariẽ. archi.

Cum nõ ignores quod vna ecclesia[m] vni⁹ debeat eẽ sacerdotis: t infra. Cũ igit nũci⁹ presbyteri qui in duab⁹ ecclesiis locũ hr̃e cõtẽdit[n] t qdã clerici alterius ecclesie ad nr̃am p̃sentiã accesserint ꝓtra eũ: nos attẽdentes nõ esse ꝓueniẽs ut idem pbr̃ locũ hẽat in duab⁹ ecclesiis: mãdam⁹: quatenus ipsũ bñficio quod habz facias mãere cõtẽtũ[o]: qõ si forte archipresbyt[ꝝ] t clerici alteri⁹ ecclesie in eũ ꝓsenserit[p]: eis nũc dissentiẽtib⁹ cũ ipsoꝝ scãdalo⁹ nõ dz locũ i ipsa ecclesia querere uel habere.

Item. iii. zamor. episcopo.

Cum secũdũ apostolũ qui altari seruit viuere debeat de altari: t qui ad on⁹ eligitur repelli[q] non dz a mercede: pz a simili: ut clerici viuere debẽt de patrimonio Jesu christi: cui⁹ obsequio[r] deputant̃: ut ipsa nois[s] rõ persuadet: cuz. n. a. cleros quod est sors[t] uel hereditas clerici appellent̃: q2 in sui ordinatione uel assumunt[u] in hereditatẽ dñi: uel assequunt[x] hereditatẽ in ipso ut uere possint pallere cuz ꝓpheta dicente:

Item. salernitano archiepo.

Ad hec licet: t infra. Illud est omni rõni cõtrariũ: ut vn⁹ cleric⁹ i vna[b] uel diuersis ecclesiis plures dignitates uel psonatus obtineat: cũ singula officia[i] ecclesiis assiduitatẽ exigant personaruz.

m Cum nõ ignores. vna ecclesia. hoc generaliter verũ est ꝙ vnus debet esse sacerdos vnius. ut. s. e. c. ꝓxi. t. j. eo. de multa. de hac materia dicitur. s. de elec. dudũ. ii.

n Contendit. vnde hodie priuari debet vtraqz. j. e. de multa.

o Contentum. s. e. c. ꝓxi. t. c. ad hec.

p Cõsenserit. si semel ꝓsenserũt in eũ nõ p̃nt ampli⁹ dissentire. s. de elec. cũ inẽ cãonicos. t. viii. q. ii. dilectissimi. t. xxxii. q. v. horrẽd⁹. quid est ergo ꝙ dicit nũc eis dissentiẽtib⁹: t sic ꝟdicit hec decre. p̃dict⁹ iurtbus. So. sic intellige qõ dicit hic. sacerdos iste elect⁹ fuit ad curã aiarũ t sil ad ꝓtinuã residẽtiã ad quã de iure tenẽt. s. de cle. nõ resi. q2 nõ nulli. sz ipse volebat retiere ꝓiorẽ ecclesiã cũ illa ad quã elect⁹ erat secũdo ab archipbr̃o t clericis. vñ cũ ipe nollet p̃mã dimittere licitũ fuit archipbr̃o t clericis ab electõe ipius recedere: et merito: q2 vtraqz de iure hẽre nõ poterat: si aũt vellet dimittere p̃mã t secundã recipe: tunc nõ possent archipbr̃ t clerici ab electiõe eius discedere: exquo se melin eũ consenserũt. t sic intelligũtur p̃dicta iura.

q Scãdalo. ar. ꝙ ꝓpter scãdalũ quãdoqz recedit a iure. s. e. cum teneamur. t. s. de tẽpo. ordi. ad aures.

r Cum 6m apostolũ. de altari. xii. q. i. ex his.

s Repelli. ad quẽ spectat onus t emolumẽtũ. xii. q. ii. charitatẽ. t. c. quicũqz. t. c. ecclesiasticis. t ecõuerso nõ ẽ ferẽdus is qui lucruz ãplectit: onus aũt subire recusat. C. de cadu. tol. l. vna. §. ꝓ secundo.

t Obsego. nõ tibi sz dño grauis ẽ cui fuit egestas. ar. xciii. di. diacõi. l.

u Mois rõ. xxi. di. cleros t clericos. t. xvi. q. i. si cupis. t noia debent esse consonantia rebus. insti. de dona. §. est t aliud.

x Sors. xii. q. i. c. cum portio.

y Assumunt̃. ut qui ordinãtur sine beneficio: uel assumunt̃ ut habeant hereditatẽ domini.

z Assequũtur. s. qui ad beneficiũ recipiuntur. isti in sua ordinatione

statim consequũtur hereditatem domini.

a Dignũ.xii.q.ii.ecclesiastice.

b Predecessores.lxx.di.neminem.⁊.c.sanctorum.

c Ordinatiões.nisi ꝓmotus sit ad titulũ pr̃monii sui.j.e.tuis.⁊.s.e. episcopus.

d Irritas.q̃ ad exe cutionem nõ quo ad veritatẽ:q̃ ordinem nõ admittunt.

e Successores. ſz q̃ re cõuenitur hic succes sor ex delicto defuncti cũ regulariter morte extinguãtur. xxiii.di. quozũdam. ⁊.C.si re.uel ac.mõ. fue.l.ii.⁊ successor ñ cõuenit ex delicto defuncti.C. ne ex deli. defũc.l. vna. Rñ. ne i cleri oppzobriũ mẽ dicare coganꝫ.xciii. di.diaconi.arg.s. de cle.cõiug. ioãnes. in fi.vel dic q̃ nõ tã succes sor q̃ ecclesia punitur in hoc casu q̃ ñ resistit epõ in tali ꝓ motiõe.nã sine cõcilio ecclesie nõ facẽ ordinationẽ.xxiiii.di.c pen.vnde punit si ei delinquenti nõ resistit.ii.q.vii.c.q̃propt ⁊ hoc itelligo q̃ ipe epꝰ examiauit. si au tẽ alii examiauerunt ipsi tenebũtur. liii. di.si seruꝰ.xxiii. dis. q̃. ⁊ hoc innuit qõ dr̃.j. nullo pñtante. Et in hac ꝓuisione dignitas ꝓmoti ẽ at tẽdẽda.ar.xli.dis.nõ coganꝫ.ff. de iudi.l. sed ⁊ si suscepit.§. ii. ff.de vsufruc.sed ⁊ si quid.§.i.⁊.j.eo.c. de multa.⁊.ff. de dona. l.si filiusfa.Itẽ consi derant facultates ec clesie.ar.ff.de admi. tu.l.cũ plures.§.cũ tutor.⁊.ff.de reli.⁊ sump.fun.si quis sepulcbrum. §.sumptus.⁊ bic inferius.b.

f Licea.si scriberetur ipsi ordinatori ipe nõ posset aliquid obiicere nisi hoc in litteris cõtineret:q̃ quos idoneos reputauit ad ordines: debet reputare idoneos ad beneficiũ.s.de eta.⁊ qua.c.accepimus.sz successor põt. Et ita semel approbatus iterũ probaꝫ ⁊ reprobaꝫ sicut medicus.ff.de mu.⁊ bo.l.ut gradati.§.reprobari.et virgo semel ꝓbata iterũ ꝓbaꝫ.xxvii.q.i.nec aliqua.⁊ melius.s.de ꝓba.c.pe.⁊ vl.⁊.ii. q.v.habet hoc ꝓpriũ.⁊.c.mẽnam.sed hoc totũ gr̃a est:q̃ de facto vni us sepius queri nõ dz.ff.nau.ca.sta.l.licet.in fi. Sed nõne põsumi dz ꝓ ordinato.sic ar.s.de ꝓba.post cessionẽ.nisi ꝓbetur cõtrariũ.Item qualiter cognoscit postea de eius idoneitate: cũ snia epi qua ꝓnũcia uit ipm idoneum trãsiuit in rẽ iudicatã a qua nõ fuit appellatũ.s. de elec.cũ dilecti.in fi.Rñ.totũ fit de gr̃a.vel dicas q̃ tm̃ queritur de noua causa postea emergente.arg.s.de eta.⁊ quali. or.c.i.

g Donec p te.quid si epus ordinauit eũ ad aliquẽ titulũ:⁊ ille est cui ctus ab eo.nũquid episcopus tenetur de euictione.ar.q̃ nõ:quia donator nõ tenetur de euictione.ff.de edi.edic.l.ad res donatas.arg. ꝯ vii.q.i.presentium.⁊.j.eo.inter cetera.Dixit vincẽ.q̃ episcopus specialiter nõ teneret si dedit ei beneficiũ sufficiens:et factũ sit insufficiens ⁊ exanitũ.Sufficit enĩ minori ab initio adire locupletẽ hereditatẽ.ff.de mino.verũ.§.locupletẽ.tenetur tamen generali obligatiõe:q̃ tenet prouidere ⁊ ordinare ecclesias oẽs sui episcopatus.de conse.di. i.c.omnes.Tu dicas melius cũ.t.sic fraudulenter contulit ei beneficium alterius:quo alius non fuit iuste priuatus siue alii debitum:⁊ ipse cui cõtulit hoc ignorauit:tunc specialiter tenet epꝰ ei ꝓuidere i equa lẽti bñficio.ar.vii.q.i.pñtiũ.⁊.j.c.c.int cetera.⁊.j.ꝺ iurepa.c.pastoral.

b Inter cetera.Casus.g.⁊.b.ꝓmutationũ suarũ ꝓbendaruꝫ affectantes eas in manu pape renũciauerũt.postmoduꝫ mandauit papa decano remeñ.ut de ꝓbenda.g.inuestiret.b.sed epꝰ loci hoc intelligens cõtulit eã magistro.p.vñ orta lite inter magistrũ.p.⁊.b.dominꝰ papa reuocauit pñtatã renũciationẽ:⁊ vtriq̃ restituit beneficiũ suum⁊ ne magister.p.remaneret frustratus spe sua mãdat papa cpo ut ꝓbendam alicui non conferat.donec assignauerit magistro.p.bñficiũ ꝓbendale in eadez ecclesia.⁊ si ꝯ fecerit:illud cassat.ne fraudulenter visus sit illi cõtulisse prebendam.

i Assignari.debebat.exquo guil.resignauit tali mõ ut,daret.b.⁊ nõ fuit ei data.sed magistro.p.nõ videbatur ei renũciasse nec videbat eam pdidisse: sicut nõ amittit possessiõez qui eã sub mõ alii tradidit:nisi modus existat.videtur enĩ sub cõditiõe eã tradidisse.s.de resti. spo.oli.⁊.ff de acquir.pos.qui absenti.§.si quis.⁊ qui sub cõditõe tradat possessiõez ⁊ recedit a possessione nõ pdit eã.ff.eo. si cũ me vnde iste non videbatur amisisse possessiõem beneficii sui. Sed certe verum est q̃ amiserat p renũciatõem si papa postea ex officio suo vtrũq̃ restituit ꝓpter discordiã suscitatã.

k Irritũ.C.de legi.nõ dubium.⁊.C.de re. eccle. nõ alie.l. sancimus.⁊.x.dis.c.vides.§.i. Si hoc verbũ nõ cõtineret in lr̃is ⁊ ipe cõferret. vr̃ q̃ cõcessio teneret.licet cẽt facta cõtra mandatũ pape.j.e.dilectꝰ filiꝰ g.vbi de hoc.

l Assignauit.hic expresse habes q̃ si epus cõcessit mihi beneficium qõ cõcedere nõ potuit.tenetur mihi ad aliud cõsimile.vii.q.i.c.pñtiuz.de hoc dicit.s.c.pxi.si.s.de fil.pr̃. veniens.ar.ff.de pig.ac.l.elegãt §.qui reprobos.ff.ad vel.quãuis.§.si cõuenerit.⁊.ff.qui sat. co.l.quotiẽs.ff.de le.i.l.filius. §.si quid alicui.⁊.ff.de leg.ii.l. mortuo.§. labeo.q̃ adiuuari bñficiis nos oportet. nõ decipi.ff. cõmodati.l. in cõmodato.§.sicut. i fi.⁊.j.cõmo.c.vno in fi. Et sic est cõtra id qõ dicit lex q̃ donator nõ tenet de euictione.ff.de edili.edic.l ad res donatas.Sed hic in veritate non dicit donaꝫ: q̃ necesse habet eã donare:⁊ in necessitate nemo liberalis existit.ff adimẽ.lega.l.rem legatã.in fi.⁊ de hoc dictũ est.s.e.c.relatum.Et hoc intellige quãdo epus sciuit q̃ eaz donare nõ poterat ⁊ ille qui recepit ignorauit. ut dixi s.c.primo.Si enĩ recipiẽs hoc sciebat:nõ credo q̃ habeat petitiõez cõtra episcopũ ad aliã prebendam.instar illius qui sciens emit liberũ boiez:emptio nulla fuit.secus si ignoranter emit.ff.de contraben.emp.l.liberi hominis.

m Cum iã dudũ.multitudo.Iste io.habebat multitudinem prebendarum: ut patet in antiqua.que multitudo est canonibus inimica.s.e. q̃ in tm̃.

n Auaritie.que a promotione repellit.lxxxv.di.c.florentinũ.quã etiaz dicit lex legitimis ictibus feriendam.C.de inoffi.testa.l.si quis suo.⁊ est seruitus idolorum.s.c.c.auaritie.

o Nostre diffinitionis.quã non habes in hac cõpilatione que olim erat. de isti.c.tua nuper.

p Concilii.s.e.q̃ in tm̃.

q Confirmationẽ.hoc ita intellige q̃ super hac electione fuit causa commissa ad petitionem electi:⁊ iudices illi electionem cõfirmauerunt ⁊ postea alii iudices quibus eadem causa fuit cõmissa confirmationem illam cassauerunt:sicut hoc totum habetur in cõpilatione Innocẽ.s.de re iudic.c.i.de quibus fit hic mentio.

r Prebendas.de hoc dictum est.s.de elec.c.dudum.ii.

s Aliud ꝓmissoꝝ.s.q̃ ante cõfirmationẽ ministrauit.s.de elec.qualiter.vel q̃ ministrauit post cassationem cõfirmationis:quia papa etiã totũ cassauit quicquid factum fuit per iudices priores ⁊ posteriores.

t Ecclesiã.Et ita videt q̃ ecclesia que ipm eligit sciens ipm habeꝫ plures dignitates atqz põbendas nõ possit ipm repellere.ar.s.eo.cũ non ignores. Arg. cõtra.s.de elec.cũ ecclesiastice.⁊ melius.s.de elec. cum inter canonicos.viii.q. ii.c.dilectissimi.⁊.xxxii.q.v.c.horrendus.j.de conces. preben. cum super.⁊.s. de cleri.coniug.c.diuersis fallaciis.⁊.j.de dona.c.inter dilectos. Sed hec locum non habet:quia iste non fuit electus ab ecclesia:imo ecclesia se sibi oppõebat:⁊ electus fuit a quinqz solũmodo aliis appellantibus prius ⁊ quibusdam absentibus:ut hic patet in decre.que olim erat in compilatione Inno.de re iudi.c.i.hec decre.de illa electione loquitur.b.

a Per pacientiã .hic respondet tacite questiõi: diceret aliquis multi sunt habẽtes plura beneficia: quare ipz reprobatis dñe pap a: ꝛ ipe respõdet: multa per pacientiã ꝛc. ꝛ tñ per talẽ pacientiã nõ fit dispẽsatio. ar. j. de cog. spi. super co. ꝛ ds. de iureiur. mulieri. ar. talis pacientia volũtatẽ requirit. ff. de tribu. l. i.

b Electus filius. pcipere nõ deberet. Istud fuit cõtra cõciliũ. j. de cõcess. prebẽ. nulla. Sed cõtrariũ vr. s. eo. relatuz. vbi tenet ꝓmissio vacature pbende. So. hic nihil pcipiebat: sed ibi sic ut patz ex illo verbo integritate pben de gaudere: et ex eo qõ dicit q rũ cõis est vsus. ꝛ hic solũ addit qꝫ pcipiat eã que de cõi cõferuntur ꝛ ita nõ cõtradicit sz cõcordat: ꝛ hoc vicium fuit ex ꝓessum. ibi non.

c Illicito. ar. contra. s. de cõsti. cũ in ver. quattuor recesserũt ad vacaturas ꝛc. Sol. papa illud reprobauit vnde pcipit qꝫ eis ꝓuideant ex superexcrescentib9 ꝛc. ꝛ ita cõcordat cũ ipsa. uel ibi recepti fuerunt simpliciter: ut ibi nõ. vel nõ reprobat receptio in ius canõie sed receptio ad vacaturas.

d Approbãtes. ar. qꝫ snia siue donatio tenet ꝓ parte ꝛ ꝓ parte nõ. sic. s. de arbi. cũ tẽpe. xii. q. ii. si quos. ꝛ. xvii. q. iiii. q sti. ꝛ. xxii. q. iiii. inter ẽctera. ꝛ j. de testa. raynuti9. ꝛ. c. raynal dus. Caueas tamẽ qualiter si at electio: si dicatur eligim9 te ad ꝓximã vacaturã nulla est electio. j. de cõcess. prebẽ. c. nulla. ꝛ. c. relatuz. ꝛ. c. ex tenore. si vero dicat eligim9 te in fratrẽ et sociũ ꝛ promittimus tibi cõferre bñficium cũ primũ vacauerit tenet electõ talis. s. e. relatum. ꝛ. s. de concess. pben. cum super. assignãdo eidez quotti dianas distributiones: alias cõpellerẽtur ad hoc: ut dicitur hic in fin. Et ille intelligit electus ad quoddaz ius de nouo creatuz. j. e. dilecto. ꝛ illud ius perit qꝫ cito assignat beneficium vacans nõ eni9 diu posset manere tale ius sine re corporali. i. q. iii. si quis obiecerit. et talis canonia auget numeruz canonicorũ sed nõ prebẽdarũ Sed nũquid plures possũt taliter eligi: si duo possunt eligi eadẽ rõe ꝛ plures. s. tres uel qt tuor ꝛ quotcũqz. Dixit io. qꝫ ꝑm numerũ prebẽdarũ possunt plures uel pautiores eligi. Sed certe nõ videt qꝫ tot possunt eligi quot sunt ibi canonici ꝓpter diutinã expectationẽ: sed sufficit qꝫ pauci eligant saltem duo uel tres uel quiqz s. de consti. cum. ☞. ferra.

e Befraudetur. sic. s. e. relatum.

f Cũ se facultas. hoc idẽ erat ei ꝓmissũ in illa cõpositione: sed archiepiscop9 auctoritatẽ pstare nõ potuit: imo illud solũ cassat qꝫ nihil pcipe deberz. lau. itẽ ex eo qõ dicit hic: patet qꝫ legatus nõ põt dispensare cõtra cõciliũ. j. de cõcess. pben. nulla. sed solus papa. Itẽ aliud ẽ dicere cũ facultas se obtulerit: ꝛ aliud cũ beneficiũ vacauerit: ut hic patet. ꝛ. j. de cõcess. pben. accedens.

g Assignare. hoc idẽ poterat cõsequi ex illa cõpositiõe: ut vr. Dicit io. qꝫ non qz tpe cõpositiõis vacabãt beneficia ꝛ volebant ipm expectare proximã vacaturã. Itẽ aliud additur cõpositioni qꝫ ipe habeat quottidianas distributiones siue victualia que de cõi conferuntur: que tm̃ presentibus dantur. s. de cleri. nõ resi. decetero. ꝛ. j. eo. licet. Perceptio eni taliũ prebendarũ nõ facit canonicum: quia sola salarii perceptio nõ facit decurionẽ. ff. de decu. sola. ꝛ. j. e. dilecto.

h Te fraternitatis. importunitatẽ. electio facta ad ipportunũ clamorẽ nõ valet. s. de elec. ofius. lxi. di. miramur. ꝛ ꝓ ipportunitatez nõ, cõcedẽda sepe cõcedimus dicit ꝑrator. C. de pe. bo. sub. l. i. li. x.

i Turon. cõcilii. s. e. maiorib9. ꝛ. j. ut ec. be. ut nr̃m. ꝛ. i. q. iii. c. si qs pbendas.

k Sectionẽ. Sed cũ vna parrochia possit diuidi in duas. xvi. q. i. ꝑcipimus. ꝛ x. q. iii. c. vnio. de cõ. dis. i. oẽs. j. de eccle. edi. ad audientiã. quare vna prebenda nõ põt diuidi in duas? Rñ. due parrochie licite fiunt ex vna iusta cã interueniẽte: ꝛ qꝫ vtraqz sit parrochia ꝓ se ꝛ habeat ꝓpriã limitationẽ. sed qꝫ due sint sub vna limitatione non põt. xvi. q. i. plures. Et eodẽ modo vna pbẽda potest diuidi in duas ita qꝫ sint ibi perpetuo duo canonici: dũmodo facultates illius ꝓ bẽde sufficiãt cõpetent duob9. j. c. c. vacãte. sic vna dom9 põt diuidi et decet cõ erũt due dom9 ꝛ vn9 füd9: si diuidat erũt duo füdi. ff. cõia pdi ozũ. l. si qs duas. §. i. sed pbẽda diuidi non dz ut sub noie vni9 pbende cẽseat vterqz quasi dimidi9 canonic9: qz vnitas nõ recipit diuisionem xxiii. q. i. c. loquit. nulla eni seruitus diuidit lz vsufruct9 diuidat. ff. ad l. fal. l. i. §. si vsufructus. ꝛ. ff. de vsu ꝛ habitatione. vsu pz. Sz nõne hoc mõ põt diuidi pben da qõ idez ius apud vtrũqz remãeat qz ꝛ iura icorporalia apud plures pñt ĩsolidum residere. j. de iurpa. c. i. ꝛ. ff. o ẽun. l. vlc. ꝛ ff. de bo. li. l. libt9. i fi. Jn pbẽda bz esse nõ põt: vt dictũ ẽ. j. e. dilecto. lz. n. dicat idez ius cẽ apud plures. reuera tñ glibz spãle ꝛ sepatum ius dz. ff. quẽad. ꝑ. ami. l. aquã Et nõ qꝫ sic o vna pbẽda pñt duo fieri si facultates sufficiãt. si ex cã necaria pñt ꝛ debẽt diminui pben de. j. de s. sig. c. vl. ꝛ. s. de ꝓsti. ex pte. a ꝓrio sensu.

l Cõcilii. j. de ꝓcess. pben. c. nulla.

m De rigore iuris. innit qꝫ de patientia possit tolleran ꝛ cõfirmari q̃si dispẽsando. qõ sat põt ꝓcedi qz tal dispẽsatio nõ ẽ ꝑpetua sed ad tps. nec ꝓprie dr facere ꝓ cilii. Ad qd ꝑ dicere de rigor iur: als simplr rñdisset dicẽdo qꝫ tal ẽ cassanda ꝛ multe tales electiones tollerãt ꝛ ex cã possit iuris rigor relaxari. arg. op. j. e. c. vacãte. ꝛ. c. cum cãm vbi tenet integrare pbẽdã tali mõ collatã nec mãdat cassari.

n Nisi eẽnt. bonesti. ex q̃litate psone psumit licitum qõ alias eẽt illicitum ar. ix. q. iii. c. lugdun̄.

o Ex arbitraria. ꝛ ita aliqs põt sil vti ꝛ arbitraria ꝛ delegata ptãte. sic. s. de pscr. c. lras. Sz istud n vr posse cõstare: qz si rõe delegate ptãt adiudicauerũt alteri ꝓratũ ꝑm h qꝫ constabat eũ canõice electũ: q̃lit ꝑ arbitriũ poterũt ipz ꝓdẽnare ad solvẽdũ alteri pti indebitũ: cũ alii solui nõ possit qõ ẽ alii debitũ. s. de iure. in. eã te. qz si ꝓrat9 fuit isti debit9: ꝓstat qꝫ solutio pecunie ẽ indebita. Põt dici qꝫ isti nõ fuerũt arbitri: sz arbitratores. i. cõpositores quoꝝ arbitriũ si iniquũ sit auctẽ supiozis retractat. s. de arbi. nõ sine. vel, reducit ad arbitriũ boni viri. ff. ꝑ socio. si societatẽ. Sz nũqd rõe tal arbitrii posset ipsi adiudicare alteri ꝓratũ. ar. qꝫ sic. s. de trãsac. c. decetero. sz nõ ẽ vm: qz talia spãlia possideri nõ pñt nisi ex iusta istitutiõe cãonica. ii. q. i. legũ. sic ꝛ mrimõio nõ pt intuenir arbitriũ. s. o trãsac. c. vl. ꝛ. s. de in itegr. re. c. pe. i fi. ꝛ h v. h ex iurisditõe delegata.

p Ex iussiõe. ex pactiõe ptiũ nõ licẽt nec illã tollerassz papa. ut. s. de pac. cũ pdẽ. sz qz iudic auctẽ factũ fuit: ꝛ ad tps sustinet. s. o trãsac. c. o cetẽo. Sic. n. excusat ab ifamia q iussu iudic paciscit de furto. ff. de his qui not. infa. l. furti. §. q iussu. ꝛ qꝫ papa h tollerauit hmõi cõpositionẽ. hoc fecit ꝓpter causas pdictas. s. ꝑ bono pacis ꝛ vtilitatis: quia placuit oibus. ꝛ si papa cõpositiõem nõ tollerasset: auctas iudicis nõ sufficiebat: qz de iure hoc facere nõ poterat: vñ dicit papa nos eã hic adhibito moderamine tolleram9: ꝛ ad tps tm̃: ut sequit: ꝛ occasiõe huiusmõi cõpromissiõis assumũt qñqz aliq cãm male faciẽdi.

q Priorat9. nisi hoc eẽt appositũ. cõfirmatio talis siue tollerãtia fuisset realis. ar. s. de trãsac. veniens. ꝛ. j. de instit. cum venissent.

r Prouẽt9. qm̃ sicut ius diuidi nõ põt: sic nec fruct9. ut. i. q. iii. c. vl. ꝛ. j ut ec. be. ut nr̃m. ꝛ. xvi. q. i. si monach9 defũcto. uel alias remoto.

PRo illoꝝ.eccleſiarū ſuaꝝ ſub hoc termino cōprebēdūtur oēs eccleſie ipſius prouincie ēt ep̄ales ut hic patet.ꝛ.s̄.de uſu.pal.c.i. ſiue habent ius conferendi ſiue nō.ſed i aliqua prelatura p̄ hanc formā prouidere nō poſſet.j.eo.c.ult.ꝛ hoc in quibus ius hz.ſecus in aliis.ſecus ſi dixiſſet i aliqua eccleſiaꝝ tue prouincie.quia tunc nō refert utruꝝ ius ibi habeat uel non rōe ordiarie poteſtatis cū auctoritas talis generaliō eſt q̄ alia tū papa in hoc non reprobat factuꝝ archiepiſcopi. Et ſic large ſumitur qō dicit ſuarū.

b Contradictores hac ſententia nō cōprebēdūtur niſi partes ꝛ alii ēt qui de facto ōdicūt ꝛ ñ ō iur.

c Eluſiones. multe n. vie ſūt hominibus ad malitiam.i autē. de nup.§.minores.i fi.col.iiii.

d Inueſtiuit .per talē inueſtiturā ñ adipiſcitur quis poſſeſſionē: niſi corporaliter in poſſeſſionē mittatur.j.de dona.p tuas. Be tali inueſtitura habes.s̄. de re iudi.cū olim.ꝛ.j.ō bis que fi.a ma.par.ca. ex ore.ꝛ hoc p̄batur per hoc q̄ papa mādat q̄ ſolummō ſnia lata in eos obſeruet donec dictum magiſtrū recipiant i frem Si.n. i poſſeſſionez miſſuſ fuiſſz ꝛ papa mādaſſet ut i poſſeſſionem inductus defenderetur:ꝛ ſic per decre.non probatur q̄ per hanc formaz mandamus:ut talē facias recipi in canonicum ꝛ in frem.talis eccleſie contradictores p̄ cenſuram eccleſiaſticā.ꝛc.uel facias cōpetens beneficiuz aſſignari q̄ poſſit mitti i poſſeſſionē ipſius eccleſie:nec inueſtiri:cum hoc ei nō mādetur cū certa forma ſecundum quā procedere oz ſit prefixa. Quidā tamen dicunt per hanc decre.q̄ per talem formam pōt mittere i poſſeſſionem ſiue inueſtire.quod ego nō credo .put no.j.de conceſ.prebē. cum noſtris. Arg.ō s̄.de excep.cū eccleſiaſtice.non ē contra:quia ille iam fuit per papam inueſtitus ꝛ in corporalem poſſeſſionē de mandato ipſius inductus ut patet in integra.ꝛ quod dixit hoc inueſtituit.fecit ultra formā ſibi datā qō p̄z p̄ rñſionē pape que de inueſtitura nullam fecit mētionē.ſed ō excōicatiōe quā precepit obſeruari quouſqz ipſuz receperit:ꝛ iō dicit ,quide.

e Prouide.excuſauit eū papa.ſed reuera non bene proceſſit inueſtiendo.ſed refert utrum mandetur facias prouideri uel facias beneficium aſſignari.

f Recepiſſe.ꝛ ita qui ſemel facit cōtra priuilegiuz ſuū ſibi preiudicat in illo.s̄.de reſcrip.cōſtitutus.ꝛ.s̄.de conſti.cū.m.ꝛ.c.cum acceſſiſſent ubi de hoc.ar.ō.j.de priuileg.accedentibus.ꝛ.c.ſi de terra.§.i.ꝛ.C. de excu.tut.l.uoluntarie. Et hoc attende quod dicit auctoritate ,ppria.qz ſi hoc auctoritate pape feciſſent non intelligerentur ueniſſe ō priuilegium ſuū ēt ſi cēt iuramēto firmatū:qz auctoritas pape ſemper itelligitur excepta.s̄.de iureiu.uenientes.ꝛ.s̄.de elec.ſignificaſti. Sed quid ſi ueniſſent ō idulgētiā auctoritate cardinalis legati apoſtolice ſedis: nūquid excuſarētur:nō credo: qz nō poſſet illos cōpellere ad hoc ut ō idulgētiā pape aliquē reciperēt.

g In canonicū.ꝛ ita excōicati recipiunt aliquē i canonicū ꝛ ualet talis receptio.ꝛ ea que faciūt excōicati in eoꝝ preiudiciū bene ualent.s̄. de excep.cū inter.cū ſuis.ſi ſicut excōicatur quis vt i cā procedat.s̄.de offi.ordi.ſignificauit.ꝛ qz iſti nō debēt abſolui niſi ſatiſfaciāt.ut.s̄.ō offi.deleg.ex litteris.ſz ſatiſſacere nō p̄nt niſi ipſū recipiāt.nec per talez participationē erit excōicat⁹.ſic excōicati admittūt ad iuramētū q̄ſqz anteq̄ abſoluātur.j.de ſen.excō.ex tenore.ꝛ.s̄.de reſcrip.capitulū ſcē crucis uel expone donec dictum magiſtꝝ recipiant.i.donec cautionē preſtent q̄ iuri parebūt.ꝛ hoc ubi habent cām deſēſionis.ſed in hac decre.ñ habebant iuſtā cām deſēſionis.imo falſam.ut lra dicit.

b Ad canonicatū.mandat hic papa dari huic illa que pertinent ad canonicatum ꝛ non prebendam.ꝛ ſic dabunt ei quottidianas diſtributioneſ quouſqz ua cabit prebenda.uel quouſqz fructus fuerint augmentati. Et ſic patet hic q̄ licet canonici aliquem recipiant ultra numerum ēt ſua auctoritate nō augēt numerū prebēdaꝝ licet augeant numerum canonicoꝝ.ꝛ.s̄.de conſti.cuz.m.habuiſti idem.s̄.e. dilectus.ꝛ.j.e. ti.dilecto.

PRo illorum prouiſione:ꝛ ifra Burdegal.archiep̄o mandauimus vt magiſtro.p.i aliq̄ eccleſiarū ſuarū[a] vbi expedire cognoſceret competēs faceret beneficiū aſſignari:contradictores[b] eccle.diſ. cōpeſcēs qui decano ꝛ capitulo ſanctoñ. audi.noſtra mandauit:vt ipſuz admitterent in canonicum ꝛ in fratrez. Cūq3 iidez reluctarentur canonici ac indulgentiam de quadrageſimo canonicoꝝ numero ei opponerent qz archiep̄s cognouit illoſ in eluſionez[c] mandati noſtri indulgentia cōceſſa eis irreuerenter abuti: predictum magiſtrum de prebenda ꝛ canonia ſanctoñ.eccleſie inueſtiuit[d] contradictores vinculo excōicatiōis aſtringens:ꝛ infra. Quia vero quod per dictuz archiepiſcopū de memorato magiſtro auctoritate noſtra ,p̄uide[e] factum eſt: firmitatez volum[9] obtinere: mandamus: quatenus ſi vobis conſtiterit predictos canonicos indulgentiam quam habent de certo canonicoꝝ numero nō ſeruaſſe:ꝛ aliquem vltra conſtitutū numeruz in canonicum auctoritate ,p̄pria recepiſſe[f] cum nobis legem imponere non debeant: quam ipſi negligunt obſeruare:latam in ipſo excōicationis ſniam a predicto archiepiſcopo tādiu denuncietis ſub ap. ob.ſeruandaz:donec ſepedictū magiſtruz recipiant in canonicū[s]:ꝛ ea q̄ ad canonicatum[b] pertinent:cuz ſtallo choꝛi ꝛ loco capituli ei ſtudeāt aſſignare.

De biſuntiñ. archie.

TAlis queſtionibus reſpondemus:q̄ clericos in minoꝛib⁹ ordinibus conſtitutos de patrimonialibus[i] bonis habētes vnde poſſint cōgrue ſuſtentari[k]:ꝛ ſi nondum fuerint beneficiuz eccleſiaſticum aſſecuti:dūmodo aliud canonicuz nō obſiſtat ad ſuperiores ſacros poteꝛis ordines promoueri.

Dem epiſcopo latonieñ.

ACcedens ad ap.ſe.ꝛ ifra. In qui.t.t.r.q̄ clericus abſens p̄ aliuz:vel alius[l] magis pro ipō poterit de bñficio eccleſiaſtico inueſtiri.

Dem treceñ epō.

DIlecto filio.p. ſancte pruden tiane preſbytero cardinali cellerario treceñ.ꝛ.r. procuratoꝛi tuo auditoꝛe cōceſſo:idez cellerarius ,p̄ poſuit coram eo:q̄ cum in manibuſ remē.archiep̄i tunc ap.ſe.le.intēdētis prouidere.g.nepoti ſuo in trecen eñ.eccleſia prebēdam quam ibi tenebat:liberaliter reſignauit[m] dictus legatus prefatum.g.ꝛ eundē celle rarium in canonicos treceñ. inſtituit:ꝛ ambobus capitulū treceñ.ſtallū i choꝛo ꝛ locū i capitulo:ꝛ idē archiep̄s ſupradicte p̄bēde fructꝰ diuidēdos cōiter aſſignarūt:dōec idē.g itegz eēt p̄bēdale ſtipēdiū aſſecut⁹ ꝛ ifra. Quoꝝ ſceptiōz,pcur.g̃ialiſ[n]

i TAlis.de patrimonialib⁹ habēt ergo iſti patrimonium pro titulo.ſic.s̄.eo. c.epiſcopus ſi aliquem. nec debent ab epiſcopo beneficium peteꝛ exquo tali modo intitulati ſūt ꝛ iudiciuz ſibi manducant ꝛ bibunt qui de ſuo habent ꝛ alienum recipiunt. xvi.q.i. quoniam quicquid.ꝛ.xii.q.ii.c.ꝛ ſi illi ꝛ.i.q.ii.clericos.ſed quid ſi patrimonium iſtorum periret caſmate uel alluuione nunquid tenebitur iſtis prouidere? dominicalis queſtio cōſueuit eē.tamſat uidetur q̄ eps̄ debeat ci ,p̄ uidere i beneficio eccleſiaſtico quia cum iſti ad ſeculuz redire non poſſint redundaret in obprobrium ordinis clericalis. arg.xciii.di.diaconi.ꝛ arg.s̄.ō cle.coniug.ioannes.ꝛ.s̄. de renunci.ad ſupplicationem.

k Suſtentari. alias non ōbz ipſum promouere.quod ſi fecerit tenetur ei ad ſupplementuz s̄.eo.c.ii.ꝛ.c.cū ſecūdū apoſtolum.ſed nūquid tenetur ſoluer decimas de tali patrimōio ad quod eſt promotus quaſi ad titulum? ar.q̄ non.xvi.q.i. ſimiliter.j.de deci.nouū genus.ar.ō xvi.q.i.ſi quis laicus. Dixit vicen.quod tenetur ſoluere decimas.ar.illius.c.ſi quis laicus. ar.ē contra quod non debeat ſoluere.ut.j.de ſymo.tua. T. dixit q̄ ſi ab aliis clericis recipit diuinuz officium ꝛ alia ſacramenta debet eis ſoluere decimas.alioquin contra:quia de beneficio ſuo non tenetur ſoluere decimas. Credo q̄ ,ppter clericatū iſtius.lz ſit ordinarius ad patrimoniū ſuū eccleſia que p̄mū decimas percipiebat prediales iure ſuo non debeat defraudari:qz res ſemper remanet cum ſua cauſa ꝛ ſine culpa ſua priuari non debet.nec ē etiā iuſta cauſa quare priuari debeat. Item queritur an iſte poſſit trāſire ad aliam eccleſiam ſine licentia epiſcopi? Dicas q̄ non.lxxi.diſt.primatus.ſed nunquid poteſt uendere patrimonium tale? uidetur q̄ non:qz inde uiuere debet ꝛ eccleſiaſticū onus ſuſtinere.qō confitetur uin. ſed tan.dixit q̄ pōt uendeꝛ.qz q̄ p̄cio fruitur rē hēre vī.ff.de uſufru.qz cui precio.ꝛ pōt illud donare:qz ꝛ bñficio eccleſiaſtico poſſet renūciare qō credo uerius.

l qAccedēs.vel alius.ſicut unus nomine alterius poſſidet.ff.de acquir. poſ. Aquicquid.uterqz eni poſſidet.ff.e.ti.qō meo.ꝛ.s̄.ut li.nō conteſ.qñ.§. i alis.ꝛ.s̄.de reſt.ſpo.cum ueniſſent.ꝛ.s̄.de preſcrip.ſi diligenti.ita ꝛ uterqz poteſt deici inueſtiri.ſed que fuit dubitatio? forte iſte epiſcopus dubitat an carnale matrimonium inter abſentes p̄batur ꝛ ideo dubitauit an ꝛ ſpirituale. Prima queſtio expeditur .xxxii.q.ii .honoratur.ꝛ.j.de conuer.coniu.ex parte.ꝛ.ff.de ri. nupt. deniqz.ſecunda dubitatio hic explicatur.utrū clericus abſens poſſet inueſtiri per alium.uel dubitatio fuit illa an inueſtiretur quis pro abſente ꝛ ignorante.ꝛ ꝛ certe bene ꝛ acquirit ei poſſeſſionē:ꝛ cū iſte ſciuerit habebit cām uſucapiendi C.de acqui.poſ.l.i.vin.vel iō dubitauit:qz ſicut hereditas temporalis per ,p̄curatorem acquiri nō poteſt .ff.de acqui.here. per ,p̄curatorem.ita uidebatur q̄ hereditas ſpiritualis acgri nō poſſet.ſed nō uidetur q̄ dñium ſit queſitum per traditionem abſenti.ff.de acqui.re.do.res ex mandato.item nec poſſeſſio uidetur acgri per inueſtituram.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore.j.de dona.per tuas Bicas q̄ ſi uel dans uel accipiens itendit acquirere dñiuz abſenti tūc ē ei q̄ſituz ꝛ ſic loquitur.ff.ō acqui.re.do.q mihi donatū.ſed ſi neuter hoc intendit nō ſtatī acgrit dñium.ꝛ ſic logtur.ff.de ag.re.do. reſ.dominiū tū uel poſſeſſio non acgritur ,p̄ geſtorē negocii.ff.ō neg.geſ.ſi ego.io.

m Dlecto reſignauit.pure ſine aliq̄ conditione ꝛ modo alias ſymoniacus fuiſſet.i.q.ii.q̄ pio.ꝛ.s̄.de pac.pactiones.

n Generalis.vnde uidebatur qō dominus contra factum procuratoris uenire non debebat.ar.s̄.de offi.dele.cum olim.quia factum procuratoris q̄ genera

lem habet administrationē domino preiudicat. ff. de iureiur. iusiurandū. §. ulti. ff. de pac. nam ⁊ nocere. Sz tamē secus ē: q; generali mandato nō videtur dele gasse. nisi id quod legitime fieri potest. ff. de condi. inde. si procurator. ⁊. ff. de his que fi. in frau. cre. si pater. vel quia fraudulenter aliquid faciat. ff. man. credi tor. §. lucius. Unde cum talis institutio ꝓ ius eēt non tenebatur ep̄us illam ratā habere. s̄. eo. tit. tue. ⁊. c. maio ribus.

a Recepisti per hoc. videbat consentire institutioni ipsius. si mi. lxiii. di. hadrianꝰ. ⁊. j. de bis que fi. a ma. par. ca. ex ore. ⁊. j. de primi. cū olim. ar. C. ad vell. autē. sine a me. ⁊. j. de spōsa. ad id quod. Item q; ī psentia sua gessit se tāq; canonicū. vnde q; ipsū nō remouit statiz videtur ipsum approbasse. ar. s̄. de of. deleg. corā. C. de acqui. possess. l. i. C. de pa. po. si filium. xx. q. i. quem progenitores. Talis patientia non facit canonicuz sed tantum canōica electio. ff. de decuri. berennius. ⁊. j. de in sti. ex frequentibus. ⁊. C. de libe ra. cau. non iccirco.

b Molestatione. ⁊ sic agebat interdicto vti possidetis.

c Turoñ. s̄. eo. maioribus. b.

d Laterañ. j. de cōcess. preben. nulla.

e Diuidi. q; vnitas non recipit diuisionem. xxiiii. q. i. loquit ꝺ hoc dictū ē. s̄. eo. tue fraterni tatis. simi. s̄. eo. inter cetera.

f Augmentare. s̄. ꝺ ꝓsti. cū. m.

g Clausula. imo ⁊ si clausula illa non eēt adiecta tñ sine eius auctoritate ñ videtur q; possit cōtrauenire exquo confirma tio pape accessit. s̄. de confir. c. i. ⁊. ii. nam. ubi princeps cōfir mat idē ē ac si ferat sententiam C. de nete. in. enu. l. i. §. sed neq; vī. oia nostra facimus. cc. Ue rius ē q; nō obstat cis talis cō firmatio cū eorū fauore facta sit quin possint contrauenire si volunt. s̄. de consti. cum. m. ⁊. c. cum accessissent. nisi clausula huiusmodi sit apposita decer natis irritum ⁊ inane. ioānes.

b Augmētare. hec fuit sufficiens ratio. quia intendebat idē ius ⁊ eandem prebēdam cōfer re pluribus quare nō valuit. s̄. eo. tue. sed si intendisset utrūq; eligere i canonicū talis electio nō valuisset. s̄. eo. dilectus. ⁊. c. relatum. quia ad duo iura itel liguntur eos elegisse. ita tamen q; facultates sufficerēt duobus j. c. prox.

i Obsistat. hāc regulam ⁊ eiꝰ expositionē habes. s̄. de re iud. c. pe. Sed videtur q; cause istorū ita sunt cōiunete q; sentētia lata contra vnū obstet alii. sic. iii. q. vi. hoc quippe. ⁊. lxxxi. di. tantis daniel. ⁊. j. ꝺ accu. ad petionē. lix. di. ordinatos. Sed secus est hic. quia agendo cōtra unū nō agit de iure alteriꝰ. sz in p̄missis casibꝰ agit de utroq; sic. j. ꝺ adult. significasti. ff. de adult. denūciasse. Sed quid si postea agit ꝓ fm ⁊ ille secūdus obtinet. nūquid prodest alii. ut per hoc retractetur sentētia lata videtur q; sic: q; sīa lata ꝓ uno ex sociis prodest aliis. ut. ii. q. vi. §. diffinitiua. ꝟ. quandoq; ⁊. s̄. de appella. c. pe. ⁊. ff. si serui. vendi. loci. §. ii. Sed nō est ita: q; illa itelligūtur cū sententia ꝓcessit contra oēs in cōi causa. lex illa loci. §. ii. loquitur de seruitute que cōmunis ē ⁊ in diuidua: ⁊ pro parte quis agere non potest. Per decre. istam bñ videt solui ista questio qua queritur: duo fratres ex eodē patre ⁊ matre eadē cōtraxerūt matri moniū cū duabꝰ sororibus ex eodē patre ⁊ eadē matre: fuit lata sententia cōtra matrimoniū iter unū virū ⁊ eius uxorē ꝓpter cōsanguinitatē. Queritur. utruz sententia ista ꝓiudicet alteri fratri ⁊ eius uxori: qui nō fuerūt in lite? Dicas q; ñ fit eis preiudicium.

k Uacante. Turonēsis. s̄. e. maioribus.

l Integrare. Sed q̄re tenetur itegrare cum talis electio nulla fuerit. s̄. e. p̄. ꝓx. Rñdeo isti duo simpliciter fuerūt electi in canonicos vñ tenuit electio. s̄. e. relatū. ⁊. c. dilectꝰ. Joannes dicit: q; ꝯz nō valuerit talis ele ctio. ep̄s tamē tenet integrare prebendā. cū ipse non possit reuocare q̄ fecerit. ar. j. de do. iter dilectos. ⁊. j. de cōcess. preben. cū super. ⁊. s̄. ꝺ cler. cōiug. diuersis fallaciis. uel alia rō p̄t reddi. Isti electi fuerūt ad duo iura ꝺ nouo cre ata ⁊ nō ad unicum ⁊ non itendebat epi scopus facere cōtra conciliū. cū duas cō stituit prebēdas ex vna: credēs sufficer facultates ad duos unde si reperiat q; nō sufficiat duobus: tenetur integrare ꝺ uacātibꝰ. j. eo. cū cāz Et sic vī q; ep̄s pos sit tollerare si aliquā do aliqui eliguntur ad vnū bñficium. ut ꝺ. s̄. eo. tue.

m Cōstitute. Hic ergo patet q; de una p̄ benda possunt fieri due. ⁊ secūdū hꝰ erūt duo noua iura sicut una parrochia p̄t diuidi i duas. xvi. q. i. ꝓcipimꝰ. ⁊. j. ꝺ eccl. edi. ad audientiā. j. de hoc dictū ē. s̄. eo. tue.

n Dilectus. va caret. ergo ui detur a ꝺrio sensu si tūc nulla uacabat ñ tenerentur rōe illius mādati eū recipere. ⁊ sic vī tm̄ unū man datū. sed vī q; duo q; mādauit eū reci pi i fratrē q; unū mā datum ē ⁊ p̄bēdam cōferri ⁊ unū ē cōse cutiuū alterius. vñ statū tenebāt illū reci pere ⁊ postea bene ficiū cōferre uel stati vel q̄ cito possent.

o Receperūt. hic cō sideratur tps reptio nis litterarum ⁊ nō date. sic. s̄. de fo. com pe. licet. s̄. de rescrip. capitulū sancte cru cis. Sic in litteris i petratis ꝓ usurariosꝰ j. de usu. q; frustra. sic q̄ñq; cōsideratur tps oblati libelli. licz tūc nō recte agatur. si tñ postea icipit īsꝰ cōpetere perfici p̄t iudiciū. ff. de pig. ac. si rez. §. vlt. ⁊. ff. ꝺ rei uen. sinaūt. §. i. ar. ꝺ: q; tempus date ē cōsiderādum. s̄. de rescrip. eam te. ⁊. c. ꝓstitutus. Item ar. ꝺ. ff. ad exbi. l. tigni. §. ult. item ar. q; si iudex tpe ipetrati rescripti sit excōicatus ⁊ tempore receptiōis absolutus q; valeant lre. ar. s̄. de appel. super eo. ar. s̄. de rescrip. pastoralis. ad fi. et ff. de iudi. cū furiosus. ⁊. s̄. de cta. ⁊ quali. ꝓterea. ff. de acqui. here. mu tū. io. q; ñ credo. immo littere nō valēt cū ab initio nulle fuissent. vñ postea per absolutionē cōualescere nō possunt. Quare ergo potꝰ hic cōsideratur tēpus receptionis. ⁊ in illa eā te. ⁊. c. cōstitutus. tēpꝰ date. hic cōsideratur tēpus receptiōis ⁊ nō date: q; q̄cito vacat beneficiuz pertinet collatio ad capitulū seu ep̄m cū statim p̄t beneficium cōfer re quousq; iterdicatur eis vel mādatū recipiant super hoc. unde si va cat tempore q̄ littere dabātur nō preiudicat capitulo quousq; ad ip sos mādatū perueniat: q; nō tenētur diuinare. j. ut ec. ben. ut nīm. vñ collatio medio tpe facta legittima ē. sed mandato recepto tūc ꝑmo ꝓ iudicatur eis. unde postea nō debēt cōtrariū facere: q; si fecerint pro ceditur ꝓ eos ꝓut dī hic nisi diceretur i mādato q; si secus feceritis:

ꝓfatā nullā fuisse dictꝰ asseruit ꝓcu ratoz: cū i treceñ. ecclesia certꝰ sit ꝓ bēdarz nūerꝰ: quē capitulū vel lega tꝰ augmētarᵉ mīme itēdebat: vel ius aliq; de nouo creare. Unde dictuz cellerariū ad restitutionez eorum q̄ ratione predicte institutionis tene bat: sententialiter duximus condē nandum: ei super prebenda ipsa vel eius parte silentiū imponētes: ita q; per hoc predicto. g. nullū preiudici um generetur: cuz res inter alios ac ta regulariter aliis nou obsistat.

Idem.

Uacante quadam prebenda in ecclesia tua duas ex ea cōstitu ens ad illas de consensu capituli tui duos canonicos assumpsisti: quorū altero viam vniuerse carnis ingres so prebendaz quā defunctus habue rat quidā clericus noīe byppolitus fuit auc. se. ap. assecutus. Uerū cum idem. i. te sup integritate prebende per quasdā nr̄as lr̄as inquietet: ⁊ ali us idez ius aduersus te se habere ꝓ ponat: quid facere debeas requisi sti. Super quo sic duximus respon denduz: q; cuz turoñ. statuta cōci. sectionez inhibeāt prebendarz: tene ris vtriq; de bis que vacare conti gerint integrare prebendā: nisi ratō nabili cā de vacante prebenda supra dicta due fuerint constitute: ac tot sunt vtriusq; ꝓuentus: q; ꝓ vtrāq; sit vtriq; prouisum in beneficio cō petenti.

Idem. vercellen. epo.

Dilectus filius. g. clericus no bis exposuit conquerendo: q; cum pro eo ad nouarien. capitulum mandatū apostolicū misissemus: vt eum in canonicum reciperent ⁊ i fra trem: prebendam si qua tunc vaca bat conferentes eidem: ⁊ infra. Fra ternitati tue mandamus: quatenus si tibi constiterit: q; in nouarien. ec clesia prebenda vacaret tēpore quo eiusdez ecclesie canonici nostras lit teras receperunt: cum eam alii in elusionem mandati nostri duxerint

illud decernimus irritū ⁊ inane. s. co. iter cetera. ⁊ c. dilecto. Sed i de cre. eā te. cōsideratur tēpus date: q2 tpe date ⁊ tpe receptiōis vacauit pbēda: ⁊ q2 mādatū fuit capitulo de cōferēda prebēda: ⁊ capitulū nō poterat cōferre q2 nō ptinebat ad ipsum sed ad ep̄m ⁊ archidiacon⁹ fuit postea electus. ⁊ mādatū sequtur ibi illū qui potuit cōferre. ⁊ satis mādabat illi quādo mādabatur capitulo cū ipse tēpore date eēt de capitulo. vñ ipse ep̄s nō poterat se excusare q̄ nō recepisset mādatū. In illa cōstitutus. dicas q̄ cū aliquis impetrat litteras sup̄ bñficio tūc si numerus statut⁹ ē iuramēto firmatus i ecclesia ō q̄ impetrat illud oz tūc dicere alias nō ualerēt lre. Sed si tunc null⁹ eēt statutus numer⁹ de eo quod non ē mētio fieri nō pōt. vnde si postea medio tpe statuat nō p̄iudicat impetranti.

a Cōferendā. vī q̄ tal⁹ collatio ñ teneat ar. j. de cōcess. pbē. p posuit. q2 papa ibi cōsimilē dōationem cassit. Itē coipso q papa p̄cepit isti dari p̄hibuit alii dari. ff. de cōdi. ⁊ demō. cuz ita. ⁊. ff. de procu. pō ponius. §. sed ⁊ his qui. Itē talis electio facta ē cōtra legē animatā q̄ durius agit q̄ inanimata. ff. ō arbi. celsus. ⁊. l. precedē ti i fi. ⁊ ita nulla ē. x. di. vides. itēr cōe p̄cedētis denūciatiōis nō ualet quod factū ē. C. de rei vē. si fundū. j. de nouope. nū. c. ii. ff. ad. l. fal. dolo. ff. de edē. quedā. §. is āt. sed verz ē q̄ b collatio tenuit. lz ō mādatū pape ut satis p3 hic. ⁊. j. de cōces. prebē. ppo fuit. nec solū mādatū pape sufficit ad hoc ut ius habeat. ff. de pig. act. nō ē mirum. §. sciendū. ⁊. s̄. de re ind. cū aliquib⁹. Itē lz canonici obligati videāt ipsa tñ p̄bēda nō ē illi obligata. ar. ff. de pollici. l. ii. ff. de ō bē. emp. l. vlt. in fi. Et ita electio talis q̄tū ad canonicos nō vī canonica. sz q̄tū ad electū sic. sicut sacerdos i mortali existens quo ad se illicite celebrat quo ad alios licite. s̄. de coha. cle. ⁊ mu. c. fi. sic donatio pōt ē viciosa ⁊ tñ donū tenet. ar. j. de inrepa. cura pastoralis. ⁊. C. de rei ven. quotiens. vel lz peccēt recedēdo a mādato pape nō tñ peccant alium eligendo. si. xxvii. q. i. nuptiarz. ⁊ iō punitūtur: q2 cōpellūtur illū recipere p̄ quo mādatū receperūt. ⁊ hoc uerz ē lz papa mādet bñficium vacans vel cum primum vacauerit alicui concedi. valet tamen collatio alii facta nisi clausula illa adiecta fuerit q̄ si ō feceritis id decernimus irritū ⁊ inane. s̄. eo. iter cetera. ⁊. c. dilecto. nisi papa alias suā intimauerit voluntatē. j. de concess. prebē. quia in cunctis.

b Sufficiēs. ⁊ ita si nō hz sufficiēs nō nocet si de illo non fecit mentionem. ar. ē hic. ⁊. s̄. e. cum teneamur. ⁊. c. postulasti. de hoc dixi. s̄. de rescrip. si proponente. ⁊c. cū adeo.

c Recipi. ⁊ sic patet q̄ prior electus nō remouetur vt dictū ē. licet contra mandatum sit receptus. sic. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore.

d Assignari prouentus. sic. s̄. eo. dilectus. in fi. istud additus fuit qō non erat in antiqua compilatione.

e f d E multa. lateran. cōcilii. s̄. de cle. nō resi. q2 nōnulli.

f Cōtenderit. i. in iure contentionse retinere uoluerit. si. n. ante litis contesta. destiterit nō priuabit utraq3. sicut ē i aliis statut⁹ sub pena. ff. rem ra. bab. hō āplius. ⁊. ff. de in ius nocā. l. quānis. sic ponit. xvi. q. i. statuimus. Et sic ipso iure hodie priuatus ē qui recipit secūdū bñficiū bñs curā aiarz si prius tale obtinebat. Olim hēbat optionē vtrū primum uel secundum vellet retinere. s̄. eo. referente. ⁊. c. p̄terea.

g Prioris receptionē. Fallit in episcopatu. q2 nō stati vacant priora beneficia nisi post tps consecratiōis. s̄. de elec. cū i cūctis nec per solaz receptionē pdit primū sed per receptionē corpalē vt hic dicit. ⁊. xxi. q. ii. si quis iā trāslatus. g. n. hz plures personatus sine dispensatiōe apostolice sedis ineligibilis ē. s̄. de elec. oudum. ubi ō hac mā satis dicitur.

h Lateranēsis concilii. j. de cōces. preben. nullā.

i Prouentibus. bñ dicit de suis. i. propriis. si propriuz hz. s̄. de ap. re

conferendam[a]: eundem clericum si nō habet sufficiens[b] beneficiū eccle siasticum in canonicum recipi faciaſ ⁊ sibi de reddit̄bus ecclesie singulis annis assignari prouētus[a]: donec ei sit in beneficio prebendali puisum.

Idem in concilio generali.

De multa prouidentia fuit in latera. [c]cōcilio prohibitū vt nullus diuersas dignitates ecclesiasticas vel plures ecclesias parrochiales reciperet contra sacrorum canonum instituta: alioquin recipiens sic acceptuz amitteret: ⁊ largiendi potestate priuaretur. Quia vero propter presumptiones ⁊ quorūdam cupiditates nullus hactenus aut raruſ ō predicto statuto fructus prouenit nos euidentius ⁊ expressius occurere cupientes presenti decreto statuimus: vt quicūq3 receperit aliq̄ō beneficiuz curam habens animarū annexam: si prius tale beneficiū habebat: eo sit ipso iure priuatus; ⁊ si forte illud retinere contenderit: ēt alio spolietur. Is quoq3 ad quem prioris spectat donatio illud post receptionem[g] alterius libere cōferat: cui merito viderit conferendū: ⁊ si vltra sex menses cōferre distulerit: nō soluz ad alios ſm latera. conci. [b]statutum eius collatio deuoluatur: verum etiam tantuz de suis cogatur p̄ uentibus in vtilitatem eccleſie: cui⁹ est illud beneficiū assignare: q̄tum a tempore vocationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem etiam in personatibus[k] esse decernim⁹ obseruandum: addentes vt in eadē ecclesia[l] null⁹ plures dignitates aut personatus habere p̄sumat: etiaz si curam non habent animarum circa sublimes tamen ⁊ litteratas[m] personas: que maioribꝰ beneficiis bonorande sunt cum ratio postulauerit: per se. apo. poterit dispensari."

Idem in eodem.

Graue nimis est ⁊ absurduz q̄ quidam ecclesiaruz prelati cū possint viros idoneos ad ecclesiastica beneficia promouere assumē nō verentur indignos: quibus nec moruz honestas: nec litteraꝝ scia suffragatur: carnalitatis sequentes affectum non iudiciū ratōnis: vnde quā ta ecclesiis damna prouenīūt nemo sane mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi precipimus vt pretermissis idignis idoneos assumāt qui deo ⁊ ecclesiis velit ⁊ valeant gratum impendere famulatuz fiatq3 de hoc in prouinciali concilio diligens inquisitio[o] annuatiz: ita vt q̄ post primā ⁊ secundā correctiōez[p]

k Idem in personatibus. q2 ō similibus simile debet eē indicium. s̄. de elec. oudum. que facit mētionē de hoc. ⁊. s̄. de translati. inter corporalia. ⁊. s̄. de confir. cuz dilecta.

l In eadem ecclesia. Nota q̄ non facit mētionē de premissa pena. vñ uidetur q̄ si quis i eadem ecclesia plures recipiat dignitates non ideo perdit priorem: quia pene potius sunt artande quā extendēde. de pe. di. i. pene. ⁊. ff. de pe. l. interpretatione. hoc cōfitebatur io. Contrarium credo. quia idē iudiciū est habendum de personatib⁹ non habentibus curaz animarum ⁊ habētibus. s̄. de elec. oudum. Et pena premissa repetita intelligitur. que. n. in prefationibus p̄mittūtur i stipulatiōibus repetita intelliguntur. ff. ō uerbo. oblig. ticia. §. i. ⁊. xxxii. q. vii. apostolus.

m Litteratas. est ergo arg. q̄ ſm qualitatem personaruz bñficia sunt constituenda. argu. xli. di. non cogantur. ⁊. ff. ō usu fruc. sed ⁊ si gd. §. i ⁊. xii. q. ii. vulterane. ⁊. c. se. ⁊. lxxiiii. di. ꝓsuluit. ⁊. i. q. ii. c. vlt. ⁊ is gradus ceteros antecellat que stipendia longiora ⁊ labor prolixior fecerint anteire. C. de offi. ma. of fi. l. nemo. ⁊. s̄. ō maio. ⁊ obe. c. statuimus. ubi de hoc. ar. cōtra xvi. q. vii. c. i. ⁊. s̄. de consti. cum omnes. Et ita scia nobilitat hominem que precio nūmario cōparari nō potest. ff. de uar. ⁊ extraor. cog. l. i. §. est quidā. Et si uis appellari philosophus nō debes eē auarus. C. de mu. prin. professio. lib. x.

n Per se. apo. Ex eo q̄ dicit per sedem apostolicam. patet a contrario sensu q̄ per alios in talibus non potest dispensari: quia quod de uno conceditur de alio negatur. sicut quod de uno negatur de alio conceditur. xxv. di. qualis. ⁊. s̄. de p̄sump. nonne. ar. xcv. di. illud. ⁊. j. de his que fi. a prela. sine consen. ca. cum apostolica. ff. de condi. ⁊ demon. cum ita. Et sic restricta ē potestas ep̄oz circa dispēsationē huiusmodi bñficiorum. imo p̄ter istā cōstitutionē uidebat q̄ dispēsare ñ possūt quia ep̄s priuabatur potestate cōferēdi illud bñficiū qui illud cōferebat habenti cōsimile. s̄. de cleri. non resi. quia nōnulli. Unde sequitur q̄ ñ pōt dispēsare: quia si posset nō puniretur Et sic planum est dicere q̄ solus papa pōt i talibus dispensare. Et q̄ ita sit intelligenda ista cōstitutio probatur apte. s̄. ō elec. oudū. ii. vbi de hoc. Joh. notauit hic q̄ episcopi adhuc poterāt i talibus beneficiis dispensare. ⁊ vaga ⁊ indiscreta dispensatio tantū p̄hibetur episcopis per hanc cōstitutionem vt dixit. ⁊ posuit hic magnam notulā que nō multū est hic necessaria. Olim. n. per antiqua iura bene dispensabant episcopi ut aliquis haberet plura beneficia curā animarz habentia. lxx. di. sanctorum. sed illud hodie recipit immutationē per hanc constitutionē. ⁊ hoc mutatū fuit pp indiscretas ⁊ stultas dispēsatiōes ep̄oz. item ⁊ illud notabis: q2 hic prohibetur tñ dispēsare i psonatibus ⁊ beneficiis curā aiarum habentibus. ⁊ ita circa alia beneficia p̄nt episcopi dispēsare sicut prius: q2 unū negando aliud concedere vī. s̄. de p̄sump. nonne. De hoc dixi in decretali predicta. dudum. la. ii. alii dicunt ⁊ idem in beneficiis intelligendum. nam canon antiquus prohibet ne dispensent episcopi i prebendis. lxx. di. sanctorū. Et nisi expresse vetus ius corrigatur remanet simul cum nouo. C. de appel. precipimus. in fi. ⁊ quotiens noua actio inducitur vetus non tollitur. ff. de acti. ⁊ obli. quotiens. ⁊. ar. s̄. eo. cum iā dudum. vbi dicit papa: cum multa per patientiam tolleramus. ⁊c. j. de concess. preben. litteras. que satisfacit ad hoc ⁊ ibi de hoc dicit.

o p Raue. inquisitio. cū per famam seu clamorē de hoc ad superiorē peruenerit. imo ex officio suo pōt iquirere superior semiplene iquirēdo. ut. j. de accu. sicut olim.

p Correctionē. cū ergo in hoc casu posset se episcopus corrigere nō vī q̄ eoipso q̄ confert beneficiū indigno perdat ius conferendi. ⁊ sic est ō. s̄. de elec. nihil ē. ⁊. c. cū i cūctis. io. dixit q̄ illa constitutio itelligenda ē cū dicto istius. sz tu solue ut dixi i illa cōstitutione: q2 legitur de maioribꝰ dignitatibus curam aiarz habētibus. hec ⁊ illa i diuersis casibus loquitur. ⁊ circa maiora: maius periculū ueritur. ff. de carbo. l. i. §. si gs vō. xlii. di. quiescamus. ⁊ iō plus ibi punitūtur.

a Suspēdaſ.ꝛ ēt ordinati qui nō ſūt idonei remouēt vt vſ.lz hoc nō dicaſ. Sed veriꝰ vſ qꝫ iſti non remouēt̄ nisi forſitā eēnt irregulares. alias nō habe ret locū admonitio.

b Persona. Ar.ō.j. de concess.preben. nulla. ubi transfertur potestas ad capitulum. Sed illud contingit propter negligentiam: quia non eligūt.j.tēpus ſtatutū iſtud propter culpā prelatoruz quia eligunt indignum infra tē pus. Sed propter culpā prelati nō trāſſert potestas ad capitulum. ut.j. de. concess. prebē: qz diuersitatē ſicut nec uacante ſede.j.ne ſe.va.c.ii.item.ar.s. de elec. cum in cunctis. in fi. vel in alio caſu loquit̄ ibi q̄ hic. Iſtō indignitatibus hoc i beneficio ſimplici.

c Relaxetur. ex hoc patet qꝫ ubi cōditor canonis ñ reſerua uit ſibi abſolutionē ceteris idul ſiſſe vſ.j. de ſen.ex.nuper.

d Extirpāde. persone. ſ. epi ꝛ alii qui habent ius reſtituendi. ut.j. ſequitur.

e Triturātis. ut. xiii. q. i. §. ii. v. item non alligabis.

f Sufficiens. ſic.j.eo. expoſui ſti. talis ut ſufficiat ſibi ꝛ ſuis. ut. l. diſ. ſtudeat. ꝛ unde hōeſte ꝛ ſufficienter ſe poſſet procura re ꝛ hoſpites recipere. s. c. ti. ō monachis. tñ hec ſufficientia perpēditur ex qualitate perſo narum. s. eo. de multa. in fi. qz minus ſufficit pauperi q̄ diuiti xli. di. non cogātur.

g In ordine. s. de cle. non reſi. quia nōnu li. ꝛ s. de elec. cū in cunctis. ꝛ s de eta. ꝛ quali. c. i. ꝛ. xxiiii. di. p̄ſbyteri.

h Prebēdā. ex hac littera colligitur qꝫ ſi quis habz curā animaz ꝛ recipiat talē prebēdā qꝫ ipſo iure nō uacat p̄ma. imo licite pōt utranqz habere ex diſpenſatione ep̄i vt hic dicitur. ꝛ hoc cōcedunt quidaz. qz ceſſat ratio prohibitionis ut quidaz dicunt: quia in tali eccleſia annexa prebēde ñ oportet reſidere. ꝛ ſic illa conſtitutio ō multa non hz locū i hoc caſu vt dicūt ſed ō̄rium credo.

i Maiori. Hic māifeſte vſ qꝫ non pōt quis ſimul hēre p̄bendā ꝛ eccleſiā dūmodo eccleſia ſit ſufficiens. de hoc dſ. s. ō ele. dudū. ii.

k Perpetuū. eoipſo intelligit̄ ꝑpetuus qꝫ auctoritate epiſcopi ē inſtitutus. s. ō of. vica. ad fi. In iſtis ergo caſibus tantū licitum ē cōſtituere vicariū alias non.

l Priuatū. ipſo iure. ſi. s. eo. de multa. qō pōt intelligi poſt admonitionē alias ō. s. de cle. nō reſi. it. ꝛ. c. ex tue. cū ſuis ſ. Vel poſſet referri ad ꝓme dictuz ō illis qui ꝑ uicarios ſeruire ō bent cū quibus ourius ē agendum. Vel dic ꝛ uerius. aliqn .i. ſi non reſideat per ſe ipm i eccleſia que dignitati uel prebende eſt annexa ſciat ſe priuatū illa ipſo iure. ꝛ ſic reſpicit principiū. §. ꝛ nō uerſi. niſi forte. ꝛc. Et ita ſine aliqua admonitiōe priuatus ē: ꝛ ſic videtur correcta illa iura predicta: ubi dſ qꝫ prius monēdus ē quis antеq̄ priuetur eccleſia qꝫ eſt honeſtius. ſed hoc ē rigor qō hic ſtatuitur ut ipſo iure ſit priuat⁹. uel qō dicit aliqn pōt reſpicē utrūqz caſū. ſ. qñ ꝑ ſe dz ſeruire ꝛ qñ ꝑ uicariū. ſed uerū ē qꝫ tñ primū caſum reſpicit ꝛ non ſecundum.

m Pro būficio. lz. n. poſſet i poſteꝝ cē pniciosum eccleſie. ſi. s. de arbi. peruenit. quia eccleſia vſ quaſi cēſualis ꝛ portio preſbyteri diminueretur quod ēe non dz s. eo. anaritie.

n Ilatenañ. j. de priuil. cū ꝛ plātare.

o Laici. xvi. q. i. qñ quicquid.

fuerit repertus culpabilis: a beneficiis conferendis per ipm concilij ſuſpendatur[a]: inſtituta in codē concilio ꝑſona[b] prouida ꝛ honeſta q̄ ſuſpenſi ſuppleat defectuz in beneficiis cōferendis: ꝛ hoc ipſuz circa capitula que in his deliquerint obſeruet̄: metropolitani vero delictū ſuperioris iudicio relinquatur ex parte cōcilij nunciandum. Ut autem hec ſalubris prouiſio plenioꝛē conſequat effectum: huiuſmodi ſuſpenſionis ſententia preterro. pon. auctoritatē aut proprii patriarche minime relaxetur[c]: in hoc quoqz quattuoꝛ patriarchales ſedes ſpecialiter honoꝛēt̄

Idem in eodem.

Extirpande conſuetudinis vitium in quibuſdam partibus i oleuit: qꝫ ſ. parrochialium eccleſiarum patroni ꝛ alie quedaz perſone[d] prouentus ipſarum ſibi penitus vēdicantes preſbyteris earum de ſeruitiis deputatis relinquūt adeo exiguam portionē: qꝫ ex ea nequeāt cōgrue ſuſtentari. Nam vt pro certo didicimus in quibuſdam regionib⁹ parrochiales preſbyteri pro ſua ſuſtentatione non obtinent niſi quartam quarte. i. ſextam decimaz decimarum. Unde fit vt in his regionibus pene nullus inueniat̄ ſacerdos parrochialis: qui nullam vel modicam habeat peritiam litterarū. Cū igitur os bouis ligari nō debeat triturātis[e]: ſed qui altario ſeruit: de altari viuere debeat: ſtatuimus: vt cōſuetudine qualibet epiſcopi vel patroni ſeu cuiuſlibet alterius non obſtante portio preſbyteris ipſis ſufficiens[f] aſſignetur. Qui vero parrochialez habet eccleſiaz non per vicarium ſed per ſeipſuz illi deſeruiat in ordine[g]: quez ipſius eccleſie cura requirit: niſi forte dignitati vel prebēde parrochialis eccleſia ſit annexa: in quo caſu concedimus: vt qui talē habet prebendā[h] vel dignitatez: cū oporteat eum in maiori[i] eccleſia deſeruire: in ipa eccleſia prochiali idoneum ꝛ perpetuū[k] habeat vicarium canonice inſtitutum: qui vt predictum eſt congruentē habeat de ipius

p Sane. hucuſqz ſunt uerba concilii. ꝛ ab hoc loco .j. additur predicto cōcilio.

q Conuerſatio. hoc ideo dicit qz promouēdus dz ēe bone fame ꝛ opinionis ita qꝫ i nullo vacillet eius opinio. xxxiii. di. laici. ad idē facit. xxiiii. di. quando.

r Prelatoz. ꝛ ēt ab his qui foris ſunt oz ꝓmouēdū bonū habere teſtimoniū. viii. q. i. lz ergo. ꝛ. lxiii. di. uota ciuium.

s Licet uobis. distributōes. ſi. s. de cle. non reſi. de decetero. Vide qualiter iſta. decre. iterp̄tatur illā cōſtitutionem ſuper ſpecula. j. de magiſtris. qz licz dicat itegre ꝓcipiāt fructus ſuaz ꝑbendaz tñ nō percipiūt itegre qz de huiuſmodi diſtributiōib⁹ ſeu denariis qui dātur illis qui interſunt horis ſtatutis nō itellexit papa ſed de corpore ꝑbēde ſue quā alii ō iure cōi i abſentia ſua ꝓcipere nō ō bēt clerici. ar. s. ō cōſti. cū oēs. Et ſic itelligitur iſta idulgentia ꝛ ita pretextu huiuſmodi indulgētie p̄ſt bēre integra ꝑbēdā ac ſi eēnt preſentes niſi ſint huiuſmōi diſtributiōes i quibus dā eccleſiis cōſuetudo ſeruatur ut ꝑter prebēdā g boꝛi iter ſunt certū quid ꝓcipiāt: ꝛ ita qō ħ dicit reſpicit cōſuetudinē eccleſie. In qbuſdaz vero ē talis cōſuetudo ut qui nō interſūt horis nō percipiant aliquid de huiuſmōi diſtributionibus licz ſint preſentes. ergo multo fortius i abſētia nō debēt talia ꝓcipere. Et ſic oz intelligi hec cōſtitutio: qz p̄cipis bñficiū potius oz ampliari q̄ reſtringi. j. de uer. ſig. olim. ff. de conſti. p̄nci. l. vlt. qz ubi dñs largus ē nō debemus eſſe tenaces. xxvi. q. vii. alligant. in fi. ſed qd dices ſi p̄bēde diſtincte non ſūt ſz oia percipiūt de cōi nec datur aliquid illis q̄ nō interſūt horis: tē credo qꝫ integre debeant habere beneficia in theologia ſtudētes habita rōe victus quotidiani. alias parum valeret talis idulgētia quantum ad illos qui non habent beneficia diſtricta.

ecclesie[p] prouētibus portionez: alioqn ulla ſe ſciat auctoritate huius decreti priuatum[l] libere alii conferēda qui velit ꝛ poſſit qō dictū ē adiplere. Illud aūt penitus interdicim⁹ ne quis in fraudē de prouētibus eccleſie que curam habere dz proprii ſacerdotis penſionem alii quaſi pro beneficio[m] conferre preſumat.

Idem in eodem.

Inlate. "conci. noſcit̄ fuiſſe ꝓhibitū: ne qlibet regulares ecclesias ſeu decimas ſine ep̄oruz conſenſu de manu laici[o] preſumant accipere: nec excōicatos vel nominatiz interdictos admittant aliquatenus ad diuina. Nos aūt id fortius adhibentes tranſgreſſoꝛes digna curauimus animaduerſione punire: ſtatuentes nihilominus: quatenus i eccleſiis que ad ipſos pleno iure non pertinent: iuxta eiuſdem concilii ſtatuta ep̄is inſtituendos preſbyteros repreſentent: vt illis de plebis cura reſpondeant: ipſis vero pro rebus temporalibus rationē exhibeant cōpetentez: inſtitutos vero remouere nō audeāt ep̄is inconſultis. Sane[p] adiicimuſ: vt illos repreſentare procurent: quos vel cōuerſatio[q] notos reddit: vel cōmendat probabile teſtimonium prelatorum[r].

Hono. tertius abbati ꝛ prioriſanc te genouefe.

Licet vobis direxerimus ſcripta noſtra: vt magiſtro. n. eboracen̄. archidi. in ſacra pagina cupienti ſtudere prouētus ſuos eccleſiaſticos faceretis integre miniſtrari: nolumus tamen vt quottidianas diſtributiones[s] que tantū reſidentib⁹ i eccleſiis ꝛ his qui interſunt horis canōicis exhibent̄: ei tribui faciatis

Idem veſprinen̄. epo.

Expoſuiſti nobiſ qꝫ eccleſie tue canonici diminuta ipſorum ꝓuiſione a tempore conci. ge.[t] cū eis extunc non fuerint ad eorum ſuſtentationem conceſſe capelle: ſicut ante fieri[u] conſueuit de redditibus prebendarū ſuaruz nequeūt ſuſtentari ꝛ ifra. Si enidēs neceſſitas[x] vel vtilitas exigat: prebendas eccleſie tue

t Expoſuiſti. conci. generalis. s. eo. extirpande.

u Ante fieri. ꝛ itellige qꝫ capelle iſte nō erāt ānexe prebēdis: qz nō fuiſſent priuati canonici ſi annexe fuiſſent: ſed decetero erūt annexe ut dicit littera i perpetuū annectendis. ber.

x Neceſſitas uel vtilitas. iſta duo frequēter diſpēſationē iducūt. ut. i. q. vii. tali. propter neceſſitatē licitū ē alicui habere duas eccleſias. x. q. iii. ynio. ꝛ. s. de eta. ꝛ quali. eā te. Et ꝓpter hāc neceſſitatē adiūgūtur capelle prebendis maioris eccleſie reſeruata cōgrua portione preſbytero. Et credo qꝫ canonici iſti erunt prelati illaz capellarum ꝛ ſacer-

dos erit loco vicarii perpetui.ut.s.e.extirpande.§.i.t ita ex causa capella siue parrochialis ecclesia potest adiungi prebēde. sic ex eadē cā vna ecclesia vnitur alteri.x.q.iii.vnio. cū suis concor. vel dic q si clerici isti certam portionē percipiūt de capellis.nec exercēt ibi iurisdictionem aliquaz sed sacerdos bz ibi curam spūaliū.sacerdos erit platus t bz ibi curā aiaꝝ t per eūm instituetur nescio tñ quot istoꝝ ibi obseruetur. sz verius vr̄ q sacerdos sit loco vicarii.ut i.e. extirpande.

a Discretione. que é mr̄ oiuz virtutū .s. de offi.custo.c.i. t.i. q.i.presentiuz.

b Augmentare. t ita tenetur eps reintegrar̄ prebēdā si fuerit diminuta uel diuisa sine iusta cā .s. eo.vacante.t.j.e.cū causam.

c Cōgrua. vnde iura epalia solueꝝ possit t hospites recipere.s.eo.de mōachis vbi de hoc.ber.

d Dilect⁹. reg⁹. Hec rō monit istos ad exceptionez huiusmodi ꝓponendā: q si rex cōferret ratioe iuris patronatus huiusmodi p̄bēdas nō posset cōpelli per papā ad hoc ō iure.j.de iurepar.cuz dilectus.vnde decanus cū succeditin ius regi nō deberet ꝓpelli ad hoc.q qui in locū alterius succedit utitur eodē iur̄ C.de tēp.i inte.resti. ea que .ar. sed hoc ñ ē uez in casu isto: q exquo collatio istoꝝ beneficioꝝ icipit ptinere ad ecclesiasticā personā statim restituitur naturā alio rū beneficioꝝ: q res ecclesiastica nō ōbet duplici iure censeri xii.q.ii.cognouimus i fi.t.j.de decī.cū in tua. Et ita ex hoc exceptio nō valuit. vñ male interlocuti fuerūt isti iudices.

Poteris de capellis in perpetuuz annectentes eisdem: sicut discretione[a] ꝓuia expedire videris: augmentare[b] reseruata congrua[c] capellaruz p̄ sbyteris portione. Idem epō t priori t archidiacono de ber.

Dilectus filius.g.clericus noster ꝓposuit: q cum decano t capitulo andagauen. preces direximus t precepta vt ipsuz q̄cito facultas se offerret: in canonicum recipe rent t in fratrē vobis super hoc executoribus sibi datis: q decani t capituli procurator excipiēdo ꝓpositurit litteras nō valere: pro eo q in eis mentio nō fiebat: q prefatus decanus ex donatione regis[d] prebendarum eiusdem ecclesie collationē haberet: vos mandati nostri executores non esse interloquendo dixistis t sic due prebende que medio tēpore vacauerunt: alius sunt collate[e]: t infra. Mandanmus: quatenus occasione huiusmodi: quam reputamus friuolam non obstante: mandatum nostrum exequi[s] procuretis.

G Reg.ix.argentinen. epō.

Super inordinataz ordinatio nez: t infra. Cū aūt illi sint in ecclesiis idonei reputandi: qui seruir̄ possūt t volūt in ipsis: consultationi tue.t.r.q pueri[h] t beneficiati[i] q non possunt in eadē ecclesia deseruire: in ea nō debent idonei reputari.

De archiepo t magistro.r. turo. Cum cām que inter aurelian. epm: t.i.de blesis canonicuz sancte crucis sup integratione p̄bende ipius canonici vertebat: vobis duxerimus cōmittendā: t infra. Cō sul.t.t.r.q nostre intētionis[k] nō existit: vt pro integratione[l] prebende supradicti canonici p̄benda ō nouo aliqua scinderetur. Idez.

Venerabilis frater noster portuen. eps supplicauit: vt cū q̄ dā prebendā que in argētin. ecclesia tā diu vacauerat: q donatio ei⁹ erat ad se.ap.deuoluta.i.clerico cōtulerit: dū in illis ptibus legationis officio fungeretur: suā collationē benigno ꝓsequeremur affectu: veruz p curator argētini capituli ꝓposuit ex aduerso: q idem capitulū hoc audito cōsuetudinē[m] allegās antiquā inuiolabiliter obseruatā: iuxta quam nullū nisi nobilē t liberū[n]: t ab vtroq parente illustrē honeste cōuersatione ac eminētis scientie in suū consortiuz hactenus admiserant: ne cōtra hoc fieret: maxie cū nulla tunc p̄benda vacaret: a quo monitoriaſ vel executorias lr̄as recepisset: ad sedē ap.appellauit: t infra. Nos igit attendentes: q nō generis[o] sed virtutuz nobilitas viteq honestas gratum deo faciunt t idoneū seruitorez: ad cuius regimen nō multos[p] fm carnez nobiles t potētes eligit: sz ignobiles ac paupes: eo q nō est personarum[q] exceptio apud ipsuz: t vir ad culmina dignitatuz neduz ad prebēdas viri eminentis[r] scientie valeant reperiri exceptiones huiusmodi nō duximus admittēdas: t infra. Discretioni mādamus: quatenus si vobis cōstiterit predictam prebēdam vacasse: quando ipsam dicto.i. epūs contulit[s] memoratus: ipsuz ad eam recipi faciatis.

Idem.

Cum olim p̄dicti sancti.m. dedimus in mandatis: vt gu. diacono in aliqua ecclesia ciuitatis vel dioce. luc. auctoritate ap. prouideret[t] idē p̄fatū gu. ecclesie sancte pe. de vico rectorem auctoritate huiusmodi nisus est designari: in qua rector ab eiusdez ecclesie clericis eligi consueuit: excōmunicationis sententiam nihilominus proferens in rebelles. Cuz igitur mādatū huismōi

Vel potest itelligi quantum ad dignitatē uel curā animarum ad quā nō reputantur idonei.i.q.i.pueri.t.c.estote.t.s.de eta.t quali.ex ratione.t.c.sequenti.t s.de elec.cū i cunctis.sed huic standū ē tāquā posteriori ut ad receptionē talium nulli sint compellēdi cum seruire non possint ut hic dicit: quia propter seruitiuz datur beneficium.

i Beneficiati. Nō q qui beneficium bz sufficiēs nō reputat idoneus ad aliud beneficium primo retēto: q̄ i utroq seruir̄ non pōt. quia dū ad utrunq. t̄c.xvi.q.i. presbyteros. Et sic patet q duab⁹ ecclesiis de iure quis ītitulari nō pōt. ar.s.e.extirpande.§.i.t.lxx.di. sanctoꝝ t.s.de elec.dudū.ubi de l⁹. Et ē hic.ar.q qui nō facit mentionē de būficio suo nō valēt litter̄ s.e.cū tenearnur.t.s.ō rescrip. si proponente.b.

k Cum cām.ītentionis.nō recurrēdū ē ad ītentionē mādantis.j.e.c.vlt.s.de p eu.petitio.s.de arb.exposita.s. de restitu.spo.audita.t.s.ō rescrip.mandatum.

l Integratione.t ita prebenda diuidi non dz. sed itegra cōferri.s.eo.uacante.t.i.q. iii.t. ult.t.j.vt eccl.bñ. ut nostrū.qō si fiat ille qui hoc fecerit tenet illā reintegrare de uacātibus: ut hic patet.t.s.eo.vacāte.t si aliud beneficiū diuideret.ut hic in fi.dicit.t ē.ar.q si sectio aliq fiat prebendarum q toleranti possit quousq integrar̄.ō hoc dixi.s.eo.tue fraternitat̄.

m Venerabilis.cōsuetudinē.hec cōsuetudo q̄tuncūq sit obtēta t ēt antiqua nō ē obseruanda quia in talibus nulla distinctio nobilitatis est consideranda sed vndecunq nati fuerint legittime dūmodo honeste vite fuerint admittendi sunt.xl.distin.nos qui.t. lvi. di.vndecūq.t.c. nunquā.j.de instī.ad decorē.quia non sāguini sed vite meritis beneficia sūt conferenda.viii.q.i.moyses.ut hic sequitur vsi.nos igitur.

n Liberum. Hec fuit bona exceptio: quia serui promoueri ñ possunt nisi libertatem primo fuerint consecuti.s.de ser. non ordi.c.i.t.ii.t.liiii.di. nullus. t quasi per totum. sed hic non assumit libez eo q ille fuisz bu⁹ q si fuisz bōa fuisset exceptio.

o Generis.non nobilitate generis sed uirtutis. ut.xxxii.q. iiii.§.is ita.

c Collate.ar. q si papa mādat alicui dari prebendam t canonici eā alii conferant tenet collatio.licet sit contra mandatū pape. Hoc dictum est.s.eo.inter cetera.sic.s.eo.dilectus fili⁹.

f Friuolā.t merito: q iā icipit presentar̄ decanus ex dōatione nō tā q̄ laicus sed tāq̄ clericus t ita subest dño pape.nec preiudicar̄ patrono si quandoq ēt per legatum sedis apostolice aliquis istituar̄ eo icō sulto.s.de offi.leg.dilectus.

g Exequi.sed qualiter exequentur mādatū istud: nūquid habūt hic aliquā de predictis p̄bendis que aliis sunt collate: nō credo sed exequentur mandatū: q faciēt stari illū recipi i fratrez. t q̄cito facultas se obtulerit faciēt ei beneficiū assignari fm tenorē prioris mandati.tñ iste non bēt aliquā ista sed expectabit primā vacaturaz. de hoc dixi s.eo.dilectus.t.c.iter cetera.lz quidam dicūt ōrium.ber.

h Super iordinatā.pueri. Sed q̄s dicimus pueros: vsq ad.xiiii. annū dr̄ quis puer.xxii.q.v.pueri.t.s.de eta.t quali. indecoꝝ t.c.ex rōne.sed tales bñ pñt bēre beneficia t ordinari vsq ad sacros ordines.xxviii.di.de his.t.lxxvii.di.in singulis.t.c.quicūq. Quid ē ergo q dicit q pueri nō sūt idonei: q seruire nō pñt. Dicas q pueri hic appellātur q̄tū ad hoc vsq ad septē annos.q tūc seruire nō pñt quia nec discretionē hñt vnde nō reputātur idonei. Post septē anno s bñ reputātur idonei ad ordines minores: q̄m sūt doli capaces.j. de ō lic.puc.pueris.t hoc per iura predicta.c.de his.c.i singulis.c.quicūq

t 3

Potest ẽt talis iudex reseruare sibi primã vacaturã vel interdicere ne eligãt ⁊ ō cernere irritū qō ꝑ fieret: sicut uideo i generali legato qui pōt sibi reseruare dōationẽ prie vacature. j. de iurepa. cū dilect⁹. Et qō dicit abstulit potestatẽ, puidẽdi hoc intellige postq̃ executor iſinuauerat illi ad quẽ ptās pertinet cōferẽdi q̃ velit cōferre p̄bẽdã illi pro q̃ mãdatur collationẽ illius interdicẽdo vel decernendo irritū si secus fieret. ut hic probatur. ⁊ j. de concess. p̄bẽ. q2 in cunctis. §. ex parte. uer. non sic autẽ. Sed antequam hoc fiat per executionẽ bene pōt cōferr̃ prebendã ille ad quẽ collatio pertinet nō obstãte tali mandato. ut dicit decre: quia i cunctis. §. ex parte. sec⁹ ẽ si datus eẽt executor ad cōpellẽdū tūc ẽt nō pōt interdicere nec cōferre nec iuestire sed tm̃ per excommunicationẽ cōpellere ⁊ si canonici aliuz eligãt valet electio sine collatio illius bñficii. §. eo. dilectus fili⁹ de hoc nō. §. de rescrip. abbatẽ in glo. per hanc.

a Ad talia. s. dignitates uel rectoriã: q2 nec intentio dñi pape talis fuit: ergo nec intentio iudicis seu executoris alia oz esse §. eo. cū cãm. ⁊ §. de arbi. exposita. Et eadẽ rō que mouet delegantẽ moueat delegatum. §. de rescrip. super lr̃is. in fi. ⁊ forma mãdati diligẽter seruari ō bet. §. de rescrip. cū dilecta. ⁊. ō offi. del. cū oli. ⁊ c. cū venerabilis. ⁊ C. de ꝓcu. si procurator. ergo quicqd factū ẽ ō formam mãdati nō tenet. Et ita nec excōicatio nec institutio talis tenuit: q2 uires mãdati nō patiẽbãtur. Et sic pz q̃ cū papa mãdat alicui ꝓuideri de simplici bñficio tm̃ itelligẽdū ẽ. nisi i lr̃is ls̄ cōtineatur. §. de rescrip. abbatẽ. in fi. q2 nō ois qui cẽsẽr̃ dignus ad bñficiū dignus est ad dignitatẽ uel personatū uel rectoriã: quia pueri simplex beneficiū ꝓt̃ hẽre nō tm̃ dignitatẽ. §. de eta. ⁊ quali. ex rõe. ⁊ c. i decoz. ⁊. §. eo. super. vbi de hoc dicitur. Et in dignitatibus is gradus ceteros antecellat quẽ labor. ⁊c. C. de offi. magistri officioz. l. nẽo. ⁊. lxi. di. miramur hoc quod dr̃ hic q̃ pueri ꝓt̃ habere bñficiū intellige bm q̃ nō. super. eo. sup in fi. illius gl. sz ds. ⁊c.

b c Um percussio. ipedire simile. vii. q. i. cū ꝓcussio ⁊. iii. q. ix. indicas. ⁊. v. di. ad eꝰ uero.

se ad talia[a] non extendat: nec ad rectoriam vel dignitatem nostra ferat intentio: cuz ꝓ simplici beneficio iussio nostra manat: mãdamus: quatenus tam institutionez huiusmodi q̃ excõmunicationis sniam propter hoc latam denuncies non tenere.

De clerico egrotante uel debili rato.

GReg. cãdido epo vrbeuetasi.

Cum percussio corpora lis: ⁊ infra. F. t. hortamur: quatenus latorez presentiuz ad percipiẽda que consueta sunt ab ecclesia tua egritudo sua non debeat impedire[b] quia si alii eius essent exemplo deterriti: forte nō posset qui militaret[c] ecclesie inueniri: sed ꝑm eius ordinẽ[d] quecũqz ei si sanus esset: poterãt ministrari de ipsa exiguitate que ecclesie pōt accedere. f. tua prebeat egrotanti.[e]

EUgenius papa.

PResbyterum cuius duos digitos cum medietate palme a predone abscisos significasti: missã non permittimus[f] celebrare: q2 nec secure ꝓpter debilitatem: nec sine scandalo[g] propter deformitatẽ[h] mẽbri hoc fieri posse confidimus: ipm autez ceteris officiis sacerdotalib⁹ fungi minime ꝓhibemus.

LUtius tertius.

De rectoribus ecclesiarum lepre macula vsqz adeo infectis q̃ altari seruire nō possint: nec sine magno scandalo[i] eoꝝ qui sani sũt ecclesias igredi: hoc volum⁹ te rẽnere: q̃ eis dandus est coadiutoz[k] q̃ curam habeat aiaruz: ⁊ de facultatibus ecclesie ad sustentationem suaz congruam recipiat portionem.[m]

TClemens tertius.

Uanos duxit fraternitas con

sulendos: ⁊ infra. De sacerdote qui diuīo iudicio lepre morbo repercussus in parrochiali ecclesia ꝓlationis officio fungitur: dicimus q̃ ꝓ scandalo[n] ⁊ abominatione populi: ab administrationis[o] debet officio remoueri: ita q̃ iuxta facultates ecclesie sibi necessaria q̃diu vixerit ministrentur[p].

LUno. iii. relatesi. archiepiscopo.

EX parte tua fuit propositum: q̃ cuz aurasiensis ep̄s graui morbo ⁊ incurabili fere per quadriẽniũ laborauit: ita q̃ pastorale officiũ nō pōt vllatenus exercere: ꝓceres terre illius ac ciues[q] ciuitatis eiusdem a te postulant incessanter vt ipsis cũ sis metropolitanus eorum studeas prouidere. Uerum cuz ipsuz ad cessionem compellere nō possis[r] nec ō beas vllo modo: nec afflicto afflictio[s] sit addenda: ĩmo potius ipi⁹ miserie miseranduz: eo q̃ idem vir bonus extitit. ⁊ ecclesiaz salubriter sibi commissam gubernauerit. Nos volentes tam epo q̃ ecclesie ꝓuidere mandamus: quatenus illi coadiutorem[t] associes virũ prouidum ⁊ bonestum: per quem tam episcopo q̃ populo vtiliter cõsulatur.

BUno. iii. episcopo aduersano.

COnsultatõibus: ⁊ infra. Archidiacono autẽ: quez morbo paralitico laborantez officium lingue[u] asseris amisisse: coadiutoz[x] est merito adhibendus.

De institutionibus.

EX concilio arelatẽsi.

NOn amplius suscipiantur in monasterio monachoꝝ aut clericoꝝ seu etiam puellarum: q̃ quot se regere ō bõis ecclesie absqz penuria[y] possint.

EUgenius.

p Ministrẽt. §. c. ꝓxi. exq̃ cũ ifirmitas nō crimẽ adducit. vt vii. q. i. q̃is triste. q2 nō ẽ afflictis addẽda afflictio. vii. q. i. cũ ꝓcussio criminosus. n. dignus ẽ ut egeat. ff. ō ꝓsiti. bona fides lau.

q E Ex parte ciues. sic. vii. q. ii. nuper.

r Nō possis. vii. q. i. scripsit qualiter. ⁊. c. quannis triste.

s Afflictio. si vii. q. i. cũ ꝓcussio. iii. q. ix. indicas. ⁊. v. di. ad eꝰ vo. ff. ad l. rhoō. ō iac.. l. nauis. §. cũ aũt. Jn leproso tm̃ secꝰ cōsuenit dici a gbusdã. ut. §. c. ꝓx. ubi de hoc. Idẽ io. dicit circa leprosũ q̃ bu. ⁊ lau.

t Coadiutorẽ. sic. j. c. ꝓx. Et ita pz q̃ ꝓp ifirmitatẽ superueniẽtẽ non priuaẽ prelat⁹: q2 ecclesiastica bñficia nō sũt tpalia. lv. di. ꝑcepta. ⁊. ff. de adoptio. si tibi. ff. de heredi. istitu. hereditas. ff. de re. iud. actus legitimi. sic. ff. de manumiss. tes. libertas. ff. de pecul. peculiũ. §. ii. q̃ vex ẽ. ar. ō. ff. ō offi. ꝑsi. si forte. ⁊. vii. q. i. pastoralis. xii. q. ii. nobis. solu. uerũ ẽ q̃ bñficia ecclesiastica ꝓpetua sũt: ⁊ ideo ꝓp casũ supueniẽtẽ sine culpa nō priuaẽ ꝑlatus sed ꝺatur ei coadiutor ut hic pz. ⁊. c. sc. Jn casu tm̃ alius uiuẽti substituiẽ bm quosdã. §. c. ꝓx. vbi ō hoc. ⁊. vii. q. i. pastoralis. oi tm̃ casu, puidebitur infirmo de bonis ecclesie ⁊ coadiutor ille ꝺatur etiam inuito. arg. j. de ec. edi. ad audientiam.

u c Onsultatõib⁹. offm̃ lingue. idẽ ẽ si amisisset offm̃ oculorũ. ar. lv. di. si euãgelica. ⁊ ẽ ocul⁹ epi. xciii. di. diaconi ecclesie.

x Coadiutor. Et ō hoc dictum ẽ in proximis duobus. c.

y NOn amplius. absqz penuria. semp. n. cõsiderandi sũt redditus ecclesiaz ut hz eos clerici instituãtur i eis. §. de ui. ⁊ hõest. cleri.

poss̃t sufficere utriqz: Rñdeo ille qui seruit ecclesie hẽbit redditus ⁊ illi infirmo ꝓuidebit episcopus. lxxxii. di. §. i. ⁊. c. i. ⁊ ex hoc vbo ẽar. q̃ non sit prelatus ex eo q̃ dicit: congruam recipiat portionem.

n T a nos. scandalo. §. c. proximo.

o TAdministratiõis. Ex ls̄ vr̃ q̃ pp morbũ lepre sit remouẽdus ꝑlat⁹. Sz ō vr̃. §. c. c. proxi. ⁊ ita sine culpa punit̃ quod cẽ nō dz. lvi. di. satis puersũ. ⁊. xvi. q. vii. iuẽtũ sup ls̄ ẽ diuersiras int doctores. Hu. dixit. q̃ nũq̃ substituitur aliquis uiuo nisi eo renũciãte. Et in hac opi. fuit lau. ⁊ dãdus ẽ ei coadiutor. ut. §. c. ꝓx. ⁊. j. c. c. pc. ⁊ vl. Et qō dicit h ab ad ministratiõis offō ō bz remoueri. dic̃ lau. ab offō qō ẽ in actu. sz quo ad ius retinebit offm̃. Ba. distinxit vtz morb⁹ sit curabilis vel icurabil'. Bicas cuz vin. ⁊ tã. q̃ q̃diu aliquis pōt remanere i collegio suo sine scandalo ⁊ horrore nō substituitur ei aliqs. alias alius erit substituẽd⁹. ut hic qui erit ꝑlatus i totum ⁊ ifirmo ꝓuidebit̃ ō bõis ecclesie §. eo. c. ꝓxi. ad idẽ facit coꝝ. q2 talis coadiutor ꝑlat⁹ ẽ ex toto Et ls̄ pz ex eo q̃ dic̃ q̃ bz curã aiaz. ⁊ ẽ ls̄ spāle i leprã. ꝓp abbominatiõnẽ popu li ⁊ scãdalũ. Sicut ẽt iudex mutaẽ si ñ pōt dare opam iudicio. ff. ō iudi. si lõgius. aũt obtinet sn̄a Hu. ⁊ lau. ⁊ daẽ tūc coadiutor. j. c. ꝓx. Et sic ẽ casus vbi aliqs punitur sine culpa sz nō sine cã. si. §. ut lit. nō cõtest. qm̃ frequẽter. §. si vo aliter. i fi. Jn q bꝰ casib⁹ ꝓuaẽ qs sine culpa sz nō sine cã dr̃. j. ō ꝓileg. antiq.

quoniã. vt ait. vbi de hoc. Ita ẽt q̃ hospitalitatẽ seruare possint: ꝛ solvere iura eccl̃a alia. s. de preben. de monachis. ꝛ s. de sup. negl. pla. sicut nobis. ꝛ ecc̃uerso tot sũt ponẽdi quot ex ipsis facultatibus possint cõmode sustẽtari. s. de consti. cũ. m. ꝛ. j. c. auctoritate. a ꝓrio sensu. j. de cẽ si. cũ instantia. ar. xii. q. i. precipimus. xvi. q. vi. oẽs basilice. tũ ꝓpter minimũ icremẽtũ ñ credo recedẽdum a numero cõsueto. ar. C. de alluui. l. pe. ꝛ vlti. ergo tm̃ debet eẽ aumẽtũ de quo alius eccl̃e stipendiũ cũ aliis habeat. vel saltez sufficiens ꝛ honestũ s. de consti. cũ. m.

a Ne ecclesia vra laici. ꝛ merito q̃ homines diuerse professionis in eodẽ officio associari non debent. xvi. q. vii. no ua actione. ꝛ s. ó ele. cum causam.

b Differr̃. vltra sex mẽses alioqui trãs ferr̃ potestas ad superiorẽ. j. ti. pxi. nulla. ber.

c Idoneis. qui dicũ tur idonei. hẽs. s. ó ꝓben. super iordiata.

d Tales. q sũt idonei morum honestate ꝛ litteraꝝ scia. s. ó ꝓben. graue. alias puniuntur ut ibi dr̃. Hec fuit q̃ vtꝝ laici ititulati in ecclesia ista possint cõputari i numero clericoruꝫ ꝛ dr̃ q̃ nõ: q̃ ñ reputãtur idonei cũ sint laici. Et ita ius canonie nõ cadit nisi i clericũ. Sicut ius eligẽdi i ecclesia collegiata nõ cadit i laicũ. s. de elec. sacrosancta. ꝛ c. messana. Hoc tm̃ itelligẽdũ ẽ de laicis ꝓfessiõe ꝛ habitu ꝛ nõ de cõuersis. si enim cõuersus aligs alicuius eccl̃esie icedat tõ suratus volẽs eẽ clericꝰ cũ iã destinatiõe ai sit clericꝰ. vt. xxiii. q. i. paratꝰ. iã ecclesiastica ꝓsona cẽsẽr̃. vñ tale ius cadit i eũ: et ius cõuersi spũale ẽ. vñ q̃ emit illõ symoniã cõmit. ut. i. q. iii. saluator. lau.

e Ex frequẽtibꝰ. officialiũ. Officiales dicũtur qbꝰ epi cõmittũt vices suas q̃ ꝑñt instituere vice epoꝝ ut hic dicit.

f Recipiũt. si a laicis recipiãt suspensi ipso iure p canones ãtiq̃s videtur. xvi. q. vii. si quis deinceps. Ar. ó. j. de iurepa. cura. cui stamꝰ. sic ergo pz q̃ auctas istituẽdi ẽ penes epm̃: lz capitulũ q̃ꝫ eligat. j. ti. px. nulla. tm̃ ó cõsensu capituli epus istituere dz. j. de his q̃ fi. a pla. nouit. Nec obstat. lxx. di. sancto ꝝ. q̃ ibi capelle subdite sunt prepositoꝛ quo ad sustentationẽ ñ q̃ ad institutionẽ ꝛ administrationem. la.

g Ex offõ. legatiõis q̃tũ ad suffraganeos. dioc. s. de of. leg. c. i.

h Detinẽt. vñ nullã põt hẽre executionẽ q̃tocũqꝫ tpe ea tenuerit: q̃ diuturnitas tpis peccatũ nõ cõminuit sed auget. j. de symo. nõ satis. ꝛ c. cũ i ecclesie corpe. ꝛ. xxiii. q. i. scisma. s. de cõsue. q̃cito. secus si ignoranter: q̃ ignorantia nisi sit crassa ꝛ supina tales excusat. s. de ordi. ab epo q renũ. epa. c. i. ꝛ. viii. di. cõsuetudo.

i Cõfirmantes. post cõfirmationẽ archiepus sniam relaxare nõ possit: nisi illõ qõ segr̃ fuisset appositũ. ar. s. de cõfir. c. i. ꝛ. ii. ꝛ ó cõse. di. ii. c. vlt. ꝛ. s. de temp. or. cũ i distribuẽdo. b.

k Auctoritate. facultates. he sẽp sũt cõsiderãde. ut. s. e. c. i. vbi ó lꝫ ꝛ. s. de uit. ꝛ ho. cle. qm̃. vbi hẽtur similiter de hoc.

l Instituaꝝ. instituere ẽ ius canonie i ecclesia vel in ecclesiastico bñficio tribuere j. de herc. cũ ex iniuncto. inuestire ẽ quasi possessionẽ illius iuris conferre. idifferenter tñ vnũ accipiẽ ꝑ altero. ala. uerbi gratia istituere est spũalis bñficii vel dignitatis possessionẽ corporalẽ tradere. s. de offi. archidi. ad hec. c. ad nr̃z. quod spectat de iure cõi ad archidiaconũ ut ibi dr̃. ꝛ sic. j. eo. cũ uenissent. Inuestire ẽ ius canonie uel dignitatis tribuere. q̃ põt fieri ꝑ annulum uel libꝝ. ꝛ sic itelligitur. j. eo. cũ uenissent. sz p hoc nõ adipiscit̃ gs possessionẽ. nisi postea corporaliter istituatur. j. ti. ꝓx. cũ nostris. ꝛ de prebẽ. p illorum.

m Inuitis. nullus epus ẽ dãdꝰ inuitis. lxi. dis. nullus. dũ tamen iusta cãm ostẽdat: ergo cis uolẽtibus põt dari: lz facultates nõ sufficiãt: ꝛ ita pñt sibi i hoc ꝑiudicare ꝛ uictũ postea sibi q̃rãt. xci. di. clericus victũ. ꝛ c. se.

n Ad decorẽ. accept. xxx ii. q. iiii. §. is ita.

o Hereditario. sic. viii. q. i. apostolica. Et sic vr̃ q̃ nõ solũ filii sed nec collaterales i ecclesiastici bñficiis nõ succedãt. j. ó iurpa. cõsuluit. sed tñ pñt. ar. s. de offi. dele. ex parte. dũmodo nõ fiat iure successiõis. ut. s ó ele. uenerabilẽ. v. fi. io.

p Undecũqꝫ. arg. q̃ nihil refert ó q̃ loco sit natꝰ clericꝰ uel de quibꝰ parentibꝰ. ar. xl. dist. nos qui. ꝛ c. nõ loca. ꝛ lvi. di. vñ cũqꝫ. ꝛ c. nasci. ꝛ c. dñs. arg. ꝺ. de ser. nõ or. c. i. ꝛ. s. de fi. ꝓby. c. i. ꝛ. ii. ꝛ per totũ. ꝛ. xcviii. dist. aphros. s. de cle. pere. c. fi. ubi dr̃ q̃ plati quidã istituebãt clericos de alienis epatibꝰ ignoráte epo q̃ eẽ ñ dz: sed hic oẽs erãt extranei tã uenẽti q̃ alii: ꝛ iõ vndecũqꝫ eẽnt debebãt i ecclesia Cõstantinopolitana isti tui ꝛ nõ uenẽti tm̃. Dex ẽ q̃ locus nõ obstat dũmodo constet de bonitate persone. ꝛ illud. c. aphros. de incognitis loquitur s. de elec. bone. ad fi. si autez ex dãnato coitu natus sit aliquis nõ obest ei: q̃ tum ad nitã eternam sed obest ei quãtũ ad obtẽnẽda beneficia ecclesiastica. argu. s. de electi. innotuit.

q Indignũ. simile. j. de usur. q̃ frustra. ꝛ. ii. q. vi. quis scit. ꝛ ẽ hic ar. culpã culpe cõpẽsãdaꝝ xcv. di. esto. ff. ad. l. aquil. item mela. i. rñso. j. de diuor. significasti. j. de adulte. c. pe. ꝛ. vlti. ꝛ j. de pe. constitut.

r Cõpellatis. ꝛ lꝫ ꝓmo petierat patriarcha a dño papa.

s Potestis. i. debitis. sic. xii. q. ii. facit homo.

t Promisisse. quod eẽt iniquũ: quia nullo pacto nulla cõditione bñficia ecclesiastica sũt cõferẽda. i. q. ii. quã pios. s. de pac. pactiones. j. ut ec. bñ. ut nr̃m. vnde symoniacuꝫ esset.

u Cum nenissẽt. spectat. s. de of. or. cum uos. ꝛ. lxx. di. c. ii. ar. contra. lxiii. di. si in plebibus.

x Be iure cõi. i. q. iii. c. iii. ꝛ. c. res. ecclesiastice. ꝛ. peruenit. ꝛ. xvi. q. vii. nullus oĩno. sed ꝺrium ẽ nex: q̃ de iure cõi istitutio ꝓsonaꝝ ꝛ custodia nacãtiũ ecclesiaꝝ spectat ad archidiaconũ. s. de offi. archidia. ad hec. ꝛ. c. ut nostrũ. ꝛ. lxiii. di. si in plebibus. nisi cõsuetudo repugnet ut hic vr̃ ad fi. capituli. ꝛ ex confessione archidiaconi hoc põt colligi. ꝛ hic loquitur de istitutiõe corporali q̃ collatio dignitatũ ꝑbẽdaꝝ ptinet ad archiepm. j. ti. ꝓx. q̃ diuersitatẽ. ꝛ. c. post electionẽ. ꝛ hic pz ex confessione archidiaconi.

y Custodias. s. vacantium. ecclesiarum.

z Ipsum. s. archidiaconatum.

ꝛ Ipse. s. archidiaconus.

ꝓ Probatũ. sed quare icũbit onꝰ ꝑbãdi archiepo. cũ de iure cõi hec spectẽt ad ipsum. ut hic vr̃. vnde coipso vr̃ fundata eius intentio. xvi. q. vii. oẽs basilice. C. ó proba. siue. ꝛ. j. de censi. olim. Responderi põt. hic due fuerunt ꝓsumptiones bone ꝓ archidiacono ꝺ archiepm: q̃ archidiaconus ꝛ ipsius antecessores fuerũt

in pacifica possessione: vnde ꝑsumitur cōcessionē fuisse realē: ⁊ qz archiepūs confessus fuit q̄ anteces̄ores sui cōcesserūt illas dignitates lz personaliter. ⁊ archidiaconus dicebat cōcessionē fuisse realē. vnde ꝑsumit ꝯ archiepm. ⁊ iō onus ꝓbādi icūbit archiepo q̄ cōcessio fuit psonalis: ⁊ licet psona iserat pacto. nō ideo ē psonale. sed ut ostēdat cū q̄ persona sit factū. ff. de pac. iurisgentiuz. §. pacto rum. ⁊. l. talc pactum. Plerūqz eni cōsulimus successorib⁹ nr̄is sicut ⁊ nobis. ff. de ꝓba. si pcm̄ Sed trās̄actio pot⁹ ꝑsumitur psonalis q̄ realis. nisi fuerit p superiorem confirmata. s. de transactio. veniēs. ⁊. c. de cetero. ⁊. s. de prebē. nisi. hoc tm̄ adiecto q̄ si eps alicui persōe det rem ecclesiasticā. pot⁹ ꝑsumit donatio psonalis q̄ realis. x. q. ii. hoc ius. xvi. q. i. possessiōes. Sed si donat ecclesie presumitur realis donatio ⁊ ppetuo donasse. xvi. q. i. c. ult. j. de his que fi. a prela. cum apostolica. arg. hoc iō ē: qz ecclesia nō pōt mori. xii. q. ii. liberti. ii. Sed hic ꝑsumitur cōcessionē fuisse realē ut dixi: qz archidiaconus ille ⁊ anteces̄ores sui fuerunt i quieta possessione io.

a Fuisse. presumit hic cōcessionē fuisse realē exq̄ ē i possessione. ⁊ iō tuēdus ē in illa. quousqz probet ꝯ eū cōcessionē facta fuisse personalē. imo si persona facta fuit: ꝑsumi dz psonalis. si dignitati realis.

b Abiurasse. obiiciebatur archidiacono. q̄ abiurauerat buiusmodi libertates. vñ ꝯ iuramētū nō fuerat audiēdus. Sz quare nō audit archidiacon⁹. lz abiurauerit huiusmōi libertates. cū iuramētuz illud temerarium fuerit: ⁊ i preiudicium archidiaconatus. ⁊ ideo nō seruandum. s. de iureiu. sicut. ii. ⁊. c. intellecto. Lau. dicit quatenus iuramētū tāgit rē familiarem obseruādum ē ut nihil utilitatis uel honoris ad ipsum ꝑueniat rōe illarum dignitatuz si eas abiurauit. ar. s. de iureiu. quēadmodū. Vel dic q̄ bñ potuit renunciare ⁊ abiurare ius istituēdi: ut nū q̄ uteret eo. ⁊ tñ dignitati ꝓpter hoc nō preiudicetur: quia ecclesia posset tūc uti iure suo ut hic colligit. Et sic pōt seruari iuramētū sine ꝓiudicio ecclesie ⁊ sine iterum salutis eterne. s. de iureiur. si vo. §. i. si. j. de spō. cōmissū. abiuratio talis sine renūciatio ñ tenet i dānū ecclesie. Tria notabilia notātur hic. Primū q̄ factū prelati nō preiudicat ecclesie. Scōm q̄ iuramētū prestitū a ꝓlato i dānū ecclesie seruat ab ipso ꝓlato. quod ē ꝯ id. s. de iureiu. sicut. Tertiū ē q̄ ecclesia bñs prelatū sine ipo agere pōt. qō ē ꝯ id q̄ dici cōsuevit: qz nec prelat⁹ sine cōsensu capituli. nec capitulū sine cōsensu ꝓlati agere pōt. s. de ꝓcu. c. i. ⁊. s. de iudi. cām. i. ⁊. s. de rescrip. edoceri. ubi de hoc. Et nō. q̄ agēti interdicto uti possidetis nō pōt opponi q̄ rē illā abiurauerit. ꝓ q̄ agit. sicut nec agēti interdicto vñ vi. s. ō resti. spol. c. sollicite.

c Ecclesie. ar bonū q̄ ecclesia uacante capitulum fungitur vice prelati. sed contrarium ar. colligitur.

d Archidiacono. sed nō archidiaconatui.

e C Um ad nostram. ad ipsum. s. abbatem.

f Accipiētē. si. xxiiii. q. i. didicim⁹. j. de iure pa. per nr̄as. j. de bap. debitū ff. de aūc. tu. l. i. ⁊. ff. de tut. ⁊ cura. da. l. ius dādi. §. ꝓtor. alias lex ē. Nemo. n. uicē pluriū psonaꝝ sustiet. xvi. q. i. ꝑbyteros. ⁊. C. de asse. nemo. lxxxix. di. singula. ff. de pac. si plures. ff. ō offi. ꝓto. l. vlt. Ar. ꝯ. ff. de adop. si ꝓsul. ⁊. s. de elec. cū iter canonicos. sed qd si ipse cōferret alii ptātē cōferēdi illā dignitatē nūqd possit ab illo illaz recipere. vt sic nō videretur eā recipere a seipso? nō. ar. s. de testi. lz. ⁊. ar. xviii. q. iiii. questi. ff. ō aucto. tu. pupillus. ff. de re. mili. milites. §. i. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. ii. §. i. s. de preben. de multa. i fi. ar. ꝯ quia multa possumus ꝓ alios. q̄ ñ possum⁹ ꝓ nos. lxxxviii. di. cēps. v. q. iii. c. ult. ff. q̄ res pig. ob. pos. aristo. in fi.

g q Ui in uiuoruz. cōione. i. participatione corporis ⁊ sanguinis domini vii. q. i. eum qui.

b Pellēdi ⁊ nihilominus deponēdi. ii. q. i. in primis. vii. q. i. non furez. ⁊ c. eum qui. nili ignorās quis instituatur aliquo remoto q̄ casu excusat. ff. depositi. si quis ificiatus. ⁊ epūs tenet ei i alio bñficio ꝓuidere. vii. q. i. presētium. ⁊. s. ō preben. inter cetera. Sed pone q̄ aliquis ē iuste depositus. alius hoc ignorans i loco eius substituitur. ⁊ stetit ibi ꝓ. xl. annos. postea scit de iure ad aliū pertinere nūquid dz cedere ⁊ illi restituere? vī q̄ sic. s. de prescrip. vigilanti ⁊. c. diligēti. xxxiii. q. ii. si virgo. ⁊ de re iud. cōsanguinei. ⁊. c. lator. ar. ꝯ. xvi. q. iii. §. quas actiōes. ⁊. s. de prescrip. de quarta. Solu. dicūt quidā theologi q̄ quādocūq; sciuero rē ptinere ad aliū. teneor rem restituere Be lz dictū ē. s. de prescrip. vigilāti. Sed hoc nō credo. q̄ teneatur dimittere. qz eoipso q̄ cōdēnat⁹ nō appellauit. acquieuit sniē. ⁊ ita trāsiuit i rez iudicatam. s. de sen. ⁊ re iudi. quod ad cōsultationem: ⁊ sic alius iuste fuit institutus.

Uiuis. nisi iusta i rōe depositus. vii. q. i. cos. l. dis. postq̄. b.

k Nulla ministeria. i. officia sive dignitates.

l Uacēt. Nō q̄ bñficiū añq̄ vacet. non pōt promitti. qō si fiat nō ualet. j. c. ꝓxi. ⁊ j. c. ti. extenor. Et sic obligatio nulla ꝯbit ex tali ꝓmissione: qz ē ꝯ ius. ar. ꝯ. s. ō preb. relatū. ⁊ ibi soluit imo ibi receptus fuit statim in fratrem.

m Cōdēnare. qz pactum de futura successione nō valet. C. de iuti'. sti. ex eo istrumento. C. de pact. l. vlt. nisi in cōsensu ei⁹ cuius ē hereditas. ut i. l. p̄dicta. C. de pac. codē mō. nō tz ꝓmissio de pbēda non uacāte ēt ō cōsensu ei⁹ qui tenet eā cū nulli possit eā cōcedē. j. ō iurepa. q̄ aūt i fi. si. in li. feud. i. ti. §. si vo episcopus.

n Infra sex mēses. tēpus istud sex mēsium incipit currere a tempore scie gnāliter. ⁊ non a tpe uacationis. j. e. q. i fi. argu. ff. de calū. annus. C. qui admit. ad bo. pos. l. ii. ⁊ qui scit certiorari nō ꝯbuit. ff. de ac. emp. ⁊ uē. l. i. i fi. s. de elec. cū iter vniuersas. i fi. ⁊ expresse. s. de supplē. neg. prelat. lz. ⁊. s. de prebē. de multa. §. i. ar. Jtez tps istud vtile ē: qz tēpus illud nō currit a tpe suspēsionis sine quo eligere nō pūt. j. e. qz diuersitatē. ar. ꝯ q̄ currat. lz eligē nō possint. s. de elec. c. ult. Jtē nūqd pūt canonici eligē post tps elapsū? qdā dicūt q̄ sic. sz ō riū ē vez. q̄ nō possint. ⁊ si eligant. nō tenet electio. s. de supplen. neg. ꝓla. c. lz. ⁊. c. ult. nisi de patiētia tolleret. j. e. ti. litteras. qz ꝓ nō dato habetur qō ab illo dat: qui non pōt de iure donare. j. de iurepa. q̄ autem i fi. ar. ꝯ. ff. si quis cau. ⁊ si post tres. ff. de arbi. celsus. ⁊ auctoritate huius canonis semestri tpe statim elapso pōt eligere ille ad quē devoluta fuerit eligendi ptās nulla licentia a superiore petita. Et cōstitutio ista tm̄ locū hz ubi sūt distincte prebēde. ⁊ certus ē canonicoꝝ numer⁹ cōstitutus. j. e. ex parte. Jtē locū hz i dignitatib⁹ ⁊ personatibus omnib⁹ sed in episcopatibus ⁊ archiepiscopatibus olim locum non habebat j. eo. dilectus. Hodie locum habet in episcopatibus ⁊ archiepiscopatibus ⁊ abbatiis: ut potestas eligendi trāsferatur ad superiorē. sz min⁹ tps datur in his. s. trium mensium. s. de elec. ne pro defectu. Et ita i hs equipararantur. ⁊ differunt a minoribus bñficiis ⁊ dignitatibus: qz min⁹ tps dat pp maius periculum. quia mora piculosa est i talib⁹. s. de elec. cum inter. ⁊. s. at lite ñ cōte. quoniam frequēter. §. porro.

o Spectat. j. ō his q̄ fi. a prela. si. cō. ca. ca nosciē. ⁊. s. ō elec. cum ecclesia vulterana. ad fi.

p Capitulum. s. de elec. cum in cunctis. si. ix. q. iii. cum simus.

q Religiosorum. sic. s. de elec. ne pro defectu. ubi dicitur qualiter hec uerba intelliguntur. ⁊. lxiiii. di. obeuntibus. ubi de hoc. b.

r R Elatū. concilio. s. c. prox.

s Appellationis. tali appellatiōi ñ ē deferēdū cū eoꝝ nō intersit ii. q. vi. non solent. ⁊. s. de elec. cum iter. r. Quia ex tali ꝓmissiōe nihil iuris acquiritur. sic nec ēptor hz actionē furti i rē nēdita subtracta si

quo se passi sunt successores viuis sacerdotib⁹ adhiberi.

Ex concilio lateranensi.

Nulla ecclesiastica misteria[k]: seu etiam beneficia vel ecclesie tribuantur alicui seu promittant antequā vacent[l]: ne desiderare quis mortez proximi videatur: in cuius locuz ⁊ beneficium se crediderit succesuruz: cum eim in ipsis etiaz legibus gentiliuz inueniatur inhibituz turpe est ⁊ diuini plenuz animaduersione iudicii si locum in ecclesia dei future successionis expectatio habeat: quā ipsi etiaz gentiles cōdemnare[m] curarunt. Cuz vero prebendas ecclesiasticas seu quelibet officia in aliqua ecclesia vacare cōtigerit: non diu maneant in suspenso: sz infra sex menses[n] personis: que digne administrare valeant conferantur. Si autem ep̄us: vbi ad eum spectat[o] cōferre distulerit: per capitulū ordinetur Qđ si ad capitulum[p] pertinuerit: et ifra prescriptū terminuz hoc non fecerit ep̄us fm deū boc cū religiosorum[q] virorū consilio exequatur: vel si omnes forte neglexerit metropolitanus de ipsis fm deum absqz illorū cōtradictione disponat.

Alexan. iii. eboracen. archiepo.

Relatū est auribus nr̄is: ⁊ ifra Consul. t. t. r. q̄ cuz in late. cōcil. promissiōes facte ō ecclesiis nō vacantib⁹ sint cassate: ꝓtextu ap⁹. eoruz dictis: q̄ ꝓmissionib⁹ inituntur omitti non dz: qn ecclesie cū vacauerint de personis idoneis ordinent.

[k] Nulla ministeria. i. officia sive dignitates.

[l] Uacēt. Nō q̄ bñficiū añq̄ vacet. non pōt promitti. qō si fiat nō ualet. j. c. ꝓxi. ⁊ j. c. ti. extenor. Et sic obligatio nulla ꝯbit ex tali ꝓmissione: qz ē ꝯ ius. ar. ꝯ. s. ō preb. relatū. ⁊ ibi soluit imo ibi receptus fuit statim in fratrem.

[m] Cōdēnare. qz pactum de futura successione nō valet. C. de iuti'. sti. ex eo istrumento. C. de pact. l. vlt. nisi in cōsensu ei⁹ cuius ē hereditas. ut i. l. p̄dicta. C. de pac. codē mō. nō tz ꝓmissio de pbēda non uacāte ēt ō cōsensu ei⁹ qui tenet eā cū nulli possit eā cōcedē. j. ō iurepa. q̄ aūt i fi. si. in li. feud. i. ti. §. si vo episcopus.

[n] Infra sex mēses. tēpus istud sex mēsium incipit currere a tempore scie gnāliter. ⁊ non a tpe uacationis. j. e. qz. i fi. argu. ff. de calū. annus. C. qui admit. ad bo. pos. l. ii. ⁊ qui scit certiorari nō ꝯbuit. ff. de ac. emp. ⁊ uē. l. i. i fi. s. de elec. cū iter vniuersas. i fi. ⁊ expresse. s. de supplē. neg. prelat. lz. ⁊. s. de prebē. de multa. §. i. ar. Jtez tps istud vtile ē: qz tēpus illud nō currit a tpe suspēsionis sine quo eligere nō pūt. j. e. qz diuersitatē. ar. ꝯ q̄ currat. lz eligē nō possint. s. de elec. c. ult. Jtē nūqd pūt canonici eligē post tps elapsū? qdā dicūt q̄ sic. sz ō riū ē vez. q̄ nō possint. ⁊ si eligant. nō tenet electio. s. de supplen. neg. ꝓla. c. lz. ⁊. c. ult. nisi de patiētia tolleret. j. e. ti. litteras. qz ꝓ nō dato habetur qō ab illo dat: qui non pōt de iure donare. j. de iurepa. q̄ autem i fi. ar. ꝯ. ff. si quis cau. ⁊ si post tres. ff. de arbi. celsus. ⁊ auctoritate huius canonis semestri tpe statim elapso pōt eligere ille ad quē devoluta fuerit eligendi ptās nulla licentia a superiore petita. Et cōstitutio ista tm̄ locū hz ubi sūt distincte prebēde. ⁊ certus ē canonicoꝝ numer⁹ cōstitutus. j. e. ex parte. Jtē locū hz i dignitatib⁹ ⁊ personatibus omnib⁹ sed in episcopatibus ⁊ archiepiscopatibus olim locum non habebat j. eo. dilectus. Hodie locum habet in episcopatibus ⁊ archiepiscopatibus ⁊ abbatiis: ut potestas eligendi trāsferatur ad superiorē. sz min⁹ tps datur in his. s. trium mensium. s. de elec. ne pro defectu. Et ita i hs equipararantur. ⁊ differunt a minoribus bñficiis ⁊ dignitatibus: qz min⁹ tps dat pp maius periculum. quia mora piculosa est i talib⁹. s. de elec. cum inter. ⁊. s. at lite ñ cōte. quoniam frequēter. §. porro.

ei res non fuit tradita. ff. de fur. l. cū. qui emit. b.

a Proposuit. assignatiōe faciēda cū uacauerit eidem presbytero. ⁊ hoc ꝓbatur i antiqua cōpilatiōe. vbi ē illud uerbū faciēda. vñ ꝙ nihil ualuit. s. de ꝓben. iter cetera. ubi de hoc.

b Executore. dato forte sub hac forma. mandatū nostrum exequaris.

c Innestiuit. i. assignauit. ut patz ꝓ hoc quod dicit. s. e. assignatione prebende. cē. executor hoc fecē. ⁊ male. ut satis patz per litterā iferiorez. Sed littera illa ratū volens cē. ꝺicē vr. sed celestinus hoc iō dicit: ut excusaret de canum ⁊ assumeret cām cassandi collationē capituli: ⁊ h̄ satis pz per verba in no. factū. n. decāi fuit cā quare celestin⁹ cassauit cōcessionez capituli: alias non ꝺ buisset cassasse. s. de preben. dilectus fili us. g. non est alia rō. nisi quia ipe hoc noluit: quia de eo quod nihil est; pōt aliquid facere de conse. di. ii. reuera. versus. fi. ⁊. fi. s. de ꝓbē. c. ꝓ illorū. ibi. qꝺ ꝺ memorato magistro ꝓuide: cē.

Assignastis. vñ vr ꝙ nihil ualuit. s. ꝺ prebē. iter cetera. immo ualuit. vt. s. de p̄ bē. dilect⁹ fili⁹. ⁊ h̄ ꝓ bat per h̄. c. ut. j. pz vbi ꝺ hoc.

e Ratū. cuz effectu.

f Irritauit. i. irritū renūciauit io. imo ꝓ prie tenet vt sequentia probāt. ber.

g Innestiuit. per tale innestiturā. cōtulit ei ius canonie cū nihil prius habuerit ꝓ decanuz.

b De uacaturis. Inno. ⁊ cele. videt diuersi. Inno. nō uult hēre ratū factū, celestini: celestin⁹ vr hēre ratā inestiturā de ꝓbēda uacatura fcā ꝓ ōcanū: ubi dicit. ratū volēs factū decani haberi. cū tñ decanus non hēret illud i mādatis. Inno. uoluit hēre ratam innestituram ꝺ vacatura quia celestinus iuestiuerat presbyterꝫ de uacāte post cassationez cōcessiōis. ⁊ sic nō poterat ratā habere istitutionē ꝺ uacatura cū iam eet inestitus de uacāte per celestinū. nec etiā cele. ratā babuit innestiturā de uacatura. imo inestiuit illū de uacante. Ex hac decre. uolūt qdā dicere: ꝙ si papa mādat aliqué recipi i canonicū. ⁊ alius recipiatur ꝙ debet cassari. ut hic fecit celestinus. vnde signātur ꝯ. s. de prebē. dilectus. ii. ſz h̄ fecit cel. ex plenitudine ptātis ⁊ iuriā fecit illi instituto qué cassauit. cū de iure teneret electio. ut hic colligitur. b.

i Instituta. s. e. c. i. ⁊. s. de preben. dilectus.

k Supra ius. ꝓ nihilo dicit hoc; qz hic nō dispensat. sed propter h̄ dicit qz decan⁹ illū inestiuit ꝺ uacatura. ⁊ poterat illā cādē confirmar ⁊ ita dispēsasset sup̄ ius. ſz nō hēbat h̄ locū hic; qz celestin⁹ illū postea innestiuit de uacante.

l Dispēsare. nā ꝯ apostolū dispēsat. xxxiiii. di. lector. ⁊ ꝯ canōes apostoli. lxxii. di p̄sbyter. Itē ꝯ uetus testñ i decimis nō dādis. j. de decim. ex pte. ⁊. c. se. itē i uoto. j. ꝺ uo. ⁊ uo. redē. c. i. itē i iuramēto. xv. q. vi. c. ii. ⁊ s. de rescrip. cōstitutus. a ꝯrio sensu. De his duob⁹ dixi. s. de iureiur. ꝙto. tñ ꝯ uniuersalē ecclesie statū dispēsare ñ pōt. xxiii. q. i. memor suz nec pōt dispēsare vt monach⁹ hēat ꝓpium. j. de sta. mo. cū ad mōasteriū. i fi. nec ꝯ qttuor euāgelia. xv. di. sic. nec ꝯ ꝓceptū apostoli. xxv. q. i. sūt qdā qꝺ itelligo i his q̄ spectāt ad articulos fidei. itē ꝼm q̄sdā nō dispensat i scꝺo gradu cōsāguinitat⁹. s. de resti. spo. lras. quod nō ē nez j. de diuor. de⁹ q. qꝺ intelligo de collaterali.

m Innestitus. ꝓ talem innestituram cōtulit ei ius canonie. ber.

n Post cassationē. q̄ ad factum referas ꝼm io.

o Cōcessiōis. ar. exp̄ssū. ꝙ si papa mādat alicui dari p̄bēdā ⁊ detur alii teñet collatio ſz ꝯ mādatū. de h̄ ꝺ. s. ꝺ ꝓbē. dilectus. ii.

p Vacare. sic ergo vr ꝙ ꝓ sniam stati pdit dñūz. isti. de of. ind. §. ul. ꝯ id. ff. ꝺ reinen. in fundo. ⁊. C. de pac. l. traditiōib⁹. ⁊ isti. de re. diui. §. ꝓ traditionē. sed h̄ iō: qz papa cassauit cōcessionē illā a q̄ snia nō appellatur. vñ stati dñiū pditur.

q Assignet is. i. collatam dimittatis. uel itellige assignetis. i. conferatis itez ꝺ facto. sic. j. de iurepa. si vo. vel istā assignationē potes referre quo ad possessionē cū de iure eam habuerit per celestinū papā ⁊ ēt per decanū ꝺ mādato celestini. vñ ꝺ. s. ratū volentes hēre qꝺ ab eodē decano factuz fuerat vt dicebat. io. ſz fem ꝺcani nullum fuit: ut dictuz ē. s.

r Diuersitatez corpoz. qz quot sūt capita. tot sunt snie. de cōse. di. iiii. sicut i sacramentis. ff. ꝺ arbi. itē si unus. §. pricipaliter. ⁊ uolūtates hominū sunt uaric. ff. ad trebel. quia poterat. ⁊ illꝺ. Velle suū cuiqz ē. nec uoto uinit uno. item ouidius. Pectoribꝰ mores tot sūt quot i orbe figure.

s Aliis ecclesiis. sic. j. de excess. prela. ad aures. ⁊. xvi. q. vii. nullus omnino.

t Beneficioz. sic. s. de eta. ⁊ q̄. q̄ris. ⁊. xiii. q. i. §. i. circa fi. vernedū q̄ritis vsurpar qꝺ uestez non ē cē.

n Cōi p. cōfirmationē. n. non creatur ius nouū. s. de confir. ut. uel unti. cuz dilecta. c. i. ⁊ q̄ si per totū. sic ⁊ inouatio puil. j. de priuile. qz itētiōis. qz q cōfirmat nō donat. s. de fi. istru. iter dilectos. ⁊. ff. de iurisdi. om. iu. ⁊ qz. verū tñ tria operatur ꝓfirmatio. p cōfirmationē fit maioris auctis res. xi. di. quis nesciat. ⁊ si fuerit minus valida sit magis valida p cōfirmationez si ex certa scia h̄ fiat. s. de trāsactio. c. i. itē qz nullus pter auctē cōfirmātis pōt de illo iudicar s. de cōfirma. uti. c. i. ⁊. ii. q̄liter intelligat. ibi exponitur.

x Lateran. pcilii. s. e. nulla.

y suspensionis. ⁊ ita tps i quo gs eligere nō pōt nō currit. sed ꝓ. s. de elec. c. ult. sic ⁊ impedito agere non currit tps. C. de ānа except. l. i. §. ult. ⁊. C. de iure do. in rebus. sic nec tps deliberationis iputatur creditori. C. de iure deli. sancimus. §. dōec. in fi. ar. ff. quemad. serui. edmit. si gs alias §. vlt. ⁊. l. si locus. quando non currat prescriptio. dictū est de prescrip. illud. ⁊. c. cum non liceat. ⁊ hoc dicit littera ista. sed si ante suspensionē uel post absolutionem capitulum supplcuit negligentiā archiepi valebit factum capituli. ⁊ hoc ꝙ tps istud nō currit: intellige cum non est negligens in petenda absolutione: sicut archiepiscopus non fuit negligens: quia statim post suspēsionez suam iuit ad curiam pro absolutione. alias imputaretur ei. arg. c. dist. quoniam. ⁊ supra de rescrip. si autem. simile. ff. de regu. iur. ⁊ ꝓtest. ff. de re. mili. non omnes. §. qui captus. Lau.

z Negligentes. sicut cetere prescriptiones. s. de prescrip. vigilanti. ⁊. xvi. q. iii. §. potest.

⁊ Voluerit. Hec tamen bona ratio est. ⁊ ideo non preiudicat ei. C. de anna. except. l. i. §. ulti. ⁊. ff. de usur. cum quidam. §. si pupilio. arg. contra. ff. ex qui. ca. ma. item ei. item signatur contra. ꝙ suspensus eligat. j. de cle. mini. si celebrat. ⁊ ibi solvitur.

ꝯ A qua. Ex h̄ loco colligit ꝙ archiepus cet suspēsus ab offō ⁊ iurisdictione. ut dicebāt lau. ⁊ io. s. de cōsue. cum dilectus.

ꝝ Suspensus. sic ꝙ licet culpa sua inciderit in excommunicationem uel suspēsionem nō imputatur ei qꝺ ex illa culpa ꝓcesserit. xv. q. i. si concupiscentia. ⁊ c. iebriauerunt. ⁊ ē simile vbi culpa procedit ⁊ tamē nō iputātur ea que ex culpa sua processerūt. j. de spon. uenies ad nos. ff. de fur. l. uerū. ⁊. l. qui iniuric. in ꝓn. ff. de publi. ⁊ nec. sed hi qui. §. sinaūt. ar. ꝯ. l. di. sepe. ⁊. c. studeat. ff. quod me. causa. l. si mulier. io.

a Preter eius. qz dns papa pōt concedere prebendas siue fuerit negligēs siue uigilās. ar. ix. q. iii. per ꝓncipalē. C. de quadri. prescrip. l. bñ a zenone. ⁊. s. co. ꝓposuit. item ar. est hic. ꝙ bōa clerici dānati deuolnēda sūt i fiscū ecclesie. s. ꝺ clc. non resi. c. pe.

b Accessit. sic miles cōmeatu accepto reipublice. i. stipendiis quib⁹ cōmeare. i. abir. oz reipublice qꝺ abesse vr quouisqz i domo sua stat. cū ē i domo. nec abest

cã reipublice. ꝙdiu est in itinere habet priuilegium. ff. ex qui. cau. ma. l. miles. sed sed si est. ⁊. l. qui mittuntur. in fi. Sic ⁊ totum illud tempus quousq; receperat se in domum suam nõ currit.

a Notitie. sic. s. de sup. neg. pre. licet. De hoc dictum ẽ. s. eo. c. nulla. nã is qui nescit. potestatẽ experiendi non habet. ff. de calum. annus. in fi. ⁊. ii. q. vi. biduum. ⁊. ff. de edil. edic. cum sex menses.

b Cum nostris. de iure. de facto tamen non uacabat. vt. j. sequitur.

c Assignauerũt. Sed nũquid possunt hoc facere executores quibus hoc solum mandatum est: ut aliquos moneant recipere aliquem in fratrem eosdem si noluerint compellendo? videtur ꝙ sic: cuj omnia accessoria intelligantur sibi commissa. s. de offi. deleg. preterea. ⁊. c. prudentiam. i fi. ff. de procura. ad rem mobilem. ⁊. l. ad legatum Sed nõ est ita: quia forma mãdati diligenter est seruanda. s. de reseri. cum dilecta. ⁊. s. de offi. del. venerabilis. ⁊. xxvii. q. i. si custos. sed si mandetur sub hac forma: mãdatũ exequi tardetis. ſm ꝙ mandabatur istis executoribus. ut patet i integra tunc possunt facere quod dicit littera ista. ſm ꝙ isti fecerunt. Sed factum istorum effectum non habuit: qr non uacabat p̃positura de facto: ⁊ littere non ualebant impetrate tacita ueritate. vt dicit in fi. Si vo simpliciter mandetur sub hac forma. mandamus ut tales cõpellatis ut talẽ recipiãt in canonicũ ⁊ i fratrem: tũc nõ possũt illuj ponere i possessionem siue iucstire. sed simpliciter cõpellere. hoc vidi de facto. sed si mãdetur ut illũ mittat i possessionẽ preben de: nũquid possũt excõicare cõtradictores ⁊ impediẽtes. io. dicit ꝙ non: quia executio tantũ ⁊ nõ coertio eis mãdata ẽ. ego credo ꝙ possũt: quia illa executio nulla eẽt si coertionem aliquam non haberet. ff. de offi. delc. ex litteris. ⁊. ff. de iurisdi. om. iu. l. iii.

d Suggestionem. ex hoc videtur ꝙ si commissio p̃ falsi suggestionẽ sit ipetrata: ⁊ iudex eã secutus tulit sententiã. ꝙ snia non teneat ipso iure. ar. s. de reseri. cõstitutus. ⁊. s. de re. iudi. cũ. i. ⁊. a. ⁊. C. si ex falsis istru. falsam. secus vr̃ si eã nõ sequitur. ut i. c. cũ. i. ⁊ a. De hoc dictũ ẽ. s. de rescrip. ad audientiam. ii.

e De facto. ex hoc vr̃ ꝙ ad hoc vt reseriptũ nõ sit uiciosũ nõ solũ ea que iuris st narranda sũt. sed etiam ea q̃ sunt facti: pari ratione videtur ꝙ si ſm reseriptum non faciat mẽtionẽ prioris reseripti inualidi. ꝙ non ualeat secũdũ sed non ẽ ita s. de confir. vti bone: quia littere priores non dicũtur ꝓres sed nulle potius exceptiõe apposita. vii. q. i. factus ẽ. nec littere que nõ ualẽt õbẽt prestare ipedimentũ secũdis que valẽt. j. de iurepa. illud. ff. de le. i. si seruus legatus. §. si seruus. ff. de verbo. ob. si dari stupuler. vbi stipulatio que põt elidi p exceptionẽ ñ ipedit secũdã. sic possessio nõ oꝛ vacua quã alter quocũq; mõ possidet vel detinet. lz reuera nullus possessor sit. ff. de acti. emp. ⁊ uendi. l. ii. §. vacua. b.

f Possessio. s. que habetur ab eo. qui habet plures dignitates.

g Habet. Nõ ꝙ alicui possessio acquirit q̃q; qui habet plurimũ iuris ⁊ minimũ facti. ⁊ sic acquritur mihi possessio per seruũ uel per eũ quẽ habeo i potestate ut. ff. de acqui. pos. possessio quoq;. ⁊ tũc ignoranti acquiritur possessio ⁊ currit usucapio. ff. p soluto. l. ii. in fi. Quãdoq; possessio habet multũ iuris ⁊ facti: cum acquiritur per ꝓcuratorem: ⁊ ignoranti acquiritur: sed usucapio non ꝓcedit nisi scienti. C. de acqui. pos. l. i. ff. p sol. l. ii. cũ. l. seq. ⁊. ff. de acqui. pos. possessio quoq; §. ii. Quãdoq; possessio bz parũ iuris ⁊ plurimũ facti: ut illa que corpoꝝ nostro acquiritur: quia ibi anim⁹ noster necessarius ẽ. C. de acqui. pos. licet. Et tũc usucapio nõ ꝓcedit sine corporali possessione. ff. ex qui. ca. ma. l. deniq; si ẽptor. cuj l. se. ⁊ talis est hec possessio: quia bz plus hic facti q̃ iuris. immo nihil iuris bet hic nisi ostendat ꝙ post cõsecrationem prepositura iusta de cã fuerat ei cõcessa qr si haberet aligd iuris nõ cõpelleretur ad renũciandũ sine cã. xvi. q. vii. inuentũ non a tẽpore vacationis prebendarum: sed noticie ipsius potius volumus computari.

Dẽ basilien. epo ⁊ abbati sancte marie.

Cum nostris fuerit oliz auriboꝰ itimatũ ꝙ prepositura ecclesie lausañ. tẽpore tanto vacasset: vt ſm statuta late. conci. ad nos esset eiusdem donatio deuoluta: epo ⁊ canonicis lausañ. mãdamus: vt p̃posituram ipsaz thesaurario lausañ. cõferrent: quibusdã super hoc executoribus deputatis: ⁊ infra. Uerũ prefati epus ⁊ canonici lr̃is receptis pre posituraz ipsaz nõ vacare dixerunt: qr lz ille q prepositus fuerat in eccl̃m fuisset assumptus: ad ipam tñ p̃posituram post cõsecrationẽ suaz denuo fuerat ab ipsis canonicis electus: ⁊ eam sicut antea possidebat: qõ dicti executores dicentes cõtrariũ esse iuri: ipam prepositurã de iure b vacante auctoritate ap. prefatoꝝ thesaurario assignarũt c: ⁊ infra. Auditoꝝ igitur super hoc datus a nobis de mandato nr̃o decreuit: vt qõ a memoratis executoribus factũ fuerat obtẽtu litteraruz nr̃aruz: eo ꝙ per falsi suggestionez d: ⁊ veri suppressionẽ fuerãt impetrate: cũ prepositura illa nõ vacaret defacto e: qr talis possessio f pl⁹ habet g facti q̃ iuris: bꝛetur irritũ ⁊ inane. Nos vero sniam eiusdem ratã habentes: mãdamus: quatenus ni si predictus epus sufficiẽter ostẽderit: ꝙ vel ex indulgentia se. ap. speciali: vel ex alia iusta cã h ⁊ necessaria sibi post cõsecrationẽ suã prepositura cõcessa fuerit memoꝛata: ipm ad resignationez ipsius si noluerit compellatis: deinde lausañ. capitulũ ad conferẽdam eaz thesaurario supra dicto diligẽtius iducere i ꝓcuretis.

Dem archi. richimundie.

Post electionẽ ⁊ cõfirmationẽ k epi elien. vacante archidiaconatu richimũdie: quẽ tenuerat eboraceñ. archiep̃us: eum tibi propria liberalitate cõcessit: dans eboracẽ. capitulo in mandatis: vt te in archidiaconuz recipere ꝓcurarẽt: cuius noluerũt mandato parer̃: quia preno. inter alia que decano ⁊ capitulo eboraceñ. suo priuilegio noscitur i dulsisse ordinationẽ l canonicoꝝ seu psonaruz liberã esse decreuit: vt vilicet idonea ⁊ honesta psona: cui archie. uacãtem in ecclesia eboracẽ. p̃bendã vel dignitatẽ duxerit cõferendam: ſm antiquã ipsius ecclesie cõsuetudinẽ p̃sentaretur decano ⁊ capitulo supradictis: ⁊ infra. Siquis contra consuetudinẽ huiusmodi i ecclesia ipsa esset p aliquẽ introductus nec pro psona nec pro canonico baberetur. Qõ si archiep̃us infra terminuz lat. conci. ſm formã p̃scriptã psone idonee nõ cõferret: liceret decano ⁊ capitulo auc. ap. iuxta eiusdẽ conci. statuta cõferre. Cum igitur i lr̃is archiep̃i directis capitulo õ de cano mẽtio nullatenus m haberetur. per cuius manum debebas in capitulo inuestiri: eius mandato extitit contradictum: ⁊ infra. Ipsius igitur institutione n propter premissas rationes a capitulo reprobata: o ipsi intelligentes archidiaconatus donationem ad eos: tam auctoꝛitate lateraneñ. concilii: q̃ indulti sibi priuilegii deuolutam. r. de sancto cadmundo, illum vnanimiter contulerunt inuestientes eundem de ipso ⁊ solemniter installantes. Processu vero temporis prefatus archiep̃s

b Causa. Nota ꝙ ex iusta cã põt quis babere plures dignitates ſm antiqua iura iconsulto dño papa ut hic colligitur. bodie uero nõ licet sine spãli dispẽsatione dñi pape. s. õ pbẽ. õ multa. iusta cã possz eẽ pauptas epat⁹. ar. x. q. iii. ymio. ⁊. s. õ pbẽ. exposuisti. sz põe ꝙ aligs bñs bñficiũ cũ cura aiaꝝ recipit aliõ bñficiũ cũ cura aiaꝝ ⁊ nihilominus retiet pmũ qõ vacat iõ iur̃. ali⁹ dicẽs bñficiũ vacar̃ ipetrauit lr̃as a dño papa ad õlegatũ ut illõ bñficiũ sibi ꝓferat si ẽ ita nulla mẽtõe habita i lr̃is õ tali possessiõe nũqd ualẽt lr̃e: taliter petrate? Credo ꝙ ualeãt ⁊ sicut ille ad quẽ ptinet collatio illi⁹ bñficii põt illõ cõferre possessore irrequisito. ut dicẽ õcre. illa õ multa. ⁊. s. de elec. cũ i cũctz. q̃ logtur i epo fiẽ b. ita õlegat⁹ iste põt cõferre bñficiũ illõ. cũ i b eãdem bẽat ptãrẽ obstãte ꝙ de bi lr̃is mẽtio ñ br̃: sz b ñ uo uert lre qr ex noua cã potuit eligi õ nouo p⁹ suaz cõsecrationẽ ad ꝓpositurã cãdẽ uacãtẽ. p ut p papa mãdat igri sec⁹ si ñ fuisset postea electꝰ sz p̃positurã retinuisset ex ꝑma cõcessiõe. credo ꝙ tenuissz collatio executoꝝ p õcre. p dictas. vel dicas lr̃as tales ñ valẽ iure nouo illi⁹ õcre. õ multa. Et idẽ credo i psonatib⁹ ⁊ bñficiis curã aiaꝝ habẽtibus. sec⁹ i bñficiis simplicib⁹. aut si unũ beneficiũ sit cũ cura uel psonatu. ⁊ aliud sine cura uel psonatu. tũc ẽ faciẽda mẽtio de possessiõe facti. a las non ualẽt. b.

i Inducere ꝓcuretis. Et nũquid p̃t ad lr̃ eos cõpellere ut eũ recipiant. ſm ꝙ p̃t eꝑm compellere ut renunciet. non credo ꝙ possint cõpellere eos. quia monitores tantum esse uidentur.

k Post electionẽ. cõfirmationẽ. supple ⁊ cõsecrationẽ. qr aliaſ ñ oꝛ vacar̃ plene. s. õ elec. cũ i cũctis ipse electus cõsensit. ut archidiaconatus ipsi⁹ daretur magistro. b. ⁊ sic uere vacauit.

l Ordinationẽ. i. institutionẽ. Sz õ. j. e. c. i. v. ꝙ si archiep̃s. j. terminũ laterañ. cõci. ſm p̃scriptã formã psone idonee nõ cõferret. So. ad capitulũ ⁊ decanum pertinet institutio i capitulo ⁊ i stallo. ad archiep̃m autem pertinet institutio in prebenda ⁊ dignitate. i. collatio bñficii uel dignitatis. ut. j. ver. persone idonee.

m Nullaten⁹. nec erat necesse facẽ mẽtionẽ õ pte. i. õcano. cũ ps tenear̃ i toto. xciiii. di. legim⁹. i fi. ⁊. xiii. q. v. penale. õ cõse. di. v. ñ mediocrit ff. qõ me. cã. l. i. ff. õ reg. iu. i toto. sic ẽt eps i ecclesia. vii. q. i. scir̃. sic populi cõtinẽt senatores. isti. õ iu. natu. §. plebs. sic ⁊ familie appellatione ipe dñs familie continetur. ff. õ v. si. familie. q̃q; tñ noie ecclesie ñ cõpbẽdir̃ eps. lxiii. di. §. ex bis. ⁊. j. õ. v. si. cũ clerici. ⁊. lvi. di. apostolica ⁊. j. õ testa. reqsisti. ar. õ p̃dicta. ꝙ pl⁹ valet spãlis noiatio q̃ gnãlis. xxiii. di. quan q̃. cũ suis cõcor. ⁊. s. de reseri. sedes apostolica. cum suis concor. ⁊. c. eam te. io.

n Institutiõe. i. collatione.

o Reprobata. i. non admissa.

a Resignationē. hoc proponebatur. sed non fuit probatum sed si p̄baretur: quia tamen petebatur confirmatio rōne prime concessionis que non tenuit non prodesset. sed forte non tenuisset rōe secūde cōcessionis ab archiepō facte imo vī q̄ nō: dūmodo locū niuētis sciēter occupauerit. i. q. i. i primis. vsus prin.

post resignationē[a] ⁊ abiurationē a te factam ⁊ receptam ab ipso eidem. r. archidiaconatum contulit antedictus qui archidiaconatum ipsum tam ratione p̄me q̄ secunde concessionis sibi assignatus per sedem apostolicā petiit confirmari[b]: ⁊ infra. Quoniā constitit[c] nobis archidiaconum predictum tibi per eboracēn. archiepiscopum primitus fuisse concessum: ⁊ q̄ institutione[d] facta per ipsum ſm iuris ordinem minime reprobata[e]: archidiaconatus non vacans non potuit nec debuit in alium rite transferri: memorato. r. qui cōtra iustitie regulam[f] in archidiaconatum alterius prouebi se consensit: sup eo duxim⁹ silentium imponendum: sententialiter decernentes: vt institutio facta p̄ archiepiscopum de te sortiatur effectum[g]. Exinde si super renunciatione[h] vel abiuratione vel aliquo p̄missorum aliquis qui uelit ⁊ ualeat aduersus quicquam duxerit proponendum: ordine poterit iudiciario experiri.

b Confirmari. Ex hac littera videt q̄ r. erat in possessione archidiaconatus: ⁊ hoc petebat ei restitui: quia agebat possessorio contra. r. vt dicitur in glo. de his. Contra tamen dicit decre. ſ. de testi. constitutus. vbi dicitur q̄ bo. non spoliauit istum. r. sed littera illa inferior scilicet super eo duximus silētium imponendum ⁊c. potius ostēdit q̄ ageretur de proprietate: quod ueriusꝑ to ex eo quod dicit petiit cōfirmari: si actū fuisset possessorio ō r. non fuisset condemnatus super ipso archidiaconatu: sed super possessione ipsius uel quasi.

c Constitit. per confessionem. r. ut patz in antiqua decre.

d Institutione. de te facta.

d Reprobata. que primo debuit reprobari antequam transitus fieret ad secundam. ſ. de elec. consideranimus. ⁊. c. bōe memorie. ii.

f Regulam. ſ. e. c. i. ⁊. vii. q. i. non furē.

g Effectum. q⁹ non constitit q̄ tp̄us sex mensium fuisset elapsum ex responsione r. vt p⁹ in antiqua.

h Renunciatione de his enim coram papa fuit propositū sed non probatum vt dixi. Sz io. dixit q̄ siue hoc probatū: fuisset siue nō ex quo iudex p̄cessit ad sniam: amplius audiri non debet. ſ. de re iud. inter monesterium. ⁊. c. fuborta: ⁊ ideo non admisit eū in modū exceptiōis quia calumnioſe hoc obiicere uidebatur. vñ licet non admittatur i modū exceptiōis: admittitur in modū accusationis sic. ſ. de appel. cōstitutus. i fi. ubi de hoc. Vel intentabat possessoriuz unde nō habet locum hic talis exceptio. ſ. de resti. spol. c. ii. ex ātiqua bene colligitur q̄ possessoriū itētabatur. uel ideo nō fuit auditus iste r. quia si uellet probare q̄ alter renūciasset uel abiuasset. ꝓpterea ñ obtinuisset. exquo sua electio non tenebat. arg. ſ. de rescrip. olim. ⁊ idē r. nitebatur ex concessione capituli q̄ non tenebat. argu. ſ. de rescrip. olim. vel illa ē potior cā quare hec p̄t postea opponi: ne uidelicet per subreptionē habeat dignitatē: q⁹ si renūciauerit vel abiurauerit uel p⁹ tēpus elapsū electus fuerit nō pōt licite remanere: q⁹ nō h⁹ canonicū ingressū. ſ. de elec. cum dilectus. ſ. de ap. constitutus. Et sic patet q̄ talis snia siue cōfirmatio nihil noui tribuit: si probabit aligd ō p̄missis: ⁊ ita quasi sub cōditiōe sniauit papa. Itē bēs hic q̄ mora pōt purgari. Be hoc dixi. ſ. e. nulla.

k Non extitit. ideo tibi nō nocet. C. de proba. cū precibus. sz nocet ipsis cōfitētib⁹. C. de fid. instru. l. iii. vnde puniri p̄t tanq̄ cōfes. si. ſ. de confes. cum super.

Posse. q⁹ frustra legis auxiliū iuocat qui cōmittit in legem. i. ō usur. q⁹ frustra. ⁊ mutua delicta pari cōpēsatiōe tollūtur. i. de adulter. c. pe ⁊. c. ylt. ff. de do. l. si duo. ff. solu. ma. viro. ſ. de excep. cum ecclesiastice. Ar. ō. i. ō symo. ueniens. ⁊. i. c. ex tenore. ubi de hoc. Preterea turpitudinem suā allegabant. vnde non debuerunt audiri. i. de dona. iter dilectos. Et sic obstat alicui proprium factū lz sit iniustum. sic. ſ. de cle. coniuga. diuersis fallaciis. ⁊ ō fil. presby. ueniēs. xxviii. di. diacōi. ff. de adop. post mortem. ff. de serui. rusti. predi. per fundū. Ar. ō. lv. di. penitentes. xxxv. q. ix. q̄ quis. ſ. de preben. cum nō ignores. sed none in pari causa turpitudinis potior est cōditio excipientis. ff. de condi. ob. turp. causam. ubi autez. ſ. de prebē. relatum. ⁊. c. dilecti. Item contra. i. eo. ex tenore. sol. hic clericus ille iam erat receptus in canonicum: ⁊ ideo potior fuit eius conditio. secus si ꝓmissionē solum habuisset: vel receptus, fuisset ad proximā vacaturam: que non tenet. i. eo. ex tenore. ⁊ ſ. e. c. ii. ⁊. iii. ⁊ quia probatū nō fuit q̄ contra concilium receptus fuisset hoc potius soluit ō riū.

l Idem episcopo ⁊ magistro. p. canonico bildeseneñ.

Litteras vestras accepimus: q̄ cum pro. d. clerico vobis scripserimus: vt eum de prebenda vacāte sancti vuiscardi bremeñ. quaz dicebat ad donationem nostram fuisse: iuxta lateran. conci. statuta deuolutam curaretis auctoritate apo. inuestire: ⁊ infra. De facto fuit propositum[m] coram nobis q̄. b. prepositus quōdam simplex canonicus eiusdē ecclesie de ipsa in maiori ecclesia in canonicum est electus[o]: ⁊ postmodum anni spacio euoluto in ipsa ecclesia sancti vuiscardi in prepositum est assumptus: priorem prebendaz nihilominus retinens: quamdiu ipsa ecclesia tunc habebat. Sed prepositus allegabat contra: q̄ erat ex cōsuetudine[p] generali: q̄ vnus in eadē ecclesia plures haberet prebendas ⁊ cum archiepiscopus bremeñ. prepositum ipsum de prepositura in plena synodo inuestiret: tam preposituram illam q̄ prebendam ei de canonicorum confirmauit[q] assensu: ⁊ infra Unde cum vobis dubium videret vtrum cum aliquis de vna prebēda eligit ad aliam: statim prior vacare incipiat: an per sententiaz debeat abdicari eidem: an propter confirmationem huiusmodi: que superius ē expressa: p̄benda illa dici debeat nō vacare: nos consulere voluisti. Cū igitur si ita est: prebenda illa ⁊ si nō de facto: de iure tamen vacare noscatur[r]: mandamus: quatenus dictū p̄positum: vt illam sine difficultate resignet appel. remo. cogatis: quā cū de facto vacauerit: clerico memorato conferre curetis.

m Prebenda. Nota q̄ qui receptus est in canonicum diu p̄benda carere non debet. sic. ſ. de preben. ⁊ dig. relatum. ⁊. c. dilectus. Sed illa dilectus contradicere videtur. ibi enim mādat papa q̄ distributiōes quotidiane conferātur: ⁊ hic expectat quousqz uacauerit beneficium: quare non mādat hic dari distributiones? respōdeo hic fuit receptus simpliciter i ffem ⁊ socium nulla mentione habita de aliqua uacatura: ⁊ sic debet expectare uacatura. ut hic dicitur. ⁊ in. c. dilectus fuit receptus in fratrem ita q̄ nihil perciperet nisi loco proxime uacature: quod non licuit: ⁊ ideo fuit illud cassatuz. unde papa noluit q̄ illi darent ecclesiasticas distributiones propter vicium expressum: quod credo fuisse factum ex gratia. hic uoluit facere hanc gratiam: antequam iste. t. fuit receptus in fratrem vacauit prebenda. ⁊ alius eam habuit. hic habetur in itegra.

n Litteras. propositum ab ipso. d. clerico.

o Electus. nihilominus retinuit prebendam ⁊ canoniam minoris ecclesie prout sequit.

p Ex consuetudine. Hec consuetudo potius fuit censenda corrupteia. ſ. de consuetu. ad nostram. ⁊ duobus. c. seq. quia quot prebēde uel personat⁹ fūt i ecclesia. tot canonici debent cōstitui. ar. ſ. e. nulla. ⁊. ſ. de isti. i ecclesia. ⁊. lxxxix. di. singula. ⁊. ſ. de preben. multa.

q Confirmauit. qō facere nō potuit. ſ. de elec. dudum. ii.

r Noscatur. p̄ hoc vī q̄ eps nō pōt alicui cōferre plura bñficia. ſ. de preben. ō multa: quia nō potest dispensare quod aliquis habeat plures ecclesias vel prebendas intitulatas. lxx. di. sanctorum. Item. eoipso quod transiuit ad secundā ecclesiam vacauit prima. xxi. q. ii. si quis trāslatus. ⁊. ſ. de elec. cum in cunctis. ⁊ ſ. de preben. de multa. ⁊ ē sim. ff. de re iud. l. iiii. §. si quis ex conuentione. ff. de diuor. l. ulti. in fi. Et hec que dicta sunt locum habent quādo recipit secundam ecclesiam tanquam intitulatam cum cura aiarum. secus si recipiat simplex beneficium. quia per constitutionem illam. ſ. de preben. de multa. non uidetur episcopis adempta dispensandi facultas circa beneficia simplicia. uel circa beneficiuz ⁊ ecclesiam sed in personatibus ⁊ bñficiis curam aiarum habentibus: sz ut i eadem ecclesia habeat quis plura bebeficia eps dispensare non potest ut hic colligitur: cum dicatur quod talis pbēda de iure uacet: non obstante confirmatione archiepi predicti. ꝓterea simile habes. ſ. eo. cuz nostris. ff. ad municip. l. municipes. ii. ⁊. C. de pac. do. si mulier. xxvi. d. achatius. in fi. Ar. ō. ff. de ac. ⁊ obli. q̄tiēs ⁊. C. de rei vx. ac. l. una. §. sciendū. io. Be hac dispensatione dixi. ſ. de preben. de multa. sed melius. ſ. de elec. dudum. in glo. Vel dic quod ideo confirmatio non ualuit: quia per talem confirmationem nō intendebat dispensare cuz illo quia semper ē necessarium ut dispensatio exprimatur. i. de scisma. c. ii. ⁊ ita cōfirmatio non ualuit cū i am vacaret de iure: licet non de factō: nec archiepiscopus intendebat dispensare cum ipso: ⁊ si causa fuisset poterat dispensare cū ipso. ut. ſ. eo. cuz nostris. b.

a Ex parte. opponere. vñ ergo q̄ duo vel tres de collegio defendere p̄sūt ip̄m collegium inuitis aliis sicut ꝛ agē. xii. q. ii. liceat. ff. de liber. causa. l. ii. ꝛ. iii. Sed tamē isti reportauerūt p̄riam sententiam: quia nihil rationabile ostenderūt: quare possent ceteris obuiare. Et est ar. q̄ si unus canonicus velit agere p̄ ecclesia q̄ nō sit necesse ostendere litteras de rato. sed hoc nō ē nec. ꝫ. de iud. cām. ꝛ ꝛ. ꝫ. de offi. dele. corā. Et ē hic notandū q̄ unus uel duo p̄sūt se opponere p̄ defensione ecclesie: si rōabilem cām ostendāt. j. de his que fi. a ma. par. ca. cuz in cūctis. ꝛ hic.

b Pars. nota q̄ dominus papa supplet hic de facto. de hoc dictum est. ꝫ. de elec. cum nobis ꝛ. ꝫ. de ap. bōe.

c Distincte. Et ita p̄bēde distincte nō sūt: nec certus canonicorum numerus diffinitus nō dō vacare prebēda: nec locum hz sua cōstitutio. ꝫ. eo. nulla. ut hic patet. sic ēt dicit cōiter de viuentibus q̄ non deb ēt facere portiones inter se. arg. xii. q. i. quia tua. Ibi ergo non dicitur vacare prebēda: sed ubi certū quid datur quottidie cuilibet persone per se uiuenti ꝛ ubi est certꝰ numerus tm̄ cōstitutus. Lau.

d Capitulū. argu. q̄ si aliqua ratio allegatur ꝛ alia rō mouet iudicem que ñ allegatur iudex ex officio suo potest eā suppleꝛ ꝛ scōm illā procedere. ꝫ. de ele. cū nobis. ff. de peculio. quesitū §. pe. ꝛ. ff. depositi. l. i. §. si apud ꝛ. ff. de pe. here. l. ult. Sed arg. ꝓ. ō iud. examinata.

e Suppetant. hoc sp cōsiderā dū ē. ꝫ. de isti. c. i. ꝛ. c. auctoritate. C. de sacrosan. ec. l. in eccles is. ꝛ. ꝫ. ō uit. ꝛ bo. cleri. c. q̄m ut ait. Et ita obtinet hic ps ista. ñ ex illa cā quā allegauit p̄ se. s. in stitutionē cp̄i ꝛ archiep̄i: ſz q̄ papa inuenit eos istitutos p̄ epz de consensu capituli: ꝛ si certus numerus esset constitutus. ad huc non ualebat institutio archiepiscopi uel episcopi: cū potestas conferendi prebendas illas translatus fuisset ad papam: cū iam per quattuor annos uacauisset. ꝫ. e. nulla.

f Cōsuetudinem. Nota q̄ cū domin⁹ papa scribit p̄ aliquo eligendo semp̄ faciēda ē iterp̄ratio scōm cōsuetudinē ecclesie illius. ꝫ. de consuetudine. cum oli. nec. n. minuēdi sūt reddit⁹ consueti. j. de censi. prohibem⁹ ꝛ quilibet eum gradū ꝛ honorem retineat: quez ex consuetudine pristine conditiōis meruit. C. de offi. p̄fe. vr. l. ul. Et ita licet nō sit numerus constitut⁹ tamen tot sunt ibi cōstituēdi qō consueuerunt ibi ee. dū tamen sufficiant facultates alias si nō sufficerent. deberet reduci numerus ille ad eū numerum q̄ possent congrue sustentari. in autē. ut deter. sit nu. cle. in ul. colū. col. ii. §. inuestigantes. b.

g c Onstitus. canonice. Hoc enim intelligebatur in illa concessione. ut persone idonee ꝛ mō canonico illā cōferret. ꝫ. de elec. causaz q̄. ꝛ. ar. j. ut ec. bñfi. ut nostrum. ff. de serui. sicut. ff. de ritu nup. q̄ q̄. Sed quid si ille conferat idigno nunquid iterꝫ posset dare? certe nō. ꝫ. de elec. cū in cunctis. idem credo si electus ille non vult consentire: quia ius redit ad pristinū statum. ꝫ. de elec. cuz vintoñ. ar. Sed nunquid eps ꝛ capitulū eam dare p̄sūt: ita q̄ dolus p̄curatoris ñ obest dño. ff. de dolo ꝛ elegāter. §. pe. ꝫ. de resti. i ite. c. ii. ꝛ. ꝫ. vt lite non conte. c. i. vbi de hoc. uim. Sed pōe q̄ eps ante collationem ipsius. b. cōferat eam: nunquid valet collatio? si clausula illa si contra fecerit: decernimus irritum ꝛ iane ꝛc. adiecta fuisset tunc nō posset cōferre. ꝫ. de preben. iter cetera. alias si eps cōferret credo q̄ collatio teneret. ꝫ. de p̄bē. dilectus filius. g. h. b.

b Concessionis. sic. ꝫ. de prebē. relatum non. n. reuocatur perfecta donatio. xxi. q. ii. non. n. ꝛ. C. de usuca. p̄ donato. l. ult. ꝛ. C. de cōdi. ob cām da. cum ancillaz

Ex parte basteñ. ecclesie nostris est auribus intimatuz: q̄ cum quedam prebende in ipsa per quatuor ꝛ amplius vacauissent: basteñ. ep̄us quosdam ibidez instituit cre/dens sibi hoc ex laterañ. conci. licere: instituti aūt sciētes nō esse firmā i stitutionem huiusmodi: ad medio/lanensez archiepiscopū recurerunt qui eosdem in canonicos basteñ. ecclesie ordinauit: ꝛ in corporalez possessionem prebendarum induxit capitulo eiusdez ecclesie prebente as/sensum: tribus tantuz exceptis: qui se institutioni huiusmodi oppone/re curauerūt: ꝛ infra. Tandē vtraq̄z pars concorditer est confessa: q̄ in predicta ecclesia non erāt distincte prebende nec canonicorum nume/rus erat certus. Nos igitur intelle xim⁹ euidenter statutū laterañ. cōcilii de beneficiis vltra sex mēses vacantibus locuz in hoc articulo nulla tenus habuisse: ꝛ si forte basteñ. ec/clesia canonicorū pateretur defectū vnde institutio per archiepiscopuz vel ep̄m facta occasione concilii memorati carer debz robore firmitatis Quia vero totum capituluz tribus exceptis predictoruz receptionem affectat: nec ab illis tribus aliqd rationabile contra ipsos obiectum est ꝛ ostensuz: mandamus: quatenus si basteñ. ecclesie suppetant facultates ſm consuetudinez hactenus obseruatam predictos clericos p̄o canonicis faciatis haberi.

Item ep̄o ꝛ capitulo laudoneñ.

Constitutus i presentia nostra b. ecclesie vestre canonic⁹ bumiliter intimauit: q̄ tu frater archi/episcope potestatem ei dedisti sacerdotalem conferendi prebendā que primo in ecclesia vestra esset vacatura. ꝛ remeñ. archiepiscopus tūc ap. se. le. vobis filii capituli auctoritate nostra precepit: vt cum prebēda ip sa vacaret: personaz illam cui vellet eam. b. conferre sine interpositione alterius persone reciperetis ad ip/sam: ꝛ infra. Quo circa mandamus quatenus personam illaz cui memoratus. b. sacerdotalez prebendā cū contigerit eā vacare: duxerit cano/nice conferendam sine cōtradictiōe qualiber admittatis: ꝛ tu interiz frater archiepiscope prebendam hui⁹ modi contra formaz concessionis tue conferre alicui non presumas: ꝛ infra. Quia vero cōcessiones tales si ad consequentiā traherentur: fieri possent in fraudem canonice sanctōnis per quaz probibentur ecclesia/stica beneficia concedi siue promitti anteq̄ vacēt: volumus q̄ huiusmōi occasione mandati qō gratiam cōtinet personalem vel specialem frau/dem adbibere volentibus licentia concedatur.

Item.

Dilectus filius magister gu. canonicus vester nobis suggesſit: q̄ cum episcopo vestro viam vniuerse carnis ingresso archiepiscop⁹ sancte seuerine asserens: q̄ propter negligentiam vestram ad ipsuz erat eligendi auctoritas deuoluta: in episcopum uestruz eligit eundē. Nos igitur attendentes: q̄ canon latera. conci. ab alexandro papa contra negligentes editus ad archiepiscopatum uel episcopatum non solet extē di: sed ad personatus alios ꝛ minora ecclesiastica bñficia coartari electionem huiusmodi iustitia cassari/mus exigente.

Item priori bostē. ꝛ subpriori sancti fridi.

Ex tenore litterarum vestraruz accepimus: q̄ cum causaz que inter. i. clericum ex vna parte: ꝛ abbatē ꝛ conuentum de bello ex altera super prouisione uertebatur ipsius ꝛ infra. Dictus clericus post litē cō testatam chartam quandam monachorum exhibuit continentem: q̄ p̄ maz ecclesiam ad do nationē suā spectantem assignarent eidem: ꝛ infra. Nos igitur attendentes q̄ promissio predicta non tenet: vtpote cōtra statuta late. conci. attentata: mādamus: quatenus memorato clerico super boc silentium imponentes ab

pape. simile. iii. q. vi. boc q̄ppe. sed nūqd eps pōt istud ius ōle gare alii cū illud sibi cōpetat. Ar. q̄ sic. ꝫ. de elec. suffraganeis de cōse. di. i. missarū ꝛ. c. nullus. ii. maxie cū istituere sit iurisdi ctiōis nō ep̄alis offi/cii. ꝫ. de elec. nosti. ꝛ c. trāsmissa. Rūdeo i genere pōt eps ex cā delegare tā istitutionē q̄ administrationē rez suaz. xvi. q. i. statuimus. ꝛ. ꝫ. dei sti. ex frequētib⁹. sed nō i spē per hanc decre. ꝛ. j. e. c. ult. q̄ illō posset fieri i fraudez cōstitutionis. ꝫ. e. nulla. Verūtamē ius instituendi i aliqua ecclesia donare posset j. de don. pastoralis ar. ꝓ. j. de iurepa. cuz dilectus. vbi legatus reseruat sibi donationē prime uacature ioā.

i In fraudē. Nō. b ar. q̄ si aliquid p̄hibetur vna uia. nō cēdit alia uia. q̄ fraus fit legi. sic. ꝫ. ō. peura. tue fraternitati. vbi de b. ꝛ optie bēs b. ff. de tuto. ꝛ curato. si rē. §. i. ꝛ. ff. de cō di. isti. q̄ sub cōditione. §. si quis. ꝛ. ff. de bo. liber. q̄ritur. ꝛ. C. si mācipiū. ita venerit ne p̄ sti. l. ult. ff. ad mace. l. iii. §. is aūt. i fi. ꝛ. ff. de spō. l. ofo. ꝛ. j. ō p̄uil. q̄to. ubi ō hoc.

k d Dilectus. extē di. Hodie vo si cathedralis ecclesia uel regularis per tres mēses uacauerit. eligendi potestas deuoluit ad primū superiorē. ꝫ. de elec. ne p̄ defectu. Et ita hodie naleret talis electio facta p⁹ tres mēses. Cōstitutio illa. ꝫ. c. nulla. loquitur de minorib⁹ dignitatib⁹ ꝛ beneficiis. vñ ñ extēditur ad ep̄atus uel archiep̄atus. sed poterat cōferre eos ante illius canonis. l. di. postq̄. ꝛ. lxiii. di. obeūtib⁹. vñ nō ualuit hic electio facta ante ipsius. illa ne p̄ ōfectu. locū hz tm̄ i ep̄atibus archiep̄atibus ꝛ abbatiis. ber.

l Ex tenore. quādā. sibi imputz q̄ chartā huiusmōi ō se exhibuit: q̄ potuit p̄uidere an ei p̄desset vel obesset. ſi. ꝫ. de fi. ſistru. ſiputari de prescrip. c. pe. ad fi.

m Statuta. ꝫ. e. nulla. ꝛ. c. relatū. Hic auditi fuerūt monachi isti turpitudinem suā allegātes i odiū illius recipientis turpē promissionē. xxviii. di. diaconi. sic auditur quis ubi uertitur periculū aie. ꝫ. de re iudi. lator. ꝛ. c. cōsanguinei. imo generaliter i excipiēdo bene pōt quis allegare turpitudinē suā. ff. de cōdi. ob tur. cām. per totū. ꝛ ēt i agēdo cum eam allegat ō cū qui eā exegit. C. de iureiur. l. i. ꝛ. ii. Ar. ꝓ. ꝫ. eo. cū sup qōe. sed ibi soluitur plus fuit ibi processum: quia receptus fuit in canonicum. Hic sola promissio intercuenit: quia ibi non fuit probatū. q̄ ō

cōciliū ille recept⁹ fuisset: alioquin bñ fuisset repulsus. ber.

a Accedēs. casibus. Generalior ē. n. ista cōcessio cū potero: quā ista cū uacabit: nec etiā in ea contingit expectare morte alteri⁹ sicut in alia: nā pñt aliqui priuari ecclesiis .s. de prebē. referēte. Itē qñ qz aliqui renūciāt. Itē qz pñt aliqui adiūgi aliis tāq̄ socii in ecclesia. Itē pñt fieri ō una p̄ bēda due. s. de p̄bē. vacāte. Item qz pñt augeri facultates ex testō alicui⁹ vel dōatiōe: ꝛ sic nō semper timeꝛ q̄ aligs ōsideret morte alteri⁹ q̄ fuit cā huius ꝓhibitionis. ut. s. co. c. ii. Sepe. n. permittitur aliquid i genere qđ nō permittitur in specie xiii. q. ii. non estimemus. xxiii. q. iii. non potest. ff. de questi. l. i. §. qđem. ꝛ. s. ō offi. or. si sacerdos. Eodem mō vī q̄ huius modi ꝓmissio valeat. ꝓmitto tibi bñficium ecclesiasticum, cum sit generalis.

b Postulastis. nisi. mutat casū qñ. s. non pertinet simul ad ep̄m ꝛ capitulum ius elegendi. s. de offi. del. cōsultationibus.

c Canonicus. Hic qz q̄ vbi eligendi ius communiter pertiet ad episcopū ꝛ capitulum huiusmōi ius eligēdi nō deuoluiꝛ de vno ad aliuz. Be hoc ēt dictū fuit. s. ō of. or. irrefragabili. Sed q̄liter eps pōt stare i capitulo quasi canonicus: qz q̄cito fuit cōsecratus in ep̄m vacant priora bñficia sua. s. ō elec. cū in cūctis. ꝛ municeps ē ō sūt senatoriam dignitat⁹ adept⁹. ff. ad mu. l. municeps. nec pōt dici q̄ eligi possit postea i canonicū: qz hz hō oporteret ipsū cōfirmaꝛ suā ꝓpriā electionē. qđ eē non debet. s. de isti. cū ad nostram. Pōt dici. q̄ licet dignitates p̄ores perdat. ius tñ canonici retinet: nō quod prius hēbat. sed qđ eps prius cōsuenit habere per uicariū. eoipso q̄ quis eligitur i ep̄m. eligitur ad tale ius canonici de consuetudine loci. ꝛ ex cā itelligo hāc cōsuetudinē introductā fuisse. ar. s. e. cū nostris. Sed obiicio fortius. si eps eligitur quasi canonic⁹ de nouo electus ergo in eligendo nō hz primā vocē: qz sic eligeret seipsū q̄ eē non dz. s. de insti. cū ad nram. Dixit io. q̄ illud ius canonici ad quod electus ē eps. ē priuilegiatum ꝛ excedit alia iura. ꝛ hoc ideo qz illud ius annexū epali ē dignitati. ꝛ rōe cōnexitatis sepe sortitur aliquis priuilegiū. ut. xviii. q. iiii. si quis ꝓtumax. ff. de rei ven. que religiosis. ꝛ. s. de iudi. q̄to. qđ prius dictū ē verius ē: qz simul eligitur ad utrūqz. eoipso q̄ eligiꝛ i ep̄m. eligitur i canonicū. ꝛ ō spāli consuetudine hoc obtinet.

d Bolus. si ergo capitulū non eligat. i. tempus statutū procurāte episcopo. nō deuoluitur propter hoc eligēdi p̄tās ad episcopū ꝛ dol⁹ ei⁹ non oberit capitulo. qz illud tps restituēdū ē capitulo. ff. ex qui. ca. ma. ait ꝓtor. §. ul. ꝛ. l. sed ꝛ si. §. hoc quoqz. ꝛ. s. de in inte. resti. ex litteris. secus si dolo alterius factū eēt: qz tūc ageret ō illum qui dolum fecit. ff. de dolo. l. arbitrio. §. pe. si esset soluendo. sed i casu isto. dolosus nō est soluendo. ꝛ iō restituiꝛ capitulo pristinū ius. ff. de eo per quem factuz erit. l. vlt. ꝛ. ff. de dolo. ꝛ elegāter. §. pe. io. Contrarium credo ꝛ ipsetꝛ si bi: quia non elegerunt infra tempus sic ubi eligere nō possunt ꝛ tamē currit tps. s. de elec. c. ult. Et potestas eligendi non deuoluitur ad episcopū ꝓp dolū suū. sed ad superiorē vt i littera dicitur.

e C Um dilecta. ꝓmissiones. huiusmōi ꝓmissiones irrite sūt. s. eo. nulla. ꝛ. c. relatū. ꝛ. c. ex tenore. ꝛ. c. constitutus.

Bōatiōes. talis donatio non tenuit facta de re non uacante. vnde ea non obstāte potuit comitissa presentare uacātibus ecclesiis illis. ī. de inrepa. illud. ꝛ preterea talis donatio fierct in fraudē canonice sanctiōis. s. eo. cōstitutus. unde nō teneret nisi confirmareꝛ a papa ut ibi. sz videtur q̄ comitissa non poterat hoc allegare: quia turpitudinē suā i hoc ꝓponebat. s. eo. cū super qōne. ꝛ. ī ō vo. iter dilectos. ꝛ. C. de trās. l. trāsactiōe finita. ꝛ. C. de reuo. dona. cū ꝓfitearis. ꝛ qz i legē cōmisit fruſtra legis iplorat auxiliū. ī. de vsur. qz frustra. ff. de minoribus. l. auxiliū. sed dicas. q̄ i casu isto bene audiretur comitissa cū nullū ius adhuc sit acq̄situm donatarii. ut. s. e. ex tenore. Be hoc dictū ē. s. e. cū super qōe uel forte comitissa hoc nō agebat. sed factū ipsius quod erat cōtra ius innotuit dño pape. vnde papa illud decreuit irritū: ꝛ mādat ut decetero talia non debeat attentare cuz illud sit ōrīū iuri. b.

Cum dilecta i xp̄o filia comitissa flandreñ. fecerit ꝓmissiones de non vacantibus beneficiis ecclesiarū in quibus ius obtinet patronatus ꝛ donationes eorum i manibus posuerit alienis: mandamus quatenus id irrituz decernentes in bibeatis eidem: ne similia decetero attentare presumat.

Ne sede vacante aliquid innouet

I Mno. iii. ꝓiori ꝛ cōuentui glasto.

Nouit ille qui scrutator⁹ est cordium: q̄ licet. c. pre. no. ecclesiam vraz erexit cathedralē ipsaz bathonieñ. ecclesie vniēdo[b]: vt idē esset ep̄us vtriusqz: quia tamen hec vnio asserebatur a vobis in graue p̄ iudicium glastoñ. ecclesie redundare: cum per ipsam dissolueretur religio[l]: ꝛ fraudaretur elemosyna ꝛ hospitalitat[k] tolleretur. Nos ad releuādum ecclesie nostre statuz: cepim⁹[l] intendere diligenter: ꝛ infra. Nos autem post obitum batonieñ. epis/copi humiliter postulastis: vt qz tēpus aduenerat quo sine scandalo ecclesie vestre ruina poterat releuari: cum ꝛ batonieñ[m]. ecclesia id ip̄suz pariter postularet: rex quoqz cum regni magnatibus ꝛ quidam episcopi cum multis abbatibus deposcerent illud idem vt vnione penitus dissoluta monasterium vestrū reducere/mus in statum antiquum sub abbatis regimine gubernandum. Attendentes igitur q̄ episcopali sede vacante[n] non debet aliquid innouari:

g Nouit. scrutatō. xxxii. di. erubescāt. ꝛ. xxiiii. q. iii. qui. ꝛ. ii. q. v. cōsuluisti. ꝛ. xxxii. q. v. christiana.

b Uniēdo. Nota q̄ trib⁹ modis fit unio ecclesiaꝝ. Uno mō sic. ut una subiiciatur alteri ꝛ ꝑm hoc erit sedes apud illā cui subiiceitur. vel sic ꝑñt vniri vt ex duab⁹ dignitatib⁹ fiat vna: ꝛ hz hoc illi q̄ sūt i una ecclesia canonici sūt i alia. ꝛ tā isti q̄ illi iterūt i electiōe prelati ꝛ in aliis negociis. sed i hac vnione distinguitur: qz aut una ecclesia vniē alteri. aut ille due uniūtur insimul. q̄ duo diuersa sūt. sz si una unitur alteri ꝑm hoc illius nām ꝛ consuetudinē ꝛ priuilegia assumit cui uniē. ī. ō ista. mo. recolentes. §. ult. si aūt simul vniuntur. tūc cōsuetudines ꝛ priuilegia que meliora sūt ꝛ humaniora i altera eaꝝ dñt uniri vel retineri innita. ar. de pe. di. i. medicamētū. xxxii. q. i. nō ē culpā dus. sicut iperator cū unit actionē bone fidei ꝛ stricti iuris. illud vnitū retinet ea que meliora fuerūt i altera actiōe. ut. C. ō rei vx. ac. l. vna. i ꝓn. similit cuz legata ꝛ fideicōmissa vniūt id qđ humanius erat tā i una q̄ i alia retinuit illud vnita. C. cōia ōle. l. ii. circa fi. Tertio mō ꝑñt vniri ita q̄ utraqz remaneat epalis: ꝛ ꝑm hoc sunt duo ep̄atus. lz idem sit ep̄us utriusqz ecclesie. ut. xvi. q. i. ꝛ tpis qualitas. ꝛ ꝑm hoc si ille ecclesie diuersis suberāt metropolitanis. pp illam unionē neuter metropoli. perdit ius suum. ī. de reli. do. quia monasterium.

i Religio. qz eps erat abbas. vñ ñ posset cōuenienter fuari religio cū eēnt diuerse ꝓfessiōis: qz nō dñt ꝓmiscuis actib⁹ turbari officia. ar. C. ō tes. ꝓsulta diualia ꝛ. lxxxix di. singula. itē qz cōia māt discordie creare solēt. ff. de lc. ii. cū ꝑ. §. dulcissi. ꝛ nāle viciū ē negligi q̄ cōiter possidetur. C. qñ ꝛ qbus q̄rta ꝑs decu. ōbe. l. ii. li. x. ex huiusmodi causis uideat unio damnosa. io.

k Hospitalitas. ad quā p̄cipue clerici ꝛ monachi tenētur. s. de prebē. de monachis. ꝛ. xvi. q. i. qñ quicqd. eps enim redditus illos percipiebat. de quibus clemosyna fieri consuenit.

l Cepim⁹. mādauit ino. quibusdā ut monasteriū ipsū sub p̄orib⁹ regimine facerent gubernari. ꝛ eps certis redditibus eēt cōtētus vnione manēte. ꝛ q̄ eps res monasterii nō expēderet. nec eps bona ecclesie uacātis sibi subiecte alienare potest. Jdeo dicit ad releuādū ecclesie uestre statū cepimus itēdere ꝛc. ꝛ hz inno. ad petitionem botoñ. episcopi suo priuilegio confirmauit. ideo dicit. ī. sic q̄ eo uiuente concessimus ꝛc. boc intelligas quod dicit in principio. nouit ille qui scrutatō est cordium q̄ li. ꝛc.

m Batoñ. Be isto ep̄o noie sauarico dixit quidā uersificator. Hospes erat mūdo per mūdū semper eūdo. sic suprema dies fit sibi ꝑma ges. Itē dū describēr̄ debita sua. dixit quidā aliu s. Bñe me pone creditorē i legione.

n Sede uacante. uacante enim ecclesia clerici non possunt disponeꝛ aliquid ō rebus ecclesie. xii. q. ii. si qua de rebus. ubi de hoc. nec eps bona ecclesie uacantis sibi subiecte alienare potest. x. q. ii. si quis episcopus. ꝛ. lxxv. di. quomaz. Hug. tñ dicebat. q̄ si sit magna necessitas clerici possunt aliqua alienare. ꝛ inducebat ad hoc. lxxi. di fraternitatez. quod potius ō dicit. ꝛ. xii. q. ii. precarie. dū tamen adsit auctoritas metropolitani: sed nō ē ille casus in quo metropolitanus debeat se i tromittere de clericis suffraganeorum suorum. Et est arg. ad hoc q̄ index prestat auctoritatem facto minoris eo tēpore quo nō hz curatorē. C. qui admit. ad bo. pos. l. bonorum. Itē i minoribus ecclesiis potest episcop⁹ aliqua alienare pp necessitatem mortuo sacerdote. x. q. ii. si quis episcopus. Item si canonici faciāt

aliquē ꝺctum mortuo epiſcopo. ꝺicit io. q tenet contractus licet ꝺebeat reſcindi ſi leſa eſt eccle ſia .xii.q.ii.ſi qua de rebus. Sicut eſt in contractu minoris qui nō habet curato rē. C. de in ite. reſti. minorum. ſi curatorē. Hoc ego nō credo. immo talis contractus nullus ē. ⁊ ſine aliqua reſtitutione reuocatur: quatenus de fcō ꝓceſſit. Jdē eſſet ſi haberet prelatum. Et hoc etiam ꝺico per ꝺictum. c. ſi qua de rebus. q⁹ ꝺatur optio ep̄o. utrū velit ſtare contractui uel nō citra aliquā reſtitutionē: ⁊ hoc in fauorem eccleſie. Et ſic intelligit hug. illud. c. ſiqua ꝺe rebus ⁊ incipit tūc tenere talis ꝺctus ſi epiſcopus ratū habeat. Et q ſit ver. hoc. pz. j. c. ult. ubi atteſtatiōes recepte uacāte eccleſia nō valēt. j. co. c. ꝓxi. ar. ⁊ hic ēt q⁹ ſede uacante nihil ē innouandū. Jtē nec valet ſentētia ꝺ eccleſiam lata. ſicut nec ꝺ minorem qui nō habet tutorem uel curatorez. ff. de re iudi. acta. §. §. ult. C. qui da. tu. poſ. vniuerſis.

a Quam eccleſie. plus enī utilitas eccleſie quam perſone fuit attendenda. ar. xii.q.v.q⁹ io. Nec aliquis debet inuenire uiā ad impugnandū uel reuocādū iudicia ſua. ar. ff. de mili. teſta. l. iii.

b Nequiuimus. Et ideo potius ꝺamnū ueſtrum q̄ noſtraz infamiā preeligimus. ſ. ꝺ auc. ⁊ uſu. pal. niſi ſpālis.

c Jndulgētes. idulgentia fuit ex hoc q⁹ vnio illa fcā fuit auctoritate celeſtini ⁊ per ꝺnm innocentiū confirmata. ut patet i antiqua cōpi. ⁊ bñficiuz p̄ncipis ꝺz cē perpetuuz. xxv.q.ii.c. i. ⁊. ii. i autē. cōſti. que ꝺe ꝺig. li. a patria po. §. illud. col. vi.

d I Lla ꝺeuotiōis. cōfirmandā. Hic ꝺnūs papa ex certa ſcia cōfirmauit huic eccleſiā iſtā. vnde plenū ius cōſecutus fuit. nec erat licitū alicui de ipo iudicare. ſ. ꝺe cōfir. c. i. ⁊. ii. vbi ꝺe hoc.

e Jn forma communi. ſic. ſ. ꝺ conceſ. prebē. q⁹ diuerſitatē. Et ſic patet q talis cōfirmatio modicum operatur. Ve hoc ꝺictum ē ſatis. ſ. ꝺe confir. c. i.

f Jnueniatur. Et ita intelligitur eſſe, phibitū qꝺ nō inuenitur conceſſum. ſic. ſ. ꝺe transla. iter corporalia. ⁊. ly. ꝺi. ſi euangelica. ⁊. x.q.v. conſuluiſti. ⁊. xxxi.q.i. q ſi dormierit. Sed ꝺ q⁹ qꝺ nō ē prohibitū intelligitur eē conceſſū. Hic ſuper hoc. ut ꝺictū ē. ſ. ꝺe transla. iter corporalia.

g Jn collatiōibus. ꝺe hoc ꝺubitari cōſuevit. utrū eps bona uacātis eccleſie ſibi ſubiecte alienare poſſit. utrū uacāte ſede ꝺeuoluatur ad capitulū collatio p̄bēdarum qꝺ hic ꝺterminatur. Ar. ꝺ. ſ. ꝺe maio. ⁊ obe. bis qui. ⁊. c. cū olim. vbi uacante ſede ius prelati ꝺeuolvitur ad capitulum ⁊ ibi ſoluitur hec contrarietas. item an poteſtas abſoluēdi ꝺeuoluatur ad capitulum ſede vacante ꝺubitari conſueuit. Argu. q non: quia hoc facit ſucceſſor. xi.q.iii. ſi episcopus autem. hugo. ꝺicit q ſic propter periculum anime. arg. q poteſt. j. ꝺe here. ad abolendam. i. reſponſo. quia. c. ſe ꝺe vacante condemnat ꝺe hereſi. ⁊ ita ſi poteſt cōꝺemnare. multo fortius abſoluere. xxi. diſt. inferior. alienare autem non poteſt. Ve hoc ꝺixi. ſ. eo. c. prox.

h Negligentiam. propter negligentiam ſolam transfertur ptās eligendi ad ſuperiorem. ſ. ti. proxi. nulla. ⁊. c. quia. uel cū indignum eligant. ſ. ꝺe elec. cum i cūctis. ſed ubi nullus eſt prelatus non eſt negligentia. ut hic. uel etiam cū eligere ñ poteſt. ſ. tit. prox. quia.

i C Onſtitutis uacāte. Hic patet manifeſte q eccleſia que caret legittimo ꝺefenſore conueniri nō poteſt: q⁹ ea uacante nihil eſt innouandū quia nō habet ꝺefenſorē. ſ. c. c. i. nec etiam alienatio fieri pōt. ut ꝺictū ē. ſ. eo. c. i. Lau. ꝺixit q uacante ſede econom⁹ eccleſie pōt interim agere. ar. ſ. ꝺe iura. calū. in pertractandis. ſed in fauorē eccleſie expectatur quouſq⁹ habeat prelatū. ſed non eſt uerū ut hic patet. Et ita uacante ſede nihil fieri ꝺebet vnde poſſit ei preiuꝺicari. in aliis vero i quib⁹ non preiuꝺicat epiſcopo poteſt capitulū ſupplere vicez epiſcopi. ſ. ꝺe maio. ⁊ ob. bis q̄. ⁊. c. cum olim. ubi ꝺe hoc.

k I Rrita. ⁊. j. xii.q.ii. ſine exceptione.
Rei. magne: paruam enim rem ſine hac ſolennitate alienare poteſt cum non ſit qui epiſcopale ius tueatur: maxime ne plus cauiſſe perſone q̄ eccleſie videremur: ſi qꝺ eo viuente conceſſimus poſt obituz eius ſubito mutaremus: petitionem vr̄am nequiuimus exaudire auctoritate p̄ dicta indulgentes: vt cum batoñ. eccleſia ꝺe p̄ſule fuerit oꝺdiata ius veſtruz apud ſe. ap. proſequendi facultatem liberam habeatis: interim autem ſub cura prioris idem monaſterium gubernetur.

H Ono. tertius ep̄o calmeñ. ⁊ magiſtris. v. ⁊. ſ. canoñ. ſueſſañ.

I Lla ꝺeuotionis ſinceritas: ⁊ infra. Eccleſiam ſancti leucini ꝺ qua magiſtruz. r. ꝺonationis noſtre gratia precedente p̄ebende nomie ꝺe mandato noſtro capuanus archiepiſcopus inueſtiuit: ſibi ꝺuxim⁹ cō firmandaz: non obſtante conceſſione per capituluz facta alii ſeu confirmatione noſtra: ſi qua in forma cōi appareret obtenta: cum nuſq̄ inueniatur cautum in iure q capitulū vacante ſede fungatur vice epiſcopi in collationibus p̄ebendarum: nec i eodem caſu poteſt ꝺici poteſtas cō ferendi p̄ebendam ad capitulū per ſuperioris negligentiam ꝺeuoluta cum non fuerit ibi ſuperior qui eas p oſſet ꝺe facto vel ꝺe iure conferre.

L Ꝺem epiſcopo burgineñ.

C Onſtitutis coram. i. pre. no. procuratore eccleſie ſancte marie ꝺe caſtro fonti ⁊ burgineñ. epiſcopo ꝺecedeceſſore tuo ꝺictus pro curator petebat ab eodem epiſcopo reſtitutionem ſuper libertate libere eligendi ſibi prelatum. Nos igit ꝺ poſitiōes teſtiū: q vacante burgiñ. eccleſia ⁊ carēte legitimo ꝺefenſore fuerint recepti ꝺuxim⁹ reprobāꝺas

De bis que fiunt a prelato ſine conſenſu capituli.

E X concilio apud valen.

I Rrita erit epiſcoporū ꝺonatio vel vēꝺitio vel cōmutatio rei eccleſia ſtice abſq; collaꝺatione ⁊ ſubſcriptione clericorum.

A Lexander. iii. nouiceñ. ep̄o.

C Ontinebatur: ⁊ infra. Cōſul. tue. t. r. q conceſſio ꝺcime ab abbatiſſa facta p̄ius: ſi conuentu ſcite ⁊ non contraꝺicēte facta ē robur firmuz ꝺebet habere: verum ſi ignorante conuentu aut cōtraꝺicente ꝺecimam p̄ius preꝺicto. h. conceſſit: ⁊ non poſt multū temporis ꝺ aſſenſu conuentus eandez ꝺecimaz ꝺedit eiꝺem: ſecunda conceſſio ꝺebet preiuꝺicare priori.

I Ꝺem vuigoreñ. epiſcopo.

C Um nos iam priꝺem: ⁊ infra. Certum eſt ꝺe rigore iuris cō ceſſionem illam non tenere: quaz reclamante capitulo per predeceſſorem tuum conſtat factam fuiſſe: niſi eam ratam poſtmoꝺum habuiſſet.

L Ꝺem hieroſolymi. patriarche.

N Ouit tue ꝺiſcretionis prudentia: q̄liter tu ⁊ fratres tui vnuz corpus ſitis: ita q tu caput ⁊ illi mē bra eſſe probantur: vnde non ꝺcet te omiſſis membris aliorū conſilio in eccleſie tue negocis vti: cū id nō ſit ꝺubium ⁊ boneſtati tue ⁊ ſancto rum patrum inſtitutionibus contraire. Innotuit ſiquiꝺē auribus nr̄is q tu ſine conſilio fratrum tuoruz abbates ⁊ abbatiſſas ⁊ alias eccleſiaſti

xii.q.ii. terrulas. ⁊. j. ꝺe ꝺona. certum. ber.

m Subſcriptiōe. alias non tenet. xii.q.ii. non liceat. ⁊. c. alienationes. ⁊. c. ſine exceptione.

n C Ontinebatur. contraꝺicēte. Et ita i uēꝺitione rerū eccleſiaſtica rum taciturnitas pro cōſenſu hētur. Ar. contra. ſ. c. prox. ⁊. xii. q.ii. ſine exceptione. ⁊. x.q.ii. hoc ius. i fi. So. hic ad tps facta fuit conceſſio alicui clerico p bñficio: i ō riis i perpetuū. ⁊ iō neceſſari ē ibi expſſus conſenſus ⁊ ſubſcriptio q quā appa ret ꝺe cōſenſu. ⁊ ē ſimile. liiii. ꝺi. ſi ſeru.

o Contraꝺicente. j. c. proxio.

p Poſt multū. arg. q ſi multū tps elapſum eēt. ⁊ cōuētus ſp tacuiſſet. uideret cō ſenſiſſe. ar. j. ꝺe priui le. ſi ꝺe terra. quod ñ credo ſed ſolū factū hic narrat. q ſemp poſſunt cōtraꝺicere tali cōtractui. immo non poſſet preſcribere qui emit a ſolo p lato. cum ſciat epiſcopum nō bēre ius diſtrabēꝺi: quia cōtra leges mercatur. ⁊ iō non preſcribit. C. ꝺe agri. ⁊ cēſi. quemaꝺmodū. li. xi. xvi. q. iii. ſi ſacerdotes.

q Preiuꝺicare. Sz uiꝺetur q ꝺonatio talis nō teneat: quia prelatus non poteſt ꝺonare uel uenꝺere niſi ut meliora proſpiciat. xii.q.ii. ſine exceptione. Ar. xvi. q. iii. ſi ſacerꝺotes. ita ſolutum eſt. hic non fuit ꝺonatio perpetua ſed temporalis.

r C Uz nos. reclamante. Et ita patet q in negociis eccleſie neceſſarius eſt conſenſus vniuerſitatis uel maioris partis. ſ. c. prox. ⁊. xii. q. ii. ſine exceptione. ⁊ in ordinatione clericoruz xxiiii. ꝺi. epiſcopus ſine. ⁊ in ꝺignitatibus conferendis. j. co. c. proxi. ⁊ xciii. ꝺi. legimus. iꝺem eſt in cauſarum ventilatione. xv. q. vii. epiſcop⁹ nullius felix. ⁊. c. ſin autez.

s Ratam. ⁊ ita alienatio que ꝺe iure nō tenet. ratihabitione cōfirmatur. xvi.q.i.c. ult. ⁊. j. ꝺe iurepa. cura. ⁊. xii.q.ii. ſi qua ꝺe rebus. Argu. contra inſti. ꝺe auc. tu. §. tutor. ⁊. ff. co. ti. obligari. circa fi. item arg. q ea que ab initio nō valēt. ex poſtfacto conualeſcūt. j. ꝺe coniug. ſer. p poſuit. j. ꝺe ꝺeſpon. impu. ꝺe illis. ii. xxxi.q.ii.c.i. ⁊. ii. ⁊. ff. ꝺe ritu nup. ſi quis in ſenatorio. ⁊. i.q.i. cum ergo. circa fi. Ar. cōtra. xxiiii.q.i. ſciſma ⁊. j. ꝺe ſymo. non ſatis. ⁊. ff. ꝺe reg. iur. quod ab initio. xxxii.q. vii. flagitia. ⁊. xvi.q.iii. §. poteſt. v. quod ſi priuat⁹. Prima reſpōſio ē uera quā ꝺoq; in maliciis. ut teneatur ex maleficio qui ratū habet. ſicut qui ab initio mandauit. ſ. ꝺe reſti. ſpo. cū ad ſeꝺē. in fi. ff. ꝺ ui ⁊ ui ar. l. i. §. quoties. ꝺū tamē ei⁹ noie fuerit factū. ff. ꝺe p̄ca. l. ſi ſeruus. in negociis aūt ſacramētis ⁊ ceteris ꝺctib⁹ q̄ ꝺe iure ſortiūtur effectū cius ratihabitione pōt res rata bēri ab eo qui talia ab initio mānꝺare potuit. ſi ei⁹ nomine factū ē. ff. rē ra. ba. l. iii. §. falſus. ⁊. ix.q.iii. lugduñ. ⁊. ff. ꝺ iuꝺi. liez vex. ⁊ hic. ⁊. j. ꝺ ꝺo. paſto. i fi. in his aūt q̄ per alios explicare nō p̄ſt ſic ē. ut quis p aliū ferat ſniam uel teſtimoniū faciat. ñ hz locū ratihabitio. C. ꝺ ſe. ex piculo recitā. l. i. ⁊. ii. niſi ſit illuſtris p̄ſona ut ibi. Et i his q̄ ꝺ nām ſūt uel fiūt ⁊ q̄ ſine peccato ꝺtineri uel fieri uel poſſideri non p̄ſt. ⁊ q̄ ipſo iure nulla ſūt ab initio: ⁊ ſic loquūtur ꝺ ria.

t N Ouit caput. Sed nūquid eps auꝺitur ſine litteris capituli. de rato nolens agere pro eccleſia ſua. Ve hoc ꝺic ut ꝺictum eſt. ſ. ꝺe procu. c. i. ſ. ꝺe reſcrip. edoceri

u Non decet. xii. ꝺi. non decet. xii.q.ii. alienationes. ⁊. xxv.q.vii. eps

i.ꝛ.s.de prescrip.cū nō liceat.ꝛ.ar.lxxxvi.di.siquid de quocūqꝫ.ꝛ.j.e. c.prox.de quibus constitutionibus hic fit mentio.

a Carere. Sed nūquid ipso iure tales cōstitutiones irrite sunt: videtur ꝙ sic ex hac littera: quod satis potest cōcedi: qꝛ facte cōtra iura. C. de legibus. non dubium.

b q Qāto.cōfirmatiōibus.s.c.pr. cū aliis ꝓcor.ibi positis.ꝛ.j.c.pr. Et ita ꝑ ꝙ epūs negocia ecclesie sue cū cōsilio canonicorū suorū tractare debet.xii.q.ii.sine exceptiōe.ꝛ.c.alienationes.ꝛ.lxxxvi.di.si quid.ꝛ.xvi.q.i. ecclesia habet.

c Absentiū. Nota ꝙ de crimine falsi tenetur qui noīa absentium fratrū facit inseri. C.ad.l.corneliam de fal. qui velut: ꝛ ipsa instrumēta sūt irrita. C. de testa. l.iubemus.ꝛ in auē. de fi.instru.cautel.ꝛ fi.ꝯ.ii.col.vi. non tī oportet testem scire que i charta ul' instrumento cōtinētur cui sigillū apponit. ff.ō pig.ac.caius. C.ō testa.hac cōsultissima. Nec i hoc casu fit ei preiudiciū quin possit postea ꝺicere si sua interfuerit. ut in l.caius.sꝫ si sciret postea reclamare non posset.ff.ō pig.ꝛ hypo. fideiussor. ꝯ.i.ꝛ l.q.vii.saluberrimuꝫ ꝛ.s.de trāsac. ex litteris.xxvii.q.i.eēs semie.ꝛ.xx.q.i. vidua Sic ꝛ crimē falsi incurrit qui sigillū subripit furtiue noīe capituli.s.de testi.tam litteris.ꝛ q litteras iudicū aperuit.s.de of.del.cuꝫ olim.ꝛ.s. de rescrip.oliꝫ. vñ tales deponendi sunt ꝓ iura ꝓdicta.

d E A noscitur. litteras.f.potest ergō quis ꝑ litteras presentari. ar. lxiiii. di.c.i.ii. ꝛ. iii.quid si contradicatur litteris stabitur eis donec ꝺrium probetur.s.de proba.post cessionē.vbi de hoc.ꝛ.s.de testi.cū a nobis.

e Contradicūt.cū ab initio nesciuerunt: alias non uidetur ꝙ postea ꝺicere possint.s.eo.c.ii.

f Debet. presūptiue: quia nō ē uerisimiliter ꝙ hoc faciant sine cōsilio fratrum suorū.s.eo.c.pr. Hec presūptio probationē recipit i ꝺrium vt hic ꝺr. sec⁹ eēt si eēt ꝑsumptio iuris ꝛ de iure.j.de spō.ad id qō.ꝛ.liiii. di.fraternitatē.ꝛ.j.ō iudeis.c.ul.

g Sanioris. sed nonne eo ipso maior ē ꝙ est sanior.xxxi.di. nicena ꝛ.j.de his que fi.a ma.par.ca.c.i.ꝛ.xl.di.multi.in fi. Hic ꝙ vbi aliqua pars non ē sana: puta ꝙ in dignū eligiti: vel quia in damnū ecclesie aliquid facit: ibi dico maiorem partem illam: que sanior est ꝛ preferēda ē.s.de postu.prela.gratum. alias nisi utraqꝫ pars in electionibus eēt sana. non statim dicerem maiorē sanioꝛē imo qñqꝫ minoꝛē eē prebendam.s.de elec.ecclesia uestra. vbi pars maior nō obtinet.s.de ap.cōstitutus.ber.

h Euacuari. cum non sint facte secundum ius sed contemptis illis q requiri debent.s.de elec.ꝙ sicut.ꝛ.c.quia propter.ꝛ.s.e.nouit.ꝛ.c.quāto. vbi hoc uidetur expressum.

i Consuetudine. dummodo sit talis que iure communi non preiudicet.ſ.prescripta.s.de consue.cum dilectus.ꝛ.c.ult.quia tunc prescripsit prelatus ius instituendi ꝓ alios fratres suos.

k Libertate. puta qꝛ priuilegia hꝫ ꝓlatus ꝙ solus sine consensu fratrū istituat. Et ita est hic.ar.expressū ꝙ ius eligendi de iure cōi simul pertinet ad epm̄ ꝛ ca. cum episcopus sit caput capituli.s.eo.nouit. nisi cōsuetudo ꝺrium iducat uel priuilegiū. ut hic patet. ō hoc dixi s.de elec.cum ecclesia vulterana. ber.

l c Cum apostolica. hieronimi.xvi.di.quoniaꝫ quicquid.ꝛ ꝛ.s.de constit.cum omnes.

m Leonis.xii.q.ii.sine excepti one.

n Vēdere. nisi sit parua ꝛ sterilis possessio.xii.q.ii.terrulas

o Totius uel maioris partis ibi seruientis.x.q.ii. hoc ius.

p Cleri.i. capituli sui. bō.a. n. aliarum ecclesiarū vēdere non debet' nec uenditioni auctoritatem prestare.xii.q.ii.abbatis.ꝛ ꝛ.xvii.q.iiii.i vendicationibus

q Ecclesie.i.episcopali.

r Profuturū. quātū ad opinionē tī ipsorum: ꝛ sic tenebit alienatio q̄uis contrarium eueniat.ff.de admi.tu.tutor.qui.§.ii. tamē si probaretur lesio restitueretur.ut.s.de in inte. restit. c. primo.

s Tenetur. de facto quia ueraꝫ possessionē habere non potest cū laici decimam de iure possidere nō possunt.s.de prescripcām que.ꝛ.xvi.q.vii.c.i. tamen tollerat ecclesia: ꝙ laici ꝺcimas quas antiquitus habuerūt: in feudum detineāt. de quibus loquitur hec decre. ut. in fi. ꝺicit.

t Monendus est.ꝛ etiam cōpellendus cum mortaliter peccat.vi.q.i.illi' qui.ꝛ.xxii.q.i.c.ulti. uel hoc intellige de eo cuius scandaluꝫ timetur.xxiii. q.iiii. non potest. Nam si hoc eēt uerum posset episcopus per alios laicos multas ecclesias spoliare:ꝛ alias ditare: quod si faceret appellandum esset cuꝫ hoc sibi non liceat.j.de re.ec.ñ alie. c.i. Hoc quod dicit lau.intellige de decimis non in feudum concessis.sed decre.loquitur de decimis in feudum concessis. ut dicit.in fi.ber.

u Presertim.i. maxime. quia ad hoc agitur ut de manu laici reuocetur.ber.

x Perpetua. Et ita uidetur ualere donatio sine consensu capituli. sed hoc ideo est quia per hꝫ utilitati ecclesie consulitur ꝛ illi qui decimam detinebat: quia hoc solum bene agitur. ut uita hominum corrigatur.xxiii.q.v.prodest seueritas alias ſp requiri debet consensus capituli.ut.s.eo.per totum.ber.

y Reuocare. ideo non intelligatur alienare: quia transfertur de laico ad ecclesiam sic non dicitur alienatio quando transfertur de fratre ad sororem. sicut dicit lex si testator probibuit rem alienare. dando sorori non uidetur alienare. C. de fideicōmiſ. voluntas. ff. de le.ii.unū ex familia. §.ii.ꝛ.l.peto. §. fratrem.ꝛ qui trāsfert columnas de loco vno ad alium locum eiusdem ciuitatis non uidetur facta translatio. C. de edi. priua. si quis post. sed reuera talis reuocatio est quedam alienatio. xii.q.ii. apostolicos.ꝛ.j.c.prox. quia remansisset apud illum laicum decima illa spes eēt ꝙ posset redire ad priorem ecclesiam ad quam spectat si decederet sine herede: nisi heredes succedant in decimis sine sint collaterales siue descendentes:ꝛ est simile ꝙ deus magis voluit sibi hostias immolari q̄ demōib⁹ xxii.q.i.considera.

z Cōcilio.j.de prini.cū ꝛ plantare. nec laici in alios laicos decimas pñt transferre.j.de deci.prohibemus.

ꝛ Intelligi. a contrario sensu ꝛ est fortissimum ar.ff.de of.eius cui man.est iurisdictio.l.i.ꝛ.xxv.di.qualis.ꝛ.xlv.di.disciplina.ꝯ. descende peccauit populus tuus. quasi dicat. ergo non meus ex quo peccauit: quia propter peccatum receditur a deo xxxii.q.i.cum renunciatur.lau.

a Episcopi. Vide modum argumentandi exquo dicit de episcopo ergo tãtum de episcopo intelligendum est. sic. xxv. di. qualis. ⁊ xcv. di. illud. ff. de condi. ⁊ de mon. ita. Ar. contra: q2 aliud é dicere epm ⁊ aliud solũ epm. j. de testa. requisisti Et ita hic est unus casus i quo solus epus potest alienare. alios habes. xii. q. iii. terrulas. ⁊ tribus. c. se. ⁊. xii. q. ii. bone.

b In feudum. de aliis uero non esset uerum quod hic dicitur quia ecclesia potest illas uẽdicare. cum ille nullum ius habeat sed hec ecclesia ad quam spectant nec potest petere propter ius feudi. quod antiquitus ex causa fuit promissum: quia epiſcopus ius unius ecclesie ñ potest alii dare. ut. j. de re. ec. ñ ali. c. i. io.

c q Qua nuper. Casus archidiaconus meteñ. qsi uult a papa: utrum episcopus sine electus de consensu archidiaconi tantum sine consensu capituli conferre possit uacantes ecclesiam baptismalem alicui monasterio uel alteri ecclesie q̃ habet iuspatronatus in illa ecclesia vacante. ⁊ respõdetur q̃ non potest: auctoritate leonis pape quia concessio vacantiũ ecclesiarum pertinet ad alienationẽ. b.

d Conferre. ut monachi habeant fructus illarum ⁊ retineant ecclesias ad usus proprios. ⁊ sic lederetur ecclesia. vñ ñ valet talis cõcessio.

e Vlterius. idest istius presẽtis questionis. sed ideo dicit alterius: quia alia questio precedit que ponebatur in antiqua compilatione in ti. de insti. sed in hac non ponitur.

f Leonis. xii. q. ii. sine excepti one. ⁊. s̃. c. pxi.

g Vẽdere. nisi forte sit res que seruãdo seruari nõ possit. C. de admi. tu. lex q̃. i fi.

h Tractatu. sed qualiter fiet tractatus. conuenient omnes. ⁊ quilibet dicat q̃ sibi videtur. C. de bo. ciuita. alie. l. ult. li. xi. ⁊ ti. se. l. ult. ⁊ hoc de immobilib9 vel de mobilibus preciosis: q2 si sint preciosa necessaria é solẽnitas. C. de admi. tu. lex. q̃. sec9 de his que seruanda seruari ñ possũt. ut. l. predicta. ⁊. ff. ỏ pe. ⁊ he. l. diuus. vin.

i Dubium. cõi opinione canonicorum uel probabili iudicio: licet forte secus contingat. ar. ff. de minor. verum. §. si locupleti. Et intellige non sit dubium quantum ad se. quia sufficit ab initio bene gestum. ff. de negoc. gest. sed an ultro. §. i. uel dic dubium. s. communi opinione clericorum.

qꝫ sufficit consensus epi[a]: vt licitum ecclesie sit decimas de manibus recipere laicorum. Hoc aũt de illis ỏcimis intelligimus: que laicis i feudum[b] perpetuo sunt concesse.

Idem meteñ. archidia.

Qua nuper[c]: ⁊ infra. Adiecisti ẽt vtruz epo vel electo cuz solo archidia. ꝑter assensuz maioris ecclesie cũ ab ipsa eligat epus ⁊ archi. assumat de ipsa cenobiis vel ecclesiis cõuentualib9 ad quas ius ptinet patronat9 liceat cõferre[d] ꝓpetuo vacãtes ecclesias baptismales: ⁊ infra. Alteri9[e] ẽt qõnis solutio ex epistola leonis[f] pape colligit euidẽter: i q̃ legit ne qs epus de rebus ecclesie quicq̃ dõare vel pmutare vel vẽder[g] audeat: nisi forte aliqỏ boꝫ faciat: vt meliora ꝓspiciat: ⁊ tori9 cleri tractatu[h] atqꝫ cõsensu id eligat: qỏ nõ sit dubium[i] ecclesie profuturũ. Irrita enim eporum donatio venditio ⁊ cõmutatio rei ecclesiastice erit absqꝫ cõniuẽtia ⁊ subscriptione clericorũ: ꝓ boc[k] eim noueris solutaz secundo loco. ꝓ positã qõnez: cũ cõcessiões ecclesiaruz ad ꝑpetuas[l] alienatiões nõ sit dubium pertinere.

Idem epo belieñ.

Pastoralis officii diligentia: ⁊ infra. Preterea quesiuisti cũ auctoritate dionysii[m] fuerit parrochie limitate quatenus singularum parrochiarum prouentus in vsus ecclesie cederent necessarios ⁊ stipendia ministrorum: si epo liceat sine auctoritate summi pontificis vel saltez sine sui capituli voluntate viris religiosis conferre obuentiones[n] alicuius parrochialis ecclesie sustentatione[o] vicarii reseruata: cum late. cõcilii[p] statuta prohibeãt ecclesiis nouaz imponi vel augeri veterẽ pẽsionem: postulas edoceri: an epus valeat religiosis consentiente patrono totã eccliaz vel de nouo ꝓferre aliq̃ portionez. Ad quod bre. r. q̃ salua cõstitutione[q] canonica de concedendis piis locis: qnquagesima[r] portio ne neqꝫ primũ neqꝫ secundum potuit facere epus: nisi de licẽtia ro. põti. ꝑter sui capituli voluntatem.

Ino. iii. archiepo senoñ. ⁊ eius suffraganeis.

Et si membra corporis: ⁊ ifra. Prouincie senonẽ. capitula cathedralium ecclesiarum ad nos q̃rimoniã transmiserunt: q̃ archiepiscopus senoñ. ⁊ eius suffraganei procuratores eorum nuper ad prouinciale[s] concilium conuocatos ad tractatum eoruz admittere noluerunt: ⁊ infra. Visum fuit nobis ⁊ fratribus nostris vt capitula ipsa ad huiusmodi concilia debeant inuitari: ⁊ eoruz nuncii ad tractatum admitti: maxie super illis que ipsa capitula contingere ꝺinoscuntur.

De bis que fiunt a maiori parte capituli.

Ex concilio lateranensi.

Cum in cunctis[t] ecclesiis qỏ pluribus ⁊ sanioribus fratribus visum fuerit: incunctanter debeat obseruari: graue nimis est ⁊ reprehensione dignissimũ q̃ per quasdam ecclesias pauci quãdoqꝫ nõ tã de ratõne q̃ de propria volũtate ad ordiationẽ ecclesiasticã ꝓcedere nõ pmittũt[x]. Quo circa pñti ỏcreto statuimus: vt nisi a pauciorib9 ⁊ inferioribus aliquid rõnabiliter[y] obiectum fuerit ⁊ ostensum[z] ap. re. preualeat semper ⁊ suũ cõsequatur effectũ qỏ a maiori ⁊ saniori parte capituli fuerit cõstitutũ[a]. Nec constitutionẽ nostrã impediat: si forte aliqs ad cõseruandaz ecclesie sue consuetudinẽ se iuramento dicat astrictuz: nec eiz iuramenta[ꝺ] sed potius periuria sunt dicenda: que contra vtilitatez ecclesie ⁊ sanctoruz patrũ veniunt instituta. Siquis autẽ huiusmodi consuetudines: que nõ rõne iuuant[c]: nec sacris cõgruũt institutis iuuare ꝑsumpserit donec dignã egerit pniam: a ꝓceptione sit dñici corporis alienus.

Celestinus. iii. claremeñ. epo.

Ilud qdẽ secuꝫ est dicere. ⁊ expõc hanc litterã. sm q̃. r. exponit. i. saltua cõstitutione: q2 nõ derogat ꝓ illud responsũ illi canoni bone rei. nec dr ibi q̃ epus possz illaz donationẽ facere sine consensu canonicorum. sed hec lra ꝓ riũ innuit. ⁊. j. de do. ad apostolice. ubi ỏ hoc.

r Quinquagesima. imo qñqꝫ maiorem portionẽ si multum abũdat de auctoritate tñ superior[ꝺ]. qñqꝫ nõ tãtã. qñqꝫ nihil si grauat ecclesia. j. de do. apostolice. ioan.

f e Et si mẽbra. p. uinciale. ỏ quo habes. xviii. di. p totũ. ⁊. j. de ac. sicut oli De pcilio monachoꝝ rum hẽtur. j. de sta. regul. i singulis. ⁊. c. ea que.

t Cõtingere. ⁊ merito: q2 qỏ oẽs tangit ab oib9 dz cõproba ri. lxiiii. di. c. i. ⁊. lxiii. di. c. i. ⁊. viii. q. i. licet ergo. ⁊. s̃. de tẽpo. or. si archiepus. ubi ỏ hꝫ ⁊. ff. de adop. nã ita ⁊. l. ẽt. §. ult. ⁊. ff. de iu re. ãnu. aureo. diuus ⁊. ff. de aq̃ plu. arce. i cõcedẽdo. ⁊ i anẽ. ut sponsa. lar. §. ad hec q̃qꝫ colla. viii. Laici vỏ huiusmõi cõciliũ itereſſe nõ debẽt: nisi spãliter inuitent. lxiii. di. adrianus. i fi. uel ẽt nisi spãliter tractare cã fidei. xcvi. di. vernã. uel nisi tractare ỏ mrimõio: q2 cũ tales cause eos tãgãt pñt itereſſe. xxxv. q. v. ad sedem.

u c Cum i cũctis. lxv. di. c. i. ii. ⁊. iii. s̃. ỏ elec. lz. xxiii. di. i noie dñi. xx. di. ỏ qb9 ⁊. ff. ỏ re iudi. duobus ex tribus.

k Per boc. i. per capitulũ leonis. xv. q. i. possessiõis.

l Perpetuas. perpetue. n. intelliguntur ex eo. quia fiunt ecclesiis ⁊ non personis ut. s. c. prox. ⁊. ff. de annuis leg. annua. ⁊. xii. q. ii. liberti: quia ecclesia nõ moritur ut ibi dr. ⁊. s̃. de insti. cum ueniſſent. si fiunt personis sine tpis prefinitione dura-

Pbũt in corũ uitã. x. q. ii. hec usus prestatio. ⁊. xv. q. i. possessiões.

m p Astoralis. dionysii. xiii. q. i. ecclesias. xc. di. c. i. ⁊. lxx. di. c. epo.

n Obuentiones. idest fructus uel redditus retenta sibi ecclesia cum sustentatione uicarii.

o Sustentatione. sufficienti. s̃. de preben. de monachis. ubi de boc. ⁊ s̃. de sup. ne prela. si cut.

p Consilii. ⁊. j. de cẽsi. probibemus.

q Cõstitutiõe. xii. q. ii. bone rei. Ex hac littera vz manifeste q̃ epus posset dare quinquagesimam uel centesimã partẽ sine consensu capituli ut i predicto. ca. bone rei non obstante iuramento de non alienandis reb9 ecclesie. j. de ec. edi. tua. ⁊ s̃. de iurein. intellectis. Nemo. n. põt epm accusare de eo q̃ templum dei edificat xii. q. ii. auꝫ. Itẽ q2 sufficit semel a iure fuisse cõcessũ. vnde nõ é ulterius necesse

x Permittũt. appellãdo ⁊ ipediẽdo de facto.

y Rõabilit. Ar. q̃ ñ stat̃ sp maiori pti nec pluralitati. ut hꝫ. ⁊. xxxi. di. nicena. s̃. ỏ elec. ecclesia vra. ff. ỏ fui. ru. p̃di. p fũdũ. xii. di. ñ liceat. ⁊. ff. de pac. maiorẽ. Arg. q̃. lxiii. di. plebs. isti. ỏ satisda. tu. §. sed si ex testõ. Sol. illud regulare é ut sp stet̃ maiori parti: sed maior ps é illa q̃ maiori rõe ⁊ pietate nitit̃. ix. di. sana. qppe. lx. di. multi. i fi. ⁊. xiii. q. iii. §. item iurisiurãdi ꝑsumit̃ ꝓ pluralitate. lxi. di. nullus. i fi. nisi q̃rũ ꝓbet̃. ut hꝫ pz. ⁊. xxiii. di. illud. ⁊. s̃. de elec. dudũ.

z Ostẽsũ. ergo non sufficit obiicere. nisi ꝓbet̃. ⁊ hꝫ ꝓbabitur coraz superiore. s̃. de elec. venerabilem.

a Constitutum. ⁊ ita capitulum potest cõstitutionẽ facere dũ tñ ĩter sint omnes quos constitutio tangit. De boc nõ. s̃. de cõsti. cũ oẽs. aliaꝫ presentes in preiudiciũ absentiũ nihil cõstituere pñt ut ibi. circa alia negocia ad minus due partes debẽt cẽ pñtes. ff. quod cuiusqꝫ vniuer si. l. nulli. ⁊. l. plane. ⁊. ff. de decre. ab. or. fac. l. iii.

ꝺ Iuramẽta. sic. s̃. de iureiurã. sicut nostris. Et ita si iuramenta sint

facta in genē. restringēda sunt circa bonas ⁊ licitas cōsuetudines. ar. s. de iureiur. quāto. ⁊. c. ad nostraz. iii. si specialiter iurant statim sunt periuri. ber.

Quesiuit. ecclesiam tuā. id ē tue iurisdictioni subiectaz. simile. s. ō auc. ⁊ vsupall. c. i. ⁊ itelligitur hoc vbi canonic⁹ non habet ius episcopale iipa ecclesia. alias si haberet ⁊ ei ōnegaretur debita pēsio. vel aliq offensa digna excōicatione cōmitteretur bene suppone ret ecclesiaz iterdcō nō nego tamē bone stius psonas iterdicere. nō enīz ecclesie ōlinquunt. ſz psone in aut. ō man. pnc. §. oportet. coll. iii. ⁊. ar. j. de pe. lz. xvi. q. vi. illō. hoc dixit. lased ecclesia pp delictū alicuius iterdici nō dz sed ille q deliquit puniat. q illi q nō peccauerūt non debēt puniri. nisi ille qui deligt sit dns loci: q tūc pp delictuz eius terra supponit iterdicto. j. ō spon. ñ ē vobis. b.

b Assensu. q talis sentētia nō tenet cū lata sit ab eo q non habet iurisdictiōez. ii. q. i. in primis. C. si a nō compe. iudi. l. i. ⁊. s. de cōsue. ad nostram. r.

c Beliqrit. xvi. q. vi. cognouim⁹. ⁊. c. illō q. peccata suos pprios tenē dz auctores. vt hic dicit. C. de pe. sancimus. C. ne vx. pro ma. ob maritoz. xi. q. iii. illud. ⁊. j. de sen. ex. romana. §. fi. Sed cōtra videt q. perit iustus p ipio. de con. di. i. in sancta. xv. q. vi. cū multe. So. qō hic dr locū habet ī pēa spūali: qō dr ī priis habet locū in pena temporali. que qñqz ponitur alteri pro peccato alterius. vt. i. q. iiii. §. item pro peccato. vel hoc regulare est illa casualia sunt. t.

d Et tenore. annulo. si. s. de re iudi. cum olim. pp hoc tamē nō fuit īstitutus. cū in possessionē missus nō fuerit. vt. j. segtur. vñ versus. Nō renuo primum nisi firmus habere scōm.

e Eorum. s. executorum.

f Augusten. cui. h. dictus. b. reuerētiaz exhibuit tanq̄ pposito. vt segtur. j. tādem idē. h. mortuus ē. eo mortuo capitulū statim eligit istum in ppositū dcō. b. pus appellāte. q ipz nō eligerēt cū ad ipz spectaret ppositura. de hac appellatiōe fit mētio iferi⁹. hec oia habent ī integra.

g Inuestitus. idest missus in pos.

h Mādatum. Sic pz. q pp talem inuestituram quā fecit cū annulo nō efficit quis possessor. j. de dona. p tuas. ar. s. de re iudi. cū aligbus q. in adipiscenda possessiōe act⁹ corporalis acgritur. ff. de acq. pos. possideri. §. in admittēda. Arg. ō. s. de cōsue. ex lris. ⁊. xvi. q. vii. ō sanctoz. ⁊. q. i. moderamine. ⁊. C. de sacrosan. eccle. vt iter diuinuz. ff. de ōben. emp. ⁊ vend. claruit⁹. ⁊. ff. de bo. auc. iudi. pos. q̄uis. ⁊. s. de dolo ⁊ cōtu. cōtingit. ff. de dam. infec. si finita. §. vlt. Jtē hic pz q. si papa mādat alicui dari pbēdā. ⁊ capitulū aliuz eligit tenet electio. Be hoc dcm ē. s. de preben. dilect⁹ filius. ioannes.

i Ratione. q. erat in minorib⁹ ordinib⁹ pstitut⁹. vt pz in ītegra. ⁊ q. reuerētiaz faciēdo illi. h. iuri suo renunciauit vt hic segtur.

k Renūciasse. No. hic. ar. de tacito psēsu. ⁊ lz verbis nō renūciet aut ñ cōsentiat ipo facto tñ cōsentit. xxxii. q. ii. bonoranē. ⁊. s. de trāsac. ex lris. ⁊. xliii. di. sit rector. ff. māda. si pcedēte. §. luci⁹. ff. ad munici. l. ii. ⁊ s. ō of. ōl. gratū. ⁊. c. cū oliz. ī fi. a ō. dio sēsu. ff. de iof. testa. si. ppōas. §. i. ⁊. l. nihil. ⁊. l. vl. ⁊. ff. de pub. si ego. §. i. ⁊. ff. de mino. si filiꝰ. ⁊. C. de iure do. ipe. l. ii. ar. ō. ff. de decur. berēnⁱ⁹. §. vl. ⁊. s. de pbē. dilecto. io. Preterea licet renūciatio sit tacita. valet etiam citra auctoritatem superioris. licet expressa non valeat sine auctoritate superioris. s. de renunci. admonet. sicut plus valet tacita prohibitio q̄ exp̄ssa. cum. s. litē cōtester. ff. ō solu. si quis stipulatus. x. i. melle. ff. e. ti. ō pcuratori. §. vl. lau. Sz qd si aliꝰ ageret ō illū ppositū. ⁊ cassaret illiꝰ electio. nunqd iste q exhibuit reuerētiā pōt agere p ppositura. sī: q. filiꝰ exhēdat⁹ si approbauit testamētū pris nō pōt postea ipugnare. C. de iof. testa. parētib⁹. ⁊ si aliꝰ ipugnaret testamtū. ipe tñ ñ pōt petere vltra q̄ sibi ē relictū. ff. de leg. pstā. ō. §. bis q viz. Jtē ar. q̄ actio semel extincta nō reuiuiscit. ff. ō sol. q res. §. are az. ⁊ de cōsue. di. iiii. q̄ris. Jtē ar. q lz res deueniat ad cū cassū a quo potuit habere pncipium. nō valet.

l Per appellationez. sic. s. de elec. cū iter. r. q. eius non iter erat appellare post reuerētiā pstitā. ii. q. vi. nō solēt. appellatio enim nō ipedit ne id fiat qō ppetuo edicto decernitur ff. de ap. re. vel non. l. vlt. lau.

m Ex pte. fabricā. lz. n. ille solꝰ tenear ad restitutiōez fabrice q ptē deputatā fabrice recepit. vt. x. q. iii. vnio. ⁊. q. i. ō cernim⁹. tñ ille cōferre teneāt. xvi. q. i. monachus. ⁊. j. de ecedi. c. i.

n Plurimoz. Hic ergo valz sīnia plurimoz. q. euidēs ē illos rōe iuuari. s. e. c. i. sic. lxv. di. c. i. ⁊. ii. ⁊. s. ō tē. oz. nec epi.

o Et nostrū. Ut plane intelligas hāc decr. sic pone casū. alit nō bñ itelliges. Intellexit dns papa q cācellaria mediol. ecclesie vacauerit vltra annū. ⁊ sic ptās cōferēdi illaz devoluta fuerat ad papā. vñ mandauit papa mediolan. archiepo. vt ipam cōferret cuidā. h. subdiacono dñi pape. ⁊ si post receptionē lraz aligd faceret in ōtrū. illō cessauit. Archiepus recept lit teris rūdit q̄ illi cācellariaz ñ cōtulerat. q. pp grauamina ō bitoz retineat fructꝰ ipius. ō qua responsione factum fuit publicuz īstrumētuū. visis litteris die seqnti respōdit ōtrū. q̄ mādatū dñi pape adiplere nō poterat. q. reseruatis sibi puentib⁹. iā decē mēsibus elapsis cōtulerat eā cuidā. h. noie: ⁊ de hac rūsiōe factū fuit aliō instrumētū. Jsta relata fuerūt dño pape ⁊ instrumēta ostensa. Papa vero intelligēs vitatē hui⁹ rūsionis. statiz mādauit archiepo vt ad penitētiā suā mitteret pcuratorem idoneū: ⁊ ostēderet q ipe cācellariā cōtulisset psone idonee ⁊ modo canonico. ⁊ tēpore cōpetenti. ⁊ idem. h. veniret. si vellet defendere ius suum. Accessit pcurator archipiscopi. ⁊ ille. h. ⁊ pduxerunt duos testes in p̄sentia pape q̄ iurati dixerūt q parū post mortē cācellarii archiepiscopus cōtulit cācellariam dicto. h. reseruatis sibi puentib⁹: ⁊ illuz inuestiuit p libzum. p̄cipiēdo q illud esset secretū. ⁊ vnus testis adiecit q post mādatum dñi pape eo vidēte tradidit ei sigillū. alter dixit se hoc audisse. ⁊ pcurator hoc idem fuit cōfessus. qō audiens papa mādauit gbusdam q si post scōm mādatum pqō totū negociū revocabatur ad curiam ei tradidit sigilluz talē traditionē decernerent nullam esse. ⁊ inhiberent illi. h. ne sigillo vlterius vteret. qō totum fcm est. ⁊ pbitus fuit vti sigillo. p hoc intellige illam decre. s. de ap. vt nostrum. q̄ est pars istius ⁊ illam debes hic legere in prin. q. pcedit istam: vt pz ī antiqua cōpilatione. Propter hoc archiepus misit nūcios ad dñz papā post multas allegationes ⁊ excusationes ipius archiepi. Ultimo ponebat dict⁹ archiepus q̄ cū nullus debeat sine accusatore dānari. nec aligd sit actū in pdicto negocio in forma iudicii. testes ō eū recepti ñ poterāt sibi p̄iudicare: q. hec allegatio vidēbat rāgere psonam dñi pape. Aptius vult exprimere in hac decre. cām qua re mādauit inquiri de pdictis ne quis crederet q in facto isto pperam pcessisset. ⁊ psequaris postea: vt segtur in lra. Hoc itellecto qō premissum ē satis patet intellectus capituli. ⁊ sine hac suppletione nō bene itelligeres. ⁊ hec omnia ⁊ alia continentur in integra.

At ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Ano. iii. mediolanen. archiepo.

Vt nostrū pdeat ō vultu dei iudiciū: ⁊ infra. Preterea pponebas q̄ cū nullus ōbeat sine

p Judicium. qui enīz iudicat equitatē pre oculis semp dz habere. ff. de eo q

certo lo.q̄ fi epheſi.§.i ſumma.t.iiii.q.iiii.c.i.

a Sine accuſatione. Hoc generale ẽ.vt.ii.q.i.de manifeſta.t.xxiii.q.iiii. quiſquis poteſtatem. Excipiunt̄ qdam caſus. Primo ſi ſuſpecta ſcriptura in iudicio ꝓferatur. C.de ꝓba.inbemus. Si procax teſtis fuerit t vacillauerit in iure.C.de teſti.nullū.t.j.de pe.ſup his. Si tutor ſuſpectus ẽ.ff. de ſuſpe.tu.l.iii.§ ꝓterea videdum. Si maritus accuſauerit vxorem de adulterio t ipa replicat de lenocinio.ff.de adul.l.i.§.ſi publico. ſi iudex reperiat accuſatorez calūniari.ff.ad turpill.l.i.§.i. t.ii.q.iii.§.notādum.t.j.de calum.c.i.t.ii. Si in modū ingſitionis cognouerit de crimine.j.de accu.qualiter t qū.t.c ingſitionis. Si infamatus deficit in purgatōne.j. de ſymo. de hoc.cū ſuis concor. Si crimen ẽ notorium.ii.q.i.de manifeſta. t.j. de accu. euidētia. Si corrūpit teſtes aduerſarii iii.q.vii.§.tria .v. ſi qs aūt.io.

b Cōmiſſe. qua ꝓpter mādauit fieri ingſitionem cōtra archiepz. an tradiderit illi.b. ſigillum poſt ſcōm mādatum vt dixi in caſu. t q̄ ꝓbaret illa tria que ſequuntur.

c Probante. ſi. vi.q.vl.actor. Hec regula fallit. Nam rōne ꝓſumptōnis aliq̄ trāſfertur ꝓbatio ad reum.vt hic.t.ſ.ō procur.ex inſinuatione.t.ſ. de iureiur.c.vlt.ff.de dona.inter vi.t vx.quintus mutius. Jtē fallit cum actor fūdauit intētionem ſuaz iure cōi.c. diſt.ō morem.t.xvi.q.vii.oēs baſilice.t.C.de ꝓba.ſiue poſſidetis. Jtē cum reus ſpōte aſſumit onus ꝓbandi.ff. de ꝓba.circa. Jdē in cōibus iudiciis vtriuſq̄ ꝓbatio audit̄.ſ. de ꝓba.ex litteris. Jtem cū vterq̄ dicit ſe poſſidere.ſ.de ꝓba.lz.t.ff.de iudi. in tribus. Jtez in crimine falſi vtriuſq̄ teſtes audiūt̄.C.de falſis vbi Jtē in crimine leſe maieſtatis in ſacramētis deſertis in ꝓditione patrie. t in crimine peculatus vtriuſq̄ teſtes audiūtur.C.de aboli.fallaciter in fi. Peculat⁹ dī furtū de republica.xxiii.q.iii.gd ergo.ff.ad.l.iul.pecul.l.i.io. Jtem ꝓuilegium actoris trāſfert onus ꝓbādi in reum.puta ſi pupillus vel mulier repetat ſolutū tāq̄ indebitū: reus teneť ꝓbare d̄ bitū.ff.de ꝓba.cum de idebito.§.ſin aūt. Jtem delictū ipi⁹ reis trāſfert onus ꝓbandi in ipm: q̄ ꝓbata ſolutione ſi eam negauit tenebit̄ ꝓbare ſe debitum recepiſſe.vt in.l.predicta cū de indebito.circa prin.t.j.de ſolu.is qui. Jtem negatiua q̄ habet in ſe affirmatiuā implicitam probari debet a reo.ſ.de renūci.ſuper hoc.t. j.de ſuc.ab inte.cum dilect⁹.ar.ff.de ꝓba.ab ea parte.§.ſi gs.t.l.ſi filius.t.iii.q ix.indicas.tam.

d Porro.hic incipit aſſignare cām commiſſe inquiſitionis.quare ſibi fidez fieri mandauit ſuper tribus articulis. Et primo oſtendit de tertio.poſtea de ſecūdo circa prin.§.

e Occulta. Nota q̄ preſumit̄ cōtra occulte dātes vel faciētes vel iudicātes.ſ. de offi.dele.conſuluit.t.ix.di.anaſtaſius.t.ff.de iure fiſci.ita fidei.in prin.ff.de admi.tu.nō exiſtimo.t.xviii.q.ii.perniciosam.t tenebre apte ſūt ad fabricandū falſum.ff.de ven.iſpiciendo.l.i.§.de iſpiciendo.tamē ſi ille cui datū ẽ occulte ſit capax.occulta donatio nō viciat donationē.C.de dila.l.i.li.x.t electiōes clādeſtine.nō valent.ſ.de elec.q̄ propter.in fi.tan.

f Lateran̄.concilii.ſ.de cōceſ.preben.nulla.

g Diuinare.ſicut t paulus lz eſſet ſpiritu dei plen⁹.nō tamē potuit ſecreta diuini cōcilii agnoſcere.xxii.q.ii.beatus. nec teneť qs diuinare.ff.mādati.ſi fideiuſſor.§.ſi cum debitor.t.ff.ad.l.acqui.ſi putator.l.

h Grauamen. immo de iure fuit.C.de ꝓba.ſiue.

i Sed gratia. tñ cū prime cōfeſſioni ipius eſſet ſtādum.ſ.de ꝓba.p tuas.t.ſ de ꝓſūp.līras. niſi ꝓbaret ſe erraſſe.j.de cenſi.olim.C.de erro. aduo. l.vlt.t.ſ.de appel.cū cām.t.ſ.de cōſe.c.vlt. Sed in hoc nō vī q̄ poſſz errare q̄ de facto ſuo cert⁹ eſſe dz.ſ.de reſcrip.ab excōicato. Ex' varietate ergo reſponſi ꝓſumitur ꝺ ipm archiepm.iiii.q.iii.§.ité g falſo. vel varie.j.de pe.ſup bis.ff.de q̄ſtionibus de minore.§.tormēta. in fi. t.l.ex libro.i ꝑn. io.

k Quod ét.hic rñdet ſeōe obiectioni archiepiſcopi.

l Per teſtes. pdictos i ꝓſentia pape vt dixi i caſu.

m Et iō nos.hic reſpōdet ad id q̄ dixit q̄ nullus debz ſine accuſatore dānari.oſtēdēdo cāz q̄re cōmiſit ingſitionē.

n Cōtrarietatem. q̄m q allegat ꝓria nō debet audiri .C.ō libe.cā.cum ꝑcum.t. ſ.de appel.ſollicitudinē.t.lxxiiii.di. geſta.xxiii.q. vii.q̄ āt lau.

o Carnalitatem. in hoc caſu dié lau. epiſcopū ſymoniaz cōmittere vbi ꝓp conſanguinitatē concedit alicui bñficium. alias nō cōceſſur⁹. q̄ iniuſt⁹ cozō amō tē. vel ſozdib⁹ ꝓecibus ſacerdotalē dignitatē receperit tē i.q.i.ſi gſ neq̄. arg. j.de ſymo.veniens. t.c.nemo.t.c.tua. Nam exquo fauor tertii nimiū fauoriſ inducit.multo magis fauor illius qui ordinatur.i.q.i. ſūt nonnulli.lau. Et ſic cōſanguinitas inducit ſuſpitionem. q̄ donatio ſit vitioſa. x.q.ii. eps. lxxxvii. diſt. decenter. nam in clādeſtinis t domeſticis donationibus facile quid cōfingitur ꝓ negocii qualitate.C.de donati.l. donatio.§.i. Sicut alias cōſanguinitas elidit ſuſpitionem.ſ.de coba.cleri.t mu. a nobis. t.c. tua. t par affectionis cā ñ elidit ſuſpitionem.ff.de ri.nup.non ſoluz.§.denuo.io.

p Sub mō. Nota q̄ ſicut cōditio inducit ſymoniam.i.q.ii.q̄ pio. t.ſ. pac.pactiones.ita t modus: q̄ modus equipollet cōditioni.j.de condi.appo.c.ii.t.iii.xxviii.q.i.ſi ifidelis.C.de his que ſub modo lega.vl fideicō.relin.l.i.immo magis ẽ obligatus ſub modo q̄ ſub cōditione nā cui aliq̄d relingtur ſub modo.etiā ſtatim pōt illud petere ſi caueat de eo adimplēdo.ff.de fideicōmiſ.liber.cū i teſtamēto.t.ff. de cōdi.t demon.gbus diebus.§.vlt. Si vero ſub cōditione aliq̄d relingtur nō pōt peti.niſi cōditione extāte.ff.de cōdi.t demon.qui heredi.§. vl.io.

q Partem.j.de cenſi prohibemus.

r Diminutione.i.q.iii.ſi quis prebendas.ſ.de prebē.maiori .t.c. vacante.t.c.cum cauſam.

ſ Conſequitur. ex pactione in eo appoſita.vincen.

t Vt ipe. donator vel alius qui percipiebat ante.vin.

u Conſtituat. cum capitulo ſuo nō cum eo qui habiturus eſt beneficium.t hoc publice faciat vt vitetur ſuſpitio.ſicut pōt itelligi.ſ.de preben.ſignificatum. Et ſic patet q̄ cp̄s pōt ad tp̄us ex iuſta cā retinere fructus vacantis beneficii.ſi forte grauāt̄ ōbitis.io.ar.j.ō v.ſig.c. pe.

x Non lz.ad aliā.paſſim t ſine cauſa ex cauſa tamē poſſet.ar.xii q.ii.bone rei.j.de ec.edi.ad audiētiam.t.xvi.q.i.§.ſicut duo.t.

maxime cām t occaſionez preſtāte i quiſitionem cōmiſimus faciendam. Omnibus ergo diligenter auditis te in tribus comperimus eſſe culpabilem circa contrarietatez reſponſi q̄ non ſolum nobis ſed nec cuiquā debuiſſes ex certa ſcientia contraria reſpondere circa carnalitatē animi q̄ non ex affectu carnali: ſed diſcreto iudicio debuiſti eccleſiaſticum officiuz t beneficiū in perſona magis idonea diſpēſare: t circa inboneſtatem facti: q̄ nō licuit ex pactōne vel conuentōne quacūq̄z ſub mō vel tenore preſcripto concedere nudum officium t tibi retinere prouentus: cum in late.conci.prohibituz ſit: ne quis cōferendo eccleſiaſticū beneficiū partē prouentuū ſuis vſibus retinere preſumat: t alibi cautū repe/riat in canone: q̄ eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione debēt cōferri vnde credimus diſtinguēduz: vtrū qui dat ſpūale beneficiū, puentus ipſius añ donationē ꝓcipiat: nā ſi ,puētus añ donationē nō ꝓcipit ipſe ſz alius: t ex donatiōe cōſeq̄t vt ipe, puētus ꝓcipiat: nō ẽ dubiū circa h̄ it̄cedē ſimōiacā prauitatē. Si vero añ dōationez percepit ipſe prouētus: credimus diſtinguēduz: vtruz ante donationem conſtituat: vt ipſi prouētus retineantur ad tempus pro cauſa iuſta t neceſſaria: aut cōueniat cū eo qui accepit beneficiuz ſeu cuz mediatore quocūqz: vt officio illo conceſſo retineat ipſe ſibi prouentus. Primum enim mēbruz credimus eſſe licituz. Secundū autez dicim⁹ non licere: ne viam aperiamus bis qui prauitatez ſuā ſatagūt palliare.

De reb⁹ eccleſie alienādis vel nō Ex concilio lug. iiii.

Non licet epō vel abbati terraz vnius eccleſie vertere ad aliaz q̄uis ambe in eius ſint ptāte

j. de excel. prela. sicut vnire. Quidam tamē hoc cōcedunt vt ala. Bic de hoc. vt. j. de reli. domi. cōstitutus.

a Commutare. x. q. ii. hoc ius. §. sed ⁊ permutare.

b Qui res a regibus. xvi. q. i. in canonibus.

c Egentium. xvi. q. i. quoniam quicquid.

d Irrita. xii. q. ii. q̄ cūq; militum. ⁊. c. ō rebus. Ar. ō. C. de quadri. prescrip. bene a zenone. Solu. lex ista non obtinet scōz canones. vicē.

e Excludāt. vt sic puniant i quo deliq̄rūt. sic. s. de tēp. or di. lr̄as. ⁊. j. de iure patr. pastoralis. ⁊ xvii. q. iiii. frater. ⁊ c. se. j. ō imu. cc. c. vl.

Onsēsus. ō familia. non bñ meritos: q; bñ meritos posset manumittere lz ecclesie nihil cōtulisset. xii. q. ii. si qs de huis. ala. ⁊ lr̄ de cōsensu epi. xii. q. ii. placuit.

g Modū. i. q̄tita tē vel estimationez i duplū. vt res quaz dedit valeat duplū q̄ mācipiū: vt cānones dicunt. xii. q. ii. eps q mācipiū. ō q b⁹ fit hic mētio. tā.

b Posteritate. cū parētib⁹ manumissa: q; post māumissionē ples a liberto susceptā nulli⁹ patrocinio ē obnoxia. C. ō ope. liber. l. aūpe. vel ē spāle i plez liberti ecclesie. vt sēp sit ecclesie obnoxia. vt hic. ⁊. xii. q. ii liberti. ⁊. c. lōgingta te. Idē ē in aliis vt qdam legiste dicūt. dū vinit patron⁹ ⁊ pr̄ libertine cōditionis. C. de liber. ⁊ eoz li. l. vlt. Sed illā legem qdam itelligunt de filiis manumissis cū pre. vñ videt melius q̄ spāle sit hic in ecclesia.

i Utilitates. i. opas tpe manumissiōis ipositas ipi liberti a dño. ff. de ope. liber. l. iii. ⁊. iiii. ⁊. v. que tamē iponi nō dñt venienti ad clericatum. liiii. di. quicūq;.

k Piscopi. hoc. c. ē pars illius. xii. q. ii. ⁊ si illi.

l Cōferūt. ergo a ō. sensu si de suis cōferunt aliquos manumittere possunt. s. c. pri. xii. q. ii. episcop⁹ qui. t.

m Inferat. ar. ō. xii. q. ii. si quos. Sol. ibi de cōsensu capituli. hic non vel ibi de bene merito. hic de male merito.

n Successor. j. de preca. c. ii. xxxv. q. ix. q̄ quis.

o Ulli liceat aliēare. nisi p vtilitate eccle. xii. q. ii. sine exceptiōe. ⁊ cū iuris solēnitate q̄ habet. xii. q. ii. §. lr̄ ius. bodie ñ huaī. j. e. dudū. ala.

p Immobilē. mobilia vo q̄ p̄uādo huari ñ possūt pōt p̄lat⁹ alienare ad ist'r tutoris. C. de admi. tu. lex q̄. i fi. ⁊. C. quādo ōcre. op⁹ ñ ē. l. vl.

q Hypothece. Hypotheca ē obligatio rei imobilis. pignus rei mobilis quasi a pugno. insti. de actio. §. inter pugnus. t.

r Alienationis. vbū alienatōnis in hoc loco largissime accipit. ⁊ sic C. de re. alie. nō alie. sancimus. ⁊ in aut. de nō alie. re. ec. §. nos igitur. col. ii. alibi strictius accipit. p eo cōtractu quo trāsfert dñiuz. C. ō fū. do. l. i. ff. de v. sig. alienationis. ff. de alie. in. mutā. cā fa. ex lr̄. §. ii. C. de iure emp. l. i. ala. Et ita neq; vēdē neq; sub cōditione tradere neq; p mutare vel donare vel emphiteoticum ōctum pōt facere prelatus.

s Leonina. C. de sacrosan. ec. l. iubemus. §. economus. ⁊. xii. q. ii. monemus. Lau.

t Si quis presbyterorum. defensorum. i. aduocatoz vel procuratorum. xvi. q. i. de presentium. ala.

u Subscripserit. ar. q̄ q de facto alteri⁹ subscribit. cōsentire vf. ff. de in rē vso. l. pe. ff. qō iussu. l. i. §. sed ⁊ si. xii. q. ii. ñ liceat. ⁊. c. cū redēptoz. ar. ō. ff. de pig. ac. cai⁹. sed ibi ignorauit qd cōtinebat. sed verū est vbi ad auctoz it atē ōct⁹ subscriptio desiderat. qō itelligas sub hac distincti one. q; aut subscribit qs noīe alieno aut suo. Si alieno nō obligat q subscribit. nec itelligit cōsentire. ff. de insti. l. vlt. ff. de rescin. ven. titi⁹. Si noīe suo. aut sciēter aut ignorāter. si sciēter. tūc obligat ⁊ cōsentire vr̄. vt hic ⁊ in primis cōcoz. ⁊ ff. de pig. si fideiussoz. §. i. si ignorāter nō videtur cōsentire nec ei nocet. C. plus. va. quod agitur. l. vlt. C. de dona. nec ignorans ⁊. l. predicta. caius. tan.

x Irat⁹. humano more logt qm̄ deus nō irascit. xxii. q. iiii. incommutabilis.

y Alienatoz. qui alienat in p̄ iudiciū ecclesie ēt si iurasset ñ repetere revocare oz alienati onē nō obstāte iuramēto cuz sit illicitū. s. ō iureiur. itellecto ar. ō. s. de insti. cū venissent. sz ibi alias poterat cōsuli ecclesie p capitulū in decre. itellecto nō erat alius p quem posset cōsuli regno. b.

z Celeri. simile. j. de locat. c. pe. ⁊. vl. ibi dr̄ qualiter itelligatur ō celeri. Celeriter itelligo in hoc casu antep̄ ledatur ecclesia ex tali alienatōne.

c Prosperexerint. p repetitionē. Et ita qui male alienauit rē ecclesie. pōt repetere vt hic pz. ⁊. xxxv. q. ix. qō qs. ⁊. s. de elec. nosti. qō vex ē. si in administratione tollerat secus si remot⁹ fuerit. xii. q. ii. monem⁹. ala.

2 Remediū. Et ita ē. ar. q̄ si dilapidatoz vult suare ecclesiam idēnem. q̄ nō remoueat de hoc dixi. s. de elec. q̄ sicut.

x Penā. s. depositionis. xii. q ii. diaconi. ⁊. C. de sacrosā. ec. l. iubemus. §. economus. ⁊ si satisfacere nō posset excōicabit quousq; satisfecerit.

a Nullas. Ex lr̄ manifeste pz q̄ alienatio q̄ fit ō formam iuris nulla ē ipo iure. s. de resti. in ite. cōstitut⁹. ⁊. s. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. ⁊. xii. q. ii sine exceptione. ar. ō. xii. q. ii. si qua de rebus. hoc soluit. s. ne se. va. c. i. vin.

b Personis. i. clericis oīb⁹ ⁊ quersis ⁊ pronis. xvi. q. vii. filiis. ac nepotib⁹ ⁊ parrochianis: q; eoz itereſt: sed psone alterius ecclesie nō admittentur cum sit priuatum iudicium.

c Alienata. de facto. quare ipo iure nō tenet: vt dictū ē. Et nota q̄ ecclesia habet actionem psonalem ō alienatoz ē si ē soluēdo. vel hz in rem actionē ō possessorem. xii. q. ii. apostolicos. ⁊ ē expressum. C. si. tu. vel cu. l. iii. ⁊. vlt. Sed si obtineret ō vnum. alter liberare. ff. de eo p quem factum erit. l. i. §. si plures. ⁊ si cōueniat vnum nō fit ei p̄iudicium quo ad alium: sola enim solutio ponit ei silentiū ff. depositi. l. i. §. si apud. ⁊. C. si. tu. vel cu. l. vlt. Sz nūquid ecclesia tenet cedere actiones suas soluēti ō alium: nō: cum enim cōueniat ex delicto suo: vel ex maficio nō pōt petere cessionem actionum. ff. de admi. tu. si plures tutelam. preterea alienatoz pōt repetere: vt hic dicit. Sed ō videt q̄ nō sit audiendus cū teneatur de euictione: ⁊ dicit regula quē de euictione tenet actio eūdem agentez repellit exceptio. C. de euic. exceptione. ⁊. l. ob cām. Respōdeo. illud generale ē: sed hic si repellatur. replicabit q̄ rem ecclesie reperat qz cōtractus nullus est. ⁊ iō ñ tenet sic excipit contra mulierē de re vendita. ⁊ tradita: sed ipa replicat factum ē contra velleianum. ff. ad vell. si mulier. §. item si mulier. nec mirum si cōtingit hoc in plato: qz iterdum accidit hoc in priuato. C. de agri. ⁊ cēsi. quemadmodū. li. xi. ⁊ ē specialis casus ⁊ si nihil hz plat⁹ nō dabit p̄cium. C. de rei ven. si mācipium. vin. Item ex hoc. c. dicūt qdam q̄ plat⁹ vel ēt qlibet de ecclesia pōt agere p ecclesia sine lr̄is de rato. Be hoc dixi. s. de p̄cura. c. i. ⁊. s. de rescrip. edoceri. si. xii. q. ii. nō liceat. ⁊ sunt eiusdez auctoris.

d Baures. hereditario. idest in emphiteosim perpetuaz. x. q. ii. hoc ius versi. perpetua quoq; tan.

e Tunc. s. tempoze ōctus. si. j. de emp. ⁊ ven. cum dilecti. ⁊. s. de ele. dudū. i. ⁊. ff de euictio. ex mille. §. i. Et sic spectat initiuz ōctus. ⁊ sic tunc leditur et ecclesia restituit. alias si postea fieret res melioz p sollicitudinem coloni: si possessiōes istas reddiderūt meliores nō expellunt ex quo in principio ecclesia decepta ñ fuit. C. locati. edem quam. ⁊. C. de rescin. ven. ad rescindendam. nē negligentia sua sit eis dānosa. C. de alluui. l. vlt.

f Et super aliqua. possessiones. solent enim plerūq; reges possessiōes ⁊ reditus certos dare ecclesiis loco decimaz: ⁊ hoc satis pōt fieri p decimis subtractis siue retentis: sed pro futuris nō videtur admittēda talis cōmutatio

tamē si cōmutare voluerit terras earum cum consensu ambarum ptiuz. faciat. Ex eodem.

Qui res ecclesie petunt a regibus ⁊ horrende cupiditatis ipulsu egētiuz subst̄tiā rapiūt: irrita habeant q̄ obtinēt ⁊ a cōtione ecclesie cui facultatē auferre cupiūt excludant. Ex concilio tol.

Onsensus totius concilii diffiniuit: vt sacerdotes q aut aliquid ecclesie sue relinquunt: aut nichil habētes aliqua predia vel familias ecclesiis suis acquirūt: liceat illis aliquos de familia eiusdē ecclesie māumittere: iuxta rei collate modum quē antiqui canones decreuerūt: ita vt cuz peculio ⁊ posteritate sua sub patrocinio ecclesie maneant vtilitates iniūctas sibi: iuxta q̄ poterunt prosequētes. Ex eodē.

Piscopi qui nihil ex ꝓprio ecclesie xp̄i cōferunt: liberos ex famulis ecclesie ad condēnatiōez suā facere non presumant: impium est enim: vt qui res suas ecclesie nō attulerit: dānum inferat: tales igit liberos successor eps absq; aliqua oppositiōe ad ius ecclesie vocabit

Ex concilio apud siluan̄.

Ulli liceat alienare rem īmobilem ecclesie siue agrum siue rusticum mancipiuz: neq; specialis hypothece titulo obligare: alienationis autem verbuz continet cōditionem: donationez venditionez permutationē ⁊ emphiteoticum p

j. de re. permu. c. vlt. ala.

a Excepit. i. recepit. si. ſ. vt lit. nō conte. qm̄. ſi. xxiii. q. v. non eſt noſtrum.

b Sacramento. nā quilibet epiſcopus qui immediate dño pape ſubeſt. iurat ei fidelitatem q̄ non alienabit bona eccleſie nec infeudabit de nouo. ⁊ idem in ramētuz preſtant alii epiſcopi ſuis metropolitanis.

c Alienationis. largo sūpto vocabulo ſiue trāſferat̄ dñiuz ſiue nō. ſ. e. nulli. ⁊. C. de re. cc. nō alienan. ſancimus.

d Intelligat̄. ad qōnez p̄mā nō rñdet. forte iō: qz nō exp̄ſſit quāto tpe tenuit: ⁊ vtrū an bona fides an mala. ſi. j. ō ſpō. de muliere. ⁊. C. de tranſac. vt reſponſum. ala.

e Siue nō. p̄ſumit̄ tū eſſe de mēſa archiepi cū ſit in poſſeſſione ea. C. ō rei vē. l. vl. lau.

f Conſultius. i. vtilius: qz certius. j. de ſpon. inuenis. lau.

g Aſſenſu. xii. q. ii. terrulas. ō So. hic vocat poſſeſſiōes minus vtiles cōparatiōe magis vtiliū. ibi vō min⁹ vtiles dicūt ſimpliciter ⁊ abſolute. vñ hic ē neceſſari⁹ cōſenſus capituli. ibi nō. vel ex honeſtate regrit i his. ñ ex neceſſitate. vt ibi. b.

h Ad audiētiā. ⁊ i ꝓſult. vñ ōct⁹ null⁹. ſ. e. c. i. ⁊. xii. q ii. ſine exceptōe. ⁊. c. aliēatōes

i Locatiōes. reuocare de facto: qz ipo iure nō tenuit ōct⁹ ſ. de his q̄ fi. a ꝓla. ſine cō. ca. tua. ar. xxiiii. q. i. audiuim⁹. ſiē alias exponit̄ ſeparari. i. ñ fuerūt mixta bōa paterna ⁊ materna. C. de legi. heredi. l. ii.

k Refundēdaz. Sed nunqd habent actionez de iure tales cōductores ō locatores ad pecuniam repetēdam: ſic ſi fuerit bone fidei. xii. q. ii. vulterane. in aut. de re. ec. nō alie. §. ſi quis. colla. ii. ſecus ſi male fidei fuerint nō. xvi. q. iii. §. pōt v̄. vniuerſis. C. ne rei do. vel tem. l. vniuerſas. x. q. ii. hoc ius. in fi. §. qui vero. niſi ſibi de euictione proſpexerint. C. de cuic. ſi fūduz. Jn caſu tñ ſpāli male fidei agit ēptor ad pciū C. cōmunia ōle. l. vlt. §. vl. lau.

l Poſſeſſiones. alienare. ſ. e. vt ſup. arg. ō. xii. q. iii. c vlt. Sol. hic ꝓhibetur ꝓpetua alienatio poſſeſſionū. ibi concedit̄ ſpecialiter terrarum ad terminum. vel q̄ ibi dr̄ q̄ pōt alienare. itelligit̄ de conſenſu capituli. ſi cauſa ſubeſt.

m Monachi. cōuerſo bene poſſūt ſeculares amoueri ab eccleſia aliqua ⁊ in ea inſtitui regulares ſi epiſcopi dioc̄. cō ſenſus acceſſerit. dū tamē clericis alibi eque ꝓuideatur. j. de ec. edi. ad audiētiam. nō tamē intelligas illud inuitis clericis faciēdū. inuito. n. vſufructuario nō pōt ꝓprietari⁹ deteriorez cāz ei⁹ facere ēt in meliorē ſtatum mutando. ff. de vſu. ⁊ habi. l. vlt. lau.

n Conſueuerunt. vt collegium. j. de reli. do. inter quattuor.

o Clericis. q̄ q̄ diu inueniri poſſunt regulares. nunq̄ ponēdi ſunt ſeculares. j. de reli. do. inter quattuor.

p Laicis. hoc ideo dicit. q̄ poſtq̄ loc⁹ factus ē religioſus amplius ad ſeculares vſus redire nō debet. ſic ⁊ de veſtimētis altaris ⁊ lignis eccleſie. j. de relig. do. ad hoc. ⁊. de cōſe. di. i. ligna. ⁊. c. altaris.

q Ad nostram. ꝓ multos. forte ꝓ duos vel ꝓ tres. q̄ pluralis elocutio duorū numero cōtenta ē. xiii. q. iii. vbi numerus. Hoc ideo dicit: q̄ poſt quadriēnium nō ſubueniēt eccleſie p̄ bñficium reſtitutionis. C. de temp. in inte. reſti. l. vlt.

r Enorme. l̄ iō dic̄. q̄ p leui dāno ñ dat̄ reſtitutio. ff. reſt. i it. ſcio ⁊. ſ. ō i it. re. c. i. Sed nūqd in hoc caſu cū ledit̄ enormit̄. ſubueniēt ei p bñficiū reſtitutionis vel ipo iure tuta ē. dico q̄ ex quo ō ſēſus capituli affuit. ⁊ credebāt vtiliter ō bere. tenuit ōctus iz leſa ſit eccleſia. j. de emp. ⁊ ven. cum dilecti ⁊. xii. q. ii. ſine. Sed pōt reſtitui ſi leſa ſit enormiter. ſ. de in inte. reſti. c. i. ſed ſi decepta eſſet vltra dimidiam ptem. iuſti precii. ſubuenit̄ ei iure cōmuni. ⁊ ēt cuilibet. C. de reſciñ. ven. l. ii. ⁊. j. de emp. ⁊ ven. cum dilecti. ⁊. c. cū cā. ſcōm hoc vſq̄ ad legittimā p̄ſcriptionem pōt agere. iz gdam dicūt q̄ in hoc caſu agēdum ſit iudicis officio. ioannes

s Sufficere. ſed ñ videt̄ q̄ ille debeat lucrari fructus p̄ceptos ſupra id quod ipe ōdit eccleſie. nā cū aliqs reſtituitur. oia debēt reſtitui in p̄ſtinū ſtatū. vt neutra pars ſit in dāno vel in lucro. C. de re pu. l. i. ff. ō minor. q̄ ſi minor. §. reſtitutio ſuū. vt hic dicit. ñ. n. oio emptor dāno afficiēdus ē. vt. l. pdcā q̄ ſi minor. §. reſtitutio. Jtē q̄ bona fidē pcepit. ff. de acquire. do. bone fidei. j. ō feudis. c. i. arg. xii. q ii. vulterane. ioānes. Et ſi vellet petere laboris mercedem. ne eſſe haberet reſtituere fructus q̄ excederēt labores. ff. de rei vē. ſumpt⁹. lau. Et ſic eſt arg. q̄ nemo cogit̄ ſuis ſtipēdiis militare. ⁊ ō laboze ſuo mercedem quis recipere debet xii. q. ii. charitatem ⁊. c. eccleſiaſticis. ⁊. xii. q. ii. precarie.

t Cū laicis. xcvi. di. bene qdem ⁊. ſ. de cōſti. eccleſia ⁊. xvi. q. vlt. laicis. ⁊ c. non placuit.

u Principes. Nota. arg. q̄ laici p̄cipere poſſūt dar̄ eccleſiis p̄uilegium. xvi. q. i. generaliter. ⁊. xxvii di. ſ. hinc ēt. j. de immu. ec. nō min⁹. ar. immo vt videt̄. poſſūt dare p̄uilegium libertatis. lxiii. di. in ſynodo. ⁊ melius. c. agathoſa. ar. ſ. de integ. reſti. auditis arg. cōtra. x. q. i. nouerint. ioānes.

x Alienatione. ſ. ō conſti. que in eccleſiarum.

quouſq̄ diem clauſit extremum ad manus ſuas tenuit: et in proprium vſum excepit[a]: vel expendit nec aliis infeudauit: de menſa ſint archiepiſcopi intelligendi: ⁊ de eis cuz exſacramento[b] fidelitatis tenearis apo. ſe. nihil alienare contractus: alienationis[c] cuiuslibet poſſit iteruenire. Tue ergo inqui. t. r. q̄ ſiue intelligatur[d] de menſa ſiue[e] non: vt nō alienentur: cōſultius[f] extimam⁹. Poſſeſſiōes vero que eccleſie tue minus ſunt vtiles: pro aliis vtilioribus de fratruz tuorū ⁊ ſanioris partis conſilio ⁊ aſſenſu[g] alienandi ſeu cōmutandi liberam cōcedimus facultatē.

Idem exoñ. epo.

Ad audientiam noſtram noueritis peruenisse: q̄ quidam de canonicis exoñ. eccleſie queda predia eiuſdem inconſultis[h] aliis fratribus in dānum eius in perpetuum locauerunt. Jdeoq̄ mādamus: quatenus ſi veruz eſt quod aſſeritur: locationes[i] illas legitime reuocare ꝓcures: ita q̄ ſi eadem predia non aliter reuocari poterunt: eos quos noueris baruz locationū auctores ad ſuſceptam inde pecuniaz conductoribus refundendā[k] ap. re. ꝓpellas.

Ilno. iii. archiepiſcopo montis regalis.

Poſſeſſiones ad menſam tuaz vel capituli pertinentes alienare[l] non debes: aut eccleſias in q̄bus monachi[m] miniſtrare conſueuerunt[n] clericis[o], vel laicis[p] aſſignare.

Idez epiſcopo maurienſi ⁊ prepoſito vlcoñ.

Ad noſtraz noueris audientiā peruenisse: q̄ cū tuſien. monaſterium depreſſum eſſet onere maximo debitoruz: abbas ⁊ conuentus eiuſdem villam quādaz neceſſitate coacti. b. laico cōceſſerunt in feudū tali conditōne appoſita: q̄ idē. lxxx libras perſolueret: pro quibus eadem extiterat obligata: qō nō diſtulit effectui mancipare: ⁊ infra. Unde bumiliter ſupplicarūt: vt feuduz predictuz faceremus ad vtilitatem monaſterii reuocari: preſertiz cum idem laicus primo āno de ipſius ꝓuentibus vltra ſummaz perceperit pretaxataz: ⁊ per multos[q] poſtmodum ānos ſumpſerit eius fructus: ⁊ infra. Quō circa mādamus: quatenus ſi predictuz monaſteriū ꝓpter hoc inueneritis enorme[r] diſpendium incuriſſe: dictuz laicū vt pecuniam quaz pro exoneratione feudi: ſeu etiam pro vtilitate ipſius monaſterii expendiſſe noſcitur ab eiſdem abbate ⁊ conuentu receptā ſibi fructus percepti ſufficere[s] debeant ꝓ labore p̄fatuz feudum eidem monaſterio dimittat liberum ⁊ quietū ap pella. poſtpoſi. compellatis.

Idem in concilio generali.

Cum laicis[t] q̄uis religiosis diſponendi de rebus eccleſie nulla ſit attributa poteſtas: quos ſubſequendi manet neceſſitas: nō auctoritas imperandi: dolemus in q̄buſdā ex illis ſic refrigeſcere charitatē q̄ immunitatez eccleſiaſtice libertatis q̄ non tantū ſancti patres: ſed etiam principes[u] ſeculares p̄uilegiis multis munierunt: non formidāt ſuis conſtitutionibus vel potius deſtitutionibus ipugnare: nō ſolū de alienatione[x] feudoz ac aliaz poſſeſſionum eccleſiarū ⁊ vſurpatione iuriſdictionuz: ſz etiā de mortuariis: nec non ⁊ aliis que iuri ſpirituali annexa[y] videntur: illicite preſumendo. Volentes igitur ſuper bis indēnitatibus conſulere eccleſiarum: ac tantis grauaminbus prouidere: conſtitutiones[z] ⁊ venditiones huiuſmodi feudoruz ſeu aliorum bonorum eccleſiaſticoruz ſine legitimo perſonarum eccle. aſſenſu[z] preſumptas occaſione conſtitutōnis laice poteſtatis cum non cōſtitutio: ſz deſtitutio vel deſtructio dici poſſit: necnō vſurpationis iuriſdictionuz: ſacri approbatione concilii decernimus non tenere preſumptoribus per cen. eccle. cō pellendis[z].

De precarijs.

Ex concilio apud beluac.

Precarie[ꝓ] de quinquennio in quinquennium[ꝓ] ſecundum auctoritatez ⁊ antiquam conſuetudinem renouentur.

Ex concilio cartbaginenſi.

y Annexa. vt in ſpatronatus. ſ. de iudi. quanto.

z Aſſenſu. ſ. eo. c. i. ⁊. xii. q. ii. ſine exceptione.

z Cōpellēdis. imo ſūt ipo iure excōicati. vt. j. de ſen. excō. nouerit. b.

ꝓ Precarie. Precariū ē q̄ ō p̄cibus petēti vtēdum cōcedit̄ tā diu q̄ diu is q̄ cōceſſit patit̄. ff. ō p. l. i. j. e. c. fi. Precaria dr̄ ad p̄ces aliquoz vſq̄ ad q̄nquēnium ōctus initius. vt hic. Jtem dr̄ p̄caria ad p̄ces facta donatio vſq̄ ad mortez accipiētis. xii. q. ii. ſepe. xvi. q. iii. clerici. Jtem p̄carium dr̄ ōctus ad p̄eces factus vſq̄ ad mortē accipiētis. cuius contractus natura talis ē. que habetur. xii. q. ii. precarie. ⁊. j. eo. c. vlt. qui contractus innominatus eſt.

ꝓ Jn quinquennium. Quid ſi elapſo quinquēnio cum taciturnitate p̄retereatur. intelligitur cōtractus innouari. ff. de p̄cariis in rebus

a D§.vlt.C.locati.l.quidam.ar.xii.q.ii.longinquitate.b.
E precariis. Precaria hic accipitur pro contractu de quo vel q bus fit mentio in notula predicti.c.

b Pena. pmissa sup ōctu irrationabiliter habito. in hoc enīz casu lo gtur.c.cum.n.ōctus nō valeat.nec pena ei apposita.C.de legi.nō du biū.§.de fo.cōpe.si diligēti.xv.q.vi.c.i. z.ii.C.de condi.ob tur.cām da.l.i. Sed si ōctus rōnabiliter habit⁹ ē: valet pene adiectio.ar.§.de ar bi.dilecti.tū si eccle sia nō agnouit ōctū soluere nō tenet.ff. de pig.act.si pigno re.§.vlt.ff.de euic.il lud.§.vlt.ar.ō.ff.de iure fisci.si procura tor cesaris.ala.

c Ab eo.z ēt ab eo quo alienauit si tol lerat.§.de re.ec.nō alie.si gs p̄sbyteroz Ita succesſor pōt reuocare qō p̄decel sor illicite fec̄. xxxv. q.ix. quod quis.

d Precariū. Est aūt p̄cariū. vt dictū ē in.c.i.qō p̄ci bus ad vtēdū dat.z tā diu durat q̄ diu patiat̄ q cōcessit. vt hic.z.ff.c.l.i.z est si mile in cōmodato q enīz cōmodat rē su az: sic cōmodat vt ñ faciat eā accipiētis sed vt pmittat ei vti re cōmodata. z sic reuocat̄ p̄cariū: ita z cōmodatū. vt.ff.e. l.i. sed distāt i hoc q̄ cōmodatū nō reuoc̄ itēpestiue.ff. cō modati.in cōmodato.§.sicut.nisi post vsū cōpletū.j.ti. pri c.vno.§.i. Precariū vo quādoqz reuocat ēt si ad certū tps sit cōcessū.ff.e. cuz p̄ caria. Cōsistit aūt p̄carium tā in re mobili q̄ imobili: z in fuitutibus vt si me rogaueris: vt p fūdum meū ire vel agere tibi liceat. vel vt in te ctū meū vel in arcā ediū meaz tignū vel stillicidiū imissuz habeas.ff. eo.l.ii.§.vlt.z.l.iii.z.iiii.in pn. Itē in re ppria nō cōsistit p̄cariū.ff.e.l. iiii.§.itē si rē. nisi cū debitor pign⁹ rogat p̄cario a creditore possidere ff.e. si debitor. rōne possessionis z nō ppriet atis.ff.e. certe.§.vl. Itē si tā ille q cōcedit p̄cariū q̄ q rogat possidet vn⁹ ciuiliter z alter natura liter.ff.e.z bz.§.pe. Sed duo isolidū p̄cario possidere nō possūt. ff.e. duo.z restitui dz p̄cariuz in pstinā cām. alias cōdēnabit in tātū quāti interfuit actoris.ff.e.q̄situz.§. ex hoc interdicto. Et p̄carium cōstituit in ter p̄sentes z absentes. z p epistolā.ff.e. p̄cario. Item si p̄cario durā te progat i vlterius tēpus ñ mutat cām possessionis.ff.eo. sed si ma nēte. vnde nō dr precarium nouū. Itē qui precario rogat: dolū z culpam dolo ꝓximaz p̄stat.ff.e.q̄situz.§.z illud.b.

e Soluit.obitu eius cui cōcedit p̄cariū finit: z nō cōcedētis: imo ad heredē eius q cōcessit trāsit.ff.e.cū p̄cario.§.p̄cariī.z.l.q̄situ.§.qō a ti cio.qz ipi nō heredi recipiētis cōcedit: z ibi dr: z hic idē dicit. Itez fi nitur si cōcedēs p̄carium rē alienauerit: nisi volūtate noui dñi res eadē ꝑmaneat penes eūdem.ff.e.q̄situm.§.qō a titio.z.§.illu d. Itē soluit p̄cariū pignoris debitore soluēte pecuniā creditori.ff.e. si debitor ar.ō.ff.locati.l.iiii.ibi finit p̄cariū morte cōcedētis. Sed hoc ī ē: qz il le q cōcessit p̄cariū hoc voluit: z exp̄ssit volūtatē cōcedendo p̄cariū: z ī finitur per mortē ipius. sed hic z.ff.de precā.l.cum precarii.§.i.sim pliciter cōcessum fuit p̄carium sine tpis p̄finitione. z ī nō finit p mor tem cōcedentis.b.

f Per cōuētionē. z si ad certū tps p̄cariū ꝓcessū sit nihilomin⁹ añ tē p⁹ illud poterit reuocare.ff.e.cum precario. vbi sūt hec verba q̄ nō lz rem alienam tē. z culpā nō prestat sed dolum tātum: z ēt culpā si do lo sit ꝓxima.ff.e.q̄situm.§.z illud.b.

g Precarie. Jn alia significatōe accipit hic ⁊ nomē p̄carie ꝑ ōctu. s. ō possessiōib⁹ ecclesiaz. de q̄ habes.§.e.ti.c.i.z.ii.z.x.q.ii.⁊ ins.ad fi. z.c. p̄carie. nec p̄t reuocari añ pstitutū tps: vt ⁊: nisi irrōnabilr sit fac t⁹ talis ōct⁹.§.e.c.ii. Et ita aliō p̄cariū ē: z aliō p̄carie sine p̄caria.b.

h Cum gr̄a cōmodatū. Est aūt cōmodatū alicui⁹ rei ad aliquē specialē vsū gratuito fcā cōcessio: z ñ trāslatio: z tō dr facta cō cessio z nō trāslatio: qz is q cōmodat vniuersi retinet z possessionē. ff.e.l. rei cō modate. Et dr cōmodatū q̄si vtētis cōmō datum. Et tō dr gratuito: qz si iteruē niat merces trāsit in locationē vel in ōctū inoiatum. do vt des. facio vt facias. i sti.māda.§.vlt. Ad aliquē vsuz ī dixi: vt notet differētia iter p̄cariū z cōmoda tū. Precariū.n. cōcedit sine p̄finitione certi vsus. vñ quādocūqz pōt reuocari p cariū. ff. de preca. l. cū p̄cario z.§.ti. pxi.c.vl. sicut z ōpositū j.ti. pr. bona fides. Cōmoda tū aūt ad certū vsū ꝓcedit: qz stati subiicit vl⁹ ad quē rs cō modat. vt si ꝓmodē equū tibi vt ad villaz ducerē: z tu dixi sti ad bellū: tū habeis qz ad aliū vsū direxisti q̄ dixisti. ff. eo. si vt certo.§ sed iterdū. Et cōsistit cōmodatū in reb⁹ mobili b⁹ z se mouētib⁹ z imobilib⁹ z ico:poralib⁹. puta fuitute ha bitādi. ff.e.l.i. qz ibi dicit cōmo dari rē mobilē z ēt soli. z adie cit iulian⁹ ēt habitationē pos se cōmodari: z i hisdē reb⁹ ꝑsi stit p̄cariū. vt dixi. §.t. pr.c.vl. Sed qō vsu cōsumit: nō ꝓmo dat̄ nisi ad pōpā: vt ditior ap pareat. ff.c.l.iii.§.vl.z.l.se. Et q pōt obligari: pōt cōmodare z ei cōmodari. vñ pupillus nō ē obligat⁹: sz ali⁹ ei obligat̄. ff. de ac.emp.z. ven.l. iulian⁹. §. antepe b.

i De leuissima. Cū.n. gratia sui tātū qs cōmodatū accepit tenet̄ de dolo z lata culpa leui z leuissima: vt hic dicit: qz exa ctā diligētiā qualē in reb⁹ suis adhibere dz. ff.e. i reb⁹. imo ñ sufficit talē adhibē qualē i su is reb⁹: si tñ ali⁹ diligētior custodire potuit. ff. de act. z obli. l.i.§. is quoqz cui. z dolū z culpā. ff.e. si vt certo.§. ꝓmodatū Si vo gr̄a dātis tātum cōmo datū det̄: tūc venit dol⁹ z lata culpa. ff.e. si vt certo.§. iterdū z si mei cā. ff. de acti. l.i.§. is q̄ qz apud quē. Si vero gr̄a vtriusqz: tūc prestat dolū z latā culpā. ff.eo. in rebus ꝓmo respon. ad fi. z l. si vt certo.§. nūc videdum. ad fi. Casus vero fortuiti qui puideri nō possūt nō veniūt. C.eo. l.i.§.i. z. ff.eo. in reb⁹. z. ff. de ac. z obli. l.i.§. is quoqz cui. j. de homi. ioānes. z.c. vlt. nisi ista tria aliud iducāt culpa pactum vel mora. vt i p̄dicto.§. is q̄qz cui. i fi. z. l. in reb⁹. z. ff. de reg. iu. ōct⁹. z. h. z. j. ti. p xi.c.ii. C.e.l.i. Culpa pt iputari si rē sibi cōmodatā remiserit mihi p ñ idoneā p sonā. ff.e.g ñ tā idoneā. sec⁹ si p idoneā psonā: lz ꝓiū euenerit. ff.e. ar. z. j. ō pig. c. significāte. Itē ex pacto p̄stant casus fortuiti. vt hic dicit. z. C. cōmo. l.i. ita q̄ casus fortuiti cōnumerent̄ spāliter. vt. ff. si qs cau. sed z si. §. q̄situ. Et mora iput at̄. puta si morā fecit i restituēdo. j. ti. pr. bona fides. Et itelligēdū est ēt si apō cōmodātem res fuisz eodem mō pitura. ff. de leg. i. l. cū res. §. vlt. z i aut. ō ōpo sito. z nūcupatiōib⁹ inglinoz. i. rñso. ad fi. colla. vi. z cōmodatuz restitui debet ad prestinā cām. ff.eo. sed mihi. §. i. alias quāti interest eius cōdēnat̄. vt ibi dr. b.

k Post vsū. ff.e. i cōmodato. §. sicut. Sz in p̄cario ꝓiū ē. §. ti. pxi.c. vlt. z. ff. de p̄ca. cū p̄cario. Itē qui c ōmodauit vasa vitiosa tenet̄ ꝓria actione p vino effu so ignorans tamen excusatur. ff.eo. in rebus. §. posſūt. z. §. gs sciens. z. l. pe. ber.

l Decipi. ff.eo. in cōmodato. §. sicut. in fi.

m Ranis. vtilitatem. z si in utilitatem ecclesie versa esset: lz apud eccle siam depositā nō fuerit. tenetur ecclesia inquantum in rem ei⁹ vsa ē. j. de fideiusso. q̄ quibusdā. arg. C. quod cū eo qui in ali. po. l. ci q. x. q. ii. hoc ius. §. is creditor. z. ff. depositi. l.i. §. an in pupillum. alanus.

n Persone. Et ita depositum factū p̄sone obligat ecclesiam: qz delictum perso ne in dānum tē. supra de instī. cum venisset. xvi. q. vi. si episcopuz. z. c. episcopo nō lz. supra de excep. cum venerabilis. Sed qualiter dicit cōmendata esse eccle sie? Respōdeo eo q̄ defert in thesauruz ecclesie sicut eo ipo q̄ res misse sunt in nauem, tenetur nauta z debet habere custodiā omnium que sunt inuecta z illa ta. ff. nau. cau. sta. l. parui refert. §. si recipit. z ignorās teneri videt. C. de his qui latro. occul. l.i. ff. de fur. aduersus nau. l. vna. quod tū nō credo. nisi depositio fa cta sit in presentia prelati z capituli. vt hic. vincen.

o Actionem. i. petitionem. vt. §. de iudi. dilecti. vbi. de hoc

p Loculos. z dominus loculos habuit vt indigentibus subueniret. xii. q. i. ha bebat.

q Questionibus. Nota q̄ suspecti sūt torquēdi: z in vinculis detinendi: z ver beribus afficiendi nel subiiciendi. xiii. q. vi. si res. z. xii. q. ii. fraternitas. z. xxiii. q. v. c. i. z. v. q. v. illi qui. z. j. de rap. in archiepatu. t.

r Reddere. cum nota infamie: actio enim depositi infamat. C. depo. l. qui de positum.

a Bona fides.saluis. Ex hac ꝓsumptione cōdēnabitur sic.C. loca.l.i.ꝛ.ff.e. ti.q nerua.qz nō mīnozē diligētiam q̄ in suis rebus ꝓstare debet.vt in.l. q nerua.sic.ff.cōmo.si vt certo.§.qō vero senectute.ꝛ ita si bona fides abest do lus adesse ꝓsumīt.nam ōria sunt.C.de rescin. ven.si dolo.ꝛ ē si .xxxii.q.i.cū re nunciat.ꝛ ꝓsumptio sufficit ad cōdēnationem in casu isto.xxxii.q.i. dixit dns ꝛ.liiii.di. fraternitatem.j. ō iu deis.ca.vl.b.

b De culpa. No.q depositarius tenet de dolo solo si dolo se versatus ē in depositō.ff.e.l i.§.i cōducto.ꝛ.§.vltimo.ꝛ.ff. cōmodati.si vt certo.§.ii.ꝛ.ff. de regu.iur.l. ōctus.ꝛ de lata culpa q̄ nerua dixit esse do lū.ff.e.quod nerua.qō azo in telligit dolū ꝓsumptuz.ff.mā. si fideiussor.i.responso. Jō sic expone:qz in ea.l.dr ipam la tam culpā ꝓpe dolū esse.ff. de le.i.cum res.ꝛ.§.vlt.ꝛ.ff.de ac.ꝛ obli.l.i.§. is quoq; apud quē. ꝛ alibi dr latam culpam dolo comparari.ff.si messor. fal.mod.di.l.i.§.lata est.ꝛ ita nī dol⁹:qz nihil est id cui ipm ē simile. Quādoq; tamē i ca sib⁹ prestat culpā depositarius si ipe se obtulerit depositō vt hic.ꝛ.ff.e.l.i.§.sepe. idem si mercedez accipiat ꝓ custodia vt hic.ꝛ.ff.e.l.i.§. si qs seruuz. Jtez ꝛ in tertio casu si cōueniat iter eos.ff.eo.l.i.§.si cōueni at.ꝛ.ff.cōmo.si vt certo.§.nūc vidēdum. Sed si cōueniat ne dolus prestet:hec cōuentio nī valet:qz ōnō bonos mozes ē.ff. eo.ti.l.i.§.si conueniat.ꝛ.ff. de pac.si vinus.§. illud. Jtem ꝛ i alio si causa ꝓpositarii res pe nes ipm deposita sit.ff.eo.l.i. §.si pecuniā .ꝛ.ff. si cer.pe.l.si quis negz.ꝛ tūc venit leuissi ma culpa. ꝛ si mozam facit in restituēdo.ff.e.si in asia.§.vlt. ꝓsumitur aūt lata culpa vel dolus si nō adhibeat diligen tiam qualē in rebus suis.ff.eo.qō nerua.vel qz res sue salue sūt:ꝛ depositē non apparent:vt ibi dicit.ꝛ hic exēplum pone.res suas ponebat in arca secura:ꝛ res depositas dimittebat in domo sup bancas. Casus tamē fortuitus nō ꝑputatur:sicut nec in cōmodato.s.ti.proxi.c.vno.ꝛ.ff.cōmo.in rebus.nisi in casib⁹ hic cōtentis:vt si pactū iteruenīat vt prestetur.C.eo.l.i. Cōtractus enim ex cō uētione legē accipiunt ꝛ seruari debēt nisi ꝓbatum sit a iure.ff.eo.l.i.§.si cōue niat.ff.de reg.iur. ōctus.ita tamē q̄ casus nominētur in pacto sicut dixi in com modato.sic.s.c.proxi. ꝓpter culpam vel dolū casus ꝑputat.vt hic dicitur. Si enim rem depositā vendidit ꝛ postea eaz redimat:vt eā habeat in causa ōpositi etiam si sine dolo malo illius periit:tenet:qz sufficit semel dolū cōmisisse.ff.e. l.i.§.si rem. Jtem ꝓpter mozam precedētem casus imputat.etiam si apud ōpo nētem periisset:sufficit enim q̄ res potuit nō perire.ff.de le.i.cum res.§.vl.ff.e. si in asia.§.vlt.ff.de consti.pecu.quēadmodum.§.ii.ꝛ ex eisdem causis in cōmo dato.s.ti.pri.c.vno. Jtem res deposita nō deteriozata debet reddi:alias red dita nō videt.ff.e.l.i.§.ii res deposita.sic in cōmodato.ff.cōmo.si mihi.§.i. Cō sistit aūt depositū in rebus mobilibus ꝛ se mouētibus tātuz:nisi forte vbi apud seqstrum deponit:cum res aliqua inter plures in cōtrouersiaz deducit.s.de iu di.examinata.ꝛ talis depositio nō pōt fieri nisi a pluribus.ff.e.lz.i.respōso. Jtē ꝛ rei depositē sicut ꝛ cōmodate ꝓprietatem retinemus ꝛ etiaz possessionē.ff.e. lz.§.i.ꝛ.ff.cōmo.l.rei cōmodate.

c Reuocare. Quādoq; pōt reuocari depositum:vt hic dicit.ꝛ.ff.e.l.i.§.est aūt ꝛ.§.pe.ꝛ si nō restituit cōdēnatus suo no'c infamis efficitur.C.de posi.qō ōpo situm.ff.de his qui no.infa.furti.§.illud.sicut ꝛ precarium quādocūq; reuoca tur.s.de preca.c.vlt.secus in cōmodato quod nō reuocat nisi post vsum exple tum.s.de cōmo.c.vno.ff.eo.in cōmodato.§.sicut.b.

d Cōtra. No.q cōtra depositum nō admittit compēsatio .C.eo.ti.si quis pe cunias.vnde sumit.§.iste.nec etiam depositum cum deposito compēsatur: sed qui primo deposuit primo recipiat.vt ibi dicit.ꝛ.C.de compen.l.vlt.ꝛ q̄ dicit compēsationem in toto.s.deductionē.s. ꝓ parte. Et ita nec in toto nec in par te admittit cōpensatio ō depositū:ꝛ in hoc priuilegiata ē actio depositi:ꝛ qz p̄ doni restitui debet depositum.ff.e.l.i.§.si predoni.tamen si dns cum fure simul perat:domino restitui debet de equitate.ff.eo.bona fides.ꝛ sic non erit perfi dia:cum sit contractus bone fidei:quare dicant bone fidei.dixi.s. de excep.cū venerabilis.b.

e In aliis.s.contractibus siue in realibus siue in psonalibus actionib⁹ si cā sit ligda.C.de compēsa.l.fi.in prin.etiam si liqueat i continenti:duz tamē posset li quere.infra duos mēses.ff.de iure fisci.auferē.§.qui cōpēsationez.Et nota q̄ cōpensatio fit in pecunia ꝛ pondere ꝛ in quātitate.C.de cō pen.si cōstat.ꝛ nō in specieb⁹ ad pecuniam.ff.de pig.ac.si conuenerit ff.de condi.inde.si nō sortē.§.si cētum.C.de rei ven.si ea pecunia.ab surdū.n.est diminutionē rez fieri ꝓpter pecuniā. ff.de impen. in re do.fa.qō dr.primo respōso. Cōtra ta mē vr.C.de compē. l.vlt.in prin. vbi di citur. tam in rē q̄ i psonam:illud itellī gitur si agat in rem ꝛ restitui nō possit: pōt admitti cōpēsa tio cum estimatōne in pecunia:ꝛ in de lictis fit ēt cōpensa tio.xxxii.q.vi.nihil iniquius.ꝛ.j.de ad nl.c.penul.ꝛ vlti.ꝛ. ff.solu.matrimo. vi ro atq; vxori.ꝛ i pe nis fit compensatō j.de pe.cōstitut⁹.b.

f Placuit.hospi tales. possunt eni ad lz cōpel li p excōicationem. xlii. di.§.hinc etiaz ala.

g Ad.presbyteruz idest epm.xcv. dis. olim.ꝛ.c. qui forte. per hoc.c.ō hoc co gnoscere pōt: sz forte cōsuetudo non ē

Lex.iii.attrebatēn.episcopo.

Cum dilecti filii belnacēn. ca nonici contra abbatem ꝛ fra tres carī loci proponerēt querimo niaz:q̄ siluaz que nigrauallis dicit a quibusdam eoꝝ ignorante capitu lo' pro.x.libris.xl.marchas tūc va lentem cōparassent:cām ipam mo risieñ.epo ꝛ decano remeñ. cōmisi mus terminandaz:adiicientes q̄ si vterq; cause cognitōi interresse ne quiret:alter in eodem negocio pro cedere non differret:ꝛ infra. Tādē decanus in illius cause cognitōe p cessit:ꝛ cum ei per testes cōstitisset: q̄ predicti fratres siluaz minus di midia iusti precii comparassent: vē ditionez non tenere:ꝛ siluam belua ceñ.ecclesie adiudicans canonicos in possessionez induxit:ꝛ infra. Qz vero in arbitrio emptoris est:si ve lit supplere iustum preciū aut vendi tionem rescindere:cum res mīa di midia iusti precii comparatur:sniaz ipsam tanq̄ iuri contrariam irritan tes possessionem monachis iudica uimus esse reddendam:salua que stione canonicis super deceptione precii vel consensu capituli in vendi tione non habito:ꝛ alia causa ratiōa bili:quā canonici contra monachos duxerint ꝓponendam.

C Elestinus.

h Ad.presbyteruz idest epm.xcv. dis. olim.ꝛ.c. qui forte. per hoc.c.ō hoc co gnoscere pōt: sz forte cōsuetudo non ē

b Vīn hoc.t. T mēsure.sup ple statuimus

i Pondera. xxiiii. q.i.nō afferam⁹.ꝛ. q.iii.si quis romipe tas.xlv.di.omnis q ff.de penis.in dar danariosꝛ.j.ne cle. vel mo.c. multa.

k Peniteat.ꝛ isup

l Cum dilecti.capitulo.vnde nō tenuit venditio ipo iure:etiaz vbi deceptio nō fuisset in precio.xii.q.ii.sine.ꝛ.s.de his que fi.a prela.c.i. x.q.ii.hoc ius.vñ in fine reseruat capitulo hec exceptio.t.

m Tūc valētem.s.tēpore ōctus. Sed pone q̄ tēpore vēditionis va leret.x.tēpore lit.cōt.valeret.xxx.siue studio monachoꝝ vel alio mō: mungd modo reuocabit vēditio.nō:qz tēpus vēditionis spectādum ē.ff.de euic.ex mille.§.i.C.de rescin.vēdi.si volūtate.s.de elec.dudum ꝛ si deterioꝛ facta esset nō peterēt. Et ita cū petituri nō essent ōrium nec melioratiōnem petere nō debēt.C.de solu.l.penul.ff.de dā. ifec. qui bona.§.si quis.qz.vin.

n In arbitrio.sic.j.e.cām.ꝛ.C.de rescin.uendi.l.ii.

o Reddēdam. Sed cū vēditio nulla fuerit:qz facta fuerit ignorante capitulo:ꝛ vltra dimidiam decepta ē ecclesia nullū ius acqsitum fue rit monasterio:quare fit restitutio monasterio. Respōdeo:si ad hoc actū fuisset nō fuisset restitutio facta:sed qz p iniquam sniam spoliati fuerūt monachi restituuntur. Nec fuit vēditio iudicata nulla:qz nec agebat ad hoc:vñ dr hic q̄ in arbitrio sit emptoris ꝛc.nō fit cōdēna tio nisi agatur ad hoc.s.de ordi.cog.cum dilectus.tan.

p Questione.lz ideo dicit:qz q rē petit ex vna cā expressa:ꝛ sibi quecum bit:eādem rē ex alia cā petere nō ꝓhibet.ff.de excep.rei iudi.tan ea dez.s.de cā pos.c.vl. De hac materia.satis dr.s.de libel.ob.c.ii.

q Deceptione.cū dolus dat cām ōctui:puta dolo iduxi te ad vēdā rē alias nō vēditurus:ñ tenet ōctus.ff.de dolo.ꝛ elegāter.ar.xii.q ii.qsqs eps.in fi.et.j.de re.pmuta.cū vniuersoꝝ. Si vō icidit in ōctū qz vēditur⁹ erā:sed p dolū tuū min⁹ vēdidi:vel p dolū meū pl⁹ emisti tenet.qdē ōct⁹:sed agit ad supplemētum,residui.ff.de ac.emp. et vē. iulian⁹.§.sed si uēditor. Si vō dol⁹ ñ dat cām ōctui:nec icidit in ōctū sed decept⁹ sum ultra dimidiū iusti ꝓcii in uēditione:obtinet qō h dr ꝛ.j.e.cū cā.et.C.de rescin.uēdi.l.ii. Si aūt sum decept⁹ min⁹ dimidia iusti ꝓcii nō possū agere ad aliqd:qz licitū ē ōbentib⁹ sese inuicē decī pere usq; ad dimidiā iusti ꝓcii.ff.de mino.in cāe. §.in precio. Et hoc hz locū in ōctib⁹ bone fidei. Jn cōtractib⁹ stricti iuris ēt si dolus dat cām ōctui tenet ōctus:sed agēs ex eo elidit ope exceptionis.ff.de.v. ob.si qs cū aliter.C.de pac.cū postea. Et nota q̄ in ōctib⁹ bone fidei si dolus dat cām ōctui nō p ōbentes:sed p̄ intermediā psonam tenet

III

p̃ctus: sed datur actio de dolo p̃ mediatorem. ff. de dolo. et elegãter §. i. in quolibet tamẽ p̃ctu bona fides exigitur. C. de ac. et ob. bonam. Et no. q̃ quãdoq; non tenet p̃ctus: et tñ ex eo agit. ff. de ac. emp. et

a Puen. iulian⁹. §. si quis colludente. b.

Peruenit. fatigari. uidet q̃ dñs papa min⁹ bene ꝓnunciauerit hic: qñ res donate vxori ꝓpt̃ nuptias alienari nõ possũt: et cõsentite vxore: nec currit ei ꝓscriptio in reb⁹ dota. C. de iure do. in rebus nisi soluto mr̃imonio: vt ibi dr̃. et C. ò ãna. excep. l. i. §. vlt. et C. de p̃scrip. xxx. an. cuz notissimi. §. illud nec sufficit q̃ i cões vsus p̃cium v̄ sũ ẽ: q̃ ꝓ pte mariti nõ potuit obligari. C. ad vell. aut. si q̃ mulier. So. si vis vt ois obiectõ cõge scat: dicas q̃ mulier illa donationem istaz ꝓpt̃ nuptias lucrari nõ debuit: qa sicut dos soluto matrimonio debet redire ad vxorem vel ei⁹ heredes: ita donatio ꝓpt̃ nuptias ad maritũ vel eius heredes. C. de pac. cõuẽ. sup do. l. pen. et vlt. aut. eq̃litas. nisi ex pacto de lucranda dote vel donatõne: vel de cõsuetudine sec⁹ obtineat. j. ò dona. iter vi. et vxo. c. vlt. C. de rei vxo. ac. l. i. §. illo procul dubio. in quo casu i telligit illa aut. C. ad vell. siue a me. s. illo casu q̃ñ ex pacto vel ex cõsuetudine oz donatione lucrari. vñ bñ respondet papa: q̃ si mulier debeat lucrari hãc donatione: itellige decreta. hãc scõm aut. q̃ tñ erat in bonis mariti: q̃ potuit sibi cõsulere et post biẽniũ scõo alienationi tacite vel exp̃sse p̃sumit cõsensisse rõe tãti tẽporis. ar. j. de iurep. cura. C. de pe. here. si fili⁹. Illa vo rõ nõ ẽ multũ efficax: q̃ in cõmunes vsus p̃ciũ ẽ conuersũ: nisi velis dicere q̃ vir et vxor habebãt oia dãna et lucra cõia. ar. j. de dona. iter vi. et vxo. c. ii. imo q̃ soluto matrimonio vel cedit in substãtiam viri: vel cõib⁹ liberis applicat donatio ꝓpt̃ nuptias i aut. vt imo. ante nup. dona. §. et h̃ dicimus. coll. v. Et tõ nõ itererat mulieris petere matrimonio soluto

b exquo nõ habebat liberos aut ẽt si haberet. ber.

Peruenit ad nos q̃. p. miles. a vxori sue quãdam domuz i donationez ꝓpter nuptias assignatã muliere ipsa expressiuz dante consensuz. b. mulieri vendidit ꝓ certa q̃ titate pecunie: et infra. Prenomiato vero milite viam vniuersę carnis ingresso relicta eius uenire cõtra h̃ presumit: allegans dictam domũ titulo donationis ꝓpt̃ nuptias sibi concessaz alienare non potuisse: lz eius consensus ipsi noscatur cõtractui accessisse: prefata uero. b. ex eo nititur se tueri q̃ per. xxx. annos constante illorum matrimonio domũ ip̃az bona fide tituloq; iusto possedit: et q̃ in cõmunes usus uiri et uxoris illius precium est conuersuz: ac facte ædi tionis tempore: vnde si prefata mulier cõsulere potuisset: i uiri facultatibus consistebat. Quia igitur super his nos consulere curasti: respõdemus predictã emptricẽ: si vera sunt que premisimus: prescriptis occasionibus super ipsa domo non debere ulterius fatigari[a].

Anno. tertius capitulo pallioñ.

Ad nostrã noueris audientiaz pueniss̃e: q̃ cũ. r. laicus lator presentiũ ab. m. mutuũ recipere uoluisset: creditor ne per canonẽ[b] contra usurarios editum posset in posterum conueniri: domos et oliuas recepit ab eodẽ titulo emptiõis[c] cũ reuera contractus usurarius ageretur quod patet[d] ex eo q̃ creditor debitori promisit: q̃ quandocũq; a sep/tẽnio usq; ad nouẽniuz daret. xl. uncias tarenoruz: que vix dimidiam[e] iusti precii cõtingebant: domos ei⁹ restitueret et oliuas: q̃ igit̃ fraus et dolus cuiq̃ patrocinari non debent mãdamus: quatenus si res ita se habet: instrumẽto venditionis confecto in fraudem canonis promulgati contra vsurarios non obstante: predictum. m. ad restituendas domos et oliuas ei ad quem debent hereditario iure deuolui: cuz debitor sit viam vniuersę carnis ingressus: ꝓ penam in late. concil⁹. contra vsurarios promulgatam ap. re. compellas.

Idem epõ et archidia. vrbinatẽsi.

Cum causa que inter economũ monasterii sancti martini ò mõte ex parte vna ac ciues viterbiẽsis super casamentis ex altera vertebatur: fuisset aliquandiu ventilata: cuz constitissẽt nobis monasterium i vẽditione vltra dimidiam[g] iusti precii fuisse deceptum: sententiando ò cernimus: vt prefati ciues aut recepto precio possessiones restituerẽt[h] memoratas: aut supplerent quantuz cõstaret legitime venditionis tempore iusto precio defuisse.

Reg. ix.

Sue uenditori post institutum contra se iudicium quis omisit vtrem uenditaz sibi defenderet: nũciare: vel contumaciter[k] abfuit tempore sententie promulgate: seu per

nit. xvi. põt agere ad p̃cipiũ recipiẽdũ q̃ò pl⁹ dedit vel in totũ recedere a p̃ctu: q̃ sic pz q̃ ẽ decept⁹ vltra dimidiã iusti p̃cii: soluit. n. sex vltra dimidiã iusti p̃cii q̃ò fuit. x. Si. n. ò̃ciperẽ in gnq; tãtũ: nõ agerẽ: q̃ gnq; sunt dimidia. x. et ita nõ ẽ decept⁹ emptor in aliquo vltra dimidiã iusti p̃cii: sed q̃ sex dedit vltra dimidiã deceptus ẽ iõ aget. Azo itelligit ista v̄ba ita. Alii dicũt q̃ necessariũ ẽ vt duplz iusti p̃cii et vltra dederit emptor: vt ecce: res valet ò̃cẽ et ego emi p. xxi. q̃ò nulla lex dicit: et nihil ẽ q̃ò dicũt: q̃ hic decipit̃ ẽptor i pl⁹ q̃ fit totuz iustũ p̃ciũ: sed ꝑmũ v̄ius ẽ: et dñs iacob⁹ dicit eodẽ mõ cuz azone.

b Restituerẽt. Et ita agebat̃ hic añ rescissionem p̃ctus: nisi emptor vellet supplere iustũ p̃cium. s. e. cũ dilecti. et hic. et C. de rescin. ven. l. ii. sec⁹ ẽ i trãsactionib⁹: scõm quosdã tenet ẽt transactio: lz qs decipiatur vltra dimidiã iusti p̃cii. arg. §. de reli. do. cõstitut⁹. vbi ep̃us oia iura dimisit solum octo ò/nariis ꝓ pẽsione retentis &c. et ẽ exp̃ssuz q̃ si post trãsactionẽ inueniunt publica instrumẽta per q̃ appareat q̃ decept⁹ sit trãsigens in quadruplum nõ tamẽ rescindit̃ trãsactio. ff ad trebell. l. luci⁹. §. vltimo. Et ẽ ratio in transactione: q̃ eo ip̃o q̃ a lite recedit̃ magnum cõmodum ẽ: vnde indebitum solutum ob trãsactionem nõ repetitur. C. de transac. l. ii. ff. de cõdi. inde. in sũma. vin. Et hoc vex: nisi aliquis velit agere iudicis officio: vt minor vel ecclesia: q̃ si ledat̃ in trãsactione restituit̃ sicut si lesus est i snia vel i aliquo p̃ctu. C. si aduersus trãsac. l. i. sed si directe velit agere p̃ trãsactionẽ: sec⁹ esset. iò. Sed quo iure agit̃ h̃ ad rescindẽdum p̃ctuz? dicũt qdam q̃ iudicis officio. C. de rescin. vẽdi. l. ii. C. de ac. emp. l. iiii. Sed scõm hoc ageretur tãtũ ad quadriẽnium: q̃ vsq; ad tẽpus illud competit in itegrestitutio. C. de tempo. in integrest. l. vlt. Hec fuit opinio plac. Alii dicũt: q̃ cõditione ex illa. l. C. de rescin. vẽ. l. ii. et ꝑm hoc vsq; ad xxx. annos: q̃ oẽs cõditiones cũ sint psonales: perpetuesũt. Credit vin. q̃ agat̃ conditione ex eo p̃ctu ex vẽdito alternative: vel ad supplẽdum iustũ p̃cium: vel rescindẽdam uẽditionẽ: nec est mirũ si p actionẽ ex eo p̃ctu agit̃: vt recedat̃ a p̃ctu. ff. de ac. emp. l. ex empto. §. si qs virginẽ. vin. q̃ in p̃ctibus bone fidei multa veniũt de quibus nec ẽ dictũ nec cogitatum. vt. ff. de p̃ben. emp. quotiens. et. l. se. §. sed et sigd. C. de ac. emp. l. i. io. hec fuit opinio iacobi b. Sed quid dices si maior iurauerit se nõ venire p̃ uenditionem: nunqd audietur: q̃ decept⁹ ẽ ultra dimidiũ iusti precii: nõ credo q̃ audiat̃: secus de minore q̃ per iuramẽtum nõ excludit̃: nisi p bñficium etatis: nõ tñ renũciat iuri cõi: et ita põt agere vel ad supplemẽtum p̃cii vel ad rescindẽdum p̃ctum: sed restituti onẽ in itegrũ petere nõ põt: q̃ iuramẽtum rep̃sentat eũ maiorẽ: nisi iuraret nõ repetere rẽ ex eo q̃ deceptus esset ultra dimidiam: tũc vtraq; via esset ei p̃clusa: preter iuramẽtum. b.

i Sue uẽditori. institutũ. No. ergo q̃ emptor ad hoc vt uẽditor teneat̃ ei ò euictione debet ei denũciare ut ip̃m defẽdat super re ab ip̃o sibi uẽdita: ò quo q̃stio ei monet̃: alioquin nõ tenetur. ut. C. de euic. emptor fũdi. et. l. actore. nec fideiussores tenẽt quos euictionib⁹ recepit: vt ibi dr̃: et si auctor sit absens: denunciet̃ fideiussori vt ex p̃dictis legib⁹ habet̃. Quidã tamẽ dicũt q̃ nõ tenetur denũciare fideiussori: et hec denũciatio põt fieri quolibet tpe dũmõ ñ nimis iuxta sniam. ff. de euic. l. si rẽ. §. quolibet. Et illud scias q̃ si ꝑ vẽditorẽ stetit quominus sit ei denũciatũ puta q̃ latitat: vel q̃ ip̃edit ne possit ad eũ citatio pueniri: nihilomin⁹ tenet̃ de euictione. ff. de euic. si ideo. §. p̃senti. et. l. si dictum. §. si p̃te. et idem ẽ si denũciet̃ fideiussori p̃te uẽditorẽ: ut in dcõ. §. si p̃te. ar. s. ut lite nõ conte. qm̃. §. porro. Item si emptor cõpromittit in arbitrũ et p̃ctã sniam reportauerit: uẽditor nõ tenet̃. ff. de euic. si dictũ. §. si cõpromisso. Item si ẽptor potuit usucapere et nõ usucepit: iputatur ei: q̃ et uẽditor nõ tenet̃ ei si res euincat̃ ab eo. ut in. l. si dicto. §. sicut põt. b.

k Cõtumacit̃. si cõtumax fuerit emptor: q̃ citat⁹ ñ uenit ad sniaz sibi iputet si lata fuerit p̃ ip̃m: q̃ tunc uẽditor nõ tenetur ei de euictione: q̃ videt̃ potius cõdemnatus pp̃ suam cõtumaciam q̃ pp̃ aliam cãm. ff. de euic. si ideo. i. rñ. C. eo. ti. emptor fundi. nec põt appellare tã q̃ cõtumax. xxiiii. q. iii. de illicita. ii. q. vi. §.

sunt quorum.b.

a Iniuriã.C.de euic.emptor fundi.unde sumpta ẽ ꝟ decre.ꝛ ꝟ iõ:q; iniuria q̃ fit emptori nõ cõtingit uẽditorem.ff.de euic.si p ip;udẽtiam.sic si iudex p iniuriã ꝓnunciat õ heredem:nõ nocet legatariis.ff.de le.i.si seruus plurimum.§.i.

b Sactiones.de q̃bus iam p̃missũ ẽ in.l.emptor fundi.ꝛ si p ip;udẽtiam.ꝛ sic in trib⁹ casib⁹ hic cõtẽtis ñ teneꝯ vẽditor emptori:si nõ denũciauit:si cõtumax fuit:si p iniuriam iudicis cõdẽnaꝯ:tunc enim iudex facit litẽ suã:ꝛ ipe teneꝯ.ff.de iud.filiusfamilias ꝛ.C.de pe.iudi.q ma.iu.l.ii.ꝛ. xii.q.ii.c.i.ꝛ.ii.b

Ex rescrip.lr̃az.Hunc dñs papa fidẽ adhibuit sue assertioni:ꝓ prato habẽs q; portuen̄.epũs sic primo statuerat:alias prima cõstitutio de qua fit hic mẽtio exhibẽda esset.s̃.de fi.instru.c.i.C. de eden.aut.si qs in aliquo.nisi aliter de illa cõstare possit.s̃ de cleri.peregri.tue fraternitati.

d Scholariuz.soli.ergo magistri ꝛ scolares ꝓhibenꝯ cõducere hospicia alioꝝ scholariũ:sed alii nõ ꝓhibenꝯ cõducere hospicia scholariũ:ꝛ ꝓp potẽtiores cõstitutio ista emanauit:ꝛ p hanc lr̃am videꝯ q; scriptores q; scholares ñ sunt sed uxorati nõ ligent̃ hac cõstitutione:ꝛ de illis nõ fit mentio.lau. dixit hãc penã extẽdi ad eos q; gaudẽt ꝑuilegio scolastico large sũpto uocabulo scholariũ ꝛ gratia scholariuz ibi sũt dũmõ nõ sint meretrices q̃ nõ sunt digne laq̃is legũ C.de adul.q̃ adulterium:nec obiicias q; pena nõ oꝝ extẽdi qz odia ꝛ pene q̃q; ampliãtur.ff.de his qui no.ifa.l.ii.§. exercitus.ꝛ.ar.ad l.j.de ỽ.si. cũ in ptibus.lau.Sed nõ credo q; ad scriptores,uxoratos extẽdaꝯ ista cõstitutio:lz sint ibi pp scholares:eadẽ rõne extẽdenꝯ ad chartarios ꝛ chartarum rasores.ber.

e Sub excõicatione.Ex hoc ỽbo colligiꝯ q; fuerat cõstitutio late snie:ꝛ facꝫ ad hoc .lxiii.di.salonitane.j.de eo qui fur.oꝝ.rc.c.i.ita ẽt obseruamus ꝛ tenem⁹ q; sit canon late snie:ꝛ tuscul̃anus sub pena anathematis hoc obseruãduz decreuit:ut segtur in lr̃a.Sed quare nõ iposuit legem locatoribus.Respõdeo:qz nõ habebat iurisdictionẽ in eis:sed scholaribus q; clerici sunt ꝓ maiori parte .si. lxxxix.di.iudicatũ.Item qz uoluit legem derogare.C.loca.ne cui.

f Audiẽtia.hoc fieri oꝝ ꝓp illos q; cõstitutionem ignorant:sed quo ad alios ñ: qz sufficit qualitercũq; sciant:ẽt sine aliqua cõtestatione.ff.de admi.tu. gdã.§. exquo:ꝛ q; scit certiorari nõ debet.ff.de ac.emp.ꝛ ven.l.i.in fi.imo certe uidetur q; oẽs teneanꝯ:exquo cõstitutio fuit semel publicata.xv.di.qõ dicitis ỽñ potiꝰ ad cautelã fit huiusmodi recitatio:ne qs saltem de facto dicat se ignorasse .sic. ff.de instit.sed ꝛ si pupillus.§.i.ꝛ.ii.s̃.de fi.instru.pastoralis.

g Vestra nobis.statuto.Statuerũt epi q; huiusmodi decime parrochialibꝰ ꝑsbyteris solũmodo locarenꝯ:ꝓ qõ utilitas ecclesiaꝝ nõ modicũ ipediebaꝯ:petierũt isti monachi sibi sup hoc ꝓuideri:epi enim bene possũt facere statutum.de consue.di.iii.c.i.ꝛ.s̃.de ma.ꝛ obe.si qs venerit.ꝛ.j.de sen.ex.a nobis fuit.sed qz illud vertebaꝯ in detrimẽtum vel ꝓiudicium ecclesiaꝝ:ꝛ qz nõ ẽ õ ius: hic patet exꝑsse:q; fructus decimaꝝ taliter ad tempus locenꝯ:iõ papa tollit statutũ illud:lz ius decimaꝝ taliter vendi vel locari nõ possit:cũ spũale sit.j.de iurepa.c.i.ꝛ.c.de iure.j.de symo.querelam.b.

h Ad feudum.Et ita patet q; prelati ecclesiaꝝ infeudare nõ possunt de nouo j.de feu.c.ii.

i Alienationem .ꝑpetuam.s.scõm q; oꝝ:alienatio est cõtractus ꝓ quem dominium trãsfertur.C.de fun.do.l.i.Quãdoq; etiam verbuz alienationis large accipitur.s̃.de re.ec.nõ.ali.nulli liceat.C.de re.ec.ali.vel non.sancimus.ꝛ in aut. de re.cc.non ali.§.nos igitur.col.ii.ꝛ eodem modo hoc large accipitur. ut in.c. nulli.

k Popter.icõmodo.quãdo magno icommodato afficiꝯ cõductor:tũc fit remissio pẽsionis.ff.c.ex ꝑducto.§.i.vbi dicit.si oẽm fructũ tulerit: ut fructꝰ ẽt seminis nõ supsit.ꝛ.l.si vno.§.vbicũq;.ꝛ.C.e.l.liceat.ꝛ.l.exceptio.nisi aliud i locatione sit actũ.ut i.l.lz.aliogn.i.si tale dãnũ nõ iteruenerit:secꝰ ẽ.ff.e.si merces.§. vis maioꝝ.qz modicũ dãnum oꝝ sustinere:ut ibi doꝯ.ꝛ.l. habitatores. Intellige qõ ỽ doꝯ de eo colono q; certã pecuniã ãnuatim oꝝ vel certas chorbes:ꝛ ñ de ptiario:q; cũ dño lucrũ ꝛ dãnũ ptiꝯ.ut doꝯ in.§.vis maioꝝ qz ꝓ modico dãno nõ daꝯ iniuriaz sententia lata fuit:de euic/tione iuxta legitimas sanctiõesᵇ agere non valebit.

De locato ꝛ conducto.

C Lemens.iii.

Ex rescripto litteraz tu/sculan̄.epi nobis inotuit:q; cũ ciuitatez boñ. tẽpore sue legatiõis intrasset:ꝛ infra. Cõstitutionẽ factã ab episcopo portuen̄.ap.se.le.ꝛ a predicto tusculan̄.epo postmodũ cõfirmataz: videlz ut nullus magistroꝝ seu scholariũᵇ sup cõducendis aliorum hospiciis in lesionẽ ꝛ ꝓiudiciũ habitantiuz audeat hospitez conuenire: nisi prius constiterit tẽpus cõductõnis elapsuz: vel inglini in hoc suum fauorez ꝑstiterint ꝛ cõsensuz: cũ idẽ portuen̄.sub excõicatiõe hoc probibuit:ꝛ alt̃ sub pena anathematis idẽ decreuit obseruãduz:ratum esse decernimus:ꝛ auc.ap. confirmamus statuentes ut a te frater archiepe:ꝛ tuo quolibet successore boc singulis ãnis in cõi audientia magistrorum atq; scholarium recitetur.

Anno.tertius abbati ꝛ conuentui sancti petri de pratel.londoñ.dioc. Vestra nobis relatio declarauit q; cũ ad firmã fructꝰ vr̃arũ daꝯ cõsueueritis deciarũ:ꝛ infra. Dioc. eporum statutoᵉ contrario nõ obstãte vr̃arum decimarũ ꝓuentus illis libere locare potestis:cum quibus ecclesie vestre cõditionez poteritis facere meliorez:ita tñ q; huiusmodi locatio ad feudũᵇ vel alienationemⁱ non videatur extendi.

Reg.ix.

Propter sterilitatẽ afficientem magno incõmodoᵏ cõductoresꝰ vitioˡ rei sine culpa coloni siue casu fortuito contingẽte colonis:ecclesie tue ꝓ rata pensionis remissio est facienda:nisi cũ ubertate precedentis uel subsequẽtis ãni valeat sterilitas cõpensari.Verũ inuitoᵐ inglino domuz ĩhabitare vel reficere poteris: si necessitas que tñ non iminebatⁿ locationis tẽpore id exposcat:remissa sibi pro reliduo tẽporis pensiõe: q etiã inde rõnabiliter amoueꝯ:si perueꝛseᵒ ibi fuerit cõuersatus:vel cuz canonẽᵖ per biẽnium nõ soluisset:ibi satisfactione celeriᵍ nõ prouidit.

Idem.

Potuit emphiteotaʳ ecclesia p mitus requisitaˢ eidẽq; renunciato q̃tuz sibi ab aliis offerꝯ:si nolle se emere dixerit:vel a denũciationis tẽpore duoꝝ spaciuz mẽsium sit elapsuz:meliorationes ꝛ ius sibi cõpetẽs aliis vẽdereᵗ:q; ab ẽptione buiusmodi minime prohibẽturᵘ. Emphiteota quoq; secus presumendo vel cessando in solutione canonis p biẽniumˣ:nisi celeriʸ satisfatiõe post nec potuit colonus occurrere:q; suffocareꝯ semẽ.Sz õ videꝯ.ff.e.ex cõducto §.i.vbi dicit q; si vitia ex re oriunꝯ:dãnũ esse coloni:ut si vinũ coacuerit:vl si herbis segetes corrupte sũt. Solu. ibi potuit colonus occurrere:hic nõ: qõ pz ex eo qõ dicꝫ hic: sine culpa coloni. Casus ẽt fortuitus dño nocet ꝛ ñ colono:ut nõ hẽat pẽsionez nisi ꝓ rata:ꝛ si nihil ꝓceperit:nihil soluat:ita q; remissio faciẽda ẽ i totuz vel in ptẽ:nisi vbertas precedẽtis anni vel sequentis possit cõpẽsari sterilitati.C.e.l.lz.ꝛ hoc ẽt si dñs remisit pẽsionẽ pp sterilitatẽ si ãno seq̃nti cõtigat vbertas petere põt pẽsionẽ itegrã.ut.ff.eo.si vno anno.b.

m Inuito.hoc sũptũ est ex illa.l.C.eedem quam.

n Imminebat.Hec potuit eẽ necessitas q̃postea supuenit si domꝰ cozuit vel minaꝯ ruinã quã edificare vult.vel forsita uxoꝛẽ duxerit ꝛ idiget domo illa.vel si q̃ ꝑsimilis necessitas q̃ tẽ ñ iminebat.ar.ff.vti pos.leg.si is a q̃.§.plãe alias ẽ lex.ꝛ.ff.ỏ iter. act.ỏ etate.§.ex cã.ꝛ.s̃.ỏ of.ỏle.isinuãte.ꝛ ẽ hic ar.ꝑncipiũ cõsiderãdũ.s̃.ti.ꝑx.cũ dilecti.ꝛ.s̃.de elec.dudũ.vbi ỏ ỻ.b

o Peruerse.In isto casu dicũt gdam mihil remittẽduz esse: quasi cõpensando:sed nõ ẽ vex:qz põt dñs agere ꝓ inglinum ꝓ damno dato actione legis acquile ꝛ ex locato.

p Canonẽ.Hoc itelligẽ q̃n ad lõgũ tẽpus cõduxit.puta ad.x.annos vel plus vel minus ẽt.vi.uel.v.ff.e. quero.§. inter.b.

q Celeri.sic.s̃.ỏ re.ec.alie.uel ñ.si qs ꝑbytero.ꝛ.j.e.c.ꝑx.vbi doꝯ q̃ liter hoc ỽbũ sit itelligẽdũ:ꝛ ita i q̃ttuoꝝ casib⁹ expelliꝯ inglinus.

r Potuit.emphiteota.Videꝯ q; ẽphiteosis sit locatio: ex eo q; ponit in titulo de locato.sed nõ ẽ vex.insti.locati.§.adeo.Locatio enĩ põt fieri tã de reb⁹ mobilib⁹ q̃ imobilib⁹ ꝛ se monẽtib⁹.ẽphiteosis vo tãtũ ỏ imobilib⁹.Cõtract⁹ ãt emphiteotic⁹ medi⁹ ẽ iter uẽditionẽ ꝛ locationẽ.In hoc ãt accedit ad uẽditionẽ:qz q̃n talis ꝺctus celebratur aliq̃d daꝯ:sicut i uẽditione daꝯ pciũ:sed tñ differũt: qz ꝓ uẽditionem trãsferꝯ dñium:sed hic retinet dñs dñiuz.Sed magis vr̃ accedẽ ad naturã locationis:qz sicut locatoꝛ retinet dñiuz:ꝛ singulis annis aliq̃d recipit:ita ꝛ hic:qz emphiteota singulis annis soluit canonem cõstitutũ:ꝛ iõ potⁱ ponⁱ hec decre.in isto ti.q̃ in ꝑcedenti.ber.

s Requisita.hoc sũptũ ẽ.C.de iure emphi.l.vlt.Primo requiri ỏbet dñs ab amphiteota:an emere meliorationes ipius velit scõm qõ hic doꝯ alias cadere a iure suo.vt in.l.predicta.ber.

t Vẽdere.Sed nunqd põt donare.vr̃ q; nõ :qõ qdã cõcedunt. Alii dicũt q; donare põt ẽt sine cõsensu dñi.C.de fũ.patri.l.i.li.xii.ꝛ pigneri dare.ff.de pig.l.lex vectigali.ꝛ.ff.de pig.ac.tuto.ꝛ.§.vlt.b

u Prohibentˢ.Sed q̃ psone ꝓhibenꝯ ab huiusmodi ẽptione:ꝑ dici q; fuit ecclesie capitanei ꝛ oẽs psone maiores q; ñ sũt idonei facilitate cõueniẽdi:vñ posset dñs preiudicium pati.ff.qui sa.co.l.ii.

x Biẽnium.vt.x.q.ii.hoc ius.§.qui rem.in ꝓuato triẽniũ regitur C.de iure emphi.l.ii.Sed si ꝓmisit soluere penã rato manente pacto si ñ soluat pẽsionẽ ꝛ petat penã:nihilomin⁹ vult eũ expellẽ: nũqd põt dicas q; sic.ar.ff.ỏ trãsac.q; fidẽ.ꝛ.l.pacto.ꝛ.C.ỏ pac.cũ ꝓponas.In fauoꝛẽ ẽ hec.ꝛ facit ad hoc.ff.de regul.iuris.cũ par.ber.

y Celeri.ꝛ ita ꝓz q; emphiteota põt purgaꝯ moꝛã offerẽdo canonẽ

post biēnium: sic.ſ.c.pxi. sicut alienator.ſ.de rebus eccle. ali. vel nō c.si qs presbyteroꝝ.ꝛ.ar.ſ.de elec.qō sicut.in fi.ꝛ.ff.de v̄.ob.iterdū.§. vlt.Sed q̄tū tēpus dabit ad purgādū istā morā: vr q̄ añ sniaz.vt.ff. de inoffi.test.papinia.§.meminisse.ꝛ.C.qb⁹ vt idig.alia ē.vel ēt vsqz ad litē cōtestatā.ff.rem ra.ba.ampli⁹ hoc.ꝛ.C.de pl⁹ peti.l.vna. ꝛ.ſ. e.ti.c.vno. Vel modicū tps dabit. forſa.x.diꝝ.ff. de ꝓst. pecu.,pmissor.§.i.ꝛ ff.ex.g.cau.ma.i it. resti.l.ab hostib⁹.§. sed qō simplicit.ꝛ. ff.si qs cau.l.ꝛ si p⁹ tres. vel q̄cito potu it.ff.ad tertull.l.ii.§ cōfestiz.ꝛ.ſ.de elec. q2 pp. vbi plura ar. ō hoc iuenies. Quidā dicūt q̄ vsqz ad lit.cōte.pot emphiteota vitare penaz huius cōstitutōis offerēdo canonē p iura predicta. Sed nō credo q̄ vsqz ad lit.cōt.possit purgare morā: q2 ſ⁹ posset differri vsqz ad duos annos vel vnuz vel tres vel plures post tps statuti biēnii: ꝛ ita nō esset celerit: ꝛ ppea hoc vr poti⁹ facē timor pene q̄ volūtate ꝛ iterpellat cor̄ iudice: sed tps statutū ipm iterpellat vt dic̄.i fi. ꝛ vltro se oꝝ offerre vt.C.de iure ēphi.l. ii.dabo ei modicuz tps p⁹ biēniū elapsum. Talis.n.celeritas ad modicū tps referr̄ post biēniuz respectu ipi⁹ biēnii sic̄ hec adiectio pl⁹ ad modicam quātitatem referr̄ respectu quātitatis nominate.ff. de ver.sig. hec adiectio.ꝛ illud modicū cōsiderabitur arbitrio iudicis: ex quo nō est determinatio in iure.ſ.de'offi.de le.de causis.ꝛ.ff.de iure ō li.l.i.§.ait prætor.ꝛ qō appellabit̄ arbitriū boni viri.ff.de v̄.ob.cōtinu⁹ actus.§.ii.ber.

moduz sibi cōsulere studuisset: iuste potuisset expelli[a]: non obstante q̄ ei vt canonem solueret: non extitit nūciatum: cuz in boc casu dies statuta[b] pro domino interpellet.

De rerū permutatione.

EX concilio apud sil.

SI p̄nceps voluerit rez īmobilē scīs locis p̄stare: ꝛ accipe ab eis aliā īmobilē: eoqz mō de cōi volūtate[c] p̄mutationē cōtrahere: liceat[d] ei hoc facere: si cā rōnabilis[e] id exposcat: ꝛ res quaz p̄stiterit maior fuerit vel eq̄lis: pragmatica[f] sanctione super hoc p̄mulgata.

EX conci. beluacen.

VT cōmutatiōes[g] rex ecclesia/sticarū: q̄ ab aūcessore incōsulte[h] facte sunt: ab eo q̄ succesſor ē emēdent̄. EX cōci. apud siluanū.

MAncipia ecclesiastica. nisi ad libertatez nō cōuenit cōmutari[i]: videlz vt mancipia q̄ p ecclesiastico hoīe dabunt̄: in ecclesie seruitute p maneāt: ꝛ ecclesiasticus bō q̄ cōmutatur: fruat̄ ꝑpetua libertate: qō eiz semel[k] deo cōsecratuz ē: ad hūanos[l] vsus trāsferri nō decz. EX eodē

IMiustū videt̄ ꝛ īpiū: vt māci pia q̄ fideles deo ꝛ sanctis eius ,p remedio aīe sue cōsecrarūt: cuius cūqz nūeris mācipio vel cōmutatio nis cōmertio iterū in seruitutez secu lariū rediganť: cū canonica auctoꝝ itas seruos tātūmodo p̄mittit distrabi fugitiuos[m]: ꝛ iō eccleſiarū recto/res sūmope caueant: ne elemosyna vnius alteri⁹ peccatū fiat: ꝛ ē absurduz: vt ab ecclesiastica dignitate seruus discedēs hūane[n] sit obnoxi⁹ seruituti.[o] VRba. iii.

QUesitū ē ex pte tua: si cōmutationes fieri valeāt p̄bendaruz cū p̄mutatio dignitatū[p] i turoñ. conci. fuerit iterdicta: ꝛ īfra. Generalit itaqz teneas q̄ p̄mutatiōes preben darū de iure fieri nō possunt[q]: p̄sertī cū pactōe p̄missa: q̄ circa spūalia vel cōnexa spūalib⁹ labē p̄tinet semp sy monie[r]. Si aūt eps cāz īsperit nec cessariā: licite poterit ō vno loco ad aliū trāsferre psonas: vt q̄ vni loco[s] minus sunt vtiles: alibi se ualeāt vtilius exercere. CLemēs. iii.

AD qōnes soluēdas: ꝛ īfra. Intellexim⁹ ex lr̄is tuis q̄ due cō uentuales ecclesie sunt i tua dioc. cōstitute: quarū vtraqz prochialez hz ecclesiaz: cū possessionib⁹ magis alteri q̄ sibi vicinā. Illis aūt desideratib⁹ p̄mutare eas: cū illarū altera respectu meliorum ,puētuum[t] plus abūder: ꝛ iō sibi postulet adiici certā sūmaz pecūie numerate: vt sic ad eq̄litatē p̄mutatiōes valeāt puenire

a Expelli. Sed nunqd auctoritate sua ,ppria pōt dīs expellere emphiteotam si canonē debito tpe nō p̄soluat. videt̄ q̄ sic. C. de iure emphi.l.ii. Satis pōt dici q̄ sic auctoritate huius decre. ꝛ p̄dicta.l.x.q.ii hoc ius porrectū.§.qui rem huiusmodi. Dixit.n. lex ptimescat crimē: cū sibi arbitriū sue vltionis sciat concessum. C. de metallis. deuotū. li. xii.ꝛ.ar.ff.de pig.l.lex vectigalis.ꝛ.ar.C.de ser.expor.l.i.ꝛ.ii. sed melius facit si auctoritate iudicis hoc feciſſet. C. de pig.l.iii.ꝛ.j.de p̄uileg. pastoralis. Sed si alii tradidit possessionē: vel ab alio expellar̄: nūquid dicet possessor̄ auctoritate sua. ar.ff.de vi ꝛ vi.ar.l.colon⁹. Itez si emphiteota cessauit p biēnium ꝛ tātum amplius q̄ nō pōt purgare morā: si dīs postea receperit pēsionem: nunqd dīs postea poterit expelere emphiteotā? Respōdeo in p̄uato planū ē: q2 recipiēdo pēsionem iuri suo renūciauit.ff.de le.cō.l.post diē.ꝛ.l. p̄cedenti.§.fi. Ipo.n. fcō renūciat iuri suo.ſ.de his q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore.cū suis cōcor. Sed qd dices de ecclesia? Rūdeo si p̄latus de cōsensu capituli recipiat pensionē expellere nō poterit postea emphiteotā: cū liberū sit ecclesie vel emphiteotā expellere vel pēsionem petere.in aut.de alie.ꝛ ephi. ꝓct⁹. §.si qs v̄o locator.coll.ix.ꝛ eligēdo vnū alteri renūciasse videt̄: vt in p̄dictis legib⁹ post diē.ꝛ.l.p̄ceden.§.vlt. Sed si solus p̄latus ,sine cōsensu capituli recipit pēsionē: nō credo q̄ obsit ecclesie: quo minus possit expellere emphiteotā: nisi postea capitulū cōsensisset. ar.j.de his q̄ fi. a p̄la.sine cō.ca.pastoralis. cū suis similibus. ꝛ si vn⁹ sit sacerdos siue rector solus in ecclesia sine i capella: ꝛ recipiat pēsionē: idem credo: q̄ ammō nō poterat emphiteotā expellere vt dictū ē. Item qd si dicat dīs: recipio pēsionē saluo iure meo: vt p̄ hoc nō fiat mihi p̄iudicium: quo minus possim te expellere: credo q̄ valeat ,pte stat io: nec p̄ hoc p̄ iudicar̄ ei: q2 ꝛ si ipm vellet expellere: nihilomin⁹ posset petere pēsionē. x.q.ii. hoc ius porrectū.§.q rem.ꝛ.ar.,ad b⁹.ff.si qs cau.l.ii.i.rū.ꝛ. ff.de eo qō cer.lo.l.vlt. Idē si fūd⁹ ēphiteotic⁹ clade vel casmate pierit vltra medietatē vel pl⁹ vel min⁹: nunqd oꝝ pēsio diminuit? Dicūt qdā q̄ si vltra medietatē periit: nō teneť ēphiteota solue ītegrā pēsionē. C. de iure ēphi.l.i. ex eo qō ibi dī: si vo pticulare tānū ꝛc. q2 noīe ptis medietas intelligit̄. ff.ō v̄.si.nomē filiaz. §.i.ff.de vsufruc.ēt ptis. Alii dicūt ꝛ meli⁹ q̄ tota pēsionē solue oꝝ adherētes lr̄e illi⁹ legis: vbi dicit ex q̄ nō ipa re penit⁹ substantia ledat̄. isti. loca. §. adeo. i fi. scoz hic signat̄ ō.C. de allu.l.ii. sed illud spāle ē i tributo. Sz nunqd pp sterilitatē rei emphiteoticarie oꝝ pēsio diminuit? ꝛ certe ñ: lz aliō sit i locatōe.ſ.c.pr. Itē si sūt plures cohēdes ꝛ vn⁹ non soluit pēsionē: nūqd pp hoc fit p̄ iudiciū aliis? ñ credo si soluat pēsionē totā: ꝛ postea ō cohēdē agāt iudicio fāilie herciscūde.ff. fami.hercis. hēdes.§. si vn⁹. Et q̄ dic̄ expelli: respicit alterā pte disiūctiue. ſ. cū canonē ñ soluit qm̄ i alio casu. ſ. qñ alienet̄ dño regsito: ēptor ñ pt expelli sine aūcte iudicis sui.b.

b Statuta. ñ ē ergo regrēd⁹ ēphiteota: q2 tps vsū ipm admonet. C. ō p̄hē. stip. l. magnā ꝛ. C. ō iure ēphi. l. ii. vñ sumūt̄ ista vba: sic ꝛ creditor ad petitionē vrgeri ñ pt. vt. C. ō pig. creditor. ff. ō admi. tu. gdaz. §. vlt. ꝛ C. si pp publicas fū. nefu. cele. l. vlt. in fi. ber.

c SI. p̄nceps. volūtate. alias certe ñ posset: sic̄ cū cōi p̄sensu ēptio p̄hit̄ ꝛ ēt dissoluit̄. C. de ac. ꝛ ob. sic̄ initio.

d Liceat. sic. x.q.ii. hz ius porrectū. §. sed permutare.

e Rōnabilis. puta q̄ vtilitas eccl'ie i hac p̄mutatōe ,pcurar̄ alias ñ oꝝ fieri. j.c. pr. sic̄ nec alienatio fieri oꝝ: nisi vt melior ,p̄spiciat. xii.q.ii. sine exceptione. ꝛ. ſ. de his q̄ fi. a p̄la. cū apostolica. ber.

f Pragmatica. pragma idē ē q̄ cā: vñ p̄gmatica sāctō ē cōstitutio sr̄ aliq̄ re ,p̄mulgata hz tñ pōt̄ ,p confirmatiōe siue scriptura fcā ab ipatore cū cāe cognitiōe sr̄ tali p̄mutatiōe. ala.

g VT cōmutatiōes. supple statuimus.

h Incōsulte. i. in dānū ecclesie q̄ ō ē nō oꝝ: imo rōnabilis cā oꝝ subesse: ad hoc vt fiat cōmutatio. ſ. e.c. pr. vñ successor revocabit incōsultā p̄mutationē. si. ſ. ō preca. c. ii. imo ꝛ ille q̄ fecit: ꝛ successor revocare pōt: q̄ō in dānum ecclesie datū ē siue alienatum. xxxv. q. ix. q̄ō quis cōmiserit. ſ. de re. eccle. nō alie. si qs presbyteroꝝ. ꝛ. xii. q. ii. monemus. dum tñ tolleret̄ in administratione. b.

i MAncipia. cōmutari. x. q. ii. precarie. i fi. ar. ō. sed hoc determinat illud ꝛ fauore libertatis hoc fit.

k Semel. ōo p̄secratū. xii. q. ii. eps q. ꝛ. c. nulli lz. xix. q. iii. q̄ semel. ꝛ. j. ō reli. do. ad hz. ar. ō. liiii. di. ex antigs. so. illō ē p̄ter regulā statutā ō eos q ordinati sr̄ sine p̄sēsu dñoꝝ suoꝝ: cū i hz ipo delinquūt: ꝛ maxime ad terroꝛē ne alii hac occasione subtrahāt se dīs suis. ar. ii. q. vii. qua pp. ꝛ. ff. de pe. l. capitaliū. §. famosos.

l Ad humanos. i. seculares. de cōse. di. i. ligna vestimēta. sed ō v̄r. xii. q. ii. ecclesiasticos. vbi p̄uus ecclesie seculari p̄sone dar̄: ergo multo fortius p̄mutare pōt. Dicit ala. q̄ loḡ hoc. c. ꝛ sequēs de p̄uo ecclesie dato ꝛ cōuerso fcō: q cū sit religiosa p̄sona: seculari p̄sone seruire nō oꝝ. Lau. dicit q̄ ex cā ,p̄hibitū fuit: q2 ad laicoꝝ suggestionē sepe inutilia mācipia ,p vtilibus p̄mutabant̄: qō ne fiat statutū est: vt nō nisi ad libertatē cōmutent̄: sed cessante cā cessabit cōstitutio. lxi. di. §. bis oibus. ꝛ. ff. de pac. qō dictū. t. vel sic. factū p̄ncipis nō ē trahēduz in cōsequtiam: ipe enim nō subiicitur legibus: ꝛ sic logtur ō rium in principe. ber

m IMiustum. fugitiuos. xii. q. ii. fugitiui. arg. ō. C. ad. l. fal. de plagi. in fuga. So. oꝝ ē in fuga nō oꝝ vendi: sed cū fuerit reuersus ꝛ patefcō vicio emptor? ne postea fiat redibitio. ff. de contraben. emp. qō sepe. §. si quis amico. ꝛ. §. vlt. t.

n Humane. ſ. ſ. c. pxi. cum suis cōcor. ibi positis.

o Seruituti. est ꝛ alia rō que assignat̄ in seruis minoꝝ. C. de admi. tu. l. lex q̄ tutores. ff. de fideicō. liber. eum. qui. §. furiosi. lau.

p QUesitū ē. dignitatū. ꝛ ēt p̄bendaꝝ. ſ. de p̄bē. maioribus. qō ē cōciliū turoñ. de quo fit hic mētio. ꝛ. xii. q. ii. alienationes

q NO p̄t. j. cum vniuersoꝝ. ꝛ. c. cū olim. nisi hoc fieret auctoritate superioris ſ. de p̄ben. iter cetera. ꝛ hic p̄out legtur. ber.

r Symonie. q2 in spiritualib⁹: vel spiritualibus annexis nulla pactio vel cōuētio oꝝ iteruenire. i. q. ii. q̄ pio. ꝛ. ſ. de pac. cū p̄idem. ꝛ. c. vlt. ꝛ in spiritualib⁹ annexis: vt in patronatus. ſ. de iudi. q̄to. ſ. de p̄bē. significasti. dic vt ibi.

s Omni loco. vii. q. i. mutationes. ꝛ. c. scias. ꝛ. c. omnis qui. ꝛ valet iterdum mutatio loci. lxxxi. di. valet. ber.

t AD questiones. p̄uētuuz. ſ. tēporaliū. vnde admittit̄ cū tēporalib⁹ mutatio

qō aliter nō fieret. ℑ. e. c. vlt. ⁊ hic prout sequitur.

a Per se. i. separatim sine possessionibus

b Queat. Et ita spūale cum spūali pōt cōmutari: sicut tēporale cum tēporali. De hoc dixi. s. de transac. sup eo. ar. xvi. q. vlt. nemini. ⁊ hoc auctoritate supioris. ar. ff. de his qui no. ifa. furti. §. q iussu. ⁊ cū idēnitate vtrtusqz. x. q. ii. hoc ius alias nō liceret. s. de preben. maioribus. xii. q. ii. diaconi. ⁊. c. sine. alias nō. ℑ. e. c. vl. Itē nota q ad hoc q aliqd habeat tāq̄ bñficium nō pōt ex pmutatione puenire q ēt munus a manu: sicut nec trāsactione s. de trāsac. sup eo. Itē lz pmutatio locū habeat in spiritualib⁹: nō tenet ēptio vel vēditio ⁊ ē ratio: q nulla ē emptio sine p̄cio. vt isti. de emp. §. itez p̄cium. qō i q̄titate ⁊ in numerata pecunia cōsistit. C. ō ac. emp. ⁊ vē. empti fides. qō nō ē in pmutatione. ff. de re. per. mu. l. i. ſz vterq; ē q̄si emptor ⁊ vēditor. ff. de edili. edic. sciēdum. §. ēptorem. laur.

c Inhibitū. vñ videt concessū. ar. xxx. q. iiii. qui spālem. ⁊ ℑ. de spon. cū apud. ff. de pecu. mut⁹. §. i. De hoc dr̄. s. ō trāsla. inter corporalia.

d Cōtractus. Duo. n. erunt p̄ctus nō se aliquo mō tāgentes: tñ si vna villa cōmutaret cū alia: ita q vtraq; ecclesia cēt accessoria ad villas bñ pmutaret cū vniuersitate. arg. ℑ. de iurepa. ex lr̄is. c. cuz scōm ad instar fundi dotalis. ff. de fun. do. l. i. C. eo. ti. l. ii. nec aliqd itelligit esse p̄ciū ecclesie: sicut nec p̄ciū peculii ē: cū suus vendit cū peculio. ff. ō pecul. si ex duob⁹. §. vlt. ⁊ l. seq. lau.

e Cuz oli. cōfessus. q̄ cōfessio ei p̄iudicauit. s. ō cōfes. c. ii. ⁊ iii. sed aduersario ñ dz p̄iudicari. ℑ. ō adul. significasti. ⁊ ii. q. v. iterrogatum.

f Cōfessū. Et sic fuit pticeps symonie: vñ debuit priuari dignitate illa. s. e. q̄situm.

g Diffinitiuā. ergo i ciuili cā alique sūt ptes iudicis i cōfitēte: similiter ⁊ in criminali. ii. q. i. nos in q̄n̄q̄: nec obstat. ff. ad. l. aeq. pinde. Nā nulle sūt ptes i cognoscēdo sed alique sūt in pnūciādo. io. Sic ergo pz ex h. c. s. e. q̄situ. q nulli p̄nt de iure sua auctoritate adiuvē sua bñficia pmutare. vt. ℑ. c. pxi. Et illa pōt esse rō: q ñ ō bit pmutationē: g rem alienā tradidit. ff. e. l. i. §. vlt. ⁊. ar. ad hoc. ff. de cōditi. cā data. l. vlt. sed bñficium nō pōt possideri tāq̄ ꝓprietas: q null⁹ dñum dr̄ habere sui bñficii: cuz quasi vsurario clerici cōpant ſz ecclesia bñ pōt possideri ab alia eccl'a tāq̄ ꝓprietas: vñ p̄nt bñ adinuicē pmutari. s. e. ad q̄stiones. Itē pmutatio vicina ē ēptioni. ff. e. l. vlt. ⁊ quasi successit pmutationi. ff. e. l. i. sed spūalia emi vel vēdi ñ p̄nt. ℑ. de symo. q̄relā. ⁊ i. q. i. studet. b

h Cum vniuersoz. tractare. qō nō lz a possessore prebēde vel dignitatis. s. ō preben. maioribus. sed superior hoc facere pōt. s. e. q̄situm. ber.

i Utriusqz. q altera alteri magis vicina erat: vel alia cōueniēs cā. si. s. eo. ad q̄stiones. ⁊. x. q. ii. hoc ius. §. sed ⁊ pmutare. ⁊. s. eo. c. i. t.

k Resignare. ⁊ sic decepit eū. vndē ei iura nō subueniūt vt. ℑ. dicitur.

l Deceptis. sic. s. de rescrip. sup lr̄is. ff. ad vell. l. ii. §. verba. C. e. si sine quo. quia stultis nō cōsuevit succurri: sed errantibus. ff. de iur. ⁊ fa. ig. l. vlt. §. si qs ius. ⁊. C. si mi. se ma. dix. si is. ⁊. ℑ. de dona. iter dilectos. l.

m Simplicitati. cui pcēdum ē. s. de rescrip. sup lr̄is. ⁊ in aut. de istru. cau. ⁊ si. § hec aūt oia. ff. si qs in ius. vo. nō ierit. l. ii. ff. de edē. l. i. §. vlt. ⁊. ff. de iu. om. iu. si qs id. §. doli. lxxvi. dist. tanta nequitia. ⁊. s. de transla. iter corporal ia. sed iure debent vterq; amittere suā p̄rebendam. s. e. pxi. ⁊ c. quesitum. sed non est verum

Utrum possit id licite fieri: extitit dubitatū: ⁊ infra: Rñdemus: q cū dedicatis p̄cebialib⁹ ecclesiis p se queat cōmutatio celebrari: ⁊ in permutatione possessionum perse nō sit inhibitum: si altera ratione possessionum alteri preponderet: pecuniam posse refundi de ipsarum possessionibus adinuicez: prout visuz fuerit expedire: refusa certe pecunie q̄titate poterit contractus permutationis iniri: tamen sic q illi contractus nequaq̄ sibi inuicem misceant.

Uno. iii. senoñ. archiepiscopo.

Cum oliz magister. s. ⁊. b. archidiaconatum ⁊ prepositurazs adinuicem cōmutassent: ⁊ infra. Licet predictus magister ab initio spōte fuerit de permutatione confessus idem tamen. b. eaz inficiebatur dicto proponens q ipse preposituram sine conditione qualibet resignauit: ⁊ post resignationem predicti magistri archidiaconatum fuerat assecutus: ⁊ infra. Cum ergo nobis cōstaret q ipse. b. suuz prestiterit permutationi consensum: predictus autē magister suum publice fateretur errorem: ⁊ hunc prepositura: ⁊ illum archidiaconatu curauimus spoliare: super hoc diffinitiuā contra eos sententiam proferentes.

Idem archidi. ⁊. p. sancti andree colonieñ.

Cum vniuersoruz: ⁊ infra. Intellexim⁹. g. canonico referēte: q cum ipse ⁊. l. clericus de pmutatione prebendarum suarum inter esse tractare cepissent: quam vtilitatem vtriusqz iminere credebant: tā dem idem. l. prebenda eiusdem. g. cuidam consanguineo suo assignata prebendaz suaz ei: sicut promiserat noluit resignare. ⁊ infra. Cum igit deceptis ⁊ non decipientibus iura subueniant: licet ipsi per se ō iure nō possent ecclesiastica beneficia pmutare: vt tamē simplicitati venia tribuatur: mandamus: quatenus si cōstiterit pretaxatuz. g. taliter fuisse deceptum: amoto a prebenda sua consanguineo ipius. l. vel quolibz alio illicito detentore eam restituat facias eidem.

Reg. ix. betoñ. ⁊ fungiē. abba.

Exhibita nobis abbatis ⁊ conuentus sancti martini de pānonia petitio continebat: q cum super causa que inter ipsos ex vna parte ⁊ prepositum albeñ. ex altera super q busdam decimationibus vertebat ad. c. capellanuz nostruz tunc in vngaria cōmorantem nostras litteras impetrassent: ipse ac magister. m. in quos vtrinqz tanq̄ in arbitros extitit cōpromissuz arbitrati fuerint: q si dictus prepositus obtinerz. x. milia sol. regalium a rege vngarie concedi monasterio memorato: ipsi ab earundem decimationum petitione cessarent: ⁊ infra. Quo circa mādamus: quatenus si vobis constiterit de premissis: cū permutatio de spiritualibus ad temporalia iprobet predictum arbitrium ⁊ quicquid secutum est ex eo vel ob id irrituz decernatis.

De feudis.

Uno. iii. marieñ. episcopo.

Insinuatione presentium declaramus: q gageria quam de feudo ecclesie tue ab. m. dinoscer is recepisse: a te potest libere detineri: fructibus nō cōputatis in sortem: ita videlicet vt q̄diu fructus illos ceperis in sortez minime cōputandos: idez. m. a seruitio in quo tibi ⁊ ecclesie tue p feudo ipso tenetur interim sit imunis.

Idem mediolanensi archiepiscopo.

Ex parte tua nostro est apostolatui relatum: q sepius dubitat, sti vtrum cum contingit vasallū tuū decedere ⁊ ad te feudū ipsius redir feudum eius alii liceat tibi dare quā uis iuramento tenearis astrictus nō infeudare de nouo ro. ponti. inconsulto. Adhuc si vasallum tuum feudum alienare contingit: an ipsius filium vel consanguineuz eiusdē sanguinei ipius. l. vel quolibz alio illicito detentore eam restituat facias eidem.

Reg. ix. betoñ. ⁊ fungiē. abba.

Exhibita nobis abbatis ⁊ conuentus sancti martini de pānonia petitio continebat: q cum super causa que inter ipsos ex vna parte ⁊ prepositum albeñ. ex altera super q busdam decimationibus vertebat ad. c. capellanuz nostruz tunc in vngaria cōmorantem nostras litteras impetrassent: ipse ac magister. m. in quos vtrinqz tanq̄ in arbitros extitit cōpromissuz arbitrati fuerint: q si dictus prepositus obtinerz. x. milia sol. regalium a rege vngarie concedi monasterio memorato: ipsi ab earundem decimationum petitione cessarent: ⁊ infra. Quo circa mādamus: quatenus si vobis constiterit de premissis: cū permutatio de spiritualibus ad temporalia iprobet predictum arbitrium ⁊ quicquid secutum est ex eo vel ob id irrituz decernatis.

De feudis.

Uno. iii. marieñ. episcopo.

Insinuatione presentium declaramus: q gageria quam de feudo ecclesie tue ab. m. dinoscer is recepisse: a te potest libere detineri: fructibus nō cōputatis in sortem: ita videlicet vt q̄diu fructus illos ceperis in sortez minime cōputandos: idez. m. a seruitio in quo tibi ⁊ ecclesie tue p feudo ipso tenetur interim sit imunis.

Idem mediolanensi archiepiscopo.

Ex parte tua nostro est apostolatui relatum: q sepius dubitat, sti vtrum cum contingit vasallū tuū decedere ⁊ ad te feudū ipsius redir feudum eius alii liceat tibi dare quā uis iuramento tenearis astrictus nō infeudare de nouo ro. ponti. inconsulto. Adhuc si vasallum tuum feudum alienare contingit: an ipsius filium vel consanguineuz eiusdē exactione decimarum: patet q hoc fieri non potest: ⁊ hoc idem habuimus i antiq̄ cōpilatione de decimis. itellexim⁹. q̄ si obuit rēoueri.

s Insinuatione. gageria. idest pignus siue feuduz: ⁊ē vulgare theutonicorum.

t Immunis. In hoc casu pmittit ecclesie fructus nō cōputari i sortē: vt res illa citi⁹ pueniat ad ecclesiā. si. ℑ. o vsur. c. i. ⁊. c. q̄st⁹. ⁊ i alio casu nō cōputāt fructus i sortē. vt. ℑ. e. ti. ō vsur. salubrit. Sed qd si vellet seruire ecclesie ad hoc vt cōputaret fructus in sortez: ⁊ dico q in hoc casu nō ē audiendus. io.

u Ex pte. feudū. feudum alienari nō pōt: sed dari pōt in dotē vsqz ad vitā feudatarii. ℑ. de dona. iter vi. ⁊ vxo. nuper. io.

x Alienare. si vasallus alienat totū feudū vel maiorē ptē pdit feudū ⁊ dñs a quolibet possessore pōt illud reuocare. Si vero minorem ptē eius dat in libello vel obligat pignori: dūmodo remaneat in seruicio dñi: pp hoc nō pdit feudum. vt in li. feu. qui. mo. feu. amit. §. ii. ⁊ iii. t.

n Detentore. sic. s. de cōces. prebē. proposuit.

o Exhibita. q promissū. Et sic pz q ō re spūali pōt i arbitros cōpromitti. sic. s. de arbi. cū olim. ⁊. c. cōtingit. ⁊. c. penul.

p Arbitrati. ⁊ male put segtur.

q Tēporalia. ergo tpalia cū spūalibus cōmutari nō possūt s. e. ad q̄stiones: q nec vēdi nec redimi pñt. ℑ. de symo. q̄relā. ⁊ ita nō pmutari sed cum alio spūali bñ. vt. in. c. ad q̄stiones. ⁊. s. de transac. statuim⁹: sic ⁊ transactio nō valet: dūmodo spūale dr̄ p spūali: sic ⁊ pmutatio: sed fructus decimaruz bene possūt vēdi ⁊ locari. s. ti. p xi. c. ii. sed ipz ius ne quaq̄. b.

r Secutū. Et sic pz q arbitriū nullū fuit ipso iure: q ō formā iuris platū fuit de re spūali ad tpalē: sic. s. de cōfir. vti. vel iutili. exiata. ⁊ sic si p̄ncipale ñ tz nec accessoriū. s. de electio. qualiter. s. ō fo. cōpe. si diligēti. ēt si iuramētū iteruenissz vt ibi. C. de leg. ñ dubiū. ⁊. s. de fi. instrumē. iter dilectos. ⁊. xvi. q. vii. b dximus Sic pz q tpale non pt dari loco decimarū. Ar. ō. s. ō re. ec. ñ alie. vt si vbi vī q tpale possit dari p decimis: sz ibi solui ex hac decre. solui q̄stio q multū occurrit de fcō. q̄q; alig volūt certas possessiones tradē quo ad ꝓpetatē vel vsūfructū ecclesiis quibus tenēt solue decimas possessionū suaz: vt sic alie possessiones libere remaneāt ab

s Insinuatione. gageria. idest pignus siue feuduz: ⁊ē vulgare theutonicorum.

t Immunis. In hoc casu pmittit ecclesie fructus nō cōputari i sortē: vt res illa citi⁹ pueniat ad ecclesiā. si. ℑ. o vsur. c. i. ⁊. c. q̄st⁹. ⁊ i alio casu nō cōputāt fructus i sortē. vt. ℑ. e. ti. ō vsur. salubrit. Sed qd si vellet seruire ecclesie ad hoc vt cōputaret fructus in sortez: ⁊ dico q in hoc casu nō ē audiendus. io.

u Ex pte. feudū. feudum alienari nō pōt: sed dari pōt in dotē vsqz ad vitā feudatarii. ℑ. de dona. iter vi. ⁊ vxo. nuper. io.

x Alienare. si vasallus alienat totū feudū vel maiorē ptē pdit feudū ⁊ dñs a quolibet possessore pōt illud reuocare. Si vero minorem ptē eius dat in libello vel obligat pignori: dūmodo remaneat in seruicio dñi: pp hoc nō pdit feudum. vt in li. feu. qui. mo. feu. amit. §. ii. ⁊ iii. t.

a Cõsortẽ.quasi iure accrescendi.ff. de vsufru.accrescẽdo. p totum ti.ꝛ.i li.feu.qui.mo.feu.amit.§.preterea.

b Inuestire.videbaꝛ qꝫ nõ:quasi delictũ alienãtis feudũ sine licẽtia dñi respiceret ꝛ huiusmodi cõsortẽ vel filiũ:vel illud mouebat q̃stionẽ:qꝛ videbaꝛ sufficere:vt haberet iure successionis:nec esset necesse eũ inuestire. Jo.g.ꝛ. tã.dixerũt qꝫ g alienat feudũ dño iconsulto:ius feudi pdit ꝛ cõsãguine⁹ nõ bz ius in illo:vt i li.feu. si cliẽtul⁹.ꝛ i cõstitutione Federici. iperialeꝫ.§.igit̃ habito cõsilio.ꝛ tñ eps qui sacrameto teneꝫ nõ alienare bona eccle sie de nouo sine licẽtia dñi pape: dare põt tali cõsorti feudũ illud nõ obstãte sacrameto prestito: qꝛ aliud est alienare de nouo:ꝛ aliud antiquũ cõcedere.ar.j de iudeis.cõsuluit ꝛ ff.de no.ope.nũ.l.i. §.opus nouuꝫ.j.de dona.p tuas.xxiiii. q.i.acatius.ꝛ.xii. di sti.preceptis.t.

c Filium.videt̃ qꝫ ob delictũ patris ñ debeat filiꝰ feudum amittere.ar.ff.de ius vo. adoptinum in fi.ff.de decur.l.ii. §.nullũ.ꝛ. ff. de bo. dãna.cũ rõ naturalis.i.ñ.§.si plures. ꝛ.ar.ff.de bo.liberto.q̃ritur.p ꝛ cõtra ꝛ.C.de q̃stionib⁹.di uo.ff.de iurep.cura ar.cõtra.ff.eo.ti.l.q p̃ legem.io. Be hoc scire debes:qꝫ si vasallus intra ãnum ꝛ diẽ iuestituram feudi ab hẽredib⁹ dñi non q̃sierit:vel dño petente iuramẽtum fidelitatis tertio cõmõitꝰ ñ pstiterit:vl aliquã felloniã p̃ te noẽ iuramẽti fidelitatis fecerit:pdit feudum ꝛ reuertit̃ ad dñz. Si vo aliquid graue p̃ dñz ppetrauerit: puta fratrem eiꝰ vel pfez iterfecerit vel aliud graue: si feudũ ẽ paternuz: amittit illud: ꝛ non ad dñm:sed ad cõfeudatarios suos pertinet.vt in li.feu.qui. mo. feu.

d Namit.§.vlt.sed ad filios illiꝰ nõ pertinet.t.

Allus presbyter. Libũ. nõ ꝓhibet obligari quasi sacrum qꝛ nõ benedicunt̃ libri:sed iõ qꝛ exquo fuerũt in sacro vsu ad manꝰ laicoꝝ venire nõ debẽt.de con. di.i. ligna altaris palla vestimẽta in sãcta.vel codẽ modo ꝓhibet̃ obligari liber vel calix:sicut ꝓhibent̃ alie res ecclesie: nisi in casibus necessitatis.s.de re. eccle.alie.vel nõ.nulli.vt hic patet.

e Necessitate.que erit illa necessitas: puta si parrochiani illiꝰ ecclesie paterent̃.xii.q.ii.sicut oio.ꝛ p pauperibus alẽdis ꝛ cõsimilib⁹.xii.q. ii.aurum bz.ꝛ cã captiuitatis pignori dari possunt. vt in aut̃.de non alie.reb⁹ eccle.§.his aũt penis.coll.ii.sed q̃ videt̃.C. que res pig.ob. pos.l.iii.ꝛ.ff.eo.ti.l.i.§.eam rem.ꝛ.ff.de pig.sed ꝛ qõ.§. qõ emptionẽ

f La q̃rio sensu:sed canones preualent.g.

Acto:pñtium.lex.C.de ac.ꝛ ob.ob es.ꝛ.C.que res pig.ob pos. qui filios.ff.de le.i.l.senatus.§.vlt.in aut̃.vt nulli iudi.§. qꝛ vero.coll. ix.nisi i casibus:vt qui ab hostib⁹ detinet̃.C.de capti.ꝛ postli.re.l.ab hostibus.ꝛ.l.vlt.paꝛ.n.põt filium obligare qñqꝫ:qñ ꝛ vẽdere põt in feudi consortez[a] de ipo valeas inuestire[b]. Alia quoqꝫ dubitatio cõtinebat:vt cum feuduꝫ alienatuꝫ repereris:quod per te facile recuperaꝝ nõ potes:vtruꝫ possis alicui laico i feudum illud concedere:qui ꝛ illud recuperet ꝛ in feudum peculiuꝫ recognoscat:ꝛ infra. In primo ergo cãu feuduꝫ decedentis libere si videris expedire concedas:atqꝫ in secũdo filium[c] uel consanguineuꝫ alienãtis inuestiens. In tertio feudum alienatum poteris ei licenter concedere: p quẽ ecclesia ipa valeat rebabere.

De pignoribꝰ ꝛ alijs cautionibus

Ex concilio remen.

Nullus presbyter presumat caliceꝫ vel patenaꝫ vel vestimentũ sacerdotale aut libruꝫ[b] ecclesiastico tabernario vel negociatori aut cuilibet laico vel femine in vadium dare:nisi iustissima necessitate[c] vrgẽte. G Reg.iii.exoñ.epo.

Lato:presentiuꝫ:ꝛ infra. Lex[r] bz ut homo liber p debito nõ teneatur:ꝛ si res defuerint que possint pro debito adiici.[g]

G Exan.iii.epo exoñ.

Ex presentiuꝫ latoris insinuatõne accepimus:qꝫ sacerdos ecclesie de officio caliceꝫ argenteum ꝛ medietatẽ vnius breuiarii eiusdem ecclesie pro sua necessitate[b] pignori obligauit:ꝛ ea morte preuentus minime recollegit. Unde quoniaꝫ idignuꝫ est vt eidẽ ecclesie res sue presertim que sacris ministeriis deputate sunt:taliter debeant deperire: mandamus:quatenus si verum est quod asseritur:filium[i] eius qui ex successione[k] ipsius patrimonii ius dicitur obtinere:moneas ꝛ compellas vt ea recolligat ꝛ restituat ecclesie memorate.

I Uno.iii.g. subdiacono nostro:ꝛ p.canonico pisano.

Llo vos credimus scientie dono vigere:ꝛ infra. Sane itima stis nobis:qꝫ cãm que vertitur iter b.ꝛ.b.filios.g.de cosa ex vna parte ꝛ.g.filiam.t.ꝛ heredes ipsius ex altera:super quibusdam terris prefatis personis pro.xxiii.libris pignori obligatis[l]:uobis duximus cõmittendã:ꝛ ifra. Ex parte predicte.g. ꝛ beredum[m] eius fuit propositũ:terras quas idẽ.b.ꝛ.b.repetebant ab eis nõ esse pignori obligatas:sz puꝝ uẽditas:sicut ex instrumento confecto exinde continebatur. Prefatus uero.b.pro se ac fratre suo firmiter asserebat terras non eẽ pure uẽditas sz pignori obligatas:cum uẽditioni pdicte talis fuerit adiecta conditio: vt si tẽpore contractus usqꝫ ad duos proximos annos[n] prefato.t.emptõ displiceret[o].g.pater.b.abide vsqꝫ ad annum.xxvi.lib.perceptis fructibus computatis in ipsis dare deberet. Uerum qꝛ ambigitis vtrum pura[p] sit ꝛ absoluta uenditio:an prefatus contractus pignus[q] debeat iudicari:respondemus:qꝫ qualiscũqꝫ fuerit intentio contrahentium:ꝛ ex forma[r] contractus venditio non appareat conditionalis sed pura:quã uis per conditionẽ[s] possit resolui:ex duobus tamen que in pacto fuerint expressa:videlicet qꝫ fructus percepti[t] deberent in soluẽda pecunia numerari:ꝛ qꝫ vltra summã[u] receptam xl.sol.deberent persolui:contra ipsum emptoꝛeꝫ presumitur[x] vehemẽter:presertim cum vsuras consueuerit[y] exercere.

I Dem episcopo aquinati.

Ex litteris.f.t.accepimꝰ:qꝫ causam que vertit̃ inter.r.ꝛ.a.mulierem tibi duximus cõmittendam: ꝛ infra. Siquidem probatum est qꝫ pro facinoꝛe a marito predicte mulieris cõmisso eo fugam petente taz frater mariti prefatꝰ videlicet.r. q̃ ipa mulier:licet minus iuste a regio iustitiario capti fuerint:ꝛ de ipsiꝰ mãdato bonoꝝ omniũ delinquentis facta distractio ꝛ soluta pecunia merda nõ ẽ:exquo cõstat de p̃ctu.C. plus valere qõ agi.l.i.ꝛ.ii. Si aũt dubiũ esset stãdũ ẽ scripture.ff.de exerci.acti.l.i.§.si is qui nauem.l.

Ex presẽtium.necessitate si p sua necessitate obligauit:nõ tenuit obligatio. ar. C.si res alie.pig.da.fue. curatoꝛ.ꝛ.C.q̃ res pig.ob.possunt qui filios.qꝛ nõ obligant̃ nisi que qs de rebus suis obnoxia facit. Quare ergo p̃cipitur qꝫ heres luat:cũ ecclesia libere a creditoꝛe possit repetere.x.q. ii.hoc ius.§.g vero res.s. de re.eccle.alie.vel nõ.si qs presbyterorum. forte de facto: qꝛ nisi recolligeret̃:ecclesia rebabere nõ posset: vel voluit hic papa creditoꝛi pspicere:quia aliter ab herede p̃sbyteri suuꝫ debitũ cõseq nõ potuit.vl ẽ in optione ecclesie: vtrum velit alienãtem vel recipiẽtem conuenire.xii.q. ii. si qua de reb⁹ §.si quis qualibꝫ.ala.ꝛ.C.si tuto.vel cura.l.etiaz.ꝛ.l.vlt.ad i star minoris:vt ibi doꝛ.b.

i Filiũ.de matrimonio natũ ante clericatuz.

k Ex successione.ex facto defuncti cõueniunt̃ heredes.C. de euic.l.si parẽtes.ꝛ.xii.q.ii. episcopꝰ qui filios.ꝛ qꝛ pater eiꝰ tutoꝛ ecclesie fuit heres tenetur insoliduꝫ.C. de heredi. tu.l.vlt.

l Llo vos.obligatis.eo psiderato qõ iter p̃hentes agebaꝝ.ff.de v̄.ob.cum q.qꝛ ñ qõ scriptũ ẽ:sed qõ gestum ẽ ispicitur.C.plus valere qõ agi.q̃ qõ simu. cõci.l.ii.ꝛ.iii.ꝛ.ifra g fi.sint legi.per tuas.

m Heredũ.idest filioꝝ eius: qꝛ nõ doꝛ hereditas viuẽtis sed defuncti.ff.de hẽ.vel.ac.vẽ.l.i

n Annos. cũ p̃ctus sub hac forma celebraꝝ:vt liceat ẽptori a p̃ctu discedere si ẽptio displiceat sibi:tũc vsqꝫ ad.lx.dies põt emptoꝛ a p̃ctu discedere ꝛ nõ vltra:nisi hoc dictũ sit qꝫ quãdocũqꝫ velit possit recedere a p̃ctu.ff.de edili.edic. q̃ si nolit.§.vlt.

o Displiceret.ff.de rescin.vẽ. si cõuenerit.

p Pura.i.certis verbis.s. vt a verbis nõ recedaꝝ.l.

q Pignus.s.mẽte p̃hentium cõsiderata.laur.

r Ex forma.forma tũ ispiciẽda nõ ẽ:exquo cõstat de p̃ctu.C. plus valere qõ agi.l.i.ꝛ.ii. Si aũt dubiũ esset stãdũ ẽ scripture.ff.de exerci.acti.l.i.§.si is qui nauem.l.

s Per cõditionem.C.de edi.edic.si precium.ff.de p̃hen.emp.l.iii.ff.de le.com. l.i.ff.de in diem adiec.l.ii.

t Percepti.hoc videt̃ potius facere pro ipo q̃ cõtractus vsurarius nõ fuisset: sed hoc fuit p̃ naturam pacti:qꝛ si aliquis rem vẽdit eo pacto: q̃ quãdocunqꝫ p̃cium restituerit:reꝫ ipam recipiat:emptoꝛ lucraꝝ fructus perceptos quousqꝫ pecuniã recipiat.C.de pac.inter emp.ꝛ ven.si fũdum.Et ideo presumpio erat p̃ istum:sed dic qꝫ nõ fuit vẽditio sed pignus:qꝛ in pignoꝛe cõputant̃ fructus: sed i vẽditione nõ cõputãt̃.vt.s.de re.ec.alie.vel nõ.ad nostrã.ꝛ i legib⁹ p̃dictis qꝛ iste creditoꝛ vsurarius erat.

u Sũmã.fuit expresse vsurarium.xiiii.q.iii.pleriqꝫ.ꝛ.c.putant.

x Presumit̃.Sz vl q̃ hoc nõ debeat obstare ẽptori q̃ aliqd vltra recipiat exq̃ fructus perceptos cõputat in pecunia recipiẽda:naz p̃cipiẽdo fructꝰ suos facit ff.de in diem adie.l.ii. Respõdeo verũ est:sed tamẽ teneꝫ eos restituere.ff. de in diem adiec.item qõ dictum ẽ:ꝛ hoc verum ẽ:qñ alius emptoꝛ meliorem cõditionem attulerit.io.

y Cõsueuerit.ita ex qualitate p̃sone p̃sumit̃ talis p̃ctus in fraudez vsurarum

fact⁹. Jté põt dici in ꝯctu: vbi pena apponit: q̃ excedit legitimũ modũ vsuraꝝ ff. de ac. emp. iulianus. §. idẽ. ꝛ. C. de vsur. cum allegas. ꝛ ẽ simile: vbi p̃sumit ꝯ aliquẽ ex eo qõ facere cõsueuit: vt. ff. de pign. acti. l. vel vniuersoꝝ. ff. de vsuris. q semisses. §. i. ꝛ. ff. ad macedo. Jté. §. qõ dr. ꝛ. ff. de le. iii. nummis. indistincte. io.

a Et litteris. inimicitias. ꝛ ẽ simile: qz exactio ꝛ solutio partium nõ minima i commoda habz. vt. ff. fami. bercis. plane.

b Viro dedisse. de duob⁹ cõstare ỏbet: quãta. s. fuerit dos: qz alias nõ põt fieri restitutio ipius ꝛ qõ ille. R. aliqua possideret de bonis mariti illi⁹ mulieris: vt eatenus condemnet.

c Fauoꝝ. qm̃ mulier pferr̃ oibus creditoribus: qui habẽt psonales actiones vel qui habent tacitas hypothecas quãtum ad dotem: sed nõ quo ad donationẽ ꝓpter nuptias. C. g po. in pig. ba. assiduis. sed ñ pfertur creditoribꝰ habentibꝰ expressas hypothecas. naz fiscus simile habet puileginz cũ muliere. C. de priuile. fis. q̃ fisc ꝛ fiscus nõ pferr̃ prioribus creditoribus habẽtibus exp̃sas hypothecas. ff. qui po. in pigno. ba. si pignus. ergo nec mulier pferr̃ eis: pcipua ẽ. n. causa dotis. ff. so. ma. l. i. ioã.

d Maleficiũ. ꝓpter maleficium viri mulier puniri non dz C. de do. iter vi. ꝛ vxo. res vxoris. ꝛ. C. ne vx. pro marito. l. ii ꝛ. C. ad. l. iuliã maie. quisquis §. vxores. ꝛ. C. de bo. dam. si gs ꝛ auct. bona. nec ẽt pp delictuz patris. C. so. ma. l. ii. nisi in casu. C. g. mo. pig. ta. ꝯ. satis. b.

e Obligata. Hoc puileginm dotis: q̃ oia bona mariti sint obligata vxori vere extendit ad parafrenalia. C. de pactis cõuen. cã super dote. l. vlt. nec ad donationem ꝓp nuptias. C. qui po. i. pig. ba. l. vlt. in fi. Et sic oia bona prelati sũt obligata ecclesie si male administrauerit. Et forte ob hoc dicit capitulũ: q̃ res epi eodẽ priui legio gaudẽt: quo ꝛ res ecclesie. xvi. q. i. similiter. sicut ꝛ res tutoris pupillo. C. in quibus cau. pig. ta. ꝯ. si mater. hoc priuilegium nõ habẽt mulieres q̃ catholicam nõ percipiunt cõmunionem. C. de here. l. i. aut. ibi signata.

f Onere. si. j. de decu. pastoralis. ꝛ. c. cum nõ sit in hoie. xvi. q. i. si quis laicus. C. de distra. pig. si debitor. C. qb⁹ mo. pig. ta. ꝯ. l. ii. ꝛ. iii. ꝛ. ff. de ꝯben. emp. l. alienatio. ff. de pac. inter debitorem.

g Cum ꝯ. pceptum. immo ꝛ quod pcipi potuit cõputãdum ẽ. C. de partu. pig. ꝛ omni causa. l. ii.

b Fructus. fructus itelliguñ qui supersũt deductis expensis. C. de fructi. ꝛ liti. expen. l. i.

i Canonicas. ifra de vsu. qm̃. C. de pigno. act. l. i. ꝛ. ii.

k Cõputari. nisi in casib⁹. s. de feu. c. i. ꝛ. j. de vsur. c. i. ꝛ. c. conq̃st⁹. ꝛ. c. salubriter

l Extenuassent. nõ enim potuit primus creditor in plus obligare pignus secũdo creditori q̃ ei fuerat obligatũ. j. de dona. iter vi. ꝛ vx. nup. ꝛ. ff. de reg. iu. nemo plus. ꝛ. ff. de vsufru. qõ nostꝝ. ꝛ. j. de iurepa. q̃ ãt. in fi. ar. ꝯ. ff. de acqren. re. do. nõ est nouum. t.

m Restituendas. tenet enim creditor pignoraticia actione si pignus deteriorauerit. C. de pign. ac. l. ii. sic ꝛ res cõmodata reddita nõ videt si deteriora reddatur. ff. cõmo. si mihi. §. i.

n Significante. recolligeret. i. redimeret.

o Cõmissorie. Sic pactũ legis cõmissorie fit hoc mõ. vẽdo tibi fũdum ticianum certo p̃cio: puta. x. pacto tali adiectio: q̃ si vsqz ad mẽsem nõ solueris. x. fũdus sit inemptus: qõ hic pure vẽditũ ẽ: põt sub cõditione resolui: ꝛ ẽ in ptãte vẽditoris vtrũ velit vẽditionem resolui: qz istud pactũ vẽditoris cã apponit. ff. ỏ leg. com. l. i. ꝛ. ii. Arr. ꝯ q̃ sit cõditionalis talis vẽditio. ff. de pigno. si fũdus. ꝛ. ff. de ꝯben. em. l. fi. i. respõso. Sed ibi potius cõditionalis vẽditio ꝯbitur: sed patctum istud legis cõmissorie in pignoribus ꝓbatur p. l. C. de pac. pigno. l. i. ꝛ. iii. vt dicit hic.

p Certum. ergo nõ iputat dño malicia nuncii vel ꝓcuratoris: si modo credebat idoneus: vt hic videt. ꝛ. ff. cõmoda. argẽtum. sic. C. qui pe. tu. cum a matribus. Arg. ꝯ. s. de offi. delc. cum olim. ꝛ. ff. de prescript⁹ verbis. apõ §. vl. ꝛ. iii. q. vii. i gratibus. io.

q Si est ita. Ar. q̃ iuramẽtum ꝯ legez factũ seruãdum est quasi diceret si non ẽ ita: seruabit iuramẽtuz: verba ista: si ẽ ita: referunt ad id qõ dicit p eũ: q̃ certum nũcium cc. ar. ꝯ. s. de fo. compe. si diligẽti. in fi. vbi de hoc.

r Juramẽto. arg. ꝯ. s. de iurein. cum cõtingat. ibi so. i fi. magne notule.

s Cum constet. successisse. s. ex testamẽto filii: quia si ab intestato decederet ꝛ filius nõ habuisset descẽdẽtes: parẽtes in totuz succedũt scõm tenorez illaz. auf. C. ad tertul. auf. defuncto: ꝛ auf. in successiõe. ꝛ etiã in auf. de here. ab intesta. veni. §. cõsequens. ꝛ. §. i. ꝛ. ii. col. ix. vñ supte sunt auf. C. ỏ his que ab intesta. desc. auf. in successione.

t Jdoneã. nomine cautionis nuda ꝓmissio intelligit. C. de ver. sig. sancim⁹: sed cũ additur idonea vel sufficiẽs: pignoraticia vel fideiussoria itelligatur ff. man. si mandatoricii. §. vlt. ꝛ. ff. de feicõ. li. l. iiii. §. adici. ꝛ insti. de re. di. §. vẽdite. Et sicut i casu isto pignora vel fideiussores dãtur. sic. s. ỏsequest. ad ꝺ satisdationem desiderat hec cautio ad arbitrium boni viri C. de vsu. vel vsufr. constitutio. Et hec cautio nõ põt a testatore remitti. C. e. l. i. ꝛ. C. vt in pos. lega. scire. cum fauore heredis sit introducta: sed ipe heres põt remittere. ff. ad. l. fal. põt.

u Utatur. vsufructus ẽ ius vtendi fruendi rebus alienis salua rerũ substãtia. ff. de vsufru. l. i. ꝛ est ius in corpore quo sublato ipm tolli necesse ẽ. ff. eo. l. ii. Et ideo dicit de rebus alienis: qz res sua nemini seruit. ff. de serui. vrba. p̃. l. iure cõi. ꝛ. ff. si vsufruc. petatur. l. vti. frui. i pn.

Utatur. ideo dr ad differẽtiam vtilis dñii qõ in rebus aliis habet vt ẽ emphiteota ꝛ feudatarius qui habent vtile dñium.

x Fruat. hoc dr ad differẽtiam nudi vsus: qz minus ẽ in vsu q̃ i vsufruc. insti. de vsu. ꝛ habi. §. minus. ꝛ clerici possunt dici vsurarii qz nec possunt vẽdere nec testari nec donare: sed victu tãtũ ꝛ vestitu cõtenti esse debent. vt. x. q. ii. eps habeat. b.

y Rerum. i. ne in totuz pereat substãtia. vnde tenet reficere edes q̃m ad eum omnes fructus ptinent. ff. de vsufruc. l. vsufructu legato. ꝛ. l. hactenus. alias est. §. illius predicte legis. ꝛ. C. eo. ti. eum ad quẽ. vnde cautio prestatur.

z Immobilibus. Hec aũt cautio interponi debet sine res sit mobilis sive immobilis sive soli: vt hic. ꝛ. ff. vsufru. quemad. ca. l. i. ꝛ appellatione mobiliũ ẽt sese mouentia cõtinent. ff. de v. sig. monẽtium ꝛ arbitrio boni viri pstare debet: vt hic dicit. ꝛ. C. de vsufr. l. vsufruc. ꝛ. ff. eo.

catori: qui a marito mulieris vulneratus fuerat: ꝛ reb⁹ propriis spoliatus: sed quedã possessiones illi⁹ penes eundẽ. r. remanserant quas idẽ ỏ mandato curie retinuit soluta pro eis pecunia predicto mercatori: qz emptor alius propter possessionum inimicitias non extabat: pars vero mulieris estimationẽ dotis instanti us petebat sibi restitui: vel in possessiones que mariti fuerant ex officio delegationis induci: ꝛ infra. Mandamus: quatenus si tibi constiterit ex his que in presentia tua fuere probata: quod mulier dicit viro ỏ disse in dotem: ꝛ predictũ. r. de bonis fratris aliqua possidere: cum mulieribus fauor multus in recuperandis dotibus debeatur: ꝛ cautum sit iure q̃ propter maleficiũ viri mulier remanere nõ debeat idotata: cuz etiaz bona viri mulieri sint pro dote tacite obligata: cuz suo onere transierint ad quẽlibet possidentem. r. predictuz eidez mulieri ad restitutionẽ dotis eatenus condẽnes: quatenus de bonis fratris sui prefati nosc itur possidere.

Idem. R. de monte fortino.

Cum contra. g. ciuem anaginez super quibusdaz possessionibus quas quondam pater tuus. l. de saul. pro certa quantitate pecunie obligarat: ꝛ ipsius creditoris heredes predicto. g. pignoraverant: mouisses in nostra presentia questionem legitime probauisti: q̃ ex earuz prouentibus tantum fuerat taz ab eodẽ g. q̃ ab aliis qui eas tenuerãt tẽpore quo fuerant obligate perceptum q̃ fructus sorti poterant adequari. Nos igitur attendentes q̃ in talibus perceptio fructuũ in perceptione sortis accedat: cuz ꝺm canonicas sanctiones fructus restitui ꝛ in sortẽ debeant computari: considerantes etiam q̃ possessiones ipse iam exte/nuassent: penitus totum onus ꝛ debitum ãnulassent: ipsas tibi restituẽdas esse decernimus: ꝛ te per nuncium nostruz in possessionez inducifecimus corporalem.

Idem.

Significante. r. ciue pisano nobis innotuit: q̃ cum domum suam. g. pisano ciui pro. cc. l. libris pignori obligasset ac promisisset prestito iuramento: q̃ nisi domum ipaz statuto termino recolligeret credi/torez vlterius super eo minime molestaret: ꝛ infra statutuz tempus per certum fidelem nunciuz prout ei iuidebatur creditori pecuniam numeratam remisit: quam idem nuncius infideliter agens: sicut ei iniunctuz fuerat non persoluit: ꝛ postmodum idem. r. ab imperatore detentus dicto. g. satisfacere non potuit ut ỏbuit: ꝛ infra. Cum igitur pactum legis cõmissorie sit in pignoribus improbatum: ꝛ predictus. r. quantum in eo fuit iuramenti debitum adimpleuit: cum per eum quem certum nũcium esse sperabat: pecuniam remiserit termino statuto se in captiõe detentus satisfacere non potuit creditori. Mandamus: quatenus si ẽ ita predictum creditorem ut forte contentus pensionibus pignoris cõputatis in eam illud prefato. r. omni dilatione postposita resignet: pacto tali uel iuramento nequaquaz obstante cen. eccle. cogatis.

Reg. ix.

Cum constet. i. mulierem uxorem ogerii quo ad usufructum filio suo successisse in bonis: quorũ proprietas ad. m. mulierem uxorẽ c. dinoscitur pertinere: mandamus quatenus eam ad cautionem idoneam exbibendã: q̃ utatur ꝛ fruat salua rerũ substãtia i reb⁹ imobilib⁹ constitutio. Et hec cautio nõ põt a testatore remitti. C. e. l. i. ꝛ. C. vt in pos. lega. scire. cum fauore heredis sit introducta: sed ipe heres põt remittere. ff. ad. l. fal. põt.

Item si fūdi. Et cōtinet cautio ista duas causas: vna de vtēdo fruendo arbitrio boni viri. alia de restituendo finito vsufructu. ff. vsufructua. quēad. ca. l. i. i. rñ. ꝛ. §. hec stipulatio. Quādoqz tñ remittit hec cautio: cū certū ē ꝓprietatem redire ad vsufruarium. ff. vsufructua. quēad. ca. l. si vsufru. §. plāe. itē in fisco vsufructuario: vt. ff. vt leg. seu fideicō. cā caue. l. i. §. si ad fiscū. Itē cū vsu fructꝰ ptinet ad patrem in rebꝰ filii. C. de bo. que libe. l. vlt. §. hec procul dubio. cōstituit aūt vsufructus in fūdo rustico ꝛ in edibus ꝛ in seruis ꝛ ceteris rebꝰ. s. gēmis annullis libris. ff. c. sed ꝛ si gd §. i. ꝛ. ii. ꝛ. l. statue. ꝛ l. itez si fūdi. in ꝓin. §. i. ꝛ. l. iii. §. i. ꝛ. i. respōso.

a Viri. i. iudicis. ff de ver. ob. cōtinuus §. cum ita.

b Pecuniā. Jn his vero que vsu consumunt: ꝓprie vsufructus nō pōt cōstitui: qz neqz naturali iure: qz nō pōt esse salua rei substantia: neqz ciuili: qz ita dātur vsufruario: vt fiant eius: recipiūt enim vsufructum: puta vinū oleum frumētuz ꝛ cōsimilia. Itez pecunia numerata: q̄ assidua ꝓmutatiōe et cōmixtione constituit. insti. de vsufruc. §. cōstituit. ꝛ. ff de solu. si nūmi alieni. vtilitatis tamen cā cōstituit vsufructus vel quasi vsufructus: qz ille cui dant huiusmodi res satisdat de tāta pecunia restituenda vel estimationē aliaꝝ rerꝝ: vt hic dicit: ꝛ insti. de vsufru. §. cōstituitur. ꝛ. ff. de vsur. carū rerꝝ que vsu cōsumūtur. l. i. ii. ꝛ. iii. ꝛ. l si vini. ꝛ finitur mortē fructuarii ꝛ capitis diminutione. vt. l. p̄dicta si vini maxima ꝛ media. insti. e. §. finitur.

c Cōpellatis. sed si nō pōt satisdare gd erit: dicunt qdam ꝙ sufficit si iuret. in aut. vt nulli liceat habere loci cōseruatorē. §. si vero crimen. ar. a. 30. dicit ꝙ nō habebit vsufructū. ff. de vsufru. leg. vxori. ber.

d Clericus. iseruiēs. Et frequētiam denotat: vel rex ē ꝙ clericus fideiubere nō debet. xi. q. i. te qdem. vbi de hoc. si tamē fideiussit tenet. j. c. ꝓxi. ꝛ. c. cōstitutus. sic ꝛ regulares fideiubere nō debent. j. c. quod quibusdam.

e Peruenit. nō soluētibꝰ. Primo fuit in optione creditoris quē vellet primo cōuenire ꝓncipalē vel fideiussorem. C. de fideiuss. iure nr̄o hodie corrigit illud ꝙ aut. qz q̄diu ꝓncipalis inuenit: fideiussor nō molestat. C. e. ti. aut. ꝓsente. nisi ipe fideiussor renūciauerit huic iuri. C. de duo. re. stipu. aut. hoc ita. ꝛ huic iuri renūciant fideiussores ꝛ cōstitutioni diui adri. que ē. C. de cōsti. pecu. diui adriani. ꝛ huic iuri iste clericus fideiussor renunciauit.

f Dispēdium. ar. officiū suū nulli debet esse dānosū. ff. de fur. si seruꝰ cōmunis. §. qō vero. iiii. q. iii. §. vēturis. ꝛ. ff. ad vell. l. ii. §. i. ff. quēad. testa. ape. sed ꝛ si qs. ff. qui. ex cau. ma. l. videz. ꝛ. ii. q. vi. hoc etiā placuit sic. s. de renunci. sane. Similiter ecōuerso nō oz ꝑmium cōsequi vnde penam meret. xvi. q. i. legi. ff. de neg. ge. sine hereditaria. Arg. ꝑ. ff. de bis qbus vt indig. l. auferunt. ꝛ. l. i.

g Sigillo. Nota scripturā autēticam que cōtinet sigillū epi. ar. s. de fide instru. scriptura. ala.

h Ex cōfessione. cōfessus in iure ꝓ iudicato habet. C. de cōfes. l. vna s. de cōfes. cū sup. ꝛ. c. vlt. ꝛ semp stat cōfessioni ꝑ se facte. xiii. q. ii. §. i. ff. de iter. ac. de etate. §. si quis. ꝛ. s. de cōfes. c. vltimo.

i Indēnē. ergo petet vsuras si eas soluit creditoribꝰ. Sed oppono tibi vsure indebite fuerūt. s. de iureiurā. debitores. ergo si ad eas ēt soluēdas exceptione opposita fuit cōdēnatus: hoc ꝓ iniuriam iudicis factū est: quare principalis debitor nō teneť ei ad hoc. ff. de fideiussori. exceptionc. ff. de euictio. si ꝓ imprudētiā ꝛ. s. ō ēptio. si vēditori. ꝛ. ff. māda. qz ō mutua. §. generaliter vbi dī exceptio q̄ opetit reo ꝛ fideiussori: ꝛ si ēt sciēter omittat ei ē iputādum. ff. de excep. oēs exceptiōes. Itē debitor ñ itelligit mādasse: vt soluat idebitū. ff. de cōdi. idebi. si pcurator. sed dicerez ꝙ si fideiussor iurauerit soluē sortē ꝛ vsuras ꝓp iuramētū exceptionē ꝓponere nō poterit. s. de iureiur. ō bitor. cf. nisi ꝓmo ipetrasset absolutionē iuramēti. e. ti. ex administratiōis. vñ satis pōt petere vsuras ꝛ expēsas quas fecit: qz totū ē itereſſe suū. ff. māda. si mādato. §. si fidiussor. ff ō admi. re. ad ci. pti. l. ii. §. vlt. et ħ ꝓput segt. ꝛ. j. c. ꝓxi. Sed obstat illa decre. debitores. qz ipe oz repetere vsuras: sed si ñ iurasset ꝛ potuit opponere exceptionē: ꝛ nō opposuit: nō repeteret vsuras: qz idebitū solvit: hoc dixit ala. vel dic ꝙ idē ē cū iurauit: qz debuit ipetrare absolutionē iuramēti añq̄ solueret vsuras si potuit: sed si nō potuit: ipe met repetet ab vsurario. Alii vt tan. cōtradixerunt.

k Redditibus. nō clericis ob cām iudicati quottidiana stipēdia iterdici. ff. de re iudi. cōmodis ꝑmioꝝ. Ar. ꝑ. C. q̄ res pig. ob. possūt. specie ꝑmioꝝ. sed lz spāli cōuētione ñ possit obligari: vt. l. ꝓx. tñ ex cā iudicati a iudice possūt ꝓ iudicato obligari. ar. C. de execu. rei iudi. stipēdia. ꝛ. C. de ꝓcd. mino. nō alie. l. i. ff. de rebꝰ eoꝝ q sub tuto. vel cu. magis. vicēti.

l Juramēti. puniri. n. debēt: qz ꝓiuri sūt ꝛ infames ħz canones. vi. q. i. qcūqz. xxii. q. v. si qs ꝛ. s. de iureiur. q̄relā. C. de trā sac. si qs maior. ꝛ idē ē venire ꝑ fidē ꝓmissā sicut ꝑ iuramētū: vt ħ ꝓz. ꝛ. s. qō mctꝰ cā ad aures. qz iter simplicē loqlaz ꝛ iuramētū ñ facit ōs differētiā. xxii. q. v. iuramēti. Sed q̄re mādat eos suspendi: cū ad hoc ñ sit actuz: pōt dici ꝙ hoc facit ex officio suo: cū ꝓ denunciationem ad papam puenerit: qz vn decūqz crimina claruerint: punienda sūt. xxiiii. q. iii. ecce.

m Constitutus. absoluat. Et ita pōt fideiussor agere ꝑ ꝓncipalem debitorē vt eū liberet si diu steterit in obligatione. sic. j. c. c. vl. vbi de hoc.

n Accessiones. sicē. ar. fideiussorē teneri ad vsuras. arg. ꝑ. C. e. ti. si fideiussor. Distingue vtrū fideiusserit in oēm cām: ꝛ sic tenet: alias nō. ff. loca. quero an fideiussor. ꝛ. ff. c. ti. fideiussores magistratuū. vin. Cōtrarium tamē est ueruz ſm canones. s. de iureiurā. debitores. ut. s. ti. ꝓx. dixi.

o Legi. C. ō iureiu. ꝓp calūniā. l. i. ꝛ. ii. ꝛ iuri canonico ꝓria ē q̄ tū ad cās ciuiles s. de iura. calū. c. i. ꝛ. ult. c. i ꝓtractādis. ꝛ. c. se. ꝓcordāt tñ canonib. ii. q. v. c. i. ꝛ. ii

p Intercessori. i. fideiussori.

q Satisdatiōe. ħ si noluerint: alias ñ ꝓpellit: ſz sufficit q̄ ei ōnūciet: ut mittat uel uadat ad ipos uidēdos: alꝰ ſciperēt i tmino ꝓstituto. s. ō tes. i noie dñi. ꝛ q̄ dic audiēdos. i. uidēdos iurare: ul forte iō cautionē pstare oz: qz p̄ſūptio erat ꝑ cācellariū ne i fraudē malicioſe obitū ei negaret vt aduersariū fatigaret laboribꝰ ꝛ expensis: ut si eam pstare nollet: ħipo tāq̄ suspectus cōpelleret ad satisfaciēdum: sed hoc nō uideť: qz siue uadat siue nō: nihilomin tenet aduersario i expēsis: imo debet cōpelli ut uadat uel mittat: ut ipe magis puniat: qz tūc graūat in suis ꝓpriis expensis ꝛ etiam aduersarii.

r Trāsmittētes. ħ fieri pt i cāis ciuilibꝰ: secꝰ i criminalibꝰ i qbꝰ testes i pntia iudicis suū testimoniū dicē debēt. C. de fi. instru. iudices. ꝛ auē. apō eloqntissimū

s Fides. hoc ideo dicit: qz ille qui testes examinat: melius scire pōt quāta fides sit eis adhibenda. ff. de testi. testium. i. responso. in fi. ber.

t Quod qbusdā. fideiubeat nec clericus nec monachꝰ fideiubere oz. s. eo. ti.

Item si quis ad arbitrium boni viri[a]: pecuniam[b] vero si quam habuit vel habebit ad estimationez bonoruz que consumuntur vsu ꝛ in hereditate inuenta fuerit in morte sua dicte mulieri vel heredibus eius restituat: per cen. eccle. compellatis[c].

De fideiussoribus.

Ex concilio cartuarien.

Clericus fideiussionibꝰ inseruiens[d] abiiciatur. Lati. iii. elien. epo ꝛ archidia. norwicen.

Peruenit ad nos ex cōquestiōe r. clerici: ꝙ cuz ipse pro. c. ꝛ. f. clericis mercatoribus bononien. fideiusserit: illis proscriptam pecuniam non soluentibus[e] coactus est satisfacere de eadem. Ne igitur dispēdium[f] patiatur: vnde videtur premium meruisse: bononiensi episcopo dedimus in mandatis: vt sup debitis illis instrumenta que sunt apō creditores inspiciat: ꝛ eorum transcripta suo sigillo[g] signata vobis mittere non postponat. Mandamus itaqz discretioni vestre: quatenus si ex confessione[h] predictorum clericorum vel alias legitime vobis rez ita se habere constiterit: moneatis eosdem vt memorato. r. pecuniaz quā pro eis soluit restituat: ipsumqz seruent indēnem[i]: alioquin de redditibus[k] eorum prescripta debita faciatis exolui: ꝛ damna etiam que propter hoc pertulit resarciri: aut predictos redditus sibi assignetis: tandiu sine molestia detinendos: donec ipsa damna resarcita fuerint ei debita sine diminutione soluta. Prefatos vero clericos si religionem fidei ꝛ iuramenti[l] sui eos violasse cōstiterit ab officio ꝛ beneficio suspendatis.

Idem cartuarien. archiepo.

Constitutus in presentia nostra magister. s. sua nobis assertione monstrauit: ꝙ pro cancellario tuo tempore lateranen. concilii in quadam summa pecunie intercessit: quam quia vsque modo debitor non persoluit: se asserit plurimas a creditoribus bononien. molestias pertulisse: ꝛ debitum augmentatum Ideoqz mandamus: quatenus si legitime tibi de huiusmodi assertione constiterit: prefatum debitorem: ut eum a predicta intercessione sine dilatione prorsus absoluat[m]: ecclesiastica censu. compellas. Presenti um quoqz auctoritate iniungimus: vt si debitum vel accessiones[n] ille negauerit: consuetudie que est legi[o] contraria non obstante: iuramentum calumnie subire cogatur. Preterea quia difficile foret intercessori[p] suos testes in angliam ducere: iudicibus bonon. satisdatione[q] idonea a cancellario ipō accepta: ꝙ ad testes audiendos vadat vel mittat infra terminum competentez: litteris tuis significes: vt eos vice tua recipiant ꝛ examinent diligenter: ꝛ depositiones eorum transmittētes[r] inclusas signi ficent: quanta fides[s] possit instrumētis vel testibus adhiberi.

Anno. iii. in concilio generali.

Quod quibusdam religiosis a se. qp. ē. phibituz: uolumus et mādamus ad vniuersos extēdi: ne quis videlicet religiosus absqz maioris ptis capituli ꝛ abbatis sui licētia pro aliquo fideiubeat[t] vel ab aliquo pecuniam mutuaz accipiat: vltra sumam cōi prouidentia constitutam: alioquin nō teneatur cōuentus ꝓ bis aliquatenus respondere: nisi

c.i.⁊.xi.q.i.te gdez.nisi necessitas sit:⁊ tūc teneꝛ ex pietate subuenire alii.lxxxvi
vi.nō satis.sed ꝓ ecclesiis suis possūt fideiubere:vt hic dr̄.⁊ in aut.de san.epi.§
aliū aut.colla.ix.⁊ hoc de licētia capituli vel maioris ptis vt hic dicit: alias mo
nachus nihil ageret:nisi in vtilitate monasterii pecunia fuerit cōuersa:q2 tūc ēt
pinde ē:ac si capitulū obligareꝛ. Jté clerici iter se possūt fideiubere:cū cōueniū-
tur.C.de epi.⁊ cle.oēs.§.i hac
Jté nec astrictus curie pōt fi-
deiubere.C.locati.curialis.io.

a Jn vtilitate.istud bene no-
tabile ē:q̄ creditoꝛ ꝓbet in vti
litate ecclesie credidisse.x.q.ii.
§.hoc ius.v̄. is creditoꝛ. Sed
nec tūc ageꝛ ex illo ꝯctu: cū il-
le nullus sit credēdo mōacho
sine cōsensu capituli: sed agit̄
actione ō in rē verso. vt hic p3
⁊.ff.de in rē verso.l.i.⁊.l.si pro
patre. A ꝯrio sēsu vr̄: q̄ vsq3
ad sūmam a capitulo cōstitu-
tā nō teneat̄ creditoꝛ ꝓbare i
vtilitatez ecclesie ꝓcessisse:ex
eo q̄ de alia ꝓbare teneꝛ.vt h
dicit.ber.

b Grauioꝛi.sed etiaz ad arbi
trium iudicis:cum hic non sit
certa pecunia statuta.s̄.de of.
dele.de causis.

C Um ꝓ quo.si diu. Nota
hic tres casus ḡbus fide-
iussoꝛ pōt agere ꝯ p̄cipalem
debitorē vt eū liberet a fideius
sione. Primus ē si diu stetit in
obligatione.ff.mā.l.lucio ticio
Scōs si reus icipit vergere ad
inopiā:vt.l.lucio ticio.C.mā.si
ꝓ ea.ꝯ quā. Tertius si fideius
soꝛ cōdēnat⁹ sit:vt in.l.si ꝓ ea
ꝯ quam.⁊ istos tres casus ha
bes hic. Quartꝰ ē si h̄ ab initio cōuenit:vt ē.l.p̄dicta.si ꝓ ea.⁊.ff.de fideiusso.fiō
iussoꝛ ꝓ vēditoꝛe. Et ita in casib⁹ aſi solutionē pōt agē fideiussoꝛ vt libereꝛ. Ar.
ff.mā.si mādato.§.quotiēs.⁊.ff.cōmodati.si vt certo loco.§.rē tibi dedi. alias ñ
pōt:q2 ⁊ hoc ipm vr̄ ei mādatū vt soluat ⁊ hoc ꝓmisit:⁊ sūt quasi duo mādata
vt se obliget ⁊ vt soluat:vñ ad vtrūq3 teneꝛ.ar.ff.de cōdi.indebi.idebitam.⁊ ē.s.
de dolo ⁊ cōtuma.cū dilecti.vbi duo itelligunt̄ mādata.ff.de arbi.celsus.⁊ q2 i-
tēpestiue nō dz reuocare bñficium suum ne oīno inutile fuisset:q2 adiuuari nos
bñficiis oportet ⁊ nō decipi.s̄.de cōmo.c.vno.ff.e.in cōmodato.§.sicut.secus ē i
p̄cario.s̄.de p̄ca.c.vlt.b. Et q̄ dicit diu referēdū ē ad arbitrium iudicis: sicut il
lud celeriter.s̄.de locato ⁊ cōduc.c.potuit.ber.

d Bissipare.in isto casu pōt mulier petere dotē cōstāte matrimonio.C.de iur.
do.l.vbi.alias nō pōt.C.si cōstā.ma.dos solu.fu.l.vna.b.

e B hoc.filius. Hoc verum est si est heres.

f Debita oia.si nō fecit iuētariū:si fecit:tūc nō teneꝛ:nisi quātū vires here
ditatis se extēdunt.C.de iure.deli.scimus iā duas:⁊ hoc i debitis ex ꝯctu descē-
dētib⁹ vel quasi:sed in debitis q̄ ex delicto vel quasi ꝓcedūt nō teneꝛ:nisi quātū
ad cū puenit: vel nisi cum defuncto lis fuerit ꝓtestata.C.ne ex delic.defū.l. vna
ala.ſm canones tū vr̄ q̄ heres teneꝛ ex delicto defūcti.j. de sepul.c.vlt.⁊.j.rap.
in lr̄is.t.

g Predecessoris. Est.n.quasi heres ipius.xxiii.q.viii.quenioꝛ.xii.q.ii.c.vl.ala.

b Necessitate.alias nō teneretur ecclesia.x.q.ii.hoc ius.§.is creditoꝛ.⁊.s̄.ti.pri.
qō gbusdam.⁊.s̄.de depōsito grauis.⁊ sic succesſoꝛ ad id teneꝛ, qō predecessoꝛ
facere debuit.xii.q.v.q2 io.⁊.xvi.q.vi.illud.b.

i S Jquozūdā.sigilla. Jr.q̄ lr̄is ꝓlatoꝝ credat̄.s̄.de ꝓba.post cessionē.⁊.xi
q.iii.cure.⁊.s̄.de fide instru.c.ii.⁊.s̄.de cleri.peregri.c.i.⁊ sigillo ecclesie cre
dit̄.lxxiiii.di.i noie patris.in fi.arg.tū ꝯ.s̄.de ꝓba.qm̄ ꝯ. Sed quare dicit hoc
ꝓ alienis cū hic creditoꝛ itelligat̄ ⁊c.x.q.ii.§.hoc ius.v̄.bis creditoꝛ.⁊.s̄.ti.pri.
quod gbusdam.⁊.s̄.de depōsito.grauis.⁊ sic nec nomine suo nec noīe alieno te-
neꝛ ecclesia. Ad factū referas hoc:q2 sic fatigareꝛ ecclesia de fcō ⁊ nō de iure.b.

k Teneri.nisi quatenꝰ vsum in vtilitatem ecclesie.s̄.ti.pri. quod quibusdam.

l Suspēsum.ipo iure:⁊ isup ecclesiam ipam reddere debet indēnē:si in aliquo
grauata ē.s̄.de re.ec.ali.si quis presbyteroꝝ. Et ē.arg.optimū:q̄ si aligs dilapi
dauerit ecclesiam:q̄ lz velit eam reddere indēnem nihilomin⁹ remouēd⁹ est:de
hoc dixi.s̄.de elec.qō sicut.in fi.⁊ sicut ipo iure suspēsus ē ita ipo iure vr̄ restitu
tus:cū ecclesiaz reddiderit idēnem.ar.lxxxi.di.si q sūt.xvi.q.vii.si qs deinceps
⁊.x.q.vi.nos sanctoꝝ. Sed nō credo q̄ pp hoc sit restitut⁹: q2 iam suspect⁹ est:
⁊ satisdatio nō imutat maliuolū animum tutoris.isti.de suspec.tu.§. nouissime
⁊.ff.eo.ti.suspectus.⁊.l.sc.imo remouēdus ē de facto si administrationem non
dimisit.ff.de suspec.tu. suspectus. De hoc dixi.s̄.de offi.dele.venerabili.

m Boar dus.officiali.officialis dr̄ ille cui epūs vices suas cōmittit.s̄. de isti
ex frequentibus.querimoniis.ber.

n Recognoscētē.i.cōfitētē debita. Qui enim cedit bonis añq̄ recognoscat de-
bitum vel añq̄ cōdemnetur: aut in iure cōfiteat̄ debitum: audiri nō debet.ff. de
cessi.bo.l.pe.qō ē verum si placet creditoꝛi:alias statim ꝓbabit debitum suum
secm̄ q̄ illa lex pōt legi cum nō ⁊ sine nō: vt ibi notādum est.

o Nō valētē. Et iō inanis ē actio quā inopia debitoꝛis excludit.ff.ō
volo.nā is.⁊.s̄.de resti.spoli.olim.q2 q nihil habet:nihil dare pōt: vt
i.q.vii.baibertū.⁊ ei⁹ periculo nihil ē.ff.de fur.itaq3 fullo. in p̄in. vñ
vr̄ q̄ nō tenuit excōicatio:sed debuit eū expectare q̄usq3 solue posset
ar.decre.p̄dicte olim.⁊ ipossibile p̄ceptū nō obligat.ff. q̄ sen. sine ap.
resci.l.paul⁹.⁊ ipos
sibilium nulla ē obli
gatio.ff.de reg. iur.
ipossibiliū. sed h̄ te-
nuit snīa forte ꝓpt
dubiuz: q2 nō plene
cōstabat an in totū
vel in partez posset
soluer. Et iō cū ō h̄
ostiterit:relaxar. ut
h̄ dr̄. Sz si cert⁹ eēt
iudex:q2 nihil soluē
posset.vel si cessisset
bonis snīa ñ tenuis-
set:iniusta tū fuit:⁊
iōo sine difficultate
dz absolui: ⁊ iudex
teneꝛ sibi ad itereē
j.de sen.excō.sacro.
boc tutius est.

p Jdonea. Et ita
vr̄ q̄ pignoza uel fi
deiussores.ff.mā.si
mādato.§.vlt.sic.s̄.
de pig.cōstet.⁊ hoc
intelligo si potest:
alias prestet quam
poterit.s̄. iuratori-
am.j.de do.post vi.
re.ꝓ nostras.ubi de
boc.⁊.j.de.v̄.sig. ex
pte.vbi de hoc.

q Ad pinguioꝛez:
Et ita patet q̄ lz qs cedat bonis:nō ideo liberatus ē:sed obligatio re
manet inefficax pp inopiam. Sed in hoc pdest ei:q̄ non detrudit in
carcerē.C.q bon. ce.pos.l.i. Sed si postea pueniat ad pinguiorē fortu
nā:vt hic dz:soluere dz.ff.de ces.bo.is q.sed nō in totū nisi inquātum
facere pōt:vt dicit i illa.l.is qui.habita rōne ne egeat: q2 nō est frau-
dādus alimētis quottidianis.ff.eo.q bonis.isti.de act.§.vl.⁊.ff.de re
iur.in cōdēnatione. Sed ꝯ vr̄.s̄.de fideiuss.puenit.ibi de redditib⁹ ec-
clesie satisfit creditoꝛibus:quare nō hic eo mō. Forte q2 periuri erant
in illa puenit.ideo redditus assignant̄ creditoꝛibus.dignuz est enim
vt male meritis egestate laboꝛēt.ff.depositi.bona fides.⁊.lxxxvi.dist.
nō satis.uel hic nō fuit actum ad hoc.lxxxvi.di.nō satis.ante mediū.

r S qui.indebitam. Nota q̄ idebitū aliud dr̄ iure ciuili tātum: ⁊
aliud iure naturali tātum:aliud iure naturali ⁊ ciuili. Qui sol-
uit idebitum iure ciuili tātum ꝓ ignorātiam facti repetere pōt illud:q̄
le ē id qō pōt retineri p.l.fal.C.de iur.⁊ fac.ig.cum quis.⁊.C.ad.l.fal.
erroꝛ.q2 credebat se plus habere i hereditate q̄ haberet:sed si p igno
rātiam iuris nō repetit:ut in legibus p̄dictis.fallit cum ꝓsona facit lo
cū repetitioni.ff.ad velley.l.unā.§.iterdum.⁊ de cō.inde.l.iterdū.C.si
aduersus ven.l.fi. Jndebitū iure naturali tātum:vt ē illud quo p cīro-
graphū obligamur spe future numerationis:qui tale idebitū soluit
repetit: vt hic.⁊.i.q.iiii.§.notādum.vbi de hoc.⁊.ff.de ꝓba.cū idebito
i.rū.vñ sūpta fuit hec decre.⁊.ff.de cōdi.ide.idebitū.⁊.ff.de cōsti.pe-
cu.q̄ si marit⁹.§.i.⁊ isti.qbus mo.re ꝯ.ob.§.is quoqz. Et hoc vex est
añ biēniū nō post:q2 tūc ēt posset peti cū effectu:vt isti.de lr̄a obli.i
fi.C.de nō nume.pe.l.i.§.in ꝯctib⁹.i ꝓin. Solutū vo idebituz vtroqz
iure quacūqz ignorātia repetit:vt.C.de cōdi.ide.l.i. Quod dem̄ est h̄
⁊ in p̄cedēti mēbro:fallit in casib⁹ qs habemus.isti.de obl.que ex cō-
trac.na.§.ex qbusdam.⁊ in tex.⁊ in glo.ibi signata. Si sciens se nō de
bere soluit:nō repetit:q2 donare. vr̄.ff.de cōdi.ide.l.i.⁊.ff.de reg. iur.
cuius p errorem. Aliud vo dr̄ idebitum p exceptionē:sed debitū iure
naturali siue ciuili siue vtroqz. Hec exceptio aut ē tēporalis aut ppe-
tua:si ē tēporalis cessat repetitio.ff.de cōdi.inde.qō in diē.⁊.l. nā⁊ si
maritus.⁊.l.nā si moziar. Si vo exceptio ppetua ē:distinguit̄:aut est
fauorabilis aut odiosa. Si ē fauorabilis:p erroꝛē solutum repetit.C.
ad uel.q̄uis.⁊.ff.de condi.inde.qui exceptionem. Si ē odiosa:ut ma
cedoniani que dat̄ in odiū creditoꝛis:solutū nō repetit̄ siue ignoran-
tia iuris vel facti.ff.de cōdi.inde.q exceptionē.⁊.l.si ing. aliud ē idebi
tū ad iuris rigoꝛē seruādum:hoc sciēs si soluit nō repetit.ff.de condi.
inde iudex.⁊.l.iulian⁹.q2 snīa de iure ciuili ē: ideo ea que iuris natu-
ralis sunt:tollere nō pōt:quare si soluat nō repetit.vt.l.iulian⁹. Si ve
ro icertum sit an exceptio sit temporalis an ppetua. ꝓcedat̄ ac si eēt
ppetua.ff.de condi.inde.sufficit. Ciuilis tū dicit̄ obligatio quādo spe
future numerationis me p cirographū obligaui. isti.de litterarum
ob.in p̄n. Naturalis tātum que re ipa tollit̄:vtputa numeratione pe
cunie ⁊ iusto pacto ⁊ iuramento tollit̄ sicut ⁊ numeratiōe pecunie.ff.

de solu. sticbum. §. naturalis. ber.

a Teneť. qz ꝑsumit eũ debitũ soluisse nisi ꝓbet ꝛium: qz nõ ẽ verisimile ꝙ aligs diligẽs pecuniã suã iactet. ff. de ꝓba. cũ de idebito. i. rñ. ⁊ hoc itelligo de eo qui maioꝛ ẽ. xxv. an. secus in priuilegiatis ꝑsonis puta pupillus siue minoꝛ mulier miles agricultoꝛ ⁊ simplicitate gaudẽs. Ille. n. ꝑsone ñ tenent ꝓbare pecuniã idebitã: sed ille ꝙ recipit ꝺz ꝓbare pecuniã debitã fuisse. ff. ꝺ ꝓba. cũ de idebito. §. sin autẽ.

b Cõuincať. legitimis ꝓbationibꝫ: vt ff. de ꝓba. cũ de indebito. §. sin aũt. in princi.

c Probãdi. Nota ꝙ onꝰ ꝓbãdi reo incũbit ꝓp suum delictuz ificiationis. sicẽt actio legis aglie ꝓp ificiationem crescit i duplũ. ff. ad. l. aquil. ide nerati. §. hec actio. ⁊ alibi puniť ificiatoꝛ. C. de ñ numer. pe. aut. ꝯ ꝙ ꝓpriã. vt in aut. de tri. semiſ. §. illud ꝙz. col. iii. Itẽ cũ ẽ ꝑsũptio ꝯ rem trãsferť ꝓbatio in ipm. C. ꝺ ꝓba. sine possidetis Hec hac materia di ctũ est. s. vt ec. bñ. vt nostrum.

d Rudẽtes. vt ꝺ bere. Uñ dixit dñs beatiꝰ ẽ dare ꝙ accipe. xvi. q. i. ꝑdicatoꝛ ⁊ j. de eccleb. miſ. cũ marthe. vñ martialis cocꝰ reprehẽdebat quẽdã: qui tota die discurrebat per hospitia alioꝝ. sceuola tu cõdis apꝺ oẽs nullus apud te. Alteriꝰ siccaſ pocula nemo tua. aut tu redde vices aut ꝺsine velle vocari. Hedecus ẽ semp sumẽ nilqz dare. vin.

e Creuerit. saltẽ ꝓ bonã volũtatem: qz hilarẽ datoꝛem diligit deus: ⁊ q dat ꝓp ꝓsẽtem pudoꝛem ⁊ rem ⁊ meritum ꝓdit. xxiii. q. vi. §. ex his oibus. t. vnde versus. Da facie leta: sine leticia faciei. Quod dederis ꝓdis rem meritũqz rei.

f Fraternitatẽ. ꝓcuratoꝛ. ꝑlatus. n. ecclesie ꝓcuratoꝛ ẽ nõ dñs. xii q. i. c. vlt. ⁊. q. ii. sine exceptione. ⁊. x. q. ii. cassellas.

g Deterioꝛez. si. s. de in inte. resti. c. i. si. ff. ꝓ emp. qui fundum. §. si tu. ⁊. ff. de procu. ignoꝛanter.

h Nõ ꝺz. in faciẽdo: sed omittẽdo tñ põt. xv. q. iii. placuit. ⁊. s. de prescrip. c. i. in faciẽdo ẽt modice. nã modicũ ꝺnare põt si ẽ cõsuetudo. j. c. ꝓri. ⁊ in hoc ꝺffert a ꝓcuratoꝛe: qz ꝓcur. nihil ꝺnare põt: ẽt generalissimã habẽs administrationẽ. ff. de ꝓcu. procuratoꝛ tutoꝝ. ala.

i Graues. ergo a ꝯrio sensu si nõ sũt graues nõ reuocanť: qꝺ vex est j. c. ꝓr. t. Sed qd si ꝙ minutas vel paruas ꝺnationes ecclesiã ledat vel modicũ excedat: vñ ꝙ totũ debeat reuocari. ff. de iurepa. si libertꝰ §. si qs plures. imo qꝺ vltra licitũ ẽ reuocať. ar. C. de ꝺna. si qs argẽtũ. §. i seruis aũt. xii. q. ii. si quos de seruis. imo videť ꝙ ñ sit attẽdẽda coaceruatio: sed singularis quãtitas. ar. ff. de iurisdi. om. iu. si idẽ. ar. ꝯ. ff. de ap. si qs separatim. §. si qs cum vna. ff. de pac. si plures. lau.

k Incõsultis. maxime cum nec coꝝ cõsilio põt facere ꝺnationẽ dãnosam ecclesie. x. q. ii. hoc ius. §. quires. xii. q. ii. sine exceptione. t.

l Indulgemus. i. idultum esse ostẽdimꝰ: qz de iure cõi hoc facere poterat: vt. xxxv. q. ix. qꝺ qs cõmisit. s. de re. cc. nõ alie. si qs presbyterorum. ⁊. s. de precar. c. ii. Similem idulgentiam hẽs. s. de iureiurã. ⁊ si xp̃s. in fi. ⁊. s. de vsupal. ex tua ꝛ. ber.

m Etex. cõsuetudo. xi. di. in his catholica. s. de his que fiũt a pre. si. cõ. ca. ea noscit. ⁊. ix. q. iii. cõquestus. q tñ nõ sit canonibꝰ inimica: vt hic dicit. ⁊. s. ꝺ re iudi. cũ cã. xii. di. scit scã. ⁊. ff. de sepul. vio. l. iii. §. diuus.

n Ratũ. ⁊ ita vñ ꝙ abbas possit facere ꝺnationez. Sed ꝯ vñ: qz nihil hz ergo nihil ꝺnare põt. i. q. vii. ꝺaibertũ. liiii. di. abbati. ⁊. xii. q. ii. gs/gs. ⁊. j. de iurepa. ꝙ aũt. in fi. ⁊ j. de sta. mo. cũ ad monasteriuz. in fi. Itẽ ꝓcuratoꝛ ẽ ñ ꝺnus xii. q. i. si ꝓcuratuz. ergo ꝺnare nõ põt. C. de admi. tu. nõ oĩuz ⁊. s. t. ꝓr. Dicit ala. ꝙ istꝺ põt itelligi de paupeꝝ erogatione quã põt facere glibet ꝑlatꝰ ecclesie: ita tñ ꝙ ñ ꝓget ad nimiã quãtitatẽ: vt hic inuiť. ar. lxxxv. di. nõ satis. ff. de offi. ꝓ consu. solẽt. §. vlt. cõsiderata ꝺ suetudine ⁊ facultate ecclesie j. de cen. cũ apostolꝰ. in fi. vel ẽt põt itelligi de ꝑua ꝺnatione quã põt facere ꝑlatus: si ꝺ suetudo loci ꝺz hoc. nã ꝺ suetudo loci ꝺat iurisdictionẽ ⁊ liberioꝛẽ tribuit administrationem ff. qꝺ vi aut clã ꝓhibere. §. nõ tãtum. ⁊. s. de his que fi. a pre la. sine. cõsen. ca. ea noscit. ita tñ vt ecclesia enoꝛmiter ñ gra

Cuetur. s. eo. c. ꝓri

o Onsultationibus. viuentibꝰ. s. de cõcess. ꝓben. c. i. ⁊. ii. ⁊ iii. ⁊. c. vlt.

p Auctoritate. aliter nõ valerẽt. j. de iurepa. ꝙ aũt. i fi. ⁊. c. nullus. Cõtra. j. de iurepa. illud. Quidã dicũt ꝙ patronus sine cõsensu epi iuspatronatꝰ põt ꝺnare loco religioso ⁊ sic logť ꝯriũ: ecclesia vero ñ vt in primis cõcoꝝ. vt hic. De hoc diceť in. c. illud. ber.

q Spoliari. qz sine clꝛa sua ñ ẽ aligs bñficio suo spoliãdꝰ s. ꝺ ꝓsti. cognoscẽtes. ⁊. lvi. di. satis puersum. ⁊ xvi. q. vlt. in

Puentum.

r Per tuas. ꝓcessit. sic ⁊ papa qñqz ꝓcedit priuilegium ob gram prestiti obsequi. xv. q. i. c. vlt. circa fi. b.

s Moris. ⁊ ẽt iuris: vt in cõstitutione frederici imperialẽ §. preterea.

t De certo. i. de illa terra mẽsurata: vt j. ꝺcit.

u Inuenerũt. Nõ ꝙ vbi qs ꝺcipiť in quãtitate rei agiť ad supplemtũ ẽt si ꝺceptio fuerit circa ꝺmidiã rei: qꝺ vex ẽ: ni si fuisset terminꝰ appositꝰ ad mẽsurãdũ rẽ illã: qz tũc vltra terminuz nõ audiretur: ⁊ nisi q rẽ acceperit renũciauerit de quãtitate. ff. de ꝯ. emp. q fũdũ. secus si ꝺ cipiať in precio: qz tollerať vsqz ad ꝺmidiam iusti precii. s. de emp. ⁊ ven. cũ dilecti. ⁊. c. cum causa. C. de rescin. ven. l. ii.

x In possessione. ergo nõ adipiscitur quis possessionẽ ex inuestitura. s. ꝺ his que fi. a ma. p. ca. ex oꝛe.

y De nouo. qz forte iurauerat nõ ifeudare de nouo: sed hoc non obstaret. s. de feud. ex parte. ⁊. j. de cẽsi. cũ venerabilis. qz nõ diciť nouum qꝺ ab alio fuit fem. Item alia rõne: qz licite potuit pficere ꝺnationẽ hz eam nõ potuerit ichoare. j. ꝺ iudeis cõsuluit. ⁊. ff. de noui oper. nũcia. l. i. §. opus nouũ. ff. de ꝺna. iter vi. ⁊ vxo. si ꝺnare. §. si sp̃sus. nihil. n. nũc dat: sed datũ declarat: vt ibi diciť. ff. de testa. heredes palam. §. i. Itẽ qz multa ꝓmittunť fieri ex prioris actus consequẽtia. C. ad vel. si mlr. ⁊. ff. ꝺ min. l. iii. §. scio. qz ꝺ mãdato pape hz fem fuit. i pn.

z In fraudẽ. sic. xx. q. iii. cõstituit. ⁊. s. de his que vi. metuue cau. fi. cum dilecti arg. nec ecclesia dz alicui iniicere laqueum. xxvii. q. i. de viduis.

a Integrare. si. s. de solu. c. i. ⁊. s. de ꝓben. vacante. ⁊. c. cum cãm. qz adiuuare beneficiis nos oportet nõ decipi. s. de cõmo. c. vno. ⁊. ff. e. in cõmodato. §. sicut in fi. si. xxv. q. ii. quecũqz.

b Assignata. hz non tanta inuenta.

c Hz dilecti. foresta. foresta ẽ loc⁹ i q̃ fere icludunť: ⁊ hz qs vsuz venãdi. vi.

d Intẽtio. ⁊ sic sp recurrẽdũ ẽ ad itẽtionẽ ꝺnãtis sine scribẽtis. s. ꝺ rescrip. ad aures. ⁊. s. de ꝓben. c. vlt. ⁊. c. cum cãm. ⁊. ff. de ꝺ. obli. in conuentionibus.

netur: ꝙ indebite sit soluta: nisi ei⁹ aduersarius solutionez inficians ex inde conuincatur: tunc enim ꝺfficilẽ ti onus incumbit ꝓbandi ꝙ debitum recepisset.

De donationibus

Rego. a. patricio gallorum.

Prudẽtes: ⁊ infra. Hãc sibi quodãmodo nobilitas legez imponit: vt debere se quod sponte tribuet existimet: ⁊ nisi in beneficiis suis creuerit: nihil se ꝑstitisse putet

Lex. iii. parisien. epo.

Fraternitatem tuam credimus non latere: ꝙ cum episcopus ⁊ quilibet prelatus ecclesiasticarum rerum sit procuratoꝛ ⁊ non dominus conditionem ecclesie melioꝛare potest: facere vero deterioꝛem non debet. Accepimus autem ꝙ predecessoꝛ tuus graues donatões in rebus episcopatus fecit in detrimentũ ecclesie suis canonicis inconsultis vnde quoniã ꝺnationes huiusmõi de iure non tenent: indulgemus ti/bi: vt liceat ꝺnationes huiusmodi tam a clericis quam a laicis legitime reuocare.

Idem vuigoren. epo.

Cterum si abbatem donatio/nem cum prioꝛe ⁊ quibusdam de conuentu: vel solum abbatem facere contigerit: ⁊ postea conuentus pars reclamauerit: date rei quanti/tas: ⁊ illius terre consuetudo: que tamen sacris canonibus non obuiet est diligentius attendenda: ⁊ secundum hoc est ꝺnum ratum vel irritum iudicandum.

Idem abbati sancti alberti.

Onsultationibus: ⁊ infra. Donationes vero vel concessiones ecclesiarum: si que fiant priuatis personis viuentibus: illis qui ip/sas ecclesias possidẽt nullius debẽt esse momenti: si religiosis fiant locis ab episcopo vel eius auctoritate rate debeãt haberi: ita ꝙ persone que iam dictas ecclesias possident: sine ipsoꝝ assensu eis in vita sua nõ debeant spoliari.

Ino. iii. epo florentino.

Per tuas litteras proponere procurasti: ꝙ cum quidam nobiles florẽtini tempore scismatis episcopum florentinum in domo sua tenuerunt: idem episcopus sedata scismatis tempestate de mandato alexandri pape quattuor modios terre in feudum concessit eisdez: ⁊ successor ipius prout est moris: de certo feudo prefatos nobiles inuestiuit: verum cum ipsi assignatam terram mensurari fecissent: nõ nisi duos modios inuenerunt: feuduz integrari cum instantia postulantes: sup quo dubitas: eo ꝙ non sunt in possessiõ/ne ipsius: ne de nouo videaris illõ conferre: ⁊ infra. Nos igitur attendentes ꝙ ecclesia in actib⁹ suis fraudem non debet aliquam adhibere respondemus: ꝙ feudum ipsum secure poteris integrare: cum terra illa quattuor modioruz ipsis fuerit assignata.

Idem. r. de burg. ⁊. g. berbur. abbatibus.

Cum dilecti filii abbas ⁊ monachi de melios proposuerint coram nobis: ꝙ nobilis vir alanus q̃ꝺam terras a pre ipius eoꝝ ecclesie i elemosynaz assignatas violẽter redigere cupiat i foresta: ⁊ infra. Damus: q̃tenus ad sniam ꝓ ipo monasterio ꝓferendã: ap. postpo. ꝓcedatis: cũ ex tenore istrumenti/ vehementer appareat: ꝙ hec fuit mẽs ⁊ itẽtio ꝺnatoris: vt clausula ꝺ foresta que i fine ponitur instrumẽti: nõ ad

Quetur. s. eo. c. ꝓri

o Onsultationibus. viuentibꝰ. s. de cõcess. ꝓben. c. i. ⁊. ii. ⁊ iii. ⁊. c. vlt.

p Auctoritate. aliter nõ valerẽt. j. de iurepa. ꝙ aũt. i fi. ⁊. c. nullus. Cõtra. j. de iurepa. illud. Quidã dicũt ꝙ patronus sine cõsensu epi iuspatronatꝰ põt ꝺnare loco religioso ⁊ sic logť ꝯriũ: ecclesia vero ñ vt in primis cõcoꝝ. vt hic. De hoc diceť in. c. illud. ber.

q Spoliari. qz sine clꝛa sua ñ ẽ aligs bñficio suo spoliãdꝰ s. ꝺ ꝓsti. cognoscẽtes. ⁊. lvi. di. satis puersum. ⁊ xvi. q. vlt. in

Puentum.

r Per tuas. ꝓcessit. sic ⁊ papa qñqz ꝓcedit priuilegium ob gram prestiti obsequi. xv. q. i. c. vlt. circa fi. b.

s Moris. ⁊ ẽt iuris: vt in cõstitutione frederici imperialẽ §. preterea.

t De certo. i. de illa terra mẽsurata: vt j. ꝺcit.

u Inuenerũt. Nõ ꝙ vbi qs ꝺcipiť in quãtitate rei agiť ad supplemtũ ẽt si ꝺceptio fuerit circa ꝺmidiã rei: qꝺ vex ẽ: ni si fuisset terminꝰ appositꝰ ad mẽsurãdũ rẽ illã: qz tũc vltra terminuz nõ audiretur: ⁊ nisi q rẽ acceperit renũciauerit de quãtitate. ff. de ꝯ. emp. q fũdũ. secus si ꝺcipiať in precio: qz tollerať vsqz ad ꝺmidiam iusti precii. s. de emp. ⁊ ven. cũ dilecti. ⁊. c. cum causa. C. de rescin. ven. l. ii.

x In possessione. ergo nõ adipiscitur quis possessionẽ ex inuestitura. s. ꝺ his que fi. a ma. p. ca. ex oꝛe.

y De nouo. qz forte iurauerat nõ ifeudare de nouo: sed hoc non obstaret. s. de feud. ex parte. ⁊. j. de cẽsi. cũ venerabilis. qz nõ diciť nouum qꝺ ab alio fuit fem. Item alia rõne: qz licite potuit pficere ꝺnationẽ hz eam nõ potuerit ichoare. j. ꝺ iudeis cõsuluit. ⁊. ff. de noui oper. nũcia. l. i. §. opus nouũ. ff. de ꝺna. iter vi. ⁊ vxo. si ꝺnare. §. si sp̃sus. nihil. n. nũc dat: sed datũ declarat: vt ibi diciť. ff. de testa. heredes palam. §. i. Itẽ qz multa ꝓmittunť fieri ex prioris actus consequẽtia. C. ad vel. si mlr. ⁊. ff. ꝺ min. l. iii. §. scio. qz ꝺ mãdato pape hz fem fuit. i pn.

z In fraudẽ. sic. xx. q. iii. cõstituit. ⁊. s. de his que vi. metuue cau. fi. cum dilecti arg. nec ecclesia dz alicui iniicere laqueum. xxvii. q. i. de viduis.

a Integrare. si. s. de solu. c. i. ⁊. s. de ꝓben. vacante. ⁊. c. cum cãm. qz adiuuare beneficiis nos oportet nõ decipi. s. de cõmo. c. vno. ⁊. ff. e. in cõmodato. §. sicut in fi. si. xxv. q. ii. quecũqz.

b Assignata. hz non tanta inuenta.

c Hz dilecti. foresta. foresta ẽ loc⁹ i q̃ fere icludunť: ⁊ hz qs vsuz venãdi. vi.

d Intẽtio. ⁊ sic sp recurrẽdũ ẽ ad itẽtionẽ ꝺnãtis sine scribẽtis. s. ꝺ rescrip. ad aures. ⁊. s. de ꝓben. c. vlt. ⁊. c. cum cãm. ⁊. ff. de ꝺ. obli. in conuentionibus.

a Ad superiorē. Sed quare nō spectat determinatio ad oīa p̄cedētia ⁊ seq̄ntia. s. de ap. scdo regris. ⁊. ff. de le. iii. si qs in p̄n. ff. de le. i. tal. §. vlt. ⁊ l. se. sed hoc iō dicit: q2 vba donatiōis largissime iterp̄tāda sūt: vt hic dicit: q2 plures fuerūt hic donationes vna pure ⁊ sine aliqua cōditione de qua hic dicit: ⁊ altera sub cōditione quā respicit clausula illa de foresta: forsitā cōditio apposita erat in vltima donatione: vt posset ibi hr̄e vsū venādi: ⁊ illā cōditionē volebat nobilis iste referre ad primā dōationē: vt sic clausula de foresta respicerēt oia p̄cedētia. s. vt liceret sibi ⁊ heredib⁹ suis possessiones illas q̄cūq; vellent redigē in forestā.

b Plena. C. que res pig. obli. pos. l. vlt. ff. si cer. pe. l. iii. verūtn̄ si vinū qō ē in dolio vēditū fuerit: hoc vt actū: vt in tpe p̄ petēti expediant̄ dolia pp nouā vindemiā. ff. de peri. ⁊ commo. rei. ven. l. i. in fi. ⁊ l. ii. ⁊ iii. lau.

c Plenio2. ff. de reg. iug. in testamētis. ff. de vi. ⁊ trit. le. l. iii.

d Bñficiis. j. de v̄. si. oli. xvi. q. ii. visis. ⁊. q. i. frater nr̄. j. de de. ci. ex pte. j. de p̄uil. q2 circa ⁊. ii. q. iii. §. notādū. in fi. ff. de iur. emuni. l. iii. C. de vsufr. antigtas. ff. de cōsti. p̄nci. l. beneficium.

e Pastoralis. suū. Qui ergo p̄cedit eccl̄esiā qō suū ē itelligitur cōcessisse. j. de iurcp. qō āt §. i. ff. de ōben. ēp. q tabernas. ff. ō le. i. si dom⁹. §. vl. ff. ō vsu. ⁊ habi. si ita. ar. cōtra. ff. ō le. ii meuius. §. vlt. Sed qd si laic⁹ cōcedit eccl̄esiaz de cōsēsu ep̄i: eo casu nō vr ep̄s aliqd cōcessisse: sed donationem laici tātū ratā habuisse i eo q̄ laicus donare potuit. j. de iurepa. qō aūt. io.

f Tēporaliter. p̄ hoc reprobatur qō dici cōsuevit. xvi. q. ii. c. i. s. q̄ idē ē: si ep̄s cōcedat eccl̄esiā cum oi iure suo: vel simplicitate dicat concedo vobis eccl̄esiā. nā vt ḥ pz aliō iuris ē ḥ i vno ⁊ aliud i alio sic aliō ē sig ōbūt societatē simplr: aliō si ō bunt societatem oium bonoz ff. p socio. l. iii. §. i. ⁊. l. coiri societatem. sicut aliud ē dicere a munere: ⁊ aliud ab omni munere. i. q. i. sicut nonnulli. arg. ō. xxxi. q. i. quod si dormierit ff. de serui. sicut. j. de iurep. ex litteris. ff. de ōben. emp. si aq̄ ductus. io.

g Cathedraticum. Si ita generaliter dat ep̄s eccl̄esiā: tūc ēt dedisse itelligit̄ ius istituendi. xvi. q. ii. visis. sed quātūcūq; generaliter eximat eccl̄esiā a se sp̄ itelligit̄ sibi connectiōez retinuisse. vt in. c. visis p̄curationem ⁊ visitationē. j. de cēsi. cum venerabilis. ⁊ cathedraticum: vt hic: nec obstat. j. de reli. do. cōstitutus. vbi videt̄: q̄ ep̄s in totum possit eximere eccl̄esiā: q2 illa donatio fuit cōfirmata ex certa scia per dñm papam: sicut vides: q̄ quātūcūq; generaliter patronus remittit ius patronat⁹: iura q̄daz tñ retinet in liberto. C. de bo. liber. l. vlt. ⁊ mirum videt̄: q̄ ep̄s plus itelligit̄ dedisse qñ minus ḥz: sed hoc iō ē: q2 donationem iterp̄retari debemus: vt potius valeat q̄ pereat. j. de p̄uil. in bis. ⁊. j. de v̄. sig. abbate. ⁊. ff. de re. du. quotiēs. ⁊. s de fi. in stru. iter dilectos. io.

h Capituli. aliter nō valeret. supra de bis que fi. a p̄la. cum nos. ⁊. c. tua. ⁊. c. pastoralis. ber.

i Inter dilectos. dissimilib⁹. quod licite fieri p̄ōt: vt nūc agat̄ de adipiscēda possessione quā nunq̄ habuerūt: ⁊ postea de recuperāda: sic. ff. de acqui. pos. l. naturali. §. nihil. ⁊ eadē res ex diuersis causis peti p̄ōt. s. de iudi. examinata. ⁊. s. de causa pos. c. vlt. ⁊. C. peti. here. hereditas. ff. de excep. rei iudi. cū queritur. ⁊. l. an eadem. io.

superiorē donationez: que taz libera ⁊ pura fuit: vt īmunis eēt ab omni vexatione ⁊ cōsuetudine seculari sed ad inferiorez concessionē que pēsionez ⁊ determinationē hz̄ insertaz iuxta sanz referri debeat intellectū q2 in contractibus plena[b]: in testamentis plenio2[c]: in bñficiis[d] quoqz plenissima ē iterpretatio adhibēda.

Idem ep̄o belicnsi.

Pastoralis officij: ⁊ infra. Tua nos induxit discretio cōsulendos: si ep̄s consentiēte patrono viris religiosis aliquā eccl̄esiaz concedendo hac vtatur simplicitate verboruz: cōcedim⁹ vobis illā eccl̄esiā vtrū eo ipso uideat in eoruz usus cōcessa fuisse: vel ius tantūmō p̄sonatus. Nos autē inquisitū. r. duximus respondendum: q̄ si ep̄us eccl̄esiaz illis conferat de consensu patroni: p̄ fecto patronus qō suū[e] est cōferre uidetur: ius videlicet patronat⁹: ⁊ episcopus quod tēporaliter[f] obtinet in eadem: ut si fructuū eccl̄esie eiusdez aliquam recipiat portionē: in eoruz usus illa portio conuertatur: Qō si ex ipsius p̄uentibus nullā debeat portionem habere: oēs p̄uentus preter cathedraticum[g] in eorū usus credimus conuertēdos: sed ut epi/scopi donatio sit legitima consensus est sui capituli[h] requirendus.

Idem florentineñ. ⁊ fesulan̄. epi/copis.

Inter dilectos filios hospitalarios sancti sepulchri ac fratres hospitalis sancti alluci super eodez hospitali questione suborta: cū idez hospitalarij super possessorio quod semel ⁊ iterum ex causis tamen dissimilibus[i] intentarunt: cōtrariam sententiam reportassent: deinde ad petitorium[k] recurrētes proponere curarunt: q̄ cum. g. quondaz rector ⁊ fratres ac patroni eiusdem hospitalis habito cōmuni contractu deliberassent hospitale ipsum hospitalarijs supponere supradictis: cōmiserunt in hoc tribus procuratoribus uices suas cōmuniter statuētes: ut qō per ipsos fieret acceptarent: qui cū eisdem taliter statuerunt: ut ad ipm hospitale aliqui mitterentur: qui eorum[l] nomine acciperēt assignationē ipsius: cuz aūt duos illuc de suis fratribus transmisissent: ipsi donationem ⁊ assignationem hospitalis taz a magistro q̄ supradictis procuratoribus ⁊ alijs eiusdem domus fratribus receperunt: ⁊ infra. Procurator autē partis alterius e contra/rio respondit: q̄ predicta donatio debeat non immerito retractari: quoniā multis ex fratribus inconsultis a p̄dicto rectore ac paucioribus fratribus excōmunicatis ⁊ periuris de re litigiosa in fraudē plebani de piscia: qui super eodem hospitali mouerat questionem[m]: fuerat celebrata: ⁊ infra. Attendentes igitur q̄ fratres ⁊ patroni sancti allucii pro se: imo potius contra se turpitudinem[n] allegabant: videlicet periurium excōmunicationē ⁊ fraudem: non vtiqz contra ipsos sed ab ipsis cōmissaz: ⁊ itelligentes donationez ab eis hospitalariis factam puram ac simplicē extitisse: quia non deceptoribus[o] sed deceptis iura subueniunt: vnde per ea que superius prepositā sunt se cōtra factum propriū legitime defendere non valebant: hospitale predictum cum pertinentiis suis hospitalariis sancti sepulchri adiudicare[p] curauimus: ita q̄ per banc sententiam diocesano episcopo ⁊ plebano ō piscia nullum p̄iudiciuz[q] generetur: cuz res inter alios[r] acta nō debeat aliis p̄iudicium generare.

Idem ep̄o sancti andree.

Apostolice sedis oraculo: et infra. Inquisitioni tue taliter respōdemus[s]: q̄ licet sit in canone diffinitum: vt si quis episcoporū in parrochia sua monasterium construere voluerit: ⁊ de rebus eccl̄esie cui presidet ipsum dotare: non amplius ibidem quam quinquagesimam partem. Eccl̄esie[t] vero quam monasticis regulis informare vel, p suis propriis magnificare voluerit sepulturis: non amplius quam centesimam partem census eccl̄esie cui

k Ad petitorium. s. de causa pos. pastoralis. ⁊. s. de testi. significauerunt. sed ibi conuerso modo.

l Eorum nomine. talia enim possunt fieri per procuratorem. s. de p̄ben. accedens. ⁊. s. de p̄scrip. si diligenti. io.

m Questionem. ⁊ ita rez religiosā transtulerūt in alium. vnde nō valuit translatio. C. de litig. l. ii. ⁊. C. cōmunidini. l. i. in fi. ⁊. s. vt lite pen. eccl̄esia. ⁊. xii. q. i. §. res litigiosa. vnde reseruatur ius sunm plebano de piscia super hac questione. in fi.

n Turpitudinem. Ar. q̄ allegans turpitudinem suam nō est audiēdus. C. de seruo pign. da. ma. si creditoribus. C. ō reuo. dona. cum p̄fitearis. C. de transacti. transactione finita. ff. de le. i. si seruus plurium. §. i. xv q. iii. nemini. ⁊. s. de cōcess. p̄eben. cuz su per questiōe. ⁊. s. ō testib. sicut. Arg. ō. C. de liber. cau. l. i. ⁊ l. interrogatam. ⁊. xxxv. q. iii. extraordinaria. ⁊. s. ō re iudi. lator. ⁊. c. consanguinei. so. generale est illud: q̄ allegās turpitudinem suaz nō audit̄. ff. de conditi. ob. turp. can. l. ii. ⁊. xxxiiii. q. v. sae. Arg. nisi vbi vertit̄ periculuz anime. vt in. c. lator. ⁊. c. consanguinei. vel nisi p̄ pter fauorem eccl̄esie. xxxv. q. ix. quod quis cōmisit: vel fauore libertatis: vt i l. interrogatam.

o Deceptoribus. s de re. permut. cum vniuersorum. ⁊. C. si minor. se ma. dix. l. ii. ff. ad velley. l. ii. §. i.

p Adiudicare. sed qualiter poterāt isti se supponere: cuz talia ad episcopū spectēt. j. de excess. pla. sicut vnire. ⁊. arg. s. de consuetu. cum dilectus. nec. n. aliqs pōt eximere a se iurisdictionez sui pla. ti. s. de foro cōpe. si diligenti. ⁊. c. significasti: Rñdeo: licet isti non poterunt se subiicere: tñ per talē subiectionē sibi poterat fieri p̄iudicium: sic. s. ō renuncia. quod in dubiis. ⁊. vii. q. i. si quis p̄esbyter. sub cōditione tamen possunt se subiicere: vt. s. de resti. spo. olim. Itez p̄sonas suas p̄ subiicere. s. quod me. causa. cum dilectus. io.

q Preiudiciuz. ⁊ sic. j. de cap. mo. c. ii. ⁊. s. de re. iudi. suborta.

r Inter alios. s. de fi. instru. inter dilectos. ⁊. s. de iudi. c. pe. vbi ponitur hec regula. ⁊ ibi de hoc.

s Postolice. respōdemus. Questio fuit de hoc: quādoqz episcopi succedentes locis religiosis de redditibus ecclesiarum suarum cōferunt vltra quinquasimam portionem: quādoqz vsqz ad tertiaz vel quartam partem: querebatur vtrum successor possit reuocare: quod vltra quinquagesimam datuz est: ad hoc respondet papa: put legitur in canone. xii. q. ii. bone rei.

t Ecclesie. seculari iam constitute.

a Elargiri.ꝛ hꝫ põt facere sine ꝓsẽsu capli: sufficit eni a iure semel cõ cessum fuisse.ff.de cõdi.instit.que sub cõdit.§.vlt.ꝛ.s.de bis q̃ fi.a pre la.sine ꝓsensu capli.pastoralis.vbi ꝺ hoc que videꝫ determinare hãc dubitatiõem.ꝛ.j.e.c.vbi dicit p se ꝺz excedere ꝛc.g̃ p se illã põt conce dere.qꝫ qõ de vno negaꝫ de alio cõcedit.xxv.di.qualis.ꝛ.s. de ꝓsup. nõne.ꝛ.s.de his que fi.a pla.sine ꝓsen.ca pi.cũ apostolica. in fi. Et in alienatiõib⁹ semp dicit qꝫ ꝓsens⁹ capli regrat.s.e. pa storalis.xii.q.ii. sine exceptione.ꝛ.s.ꝺ his q̃ fi.a pla.sine ꝓsen su ca.cũ nos. Quidã dicũt qꝫ lau.ꝛ.t.ꝛ io. sup illo.c.bõe rei. qꝫ hãc donatiõem facẽ ꝺz de ꝓsensu ca. ar. illi⁹.c.xii.q.ii.si epus. Hu. dicit qꝫ hoc põt fieri de cõsensu cleri coꝝ ꝛ tũc post mor tẽ epi nõ reuocaꝫ. vl sine cõsensu clerico rũ ꝛ tũc ꝛuocaꝫ post mortẽ epi p succesꝺ rẽ. Et ista gnquage sima vel centesima i telligẽda est q̃ ad fru ct⁹ tñ.ꝛ hꝫ pz ex vbo illo gnq̃gesimã vl cẽ tesimã ptẽ cẽsus. ita intelligit. Hu. super .c.bonc.ꝛ de fructi b⁹ formata fuit qõ. Sz ꝺicere vł inferi oꝝ lra. vbi dicit sine de possessionib⁹ ꝛc. Jo. inteligit qꝫ ẽt de possessiõibus ꝛ ppe tuo possit donare cẽ tesimaz vel gnq̃gesi mã ꝛ hꝫ satis põt cõ cedi. Et ẽ ar. vbi diẽ nisi ltima ꝑscriptio ne ꝛc. ita tñ hoc facẽ põt sine de redditib⁹ sine de possessiõibus qꝫ eccl̃ia nõ ledaꝫ. b

b Reuocari. h rñdz qõni qꝫ reuocabitur tñ vltima. si plures fuerint facte aliena tiões. ff. de iurepa. si libert⁹. §. i. si vna tñ fuit ꝛ enormis: de ipsa ꝺtrabeꝫ qꝺ pl⁹ e. xii. q. ii. si q̃s ꝺ fuis. preest debet elargiri[a]: quia tamen in eodem canone consequenter adiun gitur: ut hec temperamenti equitas obseruetur: qꝫ qui tribuit cõpetens subsidiũ conferat: ꝛ cui tollit dãna grauia non infligat: ea quidem cau tela seruata: ut vnam tantummodo que placuerit ex bis duabus remu nerationez assumat: hoc semper est obseruanduz: qꝫ vn⁹ epus uel alius non solum non debet amplius sed nec tantũ nec min⁹: cũ graui eccle sie sue detrimento conferre: siue si mul ꝛ semel id facere uelit: siue plu ries successiue eisdem uel diuersis ecclesiis conferendo: vnde cuz gra ue detrimentum siue de possessioni bus siue de prouentibus ad episco palem mensam: uel cathedralem ec clesiam pertinentibus: in quam tali bus portionẽ constiterit esse colla tum: poterit legitime reuocari[b]: nisi prescriptõne[c] uel alia exceptione[c] le gitima actio huiusmodi excludatur nam et si[c] prima facie presumatur qꝫ collatio quinquagesime uel centesi me partis graue nõ inferat detrimẽ tuz: quia tamen non solum si sepe: sed etiaz si semel id fiat ex uariis cir cumstantiis deprehendi potest in terduz ualde dãnosuz: quod quidẽ magis põt ex ostensione[f] facti: quaz expressione[g] alicuius statuti[h] cogno sci: nec quiquagesima nec cẽtesima semel aut successiue debet cuz graui ecclesie dãno cõferri. Si uero in tã tũ abundet epus ut sine dãno eccle sie sue posit amplius etiam per quin quagesimã uel cẽtesimã partẽ necci tati alterius ecclesie subuenire: quã uis p se nõ debeat[k] summam excede re a canone[l] prefinitã per quã icau te largiri uolẽtibus est occursuz: de superioris tamen auctoritate ponti ficis potest etiam in maiori summa inopie alterius prouideri.

PRego. ix.

Ropter[k] eius ingratitudi nem in quem liberalitas est collata: donatoris persona de rigo re iuris eam potuit reuocare[l]: si for te in ipsum impias manus iniecerit aut sibi atroces[m] iniurias seu graue rerum suarum damnuz: uel vite pe riculuz inferre presumpserit: quod tamen ad donatoris qui hoc tacuit non extenditur successores[n].

De peccatio clericorum.

EX consilio arelatensi.

INuestiganduz[o] est: si ni hil patrimonii habens presbyter quando pro motus est ad ecclesiasti cum ordinem: postea emerit pre dia cuius iuris sint: quoniam eccle sie ad quam[p] nihil habens promo tus est: esse debent[q] iuxta canonicaz auctoritatem.

EX eodem.

PResbyter[r] cum dioecesim te net: de eis que supereme rit[s]: ad ipsius ecclesie nomen scri pturam faciat: aut ab eius ordinati one discedat.

EX epistola pii pape.

VT vnusquisqz[t] presbyter res quas post dies consecratio nis acquisierit[u] proprie ecclesie re linquat.

EX consilio remen.

INquirẽdũ[x] est: si quis pre sbyterorum de redditibus ecclesie uel oblationibus uel votis fidelium alieno nomine res comparauit[y]: quia sicut nec suo: ita nec alieno[z] nomie presbyter frau dem facere de facultatibus ecclesi asticis debz: quoniã hoc sacrilegiũ[a] l Reuocaꝫ. Reuocaꝫ g̃ dona tio vtili rei vendicatiõe vel cõ ditiõe ex lege. C. de reuo. do na. bis solũ. ꝛ. C. de ꝓben. ẽp. cum res. ff. de dona. cã mor. l. si mortis cã. b.

m Atroces. Que ꝓsideranꝫ ex trib⁹ cãis. s. ex facto loco ꝛ psona. isti. ꝺ iiur. §. atrox. vt si gs vulnerat⁹ fuerit vł fustib⁹ cesus.

n Successoꝛes. hꝫ ius reuocã di psonale ẽ: qꝛ ñ ꝓpetit ꝓmor diũ hui⁹cãe heredib⁹ donato riis vel õ heredes vel successo res donatarii q hꝫ i vita sua ta cuit. vt h dic̃. C. de reuo. dona. l. vlt. ad fi. ꝛ. l. i. i fi. qꝛ p tacitur nitatẽ remissũ vꝛ. Et sic ẽ arg. qꝫ feudũ nõ est auferẽdũ filio pp felloniã prĩs: si prĩ qõ mo ta nõ fuit. sic. C. de inoffi. testa. oĩmodo. ar. ff ad syl. l. i. §. vlt. ber.

o INuestigãdum. a iudicib⁹ qui de hoc cognoscunt.

p Ad quã. si. xii. q. ii. placuit. ꝛ. q. iiii. quicũqz. ꝛ. q. v. nulli. ꝛ. c. fixuz.

q Bebẽt. qꝛ presumiꝫ de bonis ecclesie empta. xii. q. iii. c. i. C. de dona. inter vi ꝛ vx. etiã. ꝛ. ff. e. gntus muti⁹. Sed õ hãc ꝓsũptionem admittiꝫ ꝓbatio. xii. q. i. sint manifeste. ꝛ. q. iiii. c. i. ꝛ. ii.

r PResbyter. boc. c. diciꝫ. xii. q. iiii. c. vltimo.

s Emerit. de rebus ecclesie qm̃ si de suis ꝛ ecclesie reb⁹ emisset ꝓ rata ꝓcii res diuideꝛeꝫ inter ecclesiã ꝛ heredes ꝓsbyteri si de hoc cõstaret. xii. q. iiii. c. i. ꝛ ita ꝓ ea ꝛte faciat instrumẽtũ pro se: qꝛ tuti⁹ est qꝫ nõ faciat instrumẽtũ cõe: sz sepa tim. aut nõ datur ei optio: sed ominatio est. ber.

t VT vnusquisqz. supple statuimus.

u Acquisierit. occasione ecclesie. j. c. prox. quia nos. ꝛ. c. requisisti Et ẽ ar. qꝫ teneoꝛ tibi restituere qꝺ occasiõe rei tue ad me puenit. ar. s. de iureiu. ad nr̃az ꝛ. ff. mãda. ex mãdato. ꝛ. l. idemqz. §. i. ꝛ. ii. ꝛ. ff. de procu. qui ꝓprio. §. ꝓcuratoꝛ ver. vt in ceteris.

x INquirendum est. s. a prelatis ecclesie.

y Comparauit. supple. si hoc fecerit puniẽdus est: ꝛ ecclesia poterit eas vẽ dicare: licet sue nõ sint: ꝛ est spãle in ecclesia: sic ꝛ miles. C. de rei ven. si vt ꝓponis. sic ꝛ pupillus. C. ar. tut. l. iii. in alius vero secus est de iure cõi. C. de rei ven. si ex ea. C. de dona. inter vi. ꝛ vx. ꝛ si tua. C. cõia vtriusqz. iud. si patruus tuus.

z Alieno. si xlvi. di. sicut non suo.

a Sacrilegiũ. large sũpto vocabulo sacrilegii. xii. q. ii. ꝓdia. c. gloria cp̃i. ꝛ. s. de so. compe. cõquestus. ber.

c Preseriptiõe. Sz vł qꝫ hoc stare nõ possit: qꝛ dicit lex qui õ leges mercaꝫ malefidei possessoꝛ ꝺr: ꝛ iõ nõ ꝑscribit. C. de agri. ꝛ cẽsi. quẽ admodũ. li. xi. ꝛ nulla tpis lõgitudo iuuat malefidei possessoꝛẽ. s. ꝺ ꝑscrip. vigilãti. ꝛ. c. si diligẽti. ꝛ. c. qm̃ oẽ. ꝛ iuris ignorãtia nõ ꝓdest i vsu capione. ff. de iuris ꝛ fac. igno. iuris ignorãtia. ff. de vsuca. nũqꝫ. Rñ. hec ignorãti a facti ꝛ nõ iuris. Facti eni qõ est vtꝛ ledaꝫ eccl̃ia grauiter: ꝛ iõ eccl̃ia que recipit cũ habeat titulũ ꝛ bonã fidẽ ꝑscribere põt: ꝑm qꝫ hic ꝺr. t. qꝛ hec donatio pmissa est p canonẽ illũ bone rei. sed in aliis exceptiõib⁹ loquũt ꝓdicta iura. ber.

d Exceptiõe. puta rei iudicate. s. ꝺ re iud. cũ iter vos. ꝛ. ff. ꝺ excep. l. ii.

e Nam ꝛ si. responsio tacite qõnis.

f Ex ostensione. Ut si ostendaꝫ eccl̃ia ere alieno grauata. vt graues iminere expẽsas ꝓximo. vel qꝛ defecit eccl̃ia in expẽsis ꝺsuetis pp ta lẽ donatiõez. quã si ñ feciss̃et leuit subiret expẽsas sine grauamie. ber.

g Quã exꝑssiõe. quedã eni sũt que meli⁹ põt intellectu ꝓcipi q̃ elo cutiõe exꝑmi. ff. de solu. ratũ. ꝛ. ff. rẽ ra. ha. quo eni tutoꝛe. §. iulian⁹.

h Bebeat. ex eo qꝫ dicit per se nõ ꝺz excedere summã a canone ꝓfixã ergo illã per se facẽ potest. vt. s. dixi.

i PCanone. predicto bone rei.

k ROpt. Hec decre. sũpta fuit ex lege. C. de reuo. dona. l. vl. Ho. etiã qꝫ donatio semel pfecta nõ reuocaꝫ etiã ptextu ꝓperialis rescripti C. de reuoca. dona. si donatiõem. ꝛ. xxii. q. ii. nõ eni. nec ex sola pemtẽ tia reuocaꝫ. C. eo. possessiõem. nec recipit ꝺditiõem postea ꝓfecta do natio. C. de dona. q̃ sub. mo. ꝓfecta. in calib⁹ tñ reuocaꝫ ꝓp ingratitu

a Asportabat.si.xxiii.q.iii.quid ergo.xviii.q.iiii.si forte.

b Si quis.in terra.que sterilis erat.prius eni equum est illis relinqui quoz labore ad fertilitatē redacta est.vt.s̄.de re.ec.alic.vel nō.ad aures.z.C.ō alumni.l.vlt.vel loquitur de terra prius culta z clerico pro beneficio assignata.xvi.q.i.possessione.z.q.iii.clerici.t.

c Obitus.Ar.q beneficiati ab ecclesiis vsufructuariis cō parātur.nā z morte finit vsufructus.insti.de vsufruc.§.finitur.similiter morte clerici vt h z.s̄.de pig.c.vl.sed nō per oia cōpārtur clerici vsufructuario q: de terra aratoria pōt hic facere vineā:quod illi non licet ff.de vsufruc.q̄uis.z.l.vsufructuarius.Item vsufructuari⁹ pcipiendo fructus facit suos z inde pōt testari qō non potest clericus.j.ti.prox.q: nos.xii.q.v.quia ioānes.nisi cuz quodaz moderamine quod habetur.j.ti.px.ad hoc.z.c.relatuz §.licet.imo potius clerici pñt cōparari vsuariis quibus tātum ad vsum quottidianū vti licet.insti.de vsu.z habi.§.i.

d Proberedum. Proberes est.qui putat se heredē esse cū non sit.ff.de peti.here.pro herede.z insti.de inter dic.§.adi piscendo.vel potest appellari hic pro quolibet descendenti post p̄mū heredez siue p̄ quolibet descendente cui relinquitur aliquid.

e Prestatiōe.i.pro seruis prestitis ecclesie.j.ti.prox.relatuz ii.§.licet.q: forte poterit possessionem illā assignar alicui clerico p̄ beneficio vsqz ad tēpus vite sue.xvi.q.i. possessiōis. z q.iii.clerici.ber.

f Quorūdā. octo vncijs .i.in duab⁹ ptib⁹ heredītatis que dicīt as.z in.xii.vncias diuidīt. insti. de hered.insti.§.hereditas.

g Hortamur.i.p̄cipimus.

h Hoc.i.testamentū suū.t.

i Patiaris.hoc nō habebit locum in rebus ab eō alienatis si ecclesia agnoscat hereditatē illi⁹:teneī tūc ratum habeī qō fecit pro ea pte pro qua est heres.xii.q.ii.eps̄ qui fili⁹.ff. de re.in.ex qua persona.C.de rebus alie.vel nō alie.vēditrici nisi fecerit ecclesia inuētarium.tūc eni non teneī nisi inq̄tum vires hereditatis se extēdunt.C. de iu. deliber.l. sancimus.§.sin autē locis.

k Ante.si.xxviii.di.de syracusane.xii.q.v.nulli.C.de epis.z cle.auc̄.licentia.z in auc̄.prohibitum.

l Habuisse.hoc ī dicit q: renūciauit ppriis vel quicqd postea habuit totū fuit cōtemplatiōe ecclesie z nō persone acquisitū.ala.

m Acquisiuisse.intuitu ecclesie vel de rebus eius:secus est de aliis.xii.q.iii.c.ii z.q.v.fixum.z.j.e.q: nos.ber.

n Uia ingredientibus.testamēto.testamētū est testatio mentis q̄ disponitur quid de rebus suis aligs velit fieri post suū decessū.xiii.q.ii.§.sed aliud.j. de cele.mis.cum martbe.insti.de testa.ordi.in prin.t.

o Legata. Legatū est donatio quedā a testatore relicta.insti.de le.§.i.

p Ex cōsuetudine.hic cōsuetudo non prodest:q: non quid fiat sed quid fieri debeat cōsiderandū est.xii.q.ii.gloria epi.s̄.de elec.cum cām.z.ff.de of.p̄si. sed licet.z factum vsurpatū p̄scriptiōem non inducit.xciii.di.illud. xvi.q.iii.licet.z in talibus nullus numerus defendit annoz.xxxiii.q.v.quod deo.

q Ordinata.i.bñdicta vel cōsecrata:q: abbatissa vel monialis nō recipit ordinē ,ppter vilitatē scxus.ar.j.de pe.z re.nova.

r Forte.non est nota dubitationis:sed assertionis.xiii.q.vl.habent forsitan illi z in euāgelio.Si cognouissetis me:forsitan z patrem meum zc̄.ff.de rei vē. Item si.§.i.z.ff.de arbi.si duo.z.ff.de procu.si filiusfamilias.de pe.di.i. q̄obrē xxxiii.q.ii.admonere.s̄.de ,peu.tue.vin.

est:z par crimini iude furis:qui sacras oblationes asportabat⁸ z furabatur.

Ex consilio talentano.

Si quis sane clericoruz agellas uel vineolas in terra[b] ecclesie sibi fecisse probabitur:sustentande vite causa:usqz ad diem obitus[c] sui possideat:uerū post suum decessum ecclesie restituat:nec testamentario aut successorio iure cuiquā heredū ,pheredūue[d] reliquat:nisi forsā cui epūs pro seruitiis ac prestatiōe[e] ecclesie largiri uoluerit.

De testamentis z ultimis uolūtatibus.

Grego.ix.antonio subdiacono.

Quorundam ad nos relatione peruenit:q: attellane ciuitatis episcopus condito testamento in octo vncijs substantie sue nuruz beredem instituit:ecclesiam suaz in residuis quattuor. Hortamur[g] igitur ut sollicite boc[h] discutias:z quicqd ipsum habuisse patuerit a qualibet persona detineri nullatenus patiaris[i]:nisi hoc tantum quod eum ante[k] episcopatus ordinem propriuz habuisse[l] constiterit: quicquid vero ecclesie ante ipsius consecrationez fuisse cognoueris:uel i episcopat⁹ ordine predictum episcopuz acquisiuisse[m]:in eiusdez ecclesie dominio conseruetur. Idem.

Uia ingredientibus:z infra. Sabina abbatissa conquesta est.s.quandam abbatissam monasterii sui postquam regendi suscepit officium condito testamento[n] legata[o] quibusdam reliquisse:dicens eā usqz in diem obitus sui non induisse habitum monachalem:sed in uestibus quib⁹ utuntur loci illius presbyteri permansisse:sicut z illa que ante ipsaz fuerat abbatissa z hoc plene ex consuetudine[p] licuisse:z infra. Necessarium ergo visum est postquaz abbatissa ordinata[q] est z in monasterio per annos plurimos usqz ad obitum prefuit uestis qualitatez ad culpam forte[r] episcopi pertinere qui eam sic esse permisit:non tamē potuisse preiudiciuz[s] monasterio irrogare sed res ipsius eidem loco illic ingressa z abbatissa cōstituta est: de iure competere[t]. Idem.

Nos quidem:z infra. Per uenit ad nos.s.de hac luce migrante:supreme uolūtatis eulogio[u] monasterium precepisse fūdari:cuius desiderium.a.t.religiosa femina eius berede protrabitur[x]. Quā obrem te bortamur ut eam cōmoneas:quatenus infra annum[y] mōasterium quod iussum est debeat ordinare:z cuncta secundum uoluntatez defuncti sine altercatione[z] pstruere. Quod si infra predictuz temp⁹ siue in loco[a] quo constitutum fuerat seu si ibi non pōt et alibi placet ordinari:tecum implere neglexerit:tūc per te edificetur:z omnia per te loco ipsi sine diminutione qualibet assignētur. Sic enim secundum piissimas leges[b] dilatas defunctorum pias uoluntates episcopali decens est studio adimpleri.

Idem petro subdiacono.

Indicante:z infra. Cognuimus.r.referente:q: moriens vxor redempti concbam argenteaz nudis[c] verbis iussit uenundari:z suis dari libertis:z scutellam argenteam cuidam monasterio[d] reliquisse:in quibus uolūtatez eius per omnia volumus adimpleri.

Idem.t.episcopo.

Filius[e] noster.f.cōquestus est q: quondam.p.pater suus alicui ecclesie uestre sepulture sue gratia iuris alieni[f] reliquit:z quidez leges seculi hoc habent:vt heres ad soluendum cogatur:si actor eius rē legauerit alienam:sed quia lege dei non autez lege huius seculi viuim⁹

u Nos quidem. eulogio .i. testamēto.C.de testa. l.iubemus.

x Protrabit .i. differtur.

y Infra annū.ifra annū debet mādari executioni volūtas testatoris.C.de fīdicō.auc̄.ap̄liusz.z h in auc̄.de ec.tit.§. si qs edificatione. col.ix.

z In loco.demonstrato vl cōphēso a defuncto.si.n. de loco incert⁹. nō videt obligat⁹ ad faciēdū sicut in p̄missoz:ligdum est.ff.de eo qō cer.lo.l.iii.§.si qs in sulā.z.de v̄.ob. q̄ ifu lā.nisi aliud qd dicatur:tū eā religionis tū extreme volūtat fauore ioānes z lau. Alii dicunt q: si icertus est loc⁹ vbi debuit edificari ad hanc cām relictū fieret ca ducū.C.ō cadu. tol. l.vna.§.si vero.ff.de dona.l.ii.§.vl. Et ō dicīt hic in loco quo cōstitutū fuerat. Z. dicit.q: non erat caducuz: q: testamēta sūt interp̄tanda largissime.s̄. de dona. cum dilect.in fin.z res ad pias causas relicte libere sunt a lucratiuoz iscriptionibus.xxiii.q.viii.§. q̄uis.z in.l.sancim⁹

a Leges.C.de epi. z cle.nulli.ibi habeī q: eps̄ dz illud facē.

b Indicāte. nudis.tale legatū etiā valet ḥz leges C.ō fideicō.l.vlt.Et est ar.q: p nuda vba gs obligaī.ar.xii.q. ii.geūqz.xxii.q.v. iuramēti.C.de suffra. l.vna.

c Mōasterio. Pone q: reliquit monasterio sancte marie.z.sed nō determinauit cuz sint plura monasteria sancte marie:dabit paupioz.in auc̄.de ec.ti.§.si quis in noie.coll. ix. Itē pōe q: plures habeat scutellas:sed vna est melioz altera: cui⁹ erit optioz:pōt dici q: legatarii.ff.de le.i.si dom⁹.z meli⁹.l.qui duos.Sed q̄.ff.c.ti.l.si quis a filio.§.si quis.s.q: heredis est electio.z.C.de codi. inser.si quis seruū.ff.de le.i.legato.z.ff.de fui.ru.p̄di.l.si via.gb⁹ statur. Contraria loquūtur:quando heres in moza est.b. Si funus legat⁹ est in fuga tpe testamēti queret cum heres sua in pensa.ff.ō le.i.seruo legato.§.fi. Sz post testamētū z ante morte queret cum heres sūptu legatarii.ff.e.ti.si seruus legat⁹. Si post aditam hereditatē:si culpa heredis solvat estimatiōez:alias nō cauebit.ff.c.l.que res.§.ita.b. Itē pone q: legauit funū in fuga constitutū cui⁹ expēsis queritur videt q: legatarii q: ad ip̄m spectat emolumētū .ergo z onus .C. de caduc. tol.l.i.§.p scēo.in fi.imo heredis.ff.de le.i.cum funus.z.l.se.lau.

d Filius noster. Sed qd ad eū cū res eēnt alienę:forte intererat ipsius:q: res ipse depositę fuerūt penes patrē suū vel pignori obligate.ala.

e Alieni.cū qs scienter legat alienū tunc heres teneī res redimere vel legatario p̄ciū dare ſ sit res talis que vēdi possit alias nō.insti. de

s Preiudiciū.votum.n.p̄scriptione non tollit. vt.xxxiii.q.v. quod deo patri.

t Competere.ipso eni ingressu se z sua dedicauit deo.xix.q.vlt.q: ingredientibus.z est pars huius.c.z auc̄.si qua mulier.z.C. de sacrosac. ec.auc̄.ingressi.vii.q.i.nolo.z.c.non dicatis.

lega.§.nō solū.ꝛ.§.q aūt. Si ignoꝛāter legat rem alienā non valet legatū: nisi eā legaꝛ ꝓiūcte ꝑsone. C. de lega. cū alienā ꝛ legatariꝰ oꝫ ꝓbare sciam. vt in. §. q aūt. ꝛ. ff. de ꝓba. verius. t.

a Aliena. scienter.

b Restituer. de benignitate canōica. sic. xvii. q. iiii. gcūqꝫ. de iure stricto nō tenebaꝛ reddere iuxta ꝓmissā districtiōem. t. imo fdere tenebaꝛ sꝫ poterat agere ꝯ heredē: si sciēter res illas legasset. b.

c Si heres. os. ad impleuerint. infra ānū. C. de fideicō. auc. āplius hoc. s. e. nos quidem.

d Ab ep̄o. C. ō testa. ꝑsulta diualia. ꝯ solo. publicatio testamti nō ptinet ad ep̄m vt ibi dicit ptiet tū ad cū testamti defensio siue executio testam ti vt volūtas defūcti fuer. ff. de peti. her. l. hereditas. §. ōfūcto ar. s. e. nos gdē. ꝛ. j. c. io. ꝛ hoc. ꝑcipue i his q̄ ad pias cās relinquūtur. j. e. tua.

e Interdicaꝛ. Secūdū legē antiq̄ heres q nō adipleꝫ volūtatē defuncti ꝓuabaꝛ oi successiōe. C. de fideicō. l. vlt. ꝛ. xi. q. i. silueſter. Hodie aūt tꝫ hꝫ in exneo heredc: sꝫ filiꝰ istitutus heres nō adiplēs volūtatē defūcti ꝓuabaꝛ successiōe relicta tm̄ sibi ltūa. C. de fideicō. auc. āpliꝰ hꝫ ꝓua let lex in hꝫ casu. In hꝫ tm̄ vr̄ Inno. ꝓcordaꝛ ꝑdicto canōi. sil uester. ꝛ huic decre. j. de voto. lꝫ. in fi. vbi de hꝫ. Sꝫ illud iō ꝓtigit: qꝛ regnū diuidi nō pōt sicut nec alie dignitates. s. ō ꝓhibē. maioꝛibꝰ. ꝛ in cō sti. frederici ō feudis §. ꝓterea. b. Et hic fi dr̄ exp̄sse q ꝓuēt heredes: sꝫ interdicaꝛ eis qcqd relictuꝫ est vt sic indirecte ꝓpellaaꝛ adiplere voluntatē defūcti. vel ꝛducī ad aūc. vt saltē reꝛ fuer heredibꝰ legitima. vt in aūc. ō her. ꝛ fal. §. ꝓmū. ꝛ. §. si qs nō iplēs. col. i. alia āt vr̄ dicere: q heres q relicta ad pias cās cōferre distulerit totū amittere oꝫ. in aūc. de cc. ti. §. si qs aūt ꝓ redēptiōe. v. si āt q col. Et in isto casu pōt intelligi hec decre. ꝛ hoc intellige in extraneo heredc. ber.

f Cum in officiis. teneamur. donatariꝰ. n. dōatori nālit ē obligatꝰ ad ātidota. ff. ō peti. her. sꝫ ꝛ si lege. §. ꝑsuluit. viii. q. i. illō. alaS Acqsita. q. n. acqrit sacerdos vel qlibet aliꝰ clericꝰ intuitu ecclesie ad ecclesiā ptinet. s. c. q̄rūdā. ꝛ. j. e. ad hec. ꝛ. c. qꝛ nos. ff. de castrē. pecu. l. castrēse. ꝛ. xii. q. iii. c. i. ꝛ. ii. de quib⁹ canonibus hic loquitur. t.

b In canōib⁹. xii. q. ii. placuit. ꝛ. c. qcūqꝫ. ꝛ. q. v. obitū. ꝛ q̄si ꝓ totū.

i Ecclesias. sic. j. c. sequētibus. de quibus canōibus hic loquitur.

k Ab hec. de mobilib⁹. multo foꝛtius nec de immobilib⁹.

l Nō ꝓnt. In moꝛte tm̄ ꝓnt largiri tā ꝓsāguicis q̄ aliis extrācis ituitu fuitū recepti de mobilib⁹. j. e. relatū. §. lꝫ. ꝛ. xii. q. ii. eccl'astic'. t.

m Errogare. ar. q admittiꝫ qs vna via. q̄nis alia repellaaꝛ. i. q. ii. c. i. ff. de inof. tes. papinian⁹. §. si qs. ar. ꝯ. s. de ꝓcu. tue. vbi de hoc. ꝛ. ff. de adm i. tu. scire. ꝛ. ff. de bo. liber. queritur.

n Quia nos. disp̄cre. xii. q. iii. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. j. e. flatū. §. ceteꝝ. ꝛ. c. fgisti. §. illō.

o Testamētū. clerici. n. de reb⁹ ecclesie nullū pnt facere testamētū cū coꝝ ꝓprietas nō sit sua: cum solū vsū habeāt: sꝫ tm̄ victu ꝛ vestitu cōtēti eē debēt. xii q. i. clericus qui. ꝛ. c. duo. ꝛ. x. q. ii. cp̄s. ꝛ totū supfluū errogādū est paupib⁹. xii. q. i. c. vlt. moderatā. tm̄ donatiōnē cā fuitū recepti facere pnt j. eo. relatū. §. lꝫ. cuꝫ q̄si filiofamilias ꝓpeꝛ q nō pōt facere testamētū nisi de castrēsi peculio C. de assess. l. vlt. ꝛ. C. de aduo. diuer. iud. l. fori. b.

p Cum esset. leges. C. ō testa. si vn⁹. ꝛ. l. vl. ꝛ. l. hac cōsultissima.

q Scriptū. in. l. mosayca. ꝛ in euāgelio. ii. q. iiii. c. i. ꝛ. s. de testi. lꝫ vniuersis.

r Improbam⁹. sup relictis ecclesie decr. ista itelligiꝫ p sequētē q: de eodē facto ꝛ ciusdē loci loquūꝫ. nā in his q̄ pietatis cā reliquūꝫ min⁹ solēnis volūtas suffic: sic ꝛ iter liberos. C. de testa. hac ꝑsultissima. §. ex i pfecto. C. famil. her. l. vlt. ꝛ. C. de fideicō. l. vl. in his. n. cessat falcidia. C. ad. l. fal. auc. similiter. ꝛ i auc. de eccle. ti. §. si aūt. col. ix. ꝛ in his canōica portio nō ōducī. j. c. ti. c. fraternitat. Quidā tm̄ dicūt. q pe: hꝫ. c. qō gnaliter logꝫ: derogaꝛ oib⁹ legib⁹ q̄ dicūt min⁹ solēné volūtatē nō valere qō nō credo: qꝛ nō est vīsimile: q dns papa voluerit vnico vbo legib⁹ derogare. ar. C. de inof. testa. si qñ. ꝛ. s. ō elec. eccl'ia vra. nec forte posset tollere leges q̄tuꝫ ad eos q nō sūt de sua tpali iurisditiōe ar. s. de ap. si duob⁹. ꝛ. s. de indi. nouit que leges ne qd falsitatis in testameto cōmitteret voluerūt q̄ cert⁹ numer⁹ testium adhiberet. C. de fideicō. l. vlt. Ita etiā credo q istō locū hēat sup relictis eccl'ie siue ad pias cās fauore religionis. j. c. ꝓx. sic nō ꝛrogabit legib⁹: vel dic q papa statuit hꝫ tm̄ in his obtinādū i gb⁹ hꝫ tpalē iurisditiōem: qꝛ q̄tū ad illos potuit legib⁹ derogare. Ciuitas ista velleñ. ptiet ad papā q̄ ad vtrā qꝫ iurisditiōeꝫ. Sꝫ veri⁹ vr̄ q ꝓmo dixi. Alii volūt dicē q si agaꝛ i foro seculari fuāda ē legalis solēnitaſ: si in ecclesiastico stabit istis decre sꝫ ꝓus deꝫ magis placet.

s Sub itermiatiōe. Et ita vr̄ q̄ q ꝯ faciat sit excōicat⁹. s. de locato. c. i. quā decre. tenemus canonē late snie ꝛ sūt ibi q̄si ea dē vba q̄ ꝛ in. c. lxiii. di. salōita ne. Ar. ꝯ. j. de iurepa. relatuꝫ in fi. vbi de hꝫ. Nō credo q̄ sit canon late snie sꝫ ferēde p. c. relatum. ber.

t Relatū. relictis eccl'ie ad hūc casū restringe. c. ꝓx. s. c. in quo fauore eccl'esie sufficiūt duo vel tres testes. Ita q vn⁹ sit p̄sbyter de p̄dictis. v.

u Decretoꝝ. que dicūt q in oꝛe duoꝝ vel triū testū stat oē verbū. ii. q. iiii. §. i. ꝛ c. i. ꝛ. lxviii. di. q̄m multe. Sic nō cās vltime volūtatis defunctoꝝ ad eccl'esiasticū iudicē ptinere: qō vez est in relictis eccl'esie ꝛ paupib⁹. xiii. q. ii. clerici. ꝛ. c. q oblatiōem. C. de epi. ꝛ cle. nulli licere. t. p q̄. c. ꝓfirmaꝛ qō dixi. s. in ꝓx. c. qō tm̄ de relictis ad pias cās intelligēdū est: qō hic ꝛ ibi dicitur. b.

x Relatum. Laterañ. s. e. cū officiis.

y Bona. ar. indefinite dictū generaliter accipiēdum. xix. di. si romanoꝝ. j. de ꝓnile. qꝛ circa. j. de v. si. cū tibi. ꝛ. c. queret. ꝛ. ff. de ꝯben. emp. l. iii. lege. ꝛ. ff. de serui. vr. pre. si seruitus.

z Remanere. sic. xii. q. ii. per totum.

ꝛ Nō cp̄s. qui tū est in ecclesia: ꝛ ecclesia in ep̄o. vii. q. i. scire.

o Cōgregatio. hꝫ bñ dicīt. xii. q. ii. de laicis. ꝛ. C. de here. decu. l. i. ꝛ. ii. lau.

ꝝ Unus. sed nūquid bona ep̄i debēt deuolui ad collegiū maioris ecclesie mo

ualde mihi videtur iniustum ut restibi legate que cuiusdaꝫ ecclesie esse prohibentur: a te teneātur: qui alienaᵃ restituereᵇ debuisti.

Ex concilio magūtino.

Si heredes iustā testatoris nō adipleuerit[c]: abᵇ ep̄o loci illiꝰ ois res que eis relicta est canonice iterdicaꝛ[c] cū fructibꝰ ꝛ ceteris emolumētis: nt uota defūcti adipleaꝛ[c].

Ex concilio laterañ.

Cum i officiis charitatis prioloco illis teneamur[f] obnoxii a quibus būficiuꝫ nos cognoscimur recepisse: ecōtra quidā clerici cū ab ecclesiis suis multa bñficia ꝓcepe/rint: bona per eos acquisita[g] i alios trāsferre presumūt. Hoc igit quia antiquis canonibusʰ cōstat inhibi/tū: nos idemnitati ecclesiaꝝ ꝓuidere uolētes: siue intestati decesserint siue aliis cōferre uoluerit: penes ecclesias[i] eadem bona precipimus remanere. Nec[k]. iii.

Ad hec presentibꝰ inoteſcat q clerici de[l] mobilibus que p ecclesiam sunt adepti: de iure testari nō possunt[m]: viuētes tm̄ ꝛ sui ꝓpotes moderate valent aliqua de bonis ipsis nō rōne testamēti: sꝫ elemosy/ne ituitu erogare[m] in egritudine cō stituti. Item vigilien̄si ep̄o.

Quia nos: ꝛ infra. Cōsul. t. t. r. q̄ licꝫ clerici de his que p̄ne successiōnis uel cognationis ituitu aut de artificio sūr adepti: seu dono cōsanguineoꝝ aut amicoꝝ: non habito respectu ad ecclesiaꝫ puenerūt ad ipsos: libere disponere[n] ualeant de his: tamen que cōsideratione ecclesie ꝓceperunt: nulluꝫ de iure possunt facere testamentum[o].

Item ostien̄si ep̄o.

Cum esses in nostra presentia constitutus: ꝓposuisti talez in tuo ep̄atu cōsuetudinē obtinere: q testamenta que fiunt in ultīa uolūtate penitus rescindantur: nisi cū subscriptione. vij. uel. v. testium fiant: sꝫ quod legesᵖ humane decernunt. Quia uero a diuina lege ꝛ sanctoꝝ patrum institutis ꝛ a generali ecclesie cōsuetudine id noscitur esse alienum: cū scriptum[q] sit q in oꝛe duoꝝ uel triū testiū stet oē ꝛbuꝫ: prescri/ptā cōsuetudinē improbam⁹[r]: ꝛ te/stamenta que parrochiani corā presbytero suo ꝛ tribꝰ uel duabꝰ personis idoneis in extrema fecerint voluntate firma decernimus ꝓmanere sub itermiatione[s] anathematis ꝓ/hibēteſ: ne quis huiusmodi audeat rescindere testamenta.

Item iudicibus uelleñ.

Relatum est: q cū ad vestrum examen super relictis[t] ecclesie causa deducīt: uos nisi. vij. uel. v. idonei testes inteuenerit: inde postponitis iudicare: ꝛ infra. Mandaꝛ/mus: quatenus cum aliqua causa talis ad uestruꝫ fuerit examē deducta eam nō secūdū leges: sed secundū decretorūᵘ statuta tractetis: tribus aut duobus legitimis testibus requisitis: quoniā scriptū est: i oꝛe duoꝝ uel triū testiū stat omne uerbū.

Item electo ꝛ capi. cassanēsi.

Relatū est auribꝰ nr̄is q̄ quia statuim⁹[x] in lat[r]. cōcil. ut bona per ecclesiā acquisita ad eam in cleꝛ/ricoꝝ obitu deuoluantur: dubitatis an hoc sit de imobilibus tantuꝫ: uel de mobilibus sentiēdū: ꝛ infra. Reſpōdem⁹: q generaliter bonaʸ que libet p ecclesiā acquisita eis debent iuxta lateran̄. concil. post acquirentis obitū remanere[z]. Nomine aut ecclesie nō[a] ep̄us uel successor clerici moriēs ubi est collegiū clericoꝛ/rū sed cōis cōgregatio[o] intelligitur que rerū illaꝝ debet canonicā distributionē ꝛ curā habere. Ubi autem in loco defuncti tantuꝫ est vnusᶻ ordinādus: is ea bona sicut ꝛ alia ipsius ecclesie i dei timore dispēset. Qꝫ aut mobilia p ecclesiā acquisita de iure in alios pro moriēt⁹ arbitrio transferri non possunt: consuetudinis tamen est non improbande: vt de his pauperibus ꝛ religiosis loꝛ/cis et illis qui viuenti seruierant: si ne sint consanguinei siue alii aliqua

p Cum esset. leges. C. ō testa. si vn⁹. ꝛ. l. vl. ꝛ. l. hac cōsultissima.

q Scriptū. in. l. mosayca. ꝛ in euāgelio. ii. q. iiii. c. i. ꝛ. s. de testi. lꝫ vniuersis.

r Improbam⁹. sup relictis ecclesie decr. ista itelligiꝫ p sequētē q: de eodē facto ꝛ ciusdē loci loquūꝫ. nā in his q̄ pietatis cā reliquūꝫ min⁹ solēnis volūtas suffic: sic ꝛ iter liberos. C. de testa. hac ꝑsultissima. §. ex i pfecto. C. famil. her. l. vlt. ꝛ. C. de fideicō. l. vl. in his. n. cessat falcidia. C. ad. l. fal. auc. similiter. ꝛ i auc. de eccle. ti. §. si aūt. col. ix. ꝛ in his canōica portio nō ōducī. j. c. ti. c. fraternitat. Quidā tm̄ dicūt. q pe: hꝫ. c. qō gnaliter logꝫ: derogaꝛ oib⁹ legib⁹ q̄ dicūt min⁹ solēné volūtatē nō valere qō nō credo: qꝛ nō est vīsimile: q dns papa voluerit vnico vbo legib⁹ derogare. ar. C. de inof. testa. si qñ. ꝛ. s. ō elec. eccl'ia vra. nec forte posset tollere leges q̄tuꝫ ad eos q nō sūt de sua tpali iurisditiōe ar. s. de ap. si duob⁹. ꝛ. s. de indi. nouit que leges ne qd falsitatis in testameto cōmitteret voluerūt q̄ cert⁹ numer⁹ testium adhiberet. C. de fideicō. l. vlt. Ita etiā credo q istō locū hēat sup relictis eccl'ie siue ad pias cās fauore religionis. j. c. ꝓx. sic nō ꝛrogabit legib⁹: vel dic q papa statuit hꝫ tm̄ in his obtinādū i gb⁹ hꝫ tpalē iurisditiōem: qꝛ q̄tū ad illos potuit legib⁹ derogare. Ciuitas ista velleñ. ptiet ad papā q̄ ad vtrā qꝫ iurisditiōeꝫ. Sꝫ veri⁹ vr̄ q ꝓmo dixi. Alii volūt dicē q si agaꝛ i foro seculari fuāda ē legalis solēnitaſ: si in ecclesiastico stabit istis decre sꝫ ꝓus deꝫ magis placet.

s Sub itermiatiōe. Et ita vr̄ q̄ q ꝯ faciat sit excōicat⁹. s. de locato. c. i. quā decre. tenemus canonē late snie ꝛ sūt ibi q̄si ea dē vba q̄ ꝛ in. c. lxiii. di. salōita ne. Ar. ꝯ. j. de iurepa. relatuꝫ in fi. vbi de hꝫ. Nō credo q̄ sit canon late snie sꝫ ferēde p. c. relatum. ber.

t Relatū. relictis eccl'ie ad hūc casū restringe. c. ꝓx. s. c. in quo fauore eccl'esie sufficiūt duo vel tres testes. Ita q vn⁹ sit p̄sbyter de p̄dictis. v.

u Decretoꝝ. que dicūt q in oꝛe duoꝝ vel triū testū stat oē verbū. ii. q. iiii. §. i. ꝛ c. i. ꝛ. lxviii. di. q̄m multe. Sic nō cās vltime volūtatis defunctoꝝ ad eccl'esiasticū iudicē ptinere: qō vez est in relictis eccl'esie ꝛ paupib⁹. xiii. q. ii. clerici. ꝛ. c. q oblatiōem. C. de epi. ꝛ cle. nulli licere. t. p q̄. c. ꝓfirmaꝛ qō dixi. s. in ꝓx. c. qō tm̄ de relictis ad pias cās intelligēdū est: qō hic ꝛ ibi dicitur. b.

x Relatum. Laterañ. s. e. cū officiis.

y Bona. ar. indefinite dictū generaliter accipiēdum. xix. di. si romanoꝝ. j. de ꝓnile. qꝛ circa. j. de v. si. cū tibi. ꝛ. c. queret. ꝛ. ff. de ꝯben. emp. l. iii. lege. ꝛ. ff. de serui. vr. pre. si seruitus.

z Remanere. sic. xii. q. ii. per totum.

ꝛ Nō cp̄s. qui tū est in ecclesia: ꝛ ecclesia in ep̄o. vii. q. i. scire.

o Cōgregatio. hꝫ bñ dicīt. xii. q. ii. de laicis. ꝛ. C. de here. decu. l. i. ꝛ. ii. lau.

ꝝ Unus. sed nūquid bona ep̄i debēt deuolui ad collegiū maioris ecclesie mo

riente epiſcopo? dicas q̄ non: ūno reſeruanda ſunt ſucceſſori. xii. q. i. hec huiꝰ placiti. ⁊. c. de laicis. ⁊. c. illud. Nunquid eſt idem in bonis archidiaconi? dicūt quidam q̄ non: ſed collegio eccleſie deuoluūtur. Alii dicunt ⁊ melius ſi bona archidiaconatus diſtincta ſunt ⁊ diuiſa a rebus canonicoꝝ tunc ſucceſſori ſeruari debent. ar. s̄. de reſcrip. edoceri. Si vero cōmunia ſunt omnia bona archidiaconi ⁊ canonicoꝝ tunc ad capitulū deuoluūtur. ar. xii. q. ii. q: cognouimus. ⁊. j. de decim. cum in tua. ⁊. viii. di. quc contra mores. t.

a Conferātur. ſi. s̄. e. ad hoc non ita amare iſtud prohibitum eſt: ſicut dicit lex ō dona. inter vi. ⁊ vxo. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ſi id quod. §. ſi gs ſerui operas. lau.

b Pro arbitrio. s̄. e. quia nos

c Congruam. vt ei plus deꝛ a qua plus percipit. videt tamen attendendum vtruz vni etiam plus ſeruierit q̄ alteri ar. s̄. de fen. c. i. ⁊. ar. s̄. de p̄bē. cum ſm apoſtolum. vbi dicit qui altari ſeruit viuere dz de altari. ergo ſi non ſeruiuit vel ſi paruz ſeruiuit plus ei tenet reſtituere.

d Cum tibi. in ſecūda. pſi mam habes. j. de. verb. ſig. cum tibi.

e Diſpoſitiōem. licet de benignitate canonica videaꝝ teſtamentuz feciſſe reuera non eſt teſtatus: quia nullum eſt teſtamentum vbi nomen heredis non exprimitur. C. de teſta. l. iubemuſ. §. qō ſi non fuerit obſeruatum. circa fi. ⁊. ff. de his que in teſta. delen. proxime. ⁊ inſtitutio heredis totius teſtamenti eſt fundamentum. vt inſti. de lega. §. ante heredes. ſz ſicut nutu poſſunt aliqua reliqui. C. de fideicō. ⁊ in epiſtola ff. de le. iii. nutu. ⁊ ſicut nutu ō p̄hēditur volūtas obmutescētis. xvi. q. vi. qui recedunt. ſic nutu dc equitate canonica fit teſtamentuz ſicut ⁊ ſufficit ad locutiōem alterius q̄ quis annuat teſtibus p̄ſentibus ⁊ dicit decedere teſtatus ⁊ tale teſtamentuz dicitur nuncupatiuū C. qui teſta. fa. poſſunt. conſultiſſima. licite ergo poteſt quis

ſuxta ſeruitii meritū cōferanꝝ. Ceterum que ex hereditate uel artificio aut doctrina ,pueniūt: diſtribuētur ,p arbitrio decedētis. Quia vō nōnulli ī diuerſis eccleſiis beneficia poſſidēt: diuidanꝝ q̄ habuerāt p eſtimationē cōgruā inter ipſos.

Ano. iii.

Cum tibi de benignitate: et infra. In ſecūda q̄ōne dicimus q̄ qui extremā uolūtatē in alterius diſpoſitionē cōmittit: non videt decedere inteſtatꝰ. Idem. c. t. ſancti Laurentii in lucina preſby. card.

Officii: ⁊ infra. Secūdo queſiuiſti: cū quis in teſtamēto relinquit eō ,ppriam portionē ⁊ alia multa mōaſteriis uel eccleſiis: vtrū epiſcopus ex illis legitimam poſſit petere portionē: ⁊ infra. Conſul. t. t. r. q̄ ſi portionē illā cū cōditione legauit eō: ut eſſet illa ſola cōtent et epiſcopus acceptauit: quia p hoc aliis renūciaſſe videtur: de ceteris nō poterit exigeꝛ portionē. Quod ſi eam ipſi abſolute reliquit portionem ſibi debitam poterit nihilominus de ceteris vendicare. Si vero conſtiterit: q̄ in fraudem modicuz conſtituit mortuariuz: ut in ceteris epiſcopus portione debita fraudaretur: quia fraus ⁊ dolus alicui patrocinari nō debet: eōpus portionez ex illis poterit exigere a canone cō ſtitutā ſaluis indulgētiis ro. pon. q̄ quibuſdā regularib? ſūt cōceſſe.

Idem.

Requiſiſti de his que teſtator pro anima ſua legat in vltima uolūtate: qualiter ſint iter epiſcopū

et eccleſiaz diuidenda. Et quidēre gulariter uerum eſt q̄ eōs debet de his ſecundū diuerſas cōſuetudines tertiā uel quartā portionē habere Sed conſideranduz eſt diligenter utrū teſtator leget hoc modo: relinquo iſtud eō: an relinquo iſtud ecclieſie: uel reliquo iſtud eō ⁊ eccleſie: an reliquo iſtud eō: ⁊ illud ecclieſie. In primo caſu diſtiguēdū eſt utrū reliquatur epiſcopo ab extraneo aut ,ppinquo. Si ab extraneo generaliter ueruz eſt q̄ preſumitur eſſe relictum intuitu eccleſie nō perſone: vnde cathedralis eccleſia de illo pōt canonicaz petere portionē quēadmoduz epiſcopo cōpetit ſua portio ſi aliquid eccleſie relinquat et hoc ueruz eſt niſi teſtator expriat q̄ uelit illud tantū eſſe epiſcopi nō eccleſie: in quo caſu ſeruanda eſt diſpoſitio teſtatoris: ſecus autez ſi exprimat q̄ uelit eſſe illud tāmz eccleſie non eōi: qz priuata diſpoſitio teſtatoris nō pōt generalē conſtitutionem canonis imutare: nec eſt contrariū quod in canone legitur: videlicet q̄ pontifices quibus ab extraneis aliquid aut cum eccleſia aut ſequeſtratum dimittitur aut donat: qz hic ille qui donat pro redemptione anime ſue nō ,p cōmodo ſacerdotis probat offerre: nō quaſi ſuū ,ppriū ſz quaſi dimiſſū eccleſie inter facultates eccleſie cōputabunt: quoniaz hoc eſt uez cū teſtator ita ſequeſtratim legat illud eō quod nō exprimit utrum uelit ad epiſcopum tantum non ad eccleſiam pertinere. Si uero reliquatur illud epiſcopo

que eſt ratio diuerſitatis: quando relinquitur aliqd eccleſie tantū: q̄ eōs habet inde ſuam ptem: ⁊ ſi relinquat eō tm̄ eccleſia nihil habet cū eōs ſit in eccleſia ⁊ eccleſia in eō. vii. q. i. ſcire. Lau. dixit hoc euenire ,ppter iuris impoſſibilitatē qm̄ ius non offenditur ſi eō legetur tm̄: ſed ſi tm̄ legaret eccleſie ſecluſo eō ex hoc offenderet ius. ar. ff. de le. i. nemo pōt. vel pōt dici q̄ noīe eccleſie intelligitur eōs tanquā caput. s̄. de his que ſi. a prela. ſi. ꝓſen. ca. nouit. ⁊ cum ſcribit caplō ſcribit decano qui eſt caput capituli. s̄. de conceſ. preben. poſt electiōem ſicut qui preeſt exercitui de ipſo exercitu intelligitur. ff. de his q̄ no. infa. l. ii. ſi. ff. quis ⁊ a quo ap. l. i. §. preſes. ⁊ appellatione familie princeps continetur. ff. de ver. ſig. familie. noīe vero eōi q̄ñq̄z nō intelligitur eccleſia vt in eo qui renūciauit eōatui. s̄. de trāſla. inter corpalia. ⁊ s̄. de eo qui renun. epiſ. c. i. Et cuz aliquid daꝝ eccleſie nulle ꝓſone determinate intelligit dari: ergo eōs deide habere dz parte cū ſit caput eccleſie: ſed cū relinquit tm̄ eō: intuitu tm̄ ꝓſone ipſius relictū intelligit: ⁊ iō eccleſia nihil inde habebit: imo eōs inde pōt facere teſtamētū. s̄. c. quia nos.

z Canons. xii. q. iii. pontifices. ⁊. ar. x. q. i. ſic quidā. ⁊. xvi. q. i. ad hꝰ. Sic nemo facere pt: q̄ in teſtamēto ſuo leges locū habere nō poſſint ff. de leg. i. l. nemo poteſt. ff. de pac. inter debitorem. ⁊. l. ius publicum ff. ad. l. fal. quid de bonis. i. rū. C. de cōdi. inſer. l. ii. s̄. de fo. cōpe. ſi diligenti. j. de ſen. ex. contingit. ⁊. j. e. tua.

z Hec ē. hic rñdet tacite qōni q̄ poſſz fieri p canonē illū. xii. q. iii. pōtifices: cuius verba hic ponūt. ⁊ hec diſtinctio ſumit ab illo canone ⁊ ſz relinquat eō ſuo ,ppriō noīe: p̄ſumit tm̄ intuitu eccleſie relictum eſſe. ff. de ānu. le. l. ānua. qō intelligit circa relicta in volūtate ab extraneo. ſecus ſi aliquid det eō inter viuos: tūc p̄ſumit intuitu amicitie datū aliqd: puta ſi longa dilectio ⁊ amicitia fuit inter eos vel ,ppter

po'que ei ex conſtitutione debetur. j. c. prox.

m Fraudaretur. videtur tamen q̄ agere debeat ad ſupplementum epiſcopus in hoc caſu ſi minus ei reliquit legitima portione. C. de inoffi. teſta. ſi quando. §. generaliter. ⁊. l. omnimodo. quia non admittit grauamen iſta portio: ſicut nec quarta debita de iure nature. ar. ff. de adop. ſi arrogator. § ſed an impuberi. l.

n Canone. loquit de illis canonib? .x. q. i. decernimus. ⁊. c. de his.

o Indulgentiis .j. de ſepul. i preſentia ⁊. j. e. c. b.

p Requiſiſti. tertiam. x. q. i. decernimus. ⁊. c. ō his ⁊. j. de ſepul. c. i. b.

q Quartam. xii. q. ii. nobis conceſſo. qt tuoz. ⁊. j. de ſepul. cū ſup. qñq̄z etiam medietas appellatur. j. de ſepul. c. ii. ⁊. x. q. i. antiquos. In his. n. loci ꝓſuetudo ſeruāda eſt. j. de ſepul. certificari. Capla tñ q̄ dicūt res eccleſie dividendas in q̄ttuor ptes de matricibus eccleſiis loquuntur vincen.

r Eccleſie. coniunctim.

s Illud. ſepatim.

t Preſumitur. preſumptione iuris nō de iure. vnde ꝓbatō in ōrtū admittitur: puta ſi longa ⁊ magna fuit dilectio. xii q. iii. c. ii. ſed cōuerſo ſi relinquit a propinquo preſumitur relictum intuitu perſone. j. eo. c. ver. ſine eccleſie. ⁊. s̄. e. quia nos. xii. q. iii. c. i.

u Eccleſie. Hic explicat ſecundū membrum diſtinctionis.

x Epiſcopi. i. proprium. l.

y Exprimat. Sed

ſpem alicuius renũciatiõis.ar.ꝯ.xii.q.ii.ſancimus.ꝛ.c.ꝓcedenti.Jtẽ aliud eſt dicere relinquo hoc eccleſie ꝛ aliud relinquo hoc canonicis Jn ꝓmo caſu reliquit eccleſie.in ſcõo nõ.Ar.ꝯ de re.du.ciuibus.io. ff.de cõdi.ꝛ demon.l.municipib⁹.hoc vex eſt.ſ.q dicit in.c.põtifices .ſ.q eccleſia habeat ptẽ ſuã de his q̃ legãtur epõ.ꝛ illud hoc nõ refe-

a Appinq. vſque ad q̃rtũ gradũ.C. ỏ epi.ꝛ cle.auc. licẽtiã ꝛ in anẽ.de ec.ti.§.in terdicim⁹.col.ix.ꝛ. j ỏ ꝟſang.ꝛ affi.ñ oz. Quidã dicunt vſq; ad.vii.cũ canõ diſtinguat hic.xii.q.iii.c.i. ꝛ.ii.ꝛ.§.e. q⁹ noſ vi.

b Perſone.q̃re nihil debeat eccleſie.ar gu.ff.de pe.he. item veniũt.§.itẽ nõ ſolũ

c Qỏ ſi.tertiũ mẽbrũ diſtinctiõis.t.

d Si vo.q̃rtuz mẽbrũ diuiſiõis.

e Diſpoſitiõe.fauore vltime volũtatis. xiii.q.ii.c.vlt.ff.ꝓſocio.cũ duob⁹.alias incipit ſi inter frẽs.§. idẽ rñdeo.io.

f Cõtẽti.ſ.c. ꝓxi.

g Decẽs eſt.ſz non neceſſariũ. Decens eni eſt vt ꝓ modico nõ ꝓtendat.ff. locati.ſi merceſ.§.viſ maior.ꝛ.l.habitatores. iõmlitũ opaz repetitio verbi hoc.ſ.cum dicit:relinquo ⁊ epiſcopo:ꝛ relinquo illud eccleſie.l.

h Legaz.q⁹ hoc ẽ ius ꝓcipuũ ꝛ diuidi oz illõ cũ eccleſia cathedrali.vin.

i De illis.ſ.mõaſteriis vel capellis.

k Canonicã.ſ.tertiã vel q̃rta.vt oſ in ꝓn.ꝛ.ſ.e.c.ꝓx.

l Nõ eſt. Hecẽ rõ quare ſecuſeſt.

m Quãta.ar. q⁹ ñ oſ de gremio eccl'ie qui eligitur de minoribꝰ eccleſiis:ꝫ ſit eiuſdẽ ciuitatis.ar.j.de verbo. ſig.cum clerici.

n Acquirit.xviii.q.i.c.i.

o Illud aũt.quod ſequitur.

p Hñtem.ſiue habeat bñficiũ eccleſiaſticũ ſiue nõ.vin.

q Jn vita ei⁹.poſt morte bñ ſi inteſtat⁹ decedat.ar.j.de ſuc.ab iteſta. cũ dilect⁹.ita tñ q̃ nõ habeat ꝓpinquos.xii.q.vlt.c.vlt.ꝛ in auc.ỏ ec. ti.§.ſi qs aũt.col.ix.eõs.xii.q.ii.ſũt manifeſte.

r Rainuti⁹.adelaſiã.matrẽ puellaz de gb⁹ ſegr. Hereditas rainutii valuit.liiii.ꝓputatis dote domo ꝛ horto.in qb⁹ alterrocha fuit inſtituta heres.

s Dotẽ.ꝓ hoc intelligitur dos legata.ff.de le.iii.ſi.ſic.

t Relinquẽs.ſi nihil ſibi in teſtamẽto reliquiſſet nõ valuiſſet teſtm̃.C de inoffi.teſta.oimodo.ꝛ.l.ſe.ꝛ tã dotẽ q̃ legatũ ꝓputabit in legitima C.e.ti.qñ.ꝛ.l.ſi qñ.ꝛ.l.gñaliter.ꝛ ſi nõ ſufficeret agere poſſet ad ſupplemẽtũ vt in legib⁹ p̃dictiſ.ꝛ.C.e.ti.l.qñ nouella.ꝛ.l.ſi qñ.§.ii.gñaliter. Et q̃ dicit relinquẽs intelligit q̃ inſtituit eã heredẽ ſibi in illis reb⁹ alias nõ valuiſſet teſtamẽtũ iure nouiſſimo.in auc. vt cũ de ap.cog. §.aliud quoq;.ꝛ.§.hoc autem.col.viii.ꝛ in auc.vt cum de app.cog.§ aliud.quoq;.ꝛ.§.hoc autem.colla.viii.ꝛ in auc.de trien.ꝛ semiſ.§.frequenter.colla.iii.concordat predictis legibus veteribus:ſed ſtandum eſt illi auc.vt cum de ap.cog.tanquã poſteriori.C.de inoffi.teſta.ſũt ille due autem.ꝛ tales qui in certis rebus inſtituuntur loco legatarii habentur nec tenẽtur creditoribus.C.de here.inſti.quotiens.ꝛ ſi nõ ſufficeret agere poſſet ad ſupplementum.vt in.ll.predictis.ber.

u Si abſq; liberis.Ex hoc videtur q⁹ hec ſubſtitutio fuerit compendioſa.quandocũq; decederet ſine liberis ei ſuccederet ſoror cũ ſobo-

a ꝓpinquo⁹ preſumit eſſe relictum non intuitu eccleſie ſed perſone⁶:niſi forte contrarium probaret:et de iſto nihil poteſt eccleſia petere in vita eius. Quod ſi relinquatur epiſcopo et eccleſie:de illo inter ipſos canonica eſt diuiſio faciẽda. Si vo⁷ iſtud epiſcopo ꝛ illud eccleſie relinquaz:ſiue equalia ſiue iequalia ſint relicta reducenda ſunt ad diuiſionẽ canonicam inter epiſcopum ꝛ eccleſiam cathedralem:niſi ambo uelint eſſe teſtatoris diſpoſitione⁸ ꝓtenti⁹: quã propter ultime uoluntatis fauorem ſatis decens⁵ eſt obſeruare:vbi neq; fraus iteruenit:neq; dol⁹:nec quiſquam nimium defraudetur debita portione. Secus autem eſt ſi aliquid legaret epiſcopo ꝛ aliqua capellis uel monaſteriis aut aliis piis locis:nã in hoc caſu quod legatur epiſcopo eius eſt precipuum cuz ecclesia cathedrali:quẽadmodũ ſi cui libet alii legaretur:ꝛ de illis que aliis legantur:portionem canonicaz nihilominus obtinebit:quoniã nõ eſt tanta communio inter epiſcopũ et inter capellas et monaſteria ſeu alia pia loca:quanta eſt inter epiſcopum et eccleſiam cathedralem: cui eſt ſpirituali coniugio copulat⁹: vnde que acquirit epiſcopus non illis ſed iſti tantum acquirit. Illud autem eſt generaliter obſeruanduz circa eum qui poteſt proprium poſſidere prelationem uel adminiſtrationem eccleſie non habentem⁹:q⁹ ſi ei aliquid relinquatur ſpecialiter non ſolum a propinquo verum etiam ab extraneo intelligitur eſſe relictum:non intuitu eccleſie ſed perſone:niſi probatio in contrarium appareret:et iccirco de illo nec epiſcopus nec eccleſia poteſt in vita eius⁹ ſibi aliquid vendicare:ꝛ hoc intelligitur eſſe uerum cum fraus minime procuratur:que ſi detecta fuerit patrocinari non debet.

Idem epõ tuſcano.

Rainutius de clera duas habens filias alterrochaz videlicet ꝛ adiectã:matrem inſup clerã et vxorem nomine adelaſiam in extremis poſitus condidit teſtamentuz:alterroche filie puberi ultra dotem⁹ quã ei dederat:domũ ꝛ quẽdã hortũ in eodez teſtamento ei relinquens⁶:adiecte uero impuberi reliquit cetera bona ſua:adiiciẽs ut alterrocha ꝛ ſoboles quã geſtabat in utero eidẽ impuberi ſuccederent: ſi abſq; liberis morereꝛ. Mortuo itaq; teſtatore tutores ipuberis eã cum oĩbus bonis eidẽ relictis a patre iure lõbardo cuidaz.p.nomine tradiderũt:que filiũ ex eo ſuſcipiẽs tandem ſine liberis eſt defuncta:cuius bona idẽ.p.marit⁹ eius ſuperſtes aliquãto tempore poſſedit i pace:qui cum alia muliere matrimonium cõtrahẽs et filios ſuſcipiẽs ex eadẽ diẽ clauſit extremũ. Poſtmodũ inter alterrochã ꝛ filiũ ei⁹ ex vna pte:et filios eiuſdẽ.p.ꝛ raineriũ tutoré eoz ex altera:ſup bonis predictis eiuſdẽ adiecte ſuſcitata materia qõnis:ceperunt corã.g.iudice tuſcañ.adinuicẽ litigare:coraz quo alterrocha ꝛ fili⁹ ei⁹ bona quondã rainucii tanquã ex cauſa fideicommiſſi uel ſubſtitutiõis⁵ ſibi debita petierũt tutore filioruz predicti.p.ex aduer

le. Unde nota q⁹ eſt quedam ſubſtitutio vulgaris:quedam pupillaris:quedã exemplaris: quedam compendioſa:ꝛ tales ſubſtitiones dicuntur directe.item eſt ꝛ fideicõmiſſaria:ꝛ hec eſt indirecta:ꝛ alia reciprocra vel breuiloqua.C.de ipu.ꝛ aliis ſub.l.precibus.Subſtitutio vulgaris eſt que ab omnibus vulgarib⁹ fit ꝛ fit ſub hac forma.Jnſtituo te heredez:ꝛ ſi tu non eris heres:ille ſit heres inſti. de vulga.ſubſti.in prin.ꝛ expirat adita hereditate.C.de impu.ſubſti.l.poſt aditã. Pupillaris eſt que fit talibus verbis Filiꝰ meus mihi heres eſto:ꝛ ſi tu non eris heres:vel ſi eris heres.ꝛ.j.tempus pubertatis deceſſeris ille ſit heres.inſti.ỏ pupil.ſubſti.in prin. Hec autẽ expirat adueniente pubertate.inſti.e.§.maſculo.Exemplaris eſt:que fit ad exemplũ pupillaris que fit furioſo in his verbis.Si filius meus deceſſerit priuſquã puenerit ad ſanam mentem ille ſit.heres.C. de impuber.ꝛ aliis ſubſti.humanitatis.inſtit.de pupil.ſubſti.§.i.hec ſimiliter expirat eo redeunte ad ſanam mentem inſti.de pupil.ſubſti.de qua rõne. Cõpendioſa fit talib⁹ vbis Quandocunq; filius meus deceſſerit ille ſit heres.C. de ipuber.ꝛ aliis ſubſti.precibus Fideicõmiſſaria dicitur que fit ſic.Jnſtituo te heredem:ꝛ rogo te vt hereditatem reſtituas ticio tali dic: vel ſub tali ỏditione: ſi deceſſeris ſine filiis.Et ita ſubſtitutio poteſt fieri a q̃cunq; ꝛ cuicunq; ante pubertatẽ ꝛ poſt.inſti. de pupil. ſubſti.§.vlt.ꝛ.ff.de vulga.ſubſti.l. coheredi.§.cum filie.talis eni fuit ſubſtitutio iſta:ꝛ ſubſtitutio vulgaris expirat quãcito adita eſt hereditas.C. de impuber.ꝛ aliis ſubſti. poſt aditam. Pupillaris ſtatim expirat poſt tempus pubertatis inſti.de pupil.ſubſti.in prin.ꝛ ff.de vulga.ſubſti.in pupillari Hec fuit.ſ.in caſu huius decr. fideicõmiſſaria ſubſtitutio ſiue precaria.io. Et hoc incertum conditionis potuit ſoror remittere ſorori:licet ſit cõtra voluntatẽ teſtatoris.C.ỏ pac. l.i.ꝛ.l.cum proponas.ꝛ hoc propter votum captande mortis.C.de tranſac. de fideicommiſſo.nec poteſt alienare taliter grauatus.C.cõmũia.dele.l.vlt.§.ſed quia noſtra.ꝛ.§.ſed in omnibus.ꝛ in auc.ibi poſita res que.niſi in caſib⁹.in auc. ibi poſitis.libertatẽ tamen preſtare ꝓ precio ſoluto.ff.ad trebel.quidam .§.vl. nec diceretur mori ſine liberis:ſi monaſterio dederit ſe ꝛ ſua.ſ.de proba. in ꝓſentia.vbi de hoc.vin.

x Filium ex eo.qui deceſſit ea viua ꝛ ita perinde eſt ac ſi non fuiſſet.j. de verb. ſig.nam ꝛ ego.cum mortis tempore liberos nõ haberet.ff.ad trebel.ex facto.§ ſi quis aũt ſuſceperit.nec habuit ex illo nepotem ſuperuenientẽ:q; tunc idem eſſet ac ſi haberet filium.C.de condi.inſer.l.i.ꝛ.C.ad trebel. iubemus.§. ſin autem.vincen.

y Eſt defuncta.ꝛ intellige q⁹ ipſa inſtituit maritum:ꝛ tũc ſoror admittit ex eã fideicõmiſſi.vt ſegtur.j.Si vero nõ inſtituiſſet eum:tunc peteret ſoror totã hereditatẽ ab inteſtato.C.de fideco.ſi in ꝓſona.ꝛ marit⁹ non fuit indign⁹ alias nõ tenuiſſet inſtitutio.C.de inoffi.teſta.frẽs.vin.

z Clauſit.lite prius ꝓteſtata cũ alterrocha ꝛ filio eius.vt colligit.j.ỹ.ibi a tpe li.ꝓteſ.ꝓcepti a p̃dicto petro ꝛ filiis eius.

ꝛ Vel ſubſtitutionis.Sed videtur q⁹ iſtud petere nõ potuerunt quia ſubſtitutio euanuit ſtatim poſt tempus pubertatis:q; pupillaris videretur fuiſſe ſubſtitutio:dico q⁹ nõ:q; ſubſtitutio facta talibus verbis:qñcunq; iſte deceſſerit ſine liberis ſubſtituo alterrocham:in hoc caſu etiã poſt tẽpus pubertatis tenet ſubſtitutio:q; illud verbum ſubſtituo trahit ad fideicõmiſſariam ſubſtitutionem.ff.ad trebell.ſcevolla.Si aũt ſubſtitutio fuiſſet facta talib⁹ verbis.Si iſta non ſit heres alterrocha ſit heres:vel ſic poteſt fieri.Quãdocunq; adiecta filia mea ipubes deceſſerit ei alterrocha ſit heres:tũc niſi adiecta decederet ifra pubertatẽ alterrocha nõ ſuccederet ei niſi teſtator fuiſſet miles.ff.de vulga.ſubſti. cẽturio.ꝛ.l.verbis.ꝛ.C.de impuber.ꝛ aliis ſubſtitu.ꝓbus.q; talis ſubſtitutio

nō pōt fieri nisi a milite. vt in. l. centurio. vel dicas vt dictū est in notula ex hac hec fuit fideicōmissaria substitutio vt innuit hec littera tanq̄ ex causa fideicōmissa. vel sub. io.

a Prescriptio. hec allegatio hodie cessat. insti. de vsuca. §. i. ⁊ C. de ānā. excep. l. i. in princi.

b Vsucapio pro dote. tunc p̄ deest vsucapio pro dote: quando res inestimata traditur p̄ dote: ⁊ sequitur inde matrimonium de iure ⁊ de facto: sed si res estimate traduntur tūc est emptio ⁊ venditio. vt. ff. de iure do. l. plerūq; §. si aūt. ⁊. l. q̄tiens. ⁊. C. de iure do. l. quotiēs ⁊ tunc vsucapitur res pro emptore. ff. de vsuca. p̄o dote. l. i ⁊. ii. ⁊. iii. C. e. ti. l. vna. io. Sed quare non profuit hec p̄scriptio: respōdeo actio que competit ex testamēto p̄sonalis est C. cōmunia dele. l. i. ⁊ insti. de le. i prin. ⁊ actio personalis nō tollitur nisi spacio. xxx. annorum. C. de consti. pecu. l. ii. nec currit p̄scriptio contra eā nisi ex quo cepit competere. i. ex q̄ potuit agi ex testamēto. C. cōmunia dele. l. i. ⁊ insti. de le. in prin. C. de p̄scrip. xxx. annoꝝ sicut in rem. ⁊. C. de iure do. i rebus. t.

c Longi temporis. longū tēpus dicitur spaciū. x. vel. xx. āno. C. de p̄scrip. lon. tem. sup longi.

d Tam tertia. Sed quid ad matrez vel vxorē de bonis rainutii: cum descēdētes semper excludant matrem. in auc. de bered. que ab intesta. defe. in princi. col. ix. similiter ⁊ vxor excluditur. C. vnde vir ⁊ vxor. l. vna. Sed dic q̄ istud erat p̄m consuetudinem ciuitatis que matri ⁊ vxori defert tertiam in bonis mariti etiam si filios habeat quandoq; tamen defertur vxori quarta pars in bonis mariti si ipsa est inops C. vnde vir ⁊ vxor. auc̄. preterea. Item cum vir eam sine causa dimittit. C. ō repudi. iubemus. §. i. io. Verius dicas q̄ iste tertie non deducuntur p̄m ius ciuile sed p̄m ius lombardū. vt hic dicitur. s̄. in littera. vbi dicitur iure lombardo. naꝫ cautū est in lombarda q̄ si maritus moriatur anteq̄ vxor: vxor lucrat̄ tertiam partem bonorum mariti. vnde tam mater q̄ vxor deducet illas tertias p̄m legem lombardam: ⁊ in ciuitate tuscana seruatur lex illa ⁊ consuetudo est p̄m illā l. vt dicitur. in prin. glo.

e Secundū consuetudinē. forte cōsuetudo erat q̄ de mobilibus non deducerentur. lau.

f Utraq; pars prouocauit. sic. j. e. rainaldus. s̄. de appel. si duobus. ⁊. C. de appel. vl.

g Deducendas. petierat enim alterrocha legitimā in bonis matris ⁊ auie in quibus ipsa legitimā habere debebat. insti. de exhere. li. §. mater. in auc̄. de her. ⁊ fal. §. p̄mū itaq;. ⁊. ff. ō inoffi. testa. l. i. ⁊. l. ii. ⁊. l. filius ñ impeditur. Sed quare reuocatur donatio clere in pte: dic q̄ fuit inofficiosa. C. de ioffi. do. l. i. ⁊. ii. ⁊. C. de inof. testa. auc̄. vnde ⁊ si parens. Idem enim credo q̄ venditio adelasie facta fuerit in fraudem ⁊ simulate. vnde non debuit obsse alterrochę quantū ad legitimā: vt hic dicit: ⁊ donatio ⁊ venditio in morte fuit facta. vnde alterrocha priuari non potuit sua legitima. j. de sepul. de his. vbi de hoc. ⁊. ff. de cō. emp. l. nuda ⁊ imaginaria.

h Debitam. i. tertiam iure naturali.

i Trebellianū. Nota ergo q̄ quarta ꝫ alia est debita iure naturali que dicitur bonorum subsidiū: ⁊ hec debetur filiis tantū qui sine causa exheredari non possunt. C. de inof. do. si totus. ⁊. C. de inof. testa. parentibus. ⁊ i. auc̄. vt cum de ap. cog. §. causas. col. viii. ⁊ huic quarte nullū grauamē potest imponi. C. eo. ti. omnimodo. ⁊ duabus. le. se. ⁊ hec hodie ē aucta ad trientem ⁊ semissem p̄m numerum filiorum: ⁊ vt si sint quattuor filii ⁊ infra debent habere tertiam ptē. si sunt quinq; vel vltra debēt habere medietatē eius q̄ ei deferebat̄ ab intestato. C. e. ti. auc̄. nouissima. ⁊ in auc̄. de triente ⁊ semis. §. hec nos. col. iii. ⁊ in auc̄. de resti. ⁊ ea que pa. §. q̄obrem. col. iii. ⁊ in hac veniūt omnia que perfecta sunt ab eo cuius fuit hereditas ⁊ cōputantur in ipsa. C. de inof. testa. quoniā nouella. ⁊. l. si quando. §. ⁊ generaliter. ⁊. C. de colla. l. pe. Itē est alia quarta trebellianica: vt cum aliquis est institutus heres ⁊ rogatus vt alii restituat hereditatē si moriatur sine liberis vt hic fuit. Iste taliter institutus potest retinere quartam partē de tota hereditate per trebellianū: ⁊ sic appellata est trebellianica a trebelliano auctore. De hac habes insti. de fideicō. here. §. sed quia. ⁊. C. ad trebel. per totuꝫ ⁊ hec trahitur de vniuersitate hereditatis: ⁊ in hac imputāt̄ legata ⁊ donationes. s. ff. ad. l. falci. in quarta. Item est ⁊ alia: que quarta debetur iure institutionis: vt cum aliquis est institutus heres ⁊ illa hereditas est exhausta per legata vel fideicōmissa tunc institutus heres potest detrahere quartā ptem de singulis legatis vel fideicōmissis. C. ad. l. fal. per totum. j. e. rainaldus. ad fi. ver. ⁊ saluo. Est ⁊ alia que debetur arrogato in bonis arrogatoris. ff. de adop. si arrogator. in ista sola hereditaria imputāt̄ non donata vel legata: sed fideicōmissa. ff. ad. l. fal. nēsenius. ⁊. l. id. q̄ ō āt. ⁊. l. in quartaꝫ.

so dicente: q̄ obstabat illis annalis prescriptio: usucapio pro dote: ac longi temporis silentium diuturnū. Insup allegabat q̄ de bōis illis tā tertia clere mris testatoris et tertia adelasie vxoris eiusdē: quaꝫ quarta per trebellianū nomine ipsius adiecte erāt ante omnia deducēde. Dictus vero iudex supradictuꝫ rainerīū tutorio noīe pupilloꝝ in restitutione bonoꝝ rainutii p̄dēnauit: taꝫ tertia clere prio deducta: quā adiecte ac viro suo dōauerat: de q̄ ipsi tutiōe quā fecit rainutius non vī aliquatenus cogitasse: deducta quoq; tertia adelasia: quā ipsa. p. uēdiderat supradcō: p̄cepit ēt idē iudex de bis reb⁹ illas tertias ō ducēdas: de quib⁹ deduci poterāt secūdū tusculane cōsuetudinē ciuitatis. Deduci preterea quartā p trebellianū idem iudex iniūxit: cū etiā quilibet extraneus restitutiōe grauat⁹ eā deducere potuisset: sed utraq;ꝫ pars ab illa sniā prouocauit: ⁊ infra. Cū aūtē coram. g. diacono cardi. auditore a nobis cōcesso fuisset diuti⁹ litigatū: ip

se de mādato nostro sētētiā supradicti iudicis: videliceti eo q̄ dixit tertiam clere ⁊ tertiā adelasie integraliter deducendas pronūciauit iniustū: et ab ea legitime prouocatum: diffiniens sic illas tertias deducendas: ut legitima portio iure nature debita alterrochę illi salua sit. Utraq;ꝫ: ad cuius restitutionem dictum rainerium condemnauit. Ineo vero q̄ quartam per trebellianuꝫ idez iudex censuit retinendam: sententiam cōfirmauit eiusdem: ita videlicet q̄ fructus de bonis ipsius a tempore lit. contest. pcepti a predicto p. ⁊ filiis eius post mortem adiecte cōputent in ea: qui si suffecerint ad quartaꝫ: ⁊ fructus eius: eo nomine alia deductio nulla fiat: alioquin iuxta quantitatem fructuum percepto rum computatiōis ratio habeatur. Quia uero pater adiecte ipsā i legitima non potuit aggrauare: legitimam ipsā videlicet eius partis que sibi debebat ab intestato deducendam censuit ⁊ etiā retinēdā: ita q̄ deductio fiat tantūmodo de bis reb⁹

k Contestate. Ex quo a tempore litis contesta. fuit i mora cōputantur fructus in quartaꝫ ⁊ quicqd ex bis habet sup̄ q̄rtam restituit. similit ⁊ cuꝫ in mora nō est sed percipit fructus ex volūtate defuncti vt quia post tempus rogatus est restituere hereditatē eos cōputat in quartā: sed q̄ō supra quartā bz nō restituit. si aūt bona res p̄cipiat fructus negligētia non petētis fideicōmissū tūc nō cōputat in q̄rtaꝫ nec restituit. hec p̄o banī. ff. ad trebel. in fideicōmissaria. ⁊. l. mulier. §. si heres. ⁊. l. ita tū. §. heres ex asse. Sz obiicit cōtra decre. istam. Nōne hic filia p̄mi gradus rogata erat restituere hereditatez sorori ⁊ dicit lex q̄ vbi quis p̄mi gradus rogat⁹ est restituere heredi tatē filiis suis vel fratribus si decesserit sine liberis debet retinere quartam per imputatiōeꝫ fructuū licet hoc testato⁹ rogauerit. Sed in ipsis hereditariis rebus retinebit quartā ⁊ dodrans restituī. vt. C. ad trebel. iubemus. ⁊ hic dicitur q̄ fructus debent cōputari in quartā. Dicas q̄ lex illa iubemus. loquit̄ de fructibus ante lit. cōtest. p̄ceptis ⁊ illi nō imputāt̄ filius p̄mi gradus: sed p̄cepti post lit. cōtest. imputāt̄ in quartā: quia post li. cōte. dicunt̄ malefidei possessores. vnde illos tenēt̄ restituer̄ C. de rei ven. certū est. ⁊ ita non contradicit. io.

l A predicto. p. per hoc tollitur q̄ cum ipso. p. litis conte. facta fuit. vt dixi. s̄.

m Potuit. C. ō inof. test. q̄m in prioribus.

n Legitimā ipsam. retinebūt ergo isti duas falcidias vnā debitam iure nature: ⁊ alterā trebellianicā: quartā. s. quā retinet quilibet ex hoc restitutione grauatus. j. e. rainaldus. Et q̄ etiaꝫ de iure ciuili hoc fieri possit p̄batur pluribus argumētis. Et primo pater dum rogat filiū de restituenda hereditate non granat eum in legitima: q̄ nō p̄t vnde fideicōmissū in illa legitima nō tenet ipso iure: q̄ in ea nullum grauamē potest imponi filio. C. de inof. testa. q̄m in p̄oribus. ⁊ ideo in alio rogatus videt̄: ⁊ de eo in quo est rogatus debet quartā deducer̄ in auc̄. de resti. ⁊ ea que pa. §. q̄obrem. col. iiii. in auc̄. de resti. §. nobis igitur. col. viii. Et est ar. ad hoc ex eo q̄ dicit lex q̄ si legatū relinquit̄ alicui vltra id quod capere possit ⁊ lex falcidia locū habeat primo deducitur lex falcidia ac si totum caperet: postea detrahit̄ q̄ō caper̄ per legem non potest vt illud preter falcidiā habeat heres: ⁊ si id quod remanet non excedit summā quā capere potest: totuꝫ debetur. ff. ad. l. fal. quotiēs cuidā. ⁊. l. q̄ aūt dicit̄. ⁊. ff. ad trebel. cū heres. Itē legitimā iure nature capit vt debitū quoddā. in auc̄. de here. ⁊ fal. §. p̄muꝫ itaq;. ⁊. §. si qs aūt nō. col. i. ⁊ hic. s̄. vbi dicit iure natur̄ debita alterrochę. ⁊. j. e. rainaldus. vñ de residuo vī q̄ detrabat q̄rtā. s. falcidiā vel trebel. ar. C. ad. l. fal. irritū. ⁊ est ar. ad hoc. ff. ad trebel. l. petiit a filia. ⁊ in hac opi. fuit Inno. hic. ⁊ Greg. j. e. rainald⁹. Et ita tenēduꝫ est p̄m canonicā equitatē: in qua opiniōe fuit dñs. m. Sz dñs ia. bel. dicebat q̄ de iure ciuili filius tñ vna falcidia dz esse cōtētus hac rōne: q̄ si elegit habere quartā trebellianicā illā bz de bonis patris vt heres: ipaꝫ ergo tenet cōputare in ltimā que iure nature debet̄. nā in ea cōputat ea que capit de bonis patris iure hereditario ⁊ etiā alio mō. C. de iof. testa. q̄m nouella. Rursus si eligit illā ltimā q̄ iure nature debet̄ illam dz cōputare in q̄rtā trebellianicā. nā si eligit illā habere q̄ iure nature sibi debetur: negari nō pōt quin iure institutiōis capiat eā: q̄ in ea fuit institut⁹ sicut in aliis bonis. C. de inof. testa. cū querit̄. ⁊. l. parētib⁹ ⁊. l. ex tribus. Cum igit̄ constet q̄ eā capiat iure institutiōis cōstat q̄ consequēs q̄ eā dz in quartā trebellianicā imputare: q̄ in ea iputant

ea q̄ iure institutiōis capiunt̄.ff.ad.l.fal.in quarta.⁊.l. acceptis .⁊.ff. ad trebel.deducta.§.nūmus.nec obstat qō dicit̄ q̄ illā legitimā capit vt debitū: q̄ nihilomin⁹ vez est q̄ eā capit vt heres:⁊ in ea tenet isti tutio: nō ē enī debitū a patre vt per hoc sit aliq̄ actio que cōpetat filio p̄ patrē sed ex natura debitū dicit̄: ita etiā q̄ pater filiū nō defraudet nisi iustā ingratitudinis cām cōmittat filio⁹. vñ institui pōt in ea ⁊ tz institutio. Cū ḡ vna in alia cōputet̄ manifeste apparet q̄ ambab⁹ deductiōib⁹ vti nō pōt Itē dic lex q̄ i testō p̄ris ⁊ filii vna sola q̄rte deductio suffic̄ ff.ad.l.fal.in rōne.§. qō vulgo.⁊.ff. ō iof. testa.papinian⁹.§.si ꝺditioni.⁊.§.si qs i pubes.⁊.ff. trebelli. mulier.§.si heres. ⁊ l.scribit cels⁹.tñ si eligit trebellianicā nihilomin⁹ ⁊ illā q̄ debet̄ iure nature hr̄e pōt.s.q̄ten⁹ pl⁹ est i ea q̄ in trebelliani ca ⁊ ecōuerso. Hec ē cōis opinio doctoz legū sz magis equa vr̄ opinio canonica put hic dr̄.⁊.j.e. rainaldus.in q̄ opinione fuit oñs.m.⁊ ei⁹ sequaces. Alii voluerūt distinguere. vtz pure ⁊ simpliciter filius roget̄ de restituēda hereditate: aut sub conditione: vel in diē vt si pure tūc vnā falcidiā tm̄ habere dz: si in diē vel sub cōditione vtranq3 habebit.ber.

a Consuetudinē.vt si ꝺsuevit deduci in ipsis reb⁹ hereditariis ⁊ nō fructib⁹.inde deductio fiat.lex tñ vult q̄ fruct⁹ in ea cōputent̄.ff. de i offi.testa.p̄ veteranū. alias est.§.et incipit.l.pa.§.si conditioni. et dēm est.s.eo.c.

b Residui.excipi tñ debuerūt iura sepulchroz ⁊ opaz actiōes.ff.ad trebel.q: pinde.§.restituta.⁊.l.si p̄oni.rū.i.sz ⁊ actiōes q̄s adiecta heres q̄siuit p̄sonaliter credēdo pecuniā hereditariā vel pign⁹ accipiendo p̄ debito nō trāseūt ex sola restitutiōe nisi cedātur.ff.ad trebell.si heres pecuniā.sz actiōem hz vt cedant̄: vt ibi dicit̄.Ian.

c Ita nobis.piis volūtatib⁹. Ho.q̄ relicta ad pias cās p̄ dioce sanū ep̄m debēt execution̄ mandari si illi quib⁹ hoc cōmissū fuerat nō adimpleuerint.j.e.ioānes.ff.de pc.here.hereditas.§.i.⁊.C.ō epi.⁊ cle.nulli.⁊.s.e.si heres.qui ad hūc casū restringit̄: in quo etiā casu duo vel tres testes sufficiūt.s.e.ti.cū esses.⁊.c.relatū.vt ibi dicitur. ⁊ hoc q̄ dicit hic sūptū fuit de auc̄.de ec.ti.§. si qs aūt p̄ redēptione col.ix.vbi dicit impator: in oīb⁹ talib⁹ piis volūtatib⁹ defunctoz volum⁹ sanctissimos ep̄os p̄uidere: vt ꝺm volūtatē defūcti oia p̄cedāt sz testator vel donator hoc p̄hibuerit.

d Volūtatē que oīno seruāda est.xiii.q.ii.vltima volūtas.⁊ vltimū testamētū hois īmobile pseverat.j.de cele.mis.cū marthe.§.ceteꝝ. ⁊ nihil est q̄ magis debeat̄ hoibus q̄ vt sup̄me volūtatis liber sit stil⁹ C.de sacrosanc.ec.l.i.⁊ tanq̄ lex vltima volūtas seruari ꝺz.in auc̄.ō nup.§.ꝺisponat.col.iiii.⁊ hoc intellige cū volūtas est rōnabilis. Haz si qs vult filiū suū exheredare sine cā tal' volūtas nō est ſuāda.i auc̄. vt cū de ap.cog.§.aliud q̄q3.col.viii.vbi enumerāt cās ex q̄bus filius pōt exheredari. Itē si qs p̄ciperet ossa sua p̄ici in mari: talis voluntas nō est seruāda.ff.de cōdi.insti.quidā. Sed voluntatē talē moriēs pōt mutare: q: ābulatoria est volūtas defūcti quousq3 morte cōfirmetur.ff.de adi.leg.l.iii.⁊.iiii.⁊ in p̄dicta decre.cū marthe.

e Interdici.testator eni nō pōt p̄hibere q̄ ep̄s non exequat̄ huius volontatē.vt in auc̄.de eccle.tit.§.si qs aūt p̄ redēptiōe.v̄.in oīb⁹.coll. ix.⁊ est rō: q: p̄uata ꝺispositio testatoris nō pōt generalē ꝺstitutiōem legis vel canōis īmutare.s.e.registi.⁊.ff.de le.i.nemo pōt.si.x.q.i.sic qdā.sic etiā lex falcidia ꝺ volūtatē testatoris inducit̄. C.ad.l.fal.si vt allegas.⁊ ar.ff.ad.l.fal.ticia.⁊.l.testamēto.⁊.l.qō de bonis.in fi.⁊.j.ti. p̄x.in fi.vbi de hoc.

f Bonitiōe.que semp p̄cedere ꝺz vindictā.xii.q.ii.indigne.⁊ nisi ꝺ faceret̄ deberēt p̄dere oē lucz qō inde essent habituri:⁊ ep̄s illud postea exequat̄.vt in p̄dicta auc̄.de ec.ti.b.

g Rainaldus.hoc mō.i.hac cōditiōe si sine liberis masculis more reī:⁊ ita modus p̄ cōditione seruat̄.C.de his que sub mō reli. l.i.Que sit ꝺfia inter modū ⁊ cōditiōem: dicet̄.j.de cōdi.appo.verū. ⁊ hec verba hoc mō potiꝰ fuerūt verba illi⁹ qui condidit decretalē.

b Filiis masculis.nec sufficit ip̄m filios masculos habuisse nisi tpe mortis superstites fuerint.s.e.rainutius.super hoc dic.vt.s.de ꝓba.in p̄tia.in glo.que incipit ingressus.⁊ fuit hec substitutio fid eicommissaria.⁊ de hoc dic vt.s.co. rainucius.

i Cum eis.s.patruis.

k Quibusdam bonis.isti patrui forte aliq̄ possidebāt ō bonis peponis ex institutiōe vel cā legati: vel etiā sine aliq̄ cā:⁊ ideo dicit ita q̄ neutra ps haberet licētiam trāsferēdi in aliam p̄sonā: vel forsitā, ipse rainaldus oia possidebat q: forte remāserūt indiuisa inter peponē ⁊ fratres.vñ dicebant se habere ius in bonis illius.

l Cōpromisit.q: dictū fuit in cōpromisso: vt si oēs interesse non possent duo arbitrarent̄: alias nō posset: sic ⁊ cū plures sint iudices.s.ō offi.de.e. vno delegato z.dic ut ibi.

m Neutra ps. In forma buius arbitrii nō est vis faciēda: q: nihilomin⁹ transferri p̄t bona illa: q: sñe arbitri nō pareī nisi metu pene.C.ō arbi.l.i ⁊ sic non obstāte illo arbitrio tenuit legatū.vt.j.dr̄. Sz illud pōt queri an pena sit ꝓmissa si aliquas de rebus illis legauit auūculis suis: pinde est ac si iter vivos alienasset:⁊ vr̄ q̄ pena cōpromissi ꝓmittat̄.ff.ō v. obli.si ita quis ꝓmiserit decez tibi dabo.§.ea lege.ar.ff.de le. ii.peto.§.vlt. Est tñ ꝺriū.ar.ff. de le.iii.pater.§.fundū.vnde dicit Car.q̄ nō obstāte arbitrio tenuit legatū nec alia alienatio p̄ arbitriū potuit ipediri si pena cōpromissi cōmittat̄ vt dictū est iudex tñ q̄ p̄mo tulit sniam hoc nō putauit: imo credidit q̄ arbitriū ipediret legatū ⁊ heredes:⁊ iō absolvit vt sequēcia docent.

n Res predictas.sup quibus fuerat compromissum: de aliis vero arbitri nihil dicere potuissent.ff.de arbi.non distinguemus.§.de officio.⁊.s.de arbi.cuz dilectus.

o Legitime.videt̄ etiā q̄ naturales filii debent intelligi p̄ hoc verbuz: quia ⁊ ipsi excludunt substitutū: vt si quis sit rogatus restituere hereditatē si sine filiis decesserit: sed si habet naturalē euanescit substitutio.ff.ad trebell. ex facto.§.si quis rogatus.⁊.l.heredibus.in fi.C.de insti.⁊ substi.l.generaliter.in fi.ff. de le.ii.cū pater.§.volo.si dixisset: si decesserit sine liberis: tunc locum habet q̄ ꝺ de naturali: sz exquo addidit de legitimis: intelligendū est tm̄ de nat' ex libero matrimonio: alias nihil operet̄ hec adiectio ltīmis: sz dz operi.ar.ff.de le.i.si quando quis.

p Hedietatē.s.tertie ⁊ quarte quā poterat legare cuius dñium trāsiuit in legatarios adita hereditate: sz si intendisset legare medietatē oium rerū sue ptis quaz medietas ptinebat ad patruū ex testamēto peponis: tūc dñium illaz non trāsisset in legatarios: cū res ille sint patrui:⁊ illud habet locum cū testator rem suā legare intendit: sz legatarius pōt agere cōtra heredē actiōe ex testamēto ad totā rem vel estimatiōem ⁊ nō actiōe in rem: q̄tum ptinet ad casum p̄dictum nō est multum circa hoc curandū: q: rainaldus nō legauit auūculis vltra illas ptes quas poterat legare.nā tertiā ⁊ quartā habebat in bonis patris que faciūt dimidiā totius hereditatis.nā sua pars erat tertia ⁊ quarta:⁊ ipse legauit auūculis medietatē sue ptis.i.tertie ⁊ quarte:⁊ sic non p̄t agere auūculi ꝺ heredē nisi ad medietatē tertie ⁊ q̄rte:⁊ hoc notare voluit.j.vbi dicit.pp qō in reb⁹ predictis ⁊c.vsq3 ꝓnunciauit.ber.

q De rebus p̄dictis.de q̄bus extitit cōpromissū:⁊ pōt intelligi q̄ res ille diuise fuerunt inter.r.⁊ patruos.ber.

r Uni ex patruis.qui forte sol⁹ superat ⁊ alii mortui erāt.vñ fideicōmissuz illi soli qui supstes erat debet̄: quitēpore existentis ꝺditiōis sol⁹ inuenit̄:ei ꝺz i totū p̄stari ⁊ filiis p̄mortuoz nihil debet̄ q̄ sunt mortui ante diē fideicōmissi cendentē.s. añquā ille rainaldus esset mortu⁹.vt.C.de cadu.tol.l.vna.§.si autē aligd.⁊ ar.C.de fideicō.si in p̄sona.⁊.ff.de le.i.cū filiofamilias.in fi.⁊.ff.ad trebel.l.apō §.vtz.⁊ accedit ad hoc q̄ totū ei debeat̄.ff.de cōdi.et demon.si qs legata.§.i.⁊ cū sic legat̄ patruo ⁊ filiis ei⁹: patru⁹ sol⁹ habebit dimidiā:⁊ filii cōiter aliā dimidiā.ff.de vsufruc.accre.si qs ticio.⁊ si alii patrui supessent bene potuit istituere quē voluerit de patruis rōe tertie ⁊ q̄rte: sz fideicōmissū debet̄ oīb⁹ patruis.

s Legauit. Istud vbū ponit̄ ꝓprie ⁊ ipropr̄e: ꝓprie q̄tū ad auūculos q⁹ legauit: ipproprie q̄tū ad patruū ⁊ ei⁹ filios q⁹ nō legauit sz eos istituit heredes vñ infra vocat eos heredes. sic.ff.de of.p̄cōsul.⁊ le.l.ii.vbi dic manūitti tā liberi q̄ p̄ fuit.sic.xxviii.di.p̄sbr̄m. et.j.e.c.v̄.executiōi mādari.⁊ auūculi egert̄ ꝺ ipos tā q̄ ꝺ heredes petētes legata alias nō valuisset testm̄: q: ñ inuenirēt̄ aligs istitut⁹.insti.de le.§.ante heredis institutiōem.nisi dictū cēt si nō valet iure testamēti valeat saltē rōne cuiuslibet vltime volūtatis.C.de codicil.l.vlt'.

t Adiiciens.hoc bene facere potuit testator q: pōt penam imponere heredib⁹

si non parueriṅt voluntati fūc.ſi.inſti.de le.§.pene quoqz noie vlt.§.eſt.ꝛ.C.de bis que cauſa penc.l.vna.dū tamen nō ſit turpe vel inhoneſtum qō teſtator p-ceperit.vt ibi dicitur.ꝛ.ff.de condi.inſti.quidam.ꝛ.C.de inſti.vel ſubſti.repre-hendenda.

a Ad ipſos.ſ.auunculos.

b Uno ex patruis.illo.ſ.q fu-it inſtitut⁹.vñ planius diriſſet patruo adeūte hereditatē pre-dictam.

c Adeunte.Et ſic locū hz le-gati petitio.nā ſi ex teſtamēto nō adeaṫ hereditas deficit le-gatū niſi ſit ita relictū q̄ vent entib⁹ ab inteſtato preſteṫ.ff. de teſta.ſu.ſi nemo.alias ē.§. ſub.l.p̄cedēti.ꝛ.C.de fideicō. Leam quam.

d Petendo.legatū cui ab he-rede petēdū eſt.C.de fideicō. eā quam.ꝛ ſi citra voluntatē he-redis legatarius occupet lega tum teneṫ interdicto quoz le-gatoz ad ipz reſtituēdū bere-di.ff.quoz lega.l.i.i p̄n.tamē poſtq̄ eſt adita hereditas ipo iure dñium rei legate trāſit ad legatariū recta via.ff.de fur.ti tio.ff.de le.i.ſi tibi hō.§.ſi fundus vnde re legata nōdū cōpbēſa datur legatario rei vēdicatio p ipſo legato.C.cōia dle.l.i.ff de cōdi.fur.ſed nec legatarius ꝛ ſic agebaṫ pro legato rei vē-dicatione.

e Pro rata.i.pro dimidia.

f Uenirent.Sed nūquid po tuit ita formari libellus de iu-re peto totalē rem:ꝛ ſi ꝺixe-ris mihi peto penā?ꝛ videtur q̄ non.qz iudiciū nō debet cē in pendenti.ff.de iudi.non quēadmodum.dicūt quidā cōtra ꝛ lex illa loquiṫ in his que pendent extrinſec⁹ nō ex his que in ipſo iudicio agūṫ ꝛ q̄ poſſit ſic foz mari libellus eſt ar.C.locati.cōductozes.qō ſatis pōt cōcedi.ar.hui⁹.c.ꝛ ꝓpter lites dirimendas.

g Quecūqz occaſione.ad hoc agebaṫ actione ex teſtamento ꝛ non rei vendi-catione:quia iſtud erat quaſi fideicommiſſum vniuerſitatis:quia qui rogaṫ re-ſtituere quicquid ad eum peruenit de hereditate rogatus videtur.ff.ad trebel. l.cogi.ꝛ.ll.p̄cedētibus.vnde non tranſit dominiū in fideicōmiſſariuz niſi facta reſtitutione re ꝛ verbo:vel ſaltem verbo.ff.e.reſtituta.ꝛ facta reſtitutione tunc dominiū tranſit in fideicōmiſſariū etiā ſi nondum ſit nactus poſſeſſiōem.ff.ad trebel.facta.Hec eſt differētia inter fideicōmiſſum ſingulare ꝛ vniuerſale quia in ſingulari ſine aliqua reſtitutione tranſit dñiuz in fideicōmiſſariū ſicut i lega tarium.C.cōia dele.l.i.ꝛ.ii.ſecus in fideicōmiſſo vniuerſitatis.ibi nō tranſit ni-ſi facta reſtitutione.vnde iſta alia ñ petebanṫ rei vendicatione:ſed actione ex te ſtamento.

h Aliozbonoz oium.ꝛ hoc fecit iudex propter verba teſtatozis qui dixit q̄ ꝛ ſi patruus ꝛ filii venirent contra legatuz quecunqz ad ipſos ex ſucceſſiōe iſti⁹ poterant peruenire:ꝺcuoluerenṫ ad auūculos.Sed quare non dixit ſimiliter ō rebus legatis ſicut de aliis q̄ ocuenirent ad ipſos auūculos?poteſt reſponderi q̄ de rebus legatis non dixit quia non putabat iudex q̄ res deberent vel poſ-ſent tranſire in alium aliquo modo:ꝛ hoc ꝓpter p̄ceptum arbitroz:vel forte iō non dixit de rebus illis q̄ non putauit iudex q̄ teſtator ſenſerit de rebuſ illis le gatis dum dixit:q̄ bona in quibus ex teſtamēto vel ab inteſtato dicti heredes poſſent ſuccedere ꝺeuenirent ad auūculos quaſi iſta generalia verba non perti nerent ad res de quibus dixerat ſpecialiter.ar.ff.de verb.obli.doli clauſula.nec viſum fuit iudici q̄ eaſdē res voluerit illos auūculos habere cū aliis rebuſ.ar. ff.de pe.ſanctio legū.ꝛ ar.ff.de le.iii.ſi heres meus.§.i.Illa etiā videtur eſſe me lioz rō:qz nulla fuiſſet abſolutio de rebus legatis ſi poſtea cōdemnatio facta fu iſſet in eiſdem ꝛ ſic deluſoria videreṫ ne alia via fiat qō alia via ꝓbeṫ:vez eſt q̄ patruus totū pdere debet:ꝛ ſatis colligitur p hāc lſam alioz bonoz.ꝛ.ſ.ꝺ.ve-rū in portione.quia quicquid patruus potuit capere ex teſtamēto rai.debuit p-dere nō obſtāte arbitrio vt ibi dicit ꝛ illud totū fuit petitū per auunculos ꝛ ex alia cā abſoluit ꝛ ex alia cā condēnauit eoſdez.

i Cōdēnauit eoſdē.ſ.patruū ꝛ filios.ꝛ in hoc.ſ.q̄ filios ꝓdēnauit:ꝛ in alio eti am ꝓnūciatur.i.iudicem male ꝓnunciaſſe.

k Ambe ptes.ſic.ſ.e.rainuci⁹.ꝛ.ſ.de ap.ſi duobus.

l Cōteſtata.Et ita videtur q̄ litis,cōteſta.faciēda ſit coraz iudice appellatiōis Sed cōtra videṫ ꝺicere lex q̄ non ꝺebeat fieri cōteſtatio cum iam ſit facta in p̄-ma cā.C.de tempo.ap.l.vlt.§.illud.ꝛ.ſ.de ap.tuas.Satis poteſt ꝺici q̄ in cau-ſa appellationis fiat cōteſtatio de nouo.ii.q.vi.ſi quis in quacunqz.nec tū ꝺicit ꝓpter hoc fieri ſuper p̄ncipali:quia ſuper alio videtur fieri cōteſtatio q̄ in p̄n-cipali.Primo fuit conteſtatio facta directe ſuper re petita.in cauſa vero appel-lationis ſup ipſa ſnia q̄ ſit iuſta vel iniuſta:ꝛ ſup aliis que addūtur ſup quibus nulla fuit cōteſtatio in p̄ma eā tū altera pte abñte poſſet iudex ꝓcede re ſine litis cōteſt.vt ꝺicit lex predicta.C.de tēp.ap.ꝛ decre.per tua ſ.ō ap.ꝛ.ſ.de renun.veniens.

m Neguit.hoc planū eſt qz in legitima que iure nature debz nullum grauamen nulla cōditio apponi pōt ꝛ pro nō adiecta habeṫ ſi appo-natur.C.de inof.te-ſta qm̄ in prioribus ꝛ in auc.de here.ꝛ ſal.§.p̄mū itaqz.ꝛ.§ ſi quis aūt nō iplēs. col.i.ꝛ.ſ.e.rainuci⁹

n Trebellianicā.ꝛ ita due quarte poſ-ſunt ꝺeduci.de hoc diciṫ.ſ.e.rainutius vbi hoc idē ꝺicitur.

o Portiōes eaſdez.ímo habuit res ipaſ in totuz.nam q̄ꝺiu viuuſ fuit habuit do miniū oium rez.vt aūt habuiſſe portio nes eaſdē in rebus p̄dictis.i.facultatez ꝺeducēdi eaſdē por-tiones in ſinguſ re-bus:qz de ſingulis de bet fieri ōductio ter-tie ꝛ quarte:licet q-dam ōrium ꝺicant: q̄ filius in vna re ſo la ꝺeduceṫ poſſit ter tiā iure nature ꝛ q̄r-tam trebellianicam. ar.C.famil.her.filiū ꝛ.ff.ō le.i.p̄t.ff.ad l.fal.ſi ex pluribus. Sed vez eſt q̄ ō ſin gulis rebus ꝺz fieri ōductio ꝛ illa lex fili um.non ob.quia illud fuit ex voluntate patris ꝛ illa ler poteſt.non ob.quia ibi loquiṫ cum legata erat pars hereditatis.vñ vnū legatuz ceſſent vel illud cōtingit de volūtate legatarii ꝛ heredis.vel ex officio iudicis vt ibi ꝺr.illa ſi ex pluribus.poteſt intelligi q̄n vni plures lega te ſunt tunc ſi ſoluat aliquas integraliter in aliis plenā falcidiā reti-nere pōt per ꝺoli exceptiōem.

p Easqz.ſ.ptes tertiam ꝛ quartam.

q Licet ipſas nō expſſerit.ꝛ non legauit tertiā ꝛ quartā expſſe ꝺicē do de tertia ꝛ quarta:imo ꝺixit de ꝺimidia.vnde ſi recta fiat cōputa tio tantū facit tertia ꝛ quarta q̄tuz ꝺimidia ꝛ ecōuerſo.verbi grā:he reditas ꝺiuiditur in.xii.vncias.inſti.de here.inſtitu.§.hereditas.ſi fi lius ꝺetrahit tertiā iure nature ꝺetrahit.iiii.vncias ꝛ remanent.viii. in quibus vr̄ q̄ teneat fideicōmiſſū ꝛ de illis ꝺetrahiṫ quarta.ſ.ꝺue vn cie.ꝛ ita tertia ꝛ q̄rta faciūt ſex.ꝛ ſic habebat ꝺimidiā toti⁹ hereditat.

r Pronunciauit.ſ.cardinalis.

s Ipſum.ſ.patruum.

t Legati.iiii.ſ.

u Pro rata que ꝺictos.que quiꝺē rata virilis ē.nā ſi vna res pluriḇ⁹ legaṫ quilibet ibi habet virilem:niſi alia mens appareat teſtatoris.ff ꝺe le.i.ſi pluribus.

x In reſiduo p̄fati iudicis.de quo reſiduo abſoluerat p̄oz iudex pa-truū ꝛ filios.nā primuſ iudex in totū abſoluit patruū in legato ꝛ ma-le ſed quo ad filios bñ.ſz cardinalis cōꝺēnauit patruū ꝓ parte.ſ.q̄ ꝺi midia ipſius legati tertie ꝛ quarte ꝓ rata:ꝛ in b infirmauit ſniam p̄o ris iudicis.in reſiduo aūt cōfirmauit:ꝛ hoc totū itellige q̄tū ad lega tū poſſeſſionū q̄ legate fuerūt ō qb⁹ cōpromiſſū fuit.In alia aūt pte ſnie ſtatim ſequiṫ q̄liter ꝓceſſit cardinalis.ibi ceterum ꝛc̄.

x Reſiduo.auūculi petebāt iure legati medietatē bonoz de quibus fuit ꝓpromiſſū.Reſiduū iſtud cōſiſtebat ꝑm inrētiōem p̄oris iudicis in illa medietate a q̄ medietate abſoluit patruū ꝛ filios nō habito re-ſpectu ad teſtamētū peponis ꝛ hoc ꝓpter p̄ceptū arbitroz qō tamē nō impediebat legatū ꝛ cōſiſtit in.xvi.ꝑm cōputatiōem nr̄am ꝛ male ꝓnūciauit in eo q̄ patruū abſoluit in totū ſz q̄tū ad filios bñ ꝓnūci auit.ſz poſtea cardinalis oſtenſo teſtamēto peponis cozrrexit ꝓ,pte ſniam p̄mi iudicis cōꝺēnās patruū ꝓ pte ſua.ſ.in quattuoz ꝛ in reſi-duo.ſ.in.viii.q̄tū ad filios.ꝛ in.iiii.q̄tū ad patruū cōfirmauit.ꝛ tū i ſequēti articulo pdit patru⁹ illa q̄ttuoz ꝓpter penā illo retento.ꝓ.l.fal cidiā ꝛ ſic in vltate in.viii.cōſiſtebat legatū rōne tertie ꝛ q̄rte.alia.viii ptinebāt ad patruū ꝛ filios ex teſtō rainaldi ꝛ bꝫ ꝫ ꝺputatōez p̄dcāz.

y In ſecundo articulo. duo fuerunt articuli.Primus in quo pete-baṫ res legate.Secūs in quo petebāṫ oia q̄ ad patruū ꝛ filios po-terāt puenire ex teſtamēto rainaldi ſi veniret ō legatū auūculo rlictū.

z Male ipz,pnūciſſe,q̄tū ad pſōas filioz male ꝓnūciauit qz nō ve

nerāt ꝺ voluntatē testatoris in aliquo: male etiā ꝓnūciauit ꝺ patruū qꝛ cōdēnauit eū de oibus aliis q̄ puenerāt ad eū ex testamēto peponis qꝛ in his q̄ subiacebāt restitutiōi ipm nō debuit condēnare: sed de his que tm̄ cōtingebāt eū rōne tertie ⁊ quarte ꝓ qua pte cōfirmaī ſnia: ꝓ alia que debebat restitui ei infirmaī. vt j. dī ibi vex ⁊c.

a Cum nihil ꝺ petitis. Et ita hec ē bona rō: qꝛ hic agebaī rei vendicatiōe saltē quo ad legatū. vt. s. dictū est. vñ cū illi nihil possiderēt nō poterāt cōuenīri rei vēdicatione. C. de alie. mu. iud. cā fac. l. vna ⁊. s. de iudi. exaiata. q̄ fic agereī pz ex eo q̄ dicit q̄ patruꝰ fuit cōfessus se possiōre: qꝛ in reali actiōe q̄rēdū an possideat qs vel non. ff. de rei ven. qui petitozio. ⁊ l. officiū. ⁊ si dixerit se nō possidere cum possideat ⁊ hoc probet: trāsferī possessio in actorē q̄uis ñ ꝓbet rem suā cē. ff. e l. in rez actio. ⁊ quia nōdū adiuerāt heredītatē nō poterāt cōueniri: ⁊ ante lit. con test. hoc ꝺz queri: ne deluſoziū sit iudiciū vt hic patet.

b Habebat. rōne illi⁹ institutionis quā fecit. r. de ipso.

c Bōis illis. s. i aliis bonis ⁊ rebus exceptis rebus legatis. vel posset intelligi de omnibus.

d Jn bonis eiusdem. in singulis enim rebus habuit tertiam ⁊ quartam. vt dixi.

e Jn qb⁹ ei⁹ institutio. ergo videī q̄ in sola tertia ⁊ quarta teneat īstitutio qꝺ falsū est imo tenet in oibus. C. ad. l. fal. irritū. sed dicīt i eis tenere qꝛ in eis pōt institut⁹ patruus grauari: in eo vꝺ q̄ subiacet restitutiōi grauari nō pōt: imo illud deducīt tanq̄ es alienū: residuū vero diuidīt inter patruū ⁊ filios eius: fideicōmissū eni hereditatis ex testamēto peponis soli patruo debebaī: nō aūt eius filiis: rainald⁹ aūt instituit patruū cui hereditatē peponis restituere tenebaī: cū illud qꝺ est patruo restituēdū ex testō peponis illud habet p̄cipuū: ⁊ illud p̄mo deducīt sicut es alienū. vt in. l. p̄dicta irritū. Jn quo aūt adiectio pene nō tenuit: illud aūt qꝺ rainaldus restituere nō tenebaī: ⁊ in quo grauari nō potuit: qꝺ est tertia ⁊ quarta: illud diuidīt inter patruū ⁊ filios eius: quos rainaldus instituit sibi heredes. ar. C. ad. l. fal. q̄ q̄. ⁊ in hoc solo. s. tertia ⁊ quarta tenuit adiectio pene. vt hic dicit.

f Pro rata eoſdē. q. d. ꝓ qua parte legatū cōtingit quēlibet de aunculis ꝓ ea pte quēlibet cōtingit illud qꝺ pene cā admīt illi patruo qꝛ patruus noluit parere testatozi dādo legatū auūculis ideo pdere ꝺz illud qꝺ capere poterat ex testō rainaldi. vel dic pro rata. i. ꝓ medietate tertie vel quarte ptis bonoꝝ rainaldi in quibus fuit institut⁹: quā medietatē amittit patruus qꝛ ꝺixit legato: vt hic dicīt: ⁊ istā medietatē restituit patruus tanq̄ legatum.

g Legato. qꝺ amittit patruus noie pene. i. vno retento. Jtem amittit alias. xii. vncias.

h Jn residuo. Illud residuū pōt intelligi dupliciter. quo ad bona peponis q̄tū ad patruū: qꝛ in illis cōdēnatio iudicis nō tenuit que cōtinebāt patruū per restitutiōem ex testō peponis: in quibus nullā penā potuit imponere rainaldus: ⁊ iō absoluīt patruus. Jtē quo ad bona rainaldi q̄tū ad filios quos rainaldus instituit: ⁊ qꝛ nō venerāt contra voluntatem testatozis ⁊ nihil inuenti sunt possidere de rebus petitis condēnari non debuerunt. vnde absoluti fuerunt ꝓ cardinalez.

i Saluo. nihilominus ei. s. patruo.

k Beneficio legis falcidie. Jstud est ita intelligendū: patruus id q̄ sibi restituendū est: ꝑmo vt es alienū vt dixī deducit de rebus illis de quibus cōpromissū fuit que cōtinebūtur in ꝑmo articulo: de residuo qꝺ est tertia ⁊ quarta tenetur prestare legata: ⁊ de illis detrabit quartā trebellianicā per legez falcidiā. C. ad. l. fal. imponēda. ⁊. l. irritū. ⁊. l q̄ q̄. ⁊. ff. ad. l. fal. qꝺ de bonis. §. cuz fidei. ⁊. C. de bo. auc̄. iudi. poſ. l. i deducet aūt falcidiā de rebus legatis. Et forte intellexit cardinalis q̄ deducet etiā de aliis que causa pene adimunt eidem quia illa lega

ta sunt illis auūculis. Sed fieret eis cōtrouersia de alio relicto ⁊ ideo forte dixit j. de falcidia que inducitur cōtra volūtatē testatozis. Sed hoc nō est verum: qꝛ id qꝺ pene cā accreuit nō incidit in. l. fal. ff. ad. l. fal. cum pater. in fi. ⁊. le. se. arg. op. ⁊ quod ꝓuisū est ad penā non debet trahi ad gratiā. s. de trāslat. inter corporalia.

l Restitutiōe. i. p̄statione.

m Legitimū. qꝺ dī tp̄s anni hoc tempus cōputandū est a iussu iudicis. Si aūt infra illud tēpus nō paruerit tūc non pōt vti beneficio falcidie imo pdit omnia excepto illo: qꝺ sibi ꝺbet ex fideicōmisso. i auc̄ de here. ⁊ falci. §. illud quoq; colla. i.

n Jnuentariū. aliter eni bñficio legis falci. vti nō potest. vt dicit auc̄. de here. ⁊ falci. §. si vero non fecerit inuentariuz.

o Cōtra volūtatē testatozis. hoc ideo dicit: qꝛ cōtra volūtatē testatozis videī hic retineri falcidia de rebus spāliter legatis: qꝛ illas voluit testator oīno prestare illis auunculis ita q̄ nulla ꝺdictio fieret eis. vnde ꝺ eius volūtatē falcidia retinetur ⁊ tamē retineī nihilomin⁹ qꝛ ꝺ volūtatē testatozis inducīt falcidia. ff. ad. l. fal. ticia. §. i aliis rebus que cā pene auferunt si vex est q̄ quarta retineatur inducīt contra volūtatem testatozis: sed nō videī q̄ quartā retineat in his que causa pene auferūtur. vt dixi. s. in notula istud est ⁊c. Nam testator cā pene oia voluit auūculis prestari. inducīt ergo falcidia cōtra volūtatē defuncti. C. ad l. fal. si vt allegas. ⁊. l. penul. ⁊ ff. eo. ti. qꝺ de bonis. §. vlt. Ꝺo die vero falcidia nō pōt induci cōtra voluntatē testatozis exp̄ssā si testator cert⁹ de quātitate patrimonii sui hoc ꝓhibeat. in auc̄. de here. ⁊ falci. §. si vero expreſsū. sed contra tacitā bene inducitur. vt bene dicunt leges predicte. si vt allegas ⁊ sequentes. ber.

p Johannes. piis locis. in quibus sufficit minus legitima voluntas. s. eo. c. cum esses. ⁊. c. relatum.

q Jn suis bonis. propriis. s. quia de rebus ecclesie nihil posset legare. s. eo. c. qꝛ nos.

r Mādatum. Mādatū suscipere nemo cogīt. susceptū vero necesse est adimpleri. ff. cōmo. in cōmodato. §. sicut. ff. mā. si qs alicui. §. qui mandatū. C. ꝺ ꝓcu. inuitus. ff. de arbi. l. iii. §. i. ber.

s Per dioceſanū. sic intellige. s. eo. si beres. ⁊. c. tua nobis. vbi de hoc. b.

t Nec bis. canonica portio. portio ista diuersimode deducīt ſm varias consuetudies locoꝝ. j. ꝺ sepul. certificari. ⁊. s. eo. fgsisti. q̄ñq; ē tertia ⁊ q̄ñq; media. j. de sepul. c. i. ⁊. ii. ⁊. x. q. i. ꝺ bis. ⁊. c. ātiq̄s. ⁊. c. ꝺcernim⁹. ⁊ q̄ñq; q̄rta. j. de sepul. cū super.

u Jn fraudem. tunc nō ꝓdesset. s. eo. officii.

x Deduci. hoc dictum est ꝓpter reuerētiā diuinū cultus: multa eni ꝓpter religionē cōmitti solent. nā summa est ratio que ꝓ religione facit. ff. de reli. ⁊ sūpt. func. sunt p̄sone. in fi. vnde in casu isto minus legitima volūtas sufficit. s. eo. cuz esses. ⁊. c. relatū. sic ⁊ in bis que ad pias causas reliquūī cessat falcidia. C. ad. l. fal. auc̄. si mulier. ⁊ in auc̄. de eccle. titu. §. sin aūt. col. ix. vnde sumptū est auc̄. p̄ dictū si mulier. ⁊ sic cessat falcidia in testō militī ꝓuilegio militari. C. ꝺ testa. mi. in testō. C. ad. l. falci. in testamēto. Jtem cessat deductio istius partis in equis ⁊ armis fauore terre sancte. j. de sepul. in nostra. Et hoc idē qꝺ hic dicīt habeī j. de ver. sig. ex parte.

y Sed hoc. intuitu p̄sone. sic. s. ti. ꝑ. quia nos.

z Sanctificenī. i. sancta ab oibus deputētur. s. de re. ꝓmu. mancipia. xii. q. ii. de laicis. ⁊. q. iii. quicunq; ala.

a Tradantur. Jntellige hoc cū non habēt cōsanguineos qui eis ab intestato succedāt. illi eni admitterētur ⁊ nō ecclesia. xii. q. vlt. c. vlt. ⁊. q. iii. quicunq; ⁊ in auc̄. de eccle. titu. §. si quis ep̄us. col. ix⁹.

b Sancto cōcilio. moriētiū. Prelatus de oibus tam ante ꝓmotiōem q̄ post acquisitis intuitu p̄sone liberā habet ptātem. s. c. ꝑi. ⁊. s. de testa. qꝛ nos ⁊. xii. q. iii. quicūq; ⁊. q. v. fixū. in auc̄. de eccle. titu. col. ix. §. interdicimus. Si vero decedat intestat⁹ si sūt distincte res eius cōsanguinei succedūt sibi. xii. q. i. sūt manifeste. Si vero res ꝓlati sūt ꝓmixte cū rebus ecclesie tunc distingue: qꝛ aut dubitatur aut habuit ꝓpriū aut certū est q̄ habuit. Si dubitēī semp ꝓ ecclia est p̄sumēdū: ⁊ totū vendicabit ecclesia. ar. xii. q. iii. gcunq; ff. de re. du. ciuibus sic in vxore. ff. de dona. inter vi. ⁊ vx. quintus muti⁹. ⁊. C. eo. ti. etiā. Si vero certū est q̄ aliqd habuit sed nesciī quātū obtinet hui⁹. c. distinctio: nec īmerito: qꝛ nullus heres nobis ꝓximior est q̄ qui nos deo sociauit. j. de pe. p̄sbyteri licet

cõtradicere videatur.xii.q.iiii.c.i.vbi dicit q̃ si sit dubiũ q̃ equa debeat fieri distributio inter eccliã ⁊ heredes sacerdotis: sed dic q̃ in alio casu loquit̃ hoc.c q̃ illud.hoc.c.intelligit̃ de illis p̃sbyteris qui ex seruis facti sũt p̃sbyteri q̃ò vi tur verius.vt dicit lau. Non credo q̃ hodie haberet locũ talis diuisio: imo credo q̃ si aliquid haberet intuitu p̃sone q̃ cõsanguinei ei succedũt ab intestato: si cõsanguineos nõ haberet tũc eccliã dei succeder̃et.xii.q.vl. c.vlt.⁊.j.c.prox.

a Preter diuinũ.ar.q̃ p̃son⁹ põt tenere opas spũales in libro quẽ mumittit ad clericatum.ar.s̃.de ser.nõ oz.null⁹.lii ii.di.frequens.ala.

b Idonei.puta heretici. xxiii.q.ii.sanc̃ pfertur.j.de here. si quis eps.

c Cum dilect⁹.participationẽ.ꝓpter hoc non fuit monachus nec etiaz stetit in habitu monachali vt apparet ex antiqua cũ hoc nõ sufficiat ad monachatum.

d Se ⁊ sua.⁊ postmodũ i extremis agens cõfitebat publice q̃ non poterat facere testm̃ q: se ⁊ sua cõtulerat monasterio ⁊ ꝟ vltimũ ꝓbauit abbas p testes: p̃mũ articulũ nõ ꝓbauit nisi p vnicũ testẽ q̃ò nõ sufficit.

e Vltimã.q.d. si hec v̈ba, nõ expresse hoc dicãt tamẽ tacite vim obtinent vltime voluntatis.ber.

f Monasterio.p hãc ꝓbationẽ obtinebit abbas. si eps non ꝓbauerit archiep̃s yteruz v̈ba ista alienata mẽte dixisse. nec intelligas q̃ ex his verbis ꝓbat̃ dictũ archip̃s yteruz fuisse oblatũ dicto monasterio cũ suis rebus sine monachũ fuisse sed ꝓbauit q̃ voluit sua bona ad monasteriũ pueniss̃e: ⁊ quelibet verba p que declarat̃ intẽtio testantis sufficere videñ ff.de fun.in.⁊ instau.l.cũ dela tiõis.§.asinã.ad fi.⁊.ff.ò sup. le.l.labeo.ad fi.nemo enĩ estimand⁹ est dixisse q̃ nõ mente cogitauerit.ber.

g Cõtulerat monasterio. vñ extunc cessat eius iudiciũ. xix q.vlt.auc̃.si qua mulier.

b Testis.vn⁹ testis sol⁹ ñ sufficit ad ꝓbatiõem.s̃.de testi.lz vniuersis.iiii.q.iii.§.iurisiurãdi.tamẽ si alie p̃sumptiões adsint sufficit.vt ħ dicitur.⁊.s̃.de testi.p̃terea.⁊.s̃.de presump.litteris.⁊.c.iii.sed non videñ sufficere huiusmodi admincula ad probãdũ intentiõem abbatis.s.q̃ dictus archip̃sbyter monasterio obtulit se ⁊ sua: cũ littera dicit non tanq̃ sufficienter ꝓbãtes sed adminiculãtes ⁊c̃.vnde non debuit admitti eps ad probandũ q̃ archip̃sbyter fuisset mẽte alienat⁹ qñ in extremis agens dicebat q̃ non põt facere testamentum: vel dic q̃ ista admincula sufficiũt cuz vnico teste ⁊ ideo audiri dz eps ad probãdum q̃ iste archip̃sbyter erat furiosus cum verba illa expressit quo ꝓbato solus testis remanet.⁊ sic obtinebit eps alias succũberet: q: si obtulit se ꝓbaturum p̃dicta mos ei gerendus fuit.ff.de proba.circa cum.ber.

i Confitẽtem.videt̃ q̃ talis cõfessio deberet sufficere ad hoc vt testatus decess̃isse dicat̃ licet nullũ aliud testamẽtũ restaret vel appareret.ff.de donat. ex hac scriptura vbi oino statur verbis testãtis: quare ergo requirit̃ hic alia probatio responderi potest q̃ lex illa loquitur in eo casu qñ per talia verba aliquis exp̃mit vltimã voluntatẽ alias talibus verbis nõ est credendum nisi hoc iurasset i testamẽto.C.de proba.auc̃.hoc obtinet.⁊ tunc heredes necesse habẽt stare illi voluntati.C.de fideicõ.auc̃.amplius.hoc vin.Scriptura illi⁹ legis soleniter facta fuit dum viuebat testator qui fecit testamẽtũ: ⁊ ille archip̃sbyter dũ viuebat nullã fecit scripturã de verbis illis ⁊ iõ post mortem illa cõfessio dz probari per testes prout abbas dicebat in sua petitiõe ad hoc vt sufficeret vnus testis.b.

k Probantes.s.q̃ non obtulit se ⁊ sua.ber.

l Compotẽ.hoc ideo dicit q̃ furiosus nõ potest facere testamẽtũ.C.qui testa. fa.pos.furiosum.⁊ ita eps ille probabit istã negatiuã.⁊ hoc est q: habet in se implicitam affirmatiuã.banc.s.q̃ tunc erat furiosus.sic.s̃.de renũ.sup hoc.⁊.C. de codicil.nec codicillos.⁊.ff.de condi.insti.quidã.ff.de proba.si filiusfamilias Contra.iii.q.ix.indicas.sz ibi archieps tenebat̃ probare eps sz ille fuisse sane mẽtis.q: constabat illũ prius fuisse furiosum.t.

m Vltimã volũtatẽ.testamentũ eni hois tãtum morte cõfirmat̃ ⁊ immobile pseuerat post mortẽ.j.ò cele.mis.cũ marthe.⁊.xiii.q.ii.vltima voluntas.⁊.C.de sacrosanc.ec.l.i.lau.

n Restitutiõem bonoꝝ.si intelligas donatiõem hãc factã de bonis ecclesiasticis de quibus intelligẽdum est certe illa donare non potuit s̃.de testa.cum in officiis.⁊.c.q: nos.si.ò primonialib⁹ i istis nihil iuris hũit eps Dicas q̃ de ꝓpriis siue primonialibus hoc est intelligendũ ⁊ loquit̃ in eo casu: cuz nõ appareret heres.xii.q.vlt.c.vlt.⁊ in auc̃.de eccle.ti.§. si quis eps.col.ix.ecclesia enĩ est ꝓpr⁹ heres.j.de pe.p̃sbyteri si.s̃.c.c.i.io.

o Impetitiõe. Sz numquid episcopus dixit sibi ins: ergo ò buit cadẽ a iure suo Sz hoc nõ dz redũdare in dãnuz ecclesie.xvi.q.vi.si eps.imo verius dicas q̃ pena illius cõstituti onis: si quis in tãtaz C. vñvi. nõ hz locuz in bonis iacẽtis hereditatis.vnde legatarius qui legatum auc̃te sua capit ante aditã hereditatẽ nõ punit̃ in alio nisi q: restituit possessiõez ff.quoꝝ lega.l.i.rñ. i.secus ẽ si post aditã hereditatez.C.de le.nõ dubium.

p Silentiũ. si p̃mo sana mente sua obtulit deo nonne ꝟbz papa tueri suã donatiõem inter vinos licet in morte nõ fuerit sane mẽtis cum adhuc in eodem ꝓposito intelligat̃ durare.j.de baptis.⁊ eius esse.maiores.ad fi. Preterea cum ille q ab intestato debz succedere immensã do

sit: sup impetitiõe monasterii perpetuũ ei silẽtiuz imponat̃: ⁊ compellat̃ restituere mõasterio quecũq̃ de bonis ipsi⁹ archipresbyteri uel etiã mõasterii occupauit. Si uero legitime ꝓbauerit archipresbyteruz que super ultima uolũtate premissa sunt alienata mẽte dixisse: ad faciendã ei nomĩe parrochialis ecclesie cuius ipse administrationem gesserat duz virisset: restitutionem⁹ bonorũ que ipsius archipresbyteri fuerant: monasterium condemnetur: cum idez archipresbyter ab intestato decesse rit: ipsiq̃ monasterio super impetitione⁹ episcopi silentium⁹ imponatur.

De sepulturis.

Leo.iii.

Nos instituta maiorum patrum considerantes statuimus vnũquenq̃ in maiorum suorum⁹ sepulchris iacere ut patriarcharum⁹ exit⁹ docet: nulli tñ negam⁹ ꝓpriã⁹ eligere sepulturam ⁊ etiam alienam dominus enim ⁊ magister alienam⁹ elegit ut ꝓpriã. Sed q: dign⁹ ẽ operarius mercede sua: tertiam⁹ ptẽ sui iudicii⁹ illi ecclesie dari cẽsemus: in qua celesti pabulo⁹ refici ꝓsueuit: ut iuxta apostolũ: sint cõsolationũ⁹ socii: ut fuerũt passionũ: ⁊ sic demum vbicũq̃ libitũ fuerit eligat sepultu ram: aliter ne fiat auc.dñi nr̃i qui p propbetã locut⁹ est dicens: ne transgrediaris⁹ termios ãtiquos: quos posuerũt prẽs tui: sub anathematis viculo detestamur: ⁊ ꝓtradicimus.

Leo papa omnibus fidelibus per dardaniam constitutis.

natõem defuncti reuocat nõ in totũ reuocat sed q̃tũ ad quartã sufficiat.C.de inoffi.do.l.i.s̃.ti.pr.rainuti⁹.imo i vita sua oĩa donare potuit.s̃.c.c.i.So.abbas non ꝓbauit donatiõem factã fuisse iter vinos nisi p vnũ testem ⁊ alii qui probabãt illã quã expressit in vltima voluntate dũ ageret in extremis nõ probãt oblatiõem inter vinos. Illa ãt obiectio de inofficiosa donatione non habet hic locum: quia querela de inofficiosa donatiõe nõ datur nisi illis gbus aliquid relinqui necesse est.C.de inoffici.do.si totas.sed ecclesie sacerdotes nõ tenẽtur aliquid legare de suis propriis nisi velint.lau.

q Nos instituta.suoꝝ: ⁊ ita logtur de indigenis.

r Patriarchaꝝ.q i sepultur⁹ patrũ suoꝝ sũt sepulti.xiii.q.ii.§.ioseph

s Propriã eligere. Et sic vr̃ q̃ glibet adultus ⁊ discret⁹ possit sibi eligere sepulturã vbi voluerit.ar.j.eo.in nr̃a.hoc veꝝ est.dũ tñ eligit locũ magis religiosũ.j.e.fraternitatẽ.vbi de hoc.⁊.j.eo.c.pr.ar.

t Alienã elegit.q: natus in bethleem nutrit⁹ in nazareth: sepult⁹ fuit in hierusalem in sepulchro ioseph.tan.

u Tertiã ptẽ.in sequẽti.c.dr̃ de medietate.j.eo.cũ sup.dr̃ de quarta. hec diuersitas siue ꝓprietas determinat̃ ꝟm diuersas cõsuetudines locoꝝ.j.eo.certificari.

x Judicii.s.q̃ relinquit huic ecclesie in qua eligit sepulturã: ⁊ nõ de relictis aliis locis: vt.j.eo.in nostra.

y Pabulo.pabulũ celeste exposuit. Alia.i. doctrinã secretoꝝ fidei: vt solida cibaria. Pabulũ.n.dr̃ p̃dicatio v̈bi dei.s̃.de of.ozdi.iter cetera

z Cõsolationũ.ad quẽ spectat on⁹ ⁊ emolumẽtũ.xii.q.ii.ecclesiastic̃ ⁊.c.charitatẽ.xiii.q.i.§.i.ala.⁊.xvi.q.vi.de lapsis.⁊.ff.de re.iur.ħ naturã.circa p̃n.ti.

a Trãsgrediaris.trãsgreditur gs terminos ꝓximi sui cum gs par-

rochianū alterius admittit ad sepulturā. vt hic. Item cū alterius subditū excōicat vel interdicat. ix. q. ii. c. i. ⁊. ii. Tertio cum euellet termios possessionum vicini sui. lxxxvi. di. tanta nequitia. Quarto cuz predicat ꝓriū fidei. xxiiii. q. iii. transferunt. Item cum alterius parrochianū recipit ad pniaz. ō pe. di. vi. placuit. j. de pe. ⁊ remissio. ois vtriusqz vincen.

a RElatū. monasterio. Vr. qui debet eligere locum religiosuz ad sepulturā.

b In vita. in egritudine tamē de qua ō cedit alioquin nil datur ecclesie prochiali. j. eo. de bis. vin.

c Decreuerit. supple ecclesiis nisi reliquatur i ornamēt' ecclesie ⁊ sine fraude: ⁊ tē nihil detrahitur. s. de testa. c. vlt. aut si reliquerit pauperibus vel cōsanguineis pro remedio anime sue nihil ōtrahitur ide. vt dixit Hla. vin. Item de armis ⁊ etiā equis ꝑ subsidio terre sancte relictis nihil detrahit. j. eo. in nostra.

d Medietatē. super hoc standū est ꝓsuetudini loci. j. e. certificari.

e Ecclesie. s. apud quā fidei sacramenta recepit sic intelligit Gratian⁹ hoc. c. xiii. q. ii. §. sed ⁊ aliō in fi.

f FRaternitatez. ex antiquo. s eo. c. i.

g Religiosoꝝ. xiii. q. ii. vbicūqz. ⁊. c. placuit.

h Frequētius. hec est ratio quare potiꝰ sepeliunt' hoies i locis religiosis: qz frequētius ibi diuina officia celebrant'. Sz nōne tm valet generalis oratio quātum specialis: ita de conse. di. v. non mediocriter. illa est cā quia spūs sanctus ad mensurā nō datur. de conse. dist. iiii. queris. sed ꝓsumptio est qz plus prosit spālis oratio ꝙ generalis: ⁊ quidē bonoꝝ amplius videtur deferri illis pro quibus spālis fit oratio.

i Parentum. xiii. q. ii. ebron. §. ioseph.

k Ad nouā ⁊ minus religiosa. Ex hoc. c. pz qz q vult eligere sibi sepulturā suā relicta dz eligere magis religiosam. ar. s. e. c. px. In hac opinione fuit. t. h. ⁊ ala. ⁊ mihi hoc idē videt'. ⁊ facit ad hoc. xiii. q. ii. vbicūqz. ⁊ est simile: q enī de vna religiōe trāsit ad aliā ad strictiorem trāsire dz. j. de regu. sane. ⁊. c. licet. Alii dicunt vt lau. ⁊ vin. ⁊ io. qz liberū ē vnicuiqz sibi eligere sepulturā etiā ad locū minus religiosū. ar. j. eo. in nostra. ⁊ si qua ōria inueniāt intelligātur cū electus fuit' vel cuz temeritate vel ex contēptu trāsiuit vel cū debitā portionē non relingt suę ecclesie ⁊ sic intelligunt illud. c. pmā opiniōem ꝑfero. ⁊ qō dic'. j. c. in nostra. ñ ōdicit: qz illud cōtingit ꝓpter ꝓuilegiū qō habent illi hospitalarii ⁊ tēplarii vt liberū sit cuicūqz apud eos eligere sepulturam vt ibi patet: sicut ⁊ ꝓdicatores habēt idē ꝓuilegiū: aliaſ nō possent illos recipere ad sepulturā.

l Preiudicat. qm min⁹ legitima volūtas defuncti defendi nō dz. ff. ō condi. insti. filius quidā. ⁊. xii. q. v. c. i. ⁊. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. at si qs. §. hec actio. qñqz tm minus legitima volūtas ꝙtū ad solēnitatē testiū defendit'. puta in relictis piis locis. s. de testa. relatum. ⁊. c. precedēti.

m Corpus. sic. j. e. eū liberū. ⁊ oblatiōes quas ipsius occasiōe habuerunt. j. e. ti. in nostra. ⁊ in. c. cum libeꝝ. t.

n DE bis. decedāt. qz tunc donatio cā mortis cōfirmat'. ff. de do. causa mor. nō videt'. Et est ar. qz nōlz alicui in morte qō i vita nō liceret. ar. s. de testa. ad ꝟ. nec mirz: qz pōt qui sanꝰ est oīa bona sua cōsumere in morte tm non pōt filios vel nepotes suos ꝓterire. insti. de inof. testa. ⁊ ō exhe. liber. per totū. Tm ⁊ sic intelliges. s. de testa. rainutius. De tertia clare ⁊ adelasie que donata vel vendita fuerūt in morte. vnde nō potuit alterrocha ōfraudari sua legitima: alias in sanitate poterat defraudari. vt hic dicit. in fi. b.

dine ipsa ad religionez transeāt: dū modo de egritudine illa decedant" de bonis suis ipsis ecclesiis a qbꝰ° assūpti fuerint: canonica debet portio exhiberi. Si vero ad religiosa loca se in sanitate transtulerint': de bis que locis ipsis conferent: cogi non possunt: aliquid prescriptis ecclesijs ipartiri: quia liberum est eis tūc bōa sua nō solū religiosis: sz etiā qbuslibet priuatis' cōferre ꝑsonis.

I Dem.

EX parte canonicoꝝ obrigen'. nobis est intimatuz: qꝑ prior de insula quendam parrochianum' suū post' appellationē ad nos factā i suā ecclesia sepeliuit: ⁊ i fra. Mdāda mꝰ: quatenꝰ prefatū priorē ꝓpellas ut memoratis cānonicis ꝑdicti parrochiani corpus restituat: ⁊ exinde amicabilit' cōueniat" cū eisdem.

I Dem̄ decano et magistro. r. ravenaten̄.

CUm liberū sit: ⁊ ifra. Ad audientiā nostraz puenit ex' conquestione abbatis et fratrum sancti martini laudon̄. qꝑ cū presbyter quidam corpus cuiusdam mulieris: ꝑ ut in ultima voluntate disposuit': ad eandez ecclesiaz sepeliendū deferret: mōachi sancti vincētij laudon̄. corpus ipsius violenter rapere ⁊ in ecclesia sua sepelire minime dubitarunt: et infra. Mandamus: quatenus si ita esse inueneritis: prefatos monachos cōpellatis: ut ossa prefate mulieris: ⁊ beneficia' que occasione sepulture ipsius recepisse' noscuntur: memoratis fratribus cuz integritate restituant: ⁊ decetero talia non presumant.

Tacius. iii.

o A quibus. assumpti. Ecce iste audit diuina officia in hac ecclesia: ⁊ in alia bz sepulturaz ⁊ sui maiores abātiqs tpibus elegerūt aliā sepulturā: ⁊ i tertia eligat sepulturā: q̄ ista ecclesiaꝝ habebit canonicā portiōem: ⁊ ñ. dividere debēt illam canonicā portiōem. ar. s. eo. c. i. ⁊. s. de testa. relatū. i fi. nisi cōsuetudo repugnet. arg. j. e. c. certificari. ⁊. c. de vxore. i fi. ⁊. j. de deci. cū sint hoies. ⁊. j. ti. ꝑx. c. vlt. T. ⁊ H. dixerūt ⁊ melius: qꝑ illa ecclesia in q̄ est sua sepultura dz habere canonicam portiōem: ⁊ nō illa in q̄ audit diuina. nulla enī iniuria facta est ei rōe sepulture i alia ecclesia: qz nō dr derelicta nec offensa: nec ex tali electiōe iust acgrit' illi. ber. Itē qd si in vna ecclesia ꝓcepit sacra ⁊ in' alia ē sua canōica sepultura: q̄ illarū bz canonicā portiōem? ⁊ ñ. eodē mō dividere debēt illam canonicā portiōem. ar. s. e. c. i ⁊. ii. ⁊ ar. ad hoc. s. de testa. relatū. in fi. nisi ꝓsuetudo repugnet. ar. j. eo. certificari. ⁊. c. ō vxore. ⁊. j. de deci. cū sint hoies Si tū sua eccl'ia solebat aliqd ꝓcipere de iudicio sui parrochiani cū sepeliebat' in illa: ecclesia in qua parentes isti⁹ qui in alia sepulturā elegit ꝑ rata eius qō solebat accipere accipiet de canonica portione que habitur parrochiali ecclesie. hoc no. p. b. xiii. q. ii. §. si aliud in summa ipsius. Alii dicunt ꝓriū. s. qꝑ ecclesia in' qua ꝓsuevit sepeliri nihil dz habere: sz parrochialis in qua cōsuevit audire diuina: qō mihi nō vidētur. ber.

p Trāstulerint. se ⁊ sua credēdo: qō pz per ꝓncipiū. c. si autē corpus suū tātū traderet sepeliendū post mortē ⁊ relinquat ei aliquid: de hoc dz dare legimā que est tertia vel quarta vl' medietas ꝑm cōsuetudinē locoꝝ. j. e. c. certificari.

q Priuatis. honestis tamē. lxxxvi. di. donare. ⁊ non hereticis. C. de apo. l. hi q ⁊. j. e. de here. si quis eps. ⁊. c. se. t.

r EXpte. parrochianū. Iste parrochianus nō elegerat sepulturā apud ecclesiā dicti prioris: vel fuit dolo inductus: vel fuit infra legitimos annos ⁊ ideo corpus illius debet restitui cum bonis ꝓceptis occasione illius: alias tantū quartā vel tertiā vel medietatē ꝑm cōsuetudinē loci. j. e. in nra. ⁊. j. e. certificari. ⁊ qō dicit' de ap. idē esset sine aliqua ap. vnde supple maxime. t.

s Post appellatiōem. ar. ō. C. de sepul. vio. l. si. ⁊ auc. itē qui domuz. ⁊ in auc. vt cum de ap. cog. §. pe. col. viii. ⁊ in auc. vt defuncti seu. fune. defunc. non iniuri. a credito. circa pn. coll. v. So. hic fuit appellatū ne prior inuaderet ius canonico rū: in ꝓriis aūt nō recipit' appellatio ne corpa sepeliāt': ⁊ ita nō ꝓdicūt: qz diuersimode loquūtur. t.

t Exinde. i. de ceteris que obuenerūt occasione illius corporis.

u Cōueniat. alias tenet' ea restituere. j. e. ꝑx. ⁊. c. in nostra.

x CUm libeꝝ. disposuit. ⁊ sic mulier ista elegit sepulturā apud ecclesiā sancti martini qui erāt magis religiosa q̄ ecclesia sancti' vincētii: cuius erat mulier ista parrochiana: alias nō poterat ibi eligere sepulturā sua relicta. s. e. fraternitatē. vel forsitan nō erat eoꝝ parrochiana: qō verius puto ex eo qꝑ papa nō reseruat eis canonicā portiōem.

y Bñficia. i. oblatiōes ⁊ qcquid ppꝫ ꝓceperūt. sic. s. e. ex pte. ⁊. j. eo. in nra. ⁊ agūt isti ad repetēdū corpꝰ ⁊ bñficia ista cōditione ex canone isto. ⁊. s. e. fraternitatē. ⁊. c. ex pte. vbi enī iure nouo obligatio iducit': nec cauet' ibi q̄ genere actionis agēdū sit: agēdū ē ꝓditione ex illo canone. vel. l. ff. de condi. ex lege. l. vna.

z Recepisse. vel q̄ de iure ꝓcipere potuerūt sicut ꝓtingit de violēto possessore. s. de resti. spo. grauis. ⁊. C. vñ vi. si de possessiōe. ff. de peti. here. l. i. in fi.

a De vxore.equalé ar.ō.xiii.q.ii.quos deus cōiunxit.ꝛ.c.vnaqueqꝫ.So. illud intelligit ſm iſtud: vel ſic iſtud locū bz cū mulier eligit ſibi ſepulturā ſi vero nō eligat locū habet qō dicit ibi.ar.C.de digni.li.xii.mulieres.ff.ad municipa.filiu.i.rñ.ꝛ.l.vlt.ꝛ.l.ſe.

b Ad lege viri.vt.vii.q.i.ſicut.ꝛ.C.de dona.ante nup.qō ſponſe.ꝛ.ff.de dona.inter vi.ꝛ vx.ſic vxori.§.vl.ꝛ.l.ſe.

c Diffinitū.ꝛ bz nō ſit diffinitum videt tñ qꝫ filio poſſit eligere ſepulturā qꝛ pōt ei facer teſtamētū inſti.de pub. ſubſt. §.igit.qō pōt cōcedi dūmodo ꝛ ipe ſibi eligat ſepulturā tam cōſuetudini loci relinquēdum eſt.vt hic dicitur.

d Cōſuetudini.ſi cōſuetudo non repugnat ſepeliunt in ſepulchro maiorꝫ ſuorꝫ.ar.j.eo.in noſtra.in fi.

e Bz ſup.de teſtō.i.ō his que teſtator relinquit.p ſua aīa iure legati illi eccleſie in q̄ eligit ſepulturā:ꝛ ō oblatiōi bꝰ q̄rta portio relinq̄t illi eccleſie a q̄ corpa mortuorꝫ aſſumūtur.j.eo.c.pr.ꝛ.c.in noſtra.

f Quarta.vel medietas ſeu tertia pars ſm loci cōſuetudinē.j.eo.c.pr. Iſta quarta ſemper debet deduci niſi in caſu.j e.in noſtra.ꝛ in caſibus.ſ.ō teſta.c.vlt. Et eſt ar.qꝫ maior eccleſia cathedralis non ſit magis religioſa q̄ monaſteria bz illā opinionē que dicit qꝫ ſemp eligēdꝰ ē locꝰ magis religioſꝰ.

g Certificari.ſalua iuſticia que exhiberi bz illis eccleſiis a quibus dū viuebāt p̄cipiebāt eccleſiaſtica ſacra de bonis illis que i teſtō relīqt eccleſie vbi eligit ſepeliri.

b Tertiam.ſ.e.c.i.

i Mediā.ſ.eo.relatuz.

k Quartā.capitulū vrbani ñ habemꝰ ſz lucii ttii.ſ.e.c.pxi.

l Hieronymus.c.hieronymi habes.lxxvi.di.vtinā.

m Cōſuetudinē. Quid ſi de cōſuetudine dubiteť vel variē ſunt cōſuetudines i vicinis eccleſiis:de minora ſumma erit intelligendum qꝛ in illa oēs cō cordāt.ff.de arbi.dié ꝑferre.§ ſi pluref.

n In noſtra.parrochianos.nā ꝛ monachi bñt populum.xvi.q.i.agapitus.

o Annos legitimos.vñ. non potuerūt ſibi eligeť ſepulturā qꝛ nec teſtamētū facere potuiſſent.vt.ſ.de ꝓba.in p̄ncia.ꝛ.ii q.vi.§.diffinitiua. Sed pater poteſt eligere filio ſepulturaz vt dictū eſt.ſ.c.de vxore. quia pōt ei facere teſtamētum.inſt. de pupil.ſubſt.§.igitur.qō vex eſt ſi ipſe faciat ſibi: alias ſi nō fecerit ſibi nec filio impuberi facere poteſt.inſti.de pupil.ſ̄b ſti.§.liberis.ꝛ.ff.de inof.teſta. papinianꝰ.§.ſz nec ipuberiſ.t.

p Parrochia.ſic.ſ.c.pr.b.

q Et armis.hoc inductū fuit fauore terre ſancte ſic de his que relinquūtur in ornamētis eccleſie ſiue ad cultum diuinū nihil deducitur.ſ.de teſta.c.vlt.

r Decetero. Et ita tractatus futuri temporis hic ad iudicē ſpectat.ſi.ſ.eo. cuz liberum.in fi. Et ſic eſt contra illud.ff.de vſu.l.i.§.i.qō obtinet in his iuribus ꝛ ſeruitutibus ꝛ in annuis preſtatiōibus:quia in talibus actio pertinet ad futuꝫ ff.ſi ſer.ven.harum.ꝛ.l.egi.ꝛ.l.labeo.ꝛ.l.illa.de vſuris non contradicit:quia ibi nō conſtabat adhuc de vſuris futuri tp̄is.

s Recipiant.īmo debent cauere nec per ſe nec per alios ſucceſſores eorū hoc facturos:ꝛ hec eſt executio iudicis quo ad futuꝫ tēpuſ.ar.ff.ſi ſer.vē. harum.ꝛ a iudice poſſet iniungi ſub pena excōicationis nec hoc faceret.

t Apud eos. Et ita videtur qꝫ quis poſſit eligere ſepulturā apud locū minus religioſum qꝛ hoſpitalarii minus religioſi ſunt q̄ mōachi ar.xii.q.ii.bone. Arcontra.ſ. eo. fraternitatē.dic vt ibi nota tum eſt. Hec hac materia cū quis vult eligere ſepulturā illuz ordiné ſeruabit qui tradiť.xiii.q.ii. vbicūqꝫ.qō.c.quidā intelligunt de peregrinis qui nō habēt p̄priā ſepulturā q debēt ſepeliri apud eccleſiā maiorem. Hu. intelligit illud.c.ō ciuibus qui habēt p̄priā ſepulturā in eccleſia maiori qui q̄ſi qꝫ morātur extra ciuitatē p villas vl̄ caſtra ſi ibi decedant nō debēt ſuas ſepulturas dimittere ſine iuſta cā vt ibi dr̄ alias p̄ſumiť illeſus vl̄ ex cōcēptu vel ex temeritate tranſire.vt plene dixi.ſ.eo.fraternitatem.

u Reliquit.hoſpitalariis iure legati.

x Niſi dolo. Et ita dolus ſupueniēs in ſpūalibus reſcindit ꝺctū qō ē ō id.ſ.qō me.cā.cum dilecti filii.vbi de hoc.ꝛ tunc de rebꝰ ſuis nihil deberēt hr̄e hoſpitalarii.ar.xv.q.iii.cōſtituit.ff.ſi quis cau.ſi duo.ꝛ ſic ꝓpter dolū ceſſat priuilegiū.

y Et parrochianis q elegerūt ſepulturā apud hoſpitalarios ꝛ ideo quartā debēt reſtituer parrochiali eccleſie.

z Annos. Iſti non elegerunt ſepulturā nec eligeť potuerūt vñ reſtituere debēt hoſpitalarii p̄dāi quid iꝓꝛ occaſiōe receperunt.b.

z Expte. nō ſpōte. qꝛ ſi ſpōte nō eſſet ſepeliēda in cimiterio eccle.xxii i.q.v.placuit.ſz ſi ſic credebat euadē poſſe non imputaret ei etiā ſi ſpōte ſe p̄cipitaſſet de pōte:vbi videbať qꝫ euadē poſſet:vnde ſi qui ꝑiū faciat vel inde eueniat ñ imputať.xxiii. q.v.de occidēdis.

2 Cōicabať.vel cō municare debnimus:quoniā tūc poſt mortē abſolueretur excōicatus:ꝛ ei poſtea cōicareť.j.de ſen.ex.a nobis.ſi.xxiiii.q.ii.c.i.ꝛ.c.ſane. fallit hec regula in furibus ꝛ latrombꝰ.j.de fur.fures. Itē in his qui moriūtur in torneamētis.j.de torneo.c.i. Itē in raptoribus.j.de raptori. ſup eo. Itē in his qui ſeipſos interficiūt vel ſuis ſcelcribus interficiūtur.xxiii.q.v.placuit. Itē in his q ꝓbyteros inſtituūt in teſtamentis tutores filiis ſuis.lxxxviii.di.ncq; apud. Itē inquolibet quē conſtat

De vxore uero:utrum quēad modum vir liberam debeat habere ſepulturam:nobis videť qꝫ nulla ſup hoc inter virū ꝛ mulierez ſit faciēda diſtinctio:ſed utriqꝫ in caſu iſto equalez eſſe credimus facultatē:cū electio iſta ad eū potiꝰ ſtatiz ptineat:in quo mulier ſoluiť a lege viri. Utrū autē pater quō magiſ voluerit minores filios valeat ſepelire:nō inuenimꝰ a ſanctis patribus diffinitum:ꝛ ꝓpterea terre ꝓſuetudini decernimꝰ relinquendū.

Item prepoſito et capi.fauenti.

Cum ſuper quodā capitulo:ꝛ infra. Preſētium auct.ſtatui muſ:ut ſi aliquē parrochianorū veſtrorum alibi contigerit eligere ſepulturam:de teſtamētō ipſius quarta vobis portio relinquatur.

Clemens.iij.

Certificari voluiſti a nob quo modo illa clauſula que in priuilegijs ſolet apponi:ſalua iuſticia illarum eccleſiarum a quibus mortuoruz corpora aſſumuntur:intelligi debeat ꝛ exponi. Cum autem ſuper hoc articulo diuerſa anteceſſorum noſtrorum manuerint inſtituta leone iuſticiam illam quandoqꝫ tertiam partem quandoqꝫ mediam ꝛ vrbano quartam fore cenſentibus nos tale prebemus in hac ueritate reſponſum:vt ſicut beatus hieronymus in quit:vnaqueqꝫ prouicia in ſuo ſenſu abundet:ſecundum rationabilez conſuetudinem regionis illa iuſticia circa medietatez vel tertiam aut quartam partem prolocoruz diuerſitatibus attendatur.

Item.iij.epiſcopo claremōteñ. ꝛ abbati maurieñ.

In noſtra preſentia conſtitutis priore eccleſie montis ferandi:et procuratore hoſpitalariorum claremonteñ.dioc.idem prior propoſuit: qꝫ predicti hoſpitalarij quoſdam parrochianos ſuos:quorum duo erāt infra annos legitimos receperunt ad eccleſiaſticam ſepulturam. Econtra predictus proc̄ ſuit ꝓcurator:qꝫ tam ex priuilegio quaz ex indulgētia ſpeciali licet hoſpitalarijs omnes paſſim preter excōicatos ꝛ interdictos ad eccleſiaſticaz ſepulturaz recipere:qui apud illos elegerint ſepeliri:fideiqꝫ cōmiſſa in vltima volūtate relicta poſſunt licēter accipeť:ſoluta tantūmodo quarta parrochiali eccleſie ō cuius parrochianoꝝ mortuoruz corpora aſſumunť:preterquaz de equis ꝛ armis que indulta ſunt ipſis in ſubſidium terre ſancte:de quibus quartam deducere non tenētur:ꝛ infra. Talem ſuper his duximus ſententiam proferendaz:qꝫ predicti hoſpitalarij decetero nō recipiant parrochianos eccleſie ſupradicte ad eccleſiaſticā ſepulturā:niſi apud eos elegerint ſepeliri:ꝛ tunc parrochialis eccleſia de oblationibus lectis ꝛ alijs que defunctus pro anima ſua in vltima diſpoſitione reliquit:ꝓterquam de equis ꝛ armis recipiat quartam partez:et hoſpitalarij reſiduum habeant:niſi dolo uel fraude eorum defunctus inductus fuerit ad diſpoſitionem huiuſmodi faciendam:nihilominus ipſis hoſpitalarijs iniūgentes:vt de quarta trium milium ſolidorum priori ſatiſfaciant memorato:cum conſtet eos a parrochianis eius illos ſolidos recepiſſe niſi ſit ſufficienter oſtenſum: qꝫ eorū oblati uel conuerſi fuiſſent. Eiſdēqꝫ preterea duximus iniūgē duz:qꝫ niſi probauerit qꝫ gu.parrochianꝰ prioris qui fuit interfectꝰ in cāpis:apō ipſos elegerit ſepulturā vniuerſa que ipſi tuitu eiꝰ recepe rūt:priori reſtituāt memorato:alio qui quartaz partem ſolūmodo reſtituere teneāt̄:pro illis vero quos cōſtat infra annos legitimos deceſſiſſe:que ſepulture eorū gratia recep erunt reſtituant vniuerſa.

Item archiepiſcopo turoñ.

Ex parte parentū.m.nobis ē intimatum:qꝫ cū nobilis vir dñs de inſula butardi eidem poſuiſſet inſidias quā ſollicitauerat ſepe de ſtupro:ꝛ ipſa gartiōibus qui eaz rapere nitebantur ſuper quendam pontem occurreret:tandem fugiēs manus illorum in amnem de ponte cadēs fuit caſu ſubmerſa. Quocirca mandamus: quatenus cum illa non ſponte precipitauerit ſe de ponte:ſed ſicut ſuperius eſt expreſſū caſu ceciderit:corpꝰ eius tradi facias eccleſiaſtice ſepulture:preſertiz cū ex honeſta cauſa fugiſſe noſcatur:et cui cōicabaturꝰ viuenti:cōicandum ſit iam defuncte.

Item nidroſieñ.archiepo.

in mortali pcō decessisse. xiii. q. ii. nō estimem⁹. ꝛ. c. ꝓ obcūtib⁹. Itez in his qui post mortē cōuincūtur de hereſi. xxiiii. q. ii. sane profertur.

a Sacris. nō cōicem⁹. sic. xxiiii. q. i. c. i. ꝛ. ii. nisi viuētes recōciliatio nē petierint: nec ꝓ eos stetisset: q⁹ tūc absoluēdi sūt post mortē j. de sen. ex. a nobis. ꝛ xxvi. q. vi. qui recedunt. ber.

b Exhumari. imo forte nec religiosum locuz facit cadauer excōicati si ꝓ ignorātiā sacerdotis vel eo iuito inferat. ar. ff. ō reli. ꝛ sū. fu. sūt pſōe lau. Et ossa ide ꝓ pitiēda sūt anteq̄ con secret. de cōse. dist. i. ecclesiā.

c Excōicatoꝝ. Nota q⁹ rōne dubietatis aligd admittitur q̄ aliter nō admitteret. xi. q. iii. nolite. ꝛ. xiii. q. ii. nō estimemus. ꝛ. ff. de adimē. le. l. ii. §. si duobus. Itē cōtingit rōne cōnexitatis. xiiii. q. v. ō niq̄z. ꝛ. lxxxi. di. cum oib⁹. ꝛ. ff. de solu. si alieni nūmi. ꝛ. de mino. etiā. Itē rōne difficilis sepatiōis. ff. ō neg. ge. cū eū actum ff. de admi. tu. l. tuto rē qui tutelā. ar. ℈ ō pe. di. v. sūt q. ꝛ. c. ii. ꝛ. ff. ad. l. agl. ita vulneratus. ff. de testa. tute. duo sūt titii. ff. ō manu. testa. ex pluribus. io.

d Specioſa. xi. q. ii aīe defunctoꝝ.

e Bolende. sepultura. sepultura dr̄ loc⁹ siue terra in qua fit sepultura: si in tali terra null⁹ vnq̄ fuit sepultus nec alias ē locus sacer vt cimiterium licite p̄t vēdi ꝛ ex ea pciū recipi: q⁹ nemo cōpellēd⁹ est de suo bñficiū facere. x. q. ii pcarie. ꝛ quilibz sue rei moderator ꝛ arbiter est. C. man. in re mādata. ꝛ iustū est vnicuiq̄z sua cōmittere. C. ō inde. nemo exteri⁹. p̄t ģ talis terra vēdi cū nō sit religiosa vel sacra: sz purus dr̄ talis loc⁹. ff. de relig. l. ii. §. pur⁹ aūt. ꝛ. C. e. ti. l. locū. ꝛ. xii. q. ii. auꝝ. Si enī in tali terra aliquis sepult⁹ fuerit ꝛ de volūtate ei⁹ cui⁹ erat loc⁹ āmodo sacer fact⁹ est. C. de relig. l. ii. ff. c. l. ii. §. sz ꝛ si ali⁹. q̄re vendi nō p̄t vel obligari. in. l. pdēa. C. de relig. l. ii. ff. de re. diui. sacra loca. in fi. ꝛ. i. q. i. dictū est. Be tali terra p̄t hoc intelligi vel de terra cimiterii que religiosa ꝛ sacra dicit. lz in ea null⁹ sepult⁹ sit. ar. ff. ō rei ven. que religiosis. ꝛ. xvi. q. iiii. q̄s. ꝛ. c. sicut antiquit⁹. ꝛ talis terra vēdi nō p̄t. xiii. q. ii. questa ē. ꝛ. c. p̄cipiēdū. Itē dr̄ sepultura officiū sepulture: q⁹ similiter vēdi nō p̄t si clerici ad hoc teneāt: cū babeāt bñficiū ab ipsa ecclesia: imo symoniā cōmittūt. j. de symo. non satis. ꝛ. c. cū in eccle coꝛpe. ꝛ. xiii. q. ii. in ecclesiastico. ꝛ. c. questa est. Si vo ñ teneāt ad lz rōe bñficii p̄nt inde accipe pciū: q⁹ de suo hoc facere non tenētur. xii. q. ii. charitatē. ꝛ. §. de pscrip. cū ex officii.

f Exigere. lz clerici exigere nō possint: laici tñ cōpelli p̄nt pias ꝛ laudabiles ꝯsuetudines obſuare sique sup hoc fuerūt. j. de symo. ad apostolicā. multa enī inhoneste petūtur q̄ honeste recipi p̄nt. xviii. di. de eulogiis. xiii. q. ii. questa est. i. q. ii. placuit. ꝛ. c. q̄p io. ff. de var. ꝛ extoꝝ. cog. l. i. §. est quidem.

g Parrochiano. incēdio. Incēdiarii vtrū sint ipso iure excōicati dicet. j. ō sen. ex. tua nos.

h Ecclesiasticas. isti ipso iure sūt excōicati. xvii. q. iiii. si qs suadēte.

i Violatiōe. violatores ecclesiaꝝ nō sunt ipso iure excōicati: sz tāq̄ sacrilegi excōicandi. xvii. q. iiii. sicut antiqt⁹. ꝛ. c. si qs domū. idē est si qs res ecclesie inuadat: tanq̄ sacrilegus excōicet. ō. de fo. cōpe. q̄st⁹

k Juxta formā. Be qua habes. j. de sen. ex. ex tenoꝛe. ꝛ. c. cuz deside-

res. i. rñ. ꝛ. c. a nobis.

l Benegari. i. q⁹ exq̄ cōicam⁹ ei viuo ꝛ mortuo cōicare debem⁹. ō. e. ex pte. ꝛ. xxiiii. q. ii. sane. Itē est hic ar. cui vnū sacramētū cōcedit vel negat ꝛ alia intelligūtur ꝓcessa vel negata. v. di. ad eius. xcv. di. illud. ꝛ. xiii. q. ii. c. vlt. Cōtra. j. de torꝛnca. c. i. ꝛ. j. de rap. super eo. vbi ꝓcedit pnia ꝛ eucharistia ꝛ tñ denegat ecclesiastica sepultura: sed illud fit ad terroꝛē aliorum.

m Sz eius heredes. similē casū habes. j. de rap. in lris. ꝛ ita ex hoc. c. ꝛ illo pz q⁹ heredes ꝓ niūt ex maleficio defūcti lz nihil inde puenerit ad eos q̄uis lis cōtestata nō fuerit cū defūcto cū ad eos bona defūcti puenerint. vt hic dicit. ꝛ. xvi. q. vi. si ep̄m. j. de vsur. tua nos. ꝛ intellige heredē esse heredis heredē. ff. ō vb. sig. heredis. sic heres heredis testatoꝛis ē heres. C. de here. instit. l. vlt. nam ꝛ ꝝ leges heres teneť cōditione furtiua. ff. de cōdi. fur. si ꝓ fure. §. si ꝯditio. In casu etiam teneť filius ꝓ patre lz nō sit heres. C. de ꝓmipillo. cū ex sola. xii. Quelibet enim actio ad heredē ꝛ aduers⁹ heredē trāsmittit. C. ō ꝯben. ꝛ ꝯmit. stip. veteris. ꝛ. l. vlt. C. vt actiōes ab heredib⁹ ꝛ ō here. inci. l. vna. ꝛ in delictis lz ad heredē nihil puenerit. ar. i. q. iiii. §. itē pcō israbelitaꝝ vel ismahelitaruz v. maxime. cū ex eo vtilitas deferat ignorāti: tñ ꝝ leges nō teneť heres ex delicto defūcti nisi inq̄tū ad ipm̄ puenerit vl nisi lis ꝓtestata fuerit cū ōfuncto. C. si ex delic. defūc. l. i. sed ex ōcto vel quasi defuncti heres idistincte teneť. ff. ō actio. ꝛ obli. ex depositi. ꝛ. ff. ō re. iu. ad ea. in fi. §. i ōctib⁹. nisi i duo b⁹ casib⁹. vn⁹ est. ff. si mes. fal. mo. dix. l. si duob⁹. §. vlt. ali⁹ ē ff. de tributo. illud. §. vlt. ber.

n Sj epūs. Cas⁹ sic p̄t poni. Epūs alieni⁹ ciuitatis cū magna pte plebis icidit in hereſim donatistaꝝ. vñ sūt pcisi ab eccl'ia. i plebe residua ꝓstitut⁹ ē nou⁹ epūs poꝛe reuertēte ad fidē: tū ꝓ multitudine sequētiū eū: tū ꝓ vtilitate dispensat cū eo vt dignitatē recipiat: sz q⁹ alter canōice ordiari⁹ est nō dz ex toto deponi sz inter se diuidāt oia vt pz in lra. Item. bodie vero non fieret talis dispēsatio ꝛ non continet ius hoc. c.

n Epūs. i. epatus ꝛ sic ponit cōtentū ꝓ cōtinēte ꝛ ecōuerso cōtinēs ꝓ ptento. ō cōsc. di. ii. cū omne. r.

o Donatistis. q⁹ dr̄ in isto. c. dispēsatiue dictū est. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. b.

p Cōuersus. cū alius epūs in illo epatu iā erat creatus. lau.

q Diuidant. s. villas vel parrochias vel plebes.

r Partes. i. eccles. noie enī ptis dimidia itelligit. ff. ō v. sig. nomē. ff. ō vsu. ēt pt

s Minoꝛ. no. melioꝛē conditiōem minoris.

t Elegerit. vt si pares sūt cōpetitoꝛes mulieris moꝛib⁹ ꝛ genere: is potioꝛ estimet quē sibi cōsulens mulier approbauit. C. de nupt. vidue.

u Plimoꝝ. lxv. di. c. i. ii. ꝛ iii. ꝛ. §. ō his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. ꝛ. §. de elec. lz in fi.

x Temporis. hoc ideo dicit: q⁹ ꝓsumit citus moꝛi. xiii. q. ii. illō. ꝛ in hoc est melioris conditionis.

y Beputet. Quid si nō cōueniēt iter se alternis ānis ꝯcipiēt reddit⁹. ff. cōi. di. l. cōi diuidūdo. §. cū de vsufructu. vin.

z Vt dñicis. si alterius. alien⁹ procbian⁹ dr̄: lz ibi ꝓauerit domū nō cā habitādi: solā enī habitatiōem cōpare in aliena ciuitate nō facit domicilium ff. ad municip. libert⁹. §. solā. sec⁹ si i vtraq̄z cā inhabitādi. ff. e. assumptio. vin.

ꝛ Cōtēpto. bene dixit cōtēpto: q⁹ ex iusta cā abñs bene p̄t audire diuina i ecclesia ad quā venerit. ar. vii. q. i. epi vel p̄sbyteri. xci. di. c. vlt. ꝛ est si. de pe. di. vi. placuit. lxxi. di. si ꝓmatus. ꝛ. ix. q. ii. per totum. ber.

2 Nll⁹. p̄sumat. nisi eo domiciliū trāstulerit. C. de incol. ꝛ vbi qs domi. habi. si in patria. li. x. ꝛ. j. e. significauit.

ꝝ Ordinare. sic. ix. q. ii. p totū. ar. ō. xxv. di. plectis. vbi dr̄ q⁹ archidiacon⁹ p̄t iudicare sed nō ordinare. Illud sic expone: sicut epūs nō p̄t alienū parrochianum ordinare sic nec iudicare. secus est de inferioꝛibus iudicib⁹: sicut sūt archi

heredes[m] ꝛ propinqui ad quos bona puenerunt ipsius: ut pro eodem satisfaciant: cen. sunt ec. cōpellēdi.

De parrochijs ꝛ alienis prochijs

Ex concilio aphricano.

Sj epus[n] ex donatistis[o] ad catholicā vnitatē est conuersus[p]: equaliter iter se diuidant[q] eas que sic inuente fuerit: ubi ambe partes[r] fuerit. i. ut alia loca ad illum alia ad aliū pertineāt: ita ut ille diuidat qui amplius tēporis in epatu habet: et minor[e] eligat. Quod si forte vnus fuerit loc⁹ ad eū ptineat: quē plebs elegerit[t]. Sz si antiqui catholici suum uoluerint: ꝛ illi suum qui ex donatistis cōuersi sūt: plurimoru[u] uoluntas paucioribus preferat. Si autē ptes equales sūt maioris tēporis[x] epo deputent[y]. Si autē ita plurima loca inuenitūtur i quibus ambe partes fuerint: ut nō possint equaliter diuidi: uelut si in ipaxi numero fuerint: distributis locis qui parē bēnt numerū: qcūqz loc⁹ remāserit: hoc in eo seruet quod dictū est: cum de uno loco superius tractaretur.

Ex concilio maneten.

Vt dominicis uel festiuis diebus presbyteri ātequā missā celebrent plebē iterrogēt: si alteri⁹[z] parrochian⁹ in ecclesia sit: qui pro prio cōtempto[ꝛ] presbytero ibi uelit missaz audire: quē si iuenerint statiz ab ecclesia abijciāt. Adria. papa

Nllus epūs alteri⁹ parrochianū iudicare p̄sumat[2]: ꝛ infra. Nā qui eū ordinare[ꝝ] nō potuit nec iudicare p̄t. Urbanus. iij.

n Epūs. Cas⁹ sic p̄t poni. Epūs alieni⁹ ciuitatis cū magna pte plebis icidit in hereſim donatistaꝝ. vñ sūt pcisi ab eccl'ia. i plebe residua ꝓstitut⁹ ē nou⁹ epūs poꝛe reuertēte ad fidē: tū ꝓ multitudine sequētiū eū: tū ꝓ vtilitate dispensat cū eo vt dignitatē recipiat: sz q⁹ alter canōice ordiari⁹ est nō dz ex toto deponi sz inter se diuidāt oia vt pz in lra. Item. bodie vero non fieret talis dispēsatio ꝛ non continet ius hoc. c.

n Epūs. i. epatus ꝛ sic ponit cōtentū ꝓ cōtinēte ꝛ ecōuerso cōtinēs ꝓ ptento. ō cōsc. di. ii. cū omne. r.

o Donatistis. q⁹ dr̄ in isto. c. dispēsatiue dictū est. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. b.

p Cōuersus. cū alius epūs in illo epatu iā erat creatus. lau.

q Diuidant. s. villas vel parrochias vel plebes.

r Partes. i. eccles. noie enī ptis dimidia itelligit. ff. ō v. sig. nomē. ff. ō vsu. ēt pt

s Minoꝛ. no. melioꝛē conditiōem minoris.

t Elegerit. vt si pares sūt cōpetitoꝛes mulieris moꝛib⁹ ꝛ genere: is potioꝛ estimet quē sibi cōsulens mulier approbauit. C. de nupt. vidue.

u Plimoꝝ. lxv. di. c. i. ii. ꝛ iii. ꝛ. §. ō his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. ꝛ. §. de elec. lz in fi.

x Temporis. hoc ideo dicit: q⁹ ꝓsumit citus moꝛi. xiii. q. ii. illō. ꝛ in hoc est melioris conditionis.

y Beputet. Quid si nō cōueniēt iter se alternis ānis ꝯcipiēt reddit⁹. ff. cōi. di. l. cōi diuidūdo. §. cū de vsufructu. vin.

z Vt dñicis. si alterius. alien⁹ procbian⁹ dr̄: lz ibi ꝓauerit domū nō cā habitādi: solā enī habitatiōem cōpare in aliena ciuitate nō facit domicilium ff. ad municip. libert⁹. §. solā. sec⁹ si i vtraq̄z cā inhabitādi. ff. e. assumptio. vin.

ꝛ Cōtēpto. bene dixit cōtēpto: q⁹ ex iusta cā abñs bene p̄t audire diuina i ecclesia ad quā venerit. ar. vii. q. i. epi vel p̄sbyteri. xci. di. c. vlt. ꝛ est si. de pe. di. vi. placuit. lxxi. di. si ꝓmatus. ꝛ. ix. q. ii. per totum. ber.

2 Nll⁹. p̄sumat. nisi eo domiciliū trāstulerit. C. de incol. ꝛ vbi qs domi. habi. si in patria. li. x. ꝛ. j. e. significauit.

ꝝ Ordinare. sic. ix. q. ii. p totū. ar. ō. xxv. di. plectis. vbi dr̄ q⁹ archidiacon⁹ p̄t iudicare sed nō ordinare. Illud sic expone: sicut epūs nō p̄t alienū parrochianum ordinare sic nec iudicare. secus est de inferioꝛibus iudicib⁹: sicut sūt archi

diaconi ꝛ ceteri ꝓlati qui ꝑñt iudicare ſz nõ ordinare. Et ita arg. habes hic ꝙ ſnia a non ſuo iudice lata nõ tz. ſ. de iudi. at ſi clerici. vbi ỏ hoc. ꝛ. C. ſi a nõ ope. iudi. l. ii. ꝛ. ſ. de cõſue. ad noſtrã. niſi in caſib⁹ qui notant. ſ. de fo. cõpe. cum ſit generale.

a SUper eo. coherẽt. ꝓncipaliter ſicut ītelligĩ illud: que religioſis adherẽt religioſa ſũt. vt. ff. ỏ rei ven. q̃ religioſis. ꝛ. ff. de ꝛben. emp. in modicis. vin.

b Per canones. qui dicũt ꝙ limes ꝓſcribi nõ põt: ne ꝓnciaruz termini nõ cõfundãtur xvi. q. iii. quicũq;. ꝛ. c. lz in ſ̃gulis. ꝛ. c. inter memoratos. qỏ dic̃ parrochiaꝝ: exponũt qui daz. i. eꝑatũ. nã canon ꝓdictus quicũq;. de ꝓncialib⁹ limitibus nñ loqui videt: ſz ſm hoc nõ tradit aligd de capellis: ſz ver⁹ vr̃ qõnẽ nñ fuiſſe ꝓpoſitam de parrochiis. nã canões ꝓdicti loquunt de dioceſib⁹. i. eꝑatib⁹. ꝛ qỏ dicit ſicut vt ꝓncialibus: põt exponi. i. eꝑatib⁹ ſz idẽ intelligo in limitib⁹ eꝑatuũ ꝛ parrochiaꝝ ꝛ ꝓnciarũ: exquo ibi diſtincti ſũt fines ꝓſcribi non ꝑñt ꝓ iura ꝓdicta cũ eadẽ rõ ſit in oĩb⁹: ꝛ ꝙ ideꝝ ſit in oĩbus pz ſatiſ ex hac ẽer.

c In vtroq;. ar. ꝙ idẽ iuris ẽ. in minoꝛib⁹ qỏ in maioꝛb⁹. ar. ſ. de ꝓben. maioꝛib⁹. ꝛ. ſ. ỏ ap. c. de appellatiõib⁹. Itẽ ar. ꝙ ỏ ſimilib⁹ ſimile dz eſſe iudiciuz ſ. de reſcrip. inter ceteras. ꝛ. ſ ỏ trãſla. inter corpalia. ff. ỏ le. nõ ꝑñt. Itẽ ar. ꝙ vbi eſt cadez rõ idẽ dz eſſe iuſ. ſ. de ꝓſir. vti. cũ dilecta. ꝛ. ſ. de cõſti. trãſlato. ꝛ. c. nã cõcupiſcẽtiã. ar. ꝛ. ff. ad. l. aquil. illud. ꝛ. C. ad. l. agl. l. ſi. ber.

d SIgnificauit. habitatores. q̃ trãſlato dõicilio ſtracti ſũt eoꝝ iuriſditiõi. ſ. ỏ ſo. ꝓpc. ꝓpoſuiſti. xiii. q. i. §. qz ergo. ꝛ ibi dr̃ qs hr̃e domiciliũ vbi habitat. ff. ad mũicip. municipes. §. miles. Sz vr̃ ꝺicere quedã lex. ff. de ſena. ſenatores. vbi dicit ꝙ lz ſenatoreſ domiciliũ habeãt in vrbe. retinẽt tñ ius in ꝓuinciis vñ ſũt oriũ di. Sz illud verꝝ eſt quo ad honores nõ q̃ ad onera. ff. ad municip. municipales.

e Predioꝝ. no. ꝙ decime p̃diales regulariter illi eccleſie debẽt dari in cuius parrochia p̃dia ſũt ſita. ar. xvi. q. i. ſi quis laicus. ꝛ. j. de deci. qñ. ꝛ. c. cuz cõtingat. ſic ꝛ ciuitati tributuz ſoluẽdũ eſt vbi ſũt agri. ff. ỏ cẽſi. forma. §. ſi vero. ꝓſonales vỏ decime illi eccleſie debẽt dari i qua diuina audiãt officia. xvi. q. i. queſti. ꝛ hic in fi. idẽ dicit. Sed quid de illis q inhabitãt ciuitatẽ ꝛ habẽt p̃dia ꝛ vineas eꝝ que nõ ſũt in parrochia alicui⁹: ſz ſita in terminis ciuitatis: vr̃ eſſe hoc in eꝑi ꝑtãte. ar. j. de deci. qñ. q; nõ ꝑñt negari quin ſint in parrochia eius. nõ tñ a rõne eẽncũ eſt vt rõne domicilii decime ꝓ ſoluãtur ſi cõſuetudo ita ſe hz. in talib⁹. n. cõſuetudo ꝓiudicat. j. de deci. ad apoſtolice. ꝛ. c. aliquibus. in fi. ber.

f DEcimã. ad cõuiuiũ. xiii. q. i. §. his ita. ber.

g Diffinite. in qua q̃titate dari deberẽt. ber.

h Magiſtroꝝ. no. hic ar. ꝙ opiniones magiſtroꝝ ſũt fouẽde. vñ Inno. opiniõib⁹ magiſtroꝝ nõ vult derogare. ſ. de reſti. ſpo. lras. ꝛ. j. de ſen. ex. officii. Et dicit lex ꝙ ius cõſtare nõ põt niſi ſit aliquis iuriſperit⁹ ꝙ quẽ poſſit in melĩ⁹ ꝓduci. ff. de ori. iur. l. ii. §. poſt originẽ. lau.

i Licebat. non licentia diſpẽſatiõis: ſz iuris cõis.

k Pentateuco. liber eſt ſic dict⁹ a penta qỏ eſt quinq;: ꝛ teca qỏ eſt mãdatũ: qz in vno volumine quinq; libri moyſi cõtinentur.

l Aprimitiis. Primitie. n. tanq̃ debite exigũtur ſicut ꝛ decime. arg. xvi. q. i. reuertimini. xxii. di. ꝑter hoc. ꝛ. j. c. ꝙ ſit graue. Sed nũquid in pecudib⁹ dat̃ pri mogenitũ. Ihu. dicit de ducẽtis vnũ vandũ loco ꝓmitiaꝝ. Sz qd ſi tot nõ habe

SUper eo ỽo quod apud uos ītellexim⁹ dubitatũ: an quod de finibus ꝛ bis que finib⁹ coberẽt nõ preſcribẽdis ſtatutũ ꝑ canones eſſe dinoſcit: ſit in parrochiaꝝ liniib⁹ ſicut in ꝓuincialib⁹ admittẽdũ. Reſpõdem⁹: ꝙ bene vr̃ in utroq; ſeruanduz ſi fines legitima probatiõe uel alias indubitata fide ꝓſtitit eccleſiaſtica ordinatiõe ſtatutos.

CElestinus tertius.

SIgnificauit nobis acoñ. epiſcopus: ꝙ cũ poſt recuperati onẽ acoñ. ciuitatis ad habitandum in ea ſe quãplurimi cõtuliſſent: qui ante generalẽ occupationẽ terre lancte in alijs ciuitatibus regni hierosolimitani elegerant manſionem: ꝛ infra. F. t. mãdam⁹: quatenus predictoruz locorũ prelatos ut ſibi nullã in predictos acoñ. habitatores iuriſdictionem uſurpent: nec ab eis temporalia exigant: quibus ſpiritualia non miniſtrant: diſtrictiõe qua conuenit cõpellatis: ita ꝙ ſi de agriſ in eorum parrochia conſtitutis fructus percipiunt: et in ultramarinis partibus ratione prediorũ decime perſoluũtur: deinceps eis ipſas cuz ītegritate perſoluãt: dicto ỽo acoñ. tanquaz dioceſano ſuo cogantur de decimis reſpondere.

De decimis ꝓmitiis ꝛ oblatiõibus.

HIeronymus ſuper ezech.

DEcimam partez omniũ frugũ leuitice tribui populus ex lege debebat. Rurſ⁹ ex ipſis decimis leuite hoc eſt inferioꝝ miniſtroroꝝ gradus decias dabãt ſacerdotib⁹: Erãt quoq; et alie decie quas vnuſqſq; de populo Iſrabel i ſuis borreis ſeparabat: ut comederet eaſ cũ iret in templum in urbe bieruſalem ꝛ in ueſtibulo templi ſacerdotes et leuitas ad conuiuiũ inuitaret. Erãt autem ꝛ alie quas pauperibus recõ debant. Atuero primitie quas de frugibus offerebant: nõ erant ſpeciali nomine diffinite: ſed offerentiuz arbitrio derelicte. Traditionẽ quoq; accepimus hebreoruz nõ lege preceptam: ſz arbitrio magiſtroruꝫ inolitã: ꝙ qui plurimũ. xl. partẽ dabant ſacerdotibus: qui minimuz lx. inter. xl. ꝛ. lx. licebat quodcũq; voluiſſent offerre. Quod igit̃ inpẽ tateuco dubiuz derelictum eſt: hoc ſpecialiter diffinit ꝓpter ſacerdotũ auariciam: ne amplius a populo exigãt in primitijs offerẽdis.

PAſchalis ſecũdus.

NOuũ genus exactiõis eſt: ut clerici a clericis decimas exigant: cuz nuſquam in lege domini hoc legamus: nõ enim leuite a leuitis decimas accepiſſe leguntur: illi profecto clerici qui a clericis ſpiritualium miniſteriorum labores accipiunt decimas eis debent.

HAdrianus vigor. ꝛ berfor. eꝑis

EX multiplici cõqueſtione. v. preſbyteri accepimus: ꝙ cuz inter abbatez de brudeia de cõſenſu totius conuent⁹ ꝛ predictuz preſbyterũ talis interceſſerit cõuentio ſcripto monachorũ auctẽtico roborata ꝙ monachi dicto preſbytero et eccleſie ſue de blado ꝛ vniuerſis leguminibus quãdiu viueret decimas ſoluerẽt: exceptis minutis decimis quas idẽ preſbyter quietas clamauit: ideꝝ abbas a nobis priuilegiuz obtinuit: ut de laboribus quos propꝛijs manibus aut ſumptibus excolunt: nulli decimas ſoluere teneren tur: ꝛ infra. Unde quia non fuit nr̃e intentionis ꝑ priuilegiũ noſtrũ cõuentioni derogare prdicte: mandamuſ: quatenus abbatẽ ꝛ mõachos: ut eandem cõuentionẽ nõ obſtante dicto priuilegio: niſi de ipſo cõtinetur in eo inuiolabiliter teneant et obſeruent: uel exinde ſecum pacifice ꝙueniant ap. poſtpo. compellatis.

IOez thome cãtuari. archiepo.

COmmiſſuz eſt nobis: ꝛ infra. Peruẽit ad nos ꝙ mõachi ꝓ ſuis ꝓuilegiis ſiue reſcriptis nõ vult facere alicui ꝓiudiciũ. ſ. de offi. oꝛ. lz. ꝛ. ſ. de vſu. pal. ex tuaꝝ. ꝛ. ſ. de offi. dele. ſup eo. ꝛ hoc ĩõ eſt hic: qz ꝓuilegiũ illõ fuit tacita ꝛitate ipetratũ vñ non valuit ꝙ ſi dixiſſet ꝓuilegiũ nõ fuiſſz cõceſſũ. ſ. de reſcrip. ſup lr̃is.

s Eãdẽ cõuẽtiõem. Et ita pz ꝙ cõuentio põt interuenire in ſpũalib⁹ ſalte inter eccleſiaſticas ꝓſonas. j. eo. ſuggeſtũ. ꝛ. c. nup abbates. ꝛ. ſ. de trãſac. c. ii. ſed ad hoc vt cõpoſitio ſit ꝑpetua dz auctas eꝑi iterueni re. vt. ſ. de trãſac. decetero. ꝛ. c. ii. alias erit ꝓſonalis. vt. ſ. de trãſac. veniẽs. ꝛ hic fuit cõpoſitio ꝓſonalis: qz auctas ſupioris nõ interuenit vt pz ex eo qỏ dicit. ſ. ꝙdiu viueret. ꝛ ſic in vita ſacerdotis tm̃ duravit cõpoſitio.

t Cõtineaꝝ. nã ſi de cõpoſitiõe facta fuiſſet mentio in ꝓuilegiis: ꝛ ex certa ſcia papa derogaſſet huic cõpoſitiõi. ar. ſ. de reſcrip. nonnulli. ꝛ. j. de capel. mo. ex ꝑte. ber.

u COmmiſſũ. monachi. nõ dicit hic de quib⁹ monachis. vñ ſi intelligis. c. de ciſtertien. logr̃ de poſſeſſiõibus quas nõ excolũt ſuis ſũptib⁹ ꝛ laboribus de qbus debẽt ſoluere decimas. j. e. ex parte vel forte ꝑ ſubtractiõem illaꝝ decimaꝝ ꝓrrochialis eccleſia enormit

at capita: tũc ſoluat eſtimatiõez ſm q̃titatẽ illi⁹ numeri onꝝ videret dare ꝓmogenitũ ſi forte nõ haberet vltra duo capita vel tria alias minimũ eſſet ſi haberet quadringenta vel quingenta ſiue mille. lau.

m NOuũ genus. a clericis. hoc intellige de dote eccleſie de q̃ clerici nõ debẽt dare decimas. vt. xvi. q. i. queſti. ſz de p̃diis ꝓpriis ſiue primõialib⁹ clerici debẽt ſoluere decimas. vt. xvi. q. i. ſi gs laicus. ꝛ hoc ſiue p̃dia ſint in ꝓpria ꝓrochia clericoꝝ ſiue in aliena. ber.

n A leuitis. ſ. paribus. qm̃ ſũmis ſacerdotib⁹ inferiores decimas ſoluebãt. ſ. e. c. ꝓr. vel nõ accipiebãt leuite a leuitis q bus ſpũalia nõ miniſtrabãt. t.

o Debẽt. vr̃ cõtradicere ꝓncipio: ſz itelligẽdũ ſ. de ꝓben. c. vlt. ꝛ. ſ de reſcrip. mãdatuz ſalte inter eccleſiaſticas ꝓſonas. j. eo. ſuggeſtũ. ꝛ. c. nup abbates. ꝛ. ſ. de trãſac. c. ii. ſed ad hoc vt cõpoſitio ſit ꝑpetua dz auctas eꝑi iterueni re. vt. ſ. de trãſac. decetero. ꝛ. c. ii. alias erit ꝓſonalis. vt. ſ. de trãſac. veniẽs. ꝛ hic fuit cõpoſitio ꝓſonalis: qz auctas ſupioris nõ interuenit vt pz ex eo qỏ dicit. ſ. ꝙdiu viueret. ꝛ ſic in vita ſacerdotis tm̃ duravit cõpoſitio.

p CEX multiplici. viueret. h ſimpliciter ꝛ pure facta fuit cõpoſitio ſuper decimis ergo de oĩbus p̃ſtibus ꝛ futuris intelligẽdũ ẽ. vñ ſi poſtea aliaſ poſſeſſiones mõachi acq̃ſierũt ſub eadẽ ꝓpoſitiõe intelligũt. j. de p̃ſile. qz circa.

q Quietas clamauit. ar. ꝙ reb⁹ nõdũ habitis poſſit gs renũciare. ff. de acquirere. is qui. ar. ỏ. ff. de re. iu. qui põt. ſo. nõ põt gs renũciare iuri anteq̃ ſibi cõpetat vt ibi dicitur. paciſci tñ põt. vt. ff. de pac. ꝛ heredi. §. filiꝰ familias. ꝛ. C. ỏ pac. l. i. ꝛ hoc ꝫm intẽtionẽ. r.

r Intẽtionis. no. fz intẽtiõem dñi pape ꝓuilegiũ fore intelligẽdũ ſic ẽt reſcriptũ quo cõceditur bñficiũ ſ. de ꝓben. c. vlt. ꝛ. ſ de reſcrip. mãdatuz

ledebaꝫ: qꝺ eſſe nō ꝺz. j. de vb. ſig. quid per nouale. ar. C. ō ꝓci. ipa. of
ſe. quotiēs reſcripta. Si vis intelligere de aliis monachis planū eſt: q
decimas ſoluūt niſi de noualibꝰ cultis ſuis ſūptibus ⁊ de nutrimētis
aialium. j. eo. ex parte.

a Integritate. ſic. j. e. c. px. ⁊. c. nō eſt. ⁊. c. cū boics. ⁊. c. tua nobis. ⁊. x
vi. q. i. ſi quis laicꝰ. ff ō pub. ⁊ vecti. impe
ratores. ber.

b Paſcuis. Que ꝯ
dicūt noualia a qbꝰ
oēs religioſi ſūt exē
pti: dicas qꝺ illa dicū
tur noualia q̄ꝝ non
erat memoria qꝺ cul
ta fuiſſent. j. de vbo.
ſig. qd ꝓ nouale. ⁊ q̄
ꝓus erāt niſi q̄ſi inuti
lia: vt mōtana palu
des. vñ prochialꝫ ec
cleſia nihil añ ꝓcipi
ebat: vel ita modicū
qꝺ ſine leſiōe poterat
amittē illō: ⁊ ita iſta
paſcua nō erāt ꝓus
intilia: vel area ſine
domꝰ. vñ nō deberēt
dici noualia ꝓ. c. qd
per nouale.

c Peruenit. mo
lēdinoꝝ. etiā
ſi fit ad uentū. j. e. ex.
tranſmiſſa.

d Feno. de oibꝰ. n.
q̄ fideꝫ bō acqrit ꝺz
ſoluere decimas. j. e
ex trāſmiſſa. ⁊ ō ve
natiōe ⁊ de militia.
xvi. q. i. decimaſ. ⁊. q
vii. quicūqꝫ. ber.

e Lana. in pecudū
fructu lac lanaqꝫ fe
tꝰ habeꝫ. ff. de vſur.
l. in pecudū. ⁊ iſti ō
re. diui. §. in pecudū

f Uncios. ex a
pibꝰ. ⁊ oi fru
ctu licite acqſito. j. e.
ex trāſmiſſa. ſiue de
aialibꝰ. ſ. c. px. ſiue i
tuitu ꝑdioꝝ ſiue ituitu ꝓſone. ſ. ō parro.
c. vlti. ⁊. j. e. paſtora
lis. ber.

g Cum boies. prochiani. ar
gu. decimas eē dan
das illi eccl'ie vbi qs
accipit eccleſiaſtica
ſacra ēt ꝑdiales tñ
ꝓriū ē ꝺz qꝺ ꝑdiales
potiꝰ dari ꝺbent illi
eccl'ie i cuiꝰ tritorio
ſita ſūt ꝑdia. ſ. ti. p
xi. c. vl. niſi ꝓſuetudo
in ꝓriū eēt. j. eo. cuz
ſint boies. ber.

h Nō ōcimatis. de
oibꝰ enī ſatis ⁊ plātatis ⁊ de oibꝰ fructibꝰ poſſeſſionū ⁊ aialiū ⁊ oibꝰ
fructibꝰ rōe ꝑdioꝝ ꝓueniētibꝰ nullis expēſis deductis decime ſunt
ſoluēde. j. e. nō eſt in ptāte. ⁊. c. tua nob. Be aliis ꝺo q̄ ꝓueniūt ex ne
gociatiōe ⁊ artificio ꝺducēde ſūt expēſe ⁊ ō reſiduo ꝓſoluēda decima
j. eo. paſtoralis.

i Fructibꝰ collectis. i. q̄citiꝰ ⁊ ꝙpetētiꝰ ſolui ꝓnt: qꝛ tardiꝰ ꝺare pecz
eſt. xvi. q. i. decime. ⁊ q nō fecit ſtatim in mora intelligiť. vñ piculū de
cimaꝝ ad ipm ſpectat. ff. de le. i. l. cū res. §. vlt. ⁊. ſ. de cōmo. c. vno. ſed
ꝺ ſi ſacerdos tūc recipe noluerit: nō eſt piculū illiꝰ. ff. de ſolu. q decē.
ſi tñ poſtea ſacerdoſ voluerit recipe rurſus incipit eē ruſticus in mora
ff. de acci. cmp. ⁊ vendi. ſi ꝑ emptoꝛē. §. q ſi. ff. de no. ope. nūci. ꝓtoꝛ. §.
pe. ff. q̄ꝝ lega. l. ii. §. vlt. ſemꝑ enī poſterioꝛ mora nocet ei ꝑ quē fit. ff. ō
peri. ⁊ cōmo. rei vēn. illud. ff. de vſur. debitoꝛ. ala.

k Satiſfactiōem. ſic. xvi. q. vii. gcūqꝫ. ⁊. c. oēs ōcime. ⁊. q. i. ſi mōachꝰ.

l Dlecti. Cōduxiſtis. ſi ꝓpria nō ſufficiūt licitū eſt clericis ꝙ
ducere aliena ꝑdia vt hic ꝓz in auč. de ſanc. epiſ. aliud. col. ix. ⁊ ſic
non obſtāt. q̄ ꝓſueuerūt ſignari ꝑ ꝓriis. j. ne cle. velmona. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊. lxxxvi.
diſt. peruenit. ber.

m Enormiter. In ꝺ caſu ꝓditur ꝓuilegiū. j. c. ꝓx. j. de vb. ſig. qd per nouale.

n Nec fuit intētiōis. forte habebāt iſti etiā monachi ꝓuilegiū vt de laboribus
ſuis decimas nō ꝺarēt: ſz iſtud ꝓuilegiū papa nō vult extēdi ad cōductitias poſ
ſeſſiones: ⁊ ſic ꝺz ꝓſiderari ſcri
bētis intētio. ſ. de reſcrip. mā
datū. ⁊. c. ad aures. ⁊. ſ. ō ꝑbē.
c. vl. ⁊. c. cū cām. xxxv. q. iii. qꝺ
ſcripſi. ⁊. ſ. c. iii.

o Cōponat. Et ſic cōpoſitio
bñ pōt fieri ſup decimis. de ꝺ
ꝺixi. ſ. c. ex multiplici.

p Uggeſtū. ꝓuilegia. ar.
Qꝺ ꝺz diuerſitatē tēpoꝝ
⁊ varietatē rex ꝓuilegia ſunt
variāda. ar. lxiii. di. §. vex. ⁊. j.
de cōſang. ⁊ affi. nō ꝺz. xii. q. i.
videtes. Sz ꝺ: qꝛ ꝓuilegia ꝑpe
tua firmitate cōſtare ꝺebēt. ⁊
xv. q. ii. c. i. ⁊. ii. So. qꝺ ibi ꝺicit
vex eſt ⁊ gñale qꝺ ꝑpetua ſūt
⁊ imutabilia: ſz qꝺ ꝺ ꝺr caſua
le eſt: ⁊ cā noua ſupueniēte bñ
ꝑdit ꝓuilegiū: puta ſi gſabuta
tur ꝓuilegiis. xi. q. iii. ꝓuilegiū
⁊. lxxiiii. diſt. vbi iſta dicitur. Itē ꝑ delictū ciuiū ꝑdit ꝓui
legiū. xxv. q. ii. ita nos. Itez ꝑ
negligētiā ſpatii. ⁊. ānoꝝ. ff. ō
nūdi. l. i. Itē ꝑ ꝓriū factū. ſ. de
ꝑbē. ꝓ illoꝝ. ⁊. ſ. de cōſti. cū ac
ceſſiſſent. ⁊. j. de ꝓui. ſi ō terra
Itē cū enoꝛme ꝓiudiciū alii in
ducit. vt hic. ⁊. j. de vbo. ſig. qd
ꝓ nouale. ⁊. ſ. c. px.

q Querelā. ꝓponūt. vbi enī
ꝓuileginꝫ ex poſtfacto recidit
ad iniquū ꝓncipis eſt eſtima
tio. ff. de re. iu. inde nerati. in
fi. qꝛ bñficia ꝓncipalia ipſi ꝓn
cipes ſolēt iterꝑtari. ff. ō vul.
ſub. ex facto. ſi. lxiii. di. §. verū.

r Ex pte tua. ꝑdeceſſoꝛes. ſ.
paſcalis. ii. ⁊ greg. xvi. q
i. decimas. xii. q. i. quia tua.

s Laboꝝ ſuoꝝ. ꝺ intellige ō
ꝓpriis poſſeſſiōibus ⁊ nō de
cōductis ad firmā. ſ. eo. dilecti
qꝛ vero de decimis monacho
rū varie loquūť iura: iō no. qꝺ
mōachi i ꝓmitia eccl'ia ōcias
dabāt de ꝑdiis ⁊ laboribꝰ ſu
is tanq̄ laici de cōductis. arg.
xvi. q. i. alia cā. ⁊. c. generaliter
⁊. xii. q. i. duo. in fi. vſq; ad tps
paſcalis. ii. poſtea vero idē paſ
chalis ⁊ cōciliū magūtinū ſta
tuerūt qꝺ monachi nec religio
ſi nec aliqui cōiter viuētes de
cimas de ſuis laboribus ſolue
rēt. xvi. q. i. queſti. ⁊. c. decimaſ
Tēpore vō ꝑcedēte adrianus
papa ſolis ciſtercieñ. boſpita
lariis hieroſolymitāis ⁊ tēpla
riis cōceſſit hoc ꝓuilegiū vt ō
laboribꝰ ſuis quos ꝓpriis ma
nibꝰ excolūt decimas ſoluere nō teneрēt. Aliis vero mōachis conceſſit decias
tm̄ de noualibus q̄ colūt ſuis manibꝰ ⁊ de hortis ⁊ nutrimētis aialiuz iſtoꝝm.
vt hic dicit. ⁊ ſic mō ſuať. Et ita eſt tenēdū qꝺ ciſtercieñ. tēplarii ⁊ boſpitalarii
decimas de ſuis poſſeſſiōibꝰ q̄s de ſuis laboribꝰ excolūt ſoluere nō teneрēt. vt ꝺ
ꝺr ⁊ in duobꝰ px. c. ſe. niſi pacto ad ꝺ teneāť. ſ. e. ex multiplici. vel niſi parrochi
alis eccl'ia enoꝛmiter ledereť. ſ. e. dilecti. ⁊. c. ſuggeſtū. ⁊. j. de ver. ſig. qd ꝓ noua
le. vel niſi ſoluēdo renūciauerint ꝓuilegio ſuo. j. de ꝓui. accedētibꝰ. ⁊. c. ſi de ter
ra. Et hec q̄ dicta ſūt vera ſūt de monachis qui populū nō regūt: ſz ſi monachi
habēt populū bñ ꝓnt recipere decimas ꝑſonales ⁊ ꝑdiales. xvi. q. i. moderami
ne. Hodie vero abbates ciſtercieñ. ⁊ alii quiſimul gaudēt ꝓuilegio de poſſeſſio
nibus q̄s acqſierūť poſt cōciliū generale vel decetero acqrēt ſoluere teneрēt deci
mas. j. e. nuper. t.

t Be noualibus. quid ſit nouale ꝺr. j. de ver. ſig. quid per nouale. ⁊. j. de ꝓui. c.
vlt. vbi de hoc.

u Ject. ꝓpriis manibus. Et ſic loquiť de ciſtercieñ. tēplariis ⁊ boſpitala
riis gbus hoc ꝓuilegiū cōceſſū eſt. ſ. c. c. px. ber.

a Traditis. ad hoc enī nō extendit̄ ꝓuilegiū: nec ad illas quas cōducūt ab aliis ad firmā. s. e. dilecti. Et sic ꝓuilegiū intelligit̄ de ꝓpriis possessiōibus q̄s colunt ꝓpriis sumptibus.

b Audiētiā. interꝓtatiōe. ⁊ male. q; ꝓuilegiū ꝓncipis largissime interꝓtādū est. j. de verb. sig. olim. s. de dona. cū dilecti. ⁊ C. de bo. q̄ liber. cū multa. i ff. de consti. ꝑn. l. vlt. ⁊ ff. de re iudi. gdā cōsulebāt. ⁊ infamiā iuris incurrit qui priuilegium ꝓncipis stricte interꝓtat. C. ō le. l. ii. ⁊ verba calūniāda non sunt. ff. ad exi. l. pe.

c Asserūt. ⁊ male: q; si verbū esset ambiguū latissima esset interꝓtatio faciēda. ff. de consti. ꝓnci. beneficiū. vel ipse idē ꝓnceps deberet suū ꝓuilegiū interꝓtari. C. de leg. l. vlt. ⁊. j. ō sen. ex inter alia. ⁊. s. de iudi. cum venissent. xi. q. iii. §. ex his. ⁊ ꝓuilegiū aliqd dz cōcedere aliās inutile esset. j. de ꝓui. in his.

d Intelligerem⁹. ar. q̄ a forma v̄boz sine certa scia nō est recedēdū. xxxi. di. oīno. ff. ō le. iii. non aliter. ⁊. xxxi. q. i. §. quō virginib⁹. C. ō cadu. tol. l. vna §. si vo. ⁊ de cōse. di. iiii. si gs ꝑsbyt. ⁊. s. de trāsla. iter corpalia. ⁊. C. de pecu. ci⁹ q̄ libertatē meruit. l. vna. ⁊. xxviii. q. i. sic enī. v. cū vero dicit. ego dico ñ dominus.

e Quoniā. prochiaz. gd si sint insule: cōsiderāduz est cui ꝓuincie adhereāt: ⁊ de illa ꝓuincia sūt: ⁊ ibi debēt decimas ⁊ ibi iudicent̄. ff. ō iudi. insule.

f Tua pte. Landē quā de antigs pcipis ⁊ nō maiorē: q; nō debent in his duplici iure censeri. xii. q. ii. q; cognouim⁹. ⁊. j. eo. cū i tua. ⁊. j. de cēsi. ecclesiis hec est q̄rta. x. q. iii. vnio. vel intellige ꝑm diuersam consuetudinē locoz. s. de sepul. certificari. ar. ō. j. e. cū ꝓtigat. vbi dr̄ q̄ de iure cōi ad parrochiales ecclesias pceptio decimaz. ⁊ ibi solueī.

g Eidē ecclesie. Sz nōne dabūt̄ vbi coloni recipiūt spūalia. xvi. q. i. questi. ℞n. nō: q; decime ⁊ tributa dant̄ rōne p̄dioz ⁊ nō ꝓsonaz. ff. ō publi. ⁊ vec. iperatores. xvi. q. i. si gs laicus. ⁊. c. decime. ⁊. j. e. de terris. ⁊. ff. de cēsi. forma cēsualis §. si vero quis.

b Parrochianos. dño. vt. xvi. q. i. reuertimini. ⁊ c. decime sunt. ⁊. q. vii. oēs decime.

i Quasi debitū. Istud quasi nō est similitudinariū sed expressiuū veritatis sicut illud quasi vnigenitū a patre: ⁊ ex debito requirūtur. j. c. tua nos. ⁊. c. grauē ⁊. xvi. q. i. decime. ⁊. c. statuim⁹. ⁊. xiii. q. ii. qui oblationes.

k Ab hec. sanctuariū. viii. q. i. apostolica. ⁊. j. de iurepa. cōsuluit.

l Resignauerit. ⁊ ita laicus decimas possidere non pōt. xvi. q. vii. c. i. ⁊. s. de ꝑscrip. cām q̄. ⁊ sic in feudū dari nō ꝑnt de nouo. de hoc dicet̄. j. eo. q̄uis. ⁊ iō si nō restituat dz excōicari.

m De terris. ꝓsoluēdas. is enī ad quē spectat fructuū pceptio fructuū onera subire cōpellit̄. ff. de vsufruc. si pēdētes. §. pe. ⁊. l. hactenus. ⁊. ff. ō pac. inter debitorē. ⁊. ff. de censi. formā. §. si vero quis. Et ita rōne p̄dioz solnere debent decimas ⁊ nō rōne ꝓsonaz: q; non sunt de corpe ecclesie. vñ ꝓsonales decimas non persoluant.

n Cōpellas. put tradit̄. j. de vsur. post miserabilē. ⁊. c. quanto.

o Quāuis. disponere. qō oīno eis nō licet: q; de reb⁹ ecclesiasticis nulla ē laicis attributa ptās. xcvi. di. bene qdē. xvi. q. vii. laicis. ⁊. s. de cōsti. ecclesia ⁊. s. de re. eccle. nō alie. cū laicis. ⁊. lxxxix. di. qm̄ in quibusdā. ⁊. c. iudicatū. ⁊ tales laici excōicandi sūt. xvi. q. vlt. nullus laicoz.

p Cōcesserit. Laici enī decimas sine peccato nō ꝑnt retinere. i. q. iii. ꝓuenit. ⁊. j. e. ꝓhibem⁹. Sz nūqd ꝑnt dari laicis i feudū: dicēdū est q̄ nō: q; decime sūt cuiꝰ in domo dñi. xvi. q. i. reuertimini. ⁊. q. vii. decimas. debēt eis dari a qb⁹ spiritualia recipiūtur. xiii. q. i. §. his ita. ⁊ ꝓterea feudū trāsit ad heredes: sz decime

teneamini: propter hoc tamen non est licitum uobis decimas de terris vestris subtrahere quas alijs traditis excolendas.

Idem.

Audientiā nostraz: ⁊ infra. Illud priuilegij capitulū prauā quidam interpretatione peruertentes: quo cistercien. indulgetur ne de laboribus quos propriis manibus aut sumptibus excolunt: alijs quis decimas ab eis exigat: asserūt q; pro laboribus noualia intelligi debent: et infra. Mandamus: quatenus non permittatis hoc fieri: nam si intelligeremus tantūmodo de noualibus: vbi ponim⁹ de laboribus de noualibus poneremus.

Idem Brixien. epo.

Quoniam a nobis sollicitudo tua requisiuit: qd de decimis noualiuz tue dioc. tibi sit statuendū respondemus: ut si terre que arabiles sunt intra certam alicuius ecclesie parrochiam fuerint: decimas earum tua parte retenta eidem ecclesie facias assignari: alioquin ipsas secunduz discretionem a deo tibi data: alij ecclesie deputar̄: uel ad op⁹ tuum poteris retinere.

Idem Remenen. archiepo.

Parrochianos: ⁊ infra. Cum decime non ab homine sz ab ipso dño sint institute: quasi debitū exigi possunt.

Idem Ambianen. epo.

Abbec donationem decime quam abbas sancti. s. de monstrali cuidā laico ꝓcessit per successiōez tenēdā: quoniā sanctuariuz dei iure hereditario possideri nō dz: viros carere decernas: ⁊ laicū nisi decimā ipsā ipsi ecclesie libere resignauerit vinculo excōicationis astringas.

Idem Marsilien. epo.

De terris quas iudei colunt: tue prudentie respondemus ut eos ad decimas ꝓsoluendas uel possessiones penitus renūciandas cum omni districtione compellas ne forte occasione illa ecclesie ualeant suo iure fraudari.

Idem.

Quāuis sit graue nimis ⁊ diuini dignuz animaduersione iudicij habeatur: q; laici quidā quod sacerdotum est in ecclesiasticis reb⁹ usurpant: maiorem tamen incurrūt formidinem q; fomitem sui erroris dicuntur in ipso clero aliquotiens inuenire: dum quidam prelatorum ecclesie decimas ⁊ ecclesias disponere eis idulgēt: ⁊ eos i deuia mortis impellūt: qui predicatiōe eorū ad viam vite fuerāt reuocādi: ⁊ infra. Statuim⁹: ut si quis alicui laico in seculo remanenti ecclesiā decimā oblationēq; cōcesserit: a statu suo si cut arbor que iutiliter terram occupat succidat̄: ⁊ donec emendet dolore sue iaceat ruine prostratus.

Idem.

Cum sint homines in parrochia vni⁹ ecclesie sicut asseris qui terras in alia parrochia excolūt. t. dis. nos consuluit: cui ecclesie de terris illis decimas soluere debeāt ⁊ infra. Sane nō est nobis facile super hoc certū dare respōsuz: cū auctoritates sanctorū patrū etiā sint diuerse: et ideo in huiusmodi dubitatione ad cōsuetudinē duximus recurrendum: et attendenduz etiaz si ille ecclesie in vno sint uel in diuersis episcopatibus cōstitute: quia difficile nimis videt ut vna ecclesia in episcopatu alteri⁹ recipiat decimas cuz ex hoc episcopatuum fines confundi non imerito viderentur.

Ex concilio lateranen.

nō. s. e. ad hoc. ⁊ ita laicis cōcedi nō ꝑnt in feudū: q; eas possidere nō ꝑnt. s. de ꝓscrip. cām q̄. ⁊. xvi. q. vi. c. i. ⁊. i. q. iii. §. pōt. i v. itē decime. do mādāte ⁊c. ⁊ hoc iō. q; dār intuitu diuini obsequii. xiii. q. i. §. his ita: ⁊ xvi. q. i. questi. ⁊. s. e. nouū. ⁊. j. e. tua nos. vñ in laicū cadere nō ꝑnt sic nec ius eligēdi. s. de elec. sacrosancta. ⁊. c. massana. Fruct⁹ vero ōcimarū bñ possent cōcedi laico ex cā ad tē p⁹ vite sue sz nō feudū. s. de loca. c. ii. q; etiā possz vēdi ad tē pus. j. ne pla. vices suas. c. vlt. sz ius pcipiēdi qō ēmer spūale nō pōt eis i feudū dari vel etiā ad tps rōnib⁹ p̄missis cōcedi: ⁊ est simile cū dicim⁹ vitulū fructuz vacce demōstramus nō ius sz corp⁹. ff. de evic. vacce. ⁊ sic hodie decime in feudū dari nō ꝑnt sic nec alia feuda. s. de feu. c. i. ⁊ ea fuit cā quar olim antiquis tpib⁹ dabāt̄ in feudū laicis alia feuda: vt videlz defenderēt ecclias ab hereticis ⁊ ab alijs oppressoribus. p⁹ea vo cū cā cessauit nō fuerūt concesse: imo expresse fuit ꝓhibituz q; sine pcco laici nō ꝑnt eas retinere. s. ō bis q̄ si. a pla. sine cōsensu. ca. cū apostolica. ⁊. j. e. ꝓhibem⁹.

q Succidat̄. i. suspēdat̄: vt innuit lra sequens donec ⁊c. vel succidat̄. i. excōicet̄ vel suspēdat̄ vel deponat̄: et hec expositio ꝓbat̄. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. sz ꝓmuz veri⁹ videtur.

r Cum sint. nō ē facile. q; qō a scis pribus nō est diffinitū nec nos diffinire debem⁹. ii. q. v. ō suluisti. et qō ap'ls nō diffiniuit nec nos diffinire debem⁹. xxxi. q. i. q; si dormierit.

s Diuerse. ñ tñ aduerse. sic. s. de bis q̄ si. a pla. sine ꝓsen. ca. cū ap'lica. qdā. n. ibi dicūt dādas eē decimas vbi recipiūt eccl'iastica sacra. s. e. nouū gen⁹. ⁊. xvi. q. i. ꝙsti. Alii dicūt q; ibi ō bēt dari vbi p̄dia sita sūt. s. e. qm̄. et. s. de parro. c. vl. et. xvi. q. i. si gs laic⁹. sz facile ē solueī hāc diuersitatē: ibi ō bēt dari ꝓsōales ōcie vbi gs recipit eccl'iastica sacra. Et si bz p̄dia i alia prochia: ibi dz dari ōcias illoz p̄dioz. vt. s. ti. px. c. vl. et. j. e. ad ap'lice. Si bz p̄dia in eadē prochia vbi audit dīna: ibi dz dare decias p̄diales et ꝓsōales: et sic diuersitas illa pōt itelligi. Et b ē vez nisi ꝙsuetudo ꝓscꝑta sit ōria vt b dic.

t Ad ꝙsuetudinē. No. q; i decis ꝓsoluēdis ꝙsuetudo attēdit̄. sic. j. e. ad ap'lice. et. c. i aliqb⁹. i fi. Et itelligo q; illa ꝙsuetudo sit ꝓscripta p q̄ iuri cōi p̄diucat̄: et q̄ est optia legū iterpres: alias ñ credo locū hr̄e cōsuetudinē. vt. s. de cōsue. cū dilect⁹.

u Difficile. nō tñ ipossibile: q; q; vix fit tñ fit. si. ff. de iud. vix certis. q; si decie ille sint infra limites alt. ri⁹ eccl'iat⁹ ñ adherētes limiti bñ ꝑnt tūc ꝓscribi dūmō habuerint titulū: exq̄ cām habeāt ꝓscribēdi. j. e. dudū. s. de ꝓscrip. ad aures q̄ sic itelligit̄. Si vis itelliger̄. difficile. i. ipossibile: q̄si ñ possit pcipere decias i alieno eccl'iatu: tūc itellige de ōcimis i limite positis et limiti adherētib⁹: q; ille ꝓscribi ñ ꝑnt: q; sic p ꝙsequens et limes ꝓscribi posset qō fieri ñ ꝑt: ne fines eccl'iatuū ꝙfūdāt̄: vt b dic. et. xvi. q. iii. gcūq; et. c lz i regul'. et. c. iter memoratos. et idē ē in prochiis limitat̄. s. ō pro. super. e. et sic intellige qō hic dicit. ber.

a PRohibemus. pticulo. sic. xvi. q. i. c. vl. t. s. de his que fi. a prela. si. con. capi. cū apostolica.

b Laicos. nec etiā in clericis sine auctoritate epi. xvi. q. i. c. vl. t. s. de his que fi. a prela. cū apostolica. t. j. de iurepatr. nullus. Sed nūquid de cōsensu epi pñt transferri in alios clericos si laici isti bñt decimas in feudū ab antiquo satis vī q illas pñt dare in alios laicos de cōsensu epi in feudū sicut ipsi habent nec dicit epus tūc illas dare in feudū sic s. de feu. c. ii. sz si als de facto possident illas nec laico nec clerico pñt trāsferre ēt de cōsensu epi: ut dicit decre. cū apostolica. in fi.

c Sepultura. sic ergo qui decimas qs i iuste possidet detiet t nō restituit ecclesie ad quā spectāt christiana sepultura pua ri oz sicut i yburis. j. de yfur. q. i oibus.

d AD apostolice. transferat. xiii q. i. p totū. t. s. ō parroch. c. vl.

r Personales. hic g pz q decime psonales semp dande sunt vbi qs pcipit ecclesiastica sacra. sic. s. de parrochi. c. vlti. t di cunt psonales decie que potiꝰ ptēplatione psone soluunt: ut puta de negociatiōe artificio t militia. xvi. q. i. decime. t. j. c. nō est. t. c. pastoralis de quibus expēse añ solutiōem decimaꝝ deducēde sunt: ut i. c pastoral. sz decie aia liū an iter psonales an int pdiales. cōputāt: qrit. t pt dici q iter prediales: vbi g pascūtur cōtinue ibi decime solui debent ar. s. c. cōmissuz. t. ff de serui. rust. p. pecoris pascendi. C. de ver. sig. l. ii. Sz quid si p medietatez anni in territorio vnius ecclesie: t p aliā medietatē in territorio alterius ecclesie pascūtur equū est ut diuidant. ar. s. de testa. relatum in fi. t. i. q. ii. c. vl. t. xii. q. ii. vulterane. codē mō si cōtinue iaceant hic t cōtinue pascentur ibi. ar. ff. ad municip. assumptio. idē cēt si aliqui iacerent in vna parrochia t larē haberēt in alia debēt diuidere decias psonales t oblatiōes.

f Consuetudo. ius tamē cōe in pmptu est q illi ecclesie debēt dari i cuius territorio sunt pdia. ut. s. de parroch. c. vl. t. s. e. quoniā. tamē statur cōsuetudini loci si ē pscripta: ut dixi. s. e. cū sint boies. nā t mulier ibi subit munera pīmonialia vbi habet patrimoniū siue pdia: psonalia vero habet vbi domiciliū. C. de mune. i quo loco mu. sexui cōgruentia t bonoris cognoscāt. l. i. li. x. lau.

g EX parte. vnius. t male: quia qua rōne soluūt de vno femine t de alio soluere tenent siue codē tpe siue diuerso eiusdē anni: q vna t eadē res diuerso iure censeri nō oz. xii. q. ii. q cognouim⁹. t. j. c. cuz in tua. t de conse. di. ii. cōperimus.

h De oibus predioꝝ. t etiā arborū. s. c. pxi. t de feno t lana. s. eo. p uenit. j. e. c. proximo.

i Diminutiōe. i. nullis expensis deductis. s. eo. cū homines. t. j. eo. c proximo. t. j. eo. tua nos.

k NOn est in potestate. de omnibus. sic. xvi. q. i. decime. t questione vii. quicunqz. t. c. omnes decime. ber.

l Percelli. t pōt etiā ecclesiastica sepultura pnari qui decias nō restituit. s. e. phibemus. t q decimā nō soluit ad decimā partē ut dic aug. reuocari meretur. xvi. q i. decime. t in fame t in penuria maledictus erit. ut. eo. c. q. i. reuertimini.

m Antecp deducatis expēsas. hoc verū est in pdialib⁹ decimis. ut ctibus decimas absqz diminutōne pesoluant eccle. cen. compellas.

CElestinus. iii.

NOn est in potestate hominuz cum plantant arbores uel ali qua semina terre mandant: t infra. Reuera sicut sancti patres in suis tradiderunt scripturis: de vino grano fructibus arborum pecoribus hortis negociatione: de ipsa etiam militia: de venatione: t de omnib⁹ bonis decime sunt ministris eccle sie tribuende: ita ut qui de his eas soluere neglexerint: ecclesiastica districtione debeant percelli: t infra. Volumus ergo t districtie precipimus: quatenus antequam deducatis de bonis predictis expensas: decimas ecclesiis ad quas pertinent: cum integritate debita persoluatis.

IDem.

EX transmissa querela rectoris ecclesie de. n. intelleximus: t infra. Quia fidelis homo de oibus que licite potest acquirere decias erogare tenet: mandam⁹ quatenus b. militē ad solutionē decimaruz de his que de molēdino ad uētuz pueniūt: sine diminutione aliqua compellatis.

IAno. iii. pistoriēn. epo.

MNobis. t. f. requisiuit: et infra. Cū igit quilibet decimas soluere teneat: nisi a prestatiōe ipsa rū specialiter sit exēptus. f. t. t. r. q a dātib⁹ t recipiētib⁹ possessiones adfictū de fructib⁹ quos percipiūt decime sūt soluēde: nisi ab eis ostendatur quare ab huiusmōi sint imunes.

IDem uercellen. epo.

e Molendino. s. e. peruenit. t. j. e. pastoralis.

EX transmissa. licite. ergo vī q de illicite acquisitis nō tenent decimam soluere. ar. i. q. i. nō est putanda. vbi ō hoc. t sic meritrix de meritricio suo decimā soluere nō oz iuxta illud nō accipias mercedē pstibuli. t Ysayas: nō accipias mercedē meretricis nec pciū sanguinis. t illud: honorabis dñm dcū tuum de tuis iustis laboribꝰ: ut in. c. non est putanda. t illicite acquisita nō sunt in bonis nostris. ff. p so. cū duobus. §. vl. ar. contra q meretrix oz decimā soluere: q non turpit accipit. ff de cōdi. ob tur. cau. idez et si. §. quotiēs. pterea delictū nō pstat imunitatē. ff. de interdic. t rele. legatoꝝ. §. vlti. Criminosū eni nō dignitas sz pena debet comitari. C. de decu. ne quis. li. x. t illud euāgelii. facite vobis amicos de māmona iniquitatis: ut. xiiii. q. v. qui habetis. t. §. se. Quidā dicūt q de nullo illicite acquisito pōt fieri elemosyna uel etiā decia solui. Et sic nec meretrix nec aleator symoniacꝰ nec bystrio pōt facere elemosynā uel decimā dar de tali lucro ppter pō za iura. ar. ex hac lra. Alii dicūt q verius credo q de illicite acquisitis pōt fieri elemosyna t dari decima si de illis nō cōpetat repentio t dominium transferat: t sic meretrix bystrio symoniacus t qui de māmona iniquitatis viuūt. i. per sollicitudinē tpalem aliqua acquirūt decimā dare t elemosynā facere pñt: t de eo qō extorquet rōne officii. xiiii. q. v. sane. q in his dñium transfertur t non ppetit repetitio: sacerdos tñ nō dz recipere decimā a meretrice ne videat ei i punitatē pstare: sicut quando qz oblatiōes aliquoꝝ respuūtur rōne criminis. xc. di. oblatōe. t. xvii. q. iiii. miroz. aliasꝫ si dominiū non transfert: aut si transfert: t cōpetat repetitio nō pōt inde fieri elemosyna: vel dari decima cū nō sit illius q aliena nō pōt aliquis cōcedere pter dñi dolūtatē. j. e. tua nos. ut in yburis t in symonia. s. de iureiur. debitores. t. j. de symo. de hoc. t. c. veniens. in furto t rapina. Decime aūt que dantur rōne prediorū iuste accipiūtur ab ecclesia a quocūqz etiam inuasore exquo nō dantur ratione psone. ecclesia enim suum recipit.

o De molendino. s. e. peruenit. t. j. e. pastoralis.

p ANobis. quilibet laicus indistincte nulla temporis prescriptione obstante. s de prescrip. causam que. clerici vero sm quod dicit. s. e. nouuz.

q Exemptus. cū eni decime sint tributa gentiū aiarū: t eas in signū vniuersalis dominii sibi retinuerit. xvi. q. i. decime. t. j. e. tua nobis. t que debent diuina constitutione. j. e. tua. quomō pōt papa concedere priuilegium de non dandis decimis contra preceptum diuine legis contra quam dispensare non pōt. imo usqz ad aiam t sanguinem debet defendere. xv. questione. i. sunt quidaz. et. v. distinct. in princi. t. viii. distinct. que contra moꝛes. dic q non dat alicui priuilegium de non decimis: sed concedit ei administrationem decimaruz: ut inde suscipiat sustentationem t residuū conuertat in vsus pauperū. tali modo concedit monachis: sic posset etiam laicis concedere: vel dic q cōtra ius naturale dispensare potest remittendo decimas alicui specialiter: non tamen constitutionem posset facere que omnino tolleret illud preceptum: quia ius naturale imutabile permanet. v. distin. in pncipio. verū est insimul: sed non in individuis. idest non potest omnino tolli: sed potest in quibusdam remitti: sicut illud ius naturale q omnes homies ab initio sint liberi. in auct. quibus mo. natura. fi. effi. legitimi. §. si quis vero. versi. postea vero. collat. vi. imutatum est in quibusdā: sed non in omnibus: hoc enīz fuit impossibile q omnes essent serui propter naturam correlatiuoꝝ.

r Recipientibus. sic. j. e. tua nobis.

s Ostendatur. puta priuilegium exemptionis a prestatione decimarū. uel nisi haberent decimas illas in feudū ab antiquo: nunc dominus illas retinet sibi: licet hodie non possint dari in feudū: ut dixi. s. e. quānis.

a Tua. de spiritualibus. nec de tpibus etiã si ad cõmoduz ecclesiarũ respici at. xcvi. di. bene quidẽ. ꝛ. s̃. de iudi. decernim⁹. Jn casibus tñ laici potestatẽ habent sup clericis de licẽtia ecclesie. j. de fal. ad falsariox. in clerico deposito incorrigibili. s̃. de iudi. cũ nõ ab hoie. Jtẽ vbi scisma faciũt cũ nõ possũt corrigi p ecclesiã. xvii. di. nec licuit. xxiii. q. v. de ligurib⁹. ꝛ. j. de sen. ex. ut fame. tan.

b Generaliter. puta cũ dicit ꝓcedimus cũ oi onere ꝛ districtu tibi possessiones tales ꝛ sine aliquo onere uel grauamine p talẽ cõcessionẽ nõ ꝓcedit decimas ꝛ sic specialiter decias cõcederũt: qz ipsas de iure nõ posset possidere: ergo ipsas ñ potest alicui cõcedere. j. co. dudũ. qz lex humana nõ est sup legẽ dei: sed subtus. x. di. lege iperatorũ.

c Diuina cõstitutiõe debent. quasi ex debito. s̃. c. parrochianos. j. e. pxi. qz debẽt eẽ cib⁹ i domo dñi. xvi. q. i. fuertimini et qõne. iii. §. potest. ver. item decime deo mandãte. ꝛ. q. vii. primũ. ꝛ sunt tributa egentiũ aiarũ: ut ca. causa. q. i. decime

d Extendẽda. hoc iõ dicit qz laici sine ꝑccato decimas possidere nõ ꝑsũt. xvi. q. i. c. vl. ꝛ. s̃. c. ꝓhibemus. ꝛ. s̃. e. quãuis. ꝛ ideo licẽtia ista non põt extẽdi ad noualia. ar. ꝓtra. j. e. ex prte vbi soluit. si. s̃. de rescrip. nonnulli. quia odia sunt restrigenda ꝛ fauor ampliandus. ff. de li. ꝛ posthu. cũ quidam.

e Tua nobis. tributa. ut. xvi. q. i. decime. Sz impro pric dicit tributa: qz in tributi nõ admittit appellatio. ut. ii. q vi. §. diffinitiua. ꝛ. §. quotiẽs. sz sup decimis bene admittit sic in aliis causis vbicunqz aligs grauat. s̃. de appel. ut debitus Jtẽ i tributis nõ currit ꝑscriptio. xvi. q. iii. §. põt. ver. ad hoc ecclesia. sed in decimis bñ currit. s̃. de ꝑscrip. de quarta. ꝛ. c ad aures. Sed qua actiõe petunt decime: dixit io. qꝑ petũt p actionẽ cõfessoriã: qz ius prestandi decimas est quedã seruitus. vel põt dici qꝑ petuntur rei vend. xvi. q. i. moderamine. et. c. reuertimini. Ecclesia enim dicit hẽre dominiũ decimarũ licet nõdũ habuit possessionẽ ut quidã dicũt ꝛ satis rõnabile est: sed verius est qꝑ in hoc cõsistit priuilegiũ ecclesie ut re nondũ tradita ipa facta sit domina. ar. de cõsue. ex lris. ꝛ. C. de sacrosanc. ec. ut inter diuinũ. sic. C arbi. tu. l. iii. ꝛ. C. de rei ven. si ut proponis. vbi hoc priuilegiũ obtinet in minore ꝛ in milite. nec ob. quod dicitur. ff. de pollici. l. ii. in fi. vbi dr qꝑ nisi decima sit segregata ab aliis nõ desinit esse in bõis prioris dñi: sed aliud est cũ decima debetur ex voto: ut ibi: ꝛ aliud cũ debẽt de iure: ut hic: vel petunt cõditione ex canone. xvi. q. i. decime. et. c. reuertimini. ꝛ. ar. ff. de cõdi. ex lege. l. vna.

f Deteriozis. imo meliozis: qz plus punire ꝛ plus benefacere põt. C. de modo mulc. eos. xi. q. iii. qui resistit.

g Suas esse. xvi. q. i. reuertimini.

h Sic ꝛ dñs. hoc intellige cũ recipit partẽ suã ante solutionẽ decimaruz. secus si post: qz tũc illa iã decimata est: ꝛ boc verũ est cũ dñs aliquotã partẽ puta tertiam uel quartã: vel etiã medietatem ꝓcipit: tunc enim vterqz ꝛ colonus ꝛ dominus tenetur soluere decimã de parte sua. sic. s̃. e. a nobis. Si vero certã ptẽ puta duos corbes vel tres tñ colonus reddet dño quãtũcũqz percipiat iste colonus tunc dñs de illis tenet soluere decimas: qz pars illa nõ est decimata neqz diminuta licet de decimato aceruo descẽdat. Sed illud queri põt cui danda sit decima de illis tribus vel duobus corbibus: illi ecclesie in cuius territorio sita est illa terra non: qz iam percipit decimã totius a colono: ꝛ est cõtra illã regulã bona fides non patit ut bis idẽ exigat. ff. de re. iur. bona fides. parrochiali ecclesie nõ debet dari qz nõ est decima psonalis. Satis põt dici qꝑ debet dari rõe prediorũ licet descenderit a decimato aceruo: sicut si aliquis donet alicui hunc corbẽ decimarũ: ille enim tenetur soluere decimã qz ex lucro bz. colonus vero ille qui duos corbes tñ uel tres soluit: tanto minus põt soluere parrochiali ecclesie de toto aceruo. ut videt. ar. op. j. e. cũ non sit. in fi. ꝛ istud equius videt: tñ ecclesia põt conuenire possessorẽ siue suo siue alieno nomie: siue sit in possessione sine etiã sit creditor. xvi. q. i. si quis laicus. ff. de vsufruc. hactenus. decima enim tanqꝑ onus sequitur possessorẽ: qz res transit cũ onere suo. j. e. cũ nõ sit. s̃. de pigno. ex litteris. nec etiã pactum tuet possessorem. s̃. de pac. plerigz. ff. de pac. inter debitorem.

i Pretextu vero nequitie. hoc ideo dicit qz potius decime dant intuitu ecclesie qꝑ psone. Sed nũquid tenentur dare decimas personales ei quẽ scio esse symoniacũ cum ipse sit suspensus. xxxii. di. §. verũ. Decie dãtur rõne diuini obsequii. ut hic dicit. s. in ver. quibus eas pro suo cultu cõcessit. et s̃. c. nouũ. ꝛ. xvi. q. i. questi. Jtẽ qz ordines nõ debent ab eo recipi. j. de symo. per tuas. dico decime sunt dande illi. nã ꝛ iudex prestat psonales decimas quasdã qñ qz sed non oẽs: licet non ratione diuini obsequii ꝛ prediales j. de vsur. quanto. io. et. s̃. eo. de terris. ꝛ pquandã decre. quẽ in antiqua cõpilatione. s̃. e. c. ad audientiaz.

k Aliena. i. ecclesiastica. xvi. q. i. in canonibus. ꝛ. q. iii. placuit. ꝛ. xii. qõe. i. expedit. Secularia vero põt princeps concedere alii. C. de quadri. ꝓscrip. p totuz. excipe creditorẽ. ff. de acgre. domi. non est nouum. ꝛ in alio casu. xix. q. iii. si qua mulier. vin.

l Domini voluntatẽ. qz nõ remittit ꝓpter hoc debitũ sed augetur. s̃. de iureiurã. eaz te.

m Cõpellas. excõmunicari debent q decias admoniti nõ soluũt. s̃. e. c. ꝛ. xxxii di. ꝓeter hoc. ꝛ bannũ domini pape cõponat. xvi. q. i. statuimus.

Ex parte. conceditur. sic. xii. q. i. ꝑcipimus. ꝛ. xvi. q. ii. visis. xcv. di stin. illud. ꝛ. ff. de reg. iu. non debet. j. de do. post diuoz. resti. per vestras. ꝛ ecõuerso cui interdicit minus ꝛ maius ꝓhibitũ esse videt. j. de sen. excõi. cũ illoz. ar. lxxiiii. di. gesta. ꝛ. ff. de sena. qui indignus. ff. de ser. expoz. cui pacto. Jtẽ est ar. qꝑ beneficia large sunt interptanda. j. de ver. sig. olim. s̃. de do. cũ dilecti. in fi. ff. de cõsti. prin. l. vl. ar. ꝑ s̃. eo. tua. Sed ibi donatio decimarũ laico facta odiosa est cũ peccato ꝛ ideo nõ est extendenda licentia sed est restringenda: ut ibi dicitur.

o Concessũ. ar. cõtra. j. e. cũ cõtingat. sed soluit ibi.

p Pastoralis. Casus. aliquis habens molendinũ ꝛ piscarias suas facit ibi expensas necessarias ad cõseruationẽ ipsarũ rerũ: quarebat epus elieñ. vtrũ expense iste necessarie sint deducende de fructibus illarũ rerũ anteqꝑ decime psoluantur ꝝ qꝑ in negociatiõe deducũtur. Anteqꝑ papa huic respondeat questioni ostendit quid iuris sit de illis expensis que fiunt circa res emptas de pecunia decimata causa negociationis. ꝛ dicit qꝑ ille expense que fiunt in rebus illis debent deduci cũ res ille vendũtur: ꝛ de residuo quasi de lucro decima est persoluenda: sed expense que fiunt ꝑ percipiendis fructibus illarum rerum non sunt deducende: quãuis facte sint ille expense de pecunia decimata: quia fructus illi sunt illorum qui faciunt impensas salua decima ꝛ fructus illi non possunt alienari sine onere decimarũ. Deinde respondet ad questionẽ propositam dicens qꝑ expense que fiunt pro restauratiõe molendinorum seu piscariarũ ꝛ aliarũ rerum non sunt deducende de ꝓuentibus decimãdis: quia res ille sic restaurate remanent penes dominos.

a De molēdinis ⁊ piscariis.pmanētibus nō emptis cā mercimōii.b

b Necessarias.necessarie dicūtur impēse sine quibus res fit deterior ff.de ipē.in re.do.fal.l.ipense.⁊.l.qō dicit.⁊.ff.de ver.sig.impensis.

c Cōcessū.nō iure scripto sed tantūmō hic inuenit ⁊ nō alias:ſ cō suetudine approbata uel rōe que est optima legū interpres.ſ. de consue.cū dilectus.

d Acquisitas.uel factas cā mercionii.b

e Deducendas.hec est rō qua deducunt expense de mercimoniis ⁊ nō de fructib⁹ ⁊ redditib⁹ aliarū rerū qz in negociatiōe operat manus bois sed in aliis precipue operatur man⁹ dei. ar.lvi.di.nasci.ſ. eo. nō est.⁊.j.e.cū nō sit. hanc rōem assignat vin. ⁊ tu adde aliam ne bis eadem res decimaretur:qz tūc sūt decime psonales.

f Expensas.factas in eūdo ⁊ redeūdo ⁊ negociādo ⁊ faciendo meliorē.b.

g Quasi de lucro. Ex hoc vī q⁹ de omni eo quod puenerit ad aliquē gratuito titulo decima sit soluēda:sic ergo heres legatarius donatari⁹ de hereditate legato ⁊ dōato debet solueſ decimas: qz de oi licite acquisito decie sunt soluēde.ſ.e. extrāsmissa.⁊ arg.xvi. q.i.decime. ⁊.q.vii.c iii. Sup hoc dicas q⁹ su⁹ heres de bēdicte decimā solueſ nō dz:qz vna psōa reputat cū patre.C. de ipu.⁊ali. sub. ſi quis duob⁹.ſ.vl. ⁊ insti.ō inuti.stip.ſ.ei qui.et xxxv.q.iii.ſ.hac auctoritate.⁊ qz de iure nature sibi debita é. vnde viuente patre dōs est.insti.de heſ. quali.⁊ dif.ſ. sui qui dē. ⁊ sola admīstratio deest ei.ff. de lib. et po.in suis. Quidā dicūt q⁹ extraneus heres donatarius legatari⁹ qz totū est ei lucrū:decimā dari dz. Alii dicūt ⁊ melius q⁹ de imobilibus nō teneſ quis soluere decimā qz res ad quēlibet possessorē transit cū onere suo.ut.j.e.cū nō sit. quoniaz cū deus alienā terrā dederit filiis israel tm̄ de fructibus sibi dari decimas mādauit:⁊ si de possessionibus decima dareſ cito possessiones deuoluerentur ad ecclesias. Sed nūquid doctor de collecta:⁊ aduocatus de aduocatiōe: mercenarius de mercede tenenſ soluere decimā:vtiqz.xvi.q.i.decime.

h Merces emptas.cā mercimonii de pecunia decimata.

i Deducēdas.qz tunc intelliguntſ esse prediales decime.

k Decimate.etiā si possessiones ille sint empte de pecunia decimata vel sic etiā si expense ille sint facte de pecunia decimata:qō melius vī.

l Quoniā.istud qm̄ potius illatiue q⁹ causatiue ponit ſm vin. ⁊ proprie ⁊ melius.

m Nisi cū onere. Nota q⁹ res transit cū onere suo.xvi q.i.si quis laicus.ff.de cōtraben.emp.alienatio.j.e.cū nō sit.ſ.de pigno. ex litteris circa finem.ber.

n Hec pro restaurando.hic respondet questioni ꝓposite.

o Credimus deducēdas.hoc speciale est in decimis q⁹ nō deducūt expense ꝓ fructib⁹ colligēdis:uel etiā ꝓ cōseruatiōe alicuius rei: alis etiā malefidei possessor deducit sūptus necessarios.ff. de peti. here. ſi a dño.ſ.vl. ⁊.ſ. de in integr. resti. requisiuit.ff. de solu. fructus.io.

p Decimādis.sed si emissem ad hoc ut venderē:⁊ antequ⁹ rem illam vendā feciſſem sumpt⁹ ꝓ illa cōseruanda bene deducereſ sumptus.

q Mercis.mercis appellatio ꝓprie ad restinet mobiles.ff. de vb. sig.mercis appellatio.

r Destruat.ſi aliquod expeditur necessario ad illius cōseruatōem illud nō deducit:ut dictum est.ſ.

s Cum cōtingat.ab antiquo.forte ex ꝓscriptiōe.ſ. de ꝓscrip. ad aures.

t De iure cōi.patet hic expresse q⁹ decime de iure cōi ptinent ad parrochiales ecclesias.ut.xvi.qōe.i statuimus.⁊.c. de decimis.⁊.c ſi quis laicus.ergo nō spectāt ad episcopū.vndcin de cimis parrochialiū ecclesiarū nō dz episcopus aliq⁹ habere portiōnē.nā capitula que dāt epō ꝓ tē decimarū loquūtur de decimis episcopalis ecclesie. Sed contra.ſ.eo.quoniā. vbi dicit q⁹ episcopus pōt retinere partē suā de noualib⁹ que surgūt in parrochia alicuius ecclesie j.eo.dudū.vbi epūs petit decimas in dioceſi sua positas fūdata intentiōe sua de iure cōmuni:⁊ ita non pertinet de iure cōmuni ad parrochiales ecclesias:qz ibi obtiet episcop⁹. Dicas q⁹ de iure cōi tantū baptiſmalib⁹ ecclesiis decie debent dari.xvi.q.i.de decimis. ꝓput not.Hu.ibi:⁊.c. statuim⁹ Quid ergo respōdebis illi de cre.quoniā:dicas q⁹ illa intelligit̄ per istā.vel potius loquitur ſm cōsuetudinē loci:et illa dudū.j.eo.pōt.intelligi de decimis in parrochia epi positis qz ille ptinent ad eūdem iure cōi:et de illis debet facere ēt tuor ptes.xii.q.ii.quattuor. et c.vulterane.et.c.nobis cōcessio. vel ille decime q̄s petebat epūs brixieñ. ad nullum ptinebant qz nō erant in parrochia alicuius ecclesie parrochialis vnde ad epm̄ de iure cōi ptinebāt:qz decime i potestate epi sunt.xvi.q.i.in sacris.⁊.ſ. eo. quoniam.vel dic q⁹ illa decre. dudū.loquit̄ de cōsuetudine: ut ibi not.in fi.illius glo.que incipit hic.

u Noualiū.hic ad aliū pertinēt noualia:⁊ ad aliū decime vñ signat̄ contra.ſ.c.ex parte m.illud intelligit̄ cū aliqs obtinet decimas per priuilegiū in quo casu debet habere noualia:qz exquo eis cōcesse fuerūt decime ſimpliciter ⁊ noualia que postea ibi surgunt.j.ō priuile.quoniā quia circa. Nā verbo generali simpliciter posito significabit decimas pūtis tpis ⁊ futuri.ff.de ser.vr.pre.ſi seruitus.⁊.C.quer es pig.ob.pos.l vl.⁊.xix.di.ſi romano ꝛ. sed hic loquit̄ cū habet decias exꝓscriptiōe: qz ꝓ hoc nō ꝓscribit noualia.⁊ sic intelligit̄.c.sequens.sed hoc intellige allegato titulo ⁊ probato.j.e.dudū.⁊ in quadā decre.extra in cōcilio lugō.ſ.de ꝓscrip. que incipit venerabilium.

x Rationabilis causa.puta priuilegiū aliud non possent ostendere cū de iure cōi pertineant ad parrochiales ecclesias:ut.ſ.eo.ex parte.⁊ prescriptio allegari non potest.

y Cum in tua.minutas.minute decime appellantur partus animaliū ⁊ de pull' ouis ⁊ hortis.ut.ſ.e.ex pte.de quib⁹ etiā loquit̄.ſ.eo. ex multiplici.

z Ab antiquo.quia ꝓscripserūt decimas illas.ſ.c.ꝓximo.ber.

& Censeri.xii.q.ii.cognouimus.⁊.j.de priuile.quia circa.⁊.ſ.e.ex parte.ff. de vsucap.eum qui.in fi.ar.cōtra.ff.de pecu.l.hinc queritur.§.i.vbi dicitur q⁹ peculium quandoqz duplici iure censetur.ber.

9 Dudū.decimas.sine inquietatione ⁊ libere pcipi posset.talis videtur fuisse petitio per spiam latam:ut dicitur in fi.ber.

2 De iure cōi.sic.xvi.q.vii.oēs basilice.⁊.xviii.q.ii. monasteria. Ytē vī hic q⁹ de iure cōi ptineat pceptio decimarū ad epm̄.sed cōtra.ſ.e.c. proxi.⁊.c.cū contingat.vbi de hoc dictū est.vel pōt dici ⁊ videtur verius q⁹ hec allegatio nō ponit ius quantū ad decimas:et sic nullū cōtrariū:⁊ de cōsuetudine loci pertinebant he decime ad epm̄ ⁊ non de iure cōmuni:sed quātū ad ecclesias q̄s petebat epūs fundata erat intētio sua de iure cōi.verius puto q⁹ decime iste nō erāt intra certā parrochiā alicuius parrochialis ecclesie:ſz dicaſ infra q⁹ ptinebāt ad ecclesiam sci stephani:ut.dixi.ſ.e.cū cōtingat.in glo.que incipit:patet hic.

y ⁊

possit de molendinis[a] ⁊ piscariis necessarias[b] expensas deducere:pri⁹ quā soluat decimas ex eisdem:sicut est in negociatione concessum[c]. Ad quod respōdem⁹:q⁹ licet circa res acquisitas[d] uel factas de pecunia decimata cum ipse venduntur:credamus deducendas[e] expensas[f]:et de residuo quasi[g] de lucro decimas persoluendas: ut si vendatur domus ager vinea clibanus molendinum grex aut quelibet merces[h] expensas tamen que fiunt pro fructibus percipiendis ex illis de quibus fruct⁹ proueniunt:nō credimus deducendas[i] expensas etiam si fuerint decimate[k]:quoniā[l] salua decima fructus efficiuntur eorū qui faciūt ipsas expēsas:fruct⁹ autē ipsos alienari posse non credim⁹:nisi cū[m] onere decimarū:nec pro[n] restaurādo detrimēto quarūlibet rerū:ex quibus decime p soluūtur: credim⁹[o] deducendas expensas de prouētibus decimādis[p]:quia penes dominū res p manent restaurate:ut si pars aliqua moriat armenti: deterioret vinea: portio mercis[q] depereat:uel totus cliban⁹ destruatur[r]. Item.

Cum cōtingat interdū i tua dioc. ⁊ infra. Cū i quibusdaz prochiis ad quasdā ecclesias uel personas ecclesiasticas ab antiquo[s] pertineat pceptio decimarū:⁊ de nouo fiant noualia in eisdē:queris a nobis ad quā huiusmodi noualiū decima incipiat ptinere. Unde inqui.t.t.r. q⁹ cū perceptio decimarū ad parrochiales ecclesias de iure[t] cōmuni p tineat:decime noualiū[u] que fiunt in parrochiis earundem ad ipsas pro culdubio ptinere noscuntur:nisi ab his qui alias percipiant decimas rationabilis[x] causa ostendatur:p quaz appareat noualiū ad eas decimas p tinere.

Item epo beluacensi.

Cum in tua dioc.quedā mōnasteria ⁊ conuentuales ecclesie in multis parrochiis maiores decimas percipiant:⁊ minutas[y] de quibusdā fructib⁹ annuati pceptis non fuerūt decie persolute:⁊ infra. Respondemus:q⁹ si fruct⁹ predicti de illa terra proueniūt de qua monasterio uel ꝓuentuales ecclesie aliquos pcipiebāt ratiōe decia[z] prouētus: eis proculdubio decie fructuū debent eo[x]:cū ipsis terra illa ab antiquo[z] fuerit decimalis:⁊ non debeat vna eadēq⁹ ecclesia diuerso iure cēseri[&]:alioquin parrochialib⁹ ecclesijs exoluantur:ad quas de iure cōi spectat perceptio decima[x].

Item uesprimeñ.epo.

Dudum aduersus fratres hierosolymitāos hospitalis sancti stephani te proponēte in nostra presētia questionē:q⁹ ipsi decimas[9] de laboribus rustico[x] suorū uesprimeñ.ecclesie debitas nō pmitterēt tibi decimas solui:⁊ infra. Cōparētibus igitur te ac ipsis statuto termino coram nobis.g. presbyterū cardi.tibi ⁊ eis cōcessim⁹:auditorē coram quo decimas terrarū que p rusticos hospitalis uesprimeñ.dioceſis excolūtur:⁊ de cyrographa ⁊ de nouacularia ecclesias que per ipsos hospitalarios detinenſ:intētiōe tua de iure[2] cōi fūdata petisti:prior autē hospitalis in predictis decimis ⁊ ecclesiis prescriptionē allegans:ꝓpo suit se nō teneri tibi sup his respon,

a Probaret. Hic apte vr̃ q̃ qui allegat p̃scriptiõem teneꝫ ꝓbare titulũ exquo habuit causam prescribendi. s. e. de ꝓba. lz ar. ⁊ expssiuz vr̃. s. de pscrip. si diligẽti. nã bñ canões lõga ⁊ lõgissima pscriptio nõ differũt: sed in lõga pscriptione oz ꝓbare titulũ. C. de pscrip. lon. tẽ. diutia. C. de vsu. p herede. l. vl. §. ⁊ in lõgissima bñ canões. ar. ℞. s. de pscrip. qm̃ oẽ. ⁊. c. vigilãti. vbi dr̃ sufficere bõa fides et est ℞ id qõ dici consuenit q̃ sufficit allegare titulũ sed non oz ꝓbare. Jo. dixit q̃ isti erãt suspecti: ⁊ iõ oportuit eos ꝓbare titulũ ⁊ iustũ: qz ꝓpt̃ suspitionẽ qñqz trãsfert ꝓbatio i aliũ q alias nõ cogit. s. ut ecc. bene. ut nostrũ. vbi de hoc nõ. Sed sup hoc dic ut dixi in. c. si diligenti. s. de pscrip. vbi inuenies i quo casu ꝓbari debeat titul⁹: ⁊ in quo non.

b Concessiõem p̃dictã. quaz si papa ex certa scia confirmasset valuisset ⁊ ex ea sũpsissz vigoꝛẽ lz ex se nulla fuerit. ar. s. de pac. q̃tiẽs. s. de trãsa. c. i. xe vi. di. bñ qdẽ. ⁊. ii. q. i. i p̃mis. b

c Laicali. ut. xvi. q. vii. si quis deinceps. vnde titul⁹ talis habeꝫ ꝓ nõ titulo.

d Nõ potuerit aliis. i. q. vii. daibertũ. ⁊. j. de dona. inf vi. ⁊ vx. nup. qz ꝓ nõ dato hẽt qõ ab illo donat q nõ põt de iure donare. j. de iurepa. qõ aũt. in fi. ar. ℞. ff. de acq. re. do. non ẽ nouũ. ff. de vsufruc. qõ nr̃m. ff de ℞ben. emp. rem alienam.

e Possidere. xvi. q. vii. ca. i. et s. de pscrip. cãm que. qz spũalia nõ cadũt i laicũ. s. de elect. sacrosãcta. ⁊. c. massana. xcvi. di. bñ quidẽ. ver. nunq̃ licuit laico anathematizare.

f Nullaten⁹ derogeꝫ. nunq̃ enĩ intelligit derogari iuri alteri⁹ nisi b̃ expmat. lxxxv. dis. florẽtinũ. ⁊. xcix. di. ecce. s. de aucto. ⁊ vsu pal. ex tuarũ. ⁊. s de of. delega. super eo.

g Prohibem⁹. ex hac snĩa vr̃ q̃ actũ sit indicio vti possidet ⁊ ex eo q̃ dr̃. s. i pri. nõ pmittrẽt tibi solui: sz petitõez ep̃i vr̃ actũ petitorio: sz stãdũ est snie talia enĩ sunt subiecta q̃lia permittũt p̃dicata. ber.

b Naliqb⁹. cõpellanr̃. pactũ enĩ nõ nocet ecclesie quin a q̃libet possesso: e possit petere decimã: qz ẽ on⁹ qõ seqtur ipam rẽ. s. e. pastoral. ⁊. c. pri. s. ℞ pac. plerigz. ff. ℞ pac. inter debitoꝛẽ. ff. de isti. si cum villico. ar. ℞. ff. ℞ pac. epistola. §. pactũ. si possessoꝛ ptẽ fructuum recipit. ⁊ ℞s ptem teneat vtqz cõueniẽdus est. s. e. a nobis. ⁊. c. tua nobis.

i Ex lege diuina. q̃s ℞s suo ℞io seruauit. ⁊ tã q̃ debita requirũt. s. e. prochianos. ⁊. j. c. tua nobis. ⁊. xvi. q. i. decie. b.

k Loci cõsuetudie. sic g̃ attẽdit cõsuetudo in decimis nec mirũ: qz ⁊ in baptismo attẽdit de cõse. di. iiii. de trina. ⁊ in mrimonio. j. de cogna. spi. sup eo. ⁊ merito seruatur cõsuetudo: qz eque punit trãsgressoꝛ cõsuetudinis sicut trãsgressoꝛ legis. xi. di. in his rebus. Et hoc põt intelligi de cõsuetudie ista: de qua habuisti. s. e. cũ sint hoies. ⁊. c. apostolice. vbi de hoc. Et dic de cõsuetudie approbata ⁊ prescripta alias nõ obesset cõsuetudo. s. de cõsue. c. vl. Si vero cõsuetudo est q̃ deꝫ duodecima ps vel minoꝛ: talis cõsuetudo nõ sufficit nisi sit approbata a papa: qz non valet talis cõsuetudo que absq̃ mortali peccato seruari nõ valet quãtũcũq̃ lõga. s. de pscrip. quoniã omne. Sed hoc nõ põt habere bonã fidẽ: qz de iure diuino debenr̃: ⁊ ita nõ posset pscribere: ergo nec cõsuetudo ibi locũ habere põt. Hoc dico in laicis: qz clerici vel ecclesia cõtra clericos nõ solũ ptem prescribere põt: sz etiã totã decimã: vñ dicit decretũ: qui minus dedit decimas mõ emẽdet xvi. q. vii. quicũq̃. ber.

dere: qõ cũ p auditoꝛẽ ad nostrã audientiã puenisset: mãdauim⁹: q̃ idẽ prior prescriptionis titulũ quem allegauit ꝓbaret[a]: qui. b. regis aut regine vngarie priuilegia exhibuit: q ecclesiam sancti stephani: ad quã dicte ecclesie cum eisdem decimis ptinebant in ꝑpetuam elemosynã hoſpitali donatiõis titulo cõcesserunt cõfirmatiõis. E. pape. p. n. scriptũ exhibẽs: per quod ꝓbare uolebat concessionem[b] predictã plenuz baꝛbere vigorem: ⁊ infra. Ceterum ex parte tua fuit propositum: q̃ in decimis ⁊ ecclesiis a rege ⁊ regina donatis prescriptionem non oporteat opponere: pars aduersa que nec a donatione ipsoꝝ initiũ habeꝫ poterat nec a cõfirmatione prefata tãtum efluxit tẽporis: q̃ possit prescriptio cõfirmari: ⁊ sic donationis regis ac regine allegatus titulus null⁹ erat cũ sacrilegii crimen incurat qui ecclesias uel ecclesiasticuz aliquid de manu receperit laicali[c]: ⁊ infra Nos igitur cũ donatores predicti conferre nõ potuerit[d] aliis que de iure non poterãt possidere[e]: ⁊ per cõfirmationẽ predicti clementis super ecclesia sancti. s. hoſpitali cũ decimis ⁊ aliis pertinentibus a se factam: etiam si autẽticũ apparerer: iuri ep̃ali nullatenus[f] derogetur: sententialiter ꝓ hibem⁹[g]: ne fratres hoſpitalis preſumãt ulterius impedire: quomin⁹ decimas p̃cipias memoratas: ⁊ pacifice possidas in futurũ.

¶ Item in cõci. generali.

In aliquibus regionib⁹ que dã p̃mixte sũt gentes que ꝑm suos ritus decimas de more nõ soluũt quãuis censeãtur noie christiano: bis nõnulli dñi predioꝝ ea tribuũt excolẽda: ut decimis defraudãtes ecclesias maiores inde reddi/tus assequãt. Volẽtes igit̃ sup bis ecclesiaꝝ indẽnitatib⁹ ꝓuidere: statuim⁹: ut ipsi dñi talib⁹ psonis ⁊ talit̃ sua predia excolenda cõmittãt: q̃ absq̃ ꝓtradictõe ecclesiis decimas cũ integritate psoluãt: ⁊ ad id si necesse fuerit p cẽ. ec. cõpellãt[h]: ille qppe decime necessario soluẽde sunt que debenr̃ ex lege diuina uel loci[k] ꝓsuetudine approbata. ¶ Item in eodẽ.

Cum nõ sit. p̃cedat solutio. qz ut hic dr̃ illas sibi dñs in signũ ylis dñii reseruauit. s. eo. tua nobis. ⁊ ideo sine aliqua diminutiõe expẽsarũ sunt soluẽde: ut ibi dr̃. ⁊. c. cũ boies. sed nõ refert multũ: vtrũ p cedat solutio decimarũ exactionẽ tributoꝝ vel cẽsus: qz soluere dñs de pte sua ⁊ colonus de sua tenet̃. s. e. a nobis. ⁊. c. tua nobis. Vnderi põt: lz vterqz cõueniri possit: melius ⁊ cõmodi⁹ est ecclesie cõuenire vnũ q̃ plures. ff. de exercito. l. i §. vl. ⁊. l. se. Et distinguit̃ in casu isto: vt dñs p̃cipiat certaz p tẽ tertiã uel quartaz siue duos coꝛbes vel tres mñ recipiet: de lz dr̃. s. e. tua nobis.

Cum nõ sit in bomie qd semẽ serenti reſpõdeat: quoniã iuxta uerbũ apostoli neqz qui plãtat ẽ aliquid neqz qui rigat: sz qui incremẽtũ dat de⁹: ipsũ quidẽ mortificato semine plurimũ fructũ affert: nimis auare qdã in decimis defraudare nituntr̃ cẽsus ⁊ tributa que iterdũ indecimata pretereũt de frugib⁹ p̃primit⁹ deducẽtes. Cũ aũt in signum vniuersalis dominii quasi quodã titulo spãli sibi dñs decimas reseruauerit: nos ⁊ ecclesiarum dispẽdiis ⁊ aiaꝝ piculis obuiare uolẽtes: statuim⁹: ut in prerogatiuã dõinii generalis exactionẽ tributoꝝ ⁊ cẽsuũ precedat̃ solutio decimaꝝ: uel saltẽ bi ad quos cẽsus uel tributa indecimata peruenerint: quoniaz res cũ onere suo transit: ea per cen. eccle. decima re coganr̃ ecclesiis quib⁹ de iure debentur. ¶ Item in eodem.

Nuper abbates cistercien. ordinis in generali concilio cõgregati ad cõmonitionẽ nostraz prouide statuerunt: ne decetero fratres ipsius ordinis emant possessiones de qbus decime debeanr̃ ecclesiis: nisi forte pro mõasteriis nouiter fũdãdis: ⁊ si tales possessiões eis fuerint pia fideliũ deuotiõe collate: aut empte pro monasteriis de nouo fũdandis: cõmittanr̃ aliis excolende a quibus ecclesiis decime psoluanr̃ ne occasione priuilegiorũ suoꝝ ecclesie ulteri⁹ pregrauent̃. Nos aũt decernim⁹: ut de alienis terris ⁊ am modo acquirendis: etiã si eas ꝓpriis manibus aut sumptib⁹ excolunt decimas psoluant ecclesiis quibus rõne predioꝝ antea soluebanr̃: nisi cũ ipsis ecclesiis aliter duxerit cõponendum[p]: et hoc ipsum ad alios regulares qui gaudẽt similib⁹ priuilegiis extẽdi volum⁹ ⁊ mandam⁹: ut ecclesiaruz prelati p̃roptiores ⁊ efficatiores existant ad exhibendũ eis de suis malefactorib⁹ iusticie cõplementum: eorũq̃z priuilegia diligentius ⁊ pfectius studeant obseruare.

¶ Gregorius. ix.

Interdicim⁹ vniuersis ꝑsonis ecclesiasticis ut ℞cimas detẽtas a laicis ad alienas ecclesias ptinẽtes[r] in pign⁹ recipere ab eisdẽ

n Nup abbates. tales. s. de ghus decime solui non debeant. b.

o Cõmittanr̃. interi anteq̃ edificẽt ecclesie ut illi coloni soluãt decimas de illis terris. idẽ esset si ipi iidẽ colerẽt eas. j. e. c

p Cõponendum. ⁊ sic cõpositio in decimis p̃t fieri p sacerdotẽ. s. e. ex multipliciq. que psonalis videtur nisi p superioꝛẽ fuerit confirmata. s. de transac. veniẽs. Sz nũquid cistercien. ⁊ alii monachi nõ habẽtes populũ pñt p/scribere decimã: nõ vr̃: qz decias de iure hẽre nõ pñt. ut. xvi. q. i. quenit. ergo eas ñ pñt pscribẽr. s. de pscrip. cãm que. Sed vr̃ hic exquo nomie cõpositiõis possunt eas hẽre q̃ eas possint pscribẽ: satis posset sustineri q̃ nõ pñt pscribere decias: ut in p̃dicto. c. cãz que. ⁊. s. e. ti. duduz. decie ẽ intuitu diuini officii tm̃ debite sũt ire diuino. s. e. tua nobis: sz isti nemini sub ministrãt spũalia: ⁊ decime istis tm̃ per p̃uilegia ꝓcedunt qz iure cõi eas hẽre nõ pñt: alis supfluũ esset priuilegiũ: qz que ℞ iure cõi cõpetũt super fluũ est pcib⁹ ipetrare. C. de thesau. l. i. li. x. ff. ad munic. l. i. vñ cũ isti allegarẽt prescriptionem necesse

babebãt oñdere titulũ: qz eis daret cãm pscribendi. s. eo. dudũ. que loquit̃ de hoſpitalariis hierosolymitanis: qui de iure cõi decias possidere nõ pñt: ⁊ iõ in his que de iure cõi possideri nõ pñt necessarius ẽ titul⁹: ⁊ sic põt intelligi. s. de pscrip. si diligenti. vbi dc hoc.

q Alios. hic habes ar. q̃ res inter alios acta aliis p̃iudicat.

r Interdicimus. ad alienas ecclesias ptinẽtes. Istud põt intelligi de decimis laicis in feudũ concessis: ut nulla psona ecclesiastica ad quã ptinent recipiat illas in pignus: ut si penes laicũ remaneãt citius redeant ad ecclesiã ad quã ptinẽt saltẽ post mortẽ: cũ in decimis nõ habeat locũ successio. s. e. ad hoc. licet succedant heredes in decimis antiquitus cõcessis in feudũ: ⁊ hac rõne sufficit si laic⁹ de ꝓsensu ep̃i decias tales alii ecclesie donauerit. s. de his q̃ fi. a p̃la. sine cõsen.

ca.cū apostolica. ecclesia vero ad quā ptinent bn̄ pōt eas in pignꝰ recipere: quia p hoc citius rehabebit decimas suas cū tunc nō teneaī cōputare fructus in sorte. j. de vsu. c. i. ⁊ c. cōquestus. ⁊ s. de feu. c. i. Idē esset ⁊ multo fortius si laicus de facto tn̄ decimas retineret: ⁊ hec fuit ꝓhibitiōis cā ut p hoc ꝓuideret ecclesiis ad quas iste decime pue-

nire debent.

a Nullus tondeatur. s. ad ꝓfitendum ut sit monachus. xx. q. i. illud. clericus tn̄ post. vii. an. pōt fieri q⁹ tūc est doli capax xxviii. dist. de his. et lxxvii. di. quicūqz. et c. in singulis. Sz ar. cōtra. s. de p̄bē. sup. ibi dicit ꝙ pueri nō sunt idonei ad beneficiū obtinēdū.

b In legitia. s. xiiii. annoꝝ.

c Spōtanea. quia si coactus nō valeret. xx. q. iii. pñs clericꝰ.

d Si quis. tonsuratꝰ. ut fiat monachus uel regulāis canonicus. xx. q. ii. si qualibet.

e Infra ānū. ⁊ idē xx. q. ii. puella. ⁊ tutō ꝺdicere pōt infra idez tēpus: ut ibi dicitur.

f Ad principē. i. ad papā. de cōse. dist. i. corpora. uel ad prici pē uel prelatuz ecclesie. ℞.

g Ad missū. i. vicariuz epi qui gerit vices suas. s. de insti. ex querimonijs.

h Permaneat. quo ad parētes: q⁹ pꝰ annū filiū reuocare nō pñt: ut hic pz. ⁊ xx. q. ii. puellā. Ipse vero puer q̄cunqz vsqz ad finē. xiiii. an. posset resilire. j. eo. significatū. ⁊ cū simus. postea vero nō poterit exire. xx. q. i. illud.

i Per vim. illatā sibi a parētibus.

k Clericus. i. monachus ꝓmaneat. sed ex mora tanti tpis p̄sumitur cōsensisse: ⁊ intellige si potuit reclamare. j. de spō. ad id qđ. ⁊. i. q. i. cōstat. ⁊. j. de despon. impu. de illis. ii. alias aūt nō teneret monachatus. s. qđ metus cā. perlatum.

l Vel clerici. fingunt. nota ꝙ fictio siue simulatio q̄ñqz fit ex honesta cā: q̄ñqz ex inhonesta. Ex honesta cā. xxii. q. ii. vtilez. ⁊ xxiii. q. ii. dñs. ⁊ si aliquis simulat religionē ex honesta cā ita ꝙ ꝓlatio p̄cedat nō nocet. s. de his que vi metusue cā fi. platū. vbi de hoc. Simulatio vero ex inhonesta facit monachū ⁊ cōpellit redire ad monasteriū, ꝓpter dolū suū. xxvii. di. quod interrogasti. Et ita isti clerici fingunt se monachos ex honesta cā ab initio exquo vaī ei optio. Sic etiam dico in matrimōio: ꝙ si aliquis p dolū eo ꝓposito copulet alicui mulieri ꝙ velit stare legitie cū ea ⁊ hoc sit paratus ꝓbare nō est audiēdus: q⁹ in sponsalibus siue matrimoniis recurrit ad cōem intelligentiā verboꝝ. j. de spon. ex lris. ar. est hic ad qōem illiꝰ qui finxit se mulierē: ⁊ suscepit habitū in monasterio monialium: ut possit cozrūpere monachā. ⁊ in. c. quod interrogasti. b

m Veri clerici. ⁊ sic datur eis optio: vtrū velint esse clerici vel mōachi. si. s. de elec. cū causam. ⁊ ar. xvi. q. i. nemo pōt. ar. cōtra. j. c. ꝓr. ⁊ xxvii. di. quod interrogasti. vbi cōpellūtur in monasterio remanere sic pōt solui: hic cōstabat eos tales esse lz starēt in habitu monachali: i cōtrariis nō constabat imo tanꝙ veri monachi stabāt ⁊ se gerebāt vnō nō audiuntur volentes iurare cōtrarium.

n Vidua. sponte. secus. si per vim. s. de his que vi metusue cā fiunt perlatum. tan.

o Imposuerit. ipamet vidua velū cōuersionis sibi pōt imponere: ut hic pz. ⁊ xxvii. q. i. viduas. pōt etiā illud recipere a sacerdote. j. qui cleri. uel vo. cōsuluit. ⁊ xx. q. i. vdua. aut ab epō. s. qđ me. cā. perlatū. velum vero consecrationis a nullo recipiūt. xx. q. i. deuotis. sole eni virgines cōsecrantur. ut. c. deuotis. ⁊ c. placuit. e. q.

p Oblatiōem. deo obtulerit. respicit loci cōsuetudinē: vbi forte vela

laicis nō presumant.

De regularibus ⁊ transeuntibus ad religionem.

EX concilio maguntino.

Nullus tōdeatur: nisi legitia etate ⁊ spontanea uoluntate.

EX eodem.

Si quis ante ānos legitimos tonsoratus est sine consensu parentū suoꝝ: si parētes ipsius infra annum nō reclamauerint ad principē aut ꝓpriū episcopum: uel ad missum dominicum: in clericatu pmaneat. Si uero post legitios ānos p vim clericus factus est: ⁊ nec ipse nec parentes eius infra annū ad memoratas personas reclamauerint i clericatu pmāeat: sicut is de quo superius dictum est.

EX concilio toletano.

Vt clerici qui sefingunt habitu ⁊ nomine monachos ⁊ nō sūt: corrigant ut veri monachi sint uel veri clerici.

VEX concilio arelatēn:

Vidua si sponte uelū cōuersionis quāuis nō sacrū sibi ꝓposuerit et in ecclesia int uelatas oblationē deo obtulerit: uelit nolit sanctionie habitū ulterius debet habere: lz sacramēto firmare uelit eo tenore uelamen sibi imposuisse ut deponere posset.

IGreg. ix. anath. subdi.

Dannes frater: ⁊ infra. Prezsenti iussione mandamus: vt neqz mōachū de mōasterio i mōasteriū temere migrare liceat: nec eoruz aliquem peculiare quicquam habere sed si hoc presumpserit monasterio i quo ab initio ꝓuersat est: sub abbatis sui regula cōpetenti cohertione reddatur.

EX registro greg.

Quia in insulis dura est cōgregatio monachoꝝ: pueros in eorū monasteriis ante. xviij. annū suscipi prohibemꝰ.

Alex. iij. archiepūs ⁊ aliis eccle/siaꝝ prelatis per galliā constitutis.

Non est uobis dubium: ⁊ ifra Uniuersitati vestre mādamꝰ quatenus monachos uel cōuersos cistercien. ordinis post ꝓfessionez sine licentia abbatum suoꝝ per episcopatꝰ uros recipi nullatenus permittatis: ⁊ si qui ex eis sine licentia abbatū suoruz de monasterio exire presumpserint ⁊ ꝓmoniti celeriter nō redierīt: eos ingredi ꝓpellatis.

Idē magro. f. ciuitatēn. cāonico.

Ad nostrā noueris audientiā pueniſſe: ꝙ beremite de mōte fo. quosdam pueros seduxerunt in tātū ꝙ quidā suasionibus eoꝝ assensuz prebētes statiz religionis habitū in ipsoruz monasteriis susceperunt: quoꝝ vnus. t. noie statiz penituit ꝙ habitū iduisset: ⁊ ifra. Quo circa mandamus: quatenꝰ si ꝓstiterit ꝙ prefatus. t. anteꝰ consumationem

q Licet sacramēto. s. tn̄. sed si adiuuetur aliis bonis p̄sūptionibus tūc forte ad plenam ꝓbationez ⁊ persona honesta sit posset sibi deferri sacramētū. C. de re. cre. in bonefidei. s. de ꝓba. sicut cōsuetudo. s de ꝓba. c. vl. ⁊ etiā sine iuramento si haberet alias ꝓbationes. s. quod me. cau. perlatū. vin. Sed hec vidua nō potuit ꝓbare per legitimas ꝓbationes sed allegabat fictōez ex alia causa honesta ⁊ iurare volebat: sed iuramentū suum non sufficit: ⁊ ideo remanet i monasterio: ⁊ sz hoc intelligitur illud capitulū ⁊ illa palea. xxvii. q. ii. viduas velare. de fictione ex hōesta cā: alias si fictio ex inhonesta cā fuisset nulla ꝓbatio istius audiretur ꝓpter dolū suū. ⁊ si illud ꝓbaretur sic pōt intelligi. c. illud. xxvii. di. qō interrogasti. ut dr̄ s. c. ꝓr. quicūqz ergo ficte monasteriū vult intrare ex honesta causa ꝓtestetur illud p̄sentibus testib⁹: ut fecit illa in c. perlatum. ⁊ c. illud qō interrogasti. pōt intelligi in eodem casu cū ista decre. ut intelligaī de fictione ex honesta cā: sed mulier illa hoc ꝓbare nō potuit: ⁊ ideo cōpellit redire ad monasterium prout intellexit Hug.

r Ioannes. in monasteriū hoc. c. loquit de his qui causa leuitatis transeunt: alis licitū esset transire ad artiozē religionē petita licentia lz nō obtēta. j. eo. licet.

s Peculiare. nisi cā administrationis. j. de sta. mo. monachi. alis nisi in morte resignauerit: cū ipsa pecunia in sterquilinio subterretur. j. de sta. mo. ⁊ ca. regu. cū ad monasterium.

t Reddat. quē tenetur abbas recipere ne vagabūdus in aie incurrat detrimētū: ⁊ cōpellitur abbas si noluerit. j. e. c. vl. ⁊ ar. xviii. q. ii. abbates. Iré signat cōtrariū. xxvii. q. i. si qua monacharū. ⁊ c. si quis rapuerit. vbi dicit ꝙ monachi delinquētes debent tradi artiozi monasterio. So. illa itelligūtur cū priora monasteria redarguūtur de solutiōe. Quid hodie debet fieri de istis fugitiuis. dicitur. j. eo. c. vltimo.

u Quia. hoc. c. in quibusdā libris habetur pro pa'ea. xxi. q. i.

x Xviii. annū. hoc speciale est ꝓpter asperitatē locoꝝ: alias regulare est ꝙ post tēpus pubertatis tā masculi ꝙ femine possunt ꝓfiteri. xx. q. i. c. i. ⁊ q. ii. si in qualibet. ⁊ c. puella.

y Non est vobis ꝓmittatis. ⁊ merito: q⁹ qui mutat locū de minozi ad maiozē mutare dz. xcvii. di. legimus. in fi. ⁊ s. de transla. licet. ⁊ c. i. ⁊ hoc iō p̄cipit quia nō repitur ordo artior. ⁊ p eo qō dicit licentia supple maxime: q⁹ nec abbas posset in hoc dispensare ut ad minozē transiret. Vel intellige ꝙ de licētia abbatis posset transire ad equalē iusta de causa.

z Celeriter. post admonitiōem. ⁊ celeritas ista ad arbitriū iudicis re'erī exq̄ nō determinaī. s. de offi. deleg. de causis. ff. de iure deli. l. i. in fi. De istis vagabundis tene ut dicitur. j. e. c. vltimo.

a Ad nostrā. stati penituit. ar. nō dici factū qđ nō durat. i. q. i. cōstat. ff. quod cū eo qui in alie. po. si filius. ff. de in rē ver. si pro parte. §. versum. ⁊ xxiii. q. vi. vides. ar. cōtra. quia exquo semel placuit amplⁱ displicere nō pōt. xxxii. q. v. horrendus. C. de ꝓtraben. emp. nō iccirco. ⁊ iiii. di. erat aūt. ⁊ c. in istis. ⁊ xiii q. ii. dilectissimi. So. vbi cōstat de facto ⁊ eius qualitate nō est querendū de eiꝰ pseuerantia. nā sufficit ꝙ ab initio cōstitit cū vero cōstat de facto sed de intentione nescitur. recurrimꝰ ad p̄sumptionē pseuerātie ut in casu isto ⁊ cōsi.

b Ante cōsumatōem. Nota ex hoc verbo ꝙ in casu isto annus inceptus p cōpleto nō habeī. xx. q. i. illud. ⁊ q. ii. si in qualibet. ⁊. j. eo. significatū. ⁊ in alio casu s. de elec. cū in cūctis. Ar. cōtra. ff. de mu. ⁊ hon. ad rem publicā. ⁊. lxxviii. dist. presbyter. ⁊ in. c. predicto. cū in cūctis. §. inferiora. So. i dignitatibus fauoz cōsideratur. ⁊ ideo annus inceptus ꝓcōpleto habetur: sed in cpo est spāle in regule obseruatiōe grauitas est ⁊ labor ⁊ sic odiū. ⁊ ideo annus cōpletus exigit.

ar.s.e.q2 in insulis.

a Triduū.ar.contra.xx.q.i.c.firma.t.xxvii.q.i.p totū.xx.q.iii.eos qui semel. So.quidā dicūt q̄ istud dispensatiue dictū est: alias regulare est q̄ pubes igrediēs etiā post mometū exire nō pōt: ut dicūt cōtraria. Sed hec solutio nō valet quia p̄ votū cōtinentie nō admittit dispensatio: q2 cōtinētia castitatis t abdicatio p̄prietatis ita inherēt ossibus monachoꝝ: ut nec sūm⁹ pontifex valeat dispēsare. j. ō ita. mon. cū ad monasteriū ānfi. Dicas ergo q̄ iste sine deliberatiōe t ex mentis ipetu intrauit t electus fuit: t ita quo ad deū nō fuit obligatus q cōsiderat co2 t nō opus. xiii. q. v si quid inueniſti. t. xv. q. vi. c. i. in fi. t ideo nec apud ecclesiaz cū habeat certa iudicia de tali voto facto ipetnose ex eo q̄ sine p̄batiōe hitū suscepit: et q2 infra triduū penituit: t quia p pe puericiaz fuit: iure ergo cōi ipm absoluere debuit: t ita nō fuit obligatus quātum ad deum t eius ecclesiā. ar. xxii. q. ii. ii. vnusquisq;. t. xv. q. i. sane. ar. xvii. q. iiii. sunt qui opes.

b Sup eo suscepērūt. eo amimo ut ad seculū nō redirent nulla facta ibi p̄fessione j.e. statuim⁹. ita q̄ de hoc constabat ut ibi dicit.

c Ne cōtra votū. quo renunciauerūt seculo generalit nōdū facta p̄fessiōc alicui⁹ religionis: vnde cogendi sunt remanere: uel ibi: uel ad mitiorē transire si spōte voluerūt: ut hic dicit. t. j.e. cōsulti.

d Habitū. de quo p̄misit quo renūciauerūt seculo.

e Redire. moꝛib⁹ emēdatis. j.e. cōsulti.

f In eadē veste. sed i qua veste positi in p̄batiōe debent esse: videl q̄ in illa in qua venerūt. liii. di. legem. t. liiii. dis. multos. in fi. ar. xxvii. q. ii. si q̄s incognitus. Hic q̄ monachali habitu: ut h̄ dicit. t. j.e. statuimus. alioquin nō posset p̄bare austeritatē monachalē que in vestibus p magna pte consistit. Et q̄ dicit hic in fi. in eadē veste redeāt in qua venerūt sic intellige: q2 finita p̄batiōe si noluerint ibi remanere restituēt eis vestes cuz quibus venerūt t cū eis recedēt: t sic seruatur p regula monachoꝝ. t. c. que dicūt q̄ p̄bari debent in veste laicali non seruantur sed intelligas de veste in q̄ venerunt. vel dic in veste laicali. i. in veste nouitioꝝ qui sunt in probatione q̄ differūt ab illis que dant profitentib⁹. j. eo. statuimus.

g Sane. remanere p̄mittas. Sed cōtra videt. xix. q. iii. mandamus. vbi dicit q̄ si canonicus regularis ad monasteriū transeat ad canonicā reducat: t in vituperiū memoriale cucullā portet: sed illud intellige quando causa leuitatis uel vanitatis nō petita licentia transit: hic quando causa maioris religionis t bono zelo. j. eo. licet.

h Significatū. a parētibus oblat⁹. si fuisset a parētib⁹ oblatus ante. xiiii. annū exire nō debuit sed post. xiiii. annū ibi stare nō cogit. j.e. cū simus. als si nō fuisset traditus a parētib⁹ q̄ncunq; vellet posset exire: ut hic innuitur.

i Si vero fuerit oblatus. maxime.

k Intrauit. quia tunc retinet quod fecit. xx. q. i. illud.

l Ratā habuerit. q̄ intellige si exp̄sse consentiat. imo certe etiā tacite: si vltra illud tēpus remaneat. j. de despon. impu. li⁹as. t.c. accessit. tñ cā maioris certitudinis in p̄incipio. xv. anni eius volūtas requirēda est. xx. q. i. c. illud. t sic seruāt plures religiosi t bene. Itē est hic ar. q̄ ea que ab initio nō valēt tractu tēporis cōualescūt. si. j. de despon. impu. de illis. ii. sed dic valet ut exnūc sed non ut ex tunc. ff. de offi. pcon. obseruare. in fi.

m Ad aliā religionē. hoc nō videtur: quia si fecit p̄fessionē ibi ad aliam postea minoꝛem transire non pōt. ar. s.e. non est. sed dic ad aliā eiusdē religionis uel maioris: supple hic quesuisti.

xiiii. anni susceptū habitū deposuerit: aut si post. xiiii. annū habituz ipsum sine p̄batiōe susceperit: t infra triduū⁹ deposuerit: eum ab ipetitiōe predictoꝝ beremitarū denuncies absolutū: t eā quā postquaz exiuit: iurauit accipere i vxorē: libere posse traducere: si alia cā rōnabilis nō obsistat.

Idem elien. episcopo.

Super eo quod quesitum fuit de clericis qui religionis habitū susceperūt: t ante p̄fessionē ad priorē statū sūt reuersi: rñdemus: q̄ si austeritatē religionis ad quā migrasse se nosc̄unt: seruare noluerint ad minorē religionē sūt cogēdi transire nec āplius i ecclesiis secularib⁹ debēt assumi: ne p̄tra uotū⁹ quod domino fecerūt venire p̄bentur. Nec si ante susceptum huiusmodi habitū⁹ i p̄batiōe positi recedere uoluerint: secūdū regulā beati benedicti nō vident p̄hiberi ad priorē statuz redire: que videt p̄cipere: ut in eadem ueste i qua ueniunt reuertant.

Idem ambianen. epō.

Sane de canonico qui in ecclesia aromaten. p̄fessionez fecerat: t fugerat ab eadē: in monachuz a quodam abbate recepto: id. t. f. significam⁹: q̄ si loc⁹ ubi nunc p̄manet: maioris religionis quaz eccle/sia aromaten. existit: ipsū in eodem loco cuz pura p̄scia remanere p̄mittas⁵: alioquin eū ad priorē ecclesiaz redire compellas.

Idem belu. episcopo.

Significatū est nobis: t infra. Mandamus: quatenus si in ueneris: q̄. g. non fuisset a parentibus⁵ oblatus: t infra. xiiii. annuz facti uoti penitens a religione recesserit: ab illo uoto p̄fessionis q̄ fecit: denuncies absolutū. Si autē a parētib⁹ fuerit oblatus: seu. xiiij. annuz compleuerit: cū religionē intrauit[k] seu post. xiiij. annū professionē a se pri⁹ factā ratā habuerit[l]: eū ad eādē uel ad aliā religionē[m] trāsire p̄pellas.

Clemens. iij.

Cum. T. virum: t infra. Utz ea que infra discretionis[n] annos a parentibus monasterio tradita habitum religionis induens benedictionem accepit: t exiens post modum se cuidam militi copulauit ad mōasteriū redire cogat. Lō. t. t. r. q̄ cū iuxta cōci. tollera⁹. censurā mōachū aut paterna⁹ deuotio aut p̄pria p̄fessio faciat: quicquid boruz[q] fuerit allegatuz tenebit: reuertendi ad seculū aditus penitus interdicto nō eni videt illa monastice professionis a se posse iugum excutere: cuz eā nō cōstet euidenter contradixisse cū benedictionē acceperit: quā non nisi in etate discretiōis recipiūt[r] que uelant: p̄sertim si ratihabitione secuta: t si eā quandoq; cōtradixisse cōstiterit: qō ante gestū fuerat robo/ratur⁹: nec obloquit[t]: qō de pre. n. leonis pape cōstitutione per contrariuz sensuz sumitur: ut puelle que coacte parētū imperio virginitatis habitum susceperunt: ipsum possint sine preuaricatiōe deserere: cū de ea recte possit intelligi: que in etate nubili noscitur constituta: tunc enim quia liberum habet arbitriuz in electione propositi sequi parentum nō cogitur uoluntatem.

Idem.

Porrectū nobis ex pte tua petitoriū cōtinebat: q̄. i. cāoni/cus acheronti⁹ infirmitate grauatus votum ut fieret monachus se asse/rit emisisse: vnde metuens ne uoto decederet nō cōpleto: iūctis manibus tibi se reddidit in monachuz t in fratrē: t infra. Inqui. t. t. r. quod cū monachuz non faciat habit⁹[u] sed mū hmōi tratis consuetudinis. ff. de mino. l. i.

o Tolletani. xx. q. i monachum.

p Deuotio. patina deuotio quādoq; facit monachū occasionaliter: aliqū eni filius obtēpat volūtati p̄ne ex debito honestatis non necessitatis. xx. q. i. illud. t. c. puelle. sic t in matrimonio intellige. j. de despō. impub. c. i. alias nō cogitur filius ad hoc obtēperare p̄ri. ut hic in fi. t in p̄dicto. c. puelle. t. j.e. cuz simus. q2 res est voti nō p̄cepti. xxii. q. i. integritas. t. c. puelle. t expone aut p t. q2 p̄na deuotio facit monachū cū segr ratihabitio filii: t ea dē expositio fit. C. de verb. sig. l. pe. vbi aut ponit p̄ct.

q Quicqd hoꝛ. ex hoc verbo vī q̄ p se sufficiat alterū istorū sed nō est verum vnde sic intellige: p̄na deuotio cum ratihabitōne filii adulti sufficit: ppria p̄fessio filii sine p̄ris deuotiōe sufficit: et ita si incipias a p̄mo vtz q2 necessariū est: si a secūdo sufficit scōm tm̄. si. s. de rescript. olim.

r Recipiūt. Sz qd si ante reciperēt: rñ. nō obstat exire volēti: q2 non tenet p̄fessio infra discretiōis annos. xx. q. i. illud. t. c. i. s. c. significatū. et. j.e. cū simus. sicut nec matrimoniū. nisi malitia suppleret etatē. j. de despōnsa. impu. puberes. t. c. a nobis. t. c. vltimo.

s Roborat. ar. q̄ ea que ab intio nō tenent tractu tēporis cōualescūt sic. s. eo. significatū. t. j. de despon. ipube. de illis. i. q. i. cōstat. Hic q̄ ex nūc incipit valere t nō ut extunc. ut dixi. s.e. significasti.

t Nec obloquit. Hic rñdet tacite questioni que posset fieri q̄. c. illud puelle. xx. q. i. a cōtrario sensu: vbi dicit q̄ puelle que suscipiūt habitū virginitatis nō coacte iperio parētū: deserere nō p̄nt habitū susceptū: ergo si coacte fuissent a contrario sensu bñ possunt deserere: at ista fuit coacta: ergo nō oz cōpelli redire ad mōasteriū. Nō ob. illud. c a cōtrario sensu inductū: q2 illud intelligit de adultis qui nō p̄nt habitū semel susceptū relinquere: t hic loquit de ea que adhuc erat infra annos discretiōis que facta adulta p̄fessionē fecit nec cōtradicit. Vel sin coacta fuit postea cōsensit vnde exire nō potest. t est si. C. q̄ me. cā. l. ii. s. de his que vi metusue cā fi. ad audientiam.

u Porrectū. habitus. Hic euidenter appet q̄ habit⁹ nō facit monachū: sz sola p̄fessio regularis. sic. j. qui cler. uel vo. cōsuluit. t. j.e. ex pte. t. s. c. ut clerici. Sz cōtra vī. xxvii. di. q̄ interrogasti. t. s.e. vidua. t.c. super eo. So. illud verū est q̄ habit⁹ sine p̄fessione nō facit monachū: sola enī p̄fessio vera uel p̄sumpta monachū facit: t solēnizat uotū. Dicas ergo q̄ quicūq; facit p̄fessionē in manu abbatis seu etiā alicuius monachi: t ubicunq;: dūmodo recipiat eius p̄fessio ab abbate t ffribus monachus est: t solēnizatū est votū illius. j. qui cle. vl

vo.insinuãte.⁊ hic.⁊ illa.c.q̄ interrogasti.⁊.c.vidua.intelliguntur de p̄sumpta ꝓfessione.exquo enī morantur inter alias monales ⁊ gerunt se tanq̄ monachas monache sunt censende.xx.q.i.qñ progenitores.⁊ qz ab initio eo ꝓposito ⁊ eo aio intrauerūt ut monache esset tacite:exquo nullā ꝓtestatiōem fecerūt:⁊ multo tpe ibi fuerūt saltem p annū in habitu p/fessoz.j.e.ex pte.vñ postea nō audiūtur etiā si velint iurare cōtrariuz.Illud.c.sup eo.intelligit de illis qui habitū recipiendo renūciauerūt seculo tacite uel exp̄sse.ut ibi dicit.⁊.j.eo.cōsulti.⁊.c.statuim⁹. quod in eodē casu lo qui vr cū illo.c.cōsulti.

a Professio.que ħ interc̄sit ex eo qđ dicit tūctis manibus tibi se reddidit i mōachū ⁊ in fr̄em saltez tacite.licet forte non exp̄ssit formā ꝓfessionis quā habes.xx q.i.vidua.⁊ pide fuit ac si formā illā seruasset. Sz lr̄a seq̄ns videt cōtradicer̄ huic.vbi dicit talis ut fiat monachus ⁊ reddat dño que ꝓmisit ⁊c̄. Sed tu expōe fiat monachus tradēdo se in manibus abbatis.ut.j. de vo. et vo.redemp. p tuas. vbi fuit similis ꝓmissio ⁊ hoc ꝓbat lr̄a illa exquo a cōuertendo votuz amittit̄.ut scilicet fiat monach⁹ talis ergo qui sic ꝓmisit ⁊ vouit q̄ itrabit religionē cōpellēdus est ut fiat monachus ⁊ reddat dño ꝓmissū ⁊ votū suuz et sic plane sonat lr̄a et ita collige ex hoc q̄ qui ꝓmittit se intraturū aliquā religionē tenet̄ cōplere ꝓmissū.⁊ pōt ⁊ debet cōpelli.j.ō vo.⁊ vot. redēp.p tuas.qō p⁹ dixi verius puto qz reddēdo se i manib⁹ abbatis i monachū ⁊ fratrē stati fuit monachus.

b Um simus.discretiōis. dic de hoc ut dictū est.ḡ.c. cū virum.

c Ad ānos discretionis.xiiii.s.qz tūc liberū est ei stare si voluerit remanere uel recedere si ei nō placet.xx.q.i.illud.⁊.q.ii.si i qualibet.

d Et bona p̄na.quibus p̄uari nō potuit legitia iure nature ⁊ reliq̄ parte:mōasterio cōpetente:que ipso ingresso cōpetit. xix.q.iii. si qua mulier.ala.que erit tertia illius partis que sibi ab intestato debet̄ uel medietas ꝺm numerū filiozū.C.de inoffi.test in auc̄.nouissima.

e Proueniūt.ḡ.de testa.raynutius.⁊.c.raynaldus.vbi de hoc.

f Sicut.casus.sacerdos iste i infirmitate grauissima laborabat ita q̄ extra se positus desp̄abat de vita p̄ti ⁊ in tali articulo cōstitutus indutus fuit habitu monachali ⁊ ad monasteriū deportatus tandē cōualuit ⁊ habitū dimisit ⁊ de abbatis licētia monasteriū deseruit. Cōsuluit sacerdos dñm papā quid esset ei faciēdū; ⁊ ipse respondit ꝺm quod sequitur in littera.

g Repugnātia.vnde nō videbat̄ audiēdus.ḡ.de ap. sollicitudinem xxiii.q.vii.quod aūt.⁊.C.de lib.cā.cū precum.

h Menté.si aūt integrū haberet iudiciū licet grauissimā pateret infirmitatē bene obligare posset si vouisset.ar.insti.qui.nō est p̄missū fa.test.§.preterea.tenet̄ autē hoc ꝓbare.s.se tunc tēporis extra mētez fuisse.ḡ.de succes.ab intest.cū dilectus.ar.cōtra.iii.q.ix.indicas.lau.

i Habitu monachali.ita q̄ votū fecisset:qz solus habitus nō facit monachuz sed professio.ḡ.e.porrectū.⁊.j.e.ex parte.

k Absolutū.⁊ ita nullū est votū siue obligatio que fit mente alienata. sic.xvii.q.i.gonsaldus.

l A ꝺ apostolicā. anni.ut.xvii.q.i.gonsaldus.quandoq̄ tñ statuit̄ biennium.xix q.ii.mōasteriis.quādoq̄ triēnniū.xviii.q.ii. si quis incognitus.qz diuersa tēpora statuūt̄ vr esse arbitrariū qō satis pōt cōcedi:qz etiā stati posset recipi ⁊ renunciare beneficio buius ꝓbatiōis.ut.j.e.c. dicitur. ⁊.c.statuimus.Dici consueuit q̄ clericus ignotus ⁊ laic⁹ notus ꝓbant̄ p biennium: sed clericus not⁹ p annū: laic⁹ ignotus p triennium.⁊ sic intelligi cōsueuerūt.c.p̄dicta.Sz nō credo q̄ hodie seruet̄ illa diuersitas:imo quilibet stati pōt admitti ut dictū est.ber.

m Monasterii.ergo alt̄ altero inuito huic beneficio renūciare nō pōt qō est verū:qz cōmuniter in fauorē vtriusq̄ introductū fuit:⁊ qō fauore alicuius introductuz ē in odiuz eius nō dz retorqueri.C.de legi.qō fauore.⁊ iure cōi potior est cōditio ꝓhibentis.ar.C.ō serui.rust.p.p fundū.⁊.ff. cōi di.sabinus.t.De cōi tū cōsensu pōt vterq̄ renunciare iuri suo:ut hic dicit: cū sit p̄sonale et singular̄ beneficiū.ḡ.de of. dele.gratū.C.de pac.si gs i cōscribēdo.ff.ō mino.si index.⁊ vii.q.i.q̄ periculosuz. secus si cōe beneficiū ⁊ fauore oīm introductū.ḡ.de foro cōpe.si diligenti.vbi de hoc.⁊.iiii.q.iii. §.itē parētes.

n Obtinēt firmitatē.ut.xvii q.i.nos nouimus.⁊.xxvii.di. si vir.⁊.ii.q. vi.§. biduum.b.

o Prohibendū.qz graue est inexptos dei seruitio applicare.xix.q.iii. monasteriis.⁊.C. de re mil.⁊tra publicā.li.xii.⁊ ff.de va.mu.⁊ꝓz.§.vl.⁊ tenet̄ quis de mala electōe. ar.xxiii. di.tales.ff.nau.cau.sta.l. vl.§. ii.C.de coll'.illi.l.vna.li.xi.vbi tenetur quis eoipso q̄ admisit ignotum.

p Corrigēdi.arbitrio iudicis exquo pena ñ adiicit̄.ḡ.de of. dele.de cāis.ff.de iure deli.l.i. in fi.

q Sicut nobis. de morte securus.si tamē sane mētis fuit: alias nō obligaret̄.ḡ.e.sicut teneoz.xvii.q.i. gō saldus.xxxii.q.vii.c. neqz furiosus.⁊.C.de transact.l. sanū mēte.sz q̄rit̄ q̄liter als timoz mortis ipedit mōachari.ḡ.qō me.cā platū.⁊ nō.ħ.ſ.monachar̄ ibi ut eadat mōtē corpis.ħ ñ mōachar̄ ut eadat mōtē corpis sz pot⁹ mōtē aīe.io.

r Bōis suis.quōdā.si tenuit monachar⁹.sic.xxvii.q.i.si qs rapuerit.⁊.j.q cler. uel vo.c.vl.

s Et scientib⁹.vñ tenebār eū reuocar̄.j.e.c.vl.sz ad bōa ipsi⁹ si mortu⁹ eēt ⁊ ipm nō reuocauerūt aspirar̄ nō deberēt:qz quē viuū ꝓtēpserūt nō p̄t mortuū suū dicē.C.ō la.lib.tol.l.vna.§.scim⁹.⁊.j.dōnā.⁊ lāg.ex.c.vno.b

t Sua ꝓfessiōe. als solus habitus nō facit eū monachū.ḡ.e.porrectū.

u Tāto tpe.nullus annoz numerus ipm excusat.xxxiii.q.v.q̄ deo pari. imo tanto grauius delingt.ḡ.de cōsue.c.vl.⁊.j. de symo.nō satis.⁊ ridiculū eēt ut dic lex meliorē cē furis cōditionē ꝓpter cōtinuatiōem furti.ff.de fur.insiciādo.§.infans.io.Sed huic simile habes.ḡ.de testa.qⁱ ingredientibus.

x Licet quibusdā.monachis.ḡ.eo.non est.

y Canonicis.xix.q.iii.Statuimus.⁊.c.mandamus.b.

z In ea vocatiōe.xxi.q.i.c.i.⁊.q.ii.placuit.⁊.vii.q.i.non oportet.

a Sub lege.xix.q.ii.due sunt.ber.

b Ex temeritate.aduerte qualiter interp̃retatur priuilegiũ istorũ.s. q̃ nullus possit trãsire ad strictiorẽ religionẽ.hoc ẽ verũ ut dicit temeritatis cã.sic enĩ cũ ꝓhibeãt iuramẽtũ temerariũ tm̃ intelligit̃ ꝓhibitũ.xxii.q.i.ita ergo.io.

c Licentiã postulauerit.sufficit ergo petere licentiã lz nõ obtineat̃.sic.s̃.de arbi.cũ oli.t.s̃.de loca.t ꝓduct. potuit.C.de iure ẽphi.l.vl.ar. ꝯ.s̃.de electi.cũ in veteri.t ad idẽ etiã posset iduci circa p̃ii. Sed quid si aliquis nõ petita licentia recesserit ad strictiorẽ vitã nũquid ẽ revocãd⁹? Cõsuevit dici q̃ nõ: dũmõ levitatis cã nõ trãseat: ut ḧ in fi. inuitur. Sz ob.xix.q.ii.mãdam⁹. t illud põt intelligi qñ levitatis cã trãsit. adhuc videtur ꝯ s̃.de eta.t q̃li.intellexim⁹. ubi transit quidã sine licentia ad aliud monasteriũ nec idẽ punitus vr̃. Sed qualit̃ põt quis inuito ꝑlato suo psonã suã alienare cũ rẽ alienare nõ possit t maior sit alienatio psone q̃ rei.xii.q.i.p̃cipimus. t.xvi.q.i.c.iii.cũ forte clericus teneat̃ iuramẽto obedire.viii.q.i.sciẽ dũ.t.s̃.de ma.t obe.cũ i eccle ſiis.nec etiã põt pegrinare sine licentia sui ep̃i.de cõ.dist.v nõ oz. t sepe ꝓpter obedientiã bonuz intermittit̃.xi.q.iii. gd ergo.cũ obedientiã sit vb cũq̃z nõ est ꝯ p̃ceptũ dñi.uel dubium sit q̃ nõ ꝯ p̃ceptũ dñi.xxiii.q.i.quid culpat̃.in fi. sed illud auctoritate canonis fit instinctu spũs sci: t ita nõ cõstrigit̃ p legẽ.xix.q.ii. due.ar.j. ỏ diuoz.gaudemus.

d Ex lege ꝓuata.q̃ est amoz dei siue charitas.de qua dicit̃ habe caritatẽ t fac gcgd vis. de pe.di.ii.radicata.lau.

e Absolut⁹.ab hac vniuersitate excipit̃ vxor carnalit̃ cognita ipubes t seru⁹.j.de quer. cõiug.quidã intrauit.xxi.q.ii c.i.t.ii.t.liiii.di.si seruus. Itẽ excipit̃ ep̃us.j.e.c.v. illa semp regula t curie astrictus.liii.di stin.legem.

f Deret̃ amittere.xi.q.iii.p̃ vilegiũ.lxxiiii.di.distincti.ubi ista.C.de inde.l.iii.t.l.iudeos

g Ex iusta cã.que sit iusta cã et que nõ.ostendit̃.s̃.de renũ. nisi cũ prĩdẽ.

h Supioris.si.xi.q.i. puenit j.de iurepa.nullus.in auc̃.de san.epis.§.si a clero.col.ix. vi.

i Jta cõis utilitas.xxvi.q.v. nec mirũ.t.xxix.q.i.§.i. utilitas. sile.vii.q.i.scias.et in auc̃. ỏ resti.et ea q̃ pa.§.licet.colla. v.et.s̃.de postu.p̃la.c.iii. hoc i tellige cũ per publicã non impeditur priuata: q̃ ordinata charitas incipit a se.xxiii.q.v si nõ liceat.et de pe.dist.iii.qui vult.t.xix.q.ii.due.xiiii.disti. quod ait.ff.de indi.si longius in fi.ff.de p̃script.ver.qui seruandarũ. sic nõ debet prelat⁹ sua negocia p̃ponere negotiis ecclesie.xii.q.iiii.quicunq̃z. de hoc etiã dicit̃.s̃.de postu.p̃la. c.iii.

k Sollicitudo cõtẽplationi.i.uita actiua que in hoc casu preponitur contemplatiue.B.

l Be rachele. Rachel significat uitam contemplatiuam que est formosa sicut illa fuit. Lia significat vitaz actiuã que fecunda est in sobole: t ideo preferẽ pulchritudini rachelis.s̃.de renũ.nisi cum prĩdem.b.

m Corde puro.qz̃ p̃sumit̃ prima facie ex ipso facto qõ habet speciez boni: nisi ꝓbet̃ cõtrariũ.s̃.de sen.c.vno.t.s̃.de p̃sump.dudũ.

n Nõ cõicat alien⁹.s.a charitate.de pe.di.i.§.itẽ ut christus ait.ber.

o Veniẽs.amitã cognouisse.si hoc verũ fuit nõ fuit matrimonium quo ad deũ.vnde si ꝓbaret̃ separarẽtur.j.de eo qui cog.consãguxo.sue.super eo. alias separentur. ut eo dẽ ti.de illo.

p Illicitũ iuramentũ.t ideo non seruãdũ. sic.s̃.ỏ iurciurãdo tua.ii. Sed nũquid aliqui possunt licite se abiurare t ꝓmittere perpetuã continẽtiam: videtur q̃ sic: quia talia matrimonia sãctioza sunt aliis.xxxiii.q.v. quod deo pari. Ad hoc dicunt quidam q̃ tali modo non possunt se abiurare ut remaneãt i seculo: nisi trãseant ad religionem ar.j.ti.prox. ex pte. ad fi. Jo.cõtrarium dixit: t isti nõ abiurauerũt se ꝓpter perpetuã cõtinentiam: sed ut possent adulterari: t q̃ neuter illoz̃ alterũ accusaz talis abiuratio ꝓhibetur hic. t.s̃. de iureiu.tua.ii. imo sine aliquo iuramẽto se possent obligare ad perpetuã cõtinẽtiã.ar. predicti.c.qõ deo pari. nullũ enĩz iuramentuz obstat. quin alter crimen alterius denũciãt̃ saltẽ possit.s̃.de iureiu. quẽadmodũ.

q Prefatã recipiat. ar.cõtra.j. de diuoz. significasti. sed ḧ locuz habet. Nihil mihi tu: uel ego tibi nil cathilina cethego.xxii. questione.vi.p totum.t.s̃.de iureiuran.tua.ii.t.j.de adulte.c.penul. t vltio. ꝯ.t.ff.solu.matr.viro atq̃z vxore.b.

r Audituri postmodũ. t ita questio restitutiõis precedere debet.s̃.de rest. spo. ex cõquestione.t.s̃. de oz.cog.super spoliatione.

s Possit in suo proposito: t cõpellenda etiã in proposito remanere si marit⁹ uel let ratũ hẽre uel obseruare propositum ar.j.ti.prx. quidã intrauit. t. xxviii.q.v. qõ dco.io.

t Consulti. nouitii.s.cã ꝓbatiõis habitus nouitiorum oz discerni ab habitu ꝓfessorũ.j.eo.statuimus.

u Vel noxa.nota vsũ. Noxia delictũ delinquẽs noxa vocat̃. Qñq̃z tñ vnũ ponit̃ ꝓ alio: ut ḧ.vñ melị⁹ dixisz noxia.isti. ỏ noxa.circa pn.

x Distinguẽdũ.distinctio ista hodie nõ videt̃ habere locũ p decre.j.e.statuimus. exquo enĩ simplicit̃ assumit habitũ nouitiorũ libere ante

annū pōt redire ad seculū. nisi euidēter appareat ōrīū. ut ibi. lau.

a Absolute. ita q euidēter appeat. j. eo. c. pxi.

b In primo casu. sic intelligit. s. eo. super eo. eo enī ipo q absolute religionez intrauit: licet nō fecerit ꝓfessionē: intelligit renūciasse seculo cū nullā premiserit protestationē. vnde vel ibi remanere oz uel ad laxiorē trāsīr: ut dictū est in. c. super eo. ar. cōtra. j. eo. statuim⁹. vbi de hoc.

c Seculariter. i. dissolute. ar. lxxxi. disti. dictum.

d Remeare. nūqd licebat tali cōtrahēr matrimoniū exquo licet ei redire ad seculū. Sicūt quidam q nō: cū sit simplicit vouēs. xvii. q. ii. nos nouimus. Si autez cōtraxit tenet. xxvii. disī. si vir. xxvii. q. i. nuptiarū. ī. j. q cler. uel vo. rursus. Qō nō est verū: qz nec fuit exp̄ssum votū intēdit nec cōtinere nec tenere qui tm̄ sub cōditiōe vouet. Sicut nec obligaī qui sub cōditiōe ꝺtrahit matrimoniū cōditione deficiente. j. de cōdi. appo. de illis.

e Protestēr. quid si nō ꝓtestēr nunquid sumīr ꝓ religione. vr̄ q sic: qz sūma est rō que ꝓ religione facit. ff. ō reli. ī sūp. fu. sunt persone. Dixit io. q p̄sumi debz q potiusꝰ voluerit absolute mutaī seculū q cōditionaliter. nisi ꝓtestatio p̄cedat. ī sic est hic arg. q ꝓtestatio necessaria est. s. de his que vi metusue cā. fi. platū. xxxi. q. ii. lotharius vii. q. i. pontifices. ī. s. de elec. cumana. ar. cōtra. s. de cōsti. cū. m. ī. s. de ap. sollicitudinē. vbi nō valet ꝓtestatio qui cōtra illam facit: ī ita p̄ sumitur hic in dubio in securiorē partē: qz religio securior est. j. de reiur. estote. ff. e. ti. semp in obscuris. Sicut cū dubitaī an aliquis sit excōicatus p̄sumīr ipm excōicatū: ut absoluatur saltē ad cautelā: ī tunc postea oz abstinere rōe dubii. j. de clc. excō. mi. illud. ī. j. de sen. excōi. p tuas. Sed ō vr̄ exquo assumit habitū nouitii: nec facit ꝓfessionē: nec renūciat seculo expresse: q nō intendit se obligare simpliciter. j. eo. sta tuimus. vbi de hoc dicīr. nisi euidēter appeat q tales rē. quod verum est: ī sic intellige istā decre. ſm illā.

f Postulasti. minoribus. Hec questio nō hz dubitationē. qz si erant infra. xiiii. annū nō tenuit ingressus: ī ita p̄t libere exire. s. eo. ad nostrā. significatū. ī. c. cū simus. ī. xx. q. i. illud. Sed tū verbū istō dubiū est: qz pōt intelligi q fuerūt infra. xiiii. annū. ī sic nō vr̄ questio et q fuerint minores. xxv. ī maiores. xiiii. s. de ꝓba. in p̄ncia. ī tūc dicas q nō cōstabat euidenter q seculū vellent mutare qñ habitum susceperūt: quare p̄t redire ad pristinū statū. j. eo. statuim⁹. Si vis intelligere q essent infra. xiiii. annos. hec potuit esse dubitatio: qz forte erāt doli capaces. ī sic videbaī q malicia suppleret etatē sicut in mrīmonio carnali. j. de despon. impu. a nobis. ī. c. tue. qz ī poterāt se obligare diabolo sic ī deo. j. de delic. pue. pueris. Sed papa rñdet q libere possūt ministrare in ecclesiis postea receptis: ī sic nō obligāī ante. xiiii. annū. Hug. vero dicebat q bene obligaī doli capax ī tenebat monachatus: qz poterat se obligare diabolo. per. c. illō. pueris. ī Inno. fuit in eadē opinione: qui in decre. ista respondet q ingressus tenuit: si malitia supplebat etatē in antiqua decre. patet. sed hodie nō ꝑdest.

g Ex parte. habitus. s. eo. porrectū. vbi de hoc. ī. j. qui cleri. uel vo. consuluit. ber.

h Biocesana. i. lege iurisditionis. nā regulares nō subsunt epō quantū ad legē biocesanā. xvi. q. i. cū pro utilitate sz lege iurisditiōis. Que differētia sit inter legē biocesanā ī legē iurisditiōis. dicitur. s. de offi. or. dilectus.

i Duabus vīis. ī malc: qz in vno eodēq3 officio nō oz esse dispar ꝓfessio. vi. q. vii. noua actione. ī sic. s. de elec. cū cām. ī est si. quod dicitur vsquequo claudicatis in duas ptes. xlix. di. c. vl. ī nemo pōt duobus dominis seruire. ut. xxvii. di. acutius. ī de peni. di. i. §. itē ut christus ait. item ar. est q allegans cōtraria nō est audiēdus. s. de ap. sollicitudinē. xxiii. q. vii. q autem. ī idco isti nō fuerunt auditi.

k Per annū. hoc ī dicit: qz p annū oz quis esse in ꝓbatiōe anteq̄ fiat mōachꝰ xvii. q. i. gonsaldus. s. e. ad apostolicā. nisi renūciet illi beneficio ut ibi dicīr. ī. j. eo. c. pxi. qui ergo post annū remanet in habitu monachali ī nō reclamat itel ligitur tunc ipso facto tacite vouere. vnde postea exire nō pōt: ut hic pz: imo cōpellīr exp̄esse ꝓfiteri nisi protestatio p̄cessisset. s. qō metꝰ cā. platū. ī hec est p̄sumptio iuris ī de iure: ita q nō admittitur ꝓbatio in cōtrariū: quia exquo nulla ꝓtestatio p̄cessit. xxvii. di. quod interrogasti. s. eo. vidua. xx. q. i. quē progenitores. simul p̄sumptio est. j. de spō. ad id quod. ī. c. is qui. ī. j de iudc. c. vl. ī. liiii. di. fraternitatē. ī q dicit p ānū possz supleri maxime si itelligīr de habitu monachali qui dari ꝓfitētibus cōsueuit. ut. j. c. px. alias locū habet quod dr̄ de anno. vbi nō est distinctus habitus nouitiorū ab habitu ꝓfessorum

l Statuim⁹. habitū. nota q habit⁹ ꝓfessionis qui uotum habet annexuz: coipso q quis talē habitū recipit monachus efficīr: ī q talē habitū intrando religionez solēnizat votū: quare postea reclamare nō pōt exquo cepit cū aliis canere: ī de tali habitu loquīr ħ et sic pōt intelligi. s. e. vidua. et xxvii. di. qō interrogasti. ī. xxvii. q. i. vidua. ī. xx. q. i. quē progenitores. ī talis habitus impedit et dirimit matrimoniū. xxvii. q. i. c. i. Itē est habitus probatiōis qui differt ab habitu ꝓfessorū: ut hic in fi. dicīr. ī tal habitus nō obstat quo minꝰ possit redire ad seculū ifra annū ante factā ꝓfessionē: ut ħ dicitur. ī. s. eo. cōsulti. nisi euidenter appareat q voluit seculū mutare ut statī dicitur. Sed pone clericus est in ꝓbatione. nūquid spectabit eps usq3 ad tēpus ꝓbatiōis ut cōferat būficiuz cū ecclesia vacare nō debeat ultra sex mēses. s. de cōcess. ꝓben. nulla. dicit io. q si auctoritate epi recessit videī ei dedisse licentiā usq3 ad tēpus ꝓbationis. Si vero sine licentia recesserit tunc poterit eū legitio tpe elapso p̄uare. vel dicas q si euidenter appeat q voluit absolute mutare seculū: statī pōt beneficiū illius epus cōferre. Si vero nō constet de hoc tunc vr̄ q epus tenēaī ipm expectare usq3 ad tēpus ꝓbationis cū habeat illud tēpus a iure ille cōuertēdus. s. eo. ad apostolicā. ī dicit decretū q licētiā ab apostolo datā nemini auferre possum⁹. xxviii. di. de his. si iudex minus tēpus dederit q̄ sit statutuz a lege supplereī a iure. ff. de re iudi. l. iiii. §. si quis. qz videī iusta de causa abesse. vnde nō oz priuari. s. de cleri. nō re. inter quattuor. ī. c. vlt. Verius tamē videtur q si epus non vult eū tm̄ expectare: ī ecclesia ꝓpter huiusmodi absentiā damnū incurrat oz eū citare ut redeat uel ut ꝓfiteaī. Et si ad terminū nō redierit pōt ordinare ecclesiā per iura ꝓxi. allegata. Hec credo illā esse iustā cām expectandi: qz priuata utilitas nō oz p̄ferri cōi utilitati. s. eo. licet. s. de postu. pla. c. iii. Idē credo'servandū si alter sponsus intret religionē q infra certū tēpus profiteaī. alioquin cōpellitur redire ad sponsam: qz ī ibi periculū imminet fornicatiōis. j. de cōuer. cōiug. ex publico. ar. s. ut lit. nō cōtest. quoniā frequenter. §. i. Satis posset dici q epus nō possit illū priuare usq3 ad tēpus statutū ī interim faciat deseruiri ī ecclesia p aliū cui ꝓpideat de bonis ecclesie. ar. s. de appel. puenit. ii. ī. s. de cle. nō resi. c. penul. secus in muliere cui consuli interim non pōt. hoc equius videī fauore religiōis. sūma eni est rō que pro religione facit. ff. de relig. ī sump. fun. sunt persone. ber.

m Nisi euidenter appeat. ex hoc vr̄ q qui simpliciter intrat religionē dum tamen nō faciat professionē uel nō recipiat vestes que profitentibus cōcedūtur licet nullā faciat ꝓtestationē q semper possit redire ad pristinū statū infra annū. ī sic p̄sumīr q cōditionaliter voluit experiri obseruantiam regularem nisi appareat euidenter q seculū mutare voluerit. sed qualiter apparet q hoc voluit. Dico q si renūciauerit seculo exp̄sse. vel si aliud dicat uel faciat p qō volūtas eius appareat. vel si statī recipiat vestes que tantū dantur profitentib⁹. sed si nihil dicat uel faciat nō apparet euidenter q voluerit mutare. j. qui cleri. uel vo. cōsuluit. optime facit. ī sic pōt intelligi. s. eo. cōsulti. ī sic nō p̄sumīr pro religione si voluerit redire ad pristinū statū: qz non est verisimile q sit īmemor salutis. i. q. vii. sancimus. ī q ei sit credendū. Estar. de rap. cū causa. ī ita nō p̄sumitur pro religione vbi simpliciter intrauit exquo vult ante annū exire. imo p̄sumimus q conditionaliter habitū assumpsit. sic ergo oz apparere q voluerit seculū mutare. quod pz ex eo quod dicit: cū quilibet valeat renūciare ei qō pro se rē. ī ex eo qō dicit. s. e. cōsulti. in fi. propositū suū in principio ꝓtestetur

scilicet q̄ vult seculū mutare hoc expresse dicendo. in cōtrariū tamen cōsuevit ibi dici ꝓut dixit ibi io. ⁊ sic intelligimus illā fm̄ istā.

a Habitus discernat. ⁊ sic p̄z q̄ alius est habitus ꝓfessionis ⁊ alius habit⁹ ꝓbationis siue novitior: ut dr̄. s. ut p̄ hoc appeat qui sint ꝓfessi ⁊ qui nō. b.

b Religiosi. reqrat. ⁊ ita p̄latus tenet de facto subditi nisi cū cōmexerit. s. de off. or. irrefragabili ⁊ j. de sta. regu. cū ad mōasteriū. ad fi. ⁊ xliii. di. ephesiis.

c Concilii generalis. q̄ habes. j. de sta. mo. in singulis.

d Qui. s. presidentes. uel abbates.

e Disciplina. hoc est dicere ꝓsita eis penitentia fm̄ q̄ regula illius ordinis requirit et p̄cipit.

f Si absq; scandalo. nihil oī no cū scandalo faciendū est. s. de tēpo. ordi. ad aures. s. de p̄scrip. nihil prodest. ⁊ ve homini illi p̄ quē scandalū venit. j. de no. ope. nū. cū ex iniūcto. b

g Vite necessaria ministrentur. ⁊ quis ministrabit ei necessaria abbas p̄rioris monasterii ul' secūdi. Credo q̄ abbas p̄rioris monasterii ut si aliq̄d habeat de suo p̄videat ei de illo. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊ etiaz si non habuisset aliquid p̄uidebit mōacho suo tempore penitentie. alias monasteriū illō secundū quare granaretur.

b Preterea. supple quesiuisti.

i Revocari. sic patet q̄ nō sufficit vxoris licentia ut vir possit intrare monasteriuz. sic j. e. ex parte. i. xxxiii. q. v. notificasti. ⁊ j. e. cōiugatus. sed cōtra. xxxiii. q. v. qui vxorē. xxvii q. ii. agathosa. Sol. dicas q̄ si talis est vxor que nō posset eē in seculo sine suspitiōe fornicatiōis nō sufficit sola licētia vxoris nisi ⁊ ipsa similiter conuertatur: quo casu hec decre. pōt intelligi ⁊ oia similia. Si vō senex est sufficit sola licētia interueniente auctoritate epi ⁊ ipa voueat ⁊ remaneat in seculo. j. eo. cū sis. ⁊ c. ad apostolicā. ⁊ c. cū vxoratus. ⁊ in casu isto intellige illa iura que videtur dicere q̄ alter cōiugū pōt ad religionē trāsire de cōsensu vxoris ea in seculo remanēte. alii volūt dicere q̄ sufficit vxoris licentia. j. e. ex pte. ⁊ c. cōsuluit ⁊ hoc. c. loquit de licentia extorta. uel q̄ fuit iuris ignara: sed tene primū tā. Itē signat cōtra. j. c. veniēs. So. illa fuit fornicata: ⁊ ita obstabat ei exceptio fornicatōis. sic. xxvii. q ii. agathosa. ber.

k Transierit. cū nō possit eē in seculo sine suspitione turpitudinis. xxvii. q. ii. scripsit. ⁊ c. sunt qui dicunt.

l Promiserit. manēdo i domo ꝓpria si est senex. j. e. cū sis. ⁊ c. ad apostolicaz.

m Verū. monasteriū. xxvii. q. ii. desponsatā. j. eo. ex publico. arg. contra. j. de spon. cōmissum. ibi solvitur. ber.

n Quidā sancti. sicut beatus macharius ⁊ alexius. xxvii. q. ii. §. ecce.

o Remanere. ⁊ cū alia ꝓbere. j. eo. ex publico. Et dicūt quidā q̄ nihilominus remanet vinculū ꝓtis mr̄imonii sed ꝓpius iefficax ꝓpter ingressuz: ⁊ sic bēbit duas vxores: sed nō obest tale viculū. ar. de cō. disti. iiii. c. ii. sed ꝓ eos fac. xxxi. q i. quō virginib⁹. ⁊. j. de divor. gaudem⁹. vñ p̄mū mr̄imonii viculū solvit̄ per ingressū religiōis. in auc. de san. epis. §. si vō. cōstante adhuc mr̄imonio. col. ix.

p Quidā itrauit. votū nō tenuit. plene tenuit tū quo ad ea q̄ erāt in ei⁹ ptāte licz nō exigē debitū carnis q̄ō i ipsi⁹ fuit ptāte. sic. j. e. placet. vñ cōpellit̄ cōtinere: sed nō cōpellit̄ ad monasteriū redire. ut. j. eo. placet. ar. cōtra. j. e. ex parte. ⁊ c. cōsuluit. vbi cōpellit̄ ad monasteriū redire. sed ibi solvitur.

noscitur introductum: nihilomin⁹ statuentes ad omnem ambiguitatē z penitus amouendum: quod cum in quibusdam locis religiosis novicio rum habitus⁹ non distinguatur ab habitu professorum: professionis tē pore benedicantur vestes que profitentibus conceduntur: ut novitio rum habitus a professorum habitu discernatur.

Idem.

Ne religiosi uagandi occasio / nez habentes salutis proprie detrimentum incurrant: et sanguis eorum de prelatorum manibus requiratur⁵: statuimus: ut presidētes capitulis celebrandis secūdū statutū concilij generalis⁶ seu patres abbates seu priores: fugitiuos suos ⁊ eiectos de ordine suo requirant sollicite annuatim. Qui⁷ siin monasterijs suis recipi possunt fm̄ ordinez regularē: abbates seu priores eor mo. pre. per cen. ec. cōpellantur ad receptionē ipsor⁹ salua ordinis disciplina⁸. Quod si hoc regularis ordo nō patit̄: auctoritate nr̄a ꝓuideant: ut apud eadē mōasteria in locis cōpetētib⁹: si absq; graui scandalo fieri poterit: alioquin in alijs religiosis domib⁹ eiusdē ordinis ad agē daz ibi penitentiā talib⁹ vite necessaria⁹ ministrent. Si vō huiusmodi fugitiuos uel eiectos inobediētes i uenerint: eos excōicent: ⁊ tandiu faciant ab ecclesijs ꝑ̄latis excōicatos publice nūciari: donec ad mandatū ipsoruz humiliter reuertantur.

De conversione coniugatorum.

Alex. iij. ubergeñ. epō.

Preterea¹⁰ vir laic⁹ vxorat⁹: qui p̄bit⁹ sacerdotib⁹ et mōachis ignorāte epō de licētia et p̄missiōe vxoris mōasteriū igress⁹ ꝓfessionē fecit: vxore in seculari habitu remanēte nec transeūte ad religiōez an ꝓpetuā ꝓtinētiā nouente ab epō suo possit ad thor reuocari' vxoris an illa cōpellēda sit cōtinentiā obseruare: dicim⁹ q̄ nisi vxor ad religionē trāsierit¹ aut perpetuo castitatem seruare ꝓmiserit¹: vir potest ⁊ debz de monasterio revocari.

Idem Salerni. archiepō.

Verū post consensū legitimuz de p̄nti licituz est alteri altero etiā repugnāte eligere monasteriū¹¹ sicut sancti quidam¹² de nuptijs vocati fuerūt: dūmodo carnalis ꝓmixtio nō interuenerit inter eos: ⁊ alteri remanenti: si cōmonit⁹ ꝓtinētiā servare noluerit: licitū est ad secunda vota transire: q̄ cū nō fuisset vna caro simul effecti: satis pōt vnus ad deū transire ⁊ alter in seculo remanere¹³.

Idem pisano archiepō.

Quidam intrauit monasteriuz inuita vxore: qua ipsum repetente coactus ē ad eā redire: ea mor tua queris an ipse cogat̄ reuerti ad monasteriū: an aliā possit ducere in vxorē. Cō. tue taliter rñdem⁹ q̄ votū nō tenuit¹⁴: vnde rōne voti ad monasteriū nō tenet⁹ redire: ulteri⁹ vō nō poterit vxorē accipere: promisit enim se nō exigere¹⁵ debitū quod in eius potestate erat: et ideo quo ad hoc votum tenuit: non reddere autez non erat in eius sed mulieris potestate. vnde apostolus: vir non habet potestatez sui corporis: sed mulier.

Idem exoneñ. epō.

Cum sis predict⁹ scia litteraz ignorare nō debes sanctorum patruz constitutioni¹⁶ esse contrariuz vt vir vxore sua aut uxor viro eius non assumente religionis habitum debeat ad religionem transire: et infra. Inde est q̄ auctoritate ap. probibemus: ne in cp̄atu tuo viruz uel vxorem: nisi uterq; ad religionē migrauerit transire ꝓmittas. Ueruz si ita vxor senex est et sterilis¹⁷: q̄ sine suspitione¹⁸ possit esse in seculo: dissimulare¹⁹ poteris: ut ea i seculo remanente castitatem promittente ad religionem transeat vir eiusdem.

Idem strigoneñ. ⁊ coloneñ. archiepiscopis.

Coniugatus: ⁊ infra. Nullus coniugatorum est ad sacros²⁰ ordines ꝓmouend⁹: nisi ab vxore conciliatus: q̄ nō solū tenētur cōiugati ad debitū carnale reddendum sed ad mutuū auxiliū ⁊ obsequiū: q̄ in quibusdā matrimoniū est legis obsequiū. xxvii. q. i. nuptiarū. b.

q Nō tenet̄. i. nō dz ab eccl̄ia cōpelli: ipse tū peccat si nō ꝓficit q̄ō vouit exquo impedimētū cessauit. ar. xvii. q. ii. nos novimus.

r Nō exigē. sic. j. e. placz. sed hec rō nō vr̄ bona. sic eni beata maria ꝓbere nō debuit: cū ꝓposuit se non exigere. xxvii. q. i. beata maria. ⁊ tñ legitie ꝓrit: ut ibi dicit̄. R. imo bona est hec rō: q; post tale votū ꝓbere nō debuit ꝓpter ꝓnitatē quā bz exigendi debitū. ⁊ q̄ō dr̄ de beata maria: hoc fecit ex revelatōe diuina. Sz pone q̄ ꝓra bat quid erit? Tā. dixit q̄ tenet mr̄imonium: q; votū non fuit solēne. ar. j. q cle. uel vo. rurs⁹. Alii dicūt q̄ nō tenet mr̄imonium ⁊ debēt separari. j. eo. ex pte. ⁊ c. ꝓsuluit ⁊ hoc verius vr̄: q; quātū ad ꝓtinētiam seruādā satis solēnizauit ip̄m votū p̄ suam ꝓfessionez. Uel si vis dicere q̄ mr̄imoniū teneat ip̄e tñ debitū ab vxore exigere non dz quandiu reddet̄ dz exact⁹: q; faceret ꝓ cōsciaz. ar. s. de restit. spo. lr̄as. ⁊ j. de sen. excō. iquisitionū. Itē q̄rit vtrū mulier possit itrare mōasteriū i casu isto invito viro. Hic pōt distingui an sit recō siliatus ei ⁊ educt⁹ ꝑ mōasterio: ⁊ tūc nō pōt eo invito itrare. ar. xxxiii. q. v. q̄ deo pari. Si vō nō recōsiliat⁹ pōt trāsire ad religionē eo invito. xxvii. q. ii. agathosa. et xxxiii. q. v. qui vxorē. Sz vr̄ q̄ nō obstāte eo q̄ est recōsiliat⁹: q̄ ipsa possit intrare religionē eo invito: q; ipse iā non pōt ab ea exigere debitū: ⁊ sic ille ea invita renūciauit exactioni debiti cōiugalis: ita ⁊ ipsa eo invito pōt renunciare seruituti quam bz in ip̄m. hoc verus est quantū ad hmōi seruitutē: quia ⁊ ipse debet ad monasteriū redir̄ vbi fecit p̄fessionē. j. eo. placet quo ad alia tñ q̄ vir debet vxori ⁊ econverso nō vr̄ q̄ viro invito possit trāsire post q̄ illa eduxit eum de monasterio ⁊ ei ē reconciliatus: q; nō solū tenētur cōiugati ad debitū carnale reddendum sed ad mutuū auxiliū ⁊ obsequiū: q; in quibusdā matrimoniū est legis obsequiū. xxvii. q. i. nuptiarū. b.

s Cum sis. ꝓstitutiōi. xxvii. q. ii. sūt qui dicūt. agathosa. q; agatho. ⁊ c. scripsit nobis. in istis cōstitutiōibus dicit̄ q̄ cum vir ⁊ uxor post cōpulationem cōiugii vna caro effecti sūt nō pōt alter ad religionē transire altero in seculo remanēte.

t Sterilis. ratōe ętatis ⁊ non nature: q̄m multe sunt steriles ⁊ iuvenes que cōtinere nō possunt nec volunt.

u Sine suspitiōe. sic. j. e. uxoratus. ⁊ c. ad apostolicam.

x Dissimulare. dissimulatiōe approbatiōis: q; ⁊ talis transitus bene approbatur si consentit mulier. j. e. uxoratus. ⁊ c. ad apostolicam.

Coniugatus. ad sacros. ex eo q̄ phibet q̄ cōiugat⁹ nō ꝓmoveatur ad sacros ordines: datur intelligi q̄ possit ad minores: quia

quod de vno negaꝫ de alio cõsequens intellectus patet. xxv. di. qualꝫ sed non est uerũ: qz cõiugati ꝓmoueri non debent. s. de cleri. coniug. diuersis fallaciis. imo si clerici sunt in minoribus ordinib⁹ beneficiis debent priuari. eo. ti. c. i.

a Continentiam. sed nunquid sufficit hoc: videt ꝙ sic. xxxii. dist. seriatim. ꝛ. lxxvii. di stin. episcopus bene dictionem. que poti us contradicit. sz ibi exponit religionẽ. i. castitatẽ. sic. s. de cleri. cõiuga. sane. quod cõcedebat Ala. si vir remaneat in seculo Alii dicũt ꝙ ordinari nõ debz nisi ad religionẽ ꝙuertaꝫ vter qz quod dicitur bici telligi in eo casu in quo esset senex ꝛ sterilis ita ꝙ nulla ẽ suspitio de vxoris incõtinẽtia: ꝛ sic intelligitur illa sane. de cler. cõiug. naz qui ꝓmouet ad sacros ordines eoipso intelligit cõtinẽtiam profiteri: et si inuenis eẽt vxor p̃ sũptio eẽt p̃ vtrũqz. arg. s. c. ꝓx. in fi. vñ nõ oz ꝓmoueri talis nisi ambo transierit ad religionẽ. secus si sit senex ꝛ sine suspitiõe. Vel dicas ut dixit ala. ꝙ aliud ẽ i eo qui ꝓmouetur ad sacros ordines remanendo in seculo: qa ibi sufficit ꝙ cõmuni consensu cõtinentiam promittant: ut dicunt iura primo inducta: quia etiaz cõmuni cõsensu sine suspitione ordinũ possunt cõtinentiam p̃fiteri remanẽdo i seculo. xxxiii. q. v. qõ deo pari. Et aliud ẽ in his qui cõnertuntur: quia locũ ibi habet. quod dicit. s. c. ꝓxi. ꝛ. j. eo. ad apostolicã.

continentiam profitente fuerit absolutus.

IDem eisdem.

SAne si coniugati consenserit ordinari: vxoris uolũtas prius requirenda est: ꝛ infra. f. u. auctoritate ap. ꝓhibem⁹: ne uxoratũ presumatis in epũm ordinare: nisi uxor prius professa cõtinentiam sacrum sibi uelamen imponat: ꝛ religiosam uestem uel vitam assumat.

IDem Brixien. epo.

EX publico instrumẽto nobis innotuit: ꝙ cum ueronen. episcopus causam matrimonij: que inter. a. virum ꝛ. m. mulierem uertebatur: suscepisset terminandam: iudiciali sententia matrimonium apprObauit: ꝛ eidẽ mulieri precepit: ut ad virum rediens exhiberet eidem cõiugalem affectum: quod cum renuerit: fuit vinculo excõicationis astricta. Ceterum quia licet a prefato viro desponsata fuit: adhuc tamen sicut asserit: ab ipso est incognita: mãdamus: quatenꝰ si predictus vir ipsam carnaliter non cognouerit: ꝛ eadem ad religionem transire uoluerit: recepta ab ea sufficienꝰ cautione: ꝙ uel ad religionez transire: uel ad virum suum redire infra duorumꝫ mensium spatium debeat: ipsam a sẽtentia qua tenetur absoluas: ita ꝙ si ad religionem transierit: uterqz restituat alteri quod ab eo noscitur recepisse: ꝛ infra. Sane ꝙ dominus i euangelio dicit non licere viro nisi ob causam fornicationis uxorem suam dimittere: intelligendum est secundum interpretationem sacri elo

quij de bis quorum matrimonium carnali copula est consumatumᵇ: sine qua confirmari non potest.

IDem priori ꝛ fratribus sancti ioannis.

VExoratus sine licentia vxoris inter uos nullatenus recipiatur que integre opinionis existat: ita ꝙ nulla marito suspicio babeatur eã ad secunda uota uelle migrare: uel ꝙ minus continenter debeat uiuere: que si talis extiterit: marito eius in consortio vestro recepto: ipa publice in conspectu ecclesie continentiam professa: in domo propria cum filijs suis ꝛ familia poterit permanere: Si autem talis fuerit que suspitione non careat: uoto cõtinentie celebrato: a secularium hominũ se cõuersatione remoueat: ꝛ in loco religioso ubi deo seruiat perpetuo commoretur. Nullus uestrum mulierẽ aliquam tonsorare uel ad habitã dum secum presumat assumere.

VRba⁹. iij. priori sancte crucis.

EX pte abbatis sancti petri ad audiẽtiam nostram peruenit: ꝙ cũ. d. in infirmitate positus consentiente vxore uotum uouens castitatis monachalem habitum suscepisset: postmodum liberatus vxorẽ retinuit: ꝛ aliam ea defuncta sibi temere copulauit. Quia vero iz predictus. d. uxore sua remanente i seculo de iure ad religionez nequiuerit proficisci: ea tamẽ sublata de medio: uotum sine salutis sue periculo non potuit violare: mandam⁹: quatenus si uerũ est quod asseritur: predictum. d. per excõicationem ꝓpellendo

no quo ad se: ita ꝙ non possit exire monasterium. nec vxor põt eũ repetere iure seruitutis quia renunciauit illi seruituti: dando ei licentiã: episcopꝰ tñ per officiũ suũ põt virum de monasterio reuocare ꝛ reddere vxori ne illa incidat in fornicationẽ cũ boc ad ipm pertineat si suspecta est. xciii. dist. diaconi. ꝛ ita intelligũtur infra de hac materia loquẽtia: sed ea mortua cõpellet redire ad monasterium. ꝛ sic intelligit. s. eo. c. i. ꝛ. j. eo. ex parte. cõsuluit. ꝛ. s. qõ me. can. c. i. et licet dicatur hic. ꝛ. s. e. cum sis. ꝛ. j. eo. ad apostolicã. ꝙ alter cõiugum nõ recipiatur nisi alter transeat ad religionem uel promittat cõtinentiam verũ est boc ꝙ. nõ debet recipi: nec ille etiã debet transire: tamen si recipiat predicto modo tenet monachatus: ut dictũ est: quia multa fieri nõ debent facta tamen manent. de boc not. j. e. c. proxi. nec dicit in aliqua istarũ decre. ꝙ monachatus non teneat sed ꝙ ita fieri debeat. Her.

b SAne. vxoratũ. si de fraude non sit suspectus ratione vxoris ꝛ filiorum a prelatura ꝛ ab administratione nõ repellitur. in quo casu intelligitur boc. xxxi. di. oino. secus si suspectus: qz sepe p tales substantia ecclesiastica deperire solet. xxviii. di. de syracusane. ꝛ. s. de clc. cõiug. diuersis fallaciis. lxi. di. cathinensis.

c Sacrũ velamen. sed quid si esset vetula. nũquid sufficit si cõtinẽtiã ꝓfiteatur. j. eo. uxoratus. ꝛ. j. eo. ad apostolicã. ℟. non sufficit nisi cõuertaꝫ: ꝛ est speciale in vxore episcopi: alias contradiceret. c. precedens.

d EX publico. religionez. quid si vellet remanere in domo ꝓpria et seruare religionẽ non est audienda. j. eo. ex parte. ii. in fin. qz ad bonũ ꝛ ad malum se posset habere. ꝛ ideo quod certius est tenenduz est. j. de spon. inuenis. ꝛ de peni. distinct. vii. §. i.

e Sufficienti. nomine sufficientis cautionis intelliguntur pignora vel fideiussores. ff. man. si mandato. §. vltimo. satis putarem in casu isto dari cautionẽ ad arbitrium iudicis. xxiiii. di. quã ꝙ.

f Infra duorũ. nunquid istud tẽpus est ordinariũ ꝛ regulare ut semper tantũ tempus indulgeatur ꝛ nõ minus. licet dicaꝫ de duobus mẽsibus: credo ꝙ istud cõmitteretur arbitrio iudicis vtrũ plus uel minꝰ tempus indulgeat ad ꝓfitendũ dicenti se velle etiã intrare religionẽ ꝛ currit a tempore illo quo iudex statuit terminũ. Sed pone ꝙ elapsum est tempus statutũ. nũquid adhuc põt intrare religionẽ? dico ꝙ sic. semper ante carnalem copulam. iudex tamen debet p̃figere terminum peremptoriũ infra quẽ profiteatur uel cõuertatur ad virum alio quin illam excõmunicet. nec debit ei tempus ꝓbationis episcopus: nisi maritus cõsentiat. de boc dic ut. s. ti. ꝓxi. statuimus.

g Restituat. qõ obtinet vbicũqz matrimonium dissoluitur ex iusta

causa. j. de do. post diuor. rest. c. i. ꝛ. j. de coniug. ser. proposuit. C. de spon. l. vlti. C. de epis. ꝛ cle. deo nobis.

b Cõsumatum. Sed contra videtur: quia matrimoniũ mandato dei perficitur. xxvi. di. deinde opponit. So. est consumatio que fit quo ad matrimonii essentiã que fuit facta in paradiso ab ipso dño per cõiunctionem animorum: que designat conformitatẽ fidelis anime ad christũ: ut ibi. et est quedã consumatio quo ad sacramẽtũ christi ad ecclesiaz ꝓ incarnationẽ verbi dei in vtero virginali quod designatur per illud matri monũ quod ẽ carnali copula consumatum: ut hic. ꝛ. s. de biga. debitum. xxvii. qõe. ii. in omni. vel saltem quo ad hoc ꝙ impedir possit propositũ religionis. Lau. notauit hic ala. ꝙ matrimoniuz non consumatum sortitur naturam ex constitutiõe ecclesie ideo circa illud latissime patz pape potestas. Vinc. dixit ꝙ papa per dispensatiõem posset dissoluere tale matrimonium. posset etiã statuere ꝙ per secundũ matrimoniũ rũpere tur primũ. secus de cõsumato quod ab ipso dño naturã suã sortitur. ꝛ ideo sola interpretatio circa illud ptinet ad papã non dispensatio uel contraria constitutio. contra tamẽ arg. j. de spon. duorũ. c. vl. ber.

i VExoratus. recipiaꝫ. Sed pone ꝙ de licentia vxoris recipiaꝫ ꝛ professionẽ faciat solẽniter ꝛ habitũ recipiat: sed vxor nõ ꝓmittit cõtinentiam: nec promisit transire ad religionẽ sine sit senex sine iuuenis. nũquid tenet monachatus cũ nõ sit seruata forma buius. c. ꝛ. s. e. cũ sis. ꝛ. j. c. ad apostolicaz. Ego credo ꝙ monachus sit ꝛ votũ solẽnizauit oi no quo ad se: ita ꝙ non possit exire monasterium. nec vxor põt eũ repetere iure seruitutis quia renunciauit illi seruituti: dando ei licentiã: episcopꝰ tñ per officiũ suũ põt virum de monasterio reuocare ꝛ reddere vxori ne illa incidat in fornicationẽ cũ boc ad ipm pertineat si suspecta est. xciii. dist. diaconi. ꝛ ita intelligũtur infra de hac materia loquẽtia: sed ea mortua cõpellet redire ad monasterium. ꝛ sic intelligit. s. eo. c. i. ꝛ. j. eo. ex parte. cõsuluit. ꝛ. s. qõ me. can. c. i. et licet dicatur hic. ꝛ. s. e. cum sis. ꝛ. j. eo. ad apostolicã. ꝙ alter cõiugum nõ recipiatur nisi alter transeat ad religionem uel promittat cõtinentiam verũ est boc ꝙ. nõ debet recipi: nec ille etiã debet transire: tamen si recipiat predicto modo tenet monachatus: ut dictũ est: quia multa fieri nõ debent facta tamen manent. de boc not. j. e. c. proxi. nec dicit in aliqua istarũ decre. ꝙ monachatus non teneat sed ꝙ ita fieri debeat. Her.

k Minus continenter. sic. s. eo. cũ sis. ꝛ. j. eo. ad apostolicam.

l Et famis ia. si. xx. q. i. vidua. xxvii. q. i. mulieres. ar. cõtra. c. cã. q. ii. scripsit.

m Tonsurare. xx. distin. si mulier.

n Ad habitandũ. quia huiusmodi duplicitas reprobatur. xviii. q. ii. diffinim⁹ ꝛ. xxxii. di. interdixit. xii. q. ii. cognouimus.

o EX parte. consentiente. Sed esto ꝙ sit iuuenis. nũquid vouet dando licentiã. nã nõ põt in seculo remãere. s. e. cũ sis. Lau. dixit ꝙ si scit ius uel ei dicatur intelligitur vouere alias non. ꝛ dic cõsentiente ꝛ promittente iutrare religionem. xxvii. q. ii. agathosa. ar. uel dic ut in nota. se. dicitur. ala.

p De iure ad religionem. colligitur hic arg. ꝙ vxoris licentia nõ sufficit ad hz ut ad monasterium possit transire vir eius. ii. s. eo. ti. c. i. ꝛ. xxxiii. q. v. notificasti sed contra videtur. xxvii. questione. ii. agathosa. ꝛ. xxxiii. questiõe. v. qui vxorẽ quidam dicunt ꝙ licentia vxoris nõ sufficit nisi ꝛ ipsa cõuertatur. ꝛ. c. qui vxorem. loquitur de cõsilio. ꝛ. c. agathosa. exponitur ita ꝙ huic dicto cõconcordat Alii dicunt ꝙ sufficit licentia vxoris: ꝛ dando ei licentiaz intelligit solẽnizare votũ. ar. xxxii. di. seriatim. xviii. dist. diaconi. ꝛ. c. si qua vidua. ꝛ boc. c. ꝛ similia loquũtur de licentia extorta. Tan. ꝛ quidã alii dicunt ꝙ hoc intelligi debet p̃m distinctionẽ illius. c. s. e. cũ sis. ꝛ. j. eo. ad apostolicam. sed hec distinctio non videtur hic habere locũ: quia si fuit iuuenis non sufficiebat dare licentiaz nisi ipsa conuerteretur: ut ibi dicitur: vnde non tenuit votũ nec debet cõpelli redire

ad monasteriū.ut.s.eo.quidam. Si erat senex bene potuit transire de licentia vroris.ut ea.iura dicūt.z hic dicit q̄ de iure transire nō debuit.Hug.dicebat q̄ illa decre.quidam intrauit.nō tenebat: quia bene dicebat illū compelli ad mōasteriū redire: q̄ votū tenuit.z hoc idē pōt dici ſm eū de illa.i.e.placet.ppe finē vbi nō cogitur redire ad monasteriū: z sic stabitur huic.z.i.e.c.px.hoc satis videt.sed dicat q̄ ex decre. illa quidā intrauit.tenet: z ille nō cōpellitur redire ad monasteriū: q̄ votuz nō fuit solēne: q̄ inuita vroze hoc fecit: nec fecē ibi ꝓfessionē: hic vero cōsentiente vroze ꝓfessionē fecit.i.c. ꝓri.z sic omm mō quo potuit votū solēnizauit.vnde quātus nō debuerit vir transire vxor in seculo remanente: tñ tenuit votū z monachus fuit: q̄ multa fieri nō debent facta tñ manent.s.ti.proxi. ad apostolicā vnde cōpellitur redire ad monasterium vroze mortua. Sz cōtradicere vr.s.c.i.vbi mulier dedit licentiā viro z tamen de monasterio reuocat z restituit vxori: nisi vroz castitatez ꝓmiserit aut ad religionē trāsierit: sed nō dicit q̄ mōachatus nō tenuerit.vnde mortua vroze cōpelli debuit ad monasteriū redire: z ita cōcordat cū ista.z hoc probat.s. quod metus cau.c.i.Hu.dixit q̄ decre. illa nō tenet: quia cōsentit marito: z debebat cōpelli ad castitatē uel monasteriū intrare si iuuenis esset: z ꝓterea nō dicitur ibi q̄ mulier possz reuocare maritū: sed epūs ex officio suo: tñ compellitur redire ꝓpter ea que dixi.illa.i.e.placet. ibi similiter non fuit solēne votū: quia nō habuit licentiā viri.vnde nec illa cōpellitur redire ad monasteriū.

a Consuluit. transiens.de ꝓsensu vroris que senex erat uel ꝓmisit vitā mutare.x xvii.q.ii.agathosa. vel ipse p⁹ morte vroris ratū habuit q̄d ꝓius fecit.ſi.s.quod me. cau. perlatuz.ber.

b Trāsierat regulare.ipe maritus: z ita idē ē in cānonico regulari quod in monacho cum parua sit dīa inter eos.xx.q. iii.presens clericus.i.de statu mona.q̄ dei timorem.

c Dirimědū.ergo votū eius fuit solēne exquo separat matrimoniū.i.qui cle.uel vo. rursus.quod verū puto: quia de licentia vroris itrauit: z ita tenuit ingressus: alias esset con tra.i.e.placet.in fi.

d Mariſſim⁹.prebuisse cōsensum.arg.q̄ sufficit alterius consensus ad hoc ut alter possit intrare religionē.de hoc dic ut dictū ē.s.eo.c.i.z ex eo quod dicit maxie: si vir eius cōtinentiā vouisset: q̄d verū ē q̄ vir z vxor cōmuni cōsensu possunt continentiaz vouere perpetuo remanendo in domo sua.xxxii.q.v.q̄d deo pari.z ad tempus.xxxiii.q.iiii.apostolus.

e Maxime.i.tantū ſm quosdam.

f Placet.vsquequaque nō tenuerit.q̄ remāsit obligata viro ad debitū reddēdum.xxxiii.q.v. si dicat.

g In potestate ipsius.sic.s.eo.quidam intrauit.

h In eius ptāte nō erat.z sic auctoritate ꝓpria exire nō poterat.qd si exiuisset de facto: nūquid posset cōpellēda redire: vr q̄ nō: p id q̄d dicit in fi.

i Tenuit.ar.q̄ ſnia p̄o parte tenet z ꝑ parte nō tenet.ff.de re iud.de vnoquoq̄z.ff.de mino.etiā.§.i.ar.cōtra.C.de repu.l.vna.ff.fa.herc.l.in hoc iudicio. de con.di.ii.cōperimus.dic q̄ ſi ſnia continet plures articulos siue plura capitula.i.diuersa. potest ꝑ parte valere z ꝓ parte non valere. z sic potest ꝓ parte confirmari z ꝓ parte infirmari.exēpla patent.s.de testa. raynutius.z.c.raynaldus.z.l.predicta.etiā alias aut tota cōfirmatur aut tota cassat.de cōse.di.ii.comperimus.

k A quo potest.sic econtra soluitur inditeiuz quod firmū erat si ad eū statum deuenit a quo incipere nō potuit .ff. de iudic. si a me.z.l.si alter.secus est in matrimonio.x xxiii.q.vii. illi qui sani.z.c.neqz furiosus i.de eo qui cog. con vroxis suc. discretionem.

l Nō cogendā.sed nūquid tenet matrimoniū si mulier ista cōtraheret: dic ut dictum est.s.eo.quidā intrauit.hic non fuit votū solēne: quia nec habuit licentiaz viri vnde non compellit redire ad monasteriū.sic.s.e. quidam.

m A Apostolicā ut sine suspitōe sic.s.e.cū sis.z.c.vxoratus.

n Ex parte. vidui tatis.i.velū qō datur viduis. ar.xxvii.q.i. viduas quoqz.nec dicit hic q̄ vo tū emiserit.vnde postea distinguit circa fi.nec dicit velū professionis : licet enim assumat habitū siue velū religionis pre sumitur tamē quod voueret:sed non est sufficiens p̄sumptio nisi deuoneat se alicui religioni:ut dicitur in fi. Lau.

o Internūtiis. Nota q̄ mrimoniū pōt cōtrahi p nūcios inter absentes: ut h vr xxxii.q.ii.hortantur ff.de spon. sufficit.l. vlt.ff.de ri.nup.mulierem.

p Arra. lz arra possit apponi in contractu matrimonii non tamē pena.C. o spō. l.vl.ff.de ver.ob.l.ricia.i. de spon. gēma mulier.z hec arra p⁹ q̄ mulier itrauit monasteriū pōt repeti a viro z exigi.s.eo. ex publico.C. de epis. et clc. deo nobis. oli nō poterat: ut tibi dicitur.

q Complexus.querebat vtrū veli susceptio impediret matrimonium inter eos.

r Ratū coiugiū.quia contumelia creatoris nō soluit ius matrimonii inter fideles: licet alter labetur in heresim: quia matrimoniū ratū est inter eos.sed si duoz cōiugū infidelium alter conuertatur ad fidem tūc cōtumelia creatoris soluit ius matrimonii ſm quod dicitur.i. de diuoz.quanto.

s Sēm legē.xix.q.ii.due sunt.s.de regu.licet.i.de diuoz.gaudemus

t Sanctis.s.e.verū.xxvii.q.ii.ecce.§.item beatus.

u Causa.falsa enī demonstratio uel causa legatuz nō perimit.C. de fal.cau.adiec.leg.l.ii.ff.de cōdi.z demon.falsa demōstratio.nec mendaciū obligantis impedit obligationem.ar.i.eo.yenies.ff. de pigno.

Lemens tertius.

Consuluit nos. g. sacerdos utrū vir ad religionē trāsiēs z in ea p annū z amplius moraz faciens vxore sua postquaz ad domum transierat regularem de presenti vita sublata: secularem habitum resumere ualeat z aliam ducere in uxorem: uel si ductaz ei liceat retinere. Consultatiōi huiusmodi taliter rñdem: q̄ predictus vir nec habituz potest abijcere quem assumpsit: nec aliquā sibi in matrimonio copulare. Quod si ꝓtraxerit matrimoniū ipsū decernimus dirimendum.

Celestinus.iij.

Mariſſimus: z infra. Fraternitati uestre mandamus: quatenus si inuenerit is vxorem regis sueuie graui infirmitate depressā cōtinentiā uouisse: z viruz eius ad tē? pus p̄buisse ꝓsensū: maxime si non idē vir ꝓtinētā uouit ꝓpetuā eādē viro cohabitare faciatis: z utrūqz inuicem maritali affectione tractare.

Idem.

Placet nobis: z infra. Sollicitudo tua nos consuluit: utruz mulier que credens mortuuz maritū habitum religionis assumpsit: et eo reuerso de mōasterio educta fuit post obitum viri sit ad regularez obseruantiam compellenda. Super quo respondemus: q̄ licet votum eius usquequaqz non tenuerit: eatenus tamen fuit obligatorium quatenus se poterat obligare: promisit enim intrando monasterium se non exacturā carnis debituz: quod erat in potestate ipsius: redire uero ad seculum in eius potestate non erat sed in potestate mariti: et ideo quātum ad ipsam tenuit votum: quod post viri obitum tenere non desijt cum ad eum casum a quo poterat efficax habere principium peruenisse noscatur. Consultius itaqz dicimus et ei congruentius ad salutem ut ad monasterium redeat: vbi bona ducta intentione professionem fecit: z habitū religionis accepit. Si uero ad hoc induci nō poterit: ipsaz inuitam credimus non cogendam.

Lucas.iij.pisano archiepo.

Ad apostolicam sedē: z infra. Cum autem vir et vxor vna caro sint per copulam cōiugalem effecti: nec vna pars coherti possit ad dominum z altera in seculo remanere: profecto non est alter coniugum recipiendus ad obseruantiam regularem: nisi reliquus perpetuam cōtinentiam repromittat: sed z vitaz debet mutare: nisi forte sit eius etatis ut sine suspitione incontinentie ualeat in seculo remanere.

Idem lugduñ.archiepo.

Ex parte tua est intimatum: q̄ cum quedam mulier ueluz viduitatis coram duobus abbatibus assūpsisset: benedictiōe solemni cuz celebratiōe misse ac letania sicut debuit accedente: quidam nobilis ꝓponebat se prius mulierem ipsam mediantibus internuncijs per uerba de presenti: arra etiam interposita desponsasse: z infra. At illa se in illum cōsensisse confessa: dixit q̄ audierat euz esse lepra percussuz: z ob hoc eius fuerat abominata complexus: z infra. Nos autez inquisitiōi tue taliter respondemus: q̄ z si possit nō incōsulte videri: q̄ exquo matrimonium inter legitimas personas per uerba de presenti contrahitur: illis viuentib⁹ in nullo casu possit dissolui: ut viuente reliquo alter ad secunda uota transmigret: etiā si vnus fidelium inter quos est ratum coniugium fieret hereticus: z nollz permanere cum altero sine contumelia creatoris: nisi forte secus fieret ex reuelatione diuina: que superat omnem legem: sicut a quibusdā sanctis legitur esse factum. Nos tamen nolentes a predecessorum nostroruz uestigijs declinare: qui respondere consulti: antequā matrīonium sit per carnalem copulam consummatū: licere alteri coniugū reliquo inconsulto ad religionē transire: ita q̄ reliqu⁹ extūc legittime poterit alteri copulari: hoc ipsum tibi consulimus obseruandū in articulo prenotato: quātuis falsa sit causa per

ac.l.i.ꝛ.l.si rem alienā.nec viciat dispensationē.j. de cōsan.quia circa ꝛ ita non consideratur que fuerit causa impulsiua. ar.s. de iurciurā. quemadmodū.§.vl.ar.contra.j. de vo.ꝛ vo.redemp.magne.in fi. nā in huiusmodi spiritualibus etiā dolus aduersarii nō viciat cōtractuz s.de his que vi metusue cā.fi.c.cum dilecti.ꝛ.j.e.dudū.ꝛ.c.accedens nec cōsideraꝛ causa vel intentio cōtrahē tis.C. de cō.ob cau. da.si repetendi.ꝛ.s. de regu.vidua.xxvii di.quod iterrogasti. Tan.

a In veli susceptio nē.sic.j.qui cleri.uel vo.cōsuluit.xxxiii.q v.quod deo pari.ta men solus habitus nō facit monachum sed professio.s. ti.p xi.porrectū.nisi fera tur per annuz.s. de reg.ex parte tua. uel sit habitus ꝓfessio nis qui datur profi tentibus.s.ti. proxi. statuim⁹.et.c.vidua. ꝛ.xx.q.i. quem pro genitores. ꝛ est hic ar.ꝙ suscepto veli si ue habitus nō facit monachum.

c Propositū castita tis.bene dicit propo situm: quia si vere ca stitatis votum deuo ueret alicui religiōi sancti augustini uel benedicti i propria domo manendo be ne solēnizaretur vo tū.xxvii.q.i.de vidu is.ꝛ.c. mulieres.xx. q.i.vidua.j.qui cler. vel vo. insinuante. Vel dic ꝙ talis reli gio nō soluit sponsa lia de presenti. sic nec dissolueret si vir fieret clericus.xxvii q.ii.si vir. De vita be remitica dicūt qdaz ꝙ soluit sponsalia ō de presenti. ar.xxvii qōe.ii.§.ecce. Alii di cūt ꝙ nō. vnde si be remita cōtrahet ma trimoniū teneret: qz pōt habere ꝓpium xix.q.iii.§.ecōtra.io. Sed quid si in veri tate leprosus fuisset. Si sit sponsa de fu turo soluūtur sponsalia ꝓpter lepraz: vnde nō tenentur cōtrahere s. de iurciu.quēadmodū. Si essent sponsalia de presenti bene cōpelle retur cōsumare mrimoniū nisi vellet intrare religionē sicut ꝺ innuit

c Nisi se voto.i.professione.

d Constitutus.ad gradū sacerdotii.quod bene fieri potuit: cuz illa vxor sua publice fuit adulterata.vnde amisit ius qō habebat in eū.j.de diuor.significasti. Item si fuisset vidua uel ab alio cognita ꝓmoueri nō debuit.xxxiiii.di.curandū si cuius.

e Cogere. sed videt ꝙ talis coactio ei obesse nō debet: quomin⁹ re petat virū: quia in facie ecclesie nupsit tollerante ecclesia ꝙ diu saltez appareat. An fuerat matrimoniū inter illos.ar.j. de fri.ꝛ malefi. fra ternitatis.j. de diuor.gaudemus.in fi. Ibi nō excusatur propter hoc. imo magis puniri debet: qz taliter nupsit nulla sua separatiōis pre missa.vnde illa debet separari ab eo cui iuncta fuit per adulteriū: qz viuente viro priori alteri nō potuit copulari: licet pdiderit ius quod habebat in illū: quia manent cōiuges etiā separati ꝓpter adulterium xxxii.q.vii.c.i.ꝛ.ii.et sic obstat ei exceptio fornicatiōis.j.e.c.proxi.ꝛ.x xvii.q.ii.agathosa.alias si fornicata nō fuisset posset ipsum repetere. ut in.c.agathosa.nisi de cōsensu illius ꝓmotus fuisset: ut ibi:ꝛ.xxxiii.

f Vq.v.qui vxorez. Veniens.manu sua.ꝛ ita iuri suo renunciauit.ar.gu.s.de consuet. ex litteris.

g Professionē fecit.qō facere nō debuit ea in seculo remanēte.s.e. cuz sis.ꝛ.e. ad apostolicā.ꝛ.s.c.i.cū esset inuenis.secus si senex: ut ibi dicitur.

b Quod captiose.hic est ar.ꝙ licet dolus interueniat in spiritualibus tenet cō tractus.j.e.dudū.ꝛ.s.de bis que vi metusue cā.fi.cū dilecti. vbi de hoc. aliud si

quam ad susceptionē ueli predicta mulier est inducta: cum sine quali bet tali causa idipsum religionis ob tentu facere potuisset. Porro licet predicta mulier videatur in ueli sus ceptione religionis habitum assum psisse: tamen uelit in domo propria remanere quasi propositum castita tis in seculo seruatura: nihilomin⁹ consumandum est matrimoniuz iā contractum nisi se uoto astrinxit ad obseruantiam regularem: in quo ca su compelli potest: ut relicto seculo religionis propositum exequatur.

Idem Rudineñ.epo.

Constitutus in presentia.n.b sua nobis confessione mōstra uit: ꝙ in acolitatus ordine constitu tus quandam puellam.r.nomine i facie ecclesie duxit vxorem: quaz cū carnaliter cognouisset: orta discor dia inter eum ꝛ amicos puelle ipsa fuit cuidā alij.v.nomīe copulata: ꝛ tu memoratum.b.usqz ad gradum sacerdotij ordinasti. Cum autem eum sua cōsciētia remorderet: ha bitum ordinis cisterciēsi. assumpsit ꝛ infra. Ideoqz mandamus: quate nus si res ita se habet: predictā mu lierem ut a dicto.v. recedat cui per adulterium est coniuncta: nec pre dictum monachum inquietet quo minus regulare uotum ualeat adim plere per censuram ecclesiasticaz co gere non omittas.

Idem pictauiensi episcopo ꝛ ab bati de boribard. pictauiensis dio cesis.

Veniens ad presentiam no strā.l.nobis intimauit: ꝙ cū olim intrandi monasterium propo situm concepisset: pluribus sacerdo tibus presentibus apud vxorem su am instituit: ut super hoc suuz impar tiretur assensuz: ꝛ infra. Ipsa demū tam ipsius quam multoruz astantiū precibus fletibusqz deuicta: caput eius altari supposuit manu sua': qui ea presente tonsoratus ibidem mo nasterium adijt: ꝛ finito probatiōis tempore professionem fecit solenni ter monachalem: illa ue roin seculo remanēs inbonestos amatores ad misit: ꝛ infra. Quocirca mandam⁹ quatenus si ita est: predictum.l.in monasterio quod intrauit perseue rare libere permittatis: licet in hoc videatur nō modicuz deliquisse: ꝙ captiose asseruit: quia nisi sibi eadē mulier cōsentiret: tam sibi quaz toti mūdo se inutilem reddere: ꝛ cū pre sbyteros exorauit ne predicte mu lieri exponerent: ꝙ eandem relin quere seculum oporteret: si forte li centiam daret viro: exquo tamē ea dem caput viri altari sponte suppo suit': ꝛ postmodum non cōtinuit: su per reuocatiōe ipsius nō est aliqua tenus audiēda: cū ipsius itētio exce ptione possit ꝓmisse fornicatiōis eli di: maxime cum antequaz fuerit for nicata: ipsuz nō duxerit repetēduz.

Idez.

Accedēs ad presentiā nostraz i. mulier proposuit: ꝙ cuz. v. vir eius eam sibi matrimonio copu lasset: uolens tandem idem vir ba bitum assumere monachalem: po stulabat humiliter ab eadem: ut taz pio proposito faueret ipsius: que ꝓ pter multa verba et alia grauami na que dictus vir inferebat eidem seipsam asserens dimissurum: annu it votis eius. Cunqz eidem in do mo deuendere cisterciēn. ordinis religionis habituz assumpsisset: mu lier in domo monialiuz nullo ibi ba bitu religionis assumpto: uel voto conuersiōis emisso ꝓmansit. Pro cessu uero temporis cum idem vir ad seculum rediens religionis ba bitum reliquisset: eadez mulier se in

minus iducta fuisset ut daret viro licentiā: talis licētia nulla est.xxxiii.q.v. notificasti. ꝛ iō ꝓiudicādū est huic mulieri: qz nō cōtinuit: sed i hōestos ama tores admisit: ut expresse dici tur in fi. alias si cōtinuisset nō ꝓiudicasset sibi per hoc quod fecit quod nō promiserit tran sire ad religionē. nec etiā con tinētiam ꝓmiserit cū esset inu enis.s.eo.ad apostolicam.et s.c.c.i.io.

i Sponte suppositi. bene di cit sponte: qz etiā si vir inuita muliere intrasset religionē: lz talis ingressus nullus fuerit. j.eo.c.ꝓxi.si tamen postea for nicetur nō potest ipm repete re.xxvii.q.ii.agathosa.j. de di uor.significasti. Sz pōe ꝙ vir nolit excipere: qz nemo cogit excipere sicut nec cōpellit age re.C. ut nc.inui. age. uel accu. toga.l.i.ꝛ quilibet iuri suo pōt renūciare.s. de regu. ad apo stolicā.ꝛ.c.statuimus. qd erit: Vi: eas ꝙ monasteriū eo inui to pōt recipe ꝛ euz defendere ne ꝓmittat eū in peiorē statuz detrahi.ff.de lib.cau.l.i.ꝛ.ii. li cet eni primo nō tenuerit vo tū tamē quātū ad ipm vouen tem tenuit.s.eo. quidā intra uit.ꝛ.c. placet. ꝛ quācito ipsa fuit fornicata stati pdidit ius exigendi. ergo cū sit liberatus a seruitute mulieris stati mo nasteriū habet plenū ius i euz ꝛ sic exceptio que ꝓpetit viro acquisita ē monasterio cū res ad eū statū puenit a quo potu it habere principiū.s.e.ti.ꝓxi. placet. Sed qd si exiret ꝛ nol let recipe: qz pōt ei remittere. s.de iureiu.quēadmodū. in fi ne. Credo ꝙ bene pōt illā re cipe nō obstante cōtradictiōe monasterii: qz votum ex toto nō tenuit cū ꝺcepta fuerit nec ipsa etiā vouerit. ar. op.s.e.c. ꝓxi.nisi vir ꝓfessionē fecisset postq illa fuit fornicata: tunc nō posset eps eū de monaste rio educere: nec euz cōpellere ut eā reciperet pp fornicatōnē Sz quid si vir forniceť in mo nasterio cui mulier dedit licentiā: nūquid ipm repetere pōt: non. xxxiii.q.v.qō deo pari. qz perdidit omne ius quod habuit in viro: qz ꝓpter consequens deli ctū non renascitur seruitus amissa. de cō. dist. iiii. queris. licet secus esset si am bo essent in seculo ꝛ ꝓpter fornicationē alterius ambo essent diuisi. j. de diuor. ex lris.ꝛ.s. de iureiu.tua.ꝛ hoc ideo: qz ius quod monasteriū habet in ipso pro pter suum delictū perdere nō potest.io.

k Repetendū.potuit ergo prius eū repetere: ꝛ ita est arg. ꝙ si quis ignorans ius illud. s. ꝙ si dederit licentiā viro teneat relinquere seculū: iterū potest eum repetere: ꝛ sic subuenit ignoranti hoc ius naturale.lau.

l Accedens.votis.inuita ꝛ coacta: ut patet per ꝓmissa verba. vnde votum viri nō tenuit: quia alter inuito altero vouere nō pōt. s.eo. quidā.xxvii.q. ii.agathosa.ꝛ.xxiii.q.v.notificasti.ꝛ.c.si dicat. ubi idem casus ponitur.

m Processu temporis. Sed uidetur per spacium sequentis temporis ꝛ pacie tiam ipsius mulieris ratificare ingressum uiri. ar.j.qui cle. uel uo. insinuante. cum vterqz post ingressum tanto tēpore tacuerit ꝛ pacientiaz adhibuerit. nec uidetur ꝙ postea audiatur: imo uir debet cōpelli redire ad monasteriū. ar.j. ō spon. ad id quod.j. de fri.ꝛ male.c.i.ꝛ.i.q.i. Obstat. Sed hoc non est uerū imo cū ipsa nō mutauerit seculū: nec ꝓmiserit cōtinentiam: semp adhuc intelligit dis sentire: qō apparet ex eo ꝙ quācito exiuit eū repetiit: ꝛ sic per primū ꝛ vltimū colligitur ꝙ medio tempore non cōsenserit. sic.xxviii.di. quia sunt culpe. ꝛ pre cipue cū presumaꝛ ex hoc ꝙ sit inuenis: siue sit inuenis siue uetula nunq debet

intrare sine licentia vxoris: sed seruat quod dicit .s.co. ad apostolicā. Sz nun quid iste cū fuerit redditus vxori poterit exigere debitū. Dicas q non poterit exigere debitū: quia renūciauit illi iuri quod habebat in vxore intrando mona sterium quod fuit in eius potestate: sed exactus reddere debet: ut dixi .s.e. quidā intrauit. de hac materia consuevit notari. xxvii. q. ii. agathosa. & xxxiiii. q. v. vxorem.

SIgnificauit. suspitio. & ita videtur q si mulier iuue nis sit nō sufficit q cōtinentiā promittat ad hoc ut maritus possit religionē intrare: nisi & ipsa similiter intrauerit vitam s.co. ad apostolicā. & c. cū sis. Ex eo enīz quod dicit si suspi tio de ea haberi non pōt: non debet cōpelli: intelligo q si su specta ē debet cōpelli religio nez intrare: exquo promisit cō tinentiā cū verisimile nō sit q cā seruet si remanserit in secu lo. ar. s.co. ex parte. in fi. Iz nō intenderet ab initio religionē intrare. & ar. ad hoc. xxxiii. q. v. qui vxorem. quia eoipso q licentiam dedit viro & ꝓmisit continentiam intelligitur taci te promisisse intrare religionē cum sit iuuenis. arg. bo. s. eo. veniens. versus finē. & que si ne cōditione vouēur sine con ditione soluantur. xxxii. q. vlt. c. vlti. & dominus exigit obla tū quod nō exegerat offeren dū. xxvii. q. i. nuptiarū. in fine et. xlv. dist. de iudeis. et sic cuz teneatur ad cōtinentiā per su am promissionē tenetur ad id sine quo eam seruare nō pōt. ar. s. de offi. deleg. preterea. & c. prudentiam. ad fi. & sic inuī ta cōpellitur intrare religionē quia fecit id propter quod cō pellitur: sicut quandoqz ex of ficio suo cōpellit intrare mōa sterium. l. dis. si ille. xxvii. q. i. si quis rapuerit. C. de adul. auc nouo iure. & auc. sed hodie. j. c. proximo. Alii dicūt q vir si bi debet restitui ex officio iudi cis. s. eo. c. i. quod satis potest dici. ut not. s. eo. vxoratus.

b GAudemus. ceciderūt. et sunt condēnate per sen tentiam. uel adulterium eoruz publicū & notoriū est secu ta sententia: vnde viri eas re cipere non coguntur. j. de di uor. significasti. etiā si sint emē date: ut hic dicitur. ber.

c In claustris. & ita mulier de adulterio condemnata uel publice deprehensa detrudit in monasterio ad agendā per petuam penitentiam si eā emē datam vir recipere noluerit: tamen infra biennium potest eaz recipere si vult. si vero no luerit eā recipere: uel si prius moriatur q̄ eaz recipiat: tunc tondeatur & habitum mona chalem recipiat ibi perpetuo morātura: ut expresse habetur in auc. ut nulli iudic. li. ba. lo. cer. §. si vero quando adulterii crimen. col. ix. vnde sumpta fuit hec decre. et. C de adulte. auctē. sed hodie continetur. nō tamen propter hoc erit monacha: ni si amplius processum fuerit: & sic quandoqz ꝓpter culpam suam aliquis com pellitur intrare monasterium. l. distinct. si ille. & xvi. q. vi. de lapsis. xxvii. qōne i. si quis rapuerit. & idem videtur dicere decretum. xxxii. questione. i. de benedi cto. & ii. q. i. in primis. versus principiū. & xxxiiii. distin. fraternitatis. in fine.

Olim vero alia pena puniebantur adulterc: quia lapidabantur cōicte de ad ulterio ꝺm legem moysaicā. xxxiii. q. v. hec imago. & C. de adulte. castitati. ubi legitimis penis subiicitur. Sed hec pena non imponitur cū nō agitur crimina liter. s. de procu. tue.

stanter ab ipso petijt reassumi et in fra. Quocirca discre. v. mandam⁹ quatenus si res ita se habet: dictum virum ut eam recipiat eiqz affectuz exhibeat coniugalem appellatione remota cogatis.

1 Vno. iij. epō & decano & thesau rario linconiensi.

SIgnificauit nobis. a. mulier q cum ipsa. f. viro suo coram decano sancti quiriaci vices archie piscopi senoñ. in hac parte fungen te licentiaz concesserit religionem intrandi: continentie tamen voto ei dem iniuncto: & recepta fide ab ipsa q perpetuo contineret: idem deca nus post factam professionez a viro predicto in monasterio: in quo ba bitum assumpserat monachalem: as seruit ipsam debere religionem in trare: quāquaz id primo non expres sisset eidem: & hoc expresso illi licen tiam non dedisset: & infra. Quocir ca mandamus: quatenus si est ita et est talis etatis de qua suspitio⁽ᵃ⁾ babe ri non possit: ipsaz uotū continentie obseruantem intrare monasterium compelli non permittatis inuitam.

GRegorius. ix.

GAudemus in domino: & infra. GMulieres uero que relicto maritali thoro lapsu carnis cecide runt⁽ᵇ⁾: si mariti earum a te diligenter commoniti eas ad frugem melio ris vite conuersas noluerint recipe re: propter deum in claustris⁽ᶜ⁾ cuz re ligiosis mulieribus studeas collo care: ut perpetuam penitentiam ibi agant.

IDem. i. moniali monasterij de plauda.

DUdum. a. c. laico mota cōtra te: quam vxorem suam dice bat materia questionis. r. sancte. m in comesd. diaco. cardi. dedim⁹ au ditorez: coram quo dictus. c. con querendo proponens: q indebite recusabas eidem cuius vxor eras p consensum de presenti & carnis co pulam subsecutam matrimonialiter adherere: te sibi restitui postulauit: ad qō fuit responsuz: q ipse pro ani me sue remdio pura & spontanea uo lūtate presentib⁹ duobus religiosis sacerdotibus: & adhibitis. v. testi bus fidedignis omni iuri quod i te habuerat renūciauit⁽ᵈ⁾: oīno⁽ᵉ⁾ resignā do illud in manibus alterius ex sa cerdotib⁹ supradictis: qui in psonā ecclesie resignationē huiusmodi re cipere procurauit: & q idē. c. se ca stitatē seruaturū promisit: pauperū hospitalis de ponte obsequio se de uouit⁽ᶠ⁾: promittens uoto solēni om nia & singula supradicta: & tribuēs ti bi licentiā ad monasteriuz transeun di: te uersauice similiter, pmittēte ac tribuente illi licentiā: & ius quodli bet resignante: sicut hec omnia dice bantur per publicū instrumētū esse probata manu. b. notarij aretinen. cōfectuz. Ueruz prenominatus. c. proposuit q casu amisso instrumen to prefato illud in prima persona q prius erat in tertia isertis pluribus in vno aliter quā in alio fuit ab ipso formatū: & cum tibi iratus fuisset si cut uerba & uerbera indicabant: nō dū calore iracundie⁸ quiescēte qui dam ipsum deceptorie allexerunt: proponentes eidem q in hospitali predicto cibis ad libitum posset uti ac propriū retinere: prefato. b. sibi nihilominus promittente: q nō so lum ardorem sed etiam appetitum libidinis extingueret in eodez: pro pter quod quicquid in hac parte fe cisse dinoscitur: iratus seductus pa riter & illectus & sub spe promissio nis ac sub ea conditione uel modo si posset continentiam obseruare: as seruit a se factum. Sed ad ista respō debatur ecōtra: q an tabellio in ter tia persona instrumētū conficiat uel in prima dummodo nō mutetur sub stantia ueritatis⁽ᵍ⁾ nihil interesse vi detur. Insuper quāuis aliquando spes memorato. c. data fuisset p quā ad hoc se ꝓposuit inductū: eo tamē tēpoꝝ quo talia facta fuerūt pure sim pliciter ac voluntarie⁽ʰ⁾, p amore dei & ī medio anime sue id solummodo ad uotuz & ad alia supradicta noscit processisse: propter quod a ꝓsortio seculariuz hominū debet discedere vitamq3 mutare: cuz se illius etatis esse proponat: ut sine suspitione⁽ⁱ⁾ in continentie nō ualeat ī seculo rema nere. Nos itaq3 habito. f. n. consi lio te ab impetitione dicti. c. senten

d GUdū. renūciauit. omnino: quod ei licuit etiam si non tenuisset uo tum ex toto: quia hoc erat in potestate ipsius. s. c. quidam. & c. placet.

e Si omnino. simile omnino habes. s. de rescrip. cū cōtingat. ff. de fi deius. l. grece. §. illud. vbi dicitur q fideiussor in duriorē causam non obligatur omnino.

f Obsequio se de uouit. & sic soleniza uit votū de vouēdo se religioni illius ho spitalis. vnde cōpel pelli debet ut relicto seculo suum sequat propositum. s. eo. ex parte. in fi.

g Calor iracundie si hoc esset veruz nō teneret votū: quia i consultus calor calū nie vicio caret. ii. q. iii. §. notandum. & c. si quis iratus. tempo re enīz furoris iustū putat esse quod fac. xi. questione. iii. illa propositorū. & ira se pe innocē: es ad cri men inducit. ea. can sa. & eadem questio ne ira sepe. & lubricū lingue facile ad con sequentiaz trahi nō debet. ff. ad. l. iulia. ma. famosi. C. si quis impe. maledi. l. vna. arg. contra. xvii. qōe iiii. sunt qui opes. et boc verum est nisi post calorez iracun die consentiat. ut in c. si quis iratus. & s. de regu. sicut. in fine

b Substantia veri tatis. hec erat satis bona defensio: quia nihil refert narran di diuersitas vbi ea dem dicuntur. ut. j. de verb. sig. nihil ob stat. sic quolibet lo quēdi genere forma ta institutio valet si modo per eaz liqueat voluntat⁷ intētio. C. de. testa. quoniaz indignū. in prin. & ē arg. pro testibus di uerso modo narran tibus. dum tamen in substantia facti non discordent. viii. q. i. i scripturis. de cō. dis. ii. quottidie. b.

i Spes. nota hic ar gu. imo quasi expssū est q i hmōi spiritua libus dolus aduersa rii nō vitiat cōtum. sic. s. de his q vi me. cau. fi. cū dilecti. s. e. ex pte. & c. vēiēs. alis si dolus dat cām cō tractui nō tenet con tractus. ff. de dolo. & elegant. Sz quare in hmōi spūalib⁹: Iz dolus al terius interueniat nō viciatur talis cōctus: q talis dolus bon⁹ dolus est: & bonus dolus nō ꝓhibet. ff. de dol. l. i. dolus calliditas ad decipi endū dr. ut in ꝓdicta. l. sed p talē dolū nō decipit nec ad malū inducit imo ꝓditionē suā facit meliorē & iō nō vitiat cōtum.

k Volūtarie. & sic Iz ab initio deceptorie inductus fuisset: ex q postea boc fecit, prima cā turpitudinis ablata esse vr. si. j. de despon. impu. de illis. in fi. & si qō me. cā. l. ii. ff. de cōdi. ob tur. cau. l. si ob turpem.

l Suspitione. vnde cōpelli debet vitam mutare. s. e. significauit. ma xime cū boc promiserit: ut patet supra.

Mulier.remansit.viro transeunte ad infideles:puta sarracenos uel iudeos uel etiam hereticos.

b Iudicio ecclesie.ergo a cōtrario sensu videt q si nō fuit iudicio ecclesie separata q eo inuito religionē intrare non possit:t ita aliud est qñ iudicio ecclesie fuit separata ab illo:t aliud quād onō fuit separata: sed ab illo ppria auctoritate recessit. ſi.j.de diuor.l de illa. sed si nollet intrare religionez cōpelli dz ad ipz redire vtroqz casu: siue fuerit iudicio ecclesie absoluta siue non.j. de diuor. quanto.in fi.non obstante illa spirituali fornicatiōe cū iaz sit emendatus t incipit eē qō nō fuit.l.di. fer rū. secus in carnali fornicatiōe siue iudicio ecclesie sit separata siue publice sit fornicata nō tenet illā recipe nisi velit quāuis emēdatā.ſ.e.gaudemus.t hec separatio fit tm̄ quo ad mutuam seruitutē:q vinculū mrimonii nō dissoluitur in hoc casu:cū alter fideliuz transit ad infidelitatē:ut in c.pdicto q̄to. Sz q̄ est rō quare in fornicatiōe carnali nō,cōpellitur maritus recipere vxorez etiam emēdatā:sz in spūali cōpellit. Hec pōt eē rō:ſi maritus cognosceret vxorē post carnalē fornicationem: postea pmoueri nō pōt ea mōtua ,ppter defectū,sacramēti:et sic piudiciū ei fieret. xxxiii.di.ſi laici.t.c. ſi cuius vxor. sz hoc nō cōtingit in fornicatione spirituali: q2 ppniam purgata ē. Itēa ia est rō in fornicatiōe carnali: aia t corpus polluit. sz in spūali tm̄ aia:t in carnali fornicatione nō tm̄ fit in aia qō displiceat marito: sz ēt in corpe qō nō fit in spūali.t vir magis scandalizat ex eo qō fit in corpore t magis offendit q̄ ex eo qō fit in aia: t ita cā maioris scādali illati viro fit ut post carnalē fornicatiōem nō cōpellat:sz post spūalem fornicationē cōpellit nisi ad religionem transire voluerit: ut hic dicit

c Laudabile.triburiensis cōcilii. qō habes.xxxi.q.i.ſi qs vinēte:q2 eas nō pōt habere ſi in mortē ipsorū aliquid machinate fuerūt ut hic dicit. Idem est ſi fidē dederūt .ut.e.cā.t.q.c.relatū.j.de eo qui duxit.in matri.c.i.vel ſi de facto ptraxit.ut.j.eo.super hoc.t.c.cū hēret ita tm̄ q̄ post fidē datā cognouit eandē vxorē vxore sua viuente.alias sola fides data nō impedit matrimoniū.j.de eo qui duxit.ima. quā poll. per adulte.c.vltimo.

d Tali lucro.sic.xiiii.di.q̄ ait.xxxiii.q.v.ſi dicat.ſi.i.q.i. nō est putāda.j.de vsur.super eo vero.xxii.q.ii.ne quis arbitretur.

e Et christiani similit.pugnātes pro patria t fide:ob quā patriā pat in filiū: filius i patrē insurgere dz.ff.de re.t sūp.fu.minime. t marit? in vxorē.xxviii.q.i.vxor.in fi.xxiii.q.vlt.legi ſyromastreū.

f Procurauerit.ex eo qō hic dicit.t.xxxi.q.i.ſi quis vinēte.j. de eo q duxit.in ma.c.vl. Ad hoc ut matrimoniū impediat duo exigūtur.ſ. affectus cū ope ſubsecuto.et est ſi.ff.de con.et demō.l.ii.in fi. hic enī tūc puniūtur cū cōcorditer ad hoc,pcedūt.xv.q.vi.c.i.in fi.t.c.ſi quis nō iratus.qñqz punit opus sine affectu quo ad legē promotiōis. xv.q.i. ſi quis nō iratus.qñqz affectus sine opere.ut i.q.i.qui studet.ſ. de bigamis.nup.ibi tm̄ interuenit op? nō cū affectu.quid ergo ſi ratum habuerūt eos interfectos esse.idē videret:q2 in maleficiis ratihabitio retrotrahitur t mandato cōparatur.ff.de vi t vi ar.l.i.§.sed t ſi cū quis. cōtra credo.ar.j.de spō.cū apud.cū edictū de mr̄imōio ꝯhēdo sit ꝓhibitoriū: ut ibi.

Ex lr̄is.pducendus.iusta fuit cā petitiōis t honesta.t ita sumit hic ar.q cā petitionis semp inferenda est in ipa petitione:alias repellit.ſ.de libel.ob. c.ii.t.iii.vbi de hoc. Sed nota q pr̄ pōt petet filiū in potestate sua ꝓstitutū per interdictū de libris exhibendis ꝯ mrem t cōtra quemlibz detinētē.mr̄ tm̄ qñqz bz exceptionem contra maritū: puta ſi est minor triennio cū apud eā tunc debeat educari. vel etiaz ſi iudicatū esset in ꝯriū.ff. de lib.exhi.l.i.§.ſi vero. t in alio casu bz exceptiōem ob nequitiā pr̄is ut sine diminutiōe patrie potestatis apud eā filius moret.ff.e.deinde.§. eriā maxime. Circa hoc distingue: aut filiꝰ a nullo detinet:aut ab aliquo. Si ab aliquo:t tūc volēs aut inuitus. Primo casu petere possū p officiuz iudicis.ff. de lib.exhi.l.iii.§.hoc aūt. Si ab aliquo volēs detinet pōt peti rei vendi.adiecta cā de iure quiritū cognitiōe ptoria.ff.de de rei ven.l.i.§.i.qō ius ,ppie romanorū est.insti. de pa.po. §.i. In tertio casu locū habet interdictū.de lib. exhi. ut.ff.ō li.exhi.l.i.i.rū.t.ff.de rei vē.l. i.§.i. Nō q filius cōditionem pr̄is uel mr̄is cōuersi ad fidē sequi dz.xxviii.q.i. iudei. Et in hoc casu filius infans nō doli capax sequit meliorē ꝯditionē.alias si doli capax cēt non deberet baptizari nisi sponte. xxiii.q.v.ad fidē.xlv.di.de iudeis.qñqz tamē sequit deteriorē cōditionem.ſ.matris si serua sit.xxxii.q.iiii.c.vlti.

b Legitia cōiūctio.matrimoniū dicit legitia cōiunctio matris t femine indiuiduam vite cōsuetudinē retinēs.xxvii.q.ii §.i.insti.de pa.pot.in prin. Et hec est rō que ꝓsuevit assignari a doctorib? quare potiꝰ dicatur matrimoniū q̄ patrimonium illa cōiunctio.

i Potestate.patri dicit habere filiū in potestate t nō mr̄ insti.de pa.pot.§.vlti.t.C. de adop.mulierē.vnde filius patris familiā sequitur t nō matris.insti.de leg.ag.tu.§.i.vnde ista verba fuerūt sumpta.t expone familiā.i. agnationez licet alias hoc nomen familia multas habeat significatiōes.ff.de ver.sig.pnūciatio.§.familie.t facit ad hoc insti.de pa.po.in fi. t.C.de verb.sig.l.vlti. nō enī denominat filius a cognitione patris sed matris.ar.ff.ad muni.l.i.

k Insidient. Nota q mortuo pr̄e pupillus educari nō debet apud illas psonas que ipsius pudicitie possunt insidiari.ff.vbi pu.edu.de.uel mo.l.vlti. ꝓt enī decernere dz ut sine vlla suspitione alat partus etiā cōtra volūtatē patris. ff.e.l.i.t extimabit ex affectu singulorū quis magis ad successiōnē t spem successionis sit prior.C.e.l.ii.verū tamē educatio pupilli nulli magis cōmittenda est q̄ matri nisi victricū ei inducat.C.e.l.i. Si vero viuo patre questio est apud quem educetur filius: facto diuortio olim extimabat pretor quādo apud patrē et quādo apud matrē alatur.C.de diuor.l.vna. Hodie distinguitur ut si pater cām diuortii prestitit tunc ali debet apud matrē.ſi vero mater cām prestitit diuortii tunc ali debet apud patrē.C.e.auc.ſi pater.ergo hic ali debet apud pr̄em q2 mater prestat causam diuortii.j.de diuor.gaudemus.t.c.quanto. que nō sequitur maritū cōuersum ad fidem quē sequi debet.xiii.q.ii.vnaquezq3.t quia ī fidiaretur vite ipsius:ut hic dicitur.t per iura predicta.

l Post triennū.filius minor triēnio apud matrē dz ali.maior triēnio apud patrē.C.de pa.po.nec filiū.ar.C.de infan.expo.l.ii.t.j.e.c.vno.

m Ad infidelitatis errorē. Hac de causa etiaz ſi esset minor triennio.vel pater vellet eū perducere ad fidem cū sit in eius potestate:patri debuit assignari in favorē fidei christiane:cū alias ſi essz maior t ꝓclamet se velle fieri christianū

D debeat de manibus illorū eripi.ar.j.de iude.sicut iudei.

n Peregrinationis.supple queſiniſti arbitrio.arg.de pene cōmuta.lxxxii.dist.presbyter.xxii.q.iiii.innocens.de pe.di.i.medicina.xxxvi.q.i. de

tialiter duximus absoluendum perpetuum illi,super hoc silentium imponentes.

Idez.

Mulier que in fide remāsit[a] potest nolēte viro qui ab infidelitate fuertitur:,ppter quā ab eo fuerat iudicio ecclesie[b] separata ad religionem libere conuolare.

De conuersione infidelium.

C Elestinus tertius.

Laudabile:t infra. Interrogasti de saracenis qui dum in captiuitate essēt: quarundaz christianaz viros earum insidijs t machinationibus occiderunt:utrū quia postea per ipsas ad fidem christianā cōuersi sunt:eas de iure possint accipere i vxores:uel si duxerint:cōiugiū teneat eorundē. Dic tributiensis concilij[c] regula contenti sumus asserentis:q ſi in mortem ipsorū machinate fuerint sese studio ad fidem accesserint:nec tamen eis adherere debent:nec sūt si adhesserit etiam tollerādi:cū tale dānum tali lucro[d] ecclesia compēsare nō uelit. Ad hoc saraceni quidam in bello sunt christianos interfecisse notati:t christiani similiter[e] saracenos: postea uero saraceni ad fidem conuersi vxores eoruz quos i belli certamine occiderunt: sibi matrimonialiter copularunt:t idipsum christiani de saracenis mulieribus conuersis ad fidem fecisse noscuntur:que postquam de priorū viroruz morte ꝓpererint veritatem:diuortiuz constanter exposcunt. In his igitur respondemus:q cum tales nō procurauerint[f] virorz interitū:defūctoruz matrimoniū inter huiusmodi psonas licite potest cōtrahi:t taliter copulati diuortiū nequeūt postulare.

Gregorius.ix. Argentinensi episcopo.

Ex litteris tuis accepimus:q quidā de iudaice cecitatis errore ad christum uerū lumen adductus vxore sua in iudaismo relicta i iudicio postulauit instanter:ut eorū filiꝰ quadriennis assignaretur eidē ad fidem catholicam quaz ipse susceperat perducēdꝰ. Ad quod illa respondit:q cuz puer adhuc infans existat:propter quod magis materno idiget solatio quā paterno sibiqz ante partū onerosus:doloros[us] in partu:post partuz laborios[us] fuisse nosc[a]tur:ac ex hoc legittima cōiunctio[b] maris t femine magis matrimoniū quam patrimonium nuncupetur:dictus puer apud eam debet conuenientius remanere:t infra. Cum autem filius in patris potestate[i] consistat: cuius sequitur familiam t non matris:t i etate tali quis nō debet apud eas remanere personas:de quibus possit esse suspitio q̄ saluti uel vite insidientur[k] illius:t pueri post triennium[l] apud patrem non suspectū ali debeant et morari:materqz pueri si eum remanere contingeret apud eā posset illum adducere ad infidelitatis[m] errorem:in favorem maxime fidei christiāe respondem?:patri eū dem puerum assignandum.

De voto t voti redemptione.

Alexander.iij.exonien.epo.

De peregrinationis votis:an elemosynis redimi possent:vel propter necessitate in aliud cōmutari: respondemus:q ad eius qui presidet pendet arbitrio[n]:ut consi-

raptoribus.xli.di.non cogantur.j.de maledic.c.ii.xii.questione.ii.fraternitas. Arg.cõtra.xvi.q.i.decime.t.c.de decimis.xxxii.q.ulti.c.ult. So.cõmutatio pe ne adhibenda est quãdoq3 hac cõsideratione prehabita:ut illud quod vice cõ mutationis prestatur in tantũ uel amplius sit deo acceptũ.similiter hic in fi.t.j eo.scripture.t est ar.q episcopi possunt dispensare in voto. Tan.

a Causam cõmutationis.cã semp considerari debet: quar fiat commutatio.arg.j.eo.ma gne.in fi.t.c. quod super his

b Recõpensatio.in omni uo to siue consistat in faciendo si ue sit solemne siue sit simplex: põt habere locũ compensatio dũmodo ante votũ fuerit libe re voluntatis: hoc dicit propter articulos fidei quos vnus quisq3 vouit in baptismo: qa illud ante baptismũ est necessi tans: sed in voto continentie secus est:cui eque bonum uel maius inueniri non potest.ar gu.xxxii.q.vlti.c.vlti.Et castitas sola est que potens est deo animas presentare.in auct.de leno.§.sancimus. colla.iii. t q̃ suaderi põt imperari non po test.xxvii.q.i. integritas.j. de stam.mona.cum ad monaste rium.

c Veniẽs.in puerili. intelige q̃ erat doli capax. alioquin ꝓpensatio que sequi tur non erat imponenda. uel forsitan in maiori itate ratum habuit. vnde tenebatur illud adimplere.alias non.xx.q.i.illud.t.§.de regu. significatũ.t c.sicut.Tan.

d Disposuit.procedendo ad actũ exterior:em:ut patet ex litera sequenti.vnde mortaliter peccasset nisi complesset votum si cõmutatio non fuisset subsecuta.arg.xvii.questione i.qui bona.

e Socii fideles. sed nũquid papa potuit illum absoluere ab obligatione qua socio tenebatur? vtiq3.ar.ix.q.iii.p principale.C.de quadri. prescrip. bene a zenone.C. de preci. impera.offeren.quotiẽs.nec erit dicendus voti transgressor.j. eo.non est.ala.

f Facilitate.ar. q̃ votum ex facilitate emissum obligat. simile.xvii.q.iiii.sunt qui opes. ar.contra.§.de regu.ad nram xxii. questione.iiii. vnusq3. t.xxvii.q.i. nuptiarum. sed bñ dictum est postea ratum habuit factus maior.

deret diligentius qualitatem persone t causam cõmutationis scilicz an ex infirmitate seu affluentia diuitiarũ an alia causa probabili peregrinatio an recompensatio melior fuerit t deo magis accepta: t secundum hoc debet exinde dispensare.

Item noruicẽsi.epo.

Venientis ad nos. R. sua narratione accepimus:q̃ in puerili etate constitutus hierosolymã disposuit proficisci:cuidam quoq3 qui sepulchrum dominicum propo suerat visitare:fidem dedit et suam recepit ab eo:q̃ sibi inuicem in via socij fideles existerent: t ifra. Nos autem ipsum a uoto:quod in etate tenera facilitate potius quam ex arbitrio discretionis promisit absoluimus:ita tamen q̃ idem uotum elemosynis redimat:et iuxta consiliuz nostrum toto vite sue tempore vni pauperum christi:dũmodo ad hoc sue facultates sufficiant:debeat prouidere.

Item mgro.a.de mandeforde.

Litterarum tuarũ: t infra. Cũ ex quadam minatione nimio fuisses mortis pauore pterrit:hec uerba protulisti:non diu hic morabor:proponens in animo:q̃ religionis habitum esses aliquando suscepturus: t infra. Tibi igit respondemus:q̃ si plus nõ est in uoto processum transgressor iudicari non poteris:si nõ impleas quod dixisti.

Item.

Scripture: t infra. Reus fracti uoti aliquatenus nõ habetur qui temporale obsequium in p petuam noscitur religionis obseruantiam commutare.

Item.iij.strigeñ.

Non est voti dicend trãsgressor:qui quod uouit auctoritate se.ap. distulit adimplere. Sane significauit nobis rex vngarie:q̃ cũ in regni perturbatione consilium t auxilium tuum sibi senserit bacten profuisse:utilitati eius non modi cum derogaret:si hierosolimam:si cut ex uoto teneris:regno pergeres impaccato: t infra. Jdeoq3 mãdamus:quatenus non prius iter arripias hierosolimam adeundi:quã regnum ipsum fuerit tranquilitati pristine restitutuz:uel super hoc receperis ab ap.se.mandatũ.

Item Andree duci.

Licet vniuersis liberum sit arbitrium in uouendo:usq3 ad deo tamen solutio necessaria ẽ post uotum:ut sine proprio salutis dispẽdio alicui non liceat resilire. Accepimus siquidem:q̃ cum rex vngarie pater tuus agens in extremis uotum quod uouerat domino:hierosolimitanam prouinciam in forti manu humili corde visitare:sub interminatione maledictionis pater ne commiserit tue fidei exequẽduz et tu assumpto crucis signaculo te id impleturum sine dilatione qualibz promisisti:et infra. Mandamus quatenus postpositis ceteris sollicitudinibus usq3 ad festum exaltationis sancte crucis debitum accepte crucis exoluens propositũ iter arripias: t humiliter psequaris:ne si onus tibi a patre iniunctum et a te sponte susceptum occasione qualibet detractaueris:paterna te reddas successione idignum:et beneditatis emolumento priueris:cuius recusaueris onera supportare sciturus extunc anathematis te vinculo subiacere:et iure quod tibi:si dictus rex sine prole decederet i regno vngarie competebat ordine geniture priuandum:et regnum ipsũ ad minorem fratrem tuum ap.post posita deuoluendum.

abbat bm regulã illi loci.s.de reg.c.vl. t.j.de sen.ex.cũ illoz.

l Non est de auctoritate se.apo.ar.q̃ papa põt dispẽsare in voto et epi etiã.s.e.c.i.sed cũ vota ex necessitate sint soluenda.xvii.q.i.c i. t de iure naturali nõ videt q̃ ibi habeat locũ dispensatio:q̃ dictum est vouete t reddite dño vota vra.j.c.magne. t.c.proxi. vñ in his votis non dispẽsat ꝺ clarat: cum em quis vouet pegrinari:sub intelligit si cõmode fieri põt ut.s. de iur iu.quãto.vbi de hoc et de voto t iuramẽto dic ut ibi.sicut nec frãgit votũ qui illo i melius cõmutat.s.c prox. t de hoc dictũ est.s.c.c.i.

m Adimplere. si iusta cã subest.s. eo.c. i.alias nõ est secur quo ad deũ cũ q̃ papa dispensat nisi subsit cã dispensandi. sicut nec dicit absolutus qui cãm excõicatiõis supprimit.s.de offi.ozdi.ex parte.et j.de sent.excõi.cũ cã babebit tamẽ exceptionẽ quo ad ecclesiã ille cũ quo sine cã dispensatũ est.ar.ff. de fur.inter oẽs.§. pe.q̃ ad deũ sibi allegatio non valebit.vbi iudicabitur eo teste quo iudice.ix.q.iii. alioz boium. t.xi.q.iii.audi.

n Regnũ ipm sic q̃ papa ꝓfert vtilitatẽ priuatã cõi vtilitati ꝺ id quod habes.s. de postu.c.iii. vii.q.i sciaf. t.viii.q.i. iscripturis. t.s. de regu. iz nõ sunt cõtraria: qz hic nõ ꝓfert sed differt: t qõ differt nõ aufert.xxxii.q.ii. ancillã.de pe.di.vii.nemo.

o Licet.liberũ arbitriũ. vñ dicit Aug.que nõ cepit ꝺ liberet q̃ egressa ẽ p seueret.xxvi.q.i.nuptiarũ. t ea sunt i nostris officiis gratiora:que cũ licẽt ea nobis nõ ipẽdere:cã tñ dilectionis ipẽdim

§ Sufficiant.nam possibilitas semper subauditur.s.de iureiu.querelam.et.c. breui.argu.iiii.distinctione.erit autem. t.ff.de stat.liber.l.cũ heredes.§.stich et.xlvii.distinct.quod ad nos.Sic impossibile preceptum non obligat.ff.que sentẽ.sine ap.re.l.paulus.

b Litterarum.proponens in animo.nõ tamen animo obligandi: nec firmit hoc proponendo seu eligendo:tunc mortaliter peccasset: si nõ impleuisz propositũ.xvii.q.i.qui bona. t.§.i. t.s.eo.c.proxi.vbi dicit:disposuit proficisci. t ideo dicit.j.si plus nõ est in voto processum:quia nõ dicit hoc animo obligandi:vnde non fuit mẽdaciũ.xxii.q.ii.q̃ ait. t nemo se obligat nisi q animũ hz obligandi.ff.de ac. t ob.l.obligationũ.ar.ff.si cer.pe.si ego.

i Quod dixisti.ar.contra.xxii.q.v.iuramẽti. Item argumẽtũ q̃ ex nudo pacto non oritur actio.licet sit arg.contra.xii.q.ii.quicũq3 suffragio. t.q.v. q̃ioã nes. t.xxvii.q.i.he vero.in fi.lau.

k Scripture.temporale obsequiũ.non enim est illi necessaria certa delicti satisfactio:cuius totũ vite tempus obedientie ipedit sui cõditoris. de pe.di ffin.i.§.his auctoribus.sic nõ frangit propositũ qui illud in melius cõmutat.s. de iureiur.peruenit. t ita est arg.q̃ intranti monasteriũ nõ est iponenda penitentia pro peccato ante cõmisso.sic eni remittitur astulpho penitentia publica si monasteriũ uoluerit ingredi.xxxii.q.ii.admonere. t hoc ꝓpter cõtinuationẽ pnie t exercitii in quo semper debent esse monachi.ar.xvi.q.i.nos autez. si vero postq̃ mõasteriũ ingressi fuerint delinquũt bene subiciũtur pnie t disciplie

p Resilire. i aliud tñ põt cõmutari de auctoritate supioris t iusta de cã.ut.s.e.c.i. t.ii. t.j.e.c.magne.

q Cõmiserit fidei tue exequẽdũ.ar.q̃ aligs põt ieiunare p alio t nõ tũ alterius adiplere:qz mortuꝰ soluit votũ suũ p supstitutẽ. arg.xiii.q.ii aie defunctoz. t.xxvi.q.vi.si aligs fuerit.

r Occasiõe qualibet.supple minus idonea:qõ in generali vbo subintelligit.ar.s.de elec.cãm que. t.s.de offic.deleg.ex pte.ii.ff.de ri.nup. quã q̃. t de iureiuran.veniẽs. t.c.quintauallis.

s Si dictus rex.fr ipsius ducis:cõtra quẽ dux ipse cõuertat aciẽ bellatoz quã cõtra inimicos crucis dirigere simulauit.

t Priuãdũ.dicit hic Jnno.q̃ q nõ adipiet volũtatẽ defuncti sit ei auferẽda tota bẽditas. t idẽ dicit canõ.xi.q.i.silnester. t bene ꝓcordat legi antique.C.de fideicõ.l.vl.in fi.auc.tñ illud obseruat in cẽneo bẽde.sed licet filius institut heres nõ adipleat volũtatẽ defuncti nõ iõ totũ pdit sed reseruat ei legitia.C.de fideicõ.auc.hoc amplius. t satis põt dici q̃ lex in hoc casu piudicet canoni rõe egtatis.uel hic auxit penã legis ob fauorẽ terre sancte.vel melius dic q̃ id qõ dicit lex de legitima relinquenda nõ põt habere locũ in huiusmodi dignitatibus cũ diuidi nõ possint:qz regnũ vnicũ debet esse: t si cõtingeret q̃ talis dimineret cito destrueret.sz alie bẽditates bñ diuidũt int bẽdes.sz h vnꝰ mñ dz esse rex: t iõ dicit q̃ totũ regnũ deuoluet ad aliũ fratrem.

a Magne deuotionis.noluisti sine consilio. ⁊ bene .quoniam nēo
mo iurametū suū vel uotū oz interpretari.ē.de elec.uenerabilē.⁊.j.
eo.ex multa.nisi certꝰ eēt qꝫ ñ esset obligatꝰ.ar.j.de sen.excō.igsitioni.t.
b Liceat.hec tria semper considerāda sunt .ar.xi.q.i.aliud.⁊. iiii. di.
de niqz.in fi.
c Sane non.hic incipit ostēdere qꝫ uotum suum perficere teneatur.
d Vt venires.non obstāte qꝫ causa voti cessat.cū etiam si sine cā vouisset nihilominus teneretur .ē. de conuer. cōiugat. ex parte.facilius enī dispēsari potest cessante causa.ut dicit i fi.causa enim nō impedit nisi exprimat C.ō ꝺdi.ob tur.cauda.si repetendi nisi a iure subintelligatur. ff.de iur.do. stipulationez.io.
e Prophetica.ſ. ꝺa uid.
f Primū. ſ.nouete.
g Scōm.ſ.reddite.
h Sed non decens uidebatur. ut vēires contra uotum.
i Retro. apostatando.si.j.de aposta. qꝺam.nam apostata dicitur retro stans. xxvi.q.vii.non seruetis.⁊.iii.q.iiii.beatus de pe.di.ii.pennata.
k Agitur a prelatꝰ. iuxta illud componitur orbis regis ad exemplum.xi.q.iii.pcipue.nam prelati ſtāqꝫ signū positi ad sagittam. vnde iferiores vitam coruz respiciunt.j.de accu.q̄liter ⁊ quādo.
l Verum etatis.hic allegabat qꝫ non teneatur pficere uotū.
m Forsitan non debueras.maxime ad loca remota.arg.vii. q.i.presentium.⁊.ff. de offi.presi.illō obseruandum. vii.q.i.si quis in clero.⁊ de cō se.di.v.nō oz.nec istō forsitā ē dubitatiuū sic.xxxiii.q.ii. admonere.ē.de procu. tue fraternitatis ioan.
n Peregrinari.de cō.di. v.non oportz.
o Astrictus: quia sicut clericus sine licētia episcopi sui nō debz ab ecclesia abesse vel recedere ab eadē vii.q.i.presentium.⁊ ē.de renū. admonet. sic ⁊ episcopus sine licentia pape.ē.de trāsla.inter corporalia.

I Dem treceñ.epo.

Magne deuotōnis:⁊ infra. Cū treceñ.ecclesia contra libertatem ecclesiasticaz grauaret:nec per alium qꝫ per cāpanie comitē in vltra marinis partibus cōstitutū eidez ecclesie crederes posse de facile subueniri:ad ipuz proposuisti accedere: ac in signum pegrinatōnis ⁊ deuotōnis terre orientalis crucē ꝺñicam assumpsisti:⁊ ifra. Quāuis aūt audita morte ipius intentionē tuaz cōspiceres iam frustrataz:noluisti tū sine cōsilio[a] se.ap.ad ꝑpa remeare:sz igressus vrbem itentionis tue ꝓposituz ac statuz treceñ.ecclesie nobis būliter expressisti:⁊ ifra. Et quidez tria precipue duximus i hoc negocio attendenda:quid liceat[b] fm eqtatem ⁊ qd deceat fm honestatem:⁊ qd expediat fm vtilitatē. Sane nō[c] videbatur circa votū licituz:vt venires[b] cum vox clamet ꝓphetica[c]:vouete ⁊ reddite ꝺño deo vestro: vt p̄muz[ſ] ad cōsiliū:secūdum[s] ad iperiuz referatur. Sed nec decēs videbat[b] cuz sit scriptū in euangelio:nemo mittēs manuz ad aratrū ⁊ respiciens retro[t] aptus est regno dei ⁊c. Preterea nō videbatur expedire:cū ex absolutione tua scandalū posset laicoruz mentibus generari dicentiū:vbi est deus clericoruz:⁊ hoc exēplo credētium se ad voti obseruantiaz non teneri. Quod enim agitur a prelatis[h] facile trahit a subditis in exēpluz iuxta qꝺ ꝺñs inquit ad moysen in leuitico:si sacerdos qui ē vnctus pecca uerit:faciet delinquere populuz:verum etatis [u]vite senescētis defectus atqz canicies que vix laboꝛes ⁊ doloꝛes suos tollerare possunt:in contrariū allegabant:⁊ ecclesie treceñ. suspiria cui vinculo pastoꝛalis sollicitudinis es ligatus:sine cui[v] assensu votum pegrinatōnis emittere foꝛsitan[w] nō debueras:⁊ infra. Ip̄m ēt votum qꝺ ex sui forma sanctū ⁊ bōestuz erat ex psona viuentis minus licituz videbat[x]. Cum eīm iuxta canonica instituta clericus absqz sui epi licētia pegrinari[n] nō debeat:⁊ ep̄us nō minus imo potius se.ap.sit astrictus[o]:videri merito poterat:qꝫ absqz generali vel spāli licētia votū pegrinatiōis:qua te tādiu abñtares emittere nō ꝺberes:⁊ ifra. Cū igit[p] in lege veteri:i qua nō minus p̄ceptuz ꝺñi obligabat qꝫ votū hodie obliget in ecclesia:primogenita q̄ ꝺño mandabātur offerri quedā ꝺño redderentur:vt p̄mogenita leuitarum quedā redimerent[r]:vt aliaꝝ tribuū quedā ꝓmutarent[r] i aliud:sicut pꝛiogenitū asini q̄ꝫ oue cōmutabat:ex hoc attēdētes qꝫ votū cōmutari possit[q] in op[ꝰ] aliud pietatis:nō curātes qꝫ os loquētiuz iniq̄ loquat[r]:dum tū nō recedam[ꝰ] a tramite ueritatis: de illius auctoꝛitate securi:q cū audisſz a discipulis:nōne scis qꝛ pharisei audito hoc uerbo scandalizati sunt:respondit:sinite illos[t]:ceci sunt ⁊ duces cecoꝛū:tibi,p te ⁊ famulis tuis licentiā cōcedimus votū pegrinationis taliter cōmutar[r]:ut expēlas quas fueras in eundo morando ⁊ redeūdo facturus[u]:alicui religioso cōmittas in necessarios usus terr illius sine diminutōne[v] qualibet transferendas:⁊ infra. Laboꝛē ēt laboribus[x] recōpenses:sollicitius istando vigiliꝰ deuotius uacans oꝛonibus:⁊ i ieiuniis fortius te exercēs. Ad hāc aūt idulgentiā tibi faciendā spāliter nos iduxit:qꝫ cū pro libertate treceñ.ecclesie p dictū comitē assequēdaz precipue uotū pegrinationis emiseris: eo sublato de medio:qꝛ cessauere cause[u] facilius cessare potuit.⁊ effectus

I Dem cantuarien.archiep̄.

Quod super bis:⁊ infra. Que fuisti de bis q ,p succursu terr sancte:signo crucis assumpto pp ifirmitatē uel pauptatē uel aliā iustā cāz notū nō possunt utiliter adīplere cū fine distinctiōe receperis in mandatis:ut eos q signuz crucis assumptū abiecerunt:ad resumptionē ipius ⁊ executionē uoti cōpellas. Nos aūt ingsitioni.t.t.r. qꝫ debiles ⁊ īopes magis illuc indefectū qꝫ ad ꝓfectuz accedūt:cuz isti[y] pugnare nō possint ⁊ illi[y] mēdicare cogant[r]:nisi forte sint nobiles ⁊ magnates:q suis secuz expensis bellatores adducāt: uel artifices ⁊ agricole q de laboribus suis sibi possint acquirer necessaria ⁊ terre subsidia ministrare:qꝫuis nō multi taliuz pp breuitatē possessionum ⁊ paucitatē inbabitantiū ibi sint opoꝛtuni. Unde credimus distinguēduz inter illos q tēporale[z] ⁊ eos q ꝓpetuam īpedimēti cām credunt brē: qꝫ p̄mis est idulgēda ꝺilatio[x]: secūdis autē iniūgenda redēptio:ac rerū facultate pēsata quas possunt aut quas facturi essent expensas psonarū:preterea cōpensato labore[z] in subsidiuz terre sancte transmittant:exequētes per alios qꝺ p se nequeunt adiplere Rursus inter illos q ,p defensione terre sancte uotuz pegrinatōis emittunt:⁊ eos qbus ,p satisfactione suoruz criminū iter pegrinationis iniūgitur:credimus distinguēdū:qꝫ circa p̄mos[z] plꝰ terre sancte succursus ⁊ circa secūdos[a] plus laboꝛ itineris fm intētionez nouētis uel penitētis ꝺz attendi. Unde si qs hoc mō uoluentiū[b] est iutilis ad pugnanduz:qꝫuis abilis[c] sit ad eundū melius ē re,

s Redeundo factur[ꝰ]. Hec tria tempora cōsiderantur cū aligs condemnatur alii in expensis factis in prosequenda appellatiōe.ē.de appel. reprehēsibilis C.qui accu.non pos.qui crimē similia.ē.de concess.preben. qꝛ diuersitatem.in fi.
t Sine diminutione. preter illam diminutionem' que fiet in pecunia transferenda:quia ille qui eam portabat suis expensis non militabit.ē.ō prescrip. cum ex officii.⁊.xii.q.ii.charitatem.vel intellige qꝫ hec pecunia mitti debet per aliqꝫ religiosum qui alias eēt illuc iturus.vin.
u Cessauere cause.arg. qꝫ cessante causa cessat priuilegiū.j. de uer.sig.abbatc.i fi.⁊.xvi.q.i.generaliter.⁊.xxv.q.ii.§.vlt.⁊ insti.de auc.tu.⁊ cura §.fi.⁊.C. de testa.§.ulti.⁊.ē.de decī.suggestū.io.⁊.ē.de renū. post trāslationem.vbi de hoc.⁊.ē.de iureiuran.⁊ si christus. in fi.ber.
x Quod super bis. cū isti. scilz debiles.
y Et illi.ſ. inopes.
z Qui temporalē.eandē distinctionē facit lex in iudice.ut fi ñ possit interesse propter temporalem impotētiā expectādus ē ⁊ si hēat perpetuū ipedimētuz remouēdus est. ff. de ua.mu.l. ult.⁊.ff.de iudi.si longius. arg. ad idē.ē.de rescrip.seiseitatus. ioan.
a Dilatio .expectandi enī sūt quousqz cā impedimenti cessauerit.simile .j.de sen.excom.decetero.⁊.c.q̄uis.i fi. Idē est si p fortuitos casus impediretur:nihilominus cum possit adiplere tenetur. ff.de ner.ob.inter stipulantem.§. sacram. nisi certa res esset promissa non in genere.C.si cer.peta.incendium.io.
b Recōpensato labore.ieiuniis ⁊ orationibus.ut.ē.c.proxi. circa fi.lau.vel videt quod tantū mittet tenēatur ,p quāto nollēt sustinere laborē hunc:sz nix potest estimari.pria expositio melior ē.
c Cū p̄mos.ſ.qui pro succurcursu terre sācte uotū emiserit.
a Circa secōos.ſ.quibus ,p satisfactione suoꝝ criminū laboꝛ peregrinationis ē iniunctus.
b Uouentium.ſ.sponte ⁊ nō per penitentiam iniunctam.
c Quāuis sit abilis. hic formatur secōa qō se.c.§.ii. quesiuisti.

a Potes tñ. vñ nõ subest cã cur debeat imutare. alias q iniũxit vel quilibz maior eo eam posset imutare iure cõi. sed imutationẽ huiusmodi penitentie videtur hic reseruare sibi: ⁊ illis quibus specialiter a sede apostolica iniungitur. ⁊ est speciale j. e. c. prox. vin.

b De mulieribus nõ nouẽtib⁹. s.

c Viros suos. ⁊ hic formauit archiep̃s tertiam questionez. j. c. px. ꝯ. quod autez.

d Sequãtur. qui de uxor licẽtia nouerunt. uel ex causa cõcedit papa q̃ uiri possunt nouer̃ se ituros in subsidium terre sce̅ inuitis uxoribus. j. c. px. v. i tãta quoqz.

e Cetere vo. s. uouentes.

f Ex multa. expressam. s. c. pxi.

g Ad quales. s. uiros religiosos: de quib⁹ fiebat mentio i. c. pxi. q̃ sup. sed illa clausula remota fuit que posita erat sub illo. j. ante ꝯ. illum de mulieribus

h Incũbit. ecce hic unũ mirabile ⁊ ẽ ius cõe. ut dispensẽt in uoto cũ debilib⁹ ⁊ huiusmodi. ar. s. eo. c. i. ⁊ tamẽ ei⁹ executio ñ permittitur alicui: nisi cui papa spãliter cõmittit. qõ tñ restringendũ ẽ circa votũ huiusmodi s. pro succursu terre sancte emissũ: ergo cum ħ papa sibi dispensationez reseruet. in aliis uotis eps dispensationẽ idulget. ar. s. c. c. i. j. de sen. excõ. nuper.

i Religiosi. religiosi dñr nõ solum monachi ⁊ regulares sz et clerici. ut. i. q. i. nullus. ⁊ etiam laici dicũtur religiosi. xviii. di. si qua uidua.

k Religione. i. q. i. vilissimus. viii. q. i. qualis erit.

l Ad neutros. ar. generaliter dictũ nulli ee dictũ. s. de. offi. ꝺ leg. ex parte. ii. ar. C. de pig. l. ii. ioã.

m Tñ cõsilii. idẽ dixit lex i aduocatis qui nõ min⁹ puidẽt generi humano q̃ si pr̃iaz armis defenderent. C. de aduo. diuer. in. l. aduocati. ⁊ lex dicit q̃ oib⁹ eque posttliminiũ ẽ nõ solũ his qui pugnare pñt. sed oib⁹ q ei⁹ nature sũt ut cõsilio uel auxilio uel aliis mõis ꝑsui ee pñt. ut. ff. de cap. ⁊ postli. re. l. postlimini uz. ꝯ. ult. ⁊ cõsilio pollet cui nimã negauit. ⁊ est si. ff. de uaca. mu. l. ii. ꝯ. qñ ita. ⁊. ꝯ. seq.

n Superius ponit. s. c. pxi. in fi. ⁊ hoc statiz sequitur.

o Viri p̃ter uxor. spãlissimus casus ẽ iste q̃ uir pot emittere votũ p̃ter licentiã uxoris: ꝺ illa iura. xxxiii. q. v. q̃ deo. ⁊. xxvii. q. ii. si tu abstines. ⁊ per hoc videtur q̃ aliquod uotum sit maius voto cõtinẽtie. nã pp cõtinẽtiã ẽt ad tps nõ liceret hoc fieri ut. xxxiii. q. v. c. i. sed in uoto abstinẽtie sec⁹ vr. duz tñ p tale vo tñ neutri fiat p̃iudiciuz. xxxiii. q. v. noluit ita. io.

p Inhabiles ad pugnanduz clerici vo pugnar̃ nõ dẽt: armeni clericor sr lachryme. xxiii. q. viii. clerici qui in quacũqz. ⁊ c. quicũqz. ⁊. c. conuenior. lz nõ minus pugnet qui consilio pugnat: ut dictum esti notula. idez dicit lex.

q Obsequio deputati. quia ex debito officii cos seq teneret̃. j. de sen. ex. iter alia.

r In penitẽtia iunctus. vr ergo q̃ mutatio uoti nõ possit fieri in his penitẽtiis ꝑponendis. ar. ꝺ. lxxxii. di. presbyter si fornicationẽ.

s Per tuas. duos. si hoc nõ apposuisset nihilominus tenebãtur suscipere habitũ regularẽ: ⁊ debẽt ad hoc cõpelli: cũ ad hoc uoto solẽni se astrixerint. s. de conuer. coniug. ex parte. in fi. s. de reg. porrectũ. sed quid si prelatus ⁊ fratres predicti loci nollẽt ipsũ postea recipere? tũc nõ diceretur transgressor voti si per eũ non stetit. j. tempus. si. j. de spõ. sicut. sed ipsi pñt cõpelli vt eum recipiãt exquo ꝓmiserũt illũ recipere: qz qua rõne ille cõpellit̃ ad uotũ reddẽdũ p decre. p̃dictã porrectũ. eadẽ rõne ⁊ illi exquo votũ suũ emittit ⁊ recipit̃ ab abbate. ar. s. de reg. c. ulti. nisi aliud rõabile obsistat.

t Reddas altissimo vota. sic. s. c. magne. cũ hoc sit p̃ceptũ ut ibi: qz dñs exigit̃ oblatũ qõ non exigeret offerẽdũ. xxvii. q. i. nuptiaz. in fi.

u Eligendũ. ⁊ sic pz q̃ canonicus regularis põt eligi ad regimẽ ecclesie secularis qz hec gebeñ. ecclesia secularis ẽ. alias q̃re diceret redde dño uota tua. ⁊ ꝺ iure cõi exq̃ dicit: duxerit eligendũ. ⁊ ad idẽ fac. j. ti. px. q̃ dei timorez vbi ꝺ h̃. tñ ibi ꝑ pot sumi ar. q̃ nõ de iure cõi: ubi dicit sicut annuẽdũ duximus postulationi. tc̃. sz tamẽ aliud vr hic: qz eccle sia gebeñ. cathedralis ẽ: ⁊ sr ibi mõachi regulares ⁊ ꝺ iur cõi pñt eligi in epos. xviii. q. i. c. i. ⁊ sic nõ ꝓbar̃ p hãc decr. q̃ de iure cõi eligi pñt ad inferiores dignitates curã aiaz habẽtes. ⁊ iste monach⁹ fieri nõ poterat existente epo. nisi resignaret ep̃atui cum ecclesia gebeñ. secularis eẽt.

x Postulastis. vi cesimã. quam soluere tenebãr̃ oẽs tã clerici seculares q̃ regulares ad subsidium terre sancte ſm q̃ fuerat cõstitutũ i cõcilio generali i decre. illa ad liberãdã. q̃ nõ ẽ i hac cõpilatione: sz qui erãt crucesignati uel q ẽt uellẽt signari nõ tenebant ad h̃. imo sibi potant retinere ut hic dicit.

y Enormiter. ⁊ ita nõ vult papa pp succursũ terre sce̅ eccles as istas enormit̃ aggrauare i abña isto rũ. i q̃ casu cessẽt pui legiũ. s. ꝺ deci. suggestũ. ⁊. j. de uer. sig. qd per nouale. ⁊ si ñ pot alteri subueniri quin alter ledatur: cõmodius ẽ neutr iuuare q̃ alterũ ledere. xiiii. q. i. deniqz. xxii. q. ii. primũ. ff. de cõdi. inde. nã hec nã. Itẽ nõ q̃ ħ nõ ꝑfertur publica utilitas priuare. ar. ad hoc. s. e. nõ ẽ. Et ẽ arg. ꝺ id. xii. q. i. scias. ⁊. s. de postula. c. iii. ubi de hoc.

z Verbo. s. p̃dicatiõis: qz lz h̃ p officiũ suũ ihabiles sint ad pugnãduz pñt tñ i aliis se utiliter hẽre. s. eo. ex multa.

a Exẽplo. boe uite. s. qz vbo ⁊ exẽplo dicimur p̃dicar̃. xliii. di. sit rector

o Conscientie vestre. ecce q̃ relinquitur aliquis ꝓprie cõscie sue. sic

dimere votũ q̃ expẽsas cõsumere: qõ ⁊ de penitente qui pp debilitatẽ nõ pot iter iniũcte pegrinationis implere sane ualet. itelligi: nõ aũt de illo q q̃uis sit ipotes ad bellãduz potes tñ ẽ ad eundũ: ⁊ infra. De mulieb⁹ aũt boc credimus obseruandũ vt que remanẽr̃ noluerint: viros suos sequantur. Cetere vero nisi forte sint diuites: que secũ in suis expensis possint ducer̃ bellatores: votum redimant quod vouerunt.

I Dem eidem.

Ex multa tue sollicitudinis prouidentia: ⁊ infra. Ex consultatione quã ad inqsitionẽ tuã super negocio cruce signatorũ oliz edidim⁹ viaz inueniſti ad alias questiones: ⁊ vtrũ qõ in ea dicit̃ ius cõstituat generale: vt passim prelatis qbuslibet illos ſm formã exp̃ssaz absoluere liceat: qui eorũ sunt iurisdictioni cõmissi sollicite requisisti. Ad hoc igitur rñdemus q̃ in consultatione nr̃a ius editur: ⁊ lz ad quales ad quos tñ spãliter spectat eius executio nullatenus explicatur. Illis aũt solũmõius hoc exequẽduz incũbit: qui super hoc mãdatũ receperint a se. ap. spãle. Sic ergo illi c inqsitõni rñnduz qua cõsequẽter tua. s. regsiuit: de q̃bus religiosis itelligendũ hoc esset vtrũ. s. ibi religiosi vocent̃ bi tantũ q religionis habitũ suscepunt: quoruz plures idiote sunt ⁊ iuris ignari an ep̃i q sicut dignitate p̃cellunt sic ⁊ religione debẽt aliis preeminere nã ad neutros illius executio iuris spectat: nisi p ap. se. eis spãliter deleget̃. Secũdo q̃siſti vtrũ qõ dicit̃ siquis vouentiuz est inutilis ad pugnandũ q̃uis sit abilis ad eundum melius est ut redimat votũ q̃ consumat expẽsas: generaliter accipi ꝺbeat vt nobiles ⁊ magnates q sunt consilio strẽnui ⁊ multos secum possunt trahere bellatores: an minores tantũmudo verbũ huiusmõi cõprehendat. Verũ si ad superiora occultum tue cõsiderationis extendas: cõnez istam inuenies in serie cõsultationis nostre solutã: vbi dicit̃ q̃ debiles ⁊ inopes magis in defectũ terre sancte q̃ ad eius ꝓfectum accedunt ⁊c. Quãuis possit aliter rñderi: q̃ non sunt inutiles ad pugnanduz: q ⁊ si p se pugnare nõ pñt: maturitate tñ cõsilii adesse valent pugnãtibus ⁊ p sone defectuz per alios releuare: ⁊ infra. Qõ aũt superius ponit mulieres que remanere noluerint ⁊c. ꝺ illis intelligendum esse videt̃: que se ad peregrinationis ꝓpositũ nullius voti vinculo astrixerunt: ⁊ infra. In tanta quoqz necessitate populi xp̃iani: ne terre sancte impediat̃ subsidium: viri p̃ter vxoruz assensuz huius peregrinationis ꝓpositũ vouere libere valẽt: ⁊ qõ vouerint libere adimplere: vt aũt consentiãt sunt attẽtius cõmonende. De clericis uero duximus rñdenduz: q̃ cuz clericatus officiuz eos reddat ĩabiles ad pugnãduz p nisi vel cõsilio strẽnui uel officio p̃dicationis ĩstructi: aut magnatuz sint obsequio deputati: aut us qz adeo diuites ⁊ potentes fuerint: ut in expẽsis suis aliquos secuz ducere ualeãt bellatores: magis ab eis expedit redẽptionem accipere: quã ad uotũ illos coger̃ ꝓsequẽdũ: si necessitas exigit vel utilitas psuadet. Hec aũt de vouẽtib⁹ dicimus: nõ ꝺ his qbus labor pegrinationis in penitentia c iniũctus. Item.

Per tuas nobis lr̃as ĩtimasti te in granopolitana ecclesia susci piẽdi habitũ regularez uotũ solẽnit̃ emisisse: ⁊ postea ꝓmisisse i manib⁹ prelati eiusdẽ ecclesie te infra duos meses postq̃ ab ap. se. redisses votum qõ emisisti ipleturũ. Cũqz termino ipso transacto nõ curasses qõ voueras adiplere: tandẽ existẽs noti transgressor uocatus fuisti ad regimen ecclesie gebeñ: ⁊ infra. Nos igitur tue dis. cõsulimus: vt si tuã sanare desideras conscĩam resignes ecclesie memorate: ac reddas altissimo uota tua. Qõ si capituluz gebeneñ. ecclesie te postmodũ canonice duxerit eligendum: electionẽ recipere poteris de te factam.

Hono. iii. baresbeñ. ⁊ bendag. prepositis.

Postulastis a nobis an profes sis ordinem regularem: quorum alter crucesignatus ẽ: ⁊ reliqu⁹ caractere crucis desiderat insigniri liceat uicesimaz prouentuũ ecclesiarum uestrarum deputataz succursui terre sancte deferre uobiscum. ⁊ infra Discretioni vestre taliter respondemus: q̃ si ecclesie uestre per absentiam uestram enormiter nõ ledantur ⁊ uos utiles fueritis terre sancte verbo pariter ⁊ exẽplo: qõ conscĩẽtie vestre duxim⁹ relinquẽdũ dimissis

ẽ.c.proxi.ꝛ.xxxiii.q.iiii.vir cũ propria.ſ.de renũ.niſi eum pridé.in ſi. ꝛ.xxxiii.di.habuiſſe.ꝛ.iiii.di.deniqꝫ.ꝛ.xv.q.viii.c.i.ꝛ.ſ. de iureiur.mu lieri.qꝫ de nemine ꝑſumẽdũ ẽ ꝙ ſit ĩmemor ſue ſalutis.i.q.vii. ſãcim⁹.

a Procuratoribus ¶Nõ. ar. ꝙ prelatus qñ ſe abſentat ab eccleſia iu ſta de cã: ꝛ de licentia ſuperioris dimittere dꝫ ꝓcuratorem ĩ loco ſui q procuret vtilitatẽ ec cleſie.

b Tenemini. Sꝫ q̃re dicit tenemini: cuꝫ alter iſtoꝝ nondũ fe cerit votũ. ſed dicat tm̃ deſiderat inſigni ri. Sed dic: ꝙ iſte lꝫ uotũ adhuc nõ emi ſerit tã tã in aio ſuo plene deliberauerat ꝛ propoſitum ſuũ in hoc fixerat. vnde ſi ne peccato ꝓuenire nõ poterat. xvii. q.i. qui bona. ſic.ſ.e.c.ii. alias nõ diceret trã greſſor. ſ.e. litteraꝝ.

c Theodoſius. di ſcipline. hoc i tellige cũ mõachi po pulum ñ habẽt quia tũc ſolã diſciplinã ꝺ bẽt. xvi.q.i.cũ ꝓ utili tate. niſi ſit boneſtuꝫ ſeruitũ debitũ ex cõ ſtitutiõe uel cõſuetu dine. xviii.q.ii. ſeruiti ũ. ꝛ.ii.q.iii. queſituꝫ Si enim haberẽt po pulum tũc monaſte ria ſubſũt eꝓ rõe po puli quo ad legẽ dio ceſanam. ar. xviii.q. ii. eleutherius. ꝺ hoc dictũ ẽ.ſ. de of. ordi.

d Inferatis. niſi ꝳ ſolũ quod canones iubẽt. xviii.q.ii. ꝳ tm̃ ꝙ ſit luminoſo.

e Acceſſerit. i uita. qñ ſi in morte cã ſe pulture aliquid reli quetur. inde eꝓs ꝺz bẽre canonicã porti onem. ſ. de ſepul. de bis. ꝛ.c.cũ ſuper. ꝛ.ſ. de teſta. requiſiſti. ni ſi conſuetudo repu gnet.

f Monachi. pre cio. ĩ. de ſymo. qm̃ ſymoniaca.

g Peculiũ. niſi ꝓ in iuncta adminiſtrati one. ut. ĩ. ſequitur.

h Parrochiales. ꝛ ſic pꝫ ꝙ monachi ſinguli i parrochiali bus eccleſiis eẽ non debẽt: ꝛ iſtud gdẽ inſ cõe ẽ qꝺ hic dicit ex diſpẽſatiõe. tñ videt ꝙ mõach⁹ poteſt p̃ fici i prochiali eccleſia. xvi.q.i. in parrochia. cũ ꝓ utilitate doctos. c. ſi monach⁹. ſi gs mõachus. in collegiata vꝺ eccleſia vł ꝙ de iure cõi poſ ſint eligi. ĩ.e. ꝙ ꝺi timorẽ. ꝛ ar. ſ. ti. ꝓx. per tuas. Tan.

i Ne ſoli. xii.q.i. illud. lxxxi. di. i oib⁹.

k Ad ſacros ordines. ꝛ iſuper ꝺ monaſterio expellatur ſm ꝙ tradit ĩ. de ſymo. qm̃ ſymoniacha. uel debet ſibi pecunia reſtitui ꝛ itret aliud monaſterium. c.ti. ueniens.

l Adminiſtratiõe pmiſſũ. alias ꝓ̃pium hẽre nõ põt. xii.q.i. non dica tis. xxii.q.i. mõacho. xviii.q.i.c.i. ꝛ ĩ.c.cũ ad monaſteriũ. ar. ꝺ̃. xxvii. q.i. de uidnis. illud planũ ẽ qꝺ monachus ꝓprium hẽre nõ põt. imo ꝛ ſi ſub ea cõditiõe fieret monach⁹ ut hẽat ꝓpriũ cõditio frãgitur ꝛ re manebit monachus. ar. ĩ. de cõdi. appo. quicũqꝫ. vbi tꝫ matrimoniuꝫ ꝛ conditio frangit. ar. ad hoc. ff. ſi uſufruc. peta. l.i. §.i. ff. de uſu. ꝛ ha bit. ſed neqꝫ ꝛ C. de infti. ſub cõdi. reprehendenda. ar. ꝺ̃ manifeſtũ. ĩ. ꝺ cõdi. ap po. c. ult. vbi ꝺr ꝙ ſi cõditio q̃ fit ꝺ̃ ſubãz mr̃imonii appõat ĩ mr̃imonio: mr̃imoniũ nullũ ẽ: ſꝫ hec ꝓditio ꝺ ꝓpo retinẽdo ẽ ꝺ̃ ſbam monachatus: ut vł: qꝫ dñs papa ĩ eo diſpẽſare nõ põt: ſicut nec ĩ cõtinẽtia. ĩ.e. cũ ad monaſteriũ. i fi. ꝛ ẽ ar. ad hoc xxxii.q.ii. ſolet. in hac opinione fuit ¶Hug. ꝛ idẽ credo ꝙ non ſit monachus: quia ꝓprietatis abdicatio ꝛ cõtinẽtia caſtitatis ſunt de ſubſtãtia monachatus: ſicut i mr̃imonio carnali. ar. contra. ſ. de cõuer. cõiuga. duduz.

m Sepultura. ſic. ĩ. co. cuz ad monaſteriũ. ꝛ.c. ſuper quodaz ꝛ ł idẽ locũ �herz ĩ q̃libet quẽ con ſtat deceſſiſſe in mortali pecca to. lxxxviii. di. neqꝫ apud. viii. q.ii. ꝓ obeuntibus. ꝛ xxiii. q.v. placuit.

n Nulli tradantur. ut fiat ibi cuſtos uel procurator ibi cõſti tuatur. i.q.i. ſi eꝓs. ꝛ.q.iii. ſalua tor.

o ¶Nõ mutẽ. ł itelligitur ꝺ il lis qui inſtituũtur ꝓpetuo ꝙ ca nonicã electione capituli ꝛ con firmatione ſuperioris: iſti ſine certa cã remoueri nõ debẽt: qꝫ ſine culpa nemo priuari debet iure ſuo. lvi. di. ſatis peruerſuꝫ ꝛ.xvi.q.ult. inuentũ. ꝛ.ſ. de iu di. c.i. ¶Alii priores qui ꝙ electio nẽ canonicã nõ creãtur: ad uo lũtatẽ abbatũ ſuoꝝ remouẽtur ĩ.e. cũ ad monaſteriũ. §. tales. ꝛ huiuſmõi regularibus nõ cõ firmãt priorat⁹. ſ. de cõfir. por recta. tã.

p ¶Bilapidatores. ꝓ ł bñ re mouẽtur. iii.q.ii.qꝫ ea q̃. ꝛ. ĩ. de ſymo. lꝫ bely. ꝛ.c. per tuas. ꝛ.ſ. de offi. ꝺle. venerabilis ꝛ ł ſi ꝙ bet. ꝛ ꝓ ic õtinẽtiã remouet ab bas. xviii.q.ii. ſi gs abbas.

q Recolẽtes. obliti. q eam ſciuerunt.

r Eccleſias. quas poſſunt ha bere nigri monachi.

ſ Altaria. i.q.iii. q̃ſitum. vbi ec cleſie uulgari uocabulo altaria nũcupãtur. ſꝫ hic reſtrigit ad ꝺ cimas ꝓ uerbum eccleſias.

t ¶Hominia. vaſallis feudũ ab eiſdem tenentibus.

u Juſtitiarias. i. officia iudi cum ſecularium q iuſticiarii in aliquibus locis appellantur.

x Tributarias. i. officia colligẽ tiũ tributa: qui enim deſeruiũt deo talibus ſe implicare nõ de bẽt. xxi.q.iii.c.i. ꝛ.ii.

y Conſtitutis terminis. quia q libet ꝺz eẽ cõtẽt⁹ terminis ſuis xiii.q.i.c.i. ꝛ.ſ. de ſepultu.c.i.

z Ceſeri. qꝫ per hoc ꝓuilegio ſuo renunciare uidẽtur exquo abutuntur eo. xi.q.iii. priuilegi um. ſi. ſ. de. vi. ꝛ boneſta. cleri. c. vlt. ꝛ.ſ. de cle. coniug. ex par te. qꝫ duplici iure cẽſeri non de bent. xii.q.ii. cognouimus. i fi. ꝛ.ſ. de deci. cum in tua.

Procuratoribus idoneis ĩ eccleſiis ueſtris poteſtis ꝛ tenemini uotum peregrinationis implere: ꝛ ſic põt i vſus veſtros tranſire viceſima eccle ſiarum veſtrarum terre ſancte ſubſi dio deputata.

De ſtatu monachorum ꝛ cano nicorum regularium.

Reg. ix. archiẽpo neapolitano.

Theodoſius: ꝛ ifra. Ali cui mõaſterio nec tu nec preſbyteri tui preter di ligentiam diſcipline ali quid moleſtie inferatis: aut ſiquid illic ꝓ diuerſoꝝ deuotiõe acceſſerit vobis vẽdicari eſtimetis: cũ mona chis ibi ſeruientibus debeat, pficer qcqd a fidelib⁹. taliter offerri cõtin git.

Ex concilio lateranen: Monachi nõ precio recipiant in monaſterio: nec peculiuz ꝓ mittantur haberi: nec ſinguli per uil las ꝛ opida ꝓ quaſcũqꝫ parrochia les ponantur eccleſias: ſꝫ in maio ri conuentu aut cũ aliquib⁹ fratrib⁹ maneant: nec ſoli inter ſeculares bo mines ſpũaliuz boſtiũ cõflictum ex pectẽt: ſalomone dicẽte: ve ſoli: qꝫ cũ ceciderit: nõ eſt q ſubleuet eum. Siquis aũt exactus ꝓ ſua redẽptio ne aliquid dederit: ad ſacros ordi nes nõ aſcendat. Js vero q eũ reci pit officii ſuſpenſione mulctet. Qui vero peculiũ habuerit niſi ab abba te fuerit ei ꝓ iniũcta adminiſtratiõe pmiſſuz a cõione remoueat altaris ꝛ q in extremis cũ peculio inuentus fuerit ꝛ digne nõ penituerit: nec ob latio ꝓ eo fiat: nec inter fratres ac cipiat ſepulturã: qꝺ ẽt de vniuerſis religioſis precipim⁹ obſeruari: ab bas aũt qui iſta diligenter non caue rit officii ſui iacturaz ſe nouerit ĩcur ſurũ. Prioratus quoqꝫ ſeu obedi entie precii donatione nulli tradan tur: alioquin dãtes ꝛ accipientes a miniſterio fiant eccleſiaſtico alieni. Priores aũt cuz in eccleſiis cõuen tualibus per electionẽ capitulorum ſuoꝝ canonice fuerint inſtituti: niſi ꝓ manifeſta ꝛ rationabili cauſa nõ mutentur: videlicet ſi fuerint dila pidatores: ſi icontinenter vixerint aut tale aliquid egerint: ꝓ quo amo uendi merito uideantur: aut ſi etiaz pro neceſſitate maioris officii de cõ ſilio fratrum fuerint transferendi.

Alexan. tertius abbatibus ꝛ conuẽ tibus ciſterci. ordinis.

Recolentes qualiter hec ſanc ta plantatio: ꝛ infra. Dolẽtes dicimus: ꝙ ꝛ ſi non ab omnib⁹ neqꝫ in omnibus: a pleriſqꝫ tamen ꝛ in pluribus ab illa ſancta inſtitutiõe di citur declinatum: in tantuz ut aliqui ex vobis ꝓ ie inſtitutionis obliti cõ tra ordinis veſtri regulam villas ec cleſias ꝛ altaria poſſident: fidelita tes ꝛ hominia ſuſcipiunt: iuſtitiari as ꝛ tributarias tenent: ꝛ ifra. Jõ qꝫ precibus ꝛ monitis exhortamur quatenus domus ille que a prima ſui origine in iꝑo ordine ſunt funda te: conſtitutis terminis ſint conten te: ꝛ infra. Si enim relictis origina libus ordinis inſtitutis ad ꝓmunia volueritis alioruz monaſteriorum iura diuertere: oportebit vos cõmu ni iure cenſeri: quia dignum eſt: vt qui ſimilem cum aliis vitam ſuſcipi unt: ſimilez ſentiant in legibus diſci plinam. Ceterum domus ille qui ꝺ aliis inſtitutionibus ad veſtrum or dinem ſe tranſtulerint: veſtris om nino ſe ſatagant vſibus conformare ꝛ relictis poſſeſſionibus vel etiã cõ mutatis quas inſtitutio veſtra nõ re cipit: ſic ſe in omnibus religioni ve ſtre coaptent: vt quẽadmoduz gau dent ſe in ſocietatem ordinis ꝛ habi tus idẽnitate aſſumptas: ſic etiaz in paupertate ſecularium rerum ſe letẽ tur veſtris inſtitutionib⁹ cõformatas

Clemens tertius.

Nup quodã canonico regulari q in articulo mortis agẽs licet a ꝑore ſuo cõmonit⁹: ꝓpriuz qꝺ cõ tra regulã latẽter bũerat noluit reſi gnare: ꝛ ſic diẽ clauſit extremũ: ꝛ fu it ĩter alios frẽs tradit⁹ ſepulture: ꝛ ifra. Jnq. ꝛ.ſ. r. ꝙ ille canonic⁹ non tm̃ fuit xp̃iana ſepultura priuãdus vez ẽt ſi ſine maxio ſcãdalo potuit fieri: de ipſa proiici dignus ẽ eccle ſia. Hoc aũt cum forte contigerit ĩ ſimilibus eſt agendum.

---

z Ne ſoli. ſic. ſ. de reſcrip. inter ceteras. ꝛ ita de ſimilibus ad ſimilia proce dendum eſt. ff. de legi. nõ pũt. ber.

Quod dei timorē. ꝓmissionē. ex qua obligatus fuit ad obseruātiā regularē seruandam ꝛ non fecerit professionem. unde posset cōpelli ex sua ꝓmissione si nollet. s. de regu. porrectum. ꝛ. s. ti. prox. per tuas.

b Ministrares ibidē. aliter non poterat ibi ministrare nisi de licētia epī: cū iam renūciasset officio plebanie quantū i se fuit. s. de renun. q in dubiis. tamē intelligo q renūciatio tenuit.

c Cōcilio lateran. s. c. mōachi.

d Laxiori. alias equiparātur monachi ꝛ canonici regulares i multis. xx. q. iii. pñs clericus. ꝛ. j. ne cle. uel mo. sup specula. ꝛ s. de postu. ex parte.

e Canones. xvi. q. i. doctos. in parrochia. ꝛ. lv. di. ꝑscis.

f Regimē i ꝑsbyteros. utrum mōachi de iure cōi vel ex dispēsatiōe possint ad regimē aiaꝝ assumi: dubitari cōsueuit. Dicūt quidā q hodie pñt de iure cōi: olim tamē ex dispensatiōe ut. lv. dis. prīscis. Alii dicūt q nec hodie pñt nisi ex dispēsatione: cū lateran. cōciliū hoc prohibeat. s. co. c. ii. Satis pōt dici q olim monachi nō poterant ꝑficī ecclesiis nisi ex necessitate ut. lv. di. ꝑscis. hodie pñt ēt utilitate suadēte: ſz regulares ut dicit hic licite possunt eligi ad regimē ecclesiarū vtilitatis cā ꝛ de iure cōi: ut vī ar. s. ti. px. per tuas. sed in hoc ē differētia iter monachos ꝛ canonicos regulares q monachus tenetur habere socios secū sui ordinis. s. e. ti. c. ii. ꝛ. j. de capel. mo. c. pe. ꝛ ult. Sed regulares ad hoc nō tenētur nisi cōmode possint ut ḣ dī. sed littera sequēs ꝓriū innuit ubi dicit sic annuēdū. ꝛc. ꝛ hoc tutius ē dicēdū. Preterea dī ḣ circa pricipiū q pleban⁹ iste ꝓmissionē fecerat solūmō de sua cōuersiōe nec ꝓfessionē fecit nec habitū religiōis assūpsit: ꝛ ita ñ fuerit canonic⁹ regularis. nec amplius i uoto fuit ꝓcessū. quod ꝑz per hanc litterā. Quare ergo papa ñ mandat q uotū suū dño reddat nedicatur voti trāsgressor. ꝓp qō signatur ꝓriū. s. ti. px. per tuas ubi dicit papa q resignet regimē ecclesie gebeñ. ꝛ reddat dño vota sua: ꝛ postea si electus fuerit poterit electionē recipere de se factam. pōt respōderi ibi necesse bēbat resignare epatū. aliter nō poterat fieri monachus aut regularis canonicus cum ecclesia gebeñ. esset secularis ꝛ postmodū sine aliqua dispensatiōe pōt eligi i epm sive cathedralis ecclesia sit regularis sive secularis ꝓpter excellentiā epalis dignitatis sicut clericus secularis pōt eligi i epm sive ecclesia sit secularis sive regular. hic uero ēt si eēt tā canonic⁹ regularis nihilomin⁹ poterit dispensatē assumi i plebanū: ergo multo fortius poterat ibi remanere de licētia epī ꝛ prioris dispensatiue. sed ꝯ promissionē non poterat dispensare cuz renūciatio sua nō tenuisset simpliciter. ꝛ iō dispēsat papa cuz ipso ꝓp promissionē ut remaneat in of. plebani ꝓpter maius bonū nō facta aliqua ꝓfessione. ꝛ ex hac promissione debet uiuere regulariter tāq̄ professus ut dicit. i fi. Quidā tñ dicūt q fecerat professionē. sed ex littera hoc nō colligī. Sz i illa decre. p tuas. nō petebat dispēsatio ut tbi remaneret tāq̄ monachus. ſz petebat cōsiliū qd ei faciēdū eēt super uoto q fecerat. papa rūdet sibi de iure q reddat dño uota sua ꝛ sic ñ ꝯdicit huic: ꝛ si idē fuisset petitū idē fuisset rñsum. ber.

g Priuilegiatū. i hoc ē priuilegiatī offm predicādi: q nemo debet ꝓdicare nisi ei sit cōmissū ab epo loci: uel ab apostolica sede. j. de haeret. excōicat⁹. §. q uero. ꝛ illi qui per electionē ad hoc eligūtur.

b Et regularis. sed nūquid tenetur regulā obseruare ꝓpter illā promissionē? Dico q sic: vt dixi. s. eo. c. in prin. ꝛ ita ꝑz q per solā promissionē obligatur quis ad obseruantiā regulārē. ber.

i Cuz. ꝓpriū. sic s. e. c. ii. ꝛ. c. supra quodā.

k Resignet. s. e. monachi.

l Expellatur. uel potest mitti i arctū monasteriuz ne engagēt ut sic peniteat ꝛ restituat illō. ar. xvi. q. vi. de lapsis. ꝛ. xxvii. q. i. si quis rapuerit.

m In morte. secus si i uita: q tūc dz conuerti i utilitatē eccle sie. s. de offi. ordi. q̄to. ꝛ. xviii. q. iii. abbates.

n In sterquilino. sic s. e. monachi. ꝛ. c. supra quodā. q i mortali peccato decessit ut ibi dī. arg. ꝯ xviii. q. vlt. quicūq̄z. sed illud intelligitur de penitēte. Sed ad terrorem aliorū nō orat ꝓ eo ecclesia: sicut cōtingit de his qui moriūtur in torneamētis. j. de torneato. c. i. ꝛ. j. de rapto. c. ii.

o Carne uescatur. ḋ cō. di. v. carnem.

p Indulgentia. Sic ergo abbas pōt dispēsare i regula monachali q̄tū ad esū carniū ut hic. ꝛ arg. de conse. di. v. carnē. Itē in cella ſpāli cōstituēda. xx. q. vl. monachū. Itē dispēsat in ordine. j. de eo qui fur. ordi. recepit. cuz b. item dispēsat cum eo q excōicat⁹ ordines suscepit. j. de sē. excom. cū illoruz. io.

q Delicat⁹. arg. ad ḃ. xli. di. non coganī ff. ad. leg. fla. de plagia. l. fi.

r Perpetuo. Hoc verū ē qñ nō eligīt canonice a capitulo ſz abbas cōmittit ei administrationē. ḋ hoc bēs. s. eo. c. ii.

s Amoueri. Isti etiam regulares canonice electi ex leuibus causis remouētur. j. de symo. per tuas.

t In oibus. q tota potestas monasterii ad abbatē pertiet xviii. q. ii. nulluz. ēt si durum eēt mandatum ei parendum est. xxiii. q. ii. quid culpatur.

u Negligens. quoniam pro negligentia pōt remoueri. xviii. q. ii. si qs abbas. ꝛ. lxxxi. di. dictum. ꝛ. lxxxvi. dis. c. i. ꝛ. xi. q. iii. placuit. ꝛ. c. di. quoniam. ꝛ. i. q. i. §. ecce cum bonoris. ꝛ. C. de offi. prefec. ori. si quos. ff. de custo. ꝛ exhi. re. carceri. ꝛ. l. milites. quod uerum est si est magna negligentia. ff. de uerb. sig. magna. io.

Anno. iii. v. plebano sancti gauini

Quod dei timorē pre oculis habeas ex fructibus tuis colligitur euidēter: cū opa que facis testimonium ꝓbibeant veritati. Sane quō daz desideras ad frugē melioris vite transire: officiū plebani resignās corā fratrib⁹ sācti victoris bonoñ. ꝓmissionē[a] de tua conuersione feci/sti: neq; ꝓfessionē solēnez emittēs: neq; habitū religionis assumēs: ſz parrochiani plebis eiusdez attendētes te laudabiliter ꝑfuisse a florētiñ. epo ipetrauerūt: ut mīstrares[b] ibiḋ hoc ēt. p. ꝑsbyter cardinalis tūc ap. se. le., ꝓponīt ānuisse qḋ iā dicti parrochiani a nobis ratū bñ supplicīt postularūt: ꝑsertiz cū de licētia prioris sancti victoris noscaris bacten⁹ id fecisse. Licet aūt in late. conci[c] de monachis caueatur: ne singuli p villas ꝛ oppida per quascūq; procbias ponant ecclesias ꝛc. q ñ istud de canonicis regularib⁹ ſpāliter nō cauetur: q ꝛ si a sanctorū monachoꝝ consortio nō putent seiūcti: regule tñ inseruiūt laxiori[d]: ꝛ per antiquos canones[e] ēt monachi possunt ad ecclesiarum parrochialiū regimē in ꝑsbyteros[f] ordinari: exquo ḋbent ꝑdicationis officiū qḋ priuilegiatuz[g] ē exercere sic ānuendū duximus: postulastis: vt exercēs plebani officiū si cōmode fieri poterit vnū canoni/cū regularē tecū habeas ad cautelā cui⁹ i his q̄ dei sunt ꝛ regularis[h] obseruātie tā ꝓsortio q̄ solatio ꝓfruaris

De abbati ꝛ conuentui sublaceñ.

Cum ad monasteriū sublaceñ. ꝛ infra. Firmiter inhibuimus: ne qs decetero monachoruz lineis camiseis vteret: ꝛ infra. Prohibemus quoq; districte i virtute obedientie sub obtestatiōe diuini iudicij: ne qs monachoꝝ ꝓpriū aliquo mō possideat: ſz si qs aliqḋ bēat ꝓprij i cōtinēti totuz resignet[k]. Si vero p⁹ hec ꝓprietatē aliquā fuerit deprehēsus habere: regulari mo. pre. ḋ monasterio expellat[l]: nec recipiat vlterius nisi peniteat ꝑm mōasticaz disciplinaz. Qḋ si ꝓprietas apud quēq̄ inuenta fuerit in morte[m]: ipsa cū eo in signuz pditionis extra monasteriuz in sterqlinio[n] subterret: ꝑm q beat⁹ greg. narrat i dialogo se fecisse. Ñ si quicq̄ alicui fuerit ſpāliter destinatuz nō presumat illud accipe: sed abbati vel ꝓpri uel cellerario assignet. In oratorio vero refectorio ꝛ dormitorio cōtinuū semp silentium obseruetur: i claustro quoq; certis boris ꝛ locis ꝑm antiquā cōsuetudinē monasterii laudabiliter obseruataz In refectorio vero nullus omnino carne vescatur[o]. Nec i qbusdaz solēnitatibus: sicut aliquādo fieri consueuit: cōuētus exeat cū abbate paucis relictis: vt extra refectoriū edāt carnes: cū illis diebus precipue regularis disciplina sit studiosius obseruanda. Sz nec extra refectorium nisi i ifirmatorio esuz carniū credāt sibi licere: quācūq̄ ex idulgētia[p] possit abbas interduz aliquos fratrū nūc bos nūc illos: ꝓut necessitas postulauerit aduocare: ipsosq; secū in camera sua melius ꝛ plenius exbibeī Porro debiles ꝛ ifirmi q minutione idigēt uel aliqua medicīa nō seorsum i cameris: ſz oēs in ifirmatorio que necessaria fuerint sibi taz i carnibus q̄ i alijs recipiant cōpetenter. Quod si quis eorum debilis fuerit aut etiā delicatus[q] vt non possit cōibus cibis esse cōtentus: sic ei prouideatur sine scandalo aliorū: ut si abbas uel prior uoluerit in refectorio misericordiam facere specialem: cibum aliquem cōpetentē non ante illum: sed ante se faciat apportari: de quo ipse illi faciat pitantiā ꝓ rone sustētatione nature. Tales autez ad agēda officia monasterii deputent: qui fideles fuerit ꝛ discreti. Nec alicui cōmittatur aliqua obedientia perpetuo[r] possidenda: tanq̄ in sua sibi uita locetur: sed cū oportuerit amoueri[s] sine cōtradictione qualibet reuocetur. Prior autē pre ceteris post abbatem potens sit in opere ꝛ sermone: ut exemplo uite uerboq; doctrine fratres suos ꝛ instruere possit in bono ꝛ a malo etiā reuocare zelus religionis habens ꝑm conscīētiam: ꝛ delinquentes corripiat ꝛ castiget: obedientes foueat ꝛ confortet. Abbas uero cui omnes in omnib⁹[t] reuerenter obediant: quāto frequētius poterit sit cuz fratribus in conuentu uigilē curam ꝛ diligentē sollicitudinez gerens de omnibus: ut ḋ officio sibi cōmisso dignam deo possit reddere rationem. Quod si preuaricator ordinis fuerit: aut contēptor seu negligēs[u] aut remissus: ꝓ certo se nouerit nō solū ab officio deponenduz: sed ꝛ alio modo ꝑm regulā castigandū: cum offensa non solum propria: verum etiaz aliena de suis

a De suis mãib⁹. sic. s. de offi. or. irrefragabili. vbi inuenies cõcor. ó h.
b Abdicatio ꝓprietatis. z ita habes hic ꝙ papa i multis preter articulos fidei dispensare nõ põt. s. ut monachus ꝓpriũ hẽat: z i uoto continentie. idẽ in secũdo gradu cõsanguinitatis. s. de restit. spo. l'as. item nec ꝺ apostolũ. xxv. q. i. sũt quidã. itẽ nec ꝺ quattuor cõcilia. xv. di. sic. qõ usquequaq; uez nõ ẽ: qm̃ papa dispẽsat ꝺ multa statuta q̃ttuor cõcisilioz: q̃ uis cõcilia nõ audeat reprobaſ: z tm̃ qõ hic dicit: uerum ẽ ꝙ papa nõ põt i his dispẽsare: qm̃ abdicatio ꝓprietatis z custodia castitatis sũt de substãtia mõachatus. Vin. z. io. dixerit ꝙ papa ñ põt dispẽsare: ut monach⁹ habeat ꝓpriũ exñdo monachus: sz de monacho põt facere nõ monachũ. alii dicũt ꝙ põt dispẽsare pp plenitudinẽ potestatis ꝙ monach⁹ hẽat ꝓpriũ: qm̃ põt auferre sbam rei. ar. C. de rei ux. ac. l. i. i pn. z ó nihilo põt aligd facẽ iii. q. vi. l⁹ qppe. ar. ó cõse. dist. ii. reuera. z exponũt qõ hic dicẽ nõ põt licẽtiã idulgere. i. nõ cõgruit potestati illius. si. xxxii. q. v. si paulus. puto uerũ cẽ ꝙ papa in his duob⁹ licẽtiã idulgeri nõ põt: ut lra ista dicẽ ẽt si uellet. nã ꝺ uotũ castitatis dispẽsare nõ põt: q; nullũ inuenitur eque bonũ. i q̃ possit cõmutatio fieri: quia nihil ẽ meli⁹ continentia: q; uirginitas replet paradisũ. xxxii. q. i. nuptie. z castitas sola ẽ que cum fiducia põt deo aias presentare. i autẽ. de leno. §. sancimus. col. iii. z nullaz cõmutationẽ põt dare bõ. ꝓ aia sua: cum sit precio∫ior oibus reb⁹. xxiiii. q. iii. si habes. ar. xii. q. i. precipimus. item nota ꝙ mõachatio preiudicat oib⁹ uotis. uoto s. peregrinatiõis. s. de uo. scripture. item ꝓiudicat ẽt iuramento. j. de spon. cõmissũ. itez maior ẽ q̃ penitentie ipositio. xxxiii. q. ii. admonere. itẽ ꝓiudicat matrimõio ante carnalẽ copulã s. de conuer. coniug. ex publico. z. c. uerũ. c. ex parte. b.

c In singulis. salno iure diocesanoz. in uisitationib⁹ ꝓcurationibus z correctionibus. Et est ar. ꝙ ꝓ curatio necessaria ẽ. si. ix. q. iii. saluo. z. vii. q. i. pontifices.

d Mõ cõsueuerũt. ꝓ hoc vr̃ ꝙ abbates exẽpti tencãtur venire ad tale capitulũ: quod vez ẽ. j. in. c. ꝓri. §. si uero. z. §. si abbas.

e Ad hoc aptũ. hita rõe distãtie quo ad oẽs. lxiii. di. cũ longe.

f Illis q̃ttuor. Quid iuris sit qñ plures sũt iudices z i pari vel ipari numero discordãt. dr. s. de re iud. c. ult. sed isti nõ uidẽtur delegati sed poti⁹ ordinarii auctoritate huius cõstitutiõis a sede apostolica. vnde ſm hoc si dissẽtiunt i numero pari tz ſnia corũ q̃ absoluũt. ff. de re iud. inter pares. z. s. de re iud. c. ult.

g Et appellatione remotis. iquisitio ista fit cã correctionis z reformatiõis' qua re locũ nõ bz appellatio. s. de appel. reprehẽsibilis. z. c. cũ ſpali. i fi. z. s. ó of. ord.

manibus⁹ requiratur. Nec estimet abbas ꝙ super habenda ꝓprietate possit cuz aliquo monacho dispẽsare: quia abdicatio ᵇ ꝓprietatis sicut z custodia castitatis adeo est annexa regule monachali vt contra eã nec summus pontifex possit licenti/am indulgere.

Item in concilio generali.

In singulis regnis siue prouinciis fiat de triẽnio in triẽnium: saluoᶜ iure diocesanorũ pontificum cõmune capitulũ abbatuz atq; priorum abbates proprios non habentium qui non cõsueuerunt ᵈ capitulũ celebrare: ad quod vniuersi conueniant prepeditionez canonicam nõ habẽtes: apud vnũ de monasteriis ad hoc aptuz⁽ᵉ⁾: hoc adhibito mode/ramine: vt null⁹ eorũ plus q̃ sex euections z octo ꝑsonas adducat: ad uocent aũt in huiusmodi natiuitatis primordiis duos cister. ordi. vici/nos abbates ad prestandũ sibi consilium z auxiliũ oportunũ: cũ sint in huiusmodi capitulis celebrãdis ex longa cõsuetudine plenius informati: qui absq; cõtradictione duos si/bi de ipsis associent: quos viderint expedire: ac ipsi quattuor presint capitulo vniuerso: ita ꝙ ex hoc nullus eorum sibi auctoritatez prelationis assumat: vnde cũ expedierit prouida possit deliberatione mutari. Hu iusmodi uero capitulũ aliquot certis diebus cõtinue iuxta morez cirster. ordi. celebretur: in quo diligẽs ba/beatur tractatus de reformatõne ordinis z obseruãtia regulari: z qõ statutuz fuerit illis quattuor ᶠ approbãtibus inuiolabiliter obseruetur: omni excusatione z cõtradictione z ap/pellatione⁹ remotis: prouiso nihil/ominus vbi sequenti termino debeat capitulum celebrari: z qui cõuenerint vitam ducãt cõem: z faciant ꝓportionabiliter ᵇ simul oẽs cõmões expensas: ita ꝙ si non oẽs poterunt in eisdez: saltẽ plures simul in diuersis domibus cõmorent. Ordinentur etiã in eodẽ capitulo religiose ac circũspecte ꝑsone: que singulas ⁱ abbatias eiusdem regni seu prouincie non solũ monachorũ sed etiã monialium ſm formã sibi prefixã uice nostra ᵏ studeant uisitare: corrigẽtes et reformantes que correctionis z reformationis officio uiderit indulgere: ita ꝙ si rectorẽ loci cognouerint ab administratione penitus amouẽdum: denuncient ˡ episcopo ꝓprio vt illũ amouere procuret. Quod si non fecerit: uisitatores boc referãt ad ap. se. examen. Hoc ipm regulares canonicos ſm ordinem suuz volumus z precipimus obseruare. Si vero in hac nouitate quicq̃ difficultatis emerserit: qõ per predictas ꝑsonas nequeant expediri: ad ap. se. iudiciũ absq; scandalo referatur: ceteris irrefragabiliter obseruatis: q̃ concordi fuerint deliberatione prouisa. Porro diocesani epi mõasteria sibi subiecta ita studeãt reformare: vt cum ad ea predicti visitatoreſ accesserint ᵐ plus in illis inueniant quod cõmendatione q̃ quod correctione sit dignum: attentissime precauentes: ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggrauẽtur: qz sic uolumus superioruz iura obser/uari: vt inferiorum nolumus iniurias ⁿ sustinere. Ad hoc districte precipimus tam diocesanis episcopis q̃ ꝑsonis que preerunt capitulis celebrandis: vt per censuraz ecclesiastica appellatione remota compescant aduocatos: patronos: vicedominos: rectores z consules: magnates z milites: seu quoslibet alios: ne monasteria presumant offendere in ꝑsonis aut rebus: z si forsitan offẽderint: eos ad satisfactionem cõpellere nõ omittant: vt liberius z quietius deo valeant famulari.

Honorius tertius abbatibus z monachis in lombardia z marchia tervisina constitutis.

Ea que pro religionis honestate: z infra. Porro cum visitatores ſm statutum generalis concilii ordinati a generali abbatum capitulo processerint ad visitationis officium: exequenda de statu monasteriorum z obseruantiis regularibus diligenter inquirant: z tã in spiritualibus q̃ temporalibus corrigant z reformẽt que viderint corrigenda: ita tamen ꝙ monachos delinquẽtes ꝑ abbatẽ loci° corrigi faciant: eisq; iniũgi penitentiã salutarẽ iuxta beati benedicti regulaz z apostolica instituta: non ſm normã praue consuetudinis: que quasi pro lege in quibusdam ecclesiis inoleuit. Ipsi etiam visitatores monachos quos contumaces inuenerint z rebelles: iuxta modum culpe ᵖ vice nostra regulari cẽsura percellãt: absq; ꝑsonarum delectu⁹ non parcendo

h Proportionalit. i. ꝓ numero ꝑsonarũ z ſm facultates cuiuslibet. sicut in naui fit collatio ſm ꝓportionẽ z estiationez rez. ff. ad. l. rho. de iac. l. ii. §. cũ in eadẽ.

i Singulas abbatias. z sic emptas. j. c. ꝓx. §. q̃ si abbas. v. h eadem.

k Vice nostra. tã q̃ delegatus aũcte huius cõstitutiõis. simile s. de of. or. irrefragabili. Nun quid per hoc fit preiudiciũ epo loci: vr̃ ꝙ nõ: ꝓ hoc qõ dicẽ i ꝑn. saluo iure tẽ. vñ satis potest dici: q̃ isti tũc demũ corrigẽt cuz eps ẽ negligens: qz alias nulla uisitatio uel correctio necessaria ẽ: imo grauarẽt mõasteria ex coz accessu z aliox iurisdictionẽ usurparẽt: cũ sua iurisdictio epo ñ seruaſ. vñ ordo epo rũ cõfunditur. xi. q. i. puenit. vr̃ ẽt ꝙ si eps cẽt negligẽs q̃ ꝑmo debeat admoneri. ar. s. ó of. or. q̃to. z. ix. q. iii. nũc vo. Sz verius vr̃ q̃ sine aliqua admonitione possint uisitare: z qz melius sciũt hoc q̃ epi. nec epo fit preiudiciũ: qz si inẽiãt aliquẽ amouẽdũ: denũciãt epo ut illũ amoueat: z ita saluo iure epi hoc officiũ exercẽt: tñ si eps nellet visitare locũ: ipsi ꝓponerent epo: qz uidereſ q̃ eps ꝺ faceret malitiose cã ipediẽdi cos: monasteria vo exempta sine aliqua ᵒ distinctiõe visitabãt. j. e. c. ꝓx. imo nõ obstãte uisitatiõe epoz ipsi exercẽt offm suũ. ut dicit iferi⁹ j. eo. c. §. porro.

l Benutiẽt ꝓprio sic. j. c. ꝓxi. §. si uero.

m Accesserit uisitatores. hic ꝑz ꝙ uisitatores isti pñt uisitaſ ẽt si epi nõ fuerit negligentes.

n Iniurias sustinẽ. ne ide naſcat iniuria vñ iura naſcũtur j. de accu. q̃liter z qñ. i. z. C. vñ ui. meminerint. ber.

o Ad q̃. loci. Correctio monachi ꝑmo loco spectat ad abbatẽ. s. de of. or. q̃to. qui si negligẽs fuerit: ꝺuoluitur potestas ad superiorẽ: ut ibi. z alr̃ punitur de negligẽtia ut segr̃ j. §. prox.

p Modũ culpe. ut i q̃ maior fuerit culpa maior exerceatur vindicta. l. di. qz tua. z. xxiiii. q. i. nõ auferam⁹. in fi. z si stultus fuerit in culpa. sapiẽs sit i pẽa xxxiii. di. quia ea. nec pena amplius extẽdatur q̃ delictũ fuerit repertũ. s. de his que fi. a maio. par. ca. quesiuit. z. C. de pen. sancimus.

q Personaz delectu. si. s. de iud. nouit. z. s. de prebẽ. c. pe. ar. ꝺ. qz plus punitur qñq; unus q̃ alter. xxiiii. q. i. qui ꝺ pacẽ. xl. di. bõ christianus. xi. q. iii. ꝑcipue. xxv. q. i. nulli. z. C. de modo mul. eos. i fi. hic ergo nõ bz locũ distinctio personaz: cũ oẽs sũt equales nec aliquis cẽsetur amõ nobilis uel potẽs: qz iam nõ bz ꝓpriam

nolũtatẽ.xii.q.i.non dicatis.xx.q.iii.pñs clericus.⁊.xxvii.q.ii.scripſit.⁊ ideo ſine delectu ꝑſonaꝝ ſũt ꝓcellendi qui ibi deliquũt.ar.tñ ꝺ.ſ.e.c.cũ ad monaſterium.

a Rebellibus.q2 in contumatia perſiſtẽtibus nos conuenit eẽ ſeueros.ii.q.v.q̃to.ſ.de poſtula.c.i.ſi uero ſine ſcandalo hoc fieri nõ poſſet referatur ad apoſtolice ſedis iudiciũ.ar.ſ.c.c.prox.ver.ſi uero i hac nouitate.

q Quẽ morbidã.q2 reſecãde ſẽ putride carnes.xxiiii.q.iii.reſecande.quia una ouis morbida totũ gregẽ ifícit.xlv.di.ſed illõ.

c Seipſis ſeu monachis.ꝓmoueni debẽt ſeipſos corrigẽ abbates.õmũ mõchos.xlii.di.§.i.⁊.xlvii.di.§.neceſſe.ſi.ff.de ne.g.ſi pupilli.§.vlt.⁊.ff.de pac.cuz ꝯeo.ff.õ fideiuſ.tutor.⁊ a q̃ õbz ſuos mõachos prohibere multo fortius ⁊ ſeipſũ.ff.ſi ſer.uen.altius nec põt alios corrigere cũ tacitus reſpõdeat eadẽ que corrigit cõmiſiſſe.xxv.di.ꝓmũ ⁊.xxvi.di.vna tñ: q2 primo debet eiicere trabẽ de oculo ſuo q̃ feſtucã õ oculo fratris.iii.q.vii.§.porro. in fi.⁊.i.q.i.multi.

p Publice i capitulo.q2 publice deliquerãt:⁊ q2 admoniti fuerãt negligẽtes.ar.ii.q.i.ſi peccauerit.

e In exemplum.ut.ii.q.vii.q̃ gp.⁊.C.ad.l.iul.repe.l.i.⁊.ff.de.pe.l.capitalium.§.famoſos ff.depoſi.bona fides.i.rñſo.i fi.

f A iudicioruz ſtrepitu.q2 de plano ⁊ ſine iudiciorũ ſtrepitu ĵ.de ac.olim.⁊ hoc ideo:q2 buiuſmodi regulares de facili remouentur a ſuis adminiſtrationibus.ĵ.de ſy.per tuas.non ẽ ordo iudi.uſq̃quaq3 ſeruãdus in huiuſmodi inquiſitionibus regulariũ.ĵ.de ac.qualiter ⁊ qñ i fi.⁊ i caſu iſto nõ ẽ amplius q̃ rẽdũ de talib⁹.cũ iã cõſtet ꝓ ſignitionez uiſitatoꝝ q2 de delicto vnius hominis ſepius ñ ẽ querẽdũ.ff.nau.cau.ſta.l.licet.i fi. item habes hic q̃ iudex põt õ cã cognoſcere.nõ tñ põt ſniam ferre.ſi in cã epiſcoporũ . iii.q.vii.q̃uis dudũ.ſed hoc ideo fit ne preiudicetur epõ dioceſano ⁊ i h̃ caſu ſaluũ ẽ ius eoꝝ.ſ.eo.c.prox.in prin.idẽ ẽẽt in exemptis:quorũ depoſitio ſedi apoſtolice reſeruatur.ut.ĵ.dicit.b.

g De cõi cõtributione.ſi.ff.ad l.rho.de iac.l.nauis.in ꝑn.⁊.§.cũ aũt iactus.⁊.l.i.⁊.ii.i prin.

b Et eoꝝ negligẽtias.⁊ ſic aliquis poſt depoſitũ offiñ tenet reddere rõem õ bis q̃ geſſit uel q̃ male adminiſtrauit. ſic curator tenetur de ſua adminiſtratiõe ⁊ cõuenit poſt depoſitũ officiũ C.de tranſac.l.iii.⁊ ſic ẽt magiſtratus reipublice de lata negligentia tenet ff.de admi. re. ad ci.perti.magiſtratus.

i Clericos ſeculares.q2 i.no eodẽq3 offõ diſpar nõ ꝺz eẽ ꝓfeſſor.nec ẽ arãdũ i boue ⁊ aſino.xvi.q.vii.i noua.⁊.ſ.de ele.

c cum cauſam.ber.

C Um autẽ dedicãda i.cõſecrãda.tũc enim appellatur eccleſia. ſicut electus i cõſecratione nomẽ aſſumit epi.ſic monachus tũc dedicatur deo cũ facit ꝓfeſſionẽ.xxvii.q.i.virginibus.⁊.c.ſi quis ſacro.

l Ad cui⁹ cõſignationẽ.exiſtis duob⁹.ſ.q̃ dicit baptizauerit:⁊ ad cui⁹ cõſignationẽ ſub ãnua ꝺuotiõe cõcurrerit.appebit ad cui⁹ iuriſdictionẽ debeat ptinẽ.xvi.q.iii.lz i regulis.⁊.q.v.poſſeſſio territorii ⁊ h̃ vr̃ hẽre locũ.vbi limes certas parrochias nõ diſtiguit.ſed ſi limes diſtictus eẽt.nõ vr̃ eẽ dubitatio quis eã cõſecrare

niſi alter preſcripſiſſet populũ.

m Terminis.diſtictis iter ciuitates ꝓ ciues.x.di.lege.⁊.iii.q.vi.h̃ gp pe.uel terminis nouis.ſ.qñ antiquis bñ diffinitur.arg.ſ.de parroch. ſuper eo.⁊.xvi.q.iii.inter memoratoſ dilectio.io.

n Locis.i.ꝓprietate locoꝝ q2 ꝓprietas loci nõ facit dyoceſim.xvi.q.iii.lz.⁊.q.v.poſſeſſio ⁊.c.ſi qs epõꝝ.Eius ergo auẽte ꝓſecrabitur eccleſia q populo hec duo ſacramẽta ſub ãnua cõſignatione contulit.ber.

o Vocetur.⁊ ſi ei qõ moueat iteri i poſſeſſiõe defendit.viii.q.iiii.nonne.⁊.ſ. ut lipẽ.g meoria.⁊.c. ſe.

p q Via mõaſteriũ.vniẽdũ õ hac vnione dic ut.ſ. ne ſe.va.c.i.Cui⁹ eſt dioceſis ꝓ hãc unionẽ ñ fit ꝓiudiciũ epõ i cuius territorio eſt Et ſic ẽ ar.q̃ papa ñ itẽdit iuri alterius õrogare per ſuũ primi legiũ.ſ.de conſuetu. cũ oli.⁊.ſ.õ uſu pal. ex tuaꝝ.⁊.ſ.õ of.or. lz.⁊.ff.ne qd i lo. pu. l.ii.§.ſi quis a princi pe.⁊.§.merito.⁊.ſ.õ mai.⁊ obe.cũ ſeriozq2 ſi unicuiq3 epõrũ ſua iuriſdictio nõ ſeruaẽ.eccleſiaſticus ordo cõfunditur. xi.q.i.puenit.ſi.ſ.de do.ĵter dilectos.b.

q d Exenodochiis.loc̃ ſupplet ſtatuimus.

r In quoꝝ dioceſi. h̃ mãifeſte ꝓ q̃ monaſteria ⁊ alia loca religioſa ꝓtinent ad epm loci de iure cõi xvi.q.v.ſi quis epõrũ.⁊.q.vii. oẽs baſilice.⁊.xviii.q.ii. monaſteria.niſi oſtẽdãt ex ẽptionẽ.xviii.q.ii.abbatib⁹.⁊.ſ.de ꝓſcri. cũ non liceat.

f M Ꝺ hec. auẽte põtificis. h̃ iõ dicit:q2 ꝓuat⁹ locuz nõ facit ſaceꝝ.ff.õ redi.i tm̃.§.ſacre.ff.de ſepul.vio.l.iii.§.ſi qs i ſepulchro.dolo malo.⁊.§.ſi qs in ſepulchro.

t Mũdanis uſib⁹. Ꝺ.n.ſemel deo dedicatũ ẽ ad humãos uſus ãpli⁹ redire nõ ꝺz.xii.q.ii. nulli lz.⁊ ſ.de re. ꝓmu. manci ꝓia.⁊.c.ſe.⁊.de cõſe. di.i.ligna.⁊. c. ueſtimẽta.⁊.xix.q.iii.q̃ ſemel.⁊.ff.õ reli.⁊ ſũp. fu.ſi qs ſepulchrũ.§. i.ar.ꝺ.liii.di.ex antiqs.⁊.c. frequẽs. Prima rubrica ꝺa ẽ regularit.ꝺria loquũt õ ſuis: q2 eoipo q̃ ꝓmoti ſũt dñis coꝝ ignorãtib⁹ peccauerũt ⁊ iõ i eo puniũtur:q2 reuocãtur in ſeruitutẽ excepto ſacerdote diacono ⁊ ſubdiacono qui redimẽt ſe. diaconus dabit uicariũ.ut in.c.ex antigs ⁊ ſubdiacõus codẽ priuilegio gaudet cũ diacono.ſ.õ ſer.nõ ordi.miramur ſecus ẽ i eccleſiaſticis poſſeſſionibus que ſpirituales nõ ſũt:q2 ⁊ ille põſt aliẽari ſi expedit. xii.q.ii.

rebellibus ob ſuam pertinaciã[a] vel potentia amicorũ: quin oũẽ morbidam[b] eiiciãt ab ouili: ne ificiat oues ſanas. Si uero abbates in corrigendis iuxta uiſitatoruz mandatũ ⁊ regularia inſtituta ſeipſis[c] ſeu mõachis inuenti fuerint negligentes: ꝓclamẽtur ⁊ corripiant̃:⁊ ita puniantur publice[p] i capitulo generali q̃ pena ipſorum ſit aliis i exẽpluz[e]. Ꝺ ſi abbas nõ exẽptus fuerit a viſitatorib⁹ nimis negligens ⁊ remiſſus inuent⁹ id loci dioceſano denunciẽt ſine mora:⁊ per illuz detur ei fidelis ⁊ ꝓuid⁹ coadiutor vſq3 ad capitulũ generale. Si autez dilapidator inuent⁹ fuerit: vel alias merito amouendus per dioceſanũ poſtq̃ hoc ſibi a viſitatorib⁹ denũciatũ fuerit: amoueat̃ abſq3 iudiciorũ ſtrepitu[f] a regimi/ne abbatie ac monaſterio prouidea tur interiz adminiſtrator idoneus: q̃ tpaliũ curã gerat: dõec ipſi monaſterio fuerit[g] õ abbate ꝓuiſuz. Quod ſi forſan eps hoc adiplere noluerit vel neglexerit: viſitatores vel preſidentes capitulo generali defectum epi apoſtolice ſedi non differant intimare. Hec eadez circa exemptos abbates fieri precipimus ꝓ uiſitatores vel preſidentes capitulo generali depoſitõe eorum ſe.apo.reſeruata: ita vt abbate q amouendus videbitur iteriz per uiſitatores uel in capitulo preſidentes ab adminiſtratõne ſuſpenſo: adminiſtrator idone⁹ monaſterio deputetur. Illorum aũt exceſſus ⁊ alia que viſa fuerit itimãda capitulo preſidentes nobis denũcient per fideles nuncios ⁊ prudẽtes quibus de cõi cõtributiõe[s] abbatuz iuxta cuiuſlibet facultatẽ ſufficienter miſtrentur expẽſe. Sequẽtes autez uiſitatores perquirant priorum uiſitatoruz veſtigia diligenter ⁊ eorum negligentias[b] ⁊ exceſſus referant ſequenti capitulo generali ut iuxta culpam publice debitaz penam portẽt. Idez ẽt de abbatibus preſidentib⁹ generali capitulo precipimus obſeruari. Precipimus quoq3 ut in illo monaſterio ad prebendas recipiãt decetero abbates ⁊ monachi clerici/cos ſeculares[l]: ne bi qui iam recepti ſunt locum uel uocẽ in capitulo dormitorio uel refectorio ſeu clauſtro ſibi uendicare contẽdant: ſeu monachoruz cetibus iportũe ſe preſumãt miſcere: ſed beneficiis ſibi cõceſſis contenti conuerſentur honeſte oportuna obſequia in monaſteriis ſideliter ipendentes: nihilq3 ultra in ſpũalibus aut tẽporalibus exigãt in ipſis mõaſteriis uel vſurpẽt. Si qui uero taliũ a uiſitatoribus inuẽti fuerit criminoſi ꝓ dioc.in nõ exẽptis ⁊ per uiſitatores uel preſidentes generali capitulo i exẽptis beneficiis priuentur eiſdez. Hec aũt oia ẽt in mõaſteriis q̃ nõ habent abbates ꝓprios ſz priores: necnõ in mõaſteriis mõiali uz quo ad articulos abbatiſſis ⁊ monialib⁹ ꝓgruẽtes ꝓcipim⁹ obſeruari.

De religioſis domibus ut epiſcopo ſint ſubiecte.

G Reg.victori archiepo neapolita.

C Um aũt ad baſilicam q̃ dedicanda[k] eſt debet diſquiri cui⁹ ciuitatis epi⁹ anteqũ fundaretur baptizauerit incolas:⁊ ad cuiuſ cõſignationez ſua ãnua deuotione concurrerint:nõ eim terminis[m] hec aut locis[n] cõuenit diffiniri:ſed ille ad cõſecrationẽ uocet[o]: cui per hunc modũ quez ſcripſimus cõſtat debere pmitti.

Idem agapito abbati.

Q Uia monaſteriũ quod in fũdo martiano ſitũ eſt: boſtilitate faciente dicitur deſolatũ:illud tuo monaſterio cuz oĩbus rebus ſuis:uel q̃ ei cõpetũt actionibus perſpeximus uniendu:[p]⁊ infra. Ipſum aũt monaſteriuz ſic tue nos ordinationi cõmiſiſſe cognoſcas:ut tamen iuriſdictionez illic nõ eps ſurrẽtinus i cui⁹ ciuitate monaſteriũ tuuz eſt ſitum:ſz nucerinus cuius eſt dioce.habeat:naz ſic huius loci ordinationẽ diſpõim⁹ ut tamen iura ſua ſingulis epiſcopis iuiolata ſeruemus.

E X decretis.s.eugenii pape.

D Exenodochijs[q] ⁊ alijs ſimilibus locis per ſollicitudinẽ epiſcoporũ in quoꝝ dioc.[r] exiſtunt ad eaſdẽ utilitates q̃buſ conſtituta ſunt ordinentur.

R banus.iij.arimenſi epo.

Ꝺ hec:⁊ infra. Inquiſitõni tue taliter reſpõdemus:q̃ ſi locus ad boſpitalitatis uſuz ⁊ pauperuz ꝓuiſionem fuerit: ſicut moris eſt:auc. pon[s].deſtinatus cum ſit religioſus: non ꝺz mundanis uſibus[t] deputari: ſicut de veſtib⁹ ⁊ ligneis vaſis ⁊ aliis utenſilibus ad cultum religionis per pontifices deputatis antiqua cõſuetudo indubitanter obſeruat:⁊ venerabilium patrũ edocẽt ſanctiones.

I Mno.iij. cõſtãtinopo. patriarche

sine exceptione.t.x.q.ii.§.hoc ius.b.

a ITer quattuor.p regulares.i ecclesia regulari nō pōt epūs pone re canonicos seculares vt hic pz.t.xix.q.iii.que semel.t. xviii. q.ii.puenit.t.s̄.de re.ec.alie.vel non.possessiōes.s̄.ō sta.mo.ea que.sz bomines districtioris uite sūt ibi ponēdi vel alteri⁹ religiōis.j. ne cle. vel mo.relatū.dū tñ bēri possint alias po nerēt seculares.ut ħ dr̄ qz necessitas legē ñ bz.s̄.ō cōsue. q̄to. t.j.de re.iur.qō nō ē t de ꝓse.di i.discipu los.sicut t ō secularī ecclesia pōt fieri mo nasteriū.j.de ec.edi. ad audientiam.ber.

b ITconstitut⁹.recognoscebat.i.cōfessus fuerat iuspatronat⁹ ad vr̄az ecclīaz ptinē

e Jus epale.qd sit ius epale;t i qb⁹cōsi stat.hēs.s̄.de of.or. eōquerēte.t.c.dilect⁹

d Be iure cōi.xvi.q. vii.oēs basilice.t.xv. iii.q.ii.monasteria.t s̄.e.ō xenodochiis.

e Albañ.forte diuer sis tpib⁹ uel uno tpe potuit bēre p dispen sationē dñi pape.xxi q.i.relatio.

f Pertinētes. sed ñ pleno iure.tūc vbuz ptinere latissimā hz significationē.ff.ō v. sig.uerbū ptinere.

g Pēsiōc.i.censu.

b A quocūqz.h vr̄ qꝺ epūs possit aliquā ecclesiā eximere i to tū a iure epali.j.ō cē si.cū uenerabilis.ar. qꝺ nō ē uer.ut ibi no. t ar.ad hoc.s̄.ō do. pastoralis.tñ epi pñt cōferre priuilegia.s̄. de bis q̄ fi.a ꝑla.si. cō.ca.q̄to.t.s̄. de re iud.cū iter.sz i ꝑiudi ciū aliorū ꝓuilegiuz cōferre nō pōt.ut vr̄ qz sol⁹ ꝑnces pōt au ferre uni t dare alte ri.ix.q.iii.nūc vero. t.c.p ꝑncipalē.t.C. de quadri.ꝑscrip.bñ a zenone.nā epūs rez unius ecclesie alteri ecclesie dare nō pōt s̄.de re.ec. nō alie.c. i.t epūs i ꝑiudiciū ar chidiaconi aliquē ꝓ uilegiare nō pōt. j.ō

ITer quattuor: t infra. Quan diu mōasteria p regulares[a] ſma nere poterit ordiata nō sunt ad secu lares clericos trāsferēda: sz si regula res defuerint: pp eoz defectū i eis se culares clerici poterunt ordinari.

Dē abbati t frībus cripte ferrate.

COnstitut⁹ in pñtia nr̄a epūs al bañ. in ecclesia castri qō pauli dicit: in q̄ iuspatro. monasterio vr̄o recognoscebat[b]: a vobis ius epāle[c] perebat: qm̄ sita erat in dioc. albañ. t iō de iure cōi[d] ei tenebat i epāli⁹ rñdere: t infra. Uex econom⁹ vr̄ ꝓ posuit ex aduerso: qꝺ t si ecclesia sita eēt in dioc. albañ. ei tñ nō tenebat i aliquo rñdere cū dñic⁹ lauitañ. epūs q fuerat epūs albañ. vniuersas eccle sias ad vr̄uz mōasteriuz ꝓtinentes[e] in eius dioc. sitas: t quicqd iuris tā in mōasterio vr̄o q̄ in eis bēbat: in emphiteosiz sub ānua octo deñ. vsu aliuz pēsione[f] monasterio uestro cō cessit: ita videlicz ut liceret abbati t fratribus a quocūqz[b] vellēt epō taz ordinationē clericoz q̄ cōsecratio nez altariū in monasterio ipso t pre dictis ecclesijs obtinere in quib⁹ ēt vobis tertiaz mortuoruz indulsit: t c. papa pre. n. qō ab eo factū fuerat cōfirmauit[k]. Uerū t si ecclesia ipa fu isset aliqñ ecclesie albañ. subiecta ni hilominus monasteriū vr̄uz legitia se poterat prescriptiōe tueri: cū p. xl an. ipaz pacifice possedisset. Cete z economus[l] epi cōcessionē epi lauita ni nō tenere dicebat: vtpote cōtinen te symoniacā prauitatē: cū eim terti am mortuario: ū mōasterio cōcessis set: t taz in ordinationibus clerico ruz q̄ altariū cōsecrationibus idul sisset ei plenariā libertatez: nō est du biū: qn cū spūalia hec existant eoip so q̄ super his recōpensationē[m] cer te pēsionis accepit: cōmiserit vitiuz symonie. vñ cōtract⁹ huiusmōi nul laz obtinet firmitatē. Cōfirmatio au tem ap. se. fuerat p surreptionē obtē ta cū in ea de pēsione nulla mētio ha beatur: t infra. Cū aūt nec insolituz sit nec nouū: vt cum epi ecclesias cō cesserint pijs locis aliquid[n] sibi reꝺ uēt in eis noie pēsiōis[o]: nos quoqz cum libertatis priuilegiū uel ꝓtec tionis presidiū aliqbus ecclesijs in dulgemus: gratis accipiamus cen suz gratis oblatū: t i litteris nostris ad successoz nr̄orum memoriā cen sus exprimamus ēt q̄tutatez: audi tis ꝓpositis economū mōasterij ue stri economo[p] eiusdē epi ecclesie no mine in solutionē pēsionis[q] predicte iuxta ratā[r] que contingit ecclesiāpre dictaz t restitutionē subtracte a. xl. an. fm rataz candez per diffinitiuaz sniaz cōdemnamus: t eundē econo muz uestrū ab inpetitione economi eiusdē epi sup aljs reddimus[s] abso lutuz: ꝓpetuū illi silentiū iponētes.

Dem abbati t conuentui farbeñ.

CUm venerabilis.f.n.i.sabiñ. epūs ecclesiaz sancti angeli ō cauceia cū suis pertinentijs[t] t pos sessionibus petiisset: asserens eaz ad se taz in spūalibus q̄ in tēporalibus pertinere: allegauit ante oīa ius cōe qz cum cōstituta sit in dioce. sabiñ. sub ipsius debebat consistere pote state. In tēporalib⁹ quoqz ad se dic tam ecclesiam pertinere nitebatur ostēdere per publicū instrumentū in quo cōtinebat expresse. i. sabinē. epūm. b. farbeñ. abbati t duabus p sonis post ipm dictaz ecclesiaz cū iu is pertinētiis locauisse[x] p ānua quat tuor solidorū papieñ. pēsione. Sz pars vr̄a ꝓposuit īstrumēto predic to nullā fidē penitus adhibendā pp superlineaē scriptūrā t rasūram lo co suspecto[y] factā: vbi uidelz annota tio temporis[z] recēsetur: t infra. Qz igitur nobis cōstitit ecclesiā supradi ctam cōstitutā in dioce. sabiñ. epis copale ius[a] in oībus spūalibus eidē epo adiudicauimus i eadē: illis tan tum exceptis q̄ p auctētica scripta ei dinoscuntur esse subtracta: t infra. Quia vero instrumentū predictuz p qō epūs ecclesiā intēdebat quo ad temporalia vendicare: ad faciēdaz ptiōib⁹ symonia: qz plus peripiebat epūs tpalis cōmodi ab illa ecclesia q̄ erāt isti ō nari: t ita potuit remittere totū retētis sibi octo denariis: t istud nō dr̄ peripere p pter aliquā recōpēsationē: sed potius i signū subiectiōis. j. de censi. c. ii. io.

n Aliqd.qō pōt: qz ēt patron⁹ ħ facere pōt. j. de iurepa. ꝓterea. t. j. de cēsi. cū ue nerabilis. t. xvi. q. ii. visis. t. s̄. de dona. pastoralis

o Pēsionis. i. cēsus.

p Economo. t ita formatur ħ snia i psonā economi epi t mo nasterii. t i pn. fuit epūs in cā ut pz i pn. c. t sic ē ō sniam. Ad. de hac mā dic. ut dixi. s̄. de clec. q̄ relā. snia tñ mādabit executiōi i psonā dñi. ff. ō re iud. l. iiii. §. i.

q Pensionis. i. census.

r Juxta ratā. hoc iō dicit: qz pē sio ista ꝓ plurib⁹ ecclesijs solue bat. itē ē hic arg. qꝺ si quis stete rit ultra biēniū. qꝺ non soluerit canonē non cadit a iure suo: qz isti cōdēnāt ad restitutionē pēsi onis subtracte a. xl. annis citra sed hoc iō cōtigit: qz ñ fuit actū illo iure. i. ad reuocationem rei emphiteoticarie: imo satis vide tur actum ad hoc petēdo iura epālia q̄ epūs cōcesserat mona sterio sed nō expresse: qō pz ex petitiōe epi. uel dic qꝺ uere ꝓua ri debuit monasteriū iur̄ qꝺ ha bebat i predicta concessione: si uere ō̄ctus ille fuisset emphite oticus ex eo qꝺ nō soluerit pēsio nē debito tpe. s̄. de loca. t con duc. potuit. t si actū fuisset ad hoc: qz fm modū agēdi t̄c. j. de accu. qualiter t qñ. ii. t. j. de sy mo. lz bely. vsus fi. Sed revera hic nō futt ō̄ctus emphiteotic⁹ i q̄ ō̄ctu ñ trāsferr̄ dñiū directū i emphiteotā sz utile: sz fuit cēsu alis ō̄ct⁹. i q̄ directū t utile dñi um trāsiuit i monasteriū: t hoc apparet ex illa lr̄a: ubi dicit t quicquid iuris tā i monasterio q̄ i ecclesijs i dioce. ei⁹ sitis. t̄c. vñ quātūcūqz ipe steterit qꝺ cē sum nō soluerit nō perdit ꝓpt hoc res donatas: sed cēsū toti us tpis tenetur restituere: t bñ fuit cēsus petit⁹ petēdo ius epa le. ut pz i pn. t iō cōdēnatū fuit mōasteriū ad integrā pēsionez i. cēsum totius tēporis. s. xl. an. subtractū. nā sub hac petitiōe peto ius epāle: nō solū cōpben dr̄ ius epāle qō ipso iure cōi ō bet: sz t qō cōstitutum ē pacto uel cōsuetudine. s̄. ō pscrip. audit. ar. Et ubicūqz inueneris i hac decre. pēsionē: expōe. i. cē sū: t hec expositio ꝓbat̄ per il lud qō papa dicit gratis cēsuz accipim⁹ t ubi dicit census exp mim⁹ quā ritatē: t ita plana est decre. b.

s Aliis reddimus. epālibus. s. t ita pēsio ista cōprebēdebatur i petitiōe epi. b.

t c UCm uenerabilis. ecclesiā sācti. bic videt qꝺ si una ecclesia agat de subiecti one alterius qꝺ nō sit agēdū cōtra ipsā ecclesiam: sed pot⁹ ō ipsā ecclesiā q̄ ē i possessione illi⁹. s̄. de elec. q̄relā. t. xvi. q. iii. iter memoratos. t s̄. de ꝓscrip. au ditis. ubi de hoc. ff. de li. exhi. l. ult. ff. de serui. l. ul. ii. rñso. t. ff. si ser. ven. is cui⁹ fa milia. ar. ō. s̄. de ap. ad audientiam. t. s̄. ut li. non conte. quoniā frequenter. §. qꝺ si. xii. q. ii. quicūqz militum. t. s̄. de elec. querelā. sed ibi cōuenitur subditus suo no mine t non nomine ecclesie.

u Pertinētiis. petitio ista nimis larga vr̄. sic. s̄. de rest. spo. cū ad sedē. qz uerbuz pertinere late patet. ff. de ver. sig. uerbū pertinere. quid iuris sit de hoc dictū ē. s̄. de libel. obla. c. ii. t. s̄. de do. inter dilectos.

x Locauisse. sed ħ nō sufficit. s̄. ō fi. īstru. iter dilectos. t. C. loca. ad ꝓbationem.

y Annotatio. i. in ānis dñi. Jdē esset i inditione in qua citius cōprebēditur fal sitas. s̄. de fi. instru. inter dilectos. io.

z Jn dioc. sabiñ. vñ iure cōi ad eū spectabat. s̄. eo. de xenodochiis. t. xviii. q. ii. monasteria. t. xvi. q. vii. oēs basilice. c. di. ō morē. ber.

a Episcopale ius. hoc i multis cōsistit. s̄. de of. or. conquerente.

a Propter ꝑdicta.ſ.ꝑ raſurā i loco ſuſpecto.⁊ lineārē ſcripturā.ſic.ſ.de fi.iſtru. inter dilectos.ad hoc.n.ut credatur inſtrumēto oz q̄ ſit ſine oī ſuſpitione.ar.ſ.ō reſcrip.cū adeo.⁊.c.ad audientiā.⁊.C.de edic.di.adri.tol.l.ul. Sed quid ſi raſura poſita fuerit de eadē manu nō vī q̄ obſtet.ar.j.de priuil.cū oli.C.de fi.iſtr. cōparatiōes.ſi cōſtet q̄ de eadē manu ⁊ i loco nō ſuſpecto nō obeſt.itē quid ſi raſura ſit in uno loco.⁊ tñ ꝑ alia q̄ poſita ſūt i inſtrumēto ꝓbet bñ ꝓpoſitū.vī q̄ ſufficiat ad ꝓbandū.ar.bonū.ſ.de re iu.cuz i.⁊.a.⁊.C.ſi ex fal.inſtru.l.iii.⁊ hoc ſatis pōt cōcedi:q̄ nō ē ꝓeſumptio q̄ i fraudē factū ſit:q̄ ⁊ ſine illa raſura cōſtabat. Itē hoc ipſū q̄ inſtrumētū falſatum fuit. ſufficiebat ad iponēduz ei ſilentiū.ſ.de reſcrip.cum olim.

c Cum dilectus. ratihabitione.notāt̄ ult differētiam inter litteras ꝓcuratorias ⁊ lras de rato:nā ubi gs ſimpliciter cōſtituitur ꝓcurator.lz generaliter cōſtituatur tñ trāſigere ſine cōpoſitione nō pōt.ut.ſ. de arbi.per tuas.⁊.C.ō tranſ. l.tranſactionis:⁊ ſic intellgitur ff.de procu.mandato. Sed ſi adiiciatur clauſula illa.⁊ quicquid aliō etiā ſuper hec fecerit ratum habebit tūc poterit trā ſigere ſine ꝯponere.alias nihil operaret̄ illa adiectio.⁊ ſic differre iſta duo.arg.ff.iudi.ſol.l. iii.§.procuratorem. ſimile hēs ſ.de of.del.corā.vel dic q̄ nō ē differētia inter mādatū ꝓcuratoriū ⁊ litteras de rato. mādatū ꝓcuratoriū appellat hic litteras de rato.⁊ ſic intellige.ſ.ō of.del.corā.ſ.de tranſac.cōtingit:⁊ iō dicūtur litterę de rato: quia i mādato ꝓcuratorio conſtituēs ſemper adiicit.i fi.q̄ ratū hēbit quicqd ꝓcurator fecerit ſup cā illa ad quā dat̄ē.ff.ō ꝓcur.l.ſi procuratorem.⁊ cautio rati dāda ē q̄ñ de mandato dubitatur.C.de procura.l.i.b.

c Repromiſit.nō.n.potuit ꝓpter hꝫ renūciare ꝓuilegio ſuo. ſ.ō arb.cū tpe.⁊ q̄ nō habuit aſſēſum fratrū ſuoz non obfuit:q̄ delictū perſōe ⁊c̄.xvi.q. vi.ſi eꝑm.⁊.ſ.de excep.cū uenerabilis.

d Preſcriptiōe tueri.hꝫ ō una ō ſenſiōe ſine exceptiōe trāſit ad ꝺriā.ſic.ſ.ō ꝓſcrip.auditiſ.ff.ō excep.nemo.ſimilit̄ de una actione trāſit ad ꝺriā.ar.ſ.de ind. examinata.C.de iof. teſt.ꝺ maiores.ar.ꝺ.ſ.de appel.ſolicitudinē.ff.de tribu.q̄ō i beredē.§.eligere.C.de nō nu.pecu.autē.qui ꝺ ꝓpriā.Sed q̄d ſi debuit ꝓponi oēs exceptiōes ifra certū terminū:nō vī q̄ poſtea ſit audiēdus.ſ.de excep.paſtoralis. Et q̄ i una execuſatiōe ſuccūbit nolēs aliā ſtati ꝓponere:nō auditur. niſi hoc faciat.j.terminū ꝓfixū.iſti.de excu.tu.§.qui aūt. Bicaſ q̄ ſi alicui cōpetunt plures exceptiōes que nō ſūt ꝺriē i eo caſu ſi non ꝓponit oēs.ſ.j.terminū poſtea nō auditur.⁊ ſic itelligit̄.§.iſti.de excu.tu.§. qui aūt. niſi ſm tenorē illius decre.paſtoralis. Si aūt ſūt ꝺrie.puta q̄ ꝓmo dixit ſe exēptū ⁊ ſuccūbit:poſtea pōt aliā ꝓponere puta ꝓſcriptionē ut hic.⁊.c. audit⁹.⁊.l. ꝓdicta ꝺ maiores.ꝺriū tñ ē i actiōibus:q̄ tūc ab initio oz eligere:alias poſtea nō audit̄ uolēs aliā itētare ꝺriam.ut in.l.ꝓdicta.q̄ in beredē.§.eligere.

e Nemia nouā.religionē.nā nouū collegiū non pōt cōſtitui inconſulto ꝑncipe.ff.de colle.illi.l.iii.ſic nec noua dignitas ſine auctoritate pape.ſ.de cōſuetu.cum olim.⁊.xxii.di.c.i.

f De approbatis.ſic qui nouā dignitatē iſtituit i eccleſia:conſtituet eam ſm conſuetudinem aliarum dignitatum.ſ.de conſue.cum oli.ſimiliter noua eccleſia oz regi ſm cōſuetudinē aliarum.j.de cēſi.ſuper eo.

g Pluribus monaſteriis.ſic pz q̄ nullus pōt eē monachus uel abbas i plurib⁹ monaſteriis.ſic ēt de iure nullus pōt ꝑfici i diuerſis eccleſiis ſecularibus.ſ.de prebē.de multa.nec ſimul pbēdā ⁊ dignitatē hēre.ſ.de cōceſ.prebē.cū nr̄is.⁊.c.literas.nec abbas cū fratrib⁹ poſſet diſpēſare.ut monachus haberet locū i diuer monaſteriis ar.ſ.de elec.conſtitutus.

b In eccleſiis.mōachorū. Hoc ius cōe.vī.li.ſ.de teſta.monachi ubi ꝓhibēt̄ poni ꝑ parrochias ſignāt̄ ꝺria.x. vi.q.i.doctos.nos aūt i parrochia.ſol.q̄ hic dī itellige de monacho clauſtrali q̄ nō ē a populo electus nec ab epō iſtitutus.monachi debēt hēre capellanū qui miniſtret populo ſacramenta ab epō iſtitutū de conſilio monachoꝝ. ut hic dicit qui circū eat parrochiam cuz neceſſe fuerit. q̄ monachi facere nō ꝺbēt Ibi de illis qui preficiuntur parrochialibus eccleſiis ꝑ epm. hic non ⁊ ḃ.c.logtur vbi ē cōgregatio monachoꝝ.

i Ex ſolius epi.hꝫ iō dicit q̄ monachi nō pōt remouere eū: ſz ſi delinq̄ret ꝑ epm ō bet remoueri ordine iudiciario. ⁊ ita excluduntur monachi q̄ tū ad hoc.ſed ſi debēt deponi tūc neceſſarii ſūt alii epi. xvi. q.vii.felix.ſi quis tumidus.

k Dilectus.i ſcrutiniis.ſic. ſ.ō ma.⁊ obe.bis q̄ ſcrutiniū.hic ⁊ ibi appellātur catheciſmi ſiue exorciſmi qui fiunt baptizandi.per. xx. dies añ baptiſmū.ō quib⁹ legit̄ ō cōſe.di. iiii.ante baptiſmū.⁊ c.ante niginti.⁊.x.q. i.peruenit.⁊ ē vulgat̄ romanoꝝ.alit̄ accipit̄ ſcrutinium.ſ.de ſcru.c.uno.⁊ alit̄ accipitur i cōci.lug.ſ.ō elec.i electionib⁹.⁊.c. quia propter.

l Capitulis.i.ſino do ſiue cōuentu ubi uicia corrigūt̄.

m Et petitorio. Et ſic due actiōes ſimul i eodē libello pñt ꝓponi.ſicut ⁊ ō poſſeſſiōe ſoli iterdicto vñ vi poſſū experiri.⁊ ō rebus ui ablatis ad exhibendū uel ui bonorap.ff.de ui ⁊ ui ar. l.i.§.ſi fūdus ō quo ⁊ ꝑ eadem re pñt iſti duo ſimul itentari ⁊ ſuper hoc fidez inualidū eſſe cognouimus:vtpote,ꝑpter predicta de iure ſuſpectuz:vos ab ipetitione ipſi⁹ quo ad tēporalia eiuſdē eccleſie duximus abſoluēdos.

Item

Cum dilect⁹ filius:⁊ ifra. Qcā non poterat in noſtra ꝑſentia terminari: cū nūcius monaſterij ſuper procuratione vel ratihabitōe litteras nō haberet:eā veſtro duximus examini cōmittendā: mandantes:quatenus ſi cōſtiterit abbatez ad ſe.ap.anteq̄ epūs in eū ſuſpēſionis vel excōicationis ⁊ in monaſteriū interdicti ſnīas tulerit legitīe appellaſſe:uel mōaſteriū a iuriſdictione epī eiuſdē exēptū:eo nō obſtāte q̄ abbas ab eo circūuentus ꝓter fratruz ſuoruz aſſenſuz ei obedienti am repromiſit:cū fraus ⁊ dolus ei patrocinari nō debeant iudicetis illas ſnīas nō tenere: Quod ſi abbas in exēptionis,ꝓbatiōe defecerit: nec legitīa poterit ꝓſcriptiōe tueri:lz probet ſe ante ꝓdictas ſnīas appellaſſe:nihilominus tamen mōaſteriū iudicetis aurieñ.eccleſie ſubiacere in cuius ē dioceſi fundatū: ſimiliter eo in probatione appellationiſ deficiente:ſi vobis cōſtiterit:de exēptione uel legitima preſcriptōne:tā abbatem q̄ monaſteriū ab impetitō ne epiſcopi abſoluatis.

Item in concilio generali.

Nimia religionis diuerſitas grauez in eccleſia dei confuſionē inducat: firmiter ꝓhibemus:ne quis decetero nouā religionē inueniat:ſz quicūq̄z ad religionez cōuerti voluerit: vnā de approbatis aſſumat. Similiter qui voluerit religioſaz domū de nouo fundare:regulaz ⁊ inſtitutionē accipiat de approbatiſ Illud etiā ꝓhibemus:ne quis in diuerſis monaſteriis locū mōachi habere preſumat:nec ⁊nus abbas pluribus monaſteriis preſidere.

De capellis monachorum ⁊ aliorum religioſorum.

Vrbanus tertius.

In eccleſiis vbi monachi habitant:populus per monachum non regatur:ſed capellanuſ q̄ populū regat ab epiſcopo per conſiliū monachorū ꝺſtituatur:ita vt ex ſoli epiſcopi arbitrio tam ordinatio eius q̄ depoſitio ⁊ totius vite pendeat conuerſatio.

Innocentius tertius archipreſbytero ⁊ clericis ſancte cecilie.

Dilectus filius.m.ſindicus eccleſie veſtre ab economo.ſ.laurentii de piſcinia in ſcrutiniis bapti ſmate ⁊ capitulis ⁊ ſimilibus ſubiectionez poſtulās poſſeſſoriū ⁊ petitoriuz intētabat. Cum eīm eccleſia ſancti laurētii ſit in parrochia ueſtra ſita oz de iure cōi eccleſie veſtre ꝑ dictis omnibus ſubiacere:quia nec priuilegiū exēptōnis habet nec preſcriptionē pro ſe poterat allegare: cū illa eccleſia ſancte cecilie preſcripſiſſet:ſicut per teſtes dicebat legitīe cōprobatuz. Preterea cū coraz.c. pre.no.ſuper predictis inter ueſtrā ⁊ predictam eccleſiā queſtio uertere tur.m.preſbyter eiuſdez eccleſie fuit ſponte confeſſus:q̄ eccleſie ſancte cecilie ſcrutiniuz ⁊ baptiſma debebat. Cūq̄z pars ueſtra teſtes qui ſe illum diuerſis temporibus ad capitulum uocaſſe ipſumq̄z ueniſſe aſſerebat:in mediuz produxiſſet: eis iurare paratis ꝓdictus preſbyter ſe vocatum fuiſſe ad capitulū ē confeſſus: vnde predictus pre.no. eccleſiaz ueſtram capitulo quo ſe cōqueſta fuerat ſpoliatā: ſaluo iure ꝓprietatis eccleſie ſancti laurētii reueſtire ab eadē parte ut hic .ſ.de cā poſ.c.ii.iii.⁊.iiii.⁊.c.cū dilectus. ubi māiſta expedit.⁊.c.paſtoralis.itē ⁊ unū iudiciū ſufficiē ad plures ſocietateſ ff.ꝓ ſo.cū duob⁹.§.ſi plures.alias icipit lex illa ſub q̄ ēiſte.§.ſi iter fratres.ar.ff.fam.her.hēdes.§.ſi de plurib⁹.⁊.§.ſe.⁊ hꝫ fit cauſa dirimenda litiū.ar.ff.de ac.emp.non ē nouū.⁊.ſ.de cā poſ.ad ultimū.

n De iure cōi.ſ.ti.prox.conſtitutus.

o Preſcriptionē.imo ⁊ ſi allegaſſet eā non iuuaret̄ niſi allegaret eam ex alterius perſona.ſ.de reſcrip.cum ex officii.

p Verteret̄.ſup diuerſis articulis.ſ.petitorio q̄ tū ad ſcrutiniū ⁊ baptiſma:⁊ poſſeſſorio q̄ ad capitulū:ut pz ex ipſa lra.ſz mō corā ꝺnoce tio agebat̄ poſſeſſorio ⁊ petitorio:⁊ q̄ ñ fuit mō ꝓbatū de ꝓpetate q̄ ad capitulū abſoluit̄ eccleſia ſci laurētii q̄ ad capitulū ut.i fi.dī.cū ecclēſia romana hūit inſtitutionē ⁊ deſtitutionē.⁊ eccleſia ſcē cecilie illa ſolūmō hēbit poſtea q̄ ꝑſbr cōfeſſus fuit q̄ tū ad ꝓpetatē corā celeſtio papa cū i oīb⁹ aliis eccl̄ia ſci laurētii ptieat ad eccl̄iā rōanā ut.i fi. pz.

q Vocatū.per hꝫ igit̄ ꝓbat̄ poſſeſſio obediētie:q̄ aligs vocat⁹ ad ſynodū vēit.ar.ſ.ō his q̄ ſi.a ma.par.ca.ex ore.ar.ꝺ.ſ.ō reſti.ſpo.c.oliz.

r Cōfeſſus.⁊ ſic confeſſio ꝓcurator ꝑ iudicat oño iſte ꝑſbr ꝓcurator erat eccleſie ſancti laurentii.de hoc no.ſ ut li.non conte.c.i.⁊ ſponte dicit.q̄ ſecus ſi coactus.j.de accu.ſi conſtiterit.⁊ confeſſio i uno iudicio facta coram celeſtino:ualet hic in alio coram innocētio.ut pz.b.

curauit[a]:sicut in eius litteris cõtinetur: ꝓ hoc ergo ꝓprietatez quo ad scrutiniũ[b] ⁊ baptisma ⁊ possessionez quo ad capitulũ vester voluit sindicus cõprobare. Ad hoc sancti laurẽtij economus ex aduerso respondit q ecclesia illa nullo medio ad romanaz ecclesiã pertinebat: cũ eim mõasterium monialiũ fuerit ⁊ generalit seruetur in vrbe: ut nullũ monasteriũ titulo[c] sit subiectũ: incõgruum videbatur: vt regulares secularibus supponant. Preterea vsqz hodie nos in ea institutiõez ⁊ destitutiõez liberaz exercemus: ⁊ infra. Nos igitur auditis ꝓpositis economũ[d] sancti laurentii sindico vestro in baptismo ⁊ scrutinio cõdẽnamus: ita vt ꝓ hoc ecclesie romane nullũ ꝓiudiciũ generetur[e]: si quãdo forte ius suum duxerit ꝓsequẽduz. In institutõne aũt ⁊ destitutione ⁊ capitulo economũ ipm ab ipetitione sindici vestri prorsus absoluimus sindico vro sup hoc ꝑpetuũ silentiũ ponentes.

HOnorio. iii. epo venetensi.

EX parte tua fuit ꝓpositum: ⁊ infra. Abbas ⁊ cõuentus riuen. veneten. dioce. occasione lrax[s] ap. se. asserunt[b] sibi esse cõcessuz: ut i singulis ipoꝝ prioratibus singuli monachi cõmorent[c]: si pluribus facultates non supperunt eorũdez. Cũ aũt id obuiet latera. conci. de quo nulla mentio est in litteris antedictis: fraternitati .t.b.r. q buiusmõi litteras ab ap. se. nõ credimus emanasse: q si per occupationẽ[k] forsitan emanauerint: nolumus[l] per hoc derogari concilio supradicto.

IDem burdegalen. archiepo.

MD audientiã nostrã peruenit: q nõnulli mõachi lege tibi diocesana[m] subiecti: in quibusdã prioratibus habitant solitarii cõtra statutũ generalis[n] cõcilij. Ideoqz mandamus: quatenus ipsoꝝ abbates seu priores: vt vel ipsos ad claustrũ reuocent facientes in ipsis ecclesijs ꝺ seruiri per clericos seculares uel alios monachos eisdem associent[o]: cũ quibus possint vitam ducere regularez: monitione premissa ꝓ censuram ecclesiasticam compellas.

De iurepatronatus.

EX cõcilio mediomatricis.

RElatum est: ⁊ infra. Nobis visuz est: q ecclesia ĩter heredes patroni diuidi nõ debeat[p]: ⁊ si simultates[q] inter eos surrexerint pp quas sacerdos suo ibi officio canonice fungi nõ possit si aliter ꝓuideri nõ poterit: ꝓcipiat ab eꝺo ut nullo mõ ibi missarũ solẽnia celebrentur[r] donec ad cõcordiã redeant: ⁊ ecclesia sacerdotem canonice habeat qui libere suũ misteriuz valeat exercere

EX concilio turonen.

QUecunqz ecclesia: ⁊ infra. Si ꝓtingat ꝓ ecclesia dissidere patronos: vt eã nolint sub vno presbytero ꝓcurari eꝺus si aliter nõ poterit ipi cõsulere: tollat inde reliquias[s] atqz eiusdẽ ecclesie claudat hostia: ut sacrũ mysterium nullus in ea celebret: anteq vnũ eligant presbyterũ q sacrosancta sit idoneus ꝓcurare.

EX concilio laterañ.

QUoniaz in quibusdã locis fundatores[t] ecclesiarũ aut heredes eoruz ptãte in qua eos ecclesia bucusqz sustinuit abutuntur[u]: ⁊ cum vna ecclesia vnius debeat esse rectoris ꝓ sua dissensione plurimos reꝑsentãt: presenti ꝺcreto statuimus: ut si forte in plures partes fundatoruz se vota diuiserint: ille preficiat ecclesie qui maioribus[x] iunat meritis ⁊ plurimorũ eligitur ⁊ approbatur assensu. Si aut hoc sine scandalo[y] ee nequiuerit ordinet[z] antistes ecclesiam: sicut melius eam ꝺm deuz viderit ordinandã: ⁊ id ipsum etiã faciat si de iurepatronatus questio emiserit inter aliquos ⁊ cui competat ĩfra quattuor[a] menses[t] nõ fuerit diffinitũ

EX eodem.

PRElatũ. diuidi non debeat: q ad mutabilitatẽ mũdanaꝝ necessitatũ eccleſia turbari nõ ꝺz. x. di. lege. ⁊. iii. q. vi. lꝫ gppc. ⁊. c. di. c. i. j. e. q̃rimo tiã. ⁊ no. q ius patronat[p] apud unũquẽqz heredũ ẽ insolidũ q̃ ad oẽm ei[p] effectũ. ff. de bo. lib. si libertus. i fi. ꝓter sacerdotẽ ꝓ sentationẽ q̃ ẽ apud oẽs ita q apud nullũ ut ꝫ pz. ⁊. j. c. ꝑx. sicut electio. q res simplex ẽ ⁊ indiuisibilis ⁊ sic ad quẽlibet herdem insolidũ transit etiã si ex diuersis ⁊ iequalibus partibus sint hẽdes. ar. ff. ꝺ seruit. vie. C. de relig. si sepulchrũ. ⁊. ff. c. l. q sicut. ⁊. l. usufructus. ⁊. ff. ad. l. fal. l. i. §. si usufruct[p] ⁊. ff. ꝺ usu. ⁊ habi. usus. q icorporalia diuidi nõ ꝑñt. ar. vii. q. i. nihil. quid si nõ cõueniãt. posset ne paciscendo ad iuicẽ ut alternis vicibus presentarẽt[r]. ar. q sic. ff. de usufru. quotiẽs. ff. de seruit. uia. in fi. ff. cõmunidiui. l. cõmunidiui. §. si de usufruc.

q Simultates. i. latentia odia siue discordie.

r Celebrẽtur. sic. xvi. q. vii. cõsiderãdũ. ⁊. c. si plures. sed lꝫ bo die ꝺuari nõ ꝺz si aliquo mõ sine scãdalo possit ecclesia ordinari. j. e. q̃m. ber.

s q Uecũqz. religas. gdã dicũt sicut melẽdus. q ꝫ. c. non tz: ⁊ illa. c. similit nõ tenent xvi. q. vii. cõsiderãdũ. ⁊. c. si plures. p. c. se. q̃m. ⁊. c. eã te. nisi forsitan ex scõ epi magnũ scãdalũ oriret. tũc posset ꝺuari ꝫ qꝺ ꝫ ꝺz ad tꝑs. qꝺ satis vr. Jo. fa. dicebat: tollat religas. i. nõ. pẽat. Alan. intelligit de religis q̃ sũt i capsis extra altar. qꝺ ẽ nec q ꝺ illis q̃ sũt i altari nõ itelligit.

t q Uoniã. fũdatores. nota q ex fũdatiõe ecclesie acgrit iuspatronat[p]. ut ꝫ. ⁊. xvi. q. vii. filiis. ⁊. j. e. nobis. sed ex refectiõe uel reparatiõe ñ acgrit. ut dicebat lau. ar. ff. ne qd i loco pub. l. ꝓtor. §. uiciales. ea uide lz rõe q qꝺ humani iuris ee ꝺ sint seruitutẽ nõ recipit. ff. cõi. p di. tã urb. q̃ ru. l. caueri. qꝺ itel ligo cũ oino nõ ẽ destructũ monasteriũ uel ecclesia. sed si fũdat[p] destructũ sit ⁊ de cõsensu eꝑi aligs velit reedificare ecclesiam. credo q acgrat iuspatronat[p]: q pinde ẽ ac si ab initio ecclesiã cõstruxisset. j. de iude. cõsuluit. ar. itẽ qd si reedificata ẽ ecclesia de eadẽ mã. nũquid ꝑ ꝑnus remaneat patronus: vr q sic. q eadẽ ecclesia itelligit. ff. ꝺ ser. vr. predi. seruitutes. §. si sublatũ. ⁊ ꝫ ecclesia loco ꝑis succedit. vñ eã itelligit. ar. ff. si qs cau. si eũ. §. qui iuriarũ. ⁊ ff. si ex noxa. cau. l. ii. i fi. ff. de usufruc. dñs. i ꝑn. ff. de seruitu. rusti. predi. attilicinus. Arg. cõ: q desinit ee patron[p]. ⁊ obligatio semel extincta ⁊c. ff. de solu. q res §. areã. ⁊ de consecra. di. iiii. queris. qꝺ verius vr.

u Abutuntur. ⁊ ita perdere debẽt priuilegium. xi. q. iii. priuilegium. ⁊. lxxiiii. di. di. ubi ista didicisti.

x Qui maioribus. si. lxiii. di. si forte. Sed nunquid requiritur q maioris sit meriti ⁊ quod plures eũ ꝑsentẽt: ꝫ vr nelle bec littera. sed ꝺ sufficere si sit idoneus dũ tamẽ hẽat maiorẽ partẽ. lz alius sit melior: de hac materia dicitur. ꝺ. de elec. ecclesia nostra. ⁊. ꝺ. de of. custo. c. ii.

y Sine scãdalo. ar. q ꝓpter scãdalũ receditur a iure. ꝺ. de prebẽ. cũ teneamur ⁊. j. de no. ope. nũ. cũ eximũcto. ⁊. ꝺ. de temp. or. ad aures. ubi de hoc.

z Ordinet. ponendo ibi rectorem. ita qꝺ ipz postea representent si voluerit. ar. j. eo. si uero.

a Quattuor. j. e. cũ pp. ꝺ. j. e. eã te. ibi soluitur.

a Curauit. eodẽ iure debuit pronũciare diffinitiue super predictis duobus articulis sz noluit.

b Srutiniũ. ⁊ baptisma. i is vnob[9] obtinuit. i omnibus aliis succubuit. ut. j. sequitur.

c Titulo. i. plebi seculari. xviii. q. ult. peruenit. ⁊. c. dudum. Sed nõne subiicit eꝺo q ẽ secularis sz illꝺ. ẽ ut dic vin. propter excellẽtiã dignitatis: immo uerius videtur. ut. t. dixit. q ꝺ iur cõi monachi pñt subesse titulo. i. plebi seculari xvi. q. i. alia. ⁊. ca. ecclesia babz. ⁊. c. legi. ar. xciii. di. a subdiacono.

d Economũ sancti laurẽtii. hic formaꝫ sniã i ꝑsonã. peuratoris siue economi. nõ tñ ipse cõueiet uel cõueniet[e] actiõe iudicati. nisi eet defẽsor tñ uel dat[9] i rẽ suã. ff. de pc. plautius. ar. ꝺ. q i ꝑsonã dñi. i. ꝺ. pba. lꝫ. de hoc traditur. ꝺ. ꝺ elec. querelã.

e Biiet. ⁊ ita papa iudicat q ei nõ obsit exceptio rei iudicate. si. ꝺ. de re iud. c. sꝺ orta. vñ bñ ꝑscribit ꝺ mõasteriũ exẽptũ spacio legittimo. xl. an. licet nõ ꝺ papaz xvi. q. iiii. nolumus.

e In istitutiõe. ꝫ pz q i gbusdam iurib[9] epalib[9] põt ꝑscribi. ita q nõ pp ꝫ i aliis. ⁊ ita fallit regula illa q p ptẽ tota seruitus retinet. ut. ff. ꝺ seruitu. ꝑdi. vna ẽ via. de ꝫ ꝺ. ꝺ. de ꝑscrip. auditis. ⁊ ꝫ iõ ẽ: q̃ ius eꝑale ẽ gen[9] multas bñs spes sub se gruz multe enumerãt. ꝺ. ꝺ of. or. cõquerẽte. ⁊. c. dilectus.

g c Xparte lrax. Lre iste tales fuerũt. ipetrauerunt monachi isti lras ad qsdã iudices ne eꝑs dioc̃anus compelleret eos plures monachos istituere i q busdã ꝓoratib[9] suis ubi singuli mõchi ee cõsueuerũt. cũ pluribꝫ nõ sufficerẽt facultates eorũdẽ inquisita prius veritate de facultatib[9] prioratuũ occasione taliũ litteraꝝ dicebãt ꝺm q inferius continetur.

b Asserũt. ⁊ male: q̃ lz in ecclesiis illis nõ possent ee plures mõchi. ñ tñ papa cõcederet q̃ soli monachi i singulis prioratib[9] singulariter ponerẽtur: q̃ illud eet ꝺ cõciliũ laterañ. ꝺ. de sta. mo. c. ii. ⁊ ẽ expressũ. j. c. ꝑx. vñ littere iste de cõscia pape nõ enumerauerit. b.

i Be quo nulla mẽtio. Et sic pz q si qs lras ipetrat ꝺ aliquod ius siue concilium non ualent nisi fiat mentio de illo iure. ꝺ. de rescrip. nõnulli ⁊. ꝺ. de eta. ⁊ quali. eam te.

k Occupationem. sic. j. de sen. excom. si aliq̃. C. de lib. causa iubem[9] idem esset si per iportunitatem petentis. C. de pe. bo. sublatis. l. i. lib. x. ar. ꝺ. de rescrip. siq̃.

l Nolum[9]. tñ si uellet bene posset dispẽsare ꝺ cõciliuz: quia auctor istius cõcilii i parẽ non habuit potestatẽ. ꝺ. de elec. innotuit. ⁊ papa maior ẽ q̃ conciliuz. ꝺ. de elec. significasti.

m A Baudientiam. diocesana. i. iurisdictionis. de hac lege nota. ꝺ. de of. or. dilect[9].

n Generalis. hic uocat papa laterañ. cõciliũ gnãle. qꝺ hẽs. ꝺ. de sta. mo. c. ii. sed cõciliũ ino. semp sic appellat.

o Eisdem associent. ⁊ ita eꝑi cõpellere debẽt abbates ne monachos per uillas solos dimittant. secus in canonicis regularibus. si eligerentur ad regimen aiarũ nam illi non cõpellantur alios secũ hẽre nisi id commode facere possint. ꝺ. ꝺ sta. mo. q ꝺei timorem. sed ibi est collegiũ vnde idem videtur de regularibus. ſ. q ñ deberent ee soli i capellis.

a p Peterea instituāt.xvi.q.vii.laici.ꝛ.c.p laicos.
b Ecclesiastica.xvi.qōc.vii.decimas.
c Per laicos.ī.de priuil.cum ꝛ plantare.
d Priuetur.ꝛ ita nō ē ipso iure suspēsus qui recipit ecclesiā a laico.ꝛ per hoc intellige illos canones.xvi.q.vii.si quis deinceps.cū aliis.c.sc.que hoc dicere vidētur. Itē alia pena ētiponitur ei qui per abusū laicorū cōsentit sue electioni:qz fit ineligibilis.s. ō elec.quisquis.ar.ō.ī.eo.cura q.s.ecclesia possit haberi per laicum.ibi soluitur.

Quod autē. possidentis sic.ī.c.pastoralis.hoc intelligē cū laicus p̄sentat sec⁹ si ecclesiastica psona cui talit variare nō lz.ī.c.cū aūt.lz ep̄s puniturut i.c.pastoralis.ꝛ ē simile qō dr̄.C.de rei uē.quotiēs.si mile.s.de prescrip.ad aures.ꝛ ita ille potior ē i iur̄ q prior possessionem fuerit adeptus.

f De concessionibus.ecclesiarum.sic.ī.c.illud.

g Si cōsensus.ꝛ ita si cōsensus ep̄i accesserit. ualet talis donatio uel cōcessio.ī.c.illud.ꝛ.c.nullus.Sz quid itelligit dare patron⁹ ecclesiā cū dar̄ nō p̄ōt: qz ad eū ñ ptinet imo ad epz. Iau. dixit q iuspatronat⁹ solūmō i telligit dōare q suū ē de cōsensu tamē ep̄i.s.de donat.pastoralis.ne delusoria itelligatur donatio.ut res pot⁹ valeat q̄ p̄ creat.ꝛ ar.ff.de lc.i. si domus.§. ult.ꝛ h̄ pbatur ex eo q dicit ꝓ non dato.sic ergo ꝓ nō dato bētur.ꝛc.

b Pro nō dato.sic ergo ꝓ nō dato bētur:qō ab illo dar̄ qui ō iure dare nō p̄ōt.ff.ō acqui. re. do.traditio.ꝛ.C.de pe.l.ii.ff.e. l.ii.§.ult.ꝛ.ī.ō do.post.di.resti. nuper. ꝛ iudices tñ dare p̄ñt.ꝛ C.qui ꝓ sua.iur.l.una.ꝛ.i.q.vii. daibertū.ar.ō.ī.e.cura.ꝛ melius.c.consultatiōib⁹. supple hic nec ē i possessione uel quasi.alias si cēt i quasi possessione non ui nō clā nō p̄cario nulla qō ē sibi mota:qz tūc ius acquirit̄ p̄sentato ꝛ obtinet.ī.eo. ex litteris.ꝛ.c.consultatiōibus. sed isti laici erāt i possessiōe saltem de facto.ꝛ nisi cōsensus ep̄i accesserit nō ualet donatio: ꝛ ita cōcordat cum illa.ī.e.cura.

Peterea qz in tantū quorūdā laicorū ꝓcessit audacia vt ep̄o ruz auctoritate neglecta clericos in stituant in ecclesiis ꝛ remoueāt cuz uoluerint possessionem quoqz atqz alia ecclesiastica bona pro sua volū tate plerūqz distribuant: ipsos anathemate decernim⁹ feriendos. Clericus aūt q ecclesiā ꝓ laicos sine ꝓ prij episcopi auctoritate receperit: cōiōe priuet⁹:ꝛ si ꝑsisterit a ministerio ecclesiastico ꝛ ordine deponat̄. Alexan.iii.eboraceñ. archiep̄o.

Quod aūt consulis:si clericus idoneus ad vacantez ecclesiā presentatus nō fuerit ab ep̄o dioce/sano admissus:ꝛ postmodum alius idoneus presentatus ꝛ institutus ab ep̄o possessionem tenuerit corpora lem:an primo clerico ecclesiā petente debeat posterior r̄moueri vel posterior priori preferri:dubiū nō est quin in casu isto melior sit conditio possidentis:quoniam anteq̄ presentatio per diocesanuz episcopum approbetur:ratū non est quod a patrono fuerit inchoatum. Decetero tue prudentie respōdemus: q si laici clericis vel collegiis de cōcessio/nibus vel dōatōnib⁹ instr̄a uel simi lia ꝓfecerint i hec verba:cōcessi vel dedi ecclesiā ꝛ presenti charta firmaui:si cōsensus ep̄i non accesserit: nihil agi uidetur:quia ꝓ nō dato batur quod ab illo datur:qui nō p̄ōt de iure donare.

Item exon.ep̄o.

Quia clerici qdam aduocatias ecclesiarū cōparāt vel quocū qz mō possunt acqrunt:vt postmoduz eorū filij vel nepotes ad easdē ecclesias presentent:precipimus ut id artius ibibere procures ꝛ eosdez aduocatiōibus taliter acquisitis appellatione postpo.spoliādo.

Item beforden.ep̄o ꝛ abbati de forde.

Ex litteris.i. saleberiñ. episcopi accepimus q defuncta persona ecclesie de latoñ.g.miles quidam villaz in qua ecclesia sita est a monasterio de vinto ad firmā tenebat ad eandem vacantem gu.clericum predicto episcopo presentauit: postmodum abbatissa predicti monasterii alium presentauit eidem ad ecclesiam supascriptam:quo nolente presentatum ab ea recipere apud cantuarieñ. archiepiscopuz graue de episcopo deposuit questionem:ꝛ infra. Mādamus:quatenus si uobis cōstiterit:q prefato militi p̄scripta villa fuerit non excepto iurepatronatus ad firmā concessa:vel antequā de iurepatronatus inter abbatissam ꝛ militem controuersia esset subor/ta:prefatus gu. in prescripta eccle/sia per episcopum ad presentationē militis institutus fuisset ei dūmodo alias sit idoneus adiudicetis ecclesiam:ita q si abbatissa obtineat ad/uersus militem:illi de temporalib⁹ debeat respondere.

Item vintoñ.ep̄o.

Illud pretereundū non duxi/mus:q si laicus ep̄o inconsulto ecclesiam non uacantez concedit religiose domui ꝛ postea cum vacauerit ad presentationem eiusdez laici clericus ibi fuerit p dioc.ep̄m institutus: prior cōcessio ſam institutionez quo minus habeat̄ rata ꝛ firma nō p̄ōt aliquatenus ꝓpedire:cuz illa cōcessio de iure nulli⁹ possit esse mo

apud.Itē ar.q̄ idē iuris est in toto ꝛ in parte.ar.ff.de of.pre.ur.l.i.§. iii.ꝛ.xii q.ii.cognouimus de hoc tractat̄.s.de transla.iter corporalia.

r Vel anteq̄.ar.ē hic a ꝓrio sensu q res litigiosa nō dz trāsferri i aliam personā lite pen.xi.q.i.quia res.ꝛ.xvi.q.iiii.volumus.ꝛ.s.ut li.pē. a memoria.ꝛ quasi per totū.ꝛ ita vr̄ q si moueatur alicui qō de iurepatronat⁹:ꝛ iteri uacet ecclesia q nō possit p̄sentare ante finem cause sed nō est uer̄ hoc ꝭm quosdā ,put dicitur.s.de in integrū.cum uenissent. imo si quis ē i quieta possessione presentandi non debz inde amoueri.ut dicūt q/dam vsqz ad finem cause.xvi.q.iiii.volum⁹.ꝛ.s.ut li.pē.a memoria.ꝛ sufficit eē i possessione.ī.c.cōsultatiōib⁹.ꝛ supplēt h̄ maxie. Sed littera ista manifeste ꝓdicit ꝛ certe ueri⁹ vr̄ q eligere uel p̄sentare quis non possit postq̄ ei monet̄ qō sup ,ppriete.uel si dicatur q possit presentare lite mota tñ p̄sentat⁹ nō dz institui pendente cōtrouersia ex q̄ pendet.s.de in integ.rest. c.ii.ꝛ ē ar.op.s.ō ele. cumana.ubi clerici ꝛ capellāi erāt i quasi possessione eligēdi.ꝛ mota fuit eis qō sup iure eligēdi vacante ecclesia:ꝛ qz nō ꝓbauerūt de iure suo nō ualuit eoz uox. nec obstāt ꝓria q̄ dicunt q lite pēdēte nō ē p/nādus possessor sua possessione:quia ibi alia ratio est.ibi enim oia restituūtur ꝛ fructus post litē cōtestatā.sed hic nō dēt restitui fructus presentatiōis:quia canonice institutus non remouetur sine culpa. ꝛ hoc uerius credo contra.tamen notauit .io.s.quod potest licite eligere qui ē i quieta possessione.licet moueatur ei qnestio.s.de i in integ.rest.cum uenisset.ꝛ ita si fuit iste presentatus ante questionem motam obtinebit:qz ille credebatur patron⁹ cū esset in possessione totius ville:ꝛ ita credebat se eē patronū ꝛ bona fide .sic.ī.eo.consultationibus.ꝛ si postea obtineat abbatissa in iurepatronatus:quia probabit quod excepit iuspatronatus.respondebit illi de tēporalibus. xvi. q.ii.sane.ꝛ.ī.de priuil.cum ꝛ plantare.§. in ecclesiis.ꝛ hoc dicit hic in fi. Contra hoc tamē.s.de re iudi.cum bertoldus.ꝛ.ī.eo.consultationib⁹.ubi dicit si tēpore presentationis sue iuspatronatus ecclesie possidebat:sed hic nō erat i possessione iurispatronat⁹ licet possidēt illaz quia hoc nō colligitur per litterā:sz itellige q erat i possessiōe iurispatronatus ꝛ sic cessant ꝓria ꝛ satis bene colligitur qō miles erat i possessione iurispa.ex eo quod dicit i fi.ita quod si abbatissa obtineat aduersū militē.illi de temporalib⁹ debeat respōdere.ex hoc apparet quod miles reus erat ꝛ abbatissa ꝓ militē agebat.ꝛ sic relig̃tur q miles credebatur patronus ꝛ sic agebat ut patronus.unde tenuit presentatio ꝛ institutio eo tempore facta quo quiete iuspatronatus ecclesie possidebat ī.e.cōsultationibus.ꝛ.s.de elec.querelā.ꝛ ita lite mota non dz p̄sentar̄ uel si presentat suspenditur institutio i cuētuz sententie.ut dictum est.

Illud.ecclesiaz. quidam intelligunt quod per hanc confessionē laicus iste intendebat dare ecclesiam quo ad proprietatē uel ecclesiā i usus ꝓpos.qō facere non poterat.s.ō dona.pastoralis.x.q.i. nouerit.ꝛ.c.sic qdē.cū alius eā possideret.sec⁹ si dedisset iuspatro.etiam sine consensu ep̄i.ut dicunt.ut no.ī.eo.c.i nota. hic littera inuit.ꝛc.

t Impedire.ar.quod nō prestat impedimētum quod de iure nō sortitur effectum ar.s.e.q autem.s.de elec.bone arg.contra.s. de elec.

i Quia clerici.aduocatias.i.iuspatronatus qō qñqz dr̄ aduocatio ut hic.quā doqz uicedominatus uel custodia siue guardia.vt.ī.eo.preterea.item dicitur ius frequentationis vel processionis.xv.q.vii.pie mentis.frigentius. qñqz gratia.xvi.q.v.si quis episcoporum.t.

k Comparant.per se tantum:quod esse non potest cū sit spirituali annexum.ī.e.de iure.sed cū uniuersitate potest obligari.ī.e c.px.ꝛ uēdi.ī.eo.cum seculuz.ad instar fundi dotalis.ff.de fun.do.l.i.ff.de acqui.re.do.l.quidam.

l Filii.licet aliqs sit patronus se p̄sentare nō p̄ōt.ī.e.per nostras.filios autez satis credo q possit presentare.ff.q̄ cuiusqz uni.l.illud.ar.ō.ī.eo.cōsuluit.vbi ō h̄.

m Spoliādo.Sed cui applicabitur:p̄ōt dici q ecclesie cui p huiusmōi ēptionez facta ē symoniaca iniuria.ar.ī.de symo.de hoc.ꝛ.xvii.q.iiii.si quis i atrio.ꝛ sic ecclesiā erit patrona sui ipsi⁹.sed qd si ipsa eadē ecclesia emisset iuspatronat⁹ a suo patrono.nūquid amittit patronus iuspatronatus.ut sic remaneat apud ipsam ecclesiā.ar.q nō.ī.eo.illud.quia uenditio nō tenuit:qz spūale uel spūali annexū vendi nō p̄ōt.ī.de symo.q̄relā.ꝛ.ī.e.de iur.ꝛ sic remanebit penes patronū restituta pecunia.ar.ō.posset hic colligi.qz hic dr̄ q emptor spolietur ꝛ nō uēditor vī eoipso q ipōnitur pena emptori ꝛ nō uenditori vr̄ remanere penes ipsū patronum iuspatronatus:quia si uoluisset priuari hoc dixisset.sicut de alio.uel dic qō prius dixi.ber.

n Ex litteris.ad firmam.dicunt quidam quod talē contractum celebrauerūt inter se q utile dominium transiret in conductorem.ꝛ sic in ipsuz trāsiuit iuspatronatus.secus in creditore.s.de re iud.cum bertoldus.ber.

o Presentauit.supple ꝛ episcopus ipsum recepit.

p Cantuarienſem.qui fecit primum remoueri ꝛ institui presentatum per abbatissam.vnde orta fuit contentio inter eos.

q Excepto.ar.concessū uideri quod nō est nomiatim exceptum.ī.de spon.cum

cõsideranim⁹.ꝛ.c.auditis.ꝛ.j.de spon.ad audientiaz.

a De re nõ uacãte.ꝛ ita pz ꝙ eccl̃ia nõ uacãs cõferri nõ põt ꝓuate persone.ut.s̃.de do.cõsultatioib⁹.sed loco religioso de auctoritate epi eccl̃ie nõ uacãs põt cõcedi.ut i decre.consultationib⁹.

b Hemini.i. nulli ꝓuate persone licet.

c Religioso. hec littera ĩnuit: ꝙ laicus possit dare iuspatronatus loco religioso sine auctoritate epi. sed eccl̃iã nõ.arg.ꝛ vi.q.ult.nẽini regũ. sed nõ credo. vñ supple hic de cõsẽsu epi ꝙ sine cõcedat eccl̃iã sine iuspatronat⁹ necessaria ẽ auctoritas epi.s̃.eo. ꝙ ãt.ꝛ s̃.de dona. cõsultatiõibus.ꝛ.j.e. nullus

d Cõtulerit.ȯ aũcte epi: ut dixi. Sed.nũquid laico põt dari iuspatronat⁹ ꝛ ui.dixit ꝙ sic.ar.j.e.ex insinuatione. sed ibi nõ fuit donatio. sed frater cessit fratri ius suum: seu renũciauit ei quãtũ ad se ius pertinebat: ꝛ ita non fuit donatio cũ ipse isolidũ eẽt pfonus: ut ibi dr̃.sed cũ uniuersitas nõ possit donari uel uendi ꝛ obligari. s̃. eo.ex litteris. ꝛ.j.eo. cũ seculum.

e Q Cerimoniã. mutatiões.lz patron⁹ mutẽtur succẽssione uel alio mõ. eccl̃ie status pp̃ mutari nõ dz cũ i ipsorum dispositiõe eccl̃ia non sit. sed poti⁹ epoz nec. possũt illã extrahere ȯ sua potestate.x. q.i.sic q. dẽ.ꝛ.c. nouerit. ar.ȯ xvi.q.ult.decernim⁹ ꝛ.c.filiis.sed ꝫ habẽt tm̃ ptãtẽ defendendi eccl̃iã ꝛ denũciare sacerdotis excessus epo. lz super reb⁹ nullã habẽt ptãtem. s̃.e. ꝓterea.

f Putẽtur.si.x.di.lege.ꝛ.c. peruẽit.ꝛ.iiii.q.vi.hoc quippe.

g C Um laici. penitẽtia ducti.ꝛ ita licitũ ẽ penitere ꝛ ȯ factũ suũ uenire.ut.s̃.ȯ elec.nosti.ꝛ.ii.q.vi.§.si quis libellos.xii.q.i. certe.ff. de mino.si minor. C.qui bo.ce.pos.l.ii.ff.de mu.ꝛ bo.ut gradati.§.sed ꝛ reprobari.ff.depos.l.i.§.si uero depositum uero.ꝛ.s̃.de depo.bona fides ꝛ.ff.de ac.emp.ꝛ ven.si sterilis.§.ult.ar.ȯ.s̃.de fi.presby.ueniens.ꝛ.s̃. de cle.coniug.diuersis fallaciis.ꝛ.xvii.q.iiii.sunt qui opes.j.de spõ.impu.de illis.ꝛ.iii.q.iii.offeratur. Sol non ẽ locus penitẽtie. nisi in casib⁹ puta si iusta cã subest.xii.q.i.certe.lxiii.dist.§.uez. uel si aliquid iopinatum emergat.xxii.q.ii.ne quis arbitretur.ꝛ i oib⁹ delictis ꝛ maleficiis ar.l.di.ponderet.ꝛ.s̃.de re.ec.alie.uel non. si quis presbyterorũ. uel in bis q̃ fauore sui tm̃ sũt introducta: quib⁹ renũciare põt.vii.q.i.q̃ periculosũ.ꝛ in bis q̃ recepta nõ sũt plene.ff.de iurisd.om.iu.si conuenerit. vin.ꝛ i casu isto ut hic pz.ꝛ.j.e.cũ aũt.ꝛ.c.pastoralis.

h Que nulla ẽ.sic.s̃.e.illud.ꝛ ita prima electio que nulla ẽ nõ ipedit secundã.s̃. de elec.bone.ꝛ.c.congregato.ꝛ.s̃.de ap.constitutis.ar.ȯ.s̃.ȯ elec.auditis.ubi colligitur ꝙ electio que nulla est impediat secundam sed illõ ȯ ibi soluitur.

i Laicis nec ẽt clericus patronus lz eccl̃iam ordinare. vñ bẽs simile casũ de clericis ei qȯ dr̃ hic ȯ laicis.j.eo.c.ul.ala.

k C Ura. laicoz. laici.n. eccl̃ias cõferre nõ põt.xvi.q.ult.siquis deceps.ꝛ.c.si quis epus.si quis clericus p laicos. ꝛ.j.de priuil.cũ ꝛ planta re.nec debẽt interesse electionibus.ut ibi habeãt uocẽ i eccl̃ia collegiata.s̃.de elec.massana.ꝛ.c.sacrosãcta.

l Legittima.i. quadragenaria que sola currit ȯ eccl̃iam. ut.xvi. q. iii.§.potest.uer.qs actiões. sed obicitur ȯ hoc. isti monachi uel clerici qui pscripserũt bas eccl̃ias. aut habuerũt bonã fidẽ aut malã. Si dices bonã. hoc nõ potuit eẽ nisi ignorabãt ius. sed ignorãtia iuris non prodest ad usucapiendum.ff.de usuca.nũq̃.ꝛ qui ȯ legum interdicta mereat̃ ñ pscribit. C. de agri.ꝛ censi. quẽadmodũ.li.xi.ꝛ insti.ȯ interdicta canonũ recepcrt eccl̃ias.xvi.q.vii.si quis deiceps.si quis epus.si quis clericus per laicos.s̃.e. preterea.ꝛ.c.quod aũt.ꝛ.c.illud.ꝛ ita prescribẽr nõ pũt.si malã fidẽ habuerũt nulla pscriptiõe iuuãt̃.s̃.de prescrip.uigilanti.ꝛ.c.qñ oẽ.ꝛ.xxxiiii.q.ii.si uirgo. põt dici ꝙ hic tollatur huiusmodi pscriptio pp scãdalũ: quia eccl̃ie nõ poterãt renouari sine scãdalo. Quidã dicũt ꝙ eoipso ꝙ episcopo sciente ꝛ nõ ȯdicente possederũt. itelligitur epus consentir̃.ꝛ quod sequitur. aut dio. habuit postea consensum supplent expressũ. ꝛ tc̃ non ẽ necessaria pscriptio cũ hũt cõsensuz epi. uel põt dici ꝙ illi qui eccl̃ias receperũt de manu laicorũ nõ possent prescribere: qz ȯ iura recipiũt: sed eorum successores pscribere pũt qui ꝫ ignorãt ꝛ bonã fidẽ habẽt. exq̃ inuestiũt eccl̃iam i possessione: qz qui in locũ alterius succedit iustam bz ignorãtie cãm. ff. ȯ re. iu. qui in alterius.

m Consensum.ar. ꝙ ratihabitio retrotrahit̃.xvi.q.i.c. ult. ar.ȯ.ff.de re.iur.l.pe.

n Nisi ius qȯ. nemo.n. potest plus iuris in aliũ transferre q̃ ipse hẽat.ff.de reg.iur. nemo.j. de do.post.di.re.nuper.ff.ȯ acquirẽ.re.do. traditio.s̃.e. quod aũt.i fi.liiii.di.abbati.ar.ȯ.ff.de acq.re.do.ñ ẽ nouũ. isti.q. alienõ licet.§.eȯ.C.de distrac. pig. q̃diu.ꝛ.l.si cessante.ff. de usufruc. quod nostrũ.ff.ȯ acq.pos. iterdũ. So. primũ uez ẽ.ꝛ ista ꝓria spãlia sũt. nec ẽt istud ius quod habent. s̃. iuspatronatus põt cõferre sine auctoritate epi ut dixi. s̃.e. illud.ꝛ.j.e. nullus.

o S Iuero. prorogat̃. ultra quattuor mẽses. s̃.e. quoniã.ꝛ.j.c. cũ propter.

p Representetur. sed quid valet hec representatio. cum iã sit institut⁹ ꝛ ius habeat per hãc presentationem nullũ ius acquirit̃ huic. lz presentatur ut patronus per hoc sit in quasi possessione sui iuris. nec postea vexetur de facto. j.eo. consultatiõibus.

q C Um seculũ emptoz. sic ergo iuspatronat⁹ trãsfertur uenditiõe cum uniuersitate: ꝛ hoc uerus ẽ nisi spãliter sit exceptũ. s̃.eo.ex litteris. ꝛ uenditio feudi facta itelligitur de uolũtate dñi. aliter non ualeret. i cõsti. frede. de feudis. trãsfertur ẽt i successiõe. s̃.e. qñ. i quibusdã. ꝛ.c.i. ꝛ.ii. ꝛ.xvi.q.vii. filius. ꝛ permutatione. xvi.q.ul. nemini regum. ꝛ alienatione vniuersitatis ut hic. ꝛ donatiõe cũ consensu epi facta. s̃.eo. ꝙ aũt. ꝛ.c. illud. ꝛ.j.e. nullus. vñ uersus. Iurepatronat⁹ transire facit nouus heres. Res permutata donatio uẽditioqz.

r Minuere. ꝛ ita nihil plus iuris debent isti religiosi habere q̃ illi a quib⁹ ius habuerũt. ꝛ sic epus ius suum integrum hẽbit: quia permutationẽ talẽ ecclesie ordinatio mutari non debet. s̃.e. querimoniam. s̃.e. cura. si. s̃.de dona. iter dilectos s̃.de re.do. quia monasterium.

s C Xinsinuatione. contulisset. sic ergo vñ ꝙ laicus iuspatronatus possit dõare priuato etiam sine consensu episcopi. lz supple quod de consensu epi ꝫ fecit uerius videtur ꝙ hec non erat vera donatio. qz uterqz istorum fratrũ erat ver⁹ patronus insolidũ. s̃.e.c.i. ꝛ.ff.de ope.libe. si libertus. in fi. quia res est indiuisibilis. ar.ff.si. serui. uen. loci corpus. §. si fũdus. ꝛ ideo nihil dedit in ueritate. sed concessit fratri tantum liberam ordinationem eccl̃iarũ. ut ipse solus posset presentare. et est si. ff. de serui. seruitutes. §. seruitus.

t Restituant. quia non habuerunt canonicum ingressum. vñ debẽ i expelli sic. xvi.q.ult. decernimus.

u C Onsuluit. hereditario. successio hereditaria i eccl̃ia esse non dz. viii.q.i. apostalica. s̃.de fi.presbyte. ex trãsmissa. ꝛ.c.ad extirpandas.

x Auctoritate. secus si ad presentationẽ parentũ: qz ipse se representare non posset. j.eo. per tuas. unde. non vr̃ hic ꝓhiberi. põtio filii. vñ ꝓmitti intelligitur. ar. j.de sponsa. cũ apud.

y Cõcedãt. auctoritate ꝓpria. idẽ intellige de clericis. j.eo.ti.c.ult. sed episcopo presentare potest patron⁹ filium. ut dictũ ẽ. s̃. quia suffraginz patris ualet filio ff. quod cuiusqz. uniuer. illud notãdum. lz si plures sunt patroni nũquid possũt

unū pro se presentare. credo q̄ sic. ar. s̄. de elec. cum in iure.

a d De iure. uendi. p̄ cr se tm̄. sed cū uniuersitate bene p̄ot uendi. s̄. e. cum secu lum. ⁊ etiam obligari. s̄ eo. ex litteris.

b Annexum. s̄. de iudi. quāto.

c Irritum. ipso iure: q̄ spūale uel spūali annexum uēdi nō p̄ot nec etiam redi mi. j. de symo. querelā. ff. ō p̄bē. emp. hāc legē. q̄ res sacra non recipit estimationē. ff. de re. di. sacra loca. i fi. si tū res sacra ab ignorante ematur ad interesse agitur ex p̄ctu. ff. de p̄bē. emp. l. iiii. ⁊ insti. eo. ti. §. ult. sed q̄s bē bit ius illud: nūq̄d ille q uēdidit pdet illud hoc ipso q̄ uēdidit. ō hoc dixi. s̄. e. q̄ clerici.

d u Nullus. ōcimas. s̄. ō bis que fi. a prela. si. consen. capi. cum apostolica.

e Ecclesiam. s̄. e. q̄ autem. i fi. ⁊ expone ecclesiam. i. iuspatro natus: quia donando ecclesiaz quod suū ē donare videtur de consensu episcopi. s. iuspatrōa tus. s̄. de dona. pastoralis.

f Ecclesiastici iuris. s. spūalis: q̄ si eēt tpale ius ibi nullius au ctoritas requiritur dū tm̄ res sit donantis. Dicunt tm̄ qdā sicut uincē. q̄ iuspatronat⁹ potest lai cus dōare loco religioso ēt sine auctoritate epi. s̄. e. illud. sed p̄ dixi. ibi.

g Cōferat. si tm̄ cōtulerit ⁊ sb sequatur postea consensus epi bñ ualet talis donatio. xi. q. i. c. ult. ⁊. j. e. suggestū. s̄. e. cura pa storalis. ⁊. s. e. q̄ aūt. i fi.

h Offeratur. nisi iusta cā sub sit quare eps̄ hꝫ denegauit: q̄ tē papa non concederet: nec eps̄ cōpelleret ad vādā licētiā. arg. lxiii. dist. litteras. ⁊. lxxxv. di. ar chidiaconū. in fi.

i f Significasti. presentaue rint. epis̄ uel aliis inferio ribꝫ platis in quorū parrochi is ecclesie site sūt: ⁊ clericū cuius cūq̄z diocesis p̄sūt presentaf. ut xvi. q. v. si qs epoz. ⁊ sic itelligit hug. illud. c. ⁊ est priuilegiū epi ut dicit. sed lra illud nō dicit ex presse: sed dicit ordinet quos ō siderat clericos ibi ponere: ⁊ sic est p̄ illud. lxxi. di. hortamur. ⁊ c. clericos. ⁊. s̄. de cleri. peregri. c. ult.

k e Cōsultatiōibꝫ. credeba tur. ⁊ erat i quasi possessiōe iurispatrōatus quia tūc te net presentatio etiam si i ueritate nō sit patronus. s̄. de elec. querelā. ⁊. s̄. de cā pos. ⁊ pprie. cū oli. ⁊ hic. itē ē hꝫ. ar quod plus ualet q̄ō i opiniōe q̄ q̄ ē i ueritate. i. q. i. si quis a symoniacis. iii. q. vii. §. tria. ⁊. §. vez. j. qui fi. sint lc. cū inter. ⁊. c. p tuas. ⁊. s̄. de biga. nuper. i fi. ar. ō. xx. ix. q. ii. si quis. ⁊. viii. dist. veritate. ⁊ ita sola possessiōe acquiritur titul⁹: lz ille dñs nō sit qui presentat: sed hꝫ facit bona fides.

l Remoueri. q̄ q̄ō legittime factū ēt nō oz irritari: lz ad eum casum deueniat a q̄ incipere non potuit. lv. di. precepta. ff. de iti. actuq̄z pri. l. ii. ⁊. ff. de postu. l. i. §. ca sum. xxxii. q. vii. neq̄z furiosus. ⁊ quod rite ⁊ sm̄ leges factum est ex alio euentu resuscitari non debet. C. de admi. tu. sancimus. ⁊ quod legittime factum ē penaz non meretur. C. de adulteriis. l. grachus.

m Possidebat. bona fide ut dixi ⁊ non ui. ar. C. de prescrip. xxx. uel. xl. an. si qs emptionis. §. sed hoc. ⁊. xvi. q. iii. licet in regulis. sed nūquid ille, qui est in q̄si pos sessione presentandi: si ei moueatur questio proprietatis: poterit interim presen tare ante sententiam. dic de hoc ut dixi. s̄. e. ex litteris. propter hoc tamen nullus fit preiudicium uero patrono in posterum: ut hic dicit ber.

n Remoueri. quia non presentatus a patrono. xvi. q. vii. decernimus. ⁊ sic cre dulitas sine possessione non ualet uel non prodest.

o f Suggestū. priꝰ factā. similē casū habes. s̄. de his que fi. a prel. cōtinebatur.

p Auctoritas. episcopalis. s̄. eo. quod autem. ⁊. c. illud. ⁊. c. nullꝰ. ⁊. s̄. ō do. cō sultationibus. ⁊. c. cura. ⁊ hic. ⁊. c. preterea. ⁊. c. significantibus.

q Subsecutus. ar. quod ab initio erat inualidum per subsequentem consensū confirmatur ⁊ fit ualidum. s̄. e. cura. ⁊. xvi. q. i. c. ult. si. s̄. de bis que fi. a prel. si. cō. ca. cum nos. ⁊. s̄. de dona. pastoralis. ⁊. s̄. eo. cura.

r Posteriꝰ. ar. q̄ lre que possēt elidi p exceptionē nō prestāt impedimē tū secundis quāuis de primis non faciāt mētionē. s̄. ō confir. bone.

s Fulcitur. ar. q̄ ubi plura faciunt pro aliquo q̄ p̄ō obtinere debet. ar. xiii. di. duo mala. ⁊. c. nerui. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. i. ⁊. s̄. de re iudi. cau sam que. ubi sunt ar. de boc. argu. contra xxii. q. i. monet te.

t Relatum. recognitiōis. i. confessionis i iure facte donationis uel p̄cessionis prius facte ō re quacūq̄z. q̄ melioꝰ ē: ⁊ ē uulgare angeli licorum. ala.

u Vēdicaf. i. retinef.

x Per bostiū. vii. q. i. non furē. ⁊. xxiii. q. iiii. tres personas. ⁊ i. q. i. ordinationes.

y Indigni. in tantū q̄ p̄oni dñt. ⁊ excō municationi subiicie di sūt. xvi. q. vii. si qs deiceps. si qs epūs. si quis clericus. hodie tamē iponitur pēa p̄ dictoz canonū. sed statur ei q̄ō hic dr. ⁊ si quis consentiat ele ctioni de se facte per abusum laicoz ineli gibilis fit. nec potest p̄moueri sine dispē satione. s̄. de elec. gs quis.

z Seculari. sm illā regulam actor forū rei sequatur. s̄. ō fo. compe. cū sit genera le. xi. q. i. experientie sed nōne committūt isti sacrilegiū q talit spoliant ecclesias s̄ sūt per ecclesiā iudi candi. ut p̄bat. s̄. de fo. cōpe. conquestꝰ ⁊ ar. xii. q. ii. nulli lice at p̄dia. ⁊ homicide dicuntur. xii. q. ii. qui abstulerit. ē ergo ve rum q̄ isti malefa ctores sub ecclesiasti co iudice sūt cōuenie di. ⁊ fauore ecclesie ē hoc introductū. s̄. de fo. compe. cū sit gene rale. ⁊ sm illā regulā non cōsequeretur in tentionē suā. sed p̄oe

---

Idem.

De iure vero patronatus: ⁊ in fra. Mādamus: quatenus si r. illud cōparauit: cū incōueniēs sit vendi[a] iuspatronatus q̄ō est spiritu ali annexū[b]: cōtractuz illum irrituz[c] esse decernas.

Idem.

Nullus laicus decimas[d] aut ec clesiam[e] aut quicquic ecclesia stici iuris est: sine concessione sui p̄ tificis monasteriis uel canonicis cō ferat[f]: ⁊ si quis epūs iprobitatis uel auaricie causa cōsentire voluerit ro pon. nuncietꝫ: ⁊ q̄ō offerendū ē tunc eius licētia offerat[g].

Idem.

Significasti: ⁊ infra. Si epi post p̄motionē suā p̄tationes p̄so narū ad ecclesias a patronis earū, p ecclesiis sibi cōmissis adepti fuerint p̄sone idonee quas ad eas vacantes presentauerint sunt admittende.

Idem abbati sancti alberti.

Consultationibus: ⁊ infra. Si aliquis clericus ab ordinario iudice in ecclesia fuerit institutus ad presentationez illius qui eiusdē cre debatur[k] esse patronus: ⁊ postea ius patronatus alius euiceritin iudicio institutus non debet ab ipa propter hoc remoueri[l]: si tēpore presentatio nis sue ille qui eū presentauit iuspa tronatus ecclesie possidebat: cuz ex hoc ei qui de iure debet habere nul luz in posterum preiudiciū generet si uero nō possidebat[m] sed tantuz cre debatur esse patronus cuz nō esset: poterit ab eadē ecclesia remoueri[n].

Idem eboracen. archiepiscopo.

Suggestum ē: q̄ cum ecclesia q̄ dam de assensu domini fundi au ctoritate eboracen. archiep̄i eccle sie beati petri eborā. p̄cesse ⁊ assigna te sint in prebendam: canonici ō no uo burgo concessionē illam irritare nituntur occasione donationis quaz sibi asserunt prius[o] factā. Unde licz in donationibus ecclesiarū requirē dus sit ⁊ expectādus patronoz cō sensus: q̄ tamen ecclesie nisi aucto ritas[p] interuenerit p̄tificalis, cano nice concedi non possunt: significa mus: q̄ prioz concessio si cū assensu patroni ⁊ auctoritate dioc. epi facta est: aut ei⁹ assensus fuerit postea sub secutus[q]: posteriori concessioni p̄e fertur: alioquin illa dz p̄ferri q̄is posterius[r] facta q̄ cōsensu domini fū di ⁊ epi auctoritate fulcitur[s].

Idem archiepiscopis ⁊ epis per angliam cōstitutis.

Relatum est: q̄ nōnulli occasio ne laice recognitionis[t] nō req sita episcopi audientia beneficia ec clesiastica sibi p̄sumunt in vestris parrochiis uendicare[u]. Quoniam igitur huiusmodi persone nō intrāt per hostiū[x] sed aliūde conscendunt ac per hoc indigni[y] sunt pastoris no mine vel p̄rogatiua gaudere: man damus: quatenus eos si cōmoniti p̄ dicta minime resignauerint: nisi epis copali cōcessione fuerint muniti: ab officio reddatis ⁊ beneficio alienos ⁊ infra. Ad hoc quoniam quidā lai ci ecclesias possessionibus spoliant: vt sic viros ecclesiasticos faciāt co ram seculari[z] iudice litigare: vobis iniungimus: ut id publice sub inter minatōne curetis anathematis p̄o hibere. Siquis autez p̄hibitioīs vestre contēptoz extiterit: eū excōi cationi subdatis[a].

Idem.

Eam te decet: ⁊ infra. Illas au tem ecclesias de quarū patro natu controuersia fuerit: si infra sex menses[b] postq̄ vacauerint non fue rit controuersia terminata licitū tibi sit de persona idonea ordinare.

Lucius. iii.

---

tēpio

inter aliquos de iurepatronatus:tunc epiſcopus expectet vſq; ad ſex menſes:⁊ tūc auctoritate ſua ordinet eccleſiā.ſi.j.ſex mēſes poſtq̄ vacauerit illa qō diffinita nō fuerit ut hic dicit.ſaluo iure illius q poſtea euicerit iuſpatronatus in poſſeſſ.ē.eo.ſi uero.⁊.c.ꝓſultatiōibus.⁊.j. eo.cū pp.ſed ſi nō vult tm̄ expectare.poſt quattuor menſes ordinet eccleſiā.ē.e.qm̄.⁊.j.eo. cū ꝓpter.quib⁹ ſtādum ē.ut dicit lau.q; licet illa decre.qm̄.ꝑ ceſſit iſtā ino.cōcor. cum illa decreta.qm̄ que ē laterañ.cōcilii quidā tamē ita dicebant q̄ hic cōputāt ſex mēſes a tpe uacationis:⁊ ita cōcor.cō cil.laterañ.ē.de conceſ.preben.nulla.⁊ illa qm̄.⁊.c.cū ꝓpter. itelligūtur a tempoꝝ mote litꝫ.q̄ ſatis pōt concedi.⁊ hoc ſatis inuitur per litterā illarum decre.i qbus dꝰ ſi qō emerſit.⁊ ſ dꝰ poſtq̄ vacauerit. m̄ eps pōt facere q̄ iſtorū magis placet ſi vo contentio ſit iter ēpm⁊ patronū:puta eps dicit preſētatum indignū patronus idoneū:tūc epiſcopus ponat econo mū ibi pro fructibuſ conſeruandis quouſ q; fuerit expeditum ē.de of.or.cum nos. Credo potius ſtādū ei quod dicit Lau.ſi epſ voluerit quod dicit a tpe mote litis ſm̄ hꝫ rōem: q; ſic poſſꝫ uacare eccleſia quaſi per octo mēſes.⁊ decre.illa preceſſit tpe illā qm̄.ē.e.lꝫ hec ſit poſterior in titulo:quia ambe ſunt eiuſdem auctoris.b.

a Preterea aduocati.i.patroni.

b Jus aduocationis.i.iuſpatronatus uel potius ius aduocationis.nā alii dicūtur patroni.⁊ alii aduocati.ut.j.eo.c patet.

c Emptionis.qualiter iuſpatronatus transferatur uenditiōe ſeu aliis modis.dictum eſt.ē.eo.cum ſecūlum.

d Fodrum.fodrum eſt collecta quam imponebant iſti patroni eccleſiis.⁊ eſt uulgare lumbardorum.

e Regiū.q̄ rege debetur ſiue tributū regi debitū.xi.qō.i.ſi tributuꝫ ⁊.xxiii.q.viii.conuenior.

f Inſtitutos.ſtatui ergo pñt redditus patrono vice tributi ſiue penſionis.ut hic patet.⁊.xiii.q.ult.tributū.⁊ ar.xviii.q.ii.eleutherꝰ.⁊ hoc ante cōſecrationē eccleſie⁊ nō poſt.ar.C.de dona.que ſub mō.l.perfecta.⁊.xvi.q.ult.filiis.poſſunt etiam ſtatui vice bñficii.⁊ āte⁊ poſt.xvi.q.v.illud.⁊.q.i.poſſeſſionis.⁊.q.iii.clerici.⁊.c.ſi epiſcopus.ampliꝰ uero habere non debēt q̄ reperiat i iure permiſſū.j.de pc.i quibuſdam. quod ſi preſumpſerint puniātur ut hic dicit.⁊.c.i quibuſdā.⁊.ē.ō ſtamo.in ſingulis.in fi.

g Huiuſmodi.de quibus permiſſū ē.ſ.dōatiōis vēditiōis⁊ aliis.⁊ ſic pꝫ q̄ iuſpatronatus vendi nō poteſt.ē.e.quia clerici.⁊.c.de iure.uel donari ſine conſenſu epiſcopi.ē.eo.nullus.ar.contra.ē.e.illud ibi ſoluit.

b c Um aūt alium.dādo ſm̄ uidetur recedere a priori.ſicut ille q plures conſtituit ꝓcuratores diuerſis tēporibꝰ.ff.de ꝓcu.ſi gs cū procuratorio.§.ult.⁊.ē.de procu.non iniuſte.

i Judicio epi.⁊ ſic locus ē gratificationi.ff.loca.in naue.in fi.ē.de of.dele.de cauſis.ar.xvi.q.vii.tpa.ff.de reli.l.ul.ff.qui.ſatiſda.cog.ō die. Sed contra ē.j.e.c.in fi.⁊.C.de dila.quoniā plerūq;.ff.de fideicom.li. generaliter.§.quid ergo.So.cū dubitatur quis potior ſit in iure.locꝰ eſt gratificationi.uel cū aliquis nō pōt ſubuenire utriq;.ff.ad ſille.l.ſi quis ingraui.§.ſi cum omnes.

k Perſona.q; clerici patroni pinguiꝰ ius habent q̄ laici.ar.xvi.q.v. ſi quis epiſcoporum.uel quia clerici uariare non debent in penam eorum hoc ſtatutum eſt.ala.

l Tempore.ſic.j.e.paſtoralis.⁊ ita habes hic q̄ qui prior eſt.tempore potior eſt iure.ē.de maio.⁊ obe.c.i.ubi de hoc.

m n Nobis dioceſani.alias nō pōt.de conſe.di.i.nemo.j.in auten.de monā.§.illud.colla.i.

n Conſtruxerit.⁊ ita ex conſtructiōe acquiritur iuſpatronatꝰ.xvi.q. vii.frigentius.⁊.c.pie mētis.⁊.c.filiis.

o In conuētuali.cōuentualis dī ex quo duo uel tres in collegio ſunt.ē.de elec.c. i.ſed vī q̄ tres adminus debeant.eſſe.ff.de uerb.ſig.neratius.tamen in uno retinetur ius collegii.ff.quod cuiuſq; uniuer.ſicut.§.vlt.

p Honeſtius.imo neceſſe ē q̄ requiraī.ut vī.ē.de elec.cum terra.⁊ meliꝰ.eo.ti. ſacroſancta.q; poſſet excipere ꝺ ipſū ſi nō ēēt idoneus.ēt poſt cōfirmationē ſi male uerſaī tenetur denūciare epō.xvi.q.vii. filiis.⁊ ar.op.xviii.q.ii.abbatē.

q De ſua iuriſdictōe.nō vī q̄ iſtud ſtare poſſit:q; ſi itelligas hoc generaliter de quocūq; patrono.obſtat māifeſtū ꝓriū.ē. ō elec.ſacroſācta.⁊.c.maſſana vbi hēs q̄ ius eligēdi nō cadit in laicū i collegiata eccleſia.nec ualet aliqua cōſuetudo.ut laicꝰ interſit cū clericis i electiōe prelati.⁊ hic vī permitti.qualiter ergo rñdebimus ꝓriis:poteſt dici ſm̄ q̄ō notauit hic tan.q̄ hoc itelligi ꝺz cū eccleſiaſtica ꝑſona ius obtinet patronatus. puta abbas uel alia eccleſiaſtica perſona:q; huiuſmōi perſone bñ pñt itereſſe electiōi faciē de.uel q; i fūdatiōe reſeruare pñt ſibi iſtud ius de cōſenſu epi ⁊ ſic de iuriſdictione ſua itereſſe pñt.ar.xviii.q.ii.eleutherius ⁊ ſic nō ꝺicit.ut nō.in.c.ſacro ſancta.uel potes hoc itelligere generaliter ēt ō laico.uel exponе de ſua iuriſdictiōe ſibi ſpāliť cōceſſa i ipſa fūdatione quā cōceſſionē oſtēdere ꝺz.ar.c.di.ꝺ morē.⁊ ab eo qui hoc concedere potuit.ſ.dño papa:q; epſ ñ poſſet hoc cōcedere ſicut credo ar.predicte decre.eleutherius. ⁊ bñ ꝓbatur.xvi.q.i.hinc etiam.ubi datum fuit tale priuilegium q̄ rex ſimul cū mōachis eligat abbatē.aliter uero patronus i electione eē nō ꝺz.⁊ ſic utroq; mō ceſſant ꝑ dicta ꝓria.cōſuetudo enim hic nō prodeſt.

r In capella.Sed nūquid inito patrono poſſet fieri hec capella collegiata eccleſia cum ſic amitteret preſentationē:nō videtur.ar.ad hoc.ff.ſi ſer.uen.is cuiꝰ familia.in fi.⁊.ff.de uſu.⁊ habi.l.ult.⁊.x.q.i.c.i.ar.ꝺ.x.q.i.⁊.c.decretum.ubi ordinatio eccleſie pertinet ad epiſcopū.⁊.c.nouerint.⁊.ff.de uſu.⁊ habi.l.ul.in fi.ſatis poſſet concedi q̄ poſſet in fauorē eccleſie:⁊ ſic punietur patronus ſine culpa ſed non ſine cauſa.ē.ut lit.non cōteſt.qm̄.§.ſi uero.in fi.⁊.xxii.di.renouantes. in aliis oībus remanet patronus preterq̄ in electione prelati.in ipſa cui fundatione hoc euenire poſſe patronus proſpicere debuit⁊ ſibi cauere per ſuperiorez.ff. loca.ſi quis domū.§.i.⁊.xxiii.di.i noie dñi.⁊.ē.de elec.licet. Sed bis nō obſtātibꝰ vī q̄ inuito patrono capella i preiudiciū patroni non poſſit fieri collegiata eccleſia.ut vī bene ꝓbari.xvi.q.vii.monaſteriū.⁊.c.ſe.ubi dī expreſſe q̄ epſ non poteſt auferre eccleſiam a diſpoſitione patroni:⁊ ita eoiuuito collegiata fieri nō pōt.ſicut eo iuito nō pōt ei auferri directe ius preſentandi.xvi.q.vii.decernimus ⁊.j.e.ti.cū dilectus.ubi de bꝰ.ergo nec idirecte:⁊ ubi aliquid una uia ꝓhibeť alia uia nō cōceditur.ē.de procu.c.tue.cū ſuis cōcor.ibi poſitis.itē⁊ alia rōe non ꝺz fieri collegiata iuito patrono. Cū.n.eccleſia teneatur ꝓuidere patrono ſi ad inopiam vergat ſi hoc fieret nō poſſet ſibi poſtea prouidere ſicut prius poterat.ḡ ſua intereſt ne fiat collegiata.qō ꝓbatur.xvi.q.vii.quicunq;.directe ergo nō pōt priuari iure preſentandi:ut dictū eſt:ergo nec indirecte faciendo eccleſiam collegiatam.hoc credo uez⁊ equū⁊ boneſtū:ut per hoc laici inītētur ad cōſtructionē eccleſiarum.ſicut per ꝓriū a prouiſione eccleſiarū reuocarentur:⁊ ita patrono inuito capella nō pōt fieri collegiata:ſed dñs rei nō pōt uſum rei imutare etiam in melius inito uſufructuario:ut dicit.l.predicta.ff.de uſu⁊ habi.l.ult.in fi. Sed dato ſm̄ dictū alicui:q; capella poſſit fieri collegiata eccleſia inuito patrono:nō perdit ꝓpterea ius preſentādi rectorē. Si uero cōſētiat ut poſſit fieri collegiata ſine proteſtatione iuris ſui.i eo caſu dicerem electionē rectoris ad collegium tm̄ pertinere.⁊ hoc ēt tpe fundatōis fieri potuit.ar.ē.e.preterea.ii.⁊.xviii. q.ii.eleutherius.utroq; tamen caſu remanet patronus quantum ad alia.⁊ hoc c.⁊ alia iura que dicunt q̄ in eccleſia collegiata patronus in electione eſſe non debet:intelligitur de illis eccleſiis que ab initio de uoluntate patroni facte ſunt collegiate.Ber.

s Bodeſte.habito reſpectu ad facultates eccleſie⁊ qualitatē perſōe.x.q.iii.c. ult.⁊.ff.de uſufruc.ſed⁊ ſi quid.§.i. Unde uerſus .Patrono debeť bonor.onꝰ. vtilitaſq;.Preſenti preſit defendat alatur egenus.

t Canonibus.xvi.q.vii.quicūq;.

u Per noſtras.ingereř.hocipſo tāq̄ ambitioſus ꝺz repelli.viii.q.i.i ſcriptu ris.⁊.i.q.vi.ſicut is q.ſi.C.de epi.⁊ cle.ſi q̄q̄.⁊.ff.de procu.q̄ oia qa non

ambitione sed labore vnūquēq; ad honorem conuenit peruenire. C. de rem̄. l. ō publicā. li. xii. ꝛ. lxi. di. miramur. ad fi. ar. ō. s. de elec. cum in iure.

a Presentare. q2 differentia debet eē iter p̄sētatū ꝛ presentanté dātē ꝛ recipiété s. de instī. cū ad nostrā. ꝛ iter baptizatū ꝛ baptizātē. j. de bap. ꝛ eius effec. debitū ꝛ. ff. de tuto. ꝛ cura. ba. ab his. pretor. ꝛ. ff. de offi. preto. l. ul. ꝛ hec ē rō quare persona electa nō vī cōputāda iter eligentes ut augeat numerū eligentiū q2 a seipso oriri non debet. xxiiii. q. i. didicimus. ꝛ ius ortus occidit. i. q. i. quibusdaz.

b C Uz ꝓpter. quattuor. s. e. qm̄. ar. ō. s. e. eā te. ibi soluitur. q dr̄ hic intellige per id qō dr̄. s. e. qm̄. ꝛ. c. eam te.

c C Um dilectus. presentauit. eō dioceſano. sed ñ fuit admissus. ut. j. sequitur.

d Eccleſiā. de berouilla. ſ. m. q̄ legatus instituerat predictum gu. sed dio. eps fecit ibi quādā cōmutationē de consensu partiū. prebendā illa que uacabat in ecclesia sācti martini carnoteñ. debebat assignari. b. clerico vnde gu. renunciauit illi ecclesie de berouilla quā habuit a legato. ꝛ eps ei contulit illaz prebēdam i ecclesia sancti martini quā debuit hēre. b. ꝛ illā ecclesiam de berouilla sic uacātē ad presentationē predicti archidiaconi contulit. b. clerico. vñ orta fuit cōtētio inter istum. b. ꝛ p̄dictū. gu. quez primo presentauit archidiaco ō mādatū legati.

c Laicus. ratione patrimonii ꝛ papa argumētatur duobus modis: ꝛ utroq; modo ducitur ille ad iconueniēs. Primo sic. si p̄sētat eū tanq̄ laic⁹ melior ē cōditio possidētis. s. e. q aūt. p̄mo rñso. si tāq̄ cleric⁹ ergo p̄sētatio ñ tenuit: q2 erat iterdicta per legatū ꝛ ita p ñ dato bētur s. e. q aūt. i fi. primi rñsi.

f Statutum alexandri. s. e. qō autem. i. rñso.

g Reseruandā. Sz quid si exiret prouinciam ꝛ uacaret: credo q archidia. tunc illam posset conferre: quia egrediendo prouinciaz finitur legatio. s. de offi. lega. nouit. ca. ult. sed si reseruasset donationi pape: tunc non credo q posset illam conferre. secus in negociis iam ceptis anteq̄ egrediatur prouinciam. s. de offi. lega. c. ult.

b Clericus. secus si tanquam laicus: quia tūc posset non obstare reformatione legati.

i Presentare ꝛ ita patet hic q legatus potest reseruare sue donationi primam uacaturam: ꝛ si contra fiat non ualet. Sed uidetur q talis prohibitio non ualeat. ar. s. de preben. dilectus. quia concessio de prima uacatura facta a legato ñ tenuit ibi. Sed non ē cōtra quia hoc non dedit sed reseruauit sue donationi sed ibi dedit. Preterea istud vī fieri in fraudē canonis. unde non deberet ualere. s. ō concess. preben. constitutus. aliud est de episcopo: q2 nō hz tantā potestatē sic legatus. unde eps non posset sibi reseruare primā uacaturam cū talē potestatem non habeat imo si uacaret cum ad eum non pertineret conferre non posset. Itē videtur q liberā electionē posset legatus auferre capitulo: quia qua ratione potest reseruare sibi primaz uacaturam ꝛ secundam ꝛ tertiam. ꝛ sic non eligerent. Dicas q liberam electionē non potest auferre quia sic eēt priuare eos in totum quod nō posset licet tpe sue legatiōis posset interdicere ꝛ reseruare sibi electiones Sed nūquid legatus posset dare ecclesiam inuito patrono laico: quod uidet. q2 plus iuris hz i cōcessione prelatus q̄ in presentatione patronus. s. de offi. lega. dilectus qa quilibet patronus undecūq; habeat patronatū subest legato q̄tum ad iusp patronatus. ar. s. de iudi. quāto sed hoc uidetur speciale in legato domini pape quia episcopus inuito patrono nō posset ecclesiam dare. xvi. q. vii. decernimus. Sed certe quānis patronus subsit legato quantum ad iuspatronatus. i. q̄tum ad cognitionem iurispatronatus. non tamen uidetur q ei possit auferre p̄sentationē ꝓuenientē ratione patrimonii sicut posset ꝓuenientem rōne ecclesie ꝛ hoc innuitur hic. ꝛ ex hac distinctione. alias quare distingueret int̄ presentatū ecclesie presentare[a] q̄tūcūq; idoneus sit: ꝛ quibuscunq; studiis ꝛ meritis adiuuetur.

Item conuentreñ. epō.

Cum propter discordias laicorum: ꝛ infra. Fra. tue mandamus: quatenus si de iure patronat⁹ questio emerserit iter aliquos: ꝛ ab eo cui competit infra quattuor[b] mēses non fuerit diffinitū: extunc ecclesiam ipsam de persona non differas idonea ordinare: ita q illi ex hoc nō debeat in posterū preiudiciuz generari qui ius euicerit patronatus.

Item archidiacono ꝛ cancellario altisiodoreñ.

Cum dilectus filius: ꝛ infra. Eū ostieñ. epūs tūc apud se. apo. le. archidiacono carnot. mandauerat vt ecclesiā quā in archidiacona tu suo primo uacare contingeret donationi sue seruaret: inhibens ne ali cui ꝓferret eandē: de qua gu. clerico disposuerat prouidere: ꝛ ecclesia de berouilla ibi uacasset: idē archidia. contra mandatuz eiusdem legati ad ipsam. g. subdiaconuz p̄sentauit[c]: cuius facto ab eodē legato cassato ipse prefato. g. cōcessit ecclesiaz[b] sic uacantem: ꝛ infra. Uacāte uero quadaz prebenda in ecclesia sancti martini carnoteñ. dioc. episcopus dictā ecclesiam ad presentationem archidiaco. b. clerico: prebendam uero prefato gu. assignare curauit: vñ ipe b. supplicabat eandem ecclesiam sibi confirmari: utpote quā ad presentationem archidiaconi ueri patroni se dicebat adeptū: ꝛ infra. Nos igitur attendētes q ꝛ si prefatus archidiaconus memoratū. g. tanq̄ laic⁹[c] ad illam ecclesiā presentasset: q2 tamen per dioce. admissus non fuit: sz dictus. b. ab eodem archi. presentatus a dioceſano episcopo institutus iuxta statutū alexandri[f] pape nō primus sed secundus ius est assecutus in ecclesia memorata: ꝛ si archidia. prefatum. g. tanq̄ clericus presentauit: quoniam in eo quod tanq̄ clericus faciebat: suberat iurisdictioni legati: vnde postq̄ idez legatus donatōnem illius ecclesie sibi decreuerat reseruandam[g]: ad eam tanq̄ clericus[b] non potuit quēpiam presentare[i]: presentationez ipsius minus canonice factam decernimus irritam: ꝛ ea non obstante concessionez eiusdem ecclesie factā prenominato. b. pronunciamus canonicam extitisse adiudicantes eidem prefatam ecclesiam cum fructibus medio tempore ꝓceptis[k] ex ea plene ac pacifice possidendā: predicto. g. super hoc perpetuum silentium imponendo.

Item elieñ. epō.

Pastoralis officii: ꝛ infra. Postulasti edoceri: an clericus ad aliquam ecclesiam a patrono laico presentatus: si dioceſanus episcop⁹ ip̄m non duxerit admittendum: ex huiusmodi presentatione aliquid iuris assequatur in illa: ꝛ si forte idem ad se. ap. appellauerit[l]: ꝛ post appellationez ab ipso interpositam idē patronus aliuz curauerit presentare ac secundū instituit eūs presentatum idem ab ipsa ecclesia debeat amoueri. Nos igitur alexan. pape uestigiis inherentes: qui inter presentatos a clerico ꝛ laico patrōis distinguēs[m] inter presentatos a laico conditiōez possidentis censuit[n] meliorem: dicim⁹ q istitutio p̄tati sc̄o loco a laico patrono robur [o]obtinet firmitatis. Uerumtamen constituimus: ut episcopus qui presentatuz idoneuz malicioſe[p] recusauit admittere: ad ꝓuidendum eidez in competenti beneficio ꝓpellatur: quatenus puniat a laico uel clerico. Licet. n. papa cōcederet q̄ legatus cōcederet ecclesias inuitis patronis. nō tū sequitur q concesserit inuitis patronis. habentibus iuspatronatus rōe patrimonii. ar. ff. ne quid in lo. pub. l. i. §. si quis a p̄ncipe. Quidā preferūt primū dictū. sz istud maiori nititur equitate ut patron⁹ rōe patrimōii q dotauit ecclesiaz ñ ꝓsequatur iur̄ suo nec fiat ei hec iniuria ꝛ propter hoc ſbtraherentur ꝛ ipse ꝛ alii a fundatiōe ecclesiarum ꝛ hoc uer̄ ē.

k Perceptis. quia malefidei possessor fuit. exq̄ p̄cessit mandatū: nec fuit p eūm admissus ut hic dicitur ꝛ ita nullam habet excusationez. C. de rei uen. certū. immo ꝛ quos perciper potuisset legittime instituit: quia est uiolentus possessor. s. ō restit. spoli. grauis. ubi de hoc. Ber.

l Pastoralis. appellauerit suimilis appellatio ē. j. e. c. ul. sed nūquid tali appellationi erit ō ferendū: q sic: quia exsola presentatiōe facta a uero patrono acquiritur ius p̄sentatio. ita q̄ si aliū nō presentauerit obtinere oz aduersus aliū istitutū. s. de iudi. cum bertoldus ꝛ. xv. q. vii. ōcernim⁹ ꝛ ita tz appellatio cū nullus alius sit ad h̄ presētatus. Pōt dici q apellatio ab initio tenet. sed si patron⁹ postea alium presentauerit. ꝛ eps instituerit ipsum iam non obstat appellatio cū sit ei permissum a iure uariare. s. e. q autez. ꝛ. c. cū autē. Eps uero punitur. qui illum primū presentatum non admisit. ut hic dicitur. sed nō ex ui appellationis sed quia malitioſe ipsuz repulit.

m Distinguens. s. e. cum autē.

n Censuit. s. e. quod aūt.

o Robur. ecce unam differētiam inter presentatos a laico ꝛ inter p̄sentatos a clerico quia laic⁹ uariare pōt clericus nō. s. e. cū āt vñ vr̄ q si laicus presentet indignum nō perdit ius eligendi. ar. s. de offi. ordi. cum uos. ubi de hoc.

p Malicioſe. sed quis probabit malitioſe nō admiserit: episcop⁹ nō: quia pro ipsius facto presumitur. s. de elec. bone. i. ꝛ. s. de proba. possessionem. Item nullo aliquid obiiciente ipse potest eum repellere. s. de elec. uenerabilem. ꝛ. c. cum nobis olim. argu. xxvii. di. priusquam. ꝛ. xxxix. di. petrus. sed potius contrarium est uerum: quia qui malicia obiicit eam probare debet. ff. de proba. quotiens. §. qui dolo. ꝛ. vi. q. ii. placuit. ꝛ. c. si tantum. Dicendum est hic q episcopus debet ostēdere q ille non sit idoneus: quia quilibet presumitur bonus nisi probetur malus. s. de seru. in or. fa. c. uno. ꝛ. s. de presump. dudum. alias presumitur malicia episcopi. ar. ff. de rei uendi. is qui dolo. ꝛ fuit hoc nouum ius ꝛ exquisitum ut episcopus propter dolum suum teneatur ei prouidere. ar. predicte. l. is qui dolo. ꝛ in hoc preiudicat successori sicut si ordinaret illū sine titulo. s. de prebē. cū ꝑm apostolū. ꝛ ē simile qr i. n. recusat idoneum fideiussorē tenetur actione iniuriarum. ff. qui satisda. cog. si vo. in fi. ꝛ eoipso probat malitia. q eū repellit nulla examinatione facta de ipso.

a In quo. sic ḡ punit aliquis i eo in quo deliquit. ff. de transla. epi. to. & c. iter corporalia. &. j. de imu. eccle. c. ul. xvii. q. iiii. frater & coeps.

b Postulasti. utrū electio. due proponuntur hic cōes. Una ē. si sacerdos prochialis possit aliquem ordinandū presentare ad titulum ecclesie sue irrequisito patrono. Secunda. si uacāte ecclesia ille sic intitulatus sit alii preferend⁹ quē pr̄onus presentauerit. Ad primaz questionē nō uidet rñdere. Ad secūdam respōdet. q̄ non fit preiudiciū patrono quin possit presentar quē uelit. Per hoc pōt dici q̄ utriq; cōi respōsū ē. ut sic illi intitulati maneāt in ecclesia. patronus tamē pōt pr̄itare quē uelit qui erit prelatus ecclesie & isti intitulati ius nō hūt in ecclesia: q̄ nec sūt ibi ut collegiū sed simplicē sustētationē hūt: nec eoz consensus regitur i electione sacerdotis: sed solus patronus eliget: & ita non fit preiudicium patrono p talē titulationē quātum ad p̄sentationē cum eo iuito possint intitulari: sed si cōsētiret intitulationi: tunc fit ei preiudiciū: q̄ postea tenetur illū p̄sētare: ut dicit in fi. Et q̄ hoc fieri possit in uito patrono: ē ar. ff. de fi. presb. propositū. & vii. q. i. illud. aliō vz in patrono epō. & vi. q. v. si quis epōz Sed quid si presēte & nō p̄dicente patrono intitulatur: vr̄ cōsentire: exquo nō p testatur ius suū. ar. liiii. di. si seruus. ii. ff. de exerci. l. i. §. magistrū. ff. ad muni. l. ii. sz hoc nō ē uez: q̄ nō nocet ei taciturnitas: si ei iuito pñt fieri talia uel posset intelligi aliter q̄ dicit infra: ut nullū patronis preiudiciū generetur. dixit io. non p̄iudicar quin possint remoueri ab ipsis patrōis post mortē sacerdotis. sz ō vr̄ q̄ successor tenetur nihilominus illis p̄uidere. ff. de prebē. cū bm apostolū. & bu. dicit: q̄ ad patronū vr̄ spectare nō tm̄ p̄sentatio sacerdotis sed alioz clericorū. lxiii. di. principali. & xviii. q. ii. eleutherius. & xvi. q. v. si qs epōz. i autē. de sā. epi. §. si quis oratorii domū. col. ix. dum tamen adsit cōsensus prelati. ar. ff. de fi. presby. ppositū. nā patroni iudicū multū ē sequēdū qui ita dilexit ecclesiā: ut ei sua conferret. ar. ff. de confir. tu. si patronus. Cōtrariū tñ notauit io. in. c. p̄ncipali q̄ electio clerici nō ptineat ad patronū sed ad prelatū. credo pot⁹ stādū ut hic notar vbi sūt tm̄ duo i ecclesia. s. rector & cleric⁹: q̄ patron⁹ p̄sētet utrū qz cū ecclesia nō dicar collegiata. ut no. ff. de clec. c. i. sed i collegiata ecclesia nullū pōt presentare.

c Ransmisse. post appellationē. que appellatio nō tenuit cū nullū ius haberet. cū ad ipsū nō pertineat cōcessio sed p̄sentatio. ut j. sequitur: q̄. p nō dato hētur & c. ff. c. q̄ ār. i fi. & ita nō itererat eius appellare: quia nō solēt audiri & c. ii. q. vi. nō solent. ff. de elec. cū inter. r. & ff. de his q̄ fi. a ma. pa. ca. ex ore.

d Ex vi. Nota ergo ui & potestatē quā hz p̄onus: q̄ p̄onus i eo q̄ p̄onus ecclesiā donare nō pōt. ff. eo q̄ aūt. & c. illud. sed solā presentationē ut hic pz. vñ nil aliud sibi uēdicare dz. ff. e. cū seculū. & ita cōcessio ista nulla fuit. vñ nō prestitit ipedimētū secūde p̄sētatiōi quā idē capitulū postea fecit. fic. ff. eo. illud. & c. cū laici. & ē ar. hic q̄ nō prestat ipedimētū q̄ de iure nō sortit effectū. Sz vr̄ q̄ capitulū eboracēn. facile dō q̄ nō licet concedēdo ecclesiā: p̄uari debuit ptāte saltē ea uice presētādi: q̄ dixit sibi ius ut puniatur i eo i quo deliquit. ff. e. pastoralis. ff. de trāsla. quāto. & ar. xvi. q. vi. placuit. pp hoc si punitur: q̄ & ipsi iidē correxerūt factū suū p̄sētando prout debebāt. nec ē iste casus i quo priuetur qs ptāte eligēdi: q̄ cū sit illud pena nō dz iponi nisi exprimatur q̄ sit iponēda. Preterea non peccauerūt eligēdo: q̄ nō elegerūt: ḡ puniri non debēt i eo in quo nō peccauerūt.

c Potiorē. & uere potior ē: q̄ nullū ius habuit alter ut dictū ē.

f Ancitū. istud. c. hēs. xxiii. q. ult. sancitum.

g Mansus. māsus dicitur i vulgare italicorū q̄ntitas terre que sufficit duobus bobus i anno ad laborandum.

De censibus & exactionibus & procurationibus.

In eo in quo ipsum non est dubium deliquisse. Idem aurieñ. epō.

Postulasti per se. ap. edoceri: vt cuz rectores parrochialiuz ecclesiaruz quosdā presentēt ad suarum ecclesiarū titulos ordinandos vtrū eclectio taliuz ad ipsos rectores pertineat: vel etiā ad patronos & si in his patronoruz nō est requirēdus assensus: vtrum ius illis saluuz maneat eligendi: vt cum ipsas ecclesias vacare contigerit: intitulati huiusmodi non sunt aliis p̄ferēdi. Ad quod breuiter rñ. q̄ per intitulationem huiusmodi nullū patronis preiudicium generetur: quin possit alios ad illas ecclesias cum vacauerit presentare: nisi de patronorum processisset assensu.

Reg. ix. archiepō eboraceñ.

Trāsmisse ad nos tue litter cōtinebant: q̄ cuz capituluz eboraceñ. ecclesiam de gamaforde uacātem in qua ius obtinent patronatus r. clerico concessissent: ipsi postmodum. l. clericū tibi ad eandem ecclesiaz p̄sentarunt: post appellationē ab eodem. r. ad sedem apostolicaz interiectā: & infra. Consultatōni tue rñ. q̄ cum ex vi iuris patronatus non concessio sed p̄sentatio pertineat ad patronū: presentatuz si ei aliquid non obsistat canonicum: instituere in ipsa ecclesia poteris: vtpote potiorem.

Exconcilio apud guarmaciam.

Sancitum est: vt vnicuiq; ecclesie vnus mansus in integer & absq; ullo seruitō tribuatur. Et presbyteri i eis constituti non de decimis neq; de oblationibus fideliuz non de domibus neq; de areis vel de ortis iuxta ecclesiam positis: neq; de predicto manso aliquod seruitium faciāt preter ecclesiasticuz: & si aliquid amplius habuerint ide: senioribus obitum seruitium impendant.

Augu. super epistola ad romanos.

Omnis aīa sublimioribus potestatibus subdita sit: & infra. Et vos subditi esse debetis. Jóq; eim tributa potestatis: q̄ hec est p̄batio subiectionis.

Reg. stephano cantori.

Sientes: & infra. Asseruit predictus abbas p̄sbyterū massenouas monasterio cōsuetudies velle imponere: & infra. Mādamus: q̄ tenus si ab initio hoc nō fuerit: etiā labentibus temporibus aliquid nouiter non permittas imponi.

Idem constantinopol. epō.

Licet multū: & infra. Dixit quoque p̄dictus cecus: q̄ ad collectas inter alios pariter cōpellar: qō fieri nō p̄mittas: q̄ cuz quē cecitas sua grauat: ibūanū est nimis in collectiōe affligere: cui debuerat ex collectis: si esset necessitas misereri.

Ascalis. ij. comitisse matthilde.

Peruenit ad nos: & infra. Inq

b Illo seruitio. Sed qd dicef si māsus ille primo fuit tributarius alterius ecclesie: q̄ ecclesia alia parrochialis decimas idē pcipiebat. Ala. dixit. q̄ māsus iste i fauorē ecclesie a tributo liberatur. sicut seru⁹ fact⁹ p̄sbyt̄ a seruitute liberatur. ad hoc induxit. xxiiii. q. ul. fm canonicā alia aūt predia collata ecclesie a tributo nō liberātur. ut hic. i fi. q̄ res trāsit cū onere suo. ff. ō pigno. ex litteris. & de deci. cuz non sit. & C. sine cen. uel reli. l. i. ii. & iii. ff. de pigno. actio. sane. & l. se. §. si fundus. & xxiii. q. ult. tributū. & xi. q. i. si tributū. & C. de epi. & cle. l. iii. i fi. nisi forsitan quid spāle dicar i dote ecclesie ar. ff. de deci. nouū genus. sz uerius credo q̄ māsus ille qui datur ecclesie ēt i ipsa fūdatione: si primo erat tributari⁹ uel solebātur decime de ipso ecclesie parrochiali: nō dz ecclesia pp̄ iure suo p̄uari. xvi. q. i. ecclesie antiquitus. xxiii. q. viii. tributū. nisi fortassis modicū lederetur quod de facili dari posset: sed si ex hoc lederet nō dz iure suo p̄uari: q̄ tunc ēt priuilegiū pdit ppter enorme detrimētum. j. ō uerbo. sig. quid p nouale. & hoc bene licitum ē q̄ tale seruitium tributū ecclesiasticū appellari pōt ad quod teneř ecclesia. ut j. sequitur.

i Ecclesiasticū. ecce q̄ ecclesia potest soluere tributū ecclesiasticū. ar. xviii. q. ii. huiusmodi. & xii. q. ii. ecclesiarū. & xi. q. i. si tributum. & xxiii. q. ult. tributū. ut dictum est.

k Senioribus. i. dñis. & ē. ar. q̄ res transit cū onere. xvi. q. i. si qs laic⁹. c. di. rōis. ber.

l Seruitium. i. censum.

m Omnis aia. uos subditi. Hoc dictū fuit laicis sic̄ illō. xi. q. i. magnū. & ff. ō maio. & ob. solite. & pōt extēdi ad clericos circa exteriora. xxiiii. q. ult. tributū. uel quia obedire dñt prelatis suis. xxiii. di. q̄ q̄. ff. de electi. significasti. vii.

n Probatio. x. q. iii. illud. C. de epi. & cleri. nulli.

o Scietes. presbyte. i. epm. xciii. di. legim⁹. & xcv. di. ecce. & xviii. q. iii. l⁹ tm̄.

p Ab initio. sic ergo ab initio pōt imponi census ab ipso patrono de consū epi. ff. ti. prox. p̄terea. ii. & xviii. q. ii. eleutherius. j. eo. q̄to. postea uero iponi ñ pōt: nec ipositus augeri. j. e. prohibemus. & ita ē hic ar. initiū eē spectādum. C. ō bo. que lib. cū oz. i fi. ff. de pe. si quis. §. qui ab oratiōis. i. q. i. quibusdam. C. cōia ō usucap. l. i. & ul. de conse. di. i. placuit. & ff. cōmo. l. i. in fi. & vi. di. testamētū. & ff. de loca. & conduc. ppter sterilitatem. §. i. & ff. de nego. ge. sed an ultro. §. i. in fi. ff. de ner. ob. continuus. §. cū quis. ff. de ō. tu. ac. quid ergo. §. sufficit. ar. ō. s. finē cē spectandū. j. qui fi. sint legit. tanta. in auten. de nup. §. q̄ uero. col. iiii. xxii. q. ii. q̄ ait ff. qui satisda. cog. si anteq̄. de pe. di. iii. §. i. in fi. vii. q. i. suggestum. & ff. ō renū. c. i. ar. ō. s. mediū cē spectādū. vñ illud. Cum media semper gaudebat ludere forma. Dator. n. mediis gr̄a reb⁹ inest. ff. ō testi. cū tu. & xlv. di. disciplina. & c. sūt nā qz. & ff. de of. ōle. q̄renti. & xxiii. q. iiii. quidā cum bonoz. i fi. ff. de pen. respiciēdū C. de custo. & exbi. re. si quis. ar. ō q̄ medium nō sit inspiciendum. C. de bere. isti. sed & si. §. solemus. solu. medium ē i dissentione opinionum: & opinio media magis ē amplectāda. ff. de offi. dele. q̄renti. q̄ or̄ initium cē spectādum & finē cē spectāduz. soluitur. ff. de elec. dudum. ubi de hoc inuenies alias concordantias.

q Licet multum. Hec ē pars illius. ff. de resti. spol. licz.

r Nō p̄mittas. quid ad papā de isto ceco: cum nō uideatur esse de sua iurisdictiōe sed potius ad seculare: imo cū sit miserabilis persona ei⁹ ptectio pertinet ad ecclesiā. lxxxvii. di. c. i. & ii. & rōe peccati saltē pertinet ad ecclesiam. ff. ō iu. nouit. & ar. xi. q. i. relatum. vin.

s Misereri pot⁹ ē miserādū talib⁹ q̄ auferēdū. C. ne no. uec. l. i. q. n. morbo corporali laborāt a personalib⁹ muneribus excusātur. C. qui mor. excu. l. i. & ii. li. x. sed priuilegiū illud nō extenditur ad filios. C. e. l. ult. & satis iste afligit. nec oz amplius affligi. ff. de cle. egro. c. i. & vii. q. i. cum percussio. & iii. q. ix. indicas.

t Peruenit. Abbas fraxinoreñ. depredatus fuit ecclesiā carpeñ. occasione

cuinsdã cẽsus: quẽ abbas petebat ab ecclesia carpeñ. dicebat archipresbyter carpeñ. q̃ nesciebat cãm quã solueꝛe deberet illũ censum: q̃siuit a papa quid iuris eẽt: ꝛ ipse rñdet, put sequitur i littera. Iste due ecclesie sũt i dio. mutiũ. ꝛ comitissa matthilda fuit dña ꝛ patrona i utraq̃ ecclesia.

a Ignoratic. i. cuius cã ignoraꝛ. ff. de fideiuss. si gs post q̃. ꝛ l. si gs p eo. ꝛ ff. qñ dies le. ce. huiusmõi legatũ. sed nũquid talis cẽsus siue cõsimile seruitiũ põt acquiri tpe: vr̃ q̃ ñ q̃ sicut tps non tollit obligãtẽ ff. de ac. ꝛ obli. l. obligationum §. placet. ita nec iducit. C. ỏ pac. si certis annis. i. q. i. nullus epr̃s ad fi. q̃is. ubi de b̃. x. q. iii. q̃ cognouimus. C. ne ux. pro ma. l. ult. ar. õ. xviii. q. ii. seruitiũ. i. q. iii. quesitũ. in fi. ff. de usur. cũ de in rẽ uerso. ff. de aq̃ plu. arc. l. ul. ff. si seru. uen. si gs diuturno. licet ius nõ probetur. ut ibi oꝛ. So. licet ex tpe nõ acquiratur obligatio tñ huiusmõi seruitia siue seruitutes b̃ñ acquiruntur ẽt si nõ habeãt cõtinuã cãm. C. de serui. ꝛ aqua. l. i. ꝛ. ii. ꝛ. ff. de aq̃ plu. ar. l. ult. ꝛ de seruitiis tẽpore acquirẽdis loqui vr̃. l. C. ỏ agri. ꝛ censi. litibus. li. xi. argu. xviii. q. ii. seruitiũ. ꝛ ideo huiusmodi seruitia acquiri possunt spatio. xl. annorũ. ꝛ hoc itellige de bis q̃ inꝛ cõe possideri nõ uetat. alia uero que possideri non possũt nõ preseribuntur sine titulo. ut dixi. s̃. de preseri. si diligẽti: q̃ nec possessor in talibus defenderetur. Et si quis aliqd petat tale sibi deberi: sufficit allegare cãm in libello q̃uis illaz nõ ꝓbet: dũ tñ ꝓbet tps. ar. ff. si ser. uẽ. l. si gs diuturno: ut dixi s̃. de cõsue. c. ul. alii dicũt non ẽ necesse aliquam cãm exprimere. sed hec littera. i fi. õ dicit ibi. ad quid solui debeat p̃sciatur: sed priori dicto concordat. iii. q. v. q̃ suspecti.

b Biuinis. i. canonicis. iii. q. v. quia suspecti.

c Inuenir̃. supple qõ solui debeat sine cã: ꝛ ideo qui petit, cãz alleget. ut dixi. ber.

d C Um apostolus. exhibẽdos. i. procurãdos. f. xxviii. q. i. iam nunc. in fi. xxi. q. i. c. i.

e Graues. i. onerosi: qõ facere ñ debẽt: imo si grauãtur ecclesia suis expẽsis oꝛ uisitare. x. q. iii. cauẽdũ. ꝛ. i. q. iii. placuit.

f Consumat. usq̃ ad exinanitionẽ extreme uirtutis. x. q. iiii. iter cetera. x. q. i. ca uendũ. i. q. ii. placuit.

g Archiep̃i. ar. q̃ archiep̃s oꝛ uisitare prouinciam ꝛ procurationes a subditis sufficiãt ganeorum suorum exigere. j. eo. sopite.

h Ep̃i. x. q. iii. iter cetera. õ ubi dicitur. q̃. l. sed illud. corrigitur per istud.

i Decani. i. archipresbyteri rurales.

k Existãt. Quid ergo si plures ducãt. nũquid poterũt i superfluo prohiberi. vr̃ q̃ sic. ff. de aqua coti. ꝛ esti. l. i. §. trebati. ꝛ. x. q. iii. q̃ cognouim. lxiii. di. q̃ p ãbitiões. j. de excess. prela. cum ad quorũdã. põt dici q̃ potest denegari in superfluis sed si propterea subditi excommunicẽtur tenet forte sñia: quia sñia pastoris siue sit iusta siue iniusta timenda est. xi. q. iii. c. i. ꝛ. ii. ꝛ illa decre. cũ ad quorũdã. continet specialem indulgẽtiã ut quidã dicũt. tã.

l Canibus. j. de cleri. uena. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. xxxiiii. di. quorũdã. ꝛ. lxxxvi. di. esau. ꝛ. c. amputatis.

m Que sua. lxiii. di. nosce. ꝛ. viii. q. i. sũt in ecclesia. lxv. di. licet.

n Sumptuosas. xxxv. dist. ecclesie principes. iiii. di. deniq̃. sed episcopi in contrarium faciunt. nam vix cautela diuersorum coquorum eos potest satiare. unde dicit. l. q̃ ex nimia ingurgitatione olet os. ff. de edil. edic. qui clauũ. §. is cui. habeat ergo pauperem cibum. xlii. di. c. ult. xxxv. di. ecclesie p̃ncipes. xii. q. ii. gloria episcopi. Lau.

o Rationabilis. si de hoc dubitetur superioris arbitrio determinetur. arg. x. q. iii. quia cognouimus. xi. q. i. si clericus.

p Filiis. xvi. q. i. predicator. ordine enim nature filius succedit patri ꝛ non econuerso. ff. unde li. scripto. §. non sic parẽtibus. iste tamẽ ordo plerũq̃ turbatur. ff. de inof. testa. nam ꝛ si. vnde dixit dñs bulgarus cum suus unicus filius decessisset. Ordine turbato succedis bulgare nato.

q Exactiones. ad opus suum sine mandato epi̇scopi. uel supple nisi in casu premisso. nam que premittũtur in prefationibus in subditis repetita intelligũtur. ff. de uer. ob. titia. §. i. ꝛ. xxxii. q. vii. apostolus. ꝛ ỏ appella. secundo requiris.

r Potestatẽ. q̃ qõ, p uisũ ẽ ad leuamẽ. extẽdi ñ oꝛ ad grauamẽ. xlv. di. lz. s̃. ỏ ap. cum spãli. ꝛ. c. suggestũ. ꝛ j. de pe. in quibusdam. lau.

s P Robibemus noui. i. de nouo. cũ ab initio ip̃ositi nõ fuerũt. s̃. e. scientes. ꝛ qui ab aliis ecclesiis non soluuntur j. e. ecclesis.

t Cẽsus. qui ip̃onit in ipsa fũdatione. puta ut singalis annis soluat unum cereuz siue librã cere uel piperis. siue ẽt certam q̃titatẽ pecunie puta. x. solidos uel minus uel ẽt plus q̃ prestatur i signum subiectionis. s̃. e. c. ii. ꝛ. iii. ꝛ. s̃. de cã pos. c. ulti. Nõ credo q̃ possit augeri ab epo uel abbate: licz augeãt possessiões. sec. i, pcuratiõe. j. e. q̃to. q̃ pcuratio nõ oꝛ ꝓprie cẽsus sed pensio vr̃ q̃ possit ip̃oni siue augeri auẽte epi. j. e. p xi. b̃ intellige si iusta cã subest: alias non.

u Ueteres. Nota ỏ census nõ ẽ augendos siue ip̃onẽdos ỏ nouo. C. de pas. prima. l. i. li. xi. ꝛ. s̃. ỏ trã sac. decetero ar. ff. ỏ acq. re. do. loc. s̃. de p̃bẽ. auaricie. ubi ẽt ỏ b̃ tangit̃. ꝛ. C. ne no. vec. l. i. ii. ꝛ. iii. ubi oꝛ q̃ noua uectig. non p̃ñt ip̃oni nisi a p̃incipe. j. e. significauit. ꝛ j. de uerb. sig. sup quibusdã. ꝛ. xviii. q. ii. b. uitiũ. ꝛ. i. q. i. nullus

sitioni tue taliter respõdemus: q̃ cẽsus ignorantie[a] nec diuinis[b] nec humanis legibus inueniuntur[c]: oporet quippe ut ois cẽsus ad quid ꝛ q̃n persolui debeat prefciatur.

Ex concilio lateranensi.

C Um apostolus se ac suos propriis manibus decreuerit exhibendos[d] ut locum predicandi auferret pseudo apostolis: ꝛ illis q̃bus predicabat non existeret onerosus. Graue nimis esse dinoscitur: q̃ quidam prelatoruz ita in procurationibus graues[e] existant ut interdũ ecclesiastica ornamenta subditi exponere cõpellãtur: ꝛ longi tẽporis uictum breuis bora cõsumat[f]. Quocirca statuimus: q̃ archiep̃i[g] parrochias uisitantes, p diuersitate, puinciaruz ꝛ facultatibus ecclesiarũ. xl. vel l. euectionis numerũ: ep̃i[h] autẽ. xx. uel. xxx. cardiales. xxv. nũquã excedant: archidiaconi uero. v. uel. vii. decani[i] cõstituti sub ep̃is duob⁹ egs contẽti existant[k]: nec cũ canibus[l] uenatoriis ꝛ auibus, p ficificanꝛ: sz ita, p cedant: ut nõ que sua[m] sunt: sz que ie su x̃pi querere uideãꝛ: nec sumptuosas[n] epulas querant: sed gratiarũ actione recipiãt q̃ honeste ac cõpetẽter illis fuerit ministratũ. Prohibemus etiã ne subditos suos tallis ꝛ exactionibus ep̃i grauare presumant: sustinemus aũt pro multis necessitatibus: que aliquotiens supueniunt: ut si manifesta ac ratiõabilis[o] causa extiterit: cũ charitate moderatum ab eis valeant auxiliuz postulare. Cũ eim dicat apostolus non debent filii thesaurizare parẽtibus: sz parentes filiis[p]: multum lõge a paterna pietate uidetur: si p̃positi subditis suis graues existant: quos i cũctis necessitatibus pastoris debent more fauere. Archidiaconi vero si ue decani nullas exactiones[q] siue tallias in presbyteros seu clericos exercere p̃sumant. Sane quod ỏ predicto numero euectionis secundum tollerantiam dictum est: in illis locis poterit obseruari: in q̃bus ampliores sunt redditus ꝛ ecclestice facultates. In pauperioribus autem locis tantam volumus tenere mensuram: ut ex accessu maioruz minores merito non doleant se grauari. Nec sub tali indulgentia illi q̃ paucioribus equis uti solebant hactenus: plurium sibi credant potestatem[r] indultam. Ex eodem.

P Robibemus ĩsuper: ne ab abbatibus episcopis uel aliis p̃latis noui[s] census[t] imponant ecclesiis: nec ueteres[u] augeantur: nec partem redditnum suis usibus appropriare, p̃sumant[x]: sed libertatẽ quã sibi maiores conseruare desiderant minoribus[y] suis bona uoluntate cõseruent. Si quis vero aliter fecerit irritum[z] quod egerit habeatur.

Ex. iii. vigoreñ. episcopo.

A P Reterea illi q̃ ep̃o ignoratẽ[a] auctoritate sua pensionẽ ãnuaz ỏ ecclesiis quadã illusione soluerit[b] siue[c] receperint eis defunctis[d] in recepti̇õe pẽsionis nõ sunt aliquatenꝰ audiẽdi: si põtificis aut alterius qui de iure id facere potuerit[e] auctoritatez ꝛ assensuz sup hoc nõ iterueniss̃e cõstiterit: nõ eiz simplices sacerdotes uel clerici possunt ecclesias q̃bꝰ p̃sunt auctoritate sua p̃sertim post decessuz suum efficere censuales.

I Dem carnoteñ. ep̃o.

u Ueteres. Nota ỏ census nõ ẽ augendos siue ip̃onẽdos ỏ nouo. C. de pas. prima. l. i. li. xi. ꝛ. s̃. ỏ trã sac. decetero ar. ff. ỏ acq. re. do. loc. s̃. de p̃bẽ. auaricie. ubi ẽt ỏ b̃ tangit̃. ꝛ. C. ne no. vec. l. i. ii. ꝛ. iii. ubi oꝛ q̃ noua uectig. non p̃ñt ip̃oni nisi a p̃incipe. j. e. significauit. ꝛ j. de uerb. sig. sup quibusdã. ꝛ. xviii. q. ii. b. uitiũ. ꝛ. i. q. i. nullus eps grauamẽ. in fi. C. de allu. l. ult. ar. õ. ff. de fideicõmissa. liber. l. gnãliter. §. si qs alienũ. ff. de flumi. l. i. §. ripa. ꝛ. ff. qui ꝛ a q. si mortis. ꝛ. j. e. quanto. so. si per ubertatẽ fructnũ fiat incrementum cũ eoꝛ sit casus fortuit⁹ ꝛ dubius. C. de usur. si ea lege. ꝓpter hoc augeri nõ oꝛ census. sed si accedat nouum prediũ noua parrochia uel aliquid tale. instam vr̃ hẽre rationẽ ei⁹. ar. ff. de usufruc. itẽ si fũdi. §. sed si insula. ar. õ. s̃. de ui. ꝛ ho. cle. q̃n ut ait. ꝛ. j. e. ti. quanto. lau.

x Presumant. ubi tantum censum habere debent: ꝛ est ar. q̃ episcopus fructus parrochialium ecclesiarum siue etiam prebendarum si bi retinere non debet ultra moduz sibi permissum. x. q. iii. quia cognouimus. s̃. ut ec. benefi. c. uno. ar. ad hoc. s̃. de deci. quoniam. ala.

y Minorib⁹. xcv. di. esto. ꝛ. xxii. q. v. de forma. ꝛ si iura unicuq̃ ecclesie ñ seruent̃ ecclesiasticus ordo confundit̃. xi. q. i. peruenit. ꝛ. ii. q. vi. q̃ se scit.

z Irritum. etiam si iurauerit hoc. j. eo. grauis. ꝛ c. significauit.

a P Reterea. ignorante. secus si sciente ꝛ iusta causa subesset. ponexemplum: quando uolunt isti sacerdotes constituere cẽsum. ut eorum consanguinei succedãt post morte illorum. j. eo. cũ clerici.

b Soluerint. supple sunt puniendi. j. e. cum clerici.

c Sine. pro ꝛ.

d Et eis defunctis. quia pensio illa nõ ligabat successorẽ ei⁹ qui ecclesiam non potuit cõstituere cẽsualẽ: ut dicit hic i fi. ꝛ. s̃. de trãsac. decetero. vnde si petãt monachi pensionẽ a successore non debet solnere.

e Potuerit. Hic est ar. bonum: q̃ census de auctoritate episcopi possit imponi de nouo siue etiam augeri. dic ut no. s̃. eo. c. prox. ber.

f Consumat. usq̃ ad exinanitionẽ extreme uirtutis. x. q. iiii. iter cetera. x. q. i. ca uendũ. i. q. ii. placuit.

g Archiep̃i. ar. q̃ archiep̃s oꝛ uisitare prouinciam ꝛ procurationes a subditis sufficiãt ganeorum suorum exigere. j. eo. sopite.

h Ep̃i. x. q. iii. iter cetera. õ ubi dicitur. q̃. l. sed illud. corrigitur per istud.

i Decani. i. archipresbyteri rurales.

k Existãt. Quid ergo si plures ducãt. nũquid poterũt i superfluo prohiberi. vr̃ q̃ sic. ff. de aqua coti. ꝛ esti. l. i. §. trebati. ꝛ. x. q. iii. q̃ cognouim. lxiii. di. q̃ p ãbitiões. j. de excess. prela. cum ad quorũdã. põt dici q̃ potest denegari in superfluis sed si propterea subditi excommunicẽtur tenet forte sñia: quia sñia pastoris siue sit iusta siue iniusta timenda est. xi. q. iii. c. i. ꝛ. ii. ꝛ illa decre. cũ ad quorũdã. continet specialem indulgẽtiã ut quidã dicũt. tã.

l Canibus. j. de cleri. uena. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. xxxiiii. di. quorũdã. ꝛ. lxxxvi. di. esau. ꝛ. c. amputatis.

m Que sua. lxiii. di. nosce. ꝛ. viii. q. i. sũt in ecclesia. lxv. di. licet.

n Sumptuosas. xxxv. dist. ecclesie principes. iiii. di. deniq̃. sed episcopi in contrarium faciunt. nam vix cautela diuersorum coquorum eos potest satiare. unde dicit. l. q̃ ex nimia ingurgitatione olet os. ff. de edil. edic. qui clauũ. §. is cui. habeat ergo pauperem cibum. xlii. di. c. ult. xxxv. di. ecclesie p̃ncipes. xii. q. ii. gloria episcopi. Lau.

o Rationabilis. si de hoc dubitetur superioris arbitrio determinetur. arg. x. q. iii. quia cognouimus. xi. q. i. si clericus.

p Filiis. xvi. q. i. predicator. ordine enim nature filius succedit patri ꝛ non econuerso. ff. unde li. scripto. §. non sic parẽtibus. iste tamẽ ordo plerũq̃ turbatur. ff. de inof. testa. nam ꝛ si. vnde dixit dñs bulgarus cum suus unicus filius decessisset. Ordine turbato succedis bulgare nato.

q Exactiones. ad opus suum sine mandato episcopi. uel supple nisi in casu premisso. nam que premittũtur in prefationibus in subditis repetita intelligũtur. ff. de uer. ob. titia. §. i. ꝛ. xxxii. q. vii. apostolus. ꝛ ỏ appella. secundo requiris.

r Potestatẽ. q̃ qõ, p uisũ ẽ ad leuamẽ. extẽdi ñ oꝛ ad grauamẽ. xlv. di. lz. s̃. ỏ ap. cum spãli. ꝛ. c. suggestũ. ꝛ j. de pe. in quibusdam. lau.

s P Robibemus noui. i. de nouo. cũ ab initio ip̃ositi nõ fuerũt. s̃. e. scientes. ꝛ qui ab aliis ecclesiis non soluuntur j. e. ecclesis.

t Cẽsus. qui ip̃onit in ipsa fũdatione. puta ut singalis annis soluat unum cereuz siue librã cere uel piperis. siue ẽt certam q̃titatẽ pecunie puta. x. solidos uel minus uel ẽt plus q̃ prestatur i signum subiectionis. s̃. e. c. ii. ꝛ. iii. ꝛ. s̃. de cã pos. c. ulti. Nõ credo q̃ possit augeri ab ep̃o uel abbate: licz augeãt possessiões. sec. i, pcuratiõe. j. e. q̃to. q̃ pcuratio nõ oꝛ ꝓprie cẽsus sed pensio vr̃ q̃ possit ip̃oni siue augeri auẽte ep̃i. j. e. p xi. b̃ intellige si iusta cã subest: alias non.

u Ueteres. Nota ỏ census nõ ẽ augendos siue ip̃onẽdos ỏ nouo. C. de pas. prima. l. i. li. xi. ꝛ. s̃. ỏ trã sac. decetero ar. ff. ỏ acq. re. do. loc. s̃. de p̃bẽ. auaricie. ubi ẽt ỏ b̃ tangit̃. ꝛ. C. ne no. vec. l. i. ii. ꝛ. iii. ubi oꝛ q̃ noua uectig. non p̃ñt ip̃oni nisi a p̃incipe. j. e. significauit. ꝛ j. de uerb. sig. sup quibusdã. ꝛ. xviii. q. ii. b. uitiũ. ꝛ. i. q. i. nullus eps grauamẽ. in fi. C. de allu. l. ult. ar. õ. ff. de fideicõmissa. liber. l. gnãliter. §. si qs alienũ. ff. de flumi. l. i. §. ripa. ꝛ. ff. qui ꝛ a q. si mortis. ꝛ. j. e. quanto. so. si per ubertatẽ fructnũ fiat incrementum cũ eoꝛ sit casus fortuit⁹ ꝛ dubius. C. de usur. si ea lege. ꝓpter hoc augeri nõ oꝛ census. sed si accedat nouum prediũ noua parrochia uel aliquid tale. instam vr̃ hẽre rationẽ ei⁹. ar. ff. de usufruc. itẽ si fũdi. §. sed si insula. ar. õ. s̃. de ui. ꝛ ho. cle. q̃n ut ait. ꝛ. j. e. ti. quanto. lau.

x Presumant. ubi tantum censum habere debent: ꝛ est ar. q̃ episcopus fructus parrochialium ecclesiarum siue etiam prebendarum si bi retinere non debet ultra moduz sibi permissum. x. q. iii. quia cognouimus. s̃. ut ec. benefi. c. uno. ar. ad hoc. s̃. de deci. quoniam. ala.

y Minorib⁹. xcv. di. esto. ꝛ. xxii. q. v. de forma. ꝛ si iura unicuq̃ ecclesie ñ seruent̃ ecclesiasticus ordo confundit̃. xi. q. i. peruenit. ꝛ. ii. q. vi. q̃ se scit.

z Irritum. etiam si iurauerit hoc. j. eo. grauis. ꝛ c. significauit.

a P Reterea. ignorante. secus si sciente ꝛ iusta causa subesset. ponexemplum: quando uolunt isti sacerdotes constituere cẽsum. ut eorum consanguinei succedãt post morte illorum. j. eo. cũ clerici.

b Soluerint. supple sunt puniendi. j. e. cum clerici.

c Sine. pro ꝛ.

d Et eis defunctis. quia pensio illa nõ ligabat successorẽ ei⁹ qui ecclesiam non potuit cõstituere cẽsualẽ: ut dicit hic i fi. ꝛ. s̃. de trãsac. decetero. vnde si petãt monachi pensionẽ a successore non debet solnere.

e Potuerit. Hic est ar. bonum: q̃ census de auctoritate episcopi possit imponi de nouo siue etiam augeri. dic ut no. s̃. eo. c. prox. ber.

a Ecclesiis.aliis ecclesiis.vt.x.q.iii.illud.

b Prohibem⁹.p decre.lateran̄.cōcilii.s.eo.phibemus.⁊.xviii.q.ii. hoc tātum.arg.ē ergo hic.q cōsuetudo aliaꝝ ecclesiarum seruari debet.j.eo.super eo.ar.s.de cōsue.cum olim.

c Nouam⁹.qō iam statutum ero xviii.q.iii.paternaꝝ.

d Regū.Reges.n. ⁊ pncipes tātuꝫ ptā tem habēt noua pedagia cōstituēdi.ff. de publi.⁊ vec.l.vectigalia.⁊.C.ne no. vecti.l.i.ii.⁊.iii. alia omnia pedagia iterdicta itelligunt: nisi ex cōsuetudine:cuius nō extat memoria exigant̄.j. de v. sig.sup gbusdaz.§.i.

e Careat. Hec est pena canonica:fm leges exilio ppetuo puniri debet.C. ne no.vecti.l.vlt.

Duz clerici.collusione. collusio est inter reum ⁊ actorē occulta ⁊ illicita pactio p quam alter in iudicio se superari pmittit.ff.s. eo. preterea.

§ Episcopi maxime: qꝛ collusio mala nō excusaret auctoritate epi:qꝛ nec ipe nouum cēsum siue pēsionem pōt imponere.s.e. phibemus.vbi de hoc. alias iusta ⁊ honesta causa iterueniēte videt q possit. vt ibi dicitur.

b Nepotes. Hec ē causa quare ista cōstituebant ⁊ mala:⁊ iō ei⁹ causatū ē maluz:cuius.n.causatū ē maluz ipm quoqz malū ē. vnde puniū tur vt hic hic dr̄.b.

i Aque.collectā.pstatio q̄dam ē quaz anglici soluunt romane ecclesie:⁊ dz esse moderata:vt certū ⁊ determinatū gd detur.ff de dam.infec.ex dā no.Arg.C.de iude. iudeos.ala.

k Grauetis.s. qñ sub specie tributoꝝ nō debent illicite ex actiones fieri vt hic pz.⁊.ff.de offi.pref.illicitas.§.illicita.

l Auferetur.ne duz queritis vsurpare qō vestrū nō est .pdatis quod vobis cōpetere videbat̄.xiii.q.i.§.ii.circa fi.questionis .⁊.xxv.q.ii. sic decet.qꝛ priuilegium meret̄ admittere.xi.q.iii.priuilegium .b.

m Significauit.episcopali auctoritate.qō videtur sufficere iusta tamen de causa.s.eo.preterea.s.de pben. auaricie. ar.j.ō ec.edi. ad audientiam.

n Interdixit. Sed in hoc dubito cui poti⁹ debuit obtēperare. vī q epō.vi.q.iiii.g resistit.⁊.xxiii.q.i.gd culpaꝫ. Sed videt poti⁹ q̄ seruare debeat iuramētū:maxime cū habeat ꝓbabilez cāz:qꝛ pdecessoꝛ solit ⁊ sic erūt monachi in quasi possessione.vnde nō debent priuari vsq̄ cōstet.s.vt lite pen.c.i. Lau. dixit q potius seruare debet mādatū episcopi:⁊ littera illa prestat.arg.ad hoc vt phibitionez relaxet q̄ satis pōt concedi:qꝛ cōditio subintelligebaꝫ in iuramēto:hec.s. nisi rationabile aliquod impediat:⁊ qꝛ presumptioꝛ est cōtra eos: ex eo q ipm iurare fecerunt ad quod nō fuerat cōpellendus:etiā si de iure solui debeat.

o De nouo.⁊ ita ab initio pōt iponi.s.eo.sciēs.s.de iurepa.preterea ⁊.ar.s.vt ec.bene.c.vno.sed ex postfacto nō pōt iponi cēsus nec ēt per cōpositō nē.s.de trāsac. decetero. Sed quē dicis cēsum nouū? pōt dici nouus q nō ē ipo situs in fundatione ipius ecclesie.xviii.q.ii.eleutheri⁹.⁊.s.de iurepa.ꝓterea.vel q nō ē prestitus tāto tpe q ad legitimā pscriptionem peruenit:sed multuz refert vtrū quis alleget pscriptionem:qꝛ ea probata obtinet:lz in veritate fuerit nou⁹.

Ecclesiis quas de nouo epi de manib⁹ laicorū eripiūt preter cathedraticū ⁊ iuraꝺoia que aliis ecclesiis imponūtur:exactionez ꝓhibemus iponi. Item.

Nouam⁹:⁊ infra. Nec quis quā alicui nouas pedagioꝝ exactiones sine auctoritate ⁊ consensu regū ⁊ principuz statuere aliquo mō presumat. Siqs autē cōtra hoc fecerit:⁊ cōmonit⁹ nō destiterit:do nec satisfaciat cōione careat xp̄iana. Item cantuarien̄.archiepo ⁊ eius suffraganeis.

Cum clerici:⁊ infra. Ad hoc qꝛ clerici qdā cū religiosis collusione facta citra aucto.dioce.epi ecclesias quas tenēt eis cōstituūt censuales:ut post decessuz eorū eedez ecclesie per representationē eorūdez religiosoꝝ ad filios uel nepotes clericorū ipsoruz possint transferri: precipimus:ut si qui inuenti fuerint facere talia:eos a prescriptis ecclesiis nō differatis ap.postpo.remouere. Item.

Ea que de auaritie:⁊ infra. Luz aūt propter beati petri uisitatōnem denarioruz collectam parchidiaconatus uestros feceritis: ecclesias uel procbiaſ nō grauetis. Qō si secus presumpseritis:id qō uide/ mini hr̄e auferet a uobis.

Datius tertius.

Significauit nobis.t. rectoꝛ ecclesie de fulcig.q cum a monachis de castig.ad regimen ipsius ecclesie fuisset electus:de soluendo eis ānuo censu trium marcharum quas predecessoꝛ eius soluerat pstitit sacramentū:postmoduz epus dioce. ne ipm censum monachis solueret: nisi prius cōstaret q epali auctoritate fuisset iposit⁹ in periculū sui ordinis interdixit:⁊ infra. Quo circa mandamus:quatenus si prefatū cēsum auctoritate presulis ⁊ nō de nouo iposit⁹ fuisse cōstiterit:epo p/ cipias ut prohibitionē sine dilatōe relaxet. Si uero census sit de nouo impositus:siue auctoritate epi hoc factum fuerit siue nō:eosdem monachos ut clericum a iuramento absoluant ap.re.cōpellas.

Item raven.archiepo.

Opite:⁊ infra. Sane cum inter te ⁊ monasteria bononie super procurationibus quas ab eis exigeras cōtro uersia uerteret:⁊ infra. Abbas sancti proculi omnium aliorum ꝓcuratoꝛ:sicut ex litteris quas portauit apparuit:super hoc diutius litigauit:⁊ infra. Sed tu ꝓcurationes ipsas in aliis monasteriis tue ꝓuincie asserēs tibi sine cōtradictiōe prestare eas pdecessoꝛib⁹ tuis i monasteriis bonoñ.exhibitas p testes idoneos,pbauisti:ide utiqz uidim⁹ intentionē tuā iure cōi ⁊ predecessoꝛum tuorū cōsuetudine adiuuari:ea pp monasteria supradicta cōdēnauimus ad procuratōnē fm facultates eoꝝ tibi tuisq3 successoꝛibus exhibendam.

Clemens.iii.

Grauis admodū:⁊ infra. Ecclesiastice persone:cū ecclesias uacare contingit:nō aliter quēq̄ ad ipsoruz regimen volunt uocare: nisi aut nouuz censuz ecclesiis illis iponant:aut ueterez contra constitutionē cōci.late. augmētent:ad ipsi⁹ solutionē instituendā presbyterū iuratoria uel fideiussoria cautione cogentes:⁊ infra. Dis.uestre mandamus:quatenus quecumqz constituerit contra constitutionem predictaz super ecclesiis uel earum censu a tē pore constitutionis huius attentata in irritum reuocantes presbyteros quos super his iuramenta illicita prestitisse nouerit:congrua satisfactione imposita faciatis absolui: eos qui decetero contra formaz canonum super his uenire presumpserint canonice punientes.

Item.tertius abbati ⁊ cōuētui bel liuille.

an vero cēsum ab initio cōstitutum:qꝛ tunc nō iuuatur tempore nisi cōstet q legitime fuerit cōstitutus.vel pōt appellari nouus qui impositus fuerit post lateran̄.cōcilium.s.eo. phibemus.⁊.j.e.grauis. Lau.

p Auctoritate episcopi. hic euidēter apparet q episcopi nouum cēsum nō possunt imponere:⁊ tu supple verum est sine rationabili ⁊ iusta causa. vt no.s.e. prohibemus. dic vt ibi.

Opite.procuratoꝛ.⁊ tamē constitutus erat ab vniuersitatib⁹ pluribus:sed ꝓcuratoꝛ ꝓprie dicit̄ qui mandato domini res ipius tractat.ff de ꝓcur.l.i. non ē differentia in nominibus scōm canones dum tamē cōstet q ei det̄ potestas agendi.s. de procu. petitio.vbi de hoc.⁊ in aut.de sā. epi.§.alium autez .⁊.§.si vero episcopi.coll.ix.⁊.i.q.iii.salvatoꝛ.

r In aliis.ergo ⁊ in monasteriis bonoñ.qꝛ idem ius debet habere in his ⁊ in aliis.s .eo. ecclesiis.j.eo.sup eo.qꝛ vna ⁊ eadē res diuerso iure censeri nō debet.xii.q.ii.cognouim⁹. ⁊.s.de decī.cuz in tua.⁊ ita est hic.arg.ex eo qō alii faciunt q cēsent eodē iure ⁊ sub eodem dominio ⁊ tu facere debes:nisi ostendas cōtrarium.c. dist. cōtra morem.

s Jure cōmuni. quod solum sufficit:⁊ hoc ius ē.x.q.i.discernimus epm.⁊.c.placuit. Hec obstat qō dicit̄.xviii.q.ii.luminoso.quia illud intelligitur de excepto.

t Consuetudine.⁊ sic duplici iure censetur.vnde forti⁹ ōbuit ꝓ ipo iudicari:cum vtrūqz per se sufficeret.C.de edic. diui.adri.tol.l.fi.

u Facultates.quod quidem semper cōsiderandum ē.s.eo. cum apostolus.x.q.iii.cauendum iter cetera.⁊.j.c.vlt.j.eo. q̄to.⁊.c.cū nuper.⁊ hoc intelge qñ causa correctionis ⁊ visitationis accidit.j.e.cuz nup. Sed si ex alia causa puta pro negociis ꝓprijs:tūc nō habebit ꝓcurationem.arg.x. q.iii. relatum.⁊.j.eo.ti.ꝓcurationis.ber.

x Grauis.concilii lateran̄.s.eo.phibemus.⁊.c.preterea.

y Juratoria.qō potius periuriū q̄ iuramētum pōt dici.s.de iureiu.sic nr̄is.

z Fideiussoria. Hec fideiussio nō tenet cū sit accessoria ei qō nō tenet.sic.C.de le.nō dubiū.s.de foro.cōpe.si diligēti.⁊.s.de re.permu.c.vlt.s.de fi.instru. inter dilectos.C.de sa.sanc.eccle.sancim⁹ nemini.ff.de cōdi.si.cā.auunculo.j. ō do. post diuoꝛ.re.⁊ sine cesse.fallit hic.s.de iureiuran.debitoꝛes.⁊.c.cū cōtigat.C.si aduer.ven.l.i.ff.qui.mo.vsuf.amit.quid tamen.i.respōso.

a Cōstitutionis.ar.cōstitutiones ad futura tātum extendi.s.de consti.cognoscentes.nisi dicatur in eis:q preterita respiciant.s.de ꝓsti.c.vlt.vbi de hoc.⁊ de b̄ habes.lxxxii.di.c.ii.⁊.iii.in fi.⁊.xxxii.q.iiii. dixit sara.

b Absolui.arg.ō.s.de iureiuran.tua nos. Hic vero vnū tātum fuit iuramētū ⁊ temerarium.ibi vero duo ita q periurium vitari nō poterat:⁊ iō ibi ab ecclesia remouentur:⁊ dic absolui.i.absolutos nunciari.

c Punientes.pena vero illoꝝ qui cōtra canones veniunt multiplex est:ꝓ vt no.s.de elec.nihil est.⁊.s.de offi.ordi.ad repr̄imēdam. sed qualiter puniunt in isto casu:potest dici q ecclesia priuabitur ex eo q scienter post prohibitionē ōrium facit.

a Quanto. sic ergo pz. q̄ ab initio de voluntate fūdatoris pōt ponī cēsus .s. de iurepa. preterea. xviii. q. ii. eleutherius. & ar. xvi. q. vlt. filiis decernim⁹.

b Teneatis. & ita sine causa cōstituta videt. vnde nō videt q̄ tenear. s. eo. pue nit. sed bene seruāda ē huiusmodi liberalitas. ar. s. de dona. per tuas. C. de dona. si quis argentum. §. sin autem.

c Indulgemus. In hoc fuit i dulgētia: q2 cōstituta fuit simpliciter nulla certa quātitate taxata p illa ꝓcuratione. vnde simpliciter tenebaī ꝓcurare fratres illos quotcūq3 eēnt ar. j. de priuil. q2 circa. & ff. de fui. vrba. predi. si seruit⁹. vbi v̄ bum simpliciter positū generaliter itelligendum ē. vt ibi. & xix. dist. si romano2. sed ex eo q̄ nō determinaī: debebaī cō uenies sine mediocris. ff. de aur. & arg. le. qui lancem. ff. de edil. edic. sciēdum. §. illud. ff. ō le. iii. nimis. C. cōmunia. dele. duobus. §. sed & si quis. Solu. q2 grauabaī ecclesia: dabitur tātum ad primaz mēsuram & tot fratres procurabūt modo quot ab initio cōsueuerūt. Si vero quātitas cōstituta fuisset p illa procuratione: illa ñ augeretur: ēt auctis facultatib⁹. arg. x. q. iii. relata. ludibriū. n. esset. si q̄ō statutum fuit ab initio mometo quolibet mutare tur. arg. C. de bo. q̄. li. l. vlt. §. vbi aūt puell'. nō enim q̄ō rite & scōm leges ab initio actuz ē ex alio cuētu suscitari debet. C de admini. tu sancimus.

d Excreuerint. quocūq3 modo. s. de cōsti. cuz. m. Si vero parū excresceret. nō augeret ꝓcuratio nec modicū lucrum auferī cōductori: q2 & modicū dānuz sustinet. ff. locati. si mer ces. §. vis maio2. Est ergo cui dēs. arg. q̄ si excresceāt res 03 ꝓcuratio cresceret. sicut ecōuer so'diminuiī pp sterilitatem. ff. loca. si vno. & s̄. eo. ti. pp sterili tatem. ō2io2. n. eadē est disci plina. ff. de v̄b. ob. iter stipulā tem. §. sacrā rem. arg. idē melius. insti. de his qui sūt sui vel alie. iu. in prin. ar. ō. C. ō allu. l vl. C. de fun. rei primi. l. ii. li. xi. Sol. illa locū habet. cū diligē tia cultoz res vel fructus aug mētanī. hic cum dei ꝓuisiōe & fideliuz oblatione res augmē taī: sicut cōtingit cuz casu fo2tuito res deteriozanī merces remittiī. Si vero vicio rei siue culpa coloni: puta q2 vinum actuit: vl si segetes herbis co2 rupte sunt: cōductori obest. ff. loca. l. ex cōducto. §. viciū rei. tamē sine culpa coloni dānuz cōtingens nō obest colono. s. eo. ti. pp sterilitatem. Item ē. arg. op. q̄ creicentib⁹ facultatibus ecclesie cresce re 03 numerus: ēt si sit numerus canonico2 statutus. s̄. de cōsti. cum. Ab. q̄ nō admittit hanc distinctionem. vtrū facultates crescunt ꝓuisione dei: an diligen tia hominum: que etiā nec in isto casu debet admitti: sufficit enim q̄ res augmē tate sunt. lau.

C Um instātia quottidiana. q2 p republica noctes ducit insōnes. in auī. vt iudi. sine quoquo suf. in prin. col. ii. & voluntarios labores appetimus dicit iperator: vt getē aliis ꝓparem⁹. in auī. vt diuine iussi. coll. viii. in prin. ber.

f Nō credimus. q2 romana ecclesia nō solet aliquē priuilegiare ō. se. arg. C. de sa. san. ec. iubemus nullā. arg. s̄. de prescrip. cum ex officii. & ibi etiam dicī q̄ in ꝓcuratione nō currit prescriptio. b.

g Pregrauari. illud semp ē obseruāduz: vt scōm facultates ecclesiaz ꝓcura tio exhibeaī. x. q. iii. iter cetera. & c. vlt. s̄. eo. cum apostolus. j. eo. cum nup. & c. pri. si. n. tenuis ē patria ex ordinario auxilio iuuāda ē. C. ne no. vec. l. i. immo a paupere nō 03 exigere. i. q. ii. placuit. q2 nec iudex exigit sportulas a pauperib⁹ in auī. de man. prin. §. sit tibi quoq3. col. iii. nec ēt tenuis vite boies sub aduentu officialiū iniuriis affici debēt. ff. de offi. presi. illicitas. §. ii. & s̄. e. ea. da biī. n. legatis lac ad biēnium: vt dicit io. ne rubētib⁹ buccis p̄dicēt ieiu nio2 doctrinā. xxxv. q. vi. die. & c. ecclesie. nec bibēt vltra tertiā vicem xliiii. di. in illa palea. q̄ñ comedēt lardū vel carnes cū aceto. C. de ero go. mi. an. l. i. li. xii. ar. ō. xli. di. nō coganī. cui statur: & in hoc casu esset eis denegāduz: si vl tra vires peteret. j. de excef. prela. cum ad quozūdam. ff. ō aqua cot. & esti. l. i. § trebatius. & x. q. iii. q2 cognouimus. & s̄ de offi. ordi. cōqrēte

b Procuratiões. j. eo. ꝓcurationes.

i Ab aliis. cessis actionibus sibi a le gato. ar. ff. de censi. cū possesso2. vel cō ditione ex hoc cano ne. ar. ff. de cōdi. ex lege. l. vna. dabit. n. legatus litteras su as illi q̄ cum ꝓcura uit: vt ab aliis reci piat: q̄ō vltra partē suā expēdit. sic obtinatur de facto. arg. l. predicte cum pos sessor.

k Requisitus. etiā in ꝓuincia in qua ñ ē legatus in cūdo & redeundo. s̄. de iu reiu. ego enim

l Cōpellātur. quo niā particularis ex actio & solutio non modica habet incō moda. ff. fami. ber. l. plane. ar. ō. ff. ad. l fal. lineā. & l. plauti us. & ff. de pac. l. epi stola. §. vlt. & C. de pac. debitori.

m Ex parte. vota ab his panis tēpoze cladis ꝓmis sa. Lau.

n Paruissimaz. q̄ō facere nō debēt: q̄ñ oēs ad cōem mēsu rā terre solvere oñt ff. de ōben. emp. im peratoz.

o Primo casu. s. cū oēs ad eādem men surā soluūt: & ita q̄ maio2 pars facit il li seruare tenenī. c. di. ō morem. s̄. de ca pel. mo. dilect⁹ & ar. s̄. e. sopite. Itē. ar. ē q̄ in dubiis seruan da ē cōsuetudo vici no2. ar. s̄. de cōsue. cū oliz. & j. e. sup eo. & s̄. eo. eccleſiis. ff. de le. i. si seruus plurium. §. vlt. Itē in dubiis nō seg mur q̄ō maximū ē: sed q̄ō minimū. ff. de le. iii. minimis. ff. de reg. iur. semp in stipulationibus. ar. tū ē hic. q̄ mediocritas ē sequēda de hoc notanī. ar. plura. s̄. eo. quāto. in notula in hoc.

p Cogēdi. supple si soluētes plures sint nō soluētib⁹. s̄. de his que fi. a ma. par. ca. c. vlt. & s̄. de elec. dudū. i. & xix. di. in canonicis. ff. de pac. & suū heredem. in fi. vel ēt partes dignitate p̄cellētes. s̄. de testi. in nra. & ff. de pac. maioē. veri⁹ vī q̄ sive sint plures sive pauciores exquo ñ apparet de mēsura añcessoz seq oñt mēsuram soluētiū: illā. n. presu mo fuisse istitutam: & ad eos a suis maiozib⁹ pueniſſe. vin.

q Ab initio. si. s̄. vo. & vo. re. lz. i pn. iō. p eis bōa fit iterptatio ne ipoz munificētia erga eccl'ias retardareī. ar. C. ō bo. q̄ lib. l. ii. alias dona pleni⁹ sūt iterptāda. s̄. ō do. cū dilect⁹. i fi. ne excogitata fraude aligs possit obuiaī sue dōatiōi. xvi. q. ii. visis. xvii. q. ii. sī q opes. C. ō do. si qs argētum. §. vl

C Um olim. per alia. forte per testes.

C Instrumētis. exquo cōtineī in aliqua scriptura publica de finib⁹

Quanto[a] creatori: & infra. Accepimus q̄ ab ipso domus vestre primordio de fundatoris volū tate processit: vt fratribus sancti ire nei procurationem vnaz annis singulis liberaliter exhiberet: cū nihil teneatis[b] ab eis: ꝓpter quod huiusmodi procuratio ipsis debeat exhiberi. Verū tunc propter fratrum & seruientium paucitatē talis procuratio non grauabat: sed nunc in tantuz excreuit numerus eorūdez: q̄ ad ꝓcurationez vix quattuor marche sufficerent: que pro vna fieri consueuit & infra. Indulgemus[c] igitur ne vltra primaz mensuraz in procuratiōe ipsa sitis vlterius predictis fratrib⁹ obligati: sed expensis que cōsueuerunt sufficere sint contenti: nisi facultates ecclesie in tantuz excreuerint[d] q̄ sine grauamine ampliato fratruz numero ad soluendū debitum ꝓcurationis extendi possit quantitas expensarum.

Dez primicerio & clero mediola.

Cum instātia vestra quottidiana[e]: & infra. Postulationi vestre taliter respondemus: q̄ cuz oēs ecclesie legatis & nunciis se. apo. ꝓcurationes imponere teneantur: ab earuz prestatione nullaz habere volumus excusatam: nisi forte per speciale priuilegium se. ap. q̄ō non credimus[f]: sit exempta: etiaz si longissimo tempore procuratōnis obsequium nō impenderint: cum in talibus prescriptio sibi locum nequeat vendicare: q2 nos a prouisione pastoralis sollicitudinis circa omnes ecclesias nunq̄ omnino cessam⁹. Sane in his exigendis euz moduz & ordinē volumus obseruari: vt nulla ecclesia vel prelatus se indebite pregauari[g] rationabiliter cōqueratur. Si vero de cōmuni collecta legatorū & nūciorum nostrorum expensas duceritis faciendas: quod vobis non duximus inhibenduz: ex hoc nobis et nostris nullum preiudicium volumus generari: quo minus possint a quocūq3 maluerint procuratōnes[h] sibi debitas postulare: ita q̄ si exactus vltra suam fuerit grauatus facultatem sibi ab aliis restauretur. Nūciis tamen in nostris necessariis exhibendis pareat quicūq3 fuerit requisitus[k]: ita q̄ in fraudem nihil penit⁹ attentetur: nec per cōmunes ministros procurationis obsequiū si noluerint recipere compellātur[l]. Qui vero cōtumaciter eis duxerit resistēdum: dis. sunt eccle. compellendi.

Dem zamoren. & salamantin. episcopis.

Ex parte compostolani archiepiscopi fuit propositum: q̄ cū hi qui vota[m] beati iacobi continue p̄ soluerunt ad cōmunez terre sue mēsuram: cum qua videlicet emūt & vēdunt ipsa persoluerint hactenus & p̄ soluant. Quidam quia longis tēporibus ab eorum solutione cessarunt nunc quandā mensuraz exhibēt paruissimaz[n] & ignotam: & infra. Euz ergo non constet ad quam mensuram antecessores eorum predicta vota persoluerint: credimus distinguendum: vtrum habitatores regionis ipsius: ea continue persoluerint: ad vnam & eandē mensuraz huiusmodi vota persoluerint: an ad varias & diuersas. In primo[o] eīm casu ad eandem & illi sunt cogendi[p]. In secūdo volentes soluere ad minorem non sunt cogendi vt ad maiorem persoluant: quoniaz cum huiusmodi vota gratuita fuerint ab initio[q]: benigni⁹ sunt a viris ecclesiasticis exhibēda: ne tanq̄ exactores videantur lucris temporalibus inhiare.

Dem cesar augustan. epo.

Cum olim: & infra. Quia nobis fides facta fuit: q̄ ecclesie de luna & de bes. in tua sunt dioc. constitute: non soluz per alia[r] verū etiaz per hoc ipsum q̄ in instrumentis[s] cōpositionum continetur expresse: vt ab bas sancti ioānis prilaten. tā ō quarta decimarum q̄ de ceteris ep̄alib⁹ tibi debeat respondere: abbatē ip̄m

alicui⁹ epatus ei stādum donec ꝓbet ꝓrium. Iz illa scriptura ꝑncipaliter facta sit ob aliud. arg. C. de ꝓben. et cōmitten. stipu. optimā. C. de iure delib. cū aliqs. et. s. de ꝑsum. illud. et p libros antiqs ꝓbant confines epatus. s. de ꝓba. cum cām. vbi de hoc. et. ar. s. de parrochiis. super eo. in fi.

a Omniū. Hoc ius diuersū ē. qñqz enim dr medietas. x. q. i. antiquos. qñqz tertia. vt ea. cau. q. i. de bis. quādoqz quarta. xvi. q. i. cōstitutū. s. de ꝑscrip. ō quarta. et hic. qñqz dr. q nil oz habere. x. q. iii. c. i. Lau. dixit q. c. il la loquunt scom diuersa tpa. Epus oz bre medietatē oiuz rddituū ep alis ecclesie. de prochialibus ecclesiis ttiā. postea ista tertia mutata ē i quartā. xii. q. ii. q t tuoz cōcessio ō redditib⁹. Demū statutū fuit q nihil percipere rēt nisi velint subire on⁹ fabrice. x. q iii. c. i. et. c. vnio. hodie poti⁹ locū hz cōsuetudo: sicut dr de quarta vel ttia vel medietate testamēroz: q ibi seruat cōsuetudo loci. s. de sepul. certificari. quid iuris sit de decimis dr. s. de ōci. cū ꝓtingat. cum in tua. et. c. dudum.

b Seductionibus h cōtingit culpa abbatis q reprobauit quātuz in eo fuit instrumētū quo ꝓtinebat q ōductiones fieri poterāt. vt. j. segtur.

c Licet. rñsio tacite qōnis.

d Conseq. No. q aliqs fructū ex eo ꝓ seq ñ oz: qō nititr reprobare. ar. xiii. q. ii q ꝓposterū. s. de testi. ꝑsentiū. qō verū ē si vsqz ad sniam p seuerauerit. ff. ō iof. testa. papinian⁹. §. meminisse. C. de bis qui. vt idig. alia est. Itē bēs hic q istrumētuz qō qs approbat. p se tenet recipere ꝓ se. iiii. q. iii. §. si qs testibus. xix. di. si romanoz. C. de re. cre. l. generaliter. ar. ō. xxxviii. di. si quid veri. ii. q. vii. si hereticus.

e Tacite. C. de re. cre. l. si qs insiurādum. C. ad. l. coz. de fal. q falsas. s. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. et. c. ex oze. vbi de hoc.

f Ostēdebat. erat. n. abbas ipe ꝓrius sibi et ideo nō erat audiēd⁹ saltē in eadē istantia iudicii. ar. s. de appel. sollicitudinē. in fi. et i istrumētis istis cōtinebat: q eps ecclesiā istam cōcesserat monasterio vel aliqd iuris cōcesserat in ecclesia. vñ p hoc apparebat q esset i ei⁹ diocesi

g Petebat. alias petebat et melius.

h Lim. ptestatus. Hic ergo colligit q nō prodest ptestatio cum aliqs in ꝓrium facit p id qō dr. in fi. qz si prescriptio cōpleta fuisset: clerici obtinuissent nō obstāte tali ptestatione. simile. s. de cōsti. cū. D. et. s. de appel. sollicitudinem. ad fi.

i Reuocata. et sic pz q cōfessio aduocati sicut ēt ppria cōfessio preiudicat nisi fuerit reuocata. vt hic patet. et. s. de appel. cum cām. qdam tamē cōfessio reuocari pōt qñcūqz ante sniam. C. de iur. et fac. igno. l. error facti. et. s. de cōfes. c. vlt. et hoc itellige si probat qs se errasse. ff. ad. l. agl. inde neratⁱ. §. vlt. ff. de cōfes. nō fatet qui errat. Sed si cōfessio ad

ad integram solutionem quarte omniuz decimarū: nullis factis deductionibus b: et ad prestationez procurationum et aliorū episcopalium iuriuz in predictis ecclesiis cōdemnamus: licet c eīm ex forma secunde cōpositionis deductiones essent alique faciende: qz tamen cōpositionē idē abbas nullatenus approbauit: sz studuit multipliciter impugnare: ex ea non debuit beneficiuz consequi d cui renūciasse tacite videbatur. Absoluz erat preterea: ut negaret illaz ecclesiam in tua dioce. cōstitutam: sup qua instrumēta ꝑdecessoris tui ostē debat e in iure monasterio fuisse concessa: p que episcopale ius petebat f expresse.

Dem. spoletano epo.

Cum cām quam aduersus clericos plebis rupine super synodatico proponebas: tudertiñ. episcopo et collegiis suis cōmisimus terminanduz. Coram quibus ex parte tua fuit propositum: q cum idem clerici predecessoribus tuis tres in festo natiuitatis et tres in festo resurrectionis dominice pro synodatico soluerint deñ. papiñ. nūc tantū tres lucenses pro singulis denariis papiensibus persoluebāt: cuz tñ unus ō narius papieñ. ualeat sex luceñ. unde petebas eos ad papieñ. solutionez compelli: cum et si tu luceñ. prio āno receperis: semper tamen ius tuum postmodū fueris protestatus h: et infra. Cuz igitur constet: q papieñ. olim pro synodatico soluebantur q ex eo ēr segt q luceñ. soluti sunt postmoduz pro eisdem: cum ex dictis testiuz et confessione aduocati alterius partis nō reuocata i postmoduz appareat euidēter: q tēpore. l. predecessoris tui pro synodatico fuit papieñ. moneta soluta: et a tempore dicti. l. non nisi triginta sex k an. ad plus tempus effluxerint: et sit legitime cōpropatuz q tres luceñ. qui ꝑ vno papieñ. post mortē ipsius. l. soluebantur. v. vel. vi. valebant ex illis qui hodie sunt in vsu: intelligentes ex hoc q per monete declinationez acciderit: vt vsqz ad tempus tum luceñ. dati fuerint pro synodati co: sicut erant in vsu: procuratorem aduerse partis nomine clericorum plebis predicte tibi ad solutionem denar. papieñ. vel extimationē l eoz pro synodatico per diffinitiuā sentētiam condēnamus.

Dem priori sancti stephani.

Cum venerabilis. f. n. fauenti. episcopus et ifra. Cognouim⁹ q prefatus episcopus spallas quas habet ab eadē ecclesia tā ipse q ꝑ predecessores sui recipere cōsueuerant ecclesie prefate rmisit: et statuit q aliud ei seruicium nō imponeret sibi et ecclesie sue ānuatiz truz libraruz cereo pēsionis noīe reseruato. Quia ergo uisitationi annexa est procuratio m: et episcopus ratione episcopalis iurisdictionis q̄ habet in ea: teneatur causa correctionis n ecclesiaz uisitare prefatam: nec intelligat quasi nouuz ponī: quod ab ipsa fundatione de cōi o fuerat iure iposituz: decernimus: q idez epus cuz ad ipaz ecclesiaz causa correctionis accesserit: moderatā p ab ea procurationem accipiat bis in āno q: sed nihil aliud preter pensionem et procuratiōes ꝑscriptas ab eadē ecclesia exigere uel extorquere presumat.

Dem compostellano archiepo.

Super eo quod. f. t. nos consulere voluit: vt quia fere tota ꝑ uincia cōpostel. de nouo est ad iurisditionem ecclesie tue cōuersa: qualiter tibi prouinciam uel partem prouincie uisitanti obsequi debeat et seruire: necnō in procurationibus prouidere: tibi duximus respondendū q illud obseruare tenetur: qō in vicinis r prouinciis obseruatur.

Dem in concilio generali.

k Trigintasex. ex hoc colligitur: q si lucēses recepti fuissēt p papieñ. xl. ānis: q ꝑscriptū eēt i solutione papieñ. et sic p testatio ñ valuisset. vt dixi. s. i ꝓma notula. nā si qs vtit alia aqua q̄ iter ptes ꝙuenerit: ꝑscriptū ē i illa. ff. quēadmodū ser. amit. si qs alia. et. l. si cōem §. i. et si qs paucioribⁱ⁹ iuribus vtit p pluribⁱ⁹ ꝑscriptū ē ꝓ pluribⁱ⁹. ff. de ꝑ. vrb. ꝓdi. vna ē via. Cōtra de ꝑscrip. auditis. Sed ō vī q nō cēt ꝑscriptū i papieñ. qz q aliqd recipit loco alteriⁱ⁹ illud recipē vī. xxi. dis. i nouo. et. xciii. di. c. i. et. s. de prescrip. audit. ff. de admi. tu. ita tñ. §. gessisse. Itez q ꝑcio fruit et refrui vī. ff. de usufruc. qz q ꝑcio. et penes eū ē peculiū penes quē ē ꝑciū. ff. ō pecu. sed si qs seruū. Sed ꝓrium ē verum vt pz. p primas concor.

l Vel extimationē. ar. ad q̄sti onē dñicalē: q ad antiquam monetā et mēsurā antiqua faciēda ē solutio Iz noua sit meliōr. s. de iureiu. q̄to. et ē expssū j. e. cuz canonicis. ar. ff. si cert. pe. l. iii. argu. ō. xxvii. q. iiii. qs ignoret. et. ar. ff. ō ꝓbē. ep. ipatoz. es. idē eēt si moneta minoz sit mō in vsu: qz soluere oz extimationem antiq̄ vt hic patet.

m Cuz venerabilis. ꝓcuratio ō quā nō currit ꝑscriptio. s. e. cū instantia. et. s. de ꝑscrip. cuz ex officii.

n Correctōis. h pz q gbuscū qz geñraliⁱ⁹ vbis eps eximat aliquā ecclesiā tñ semp retinet cathedraticū et ꝓcurationē et visitationē. alias. n. esset ꝓrius qō habes. xvi. q. ii. visis. ī fi. s. de do. pastoralis. nec ob. s. de reli. do. cōstitut⁹. vbi vī q generaliter possit eximere: qz illud fuit ꝓfirmatū auctoritate pape. sicut. n. subdit⁹ nō pōt a se eiicere siue eximere iurisdictionē epalem. s. de fo. cōpe. si diligēti. s. de renun. admonet. sic nec ꝑlat⁹ suā iurisdictionē ita nec patron⁹ quātūcūqz vbis generalibus vtat aliqua

iura tñ retinet in liberto. C. de bo. li. l. iii. io.

o Be cōi. Ergo de cōi iure ꝓcuratio ꝓpeti pōt. s. e. sopite. et ita nō fuit remissa p curatio p verba illa aliud seruitium nō ponet. Et ita notat. ar. q in generali remissione nō veniunt ea que in speciali nō remittunt. sicut in obligatione generali. C. que res pig. obli. pos. l. i. ff. de pig. obligatione.

p Moderatam. s. eo. cum apostolus. x. c. cum instantia. ber.

q Bis in anno. hoc nouū videt: qz semel in anno sufficit visitare. s. de offi. archi. mādam⁹ et hoc siue liqueat esse necesse sine nō: vt videt. x. q. i. decernimus ep̄m. placuit. vin. Sed vere credo: qz si certus ē q ecclesia nō indigeat visitatiōe nō debet eā visitare: qz cā correctionis visitare debet vt hic dicit: ergo cessāte cā cessabit effect⁹: ergo q dicit hic bis in anno: itelligo si totiens opus fuerit. xviii. q. ii. visitandi nō semel. et. x. q. i. regēda. solēnis ꝓcuratio semel tātuz in anno dari debet. videlz cum eps solito ordine anteceſſoz suoz visitat. ff. de offi. ꝓconsul. observare. alie dabunt nō cū tāta solēnitate: qz etiaz dant hospitibus. arg. s de ꝓben. de monachis. vel forsitā imposita fuit hec seruitus ab ipa fundatione. ar. ex littera illa: nec itelligitur ponī q̄si nouū: qō ab ipa fūdatōne de cōi iure fuit ipositū: et cū eā nō visitauerit: nihil recipiat. j. e. ꝓcuratiōes. x. q. i. relata.

r Super eo. in vicinis. No. q in ꝓcurationib⁹ faciēdis et aliis seruitiis: si cer

tum gd statutum nō sit: cōsuetudo vicinaꝝ ecclesiaꝝ est attēdēda. s. eo. ecclesiis t. s. eo. sopite. t. s. de capel. mo. c. ii. s. de cōsue. cū olim. s. de elec. cū ecclesia vulterana. j. de cogna. spiri. sup eo. arg. ɔ. xii. di. illa. t. c. illud. lxxvi. di. vtinā. de cōse. di. ii. quottidie. Prima pars veraē. Cōtraria vero signata non ɔdicunt: qꝛ ibi vnusqsq locus suā habet cōsuetudinē: sed hic nō erat certum gd statutum esset vel de ꝓsuetudine obtētū: t ita

P non obstant.

a Renocationes. visitationis. hoc ideo forte dicit: qꝛ triplex ē ꝓcuratio. Una q̄ rōne visitationis debet̄: vt hic. t. s. eo. cū venerabilis. t. j. eo. cum nup. alia rōne consuetudinis xviii. q. ii. seruitiū. Tertia rōe pacti qō appositū fuit in ipsa fūdatione. s. ti. ꝓx. ꝓterea. ii. t c. qñ. t. xviii. q. ii. eleutherꝰ. t. s. eo. quāto.

b Debent̄ epi̅s. hoc ideo dic̄ ad ꝺam ꝓcurationū q̄ dant̄ rōne cēsus: vt albergarie. vt. s ti. ꝓxi. ꝓterea. b.

c Personaliter. vel ēt ꝓ aliuꝝ cū ipe interesse nō possit ꝓpter latā t diffusā dioc̄sim. s. de offi. ordi. iter cetera. t ꝓcuratio exigi nō debet: nisi cū visitat. s. eo. cum venerabilis.

d Concilio. s. eo. cuꝝ apostolus.

e Nō que sua sūt. lxiii. di. nosce. t. viii. q. i. sūt. n. in ecclesia t. x. q. iii. qꝛ cognouimus. t. c. cauēdum. t. s. de renun. gdaꝝ.

f Impēdat. Sic ergo q̄ gravat ecclesiam in ꝓcuratiōe punitur i duplū: t qui gravat eā i exenniis punit̄ in quadruplū xviii. di. qm̄ ɔ. j. de imu. eccle. qꝛ pleriqꝝ. ibi soluitur.

g Venerali. villa. Hec allegatio erat potius cōtra monachos q̄ ꝓ eis: quia si monasteriū situm erat in dioce. cenomañ. siue in ciuitate cenomanen̄. ergo iure cōi suberat episcopo. xvi. q. vlt. oēs basilice. t. xviii. q. ii. monasteria. t. s. de reli. do. de xenodochiis.

b Nō soluerūt. hec excusatio vel allegatio nō valebat: qꝛ in ꝓcuratione que rōne visitationis debet̄ nō currit ꝓscriptio. s. de ꝓscrip. cū ex officii. s. e. cū istantia. sicut nec ɔ ipaꝝ visitationē: alius tñ ꝓlatus posset ꝓscribere vtrūqꝝ ꝓtra ep̄m: vt ibi dicit: sic t ɔ ꝓcurationem que debet̄ legatis dñi pape nō ꝓscribit̄. s. eo. cum istantia. Et ideo dixi ratione visitationis: qꝛ in ꝓcuratiōe que cōpetit rōne institutionis siue cōsuetudinis bñ currit ꝓscriptio. ar. xviii. q. ii. eleutherius. t. c. seruitiuꝝ.

i Rōnabile. puta ꝓuilegium. s. eo. cū istantia. vel si allegarent ꝓscriptionē nomine alterius t ꝓbarent. s. de ꝓscrip. cum ex officii. alias se tueri nō possūt: vel nisi allegarent tātam pauꝑtatē q̄ ipm ꝓcurare nō posset. tūc. n. suis sumptib⁹ ꝺz visitare. ar. x. q. iii. cauēdum. t. xxviii. q. i. iam nūc. de hoc ꝺr̄. s. e. cū istantia.

k Cum nuper. auctoritate ꝓpria. qō ei cōpetit de iure cōi. s. eo. sopite. t hoc itellige cū eps ē negligens: alias se itromittere nō ꝺz. ar. ix. q. iii. cum simus t. c. cōquestus. In qbus casib⁹ archieps possit se itromittere auctoritate metropolitana de subditis suoꝝ suffraganeoꝝ. no. s. de offi. ordi. pastoralis.

l Nostra. in quo casu pōt se itromittere quādocūqꝝ auctoritate ꝓuilegii: t tūc pōt adiri tam ꝓ appellationem q̄ ꝓ simplicem querelam: qō nō pōt in alio casu sic. s. de offi. lega. cum nō ignoretis.

m Visitationis. alias nō tenetur. s. eo. ꝓcurationes

n Facultates. q̄ semp in his cōsiderande sunt. s. eo. sopite. vbi de hoc.

o Cum canonicis. annis. videt̄ q̄ duo sufficiāt: qꝛ pluralis elocutio duoꝝ numero cōtēta ē. iiii. q. iii. §. vbi numerus. t de cōsec. di. hec quoqꝝ. t si post ānos liber esse iussus ē post biēniū liber erit. ff. de manumis. testa. libertas. §. vl. t si data fuerit cōditio in dieb⁹: si nihil adiiciat̄ biduo cōditionez ipleri oꝛtet. ff. de v̄. sig. inter illam. in fi. imo exigit̄ q̄ legitimo tēpoꝛe ꝓstita sit: ad hoc vt in futurū teneat̄ nisi causa esset in cuidēti. de hoc dicitur. s. eo. peruenit.

p Pecunie. que ab initio fuit cōstituta: t nō ad nouā que maioꝛ ē. Si enim moneta diminuta fuisset illā recipere nollēt. s. eo. cuꝝ olim. Cuꝝ ergo minoꝛē recipere nollēt maioꝛem exigere ñ debēt. ff. de dam. in fec. qui bona. §. si gs. q̄. t. C. de solu. l. pe. nulti.

q In vsu. tunc estimationē illius antique soluāt. vt. s. eo. olim. in fi. Sed nunq̄ posset solui ꝑma si inueniret̄: si nō minꝰ valet: si vero minus valet: t non est vsu nō pōt solui: qa reꝓbata moneta nō liberat soluētem ff. de pig. ac. eleganter. §. qui reꝓbos si. ff. ad velle. q̄uis §. si cōuenerit. t. ff. qui satis. cog. quotiens. ber.

r Auctoritate. visitatiōis. talis ꝓcuratio nō ꝓstatur: nisi quādo ꝓsonaliter visitāt locuꝝ cā correctionis. s. e. ꝓcurationes. sed i grangiis istis nulla fit visitatio lꝝ ibi qñ qꝛ mōachi celebrēt: ſꝝ ad caput accedit ꝑlatus causa visitationis: t ibi nō ꝓsuerūt moꝛari mōachi sed cōuersicā colendi agros suos: t ita cū nulla fiat visitatio: nulla pp hoc q̄ ibi aliquādo celebrār: debet ꝓstari procuratio.

s Ab hec. altar. i. mēsa altaris sic exponitur de cōse. di. i. si motū. qñqꝝ tabula ꝓsecrata de loco ad locū mouet̄: nec tamē desecrat̄. de cō. di. i. ꝓcedimus. qō i telligo quādo non ē affixa. t q̄ dicit motū. i. mutatum. quo ad fozmā: ita q̄ fozmā amiserit ꝓ diminutionē vel augmētū: cū hec sit fozma rei. ar. x. q. ii. §. b ius. Idē si mēsa altaris sit enoꝛmiter fracta: qꝛ cōsecrādū ē altare. j. e. qō in dubiis. t. c. ligneis. Cōsecratio altaris ꝑcipue itelligit in ꝓiunctiōe mēse. i. lapidis supioꝛis t structure iferioꝛis: t ita si mēsa fuerit remota: vel aliqs de lapidib⁹ tāgens mēsā ipam: execratum ē altare: t ꝺz itez cōsecrari. sed si aliqd addatur altari nō execrat̄: ſꝝ sacruꝝ trahit ad se nō sacrū. j. e. q̄ in dubiis.

t Sigillum. quod in lapide fit in cōsecratione.

u Diminutus. enoꝛmiter. j. eo quod in dubiis.

x Cōsecrari. ipsum altare t nō ecclesia. Alia. n. ē cōsecratio ecclesie t alia altaris: vt sequtur in littera.

y Canones. de cōse. di. i. si motū. innit̄ ibi q̄ ecclesia debeat ɔsecrari dū dicit si motū fuerit altare: denuo cōsecret̄ ecclesia: sed exponit̄ altare. i. mensa siue tabula. ecclesia. i. altare: quod ē dicere si mota fuerit tabula consecretur altare. ber.

z Ua. q̄ ꝓuatis. quolibet ergo die possūt fieri cōsecrationes eccle

De consecratione ecclesie vel altaris.

Alexan. iii.

Adhec si altare motuꝝ fuerit: aut lapis illesolūmodo superpositus qui sigillū cōtinet confractus: aut ēnā diminutus: debz ɔ nouo cōsecrari. Propter hoc vero nequaquam reiterare suam consecrationem ecclesia consueuit: licz id quidam canones inuenire videantur.

Idem. Nno. tertius toꝛnac. epo.

Ua. f. t infra. Inquisitōni tue taliter respondemus: q̄ in dioceſi tua licet tibi ecclesiis dedicationem impendere: tam diebus dominicis q̄ priuatis.

Idem indrosien. epo.

Rogationes que ratione visitationis debent epis vel archidiaconis vel quibuslibet aliis ēt apo. se. legatis aut nūciis absqꝝ manifesta t necessaria causa nullatenus exigantur: nisi qñ personaliter officium visitationis impendunt: t tūc euectionū t psonarū mediocritatē obseruent in latera. cōci. diffinitaꝝ hoc adhibito moderamine circa legatos t nuncios ap. se. vt cum oportuerit eos apud aliquē locū morā facere necessariaꝝ: ne locus ille pp illos nimiū aggraueť: ꝓcuratiōes recipiant moderatas ab aliis ecclesiis uel personis que nondum fuerant ɔ suis procuratōnibus aggrauate: ita q̄ numerus procurationum numerum dierū quibus huiusmodi moram fecerint nō excedat: t cū aliqua nō suffecerit per seipsam due vel plures conīūgantur in vnam. Porro visitatiōis officiuꝝ exercentes nō q̄rant que sua sunt: sed que iesu xp̄i p dicationi t exhortatiōi: correctioni t reformatiōi vacando: vt fructū referant qui nō perit. Qui aūt cōtra uenire tentauerit: t qō accepit reddat: t ecclesie quam raliter aggrauauit tantūdem impendat.

Hono. iii. ɔ tiron. t iosaphat abba.

Venerabili fratre nostro cenomanen̄. epo accepimus conq̄rente: q̄ cum cā que inter ipz ex pte vna: t abbatē t cōuentuꝝ de cultura ex altera: super procurationib⁹ quas ab eis petit: idē epus nosciť agitari vobis fuerit ab ap. se. cōmissa: dicti abbas t conuentus ex eo frustrari intētionē eiusdem epi moliūtur: q̄ eorū monasterū in cenomanen̄. uilla situ esse dinoscitur: t ipsi procurationez hactenus nō soluerūt: t ifra Discretōni vestre mandamus: quatenus nisi aliud rationabile ostēderint: vos eos ad exhibendū eam: si cutius dictauerit compellatis.

Greg. ix.

Cum nuper archiepiscopus beneuentanus beneuentanam p

uinciam visitaret: t infra. Mandamus: quatenus cum eundē archiepiscopum siue auctoritate propria: siue nostra beneuētanam prouinciā contigerit visitare: procuratiōes ratione visitationis debitas iuxta facultates ecclesiaruꝝ uestrarū exhibitis eidē: alioquin sententiā quā ipse rite tulerit in rebelles ratam habebimus: t faciemus auctore dño inuiolabiliter obseruari.

Idem.

Cum canonicis maioꝛis ecclesie quandam summaꝝ pecunie pro pensione ecclesie tue debitaꝝ aliquot annis persoluēris: t iidē sumaꝝ illam ex integro de meliori moneta exigant sibi solui: tibi dam⁹ nostris litteris in mandatis: vt canonicos illos solutione prioris pecunie vel si non sit in vsu estimatione pensionis antique facias manere contētos.

Idem.

Auctoritate presentiū inhibemus: ne quis pro eo q̄ in oratoriis que in grangiis vestris habetis interdum aliqui vestrū celebrāt procurationes: que ratione visitatōnis debentur a vobis exigere: vel extoꝛquere presumat.

siaz vel aliaz: virgines etiam pp neceſſitatē dieb⁹ p̄natis velum ſacrū accipere poſſūt. xx. q. i. deuotis. q̄ neceſſitas legē nō habet. de cō ſe. di. i. ſicut. ⁊ §. de cōſue. quāto. ⁊ ſic magna neceſſitas hoc iducit vt ibi dr. ⁊ j. de reg. iur. q̄ nō ē. ordines vero ſacri nō cōferunt: niſi certis diebus. §. de tēp. ordi. c. i. ⁊ ii. lxxv. di. c. vlt. ⁊ criſma certo tēpore cōficit. de cōſe. di. iii. omni tpe. q̄ i ſupficie potius cōtradic ſed exponit oi tēpore. i. omni anno ante paſca certo die: ⁊ q̄ iſta certis tēporibus cōferunt: dubitauit: an idem eſſet de conſecratione ecclesiarum.

a Quod i dubiis ſi mota. de cō ſe. di. i. ſi motuz. ⁊. §. eo. c. i.

b Conſecrari. de hac cōſecratiōe dic vt. §. eo. c. i. p quod i tellige q̄ hic dicit.

c Cōſecrato. ⁊ ita ſacruz tāq̄ dignius trahit ad ſe non ſacrū. xiii. q. ii. nō eſtimem⁹. ⁊. ff. ō rei. vē. que religioſis. ſimile. ff. de ſolu. ſi alieni ff. de vſucapio. eum qui edes. ſecus ſi vi nū apponat ſāguini. j. titu. proxi. cum marthe. §. q̄ſiuiſti. verſi. preterea. ar. ꝓ q̄ minus dignū trahit ad ſe magis dignum. ar. §. de iure pa. ex lr̄is. ⁊. c. cum ſcōm. ⁊. ar. §. de of. deleg. ſup q̄ſtionuz §. ſi vero duo ſunt. Item. ar. q̄ in reficiendis ſacris veſtibus filum nō ſacrū ſiue pānus ñ ſacer pōt apponi: nec eſt opus noua cōſecratione. io.

d Propoſuiſti. recōciliari. Nota q̄ñ eccleſia debet cōſecrari vel reconciliari. Primo ſi dubitat an ſit conſecrata. Idem de alteri q̄ pp dubiū debet cōſecrari. de cōſe. di. i. eccleſie vel altaria. q̄ nō dr iteratū quod neſcit eſſe factū. de cōſe. diſt. i. ſolēnitates. i. ſic ē de baptiſmo. j. de baptiſ. c. ii. ⁊ ſimile. lxviii. diſt. preſbyteri quos. ⁊. §. ſe. Item ſi eccleſia eſt exuſta tota vel maior pars debet iterum cōſecrari. de cōſecra. di. i. eccleſiis ſemel. arg. ff. de ꝓben. emp. domū. ſi vero tectū corruerit: ⁊ parietes illeſi remaneāt; vel ēt modicum de ipis parietibus deſtructū fuerit nō debet pp hoc cōſecrari. j. eo. ligneis. Et ſi tota eccleſia ſimul deſtructa fuerit vel maior pars debet itez cōſecrari. ſi ſucceſſiue ſufficit aſperſio aque benedicte. de cōſe. di. i. de fabrica. Pro remotione altaris vel fractura enormi nō reconſeceretur eccleſia. vt. §. c. i. Pro ſanguinis effuſione ⁊ p adulterio debet tātum recōciliari. vt hic p̄z. ⁊ j. de adulte. ſignificaſti. ⁊. ar. j. eo. c. vlt. arg. ꝓ. de cōſe. di. i. eccleſiis ſemel. ſed illud itelligitur ſeōz h̄: q̄ ſanguinis effuſione vel ſeminis polutione nō cōſecratur: per quē debet fieri hec recōciliatio: dicit infra eodem aqua.

e Cum ſis. plura altaria. arg. ꝓ bazianū: qui dixit q̄ cōſecrato maiori altari oia alia altaria eſſent cōſecrata: ſi digito demōſtrent arg. ff. de acqui. poſ. q̄ meo. §. ſi p venditorem. C. de natura. libe. ſi qs habens. ſic plures clerici poſſunt ordinari. §. de tempo. ordi. de eo. ⁊. lxxv. di. q̄ a patribus. ⁊ plures epiſcopos pōt cōſecrare: modica fuit hec dubitatio: q̄z nō credebat: q̄ h̄z plures clericos poſſet ordinare q̄ poſſet plura altaria vel epiſcopos cōſecrare. ber.

f Ligneis. parietibus. q̄diu parietes itegri ſūt: nō ē eccleſia recōſecrāda: q̄ in parietibus cōſecratur eccleſia ⁊ nō in tecto: aut ſi ſucceſſiue reparati eſſent. de cōſe. di. i. de fabrica. de hoc dictū ē. §. eo. ꝓpoſuiſti. ⁊ de tabula. §. e. c. i. ⁊ que ibi dicta ſunt: hic poſſent dici.

g Conſuluiſti. cimiteria. Sicut ergo eccleſia recōciliat ita ⁊ cimiteriū: cum ſit cōſecratū: vt hic p̄z: ⁊ illa corpora ſi diſcerni poterūt ſūt exhumāda: ⁊ extra cimiteriū eiicieda. §. de ſepul. ſacris. ⁊ eadem gaudet īmunitate eccleſia ⁊ cimiteriū. xvii. q. iiii. ſi qs cōtumax. ⁊. §. ſe. ⁊ ita idē iuris ē in acceſſorio q̄ in principali. §. de offi. dele. prudētiaz §. vlt. cum ſuis cōcordantiis.

b Sicut in dedicationibus. §. e. ꝓpoſuiſti. de cō. di. i. ſi motū. ⁊. §. ſe. ber.

C Cum ſicut. cōſecrāda. nec ēt fūdanda: niſi prius cōpetens dos fuerit ei aſſignata. de cōſe. diſt. i. nemo. in aut. vt nullus fa. ora. domū. §. i. col. v. ⁊ i aut. vt deter. ſit nume. cleri. §. i. colla. i. vel ſi hoc omiſſum ſit in fundatiōe ſicut hic: ñ debet conſecrari eccleſia: niſi dos ei p̄ius fuerit aſſignata. vt xvi. q. vlt. pie mētis. i. q. ii. placuit. ⁊ hic: cū hoc ex debito teneat fūdator: vt dicit. i fi. §. q̄ erit cōpetens dos. Rūdeo: ſi ſit monaſterū: tūc dos debet eſſe tāta: q̄ p̄ſbyteri diaconi ⁊ ſubdiaconi cātores ⁊ lectores poſſint ibi eſſe: ꝓut tradit i aut. vt dcte. ſit nume. cle. §. i. Si vero alia eccleſia collegiata: dos ad minus debet eē ꝓ duobus. ar. §. de fi. p̄ſby. ꝓpoſuiſti. vii. q. i. illud. aut trib⁹ de cōſe. diſt. i. hec quoq;. ⁊ q̄ poſſit recipe hospites ⁊ epiſcopalia iura p̄ſolucre. §. de p̄ben. de monachis. §. de ſup. neg. prela. c. ii. §. quid ſi epiſcopus cōſecrat: vel fūdat eccleſiaz nō aſſignata dote: dicit bazi. ⁊ bene: q̄ epiſcop⁹ teneat dotare eccleſiam: ſicut teneat ꝓuidere illi quē ordinat ſine titulo. §. de ꝓben. c. ii. c. epūs ⁊. c. cum ſcōm apoſtolū. ⁊ hoc credo vez dummodo ſine leſione eccleſie ſue hoc facē poſſit: alias nō niſi haberet ꝓpium: q̄ delictū p̄ſone tē. vt. xvii q. vi. ſi epm. §. de excep. cū venerabili. ⁊ tūc fundator dotabit eam: ⁊ poſſet ad hoc ꝓpelli. arg. xvi. q vlt. pie mētis. ar. ad hoc. ff. de ritu. nup. qui libe ros. ⁊ heres fūdatoris ad hoc teneat. in aut. de ec. ti. §. ſin aūt ⁊. §. ſi qs edificationez. col. ix.

k Qua. cōſuetudine. No. ergo q̄ cōſuetudo que ē cōtra iur̄ naturā nō ꝓdeſt: ⁊ cōtra illud ius nō pōt p̄ſcribi. §. de p̄ſue. cū iter vos. ⁊. c. cū venerabilis. ⁊ c. quāto. ⁊. c. vlt. vbi de hoc.

l Jurisdictionis. puta iudicare cognoſcere de cauſis iſtituere beneficia cōferre: ⁊ omnia alia q̄ aſſecutus ē epūs in cōfirmatione. ar. §. de clec. trāſmiſſaz. hec oia cōmittere pōt ⁊ delegare vnicuiq; maiori vel minori. Sed ea q̄ ſunt epālis ordinis demādare nō pōt in iferioribus: puta clericos ordinare virgines cōſecrare criſma cōficere ⁊ cōſimilia: que miniſteriū p̄ſecrationis deſiderāt. Sed q̄ ē ratio quare illa que ſūt iurisdictionis poſſit cōmittere clericis iferioris grad⁹ ⁊ nō illa q̄ ſunt ordinis demādare: hec pōt eſſe ratio: iuris dictio ſola voluntate ⁊ vbo cōmittit ſiue delegatus fuerit ſiue ordinari⁹ ⁊ reuocat. §. de offi. dele. ſup q̄ſtionum. §. itentionis. ⁊. §. porro. ff. de iudi. iudiciū. ſed collatio ſacramētoz ñ cōfert ſola voluntate vel vbo: imo facto ē opus: q̄ neceſſaria ē viſibilis vnctio ⁊ exterior: q̄ eſt ſignū iterioris vnctionis in corde. §. de ſac. vnc. c. vno. q̄ ꝑpetua ē ⁊ amitti ñ pōt: h̄z executio quādoq; ſuſpendat. i. q. i. q̄ gdem. §. ſi forte militie tē. ⁊ ita patet q̄ non poſſūt taliter demādari ſicut iurisdictio: vel reuocari ⁊ talia cōferri non poſſūt niſi ab eis q̄ habēt ea p collationē. lxviii. di. p̄ſbyteri quos ⁊ ſic recōciliatio talis nulla ē: cum ſacerdotes illi nō habebūt poteſtatē illam p talem demādationē: q̄ eſt ordinis epālis ſicut cōſecratio: ſed vnus epūs alii epō pōt hoc demādare: ⁊ p huiuſmodi demādationē nihil ei cōmittit: cuz ipe epūs habeat ea que miniſteriuz cōſecrationis deſiderāt: ⁊ ei deeſt tātum auctoritas q̄ in alienam meſſem falcem mittere nō debet: niſi de voluntate ⁊ mādato illi⁹ cuius eſt dioceſis. vi. q. iii. ſcriptum eſt.

m Tolleramus. Sed videt q̄ iſta ſola tolerātia non ſufficiat ſibi: niſi iterum reconcilier̄ per epūm: q̄ nulla fuit recōciliatio ergo itez debet recōciliari: ſicut ſi aliquis ordinat ab eo qui ordinādi p̄tātem nō habebat iteruz debet ordinari lxviii. diſt. preſbyteri. ⁊. j. de preſby. nō bap. c. i. ⁊. iii. ſed dic q̄ p talem tollerantiam ratam habet talem reconciliationē ⁊ icipit valere ex nūc cum prima nulla fuiſſet: ⁊ ita de nihilo facit aliquid. ſic. iii. q. vi. hoc quippe. ⁊ de conſe. diſt. ii. reuera. q̄ pōt princeps mutare naturā rei. C. ō rei vxo. act. l. vna. circa p̄in. b.

n Si eccleſia nō cōſecrata. no. q̄ dicit nō cōſecrata: ergo multo forti⁹ cōſecrata. §. eo. ꝓpoſuiſti. ſic ⁊ cimiteriū ſi taliter polluat recōciliari debet. vt. §. e. cōſuluiſti. ar. q̄ ſi aliquis excōicatus vel paganus ibi ſepelit ſunt inde eiiciēdi: nec in ea debet celebrari ante eiectionē ⁊ aſperſionē aque benedicte: h̄z cōſecrata p̄ius nō fuerit: ⁊ parietes ſunt radēdi. de cōſe. diſt. i. eccleſia. ⁊. c. vbi. ⁊. c. ſeq. ⁊ ita eccleſia nō cōſecrata gaudet eodem ꝓuilegio quo ⁊ cōſecrata: vt hic patet

ꝛ hoc ē expreſſum. ſ. de imu. eccle. c. pe. ꝛ ita ſi aliquis illuc cōfugerit debet ab ec
eccleſia defēdi. ꝛ lꝫ: iō qꝛ locus ille auctoꝛitate ep̄i dedicatus ē diuino cultui: ꝛ qō̄
ſemel deo dedicatū ē ad ꝓphanos vſus redire nō debet. xii. q. ii. nulli liceat. ꝛ. ſ
de re. pmu. mācipia. ꝛ tamē grauī peccat qui ſic deliquit q̄ in nō cōſecrata: ſi
cut magis peccat ꝛ grauī punit qui in maioꝛē ꝑſonam q̄ qui in minoꝛē: nam
ex ꝑſona conſideraī iniuria ꝛ
crimē. inſti. de iniur. §. atroꝛ. ſ
de ſen. ex. cū illoꝛ. ꝛ crimē au-
getur dignitate ꝓpoſiti. ff. ō
re. mili. omne delictū. §. i. Sꝫ
nunqd ꝛ iſti violatoꝛes ſūt di
cēdi ſacrilegi ſcōm diſtinctio-
nem ſacrilegii: nō videt. xvii.
q. iiii. ſacrilegiuꝫ. ſed credo q
tāq̄ ſacrilegi iudicādi ſunt: lꝫ
locus adhoc ꝓſecratus nō ſit
arg. ſ. de fo. compe. cōqueſtus
ꝛ qꝛ eodem ꝓuilegio gaudet
ac ſi eſſet cōſecrata. ſ. de imu.
eccle. c. penul.

a Lauet. ſed ꝑ quem debet
lauari: q̄ per ep̄m tātum. ſ. c.
ꝑꝛi. Jn hoc caſu ſatis credo
q̄ ꝑ ſimplicem ſacerdotē poſ-
ſit lauari: qꝛ ſi itellexiſſet pa
pa q̄ per ep̄m deberet lauari
illud dixiſſet ſicut dixit in ꝓ
xi. c. precedēti. cuꝫ papa i vtro
qꝫ. c. ſcribat eidez: ꝛ qꝛ dixit ex
oꝛcizata lauet: que fit per ſim
pliceꝫ ſacerdotē ꝛ nō cū aqua
benedicta cum vino ꝛ cinere:
cū qua recōciliaī eccleſia cōſe
crata. ſ. c. ꝓpoſuiſti. ꝛ. ar. ad
hoc. ſ. de temp. oꝛdi. cum i di-
ſtribuēdis. ꝛ. ar. de cōſe. di. ii.
c. fi. arg. tū. ō. j. de imu. ec. c. pe
nul. ber.

b Reſbyter. ꝓſoluat. cōſili-
um eſt vt ſimul dicat oēs
hoꝛas: ne ſupuenientibus oc-
cupationibus aliquā hoꝛam
dimittat: ꝛ intelligit hoc ō cle
ricis pauperib⁹ quos ad op⁹
rurale oportet exire: vt in lꝛa
ꝑꝫ alias ſuo loco ꝛ tēpoꝛe di-
cēde ſunt ſingule hoꝛe.

c Competentib⁹. ſignatis cā
panis vel alio ſigno. ſ. de ele.
in cauſis. ꝛ. ſ. de offi. cuſto. c. i
ꝛ i. di. ius militare.

d A ſcholaribus. hoc exau-
dio: cū aliqua ſuperueniente
neceſſitate ipſe officium ſuum
perficere nō poteſt. vii. q. i. illō
ꝛ faē ad hoc. ſ. de vi. ꝛ ho. cle.
vt gloſ.

e Rurale. Clericus. n. cui ec
cleſia non ſufficit: ex artificio
ſuo victū ꝛ veſtitū querat. xci.
di. clericus victū abſqꝫ officii
ſui detrimento. ꝛ. xxxi. q. i. c. i.

f Jeiunus. de cō. di. ii. ligdo.
de cō. di. i. ſacramēta. ꝛ di. v. ieiuni. ꝛ. c. vt ep̄i. ꝛ. vii. q. i. nihil. ber.

g Succurrere. miſſam celebrādo vſqꝫ ad ſtatutā hoꝛam: vt hic dicit. i. nonam
de cōſe. diſt. i. ſolent. vel vſqꝫ ad tertiam quādoqꝫ. xliii. diſt. nō liceat. hoc in die
bus cōibus.

h Septenarī⁹. Sūt ſeptem hoꝛe ſicut ſunt ſeptem dona ſpūs ſancti. xxx. q. i. ꝓ
uenit. ſeptem dies ſeculi: ꝛ ſeptē etates quibus completis finietur mundus: ſe
ptem petitiones in oꝛatione dñica: ſeptem pſalmi penitentiales: item ſeptem
diaconi: ſicut ſeptem candelabra. xciii. diſt. diaconi qui. ꝛ ita ſeptem ſunt hoꝛe
ad quas tenētur ſacerdotes: de aliis nihil dicit. vnde videtur q̄ nō teneant ſed
certe tenentur. arg. ſ. de ꝓeben. cum ſcōm apoſtolum. xci. diſt. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. xcii. di.
c. vlt.

i Quidam peculiares. i. ſpeciales. de conſe. diſt. i. ꝛ hoc attendendum ē. ala.

k Nō fiat. nō qꝛ malum ſit audire tales miſſas: ſed malum ē ꝓpter talem di-
mittere canonice ſtatutas miſſas de die vt dicit. in fi. ſi. xxi. diſt. denicꝫ. vbi ꝓ
hibetur minoꝛi benedicere pūte maioꝛe. ꝛ dare elemoſynam nō ē peccatum: ſed
dare ad ſacrātiam malum ē. i. q. i. nō eſt putāda. ꝛ. c. vide q̄tum. Et ita ē. ar. q̄
aliqd ꝓhibet nō ꝓꝑ hoc q̄ malū ſit: ſed ꝓꝑ id quod ex eo ſequi pōt. ſ. de iureiur.
ꝛ ſi xps. ꝛ. xxii. q. i. in nouo. ꝛ. xi. q. iii. nolite. lxiii. diſt. §. verum.

l Non ꝓ alia deuotione. quaſi melius ſit miſſas iſtas audire. q̄ alias cano-
nicas de die.

tinus exoꝛcizata lauet ne diuine lau
dis oꝛgana ſuſpendātur: eſt tamē q̄
citius poterit conſecranda.

De celebratione miſſarum ꝛ ſacra mēto euchariſtie ꝛ diuinis officijs

Ex concilio agateñ.

Presbyter mane matu
tinali officio expleto pē
ſum ſeruitutis ſue vide
licet primā: tertiaꝫ: ſex
tam: nouā veſperāqꝫ perſoluat: ita
tamē vt boris competētibus iuxta
poſſibilitateꝫ aut a ſe aut a ſcolari-
bus publice compleaī. Deinde
pactis boris ꝛ infirmis viſitatis ſi vo
luerit exeat ad opus ruraleꝰ ieiun⁹:
vt iterū neceſſitatibus pegrinoꝝ
ꝛ boſpitū ſiue diuerſoꝝ cōmeantiū
infirmoꝝ. atqꝫ defūctoꝝ ſuccurre-
re poſſit vſqꝫ ad ſtatutā hoꝛaꝫ ꝑ tē
poris qualitate: ꝓpheta dicente:
Septies in die laudē dixi tibi: q ſep
tēnarius numerus a nobis impleī
ſi matutini: prime: tertie: ſexte: no-
ne: veſpere ꝛ cōpletoꝛii tempore no
ſtre ſeruitutis officia perſoluamus:
naꝫ de nocturnis vigiliis idē ipſe ꝑ
pheta ait: media nocte ſurgebaꝫ ꝛc.
ergo bis temporibus laudes crea-
tori noſtro ſuper iudicia ſue iuſtitie
referamus.

Ex concilio triburieñ.

Quidaꝫ laicoꝝ habent in con
ſuetudine vt per ſingulos dieſ
audiant euangeliū: in principio erat
verbuꝫ: ꝛ miſſas peculiares hoc eſt
de ſancta trinitate: ꝛ ō ſancto micha
ele: ꝛ iō ſancituꝫ eſt in eodē cōcilio:
ut ulterius hoc nō fiat niſi ſuo tēpo
re: ꝛ niſi aliquis velit propter reue
rentiaꝫ ſancte trinitatis: nō pro alia
deuotione audire. Sed ſi voluerint
vt ſibi miſſe canteī: de eadē die miſ
ſas audiant pro ſalute viuoꝝ ꝛ etiā
defunctorum.

Cano. iii. vigoreñ. epō.

Onſuluiſti: ꝛ infra. Reſpōde
mus: q̄ excepto die natiuitatis do
minice: niſi cauſa neceſſitatis ſuade
at: ſufficit ſacerdoti ſemel in die vnā
miſſaꝫ ſolūmodo celebrare.

Dem archiep̄o bracbareñ.

Onſiliuꝫ noſtrū: ꝛ infra. Re
quiſiſti vtrū in diebus ꝓfe-
ſtis in quibus ad bonoꝛē ſancti ſpi
ritus: beate virginis: ꝛ ſancte cruciſ
miſſaꝫ celebrare cōtingit: hymnus
angelicus ſymbolū ac prefatio ꝑ
pria decantari debeat: ꝛ infra. Jnq.
tue. t. r. q̄ apud nos in diebus ꝓ-
feſtis cū miſſarū ſolēnia in bonoꝛeꝫ
beate virginiſ celebraī: neqꝫ hym
nus angelic⁹ neqꝫ ſymbolū decanta
tur: licet in miſſa ꝓpria prefatio ō
cantetur: vt inter cōmemoꝛationem
ꝛ ſolēnitateꝫ differentia oſtendatur.
vnde te deū laudamus regulariusˢ
dimittiī q̄ dicaī in laudib⁹ matutīs

Dem clericis ſancti. p. magaleñ.

Ex parte veſtra: ꝛ infra. ꝓpo-
ſtulatōni veſtre. t. r. q̄ ſemper
ſacerdos vinoᵗ ꝑfundereᵘ dꝫ poſtq̄
totumˣ accepit euchariſtie ſacramē
tuꝫ: niſi cū eodē die aliā miſſaꝫ debu
erit celebrare: ne ſi forteʸ vinū perfu
ſionis acciperet: celebrationē aliam
impediret.

Dem. i. quōdam archiepiſcopo lugduñ.

Cum martbe: ꝛ infra. Queſi-
uiſti que ſint forme verborum
quas ipſe chriſtus expreſſit cum in
coꝛpus ꝛ ſanguinem ſuum panē ſub
ſtantiauit ꝛ vinum: illud in canone
miſſe quo eccleſia vtitur generalis
adiecerit: quo nullus euangeliſtarū
legitur expreſſiſſe. Cum eniꝫ in euā
gelio ſic legatur. Accipiens caliceꝫ
gratias agens benedixit: ꝛ dedit diſ
cipulis ſuis dicens. Bibite ex hoc
omnes: hic eſt enim ſanguis meus
noui teſtamenti qui ꝓ vobis ꝛ ꝓ
multis effundetur in remiſſionē pec
catoꝝ: in canone miſſe ſermo iſte

m Conſuluiſti. natiuitat⁹. die. n. natiuitatis dñi plures miſſe cele-
brantur. de conſe. diſt. i. nocte ſancta. ꝛ celebraī tres etiā miſſe
ꝓpter myſteriuꝫ: qm̄ per illas tres miſſas repreſentat triplex ſtatus
ſ. ſtatus ante legem ſub lege ꝛ ſtatus gratie. Jlla que cantatur in no-
cte repreſentat ſtatum illum qui fuit ante legem quādo omnes erant
in tenebris. vnde di
citur in miſſa illa ꝑ
phecia. Popul⁹ gē
tiuꝫ qui ambalabat
in tenebriſ. Sed a q̄
dicit aurora: repre
ſentat tp̄m ſub lege: i
quo iam icipiebant
exꝑte ſcire xp̄m ſed
non plene: ꝓꝑ dicta
legis ꝛ ꝓphetaꝝ. ꝛ
ideo cantaī inter di
em ꝛ noctem: ꝛ dici
tur officium: lux ful
gebit hodie. Tertia
dicit in die per q̄ ō-
ſignatur tp̄s gratie
ſ. p̄ſis. vnde dicitur
officium puer natꝰ
ē ꝛc. quod potes in
telligere bis verſib⁹
Tres in natali de-
bent miſſe celebra-
ri. Quarum prima
ſacram xp̄i ſignat
genituram. Altera
vēturi ō ſignat gau-
dia xp̄i. Tertia iaꝫ
factum quod lex fo
re ſacra deſignat.

n Neceſſitat⁹. Sꝫ
quam dicit neceſſi-
tatem? Rñdeo ſi ce
lebrauit de die ꝛ po
ſtea etiā moriaī ali
quis. vel ēt cauſa ho
neſtatis vel vtilita-
tis: vt ſi dicta miſſa
de die ſuperueniat
aliqua magna ꝑſo-
na que velit miſſa
audire. arg. ſ. eo. c. i
ꝛ. ii. alias ergo ſuffi
cit q̄ vnam miſſaꝫ
celebrat quis i die.
de conſe. diſt. i. ſuffi
cit. ꝛ. j. eo. te referen
te. nec expreſſe ꝓ-
hibetur quin pluresˢ
poſſint celebrari. ex
eo q̄ dicit ſufficit.
vnde pōt vnam ce-
lebrare de die ꝛ ali-
am ꝓ ōfunctis: ꝛ q̄
tiens celebrat toti-
ens ſumat coꝛpus
xp̄i ꝛ ſanguinem. ō
conſe. diſt. ii. compi

o Onſiliuꝫ. pfeſtis. i. ꝓuatis: quaſi ꝓcul a feſto.

p Angelicus. ſ. gloria in excelſis deo.

q Symbolum. i. credo in vnum deum.

r Prefatio. prefatio beate virginis habetur. lxx. diſt. ſanctoꝝ. reli-
quas habes de conſecra. di. i. inuenimus.

s Regularius. i. regulare eſt vt dimittatur nō vt dicatur. ſimile. vii. q
i. §. cum aūt. ibi. n. cōparatiuum ponit electiue: hic ponit negatiue ſic
minus. i. non. ff. de tributo. illud

t Ex parte. vino. querebatur quo ꝑfundere debet ſacerdos manus
ſuas: reſpondit q̄ vino.

u Perfundere. manus. ſ. poſt ꝓceptionem coꝛporis ꝛ ſanguinis dñi.

x Totuꝫ. bene dicit: qꝛ vel totum recipiat vel nihil. de conſe. diſt. i. cō
perimus.

y Ne ſi forte. qꝛ ſacramēta a ieiunis ſūt ꝓcipienda. vii. q. i. nihil. ō cō
ſe. di. v. vt ieiuni. lxxv. di. qō a patribus. ꝛ. ſ. de tem. oꝛ. lras. Jō dicit
forte: qꝛ quoꝝūdam ē opinio: q̄ qcgd admiſceī ſanguini: ſanguis effi-
ciī. ar. ſ. ti. ꝑꝛ. qō in dubiis. ꝛ ſcōm illos q perfuſionem acceperit ieiu
nus erit: ſed potius videt dubitatiuū illud forte: ꝛ illa opi: hic euacua
tur: ſed magis affirmatiue videt poni quod cōſuetudo iterꝓetatur:

q; sic obseruaſ que eſt optima legum iterpres. ſ. de cõſue. cũ dilectus sic ponit. xxxiii. q. ii. admonere. ꝛ. ſ. de pcur. tue. ꝛ sic ẽ hic. arg. q nõ ẽ ieiunus quis postq̃ bibit. sed post medicinaz sũptam videt q nihil ominus possit celebrare: q; medicina nõ cõputatur inter alimenta. ff. de pe. le. nõ omne quod bibet. Sed nõ ẽ verum: q; si nõ debet post pfu sionem: multo minus post medicinã q; in honore tãti sacramẽti prius sumi debet corpus ꝛ sanguis dñi. de cõſ. di. ii. liquido. ꝛ. vii. q. i. nihil. ꝛ anteq̃ cib⁹ digest⁹ sit cor⁹ xpi sumi nõ debet. ó cõ. di. ii. tribus. qó si cõficeret sacerdos p⁹ aliquem cibum: vel potum sũptum: male faceret: tñ cõficit de cõ. di. ii. liquido. ℣u. dixit ó. super ó cre. illo. lxxv. di. qó a patribus.

a Cum marthe. mysteriuz. istõ ẽ vbum de quo q̃situit. ſ. quis adiecit illud i canone misse.

b Dixisse. ar. ii. q. v. Soluisti. ſ. ó trãsla. inter corporalia sed hoc cum rõne ẽ additum. xxxiii. q. ii. quos deus. ꝛ. ī. e. §. ex eodem. in fi.

c Alia duo. ſ. eleuatis oculis in celũ ꝛ eterni testamenti: put sequitur.

d Multa. multa n. seruat ecclesia q̃ ab apostolis nõ sũt tradita: que tñ cum sint longa cõsuetudine approbata: ñ ſt minoris auctoritatis. vt. xi. di. ecclesiasticaruz. xii. dist. illa

e Beatius est dare xvi. q. i. predicator. q; dando placet homo: accipiendo displicet. vnde vſus. Temporib⁹ nostris quicũq; placere laborat. Bet: capiat querat pauca nihil

f Aborti uo. Paulus appellat seipm abortiuum: q; sicut fetus abortiu⁹ cum labore: ꝛ angustia ꝛ attractione ad lucem attrahitur. ita paulus cum attractione venit ad fidem. xxiii. q. iii. displicet. ꝛ. c. gs nos.

g Sunt omissa. nã qó legibus omissuz ẽ supplẽdum ẽ a iudice. ff. de testi. quesitum. ꝛ. ſ. de ele. cũ nobis. ꝛ dñs qñq; diminute dixit. xvi. q. vii. ꝛ hoc dixim⁹. ꝛ ipi⁹ facta supplem⁹: ꝛ ꝺ̃ia suis fatis facim⁹: ꝛ iuste p vſũ ecclesie diu fem ad hoc vt iustũ pſu

videlicet mysterium[a] fidei: verbis ipsis interpositus inuenitur: vñ cuz euãgelista xp̃m hoc dixisse[b] testetur miraris q; aliquis asseuerare tẽtauerit eũ aliquid plus dixisse q̃ aliquis euangelistarũ asseueret. Verũ si forsitaz ipsius canonis inspicias diligẽter: preter hoc ó quo tua fraternitaſ requisiuit alia duo[c]: videlicet eleuatis oculis in celum: ꝛ eterni testamenti: poteris in ipso canone reperire que in textu euangelico nõ legũtur. Sane multa[d] taz de verbis q̃ ó factis dominicis ab euãgelistis omiſſa: que apostoli uel suppleuisse verbo uel facto exp̃ssisse leguñt. ℙPaulus eim in actibus apostolorũ sic ait meminisse nos oportet uerbi domini ihesu qui dixit: beatius[e] ẽ dare q̃ accipere: hec nullus quattuor euãgelistarum descripsit: nullus ẽt horũ expressit qó pau. de xp̃o ad corinthi. scribẽs ait: visus ẽ plus q̃ qngentis fratribus simul: deinde visus est iacobo: nouissime autez tanq̃ aborti uo[f] visus est ꝛ mihi. ℙIpsi etiam euãgeliste mutuo inter se suppleuisse leguntur: que ab eorũ aliquo uel aliquibus sunt omissa[g]: vnde cũ tres euangeliste posuerunt: hoc est corp⁹ meum: solus lucas adiecit: qó pro uobis tradetur: ꝛ cũ matheus ꝛ marc⁹ dicant: pro multis: lucas dicit ꝓ uobis: matheus aũt in remissionẽ peccatorum adiũxit. Ceterũ ea que adduntur ī canone misse possunt ex aliis locis euãgelii ꝓbari. ℙIoãnes eim suscitationẽ lazari describẽs: ieſum sursum oculos leuasse asserit: ꝛ dixisse: pater gratias ago tibi quoniuz audisti me: ꝛ ifra. Si tũc igit ī celũ oculos leuauit ad pr̃ez: cũ ad corpus exaie animã lazari reuocauit: ꝓbabilius[h] eẽ videtur q; tunc oculos leuauerit ad patrẽ in celum: cũ panẽ ꝛ uinum ī corpus ꝛ sanguinẽ ꝓpriuz cõmutauit. Ceterũ sicut superius ẽ expressuz: cũ in textu euãgelico noui testamenti ponatur: hic iterponit ꝛ eterni[i]: nam uetus testamentũ qó bircorũ ꝛ uitulorũ fuit sanguine dedicatum: tẽporalia ꝓmittebat. ℙNouum aũt qó ẽ xp̃i sanguine cõsecratum: ꝓmittit eterna: ꝛ iõ testamẽtuz illud fuit uetus ꝛ transitoriũ: hoc autem nouũ ẽ ꝛ eternũ: vel ut utamur alia ratiõe: vnde nouũ. i. ultimuz eẽ describitur: inde eternum. i. ꝓpetuũ cõprobaſ: nouissimũ eteim bois testamentũ morte īmobile[k] ꝓseuerat: q; testatoris obitu cõfirmatur: iuxta qó apostolus testamentum ī morte asserit cõfirmatum: aliogn nõ valet[l] dũ uixerit qui testatur. ℙPretera nõ soluz scriptura sed ẽt ꝓmissio dicitur testamentũ: iuxta qó apostolus ipse scribit: ideo noui testamẽti mediator est: ut remissionem accipiant qui uocati sunt hereditatis eterne. Sic ergo intelligi debet quod ī ipso canone reperitur: hic est eiz sanguis meus noui ꝛ eterni testamenti idest noue ac eterne promissiõis. ſ. confirmator: sicut dominus reprobis mittit: qui manducat inqniẽs meaz carnem ꝛ bibit meum sanguinez: hz uitam eternã. Ex eo autẽ verbo de quo mouit fraternitaſ tua questiõez uidelicet mysterium fidei: munimẽtum erroris quidã trahere putauerunt: dicentes[m] in sacramẽto altaris non eẽ corporis xp̃i ꝛ sanguinis ueritatem[n]: sed imaginẽ tantum ꝛ speciem ꝛ figurã: pro eo q; scriptura interdũ cõmemorat id qó in altari suscipitur eẽ sacramentum ꝛ mysteriũ ꝛ exẽplum[o]: sed tales ex eo laqueuz erroris incurrunt: q; nec auctoritates scripte conuenienter intelligunt nec sacramẽta dei suscipiunt reuerẽter. Si eim q; figura ẽ sacramẽtum[p] altaris: ueritas[q] eẽ negaſ: ergo nec mors nec resurrectio xp̃i: cum figura sit: ueritas est credẽda: siquidem mortẽ ꝛ resurrectionẽ xp̃i similitudinem ꝛ imaginẽ esse apostolus manifestat: xp̃us inquiens mortuus ẽ ꝓ delictis nostris: ꝛ resurrexit ꝓpter iustificationẽ nostrã. Apostolorum etiam princeps petrus sic in epistola sua scribit. Xp̃us passus est ꝓ nobis: uobis relinquẽs exẽpluz ut seq̃mini uestigia ei⁹. Sic ergo tã mors xp̃i q̃ eius resurrectio ẽ exẽpluz: ut ꝛ nos peccato mortui iustitie iam uiuamus. Quare si non fuit ueritas q; fuit exẽplum: ergo nec uere mortuus fuit xp̃s: nec uere a mortuis resurrexit. Sed absit a fidelium cordibus error iste: cum propheta de ipso testetur: q; uere languores nr̃os ipse tulit: ꝛ dolores nr̃os ipe portauit. Dicit tñ mysteriũ fidei: qm̃ aliud ibi creditur q̃ cernaſ: ꝛ aliud cernitur q̃ credaſ: cernit spẽs panis ꝛ uini: ꝛ creditur ueritas carnis ꝛ sanguinis xp̃i ac uirtus unitatis ꝛ charitatis. ℙPrimum ẽ sacramentum[r] ꝛ nõ res. Secundum ẽ sacramẽtum ꝛ res: Tertium ẽ res ꝛ nõ sacramentum. sed ꝑmum[s] ẽ sacramentuz gemĩe rei: secundũ ẽ sacramẽtũ unius: ꝛ alterius res existit. tertiuz[t] est res gemini sacramẽti. Credim⁹ igit q; formã uerborum sicut ī canone repit ꝛ a xp̃o apostoli: ꝛ ab ipsis

mi debeat. de cõſe. di. ii. liqdo. ꝛ sufficit q; a liqdo sit diu seruatum ad hoc vt pſumi deat vel apostolũ l' aliũ iustũ auctorẽ habuisse. xi. di. ecclĩastica. ꝛ. xii. di. illa.

b Probabili⁹. no. ar. q; exq̃ qñq; leuauit q; postea leuauerit. i. q. i. iudices. ī fi. ꝛ ẽ. ar. ex eo qs facẽ cõsuecunt. xxviii. di. q; sũt culpe. j. de pign. illo vos. ff. de vſu. q semisses. i. rñ. ff. de vi. tri. ꝛ ole. leg. ex vſu. ff. de pecu. leg. dñs sticho. §. testõ. ff. ó fũ. istr. cũ delanionis. §. asinã ꝛ. ff. de le. i. si seru⁹ pluriuz. §. si numerus nũmoz. ꝛ. ff. ad mace. inter. §. q; dr. io.

i Et eterni. hic oñdit quare adiectum fuit ꝛ eterni. ber.

k Immobile pseuerat. C. de sa. san. ec. l. i. C. de testi. qñ idignuz. xiii. q. ii. c. vlt.

l Nõ valet. ambulatoria. n. ẽ volũtas defũcti vsq; ad supmũ vite exitũ. ff. de adimẽ. le. l iiii. ff. de do. iter vi. ꝛ vx. cũ hic stat⁹. §. pũtia. ꝛ. C. ó codi. l. iiii ꝛ. C. q testa. fac. pos. si qs. vnó põt mutari testamẽtũ ẽt si pactũ iteruenit ne possit mutari C. de pac. pactũ qó dotali. ẽt si fuerit p ꝓncipẽ cõfirmatũ. ar. C. de testa. oiuz. q; nemo hanc legẽ sibi dicẽ pr: vt a ꝑori testamẽto sibi recedere nõ lz. ff. de leg. iii. si qs in prin. i. responso

m Dicẽtes. de cõsecra. di. ii. ego berengarius.

n Sanguinis veritatẽ. ó corpore xp̃i tres sunt opi. vna dicit q; illa substãtia que ꝑus fuit panis ꝛ vinũ: postea fit corpus ꝛ sãguis xp̃i. ó cõſe. di. ii. panis ī altari. ꝛ. c. q; cor⁹. secunda taz q; substãtia panis ꝛ vini desinit eẽ: ꝛ tñ accidentia ipoz remanẽt. ſ. sapor color ꝛ põdus: ꝛ sub illis accidẽtibus ẽ corp⁹ xp̃i: ꝛ hꝫ approbaſ. ſ. ó sum. tri. ꝛ fide catho. c. i. tertia dicit q; remanet substãtia panis ꝛ vini: ꝛ i eodez loco ꝛ sub eadem spẽ est corpus xp̃i. io.

o Exẽplũ. ó cõ. di. ii. ñ oportet nos. n. ꝛ. c. forte dicas. ꝛ. c. i qbus. ꝛ. c. semel mortuus est.

p Sacramẽtũ. i. q. i. multi secularium. de cõ. di. ii. sacrificiũ.

q Veritas. sic ipi hẽtici dicũt

r Mysteriũ fidei. de cõ. dist. ii. forte dicas. ꝛ. c. in qbus. ꝛ. c. semel mortuus. ꝛ hic ostenditur quare dicatur mysteriuz.

s Sacramẽtum. i. sacre rei signum. de con. dist. ii. sacrificium.

t Scõm est sacramentuz de di. ii. hoc est quod dicimus. ꝛ. c. duplici ter.

u Sed ꝑmuz. ſ. forma panis ꝛ vini est sacramẽtuz gemine rei. i. corporis xp̃i ꝛ vnitatis: ꝛ ita est figurans tantum.

x Secundum. i. corpus xp̃i ẽ sacrm. ſ. vnitatis. ꝛ ẽ res sacri ſ. spẽrum panis ꝛ viui. ꝛ ita est signans ꝛ signatum.

y Tertium vo. ſ. vnitas: ẽ res siue signatũ gemini sacramẽti. i. duoz sacramẽtoz. x. p̃cedẽtium. i. corpis xp̃i. qó ẽ sacramentum vnitatis: ꝛ spẽz panis ꝛ vini: que sunt sacrm corporis xp̃i: ꝛ ita istud tertiũ est tãtũ signatuz ꝑ illa duo sacra spẽs panis ꝛ vini: ꝛ cor⁹ xp̃i ꝑmũ vero ẽ tãtũ sacrz signãs. scõm ẽ signans ꝛ signatuz. tertium est signatum tantum.

z Credimus. concludit ex ꝓmissis solutionem principalis qõnis. ꝛ de hac habes. xi. di.

ecclesiasticaꝝ.

a Illa duo. sacra q̄ fluxerunt de latere xp̄i. s. aquam ⁊ sanguinem. ꝯ. e. in quadā

b Veritas. i. caro ⁊ sanguis.

c Et figura. i. species panis ⁊ vini.

d Transubstantiantur. ita quod desinit ibi esse aqua ⁊ vinuꝫ.

e Physici. qui dicūt q aqua ⁊ vinum nō commiscet̄ p minima. i. nō ita q inseperabilia sint: sed talis seperatio ipossibilis vl̄ difficilis videt̄ post q̄ bene admixta sunt. ar. ff. ō acqui. re. do. adeo. §. cum quis. ⁊ de con. di. ii. cuꝫ omne. versus finem.

f Potest dici. hec ē tertia opinio.

g Trās it. ꝺ̄ istos ē qꝫ si quis sumpserit hāc aquā cū sāguine: iam nō erit ieiunus: ⁊ ita illa die nō poterit cōficere. s̄. e. ex parte. sed ꝺ̄. de cōse. di. ii. relatum. ⁊. s̄. eo. ti. consuluisti. ⁊ c. ex parte.

b Prioris. lꝫ logici dicant: q accidētia nō possint pmutare subiectum qō verum est scōm naturaꝫ. sed hic natura cedit miraculo. vt lr̄a dicit.

i Et infra. sub hoc. ꝯ. ponitur alia opinio que ponit in antiqua cōpilatione que ē. ꝯ. eo. ti. in quadam.

k Probabiliorꝫ. nūqd hoc diffiniuit vt papa nobis ꝓhibēs alias opiniones an vt doctor vt nō ponat nobis necessitatē. cuius ergo opinio ē amplectēda. vt. s̄. de fer. capellanus ⁊ tñ nō videt̄ aliquā reprobare. s̄. de resti. spoli. lr̄as.

l Cuꝫ vino. idest vinū aquaticum: nō enim transeūt duo i sanguinez: sed vinuꝫ qō aquā sibi incorporabit: ⁊ ita exponeaquā cum vino idest compactum vel cōposituꝫ ex eis. hec expositio est scōm illam opionem que asserit: q aqua cum vino transubstantiat̄ in sanguinem: ⁊ illa ꝓbabilior est vt dicitur hic.

m Eluceat. alias eluceseat.

n Populi multi. de con. dist. ii. cum omne. ⁊ distinctiōe. iiii. proprie.

o Suscepit ipe. de con. di. ii. in christo patri.

p Idez ē ratio. arg. vbi eadē ē ratio ōbet esse idē ius. ff. ad l. acquil. illud. ꝯequitatis enim ratio similia iura suadere videt̄. C. ad. l. fal. l. vlt. ⁊. s̄. de cōfir. vti. cum dilecta. vbi de hoc

q Inuestiget. sꝫ quare papa ponit hunc casū in hanc dubitationem. vtrū habeat locum hic illa distinctio vel nō. cum augu. dicat q non pro valde malis ꝓpitiationes sūt. xii. q. ii. tempus. Forte: ideo qꝫ dubium est qui mediocriter mali appellant̄. si. n. illi tātū appellant̄ mediocriter mali qui nō decesserunt in aliquo mortali peccato. sed tātum in venialibus peccatis. sed hoc idē est q mediocriter boni. si aūt appellat illos mediocriter malos qui decesserunt in aliquibus mortalibus peccatis: nō tamē valde magnis. obstat. xiii. q. ii. pro obeuntib⁹. vbi dicit̄ q̄ p nullo ē orandum qui decesserit in mortali peccato. Itē si preces valēt p illis qui decesserūt in mortali peccato. pone q aliqualiter elemosyne ⁊ orationes valeāt ad tollēdā

eorū acceperint successores. ¶ Que siuisti ēt vtruꝫ aqua cuꝫ vino in sanguinem cōuertatur. Super hoc aūt opiniones apud scolasticos variantur: Aliquibus eiꝫ videt̄: q cum ō latere xp̄i duo precipua fluxerint sacramenta: redēptionis in sanguine: ac regenerationis in aqua: i illa duo vinū ⁊ aqua que cōmiscentur in calice: diuina virtute mutant̄: vt in hoc sacramento plene sit veritas ⁊ figura. Alij vero tenent q aqua cuꝫ vino transubstantiant̄ in sanguinem: cum in vinū transeat mixta vino: lꝫ physici cōtrariū asseuerent: q aquā a vino p artificiuꝫ posse asserūt separari. ¶ Preterea pōt dici: q aqua nō transit in sanguinē: sed remanet poris vini accidentibus circūfusa: ita q vini saporem assumit: qō inde cōuincitur: qꝫ si post calicis cōsecrationez aliud vinū mittatur i calicē: illō quidē nō transit in sanguinē: nec sanguini cōmiscet̄: sed accidētibus poris vini cōmixtum corpori: qō sub eis later vndiqꝫ circūfunditur: non madidās circūfusuꝫ: ipsa tñ accidentia vinū appositū uident̄ afficere: qꝫ si aqua fuerit apposita: vini saporez assumit. Cōtingit igit̄ accidētia mutare subiectū: sicut ⁊ subiectū cōtingit accidētia pmutar̄: cedit ꝙppe natura miraculo: ⁊ uirtus supra ꝓsuetudinē opar̄. sꝫ nec incōueniēs credit̄ aut absurdum si aq̄ i corpore xp̄i eē credat̄: cū legat̄ de ipius corpe processisse: ⁊ infra. Ex iter opiniōes ꝑdictas illa probabilior iudicat̄: q asserit aquā cuꝫ vino in sanguinem transmutari: ut expressius eluceat proprietas sacramēti. Nā cuꝫ aque multe sūt populi multi: iuxta qō alibi legit̄: beati q seminātis sup aquas. Ideo uino aqua unit̄: ut xp̄o populꝰ aduneat̄: p hoc enim qō suscepit ipse de nostro: ⁊ accepimus ipsi de suo: taꝫ insolubili nexu cōiungimur: ut q est vnum cū patre per ineffabilē vnitatez: fiat unū nobiscuꝫ p admirabilem unionem: ac per hoc ipso cōiter mediāte cuꝫ patre unum efficimur: pater inquit sancte serua eos quos dedisti mihi: ut sint unum sicut ⁊ nos. nō pro his rogo tātuꝫ: sꝫ pro eis qui credituri sunt p uerbuꝫ eorum in me: ut ⁊ ipsi in nobis unum sint: ⁊ mundus credat: qꝫ tu me misisti. ¶ Tertio loco. f. t. reqsiuit: q̄re fuerit mutatū: q̄ in secreta beati leonis ꝑm antiquiorez codices continetur: sic cui delicet. Annue nobis ꝺ̄ne ut anime famuli tui leonis hec prosit oblatio: cum in modernis sacramentariis habeatur: ānue nobis q̄sumus ꝺ̄ne: ut intercessiōe beati leonis hec nobis prosit oblatio. Sup quo respōdemus: q cum sacre scripture dicat auctoritas: q iniuriam facit martiri qui orat pro martire: idem ē ratione cōsumi de sāctis aliis sentiēdū qꝫ orationibus nr̄is nō indigēt: ꝓ eo q cum sint pfecte beati oīa eis ad uota succedūt: sed nos potius orationibus eorum indigemus: quos cuꝫ miseri simus: vndiqꝫ mala nostra perturbant: vnde quod in plerisqꝫ orationibus continetur: prosit vel proficiat huic sancto uel illi talis oblatō ad gloriam ⁊ bonorem: ita debet intelligi: vt ad hoc prosit q magis ac magis a fidelibus glorificetur i terris: licet plerique reputent non idignum sanctorum gloriā usqꝫ ad iudiciū augmētari: ⁊ iō eccleā interī sane posse augmentū glorificationis eorum optare. Verū vtrum in hoc articulo locū habeat illa distinctio q̄ docetur: q defunctoruꝫ alii sunt valde boni: alii sunt valde mali: alii mediocriter boni: alii mediocriter mali: vnde suffragia que fiūt a fidelibus in ecclesia pro valde bonis: actiōes sunt gratiarum: pro valde malis cōsolationes viuorum: expiatōnes uero pro mediocriter bonis ⁊ propiatiōnes pro mediocriter malis: tua discretio inuestiget.

Idem rectoribus romane fra.

De homine: ⁊ ifra. Quesiuisti quid de incauto presbytero videatur q cū se sciat in mortali crimie cōstitutuꝫ: missaruꝫ solēnia que non pōt pp necessitatē quālibet itermittere: pp sui facinoris cōscientiā dubitat celebrare: pactisqꝫ ceteris circūstantiis missaꝫ celebrare se fingit: ⁊ suppressis verbis quibus cōficitur corpus xp̄i panez ⁊ uinum tantūmodo pure sumit: ita credēs per id qō pretendit populo satisfacere: ut p hoc qō intendit deuꝫ non debeat prouocare. Cum ergo falsa sint abijciēda remedia que ueris sunt piculis graviora: licet is qui p sui criminis cōscientia reputat se indignum: peccet graviter si se ingerat irreuerēter ad illud: grauius tamen videt̄ offendere qui sic fraudulēter illud presumpserit simulare: cuꝫ ille in solius misericordia dei manū incidat: iste vero non solum deo cui non reuereretur illudere: sed populo quem decipit se astringat.

Idem ferrarien. epō.

latio: cum in modernis sacramentariis habeatur: ānue nobis q̄sumus ꝺ̄ne: ut intercessiōe beati leonis hec nobis prosit oblatio. Sup quo respōdemus: q cum sacre scripture dicat auctoritas: q iniuriam facit martiri qui orat pro martire: idem ē ratione cōsumi de sāctis aliis sentiēdū qꝫ orationibus nr̄is nō indigēt: ꝓ eo q cum sint pfecte beati oīa eis ad uota succedūt: sed nos potius orationibus eorum indigemus: quos cuꝫ miseri simus: vndiqꝫ mala nostra perturbant: vnde quod in plerisqꝫ orationibus continetur: prosit vel proficiat huic sancto uel illi talis oblatō ad gloriam ⁊ bonorem: ita debet intelligi: vt ad hoc prosit q magis ac magis a fidelibus glorificetur i terris: licet plerique reputent non idignum sanctorum gloriā usqꝫ ad iudiciū augmētari: ⁊ iō eccleā interī sane posse augmentū glorificationis eorum optare. Verū vtrum in hoc articulo locū habeat illa distinctio q̄ docetur: q defunctoruꝫ alii sunt valde boni: alii sunt valde mali: alii mediocriter boni: alii mediocriter mali: vnde suffragia que fiūt a fidelibus in ecclesia pro valde bonis: actiōes sunt gratiarum: pro valde malis cōsolationes viuorum: expiatōnes uero pro mediocriter bonis ⁊ propiatiōnes pro mediocriter malis: tua discretio inuestiget.

Idem rectoribus romane fra.

De homine: ⁊ ifra. Quesiuisti quid de incauto presbytero videatur q cū se sciat in mortali crimie cōstitutuꝫ: missaruꝫ solēnia que non pōt pp necessitatē quālibet itermittere: pp sui facinoris cōscientiā dubitat celebrare: pactisqꝫ ceteris circūstantiis missaꝫ celebrare se fingit: ⁊ suppressis verbis quibus cōficitur corpus xp̄i panez ⁊ uinum tantūmodo pure sumit: ita credēs per id qō pretendit populo satisfacere: ut p hoc qō intendit deuꝫ non debeat prouocare. Cum ergo falsa sint abijciēda remedia que ueris sunt piculis graviora: licet is qui p sui criminis cōscientia reputat se indignum: peccet graviter si se ingerat irreuerēter ad illud: grauius tamen videt̄ offendere qui sic fraudulēter illud presumpserit simulare: cuꝫ ille in solius misericordia dei manū incidat: iste vero non solum deo cui non reuereretur illudere: sed populo quem decipit se astringat.

Idem ferrarien. epō.

ptem illius pene. scōm hoc possint tot orones ⁊ elemosyne fieri q̄ pena tollat̄ tota: ⁊ ita dānatus saluabit̄. ad hoc posset dici: q mediocriter mali dicunt̄ q habet multa venilia: mediocriter boni qui pauca vel melius dicas q mediocriter mali dicunt̄: qui mortalia commiserunt peccata: lꝫ levia ⁊ in quibus nō est necessaria iscriptio. ff. de accu. levia. ⁊ in quib⁹ ꝓcurator constitui potest. ff. an per alium cause. appe. ex. posl. i. ⁊ scōm hoc dicas: q si vnus de narius aliquātam partem pene tollat siue quartā siue tertiam: scōs tollat tātum: dico in ꝓportione sed nō in quātitate. scōm hoc etiaꝫ si totus mundus effūderetur semp aliqd remaneret. idez pōt dici de idulgentiis que fiunt in dedicationibus ecclesiarum. ber.

r De homine. necessitatem. q forte diei festus imminet vel fun⁹ alicui⁹

s Quamlibz. i. aliq̄ quecunqꝫ illa sit xvi. q. i. mulier. ⁊. i. q. vii. si quis omnē.

t Suppressis. i. tacitis: q nō dicit illa verba quibus cōficitur corpus xp̄i.

u Pretendit. i. fingit se celebrare.

x Falsa. q populꝰ vana simulatōne nō est fallendus. xxvii dist. q. iterrogasti. ⁊ C. de la. li. tol. i. §. sꝫ ⁊ qui.

y Que veris. sunt periculis graviora io. sic exponit. i. manifestis periculis.

z Graviora quasi diceret gravius est peccare occulte q̄ manifeste. xii. q. ii. certe. xi. q. iii. precipue. cōtra in hoc. n. periculosius est: q occulte peccās non habet qui eum corrigat: alio autē respectu magis peccat q publice peccat q̄ q occulte: q pstat aliis exēplū ōlinq̄ndi vt in. d. c. p̄cipue. q peccatū suū tuetur rōib⁹. ⁊ sic itelligit illud. xxxii. q. iiii. nemo. ⁊. xiiii. q. v. pēale. Tā. itelligit vt iacet lr̄a qm̄ gravius peccat sacerdos criminos⁹ q simulat celebrare ⁊ si celebrat q̄ si crīnos⁹ celebraret q i ꝑmo casu in plib⁹ ōligt. ocū. n. offēdit ⁊ ꝓximū ō cipit. In ho casu solū deū offēdit: ⁊ iste ē bonus itellect⁹. q

a Grauiter. sic pz q quicūq; ē in mortali peccato. celebrare non oz

oz inuenire: q falsē sē ex eo q ñ ꝓficiteū videat̄ cōficē. ⁊ iō graviora sunt q̄ vera picula peccatoris qui cōficit: ⁊ hoc innit bñ lr̄a sequens.

vi.di.testamētū.ꝛ.ō cōsecra.di.ii.quotti die.ꝛ.i.q.i.sacerdo/ tes sacroscā.ꝛ ois talis suspēsus ē quo ad se.s.ō coba.cle. ꝛ muli.c.vlt.sed ñ q ad alios vt ibi: nisi sit symoniacus vel notoꝛi⁹ fornicatoꝛ: qñ illi suspēsi sūt q ad se ꝛ quo ad alios vt.xxxii.di.§.veruz nullus.ꝛ.c.p̄ter ß.ꝛ j.de symo.tāta. Sz nūquid talis sacer/ dos potest celebꝛa/ re si hēat cōtritionē coꝛdis: qꝛ forsitā dū istat necessitas cele bꝛādi: ñ pōt hre cui cōfiteaꝛ: satis p̄t di ci q̄ sic: dū tñ hēat ꝓpositū satisfaciē/ di: ꝛ illud postea q̄ cito pōt cōfiteaꝛ .vt j.de sen.ex.decetero ꝛ.c.a.nob̄ .ii.ꝛ.c.q̄/ uis .ꝛ. xxvi. q. vi.q recedunt.de conse. dist.ii.quottidie .b.

a IN quādā nr̄a.s. eo.cū marthe sz illa opinio remo/ ta est modo inde.b

b Respōdem⁹ ad qōez magistri.bug. ep̄i ferrarien̄.q opi. p̄dictā secut⁹ fuit di cebat .n. bug. si illa fuit v̄a aqua q̄ ō la/ tere xp̄i exiuit nō in telligebat qualit̄ p illā ꝓbaꝛ q̄ xp̄s sit verus hō. nec itelli/ gebat ꝑz hoc auctoꝛ/ itatez illam ioānis apostoli: nec glosaz ibi positā tres sūt q testimoniū dāt i ter ra spūs aqua ꝛ san guis: ꝛ hi tres vnū sūt. ꝛ glo. sup illo lo co fic se habet spiri tus .i. humana aia q̄ emisit in passione aqua ꝛ sāguis que efluxerūt de latere xp̄i: sed dato q̄ illa aqua nō fuisset aq̄: sz aquatic⁹ humoꝛ humani coꝛpis: taz auctoꝛitas apostoli q̄ glosa itelligibi/ lia sibi videbant. vñ q̄sunt a dño papa: vt exponeret sibi p̄/ dictas auctoꝛitates ꝛ glosā: ꝛ ipe rñdet.

c Arriani ꝛ bonosiani .xxiiii. q̄stione iii.qdaz.versi.bono siani. sed arriani st illi q dixerūt filiū ñ coeternū p̄ri .xxiiii. qōe.iii.qdā.ꝺ.arria ni.ō secta māichęoꝛū nō habeť.xxiii.q iiii.quidam .sed foꝛ te alibi.bernardus.

d Verbū. pater ō dit testimoniū veꝛi/ tatis: quādo dixit ꝑ

IN quadam nostra[e] decretali epistola asseris te legisse illud fuisse nefarium opinari: qō quidam dicere presumserunt in sacramento uidelicz eucharistie aquā in fleuma cōuerti: nam de latere xp̄i non aquā sed humorē aquaticum mentiuntur exisse: ꝛ infra. Nos igitur ad tue sup plicationis instantiā respōdemus[b]: q̄ quidaz dixerunt �journ errauerūt christum nō fuisse uerū deum sed adopti uuz: ut miseri arriani[c]. Alij xp̄m nō fuisse uerū hoiem sed fantasticū: ut i pu manichei. Sz aduersus huismo di hereses ioānes apostol⁹ i epistola sua loquitur dicens. Tres sunt q testimonium dant in celo: pater uer bum[d] ꝛ spūs sanctus: ꝛ hi tres unuz sunt: per hoc intēdens ostendere q̄ xp̄us sit uerus deus. Et tres sūt qui testimoniuz dant in terra: spūs aq̄ ꝛ sanguis: per hoc intēdens ostende re q̄ xp̄us sit uerus homo. Naz ad esse hominis duo principaliter[e] exi guntur: uidelz corp⁹ ꝛ aīa: ex quoꝝ coniunctione[f] uerus homo subsistit Per hoc autem q̄ in articulo mor tis christus iclinato capite tradidit spiritum: de quo uoce magna clama uerat: pater in manus tuas cōmēdo spūm meum: manifeste probatur q̄ ipse spiritum habebat: non soluz fla tum vitalez[g] sed animaz rationalem de qua predixerat: tristis est anima mea usqz ad mortem: ꝛ potestatem habeo ponendi animaz meam ꝛ ite rum sumendi eam. Per hoc autez q̄ unus milituz lancea latus ei⁹ ape ruit ꝛ cōtinuo sanguis exiuit ꝛ aqua probatur aperte q̄ christus uerum corpus habebat. Nam de fantasti/ co corpore nec sanguis nec aqua po tuisset exire. vnde ille qui uidit testi monium perhibuit: ꝛ testimonium eius est ueruz: quia tres sunt qui te stimoniuz dant in terra: spiritus aq̄ ꝛ sanguis. Qō uidelicet xp̄s sit ue/ rus homo ex anima rationali ꝛ hūa na carne subsistens: probatur ex eo q̄ spiritum vitale[g] emisit: ꝛ uero cor pore probatur: quoniam ex eo san/ guis exiuit ꝛ aqua: rationalis quip pe aīa non posset viuificare nisi cor/ pus humanuz[h] ex quibus uerus ho mo consistit. Ceterum sicut fuit ue/ rus spūs ꝛ uerus sanguis: ita procul dubio uera aqua: cuz xp̄us sit ueri/ tas: ꝛ a ueritate oīs fallacia sit peni/ tus aliena. nam si non fuisset aqua ꝑz fleuma qō de latere saluatoris exi/ uit: ille qui uidit ꝛ testimonium ueri tati perhibuit: profecto non aquam sed fleuma dixisset[i]: nec in hoc uerū regenerationis sacramentum fuisz ostensum: cum per sacramentū bap tismi non regeneremur in fleumate sed i aqua. Neqz per hoc posset ue ro argumento probari q̄ in sacramē to eucharistie admiscēda sit aqua ui no: si de latere xp̄i non aqua sed fleu ma cuz sanguine profluisset: sed nec uera fuisz figura que super bacre p/ cessit i ueteri testamēto: quādo moy ses[k] virga percussit silicez: ꝛ ex ea nō fleuma sed aqua emanauit. Restat igitur vt qualiscūqz fuit illa aqua si/ ue naturalis siue miraculosa: siue de nouo diuina virtutute creata: siue de componentibus ex parte aliqua re soluta: proculdubio vera fuit: cū na turaliter possit ꝛ composituz in com ponentia: ꝛ elementatum in elemen ta resolui: quēadmoduz uerus exti tit sudoꝛ ipsius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Cum autez ad cōpositionem humani coꝛpoꝛis quattuoꝛ elementa concurrant: vi/ delicz terra aqua aer ꝛ ignis: ꝛ ad ve getationem eiusdē corporis quattu oꝛ humores similes illis[l] conueni/ ant: videlicet sanguis colera fleuma ꝛ melanconia: vt veritatem humani coꝛpoꝛis expressius demonstraret vnum ex illis ꝛ vnum ex istis ioan/ nes expressit illa que potius ex illis ꝛ ex istis: que magis mysterio con/ gruebant: ex elementis aquam ꝛ ex humoribus sanguinem: in quibus duobus duo maxime sacramenta re demptionis videlicet ꝛ regeneratō nis elucent.

Idem in concilio generali.

NOlentes referimus: q̄ non so lum quidam minoꝛes clerici: verum etiaz aliqui ecclesiaruz prela ti circa cōmessationes superfluas ꝛ fabulationes illicitas: vt de aliis ta ceamus fere medietatez noctis ex/ pendunt: ꝛ somno residuū relinquē tes: vix ad diurnum concentū auiuz excitantur: transcurrēdo vndiqz cō tinua sincopa[m] matutinū. Sunt ꝛ ali qui qui missarū solēnia vix celebrāt quater in anno: ꝛ quod deterius est interesse contēnunt: ꝛ si quando dū bec celebrantur i tresint chori: silen tium fugientes intendūt exteri⁹ col locutionibus laicoꝛuz: dūqz auditū ad indebitos sermones effundunt: aures intentas non porrigunt ad di uina. Hec igitur ꝛ similia sub pena[n] suspensionis penitus inhibem⁹: di stricte p̄cipientes in virtute obedi entie: vt diuinum officiū[o] nocturnū pariter ꝛ diurnum: quantum eis de derit deus studiose celebrent pari/ ter ꝛ deuote.

HOno.iii.

SAne[p] cū olim: ꝛ infra. Ne pp incuriā sacerdotū diuina indi gnatio grauius exardescat: districte precipiēdo mādamus: quatenus a sacerdotibus eucharistia in loco sin gulari mundo ꝛ signato semp bono rifice collata deuote ac fideliter con seruetur. Sacerdos vero frequēter doceat plebē suā: vt cū i celebratiōe missarū eleuať hostia salutaris: se re uerēter iclinet[q]: idēfaciēs cū eā poꝛ tat presbyter ad infirmū: quā in de/ centi habitu suppositio mundo vela mine ferat: ꝛ referat manifeste ac bo norifice ante pectus cū omni reuerē tia ꝛ timore: semp lumīe p̄cedente: cū sit candor lucis eterne: ut ex hoc

ē filiꝰ me⁹ dilectus i quo mihi bñ ꝓplacui. filiꝰ dedit testimo niū deitatis q̄ in mōtē trāsfi gurat⁹ potētiā deitatis ꝛ spēz eterne beatitudinis oñdit. spi ritus ēt scūs dedit testimoniū deitatis q̄ sup baptizatuz in specie columbe requieuit. vel quando ad inuocationē nois xp̄i coꝛda credētiū adipleuit.

e Principaliter. ꝛ ita xp̄s est duo neutri generis: qꝛ ꝛ ē ōs ꝛ hō. j. de here. cum xp̄s. lau.

f Coniunctione. idest ex qu bus coniunctis inuisibiliter.

g Vitalē. sm q̄ physici diui/ dūt spūm vitalē. s. aiam. laur.

h Humanū. cū nō possit hre in sicco. ar. xxxii. q. ii. moyses. nec coꝛp⁹ hūanū vegetari p̄t nisi per animaz. nam si aliq̄ spūs malign⁹ coꝛpus moꝛtui hois subintret. vt. xxvi. q. v. nec mix. nō tñ illud vinificat nec vnū cum illo efficiť: sed il/ lud mouet ad istar vēti q̄ laꝛ uam subintrat: ꝛ mouet ipaz.

i Dixisset. sic. s. de trāsla. iter coꝛpalia. ꝛ. s. de dei. ad audiē tiā. ꝛ ē ar. nō ee recedēdū ō fa cili a forma vboꝛ. j. de spō. ex lris. ꝛ. C. de lib. p̄te. l. iii. ff. ō iu re do. pmittēdo. Et hoc si iu ri cōsonat: alias ad iurisperiti iterp̄tationē recurrēdū ē. ff. ō usufruc. leg. si alii. ar. s. de cō sue. ex lris. j. de. ver. sig. pretea. ꝛ. ff. de leg. iii. non aliter.

k Moyses. sic de cōs. di. ii. re uera. Hic ergo exigiť exp̄ssa similitudo iter ea q̄ sunt in no uo testō: ꝛ ea q̄ sūt i veteri. alibi non exigiť diuersitas ne vi/ deamur iudaizaꝛe. ar. s. ō sac. vnc. c. vno. ver. verumtamen vnctionis ꝛc. Laurentius.

l Illis. s. in frigiditate ꝛ cali ditate siccitate ꝛ humiditate quā cōuenientiam physicoꝛ propoꝛtium est assignare.

m Dlētes. sincopa. de con. di. iiii. rettulerunt. vnde vsus Sincopa de medio tollit qō epenthesis auget. de istis figu ris dicitur. j. de v. sig. foꝛus.

n Sub pena. ꝛ ita nō ē canō late snie: sz potiꝰ ferende. s. de iurepatr. relatum. vbi de hoc.

o Diuinū officiū. ad qō ēt sine isto p̄cepto tenēť. s. e. p̄sbyt ꝛ ita q̄ ō hꝫ p̄ceptū faciūt iobe diētiā incurrūt. vñ vť q̄ sint suis būficiis p̄nādi pp iobediēti az. ar. s. ō ma. ꝛ obe. illō. qꝛ pec catū paganitatis incurrit q̄sq̄s sedi ap. obedire cōtēnit. lxxx. di. si q̄ sūt p̄sbyti. ꝛ infidelis ee cōuincit: ēt si fidelis ē videaťr xiii. q. i. sciēdū. si hꝫ eēt vex: im mo qꝛ ꝛ multi punirenť ō ino bediētia q̄ē grauissimū pecca tū: vt pꝫ p iura p̄dcā. Sed di cas q̄ q canonis iobediētiā i/ curritur cū eo miti⁹ agiť q̄ cum eo q̄ iudicis iobediētiā incurrit j. de cle. exc. mini. si celebrat. ꝛ ff. de arbi. celsus. ber.

p Ane conuertetur sub fi/ delibus clauibus ne sinistra manus ad ea possit extendi j. de custo. eucha. c. i. bernar.

q Inclinet. flexis genibus ꝛ pōt dicere ista vba. Salue lux

mundi: vbū pris: hostia vera: viua caro: deitas integra: ver⁹ hō. vel ista. Trāsubstantient res iste in corpus ⁊ sāguinē tuū dñe ad honorē ⁊ laudē nois tui ad cōfessionē peccatoꝝ ⁊ ad saluteꝫ aiaꝝ nostraꝝ. vel oratione dñicam. vba ista trāsubstātient res iste ⁊c. debēt dici anteq̄ hostia eleuet: ante illa vba. hic est sanguis meus ⁊c. Postea nō dñt dici: cū tā sint trāsubstātiate in corp⁹ ⁊ sanguinē.

a Punir. ad arbitriū iudicis punient: q hoc nō seruauerūt cū pena certa hic nō statuat. ff. de offi. deleg. de cāis. ⁊ .ff. ō iure dōi. l. i. in fi. vbicūq;. n. pena ñ statuit: ad arbitriū iudicis imponitur.

b Um creatura. anniuersariū dr q̄ p defūcto fit āno reuoluto a die mortis suc: sed dr hic anniuersariū officium s. q̄ fit quottidie p defūctis: q̄ facē dñt sacerdotes: q; aie defūctoꝝ soluunt aut oronibus ⁊ sacrificiis sacerdotum: aut p̄cib⁹ sc̄oꝝ: aut ieiuniis ⁊ elemosynis cognatoꝝ. xiii. q. ii. aie defūctoꝝ. ⁊ q; nescim⁹ q bus p̄sunt p oibus hec sūt facienda. c. cā. ⁊. c. q. nō estimem⁹ nisi p illis quos ostat i mortali peccato decessisse. xxiii. q. v. placuit. Si i. n. negligētes erāt in officiis mortuoꝝ. vñ mandat papa: vt torporē negligētie abiciant: ⁊ missaꝝ solēnia celebrēt p anniuersariis defūctoꝝ cōuētualiter ⁊ p festo cū aduenerit: ⁊ missā de feriis celebrēt q̄n nō ē festum: ita q ñ dimittāt officiū mortuoꝝ: ⁊ i quētu nō singulariter: cū paucis forsitan nolebant plures missas dicē.

c Te referēte. sufficiat. ō cōse. di. i. sufficit. ⁊. s. eo. cōsuluisti. nisi in natiuitate dñi: vt ibi dicitur.

d Digne vnā. ⁊ melius ē celebrare illam de die q̄ aliam. s. e. quidam.

e Sipōtina. archiep⁹ siponti. in die cene dñi de antiqua cōsuetudine officere tenet crisma i ecclesia sipōtina: sed idē archiep⁹ eodē die mane ō cōsuetudine accedit ad garganicam ecclesiam: vt recipiat ibi peregrinos ip̄ius loci: ⁊ ibi a clero ⁊ populo ip̄ius loci celebrare cōpellit. vnde sup hoc iplorauit consiliuꝫ pape: ⁊ papa respondit: q tātum in ecclesia sipontina in qua tenet crisma cōficere debeat celebrare. ⁊ sic ē. ar. q missa sit de substātia cōfectionis crismatis: sicut dici cōsueuit q sit de substantia collationis ordinum. ar. s. de trāsla. inter corporalia. ber.

f Ernitiosus. cōsuetudinē. no. q cōsuetudo attēdit in sacro altaris: sic ēt cōsuetudo attēdit i baptismo. de cō. di. iiii. ō trina. ⁊ i ipa missa cōsuetudo metropolitane ecclesie ⁊ aliis diuinis officiis ab aliis ecclesiis sue p̄incie dr obseruari. de cō. di. ii. institutio. ⁊. xii. di. c. vl. sic ⁊ i matrimonio q̄q; attēdit. j. de cog. spi. sup eo. ⁊ i iciunio. j. de obs. ieiu. c. ii. §. i. ⁊ sic p; generalē ecclesie cōsuetudinē ab oib⁹ ēe obseruādā. c. di. ō morē. ⁊ sic saltē credam⁹ q̄ h cōsuetudo a scis ecclesie p̄ri b⁹ fuit īstituta. quasdā. n. cōsuetudines sol⁹ vsus approbauit. xi. di. ecclesiasticarū. ⁊ ita solo vsu antiq̄ patrū ponit pl⁹ de vino q̄ ō aq̄. Et alia rō posset assignari vinū delectabili⁹ ē ad bibēdū q̄ aqua: ⁊ iō ponit pl⁹ ō vino q̄ ō aqua. nā si pl⁹ poneret ō aqua ñ trāsiret ita suauit: ⁊ ne horrorē generaret. vñ possz plicu lū imineret q; aqua malū stomacbū fac: quare aqua misceat cū vino. dr. s. eo. marthe. §. q̄suisti. ad fi. sicut dr de sanguine xp̄i: q; sub alia similitudine sanguinem xp̄i bibis: ne aliquis horror sit de cōse. di. ii. panis.

g Itteras. cōfessus. ergo p cōuicto hr̄i dz. s. ō cōfes. cū super. ⁊. C. e. ti. l. vna.

h Fermētato. q̄ō qdē ñ lz: q; scriptū ē: ñ i fermēto veteri sz i azimis sinceritat⁊ ⁊c. vñ dixit bu. q si qs cōficeret de fermētato pane i ecclesia occidētali nihil ficeret. de cō. di. ii. in sacramēto.

i Ligneo. q̄ō ñ lz. de cō. di. ii. vasa. pp hoc tñ ñ min⁹ cōficeret: q; olim in vasis ligneis cōficiebāt sacerdotes. Sz pp. dec⁹ ecclesie. Siluester papa octau⁹ īstituit: vt vasa argētea essēt in ecclesia. vt de cō. di. i. vasa. de ere aut auricbalco ñ fiat calix: q; ob vini virtutem eruginem pit ⁊ vomitū prouocat: nec hodie de ligno vel vitro fieri debet. de cōse. di. i. calix.

k Iterans. nō sup his criminib⁹ sup q̄bus ingsitio facta fuit: sed sup aliis. j. de ac. de his. j. ō collu. c. vlt. q; crimina semel dimissa itez i vltionē venire ñ patiunt. xxiii. q. iiii. si illic. ⁊ delicto vn⁹ bois nō ē sepe q̄rēdū. ff. nau. cau. sta. lz. §. vl.

l Sine igne. q̄ō fieri nō debet: q; legit ignis in altari meo semp ardebit: ⁊ ille ignis luxit sub aqua. lxx. annis qui extinct⁹ fuit antiocho vēdēte sacerdotiū iasoni. i. q. i. sicut eunuchus. Itē nec sine aqua sacrificare potuit: sed vtrunq; in calice mixtū esse debuit: q; vtrūq; de latere saluatoris exiuit. s. co. in quadam. ⁊ de cō. di. ii. c. i. ⁊. ii. alios errores de isto sacro habes. de cō. di. ii. cuz omne crimē.

m Nimia decipiētia. vñ ei pcendū ñ fuit: q; ab aliis quere poterat. xxxvii di. §. iii. ⁊ vi. ⁊. xliii. dist. qui ea. ⁊ de cō. di. ii. c. iii. ber.

n Si qs. i merbit. i i mergēdo dixerit: in nomie. p. ⁊. f. ⁊. f. f. amen. ⁊ nō dixerit ego te baptizo i nomine patris ⁊ filii ⁊ spūs sancti: nō ē puer baptizatus.

o Egobaptizo. Nūquid p nomē ego ē de sbia huiusmodi nō: q; plenuz generat sensum hec vox baptizo: siue hoc p nomine ego. ar. de con. di. iiii. rettulerūt. vbi dr si qs ita dicit. baptizo te in nomine pa. ⁊ fi. ⁊c. baptizatus ē: quia ex quo baptizare intendit: p nomē ibi nō ponitur.

p In nomine p̄ris de con. di. iiii. in syno do multi. arg. p. di. e. a quodam. so. illa lra i nomine trinitatis itelligit explicite: ⁊ q̄ō segt in noie xp̄i: tātum dispositū fuit illud a b apostolis ex cā: vt i p̄in. baptizarent i noie xp̄i: in q̄ vbo intelligit vnctus iungēs: ⁊ p quē vngit. i pr̄ filiū ⁊ spīritū sanctus: sed hodie ñ p̄uat forma illa: tñ si aliqs sic hodie baptizaret sub his vbis baptizat⁹ esset: lz fieri nō debeat vt dixit io. in illo. c. a q̄daz. hec forma baptismi q̄ hic tradit ē illa q̄ p̄uat eccl'ia p̄uāda ē ⁊ g omittit hāc formā nihil agit. j. t. p̄x. veniēs. salno eo q̄ō dr i noie xp̄i: q; illō itelligit iplicite. q̄ō ē i ista explicite. Et h dicūt gdam dictū fuisse ex cā in p̄mitiua ecclesia vt amplicaret nomē xp̄i i illo tpe: q̄ō nomē boies abhorrebāt tūc: ⁊ q̄ō tūc iplicite dicebat i noie xp̄i: mō explicite dr dici nomini triū plōaꝝ exp̄ssis vt dic i hac decre. alias nicola⁹ decepisset illos. gb⁹ rñdit illos ee baptizatos q baptizati erāt i noie trinitatis vel in noie xp̄i tātū in p̄mitiua ecclesia: vt in actib⁹ apostoloꝝ legit: vt dr in. c. p̄dcō a quodā. vbi hugo manifeste cōprobat formā q̄ hic tradit: oñdēdo cāz: quare i p̄mitiua ecclesia tpe apostoloꝝ baptizabāt in hac forma in noie trinitatis siue i noie xp̄i tātū. Et nicola⁹ in sua respōsiōe quā fecit. in. c. aquodā rettulit se ad tēpus p̄mitiue ecclesie. Dixit hugo. q̄ de hac forma q̄ hic tradit: nihil ē mutādum vel diminuēdū: bz q̄ notauit de cōse. di. v. multi. ber.

q Baptizatus. ar. q̄ vbi aliqd deest de substātia ei⁹ q̄ō exigit ad esse rei nihil actū ē. ar. i. q. vii. dabertū. ar. ō. s. de sacra. ñ ite. c. i. ⁊. c. vl. vbi supplent que emissa erāt: sed illa vnctio ñ ē de substātia sacramenti.

r Rebaptizo. dicūt gdā q̄ si p̄⁹ fuit baptizat⁹: eūdē caracterē itera re ñ ē icōueniēs vt reiteret. ar. illi⁹. c. lxviii. di. p̄sbr̄. q̄ō nihil fac ⁊ dicūt simile: q; eadē possessio ex plib⁹ cāis acgrit. ff. ō acg. po. possideri. §. si plib⁹. lz h ē vez: q; si p̄mo baptizat⁹ fuit nihil scō addit: sed ad vocē refert talis reiteratio: ⁊ ē signuz solūmō q̄ sit baptizatus. ar. ad boc. lxviii. di. §. q; vero. verbi gr̄a. boc dicit. ar. C. de indi. vi. l. ii. vbi dr scōam manumissionem nihil addere vel diminuere. ala.

s Aiores. cās. xvii. di. huic sedi. ⁊. xxiiii. q. i. quotiēs.

u Eum. i. petrum.

x Ne deficiat. ex boc p; q̄ ecclesia ñ pōt esse nulla. xxiiii. q. i. pudēda

apud oēs fides ⁊ deuotio augeatur. Prelati autē huiusmōi mādati pu nire ñ differāt trāsgressiones: si ⁊ ipsi diuinā ⁊ nraz volūt effugere vltiōez

Dem vniuersis ecclesiarū p̄latis.

Cum creatura nō habeat qd p meritis respondeat creatori: ⁊ infra. Mādamus: q̄tenus nullū i vestrorū pōrē negligētie obrepere p̄mittatis: quo minus ⁊ p āniuersariis de functorū ⁊ p̄o festo vel feria ꝛz tēporum cōgruentia missarū solēnia conuentualiter celebretis.

Dez.

Te referēte: ⁊ infra. Cū cuilibz sacerdoti quacūq; dignitate p̄fulgeat: vnā in die celebrare missam sufficiat: nā ⁊ valdē felix q celebrat digne vnā. Fra. t. mādamus: quatenus die cene dñi i ecclesia sipōtina dūtaxat in qua teneris crisma cōficere missaꝝ studeas solēnia celebrare.

Dem archiepō ablaseñ.

Permitiosus in tuis p̄cib⁹ inoleuit abusus: videlz q; in maiori quantitate de aqua ponitur in sacrificio q̄ de vino: cū fm rōnabilē consuetudinē ecclesie generalis: plus i ipso sit de vino q̄ de aqua ponēdum Ideoq;. f. t. mādamus: quatenus id nō faciat: nec i tua p̄incia fieri patiaris.

Dē epō berrinen.

Litteras tuas recepimus cōtinētes: q; cū sup excessibus p̄sbyteri ecclesie sancte brigide berrinen. ingreres: ꝓfessus ē: q; cū quadā die hostiā ⁊ calicez nō haberet: i pane fermētato ⁊ cypbo ligneo missa ruz solēnia celebrare p̄sumpsit: ⁊ infra. Intellecto iterū q; p̄dicta ecclesia p malitiā dicti p̄sbyteri multipliciter ledebat ingsinonis officiuz iterans ex eius cōfessionibus inuenisti: q; idez sine igne sacrificabat ⁊ aqua. Cum igit vel ex aperta malitia: vel nimia decipientia peccasse ꝓbetur: mandamus: quatenus officio ⁊ beneficio ppetuo ip̄m p̄riues.

De baptismo ⁊ eius effectu.

Alexan. iii.

Si quis puerū ter in aq̄ imerbit in noie. p. ⁊. f. ⁊. s. f. amen. ⁊ nō dixerit ego te baptizo i nomine patris ⁊ filii ⁊ spūs sancti: nō ē puer baptizatus.

Dem.

De quibus dubiū est an baptizati fuerint: baptizant bis verbis premissis: si baptizatus es nō te rebatizo: sed si nonduz baptizatus es ego te baptizo ⁊ cetera.

Uno. iii. arelaten. archiepiscopo

Maiores ecclesie causas p̄sertim articulos fidei contingētes ad petri sedem referendas intelligit: q eum querenti dño quez discipuli dicerent ipsum esse respōdisse notabit tu es xps filius dei uiui: ⁊ pro eo dominuz exoralse ne deficiat fides ei⁹

Quibusdā igitur questionib⁹ quas contra catholicos beretici mouerāt nos postulas respondere. Asserūt enim parulis inutiliter baptisma cōferri: quod nitunt probare illud primo ⁊ precipue iducentes. q; cū fm verbū iacobi apostoli dicentis i sua

in fi. vbi aug⁹. hoc ꝓbat ad idē. xxi. di. §. i. ad fi. i v̄. ego. ꝙ te rogaui. ꝛc.

a Charitas operit. hec ē prima obiectio hereticoꝝ: ꝙ si nō habueri mus charitatē: ēt si sāguinē nostrū effuderim⁹ ꝛ nostrā substātiā totā dederim⁹ paupibus: magis tormēta sūt q̄ corona victorie. i. q. i. vide q̄tū boni. vñ dr charitas ē recta volūtas bonis terrenis ac pñtib⁹ sp aduersa. de pe. di. ii

charitas.

b Circūcisi ōi. q̄ su plebat vicē baptis mi i puul' q erāt de stirpe abrahe. i aliis āt supplebat fides parētū. ō cō. di. iiii. qō apō. ꝛ. c. exquo. alias exquo.

c Circūcidimini xxviii. q. i. sic. n. circa. fi. p vnaz colūnā v̄. ecce ego paul⁹ ꝛc

d Ex p̄cepto. i veteri testamēto

e Femine. Sz circūcisio ad feminas nō ptinebat sz offerebant. xxviii. di. in tēplū. ꝛ ibi nomē i ponebat: vñ baptis mus generalior est.

f Peribit de popu lo. hic colligit ꝙ p circūcisionez saluabant in veteri testa mēto. sic de cōse. di. iiii. ꝙ apud. ꝛ. c. exquo. Sed ō de pe. di. i. §. ité vt xp̄s ait in fi. vbi dr ꝙ circūcisio data ē abrahe in signū iusticie nō i cā iustificationis: sz illō itelligit quo ad ip̄m abrahā qui iā iustificat⁹ erat: ꝛ ñ quo ad alios. vel exponit illa lra ꝛ supplet ibi solū l'tātū. b

g Nō intrabit. de cō se. di. iiii. firmissime

b Excludēs. imo icludit: qm̄ sub noīe masculino dū dixit nisi gs renat⁹ fuerit ꝛc. femina cōprehē dit. ff. de v̄bo. sig. l. i ꝛ de peni. di. i. si gs cuz telo.

i Culpa remittit i. originale peccatū nō tn̄ penit⁹ adhuc ē sublatū: sed māet in hoīe nō tn̄ obest. de cōse. di. iiii. c. ii.

k Peruenit. ō cōs. di. iiii. per quā

l Reseruāt. ō cōsecra. di. iiii. ꝓpie.

m Auctoritates. s. iacobi. s. charitas opit multitudinē ꝛc ꝛ illā in euāgelio de peccatrice. dimissa sūt ei ꝛc.

n Saluꝰ erit. Qui āt ñ crediderit nec baptizat⁹ fuerit: cō dēnabitur.

o Tota auctoritas vniformis. n. dz eē cōstibz auctoritatē itellect⁹. ar. xvi. q. vii. ꝛ b̄ dicim⁹. ar. p̄. iii. q. iiii. bi. g

p Ad aptitudinē. Sicut ꝛ illud participium retinēs: quod ponitur in descriptione matrimonii ad aptitudinē nō ad actū referē que bētur. xvii. q. ii. §. i. matrimoniū ē cōiunctio maris ꝛ femine idiuiduā vite cōsuetudinē retinēs: itellige q̄tus nō retineat quo ad actū: tamē quo ad aptitudinem retineē: sicut cōsuerit dici de iusticia. ff. de iusti. ꝛ iu. l. iusticia. s̄m quam iusticia est in creatura.

q Absolute. i. indifferenter.

r Ex hac solutione: ꝛ ita oritur questio ex solutione: sic. s̄. de vo. ex multa.

s In cōsimilib⁹. ar. ꝙ de similibus simile iudiciū dz esse. s̄. de rescrip. iter ceteras. ꝛ. s̄. de trāsla. iter corporalia. ꝛ. s̄. de iudi. in cāis. ꝛ. ff. ō legi. ñ possūt. ꝛ. C. ō le. l. vl. ꝛ. s̄. ō ꝓfi. vti. cū dilecta qz vbi cadē rō ꝛ idē ius: vt ibi ꝛ. s̄. t. pxi. cū marthe. §. finali

t Duplex. ō ꝓf. di. iiii. ñ ex q̄.

u Sine ꝓfessu ptiū. j. ō re. iur. ois res. ꝛ ō cō. di. iiii. filiꝰ dei.

x Imperfectionis. duplicitatis enim deus aspernator ē. xxii. q. v. qui peierare operatus est §. ex his omnibus.

y Ex pte. de cōse. di. iiii. regenerāte. ꝛ de pe. di. iiii. sūt plures. Et ē. ar. ꝙ si aligs excōicatus ē pluribus excōicatiōib⁹: si absoluatur oio est absolutus. sed ē. ar. p̄. j. de sen. exc. cū ꝓ cā. ii. q. iii. §. p̄uaricator. vñ. si crimina plura. Ité. arg. ꝙ nihil reputat actum: dum aliqd supest ad agēdum. vii. q i. nihil. ꝛ. xxxviii. di. que ipsis C. ad sille. l. vlt. ꝛ. ar. ꝙ sinia ñ dz ꝓ pte valere ꝛ ꝓ pte nō valere. ff. famil. hercis. in hoc iudicio. Ité ñ valet ꝓ pte aliqd fieri: nisi id totum fiat. ff. ō ꝓcura. in cause. ff. ꝓ derelicto. l iii. ff. de transac. cuz hi. sic nec liberaret pignus lz de pte debiti sit satisfactū. C. de distra. pig. q̄diu. ꝛ qui aliquid debet facere faciēdo ꝓ parte nō liberat. ff. de verbo. ob. in executō nibus. §. penul. ꝛ impietas est ab eo qui iustus est dimidiaz sperare veniam. vt in prealle. §. sunt plures.

z Carētia visionis. Paruuli enim z q sine baptismo decedūt: in tenebris manēt. ō cō. di. iiii. nulla p̄ter. ꝛ pena illa mitissima ē oium. de cōse. di. iiii. regenerāte: ꝛ tñ sēpiterno igne puniunt. di. e. firmissime. Sz mitis dr pena illa carētia visiōis respectu aliaꝝ: sed moꝛs ppetua dr. xxx. q. i. ad limina.

a Propter originale. Sed nō ne pp actuale dbēt carēre visionis dei adulto? Quid ergo expedit hic originali dimitti: cū si dimittat: tn̄ debeē carentia visionis dei ad aliud. s. actuale. nā ꝛ vbi aligd debeē ex plurib⁹ cāis: vna remissa: alia petitio restat. vñ q repudiauit successionē ꝓ vñ liberi: admittit ad successionē ꝓ vñ cognati. ff. ō suc. edic. l. i. §. sed ꝛ videdū. ꝛ. ar. ff. de ser. vrba. p̄. si dom⁹. ar. p. ꝛ p̄. s̄. de cā. pos. pastoralis. ꝛ. s̄. de iudi. examinata. Sed pōt dici ꝙ hec rō superficialis ē: ꝛ ꝓma verioꝛ ē: qz ōs opus imperfectionis nō nouit: qz in baptismo oia crimina dimittunt. de cōse. di. iiii. regenerāte. vel diuersifica: ꝓ actuali reuera debeē: nō solū carētia visionis dei: sed ꝛ maioꝛ pena ꝛ ita nō directe: sed ꝓ originali debeē tātū carētia visionis dei directe: ꝛ sic nō prodest dimissio originalis peccati: cum postea actuale superuenit: tanq̄ maius de quo nō penituit: quia qui peccat in vno factus est omnium reus. j. de re iudi. declar. Sed paruuli nullū peccatū habēt actuale: ꝛ tō nō ē simile de amētib⁹ ꝛ dormiētib⁹ qui originali ꝛ actuali grauant: ꝛ ideo ēt originale nō tollit: qz nō prodesset nec debet ꝓbari: quo ꝓbato nō ꝓdest. C. de ꝓba. ad ꝓbationem. ꝛ. s̄. de offi. dele. cum contingat. in illa glo. q̄ incipit nota q̄ nō debet ꝛc.

epistola: charitas operit multitudinem peccatorū: ꝛ iuxta illud veritatis in euangelio de peccatrice q̄ ipsius pedes lauerat perbibentis: dimissa sunt ei peccata multa: quoniaz multuz dilexit: non nisi per charitatez: ꝛ in charitate crimina dimittātur paruulis: qui nec sentiunt nec cōsentiunt ꝛ charitatez non habēt: que sentientibus ꝛ consentientibus tantum infunditur peccatum nō dimittitur in baptismo: ꝛ infra. Ad id aūt. r. ꝙ cū baptisma successerit circumcisioni: absit enim vt in illā dānatam hereziz incidamus: que ꝓperaz affirmabat legez in euangelio: ꝛ circūcisionē cum baptismo seruādam: quomam s̄m apostolū dicentē ad galathas: si circūcidimini xp̄s nihil uobis prodest. Cū ergo circūcisio taz adultis q̄ paruulis ex precepto dñi conferretur: ne baptismus qui succedit loco ipsius: ꝛ generalior tn̄ existit: ꝛ taz viri q̄ femine baptizantur minoris videat effectus taz adultis q̄ paruulis ē conferēdus: licē. n. sine distinctiōe qualibet mosayca lex clamabat: anima cuius p̄pucii caro circūcisa nō fuerit pibit de populo suo ita nunc indistincte vox intonat euāgelica: nisi quis renatus fuerit ex aq̄ ꝛ spiritu sancto non introibit in regnū dei: ab hac gen̄alitate nec sexū nec etatez excludens. Caute tamē notandum est: quantum plus baptismus hodie conferat christianis quā quōdaz iudeis circūcisio cōtulisset: dictū est i fine p̄dicte auctoritatis inducte de veteri lege: peribit de populo suo: in euangelica vero veritate subiunctuz est: non intrabit in regnum dei: quoniā ꝛ si originalis culpa remittebatur per circūcisionis mysteriuz: ꝛ dānationis periculū vitabatur: nō tamē perueniebatur ad regnum celoruz: quod usq̄ ad mortez xp̄i fuit oībus obseruatum: sed p sacramētū baptismi xp̄i sanguine rubricati: culpa remittit: vitatur periculuz: ꝛ ad regnū celorū etiā peruenitur: cuius ianuam xp̄i sanguis fidelibus suis misericorditer resera uit. Absit enim vt vniuersi paruuli pereant: quoruz quottidie tāta multitudo moritur: quoniā ꝛ ipsis misericors deus qui neminez vult perir aliquod remediuz procurauerit ad salutem. Ceterum ex vi littere satis patet predictas auctoritates itelligendas esse tantūmodo de adultis qui habent multitudinez peccatorū cum de paruulis non possit intelligi qui peccato tantum originali tenentur. Similiter ꝛ illa auctoritas ē soluenda: qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit ꝛc. cū nō possint credere paruuli sed adulti: ꝛ ob hoc tota auctoritas hic intelligenda est de adultis ne ad alios ꝓia ꝛ alios secūda clausula referatur: quanuis nōnulli concedant q̄ paruuli credant: nō p vsuz sed per habitum fidei quez suscipiūt in baptismo: sicut ꝛ alia multa verba s̄m cōmunē vsum loquendi non ad actum sed ad aptitudinem referunt. Illud vero quod oppōentes induc unt: fidē aut charitatez aliasq̄z virtutes paruulis vtpote non consentientibus non infundi: a pleriſq̄z non cōceditur absolute: ꝛ propter hoc inter doctores theologos questio referatur: aliis asserentibus per uirtutem baptismi paruulis quidez culpā remitti: sed gratiaz non conferri: nō nullis dicentibus dimitti peccatum ꝛ virtutes infundi habentibus illas quo ad habitum non quo ad usum: donec perueniat ad etatem adultaz Aerum quidam ex hac solutione inueniſſe se credunt viam ad alias qōnes: argumentantes ex eo quod dicimus paruulis in baptismate peccatuz originale dimitti: quod ꝛ adultis dormientibus vel amētibus peccatum si baptizentur ratiōe simili dimittatur. Cum enim neutri sentiant tunc vel consentiant: dicunt idem in cōsimilibus iudicandū. Hic vero dicimus distinguēduz: ꝙ peccatū ē duplex originale. s. ꝛ actuale: originale q̄ō absq̄z cōsensu ꝓtrahit: actuale q̄ō cum cōsensu cōmittit. Originale igitur q̄ō sine cōsensu cōtrahit: sine consensu ꝓ vim remittit sacramenti Actuale vero q̄ō consensu cōtrahit sine cōsensu minime relaxat. Sz ad huc querit quare nō saltem originale peccatū amētibus ꝛ dormiētibus in baptismo sicut paruulis dimittatur. Ad hoc. t. r. ꝙ dns qui totū hominem saluū fecit i sabbato: opus ip̄fectionis nō nouit: ꝛ ob hoc peccata non ex parte sed ex toto dimittit. Preterea pena originalis peccati ē carentia visionis dei: actualis vero pena peccati ē gehēne ppetue cruciatus: vñ si dimitteē alicui p̄muz altero nō dimisso: talis nō caret visione dei pp originale dimissuz: ꝛ cruciaretur i gehēna ppetuo pp reatū criminis

a Incõpassibilia.ar.q̃ eadẽ res nõ opaꝝ ꝺ̃rios effect⁹.lvii.di. si qs ĩ egritudie pſumit̃.n.ibi q̃ peccata ñ sint dimissa ei q timore egritudinis baptizat̃:q̃ pſũptio ñ tollit̃ p baptismũ:cũ baptismus ipam iducat.vñ nõ opaꝝ hos ꝺ̃rios effectus:sic eadẽ res nõ parit obligationem ⁊ liberationẽ.ff.de solu.q hoiem.§. vlt.

b Per se sortiunt̃.idest absq̃ cõsensu accipientis.lau.

c Ad rez.idest quãtuz ad solutionez peccatoꝝ.

d Sz ficti.vt.i.q.i.sicut ficti.⁊ de ꝯsecrati.di.iiii.solet queri.

e Cõtrariũ.ar.q̃ ad fidẽ nullus ꝺz cõpelli init⁹:sed sicut libera voluntate pũt ita libero arbitrio cõuertaꝝ.xlv.di.ꝺ iudeis.⁊.c.q syncera.⁊.xxii.q.v ad fidẽ.ar.ꝺ.xxiii.q.vi.c.i.vbi ꝺr̃ q̃ paul⁹ coact⁹ venit ad fidẽ:sed illud diuino iudicio fuit factũ cui⁹ fcã ad cõseq̃ntiaz trahi ñ ꝺbẽt.spãle i ipo fuit.vl̃ ita:paul⁹ pseq̃baꝝ fideles:⁊ iter ipa flagella mutat⁹ fuit⁊ fact⁹ volẽs.xxiii.q.iiii.displi cet.ꝺ.qualiter paulus ⁊c.

f Cõditionalr̃ volens. Et sic coacta volũtas volũtas ẽ.xv.q.i.merito quare. Et ita coactio cõditionalis ñ ipedit sacramẽtũ baptismi:vt hic pz:sicut nõ ipedit sacr̃m ordinis.lxxii.ii.dist.vbi ista.xlv.di.de iudeis.neq̃ sacr̃m mr̃imonii.xxii.q.iiii.iter cetera.⁊.j.de spõ.venies. Talia.n.iuramẽta sine i territu salutis eẽne possũt seruari.§.de iureiur.si vo.⁊.c.,cũ cõtingat.ipedit tñ matrimoniũ spũale.§.qꝺ me.cã.platũ. sed ibi fuit iust⁹ met⁹ mortis ſ.q cadit in cõstãtẽ vir̃:i pdictis vo cõcoꝝ.ñ fuit met⁹ q caderet i cõstãtẽ vir̃:sed coactõ q̃dam cõditionalis q̃ ñ ipedit mr̃imoniũ spũale siue carnale:q̃ idẽ esset i vtroq̃z.Sz nũ. qd ille q cõditionali coactõne recipit ordinẽ teneꝝ cõtinere: bene vr̃ q̃ sic:q̃ coacta volũtas ẽ.xv.q.i.merito.maxime si dicaꝝ q̃ votũ ẽ annexũ ordini.xxviii.di.diaconi.⁊.lxxxiiii di.cũ i ꝓterito:Satis vr̃ q̃ cõtinere cõpellaꝝ:q̃ lz q̃dãmõ i uit⁹ ordinẽ susceperit volẽs tñ fuit.vñ rõne illi⁹ idirecte volũtatis cogit̃ cõtinẽ.Jo.dixit q̃ ñ eogit̃:q̃ itegritas corpis resẽ voti ⁊ ñ ꝓcepti.xxxii.q.i. itegritas.⁊.§.qꝺ me.cã.platum. nã cõtinẽtia ñ ẽ nisi volũtaria xxxi.di.añ triẽniũ.⁊.ar.xx.q. iii.p̃sens cleric⁹.⁊ sic ordinat⁹ nõ ꝺz ꝓuilegiũ clerici:si tamẽ vult vti eo põt.sec⁹ ꝺicit i baptismo:q̃ illud ẽ sacr̃m necessitatis:sil̃r ñ valet testamtũ ei⁹ q inuit⁹ testat⁹ ẽ:vel si testes teneanꝝ iuiti.ff.ꝺ test.q testamẽto.§.vltimo.

g Toletani.xlv.di.de iudeis cui⁹ vba hec sunt.

h Pl⁹ ẽ.sic.j.de symo.sicut.⁊ j.ꝺ homi.petr⁹.⁊.i.q.iiii.q̃ p̃sulat⁹.ar.⁊.ff.ꝺ arbi.ñ cogendũ.i fi.⁊.C.ꝺ fi.fa.l.i.li.x.simile ẽ i psonis cõiunctis q̃ agere pñt sine mãdato.§.ꝺ rescrip. nõnulli.⁊.c.ex pte.ff.ꝺ pe.põ poni⁹.ad fi.Sz ꝺ mãdatuz ñ possunt.ff.eo.sed⁊ be psone.

i Perdurare.si.j.de sẽ.ex.a nobis.nã sp durare p̃sumit̃ volũtas nisi ꝓbet̃ mutata.§.de bis q̃ vi metusue cã fi.platũ.ff.ꝺ ꝓba.eũ q.⁊.ff.ꝺ le.ii.l.luci⁹.i fi.Sz qd si qs ab ifãtia fuit amẽs:nunqd ꝓdest ei si baptizet̃:ar.q̃ sic.ff. de le.ii.cũ p̃.§. surdo.q̃ pinde habeꝝ ac si nũc sit ifãs:q̃ nullo peccato grauaꝝ nisi originali.iii q.ix.idicas.Sz quare amẽs vel ꝺormiẽs ñ recipit sacr̃m baptismi:⁊ ille q coactõe absoluta cogit̃:cũ i baptismo ñ regrit̃ itẽtio baptizati sed baptizãtis.i.q.i.sicut ficti.⁊ de cõ.di.iiii.solet.Hec q̃stio qua mouet hic.io.solũit̃ p ram:q̃ amẽs⁊ ꝺormiẽs q añ catheçumini fuerũt: recipiũt bñ sacr̃m.q vo sp iuiti fuerũt⁊ ꝺ̃ixerũt ñ recipiũt.vñ adhuc p̃sumunt i uiti:⁊ nemo iuit⁹ ad fidẽ cõpellit̃.vt ꝺr̃ in.c.sicut ficti.⁊.c.solet. nõ ꝺicũt: q̃ illi ore exprimũt:lz corde dissẽtiant:⁊ iõ sacr̃z recipiunt:q̃ ecclesia uare itẽdit:sed tale sacr̃z ñ ꝓdest ad remissionez peccatoꝝ: nisi cũ fictio illa recesserit:de cõ. di.iiii. tũc valere.

k Non suscipiunt Sz qd si excitati sõno ratũ habeãt:nõ ꝓdest:q̃ nihil recipit:⁊ iõ ñ ẽ qꝺ ratũ bẽat:sed itez̃ baptizetur.

l Tales.ſ.catheçuminos.

m Obsistẽtẽ.si.de cõsecra.di.iiii.q̃ris a me.ff.ad se.ꝯ.masi filiusꝰ.⁊.ff. de acq. heredi.l. ii.§. si his.

n Debitũ. discretio. Sicut iter p̃sẽtatũ⁊ p̃sẽtãte.§. de iurepa.p tuas.⁊ iter ꝺãtẽ⁊ recipiẽtẽ §.de isti.c.vlt.q̃ nemo oriri ꝺebet a se ipso.xxiiii.q.i. diciṁ⁹.põt tñ apud semetip̃m emancipari.ff.ꝺ adop.si ꝓsul.

o Aioãne.de con se.di.iiii.ꝓ aquã.⁊.c catheçuminũ.

p Taꝝ.ſ.iude⁹ ille.

q Euolasset.ꝺ pe. di.vii.c.vl.vſi. si nullus expectet q̃ peccare non poterit.

r Veritas ait.i.q. i.firmissime.

s In carnali.sicut alia ẽ similitudo inter carnalẽ⁊ spũalẽ generationẽ: vt sicut vir ñ põt sibi filiuz legitimũ carnalez q̃rere: cui⁹ vxor mater ñ sit: ita nec spiritualez gn vxor eiusdez cõmater sit parẽtib⁹ illi⁹.xxx.q iiii.si qs vn⁹.⁊.j. de cogna.spi.martin⁹ bertã.lauren.

t Referant. Natura.n.correlatiuoꝝ ẽ q̃ simul ñ patiunt̃ se in eodẽ subiectio arg.xxxv.q.i.c.i.

u Nlau. On vt.vbũ.i. q.ii.detrahe.vbi de l̃s. Ista duo necessaria sũt in baptismo aque:sec⁹ in baptismo sãguinis vel flaminis.de cõse. dist. iiii.baptismi vicem qꝺ ꝺicit vbũ:sic ĩtellige:si qs baptizat:⁊ ñ ꝺicit i noie p̃ris⁊ filii⁊ sp̃ûs sci:ñ ẽ baptizat⁹:q̃ nec elemẽtũ nec vbũ tãtũ sufficiũt:vel vbũ.i. filiuz quasi diceret:si qs baptizat⁊ ñ addit i noie filii ñ ẽ baptizatus. de cõsecrati.di.iiii.in synodo. vel vbum ideſt forma:quasi diceret:si ẽ seruetur forma que traditur.§.c.c.i.⁊ hic nõ ẽ baptizatus.

x Elementum.i.aqua.⁊ sic non est baptismus sine aqua.

a Veritas ait. de cõse. di. iiii. ppie.

b De eleméto. de cõse. di. iiii. c. i. ꝛ. i. q. i. c. firmissime. Hic. n. exprimitur forma baptisimi: que si obseruata nõ fuerit nõ est baptis⁹. de hoc dictum est supra. eo. c. i.

c Utrunqꝫ. s. aqua ꝛ verbum.

d Licet grecos. reuertêtes. de iure. n. ecclesia grecoꝝ subiecta ẽ romane ecclesie. xxiiii q. i. rogamus.

e Si qs pb̃ster ordinat⁹. ỏ fcõ: qꝛ q ỏ iure ordinat⁹ ñ ẽ pb̃ster ñ ẽ cẽsẽd⁹. vt. i. q. i. si qs cõfugerit. ꝛ. c. si qs p ignoꝛãtiã. a

f Ordineꝝ. Ex hoc pꝫ q nullũ ordinez recepit. j. e. veniens qꝫ baptism⁹ ẽ ianua oĩum sacroꝝ. xxxii. di. ℔. vexꝝ. ꝛ. j. e. veniens. si ergo pmo ordinẽ suscepisset: iterũ ñ esset ordinãd⁹ i. q. i. qỏ gdam. ber.

g Apostolicã. ab originali. ꝛ ẽt ab actuali peccato de cõ. di. iiii. catheceminũ: sꝫ ỗ ỏ p. di. iiii. firmissime. ꝛ. xv. q. i. firmissime. i gb⁹ dr̃ q sine baptismo null⁹ saluaꝝ: qỏ verũ ẽ ỏ eo g põt baptizari ꝛ n ỏ baptizaꝝ: iste ỽo credebat se baptizatũ: ꝛ i fide illa saluaꝝ: ꝛ iste ñ cõtẽpsit. Et ẽ triplex baptism⁹. s. fluminis flãminis ꝛ sãguinis hoc ãt baptismo flãminis inuisibili baptizat⁹ fuit p fidem: quã habuit ỏ baptismo. si. s. t. px. ỏbitũ

b Augustini. put babes de cõ. di. iiii. baptismi vicez. ꝛ. c. catheceminũ. ꝛ. c. ñ dubito. al's ñ dubiũ

i Ambrosii. legiꝝ beatũ ambroſiũ dixisse de valẽtiniãõ: q dũ properaret ad baptismũ: i itinere decessit vẽtrẽ meuz doleo: qꝛ quez regeneratur⁹ erã pdidi ille tñ gꝛaz q̃ popo scerat nõ amisit. la. Sic ergo pz q iste p solã fidez quã bẽbat de baptismo saluꝰ ẽ. Iste credebat se sacerdotẽ fuisse: sed ñ erat i vitate. s. eo. c. pxi. j. eo. c. px. Hungd cõficiebat ñ i vitate: sed q ad se bñ cõfitiebat ꝛ q ad alios q bꝰ credebãt ꝛ tã q̃ vexꝝ sacrz cõficeret sibi ꝛ recipiẽtib⁹ ab ipo crẽdo q pficiebat. de hac mã dr̃. ỏ ele. dudũ. ii

de verbo veritas⁹ ait: eũtes in mundum vniuersum p̃dicate euangeliũ oi creature: ꝛ baptizate oẽs gẽtes i nomine pris ꝛ filii ꝛ. s. s. Eadẽqꝫ dicat de eleméto⁹: nisi qs renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ spũ sancto nõ introibit i regnũ celorũ: dubitare nõ debes illos veꝛ ruz nõ bne baptisinũ: in quibus nõ soluz vtrũqꝫ predictorũ sꝫ eorũ alterũ ẽ omissuz. In cõci. gene.

Licet grecos dieb⁹ nostris ad obedientiã se. ap. reuertẽtes fouere ac honoꝛare velim⁹: mores ac ritus eorũ inq̃tum cũ dño possumus sustinendo: in bis tamẽ illis deferre nõ volumus nec debemus: que periculũ generant aiaruz: ꝛ ecclesiastice derogant honestati. Postquã eĩm grecorũ ecclesia cuz quibusdaz cõplicibus ꝛ fautoꝛibus suis ab obedientia se. ap. se subtraxerunt: intantum greci ceperũt abominari latios q inter alia que in derogationez eoruz ipie cõmittebãt: si quando sacerdotes latini super eorũ celebꝛassent altaria: non prius ipsi sacrificabãt in ipsis: q̃ ea tanq̃ per hoc inquinata lauissent: baptizatos ẽt a latinis ipsi greci rebaptizare ausu temerario p̃sumebant: ꝛ adhuc sicut accepimus quidam hoc agere nõ verẽtur. Vo lẽtes igitur tantũ scandaluz ab ecclesia dei amouere: sacro suadente concilio districte precipimus: ut talia ỏ cetero nõ presumãt: cõformantes se tanq̃ filii obediẽtie sacrosan. ro. ec. matri sue: vt sit vnũ ouile ꝛ vnus pastoꝛ. Siquis aũt tale quid presumpserit: excõmunicationis mucrone p cussus: ab omni officio ꝛ beneficio ecclesiastico deponatur.

De presbytero non baptizato.

Ex concilio apud compend.

Siquis presbyter ordiatus[c] depbenderit se nõ esse baptizatũ: baptizetur: ꝛ itez ordinetur[f]. In Ano. iii. epo cremoñ.

Apostolicam sedez consulere decreuisti: ꝛ infra. Inquisitiõi tue. t. r. p̃sbyterũ quẽ sine vnda baptismatis extremũ diẽ clausisse significasti: qꝛ in sancte matris ecclesie fide ꝛ xp̃i nominis cõfessione perseuerauit: ab originali peccato[s] solutum[l] et celestis patrie gaudiũ esse adeptum asserimus incũtancter. Lege super viij. librũ augu[b]. de ciui. dei: vbi inter cetera legiꝝ: baptismus inuisibiliter ministraꝝ: quẽ nõ contẽptus religionis: sꝫ terminus necessitatis excludit. Librũ ẽt beati ambrosii de obitu valentiniani idẽ asserentis reuolue. Sopitis igiꝝ qõnibus doctoruz patrũ sniaz teneas: ꝛ in ecclesia tua iuges p̃ces hostiasqꝫ deo offerri iubeas pro p̃sbytero memorato.

In Ano. iii. ferrarien. epo.

Veniens ad ap. se. i. latoꝝ prenobis exposuit: q̃ cum ad gradum sacerdotii ascendisset: cõperit tandẽ q̃ nõ fuerit bꝫ formã euãgelii[k] baptizatus: vñ nos euz rite fecimus baptizari. Cunqꝫ fuisset sup ordinibus diutius disputatũ: quidã in eã declinauerunt sniaz: vt cũ baptism⁹ sit fundamentũ oiuz sacramentoꝝ[l] ante susceptionẽ baptismi nõ suscipiatur aliud sacramẽtuz: quoniam vbi fundamentũ nõ est: supedificari[m] nõ pot. Porro econtra videri posset: nã cuz quis non solũ per sacramentuz fidei[n]: sꝫ per fidẽ[o] etiaz sacramenti efficiaꝝ proculdubio mẽbruz xp̃i ꝛ qui xp̃m bꝫ per fidẽ: ẽt si baptismũ nõ habeat: habet vtiqꝫ fundamẽtuz preter qỏ aliud poni nõ potest qỏ ẽ xp̃us iesus: supedificare posse videtur: sicut salutifera opera: sic ꝛ quelibet ecclesiastica sacraméta: cuz illud nõ sit generaliter verũ neqꝫ de nouis[p] neqꝫ de veteribus[q] sacramẽtis q̃ baptismus sit fundamentũ illorũ quoniã ꝛ sacramentũ coniugii[r] ꝛ eucharistie a nõ baptizatis[s] recipi põt. Preterea sacramẽtum ordinis nõ solũ pontificalis sꝫ sacerdotalis etiã ꝛ leuitici exinstitutione sua precessit baptismũ: p qỏ forsitan videaꝝ[t] q̃ añ baptismũ huiusmõi ordies possent rite cõferri: maxie bis qui baptizati creduntur. Quia vero in cõci[u]. apỏ cõpendiũ legiꝝ cõstitutuz: q̃ siqs in presbyterũ ordinatus deprehẽderit se nõ esse baptizatũ: baptizeꝝ ꝛ iteruz ordineꝝ: nos circa latorẽ presentiũ in[h] dubitabili cãu qỏ tutius ẽ se quẽtes smãdam⁹: q̃ten⁹ ipz p singulos ordines vsqꝫ[x] ad sacerdotiuz p mouere, pcures ꝛ pmittas eũ i sacerdotio ministrare[y]: qꝛ nõ itelligiꝝ iteratũ[z] qỏ ambigiꝝ eẽ factuz: nec male[a] de sacraméto sentiꝝ cũ illud non religionis cõtẽptus: sꝫ articulus necessitatis[2] excludit: ꝛ certe de illo q nat⁹ ẽ de xp̃ianis parẽtibus iter xp̃ianos ẽ fideliter cõuersatus: taz violẽter p̃sumiꝝ q̃ fuerit baptizatus: vt hec p̃sumptio p certitudine sit habenda: donec euidẽtissimis forsitan argumentis cõtrarium probaretur[ꝛ]

De custodia eucharistie crismatis ꝛ aliorũ sacramentorum.

In Ano. iii. in concilio generali.

Statuimus: ut octis ecclesiis crisma ꝛ eucharistia sub fideli custodia[a] clauibus adhibitis cõseruẽtur ne possit ad illa temeraria manus extendi ad aliqua horribilia uel nefaria exercẽda. Si vero is ad quẽ spectat custodia: ea incaute reliquerit:

h Veniẽs. euãgelii. Ite p mũdũ vniuersũ baptizate oẽs gentes in noie pris ꝛ filii ꝛ spũs sci: quã bẽs. s. ti. px. ñ vt apponẽs. ꝛ. c. ỏbuum. de cõse. dist. iiii propie.

l Omnium sacramentoꝝ. xxxiii. di. §. verum.

m Supedificari. i. q. i. cum paulus.

n Per sacrz fidei. i cuius pceptione gra cõsert; sec⁹ i sacro mrimonii qỏ ẽẽt apud infideles. j. de diuoꝝ. gaudem⁹. ꝛ. xxvi. di. deinde opponit. ꝛ. s. de trãslatio. c. quãto.

o Sz p fidẽ. quã qs bz de ipo sacro: lz ipm sacrz nõ bẽat sed credebat se bne. s. co. c. px. ꝛ. s. ti. px. ỏbitũ. ꝛ ita talis baptism⁹ dr̃ baptism⁹ flamis. idẽ ẽ i baptismo sanguinis: p quẽ saluati sunt innocentes.

p De nouis. i. de sacramẽtis noui testamenti.

q De veteribꝰ. i. de sacris veteris testamti.

r Coniugii. j. ỏ diuoꝝ. gaudem⁹. ꝛ. c. q̃to. ꝛ. xxvi. di. deinde.

s A ñ baptizatis. s. baptismo fluminis sed baptismo flãminis baptizatis: cum illi quo ad gram baptizati itelligaꝝ ꝛ accipere possunt sacramentum eucharistie.

t Videꝝ. sz ñ ẽ vex q̃ ỗferaꝝ vt. j. pz. sz allegãdo dicit hoc.

u In cõcilio. apỏ ỗpẽdiuz. s. e. c. i. ꝛ hic ponit qỏis solutiõez per cõcilium apud cõpendiuz celebꝛatum.

x Usqꝫ. inclusiue p lz qỏ segr

y Ministrare. sed obiciꝝ: ille credebat se baptizatũ: ꝛ sic bẽbat sacrm fidei: ergo fuit ordinat⁹. ar. s. e. c. px. ꝛ. s. e. c. quare ergo ordinaꝝ: cũ p hoc fiat iniuria sacraméto. i. q. i. q̃ quidã. hec obiectio nõ valet: qꝛ lz qs bẽat sacrm p fidẽ q̃ cito incipit scire ñ se habẽ sacrm baptismi ꝛ cõtenit illỏ recipere: statim amittit sacrm fidei: vñ itez ordinaꝝ: qꝛ cert⁹ ẽ q̃ ñ receperat ordines añ baptismũ. Sed q̃ forma fuabiꝝ ỗ istũ si oio certũ eẽt q̃ ñ fuit baptizat⁹: tũc cõis forma fuabiꝝ quã bẽs. s. ti. px. ñ vt apponẽs: sꝫ si illud dubiũ haberet fuabiꝝ forma illa. s. ti. pxi. e. i.

z Intelligiꝝ iteratũ. sic ỏ cõ. di. i. solẽnitates.

a Male. tacita rñsio. vr̃. q. d. lz dicam⁹ istũ baptizãdũ ñ tõ male sẽtim⁹ de sacro baptismi qꝛ si aliqs i articulo mortis velit baptizari: nec ẽ q velit eum baptizare: pp hoc non minus erit saluꝰ. s. t. px. ỏbitũ. ỏ cõs. di. iiii. catheceminũ. cũ illỏ ñ religionis cõtẽptus: sed necessitatis articul⁹ ipediuit.

2 Necessitatis. vel ignoꝛantie fci q̃ excusat. s. c. pxi.

ꝛ Cõtrariũ pbaret. nõ violẽtã p̃sũptionẽ admittere p̃bationẽ i ỗtiũ. xxxv. q. vi. eroꝝ dinaria. ꝛ. xxvii. q. i. nec aliq̃ s. de pba. ppositi. ꝛ. c. cãm matrimonii.

a Statuim⁹. fideli custodia. sile. s. ỏ celebꝛa. miss. sane. ꝛ per laicos ad infirmos ñ ñ oz deferri eucharistie sacrz sed p̃sbyter hoc facere oz. ỏ cõ se. di. ii. puenit. vel p diaconuz

si necesse ē. xcliii. di. presentem. ⁊ c. diaconos. scom formaz que traditur. s. de cele. missa. sane. §. sacerdos vero.

g Grauioꝛi. ar. q̄ pp culpā tenet̄ gs ad oia illa q̄ sequunt̄ ex illa culpa. xxxi. q. ii. de neptis. ⁊. i. q. i. placuit. ar. ō. xv. q. i. inebriauerūt loth. ff. de fur. vex. Item ar. q̄ q occasionē dāni dat dānū dedisse vī. l. di. sepe. ff. ad. l. aq. q occidit. §. i hac

Et hec pena erit ad arbitriuz iudicis: exquo nō ōterminat̄ s. de offi. ocle. de causis

R Elinq. ecclesias. in eccle siis tñ pōt ⁊ oz iudicium ecclesiasticū exerceri. ii. q. ii. p ceptum. sed nō secularia. j. de ūmu. eccles. c. i.

c Vestimēta. vestimēta eccle sie honesta ⁊ mūda oñt esse. ō cōse. di. i. vestimēta.

d Jn ppbanis. i. priuatoruz vestib⁹. Et ita est. ar. q̄ clerici oñt icedere ornati vestib⁹: oñ tñ nō ad iactātiā. xxi. q. iiii. ois iactantia. q2 dissolutos ⁊ fractos vestib⁹ non recipim⁹. xli. di. p symoniā. ⁊ icōpositio cor pozis qualitatē idicat mentis vt oī. c. di. §. vlt. in fi. nec tamē ꝓhibitas portare oñt. s. ō vi. ⁊ bone. cle. clerici.

e Vdiuim⁹. cuz vix. q. d. nō i oi casu: q2 tunc non oꝛat ec/ ecclesia p eo: cum ebrietas fuerit mortale peccatū: vtputa assidua. de cōse. di. v. nullus. ⁊. xxv. di. §. alias ea demū. ⁊. xxxv. di. eps. sec⁹ cuz ebrietas fuerit veniale peccatū. xxv. di. §. alias. ver. quotiēs

f Jn ebrietatib⁹. in ebrietate eni nō potuit demereri. xv. q. ii. sane. ⁊. c. si cōcupiscētia. ita nec meritum augeri. ar. hic ⁊ xxii. qōc. iiii. vnusquisqz.

g Miracula. qm̄ miracula fiūt qñqz p malos. i. q. i. teneamus. ió nō oz venerari p scō gsqs miracula facit: nisi ab ecclesia romana pus fuerit p testes legitimos appꝛobat⁹: vt hic dicit. ⁊. j. c. px. ⁊. s. de testi. venerabili. vbi testes sup vita ⁊ miraculis recipiunt̄: q2 quē ipa repꝛobat repꝛobādus ē ⁊ quē appꝛobat appꝛobādus ē xxiii. q. i. hec ē fides. ⁊. c. qñ vetus. ⁊. q. ii. sane pꝛofertur.

h Cum ex eo. vēales quod esse nō oz: q2 relige scōz martyrū vel ipi martyres vēdi nō possūt. C. de sacrosanc. eccles. nemo. q2 res sacra nō recipit estimationē. ff. de re. di ui. sacra loca. §. vlt. ⁊ ió nō pōt vēdi: q2 vēditio sine pꝛecio. ñ consistit. insti. de emptio. ⁊ vēdi. §. pciū. ⁊. ff. e. l. ii. §. sine pꝛecio. ⁊ spūalia vēdi nō possūt: nec spiritualib⁹ annexa. j. de symo. q̄relam. s. de iurepa. de iure. imo q spiritualia vendit: capitale crimē cū symonia cōmittit. i. q. i. q studet. iōqz reliquie sacre vendi ꝓhibent̄. vt j. sequitur.

i Auctozitate. vt. s. eo. c. px. receptis testib⁹ sup vita ⁊ miraculis illius. s. de testi. venerabili.

k Expte. die sabbati si. j. de v. sig. q̄sunt. sic/vī q̄ dies sabbati debeat fuitutē diei lune.

trib⁹ mensibus ab officio suspēdat̄: ⁊ si p eius incuriā aliq̄d nefandū inde cōtigerit: grauioꝛi subiacet vltioni

R Idem in eodem.

Relinqui nolumus incorrectū q̄ quidā clerici ecclesiast̄ sic exponūt supellectili lib⁹, ppriis ⁊ ēt alienis: vt potius domus laice q̄ dei basilice videant̄: nō cōsiderātes q̄ dominus nō sinebat: ut vas transferre tur p tēpluz. Sūt ⁊ alii q nō soluz ecclesias dimittūt incultas: verū ēt vasa mīsterii ⁊ vestimēta ministrorū ac pallas altaris: necnō ⁊ ipa corpalia tā imunda relinquūt: q̄ interdū aliq⁹ sunt horrori. Quoꝛ vero zel⁹ nos comouet domus dei firmit̄ ꝓhibemus: ne buiusmodi supellectilia i ecclesiis admittant̄: nisi pp hostiles icursus aut incēdia repētina: seu alias necessitates vrgētes ad eas oporteat hīi refugium: sic tñ ut necessitate cessante res in loca p̄stina reportent̄. Pꝛecipimus quoqz vt oratoria vasa corporalia ⁊ vestimēta p̄dicta munda ⁊ nitida cōseruētur. Nimis enim videtur absurdū i sacris sordes negligere q̄ dedecerēt ēt in ꝓphanis.

De reliquijs ⁊ veneratione icōx.

Alexan. iii.

Vdiuimus: q̄ quidā iter uos diabolica fraude ōcepti boiez quēdaz i potatione ⁊ ebrietate occisuz quasi sanctū more infidelitū venerantur cū vix p talibus i ebrietatibus p̄cptis ecclesia pmittat orare. Dicit eiz apostolus: ebriosi regnū dei nō possidebunt. Illū ergo nō pꝛesumatis decetero colere: cū ēt si per eū miracula fierent: nō liceret vobis ipz, p scō absqz auc. ro. ec. uenerari.

Vno. iii. in concilio generali.

Cum ex eo q̄ quidā sanctoruz reliquas exponūt vēales: ⁊ eas passiz ostendunt: xp̄iane religioni ō tractuz sit sepius: ne in posterum detrabatur: presenti decreto statuim⁹ vt ātique reliquie āmodo extra capsam nullatenus ostēdant̄: nec exponātur venales: inuētas aūt de nouo nemo publice venerari pesumat nisi prius auctoritate ro. pon. fuerint appꝛobate. Pꝛelati nō permittant eos qui ad eorum ecclesias cā uenerationis accedunt: varīs figmentis aut falsis documentis decipi: sicut i pleriszq locis occasione questus fieri consueuit.

De obseruatione ieiuniorum.

Jnocētius tertius clericis sancti petri magol.

uitute: ipedit seruitutē. ff. de seruit. rusti. p̄di. q sella. §. irulticis. sz istud nō ē seruitus: imo ē debitū quoddā. vñ cum nō possit solui vna die oz solui alia. ar. lxxvi. di. ieiuniū. ⁊. hoc sciēdū ē. sic. s. de do. ⁊ cōtu. cū di lecti. ff. de arbi. celsus. §. i. q2 ad duo tenet̄. s. ieiunare vigiliā apostoli ⁊ ieiunare. vñ si nō pōt ieiunare vigiliā ob reuerētiā diei dñice: ieiunet die sabbati. ar. pꝛedicte legis. ⁊. ff. de

Ex parte uestra quesitum fuit: vtrum si natiuitatez domini uel assumptionē beate marie uel festiuitatem alicuius apostolorū i secunda feria cōtingerit euenire: die sabbati p cedētis vigilia ōbeat ieiunari: ⁊ vtz in uigilia beati mathie apostoli sit ieiunū iniungēduz. Ad q̄ bre. r. q̄ die sabbati festiuitates p̄libatas sequente ferie p̄cedentis in beati mathie apostoli debet vigilia ieiunari.

Idem bracharen. archiepo.

Consiliuz nostrū: ⁊ infra. Contue. r. r. q̄ oium apostolorū uigilie sunt in obseruatōne ieiunii celebrande: p̄ter uigilias apostolorum philippi ⁊ iacobi ⁊ beati ioānis euāgeliste: quoniā eoruz solēnitas infra solēnitatem pascalē: istius autē infra natale dñi celebrat̄. Jeiunū ēt apō nos in aduētu dñi agitur. ¶ Sanctorum quoqz uigilie quorum festiuitates oz secunda feria celebrari: i pcedentī sunt sabbato ieiunāde. De festiuitate vero beati bartholomei apostoli de cuius celebratiōe dubitas apud quosdaz oritur: respondemus: q̄ i boc cōsuetudinē tue regionis obseruet: ⁊ infra. ¶ Cum autē quesieris: que sit illis penitētia iniūgenda qui diebus quadragesimali q bus tēpore quo tante famis inedia i gruebat q̄ magna pars populi pp i opiaz ānone periret: carnes comedere sunt coacti: respondemus: q̄ i tali articulo illos nō credimus puniendos: preces tñ dño p illis ⁊ cuz illis effundas: ne ipsis aliquatenus īputet̄: q2 bonaruz mētium ē ibi timere culpā: ubi culpa minime reperitur. Jtē de illis qui pp debilitatez in sabbato carnes sumunt: q̄ in pti bus tuis nullatenus fieri consueuit: cū boc ab aliis moleste ferat̄: ⁊ oriat̄ inde illis occasio detrabēdi. Rñdemus: q̄ sup boc cōsuetudinē tue regionis facias obseruari: sic tñ q̄ debilibus ⁊ infirmis sup boc piculum nō emergat. Pꝛeterea de illis qui i quadragesima uel aliis ieiuniis solēnibus i firmant̄ ⁊ petunt sibi carnium esuz indulgeri: rñdemus: q̄ cū nō subiaceat legi necessitas deside/ riuz īfirmorū cum urgēs necessitas exigit supportare potes ⁊ debes: ut maius periculum in eis euitetur.

Vno. iii. pꝛageñ. epo.

Explicari per se. ap. postulasti: ⁊ infra. Respōdemus: q̄ illi q nec uotō nec regulari obseruantia sunt astricti: in sexta feria si festuz na

Elū repudii: vt maiꝰ periculū vitaret̄. vt. xxxiii. q. ii. si quod veri⁹. Explicari. nec voto. ergo si voto tenet̄ nō debēt comedere carnes

Cōsiliū. apostoloꝝ. q oiuz dixit nihil excipit nisi trēs vigilias q̄ sequunt̄: ergo i oib⁹ aliis ē ieiunādū nisi cōsuetudo ꝓria sit. vt i. §. pxi. ex q̄ excipit ratiū de istis g⁹ ō oib⁹ aliis itelligēdū ē: q2 doli clausula ñ referet̄ ad ea de gb⁹ spāliter cautū ē. ff. de v. obl. doli clausula. nō obstātib⁹ vsib⁹ ill̄. Petr⁹ ⁊ andreas paul⁹ cū symone iudas vt ieiunem⁹ nos admonet atqz mathe⁹

m Paschale. interquā nullū ieiuniuz necessitatis ē. lxxvi di. ñ āt. nisi rogationes ⁊ vigilia pēthecostes. de cōse. dist. iii. rogatōnes.

n Jn pcedēti sabbato. s. c. px. ⁊. j. de ver. sig. q̄sunt.

o Cōsuetudinē. ar. ꝓsuetudinē cuiuscū qz regōis fuāda. xii di. illa. s. ō sep. certi rari. lxxvi. di. vtinā j. in eo. c. §. iterum.

p Puniēdos. ⁊ sic necessitas excusat q̄ legē ñ bz. ō cō. di. i. si cut. ⁊. j. e. c. §. vltimo

q Bona ꝛ. v. di. ad ei⁹. i fi. tñ pp ābiguū duplicitatis pōt tali⁹ pñia iponi. xx iii. q. v. excōicatoꝝ xxxiiii. q. ii. i lectuz.

r Jn sabbato. q̄ in sabbato cōmedi nō ōbēt. ō cō. di. iii. sabbato. ⁊. ar. xii. di. illa

s Cōsuetudinez a qua recedi ñ oz sin magna cā cū ex h⁰ scādalū generet̄: imo tā q̄ cōceptoꝛes legū puniēdi sī q̄ faciūt. xi. di. in his si tñ periculū cōtigerit nō ē seruāda: vt hic dicit iferi⁹: q2 vtili⁹ ēt scādaluz nasci pmittit: q̄ vītas relinquat̄. j. de re. iu. qui scandalizauerit.

t Jndulgeri. nō ex ōbito sed ex humanitate.

u Necessitas. ō q. di. i. sicut. ⁊. j. de re. iu. quod non est.

x Oz maiꝰ piculū s. mortis sicut oliz p mittebat̄ dare libel

Sed q̄ dies oñicus q ē mediꝰ ipedire oz illā seruitutē nā locus sacer iterueniēs ipedit illā seruitutē. ff. de serui. seruitutes. §. sacer. ⁊ mediū p̄diū qō nō fuit in ser

q2 que sine cõditione vouent sine cõditione soluant .xxxii.q.vl.c.vlt. q2 exquo in voto ẽ missio nihil excepẽrũt: generaliter tenent .ar.j.ō p-uil. q2 circa.t.ff.de ser.vr. prę.si seruitus.

a Cõsuetudinẽ.q̃ p lege fuari dz.xi.di. in his reb9.t.xii.di. diuturni. t sic cõsuetudo ecclesie geñral fuãda ẽ tãq̃ lex.s.de cele. missa.pnitios9

b Voluerint. imo magis laudãdi sũt: q2 ea sũt i nr̃is offi-ciis gratioza: q̃ cuz lz nobis nõ ipedere gr̃a tñ.dilectionis i-pedim9.xxviii.q.i. tã nunc: q2 maioris gr̃e ẽ offerre qō nō debes: q̃ reddere qō teneris.xxxiii.q v.q sitit. alias ẽ sub illo.c. cuz saluabit. q2 nemo in necessi-tatib9 liberalis exi-stit.ff.ō adimẽ.l.e.l. rẽ legatã.t.ff.de do na.inter vi.t vxo.si quis pro vxore.

c Veniens certi dies s.p mas. culo .lx. dies.p femia.lxxx. di.v.§.i.t iō ad lr̃az boc fiebat: q2 repu-tabant imũde vsq3 ad tps illud.

d Intrare volue-rint.phiberi nō de bẽt: ne pẽa eis vtat̃ i culpã.v.di.si mlr t.c.ad ei9 vo.t.vii.q i.cum percussio.

e Ex veneratione. ō cō.di.ii. q̃ttidie. t q2 bona q̃ mẽtiũ est tc.s.ti.pr.cõsiliũ.§ ii.t.v.di.ad eius vo concubitum.

f Vicũq3.ad te cta.na vbi ẽ emolu-mẽtũ ibi dz cẽ on9: q2 ñ ẽ ferẽd9 is q lu-crũ ãplectit̃: on9 ãt subire recusat.C.ō cad.tol.l.vna.§.pro scdo.i fi.t.§.ne ãt.v. si nec tal: sic ad quẽ spectat on9 t emolu mẽtũ.C.ō fur. mãi-festissimi.§.pen.in fi. sic.s.de his que fi.a ma.p.ca.c.vl.t.j.e. ō his. Mã t ipe fru ctuari9 teñt ad sar ta tecta.C. ō vsufr. eũ ad quẽ.t.ff.eo.l. vsũfructu legato .i. rũso.in fi.t.§.hacten9.al's.ẽ lex.t hoc itelligo cũ quarta ad hoc depu tata ñ sufficit.de qua hẽs.x.q.iii.vnio. alias si sufficeret nõ teneretur.

g Cum dicat.tot.sed quot sufficiunt: forte .x.vt.x.q.iii. vnio. vel ẽt pauciores dũmodo velint ecclesiam dotare.ar.de cõ.di.i.nemo.

b Ceterib9.veteres.n.ecclesie pp nouas ledi nõ dñt .xvi.q.i. qcunq3 ecclesie tñ de decimis modicũ dãnum pñt sustinere.j.c.pri.

i Alioz iniuriã.ar.nulli9 inopiã releuari cũ alteri9 iactura.xxii.q.ii. pmũ.t.ff.ō cõ.ide.nã h̃.ar.xiiii.q.v.oniq3.ar.C.ō emẽ.li.nec au9.q2 t si pnceps cõcedit alicui edificare i loco publico: h̃ itelligit̃ facẽ sine dã no alti9.ff.ne qd i lo.pu.l.ii.§.si qs a pncipe.t.ff.ad tre.sz cũ ab hẽde.ff ō admi.tu.ipuberi.t.j.e.ad audiẽtiã. Sic.n. iterp̃tãda sũt bñficia pn-cipis: vt ñ icipiãt eẽ iniq̃.ff.ō vul.t pu.sub.ex fcō.ff.de p̃to.stip.l.paul9 ff.ex q.cau.ma.l.sciẽdũ.s.de vsu pal.ex tuaz.t.s.de offi.ordi.lz.

k Nutrimẽtis.de oibus ãt aliis soluẽt decimas.exquo de istis tãtuz phibent̃: q2 qō de vno phibeẽ de alio cõcessũ itelligit̃.xxv.di. qualis nisi religionẽ aliquoz assumerent tũc gauderẽt eoz puilegio.s.ō sta.

l Amo.recolẽtes.in fi.t.ar.s.de decl.ex parte.io.

m Dudiẽtiã.magna difficultate.hec ẽ iusta cã cõstituẽdi eccl'iaz i alteri9 prochia t i ei9 pindiciũ: t ita difficultas aligd pmittit qō alias phibeẽ.simile.lxiii.di.cũ lõge.t.xciii.di.i.ista.t.ff.ō iudi.si loc9.ff.ō arbi.si cum dies.§.si arbiter.t.C.in g.cau.bñti tu.da.tu.l.pp late.t.l.cũ ob augmẽtũ. simile s.de rescrip.nõnulli.s.de elect.nihil ẽ.§.vlt.t.vii.q.i.vt tpis qualitas.§.i.

m Cõueniẽter alias nõ pmitteret.xvi.q.i.qcũq3 ecclesie.ō ōcimis.s.c.pri.xii q.ii.bone rei.

tuitatis dñice die ipso venire ptigerit: carnib9 pp festi excellentiã uesci pñt fm cõsuetudinẽ ecclesie generalis: ne c tñ bi reprehẽdendi sunt qui ob deuotionẽ voluerint abstinere.

De purificatione pōst partum.

I Vno.iii.armacañ. episcopo.

Veniẽs: t infra. Licet fm legẽ mosayc̃ certi dies ō terminati fuissent: quibus mulieres post partũ a tẽ-pli cessarẽt ingressu: q2 tñ lex p moy sen data ẽ: gratia t veritas per iesum xp̃m facta ẽ. Inquisi.t.t.r.q̃ postq̃ vmbra legis euanuit: t illuxit veri-tas euãgelii: si mulieres post plem emissã actur̃ gratias ecclesiã intra-re voluerit: nulla pide peccati mo le grauant̃: nec ecclesiarũ ẽ ei aditus denegãdus: ne pena illis cõuerti vi deat̃ in culpã. Si tñ ex veneratõne voluer it aliquãdiu abstinere: deuo tionẽ eaz nõ credimus ip̃robandã.

De ecclesiis edificandis vel repa randis.

E X concilio maguntinen̄.

Quicũq3 ecclesiasticũ bñfi ciuz bñt: oio adiuuẽt ad te cta ecclesie restaurãda vel ipsas ecclesias emẽdãdas

E X concilio lateranensi.

Cum dicat apostol9: t ifra. Cō stituimus: ut ubicũq3 tot simul lepr̃osi sub cõi vita fuerit cõgregati: q̃ ecclesiaz cũ cimitero sibi cõstitue re: t pp̃rio gaudere valeant p̃sbyte ro sine cõtradictiõe aliq̃ pmittantur hr̃e. Caueant tñ vt iniuriosi veteri-bus ecclesiis de iure parrochiali ne quaq̃ existant: qō eiz eis pietate cõ ceditur: ad aliorũ iniuriã nolumus redũdare. Statuimus ẽt: ut de oz tis t nutrimẽtis aĩaliuz suoruz deci mas tribuere nõ cogantur.

A Lexan.iii.eboracen̄.archi epo.

Audientiã nr̃ã noueris p ueniss̃e: q̃ villa que dicit̃.b.tã tũ phibeẽ ab ecclesia parrochiali di stare ut tẽpore biemali cũ pluuie iun dant nõ possint parrochiani sine ma gna difficultate adire: vñ non valẽt cõgruo tẽpore ecclesiasticis officiis intereſſe. Quia igitur dicta ecclesia ita dicitur redditib9 abũdare q̃ pre ter illius ville p̃uentus minister il lius cõuenienter valeat substenta-tionẽ habere: mãdamus: quatenus si res ita se habet: ecclesiã ibi edifi-ces: t i ea sacerdotẽ sublato ap. ob. ad presentationez rectoris ecclesie maioris cuz canonico fundatoris as sensu istituas: t ad sustentationẽ suã eiusdẽ ville obuẽtiones ecclesiasti cas pcepturũ: prouidens tamẽ ut cõ petentes in ea honoz p facultate lo ci ecclesie matrici seruetur: qō qdẽ fieri posse uidetur: cũ eiusdem ville dñs.xxx.acras terre frugifere velit ad usuz sacerdotis cõferre: Si nero p̃sona matricis eccl̃esie uirũ idoneũ presentare distulerit: uel opus illud uoluerit impedire: tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci: t uirum bonuz ap. ces.dif.i stituere non omittas.

Idem lexonien.epo.

De his qui parrochiales eccle sias babẽt: duximus rñ.q̃ ad reparationẽ t institutionẽ ecclesiarũ cogi debent cum opus fuerit de bo nis que sunt ipsius ecclesie si eis sup sint cõferre: ut eorũ exẽplo ceteri i uitentur. Verbanus.iii.

Audientiaz nostrã peruenit q̃ tu in ecclesia de qua in ep̃m uocatus fuisti: regulares canonicos desideras ordinare: inde siquidem est: q̃ hoc deuotioni tue auctoritate apostolica indulgemus: si tibi eps dioc̃esanus cõsenserit in hac parte: verũ si clerici seculares in ea adhuc supesse noscuntur: uolumus eis duz uixerint ibi uel alibi necessaria pui deri. Licet aũt nobis istantius sup plicaris: ut ecclesie predicte confir mationis p̃uilegiuz facerem9: tibi

n Rectoris. rectoris pñtatio ẽ necessaria: q2 ille ẽ ei subiec-t9.ar.xxii.di.qñ.l.di. i capite. t qō ip̃z tãgit approbare dz.s ō tẽpo.oz.si archiep̃s.t.C.de auc.pñtã.l.vlt.t.xvi.q.i. statui m9.t.s.de of.archi.q2.i fi. Sz q̃re pñtatio ñ spectat p̃ncipa liter ad p̃onũ: vt.s.ō in rep.p to tũ: p̃t dici q̃ iō spectat ad ma iorẽ eccl'iaz: q2 i ei9 p̃iudiciũ fũ-dat̃ alia i ip̃i9 prochia. vñ q̃si q̃dã ōpẽsatiõe p̃sẽtat cũ assẽ-su p̃oni: t l̃ p̃uidit papa fo2 te ō ꝑsẽsu p̃oni. vl' pōt dici q̃ p̃on9 tm̃ eliget: t p̃sẽtabit ele ctũ rectori maioris eccl'ie: q illũ postea epo p̃sẽtabit.ar.xx iii.di.qñ.sz p̃mũ vi9 vr̃. Sz qd si p̃on9 ñ cõcordat cũ illo rec tore: nisi iustã cãm ōdictionis oñdat ñ nocet. vl' dic q̃ ābo st̃ p̃oni t ābo dñt̃ fil'r eligẽ: q2 ō bonis vtriusq3 dotat̃ eccl'ia t p̃sbyter̃ p̃ntabũt archiepo.b

o Obuẽtiões. t ita vr̃ qō ō-beãt h̃re ōcimas illi9 ville. Sz ō.xvi.q.i.qcũq3.t.c.eccl'ie.nõ sũt ōria sz papa l̃ fec̃ ex pleni tudine ptãtis: t l̃ iō: q2 ꝑter p uẽt9 illi9 ville rct̃or maioris ec clesie poterat ꝓpetent̃ sustẽta ri: vt.s.dr̃ fz eps l̃ facẽ ñ pos-set nisi ō cõsẽsu rectoris maio ris ecclie: q2 ñ pōt iura illi9 ec clesie dare alti.s.ō rc.ec.ñ ali. c.i.t.ar.xvi.q.vl. ostitutũ.t.§ sic duo. Hran9 tñ ōdicẽ vr̃ vt colligit̃ ex illo.§.sic duo. a ōrio sẽsu p̃eedẽtiũ cap'lor: lz possz dici q̃ papa ñ iteliexit ō decimis p̃dialib9 sz ō obuẽtionib9 aliis.s.oblatiõib9: t ō psonalib9 ōcimis: q̃ dãt̃ dieb9 qb9 ac cedũt ad eccl'iaz: t ex mortua riis t ꝑsonalib9: q2 ō iure cõi pce ptio ōcimaz ptinet ad prochi alẽ eccl'iaz.s.ō ōci.cũ i tua. t si papa ō illis itellexisset dñ exp̃s sisset.ar.s.ō ōci.ad audiẽtiã. sic exp̃ssit ō obuẽtionibus: ex p̃ssisset ō ōcimis.ar.ō.j. ō v. sig.cũ iter vos.

p Honoz.s.vt aliqd ãnuati i signũ subiectiõis p̃stet.ar.s.ō censi.omnis anima.

q Acras.mensura terre ẽ. t est uulgare anglorum.

r Distulerit. t p̃on9 cuz eo.

Adorãdũ.ad arbitriũ epi

s De his.cogi ōbẽt. Si ptẽ fabrice recipiãt.ar.x.q.i.ōcernim9. t.q.iii. vnio. Imo certe t sine illa ñ possunt: vt colligit̃.s.de his q̃ fi.a ma.par.ca.c. vlt. t.ar.xii.q.iii.pontifices.t.s.de testa.cũ in officiis.t.s.e.c.i.vbi de hoc.

t Exẽplo.q alium inuitat ad aligd faciẽdum in se dz habere qō p̃dicat. xxvi. di.vna tãtũ.t.xxv.di.p̃mũ.t.ff.de neg.gest.si pupilli.§.vl.t.ff.de fideiuss. tutor. ff.si serui.ven.altius.t.lxi.di.miramur.xlii.di.§.i.t.xlviii.di.§.necesse.

u Audiẽtiã.idulgem9. Sz qd valet ista idulgẽtia cũ h̃ ñ possit sine licẽtia dioc̃esani: q2 t h̃ idẽ poterat: si tãtũ licẽtiã epi habuisset: q̃tũ ad h̃ paz valet: ni si q2 eps citi9 mouebit̃ ad cõsẽtiẽdũ: t si ñ cõsẽtiret: facili9 cõpelleret̃.ar.s. de iu repa.nullus.sed i hoc ꝑdest: q2 hoc facere poterit clericis inuitis: dũmō eq̃ ibi vel alibi ꝑuideat eis: alias eis iuitis hoc facere nõ posset. Similis idulgẽtia ẽ.s. de vsu pal.ex tuaz.t est op.ar.q̃ papa nõ itẽdit alicui facere p̃eiudiciũ p suũ p̃iuilegiuz. de hoc no.plura.ar.s.e.cum dicat.

x Ubi.sz h̃ vr̃ ō ius: q2 hoies diu se ꝑfessiõis i eoꝺ officio ñ dñt associari.xvi.q. vl.i nona.t.s.ō elec.cũ cãm.ar.s.de postu.c.i.i fi. In ptãte isti9 cp̃i erit: an velit eis ꝑuidẽ ibi vel alibi.sz hõesti9 ẽ vt eis alibi ꝑuideat.ar.ẽ h̃ q̃ aliqs punit̃ sisi culpa: qō eẽ ñ dz.lvi.di.sat' p̃sũ.t.xv.q.vl.iuẽtũ. Et h̃ qdẽ r̃gulare ẽ.sz h̃ facẽ pa pa ex spãli idulgẽtia: vt r̃mouẽat̃ fauore r̃ligõis t ẽ sũma rō q̃ p religõe facẽ.ff.ō r̃li.t sup.fu.st̃ p̃sõe.pp quã multa fiũt q̃ al's ñ fierẽt.j.ō apost.c.ii.t.s. ō si.p̃s.c.i

a Nō possum⁹. sic ergo pz q̄ rei q̄ n̄ ē n̄ dar̄ ꝓuilegiū. n̄. n. aī rō q̄rēda ē q̄ ꝑsona. ff. ō iure codi. qđ referūt. ꝛ. ff. coīa. ꝑdi. l. i. ꝛ. j. ō ōspō. ipu. ad diſſoluēdū. sic reſcriptū n̄ dar̄ ad lites q̄ nōdū sūt. s̄. de reſcri. c. vl. vbi plures cōcor. sūt ad hoc ar. ℈. ff. ō b. vr. ꝑdi. si fuit⁹. §. futuro. Solue iſtud ꝓ̄riū cū suis cōcor. ꝛ dic q̄ futuro edificio n̄ pōt fuit⁹ cōſtitui: vt ſtatiz sit fuit⁹: q̄ n̄ ē cui fuiat. sz aligs pōt obligari ad eā cōſtituēdā: cū fuerit edificiū. ar. ff. famil. hercis.

T bēdes. §. an ea ſtipulatō

b Ua. n̄ alienādis. si. xxviii di. ō syracusane. x. q. vl. c. vl. ꝛ s̄. ō re. eccle. n̄ alie. vt sup. sic ꝛ rex i sua cozonatione iurat regni sui iura illibita cōſeruare s̄. de iureiurā. intellecto.

c Beſtitui videā. trepidauit. vbi n̄ fuit timor. i hoc fcō videbaī ꝓiudiciū fieri eccleſie sue q̄ prochiani illi veniebāt forte ad eccleſiaz suā.

d Juramti. iuramtū. n. n̄ extēdebaī ad hūc casū: sz illi eſſēt prochiani sui: exq̄ ppls idigebat. ar. s̄. ō cōſti. cū. Ad. ꝛ. s̄e. ad audiētiā. i. nec poterat illud fuari iuramētū sine ꝑiculo aiaz pp carētiā sacerdotū vñ si pp epi negligētiā alig pirent: iputareā ipi. xxvi. q. vi. si p̄sbyter. ꝛ. c. se.

e Jndigēti. ecce cā q̄re noua pōt cōſtitui eccleſia i ꝓiudiciū ēt alteri⁹. sic. s̄. e. c. iii. xvi. q. i. p̄cipim⁹. ꝛ. q. vii. eccleſias

V t in domib⁹. ſtatuimus supple.

g Diſſus. i. executor uel officialis. uulgare eſt italie.

b Placitū. Et ita placita ſecularia n̄ ſt̄ i eccl̄ia tractāda: sz eccleſiaſtica: sic. ii. q. vl. c. vl.

i Hoſpitiū. C. ō epi. ꝛ cle. l. i. i fi. qđ q̄si debitū n̄ oñt bēre: ſed charitatiuū hoſpitiū petē poſſunt a clericis: ad qđ tenenī xlii. di. §. i. ꝛ. s̄. de ſup. neg. ꝑla. ſicut. ꝛ. s̄. ō pbē. de monachis

l Eruenit nullū. de hōib⁹ eccleſie.

l Dō. i. ſub h̄ ꝓtextu excuſari: q̄ iit hō eccleſie nr̄e uel ſue.

m Dēs. niſi ſint ſenes: ut eo ꝓtextu excuſent. C. ō ōcur. l. vl. li. xii. ꝛ. xii. q. ii. eccl̄iaz. ſed nos ō: ſed hoc eſt ſpāle.

n Vigilātib⁹. uicissim ꝛ ſucceſſiue: uel ēt ſi ꝑiculū imineat q̄ expedit reipub. plures hr̄e defēſores. ff. de no. op. nunci.

I nam reipublice. uincen.

o Dicatū. ruſtici. de illis itellige q glebe sunt aſtricti: vt recedere n̄ possint. C. ō agri. ꝛ cen. cū satis oio. li. xi. de quib⁹ bēs. j. de iude. multoz. §. i-

p On minus. nō habebat. ꝛ tō mīn⁹ peccauit. vnde apoſtol⁹: miſericordiaz merui: q̄ ignorās feci. viii. diſt. cōſuetudo. ſed iſti excuſationē hanc habere nō possunt.

q Subactis. i. redactis.

r Angariis. angarie dicunī ꝑſonalia obſequia ꝓpr̄iis sumptibus ꝑſtita: ꝑ angarie vbi ꝑſona ſeruit sumptibus alienis.

s Sub tributo. arg. q̄ ſacerdotes ꝛ clerici dñt eſſe īmunes ab omni excōicatione ſeculari. xxiii. q. vlt. cōuenior. ꝛ. §. q̄uis. C. de ſac. ſac. ec. l. ad iſtructiones. ꝛ l. placet. ꝛ. xi. q. i. ſi tributū. ꝛ. xvi. q. i. §. nouaz. ꝛ. xi. q. i. ſacerdotes. arg. ℈. xxiii. q viii. tributū. ꝛ. xi. q. i. magnū. s̄. de cē. c. i. in fi. C. de epi. ꝛ cler. de his. ff. de publi. ꝛ vec. impatores. ſo. que vſib⁹ eccleſiaſticis deputanī quo ad fūdatiōem eccleſiarū. ꝛ cimiteriuz ꝛ domos ꝛ hortos iuxta poſitos īmunia debēt eſſe ab omni exactione: cetera aūt trāſeūt cū suo onere eccl̄iaz ad. ar. s̄. de cēſi. c. i. vbi de boc.

t Tantā neceſſitatē. ꝛ ita ex arbitrio epi dependet iſpicere hāc neceſſitatem tñ aliqd cōferre nō debet nisi sup hoc ꝓius romanus pontifex cōſulaī. j. eo. aduersus. i. rñſo. in fi.

u Releuādas. cōferre enim debet sicut ꝛ alii poſſeſſores ad iter faciendum vel pōtem edificādum vel pōtem faciēdum vel reficiēdū in aut. de eccle. ti. §. ad hoc colla. ix. C. de ſacroſan. ec. ad iſtructiones.

x Cōmoniti. admonitio. n. ſemp ꝓcedere debet vindictā. xii. q. ii. idigne. ꝛ nisi ſe cozexerint poſt admonitiōez: sūt ipo iure excōicati vt hic dicit: ꝛ fautozes ipozum si nō ſatiſfecerint. j. menſem. j. eo. aduersus. §. vlt. ber.

nō possum⁹ de iure deferre: cū nulli canonici adhuc ibidē exiſtāt: qb⁹ ꝓ uilegiū cōcedaī. Celeſtin⁹. iii.

T ua nos duxit: ꝛ infra. Prete rea q̄ occaſiōe iuramēti q̄ de rebus eccleſie nō alienādis te aſſeris ꝓſtitiſſe: i locis tui epatus: i qb⁹ populi habitātes oratoriis egere videnī: ne ꝓtextu nouarū eccleſiaz cōmiſſa tibi eccleſia ō̄ſtitui videreī ec cleſiaī formidaſ eriger̄. f. t. mādam⁹ quatenus illius iuramēti occaſione nullatenus ꝑmittaī: quin populo indigenī sup baſilicaruz inſtitutiōe ſtu deas ſalubriter prouidere.

De imunitate eccleſiarum: cimiteriꝝ ꝛ rerum ad eas pertinentium.

E x ſynodo ioannis pape.

V t i domibus eccleſiaruz neq̄z miſſus neq̄z comes vel iudex public⁹ vel miniſter q̄ſi ꝑ cōſuetudie placitū vel boſpiciū vēdicēr: sz i publicis locis domos cōſtituāt: i qb⁹ placitū teneant ꝛ etiaz boſpitentur.

G Reg. angelo terracoñ. epiſcopo.

P Eruenit: ꝛ infra. Fra. tua nullū ꝑ nr̄e vel eccleſie sue nomē: aut alio mō excuſari a muroruz vigiliis patiaī: sz oēs ad hoc generaliter cōpellanī: q̄ten⁹ cūctis vigilātib⁹ melius valeat cuſtodia ciuitatis ꝓcurari. Dez vitali defenſori ſard.

I Dicatū ē: ꝛ infra. Dictuz ē nobis: q̄ ruſtici eccleſie rura eius deſerētes i ꝓiuatoruī poſſeſſionibus culturā exhibeāt: qđ expiētia tua fieri nō ꝑmittat. E x cōcilio late.

N ōn minus: ꝛ infra. In diuerſis mūdi ꝓtibus cōſules ciuitatis ꝛ rectores: necnō ꝛ alii qui ꝓtātez hr̄e videnī: tot onera frequēter iponūt eccleſiis: vt deterioris ꝓditiōis fcē m ſb eis ſacerdotiū videaī: q̄ſ sub pbaraone fuerit: q legis diuine noticiaz nō bēbaī. Ille qdē oibus aliis fuit tuti ſubactis ſacerdotes ꝛ poſſeſſiones eorū i ꝑſtina libertate dimiſit: ꝛ eis alimoniā ō publico adminiſtrauit iſti vero onera ſua fere vniuerſa ipo nūt eccleſiis: ꝛ tot angariis eas affligunt: vt eis q̄ bieremias deplorat cōpetere videaī. Priceps, puincia ruz facta ē ſub tributo. Siue qdem foſſata ſiue expeditiōes ſeu alia q̄libet ſibi arbitrenī agēda de bonis ecclesiarū: ꝛ clericoruī: ꝛ pauperuz x̄pi: vſibus ō̄putatis volūt fere cūcta cōpleri: iuriſdictionē ēt ꝛ auctoritatem ꝓlatoruz ita euacuār: vt nihil ꝓtātis eis i ſuis videaī boibus remāſiſſe. Quocirca ſub anathematis diſtrictione fieri de cetero talia, ꝓhibemuſ niſi eps ꝛ clerus tantā neceſſitatem vel utilitatez aſpexerint: ut abiz vl la coactione ad releuādas cōes utilitates vel neceſſitates: ubi laicoruz nō ſuppetūt facultates: ſubſidia ꝑ eccleſias extimēt cōferenda. Si autez cōſules aut alii decetero iſta cōmiſerint: ꝛ cōmōiti deſiſterenoluerint: tā ipſi q̄ fautozes eorū excōicationi ſe nouerint ſubiacere: nec cōioni reddant donec ſatiſfactionē fecerit cōpetentem. Lucius. iii.

C Um eccleſia dei ſm euāgelicaz veritatē dom⁹ oſonis ēe dēat nō ſpelūca latronū: aut ſanguis forū: ſeculares iudices cās ubi de ſāguis effuſiōe ⁊ corpali pena agiī: in eccleſiis uel cimiteriis agitare ſub itermiſſatiōe anathēatis, ꝓhibem⁹: abſurdū. n. ē ꝛ crudele ibi iudiciū ſanguis exerceri: ubi ē tutela refugij ꝓſtituta

L Ano. tertius illuſtri regi ſcotie.

I Nter alia: ꝛ infra. Tuis q̄nib⁹ r. iuxta ſacroruī ſtatuta canonū ꝛ traditiōes legū ciuliū ita duxim⁹ diſtinguendū: q̄ fugiēs ad eccleſiaz aut liber aut ſeruus exiſtit. Si liber q̄ tūcūq̄z grauia maleficia perpetrauerit: nō eſt uioleter ab eccleſia extrahendus: nec ide damnari debet ad mortez uel ad penaz: ſed rectores eccleſiarū ſibi obtinere debent mēbra ꝛ uitaz. Sup hoc tñ qđ iniq̄ fecit: eſt alias legitime puniendus ꝛ hoc ueruz eſt: niſi publicus latro

y C Um eccleſia. Hic ergo ꝓpt reuerētiā loci n̄ tractāt cauſe ſecularīū in eccl̄ia. s̄. co. c. i. ſic ꝛ alibi expelluntī de eccleſia. ii. q. vii. accuſatio alibi hēs de reuerētia dici vel ōi quo cauſe ēt ex cōſenſu ꝑtium tractari nō poſſunt. xv. q. iiii. c. i. C. de fer. oēs ꝛ meli⁹. s̄. ō fer. c. vl.

z Effuſione. maxime q̄ nec alie ciuiles cāe. s̄. e. c. i. ſec⁹ ō eccleſiaſticis. ii. q. ii. ꝑceptū. ꝛ. arg. s̄. de ap. q̄ fronte. Quid ergo ſi alteri ꝑti vel vtriq̄z ēt iterdict⁹ i greſſus eccl̄ie? Rñdeo nihilomin⁹ ꝑſit itrare: q̄ iterdictuz n̄ extendiī ad hunc casū. arg. q̄ ēt poſt votū vel iuramētuz de carne n̄ comedēda: cōmedere dz: vt ſe purget ſi eſſet ſuſpect⁹. xxx. di. c. vl. ar. s̄. de cōſti. cum. Ad. ꝛ. s̄. ti. ꝓx. c. vl. vel tūc cāe tractant ex eccliaz: vt illic h̄ uenī iterdictū: q̄ nihilomin⁹ valet iudiciū. nec ē ꝑceptū ita q̄ n̄ poſſit alibi tractari q̄ i eccl̄ia: sz ō honeſtate dictū eſt: vt ꝑ loci reuerētiā forte magis caueāt a ꝓuriſ ꝛ mēdaciſ

r Cimiteriis. q̄ eo dē ꝓuilegio gaudēt cuz eccleſiis. xvii. q. iiii. quiſquis. ꝛ. c. id cōſtituimus. ꝛ. ō cōſe. eccle. vel alta. conſuluiſti.

ꝓ Anathematis. Nō credo q̄ ipo ire ſint excōicati: ſed poſt admonitiōem ſunt excōicandi. b.

x Tutela. ſic cōfugiens ad eccleſiam tutus oz eſſe: q̄ eſt tutela refugii: vt hic dicit. ꝛ. j. c. ꝓx. ꝛ. xvii. q. iiii. diffiniuit. ber.

a I Nter alia. canonū. xvii. q. iiii. diffiniuit. cōſtituit reum ad eccleſiam. ꝛ. c. metuentes.

b Legum. C. de his qui ad eccle. confu. l. pñti.

c Extrahēd⁹. ēt inde⁹ dūmō abſit ſimulatio. C. ō his q ad ec. cōfu. l. i.

d Ad penā. ab oī genē penaz iteri sūt ſecuri. xvii. q. iiii. id ꝓſtituim⁹

e Puniēdus. pecuniariter dūtaxat vel alia ſatiſfactione ꝓter penā corporalez. xvii. q. iiii. reum. ꝛ. c. id cōſtituimus.

f Latro. vt. xvii. q. iiii. ſicut antiqtus. lex tñ plures ꝑſonas excipit in aut. de mā. ꝑn. §. q̄ ſi delinquētes. col. iii. v. neq̄z. vbi homicide adulteri ꝛ raptores virginū extrahunī ab eccleſia: ſcōm q̄ iſti de q̄bus hic oī ſed decret. tātū duas ꝑſonas exhibit: vt hic. ꝛ canō exꝑſſe ꝑſtat īmunitatē raptorib⁹ virginū. xxxvi. q. i. de raptorib⁹. ꝛ ſic in caſu iſto derogatur illi auc. ꝑ iſta iura. ō oīb⁹ aliis īmunitatē ꝑſtat: niſi i caſu. j. e. c. vl. publicos. n. latrōes cuilibz ipūe occidē lz ꝛ ſine pēo. xxiii. q. v. cū hō. ꝛ C. q̄ſ li. vnicuiq̄z. ſi iudi. ſe vidi. l. i. ꝛ tales famoſi latrōes cāpti i furto i furca ſuſpēdūī. ff. ō pē. capitaliū. §. famoſos. sz ſi famoſ⁹ n̄ ē: tē iubeī caſtigari: sz nec vitā nec mēbrum ꝑdit. C. de ſer. fur. ſed nouo. vincen.

a Depopulator.de istis duob⁹ hēs.C.qñ li.vnicuiqz.l.i.cuius verba hec sunt.ꝛ. l.ii.

b Canonicas.signatas.in p̄n.decre.

c Cōpellit̄.xvii.q.iiii.metuētes.ꝛ.c.id p̄stituim⁹.ꝛ.C.ō bis q ad ecclē.confu.si seruus.

d Auersus.lateraneñ.cōciliū.s.e.nō min⁹. cuius v̄ba hic inferius ponūtur.

e Excōicatiōi.ſ. p⁹ admonitiōem.s.eo. nō minus.

f Propter iprudētiā.ab hoc loco vsq ad finē addit̄ p̄dcō pci.lateraneñ.

g Dādato.sic.s.ō pcura.cōsuluit.

h Tpe valiture.sic ḡ p̄z q̄ sinia tpe excōicatiōis lata nulla est i.ō bere.excōicam⁹. ℣.credētes.nec etiaz cōualescere pōt.vt h patet. imo ꝛ si detegat̄ post sniam;q̄ a ligs fuēit publice excōicat⁹: retractatur sinia.s.de re.iudi.ad pbandū.q̄ hec exceptio in q̄libet pte lit(pōt opponi.s.de excep.exceptiōez. imo nec p̄uilegio ipōruz valent.iii.q.iiii. nullus.

i Infra tp̄s. Et ita est hic arg. q̄ iudex post officiuz deposituz cōuenīri pōt:ꝛ h iō:q̄ puenit̄ de maleficio q̄ cōmisit in ipō officio:sec⁹ si cōueniret ex pctu.naz administratores ciuitatū ꝛ tutores ꝛ curatores cōueniūt̄ p⁹ depositū officiuz ex pctu quē fecerūt nomine ciuitatis vl' pupilli. ff. de admi. re. ad ci.pti. curatores ℣.in cū.ꝛ.C.ō admi. tu.cū quedam.ff.de euic.illud.℣.i.sed ex maleficio conuenit̄ depositō officio.i.q. i.iubem⁹.ꝛ.l.se.ad finē.q̄onis.ꝛ ē illa lex C.ad.l.iul.repe.iubem⁹.tñ pcurator negociorz bene cōuenitur depositō officio. ff.de pcu. pcurator qui p̄ euictiōe.

fuerit:uel nocturnus depopulator[a] agrorum: qui dum itinera frequentata uel publicas strātas obsidet:aggressionis insidijs ab ecclesia extrahi pōt ipunitate nō prestita:p̄m cānonicas[b] sanctiōes. Si vo seru⁹ fuerit qui cōfugerit ad ecclesiā:postquam de impunitate sua dñs eius clericis iuramentū prestitit:ad seruitiuz dñi sui redire cōpellitur[c] etiā inuit⁹:alio quin a dño poterit occupari.

Item in concilio generali.

Auersus cōsules ꝛ rectores ciuitatū uel alios q ecclesias et ecclesiasticos viros talijs seu collectis ꝛ exactionibus alijs aggrauare nituntur:uolens īmunitati ecclesiastice lateran.[d] cōcilium prouidere:presūptionē huiusmodi sub anathematis districtiōe,phibuit:transgressores ꝛ fautores eorū excōicati oni[e] subiacere precepit:donec satisfactionē ip̄ederint cōpetētē. Uerū si q̄ñ forte ep̄us simul cū clericis tantā necessitatē ꝛ utilitatiē prospexerit: ut absq ulla coactiōe ad releuādas utilitates uel necessitates cōes:vbi laicoꝛ nō suppetūt facultates:subsidia duxerit per ecclesias p̄ferēda: predicti laici būiliter ꝛ deuote recipiāt cū gratiaruz actiōe:p̄pter ipruētiā[f] tñ quorūdā:romanus pōtifex prius cōsulat̄:cui⁹ interest cōib⁹ vtilitatibus p̄uidere. Quia vo nec sic quorundā malicia cōtra dei ecclesiā cōquieuit:adiicimus ut constitutiones ꝛ sentētie que a talib⁹ uel de ip̄sorū mandato[g] fuerint promulgate: inanes ꝛ irrite habeantur:nullo vn quā tēpore[h] valiture. Ceteruz quia fraus ꝛ dolus alicui patrocinari nō debent:nullus uario decipiat̄ error:ut infra tēpus regiminis sustineat anathema:quater⁹ post illud nō sit ad satisfactiōis debitū p̄pellēdus nā ꝛ ip̄sū qui satisfacere recusauerit: ꝛ successoreꝫ ip̄sius:nisi satisfecerit infra mēsez:manere decernim⁹ ecclesiastica censura conclusū:donec satisfecerit competenter:cuz succedati onere:qui in honore substituit̄.

Item in eodem.

Quia pleriqz prelati:ut procurationez aut seruitiū aliquod impendant legato:uel alij:plus extorqueant a subditis quam soluant: et in eorum damnis lucra sectantes querunt predam potius quam subsidium. In subiectis id decetero fieri prohibemus:quod si quis forte presumpserit:ꝛ sic extorta restituat: et tantumdez cogatur pauperibus elargiri. Superior autem cui fuerit querela deposita:si negligens fuerit in huiusmodi executione statuti: canonice subiaceat vltioni.

Grego.iij.astoricen.epo.

Ecclesie in qua diuina mysteria celebrant[k]:licet adhuc si extiterit consecrata:nullo iure priuilegiuz īmunitatis adimitur[l]:quia obsequijs⁹ diuinis dedicata: nulli⁹ est temerarijs ausib⁹ propbanāda.

Item toleta.et compostellano archiepiscopis

Mmunitatez ecclesiasticā:ꝛ infra. Nōnulli ipunitatē suoꝛ excessuuz per defensionē ecclesie obtinere sperātes⁹:hōicidia ꝛ mutilationes mēbrorum in ipsis ecclesijs uel earū cimiterijs cōmittere nō uerentur:que nisi per ecclesiaz ad quā fugerint crederent se defēdi:nullatenus fuerāt cōmissuri:ꝛ infra. Cū in eo in quo deliquit⁹ pūiri qs debeat ꝛ frustra legis auxiliuz īuocat:qui cōmittit in legem:mandamus:quatenus publice nuncietis tales nō debere gaudere īmunitatis priuilegio quo⁹ faciunt se indignos.

Clerici vel monachi ſeculari⁹ negocijs ſe īmſceant.

Ex concilio maguntino.

Multa sunt negocia secularia[r]:de quibus pauca perstringamus:ad que pertinet omnis carnalis concupiscentia. Quicquid plus grauat ecclīam:ꝛ dr tūc p̄mittere crimē cōcussiōis.vñ possz puniri i q̄druplū.xviii.di.qm quiō.i fi.ꝛ.i.q.vii.sācim⁹.ꝛ.xxiii.q.i.militar̄.qō optīe dic̄ hic q:tanq̄ calūniatoꝛ ꝛ cōcussoꝛ tales puniri debēt.sz in h.c.,pcuratiōes.punit illos pēa dupli in casu isto nō ita excedit crim cōcussiōis:q:a nullo exigit vltra q̄ soluat:sz facta coacervatiōe pl⁹ recipit. Sufficit ḡ istis vt recipiāt qō vltra dederunt ꝛille in penā sui tātūdē soluat paupib⁹.si.j.ō iudeis.ad liberandam.

m Ecclesie.celebrāt̄.ex h videt̄ q̄ si adhuc ibi nō sūt dīna officia celebrata non dū gaudeat p̄uilegio illaꝛ i q̄b⁹ celebrāt̄ dīna:q:nōdū plene dedicata vt dīnis obsequiis vñ sacrilegiū ibi nō diceret̄ cōmitti:nec dz aspgi pp h:q:nullū dīnū officiū fiunt ibi celebratū:aspgi tñ dz si aliquid turpe ibi factū ē añq̄ ibi celebraret̄.

n Adimit̄.sic ḡ p̄z q̄ ecclia nō p̄secrata eodē gaudz p̄uilegio q̄ ꝛ cōsecrata rōe dīni officii q̄ ad p̄uilegiū īmunitatis.vñ si cuiuscūq; seic vel sanguine fuerit polluta:dz aq̄ exorcizata lauari añq̄ celebret̄ in ea.s.ō cōse.ec.vel al.c.vlt.ꝛ ō cōse.di.i.ecclesia.ꝛ cōfugiētes ad ip̄az p̄uilegiū īmunitatis ac si cōsecrata esset habebūt.s.e.iter alia cum suis cōcoꝛ.

o Obsegis dīnis.gegd.n.domino consecrat̄:scm̄ scōz erit dño.xii.q.ii.nulli lz.vñ ad vsus ꝓphanos ꝛ ad būanos redīē nō dz.s.de re.pmu.mācipia.ꝛ s.de re.do.ad hec.

p Mmunitatē.sperātes néo.n.sub spe vēie peccare dz.j.de cle.ex.mi.illō.ꝛ ō cō.di.iiii.qñ gs.q facilitas venie incētiuū tribuit delinquendi.xxiii.q.iiii.est iniusta.ꝛ.s.ō vi.ꝛ ho.cle.vt clericoꝛ.

q Delinquit.sic.s.de tēpo.oīas.ꝛ.s.de iurepa.pastoralis cum suis con.

r Frustra legis.j.de vsur̄ q:frustra.j.de sen.ex.in audiētia ff.de minoꝛi.auxilium.in fi.

s Quo faciūt se indignos.ꝛ merito:q: nō iure ad supplicādū dz admitti:vbi cōmittet̄ sacrilegiū nō expauit.xvii.q.iiii.frater ꝛ coep̄s.ꝛ.c.se.vnde hoc sūptū fuit.idē dic̄ lex:quō illis qui in ecclesia scelus studuerūt ppetrare:p̄mittim⁹ aliqō auxiliū ex terminis ecclesiasticis iuenire.in auc̄.vt li.ma.ꝛ auie.℣.q:vo.coll.viii.et est h ō h.qui dixit sup illo.c.frater et coep̄s.qō et isti debēt hīe īmunitatis p̄uilegiū si cōfugerint ad eccl'iam ꝛ nisi satisfecerint nō admittūt̄ postea ad supplicādum boc est etiā oādū in eccl'ia.ꝛ p eo est.s.e.inter alia.vbi tm̄ due p̄sone excipiunt̄ xvii.q.iiii.sicut ātigt⁹.vbi canon tm̄ publicū latronē excipit:ꝛ ita hoc ō dicit p̄dictis iurib⁹ ,p̄mis et bu.dicas q̄ nō ō dicūt:q: illa decre.inter.ꝛ oia illa iura q̄ illud dicūt intelligūt̄:qñ cōfugiētes ad eccl'iam nō deliq̄rūt in eccl'ia vel cimiteriis:sz alibi.vñ eccl'ia p̄stat tūc eis īmunitatē. Et bu.male dixit q̄ isti nō habebāt īmunitatē ab ecclesia:q: reddiderūt se indignos co p̄sidio:et si fuerint stulti in culpa sint sapiētes in pena.xxxviii.di.q.ea. Sz q̄re publicus latro et depopulator pot⁹ exbunt̄ ab ecclesia q̄ ali⁹ malefactoꝛ:qui forte deteriorꝫ:q: plurimū interest illos puniri q̄ alios malefactores:cum plurib⁹ exicia cogitēt quaz alii.xxiii.q.iiii.est iusta.

Multa pauca.vt coꝛ exēplo oia silia caucāt̄ et exēpli cā pauca sūt exp̄mēda.xxv.di.℣.crimis appellatio.xxiiii.q.v.deligurib⁹.ꝛ.ff.ad.l.abuil.ita

k Successorē.ꝛ ita delictū p̄decessoris p̄iudicat successoꝛi.sz hoc nō est vez:imo est ,ppriū delictū:exq̄ ip̄m nō purgat q: p̄sentit:ꝛ sic incipit eē ,ppriū delictū.vñ punit̄ eadē pena cū p̄decessore.si.s. vt li.non ꝓtest.c.i.fi. Preterea cū iste generalis successoꝛ habeat̄.vñ si succedit in viciū eadē sntia ligat̄.ff.de diuer.ꝛ tēpo.p̄scrip.cuz heres.ꝛ vicia a maioribus ō cta pdurant.C.de acqui.pos.vicia.ff.de acq.pos pōponius.℣.i.ꝛ facto actoris successio dānat̄ hēdis.i.q.i.cito turpē. tñ si iste successoꝛ prius cōicauit ei in crimine:statim fuit excōicat⁹ post admonitiōem.j.de sen.ex.nup.ꝛ.c.si cōcubi. Sz cū ille iudex nō excōicatur exp̄sso noīe q̄re statim nō transit ad successorē.s.de offi.dele.qñ abbas.ꝛ.s.de of.oꝛ.pastoralis. Rñ.hoc ꝓuenit ex delicto.vñ nō descendit statim ad alios.xxiiii.q.iii.si heres.sz datur tp̄s infra qō purget illud viciū:quo elapso:nisi hoc fecerit:p̄sumit̄ cōsentire.i.q.i.cōstat.q: exō succedit in honore debet succedere in onere.vt dicit in fi.

l Quia.pauperibus.s.de censi.pcuratiōes ō.in fi.vbi dr q̄ illō dari dz ecclesie a qua illud accepit:ꝛ hic dat̄ pauperibus. So. hic ignorat q̄tū cuilibz cōtulisset:ꝛ iō iubet̄ dari pauperib⁹.vt dixit io. Sed

vulneratus.§.vlt.sic qꝫ vni dicit oibus intelligit esse dictū.lx.di.miramur.⁊ de pe.di.nunc autem.

a Appetit.xxxii.q.iiii.origo.

b Munera.xiiii.q.iiii.clerici.⁊.c.quicūqꝫ.xi.q.iii.nō lꝫ.⁊.xviii.di.qm quidez.

c Bare.xiiii.q.v.non sane.

d Cōducere.ad peccādu ꝫ nō lꝫ.xii.q.iiii.si ad peccādum vel p̄ p̄ seculari questu p̄hibito clericis:qz nec per se nec p alīum lꝫ.lxxxviii.di negociatorē ⁊.c.fornicari.

e Lites.xi.q.i.te quidē.⁊ qz criminib⁹ materiā creare noscūtur.C.de iudi. p̄perādum in p̄n.

f Rixas.lxi.di.§.i.⁊ in aliis per totum.

g Secularib⁹.s̄.de postu.clerici.

h Orphanoꝝ.lxxxviii.di.c.i. ⁊ in aliis pluribus.c.

i Cōductores.si tū cōductori succedūt:bñ p̄t in cōductiōe remanē.ff.ō p̄cu.l.ōcurio.ar.

k Procuratores.in negociis secularib⁹:sed p̄ ecclesiasticis p̄t.in auc̄.de san.epi.§. aliuz. coll.ix.⁊.xxi.q.iii.credo.⁊.c.ci prian⁹.⁊.j.c.pr.

l Joculatorē.lxvi.di.clericū scurrilem.

m Aleas.xxxv.di.c.i.⁊ vlt.⁊ in auc̄.de sanc.epi.§.interdici m⁹.col.ix.⁊.s̄.de vi.⁊ ho.cler. clerici.

n Ornamētū incōuenies.xxi.q.iiii.c.i.⁊.ii.⁊.s̄.de vi.⁊ ho. cle.clerici.

o Jn deliciis.xxxv.di. ecclie princeps.

p Pondera.s̄.de emp.⁊ ven. vt mensure.

q Apostolos.paulū.s.xxi.q.i c.i.in fi.

r Canes.j.de cle.ve.c.i.⁊.ii. ⁊.lxxxvi.di.qui venatoribus. ⁊.c.esau.⁊.c.an putatis.

s Nemo militans.xxi.q.iii.c i.ii.⁊.iii.⁊.j.e.sed nec.

t Sacerdotibus.p̄curatores.sic.s̄.c.pr.sacris.n. dei sacerdotes vacare oz assidue.xxxi.di.sacerdotib⁹.⁊.ff. de ar.nō distinguem⁹.§.tertio

u Ab eccl̄ia subueniri.qz se fecerūt idignos veniēdo ꝺ ipi⁹ p̄hibitiōem administratiōez secularē recipiēdo:⁊ frustra legis iplorat auxiliū q̄ cōmittit in legē.sic.s̄.ti.pr.c.vlt. Et ex hac lra sumūt qdā ar. q̄ laic⁹ auc̄te hui⁹ canōis possit clericū occasiōe administratiōis capere:cessante p̄uilegio clericali:qō est falsū:qz p̄hibiti sūt laici clericos auocare a diuinis officiis.xxi.q.iii.ciprian⁹.⁊.lxxxviii.di.c.vlt.vñ si ꝺfecerint nō

iusto appetit⁹ homo turpe lucruz est munera⁹ iniusta accipere:uel etiam dare⁹ pro aliquo seculari questu precio aliquem conducere⁹ contentiones uel lites⁹ uel rixas⁹ amare in placitis secularibus⁹ disputare:excepta defensione orphanorum⁹ aut viduarum conductores⁹ secularium reruz aut procuratores⁹ esse:turpis verbi uel facti esse ioculatorem⁹ uel iocum secularē diligere:aleas⁹ amare:ornamentum⁹ inconueniens proposito suo querere:i delicijs⁹ viuere uel le:gulaz ⁊ ebrietatem sequi:ponderaꝑ iniusta uel mensuraſ habere:negocium iniustuz exercere:nec tamē iustum negocium est contradicendum propter necessitates diuersas: quia legimus sanctos apostolos⁹ negociatos fuisse:⁊ in regula beati benedicti precipitur prouideri:p quoruz manus negocia monasterij procurentur. Canes⁹ ⁊ aues sequi aduenandum: et⁹ omnibus quibusli⁹ bet causis superfluis interesse:ecce ⁊ aliaet bis similia miuistris altaris domini necnon ⁊ monachis omnino cōtradicimus:de quibus ait apostolus:nemo⁹ militans deo implicat se negocijs secularibus.

Eugenius papa luceñ.epo.

Sacerdotibus ⁊ clericis tuis denuncies publice:ne ministri laicorū fiant:nec in rebus eoruz procuratores⁹ existant:quod si postmodū facere presumpserint:⁊ occasione ipsius administrationis propter pecuniariam causam depreben dantur in fraude:indignum est eis ab eccl̄esiā⁹ subueniri:per quos constat in eccl̄esia scandalum generari.

Alex.iij.in concilio turoñ.

Non magnope atiqui hostis inuidia:⁊ infra. Inde nimiruz est quod in angeluz lucis se more solito trāffigurās:sub obtētu⁹ languē tiū fratrū cōsulēdi corporib⁹ ⁊ eccl̄esiastica fideli⁹ p̄tractādi:regulares quosdā ad legēdas leges ⁊ confectiones phȳsicales pōderādas ꝺ claustris suis educit. Unde ne occasiōe scīe spūales viri mundanis rursus

actiōibus⁹ inuoluāt:statuim⁹:ut nulli oio p⁹ uotū religiōis p⁹ factū et i aliquo loco religioso p̄fessionē ad phȳsicā legesue mūdanas legēdas⁹ p̄mittāt exire. Si vo exierit ⁊ ad claustz suū infra⁹ duoz mēsiū spatiū nō redierit sic excōicati ab oib⁹ euitētur:et i nulla cā si p̄ociniū p̄stare voluerit audiāt. Reuersi aūt i choro capitulo mēsa ⁊ ceteris vltimi fratz existāt ⁊ nisi forte ex misericordia⁹ se.ap.totius spem promotionis amittāt.

Idem in concilio latera.

Sed nec p̄curatiōes villaruz⁹ aut iurisdictōes etiā seculares sub aliquibus principib⁹ ⁊ secularibus viris:ut iusticiari⁹ eorū fiat:clericorū quisquā exercere presumat. Si quis autem aduersus hec venire tētauerit:qz cōtra doctrinaz apostoli dicētis:nemo⁹ militās deo implicet se secularib⁹ negocijs:secularit agit:ab ecclesiastico fiat ministerio alienus:p eo q̄ officio clericali neglecto fluctibus seculi:ut potestatibus placeat se iūgit. Districtius⁹ autem decernimus puniendum:si religiosoz quisquam aliquid predictorum ausus fuerit attētare.

Idem cantuari.archiepo.

Clericis in sacris ordinib⁹ cōstitutis ex concilio toletano⁹ iudiciū sanguinis agitare non licet. Unde p̄hibemus:ne aut p se truncatiōes mēbrorū faciāt:aut iudicēt⁹ inferendas:quod si quis tale quid fecerit:honore priuet ⁊ loco. Jubemus etiaz sub interminatiōe anathematis:ne quis sacerdos officiū bēat vicecomitis:aut prepositi⁹ secularis⁹ Si quis autem p̄tra hoc uenire presūpserit:⁊ cōmonit⁹ emēdare nolu erit:excōicatiōi⁹ subiaceat.

Idem londoñ.epo.

Secūdū istituta predecessoz nostroz sub interminatiōe anathematis p̄hibem⁹:ne monachi uel clerici causā⁹ lucri negocientur:⁊ ne monachi a clericis uel laicis suo nomine firmas⁹ habeant:neqz laici ecclesias ad firmam teneant.

Idem eidem:

rapinā vt pascat pauper. vel subtrahit debitū vxori cā cōtinētie. vl̄ facit ꝺ votū vel ꝺ mrimoniū vt aliqua efficiat xp̄iana. ois talis ꝺpensatio inhibet:vt in p̄mis cōcor.⁊.xxx.q.i.nosce.xxxiii.q.v.si dicat.xxxii q.iii.sic nō sūt.qñqz ꝺpēsat dānū corpale pp bonū spūale:⁊ hec cōpensatio p̄hibet.lv.di.si euāgelica.qñqz cō pēsat dānū corpale pp bonū corpale:vt cū femia amittit florē virginitatis:vt ei recōpensetur in fructu soboliſ ḣ nō p̄probat⁹ lꝫ laudat⁹.vt.xxxiii.q.v.tc saluabit⁹. Qñqz relaxatio iuris eccl̄iastici recōpensat⁹ p̄ acquisitiōem aliquoz:⁊ hꝫ filꝛ admittit⁹.xxiii.q iiii.ipsa pietas.v. ite inquiunt donatiste. Qñqz illicita cōiocalicui⁹ recōpēsat⁹ p̄ acquisitiōem pluriū.ii.q. i.milti.xi.q.iii.añcessoz qō p̄decessoz.vel pōt dici q̄ p̄mū verū est.secm̄ sic exponit⁹:sub cōpēsatione boni malū nō est faciendū .i. illud qō ē de genere mali q̄ alias esset malū nisi canonis⁹ auctoritate excusaret⁹.vt p̄z p̄ ōria signata.

Jnfra duoz. verba ista habebis .j.c. c.vlt.vbi dꝫ.

Misericordia no. q̄ abbates vel epi cū talib⁹ dispēsare non p̄t.ar.ꝺ.j.ō sen.ex. cū illoz.in fi.lꝫ hoc ad terroreꝫ alioz ⁊ cautelā statutū fuit. vel quo ad dignitates hoc itelligit .b.

Sed nec.villarū.xvi.q.i.de p̄tiū.xxi.q.iii.c.i.ii ⁊.iii.⁊.s̄.co.c.i.ii.iii. cū cōcordātiis ibi positis.

Nemo.s̄.c.c.i.⁊ xxi.q.iii.c.i.ii. et.iii.

Districti⁹.ar.q̄ dignitas p̄lone aggrauat p̄cm. xxxii. q.v.q viderit.s̄.ō iure.cū gdā. vbi ō dꝫ ⁊.xi.di.hō p̄pianus. ⁊.xxv.q.i. nulli sane

Clericis.toletano.xxiii.q. vlt.bis a gb⁹.j.e.sententiā.j.de rap.i archiep̄atu.⁊.xxiiii.q. iii.illud facit.

Judicent.p se gdē iudicare nō oz p̄

lat⁹ aut cleric⁹ gcūqz q̄ hz iurisditiōez vel ipsemet iferre vl̄ cōsiliū dar aut sniam dictare.nec ēt itereē.j.e.sniaz.qz efficeret irregularis ⁊ ꝺponeret.j.de excess.p̄la.ex lr̄is.⁊ hic. Hz g̃ plat⁹ bñs inrisditiōez tpalē cōmittere gñalit⁹ alicui laico vt faciat de oib⁹ malefactorib⁹ vindictā.iuxta illō.homicidas ⁊ maleficos nō patiaris viuere.xxiii.q.v.rex oz.si homicidiū.q malos homicidas.qm̄ multa licēt i genere q̄ nō licēt in spē.s̄.ō of.oz.si sacerdos.viii.q.i.qd ād.de cō.di.ii.ñ p̄hibeāt:si ex mādato gñali aliqs interficiat nō iputaret ei.xxiii.q.v.de occidēdis.ar. ii.q.viii.hortatu oi tpe.Hz qd si ad eū appellaret q delegauit:itez deleget alii:qz p se hꝫ facē ñ oz:vt hꝫ dicit.⁊.xxiii.q.vlt.bis a gb⁹.j.e.sniaz

Prepositi secular⁹.s̄.e.c.pr.⁊.s̄.de vi.⁊ ho.cle.clerici.

Excōicatiōi.⁊ sic vt q̄ sit canon late sn̄ie.s̄.ti.pr.c.nō minus.

Ecūdum.cā lucri.sed cā necessitatis p̄t.s̄.e.c.i.ad fi.

Firmas.qz susceptiōez hz cupditat⁹ ⁊ q̄si negociatio ē.ar.e.c.i.hꝫ itellige suo noie vt hꝫ dic̄:hꝫ noie mō asterū cā nec̄itat⁹ licitū ē.s̄.e.c.i.if.

a Aeq3 laici.nullã dispositiẽem de reb9 ecclesiasticis laici habere ō bẽt.s.de eta.z quali.ex rōne.qbus obsequẽdi manet necessitas nō au ctoritas imperādi.xvi.q.vii.nō placuit.z.c.se.z.s. de cōsti.eccl'ia.vbi de hoc.z.s.de.re.cc.nō alie.c.fi.

b Relatū.remota maxie.q3 idẽ etiã si nō apponat:q3 in huiusmōi correctiōibus nō admittit appella tio.s.de ap.rephen sibilis.z.c.cū spāli.i fi.z c.ad nostrã.

c Eis electis.in pe nã illoz:eps eni illō aucte sua facere pos set.ar.xvi.q.vi.de la pis.xviii.q.ii.abba tes.sz si ñ ōliquūt eos expellẽ ñ pōt.xvi.q. vlt.inuētū.lvi.di.sa tis puersū.nec etiaz artiozẽ fgulã potest eis ponẽ.ar.xxxii. q.i.integritas.s. de eccle.edi.ad audien tiã.ii.itẽ dicit hic q vniuersitas delinq re pōt.arg.xxv.q.ii. ita nos.z.vii.q.i.sic vir.z.ff.qō me. causa metū.§. aiaducr tendum.

d Inducas.sz qua liter ibi erūt:refert q liter introducãt:z q liter illi expulsi sint: an in ppetuuz an ad tps donec illi corrigãtur z reuertãt.ar. j.de diuoz.gaudem9 C.de pc.l.seru9.z.lx xxi.di.dez.z h i fi.dr

e Impioz.xxiii.q vii.quicūqz.z.c.seq.

f Sicut.sic clericis in sacris Sz ãre isti,phibent exercere officiũ ta bellionat9 dũ tñ ab stineant a scuis scri pturis siue sentẽtiis dicas q isti passim vtebãtur officio illo in oibus cãis in qcũ qz foro:vt habeãt i in tegra.vel verioz ẽ illa rō officiũ illud eẽ neũ est ab officio clericoz saltẽ in ordie sacro.xx.q.iii.cos.q3 gen9 ne gotiatiōis ẽ etiã abstinẽdo a criminalib9 maxie si cōpetẽtia bñficia ba bent.ar.s.de postu.c.i.Sz nũquid in cã ecclesiastica siue spũali coraz ecclesiastico iudice pñt esse tabelliones:vr q nō:q3 simpliciter ,phi benr.vñ generaliter intelligẽdũ est.ar.xix.di.si romanoz.z.j.de pui. q3 circa.ff.de ser.vr.p̃.si seruit9.ar.s.de ,pba.qm.xxvii.q.ii.multoz

g Sententiã sanguinis.epi nō pñt sniam sanguinis ferre.j. de excess.pla.ex lr̃is.z.s.e.clericis.vbi de hoc.nec oare cōsiliũ nec in teresse nec dictare nec scribere sniam.vt hic dicit.z.xxiii.q.iiii.illud. sz aliis debẽt vices suas cōmittere.vt dictũ est.s.e.clericis.z ar.p̃dicti decre.illud.z.ii.q.vii.sicut.licet ꝫm leges nō possit delegar:nisi cũ in dex necessariã habeat cãm ꝓficiscẽdi.ff.de offi.ei9 cui mã.ẽ iurisdi. l.i.sed si interest tñ nũquid ,ppter hoc efficit irregularis: vt ,ppter hꝫ deponatur:nō videt q debeat deponi sed alias oz puniri:q3 interfu it contra preceptũ huius canonis.

b Principũ.s.eo.clericis.z.c.sed nec.

i Adustiõem.ex hoc videt q ecclesia penã adustionis infligere nō oz:z sic est ꝺ illud.j.de fal.ad audiẽtiam.vbi videt q nota cũ ferro cã dẽti ponit in fronte:sz illō itelligit ita q ad effusiõez sãguis ñ ,pcedat.

k Super specula.physicã.C.de epi.z clc.repetita.z.l. parabolã.

l Mensium.a tempore scientie huiusmodi cōstitutiōis siue publicationis cōnumerandũ:z nisi desiterint ipso iure sniam excōicati onis incurrũt.vt.j.sequit.verba ista que hic ponũtur vsq3 ibi:verum quia turon̄.cōcilii.s.eo.non magno.

m Audiant.tanq ipso iure excōicati:alias etiã mōachi z canonici re gulares ab aduocatione repellũtur.s.de postul.c.ii.z.xvi.q.i.alia est placuit.monachi.de pũtium.z.xv.q.ii.c.i.in fi.nisi pro vtilitate eccle sie suc abbate nihilomin9 imperante.vt in p̃di.c.monachi.

n Amittant.dic vt.s.c.e.nō magno.

o Facto.sic ipso facto negam9 de ium.xxii.q.v.c.cauete.z ipso facto amittit qs priuilegium suum.sic.s.de vi.z bone.clc.c.vlt.vbi plures cōcor.de hoc.

p Predictis penis.s.q ,pmoueri non pñt sine dispẽsatione aplice sedis z aliis superius positis.

q Bellatoz.i. predicatorum qui pñt hereticis resistere au ctoritate diuine scripture:qui ꝙ nos surgunt z ex aduerso i pugnãt nos quos prelati eccle siaz de sua diocesi expellẽ tenẽt in tantũ q si negligẽtes extiterint ab administratione remoueant̃.j.de bere.excōica mus.in fi.

r Presbyteros.ad oēs p̃dcas psonas pena ista extendit etiã si huiusmōi psonatus curã aia rum nō habeat:q3 idẽ iudiciũ est de psonatibus curã aiarũz nō habẽtibus sicuti de beneficiis curã aiaz hñtibus ãnexã s.de elec.dudũ.z q habentes curam aiaz tenẽtur:pz q3 qui ad curã aiaz eligit dz ꝑmo ,p moueri ad ordinẽ sacerdotii: alias sit ea ipso inre ꝓuat9.s.ō ꝓben.extir pãde.§.qui vero.z propria psona deseruire nisi i duobus casibus vt ibi dr.z idẽ iudictũ de psonatibus z de ha bentibus curã aiaz est haben dum.vt in p̃dicta decre.dudũ z.s.de ꝓben.de multa.maior eni rō est de hñtibus curã aia rũ q de psonatib9 nō hñtibus curã aiaz.Credo q null9 ar chidiacon9:decan9:pleban9: ꝓposit9 cantor:z nulli qui ha bẽt curaz aiaz possint audire leges vel physicã ꝓter penã isti us cōstitutiōis nulla facta di stinctiõe:exquo tales sũt nisi aliã interꝓtatiõem sup hoc vi derẽ:q3 papa nullã adhibuit i terꝓtatiõem:ergo nec nos ad hibere debem9.ii.q.v.cōsulu isti.z.s.de trãsla.inter corpalia sufficit.n. q ita scriptũ est. vt vi.q.iii.scriptum est in lege.z ff.qui z a qui.ma.li.l. ,pperit

s Ab bis.s.legibus vel physicã de quibus ꝑmissum est.s.

t Spaciũ preseriptuz:duoz mensiũ cōnumerandoz a tpe publicatiōis huius cōstitutiōis:q3 añ publicatiõem nemo tenet̃.s.de cōsti.c. ii. exq̃ eni cōstitutio publice ,pmulgata est z publicata quilibet tenet̃ ad eius obs uantiã post duos mẽses.in auc̃.vt fac.no.cōsti.circa ꝑnci.col.v.xvi.di.qō dicit s.de postu.c.i.sed ante nō.ar.xxxii.q.iiii.dixit sara.lxxxii.di.,pposuisti. sz cum ista cōstitutio sit iã diu publicata null9 habet excusatiõem.Sz nũqd epi pñt ta les absoluere:credo q sic:q3 cōditor hui9 cōstitutiōis nō retinuit sibi absolutio nẽ z ideo aliis relicta videt.j.de sen.ex.nuper.j.de fal.dura.z.s.de p̃bẽ.de mul ta.in fi.

u Extẽdi.s.p̃missas penas de quib9 supius facta est mẽtio.s.q sint excōicati z in nulla cã patrocinii p̃stãtes audiant̃:z ita vr q isti spem ,pmotiōis amittũt nisi cũ eis per sedẽ aplicã fuerit dispẽsatũ.sicut dicit̃.s.de monachis.q3 hoc ,p nomẽ hoc:oñdit oēs penas supradictas.Sed hoc nō credo q isti ,ppter hoc si ne dispẽsatiõe dñi pape ,pmoueri nō possint:z q dicit hoc extẽdi zc.respicit tã tũ qō dixit.s.excōicati.z q in nulla cã eoz ꝓcinii admittat̃:q3 si hoc voluisꝫ hoc dixisset de istis qō dixit de illis.ar.s.de trãsla.inter corpalia.s. de deci. ad audientiã.z pene nō sunt ampliãde siue odia sed potius restringẽde.de pe.di.i. pene.ff.de li.z posthu.cũ quidã.ff.de here.instit.l.i.§.vlt.z illa clausula nisi forte ex misericordia zc.respicit tantũ ꝑcedentia z nō subsequẽtia.ar.s.de ap.ing sitionẽ.tutius est dicere q incurrat oēs penas p̃dictas cũ lr̃a hoc exꝑsse dicat dum dicit hoc extendi zc.z.s.dũ dicit:predictis penis obnoxii.b.

a De francia.lege.ī.consuetudine.
b Legibus.i.cōsuetudinibus.
c Francoꝝ.quā putabat esse de substātia mr̄imonii.ar. xxx.q.v.alit vbi dicit̄ q mr̄imonū omissis solēnitatib⁹ nō valeat:sz nō est vex:qz illa q̄ dicunt̄ in.c.aliter.poti⁹ ad solēnitates referūtur q̄ nī seruāde sūt sz q̄uis non seruētur t mr̄imonū: qz sol⁹ cōsensus facit mr̄imoniū.xxvii.q.ii. sufficiat.
d Bimissaqz.qō facere nō ō/buit auctē sua.vt.xxxiii.q.ii.secu/lares.xxxv.q.vi.multoꝝ. ēt si impedimētū manifestū sub esset.ī.de diuoꝝ.porro.
e Euāgelice .legis q̄ dr̄ null⁹ dimittat vxorē suā excepta cā/ fornicationis .xxxii.q.i. dixit dñs.ī.e.ex parte.
f Preterea.sine ꝯditione p ō vr̄ q̄ solui nō possit qz q̄ sine ꝯditiōe ꝓmittūt sine ꝯditōe soluūt.xxxii.q.vlt.c.vl. t.xxii.q.iiii.inter cetera.
g Inducēdi.t etiā cōpellēdi si iurassent.ī.e.ex lr̄is pp picu lū iuramēti.ar.ō.ī.e.c.vlt.
b Volverint.i.absolute resti terint.
i Beteri⁹.ſ.adulteriū cū sōa vel q̄ eā forte interficeret.
k Odio.qz qō gs non diligit facile cōtēnit.xx.q.iii.pñs cleric⁹.t.xxxi.q.ii.§.i.ber.
l Societatez.ff̄ ꝓ so.l.vex.§ vl.t.l.actiōe.§.diximus.
m Inꝺpositiōe fiꝺi.siue ꝓiura mētū ēt qz egpollēt.ſ.ō fiꝺius. pueīt.t.xxii.q.v.iuramenti.
n Tollerari.Hoc tō dicit qz ex q̄ nō est ꝓcessū ad mr̄imoniū ōria volūtate accedēte pñt se i uicē absolucre vt vr̄:qz ois res p q̄sc̄uq̄z cās nascit̄ t̄c.ī. de re. iur.ois res.t.ff.ō re. iur. nihil tā natura'e.qz in tali casu fide p̄stita siue iuramto subitelligē da est cōditio.ſ.si in eadē volū tate pmānserint.ar.ſ.de iurīu. quēadmodū.t.xxii.q.ii.ne gs arbitrer̄.hec fuit opi.t.dicēt q hec decre.continebat ius cōe. Hu.dicebat t bñ q logt̄ de cō paratiua pmissione.vt.ī.g cle. vel vo.c.veniēs.qō t mihi vr̄: t logtur diſpēsatiue. t ſ ap te idicāt ista v̄ba hoc possit i pa/ciētia tollerari ne ōteri⁹ ide cō tingat.nā multa p paciētiā tol leram⁹ t̄c.ſ.de p̄ben.cū iā du dum.alias de iure mero ōbēt cōpelli vt fidē siue iuramētum ſuarēt.de ſ dr̄.ī.e.ex lr̄is .ii.b.
o Nuenis.dubia.Sic ḡ pz q̄ in dubiis semper certi⁹ est tenēdū.de pe.diſ.vii. c.ii.§.itē si.vbi dr̄ tene certuz t dimitte incertū.t.ī.de homi.ad audiētiā.t.xiiii.di.sicut.t in re dubia certa ñ p̄t ferri sn̄ia.xi.q.iii.graue.t.xxiii.di.habuisse.t.xxxii.q.vlt.§.vlt.t insti.de re. di. §.illud q̄situ.insti.de ac.§.curare. Q̄ñqz tñ cū obscura sūt iura ptiū certa fertur sn̄ia.ſ.de fi.instru.inter dilectos.in fi.sz nō dicit̄ dubia res ibi qz actoꝝ nō ꝓbauit clare.t ita ꝓ possessore iudicari ꝺz. Sz q̄re dicit in his q̄ dubia sunt qz si ex toto ante septēniū ducta fuit t post. vii.ānos nō cōsentit vel ante recessit res nō est dubia sz certa qz nō ipedit̄ mr̄imoniū cū cōsanguinea etiā cū matre.ī.ti.px. lr̄as.accessit.si post septimū ānū cōsensit spōsalia tenuerūt t ita nō est res du bia.ī.e.spōsam.t.ī.ti.px.cōtinebat̄.§.si vō. So.sic itellige puella ista post.vii.ā/nos nō cōsensit vel nō ꝓstabat de cōsensu qz statim recessit ab eo vel mortua est verūtū:qz tētauit forsitan qō cōplere nō potuit p̄sumit̄ qō erat doli capax siue: qz malicia supplebat etatē quo ad spōsalia sicut supplet malicia q̄ ad mr̄imoniū ī.ti.px.de illis.t.c.vlt.vñ pp ſ dubiū qz ſ plene nō cōstabat:tū etiā pp honesta tē ecclesie nō p̄t br̄e cōsobrinā illi⁹.ī.c.px.ar.alias nō vr̄ q̄ posset stare illa lr̄a si dicerem⁹ q̄ post.vii.ānos cōsensit.vt dixit.t.qz sic non esset res dubia.
p Coniunx.i.sponsa.
q Biuidas.ar.ō.xxxv.q.iii.ekordinaria.so.ibi ex̄ naturalia cā polluit t nō ma ritali affectu.hic vero tentauit in naturalibus t maritali affectu

Liber quartus.

De sponsalibus t matrimonijs.

Ex concilio triburiensi.

De francia quidā nobilē mulierez de saxonia lege[a] saxonū duxit i ux/orem:uerū quia nō bisdē utunt̄ le gib⁹[b] saxones et francigene:accusatus est q̄ eam nō sua ideſt frācorū[c] lege despōsauerat dimissaqz[d] illa aliam supduxit:diffi/niuit sup hoc sancta synodus:ut ille transgressor euangelice[e] legis sub/iiciat̄ penitentie:et a secūda cōiuge separet̄:t ad priorē redire cogat̄.

Ano.iij.exoñ.epo.

Preterea bi qui de matrimo/nio contrahendo pure et sine omni conditione[f] fidez dederūt:cō monendi sūt:et modis oībus indu cendi[g]:ut prestitā fidem obseruent. Si autē se ad inuicē admittere no/luerint[h]:ne forte deterius inde con tingat:ut talez.ſ.ducat quam odio[k] habet: videt̄ q̄ ad instar eoruz qui societatē[l] interpositiōe[m] fidei contra bunt:t postea eandē sibi remittunt hoc possit in pacientia tollerari[n].

Gregenius papa.

Nuenis qui puellam nonduz septennez duxit:quānis etas repugnaret:ex humana tñ fragilita

r Ad audiētiā.qō ſ ille.hec cōditio nulla fuit qz exq̄ despōsat̄ vni fratrū ali⁹ eā br̄e nō p̄t.xxvii.q.ii.si gs vxorē.t.c.sc. nisi forte añ septēniū ꝺicta cēnt spōsalia.ī.ti.px.lr̄as.t.c.accessit.t.c.duo pueri cessante eo qō dr̄.ſ.c.px.xxvii.q.ii.si quis desponsauerit.
s Spōsā fratris.xxvi.di.§.ioānes.xxvii.q.i.si gs despōsauerit.arg. ꝺ.viii.q.i.olim.t.ī.ō diuoꝝ.c.vlt. So.illō misticū fuit t obtinu it i fratre sine sobole defuncto.hodie sec⁹
t Br̄e nō p̄t. Sed vr̄ q̄ hec rō nulla fu erit qz iter ens nullū obligatoriū vinculū de iure fuit ꝺctū cō/sanguinitate ipediē te qz ipossibiliū nul la est obligatio. isti. de iuti.ſtip.§.si ipos/sibil'.t.ff. q̄ sen. sine ap.rescin.paul⁹.sed ipossibile ē id qō ꝺ bonos mōres ē.ff. ō cōdi.insti.filiusfami lias.t.xxii.q.ii.faci at hō.t ei⁹ qō eē ñ p̄t nulla ē ꝓmissio.isti. ō iuti.ſtip.§.i.Et ar. op.in decre.greg.ſ. de pac.c.vlt.ḡ ſ nul la spōsalia fuerūt q̄ sūt ꝓmissio futura/ rū nuptiaꝝ.xxx.q. v.nr̄ates.ff.de spon. l.i.ḡ nulla fuerūt ꝺ dicta spōsalia.ḡñ ꝺ/stāt ipedimētū q̄ mi n⁹ illa possit ꝺbere cū alio fratre ī.ti.ꝓ xi.lr̄as.t.c.accessit.
u Propositū.q̄ illici/tū fuit t ideo ñ ſuā/ dū.xxii.q.iiii.i mat.
x Cōpellas.arg.q gs cōpelli p̄t ad sa/tisfaciendū de q̄libz crimine.xxiii.q.iii. itaqz.t.vi.q.i.illi qui t.xxii.q.i. ꝺdicāduz t ad ecclesiā ptinet decernere de q̄libet peccato t corripere quēlibet xp̄ianum.ſ.de iudi.nouit.ber.
y De ill'.trāsferētes.vñ ñ tenēt̄ seq ipz vagabūdū.ff.ō ope.libe.qō nisi fiat.§.ex ꝓuincia. Et sic de spōsa itelligūt gdā illud.c.xxx iiii.q.ii.si gs. Sz nō ē vz:imo de vxore iā cognita. z Liberꝫ erit. post tres ānos ſm leges. C.de repu.l.ii.t ſ intellige de spōsa de futu ro de q̄ hic logt̄:sec⁹ in spōsa de p̄nti.ī.e.i p̄ntia.t.ī.de secū.nupt.dñs nr̄. t Si p eas steterit.vñ in culpa fuerūt q̄re iponit̄ eis pnia. Sz si p eas stetit q̄re dat ecclesia licētiā ꝺbēdi. Rn.ne ōteri⁹ ide cō tingat.ſ.ꝑiculū fornicatiōis.si.ī.g cle. vel vo.veniēs.sz si p eas nō stetit q̄ min⁹ mr̄imoniū ꝓpleuissent nō iputaret̄ eis piurū.ī.e.sic.si ſ cer tū eēt.si vō dubiū eēt ꝓ tale dubiū iponit̄ eis pnia salrē ad cautelam. Hēs ḡ vnū casū i q̄ spōsalia ō futuro soluūt̄.aliū hēs.ſ.de iurein.quē admodū. Itē si ꝺbit cū aliq̄ p v̄ba de p̄nti.ī.e.si iter virum.t.ī.ō spō. duo.c.i.ber.
z De mulere.iter viz t viz.ſ iō dic̄ qz duplex ē vis siue met⁹ q ca/dit i ꝓstātē vir:t ille met⁹ excusat nisi p⁹ ea ꝓsētiret.ī.ti.px.ō il lis.ii.t ali⁹ met⁹ van⁹ siue vis t illa vis nō excusat.ī.e.veniēs.c. ꝓsul tationi.t.ſ.de bis que vi metusue cā fi.cū dilecti.t. ff. de re.iud. si gs

ab alio.ꝛ.ff.qō me.cā.l.intelligi.ii.

x Tertiū.qz nescit que violēta fuit illata.vñ certū nō potuit vare rñ sum.xi.q.iii.graue.ꝛ.xxx.q.vlt.§.vlt.ꝛ.s.e.iuuenis.vñ dicit lex vt eō gruū possis habere rñsum insere pacti exemplū.C.de transac.vt rñ sum.poterat tū si voluisset respōdere distinguēdo inter vim ꝛ vim.vt j.c.veniens.ꝛ.c.con fultationi.ſi.de eo q renū.episco.c.i.

a Ex lrīs.scia.i. discretiōc.nā furiosus ōbere non pōt qz nō bz cōsensū xxxii.q.vii.neqz furios⁹.ꝛ.j.e.dilect⁹.ni si p ifualla dilucida laborarет.vii.q.i.q̄ nis triste.iii.q.ix.in icas.

b Etate.xii.ānorum in mulīe.ꝛ.xiiii.an. in viro.j.ti.px.atte statiōes.ꝛ.c.cōtine bat.vel cuz malicia supplet etatē.j.ti.p xi.de illis.ii.ꝛ.c.vlt.

c Intellexerit.i.si dicat se intellexisse si ue p se siue p interp tē.ff.ō v.ob.l.i.i.f.cū tū ōriū pstāt cū sit eiusdē vulgaris.

d Proposuit.nō bz canones si actor tm dolum adhibet itel ligēda sunt verba vt reus intelligit q non adhibet dolū.xxii.q v.§.itē obiicit.ꝛ.c.q̄ eunqz.Si vero reus tm tūc bm q̄ actor i telligit.xxii.q.v.§.ex hīs.ꝛ.c.quicūqz.ꝛ.q ii.ne gs.si ergo vtqz dolum adhibet locū habet qō hic dicit.vt verba plata in suo proprio sensu intelligāt.Et sic est ar.q̄ñ ē recedēdū a significatiōe vboz nisi cū pstet testatorē aliō voluisse.ff.ō leg.iii.ñ aliter.ꝛ.j.ō vb.sig.itelligē tia.ar.ōse.di.iiii.rettulerūt.ꝛ.ff.q ꝛ a q.ma.l.pspexit.qz ñ ex opinīō bus singuloz:sed cōi vsu noia sunt intelligenda.ff.de suppel.leg.l.la beo.ꝛ.s.de deci.ad audiētiam.ar.ō.C.de verb.sig.cum quidam.ꝛ de conse.di.ii.in calice.

e Intelligentiam.huiusmodi ambiguitas verboz qñqz incidit in iudiciis:qñqz in pctibus.In iudiciū circa litis exordiū plus credit acto ri q̄ reo.ff.de verb.obli.inter stipulātem.§.i.postea in cōfessiōib⁹ vr geri debet confitens vt certū cōstreat alioquin id accipiet qō magis expedit aduersario suo.ff.de cōfes.certū.ff.de interro.acti.de etate.§ nihil.In cōtractib⁹ ꝛ pactis distinguit:aut certū est q̄ cōsenserūt ꝛ tunc valet qō agit.aut q̄ nō cōsenserūt ꝛ tunc nō valet qō agit.ff.de ōben.emp.ꝛ ven.in venditiōibus.ꝛ.xxx.q.ii.vbi.Aut dubitat gd sen serint ꝛ tunc subdistingue qz aut valet intellect⁹ bm vnā ptem aut bm vtrāqz:si bm vnā ptem cōmodi⁹ est id accipi:vt res de qua agit ma gis valeat q̄ pereat.ff.de re.in.quotiēs idē sermo.ꝛ.ff.de vb.obli.l. q̄ tiens.ꝛ.s.de fi.instru.inter dilectos.j.de verb.sig.abbate.si bm vtrāqz tūc id qō verisimili⁹ est accipiendū est.ff.de verb.obli.eū qui kalēdis ꝛ qō qñqz cōsuevit accidet.xxviii.di.de syracusane.vel ō eū fit inter ptatio qui pactū apposuit qui debuit legere.i.pactū aptius appōere ff.de pac.veterib⁹ placet ꝛ bm pmissorem fit interptatio qz libex su it stipulatoꝛi verba late concipere.ff.de vb.obli.quicgd.ber.

f Sponsam nubili.illud maxime ponit pprie cōpatiue: quia ex quo habet.vii.ānos.tenet spōsalia.ꝛ ita null⁹ psanguineoruz pot eā habere.j.ti.px.lras.accessit ergo multo forti⁹ impedit cū ē pxima nubili etati.Idem videtur si est proxima septēnio ꝛ doli capax s.e.iuuenis.

g Ex pte.p coniuge teneret.ꝛ sic cōtractū fuit mrīmonium inter eos.Sed nūquid p ista verba tantū ōbit mrīmoniū.Juro q̄ decetero habebo te pro legitima cōiuge ꝛ econuerso tc.non videt qz ista verba tantū futuz tempus respicere vident.Hec questio ponit xxx.q.v.§.si quis diuinis.Et dicit io.q̄ est mrīmoniū bm q̄ ex illa no uella satis pz.ꝛ hoc videt bug.aliter itelligere illa verba.s.q̄ post mri moniū cōtractū de presenti accedant verba.vt notauit ibi.arg.cōtra s.e.de illis.

b Eandē.supple ꝛ cum alia cōtraxit.

Manifesta.probata.s.ꝛ snia.subiecta qz alias non licet dimittere xxxiii.q.ii.seculares.ꝛ.§.in hoc.ꝛ.xxxv.q.vi.multorum.ꝛ.j.de diuoꝛ porro.

k Continere.qz non pōt cū alia contrahere.xxxii.q.i.dixit.ꝛ si cuz alia postea fornicaretur compelleretur redire ad ipam non obstante sententia.j.de diuoꝛ. ex litteris.

l Cogatis.ꝛ supinductam si nollet ab ea recedere vel si impedimētum presta ret posset excōicare.j.e. veniens.in fi.

Ex lrīs.tam patres.ſi. xxxi.q.iii.si qui parētes Sed videt q̄ istud iuramētū nō valeat ꝛ sic anceps piuriū cum sit de facto alterius.ff.re. amo.marcell⁹.§.i.ꝛ.ff.de i li. iurā.videam⁹.ꝛ ar.ad hoc.ff. de verb.obli.stipulatio ista qz vt ibi dicit qui alienū factuz p mittit non obligat tū hic fem suum potius p miserūt vt p curarent bona fide q̄ filii con traherēt.vt.e.l.ꝛ in.l.in illa sti pulatione.

n Sub iuramēto.isti erāt im puberes.vnde nō tenuit iura mētū.xxii.q.v.paruuli.ꝛ.c.pu eri.ꝛ.iiii.q.iii.c.i.sed illa intel ligūtur cū ad testimoniū ꝓhi bendū inducūtur:sed alias si sint doli capaces bene tenet iu ramētū.j.de delic.pue.pueris hic posuit.Lau.talē qōnē.Ali quis iurauit accipe in vxorem vnā de filiabus titii ꝛ postmo dū dominuit cū vna illaz:que rit an p̄ceise debeat cōpelli eaz ducere cum aliā ducer nō pos set.ar.q̄ sic.ff.de ōben.emp.si in emptiōe.§.si emptio.ꝛ.ff.de solu.stichū aut pāphilū.ꝛ ipe se ad hoc artauit.ff.si qs cau.l.ii.§.vlt.xv.q.i.siquis insaniet imo videt q̄ statim sit mrīmo niū.j.de cōdi.appo.de illis.ꝛ j.e.is qui.ar.ō.ff.de ritu nupt.

Ex litteris:et infra. De hoc autez quod consuluisti:quid debeat obseruari:quando inter ali quos sponsalia contrabuntur:nec i telligit alter quod alter proponit: respondemus:q̄ inspiciendum est iudici si matrimonium contracturi ad id faciendum sint idonei scientia[a] ꝛ etate[b]:quo cognito si alter non in tellexerit[c] quod alter proposuit[d]:ad communem verbi intelligentiaz[e] re curratur:et cogatur uterqz verba prolata in eo sensu retinere quem so lent recte intelligētibus generare.

Idem vigilien.epo.

Sponsam alterius maxime si est nubili[f] etati proxima:nul lus consanguineorum aliquo mo do sibi potest matrimōio copulare.

Idem abbatibus.s.admundi et de mer.

Ex parte.c.mulieris nobis in timatū ē:q̄ andreas iuramen tum prestitit:q̄ eam ab eo tempore pro cōiuge[g] teneret:ꝛ ei sicut vxori sue fidem seruaret.Ipsa quoqz ei dem andree iurauit se illum pro ma rito habituram:ꝛ fidē ei tanquā vi ro ꝓprio seruaturam:quo facto pre nomiat⁹.a.reliquit eandez[h].Quia igit nemini licet vxorē suā sine māi festa[i] causa fornicati iōi s dimittere:ꝛ tūc eā sibi recōciliare debet:aut ipsa viuēte ꝓnerei.[k] Mādam⁹:quate nus eundē ut supinducta dimissa ad vxorē suā redeat:ꝛ eaz maritali af fectiōe ptractet:monitione p̄missa p ecclesiasticam censurā cogatis[l].

Idem pictauien.epo.

Ex litteris siluani episcopi ac cepim⁹:q̄ cum duo nobiles viri sui ep̄atus gu.s.de monstra.ꝛ.b.filios ꝛ filias ipubescētes haberent:iter se q̄nerūt q̄ eos adiuicē matrionij copularēt ꝛ hoc taz patres[m] quā filij sub iuramento[n] se ꝓmisere facturos inter quos si quidē.g.filiaz alterius consentiente patre se iurauit ducere in vxorem:quo uolente ad alia uo ta migrare:cum ep̄us cōpellere vo luit ut quod iurauerat adipleret:ꝛ i fra.Quia igit predicto.g.piculosū est contra suū iuramentuz venire.f. t.mādam⁹ quaten⁹ si hoc tibi ꝓstite rit eū moneas[o]:ꝛ si nō acqeuerit mo nitis:ec.cen.cōpellas[p] ut ipsam nisi rōnabilis[q] cā obstiterit:in vxorez re cipiat:ꝛ maritali affectiōe ptractet.

Idem archiep̄is ꝛ alijs prelatis per angliam constitutis.

a NOn est vobis. vxores. possunt eni filii regis petere vxores suas per interdictum de libe. exhi. imo de vxore exhibēda. ff. de libe. exhi. immo. ⁊. C. de ti. ad instar. ⁊. C. ō nup. si innita. Et hoc hz locū cū iuita detinet vxor sic hic. Si vero volens detinetur tūc per officiū iudicis vel ep̄i loci. Cum eni volēs detinetur filiis non datur interdictū de li. exhi. nisi inter duos qui dicūt se esse patres vel dños ⁊ controuersia esset. ff. de lib. exhi. l. vlt.

b Prouinciaꝝ. Sic ergo p̄o debito vnius tota ꝓuincia interdicit. vt. s. de offi. dele. sane.

c Donec ipsi fuerint. ergo videt q̄ postq̄ inde recesserint possint celebrare. ar. ff. de postu. imperato. C. ex qui. cau. infa. irro. si seruetor. ar. ꝯ. C. de ti. ad tempus. dico q̄ hec est suspensio iuris ⁊ cū tp̄is diffinitōe ⁊ iō tp̄e elapso nō indiget absolutiōe ⁊ ita ill' recedētibus celebrabūt. si. lxxxi. di. si q̄sunt p̄sbyteri. vin. sed nūquid tunc possunt celebraꝛ submissa voce ⁊ ianuis clausis? nō: nisi eēnt ꝓuilegiati. ĵ. de ꝓui. q̄ō gbusdā vel nisi eēt ep̄s. ĵ. de ꝓui. q̄ nōnullis. ⁊ singulariter in cōuentualib⁹ ecclesiis bini ⁊ bini p̄nt dicere horas suas vt legere videātur potiꝰ q̄ cātare. ĵ. de pe. ⁊ re. q̄ō in te.

d Baptismū paruloꝝ. ista duo sacra semp excipiūtur de quolibet interdicto q̄ sunt sacramēta necessitatis. i. q. i. §. fz notandū est. ⁊. §. ecce si clericꝰ ⁊ meli⁹. xxxii. dis. §. vez. vnde etiam in necessitate possunt recipi ab hereticō. xxiiii. q. i. si q̄ forte. secus de aliis. xxiiii. q. i. cepit.

e Moriētiū. ⁊ p̄ter cōionem que viaticū appellatur. ĵ. ō pc. ⁊ remiss. q̄ō in te. ⁊ etiā suscipiētibus signum crucis ⁊ peregrinis penitētia concedit. vt. in. c q̄ō in te. ber.

f Preterea. publice cōfiteri Quid si publice confitetur? duplici rōne nō debet ei credi. Primo q̄ vnius confessio in alieno facto nulla est. iiii. q. iii. §. item in criminali. §. item vnius testimonium. ⁊. s. de testi. veniens. Secundo q̄ turpitudinē suam confitetur. s. de dona. inter dilectos. xiii. q. v. non sanc. ⁊. ĵ. de eo. g dux. in matri. c. i. sed consanguinec. reuelare tenet. xxxv. q. iii. si ät homo.

g Nisi. iuramētū. ⁊ ita si iuramētū iteruenit nō dz mr̄imoniū ꝓhiberi pp ꝓfessiōez illi⁹ secretā nisi alit ꝓbaret. nā si legitia affinitas ꝓbaret impediret matrimoniū nō obstāte iuramento illo q̄ō būit ꝓditiōez ānexā .s. nisi iusta cā ꝓhibeat. s. ō iureiu. quēadmodū. imo iā octū separet. ĵ. de eo q cogno. cōsan. vxo. sue. ō illo. Si vero iuramētū nō interuenisset ad testimoniū vnius siue ad famā impediret mr̄imoniū cōtrahendū. s. de testi. sup eo. §. i. ⁊. ĵ. de cōsan. ⁊ affi. sup eo. ⁊ hic.

h Veniens. reclamantem. ergo non fuit matrimoniū. xxxi. q. ii. c. i. et. ii. ⁊. ĵ. eo. c. proximo.

i Cognosci permisit. quod si fecisset amplius reclamare nō possz. ĵ. de eo. qui dux. in ma. quā pol. p adul. c. ii. ⁊. ĵ. qui ma. accu. pos. insuper.

k Inter eos. s. ipsam mulierem ⁊ primum virum.

l Separauit. xxxv. questione. iii. nullam progeniē contradicimus.

m Tractaretur. cum secundo vel potius cū primo. ber.

n Nupsit. quod fieri non debuit lite pendente: ut arg. ĵ. de spon. duorum. tua fraternitas.

o Decessit. maxime quia idem esset si viueret: quia si invita tradita ei fuit nullum fuit matrimonium. ĵ. c. proximo.

p Recipiat. ergo propter solum scandalum nō separatur matrimoniū: quia

NOn ē nobis sicut arbitramur icognitū qualiter rex anglor̄ per discordiā que inter ipsū ⁊ filios suos est suborta: vxores eor̄ deteneat: ⁊ infra. Nos itaq̄ attendentes iustū ⁊ honestū esse: ut viri suas perant vxores: mādam⁹: quatenꝰ eundē regē ad eas restituendas sollicite moneans: ⁊ si iuxta cōmonitionē vestraz filijs suis vxores suas īfra certum terminuz non restituerit: extūc in quacūq̄z prouinciaꝝ uestrarū detinent uel trāsferūtur: donec ibi fuerit nulla diuina officia preter baptismum paruulorum ⁊ penitētias morientium celebretis: nec permittatis aliquatenus celebrari.

Idem ep̄o sancte agathe.

PReterea de muliere que a viro impetit: cui⁹ cōsanguineus cū ea se deliquisse ꝓponit: sed boc publice cōfiteri recusat: propter metum ⁊ potentiaz mulieris: taliter respondemus: ut matrimonium ipsuz fieri: nisi iuramētum interuenisset: districte prohibeas: ne deteriuſ īde contingat. Idem procuratori ⁊ canoñ. soran̄.

VEniēs ad apo. se. mariota supplici insinuatione monstrauit: q̄ quendam adolescentem adamauit in tantum: q̄ uterq̄z de matrimonio contrabendo sub trium personarum testimonio prestiterit iuramentum: quod parētes mulieris ipsius ignorantes: eam invitaz ⁊ reclamātez in vxorē alij tradiderūt: quē ita exhorruit: q̄ se ab eo nullo modo cognosci permisit. Cūq̄z publice fateret: q̄ a priori viro cognita eēt atq̄z iurata: ep̄us soran̄. cognito q̄ proxima inter eos esset linea consanguinitatis: ipsos abinuicem separauit. Ceterum cū cā ipsa tractaret. ⁊ viro cui tradita fuerat a parētibus cōsentire nolente: ⁊ ipse aliam in vxorem traduxit: ⁊ illa cuidam. t. nomine publice in conspectu ecclesie nupsit. Tandez cū de illo filium genuisset: pater ipsius. t. ei opposuit q̄ filium suuz non potuit in virum habere: eo q̄ ab alio qui defunct⁹ est prius desponsata fuisset: ⁊ infra. Mandam⁹: quatenꝰ si inueneritis q̄ predicta mulier a priori viro iudicio ecclesie fuerit separata: ⁊ ab eodem. t. sine contradictione ecclesie in vxorem traducta: ⁊ ille cui a parentib⁹ fuit copulata de p̄nti vita decessit ꝑ dictū. t. mo. premis. cōpel. ut prefataz mariotaz recipiat: ⁊ studeat maritali affectione tractare: alioquī eū ⁊ supiductā ⁊ patrē ei⁹ si huic rei restiterit: excōicatiōi subdatis.

Idem papiensi episcopo.

CUm locum non habeat cōsensus ubi met⁹ uel coactio intercedit: necesse est ut vbi assensus cuiusquā requiritur: coactiōis materia repellat. Matrimoniū autē solo cōsensu cōtrahitur: et vbi de ipso queritur: plena debz securitate illegaudere: cui⁹ est anim⁹ indagandus ne p timorez dicat sibi placere quod odit: et sequat exitus qui de inuitis solet nuptijs ꝓuenire. Quocirca mandam⁹: quatenꝰ puellā de cuius matrimonio questio ventilat: in domo in qua nibil eam timere oporteat facias bōeste teneri: donec pre dicta causa terminata fuerit: et sententia sine contradictione cuiusquā ualeat executioni mandari.

Idem.

VEniēs ad nos gu. sua nobis relatione monstrauit: q̄ in domo sua mulierem quandam recepe rit de qua prolē habuit: ⁊ cui fidē coram pluribus prestitit: q̄ eam duceret in vxorē. Interim autē cum apud domū vicini sui pnoctauerit: ei⁹ filia nocte illa secū ꝓcubuit: quos pater puelle simul in vno lecto iueniēs ipsuz eā p vba de p̄nti despōsare coegit. Ideoq̄z mādam⁹: quatenus si inueneris q̄ primā post fidē prestitā cognouerit: ipsū cum ea facias remanere: alioquin secunde nisi metu coactus: qui posset in virum constātem cadere eaz deponsauerit: adbere facias ut vxori.

Idem exoñ. ep̄o.

excōicari. s. de offic. deleg. c. i. ⁊. s. de test. tam litteris. b.

CUm locū. met⁹ q̄ possit cadere in constantē virum. ĵ. c. proxi. ⁊. c. consultationi. in fin. ff. quod me. cau. metum. minor tamen met⁹ magis excusat feminaz q̄ virum. ar. xxxii. q. vi. indignantur. ⁊ argu. ĵ. de homici. sicut dignū. i. ꝓn.

s Solo. ofesu. xxvii. q. ii. sufficiat. ⁊ ofa q̄ dicūt. xxx. q. v. alit. ⁊. c. nūpates. referunt tñ ad solēnitatē.

t De ipso. s. cōsensu

u Plena dz. ille vel illa q̄ in aliū vel aliaz cōsentire dz.

x Indagand⁹. ingrēd⁹ ad cōsentiendū.

y Prouenire. q̄ q̄ gs non diligit facile cōtēnit. xx. q. iii. p̄ns ⁊. s. c. p̄terea. i. ⁊. ĵ. e. requisiuit. ⁊. xxxi. q. ii. §. i.

z Nihil timeri. ē q̄ hic ar. q̄ ad officiuz iudicis ptinet locuz secuꝛ assignare ptib⁹ ⁊ honestū. iii. q. ix hortamur. ⁊. xxxiiii. q. ii. siue. ⁊. ff. de arb. si cum dies. §. arbit. aliogn pōt appellari si regsitus iudex hoc nō fecerit. s. vt li. nō cōte. accedēs. ii. ⁊. s. de appel. ex pte. i.

a Donec. i. q̄sq̄z cōsiet ō mr̄imonio isti⁹ puelle inter eos q̄ illas petūt ⁊ cui ipsa consenserit sic stabit q̄si in sequestro i loco tuto. Ista puella timebat sibi iferri violentiā a quibusdaz nobilib⁹ ciuibus papien̄. ⁊ iō ne raperetur ab illis ponit in loco securo postquā cōstiterit cui cōsenserit tradetur ei vt i fi.

b Veniēs. receperit. vt cōcubinam.

x Prestitit. post ꝓlē suscepta ⁊ sic spōsalia de futuro ꝓcta fuerūt. vñ si postea añq̄ ꝓberet cū alia illā cognouit iductū fuit mr̄imoniū p̄sumptiōem ꝓbatio in ꝓriū nō admittit. ĵ. e. si is qui. ⁊. ĵ. ō cond. appo. de illis. ber.

a Pernoctauerit. pnoctare totā noctē significat. ff. de vb. sig. vrbana §. pnoctare. sic. ĵ. de accu. si cōstiterit.

b Cognouerit. q̄ō si ita est mr̄imoniū est inter eos vt dixi q̄uis non credebat tali tacito ꝓsensu ꝓbere: veluti si quis se filiūfamilias existimauerit cū sit paterfamilias poterit acquirere hereditatē. ff. de cōdi. ⁊ demon. multuz interest.

c In viz cōstāte. q̄ tūc nullū fuit mr̄imoniū. ĵ. e. cōsultatiōi. q̄ libertatē dz hic qui cōsentit. s. c. px. Quis met⁹ excuset ⁊ gs nō dictū ē. s. de his que vi metusue cā fiunt. cum dilectus. ⁊. c. abbas.

d Ut vxori. q̄ fortius vinculū supueniēs ꝓpindicat ꝓmo. ĵ. de spō. duo c. i. sicut mr̄imoniū adoptiōi. ff. de ritu. nup. nō solū. §. ii. ⁊ est hic arg.

q licet culpa mea inciderim in metū nihilomin⁹ excusor ꝓpter metū ar.ff.qō me.cā.nec timorē.cum.l.se.ar.ō.ff.e.si mulier.ber.

C Ommissū.lege.xix.q.ii.due sūt.r.s.de regula.licet.r.s. de re nūc.nisi cū pridem.§. sed dices.

b Tutius. Sed ō videt: qz dicit qui se dat nuptui bene facit: qui se nō dat nuptui melio⁹ facit. vt.xxviii.q.i. nuptiaꝝ. r vtrūqz expedit sed vnū plus: alteꝝ min⁹.xxviii.q i. sic eni neqr.v. ideo r sic tuti⁹ esset nō ō. bere: saltē ꝓpter pro nitatē exigendi p⁹ca debitū nō ōdicit: qz hoc faciēdo ꝑt vtrū qz seruare r iuramē tū r ꝓpositū suuz: r ō dicit tutius. vl dic tutius saltē quo ad opinionē: ne ō facto dicat iste venire cō tra iuramētū. ꝓterea nō vī infringere iuramētū qui illō i melius cōmutat.s. ō iureiu.quenit.s. ō vo. r vo.redēp.scriptuꝝ r sic ille intrādo religionē seruat iuramē tū r ita tuti⁹ est non ō. bere: r qui bonuz agūt si meliora deliberata nō faciūt: ce. ciderūt in cōspectu dei. xvii.q.i. q bona r si ō. bat videt facer contra cōsciam r sic peccat: ergo nōē tutius.xxviii.q.i.§. ex bis. Sz dicas iste nullū votū emisit sz ad votū suspirat. vñ nō debet dici voti trāsgressor etiā siñ ūtret religionē si apli⁹, nō ꝓcessit.s. ō vo. r vo. redemp. lr̄aturā. r ñ facit cōtra ꝓposituz suū: qz licet gerat in corde virginitatē cō sentire pōt in matri mōio.xxvii.q.ii. beata maria. Pōt ergo seruare vtrūqz vt dixi si vult: tñ sine pec-

C Ommissum: r infra. Significauit nobis fra.tua: q quidā cuidaz mulieri de cōtrabēdo matrimomo fidez dedit: r se cū ea infra bienniuz p verba de presenti cōtractu rum prestito iuramēto firmauit: nūc aūt priuata lege⁹ ductus ad frugē melioris vite suspirat: r infra. Fra.t. t.rñ.q tutius⁹ est ei religione iuramenti seruata prius cōtrabere: r postea si elegerit ad religionem migrare: si tñ post desponsationez copula nō dinoscit interuenisse carnalis.

¶ Lucius.iij.rapuleñ.epō.

R Equisiuit a nobis tua frater / nitas: qua censura mulier cō / pelli debeat: que iurisiurādi religi / one neglecta nubere rennuit: cui se nupturam interposito iuramēto fir / mauit: r infra. Ad quod. b. r. q. cū libera⁹ debeāt esse matrimonia: mo nenda est potius quam cogenda: cū coactiones difficiles soleant exitus frequenter habere.

¶ Urbanus.iij.

C Um in apostolica: r ifra. Intellexim⁹ q cum inter villicuz de.n. r vxorez eius matrimonij questio tractaret ante publicationē testiuz villicus reuersus est ad propria publice inter se r vxorem suam ꝓposuit sentētiā diuortij indicio ecclesie promulgataz: r sic falsitate suggesta quandā aliam facti nesciam⁹ sibi copulare presūpsit. ¶ Postmodū vero sup prioris matrionij qōne litteris ipetratis delegati iudices sententiā diuortij protulerunt. Verum quia villicū r mulierē quam supin / duxit pendente lite prioris vxoris:

R Cato pōt intrare religiōem r nō cōtrahere.ber.

c Equisiuit.cum libera.ff.eo.cū locū. r ar.s.de ꝓcu.accedens. r.s.c.ꝑterea.i.r.xxxi.q.ii.§.i.r.c.i.r.iii.xx.q.iii.ꝑis. Sz nūquid erit minus libera si cōpellat⁹ ex postfacto ad quod iureiurādo se astrinxerit: videt q nō: qz nec inuit⁹ erescere ad ordines dicit qui ꝓpter iam susceptū bñficiū ad ordines vrget. lx.di. innouam⁹. r.s. de eta. r q̄li.c i. r.c. queris. cū sponte susceperit bñficiū. r nō dicit inuitus qui ꝓpter volūtariā ꝓmissiōem vrget ad ꝓmissi solutiōem. xii.q.ii. quicūqz. ii. Itē ꝓpter delictū ꝓcedens quādoqz gs cōpellit ad mr̄imoniuz. j. de eo qui duxit in matri. quā pol. p adulte. c.i. r ita videt q ista cōpellenda sit. si.s.eo. ex lr̄is. ar. xxii.q.iiii. inter cetera. Sed lr̄a ista ō dicit potius monēda q̄ cogēda: sed pot⁹ expone monēda. i. prius monēda: r postea cogēda ꝓpter iuramētū suū. similis expositio. xxiii.q.iiii. non inuenit. in fi. Hic sup hoc vt dixi. s. eo. ex lr̄is. Ber.

d C Um in apostolica. suggesta. Nūqd debuit ei credi? nō absqz lr̄is iudicis. viii.q.v. c. vlt. si. viii.q.iiii. nōne. C. de mā. ꝓn. l. vna. Quare ergo excusat mulier cū lite pēdente nihil debeat inouari. vt. s vt li. pen. c.i. Ideo excusat: qz oēs ita credebeāt r verī⁹: qz nullus erat mr̄imoniū cū prima.

e Nescia. r ideo vī q marito ꝓuari nō debuit mortua ꝓma etiam si fuisset mr̄imoniū cū ꝓma. j. de eo qui duxit in matri. quā pol. p adul. c.i r. xvii. q. ii. nos nouimus. in fi.

f Imposita viro penitētia. Sed quare imponit viro penitētia cum nullū fuerit mr̄imoniū ꝓmū: ideo: qz lite pēdente cōtraxit cū secūda in cōtemptū ecclesie. j. de matri. cōtrac. ō interdic. eccle. c.i. ii. r. iii.

g Cōmertio. interim. Sz quare punit hic mulier in debito suo: ꝑt dici q ipsa ex postfacto cōsensit vt ꝓsumit: qz postea cā tractata fuit vl

punitur vir in exigēdo sed nō in reddēdo si exigat debitum ab vxore. si. j. de sen ex. inquisit iōe. r. j. de secū. nup. dñs. Si vero illa sciuisz puniret. vt dixi. j. ō matri. cōtrac. ō interdic. eccle. c. ii. r. iii.

b Remanere. Sic pz q si aliquis habēs vxorē lz ea viuēte r etiā pendēte ō bat cū alia: soluto ꝓmo mr̄imonio tenet secōm. sed hoc locum hz cū primū mr̄imonium fuit nullū. vt hic. s. e. veniens. r etiā sciente secūda vxore: r qz dicit supra facti nesciaz dicas maxime: qz nō ꝓstat impedimētū qō de iure nō sortiē effectū. vt hic. r. s. de iurepa. illō r. c. cū laici. cū suis cōcor. r. j. de despon. impu. lr̄as. r. c. accessit. r tūc ꝓmo apparet per sniaz q nullū fuit ꝓmū matrimoniū. si. j. de fri. r male. fraternitatis. in fi. ar. ō. s. e. ad audientiā. r. s. de biga. nup. si vō ō. bat cum secūda ignorāte prima vxore cum qua de iure tenuit mr̄imoniū tūc nullum est mr̄imoniū cuz scōa: sz mortua ꝓma pōt remanere cuz scōa si ipsa voluerit: r vir cōpellit eaz recipere ꝓpter doluz suū. j. de eo qui duxit i mr̄i. quā pol. per adul. c.i. r si post mortē ꝓoris sciēter cōsentiat in illū: tunc ꝓmo inducit mr̄imoniū. j. de eo q duxit i ma. veniēs. r. c. significauit. j. de cōiug. ser. ꝓposuit. Si vō sciēter ō. xit cum illo tūc nullū est matrimoniū nec esse pōt etiā post mortē ꝓoris. j. de eo qui duxit. in ma. quaz pol. p adul. ex tuaz. r. c. cū haberet.

i N ꝓnta. q̄tocūqz. ar. ō. ff. de diuor. vxores. vbi dicit q per quinquēniū dz expectari. lex illa r cōsimiles ñ tenēt. p auc. C. ō repu. l. hodie

k Viris. vbi tñ verisimilr ꝓsumitur ō morte si mulier nubat excusat: r viro reuerso nisi spōte redeat ad vir statim pena merito sunt nōnde. xxxiiii q.ii. cuz p bellicā. si vō mr̄imonio ō cto dubitāt de morte nō exigāt debitū sz reddāt: r si postea certificate fuerint de vita stati recedēt. j. ō secū. nup. dñs

l Donec certū nunciū. sic. j. ō secun. nup. dñs. r C. de repu. auc. hodie. r i auc. vt liceat matri r auie. §. q̄ aūt. col. viii. sed pone q fuit aliqs in exercitu sarracenoz vel etiā in aliis nec est reuersus nec pōt certificari mulier de morte p magistz militū vel per aliū tunc mittat ad locū si pōt vel ad vicina loca vt inquirat si potest alias expectet q̄diu certificata fuerit de morte. vt pz hic r p iura predicta.

m Inter opera. reuocare. hoc est vnū genus elemosinaꝝ. xlv. di. tria sūt genera. r hoc q̄tū in te est. xliii. di. epbesiis. r ꝓmo a te alias inordinata eēt talis elemosyna. vnde dicit Aug. qui vult dare elemosynā a se dz incipere. vnō scriptū est: miserere aie tue placēs deo. de pe. di. iii. §. sed si vba i. c. qui vult. sine hac elemosyna nulla valet ad vitā. Ad hoc eni ꝓcipue tenētur ꝓlati. xxiii. q. iiii. ita plane. hic tamen crimē meretricii sub dissimulatiōe ptrāsit ecclesia.

n Publicas. nulla necessitas eas excusat. ff. de ritu nup. palā. §. nō est. xxxii. q v. ita ne. ar. j. de pe. r remiss. cum infirmitas. in fi. quas etiā vilitas vite idignas facit legū obseruatiōe. C. de adul. l. q̄ adulteriū. in fi. Et dī meretrix q̄ multorū libidini paret. xxiiii. di. vidua. vel quaꝝ publice venalis est turpitudo. xxxii. q. iiii. meretrices.

Meretrix

o In vxores. xxxii. q. i. nō est culpādus. ar. ō. e. cā. q. i. c. i. so. ꝓriū loquit ō illa que meretricari nō desinit r illa nō est retinēda ne patronus turpitudinis videatur hic de ea q̄ cōtinere libenter vellet si inueniret q eā ducere vellet i vxorē. b.

p Bid qō. vndecim annos. r sic. j. duodecim annos pōt esse vxor. r hoc si malicia supplet etatē. j. ti. ꝓ. de illis. ii. r. c. vlt. ber.

q Bimidiū. Et ita per pacientiā sequētis tpis ꝓxima cā sublata est per ꝓsensum sequentem. sicut. j. ti. ꝓ. de illis. ii. Et. j. de eo qui duxit in ma. quā pol. p adul. significauit. r. j. qui ma. accu. pos. insup r eo ipso q in domuz viri traducta pacienter perfecit etatē r amplius presumitur consensisse. ff. de ritu nup. miorem contra quam ꝓsumptiōem ꝓbatio incōtrariū nō admittit. j. e. is qui. r. j. ō condi. appo. de illis. r ꝑcipue qz hec non posset probar se virginem si vir dicat q eam cognouit per aspectum corporis cum iaz sit corrupta. vt dicit. in fi. Itē

est hic ar. ad multa de tacito consensu. i. q. i. cōstat. l. di. p̄sbyteros. ⁊. ff. ō libe. ex bibē. l. vlt. vñ versus. Effuge cum poteris ne consensisse puteris.

a Trāsiuit. vñ neuter pōt obicere alteri adulteriū: q̄ paria delicta mutua compensatione tollūtur. j. de adul. c. pe. ⁊ vlt. ff. solu. ma. viro atq; vxor. ⁊. xxxii. q. vi nihil.

b SIcut iurātis. Hic vī p̄mitti factū alteri⁹: ⁊ q̄ alteri possit stipulatio fieri. s̄z cōtra instī. de inuti. stip. §. alteri. ⁊. ff. de verb. ob. l. stipulatio ista. §. alteri. ⁊. l. stipulatione. ⁊ si puella nollet illi nubere non dī pater piur⁹ dūmodo q̄ patrē nō ist: q̄ hoc solū intelligitur iurare se factuꝝ ⁊ curatuꝝ vt illa ꝺ̄bat cū illo si poterit: alias esset piurus. de hoc dī. s̄. e. ex lr̄is. ii.

c Per mulierē. vnde nō fuit ⁊ iputādū si hoc vex fuit. ar. s̄. de of. or. pastoralis. ⁊. xlvii. di. qd ad nos. ⁊. s̄. eo. de illis. imo p̄ cōpleta hīda est cōditio. ff. de cōdi. ⁊ demō. iure ciuili.

d Annis. nō tenebaī spōsus tādiu expectare nisi vellet. C. de spon. l. ii. nisi cā subesset. ff. e. l. pe. sed hoc vex est si fmin⁹ fuisset appositus. vt. j. sequitur vbi iuramētū interuenit.

e Ad statutuz. Sed videī q̄ etiā nihilominus post terminū teneaī. ar. s̄. de do. ⁊ cōtu. cū dilecti. ff. de arbi. l. celsus. §. i. Sed aliud est in mr̄imonio q̄ res ipsa nō cupit tantā dilatiōem ꝓpter piculū fornicationis. s̄. vt lit. nō cōtes. qm̄. §. i. ⁊ vbi termin⁹ apponiī vltra terminū nō tenet ad ꝺ̄bendū: alias nihil operaret̄ appositio t̄mini: vbi termin⁹ nō apponiī ei nocet qui vltimo est in mora. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei vē. illud sciendū. ⁊ q̄ nulla est contracta obligatio de p̄nti: s̄z i ꝺ̄riis obligatio est pura ⁊ de p̄senti: quare obligatio nō tolliī ꝓpter lapsum terminū s̄z solutiōe ei⁹ q̄ ꝺ debeī. ar. ff. ō actio ⁊ oblig. l. obligationū. ii. §. placet. ⁊ ita ista sūt dissimilia.

f Seruādū ꝺ̄pellas. s̄. eo. ex lr̄is. ii. ar. ꝺ̄. s̄. eo. requisiuit. dic vt dixi. s̄. e. ti. ex lr̄is. ii.

g Tādiu sit. sic. s̄. de ꝓba. cāz mr̄imonii. ⁊. j. de cōsan. ⁊ affi. ex lr̄is. ⁊. xxx. q. v. iudicantez. Et ita est hic ar. q̄ in cā matrimoniali secūdo indicantur testes super eodem articulo post publicatiōem. vt in predictis capitulis.

h CUm apud. surdus. qui prorsus nō audit: q̄ de alio non est dubiuz quin pōt postulare. ff. de postu. l. i. §. ꝓpter casū. sic ergo surdus ⁊ mutus p̄nt ꝺ̄bere mr̄imoniū. ff. de iure. do. mutus. ⁊. j. eo. tue. Que fuit ergo dubitatio huiusmodi qōnis? Illa potuit esse dubitatio: q̄ certa forma est exp̄sa ad ꝺ̄bendū j. eo. si inter. ⁊. j. de spon. uolicet. Et q̄ isti nō p̄nt seruare illā dubitaī gd iuris ⁊ q̄tum ad ecclesiā verba sunt necessaria. j. eo. ti. tue. vnde altero subtracto non videbaī mr̄imoniū. ar. i. q. i. detrahe. sed nō est ita q̄ solus cōsensus sufficit vt ℞ dicit. ⁊. xxvii. q. ii. sufficiat. Unde si nō pōt exprimi per verba exprimaī ꝑ nutū vel signum. vt hic patet in fi. ⁊. j. e. tue.

i Prohibitoriū. q̄ certe p̄sone ꝓhibenī. vt hic p̄z. ⁊ xxx. q. iiii. qui spūalē. vnde oēs admittūtur qui nō expresse ꝓhibenī. ff. de ꝓcu. mutus. §. ff. de testi. l. i. aliī accipiī ꝓhibitoriū. ff. de no. op. nūc. p̄tor. §. hoc cni interdictū.

k Prohibeī. id q̄d nō ꝓhibeī cōcessū videī. ar. ꝺ̄. ff. de col. illi. l. iii. ⁊. ii. q. v. cōsuluisti. de hoc trahiī. s̄. de trāsla. inter corporalia.

l DIlectus. copulauit. ignorans q̄ ille esset furiosus.

m Furoꝝ. si tpe contracti matrimonii taliter laborabat non fuit mr̄imoniū xxxii. q. vii. neq; furiosus. si. s̄. de regula. sicut. si tñ tpe sane mentis cōtraxit. durat. vt in. c. neq;. q̄ etiā retinet dignitatē. ff. de sta. bo. qui furere. ⁊. ff. de sponsa. qui furē. ⁊ retinet filios in ptāte. ff. de his qui sui vel alie. iur. sunt. l. patre furioso. Sed quō potuit hoc esse: quia si quādo mulier ista cōtraxit laborabat ille furore stulta; fuit. sed hoc nō est verisimile q̄ aliqua cū tali contraheret: sed si tūc non laborabat furore tenuit matrimoniū. vnde aduenīte furore nō dissoluiī uidetur: ad ipsum est cogenda redire: nec decetero recipiendi sunt testes: si quos memorata mulier ad probandum q̄ nō consenserit in eū dem nominauerit producendos: cum mora tanti temporis buiusmodi probationem excludit. Mandamus igiī ut propter hoc non omittas quominus utrūq; cōpellas ad alterum maritali affectione tractanduz: nisi forte uellent ad religionez pariter conuolare: penitentia eis iniuncta: pro eo q̄ ad alienos ⁊ illiciꝝ tos concubitus uterq; transiuit[a].

l Uno. iij. fernatinati ep̄o.

SIcut ex litteris uestra. accepimus: cū lau. parrochianus tuus. p. mulierē se ducturuz in cōiugem in man⁹ p̄ris eiusdē. p. iurātis[b] q̄ eam sibi traderet in uxorez: proprio firmauit iuramento: nec p uirū steterit: sed p mulierez[c] potius quominus inter eos matrionialis solennitas sit secuta: quatuor postmodū uel quinq; annis[d] elapsis: idem. l. e. mulierem per uerba de presenti: ut eius consanguinei asserūt despō/sauit: ⁊ infra. Postulat. t. r. rñ. q̄ si tibi constiterit q̄ idem. l. p. per uerba de futuro. e. uero desponsauerit per uerba de preseti: imposita ei penitentia cōpetēti: quia primā fidem irritaz fecit: nisi forsan in iuramento suo certum terminuz infra quez dictaz. p. duceret in uxorem prefixit: nec per euz stetit quin ad statutū[e] terminū matrimonium confirmauerit matrimoniū secundo loco cōtractuz legitimuz iudices: ⁊ ad illud seruandum compellas[f] eundem. Quod si forte per uerba de futuro sponsalia cum utraq; contraxit: iuramentum primū sicut licite factum est ipsuz seruare compellas: de secundo ei penitentiā iniūcturus. Quod si de bis nō constat ad plenum: tamdiu[g] adhuc cognoscas de causa: donec super bis sufficienter in struaris.

l Dem are[h] ateñ. ep̄o.

CUm apud se. ap. ⁊ infra. Sane consuluisti nos: utrum mut⁹ et surdus[i] alicui possint matrimoni aliter copulari. Ad quod. t. r. q̄ cū prohibitorium[k] sit dictum de matrimonio cōtrahendo: ut quicūq; non prohibetur: per consequenciaz ad mittatur: ⁊ sufficiat ad matrimoniū solus consensus illorum de quoruz quarūq; coniunctionibus agitur: videtur q̄ si talis uelit contrahere sibi non possit uel debeat denegari: cum quod uerbis non potest: signis ualeat declarare.

l Dem vercel. ep̄o.

DIlectus filius. r. proposuit: q̄ filiam suam cuidam matrimonialiter copulauit[l]: ⁊ infra. Cum aūt eadem mulier cuz ipso viro qui cōtinuo furore[m] laborat morari non possit: ⁊ ꝓpter alienationez furoris legitimus non potuerit interuenire consensus: mandamus: quatenus si rennueris ita esse: prefatas p̄sonas cures ab inuicem separare.

l Dem brieñ. ep̄o.

TUe frater. ⁊ infra. Postulasti utruz ex solis ꝟbis ⁊ ex qbus matrimoniū contrabaī. Nos igiī inqui. t. t. r. q̄ matrimoniuz in ueritate contrahiī p legitimuz viri ⁊ mulieris consensū[n]: sed necessaria sunt quantuz ad ecclesiam ꝟba[o] consensū exprimentia de presenti. Nam[p] surdi ⁊ muti possunt contrahere matrimoniuz p cōsensuz mutuū sine ꝟbis[q] et pueri ante annos legitimos[r] p uerba[s] sola non contrahunt[t] cum intelligantur minime consentire.

n TUe fraterni tati. cōsensū xxvii. q. ii. sufficiat. s̄. eo. cum ad locuz.

o Uerba. Licet. n. solo consensu cōtrabatur matrimoniū sine verbis. vt in mutis. s̄. eo. cū apud tñ

ℰ in his qui loqui p̄nt non ꝺ̄biī sine verbis p q̄ exprimatur cōsensus q̄ ad hoc inuenta sūt. xxii. q. ii. is qui. vel p aliq̄ aliud puta ipso facto p q̄d intelligūī cōsentire ꝺ̄beret mr̄imoniuz sicut dicit lex de fideicō. q̄ nutu relinqui possit dū tñ possit loqui. C. de fideicō. i epl̄a. ff. ō leg. ii. nutu. Si tñ parēteſ ꝺ̄bāt ꝑ filiis p̄tib⁹ ⁊ sciētib⁹ sufficit nutu eoꝝ taciturnitas. xxxii. q. ii. honorātur. ff. de spon. sed que patris. Et idē credo si per alios ꝺ̄biī subsequēte ānuli subarratiōe. vt no. j. ti. ꝓx. c. vlt. in ꝟma notula. Et in mutis solus cōsensus nō sufficit: imo signa necessaria sūt cōsensū exp̄mētia. Et ita hoc idē faciūt signa in mutis quod verba in loquētibus. s̄. e. cum apud. Et hoc intelligo cū mr̄imoniū ꝺ̄biī solis verbis exp̄mētibus cōsensū mutuū de p̄nti ⁊ hoc exp̄ſe apparet ex forma cōsultationis. dū dicit' vtꝝ ex solis verbis. ⁊ ad hoc rñdet. secus in mr̄imonio p̄sūpto vbi de ipso facto p̄sūptiue ꝺ̄biī mr̄imoniū. j. eo. is qui. ⁊ fm q̄ no. j. ti. p. c. vlt. ⁊. s̄. de re iud. tenor.

p Nam. ⁊ istud nā respicit q̄d dixit. s̄. per legitimuz viri ⁊ mulieris cōsensum q̄ mutus ꝺ̄biī per consensum.

q Sine ꝟbis. sed nō signis vel nutibus. s̄. e. cuz apud.

r Uerba. ergo p̄z q̄ duo sūt necessaria ad istud sacramētū. s. ꝟba ⁊ signa vel cōsensus altero subtracto nō est mr̄imoniuz sicut dicīt de baptismo. i. q. i. detrahe.

s Nō ꝺ̄bunt. q̄ non p̄nt reddere debitū. j. de frig. ⁊ malefi. q̄d sedeq ⁊ cōsensum non habent. vt hic dicit. q̄ etas illa ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. i.

a Tua nos.mulierem. Si iste despōsauit istam mulierē quibuscūq; verbis vsus fuerit potius considerandum est quid fuerit factum q̄ quid dictū.ar.s.de appel.ad audientiam.t.j.de verbo.signi. in his.C.plus.va.qō agi.si quis. Item simulatio siue dolus non impedit matrimonium spirituale.xxvii.di. quod interrogasti.ergo nec carnale. Sed hec nō procedūt quia simulate nuptie non sunt nuptie.ff.de ritu nupti. simulate t ppt rōnem que inferius reddit. Sed pōe q̄ aliquis protestet coram plurib⁹ q̄ oia que dicit vel faciet nō facient animo contrahendi matrimoniū t postea publice dicat p̄sētio i te.nūqd est hic mr̄imoniū vl̄ non? In casu isto dico q̄ ecclesia iudicare debet pro matrimonio quia recurrēdum est ad cōmunē verborum intelligētiam.s.c.ex litteris. idest talia enim verba non possunt seruire sue intentioni. preterea si probet q̄ illa verba protestat⁹ fuit p̄mo potuit postea recedere ab illa voluntate t consentire in illaz t hoc videtur per illō quod postea publice facit t si dicat q̄ adhuc tēpore contract⁹ erat in eadem voluntate non creditur ei quia contra eum debet fieri interpretatio qui doluz adhibet. vt dictum est.s.eo.ex litteris.i.

b Copula subsecuta.per hoc videt cōsensisse.j.e.is qui. t j.de condi.appo.de illis.t.c.per tuas.

c Forte.quibusdaz non recte intelligentibus est dubium: sz recte intelligentibus non est dubium.

d Qualiter constiterit.immo bene potuit constaf quia vir ille hoc ei confitebatur q̄ hoc dicimur scire quod ab aliis audiuimus.xxii.q.v hoc videtur. vel q̄ ille hoc ei confessus fuit in penitentiali iudicio in quo cuilibet est credēdum.vt.j.de homi.significasti.quia sol̄i sibi fit preiudicium. vnde nō est verisimile q̄ sit immemor̄ sue salutis.i.q.vii.sancimus.sed in iudicio pro tribunali non crederetur ei in p̄iudicium alterius.

e Nec forma.no.q̄ ad esse matrimonii duo sunt necessaria.s.substātia t forma.sicut ad esse hominis pro substantia est ibi consensus: t pro forma verba ad exprimēdum consensum deputata.quaz formaz habes.j.e.si iter.j.de spon.du.licet preter.t quia hic defuit substātia t forma nullum fuit matrimonium. Idem esset t si altera deesset.s.e. cum apud.t.c.tuc.t.j.de fri.t male.quod sedē.t matrimoniū q̄uis duo exigat.res tñ simplex est t individua.xxvii.q.ii.§.i.t i mr̄imonio p̄sumpto ip̄m factū habet p̄ substātia per q̄ō p̄sumit sufficiens consensus.j.eo.is qui.

Sine quo.s.c.cū locum.t.xxvii.q.ii.sufficiat.

f Cum in tua.bānis.i.denūciatiōibus.t hodie p̄suetudo ista reducta est ad ius cōe.j.de clādesti.despon.cū inhibitio.

g Licet p̄uatum.t sic est fama aliquid quod dicitur occultū siue p̄uatum.s.de coha.cle.t mul.tua.t ideo dicitur fama priuatum impedimentum: quia per famam solam non constat de impedimento nisi alia p̄batio adsit vt in.c.tua.sed si fama hec erat de consanguinitate quare non interdicitur matrimoniū.vt.j.de consan.t affi.super eo.quod signatur pro contrario sed non est contrarium: quia hic non constabat de fama.vt.j.dicitur sed denunciatur fama vel priuatum impedimentum deferebat. vnde primo debet inquiri de fama.

i Persōa grauis.immo t turpis persona videt admitti ad impediendum.s.e.preterea.sz illud obtinet cum impedimētum oritur a persona denunciante consanguinitatem que tenetur relevare impedimētum consanguineo.xxxv.q.iii.si āt homo. Est ergo hic ar. q̄ criminosi non admittūtur ad denunciationem criminū.ar. xxxv.q.vi.si episcopus.in synodo.t. s.de testi.cogen. preterea.§.i.de hoc no.ii.q.i.si peccauerit.

k De fama.ergo fama probari potest.s.de testi.tam litteris.t.c.cum causam.i.ar.contra.j.de accu.inquisitionis. in fi. Item sola denunciatio non impedit matrimoniuz nisi adsit fama: t ita sola fama impedit matrimonium.j.de cōsan. t affi.super eo. t vnus testis s.de testi.super eo.ii.sed iste ō nuncians non testificabatur.

l Scandalo. No.q̄ propter scandalum impeditur matrimonium.vt hic patet.sic.j.de cog.spi.super eo.in fi. t ita habes q̄ scandalum siue consuetudo reddit aliquos inhabiles ad contrahendum sm̄ qō no. in illa decre.super eo.

m De plano.sūmaria cognitio sufficit hic.j.ō accusa.sicut olim.t.c.olim.sic eodem modo videtur q̄ iudex possit inquirere de fama alicui⁹ de plano t sine iudiciorum strepitu multiplex enim clamor famaz inducit ita vt prelatū moueat ad inquirendum.j.de accu. q̄liter t quando.ii.

n Famam. No.hic q̄ si probes famam contra aliquez q̄ potest probari contrariuz ad tollendam famam: t ita si probasti aliquem esse male fame ipse potest probare se esse bone fame.ii.q.v. presbyter. t.c. si mala.j.de accusa. inquisitionis.in fi.

Consultationi.assertio. assertioni illarum non est credendum sed potius testibus qui iurati probauerunt contrarium: ergo si vellent p̄bare contrarium videt q̄ sint audiende: sed non videtur q̄ possent hoc probare cum sit negatiua.s. q̄ nūq̄ consenserunt.s.de elec.bone memorie.immo possent p̄bando metuz.vt hic dicit.in fi.

p Ante carnalem copulam.secus si post quia tunc consensisse videntur ita q̄ postea in contrarium reclamantes non audiātur.s.eo.ad id quod.t.j.qui ma. accu.pos.insuper.

q Cum diligentia.no.q̄ dicit cum diligentia: quia vbi maius periculus vertitur cautius t diligentius agendum est.vii.q.ii.c.vlt.t circa maiora maius periculum vertitur.xlii.di.quiescamus.ff.ad carbo.l i.§.si quis.§.iii.t.ar.lxi.di.miramur. vnde cause matrimoniales non sunt cōmittende nisi iurisperitis. t qui prātem habeāt iudicādi.j.ō p̄san.t affi.ex lr̄is.in fi.

r In constantem.sic.s.eo.veniens.ii.t talis metus continet mortis periculuz aut corporis cruciatum.C.de transac.interpositas.s.de his que vi.metusue cā fi.cum dilecti.t.c.perlatum.xxxi.q.ii. lotharius.t.c. causa.q.ii.si verum. alias vanus timor non excusat.ff.qō me.causa.metum autem.ii.ff.de re iudi.si quis ab alio.

s Hemma.infra septennium. vnde non tenuerunt sponsalia.j.ti.prox. lr̄as accessit.t.s.de restī.spo.ex pte.ergo nec pena si licita fuisset alias nō te-

tum deferat parentele: cum ex parte contrahentium iuramenta maioruz de sua propinquitate ut suspicionis tollatur materia offeruntur: quid tibi sit faciendum in casibus huiusmodi quesiuisti. Ad quod taliter rñ. q̄ si persona grauis cui fides sit adhibenda tibi denunciet: q̄ hi qui sūt matrimonio copulandi se propinquitate cōtingant: t de fama nuel scādalo doceat: aut etiam per teipsum possis certificari de plano m: nō soluz debes iuramenta parentum sponte oblata non recipere: uerū etiaz eos qui sic cōtrahere nitūtur si moniti inducinequiuerint: cōpellere ut a tali cōtractu desistant: uel contra famaz n huiusmodi secundū tue discretiōis arbitriuz iuramēta exibeant propinquorū: alioquin si p̄sona denūciās: nō extiterit talis ut dixim⁹: t de fama uel de scādalo non poterit edocere: ad desistendū monere poteris nō compellere cōtrahentes.

Honor.iij.epo bergeñ.

Consultationi tue.b.respōdem⁹: q̄ mulieres que ueniunt ad ualuas ecclesie bñdicēde cuz spōsis: t ibi reclamātes affirmāt se nū / quā in eoz matrionū cōsēsisse: audiri spōsis legitie, p̄bātib⁹ ctrariū nō oportet: cū legitimis t idōneis testi / b⁹ nō debeat illaz simplex assertio o p̄ualere. Sane illis que benedicti / one accepta mox a sponsis aufugiūt ante carnis copulā p subsecutā: asserētes se nūquā in illos ueraciter cō / sensisse sed metu illato cōpulsas uerba protulisse consensus: licet animo dissentirent: nō statim est audientia denegāda: sed de illato metu est cū q diligētia inqrenduz: t si talis metus iueniat illatus qui potuit cadere in cōstātē viz: erūt nō imerito audiende. Grego.ix.

Hemma mulier nobis expoī suit q̄ cuz.t.filia eius cum.c. cōtraxit matrimonium.b.de alferio ea occasione q̄ inter.p.filium suum

muit: q2 si principale nō tenuit nec accessoriū. s. de re iudi. cum inter. C. de legi. ñ dubium. cum suis concor. sed si post vii. an. forte consenserūt ⁊ tenuerūt spōsalia. pena tñ non tenuit.

a Libera debeant. ab omni coactione. s. e. cum locū. ⁊. c. requisiuit. ⁊ etiā a pēa pecuniaria. vt hic patet.

b Stipulatio. stipulatio pene in sponsalibus apposita nō tenet ꝓpter rōnem que redditur i littera: sed arras datas ꝓ spōsalibus perficiendis amittit q resilit sine iusta cā. C. de spon. l. vlt. ⁊. ff. de verb. obli. titia. vñ hec decre. sumpta fuit. C. de iuti. stipu. l. ii. ⁊ hic. Sed videt ꝙ idem sit in arra qō dicit de pena: quia eadē est ratio vtrobiq; ergo eadem debet esse ꝓ hibitio ⁊ idez ius. s. de confir. cum dilecta. cum aliis concor. ibi positis. ⁊. s. de transla. iter corporalia. sed secus est fm leges vt dicit. l. predicta. de spō. in. C.

c Si qui. tenetur. sic. s. eo. veniens. ⁊. j. de cōdi. apo. de illis. ⁊. c. per tuas.

d Contra ꝓsumptiōem. no. circa huiusmodi presumptiones. Presumptio alia est iuris ⁊ canonis siue legis: alia hois alia nature: alia facti. Presumptio iuris ⁊ canonis siue legis siue iuris siue de iure quod idē est non recipit probationez in cōtrarium vt lex presumit mulierem dotem stipulatam sibi reddi que nō est stipulata: ⁊ si quis vellet probare cōtrariuz non audit. C. de rei vxo. act. l. i. §. i. Idē est in arrogato q sem per intelligitur stipulatus q̄rtam partem de bonis arrogatoris si emācipet. ff. de adop. si arrogator. ⁊ de tali loquitur hic. Et ita presumptū dicitur istud matrimoniū. similis presumptio est. xi. q. i. si qui clericorum. ⁊. j. qui ma. accusa. non pos. insuper. ⁊. s. eo. ad id qō. ⁊ iiii. di. fraternitatem. ⁊. j. ō iude. c. vlt. quod loquitur in eodem casu cum. c. fraternitatez Presumptio homis est cuz ꝓsumitur contra aliquem hominem propter malam famam contra hanc presumptiōez be

et predictam puellam infra septen/ nium constitutos sponsalia contra/ cta fuerunt: penam soluendaz a par te que contraueniret: in stipulatio/ ne appositam ab ipsa nititur extor/ quere. Cum itaq; libera matrimo/ nia esse debant: ⁊ ideo talis stipula/ tio propter pene interpositionez sit merito improbanda: mandam⁹ qua tenus si est ita: eundem. b. ut ab ex/ torsione p̄dicte pene desistat: eccle. censura compellas.

Idem epō cenomanen̄.

Si qui fidem dedit. m. mu/ lieri super matrimonio con/ trahendo carnali copula subsecuta: ⁊ si in facie ecclesie ducat aliam ⁊ cognoscat: ad primam redire tenetur: quia licet presumptum primum matrimoniuz videatur: contra presumptionem tamen huiusmodi non est probatio admittēda. Ex quo sequitur quod nec aliquod censetur matrimonium quod de facto est post/ modum subsecutum.

Idem.

Si inter virum et mulierem legitimus consensus interueniat de presenti: ita ꝙ vnus alterum mutuo consensu uerbis cōsuetis expresso recipiat utroq; dicente: ego te in meam accipio: et ego te accipio in meum uel alia uerba consensum exprimentia de presenti: siue sit iuramentuz inter positum siue non: non licet alteri ad alia uota transire quod si fecerit secundum matrimonium de facto contractum etiaz si sit carnalis copula subsecuta: separari debet: ⁊ primum in sua firmitate manere. Ceruz si inter ipsos accessit tā

dum tamen cōsensū exp̄māt signis. s. e. cum apud. ⁊ ff. de iur. do. mutus. ar. ff. de tute. muto. ⁊ illa signa equipollent huic forme: ⁊ ita non refert dūmodo consensus exp̄mat etiam in loquente subsecuta subarratione p̄ emissiōem annuli. nā multe ꝓpter verecundiā ānuūt potiꝰ ꝙ loquātur maxime pūtibus parentibus. xxxii. q. ii. honorant.

tummodo promissio de futuro: utro q3 dicente alteri: ego te recipiam in meam: ⁊ ego te in meum: siue uerba similia: si alius mulierez illā per uerba de presenti desponsauerit: etiam si inter ipsam et primum iuramentum interuenerit: sicut diximus de futuro huiusmodi despōsationis iniuitu: secundum matrimonium non poterit separari: sed eis est de violatione fidei penitentia iniungenda.

Idez.

Adolescens qui desponsatam sibi per uerba de futuro: licet sepe nixus fuerit: carnaliter non cognoscens: cum alia postmoduz per uerba de presenti contraxit: non primam cum qua nec fuit uerum matrimonium: ex forma contractus: nec presumptum: cum conatus nō babuisset effectum sed secundam debz habere vxorem.

De desponsatione impuberum.

Hono. eusebio episcopo.

Tua. fra. requisiuit de filio adulto quē pater matrimoniū vult contrahere si sine uoluntate adulti filij facere potest. Ad qō dicim⁹: si aliquo mō non consentit filius fieri nō posse. Potest autem filiū nō/ dum adultum uolūtas cuius discerni nō potest: pater cui vult matrimonio tradere: et postquam filius peruenerit ad perfectam etatem omni/ no debet hoc adimplere.

Nicolaus papa.

Vbi non est ꝯsensus: et infra Districtius inhibem⁹: ne alicui quorū uterq; uel alter ad etatez legib⁹ vel canonibus determinatam

f Alia verba. s. eo. ex parte. ⁊. xxx. q. v. §. si quis diuinis.

g Juramētuz. ⁊ ita iuramētū est de substantia mrimonii.

b Ad alia vota. ad religiōez tamē bene posset ante carnalez copulā trāsire. s. de cōuersi. coniuga. ex publico.

i Separari. q2 fortius vinculū supuenit: ⁊ sic solui solet sponsalia nō obstante iuramēto. Sic ⁊ votū simplex soluit superueniente matrimonio. xxvii. di. si vir. ⁊ .xxvii. q. i. nuptiarū. Et min⁹ pūit pp bonuz mrimonii subsequētis. vt. c. si vir.

k Adolescēs. de p̄senti contraxit. ⁊ sic soluta fuerūt pora spōsalia. s. e. ꝓri. ⁊. j. de spō. duo. duobus. ⁊ sic remanebit cum secunda ⁊ aget penitētiā de fide mētita. vt dicit. c. duob⁹

l Nec p̄sumptū. verum nō fuit: quia ibi non fuit consensus de pūti. presumptuz non fuit: q2 non fuit carnalis copula subsecuta. De presūpto matrimonio habes s. e. is qui. ⁊. s. de reiud. tenor. vbi ō hoc ⁊. xxvii. q. ii. si quis vxorem.

m Conatus. no. ꝙ conatus siue voluntas sine effectu non nocet. vt hic patet. ⁊ de pe. di. i. §. hec aūt verba. ⁊. §. cogitatio

nis penā. ⁊. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. sicut. §. si volūtate. ⁊. xvii. q. iiii si quis suadente. ⁊. ff. quod quisq; iur. l. i. i fi. ⁊ cum cōdēnatū acciper debemus tantū qui iure cōdēnatus est ita vt sīa teneat. Et si nulla ē sīa non dicitur condēnatus. ff. de re iudi. si se. §. condēnatum. Itez ar. ꝙ verba cum effectu sunt accipienda. s. de cle. nō resi. relatum. ⁊. ff ne quis eum qui in ius vo. vi. exi. l. pe. §. docere. Ar. contra ꝙ volūtas siue conatus delinquētis puniri debeat q̄uis sine effectu. s. de bigamu. per. ⁊. c. vlt. ⁊. l. di. si quis post acceptum. ⁊ de pe. di. i. si quis non dicam. si quis cum telo. ⁊ quattuor. §. se. ⁊. ff. ō exor. cri. l. i. ⁊. C. si quacū qz p̄di. po. l. i. in p̄n. ⁊. s. c. inuenis.

n Tua. consentit. si coactiōe paterna ductus cōsentiret in aliquā quā alias non esset ducturus: eam voluisse videt ⁊ est mrimoniū. ff. de ritu nup. si patre. cogi tñ nō dz. ff. e. non cogit. ⁊. C. de nup. nec filium. nec potest eum compellere inuitum. ff. de spon. filiofamilias. quia inuite nuptie difficiles exitus consueuerūt habere. s. ti. ꝓri. requisiuit. ⁊. xxxi. q. ii. §. i. secus videtur de filia fm leges. nā illa contradicere non potest nisi pater dederit ei turpem vel moribus suis indignū. ff. de spon. sed que patris. secus tñ fm canones. s. ti. ꝓx. cū locum. ⁊. xxvii. q. ii. sufficiat.

o Debet. debito honestatis non necessitatis. s. de testi. c. i.

p Vbi nō est consensus. verus vel presumptus.

q Canonibus. Etas ad mrimonium contrahendum tam secundum leges ꝙ secundum canones est. xii. an. in femina. ff. de ritu nup. minorem. ⁊. j. eo. continebatur. In viro. xiiii. ann. j. eo. attestationes. Quantū ad sponsalia etas. vii. annoz. ff. de spon. ⁊ in spōsalib⁹ j. e. ifas. accessit. et. c. duo.

s Coniungantur.matrimonialiter.q2 cõsentire nõ possunt .j. ỏ fri. ⁊ male.qỏ sedẽ.vel intellige q̃tum ad sponsalia:⁊ ideo ꝓhibẽt q2 sepe murãt postea voluntatem.vnde preterea oritᵘ discordia inter ipos ⁊ diuertentes consanguineis copulantur.vt.s.ti.prox.iuuenis .qỏ cẽ non põt.s.ti.px.sponsam.

b Pacis. ¶o. pro bono pacis admittẽ dum quod alias ꝓhibetur.iii.q.vi.hoc quippe.vnde versus Pax vt fuetur moderamẽ iuris bẽtuꝝ.

c Puberes.xiiii. an.xx.q.i.illỏ ⁊.s.de regula.ad nostram.

d Tardissime . gd si iste qui iã oplevit xiiii.ãnos talis apparcat q̃ nullo modo possit generare ⁊ cõtrahat nũ quid tenet mrimonium? Dicunt quidam q̃ tenet matrimoniuꝫ. Contrarium credo quia nec est pubes. vt.j.dr: nec in eo reperiuntur tria bona matrimonii que sũt fides proles ⁊ sacramentũ.xxvii.q.ii.oẽ Itaqꝫ iste non est talis qui possit habere prolem quod etiam satis patet per lram sequentem. Arg. cõtra.j.eo.de illis.

e Ostendit genera re.ergo pubertas ex vigore naturali non ex annorum numero comprobatur qỏ verum ẽ quo ad mrimoniũ contrahẽdũ vt dixit ⁊.j.de illis.ii ⁊.c.vlti. vbi malitia supplet etatem.ex q̃bus etiam probatur q̃ mrimoniũ considerator ex puberta te tantũ ⁊ non ex annoruꝫ numero: quo ad tutelaꝫ vel curaꝫ etas annoꝝ tantum considꝝatur. C. quãdo tu. vl cur esse de. indecorum. insti. q mo. finit tut. in p̃n. sed quo ad mrimonium bene inspicitur mulier ⁊ etiam vir an sint apti ad matrimoniuꝫ xxvii.q.i.nec aliqua.⁊.s.de ꝓba. proposuisti.⁊.c.cãm matrimonii.

f Litteras.dissoluas.ar.q̃ sponsalia cõtracta de facto non induc̃ũt publice honestatis iusticiã.ar.ꝯtra.s.ti.px.ad audientiaꝫ vbi de hoc.⁊.c.iuuenis.

g Extunc. s.post.vii.ãnos.xxx.q.ii.c.vlt.

h Placere consueuerint.⁊ si placuerint sola ratihabitiõe cõfirmantur licet ab initio nulla fuissent ⁊ intelligũtur ratũ habere: nisi expresse contradixerint etate legitima adueniente: vt hic colligit: sed intelligo q̃ sponsalia debeant placere cum simul cohabitãt: quia tunc itelliguntᵘ consentire exquo nõ contradicũt. ff. de ritu nup. minorez. secus credo si seorsum habitãt: q2 tunc nõ intelliguntur cõsentire: nisi vel ṽbo vel ipso facto: puta q2 vadit ad domũ suã: vel dat aliqua munuscula ⁊ cõsimilia que sponsũ facere consueuerũt. ar. ad hoc.j.c.px. in p̃n. vbi dicit: ⁊ postea in eum nõ cõsenserint. Itẽ ar. ad ea que frequẽtius accidunt iura adaptari debent. xxviii.di. de syracusane. ⁊.s. de cleri. cõiug. diuersis fallaciis. C. de la. li. tol. l. vnica. §. sed ⁊si quis. ⁊. xiiii.q. v. deniqꝫ. Et insti. de re. diui. §. illud. ⁊. xix.q.ii. due sunt. ⁊. ff. de seruitu. p̃di. cũ essent. §. perplurũ. ff. de vsuca. l. iusto. i. ¶n. in fi. ff. de legã ad ea. ⁊. iii.q.v. accusatores. imo qñqꝫ ad ea que nũq̃ vel raro accidunt. ff. si ps here. pe. l. antiqui. xix. di. in canonicis. in fi. ff. de reg. iur. ea que raro. de cõ. di. iiii. sanctũ ẽ baptisma. in fi. C. de legi. here. si maior. ⁊. li. di. qui in aliquo. ỹ. quocunqꝫ. ff. de sta. ho. non sunt. ⁊. l. se. So. regulariter obtinet. i. rubri ca. cõtraria casu alia sunt que negociis nõ coherent ff. de reg. iur. ea que raro .

i Filiã. quã habere non põt ꝓpter affinitatem supueniẽtẽ. xxxv.q.iii. nec eaꝫ quam. nec matrẽ ꝓpter publice honestatis iusticiã. vt.j.c.prox. ⁊.s.ti. px. ad audientiam. ⁊.j.c. continebatur. §. vl.

non peruenerit: coniungantur[e]: nisi forte aliqua urgẽtissima necessitate interueniente: utpote pro bono pacis[b] talis coniũcto tolleretur.

¶ Sidorus.

Puberes a pube sunt uocati id est a pudentia corporis nũcupati: quia hec loca primo lanuginez ducunt. Quidam tamen ex annis pubertatem existimant: idest euz eẽ puberem qui .xiiij. annos[c] impleuerit: quanuis tardissime[d] pubescat. Ceterum autem est eum puberem esse qui ex habitu coporis pubertatem ostendit[e] et generare iam potest et puerpere sunt que in annis pueribus pariunt.

Alex.iij. berfondeñ.epo.

Litteras tue fraternitatis accepimus: ex quarum tenore ꝓpendimus: q̃ cuz quidam esset perfecte etatis: quandam puellam in cunabulis desponsauit: procedente uero tempore matrez puelle cognouit: et eam in vxorem accepit: ⁊ infra. Consul. t. t. r. q̃ si prefatus vir matrem puelle antequam septimuz annum complesset in vxorem accepit: matrimoniuz non dissoluas[f]: cũ desponsatiões huiusmodi nulle sũt: que in cunabulis fiunt. Verũ si post quam puella septimum annum compleuit: predictus vir matrem eius accepit uxorem: cum sponsalia ex tunc[g] placere[h] consueuerint inter eos sententiam diuortij non differas ꝓmulgare: nec ipsam filiam[i] seu matrẽ habere permittas.

Idem eboracen.epo.

Accessit ad presẽtiaz nostrã: ⁊ infra. F. t. mãdamus: quatenus si tibi ꝓstiterit q̃ puella nõ eẽt septẽnis q̃ñ ab. gu. desponsata fuit: ⁊ postea in eũ ꝓsenserit[k]: ⁊ q̃ idez gu. ab huiusmodi desponsatiõe ꝓ te fuerit absolutus[l]: matrimoniũ iter eũdẽ gu. ⁊ matrem puelle celebratuz precipias inviolabiliter obseruari: ⁊ eorum prolem[m] denuncies esse legitimaz: quia desponsationes ⁊ matrimonia ante septẽ annos fieri nõ possunt: si consẽsus postea nõ accedit[n]. Sane si prefata puella ante desponsationem[o] seꝓtimũ annũ cõpleuerat: licet predictus vir a desponsatione ipsius puelle ipso iure[p] fuerit absolutᵘ: cũ ea i eũ consentire noluerit: inhonestuz[q] tñ videtur: ut matrem habeat cuius filia fuit sibi desponsata.

Idem norwicen.epo.

Continebatur in litteris tuis q̃ cum quedã puella ĩra nubiles ãnos cuidam in vxorez tradita fuerit et ab ipso traducta: hec ad nubiles ãnos pueniens: alij nubẽdi licẽtiã postulauit: asserẽs se in eũdez nullaten[s] consensisse: ⁊ ĩfra. Cõsul. t. t. r. q̃ cũ in decretis[t] habeatur expressũ: q̃ si vir dixerit q̃ vxorẽ suaz cognouerit: ⁊ mulier negauerit: virstandum est[u] ueritati: prefato viro qui dicit se mulierẽ ipsaz cognouisse fides est adibẽda: si id firmauerit iuramento[v]. Si aũt fuerit etati ꝓxima[w] ut ĩ. xi. uel circa. xij. ãnũ: ⁊ cũ suo assensu desponsata ⁊ cognita ab eodẽ viro: separari nõ debet: presertim[x] cũ parentes eius ipsam fuisse etatis legime faterentur. Si uero puella infra nubiles annos alicui desponsata fuerit: non licet alicui[y] de consanguinitate ipsius cui desponsata fuerit eam ducere in vxorem: nec fas ẽ eidem sponso de cõsanguinitate spõse: sibi aliquam copulare:

Idem bartonien.epo.

De illis qui ĩfra annos[z] aptos matrionijs spõsalia cõtrabũt

k Accessit.cõsenserit. vic sup hoc. vt.s.c.px.

l Absolutus. maxime. hec absolutio factuz tantum respicit cum nulla fuissent sponsalia. s.c.px.

m Prolẽ. q2 vbi mrimoniuz legitimũ ẽ ⁊ filii legitimi erũt xxxiiii.di. si quis viduã. ⁊. xxxii.q.iiii. dicat aliquis. ⁊ si matrimoniũ reputatur legitimuz lz non sit. filii tñ erunt legitimi .j. qui fi. sint leg. cuz inter. hodie idem obtinet denũciatione p̃missa. j. de clãdesti. despon. cũ inhibitio.

n Accedit. tacite vel expresse vt dictum est. s.c.px.

o Ante desponsatiõem. ipsius puelle.

p Ipso iur. hoc ideo dicit: q2 cum maioꝝ contrahit sponsalia cum minore adueniẽte etate si minoꝝ noluerit consentire in matrimoniũ ab ecclesia debet absolui: ⁊ q2 illa noluit cõsentire fuit absolutus ab eẽpo nec intelligas ipso iure. i. sponsalia nulla fuerunt ipso iure vt quidam dixerunt quia ip̃a nõ consensit in sponsalibus sed ꝺ stare non potest: q2 si hoc fuisset non separet mrimoniũ cõtractuz cum matre cum nulla fuissent sponsalia. vt patet per p̃nci.c. vbi nõ sepantur.

q Inhõestũ. q2 nullã ỏ cõsanguinitate illius puelle poterit recipere in vxorẽ. ergo multo minus matrem. s.ti. px. ad audientiã. ⁊.c. sponsam. ⁊.c. iuuenis. cum illa puella fuerit spõsa illius. vt.j. in.c. px. in fi.

r Continebatur. in decretis. xxxiiii.q.i. si qs vxorem acceperit. §. i.

s Viri standũ. ar. ỹ. xxvii.q.ii. qỏ interrogasti. ⁊. xxxiii.q.i. requisisti. So. vbi vir se dic cognouisse vxorẽ ⁊ ista negat stat̃ur verbo viri. vt hic. ⁊. xxxiii. q.i. si quis vxorem recepit. sed c. requisisti. itelligit q̃ñ vterqꝫ cõfitet q̃ carnaliter iungi propter frigiditatẽ nõ p̃nt ⁊ vtqꝫ septima manu ꝓpinquoꝝ dz iurare q̃ nõ p̃nt carnaliter cõmisceri. c. qỏ interrogasti. intelligit q̃ñ maritus non dicit q̃ vxorẽ cognouerit vnde audit mulier Preterea qỏ dicit hic fides est adhibẽda viro si iurauerit ꝺ intellige q̃ñ mulier non ꝓbat se vginẽ ꝓ aspectũ copis q2 tũc bñ audit. s. de ꝓba. ꝓposuisti. ⁊.c. cãz

t Juramẽto. ſz q̃re cõpellit iste iurare cũ sit reus. vi. q. v. actoꝝ? Jõ ꝯpellit iurare ne hoc diceret in fraudẽ ⁊ in ꝓiudiciũ mulieris. nec credere tenetur ei mulier sine iuramento p̃cipue in cã matrimonii ꝓpter periculũ aie. Lau. dixit q̃ hoc iõ q2 fũdata videbat intentio mulieris: q2 traducta mulier fuerat mioꝝ: vñ ad tollendam presumptionem illam debet iurare. secus esset si mulier omnino nihil probasset. vt. s. de iureiu. c. vlt. de hoc si. j. c. attestationes. Et sic est arg. q̃ in cãis matrimonialibus non debet omitti iuramẽtũ ne in fraudẽ aliquid tentet. s. ỏ testi. tuis qõnibus.

u Proxima. sed q̃ñ dicit etati ꝓxima? potest dici q̃ cum distata pubertate per sex menses vel minus. j. c. attestatiões. ⁊. ff. de excu. tu. non tantũ. sic ⁊ primus pubertati furti obligatur. insti. de ob. que ex delic. nas. §. in summa. ⁊ itellige nihilominus q̃ malicia supplebat etatem alias non esset matrimoniũ etiam post xii. annum. vt dixi. s. eo. puberes.

x Presertim. i. maxime. ⁊ q̃ parentes confitebantur illaz legitime etatis. multum facit pro viro ⁊ contra puellam.

y Illicui. de consanguinitate. sic. s. e. accessit. in fi. s. ti. ꝓx. ad audientiã. ⁊. c. iuuenis. ⁊. c. sponsam.

z De illis. annos. tres articuli cõtinentur in hac decre. Primus est de illis vsqꝫ si vero. Secõs est ibi: si vero alter istoꝝ. Tertius ibi: mulier aũt. b.

a Vllatenus audiendi. ꝓpter fragilitatē etatis. ⁊ est ar. ꝙ impubes de eo qđ facit ante pubertatem reclamare non valet. ar. xxviii. di. de bis. ⁊. xx. q. i. illud. ⁊. ff. de neg. gc. pōponius. ⁊ ar. ad hoc. ff. de mino. deniq; §. i. b.

b Cum sponsalia ꝺbunt̄. i. altero existente infra annos pubertatis sicut existebat quando sponsalia ꝺbebant̄ si alter pueniat ad etatem non est audiendus si petat separi sed expectabit quousq; alt̄ ad etatē puenerit Quidā dicebāt ꝙ alter eoꝝ erat maior ⁊ alter minor quādo sponsalia ꝺbebant̄: ꝫ hoc non differret a sequēti versu. alanus.

c Minoris etatis. videt̄ qꝺ i optiōne illius qui vltio ad etatē puenit sit reclamare. Et tu dic ꝙ idem iuris est de alio ꝙ potest reclamare etiā si minor vellet consentire aliter nō differret a sequenti versu.

d Judicio ecclesie. sic. j. c. px. ⁊ ita ꝓ ꝙ sponsalia dissolui ꝺbent iudicio ecclesie tātuꝝ nisi fortius vinculum supuēniat puta mr̄imoniū cum alio vel votum solēne tunc ipso iure soluta sunt. ar. s̄. ti. px. si inter. ⁊. j. de spon. duo. c. i. ar. ꝺ. j. e. ex litteris. vbi soluūtur spōsalia añ quā alter pueniat ad etatē: ꝫ nō est contra: qꝛ ibi nō tenuerūt spōsalia vt patet ex fine. hic vero tenuerunt spōsalia. Itez si. s̄. ti. px. ꝓterea. ⁊. c. requisiuit ibi similiter soluūtur spōsalia ne deterius inde contingat: ⁊ ita spōsalia contrahētes si nolunt vterq; vel alt̄ pficere mr̄imoniuꝫ nō sunt cōpellendi: vt colligitur ꝓ hec iura. Sꝫ ꝺ est exp̄ssum: ꝙ oīno sunt cōpellēdi p ecclesiasticā censurā. s̄. ti. prox. ex lr̄is. ii. ⁊. c. sicut. Quid ergo rn̄debis? dicas ꝙ illa decre. ꝓterea. potius est dispēsatio vt ibi dictū est. ⁊ qꝛ vterq; dissenticbat iō facilius tollerat̄. hic ergo loquit̄ de sponsalibus minoꝝ. Si ergo iuramētum interueniat cōpellēdi sūt pficere mr̄imoniū siue sint maiores siue minores dum tamē fuerint doli capaces: qꝛ etas illa plena est ꝓ iuriis. j. de delic. pue. pueris. Si vero iuramētum non interuenit in spōsalibus nō sunt inuiti cōpellēdi: qꝛ inuite nuptie difficiles exitus cōsueuerūt habere. Et ita planū est ex cā tū cōpellūtur. vt dictū est s̄. de spon. ex lr̄is. ii.

e Nupsit. i. sponsalia ꝺxit: qꝛ mr̄imoniū ꝺbere nō poterat. sic. j. c. prox.

f Semel cōsenserit. ar. ꝙ semel ꝓbatum est amplius non possum reprobare iii. q. iii. offeratur. ⁊. viii. q. ii. dilectissimi. ⁊. xx. q. iii. eos qui. xxxii. q. v. horrend⁹ ⁊. iiii. di. in istis. ⁊ s̄. de cā pos. cum olim. ff. de neg. ge. pōponius. i. ⁊. ff. de adult. si vxor. in fi. ar. ꝺ. ff. de mu. ⁊ bo. vt gradatim. §. reprobari. Itē ar. ꝙ ꝺctus claudicat. ar. s̄. de elec. nosti. ⁊. xxxii. q. v. ꝓposito. ⁊. q. ii. aliqñ. ⁊. xxxiii. q. v. manifestum. xii. q. ii. si qua de rebus. ⁊ insti. de auc. tu. §. i. ⁊. C. de ꝓcu. non eo minꝰ. ar. ꝺ. ff. de arbi. si cum dies. §. sed ⁊ si. ⁊. l. sed si interpellat̄. §. vlt. xxi. q. v. si. quis cuiuslibet. ⁊. iiii. q. v. quisquis. so. vex est ꝙ multi cōtractus claudicāt ⁊ ex vna pte possunt tenere ⁊ ex altera non: vt si pupillus ꝺbat cū minore sine tutoris auctē insti. de auc. tut. §. i. ⁊. l. ꝓdicta. non eo minꝰ. ⁊. c. si qua de rebus. secus in mr̄imonio: qꝛ illud vinculum non potest constare nisi ex duobus consensibus. s̄. ti. px. tua. ⁊ qđ dicit hic non obstat: qꝛ ille tenet̄ expectare non rōne matrimonii ꝫ rōne sue ꝓmissionis. vnde si contraberet cum alia teneret: etiā si iuramētum interuenisset. s̄. ti. px. si inter.

g Nobis. mr̄imonii. noie. futuri: qꝛ loquit̄ de sponsalibus. s̄. c. prox. si iter

h Consensum nō habēt. quousq; pueniāt ad etatē legitimā: sic etiā ⁊ i voto. xx. q. i. firma. j. de fri. ⁊ malefi. qđ sedē. Sed pone ꝙ dicāt accipio te in meū ⁊ ego te in meā: intendētes etiā ꝺbere mr̄imoniū. i. nō ꝺbunt etate ꝓhibente: spōsalia nō ꝺbunt qꝛ nolūt. ff. de spon. quesitū ar. s̄. de offi. dele. cū sup. ⁊. C. si qs alteri vel sibi. multū itereſt. si in eadē volūtate pſistant vsq; ad legitimā etatē mr̄imoniū ꝓs inutile ratiba bitione tacita vel exp̄ssa cōfirmat̄. ar. j. c. ꝓxi. ⁊ ff. de spon. quesitum

i Tenent̄. s̄. c. ꝓx. ⁊. xx. q. i. illō. xxviii. di. debis.

k Anticipare. j. co. c. ꝓx. ⁊. c. vlt. ⁊. s̄. c.

l Dpuberes. Ellis. despō satur. ⁊ traducūtur in domū postea allegāt minorē etatem vel violentiā.

m Copula. carnali cōiungi. Hoc solū cōsideratur vt possint cōiungali vinculo sociari ⁊ nō numerus annoꝝ. s̄. e. puberes.

n Consensisse. qđ facere poterunt licꝫ nōdum puenerit ad etatē cū pubertas ꝓ ueniſſet etatē.

o Malitia. alibi appellat̄ prudētia. j. c. vlt. si. C. si minor sema. dixe. l. iii.

p Excusare. sic. s̄. e. ti. ꝓx. venies. ii. ⁊. c. consultationi.

q Consensus. expressus vel ꝓsūptus vt si paciēter cohabitet illi talis violentia transit in cōsensum. s̄. ti. px. ad id qđ. ⁊. j. qui cle. vel vouē. in sinuāte. C. quod metā. l. ii. vel si carnalis copula subsequat̄. j. de eo qui duxit in matā pol. ꝙ adult. significauit. ⁊. j. q ma. accu. pos. i sup. ber.

r Ttestatiōes. nisus fuisꝫ. ⁊ ita conatus nō ꝓdicat cuꝫ nō habuit effectum. s̄. ti. px. c. vlt. vbi de hoc. ber.

s Euasisse. cui credit in b ꝙ ꝺ se cōfitebat̄. xiii. q. ii. §. i. ⁊. ff. de iter. ac. de etate. §. i. alias staretur vbo viri. vt. s̄. e. cōfitebat̄. put ibi dicit̄.

t Per testes. qđ facet̄ nō poterit nō obstāte publicatiōe aliox testiū cū iste sit alⁱ articulⁱ. de testi. fraternitatis. ⁊. c. tā lr̄is. ⁊. c. cām. ii. ⁊. c. ex tenore. ⁊. c. series.

u Circa finē. forte ꝓ sex mēses. ff. de excu. tu. nō tm̄. ii. ff. de mu. ⁊ bono. ad rēpublicā. ⁊. s̄. co. cōtinebat̄. ar. ꝺ xx. q. i. illud. b itellige si iuuenis iste tūc eēt viripotēs: qꝛ malitia ꝓuēit etatē qñqꝫ. s̄. c. c. px. alias nō ꝫ mr̄imoniū: etiā si cōpleuisset. xiii. añno vt. s̄. e. puberes dictū est.

x Ab ipso iuramēto. sꝫ ḡre exigit iuramētū cū ipe sit reus. vi. q. vlt. actor. Jō deferr̄ ei iuramētū: qꝛ ꝓsūptio erat ꝓ muliere qꝛ ꝺstabat ꝙ cū ipsa ꝺxerat: et qꝛ aspirauerat ad carnalē copulā. vñ ex b erat ꝓsūptio ꝺ illū. sic. s̄. e. ꝺtinebat̄. dic vt ibi

y Si debeat iuramētuꝫ deferri reo vel actori? q̄re illud. s̄. de iureiur. c. vlt. Et iō iurat ꝙ poterat post. xiii. an. cōsensisse in illā: ⁊ timore iuramēti confitebat̄ veritatē. ber.

z Alr̄is. desponsata ea non consentiente.

a Poti⁹. electiue et nō cōparatiue. ⁊ Per ānū. Si b fecisꝫ spōte sic tenuissent spōsalia ex paciētia cōsequētis tpis. s̄. ti. px. ad id qđ et sic ñ fuisꝫ ista mulier audita q̄usq; alter pueniſſet ad etatē. s̄. e. de illis. i.

b Carnalit̄. ꝙ si fecisset statī ꝓsumeret ꝺsensisse. j. ꝺ eo g dux. in ma. quā pol. ꝓ adul. significauit.

c Tribuas

Ttestationes super causa matrimonij: que inter. b. iuuenē ⁊. g. mulierem vertitur accepimus et ipsis inspectis nobis innotuit: ꝙ predictus iuuenis nondum duodecimum annum attigerat: cum prefata. g. accepit vxorem: et licet nisus fuisset: sicut uterq; confessus est ipsā corrumpere: mulier tamen credit se virginem euasisse verum ipse antequaꝫ ad annū. xiiij. peruenisset a memorata muliere recessit que cū xvii. annos habeat: eadem pro viro sibi uendicare contendit: ⁊ infra. Consul. ⁊. r. ꝙ si mulier per idoneos testes probare nequiuerit: et post. xiiij. annum etatis sue uel circa finem. xiiij. anni predictus iuuenis consensisset in eam ab ipso iuramento recepto: ꝙ postquam ad legitimam etatem peruenit: ipsam habere non consensit uxorem: ab impetitione mulieris eum potes ⁊ debes absoluere et ad alia uota utriq; dare licentiam transeundi.

Idem pisano archiepo.

Ex litteris. ⁊. fra. accepim⁹: ꝙ puella quedam anno. xij. iurata fuit ⁊ desponsata cuidam puero ix. uel. x. annorū: ⁊ tempore procedente de uoluntate parentū potius quam de sua: sicut asserit ad domum patris pueri adducta: ubi nolens ⁊ inuita minis parentum impulsa moram fecit per annum ⁊ amplius ⁊ tādem inde recedens: ad domum ꝓpriam est regressa: ⁊ infra. Cū autē dictus puer nondū ad. xiiij. annum peruenerit: nec ad eādē carnaliter accessum habuit: dis. ⁊. r. ꝙ si puella cōmonita ut donec compleat idez puer annum. xiiij. expectet: nō duxerit expectandum ei secundū ea que ꝓposita sunt: accipiendi alium virū liberam tribuas facultatem.

Ale. iij

ar.ō.s.e.de illis.i.z.c.a nobis.So.illud vez est quādo certuz est q̄ sponsalia tenuerūt: hic non tenerunt: z ideo datur ei licentia cuz alio contrahendi.

a Duo pueri.matrimonialiter.i.vt mr̄imonialiter iungerētur eta te adueniente: sed sponsalia cōtrahendo.

Duo pueri gulielmus z guliel ma matrimonialiter[a] sunt con iuncti puero.vi.puella uero.vij.an num agente: qui simul per tres[o] an nos manserunt: tunc pater puelle subtrahens eam sponso ipsam alte ri.m.nomine copulauit: cū quo per vij.annos quiete remansit: ipse ue ro tunc reliquit eandem: quia crede bat eam alium virum habere: guli el.s.cui prius fuerat desponsata: p̄i or autem sponsus ad annos discreti onis perueniens: a prede.tuo con trahendi cum alia licentiam impe trauit: qui quādam nomine.s.con sobrinā prioris in uxorē[c] accepit: et cū ea per aliquod tempus existens: eaz ut ipse fatet carnaliter nō cogno uit licet illa se ab eo cognitā asseue ret. Cū autem pater memorate.gu. eam vidisset a secūdo viro relictam prenominatuz gu. cui prius eam de sponsauerat: compulit ut.s.neptez suam omnino dimitteret: z ad gu. suam desponsataz rediret[d]: qui post moduz per bienniuz cohabitauit ei dem. Quia igitur quid tibi facien dum sit postulas edoceri.b.r.q̄ im pediente puerili etate matrimoniū[e] inter gu. z gu. non fuit. et licet idem postquā illa nupsit alij: potuerit alia am ducere in uxorez: tamen quia di ctam.s.duxit consobrinam mulie ris eiusdem: siue eam cognouerit: si ue non: nō debet tamen cum eadez. s. propter publice honestatis[f] iusti tiam remanere: nec ad primam ba bere regressuz: quia alteri fuit legiti me[g] copulata: z infra. Cum uero vir caput[h] sit mulieris: z gu. dicat[i] se non cognouisse prius.s.supradictaz: ali am si voluerit poterit ducere in vxo rem: et.s.viro legittimo copulari: post separationem uero pro vitan do populi scandalo: utriqz ad tem pus est penitentia iniungenda. Si uero legittime cōstaret ipsam.s.ab eo: siue post: siue antea[k] cognitaz ex titisse: neutri vuente altero dabit[l] licentia contrahendi. Remanebit ergo gulielma cum[m].m.imposita ip si.m.ad tempus penitentia compe tenti: qui pro sua opinione sola gu lielmam iudicio ecclesie non requi sito[n] dimisit.

1 Vno.iij.c.z.p.quondam filijs malabrance.

Ad dissoluendum quod factū fuerat inter.J.z.s.z infra. Ac cusatione[o] pro puella super consan guinitate proposita: p̄fatus.J.mul tas exceptiones proposuit: p quas nitebatur uos ab accusatione multi pliciter remouere: et infra. Interlo quendo pronunciamus: inter iuue nem z puellam nec matrimonium[p] nec sponsalia fuisse contracta: cuz cō stet puellam nondum ad septēnium peruenisse. Quocirca nec accusatio lo cuz babebat: cū nō esset quod possz legittime accusari[q]. Denunciari[r] ta men poterat consanguinitas: ut in terdiceretur matrimonium contra hendū. Ad denunciationē ergo le gitime probandam terminū assigna mus: saluis[s] exceptionibus: non so lum propositis: sed etiam proponē dis: Ne uero quicquam in puellaz interim attentetur: aucto.ap. inter dicimus[t]: ne in negocio de nouo p cedatur vlterius donec uel a denū ciatione cessetur: uel ea probata or dine iudiciario procedatur. Quod si contra interdictum nostruz in p̄e iudicium ipsius aliquid fuerit atten tatum: id irritum[u] esse decernimus et viribus omnino carere.

1 Dem ep̄o abbatē.

b Per tres annos Et ita tenuerūt spō salia ratihabitiōe se quēti.s.co.ex iris. z qui patri in sponsa libus non cōtradicit cōsentire videt.ff.ō spō.sed que patris.

c In uxorē quā ha bet non potuit.s.ti. p̄x.sponsam.

d Rediret.rediit il le pater ad id quod dānauerat.xxvi.q.v nec mirum.

e Matrimoniū.sz sponsalia fuerūt tūc iuris ptāte: q̄ si non valet vt ago: valeat vt valere pōt. Intē debant eni obligari ad inuicē: z ideo int pretatio fieri debet vt res potius valeat q̄ pereat.s.de fi. in stru. inter dilectos. §.cetez.vt dictū est s.co.a nobis.z hoc p̄z per sequentia.ar. ō.ff.de acti. z oblig. obligationū.§. vbo rū obligatio.

f Honestatis iusticiam.que impedit etiam mr̄imoniū ōbē dū z dirimit iā con tractū: q̄re ille guliel mus nō potest habe re aliquā de cōsāgui nitate gulielme.s.t. p̄x.ad audientiā.iu uenis sponsam.z.s. e.accessit.i fi.z.c. litteras. In quibusdā tamē sublata est publice honestatis iu sticia.vt in sobole su scepta ex secūdis nu ptiis: z in secūdo z tertio genere affinitatis.j.de cōsan.z affini.non debet.

g Legitime.i.p mr̄i moniū q̄ tanq̄ fortius vinculū soluit sponsalia.s.ti.p̄x.si inter.z.j.de spon.duo.c.i.alias nō ōxit legitime quia nō debuit frangere fidē de qua debet agere penitētiā.vt.c.si iter

b Caput.sic.xxxiii.q.v.cū caput.vnde sibi poti[9] credit q̄ vxori.s.e. cōtineat.z.xxxiii.q.i.si quis acceperit.

i Dicat.satis fuit de facili credēdū: q̄ nihil iuris acquirebat alteri q̄ siue cognouerit siue nō eā habere nō pōt.vt.s.eo.patet.secus si coi tus faceret ad p̄batiōem obligationis.vt.s.de p̄ba.p̄posuisti.z.j. de frigi.z malefi.c.i.

k Siue antea.hoc est postq̄ fuerit cōpulsus redire ad gulielmā siue añ cōpulsiōem siue post cognouit stephanā.

l Habit.Sed quare hoc? cuz inter gulielmū z gulielmā nō fuit mr̄i moniū.pōt dici q̄ p̄pter scandalū vt innuit lr̄a p̄cedēs: vel pot[9] pp delictū vtriusqz p̄pter sponsalia que p̄cesserāt inter eos: z sic orta erat publice honestatis iusticia.vnde poterāt gu.z stephana vlteri[9] carnaliter cōiungi: z iō p̄hibent: q̄ ex certa sciētia ōxerunt z carnaliter cō iuncti fuerunt: tū si cōtrahunt matrimoniū tenebit.j. de ma.cōtrac.ō interdic.eccle.c.i.

m Cum.m.nisi voluerit eū repellere pretextu adulterii.

n Requisito.No.q̄ sine iudicio ecclesie nullus debet dimittere vxorē suā cuz hec sit pena que nulli est inferēda nisi p iudicē.xxxiii.q.ii.seculares.z.§.in hoc.c.z.xxxv.q.vi.multoz.q̄tūcunqz etiā impedimēto sit manifestū.j.de diuor.poz̄o.tūc circa coitū distingue.j.ō sen.ex.inquisitioni.

o Ad dissoluendum.accusatiōe. Hoc intellige ita.quidā io.nōie cōtraxit cū quadam puella infra septēniū constituta tandem ex pte puelle accusaba tur matrimoniū p̄pter consanguinitatē: z dū vellent p̄ducere testes ad probā dam cōsanguinitatem cōtra illos accusato̊es exceptiones p̄posite fuerunt ex parte viri vt ab accusatiōe repellerent̄ super hoc p̄nunciauit papa p̄m q̄ in ſra sequitur.ber.

p Matrimoniū.si.s.de resti. spo.ex parte. nec consensit p[9] vii.an.quia si post consensisset tenuissent sponsalia nisi con sanguinitas impediret.s.e. lit teras accessit.si.s.ō iudi. exaia ta.sic isti ineptaz p̄posuerunt accusatiōem manifeste.z ideo statim dicūtur repelli.vt ibi dō vnde adhuc possūt p̄ponere aptam.s.denunciare.

q Accusari.bene dicit q̄ pri mo oz̄ existere in rerū natura id de quo agit: nec ante iuris rō quā persona queréda est.ff de iure codicil.quidā referunt §.i.sic z collegio q̄ nōdū est n̄ dat p̄nilegiū.s.de ec.edifi. ad audiētiā.ii.nec reſcriptuz dat ad lites futuras.s.de reſcrip. c.vlt.nec pōt dici vez q̄ nūq̄ fuit.ō pe.di.ii.in fi. nec dicitur mortuū q̄ nōdū vixit.xxx.q. ii.q̄ nō.vbi de hoc.z.j.de bo mi.sicut.ex tua z.z testamētuz q̄ nōdū est rūpi nō pōt.ff. de iniu.rup.testa.nā z sub cōditi one.ar.ff.de edil.edic. bouez. §.vlt.sic aqua que nondū ap paret non pōt p̄stitui aque du ctus.ff.si ser.ven.l.vlt.z ei q̄ nōdum natū est nō p̄scribitur C.de an. excep.l.i.§. nemo.ff. quēadmo.ser.amit.si quis alia vbi dicit q̄ quādiu paries nō est seruit[9] nō acgrit: alias ad mittit. Ar.ō.q̄ edificio q̄ nō dū est p̄scribit.ff.de serui. vr. p̄di.si seruit[9].§.futuro.z.ff.de serui.ru.p̄di.labeo.z vsuris fu turis p̄scribit.C.de vsur. eos. z ar.s.de cōsue.cū olim. Sol. vez est q̄ rei que nōdū est nō pōt seruit[9] cōstitui: vt dicūt p̄ me cōcoz̄.pōt tū obligatio acq ri de ipsa cōstituēda cū res fue rit in rez̄ natura.z sic itelligū tur contraria.

r Denunciari.z ita denūciari pōt crimē nōdū cōmissū. xc iii.di.diaconi.ff.de dā.infec.l. ii.imo vn[9] sol[9] pōt impedire ma trimoniū.s.ti.p̄x. p̄terea.ii.z valet denūciatio in p̄n. nā sta tim dicuntur malefidei possessores.ar.C.de rei ven.si fundum. z in matrimo nio ōbendo id quod certius est tenendum est.ff.ō ritu nup.adoptiu[9].§.i. in fi. z.s.ti.p̄x.iuuenis.ad hanc denunciatiōem nō admittit nisi sit grauis z honesta persona.s.ti.prox.cum in tua.quilibet tenetur ad hanc denūciatiōem.j. ō cog. spiri.tua nos.z etiam admittunt̄ qui denunciant famam.s.ti.prox.cum in tua. z de auditu.xxii.q.v. hoc videtur.sine aliqua admonitione premissa q̄ non fit in aliis denunciatiōibus.ii.q.i.si peccauerit.z.s.de iud.nouit.z est ius cōmune quod quilibet tenetur z potest denunciare.j.de clādesti.despon.cum inhibitio.

s Saluis exceptiōibus.sic patet q̄ cum variatur modus agendi possunt op poni exceptiones omisse in primo iudicio.sic.s.de testi.veniens.ii.vnde nō ob.s.de excep.pastoralis.io. Sed que fuerunt huiusmodi exceptiones: potest esse q̄ excipiebat vir q̄ accusatores erant criminosi vel male fame: vel forsan dice bat q̄ admonitio non precesserat sed in isto casu non est necesse admonitiōem precedere. vel forte dicebat non sunt admittendi ad accusandum tanq̄ suspecti quia tempore contractus nihil dixerunt z erant p̄sentes q̄ denūciatum fuerat matrimoniū contrahendū.j.qui.ma.accu.pos.cuz in tua.

t Interdicim[9].ita q̄ si per extoꝛsionē vel violentiā quicq̄ fieret in p̄iudicium puelle sine in iudicio siue extra non preiudicaretur ei.

u Irritū.quo ad iudicum q̄ mouet in p̄iudiciū ipsius.si.s.de p̄ben.inter ce tera.secus esset si clausula illa non apponat̄ iz mandat papa aliquid fieri.s. de p̄ben.dilectus.i.z.c.dilect[9].ii. Sed qd si ōberet mr̄imoniū ō iterdictū pape: nū quid irritabit mr̄imoniū? Dico q̄ nō: sed separabūtur ad tempus.s.de spō.cū in apostolica.quousqz cognoscat de ipedimēto.j.de ma.cōtrac.ō interdi.eccle.

ex lris.de muliere.nã fortius est mrimoniũ q̃ interdictũ pape.

a TUe.subarrauit.sic.xxvii.q.ii.si quis vxorez.t.c.se. Et hec subarratio fit qñq; per ĩmissiõem annuli: iuxta illud anullo suo subarrauit me. qñq; p datiõem aliaz rerum vel alioz insigniũ.t qñq; fit talis subarratio interueniẽte cõsensu expresso vt hic. qñq; etiã non interueniente. sed siue interueniat siue non: dũmodo constet de subarratione p̃sumit̃ mrimoniuz donec ꝓbet̃ ꝯrium. arg. xxx. q.v nostrates.t.c.feic.t.xxvii di.q̃ interrogasti. t.s.de spõ. is qui.q; nihil iteresset an facto an verbo quis declaret voluntatẽ suam. xliii.di.c.i. ibi pastorem recte loqui tumuisse: quid aliud dicere q̃ terga tacẽdo p̃buisse. vel ibi vestimenta sacerdotis: qd aliud q̃ recta opa.tc̃ vbi de hoc.ff.de le.de gb⁹.t.s. de regu.c.pe.arg.op.t si fiat a patre p̃sumũtur sponsalia. vt.c. nostrates. sed inter sponsos p̃sumit̃ mrimoniũ: vt hic i fi. nisi cõsuetudo in ꝓtrariũ cẽt. ar. s.de p̃sump. illud.

b Circiter. sic.s.c. cõtinebat̃ t.c. attestatiões. Ad modicaz quãtitatẽ referr̃ hec dictio circiter t cõsimiles. ff. de vb. sig. hec adicctio.

c Nubilis. no. nubilis etas ĩ viro est. xiiii. an. in femia. xii. vt dixi. s.e. vbi.t ita si nõ fuit tal' nõ fuit mrimoniũ inter eos sz sponsalia tãtũ nisi malitia supleret etatẽ. vt. j. sequit̃.

d Prudentia. i. carnalis concupiscẽtia. ar. xxxii. q.ii. nisi. n. alibi appellatur malicia. s.e. ō illis. ii. sic etiaz in delictis doli capacitas supplet etatem. j. ō delic. pue. pueris.t insti. de oblig. que ex delic. nas. §. in sũma circa fi.t.ff. ad. l. aquil. sed t si q̃cũq; §. i. C. si mi. se ma. dixe. l. iii. si. lxxvii. di. monachus nonnitius.t.C. de bis qui ve. eta. impe. l. ii.

e Subarrata.t ita collige q̃ p subarratiõem ꝯbit̃ mrimoniũ vez vel p̃sumptũ. vt dixi i ꝓnci. nisi etas repugnet vt hic patet.t est hic ar. manifestuz q̃ si minor in cõtrahendo vtatur verbis ptinẽtibus ad mrimoniũ ꝯbendũ contrahit spõsalia.

f SI quis. viro incumbit ꝓbatio. qz caput ẽ mulieris. xxxii. q.vi. nõ mechaberis. xxxiii. q.v. cũ caput.t.q.i. si quis vxorem. hoc dicit. r. Et hac lra innuit̃ q̃ siue vir neget despõsatiõem siue mulier semp viro incũbit ꝓbatio. Sed hoc nõ videt̃: quia negãtis factũ nulla est ꝓbatio. vi. q.v. actor. §. vlt.t.s. de elec. bone. i.t ei qui dicit nõ qui negat incumbit ꝓbatio. ff. de ꝓba. ei qui. Dixit ala. q̃ viro incũbit ꝓbatio vbi ipe negat clãdestine ductã esse vxorẽ: qz potiꝰ negat ius q̃ factũ: t qui ius negat ꝓbare dz ff. de ꝓba. ab ea ꝓte. Sed ille intellectꝰ nõ placet: qz exquo publice cõfitet̃ factũ coꝝ ecclesia approbat̃ mrimoniũ. j. c. pr. Dixit. t. q̃ legit̃ ꝟz qõ dixit Gratianꝰ xxxii. q.vii. §. sed illud ambrosii. vt vir dicat̃ hic a virtute vel a virilitate: qz stat pro mrimonio t non a sexu: t mulier a mollicie mẽtis. Et dic viro. i. qui stat p mrimonio. vel dicas q̃. c. legit̃ cum reduplicatiõe lre hoc modo. Siquis clã desponsauerit aliquã t mulier negat despõsatiõem viro incũbit ꝓbatio: t si vir negat desponsatiõem mulieri incũbit ꝓbatio: t ideo non resumpsit expresse: quia idem iudiciũ est de muliere quod de viro. sic. xxxii. q.vii. apostolus.t hoc verũ est: t sic seruat̃ si vir negat mrimoniũ mulieri incũbit ꝓbatio t ecõuerso.

g QUod aũt. ꝓpellẽdi. si alter ul' vterq; negauerit se cõtraxisse non debẽt cõpelli vt simul mancãt exquo non ꝓbatur: quia ecclesia non iudicat de occultis. xxxii. di. erubescant.t. xxxii. q.v. christiana.t hic. imo potiꝰ sũt ab inuicez separandi: qz cõtubernia vel stupra p̃sumũtur. xxxv. q.i.c.i.

b Rõnabilis cã. puta cõsanguinitas. xxxii. q.v. borrendꝰ. xxxv. q.iii. ꝯdicimus vel affinitas vel aliud. j. de eo qui cog. cõsan. vxo. sue sup. eo.

i A principio. ar. q̃ ab initio nõ valebat tractu tẽporis cõualescit. s. de elec. q̃ sicut. §. si aũt. ar. ꝯ. s. de elec. oudũ. i. vbi de hoc. s. de cens. scientes. sz b' in ꝓncipio valebat quo ad deũ lz nõ quo ad ecclesiã: sed nũc ꝓmo ꝺclaratur sic. j. de fri.t malc. fraternitatis. in fi. ff. si ser. ven. sicut aũt. §. sz si queritur. ff. de acqui. re. do. adco. §. cum quis. in fi.

h CUm inhibitio. reuocata. p illã cõstitutiõem. j. de cõsãguinitate non debet.

De clandestina desponsatione.

EX concilio arelatẽsi.

SI quis clam desponsauerit aliquam t mulier uel vir negat huiusmodi desponsationem viro incumbit probatio.

ALex. iii. beluacensi. epo.

QUod nobis.t infra. Si matrimonia occulte contrahunt̃ quod exinde legitima probatio nõ appareat: hi qui ea contrabunt ab ecclesia non sunt aliquatenus compellendi⁸. Verum si persone contrahentiuz hoc uoluerint publicare: nisi rationabilis⁹ causa ꝓpediat: ab ecclesia recipienda sunt et compro/banda tanquam a principio¹ in ecclesie conspectu contracta.

LVno. iij. i cõcilio generali.

CUm inhibitio copule coniugalis sit in ultimis tribus gradibus reuocata²: eam in alijs volumus districte seruari. Unde predecessorum³ nostrorum uestigijs ibe/rẽdo clãdestina⁴ coniugia penitus inhibemus: ꝓhibentes etiaz ne quis sacerdos talibus itereſſe presumat. Quare specialem quorundam lo/corũ⁵ cõsuetudinẽ: ad alia generaliter ꝓganda statuimus: ut cũ matrimonia fuerint contrahenda in ecclesijs p presbyteros publice proponant̃: cõpetenti termio prefinito: ut infra illum qui uoluerit⁶ t ualuerit: legitimum impedimẽtuz opponat: t ipsi presbyteri nihilominus inuestigẽt utrũ aliquod ipedimẽtum obsistat. Cũ aũt apparuerit ꝓbabilis⁷ cõie/ctura cõtra copulã cõtrahẽdaz: contract⁸ interdicat̃ expresse: donec qd fieri debeat sup eo manifestis constiterit documentis. Si quis uero buiusmodi clãdestina⁹ interdicta¹⁰ cõiugia inire presũpserit in gradu ꝓhibito etiaz ignoranter: soboles de tali¹¹ cõiunctione suscepta prorsus illegitima censeat̃: de parẽtũ ignorantia nullũ habitura subsidiũ: cuz illi talit̃ contrahendo nõ exptet̃ scientie: uel saltem affectatores ignorãtie videãtur. Ꝑari modo proles illegitima censeat̃: si ambo¹² parẽtes ipedimentuꝫ sciẽtes legitimuz: preter omne interdictuz etiam in conspectu ecclesie contrahere presũpserunt. Sane si parrochialis sacerdos tales¹³ cõiũctiões ꝓhibere contẽpserit: aut quilibet etiam regularis qui eis presũ/pserit interesse: p triennĩ ab officio grauius puniendus suspendatur: si culpe qualitas postulauerit. Sz hiꝭ qui taliter presumpserint etiã in gradu concesso copulari: condigna penitẽtia¹⁴ iniungat̃. Si quis autez ad impediẽdã legitimã copulã malicio/sum¹⁵ impedimentum obiecerit: canonicam non effugiet ultionem.

De sponsa duoruz.

AUgustinꝰ de fide pactõis t ꝓsecꝰ.

l Predecessoꝝ. s. e.c. pr. t. xxx. q. v. c. i. ber.

m Clãdestina. dicitur clãdestinũ mrimoniũ tribus mõis vnoꝰ cũ ñ bñt̃ testes s.c. pr. Secũdo cũ solẽnitate. xxx. q. v. aliter. Tertio dr̃ clãdestinũ qõ fit ꝓ teno rẽz huiꝰ cõstitutiõis videlicet nõ ꝓmissa denũciatiõe: tz tñ q̃ ad ecclesiaz: sed filii nati inde tecto ipedimẽto illegitimi erũt vt. j. sequitur.

n Locoꝝ. j. q ma. accu. pos. cum in tua t. s. de spon. cũ i tua

o Voluerit. q̃li publicũ crimẽ vr̃: qz q̃libet admittit̃: imo q̃libet tenet̃ saltẽ ꝺnũciar̃. j. de cog. spi. tua t. s. de spon. cũ i tua. vbi etiã de hoc. ꝓsãguinei tñ potius admittũt̃ q̃ exinei. xxx v. q. vi. c. i. Sed pẽ mrimoniuz ꝯctum nulla ꝓmissa tali de nũciatiõe aliqbꝰ pñtibus qñ ꝯbit̃ t sciẽtibꝰ ipedimẽtũ t nihil obiiciẽtibꝰ nũqd isti debẽt admitti postea ad accusanduz vel ad testificanduz ꝯ illud mrimonium in vita vel etiaz post morte: vr̃ q̃ no: qz q sciuit certiorari non debuit. ff. de act. ẽp. t ven. l. i. i fi. qz denũ citatio nõ fit nisi pp ignorãtes. Itẽ lz ꝯbẽtes nõ fuerint in culpa tñ sciẽtes ipedimẽtũ fuerũt in dolo: t dolꝰ ꝓpoderat culpe. ff. ad ad. l. aql. itẽ mela. i ꝓn. t exq factũ est publice no admittit̃ ꝯdictoꝝ. viii. q. i. lz q̃re isti gbus videtibꝰ t sciẽtibꝰ ipedimẽtũ mrimoniũ ꝯctũ est nõ debẽt ãpliꝰ admitti: qz nõ videt̃ caret̃ suspitiõe Qui g̃ debeãt admitti post denũciatiõem: dr̃. j. q ma. accu. pos. vel nõ cũ in tua. post mortẽ etiã admittit̃ accusatio pp bona. j. q fi. sint le. cãz C. ne de esta. defunc. q̃uis.

p Probabil' ꝓiectura. no. q̃ ꝓbabilis cã ipedit mrimoniũ ꝯbenduz s. de spon. ꝓterea. t. c. cũ in tua. t. j. de ꝓsan. t affi. super eo.

q Clãdestina. s. nõ ꝓmissa denũciatione. vt dictũ est. s.

r Interdicta. post cãm ꝓbabilẽ allegatã nec finitã.

s De tali. s. clãdestina vel interdicta. t Si ãbo parẽtes. t iõ nõ p dest opinio eccl'ie si ãbo parẽtes sciãt ipedimẽtũ qñ sint filii illegitimi sz qd si vnꝰ scit t alter nescit. Dixit. b. t lau. q q̃tũ ad sciẽtẽ sũt illegitimi: q̃tũ ad iḡrãtẽ legitimi. ar. C. de iceſt. nup. q ꝯ. qõ ñ credo. imo legitimi sũt. j. q fi. sint leg. ex tenoꝛe. mõstrũ. n. cẽt si aligs eẽt ptim legitimꝰ t ptim illegitimꝰ: sic q aligs eẽt ptiz lbꝰ t ptiz liber. ff. de sta. libe. si duobꝰ. t b' innuit̃ cũ dicit ãbo parẽtes.

u Tales. s. post allegatũ impedimẽtum.

x Pnia. Ho. q̃ puniũt̃ ꝯbẽtes t tñ nullũ subest ipedimẽtũ: sz illõ iõ fit qz ꝯbũt ꝯ iterdictũ eccl'ie. vñ puniũt̃ nõ pp ipedimẽtũ: sz qz mãdatũ eccl'ie ꝓtenũt. j. de ma. ꝺc. ꝯ interdi. ec. c. i. mãdatũ eni iudicis ꝓtẽni nõ dz: vt ibi. t. ff. ne qd in lo. pub. l. vlt. t ita ẽ ar. q̃ iudex põt puniẽ illũ q venire ad eiꝰ citatiõem ꝓtenit. ff. si gs in ius vo. nõ ierit. l. ii. etiaz si ius nõ habeat actoꝛ.

y Malicioſe. Qui eni calũnioſe de-

denũciat pũit. vt ℞ dic. hec pena arbitrio iudicis ꝓmittit. ſ. de of. dele. de cãis. tñ clericus q calũnioſe denunciat ab officio ⁊ beneficio ſuſpẽ detur. j. de calũ. c. ii.

a DUobus. pactionis ⁊ ꝓſensus. hoc eſt dicere vna eſt fides de ſponſatiõis de futuro ⁊ altera conſensus de pñti.

b NOn debet tñ ſi duxẽit tz ⁊ agat pniam de fide mẽ tita. vt hic dr. ⁊. ſ. ō ſpõ. ſi inter. in fi. for tan triũ ãnoꝝ. xxv ii. diſ. ſi vir.

c Sacramẽtũ. ō iſto ſacro habes. ſ. ō bi ga. debitũ. qō diſſol ui nõ dz p ſponſalia que ſũt minus vincu lũ. ar. ff. de fideiuſ. ſi debitor.

d Priori vxori. nõ obſtãte aliq̃ ꝓſuetu dine i ꝓrio. j. e. c. vlt.

e Eſt autẽ. exponit qō dixerat in princ.

f Si pmiſerit. ſi de fornicario coitu itel ligas ꝺditio turpiſẽ ⁊ iõ. p nõ adiecta dz haberi. j. ti. pxi. ⁊. c. vlt. vñ ſi poſtea rem ſecũ habuerit ſtatiz eſt mrimoniũ. j. ti. p xi. de illis. ⁊. c. p tuas ſi de legitimo intelli gas multo fortius tz mrimoniũ ſi coitus ſubſequat. poti9 eni vr hortatio. i. q̃ per mittat ei rem ſecum bre. ſi. ff. ō tutel. mu to. ala. Tã. dixit q̃ iſtud ſi nõ tenet cõ ditionaliter ſz cãtiue q2 in oi mrimonio hec cã. ſ. carnalis co pula dz interuenire ſaltẽ quo ad ꝓpoſi tũ. xxvii. q. ii. §. cuz g̃ v. beata maria. Et expone ſi pmiſerit. i. quia pmiſerit. ſi. ſ. ō elec. ſignificaſti. in v̄ bo ſi diligis me. lau. dixit q̃ ꝓb̃ qō dicit ſi pmiſerit ⁊c. notat ꝺditiõale fidẽ pactõ nis: p hoc qō ſequit vel etiã p ꝓſensu: no tat ſimplicẽ ⁊ abſolu tã fidẽ pactiõis. vel q̃ vtrũq; notat con ditio. vel põt dici q̃ per b̃ notat q̃ fides pactionis. i. ſpõſalia ſub ꝺditõe ꝺcta. duo b9 modis trãſit in fi dẽ ꝓſensus. i. in mri moniũ de presenti. ſ. per carnalẽ copulã vel p cõſensũ de pñti. vt. j. ti. pxi. de illis. ⁊. c. per tuas.

g Stringit. forte p ãnuli imiſſiõem. xxx. q. v. feie. Cũ eni ſtringit ma nũ ſigillũ dilectiõis eſt. vel forte alludit cõſuetudini alicui9. loci. b.

h ACcepiſti. deſpõſatã. p v̄ba de pñti. vt. ſ. c. px.

i NũquA tibi põt. ar. q̃ ab initio nõ valet tractu tpis nõ cõuale ſcit. ſic. ſ. de elec. auditis. ⁊. c. dudũ. ⁊ ar. xvi. q. iii. §. põt. v̄. q̃ ſi p̃uatus ⁊. ff. de regu. iur. l. pe. Ar. ꝺ. ſ. ti. px. c. ii. ⁊. ſ. ō elec. q̃ ſicut.

k Carinã. vulgare eſt italicoꝝ. ⁊ dr carina a carẽtia boꝝ vel etiaz cibarioꝝ. nã in illis. xl. dieb9 includũtur in aliquo loco ſecreto iuxt ec cleſiã vbi nõ habent cõſortiũ boꝝ.

l IJcet pter. qō dicit hic habuiſti. ſ. de ſpon. ſi inter.

m Judicatũ. Cõſuetudo fuit olim in mutiñ. ciuitate: ſz illa cor recta eſt. j. eo. c. vlt. ber.

n VA. ante deciſionẽ. appellatiõe cni pẽdente nihil innouari dz ii. q. vi. §. appellatiõe. ⁊. ff. nihil iño. ap. pen l. i.

DUob9 modis dicitur fi des: pactionis⁹ ⁊ cõſen ſus. Si aliqs alicui mu lieri fidẽ fecerit pactio nis: nõ debet[b] aliã ducere: ſi aliaz du xerit penitentiã debet agere de fide mẽtita: maneat tamẽ cũ illa quaz du xit. Non eni reſcindi debet tantum ſacramentũ[c]. Si autez fecerit fidem conſensus nõ licet ei aliam ducere: ſi autẽ duxerit: dimittet ipſam ⁊ adhe rebit priori[d]. Eſt autẽ[e] fides pactio nis: quãdo aliquis promittit alicui fidez: q̃ eam ducet: ſi permiſerit[f] eũ rem ſecum habere: uel etiaz pro cõ ſenſu. Fides autem ꝓſensus eſt quã do non ſtringit[g] manum corde tamẽ ⁊ ore conſentit ducere ⁊ mutuo ſe cõ cedunt vnus alijs: ⁊ mutuo ſe ſuſci piunt.

EX brocardo libro. xxx.

ACcepiſti illã in uxorẽ tibi quã alter ſibi deſponſatã[h] habue rat: dimitte illã: quia nũquã[i] poteſt tibi fieri legittima: ⁊. xl. dieſi pane ⁊ aqua quod carinã[k] uocãt: cũ. vij. ſe quentibus annis peniteas.

ALex. iij. ſalerni. archiepo.

IJcet preter[l] ſolituz: ⁊ iſra. Cõ ſul. t. t. r. q̃ ſi inter virũ ⁊ mu lierẽ legitim9 conſensus iterueniat de preſenti: ita quidem q̃ vnus al teruz in ſuo mutuo conſenſu uerbis conſuetis expreſſe recipiat: utroqz dicẽte: ego te accipio ni meã: ⁊ ego accipio te in meum: ſiue ſit iuramen tum interpoſitum ſiue non: non licz mulieri alij nubere: ⁊ ſi nupſerit ẽt ſi carnalis copula ſit ſecuta ab eo ſepa rari debet: ⁊ ut ad primũ redeat ec. diſtric. cõpelli: quãuis aliter a qui buſdam predeceſſoribus noſtris ſit aliquando iudicatum[m].

IDem genueſi. archiepo.

TUa fraternitas nos cõſuluit: ⁊ infra. De his uero que co raz te ſuper deſponſatione facta per conſensum mutuum de preſenti con troverſiam mouent: ⁊ appellatione pendente: quã ante ſententiã uel co gnitionem cauſe ad ſe. ap. interpo nũt accipiũt alias vxores: hoc arbi tramur agẽdũ: ut ſi ãmmodo in tali caſu duxerint appellãdũ eis in eccle ſia publice iterdicas ne ãte deciſio nez[n] cauſe aliud ꝓtrabãt matrimoni um: ⁊ ſi ꝓtra iterdictũ eccleſie publi ce factũ uenire preſũpſerit: mrimo nium tam preſumtuoſe contractum poteris[o] irritare.

IMno. muti. epo.

TUas dudũ: ⁊ iſra. De cõſue tudie que diu i mutineñ. obti nuit ciuitate: utrũ ſi quis iuraret ali quã ducturũ: ⁊ citra carnis copulaz deſpõſaſſet: ſi cõſequẽter deſpõſaſſet aliã ⁊ etiam cognouiſſet[p]: primo co gnita adiudicaret viro: nõ que pri9 extitit deſponſata: ⁊ infra. Ne uero turpis[q] ſit ps que ſuo non congruit vniuerſo et eccleſia mutineñ. tene re debeat humiliter ⁊ ſeruare q̃ bea ti[r] petri ſedem ⁊ ſuam metropolim ſequi viderit et edocere: in matri monijs decetero contrabendis il lud te uolumus obſeruare: ut poſt quam inter legitimas perſonas con ſensus legttimus iteruenerit de pre ſenti qui ſufficit in talibus iuxta ca nonicas ſanctiones: ⁊ ſi ſolus[s] defue rit cetera etiam cum ipſo coitu cele brata fruſtrantur: ſi perſone iuncte legitime cũ alij poſtea de facto con trabant prius quod de iure factum fuerat non poterit irritari.

De conditionibus appoſitis in deſpõſatione vel in alijs ꝓtractibus.

EX concilio apbricano.

QUicũq; ſub ꝺditiõis no mine aliquã deſpõſaue rit: ⁊ eã reliquere uolue rit dicim9 q̃ frãgat[t] ꝺdi tio: ⁊ ꝺſpõſatio irrefragabilit teneat.

GRego. epo. ſpoletano.

CUm ſit propriuz: ⁊ infra. H. preſbyter conqueſtus eſt dia conem quendam manumiſiſſe duo mancipia ſub bac[u] cõditione: ut mo nachi fierẽt: ⁊ in eo monaſterio ubi ipſe fuerat[x] pmanerẽt: adijciẽtes: ut

o Poteris irritare. ſi. ſ. de ꝺſpon. ipũ. ad ꝺiſſoluẽdũ. in fi. Ex quibus colligit q̃ mrimoniũ ꝓ interdictũ eccleſie ꝓctũ ſit oino dirimẽdũ. ⁊. xxxv. q. iii. ꝓdicim9 ⁊. xxxiii. q. iiii. nõ oz. it. ⁊. x. di. vides. ⁊. C. de legi. nõ dubiũ. ⁊. xxv. q. ii. impia i. ⁊ C. qui pro ſua iuriſ. l. vna. ar. ꝺ. j. de ma. ꝺc. ꝺ inter. ec. c. i. ii. ⁊. iii. ſol. cũ mrimo niũ interdicit ab eccleſia: aut cã ꝓhibitiõis eſt ꝓpetua aut tpalis. Si eſt ꝓpetua ſeparãt a cohabitatiõe quiſq; cognoſcat de ipedimẽto: q̃ ꝓ bato ſeparãt ex toto: lata ſnia diuortii inter eos. j. de ma. ꝺc. ꝺ interdi. ec. de muliere. ⁊ ſic intelligit. c. ꝺdicim9. vides. ⁊. l. ſi dubium. ⁊ ſic intellige qō dic hic. ⁊. c. ad diſſoluẽdũ. q̃ nõ ꝓ bato remanebũt ſimul. Si vo cã ꝓhibitiõis fuerit tpalis: pu ta tẽpus in quo mrimoniũ ꝓ hibeꝝ cõtrahi ꝓpter reuerẽti am diez: vel cõſensus de futu ro cũ alio: tũc non deberent ſe parari: ſed pentẽtia eis dz im poni: q̃ ꝓ interdictũ eccleſie b̃ fecerũt. j. de ma. ꝺc. ꝺ inter. ec. c. ii. tñ ne mãdatũ iudicis ꝓtẽ ptibile videat: ſi vult põt eos ad tps ſeparare: ⁊ ſic intelligit. c. ñ oz. ⁊. j. de ma. ꝺc. ꝺ interdi. ec. c. i. iterdicm eni eccleſie ñ eſt tã te efficatie vt ſepareꝝ mrimo niũ ꝓ illud ꝓctuz niſi ſubſit cã ꝓpetua tñ pnia dz ſemp ipoñ ſiue cã ſit ꝓpetua ſine nõ ꝓpt cõtẽptũ eccleſie. vt pz per iura ꝓdicta. j. de ma. ꝺc. ꝺ inter. ec. per totũ. ⁊. ſ. ti. prox. c. iii.

p TUas dudũ. cognouiſſz videbat q̃ ſecũdus iõo eſſet potior: q2 illi tradita eſſet poſſeſſio ſicut eſt in venditiõe ⁊ donatione. C. de rei vẽ. quo tiens. ⁊ in matrimonio ſpũali ſ. de iurepa. q̃ autem. ⁊. c. paſtoralis. ⁊ in obligatiõe pigno ris. ff. qui po. in pig. ha. potior ſed non eſt ita. immo qui poti or eſt tempore potior eſt iure. ſ. de ma. ⁊ obe. c. i. quia iaz cõ tractus perfectus eſt per ſolũ conſenſum licet cum ſecundo proceſſum ſit ad carnalem co pulam que matrimoniũ nõ fa cit ſine conſenſu. vt. j. dicitur. ſi. ſ. de iurepa. cum autem. ⁊. ff loca. in operis. lz hic circa matrimoniũ nõ ſtetur conſuetu dini alias tamen ſeruatur cõ ſuetudo vt q ltim9 eſt ad mri moniũ cõſuetudo facit illegiti mũ. j. ō cogna. ſpiri. ſuper eo.

q Turpis. ſic. viii. diſt. qui cõ tra mores. ⁊. xi. di. nolite. ⁊. xii di. c. i. ⁊. ſ. de ꝓſcrip. cũ ſi liceat

r Beati petri ſedem. ⁊ ſuam metropolim. Hec verba ſunt xi. diſt. nolite. ⁊. xii. di. c. vlti. ⁊. ſ. de poſtu. prela. c. i.

s Et ſi ſolus. ſolus cõſenſus facit mrimoniũ. ſ. de ſpon. cũ locum. ⁊. xxvii. q. ii. ſufficiat.

t QUicunq; frangatur. Intellige hoc. c. de conditione turpi que tamẽ nõ ſit contra naturam matrimonii. vt. j. eo. c. vlt. per quod intellige hoc. c. vtputa ſi futurum fecerit: ſi hoiem interfecerit: talis conditio non im pedit matrimoniũ: immo pro non adiecta deberi. vt. j. eo. c. vlti. vbi de hoc.

u CUm propriuz ſit. hac conditione. ar. contra. i. q. ii. q̃pio. ⁊. ſ. de pac. pa ctiones. Dixerunt quidã q̃ libertas eſt res ſpũalis: ⁊ ideo poteſt venire in cõmutatiõe cum alio ſpirituali. ar. ſ. de ſer. non ordi. nullus. vel dic q̃ non contradicunt quia monachatus hic non datur ſub conditione ſed libertas da tur ſi voluerint monachi alias non erunt iſti liberi nec poſſent ad hoc compel li. xxxii. q. i. integritas.

x Ubi ipſe fuerat. Poteſt intelligi q̃ ipſe fuerit clericus vel patron9. xx. q. iii. preſens. ⁊ non monachus: quoniã monachus libertatẽ donare non poteſt cuz nihil habeat. liii. diſt. abbati. nec ſernum proprium poteſt habere. xii. q. i. non dicatis. niſi hoc feciſſet in ipſo ingreſſu: vel q̃ dicit vbi ipſe fuerat. ſ. ipſe preſby ter. ⁊ ſic planum eſt.

a Seruituti iterum. sic ergo videtur q̄ in seruitutez redigi possunt si inde exierint ex quo hac cōditione liberi facti sunt. arg. ff. de ser. non oz. de famulis. z. c. unllus. C. de epi. z cle. auc̄. si seruus. quod quidam concedūt. Lan. z Tan. dixerunt. q̄ hec verba nō fuerunt efficacia ad reuocandā libertatez z sic remanebit liber z iudicis officio cōpelli debet iussa testatoris adipiere. ff. de ma. testa. meuia. z. l. iperatores. z lfa. c. coadiuuat ad hoc. s. vt nec illi deserendi cc. Alia rō videt fuisse quare iste non reuocatur in seruitutē: q̄z iste q̄cito accepta uit cōditiōem fuit liber z monachus z sic monachatū vlterius deserere non potuit etiaz si vellet redire in seruitutem: imo papa cum ipso dispēsare nō posset vt monachus nō eēt. s. de ista. mo. cum ad monasterium. in fi. vnde dicit. j. fic te exibe vt nec illi deserēdi monasterium sit facultas: exquo emel fuit monach⁹ semper erit monachus. Et ideo cōditō apposita nec potest reuocare illū in seruitutem sed cōpelli debz vt in mōasterio persueret: secus circa alios cōtract⁹ q reuocari possunt si pactuz siue modus appositus nō seruetur. j. c ꝓx. z sec⁹ in bis qui ꝓmouentur ad clericatum. s. de ser. nō oz. de famulis. z. c. nullus.

b Dellis. huiusmodi verbis. statim cōditiōe adiecta alias ex interuallo admitti nō debet. C. de dona. q̄ sub modo fiunt. l. perfecta.

c Si tantū. talis cōditio licita est in sponsalibus. vt hic patet z hoc si patri meo placuerit. j. eo. ti. super eo. z. c. per tuas. si tū in modū pene adiiciat: vt si tecum nō cōtrabā dabo centū non valet. s. de spō. gēma. z. C de spon. l. vlt. z. ff. de ver. obligatia. z. C. de inuti. stipu. l. ii.

d Consensus de pūti. tūc. n. recedit a conditione apposita. z simpliciter intelligitur cōsentire. fi. s. de spon. impu. ō illis. in fi.

e Carnalis. z per hoc recessisse videtur a conditione. j. e. per tuas. z sic est matrimonium presumptum contra quod non admittitur ꝓbatio. s. de spon. is qui. z sic duobus modis recedit a conditione. j. e. c. super eo.

f Verum. quelibet. i. aliqua de quibuslibet. sic. xy. q. i. mulier. z. i. q. vii. si quis omnem.

g Conditione donatur. si aliquis donet aliquod prediuz ecclesie sub aliqua cōditione: puta vt illud restituatur titio si cōsul factus fuerit: vel cōsimili statim tenet donatio vel quod restituatur eidē qui donauit vel heredibus suis donuz renocari non potest nisi conditione adueniente. sic. x. q. iii. pontifices. in fi. quilibet enim in traditione sue rei potest apponere pactum legibus non improbatum. ff. de pac. in traditionibus. z. C. de contraben. emp. l. iii. in fi. z sic donatio statim tenet licet possit per conditionem resolui sicut venditio. s. de pig. illo vos z. ff. de in diem adicc. l. ii. sed huic intellectui contradicit verbum quod est in fi. c. ea cessante. vnde expone interposita cōditione. i. modo vel pacto. Unde nota differentiam inter donationem sub conditiōe z donationem sub modo. Donatio enim sub conditione facta non tenet nisi adueniente coditione siue ea impleta. ff. de condi. et demon. qui heredi. §. vlt. z. l. qui sub conditione. sic z venditio. ff. de contraben. emp. hec venditio. ff. de le. iii si tibi legatum. ff. loca. insulaz §. vlt. ar. j. e. super eo. z. c. per tuas. z de tali non intelligitur hec decre. Donatio sub modo statim tenet z non reuocatur q̄diu modus seruatur modo illo non extante potest reuocari prout dictum est ab initio si hoc dictum sit vt reuocetur si modus non seruet. vt dicit in fi. z. C. de dona. que sub mo. l. i. z. ii. z de tali donatione loquitur decre. ista. z huic donationi concō. quod dicit ea cessante debeat reuocari. sic ergo expone conditione. i. modo vel pacto. hec expositio probatur. ff. de manu. testa. l. meuia. z fit sic: dono tibi hoc vt singulis annis boc facias. vel consimile aliquod. siue vt alimēta mihi prestes alioquin reuocetur donatio. donatio sub conditiōe fit sic: dono tibi vel lego si hoc feceris. vnde vers⁹. Scito q̄ vt modus est si conditio quia causa.

b Debeat reuocari. sic ergo patet q̄ lex in donatione dicta seruari debet alias reuocatur. C. decond. ob cau. da. dictam legem. z. l. si vt. z. C. de reuo. do. l. i. z C. de do que sub mo. l. i. z. ii. ar. contra. C. de rescin. ven. ea conditione. sed ibi ñ finit dictum vt venditio non valeret si non satisfecerit reipublice. vnde ibi agit si quis cōtrafaceret: seruituti iteruz subderet: atqz vnū ex bis bac conditione despecta monasterium deseruisse: z se iter clericos sociasse. Tu ergo si ita esse reperieris: sic te exbibe: ut nec illi monasterium deserendi sit facultas: z manumittentis voluntas non naleat preteriri.

Lex. iii. panormitano archiepo.

Dellis: z infra. Si uero aliquis sub huiusmodi verbis iuramentum alicui mulieri prestitit ego te in vxorem accipiam: si tantū mihi donaueris: reus periurij non habebitur: si eam nolentem sibi soluere quod sibi dari petijt: non acceperit in uxorem: nisi consensus de presenti: aut carnalis sit iter eos cōmixtio subsecuta.

Idem.

Verum cū alicui ecclesie possessio quelibet interposita cōditiōe donat: a donatore donuz postea reuocari non potest: nisi forte tali sit conditione collatum: q̄ ea cessāte debeat reuocari. Vrban⁹. iij.

Super eo uero quod postulasti: utrū ille qui in quandā mulierē cōsensit: si pater eius suū prestaret assensū: sit ad cōsumandū matrimoniū cōpellēdus. Respondem⁹ q̄ cū consensus liber dici non possit qui in alieno arbitrio reseruat: ac conditionem ipsam canonica nō improbent instituta: nisi uoluntas prīs postmodum intercedat: nequaquaz cogendus est ad matrimoniuz contrabenduz. Nam licet alexāder pa pa rīderit q̄ spōsalia iterposita conditione contracta ipsa nō impleta si consensus de presēti intercedat: uel carnalis copula subsequat: dissolui non debent: sed firmiter obseruari nequaquā est nostre diffinitioni aduersum: cum huiusmodi consensus non sit de presenti babendus: licet per uerba de presenti euidentius exprimatur: qui in alieno arbitrio nō babito sed babendo consistit.

Ano. iij. masicasi. epo.

Per tuas litteras intimasti: q̄ cum quedam mulier. p. nomine. n. postularet in virum: asserens inter se mutuum de presenti consensum interuenisse: z carnalem copulam accessisse: vir ipse quāuis cōtracta sponsalia: z carnis copulam non negaret asserebat: tamen se illam in uxorem ducere nō teneri: quia sponsalia inter ipsos sub bac fuerūt conditione contracta si pater eius z patruus sponsalibus consentirent: sed ipsi quācito nouerunt: z sponso contradixerunt z sponse. Verum mulier replicabat: q̄ licet fides prestita fuerit ab utroqz sub conditione prescripta: nō tamen sibi fuerat a patre viri uel patruo aliquando contradictuz: z ante tēpus cōtradictiōis expressū a testib⁹: z post dicebat inter se carnalem copulam accessisse: z infra. Consul. t. t. r. q̄ cū liquido constet q̄ post contracta sponsalia carnalis est iter eos copula subsecuta⁹: pro tantum ad interesse vt fiat quod conuenerit. vt. ff. de manu. testa. l. meuia. z ex hoc videtur q̄ res tali mō donata. s. vt non alienetur alienari non possit quod si fiat reuocabitur. Sed po ne causam necessitatis alienandi iminere puta debitum vel redempti onem captiuoruz nū quid poterit res ista alienari vel alia que sic tradita ē ne alienet alias reuocetur. videt q̄ sic quia talis conditio ne liceat alienare rem meaz: reprobatur a iure. ff. de pac. l. pe. z casus isti excipiuntur a iure. x. q. ii. §. hoc ius. arg. contra expressum est q̄ alienari nō potest ex quo ꝓhibetur a donatore. in auc̄. ō alienа. z emphi. cōtra §. sanctissimas. coll. ix. C. de re. alie. vel ñ alie. l. vlt. z. C. ō pac. inter empt. z ven. l. vlt. T. z alii quidam dicunt q̄ in tali casu res tali modo sine conditione donata ecclesie ne alienetur bene potest alienari dūmodo alias possessiōes non habeat ecclesia quoniam si alias bēret non posset alienari ꝓpter inhibitiōem testatoris siue donatoris in q̄ casu dicunt intelligēdum: auc̄. §. sanctissimas. col. ix. q. vt dic canon pro captiuorum redēptione res ecclesie alienātur. x ii. q. ii. aurū. Alii dicunt q̄ verius videtur q̄ res tali modo donata ne alienetur alienari non potest etiam ꝓ redemptione captiuoruz. vt dicit auc̄. §. sactissimas q̄ non inuenitur expressum contrariuz i eo casu ergo illi stabimus. z. c. aurum non loquit de talibus rebus sed de vasis tantū loqui videtur. Ber.

i Super eo. si pater. sic. j. e. c. ꝓx. sic ergo mrimoniū ꝺbit sub cōditiōe sic z ēptio vl alii ꝺct⁹. ff. ō ꝺbē. emp. hec vēditio. nec ob. ff. de re. iu. act⁹ legitimi. actus eni illi nō sūt ꝺctus sz quasi ꝺctus.

k Alieno arbitrio. vbi substātia ꝺct⁹ cōferr in arbitrio expresse ꝓsoe nō valz ꝺct⁹ nisi ille arbitret. C. de ꝺbē. ēp. sup reb⁹. scōz testiñ in alteri⁹ volūtate exp̄sse cōmissū nō valet. vt si ita dicā. instituo te heredez si titi⁹ voluerit. ff. de here. insti. si qs semproniū. z. ff. de cōdi. z demō. nōnūquam sic nec legatū exp̄sse cōmissū i alteri⁹ volūtate vt ipe det: sz vt arbitret bene. ff. de le. ii. l. i. Sz pōe iste significauit ꝺ prī abñti sz añq̄ pr̄ cōsentiat mutat volūtatē z dicit q̄ nullo mō vult illā ea scientе etiā si pr̄ cōsentiret pr̄ hoc ignoraās cōsentit nūquid est mrimoniū iter eos: vr̄ q̄ sic. ff. mā. si mādasset. z. s. de rescrip. ex pte. z. s. de ꝓcu. mādato. dico q̄ exq̄ pr̄ cōsensit cōpelli dz vt illā recipiat. ar. s. ō ōspō. ipu. de ill'. in fi. nō est tū mrimoniū inter illos. vñ si ꝺbat cū alia tenebit: q̄ nō dr̄ ꝺsensus nisi sit tpe q̄ pr̄ cōsensit q̄ nec dr̄ hr̄e talē ptātez nisi cui cōcessa durat. ar. ff. qō cuiusqz vniuer. itē eoz. §. q̄ si actor. et vbi deest legitim⁹ ꝺsensus non est mrimonium. ber.

l Nō ꝓbent ar. ꝺ. s. e. c. i. ibi loquit de conditione inhoncsta q̄ tñ non est ꝺ substātiā matrimonii. j. e. c. vlt. ber.

m Alexander. s. eo. de illis.

n Cōsensus. de pūti. sic. s. e. de illis. z. j. c. ꝓx.

o Nequaq̄. sic hoc facit conditio apposita q̄ suspendit ꝺctū vsqz ad tps cōditionis extantis vt dictum est. s. e. vex.

p Per tuas. nō negaret. sz cōfitebat se illā pluries diuersis tpib⁹ cognouisse post sponsalia ꝺcta ex tali cōfessiōe ꝓcedit ꝺ ipm: nō ꝓbauit ꝺ dictiōem añ carnalē copulaz.

q Subsecuta. pluries z diuersis tpib⁹ alias nō videret bene sñiatū cū ꝓbatū fuerit ꝑ testes viri q̄ post ꝺditiōem pr̄is eā cognouit. fi. s. de fi. instru. cū io. ad fi. s. de ꝓba. i pūtia. z ita dubia ꝓbatio ñ sufficit.

matrimonio est presumenduz quia videtur a conditione opposita recessisse. Nam et si probatum sit q̄ postquā pater ⁊ patruus viri contra dixere spōsalib⁹ᵇ: idē vir mulierē illā carnali coniūctiōe cognouerit nō est tamē aliquo modo ꝓbatū q̄ antequā ipse cognouisset eandez pater ei⁹ ⁊ patruus ꝓtradicere curauissēt.

Rego.ir.

Si cōditiōes cōtra substantiaz cōiugij inserant: puta si alter dicat alteri: cōtrabo tecum si generationez prolis euites: uel donec inueniam aliaz honore uel facultatib⁹ digniorē: aut si ꝑ questu adulterandā te tradas: matrionialis contractus quātūcūqz sit fauorabilis caret affectu: licet alie cōditiōes apposite in matrionio si turpes aut īpossibiles fuerint: debeant propter fauorē ei⁹ pro non adiectis haberi.

Qui clerici vel vouentes matrimonium contrabere possint.

Alex.iij.remen.archiepō.

De diacono qui in sabbato sancto aliū diaconem vulnerauit: ⁊ vxorē ac cepit: boc. t. pru. rñ. q̄ si contrito et humiliato° corde ad ecclesiam redire voluerit: dimissa illa quam accepit in vxorem: et absolutione obtenta iniuncta sibi penitentia de vtroqz excessu post eam peractam dispensatiue poteris ei diaconatus officium reddere: et si perfecte vite et conuersationis fuerit: eū in presbyterum ordinare. Subdiaconum autem siue hominem interfecerit siue non matrimoniuz nō posse contrahere sacrorum canonum censura demonstrat.

Idem cenomañ.epō.

Ex litterarum tuarum tenore accepimus: q̄ lator presentium in subdiaconatus officio constitutus quandam sibi in coniugiuz copulauit: quam eundem.p. nomine abiurare feciſti: super quo prudentie tue in domino cōmendātes mandamus: quatenus si ad monasticuz ordinem transire uoluerit: ⁊ tibi post laudabilez conuersationē ipsius visum fuerit: eum ad maiores ordines promoueri concedas: q̄ si ad religionem se transferre noluerit: euz neqz in subdiaconatu° ministrare: neqz ad ulteriores ꝓmittas ordines pro

---

a Presumendū. Sed quare ꝓsumit istū recessisse a cōditione: q̄ nō est presumendū aliquē recedere a iure suo. s. de renū. super boc. cū precedens cōsensus durare intelligat. ar. s. de bap. maiores. in fi. ⁊ ex eo q̄ primo ⁊ vltimo contradixit ꝓsumit q̄ medio tempore non consensit. xxviii. di. quia sunt culpe. ⁊. s. de cele. mis. cū marthe. ver. si tūc igit in celum. ⁊. i. q. i. iudices. in fi. ⁊ pcedēs uolūtas ꝓbat ꝓ sequētē. xxxiii. q. i. cū ꝓ bellicā. Preterea si pendente cōditione res tradat ⁊ postea nō existat conditio res tradita repetit. ff. de cōdi. inde. sub cōditione. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei uen. quod si. Preterea cōditionalis consensus nullus est ante cōditionem extantē. ff. de ver. si. cedere diem. si ergo nullus pcessit cōsensus solus coitus mrī moniuz non facit. s. ti. prī. c. vlt. Dicas q̄ consensus pcessit de futuro: ut patet i fi. Quisq; verba de ꝑsenti expressit. s. c. prī. ⁊ ita carnalis copula sbsecuta iduc matrimoniū ꝓsumptū. s. de spō. is qui. ⁊. s. c. de illis. ⁊. s. c. prī. ⁊ fauore mrīmonii ducta est hec ꝓsumptio: q̄ ꝓ carnalem copulā ipso facto vr cōsensum exprimere ꝺ pūti ⁊ a cōditōe recedere: sic ꝓ purā cōditionē recedit a cōditionali. ff. de cōtrahē. cmp. sed celsus. §. vl. sed quid si ante coitū protestetur se nolle ꝓpter hoc recedere a cōditiōe: nec illud ꝓdest. s. de cōsti. cū. m. ⁊. s. de ap. sollicitudinē. Itē quid si dicā cōtrabo tecū: si te virginē inuenero: vr q̄ sit matrimoniū. s. c. c. i. ⁊. j. c. prī. ⁊. xxxii. q. ii. solet. q̄ nec talis error dirimit mrīmoniū. xxviii. q. ii. §. i. sed nec dirimit emptionē. ff. de cōtrahē. emp. alioqui. §. i. Dico q̄ talis cōditio nō ipedit matrimoniū. Itē quid si ꝺbo cū aliqua sub cōditiōe: deide cū alia pure. tenet matrimoniū. Sed pone q̄ postea existat cōditio: vr q̄ teneat primū: q̄ perinde vr ac si a principio pure ꝓtraxisset. ff. qui po. in pig. ba. potio. ar. j. de fri. fraternitatis. in fi. sed secus est in mrīmonio: q̄ nō trahit retro vbi ab initio nō fuit: quātū tamē ad filios legitimādos retro trahi vr. j. qui fi. sint le. tanta. Itē quid si cōtrahit matrimoniū sub cōditiōe que oīno extitura est: vr idē ac si pure cōtraxisset. ff. de cōdi. inde. q̄ si. ⁊ ꝺm hoc est matrimoniū antequā existat cōditio. sed q̄ nō est ibi matrimoniū ꝛ expectat euētus cōditionis ⁊ tunc primo crit: et si medio tpe cōtraheret cū alia teneret mrīmoniuz ꝛ videat q̄ ex futuro euētu pendeat an sit matrimoniū: ut dixit io. per de cre. j. de fri. fraternitatis.

b Sponsalibus. g̃ si ꝓxisset ante carnalē copulā coitus nihil postea operaret: q̄ nihil est ibi purū nel cōditionale qꝺ cōfirmet uel ducat ad esse talis coitus. s. ti. prx. c. vl. in fi. ar. s. de cōfir. exaiata. b.

c Probatū. nō q̄ ꝺ eū fit interpretatio q̄ testes ꝓduxit cū expresse nō ꝓbāt id ad quod inducūt sed obscure. sic. s. de ꝓba. in pūtia. ⁊ q̄ ꝓ confessionē vtriusqz ꝓstabat pluries q̄ ꝓ spōsalia ꝺcta carnal copula fuit subsecuta: ⁊ iō q̄ nō expresse cōstat ꝓ testes q̄ ꝺdictio prīs pcessit copulā: fit interpretatio ꝓ mrīmōio ꝑsupto: cū iā eēt fūdata itētio mulier[

d Si cōditiōes ꝺ subam cōiugii. Qꝺ vr hic: sūptū fuit de illo canōe xxxii. q. ii. solet. ⁊. c. aliqñ. Nō ergo q̄ quedā cōditiōes apponi possunt in mrīmonio licite q̄ a iure admittūtur: puta si cētū mihi dederis si prī meo placuerit. ut. s. e. de illis. sup eo. ꝓ tuas. hmōi. n. cōditiōes honeste sunt: nec sunt ꝺ subam mrīmonii: q̄ pōt esse cū illis ⁊ sine illis: vnde nō ꝓbat hoc esse qꝺ ab hoc cōtingit abesse. s. de trāsla. inter corpalia. Est ⁊ alia cōditio honesta que est de substātia mrīmonii: ut cū christianus dicat iudee uel heretice ꝺbo tecū si vis fieri christiana: fine ista nō teneret mrīmoniū. xxviii. q. i. nō oz. Sūt ⁊ alie cōditiones inhoneste ⁊ turpes: de quibus hic fit mētio: ⁊ illarū quedam sunt ꝺ substantiā mrīmonii ita ut illis appositis nō tenet mrīmoniuz de quibus hic habes in prī. ⁊. c. ꝺdictis solet. aliqñ. Sūt ⁊ alie inhoneste turpes aut impossibiles: ut si dicatur: cōtrabo tecū si furtū feceris si homicidiū feceris. iste enī sunt turpes. Idē est si sit ipossibilis: ut si dico: cōtraho tecū si vcderis mihi īperiū: si digito celū tetigeris. ff. de iniust. rutest. l. cū in secūdo. hmōi cōditiōes nō sunt cōtra substantiā mrīmonii: ⁊ de talibus intelligitur qꝺ dicit in fi. si turpes. aut ipossibiles: ⁊ ideo si apponātur pro nō adiectis haberi debent: ut dicit in fi. ⁊. s. co. c. i. q̄ de hmōi cōditiōibus intelligit ⁊ matrimoniū tenet. Et sic vr q̄ ois conditio que est cōtra naturā contractus ipm ipediat si apponat. Et hec est rō cum tria debeāt esse bona matrimonii saltem quo ad ꝓpositū. s. fides proles et sacramētū. xxvii. q. ii. omne itaqz. per illas tres cōditiones extinguūtur illa tria bona q̄ i quolibet matrimonio necessario requirūtur: aliter non erit matrimoniū: ut hic patet. Sz ꝓtra videt. x. q. i. c. ii. vbi tenet cōtractus nō obstante cōditione cōtra naturā cōtractus. Et ar. cōtra. xxviii. disti. diaconi. vbi tenet ordiatio licet dicat se velle habere vxorē: qꝺ est ꝺ ordinis substantiaz. Itē quid si dicat profiteor talē religionez ita q̄ possim propriuz hēre et vti matrimōio: videt q̄ tenet monachatus. j. ti. prī. insinuāte. non credo q̄ teneat monachatus sub hac cōditiōe: quia illa est cōtra substantiā monachatus. s. de sta. mo. cū ad monasteriū. in fi. ⁊ ar. s. de cōuer. cōiug. ꝺubū. hec fuit opi. hug. quā inuenies. xix. q. vlti. nunc autem. alii cōtradicunt.

e Impossibiles. si. s. de pac. c. vl. sic et in testamēto turpis cōditio pro nō adiecta habet. C. de instī. ⁊ substi. reprehendenda. ⁊. ff. de condi. instī. quidaz. ⁊. C. de his que pe. no. relin. l. vna. in fi. ⁊. ff. de leg. i. turpia. ff. de vsu ⁊ ha. sed neqz sic turpis siue ipossibilis stipulatio pulatio etiā in aliis cōtractibus nō oligat. ff. de ver. ob. generaliter. ⁊. l. se. ⁊. ff. ꝺ ac. ⁊ ob. nō solū. instī. de inuti. stipu. §. impossibilis.

f Propter eius fauorē. sic ergo matrimoniū res fauorabilis est. vnde ꝓpter ipsius fauorē pr ⁊ mater in ipsius prerogatiua ad testimoniū admittūtur qui in aliis cōtractibus repellūtur. j. qui ma. ac. pos. videt. in fi. ⁊ plura alia specialia ibi obseruantur. ut not. s. ut lite nō conte. c. i.

g Et diacono. vxorē accepit. de facto: q̄ ñ potuit de iure. xxxii. di. erubescāt placuit.

b Contrito ⁊ humiliato. alias nō est recipiēdus: q̄ venia nō dat nisi correctis xxiiii. q. ii. legat. nec pōt gaudere se correctū nisi prius doleat se puerū fuisse. xxiii. q. vii. quēadmodū. Et dixit lex delicti enī veniā penitētibus indulgem⁹. C de here. manicheos. ⁊. C. de sū. tri. ⁊ fide ca. l. vl. ⁊ de pe. di. i. neminē. ⁊ de cō. di. iii. ois qui. Et dixit salomō q̄ absc̄dit peccata sua nō videbit lumē in eternū.

i Absolutiōe obtenta. nō dicit a quo. vnde vr q̄ a papa tm. xvii. q. iiii. si qs suadente. ⁊ pcipue ꝓpter atrocitatē facti: vnde etiā si esset monachus abbas ipsum absoluere non posset. j. de sen. exc. cū illoz. vel forte ex ista indulgētia speciali ipsum potuit absoluere qꝺ est verū: ut patet in antiqua.

k Dispensatiue. ⁊ ita epi pūt etiā dispēsare cū clericis cōstitutis in sacris ordinibus si cōtrahant de facto. sic. s. de cle. cōiug. sane. ii. Ar. ꝺ. s. de biga. nup. ꝛ illud intelligitur de illo qui i seculari habitu vnā habuit de iure vxorē: ⁊ in sacro contraxit cū illo tanq̄ cū bigamo non pōt dispensari. ar. contra. j. c. proximo. Sol. ut ibi ber.

l Interfecerit. putabat enī forte iste archiepus ꝓpter homicidiū qꝺ degradari debeat: ⁊ q̄ amisisset ordinē: qꝺ nō est verū: q̄ caracter in aīa ipressus nō tollitur. ut. i. q. i. q̄ quidā. vnde nō pōt cōtrahere et ꝓpt delictū nō est alicui subueniendū. ff. qui. ex cau. ma. sed ⁊ si ꝓ ptorē. §. actio. nec stulti meliozis cōditionis debent esse q̄ periti. ff. q̄ vi aut clā. seru⁹. nemo enī delinquēdo fit melioz. ff. ad l. fal. pcia. ⁊. xvi. q. i. legi. sic malefidei possessor nō dz esse meliozis cōditiōis q̄ bonefidei. ff. de peti. here. si a patre. §. si predo.

m Canonū. xxxii. di. si quis eoz. ⁊. c. de illo. ⁊. c. i. ⁊. lxxxiiii. dist. cū i ptorio. b.

n Ex litterarū. abiurare. ar. cōtra. s. de co. cle. ⁊ mu. clericos. illud itelligēdū est vbi suspitio habet de periurio ut sepe faciūt inter se cōcubinarii: tūc nō exigitur iuramētū: ut ibi satis colligit. uel illud circa cōtuberniū hoc i diuortio cuiuscūqz matrimonii. xxxv. q. vi. ab isto die.

o In subdiaconatu ministrare. ar. cōtra. s. c. proxi. vbi dispensat cū eo qui in pluribus deliquerat q̄ iste. Que fuit ergo rō: placuit hoc dño pape ut maiorē gram faceret illi q̄ isti. Illa potuit esse rō: q̄ nō videbat vere penitēs ⁊ ꝓpositio erat cōtra ipm de sua incōtinentia: ⁊ cū talibus non est dispensandū: dū pro reuersione spe prane actiōis desideria cōcipere non formidant. l. dis. c. i. ⁊. c. ut cō stitueretur. et ideo papa ꝓhibet ne cū ipso dispensetur: cū alias suo iure dispēsare

posset.ut.s.c.pri.sed si intrare voluerit religionē tunc favore religionis poterit circa ordinē dispensare.sic.j.de apostā.c.ii.vel de cōsilio loquit cum de iure suo epus posset dispensare cū ipso:ut.s.c.pri.t.s.de cle.coniu.sane.ber.

a In minorib⁹.si.l.di.placuit.xv.q.viii.si quis psbyter.b.

b Eminimus.Casus.aliquis promisit transire ad religionē t habitū religionis suscepit: postea contraxit matrimoniū:queritur qd iuris? t respondeo,put sequit in littera.

c Professionez.que etiā sola facit monachū.s. de reg.porrectū.vnde in seculo remanere nō debuit nec cōtrahē matrimoniū:imo cōpelli dz redire ad monasteriū.s.de regu.sicut.ut hic dicit.ar.xxvii.di.q interrogasti.t.xxvii.q.i.quasi per totum.

d Nec habitū.maxime:quia solus habitus nō facit monachuz sed pfessio regularis.s. de regu.porrectū.nisi gestaret habitū monachalez cū aliis p annū tunc psumitur pfessionē fecisse:ut postea ei exire nō liceat.s.de regul. ex parte.t.c. vidua.

e Transiturū promisit.t ita votū fuit simplex tm quod p fortius vinculū tollit.j.e. rursus.xxvii. di.si vir.xxvii.q.ii. nos nouimus.equalter tamē cū solēni obligat apud deū:ut dicit illa decre. rursus. vbi de hoc dicetur.

C Onsuluit.mutauit habitū.nulla facta pfessione seu voto:vnde nō ipedit mrimoniū.xvii.q.ii.gonsaldus.et s.e.c.pri.

f Velamē.s.probationis:qui distinctus esse dz ab habitu p fessorum.s.de regul.c.pe.qui nō dirimit matrimoniū ia cōtractū.s.c. pri. t.j.e. rursus.

b Nō renunciauit.per hec q hic enumerantur pz q nō assūpsit religionē nec habuit,p positū mutādi seculum: vnde libere exire potuit infra annū t etiā anno cōpleto.s. de reg. c.pe.vbi dicit q euidenter dz apparere si seculū mutat voluerit:t ita signa mutationis euidenter debēt appere ad hoc ut aliquis censeatur monachus: alias exire poterit infra annū t anno finito.xx.q.i.illud.

i Sup altare. vide qualiter quis pōt pfieri in manu epi.xxvii.q.i. viduitatis et in manu etiā monachi.j.e.insinuante.t coram sacerdote p ipsius benedictōez xxvii.q.i.sciendū.t.xx.q.i.vidua.t super altare:ut hic dicit.

k Nō dirimit.xxvii.dist.§.binc distinguendū.et.c.si vir.t.j.eo.rursus.t.s.de regula.porrectum.

l Susceptus. Sed videtur q̄ eoipso q suscepit habitū t velamē votū suum solēnizaverit ita ut ad monasteriū redire cogatur.ar.s.de reg.vidua.xxvii.di. quod interrogasti.lra istius c.satis soluit cōtraria illa.hic cōstabat q absolute habitū nō mutauit:ibi vo eo aio t ppposito habitū t velamē susceperūt ut mōachi eēnt vnde postea nō audiūtur etiā si ꝓfiteri vellent iurare.ber.

m Veniēs.absenti.ar.q matrimoniū iter absentes cōtrahi pōt.xxxii.q.ii.bonorātur.t.xxx.q.v.nec illud.t.s.de cōuer.cōiug.ex parte.ii.t eodē modo sponsalia:ut hic.t.ff.de spō.l.iiii.t.v.ber.

n Promisit. p intrposita psonā q̄ mandatū habebat ad hoc:alias nihil est.

o De seueritate.timor iste vanus erat:vnde nō excusat quo minus debeat cōpelli ad mrimoniū ꝓbendū,ppter fidē datā si ille cū alia nō ꝓfisset nō obstāte voto simplici.ar.s.de spon.ex lris.ii.prima enī fides seruari dz s.de spon.,sicut nisi fortius vinculum supueniat.ut.s.de spon.si inter.

p Continentie votū.mulier ista vouit cōtinētiā:nec mutauit locū nec vestem nec etiam fecit professionē:t tū post votū cōtinentie de presenti cōtrahere pōt. t ita est ar.op.q votū nō solēnizat p votū cōtinentie tm.de hoc dr.j.c.pri.b.

q Fornicatiōis.ar.minus malū tollerandū ut maius euitetur.xxxiii.q.ii.si q verius.xxvi.q.ii.bi qui.xxii.q.i.cōsidera.t.iiii.di.deniq.

r Voto violato.i.violando.si.ff.de iureiu.admonendi. in verbo absolutus.i. absolvendus. vel dic violato animi destinatiōe:q petebat sibi dari licentiaz cōtrahendi:nec intelligo q ponat pnia nisi subea cōditiōe si ꝓcerit.vel imponet post q̄ contraxerit:vel etiā de volūtate mutata agitur penitentia.ar.xvii.q.iiii. sunt qui opes.

s Non postponas.Sed qualiter dat huic licētia ꝓbendi ꝓ votū continētie lz sit simplex:cū apud deū equaliter obliget cū solēni.j.e.pri.ergo debuit cōpelli ut seruet votū sicut sit de spōsalib⁹.s.de spō.ex lris.ii.Dicas q nō dat hic ecclesia licentiā ꝓbēdi directe:sed ē hic quedā cōpatiua pmissio ne deterius inde cōtingat:ut ex lra pz:t q2 in pturbatiōe animi votū emisit.ar.xvii.q.ii.gonsaldus.vnde dat ei licētia cōtrahendi alias nō daret.nam votū continentie seruandū est etiā a coniugat?.xxxiii.q.v.q deo pari.

C Ursus. castitatis.simplr.s.e.c.pri.

u Apō deū.g vr eq̄ lit obseruādū ut solēne:qō falsū ē: q2 solēne suar⁹ ꝓ ꝓctū mrimoniū.j.e.pr. istud vo nō.xxvii.di. si vir t ḥ dicas q ab initio sūt eq̄lr obligāda:et vtrūqz in tm obligat q qui ꝓmittit peccat mortaliter. Et dic non min⁹.i.nō minori tpe: q2 vtrūqz i ppetuuz obligat:t vtusqz fractio ē mortale peccatū:lz vn⁹ min⁹ peccet alio:qō pz ex minori pnia.xxvii.dist.si vir. t.xxvii.q.i.virgibus t.c.deuotā. Vel hoc ꝓtigit pp adiūctū.s. ꝓpt bonū mrimonii. ar.xxvii.q.i.nuptiarū.t ē sile qō dr in simplicē loqla t iura mēti.t collige ex hoc qō ḥ dr votū ex sui nā nō dirimē matrimoniū: sz ꝓstitō fca sup uoto:q2 fit ḥ mētio de uoto simplici t solemni:vide qd sit vtrūqz votuz. Solēne ē qō fit in ꝑsentia ēte aliq̄ ista ꝓ solēnitatū videlz p susceptōem sacri ordis.xxviii.di.diacōi.t.lxxxiii.di.cū i ꝓterito. Jt? p susceptōez sacre vest? q̄ tm̄ ꝓfitētib⁹ dari dz.s.de reg.statuim⁹.t maxie si cū aliis icipiat cātar t oblatōez facē i ecclia.xxvii.q.i.vidua.t.s.de reg.vidua t.xxvii.di.qō introgasti. Tertio mō cū p ꝓfessionē deuouet se alicui religioni in manu abbatis uel abbatisse ul ēt i mān mōachi.s. de reg. statuim⁹.t.s.c.ꝓsuluit.t.j.c.pr.pūtib⁹ testib⁹ p q̄s possit,pbari,pfessio si ille negaret:t ne lꝭ negari possit fiat ide publica scriptura.xxvii. q.i.oēs fcie.in q̄ scriptura,pfiteat se uelle religiose viuē.xx.q.i. uidua t tale votū ipedit mrimoniū ꝓbēdū t dirimit ia ꝓctū.xxvii.q.i.c.i.t p totū usq3 ad.c.nuptiarū.a lꝭ āt votū ꝓtinētie fēm q̄uis coram multi? or simplex q̄si nō uestitū sine istitutū aliq̄ solēnitate:t tale votū impedit mrimoniū ꝓbēdū:sz nō dirimit ia ꝓctū.q.d.nō dz ꝓbē post tale votū tm si ꝓbat tz.s.e.ꝓsuluit.t.c.ueniēs.t.xxvii.q.i.nuptiarū. cū se.c.t p⁹ hoc votū ꝓtinētie cū qs dicit:uoueo ꝓtinētiā:dat ecclia licētiā ꝓbēdi. s.eo.c.pr. Hec opi.bodie q̄si cōis ē:t in hac opi.fuit Gratian⁹.xxvii di.§.ult.t.c.vl. Hu.vo dixit q votū ꝓtinētie ppetue int? oia uota impedit t dirimit mrimoniū ia ꝓctū:t ī nullo casu est mrimoniū p⁹ votuz ꝓtinētie q̄ ad dcū:t si postea ꝓbat de solo facto ꝓbit t mōtaliter peccat t hoc dic eē uerū si votū ꝓtinētie ppie teneat?. ppie dr votū ꝓtinētie cū dico:uoueo ppetuā ꝓtinētiā. Jmpropie cū dr:uoueo siue ꝓmitto q p⁹ annū siue p⁹ mortē vxoris mee uouebo ppetuā ꝓtinētiā:qō ē dicere votū de pūti t de futuro. Et dicit hu.q solēnitates pmisse ñ sūt de suba voti:sz signa t pbatōes voti si votū reuocet i dubiū. Jo.dixit q si aliqs coram tota ecclia dicat:uouco ppetuā ꝓtinētiā:nō solēnizatur votū nisi aliqs de pmissis iteruenīat. vñ si postea ꝓbat tz mrimoniū. Hu.vo ꝓ ut pz. Sz certe qō dicit hu.magis vr tutū:lz enī aliqs nō efficiat mōach⁹ bñ pōt se obligare ad ꝓtinētiā ppetuā p votū sicut pōt se obligare ad alia uota:q2 votū ꝓtinētie excedit oia alia uota: vñ nō posz cōmutari i maiꝰ bonū.ar.xxxii.q.i.nuptie.vñ t si ꝓiugati ꝓtinētiā ꝓmittāt cā seruare tenēt.xxxiii.q.v.qō deo pari.hu.ꝓdic alex.s.e. proxi.cui potius standū est.

x Observare.q si prius iurasset t postea votū simplex emisisset:tenet

audiēs plura de seueritate ipsius ei noluit copulari. Cuz itaqz timeret ne illi nubere cogeret:i manib⁹ suis votū cōtinētie,pmisit:nō tamen locū aut uestem mutauit:quo audito vir aliaz sibi copulauit. Nos itaqz attendētes tutius esse ut prefata mulier post fidē t votū simpliciter oblatū matrimoniū cōtrahat quaz fornicatiōis reatū incurrat:mādam⁹:quatenus si plus nō processit:sibi de fide mētita:t voto violato cōgruā satisfactionez indicas:t ei cui vult mubendi in domino licētiam tribuere non postponas.

C Elestinus.iij.

R Ursus quidā votū castitatis emittēs: iurauit se quandam ducturuz postea in vxorem. Unde a.f.tua requisiti arbitramur:q cum simplex votuz apud deum nō min⁹ obliget quaz solēne:,p eo q iurauit temere penitētiam agat. Et votum quod deo fecit studeat obseruare:q si postquā huiusmodi prestitit iuramētuz:ad nuptias proprio motu cōuolasset:cum votū simplex matrimoniuz impediat cōtrahendū:non tamen dirimat iam contractū:nihil ambiguitatis qō tua continere vr.

I Nocētius.tertio.liboñ.et lubiceñ.epis.

I Nsinuante.J.nobili mulie re nostro est apostolatui relatū q a quibusdā curialibus fuit religioneñ. pro ipsi⁹ copula supplica

quod dicitur .s. de spon. cõmissum.
Videtur. quia remanebit cũ illa .s. eo. cõsuluit.

a INsinuante. supplicatũ. cõtra illa iura nã a principe nõ est petẽda uxor. xxxvi. q. ii. nullus. ⁊ penã deportatiõis mereꝝ. C. si nup. ex rescrip. pe. l. i. ⁊ qz debẽt esse libera mrimonia. s. de spon. gẽma.

b Qõ in manibus. ⁊ ita solẽnizauit votũ continẽtie tradendo se ordini sãcti augustini in manib⁹ illius mõachi: ut. j. pz ⁊ habitũ pfessorum suscipiendo.

c Ut domo ppria. ergo nõ erat monacha exquo põt pprium retinere. ar. s. de sta. mo. cũ ad monasteriũ. in fi. cũ tal' cõditio sit cõtra subam monachat⁹. s. de cõdi. appo. c. fi. ⁊ xxxii q. ii. solet. ⁊ arg. ff. de ac. ⁊ ob. nõ solũ. arg. cõtra. x. q. i. sic quidã ⁊. s. de cõdi. appo. c. i. talis cni cõditio est ꝺ subaꝫ monachat⁹: vnde ea retẽta impedit monachatũ. quidã tñ dicũt qꝺ ea adiecta tenet monachatus ⁊ ꝓ non adiecta haberi debet. ar. buius littere. de hoc dixi. s. de cõdi. appo. c. vl. verba ista i domo ppria cũ oi etiã sua substãtia. sic expone ideſt cum vsufructu sue substantie oli ante monachatũ: ut de usufructu illarũ rez uictũ. ⁊ uestitũ haberet in uita sua: quicquid eni supereſt debet esse ⁊ est monasterii: ⁊ si quid deest ei suppletur a monasterio. Similis eniꝫ expositio habeꝫ. xxvii. q. i. si quis rapuerit: ⁊ sic erit mõacha ⁊ põt remanere i domo quõdã sua cum usu rerũ quas cõtulit monasterio. sic. xxvii. q. i. de vidnis.

d Metu regio. ar. qꝺ iperiũ regiũ non sufficit ad istũ metũ. arg. C. quod me. cã. ad inuidiã. ar. cõtra. C. e. l. pe. ⁊ xxiii. q. viii. qꝺ cõuenioꝫ similiter iperiũ parentum nõ sufficit. ff. de ri. nup. si patre. xxxii. q. vii. omnes cantiones.

e Vel modica coactio. nota qꝺ leuis metꝰ nõ excusat i voto: ut hic. ⁊ s. quod me. cã. cũ dilecti. sed in electiõe leuis metus sufficit. i. q. vi. si qs autẽ. similiter in matrimonio ut videꝫ: qz plena debet securitate gaudere. ut. s. de spon. cũ locũ. ff. de ri. nup. si pfe. tñ talis ꝺz esse q possit cadere in ꝓstantẽ virum. s. de spon. ueniens. ii. ⁊ c. cõsultationi.

f Pacientia. nota qꝺ rõe tpis euaneſcit exceptio: qz ꝑsumit cõsentire i. q. i. cõstat. s. de spõ. ad id qõ. j. de fri. c. i. C. qõ me. cã. l. ii. ff. de cõd. obtur. can. si ob turpẽ. ff. de ri. nup. si pater.

g PRopositũ. insciã. hoc excusauit mulierez ab adulterio: qz ignorans nõ cõmittit adulteriũ. xxxiii. q. ii. in lectũ. ⁊. ff. de adult. l. vl. alioquin si fuisset cõscia nõ posset postea cũ eo remanere. j. e. cũ haberet. imo plus prodeſt: qz filii de tali matrimonio legitimi sũt censendi ꝓpter bonã fidẽ uxoris. j. qui fi. sint le. ex tenore. ⁊. c. cũ inter. ⁊ tñ non fuit matrimoniũ inter eos etiã post mortẽ prime uxoris. licz eni ista crederet eũ liberũ ligatus tñ erat ⁊ in primo cõsensu qui nullꝰ fuit intelligitur perdurare: sicut nec matrimoniũ cõtrahit cũ seruo licet credatur liber: alias nõ cõtractura etiã si postea manumitteret eo ignorante: qz post manumissionẽ factã manẽdo cũ eo approbare semper intelligit primũ cõsensum qui erroneus fuit ⁊ nõ alium. vñ matrimoniũ nõ procedit. Ar. cõtra. ff. de offi. ꝓcon. obseruare. §. ul. imo vr exꝑssum. ff. de iure do. ꝓculus. prius dictũ uerum est. tamẽ si mulier vult cõpellitur ipam ducere propter dolũ ⁊ fraudẽ illius. ut i fi. dicit.

tuꝫ quod cũ ad cõsanguineoꝝ eius noticiã pueniſſet: ut marituꝫ accipere ei sub obtestatione regia suggeſserunt: ipsa uero qꝺ tunc non nollet nubere protestans: consilium accepit ab eis qꝺ votum emitteret castitatis: quod in manibus cuiusdam de fratribꝰ sãcti augustini fecit: adiecto tenore: ut in domo propria cuꝫ omni substantia sua remaneret. Sane in eiusdẽ ordinis habitu biennio post permansit: licet id se inuitam fecisse asserat ⁊ coactam: nõ tam metu regio quam parẽtum: ⁊ infra. Tandem attendens qꝺ inuita uotum emiserit: eo dimisso de parentum consilio. p. Michaeli publice fuit matrimonialiter copulata: de quo quatuor sustulit filios tempore procedente: ⁊ infra. Nos igitur attendentes qꝺ in emissione voti quod procesſit nulla uel modica coactio affuisset: quam pacientia ⁊ perseuerantia sequentis temporis penitus prefugauit: ⁊ qꝺ sequens coniunctio potius iniqua fuit ⁊ violenter extorta: mandamus: quatenꝰ premissis ueritas suffragatur: prefatam mulierẽ ad male dimissum religionis habitum resumendum et seruandum qõuenit: monere et inducere procuretis: ⁊ si opus fuerit per censuraꝫ ecclesiasticam coercere.

De eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium.

Alex. iij. abbati sancti albani.

PRopositum est nobis qꝺ vir quidam uxorem habens: sibi aliam buiusmodi rei inscium copulauit: sed prima mortua nititur discedere a secunda: et infra. Licet autẽ in canonibus habeatur: ut nullus copulet matrimonio: quam priꝰ polluerat adulterio: et illam maxime: cui fidem dederat: uxore sua uiuente: uel que machinata est in mortem uxoris: quia tamẽ prefata mulier erat inscia: qꝺ ille aliaꝫ haberet uxorem viuentẽ: nec dignũ est: ut predictus vir qui scienter cõtra canones uenerat: lucrum de suo dolo reportet. Consul. t. r. rñ. qꝺ nisi mulier moriuntium petat: ad petitionẽ viri nõ sunt aliquatenus separandi.

Idem abbati de fontibus.

SIgnificauit nobis. o. andegauensis: ⁊ infra. Mãdamꝰ quatenus si constiterit: qꝺ eidez o tãta vis illata fuerit: qꝺ non sponte in primam consenserit: nec post prestitum iuramentũ ipsam carnaliter cognouerit: propter hoc nõ dimittas quin ad aliam quam postea in uxorem accepit: reuertendi liberam tribuas facultatez: alioquin sibi ne ad secundam reuertatur sub interminatione anathematis inhibens deinde licentiam ducendi aliaꝫ in uxorẽ:

Idem baraneñ. epo.

SUper hoc quod quesiuisti an liceat alicui cũ ea contrahere matrimonium quam uxore sua viuẽte sibi de facto matrimonio copulauit. t. r. qꝺ si adultera est i mortem uxoris aliquid machinata: siue fidez dedit siue nõ qꝺ ea defuncta hãc esset ducturus secundũ canones ab eius consortio prohibeꝫ: ⁊ hec prohibitio perpetuo est seruanda.

Clemens tertius.

b In canonib⁹. xxxi. q. i. c. i. ⁊. j. eo. ex tuarũ. cũ hẽret. ⁊ c. vl. in fi.

i Fidẽ dederat. uel si de facto cã duxit. j. c. cũ haberet. ⁊ supple ⁊ eã cognouit uiuente sua uxore: alias nõ ipedir etur cõtrahere cum ea. j. c. c. ul.

k Machinata. xxxi. q. i. si quis uiuente. ⁊. j. c. super hoc.

l De suo dolo. s. de rescrip. sedes apostolica. ⁊. xxx. q. i. dictũ.

m Nisi mulier. ⁊ ita cõpellitur remanere cũ ea si voluit ꝓpter culpã ⁊ dolum ipsius viri sed non ecõuerso. si. j. de adulte. c. ii. ⁊ ita est hic ar. qꝺ contractus ꝓ parte tenet ⁊ pro parte nõ. s. de despõ. ipu. de illis. ff. mandata. põt. C. de resci. ven. l. ii. ⁊ insti. de auc. tu. circa prin. ff. loca. sicut emptio. §. interdum. et. ff. de ac. cmp. ⁊ vẽ. iulianus. §. si quis a pupillo. xxix. q. ii. si quis ingenuus. xxxii. q. v. proposito. et. xxxii. q. ii. aliquãdo. et. xxvii. q. ii. §. i. ⁊. xxxi. q. ii. c. i. ⁊. ii. si tamẽ contraberet cũ alia teneret matrimoniũ. j. e. ueniens.

n SIgnificauit. iste. o. cõactus fuit quandã despõsare in uxorẽ prestito iuramẽto: postea uero contraxit cum alia spontanea uoluntate conscia huius facti. prima petit illũ i virũ cozã eboracẽn. archiepiscopo qui euꝫ cõpulit recedere a secũda ꝓstito iuramento donec lis esset iudicio ecclesie terminata inter ipm ⁊ primã: lite pendente mortua est prima. dubitat iste. o. an deberet redire ad secundam quaꝫ sponte duxerat in uxorem. respondit papa ꝓut sequitur.

o Tanta uis. que posset cadere in cõstantẽ uirũ. s. de sponeniens. ii. ⁊. c. consultationi. simile. s. quod met. cau. perlatum. ⁊. c. cum dilecti. ar. contra. xv. q. i. merito queritur. et s. de iureiur. si vero. Juramẽtum istud poterat seruari sine iteritu anime: ergo debuit seruari: ut ibi dicitur: ⁊ hec non habent hic locum: quia matrimonia libera debent esse ⁊ nõ coacta. s. de spon. cũ locũ. ⁊. c. preterea. requisiuit. gemma.

p Cognouerit. qꝺ si fecit anteq̃ cõtraberet cum secunda consensisse uidetur. vnde amplius secundam habere non posset. s. de spon. ad id quod. ⁊. s. de despon. impu. de illis. et. j. de his qui accu. pos. insuper. ⁊ est ar. qꝺ ratihabitio retrotrahit. ff. s. de regu. significatũ. ad fi. i. q. i. constat. lxiii. di. salonitane. de coniug. ser. ꝓposuit. ⁊. s. quod me. cau. perlatum.

q Ne ad secundã. consciã huius facti: alias enim bene posset eam habere. s. c. proximo.

r Reuertatur. ar. est hic qꝺ ab initio non valet tractu temporis non conualescit: licet perueniat ad eũ casum a quo potuit habere initium. insti. de lega. §. an seruo. ii. q. i. in primis. circa princi. insti. qui testa. fac. pos. §. ulti. xxxvi. q. ii. c. ulti. arg. xxx. q. i. ad limina. ff. de serui. ut pomuꝫ. xxxiii. q. ii. in lectum. Prima rubrica locum habet quando perpetuũ subest impedimentum. contraria adaptantur ad banc regulam. multa impediunt faciendum que iam factũ non dirimunt: quia quod ab initio legitime factum est ex superuenienti delicto nõ mutatur. ff. de iti. actuq̃ priuato. nec enim. nisi lege uel canone illud exprimatur ut patet per contraria quod perpetuo ꝓhibetur fieri: quolibet casu supueniente ꝓhibitio durat: ut in primis cõcoꝛ. ⁊. j. c. primo.

s SUper hoc. copulauit. ⁊ eã viuente sua uxore cognouit: alias non prohiberetur. j. e. c. ult. ⁊ ea sciente qꝺ haberet uxorem. secus si ignoraret. s. e. c. i. et ii. ⁊. j. e. ti. ex tuarũ. ⁊. c. cum haberet.

t Machinata. xxxi. q. i. si quis uiuente. et. s. e. c. i. ⁊ intellige cũ effectu: ut dicit c. si quis viuente. qõ dicit machiata: qz verba cũ effectu sũt accipiẽda. s. de cleriõ re. relatũ. ⁊. s. de spõ. c. ul. de pe. di. i. §. hec autẽ uerba. ⁊. ff. qõ quisqz iur. l. i. § hoc aũt. ⁊ ar. j. c. ul. Quidã dicũt qꝺ sufficit conatus sine effectu ⁊ sufficit qꝺ ita scriptũ ẽ. ff. qui ⁊ a qui. ꝓspex. ⁊. vi. q. iii. scriptũ est. qõ nõ ẽ uerũ. j. e. c. ul. Quid si aliqs interficit aliquẽ in bello nõ e ꝓposito qꝺ uelit uxorẽ eius sumeꝛ. nũqd põt illã ducere in uxorem. Dicas qꝺ sic. s. de cõuer. infi. laudabilem.

u Fidem dedit. xxx. q. i. relatum. ⁊. j. c. significasti.

a Extrarū. depbensam. i. cōuictā. sola eni depbēsio nō sufficeret ad hoc ut separet. ii. q. i. c. ii. ꝛ. iiu. lz sufficiat ad infamiā. ff. de ritu nup. palā. §. vltio.

b Aliā supinduxit. in vxorē que fuit cōscia ꝙ aliā habebat uxorē. alias nō noceret. s̄. e. c. i. ꝛ. j. eo. veniens.

c Separe. j. e. c. significasti. xxxi. q. i. relatum.

d Aliā poterit. acta penitentia. arg. s̄. de spō. cū in apostolica. uel etiā ptē penitētie si timetur de incōtinētia. xxxiii. q ii. in adolescētia. b.

e Um haberet. perpetua continētia. hoc fit ꝓpter causas que hic ponūtur: ꝛ gambo ꝑcesserant in dies suos tamē si timererctur de incōtinentia ipsoꝝ: puta si essent iuueues daretur eis licentia contrabendi. xxxiii. q. ii. in adolescentia. ꝛ. c. pl. Sed cōtra videtur. s̄. c. pxi. vbi datur licentia contrabendi in simili casu. ſz rō redditur i littera ꝙ isti plꝰ peccauerūt ꝙ alii vnde plus puniuntur: ꝛ quia scnes videbantur.

f Leo papa. xxxi. q. i. c. i.

g Et ꝙ hic plus. sic. j. e. c. vlt. Sed vr ꝙ casus iste nō sit aliꝰ ab aliis duobꝰ de qbꝰ bēs. s̄. c. per hoc. qz si ducit illā fidem dat illi: ꝛ ita idē est ducere caz sic de facto ꝙ fidē dare. Satisſ pōt dici ꝙ iste casus nō est diuersus ab illis: ꝛ hic non dicit ꝙ sit alius oino sed ꝙ plus est hic ꝙ si fides tm̄ detur: qz hic primo interuenit fides in desponsatione tali de facto ꝛ postea cā ducit: sed verius est ꝙ est certiꝰ: ꝛ bñ differt ab aliis: qz hic est fides de pñti contrahendo cū eo quatenꝰ pōt: sed in alio casu est tm̄ fides de futuro: ꝛ est similis differentia: sicut inter sponsalia ꝛ matrimoniū. arg. j. c. vlti. ꝛ plus est hic ꝙ fidē dare: ut hic dicitur et plus peccat.

h Cum eadē. s. vxore.

i Juramēti. iuramentū istud quod fecit iste ut ei ulteriꝰ nō adhereret: nō sufficit ꝙ eam habere nō possit: quia idē essz si eā abiurasset: cū aliud subsit ipedimentū: ut patet ꝓ hāc litteram. vnde supple maxie.

k Tam greg. ꝙ triburien. xxxi. q. i. relatū. ꝛ. c. se.

l Multiplicitas. quādoqz tñ filiozū dispensationē inducit xxxv. q. viii. de gradibus. ꝛ. ff. de ritu nup. qui in prouincia. alias i cipit diuus.

m Non minuat. j. de symo. non satis. ꝛ. c. se. ꝛ. ff. de ꝓsul. l vltima.

n Intererit. apud quez debeant demorari filii facto diuortio. habes. C. de diuorti. fac. l. vna. ꝛ apud talē cōmorari debent quiꝰ eozū uite uel sanguini nō insidietur. s̄. de cōuer. infi. c. vl. vbi de hoc.

o Secūdū facultates. hoc est regulare ꝙ ꝫm facultates alimenta ministrent. ff. de lib. agno. si quis a liberis. i. respon. ꝛ. §. si quis ex bis. ꝛ. C. de alen. lib. si cō petenti. ꝛ. l. vl. sic ꝛ ꝓcuratio exhiberi debet ꝫm facultates ecclesie. s̄. de cen. sopite. ꝛ. c. cū nuper. Et nota ꝙ filius minoꝝ triennio ali debet apud matrem. maioꝝ triennio apud patrem. C. de pa. po. nec filiū. ꝛ. s̄. de cōuer. infi. c. vl. ꝛ ar. ff. de lib. agno. si quis a liberis. §. nō tm̄. Illud scias: ꝙ sicut parētes alere debent filios. i. di. ius naturale. sic et filii parentes si egeant. ut in. l. predicta. si quis a liberis. in ꝓin. ꝛ. §. si impubes. ꝛ. C. de alē. lib. l. i. ꝛ. ii. ꝛ. xxx. di. c. i. ꝛ. xxii. q. iiii. inter cetera. tamē recusare pōt pater alere filiū iusta de causa si forte eū accusauit ut in. l. predicta si quis a liberis. §. si quis ex bis. in fi. vbi aūt pater ꝛ filius egēt mater cōpellitur eos alere. ut. e. l. §. vtrū. ꝛ. l. pe. ꝛ. C. de alē. li. auc̄. quēadmodū. ꝛ in auc̄. ut li. ma. ꝛ auie. §. illud. Si aūt mater alit filiū dum pater habūdat po

Extitterarum tuarum insinuatione accepimus ꝙ. t. vxorez suam in adulterio deprehensam[a] de tui antecessoris assensu abiecit: que postmodū accepit habitū mōachalē sed dictus. t. antequā illa decederet aliam[b] supinduxit: ꝛ plures suscepit filios ex eadē: ꝛ infra. F. t. igit. r. ꝙ illos debes abiuicē separe[c]: idē vo vir indicta ei de adulterio penitētia aliā[d] ducere poterit in vxorem.

Idem.

Cum haberet vxorem legitimam. a. nomīe. J. lator presētiū: cū. m. adulteriū ꝓpetrauit. Cū qz sup hoc fuisset in ius uocatus: abiurauit adulterā: ꝛ postmodū iuramento contempto viuente legitima cum ea matrimoniū cōtrahere ꝛ ipsi diu cohabitare presumpsit: demū predicta. a. de presenti luce subtracta: memorat[e]. J. cū adultera ꝓdecenniuz est morat[e]: de qua decem filios ꝓcreauit. Tale ergo damus cōsul. t. responsum: ut separent omnino: ꝛ eis iuncta penitētia perpetua[f] continentia indicatur: presertim cū in dies suos ambo ꝓcesserint: ꝛ tam diu publice in adulterio ꝛ ꝓiurio ex certa scientia ꝓdurātes ecclesiam in graui scandalo ꝓturbauerit. Nostin. ꝙ. leo[g] papa statuit: ut nullus ducat in matrimonium quaz adulterio polluit: ꝛ ꝙ hic plus[h] processiuz fuit: quaz si fides prestita dūtaxat fuisset adultere: ut defūcta legitīa eā duceret in vxorem: cū eadē[i] etiā viuente quasi matrimonialiter mecche mecchus adherere presūpsit: ꝛ sacramētum suuz temere violare: qō vtiqz connubium vbi etiam nulla intercessit religio iuramēti[k] taz grego. papa quā triburien. synodus detestat: et utrūqz hoc modo coniunctum ꝓcepit publice pnie subijci: ac ꝓpetuo sine ulla spe coniugij pmanere: nec aliquod eisdez. J. ꝛ. m. adminiculuz[l] afferūt ut simul maneāt: ꝙ decēnio cohabitauerint adinuicē: ac decem filios susceperint: cum multiplicitas prolis ita suscepte magis eoꝝ crimen exaggeret: ꝛ diuturnitas tēporis peccatuz non minuat[m] sed augmentet. Sollicitudinis tamen tue interesit[n]: ututerqz liberis suis secundum[o] ꝙ eis suppetunt facultates necessaria subministret.

Uno. ii j. epo spoletano.

Significasti nobis ꝙ cū. p. ciuis spoletan[p] quādaz mulierē duxisſz legitime in vxorem: ea relicta cuidam meretrici adbesit[q]: ꝛ in ra. Ueruz cuz vxor ipsius esset viā vniuerse carnis ingressa: meretricē cui adbeserat despōsauit. Nos igitur iqui. t. t. r. ꝙ nisi alter eorum in mortem vxoris defuncti fuerit machinatus[q]: uel ea viuente sibi fidem[r] dederit de matrimonio contrahendo: legitimum iudices matrimoniū supradictum: excōicato munus absolutionis si petierit[s] iuxta formam ecclesie impensurus.

Idem messanen. capitulo.

Veniens ad presentiam nr̄am g. laicus humili insinuatione monstrauit: ꝙ cum in ciuitate lemoniceñ: quandam sibi matrimoniali tercopulasset: ab ea recedēs messanaz aduenit: vbi. m. mulierē insciā[t] ꝙ aliam baberet vxorem sibi solenniter copulauit: uerum cum eidem pñia fuisset iniuncta ut ad legitimaz rediret vxorem: ꝛ ipse propter hoc in suam patriam redijsset: vxorē suā inueniens carnis debita persoluisse ad messanam redijt ciuitatē: ꝛ supradicte. m. tanquam̄ legitime cohabitauit vxori: ꝛ infra. Licet autez uiuēte vxore legitima predictam. m. sibi copulare nequiuerit in vxorem quia tamen uxore defuncta utpote a lege ipsius solutus: in eandem. m. de nouo[u] potuit matrimonialiter cōsentire: dummodo non prestiterit fidem adultere[x]: uel machinatus fuerit in mortem vxoris: mandamus: quatenus si est ita: eidem. g. ut supradicte. m. affectu adbereat coniugali licentiam concedatis.

Reg. ix. fratri. r.

Si quis uxore viuente fide data promisit aliam se ducturuz uel cuz ipsa de facto contraxit: si nec ante nec post legitima eius supstite cognouit[y] eandem: quanuis utriqz tcst pete re exp ensas si hoc fuerit protestata. ff. de neg. gest. nensenni[y] post triennīū tam en: sed hec que dicta subintelligūt de legitimis. vnde signātur cōtraria in auc̄. qui. mo. na. ef. le. §. ulti. ꝛ. C. de incest. nupt. auc̄. ex complexu. ꝛ. C. de natu. lib. auc̄. licet patri. ꝛ. j. qui fi. sint le. per venerāle. Sed illa cōtraria intelliguntur de rigore iuris ciuilis: qō videtur inductum i detestationem criminis. ſz intelligit de benignitate cānica q̄ vigorem sumit a iur nāli. nā educatio filioruz ō iure nāli est. i. di. ius nāle. ꝛ ex istictu nature procedit. vnde ius istud pfert ciuili: tamen filii nō succedent in bōis patris ꝛ illegitimi sunt s̄. de clādesti. despō. cū inhibitio. §. i.

a Machinatus. xxxi. q. i. si quis viuente. ꝛ. s̄. eo. super hoc.

b Fidē dedēit. xxxi q. i. relatū. ꝛ. j. e. c. ul. Idē ē si de facto eaz in vxorez ducat. s̄. c. pxi. ꝛ hoc verum est cū mulier ista scit illum aliā habere: alꝰ non noceret quo minus post mortē vxoris posset secū remanē. s̄. e. c. i. ꝛ. j. c. pr.

c Si petierit. imo vr ꝙ cōpelli dz. arg. xxii. q. i. predicandū et. xciii. di. diaconi. ſz qualiter pōt compelli cū iam sit excōicatus hoc mō ut alii cōpellantur ne ei communicent. j. de usur. post miserabilem. Alii dicūt ꝙ nō est absoluendus nisi petat: ut ista littera satisſ innuit: qz impenitenti nō datur remissio xxiiii. q. ii. legatur. ꝛ xxiii. q. vii quemadmodū. sed hec non ē cōtrarietas: qz vtrūqz fieri potest ut ille: indirecte cōpellatur. et sic petet absolui: ꝛ satisſaciet.

d Veniens. insciā. si bꝰ fuit. vm legitie. potēit remanere cū illo. si. s̄. e. c. i.

e De nouo. ut sic teneat matrimoniū ut exnunc: si illa uoluerit in eū consentire: alias nō cōpelleret sed vir. s̄. e. c. i. sic et transactio dolo alterius tm̄ inita ab eo reuocari nō pōt. C. de transac. transactione. si. ff. de offi. procō. obseruare. §. vl. sic. ff. de leg. iii. l. i. §. i.

f Fidē adultere. hoc ideo dicit: qz ꝛ si illa hoc sciuisset ꝛ ꝙ haberet aliā vxorē adultera diceretur: vnde nō posset esse cū illo ꝓpter fidem datam: ꝛ quia etiā plus fuit bic: qz in vxorē eā duxit. s̄. eo. cū haberet. sed quia fuit ignorās adulteriū non cōmisit. xxxiiii. q. ii. in lectū. ff. de adulte. l. penult.

g Si quis. cognouit. eandem. Sic patz ꝙ sola fides data uel tantū de facto cōtrahere non impedit matrimoniū vxore defuncta nisi ad carnalē copulam sit processum: ꝛ sic intellige oia illa iura que dicunt ꝙ nullus ducat in matrimoniū cui dedit fidem de ea ducenda

post mortē uxoris uel cū qua cōtraxit de facto. ⁊ ita est ar. q̄ nolūtas siue factū nisi fuerit subsecutus effectus nō nocet: q2 nō fuit conatus ubi iniuria nō babuit effectū. s. de spon. c. vl. vbi de boc. ⁊ ar. xxxv. q. iii. extra ordinaria. ⁊. ff. qō quisq3 iur. l. i. in fi. ar. cōtra. xxxii. q. v. q uiderit. ⁊. s. de biga. nup. ⁊. c. vl. ⁊. l. di. si quis acceptū. ⁊ de pen. di. i. si gs cū telo. s. de spon. inuenis. ⁊ idē intellige de eo uel ea que machinata est in mortē alterius. s. cū effectu ut. xxxi. q. i. si quis uiuente. alias solus conat9 nō impediret ar. istius. c. q2 eadē rō uidet ubiq3.

a Peruenit. ō cō suetudine q̄ ē iure canonico approbata. s. de ecc. edi. cū dicat. q2 ut ibi p3 cū aliis habitare nō debēt ⁊ etiā de iure veteris testamēti. xxxiii. q. ii. hoc ipsū. sed in hoc q̄ viri sani non sequunt uxores uel ecōuerso mala erat cōsuetudo. ut j. sequitur. ⁊. j. c. pr.

b Una caro. hoc expositū est. s. de big. debitū.

c Sine altero. xxxiii. q. ii. si quis ex necessitate. et. xxxii. q. v si uxorez.

d Siutius. hic non determinat quantū extendat istud diutius: ⁊ iō i arbitrio boni viri p9sistit. s. de offi. dele. de causis. ⁊. ff de iure delib. ait p̄tor. permittunt tñ mariti q̄q3 ab uxorib9 recedere: ⁊ abesse per multa tēpora i fauorē tamē terre sancte. s. de vo. ex multa. in fi. Biutius q̄q3 extendit usq3 ad biennīū. ff. loca. cū domini borreorum. quādo q3 usq3 ad quīquennium. ff. de sepati. l. i. §. quod dicitur.

e Sequant. nota q̄ vir tenetur sequi uxorē sicut ecōuerso: cū non ad imparia iudicent. xxxii. q. i. si quis uxorē. in fi. ⁊ boc cū ex iusta cā recedit uxor: alias retineat eā maritali potestate. xxxiii. q. v. cū caput. et c. manifestum. ⁊. c. noluit. ⁊ mulier semp tenet sequi virū ex quacunq3 cā. xiii. q. ii. vnaquaq3. nisi ipam trahere vellet ad infidelitatē. j. de diuor. quesiuit uel nisi efficiatur vagabūdus. xxxiiii. q. ii. si quis ineuit abili necessitate. ar. ff. de ope. lib. quod nisi. in fi.

f Ministrēt. nūquid in eodē lecto ⁊ domo morari debeant? nō debēt ad lectū cōtinue cōpelli: sed sufficit leproso q̄ suo debito nō fraudetur Sed quare nō cōpellūtur precise. xxxiii. q. v. c. ii. Rūdeo forte iō ne leprosi nimis improbi efficiantur in exactione sui iuris: tñ si sani oīno recusarent bene cōpellerent: sed primo exhortandi sunt: ut hic dicit: ut in fi. patet. ⁊. j. c. proxi. in fi. nā illud nō pōt referri ad cōtinentiā q̄ suaderi pōt: impari vero minime. xxxii. q. i. integritas. ⁊ vnā solā cām excipit dñs. j. c. pri. ⁊. xxxii. q. vii. oēs causationes.

g Quonīā. cā fornicationis. xxxii. q. i. dixit dñs. ⁊. q. vii. apostolus. ⁊. c. oēs causationes.

h Lepra. sic propter lepram alter alterū dimittere nō pōt. s. c. pxi. ⁊. s. de iurciur. quēadmodū. sed sponsa de futuro dimitti pōt ꝓpter lepram superuenientē: ut ibi ⁊. c. proxi.

i Graui infirmitate. xxii. q. vii. bi qui sani. ⁊. q. v. si quis uxorē. si. s. de cle. egro. c. i. ii. iii. ⁊ vl. ⁊. ff. de tu. ⁊ cu. nec ille. ⁊. vii. q. i. pontifices. arg. cōtra de cle. egro. tua. sed ibi soluitur.

k Liberū. cū nō sit cis prohibitū: q2 edictū de matrimonio ꝓhibito rium est. s. de spon. cū apud.

l Generali ꝓcepto. nota q̄ generaliter dicit: generaliter est intelligēdū. de cō. di. iiii. ut ostenderet. ⁊. ff. de ꝓcura. ꝓcuratoz cui. xii. q. i. dilectissimis. ff. man. creditoz. §. lucius. imo etiā indefinita generaliter intelligit. x ix. di. si romanoz. ⁊. xxiii. q. v. si nō licet. ⁊. j. de priui. q2 circa. ff. de ser. vrb. pre. si seruitus. ⁊. ff. de accep. pluribus. Ar. contra q̄ indefinita nō equipollet vniuersali. s. de deci. ad audientiā. ff. de leg. iii. non aliter. de cō. di. ii. liquide. Itez contra q̄ generale verbū restringitur. ii. q. ii. oēs leges. ⁊ dis. i. oēs leges. ⁊. j. de sen. excō. si vero. §. si vero. ⁊. ff ad. l. acquil. sciam. §. qui. ff. de pig. ac. obligati. So. uerbū generale intelligendum est generaliter ꝓut hic dicit: ⁊ in primis cōcoz. nisi constet contrahentē uel testatorē aliter intellexisse de quibusdā. C. de trās ac. age cū g emīniano. uel nisi sensus nō patiat: ut in vl. concoz. ⁊ quod dicitur indefinita equipollet vniuersali: illud regulariter obtinet in iure si lege uel canone nō determinat xxxi. q. i. q̄ si dormierit. b.

m Exceptio. ⁊ ideo nos ex cō sensu nr̄o excipe nō debemus ii. q. v. cōsuluisti. et. lv. di. si euāgelica. ⁊. lxi. di. miramur. vii. q i. scripsit. ⁊. xxxi. q. i. q̄ si dormierit. ⁊. s. de trāsla. inter corpalia. ar. cōtra de cō. di. ii. liq. do.

n Litteras. cogi nō dz. Sic ergo p3 q̄ lepra supueniens soluit sponsalia de futuro ⁊ eadē rōe quelibet alia enormis deformitas. ut. s. de iureiuran. quēadmodū. secus i matrimonio de pūti: ut p3 ex proximis. c. s. e. ⁊. c. quēadmodū. Itē ar. q̄ ea que d nouo emergunt auxilio indigent. ff. de interro. act. de etate. §. ex causa. et. s. de offi. deleg. insinuante. ff. ad uel. si mulier in iure.

o Dignuz est. in christo iesu. i. in fide christi suscipienda.

p A sacramentis. que suscipientis cā cōferuntur: ut baptismus cōfirmatio sacramentuz eucharistie viaticū penitentia ab istis sacramentis nullus fidelis debz excludi. imo tenet ea recipe. j. de pe. ⁊ re. omnis vtriusq3. sic a matrimōio nullus dz excludi: q2 edictū ō matrimonio ꝓhibitoriū est. s. de spon. cū apud. secus de aliis sacramentis ut ordo: qui rōne alioz dar: qm̄ nullus seruus debz ordinari ꝓter domini volūtatē. s. de ser. nō oz. cōsuluit. ⁊ ꝓ totū ti. nullus legitie natus. s. de fi. pcs. c. i. et per to. ut hoc ꝓbat. i. q. i. §. si ergo sacramēta. ⁊. §. ecce si clericus.

q Remouendus. in auc. de monachis. §. hic nobis autē. col. i.

r Inter seruos. nec etiā inter liberū ⁊ ancillā si cōtrahere voluerint scienter. x ix. q. ii. si quis ingenuus. ⁊. j. c. proxi.

s Dissoluēda. cōiunx eni a cōiuge separi nō debz. C. cōia vtriusq3 iudi. possessionū. ꝓtus tñ penes dñm ancille remanet. ff. de sta. hom. l. ⁊ seruoū.

t Seruitia. ergo si dñs seruitiū exigit ⁊ uxor debitū a uiro petit codē tempore domino est potius obediendū. Dicūt quidā q̄ potius est obediendū dño nisi periculū fornicatiōis timeat. ue magnū ꝓiudiciuz fiat uxori. sed potius vr̄ q̄ uxori prius reddat debitū: cū per hoc nullū ꝓiudiciū uel saltē modicū fiat dño ꝓpter morā modici tēporis: nisi forte dñs i auxiliū psone peteret seruū. Quid si dominus uellet uendere seruū suum alicui qui uellet eū ducere ad extraneas partes: forte in greciā? Dicit ala. q̄ pōt ⁊ uxor tenetur cū sequi. Verius videt ut alii dicūt q̄ talis uenditio ꝓhibenda est. ar. C. cōia vtriusq3 iu. possessionū. ar. liiii. di. fraternitatem. ⁊ ar. j. de inde. c. ul. interest eniz reipub. ne quis re sua male vtatur. insti. de his qui sui uel ali. iur. sunt. §. pe. ⁊. ff. eo. ti. sed dominus.

u Proposuit. liberā esse credebat: ⁊ sic nullū fuit matrimoniū si erat ancilla quā credebat liberā. xxix. q. ii. per totū. error eni cōditionis impedit matrimoniū. xxix. q. ii. §. bis ita.

x Audiuit. supple ⁊ credidit: nō eni cuilibet referēti credere tenet. ar. xxiii. q. iiii. q̄ magnū. et. ff. q̄ cū fal. tu. l. ii. ti. ubās eni ꝓ ignorante habēdū est. C. de ꝓdi. inde. l. ul. ff. de lib. ho. exhi. l. iii. §. is qui. ar. j. de secū. nup. dñs. ⁊. xxxiiii. q. ii cū per bellicā. ar. contra. xxii. q. iiii. innocens. ⁊. ff. de pe. here. itē venūt. §. cum antecq̄ partes. Dic q̄ si iste hz conscientiam seruitutis ex ꝓbabili cā ⁊ discreta tunc preiudicat sibi si carnaliter cognoscat. si ex leui ⁊ temeraria cui credi nō dz non uidet q̄ ei ꝓiudicet. ar. j. de sen. excō. inquisitionis. ⁊. j. c. c. vlti. Sed pone

ipsorū ꝓ eo in boc grauiter delinquerint: sit pēnia iniūgēda: nō est tamē matrimoniū quod cū ea ꝓtraxit: p9 uxoris obitum dirimendū. Ceterū tollerari nō dz: si pri9 uel postea duz vixerit uxor ipsius: illam adulterio polluisse.

De coniugio leprosorum.

Alex. iij. cantuar. archiepo.

Peruenit ad nos: q̄ cuz ibi q̄ lepre morbū incurrunt de9 ꝓsuetudine gñali a cōione boīum sepa/rent: nec uxores viros nec viri uxores taliter egrotātes sequūt. Quoniā igit cuz vir ⁊ uxor una caro sint nō dz alter sine altero ee diuti9: mādam9: quatenus ut uxores viros ⁊ viri uxores q̄ lepre morbū incurrūt sequant: ⁊ eis ꝓiugali affectiōe mini strent sollicitis exhortatiōib9 iducere nō postponas. Si vo ad boc i duci nō poterūt eis arti9 iniūgas ut uterq3 altero viuēte ꝓtinentiā ſuet. Q̄d si mandatum tuū seruare cōtē/pserit viculo excōicatiōis astrīgas.

Idem baroneñ.

Quoniaz neminī licet excepta cā fornicatiōis uxorē dimittere: cōstat q̄ siue mulier lepra ꝓcussa fuerit seu alia graui infirmitate detēta: non est a viro propterea separanda uel etiam dimittēda: lepro si aūt si cōtinere nolūt: ⁊ aliquam que sibi nubere uelit inuenerīt: libe ē eis ad matrimoniū ꝓolar. Quod si vir siue uxorē leprosum fieri cōtigerit: ⁊ infirm9 a sano carnale debitum exigat: generali precepto apostoli quod exigitur ē soluendum cui precepto nulla i boc casu exceptio inuenitur.

Urbanus .iij. epo. florentino.

Litteras: ⁊ infra. Quia postulasti utruz si post sponsalia de futuro inter legitimas personas cōtracta antequā a viro mulier traducatur: alter eorum lepre morbuz incurrat: alius ad cōsumandā copulā maritalē cōpelli debeat: respōdem9 q̄ ad eā accipiēdā cogi non debet cum nondum inter eos matrimonium fuerit consumatum.

De coniugio seruorum.

Adrianus papa sancte burgēsi archiepiscopo.

Dignum est: ⁊ infra. Sane iuxta uerbum apostoli sicut in christo Jesu neq3 liber neq3 seruus est a sacramentis ecclesie remouendus: ita nec inter seruos matrimonia debent ullatenus prohiberi: et si ꝓtradicentibus dominis ⁊ inuitis contracta fuerint: nulla rōne sūt propter boc dissoluenda: debita tamē ⁊ consueta seruitia non debent minus ꝓprijs dominis exhiberi.

Alex. iij. prepositō ⁊ priori mortariensi.

Proposuit nobis. m. mulier q̄ cum uir eius cum ea diutius permansisset: notam ei pilis cōditionis obiecit: asserens eam esse ancillam quam liberam esse credebat cum eam duxit in uxorē: ⁊ infra. Mandam9: quatenus si constiterit: q̄ idem uir prefatam mulierez post quaz istā audiuit esse ancillam: cartaliter cognouit: ipsū monitiōe precepta ꝓ sacramentis ut ordo: qui rōne alioz dar: qm̄ nullus seruus debz ordinari ꝓter domini volūtatē. s. de ser. nō oz. cōsuluit. ⁊ ꝓ totū ti. nullus legitie natus. s. de fi. pcs. c. i. et per to. ut hoc ꝓbat. i. q. i. §. si ergo sacramēta. ⁊. §. ecce si clericus. de iure veteris testamēti. xxxiii. q. ii. hoc ipsū. sed in hoc q̄ viri sani non sequunt uxores uel ecōuerso mala erat cōsuetudo. ut j. sequitur. ⁊. j. c. pr. de ecc. edi. cū dicat. q2 ut ibi p3 cū aliis habitare nō debēt ⁊ etiā de iure veteris testamēti. xxxiii. q. ii. hoc ipsū. sed in hoc q̄ viri sani non sequunt uxores uel ecōuerso mala erat cōsuetudo. ut j. sequitur. ⁊. j. c. pr. de iure veteris testamēti. xxxiii. q. ii. hoc ipsū. sed in hoc q̄ viri sani non sequunt uxores uel ecōuerso mala erat cōsuetudo. ut j. sequitur. ⁊. j. c. pr.

q̄ iste mouet ei litē cōditionis ipsa petit q̄ lite pen. reddat ei debitū cū lite pendente iure suo priuari nō debeat. s̄. ut li. pen. c. i. t. ii. t. xvi. q. iiii. volumus. viii. q. iiii. nōne. Nūquid ecclesia dz ei p̄cipe ut debitū reddat: q̄ō vī p iura p̄dicta dicunt gdā q̄ bene tenet reddere debitū ad mandatū ecclesie: sed ipse nō debz exigere nec sibi fit p̄iudiciū. T. dixit q̄ nō debet exigere nec exigenti reddere: q̄ ei fieret p̄iudiciū q̄ō videtur per istā lr̄am innuere: t si cōpellat nō reddat: q̄ si cā cognoscit uxoris affectu fit ei p̄iudiciū si habeat p̄sciam ex cā probabili t discreta: t sic stati esset matrimoniū: si fornicario affectu peccaret mortalit q̄ō facere nō debet. imo potius pati debet excōicationē. s̄. de resti. spo. lr̄as. t hoc dixit ar. illius decre. inquisitiōis. Sed satis vī q̄ possit reddere ad mādatū ecclesie ut ex primo consensu ei cōiungat q̄diu cōstet p sniam de impedimento cōditionis t hoc ubi nō est certus. licet aliquas ide bēat p̄sumptiones. secus si sciret p certo. Et q̄ dicit lr̄a ista postq̄ audiuit illā ancillam cognouit eandē. intellige ante litē motā t sine mādato ecclesie: tunc enī intelligitur cōsentire non obstante illo impedimento: t ita sec⁹ videtur si ad mandatū ecclesie eaz cognoscat.

a Pro dote. i. vice dotis. non enī fuit dos si fuit ancilla. ff. de iure do. si mulier. §. vl. alias. l. Lpeul⁹.

b Licet. sm leges, puicie. innuit aliter esse de iure cōi. qō ē verū. C. de rei ven. partū. ff. ō sta. bo. l. et seruoz. t. s̄. de ser. nō ordi. c. vl. vbi de hoc.

c Decennio. sufficit tū quinquenniū. C. ne de sta. defunc. l. i. sed hoc ita contingit de facto.

d Fauore libertatis. fauore enī libertatis multa contra rigorē iuris statuta sunt. ff. de fideicō. lib. generaliter. §. si quis seruo. C. cōia de manumiss. l. i s̄. de pba. ex lr̄is. t. s̄. de re iudi. c. vlti. xii. q. ii. cū redēptor.

e Ad nostrā. cōditionis separauit. qō bene potuit s̄. e. proposuit. t. xxix. q. ii. si gs ingenuus. q̄ errantis nullus consensus est. e. cā. q. i. §. is ita et. ff. de iurisdic. om. iu. si p errorē. t. C. de iur. t fac. igno. nō iccirco.

f Nec facto. puta carnaliter cognoscendo eā postq̄ intellexit illā esse ancillā. s̄. e. proposuit. xxix. q. ii. si quis ingenuus. s̄. de condi. appo. de illis. t. s̄. de spō. is qui. t ita ipso facto matrimoniū cōtrahit sicut t verbo. xxxii. q. ii. bonozanī et. ff. de spon. sed que. Itē patet hic q̄ matrimoniū q̄ō nulluz est tractu tēporis cōfirmatur. sic. s̄. de spon. ipu. litteras. accessit. t. s̄. eo. proposuit. ff. de ritu nup. si quis. Sed cōtra videtur q̄ uerba necessaria sint. s̄. de spon. tue. t. c. si inter. et de cōse. di. iiii. cum p paruulis. In his qui loqui possunt necessaria sunt verba ff. de leg. iii. nutu. sicut in soluēdo matrimonio requiritur expressus cōsensus. ff de ritu nup. in eo. ꝓterea prioz cōsensus nō facit matrimoniū: q̄ nullus fuit sed nouus requiritur. s̄. de eo qui dux. in ma. quā pol. vemens. t. c. i. t ita videt antiquus perdurare. nisi nouus exprimatur. si. s̄. de bap. maiores. in fi. ff. de preca. sed si manente. ff. de arbi. si cū dies. in prin. t. l. labeo. §. pe. t. ff. de ver. ob. l. i. §. adiicitur. Dicas q̄ de facto tunc contrahit matrimoniū quādo aliqua verba precesserūt ad sponsalia uel matrimoniū: licet tunc nō haberēt effectū. postea vero ipso facto contrabitur matrimoniū sine sponsalia. s̄. de spon. impu. litteras. accessit. t. ff. de spon. sed que p̄is. t tale matrimoniū p̄sumptū appellat s̄. de spon. is qui. Sed pone q̄ aliquis cōtraxit cū ancilla ignoranter t dīns postea illam etiā manumittat viro ignorāte nūquid est matrimoniū. Dico q̄ non quia adhuc cōmiscetur ei ex priori consensu qui nullus fuit. ar. C. ad velle. quāuis. t. l. si mulier. ii. ff. de mio. l. iii. §. scio. Itē si dīns ancille tanq̄ liberā eā alicui tradat in uxorem qui liber est: eoipso intelligit ei dedisse libertatem. in auc. de de nup. §. si vero ab initio. coll. iiii. Sed pone libera ꝓtraxit cū eo quē credebat liberū. postea sciuit illū esse seruū nihilominus vult esse cū eo sed ille non vult remanere. Dixit io. q̄ nō est matrimoniū: tamē ille debet cōpelli ex q̄ vult cū eo esse. si. s̄. de eo qui dux. in ma. quā pol. per adulte. c. i. io. qō verum credo.

g Adeces. ex liberta. fallit tū in casibus. xv. q. vlti. cū multe. itez in alio. j. de iude. ita quozandam.

missa compellas: ut eam sicut uxorē maritali affectione pertractet: si uero aliter fuerit: t sententiam diuor/tij proferre contingat: mulieri pecuniam: quam prefato viro pro dote concessit restitui faciatis.

Vrbanus. iij. arimineñ. epō.

Licet: et infra. Sane super eo quod fuit propositum: an mulier possit diuortium postulare: pro eo q̄ vir cū quo fuc conditiōis ignara ꝓtraxit seruus monasterij proponatur: cū ecōtra idem vir patrez suū cuius cōditiōez secūduz leges, pui cie sequeret: tēpore mortis, p libero se gessisse: t iam elapso decennio nec patris nec suo noīe se stat⁹ ꝓtro uersiā passū ꝓstanter affirmet: videtur nobis rōne tēporis t fauore libertatis, p parte viri securi⁹ iudicā duz

Anno. iij. b. epō.

Ad nr̄am noueris audientiaz pueniſſe: q̄. g. presbyter car/di. ap. se. le. r. militē a muliere quadā, ppter ꝓditiōis separauit errorē. Ideoq; mandamus: quatenus si cō/stiterit q̄ miles ignoranter cōtraxit cū ancilla: ita q̄ postquaz intellexit cōditiōem ipsius: nec facto nec uerbo cōsenserit in eādez: ppter quod p card. eūdē ab eius fuerit cōsortio separatus: cōtrahendi cū alia liberā ipsi concedas auctoritate apostoli/ca facultatem.

De natis ex libero uentre.

Gregorius nonus.

Indecens esse credim⁹ ut progeniti ex liberta siue libera filij ad seruitiuz retrabantur. Ꝓpterea tibi precipimus: ut si documenta nulla sint ab ecclesie pte: que documētis huiusmodi debeant obuiare ab eius molestia sine aliqua re tractatione compescas eandem: durum est enim: ut si alij pro mercede libertates tribuūt: ab ecclesia a qua tueri debent: reuocentur. Ex. iij. salernitano archiepō.

De cognatione spirituali.

Verum autem filij ante uel post paternitatez geniti possint adinuicez copulari: canones secundum diuersorum locorum consuetudines contrarij inueniuntur: et licet primus canon exinde editus natos post compaternitatem adinuicem copulari probibeat: t alter tamen canon posterius editus primum videtur corrigere: per quē statuitur: ut siue ante siue post compaternitatem geniti sunt: simul possūt coniungi: excepta illa persona dum taxat: per quam ad compaternitatē uenitur: vnde nobis videtur: ut secundum posteriorem canonem debeat obseruari: nisi consuetudo ecclesie que scandalum generet: aliter se habere noscatur.

Idem eidem.

Si vir uel mulier scienter vel ignoranter filium suum de sacro fonte susceperit: an propter hoc separari debeant: cōsul. t. t. r. quod quamuis generaliter sit institutum ut debeant separari: quidam tamen humanius sentientes aliter statuerunt. Ideo nobis videtur: quod si ue ex ignorantia siue ex malitia id fecerint: non sunt ab inuicem separandi nec alter alteri debitum debet ſb trahere: nisi ad continentiam seruā dam possint induci: quia si ex ignorantia excusare videtur: si ex malicia ei sua

h Huiusmodi documentis. que dicebat mulier ista se habē de manumissiōe matris sue siue de sua q̄dā instrumēta q̄ forte ostendit pape. qui bus instrumētis stabitur nisi ex parte ecclesie cōtraria instrumēta ostendantur. t sic est ar. q̄ instrumētū p aliud istrm̄ pōt reprobari. t p alias etiā pbationes potest ecclesia reprobare huiusmodi documenta.

i Ab ecclesia. lxxxvii. di. libertos.

k A qua tueri. arg. q̄ nō debeo id facere a quo teneoz aliū p/bibere t qui me defendere tenetur me non debet impugnare ff. si ser. nen. l. altius. ff. de cōdi. inde. frat a fratre. t. xxvi. dist. vna tm̄. t. xxv. dis. c. vl. t. xi. q. i. siluester. ff. de fideiuſ. tutoz. et xlii. di. §. i. ff. ō admitu. quotiēs. §. ii. ff. de neg. gest. si pupilli. §. videamus. secus in marito qui alios ab uxore prohibere dz. t. arg. iii. q. vi. q̄uis. So. in premisso generali suppletur nisi sit tale factuz q̄ō sibi soli ex officio cōpete

l Vbat.

Trū autē filii sez duoz cōpatrum.

m Posteri⁹. primus canō est. xxx. q. iii. p⁹ susceptū t dz eē paschalis primi. licet in q busdā libris dicatur paschalis secundi. ca non posterius edit⁹ est. e. cā t. q. e. sup quibus. q corrigit primū: ut hic dicit. sz canō ille ita pōt legi q̄ teneat, put ibi exponit. sz alex. alit illā intellexit: ut hic p3.

n Nisi ꝓsuetudo q̄ scādalū. H. dicit q̄ alex. male dixit h: q̄ innuit h q̄ legitīe ꝓiūcti debēt separari q̄ō eē nō dz ppter aliq̄ ꝓsuetudinē uel scādalū: q̄ a deo sūt ꝓiūcti t q̄s de⁹ ꝓiūxit hō nō sepet. xxxiii. q. ii. q̄s de⁹ ꝛc. ar. p eo. s̄. de spō. du. c. ul. vbi nō stat ꝓsuetudini: sz potius iuri. ar. ō q̄ ꝓsuetus psonas legitias ad ōbēdū reddit illegitias. j. e. sup eo t. s̄. ō cle. ꝓiu. cū oli. t ar. xxxii. di. placuit. sol. pōt dici q̄ h locū hz i mrimonio ōbēdo ut pp scādalū ipediat mrimoniū q̄ō alis legitimū ē. sz nō dirimit ia ōctū pp scādalū: t h sat pz ex ꝓsultatiōe: t nō dicit hic alex. q̄ ꝓiūcti sepent: sz rñdet q̄ ꝓiūgi nō debēt si scādalū est. nā multa fieri, phibēt facta tū manēt. s̄. ō iurein. quēadmodū. t. s̄. de reg. ad apostolicā. t. xxx. q. v. sz obiicit. t. xv. q. i. §. vl. Vl dic q̄ pp scādalum derogat iuri ut pp scādalū sepent. lz de iure nō deberēt separi. ut. j. e. sup eo. sz pus ueri⁹ vr: q̄ pp scandalū mrimoniū q̄ deo auctore i padiso institutū fuit p ecclesiā dissolui nō dz. xxvi. di. deide opponit. t ita remanet ōria illa decre. super eo. sed intellige hoc, put ibi dī.

Si vir. institutum. xxx. q. i. c. i. et. ii.

Statuerunt. xxx. q. i. dictuz de eo. ad limina.

q Debitū subtrahē. Sz nūqd pōt exigē. pōt dici q̄ ille q hoc fecit ignorant pōt reddē t exigere: q̄ nō peccauit. q vero sciens satis videtur q̄ nō deberet exigere sed reddere tenet tū inuenim⁹ phibitū i h casu q̄ nō exigat. ergo nec nos phibeam⁹.

r Ignorantia. pbabili. alias non excusaret a peccato. s̄. de eo qui re

nū.epi.c.i.in fi.ꝛ.j. de cle.excō.mi.apostolice.ꝛ est ar.hic q̄ ignoꝛā tia excusat:ut ibidē.ꝛ.i.q.iiii.§.ylti.ꝛ.viii.di.cōsuetudo.

a Patrocinari.s̄. de eo qui duc.in ma.c.i.ꝛ.j. de col.audiuim⁹.xxx.q i.dictum.ꝛ.s̄. de rescrip.sedes apostolica.

b Super eo.alterū uel utrūq; .s̄.e.c.i.ꝛ.xxx.q.iii.sup quibus.

c Separe. ga contra canones coniuncti sunt vnde separandi sunt.x.dist. uides.et.C.de leg.ꝛ se.consul.non dubiū ꝛ.xxxv.q.iii.contradicimus.

d Metropolitane sic.xii.di.de his. Sz contra q̄ cōsuetudo romane ecclesie potius sit sequēda.de cō di.iii.de trina. xi.di. qs sciat.in fi. Cōtraria itellige de forma sacramentoꝝ seruāda quā quilibet tenetur seruare ꝛ credere,put tenet romana ecclesia.j.de here.ad abolēdā.i. rūso. Itē est ar. q̄ prius recurrendū est ad ꝓsuetudinē metropolitane ecclesie q̄ aliarū ad quarum consuetudinem recurrendū est s̄.de cen.s̄.eo. demū ad romanā. ar.ff.de le.de quibus.uel potius ad ius scriptum primo.

e Consuetudo.ꝛ intellige de tali cōsuetudie que scandalū generaret nisi fuerit obseruata.s̄. eo.c.i.i fi.ꝛ surgit ꝓsuetudo ista ex quadā affinitate contracta ex cōpaternitate vnius filioꝝ: ut etiam alii coniūgi nō possint ,put olim obseruabatur ꝑm intellectum alex.ut.s̄.eo.c.i.ꝛ.xxx.q.iii.post susceptū.licet illud īmutatū fuerit ut omnes possint cōiungi ꝓter illas personas quibus mediantib⁹ cōpaternitas cōtracta fuerit.xxx.q.iii.super quib⁹.ꝛ.s̄.eo.c.i.ꝛ sic si scādalū magnū sit in aliquo loco q̄ tales coniūgant uel remaneant cōiuncti adhuc ꝓpter scandalū seruabitur ibi illud ius nō obstāte cōstitutione que emanauit postea in ꝓtrariū. vnde forte simili modo potest dici: si in aliquo loco esset magnū scandalū ꝛ horroꝝ q̄ alīq cōtraherent in quinto gradu illud non toleraretur nō obstante cōstitutione illa.j.de consang.ꝛ affi.non debet.qꝛ ꝓpter scandalū multa etiam cōtra ius omittuntur.ergo multo fortius ubi alia rō subesse videtur. ꝛ ita hic.ꝛ.s̄.eo.c.i.in fi. Scandalū impedit matrimoniū ꝛ dirimit:et est simile:quia consuetudo facit aliquē illegitimū ad eligendum.s̄.de cle.coniug.cū olim. Jn prohibitiōe talis matrimonii nullū est peccatum:ergo si scandalū est q̄ cōiungant ꝓpter scandalum prohibendi sunt.ar.j. de no.ope.nū.cū ex iniuncto.sed si nulla ꝓhibitio vnq̄ fuisset inter tales personas ꝓtractū matrimoniū nō deberet dissolui ꝓpter scandalū:quia talis dissolutio sine mortali peccato fieri nō posset.ar.predicte decret.cū ex iniuncto. Quidā tamē volūt intelligere,ꝙ sic ulum istū ita q̄ si eiusdē ecclesie ꝛc̄.de primis personis de quibus p̄ misit in principio.c.quia inter eas de quibus secūdo dicitur licitū ē matrimoniū.ut.s̄.eo.c.i.nec de tali matrimonio dicit alex.q̄ sit dissimulandū ne in exemplū trahat:cū ecclesia talia matrimonia approbet.sed verius credo ꝓmū dictū.verūtamen si cōsuetudo hz ut post q̄ cōtracta sunt tollerentur:poterit iste dissimulare:ita q̄ nec consentiat nec contradicere videatur ꝓpter rōem que infra sequitur.

f Dissimulare.talis dissimulatio loco approbationis tacite habetur merito cū nullū subsit impedimentū.

g Nec contradicere.nota qui tacet neqz cōsentit neqz negat.ff. de re regu.iur.qui tacet. Quādoqz tamē taciturnitas habet ꝓ consensu. liiii.di.si seruus.s̄.de presump.nōne.ꝛ aliqñ ꝓ cōtradictione.de cō.di stin.iiii.cū pro paruulis.ff.de procu.filiusfamilias.§. inuitum.lxv.di. si forte.

h Circū adiacentiū.ꝛ ita vicinoꝝ locoꝝ non est cōtemnenda ꝓsuetudo:imo seruāda:ne si cōtrariū fieret sumeretur inde exēplū: qꝛ cuz illa consuetudo satis sit honesta nō debet iste videri auctoꝝ ut alii recedant ab illa consuetudine:ꝛ ita taceat si sine scādalo id sustineant.

i Assumi.ab aliis qui talia cōiugia nō ꝓbunt de cōsuetudine.

fraus nō debz patrocinari⁹ uel dol⁹.

Idem vigilien.epo.

Super eo quod a nobis tua fraternitas requisiuit de duoruz compatrum filijs: respōdemuz: q̄ si tales filij fuerit:p quoꝝ altez⁹ uel utrūq; parētes ad compaternitatez uenerunt eos cōiungi nulla ratione sustineas:et coniunctos pontificali auctoritate non differas separare⁽ᵉ⁾. Ceterū si per neutrū eoꝝ ad cōpaternitatē uentum fuerit:de bis te uolum⁹ cōsuetudinez tue metropolitane⁽ᵉ⁾ ecclesie uel aliaꝝ circūpositarū inquirere ꝛ diligenti⁹ imitari:ita q̄ si eisdē ecclesie cōsuetudo⁽ᵉ⁾ habeat inter eos nō sustinere coniugiuz fieri: nec factuz firmitatis robur habere: tu simili modo i ecclesia tibi cōmissa cōiugium huiusmodi fieri nō permittas:ꝛ si quos taliter cōiūctos inueneris:iuxta earūdē ecclesiarū consuetudinem ipsos separari ab inui cē nō dimittas. Verū si de ꝓsuetudine habeat⁽ᶠ⁾ ut alia cōiugia pmittātur hoc in ecclesia tua dissimulare⁽ᶠ⁾ poteris:ita q̄ nec contradicere⁽ᵍ⁾ nec tuuz videaris prestare assensum:qꝛ sicut graue ē antiquā cōsuetudinem circū adiacentiū⁽ʰ⁾ ecclesiaꝝ sup bis ꝓtēnere:sic quoqz grauius videtur:si propter eas huiusmodi coniugijs tuuz indulges assensum:cum posset sic in exemplum assumi⁽ⁱ⁾.

Clemens tertius.

Martin⁹ bertā duxit vxorez:te bergā sibi copulauit lotbari⁹ qui berte ꝛ martini filiū de sacro fonte suscepit.l.vo ꝛ.b.sublatis de medio.m.cū.t.prefata cōtraxit. Nos aūt cōsul.t.t.durim⁹ rñ.q̄ cū secunduz uerbū dñi vir ꝛ mulier efficiant per cōnubiū⁽ᵏ⁾ vna caro:liquiduz est tebergā nō posse matrimōialiter copulari martino:qui cōpater ei⁽ˡ⁾ fuerat:cū quo⁽ᵐ⁾ vna caro⁽ⁿ⁾ teberga nosci tur extitisse. Idem.

Contracto matrimonio inter p.ꝛ.a. vxorē suaz:quidā ꝓsanguinei eiusdez.a. ꝓtra matrimoniū obiecerunt:q̄ eadē in primo sacrati⁽ᵒ⁾ salis pabulo filiuz quōdā concubine⁽ᵖ⁾ ipsius.p tenuit ꝛ infra. Ueruz si ꝓstaret uera eē que dixim⁹:ñ ideo tamē ꝓtractū matrimoniū solueret⁽ᵍ⁾ que res vir ꝓtrabendo⁹ matrimōio impedimētū afferret. Jdeoqz mandamus quatenus prefato.p.auctoritate nostra iniungas:ut memoraz.a. sicut vxorez maritali affectiōe

Cta vir qui volente vxore ordinē suscepit.xxviii.di.quia sunt.

o Contracto.sacrati salis.de con.di.iiii.sal celestis.

p Concubine.quidā dicūt q̄ ille filius tm̄ erat filius cōcubie ipsius.p.de alio viro dicentes q̄ cōpaternitas cōtrahitur per illud sacramētū sacrati salis. sed ꝑm hoc nulla fuisset questio.

q Vix cōtrahendo.ex hoc videtur q̄ per illa que p̄cedūt baptisma non cōtrahatur cōpaternitas.ar.xxxii.di.§.verū.in fi. vbi dicitur q̄ baptismus ē ianua omniū sacramētoꝝ. Itē ꝓpter catheciſmū nō sit aliquis aptus cōtrahere matrimoniū.xxviii.q.i.caue. Item si decederet sine baptismo nō ꝓdesset ei catheciſmus quin ꝓpetuo dānaretur.de cō.di.iiii.firmissime.ꝛ.c.nulla.ꝛ sic ē adhuc mēbrū diaboli:ergo nō pōt esse spiritualis filius. Ar.cōtra q̄ cōtrahat⁽ᵍ⁾ ꝓpaternitas p catheciſmū.xxx.q.i.c.i.vbi dicit⁽ᵍ⁾ q̄ a primo pabulo sacrati salis usqz ad confirmationē cōtrahit⁽ᵍ⁾ cōpaternitas.e.causa.q.iiii.si quis vnus. de cō.di.iiii in catheciſmo.nā ꝛ christiana dicitur postq̄ est catheciꝛata.xxxviii.q.i cane. Hug.dixit sup illo.c.peruenit.xxx.q.i.q̄ sicut septē sunt dona spiritus sancti. et ita septē dona baptismi.ꝛ p quodlibet illoꝝ contrahitur cōpaternitas ita q̄ impedit ꝛ dirimit matrimoniū. Primū est collatio sacrati salis. de con. dist.iiii.ex hinc. Secūdū auriū ꝛ nariū linitio cū sputo.di.e.postea tāgit⁽ᵍ⁾. Tertiū i fronte ꝛ in pectore crucis signatio.di.e.postea signatur. Quartū olei sacri peruncti⁽ᵍ⁾. di.eo.deinde. Quintū ablutio baptismi.di.ea.venit. Sextū in vertice crismatis peruncti⁽ᵍ⁾ a sacerdote.di.e.postq̄ ascendit. Septimū cōfirmatio crismat⁽ᵍ⁾ in fronte per ep̄m.di.e.p̄sbyteri. Et illi qui sequūtur hug.dicūt q̄ ille filius nō fuit filius petri sed tm̄ cōcubine.ꝛ dicūt⁽ᵍ⁾ hanc decre.nō tenere dato q̄ fuerit filius petri. Alii dicūt q̄ per tria sacramenta tm̄ contrahitur cōpaternitas.s.p catheciſmū baptismū ꝛ cōfirmationē.de cō. dis.iiii.in catheciſmo.xxx.q.iiii.si quis vnus.ꝛ hec mulier nō tenuit illū filiū ad totū catheciſmū sed tm̄ ad imissionē salis quod satis apparet p hanc lr̄am. Alii dicunt q̄ licet cōpaternitas ꝓbatur per catheciſmū:p illā nō tū dirimitur matrimoniū ꝓtū ,put innuitur per hanc lr̄am tali rōne:qꝛ baptismus est ianua omniū sacramentoꝝ: ut dictū est in.§.verum.xxxii.dist.ꝛ.s̄.de presby.non bap.c.i.ꝛ.iii.ergo si ianua non est aperta nullū sacramentū recipitur. Itē alia rōe: qꝛ ante baptismū nō est filius ecclesie:qꝛ sine eo nullus salvat⁽ᵍ⁾ ut dictū est:ergo si nō est filius ecclesie nō est filius spiritualis nulla p eum est cognatio cōtracta:ergo ꝓpter hoc nō dz matrimoniū separi. Sed certe cōtra istos qui dicunt q̄ etiā p catheciſmū nō dirimatur matrimoniū manifeste faciūt illa duo.si quis vnus.ꝛ.c. in catheciſmo. qa ibi equipant⁽ᵍ⁾ ista tria:catheciſm⁹ baptismus ꝛ cōfirmatio.vnde credo q̄ si qs teneat aliquē in toto catheciſmo in quo vnus patrinus dz esse q̄ si ille cōpater effectus parētib⁹ infantis.sed ꝫ mulier non tenuit illū filiū infantē nisi in ꝑmo pabulo sacrati salis.nec expresse dicit littera q̄ fuerit filius.p.ꝛ iō dico q̄ ca-

compaternitas ... ambo cōiuges cōpatres efficiuntur parentibus infantis: ꝛ ita vir iusipiendo filiū alteri⁹ de sacro fonte vxoꝝ mediante viro cōmater efficit⁽ᵍ⁾ parētib⁹ infantis ꝛ mater spiritualis efficit⁽ᵍ⁾ illius ꝛ ecōuerso.xxx.q.iiii.sciscitat⁽ᵍ⁾.si quis vnus. Si uero cōpaternitas matrimoniū p̄cessit siue carnalē copulā puta suscepisti filiuz berte ꝛ martini de sacro fonte ꝛ postea cōtraxisti cū teberga:ꝛ eam cognouisti:uel licet cōtraxisti nōdū tamen carnaliter illā cognouisti:quānis illā postea cognoscas vxoꝝ tua nō efficit⁽ᵍ⁾ cōmater parentibus illius infātis:qꝛ nōdū eras effectus vna caro cū ea:qꝛ p vnionē carnis sequentē cōpaternitatē nō trāsitur ad vnionē spiritus p̄cedente matrimonium: vnde te mortuo ꝛ mortua vxore martini quoꝝ filiū anteq̄ haberes tebergā de sacro fonte leuaueras.martinus poterit habere tebergā in uxorē. xxx.q.iiii.q spiritualē.ꝛ.c.post obitū.ꝛ sic teberga potest hēre duos cōpatres vnū post aliū. vnō nō versus. Que mihi ul cui⁹ mea natū fōte leuauit. Hec mea cōmater fieri mea nō ualet uxor Si qua mee natū nō ex me fōte leuauit. Hāc post fata mee nō inde verabor habere. Sic quādoqz facto suo alter cōiugū solēnizat notū alterius pu

thecismus impedit ⁊ dirimit matrimoniū. s. tā cōtractū: ut dicunt quidā. T. dixit q cōpaternitas p cathecismū ꝓtracta inualida est ad matrimoniū dirimendū q satis posset tollerari rōne predicta. ut dixit. t.

a VEniēs. de sacro fonte. idem si tenuisset eū in cathecismo uel in cōfirmatione. ut. s. c. primo dictum est.

b Anteq̄. benc dicit anteq̄. q⁹ ⁊ si post cōtractū matrimoniū hoc fecisset non separetur matrimoniū cōtractum. s. eo. si vir. ⁊ xxx. q. i. ad limina dictum de eo.

c TAa nos. filiā spiritualez per quā cōpaternitas est contracta. s. e. c. i. ⁊ c. super eo in principio.

d Possunt. i. debent de iure. s. e. c. i. ⁊ c. super eo. in prin.

e Nūciare. nota argu. q denūciatio criminum ad omnes spectat ⁊ non tantum ad ꝓlatos. Itē persone ille que sciuerūt cōtrahi matrimoniū non admittūtur ad accusationem matrimonii: aut etiā ad testificationē. j. qui ma. accu. pos. cū in tua. nō tamen repelluntur a denunciatione: ut hic ꝓz: ⁊ tamen hic cōsequitur idē per denunciationē in hoc cāu quod per accusationē: nō enim pōt penitere ille cui denuncietur tale crimen nisi remota uxore xiiii. q. vi. si res. ar. Itē alia via excluditur ⁊ alia admittit. sic s. de iureiur. quēadmodum. s. de spon. impu. ad dissoluēdū ar. cōtra. s. de. peu. tue. ubi de hoc.

f EX litter⁹. baptizauit. ⁊ ita fuit filius spiritual⁹ ipsi⁹ sacerdotis. xxx. q. i. oēs q̄s. ubi de b. ⁊ c. non debet. ⁊ q. iiii. si quis unus. arg. ergo ⁊ filia illius effecta est sozor spiritualis uiri ac si ipsum sacerdos de sacro fonte leuasset: quia tunc illā habere in uxorē nō posset: quia ea mediāte cōpaternitas esset cōtracta. s. eo. c. i. ⁊ c. sup eo. ⁊ xxx. q. iii. sup quibus. ergo multo fortius cū sit pat spiritualis illius. Sed quid monuit istū officialē ad sententiandū ꝓ matrimonio. hec potuit esse causa: quia edictū de matrimonio ꝓhibitorium est. s. de spon. cū apud. sed hoc nō inueniebat ꝓhibitū expressis verbis ꝺ bis qui baptizant: q⁹ filii eorū cū talibus nō possent cōtrahere: sed licet expresse non esset ꝓhibitū: satis videbatur esse ꝓhibitū ex quo pr̄ est ipsius spiritualis q⁹ in eo quod minus est ꝓhibitio inuenit. s. in filiā illius qui aliā de sacro fonte leuauit. simile est q⁹ dicit vrbanus: nulla rōe ꝓhibitum inuenit q⁹ vir ⁊ uxor simul nō possint filiū alterius de sacro fonte suscipe. xxx. q. iiii. quod autē. hoc est verū verbis expressis: sed in genere ꝓhibitū est dū ꝓhibet q⁹ plures simul nō suscipiāt puerū de sacro fonte. de cons. disti. iii. i. non plures. ⁊ quia prohibetur cōmiscere filie spirituali: ut. c. non debet. Sed nūquid filius sacerdotis pōt cōtrahere cū filia illius quā recipit ad penitentiā. vī q⁹ nō: q⁹ in illa filia spiritualis ē: sicut illa quā baptizat. xxx. q. i. omnes quos. sed nō ē ita: q⁹ nō cōtrahit tāta affinitas in penitētia sicut in baptismo: q⁹ p penitentiā nō efficiuntur filii sacerdotis affines filiis eorum quib⁹ pniam iniungunt: nec vsquequaq̄ inuenit ꝓhibitū directe vel indirecte: ergo intelligit esse cōcessum. s. de spō. cū apud.

g SI qua. quādiu. xxx. q. iii. ita diligere. ergo ea finita cū ea possum ꝺbere. i. sti. de nup. §. si qua. Itē arg. hic q⁹ cā cessante cessat effectus. s. de renū. post trāslationē. s. de iureiur. ⁊ si christus. ad fi. ⁊. lxi. di. §. bis oibus. ff. de ritu nup. p adoptionē. Nota ad intelligentiā huius decre. q⁹ cognatio quedā est spiritualis: de qua dicit. s. ti. proxi. Quedā etiā legalis: de qua hic dicit. Legalis cognatio fit duobus mōis: uel p adoptionē: uel p arrogationē. Dicimur autē arrogare illū qui sui iuris est: ⁊ p arrogationē transit in nostrā potestatē: ⁊ fit arrogatio principis auctoritate. Adoptio aūt p quēlibet magistratū. insti. de adop. §. ii. et. iii. nec trāsit in potestatē adoptātis. C. de adop. l. vl. ⁊ i sti. eo. ti. sed hodie. sed remanet in potestate sui pr̄is. Et tā arrogati q⁹ adoptati dicūtur filii adoptiui sine fratres: ⁊ inter fratres adoptiuos siue nāles ⁊ legitimos impedit matrimoniū q⁹diu durat adoptio: ut hic. ⁊. ff. de ritu nup. p adoptionē. ⁊. xxx. q. iii. ita diligere. Sed inter ascēdētes ⁊ descēdētes. i. inter adoptātē ⁊ adoptatū semp impeditur matrimoniū. ff. de ri. nup. adoptiuus. licet solua adoptio. ff. eo. ti. qui etiā. Itē posset dici q⁹ filius adoptatus possit copulari filie adoptātis cū adoptatus nō trāseat in potestatē adoptātis. insti. de adop. §. ii. sic etiā pōt dici q⁹ filius illegitim⁹ pōt copulari filie adoptiue: q⁹ illegitimus nō est in potestate pr̄is. insti. de nup. §. vl. Illegitimus nō pōt copulari filie spirituali. Alii dicūt q⁹ adoptatus nō pōt copulari filie adoptātis: q⁹ ꝺ adoptat⁹ nō transeat i ptātez adoptātis. acq

pertractet: ⁊ carnale debitum ab ea licenter exigat ⁊ persoluat: siue ipsā ante matrimonium cōtractum cum p. siue postea constiterit hoc egisse: dum tamen si in fraudem hoc fecerit causa matrimonij separandi: penitentiam pro presumptione accipiat mr̄imonio i sua firmitate durāte.

INnocentius. iij. episcopo ⁊ archidiacono linconien̄.

VEniēs ad apostolicā sedē. c. anglic⁹: ⁊ infra. Dādamus quaten⁹ si cōstiterit. b. mulierē predicti viri filiū de sacro⁹ fonte leuasse antequā⁵ eaz despōsasset uxorē: uos iter eos diuortiū ap. p⁹ celebrens.

IDē mgro. s. cānonico berfordē.

TAa nos duxit discretio ꝓsulēdos: an natus ante ꝓpaternitatē filiā⁵ ꝓpatris sui uel cōmatris sibi possit matrimonialiter copulare: ⁊ si ꝓtraxit an debeant separari: ⁊ an cōscij talis matrimonij teneātur illō in publico accusare. Sup quo respondem⁹: q⁹ huiusmodi psone non possunt matrimoniū cōtrahere: et si cōtraxerint possunt⁹ ab inuicez separari ⁊ qui cōtractum sciuerint: debēt eccl̄ie illud nūciare⁶.

GRegorius nonus.

EX litteris uestris accepimus q⁹ cū martha mulier corā officiali cantuar̄. alanum peteret i virū ⁊ se affidatā ab eo ac carnalit⁷ cognitā p testes idoneos ꝓbauisset: dictorum tandem testiuz depositiōibus publicatis idē. a. excipiēdo ꝓposuit q⁹ eam habere non poterat in uxorē: ꝓ eo q⁹ ipsū pater mulieris eiusdē qui sacerdos extitit baptizauit⁸. Sz cū idē officialis exceptōe huius modi non admissa diffinitiuā tulerit sniaz ꝓ ipsū: ⁊ idē ad se. ap. appellauit: mādam⁹: quaten⁹ si est ita: eū dem. a. sup hoc ab impetitiōe mulieris absoluatis ipsi⁹: eidē mulieri ꝓpetuū silentium imponentes.

De cognatione legali.

NIcolaus ad cōsulta bulgaroruz.

SI qua ꝓ adoptionē mibi soror eē ceperit: quā diu⁹ durat adoptio inter me ⁊ ipsaz nuptie ꝓsisterē non possunt.

De eo qui cognouit consanguineaz uxoris sue uel sponse.

EX conci. apud metiam.

SIquis cum filiastra⁹ sua scienter⁷ fornicatus fuerit: nec a matre debituz petere⁸ nec filiaz unquā babere pōt uxorē: nec filiastra: nec⁹ ille ullo unquā tempore alij se poterunt matrimonio copulare¹¹.

ALex. iij. pictauien. epō.

VEniēs ad nos pr̄itū lator: et infra. Inquisi. t. t. r. q⁹ si matrē⁹ spōse sue cognouit: si sponse nū quaz carnaliter adbesit¹⁰: imponēda est ei penitentia paulo⁹ maior quam pro adulterio: qua peracta uel parte⁹ ipsius: poterit ex dispensatiōe¹ cū alia matrimoniuz contrabere. Ceterum si sponsam cognouit⁸ antequā matrem: uel post: nunquam eaz⁵ uel aliam⁹ potest accipere in uxorem.

rit⁹ adoptiuus. ff. de ritu nup. adoptiuus. licet solua adoptio. ff. eo. ti. qui etiā. Itē posset dici q⁹ filius adoptatus possit copulari filie adoptātis cū adoptatus nō trāseat in potestatē adoptātis. insti. de adop. §. ii. sic etiā pōt dici q⁹ filius illegitim⁹ pōt copulari filie adoptiue: q⁹ illegitimus nō est in potestate pr̄is. insti. de nup. §. vl. Illegitimus nō pōt copulari filie spirituali. Alii dicūt q⁹ adoptatus nō pōt copulari filie adoptātis: q⁹ ꝺ adoptat⁹ nō transeat i ptātez adoptātis. acq

runt tū ei quedā iura p adoptionē que dissoluūt p emācipationez. C. de adop. l. pe. §. sinaūt. ⁊ ꝺ idez videt p decre. istā q⁹ indistincte loquit de adoptione nō distinguēdo inter arrogatū ⁊ adoptatū. ⁊ hoc ipedimētū desinit p adoptionem alterutrius. ff. de adop. in oi. ff. ō ritu nup. per emācipatiōem. Sed nūquid filii adopti ui pōt cōtrahere inter se: Dici pōt q⁹ sic: quia nō inuenit⁷ ꝓhibituz Itē quid si adoptiu⁹ durāte adoptiōe cōtrahat cū legitia. dicunt quidā q⁹ nō dissoluit⁷ matrimoniuz cū illud ipedimētuz sit tēporale. Hu. dicit q⁹ nō est matrimonium. nec obst. q⁹ tēporale sit ipedimentuz ⁊ inducit simile. hodie nō possū ꝓtrahere cū illa que ꝺz virū tū cras potero mortuo uiro suo. ⁊ hec ō cre. facit ꝓ hu.

SIqs cū filiastra. xxxii. q. v ii. quedaz. qui dormierit. ⁊ c. si quis viduā.

t Scienter. secus si ignozāter. xxxiiii. q. fi. in lectū.

k Petere. exact⁹ tū reddere tenet⁷. j. eo. ti. trāsmisse. non obstante affinitate inque ex postfacto contracta: ⁊ sine culpa priuari iure suo nemo debet. j. eo. discretionem. et c. vl. ⁊ c. tue.

l Nec ille. post mortē uxoris.

m Copulare. ꝓpter incestū. xxxii. q. vii. q dormierit. ⁊. j. e. ex lr̄is. tū si cōtraberēt tenet matrimoniū: ⁊ etiā si essent iuuenes dispensaretur cū eis. xxxiii. q. ii. in adolescētia.

n VEniens. matrē sponse. de futuro. vñ affinitate supueniēte illā in uxorē habere nō poterit solutis sponsalibus. j. de cōsang. ⁊ affi. c. ii. ⁊. j. e. ex lr̄is.

o Adbesit. postq̄ cognouit matrez.

p Paulo maioꝛ q⁹ ꝓ adulterio. quare maioꝛ pnia iponit⁷ q⁹ ꝓ adulterio: cū tū publice honestatis iusticiā violauerit: cū illa eēt tū spōsa de futuro. Dicas q⁹ nō solū violauit publice honestatis iusticiā: sz ad ulteriū cōmisit cū mr̄e sponse fue q̄ nupta erat pr̄i suo: ut ꝓz in antiq̄: alias si mater sponse nō esset coniugata: nō puniret⁷ plus nec etiā tū vnde iste multū plus ꝺz puniri q⁹ ꝓ adulterio. ꝓpter tria puniri ꝺz. ꝓpter honestatis iusticiā: ꝓpter adulteriū ⁊ incestū: etiā quoniam perpetrauit cognoscēdo affinē primi generis ⁊ primi gradus.

q Vel parte. ar. q⁹ sufficit aliquid inchoare si nō sit ꝓpletū. s. de elec. cum in cūctis. §. inferiora.

r Ex dispensatione. incestuosi enī contrahere non debēt: ⁊ ī dispēsatur⁷ cū eo: q⁹ iuuenis erat: al's sine peccato ꝺbere nō posset. xxxiii. q. ii. in adolescētia. tū si ꝺberet citra aliq̄ dispēsatiōem tenēt mr̄imoniū

s Cognouit anteq̄ mr̄em. vnde stati fuit mr̄imoniū p̄sumptū. s. de spon. is qui. ⁊. s. de cōdi. ap. de illis. vnde mr̄em ulteri⁹ habere nō posset etiā si nō esset cognita. ⁊ hoc idē esset etiā si nunq̄ cognouisset ipsam. s. de spon. sponsam.

t Eam. s. matrē. ut dictū est. Vel dic eā. i. sponsam suam. et ꝺm hoc non tenet. j. eo. discretionem. ⁊. c. vltimo.

u Aliā. post mortē istius: q⁹ exquo eā cognouit anteq̄ matrē nō dis-

solnitur mrimoniū licet postea cognouerit matrē.j.c. discretionē.r.c. pe.r vl.sed ea mortua cū alia ꝑpter incestū cōtrahere nō debet.j.co. transmisse.in fine.

a Ecillo.occasione.qz confessio illa sola nō ꝓiudicat etiā si rumor vicinie cōsentiret.j.co.sup eo.secus eēt in matrimonio cōtrahēdo.s. de spō.ꝓterea.ii.r.j ti.prī.c.ii.b.

b Transmisse.illi etiā rē.incestui adulteriū adiūgendo legitīe.r sic pz qz iceſt⁹ nō ipedit q mi n⁹ mrimoniū sit legitimū:lz ꝓbere nō debeat sicut votuz simplex.s.q cler.ue uo. rursus. talia cni crimia ipediūt mrimoniū ꝓbēdū sed nō dirimūt iā ꝓctū nisi in tribus casib⁹: si machinat⁹ fuerit i mortē alterius:si dedit fidē adultere: si duxit eā de facto.s.de eo q duxi.i ma.cū bēret.r c.super hoc.

c Fuerit requisit⁹. r sic intellige.s.e.c.i

d Cōiugii.xxxii.q. vii.si quis viduā.r.x xxv.q.iii.de incestis. s.eo.veniens.r.s.de de pe. r re.c.ii. vbi ō hoc.

e Super eo.cōfessionē. Sz vī qz cōfessioni standū sit qz cōfessus in iure ꝓ iudicato bētur.C.ō cōfes.l.vna.r.ff.e.tl. l.i.r.l.certuz. r.s. de cēsi.oli cāz. Dicas qz in cāu isto nō statur cōfessioni ꝓ mrimoniū ꝓpter rōem q ꝫ ilfa reddit. Et ē rō: qz cōtra se qsqz testificari pōt; ꝓ se vo minime. xiii.q.iii.§.i. r ff.de interro.acti.de etate.§.i. ꝓterea iste nō ꝓfitet ꝓ se imo ꝓ se. vnde de iure cōi nō ꝓdest ei talis cōfessio.nā iste petit;separari ab vxore: qz dic se cognouisse ei⁹ cōsanguineā: si cōfiteꝛ tur aligd ꝓ hoc ꝓ qō ei ꝓiudicaret tūc vī stādū sue cōfessioni.sed ut dixi spāle ē in mrimonio vbi nō credit viro vel vxori i ꝓiudiciū ꝓingis. sed si cōfiteat ꝓ mrimonio ꝓtrahēdo bñ stat cōfessioni:puta si petā aliquā i vxorē:sed ipsa cōfitetur matrimoniū ꝓiudicatur ei licz ipsa nollet me bēre:qz mō directe cōfitet cōtra se secus in cōfessione que fit quātū ad thori sepationē ꝓpter adulteriū ibi statur cōfessioni.j.de diuoꝛ.ex lris.ar.ꝓtra.xxxv.q.vi.si duo.So. ibi cōfitentur cōsanguinitatē esse inter eos r fama publica confessiōi cōiugū cōsentit r tūc stat fame r cōfessiōi:sed hic tm est rumoꝛ r aliud est fama r aliud rumoꝛ ut hic videtur.

f Cōcurrēdū.qz faciēdū nō est ꝓpter rōem hic exp̄ssam:imo ex colludio puniri debēt.ii.q.iii.si quē ꝫ.r.j.de col.c.i.ii.r.iii.

g Rumoꝛ.ar.cōtra.s.de ꝓsump.illud.r.c.iii.ut dixi.aliud est rumor ꝫ fama.r illa decre.tertio loquit de mrimonio ꝓbēdo qō ad solā samā impeditur.j.ti.proximo. super eo.

h Discretionē.tradidit.r ideo nō pōt illi opponere adulteriū.ar.xxx i.q.v.§ i.r.c.i.et.iiii.nec adulteriū dicit hic cōmisisse:ut ibi dicit:qz nō consensit:r hoc pz ex eo qz ꝫcito potuit aufugit.ut sequit ar.i.q.i.cōstat.secus esset si occasionē adulterandi ei dedisset: qz nihilomin⁹ iputaret ei.ar. xxvii.q.ii. agathosa.r.c. si tu abstines.j.de diuoꝛ.significasti.ff.so.ma.cū mulier.ff.ō adul.l.ii.§.i.Sed ō vī p.c.predictū si tu abstines.r ar.xxiii.q. iiii.nabuchodonosoꝛ.r in auctē.ut li.ma.r auie.§.qz vo plurimos.i fi.col.viii. vir cni debet esse mulieri auctoꝛ colēdi bonos moꝛes.ff. de adul.si vxor.§.si iudex.r.xxxii.q.xi.indignatur.alioqui esset detrahēda a viri potestate.C. de epis. audi.si lenones.

i Publicā honestatē.i. affinitatē que sic inique cōtrahit.

k Reatū adulterii.qz prim⁹ ē maritus illius r nō secūdus. Et est hoc notabile qz adulteriū cōmittit cū sponsa nōduz cognita viro:vnde si alias cōmisisset adulteriū posset accusari a sponso.ff.de adul.miles §.querebat.s. de iureiu.quem admodū.qz iniuria facta ē ei. ff.de iniur.itē apud.§.sponsū.

l Preserti.i. tm. quia i talib⁹ que sine peccato mortali committi nō possunt mandatum nō obligat.xxxii.q.v. ita ne. r s.quod me.cau.sacris.

m Et si.rnsio.vī tacite qōis.

n Fornicationis.xxxii.q.vii. omnes causationes.

o Exceptiōe.puta qz ipe tradidit eā inītā.uel qz idē filiꝫ fornicat⁹ est.j.de adul.c.pe. r ul. r.xxxii.q.vi.nihil.

p Nec affinitas. hic reprobat illoꝛū opinio q dicebāt qz p fornicariū coitū nō ꝓbit affinitas.r.j.e.c.pe.r vl. ar.xxx q.iii.nec eā.ar.cōtra.ff.ō gra. nō facile.§.sciēdū.r.§.affines sed illa non obstant.

q Officere.ar. qz legitime factuz est non irritatur: licet deueniat ad eū casum a quo nō potuit bēre p̄cipiū.ff. de iti. actuqz prī.nō eni.ff. de postulan.l.i.§.casuz.r.xxx.q.i.ad limina.ar.contra.ff.de iudi.fiat me.

r Sine culpa. hoc generale ē si.j.e.c.vl.si qua cōtraria sunt. casualia sunt.

s A ꝓdecessoꝛe.s.a'crādro sed illa decre.remota ē de hac compilatione.

t Fraternitati. ꝓctis spōsalib⁹. r sic maritali affectu cū eēt sponsa ipsi⁹ eā polluit.sic.s. de spon.iuuenis. r ita nō est ꝓriū. xxxv.q.iii. extraordinaria.

u Extraordiaria.i.extra naturalia cū nōdū esset idonea.

x Extitteris.in vxoꝛem.futuram.

y Carnali cōmixtione.post ꝓctā affinitatē.vī illā in vxorē bēre nō potēat.

z Penitentiam.p incestu.sed maioꝛ debet iponi quā pro adulterio:qz incest⁹ vincit adulterium.xxxii.q.vii.adulterii.r.s.e.c.ii.

r Sepatis.si ita esse cōstiterit:alias fiat quod dī.j.c.pr.Et nota qz affinitas superueniens sponsalibus de futuro rūpit ea.s.e.c.ii.r.j.ti.prī.c.i.r.ii. secus i matrimonio.s.e.discretionē.et.j.co.c.pe. r vl.xxxiiii.q.ii.in lectum.

2 Nunq̄ debent.incestuosi contrahere nō debent ꝓpter enoꝛmitatē delicti

De illo qui uxorē fratris ante / quā ei matrimonio iūgeret: se ꝓposuit cognouisse:respōdemus qz nisi hoc publicū r notoriuz fuerit aut idoneis testibus ꝓbatū:prędictū matrimoniū occasione illa ipsum impetere non permittas.

Celestinus tertius.

Transmisse nobis tue littere demonstrarūt:qz.c. uxore sua defuncta filiam eius priuignaz videlicet propriā copula carnali cognouit:postmodū aliam accipiēs in uxorem:cū priuigna publice tanquā canis ad uomitū rediens illicitā rem cōmittere nō expauit. Quia vero super his cōcilium requisisti:presenti pagina respōdem⁹:qz legitime vxori cohabitans r necessaria submini / strans nō cognoscat eam quādiu vixerit nisi ab ea fuerit requisit⁹ r tūc ad ipsā nō sine garuli cordis dolore accedat:qui etiā pro incestu r adulterio donec cuz ea permānserit:iuxta moderamē tui arbitrij penitētiā agēs postmodū si supuixerit ei perpetuo sine spe coniugij pmanebit.

Idem.

Super eo quod postulas:utz coniugatus qui ante cōtractū matrimoniū vxoris sue ꝓsanguineā carnali cōmixtiōe cognouit:cū id fateatur uterqz:r aliqua pars vicinie hoc acclamar dicat:sit ab vxore sua iudicio ecclesie separādus.r.fra.respondem⁹:qz ꝓpter eoz cōfessionē tātū uel rumorē vicinie separari nō debēt:cū r quandoqz nōnulli iter se cōtra matrimoniū uelint colludere r ad cōfessionē incestus facile prosilirent si suo iudicio crederēt per iudiciū ecclesie ꝓcurrēdū:rumor aūt vicinie nō adeo est iudicād⁹ ualid⁹ qz nisi rōnabiles r fide digne probatiōes accedant:possit bene cōtractū matrimonium irritari.

Idem.

Ano.tertius prepositō magdeburgensi.

Discretionē tuā:r infra. Sane ex pte tua fuit ꝓpositū qz quidam cū muliere quadā legitima per uerba de presenti ꝓtraxit:quā postmodū a se icognitā cuidā cōsanguineo suo tradidit inquantū potuit renitētē. Ille vo cū ipsa licet iuita matrimonij solēnia celebrauit:sed mulier quācitofuit reddita libertati:au fugit ab eo r se ꝓri viro restitui postulauit. Nos igit inquisi.t.r.r.qz r viro ꝓ tā turpi facinore grauis ē penitētia iūgēda: r mulier ꝓpter publicā honestatē est monēda sollicite ut nec primū repetat:cuius ꝓsanguineus licet eā inuitā cognouit:nec redeat ad secūdū cui nō pōt ꝓpter reatū adulterij cōmisceri sz in cōtinētia maneat:donec prior fuerit viā vniuerse carnis igress⁹:qz si forsiran ad id iduci nequiuerit:vir prior cogat redire ad ipsā: r maritali eā affecti / one trattare:cuz adulterium ei non possit obijecere:qui eā adulterādā tradidit:preserti inuitā:nā r si secūdū euangelicā ueritatē nunquā nisi ꝓpter fornicatōis causā aut vir uxorē aut vxor possit dimittere virū:nō tamen semper ꝓpter cām eandē uel uxor uirum uel vir dimittere potest uxorē:cum possit exceptione uel replicatiōe legitima ipediri:sz nec affinitas que post contractuz legitime matrimoniū inter virum r vxorem inique cōtrabitur:ei debet officere que huiusmōi iniquitatis particeps non existit:cum suo iure non debe / at sine sua culpa priuari:quāquaz a quodā predecessore nro dicat in simili casu fuisse distinctū:utz incest⁹ uel adulteriū manifestū fuerat an occultū:alijs asserentibus iter gradū ꝓximū r remotū eē posse distinguē / dū.

Idem bisuntineñ.archie.

Fraternitati tue:r infra. Di / uortij sniaz approbam⁹:quā in euz canonice ꝓmulgasti:qui illā sibi postea copulare presūpsit cuius antea sororē adhuc septenez contractis sponsalibus extraordinaria libidine noscitur polluisse.

Idem epō gerundineñ.

Ex lris.f.t. accepim⁹:qz.g. lator eaz matrē puelle quā infra nubiles annos desponsauerit in uxorē carnaliter sepe cognouit r p⁹ carnali cōmixtiōe puellā tractauit adultam:r infra. Nos autem eidem viro penitentiam iniūgi fecimus pro peccato:consul.t. respondentes:qz eis ab inuicē separatis mulier alteri viro nō nubat:si postquā nouit viri r matris delictū r non erubuit cōmisceri:vir etiam r mater mulieris nūquā debēt ad alias nuptias cōuo

ut dictum est.s.eo.c.ii.

a De lapsu cānis.si timēt de ꝑ dispēsarī cū eis.s.c.c.i.t.xxxiii.q.i.i adolescētia

b Veniēs.infantie.infantia dicit ante septēniū.C.de iure deli.si infanti. ſz tales iurare nō debēt nec tenet iuramētum eoꝝ cū ipsi nō intelligāt.xxii.q.v.paruuli.nā t furtū nō cadit in infantē.ff.de fur.ipuberē.sec⁹ post infantiam si sit doli capax.ut ibi:t.j. de ō li.pue.pueris. Sz hic poti⁹ vr sumi ꝓ etate pueri post septimū annum.

c Firmata.obligatio q̄ intercucnit in mr̄imonio nō recepit pene adiectionē.s.de spon.gēma.t.C.eo.ti.l.vl.t.C. de imti.sti.libera.t.ff. de uer.obl.titia.t licet alienū factū i matrimonio ꝓmittat:tū ꝓmittens nō tenetur ad aliud nisi ut det operā quā pōt.ff. de verb.ob. ob.sti.ista.t.l.ticia.in prin.

d Carnalit.t iō affinitate interueniente illa quā desponsauerat brē nō potuit ò iur: nec illā cādē quā cognouit.s.c.ffnitati.t.s. de spō.sponsam.

e In uxorē.de facto:q2 de iure nō potuit eo sibi via ꝑcludēte.

f Utrāqz. addēs iniqtatē ini quitati.si.s.e.transmisse.

g Cōfiteri.tū talis confessio nō profuisset ut mr̄imoniū separaret in facie ecclesie ꝑctū nisi aliter ꝓbaret.s.eo.sup eo

b A malo.s. de vi.t ho.cler. cum ab omni.

i Consulas. hoc intellige eē dictū in iudicio aie ut ad neutrā accedat:t si ꝓpterea excōicetur sustineat potius excōicationē q̄ ueniat cōtra cōsciam. j.de sen.ex. inquisitioni.t.s.ò resti.spo.lras.sed in iudicio ecclesie ꝑcipiet ut ei debitū reddat:t ita aliud est iudiciū aie: s.de offi.o2. si sacerdos. Sed ꝑriū vr.s.e.proxi.nō est cōtrariuz.q2 queritꝝ quid de iure sit ibi faciēdū. Et rñdet q̄ si ita est separēt ur: hoc vero cōsulit in iudicio aie quid sit faciēdū: cū factū esset occultū: t sic nō cōtradicit:t illa clausula si resta se habet oz ibi suppleri: sic erat i antiq̄ cōpilatione.

k De fraternitatis. bonestatē.i.affinitatē.s.eo.discretionē.si.j.c. proxi.

l Soluere.sz nō exire.j.c.pr. t.s.e.c.i.si.j.de sen.ex.ingsitiōi

m Affinitas.s.e. discretionē t.j.c.pri.

n Iordane.carnalit cognita.t sic stati fuit mr̄imoniū malicia supplente etatez s.de spō ipube.a nobis.t.c ultimo.

o Sine ꝓpria culpa. null⁹ culpa sua iure suo oz priuari. si.s.eo.discretionē.lvi.di.satis peruersum.xvi.q.vl. inuentuz ar.cōtra.s.ut lit.non cōte. q̄m frequenter.§.si vero. in fi.t.j. de priui.antiqua. Cōtra.xxii di.renouantes.sed ibi cā subest quare puniūtur sine culpa.

p Penitētia.t maioꝝ debet iponi q̄ pro adulterio.s.e.c.ii.q2 incestus vicit adulterium.xxxii.q.vii.adulterii.

q Exactus.sed exigere ipse nō debet.si.s.c.e.i.t.c.transmisse.t post mortem vxoris iste cōtrahere nō debet.s.eo.c.ii.t.c.ex litteris.

r Ex lr̄is.subarrasset.si.s.de spō.ipu.c.vl.vbi de hoc.

s Quarto gradu cōsanguinitatis.vnde mulier illū hēre nō poterat cū esset ei affinis i ꝓmo genere affinitatis t in q̄rto gradu.xxxv.q.v.porro.

t Iuramēto.t sic mr̄imoniū ꝓcerunt publice t in facie ecclesie.

u Coram archipr̄esbytero.forte ad hoc delegato uel de loci consuetudine que

tribuit iurisditionē.s.de offi.archi.c.vl.t.C.de emā.lib.l.i.t ultima.

x Quinto consanguinitatis gradu.primi dixerūt de quarto nō nocz q2 aliud indiciū fuit illud nec fuit aliquid probatum.

y Cozā te iurare. sed quare post publicationē iterū inducūt testes cōtra illud in auc.s.de testi.§.illud.col.vii.t.s. de testi. fraternitatis.

lare:sed semper ꝓtinentiam seruare tenent:t enorme deflere delictum: quod ꝓ nefāda libidine ꝓtraxerūt: preserti si circa ꝑsonas huiusmodi de lapsu carnis minime timeat:

Idem archiep̄o madeburgen.

Veniens ad apo.sed.e.laicus nobis ꝓposuit:q̄ cū tempore infantie sue quandā puellā se duacturū iurauerit in uxorē:quācito ad legitimā pueniſſet etatē pater:puelle cōfederatiōe huiusmodi fideiussoruz oblatione bicinde firmata eū in ꝓpria domo recepit t nutriuit insimul cū puella:deinde excōuersatiōe diuturna sorori puelle carnaliter se cōiūxit:tādē amicoꝝ suoꝝ deuictus instātia quā iurauerat in uxorē acceꝑit:t nuptijs celebratis quādo se illi oportunitas ꝑgerebat:cognoscebat utranqz. Verum licet i presētia tua sup hoc fuerat accusatus:ꝙinci tamen nō potuit:nec suū uoluit confiteri delictū:nūc aūt reuers ad cor penitens de cōmissis:salutis sue cōsiliū requirit ꝑpendi. Cū igit nō tantū a malo sz ab omni specie mali precipiat apostol⁹ abstinere:mādamus quatenus predicto.e.pro huiusmodi enormitatis excessu iniuncta penitentia ꝓpetenti:cōsulas ei monēs illum salubriter t inducens:ut decetero abstineat ab utraqz.

Dez archiepiscopo strigonien.

Ue fraternitatis deuotio postulauit:utruz is qui cum soror legitime coniugis fornicatur: cū uxore possit postmodū ꝓmorari t exigere debitum ac soluere requisitus. Nos igit respōdem⁹:q̄ uxor ut a ꝓmixtione viri abstineat ꝓpter publicā honestatē t in cōtinētia maneat donec:vir viā vniuerse carnis ingressus fuerit:diligenti⁹ est monenda. Quod si forte ꝓmonitioni recusans talis fuerit:ut de lapsu timeat ipsius:vir eius poterit t debebit cū dei timore debitum ei soluere ꝓuigale:cum affinitas post matrimonium inique cōtracta illi nocere nō debeat qui iniquitatis ꝓticeps non exist̄it.

Reg.ix.epō pictauien.

Iordane mulieris petitio cōtinebat.q̄. J.laicus cuz ipsa que nōdum decimuz etatis sue ānū cōpleuerat:per uerba de futuro contraxit:t ea infra eiusdem āni spacium carnaliter cognita matrem ipsius sibi matrimonialiter copulare: et ad damnate commixtionis amplexus procedere non expauit:t infra

Quare prefata. J. supplicauit: ut cum carnis stimulis resistere nequeat:sibi ne iure suo sine sua propria culpa fraudetur:prouidere salubriter dignaremur. Ea propter mādamus:quatenus si res ita se habet:utrūqz ipsoruz ad uouendaz ꝑpetuam continentiam arcentez moneas t inducas:t si ad eā induci ne quiuerint:memoratum. J. inīūcta ei primitus pro cōmisso incestu penitentia competenti:ut eidem cobabitet t coniugale debituz reddat exactus ecclesiastica cen.compellas.

De consanguinitate et affinitate.

Alex.iij.cassineñ.abbati.

Ex litteris tuis accipim⁹ q̄ cum quidam secreto quandam viduam subarrasset:t carnaliter cognouisset:t infra. Tandem cum vir paratus esset eam in cōspectu ecclesie subarrare: surrexerunt duo proponentes:q̄ iste qui eam subarrare uolebat:priorem virum quarto gradu consanguinitatis attingit:vnus autem ita se audiuisse iurauit:alius no luit id iuramento firmare:t infra. Hunc questio prima reuixit:t iurauerunt duo coram archipresbytero plūbarole:q̄ primus vir fuit superstiti quinto cōsanguinitatis gradu coniunctus: Quocirca mandamus:quatenus utramqz partem ante tuam presentiam conuoces:t facias testes coram te iurare:t infra. Inquisita uero diligentius ueritate si per testes circūspectos omni exceptione maiores iueneris:q̄ prim⁹ vir superstitem quarto gradu. consanguinitatis attingit:non differas diuortij sententiā ꝓmulgare:eque enim ut canones dicunt abstinēduz est a cōsanguineis uxoris ut propris. Ceterum tuam prudentiam uolumus non latere:q̄ non sunt cause matrimonij tractande per quos libet:sz per iudices discretos qui potestatem habeant iudicandi:t statuta canonum non ignorēt.

Bicūt quidā q̄ hoc est spāle i mr̄im ōio Uel dicas q̄ nō iurant iterū: quia isti erant accusatores: vnde necesse hēbāt testes producere: et nulli testes iducti fuerunt in cā ista. Et h nota ar.q̄ in cā matrimoniali iterū recipiuntur tests ꝓ⁹ publicationem.argu. ad hoc.s.de spon. sicut in fi.t.s.de cōiu.ser. c.ulti.t.s.de probat. cāz matrimonii. sed hoc non bene colligtur hic.

z Maioze. illi dicūtur oi exceptiōe maiorez qui repelli non possunt aliqua exceptione.

t Quarto gradu. sed quare dicit papa q̄ separētur si sunt i q̄rto gradu vir iste t maritus ꝑmortuus: nōne idē esset si esset in quinto uel ulteriori ꝑm illa tēpora. dic q̄ dispēsatiue tollerabat in quinto t ulteriori si ignoranter contraxerūt.xxxv.q viii.de gradibus. et ideo dicit q̄ separēt in quarto t nō in gto uel ulteriori.

ꝓ Ut canones.xxxv.q.iii.§.equalit nullum de ꝓpinquis. in fine.

x A cōsanguineis vxoris. Istud dicit si cōtraxisti sponsalia siue matrimoniū cū aliqua: mortua illa nullā poteris postea ducere in uxorez de cōsanguinitate illi⁹: et ecōuerso illa sponsa uel vxoz tua te mōtuo nullū poterit hēre de cōsanguinitate tua.de spō.sponsaz. sic ergo mulier ista nō poterat illū hēre qui fuerat ꝓiori viro suo in quarto gradu siue in quinto uel ulteriozibus coniunctus ꝑm antiqua iura: hodie vltra quartū nō ipedit.j.eo.nō debet.

a Potestatez.nō q̄ duo exiguntur ad cognoscenduz t iudicandū de cā matrimoniali.iscia canonū:t qō bz iurisditiōem ordinariā uel delegatā. ar.xxi.di.§.i.t ar.q̄ cā nō est deleganda nisi perito t exercitato.ar.ii.q.ii.c.vl. de peni.di.vi.c.i.in prin.t.C.de iudi.certi. Itē hēs hic ar.q̄ de cā matrimoniali nō pōt in arbitriū cōpromitti. t exp̄ssum est de transac.c.vl. t.s.de resti.in inte.c.pe.in fi.t.ar.ff.de arbi.nō distinguem⁹.§.iulian⁹ t.§.se.t pōt esse rō arbitriū eni nō cōstringit nisi metu pene.C.de arbi.l.i.t pena nō debet apponi in mr̄imonio.s.de spon.gēma.cū liberā debeant esse t ne alia via fiat q̄ alia uia prohibetur.s.de ꝓcu. tue.cū suis cōcoz.uel q2 matrimoniū deo auctore fuit cōstitutū.j.ti.ꝓi.c.ul.

tita nō pōt dissolui quo ad ecclesiā nisi per illū qui habet auctoritatē quam non habet arbiter.

a Sup co.nōdū nubilē.legitia tamen fuit ad sponsalia.

b Fide.idest iuramento.exquo mulier fortius ius quesiuit petendi illum.ar.s.de spon.preterea.

c Manifestū.ita q notoriū.ii.q.i.de manifesta.

d Cognouisse.si cognouit ppinquā illius soluta fuerāt spōsalia.s.ti.pxi.c.ii. et c.ex lris.

e Fama.nota q fama impedit mrimonium ꝯbendū.s.ō spōsa.cū in tua.ꝛ plꝰ facē fama hic q dictum vnius ubi iuramētū interuenit.s.de spō. Pterea.alias dictum vnius sicut ꝛ fama impedit matrimoniuz ꝯbēdū.s.de testi. super co.§.i.

f Quod dilectō.sti pite.stipes appellatur cōis parēs a q plures descēderūt:sicut ysaac fuit stipes esau ꝛ iacob.ꝛ stipes nō facit gradū.de stipite habes.j.eo.c. vltimo.

g Descēdētē. hic ergo habes duas lineas descēdētes.sic.j.e c.vlti.ꝛ iste due linee descēdentes vnā faciūt trāsuersalē.

h Indulgētiā.q de auctoritate spāli dñi pape facta fuit:aliaſ nō tenuisset:q solus papa in tali facto dispensat.j.eo.q circa ꝛ.s. de transla.c.vltimo.

i Quolibet. hāc regulā habes.j.c.c. vl. ꝛ intellige usq ad lineā equalitatis: q i sequētibꝰ gradꝰ adiuitur.

k Proximiorē.i. pter eū qui est i gradu primiori a stipite.

l Uterq cōiungendorū.arg.ff.de cōsti.prin.l.vlti.ꝛ.s.de dona.cū dilectus.in fi.ꝛ.j.de ver.sig.oliz. ꝛ.j.c.vl.Sol. beneficiū principis latissime interptandū est ab aliis:sed ab eo a quo indultū est uel cuius auctoritate pōt interpretari prout ibi placet.ff.de leg.l.ꝛ ideo.ar.j.de sēten.ex.inter alia.ꝛ rō lrē interptatē indulgentiā:q sic obseruabaꝫ de consuetudie ut uterq eēt in sexto gradu a stipite:alias scandalū erat. ut.j.e.c.vlti.ꝛ loqui tur de iure cōmuni.sed hodie non habet locum talis indulgentia.j.eo.non debet.

m Non debent.quia quanto remotiores sunt a stipite tanto minor memoria consanguinitatis habetur quod hic considerabatur.xxxv. q.iii.de consanguinitate.ꝛ.c.in copulatione.

n Obseruate cōsuetudini.nota q antiqua cōsuetudo que tū non sit a iure reprobata seruanda est ꝛ pcipue propter scandalū.ix.q.iii.cōquestus.ꝛ mos fidelissime uetustatis seruād est.C.de testa. testamēta.ꝛ.ff.de pub.ꝛ vec.licitatio.§.earū.ꝛ.s.de cōsue.cū dilectus.ꝛ i matrimonio seruaꝫ consuetudo.s.de cog.spi.c.i.in fi.ꝛ.c.super eo. Item ar.pro scandalo uitādo.s.de reg.c.vl.ꝛ.j.de no.ope.nū.cū ex iniūcto

o Nouitate.nota nouitates uitandas.s.de consuet.consuetudinis. ꝛ.xi.distin.quis nesciat.

D E infidelibꝰ. cōuersis.supple quesiuistis.

VRbanus tertius burdegalensi archiepiscopo

Super eo quod iuuenēm asseris puellā quādā nōdū nubilē fideᵇ interposita despōsasse que iaz facta nubilis eum repetit:ꝛ ille excipit dicens se non debere eā ducere,p eo q postquam puellā affidauit eandem:carnaliter propinquaz ipsius cognouit. Inqui.ꝛ.ꝛ.r,q si manifestumᶜ est iuuenem cognouisseᵇ propinquā predicte puelle:uel si nō est manifestū famaᶜ tamen loci hoc habet:cuz esset spōsa tantūmodo de futuro:idē ab eiꝰ ipetione dz absolui.

C Elestinus tertius.

Quod dilectio:et infra. Que fuisti:utrum is qui a stipiteᵖ descendentē lineā sexto uel septimo gradu distat:possit ei q ex altera parte per lineā descendentēᵍ ab eodē stipite secundo uel tertio gradu distat matrionialiter copulari propter indulgentiāʰ apostolice sedis legati: quia permissū est hoibus terre illiꝰ in sexto gradu cōiungi:quod videtur posse fieri secūdū regulā:qua dicit:quoto gradu quis distat a stipite ꝛ a quolibetⁱ per aliā lineā descendētiū ab eodē:cū tamē de ꝯsuetudine ne terre si quādo talis casus emerserit icole,ppter ,primioreᵏ gradū cōiūctos separarēt:ꝛ impediāt copulari uolentes. Nos itaqz respōdemꝰ q indulgentia illa sic est intelligēda q uterqz cōiungendorūˡ distat a stipite sexto gradu. Si vo alter sexto uel septimo gradu distat a stipite:alter aūt secūdo uel tertio cōiūgi non debētᵐ:vnde in hac pte ꝯsultiꝰ duximus multitudini ꝛ obseruateⁿ cōsuetudini differēdū:quā illud in dissensionē ꝛ scādalum populi statuenduz quadā adhibita nouitateº.

I Nno. iij.archiepiscopo et capitulo tirenen.

D E infidelibus ad fidez ꝯuersisᵖ utrū si ante couersiōem suam secundum legis ueteris institutā circa gradus ꝯsanguinitatis a canone denotatos cōiuncti fuerint:separari debeant post baptismū. ꝯsul. t.duximus respondenduz:q matrimonium sic contractū nō est post baptismi lauacrum separanduz:cum audeis dñs requisitusʳ si liceret uxorem ex quacūqz cā dimittere:ipsis respondit:quos deus coniunxit,hō non separet:per hoc iuenies eēº matrimonium inter eos.

I Dem rossanen.archiepo.

Quod super his:ꝛ infra. Sup igitur q pater ꝛ filiꝰ cū matre ꝛ filia ꝛ duo cognati cum duabus cognatis auūculus ꝛ nepos cū duabꝰ sororibꝰ ꝯtrahūt mrimonia:taliter tibi duximꝰ respōdendū:q licet oēs cōsanguinei viri sint affines vxoris ꝛ oēs cōsanguinei uxoris sint viri affines:inter cōsanguineos tamē uxoris et viri ex eorūdem scilicet viri et vxoris ꝯiugio:nulla ,prsus affinitas est ꝯtracta:,ppter quā inter eos matrimoniū debeat impediriᵗ. Ne autem infra gradus prohibitos matrimoniū ꝯtrahaꝫ:debes publice inhibere:ꝛ presūptores ecclesiastica districtiōe punire:nō obstāteᵘ ꝯsuetudine que dicēda ē potiꝰ corruptela.

I Dem.

Quia circa:ꝛ infra. Porro de nobili viro.n.,p cuius dispensatiōe indulgentia scilicet remanendi cū ea:que ipsū quinto˟ ꝯsanguinitatis gradu cōtigit:a sede ap.ʸ obtinēda:falsa nobis cāᶻ fuerat allegata ,ples videlicet:cū tamē ante dispēsatiōem obtētā vnica filia quaz habebat:viā fuerit vniuerse carnis igressa:,p ut tua ꝯsultatio continebat:dissimulare poteris ut remaneāt in copula sic ꝯtracta:cū ex separatione:sicut asseris:graue videas scādalum imminere. I Dem.

Tua nos duxit.f.consulendos utᶻ illoᶻ sufficiat testimoniū

q A canone.xxxv.q.ii.c.i.ꝛ.ii.ꝛ.c.ꝯtradicim⁹.ꝛ in aliis ibidē.ꝛ.q.v. ad sedē

r Dñs requisitus.xxvi.di.deinde opponitur.

s Esse matrimoniū inter eos.si matrimoniū est inter iudeos ibi est idiuidua coniunctio.xxvii.q.ii.§.i.sed ipsi separaⁿ dato libello repudii.xxviii.q.ii. nō satis.ergo non est matrimonium inter eos:sed hoc non fit sine peccato.j. de diuoz.gaudemus. Itē alter infideliū si cōuertatur ad religionē reliquo nolente illi cohabitare sine cōtumelia creatoris soluitur matrimoniū.j. de diuoz.gaudemus.in fi.ꝛ.c. quāto.ergo non est inter eos indiuidua coniūctio: et sic non est matrimoniū. Sed pōt exponi indiuidua.i. apta non diuidi. Uel intellige illā descriptiōez de matrimōio rato ꝛ cōsumato quod est tm̄ inter fideles. Itē alia rōe non est matrimoniū inter eos. Ipsi enī contrabunt eo ꝓposito ut cum voluerint separēᵗ dato libello repudii:sed hoc est cōtra substātiam matrimonii.xxxii.q.ii.solet aliquādo.ꝛ.s.de condi.ap. c.vl. Respondeo si hoc pactū exprimatur in ipso contractu nec inter eos nec inter christianos esset matrimoniū:sed nō copulaⁿ eo pacto: licet postea abiiciant vxores de facto. est ergo matrimoniū inter eos sz non ratum.j.de diuoz.quāto.

t Quod super.impediri.affinitas enī cōtracta inter cōsanguineos viri ꝛ vxorē ipsius nō transit ad cōsanguineos vxoris nec ecōuerso. vnde possunt legitime copulari.

u Nō obstante consuetudie. ergo consuetudo nō excusat in matrimonio.s.de spō.du.c vl.arg.cōtra.s.de cog.spi.c.i. et.c.sup eo.xxxii.q.iiii.obiciūtur. Sed cōsuetudo quādoqz ,ppter scandalū legitimas ꝑsonas ad cōtrahendū facit illegitimas:ꝛ sic loquuntur ille decre.s. de cog.spi. Et.c.obiciuntur non contradicit:quia quando mos ille erat crimen non erat cōtrahere cū illis ꝑsonis sed mō est.sed consuetudo quātūlibet longa nō pōt ꝑsonas illegitimas ad ꝯbendū facere legitias ,put hic intelligitur nulla consuetudo posset facere mrimonia inter cōsanguineos licita:imo quādo plꝰ simul eēnt tanto grauiꝰ peccāt j.eo.nō dz.sed ecōuerso bene. ut in.c.super eo.vbicūqz consuetudo rōnabilis est ꝛ pōt seruari sine mortali peccato:ꝛ sine scādalo iuri ñ ꝓiudicat exē plum.habes.s.eo.quod dilectio.ꝛ.s.de cog.spi.super eo.

x Quia circa.in quinto bodie nō est necesse in isto gradu aliqua indulgentia.j.e.non debet.

y Apostolica.nota q solus papa pōt dispensare circa gradus cōsanguinitatis et nō legatus.s.de transac.c.vl.et.xxxv.q.iii.quedā lex.ꝛ.c.scripsit.ꝛ arg. contra.s.eo.quod dilectio.ibi soluitur.

z Falsa causa.nota q falsa cā allegata nō vitiat dispensationez: sic et falsa cā nō impedit religionē.s.de ꝓuer.cōiug.ex pte.ii.ꝛ falsa demōstratio nō perimit legatū.C.de fal.cau.adiec.lega.l.ii.ꝛ.ff.de cōdi.ꝛ demō.l. falsa demōstratio.et l.cū tale.§.falsum.insti.de le.§.hinc ,prima.ꝛ.§.longe.ꝛ.ff.de leg.i.si sic.§.i. Itē cā siue probata siue vera siue falsa cōcessum ex illa cā nō reuocaᵗ.insti.qui et q ex cau.manumit.nō pūt.§.semel. Sed contra vī q isti ex tali dispensatione nō sunt securi:quia tacita veritate ꝛ falso suggesto dispensatio est obtenta.vñ nō debet valere.s.de rescrip.super lris.ꝛ expressum vī.j.de sen.exc.cū pro cā.vbi de hoc.sic ꝛ in voto.ꝛ.s.de fi.instru.qō super.ꝛ.ii.q.ii.§.notandū.ar.est in hoc q dicit dissimulare q falsa cā nō vitiat dispensatiōem. Itē habes hic q ,ples est cā dispensandi in gradu ,phibito.sic.xxxv.q.viii.c.i.ꝛ.ff. de ritu nup. qui in ꝓuincia.nō credo q ualuisset dispensatio sic obtenta: nisi hec decre. postea

emanass;. ⁊ ita ex ista dissiliatõe ex cã ḡ h̄ subiciẽ licite poterãt siẽ eẽ alĩ eẽnt tuti

a Ta nos. multũ fauoris. s̄. de cõdi. ap. c. vl. j. qui ma. ac. pos. videtur.

b Vel germãis. ⁊ ita nõ ẽ necesse incipe a stipite ſ; sufficit a fribus. s̄. de testi. series. ⁊. c. licet. in prin. ⁊. xxxv. q. v. c. i. ⁊ j. de diuor. porro. ad fi. sic ergo p; q; oẽs gradus ⁊ psone sunt designãde. xxxv. q. vi. de parentela. s̄. de testi. licet.

c Equipollẽtib⁹. nõ refert an ꝓpriq; noie uel p circũlocutionẽ exp̄ss; aliquid exprimat quod equipolleat ꝓprio nomini. s̄. de testi. l; ⁊. ff. si cer. pe. certum.

Non d; tẽporũ. xxix. dis. sciendũ. iii. di. erit antez. et. xxxii. q. iiii. quis ignoret. ⁊. c obiciũt. ⁊. xxiii. q. viii. occidit et. s̄. de transac. c. ulti. ⁊. j. de sẽten. ex. super eo.

c Mutuauit. de pe. dist. i. non uit deus. xxii. q. iiii. incõmutabilis.

f In secundo et tertio. ut melius intelligas hanc lr̄am videas quid sit primũ genus affinitatis quid secũdũ ⁊ tertiũ genus. Primũ et secũdũ ⁊ tertium inuenire debes per hãc regulam. Persona addita psone p carnis copulã mutat genus ⁊ nõ gradũ genus dico attinẽtie: verbi gratia. Ego ⁊ fr̄ meus sumus consanguinei in primo gradu cõsanguinitatis frater meus ducit uxorẽ: illa ẽ persona addita persone p carnis copulã. illa mutat genus attinẽtie ideſt alio genere attinentie attinet mihi q̄ fr̄ me⁹ q; ille est mihi cõsanguine⁹ et illa est affinis: ſ; nõ mutat gradũ: q; sicut frater est mihi cõsanguineus i primo gradu sic et illa mediãte fr̄e meo est mihi affinis in primo gradu prime affinitatis: ergo si vis habere primũ genus affinitatis adde per carnis copulam alicui de tua cõsanguinitate aliquã persona ⁊ illa est psona affinis omnibus cõsanguineis viri sui in primo genere affinitatis: ⁊ hoc genus tm̃ hodie

ad matrimoniũ dirimẽdũ qui cõsanguinitatis gradus ab auũculo et nepote videlicet fratris filio uel sororis iceperit computare. Nos igit̄ inqui. t. r. q; cũ coniugium multũ fauoris[a] obtineat: testes q; ad diuortiũ celebrãdũ ꝓducti cõsanguinitatis gradus ꝓputãt: a stipite debẽt incipere. i. a parentib⁹ uel germanis[b] ⁊ sic per ordinẽ distiguẽ gradus nominib⁹ ꝓprijs uel equipollentib⁹[c] indicijs designãdo psonas: preserti cũ sepius testimoniuz perhibeãt de auditu: quod quia min⁹ est ualidũ: ⁊ nõ ẽ in articulo huiusmodi nimiuz laxanda facultas: cũ qua rõne ꝓputationẽ inciperẽt a secũda: eadez ab ulterioribus inchoarent.

I Dem in conci. generali.

Non debet reprehẽsibile iudicari: si fm uarietatẽ tẽporum[d] statuta quandoq; uarientur humana: presertim cuz urgens necessitas uel euidẽs utilitas id exposcit: quoniam ipse deus ex his que in ueteri testamento statuerat: nõnulla mutauit[e] in nouo. Cum ergo prohibitiones de coniugio in secundo[f] ⁊ tertio affinitatis genere minime cõtrahẽdo ⁊ de sobole suscepta ex secundis nuptijs[g] cognatiõi viri nõ copulãda prioris ⁊ difficultatẽ frequenter inducant: ⁊ aliquando periculum pariant animaruz: cũ cessante prohibitione cesset effectus ꝓstitutiões superboc editas sacri approbatiõe cõ

dis nuptiis nõ copulãda cognationi iuri prioris sublata est: ut statim dicit sequens littera. alias uero publica honestas adhuc est. s̄. de despon. impu. ii. pueri.

g Secũdis nuptiis. Hoc ita intellige. Frater meus habet uxorez co mortuo relicta eius cõtrahebat cũ secũdo. soboles nata de illis secundis nuptiis nõ poterat olim copulari alicui de cõsanguinitate prioris mariti: et hoc propter publice honestatis iusticiaz que hodie sublata ẽ in hoc casu. in alio casu adhuc durat: ut dixi in sponsa de futuro: quia in mr̄imoniis nõ quid liceat ſ; quid honestũ est cõsideratur. ff. de ritu nup. semp. ⁊ ideo fr̄ impedit sumere spõsaz fratris ꝓpter publicã hõestatẽ: quia scriptũ est sponsam fratris frater habeat non põt. s̄. de despon. ad audientiã. ⁊ arg. ad hoc. ff. de adopt. qui in adoptione. io. dicit q; publica hõestas in oibus est sublata nisi i sponsa de futuro. Ego itelligo esse tm̃ sublatã in casibus oibus qui hic ponũtur ⁊ nõ i aliis

cilij reuocãtes[b] presenti constitutione decernimus: ut sic cõtrahẽtes de cetero libere copulentur. Prohibitio quoq; copule cõiugalis quaruz consanguinitatis ⁊ affinitatis gradum decetero non excedat: quoniam in ulterioribus gradibus iaz nõ potest absq; graui dispendio huiusmodi prohibitio generaliter obseruari. Quaternarius uero numerus bene cõgruit prohibitiõi cõiugij corporalis: de quo dicit apostol⁹: q; vir non habet potestatem sui corpris s; mulier: neq; mulier habet potestatem sui corporis sed vir: quia quatuor sunt humores[k] in corpore: qui constant ex quattuor elemẽtis. Cũ ergo iam usq; ad quartum gradum prohibitio coniugalis copule sit restricta: eam ita volumus esse perpetuam: non obstãtibus constitutionibus super hoc dudum editis vel ab alijs uel a nobis: ut si quis contra ꝓhibitionem huiusmodi presũpserit copulari: nulla[l] longinquitate defendatur annorũ: cũ diuturnitas tẽporum non minuit peccatum sed auget: tantoq; sunt graniora crimina: quanto diutius infelicem[m] animam detinent alligatam.

b Reuocantes. gregorius. tamen dicit q; dissoluit hec genera affinitatis negat uerbũ dei ineternũ manere. xxxv. q. x. fraternitatis. ultra mediũ. nec sus finẽ. qualiter ergo Inno. dissoluit h; intellige sine cã ⁊ ab alio q; a successore. Greg.

i Decetero libere. Sic ergo vr̄ q; mr̄imoniũ illoruz qui ante cõstitutionẽ istã cõtraxerat in quinto uel in sexto gradu nõ confirmetur hic: quia cõstitutiones matrimonii nõ trahunt ad ꝓterita matrimonia. xxxv. q. iii. de incestis. ⁊. xxxi. di. ante triennium. ⁊ generaliter constitutiões nõ trahuntur ad preterita: nisi hoc ibi dicat. s̄. de cõsti. c. ul. Sed pone q; post istã constitutionẽ publicatã simul steterũt sciẽter. Dico q; hoc ipso intelligunt ratũ habere matrimoniũ. ar. s̄. de cõing. ser. ꝓposuit. ⁊. s̄. de spon. impu. litteras. accessit. ⁊. ff. de ritu nup. si quis in senatorio. quia et si primus cõsensus nullus fuit: postea pot cõfirmari. in auc̃. de nup. §. si vero ab initio. coll. iiii. Sed videt q; uerba necessaria sint. s̄. de spon. tue. ⁊. xxix. q. ii. si quis ingenuus. ⁊ nou⁹ cõsensus requiritur. s̄. de eo qui dux. in ma. c. veniẽs. nisi exp̄sse cõsentiant antiquus cõsensus videtur ꝑdurare qui nullus fuit. ff. de ꝓcur. sed si manẽte. ff. de arbi. si cũ dies. in prin. ⁊. l. labeo. §. pe. ff. de uer. ob. l. i. §. cũ adiicit. Jo. dicit q; pro matrimonio standũ est: exquo ex certa scia post publicatã constitutionẽ simul steterũt: ipso eni facto matrimoniũ innuit saltem p̄sumptũ. b.

k Humores. de quibus habes. s̄. de cele. miss. in quadam. in fi.

l Nulla longingtate. ⁊ ita nulla p̄scriptio currit ꝓ matrimoniũ: sicut olim currebat: sic et cõtra votum nulla currit p̄scriptio. xxxiii. q. v. qõ deo pari. ⁊. s̄. de regu. sicut nobis. in fi.

m Infelicẽ. sic. s̄. de consue. c. ult. ⁊. c. quanto. ⁊. j. de symo. non satis. et. c. sequenti.

n Vir qui. quarto. idem esset si tertio uel secũdo fm regulã sequentẽ: quia nihil attinet ei qui est ex alia linea in quinto licet magis appropinquet cõi parenti.

o Approbatã. Nota q; regula a magistris tradita approbat hic a iure ⁊ sic p iure seruabimus regulã istã. ar. s̄. e. q; dilectio.

p Remotior. si vis scire in quo gradu alique due psone diuersarum linearũ sibi attineant: recurre ad cõem stipitẽ siue parentẽ a quo descenderũt ⁊ descende equaliter cõputando p ambas lineas quousq; alterius illarũ primo occurrat: ⁊ si ambo simul occurrant erunt i eodẽ gradu

primo secundo tertio uel quarto. ⁊ iste persone que equaliter descendũt nõ dicũtur distare gradu: sed potius sunt in gradu equali descendenti a cõi stipite equaliter: ⁊ si sunt infra quartũ gradũ non possunt matrimonialiter cõiũgi. Sed si vna prima occurrit ꝙ altera: descende per lineã alterius vsq; ad illã: ⁊ semp post illum gradũ in quo occurrit prima persona additur grad⁹ pro numero psonarũ ⁊ sic habebis quoto gradu vna distat ab altera: ⁊ iste psone nõ dicũtur esse in gradu sed distãt gradu sicut iste psone ō quibus h c dicit cuz vna distat q̃rto gradu ⁊ alia quito a cõmune parente quod planũ est uidere: ⁊ q̃ to gradu remotioꝛ p sona distat a communi parente toto distat a quolibet alio descẽdente per aliam lineam. verbi gratia. Communis parẽs istoꝛũ fuit patruus: eius filii fuerunt martinus ⁊ berta qui sunt in primo gradu: de martino descẽdit ioannes: de berta ex alia pte natus fuit robertus q ioãnes ⁊ robert⁹ sũt in secũdo gradu eq̃liter descẽdẽtes a petro. de ioãne natus est stephanus. de roberto est albert⁹ natus qui fuit in tertio gradu ⁊ equaliꝛ descendunt a petro tertio gradu. s. ō stephano natus est ur iste de quo hic queritur de alberto natus est ticius qui est i quarto gradu cũ viro isto equaliter distantes a petro. Primo loco currit tibi vir iste: q quarto gradu distat a petro. ⁊ sic est vltima psona a consanguinitate petri ex vna linea ⁊ ticius ex alia linea: de ticio nata est hec mulier de qua hic queritur: ⁊ distat quinto gradu a petro ⁊ sic eximit iã consanguinitatem petri. ergo eodẽ gradu distat a quolibet alio descẽdenti p aliã lineã: ⁊ sic distat quinto gradu a martino ioãne stephão: ⁊ ab isto viro videlicet filio stephani ĩoq; recte põt illũ habere in virũ ⁊ quẽlibet descendentẽ a petro p aliã lineã posset accipe cũ oẽs ille psone hic sint in quinto gradu hoc in arboꝛe melius videtur.

a Accepisti iudiciũ. s. ꝙ vterq; iuret septima manu ꝓpinquoꝝ. xxxiii. questione. i. c. i.

b Biiudiceris. nota cõtrarii opis euidentia mẽdaciũ cõuinci. s. de p sump. litteras. ar. s. de maio. ⁊ obe. legebaꝛ. ⁊. xxii. q. v. cauete.

c Reparare. nota ꝙ sniа cõtra matrimoniũ lata nõ transit in rẽ iudicatã cũ appareat ex post facto eccleſiã fuisse deceptã. sic. s. de reiud. latoꝛ cõsanguinei. ⁊. ĵ. eo. fraternitatis: quare pꝛioꝛa etiã matrimõia restaurantur etiã muliere cõtradicente si fraudis fuerit conscia. ff. de adul. si vxoꝛ. §. iudex. ⁊. §. vl. ubi dixit ala. Si uero cõscia fraudis non fuerit poterit repellere cũ si uoluerit prætextu adulterii. ar. xxxii. q. i. de benedicto. ⁊. q. vi. nihil. sed nõ credo ꝙ hoc obstet quin matrimonia pꝛioꝛa debeant restaurari. ĵ. eo. laudabilẽ. ⁊. c. fraternitatis. Itẽ ar. cõtra. xxxiii. q. i. si per soꝛtiarias. sed ibi separanꝛ ꝓpter maleficiũ nõ ꝓpter frigiditatem.

d Missus. si. s. de regu. c. ii. ⁊ expone missum. i. uicariũ qui fungitur vice epiſcopi. s. de instl. c. iii.

e Affirmas. ꝙ eaz cognouisti.

f Caput. s. de spon. impu. cõtinebatur. xxxiii. q. i. si quis acceperit. ⁊ per aliam lineam descendentium ex eodem licite possunt matrimonia/liter copulari.

De frigidis et maleficiatis et impotentia coeundi.

Extrocardico libro. xx.

Accepisti mulierem: et per aliquod tempus habuisti: per mensem aut per tres: aut per annum ⁊ nunc primũ dixisti te eẽ frigide nature: ita ut nõ potuisses coiere cum illa nec cum aliqua alia: si illa q̃ uxor tua esse debuit eadem affirmat que tu dicis: ⁊ probari potest per ueruz iudicium[a] ita esse ut dicitis: separari potestis: ea tamen ratione: ut si tu post aliam acceperis: reus periurij diiudiceris[b] ⁊ iterum post peractaz penitentiam priora cõnubia repara re[c] debebis: Illa autem si prior post annum aut dimidium ad epiſcopum aut eius missum[d] proclamauerit dicens: ꝙ non cognouisses eam: tu autem contrarium affirmas[e] tibi credenduz est: eo ꝙ caput[f] es mulieris quia si proclamare uoluit: cur tãdiu tacuit[g]: cito enim et in paruo tempore scire potuit si secũ coire potuisses si autem statim in ipsa nouitate post mensem aut duos ad epiſcopuz aut eius missum proclamauerit dicens: uolo esse mater uolo filios procreare: ⁊ ideo maritũ accepi: sed vir quẽ accepi frigide nature est et non potest illa facere propter que illum accepi: si probari[h] potest per rectum iudiciuz separari potestis: ⁊ illa si vult nubat in domino.

Alexã. iij. ambieñ. eꝑo.

Quod sedẽ: ⁊ infra. Sicut puer qui non potest reddere debitum nõ est aptus[i] coniugio: sic qui impotentes[k] sunt: minime apti ad cõtrabenda matrimonia reputantur.

Idem.

Ex litteris tuis accepimus: ꝙ quidaz sedecim annoruz quãdam annorum tredecim duxit uxorem: qui cum debitum reddere non posset: mulier tam grauem infirmitatem contraxit[l]: ut omnino viro sit facta inutilis: ⁊ instrumentũ eius impeditum: ita ꝙ vir ei commiscere nõ potest. Respodemus igitur: ꝙ si vicium illud mulier a natura[m] contraxit nec ope medicorum[n] poterit adiuuari: viro aliam accipiendi liberã tribuas facultatem.

Lucius tertius.

Consultationi tue qua nos cõsuluisti: utrum femine clause impotentes cõmiscere maribus matrimonium possunt contrabere: ⁊ si contraxerint: an debeat rescindi. r. respondemus: ꝙ licet incredibile[o] videatur ꝙ aliquis cum talibus cõtrabat matrimoniũ. ro. tamen ec. cõ sueuit in consimilibus iudicare[p] vt quas tanquam uxores habere non possunt habeant ut sorores.

Celest. tertius.

Laudabilem: ⁊ infra. Requisisti quãtum tempus idulgendum sit naturaliter frigidis ad experientiam copule nuptialis: ⁊ infra. Nos uero in pñti cõsultatione sentimus: ut a tpe celebrati[q] coniugij: si frigiditas[r] prius probari[s] non posset cohabitẽt per triẽniũ: quo elapso si nec tunc cohabitare uoluerint ⁊ iuxta decre. gre. mulier per iustum iudicium de viro probare potuerit: ꝙ cũ ea coire non possit accipiat alium: si aũt ille aliã acceperit: separentur[t] quod si ambo[u] consentiant simul hoc intellige nisi ipsa uelit se ꝓbare uirginẽ p aspectũ coꝛpoꝛis. s. de ꝓba. ꝓpositi. ⁊. c. causam matrimonii.

g Tacuit. ergo videtur ꝙ post annũ ⁊ dimidiũ reclamare nõ poterit. Sz ōtra videt. C. de repu. in causis. ubi dr ꝙ usq; ad duos annos poterit reclamare. ĩmo usq; ad triennĩ. in auc. de nup. §. p occasionẽ. col. iiii. ⁊. ĵ. eo. laudabilẽ. qō dr in istis duab⁹ ulti. cõcoꝛ. tenẽdũ est. ⁊ nõ tenet qō bic dr de anno ⁊ dimidio. ⁊ est ar. ad ꝓscriptiõem. si quis taccat usq; ad cõpletã ꝓscriptiõem: qz gesta taciturnitate firmauit. C de his qui a nõ do. ma. l. vl.

b Probari. h ĩo dicit: qz nõ ẽ stãdũ eoꝛũ cõfessiõi ꝑ matrionĩũ: ⁊ si vterq; cõfiteaꝛ nõ vr credẽdũ ne in fraudez hoc diceret. s. de eo qui cog. ꝓsã. vx. sue. sup eo. nisi qō asserũt ꝓbauerint septia manu ꝓpinq̃ꝝ. xxxiii. q. i. c. ii. sed p mrimoio bñ credit eis. s. de clã desponc. ii. ⁊ qō dr nõ credit eis ꝑ mrimoniũ. verũ ẽquantũ ad hoc ut ꝑhendi facultatẽ acgrãt. sz si vellẽt in ꝓtinẽtia manẽr credit eis. xxxiii. q. v. ꝙ deo pari.

f Quod sedẽ. aptus. s. de despõ. ipũ. a nobis. ⁊ ar. eo. ti. puberes. vbi de hoc.

k Impotẽtes. hac rõe vr ꝙ senes qui nãli calor defecerãt ꝑhere nõ pñt: sz ꝑriũ ẽ veruz C. de nup. sancim⁹. xxvii q. i. nuptiarũ. qz in senib⁹ dr eẽ legib⁹ obsequiũ ⁊ hũanitatis solatiũ: ut ibi. ⁊. xxxi. q. i. apiant. ꝙ si dormierit. sed hoc nõ logtur de tali ipotẽtia: sed de eo q cecus est ⁊ qui ꝑpetuo ipotẽs est: sz senes aliq̃n aliquo beneficio mouẽr.

l Extris. ōxit. i. ōxisse apparuit. uel i ueritate ōxit ex eo ꝙ ō nam vi ei forsan itulit: qz arta fuit: vñ nullo mō sibi potuit cõmiscere: vñ magis iabilis reddita fuit. ⁊ sic nõ fuit mrimoniũ. ĵ. c. frnitatis. si enĩ nõ loquereꝛ de ipedimento ꝓcedẽte mrimoniũ stare nõ posset qō dr in fi. xxii. q. i. dixit. et q. v. si vxoꝛẽ. ⁊. s. de coniug. lepro. c. i. ⁊. ii.

m Anã. qz erat arta ut dixi.

n Medico ꝝ. ĵ. c. frnitatis. et ita nõ fuit mrimoniũ. ⁊ intelli ge qō dicit nõ poterit adiuuari ope medicoꝛum sine piculo coꝛpali alias nõ deberẽt separi: ĩmo modicã violentiã dz sustinere. ut ar. ĵ. c. fraternitatis. ⁊ si talis nõ fuit nõ babuit ꝓpositũ reddẽdi matrimonii debitũ exacta uel exigendi ⁊ sic nullũ matrimoniũ. xxxii. q. ii. solet. ⁊. c. aliqñ. ⁊. s. de cõdi. appo. c. ult. ⁊ ꝑm leges esset in cã reddition⁹. ff. de edi. edic. queritur. §. mulierẽ. ar. cõtra. ĵ. c. proxi.

o Consultatiõi. incredibile. qz ꝓditõem coꝛpis sui sciẽs nõ ꝑhẽt de leui. ala.

p Judicare. ergo ⁊ nos sic iudicare debemus. s. de re iudi. in cãis. C. de le. ⁊ cõsti. prin. l. ul. qō uerũ ẽ ubi ipsa sic ꝑcepit iudicãdũ. ar. xi. q. iii. nolite. alꝫ bene ꝓmittit aliter fieri. xi. di. quis nesciat. sed hoc nõ ꝑcepit cõsuetudinẽ esse seruandã sed potius cõsiliũ est. tñ intellige qō bic dicitur ꝑm illã decre. ĵ. eo. fraternitatis. ut dixi. s. c. pꝛ.

q Laudabilẽ. celebrati. ⁊ a tẽpore cohabitationi: nec sufficit cohabitare: nisi dent operam carnali operi. xxxiii. q. i. requisisti.

r Frigiditas. qō h dr de frigido: ⁊ idẽ itelligo de maleficiato ut usq; ad triennĩ expectet: maxie qz magis sperandũ est ꝙ ipedimentũ remoueri possit qō non processit a naturalibus. lau.

s Prius. ꝓbari. ar. ꝙ si pr⁹ probari possit ipedimetũ nõ expectabũt ꝑ triẽniũ ĵ. c. c. pꝛ. Si vo mãifeste nõ cõstet tũc cohabitẽt sil ꝑ triẽniũ ōtinuũ i q̃ debent dare opaz carnali opi. ut h. ⁊ ar. ĵ. c. c. ul. in auc. de nup. §. p occasiõez. col. iiii.

t Gregorii. xxxiii. q. i. quod autem.

u Justũ iudiciũ. i. per testes uel aspectum coꝛpoꝛis. arg. s. de ꝓba. ꝓpositi. et. ĵ. eo. c. vltimo.

x Separẽtur. propter naturalẽ frigiditatem. secus si propter maleficium. xxxiii. q. i. si per soꝛtiarias.

y Quod si ambo uel solũmodo mulier. ille enĩ qui scienter contraxit nõ videt

q̄ possit cōtradicere.ar.s̄.de eo qui dux.in ma.c.i.ff. de leg.cō.l.ii. Vel dicas et uerius q̄ necesse est ut ambo consentiāt:sufficit q̄ ita scriptū est:et si p q̄ durū est.ff.qui ꝛ a qui.manumit.li.l. pserexit.ꝛ.vi.q.iii.scriptū est.q̄ cū nullū sit matrimoniū nō tenetur alter alteri.

a Septima manu.si.j.c.c.vltimo.ꝛ.xxxiii.q.i.requisisti.

b Uterq; iureiurando. vtq; uir et mulier iurare debent q̄ fide bona dederunt operā copule carnali p triennium.nec vna caro effici potuerūt:ppiqui iurabūt q̄ credūt eos uerum iurasse.ar.j.de pur.ca.q̄ticus.

c Hi qui.s.vir ꝛ uxō ꝛ nō alii cōpurgatores si bona fide iurauerunt.

d Redire.cū propter frigiditatez separant.secus si ꝓpter maleficium.xxxiii.q.i.si p fortiarias.vbi de hoc.

e Fraternitas. matronas. talibus credēdū est si honeste sint ꝛ perite in arte illa. ff.de ven.inspi.l.i.in prin.ꝛ.s̄. de ꝓba.ꝓposuisti.ꝛ.c.cām. et.j.c.proxi.oculos enī obstetricū cū in talibus sepe fallit.xxvii.q.i.nec aliqua.ꝛ i hoc casu nō requiritur iuramētuz ꝓpinquoruz sicut in frigiditate. ut.s̄.c.prī.

f Districte.per iuramētum h̄ non est remittendū istis testibus ne aliquid in fraudē matrimonii dicerent.s̄.de eo qui cong.cōsang.vx.sue.super co. et.j.c.proxi.

g Poterat cē. Sed qualiter hoc potuit probari cū sit negatiua:sic potuit ꝓbari:dicendo q̄ hec mulier caret mēbro apto ad copulā carnalē:q̄liter negatiua ꝓbat.s̄.de elec. bōe dictum est.

h Heerat.nota q̄ nō dicit eē quod inutile est.s̄. de transla. inter corporalia.ꝛ.ff.qō cuius qz uniuer.l.i.§. et quidez. nec dicitur habere actionē qui hz iutilē.ff.ō dolo.nā his.ꝛ de resti.spo.oli nob.ar.s̄.ō.so.c.pe.

i Inuenit.nō dicit q̄ p medicum uel aliuz.

k Diuinū miraculum.ar. q̄ nullū maleficium est perpetuum.cū possit remoueri preter diuinuz miraculuz saltem per illū qui ipsuz induxit:q̄ quicquid ligat dissolubile est in auc̄. de nup.§. nuptias.col.iiii ꝛ sm hoc nō tenet illud.c. si p fortiaris.xxxiii.q.i.ut quidā dicūt. Pōt dici q̄ aliud est cū allegat ipotētia ex parte mulieris:ut hic.aliud vbi ex pte viri allegat maleficiuz:ut in.c.si p fortiarias.ꝛ.j.eo.c.proxi. et h allegata fuit falsa cā: ut postea apparuit: vnde postea debet restitui viro.ar.s̄. de re in.lator.ꝛ.c.cōsanguinei.ad hāc causaz referr̄ hec rō attendētes q̄ impedimētū ꝛc̄. vel pōt dici q̄ maleficiuz est perpetuū exquo eni mulier cohabitauit viro p triennīū ꝛ dederūt operaz copule carnali:nec potuerūt cōmisceri p̄sumit̄ ꝑpetuū ipedimentuz ꝛ pūt separi ꝛ alteri nubere:ut i.c.p fortiarias.q̄ pōt aliquis maleficiat⁹ esse cū vna ꝛ nō cuz alia: ꝛ hoc itelligo de maleficio qō precessit matrimoniū. nam post matrimoniū contractū si supueniat ipedimētū nō debēt separi.xxxii.q.vii.hi q̄ sani.ꝛ.q.v. si vxorem. Si vero post sepationem eam cognosceret matrimonium debet reitegrari:ut hic patet:q̄ ipedimētū nō erat ꝑpetuū.

l Corporali periculo.vbi uero grauc periculū timeret̄ non est matrimonium sed ubi leui periculo pōt remoueri ꝺz illud'pati.j.e.c.§.p hoc.a cōtrario sensu.

m Per errorē.propter quē excusat iudex.j.de sen.excō.sacro.ꝛ intellige q̄ error iste interuenit in aspectu corporis in quo mr̄one decepte fuerūt:q̄ manꝰ ꝛ oculus obstetricū sepe fallit̄.s̄.de procu.cām matrimonii.ꝛ.xxvii.q.i.nec aliq̄. et sic patet q̄ sniā per errorē lata a qua nō est appellatū reuocat̄ si error ꝓbabilis postea detegat̄.j.de pur.vul.significantibus.et.ff.de ꝺdi.sine causa.l.ii. Itē esse: vir eam ꝛ si non ut vxorem saltem habeat ut sororē. Si autē q̄ nūquam se inuicē cognouerint:ambo fatentur:septima manu ꝓpinquoꝝ uel vicinorū bone fame si propiqui defuerint:tactis sacrosanctis euangelijs uterq; iureiurando dicat:q̄ nūquaz per carnis copulam vna caro effecti fuissent:ꝛ tunc videtur:q̄ mulier ualeat ad secundas nuptias conuolare. Uerum si ille aliam duxerit:tūc bi qui iurauerant:rei priuilegij teneant̄:ꝛ pacta penitentia cogantur ad cōnubia priora redire.

I Nnocentius.iij.altisiodor.episcopo.

Fraternitatis tue litteras recepimus continentes: q̄.o. mulier cuidam viro matrimoniali ter nupsit:cum quo per multos annos morata nō potuit carnaliter ab ipso cognosci. Licet autem per archipresbyterum tuum sup hoc fuisses edoctus:tu tamen uolens habere certitudinem pleniorem:quasdā matronas fide parrochie prouidas ꝛ honestas ad tuam presentiam euocasti:districte illi iniungens sub periculo animarum:ut mulierem ipsā prudenter inspicerent et perquirerent diligenter:utrum idonea esset ad viriles amplexus: que tandem in fide sua tibi asseruere constanter q̄ eadem nunquam poterat esse mater aut coniunx:tanquam cui naturale deerat instrumentum: vnde inter ipsam et virum diuortium celebrasti:mulierez inducens:ut ad religionem aliquam se trafferret perpetuam continentiaz seruatura:ꝛ viro licentiam tribuisti ut uxorem duceret:quia pater fieri cupiebat. Cōtingit autem postea:q̄ mulier inuenit qui seras huiusmodi reserauit:ꝛ abijciens continentiam quam promisit:gu.lator presentium super nupsit. Quanuis igitur semiplene nobis expresseris quomodo dicta mulier se promiserit continentiam seruaturā:utruz videlicet simplici verbo an uoto solēni:utrum ue ad religionem transierit ut promisit:an cōtra promissionem suam in domo remanserit ꝛ qualiter seras illas fecerit reserari:utruz videlicet artificio medici an cōcubitu viri seu alio quolibet modo. Nos tamen pspicaciter attendentes:q̄ impedimentum illud non erat perpetuum:q̄ preter diuinū miraculū per opus humanū absq; corporali periculo potuit remouerī:sniam diuortij per errorē licet probabilē nouimus esse prolatā:cum pateat ex postfacto:q̄ ipsa cognoscibilis erat illi:cuius simili cōmisceatur:ꝛ ideo inter ipsam ꝛ primum virum dicimus matrimoniuz extitisse:quare inter eam ꝛ prefatuz gu. matrimonium non esse censemus:eosq; precipimus ab inuicem separari:ꝛ si predicta mulier ad religionez transiuit sicut asserit ꝓmissi se:primus vir qui non cognouit eā dē:cū ea remaneat cuz qua postmoduz ecclesie auctoritate ꝓtraxit:alioquin ea dimissa debet ad illam redire:cum qua primo cōtraxit:nisi se uoto mulier illa cōstrinxerit ad cōtinentiaz obseruandā:ut itelligat per boc cuz prefato gu.fornicata fuisse: uel nisi se fornicario modo alij viro miscuerit:ut primꝰ vir pretextu fornicationis eius uelit cōsortium declinare:nā si tātuz simplici uerbo se promisit cōtinentiam seruaturam:ꝛ postea in ꝓspectu ecclesie nupsit memorato gu.quādiu articulus iste dubitabilis erat:presumi non debet q̄ fornicaretur cuz illo:sed ammodo non debet cum illo aliquatenus remanere. Per hec autem questionem illam noueris esse solutā:qua querit̄ utrū ea que adeo arcta est:ut nulli possit carnaliter cōmisceri:nisi per incisionē aut alio sibi modo violentia inferatur:non solummodo leuis:sz forte tam grauis ut ex ea moꝛtis periculuz tineatur ad matrimoniū modū. Preterea p primā fornicatōez nō fuit apta viro suo.sz forte nec p multas alias.ergo illā solā potest ei opponere cū reddita fuerit apta ꝑmo viro q̄ postea secuta ē:q̄ tunc ꝑmū ledit ius matrimonii. argu.s̄ de dona.apostolice. Potest dici:q̄ sicut ex futuro euētu apparet retro fuisse matrimoniū vt dict̄ in fine.sic ex futuro euentu apparet retro fuisse factā iniuriam ꝓioꝛi viro.ff.de capt.ꝛ postli.re.in bello.§.i.ꝛ.ff ad macedo.l.i.§.i. Sz quid si post primū coitū cū scōo prioꝛ petit eam Dico q̄ ei reddenda:ꝛ si nō inuenerit eam aptā est restituenda scōo. ꝛ sic etiā post scōm vel tertiū coitū scōi ꝛ sic in infinitū vt dixit io. Tā. dixit q̄ vsq; ad tertiā vicē tantū ꝛ nō vltra debz restitui primo.immo remanere dz cum scōo.qm̄ due tantū sniē post primā sūt ferēde q̄ tertio appellare non licz.ii.q.vi.si quis in quacūq;.ꝛ s̄.de ap.sua nobis.

n Erat illi.scilicet primo viro a quo fuerat separata.

o Simili. sic.xxxiii q.i.requisisti.ꝛ innuitur hoc ex eo qō i fine huius.c. dicit̄ q̄ sic prioꝛ vir nō posset eam cognoscere sine graui periculo q̄ nō sit reddēda primo uiro:licet ex postfacto per ꝓsuetudinē secūdi uiri reddita sit apta prioꝛi quod benepōt concedi: q̄ non fuit matrimoniū int̄ cos.ut dixerūt vnc. io.ꝛ.t.

p Remaneat.q̄ si i gressa fuit ꝛ professa stati solutum fuit matrimoniū si qō fuit inter eos.s̄.de conuer.coniug.ex publico.secus si ingressa fuit cā ꝓbationis:q̄ si ista tunc ad seculum rediret cōpellit̄ redire ad virū prioꝛem.

q Alioquin.i.si nō transiuit cū effectu.

r Se uoto.soleni.s. et tunc debet cōpelli votū seruare.ꝛ p hoc intelligit̄ fornicata cuz secūdo:cū ipsa ꝓtrahere non potuit post uotū solēne.

s Fornicario. quia si legitie cōtraxisset cū altero illō ei obstici nō posset nec ꝑtextu talis fornicationis possz repelli a viro.ar.j.ō diuoꝛ.gaudem⁹.imo vr̄ q̄ nulla fornicat onēci obsticere posset.nullam eni iniuriā fecit nec itēdebat facere viro q̄ fornicata fuit tā q̄ soluta.xv.q.i.illud.ff locati. si ignoꝛās qs. nā adulteriū non cōmittit̄ sine dolo. xxxiii.q.ii.in lectum. ff. de adul.l.pe. Itez si aliqui sint separati p sentētiam ecclesie: et post alter eoꝝ fornicet̄ minoꝛē iniuriā cōmittit ꝛ min⁹ peccat xxxii. q. vii. quēadmodū.

t Presumi.si.xxxiii.q.ii.per bellicā.et.j.de diuor.gaudemus.

u Ammodo.s.ueritate reuelata.q̄ fuerat uxor primi.

x Solutā.ar.a contrario sensu sūpto ex illo uerbo.s̄.eo.c.i. ibi absq; corporali periculo ꝛc.et est ar.nalidum a cōtrario sensu.s̄. de his que fi.a prela.cū apostolica.in fi.et.s̄.de regu.cū virum.

a Idonea prohiberi.et certe non.

b Similiter.resume per hoc noueris questionē illaz esse solutā qua queritur vtrū illa que viro cui ꝛc.

c Debeat.quasi dicat nō debet: hoc intellige tū ꝺm distinctionē p̄miſſam: an sit graue periculū si reddaſ apta uel nō. Vin.

d De talib⁹.ſi.ſ.de in inte.reſti.cū uenisſent.

e Nō ē facile. quia neſciſ an sit apta uiro p̄mo: ⁊ hoc aliq̄ iure ꝑpendi nō p̄ot: ſed poti⁹ ꝑ experientiā facti.ſi.ſ. de dōa. apoſtolice.cū ſuiſ cō cordantiis.

f Ex futuro. ſic.ff. de re.du.quedā. ⁊.ff ſi cer.pe.ꝓinde.⁊.ff qui po.in pign.ba.⁊ potior.ff.ad mace.l. i.§.i.nec intellige q̄ mr̄imoniū retro trahaſ: ſz hoc ī dic: q̄ in dubio ē an sit mr̄i moniū cū p̄mo.nec i telligas q̄ tūc p̄mo i cipiat cē apta ſibi: ſz tunc p̄mo declaraſ fuiſſe mr̄imoniū. ſi. ff.ſi ſer.vē.ſicuti.§. ſz ſi q̄riſ.⁊.ff. de acgr. re.do.adco.§.cū gs. in fi.⁊.xxxiii.q.i.reqſiſti.ff.q teſt.fa.poſ.l. bēdes palā.§.i.b.

g Ittere.adhuc integra.⁊ itellige q̄ viri poteſ erat hec q̄ uirū pati poteat ſz eēt uirgo dī uiri potens.ff.de ver.ſi.mulieris.in princ.

b Cognoſcēdi aliaſ et ita allegabat iſte maleficiū q̄tum ad iſtā ⁊ nō q̄tū ad alias ⁊ nō frigiditatez q: ſi qs eſt frigid⁹ q̄ ad vnā quo ad oēs ē frigid⁹ cū ipediāntū a nā ꝓcedat. ar.ſ.e. ex lr̄is.ſecus i maleficiato ut dictū ē.ſ.c ꝓxi.vñ poſtq̄ ꝓstiterit de maleficiato p⁹ triēniū debēt ſeparari ⁊ ad alia uota trāſire xxxiii.q.i.ſi p ſortiari as. ſec⁹ i frigido. ut ſ.e.c.i.⁊.c.laudabilē ⁊.xxxiii.q.i. regſiſti.

i In fraudē.ꝓfeſſioni ꝓiugū ꝺ mr̄imoniū nō ē credēdū pp colluſionē quā multi faceret.ſ. de eo q cog. ꝓſā.vx. ſue. ſup co.

k Fide digniſ.ſ.e.c ꝓx.vbi de hoc.

l De cōmiſſis.q: i firmitaſ coꝛpalis frequēter ꝓuenit ex peccato: ⁊ ſic cā ceſſante forte ceſſabit effectus.ī.de pe.⁊ re.cū infirmitas.

m Inſtitutoꝛ.ſi.xxvii.di.deinde opponiſ.⁊ ar.ſ.ti.ꝓx.de ifidelib⁹.⁊ xxxii.q.ii.§. his ita. Et quidā dicūt q̄ his verbis fuit iſtitutū mr̄imonium. hoc nunc os exoſſib⁹ meis ꝛc. ſz illa vba ꝓlata sūt ab adā. ut.ſ de biga. debitū. vnde vī verius q̄ p illa uerba creſcite ⁊ multiplicamini: ab ipſo domino prolata.

n Cōtinuū triēniū. qui eni ſepanſ ꝓpter frigiditatē nālē p triēnium ꝓtinuū debēt cohabitare ſil ⁊ dare opam carnali opi.ſ.e. laudabilē. ⁊ in auc. de nup. §. p occaſionē. col. iiii. Idē tempus dico dandū maleficiato ⁊ multo fortius cū sit accidētale illud impedimentum.

o Septima manu.ſed quare regrūtur iuramēta ꝓpinquoꝛ cū ſufficere debeat iuramētū viri et mulieris cū iuramēto illarū q̄ illā uirginē aſſeuerāt. ut.ſ. de ꝓba. ꝓpoſuiſti.⁊.c.cām mr̄imonii. uel etiā iuramēta ꝓpinquoꝛ ſufficiūt cū vt q̄ id cōfiteaſ.xxxiii.q.i.requiſiſti. ſed hic vterq̄ cōfitebaſ: ſed hoc ī dō: q: ſepe fallit man⁹ ⁊ ocul⁹ obſtetricū. xxvii.q.i. nec aliq̄ ī dō iuramēta ꝓpiquoꝛ requirūt. oīs eni cautela q̄ adhiberi p̄ot in talib⁹ ē adhibēda pp periculū aie. et ī dō circa maioꝛa cauti⁹ eſt agēdū ar.vii.q.ii.c.vl.⁊.xlii.di.qeſcam⁹.⁊.ff.ad car.l.i.§.ii.⁊.lxi. di.miramur. tū ſi alterū omitteret nihilomin⁹ valeret ſnia. ut.c. requiſiſti.⁊.c. ꝓpoſuiſti. et.c.cām matrimonii.

p Ittet.daturū. i vxoꝛē futurā.ſ.cū ſpōſalia tū ꝺberēt.

q Dñte ⁊ cōſentiēte. exp̄ſſe. ⁊ hoc agebaſ q̄ mediāte fre tā q̄ ꝓcuratoꝛē ſpōſalia ꝺberē tur q̄ fieri p̄ot.ff.de ſpō. ulti. alſ ſi p frem tuū ꝺbent nō ualeret niſi ipſa poſtea ꝓſentiret ſed fr̄ tū ad hoc obligaſ ut ſoroꝛē inducat ut cū illo mr̄imoniū ꝺbat.ff.de ver.ob.ī illa ſtipulatione.⁊.l.quotiēs qs aliū

r Bona ⁊ munera. dria est inter donū ⁊ mun⁹.ff.de v̄.ſig.iter donum.

s Tanq̄ uirū. ſpe futuri mr̄imonii nō rei p̄ntis ⁊ ita nō eſt mr̄imoniū. ⁊ b̄ ꝑz ꝑ ſi. ⁊ b̄ ipo etiā ſi ea abſte ꝺcta fuiſſet ſpōſalia ꝓſentire vī ipſo facto.

t Viri.i.ſponſi.ſic.xxvii.q.ii. genuit.

u Permiſit.⁊ male q̄ ꝺ facere nō debuit.ſ.de ſpon.ad audiē tiā.⁊.c.ſponſam.

x Prohibuiſſes.⁊ bene.ſ.de ſpon.du.tua.⁊.c.ſeq.

y Alii.ſ.tertio.

z Mādatū. nota q̄ remittit cā ad eū a quo appellatū ē. vel q: nō tenuit appellatio. nel q: ipſa nō fuit ꝓſecuta ſuā appellatiōem ⁊ ep̄us factū ſignificauit pape: vnde mādat ei ut ſi eſt ita ip̄am ꝓpellat redire ad domū mr̄is: q: ipa ꝓtēpſit mādatū eccl̄ie: a tertio uiro ꝓpterea nō ſepabit.⁊ ē h̄ ar. q̄ mādatū iudic nō ē ꝓtēnēdū. xxxiiii.diſti.c.i.ar.⁊.viii.q.i.ſciendū. xi.q.iii.ſi aūt nobis.⁊.c.q̄ ergo.⁊.ff.ne qd ī lo.pub.l.ul.⁊ punire cōtēptoꝛes: ut h̄ ꝑz.⁊.ī c.ꝓxi.⁊.l.p̄dicta.⁊ arg.ff.ſi qs ius di.nō ob.l.vna. alſ deluſoriū videret edictū iudicis.ff.ō re iudi.l.ꝓtumacia.§. ꝓtumax

a Exceſſu.ſ.de fide violata p̄ oris ſpōſi:⁊ q: deſpōſari ſe p̄miſit a fre ſponſi ⁊ q: mādatū eccl̄ie ꝓtēpſit.⁊ ſic ꝑz q̄ iudex p̄ot p̄nire cōtumacē: ut dēm ē

b Ex lr̄is.absentem. que poſtea cōſenſit. alias non tenuiſſet ſpōſalia:⁊ ita inter absentes cōtrahunt ſponſalia ⁊ matrimoniū.ff.de ſpon.l.vl.⁊.xxxii.q.ii.bonoꝛ antur.

firmantibus iuramento ſe commiſceri carnaliter nequiſſe: proferatis diuortij ſniam inter eos.

De matrimonio contracto contra interdictum eccleſie.

Alex.iij.paduañ.ep̄o.

Ittere quas nobis tua fraternitas deſtinauit: expreſſe declarant: q̄ cū quidam ſororem ſuam iam nubilem cuidam daturum⁹ uxorem ea p̄nte ⁊ conſentiente⁹ preſtito iuramēto firmaſſent ⁊ illa non poſt multos dies dona⁷ ⁊ munera viri ſecundum morem terre ſponte ſuſcipiens: ipſum tanquam⁸ propriuz virum ſepe amplexata fuiſſet: tandem mortuo fratre a proprio viri⁹ fratre ſe deſponſari permiſit¹⁰ ⁊ q̄ ab illo cognita fuiſſet: mendaciter aſſeuerat. Cunq̄ ei ꝓbibuiſſes¹ publice: ne cui illorū uel alicui ſe copularet: ipſa ſpretis monitis tuis alij² nubere nō expauit: demum matri ⁊ mulieri precepiſſes: ut ad domuz mr̄is rediret: ipſa noſtraz audiētiam appellauit: ⁊ infra. Mandamus: quatenus ſi eſt ita: prefatam mulierem: ne mādatum³ tuum contemptibile videatur ad domum matris redire cōpellas: ⁊ impoſita ſibi de tanto exceſſu⁴ penitentia condigna poſtquam ī domo materna per menſem ſteterit ad tertium reuerti permittas.

Idem vigoren.et baron.ep̄is. Ex litteris cātuarienſis archiep̄i ad nos peruenit: q̄ cū.g. de ſancto leodegario.m. filiam ſuaz abſentem⁵ cuidaz.r. nomine deſponſaſſet: ⁊ infra. Poſtea orta ſuſpitione q̄ prefatus.r. ad alia deſideraret uota tranſire: ad examen fuerit dicti archiepiſcopi cauſa perlata: qui ſub anathematis interminatione⁶ prohibuit⁷: ne antequam de preſcripto negocio plene conſtaret: vir ad ſecunda uota tranſiret: ſed ipſe preſcripta prohibitione contempta fiſliam gu. in facie eccleſie ſibi ſolenniter copulauit vxorem: ⁊ infra. Cū archiepiſcopus uellet de matrimonio primo cognoſcere: dicta.m. appellationis uocem emiſit: cuius appellationi archiepiſcopus deferens eidem ſub excōicationis interminatione diſtrictius⁸ iterdixit: ne cui nu

x In terminatiōe. cōminatio tm̄ fuit nō ſnia. ar. cōtra. ī. de eo qui fur. or. re. c i.⁊.ſ. de loca.c.i.

a Prohibuit. q̄ ꝺ facere debuit. ſ.c. ꝓxi.⁊.ī.c. proxi.

b Diſtrictius interdixerit. nota q̄ licet iudex deferat appellatiōi: nihilomin⁹ nihil p̄ot interdicere ne faciā id ꝓpter q̄ ꝺ appellauit: nel q̄ ꝺ ex eo ſequit̄. nec mirū cū ſit ordinarius p̄ot etiā ſtatuere terminū appellāti. ſ. de appel. ſepe cōtigit de cā tū inuito appellante poſtq̄ detulit appellatiōi cognoſcere non poſſet: q̄ iā remiſit eam ad ſuperioꝛē. ii. q.i. nomen. ⁊.ſ. de offi. leg. licet.

a Bonec cã ipsa. Hic fert snia ipsa sub cõditiõe. lxiii. di. salonitane. v. q. i. quidã. xvii. q. iiii. si quis suadẽte. ⁊ s̃. de appel. ꝓterea. ar. ꝓtra. ii. q. vi. biduũ. Snia excõicatõis bñ põt ferri sub cõditiõe: ut in. c. ꝓterea. alie uero snie nõ debẽt ferri sub cõditione late tamẽ tenent. ut in. l. p̃dicta biduum.

b Ob id. sic pz q̃ interdictũ ecclesie nõ dissoluit mr̃imoniũ. ut. s̃. c. ꝓxi. q. non ẽ ppetuũ ipedimẽtũ. ut dixi. s̃ de spon. du. tua. sed pnia dz ei iponi: q. mãdatũ ecclesie contẽpsit. s̃. c. ꝓx.

c De mulicre. ꝓtra interdictũ qõ facere nõ debuit. ut. s̃. c. ꝓxi. ⁊ de spõ. du. tua. vbi de hoc. xxxiii. q. iiii. nõ oportet.

d Donec sepent. Hec snia ẽ ad tẽpus vnde ex tẽpore tollit̃ sine oi alia absolutiõe: ut h vr. ar. s̃. de spõ. nõ est nob. ⁊ lxxxi di. si qui sunt. sed tutius est q̃ etiã post sepatiõem absoluat̃ saltẽ ad cautelã: lz videant̃ excõicati tm̃ dũ simul manẽt.

e Quousq. ar. s̃. de spõ. du. tua. in fi. sed ibi soluit̃ qualit̃ illud ⁊ ea que in hoc titulo dicũtur intelligũt̃ circa hmõi separatiõem.

f Onquest⁹. accepit i uxorẽ. ⁊ sic legitimata fuit p subsequẽs mr̃imoniũ. ĵ. e. tãta

g Legitimã. insti. de nupt. §. vlt. in anẽ. g. mo. nã. ef. le. ⁊ sui §. sancitũ. col. vi. ⁊. ĵ. e. tãta. ⁊ xxx. q. v. nullũ.

h Hac occasione. q. exq̃ pro nũciata fuerit legitia cessãbit occasio ista. vñ si ꝑpt̃ hoc uellet eã molestare põt ⁊ dz ab ecclesia excõicari cũ cã mr̃imõii ad ecclesiã spectet: ⁊ p q̃s legitimatio que ẽ accessoria. ar. cõtra. ĵ. eo. cãm que. non est ꝺ ibi ꝓncipal̃ cõmittit̃ cã super qõne spoliatiõis que ad papã nõ ptinet inter eos qui nõ sũt sue iurisditiõis: sz ad iudicem secularẽ: ut ibi pz. ⁊. viii. dist. q̃ iure. Hic vo ꝓncipaliter ꝓmittebat cã filiatiõis q̃ ad ecclesiam ptinet: ⁊ ea determiata determinat̃ p q̃s cã inquietatiõis que fiebat huic mulieri eo q̃ illegitia dicebat̃: ⁊ ita cessante illa cã pz q̃ iusta est ulterius inquietatio ex illa cã. vnde papa rõe saltẽ peccati põt se intromittere. s̃. de iudi. nouit. ⁊ ar. ii. q. i. si pẽccauerit. vel papa bẽbat h vtrãq; iurisditiõem. ar. s̃. de ap. si duobus. ⁊ ita nulla est oppositio.

i Cum inter. publice. s. denũciatione p̃missa in ecclesia publice. al's bodie declãdestinũ. s̃. de clã. despõ. cum inhibitio.

k Sine cõtradictione. si quis cõtrahat non p̃missa denũciatione: uel ea p̃missa cõtin̄gat matrimoniũ ex iusta causa interdici: ⁊ nõ obstante cõtradictione cõtrahat si postea ipedimentũ probetur: filii medio tpe nati illegitimi erunt: et ideo publice dicit hic ⁊ sine contradictione: ut hoc totũ habes in illa constitutione cum inhibitio.

l Cõcepti fuerãt. sic q̃ tps cõceptõis spectandũ est. cũ de cõmodo alicui⁹ tractat̃. ff. de sta. ho. paulus. ⁊ quotiẽs de cõmodo alicuius tractat̃ p tã nato habetur. ff. e. qui in utero est. ff. de senato. emancipatũ. ver. si quis cõceptus sit ⁊c. ⁊ insti. de inge. §. ex cõtrario. ar. ꝺ. xv. q. viii. cũ multe. ⁊ de conse. dist. iiii. firmissime. Ar. cõtra. ff. de decu. l. ii. §. in filiis. ⁊. §. se. p prima pte facit. xxvi. q. iiii. igit̃. in fi. So. q̃ primo dicit̃ uerũ ẽ ꝓpter fauorẽ filioꝝ ⁊ libertatis: quãdoq; tamẽ consideraꝝ odiũ paternũ. ut in. c. cũ multe. ꝺrũ illud igit̃ locũ hz ut uarietas fatozũ adaptetur diuersitati horarũ.

m Sentẽtiam. pro tã nato habeꝝ cuz ante sniam sit conceptus: ut dictum est. Ar. contra. C. de li. cau. l. vlt. sed illi qui nascuntur post lit. contesta. conditione matris utuntur.

n Nutriantur. xxx. di. si quis reliquerit. i. dist. ius naturale. ĵ. de infan. expo. c vno. qualiter filii alendi sunt. dicitur. s̃. de cõuer. infi. c. vl. ⁊. s̃. de eo qui duxit ma. cum haberet. Sed quid si moueat̃ questio alicui puero uel infanti q̃ nõ sit filius illius cuius dicitur: iudex summatim cognoscere debet ⁊ alatur rebus interdum fortitan alienis. C. de carb. edic. l. vl. ⁊. ff. de carbo edic. l. iii. §. cause cognitio. lau.

o Transmisse. a vicinia. multũ valet in talib⁹ fama vicinie. s̃. de p̃sump. illud ⁊. s̃. de proba. per tuas. iiii. q. iii. §. itẽ sepe. xxxv. q. vi. si duo.

p Spurius. i. non legitimus uel naturalis: quia forte suscepat eũ de alia muliere uel ante mr̃imoniũ uel durãte mr̃imonio: ⁊ ita spurius.

q Negabãt. talis negatio p̃sumptionẽ inducit cõtra illũ sed p̃iudicium nõ generabat: q. licet aliquis negeꝝ filius nihilomin⁹ de inofficioso testamẽto agere põt. ff. de inoffi. test. si instituta. §. i. sicut ecõuerso. lz appellet̃ filius nõ tñ succedit cũ aliis si pbaꝝ q̃ nõ sit filius. C. de testa. neq; ꝓfessio. ⁊. C. de bere. isti. si pater. ⁊. C. de pba. nõ nudis.

r Nota. sed qs q̃ uocauit hic ad iudiciũ planũ est: q. filii legitimi ꝓuocauerũt pz per lram. s̃. ubi dicit quibus paternaz hereditatẽ petẽtibus⁹ et ex eo qõ dicit noluit stare iuri fuit excõicat⁹. ipse eni hereditatẽ possidebat vt parte. vnde isti peretbãt illã dicẽtes ipsuz non fuisse legitimũ. Sz qũo isti poterãt agere cũ parẽtes isto rũ viuerent ut videt̃ ex eo qõ dicit stãdũ est verbo viri ⁊ mulieris: q. de hereditate viuẽtis agi uel paciscī nõ potest. C. de pac. l. vl. nec dicit̃ hereditas nisi mortuo eo cuius fuit. ff. ꝺ hereditatibus. uel ac. ven. l. i. Dicũt quidã q̃ illi erãt facti mõachi. uel fortitan pt̃ concessẽrat eis hereditatẽ totaz retentis aliquib⁹ fructibus ꝓ uicto suo ⁊ vxõis. uel põt dici q̃ isti iam mortui erant ⁊ quod dicit̃ standũ est uerbo uiri ⁊ mulieris. s̃. quo dicebãt illũ publice filiũ suũ non esse dum uiuebant. ar. s̃. de proba. per tuas. ⁊ merito stat̃ tur verbo illoꝝ: q. non est uerisimile q̃ paterna pietas contra illã mota fuisset si filius fuit. s̃. de p̃sump. affert. C. de adop. l. penul. §. si uero. ⁊. C. de inoffi. test. si mater. xxxiiii. q. iii. ea uindicta. circa princi. ⁊ nullus affectus uincit paternũ. C. de cura. fur. l. vltima. §. i. ⁊ affectio cãz suspitionis remouet. ff. de ritu nup. non solum. §. de uno. ⁊ ideo eis etiam creditur: q. iste nunq̃ fuit i possessione filiationis: quia uicinie fama hoc habebat: quia in talibus creditur uerbo uiri et mulieris. arg. s̃. de presumptio. illud. ⁊. xxxv. questione. vi. si duo.

s Indiciis. per indicia fit enĩ probatio. C. de rei ven. indicia. ⁊. l. cum super. ⁊. C. de fide instru. l. i. ⁊. s̃. de proba. per tuas. ⁊. C. famil. hercis. l. in ipsius. ⁊. C. de pac. pactum qõ. exquo negatur filius cũ non sit in possessione filiationis: eũ oportet probare. ff. de proba. l. i. ⁊. ii. ⁊ vlti. ⁊ viderentur sufficere huiusmodi indicia. si probet q̃ illi tenebant eũ pro filio ⁊ ille eos pro parentibus: ⁊ maxime si fama vicinie consentiret: ut dicit decre. per tuas. ⁊ quia natus est de illorum matrimonio: quia his filius est quem nuptie demonstrant. ff. de in ius vo. quia mater. ⁊ dicit lex q̃ debet probare se filiuz si negatur filius a parte. ut. ff de libe. ⁊ posthu. l. si posthumus. §. vltimo. ⁊. ff. de his qui sui uel alieni. iur. sunt nepotes. §. filium. ar. alias est lex.

t Et testibus. quibus probantur indicia: q. res ista uere ꝓbari non põt: nisi per indicia exteriora ut dictũ est. ⁊ hic est ar. q̃ statur p̃sumptioni. s. dicto patris ⁊ matris donec ꝓbetur contrarium. i. q. i. si quis a symoniacis. ⁊ q̃ p̃sumptio cõtrariã admittat probationẽ. s̃. de p̃sump. q. verisimile non est. ⁊. s̃. de renun. super hoc. ⁊. ff. qõ metus cã. nõ est Ar. cõtra. s. q. p̃sumptio p̃sumptiõe rescinditur. xi. q. iii. absit. ⁊. xxxii. di. quozũdam. ⁊. s̃. de p̃sump. cũ in iuuentute. ⁊. C. de epis. ⁊ cler. cũ qui. ⁊. ff. de in integr. resti. diuus. fortiori p̃sumptioni statur semper. de hac materia dicitur. s̃. de spon. is qui.

1 Dem.

Cum inter. J. veterez ⁊. t. mulierez: diuortij snia canonice sit prolata: filij eoꝝ nõ debent excindere iacturam: cum penes eorũ publice sine contradictione ecclesie inter se contraxisse noscantur. Jdeoq; sancim⁹: ut filij eorũ quos ante diuortium habuerunt: ⁊ qui cõcepti fuerant ante latam sententiaz non minus habeantur legitimi: ⁊ q̃ ĩ bona paterna hereditario iure succedant: ⁊ de parentum facultatibus nutriantur.

1 Dem rothõagẽsẽ. archiepo.

Trãsmisse nobis tue littere cõtinebãt: q. cum. n. usq; ad iuuentutem quendam puerum nutriuisset: uxore sua. m. tunc non despõsata sibi cohabitante: postmodum ipsam legitime desponsauit: et filios sustulit ex eadem: quibus paternam hereditatem petentibus predictus iuuenis contradicit: gerens se filiũ ⁊ heredem: quãnis a vicinia que ipsum filium eorũ esse credebat: spurius dicereꝝ: predicti uero. n. ⁊ uxor eius prefatum iuuenẽ spurium suuz aut legittimuz filium esse negabant sed dicebant q̃ eum pietatis intuitu nutriuissent. Cum autez questio coram te mota esset: ⁊ predictus iuuenis pro eo q̃ iuri stare nolebat: vinculo sit excõicationis astrictus. Cõsul. t. r. respondemus: q̃ in tali casu standũ est uerbo viri ⁊ mulieris: nisi certis indicijs ⁊ testib⁹ tibi constiterit esse filiũ iuuenem memoratuz.

1 Dem exonien. vinconien. episcopis ⁊ abbati herfordẽ.

a c Ausam que .i mulíere. ⁊. de. r. prout ſequitur i alia cl'a. Sed q̃re q̃ritur mõ de natiuitate agathe. utrum nata ſit de legittimo matrimonio uel non: quia de hereditate patris ipſius agathe: que ſucceſſit ſibi in hereditatẽ agebat inter. r. filium agathe. ⁊. f. auũculũ magnũ ipſius. r. qui. f. fuit frater patris agathe. ⁊ iſte. f. ſpoliauit iſtũ. r. hereditate aui ſui. ut. j. eo. cãm q̃. ⁊ iſte due cãs que. ⁊ illa. s̃. de do. ⁊ con tu. cãm que. ⁊. s̃. deoffi. deleg. cauſam que. loquũtur de eo dem facto. ⁊ oli hic ⁊ ille due. ſ. erant vna decre. in hoc titulo.

b Tempore alani vnde poſt mortẽ ala nisi. r. ꝺ̃xiſſet cũ ane lina legittimari non poſſet per cõſequens mr̃imoniũ. j. eo. tãta.

c Tenente. tanquã vxorem.

d Viri ſui. ſ. alani.

e Alii. ſ. r. patri agathe ſcienti q̃ illa habebat alium uirũ ſuum. ſ. alanũ. unde ñ poſſet eẽ uxor illius etiam poſt mortem alani viri: q̃ plus ẽ eam ducere ꝺ facto q̃ fidem dare. s̃. ꝺ eo qui dux. i ma. cũ haberet. ſec⁹ ſi ignoraſſ illã hr̃e aliũ: viz exq̃ bõa fide ⁊ publice ꝺ̃xiſſ cũ illa: filii ſic ſuſcepti iudicarẽtur legittimi. j. eo. ex tenore. ⁊ cũ ea p⁹ mortẽ mariti remaneꝛ poſſet. s̃. de eo qui dux. i ma. c. i. ⁊. c. ueniens.

f Lator iure ſucceſſorio. quod uex ẽſi cẽt naturalis exq̃ alia proles eile gittima ſuperat. alias eni filiuſ naturalis ſuccedit patri ab inteſtato in duab⁹ vnciis. C. de na. lib. autẽ. liceat patri. ⁊ i autẽ. qui. mo. na. effi. leg. §. ſi quis aũt. col. vii. de quo loquitur. C. eo. ti. l. nec igit̃. alias illegittimi in nihilũ ſuccedunt.

g Natiuitatis. que ad iudiciũ eccleſie tantũ pertinet. j. eo. cauſam q̃. ⁊. s̃. eo. c. i. ⁊ tanꝯ preiudicialis primo ꝺz terminari antequam itente tur queſtio hereditatis. s̃. de ordi. cogni. tuam. b.

b Appellatũ ex parte ipſius. i. proſequentis appellationẽ altera par te eã nõ proſequente. b.

i Infra duos. Nota q̃ terminus certus ſtatui poteſt a ſuperiore volenti agere: poſt quẽ nõ auditur inſta cã ceſſante. s̃. de clã. deſpõ. cũ inhibitio. ⁊. j. g ma. ac. poſ. cũ i tua. ⁊. C. de inge. ma. l. diffamari. nec iſtꝺ tps prorogari poteſt ꝑter cõſenſum partium. s̃. de offi. dele. de cauſis.

k Legittime probare. Sed uidetur q̃ iſte potius ꝺebeat probare patrez ſuum legittimum: q̃ preſumitur adulteriũ niſi probetur matrimonium. ut. xxx. q. v. aliter. ſed ibi agitur contra clam coniunctos. unde preſumitur potius adulteriũ. hic pater ipſius. r. erat in poſſeſſione filiatiõis: quia hẽtur pro filio ⁊ poſſidebat bona paterna ⁊ natus fuerat ꝺ ea q̃ credebaꝛ vxor eo mortuo. b. iſte cepit totã hẽditatẽ poſſidẽ

l Non dimittat. Sed uidetur q̃ iudex ſecularis poſſet cognoſcere ꝺ queſtione natiuitatis. C. de iudi. q̃ties. ⁊. C. de ordi. iudi. adite. Quare ergo non proceſſit iudex iſte. Dic q̃ cum cauſa iſta ſit mere ſpiritualis principaliter ſpectat ad eccleſiam. s̃. de ord. cog. tuam. vnde ſecularis iudex non incidenter nec alio modo poteſt de ea cognoſcere. j. e. cauſam. nec de annexo ſpirituali. s̃. de iudi. quanto.

m Anta. legittimi. Ecce quãta eſt uis matrimonii ut illegittimos faciat legitimos. inſti. de nup. §. ult. in autẽ. quomodo natu. effi. ſui. §. ſi quis igitur dotalia. col. vi. ⁊. C. de na. li. cum quis. iſti. de here. q̃ ab inteſt. defe. §. nec nõ. ⁊. s̃. e. c. i. Sed nũquid dices tales legittimos quo ad ordines ⁊ honores. videꝛ q̃ non: quia non ſunt nati de legittimo matrimonio. s̃. de elec. cum in cũctis. ⁊ ar. xxx. q. v. qualiter. Sed credo q̃ legittimi ſũt q̃ ad oia: q̃ mr̃imoniũ oia precedentia purgat. ⁊ ſic ꝓrima ſiue cauſa precedẽs turpitudinis ſublata eſt. ſi. C. q̃ me. cau. l. ii. ff. de condi. ob tur. cau. ſi ob turpez.

n Aliã. conſciã adulterii. s̃. e. cãm que. ſecus ſi ignoranter. ar. s̃. eo. cũ inter. ar. j. eo. ex tenore. s̃. de eo qui dux. in ma. c. i. contrariũ videtur. ſ. q̃ talis non ſit legittimꝰ: quia hoc nõ diſtinguitur. ſed primũ ueriꝰ ẽ. b.

o Licet poſt mortẽ. ar. q̃ ly res deueniat ad eũ caſum a quo icipere potuit non tamẽ ualet. arg. ꝺ̃. s̃. de conuer. coniug. placet. ubi de hoc. item ar. q̃ ab initio nõ tenuit tractu temporis nõ ualere. xxvi. q. iii. §. poteſt. v. quod ſi priuatꝰ. ar. contra hic in prin.

p Repellẽdus. Nõ q̃ quidaz filii legittimi dicũt tñ: ut adoptiui ſiue arrogati. de ꝺbus habes. s̃. de cog. le. c. uno. Alii dicũtur legittimi ⁊ naturales ut nati ex legittimo mr̃imonio uero uel putatio ſiue ab initio uel poſt facto iſti ſuccedũt parenti bus ſuis. s̃. e. cũ inter. ⁊. j. eo. ex tenore. ⁊. s̃. eo. c. i. ⁊. C. de le. here. per totũ. alii dicũtur nãles ⁊ nõ legittimi. ut nati ex ꝯcubinis in domo: iſti ſuccedũt i duabus unciis ab inteſtato. C. de na. li. autẽ. lz patri. alii dicũtur ſpurii ut nati ex adulterio uel qui vulgo cõcepti. ff. de ſta. ho. vulgo. ⁊ iſti i nullo ſuccedũt nec iſtitui pñt a pr̃e. ut i pdicta autẽ. lz pr̃i ⁊. xxxii. q. iiii. dicat aliquis. nec ali debẽt de bonis pr̃is. C. de i cel. nup. autẽ. ex cõplexu. ar. ꝺ̃. s̃. de eo qui dux. in ma. cũ habe ret. ibi ſoluitur.

c Auſam. Nota ordinez huius facti. Radulphuſ de quo habes. s̃. eo. cãm q̃. ⁊. f. iſte de quo hẽs hic fuerũt frẽs r. iſte ſuſcepit agathã de anelina mulier uxore alani. agatha iſta de legittimo matrimonio ſuſcepit iſtũ. r. ꝺ quo hẽs hic. ⁊ ſic. r. fuit auus iſtius. r. Radulfiſte. ſ. auus iuit ultra mare ⁊ dimiſit iſtũ. r. ⁊ agathan matrẽ ipſius radulphi i poſſeſſiõe oium bonorũ ipſi⁹. audito q̃ radulphus mortuꝰ eẽt ultra maꝛ iſte. f. ſtatiz ſpoliauit ipſũ. r. poſſeſſione oiuz bonorũ radulphi aui ſui i quorum poſſeſſiõe remãſit quãdo iuit ultra mare: quia dicebat agathã neptẽ ſuã: matrem ipſius. r. nõ fuiſſe natã de legittimo matrimõio. ut. s̃. eo. cãm. ⁊ ſic nec ipſa nec. r. eius filius debebat ſuccedere. r. fratri eiuſdẽ. f. ſed ipſe. f. unde iſte. r. ſic ſpoliatus a. f. auunculo ſuo ipetrauit litteras ſuper reſtitutione ſua iſtis epiſcopiſ londoñ. ⁊ uuigoreñ. ⁊ exoneñ. ſubꝺ hac forma: ut ante ingreſſũ pricipalis cauſe deberẽt cognoſcere ſuper eo q̃ mater ipſius. r. dicebatur de nõ legittio matrimonio nata: ita tñ ut ãte pricipalis cãe ingreſſũ deberẽt ei reſtituere hereditatẽ aui ſui. ſed q̃ rex turbatus ⁊ motus fuit q̃ papa iudiciũ poſſeſſoriũ commiſerat illis: reuocauit iudiciũ iſtud de reſtitutiõe quod ptinet ad regẽ. ⁊ mãdat ut ꝓcedãt ſuper qõe natiuitatis ipſius agathe prout pz in littera. poſtea vero q̃ iſti epi forſitan nõ procedebãt: iſte impetrauit eandẽ cauſam cõmitti epis exoniẽ. uuigorieñ. ⁊ eidẽ londoneñ. ⁊ q̃. f. habebat epm londoneñ. ſuſpectũ fecit illũ remoueri ⁊ loco illius ſubſtitui abbatem berfordieñ. ut. s̃. ꝺ offi. deleg. cauſam q̃ ⁊. s̃. eo. cauſam. ⁊ ſic habes hic totam continentiã iſtaꝛ decre. ⁊ hec decre. debeꝛ precedere in ti. iſto aliã.

r Ad regẽ. Et ſic pz q̃ iuriſdictio ſpiritualis ⁊ tẽporalis diſtincta ẽ ⁊ diuiſa. ꝺ cõ ſe. di. iii. celebritatẽ. i fi. ⁊ in autẽ. de iſtru. cau. circa pn. per unã colũnã. ⁊ ſic papa nõ bz utrãq; iuriſdictionẽ. arg. s̃. e. lator. ⁊. xxiii. q. v. regũ. ⁊. viii. diſt. quo iure. ⁊ xxxiii. q. ii. inter hec. i fi. ⁊. xxiii. q. iiii. queſitũ. ar. q̃ papa, itromittit ſe de hereditate. ar. contra. s̃. eo. c. i. ⁊. xx. q. iii. preſens. in fi. xv. q. vi. alius. ⁊. xxiiii. q. i. loquitur. Hug. dixit q̃ iperator a ſolo deo bz poteſtatẽ i tpalibus. papa vero i ſpiritualibus. ⁊ ſic diuiſa eſt iuriſdictio. Prius. n. fuit imperator q̃ coronam reciperet a papa, ⁊ gladiũ ab altari. xciii. di. legimus. q̃ ante fuit imperiũ q̃ apoſtolatus. Sed ala. ⁊ tan. ꝺixerũt q̃ iperator licet iperiũ a ſolo deo dicatur ꝓceſiſſe: executionẽ gladii tẽporalis recepit ab eccleſia. Eccleſia. n. ẽ unũ corpꝰ ergo vnũ ſolũ caput ꝺz hẽre. Ideꝫ deus utroq; gladio uſus ẽ ut no. de iudi. nouit. hic adde q̃ ibi ꝺ̃. itẽ moyſes utrũq; gladiũ habuit cuiꝰ ſucceſſor ẽ papa. preterea papa ipſum confirmat ⁊ conſecrat ⁊ coronat ⁊ eũ ꝺeponit. s̃. de elec. uenerabilez. ⁊. xv. q. vi. alius. hoc ultimuz uerius credo.

ſ Pater. ſ. agatha.

t Incongruũ. quia crimina morte extinguuntur. C. ſi reus uel ac. mor. fue. l. i. ii. ⁊. iii. xxiii. di. quorũdã. ⁊. xxxiii. q. ii. admonere. Et ideo poſt mortem nullus

accusari pōt nisi i trib⁹ casib⁹. ut de heresi. xix. q. sane proferatur. ꝛ forte i crimine lese maiestatis ꝓpter bona ꝛ filios. ar. vi. q. i. §. uerū. v. si quis cū militibus. ꝛ hac rōe bonorū queritur de delictis aliquoꝝ post mortē. s. utrū agatha fuit nata de legittimo matrimonio. dicebatur. n. nata de anelina ꝛ radulpho: ꝛ mō queritur utrū iter eos fuerit legittimū matrimoniū. sic. s. c. lator. ꝛ de statu alicuius qñqꝫ qritur ꝓpter bona. C. de li. cau. principaliter. ꝛ C. ō sta. defūc. l. quāuis.

a Genitricis. i. matrimonium de q̄ nata ē agatha genitrix p̄fati. r. ut dixi. ꝛ nō de mr̄imōio de quo natus fuit. r. q̄ non agitur ō illo.

b Perlatū. parētib⁹. ꝛ amicis simīliter mittere ōbuit. ff. ex qui. cau. ma. i inte. resti. l. ergo. ꝛ edictū publice ꝓponi ꝺz. s. de do. ꝛ contu. cām q̄. ꝛ. c. ult. sed i hoc casu nō ē taliter ꝓcedendū: nisi se per cōtumaciā absentasset. s. ut li. nō cōtesta. q̄niā. §. porro. ꝛ §. se.

c Promulgauit. ꝓbato impedimēto. perpetuo. sed nūquid ep̄s iste legittime ꝓcessit lite non cōtesta. ar. q̄ sic. j. ti. prox. c. i. ꝛ illud factum vr̄ ex necessitate ne ius mulieris periret. Sed ō. s. ut li. non contest. qñ. §. porro. ꝛ §. se. cui hodie stādū vr̄. Sed utꝫ ep̄s bñ uel male ꝓcesserit nō querebatur. sed tm̄ utꝫ filii nati de alio uiro cū q̄ auctoritate ep̄i ōrit legittimi ēent. Et rn̄ detur q̄ sic: ꝛ nō ad aliud. arg. ff. si quid it rau. pa. l. i. §. si quid in fraudē. ꝛ q̄ de illo quesitū n̄ fuit rn̄sum nō extitit. si. s. ō elec. innotuit. ad fi. ꝛ iō filii isti legittimi erūt: q̄ auctē ecclesie ꝛ publice ōrit. s. e. c. ii.

d Quod nobis. de clādestino. quot modis mr̄imoniū dicat clādestinum. ꝺz. s. de clā. desp̄o. cū inhibitio.

e Fuerit. post approbatū mr̄imoniū ab ecclesia seruata solēnitate que tradit̄. s. ō clā. ōsp̄o. cū inhibitio. q̄ legittimi erunt ēt si postea matrimoniū separetur iusta de cā. sec⁹ si āte approbationē generati fuerūt de clādestino matrimōio ab ecclesia nō approbato. uel nō seruata forma p̄dicta ōrerūt: q̄ filii n̄ excusātur si ō matrimoniū aliquid postea ꝓbetur: ut i predicta cōstitutione cū inhibitio. tales ergo filii. s. de clādestino matrimonio ante ꝓbationē ecclesie nati post approbationez legittimi erunt. xxxii. q. iiii. dicat aliquis. ꝛ. s. eo. tanta. ar. si postea ō matrimoniū aliquid non probetur de quib⁹ hoc intelligitur. s. de clādest. despon. c. ti. cuius ps hec est. ꝛ. s. eo. tāta.

f Referente. casū pone p illā. s. de despon. impu. c. duo pueri. sic Quidā ōrit sponsalia de futuro cū quadā. tandem illa mutata uoluntate contraxit p uerba de presenti cū alio: ꝛ sic soluta fuerūt sponsalia priora: ille uero qui spōsalia cū ea contraxerat matrimoniū cū quadā consanguinea illius ex certa scientia utriusqꝫ ōrit: de tali matrimonio nati sūt filii: querebatur an essent legittimi ꝛ respōdetur q̄ nō: quia publice honestatis iusticia impediēte n̄ potuit eē matrimoniū inter eos: nec ignorātia excusat eos: q̄ parentes sciēter ōrerūt. nec dispēsatio ecclesie fuit secuta.

g Separi. sic ꝑz q̄ impedimētū istō ꝓpetuū ē: exquo ipedit ꝛ dirimit mr̄imoniū iā ōctū. sic. s. de spon. ad audiētiā. ꝛ. c. in uenis.

h Permissionē. i. ecclesia nō approbāte talē matrimoniū uel ꝓmissionē. i. dispēsationē: q̄ postea ecclesia cū eis nō dispēsauit. p dispēsationez ecclesie approbat mr̄imoniū cā filiorū. s. de cōsa. ꝛ af. q̄ circa. j. c. p uenerabilē. ꝛ. xxxv. q. viii. c. i.

i Ignorātiā. paterna. n. ignorātia utriusqꝫ vel alteri⁹ tm̄ excusat filios siue legittimat eos. j. e. ex tenore. ꝛ. s. e. c. ii. itē subsequēs mr̄imoniū. s. e. tāta. ꝛ. c. i. itē legittimatio ꝓncipis. j. eo. per uenerabilē. hodie uero p̄na ignorantia nō excusat filios omissa illa solennitate. s. de clā. desp̄o. cū inhibitio.

k Peruenit. si ē ita. ar. ō. s. e. cām q̄. ibi mādat̄ iquiri ō mr̄imōio post mortē cōiugū. hic aūt vr̄ denegari. ala. dicit q̄ hic lapsū erat quiquēntūa morte cōiugū ibi nō. ar. ff. ō sta. defū. l. i. ꝛ ii. ꝛ C. e. ti. si is q. ꝛ p totū. uel ħ mr̄ dicebat nata ō nō legittio mr̄imonio ipediēte statu. vñ p⁹ mortē q̄ri n̄ ꝺz. ſz ħ ē diuinar̄. vnde dicim⁹ ex q̄ cōstat mr̄imoniū i facie ecclesie ōctū ꝛ bona fide filii legittimi sūt ut ħ. ꝛ iō dicit si ē ita q̄ legittime ōctū sit. hec mulier ꝓbare ꝺz: ꝛ sic itelligit̄ q̄ ō dr̄: ſz ibi nō cōstabat de mr̄imōio q̄ dicebatur q̄ agatha nata fuit eo tpe q̄ anelina mr̄ ei⁹ bē-bat aliū uirū. ꝛ ħ ad uersari⁹ ꝓbare ōbebat: ut. s. e. cāz q̄. ꝛ ħ nō negar̄ qn alia ps posſit ꝓbare ōriuz si voluerit. vñ si nihil ꝓbat eoipso q̄ parē-tes istiusi facie eccle-sie ōrerunt: ꝛ appro-bante ecclesia simul fuerūt vsqꝫ ad mor-tē p̄sumit̄ legittimuz matrimoniū iter eos q̄re filii legittimi sūt habēdi quousqꝫ ōri-um ostēdatur. aliud ē. lator. ꝛ. s. de ordi. cog. tuā. ibi ille q̄ op-ponit aduersus legit-time natū: ꝺz ħ ꝓbar̄ ħ ō q̄ō vr̄ iūquū. Po-test dici q̄ ħ nō con-stabat ō mr̄imonio parētū istius nidue. nec erat cōis opi. q̄ illi fuisset legittīe co-iūcti. ꝛ iō mulier ōbz ꝓbare narratiōe su-az. vñ dic̄ papa si est ita. ar. ad predicta. j. c. prox.

l Per tuas. affidauerat. i. fidēdederat q̄ eam duceret in uxorem.

m Ex ea. quā affidauerat.

n Filiū appellauit. eoipso q̄ gs filiū nā-lē i extrema volunta-te noīat filiū ꝛ here-dē istituit itelligit eū legittimasse. C. ō nat. lib. antē. itē si gs. Et ħ itellige si alios legit-timos n̄ ħz. i aut. q. mo. na. effi. legi. §. si vo n̄ bñs. col. ix. Itē si p̄ offerat filiū nāle ipa-tori: ꝛ fiat curialis le-gittim⁹ erit. i antē. q. mo. na. effi. sui. §. si gs igit̄. col. vii. Itē si nullo alio filio existēte ipse filius naturalis p̄ē ōstū-cto offerat scipsū curie legim⁹ efficit̄. i antē. e. ti. §. i. ꝛ. §. si quis igit̄. Itē si pater filium nāle i publico istr̄o uel cum subscriptiōe testiū eum noīa-uit filium: nec adiicit nāle: legitimus ē. i antē. ut li. ma. ꝛ anie. §. ad hoc. col. viii. Itē est hic ar. q̄ sola noiatione aligs acgrit ius. xxxii. q. iiii. di-cat aligs. ꝛ ar. s. ō p̄sump. illud. ꝛ. s. de proba. p tuas. isti. de adop. §. ult. ꝛ ff. de ꝓba. l. ul. ar. ō. ii. q. i. multi. i fi. xxvii. q. ii. inuenta. xxiii. q. iiii. forte. C. de ꝓba. neqꝫ. ꝛ. l. nō epistolis. ꝛ C. de lib. cā. l. iubem⁹. ꝛ ō ħ di-ctum fuit. s. eo. trāsmisse.

o Cōmissum. i. a iudice seculari eā filiatiōis fuit huic remissa. arg. s. e. lator. uel forte a papa fuit ei cā cōmissa.

p Ex quadā decrc. s. c. transmisse.

q Cōprobauit. sic vr̄ q̄ aliquis possit probare se filium alicuius. s. ō fi. presby. michael. ō hoc ꝺz. s. e. transmisse.

r Affidasse. supple añq̄ ipsum suscepisset ex ea. vñ postea p carnalē copulā subsequētē fuit matrimonium p̄sumptum iductum: ō quā p̄-sumptionē non admittitur probatio in ōrium. s. de sponsa. is qui. alias si simpliciter probasset q̄ eam affidasset: non determinando tem-pus: insufficiens fuisset talis probatio. s. de proba. in presentia. s. ōcō di. ap. per tuas.

s Agitur. C. plus. ua. quod agi. per totum. i rubro ꝛ in nigro.

t Ipso facto. sicut ipso facto negatur matrimoniuz: sic ꝛ ipso facto

genitricis[a] prefati. r. ꝑetatur: quod ea viuente nō fuit: vt dicitur ꝑetitū

Idem epō ꝛ archidia. uicentino.

Perlatuz ē ad audientiā nr̄am: cū. b. ad partes cōstantinopo. transisset: ꝛ ibi moraz per decēni ū ꝛ amplius faciens: ad. i. vxorē suā nō rediens: ipsa apud bon. me. vicentinum epm aduersus eū querelaz de posuit: ꝛ q̄ eū non posset diutius expectare nihilominus allegauit: eps vero sicut uir prouidus ꝛ discretus parētibus[b] viri mandauit: vt pro eo mitterent ꝛ ip̄m ad ꝓpria reuocarēt cūqz elapso longi tēporis spacio vir nō remearet ad ꝓpria: eps in cōspectu ecclesie auditis rōibus mulieris inter eos sniam̄ diuortii ꝓmulgauit[c] ꝛ mulieri ut aliū duceret facultatē in dulsit. Ideoqz mandamus: quatenus si cōstiterit q̄ epus iter eos sententiā diuortii tulerit: ꝛ filios quos sustulit de alio: ad cuius copulā auctoritate predicti epi migrauit legitimos iudiceris: eos hac occasiōe ab hereditate nō patiētes excludi.

Idem beluacen. episcopo.

Quod nobis: ꝛ infra. Si qui aūt de clādestino[d] matrionio post modū ab ecclesia cōprobato genera ti fuerint[e]: eos legitimos iudices. filios ꝛ heredes.

Celestin⁹. iii. eboracen. archiepo.

Referente[f] nobis: ꝛ infra. Fra. r. t. r. q̄ publice honestatis iustitia ꝓbibente matrimoniū iter eos contrahi nō potuit: ꝛ cōtractuz ō buit separari[g]: ac per hoc cuz filii nec p ecclesie ꝓmissionē[h] nec per paternaz ignorantiā[i] excusent̄: ad ꝰcessionē bonoruz paternoruz nō uident̄ ali ꝛ quatenus admittēdi. Idez.

Peruenit sane ad nos ex īsinuatione. l. uidue: q̄ cuz inter. g. patrez su ū ꝛ. a. matrē illius matrio ꝛ nium fuisset celebratuz ꝛ q̄ diu vixerūt quiete ꝓmanserūt: post illoruz decessuz quidā asserentes eā ō nō legitimo matrimonio fuisse susceptaz: a paterna hereditate tanq̄ il legittimaz amouere conant̄. Unde damus itaqz: quatenus si est ita[k]: dictam viduaz legitimam nuncietis.

Innocentius tertius.

Per tuas litteras itimasti: q̄. r. ex muliere quā ꝼm opinionez maioris partis vicinie in cōcubinaz babebat: prole suscepta quādā post aliā ea defuncta duxit in uxorē: ꝛ ea de qua prolē susceperat: virū sibi alium copulauit: processu uero tēporis idez. r. in presentia multoruz firmauit proprio iuramento: q̄ eaz quam habere uisus fuerat cōcubinā: priusl affidauerat[l] in uxorē quā ex ea[m] filium genuisset: ꝛ postea cū ageret i extremis: euz quem ex ea susceperat i testameto heredē instituens legitimuz filium appellauit[n]. Cum autem tue inquisitioni fuisset cōmissuz[o]: an filius sic susceptus legitim⁹ esset̄ heres ipsius. r. ꝛ ad eius patrimoniuz admittēdus: tu preter id qđ ex quadam decretali[p] bo. me. alexā. pape pre. no. standum esse super hoc verbo uiri ꝛ mulieris credebas: receptis testibus a filio iusdē. r. productis: quibus legitime cōprobauit[q] ꝓdictuz. r. matrē suā in capella sancti sergii affidasse[r]: eum ipsius. r. heredem esse legimū iudicasti. Nos autem attendētes q̄ plus est qđ in ueritate agitur[s]: q̄ qđ simulate cōcipit licet dictus r. cum ea dimissa: quam ut cōcubinaz babuerat: ad alia uota transiuerit: uideatur ipso facto[t] matrimoniuz qđ inter eos celebratum fuerat denegasse: q̄ tm̄ desp̄satio ꝓ testes legitimos cōprobata eos matrimonialiter fuisse cōiunctos oñdit

renũciatur mr̃imonio spũali: siue priuilegio clericali. s. de ui. & bo. cle. c. ul. sic opere ōrio uel facto negam⁹ xp̃m. xxii. q. ult. cauete. & xi. q. iii existimant. & sic presumitur q̄ a primo odio recessit. xxxiii. q. i. requisi sti. & q. ii. c. i.

a Jn casu. dissimili. nã ibi parẽtes testificabantur ō illũ qui dicebat se eorũ filiũ. hic vo. p ipso filio: & ita multuz ꝑdest filio dictũ pa rẽtũ. ff. ō. pba. ẽt & ff. ō. lib. agn. l. i. §. iuliã⁹ & s. ō presũp. affer te. & C. ō rei vxo. ac. l. vna. §. si liceat. & ff. de proba. l. ult. ff. ad carbo. l. i. §. si quis. & l. quod labeo. ioan.

b PEr uenerabi lẽ. archiepum nũc. olim fuit sedes epalis. vt. viii. q. iii. artald⁹. & fuit suffra ganeus narboneñ. ut ibi.

c Habeat potestatẽ. ex eo. n. q̄ legittimat aliquẽ i spiritua libus p cõsequẽtiam & i tpalibus: put ipe papa argumentatur hic. pp̃ b̃ tñ q̄ legitti mat aliquẽ i spiritua libus nõ. pbaꝫ q̄ ba beat iuriurisdictionẽ i tpalib⁹. legitimare n. pertinet ad uolun tariã iurisdictionem ff. de offi. procõsul. l. ii. itẽ q. ad papaz ni hil spectat de tpalib⁹ s. e. cãm q̃. & c. lator. & s. de iudi. nouit. ni si in casib⁹. s. de fo. cõ pe. lz. & c. ex tenor. ut ibi dr̃: & sic vr̃ q̄ papa q̄ ad tpalia legit timare nõ possit. ubi nõ bz tpalem iurisdi ctionẽ. Ad hoc dixit io. q̄ dñs papa non bz ptãtẽ legittimãdi i tpalibus. sed eo ip so q̄ legittiat aliquẽ q̃ ad spũalia. z p ōñs legittimat eũ quo ad tpalia. que sũt minus digna. & sic legittiat per cõsequẽtiã sed ñ directe sepe. n. pmittitur aliquid indirecte. quod nõ pmittit directe. ar. iiii. q. iii. §. serui. i. rñso. & ff. ō auto. tu. l. i. io. adhesit al legationi quã põit b primo dñs papa: sz ōriũ credo. s. q̄ dñs papa nõ possit legit timare aliquẽ quãtũ ad hoc ut succedat i hereditate tãquã legittim⁹ heres qui nõ sit. dico de sua iurisdictione tẽporali. sic. n. eẽt mittere falcẽ i messem alienã & usurpare alienã iurisdictionẽ qõ eẽ nõ dz. s. de iudi. nouit. & vi. q. iii. scriptũ ẽ. & priuare aliquẽ iure succedẽdi. vñ credo q̄ nõ possit legittimare nisi quo ad actus spirituales. tamẽ quidã legittimationẽ extẽdũt ad honores seculares. ut per hoc intelligatur esse legittimat⁹. ut possit eẽ iudex & habere huiusmõi honores tẽporales quos alias bẽre nõ posset. & in hac sñia fuerũt lau. uin. & tan.

d Nõ nãlibus. nãles large oẽs appelãt preter adoptiuos & spũales xxx. q. iii. §. i. plerũq;. n. illi tm̃ qui ex liberis cõcubinis nascuntur. ut b & xxxii. q. iiii. liberi.

e Adulterinis. ut puta filiis presbyterorũ qui cũ fornicãtur adulterã tur: cũ sint qui si mariti ecclesiaz. ut. lvi. di. cenomanẽsem.

f Presertim. i. maxie sm io. sm alios preserti. i. tãtũ.

g Superiorẽ. papa. n. super oẽs ẽ. xcvi. di. duo sunt. & ix. q. iii. cũcta. & s. ō ma. & obe. solite.

b Requiratur. supple quãtũ ad tẽporalia.

i Jn minori. xcv. di. illud. xvi. q. ii. c. i. & s. de deci. ex parte. & ecõuerso cui iterdicitur min⁹ & maius iterdictũ eẽ vr̃. j. de sen. excõ. cũ illoz. & lxx iiii. di. gesta. & ff. de ser. expor. error. §. cui. & ff. ō iter. & re. l. re legatoz. §. solz.

k A patria ptãte. liiii. di. si ser nus. & in auteñ. que dig. li. a papo. palã. col. ix.

l Ordinaret. liii. di. si seru⁹. ii. abñte. & c. ex antiquis.

m Beati petri. dicebat io. ma xime. sed tu dic tm̃ ut dixi. s. q̄ quo ad forũ seculare nõ põt le gitimare nisi princeps ei per mitteret. i seruo sciẽte ordinato secus est. sed ipse tenet dño sa tisfacere. ut hic dr̃.

n Per sniam. cui stãdum erat donec i ōriũ ꝓbaretur. s. de re iudi. sicut. & s. ō renũ. i pũtia. lz iniqua. ff. de iusti. & iur. l. pe. §. i. & ff. de regu. iur. res iudicata. lau.

o Separasti. qō facere nõ de buit. ẽt li cã eẽt manifesta. j. de diuor. porro. cũ talis separatio sit pena que non debet iferri. ni si per iudicẽ. xxxiii. q. ii. §. i hoc.

p Nõ seruatũ iudiciariuz ut ii. q. vi. §. diffinitiua. & ar. s. de pba. qm̃. & s. de elec. dudũ. & s. ut li. ñ ot. accedẽs. ar. ō. s. ut li. ñ cõte. c. i. & c. qm̃. §. i. ubi dr̃ q̄ ordo iudiciari⁹ nõ usq; quaq; seruatur i causis mr̃imonialibus. lz hic cassata fuit ꝓpter hoc sñia illa. ōria itelliguntur q̃n altera pars ẽ absens per cõtumaciaz tũc. n. ordo iuris nõ seruatur p oia immo testes recipiũtur li. non cõte. & fertur sñia ꝓpter pi culum fornicatiõis. ut in. c. q̃n sed ubi altera pars nõ ẽ abñs sz pñs utraq; pars. dz ordo iuris seruari. alias nõ vz sñia. ut h. & dic cassata. i. cassa & irrita nun ciata. ut. c. accedẽs. s. ut li. non conte.

q De trib⁹ bõis. Nõ. q̄ tria sũt bona matrimonii. ut h dicit. s. fi des ꝓles & sacramẽtũ. xxvii. q. ii. oẽ. itaq;. xxxii. q. i. nõ. n. i sola Fides q; nullũ adulteriũ dr̃ fi des thori cõiugalis. ut. c. ñ. n. ꝓ les. i. ipe de⁹. sacrm̃ q; nullũ dz eẽ diuortiũ. ut. c. oẽ. ubi alteruz istoz ñ fuaꝫ. frãgit lex mr̃imo nii. iste ñ fuauit ista tria. s. fidẽ q; cũ alia adulteriũ cõmisit. sz rex frãcie ñ fecit h pp sniam & q̄ nis fides nõ seruetur matrimo n ium ta men durat. ut hic di citur

r Violasset. i. dissoluisset. q; i nullo casu soluitur mr̃imoniũ fideliũ post carnalẽ copulã nisi i casib⁹. j. de diuor. gaudemus.

s Dubitari. & sic ex futuro euẽtu pẽdet an sint iudicãdi legittimi. ar. s. ō frig. & male. c. frnitat. i fi. Sz certe ōriũ vr̃ si hz mr̃imoniũ ōetũ fuit aucte ecclesie ex ui sẽtẽtie late. & tolleratũ fuit lite pẽdẽte super ꝑmo. filii legittimi erũt. s. e. perlatũ. & c. cũ iter. & c. referẽte. ar. & ita sine aliqua dispẽsatiõe legittimi erũt.

t Cõprobata. maxie. q; & si nõ fuerit cõprobata & restituat uiro. nihilomin⁹ ꝓles legittia erit nata ex scõa vxore. quã aucte ecclesie recepit post sniam latã ut dixi i prox. notula. sed nõ ẽ uex: q; sñia nõ tenuit ꝓpter ordinẽ non seruatum & ideo necessaria eẽt dispẽsatio si nõ probaretur affinitas.

u Recognoscat. de facto de iure tñ subest romano ꝑperio. vii. q. i. i apibus. de h dr̃. s. de elec. per uenerabilem.

x Potuit. ff. de iurisd. om. iu. ẽ receptũ.

y Tãq̄ princeps. nota q̄ facit aliquid nõ tãq̄ rex. ut. s. de elec. q̄ sicut. §. pe. &

PEr uenerabilẽ. f. n. arelateñ. archiepum[b] tua nobis humilitas supplicauit: vt filios tuos legitimationis dignaremur titulo decorare: quatenus eis quo minus tibi succederent: natalium obiectio non noceret. Quod autẽ super hoc apostolica sedes plenã habeat potestatem[c] ex illo videtur q̄ diuersis causis inspectis cũ quibusdaz minus legitimis non naturalibus[d] tantuz sed adulterinis[e] etiaz dispensauit: sic ad actus spũales illos legitimans: vt possint in epos promoueri: ex quo verisimilius creditur & probabilius reputatur: vt eos ad actus legitimare valeant seculares: presertim[f] si ꝑter romanos pontifices inter hoies superiorẽ[g] aliuz non cognoscant qui legitimãdi habeat potestatez: q; cum maioz in spũalibus tam prouidẽtia q̄ auctoritas & idoneitas requiratᵇ quod in maiori cõceditur: licituz eẽ videt: & i minori[i]: p simile id quoq; videtur posse probari: cũ eo ipso q̄ aliquis ad apicez episcopalis dignitatis attollitur: eximitur a patria potestate[k]. Preterea etiam si simplex epus scienter seruuz alterius in presbyterum ordinaret[l] licet ordinator satisfacere domino teneretur: ordinatus tamen iuguz euaderet seruitutis videretur siquidẽ monstruosum ut qui legitimus ad spũales fieret actones. circa seculares act⁹ illegitimus remaneret: vnde cũ in spũalibus dispensetur: cõsequenter intelligitur i temporalibus dispensatuz. Jd autẽ in patrimonio beati petri[m] libere posset aposto. se. efficere: in quo & summi pontificis auctoritatez exercet: & summi principis exequitur potestatem: videbatur aũt trahere maiorẽ audaciaz postulandi: q̄ cuz rex francoz reginaz dimiserit: & ex alia postmoduz superducta puerum suscepit & puellam: & tu similiter exclusa legitima superduxeris aliam: ex qua filios suscepisti: sicut cũ filiis regis eiusdem sic cuz tuis credebatur de benignitate ap. se. dispensandũ. Verum si ueritas diligenter inspicitur nõ res similis: sed valde dissimilis inuenit naz rex ipse a regina per remeñ. archiepiscopum apostolice sedis legatum fuit per sententiam[n] separatus: tu uero uxorem tuaz a te temeritate propria separasti[o]: ipse quoq; priusq̄ ad eum prohibitio de non contrahendo cum altera peruenisset: aliaz superduxit: ex qua prolem geminaz noscitur suscepisse: sed tu in contẽptuz ecclesie aliã supinducere attentasti. Preterea rex ipse contra matrimonium impedimentuz affinitatis obiecit: & coram prefato archiepiscopo testes induxit: cuius sententia quia cassata fuit solũmodo propter iudiciarium ordinem non seruatum[p] Nos post restitutionem regine alios cognitores duximus deputãdos tu uero uxori tue nihil quod diuortium inducere obiecisti: cũ & si fides thori sit unum de tribus[q] bonis coniugii: non tamen ipsius uiolatio cõiugale vinculũ uiolasset[r]. De filiis ergo eiusdem regis utrum legitimi vel illegitimi fuerint quãdiu pẽdet questio affinitatis obiecte potest nõ imerito dubitari[s]. Nam si affinitas fuerit comprobata[t] predictam reginam non esse regis coniugem apparebit: & per consequens alia uidebitur sibi legitime copulata: & filios ei legitimos peperisse. Jnsuper cum rex superiorez in temporalib⁹ minime recognoscat[u] sine iuris alterius lesione in eo se iurisditõni nostre subiicere potuit[x]: in quo uidere tur aliquibus: q̄ perseipum non tãquam[y] princeps cum subditis potuit dispẽsare; tu autẽ nosceris aliis subiacere & infra. Rõnibus igitur bis inducti

c.cū inter canonicos.ꝛ.xxiii.q.iiii.si ecclesia.ī fi.ꝛ.ff.de adop.si cōsul.§.i.ꝛ.ff.qō cuiusq uniuersi.itē eoꝝ.§.i.ꝛ ita rex erit hic actor.ꝛ iudex ꝓprii facti.ꝛ licet forte rex hoc facere possit melⁱ tamē facit si abstinet a talibus.ff.de offi. procōsul ne quicq̄.ne uideatur prestare auctem suo ꝓprio facto.ut.s.de insti.c.ult.ꝛ.s.ō iurepatro.p tuas .io.

a Regi gratiā.qz ñ potuit rex legittimare filiū suū licet possz alienū:uel qz sz eū posset legitti mare ut subditum.s.ut succedeꝛet alii non tū ut succedceret sibi ar.viii.q.i.i scripturis.ꝛ. xxiiii. q.i.didicimus.imo vī q ipo iure legittimi erāt cū nati fuissent de mrimonio auctoritate eccle sie ꝺcto.sed nō ē ita. ut.s. dictū ē in notula.maxime.

b Patrimonio.illos tantuz de patrimonio suo legittimare po test.ut dictum est.s.

c Certis causis.s.cū regrimur. ꝛ hoc probaf̄ aūcte ꝺutro.s. cū nariatū ē iter iudices siue ambi guū.tūc requiritur ad iudiciuz ecclesie.ut.j.segtur.ꝛ sz ex certis causis ñ ideo ē ordinariⁱ q̄ ad tpalia.s.de of.ordi. pastoralis i.rūso. sed casualiter ut dicit lit tera.s.de fo.cōpe.licet. ꝛ.c.ex tenore.ꝛ.c.ex parte.ꝛ ita ē hic ar.de iurisdictione distincta.s. c.causam que.ubi de hoc.ꝛ.s. de iudi.nouit.ꝛ.s. de appel. si duobus.

d Inter sanguinē.Hec uerba exponuntur inferius.

e Videris nariari.iter iudices siue sapientes.

f Venies ad sacerdotes. arg. q ex defectu iudicis secularis recurritur ad ecclesiasticū. s.ō fo.cōpe.licet.ꝛ.xxiii. q.v. administratores.

g Sane.hic incipit papa expo nere auctoritatez ꝺutro.

h Ex ui uocabuli . interpreta tur enim noua lex antiquam.

i Reuersus.ipse petrus ꝛ ibi postmodū matryriuz sustinuit ii.q.vii.beatus petrus ꝛ paulⁱ.

k Et sanguinem.Hec ē exposi tio eius.quod premisit in aūcte ꝺeutronomii.

l Ciuile.hꝫ ē secular iudiciuz.

m Criminale.ecclesiasticū.hz canones.

n Percipitur.xi.q.iii.absit.

o Mortuⁱ.xi.q.iii.nihil.ꝛ.c.sic ꝺz.ꝛ.xxiiii.q.iii.corripiantur.

p Canonica.lvi.di.c.i.ꝛ.s. de fil.p̄sby.c.i.ꝛ.xv.q.viii.cū mlte.

q Detestaf̄.nisi cū eis fuerit di spēsatū.lvi.di cenomanensem.

r Dāzeres.ō his dictū ē.s.de renūc.nisi cū pridē.§. psone.

s Canone.s.de elec.cum i cūctis.

t Etiam alimenta.C. de nat. li.aut.hz patri.ꝛ.C.de iceſ.nup. autē.ex complexu.ar.ꝺ.s.ō.eo qui dux.in matri.cum haberet Sol.ibi.

u Ex tenore.restitui postu laret.tanq̄ tutrix.C.qū mu.tu. of.fū.l.ii.ꝛ autē.matri.oli si mr̄ curā uel tutelā filiorū subire vo lebat oportebat eā iurare q ñ trāsiret ad secundas nuptias. hodie uero remittitur illud iuramētū:qz ueniebat ꝺ sz renūciat bñficio uelleiani i autē.ut sine ꝓbi.ma.tu.ge.§.qz mulierē.col.vii.ꝛ ꝓdicta autē.mri.ꝛ si ꝺxerit sta ti expellitur a tutela.C.e.ti.autē.sacramētū.ꝛ.s.de appel.ex pte.ubi de hoc.

x Ignarā.ergo ignorantia facit q filii sunt legittimi censendi. alias non essent legittimi.ꝛ.s.e.referente.ubi de hoc.

y Legittimū.ex hoc pz q sufficit bōa fides alteriⁱ parētis.ut filii dicātur legitti mi:ꝛ si nascātur lite mota legittimi sūt.licet postea separētur:uel si añ sniam sit cōceptⁱ.s.e.cū iter.circa huiusmōi sciam uel ignorātiā tenē dū ē ut ꝺf̄.s.de clādest.despō.cū inhibitio.Sed nūqd idē eēt si aliquis crederet liber cū eēt seruus:ut filius eiⁱ ꝓp opiniōez ecclesie iudicet lib ꝛ legitimus quo ad ordinē:ñ:ut.C.solu.ma.l.iii.ar.ꝺ.ff.sol.ma.l. si cū dotem.§.ult.

regiᵉ gratiaz fecimus requisiti: cām tam ex ueteri q̄ ex nouo testamento trahentes:q non solū in ecclesie patrimonioᵇ super quo plenam in temporalibus gerimus potestatez:ve/rum etiaz in aliis regionibus certis causisᶜ inspectis tēporalem iurisdictionem casualiter exercemus:nō q alieno iuri preiudicare velimus: sz qz sicut in deutrono.cōtinetur: si difficile ꝛ ambiguū apud'te iudiciuz ēe prospexeris: inter sanguinezᵇ ꝛ sanguinez:cām ꝛ causaz:lepraz ꝛ lepra ꝛ iudiciuz inter portas videris varriariᵈ:venies ad sacerdotesᶠ leuitici generis:ꝛ ad iudicez qui fuerit illo tēpore:q iudicabunt tibi iudicii ueritatem:ꝛ facies quecunqz dixerint que presunt loco quez elegerit ꝺñs sequerisqz eoruz sententiaz:qui aūt superbierit nolens obedire sacerdotis īperio: qui eo tēpore ministrat domino deo tuo:ꝺcreto iudicis morietur.Sane[s] cū deutronomiuz lex secunda interpetretur ex vi vocabuliᵇ cōprobatur:ut qō ibi decernitur in nouo testamento debet obseruari locus eim quē elegit ꝺñs ap.se. esse cognoscitur:cū eiz petrus vrbez fugiens exiuisset:volens eū ꝺñs ad locuz quez elegerat reuocare: interrogatus ab eo:ꝺne quo vadis:respondit venio romā iterum crucifigi:qō intelligens pro se dictū:ad locuz ipsuz protinus est reuersusⁱ.Sunt autem sacerdotes leuitici generis fratres nostri qui nobis iure leuitico ī executione sacerdotalis officii coadiutores existunt:is vero super eos sacerdos siue iudex existit:cui ꝺñs,ī quit in petro:qō cūqz ligaueris super terram erit ligatuz ꝛ in celis. Eius vicarius qui est sacerdos ineternuz ꝺm ordinez melchi.ꝓstitutus a deo iudex viuorum ꝛ mortuorū:tria qp pe distinguit iudicia.Primū inter sanguinē ꝛ sanguinēᵏ:per qō crimia le intelligitur ꝛ ciuile.Ultimum inter lepraz ꝛ lepram:per quod ecclesiasticuz ꝛ criminaleᵐ notatur. Mediū inter cām ꝛ cām: qō ad vtrūqz refertur tam ecclesiasticū q̄ ciuile:ī quibus cū aliquid fuerit difficile vel ambiguū ad iudiciū est se.ap.recurrendū:cuius sniam qui superbiens contēpserit obseruare:mori precipitur[n].i.per excōicationis sniam velut mortuusᵒ a cōtione fidelium separari.Paulus etiam ut plenitudinē potestatis exponeret.ad corinthios scribens ait.Nescitis quoniā angelos iudicabitis q̄ tomagis secularia Licet igitur cū filiis sepedicti regis de quibus an fuerint legitimi ab initio dubitaf̄: ꝺuxerimⁱ ꝺispensandū qz tñ taz lex mosayca q̄ canonicaᵖ soboleꝝ susceptaz ex adulterio detestaturᵍ:testante ꝺño:q māzeresʳ ꝛ spuriu vsqz in decimā generationē īn ecclesiam nō intrabūt: Canoneᵗ vero vetante tales ad sacros ordines promoueri:secularibus quoqz legibus nō solū repellentibus eos a successione paterna:sed negantibus ipsis etiam alimentaᵘ petitioni tue non duximus ānuenduz.

Ꝺez.b.ꝛ.r.canonicis beneuēta.

Ex tenore lr̄aruz vr̄aruz nobis īnotuit.q cū.g.vidua heredi tatē quōdam.r.mariti sui sibi ꝛ pupillo filio suo restitui postularetˣ:ps aduersa petitionem eius nitebaf̄ excludere pro eo q.r.maritum ipsius vidue de adulterio genitum assere/bat:ꝛ infra. Intelligētes q pater p dicti.r.matrez ipsius in faciez ecclesie ignarāʸ:q ipse aliā sibi matrimonialiter copulasset:ꝺuxerit in vxorē ꝛ dum ipsa coniunx ipsius legitia putaretur dictū.r.suscepit ex eadez:in fauorem ꝓlis potius declinamᶻ memoratū.r.legitimūᵃ reputantes.

Ꝺem ep̄o tib.

Gaudemus:ꝛ infra. Ceterū ꝓlem de infideliū coniunctionibus[3] natā qui secūdo tertio vel ulteriore gradu ꝺm opinionēᵇ illorū matrimoniali cōtraxerunt affectu:post fidem receptaz utilitate publica suadente legimam volumus reputari.

Qui matrimoniū accusare possint vel contra illud testificari.

Alexan.iii.parisien. ep̄o.

Relatum ē q cum pater cuiusdam puelle eam cuidaz cui parisien.nuptui tradidissz:maritⁱ post aliquotᵖ ānos quibus cum uxore permansit pp homicidiū qō cōmisit: de ciuitate timore mortis exiuitˣ:nunc autez dicitur posse probari:q pater puelle eum de sacro fonte leuauit:sed literis tuis quesitus nondū potuit inueniri:licet quinquēniuz sit transactum:ꝛ infra. Ceterū consul.t.r.q si manifestūᵃ est qō asseritur:aut legitimiᵇ accusatores ꝛ testesᶜ appareant:postq̄ iuuenis fuerit cū omni diligentia req̄situs:ēt si nequerit inueniri:testes recipere poteris: ꝛ fine libe.qō nisi.§.ex puincia.

Gaudemus.cō tūctiōibus.s. paganoꝝ siue iudeorū ad fidē postea cōuersoꝝ.ut.s.de consang.ꝛ affi. de ifidelibᵍ.ꝛ.j.ō diuor.gaudemus. cuius pars hec est.

r Opinionē.talis opinio nō legittimat sed p̄stat occasionez legittimādi.ar.s.eo. c.px.ꝛ.c.p uenerabilē.ꝛ.ff.de ritu.nup. qui i puincia.Sz nūqd ē mrimoniū iter tales:vī q sic.xxvi. di.ōide.ꝛ.s.ō cōsag. ꝛ af.de ifidelibus.solutionē collige.j.ō diuor.ti.gaudemᵍ.cuius.hec ē ps ꝛ decisa uideī ante illū.§.qui aūt ꝛc.ut ꝓcedat sermo de cōiūctis cum secūdis post diuortium factū adhuc uiuētibᵍ repudiatis inqbᵍ nō ē mrimoniū ut ibi ꝺf̄ filii tū eoruz reputantur ab ecclesia legittimi vtilitate publica suadente:ut alii facilius cōuertātur.sed si itelligatur de filiis illorum ō q bus ꝺf̄.in prin.illiut c.gaudemus tūc planū est:qz inter illos est matrimoniuz.ut ibi pz.ꝛ sic deciditur ante.§.quia uero:qō potius credo.ꝛ filii taliū legittimi sunt.

Relatum.aliquot ānos Sed de q̄t annis intelligis:pōt dici q ꝺe duobus quia plurālis locutio duoꝝ numero contenta ē.iiii. q.iii.ꝺ.ubi numerus ff.de verb.sig. iter illam i fi.ꝛ.ff.de mānu. testa.libertas.§.ult.ꝛ ff.de testi.ubi numerus.

v Exiuit. nonne illa eum sequi tenebatur quod vī.xiii.q.ii. unaqueq.ꝛ.xxxiii. q.ii.si quis ieuitabili Et pōt dici q tenebaf̄:qz ibi remanere non poterat iusta ō causa: nisi forte uagabundus discurreret:qz tūc non possz ipsū seq.ar.ff.ō opc.

a Manifestū.ita q notoriū.alias nō bñ sequeretur aut legittimi.ꝛc. qz qō manifestum est probatur.xi.q.iii.eorum qui.in fi.

b Legittimi.secundum q traditur.j.e.c.cum in tua.

c Testes.ergo altera parte absente:ꝛ non per cōtumaciam testes recipiuntur.li.non cōtest.ꝛ snia fertur:ut dicit.nam ordo iuris i casu ist

nō ē vsquequaq; seruādus.s.ut.li.non cōte.c.i. Sed ꝺ.s.ut li. nō cōte. qñ.§.ii. cū iste nō sit abñs p cōtumaciā.ut ibi.posset dici.q; cū iste pp culpā suā absens fuerit nec posset inueniri illa culpa q̄ loco cōtumacie habetur.ut ꝺ eū ꝓcedatur: nec debeat mulieri obesse que i culpa ñ fuit.iniquū ē.n.aliū alterius odio pregrauari.C.de inofficio.testa. si quis i suo.ad fi.nec propē boc ius mulieris dz perire: maxime cum habeat legitimos testes ⁊ accusatores. ⁊ tanto ꝛpe fuerit expectatus.⁊ cū diligētia requisitus. vñ ꝓcedi potuit ꝺ illū.⁊ ista decre.qñ.nō ꝺdicit.si tu bene videas illā.q; ibi dr cuz sine culpa sit absens.⁊ ñ malicioſe volūtate. hic ergo culpa ⁊ malicia faciētibus ē absens sed presūptio i boc vr ꝺ mulierē. q; eo ꝑsente tāto ꝛpe tacuit.sed presumptio tollitur.si testes ⁊ accusatores legittim i sūt. ꝑut dicitur.j.eo. cū tua.Quidā dicūt q; corrigit per illam decre.qñ.⁊ ei stāduz ē.Itē sic ꝺ vr.s.ti.p xi.perlatū.sz ibi non agitur an sntia tenuerit uel non.sed an filii legittimi essent.

a Mobis. accusatione. lz ista videatur intelligēda de accusatore tamē de teste potius intelligitur. de utroq; tñ ē uer. de accusatore habem⁹.ii.q. ul.prescripta. q̄ō est de teste ver similiter testib⁹.n.⁊ ñ testimoniis ē credēdū.iii.q. ix.testes.⁊.s. de cohab.cleri. ⁊ mulie. tua nos. ⁊ q; debeat intelligi de teste colligitur ex illa littera. nisi quātū ad presūptionē ⁊c. quia sntia ad dicta testium ꝓfertur non ad dicta accusatoris.

b Ad presūptionez Nō.q; presūptio ñ ꝓbat.nisi sit violēta. xxxii.q.i.dixit.⁊.ii.q.i.ꝑmo.⁊ boc ē regulare.ff.de testi.l.iii.§. idē diu⁹ ⁊.iii.q.ix.testes.⁊.s. de coha.cle.⁊ mu.tua.tñ ꝑsūptio coadiuuat si ad sint alia suffragia.s. de suc.ab intest.cū dilectus.⁊.s. de testi. preterea. ⁊.s. de presūp.illud.⁊.c.iii.⁊ ꝓpter presūptionē defertur iuramētum qñq; actori qñq; reo.⁊.s. de iureiurā.c.ult. hic vꝺ matrimoniū non deferatur iuramētū.s. de eo qui cogno.cōsā.vx.sue.super eo.

c u Idetur. antiqua cōsuetudie. Nō.q; antiq̄ cōsuetudo ꝓ lege seruanda est.xi.di.in his.⁊.xii.di. diuturni.⁊.ix.q.iii. cōquestus.⁊ mos fideliſſime vetustatis seruādus ē.C.de testa.testamēta.⁊ hec cōsuetudo seruatur quo ad parētes.tñ i mrimonio coniungēdo fallit.cū alter ē superior nobilitate potētia uel diuitiis.parētes inferiores ñ admittūtur ꝓ mrimonio coniūgendo.s. de testi.super eo. q; suspectū est tūc testimoniū illoꝝ.sed hec decre. nō videtur loqui in eo casu.ut dr.j.

d Legib⁹.i.canonib⁹.sic.xxxi.di.nicena.⁊ loquitur de illis canonib⁹ xxxv.q.vi.c.i.⁊.ii.⁊ sic tā de cōsuetudine approbata q̄ ſm canones admittūtur. Si uis itelligere de legibus ciuilibus.dicas q; ad probādū q; mrimoniū cōtrahi possit nō obstāte cōsanguinitate. uel ad diriməndū matrimoniū ꝓpter cōsāguinitatē ē argumētādū.q; parentes ⁊ cōsāguinei sint admittēdi: q; melius sciūt suā proximitatem q̄ extranei.C.de in inte.testi.mi.de tutela.⁊.C.de libe.causa.si filium.⁊.ff.de proba.etiam.⁊ q; aliis preferātur ē ar.ff.de adult. si maritus.

e Genealogiam. Hec ē rō quare huiusmodi psone admittātur ⁊ aliis ꝓferātur.xxxv.q.vi.c.i.⁊.ii.

f Sciūt cōsanguinitatem.s.per hoc vr q; nō loquitur de testimonio ferendo ꝓ ipso cōsensu: q; si extraneus interesset eque bñ sciret sicut pater ⁊ mater an cōsē sissent tunc ad inuicē: sed littera sequēs bñ inuit ꝺ ipso consensu.

g Nullum.xxx.q.v. aliter.⁊.ff.de ritu nup.l.ii.

claros. In boc itaq; casu sentimus q; aduersus matrimoniuz audiri nō debet: que ante cognitionē sui legitimum annum attingens: cuz potuit[n] minime reclamauit: sicut enim ante legitimum consensum qui in duodecimo anno[o] spectatur: potuit dissentire: sic postquam legitimo tempore accedente semel etiam copule carnali[p] consensit: ex ratibabitione sibi super boc silentium non ambigitur indixisse.

I Nnocentius tertius archiepiscopo: prepositō: ⁊ priori sancte marie de albaneñ.genueñ.

S Ignificante.m. de canula nostro est apostolatui declaratuz q; cum.n. duxisset legitime in vxorē s. mater ipsius uisa est matrimoniū accusare: vt ab eo pecuniam extorq̄ret: ⁊ licet intellectui suo prava non possint opera respondere: nihilominus vult habere pecuniam: ut ab accusatione desistat. Cum igitur nō sit malicijs[q] hominum indulgendum: mandamus: quatenus si ita est: ip̄az ab accusatione matrimonii repellentes[r] eidem super boc silentium imponatis.

I Dem.

C Um in tua dioceſi.⁊ infra. Si vero post contractum matrimonium aliquis appareat accusator: cū non prodierit in publicum quando banna ſm consuetudinez[s] in ecclesijs edebantur: vtrum uox sue debeat accusationis admitti merito q̄ri pōt Sup quo sic duximus distinguendū q; si tempore denūciationis p̄missē is qui iam coniunctos impetit extra dioceſim existebat: vel alias denunciatio non potuit[t] ad eius noticiam peruenire: vtputa si nimie infirmitatis feruore[u] laborans sane mētis patiebatur exilium: vel inānis[x] tam te

h Nō recipiatur.iiii.q.iii.§. itē testis idoneus.⁊.ff.de testi.l. testis idoneus.

i Cōiungēdo. ex hoc vr q; ad probandum matrimoniū cē ꝺ ctum admittātur parētes.⁊ inducitur ad hoc a plurib⁹. i.s. de testi.super eo. sed nō loquit in eo casu. sed q; dicit in coniungendo. intellige si diceret q; essent cōsanguinei. qui ꝺbere volunt. uel fama eēt de hoc pater ⁊ mater ⁊ consanguinei admittūtur ad probādā cōsanguinitatē.s. de spō. cū in tua. intellige loqui hāc decre. qñ ꝓpter consāguinitatē mñ dr q; nō pñt cōiungi: ⁊ qñ ꝓpter consanguinitatē debēt separari.⁊ hoc ēt satis colligitur ex rubri. cōsueuit ñ iduci q; p̄z ⁊ mr admittitur ad probandum ipsum ꝺctum matrimonii. quod vex ē ſm distinctionē illius decre. sup eo.

k Fauorabilis.s. de cō. ap. c. ult. ubi de hoc.⁊ arg.ff. de reg. iu. in ambiguis.⁊.s. de appel. dilecte. in fi.

l I Nsuper. probat. i. ꝓbare intendit. iuxta illud. Est mihi pro facto sepe qō esse poteſt.l.

m Fama. tales cuiz debent testes esse sine omni suspitione i famie.ii.q.vi. testes.

n Cū potuit. si. n. semper i nita detenta fuisset.⁊ uerbo ⁊ facto contradixisset. audiretur qñcūq; postea. ar.xvi.q.iii. prima. sz ex tempore presumitur ꝺ istaz sic.s. de spon. ad id quod.⁊ arg. i.q.i. constat.

o Anno. xii. in muliere. ff. de ritu nup. minorē.⁊.xiiii. i viro s. de despon. impune. attestationes.

p Carnali copule. exquo enīz carnali copule cōsensit. ois uiolentia sublata intelligitur ⁊ matrimonium tenet.s. de despon. impube. de illis.s. de eo q; dux. in matri. quam pol. c.ii.⁊.s. de sponsa. ueniens.⁊ ita ratibabitio confirmat siue ualidum facit quod ab initio non ualebat s. de regula. cū uiz.

q Ignificante. malicijs. ff. de rei uen. in fundo.⁊.ff. de arbi. ita demum.⁊.s. de rescrip. sedes apostolica. quandoq; tamen auditur qui non facit nisi ut noceat. ut dixit. l. arg. inducit. C. de natu. libe. anten. licet. sicut ⁊ prior penitentia ficta nō prodest.⁊ tamē aufert usū sequentis. de peni. di. iii. in salicibus.

r Repellētes. Nō.q; repellitur accusator ꝓpter turpē questū. si. ii. q.i. prohibētur. itē repellitur si infra tēpus statutū non accusauerit. j. eo. c. prox. nisi iusta de cā ut ibi.⁊ est ar. q; symonia cōmitti possit in matrimonio cum sit spirituale. Sed ꝺ dici consuenit. q; ibi gratia cōfertur.

s C Um in tua. consuetudinem. Hec consuetudo consona fuit iuri. unde hodie pro iure communi statuitur. qua omissa si postea impedimentum appareat. filii non erunt legittimi. s. de clam. despon. cum in tua. q̄ est pars. istius ⁊ ei continuatur in integra.

t Nō potuit. q; erat i remotis partib⁹. si. xvii. q. ii. si qs incognitus.

u Feruore. xv. q.i. illa.⁊.xvii. q.i. gonsald⁹.⁊.s. de regula. sicut tenor.

x In annis. Sed quomodo potest hoc esse. q; iste in talibus annis denuntiationem factam non comprehendat.⁊ ad impedimentum contrahendum habilis videatur: quia uidetur q; impedimentum debeat scire tpe ꝺcti matrimonii? sed potest esse quod tunc nesciebat. nec sufficiebat etas ad hoc. sicut nec ad comprehensionem denuntiationis ⁊ tamen postea potuit scire impedimentuz. ut. j. sequitur. tamen tempore denuntiationis eius etas sufficere non ualebat: quia etas illa nescit quid uideat. C. de fal. mo. l.i.⁊. argu.s. de sponsa. nec fraternitatis.

a publice.ꝛ ideo nullus poteſt ignorare.xvi.di.quod dicitis.ꝛ.xii.q.ii.qui ꝛ humanis.ꝛ.s̄.de poſtu.c.i.ꝛ ar.lxxxii.diſt.propoſuiſti.

b Repellédus.ꝛ ita qui infra tps cōſtituꝝ non proponit ius ſuum.poſtea repellitur ꝛ ab accuſatione ꝛ a teſtimonio.ar.s̄.de clā.deſpon.cū inhibitio.a ꝓrio. ꝛ.C.de ingenu.diffamari.ꝛ.s̄.de proba.licet.Sed nūquid admittūtur ad denū ciādū? vī ꝙ ſic.cū ꝛ iuramētuz ei non obſtaret.s̄. ō iureiu.quē admodū.ꝛ ar.s̄.ō cog.ſpi.tua. dicas ꝙ non ē admittēdus. cū ſit ſuſpectus ut hic dicit.ꝛ ſuſpecte perſone remoueātur a ōnū ciatione ſicut ab accuſatione.j. de ac.dilectus fili⁹.ꝛ.s̄.ō ſymo. cum in tua.naz cui una via ali quid prohibet.alia uia ad idez nō debet admitti.s̄.ō ꝓcu.tue. cū ſuis concor.ibi poſitis.ꝛ ita taciturnitas nocet accuſare volenti niſi forte tacuit:qz nō habuit tunc probationez.ii.q.vii. pleriqz.Et ideo dixi forte.ꝙ ꝛ tūc nō haberet teſtes. ipſemet potuit impedire matrimoniuz ꝓbendū:vñ nō prodeſt ꝙ ꝓpt hoc tacuit.s̄.de ſpō.preterea.ꝛ s̄.de teſti.ſuper eo.ꝛ ſola fama ipedit matrimoniū.s̄. de cōſā. ꝛ affi.c.ii.taciturnitas vo ipſo rum ꝓbentiū nō preiudicat eis ar.s̄.de reſti.ſpol. ex cōqueſtione.ꝛ.s̄.de clā.deſpon.cum inhibitio.ꝛ.j.de ſen.ex.inquiſitioni.

c Juraméto.ſic.s̄.de teſti.preſentium.ꝛ.s̄.de excep. paſtoralis.item no.hic ꝙ plus ualet iuramentū vni⁹ ꝙ ꝓſūptio iuris. quia per iſtud iuramētū elidit iuris preſūptio.xxxv.q.iii. extraordinaria.

d Excluderet.hic habes ꝙ aliquis admittitur ad accuſādum cuius auctor repellitur. ſecus ē in teſtib⁹.s̄. de teſti.licet.ꝛ.j. de hereti.fraternitatis.ar.Sed q̄ ē rō diuerſitatis? dic ꝙ aliud ē in accuſatoꝛ ꝛ aliō in teſte. modicū preiudiciū fit.ſi accuſatoꝛ admittitur cuius auctor repellitur ꝓpter culpā ꝓpriā.ꝛ iſte culpabilis nō exiſtit ꝛ ad dictū accuſatoris nulla ſit cōdemnatio niſi adſint legittimi teſtes:ſed ad dictū teſtis qui condemnatur.ꝛ ideo debent ē tales auctores ut ipſoꝝ dicta ſufficerent ad hoc ut illi admittātur qui cām habuerūt abeis.ar.C.de acqui.poſ.uicia.ſed nunquid ſtatim elapſo termio obſtabit talis taciturnitas? videtur ꝙ in continenti.niſi.j.terminuz accuſet.xxxii.q.ii. mulier.ar.s̄.de offi.dele.cum oli.ff.de lc.ii.cū quidā.i fi.ꝛ.ff.ad mace.ſi filius.ar. contra.xx.q.ii.puella.ubi uſqz ad annū ꝛ diem tutores ꝛ parentes puelle que ſacrum velamen aſſūpſit contradicere poſſūt ultra nō.ut ibi.l̄ ſaltē vſqz ad.x.dies ff.de conſti.pecu.promiſſor.ꝛ.C.quomodo ꝛ quādo iu.ab eo.io.dixit ꝙ taciturnitas iſta cum quodam tēperamēto intelligi debet.ar.ff.de ſolu. quod dicimus. ꝛ.ff.ex qui.cau.ma.ab hoſtibus.§.ulti.ꝛ bene facit ad hoc.s̄.de loca.c.pe. ꝛ ulti. Ego credo ꝙ quandiu res eſt integra.ꝙ poteſt dos admitti.contracto uero matrimonio de preſenti nō uidetur audiendus tanq̄ ſuſpectus ſi potuit infra tempus procedere ꝛ denunciare ipedimētū.

e J qua.voluerit.quia quantum ad hoc quo minus cōtrahere poſſit p⁹ mortē vxoris cū tale homicidiū directe ñ fuerit voluntariū nō ipedit.ꝛ homicidiū nō ipedit matrimoniū ꝓbendū.niſi in caſibus.xxxiii.q.ii. interfectores.ꝛ.c.admonere.ꝛ.j.de pe.ꝛ.re.c.ii.niſi ſint iuuenes.ut.c.interfectores ꝛ.ca.cā.in.c.in adoleſcentia.ꝛ tunc diſpēſatiue.

f Jnſidiatrix.licet mulier iſta non fuit cōſecuta effectū nihilominus punitur q̄ ad legem coniugii ꝛ eſt argu.ꝙ conatus ſine effectu punitur.ſi.li.di.ſi quis poſt. ꝛ de pe.di.i.ſi quis cū telo.ꝛ.s̄.de biga.nuper ꝛ.c.ult..Et arg.contra.s̄. de ſpon. c.ult.cum ſuis concor.ibi poſitis ubi de hoc.tamen ſi contraheret teneret.

g q Veſiuit.uel alio crimine.pro nullo crimine poteſt uir dimittere uxorem nel uxor uirum.uel pro aliquo quod ei contingat.xxxii.q.i.in cōiugio.ꝛ.q. v.ſi qs uxorem.precepit.ꝓceptū.ꝛ.q.vii.omnes cauſatiōes.niſi pro crimine fornicationis.ut in.c.predictis.uel ꝓ ſpūali fornicatiōe.xxviii.q.i.idolatria.ꝛ ꝛ etiam ſi uiro ſuo mortem machinetur.s̄.c.prox.ꝛ ſi talis turpis conditio in matrimonio apponatur ſi furtum feceris pro non adiecta bētur.s̄.de condi.ap.c.ult.

h Non licebit.cum matrimonium eorum ſit ratum ꝛ conſumatum.ſecus eſt ō matrimonio infidelium.j.co.quanto.ꝛ.c.gaudemus.

i Coniuges erunt.quod uinculum coniugii ſemel habitum nunquam amittit uiuentibus coniugibus etiam ſeparatis.xxvii.q.vii.c.ii.ꝛ.iii.ſicut nec baptiſma

uel ordo.i.q.i.quod quidam.uer.cum uideamus.

k Jn uiris:quia uir ꝛ uxor non ad imparia iudicantur.xxxii.q.i.ſi quis uxorem.ꝛ.q.v.precepit.ꝛ.q.vii.apoſtolus.lau.

l Porro.notoria.ar.ꝙ in notoriis ſeruandus eſt ordo iuris.ar. xi.q.iii.corum.ꝛ.xxiiii.q.i.pudēda.in fi.ꝛ.iii. q.v.quia ſuſpecti ar.ꝓ.ii.q.i.de manifeſta.ꝛ.j.de accu.cui dentia.ꝛ.s̄. de iure iur.ad noſtraz.ꝛ.ff. ad.l.aquil.proinde.i fi.So.quo ad ſentētiam.ſemper ſeruandus eſt ordo iuris. quantum ad alia ñ.

m Separari.xxxiii.q.ii.ſeculares.xxxv.q.vi.multoruz.ꝛ eſt ratio quare:quia ſentētia diuortii pena eſt.ꝛ pena non ē inferenda niſi per iudicem.xxxiii.q.ii.§.in hoc.ꝛ.C.ut nemo inſ ſibi di.ꝓ totum.ꝛ.C. ō iude.nullus.

n Petit reſtitutionem.reſtitutio enim facienda eſt.s̄. de of fi.del.cauſam matrimonii.ꝛ.s̄.de reſtit. ſpo.ex conqueſtione ꝛ.s̄.ut li. non conte. accedens.ii.in fi.ar. cōtra.s̄.de reſti.ſpo. litteras.ubi dicit ꝙ ſi probationes in cōtinenti ſunt parate non eſt facienda reſtitutio:ergo multo mīnus eſt facienda ubi notoriuz ē impedimentuz ut hic. dic ꝙ facienda ē preter quam ad carnalem copulam. ut intelligas iſtam decre.ꝛ illam.

o Superinductaz ſic ſupra de ſpon.ue niens.

p Seu publica.ꝛ ſi manifeſta non eſſet uel publica dummodo fama eſſet q̄ eſſent conſanguinei in gradu prohibito ex officio ſuo poſſet epiſcopus inquirere ꝛ compellere ut quicunqz ueritatem ſciret perhibeat teſtimonium.xxxv.q.vi.epiſcopus in ſynodo.ꝛ.s̄.de teſti.cog.preterea.et.s̄. de offi.ordi.c.i.ꝛ.ii.q.i.deus,oipotēs.immo quilibet tenetur denūciare eccleſie s̄.ō cog.ſpi.tua.

q Vel ſecundo.ꝛ ita uidetur quod conſanguinitas ultra ſecundum gradum non poſſet eſſe notoria.ſed fama eſſe publica poteſt. xxxv. q.vi.ſi duo.

r Intereſt.i.ad eccleſiam pertinet.

s Jgnificaſti.materiā.quod videtur.qz ipſe dedit ei materiaz adulterandi:quare ſibi ipſum vir.arg.xxvii.q.ii.ſi tu abſtines.ꝛ.ff. de mino.cum mandato.ff.ſo.ma.ſi mulier.quod magiſter.io.fauentinus concedebat.quia qui occaſionē damni dat.damnum dediſſe videtur.l.di.ſtudeat ſepe.ꝛ.ff.ad l.aquil.qui occidit.§.in hac.ꝛ.j.ō dā. da.c.ult.in fi.ꝛ arg.ad hoc.s̄.de eo qui cog.conſan.vx.ſue.ſuper eo. et c.diſcretionem.ſed contrarium ē uerum:quia mulier ad hoc nulla cō ditione debet adduci.xxxii.q.v.ita ne.nec ē ignoſcendū ei q̄ pretextu paupertatis turpiſſimam vitā ducit.ff.de ritu nup.palā.§.nō ē.nec obſtat ſi replicaret etiam illa.ff.de adul.l.i.§.fi publico.niſi eā inuitā tradidiſſet adulterandā tūc nō poſſet ei obicere adulteriū:ut in decr.diſcretionem.ſed pōe ꝙ mulier receſſit a uiro auctoritate propria:et nihilominus petit reſtitui? vī ꝙ nō ſit audiēda:qz ipſa nō fuit eiecta.ſed ipſa ſe eiecit.dicas quod ē audiēda:quia eo ipſo q̄ rediens nō admittitur ſpoliata itelligitur.ff.de acq.poſ.clam poſſidere.§.ul.et.l.ſi id qō §.ult.et.ff.ō vi et ui ar.l.i.§.ſiue autē.ſed nunqnid poteſt petere a uiro expēſas quas fecit poſtq̄ ipſa receſſit ab ipſo? nō credo cum marit⁹ ip ſā nō expulerit.ſed ſi eā reuertētē nō admittat poſtea tenetur.

t Si notorium.quid ſi occultum et in modum exceptionis obiiciat ei illud adulterium petenti reſtitutionem? dico quod non auditur quouſqz fuerit reſtituta.s̄.de reſti.ſpo.itē cum quis.et.c.ii.et.iii.et.c.in litteris.ſecus i petitorio.xxvii.q.ii.agathoſa.

cebit[b]:qz licet ſeparentur:ſemper tamen cōiuges[l] erunt:in uiris[k] quoqz preſentis ſententie forma ſeruetur.

Dem ambien.epiſcopo.

Porro de comite pontini qui b.uxorem ſuam abſqz iudicio eccleſie dimiſit:qz eaz cognataz fuiſſe uxoris defuncte proponit: prudētia tua cognoſcat:ꝙ ſi etiam parentela eſſet publica ꝛ notoria[l]:abſqz iudicio eccleſie ab ea ſeparari[m] non potuit:quare ipſum ad eaz recipiendam que petit reſtitutionem[n] ipſius diſtricte compellas:quam ſi recipere noluerit euz ꝛ ſuperinductaz[o] uinculo excōicationis aſtringas. Jtem de terea de.b.qui cognatam ſuaz duxit uxorez reſpondemus:ꝙ nō apparētibus accuſatoribus ꝛ parētela manifeſta ſeu publica[p] exiſtente:qō credibile nō ē:niſi eſſent in prīo gradu uel ſcōo[q]:tui officii intereſt[r] matrimonia illa adhibita grauitate diſſolue ꝛ re que illicite ꝓcta noſcūt. Idē.

Jgnificaſti:ꝙ quidaz uxore ſua ſine iudicio eccleſie dimiſſa:pro eo ꝙ ſuggeſtum ſibi fuerat ipſam inceſtum cum quodam conſanguineo ſuo ꝓmiſiſſe:uinculo fuit ꝓpter hoc excōicationis aſtrictus: verum mulier nō continuit:ſed ſobolē de alio uiro ſuſcepit:nec minus poſtulat uiro reſtitui:aſſerens ſe ab ipō iniuſte dimiſſam:ꝛ eundem ſibi materiam[s] adulterandi dediſſe. Conſul.t.t.r. ꝙ ſi notoriū[t] eſt mulieres ipam adulterium cōmiſiſſe: ad eaz recipiendā

manifeſta non eſſet uel publica dummodo fama eſſet q̄ eſſent conſanguinei in gradu prohibito ex officio ſuo poſſet epiſcopus inquirere ꝛ compellere ut quicunqz ueritatem ſciret perhibeat teſtimonium.xxxv.q.vi.epiſcopus in ſynodo.ꝛ.s̄.de teſti.cog.preterea.et.s̄. de offi.ordi.c.i.ꝛ.ii.q.i.deus,oipotēs.immo quilibet tenetur denūciare eccleſie s̄.ō cog.ſpi.tua.

q Vel ſecundo.ꝛ ita uidetur quod conſanguinitas ultra ſecundum gradum non poſſet eſſe notoria.ſed fama eſſe publica poteſt. xxxv. q.vi.ſi duo.

r Intereſt.i.ad eccleſiam pertinet.

s Jgnificaſti.materiā.quod videtur.qz ipſe dedit ei materiaz adulterandi:quare ſibi ipſum vir.arg.xxvii.q.ii.ſi tu abſtines.ꝛ.ff. de mino.cum mandato.ff.ſo.ma.ſi mulier.quod magiſter.io.fauentinus concedebat.quia qui occaſionē damni dat.damnum dediſſe videtur.l.di.ſtudeat ſepe.ꝛ.ff.ad l.aquil.qui occidit.§.in hac.ꝛ.j.ō dā. da.c.ult.in fi.ꝛ arg.ad hoc.s̄.de eo qui cog.conſan.vx.ſue.ſuper eo. et c.diſcretionem.ſed contrarium ē uerum:quia mulier ad hoc nulla cō ditione debet adduci.xxxii.q.v.ita ne.nec ē ignoſcendū ei q̄ pretextu paupertatis turpiſſimam vitā ducit.ff.de ritu nup.palā.§.nō ē.nec obſtat ſi replicaret etiam illa.ff.de adul.l.i.§.fi publico.niſi eā inuitā tradidiſſet adulterandā tūc nō poſſet ei obicere adulteriū:ut in decr.diſcretionem.ſed pōe ꝙ mulier receſſit a uiro auctoritate propria:et nihilominus petit reſtitui? vī ꝙ nō ſit audiēda:qz ipſa nō fuit eiecta.ſed ipſa ſe eiecit.dicas quod ē audiēda:quia eo ipſo q̄ rediens nō admittitur ſpoliata itelligitur.ff.de acq.poſ.clam poſſidere.§.ul.et.l.ſi id qō §.ult.et.ff.ō vi et ui ar.l.i.§.ſiue autē.ſed nunqnid poteſt petere a uiro expēſas quas fecit poſtq̄ ipſa receſſit ab ipſo? nō credo cum marit⁹ ip ſā nō expulerit.ſed ſi eā reuertētē nō admittat poſtea tenetur.

t Si notorium.quid ſi occultum et in modum exceptionis obiiciat ei illud adulterium petenti reſtitutionem? dico quod non auditur quouſqz fuerit reſtituta.s̄.de reſti.ſpo.itē cum quis.et.c.ii.et.iii.et.c.in litteris.ſecus i petitorio.xxvii.q.ii.agathoſa.

E De diuortijs.

Ex concilio apud vurmaciam.

Si qua mulier in mortem mariti ſui cum aliis conſiliata eſt:ꝛ ipſe aliquem illoꝝ ſe defendendo occiderit:poteſt ipſe poſt mortē vxoris ſi voluerit[c] aliaz ducere: ipſa autem inſidiatrix[f] penitentie ablqz ſpe coniugii ſtet ſubiecta.

Alexander tertius.

Queſiuit a nobis: ꝛ infra. Nos itaqz taliter reſpondemus:ꝙ mulier ꝓ furto vel alio crimine[g] viri ſui:niſi fidei ſue religionem corrūpere velit:ab eo ſeparari non debet verum ſi coniugez ſuaz ad infidelitatis maleficiuz contraxerit:a viro poterit ſeparari:ita ꝙ alii nubere nō li

a Nisi cõstaret.ita q̃ eẽt notoriũ adulteriũ uiri alias ipsam oportereret prius ꝓbare adulteriũ viri:ꝛ sic crimina mutua pari cõpẽsatiõe tolluntur.xxxii.q.vi.nihil.ꝛ j.de adul.c.pe.ꝛ.vlt.ff.so.ma.viro.xxv.di. primum.ꝛ.xxvi.di.una tñ.ꝛ.vi.q.i.qui crimen.ff.de eo per quẽ fac. erit.l.ult.§.sed ẽi.ꝛ.ff.de adult.si vxor.§.iudex.arg.p̃.ff.de do.excep. apud celsũ.§.marcellus.hoc p̃riũ soluit s̃.de excep.dilecti.

b Ex litteris.cõpulsa.non tõ tñ excusanda est:q̃ non ẽ ignoscendũ ei qui pretextu paupertatis turpiter degit ff.de ritu.nup.palaꝫ §.non ẽ.ꝛ potius debuit oĩa mala pati q̃ malo cõsẽtire.xxxii.q.v.ita ne.arg.p̃. C.de pat.qui fi.di.l. ult.ꝛ.C.de inoffi.test. autẽ.sed si post.ꝛ.xxvii.q.ii.si tu abstines

c Admonita. Sed nunqd debuit iudex hoc fecisse: cũ hoc ipsũ factũ respicere videatur. Sed põe de hoc q̃ de concilio alicui⁹ hoc dixisset:nũ quid poterit revocare huiusmodi cõfessionem:cũ i tali facto ñ posset dici ignorãs: potest dici q̃ sic:cuꝫ hec cã quasi crimina lis sit uel mixta.s̃. de procur.tue.confessio eni i crimine nõ p̃iudicat nisi perseueret ff.de questio.l.i.§.divus.ꝛ.§.si quis vltro sed illa lex loquit de cõfessione que extorquetur per tormẽtũ Lau.dicit q̃ potest revocari.sꝫ si fiat ex deliberatione ꝛ non ex calore iracundie. non vr̃ q̃ revocari possit quia nõ possꝫ probare errorem.

d Inuicẽ segregati Ex hoc vr̃ q̃ sꝑia diuortii lata fuit cũ de concilio capituli hoc videatur fecisse.que sine concilio capituli fieri nõ ꝺz.xv.q.vii. epi̇s nulli⁹.ꝛ.lxxxvi. di.si quid vero. Et ẽ notandũ q̃ delictuꝫ superueniens rei iudicate preiudicat ei pro quo lata est sꝑia:q̃ uex̃ ẽ et si iura ssent se ulterius non repetituros.ar.s̃.de iureiurã.tua nos.

prefatus vir cogi non debet: nisi cõ stareť ipsum cum alia adulteriuꝫ cõmisisse. Idem.

Ex litteris tuis accepimus:q̃ v.quandam duxit vxoreꝫ qui paucis temporibus fuere cõcordes proponebat enim idem.v.q̃ illaꝫ p violentiam sibi illatam metu etiam mediante duxisseť:ꝛ infra. Tandeꝫ vir vxorem suaꝫ super crimine fornicationis in iure conuenit:que nesciꝫ tur quo ducta spũ cepit publice cõfiteri:q̃ cũ vir negaret ei in necessaris prouidere:crimen compulsa[b] est incurrere memoratuꝫ:cunqꝫ diligẽti⁹ a te fuissꝫ admonita[c]:ne ad suggestionem alicuius illud tam turpe cõtra se proponeret:ipsa id manifestius asserebat. Sane tu conuocato capitulo tuo cum ex eorundem consilio vtriqꝫ priuatim continentiam in iunxeris obseruandaꝫ:ita q̃ caste uiuerent adinuicez[d] segregati: memoratus.v.furtim cum alia sponsalia ꝛ nuptias temere celebrauit: verũ cũ factum inquirere laborares:supra dictus.v.seriem rei explicans ꝛ exponens ad audientiam nostram diꝫ citur appellasse. Unde fraternitati tue mandamus:quatenus si res ita processit:pretaxatum virum ad legitimam uxorem redire[e] compellas.

Urbanus tercius florentino epõ.

De illa que viro suo labente in beresim ipsius consortium sine iudicio ecclesie declinauit:videť nobis q̃ mulier maxime si ea intentione discessit:vt lapsus in beresim tedio pariter ꝛ confusione[f] affectus se ab errore suo converteret:ei cũ reuersus fuerit est reddenda[g]:que etiam si reuerti noluerit compellatur. Si vero iudicio ecclesie ab eo recessit:ad recipiendum euꝫ nullatenus dicimus compellendam[h].

Anno.iii.ferrarien.episcopo.

Quanto te nouimus in canonico iure peritum. Sane tua fraternitas intimauit:q̃ altero coniuꝫ gum ad beresim transeunte:qui reꝫ linquitur ad secunda vota desiderat conualere:quod utrum possit fieri p tuas nos duxisti litteras consulẽdos Nos igitur consultationi tue respõdentes distinguimus[i]:licet quidam predecessor[k] noster sensisse aliter videatur:aut ex duobus infidelib⁹ alter ad fideꝫ catholicaꝫ conuertatur vel ex duobus fidelibus alter labať in beresim vel decidat in gẽtilitatis errorẽ. Si eim alter infidelitũ coniugum ad fideꝫ catholicã cõuertatur: altero uel nullo mõ uel non sine blasphemia diuini nois uel ut eum ptrahat ad mortale peccatum ei cohabitare uolente qui relinquitur ad secũda si noluerit nota transibit:ꝛ in hoc cãu intelligimus quod ait apostol[l] si infidelis discedit discedat: frater eim uel soror non est seruituti subiectus in huiusmodi:ꝛ canonem[m] etiã in quo dicitur contumelia[n] creatoris soluit ius matrimonij circa euꝫ qui[o] relinquitur. Si uero alter fidelium coniugum uel labatur in beresiꝫ uel transeat ad gentilitatis errorem:nõ credimus:q̃ in hoc casu is qui relinquitur uiuente altero possit ad secũdas nuptias conuolare:licet in hoc casu maior[p] appareat ꝓtumelia creatoris:nam ꝛ si matrimonium ueruꝫ inter infideles existat:nõ est tamen ratuꝫ[q]:inter fideles autem uerũ ꝛ ratum existit:quia sacramentum fidei quod semel est admissiuꝫ:nunquaꝫ[r] amittitur:sed ratum efficit coniugii sacramentuꝫ:ut ipsuꝫ in coniugibus illo durante perduret: Nec obstat quod a quibusdam forsan obicitur q̃ fidelis relictus nõ ꝺbeat iure suo sine culpa[s] priuari:cum in multis casibus[t] hoc contingat:ut si alter conꝫugum incidatur[u] per hanc respõsionem malicie obuiatur:qui in odiuꝫ coniugum uel quando sibi inuicem displicerent:si eas possentꝫ tali casu licã sibi reccõciliare inuitã.ut Lau.dixit. Hug.dixit q̃ si uxor publice sit fornicata ante iudiciũ ecclesie:potest illam sibi reccõciliare etiam inuitã.nec possit intrare religionẽ eo inuito:sed postquã sententia diuortii auctoritate ecclesie lata ẽ.neuter tenetur alteri ꝛ uterqꝫ altero inuito monasteriũ itrare põt:q̃ uterqꝫ in separatione cessit iuri suo.ar.vii.q.i.quã periculosũ ẽ.nec uir poterit vxorem inuitã reccõciliare.sed hec decreta.vr̃ ꝺ sentẽtiam Hugo.unde stãdũ ẽ ꝓ ut dicit Lau.vnde nota hic q̃ ꝺ lictum superueniens rei iudicate preiudicat snie:ut snia nõ ob obstãte reuertatur i idẽ.j.de adulte.c.ult.ubi de hoc.ar.p̃.q̃ ea que legittime facta sunt ex supueniẽti delicto nõ retractãtur ff.de iti.actuq̃ priua.nec eniꝫ.

f De illa.cõfusione affectus ad similitudinẽ cõtumacis qui possessiõe priuatur:ut tedio affectus veniat respõsurus.s̃.ut lite nõ cõtes.quoniam §.in aliis.ꝛ.C.de prescrip.xxx. uel.xl.anno.si quis emptõis.§. sed si quis non per vim.

g Reddenda.ꝛ merito:q̃ per penitentiam est sanatus.xxxii. q.i.quod aũt requisisti.ꝛ etiam est compellenda.

b Cõpellendam. in alio casu cõpellitur.ꝛ sic est.aliud aĩ iudicium ecclesie ꝛ aliud post.eãdẽ diuersitatẽ dixit hug. in carnali fornicatiõe ut ꝺ.s̃.c.prox. sꝫ p̃.j.c.prox.in fi.vbi ꝺ hoc.ꝛ potest dici q̃ ei standũ ẽ. ut i utroq̃ casu cõpellatur redire ad uiruꝫ.nisi cũ iudicio ecclesie separata voluerit religionẽ intrare s̃.de conuer.coniug.c.ulti.ber.

i Quanto. distiguim⁹. hãc distinctionẽ ponit gratianus.xxviii.q.ii.§.hinc distiguẽduꝫ.

k Predecessor.s.celestin⁹.dictũ cui⁹ bũisti oli i decre.s̃.ꝺ cõuer.iside. laudabileꝫ.ꝛ male dixit celestinus.

l Aitaplus.xxviii.q.i.si ifidelis

m Canonẽ.xxviii.q.ii.si ifidelis.

n Cõtumelia.iuxta illud.Be sere spernentẽ vel blasphemaꝝ nolẽtẽ.Uel tecredẽtẽ scelus ad mortale trahẽtẽ.Nã sũt absq̃ mora sic uicula rupta ꝑora.vi.

o Qui reliquitur.s.q̃ cõuertit circa eũ q̃ reliquit.q̃ nõ potest claudicare mrimoniũ.sꝫ potiꝰ dixit de eo q̃ relinquitur:q̃ ille solus põt p̃bere sine peccato. il le qui relinquit trãscũtẽ ad fidẽ peccat.ꝛ sola cõtumelia creatoris soluit ꝛ ñ p̃ eccleſiã.ꝛ statiꝫ soluit q̃ citoñ vult cohabitare seꝺz modũ q̃ tradit.j.c.ꝑx. ad fi.ꝛ puenit ad notitiã alteri⁹:tñ ꝺz adhibere testes.q̃ illa nõ vult cohabitare.ne impediatur postea p̃bens.si aũt antequa p̃bat cũ alia cõuertatur ad fidẽ.uir ipsã recipere tenet.j.c.ꝑx.§.pe.ꝛ videtur nouum matrimoniũ ut ibi dicetur.

p Casu maior.magis.n.deliquũt fideles apostatãdo q̃ infideles i infidelitate remanẽdo.xxxiii.q.iiii.in eo fornicator.ꝛ nemo respiciẽs retro aptus est regno dei.s̃.de uo.magne.si.ꝺ pe.di.iiii.si refugiẽtes.sic magis deliquit qui interruptaꝫ iterũ litẽ deserit:q̃ qui semel acceptam dereliquit.i autẽ de litig.§.edicta.i fi.coll. viii.C.qũo ꝛ qñ iudex.autẽ.g semel.

q Ratũ.qꝛ põt dissolui ut hic.xxviii.q.ii.§.itẽ illud.

r Nũquã amittitur.xxxii.q.v.ii.c.i.ꝛ.ii.ꝛ.i.q.i.quod quidam.

s Sine culpa.nemo sine culpa iure suo priuari debet.xvi.q.ult.inuentum.lvi. dist.satis peruersum.ꝛ.s̃.de eo qui cogn.consang.uxo.sue.discretionem.ꝛ.c.ult. ꝛ.s̃.de consti.c.ii.sed si causa subest priuatur quis quandoq̃ iure suo.s̃.ut lite ñ contest.quoniam.§.ii.ꝛ.j.de priuil.antiqua.ꝛ.xxii.di.renouãtes.ꝛ hic subest cã que subiicitur iferius.

t Multis casib⁹.i quibus quis priuatur iure suo.xiiii.q.vi.cõperim⁹.ꝛ.liiii.di. frequẽs.xxxiiii.di.si cuius.xvi.q.vii.decernimus.lxx.di.neminem.xviii.q.ii.diffinimus.s̃.de cleri.ergo tua.

u Incidatur.xxxii.q.vii.illi.

a Simularēt heresim. hec ē cā quare priuatur quis iure suo sine culpa. si. xxxii. q. i. dixit dominus.

b Redire cogatur. ⁊ reuera cogi debet: nisi uelit religionē ītrare: cū in iudicio ecclesie separati fuerit. s. de cōuer. cōiug. c. ult. Lau. dixit eā cogēdā redire ad eū cū distinctiōe illius decreta. s. eo. de illa. sed uerius ē: q idistincte dz ꝓpelli. nisi cū ult intrare in religionē ſm illam ō cre. s. de conuer. coniug. c. ulti.

G Audemus. in secundo. nō probito: q2 secūdus gradus erat ꝓhibitus sed non ois. Iste eni erant persone ꝓhibite i lege. mater nouerca soror neptis amita mr̄tera vxor patrui ⁊ vxor fratris filia ⁊ priuigna. de hoc dr̄. s. de resti. spo. litteras.

d Existat. xxvi. di. deide. ⁊. s. de cōsāg. ⁊ affi. de infidelibus.

e Cōstitutiōib⁹. que nō artāt nisi illos qui subsūt ecclesie directe bñ cōpellūtur. j. de usur. p⁹ miserabilem. ⁊. c. quāto. ⁊. j. de iude. ⁊ si iudeos.

f Quid. enim. ii. q. i. multi iterpositio ē.

g Remanere coniuncti. s. ō cōsang. de infidelibus.

h Dimittāt. xxvi. di. deinde.

i Vel quam. ad istā qōem nō rñdet directe. sz indirecte. satis rñdetur q prima sit uxor ex eo q dicit pluralitatem in utroq3 sexu reprobādam. i fi. istius. §.

k Absonum. hic ostendit q unam tantum debeat habere.

l Una. s. de biga. debitum.

m Duo. hic pluralis numerus ponitur ad exclusionem maioris pluralis. ar. ō. xxxi. q. i. q si dormierint. qñq3 pōitur ad exclusionem minoris numeri. ut cū dr̄ unus nō stet ō aliū. sed i ore duorū stet oē uerbū. ut. s. ō testi. licet. in fi.

n Uxores. vñ ēt lex plura coniugia prohibet iudeis. C. de iudeis. nemo iudeorum. i fi. ⁊. C. de incest. nup. l. ii. C. de dōatio. ante nup. ea qua.

o Diuina. non ergo sunt sufficientes excusationes quas bēs xxxii. q. iiii. dixit. sara. ⁊. c. obiiciuntur. sed illud fuit ante legem ⁊ talis mos fuit diuinitus ispiratum.

p Bendacio. xxii. q. ii. §. item opponitur.

q Furto. xiiii. q. v. dixit dñs.

r Homicidio. xxiii. q. v. si non lz. circa fi. ⁊. q. viii. occidit.

s Pluralitatem. hic innuit solutionem questionis: quasi diceret: pria tm̄ ē uxor: ut dixi. s.

t Non ad imparia. i. quo ad mutuā seruitutē ⁊ debitu3 carnis ⁊ fidē seruandā. xxxii. q. i. si quis uxorem. ⁊. q. v. precepit. alias pene famula uxor est. xxxiii. q. v. hec imago.

u In euāgelio. dicendo excepta causa fornicationis uxorem nō eē dimittēdam xxxii. q. i. dixit dñs in euangelio. ⁊. q. vii. apostolus. ⁊. c. omnes causationes. ⁊ xxviii. q ii. si infidelis.

x Absq3 contumelia. s. c. proxi.

y In quo casu. in quolibet enim casu promissorum trium.

z Negaretur. hic bēs casū i quo denegatur restitutio quānis constet de iniusta spoliatione. alium babes. s. eo. significasti. item ubi excipitur de alia spoliatione s. de or. cog. super spoliatione. item ubi timetur de seuitia uiri. xxxiii. q. ii. sine de coniugii. ⁊. s. de resti. spol. ex trāsmissa. ⁊. c. litteras. ubi de hoc. ⁊. xxxii. q. i. de benedicto.

a Apostolum. xxviii. q. i. si ifidelis.

b Cōpelletur. ex hoc uidetur q contumelia creatoris non soluit ius matrimonii ipso iure: alias si solutū fuisset ius matrimonii nō cōpelleretur eā recipe. io. dixit q ipso iure solutum ē matrimoniū cōtumelia creatoris ea nolente viro cohabitare. ut. s. eo. c. proxi. licet mr̄imoniū sit solutū: tamen restituitur quasi iure postliminii. ar. xxxiiii. q. ii. cum per bellicā. sicut heretico reuerso restituūtur alia bona. C. de here. auten. de nestorianis. ⁊ licet nō sit mr̄imonium inter eos: tamen ea recipere compellitur ex consequentia prioris matrimonii in fauorem fidei. alii dicunt q matrimonium ipso iure nō soluitur sed ius matrimonii soluitur. i. ius petendi debitum: ⁊ hoc satis videt dicere littera. s. c. prox. ibi cōtumelia creatoris soluit ius matrimonii ⁊ tūc primo vere soluitur matrimonium qñ ꝺbit cū secunda ⁊ non añ: q2 si eēt ex toto solutū: nō compelleretur eam recipere. Et ē ar. ad hoc qō dicit i fi. qō pōt ei obiicere fornicatiōnē: q2 si ex toto ⁊ oio solutū esset matrmonium: non posset ei obiicere fornicatiōnem precedētē. s. de iureiuran. quēadmodum. Sed nunquid etiam posset intrare religionem ea inuita antequa3 contrahat cum alia? dico q sic cum iudicio ecclesie fuit a uiro separata ar. s. ō cōuer. cōiug. c. ul. in fi.

y Poterit obiicer. q2 intelligitur legitime contraxisse. q auctoritate legis ꝺxit xxiii. q. iiii. q peccat. ⁊ arg. s. de frigi. fraternitatis. circa. fi. ⁊ ff. de acquir. possess. iuste possidet. Sed illud queritur: qualit posset ei obiicere fornicationē ante baptismum commissa3: cū omne peccatum ⁊ sequela peccati in baptismo deleatur. xxvi. di. deide. xxxii. q. i. quod añt. cū dona baptismi sint sine omni luctu. de cōsec. di. iiii. c. ii. ⁊. c. sine penitentia. dicas q omne crimen tollitur in baptismo quo ad ō um ⁊ quodcunq3 ⁊ qualitercunq3 cōtraxit añ uel adulterando seu fornicando. sz quatenꝰ illa fornicatio respiciebat uirū z non tollitur i baptismo: quia illud crimē non tam uiz q̄ uxorez cōmaculat. xxxii. q. i. i cōiugio. ⁊ sic iuste quod cōpetebat viro ex sola fornicatione remanet ei saluum. ⁊ sic potest excipere cōtra illam sic etiam per penitentiam tollitur crimen quod mulier cōtraxit fornicando quo ad deum: ⁊ tamen post quantā cunq3 penitentiaz potest maritus illam accusare. xxxiii. q. i. admonere. nec eam etiam recipere compellitur post penitētiam. s. de cōuer. cōiug. gaudem⁹. iniquuz enim esset q baptismus tolleret beneficiū alicui cōpetens: sicut i libertate delictū enim quod commisit quis in se per libertatem tollitur. sed delictum qō cōmisit in alio non tollitur. ff. de bis qui nota. infa. l. pe. ⁊ l. athleras. §. pomponius. uel expōe quod dicitur: nisi alias fuerit fornicata. scilicet alias. i. in alio tempore post baptismum. sz prius uerius ē. io.

a Deus q. cōcedim⁹. pp nouitatē fidei dispēsaī circa grad⁹ pbibitos. sic. xxxv. q. iii. q̄dā. ⁊. c. qō scripsi. s. ō cōsāg. ⁊ affi. ō ifidelib⁹. s. q fi. sunt leg. c. ult. sz post fidem receptam contrabere non debent. ut dicit. in fi.

b Ut semen defuncti. hac de causa tm̄ olim cōcessum fuit ut frater uxorē fratris sumeret in uxorē. viii. q. i. oliz. alias non.

dimittere: simularent⁸ heresiz: ut ab ipsa nubētibus coniugibus resilirēt. Per hāc ipaz rñsionez illa soluitur questio: qua queritur utrū ad euz q ab heresi uel infidelitate reuertīt: is qui pmansit in fide redire⁹ cogatur.

Item tiberiadensi epo:

G Audemus in domino: ⁊ infra. Utrū pagani uxores accipientes in secūdo[c] uel tertio uel ulteriori gradu sibi coniunctas: sic coniuncti debeant post cōuersionē suā insimul remanere: uel ab inuicem separari: edoceri per scriptū apostolicum postulasti. Super quo taliter respōdemus: q cum sacramentuz coniugii apud fideles ⁊ ifideles existat[b]: quē admoduz ostendit apostolus dicēs siquis frater uxorez habet infidelez ⁊ hec consentit habitare cum eo: nō illaz dimittat. ⁊ in premissis gradi⁹ bus a paganis quo ad eos matrimoniuz licite sit contractuz: qui cōstitutionibus[c] canonicis nō artantur: qd eniz[r] ad nos ſm apostoluz eundem de his qui foris sunt iudicare: in fauorem preferiz xp̄iane religionis ⁊ fidei: a cuius perceptiōe per uxores se deseri timentes uiri possunt facile reuocari: fideles huiuīmodi matrimonialiter copulati libere possunt ⁊ licite remanere coniuncti[s]: cū per sacramentuz baptismi non soluantur coniugia: sed crimina dimittantur[b]. Qz uero pagani circa plures insimul feminas affectuz diuidunt coniugalez utrum post conuersionē omnes uel quam[t] ex omnibus retinere ualeant non imerito dubitatur: ⁊ infra. Verum absonum[k] hoc uidetur ⁊ inimi cum fidei christiane: cum ab initio una costa in unam feminaz sit cōuersa ⁊ scriptura diuina testetur: q propter hoc relinquet homo patrem et matrē ⁊ adherebit uxori sue: ⁊ erūt duo[m] in carne una: non dixit tres uel plures: sed duo: nec dixit adherebit uxoribus sed uxori: ⁊ infra. Nec ulli unq̄ licuit insimul plures uxores[n] habere: nisi cui fuit diuina[o] reuelatō ne concessum: qui mos quandoq3 interdum etiam fas censetur: per quaz sicut iacob a mēdacio[p]: israelite a furto[q]: ⁊ sanson ab homicidio[r]: sic ⁊ patriarche ⁊ alii uiri iusti qui plures legunt simul habuisse uxores: ab adulterio excusātur. Sane ueridica hec sententia probatur etiam de testimonio ueritatis testantis in euangelio: quicūq3 dimiserit uxorem suam ob fornicationem: ⁊ aliam duxerit mechatur. Si ergo uxore dimissa duci alia de iure non potest: fortius ⁊ ipa retenta: per quod euidenter apparz pluralitatem[s] in utroq3 sexu cum nō ad imparia[t] iudicentur circa matrimonium reprobandam. Qui autez ſm ritum suum legitimā repudiauit uxorem: cum tale repudium ueritas in euangelio[u] reprobauerit: nonquam ea uiuente licite poterit eam ad fidē christi cōuersus habere: nisi post cō uersionem ipsius illa rēnuat cohabitare cum ipso: aut etiam si consentiat: non tamen absq3 cōtumelia[x] creatoris: uel ut eum pertrahat ad mortale peccatum: in quo casu[y] restitutō nem petenti quanuis de iniusta spoliatione constaret restitutō negare[z] tnr[3]: quia secūduz apostoluz[x]: frater aut soroz non est in huiusmodi subiectus seruituti. Quia si conuersum ad fidem ⁊ illa cōuersa sequatur: an teq̄ propter causas predictas legitimaz ille ducat uxorem: eam recipere cōpelletur[a]: q̄uis quoq3 ſm euāgelicā ueritatē: q duxerit dimissā mechaī: nō tm̄ dimissoz poterit[p] obiicer̄ fornicationē dimisse: p eo q nupsit alii p⁹ repudiū: nisi alias fuerit fornicata.

Item liuoniēsi. epo ⁊ eis qui cum ipso sunt fratribus.

D Eus qui ecclesiā suaz: ⁊ infra. Quia dispar ē ritus i liuoniē. ecclesia de nouo ad fidem catholicā conuersoruz a nostro: propter infirmitatem gentis eiusdē cōcedimus[a] vt matrimoniis contractis cuz relictis fratruz uxantur: si tamen fratrib⁹ decedētib⁹ sine ple: vt semē defūcti[b]

a m Mlieres licita puta cōsanguinitatis uel alia legittia ⁊ ignoranter cōtraxerit tūc restitui debz quicquid alter ab altero habuit s. de cōiug. ser. ꝓsuit. qz nullū fuit matrimonium alias si sciēter ꝓxissent. pdere dēt quicquid alter alteri dederit ⁊ fisco applicatur. nisi errore aut minori etate excusentur. C. de incest. nup. qui ꝑ. ar. ꝑ j. e. ⁊ si necesse. ubi ō hoc.

b Totā. si totaz reddere pōt alias iquātū facere pōt. C. ō rei vx. ac. l. una. §. cuz ät ⁊. ff. de re ind. nō tantū. nisi dolo diminuerit suā substātiā. ut i eodē. §. cū aūt. ⁊ si puenerit ad pinguiorē fortunā totū restituet ut ibidē. s. de solu. odoardus. ⁊ si maritus paciscatur ut totū restituat. tale pactū nō ualet. cū sit ꝑ bonos mores. ff. so. ma. alia cā. §. i. si tū soluerit repetē. ñ pōt ff. ō cōdi. ide. naz ⁊ si marit⁹. Sed nunqd fructus restitui debēt qō vī. ff. de reg. iur. i cōdēnatione. sed nō restituūtur nisi illi q aū matrimoniū obuenerit: qz illi ipso iure augent dotē. sz p⁹ matrimoniū obuenientes nō auxerūt dotē ⁊ non restituūtur sed fiūt mariti ꝓpt onera matrimōii sup portanda. ff. de iur do. dotis fruct⁹. ⁊ j. de usur. salubriter. ⁊ expēse necessarie minuūt dotē ipso iure. utiles vero nō. sed petūt actione mandati uel nego. ge. uolūtarie expense pmittūtur abradi sine lesione prioris status. C. de rei vx. ac. l. una. §. fileat. ⁊. ff. de ipen. i re. dota. fac. l. i. ⁊ l. quod dī. ⁊ hoc vex ē cū fit separatio quo ad fed⁹ matrimonii. secus si quo ad thorū ꝓpter adulteriū. j. e. plerūqz. ubi de hoc.

S Gnificauit. celebrato. ex licita cā. s. c. px.

c Vendicare. i. retinere.

d Non est aliud. puta pactū uel cōsuetudo. quod restitui non debeat j. e. c. ult. ff. ad exhibē. in hac actiōe. §. ibidē. ⁊. C. de pac. cōuen. l. ex mor te. uel si propter adulteriū quo ad mutuā seruitutē diuortiū sit factuz j. eo. plerūqz. vel si sententia lata cēt super hoc a qua nō cēt appellatū ii. q. vi. §. diffinitiua. ff. famil. hercis. cum putarē. vin.

e Diuisionē. hoc intelligitur de bis que cōiter empta fuerūt de bōis ꝓpriis vxoris ⁊ uiri. ⁊ hoc constat. alias. n. presumūtur oia cē de bonis mariti. ff. de dona. iter vi. ⁊ uxo. quintus mutius. ⁊. C. e. ti. ēt. ⁊ ē simile quicquid ꝓlatus ecclesie acquirit totū intuitu ecclesie acqsitū vī. nisi appareat ꝓrium. xii. q. iiii. sacerdotes. ⁊. s. de pecu. cle. c. i. ⁊. ii. ar. ⁊ xii. q. i. sint manifeste. ber.

f d E prudētia. repetebat: sed qua actione agebat mulier pro dote sua. actione de dote nō: qz nullū fuit mrimoniū. ergo nulla dos ff. de iure do. l. iii. ⁊ sic agit cōditiōe sine cā. ff. de cōdi. sine cā. l. ult. ⁊. C. de cōdi. ob cau. da. l. i. qz cā secuta nō fuit, ꝓpter quā dos dabaf. oli recipiebat mulier dotē annua bina trina die. hodie vō illico restituūtur i mobilia. mobilia usqz ad annū. C. de rei uxo. ac. l. una. §. cum autem.

g Incidēs accessorie. bñ dicit accessorie: qz si non ē mrimoniuz neqz dos. ff. de iure. do. l. iii. ⁊ sic accedit mrimonio dos. vñ ⁊ dos ꝓmissa ꝓnim vel metū nō tenet. ff. qō me. cā. si mulier. §. si dos. sicut nec mrimoniū. s. de spon. veniēs. ii. ⁊. c. cū locū. ⁊. c. cōsultatiōi. ⁊ sic q cognouit ō principali. cognoscere dz de accessorio. ut hic dicit. ⁊. s. de of. del. ꝑtea. ⁊. c. prudētiā. §. sexta. i fi. ⁊. c. suspitiōis. ff. ō iurisd. om. iu. l. ii. ēt si alias cognoscere nō posset. icidēter tū posset. C. de iud. quotiēs. ⁊. C. vbi ⁊ apud quos. l. ult. s. de i integ. rest. c. pe. ⁊ sic cā dotis ad iudicē ecclesiasticū spectat. s. e. c. i. ⁊. ii. ⁊ hic ubi iudex ecclesiasticus de mrimonio cognoscit. Si uero cōstante matrimonio agat mulier de dote: lq forte marit⁹ labit facultatibus. uel dissipat bona sua. uel qz mortuus est tūc cā illa agi dz corā iudice seculari: qz mō cā dotis ꝓncipalis ē. C. de iure do. ubi. ⁊. l. se. ⁊. ff. ō iure do. mutus. §. i. ⁊. l. quēadmodū. §. i. alias cōstāte matrimonio dos peti nō pōt. C. si cōstan. ma. dos soluta nō sit l. una. ⁊ sic qui cognouit de ꝓncipali. cognoscere dz de accessorio etiaz lata sniā sup ꝓncipali ut hic inuit. ⁊. s. eo. c. ii. Sed nūquid ꝓcedēt isti iuxta legem mosayca suscitarent: cum talibus contraxerunt: ne tales sibi decetero postꝙ ad fidez venerit copulent ꝓhibentes.

De donationibus inter virum ⁊ vxorem: ⁊ de dote post diuortiuz restituenda.

E X concilio habito apud vurmaciā

M Mlieres cuz ꝓ aliqua licita[a] causa a ꝓpriis viris fuerint separate totam[b] dotem precipim⁹ sibi reddi.

Vlr banus tertius decano cantori ⁊ capitulo lexoñ.

S Gnificauit. p. mulier qꝑ cum b. quem loco viri tenebat: diuortio inter eos solēniter celebrato[c] dotem suā illicite detinet ⁊ reddere cōtradicit: possessiones etiaz que ipsis duz simul viuerent cuiuscūqz cōtractus titulo cōiter obuenerunt: ea ꝓrsus excluſa sibi nititur vendicare[d]. Ideoqz mandamus: quatenus si ita est: ⁊ non ē aliud[e] qō obstat: ipsum ad restitutionem dotis ⁊ diuisionem[f] eorum que olim cōmuniter habuerunt dist. eccle. compellatis.

C Lemēs tertius.

D E prudentia uestra miramur qꝑ cum nobis causaz matrimonii: que vertebatur inter. b. ⁊. m. cō misissemus terminandaz: ⁊ nos consanguinitatem inter eos inueniētes sententiam diuortii tulissetis: de dote quam a viro mulier repetebat[g] qc quam statuere distulistis. Quia igit vos qui de matrimonio principaliter cognouistis: ⁊ de dote que est cā incidens[h] accessorie cognoscere voluistis ⁊ sententialiter diffinire: mādamus: quatenus predicto. b. mo. pre. cogatis: ut predicte. m. totam dotem sicut canonicum[i] fuerit restituere non moretur.

C Lemens. iii.

P Lerūqz: ⁊ infra. Si mulier ob causam fornicationis iudicio[k] ecclesie aut ꝓpria[l] voluntate a viro recesserit: nec recōciliata[m] postea sit eidem dotem vel dotalitiū[n] repetere non valebit[o].

I Nno. tertius compostel. archiepiscopo ⁊ vniuersis episcopis in regno legioñ. constitutis.

E T si necesse sit: ⁊ infra. Quia vero castra quedam: que rex legioñ. filie regis castell. in dotem[p] dare prout fecit iste. j. c. prox. in fi.

a Mō ualebit. Sed pōe sniam latā esse quo ad thori separationē ꝓpter fornicationē. ⁊ sic amisit dotē mulier. demū ꝓbatur cōsanguinitas inter eos. ⁊ ꝓnuncia tur mrimoniū nullū fuisse inter eos. mulier repetit dotē tāqꝑ nō cōmiserat adulteriū. queritur an possit repetere cū effectu: quod possit ꝓbatur: qz ex futuro cuē tu patet qꝑ nō fuit matrimoniū. ⁊ si nō fuit matrimoniū. nō fuit adulteriū. s. ō frigi. ⁊ male. fraternitatis. in fi. ⁊ ueritate manifesta non obstat res iudicata. j. de pur. nul. c. ii. ⁊. viii. di. ueritate. ⁊. ff. de condi. sine causa. si fullo. ⁊. l. aūculo. ff. de re ind. l. i. ⁊. ff. de usufruc. leg. l. uxori. ii. ex quo. n. nullū fuit matrimonium nulla fuit dos. C. de cōdi. ob cau. da. l. i. Item ex nona causa tollitur prima sentētia. s. ti. prox. ex litteris. ⁊. ar. j. eo. c. ꝑx. ergo quicquid datū fuit nōie dotis pōt repeti. qz patet nullū fuisse adulteriū ⁊ sic ecclesia decepta fuit i illa snia. ergo reuocari debet. s. de frig. ⁊ malefi. fraternitatis. Item per secūdā sniaz tollitur prima. s. de re ind. inter monasteriū. ⁊. c. se. Sed ꝑ: res iudicata ꝓueritate accipitur. ff. ō re iudicata. res iudicata. ⁊. ff. fami. ber. cū putarem. ⁊ ex sententia ius factū est inter partes. s. de re iudi. cum inter uos. ⁊. ff. de liber. agno. siue. in prin. ⁊ secunda sententia contra res prius iudicatas. a quibus appellatum non fuit nulla est. ii. q. vi. §. diffinitiua. Preterea adulteria sicut ⁊ alia crimina secundum intentionē iudicātur. ⁊ ex corde procedūt. xv. q. vi. §. i. ⁊. xxxiiii. q. ii. i lectū. ⁊ ō pe. di. i. sicut tribus. ff. de fur. qō iniurie. ⁊. j. de sen. exco. cū uolūtate. ⁊ iuria ex affectu mentis fit. xv. q. i. illud per eque. ⁊ negari nō potest qn mulier ista ex affectu mentis iniuriam faceret ei. quē ꝓ uero marito tenebat. ⁊ ita dolū commisit sine quo nō cōmisit adulteriū. ff. ad. l. iul. de adulte. l. pe. In cōtrarium pro pria parte allegari pōt illud. quid obfuit iniuria. ubi cōatus non habuit effectū. s. ō spō. adolescens. ubi de hoc. super hoc dicunt quidā ut. i. qꝑ mulier ista dotē sine dotalitiū suū repetere potest. Alii dicūt ut lau. qꝑ nō ē ulterius audienda. lz mō appareat qꝑ non fuerit matrimoniū: qz nihilominus puniri dz ꝓp ītentionē cū opere subsecuto fecit. n. qō potuit. s. de biga. nuper. ⁊. c. ult. ⁊. ff. de adulte. si uxor. §. i. ⁊ ar. huius. c. ⁊ eoipso qꝑ uxor cōdēnata ē de adulterio. uir dz bēre āte nuptias donationē ⁊ dotē. i auté. ut li. ma. ⁊ auie. §. si de adulterio. alias est uer. sub illo. §. q vō plurimas. col. viii. ⁊ istud verius credo. pricipiū. n. dz cōsiderari i talib⁹ ⁊ nō exit⁹ ut ꝓ hoc ceteris deliquēdi audacia auferat. sed si ls eēt falsū posset cōmutti i ꝓbatione impedimēti. ꝓma opinio magis benigna apparet. sed non est extendenda licentia.

p e E T si necesse. i dotē. i. in donationē ꝓpter nuptias. quā facit maritus uxori

n Dotalitiū. i. dōatione ꝓp nuptias. Sz hec expositio non vī bōa. qz dōatio ꝓp nuptias dz redire ad uiz sicut dos ad mulierē. j. eo. c. ulti. i fi. ⁊ ita nō posset repetere dotalitiū ēt alias post separationē. sz pōt ls itelligi cū mulier lucratur donationē uel partē ex pacto. j. c. c. ult. ⁊ sic illā donationē quā ex pacto habuisset pdere dz. uel appellat hic dotalitiū res parafernales. ad quaz restitutionē tenetur maritus. C. de pac. cōuen. l. ult. ⁊. l. hac lege.

m Mec recōciliata. ad qō cōpelli nō pōt ēt p⁹ penitētiā. s. de cōuer. coniug. gaudem⁹. xxxiii. q. ii. admonere. sed si recōciliata fuerit postea illā fornicationē obiicere ñ poterit qz ei remisit hoc qō ei lz ꝑ euangelicam ueritatē. s. ō iureiur. quēadmodū. ⁊. xxxii. q. i. qō ät. ⁊. c. ñ erit ⁊ qz mores illi⁹ iā ꝓbauit. ff. ō adult. si uxor. in fi. ⁊. xxxii. q. v. horrēdus. nisi postea fornicet.

l Propa uolūtate. resume ob hanc cām fornicationis alias non noceret.

k p Lerūqz. iudicio ecclesie. alias nō licet. ēt si nota eēt fornicatio. s. tit. proxi. c. porro. ut ibi dī. ⁊. c. ex litteris.

i Sicut canonicum. hoc ē si nihil obsistat qō ipediat. ⁊ si totū restituere possit. habita rōe ne egeat ut dixi. s. c. i. ⁊. ii.

a Ut si eã. sub tali forma prohibetur ꝯ hi matrimonium. ff. de uerb. ob. si stipulatio. ꝛ. C. de inuti. stip. libera. ꝛ. s̃. de spõ. gẽma. ubi de hoc. ꝛ istud pactũ perinde haberi dz ac si non fuisset appositũ. C. de cõdi. ob. cau. da. l. i. pactum enim cõtra bonos mores non ualet. ff. so. ma. alia. §. i. ꝛ. C. de pac pacta que. ꝛ. viii. dist. que contra morem.

b Ob nullã. ff. de cõdi. si. cau. auunculo. ꝛ. C. de cõdi. ob cau. da. l. i.

c In penã. si. xvi. q. i. legi. ꝛ. ff. de neg. ge. sine. ꝛ ex iprobitate nemo cõsequitur actoem. ff. de furtis. itaqz fullo.

d Restitui. ex hoc vr̃ quod si ꝯ canones uel contra precepta legũ uel cõstitutiones pncipuz ꝯbitur matrimoniũ: soluto matrimõio licite repetitur quicqd dotis noie vel dõationis datũ est. ut. ff. de cõdi. sine cã. auunculo. ꝛ. ff. de ritu nup. si pfectus. ꝛ C. de condi. ob. cau. da. l. i. Sz ꝯ vr̃. qui. n. scienter ꝯ precepta legũ uel cõstitutiones principũ nuptias ꝯbũt quicqd alteri datũ est debet ei auferri ꝛ fisco applicatur. C. de iicest. nup. qui ꝯ ff. de dona. iter vi. ꝛ vxo. cũ hic status. §. ult. ꝛ insti. de nup. §. si aduersus. Quidam dicũt. qz si ignorabant se esse cõsanguineos tunc repetitur quod datuz ẽ: alias nõ. C. sol. ma. si gs ignorans. ꝛ. l. predicta. C. de incest nup. q ꝯ. Istud satis vr̃. sed obuiat hoc exẽplũ: qz isti bene sciebant se eẽ cõsanguineos: nec ꝟ ignorar̃ poterãt qz i tali gradu erãt. argu. C. de liber. cau. si filium. ꝛ. C. de in inte. resti. mi. de tutela. dixit Jo. qz si aliqui sciũt se eẽ cõsãguineos. sed credũt qz liceat sibi inicẽ cõtrahere matrimoniũ: tũc cõpetit repetitio. ff. de adult. si adulteriũ. §. stupruz ꝛ. §. fratres. ꝛ. §. icestũ. ꝛi eo casu põt intelligi qõ hic dr̃. si autẽ scicbãt se nõ posse ꝯbere. tunc non repetunt quod dederũt ſ fisco applicatur. C. ꝯ icest. nup. autẽ. icestas. ꝛ. l. q ꝯ. tã dixit. qz hec nõ ẽ excusatio qz isti sciebãt se esse tales qz non poterãt contrahere ut dictũ ẽ vñ debebant perdere quicquid hincinde datũ est. Et prouidit hic domin⁹ papa propter bonuz pacis qz nisi castra restituerẽtur: nõ poterat pax inter eos reformari.

tradidisse, pponitur: ita vt si eã[a] aliq̃ occasione relinqueret: ipa cederent in ius eius: ipedimentũ prestare videntur buius copule dissoluẽde: cũ castra ipsa nõ taz ob turpẽ q̃ ob nullam[b] cãm sint data: utpote cum inter eos matrimoniũ nõ existat: ꝛ iõ nec dos nec donatio ꝓpter nuptias: ne ad cõmoduz ei cedat qõ debet in penam[c] eius potius retorqueri: castra ipsa restitui[d] volumus: ꝛ ad id puel ſ laz p excõicationis sniam coartari.

Idem archidiacono sancti andree de scotia.

Nuper a nobis tua discretio requisiuit: si aliqua terra data fuerit alicui: non in hereditatez vel feudum: sed tantũ quoad vixerit[e] possidenda: ꝛ ipse postmoduz tertiã[f] partem uxori sue in dotem[g] concesserit: vtrum eo defuncto prefatam dotem vxor dum uixerit habere debeat ꝛ tenere: cum ecclesia dotes protegere teneatur viduaruz[h]. Postulasti ꝓterea si qua terra data fuerit alicui: ꝛ heredi quem de uxore legitima ꝓcrearet in hereditatem vel feudum: ꝛ ipse vxori sue quadam parte ipsi[i] in dotez concessa: decesserit postmodum sine prole: an mulier dotem eãdem de iure posset habere. Nos autem consultationi. t. r. r. q cuz regulariter nullus plus iuris[l] transferre possit: quam euz constet habere: uir cui terram predicto modo concedi tur: non potest vxori relinquere qõ ei non licuit: nisi quoad[k] vixerit possidere: nec licet uxori sue partem illius terre in donatõnem ꝓpter nuptias ex uiri concessiõe tenere: nisi donationi ille ad quem ſpectat dominium illius terre voluerit consentire Quod autem de prima consultatio

Et alia ratio est: hic non poterat seruari pena statuta: quia non erat cui applicarentur bona illa: cum nullũ habeant illi regem superiorem seu fiscũ. vnde merito ꝛ iure restitui debuerunt illa castra ꝛ alia que data sunt: ne alter in lucro remaneat: unde potius puniri debuit si superiorem habuisset: ꝛ hoc satis colligitur ꝓ litteram ne ad commodum cedat ꝛc. ꝛ sic cessant contraria. tan. ꝛ quia rex alit ab illa coniunctione non recedebat. ut dicit littera illa nec ad commodum cadat. ꝛc.

e Nuper. uixerit. simile. x. q. ii. hoc ius porrectum. §. si economus. C. de usu. ꝛ habi. si patri.

f Tertiam. idem esset si totam.

g In dotem. i. donationem.

h Viduaz. tãq̃ miserabiliũ ꝑsonarũ. lxxxvii. dis. §. i. ꝛ. c. i. de hoc dicitur de so. compe. ex tenore.

i Null⁹ plus iuris. ut. i. q. vii. dalbertũ. ff. de reg. iur. nemo plus. ff. de acqui r. re do. traditio. ꝛ. s̃. de iurepa. qõ aũt. i fi. ꝛ. c. cura. ar. ꝯ. ff. de usufruc. quod nr̃m nõ est. ff. de acqui. re. do. non est nouum. ꝯria casualia sunt.

k Quoad uixerit. ꝛ sic hẽs q feudũ põt alienari ad tempus alias nõ potest alienari. s̃. de feu. c. ii. vbi de hoc.

l Consentire. exquo alienationi cõsentit rẽ postea reuocare non potest ar. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. sicut re corporali. §. si uoluntate. ꝛ. §. sed si permiserit. ꝛ. l. si debitor. §. si in uenditione.

m Fauorabilem. lxxxvii. di. epi. C. qñ impera. inter pu. ꝛ. vi. l. una. ꝛ. s̃. de fo. cõpe. ex tenore. ubi de hoc.

n Sanctiões. C. de dona. añ nup. l. i. ꝛ ult. §. sancimus. ꝛ dos ad uxorẽ ꝛ dõatio ad uiz soluto matrimonio reuertitur. nisi ex pacto lucretur. ꝯ. eo. c. ult.

c ꝓ Er uestras cõuenire. i. ad iudiciũ euocare ad petitionem. ber. p Repulerat. ꝛ ideo audiri non debuit. nisi primo ipsã restitueret s̃. de resti. spo. ex conquestione. ꝛ. s̃. de ordi. cog. super spoliatione. ꝛ. c. cum dilectus.

q Tacita ueritate. de processu negocii ut sequitur. sic. s̃. de re iu. inter monasterium.

r Ad inopiã. ꝛ bõa uidebatur illa pnunciatio: quia exq̃ maritus incipiebat labi facultatibus ꝛ re sua male uti. cogendus erat eã restituere. C. de iure do. ubi. ꝛ i aut̃. de equalitate dot ſ. ult. col. vii. immo ẽt sequestranda ẽ: cum presumitur vir eã dissipaturus. ff. so. ma. si cum dotem. ſ. si uero dotez. si ergo tenetur eam reddere: ergo non potest eaz repetere. s̃. de inreiur. quemadmodum. qz turpius eiicitur qui dolo petit qui restituere statiz dz. ff. de re iud. in condemnatione. i fi. Sed hec non habent locũ in casu isto. ut hic dr̃. Cũ. n. corpus suuz uxor ei ꝓmiserit multo fortius ꝛ dotẽ sibi cõmittere ꝯbet sub ea quã potest cautione prestare. ut sequitur. C. de pac. quẽ. hac lege et est simile. xii. q. i. ꝓcipimus. ſ. imo uxor tenetur alere uirũ suũ egentẽ de dote. ff. de iure do. mutus. §. manentez. Et premissa locum habent cũ maritus suspectus est ꝯ dilapidatione quia male uersatur in re sua: ꝛ non cum paupertate laborat ut ꝟ faciebat: ꝛ ita restituetur huic dos prout hic dicitur i fi. Lau.

ne dicimus hoc respondemus etiaz de secunda: nam licet ecclesia in causis viduarum se fauorabilem[m] debeat exhibere: contra iustitiam tamen non est eis fauor ecclesiasticus concedendus. Illud uero te nolumus ignorare: q uxor dare dicit uiro dotem: uir autem uxori donationem facere propter nuptias ſm legitimas sanctiones[n].

Idem archiepiscopo ꝛ archidiacono genuen̄.

Per uestras litteras intimastis q cum magistrum. r. sup quadam pecunie summa pro. b. pauper̃ auctoritate nostra curaueritis cõuenire[o]: quam idem. b. pro dote uxoris sue requirebat ab eo: dict⁹. r. exceptionem opposuit contra ipsum: q vxorem suam a se repulerat[p]: ꝛ tacita[q] ueritate super hoc litteras impetraueras: qz cum super eadem dote alia uice coram uestre ciuitatis cõsulibus questio mota esset: ipsi pronunciauerunt: ut quoniam idem. b. ad inopiaz[r] uergere uidebatur: dos illa non assignaretur eidem: nisi cautionem[s] idoneam de ipsa non periturа prestaret: vnde uos ei ut de saluã da dote caueret: ꝛ uxorem suam reciperet: precepistis: ꝛ infra[t]. Cuz ergo satis possit ei modicuz credi dotis: cui creditum est corpus uxoris mandamus: quatenus dotẽ assignari faciatis eidem sub ea quaz potest[u] cautione ꝓstare: uel saltẽ alicui mercatori cõmitti: ut de parte bonesti lucri[x] dictus uir onera[y] possit matrimonii sustentare: ne occasione dotis detente uxor a uiro dimissa: seu uir qui dimisit uxorez adulterii reautum in

Decurrat. Reg. ix.

Donatio que constante[z] matri

i. ꝛ. ii. sed in alio casu illud intelligitur.

t Et infra. sed cum ipse cautionem prestare non posset ad instantiaz ipsius domino pape hec rescribere curauerunt.

u Quam potest. iuratoriam. s. in auten. ut nulli liceat habere loci eõ seruа. §. si uero crimẽ. col. ix. vbi dicitur q si mulier accusatur de crimine pro quo debeat custodiri: debet dare fideiussorem: si fideiussorẽ dare non põt iuratoriã cautionẽ ꝓstet. ꝛ sufficit. C. de epis. ꝛ cleri. aut̃. generaliter. ꝛ in auten. de liti. §. ad excludẽdas. vñ sũptũ ẽ hoc autẽ. generaliter. colla. viii.

x Honesti lucri. non enī tenetur fenerari dotẽ ꝛ de usuris alere vxorẽ. ar. C. de admi. tu. autẽ. nouissime. sed cõuertat eã in societatẽ honestã uel aliqõ cõmertiũ: ꝛ ex lucro honesto eam alat. arg. in autẽ. ut bi q obligatas hẽre ꝓhibẽtur res minoris. §. qñ aũt uidem⁹. col. ꝟ vi. ibi tamen dr̃ q si minor non habet unde uiuat sed tantum pecuniam. tunc curator cogitur fenerari. lau.

y Onera. ff. de iure do. si is qui sticbum. §. ibi dos. ꝛ j. de usur. salubriter. t.

z Donatio constante. Nota q donatio inter uirũ ꝛ uxorem moribus prohibita est: ne mutuo amore inuicem spolientur nõ obteperando donationib⁹: sed profusa erga se facilitate utentes. Plato res. n. nostri hoc prohibuerunt amorẽ honestum solis animis existimantes: ꝛ ne alter in paupertatem icideret. ꝛ alter ditior fieret nec cẽt illis studiũ filios educandi. ff. de dona. inter ui. et uxo. l. i. ii. et. iii. et in autẽ. qui. mo. natu. effi. legi. et sui. §. illud quoqz. ad fi. col. vi. et nulla ẽ donatio ubi matrimoniuz tenet. Si uero matrimoniũ nõ tz. donatio

de iuris rigore nalet. Sed fas nō ẽ tales donationes eē ratas. ne melioris conditionis videâtur deliquẽtes q̄ qui nō deliquerūt ꝯbẽdo. ff. eo. l. iii. §. i. ꝛ C. eo. si ex uoluntate. sed inter spōsum ꝛ sponsam tenet donatio. ff. eo. inter eos. ꝛ l. cū hic status. §. si quis spōsā. tū si donator in eadẽ uoluntate vsq; ad supremū uite exitū pduraverit valet donatio C. e. l. i. ꝛ iii. ꝛ ꝫ vbi dr̄ nisi dōator obitu cōfirmet. Et si donatio legittimū modū excedat. ꝛ nō fuit ista insinuata vsq; ad legittimū modū. nalebit si permānsit i ea uolūtate vsq; ad mortē. C. e. l. dōationes.

a Locupletior. dōatio ex qua hoc cōtingit nulla est. ff. e. l. iii. i. ℞. ꝛ ex eo q̄ dicit q̄ ex q̄ alter locupletior ꝛ alter pauperior a ꝯrio sēsu datur itelligi q̄ donatio teneat his cessantibus quod uerē. Si ergo maritus nō fit pauperior tenet donatio ut si maritus sit institutus heres ꝛ repudiet hereditatē donationis causa. ut deferatur vxori sibi substitute. uel si repudiet legatum ut remaneat penes uxorem oneratā p̄ legato p̄stando uel si rogat⁹ eēt restituere heredi tatē vxorei nec detrahat q̄rtā cā dōationis tūc tenet donatio. ff. e. si spōsus. §. si maritus. ꝛ §. si quis. uel si donauerit vxori rē aliēnā. ff. e. sed ꝛ si constante. Itē licet pauperior fiat dōator. ꝛ accipiens non fiat locupletior. tenz dōatio. ut si emerit ide unguēta. ff. e. q̄ aūt. §. i. Itē valet q̄nq; dōatio lz donator fiat pauperior ꝛ accipiēs locupletior si i tps finiti mr̄imonii sit collata. sed ante tps illud nō efficitur res donata donatarii. sed differ̄ i tps q̄ mulier a lege uiri soluta ē. ff. eo. si cū vxori. §. ult. ꝛ l. q̄. ꝛ l. si interim. Itē in alio casu valet donatio. lz alter fiat pauperior ꝛ alter ditior. ff. e. q̄ si uir. fit aūt donationis reuocatio q̄tenus donator pauperior ꝛ accipiens locupletior factus ē. ff. eo. si sponsus. §. ult.

b Tacite uel expresse. tacite āt fit reuocatio p diuortium nisi i diuortio noluerit donationē valere. ff. e. lz interi. §. si maritus. ꝛ l. cū hic status. §. si diuortiū. ꝛ C. e. l. a marito. itē tacite fit reuocatio si ꝑius q̄ libertatē acceperit decesserit q̄ is qui cōtulit ut i. l. predicta a marito. si vō prius decedat is qui donauit nec reuocauit donationē cōfirmat̄ mortē p silentiū. C. e. dōatiōes. ꝛ l. i. ꝛ iii. si aūt simul moriāt puta naufragio uel ruina. ualet dōatio. ff. e. cū hic stat⁹. §. si ābo. Expresse reuocatur dōatio cū dōator eā reuocat. C. e. a marito. nisi pēiteat eū reuocasse dōationē. ut supīmū indiciū ei⁹ sine uolūtatē spectem⁹. ff. e. cū ꝫ stat⁹ §. pēitētia. itē expresse fit reuocatio. si marit⁹ ea q̄ donauit postea pignori dedit uel alii dōauit uel alio mō aliēauit. C. e. si marit⁹ tu⁹. si. s. ō. pcu. ñ iuste. Et ꝫ q̄ dicta st ō do. iter vi. ꝛ vxo. iter parētes ꝛ liberos pene ite. ligi debēt. iter q̄s, pbibita ē dōatio cū una psona itelligātur. C. ō im pub. ꝛ aliis substit. l. ul. ꝛ xxxv. q. iii. §. hac auctoritate. nisi i casibus.

c Qui donatū. ut. C. eo. l. a marito. ꝛ ff. e. cū ꝫ stat⁹. §. si ābo. ꝛ ista v̄ba tacite uel expresse vel q dōatū accipit tē. sūpta sūt ex istis duab⁹ legib⁹.

d Sicut dos. dos. n. datur uiro a muliere ꝛ donatio datur uxori a uiro. s. e. nuper. in fi. C. de dona. ante nup. l. i. ꝛ ult. ꝛ ideo redire debent ad eos ut h or̄. ꝛ dos ꝛ dōatio pp nuptias dñt eē eq̄les hicide. C. ō pac. cōuen. autē. equalitas. ꝛ in autē. de equalitate dot. §. hec igitur. ꝛ §. de cetero. col. viii. ꝛ uerē q̄ ista dñt redire ad mulierem ꝛ uirum. nisi consuetudo sit in ꝯriū vt or̄ hic uel nisi pactū de dote uel donatione lucrāda uel parte sit factū inter eos. ut hic dicit. ꝛ C. de pac. cōuen. ex morte. autē. equalitas. ꝛ i autē. de equa. ꝛ do. §. hoc igit. C. de rei uxo. ac. l. una. §. illo, pculdubio. ꝛ istud pactū oz eē equale hincinde. ꝛ si ñ sit eq̄le maior pars lucri ad minorē oz reduci. ut. l. predictis ex morte. ꝛ autē. ꝛ equalitas. ꝛ l. lege leonis. C. de pac. conuen.

monio iter coniuges dicitur esse facta: exquo alter locupletior[a] ꝛ pauperior alter efficitur: firmitatem nō habet nisi donatoris obitu confirmet: que tamen penitus euanescit si reuocetur ab eo tacite[b] vel expresse: vel qui donatum[c] accepit prius debituz nature persoluat. Sane soluto matrimonio sicut dos[d] ad mulierem sic ꝛ donatio propter nuptias redit ad virum: nisi de cōsuetudine secus obtineat: vel ex pacto de lucranda dote ꝛ donatione propter nuptias: q̄ō equale sit: cum hincinde contrariuz iudicatur.

De secundis nuptijs.

Alexan. iii.

Capellanum quem benedictionem cuz secunda[e] constiterit celebrasse: ab officio bñficioq; suspensuz: cum litteraruz tuarum testimonio ad se. apo. nullatenus differe postponas.

Lucius tertius vniuersis xp̄ianis i captiuitate sarracenoruz positis.

Dominus ac redēptor noster: ꝛ infra. Sane super matrimonijs: que quidā ex vobis nonduz habita obeūtis coniugis certitudīe cō traxerunt: id vobis respondemus: vt nullus āmodo ad secundas nuptias migrare presumat: donec ei cōstet[f]: q̄ ab hac vita migrauerit coniunx eius. Si vero aliquis uel aliq̄ id hactenus nō seruauit: ꝛ de morte prioris coniugis adhuc sibi existimat dubitandum: ei que sibi nupsit debituz nō deneget[g] postulāti: q̄ō a se tū nouerit nullatenus[h] exigendū: q̄ si post hoc de prioris coniugis uita cōstiterit: relictis adulterinis[i] cōplexibus ad priorē coniugez reuertatur. Vbanus. iii. vig. epō.

Vir aūt ꝛ mulier ad bigamiam transiens non dz a presbytero benedici[k]: q̄ cum alia vice benedicti sint: eorū benedictio iterari[l] nō dz.

Idem exoñ. episcopo.

Super illa questione qua quesitū est: an mulier possit sine infamia nubere infra tempus luctus: s̄m leges diffinituz: respondemus: q̄ cum apostolus dicat: mulier uiro suo mortuo soluta est a lege viri sui: in domino nubat[m] cui voluerit per licentiam[n] ꝛ auctoritatem apostoli ei⁹ infamia[o] aboletur.

Lucius. iii. p. nobili mulieri.

Cum s̄m apostoluz mulier mortuo viro suo ab eius sit lege soluta: ꝛ nubendi cui uult[p] tantū in domino liberā habeat facultatē: nō debet legalis infamie[q] sustinere iactura: q̄ licet post uiri obitū infra tēpus luctus. s. unius anni spaciuz nubat: ꝛ concessa sibi tamen ab apostolo[r] utitur potestate: cum in bis[s] presertim seculares leges non dedignētur sacros canones imitari.

e Capellanū. cū secūda. secūde nuptie bñdicēde nō sūt. j. eo. nir aūt. ꝛ secūdā accipere s̄m ueritatis rōem uere fornicatio ē. xxxi. q. i. hac rōe sed illud intelligitur primo uiuēte: ꝛ nō debēt bñdici secunde nuptie ad exhortationē cōtinētie: sic ꝛ sacerdos interesse nō dz nuptiis clādestine ꝯtis. de clādesti. matri. cū ibibitio. §. sane. multomin⁹ dz illas bñdicere. ꝛ alia rō ē: q̄ sacramētū iterari ñ dz. j. e. nir aūt. ubi hec rō nō.

f Dominus. ei cōstet. s. de spō. i pūtia. ubi notatur qd iuris sit de hac mā. ꝛ C. ō repu. autē. hodie. ꝛ in auten. ut li. ma. ꝛ auie. §. quod aūt. col. viii.

g Nō deneget. ꝛ ita pp dubiū presumitur p mr̄imonio qō fieri dz. s. de spō. iuuenis. ꝛ arg. s. de ma. ꝯc. ꝯ inter. ec. c. i. ꝛ ff. de re. iur. i ambiguis. ꝛ ff. de iure do. i ambiguis. nisi q̄ñ dubitatur an ꝯctū sit ꝯ mr̄imoniuz q̄ clādestinū ē q̄ casu potius p sumitur adulteriū q̄ mr̄imonium. xxx. q. v. aliter. ꝛ arg. s. de clādesti. despon. c. ii.

h Nullatenus exigēdū. hoc ē pp cōsciaz dubiā ex pbabili cā si. j. de sen. excō. iquisitioni. i fi.

i Adulterinis. hoc intellige. si postq̄ itellexerit p certo de vita prioris mariti cū secūdo remaneat: q̄ stati ē adulteriū ꝛ ñ ante. xxxiiii. q. ii. cū per. bellicaz ꝛ est ar. q̄ matrimoniū q̄ō ab initio valuit tractu tpis ifirmatur. ff. ō iudi. si alter. ꝛ l. si a me. sed nō fuit mr̄imoniū ab initio i ueritate: sed nūquid p̄mo declaratur matrimoniū nō fuisse sicut econuerso ex futuro cuētu apparet mr̄imoniū ab initio fuisse. s. de frigi. ꝛ male. fraternitatis. i fi.

k Vbi benedici. s. e. c. i. vbi ō hoc.

l Iterari. sacra. n. iterari non dñt. i. q. i. hāc regulā. ꝛ c. bi quine fiat cis iniuria. i q. i. quod q̄dā. ꝛ de conse. di. iiii. ostenditur xxiiii. q. vii. quēadmoduz. ꝛ C. ne sanc. bap. itc. l. i. ꝛ ii. videret n. q̄ sacramētū huiusmōi nō fuisset collatū: uel q̄ ineffic ax fuisset oio: ꝛ sic fieret iniuria ei. i. q. i. sacramēta. tū penitētia bñ iteratur. de pe. di. iiii. adhuc instāt. fallit ēt s̄m quosdā i extrema vnctiōe. Quid. n. ipediret hanc iterari. cū nō sit sacramētū sz oño sup hominē. i. q. i. manus. ꝛ solēnis pēitētia ñ iteratur. l. di. q̄uis. ꝛ c. i capite. gra. tū dicit q̄ iteratur s̄m cōsuetudinē quorūdā. de pe. di. iii. §. ex persona. ꝛ bñdictio ista cū aliquis secūdā duxit uirginē iterat̄ s̄m cōsuetudinē quorūdā locoz ꝛ hoc si papa sciat talē consuetudinē: alias nō lz.

m Super illa. nubat i dño. j. c. px. ergo cū apostol⁹ nullū tps adiiciat: nec nos adiicere debem⁹. xxxi. q. i. qō si dormierit. ꝛ ii. q. v. cōsuluisti. ꝛ s. de trāsla. inter corporalia. soli ergo honestati sue consulat mulier. quia statim licet exquo tps non adiicitur. insti. de uerbo. ob. §. pure.

n Per licentiam. que intelligitur interuenire eoipso q̄ non prohibetur. ut. xvi. q. i. sunt nōnulli.

o Infamia. j. c. px.

p Cum s̄m. cui uult sic. vii. q. i. sicut alterius. ꝛ s. c. prox.

q Legalis infamie. qō infligit lex ei q̄ nubit infra annuz ne turbaretur sanguis. ꝛ de prole. dubitaretur. C. de repu. consensu. §. si uero. ff. de bis qui no. infa. l. liberto. ꝛ. §. i. Et no. q̄ canones isti nō solū talem mulierē liberant ab ifamia sz ab oi pena quā exprimit lex. C. de se. nup. l. i. ꝛ in autē. hisdē penis. ꝛ i auten. ꝛ resti. ꝛ ea que pa. §. ult. col. iiii. nec oz dici ifamis i foro ciuili. exquo p ecclesiam ꝛ licentiam apostoli remissa ē. ar. s. qui fi. sunt le. per uenerabilē. ꝛ ii. q. iii. §. hinc colligitur. quidam tamen dicunt q̄ propterea non euadit penam illam. qua priuatur ante nuptiali donatione. autē predicte. de resti. ꝛ ea que pa. §. ult. col. que uiz suū ita uelociter deshonestauit. ut appareat etiā eo uiuente eā non caste uixisse ut ibi or̄. ꝛ ō perdere debet quicquid ex liberalitate viri ad eam potuit peruenire. nec ecclesia hoc potuit penā illā tollere: q̄ quādā ingratitudinem v̄ mulier cōmisisse. ar. s. de dona. pp ei⁹. nec ē hoc ꝯ apostolū. s. de diuor. gaudemus.

r Ab apostolo. quā alicui auferre non possumus. xxviii. di. de bis. beneficium enim iuris nemini est auferendum. v. di. ad eius uero. ff. de re iud. l. iiii. §. si quis condemnatus. ꝛ beneficium principis latissime interpretandum est. ff. de consti. prin. beneficium. ꝛ sic ad oēs mulieres hoc beneficiū extēditur.

s Cum i bis. s. matrimonijs ꝯtis i quibus sacre leges sacros canones imitantur. in autē. quō oz epis. §. ult. col. i. ꝛ i autē. ut cle. apud ꝓrios epi. §. ulti. col. vi. ꝛ s. de iudi. at si clerici. ꝛ in autē. de eccle. ti. circa prin. col. ix.

a Si legitimus. legittimus ideo dicit. qz si sit criminosus nō pōt alium accusāre. iii. q. vii. g sine. ꝛ. c. postulat⁹. ꝛ g trabē gestat i oculo festucā ō oculo fris ñ pōt eruere. e. cā. ꝛ. q. c. §. tria. v̄. porro. i fi. ꝛ. i. q. i. multi. ꝛ vi. q. i. qui crimē. Qui. n. aliū accusat. debet esse bone fame nō suspectus per iura predicta: si enim ad denūciādum uiles persone nō admittūtur. ut. s̄. de spon. cū i tua multo fortius nec ad accusādū Itē nec debēt eē inimici. j. e. cuz oporteat. ꝛ. c. cū. p. māconella. ꝛ. c. meminim⁹. dz. n. eē sine crimine nō inimicus. bone fame ꝛ opinionis qui aliū accusat. alias nō ē legittim⁹ accusator. criminosus. n. criminosū accusāre nō pōt aut ēt denūciare.

b Fatigetur. sed repellatur accusator. ꝛ absoluat̄ reus ab obseruatiōe iudicii. vi. q. vl. c. ul. §. actor. nisi fuerit infamatus tūc debet iudici ei purgatio. ii. q. v. presbyter. ii. ꝛ. j. de pur. cano. c. cū. p. ꝛ hec decre. pertinet ad p̄mam partem rubrice.

c Sup eps. accusatorib⁹. i. denūciatoribus.

d Accusatus. i. denunciatus.

e Charitatiue. ar. qp admonitio semper ē premittēda añ accusationē ꝛ ante uindictaz. xii. q. ii. indigne. ꝛ. xvi. q. i. quidam mōachi. ꝛ. q. vii. omnes decime ꝛ. xxiiii. q. iii. ō illicita. ꝛ. j. ō sen. exco. sacro. cū agitur i modū ō nūciationis ad penitentiā: tūc necessaria est admonitio secundū euāgelicā veritatē. s̄. de iud. nouit. ꝛ. ii. q. i. si peccauerit. ꝛ. j. de symo. licet hely. ꝛ. j. e. cum dilectus. ii. i quo casu loquitur hic. ꝛ ita pertinet ad ultimā partem rubrice. ꝛ ubi dicit accusatoribus. expōe. i. denūciatorib⁹ Accusatus. i. denūciatus. ut dictum est.

f Conuentus. i. monitus. ut sequens lr̄a indicat.

g Non oliz. i. non ante admonitionē admittatur ad denunciandum.

h Nunc. i. post admonitionez debet admitti ut dictū ē.

i Ulla prepositoꝛ. de monasterio. Nō. qp nō debēt admitti ad denūciādū nisi illi quorū interest: ut monachi ut hic. aut ēt patroni. xvi. q. ult. filiis. aut ēt parrochiani. lxiii. di. nota ciuium. ꝛ. vii. q. i. factus ē.

k Dicere. i. accusare. j. e. ex parte. ꝛ. ii. q. iii. eleutheriū. sed potius loquit̄ i modū inquisitionis sine denūciationis. i quo casu tenentur ad denūciandū. ut. ii. q. vii. qua ꝓpter. ꝛ ar. s̄. de cog. spi. tua. ad hoc enim quilibet tenetur etiam si iurasset non denūciare. s̄. de iureiurā. quem admodum.

l Quorū interest. s. fratrum suoꝛ. lxxxvi. di. si quid.

m Cōdēnetur. hoc sp dz continere diffinitiua sententia condemnationez uel absolutionē. alias nō tz. ii. q. vi. §. diffinitiua. ꝛ. xxiii. q. iiii. illud ēt. uel equippollēs. j. de uer. sig. i bis. ꝛ. ff. de arbi. quid tū. §. si arbiter. sic ꝛ sniā que sine certa q̄ptitate profertur nulla est. nec in aliqua parte actorum hoc reperitur. C. de sen. que sine cer. quan. profer. l. pe. ꝛ ult. tan.

n Omnipotēs. nūciātur. ꝛ sic ad ultimā partem tituli pertinet cū ēt aliquis accusatur aut denūciatur vel ēt inquiritur grauata ē fati eius opi. ut iterim non debeat ꝓmoueri. lxxxi. di. tantis daniel. ꝛ. s̄. de testi. c. ul. C. ō procu. reū. ꝛ. ff. de mu. ꝛ bo. l. reus. i. ꝓ. nisi post annū. ut. c. l. reus. §. eum.

o Honoret̄. i. ad honorē promoueatur.

p Nulli episcopoꝛ. repellere. iudex tamē ex officio suo potest repellere accusatorem si non fuerit idoneus. ar. ii. q. vii. alieni. ꝛ. c. qui si sunt. ꝛ. c. queredum. ff. de postulā. q̄s ꝓhibet. ꝛ. s̄. de excep. exceptionē. i fi. ꝛ. ff. de peti. her. l. ulti.

q Familiaritate. non. n. modo pōt reprobare ēt mores quos prius probauit. ff. de adult. si uxor. in fi. ꝛ. xxxii. q. v. horrendus. ꝛ. s̄. de fi. pres. veniēs. ff. de neg. ge. pōponius. sed j. ii. q. vii. alieni. ꝛ. iii. q. vlt. §. si quis ex familiarib⁹. ꝛ. C. qui accu. non pos. iniquū imo vī qp criminosus criminosū accusare possit. ii. q. vii. §. in hiis. ꝛ C. de here. qñ. ꝛ. C. de inoffi. testa. in arenā. arg. qp nullus criminosus reputatur legittima ps̄ona ad accusādū uel ad denūciādū. ut. dixi. s̄. c. i. ar. C. de adult. quoniā. xxxii. q. vi. nihil iniquius. ꝛ. C. de libe. cau. si filium. uel forsitan iste eps accusabatur de crimine excepto. quia ꝛ erat male fame. ii. q. i. in primis. vnde admittebātur uiles persone j eū. Sed dic qp speciale ē i epis ꝛ iodiū ipsoꝛ statutum.

Liber quintus.

De accusationibus: inquisitionibus ꝛ denūciationibus.

Felix papa.

Si legitimus[a] nō fuerit accusatoꝛ: nō fatigetur[b] accusatus.

Idem episcopis p galliam constitutis.

Si quis episcopus ab illis accusatoribus[c] qui recipiendi sunt accusatus[d] fuerit: postquam ab eis charitatiue[e] conuentus[f] fuerit ut causam emendet: ꝛ eam coꝛrigere noluerit: non olim[g] sed nunc[h] ad p̄mates cause eius canonice deferantur.

Gregorius duci campanie.

Ulla prepositoꝛuz: ꝛ infra. Si vero aliquis est de mōasterio predicti abbatis qui possit dicere[k]: qp ad culpam reatumqz eius pertineat: nos cum eis quorum interest causam districte volumus perscrutari: vt vel condēnetur[m] vel absoluat̄.

Idem constantie aug.

Omnipotens deus: ꝛ infra. Valde graue est: vt vir de quo tanta ꝛ talia nunciantur[n]: cum ante req̄ri ꝛ discuti ō beant bonoretur[o].

Paschalis papa.

Nulli episcopoꝛum ab accusatione sua repellere[p] liceat: quos anteq̄m se ab eis impetenduz cognosceret a sua cōmuni familiaritate[q] ne glexerit separare.

Ex concilio maguntino.

De his criminibus: de quibus absolutus est accusatus: nō potest accusatio replicari[r].

Stephanus papa.

Repellantur ab accusatione cō habitantes[s] inimici: quia infestationes blasphemie affectio solet amicicie[t] vel inimicicie incitare.

Ex broccardo libro. xliiij.

Accusasti aliquem: ꝛ per tuam[u] accusationem occisus est: nisi pro pace[x] hoc feceris. xl. dies in pane ꝛ aqua quod carina[y] vocatur cuz septem sequētibus annis peniteas. Si autem per tuam delaturam debilitatus[z] est per tres debes quadragesimas penitere.

Aug. sup genesi de morte abel.

Euidentia patrati sceleris[a] non indiget clamore[ꝓ] accusatoris.

Alexan. tertius gait. electo.

Cum. p. manconella presbyter ex vna parte: ꝛ bonus presbyter ꝛ. J. bonus cocti laicus[c] frater eius ex altera in nostra essent presentia constituti: eundē. i. qz laicus erat in dicti. p. accusationez non duximꝰ admittenduz. Cūqz prefatus. b. eūdem. p. super crimine symonie constantius accusaret: nos cum quia in quia debēt secū hēre honestas personas que perhibeāt testimoniū de uita eoꝛ. ii. q. vii. cum pastoris. Et iō si prauos ꝛ uiles habēt secuz sibi imputent: alias uilis ps̄ona non ē audiēda. ut. dixi. s̄. c. c. i. uel forte superior ex officio suo posset tales repellere ut dicitur in prin. c. ꝛ in p̄cedēti. notula.

d Dic his. replica ri. qz si probato crimie iudex cuz illo dispensauit si fuit tale crimē qp potuit dispensare: crimina semel dimissa iteruz in ultionē diuina clementia venire ñ patitur. de pe. di. iiii. di uina clemētia. ad fi. dist. ꝛ. xxiii. q. iiii. si illic. ubi ō h̄. ꝛ. ii. q. iii. §. notandum. Si vō absolutus ē: qz accusator non probauit tutius ē: qz ō delicto unius homnis sepiꝰ queri non dz. ff. nau. cau. licet. §. ul. ꝛ. xxx. v. q. ix. uenia. ꝛ h̄ uerum ē nisi in duobus casibus puta si secundus accusator doceat primum preuaricatum fuisse. ff. de p̄nari. l. iii. C. de accusi quis homicidii. ꝛ. de collu. c. i. itē si suuz dolorē prosequatur ignorans accusatio nē ab alio istitutā. ff. de accu. si cui. §. hisdem. Et hoc itellige cū actū ē i forma iudicii. Si añt penitentiaz egisset occulte q̄ ad deum absolutus ē. sed accusatio i iudicio faciēda nō cessat pp h̄. xxxiii. q. ii. admonere. vi.

e Repellāt̄. cohabitates ñ solū inimici sz eis cohabitātes repelluntur: quia ex h̄ inimici presumūtur iiii. q. iii. §. item testes ꝛ. j. e. cum oporteat. C. de inoffi. test. libe ri. xciii. di. si inimicus. ar. s̄. ff. ꝓ socio. nā socius. Nam socius socii mei non ē socius meus. ꝛ. lxxxi. di. legitur. ꝛ est ar. ex cohabitatione presumendū pro aliquo uel ō aliquē. xviii. q. ii. diffinimus. ꝛ. s̄. eo. nulli. ꝛ. s̄. de offi. del. insinuante. iii. q. v. accusatores.

f Amicitie. iii. q. v. accusatores. propter amicitiā vel odiuz humanū iudiciuz sepe peruertitur. xi. q. iii. quattuor.

g Accusasti. per tuā tm̄ accusationē calūniosā ꝛ non culpa sua. nā si quis iuste accuset criminosū: ꝛ crimie probato interficiatur reus: immunis est accusator. xxiii. q. iiii. illud. ꝛ iudex ꝛ minister. xxiii. q. v. homo q malos. ꝛ. c. iudex. ꝛ. c. homicidas. ꝛ. c. miles. i fi.

h Nisi pro pace. non tenetur proprie illud: nisi quia si proprie sequeretur qp pro pace posset quis accusare aliū iuste: quod non est uerum quasi simile habes. ii. q. i. notum. sed pro pace seruāda licitū ē accusāre ut boni quiete uiuāt. xxiii. q. v. non frustra. alias accusare mortale peccatum est. s. calumniose.

i Carina. uulgare est lumbardorum: et dicitur a carentia hominuz: quia tales recluduntur solitarii per. xl. dies ad agendum penitentiaz de qua penitētia habes. l. di. in capite.

k Debilitatus. i. mutilatus in membris.

l Euidentia. sceleris. i. scelus qō notoriū ē p operis euidentiā: et ē unꝰ modꝰ notorii: quē et alios hēs. s̄. de coha. cle. et mulie. c. ul.

m Clamore. i. non indiget aliquo proponente accusationez: quia factum se ostendit ar. ff. de. in inte. resti. l. i. in confessum. n. nulle sunt partes iudicis. ff. ad. l. aquil. proinde. nisi quo ad sententiam tantum: et q̄ in iudicio publicantur non requirunt accusationem aut etiam probationem. ff. de adul. l. i. §. si publico. et. C. de testi. nullum. sic in quocūqz notorio tantum sententia semper est necessaria.

n Cum. p. laicus. Nota qp laici i accusationē uel testimoniū clericoꝛ nō sunt admittēdi: et hoc regulare ē: nisi suoꝛ uel suam

iniuriã prosequãtur.iiii.q.vi.oĩb⁹.nec tũc ad testimoniũ:qz i facto suo nemo testis idone⁹ ẽ.s̃.de testi. decetero.z.ii.q.i. phibẽt.z.iiii.q.iii.§. ite oĩb⁹.z hoc vez ẽ nisi i criminibus exceptis:ut ẽ crimẽ symonie heresis z lese maiestatis.j.de symo.tãta.z.ii.q.vii. sacerdotes. z.c. ones. xv.q.iii.sane. z.C.de epi.z cleri.si quẽp̃.z in his casibus z cõsimilib⁹ admittũt:si bono zelo z non ex odio procedãt:qz tẽ nec ad accusadũ nec ad testificandũ admittuntur j.de symo.licet hely. z.e.per tuas z.j.eo. meminim⁹.z.c.cum oprteat. Inimici in nullo casu admittũtur. Laici.n.bone fame admittũt i huiusmodi except̃ crimi-nibus.sz si laici sint male fame z uiles p̃sone.tũc distinguit̃. Si cleric⁹ sup illo crimie sit infamat⁹ z male opiniõis admittũtur laici z uiles p̃sõe. si vo sit bone fame z opinionis nõ admittũtur.ut h̃ bñ colligitur.ii.q.i.i pmis.ad fi.z.j.de symo.tãta.z c.p tuas.z h̃.except̃ cõspiratoribus z inimic̃.ut dixi.z excipitur pticeps criminis s̃.de testi.veniẽs.z testib⁹ vilib⁹ sine corporali torméto creditũ dz.ut.ii.q.i.i primis. ad fi.sz accusator nõ torquet̃.iiii.q.iii.§. si ãt ea rei.z sic ioã.iste qz laic⁹ erat nũ admittit̃ ꝺ̃ clericũ. Sz q̃re repellit̃ eũ accusaret illũ ꝺ̃ symõia q̃ ẽ crimẽ exceptuz.z qz ẽt erat infamatus:ut p̃z ex eo q̃ idicit̃ purgatio illi⁹.sz.qz crãt inimici: qꝺ bñ colligit̃ pp mutuas accusationes z officia permixta.ut p̃z ex ipa lra.

a Illi⁹ cãe.s.ioãnis fris laici.b.iste.n.io. prius accusauerat forte ipsũ.p.corã epo.z.b.fratrẽ suũ iduxit i testẽ. vt hic vr:z tꝫ ipse repellitur tãq̃ inimic⁹.j.e.meminim⁹.

b Purgationẽ.qz uterqz fuerat infamat⁹.j.ꝺ symo.ꝺ hoc.z.c.insinuatũ alias nõ eẽt indicenda purgatio.xv.q.v.de crimine.

c Cũ trib⁹.arbitrari⁹.n.ẽ numer⁹ purgatorꝫ ꝺm arbitriũ presidẽt̃ z q̃litatẽ infamatiõis.ar.ii.q.v.oĩb⁹ p̃sbr si.z.j.ꝺ purg.c.inter solitudines. Nũqd eps põt diminuere de h̃ numero exq̃ p̃figitur a papa exq̃ ẽ arbitrari⁹? dicas q nõ:post q̃ papa statuit.ar.s̃.de offi.delega.de causis §.ul.qd si nõ põt hẽre cõpurgatores? distingue si h̃ cõtingat ex eo q̃ ẽ taliter infamat⁹.tũc puniri dz tãq̃ cõuict⁹.j.de symo.insinuatũ.z.j.ꝺ purg. ca.cũ.p.q̃ ẽ ps bui⁹.si vo ñ põt hẽre.qz ẽ aduena.põt credi suo iuramẽto cessante ꝓbatiõe.ar.s̃.ꝺ iureiur.c.ult.z.ff.de his qui no.ifa.furti accipe.§.qui iussu.ỹ.sed z si iure.i autẽ.ut nulli liceat hẽre loci seruatorem §.si vo crimẽ.col.ix.C.de custo.z exhi.re.autẽ.nouo iure. Quid si habz bonos laicos.admittũtur.ar.ii.q.i.i primis.uincen.

d e Ex pte.alia rõabilis.puta q̃ eẽnt excõicati.s̃.ꝺ except.exceptiõez uel si eẽnt inimici uel cõspiratores.j.eo. meminim⁹.z.j. de symo. per tuas.z.j.e.cũ oporteat.z i casu.j.e.uenien̄.ut dixi.s̃.e.c.i.sed p eo q̃ obediẽtiã ꝓmisit ñ repellitur ab accusatione.in hoc.n.q̃ malus est non tenetur obedire ei imo potius tenetur illũ denũciare siue accusare cum eorũ interfit.s̃.eo.illa.z.xi.q.iii.non semper.z.c.iulianus.ar.s̃. de maio.z obe.dilecti.in fi.z.ii.q.vii.quapropter.x.q.ii.eps.xvii.q.iiii. q̃sti.z qz utilitatẽ ecclesie procurãt.debẽt eis expẽse ab ecclesia ministrari.ut hic dicit.z.j.eo.olim.z ipse abbas dz hẽre expensas. ut se defendat vsq̃z ad finẽ cause.ff.de inof.testa.si instituta.ar.

e Licet alios.alios vo accusare nõ p̃ũt.nisi iterũ sit mõasterii.ꝺ lnia tũ abbatis.xvi.q.i.monachi cũ mortui sint mũdo.ea.cã.q.i. placuit.z nõ tñ humanis uocib⁹ sz diuinis mortui sunt.ii.q.vii.placuit.funesta est nox ut ibi dr̃.i.sp fler̃ debẽt z tristes eẽ.xvi.q.i.placuit.denũciare aũt p̃ũt ad penitẽtiam quẽlibet christianũ:qz cuilibet dictũ vr̃.si peccauerit i te z.c.nulla,sed exceptiõe.maxie si dr̃ eẽ preceptũ.ar.s̃.de iureiur.quẽadmodũ. Sz ꝺ̃ vr̃ dicere p̃ dictũ.c.placuit.ubi dr̃ q̃ mõasteriũ exire nõ ꝺz monach⁹.sed tãq̃ mortuus ibi eẽ Sed põe monach⁹ ẽ i scholis de licẽtia abbatis.nũqd põt accusare uel aliter agere? Rñderi põt si ei⁹ interest.qz cũ ipso q̃ monach⁹ de licentia abbatis ẽ i scholis p cõsequẽs oĩa ei cõcessa intelligũt̃ sine qui b⁹ ibi cõmode nõ possit uiuere ar.s̃.de offi.dele.ꝓterea.c. prudentiã.§.vi.z.c.suspitiõis.tñ p alienis debitis itercedere non posset.ut p hoc monasteriũ obligaret.cũ hoc nõ itellexerit abbas.ar.s̃.de fideiuss.quod qbus dã.z.s̃.de solu.si quorũdã.nisi quãtũ ptinet ad ꝓpriã necessitatem.z h̃ si abbas ei concedat

f Expẽse necessarie.ar. aduersariũ aduersario cõpellẽdũ in expensis ꝓuidere ꝺ̃ se.ar.ff.de inof.test.si instituta.§.iii.C.ꝺ carbo.edi.l.ult.C.de or.cog.l.ulti. §.i.v̄.nã si tales.et iste expense necessarie tñ crũt sine quibus cã explicari nõ põt.de expensis satis habes.s̃.de do.finẽ.

g Si cõstiterit.casus. sacerdos iste petebat ecclesiã sibi restitui.q̃ dicebat se iniuste spoliatũ fuisse.dicebat i ꝺ̃rium q̃ nõ erat audiẽd⁹: ñ qz fuerat spoliatus.cuz non intitulatam sed cõmodatã hẽbat tñ ecclesiã itẽ q̃ quasi ebri⁹ i taberna per noctauerat.nulla dormitiõe facta illa nocte.i sequẽti die mane missam celebrauit ipse.z tꝫ iuste ꝓuatus fuit p iudicez suum corã q̃ super his fuerat accusat⁹.z ipe hec oĩa negabat dicẽs. q̃ canonice i ea fuerat institut⁹ z iuste spoliatus z post appellationẽ mãdat papa ꝓmo iquiri de premissis que si.vã sũt ꝓponatur ei silẽtiũ sup ipsa ecclesia. Si uero ipsã habuerit canonice:z nõ fuerit cõuict⁹ ꝺ crimine.uel post appellationẽ fuerit spoliat⁹. restituatur ei ecclesia

b Cõmẽdata.sic.s̃.de elec.dudum.z.xxi.q.i.qui plures.commẽdare.n.ẽ idẽ q̃ deponere.ff. ꝺpo.lucius sempronio.z.s̃. de depo.c.i.Qui.n.deponit rem penes aliũ.possessionẽ intelligit̃ retiere.ff. depositi. licet.z q̃cũq̃ vult põt depositũ siue rẽ cõmodatã reuocare.s̃.de depositi.bona fides.§.i.ubi de hoc.z.ff.depos.l.i.§.pe.z ita licite huic p̃sbytero potuit auferri ecclesia cũ ipse nõ possideret.z sic nõ fuit spoliatus.

i Jn taberna.lxiiii.di.non oportet.

k Pernoctauerit.pernoctare noctem totam significat.ff.de uerbo.signi. vrbana.§.pernoctare.z.s̃.de spon.uenien̄s.ii.

l Dormitione.vñ ñ vr̃ ieiun⁹ pp indigestionẽ sed prãsus celebrasse.qꝺ fieri nõ dz.de cõse.di.i.sacramenta.z de conse.di.ii.liquido.

m Ante epm.s̃.de cõfes.cum super.z presente aduersario.ff.de confes. certũ.§. ii.ergo si corã alio nõ suo iudice nõ noceret talis cõfessio.s̃.de iudic.at si cleri.

n Sine coactione.talis confessio sic per coactionem extorta ñ preiudicat.xxxi. q.ii.lotharius.xv.q.vi.c.i.C.quorum appel.non re.l.ii.z.ii.q.vi.§.sunt quorum ỹ.nullus homicidarum.

o Cõuictus.vñ priuari non debuit sine culpa.lvi.di.satis peruersum. z.xvi.q. vi.inuentum.

p Post appellationẽ.qꝺ.n.post appellationem legittime iterpositam fit.dz in irritũ reuocari.s̃.de of.del.super qõum.in fi.z.s̃.de appel.bone.

q Restitui.cũ fructib⁹ pceptis.s̃.de resti.spo.granis.ubi de h̃.

r m Eminim⁹.p altera pte.i.p seipso ex aduerso.

s Accusaret.sed non vr̃ q̃ locũ hẽret adhuc accusatio:cũ nondũ habuisset plenũ ius.sed potius debuisset excipere ꝺ̃ eã q̃ posset concedi sed quia repellit̃ ab obtẽto.põt admitti accusatio.de hoc dr̃.j.e.super his.

t Jnimicus.ergo si nõ fuisset manifestus inimicus deferẽdũ fuit appellationi: qz tũc cũ crimen symonie exceptũ sit.eam poterit accusare.ut plene dictum ẽ ꝺ h̃ s̃.eo.cũ.p.

u Tulerit testimonium.z forsan super eadẽ cã uel alia cõsimili alio ipsam accusante.z obhoc solum presumeretur inimicus.si.s̃.eo.cum.p.z si.iiii.q.iii.§. itẽ in

criminali.in prin.ubi de hoc.

a Licet quesiuim⁹. Sed quare papa quesiuit ab istis ut⁊ uellēt aliquid ꝓponere ꝯ ipsū: si enī accusator non compareret in termino prefixo. amplius non auditur nisi probet iustā absentiam. iiii. q. v. quisquis. ⁊. C. qui accusa. ñ pos. si eas. ⁊. s̄. de fi. instru. accepimus. Rñ. nō stati oz iudex absoluere presentem licz accusator sit absens: quia pōt eē qō bēat iustā cām absentie. ut. s̄. ut li. nō cōtesta. qñ. iudex bēre oz rōem uiaꝝ ⁊ tēporis et alterius ēt impedimenti. ff. uaca. mune. tps. ff. qui. ex causis ma. si cui. §. i. ff. ō dā. ifec. si finita. §. si forte. ff. ō iudi. si pretor. in fi. ⁊. s̄. de re iu. cū bertolduſ. Et iō papa istos requisiuit: quia forte non credebat ꝙ iusta causa i pediti tacerent. ar. ii. q. vii. plerūq. Et nota ꝙ licet absēti restituatur accusatio sua. ff. qui. ex cau. ma. si cui. §. i. tamē mior nō restituitur ad accusandum. ff. de mino. auxilium. uel ideo non imponitur silentium accusatori: quia accusator pri⁹ mouendus est ut procedat. C. q ac cu. nō pos. qui crimē. ⁊ ideo isti requisiti fuerūt si uellent aligd proponere: qz si requisit⁹ accusator non procedat ammō non auditur: ut hic patet: ⁊ per iura predicta. Sed uidetur ꝙ isti debuerunt puniri in expensis: quia fecerunt illū citari ad curiam malicioſe. ar. predicte l. qui crimen. ⁊. ff. de iudi. eum quē temere. sed excusantur ꝓpter nuncium qui formam mādati excessit. unde non tenebāt Idē videbatur dicendum ubi etiam de crimine agitur ciuiliter. ff. de iure fis. l. ii. §. senatus. sed i negocijs ciuilibus aliter ꝓceditur contra absentē actorez C. de iudi. properandū. io. ō b dictum est. s̄. de dolo. prout.

b Excessit. ⁊ ideo non ualuit nec preiudicat eis: exquo non habent ratū. s̄. de offi. del. cum olim ⁊. s̄. de rescrip. cū dilecta.

c Cecetero. s̄. eo. de bis. ii. iiii. q. v. c. i. ⁊. v. q. v. illi qui. C. g accu. non pos. si ea. ff. ad turpil. g destitit. nisi iterato crimē cōmitteret ar. vi. q. i. immutare. nam exceptio rei iudicate non obstat nisi de preteritis cōmissis. ff. de excep. rei iudi. si rem meam. ⁊. l. seq. ⁊. C. ad exhi. neqz. ⁊. l. non ignorabit. ⁊. s̄. de excep. c. pe.

d Inscriptionis. ⁊ quia ante inscriptionem destiterunt eis nō imputatur: quia nemo compellitur accusare. ii. q. iii. si quem. ⁊. c. si quis iratus. post libelli oblationem sine pena desistere licet. ff. ad turpil. quesitum. ff. de in ius uo. libertus. tamē ille qui infamauit tenetur iniuriarum. ff. de iniuri. item apud. §. si quis libello. in ciuilib⁹ tñ actionib⁹ bñ cōpellitur agere post libellū oblatū reo instante. C. quō ⁊ qñ iu. auten. qui semel. io.

e Delectemur. ar. ꝙ prestantius est priuilegium bone fame ꝙ male opinionis. ar. j. de pur. cano. cū in iuuētute.

f Veniens. criminali. habes ergo hic expresse ꝙ in casu criminali non interuenit procurator nec ad agendum nec ad defendendum. v. q. iii. in criminalibus. ⁊. iii. q. ix. absens. ff. de publi. iud. l. pe. §. i. ⁊ hoc ē generale. Fallit tamen in casibus in crimine iniuriarum. ut. iii. q. ix. §. nisi. ⁊. C. ō iniur. l. ulti. sed. ad excusandum uel excipiendum admittitur procurator ut hic. ⁊. xxiii. q. v. reos. ⁊. s̄. de do. cum dilecti. item cum agitur de crimine non criminaliter interuenit procurator. s̄. de procura. tue. ⁊. j. c. proxi. in fi. item in leuibus criminibus. ff. de accusa. leuia. ar. item si crimē non excedit penam relegationis. ff. an per aliū causa. ap. ex pos. l. i. item in crimine suspecti tuto. ff. de procu. non solum. §. ult. item cū gs accusat alium de ingratitudine. ff. de procur. sed hec persone. §. i. item in actione populari interuenit procurator ad agendum pro priuato damno. ff. de procur. l. in popularibus. sed pro publico non interuenit procurator ad agendū sed ad defendendum. ff. de popula. ac. qui populari. item dominus defendit seruum i crimine. ff. de accusa. si cui. §. pe. Belendus dixit quod ex parte rei post li. cōt. sp pōt procurator interuenire. v. q. iii. reos. sed illud loquitur in procuratore ad alegādas causas absentie: qz reipublice utile est absentes a quibuscūqz defendi. ⁊ quemlibet pro eo uerba facientem audiri. ff. de procura. seruum quoqz. §. publice. ⁊ hic isti admittuntur ad excusandum. ⁊ sic intelligitur. xxiiii. q. v. reos.

g Tale mādatū. qō de iure fieri potuit. s̄. c. proxi.

pñtia cōstitutis qsiuimus dligēter si qd sup premissis aduersus te ꝓ se vel aliis ꝓponere vellēt: ⁊ qō scripserant legitime demōstrarēt ipi autē ꝙ nō ꝓposito accusandi hec scripserant: rnderunt. Sz qz sup quibusdā icorrigibilis videbaris: qdaz de te ap. se. duxerāt intimanda: sz nūcius q pro lris accesserat ipetrādis: mandati formā excessit[b]. Nos igit dictis canonicis sup predictis silentiuz duximus iponendū: ne te decetero ceis sup bis accusare liceat vel ēt infamare Quia vero p̄dicti canonici citra viculū inscriptiōis[d] desistere voluerūt eis de iuris pmissiōe id nō duximus iputandū. Ne aūt in absolutiōe tue minus canonice ꝓcedere videamur q̄uis potius i odore bone opinionis coep̄orum nr̄oruz q̄ eorū infamia delectemur[e] cabiloneñ. episcopo ⁊ abbati de firmitate inqsitionez fame tue duximus cōmittendam.

1 Dē sancte burgensi archiep̄o.

Veniēs ad se. ap. a. prageñ. canonicus cōtra prageñ. ep̄m inter alia ꝓposuit coram nobis: ꝙ cū esset filius sacerdotis: in ecclesiā fuerat prageñ. intrusus: ⁊ cōtra eiusdez ecclesie priuilegiū bomagiuz duci bohemie p̄stitisset: sic subiiciēs prageñ. ecclesiā seruituti: ⁊ infra. Unde predictū ep̄m ad festū resurrectiōis dñice pemptozie nos meminisse citauisse. Idē vero ad suā excusationē vias ruz discrimina cōsecrationē crisma tis iminentez: ⁊ ꝙ filius boemie p̄ncipis esset p ip̄m baptizandus tūc rē poris p nūcios ⁊ lras allegauit. Licet aūt excusationes huiusmōi sicut erant friuolas estimantes ip̄m reputauimus cōtumacē: nec ꝓcuratores eius in cā possemus recipe criminali: eis tñ cōcessimus auditores: ut si possent illum aliquatenus excusarēt Cūqz predictus. a. coram eis repetiisset obiecta: fuit ex aduerso rñsum ꝙ cū oliz sup hoc ad magdeburgē. archiep̄m lre fuerāt ipetrate: idē. a. in obiectoz̄ se uidēs ꝓbatione defecere ad pedes eius se humiliter prosternēs uenā postulauit: ⁊ ꝙ aduersus eū calūnioſe ꝓcesserat ē ꝓfessus Ceterū cū sup hoc mādato stare ei⁹dem archiep̄i iurauisset: ipse ꝓcepit eidez sub debito prestiti iuramenti: ut contra eundē ep̄uz decetero ꝓponere talia nō auderet. Cū igit nobis ex ipsius. a. cōfessione constaret ip̄z iuramentū huiusmōi prestitisse ac tale recepisse mādatuz[g] sup impetitione dicti episcop i silentium [b] ei duximus imponendū: ꝓpter cōtumaciā tamē eidē ep̄o citationē ⁊ purgationem pp infamiaz inducētes.

1 Dem priori sancti fridiani ⁊ magistro. b. canonico pisano.

Sup bis de quibus nos consulere uoluistis. Inquisi. u. breuiter. r. ꝙ tribus modis[k] ualet crimen opponi: denūciando: excipiendo: ⁊ accusando. Qñ crimē i modū denūciatiōis opponit: nō ē iscriptio necessaria: sz cū i modū accusatiōis oz̄ iscribi[l]: qm̄ ad ꝺpositionē istituit accusatio: sed ad correctionē est denūciatio[m] facienda. Cum autez excipiendo fuerit crimen obiectuz: distinguendus est quare opponatur ⁊ qñ Si aūt obiicitur ut ab accusatione ⁊ c. si. ⁊ expressum. s̄. de fer. c. ulti. ff. de fer. l. i. nisi eēt iusta causa ut ibidē dicitur: puta res peritura uel ratione criminis uel nisi pietas uel necessitas hoc suadeat. quandoqz non ualet ratione persone uocate. ut. iiii. q. iii. §. liberti. quandoqz ratione loci inhonesti. ff. de arbi. si cum dies §. si arbiter. uel si esset nimis remotus forte ire nō tenetur. si constaret quod in litteris non contineretur illa clausula non obstante constitutione de duabus dictis. s̄. de rescript. nonnulli. si euidens sit ipsum non esse iudicem. qui citat. s̄. de of. del. ex litteris. uel si ordinarius citat illū qui non est de sua iurisdictiōe. nec rōe criminis seu ꝺctus. s̄. de fo. com c. ulti. ubicunqz dubitaf de iurisdictiōe. oz quis ire ⁊ allegare priuilegium suū. alias tāq̄ contumax pōt puniri. ut hic pz. io.

Super bis. tribus modis. quartum modum habes. s. per inquisitionem. j. eo. inquisitionis. ⁊. c. qualiter ⁊ quando. j. de symo. licet. exceptis notoriis. ut in. c. licet. Et lex ēt dicit ꝙ quattuor sunt genera cognitionuz: quia aut agitur de capitali crimine. aut ō fama. aut de pecuniaria re. aut de honoribus uel munerib⁹ agendis. ff. de uar. ⁊ extraor. cog. l. pe.

l Oportet inscribi. sic. j. de symo. licet hely. nisi in casibus. primo i crimine abigeatus. C. de abige. l. una. item in leuibus ⁊ paruis criminibus. arg. ff. de accu. leuia. item in his que apparitores referunt. C. de accu. ea quidem. item in crimine apostasie. C. de aposta. apostatarum Item cum accusatur christianus qui contraxit cum iudea uel econuerso. C. de iude. ne quis. inscribere est obligare se ad eandem penaz si non probauerit quā reus debuit pati si ꝓbasset ipse accusator. ut. ii. q. viii. quisqs. ⁊. c. qui crimē.

m Denūciatio. ꝓcedēte legittima admonitiōe. alias repellit. j. e. cū dilect⁹. nisi in casibus. j. e. inquisitionis. i. ℞.

n Accusatione. potest accusator repelli obiecto sibi maiori crimine pari uel etiam minori in modū exceptionis qz criminosus criminosū

b Silentiū. Nota ꝙ qui iurauit se non accusaturum aliquem amplius non auditur contra illum. s̄. de iureiur. quemadmoduz. ⁊ maxime ubi primo calumnioſe accusauerit ut hic: quia presumitur postea qō malo animo moueatur. unde non est ulterius audiendus. arg. iii. q. x. placuit. uel etiam si simpliciter remisit accusationem. xxiii. q. iii. si illic ⁊ de pe. di. iiii. diuina ⁊ eoipso quod quis dixit se nolle accusare illum amplius nō auditur. ff. de adult. si maritus. ii. §. si negauerit. Sed nunquid talis potest ipsum denunciare nō obstante iuramento quod uidetur per decre. predictaz quem admodum. quod nō est uerum cū primo calumniatus fuerit. quia calumnioſe denuncias non auditur: immo punitur de calumnia. j. titu. proxi. c. ii. Sed nunquid alius potest illum accusare de crimine de quo absolutus est: dels dic. ut. s̄. eo. de bis. ⁊ quod nō bēt. ii. q. i. ꝓbibēt. io.

i Propter contumaciam. Sic patet quod semper debet quis uenire ad iudicem siue iuste siue iniuste uocetur. alias punitur ut cōtumax ut hic patet. ⁊. ff. ne quis eum qui in ius uo. vi eximat. l. antepe. §. item si quis. ff. iudic. sol. si reus. qō uerum est cum dubitatur. an citatio tenet. at. s̄. de ap. si duob⁹. ⁊. c. cum parati. ⁊. ff. de iud. si quis ex alie na. sed si euidens est quod citatio non tenet. non tenetur uenire citatus: puta si citetur aliquis tempore feriato. arg. v. q. ii.

accusare nō debet. ut dixi. s. e. c. i. t. c. nulli. t. ii. q. vii. si quis. t. c. querendū. sed ab excipiendo nō repellitur qs propter crimē. seu ppter excōicationē. s. de excep. cū inter. t. c. dilecti filii. qz cuilibet seruatur legitima defensio ut ibi dicitur.

a Testificatione. s. de ord. i. cog. cum dilectus. t. s. de testi. super. c. i. t. c. testimoniū. t. s. de excep. deniqz.

b Impedit promouendum. t obstat etiam in dignitatibus postmodū acquirendis. s. de elec. super eo. t ar. ii. q. i. prohibentur. t. s. eo. omnipotens.

c Non deicit. i. propter hoc non priuat aliis dignitatib⁹ seu beneficiis: quia non agebatur ad hoc. s. de or. cog. cum dilectus. ff. de li. agno. l. i. in fi. sed si ex tali probatione grauata sit eius opinio nō promouebitur. s. de test. testimoniū. t. lxxxi. di. tantis daniel. s. eo. omnipotens nisi se purgaret.

d Post cōfirmationē. tunc. n. spirituale vinculū est cōtractū. s. de transla. iter corporalia.

e Arbitriuz. hoc generale est. qz ubi certa pena expressa nō ē in iure. arbitrio iudicis relinquitur. s. de of. del. ō causis. ff. de iure deli. l. i. in fi. t a tali pena imposita pōt appellari. secus a pena expressa i iure. ff. de uer. sig. l. antepe. Sic t ubi ius expressū non ē ꝫz equitatem ē procedēduz. s. de transac. c. ulti.

f Astringendus. lz n. non inscribat: obligabit se ad extraordinariā penā ad arbitrium iudicis. ut hꝫ: t arbitriū iudicis equū eē debet. unde si excederet reducenda eēt illa pēa ad arbitrium boni uiri. s. de iureiu. quintauallis. t. c. uenien. ad fi.

g Criminalis. t tamen requiritur i tali cā presentia pluriz episcoporum ac si esset criminalis. xxiii. di. illud. t. iii. q. vi. hoc quippe. t in hac cā testes cōpellendos credo. de hoc dixi. s. de testi. cog. c. pe. in fi. glo.

h Per procuratorē. sic. s. de ꝓcu. tue. sed ubi de crimine agitur criminaliter non interuenit procurator. s. eo. c. prox. ubi de hoc.

i q Aliter t qñ. obseruari. ar. qꝫ iudex qui male iudicauit: non dī functus officio suo. sed itez dz ꝓcedē t bñ iudicare. ar. ff. ō arb. dicere aut. §. sed si de pluribus. ar. ō. quia siue bene siue male sententiam dixit ulterius se intromittere nō pōt. ff. de arbi. quia arbiter. ff. de re iud. iudex. t. s. de of. del. in litteris. Secus in casu isto: qz isti erant generales legati ad inquirendū: unde poterāt mutarī si errassent: t nō dū tulerāt eēt sniam: sed errauerūt i processu.

k Nascātur iurie. C. vnde ui. memierit ex. xi. q. i. quēit. t. s. de reseri. nonnulli.

l Corrigere. Nota qꝫ iudex pōt corrigere errorē suū si male iterlocutus sit ut hic pz. t. s. de ap. cū cessante. t. ī. de sen. excom. sacro. ff. de re iud. qō iussit. t ecclesia cū errat mutat sniam. s. de frigi. t malefi. fraternitatis. t xxxv. q. ix. §. is ita. t. c. sententiam. t. c. graue. t. xxii. q. iiii. manc. t testis pōt corrigere suū errorē. s. de test. cog. preterea. si. s. de ꝓsupal. nisi. Et dicit imperator. nō n. erubescim⁹ si qd melⁱ⁹ hoz q̄ ꝓus ipsi dixim⁹ adueniam⁹. cōpetēt porib⁹ ipo nere correctionē ne ab aliis corrigi expectem⁹. i autē. ō nup. circa prin. per unā colūnā. col. iiii.

testificatione[a] aliquis repellatur: nō est inscribi necesse: sed cum opponitur: vt quis a promotione officii uel beneficii excludatur. Si ante cōfirmationez obiicitur: non cogitur qs quaz inscribere: quia crimē hoc modo probatum impedit[b] promouendum: sed non deijcit[c] iam promotū. Post confirmationem[d] vero cū. s. ordinandus fuerit aliquis aut etiaz consecrandus: quia ēt ab obtinēdo repellit t deijcit ab obtēto: ad extraordinariā penaz ꝫm arbitriuz[e] iudicis discreti circa vinculū inscriptionis est excipiens astringendus[f] si defecerit in probando: pro eo qꝫ crimine sic probato perdit quod per electionem t confirmationē ei fuerat acquisituz: sed ob hoc priuꝰ habita nō amittit: lz eīm agatur de crimine: nō est tamen huiusmodi questio criminalis[g]. Unde[h] per procuratorē[b] potest rite tractari.

Item vercellen. episcopo t abbati de tileto.

Qualiter t quando: t infra. Si circa nouarien. epūm debituz inquisitionis ordinem obseruastis: dīs. vestraz in domino cōmendam⁹. Si vero qualibet occasione pretermisistis eundem: adhuc ipsum tēpore oportuno volumus obseruari[i]: ne inde nascantur[k] iniurie vnde iurane nascuntur. Ideoqz mādamus: quatenus ad conscientie vestre iudiciū recurrentes: si contra prescriptū ordinez tanꝫ boies excessistis: nō pudeat vos errorez uestrū corrigere[l] qui positi estis: ut alioruz corrigatis errores: quoniā apud iudicē districtum in qua mensura mēsi fueritis remetietur uobis. Ita videlicet ut inueniatis occasionez aliquam cōgruentem per quaz ne vestra uilescat auctoritas: qꝫto cautius t prudentius poteritis supersedeatis ad presens quoniā ex his que ī ordinate sunt acta non possunt ordiabiliter[m] agi. Si vero prescriptum ordinem custodistis: omni gratia t tīore postpositis deuz soluz habentes preoculis via regia incedentes sine personaruz acceptione[o] in negocio ꝓcedatis. Formaz vero iuramenti: quam a clericis nouarien. super inquisitione facienda in hoc negocio recepistis: in similibus[p] volumus obseruari: vt videlicet iurent clerici: qꝫ super his que sciunt vel credunt esse in sua ecclesia reformanda tam in capite qꝫ in membris: exceptis occultis[q] criminibus meram t plenam[r] dicant inquisitori bus veritatem.

Item episcopo arelaten. t vallis magne abbati.

Cum dilecti[s] filii cisterci. abbas t. p. t. r. monachi fontisfrigidi ap. se. le. ad ecclesiaz agathen. accessissent: ut in ea legationis officiū exercerent: qz de agathen. epō ꝓ frequentē clamore[t] multa sibi fuerāt ī sinuata sinistra: voluerūt descēdere ac videre: si clamorez opere cōpleuisset: t infra. Quia vero nobis nō cōstitit sub qua forma epūs cū canonicis agathen. coram dictis legatis p̄ stiterit iuramentū: vtrum videlicet ita iurauerit: ut sup statu ecclesie plenam[u] t meram[x] diceret ueritatē: an ut ad inquisita ueraciter responderet: mandamus: quatenus eisdem legatis ex parte nostra mandetis: ut sub qua forma iuramentū prestiterit: studeant fideliter intimare: t si ꝫm responsionem[y] eoruz sub secunda forma iurauit: aut ipse sufficienter ꝓbauerit se sub illa forma iurasse: aut ꝓ depositiones testiuz quos produxit aut etiā aliorū: cū depositiones ille non fuerint publicate: nec productō ni testium renūciare curauerit: quoniaz ꝫm eandez non teneretur ex debito iuramenti: nisi ad inquisita solū modo respondere: uos excusatiōes suas audire curetis: t si eas probauerit: cum excusationes huiusmodi confessiones non perimāt. sed exponant: que tales sunt: ut ad bonum t malū ualeant retorqueri[z]: t ideo iudicari debent ex causa[τ]: eum sub ap. ob. absoluatis. Cum t si repertus sit culpabilis in quibusdā: ex labore

m Ordinabiliter. xxiiii. q. v. neqz. si agris. t. c. forte. t. i. q. i. nō est putanda.

n Via regia. hoc ē a iustitia nō declinātes.

o Personaz acceptiōe. sic. s. ō ind. nouit. t. s. de sta. regu. ea q̄.

p In similib⁹. ut. ō trāslat. iter corporalia. t. s. ō regu. iu. i causis. t. ff. de legi. l. nō possunt.

q Exceptis occulti[s]. qz sup his inquisitio fieri nō dz. sed super illis tm̄ ō qb⁹ ifamia ꝓcessit. ī. e. inquisitionis. §. i. t. c. q̄liter. t si testes de occultis dicāt. nō puniū tur. ut. c. inquisitionis. quia sup his non iurauerūt.

r Plenā. cū iurāt ꝫm hanc formam. scē⁹ si iurāt rñdere ad iterrogata tm̄. ī. c. ꝑx.

s Cū dilecti. Casus. abbas cisterciē. t. p. t. r. legati erāt ap. sedis: cū audiuissent ꝓ frequētē clamorē mīta sinistra ō epo agathen. uolētes ingrere vitatē: accesserūt ad ecclesiam agathen. receperūt iuramenta epi t canonicoz t i illa igsitiōe cōfessus fuit epūs qꝫ cōmiserat symoniā dilapidationē. t qꝫ habuerat rel naufragii. epūs timēs illas cōfessiōes uoluit se excusare postea ꝓ illas. dicēs qꝫ iurauerat rñdere tm̄ ad iterrogata. legati dicebāt qꝫ sub alia forma iurauit. s. qꝫ plenā t meram diceret veritatē. t qz tūc se ñ excusauit postea ñ debebat audiri. vñ negociū illud delatū ē ad papā t qō iurauit rñdere tm̄ ad iterrogata apud se. apo. quosdaz testes ꝓduxit pape. Sz qz nō cōstitit pape sub q̄ forma iurauit cū depositiōes ille nō fuerit publicate nec ipse renunciauerat testib⁹ ꝓducēdis. mādat papa sup hoc igri abillis iquisitorib⁹ sub qua forma iurauit t si ꝫz illorum iquisitorū rñsionē constiterit qꝫ iurauit sub scōa forma aut si epūs ille hꝫ ꝓbauit per depositiones testium qs ꝓduxit. aut ēt alioz: qz ꝫm illā formā ñ tenebaī rñdere. nisi ad interrogata admittāt excusatiōes epi sup cōfessionib⁹ suis: qz excusationes ille exponent illas cōfessiones quas si ꝓbauerit. absoluāt illū. Si vō excusatiōes ñ ꝓbauerit. uel si iurauerit plenaz t merā veritatē dicere remoueāt illū ab ecclesia agathen. non obstātib⁹ illis excusationibus.

t Clamorē. ii. q. i. deus oīpotens. t. ī. e. qualiter t quando. t. lxxxvi. di. si quid.

u Plenam. s. qꝫ nullū uerū tacere dz. iii. q. ix. hortamur.

x Merā. s. a falsitate. ii. q. iiii. nullū. t. iii. q. ix. pura. t hoc idē debēt facere. testes ut nō. s. de testi. fraternitatis. t. c. lz. t. s. c. ꝑx. in fi.

y Rñsionē eoz. ī. s. de elec. cū dilect⁹. creditī ergo istis si cōfiteātur qꝫ iurauit. ut ad igsita rñderet. sed si ꝑriū dixerit. poterit ꝓbare ō dictū illorū. ut hꝫ. t. s. ō testi. cū a nobis. qz nō creditur iudici i preiudiciū alteri⁹: nisi q̄ten⁹ constat ꝓ legitima documēta. s. de ꝓba. qm̄. Sed ō. s. de elec. cū dilecti. sed ibi ō necessitate stat dicto illorū: qz illa iquisitio ꝓ alios ꝓbari nō poterat: qz soli iterrogati fuerūt ꝑut hic inferius dī.

z Valeant retorqueri. unde in humaniorem partem sunt intelligende siue iterpretande. ī. de reg. iu. estote. t. s. de trāsac. c. ult. ff. ō reg. iur. sp i dubiis. t. ff. ō re. du. quotiens. ii. t.

τ Ex causa. causa. n. semper considerande est ex qua cā aliquid sit factuz. t ēt

tps.s̄.de trās̄ac.c.ul.t.v.q.v.nō oēs.t.j.ò uer.sig.intelligentia t.xxiii.q. viii.occi dit.t.ff.de fur.uex.b.

a Bilapidatione episcopus iste ꝑpter formam iuramēti tria confessus est con tra se.symoniam.dilapidatiōem:t quod habuerat res naufragii:t ꝺ̄ ista admit tuntur eius excusationes.potuit se excusare de dilapidatione interrogatus utꝝ alienasset bona ecclesie.uel utꝝ obligasset ecclesiam.respondit ꝙ sic.propter formam iuramē ti:contra istam confessionē bñ poterat se excusare.s.ꝙ debitū imminebat.nec aliunde solueꝝ poterat.x.q.ii.hoc ius.t ita si ꝑ pter hanc causaz alienauit uel obligauit ecclesiam non pecca uit.t sic indicari debet cōfessio sua ex causa que bōa t licita fu it:t ad malum t ad bonuz po terat se habere. Uel aliter etiā si alienauit etiam contra utilita tem ecclesie t ipse postea reddi dit ecclesiam indemnem. sufficere videbatur.s̄.de elect.ꝙ sic ubi de hoc.sed illud nō sufficit ut ibi nō.unde prima excusatio uerior est. Interrogat⁹ fuit an habuerit res naufragii.respon dit ꝙ sic:vnde uidebatur ꝑpte rea excommunicat⁹.j. de rap. excommunicationi.t nihilomi nus furtum committit.ff.de ac qui.re.do qua ratione.§.ult.in fi.propter hoc erat puniendus Hec confessio poterat se habe re ad bonum.ut.s. recolligeret res naufragii.ut salnas faceret t restitueret illis qui passi fue rant naufragium.t hoc proba re uolebat cum intentio sua fu isset honesta:quia ad alios per uenissent:qui non restituissent illas:sed si illas habuisset ut si bi retineret. hoc malum erat. Interrogatus etiā fuerat.utꝝ ordinasset aliquem per symoni am.respondit ꝙ sic. cōtra hoc se excusare uolebat:quia aliqs ordinauit per symoniā eo igno rāte.sed ex postfacto hoc scivit puta presentator receperat pe cuniam ut aliquem faceret or dinari.j.de symo.ex tue.in hoc non peccauit:uel potes ponere exemplum.j.de symo.sicut.b.

tamen t pudore punitus:quos ꝑp ter banc cām icurrit:huiusmōi leuis culpa leuiter ei valeat ĩdulgeri. Ut si excusationes illas sup dilapidatio neª naufragio t symonia probare ne quiuerit:aut sub prima formaᵇ iura uerit cū fm eandē nec veritatē taceꝝ nec admiscere debuerit falsitatē: vos non obstātibus excusatiōibus quas de nouo proposuit:cum in confessio nibus suis nullam omnino ò illis fe cerit mentionē:q̄uis firmiter asseru erit ꝙ plures ex illis legatis predic tis exposuit:cum hoc per se probaꝝ non posset tanq̄ q solus examinaba tur ab illis eus ab administratione agatbē.ecclesie remouere curetis

Idem archiepiscopo terracon.t abbati sancte marie ò populeto t ar chidiacono barabinon.

Cum oporteat eūm:t infra. Sane venientibus ad ap.se. g.t.b.canonicis vinceñ.t multa e normia cōtra viceñ.eūm ꝑponenti bus coꝝ nobis:q; illa nō debeam⁹ sub dissimulatione transire:nobis ĩ quisitionē illorū duximus cōmitten daz: Uerū dict⁹ eps anteq̄ ad ipm nostra citatio peruenisset:ad pñtiaz nr̄am accedens ꝑposuit: ꝙ illi qui enormia de ipo suggesserāt typo ma licie potius q̄ iustitie zelo ducti no bis huiusmodi intimarūt: cum ipsi sint eius inimici manifesti:t cū eius hostibusª conuersentur: consangui neosqꝫᶜ suos ac complices intendāt ad testificanduz producere cōtra ip sum: qui ad denūciandū seu testifi candum admitti non debent: vtpo te iuramenti prestiti transgressores t aliis criminibᵍ irretiti:t infra. Di. vestre mādam⁹:ꝙ nisi sup predicti famaz ipsiusᵉ lesaz eē noueritis: vos ad inquisitionē illorū no n subito ꝑ cedatis. Quod si ad inquisitionem fuerit procedendum:predictos vel alios quos ipsius esse cōstituerit ini micosᵇ:nec ad prosequēdaz inquisi tionē:nec ad ꝓhibendū testimoniū contra ipm eūm admittatis: sed ꝑ viros idoneosᵍ super bis que gesta sunt inquiratis diligentius veritatē t si nihil graue probatum fuerit con tra ipsuz:uos purgationē canonicaz indicatisʰ eidem.

Idem.

Cum dilectus filius:t infra. Si vobis constiterit predictos: quoꝝ nomine sunt excessus buiᵍ modi de eūo nunciati publice cōcu binarios tunc fuisse:ꝑpter quod in eos fuit excōicationis sñia promul gata:vel prefatuz eūm de iam dic tis excessibus nō fuisse premonitūᵐ ab eisdē:vel ipsos conspiralleⁿ in eū a denunciatione repellatis eosdem Alioquin audiatis que fuerūt hinc inde proposita:eidem eūo auctori tate nostra nihilominus ꝓhibētes: ne super bis super quibus ad audiē tiam nostraz fuerit legitime appella tum:prefatos clericos indebite gra uare presumat:donec causa supradi ctaᵒ iuxta formaz mandati nostri fue rit terminata.

Idem.episcopo gebenensi.

b Prima forma.que fuit. ꝙ merā t plenā diceret veritatē.t nūc nō prosunt ille excusationes.qz tūc se debuit excusare.prout sequitur.b.

c Posset.t si uerum fuisset ꝙ illas exposuisset coram illis non nalet.cuz eas ꝑ bare non posset.deficit ergo sibi non ius sed probatio iuris.xxxii.q.v. christia na.t.ff.de testa.tute.duo sunt titii.t.ff.de re.du.si fuerit legatum. ff.de adi.leg.l. iii.§.ii.duobᵍ.t.ff.de bere.isti.i tpe.§.i.t est simile.s̄.de elec.bone.i.t est ar. ꝙ te stis qui est singularis in dicto suo non probat.ut dicit decre. bone.i.t.s̄.de pro ba.licet. ber.

d c Cum oporteat.hostibus cōuersētur.vñ sūt repellendi:qz cōuersantur cum inimicis.t sūt ipsi inimici.de hoc vī.s̄.c.c.i.ar.ad hoc.C.de ioffi.test.liberi t.s̄.c.repellātur.t ar.ff.de offic.ꝑfec. vr.l.i.§.cū patronus.t.iii.q.v.c.iii.t.ff.de lega.l.iiii.§.i.ar.ō.ff.pro socio.nā socᵍ.t.lxxxi.di.legitur.t.iii.q.v.c.iii.t ē.arg.ꝺ ꝺ aliquem ex inhoneſta conuersatione.

e Consanguineos.qui in causa criminali non admittuntur.ut consuenit notari. iii.q.v.c.i.

f Ad denunciandum. Sed nunquid criminosi t infames repelluntur a denū ciando:non uidetur: quia quilibet tenetur ad hoc.ii.q.vii.qua propter.t.s̄. de cogna.spi.tua.item hereticus admittitur.xxiiii.q.i.quisquis.t uiles persone ad mittuntur.s̄.de spon.preterea t qualecunqz testimonium videtur sufficere. xx ii.qv.hoc uidetur. Sed contra uidetur ꝙ tantum honeste persone admittuntur xxxv.q.vi.episcopus in synodo.t.s̄.de testi.cog.preterea.t.s̄.de sponsa.cum in tua.t ad populares actiones non admittuntur persone non integri status.ff. ò popu.actio.l.popularis. Credo quod honeste persone tantum debeant admitti ad denunciandum prout hic.j.dicitur Joan.dixit quod infamis persōa admit titur dum tamen non sit criminosa t irregularis:sed hoc non credo de infami. de hoc nota.ii.q.i.si peccauerit.t.s̄.de sponsa.cum in tua.t.j.c.proxi.t.iii.q.v.c. ii.Ber.

g Ipsius.hoc iō dicit:qz non ē procedendū ad inquisitionem cōtra aliquē. nisi contra infamatum.j.eo.inquisitionis.t.c.qualiter.ubi de hac materia apertius

explicatur

b Inimicos.patet hic ꝙ inimici nec ad prosequendam inquisitionē nec testimonium admittuntur.uel ad denunciandum siue accusandū ut.s̄.eo.c.i.t.j.c.proxi.sed non determinatur quales inimicitie repel lant hic ab inquisitione uel testimonio.t uidetur ꝙ capitales t conspi ratores tantum.j.de symo.per tuas.i.t.j. c.proxi.instituit.de ex cu.tuto.§.item inimi citias.t.ff.de arbi.l. licet.quia non quili bet inimicus repelli tur. sed ille tantum qui nimia familiari tate coniunctus est. ff.de uerbo.signifi.la te.§. amicos. Item propter leues inimi citias non extingui tur legatum.ff.ò adi men.lega.l.iii.in fi. Sed contra uidetur quod propter leues etiam repellantur: quia propter ciuiles controuersiaz repel litur quis ab accusa tione.s̄.de restitutio. spoli.item cum quis ille dicuntur graues inimicitie que sunt ò statu hominis.uel ò bonis eius.iii.q.vlt. t argu.opti.s̄.de do natio. propter eius ingratitudinez.t.C. de reuoca.dona.l.ul. t.ff.de accu.tuto.ꝑ pter litem. Solu. ar bitrio iudicis relin quitur. que inimici tie repellant i talib⁹ ar.in auté.de testi.§. si uero dicatur. coll. vii.t.s̄.eo. super bis t.s̄.de offi.dle.ò cau sis. Et dicit lex ꝙ nō semper repellitur te stis ꝑp iimicitias. sꝫ iudex estimabit an ei sit credendū uel nō ff.de questi.l.i.§.ꝑte rea inimicoꝝ.t.§.q̄ stionem. io.

i Per uiros idoneos.ex hoc uidetur.si ille qui impetrauit inquisitio nem remotus sit propter aliquam causam.ꝙ alter posset prosequ eandem inquisitionem.argu.ff.de inoffi.testa.posthumus. §.i. non enim refert per quez preces sint oblate.C.de preci.imper.offe.l.i.t.l.uniuer sis.nec refert undecunqz crimina claruerint.xxiii.q.iiii.ecce.itez quia iudex hic ex offō suo procedit.unde propter inhabilitatem agentis nō impeditur eius officium:quod posset concedi forte ubi ex officio pro cedit:sed aliter non audiretur.Sed uerius uidetur. ut dixit io. quod non possit.quia papa litteras non dedisset ad petitionem illius si ta lem se dixisset.t eadem ratio etiam delegatum monere debet.s̄.de re scrip.super litteris.in fi. Tan.dixit ꝙ bene poterat iudex procedere. io.melius dicit.ut mihi vī t ꝙ hic ꝑcedere pñt:nō ex ui pmaꝝ litterarum sed secundarum.

k Indicat.t ita leuia pōt leuiter indulgere.s̄.c.proxi.t.ff.de pēis.l. respiciendū.in prin.

l c Cum dilectus.cōcubinarios.Sed isti prosequebantur suā iniuriam uel suorum.quare non admittuntur ad denunciandum:cum ad mitterentur ad accusandum quantuncunqz criminosi sint.iiii. q.vi.oi bus.Respondeo nō prosequebātur iniuriam pro priā.unde cum eēnt publici concubinarii:non erant admittendi ad aliorum peccata de nuncianda:cum suspensi etiam sint.xxxii.di.§.uerum. sed uiles perso ne non admittuntur ad denunciandum:ut sepius dictū est.sic.s̄.c.c.i. t.s̄.de spō.cum ĩ tua.

m Premonitū.q.n.nō admonuit repellit a ònūciatiōe.s̄.c.c.ii.t.j.c. q̄liter.§.ad corrigēdos.t.j.de symo.lz bely.

n Cōspiralle.isti nullaten⁹ sūt admittēdi.j.de symo.per tuas.t.s̄.ò re iudi.cū.i.t.a.

o Supradicta.qz tūc ꝓsumit ꝙ ex odio ꝓcedit t merito possent eū recusare tāq̄ suspectū.ar.s̄.de ap.ꝓposuit.t.c.ad b.t.c.sicut.b.

INquisitionis negociuz: quaz de epo ⁊ canonicis valentine. vobis cõmisimus terminandã: ⁊ infra. Secundo quesistis quid vobis sit statuendum: si contra quẽpiam p inquisitionẽ probatũ fuerit tale crimẽ qd deponeret accusatuz criminaliter ⁊ conuictum: in quo quidem duximus distinguendũ: utrũ sit tale crimen qd ordinis executionẽ suscepti aut retentionẽ beneficii: etiã post pactã penitentiã impediret: puta si homicidiũ[a] cõmisisset: uel adeptus eẽt ordinez aut beneficium vitio symonie: quo casu erit sicut in accusatiõis iudicio procedenduz: alioquin [c]fm persone merita ⁊ qualitatem excessus: penaz poterit iudicantis discretio moderari. Tertie dubitationis articulus continebat: utrum cũ duo vel plures iurati affirmãt aliquẽ crimen aliquod eisdem uidentibus cõmisisse: ꝺ quo aliqua infamia non laborat: aliquam illi penam infligere debeatis: ⁊ vtrum ad petitionẽ quorundam quasdaz cedulas vobis occulte tradentiuz: infamationem episcopi continentes: sit ad inquisitionem eorum: que in ipsis continent cedulis procedenduz: ⁊ an fides eoruz dictis debeat adhiberi: qui post iuramentũ iterrogati secreto: [d]vtrũ sint eorum de quibus inquiritur inimici: respondent: qd non diligunt illos: uel directe inimicos se asserunt eorundem: aut etiam ante iuramentum id publice confitentur: nullas tamen inimicitiarum causas probabiles ostendentes. Ad hec respondemus: nullum esse pro crimine super quo aliqua non laborat infamia seu clamosa insinuatio non processerit: propter dicta huiusmodi puniendum. Quinimo super hoc depositiones contra eum recipi non debere: cum inquisitio fieri debeat solũ modo[e] super illis: de quibus clamores aliqui precesserunt: nec ad petitionem eorum qui bellum infamationis porrigunt in occulto[f]: procedendum est ad inquisitionem super contentis ibidem criminibus faciẽdam: aut etiam aduersus eos contra quos fit inquisitio: fides adhibẽda est dictis eoruz: qui post iuramẽtum uel ante tacite uel expresse inimicos se asserunt[g] eorundez: nisi forsan ante iuramentuz in fraudez id facere presumantur[h]. Quesiuisti etiã quid statui debeat: si nihil per certã scientiam sed tantum per famaz ⁊ eorum qui fuerint inquisiti credulitatẽ iuratam contigerit inueniri: ⁊ vtrũ aliquis super eo crimine reputari ꝺ beat infamatus: de quo ipsuz duo uel tres uel etiam plures dixerint infamatum: licet de ipso nihil sinistri in publico audiatur. Ad quod est nostra responsio: qd propter famaz ⁊ ꝺ ponentiuz credulitatem dũtaxat nõ erit ad depositionis[i] sententiam procedendum: sed infamato canonica poterit indici purgatio fm arbitriũ iudicantis: qui propter dicta paucorum[k] euz infamatuz reputare nõ debet: cuius apud bonos ⁊ graues lesa opinio non existit.

Dez epo ⁊ decano saluateneñ.

AD petitionem galterii quondam corb. abbatis. r. ⁊ p. canonicẽ nouiomeñ. a nobis dudũ correctione cõmissa: ⁊ infra. Verum dilectus filius. g. sancte marie in portico diaco. cardi. tunc apo. se. le. dicto. g. presente nec reclamante[l] super statu monasterii cepit inquirere diligenter: ⁊ cuz inquisitione finita euz parisius euocasset: ꝓpositurũ contra inquisitionez eandem siquid rõnabiliter duceret proponẽdum: idẽ presentiã eius adiẽs allegauit: qd in monasterii correctione procedere non valebat: que predictis iudicibus prius fuerat auctoritate nostra commissa: ⁊ cardinalem ipsum ex iustis causis se asserens habere suspectum uocez ad nos ap. emisit: quem cardi. ĩspectis q̃ꝓbata fuerãt cõtra eũ: amouit a regimĩe abbatie: dãdo fratribꝰ eiusdẽ loci liberã facultatez aliũ eligẽdi: q priorem de argẽtolio elegerũt cõcorditer ĩ abbatẽ: ⁊ infra. Cũ igit nobis de talibus fuerit fca[m] fides: propter q̃ prefatus. g. erat merito amouendus: ⁊ si restituendus[n] foret propter iudiciariuz ordinẽ nõ

a Inquisitionis. homicidiũ. Hic cõfirmatur qꝺ dici cõsuevit: qd in nullo occulto crimine impeditur executio post pactam penitẽtiaz ꝓterqd in homicidio. ⁊ hoc idem ꝓbatur de tẽpo. ordi. quesitũ. ⁊ in symonia. de hoc notari cõsuevit. l. ꝺi. de his. ber.

b In accusationis. videt qd in casibus istis denuncias debeat se obligare ad penã talionis: cũ eque puniantur ac si accusarentur. s. e. sup his. ar. sed nõ credo qd se ꝺ beat obligaꝛ ad penã taliõis: sz ad extraordinariã penã sicut excipiẽs. s. eo. ti. sup his. item nec videt hic habere locũ admonitio: qz ñ põt se corrigere retẽto bñficio si qs vellet denũciare i his casib⁹. ꝺ. j. de symo. lz bely. vbi admonitio ꝓbata fuit. itez idẽ ẽ si qs p symoniam adeptus ẽ beneficiũ sicut ⁊ ordinẽ vt hic dicit signaꝛ. ꝺ. j. de symo. dilect⁹ ii. vbi ꝺr qd si in modum accusationis cõuincit quis de symonia deponit. Si in modũ ingsitiõis conuincit remouet ab illis ecclesiis. ⁊ i artioꝛib⁹ ponit ad peragẽdam penitẽtiam. j. de symo. de regularib⁹. ⁊ hic puniunt sicut si directe accusarent. Qꝺ dicit ita ꝓcedẽduz esse sicut in accusationis iudicio. põt dici vez esse quãtũ ad hoc. vt priuẽtur officio ⁊ bñficio: nõ tñ quãtum ad depositionẽ: qz depositio nõ ẽ effectus ingsitiõis sed ꝑuatio administrationis: vel bñficii. j. e. qualiter j. de symo. per tuas i. vnde illud ñ notat oimodã similitudinẽ: qz nullus ꝺz puniri certa pena. nisi ad hoc actũ sit. s. de ordi. cog. cuz dilect⁹ ⁊ bm formã iudicii formari ꝺz snia. j. ꝺ symo. lz. ⁊ hoc itelligẽ qꝺ hic ꝺr de secularibus. ꝺcia loquũtur de regularibus circa quos seruatur quod hic ꝺr. j. de symo. qm symoniaca vel posset dici: qd ẽt p ingsitionem deponunt seculares pp enormitatez criminis: vt hec littera velle videt. s. de do. ⁊ contu. veritatis. vbi deponit eps in moduz inquisitionis: cui ꝓbatum fuit homicidium in modũ denunciationis de regularibus fiat: put ꝺr in illa cõstitutione vbi dicetur de hoc. ber.

c Alioquin. i. si aliud crimen ab istis duob⁹ sit ꝓbatum in modũ ingsitionis qꝺ nõ impediat ordinis executionẽ: ẽt post pactã penitẽtiaz tũc ꝓcedat iudex scẽm quod sibi videbit. sed nõ in officio vel beneficio: cũ in aliis duobus casibus nõ puniant in plus. vt dixit. io. in ꝓri. notula. regulares tñ ꝓlati bñ remouerent: q p modicis causis remouent ab administratione. j. de symo. per tuas. b.

d Secreto. exemplo danielis. ar. ad hoc. C. de testi. nullum. ⁊ si. s. de elec. qz ꝓpter. Et ẽ expssum: qd sigillatim sunt testes examinãdi. s. de testi. venerabili. ber.

e Solũmodo sup illis. Ex hoc habes qd de occultis nõ ẽ ingrẽdum nec sup illis iuraꝛ. s. eo. qualiter. vñ si dicant testes sup his nõ valẽt talia dicta vtpote ñ iurati. vt. s. de testi. c. de testib⁹. qz ad hoc non iducunt. si. ff. de iureiur. si duo. §. itẽ iulian⁹. fama ergo alieni⁹ prius lesa ꝺz esse. s. e. cũ oporteat. ⁊. j. e. qliter. ber.

f In occulto. imo tales sũt puniẽdi. v. q. i. gdam. ⁊ deteriores sunt tales qd illi q substãtias ⁊ pdia alioꝝ diripiunt. vi. q. i. ꝺteriores. ⁊. c. ex merito. ⁊ illud detrahẽtem secreto proximo suo. hũc persequebar. xxiii. q. iiii. nimiuz sũt. ⁊. c qui peccat. b.

g Asserunt. index. n. ꝺz interrogare testẽ an sit inimicus alteri parti. vt. iiii. q. iii. §. i criminali. v. itez testium. qz inimici testes esse nõ debẽt. s. eo. cum oporteat. vbi de hoc. Sed nũ quid debet iniquiri an alias sit criminosus. de hoc no. s. ꝺ testi. cum cãm. ber.

h Presumant. qz forte nollent ferre testimonium. ⁊ideo ante iuramẽtuz dicunt se esse inimicos illoꝝ. Quid si post iuramẽtum dicat se esse criminosum. vel alias inimicuz: credet ei? certe nõ: imo remouebitur sicut ordinandus qui cõfitetur crimen in scrutinio. s. de eta. ⁊ quali. queri. ber.

i Depositionis. i. remotõnis ab officio ⁊ beneficio.

k Dicta paucoꝝ. No. qd dcã paucoꝝ nõ infamãt siue nõ iducunt famam. vnde prelat⁹ pp hoc nõ mouebit ad ingrẽdum. fama enim debet esse per villaz siue parrochiaz: ad hoc vt fiat inquisitio. j. eo. qualiter ⁊. ii. q. i. deus omnipotẽs. Sz quot appellabis paucos vt ñ dicatur infamatus? Pauci ꝺ cunt. xl. j. de cle. ex. mini. laboꝛes. ⁊. xxiii. milia dicũt pauci. ⁊. xlv. di. disciplinia. credo qd maioꝛ pars vicinie requiraꝛ. qz fama loci requiritur nõ fama aliquorum. s. de presump. illud. ⁊. s. de cõsan. c. ii. vt ex hꝰ scãdalum generet: ⁊ hoc innitur bene. j. e. qualiter. io.

l Ad petitionem. nec reclamante. Per hoc videbatur recessisse a beneficio litteraꝝ cõsentiendo inquisitioni legati tacite renunciãdo. s. de offi. deleg. gratum. ⁊. s. de appellationibus. ff. de arbi. sed si in seruuz. in fi. cũ. l. se. ⁊. l. si. qs rem. C. cõia vtriusqz iudi. l. ii. ⁊. C. de his que a nõ dño ma. l. vlt. in fi. Sed ꝺ videt qd non cõsentit in iudicem qui petit inducias: vel cãm absentie allegat cozã ipo. s. vt li. nõ cõtestati. c. i. ⁊. c. accedens. ii. vel qui potuit fibi edi genus actois. ff de iudi. nõ videt. Et preterea legatus generalis nõ põt se ĩtromittere generaliter de causa specialiter alteri cõmissa. s. de offi. lega. studuisti. vnde nõ valuit quod fecit iste legatus: quare cassatur electus auctoꝛitate ipsius: ⁊ est. ar. qd qui tacet nõ cõsentit. ff. de serui. vrba. predi. inuitum. ⁊. ff. de pecur. filiusfamilias. §. inuitum arg. ꝺ. liiii. di. si seruus. ⁊. xxvii. di. diaconus. ⁊. xxviii. di. diaconi. io.

m Facta fides. No. qd ꝓbationes facte cozã eo qui nõ est iudex. faciunt fidem in alio iudicio. vt hic pz. ii. q. i. in primis. ⁊. iii. q. vi. hoc quippe. ⁊. s. de testi. c. ꝓsentia. ꝺ. illud. s. de iudi. at si clerici. Item habes hic qd snia que nulla ẽ ipso iure rata põt haberi a principe: vt hic patet. ⁊ in. c. predictis. sed hoc ꝓpter plenitudinem potestatis: qz ipe mutat substãtiam rei. C. de rei vxo. ac. l. vna. in prin. alias talis snia nulla erat. io. vel dic qd nõ pp acta que habita sũt cozã legato voluit papa ipm manere priuatũ: qz nulla erant: sed pape fuit facta fides de talibus: pp que snias legati voluit ratã habere: vt hec littera innuit. ber.

n Et si restituendus. Hic. n. de iure fuerat restituẽdus pp iudiciariũ ordinem

nō ſeruatum ſed papa ex officio ſue poteſtatis voluit eum manere priuatuz. ⁊ forte pp ſcandalum reſtitutio quādoqz differtur. vt dici conſueuit. iii. q. vi. hoc quippe. ⁊ vt factū legati palliaret. ꝯrium tamen ſignatur. s. e. qualiter. vbi dicit papa q ordo iuris qui ſeruatus nō fuit corrigatur. io.

a Nō ſeruatum. Nota q in inquiſitionibus ſeruādus ē ordo iuris. ī. eodem qualiter. §. debet. ſicut in aliis iudiciis ordinariis. ſed hoc ē vex circa ſeculares ſecus i regularibus. vbi ñ vſquequaqz ſeruatur. ī. eo. qualiter. in fi. qz de plano ⁊ ſine ſtrepitu iudiciorum debet cum eis procedi. ī. eo. c. penult. ſed hic peccatum fuit in alio ordine. ſ. in iudice qui cognoſcere nō debuit. s. de offi. delega. ſtuduiſti. ber.

b Prouidimus. de plenitudine poteſtatis: ſed non de iure. ber.

c Inordinate. ideſt p euz ad quē nō ſpectabat. cum dictus g. nō cōſenſerit in legatum.

d Per cōſequntiam. Sic ergo ſententia lata ꝯ vnum preiudicat alii cōſocio pp cōnexitatem negocioꝝ. ſi. lxxxi. di. tantis. ⁊. iii. q. vi. hoc quippe. ⁊ ſi. lix. diſt. ordinatos. ⁊. vii. q. i. p ſentium. arg. s. de appell. vna ſi. s. de proba. per tuas. vbi p ꝑmum preſumitur conſequns arg. cōtra. s. de ꝑben. dilecto.

e Amouimus. quaſi quadaz breui manu. ſi. s. de cā poſ. cuz eccleſia. ⁊. ff. de iure do. licet. §. quotiens. eo ꝓius' citato: alias nō procederetur cōtra abſentem. ber.

f Accedēs. publice. Hic videt q ſi aliqua exceptio obiciat electo: q differenda ſit donec electus admiſſus fuerit: niſi ipe ſit de ea publice infamatus. arg. s. de ap. cōſtitutis. in fi. C. de fal. l. ii. ⁊ C. de edic. diui. adri. tol. l. ii. arg. ꝯ. s. eo. oipotens. lxxxi. di. tātis. ⁊. C. de ꝓcur. reum. Sol. ſed in electo ſi obiciat exceptio: ſtatim ē audiēda anteq cōfirmet: ſed hic alia rō ē: qz iam fuerat iſtitutus per dñm papam nec decerat ſibi niſi ſola poſſeſſio. vnde mitti ꝺbet in poſſeſſionem: niſi eſſet publice ifamatus: pp quod differt: ⁊ qz etiam ſi iam eſſet in poſſeſſione ꝓpter tātam ifamiam ⁊ ſcādalum deberet ſuſpēdi vſqz ad purgationem. ii. q. v. preſbyter. ⁊. c. ſi mala fama. ſed vbi nō ē ifamatus: nō debet deferri executio: ſecus in his qui ad huc nō habēt plenum ius.

g Indicatis. vt infamis purgetur.

b In expenſis. Qui enim exceptionem opponit fundata ītentione actoris: ⁊ eaz nō ꝓbat: punit in expenſis: vt hic. ⁊. s. de do. ⁊ cōtu. finē. vbi de hoc. ⁊. s. de ma. ⁊ obe. c. vltimo: qz malicioſe eam videtur opponere. b.

i Qualiter ⁊ qñ. ad inquirēdum. Videamus qualiter ⁊ quādo prelat9 ꝓcedere debeat ad ingſitionem faciēdam: ⁊ quali pena ſit puniēdus q contrauenit in modū inquiſitionis. Tūc aūt debet ꝑlatus ꝓcedere ad inquirēdum: cum famā ⁊ frequentem clamorē itelligit de exceſſibus alicuius ſeu ēt aliquoꝝ. put pz ex tenore iſtius cōſtitutionis: ita q ſit ifamat9: nō a maliuolis ⁊ inimicis: ſed a bonis ⁊ diſcretis: vt b dicit ⁊. ī. de pur. ca. cū in iuuentute. ⁊. xi. q. iii. in cunctis. Et tūc diſtingue: qz aut ꝓcedit ex officio ſuo: aut aliquo poſtulāte inquiſitionem. Si ex officio ſuo: tūc prelat9 cū aliquibus de canonicis ſuis debet ōſcēdere ad locū. ii. q. i. deus oipotens. ⁊. lxxxvi. diſt. ſi quid. qz ibi pōt melius inquiri. xxiiii. q. i. pudēda. ⁊. xxiii. di. illud. ⁊. s. de clec. poſtq ꝯ. ⁊. xxiii. q. i. paratus. ver. cum proculdubio: qui cū eodem populo erat cē. ⁊ receperе iuramēta prelati ⁊ clericoꝝ ſuper ſtatu eccleſie: cū eccleſia ē ifamata vel ēt cum prelatus: vt. s. eo. cū dilecti ſcōm illā formam. s. eo. qualiter. §. formā. ⁊ ſic recipiat dicta illoꝝ: ⁊ ille ꝯ quez fit iniquiſitio dz eſſe preſens: ⁊ omnes ꝯ quos ꝓceditur niſi per cōtumaciaz ſe abſentent: ⁊ ea que obiciunt ⁊ nomina teſtiū ſunt illi exponēda: vt. ī. e. §. c. debet ⁊. v. q. ii. ſi primates. Itē ſi ille ꝯ quem fit iniquiſitio: habet iudicez ſuſpectū pōt illum recuſare: vt. s. de ap. cum ſpāli. ⁊. ī. c. c. ver. nō ex odii fomite: vel q iudex ſit criminoſus. arg. iii. q. vii. iudicet. ⁊. xxv. diſt. c. vlt. ⁊. xxxi. diſt. vna tātuz ⁊ ꝯ teſtes excipere pōt: vt in. §. debet. ⁊ omnia dicta ⁊ depoſitiones teſtiuz fūt publicanda vt ille poſſit ſe defendere. ī. c. olim. ⁊. ī. e. c. §. debet. ⁊ ſi teſtes dicant ſuper his quibus ifamia nō preceſſit: nō valent. s. eo. inquiſitionis. §. i. Crimine vero ſic ꝓbato ſi prelatus ē: debet remoueri ab adminiſtratione ſcōm q vilicus a villicatione remouetur. vt. ī. dō. Alii vero puniunt ſcōm arbitrium iudicis: ſcōm ꝓſone meritum ⁊ qualitatem exceſſus: niſi tale crimen ꝓbatum fuerit q poſt penitentiam pactam ipediat ordinis executionē: vt homicidiuz ⁊ ſymonia tunc ꝓcedēdum ē ac ſi in modum accuſationis directe ꝓbatum fuiſſet crimen: vt. s. eo. inquiſitionis. i. reſpō. ⁊ ibi dō. qualiter puniunt de homicidio: ba

ſeruatum[a]: ipſuz prouidimus[b] manere priuatuz regimine abbatie ſupra dictum priorem: quem pro eo q ꝯ fato. g. propter iuris ordinem non ſeruatum inordinate[c] remoto intelleximus ob eandē cām per cōſequētiam[d] minus legitime ſubſtitutum p ſententiam amouentes: quē qz non propter perſone vitium vel ſcientie defectum: ſed propter iuris ſolemnitatez pretermiſſaz amouimus[e]: ipm poſtmoduz reſtituimus in abbatez.

Idem.

Accedens ad preſentiaz noſtrā g. nepos quondam. b. ſubdi. noſtri ſua nobis conqueſtione monſtrauit: q cum idem. b. apud ſe. ap. viam vniuerſe carnis ingreſſus fuiſſet prebendam quam decedens baberat in eccleſia cremoneñ. ei duximus conferendam: ⁊ infra. Māda mus: quatenus niſi prefatus. g. ſup obiectis eidem in moduz exceptionis criminibus: videlicet periurio: ⁊ homicidio publice[f] fuerit infama/tus cōceſſionē noſtram ſibi factā executioni mandetis. Deinde ſi legitimus accuſator apparuerit: audiatis que fuerint hinc inde propoſita: ⁊ ſi predicta crimina uel eoruz aliqō legitime probatū fuerit contra eū: ipſi ſup eadez prebēda ſilentiū ꝯponatis Si vero contra euz legitimus nō apparuerit accuſator: ⁊ ipſe ſuper predictis criminibus dinoſcitur reſperſus infamia: purgationez ei canoni/caz indicatis[g]: ī qua ſi defecerit: ꝯponatis ei ſilentiū. Si aūtē preſtiterit cōtradictores ab eius moleſtia compeſcētes: eos qui eū niſi ſūt ꝯpedire in expēſis[h] legitimis condēnetis.

Idem in concilio generali.

Qualiter ⁊ quādo debeat prelatus procedere ad inquirēduz[i] ⁊ puniendū ſubditoruz exceſſus: ex auctoritatibus veteris ⁊ noui teſtamēti colligit euidēter: ex quibus q poſtea ꝓceſſerūt canonice ſanctiones: ſicut oliz aperte diſtinxim⁹[k]: ⁊ nunc ſacri approbatione cōcilii confirmamus. Legitur enim in euangelio: q villicus ille qui diffamatus erat apd dñm ſuum: quaſi diſſipaſſet bona ipſius: audiuit ab illo quid hoc audio de te: redde rationem[l] villicationis tue: iam enim non poteris amplius villicare. Et in geneſi dñs ait: deſcēdaz ⁊ videbo vtrū clamorez qui venit ad me opere compleuerit. Ex q bus auctoritatibus manifeſte ꝓbat q non ſoluz ſubditus: verum etiam cuz prelatus excedit: ſi per clamorē

bes. s. de tēpo. ordi. c. vlt. de pena regularium pp ſymoniam cōmiſſā ab is. dic. vt. ī. de ſymo. dilectus. ii. c. quoniā ſymoniaca. vbi dicit qualiter ꝯ eos ꝓcedatur. Si vero ꝓbatum nō fuerit ⁊ mala fama perdurat purgationem indicat index ifamato ſcōm qualitatem pſone ⁊ ꝯtitatem ifamie: in qua ſi defecerit: puniat. ī. de ſymo. de hoc. ⁊. c. inſi/nuatuz. ⁊. ī. de pur. ca. cum. p. Si vero ifamatus cōtumax fuerit: ⁊ nō cōparet index nihilominus ꝯ cum teſtes recipiat lite nō cōteſtata: ⁊ eum puniat: vt. s. vt lit. nō conteſtata qñ. §. ⁊ ſunt alii. ⁊. ī. e. c. debet. Quales teſtes recipi debeāt dictū ē. s. e. cū oporteat. Quales debeant eſſe qui recipiūtur in ſymonia ꝯ regulares: dī. ī. de ſymo. p tuas. Si vero ꝓcedat inōr ad petitionē alicuius procurātis ingſitionez ſine ſit ordinari[j] ſiue delegatus: ad locū accedat ſi pōt: ⁊ vocet illū ꝯ quez ꝓcedere dz: ⁊ tūc recipiat teſtes quos ille ꝓducet: q ipetrauit ingſitionem. tñ ſi ille negaret ifamiam ꝓceſſiſſe: cognoſcet ꝓmo index vtr ſit ifamatus: ⁊ poſtea procedet ſuper his q denūciata ſt: alias nō ꝓcedet niſi primo conſtet q infamatus ſit. s. eo. cum oporteat. ⁊. c. qualiter. ⁊ ſi actor probet illum eſſe infamatum: reus poteſt probare q ſit bone fame ar. ī. de pur. ca. cū in iuuētute. cū potius ſit priuilegiū bone fame q ꝯ infamie. ar. s. eo. lz. in fi. Si vero crimē ꝓbet: puniat: vt. s. docñ ē. Si āt nō ꝓbauit: puniri dz q ipetrauit ingſitionem: vt. ī. ti. pri. c. ii. ⁊ ita idē ē quātum ad penā: quādo ꝓceditur ad petitionē alicuius ꝓſequētis ingſitionem: ſicut qñ ꝓceditur p officium iudicis ad famā vel clamorem: ⁊ cum ꝓceditur ad denūciationem alicuius ꝓſequētis ingſitionem nō credo neceſſariā admonitionē: qz nō agitur ad penitētiam. in quo caſu neceſſaria ē admonitio ſcōm formam euāgelii. ſed in predictis duobus caſibus agit ad penam: vt predictū ē. ⁊ aliter formatur petitio denūciationis: cum agit ad penā ⁊ aliter cū denunciatur ad penitentiam: qz tūc agit ad penitētiam pagēdam: nō ad penam ipoñēdam officit vel beneficii. ⁊ ſic itelligit finis illius glo. ī. que incipit ſic ī. de ſymo. lz beli. de hoc notat in glo. p̄dic. Item nunqd reus poſſit petere a iudice vt regreret ꝯ illum qui ipetrauit. ingſitionem ſicut cōtingit in aliis iudiciis: vbi admittit recōuētio. s. de mutu. pet. p totū: Dicas q nō: qz inquiſitio iudicis officio expedit nō iure actionis: ſic nec redenūciatio aut reaccuſatio: qz tunc ſūmitur q ex odio hoc fiat: vt. s. eo. cum. p. ⁊. iii. q. v. c. ii. ⁊ nō relatione criminis: ſed innocentia reus purgat. ff. de pu. iu. is qui. Item teſtes cōpelli poſſunt ad ꝓbādum inquiſitionem. s. de teſti. cog. ſuper his. lz in iudiciis ordinariis cōpelli nō debeāt in criminibus: ſi qua principaliter vel incidēter obiciantur: vt. eo. ti. dilectoꝝ. vbi de hoc. dic vt ibi no. in fi. notule. Item ⁊ illud pōt facere prelatus: cum ifamia ꝯ aliquem ad ipm peruenit: vt prefigat terminum volentibus accuſare: vt ſi aliquis apparuerit accuſator: audiat illuz: ⁊ ꝓcedat legitime in accuſatione. s. c. px. ⁊. xv. q v. c. i. ī. de purga. ca. ex tuaꝝ. Si aūt nō apparuerit: tūc pōt ꝓcedere ad inquirēdum: vt. s. dicit: vel indicere purgationez: in qua ſi defecerit: puniatur: vt. s. c. proxi. ſed melius eſt q inquirat: qz periculoſum eſt accuſare: qz de facili nullus accuſaret. Quid ſi aliquis alteri9 odiocesis vel de alia parrochia hoc tacito impetret inquiſitionem vel denunciet nunquid debet audiri: cum ipie nō iterſit: preſumitur q non caritatiue denunciet: vel impetret inquiſitionem. vnde credo illum repellendum. argu. s. de teſti. ex parte a. in verbo illo tacito q miles fuerit. cē. ber.

k Diſtinximus. in parte deciſa ab illa decre. s. eo. qualiter. cui9 verba hic ponūtur vſqz ad. §. debet. ber.

l Redde rationem. Sed qualiter debet rationem reddere prelatus adminiſtrationis ſue: prelatus enim debet reddere rationez ſue ad-

ministrationis tã q̃ tutor. C. de iudi. l. ii. q̃ cõparatur tutori: ꝛ ꝓcura tor ẽ nõ dñis. s̃. de dona. c. ii. ꝛ. xii. q. i. c. ii. põt dici q̃ staretur suo iuramẽto: si aliter nõ põt reddere rationez. ar. C. de dona. l. pennl. ꝛ. C. vnde vi. si quãdo. ii. q. i. in primis. ꝟ. glorioſus vero. ꝛ. s̃. de bis q̃ vi metu ſue cã fiunt. c. vlt. ber.

a Et famam. arg. famam nihil per ſe ꝓbare. xxxvi. q. vi. ſi duo. s̃. de eo qui cog. cõſãg. vxo. ſue. ſup eo. ar. ꝟ. s̃. de ꝓſump. illud. ꝛ. s̃. de conſang. ꝛ affi. c. iii. ꝛ. iiii. q. iii. §. item ſe pe.

b A malinolis. xi. q. iii. in cunctis. ſi hꝫ cõſtaret: q̃ a talibꝰ eſſet orta: alias difficile ẽ ꝓbare famã ortam eſſe a talibꝰ: cum fama ab incerto auctore procedat de cõſe. di. iiii. ſãctũ ẽ. vnde ſatis põt dici: q̃ idicẽda ẽ purgatio vndecũq; ꝓcedat ifamia: ſaltez ꝓp ſcandalum. ar. j ꝺ pur. ca. accedẽſ. b.

c Concuſſis colũnis. xii. q. ii. gloria epi. ꝛ. ii. q. vii. accuſatio. i.

d Precedat inſcriptio. ſic. s̃. eo. ſuper his. ꝛ. j. de ſymo. lꝫ beli.

e Cõtra quos. Ex hoc. §. colligit manifeſte q̃ ordo iuris ꝺ uandus ẽ in inquiſitione faciẽda. s̃. eo. ad petitionem. ſed hoc verꝫ eſt circa ſeculares: circa regulares: ñ ẽ vſqueq̃q; ſeruandus: vt dicit in fi.

f Forma. ſic. j. ꝺ ſymo. lꝫ. forma iſta triplex eſt: cum ꝓcedit accuſando ꝺnũciando ꝛ inquirẽdo vt ſi agatur i modũ accuſationis: ꝛ probetur crimen: ꝺponatur reus: q̃ hic ẽ effectus accuſationis: vt. s̃. dicit i verbo vt criminalis accuſatio: que ad diminutionem capitꝫ i. degradationem itẽditur cum agitur per inquiſitionem alia pena iponitur vt dictuꝫ ẽ in illa notula magna ibi: crimine vero probato Vnde videt. ſ. per hanc litteram: q̃ ſi ꝑ inquiſitionem ꝓbetur ſymonia vel homicidium q̃ nõ ꝺponatur: q̃ ad hoc nõ ẽ actum. s̃. de ordi. cogni. cũ dilectꝰ. ar. ꝟ. s̃. e. inquiſitionis. i. rñſo. vbi de hoc. ꝛ. s̃. de dolo ꝛ ꝓtu. veritatis. dic vt ibi. Cũ ergo ꝓceditur ꝑ denunciationem: niſi in predictis duobus caſibus ad penitẽtiam agit pagendam: tũc in ꝓdictis duobꝰ caſibus ẽt punit ſicut cum agit per accuſatiõem vel inqſitionem. vt dicto. c. veritatis. Sed cum agitur ꝑ denunciationem tũc in predictis caſibus ñ ẽ neceſſaria admonitio. s̃. eo. cum dilecti. ii. In aliis vero caſibus cuꝫ agitur ꝑ inqſitionem vel accuſatiõem: punit ad arbitriuꝫ iudicis. ar. s̃. eo. inqſitionis. i. rñſo. in fi. ꝛ. j. eo. c. vlt. ꝛ. arg. j. ti. ꝓxi. c. vlti. Denunciatio vero regulariter fit ad penitẽtiam pagendam: ꝛ eius effectus ſi ue finis ẽ penitentie ipoſitio: ꝛ tũc neceſſaria ẽ caritatiua admonitio ꝛ famaz ad aures ſuperioris peruenerit: nõ quidẽ a malinolis ꝛ male dicis: ſed a prouidis ꝛ honeſtis: nõ ſemel tantũ ſed ſepe: qꝺ clamor inuit ꝛ diffamatio manifeſtat: debet coram eccleſie ſenioribus veritatẽ diligẽtius perſcrutari: vt ſi rei poſcerit qualitas: canonica diſtrictio culpam feriat delinquẽtis: nõ tanq̃ idẽ ſit auctor ꝛ idez iudex: ſed quaſi denunciante fama vel deferente clamore officii ſui debitum exequatur. Licet aũt hoc ſit obſeruandũ in ſubditis: diligentius eſt obſeruãduz in ꝑlatis qui quaſi ſignum ſunt poſiti ad ſagittã. Et qz nõ poſſunt oĩbus complacere: cũ ex officio ſuo teneantur non ſolũ arguere ſed etiã increpare quin ẽt interdum ſuſpẽdere: nõnũq̃ vero ligare: frequẽter odiũ multoꝝ incurrũt ꝛ inſidias patiuntur. Et tiõ ſancti patres ꝓuide ſtatuerũt: vt ac cuſatio prelatorũ non facile admittatur: ne cõcuſſis colũnis corruat edificium: niſi diligens adhibeatur cautela: per quã nõ ſolũ falſe ſed ẽt maligne crimination̄i ianua precludat Verũ ita voluerunt prouidere prelatis: ne criminarentur iniuſte: ut tamen cauerent ne delinquerent inſolenter: cõtra morbum vtrũq; inuenientes medicinã cõgruam: videlicet vt criminaliſ accuſatio que ad diminutionẽ capitis. i. degradationez intenditur: niſi legitima precedat i ſcripno: nullatenus admittat. Sed cum ſuper exceſſibus ſuis quiſq̃ fuerit infamatus: vt iaz clamor aſcẽdat qui diutius ſine ſcandalo diſſimulari nõ poſſit: vel ſine periculo tolleri: abſq; dubitationis ſcrupulo adquirendũ ꝛ puniendus eius exceſſꝰ non ex odii fomite: ſed charitatis ꝓcedatur affectu: quatenꝰ ſi fuerit grauis exceſſꝰ: ꝛ ſi nõ ꝺgradet ab ordie ab adminiſtratiõe oĩo amoueat: qꝺ ẽ fm ſniaz euangelicã a villicatiõe villicum amoueri qui nõ poteſt villicationis ſue dignã reddere rationem. Debet igit eſſe preſens is ꝓtra quẽ facienda eſt inquiſitio: niſi ſe per cõtumaciã abſentauerit: ꝛ exponenda ſunt ei illa capitula de quibus fuerit inquirendũ: ut facultatez habeat defendendi ſeipſum: ꝛ nõ ſolũ dicta ſz etiã noĩa ipſa teſtiuz ſunt ei: vt quid ꝛ a quo ſit dictũ appareat publicãda Necnõ exceptiones ꝛ replicationeſ legitime admittẽde: ne per ſuppreſſionẽ nominũ infamãdi per exceptõnum vero excluſionem deponendi falſum audacia ꝓbeatur. Ad corrigendos itaq; ſubditorum exceſſus tanto diligentius debet prelatus aſſurgere: q̃to dãnabilius offenſas eoruz deſereret incorrectas. Cõtra quos c vt de notoriis exceſſibus tanceatur: ꝛ ſi tribus modis poſſit procedi per accuſationẽ: videlicet denũciationẽ ꝛ inquiſitionẽ ipſoruz: tñ ut diligens adhibeatur oĩbus cautela ne forte per leue cõpendiũ ad graue diſpendũ veniatur: ſicaccuſationez legitima ꝺz precedere iſcriptõ: ſic ꝛ denunciationẽ caritatiua monitio: ꝛ ingſitionem clamoſa inſinuatio preuenitur: illo ſemp adhibito moderamine: ut iuxta formã iudicii ſentẽtie quoq; forma dicteꝝ. Hũc tamẽ ordinẽ contra regulares ꝓſonas nõ credimus vſquequaq; ſeruandũ: q̃ cũ cã regrit: facilꝰ ꝛ liberius a ſuis ꝑlatis adminiſtrationibus amoueri.

Idem in eodem.

Sicut oliz a ſcis pribꝰ noſcit inſtitutũ b: metropolitani ſingulis annis cũ ſuis ſuffraganeis ꝓuincialia nõ omittãt cõcilia celebrare i qbus ꝺ corrigẽdis exceſſibus ꝛ moribus reformãdis ꝑtiz clero: diligentẽ habeant cũ dei timore tractatum: canonicas regulas marie q̃ ſtatute ſint i hoc generali cõcilio relegentes: vt eas faciant obſeruari ꝺbitam penã tranſgreſſoribus iſtigẽdo Vt aũt id valeat efficatius adipleri ꝑ ſingulas dioce. ſtatuant k perſonas idoneas: prouidas videlicet ꝛ honeſtas: que per totũ annũ ſimplicit ꝛ de plano abſq; ulla iuriſdictione ſollicite inueſtigẽt: que correctione vel reformatione ſunt digna: ꝛ ea fideliter pferant ad metropolitanum ꝛ ſuffraganeos ꝛ alios in cõcilio ſubſequẽti: ut ſuper his ꝛ aliis ꝓut utilitati ꝛ honeſtati cõgruerit ꝓuida deliberatione ꝓcedant: ꝛ que ſtatuerint faciant obſeruari: publicaturi ea in

g Facilius. j. de ſymo. per tuas. circa fi. Notare potes hic. ar. q̃ dignior ẽ cetus clericoꝝ q̃ cetus monachorum. vt. xvi. q. i. legi. ber.

h Sicut. iſtitutum. xviii. di. quoniam quidez.

i Celebrare. ſic abbates ꝛ priores nõ habẽtes abbates: detriẽnio in triẽniũ celebrãt capitula ſua. s̃. de ſtatu. re. in ſingulis.

k Statuant. Iſti erunt quaſi teſtes ſynodales. ſic. s̃. de teſti. cog. preterea. ꝛ. xxxv. q. vi. epiſcopus in ſynodo. ꝛ debẽt eſſe de eodem epiſcopatu honeſti ꝛ diſcreti: qz tales melius poſſunt inueſtigare veritatez q̃ extranei. arg. s̃. de teſti. veniens. in fi. ꝛ. xxxv. q. vi. c. i. ꝛ. ii. s̃. qui ma. accu. poſ. videt. ꝛ iſti appellant viſitatores: qui debent circuire totam parrochiam de villa in villam. vt. lxxx. diſt. nõ ꝺbet. c. vnde hoc ſumptum videtur: ꝛ illi procurabuntur per parrochias ad quas accedunt: qz ſuis ſtipendiis hoc facere non debẽt s̃. de reſcrip. cum ex officii. ꝛ. xxviii. q. i. iaz nunc. in fi. ꝛ. xii. q. ii. charitatem ꝛ officium ſuum nõ debet eis eſſe damnoſum. arg. iiii. q. iii. §. venturis arg. cõtra q̃ epiſcopus debeat eos procurare. habes. s̃. de offi. ordi. inter cetera. ꝛ. xxiii. q. i. militare. Prioribus cõcordantiis credo ſtandum: moderatos tamen ſumptus petent.

l Illa iuriſdictione. Si iſti nõ habent iuriſdictionem ergo nõ poſſunt aliquos cogere vel citare: vt veniant vel reſpondeant: imo poſſunt eis dicere: ingreſſus es vt aduena: nunquid vt iudices nos. iii. q. vi. leges. Item videt q̃ debeant eſſe iurati. xxxv. q. vi. epiſcopus in ſynodo. ſed ſufficit q̃ ſint honeſte pſone: quibus merito ſit credẽduz ſuper his que referunt in concilio ꝓuinciali. Itez quare primo denũciatur hoc metropolitano q̃ epo cũ primo ꝺberet ꝺnũciari epo q̃ archidiacono. xxv diſt. perlectis. ꝺemum ſi epus eſſet negligens archiepo. ix. q iii. cum ſimus. ꝛ. c. cõqueſtus ꝛ ꝑ hoc eccleſiaſticus ordo cõfunditur: ſi ſua iuriſdictio epiſcopo nõ ſeruatur. xi. q. i. peruenit. in fi. Dicas quod iſti inquiſitores ſolam famam referunt metropolitano: ſcẽz qꝺ itelligunt: ꝛ inquirunt ſine alia iuriſdictione. vt per alios ad denunciationem ipſoꝝ poſſit viſitare ꝓuinciaz: qz ex hoc apparet epiſcopus negligens: tamen ſicꝰ vellet corrigere illos exceſſus: nõ ꝓderet ſuam iuriſdictionez: niſi tunc ꝺemum cũ negligens apparet. ix. q. iii. cũ ſimus. §. vlt. ꝛ eo ipo quod hec referuntur metropolitano apparet q̃ multa ſunt apud eos epos qui egent correctione. xviii. di. peruenit. Unde videt ee ꝺiminuta iuriſdictio metropolitanoꝝ in hoc q̃ olim poterant deſcendere ꝛ inquirere an epi eẽnt negligentes: nõ vt ſtatim inquirerent de criminibꝰ niſi poſtq̃ cõſtaret ꝺ negligentia. ſic põt itelligi s̃. de cenſibus. ſopite. ꝛ. c. romana. ꝛ. s̃. de preſcrip. cũ ex officii. Hodie vero non poſſunt: niſi primo eis ꝑ alios referat: ſcõm quod hic inuit: alias ſuperflua ꝛ onerosa fuiſſet iſta cõſtitutio: ꝛ iſtis inquiſitoribꝰ minus credit q̃ aliis officialibus qz aliis credit q̃diu ꝺnium ꝓbet. iiii. q. iii §. aliquãdo. ff. de offic. prefec. vr. l. i. quies. s̃. de appel. cũ parati. ar. ff. de re. eoꝝ qui ſub tut. vel cura. l. magis. §. illꝺ ff. de cuſto. ꝛ exbi. re. l. diuus. hoc iõ qz iſti famam ſolam referunt nec ſũt iurati ſed illi iurati ſũt ꝛ famã nõ referũt ſed ipm factũ: ꝛ iſti inquiſitores nõ debent

omittere officiū suū: q̄ vis prelati inquirant ⁊ corrigant ⁊ reformēt vt referant metropolitano: an oporteat ipm supplere negligētiam ep̄oꝝ: alias nesciret. ⁊ ita nō impediretur eoꝝ inquisitio pp̄ hoc cum ep̄oꝝ.

a Lim. relaxatis. vt si oportuerit possint ferre testimoniū in negocio inquisitionis: cum per eos melius q̄ p̄ alios possit inquiri veritas. ℟. de testi. veniēs. oū tamē ex alia causa repelli nō possint. j. de symo. per tuas. ⁊. ℟. de re iudi. cum. i ⁊. a.

b Post ceptum negocium. Nota q̄ lite pēdente nō ē aliquid innouādum. ℟. vt lite pen. a memoria. ⁊ p̄ totum. ⁊. ℟. de iurepatro. ex litteris. arg. xvi. q. iiii. volumus. Itez ē. arg. q̄ causa cepta iter plātiz ⁊ subditum suspēsa ē iurisdictio p̄lati: ac si esset appellatum ab eo. ℟. eo. cum dilecti. ii. ⁊ totuz iudicium suū ad maiorez delatū ē iudicez. vnde facit iniuriā iudici sub quo eoꝝ cōmune negociū pēdet. ar. ii. q. i. vo tū. Et iudex totū debet reuocare: si qd faciat in eis: vt hic videt: cum ex odio videat p̄cedere negocio cepto. arg. ℟. viii. q. iiii. nōne. vbi dicit q̄ vsq̄z ad finem cause nō possunt recedere a sua iurisdictiōe. vt ibi dicit. arg. xv. q. vlt. c. vlt. in fi. ⁊ obediētiaz exhibere: vt dī ⁊ si nō faciant p̄ iudicez cōpellātur: vt. j. dī. v. puiso. tē. Ip̄se aūt cōpellere eos nō debet si tū iudices in hoc essent negligentes: ipemet p̄latus pōt excōicare si nō obedirent: vel alias excederēt. ar. ℟. de offi. ordi. significauit. ⁊. ℟. ō offi. ō lega. prudētiam. §. sexta. in fi. alias solueret obedientia qō esse nō dz: ex eo q̄ dicit. j. ℟ iusticiaz spoliauit: videt a p̄rio q̄ si iusta cā subsit q̄ eos punire possit: q̄ credo. Honestū tū esset: si p̄ iudices hoc fieret: ⁊ qō dicit relaxatis ⁊ cetera. p̄ misit cāz ne reformatio monasterii retardet: vt possint ferre testimoniū. ℟. de testi. veniens.

c Adherētes. ar. q̄ idē iuris ē in accessorio qō in principali. vt. ℟. de offi. delega. c. prudētiaz. v. fi. vbi de hoc. ⁊ sublato p̄ncipali ⁊ accessoriū: ⁊ q̄ adherēt religiosis: religiosa sunt ff. de rei vēdica. q̄ religiosis.

d Judiciorum. sic. ℟. de statu. mona. c. ea que. ⁊ ita ordo iudiciarius nō videt vsquequaq̄z seruādus circa regulares. vt. ℟. c. qualiter. ii. in fi. q⁹ de facili remouent ab administrationib⁹: vt ibi. ⁊. j. de symonia. p tuas. i. quasi sūmaria cognitio videt sufficere: ex eo quod dicit de plano: sed in aliis nō de plano sed magis iudice sedēte pro tribunali. ii. q. iii. §. preuaricatoꝝ. v. abolitio. ⁊. iii. q. iii. §. spacium. v. a iudice. ⁊ manifestis. v. q. vi. epiphanium. C. de pba. l. vl.

e De tacēda veritate. Hoc ipo suspectus erat abbas: ⁊ talia iuramēta non tenēt. ℟. de testibus. cōstitutis. i. ⁊ merito talia iuramēta relaxāda sunt: vt veritas reueleť. si. ℟. de testi. cogen. c. vlt. ⁊ sine peccato seruari nō possūt. q⁹ celare veritatē mortale ē peccatū. xi. q. iii. quisquis. ⁊. j. de cri. fal. c. i. expedit enim peccata nocētium nota esse. ff. de iureiur. cum qui. §. i.

f Copiā faciatis. ℟. eo. qualiter. §. debet. Et t̄ ē hoc notabile p̄ quosdam qui nō faciunt copiam dictoꝝ. ⁊ supprimunt testiū nomina: a quibus iuste posset appellari: lz dicatur q̄ nō vsquequaq̄z seruari debet ordo iuris: tamen in hoc bene seruari debet.

g De bonis. ℟. eo. ex parte. vbi de hoc.

h Relatoꝝ. adhibeatur remediū. si. q⁹ nisi iusticia conatus cupiditatis rep̄meret ius litigatorum extingueretur. ℟. in prin. in cōstitutione Gregorii.

i Prodigus. si. in predicta constitutione.

k Personaliter. In casu isto inquisitores nō possent aliis cōmittere vices suas. de hoc habes. ℟. de offi. dele. c. vlt. §. ii.

l Pro meritis recepturus. Ut pena docēte agnoscat qualiter ip̄e excesserat in p̄missis. si. xxvii. q. i. si homo esses. ⁊. c. si custos. ⁊. ℟. de of. lega. nisi specialis. vt sapiēs sit in pena q̄ stultus fuit in culpa. xxxviii. di. qui ea. Et quos dei timor a malo reuocat. ⁊ cetera. ℟. de elec. cuz in cunctis. ⁊ supra de vi. ⁊ ho. cleri. vt clericoꝝ. mores. ⁊ necesse ē vt ferro abscindatur. tē. lxxxii. di. plurimos

m Vēdendi. Nota q̄ lz aliquis denunciet siue accuset tur vt suspectus de dilapidatione non dz stati rēoueri. j. de symo. lz. sed iterdici debet eidem oē genus alienādi. vt hic patet. ⁊. ℟. de offi. de leg. venerabilis. vbi ō hoc. imo dabitur iterim coadiutor: si ne cui⁹ cōsilio nihil faciet si suspectus ē vt vbi dī. ber.

n Cum forti⁹. i sonti b⁹. xxiii. q. v. si nō lz. ⁊. xxii. q. iiii. sic q.

o Et maxie sacratis. arg. q̄ ex p̄sona aggrauat iniuria. i stitu. de iniuriis. §. atrox. ff. de iniuriis l. p̄tor. ⁊. j. de se. exc. cum illoꝝ. Et q̄ p̄posito suo manus i tulerit: capite puniatur: ⁊ augeť crimen dignitate p̄positi. ff de re mili. oē delictū §. i. ⁊ ius publicum offendit. i. di. ius publicū. Vñ qui ledūt sacerdotes tā q̄ p̄ publico crimine puniunt. ii. q. i. i p̄mis circa finem.

p Culpabiles. Ergo iudex q̄ non punit deficiētem in accusatione peccat: ⁊ culpā p̄bit: cum puniri debeat pena talionis. ii. q. iii. c. i. ⁊. ii. ⁊. iii. ℟ decre. Ope tēti⁹ poneret in p̄cedēti titulo: sic erat in antiq̄ cōpilatiōe.

q Residistis. vt iudices.

r Priuari. sed videtur hoc p̄ ius factū esse: exquo eniz statim nō fuit de calū-

scopatus: quē vt dicūt fuit minus canonice assecutus: adeo grauiter dilapidat ⁊ cōsumit q̄ nisi celeriter adhibeatur[b] remediū ep̄atus idē p̄ eū ad irreparabile dissolutōnis obprobriū deducet: nec solūmodo rerum verū et fame sue, pdigus[l] ⁊ salutis vtam ducit enormiter dissolutā: ⁊ ifra Dis. v. mādamus: quatenus p̄sonaliter[k] accedētes ad locū: iquiratis sollicite veritatē: ⁊ eaz fideliter conscribentes sub sigillis vestris nobis trāsmittatis inclusaz eidē ep̄o termi nuz assignātes: quo nr̄o se cōspectui rep̄sentet, p̄ meritis[l] recepturus postestate vendēdi[m]: dādi: infeudandi: seu qūolibet alienādi bona ip̄ius ecclesie interiz eidē penitus interdicta.

De calumniatoribus.

℟ Reg. auteñ. subdia.

Cum fortius puniēda sunt crimina: q̄ insontibus[n] maxime[o] sacratis boibus ifferunt: q̄ sitis culpabiles[p] q in cā io. diac. resedistis[q] attēdite: ut hilariū criminatorez ipsius nulla exdiffinitiōe vīa pena q̄ueniēs castigaret: ⁊ ifra. Qz ergo tante negtie malum sine digna nō dz vltōne transire iubemus eundē. b. p̄ius subdiaconatus: quo idignus fungit: priuari[r] officio ⁊ verberibus[s] publice castigatum in exilium[t] deportari.

I Nocentius tertius camoreñ. sego bieñ. ⁊ abuleñ. ep̄is.

Cum dilect⁹ fili⁹ magister scholariuz palestinus ad se. apo. accessisset: ⁊ de suo ep̄o excessus varios nunciasset[u]: examinationē cōmisimus excessuū obiectorū: ⁊ ifra. Cū aūt p̄cessiuz negocii examinauerim⁹ diligēter: nec itelligere potuerimus p̄batuz esse sufficienter aliq̄ de predictis: eundē ep̄m absoluēdum decernimus ab obiectis: vobis mādātes quatenus memoratū magistruz scholariū donec purgauerit canonice suā inocentiā. ſ. q̄ nō calūniandi[x]

epalibus synodis ānuatiz p̄ singulas dioc. celebrādis. Quisqs aut̄ hoc salutare statutū neglexerit adīplere a sui executiōe officii suspēdatur.

℟ Reg. ix. archiep̄o ⁊ priori sancte marie rothomeñ.

Cliz. i. v. ⁊. p. ordinis cistertiē. ⁊ ifra. Ne igit̄ reformatio mōasterii valeat retardari: mādamus: q̄tenus relaxatis[a] excōicationum seu suspēsionū snijs si quas idē abbas p̄ tulerit: vel p̄ quoscūq̄z iudices promulgari fecit post inceptū negociū[b] eos ⁊ adherētes[c] eisdē: ac eis restitutis quos idē abbas negocio pendente ꝓtra iustitiā spoliauit: in negocio de plano ⁊ absq̄z iudicioruz[d] strepitu, p̄cedētes: cū talibus maxie in hoc cāu nō deceat dei seruos inuolui: igratis que circa p̄sonas ⁊ obseruantias regulares videritis ingrenda: corrigētes ⁊ reformātes tā in capite q̄ in mēbris q̄ correctōnis ⁊ reformationis officio noueritis idigere: iuramēris si qua de tacēda[e] veritate abbas extorserit relaxatis:, puisio vt negocio ip̄o pendēte p̄fati monachi eidē abbati obediāt ⁊ intēdant: ita tū q̄ per hoc, p̄secutio negocii nō valeat impediri. Si vero testes cōtra eundē abbatē, p̄ducti fuerint: dictoruz ip̄orum ei copiā[f] faciatis. Predictis aūt mōacbis expēsas fcās pp̄ hoc ⁊ trib⁹ vel quattuor istis vel aliis: quos idoneos ad dictū negociū, p̄sequēduz duxeritis assumēdos: faciatis de bonis eiusdē monasterii faciendas expēsas ad, p̄secutionē ip̄i⁹ negocii necessarii cōputatis: si q̄, pp̄ter hoc receperunt de bonis[g] monasterii: cum propriū non habeant mistrari contradictoꝝ ⁊ cetera.

I Dem ep̄o cister. de alde. ⁊ de salen. abbatibus.

Prelatorū excessus: ⁊ ifra. Sane dilecti filii. c. ⁊ quattuor alij canonici frigiseñ. denunciādo monstrarūt: q̄ frigiseñ. ep̄s bona sui epi

nō ꝓbat:erit ſuſpēſio officii ⁊ bñficii:vt hic patet: donec ſe purgauerit ⁊ huiuſmodi purgatio ꝑſtabit̄ ad arbitriū iudicis:exquo hic non determinat̄. ſ. de offi. delega. de cauſis. ⁊ preterea cum purgationes hodie arbitrarie ſint. ſ. ti. ꝓxi. inquiſitionis. in fi.

a Simili pena. hec ét cē cauſa quare puniunt̄:vt alii nō ſumant inde exeplum iſamandi prelatos ſuos:⁊ ita pena vnius ē met⁹ altius. ii. q. vii. qua pp. ff. de penis. l. capitaliū. §. famoſi. ſ. de offi. ordi. irrefragabili. ber.

b IN ordinando. i ponit. H ſūptū fuit ex illo canone. i. q. ii. ſicut ep̄m.

c Miniſter. i. archidiacon⁹ qui examinat ꝓmouēdo. ſ de offi. archidiaconi. ad hoc. circa fi.

d Vendere. vbuz vēdere non cōtinet gratuitū ꝯctum: qz vēditio nō ꝓcedit ſine p̄cio. ff. de ꝯben. emp. l. ii. §. ſine p̄cio ⁊ C. eo. ti. ēpti fides iſti. e. ti. §. p̄ciū. Sz quare notari⁹ ñ ꝓt vendere opas ſuas vel chartā: cū ō ſuo nemo bñficiuz facere cōpellat̄. x. q. ii. p̄carie. Dicūt gdam ꝙ hoc obtiet vbi notari⁹ ꝓcipit ſalariuz de publico. Lau. dicit ꝙ ét ſi nihil ꝓcipiat de publico nihil p̄ot recipe pro tali ſcriptura: qz ſymoniā cōmitteret. ⁊ eſt ſp̄ale in odiū ſymonie ne frauſ poſſz ꝓcurari. ex pacto enī nihil accipe oz: ſz ſi gratis ⁊ ſp̄onte aligd offerat̄: ⁊ iaz ſine oī itētōne ab initio ad hoc acceſſit: nō credo ꝙ peccaret notari⁹ laicus. ar. j. eo. cum ſit romana. ⁊ ē exp̄ſſum. i. q. ii. ſicut ep̄m.

c Daſtellis. i. q. iii. ſi qs obiecerit. ne in fraudē aliquid fiat nō obſtante aliqua cōſuetudine. i. q. i. emendari. ⁊ j. c. iacobus vin.

Qui aliū expulerit. Bupl̄r. n. peccat in dādo pecuniā: ⁊ qz locum viuentis occupat. ar. j. eo. nemo. ⁊ vii. q. i. eū. ⁊. ſ. de cōceſ. p̄bē. c. i. ber.

Sz dñs. vni. ſ. indeo ſceleratiſſimo: cum dixit. Si enim male locutus ſum ⁊c. ii. q. vii. §. ecce.

b Nō igit̄. ar. l̄s a minori: q̄ſi diceret: ſi iudeus qui mal⁹ ē admittitur ad teſtimonium ꝯ dñm: multo forti⁹ catholicus admittit̄ vt veritatez aſſerat ꝯ ſymoniacā prauitatē. ſi. ar. ſ. de elec. cū in cunctis. in prin. b.

i Catholic⁹. ar. ꝙ glibet catholicus admittit̄ ad teſtimoniū ꝯ ſymoniacū nulla diſtinctione facta. ar. j. e. tāta. dic vt. ſ. de accuſa. cū. p. ergo a ꝯrio ſenſu hereticus vel paganus nō admittit̄: quod eſt verum.

k Exhortādus. ſi. lxxix. di. ſi qs papa. ex eo ꝙ dicit exhortandus ē. ar. ꝙ teſtes i criminalibus nō cōpellunt̄. ſ. de teſti. cogē. dilecto⁊. vbi de hoc.

l Accuſatum. ſolēnia. Capituluz hoc ⁊ ſequēs itellige de eo q erat publice iſamat⁹: alſ ñ deberet ſuſpēdi. ii. q. v. p̄sbyter. ⁊. c. ſi mala. Sed nōne crāt iſti ſuſpēſi ipo iure: q̄re ſuſpēdunt̄. j. e. tāta. ⁊. xxxii. di. §. rex. ⁊. i. q. i. qbuſdā. ⁊. c. reperiunt̄. rñdetur: de fcō ſuſpendunt̄: cum ipo iure ſint ſuſpēſi. Symoniach⁹. n. in ordine q̄tūcūqz ſit occultus ē ipo iure ſuſpēſus. nec p̄ot miſſam cātare. j. eo. tāta. qm̄ ip̄m caracterē habet vicioſum: in quo caſu loquunt̄ hec duo capitula. vnde cū eſſēt iſti ſuper hoc infamati: merito ipo facto debuerunt ſuſpēdi. Si vero occultū eſſet: lz ſit ſuſpenſus coram ſe: ſicut quilibet in peccato mortali cōſtitutus. ſ. de coba. cler. ⁊ mulie. c. vlt. i. q. i. ſacerdotes. non tñ quo ad alios eſt ſuſpenſus. arg. j. eo. matthe⁹. ⁊. c. ex tue. ber.

m Quotiēs. ꝓuenit. ꝓ famam. ſ. ⁊ ido de hoc voluit ingrere: q⁊ plato⁊ eſt ingrere de exceſſibus ſubdito⁊. ſ. de offi. ordi. c. i. j. de colluſi. crimina. xi. q. iii. precipue. alioquin eis imputatur. xliii. di. epheſiis. ber.

Icut. vincit. qz reſpectu eius cetera crimina ꝓ nihilo reputant̄. i. q. vlt. c. vl. ⁊. arg. j. c. ꝓxi. ar. ꝯ. xxxii. q. vii. quid i oibus. ſed ibi ſoluit̄ quod dicit ibi: granius. i. cōmunius. ⁊. ſ. de accuſa. ingſitionis. vbi equipantur homicidiū ⁊ ſymonia quo ad penam. horribilius ē tamē homicidium: cum quo nunquaz diſpenſatur. l. di. miror.

o Sine dilatione. i. q. i. gſqs ⁊. c. reperiunt̄. xxiii. q. iiii. ſi ea xxxv. q. ix. loci.

p Per aliquam pſonam. que de iure admitti debeat: vt. ſ. di xi de accuſa. c. i. ⁊. c. cum. p. ⁊. c cum oporteat.

q Clarierint. xxiiii. q. iii. c. ecce.

r Anta ē. ad accuſationez ſi accuſatuſ fuerit ifamatus: de hoc dictū ē. ſ. de accuſa. cum. p. ⁊. c. i.

s Dis peccator. nō preciſus ab eccleſia p ſententiam canonis vel iudicis tolleratus ⁊ penitens. ⁊ ſic nō ē obiectio ō excōicatis ⁊ ſuſpenſis vt notorii fornicarii. xxxii. di. nullus. nec de ſuſpenſis quo ad ſe. Nam glibet cōſtitut⁹ in mortali peccato ſuſpenſus ē quo ad ſe. ſ. de coha. cleri. ⁊ muli. c. vlt. ⁊. i. q. i. ſacerdotes ſacroſancta. ⁊ ſic omnes alii poſſunt cātare miſſam preter ſymoniacum. Vel qō dicit. dis peccator ꝑt cātare miſſā: pōt referri ad facilitatē etiā diſpenſandi: quaſi diceret: facilius diſpenſatur cum oibus aliis criminoſis ꝑ ter homicidium: q̄ cum ſymoniaco. vel hoc dictum ē in detestatiōem criminis. vel ſic: dato ꝙ dis peccator poſſit celebrare: ſymoniac⁹ tñ nō pōt cōſiderato initio: qz ſymoniacus in ipo ſui initio ꝓmiſſionis ſuſpēſus ē. vt. i. q. i. reperiunt̄. ⁊ i tus ortus occidit: ⁊ in ip̄a ſui radice viciat⁹. i. q. i. gbuſdam. Sic ex eo tpe quo ſymonie crimē cōmittit: dānat⁹ eſt. vñ poſtea celebrat̄ nō ꝓt. ét poſt pactā penitētiā: niſi diſpēſet cuz eo: qō nō cōtingit in aliis criminib⁹. ⁊ ita plana ē lra iſta cōſiderato initio cuiuſ cūqz peccatoris. ſic. C. ad. l. iul. maieſta. gſqs. v. donatiōes. ⁊ quarūlibet poſtremo alienationes ex omni tpe. ⁊ cetera. ⁊ ita ſymoniacus celebrare ñ pōt: niſi cū eo diſpenſet̄. Quis poſſit diſpēſare: dcm̄ ē. ſ. de renunc. c. poſt trāſlatiōez. Nec pōt agere penitētiam: niſi renūciet bñficio ⁊ executioni. ſ. de accuſ. ingſitionis. Poſtq̄ vō renunciauerit ⁊ penitētiā egerit: poterit cū eo diſpēſari: ſi placuerit ſupiori: ⁊ ſic licite poterit poſtea exercē officiū. ar. ff. de p̄ca. certe. §. iul. q⁊ iam poſſidet ex noua cōceſſiōe. ar. j. c. ex iſinuatiōe. vt. ff. ō euicti. ſi ſeruus. §. i. in fi.

t Etiam meretrix. que alias non eſt admittenda ad accuſationem vel ad teſtimonium ꝓp vilitatem eius. vt. C. de adul. que adulterium. ⁊. ff. de teſtib. l. iii. §. l. iulia. Eadem rōne nec ad alium legitimum actum.

u Non ſatis. regrat̄. aliquo pacto. j. c. veniēs. ⁊. c. tua nos. tñ ſi ſp̄onte ſine aliqua cōditione ⁊ pura itentione aliquid dare voluerit nō ꝓhibetur. c. tua nos. Sed ſi monaſteriū eſſet ita tenue ꝙ nō poſſet ſufficere. ar. ē ꝙ tunc poſſet exigere hoc modo: frater ſcias ꝙ nos nō poſſumus tibi prouidere: ſi vis intra re porta tecum vnde viuere poſſis. vt. i. q. ii. ſi quis pp̄ hoc. Jn ſymonia enim ⁊ vſura amor lucri prohibetur. xiiii. q. iiii. ſi quis oblitus. vin.

x Priorat⁹. i. q. i. ſi qs ep̄s. ⁊. q. iii. ſaluator. ⁊. ſ. de ſta. regula. c. ii.

y Pro ſepultura. Quot modis dicat̄ ſepultura dictuz ē. ſ. de ſepul. c. vlt. Ber.

z Diuturnitas. ſimile. j. c. ꝓxi. ⁊. ſ. de cōſue. quāto. ⁊. c. vlt. ad idē. i. q. iii. c. vl. diuturnitas tēporis peccatū ñ excuſat. xxiiii. q. i. ſciſma. ⁊. i. q. i. nullus ep̄s grauamē. ff. de act. ⁊ obliga. obligationē. §. i. ar. ꝯ. vbicūqz bz locū p̄ſcriptio. xxxii. q. iiii. obiiciuntur. Sol. de hoc dictum ē. ſ. de conſue. c. vlt. ⁊. ſ. de tēpo. or. c. ii. ber.

a Cum in eccleſie. introducendis. i. q. iii. ſi qs obiecerit.

b Benedictionibus nubētium. ſic. j. eo. ſuam. Pro benedictionibus nubēti um aligd accipi ꝓhibetur: qz per eas gratia conferr̄: lz pro matrimonio aligd dare vel recipere nō ē peccatū. i. q. i. gegd. ⁊. xxxii. q. ii. bonorant̄. qz lz ſit ſacra-

mẽtum: per ipm tñ gratia nõ cõferẽ. xxvii. q. i. nuptiaꝝ. xxxii. q. ii. cõnubia. vnde est. arg. qꝫ non idem iuris est in accessorio quod in principali. an pro exequiis mortuoꝝ licitum sit recipere? dicitur. j. eo. t. suam. ala.

a Cõsuetudine. videt qꝫ talis cũsuetudo nõ sit reprobãda: vt ꝑ receptione canonica vel introductione psone in ecclesiã aliqd recipiat. in aut. de sanc. epis. col la. ix. §. ꝑ cõsuetudinib⁹. dum tñ nõ det ex pacto aut exigat sed spõte ex postfacto offerat. t ē opti. ar. i. q. ii. sicut epm. t xviii. di. de eulogiis. t. j. eo. dilect⁹. sed hic regrebat ex ꝓsuetudine: qõ ē penit⁹ reprobandum. j. eo. iacobus. ber.

b Infelicẽ. s. de cõsuetu. c. vl. vbi ō hoc. t male adinuẽte cõsuetudines nullo tpe cõfirmãtur. in auc. vt nulli iudi. §. i. col la. ix.

c Hiezi. q primo in veteri testameto symoniaz inuenit: vñ fuit lepra ꝑcussus. i. q. i. g studet. t. c. cito turpẽ. Symoniaci dicunt a symone mago.

Cum sit. procurationem hãc ꝑcurationem recipit epus: sed nõ ꝑ aliquo sacramento: qz hoc esset symoniacum: vt. i. q. i. statuim⁹. sed potius ꝑ labore: imo nec ꝑ labore. Sed ista ꝑcuratio pmissa ē a iure: sicut t alie ꝑcurationes que fiũt rõne visitatõnis vñ nullam symoniã cõmittit: qz q peccat legis auctoritate: nõ peccat. xxii. q. iiii. qui peccat. t ista ꝑcuratio prestari ō bet scõm facultates ecclesie: sicut t alie. s. de cen. sopite. t. c. cũ nuper. Immo si ecclesia ꝑ curare nõ posset epm: ipe suis sumptibus cõsecrabit ecclesiã. x. q. iii. cauendum. t. i. q. ii. placuit. arg. in aut. ō mã. ꝑn. §. sit tibi. ber.

d Dē hoc. manifestuz. i. notoriũ: alias sec⁹. xi. q. iii. eoꝝ qui accusant. t. iii. q. v. qz suspecti.

f Recepisse. maxime. arg. s. de cõfes. c. ii. t. j. e. nobis.

g In iure. alias cõfessio extra iudiciũ nõ ꝑiudicat. de hoc no. s. de cõfes. c. vlt. Item. argu. hic qꝫ nõ mitius agitur cũ cõfesso qꝫ cum cõuicto. ii. q. i. nos. s. de cõfes. cum sup. t. ff. de cõfes. l. i. Arg. ō. l. dist. ꝑsbyterum. xii. q. i. nõ dicatis. t. ar. l. di. si qs prepostera. ii. q. i. i primis. in ꝑn. So. cũ spõte cõfesso miti us agit: sed nõ petitur spõte cõfesso i iure timore ꝓbationũ. nõ. n. est bñficium qõ fit ex necessitate. ff. de ritu. nup. l. ꝓme. Sed ea sũt in nostris officiis gratioza: q̃ cum ipendere nõ teneamur cã tñ liberalitatis impedimus. xxviii. q. i. iam nunc. ergo qui inuitus cõfitetur: nõ remuneratur.

b Deponẽdi. hec est pena symoniacoꝝ. sic. s. de cõfes. cũ sup. cũ agit i modũ accusatiõis: imo idẽ vr si agat i modũ ingsitionis. s. de accu. inquisitionis. i. rñso.

i Manifestum ē. nõ tamen notoriũ: qm̃ tunc secus vt patet. s. eo. c. vbi ponitur manifestum ꝓ notorio. Alia lra habet nõ notoriũ.

k Purgatio. pp infamiam. j. eo. insinuatum. s. de accu. cum. p.

l Et principes. hic rex t princeps ius habebant in electiõe tã qꝫ patroni: quorum assensus debet requiri. s. de elec. sacrosancta. t ita videz: qꝫ si nõ prestitissent cõsensum nõ cõfirmabitur electio. Et sic ius habebant. vnde nec ante nec post electionem licitum fuit redimere cõsensum illoꝝ. viii. q. iii. talia. t. i. q. iii. si quis prebendas. t. i. q. i. eos. t. j. eo. matthеus.

m Restituãt. qz sine periculo eaz retinere nõ possunt: vt hic patet: t cũ pena dupli debẽt restituere illam. in aut. de sanc. epi. in scõa colũna. §. si vero laicus. t §. si aũt secularis. colla. ix. t. j. eo. audiuimus. t. s. de immu. ec. qz pleriqꝫ. Hic nota qꝫ ecclesie restitui debẽt cui facta fuit iniuria. arg. xvii. q. iiii. si quis in atrio. t. xxxvii. q. i. si quis rapuerit. t in aut. de san. epis. §. si quis aũt. in scõa colũna. t ecclesia põt vendicare illam pecuniaz. in aut. eo. ti. §. si vero laicus. t. §. sed neqꝫ xenodochiũ. ar. ō. j. eo. veniẽs. vbi restituit ei q dedit. Ala. dixit: qꝫ in decre. veniens. restituta fuit ei qui ō dit de misericordia: t hoc quod hic dicit ē ius cõe. Tu dicas aliter: illa veniens. loqtur de monacho: qui pecuniam dedit ꝓ sua receptione: t illud ē ius: t hoc similiter. si ergo aliquis det pecuniam monasterio vt recipiatur: symonia cõmittit. j. eo. qm̃ symoniacha. ei ergo q dedit debet restitui pecunia tã indigne a monachis accepta: vt cum ea in aliud monasterium itret ne sit onerosus scõo monasterio. ar. xvi. q. vi. ō lapsis. t. xxvii. q. i. si quis rapuerit. t vbicũqꝫ siue monasterio siue ecclesie seculari pecunia taliter data t accepta fuerit ꝓut dicit decre. veniẽs. restituẽda est pecunia ei qui dedit. Nec ecclesia vel monasteriuz dz cuz tali fraude esse in lucro: cũ ipi clerici vel monachi in hoc ita cõiter delinquunt: cum ipi clerici de hoc sint puniendi: t ex eodem facto penaz t premiuz consequi nõ debeãt vt. ff. de neg. ges. sine hereditaria. t ex hoc contingeret viaz fraudibus aperiri: qõ esse nõ debet. xciii. dist. peruenit. ii. t. xxxv. q. ix. loci. in fi. t tale lucrum ecclesia nõ debet habere. nec possent clerici vel mõachi penitere: nisi restituerent qõ symoniace receperẽt. Vel posset dici qꝫ si clerici seculares sic cõiter delinquunt: ecclesie ōbet applicari: t clerici sunt omnes ab ecclesia remouendi Cuz vero pecunia datur alicui: puta ꝑ lato soli vel alii cuicũqz: ita qꝫ ecclesia nõ sit in culpa tunc locum habet quod prius dr: qꝫ ille qui pecuniaz receperit debet illam restituere ecclesie: in cuius ignominiaz data fuit. Nec ōbet ei restitui: qui dedit: t precipue si sit secularis in quo casu itelligũtur autentice predicte. de regulari posset dici: qꝫ t tunc nõ debet ei restitui sim pliciter: sed assignãda est scõo monasterio ad quod transit: vt eo viuente habeat vsum illius. argu. predictoꝝ capitulorum de lapsis. si quis rapuerit. t hoc cũ ecclesia fuit in culpa. ber.

tant autez plures ex hoc licere: quia legem mortis de longa inualuisse cõsuetudine[a] arbitrant: nõ attẽdentes qꝫ tanto graviora sunt crimina: q̃to diuti⁹ ifelice[b] aiaz tenuerũt alligatã. Ne igit hec decetero fiãt: vel pro ꝑsonis ecclesiasticis deducẽdis in sedez: vel sacerdotibus instituendis: aut sepeliendis mortuis: seu benedicendis nubẽtibus: seu aliis sacramentis conferendis seu collatis: ali aliqd exigat: districtus ꝓhibemus Siqs aũt contra hoc venire ꝓsumpserit: portionẽ cum giezi[c] se nouerit habiturũ.

Dẽ vigilien. epo.

Cum sit romana: t infra. Consul. t. t. r. qꝫ nihil ꝑ ecclesiaruz consecratione potes vel debes preter procuratione[d] exigere.

Dem toletano archiepiscopo.

De hoc autez qꝫ episcopus exo meñ. archidia. beneficiũ t cuidam clerico ante electionem suã ꝓratum dicitur promisisse: vt vterqꝫ consentiret eidem: tue prudentie respondemus: qꝫ si manifestum[e] ē eundem archidiaconũ t clericũ ob causam illam promissa recepisse[f]: aut exinde confessi fuerunt in iure[g]: vel legitime conuicti: ab altaris mĩisterio sunt perpetuo deponẽdi[h]. Si uero id manifestum est[i]: nec tamen ide conuicti vel confessi fuerint: sed tantum publica laborat infamia: eis canonica purgatio[k] debet indici: ĩ qua si defecerint: tanquam auctores tanti sint sceleris puniendi. Regem autem t principes[l] eius debes inducere: vt si qua receperint a prefato episcopo vt eius electioni prestarent assensum: ecclesie exomeñ. sine dimi/nutione restituant[m]: cum ea sine gravi sue salutis periculo retinere non possint.

Dem eboracen. archiepiscopo.

Cum essent in nostra presentia constituti. r. clericus t nobilis vir. v. qridez. v. moraz diutius facere nõ poterat: pro se in cã illa sufficientem cõstituit rñsalem. Cunqꝫ ab ore prefati. r. intellexerimus: qꝫ memoratus miles promiserat[n] ei dare ecclesiã: si qõdam negociuz eiusdez i nostra posset pñtia ꝓmouere: ac ꝑ hoc ꝓmissionez ipsam continere symoniacaz prauitatem: eidẽ. r. supradicta ecclesia silentium[o] duximus imponendum.

Dẽ cistren. epo

Insinuatum est: qꝫ in ecclesiis tui episcopatus plurimi clerici per symoniã habere dicuntur ingressum[p]: t infamia inde respersi. Unde mandamus: quatenus si qui fuerint quos in predictis ecclesiis publicũ t notorium[q] est symoniace intrasse: eos amoueas ab ecclesiis taliter acquisitis. Illis aũt quorũ crimen nõ est publicum t notorium si publica laborant infamia[r] cuz. v. vel. vi. manu[s] sui ordinis purgatõnez indicas in qua si defecerint: beneficiis huius mõi ecclesiarũ ꝑpetuo ꝓues[t] eosdẽ.

Cum esset. pro

miserat. hec ꝓmissio siue pactio illicita fuerat: t symoniaca. s. ō pac. e. vlt. t. j. eo. tua. t. i. q. ii. qꝫpio. vnde miles per talem ꝓmissionem nõ obligatur: quare ipi. r. imponitur solẽtium. Si vero sine aliqua pactione promouisset negocium illius: vel alias seruiuisset eidem: bñ poterat eũ remunerare: siue ꝑsentando ipm ad aliquod bñficium: siue ẽt alio modo. ar. lxi. dist. qd proderit. imo etiam naturaliter erat ei obligatus. ff. de peti. here. sed si lege. §. cõsuluit. t. ar. xii. q. ii. hec hui⁹ placiti. Põt ergo licite glibet seruire epo vel alii spe future remunerationis: nec symonia cõmittitur in tali spe: cum sine omni pactione vel cõditione seruiat: dũmodo ꝑncipaliter hac intentione nõ seruiat. nec episcopus directe pro hoc seruitio ei prouidere i beneficio itendat: qz sic esset imunis ab officio t ab obsequio. i. q. i. ordinationes. t. c. sunt nõ nulli. alias nisi spectaret inde remunerationẽ: quare seruiret ei: cũ ex debito ei nõ teneatur: imo q dignus est: põt sperare epatum t alios honores. lix. dist. si officia. lxxiii. dist. cõsuluit.

o Silẽtium. t bene: qz si ecclesiam tali modo adeptus fuisset: eaz renũciare teneret. vt. i. q. i. si quis neqz. t i aspera pena vel penitẽtia spe esse: vt ibi: quam ẽt agere nõ posset ea retenta. s. de accu. ingsitionis.

p Insinuatum. igressum. vnde fures sunt t latrones: qz nõ itrant per hostium. s. de iurepa. relatum. t. xxiii. q. iiii. tres ꝑsonas. t. i. q. i. ordinationes. vii. q. i. nõ furem.

q Notoriuz. dr tribus modis notoriũ. s. de coha. cle. t mu. c. vl. t ideo nulla probatio ē necessaria. s. de accu. euidẽtia. t. ii. q. i. de manifesta

r Sexta manu. ar. ō. ii. q. v. presbyter si. t. c. si mala. t. c. oibus. sol. regulare ē qꝫ ipse epus debet se purgare cum. xii. presbyteris. ꝑsbyter cũ quinqz: diaconus cum tribus. vñ versus. Potificem parum man⁹ expurgat duodena. Quinta sacerdotem: leuitam tertia. pena. Maioz maiori: minoz ē adhibẽda minori. Quãdoqz tñ sunt pauciores. vt. s. de accusa. cũ. p. ii. q. v. oibus. Quãdoqz plures. j. ō purga. ca. iter. solicitudines. Hodie vero numerus cõpurgatoruz arbitrari⁹ est scõm arbitrium iudicis. s. ti. proxi. ingsitionis. in fi.

s Priues. Nota qꝫ deficiens in purgatione punitur: vt hic patet. t. s

eo.de hoc.ꝛ.j.de pur.ca.cū.p. Sed purgatio idicit pp ꝓbabilem ꝓ-
sumptionē ortam ex fama. Ergo videt ꝙ ex ꝓbabili ꝓsumptiōe pos
sit diffinitiua sꝑnia ferri: quod nō ē verum: sed ista ꝓbabilis ꝓsumptio
a Ntrāsit ad violētam: ex eo ꝙ nō habet testes sue honestatis. ber.
Emo. quolibet. i. aliquod de quibuslibet. simile. xv. q. i. mulier. ꝛ
s. de cōdi. appo. ve-
rum. ꝛ. i. q. vii. si gs
oēm. in primo. v.

b Celet. Nō. ꝙ sy-
moniā cōmittit: qui
ꝓ aliquo tēporali ce
lat peccatū alicui⁹:
qđ corrigere vel de-
nūciare tenet ēpo:
sicut symoniacū est
aliqd recipere: vt q
ordināndus ē nō or-
dinet: vel vt electio
ni qs nō cōsentiat. i
q. i. ℔. g autē. ꝛ. c. se.
ad fi. qstionis. Et ē
hic. arg. ꝙ celare ē
aliqd facē. si. xxxvi.
di. si qs vult. ar. ō. ff
de ꝑscrip. v. solēt. ꝛ
ff. de condi. ob tur.
cām. l. iii. ℔. vlt. So.
illa nō tangunt istā
materiā. hic logtur
de iudicio quod fit
ad penitentiam: ad
quod tenet glibet:
vnde nihil pōt quis
pp hoc accipere cū
sit spiritualc. illud ō
iudicio quod fit ad
furem capiendum
vel seruū fugitiuꝫ
pro quo potest reci-
pi merces laboris. b
c Cōsanguinita
tis. ergo videt ꝙ cō
sanguinitas symo-
niā inducat: qr non
refert an iniustus
cordis amor: an sor
dide ꝑces interueni
ant. i. q. i. si qs neqꝫ.
d Cōicans. lxxviii
di. quid est. lxxxvi.
di. c. iii.
e Reconciliationis
ꝓ reconciliatōne: vel
absolutione ꝑcium
exigi nō debet. j. eo.
ad aures.
f Utrūqꝫ. s. digne
penitētem: vel min⁹
digne gratia: vel fa
uore adducē ad re-
cōciliationeꝫ. Aliō
est digne penitentē
remouere a reconciliatione aliquo liuore. vtrūqꝫ. n. istoꝝ symoniacum
ē: ꝛ ita respicit istos duos mōs tātum: ꝛ qō ꝓmo dixit symoniacū ē: si
militer vt dī ibi: vel pōt respicere oia ꝓcedētia: vt ista duo vltima qua
si ꝓ vno reputent. ꝛ qō primo dixit celet ꝛ inotescere detractet: quasi
idem sunt: ꝛ sic illud vtrūqꝫ pōt respicere illa sic coniuncta. ber.

g Querelam. iconsulto. vnde nō valet resignatio. xii. q. ii. sine excep
tione. s. de emp. ꝛ vendi. cuꝫ dilecti.
b Concordia. v. q. ii. si primates. ꝛ. s. de transac. c. vl. vbi plures con
cordantias inuenies de hoc.
i Nō potuit. qr nullū spirituale vel spirituali annexum pōt vēdi vel
emi. s. de iurepa. de iure. s. de pac. cū pdē. ꝛ. c. vl. ꝛ. s. de transa. sup eo.
ꝛ. xvi. q. vii. decimas. ergo nec redimi. Sed hec ratio nō vī habere lo
cum: qr ecclesia vel spirituali annexū pōt vēdi cum vniuersitate ꝛ ob-
ligari. s. de iurepa. ex lr̄is. ꝛ. c. cū seculū. sed maneriū fuit: vt vī princi
pale: in quo erat ecclesia: ꝛ ita potuit redimi tanꝙ accessoriū. Dicas
ꝙ manerii cū ptinentiis suis ꝛ ecclesia fuerūt monachis cōcessa ita
ꝙ neutrū fuit accessoriū alteri. Et hoc colligit bñ ex lr̄a: vt ibi dicit in
pn. quoddā manerium cū ptinētiis suis ꝛ ecclām: ꝛ ita ecclesia nō fuit
ptinēs manerii: qr separata fuit a ptinētiis: ꝛ ita redēptio ꝙtū ad ec-
clesiaꝫ nulla fuit ipo iure. Sed hec ratio nō hz locum in manerio: qō
bñ pōt vēdi ꝛ redimi: ꝛ ita hac via nō possunt reuocare maneriu m

Qualiter ergo agēt ꝓ manerio: dicas ꝙ ꝑctus siue redēptio quo ad maneriuꝫ
nullius fuit ipo iure ex alia cā: qr hoc scm fuit irregsito capitulo. si. s. de ēp. ꝛ vē.
cum dilecti. ꝛ. xii. q. ii. sine exceptione. ꝛ hac eadē rōne nō tenuit redemptio eccle
sie: ꝛ ita ēt si ecclesia fuisset accessoria ad manerium: idem esset.
k Jn possessionē. cā rei seruāde: si lis nō fuerit cōtestata. s. vt li. nō cōt. qm̄. ℔. in
aliis. ꝛ si lis cōtestata esset: ꝛ ñ
liqret de cā: adiudicaretur eis
possessio salua gōne ꝓprietā
tis absētib⁹. s. de do. ꝛ cōtu. ꝓ
ut. vbi de hoc. quā possessiōeꝫ
dñt eis defēdere iudices: vt di
cit. in fi. cū remaneant adhuc
iudices de illa re vsqꝫ ad diffi-
tiuam sniam. s. de testi. ex pte.
a. vbi de hoc. ber.
l Et. Aque, ꝓ crismate. pro
crismate nūmos accipe
nō cōcedit: immo symonia-
cū ē: vt. i. q. iii. c. vl. ꝛ. j. eo. in tā-
tum. ꝛ. s. e. nō satis. ꝛ. c. cū i ec
clesie. ꝛ. j. e. ad nostram.
m Appellatis. silis variatō
nois bētur. j. e. i tātū. sꝫ bona
ōnōiatio nō excusat malū: ga
qōcūqꝫ nomē iponas symōia
ē: sicut in vsura. xiiii. q. iii. pleri
qꝫ. ꝛ. c. esca. ber.
n Cōsuetudinis. Cōsuetudo
ista ꝙtūcūqꝫ lōga nō excusat
malū: imo magis accusat. s. e
satis. ꝛ. c. cū i eccl̄ie. ꝛ. s. ō ꝓsu.
e. vl. cū sit ꝺ ea q̄ i veteri testa-
mēto ꝓhibita sunt: ꝛ in sui nā
mala: vt vendē sacr̄a. i. q. i. qui
studet. ꝛ. c. sicut eunuch⁹. sec⁹
de illa cōsuetudine q̄ iducta ē
ꝺ ius positiuum. s. de cōsue. c.
vlt. vbi de hoc.
o Ordinis. s. ōpotiōeꝫ: qr pe
na symoniacoꝝ ē depositio: vt
s. e. de hoc. ꝛ. c. i sinuatū. ꝛ. s. ō
accu. ingsitionis. i. ℟. b.
p Et. Aque. ꝓ crismate. nūmos accipe nō cōcedit: immo symonia-
cū ē: vt. i. q. iii. c. vl. ꝛ. j. eo. in tā-
tum. ꝛ. s. e. nō satis. ꝛ. c. cū i ec
clesie. ꝛ. j. e. ad nostram.
q Salutis. Juramētū istud
vergit i dispēdiū salutⁱ eterne
qr ꝓstitū ē ꝓ respirituali ꝓ ec
clīastico bñficio. s. vī ñ pōt ser
uari. s. ō ꝓsu. c. si. ꝛ. s. de iurīu.
si vo. ꝛ. s. qō me. cā. cū dilecti.
ꝛ. xxii. q. iiii. si aliquid. ala.
r Nihil oīno. alias certe pe-
nitētiā agere ñ pōt. s. de accu.
ingsitiōis. qr venia ñ dat nisi
correcto. xxiiii. q. ii. legat. xxiii
q. vii. quēadmodū. sed penitē
nō pōt: nisi renunciet illud bñficium: vt dixi in predicta decre. inquisitionis.
s Diuinis. i. canonicis. sic exponit. iii. q. v. qr suspecti. ꝛ. i. q. ii. q̄ꝓpio. ꝛ. q. iii. si qs
obiecerit. ꝛ. c. saluator. vel ꝓpe: qr hoc ē ꝺ vet⁹ ꝛ nouū testamentū. i. q. i. q studet
t Humanis. C. de epis. ꝛ clc. si quē q̄. ꝛ in aut. de san. epis. circa pn. ℔. sed neqꝫ.
colla. ix. Nota ergo ꝙ crimē symonie grauissimū reputat: exquo diuinis ꝛ ca-
nonicis ꝛ humanis legibus condēnatur. arg. i. q. vlt. c. vlt. ber.
u Absolutⁱ⁹. ipo iure tū absolutus erat. vī expone absolnimus: idest absolu
tum ostendimus: ꝛ potius factuꝫ respicit talis absolutio. t.
x Discreto. Nō verbum istud: ꝙ discretus penitentiari⁹ ē q̄rendus: q sciat sol
uere ac ligare de. pe. di. vi. qui vult. petita ꝛ obtenta licētia prius ꝓpii sacerdo-
tis: alias nō debet fieri. j. de pe. ꝛ remiss. omnis. ℔. i. b.
y Infamia. symoniaci. n. ifames sunt. i. q. iii. c. vltimo. Et hec ē talis ifamia: ꝙ
nisi cū eo dispēset ꝑ pncipē ad aliqō eccl̄iasticū bñficiū admitti nō ꝺz: quo ad
deum acta penitentia tollitur argumētum. ii. q. iii. ℔. hinc colligitur.
z Demonstrare. alias nō crederet secum fuisse dispēsatum: nisi ostenderet in-
dulgentiaꝫ. j. de scisma. c. ii. ber.
A Et si qōnes. religione. Jn lege dī: ꝙ qdam sub tali reuerētia retenti vt nec
vex iuramētum prestare velint. C. de fide. instru. l. vlt. ad fi. q̄ꝙ dī vere-
cūdia uel timiditas. ff. de cōdi. insti. que sub conditione.
B Necessaria. heretici ēt ueritatem nolūt iurare. Unde eo ipo tā ꝙ heretici re
putant. j. de here. excōicamus. ℔. si uero.

appellatis m. Quia vero hoc symo
niacum esse cognoscitur: mandam⁹
quatenus pretextu alicuius consue
tudinis n vel prelatio nis prescriptos
denarios nullatenus exigatis: ꝓ cer
to sciturⁱ: ꝙ si hoc ꝑsumpseritis: pi
culum ordinis o ꝛ dignitatis poteri
tis non imerito formidare.

Idem.

Ex diligenti tua relatione ne inno
tuit: ꝙ. b. cant. archidia. te in
duxit: vt ei homagiuꝫ faceres ꝛ fide
litatem prestares: ita ꝙ ipse tibi be
neficiuꝫ ecclesiasticuꝫ annis singulis
exhiberet. Unde quoniā huiusmo
di obligatio p illicita contra tue salu
tis q: necnon ꝛ sue profectum existit:
absolui a nobis instantius postula
sti: adiiciens ꝙ ab eo ōinceps nihil
omnino r de beneficio acciperes con
stituto. Quocirca nos tuam petitio
nem honestam ꝛ fauorabilem atten
dentes: te a prefati archidiaco. ho
magio ꝛ fidelitate: presertim cū hec
taliter ꝑstita diuinis s ꝛ humanis le
bus cōtraire noscātur: absoluimus t
ita ꝙ ab episcopo uel sacerdote dis
creto u penitentiam inde condignam
recipias. Uerum ne aliqua propter
hoc nota vel infamia x possis respar
gi: absolutionis nostre litteras tibi
duximus indulgendas: quibus con
tra latrantium morsus tutus ꝛ pre
munitus existas: ꝛ quas in testimo
nio indulgentie nostre valeas ōmō
strare z.

Idem strigoñ. archiepo.

Et si questiones tuas de feruo
re religionis ad nos proferri
nullanus ignoremus: non tamen ti
bi est in is vltra quam oporteat du
bitandum: cum leges humane di
cant: ꝙ quidam tenui religione A sa
cramenta necessaria B ꝛ legitima ex
hibere contemnunt: tenuem religi
onem uocantes: que in talibus be

a Hesitat.si.xxiiii.q.ii.sane q̄ super.in prin.t.s.de rescrip.cuz contingat.
b Muneribus.aliud ē munus:t aliud ē donum.ff.de.ver.sig.iter donū. Muneribus dādis attēdas quattuor ista. Quis dans gsue petens que res que causa petēdi. Lau. Cōsiderari debet qd offerat. xix.di.scōm.quale.xlix.di.c.penu. t.vl.a quo ēt.arg.iii.q.vii.in grauibus.t p quo.i.q.i.dictum ē.ii. Item ad qō offeratur.de conse.di.ii.t dixit.qua itentione.viii.q.i.i scripturis.quātum.xvii.q.i.ananias.t hic cōsideratur quantitas ex psona dātis t recipiētis.vnde.Seneca. Quidaz cinicus petiit a rege antigono talentum. Respondit rex: q plus q̄ cinicus petere debeat t sic fuit repulsus. Petiit ōnarium cinicus. Respōdit rex: q minus esset q̄ deceret regem dare: t ita turpissimā cauillationē inuenit: qua neutrum daret: cum posset dare talentum tāquam rex: t denarium tanquam cinico.

c Equum.quādoqz tamē.vi. solidi symoniam iducunt.j.e. ex tue.

d Nō petēti.t iō gratis.vnd. Seneca. Non gratis accipit munus quod petēti donatur vnde illud apostoli. Beatius ē dare q̄ accipere.xvi.q.i.p̄dicator.q enim donat: alium sibi naturaliter obligat.ff.de pe. here.sed t si.§.consuluit.t ille cui donatur exhibere reuerētiam donatori compellitur t obedire.viii.q.ii. illud gdam. Unde uersus. Gratius ē donum quod uenit ante preces vincen.

e Bonaret.qō de iure fieri ñ debet: qz quod ioculatoribus donatur: arti negssime donatur.lxxxvi.di.donare.

f Intētione.hic iterpretatur papa itentionez alterius partis p exteriora aliter nō posset diuinare de itentiōe alieni cordis: qz nec ēt paulus ls spiritu dei plenus fuerit: potuit diuinare.xii.q.ii.beat⁹.t.s. vt ec. bene.vt nostrum.t.ff.ad.l.ac quil.si putator.in fi.t quod dicit hic.

g Factum fuisse.i.p̄sumitur t ē.arg.q p exteriora p̄sumit̄ de iterioribꝫ.s.de p̄sump.c.ii. t.iii.t ita videt̄ per lām istaz a p̄rio: q si alia itentiōe equz cardinali dedisset: alias non daturus: nisi vt posset facilꝫ expediri negociū fratris ls eo ignorāte p̄iudicassz ei.i.q.v.p̄ fetium.nisi in odiū eius hoc fecisset.j.eo.nobis. vel nisi eo p hibente hoc fecisset.j.eo.sicut t recurrēdum ē in talibus ad itentionem t ex itentione ista cōsiderantur: t i icertis locꝫ ē cōiecturis: t ñ in his que certa sūt.ff.de v̄.ob.cōtinuꝫ.§.cū ita.ifi. Cū.n.res certa ē secꝫ fit.ff.loc.sz addes.§.i.b

b Qui executit.i.q.i.sunt nonnulli.

i Precii.que videlz ad magnam quātitatem nō producantur.ff.de offi.procō. solent.in fi.t.ff.de offi.presi.plebiscito. In his enim iterpretatur ecclesia symoniā nō cōmitti: qz nō ē verisimile: q pp huiusmodi modica aliquis moueret ad aliquod iniquum faciendum.

k Veniens.de cōsuetudine.in hoc nō valet cōsuetudo.j.eo.iacobus.t.i.q.iii.c vlt.t talis consuetudo dicenda est potius corruptela.j.eo. sicut pro certo.

l Restituendā.ar.ō.s.e.de boc.vbi habes qd iuris sit s̄ tali restitutiōe faciēda.

m Indigne.symoniace.si.j.eo.tua.t.s.de pac.c.vlt.

n Maiores.q̄z p̄silio abbas rḡit̄.ar.x.q.ii.ep̄s bēat.vñ grauiꝫ puniūt̄: qz fuert actores fei q dēbāt ls p̄hibē.ar.j.ō cle.ex mi.latores.xxiii.q.iiii.q alioz.si.j.e.di lectus.vbi de hoc. o Suspendens.de pena istoz regularium :qui p symoniam recipiunt̄:t q̄ recipiunt: habes.j.eo.qm̄.ber.

p Precipias. Ex eo q̄ dicit precipias: apparet q̄ monachꝰ fuit: alias nō preciperet.sed videtur q̄ nō deberet esse monachus: qz istud q̄ substantiam monachatus.arg.s.de condi.ap.c.vlt.in tex.t in glo.q̄

q Incipit.quod dr̄ ad fi.ber.

Ex tue.sex sol. No.q̄ q̄ritas muneris diuersitatem iuris nō iducit.xiiii.q.vl.c. vlt.t i.q.i.iudicesz.c.placuit.t.q. iii. si quis prebendas.sicut in vsura: quicquid sorti accedit vsura est xiiii.q.iii.pleriqz.t c.esca. alias est sub c.pleriqz.j.de vsur. consuluit.arg. contra.s.e.t si questiones.sol.intentio cōsideranda ē. furtuz enim sine affectu furandi nō committitur.xiiii.q.vlt.c.vlt. sic etiaz est in symonia vt dictum est.s. eo.t si qōnes.ber.

r Secreto.ii.q.i.si peccauerit.t.vi.q.ii si tantum.t.s. de tē po.ordi.ex tuarum t.c.vlt.t.j. eo. matheus.alias p̄hiberi nō potest: vt dicunt iura predicta: t hic. Sed contra ar.q̄ coherceri possit.s.de temp. ordi. ad aures.vbi dr̄ q̄ contra voluntatem prelatorum suorum subditi promoueri non dñt: ergo eadez ratione debet abstinere. Illud loquit̄ de regularibus: qui contra obedientiaz sui prelati promoueri nō debēt: nec habent titulum ratione cuius promoueri debeant: hic logꝫ tur de execūtōe ordinis iam susceptī: a qua sine manifesta cā aliqs remoueri non debet.

s Cohercere. arg. q̄ symoniacus nō ē ipo iure suspensus arg.ō.s. e.tāta.t.i. q.i.reperiunt̄.ō hoc dcīm ē.s.eo. accusatuz.

t Penitētiā.ar.ō xxiiii.q.ii.legat̄.t.x xiii.q.vii. q̄eadmodū.t.ar.s.de accu.i gsitionis.t.j.e.matthe⁹.i fi. So. penitētia quantum ad vitam eternam dari sibi nō pōt: nisi recedat a peccato: vt dicunt iura p̄dicta.t de pe.di.iii. penitens.t di.v.falsas.tñ danda est ei ne i duresc̄at in peccato suo.j. de pe.t re.q gdam.t.xc.di.si quis contristatus.ar. qz forsitā timore penitentie citius renunciabit ad quod tenetur.i.q.i.si quis neqz.ber.

u Ad nostram.ecclesiastico.s.eo.non satis.cū i ecclesie.ea que.t.j eo.in tātum.in quibus habes plene de his que hic p̄hibentur.

x De symoniace.remanere.dispensatiue: quia de iure renunciare tenentur postq̄ hoc sciuerint: vt.i.q.v.p̄sentiuz.t.j.eo. de regularibus.t.c.ex insinuatione.t.c.nobis.t.s.de elec.c. penul. Et etiam post liberam resignationem p̄t episcopus cum talibus dispensare: vt in eisdem ecclesiis recipiantur.vt dicit.c.presentium.t.j.eo. ex insinuatione. Cum illis vero qui symoniam cōmiserunt vel eis scientibꝰ est cōmissa: ep̄i dispensare nō possunt: sed solus papa. j.eo.nobis.in fi.t.c.penul.de hoc plene no.s.de renunc.post translationez.b.

Hesitat.si.xxiiii.q.ii.sane q̄ super.in prin.t.s.de rescrip.cuz contingat.
Muneribus.aliud ē munus:t aliud ē donum.ff.de.ver.sig.iter donū. Muneribus dādis attēdas quattuor ista. Quis dans gsue petens que res que causa petēdi. Lau. Cōsiderari debet qd offerat. xix.di.scōm.quale.xlix.di.c.penu. t.vl.a quo ēt.arg.iii.q.vii.in grauibus.t p quo.i.q.i.dictum ē.ii. Item ad qō offeratur.de conse.di.ii.t dixit.qua itentione.viii.q.i.i scripturis.quātum.xvii.q.i.ananias.t hic cōsideratur quantitas ex psona dātis t recipiētis.vnde.Seneca. Quidaz cinicus petiit a rege antigono talentum. Respondit rex: q plus q̄ cinicus petere debeat t sic fuit repulsus. Petiit ōnarium cinicus. Respōdit rex: q minus esset q̄ deceret regem dare: t ita turpissimā cauillationē inuenit: qua neutrum daret: cum posset dare talentum tāquam rex: t denarium tanquam cinico.
Equum.quādoqz tamē.vi. solidi symoniam iducunt.j.e. ex tue.
Nō petēti.t iō gratis.vnd. Seneca. Non gratis accipit munus quod petēti donatur vnde illud apostoli. Beatius ē dare q̄ accipere.xvi.q.i.p̄dicator.q enim donat: alium sibi naturaliter obligat.ff.de pe. here.sed t si.§.consuluit.t ille cui donatur exhibere reuerētiam donatori compellitur t obedire.viii.q.ii. illud gdam. Unde uersus. Gratius ē donum quod uenit ante preces vincen.
Bonaret.qō de iure fieri ñ debet: qz quod ioculatoribus donatur: arti negssime donatur.lxxxvi.di.donare.
Intētione.hic iterpretatur papa itentionez alterius partis p exteriora aliter nō posset diuinare de itentiōe alieni cordis: qz nec ēt paulus ls spiritu dei plenus fuerit: potuit diuinare.xii.q.ii.beat⁹.t.s. vt ec. bene.vt nostrum.t.ff.ad.l.ac quil.si putator.in fi.t quod dicit hic.
Factum fuisse.i.p̄sumitur t ē.arg.q p exteriora p̄sumit̄ de iterioribꝫ.s.de p̄sump.c.ii. t.iii.t ita videt̄ per lām istaz a p̄rio: q si alia itentiōe equz cardinali dedisset: alias non daturus: nisi vt posset facilꝫ expediri negociū fratris ls eo ignorāte p̄iudicassz ei.i.q.v.p̄ fetium.nisi in odiū eius hoc fecisset.j.eo.nobis. vel nisi eo p hibente hoc fecisset.j.eo.sicut t recurrēdum ē in talibus ad itentionem t ex itentione ista cōsiderantur: t i icertis locꝫ ē cōiecturis: t ñ in his que certa sūt.ff.de v̄.ob.cōtinuꝫ.§.cū ita.ifi. Cū.n.res certa ē secꝫ fit.ff.loc.sz addes.§.i.b
Qui executit.i.q.i.sunt nonnulli.
Precii.que videlz ad magnam quātitatem nō producantur.ff.de offi.procō. solent.in fi.t.ff.de offi.presi.plebiscito. In his enim iterpretatur ecclesia symoniā nō cōmitti: qz nō ē verisimile: q pp huiusmodi modica aliquis moueret ad aliquod iniquum faciendum.
Veniens.de cōsuetudine.in hoc nō valet cōsuetudo.j.eo.iacobus.t.i.q.iii.c vlt.t talis consuetudo dicenda est potius corruptela.j.eo. sicut pro certo.
Restituendā.ar.ō.s.e.de boc.vbi habes qd iuris sit s̄ tali restitutiōe faciēda.
Indigne.symoniace.si.j.eo.tua.t.s.de pac.c.vlt.
Maiores.q̄z p̄silio abbas rḡit̄.ar.x.q.ii.ep̄s bēat.vñ grauiꝫ puniūt̄: qz fuert actores fei q dēbāt ls p̄hibē.ar.j.ō cle.ex mi.latores.xxiii.q.iiii.q alioz.si.j.e.di lectus.vbi de hoc. o Suspendens.de pena istoz regularium :qui p symoniam recipiunt̄:t q̄ recipiunt: habes.j.eo.qm̄.ber.
Precipias. Ex eo q̄ dicit precipias: apparet q̄ monachꝰ fuit: alias nō preciperet.sed videtur q̄ nō deberet esse monachus: qz istud q̄ substantiam monachatus.arg.s.de condi.ap.c.vlt.in tex.t in glo.q̄
Incipit.quod dr̄ ad fi.ber.
Ex tue.sex sol. No.q̄ q̄ritas muneris diuersitatem iuris nō iducit.xiiii.q.vl.c. vlt.t i.q.i.iudicesz.c.placuit.t.q. iii. si quis prebendas.sicut in vsura: quicquid sorti accedit vsura est xiiii.q.iii.pleriqz.t c.esca. alias est sub c.pleriqz.j.de vsur. consuluit.arg. contra.s.e.t si questiones.sol.intentio cōsideranda ē. furtuz enim sine affectu furandi nō committitur.xiiii.q.vlt.c.vlt. sic etiaz est in symonia vt dictum est.s. eo.t si qōnes.ber.
Secreto.ii.q.i.si peccauerit.t.vi.q.ii si tantum.t.s. de tē po.ordi.ex tuarum t.c.vlt.t.j. eo. matheus.alias p̄hiberi nō potest: vt dicunt iura predicta: t hic. Sed contra ar.q̄ coherceri possit.s.de temp. ordi. ad aures.vbi dr̄ q̄ contra voluntatem prelatorum suorum subditi promoueri non dñt: ergo eadez ratione debet abstinere. Illud loquit̄ de regularibus: qui contra obedientiaz sui prelati promoueri nō debēt: nec habent titulum ratione cuius promoueri debeant: hic logꝫ tur de execūtōe ordinis iam susceptī: a qua sine manifesta cā aliqs remoueri non debet.
Cohercere. arg. q̄ symoniacus nō ē ipo iure suspensus arg.ō.s. e.tāta.t.i. q.i.reperiunt̄.ō hoc dcīm ē.s.eo. accusatuz.
Penitētiā.ar.ō xxiiii.q.ii.legat̄.t.x xiii.q.vii. q̄eadmodū.t.ar.s.de accu.i gsitionis.t.j.e.matthe⁹.i fi. So. penitētia quantum ad vitam eternam dari sibi nō pōt: nisi recedat a peccato: vt dicunt iura p̄dicta.t de pe.di.iii. penitens.t di.v.falsas.tñ danda est ei ne i duresc̄at in peccato suo.j. de pe.t re.q gdam.t.xc.di.si quis contristatus.ar. qz forsitā timore penitentie citius renunciabit ad quod tenetur.i.q.i.si quis neqz.ber.
Ad nostram.ecclesiastico.s.eo.non satis.cū i ecclesie.ea que.t.j eo.in tātum.in quibus habes plene de his que hic p̄hibentur.
De symoniace.remanere.dispensatiue: quia de iure renunciare tenentur postq̄ hoc sciuerint: vt.i.q.v.p̄sentiuz.t.j.eo. de regularibus.t.c.ex insinuatione.t.c.nobis.t.s.de elec.c. penul. Et etiam post liberam resignationem p̄t episcopus cum talibus dispensare: vt in eisdem ecclesiis recipiantur.vt dicit.c.presentium.t.j.eo. ex insinuatione. Cum illis vero qui symoniam cōmiserunt vel eis scientibꝰ est cōmissa: ep̄i dispensare nō possunt: sed solus papa. j.eo.nobis.in fi.t.c.penul.de hoc plene no.s.de renunc.post translationez.b.

sitat:ubi nō est aliquatenus besitandum. In hoc itaqz q̄.p. presbyter cardi.apo.se.lega.pro electiōe tua vt palliuz tibi traderet ad partes illas accessit:t frater tuus eius presciens necessitatem ei equum vnum te ignorante transmisit:quoniam per mare veniens nullas aut paucas equaturas adduxit:te nullo modo timere oportet: cuz in accipiēdis vel dandis muneribus tria sunt maxie attendenda:persone.s.dantis t accipientis qualitas: quantitas muneris:t donationis tempus:qualitas personaruz:vta quo t cui: videlicet an a paupere diuiti uel econuerso:si ue a diuite locupleti datum fuerit:estimatio muneris:t donationis tempus:si magni vel minoris precii res data existat:t an instanti necessitate seu alio tempore conferatur. Si ergo predictoruz cardi.t fratris tui psonam t qualitatem pensamus:non fuit magnuz ab eodez fratre tuo cardi.equum vnum transmitti: quoniam etiaz ioculatori non petenti virtantus t tam habundans forte dōaret. Uerum si temporis necessitatē perpendimus:non alia intentiōe cōstat factum fuisse:q̄ ut cardinali subueniretur in articulo prenotato:t infra. Quod autem scriptum est:beatus qui excutit manus suas ab omni munere:de illis donis dictum est que accipientis animuz allicere uel peruertere solent:quoniam si ipa ēt persona electi offerat ordinatori vel consecratori suo electuariuz: vel de vino siue de aliis huiusmōi que modici precii fuerunt: ex quo voluntatem recipientis inclinare vel mouere non ōbeant:non tamen eccle.ro. interpretari consueuit accipientem in bis delinquere vel donantem.

Idem.

Veniens ad nos.f.presbyter,p posuit:q̄ abbas t fratres sancti.r.noluerunt eum in monachuz recipere quousqz.xxx.solidos dare cōuenerit:conuentione autem facta:sequenti die eum monasticum habitū induerūt:t iidem monachi.xxx.solidos:abbas vero.x.t familia.xij. pro pastu asserentes hoc esse de consuetudine monasterii postularunt. Quoniam ergo factum huiusmodi pernicioſum videtur: mandamus: quatenus si ita esse inueneris:abbatem t monachos ad restituendā pecuniam prefato.f.ram indigne ac ceptam compellas:t abbatē t maiores personas monasterii pro tante prauitatis excessu ab officii executōne suspendens:precipias dicto.f. ut in aliquo monasterio i babitu monastico domino studeat deseruire.

Idem.

Ex tue fraternitatis litteris:t ex confessiōe sacerdotis presentium latoris accepimus: q̄ cum ad sacerdotii ordinem non aliter uoluisset eum eius archidiac. presentare nisi sex sol. soluit eidem t sic ordinem ipsuz per eum presentatus accepit. Unde tibi sic duximus respondendum: ut si boc non est publicum sed secretum: eundem sacerdotez secreto conuenias: monens sine vlla coactione perpensius:t inducens: ut ordinez alicuius religionis assumat:t ppetuo ab officio abstineat qō illicite acquisiuit:alioqn non erit tutuz:cum sit secretus excessus ip̄m inuitū ab eodē officio coercere:cui tamen secretaz penitentiā fm q̄ tibi uisuz fuerit:iniungere nō postponas.

Idem.

Ad nostram:t infra. Dis. v. mandamus: quatenus,p ministerio ecclesiastico exercēdo:siue pro vicariis assignandis: seu,p crismate nullatenus pecuniam exigatis

Lucius tertius.

De symoniace ordinatis certū tibi nō possumus dare responsum: nisi plenius cognoscamus qualiter fuerint ordinati:cuz quidā licz fm quandā speciez symonie:utpote ipsis ignorantibus symoniace ordinātur:possunt qz symoniaci nō sunt in suis ordinibus remanere.

Idem.

Matheus cardinalis secreta nobis insinuatione monstrauit:q̄

a Matthe⁹.maioris.vnde valere debebat electio sua nō obstante alio⁹ cōtradictione: nisi aliquod rationabile opponeretur.s.de his que fi.a ma.parte ca.cum in cunctis.de hoc no.s.de elec. ecclesia vestra.ii.

b Paucis.lz pauci essent: poterant tamen se opponere: q⁹ forte erāt cōtempti.s. de elec. quod sicut.r.c. venerabilem. vel aliam exceptionem poterant opponere elec to forte q⁹ erat maritus corrupte: r ita ius habebant contradicendi: vnde nihil eis dare debuit r q⁹ eo sciente r nō contradicente pecunia data est symoniacus est non obstante volūtate turbata siue coacta: q⁹ voluntas turbata siue coacta voluntas est.s.de elec. cum iter.r.nisi ex toto cēt mente alienat⁹. xvi q.i.merito.r ei est imputandum.xiiii.di. quod ait.q⁹ malo⁹ morē sifirmitas animi non excusat.C. si aduersus delict. l.i. Si vero prohibuisset: q̄cito nō intellexerit hoc non imputaretur ei.j.eo.sicut.r est.arg. q⁹ turbata volūtas volūtas ē sicut coacta.s. de elec.cum iter.r.

c Consulis.hoc ō dicit: q⁹ etiam peccatum occultū erat vnde illum expresse nō poterat ꝓhibere nisi consulēdo s.de tempo.ordi.extuarum.r.c.vlt.r.s̄ eo.ex tue. vbi ō hoc r lz dicatur consulis necessitatem tamen ꝓportat si vult saluari: q⁹ nisi renūciat saluari nō ꝓt: vt dixi.s̄.eo.ex tue.i fi. r idem dicit littera in fi.r illō ē salubre seu salutare cōsiliū cū fuisses ad ecclesie tue regimen de voluntate maioris[a] partis fratrū electus paucis[b] tibi contradicentibus: quidaz amicus tuus de conscientia tua r voluntate turbata ei: qui magister discordie videbatur: certe quā titatis munus exoluit: r sic contradictio cōquieuit: nunc autem dubitas q⁹ nō sis a labe symonie prorsus immunis: donec in administratiōe voluneris remanere. Quia igitur consilium requisisti: quid tibi sit faciēduz respondemus: q⁹ multū tibi cōsulis[c] si administrationē celeriter[d] ac sponte[e] dimittas: illius verbi memor existēs. Nil prodest homini si vniuersum mundum lucretur: anime vero sue detrimentū patiatur. ¶ Dez.

AD aures nostras pueniſſe noueris: q⁹ cuz.c.de seneuilla, pter pecuniā quaz debebat vinculo fuisset excōicationis astrictus: creditoribus satisfecit: sz excōicatoribus x.lib. pro absolutione querētib⁹ nō valuit absolutionis[f] beneficiuz obtinere. Quoniā igitur indignuz est r ecclesiastice rationi contrarium: vt absolutionis beneficio redimatur. dis. v. mandamus: quatenus si prefatus.c.debituz soluit: ipsum gratis facias absolui: si excōicatores id nō fecerint requisiti.

CLemens tertius.

DE regularibus canonicis: seu monachis nos consulere voluistis: q⁹ p symoniā ingressum ipsis scientibus habuerunt. Unde cuz super hoc auctoritates[g] multe reperiuntur expresse: nō aliud q̄ statutū ē: rīdemus: vt locū quē taliter[h] adepti sunt: oīo dimittāt[i]: r solitudines seu alia monasteria districciora adeant: in quibus tā execrabilem excessuz si ne intermissione deplorēt. Si autez ignorantibus[k] illis pecunia data fuerit: cogas eos ad renūcianduz[l] loco eidem: r postmodū in id ipm̄[m] reducere: si tibi absq⁹ scandalo potuerint remanere: vel in alio qui sit de ordine ipso ad seruiendum deo poteris collocare. ¶ Dem.

EX insinuatione tua nobis innotuit: q⁹ pater tuus interuenien te[n] pecunia oliz tibi[o] prebende beneficiuz acquisiuit. Cūq⁹ ad annos discretionis pueniens: accepisses dñice crucis signuz: dictā prebendaz in manu ꝓpositi r fratrū libere resignasti[p]. Sed iidez tibi cōpatientes: de nouo te in suū canonicū elegerunt[q]: ita videlicet q⁹ per electionem istaz postremū locū in choro r in aliis obtineres: r infra. Rū. ut indulgentia quaz fratres tui misericorditer tibi fecisse noscuntur contētus existens ratione ꝓme[s] receptionis nihil audeas in ipsa ecclesia uendicare.

CElestinus.iii.

NObis fuit ex parte tua intimatum: q⁹ cum quattuor essent a capitulo constituti: qui debebāt quē dam eligere in plebanū: amici eius de cuius electione spes habebatur: vni uel omnibus eligentium promiserunt se pecuniaz soluturos: eo tamen ignorante[t] qui huiusmodi promissione intercedente[u] postmoduz ē electus[v]: r infra. Quia igit sup hoc cōsulere nos uoluisti: cōsul.t. bre.rī. q⁹ nisi cōstaret illos q⁹ ꝓmissum tale fecerūt p fraudez in dispendiū illius q eligendus erat id maliciose fecisse q̄is ipse tēpore promissionis conscius non fuerit eius tī electio tāq⁹ symoniaca prauitate presūpta est penit⁹ reprobāda[x]: r infra. Ad ultimū tia superioris: arg. q⁹ non.s.de renunc. nisi cum prīdem.§.i.r.c. post trāslatiōez §.rursus. sed illa loquūtur tantum in ēpo circa regulares: tene quod dicit.j.e. quoniam. de aliis vero dic q⁹ epi nō possunt renunciare in manibus prelatorū sine licentia dñi pape: inferiores renunciant in manibus prelator suorum. ar. s.de renun. admonet. qui si nollent recipere resignationez nihilominus cedāt: q⁹ non dimittitur peccatuz nisi restituatur ablatum. xiii. q. vi. si res. q⁹ furtiuum est beneficiuz. i. q. i. ordinationes. r semper est in mora sicut fur. ff. de cōdi. fur. in re. §. i. r. l. vlt.

k Ignorantibus. Isti nō sūt symoniaci lz symoniaci promoti: vt.s.eo. de symoniace. r ideo possūt in suis ordinibus remanere r post renunciationem seu resignationem ad beneficia restitui dispēsatiue: vt ibi dicitur: r hic idem dicit.r.

l Ad renunciandum. q⁹ aliter agere penitentiam nō potest. de pe. di. v. falsas. arg.s.de renunc. nisi cū prīdem. §. i.

m In id ipsum. j. eo. quoniam. b.

n EX insinuatione. interueniente pecunia expacto.s.eo. de hoc. quod esse non debet. j. e. tua. i. q. ii. q⁹ pio. r.s.de pac. c. vlt.

o Tibi. ignoranti: aliter capitulum vel episcopus cū eo dispensare non potuisset. j. c. p. xi. in fi.

p Resignasti. post q⁹ intellexit symoniam fuisse cōmissaz: q⁹ ad hoc tenebatur.s.c. px. r sic factum alterius ei preiudicat r sic punitur sine culpa quod est contra illud generale: rem que culpa caret. r c. s. de cōsti. c. ii. sed hoc est speciale in casu in odium symoniachorum q⁹ si nō punirent nimis frequentaretur illud crimen.

q Elegerunt. dispēsatiue. Et ita habes hic arg. q⁹ capitulū dispensat cum symoniacho. Sed pōt dici q⁹ capitulum nō dispensat: sed ipsuz eligit p dispēsationem epi. nam ēps de cōsilio capituli cum talibus dispensat. i. q. v. ꝓsentium. r. s. de elec. c. penul. obseruata distinctione ibi circa prelatiōes arg. j. c. prox. in fi. r. s. de iudi. at si clerici. r. i. q. vlt. c. vlt. r. i. q i. ergo symoniachos. Cōtraria itelliguntur: quādo ipsimet symoniam cōmittunt vel cōsentiunt: sed iste symoniachus non fuit. s. eo. de symoniace. r ideo nō fuit indignus misericordia: q⁹ alieno vicio laborauit. C. de natu. libe. legem. r ideo pp vicium alienum dispēsatur cum eo.

r Indulgentia. Ex hoc notaī: q⁹ caplm dispensauit cum isto: sed pōt intelligi vt dictum est in proximo. no. r expone idulgentia. i. gratia: q⁹ nō tenebanī eum eligere nisi vellent: r ita gratiam fecerūt ei.

s Prime. si. ff. de pac. dota. inter socerum. in fi. de sta. homi. l. liber homo. C. de remiss. pi. l. vlt. in fi. r. s. de renunc. cum inter. p. r ita habes hic: q⁹ actio semel extincta amplius nō reuiuiscit. de conse. dist. iiii. queris. ff. de solu. qui res. §. areaz r. C. de remiss. pi. cum ex causa. arg. ō. s. de appel. cum cessante. ber.

t Nobis. tamen ignorante. nec ratum postmodum habente: q⁹ tunc ei noceret. j. eo. sicut. ala.

u Interueniente. innuitur ex hac littera: q⁹ lz pecunia promissa vel data interueniat: si pp hoc ad eum eligendum nō fuerunt moti: quem alias electuri erant nō ꝓpter hoc est electio viciosa. ar. C. si ex fal. instru. l. iii. r. s. de re iudi. cum. i. r a. r. i. q. vi. §. vlt. Sed verius ē: q⁹ symonia cōmissa est: q⁹ constat promissionez interuenisse ante electionem: qualiscūq⁹ fuerit itentio eligētium: nulla ꝓmissio vel pactio debuit tunc interuenire. ar. c. dist. nouit. quod habetur ibi p⁹ palea. r. i. q. i. placuit. t.

x Fecisse. Nota q⁹ maliciis hominum nō est idulgendum: sic. j. eo. sicut. r. s. g ma. accu. pos. significante. r. s. de rescrip. super litteris. r. c. sedes apostolica. r. ff. de rei ven. in fundo. r alterius odio alius pregrauari non debet. C. de inoffi. testa. si quis in suo.

y Reprobanda. Et ita alienum factum alii obest: sic alienum factum impedit

d Celeriter. i. incōtinenti: q⁹ q̄to rem amplius ꝺctat: tanto grauius peccat. s. eo. cum in ecclesie. sicut fur. q semper est in mora. ff. de condi. furti. in re furtiua. §. i. r. l. vlt. ber.

e Sponte. i. q. i. si. quis neqz.

f BAures. absolutionis. Beneficium absolutionis cum sit ecclesiasticum ministerium r spirituale: nihil est exigendum p⁹ ipso prestādo. s. eo. ad nostram. r. c. nemo. r. c. cum in ecclesie. r ideo q⁹ precium p⁹ ipso recipit symoniachus est. i. q. iii. non solum. r. c. quesitum. Sed illud potest dubitari: vtrum si dedisset aliquid p⁹ absolutiōe symoniam cōmittat: r pōt dici q⁹ nō: q⁹ iniuste absolutio denegatur sibi: exquo satisfecit: cum vexationem suam redimat. j. eo. dilectus. vbi de hoc. Unde posset ab eo legitime appellari: cum graue imineat anime periculum. arg. s. de appellatio. vt debitus. Nihil ergo directe iudici p⁹ absolutione dari debet: secus si aduersarius pp illius cōtumaciam, fecit sumptus: q⁹ illos soluere oz anteq⁹ absoluatur. s. vt lit. non contest. qm̄. §. in aliis. Et idem credo si pp hoc iudex fecisset sumptus pp contumaciam excōicati illos refundere oz anteq⁹ absoluat: q⁹ nō dant intuitu absolutionis. arg. j. de sen. excō. sacro. vtputa cū iudex p cedit ex officio suo. s. de appellatio. cum spāli. sed si iniuste illum excō municasset: sine omni difficultate absolui debet absq⁹ grauamine. j. ō sen. excō. sacro.

g DE regularibus. auctoritates. i. q. i. si qs neqz. r. c. qui studet. r in multis. c. eiusdem questionis. r per totam illam causam.

h Taliter. s. symoniace.

i Dimittant. Nunquid lz symoniaco dimittere ecclesiam sine licen

vsucaplonem bonefidei posse ssoris. C. de vsuca. p. o emp. l. i. lz enim iste nō peccaverit: electio tamen viciosa est pp eligentes. idem ē cum peccant electores in forma: lz electꝰ nō sit in culpa. s̄. de elec. cumana. ꝛ. c. ecclesia vestra. ꝛ q̄uis ignoraverit iste de illa symonia: eps hac vice cum illo nō pōt dispensare. secꝰ in simplici būficio post liberam resignationem. s̄. de elec. c. pe.

a Cuiuslibet. i. alicuius. ff. s. eo. ti. nemo. in prin.

b Dispēsationem. potest hoc itelligi: quādo electus symoniam commisit: vel alius eo sciēte ꝛ ratuz habente. vnde eps cum tali dispensare nō potest qz erga tales nulla misericordia ē adhibenda. i. q. i. erga symoniacos. ꝛ. s̄. de iudi. at si clerici. vt sic differat casus iste a precedēti: cum eo qui symoniaz cōmittit solus papa dispēsare pōt: cum ignorātibus dispensant epi. vt of. s̄. eo. de symoniace. ꝛ plenius. s̄. de renunc. post trāslationem. vel itelligē. §. istum in eodem casu cuz prin. Et prima questio fuit quid iuris esset super electione taliter facta vt ponitur in prin. Vltimo adiecit: si talem electionem cōtingeret reprobari: vtrum eps posset cuz eo dispensare: vt iterum eligeretur ꝛ ad eādem prelationem: ꝛ respondet q nō: ꝛ itellige q nō pōt illa vice: qz hoc querebatur. vt dixi. s̄. in prin. i. ℟. in fi. ꝛ hoc videtur velle illa littera: vt dictuz est per pravitatem symoniacam ꝛc. ꝛ sic refert se ad pmum casum. s. quādo eo ignorante symonia cōmissa fuit. b.

c Dilectus. accepit. cum indebite ꝛ iniuste receperit i. q. i. nullus eps. No. ex eo q precipitur ei restituere quod accepit ei qui dedit: innuit nō esse turpitudinez ex parte dātis ius suum redimere volentis. j. de magist. phibeas. ꝛ. arg. i. q. iii. quesitum. ꝛ j. de vsur. c. i. ꝛ. s̄. de feudis. insinuatione. Dicas q ius suum nulli redimere lz in re spirituali: vbi ille qui petit ius habet in illa: qz symoniam cōmitteret: vt. s̄. eo. matthеus. sed agere debet per superiorem. arg. s̄. eo. ad aures. Sed cuz ille qui vexat nullum ius habet: nisi qz illum vexat de facto maliciose ꝛ iniuste: dicunt quidam q nullo modo pōt redimere. Sed verius ꝛ equius videtur: q cum iniuste vexatur: q possit redimere suam vexationez fine peccato: iuxta illud apostoli. Redimentes tempus quoniam dies mali sunt: ꝛ hic ē arg. cōtrariuz tamē arg. ē. xvi. q. vii. decimas vbi dī q epi decimas redimere nō dīt a populo: ꝛ tñ populus non habet ius retinendi. Sol. prohibetur ibi q episcopi decimas non redimant a rusticis: ne alii inde sumāt exempluz: ꝛ ne propterea credant se habere ius in decimis: vnde compellant rusticos: ꝛ ita itelligitur. c. decimas. Sz nō committeret episcopus symoniam si quādoqz redimeret decimas. Idez dicendum est de beneficio: vel officio iniuste iterdicto ꝛ excōicatione iniusta. s. q nō committit symoniam qui dat pro sua restitutione officii: vel beneficii: vel absolutione excommunicationis: vel interdicti: sed ille qui recipit symoniam committit: qui dat nullum ius acquirit: sed dat vt ius acquisitum retineat vel redimat: quod licitum ē. arg. i. q. iii. quesituz est. ꝛ. j. de vsuris. c. i. Si vero iuste sit suspēsus: vel excōicatus: si precium dat vt restituatur vel absoluatur: symonia ex vtraqz parte cōmittitur. s̄. eo. nemo. i. q. i. nullus eps. ꝛ. §. precedenti. ꝛ. s̄. eodem ad aures. ꝛ. i. q. iii. non solum.

d Promissionē. ergo vī q si p promissionem nō venisset: q'non cōpelleret restituere: qō taliter recepit: qō nō est verum. vnde supple maxime: qz si cōstiterit q iniuste acceperit: compelleretur ad restituendum: ꝛ crimine concussionis puniretur. C. de condi. ob tur. causam. quod euitandi. Crimen vero concussionis est: cuz quis minatur alicui nisi ita vel ita faciat. vt. xxiii. q. i. militare. ꝛ. ff. de cōcuss. l. i. ꝛ. ii. preterea nō dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. xiiii. q. vi. si res. ꝛ de pe. di. v. falsas. ꝛ quod possit repetere ē. arg. xiiii. q. v. nō sane. Itē. ar. ex hac lra: q nō seruāti fidem: fides nō ē seruanda: sic. s̄. de iureiu. puenit. Ar. p. xxiii. q. v. quod deo patri. b.

e Nam. pro exequiis. Sed nunquid licitum est sacerdoti recipere pro exequiis? dico q sic: si ei sumptus desunt. i. q. i. iudices. ꝛ tamen gratis dicitur celebrare sicut testis: qui recipit sumptus. iiii. q. iii. venturis. ꝛ episcopus recipit procurationem pro cōsecratione ecclesie. s̄. eo. cum sit romana. ꝛ iudex gratis iudicat: ꝛ tamen recipit sumptus. ff. de offi. presi. plebiscita. ꝛ. s̄. de vi. ꝛ bo. cle. cum ab omni. nec ē inconueniens: q clericus locet operas suas cum non habeat vnde viuat. xci. dist. c. i. ꝛ iii. Sed sacerdos qui ex officio suo ad hoc tenetur ꝛ qui habet victum suuz suis sumptibus tenetur spiritualia ministrare de con se. dis. i. sufficiat. Si tamen cōsuetudo ēq aliquid detur in obsequiis mortuoruz: ꝛ consimilibus: lz sacerdoti nō detur actio ad hoc petēdum: tamen pōt cogi populus ad obseruādam honestam cōsuetudinem. j. eo. ad apostolicam. consuetudoeni m attenditur in recipiendis muneribꝰ circa spiritualia. arg. i q. iii. quesituz. ꝛ. lxiii di. agathosa. ix. q. iii cōquestus. ꝛ in aut. de san. epi. §. p consuetudinibus. colla. ix. io.

f Nubentiuz. que sacramenta sūt: vn de non reiterantur s̄. de secun. nup. c. i. ꝛ. iii. sic. s̄. eo. cum in ecclesie. vbi de hoc.

g Competenter. restituendo ablata xiiii. q. vi. si res. ꝛ ita si satisfacere vult ꝛ se emendare: nō punitur: vnde non videtur symoniam cō misisse directe: qō si esset ꝓponeretur. s̄. eo. de hoc. ꝛ. c. insinuatum. si non desiterit: punietur canonica pena: qz potest ab ecclesia removeri: ideo noluit papa euz punire si se correxerit: quasi cum eo dispensando.

h Dilectus. inuitari. Ex hoc videtur q in talibꝰ non potest intervenire pecunia: vbi qs ē inuitandus. s̄. de pac. c. vlt. ꝛ. j. eo. tua ꝛ. i. q. ii. q̄ pio. ad hoc enim vt ad fidem aliquis conuertatur: bene potest dari pecunia xxiii. q. iiii. c. penul. ꝛ. q. vii. q ante. lxv. di. qui sincera. ꝛ sub talꝰ ditione possumus aliquam ducere in vxorē. xxviii. q. i. caue. ꝛ duriori pēsioe possum aliquem onerare vt cōuertatur ad fidem. xxiii. q. vi. iam vero Talis enim conditio bona est.

i Multitudo. propter multitudinem detrahendum ē seueritati. l. di. vt cōstitueretur. ꝛ. xliiii. di. cōmessationes. ꝛ. xxiii. q. iiii. nō pōt. ꝛ. s̄. de tempo. or. c. ii. vbi de hoc.

k Dantes. arg. q ratione cōnexitatis sententia lata cōtra dātem preiudicat recipienti. ar. lxxxi. di. dātis daniel. iii. q. vi. hoc quippe. lix. di. ordinatos. ꝛ. s̄. de accu. ad petitionem. arg. p̄. j. de adul. significasti. ꝛ ii. q. v. interrogatum. Dixit io. q tunc preiudicat: quādo sunt presentes ꝛ sciunt causaz agi aliter non. ff. de re iudi. sepe. s̄. de re iudi. c. penul. dic vt dixit vincen. ꝛ. t. q preiudicat quando tam accipientes q dantes de hoc accusantur ꝛ coniuncuntur alias non. ff. de adul. denunciasse. §. queritur. nisi quo ad presumptionez. vt si ob hoc esset orta infamia: indiceretur purgatio. ar. illius decre. significasti. b.

l Seueritat(. scilicet depositionis. s̄. eo. de hoc insinuatum. ꝛ. c. inquisitionis.

m Amotos. Hic patet q conuictus de crimine symonie in moduz inquisitionis non deponitur: sed tantum remouetur ab administrationе siue beneficio sicut in aliis criminibus fit. vt. s̄. de ac. qualiter. ꝛ. c cum dilecti. ꝛ s̄. eo. de regularibus. p̄rium tamen habes. s̄. de accu. inquisitionis. vbi de hoc. hodie videtur stādum illi constitutioni. j. e. qm̄ circa regulares symoniacos.

n Officialibꝰ sic. s̄. eo. veniens. Sed quare tantum prelati: ꝛ officiales puniuntur ꝛ non totum capitulum cuz omnes in hoc deliquerint ꝛ omnes de capitulo intelliguntur scire que sciunt eoruz maiores: vel administratores. vt. ff. ad municipa. l. municipes. potest dici quod iō prelati ꝛ officiales puniuntur: qz eoruz consilio ꝛ auctoritate omnia fiunt. x. q. ii. eps. C. de ap. iudices. ꝛ. l. quoniam. vbi officiales puniuntur: qz non restiterunt iudicibus perperam procedentibus. ꝛ. ar. ii. q. vii. qua propter. Sed nunquid collegium ip̄m poterit accusari aut inquiri de crimine ipsius? videtur q sic. xii. q. ii. qui manumittitur. ꝛ. s̄. eo. veniens. nam vniuersitas conuenitur ratione metus. ff. quod me. cā. metum. §. ii. ecclesia enim delinquere pōt. vii. q. i. sicut. Sed contra videtur q vniuersitas nō pōt excōicari. vt. arg. xxiiii. q. iii. si habes. j.

de sen.excō.romana.ꝛ.c.vlt.nec dolum cōmittere pōt.ff. de dolo. si ex dolo.§. sed an.nec vniuersitas dicitur aliquid possidere.ff.de acqui. pos.l.i.§.penul. Item vniuersitas per actorem: vel procuratorem sine dicum debet se defendere: sed in crimine nō iteruenit procurator.v.q iii.in criminalibus ꝛ.s̄.de ac.veniens. Jo.dixit q̄ vniuersitas nō pōt accusari vel puniri sed maiores de vniuersitate: vt hic dicitur ꝛ.s̄.eo.veniēs T.dixit ꝛ bene q̄ licet vniuersitas siue collegium non possit accusari: potest tamen iniquisitio fieri de excessib⁹ collegii: ꝛ canonice puniri possunt: sed illi plus quos magis delicti causa esse cōstiterit.j.de cleri.exmi. latores.ꝛ hic.ꝛ s̄.eo.veniēs.et.xliiii dist. cōmessationes ꝛ.xxv. q.ii. ita nos ꝛ.ff. de conditio.ꝛ demon. municipibus.

a Suspendas.sed nonne sunt ipso iure suspensi? sic de hoc dictum est.s̄.e. accusatum.acta vero penitentia restituuntur executioni auctoritate pape.b

b Taxatione. hoc ideo dicit: quia taxatio est quedam venditio.ff.de iure do. plerunq̄.§. sin aūt ꝛ quasi quedaz pactio videtur.

c Gratis.j.eo. tua si.xviii.di. de eulogiis.

d Licet beli.excepit.i.recepit. sic.xxiii.q.v. nō est nostruz.s̄. vt lite nō cōtesta. quoniam.§ penul.

e Filiis.s.ofin ꝛ finees.

f In bello.quod habuerūt filii israel cū philisteis.t.

g Expirauit.xxxviii.di.legant.

h Barnabilius lxxxi.di. dictum est ꝛ.s̄. de offi.ordi.irrefragabili.

i Notoriis. in notoriis non est necessarius accusator vl' testis vel inquisitio vel denunciatio. s̄. de ac.euidētia.ꝛ.ii. q.i. de manifesta.ꝛ c.scelus.sic.s̄.de ac.qualiter.ii.nec est purgatio indicenda.j. de purca.cum dilectis.t.

k Inscriptio.ex hoc patet: q̄ vbi agitur in modum accusationis nō debet precedere admonitio.ad quid enim fieret admonitio: cum etiā post penitētiam posset accusari ꝛ deponi si esset conuictus.vt.xxxiii. q.ii.admonere.ꝛ.xxv.di.p̄mum. Sed vbi de crimine ciuiliter agitur ad penitētiam: precedere debet admonitio: ꝛ sic loquunt illa decre.ii. q.vii.accusatio.ꝛ.c.se.ꝛ.s̄.de accu.c.ii. Item vbi agitur ad penā excōicationis precedere debet admonitio.xvi.q.vii.omnes decime.xvii.q. iiii.de p̄sbyteroꝝ.xii.q.ii.idigne.ꝛ.j.de sen.exc.sacro. Sed in pecūiariis causis nō ē necessaria admonitio: lz sit arg.cōtra.C.de pig.debitoris.sed illud intelligit̄ ex honestate: ꝛ sic possent itelligi p̄dicta capitula.ii.q.vii.accusatio.ꝛ.c.se. Sed cum agitur in modum inquisitionis non est necessaria admonitio: sed sufficit sola fama: vel clamor.

ruz ordinū executiōe suspēdas: iniūgens epis tuis: vt bāc formā p suas dioc. studeant obseruare. Illud tamen grauiter recipi poterit: qđ fuerit sine taxatione gratis oblatum.

Dē p̄ori sancti victoris magistris i.bonoñ. ꝛ.l. modiceñ. canonicis.

Licet beli summus sacerdos ise bonus existeret: qz tñ filioꝝ excessus efficaciter nō corripuit: ꝛ ise pariter ꝛ in ipsis animaduersiōis diuine vindictam excepit: duz filis eius in bello peremptis: ipse de sella corruens fractis ceruicibus expirauit. Ad corrigēdos igitur subditorum excessus tanto diligentius debet prelatus assurgere: quāto dānabilius eorum offensas desereret incorrectas: contra quos vt de notoriis excessibus taceatur: ꝛ si trib⁹ modis procedi possit: per accusationem videlicet: denunciationez: ꝛ inquisitionem ipsoruz: ut tamē in omnibus diligens adhibeatur cautela: sicut accusationez legitima precedere debet inscriptio: sic ꝛ denūciationem charitatiua correctio: ꝛ inquisitionez clamosa debet insinuatio preuenire. Descendam inquit dominus: ꝛ videbo vtrum clamorez qui venit ad me: opere cōpleuerint: tūc enim clamor peruenit ad prelatum: cum per publicā famaz aut insinuationem frequentez subditorum sibi referuntur excessus: ꝛ tunc debet descendere ꝛ uidere. i. mittere ꝛ inquirere: vtrum clamorem qui venit veritas cōmitetur. Nam iuxta canonicas sanctiones si quid de quocūqz clerico ad aures prelati peruenerit: quod eum iuste possit offendere: nō facile credere: nec ad vindictam eū res accendere debet incognita: sed coram ecclesie senioribus diligēter est veritas perscrutanda: vt si rei poposcerit qualitas: canonica districtio culpam feriat delinquentis: non tanq̄ sit idem accusator ꝛ iudex: sz quasi fama deferente vel denūciāte clamore sui officij debitum exequat eo semper adhibito mōderamine: vt iuxta iudicii formam snie quoqz forma dictetur. Cum igitur de abbate pompositano ea nobis frequenter insinuata fuissent: que ab honestate regulari nimiuz dissonabant: monachis ad presentiam nostrā acceden tibus: quidā ex ipsis nobis ipsuz d symonia periurio dilapidatione: ac insufficientia detulerunt. Contra quos cū idē abbas excipieret: q̄ denunciationez buiusmōi fraterna correctio fm regulaz euangelicaz nō p̄cesserat: ꝛ iidē constanter assererent q̄ correctionem huiusmodi premi/ sissent: licet ad probandum hec duorum monachoruz iuramenta fuissēt exhibita: qz tamē super hoc ipsi non duz contendere desistebant: nos ut prediximus frequentius clamoribus excitati: ex officio nostro voluimus inquirere de premissis omnes mōachos: qui uel cum ipso uel contra ipsum accesserant: iuramenti uinculo astringentes: ut d propositis plenā quam scirent exponerent ueritatem quorum depositiones cum in scriptis redacte cuz publicate fuissent: super illis ceperunt multipliciter disputare. Quia vero tum ex assertiōe monachorum: tum ex ipsis abbatis confessione cognouimus: q̄ idez nō modicā summā pecunie relictaz a p̄decessore suo expēderat: ꝛ in alia sūma maiori monasterium obligarat: nos eum quasi de dilapidatione suspectum ab administratione abbatie duximus suspendendum: ꝛ quia symonia multis modis cōtra ipsuz abbatem videbatur esse probata: ipse cōtra testes multas excepciones opposuit: sup̄ quibus fuit multiplicit disputatuz: aliis asserētibus in crimine symonie: sicut i crimie lese maiestatis nō oēs indifferēter: taz infames q̄ criminosos nō solū ad accusandū sz ēt ad testificandū admittēdos: cū instar publici crimin⁹ ꝛ lese maiestatis p̄cedat accusatio symonie: aliis ecōtrario rñdentibus: q̄ lz hec duo crimina q̄tū ad accusationē: quasi paria iudicentur: differūt tñ in multis cum alia pena pro vno ꝛ alia pro altero inferatur: ꝛ inter personas accusatoz siue testis nō sufficit: nisi testes inducantur. io.

l Descendam.ii.q.i.deus.omnipotēs.b.

m Sanctiones.lxxxvi.di.si quid vere.

n Judex.nō enim pōt quis esse accusator ꝛ iudex simul: vel accusator ꝛ testis ii.q.i.in primis.ꝛ.c.multi.ꝛ.iiii.q.iiii.c.i.ꝛ.ii.nisi in causa denunciationis.xi.q.iii p̄cipue.ꝛ.s̄.de testi.in oi negocio.ꝛ idem videt in causa matrimonii.xxxv.q. vi. episcop⁹ in synodo. sed ille talis accusator siue testis nō sufficit: nisi testes inducantur. io.

o Formam.sic.s̄.de accusa. qualiter.versus fi.ꝛ ibi expositum ē:ꝛ ita index semp scōz finem ad quem gs agit: formabit sniam: hoc ē depositionie i accusatione remotiōis ab ad ministratione in ingsitione penitentie peragende in denunciatione.c.s̄.de ordi.cog.euz dilectus.ꝛ.s̄.de excep.c.i.ꝛ.s̄.de accu.sup̄ his.ꝛ.ff.de neg.ges. pōponius.§.in negociis.in fi. ff.cōmu.diui.vt fundus.arg. ē.s̄.de concess. prebē.ex parte vbi iudex aliter sententiat q̄ allegaretur.s̄.de accu. ingsitōnis.i.ſ.ibi soluitur. Item ē ff.de edi.edic.bouez.§.aliquā do.ibi dī: q̄ lz sit actū quanto minoris iudex tñ pōt cōdēnare ac si eēt actum redibitoria.

p Detulerunt .i. denunciauerunt: vt sequentia probant ibi

q Euāgelicam .s̄.de iudi.nouit.ꝛ.ii.q.i.si peccauerit.

r Ex officio nro. prelatus debet purgare p̄uinciam. s̄. de offi.ordi.c.i.ꝛ.s̄.de accu.qualiter.ii.ꝛ.xxxv.q.vi.epōs in synodo.ꝛ.s̄.de accu.sicut oli.ff. de offi.presi.l.iii.ff.de suspect. tu.l.iii.§.preterea.ꝛ nō qō dicit: q̄ illi qui venerant ad denunciandum inquisitionez testes admissi sunt.sic.s̄.de ele. in causis.ꝛ.s̄.de renunc. post translationem.arg.contra.s̄. de accu.cum.p.ꝛ.s̄.de elec. in notuit.ad fi.sed hoc nō nocet qz in illa cum.p.repellunt pp̄ inimicitias ꝛ mutuas accusationes.hic secus: qz hic nō crāt inimici denūciatores: alias ñ admitterentur. vñ possūt p̄bi bē testimōiū i ingsitiōe: qz exq̄ admittūt ad vnū ꝛ ad alīd. vi.

s Propositis.s.criminib⁹ p̄dictis: de quibus denunciat⁹ fuerat: ꝛ clamor ad papam p̄uenerat: plenam ꝛ meram debent dicere veritatem.s̄.de accu.qualiter.i.§.forma.b

t De dilapidatione. Qui.n. denunciatur de dilapidatiōe suspectus: iterim dum cognoscitur de dilapidatione: debet iterdici ei oē genus alienationis: ꝛ si merito ē de dilapidatione suspectus: dād⁹ est ei coadiutor: sine cuius consilio nihil faciat de his q̄ p̄tinent ēt ad administrationē tēporalem.s̄.de accu.c.vlt.ꝛ.s̄.de offi.deleg. venerabilis.vbi plene habes qualiter procedatur i causa huiusmodi. Hoc tamē scias: q̄ talis qui remouetur ob dolum: ifamis efficitur: secus si ob culpam. C. de suspe.tu.l.vlt.item qd si alia crimina nō p̄barentur contra istum abbatem: nunqd si vellet reddere ecclesiam idemnem: remaneret in administratione abbatie? videtur q̄ sic.s̄.de re.ec.non alie.si quis presbyteroꝝ.ꝛ.s̄.de elec. q̄ sicut vbi hec questio expeditur.dic vt ibi.

u Indifferēter. vī: q̄ hec duo crimina parificent q̄tū ad accusationē ꝛ testimoniū.xv.q.iii. sane. Item qz symonia ē maiꝰ crimē q̄ heresis.i.q.i.eos.ꝛ ifamis efficit vt.i.q.iii.si gs p̄bēdas. imo maiꝰ ē oibꝰ aliis criminib⁹.j.c.px.ꝛ.i.q. vlt.i c.vl.sed in hēsi glibet admittit̄: ergo multo fortiꝰ i symōia glibz admittet.s̄.e.tāta.lxxix.di.si gs papa.ꝛ.C.ō epi.ꝛ cler.si quēq̄.ō hac mā dī plene.s̄.ō ac.cū.p.

x Alia pena.qz in crimine lese maiestatis capite gs punitur. vi.q.i.§.uerū.ō.si

gs cum. Item iura paterno⁊ sepulchoꝝ adimuntunt̄. ff. de suis ⁊ le. bere. l. i §. iterdum. item nō sunt lugēdi. ff. de reli. ⁊ sump. fune. minime. que pena nō spectat ad symoniacum: sed deponitur cum nota infamie. i. q. i. reperiunt̄. ⁊ ea. q. iii. c. vlt. ⁊. C. epi. ⁊ cleri. si quē q̄. vincen.

a Distinguēdum. hoc ideo dicit: q⁊ p testes crimina ꝓbantur ⁊ nō p accusatores. vnde nō oēs qui admittū tur ad accusādum: debent admitti ad testificādū. s. de testi. ⁊cetero.

b Probādas. s. cōspiratōnes ⁊ inimicitias capitales. j. c. ꝓ xi. vbi hec exponuntur.

c Que ꝓbate. i. qb⁹ ꝓbatis j. c. ꝓxi. alias nō habēt vbuz. si. vii. q. i. qualiter. ⁊ illud euāgelii. illi saciati cessent murmuratio eoꝝ.

d Viderent̄. in fi. huius. c. remote sunt ille exceptiōes. s. cō spirationes: ⁊ inimicitie: furtum ⁊ adulterium ⁊c. ut in. c. sequentibus. ber.

e Per tuas. calus. In p̄cedenti decre. dī q⁹ abbas pōposianus plures exceptiones opposuit ꝰ testes iductos ꝰ ipm sup crimine symonie: ⁊ papa quasdā admisit quasdā uero nō. vñ uidebaṫ: q⁹ testes criminosi admittent̄ in crimine symonie. Quesitū fuit a papa: qualiter decre. illa esset itelligēda. Respōdet papa dicēs: q⁹ illā decre. lz beli. edidit: ad cuius itelligētiaz sic distinguit. Primo circa modū agēdi: vtz agaṫ de crimine symonie criminaliter aut ciuiliter ⁊ si ciuiliter agatur: vtrū de rigore aut equitate. Secundo distinguit circa ꝓsonaz cōtra quā ꝓceditur: vtrum sit regularis an secularis: ⁊ si sit regularis: vtrum sit iferioris gradus: aut excellentioris dignitatis: ⁊ an ille idē sit bone opinionis: vel male fame: ⁊ vtruz etiaz possit puniri de facili an sine scandalo nō possit condēnari. Tertio distinguit circa ꝓsonas testium. Vtrū sint boneſti vel criminosi: vel emēdati de crimine: an adhuc perseuerēt in ipō: ⁊ an ipi testificent̄ ex charitate vel odio. Quarto que crimina obiciantur testibus: vtz eadē vel minora: an paria vel maiora. Quinto an adsint alia adminicula que adiuuent testes. Recollige illos quinqz modos q̄tū ad alteram partem. Si ergo agatur ciuiliter de crimine symonie: scōm equitatem: ⁊ ꝓsona ꝰ quam agatur sit regularis ⁊ iferioris gradus: ⁊ male fame: ⁊ de facili possit puniri: ⁊ adsint alia adminicula: vt cōtigit in abbate pōposiano: qui ē ꝓsona regularis ⁊ grauiter ifamatus: ⁊ qui de facili potuit remoueri: ꝰ talem ꝓsonam scōm lau. testes qui emēdati sunt de crimine: vel scōm alios qui adhuc in crimine ꝓseuerant cum aliis adminiculis: vtputa furti adulterii que sunt minora crimina: ⁊ g ex charitate deponunt ⁊ habēt alia adminicula: admittunt̄ i crimine symonie ꝓp criminis enormitatē. ⁊ testes tales admissi fuerūt ꝰ illū abbatem pōposianum nō obstātibus exceptionib⁹ furti ⁊ adulterii. alias vero exceptiones idest cōspirationes ⁊ inimicitias capitales papa ꝓbandas admisit: q⁹ eis ꝓbatis ꝓz q⁹ ex odio testificant̄. ⁊ sic dz itelligi decre. ꝓmissa lz beli. q̄tuz ad testium receptionem ꝰ symoniacam prauitatē: q⁹ ille abbas grauiter ifamatus: denūciabaṫ simplr scōm equitatez: vt remoueret̄ solūmodo ab abbatie administratione ⁊ de facili poterat remoueri. vñ ipe nō expectata snia cessit. ergo itellige a ꝓncio: si ꝓsona ꝰ quā taliter agitur de symonia nō sit talis: tales testes nullo mō admittuntur.

f Ad abolēdam. quam habebas olim eodem titulo in scōa cōpilatione.

g Prauitate. preterea idem videret̄ de alio crimine excepto: vt hic distinguit̄ circa modum agendi. b.

h Simpliciter. idest in modum denunciationis ⁊ inquisitionis. b.

i Excellētioris. puta epūs regularis: cū quo nō ē aliter ꝓcedendum ꝓp maius scandalum. Sed quare hoc dicit: cū in iudiciis nō debeat attēdi dignitas alterius. iii. q. ix. c. vlt. ⁊ equalitas seruāda ē in iudiciis. C. de ꝓxi. sacro. scri. i sacris li. xii. Respōdeo hoc ideo dicit ꝓp maius scādalum ⁊ reuerētiam ordinis excellentioris. ⁊ absurdum videret̄: si taliter remoueret̄ epūs sicut abbas: ⁊ nō ita de facili proceditur ꝰ maiorem sicut ꝰ minorem. ar. s. de accusa. qualiter ⁊ quādo. ii. ⁊ vbi maius scādalum seu periculum vertitur: cautius ē agēdum. xlii. dis. satorum ⁊ testium sit vtiqz distinguēdum[a]: cum non per accusatores sed testes crimina comprobentur. Ne vero vel innocētie puritas confusa succumberet: vel symonie prauitas effugeret impūita: nos equitate pē sata illas dūtaxat exceptiones oppositas probādas[b] admisimus: que ꝓbate[c] non de zelo iustitie sed de malignitatis fomite procedere videren tur[d]. Idem.

Per tuas[e] litteras nobis itimasti: te dubitare super quadam epistola decretali quam nos asseris edidisse de testibus admittendis cōtra symoniacam prauitatem. Noueritis igitur q⁹ nos illam epistolam q̄ sic incipit: quāuis ad abolendā[f]: ne quaquam edidimus: sed aliam que sic incipit: licet beli: nos edidisse fatemur. ¶ Ad cuius intelligentiam credimus distinguendum: vtruz is contra quē agitur de symoniaca prauitate[g] denuncietur simpliciter[h]: aut criminaliter accusetur: ⁊ vtrum agatur secundum iuris rigorem: an secundum temperantiam equitatis. Item vtruz ipse sit regularis qui iā renunciauerit mundo: an secularis: qui adhuc in mundo existit: ⁊ an inferioris gradus an excellētioris[i] sit dignitatis. Ad hec vtrum ante fuisset clare opinionis ⁊ bone fame: an grauiter infamatus[k] ⁊ valde suspectus: ⁊ vtrum de facili possit puniri: an sine scandalo nequeat cōdemnari. Preterea vtrum testes sint boneſti an criminosi: ⁊ an sint emendati de crimine: an adhuc perseuerēt in ipō: ⁊ an ipi testificent̄ ex charitate vel odio. Quarto que crimina obiciantur testibus: vtz eadē vel minora: an paria vel maiora. Quinto an adsint alia adminicula que adiuuent testes. Recollige illos quinqz modos q̄tū ad alteram partem. Si ergo agatur ciuiliter de crimine symonie: scōm equitatem: ⁊ ꝓsona ꝰ quam agatur sit regularis ⁊ iferioris gradus: ⁊ male fame: ⁊ de facili possit puniri: ⁊ adsint alia adminicula: vt cōtigit in abbate pōposiano: qui ē ꝓsona regularis ⁊ grauiter ifamatus: ⁊ qui de facili potuit remoueri: ꝰ talem ꝓsonam scōm lau. testes qui emēdati sunt de crimine: vel scōm alios qui adhuc in crimine ꝓseuerant cum aliis adminiculis: vtputa furti adulterii que sunt minora crimina: ⁊ g ex charitate deponunt ⁊ habēt alia adminicula: admittunt̄ i crimine symonie ꝓp criminis enormitatē. ⁊ testes tales admissi fuerūt ꝰ illū abbatem pōposianum nō obstātibus exceptionib⁹ furti ⁊ adulterii. alias vero exceptiones idest cōspirationes ⁊ inimicitias capitales papa ꝓbandas admisit: q⁹ eis ꝓbatis ꝓz q⁹ ex odio testificant̄. ⁊ sic dz itelligi decre. ꝓmissa lz beli. q̄tuz ad testium receptionem ꝰ symoniacam prauitatē: q⁹ ille abbas grauiter ifamatus: denūciabaṫ simplr scōm equitatez: vt remoueret̄ solūmodo ab abbatie administratione ⁊ de facili poterat remoueri. vñ ipe nō expectata snia cessit. ergo itellige a ꝓncio: si ꝓsona ꝰ quā taliter agitur de symonia nō sit talis: tales testes nullo mō admittuntur.

ti de crimine: an adhuc in crimine ꝓseuerent. Rursus si crimina sint eadem vel minora[m]: an paria[n] vel maiora: vtrumue testes ex zelo iustitie an ex malignitatis fomite[o] deposuisse credantur: Denique vtrum ad prauitatem symoniacam deregendam sola dicta testiuz inducātur: an alia etiam adminicula[p] suffragentur Hec omnia sunt ad intelligentiam illius epistole distinguenda[q]. Ille q dem pomposianus abbas: qui iam pridem renunciauit mundo: erat de symonia periurio dilapidatione: ac insufficientia[r] grauiter infamatus. Cumqz per monachos qui iuraue rant perbibere testimonium veritati: symonia multis modis videretur esse probata: ipse contra testes multas exceptiones opposuit: conspirationes[s] videlicet inimicicias capitales: furtum ⁊ adulteriuz: vt eos a testimonio remoueret. Nos vero ne innocentie puritas confusa succumberet: vel symonie prauitas effugeret impunita: illas dūtaxat exceptiones probandas admisimus: quibus forte probatis: testes non zelo iustitie sed malignitatis fomite processisse constaret: ut conspirationes ⁊ inimicitias capitales[t]: ceteras autem exceptiones: ut furti ⁊ adulterii[u], propter immanitatez heresis symoniace ad cuius comparationem cetera crimina quasi pro nihilo[x] reputātur: duximus repellendas: quoniam ⁊ si ꝓbate fidem testium debilitarent[y] in aliquo: non tamen euacuarent ex to

k Infamatus. si. ii. q. i. in primis.

l Sine scandalo. vt ex hoc facilius admittātur vel repellantur. arg. xxiii. q. iiii. non por.

m Vel minora. hoc ideo dicit: q⁹ si sint eadē crimina: vtputa symōia eadē ꝺ qua agit̄: nō admittitur, q⁹ soci⁹ ñ admittit̄. s. de testi. veniens q⁹ soci⁹ non admittitur.

n An paria. hoc ideo forte dic̄: q⁹ lz repelli oio nō possint: cū sint emendati: q̄to maiora crimina eis obiiciunt̄: tāto minor fides eis adhibetur.

o Fomite. hoc dic̄ ꝓp inimicos capitales ⁊ ꝺspiratores: q nō debēt admitti. vt j. dicit̄. b.

p Adminicula. q⁹ sine aliis adminiculis ⁊ psūptionibus viles, testes i crimine symonie nō sunt audiēdi: q⁹ vilib⁹ sine tormētis credi ñ dz. iiii. q. iii. ꝑ. si ea ri ⁊. ii. q. i. in primis. ⁊ q⁹ a tormētis nō est icipiēdū. ff. de q̄sti. l. i. ⁊. j. ō reg. iu. cū i cōtemplatione. ran.

q Distinguenda. Hec ē itētio ꝓcedētiū distinctōnū. aut eni agitur criminaliter: aut ciuilit̄. Si criminaliter. ⁊ tunc testes criminosi ēt i exceptis criminib⁹ ꝰ neminez audiuntur: siue accusatus sit bone fame siue male. si vero agit̄ ciuiliter: tūc ꝰ secularem ꝑlatū nō sunt audiēdi vel admittēdi criminosi testes nisi sint emēdati de crimine: ⁊ tūc admittunt̄ de egtate ñ de rigore. nec ēt tūc audiunt̄: nisi adsint alia adminicula. sed ꝰ regulares ꝑlatos ifamatos iferioris grad⁹ admittunt̄ criminosi: si ciuilit̄ agit̄ de egtate: sz ñ de rigore ⁊ cū aliis adminiculis. ⁊ b itellige i testib⁹. ad accusādū vo bñ admittūt̄ ifames ꝰ illū q ē male fame. vt. s. e. tāta. io.

r Insufficiētia. pp isufficientiā remouet̄ ꝑlatus ab administratiōe s. de eta. ⁊ qua. c. vlt. ⁊. xviii. q. ii. si quis abbas.

s Cōspirationes. cōspiratio enim grauissimū crimen ē: ita q⁹ meret̄ deponi. xi. q. i. cōiurationū. ⁊. c. cōspirationū. ⁊ ibi in subuersionez status alteri⁹ cōspirant. vnde tāq⁹ inimici repellēdi sunt ⁊ eis ꝓsentiētes vt capitulis predictis. ⁊. s. de re iudi. cum. i. ⁊. a.

t Capitales. Propt̄ alias vo nō remouet̄ qs a testimonio. iiii. q. iii. § itē in criminali. ibi tñ nō determinat̄ de qua inimicitia. ⁊. ff. de arbi. lz isti. de excu. tuto. §. inimicitie. ⁊ leuis offēsa nō admit legatū. ff. ꝺ admē. le. l. iii. i fi. sed minor fides eis adhibet̄. in aut. de testi. §. si vo qs dicat. col. vii. C. de test. aut. si dicat̄. Tñ si inimici ⁊ cōspiratores redeāt i amicitiā p⁹ reconciliatiōez vt̄ qꝺ possint admitti: q⁹ ⁊ legatū ꝑ capitales inimicitias vel alis grauissimas iterueniētes admitt̄: sz si redeāt i amicitiā: reitegrat̄ legatū. ff. de adi. le. l. iii. i fi. ⁊. l. se. ita tñ q⁹ ñ i eo negocio vl̄ cā, ꝑ q̄ cōspirauerūt: ⁊ reconciliatio ñ sit recēs. ar. iii. q. v. accusatores.

u Adulterii. ⁊ sic opponebant̄ minora crimina. Sed nunqd periurus admitteretur: dicēdum ē q⁹ nō quātūcūqz sit emendatus: q⁹ qui semel é periurus ad iuramētuz amplius nō auditur. xxii. q. v. paruuli. ⁊. s. de ꝓsump. lr̄as. ii. q. vii. nō pōt. q⁹ ꝓsumitur q⁹ iterum deieraret. ar. ff. de accu. si cui. §. bisdem. ⁊. vi. q. i. quicūqz. ⁊ est expressum. s. de testi. testimonium. b.

x Pro nihilo. vt. i. q. vlt. c. vl. ⁊. eo. tanta. ber.

y Debilitarent. ⁊ ita testis qui fuerit criminosus lz sit emendat⁹ non

facit plenam probationem: nisi adsint alia adminicula. criminosus enim semper habet caput vulneratum. i. q. i. ventum. qz ꝛ si penitear: quedam tamen irregularitas manet que nō aboletur p penitentiam l. d. illud. i. q. vii. si quis omnem. ꝛ. ii. q. iii. §. hinc colligitur. Ian. debilitarent dicta talium testium si hec probarentur. sed hec nō probant qz alia adminicula aderant: alias si nulla fuissent adminicula: nō sufficerent dicta eoꝝ. ꝛ ē arg. qp nō debet quis admitti ad ꝓbandum quo probato nō ꝓdest. C. d probationibus. ad probationez. si. §. de offi. deleg. cum contingat.

a Ex toto. cum iaz essent emendati de crimine. ꝛ dic presertim. i. tantum. si enim crederem testem infamem esse admittendum contra infamatum nisi alia indicia precederent: cuz a tormētis non sit incipiendum. j. de reg. iuris. cum in contemplatione. nec tales admittuntur sine questione. ii. q. i. in primis. ad fi. ꝛ. v. q. v. illi qui. Ian.

to[a] aliis adminiculis suffragantibus presertim[b] cum testes d crimine fuerint emendati[c]. Tales igitur contra talem[d] taliter[e] duximus admittendos[f]: non secundum rigorem iuris sed secundum temperantiam equitatis: cum ageretur: non criminaliter vt deponeretur ab ordine: sed ciuiliter[g]: vt ab administratione amoueretur[h] tanquam imeritus ꝛ damnosus. Et vtique tales prelati ex leuioribus[i] causis possunt ab administrationibus amoueri[k]: sicut quozūdam religiosorum approbata consuetudo dposcit: vnde predictus abbas non expectata sentētia quasi male conscius sibi cessit[l].

LDem abbati iemblacen.

SIcut tuis litteris intimasti: cuz in iemblacen. ecclesia fueris monachus: fuisti tandem promotus ad regimen ecclesie floreñ. verum abbate iemblacen. post sublato de medio: ipsa que prius te filium habuerat: in patrez per electionem canonicam[m] te vocauit: ꝛ quia pastore carebat leodien. ecclesia cathedralis: ad colonien̄sem[n] ecclesiam que tua est metropolis: professus ipius auctoritate: ꝛ in iemblacen. ecclesia interim ministrasti. Leterum postqp in leodien. ecclesia fuit episcopus institutus: is a te requisitus: electionem de te factam noluit confirmare. Uerum cuz hec fieri ꝓ exoꝛquenda pecunia comperisses: sub interminatōne anathematis[o] vetuisti: ne pro facto huiusmōi aliqua pecunia offerretur: sed quidam de fratribus te incōsulto ꝛ ignoꝛāte cōtra excōicationis a te facte sententiam venientes: promiserūt pecuniaz ꝛ etiam exoluerunt[p]: ꝛ sic ab episcopo inuitatus institutionem ab eo ac

ius decre. parum valet. vel dic qp illa decre. testimonium. intelligitur cum agitur ciuiliter ꝛ de crimine non excepto: ꝛ tunc de iure communi tantum testes emendati de crimine recipiuntur. hoc intelligitur cum agitur de crimine excepto symonie. s. ciuiliter: ꝛ tunc recipiuntur testes viles ꝛ infames cōtra infamatos de equitate: ꝛ non de rigoꝛe: qualis fuit iste abbas cōtra quem tales testes recepti fuerūt de eqtate tantū cū aliis adminicul'. vt h pz. ar. opti. §. de testi. c. vl. Et hoc dixit tan. ꝛ io. laur. contra. vt. §. in notu. cum iam essent. ꝛ cetera. ꝛ istud presertim scōm io. ꝛ tan. ponitur comparatiue. Ian. exponit presertim. i. tātum: ꝛ sic vtraqz decre. remanet in suo loco: ꝛ hoc innuit ista verba. tales contra talem taliter duxim⁹. ꝛ cetera. ꝛ dic tales. s. viles ꝛ criminosos: cōtra talem infamatū ꝛ irregularez. taliter. s. ciuiliter ꝛ de eqtate nō rigoꝛe.

f Admittendos. verba ista sic expone scōm Ian. tales. s. testes emēdatos de crimine furti adulterii: ꝛ consimilium criminum: qui ex charitate testificantur sine aliis adminiculis secunduz Ian. vel si non fūt emendati admittūtur cuz aliis adminiculis: vt dicitur in fine glo. scōz alios. ꝛ respicit distinctionem. §. ver. preterea. ꝛ ver. vtrum ne testes pro altera parte. ꝛ sequentem. ver. de

niqz.

g Ciuiliter. quo casu admittuntur mulieres. §. de testibus. quoniam. ꝛ. c. tam litteris.

b Amoueretur. scōm euangelicam veritatem. §. de accu. qualiter.

i Leuioꝛibus. sic. §. de accusa. qualiter. in fi. quia non ita pinguem ius habēt regulares sicut seculares. arg. §. de statu. mona. cum ad monasteriuz. ar. eo. ti. c. ii in fi. vel, potius qz nō est tantū scandaluz pro remotione regularis sicut seculaꝛis: ꝛ hoc ē de cōsuetudine approbata. vt dicit. l. in fi. c.

k Amoueri. vbi quis remouetur propter fraudem infamis est: secus si propter simplicitatem. ff. de suspec. tuto. l. iii. §. qui ob segnitiē. ꝛ C. eo. tit. l. vlt. nisi sit patronus. insti. de suspec. tutoꝛ. in prin. si vero non exprimatur an per fraudem vel per simplicitatem aliquis amoueatur non est infamis. ff. eo. be enim cause. vincen.

l Cessit. ꝛ ita qui timoꝛe probationis cessit: non habebit aliquod priuilegium arg. xxiiii. di. c. vlt. Sed nunquid iudex debet desistere ab inquisitione propter ipius cessionem. arg. qp nō. ff. de iudi. si quis postea. arg. cōtra. ff. de suspec. tu. l. post finitam. qz nec dolum facit qui rem deserit vt litē effugiat. ff. de alie. mu. iu. causa fac. l. item si res. §. i. ꝛ qui diffidit de iure suo licite cedit liti. §. de postu. prela. bone. ꝛ iam finem inquisitionis consecuti sunt inquisitoꝛes: quare nō debent amplius procedere inquisitoꝛes: nisi vt habeant rataz cessionem. sic. §. de elec. dudum. in fi.

m SIcut tuis. canonicaz. Hic habes expresse qp electio pōt fieri de aliena ecclesia. de hoc no. §. de elec. cum inter canonicos.

n Eld colonien̄sem. Sed quare hoc? nonne capitulum ecclesie cathedralis potuit eius electionem confirmare? ꝛ ei dare licentiam ministrandi. arg. qp nō lxxi. dist. fraternitatem. xxiiii. dist. presbyteri. sed verum est qp vacante ecclesia capituluz potest huiusmodi electiones confirmare. §. de maio. ꝛ obe. cum olim vbi de hoc. sed hoc potest esse de consuetudine metropolis ecclesie: qp ad metropolitanum accedant.

o Anathematis. Arg. qp abbas coꝛfirmatus possit excommunicare: quod verum est ꝛ priꝛ etiam. §. de ma. ꝛ obe. cum in ecclesiis. ꝛ hec fuit sententia excōmunicationis: ꝛ non comminatio: vt sequentia probant: ꝛ sic est argu. qp per talia verba: prohibeo sub interminatione anathematis: sub excommunicatione feratur sententia. arg. ad hoc. §. de locato. c. i. ꝛ. j. de eo qui fur. ordi. rece. Sed dicas qp excommunicatio non fuit facta sub hac forma verboꝝ: sed expresse excommunicauit: qui contra facerent sub hac forma: quicūqz soluerit aliquid illum excommunico: ꝛ ita sub interminatione excommunicationis facte sub conditione lata fuit hec sententia: ꝛ sententia excommunicationis sub cōditione potest ferri: ꝛ qui contra facit est excommunicatus. j. de sentē. excom. a nobis. ꝛ §. de appel. preterea. ꝛ papa refert hic factum per istam formam. vnde si dicatur sub interminatione vel sub pena excommunicationis precipio: non est excommunicatus qui contra facit: ꝛ sic est comminatio tantum: ꝛ hoc probatur. §. de iurepatro. relatum. §. i. ꝛ §. ne cleri. vel mona. clericis. ꝛ sic intellige omnia illa iura. lxiii. distinc. salonitane. ꝛ predictas decret. §. de loca. c. i. ꝛ. j. de eo qui. furt. ordin. rece. c. i. ꝛ alia consimilia. de hoc etiam dicitur. j. de sagit. c. vno. ber.

p Exoluerunt. forte bono zelo: sed non secundum scientiam: ꝛ ita errauerunt. g.

c Emendati. Si enim testis emēdatus est de crimine: admitti debet si ciuiliter agitur: vt hic patet. ꝛ. arg. l. di. qz tua. ꝛ. c. domino sancto. ꝛ hoc verum itellige: si eum ex illo crimine nō cōmitetur ifamia: ꝛ nisi i crimine periurii qui ēt si sit emendatus: nō admittitur. §. de testi. testimonium. sed si criminaliter agitur: non admittitur: etiam si sit emendatus. vt in decre. testimonium. ꝛ. vi. q. i. qui crimen. Item ex hoc videtur qp si testis cui obicitur crimē vt repellatur: si vult ꝓbare se emēdatum qp debeat audiri: cum iam nō sit criminosus. §. de excep. denigz. vbi de hoc. ꝛ. arg. iii. q. vii. qui sine.

d Talem. scilicet regularez inferioꝛis gradus ꝛ male opinionis: qui de facili potest puniri: qualis fuit abbas iste: ꝛ respicit secundā distinctionem. §. ver. item vtrum ipse regularis. ꝛc. pro altera parte tātum.

e Taliter. s. ciuiliter: cum agitur in modum inquisitionis scōm temperantiam equitatis: prout sequitur in littera: ꝛ respicit pmam distinctionem. §. circa prin. ver. vtrum is. ꝛc. Et ita tales testes cōtra talem prelatum admittuntur: cum ciuiliter agitur scōm equitatem: ergo a cōtrario sensu colligitur: qp si agatur criminaliter aut etiam ciuiliter scōm rigoꝛem cōtra regularem ꝛ ifamatum. vt dictum est: nō admittuntur tales testes qui nō sunt emēdati etiam cum aliis adminiculis in crimine excepto ꝛ multo minus si agitur cōtra secularem etiam ciuiliter ꝛ scōm equitatem: qz tunc tales testes nō admittuntur ꝛ sic maius ē priuilegium clericoꝝ qp monachoꝝ: qz in eodem modo agendi alii testes admittunt cōtra clericos: ꝛ alii cōtra monachos. ar. vi. q. i. lege. ꝛ. c. alia ē causa. Et. xciii. di. a subdiacono. Sed. arg. §. ii. q. i. in primis. vbi indistincte dicit nō distinguendo iter regularem ꝛ secularem: sed illud logtur in accusatione: ꝛ sic patet qp si agatur criminaliter cōtra secularem: aut etiaz regularem ifamatam de crimine symonie: siue de crimine excepto: tātum honesti testes admittuntur: ꝛ sufficit si sint emendati: ꝛ hoc de equitate. videtur tamen per decre. grego. qp de iure ꝛ nō de equitate admittendi sunt testes emēdati ēt sine aliis adminiculis: cuz agitur ciuiliter de crimine sine aliqua distinctione §. de testi. testimoniuz. ergo in symonia multo fortius cum sit crimen exceptum: qm̄ in aliis sunt admittendi testes emendati: nisi in periurio: vel nisi eos ifamia cōmitetur: vt ibi dicit: nisi tu velles eaz reducere ad equitatem scōm istam. Sed cōtra potius videtur: vt. s. ipa reducatur ad illam tanqp ad posterioꝛez. ff. de leg. nō est nouum. ꝛ sic non habent locum premisse distinctiones. Ultima pars prime distinctionis tollitur. s. vtrum agatur scōz iuris rigoꝛez. ꝛc. ꝛ sic remanet vtruz agatur criminaliter an ciuiliter: vt si ciuiliter admittunt testes emendati scōm tenoꝛez illius decre. predicte. Scōa distinctio tollitur ex toto. s. vtrum ipe sit regularis: ꝛc. ꝛ illa distinctio que fit circa psonas testium remanet. Ergo hoc remanet inquirēdum: vtrum agitur criminaliter: vel ciuiliter de crimine. Et vtrū testes sint honesti: quibus crimina obici nō possunt: vt illi tantum admittantur: si criminaliter agitur: aut fuerint criminosi ꝛ emendati: vt si agitur de crimine ciuiliter: illi bene admitti possunt scōz decre. predictaz, ꝛ sic difficultas hu

a Canonum.i.q.v.p̄sentium.s̄.eo. de regularibus.t.c.ex iſinuatione.

b Prebere.q2 ſepe qui tacet conſentire videtur.liii.di.ſi ſeruus ſciente.C. de nup.ſi vt ꝓponis.t ſic abbas conſenſiſſe p̄ſumeretur ſi poſtq̄ itellexerit nō cō tradixiſſet:ſicut ecōuerſo videtur cōtradicere qui expreſſe nō cōſentiat.de con ſe.diſt.iiii.cum ꝓ paruulis.ff.de ꝓcu.filiusfamilias.§.inuitus.ff.de ſeruitu. vrb.prę.inuituꝫ.s̄.de bap. ma iores.ver.ſi.arg.ff.de regu.iu. qui tacet.vincen.

c Quoniam.ꝓ ꝙ.ſic econ uerſo q2 ponitur ꝓ ꝙ.iii.q. v.q2 ſuſpecti.

d Cōſanguinitate.s̄. de eta. t qua.tuam.

e Imputari.dixit vicen.q̄ ꝫ itelligitur cum aliquis iam eſt electus:t eo ignorāte:t reclamante datur pecunia confirmatori.ſi autem nonduꝫ eſſet electus:ꝫ eo reclamante dare tur pecunia electoribus obeſſet electo:q2 per pecuniam eligitur: niſi dantes hoc facerēt in odium eius.vt hic.t.s̄.eo. nobis.

f Conſenſeris.naꝫ ſi conſenſiſſet:ſymoniam commiſiſſet: q2 conſentire eſt quandocūqꝫ conſentire t ante t poſt.i.q.i. eos.in fi.t.q.iii.ſi quis prebendas.t.c.ſi quis obiecerit.quia in maleficiis ratihabitio retro trahitur.t mandato comparatur.ff.de vi t vi.ar.l.i.§.quotiens.t.s̄.de reſti.ſpo.cum ad ſedem.in fi.t.ii.q.i.notuꝫ.t ita ſcōm canones poſſuꝫ habere ratum:quod nō meo nomine geſtum eſt.ix.q.ii.lugduñ.t ſecundum leges.ff.de nego.geſ. ſi pupilli.§.iteꝫ queritur. Quidam dicunt:vt tan.q̄ aliquis poteſt habere ratuꝫ: ſed ſymoniam nō cōmittit q̄uis graviter peccet.argu.j.c.ꝓxi.t in hoc q̄ dicit pecuniam ſoluendo:poteſt eſſe argu. q̄ non ſit ſymoniacus per ſolam ratihabitionez.

g Parantis.ſic.ff.ſi quis cau. l.ii.§.vlt.

h Damnoſuꝫ.quod eſſet iniquum:cum peccata tantuꝫ tenere ſuos auctores debeāt.C. de penis.ſancimus.t.s̄. ò his que fi.a ma.par.ca.queſiuit.t nō debuit alius alterius odio prægrauari.ff.de inoffi.teſta. ſi quis ſuo.

i Reportaret. quod eſſe non debet:imo quandoqꝫ punitur in eo in quo deliquit.s̄.de iure pa.paſtoralis.t.s̄.de imu.ec. c.vl.ber.

k De occultis.xxxii.diſt.erubeſcāt.vi.q.i.ſi omnia. t.xxxii q.v.chriſtiana. t.j.c.ꝓxi. ber.

l Dna nos.pactio.i.q.ii.q̄ pio.t.s̄.de pac.c.vltimo.

m Conuentio.t modus etiam.s̄.vt cc.bene.c.vno.b.

n Rogans. Nota q̄ aliquis pōt rogare:vt in canonicum admittat. de huiuſmodi precibus no.s̄.de eta.t quali.tuam.

o Conſentiant.i.ſine aliqua pactione vel mala itentione. Hic enim patet: q̄ eo tempore quo quis recipitur pōt aliquid offerre ceſſante omni conditione t pacto.ſed cōtra videt:q̄ nō liceat tempore receptionis.arg.i.q.i.emēdari.ne quod gratis fieri debet ꝓ precio fieri videatur.t ſic videatur habere ſpeciem mali a qua etiam abſtinendum eſt.j.eodem.audiuimus.s̄.de vita t bone.cleri.cum ab omni.t ē arg.ad hoc.i.q.ii.q̄ pio.in fi.vbi dicitur: ac poſtmodum :t cetera. Sed verum eſt:vt hic dicitur.q̄ tempore ingreſſus pōt dari aliquid t licituꝫ ē: dum tamen ceſſet pactio t conditio:vt hic dr.t.s̄.de ꝓba.in p̄ſentia.t.s̄.de ſuc ceſ.ab inteſta.cū dilectus.t.s̄.eo.dilectus.ii.in fine.nec ideo minus donatio gratuita dr.arg.ff.māda.ſi remunerādi.ar.i.q.i.iudices.xviii.di.de eulogiis.t.ar. ff.de offi.ꝓconſ.ſolēt.§.vlt.t.s̄.eo.dilectus.ii.in fi.alias dare ſiue ante:ſiue poſt ſymonia eſt.i.q.i.eos.in fi.Sed caueat ille qui recipit:t qui dat:ne ſub ſpecie talium munerum fraus cōmittat.i.q.i.ſi gs neqꝫ.t.j.ſequitur.io.

p De manifeſtis.s̄.c.ꝓxi.in ſi.

q Culpabiles.nō dicit ſymoniaci:ad parem tū penaꝫ teneāt: pp itentionez cū opere ſubſecuto.s̄.de biga.nuper.vñ iſti ſymoniaci nō dicūtur quātum ad eccliam:niſi velis dicere q̄ ſola itentio facit hoiem ſymoniacū.ar.i.q.i.g ſtudet.t.c.reperiūt t.i.q.iii.ñ ſolū. ſicut ſola ſpes lucri facit hoiez vſurariū. xiiii q.iii.c.i.t.ar.ifra de vſuris cōſuluit. Dā dicit q̄ ſola pactio facit aliquē ſymoniacū.ar.hui9decre.t s̄.vt cc.bñ.vt nr̄z.io.

r Per tuas. Quorūdā qbus credere ñ debuit.xxxiii di.habuiſſꝫ.ar.lxxxvi.di ſi qd vō. Ar.q̄ illud dicimur ſcire qō ab aliis audiuimus.xxii.q.v.hoc videtur. ber.

s Miniſtret.cuꝫ ñ cōſtet ei illum ſymoniacū eē:alias ſi ſciret illū ſymoniacuꝫ ſtult9 eſſet:q2 ſymoniacus nō bꝫ executionē.vt.s̄.eoꝺ rāta vñ eā dare non pōt. Preterea dixit ioa. q̄ ꝫ gs cōmittat ſymoniam : ñ pdit eo ipo executionez.niſi ſit ſymoniac9 i ordine. Alii dicunt ꝺnū q̄ ois ſymoniacus ipo iure ſuſpenſus ē vt.i.q.i.reperiūt.t.c qbuſdam. Illud vr̄ vez:q̄ ſiue ordinez ſiue bñficiuꝫ adpet9 ē p ſymoniaꝫ:ipedit ordinis executiōem ēt poſt pactā pniaꝫ s̄.de accu.inquiſitiōis ii. Re. Preterea ſi iſte neſcit ꝓ vō illū eē ſymoniacū:q̄re papa nō dicit ei exp̄ſſe q̄ recipiat ordines ab eoꝺ vt auferat ab eo errorē ſuū vr̄ q̄ ei laq̄uz iniiciat: qō eſſe nō ꝺz. xxvii.q.i.c.vl. So.papa ñ ꝺz ei dicere:q̄ recipet ordines ab ipo ſi bꝫ ſup bꝫ cōſciētiā leſaꝫ:nec papa ei9 cōſciaꝫ poſſet mutare:niſi ipe met eaꝫ mutaret:q2 vis aio fieri nō pot xxxii.q.v.§.i.t.c.i.t.ii.vñ dicit papa cōſulēdo poti9 quā p̄cipiendo:vt ꝺ cōſciam nō ꝓmoueatur ab illo epo niſi ꝓmo illā ꝺponat.q2 q facit ꝺ cōſciam edificat ad gehēnam xxviii.q.i.§.ex his. Et.s̄.de reſti.ſpo. liās.t.s̄.de p̄ſcrip.qñ oē. Sed nunqd pōt aliqs recipe ordines ab eo:quē ſcit ſymoniacum in ordine:dico q̄ nō:t recipiēdo ordines ab eo nō recipit executionē:cū ordinator nō hēat executiōez.s̄.eodē tāta t.i.q.i.repiunt.t poti9 ꝺz pati excōicatiōez quā recipe ordines ab ipo j.de ſē.exc.inquiſitiōi.ar. Si vō aliqs ignorāter ēt recipiat ordines a tali ſymoniaco:i ordine ñ recipit executiōez:niſi cū eo diſpēſet.i.q.i.ſi gs a ſymoniacis.t.s̄.de or.ab eo q renū. epiſc.i.t.ii.q2 ſi eā ñ habēt:aliis eam dare ñ poſſunt.i.q.i.c.i.t.c.q pfectionem.t.q.vii.dalbertum.b.

t Natum .criſmate.ſic.s̄.eodē ea q̄.vbi habes ſimilem variatōez nominis. Pro criſmate vero:vel oleo nihil eſt accipiēdum.s̄.eo. nō ſatis.t qui ꝺ fecerit pena canonica punitur. vt hic dicit: que ē pena depoſitionis cum nota infamie.i.q.iii.c.vlt.ber.

u Anticipiant.excogitata fraude de tempore ad tempus.

liter duximus reſpondendum:quia nobis datum eſt de manifeſtis[p] tantummodo iudicare:ſi tamen is qui talem donationem facit:ea intentione ducatur:vt per temporalia bona que offert:ſpiritualia valeat adipiſci:t clerici qui eum in fratrē admittunt:non eſſent eum niſi commoda temporalia perciperent:admiſſuri: ſine dubito tam ille quam iſti apud diſtrictum iudicem qui ſcrutator eſt cordium t cognitor ſecretorum culpabiles[q] iudicantur.

Item priori cantuarieñ.

Per tuas litteras intimaſti:q̄ cum .b. in quadam domo cartuſieñ.ordinis ſuſcepiſſet habitum monachalez:a dioceſano epiſcopo fuit in ſubdiaconū ordinatus ſed poſtmodum didicit ex relatione quorumdaꝫ[r]:q̄ epiſcopus multociens commiſerat vitium ſymonie:ꝓpter quod idem monachus in ſuſcepto formidat ordine miniſtrare:nolens ab eodem epiſcopo ad ſuperiores ordines ꝓmoueri:t infra. Noſ igitur reſpondemus:ut idem in ordine ſic ſuſcepto ſecure miniſtret[s]:ſꝫ contra conſcientiam ad ſuperiores ordines non aſcendat:ne forte edificet ad gehennaz:licet ex eo q̄ conſcientiam nimiſ habuerit ſcrupuloſam:in difficultatem huiuſmodi ſit collapſus:quam vtiqꝫ non euadet: niſi deponat errorem.

Item cantuarienſi archiepiſcopo

In tantum peccatis exigentibus corda quorumdam ſymoniaca prauitas deprauauit:t infra. Sane peruenit ad audiētiam noſtram:q̄ cum olim quidam ſuffraganei tui pro criſmate[t] certam conſueuerant accipere pecunie quātitatez:non metuētes penam canonicam:t correctionem tuam eludere cupientes:tempus faciende ſolutionis anticipant[u]:recipientes i media quadrageſima :quod recipere cōſueuere poſt paſcha:t ut cauſaꝫ recipiendi diſſimulēt:nomē denariorum

a Variant. talis variatio nominis nō ꝓdest: q̄ quodcunq; nomen ponant symoniam committunt sicut in vsura. xiiii. q. iii. pleriq; sic. n. faciunt vsurarii: nunc appellant lucrum: nūc emolumentum: quādo q̄ penam in fraudem. arg. ff. si cer. pe. lecta est. sic. C. de libe. causa. iubemus. ber.

b Qui prius. emptor enim prius tenetur offerre precium quaz venditor ei rē tradat. ff. de ac. empt. ven. iulianus. §. offerri. sed si neuter habet fidem alteri: precium z res ponatur apud seq̄strum. ff. de solu. si soluturus. io.

c Gratis sit gratia. i. q. i. c. i.

d Culpa. argu. q̄ delictum subditorū imputatur prelato. sic. s̄. de offi. ordi. irrefragabili. vbi de hoc. ber.

e Consuetudinem in talibus enim nō excusat cōsuetudo. Sed potius accusat. s̄. eodem non satis. z. c. cum in eccle sie. q̄ male consuetudines tēpore non confirmātur. i aut. vt nulli iudi. §. i. colla. ix. ber.

f Innestitura. pro qua nihil ē dādum. s̄. eodem. cum in ecclesie. nec ꝓ aliquo sacramēto spiritua li: vt ibi dicitur. nec pastum nec pastellum quis dare debet. i. q. iii. si quis p̄bendas. ber.

g Per tuas. intellexit. propter hoc non excusatur: vt bene sequētia notant: q̄ potuit consulē peritiores. xxxvii. dist. §. vlti. ff. de iuris z facī. igno. l. regula. §. fz iuris. b.

h Dispēsatum. sic j. eodem. c. penult. vbi etiam imponitur pena ordinatori p̄sentatori z p̄sentato: z ita dispensari potest cuz symoniaco in ordine. ar. contra. i. q. i. erga symoniacos. z. c. si qs neqz. sed illa capitula loquuntur in dignitate: z nō negatur quin possit cum talibus dispēsari. sed nulla misericordia est adhibenda in dignitate seruāda quin oporteat eos renunciare: q̄ penitentiam ordine: vel beneficio retento agere nō possunt. i. q. vii. requiritis. z. s̄. de accu. inquisitionis. i. ℞ Quis possit cum talibus dispēsare: dictū est. s̄. eodez. de symoniace. z melius. s̄. de renunc. post trāslationem. de pena istorum dicitur. j. eod. c. penul. z quis cum talibus possit dispensare.

i Ministrare. triplici de causa: tum q̄ fuit hoc munus a lingua. i. q. i. sunt nonnulli. tum q̄ nulla conditio debet interuenire. vt. s̄. eodem tua. z. s̄. de pac. c. vlt. z. i. q. ii. q̄ pio. tum q̄ per sub reptionez voluit ordinem adipisci. ar. xxiiii. dist. quando. z. s̄. de elec. cum dilecti. io.

k Consulere. administrationem. Quod hic dicitur intellige per id quod habes. i. q. iii. saluator. circa medium capituli. vbi habes: q̄ nulla administratio ecclesiastica potest vendi vel emi: prepositura economi: officiū vicedominatus: aduocatia siue castaldionatus: z iudicatura. aut quelibet alia administratio. z. c. si quis episcopus. in p̄n cause.

variant: denarios quos prius cr̄i/ smales secundo paschales dicebant: consuetudinem medie quadragesi me nuncupantes: z infra. Cum ve/ ro expressius exprimat venditionis speciem: qui prius recipit precium quam rem conferat preciosaz: z gra us sit gratia conferenda: mandam⁹ quatenus taliter excessus corrigas supradictos suffraganeos tuos: z of ficiales eorum a tam illicita exactio ne compescens: q̄ aliorum culpa ti bi ob tuam negligentiam non imputetur ad penam. ¶ Prauam illam consuetudinez de tua prouincia studeas abolere: per quam pro eccle/ siarum iuestitura archidiaconi marcham argenti: minores vero decani vaccam albam sibi dari postulant vel certam solui pecunie quantitatē

¶ Item.

Per tuas nobis litteras inti/ masti: q̄ cum. d. lator presentium vellet in subdiaconum ordinari: z certum titulum non haberet: quēdam presbyterum exora/ uit: ut ipsum ad ecclesie sue titulum presentaret: q̄ cum ille facere recu/ saret: ipse illi firmiter repromisit: q̄ nunquaz si presentaret eundem: ī ecclesia sua aliquam peteret portionē z sic ad presentationem eius extitit ordinatus: nec se in hoc egisse aliq̄ illicitum intellexit: z infra. Nos inquisitioni tue taliter respondemus: q̄ nisi cum eo fuerit misericorditer dispensatuz: nec ad superiores ascēdere: nec in suscepto debet ordie ministrare.'

¶ Item.

Consulere: z infra. Quicunque vicedominatum vel aliam ecclesiasticaz rerū administrationem per pecuniam obtinere uoluerint: tam ementes quam uēdentes cum symone percelluntur: z ab illa ecclesia in cuius contumeliam dare pecuniam z accipere uoluerunt iuste excluduntur.

¶ Item in concilio generali.

l Voluerunt. Arg. q̄ sola voluntas facit hominem symoniacum. i. q. i. qui studet. Sed hoc non credo: q̄ sola voluntas facit hominem symoniacum dūmodo contenta sit suis terminis. j. eodem. c. vlt. lz alias peccet: vt ibi. sed hic non fuit contenta suis finibus: immo processum fuit ad actum. z hoc notatur ꝓ hoc q̄ dicit tam ementes q̄ vendentes: vel ad studia emendi processerunt quātum in eis fuit. vnde tanquā symoniaci iudicandi sunt. i. q. i. q̄ studet. z sic intellige quod dicit. i. si voluerunt.

Sicut pro certo didicimus: in pleriq; locis a pleriq; personis quasi columbas in templo uendentibus fiunt exactiones z extorsiones turpes z praue pro consecrationibus episcoporum: benedictionibus abbatum: z ordinibus clericorum: estq; taxatum quantuz sit isti vel illi: quantumue alteri uel alii persoluendum: z ad cumulū dānationis maioris quidam cupiditatez z prauitatez huiusmodi nituntur defendere per consuetudinem longo tempore obseruatam. Tantum igitur abolere uolentes abusum cōsuetudinem huiuscemodi: que magis dicenda est corruptela penitus reprobamus: firmiter statuētes: ut pro bis siue conferendis siue collatis nemo aliquid quocūq; pretextu exigere aut extorquere presumat: alioquin z qui receperit z qui dederit huiusmodi precium omnino dānatum: cum giezi z symone condēnetur.

¶ Item in eodem.

Quoniā symōiaca labes adeo pleraq; moniales infecit: ut vix aliquas sine precio recipiant in sorores paupertatis pretextu nolentes huiusmodi uitium palliare: ne id decetero fiat penitus prohibemus: statuentes: ut quecūque decetero talem cōmiserint prauitatē tam recipiētes q̄ recepta siue sit subdita siue prelata sine spe restitutionis de suo monasterio expellatur in loco artioris regule ad agendum perpetuam penitentiam retrudenda. De his autem que ante hoc synodale statutum taliter sunt recepte ita duximus prouidendum: ut remote de monasteriis que perperam sunt ingresse: in aliis locis eiusdem ordis collocētur: quod si forte propter nimiam multitudinem aliqui nequierint commode collocari: ne dānabiliter in seculo euagentur: recipiātur in eisdem monasteriis dispensatiue de nouo mutatis prioribus lo/

Sicut per consuetudinē. Fingūt enim tales: q̄ in consecratione aliquid licite petitur: non pro consecratiōe: sz pro consuetudine. arg. lxiii. di. q̄ sancta. z. c. agathosa. z. i. q. iii. quesitum. z in aut. de scis episco. §. pro consuetudinibus colla. ix. sed hoc non est verum nec excusat consuetudo in huiusmodi spiritualibus vendēdis: immo magis accusat. s̄. eo. nō satis. z. c. cum in ecclesia vbi talia reprobantur. io

n Giezi z symone. Giezite dicuntur a giezi seruo Eliseī. qui primo in veteri testamento vēdidit gratiam sanitatis naamā principi assyriorum. Unde venditores spiritualium ꝓprie dicuntur giezite. Symoniaci dicuntur a symone mago: qui postea in nouo testamento voluit emere gratiam spiritus sācti. i. q. i. qui studet. z. c. cito turpem.

o Quoniam. paupertatis. pretextu enim paupertatis no debet quis operari peccatum mortale: sed potius quelibet mala pati. xxxii. q. v. itane. z. s̄. de his que vi metuese causa fi. sacrie. nec eo pretextu ignoscendum est illis. ff. de ritu nupt. palam. §. non est. Posset dici q̄ si ita pauperes sunt: q̄ non possunt ibi alias aliquo modo aliquem recipere: quia non haberent ibi victuz: sub hac forma possent recipi: non habemus quid dicamus tibi pro victu nisi tu portes tectum vnde viuas: dum tamen hoc non dicatur ī fraudem z sine aliquo pacto. arg. i. q. ii. si quis propter hoc. ioā. sed tutius est: vt nullo casu taliter aliquis vel aliqua recipiatur.

p Expellatur. videtur intelligendum cum distinctione illius decre. s̄. eodem dilectus. vt si directe actum sit contra tales in modum accusationis q̄ deponatur. si in modum inquisitionis fiat q̄ hic dicitur: sic distinguit illa decret. dilectus. Item. arg. contra. s̄. de accusa. inquisitionis. vbi deponitur symoniacus in modum inquisitionis. Credo q̄ hodie standum sit huic constitutioni circa regulares symoniacos: vt pena ista solummodo imponatur qualitercunq; constet de crimine: vt in artiori monasterio ad agendum perpetuam penitentiam detrudatur sine ordinis sui executione: cum alias penitentiam agere non possunt. i. q. vii. requiritis. argu. s̄. de accu. inquisitionis. z satis intelliguntur depositi. nā extra claustrum morari non debent: ne damnabiliter euagentur. vt. j. dicitur. z arg. s̄. de regulari. z transeum. c. vlt. Sed nunquid restituitur ei pecunia? potest dici q̄ sic. s̄. eo. veniens. de hoc dictum est. s̄. eo. de hoc. quid si non inueniuntur artiora monasteria: nihilominus mutabunt ea. ar. lxxxi. dist. valet. vel si visum fuerit renunciebunt locis suis. Et denuo restituētur in illis dispēsatiue. ꝓut infra de aliis qui ante statutum sunt recepti: vt perpetuam penitententiam ibi agant.

q Perpetuam. sic. i. q. i. reperiuntur. z. c. si quis neqz. sic heretici cū redierint ad agendam penitentiam in perpetuum carcerem detruduntur. j. de hereti. c. penq. z symonia dī heresis. vi. q. i. sed lz. ber.

r Multitudinem. vt propter hoc detrabatur seueritati. sic. j. de cler. excōi. mi

latores.ꝛ.s.de tempo.ordi.c.ii.ber.

a Vel ignorantiam.sic.s.de loca.c.i.sic.lxxxii.dist.proposuisti.

b Audiuimus.persoluatur. Nunquid talis dicitur symoniacus qui sic soluit pecuniam? videtur ꝙ nō:qz redimit ius suum.vt.s.eo. dilectus.vbi plene de hoc.sicut licitum est alicui corrumpere accusatorem suum vt.ii.q.iii.§. notandum.io.

c Specie.arg.i.q.i.emendari.ꝛ.s. de vita ꝛ bone.cleri.cū ab omni.

d Duplicata.sic.s. de censi. procurationes.in fine.ꝛ.s. de immu.ec.qz plerigz. ꝛ in aut. de sanc.epis. in scōa columna §.si vero laicus.colla.ix.ber.

e Ad apostolicam. pietatis pretextu pietatis non est impietas cōmittenda .i.q.i.ſi est putāda.ꝛ.xiiii.q.v.neqz.n. si agris.ꝛ.xxx.q.i. uosse.

f Conferantur. sacramenta enim ecclesiastica gratis sine alia exactione sunt conferenda.s.eodem cum in ecclesie.ꝛ c.ea que.

g Laudabilem.ergo laudabilis cōsuetudo seruanda est: cuius transgressor vt iuris punitur.xi.dist.in his.ꝛ videtur ex hac lra ꝙ clerici lz nil petere possint ꝓ talibus sacramētis si cōsuetudo laudabilis super his seruari consuenit: ꝙ per superiorem cogi possunt officio iudicis implorato ad illam seruandam que ex pietate introducta est.vel potest itel ligi quod hic dicit vt io. dixit ꝙ laici abutuntur consuetudinibus:que illis pietatis causa permisse sunt:vt cum permittitur eis presentare clericum: ipi volunt eum instituere. vel cum ipi requiruntur vt cōsentiant:ipi volunt eligere. de qbus habes.s.de iurepa.c. preterea. ꝛ in pluribus aliis : qō non credo:sed vt prius dictuz est.ber.

h Ne dei. Casus. Abbates cisterti.ordinis cōsueuerant dare archidi.palafrenuz in sua installatōne: vel aliquod equipollens quod hic prohibuit honorius abbatibus cistertien.ne decetero taliter installentur:sed obedientiam faciant suis epis:prout dicitur i littera.

i Solēnitates.installare abbates ꝛ abbatissas in sede ponere pertinet ad officium archidi.s.de of.archi.c.vt nostrum.ꝛ talis installationis solemnitas nō requiritur in abbatibus ordinis cistertien. vt hic patet.

k Professionis. qz profitentur se prestaturos suis episcopis subiectionez ꝛ cetera que sequūtur.sic archiepiscopi debent esse contenti forma professionis a canonibus constituta.s.de ma.ꝛ obe.di lecti.qua ꝛ papa contentus est.vt ibi dicitur.

l Successoribus.ꝛ ita postꝙ fecit obedientiam predecessoribus: amplius facere successoribus compelli non debet. vt.s.de iureiur.an.veritatis.ꝛ idem i vasallo.vt ibi dicitur.

m Canonice.alias non teneretur:puta si esset intrusus sine consensu clericoz xii.q.ii.alienationes.ber.

n Ordine.nam contra regulam obedire non tenent: vt hic dicitur in his que contra regulam vel que illicita sunt:nullus obedire tenetur.xi.q.iii.si quis episcopus.non semper si dōs iulianus.sed bonum quod agitur qnqz propter obedientiam itermittitur.xi.q.iii.quid ergo.ꝛ est simile huic loco.s.de iureiur.ego enim.ber.

o Iacobus.tali consuetudine:que non excusat.sic.s. eodem. veniens. immo potius symoniam inducit:quia pro statu vel pastello exigi aliquid nō debet pro huiusmodi spiritualibus.s.eodem.c.i.ꝛ.i.q.iii.si quis prebendas.non obstante aliqua consuetudine.vt ibi.ꝛ.s.eo.in pluribus capitulis ber.

p Si quis .iuramentuz.pactum tale siue iuramentum turpe est.ꝛ ideo nullam obligationem inducit.s.de pac.c.vl.ꝛ.ff.de ver.ob.

cis:ꝛ iferioribꝰ assignatis. Hoc etiam circa monachos vel alios regulares decernimus obseruandum. Verum ne per simplicitatē uel ignorantiamᵃ se valeant excusare:precipimus:vt diocesani episcopi singulis annis hoc faciant per suas dioc. publicari.

Idem in eodem.

Audiuimus de quibusdā epis copis:ꝙ decedentibus ec clesiarum rectoribus ipsas interdicto subiicunt:nec patiunt alios in eisdem institui donec ipsis certa summa pecunie persoluat. Preterea cum miles aut clericus domū religionis ingreditur:vel apud religiosos eligit sepulturā:et si nihil loco religioso reliquerit:difficultates ingerunt ꝛ malicias:donec aliquid muneris manus contingat eorum. Cum igitur non solum a malo sz ab omni specie mali fit secundum apostolum abstinendum:exactōnes buiusmodi penitus inhibem:ꝙ siqs transgressor extiterit:exacta duplicata restituat in vtilitatem locorum:i quorum fuerint soluta dispendiuz fideliter conuertenda.

Idem in eodem.

Ad apostolicam audientiam frequenti relatione peruenit ꝙ quidam clerici pro exequiis mortuorum ꝛ benedictiōibus nubentium:ꝛ similibus pecuniam exigunt ꝛ extorquent:ꝛ si forte eorum cupiditati non fuerit satisfactum:impedimenta ficticia fraudulenter opponunt. Econtra vero quidam laici laudabilez consuetudinē erga sanctam ecclesiam pia deuotione fidelium introductam ex fermento bereti ce prauitatis nituntur infringere sub ptextu canōice pietatis. Quapropter super bis prauas exactiones fieri prohibemus:ꝛ pias consuetudines precipimus obseruari: statuentes:ut libere conferantur ecclesiastica sacramenta:sed per episcopuz loci veritate cognita compescantur:q maliciose nituntur laudabilem consuetudinem imutare.

Honorius tertius vniuersis abbatibus ꝛ fratribus cister. ordinis.

Ne dei ecclesiaz:ꝛ infra. Installationis solemnitates:in electis abbatibꝰ ordinis vestri fieri prohibentes adijcimus: vt archiepiscopi ꝛ episcopi ea sint forma professionis contēti:que ab origine vestri ordinis noscitur instituta:que talis est. Ego frater abbas cisterciēn. ordinis subiectionez ꝛ reuerentiam:ꝛ obedientiam a sanctis patribus constitutam secunduz regulam sancti benedicti tibi domine episcope tuisqz successoribus canonice substituendis ꝛ sancte se.apo. saluo ordine meo perpetuo me exhibiturum promitto.

Reg.ix.pozi sancte.t.esculano.

Iacobus canonicus esculanꝰ exposuit:ꝙ cum ipse in ecclesia aprutiñ. sit receptus in canonicū ꝛ in fratrez:canonici eiusdem ecclesie partē prouentuum ac prebendaz sibi assignare recusant: quandā consuetudinez pretendentes:ꝙ prādictū bre debeāt a canonico de nouo recepto. Quocirca mādamus:quatenꝰ si est ita:dictos canonicos:vt tali cō suetudine non obstāte sibi sicut vni ex aliis in prouentibus ꝛ prebenda prouideant ap.re.compellas.

Idem.

Siquis ordinauerit seu ad ordinem presentauerit aliquem promissionē vel iuramentū ab illo recipiens:ꝙ super promissiōe sua nō inquietet eundem ordinator a collatione:presentator vero ab executione ordinum per triēnium:ꝛ ordinatus ab ordine sic suscepto:donec dispensationem super hoc per sedem apostolicaz obtinere meruerint:no uerint suspensos.

Idem.

Mandato nostro recepto:vt cū monachis qui per symoniam dato aliquo locū in monasteriis sūt adepti secundū constitutionem generalis concilij dispensares:ꝛ infra Consul. tue breuiter respondentes dicimus mandatum apostolicuz etiam ad abbates extēdi:ꝛ ad resignationes spiritualium ꝛ temporalium generaliter.ꝛ q: perpetuā bz cām. phibitionis nulla ē obligatio.ff.eo.si stipuler vt id. Et ita habes:ꝙ si principale nō tenet:nec inramētum sup hoc fcm. simi.s.de foro cōpe.si diligēti.in fi.C.de legi.nō dubiū.ar.s. ō iureiur. debitores.ꝛ lz talis obligatio nō tenuerit:pūit ordinator a collatōne ordinū:vt i eo puniat in quo peccauit.s.ō iurepa.pastoralis.cū suis similibus.

q Per triēnū.ꝛ ita symoniaci iudicant nec tñ deponunt:nisi qz ad tps suspendunt.sed hoc forte ō ē:qz nihil dat vel recipit ꝓ ordinatione vel symonia ē studiosa volūtas emendi vel vēdendi spiritualia ar.i.q.i.ꝙ studet.sed ēptio l vēditio sine pcio nō cōsistit. isti. de ēp.ꝛ vē.§.pciū āt ꝛ. ff.e.l.ii.§.fine.sed hic nullū pciū datū ē.Sed ō iste remisit ius qō sibi ꝓpeteret ex tali psentatiōe ō psentatorē vel ordinatorē ꝙ tenebat sibi ad ꝓuisionē.s.de pbē.cū scoz apostolū.sz idē ē remittere qō dare.s.de test.ve miēs.i.ꝛ.ff. de calū. qn etiā.ꝛ ita oz ōpoi bic nihil remittit qz nihil adhuc debet. sed renūciat iuri qō i futurū posset acqri si psēteē obito mo sed in ꝓxiis remittit qō in psēti debet.sz ꝛ si hic fieret talis remissio: ōponeret tā dās ꝙ recipiēs si cōniceret.s.e.ō bꝫ.ꝛ.c insinuatū.ꝛ iō minoz pēa iponit:pp affectū cuz ope subsecuto.s.ō bigami.nupt.ꝛ.c.vlt.ꝛ hoc itellige si crimē sit occultū si vo eēt manifestū sp eēnt suspēsi:ꝛ si accusaret cōuincerent :ōponerēt ex tali ꝓmissiōe vl inramēto.

r Dispensationem.sic.s.eo.per tuas nobis.

s Per sedem apostolicā. Hic patet:qz cū symoniaco sciēter in ordine solus papa dispensat:idem itelligo in dignitate ꝛ beneficio.vt dixi.s. eo.symoniace.ꝛ.s. de renunc.post translationem.

Suspensos.ipso iure.

Mandato.concilii.s.eo.quoniaz.

x Ad abbates.mādatū fuit alicui vt dispēsaret cū monachis qꝙ symoniā monasteriū sūt igressi nulla mētiōe habita ō abbatibꝰ:ꝛ tñ bꝫ extēdit ad abbates. Et ita bēs bꝫ ar.ꝙ bñficiū ꝓncipis largissime itelligit ptādū ē.j.ō.v.sig.oli.ꝛ.ff.ō ꝓsti.ꝓn.bñficiū.ꝛ.s.ō oo.cū dilectꝰ.i fi.ar. qz i bñficiis.vt ibi dr plena ē iterptatio faciēda. Itē ar.cui cōcedit minꝰ ꝛ maiꝰ processū vr.vt.xvi.q.ii.visis.sz potiꝰ ꝓxiū dici ꝓsueuit.s.ō ōci ex pte.sic qō ō monachis dr ad regulares extēdit.s.ō postu. ex pte.b

a Animi.ergo sola volũtas siue affectus animi nõ facit aliquẽ symoniacũ licet aliter peccet: vt dixi.s.eo.consulere.ꝛ est simile.s.eo.tua.ad fi.ꝛ simile.j.de vsuris in ciuitate.sed secus videt in vsura vbi sola spes vsurarũ vsurã inducere videtur.vt.xiiii.q.iii.c.i.ꝛ.j.de vsuris cõsulu it.Jtẽ habes hic ꝙ affectus siue volũtas punit ꝛ merito:qz nõ ambitiõe sed laboꝛ ad bonoꝛẽ conuenit puenire.C.de re mili.cõtra publicaz.li.xii.ꝛ.lxi.di.miramur.i fi.ꝛ talibꝰ bonoꝛ est auferendus.viii.q.i.in scripturis.ꝛ.i.q.vi.sicut hi.ꝛ hic ꝛ hec ambitio sola pnia purgatur siue renũciatione ꝛ huiusmodi leuis symonia põt leuiter indulgeri.sic.lxvii.di.sicut.ꝛ.s.de accu.cum dilectꝰ.ꝛ ita collige ꝙ aliquis ꝓmouet cum mortali nec ponitur nec dicitur ꝓprie symõiacus affectꝰ ai.ber.

b Preterea ocani.i.archipsbyteri rurales:q spiritualẽ habẽt iurisditiõem.l.di.in capite. sic appellantur.s.de censi.cũ apostolus. ꝛ.s.de of.archi.ad hoc.§.vlt.ber.

c Quantitate.data episcopo ꝓ sua iurisditione quã emunt isti decani qõ nõ licz vt patet.sed econuerso episcopus si committat vices suas alicui põt ꝛ debet ei cõstituere salariũ ỏ camera sua cuz ille ad hoc nõ teneatur.ar. xii.q.ii.charitaté.ꝛ. c.quicũqz.ii.Jtẽ ẽ ḃ ar.ꝙ plebani siue archipsbyteri non hũt iurisditionem:ꝛ hoc satis videt nisi habeant ex cõsuetudine.j. de excesꝑla.ad hoc arg.cõtra.s. de offi. ordi.cũ ab ecclesiarum.vbi de hoc.ꝛ hec decre.ꝛ sequẽs ptinet ad pri mã ptem tituli.ꝛ expone vices.i.iurisditiões.vñ cõsuevit dici cõmitto tibi vices meas.i.iurisditiõem meam.

d Cõferẽdi.vt in eo puniat in quo peccauit.sic. s.ti.ꝓ.c.pe. ꝛ.s. de elec.cum in cũctis.ꝛ.c.nihil est.i.q.i.si qui epi.ꝛ.s.de tẽpo.oꝛ.lras.ꝛ in pluribꝰ aliis capitulis ibi:ꝛ qui recipit officio suo ꝑuabitur. sic ergo patet ꝙ iurisditio vendi nõ potest.j.c.ꝓ.ꝛ.xxi.q.ii.ꝑcipimꝰ.ar.ꝑ.j.e c.vlt.nõ est ꝑ.qz ibi nõ loquit de iurisditione sed de fructibus q concedũt ad firmam.ber.

e Quoniã ꝑcio.qỏ nõ licet.s.c.ꝓ.imo symoniacũ est.ꝛ ne subditi hac occasione vltra debituz aggrauẽtur.ar.xxiii.q.i.militare.ꝛ vbicũqz eps aliquid gratis facere debet rõne officii:si aliquid exigat symoniã cõmittere videt:maxime cũ iurisditio sit spũalis.vt.i.q.iii. ex multis.ꝛ.c.vendẽtes.ꝛ.c.non soluz.t.

f Statuũtur.Nũquid eps põt dare ordinariũ iudicẽ:nõ:sed tantũ ꝓnceps vel lex.ar.ii.q.vi.§.ꝙ de arbitris.ff.de iurisd.om.ind.ꝛqz.sz ab vniuersitate eligendus est.ꝛ tunc lex dat ei iurisditiõez ordinariã.ar. lxiii.di.si in plebibus.in auc.de defen.ciui.§.nos igitur.Si tũ cõsuetudo est ꝙ epẽs det ordinariam admittẽda est:ita tamẽ vt perpetuo instituatur ꝛ non sub censu certo.ar.C.de eman.l.i.lau.

g Percellat.vt dictũ est.s.eo.c.ꝓ.quãdoqz tũ deponit.lxxxi.di. dictũ.quãdoqz vero ad tempus suspẽditur.i.q.i.quicquid. ꝛ.xxi.q.iiii. ꝑcipimus episcopi pbyteri.arg.

h Quoniã.statuant tanꝙ prelati qz symoniacũ est si ꝓ precio ecclesiaz regimen cõmittatur.i.q.iii.saluatoꝛ.sed si iusta cã abẽs esset vel alias intendere epẽs non posset:constituere põt sibi vicarium cui de suo prouideat.vt dixi.s.eo.c.i.ꝛ talis vicarius habebit curam aiarũ delegatã.s. de offi.vica.c.vlt.lau.

i Prohibemus.xxi.q.ii.ꝑcipimus.ꝛ.i.q.iii.si quis datoꝛ.

k Sacerdotiũ.i.prelatura.ꝛ ptinet ad scõam ptem tituli.vel ecclesias.i.prelationes que precio dari non debent nec esse debent censuales:sed ecclesia bñ posset constitui ab initio censualis.s.de censi.scientes.ꝛ.c.prohibemus.

l Querelam prestita.Si enim contra fidem vel iuramẽtum nulla veniisset necessitate compulsus: ꝓnari poterat ecclesia.s.de iureiu.q̃relam.ꝛ.s.de fideiuss.puenit.

m Terminũ.sz pone ꝙ interiz moziatur.g.psõa ecclesie que locauit.nũquid successoꝛ tenetur stare cõtractui:põt dici:si noie ecclesie ꝓ vtilitate ecclesie cõtraxisset ꝛ pecunia inde recepta in vtilitatẽ ecclesie ꝓuersa fuisset teneret successoꝛ stare cõtractui.s. de sol.c.i.xii.q.ii.hec huius placiti quicunqz suffragio.ꝛ.x.q.ii.hoc iuꝛ.§.is creditoꝛ.ꝛ.s.de depo.c.i.xxxv di.ecclesie ꝓnceps.in fi.Si vo non ꝓ vtilitate ecclesie: sed vt ipse tanꝙ prelatus perciperet redditus ad firmã:ideo successoꝛ stare non tenetur.s.de prẽca.c.ii.qz vltra tempus suum ecclesiã locaꝛ non potuit:si solvit aliquid vltra sibi iputet: qz hoc prouidere debuit.ff. loca. si quis domum.§.i.

n Ecclesiam.hec decre.videtur contraria rubrice.ꝛ.s.c.ꝓ xi.vbi ecclesia sub annuo censu concedi prohibetur ꝛ hic ꝓmittitur:vnde non facit ad titulum istum.Solue per hanc distinctionem.Ecclesia multis modis dicitur:quia dicitur ecclesia malignantiũ.vnde psalmista.Jn ecclesiam malignantiuz non introibo.ꝛ dicitur ecclesia collectio fidelium.de cõse.di.i.ecclesia.ꝛ dicitur ecclesia murorum ambitus. de cõ. di.i.de fabrica.ꝛ dicitur ecclesia corpus xpi.i.q.i.in ecclesia ꝛ.xxvi.q.ii.sed illud.ꝛ dicitur etiam ecclesia prelatura ipius ecclesie.vt.s.c.ꝓ.Jtem dicit ecclesia ipse obuentiões ecclesiastice ꝓuenientes occasione ecclesie.vt hic.Et in hac significatione ecclesia ꝓceditur ad firmam sub annuo censu reddendo quod licet:quia nulluz spirituale locatur:ꝛ ita non contradicit.c.proximum.nec rubrice. Sed quare ponitur in titulo isto:melius poneretur.s. de iureiuran.vbi similis decre. ponitur querelam:Sed ideo ponitur ne videretur prohibita talis locutio co ꝙ simpliciter videtur prohiberi ꝙ ecclesia sub annuo censu non concedatur in titulo isto.Sed quare potius prohibetur iurisditio sub annuo censu cõcedi:Rn. ꝙ illi qui iudicant nihil debent accipere.in auc.vt iudi.sine quo.suffra.col.ii.cũ ex officio suo ad hoc teneantur ꝛ ex administratione:cum episcopatus ad hoc eis sint deputati.sed hic locantur ipsi fructus qui etiam alias possunt vendi ꝛ distrab.

o Quoniã.vnãquãqz.vt.xxxvii.di.de quibusdã.ꝛ.j.e.quia.

p Magistro.nomen hoc dicitur a monendo siue a monstrando.ff.de.v. sig.quibus.

q Beneficium.sic.j.eo.quia.Debet ergo doctor habere beneficium sui laboris.sic ꝛ tutoꝛ dat alimẽta preceptoribus pupilli quoniam non tantuz preest rebus sed moribus.ff.de admini.tuto.cũ plures.§.cum tutoꝛ.ꝛ beneficium ei cõstitui debet ꝑm dignitatem ꝛ scientiam suam sicut aduocatis.ff. de var.ꝛ exoꝛ. cog.l.i.§.in honorariis. ar.s.de ꝓben.demulta.vin.

r Exigat.qỏ si exactũ fuerit restituatur.j.c.proxi.qz gratis est danda docendi licentia:cum donum dei sit.j.ca.proxi.

s Consuetudinis.quasi symoniacum reputatur hoc:quia consuetudo hec nõ habet locuz sicut nec in sacramentis ecclesiasticis.s.de symo.cum in ecclesie.et in pluribus aliis.c.Ber.

t Jdoneus.Nota ꝙ ei qui idoneus est non est deneganda licentia docendi quia per consequens denegat doctrinam ignorantibus:ut dicitur in fine.quaz dispensare aliis tenetur.arg.xvi.q.i.reuertimini.ergo si non est idoneus potest iuste denegari:quia malorum doctorum doctrina mala est.i.q.vii.conuenientibus.ꝛ imperitus matheseos risui patebit.xxxvii.di.qui de mensa.qui alios docet ab aliis tunc edoceri non debz.i.auc.de sanc.epis.§.damus.col.ix.pena vo

que nullo pacto sed affectu animi precedente utrinqz taliter acquirun tur:in quo casu delinquentibus sufficit per solam penitentiam suo satisfacer creatori:eos pro symonia huiusmodi non teneri.

Ne prelati vices suas vel ecclesias sub annuo censu concedant.

Alex.iij.in conci.lateraneñ.

Preterea quoniã quidã tales in quibusdam partibus sub precio statuũtur qui decani uocantur. Et pro certa pecunie quantitate episcopalem iurisdictionem exercent:presenti decreto statuimus:vt qui decetero hoc presumpserit:officio suo priuetur:et episcopus conferendi hoc officium potestatẽ amittat.

Idem in concilio turoneñ.

Quoniam in quibusdam partibus:decani quidam uel archipresbyteri ad agendas vices episcoporum seu archidiaconorum:et terminandas causas ecclesiasticas sub annuo precio statuuntur:quod ad sacerdotum grauamen et subuersionem iudiciorum non est dubium redũdare:id ulterius fieri prohibemus. Qỏ si quis decetero fecerit: remoueat a clero:episcopus autẽ q hoc sustinuerit ꝛ ecclesiasticã iurisdictionẽ sua patit dissimulatiõe puerti districtione canonica percellatur.

Idem.

Quoniam enormis quedã cõsuetudo in quibusdam locis: ꝓtra sanctoruz patrũ institutiones inualuit:ut sub ãnuo precio sacerdotes ad ecclesiarũ regimeñ statuant ne id fiat modis oibus ꝓhibem⁹: qz dũ sacerdotiũ sub huiusmõi mercede uenale disponit:ad eterne retributiõis premiũ consideratio non habetur. Idem exoñ.eẽpo.

Querelaz magistri gu.recepimus:ꝙ cum ecclesiaz de cephaia.g.persõa eiusdẽ ad ãnuũ censũ tenendã per septẽniũ suscepisset: ipse antequã eam per vni⁹ anni spaciũ tenuisset:auferre presũpsit:quã quã prestita fide firmauerit:ꝙ usqz ad statutũ terminum nullaz ei exiñ molestiam vel grauamen inferret. Jdeoqz mãdam⁹:quatenꝰ si cõstiterit ita esse:eũ districte cõpellas:ut prefatã ecclesiã dicto gu.restituat:ꝛ usqz ad terminũ cõstitutũ:ꝛz ꝙ interse conuenerint:ipsum eandẽ permittat pacifice possidere.

De magistris:ꝛ ne aliquid exigat pro licentia docendi.

Xconcilio lateraneñ.

Quoniã ecclesia dei sicut pia mater prouidere tenet:ne pauperibus qui parentuz opibus iuuari nõ possunt:legẽdi ꝛ proficiẽdi opoꝛtunitas subtrahat:ꝓ vnãquãqz ca thedralẽ ecclesiam magistro qui cleros eiusdẽ:ꝛ scholares pauperes gratis doceat:cõpetens aliquod beneficiuz prebeat:ꝛ infra. Pro licẽtia uero docẽdi nullus preciuz exigat: uel sub obtẽtu alicui⁹ cõsuetudinis ab eis quos docent aliquid querat: nec docere quẽquã qui sit idoneus petita licentia illis interdicat. Qui autẽ contra hoc uenire presũpserit:

huius est priuatio ecclesiastici beneficii vt hic dicit. ber.

a Sui laboris. furorē ⁊ pietatē ex eodē facto vendicare non licet. vt hic. ⁊. xvii q. iiii. miror. ⁊. c. frater ⁊ coēps. ⁊. ff. de mino. auxilium.

b Prohibeas. ꝓmittatur. ex hoc videtur ꝙ turpitudo ex vtraqz parte versatur tanquā in spiritualibus. vt. i. q. i. quos cōstiterit. Quid est ergo qō dicit solutum restitui cum i pari causa turpitudinis potior sit conditio possidentis. ff. de cō di. ob turpem. cau. l. iii. ⁊. l. si ob turpem causam. Dixit vin. ꝙ subuenitur huic non in fauorem sui sed in odium exigentis. Similē. s. de symo. veniens. sz q̄liter illud intelligatur dictum fuit e. ti. de hoc. Vel potest dici ꝙ qui soluit licet nihil dare debuerit: quia tamen quasi coactus redimit ius suum nō tamen delinquit. vnde sibi potius restitui debet q̄ remanere penes illum qui plus peccauit vt. i. q. iii. si quis dator.

c Remitti. hoc bene notabile est ꝙ auctoritate huius canonis non solum habet quis exceptionem: sed etiam liberationis conditionem. simile. ff. ō neg. ge. si quis mandato. ff. de contraben. emp. pactum. ff. ō libe. lega. ei cui. funduz. ⁊. ff. de condi. causa. da. causa nō secuta. q se. ff. quod me. causa. metum. §. sed quod pretor. ⁊. s. ō iureiuran. ex administratiōis. j. de vsur. tua. vel quod dicit remitti intellige de facto quoniam turpes promissiones nulle sunt. s. de pac. c. vlti. ff. de v. oblig. generaliter.

d Accepistis. i. q. iii. si quis episcopus. ⁊. c. res eccles̄ic.

e Liceat. negligentiam subditorum episcopus supplere debet. ix. q. iii. cum simus. ⁊. s. de concess. preben. nulla. s. de supplen. negli. prela. sicut nobis. ⁊ c. dilecto. ala.

Quanto. a cupiditatis. q̄ est radix omnium malorum. xlvii. di. bonoruz.

g Idonei. sic. s. e. c. i. huiusmodi autem magistri primū moribus demum facunda excellere debent. C. de profes. magistros. li. x. bonam enim conuersationem debet habere testem doctrine. lxiiii. di. valentinianus.

b Permittātur. Quid si vult regere in sua persona nec liēt aliū. nunquid debet cōpelli? ar. ꝙ ñ. xcii. di. illō. Credo ꝙ nihilominus tenetur dare aliis licentiam.

i Officiis. sic. s. eo. c. i. ber.

k Quia. in lateranen̄. s. eo. c. i.

l Pauperes. sed nunqd a diuitibus p̄t petere collectam? videtur ꝙ non quia si vult dici philosophus proiiciat pecuniam exēplo socratis. xii. q. ii. socrates. alias est sub illo capitulo. gloria episcopi. Item scientia donum dei est: ergo vendi non potest. i. q. iii. non solum. Item professores iuris licite recipiunt pecuniam sed non licite petunt. ff. de var. ⁊ extraord. cogni. l. i. §. est. quidez. Potest dici ꝙ iste cui competens beneficium cōstitutum est a diuitibus potest petere collectam ⁊ hoc non prohibetur ex ista littera sed a clericis eiusdem ecclesie ⁊ pauperibus nihil exigere debet: sed gratis docere quia propter illos statuitur beneficium ⁊ non propter diuites. Si ex honestate gratis omnibus seruiret honeste faceret ⁊ laudandus esset alias diuitibus gratis laborem suum impendere non tenetur. Si vero beneficium nullum super hoc constitutum est sicut bonō. doctoribus licite exigunt collectam. quia suis sumptibus hoc facere nō coguntur. s. de prescrip. cum ex officii. xii. q. ii. charitatem. ⁊. c. quicūqz. ⁊. c. ecclesiasticis. ⁊. xxviii. q. i. iam nunc. in fi. sicut iurisperitus consilium vendere potest xiiii. q. v. non sane. Nec obstat si dicas ꝙ gratis debet docere. quia nihilomin? potest petere laboris sui mercedem sicut testis qui gratis testificatur licite petit sumptus. iiii. q. iii. §. venturis. ⁊. s. de symo. cum sit romana. ⁊ iuxta petit sumptus qui gratis debet iudicare. s. de vita ⁊ hone. cle. cum ab omni. licite ergo potest petere collectam cui beneficium constitutum non est. Jo.

m Obseruatur. vnde instaurandum est ⁊ procurandum vt fiat. vt. viii. di. que contra.

n Prebende. quid si non vacat aliqua p̄benda? expectet q̄usqz vacet. Nūquid canonici tenētur alium eligere vt numerus sit plenus. cuz ille magister nō sit canonicus? videtur ꝙ sic. s. de mstri. cum in ecclesia. ff. de decur. l. generalit. §. penul. ⁊ si canonici ad tempus iusta ō causa retineant fructus prebende nihilominus eligere debent alias curreret tempus. s. vt eccle. benefici. vt nostrum. maxime si numerus certus est ⁊ iuratus. Sed hoc non videt: quia iste electus nihil percipere sed spiritualia sine temporalib? diu esse non possunt: sicut nec aia sine corpore. i. q. iii. si qs obiecerit. ⁊ dic ꝙ canonici eligere nō debēt aliuz auctoritate huius concilii. nec dicū tur facer contra numerum vel iuramentum. nec currit eis tēpus ad eligendū beneficio huius constitutiōis q̄diu fuit ibi magister qui doceat ⁊ percipiat illud beneficiuz: quia nec dicitur beneficiū illud vacaē nisi ab eo tempore q̄ magister ibi non fuerit secus dico cum ex causa retineretur prouent? ad tēpus quia tunc currit tempus. vt in prec dicta decr. vt nostr quia tūc electus modicum tempus pōt expectare. Item nūqd aliquis magister posset eligi in canonicuz sub illa conditione vt doceret: nō credo quia cessare ō bet omnis conditio sed si vacāte aliqua prebenda statueret ꝙ illud onus esset annexum illi prebende nō credo ꝙ tunc esset symonia. ar. s. de preben. significatum. immo satis licitum. ber.

o Prouētus. non tñ pcipient quottidiana? distributiōes que tantuz residentibus dare consueuerūt. s. de p̄ben. licet. ber.

p Super specula. in cōcilio generali. s. c. p̄x. ber.

q Obseruetur. nec tñ seruatur. ⁊ ita nullus est fructus illius statuti ⁊ aliorum.

r Propter raritatē. qui nō habent a quo discant bene habēt excusatiōem alias non. xxxvii. di. §. vlt. ⁊. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula. §. i. ⁊. ff. de bo. pos. l. in bonoz. ⁊ qz quidam expensas nō habent. vñ statuitur ꝙ beneficia habeant prout sequitur.

s Docibiles. i. habiles ad docendū: ⁊ isti a capitulis p̄ñt eligi vt mittant vt postmodū doceāt. ⁊ si propria beneficia illis nō sufficiāt ō bonis capituli suppleant̄ ꝓut sequit̄. Sed vt quid etiā mēbranas occupant. xix. di. si romano. cum istius cōstitutiōis quo ad hunc articulū

ab ecclesiastico fiat bñficio alienus dignum quippe videtur: ut in ecclesia fructus sui laboris[a] non habeat: qui cupiditate animi duz vendit docendi licentiam: ecclesiasticum profectum nititer impedire.

Alex. iij. vinconeñ. epo.

Prohibeas ne in parrochia tua pro licentia docēdi exigat aliquid: aut etiaz ꝓmittat[b]. Si qd uero postea solutuz fuerit uel ꝓmissum: remitti promissū facias: ⁊ restitui ap. cesset. solutū: sciens ꝙ scriptum ē: gratis accepistis[c] gratis date. Sane si quis distulerit magistros in locis cōgruis istituere: tibi liceat ap. pos. ibi alioz istructioni pficere viros, puidos honestos ⁊ discretos.

Idem.

Quanto gallicana ecclesia: ⁊ infra. Dignos eē animaduersione celem[d]: qui nomē magistri scholariū ⁊ dignitatē assumūt: ⁊ sine certo p̄cio ecclesiasticis viris docendi alios licentiā nō impēdunt. Cuz autem hec prava ꝓsuetudo a cupiditatis radice processerit ⁊ decorem ad modum ecclesiastice honestatis cōfundat: mandamus: quatenꝰ ꝓsuetudine ipsa de vris ecclesijs extirpata: sub anathematis interminatione boc inbibere curetis: districte precipiētes ut quicūqz viri idonei[e] ⁊ litterati uoluerint regere studia literaruz: sine molestia ⁊ exactōe qualibet scholas regere permittantur[f]. Si qui uero huiusmodi prohibitionis uel p̄cepti exiterint transgressores: eos officijs ⁊ dignitatib? spolietis.

Idem. Pno. iij. i cōcilio gñali.

Quia nōnullis propter inopiā ⁊ legendi studiū ⁊ oportunitas proficiendi subtrahit: in latera/ nen̄. k cōcil. pia fuit constitutione ꝓ/ nisum: ut per vnāquanqz cathedralem ecclesiam magistro qui eiusdez ecclesie clericos aliosqz scholares pauperes gratis istrueret: aliquod competens beneficium preberetur quo ⁊ docētis releuaretur necessitas ⁊ via pateret discentibus ad doctri/ nam. Verum quoniam in multis ecclesijs id minime obseruat[m]: nos predictum roborantes statutum adijcimus: ut non soluz in qualibet cathedrali ecclesia: sed etiam in alijs quarum sufficere poterunt facultates: cōstituatur magister idoneus a prelato: cum capitulo seu maiori et saniori parte capituli eligēdus: qui clericos ecclesiarum ipsaruz gratis in grammatica facultate ac alios instruat iuxta posse. Sane metropolis ecclesia theologum nihilomin? habeat qui sacerdotes ⁊ alios in sacra pagina doceat: ⁊ in his presertiz informet: que ad curam animarum spectare noscuntur. Assignetur autem cuilibet magistrorum a capitulo vnius prebende[n] prouentus[o] ⁊ p theologo a metropolitano tantundem: non ꝙ propter hoc efficiatur canonicus: sed tamdiu redditus ipsos percipiat: quandiu perstiterit in docendo. Quod si forte de duobus magistris ecclesia metropo. graue/ tur: theologo iuxta modum predictum ipsa prouideat: grammatico vero in alia ecclesia sue ciuitatis: sine dioceſis: que sufficere valeat: faciat prouideri.

Honorius. iij.

Super specula: ⁊. infra. Volumus ⁊ mandamus: vt statutum in concilio[p] generali de magistris theologis: per singulas metropoles statuendis inuiolabiliter obseruetur[q]: statuentes: ut quia sup hoc propter raritatem[r] magistroruz se possent forsitan aliqui excusare ab ecclesiarum prelatis ⁊ capitulis ad theologice professionis studium aliqui docibiles[s] destinentur: qui cū docti fuerint i dei ecclesia uelut splēdor fulgeant firmamenti ex quibus postmodum copia possit haberi doctorum: qui uelut stelle in perpetuas eternitates mansuri: ad iustitiam valeant plurimos erudire: quibus si proprij prouētus ecclesiastici

tuti ⁊ aliorum.

null⁹ sit effectus sicut nec p̄cedētis: leges enī iste impōsite sūt verbis ⁊ non rebus: cum potius p̄riū sit verū. C. cōia delega. l. ii. in fi. Sz nū quid qui docibiles sunt pūt petere vt suppleat quod eis defuit: ar. q̄ sic ex hac constitutione. ber.

a Predicti. s. p̄lati ⁊ capitula. ex hoc est ar. q̄ pūt ad hoc compelli.

b Integre. nō tam p̄cipiēt quottidianas distributiones: q̄ tantum residentib⁹ dari ꝓsueuerūt. s. de p̄ben. licet. vbi de hoc.

c Annos. nunqd ō terminatio ista ōtermīnat oia p̄cedētia non videt q̄ primis aliq̄ō tempus adiici atur sed docentibus ⁊ aliis qui a capitul' nō eligentur. ⁊ quia illi maius tēpus req runt ad hoc vt doce ant q̄ō satis videtur ex hoc. §. q̄ hic non fit mentio ō ill'. Sz ō. s. de appel. inquisitioni. ar. in fi. quia hec determinatio in fi. ponit vt ibi dicit.

d De licentia. s. generali p̄cessa auctoritate hui⁹ cōstitutionis. vnde non est necesse aliam indulgētiam impetrare. sic. l xxx. di. non debere. ⁊ xvi. q. i. cūctis. ⁊ e. di. q̄n. ⁊ s. ō trāsla. iter corporalia. ⁊ ff. de condi. instit. que sub conditione. §. vl. sed executio sola impetrari debet si capitula hec nō sufficiāt quia parum valeret esse iura in ciuitate nisi esset qui ea exeq̄tur. ff. de ori. iur. l. ii. §. post originez. ber.

e Benario. i. p̄mio imo q̄ vēit extrem⁹ dispēsatore vocante tā tūdē recipit q̄ntū qui venerat ante. ar. s. de consti. cum omnes. ioan.

non sufficiunt: predicti[a] necessaria subministrent. Docentes uero in theologica facultate: dum in scolis docuerint: et studentes in ipsa integre[b] per annos[c] quinq; percipiant de licentia[d] sedis ap. prouentus prebendarum ⁊ beneficiorum suorum: non obstante aliqua contraria consuetudine vel statuto: cuz detrimento[e] fraudari non debeant in vinea domini comparentes.

De iudeis ⁊ saracenis: ⁊ eorum seruis.

EX concilio mat̄h.

PReseti cōcilio sācim⁹: ut nullū christianū mancipiū iudeo fuiat': sz datis[g]. xij. solidis ꝓ quolibet bono mācipio ipsū q̄cūq; christianoz seu ad ingenuitatē seu ad seruitū[h] licentiā habeat redimēdi: et si christianus fieri desiderat ⁊ nō permittitur idez fiat: q̄ nefas est quem christus redemit: blasphemuz[k] christi i seruitutis vinculis detinere.

GReg. episcopo lucen.

MAltorū ad nos: ⁊ infra. Nulli iudeo liceat christianum mancipium in suo dominio retinere: sed si qui apud eos inueniuntur: libertas eis seruetur. Hi uero qui in possessionibus eorum sunt: licet legū districtione sint liberi[m]: tamen quia colendis terris eorum diutius adheserunt[n]: utpote cōditione loci debentes[o] ad colenda rura remaneant consuetas pensiones predictis viris prebentes: Cūcta etiam que de colonis uel originarijs iura precipiunt pagant: ⁊ nihil eis extra hoc oneris indicat'. Quod si q̄squā iudeorū aliquē de his[p] uel ad aliū trāsferre locū: uel ad aliud obsequz retinere[q] uoluerit: ipse sibi imputet[r] qui ius colonariū ⁊ ius dominij[s] sibi iuris seueritate[t] dānauit[u].

IDem gesi. ep̄o.

IUdei de ciuitate: ⁊ infra. Sicut legalis[x] diffinitio iudeos nouas non patit' exigere synagogas ita eos sine q̄ietudine ueteres habere p̄mittit[y]. Alexāder. iij.

QUia super his: ⁊ infra. Beneraliter iterdicas: ut iudei bostia uel fenestras i die parasceues aptas non habeant: sed clausas teneāt tota die.

IDem ex concilio lateran̄.

IUdei siue sarraceni[z] neq; sub alendorū pueroz suorū obtētu nec pro fuitio[a] uel alia qualibz cā christianā mācipia in domibus suis p̄mittant[b] habere. Excōicent' autez qui cū eis p̄sūpserint habitare: et infra. Si qui preterea deo inspirante ad fidez se cōuerterit christianā a possessionibus[c] suis nullaten⁹ excludant': cum melioris conditionis ad fidē p̄sonas eē oporteat: quā antequā fidē susceperint habebant'. Si autē secus fuerit factū: p̄cipib⁹ seu potestatib⁹ eorūdē locorū iniungimus sub pena excōicatiōis[d]: ut portionē hereditatis sue ⁊ bonoz suoz exintegro[e] eis faciāt exhiberi.

IDem in eodem.

QUia. nō habeāt. ꝓsueuerūt enī tūc deridere xp̄ianos in cōtumelia creatoris. j. c. in nōnullis. cū enī fidē nostrā ꝓtēnāt nec rit⁹ suos eis p̄mittim⁹ C. de iude. iudeos. vñ in publicū exire nō debent. j. c. in nōnullis. ber.

⁊ IUdei siue sarraceni. ⁊ ita cum sarraceno morari nō licet sicut nec cū iudeo: nisi aliqs spūalis vellet ire vt eis p̄dicaret: q̄ō licet. vt. j. c. q̄ sit. ⁊ sic intellige. xi. q. iii. ad mensam.

o Seruitio. s. e. c. i. ⁊ ii.

x Permittantur. sed quid ad nos de his qui foris sūt. vt. ii. q. i. multi. ⁊. xlv. di. qui sincera. so. de his qui foris sunt non iudicat ecclesia vt penā spūalē infligat in casib⁹ tñ iudicat de eis: q̄ repellit iudeos a cōione xp̄ianoz. xxviii. q. i. sepe. ne ab aliis corrūpant'. vt ibi. ⁊. j. e. ad hoc. ⁊ bic. repellit enī eos a legitimis actibus. ii. q. vii. alieni. ⁊ ab officiis publicis. liiii. di. nulla officia. ⁊. j. eo. cū sit. ⁊ c. pe nul. ⁊ ne possint emere christiana mancipia. j. e. c. vlt. ⁊. liiii. di. fraternitatē. Itē nō p̄mittit eos facere nouas synagogas. j. eo. cōsuluit. Itē q̄ in dieb⁹ lamētationū nō exeant in publicū. s. e. c. p̄. ⁊. j. e. in nōnullis. Itē q̄ soluāt decimas de terris quas colunt. s. de deci. de terris. ⁊ ne xp̄iana mācipia circūcidāt. liiii. di. nulla. ne ex testamēto xp̄iani aliquid capiāt: ⁊ ille xp̄ian⁹ est excōicandus etiaz post mortē. xxiiii. q. ii. sane. p̄fert'. ⁊ excedētes verberib⁹ subiiciūt'. j. de rapto. in archiepatu. bic ꝑ ecclesia excōicat tñ illos xp̄ianos q̄ cū eis habitare p̄sumunt q̄ñq; tñ idirecte excōicat cos: q̄ excōicat xp̄ianos ne cū eis aliq̄ō cōmertiū habeāt. j. de vsur. post miserabilē. ⁊. j. eo. ⁊ si. in fi. c. c. postulasti. r.

a A possessiōibus. nisi fuerint cōparate de vsuris q̄s tenent' vendere ⁊ pecuniā restituere. j. de vsur. cum tu.

b Excōicationis. ar. q̄ iudex secularis cōpelli pōt ad iusticiā seruādā. xxiii. q. v. administratores. ⁊ b̄ videt' facere rōne fidei q̄ itromittit se de hereditate alias nō dz. s. qui fi. sint legi. cām. sz illud itellige in quocūq; casu: vbi iudex secularis negligens est facere iusticiā: q̄ ecclesia se itromittere dz ⁊ cōpellere ip̄m. xxii. q. v. administratores. ⁊. q. ii. dñs. ⁊. j. de maledi. c. ii.

c Ex integro. preter. suos q̄ eos p̄uenerint in fide. C. de epi. ⁊ cle. deo nobis. §.

si. litibus. cum satis. li. xi. ar. contra. C. de prescrib. que pro libertate. ⁊ non contra libertatem opponitur. l. vlt.

o Debētes. i. obligati ⁊ astricti ad colenda rura. ber.

p De his. i. originariis vel colonis.

q Retinere. forte in domo ad seruiendū sibi q̄ō esse non debet vt dicit in p̄in. c. ⁊. s. eo. c. i. ⁊. j. eo. iudei siue.

r Imputet. s. iudeus qui trāstulit colonū ad alium locū vl ad aliud seruitiū iputet sibi q̄ hoc ipso amisit ius colonariuz q̄ō habebat in colono ⁊ colonus liber erit ab illo iure. sic ⁊ in colono liberi boīs: vt si dominus velit vendere fundum ⁊ transferre colonū ad alium locum non pōt eo inuito. C. ō agri. ⁊ censi. si quis prediū. li. xi. vel si velit diuidere aliquaz agnatiōem colonorū vel affinitatem transferendo eos ad aliam colonariaz reintegrādi sunt. C. cōia vtriusq; iu. possessionū. ⁊. C. de agri. ⁊ censi. diffinimus. li. xi. ⁊ sic iudeus sibi imputet.

s Dominii. s. q̄ō habuit in gleba quo ab ea recedere non poterat: dñs enī p̄sone nō fuit: q̄ liber homo est. vt. s. c. c.

t Seueritate. ar. q̄ iurisseueritas siue rigor seruād⁹ ē sz b̄ est in odiū illoz iudeorum.

u Qui dānauit. i. abstulit sibi ius colonarium ipso facto. vel expone dānauit. i. fecit id ꝑ q̄ō dānatur ⁊ auferetur ei ius colonariū: vel ipse colonus sibi imputet qui non vult agere cō iudeū qui transtulit ipsum. sed primū verius q̄tum ad alteram ptem diiunctę: vt si velet retinere xp̄ianū colonū secum in domo illud non est p̄mittēdum: imo excōicandi sūt j. eo. iudei. i. rūso. ⁊. c. ad b̄. vbi redditur causa quare. ber.

x IUdei. legalis. C. de iude. l. vlt. ber.

y Permittit. ⁊ si corruerit de nouo p̄ūt illas reedificare i p̄stinū statū: nō tñ vt ampliores faciāt. j. e. ꝓsuluit. ar. ff. de no. ope. nū. l. i. §. opus nouū. ⁊. §. si quis edificium.

is ita ala.

a ITa.qui gloriantur.ſi.xviii.q.ii.pnicioſam.⁊.lxxxvi.di.tanta.

b Ferrum.vt.j.c.ad libcrādā.vbi hoc totū habes qō hic dr̄.de gb⁹ ħ habent ad hoſtes trāſferri non debēt. Cque res expor.nō debent.l.ii.⁊ illi ſūt de capitandi.vt ibi ⁊.C.de cōmer.mercatores.ff.de pub.⁊ vectu.coté ferro.ſi enim nō habēt ferrū nec arma. naz cātum permit cā pempta ſuū ⁊ appellatiōe armoꝝ itelligūt fuſtes ⁊ lapides.ff.de ver.ſig. armoꝝ appellatio.lau.

c Subminiſtrāt. ar. clericuz ꝓ homicida haberi q pugnantib⁹ arma miniſtrat dūmō ibi fiāt homicidia.ar.l.di.ſi qs vi duā.xxiii.q.vlt.c.vlt.j.de homi.ſic dignū.§.illi etiā.⁊.§.bi quoqz.

d Subiectos.⁊ ſic ipſo iure ſūt excōicati.j.c. q olim.

e Priuatiōe.ħ potuit papa facere ꝺ laicos rōe criminis cōmiſſi.ber.

f Seruos. Nota ſeruitutē ō iure naturali iductā.xxxv. di. ſexto die. Jtē de iure gentiuz di.i.ius gentū. Jtē de iure canonico.xv.q.vlt.cuz multe.⁊ hic ⁊.j.eo.ad liberandaz. vin.

g Excōicatio. Et tñ iſti ipſo iure ſūt excōicati.⁊ ſic excōicat⁹ pōt itez excōicari.iii.q. iiii. engeltrudā.⁊.ar.xi.q.iii.excellentiſſim⁹.xii.q.ii. de viro.⁊. xxxvii.di.cos qui.⁊ q in ſozdil b⁹ é adhue ſordeſcat.xlvii.diſ. quātūlibet.i fi.ar.ꝺ.ii.q.i.multi.q2 de biſ q̄ foris ſūt nihil ad nos.xxiii.q.i.c.i.ii.⁊.iii.⁊.iiii. ⁊.ſ.de iudi.cū nō ab boie. Jtē q eſt cr̄ eccleſiā nō pōt cē magis cr̄ eccleſiā.xi.q.iii.ois xp̄ian⁹. Jtē ar.ꝺ.ff.de vbo.obli.q bis Jdē. Ad.dixit q excōicatus āplius excōicari nō pōt ſz denūciari pōt excōicat⁹ ⁊ ſic itelligit oia iura vbi ſepi⁹ videtur aliqs excōicari ⁊ ſic intelligit hic.ſed tu dicas q excōicatus pōt itez excōicari. Et ſūt duo effect⁹ excōicatiōis vt dicūt qdā.p̄m⁹ effect⁹ eſt eiicendi extra eccleſiā.ſcōus eſt deteñdi extra.ſicut q ē ligat⁹ vno vinculo pōt itez ligari non eſt dubiū qui excōicat⁹ poſſit ad huc excōicari:ſicut q ē in vno peccato pōt aliud cōmittere ⁊ ſic plus punitur ⁊ ſic pōt pluries excōicari ⁊ magis ex hoc punier̄.⁊ ſecūda excōicatio itē p̄mo incipit habere ſuū effectū cū abſoluit̄ a prima ⁊ tū p̄ma abſolutio nō habuit ſuū effectū ꝓpter ſcōam excōicatiōem: ⁊ ita finaliter nō ꝓdeſt p̄ma abſolutio niſi cuz abſolut⁹ fuerit a ſecūda.de hoc dixi.ſ. de ordi.ex pte.⁊.j.de ſen.ex.cum pro cauſa.ber.

h Onſuluit.antique. Cōſtātin⁹ imperator cōtulit libertatē eccleſiis ⁊ iudeos ſeruituti ſubiecit.poſtea vero iulianus impator apoſtata dedit licētiaz iudeis nouas cōſtruere ſynagogas vt legit̄ in cronicis.

i Recedificent.ſic.ſ.co.iudei.C.de iude.l.vlt.q2 aliud eſt tueri qō poſitum eſt ⁊ aliud nouū facere.ff.de vſufru.vſufructuarius nouū.

k Exaltent.nō enī lz cuilibet poſſeſſori trāſformare poſſeſſiōem puta vſufructuario.ff.de vſufruc.equiſſimū.§.ſed ⁊ colores.ber.

l Ab hec.aſſidue.ſic.ſ.e.c.i.⁊.ii.⁊.c.iudei.ii.⁊ eſt ar.ex eo q̄ dicit aſſidue:q̄ interpolatim pñt ſeruire qō intellige ſm tenoꝛē illi⁹.c.ſ.e.multoꝝ.§.ſed i domib⁹ nullo mō put.j.ſequit̄ ⁊ in p̄di.cōcoꝛ.xxviii.q.i.iudeoꝝ ſepe.⁊.j.eo.⁊ ſi iudeos.

m In domib⁹.⁊ ita vr̄ q̄ extra domū iudeoꝝ poſſint eadē ꝓhibitio é.j.e.⁊ ſi.

n Cōcordāt.xxiii.q.viii.diſpar.⁊ in habitu etiā differre debent a xp̄ianis vt poſſint melius cuitari.j.e.in nōnullis.

o Simpliciū.q2 inocēs credit omni verbo.xxii.q.iiii.inocēs.ſi.xxviii.q.i.ſepe.

p Sicut.iuitos.ħ iō dic̄.q2 null⁹ ad fidē cogēd⁹ ē.xxiii.q.v.ad fidē ⁊.xlv.di.de iudeis.q2 ſi ſimpliciter ⁊ abſolute ꝓpellāt̄ nō recipient caracterē ſed ſi cōdionaliter cōpellāt̄ bñ recipiūt ⁊ cōpellēdi ſunt vt fidē ſic ſuſceptā obſeruēt.vt.ſ.de bap.maiores.§.ité querit̄.xlv.di. de iudeis.⁊.ff.de ritu nupt.ſi pater.⁊.C.e.tit.nullis.ber.

q Habere. ꝓbatio ei⁹ q̄ null⁹ ꝓpelli ꝺz ad fidem q2 fides ex neceſſitate cē nō ꝺz xlv.di.gd aūt.§. qui ſincera.⁊.xxiii.q.v. ad fidem.

r Ptātis. nulli enīz pmiſſū eſt occidere vel penā infringere niſi cui ex officio p̄mittit̄.xxiii. q.v. qui malos.miles cū miniſter ⁊ pena nō eſt inferēda niſi per iudicē.xxxiii.q.ii.§.ité .hoc.c.ber.

s Bonaſ.ſec⁹ ſima las ne deludāt xp̄ianis p̄tēdētib⁹ ſignalamētatiōis ⁊ nō ꝓrūpāt in cōtumeliaz creatoꝛis.j.e. nōnullis ⁊ ne ānuatim ſimulatā ſpē crucif exurāt.C.e.iudeos.ſed ſuas feſtiuitates more ſolito celebrēt. xlv.di.q ſincera.vt hic dr̄.C.e.ti.nemo.ber.

t Cimiteriū.ar.ꝺ. ff.ō ſepul.vio.ſepulchra.ſolu.ſepulchra hoſtiū religioſa non ſūt vt ibi dr̄: nec illō nō ifringēs incidit i edictū. indei vō non reputāt̄ hoſtes.xxiii q.viii.diſpar.lz ſint hoſtes fidei nr̄e.j.e. ⁊ ſi indeos.

u Pecunie.q̄ i ſepulchris ponēda no eſt ar.ff. de reli.⁊ ſūptu.ſi gs ipediat.§.funeris cā.⁊. xiii. q.ii. nō eſtimemuſ. circa medium.tan.

x Effoder̄.q̄ q fecerit ſepulchri violati tener̄.ff.ō ſepul.viola.l.iii.§.ſi gs.⁊ ꝼm q̄ſdā hec actio infamat.ff.de ſepul.vio. l.i. Alii dicūt q̄ ſi in famat cū ſit actio in factū.⁊ in.l.illa ipo prie ponit̄ actō.ala.

y Excōicationis.⁊ ita vr̄ in optiōe iudicis q̄ iſtoꝝ ꝓ pēa iponat ſi nō ſatiſſecerit.⁊ ſi iſte vult ſatiſſacere nō punit̄.ſi.xxxv.di.eps aut p̄ſbyter.⁊.xliii di.c.i.⁊.xiii.di.c.vlt.ita eſt ar.q̄ ꝓ quolibet peccato non debet eps in in aliquē fulminare vl excōicare vel deponere.

z Quam ſit.vti liceat.alit̄ enī nō poſſent illos lucrari ⁊ ſic licet eis log⁊ comedere cū eis exēplo dñi.xxiii.q.iiii.ifideles.⁊.xi.q.iii ad meſaz.dūmō ⁊ aliis nō coinquinēt̄.ar.ꝺ.xxviii.q.i. null⁹.⁊.c. oēs. ſo.ꝺria itelligūt̄ de iudeis q diſcernūt cibos ħ.⁊.c.ad mēſā.⁊.c. ifideles.de paganis itelligit̄.ſz q̄re poti⁹ vitam⁹ ꝓximiū iudeoꝝ q̄ paganoꝝ:rō illa eſt.q2 illi.ſ.iudei diſcernūt cibos nr̄os.vñ ñ debem⁹ cibis eoꝝ vti ne videamur iferiores ill̄.vt dic̄ p̄.c.oēs.pagani vō nō diſcernūt cibos:ſz bodie ⁊ iſti ⁊ illi diſcernūt.vñ nō debem⁹ comedere apō eos:nec ipſi apud nos:lz ħ nō ꝓtineat i vbis edicti.vt pz ħ ad mēſaz ſz q̄tū ad ſniaz eos vitare ꝺbem⁹.ar.ff.ō pe.be.ité veniūt.§. ait senat⁹ ſz q̄re poti⁹ vitam⁹ ꝓximiū q̄ colloquz ⁊ iō logmur eis vt eos poſſim⁹ lucrari:qō alias facere nō poſſemus. vt in.c.infideles.

z Qualitate.vt abſtineāt his diebus ⁊ in tpibus qbus a carne ē ab-

Pa ta quorundam animos occupauit ſeua cupiditas:ut qui gloriantur⁸ nomīe chriſtiano ſarracenis arma ferrum[b] ⁊ lignamīa deferant galeaꝝ:⁊ pares aut etiam ſuperiores in malicia fiant illis:dum ad impugnandos chriſtiãos:arma eis ⁊ neceſſaria ſubminiſtrāt[c]. Sūt etiã qui pro cupiditate ſua ī galeis ⁊ piraticis ſarracenoꝝ nauib⁹ regimen ⁊ curã gubernationis exerceãt. Tales igitur ab eccleſiaſtica cõmoniti / one preciſos:⁊ excõicatõi ſbiectos[d] rerũ ſuarũ per principes catholicos ⁊ cõſules ciuitatuz priuatiõe[e] mulctari:⁊ capiẽtiuz fieri ſeruos[f] cẽſemus. Precipimus etiaz:ut per eccleſias maritimarũ urbiũ:crebra ⁊ ſolẽnis in eos excõicatio[g] proferat̄.

Idem.

Ponſuluit:⁊ ifra. Judeos de nouo ꝓſtruer̄ ſynagogas:ubi nõ habuerũt pati nõ debes. Uerũ ſi ãtique[h] corruerit:uel ruinã mininantur:ut eas reedificẽt pōt equanimit̄ tolleranti nõ autẽ ut eas exaltẽt[k]:aut ampliores aut precioſiores faciant quã antea fuiſſe noſcuntur qui utiqz hoc pro magno debẽt habere q̄ in ueteribꝰ ſynagogis ⁊ ſuis obſeruantijs tollerant̄.

Idez.

Ad hec oĩbus chriſtianis qui ſunt in iuriſdictiõe noſtra penitus interdicatis:⁊ ſi neceſſe fuerit diſtrictiõe eccleſiaſtica compellatis eiſdẽ ne iudeorum ſeruitio ſe aſſi due[l] pro aliqua mercede exponant: qõ etiam obſtetricibus ⁊ nutricib⁹ eorum probibere curetis:ne infantes iudeoꝝ in eorundez domibus[m] nutrire preſumant:quoniam iudeorum mores ⁊ noſtri in nullo concordãt[n] ⁊ ipſi de facili ob ꝓtinuam ꝓuerſationem ⁊ aſſiduam familliaritatez ad ſuam ſuperſtitionez ⁊ prefidiam ſimplicium[o] animos inclinarent.

Clemens.iij.

Sicut iudei:⁊ ifra. Statuim⁹ ut nullus inuitos[p] uel nolẽtes iudeos ad baptiſmum venire compellat. Si quis autez ad chriſtiãos cauſa fidei confugerit:poſtquaz voluntas eius fuerit patefacta:chriſtianus abſqz calũnia efficiatur:quippe chriſti fidez babere[q] nõ creditur qui ad chriſtianorũ baptiſmuz non ſpontaneus ſed inuitus cogitur peruenire. Nullus etiam chriſtianus eoruz quemlibet ſine iudicio terre / ne poteſtatis[r] uel occidere uel vulnerare uel ſuas pecũias auferre preſumat:aut bonas[s] quas bacten⁹ babueri:ꝓſuetudines imutare:preſertim in feſtiuitatum ſuaꝝ celebratio / nẽ quiſquam fuſtibus uel lapidibus eos nullatenus perturbet:neqz aliquis ab eis coacta ſeruitia exigat:niſi que ipſi tempore preterito facere conſueuerunt. Ad hoc malorũ hominuz prauitati auaritie obuiantes decernimus: ut nemo cimiterium[t] iudeorum mutilare aut inuadere audeat:ſiue obtentu pecunie[u] corpora bumata effodere[x]. Si quis autem huiuſmõi decreti tenore cognito qõ abſit contraire preſumpſerit:honoris et officij ſui periculum patiatur: aut excõicationis[y] ſententia plectatur:niſi preſumptionem ſuam digna ſatiſfactione correxerit.

Idem.

Quam ſit laudabile:et infra. Tuis frater epiſcope petitionibus annuentes tibi tuiſqz ſocijs cum ad predicandam chriſti fidem paganis exhibitis: ap. auctoritate concedimus:ut uobis bis cibis cũ modeſtia ⁊ gratiarum actione ſeruata temporum qualitate[z] iuxta canonicas ſanctiones uti liceat[z]:qui uobis ab ipſis infidelibus apponuntur[a]. Inſuper indulgemus:ut quicunqz religioſi ſeu clerici idonei ad annunciandum gentibus euangelicam ueritatem requiſita et habita[b] prelatorum ſuorum licentia tibi voluerint adherere:id abſqz contradictione qualibet liberam exẽquendi habeãt auctoꝛ.ap.facultatem.

Idem.

stinẽdum ꝺm canones. iiii. di. deniq; ⁊ de cõ. di. iii. de esu carniũ. ⁊. c. sabbato. de quib⁹ canonibus hic fit mentio.

a Apponũt. q̃cũq; ꝺ apponũt vti pñt nisi dictũ fuerit q̃ sit idolis imolatũ. vt. i. q. iiii. ℊ. vlt. ⁊. xxvi. q. ii. si de area. tũc. n. sanct⁹ est mori fame q̃ idolaticis vesci. xxxii. q. iiii. sicut sanctius. ber.

b Habita. qꝛ nullus pt ꝓdicare nisi ex officio sibi cõmisso vel nisi bẽat auctẽ a suo ꝓlato. j. de here. cum ex iuncto. ⁊. c. excõicam⁹. ℊ. qꝛ vero. nec sufficit petere licẽtiã nisi sit obtẽta vt ḃ ꝓz ⁊ si. de cõ. di. v. ñ oz. xi. q. iii. qd ꝺ. xix. q. ii. duc. ar. ℴ. s. de regula. lz. ⁊. s̃. de arbi. cum oliz.

c Significauit. comodũ. ꝺm qℴ dr. s̃. e. ita q̃rũdã vbi de hoc. ⁊. j. e. ad liberãdã nihil ergo i mercib⁹ portãdũ est nisi illud. vñ possint redimere captiuos vt ḃ dicit. sz qd si nõ pñt redimere captiuos nisi portent eis arma vel ferrũ: nun qd ḃ facere pñt sine pena excõicatiõis ꝛ ar. q̃ sic ex eo q̃ dic excepto redẽptiõis articulo. Sz ñ credo nisi ꝑmo regrat auctoritas pape. ne ali qd fraudis fiat. ber.

d Juramẽto. sz nõne sufficit pẽa excõicatiõis: pt dici q̃ ḃ exigit a suspecto. ar. xxviii. di. de syracusane. ⁊. x. q. vlt. c. vlt. qñ eoꝝ ruine debẽt occurrere plati. xciii di. diaconi. ⁊. xxii. q. v. ḃ vr. ⁊ ad maiorez cautelã exigit iuramtũ etiã a q̃cũq;. lau.

e Excõicatiõis. de q̃ bẽs. s̃. e. ita quorũ dã. ⁊ iõ qꝛ lz treuga sit facta nõ ñ pax ꝑpetua. vt. j. ℊ. px. vñ ꝓhibitio nõ itelligit ꝓptercа relaxata ꝺ mercibus ꝓhibitis.

f Per nũcios. sic. j. c ꝓx. q ꝑ aliũ facit ꝑ se facere vr. vt ḃ ⁊. j. de sen. ex. mulieres. xlvi. di. sicut nõ suo. ff. de admini. tu. ita tñ ℊ. gessisse.

g Post treugã. treuga est securitas ꝓnis ⁊ re⁹ ad tps cõcessa. s̃. de treu. c. i. ⁊ q facit treugã nõ fac pacem nec desistit a guerra nisi ad tps qꝛ q distulit nõ in totuz destitit. ii. q. iii. ℊ. notandũ. ff. de indi. ꝺstitisse.

h Nõ absolut. nec etiã a piurio: qꝛ lz treuga sit facta nõ tñ pax ⁊ ita nõ existit ꝓditio. vñ incidit in sniam excõicatiõis ⁊ in piurium. ⁊ sic treuga nõ est pax.

i Quod olim. in lateranẽsi. s̃. e. ita quorundam. ber.

k Supponim⁹. ⁊ iã suppositi erãt ꝑ aler. i cõcilio lateranẽsi. ita q̃rũdã ⁊ sic est canon late snie. vt ꝓz in fi. ⁊ ita vr q̃ ℊ faciũt duplici excõicatiõe fũt ligati. sz qs absoluet: tales põt dici q̃ ep̃i ipsoꝝ: qꝛ ex q̃ papa sibi hoc nõ retinuit aliis idulsisse vr. j. de sen. ex. nup. qꝛ sibi reseruasset si ḃ nõ intendebat. s̃. de pbẽ. graue. i fi. ⁊. j. de cri. fal. dura. in fi. ber.

l Subsidia. s̃. e. ita. ⁊. j. e. ad liberãdã. ⁊. C. q̃ res expoꝝ nõ pos. ꝑ totũ. ⁊. C. q̃ res ven. non pos. per totum.

Significauit nobis. tue. f. quõ aliqui ciuiuz tuorum in alexãdriam ualeant proficisci pro recuperandis ꝓciuibus suis qui illic in captiuitate tenent̃ hoc arbitramur licite posse fieri: dũmodo nihil in mercibus suis uel alio modo secuz illuc deferant vnde posset sarracenis excepto redẽptionis articulo aliquod cõmodum aut subsidium ꝓuenire: qõ etiam corã te pri⁹ iuramẽto firmabũt. Illi quoq; q̃ post treugã in trãsmarinis ptib⁹ factã cũ ꝓmercio alexandriã adiuerit si detulerit merces ꝓhibitas causa lucrãdi excõmunicatiõis vinculũ nõ euadũt: sic nec illi qui in persõis proprijs nõ eunt̃es merces eis per nũcios destinarunt. Ad ultimum illos qui iurauerunt se amplius in terram sarraceno rum cum mercibus non ituros: nisi pax esset inter christianos ⁊ ipsos: ⁊ post treugam factam uenerunt illuc cõditio illa de pace aut treuga habẽda ab excõicatiõis vinculo nõ absoluit.

Item.

Quod olim preceptum fuit: et infra. Sane licet hoc fuerit in concilio lateranẽsi districte inhibitũ: nos tamẽ oẽs, illos excõicationi supponimus: qui iam ãplius cũ sarracenis mercioniũ habuerũt: uel ꝑ se vel per alios nauib⁹ seu quocũq; alio ingenio eis aliqua reruz subsidia seu concilia quãdiu inter nos et illos guerra durauerit duxerint ipẽ denda. v. igitur discretioni mandam⁹: quatenꝰ nec per uos nec ꝑ vras naues: nec alio quocũq; modo aut ingenio: eis mercionia concilia vel alia subsidia trãsmittatis: ne si aliqui in sua malicia ꝺurati secꝰ agere presũpserint: nõ solũ ipso iure incidant in excõicationẽ illã: uerũ etiã iram dei viuentis incurrãt.

m Jraz dei. ratũ hñtis q̃ ab eccl̃ia iuste factũ est. xxiiii. q. i. qõcunq;.

Item. Mno. iij. archiepo. senoñ. ⁊ epo parisien.

n Et si iudeos quos ꝓpria culpa submisit ꝓpetue ꝺuituti: pietas christiana receptet et sustineat cohabitationez illorũ ingrati tamẽ nobis esse non debẽt: ut reddãt christianis pro gra cõtumeliã ⁊ de familiaritate contẽptũ: qui tãquã miseri corditer in nostrã familiaritatem admissi: nobis illã retributionẽ impendunt: quã iuxta vulgare ꝓuerbium mus in pera: serpens in gremio: et ignis in sinu: suis ꝓsueuerũt bospitibus exhibere. Accepimus autem q̃ iudei faciunt christianas filiorum suorũ nutrices ⁊ quod nõ tantũ dicere sz etiã nefandũ est cogitare: cũ in die resurrectionis dñice illas recipere corpus ⁊ sanguinem Jesu christi cõtingit ꝑ triduũ antequã eos lactẽt lac effũdere faciũt in latrinã. Alia insup contra fidẽ catholicã detestabilia ⁊ inaudita cõmittunt: propter que fidelibus ẽ uerendũ: ne diuinaz indignationez incurrãt: cũ eos perpetrare patiunt̃: indigne que fidei nostre confusionẽ inducũt: ⁊ infra. Jnhibemus ergo districte: ne decetero nutrices uel seruientes habeant christiãos: ne filij libere filijs famulent̃ ancille: sz tanquã serui a dño reprobati in cuius mortẽ nequiter cõiurarũt se saltẽ per effectum operis recognoscant seruos illorum quos christi mors liberos ⁊ illos seruos effecit: ⁊ infra. Si uero nutrices et seruientes non dimiserint christiãos: sub excõicationis pena inhibeatis districte oĩbus christianis: ne cũ eis cõmerciũ aliquod audeant exercere.

Item.

o Postulasti qualiter contra iudeũ ꝓcedere debeas: qui manus iniecit in quendam clericuz violentas. Ad quod breuiter respondemus: q̃ si dictus iudeus tue iurisdictionis exist̃it: ipsum pena pecuniaria punias uel alia ꝺm q̃ conuenit temporali: faciens leso satisfactionem congruam exhiberi: alioquiñ eius dominum moneas et indicas ut passo iniuriam ⁊ eccl̃ie ab eo satisfieri faciat competenter: q̃ si dominus eius neglexerit adimplere: tu christianis omnibus per censu. ec. interdicas: ne cum ipso iudeo antequam satisfaciat presumant commertia exercere.

Item in concilio generali.

p In nõnullis prouincijs a christianis iudeos seu sarracenos habitus distinguit diuersitas: sed in quibusdaz sic quedam ioleuit confusio: ut nulla differentia discernant. Unde contingit interdum: quod p errorem christiani iudeoruz seu sarracenoruz: ⁊ iudei seu sarraceni christianorum mulieribus commiscentur. Ne igitur taz damnate commixtionis excessus per uelamen huiusmodi ulterioris excusationis possit habere diffugium: statuimus: vt tales utriusq; sexus in omni christianorum prouincia: ⁊ omni tẽpore qualitate habitus publice ab alijs possint discerni. Jn quibus tamen duxerimus specialiter exprimenda. Jn primis igitur iudei cum publice prodire uoluerint: cornutam pilleum gestare debebunt. Sarraceni uero turbanum. Nec eis liceat nummos cudere: nec officia publica exercere: per que christianis possit preiudicium generari. Nec audeant christianos ad suum iudaismum uel sarracenismum inuitos cogere: nec baptizatos recipere ad fidem nisi sponte uenientes. Nec contra christianos in testimonium recipiantur. Nec christianos in usuris uel alias grauent. Nec christianos seruos uel ancillas emant: nec ab eis in pignus recipiant. Nec christianos medicos uel aduocatos habere presumant. Nec christianos in balneis lauare uel cum eis in conuiuijs comedere uel bibere. Nec christianos ad prandia uel conuiuia inuitare. Nec christianis ad nuptias suas uel festa sua ludos uel cantilenas publice uel priuatim deferre

a Prodeant.s.co.quia.
b Illudere.sic reddũt nob̃ p gr̃a ꝓtumeliã ⁊ cõtẽptũ.s.e.⁊ si iudeos:
c Diaduersionis.s.pecũiaria pẽa vel alia tpali ꝓut visũ fuerit iudici.s.c.pr.b.
d Blasphemare.s.e.c.i.j.c.pr.ber.
e Cum sit.blalphemns xpi.i.iude⁹ blasphemã s xp̃m.s.e. c.i.
f Toletañ.liiii.di.nulla ⁊.j.c.ex spāli.
g Prouinciale cõciliuz.s.de accu.sicut oliz.
b Pauper.Sic ergo paupe rib⁹ restituit qõ ũuste extortũ est.vt.s. de imu. eccle.q. si vo officiũ licitũ est tũc si vellz pos set dare paupib⁹ qõ iniuste ex tortũ est.xiiii.q.v.nõ sane. Sz ꝑ videt qꝫ restituẽdũ sit illis a quib⁹ est extortũ ⁊ nõ paupi b⁹.j.de homi.sic dignũ.§. eos. ⁊.j.de vsu.cũ tu.⁊.s.de iureiu. eã te.⁊.s.de ẽci.tua.ii.xviii.di. qñ.boc iõ fit i hoc casu: qz ne scit a qbus extortuz sit.maioꝛ pena ponit in se.c.illis q mer ces ꝓhibitas portãt ad sarra cenos.io.
i Abliberãdã .excõicam⁹ anathematizam⁹. sicut s̃.e.ita.⁊.c.qꝫ olim.
k Priuatiõe.hoc totũ babes s̃.e.ita.
l Cõmercio.totũ ergo lucrũ qõ ad eos puenit ex hoc ꝓmer cio debẽt dare in subsidiũ ter re sancte i cui⁹ detrimẽtũ ls̃ fe cerũt ⁊ est sile crimini vsuraꝛ i q̃ qcquid sorti accedit vsura est: vñ totũ dz restitui.j.ꝺ vsu. cõsuluit.⁊.xiiii.q.iii.putãt.⁊.c. se.ĩmo vr̃ qꝫ mai⁹ qz isti videt fidẽ xp̃ianã ipugnare. vñ pl⁹ puniũtur qz tãtũdẽ ꝑ pena da re cogũtur in subsidiũ terre sã cte. Et nemo dubitat grauius eẽ cõmissũ qõ est grau⁹ vin dicatũ.xxiiii.q.i.nõ afferamus ⁊ in auc̃.vt fra.fi.colla.ix.in fi. vbi dicit in delicto eni equali ꝓximas eis ĩminere pẽas iu stum putamus.
m Deliquerint.sic.s̃. de imu. ec.c.vlt.⁊.de iurepa.pastoral. ⁊.s̃.de tẽ.oꝛ.lr̃as.⁊.s̃. de fo.cõ pe.null⁹.si.xii.q.vii.de viro. ⁊ xvii.q.iiii.frater ⁊ coep̃s.
n Sic alias.qz poterũt subiici verberib⁹ loco pene.xiiii.q. vi.si res.⁊.xii.q.ii. fraternitas ⁊.v.q.vi.qz iusta.
o Interdicat.sic ergo pẽa vni us est met⁹ alteri⁹. vt.ii.q. vii. q̃ propt.⁊.s̃.ꝺ of.oꝛ.irrefraga bili.⁊.s̃.de trãsla. c.i.in fi.⁊.s̃. de sta.regu.ea q̃.s̃.de calũni.c ii.ff.de pe.l.capitaliũ.§. famo sos.ff.ꝺpo.bona fiõs.i.rũ.i fi.
p Exspāli.cõcilio.s̃.co. cũ sit.⁊.liiii.di.nulla.
q Nõ suspectũ.q fideliꝫ ⁊ sin̄ fraude officiũ suũ exeq̃r nec p ls̃ fraus fiat xp̃ianis cleric⁹ aut eccleſiis q̃lis fuit ioseph:ꝺ quo habes.xxii.q.ii.qꝺ ait.qui fuit dispẽsatoꝛ pharaonis.b.
r Nulli.seruitio.s̃.e.c.i.⁊.c iudei.ii.ĩmo q̃cito volũ tas ipi⁹ fuerit patefacta qꝫ ve lit fieri xp̃ian⁹ in libtatẽ mõis oĩb⁹ vẽdicet.liiii.di.fraternita tẽ.nisi emptus sit cã mercimonii.vt ibi dicitur ⁊ hic inferius.
s Mercimonii.in quo casu nõ fraudabit ex toto inde⁹ siue pagan⁹ dũmõ in fra tres mẽses illũ venalem exponat.vt.c.fraternitatẽ.ber.
t Solidis.sz de qua moneta dabũt.Nñdet de illa q̃ est in vsu in loco illo. ar. ff.de.leg.iii.nũmis.ff.de le.i.si seru⁹ plurib⁹.§.si numer⁹.Quid si nonsit q solvat illos.xii.solidos:de hoc dictũ est.s̃.e.c.i.
u Tres mẽses.eoipso qꝫ nõ exposuit ipm̃ infra tres mẽses venalẽ ꝑsu mit qꝫ nõ cã mercimonii emerit sed ad seruiẽdũ sibi.vñ nullo ꝑcio da to ꝓducet ad ꝑmiũ libtatis nec admittere ꝓbatio in ꝺriũ cũ h sit ꝑ sũptio iuris ex q̃ ius statuit.vt.liii.di.fraternitatẽ.qꝺ.c.intellige p il lud:⁊ istud ẽ qsi glo sa ⁊ expositio illi⁹ si ꝑsũptio ẽ.s̃.de spõ. is q.vbi hẽs ꝑsũptio nẽ iuris ⁊ si ali⁹ eũ cõ paret tal⁹ emptio nõ valẽt ⁊ nihilominus erit liber nullo ꝑcio dato si sciẽter emit il lũ.si ignorãter agat ad ꝑciũ siue itereſſe ꝺ iudeũ q ĩpm̃ dece pit. ff. de ꝺhẽ. emp. liberi hois. arg. Et nõ qꝫ fauor fidei pri uat aliquẽ seruo suo vt h ꝑz. Itẽ ꝑuat ali quẽ filio suo.s̃.ꝺ cõ uer.ifi.c.vl. Itẽ pri uat aliq̃ vxoꝛ sua.s̃. ꝺ diuoꝛ. gaudem⁹.⁊ xxviii.q.i..si ifiõl.b.
x Dbi⁹.de fide eni null⁹ ꝺbz dubitare sz firmiter credere articulos fi dei.s̃.de sũ.tri.c.i.in ꝑn.alit salu⁹ cẽ ñ po terit.vt i psal.qcũqz vult.⁊c.⁊.xxiii.dist. qñ eps.⁊.xxiii.q.i. apte.null⁹.n. tituba re ꝺz i fide.vt ibi oꝛ.
y In fide.Etiã i te nui articulo.C. ꝺ he re.l.ii.in fi.sic ex leui offensa revocat lib⁹ i fiduciã.C.de lib. ⁊ coꝛ libe.si manu missus.⁊ ls̃ q̃ ad arti culos fidei g ꝓtinẽt i symbolo.Credo in deũ qb⁹ ꝑ fidez sola adhibẽda ẽ credulitas qz fides ẽ ꝺ re ñ visa.de pc.di.iiii.in domo.C.de sũ.tri.l. vl.ñ ꝑ signa sz ꝑ fidẽ veritas est colẽda.ꝺ cõ.di.iiii.venit sacer dos.lau.
z Credẽduz est.er go dubius in fide te stis eẽ nõ ꝑt.xxiii.q. iiii.ipsa pietas.
a Qui alios.nõ reuocat cum pot.ff.ad.l.agl.sciaz lxxxiii.di.erroꝛ.⁊ ar gu.s̃.t.ꝑx.⁊ si iuꝺos ⁊.ii.q.vii.negligere Sz nunqd istud pti net ad oẽs:Non. de crimine iaz cõmisso soli ꝑlati tenẽt corri pere.xxiii.q.iiii.duo ista.⁊.c.ita plane.a peccato aũt cõmittẽ do glibet tenẽt aliũ corripere occulte. j. e.cũ ex iniũcto.vbi ꝺ boc.⁊ ar.xxiii.q.iiii. ipsa pietas.xxii.q.vi

pulis distinguantur: In diebus au tem lamentationis dominice passio nis in publicum minime prodeant eo qꝫ nonnulli ex ipsis talibus die bus sicut accepimus et ornatius nõ erubescunt incedere:ac christianis qui sacratissime passionis memori am exhibentes lamentationis signa pretendunt illudere non formidãt Illud autem districtissime inhibe mus ne in ꝓtumeliam creatoris pro silire presumant. Et quoniam illi⁹ dissimulare nõ debemus obprobri um:qui probra nostra deleuit:pre cipimus presumptores huiusmodi per principes seculares cõdigne ani maduersionis adiectione compesci ne crucifixuz pro nobis aliquaten⁹ blasphemare presumant.

Idem in eodem.

Cum sit nimis absurdum:vt blasphem⁹ christi in christi anos vlz potestatis exerceat.quod super hoc toletanum concilliuz pro uide statuit:nos propter transgres sorum audaciam in hoc generali cõ cilio innouamus: prohibentes:ne iudei publicis officijs preferantur: quoniam sub tali pretextu christia nis plurimum sunt infesti. Si quis aũt eis officiũ tale cõmiserit ꝑ pui ciale cõciliũ quod singulis ãnis pre cipimus celebrari:monitione pre missa districtiõe qua ꝓuenit ꝓpescat Officiali vero huiusmõi tãdiu chri stianorum communio in cõmerciis ⁊ alijs deneg etur:donec i usus pau perũ christianorũ secũdũ ꝓuidẽtiã dioc.episcopi conuertat: qcquid fu rit a christianis adeptus occasione officij sic susceptꝰ:⁊ officiuz cum pu dore dimittat qꝺ irreuerent assũpsit Hoc idem extẽdim⁹ ad paganos.

Idem in eodem.

Ad liberandã terrã sanctaz:et infra. Excõicamus preterea ⁊ anathematizam⁹ illos falsos ⁊ im pios christianos:qui contra ipsum christum ⁊ populuz christianũ sar racenis arma ferruz ⁊ lignamina de ferunt galearum:eos etiam qui ga leas eis vendunt:vel naues:quiqz in piraticis sarracenorũ nauibus cu ram gubernationis exercẽt:uel ma chinis aut quibusliqz alijs aliquod eis impendunt concilium vel auxi lium in dispendium terre sancte:ip sosqz rerum suarũ priuatiõe mulcta ri:⁊ capiẽtiũ seruos fore censemus: precipientes: ut per oẽs vrbes ma ritimas dieb⁹ dominicis ⁊ festiuis: huiusmodi sentẽtia publice innouet ⁊ talib⁹ gremiũ nõ aperiat ecclesie: nisi totum quod ex cõmertio taz dã nato ꝓceperint:⁊ tãtũdem de suo in subsidiuz terre sancte trãsmiserit: vt equo iudicio in quo deliquerint puniantur:qꝫ si forte soluẽdo nõ fuerit sic aliaſ reatus talium castiget:qꝫ in pena ipsorum alijs interdicatur audacia similia presumendi.

Reg.ix.astoricen.⁊ luceñ.epis Ex speciali quem erga illustrẽ regem Portugalie gerim⁹ charitatis affectu:⁊ infra. Mandamus:quatenus regem ipsum solli cite ĩducatis:ne in officijs publicis iudeos christianis preficiat:sicut in generali concilio continetur. Et si forte redditus suos iudeis vẽdide rit:vel paganis christianuz tunc de putet de grauaminibus inferendis clericis ⁊ ecclesijs non suspectũ per quem iudei siue sarraceni sine chri stianorum iniuria iura regalia conse quatur. Idem.

Nulli iudeo baptizatũ:vel ba ptizari volentem emere lice at vel in suo seruitio retinere:q uod si quem nondum ad fidem conuer suz causa mercimonij emerit:⁊ post modum factus sit vel fieri desideret christian⁹ datis pro eo.xij.solidis ab illius seruitio protinus subtraba tur. Si autem infra tres menses ip sum venalem non exposuerit vel ad sibi seruiendum emerit eundez:nec ipse vendere nec alius audeat com parare:sed nullo dato precio perdu catur ad premia libertatis.

De hereticis.

Stephanus papa oĩbus epis.

Dubius i fide infidelis ẽ. Nec eis omnino cre dendum est:qui fidem veritatis ignorant.

Leo papa.

Qui alios cum potest ab erro re non reuocat:seipsum erra re demonstrat.

Augustinus de fide catholica.

Firmissime tene:⁊ nullatenus dubites omnem hereticum vel scismaticum cum diabolo et an gelis eius eterni ignis incendio par ticipandum:nisi ante finem vite ca tholice fuerit incorporatus:⁊ rein tegratus ecclesie:⁊ post pauca. Oi homini qui ecclesie catholice non tenet vnitatez:neqz baptism⁹ neqz

boc vidt.et.xciii.di.diaconi.⁊.s̃.de cog.spi.tua.⁊.ii.q.vii.q̃ propter. sz iste due vltime cõcoꝛdantie intelliguntur in denũciatione.t.

Firmissime.hereticum.Heretic⁹ multis mõis dicit. Ille dicit hereticus q puertit sacra ecclesie.vt symmac⁹.i.q.i.cos q per pecuniã.vt.vi.q.i.§.sed lz. Itẽ ille qui scindit se ab vnitate ecclesie.vii.

q.i.deniqz. Jtē oīs excōicat⁹.iiii.q.i.q̄ aūt hi. Jtē qui errat i expōne sacre scriptur.xxiiii.q.iii.heresis. Jtē q cōfingit nouā sectā vel ꝓfictā segtur.xxiiii.q.iii.hereticꝰ. Jtē qui aliter sentit de articulis fidei q̄ romana ecclesia.xxiiii.q.i.hec est fides.t.c.qñ.vel qui male sentiunt de sacramētis ecclesie.j.c.ad abolendā.in prin.t.

a Bors.vñ aplūs Et si tradidero corp⁹meū vt ardeā:charitatē aūt nō habeā nihil mihi ꝓdest.de pe.di.iii. circa fi. c.si gs.t de cō.di.iiii.solet.t.i.q.i.vide q̄tuz bonum.

b Ad salutē.eternā .s.valēt tñ ad bōa tēporalia ꝓmerenda ar.xxii.q.ii. si glibet in fi.t ad miti⁹ suppliciū subcūduz. de pe.dis. iiii.ad fi.§.p⁹ etiam.ber.

c Fraternitatis. pelagius. Jsti duo dānati erāt i synodo ephesino ō beresi dubitabat pīar cha antiochenus an scripta ipsoꝝ essent recipiēda:t dī q̄ ñ: qꝛ exq̄ cōdēnat⁹ est auctoꝛ:t scripta illi⁹ admitti nō debēt.vt iii.q.iiii.c.null⁹.xvi. di.canōes.q̄uis alia qua vtilia sint ibi.argu.s. de testi.lz.ar.tñ qō rōne etiā bōe sentētie recipi possent i.q.i.oñs declarauit t.xxxvii.di.sigd veri.sicut t noticia legis abrogate necessaria est.di.vii.moyses.t papa etiā argumētat ex.l.theodosiana abrogata.s. de iud. nouit.lz vex est q̄ scripta istoꝝ non valēt etiā si alias bona sint nec sūt recipienda.j.c.excōicam⁹ §.credētes. ar. ad b xcvi.di.bñ gdē.tamē rōne bone sñie scripta Origēis approbata fuerī.xvi.q.vii.t hoc dixím⁹.qui dānat⁹ fuit post mortē.xxiii.q.ii.sane ꝓfertur.t si approbarēt valerēt:alias nō.ar.s. de sum tri.c.ii.in fi. Jtē ar.q̄ destructo ꝑncipali i destruit accessoriū.sicut in.c.ꝓdicto.t hoc diximus.ber.

d Jf qs epūs. Sic ordīa istā lr̄am:si qs epūs instituerit hereticos heredes extraneos a cōsanguinitate sua:vel etiā instituerit cōsanguineos hereticos heredes:aut paganos ptulerit salte post mortē t̄c. Et sic repete illā dictiōem hereticos:t ita nullus dz instituere hereticū:siue sit cōsanguineus siue nō:vt hic ꝓz.t.j.c.pr. epūs. Ergo instituat ecclesiā:exquo nō hz ꝓsanguineos catholicos.xii.q.ii.epūs q filios.t.C.eo.cognouim⁹.t in auc̄.vt cū de ap.cog.§.dicimus.t.§.si qs. col.viii.qꝛ isti heretici iā nō dicūt filii vel cōsanguinei.vñ dī in lege: si frater tu⁹:t amic⁹ tu⁹:t vxoꝛ tua deprauare voluerint vītatē:sit manꝰ tua sup illos.xxiii.q.viii.legi.t vxoꝛ est expellēda.xxviii.q.i. vxoꝛ i fi. Hoc itelligе nisi penituerint isti cōsanguinei:delicti eni veniā penitētib⁹ nō negamus.C.c.manicheos.ber.

e Paganos.t ita idē iuris est in paganis qō de hereticis. Et idē est de oibus qui catholici nō sunt.j.c.prox.

f Post mortē.sic.xxiiii.q.ii.sane ꝓfert.t ar.C.e.l.manicheos.ar. cōtra qꝛ crimina morte extinguūt.xxiii.di.q̄rūdā.xxiiii.q.ii.c.i. Et crimē cū pena sit extinctū.C.si re⁹ vel accu. mor.fue.l.ii. Hoc tñ spāle est in crimine heresis in criminis detestatiōem:vt post mortē possit accusari t excōicari:t ne ecclesia oret ꝓ eo qꝛ nō fuit accusat⁹ in vita. ber.

g In eos.etiā cōsanguinei.dic vt.s.c.pr.

h Nihil cōferāt.nō distinguit in morte vel in vita q̄ nec nos distinguim⁹:qꝛ nihil cape pūt ex testō.j.c.excōicam⁹.§.credētes. Cā p clatis sorte posset eis pare ne perirent fame.lxxxvi.di.pasce fame.q

elemosyna quātūlibz copiosa:neqz mors[a] pro nomine christi suscepta proficere poterit ad salutem[b].

Grego.ix.anastasio antioc.

Fraternitatis tue:t infra. Cū celestinus atqz pelagius[c] in ephesina synodo sint damnati: quō poterunt illa capitula recipi:quorū dānātur auctores.

Ex concilio aphricano.

Jquis epūs[d] heredes īstituerit extraneos a ꝓsāguinitate sua:vel hereticos etiā cōsāguineos aut pagānos[e] ptulerit:saltez post mortem[f] ei anathēa dicat:atqz eius nomen inter dei sacerdotes nullo modo recitetur. Ex eodem.

In eos qui catholici non sūt: etiā si cōsanguinei[g] fuerint epi vel presbyteri nihil conferāt[h]. Deniqz hoc qō de epis et presbyteris dictuz ē:dz de religs clericis exaudiri. Calex.iij.remeñ.archiepo.

Cum christus ꝓfectus deus t ꝓfectus sit homo:mandam⁹ quatenꝰ sub anathemate[k] iterdicas ne qs decetero audeat dicere christuz nō esse aliquid ꝼm q̄ homo:qꝛ sicut christus verus est deus:ita verus est homo ex aīa rōnali t būana carne subsistēs. Ex cōci.lateran.

Sicut ait beatus leo[l]:t infra.

Quia in partibus tolosanis hereticoꝝ quos alij gazaros:alij patarenos:t alij aliis nomībus nocāt ualuit dānanda peruersitas:eos et defensores[m] t receptores eoruz anathemati decernimus subiacere. Et sub anathemate ꝓhimem⁹:ne quis eos in domo vel in terra sua tenere vel fouere:aut negociationē cuz eis exercere presumat. Si autez in hoc peccato decesserit:neqz sub priuilegiorū nostrorū qbuscūqz indultoꝝ obtentu[n]:neqz sub alia quacūqz occasione oblatō[o] pro eo fiat:aut inter christianos accipiat sepulturam.

Lucius.iij.

Adabolēdā:t infra. Uniuersos qui de sacramēto corporis t sanguinis dñi nostri Jesu christi vel de baptismate:seu de peccatorū cōfessione matrionio vel reliquis ecclesiasticis sacramētis:aliter sentire aut docere nō metuūt:quā sacro/sancta ro.ec.predicat et obseruat[p]: t generalit quoscūqz eadez ro.ec. vel singuli episcopi ꝑ dioc.suas cuz cōsilio clericorū:vel clerici ipsi sede uacante cū cōsilio si oportuerit vicinorū episcoporū hereticos iudicauerint vinculo perpetui anathematis innodamus:t infra. Presenti nihilominus ordinatione sancimus: vt quicūqz manifeste fuerint in beresi deprehensi[r]:si clericus est:vel cuiuslibet religionis obūbratione fuscatus:totius ecclesiastici ordinis prerogatiua[s] nudetur:t sic omni officio t bñficio spoliatus ecclesiastico:secularis relinquat[t] arbitrio potestatis animaduersione debita puniēdus:nisi continuo post deprehēsionē erroris ad fidei catholice vnitatem sponte recurrere[u] t errorez suum ad arbitriū[v] episcopi regiōis publice cōsenserit abiurare:t satisfactionē cōgruā exhibere. Laicus[y] autem nisi prout dictum est: abiurata heresi:t satisfactione exhibita: cōfestim

k Cum xps.sub anathemate.qcūqz q̄ ꝓriū dixit est excōicatus:qꝛ dicere hereticū est:t heretici oēs sūt excōicati.j.c.ad abolēdaz.t.c. excōicam⁹.t q̄ xps ver⁹ fit homo ex būana carne subsistens habes.s. de sū.tri.c.i.t est articul⁹ fidei nr̄e:de q̄ habet in p̄dicta cōstitutiōe:t de aliis q̄s scire dz qlibet xp̄ian⁹ tenet p fidē.ar.ad b de cō.di.iiii. ante. xx.t.c.baptizandos.t.c. ꝑma ad illos articulos de qbus tractat in illa cōstitutiōe firmiter credim⁹.oēs indistincte tenēt tā clerici q̄ laici: sz clerici magis q legē pscrutabiliter scire tenēt.xxxviii.di.oēs psallētes xxiiii.di.qñ eps. Quilibet ergo tenet credere ꝼm q̄ catholica tz ecclesia:t hoc sufficit in talib⁹ articulis dūmō nihil in ꝓriū sentiat.j. eo. ad abolēdaz ber.

l Sicut leo.xxiii.q.v. res omnes.

m Beséores.j.c. excōicam⁹ §.credētes.t.lxxix.di.si gs papa.ar.

n Obtētu.sic ergo rōne delicti pdīt priuilegiū.j.c.pr.i fi. qꝛ ꝓuilegiū nō extendit ad illicitū casuz:nec tuet aliquē in malo.j.de sen.ex. nulli.t oī ꝓuilegio cessante mali puniēdi sūt.C.vbi de cri.agi opoꝛ.anē. qua in prouincia.

o Oblatio.qꝛ cōstat eum de cessisse in mortali peccato.xxiii.q.v.placuit.t est si.j.de vsu. qꝛ in oībus.

p Abolendā. obseruat. si.xxiiii.q.iii.heresis. b ergo qō romana ecclesia ꝼuat t mādat ab aliis obseruari:generaliter est obseruādū.xi. di. quis nesciat. Quicunqz ergo male sentit de sacramentis ecclesie hereticꝰ est habend⁹. vt hic patet.

q Sede vacāte. habes h ar. q̄ vacante ecclesia iurisdictio remanet penes capitulū. arg. lxv.di.c. vlt.xxiii.di.in noīe dñi.vii.q.i.pontifices. De hac materia plene dictū est.s. de ma.t obe.c.his que.t.c.cum olim.

r Deprehensi.facti euidētia:puta qꝛ publice p̄dicāt heresiz.ar.ff.de ritu nup. palā.§.vlt.vel legitima probatiōe:puta ꝙ testes vel ex sua cōfessione.

s Prerogatiua.ar.q̄ clericꝰ depositꝰ nō hz priuilegiū clericale t hoc cōcedit ala.ar.liii.di.ex antigs.in fi.qō nō est vex:qꝛ tenet viuere clericaliter q̄uis sit ꝺ positꝰ.vñ si hoc faciat adhuc gaudet ꝓuilegio clericali.lxxxi.di. dictū. Et b dixit hu. Si vero incorrigibilis esset tūc nō solū ꝑderet ꝓuilegiū clericale:verum seculari curie traderet.s. de iudi.cum non ab hoie.sed in casu isto p̄dit oē ꝓuilegium nisi reuertatur.vt sequitur.

t Relinquat. Tribus eni casibus relinquit aliquis curie seculari statim post ꝺ positiōem:in crimine heresis vt hic.t.j.e.excōicam⁹. Jtē in crimine falsi.j. de cri.fal.ad falsariozꝝ.t in alio cum propter calūniā vel cōtumeliā quaz contulit epo suo aliqs depositus est.xi.q.i.si quis sacerdotū:alias aūt lz clericꝰ sit depositꝰ nō tradit statim curie seculari:imo adhuc tenet viuere clericaliter:t eccl'ia eū tuebit:t gaudet priuilegio clericali:vt dictū est in ꝓxima notula. Si vero sit incorrigibilis postea tradit ꝼm qō dicit.s. de iudi.cū nō ab hoie. Qualiter debeat tradi dicit.j. de vb.sig.nouim⁹. Qualiter puniri debeāt hereticidicit.j.e. excōicamus.

u Recurrere. Sz videt q̄ etiā compelli debeat seruare fidē.xlv. di. de indeis. post q̄ est condēnatus hereticus non compellitur:sed si vult spōte redire dz recipi abiurato errore.xxiiii.q.iii.dicit apostolus.t in ꝑpetuū carcerē ad agēdam pniam intrudi.j.c.c.pe.ber.

x Arbitriū epi.ar.ꝺ.i.q.vii.si quis epūs.illud olim obtinuit vt in cōcilio tñ reciperet sed hodie sufficit qō hic dicit.t.

y Laicus. laici enim per ecclesiam cōdēnandi sunt de heresi:sed iudex secularis illos punire debet:nec traditur laicus curie seculari:sed clericus solūmodo

j. de verb. sig. nouim⁹. q⁹ laic⁹ semper est de foro seculari sed in casu isto snia dz ferri per ecclesiā executio fit solūmō per iudicē secularē. qualiter tales puniri d̄ beant⁹ dicet j. e. excōicamus.

a Audientia. si. xxiii. di. in noīe dñi. Sz si volūt redire nōne debēt audiri ⁊ recipi⁹ quia ecclesia non claudit gremiū volentibus redire ad ipsam. C. de sum. trinitate claras. circa fi. ⁊ delicti venia penitētibus non negamus dicit imperator. C. eo. ti. manicheos. ⁊ de pe. di. iii. adhuc instant. videt q⁹ debeant recipi q⁹ dñs nō vult mortē peccatoris cc. xxvi. q. vi. cognouim⁹ ⁊ in ppetuū sed vt cōuertat⁹ ⁊ i carcerē detrudat⁹. j. e. c. pe. sed audiētia denegat⁹ quo ad bōa etiā si alias vellet se defendere d̄ littera ista ꝺ dicit tan. Hodie seruādnm est ꝑut tradit⁹. j. eo. c. pe. §. si qui.

b Juramēto. hoc idē dicit⁹. j. e excōicamus. §. moneātur. b.

c Honor⁹. q⁹ hoc ipso ꝺ ecclesiā esse videt⁹: vnde dignitate debēt ꝑuari. xxiiii. q. i. qui contra pacē. ⁊ si. xxxii. q. v. ꝓceptū

d Ligādis. si. j. e. excōicamus⁹ §. moneantur.

e Ep̄ali. ꝓpter delictū suum si. xxv. q. ii. ita nos.

f Delegatis. auct̄e generali huius decre. si. s̄. de of. or. irrefragabili. §. cetex. ⁊ sic rōne delicti pdunt priuilegiū: q⁹ ꝑuilegium nō dat cāz delinquendi C. ō ꝑuile. schola. l. ii. li. xii. nec ꝑmittas nocētes aliquib⁹ ꝑuilegiis vti. vt in auc̄. de mā. ꝑn. q⁹ si delinquētes. ⁊ s̄. c. px. sic ⁊ remissio peccator⁹ nō dat licentiaz delinquēdi. i. q. vii. exigant. cōsuenit hic allegari q⁹ rōne delicti pdit⁹ ꝑuilegiuz: qō nō est verum: q⁹ si aliqui exēpti sunt ⁊ delinquāt nō ꝑdunt ꝑuilegiū ꝓpter hoc sed puniri debēt. Nec dicuntur proprie recidere in iurisdictiōem eporū: q⁹ non cognoscunt epi iure ordinario sed auc̄te sibi delegata vt hic patet. ⁊ s̄. de offi. or. irrefragabili. ⁊ ꝑinde est ac si ipse papa cognosceret. vl' specialiter aliis delegaret. per abusum eni vel ꝑ negligētiā pdit⁹ priuilegiū. j. de priui. accedēti bus. ⁊ c. si de terra. xi. q. iii. priuilegiū. de hoc dicit⁹. j. de ꝑui. ex tuarum. ber.

g Vergētis. ꝑcipim⁹. qō facere pōt papa rōne peccati. s̄. de iudi. nouit. ⁊ pōt eos dignitate priuare. vt. s̄. c. ꝑx. §. statuimus. ⁊ ꝓpter alias iniquitates pōt etiā papa remouere eos a dignitate. xv. q. vi. aliuⁿ. ⁊ imperiū ipse transtulit de loco ad locū ꝓpterea q⁹ nō defendebant ecclesiā. s̄. ō elec. venerabilez. vt ibi notat⁹. ⁊ index secularis pōt excōicari si negligat facere iusticiā. xxiii. q v. administratores. ⁊ hic exp̄s se dicitur. ⁊. s̄. c. ꝑx. §. pe. ⁊. j. ō maledi. c. ii.

ad fidem confugerit orthodoxam: secularis iudicis arbitrio reliqua/tur: debitam recepturus pro qualitate facinoris ultionez: ⁊ infra. Qui vero inuenti fuerint sola suspicione notabiles: nisi ad rabitriū epi̇scopi iuxta considerationē suspiciōis: qualitatēq⁹ ꝓsone propriā innocētiā cō grua purgatione monstrauerit: simili sentētie subiacebūt. Illos quoq⁹ qui post abiurationem prefati erroris: uel postquam se ut diximus ꝑ/prij antistitis examinatione purgauerint: deprehensi fuerint in abiuratam heresim recidisse: seculari iudicio sine ulla penitus audientia⁹ decernimus relinquēdos: ⁊ infra. Statuim⁹ insuper: vt comites barones rectores ⁊ consules ciuitatum et aliorum locorum iuxta cōmonitionez eporum prestito corporaliter iuramento⁹: promittant q⁹ fideliter et efficaciter: cum ab eis fuerint requisiti: ecclesiam contra hereticos ⁊ eoruz complices adiuuabunt: bona fide iuxta officiuz ⁊ posse suuz. Si uero id obseruare noluerint: honore⁶ quē obtinent spolientur: ⁊ ad alios nullaten⁹ assumant⁹: eis nihilomin⁹ excōicatione ligandis⁴: ⁊ terris ip/sorū interdicto ecclesie supponendis. Ciuitas autem que his institutis duxerit resistendum: vel contra cōmonitionē epi̇ punire neglexerit resistentes: aliarū careat cōmertio ciuitatū: ⁊ ep̄alis⁶ se nouerit dignitate priuandā: ⁊ infra. Si qui vero fuerint qui a lege diocesane iurisdictionis exempti: soli subiaceant se. ap. potestati: nihilomin⁹ in his que sunt contra hereticos instituta eporū subeant iudiciū: ⁊ eis in hac parte tanquā a se. apo. delegatis⁶ nō obstantibus libertatis sue priuilegijs obsequātur. I Nocen. iij.

Vergentis in senioz seculi corruptelā: ⁊ infra. In terris ꝺo temporali nostre iurisditioni subiectis: bona hereticorum statuimus publicari: ⁊ in alijs idē precipim⁹⁵ fieri per potestates ⁊ pricipes seculares quos ad id exequenduz si forte negligētes extiterit: ꝓ cen. ec. ap. re. cōpelli volumus ⁊ mandam⁹: vt nec ad eos bona eorū ulteri⁹ reuertantur nisi eis ad cor reuertentib⁹ ⁊ abnegantibus hereticoz consortiū misereri⁵ aliquis voluerit: uttempo

m Exheredatio. Hic exp̄sse habes q⁹ b ona hereticoz cōfis⁹ āt siue habeāt filios siue nō. nec catholicis filius hereticoz aliquid relinquēdū est vt hic dicit⁹. Sz ꝺ dicit. l. C. eo. ti. manichcos. ⁊. l. cognouim⁹. ⁊ auc̄. de nestorianis. vbi dicit⁹ q⁹ filii catholici ꝓpter ht̄ hereditate patrna nō priuātur. Statur eni hodie huic decre. in odiū criminis sicut i crimic lese maiestatis vbi filii puniūtur quo ad bōa vt hic dicit. ⁊. vi. q. i. §. veruz. §. si quis cū militib⁹ multo fortius in isto crie vt dic or. ⁊ ht̄ est exp̄ssū in cōstitutiōe frederici hac edicta li. q⁹ oli erat in quinta cōpilatiōe. e. ti. ⁊ i alio casu etiā filii ꝓ delicto parētū puniunt⁹ tpaliter vsq⁹ in q̄rtā generatiōez ꝺz qō bēs. j. de pe. in q⁹ busdā. ⁊ in hac opiniōe fuerūt. 10. ⁊ lau.

n Canonicas. xv. q viii. cū multe. ⁊. i. q. i iii. §. itē peccato isra/helita ꝛ. ⁊. s̄. de fi. ꝓ/

Sby. per totum.

S Jaduersus. q⁹ tpaliter. ht̄ sūptū ē ex illo canone. xxiii dist. q̄q̄. Ea eni q̄ nōbiliter fiūt nisi spāliter notētur videtur neglecta. ff. de iniur. itē ꝓ02. ar. s̄. de confir. vti. bōe. ⁊. s̄. ō do. c. ii

p Scriniariis. i. ta belliōib⁹. sic. xxv. q. ii vniuersa.

q Auxiliū. cuz sint excōicati. j. e. excōicam⁹. i. §. credētes. ⁊. s̄ e. sic. sz, vr̄ saltē si quē niaⁿ q⁹ñ sit auxiliū denegādū. aut ēt insta snia. s̄. ō exce. cū iter. ⁊ in plib⁹. c. ibidē ht̄ pt hr̄e locū. j. ā/nū: post q⁹ vo⁹ stitēit cos cē tales: āno elapso iter hereticos cō putantur: nisi infra ānuz se c orrexerit. j. e. excōicam⁹. i. §. credentes. ⁊ sic heretici puniūt⁹. j. c. c. pe. vñ nō admittūt⁹ ad aliquā defensiōem: cū ipsoz bōa debeāt cō fiscari sic alioz hereticoz. imo licite eis auferūt⁹ sua. vt viii. di. q⁹ iure. xxiii. q. v. ñ vos. ⁊. q. vii. c. i. ii. ⁊. i ii. sz melio⁹ est si auc̄te iudicis hoc fiat. xxiii q. iii. sunt. ⁊. C. de pigno. l. iii.

r Infamie. ⁊ ita papa pōt infamiam irrogare quo ad fozū ciuile: quia et tollere eam potest. ar. s̄. qui

ralis saltem pena corripiat: quez spiritualis non corrigit disciplina⁷. Cū enim secundum legitimas sanctiones reis lese maiestatis punitis capite bona confiscentur⁸ eorum filijs suis vita solummodo ex misericordia cōseruata: quanto magis qui ab errantes in fide domini dei filiū Jesum offendūt: a capite nostro quod est christus: ecclesiastica debent districtione precidi: ⁊ bonis temporalibus spoliari: cū longe sit grauius⁹ eternam quā temporalez ledere maiestatē nec huiusmodi seueritatis cē surā ortodoxorū exheredatio⁹⁰ filiorū quasi cuiusdā miseratiōis pretextu debz nullatenus impedire: cū in multis casibus etiā secunduz diuinū iudiciū: filij pro patribus tēporaliter puniant⁹: ⁊ iuxta cānonicas⁹ sanctiones qñq⁹ ferat⁹ ultio: nō solū in actores scelerum: sed etiam in progeniē damnatorum. I Dem.

Sj aduersus nos terra consurgeret: ⁊ infra. Quia plus timeri solet q⁹ specialiter⁹ iniūgit⁹ quā q⁹ generaliter imperat⁹: nobis aduocatis ⁊ scriniarijs⁹ firmiter ibibemus ne hereticis credentib⁹ fautoribus uel defensorib⁹ eorūdem in aliquo prestetis auxiliū⁹ consiliū uel fauorē Nec eis in causis uel i factis vel alicuib⁹ litigātib⁹ sub eoz examīe uestrū patrociniū prebeatis: ⁊ pro ipsis publica instrumēta uel scripta facere nullaten⁹ attentetis: quod si cōtra ꝑ̄ſūpseritis: ab officio vestro suspensos perpetue uos decernimus infamie⁶ subiacere. I Dem vniuersis christi fidelibus tam in urbe meteñ. quā in eius dioc. ꝓstitutis.

Cum exiniūcto: ⁊ infra. Licz autē desideriū intelligendi diuinas scripturas: ⁊ ꝑm eas studium adhortādi reprehēdendū nō sit: sed potius cōmendanduz: in eo tamē apparent q̄dā laici merito arguendi q⁹ occulta cōuenticula⁶ celebrant officiū predicationis christi sibi usurpant sacerdotum simplicitatem⁶ eludūt: ⁊ eoz cōsortiū aspernantur qui talib⁹ nō inherent. Deus⁶ enim luxuera que omnē hominē uenientē in hūc mūdum illumiat: in tantū odit opa tenebrarū: ut apostolos suos i mundū vniuersū predicaturos euāgeliū omni creature missur⁹ eis p̄ceperit aperte dicens. Quod dico

b Misereri. de sola ḡ misericordia restituūtur bona: vt hic dicit⁹: ⁊ etiā ep̄atus. vt. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. ꝺ. itē si inquiunt. in fi. ⁊. q. vii. q⁹ aūt. ⁊. i. q. vii. cōuenētibus.

i Disciplina. s̄. de elec. cū in cunctis. lxxxii. di. plurimos. in fi. ⁊. C. de emen. ꝓpin. l. vna. ⁊ ar. l. dist. vt cōstitueret

k Cōfiscētur. q⁹ dicit hic habes. vi. q. i. §. vez. ꝺ. si quis cū militibus. ⁊. C. ad. l. iuliā maiesta. quisquis.

l Grauius. xvii. q. iiii. sicut qui ecclesiā. ⁊. xxiii. q. v. si apud. ⁊ q⁹ i religiōez diuinā omittit i oiuz ferē iniuriā ⁊ publicū crimē cōmittit. C. e. t. manicheos. vñ grauio⁹ē.

fi. sint leg. per venerabilem. ar. ꝺ. ii. q. iiii. §. hinc colligitur. So. hoc verum de infamia facti non iuris. ber.

q Cum exiniuncto. cōuenticula. sicut ꝺspiratores. xi. q. i. conspiratione. lxxx. di. si quis papa. Isti enim conspirantur contra deum: vnde fortio⁹ sunt puniendi q⁹ si cōspirarent ꝺ hoiem. s̄. e. ꝺ ergē tis. ad fi.

t Simplicitatē. ⁊ male. xxxviii. di. sedulo.

u Deus eni. hic incipit iprobare factum istorum.

a In lucem. hec est iprobatio contra occulta cōuēticula.
b Sicut enī. hic iprobat q assumebant officium predicandi.
c Non omnes. imo singula officia singulis dūt esse cōmissa. lxxxix di. singula.
d Alios sic. j. c. proxi. sicut. t. xvi. q. i. adiicimus. quia nullus audet pdicare nisi sacerdos ut ibi dicitur. t. j. c. excōmunicamus. §. quia vo. vel nisi esset missus. ut ibi. xxiii. q. iiii. dīsplicz. ar. ibi. missus est ut qualia. tē.
e Precipuus. t privilegiatus. s. de sta. regu. q dei timorez.
f Rogate. xxi. di. in nouo. ergo quia isti non erant missi nec sacerdotes predicare non debebant.
g Forte. hic opponit quia possit ei opōi ab alio. t ita statim respondet.
h Non sufficit. bene dicit. ga t si martyres etiā aliqua mā dant fieri statim nō sunt facienda sed ante ut sciamus illos impetrare a deo q postulant. l. di. si quis prepostera. t. xlii. di stin. quiescamus. ar. ber.
i Miracli. nec istō statim credendum ē quia quandoq miracula fiunt per malos. i. q. i. teneamus.
k Virgaz. de cons. dist. ii. reue.
l Licet autem. hic iprobat q deludebāt simplicitatē sacerdotum. Bernar.
m Labia sacerdotis. xliii. di. sit rector t. xi. q. i. sacerdotib⁹
n Custodiunt. i. custodire debēt.
o Exquirūt. subditi. s. a scolasticis. xxxviii. di. sedulo. ber.
p Lege mosayca. nec quisq̄ rñdet ad obiectionem quam posset facere isti heretici.
q Asina. ut. ii. q. vi secuti sunt. t. §. item cum balaam.
r Tenetur. ad correctionem quilibet tenetur sicut hic dicit. t hoc intellige de occulta correctione sive reprehensiōe. ar. xxiii. q. v. non putes ut hic dicit. sed māifeste corripere pertinet ad prelatos vl ad illos q habent alia quā potestatem i alios. xxiii. que. iiii. duo ista t. c. fōte. pr enī filiū pōt corripe t prelatus subditū t occulte t manifeste. vnde apostolus. argue obsecra increpa ut. xl v. di. c. i. t. viii. q. i. q autem sed filius nō potest publice reprehendere sive corripere patrem nec subditus prelatū. ut h sequitur in littera t. xxi. di. nolite. erubescit enī lex filios castigaturos parentes. in auten. de nup. §. sed quod sancitū est. colla. iiii. versus fi

uobis in tenebris dicite in lucez[a]: t quod ī aure auditis: super tecta predicate: t infra. Sicut[b] enī multa sūt membra coporis: omnia vero non eundem actum habent: ita multi sūt ordines in ecclesia: sed nō omnes[c] idem habent officiuz: quia secundū apostolum: alios[d] domin⁹ dedit apostolos: alios propbetas: alios autē doctores: t cetera. Cum igitur doctorum ordo sit quasi precipuus[e] in ecclesia: non debet sibi quisq̄ indifferenter predicationis officiuz usurpare. Nam secunduz apostolū quō predicabunt nisi mittantur. Et veritas ipsa precepit apostolis. Rogate[f] dominum messis ut mittat operarios in messem suaz. Quod si forte[g] quis argute respondeat: quia tales inuisibiliter mittuntur a deo: t si nō visibiliter mittantur ab homine: cū inuisibilis missiō multo sit dignior quā visibilis: t diuīa lōge sit melior quā humana: potest rationabiliter respōderi: q cuz interior illa missio sit occulta: non sufficit[h] cuiquam: vnde tātum asserere q ipse sit missus a deo: cū hoc glibz hereticus asseueret: sz oportet astruat illam inuisibilez missionem per operationem miraculi[i]: uel scripture testimonium speciale. Unde cum dominus uellet mittere moysen in egyptuz ad filios israbel ut crederent ei q mitteretur ab ipso dedit ei signum ut conuerteret virgam[k] in colubrem: t virgam iterum reformaret. Joannes quoqz baptista speciale sue missionis testimoniū ptulit de scriptura dicens. Ego uox clamantis in deserto dirigite viā domino: sicut ait Isaias pphetа: t infra. Licet autem[l] scientia sit ualde necessaria sacerdotibus ad doctrinam quia iuxta verbum propheticum labia[m] sacerdotis custodiunt[n] scientiaz t legem exquirunt[o] ex ore eius: non est tamen simplicibus sacerdotibus etiam a scholasticis detrabendū: cū in eis sacerdotale officiū debeat honorari propter quod dominus in lege[p] precepit: dijs nō detrabes: sacerdotes intelligens: qui propter excellentiam ordinis t officij dignitatem deorum nomine nūcupantur t infra. Nec quisquam sue presumptionis audaciam illo defendat exē plo: q asina[q] legitur reprehendisse propbetam: uel quod dominus ait. Quis ex vobis arguet me de peccato: cum aliud sit fratrem in se peccan

per vnam collū. t hec est canonica correctio sm euangelicam veritatem: ut occulta ad oēs manifesta ad plātos vl ad alios aliquaz ptātem hītes ptineant ut hic distinguit. t sic potest intelligi. ii. q. i. si peccauerit. t est ad hoc. xxii. q. v. hoc videtur. Ad denūciationem vero euangelicā que exigit admonitionem t pbationē: vt. xlv. di. sed illud. ỹ. neqz illud. t. s. de testi. in oi negocio. t. ii. q. i. si peccauerit. que fit ad penitentiaz videtur q quilibet teneat. ar. ii. q. vii. quapropter. s. de cog. spi. tua. dummodo persona sit honesta t bone fame quia viles persone nō admittūtur ad denunciationem. s. de spon. cuz in tua. vbi oc h

tem occulte corripere: quod quisqz tenetur[r] efficere secundum regulam euangelicaz: in quo casu sane potest intelligi q balaaz fuit correptus ab asina. Et aliud est fratrem suum de linquentem reprehendere manifeste: quod utiqz nulli licet secundum euangelicam veritatem: naz qui eti am dicit fratri fatue[s]: reus erit gehēne ignis. Rursus aliō est quod prelatus sponte de sua confisus innocē tia subditorum se accusationi suppo nit[t]: in quo casu premissum[u] domini uerbum debet intelligi: t aliud est: q subditus non tam animo reprehendendi quaz detrabendi exurgit temerarius in prelatum: cum ei potius incumbat necessitas obsequendi. Quod si forte necessitas postularet: ut sacerdos tanquam inutilis[x] t indignus a cura gregis debeat removeri: agendum est ordinate[y] apō episcopuz: ad cuius officium taz institutio[z] quam destitutio sacerdotuz noscitur pertinere.

Item in concilio generali.

Excōicamus itaqz et anathematizamus omnem heresim extollentez se aduersus banc sanctā orthodoxam t catholicam fidem: quam superius[a] exposuimus: condēnantes hereticos vniuersos quibus cunqz nominibus censeantur: facies quidez diuersas babentes: sed caudas adinuicem colligatas: q[b] de vanitate conueniunt: in id ipsum. Dānati uero presentib⁹ secularibus protestatibus[c] aut eorum ballinis relinquantur[d] anima duersiōe debita puniendi: clericis prius a suis ordinibus degradatis[e]: ita q bona huiusmodi damnatoruz si laici fuerint cōfiscentur[f]: si vero clerici applicentur ecclesijs a quib⁹ stipendia[g] recepe runt. Qui autem inuenti fuerint sola suspitione[h] notabiles: nisi iuxta cōsiderationē suspitionis[i] qualitatēqz persone propriam innocentiam congrua purgatiōe monstrauerint: anathematis gladio feriātur: t usqz ad satisfactionem condignam ab omnibus euitentur: ita q si per annum in excōicatione perstiterint: extunc velud heretici condēnentur[k]: moneantur autez: t iudicātur t si necesse fuerit per censuram ecclesiasticam compellantur: seculi potestates quibuscunqz fungantur officijs: ut sicut reputari cupiunt t baberi fideles: pro defensione fidei presteut publice iu

t Fatue. lv. di. si euangelica.
t Supponit. ut. ii. q. vii. nos si incompetenter.
u Premissū. verbū. s. quis ex vobis me arguet de peccato.
x Inutilis. si enim prelatus inutilis aut negligens fuerit removendus est. s. de offi. custodis. c. i. lxxxvi. di. dictum. t. j. c proxi. in fi. t. xviii. q. ii. si quis abbas. t. C. de offi. pfec. oriē. si quos.
y Ordinate. denūciando vel accusando sm q traditur. s. ō accus. qualiter. s. de symo. licz t est ar. iuris ordinem esse seruanduz.
z Tam institutio. ad quē pertinet institutio t destitutō. s. ō capel. mona. c. i. t. c. ii. t. j. de pūtile. cū t plantare. §. in ecclesiis. t examinatio ptinet ad euz ad quē manus impositio spectat. s. de elec. venerabilem. t. c. nihil. t cū nobis olim. institutio enim ad eūm pertinet. xvi. q. vii. nullus. ber.

Excōmunicamus. supius s. de. sum. trini. c. i. t. ii.
p Potestatibus. sic. j. de ver. sig. nouimus. tamē si voluerit redire in ppetuū carcerē tenentur. j. eo. excōicamus.
q Relinquantur. qualiter h intelligitur dicitur. s. c. ad abolendam. ber.
a Degradatis. j. c. pr. t. c. pe.
b Confiscentur. de hoc dictū est. s. c. vergentis.
c Stipendia. si plura stipendia habuerint iter ecclesias dividantur pro rata. s. de testa. relatum.
d Suspitione. i. presumptione. Et nota q sola suspitio sive presumptio purgationem īducit quod si nō fiat punitur: ut hic patet. ar. s. de cohabita. clerico. t mulierū tua nos. t intelligeq̄ sit probabilis presumptio sive suspitio alias non indiceretur purgatio. t sic non obstat. ii. q. i. prio. t ita h respicitur infamia.
e Suspitionis. hoc semper ē attendendum: ut sm qualitatē īfamie t persone indicat purgatio. ii. q. v. oibus. t. j. de purgatio. cano. inter.
f Condemnētur. videt hic q aliquis sit condemnandus de heresi licet nō videatur violenta presumptio contra ipsū ar. contra. s. de presump. litteras. ibi dicit q licet sit vehemens presumptio non vult papa illum cōdemnare de taz graui crimie hec violentissima est presumptio: cuz pmo probabilis fuerit ppter infamiā t quia se noluit purgare fuit excōicatus. t quia per annū stetit in excōicatione pro cōuicto habetur. xi. q. iii. rursus. t. c. quicunqz. secus in aliis crimibus qua si bona alicuius cōtumacis ppter crimen annotata sunt si. j. an. nō venit bona deuolnūr

ad fiscū. sed quo ad crimen non obest quin post annū potest probare innocentiam suam. ff. de requi. reis. l. annus. Sed quid est quod dicit q statim est condemnandus: cum sepius est admonendus ut redeat. i. q. vii. cōueniētibus. Rñ. deo ꝺicit: quia licz sit cōdemnādus monēd⁹ est ut redeat. ut. xxiiii. q. i. que domus. in fi. vbi dicitur q post est vitandus. ℞ est verū in hoc q nō sunt ei secreta nostre fidei exponēda. xliii. di. in mādatis. ut ipugnet nos ut ibi. nec intelligas q si pro alio crimine seu cōtumacia steterit p ānū in excōicatiōe q hūdus sit hereticus sz tm excōicat̄ p suspitiōe heresis.

a Firmare. sic. s̄. e. ad abolendā. §. statuim⁹. z non solū ℞ iurare tenet̄ sz iurare ꝺz q ipse idē catholic⁹ sit. in auc̄. de iu re iur. qō presta. ab his q admittūt. circa prin. colla. ii.

b Neglexerit. iudex q negligit facere iusticiā excōicat̄. xxiii. q. v. administratores. z facit lite suā. ca. cā. z. q. ii. dñs. z. iii. q. vii. q fine. ar. z in auc̄. vt dif. in. §. pe. z vl. col. ix. z. ii. q. vi. sic

c Absolutos. j. e. c. vl. z ita papa pōt ꝓpter heresim depone re oēs tz laicos q̄ clericos a dignitatib⁹ suis. vt. s̄. e. ad abolendā. §. statuim⁹. z. s̄. e. vergētis. vbi de hoc.

d Dominii. ar. q ꝓpter delictū vni⁹ ali⁹ puniri non ꝺz q̄n pena ꝺz tenere suos auctores s̄. de his que fi. a ma. par. ca. q̄ finit. C. de pe. sancim⁹. z iiquū est aliquē alteri⁹ odio p̄grauari. C. de inof. testa. si quis i suo ar. ꝺ. s̄. e. vergētis.

e Accinxerint. ar. q auc̄te ecclesie bellū fieri pōt. xxiii. q. viii igit̄ hortatu. xv. q. vi. auc̄te. lx iii. di. adrian⁹. quod verum est contra inimicos fidei et contra illos qui ecclesiā ipugnant

f Receptatores. z defensores sine quib⁹ heretici manere diu nō pñt. ar. ff. de offi. p̄. cōgruit ff. ꝺ recc. l. i. vñ merito isti sunt puniēdi: imo graui⁹ ꝺlinquūt qui alioz errores defendūt z acri⁹ puniri debēt. xxiiii. q. iii. qui alioz. z iō simili pena cuz hereticis puniūt. xi. q. iii. q cōsentit. z. j. c. c. pe. i fi. z. C. ꝺ his qui latro. occult. l. i. etiā si eēnt cōsanguinei. ar. xxvii. q. i. de filia. z. s̄. e. si qs epūs. vbi de hoc.

g Sit etiā intestabilis. isti enī vt hic ꝑz a quolibet actu legitimo repellūtur nec ꝺonar̄ nec vēdere nec ꝺbere pñt. put hec oīa tradūtur. C. eo. māicheos.

h Dānētur. sic. s̄. e. fraternitatis. vbi de hoc. si. s̄. de testi. licz sic etiā scriptura vel snīa publice excōicati non valet. s̄. de re iudi. ad ꝓbandā. z. s̄. ꝺ excep. exceptiōem. nec rescriptū. s̄. ꝺ rescrip. ꝺilect⁹. i. z hoc est qꝺ se quir̄. idē in similib⁹ p̄cipimus obseruari. tū de rescripto ipetrato ab excōicato secus est q rescriptū non sumit auc̄tē ab i petrāte sz a cōcedēte. de q̄ ꝺicit. s̄. de exce. pia. in no. sz mix.

i Exerceat̄. vt. l. ꝺi. q tua. hic habes. ar. q qui in maiori ꝺignitate est plus punit̄: z ita cū stantic aggrauant vindictā. ar. xxxii. q. v. qui viderit. z. xxv. q. i. nulli fas. z. xl di. homo xpianus. Crimen enī augeī per ꝺignitatē. ff. de re mili. oē ꝺelictū. §. i. z. xix. di. nulli. z qui magn⁹ sine cōparatiōe creat⁹ fuit sine venia ꝺānatus est. de pe. di. ii. §. p̄ncipiū enī. z. s̄. de iureiur. cū gdā. ibi hoc soluitur. ber.

k Percellātur. q: qui participat excōicato sciēter z nō se corrigit excōicandus est. j. de sen. ex. q in dubiis. xi. q. iii. qui cōicat.

l Ap. spāli. hic reseruat sibi papa absolutiōem sive restitutiōem taliū g̃ p hoc aliis ꝓbibuisse vid cī. li. s̄. de p̄ben. de multa. in fi. z. c. graue. i fi. z sic ecōuerso exquo sibi nō seruat aliis indulgeī videt̄. j. de sen. ex. nup. z est ad hoc. ar. q ep̄i ꝺispēsare pñt vbi papa nō seruat sibi ꝺispēsatiōez. Quare g̃ papa sibi spāliter reseruauit talē restitutiōez nisi vt aliis prohibeat̄ z sz eps ibm restituere ad officium suū non possit tamē recōciliare pōt ipm ecclesie. s̄. eo. ad abolendā. §. i. vbi ō hoc.

m Priuilegia. ꝑtextu priuilegioz ptic̄pare excōicatis nō pñt. j. de sen. ex. nulli z in hoc casu pñt ab epō loci tanq̄ a delegato a papa puniri s̄. eo ad abolēdā. i fi. vbi de hoc.

n Nisi mittāt̄. s̄. e. c. pr. vbi de ℞. ala.

o Alia cōpetēti. p ut visū fuerit supiori. s̄. de offi. dele. de causis.

p Totā viciniā. ar. q vniuersitas pōt p̄stare iuramētū calūnie. sic. xxxv. q. vi. eps in synodo. sic. s̄. de accu. sicut olim.

q Moriḃ⁹. hec oīa suspitiōem inducūt xli. di. qsquis. lxxxvi di. inferiozē. xxiii. q. viii. preterea. ff. ad. l. agl. sciam. ff. de his qui no. infa. gd. g̃. §. i

r Indicare. ii. q. vii qa propter. z arg. xxii. q. i. si quis g̃ capillum.

s Purgauerint. nō deficiētem in purgatione puniēdū. s̄. de symo. de hoc. z. c. in simonatuz.

t Relapsi. isti magis puniendi sunt. deteriozes nāq dol⁹ ei⁹ cognoscit̄ qui interruptā iterū litē ōseruit q̄ qui semel ceptam deliquit. in auc̄. ō litig. §. edita. in fi. coll. viii.

u Jurare. p iuramētuz ꝺz quis purgare cōsciam suā de heresi. de cō. di. ii. ego berengari⁹. z. i. q. vii. q̄ tiens. vñ si iurare nolt p cōdēnato ꝺz hāri. sicut qui de calūnia iurare non vult. actor cadit a cā. z reus p condēnato habet̄. s̄. de iura. calū. c. vlt. z. C. e. ti. cū iudices. §. q si actor. Et est similis illi qui neqz defendit neqz exhibet z cōdēnatur vt contumax. ff. de noxa. quotiens. §. in ptāte. Tenui enī religiōe iura mēta etiā necessaria cōtēnūt. s̄. de symo. z si qōnes. z. C. de fi. instru. l. vlt. ber.

x Indiciis. Nota q per indicia ꝓbat̄ crimē. s̄. e. c. §. pr. ibi. q si qs cc. z. ii. q. viii. sciāt. z. xxxii. q. i. ꝺixit ꝺns. z. j. de priuile. cū olim. i. z. C.

de rei ven. indicia. Item habes hic q̄ ꝑpter negligentiā remouetur
Splatus. ar. s̄. c ꝓor. in fi. ⁊. i. q. i. §. eccc cuz. ber.

a Icut. sub specie virtutū. s̄. e. c. ꝓor. §. quia vero. xli. di. sepe vicia
quia ꝓtextu pietatis non est impietas cōmittēda. xxx. q. i. nosce. ⁊ ita
nullus potest ꝑdicare nisi mittatur: vnde dominus ait discipulis suis
Ēūtes ꝑdicate euā-
geliū omi creature: ⁊
iubente domino i to
to orbe dispersi sunt
xxi. di. in nouo. vnō
isaias. Ecce ego mit
to mc. viii. q. i. in scri
pturis. ⁊. xvi. q. i. §. hi
idez. ar. ff. de tu. ⁊ cu
ra. vbi. e. l. ꝓtor

b Apostolos. sic. s̄.
e. cū ex iūcto. Nec
vniuersitas alia po-
terat ratione subsi-
stere nisi huiusmodi
magnus eā differen
tie ordo seruaret. lx
xxix. di. ad hoc. Lai
ci ergo cuiuscūqz or
dinis sint vel meriti
predicandi officium
non debent assume
re.

c Excōmunicam⁹
cōueniūt. s̄. eo
excōicam⁹. quia ad
eundem finem ten-
dunt. s. deceptionis.

d Puniendi. ⁊ hoc
totū habes. s̄. e. excō
municam⁹. sed qua-
liter isti heretici pu-
niri debēt ꝑm leges:
postq̄ ꝑ ecclesiam
sunt cōdemnati. vt
h dicit: vltio supplici
cio puniunt ꝑ iudi-
ces seculares cuz di
stinctiōe vt videtur:
vt docentes vltimo
supplicio: addisce-
ces vero. x. libris au
ri. ut. C. e. ti. quicūqz
ad ti. Sed cōtra. C.
de matbe. culpa. vbi
dicitur culpa simili
est tā ꝓhibita discer
q̄ docere. nō est con
tra quia. l. gcūqz. in
telligitur de illis qui
nōdū didicerūt: sed
causa addiscendi ad
hereticos accesserūt
si aūt ad actū peruenissent simili pena punirētur ut docentes ꝑm. il-
laz. l. culpa.

e Si qui autē. ab hoc loco vsqz ad finem additū est. aliud totū hēs.
s̄. e. excōicamus. ⁊. c. ad aboledaz. §. i ⁊. ii.

f Deprehēsi. publice ita q̄ notoriū vel etiam condēnat i. Si vero po
stea redire voluerint recipiēdi sunt: quia ecclesia nō claudit gremiz
redeūtibus ad ipsā. C. de sum. trini. inter claras. circa fi. ⁊ delicti veni
am petentibus ꝺam⁹. C. e. ti. manicheos. ita tamē vt in ꝑpetuū carce
rem ꝑmaneant vt hic patet. Sic ⁊ symoniaci in monasterio sub per
hēni pena detrudātur. i. q. i. repiūtur. ⁊. s̄. de symo. quoniaz. quia ⁊ ipsi
heretici cēsent. i. q. i. eos qui. ⁊. vi. q. i. §. sed licet.

g Absolutos. ipso iure exquo manifeste lapsi sunt. si. xv. q. vi. iura-
tos. nos sancto. ⁊ est ar. q̄ papa pōt absoluere laicuz a iuramē
to fidelitatis. ar. ꝑdictorū. c. quia ad ipsū spectat interꝓtatio iuramē-
ti. s̄. de elec. venerabilem.

h Pacto. Ergo si sub pena aliquis tenetur eis aliquid soluere certa
die licet non soluat nō incidit in penam. ⁊ codē mō si per iuramētum
quod est verū: ga in illa obligatiōe ⁊ iuramēto tacite subintelligatur.
si talis ꝑmanserit cui cōicare liceat. xxii. q. ii. ne quis arbitret. ff. de so
lutio. cū quis. i. Rñ. s̄. de iureiu. quēadmodum. ⁊. s̄. e. excōmunicam⁹
§. credentes. bern.

i Quod a ꝑdecessore. Octauiano. hic octauianus filius Joannis
maledicti vocatus fuit victor: ⁊ vixit annis. ix. ⁊ mēsibus. vii. eo mor-
tuo successit ei Guido iste qui vocatus est paschalis: isti duo scismatici
fuerunt quoz facta hic damnantur. bern.

Regorius. ix. archiepo medio
lani.

Sicut in vno corpore: ⁊ infra.
Cum igit nōnulli laici ꝑdica-
re presumāt: ⁊ uerēdū nimis existat:
ne vicia sub specie virtutū subiterēt:
nos attendentes q̄ doctorū ordo est
in ecclesia dei quasi precipuus: man
damus: quatenꝰ cū alios dñs apo
stolos dederit: alios ꝓpheras: ali-
os uero doctores: interdicas laicis
vniuersis cuiuscūqz ordinis cen-
ent: usurpare officium predicandi.

Idem.

Excōmunicam⁹ ⁊ anathemati
zam⁹ vniuersos hereticos ca
tharos: patharēos pauperes de lug
duno passaginos ioseppitos arnal-
distas: speronistas: ⁊ alios quibus-
cūqz nominib⁹ cēseātur: facies qui
dē habētes diuersas: ſz caudas adin
uicē colligatas: q̄ de uanitate ꝙ-
niūt i id ipsū. Dānati vo ꝑ ecclesiā
seculari iudicio relin quant animad
uersiōe ōbita puniēdi clericis pri⁹
a suis ordinib⁹ degradatis. Si qui
aūt de ꝑdictis post quā fuerit depre
bēsi redire noluerit: ad agēdā ꝑdi-
gnā penitētiā in ꝑpetuo carcere de-
trudāt. Credētes āt eoz errorib⁹
hereticos similit iudicamus.

Idem.

Absolutos se nouerint a debi
to fidelitatis dominij ⁊ totius
obsequij gcūqz lapsis manifeste in
heresim aliquo pacto quacūqz fir-
mitate uallato tenebant astricti.

De scismaticis.

Ex concilio lateran.

k Irritas. vt. ix. q. i. ordinationes. ⁊ hoc intellige quod dicit irritas q̄tum ad
executionē: nisi cum eis fuerit dispensatū. j. e. ꝓxi. vel nisi ordinatus probaret
se nescisse illū fuisse scismaticū qui ordinauit: vt. ix. q. i. ordinationes. sic. i. q. i.
si quis a symoniacis. ga tūc dispensatur cum eis quia cōferūt sacramēta dūmo-
do in forma ecclesie: sed non executiōez: quia eam nō habent.

Quod a predecessore no
stro. et infra. Ordina-
tiones ab octauiano et
guidōe heresiarchis fa
ctas et ab ordinatis ab eis irritas esse censemus adijcientes: ut qui di
gnitates ecclesiasticas seu bñficia ꝑ
dēos scismaticos acceperint: careāt
impetratis. Alienationes quoqz
que per eosdem scismaticos seu per
laicos facte sunt de rebus ecclesiasti
cis: omni careāt firmitate: ⁊ ad ec-
clesias sine omni onere reuertantur
Si quis autem cōtraire presumpse
rit: excōicationi se nouerit subiacere
Illos uero qui sponte iuramentum
de tenendo scismate prestiterunt: a
sacris ordinibus ⁊ dignitatibus de
cernimus manere suspensos.

Uno. iij. bisuntin. archiepo.

Fraternitati tue: ⁊ infra. Ori
orem quem a scismatico asse-
ris ordinatuz: ab officio poteris re
pellere incunctanter: nisi legitime ꝑ
banerit secum fuisse misericorditer
dispensatuz: ⁊ ab ea persona que su
sup hoc prātez babuerit dispēsādi.

De apostatis ⁊ reiterātib⁹ baptisma

Lex. iij.

Preterea clerici qui relic
to ordie clericali ⁊ ha-
bitu suo i apostasia ran
quā laici ꝙuersant: si in
criminib⁹ ꝓprehensi teneant: ꝑ cen
suraz ecclesiasticā nō precipim⁹ libe
rari.

Dez abbati sancte genouefe.

Ex lrārū tuaz tenore perpen-
dim⁹ q̄ quidā egritudie lōge
cōfectus isano sortilegarū mulierū
credēs cōsilio ut sanaret: per itera-
tionez fecit iuriā baptismatis sacra

l Alienatiōes. sic. xii. q. ii. alie
nationes.

m Firmitate. quia dū ecclesia
habet pastorem hereticuz vel
scismaticū vacare intelligitur.
s̄. de ꝓstrip. c. i. vnō nō valēt
que a tali prelato fiunt in ꝓ-
iudiciuz ecclesie. xii. q. ii. si qua
de rebus. Sed pone q̄ talis
prelatus acquisiuit aliqua ec
clesie: videtur similiter q̄ non
teneat. cōmodū enim cum in-
cōmodo compensari debet. ff.
de nego. gest. si negocia. credo
tamē q̄ illud in fauorem eccle
sie introductū est q̄ si acquirit
teneat nec cassabitur: quia qō
in fauorem alicuius introduc-
tū est non conuenit in eius le
sionē retorqueri. C. de legi. qō
fauore. ⁊. ff. de minor. si iudex.
Vincen.

n Fraternitati. dispensatuz
Nota q̄ nō sufficit ad ꝑ
bādum dispensationē cuz ali-
quo factam q̄ a tali ordinatus
est g sciebat eū indignuz ⁊ qui
cum eo poterat dispensare. s̄.
de cle. con. diuersis fallatiis. ⁊
li. di. qui in aliquo. iu fin. lxxxi.
dis. quicunqz. in fi. vbi deponi
tur concubinarius ordinatus
ab eo qui secū poterat dispen-
sare. Exigitur ergo ut intēdat
dispensar q̄ causa expressa ꝑ-
sumitur. l. di. clerico iacente.
xvi. q. i. cū ꝓ vtilitate. lv. di. ꝑ
scis. poterit aūt probari dispē-
satio per testes. vel si occultū ē
peccatū confiteatur epo in se-
creto ⁊. petat dispensatiōez et
obtineat litteras super hoc.
Si vo publicū fuerit crimē et
publice dispensatū est: postea
accusari nō poterit. s̄. ō fi. ꝑsh.
ex tua. ⁊. s̄. ō accus. de his. Si
vo dispēsēt in occulto ad huc
pōt accusari q⁹ etiā p⁹ penitē-
tiā pōt gs accusari. xxxiii. q. ii.
admonere. vincen.

o Potestatem. alias nisi bret
potestatē nil eēt actū. s̄. ō con-
sule. ad nrāz. ⁊. C. si a nō cōpe.
in. l. vl. ⁊ hoc forte ideo dicit quiā ipse qdaz scismaticus cōuersus ad vnitatez ec
clesie ⁊ recept⁹ i ordine suo cum ordinato a se dispēsare non posset sicut nec epi
scopus symoniacus cum ordinato a se dispensare non potest. i. q. v. presentiuz
ibi nō epō. q. d. si pecunia esset data epo ipse non posset dispensare cum eo qui
dedit: ⁊ quia hic papa nō retinet sibi dispēsationē aliis praittere videtur. si enim
ipse tātū dispensare posset sibi b reseruasset. ut. s̄. ti. ꝓx. excōicamus. §. sane. sed
potius credo q̄ solus papa possit dispensare cū eo q sciēter ordinez a scismā-
tico recepit. ar. s̄. de elec. quia diligētia. sicut papa solus dispēsat cū eo qui i apo
stasia ordinē recepit. j. ti. ꝓx. c. vl. ⁊ hoc satis inuitur ex eo q̄ dicit ab ea persōa
q̄ ptātē rē. Jo. tamē dicit q̄ epus dispēsat cum scismatico. ar. l. dis. vt ꝙstitueret.

p Preterea. apostasia. Est autez triplex apostasia. s. ꝑfidie qū quis recedit a
fide. ii. q. vii. nō potest. Inobediētie quādo quis trāsgredit preceptū. s̄. ō
ma. ⁊ obedi. si quis venerit. ⁊. c. illud. Irregularitatis: cū quis recedit ab ordie
suo siue sūpte religiōis: ut hic ⁊. l. di. c. vl. ⁊ dicitur apostata. i. retro stās. xxvi. q.
vl. c. vl. nō obseruetis. ⁊ apostatatestis esse vel aliū accusare nō potest. iii. q. iiii.
siquis a suo. ⁊. c. beatus. Vin.

q Liberari. ar. contra. j. de sen. ex. si vero aliquis illud itelligit quādo clericus
licz tōsurā non portat alias clericaliter se habz: isti vo tāq̄ laici per omia se ha-
bebāt. vel sic nō ōnegat hoc quin capiētes tales sint excōicati sed ecclesia nō ꝑ
cipit illos liberari. sic. s̄. ne cle. vel mo. c. ii. si vero eēnt admoniti ⁊ se non cor-
rexerunt nullo ꝓuilegio postea gauderēt. j. de sen. ex. in audientia. ⁊. c. contingit. ⁊
si de talibus vis intelligere quod hic dicit planū est.

r Ex litteraz. insano. ⁊ vere insano: de conse. di. iiii. qui bis. l. di. qui i aliquo
xxiiii. q. i. §. his auctoritatibus.

s Iniuriā. quod fieri nō debet. i. q. i. q̄ quidam. de con. dis. iiii. ostendit. ⁊. xxiiii

.q.i.§.bis auctoritatibus.sed quid est facere iuriã sacramẽto? dixit vin.aie infligitur quedã imago siue pictura vel caracter.vnde si alia imago supponeretur illa prima pictura obfuscaret: ⁊ ita videtur obfuscari primũ sacramẽtuz.

a Accolitus.supple q ministeriũ suũ prestitit rei nefande.

b Minor etas.ar.q etati minori nõ subuenit.de cõ.dis.iiii.cos.⁊.c. qui bis.⁊ xv.q.i.§.ut itaqz.in fi.⁊.ff.de mino.auxiliũ.§.in delictis.ibi nisi quaten⁹ miseratio.⁊c. ar. ff.e.si ex causa.§.nũc videndũ sed illud verũ est q minor etas nõ excusat in totũ: sed miseratione etatis mitius punitur.ff. e.auxiliũ.§.in delictis.⁊.j.de ỏlic.pu.pueris.vbi de hoc.

c Intentio.vnde facile abstergitur hec culpa ꝓpter fraternã pietatẽ.xxii.q.ii.si quelibet

d Non valebit.nã delicti manifestatio dispensationẽ prohibet ꝓpter scandalũ quod si est in occulto: imo post actam penitentiã ⁊ in susceptis manere: ⁊ ad alios ꝓmoueri potest ꝓter reos homicidii.s.de tẽ.ordi.c.vi.

e Religionis.ex hoc videtur q ingressus religiõis nõ tollit irregularitatez exquo fine dispensatiõe ꝓmoueri non põt. ar.ỏ.s.de fi.pfb.c.i.⁊.lvi.di.c. i.⁊ in auc.de mo.in pri. colla. i.vbi dicit q ingressus religionis omez tollit irregularitatẽ: tollit etiã ingratitudiez.xix. q.vi.nõ liceat. Solu.irregularitas illa que consurgit ex propio delicto nõ tollitur per ingressuz religionis sed fauore religionis cũ eo dispensat: ut hic.⁊.j.de eo qui or.fur.rece.c i.cũ vero surgit ex delicto propio: ut.j.de pur.ca .accedens tunc per ingressuz religionis tollitur illa irregularitas: ita q sine dispensatiõe potest ad ordines promoueri: ut in contrariis sed nõ ad dignitatez sine dispensatione.j.de pe.i quibusdã.s.de fi.pfb.c.i.quidam dicũt q in neutro casu tollitur sed refertur tãtũ ad facilitatez dispensandi.

f Tãe.fraternitati.habituz clericalẽ.qui habitũ clericalẽ abiicit: nisi trina moniti õe ꝓmissa etiã ipsũ resumat ꝓdit priuilegiũ clericale.j.de sẽ. ex.in audientia.⁊.c.õtingit.ii.

g Tollerandi. Sed quare nõ sunt tollerãdi in habitu seculari: cũ liceat illis q sũt in mioribus ordinib⁹ vxorez recipere ⁊ cũ ea morari.s.de cle.con.c.i.xxxiii.di.si qui vero.c.lectores.⁊.c. seriatim. apostata enim excõicatus nõ est: ut cesset omnis obiectio. Intellige quod hic dicitur de eo q infamatus est i ordine sacro vel in aliqua ꝓfessione cui nõ licet vltra ad seculũ redire. vnde tollerandi nõ sunt in habitu seculari: sed per cẽsuram ecclesiasticã cõpellendi nisi se purgauerit accusatore deficiẽte redire ad ordinẽ vel religionẽ. ar.s.de reg.c. pe.⁊.xx.q.iii.eos qui semel. imo incarcerari possũt j.e.c.pe.ne dãnabiliter euagẽtur: de aliis inferioribus ordinib⁹ constitutis intelligi non posset q põt renũciare in tot ũ ordini clericali.s.de vi.⁊ bone.cle.c.vl. ⁊.s.de cle.coniu.ioannes.⁊.c.penul.⁊ vl.

h Quidam.ut nouo. istud non tenetur cõsecutie sed ironice: hoc dicit q nõ induũt nouũ hoiez ex quo reliquias ꝓris hois retinẽt

i Suabus vtis. nisi quãdoqz rõe officii.iii.q.vii.§.tria .in fine.⁊.s.de ꝓsum.litteras.⁊.ff.de rei ven.inter officiũ. sed illud ignorauit q ꝓstaret patrocinium in re sua

k Lana.xvi.q.vii.in noua.⁊.s.de elec.cum causam.⁊ nemo debet claudicare in duas partes.xlix.distinc.c.vlti.⁊ nemo potest duobus dominis seruire.xxvi. distin.acutius.⁊.s.de cle.coniu.diuersis fallaciis. Nemo autẽ filius dei ⁊ diaboli simul esse potest.de pe.di.i.§.item ut ait xps.nec duobus dominis seruire ut ibi.

l Voluntatis. sicut enim in libero arbitrio homo obediens serpenti periit: sic se gracia dei vocante ꝓprie mentis conuersione saluetur. sed tamẽ si conditionali cõditione coacti fidẽ suscipiunt eam seruare cogũtur.xlv.dis. de iudeis.⁊.c.i.⁊.ii.⁊.xxiii.q.v.ad fidem .⁊ hic.

m Retroire. quia qui posuerit manũ ad aratrũ ⁊ respexerit retro nõ est aptus regno dei.s.de voto.magne.sic.xii.q.i.scimus.in fi.de pen. di.iiii.si refugientes.versus fi.di.

ment o: ⁊ infra. Quia ergo tua nos duxit prudẽtia ꝓsulẽdos qualiter puniri debeat accolitus[a] quem minor[b] etas ⁊ intentio[c] fraterne salutis excusare videt.dis.i.presentibus lris.r. q ad supiores ordines ꝓmoueri: si publicũ est qõ ꝓponit: nõ ualebit: nisi ad religionez transire uoluerit: ut fauore religionis[e] ipsius circa euz ualeat dispensari. Si uero occultuz est promoueri poterit: ⁊ excessũ suuz dignis penitẽtie fructib⁹ expiraũ.

Innocen.iij.

Tue fraternitati: ⁊ infra. Supsecũdo articulo inqui.i.duximus respondendũ: q clerici qui sũt de apostasie crimẽ infamati: qui videlicet abiecerũt habitũ clericalez[f] nõ sunt i seculari habitu tollerandi[g] sz per districtionẽ ecclesiasticã coercendi: donec deficiente probatione ad infamiã abolendam purgationẽ canonicam curauerint exhibere.

Dem in concilio generali.

Quidaz sicut accepim⁹ qui ad sacri vndam baptismatis uolũtarie accesserunt: neterẽ hominez oĩno non exuunt: ut nouo[h] ꝓfectius induanũ: cũ prioris ritus reliquias retinẽtes christiãe religiõis decorẽ tali cõmixtione cõfundant. Cũ autẽ maledictus sit homo qui terrã duabus[i] vijs ingreditur: ⁊ indui veste nõ debeat lino lanaqz[k] contexta: statuimus: ut per prelatos ecclesiaz talis obseruãtia ueteris ritus omnimode cõpescat: ut quos christiane religioni libere uoluntatis arbitrium obtulit: salutifere coactiõis necessitas in eius obseruatione ꝓseruet cũ: minus maluz existat viam dñi nõ agnoscere: quã post agnitã retroire[m].

Honori⁹.iij.archiepo.turonen.

Nobis petijt tua.f.edoceri: quid de apostatis sit agenduz cuz in custodia detinent: qui minis[n] uel blandicijs[o] nullatenus possũt induci ut abiectuz habitũ reassumãt. Ad quod tibi breuiter.r.q tales si uolueris poteris sub graui custodia carcerare: ita q solummodo vita si/bi misera reseruet[p]: donec a sue presumptionis nequitia resipiscant[q].

Idem archiepo. lugdun.

Consultationi.t.b.r.q monachus aliquẽ sacruz ordinez in apostasia recipiens quantũlibet suo fuerit reconciliatus abbati: ⁊ rece/perit penitentiaz: absqz dispensati/one[r] o.pon. ministrare non poterit in ordine sic suscepto.

De bis qui filios deciderunt.

Alex.iij.tornacen.epo.

Veniens ad nos.m.mulier lacbrymabili nobis confessione monstrauit q cum de quodam filiu/um genuisset: ⁊ ille sibi turgido vultu ipropresset q filius eius non eẽt ipsa iracũdie[s] calore ducta eundem filium interfecit[t]: ⁊ infra. Mãdam⁹ quatenus eam labores inducere vt ad aliquod monasteriuz transeat in quo peccata sua perpetua peniten/tia deploret: Si autẽ repugnãte carnis fragilitate ad hoc induci nolue/rit: ei licentiã in dño nubẽdi tribuas q tutius nobis vr ut in dño nubat vni soli: quã inhoneste multos[u] admittat. Laci⁹.iij.parisien.epo.

Intellexim⁹ q.m. mulier filiam paruã furore accensa diabolico iugulauit: propter quod dominus terre maritũ eius ipsã cõpulit abiurare[v]. Quia vo illã alios habere filios itimasti: mãdam⁹: quatenus ita sup hoc ꝓuideas: q sui sceleris penã luat: ⁊ saluti ei⁹ ac filiorũ ꝓ tuã ꝓuidẽtiã ꝓsulat: ⁊ nõ obstãte iuramento[w] qõ a viro dict⁹ dñs proponit extorsisse: eam sicut expedire videris eidem viro restituas: ita q

n Nobis. nimis ꝓminãdo dinũ iudiciũ.ii.q.i.si peccauerit.xiiii.q.vlti.fires.xxvii.q.i.c.vl.⁊ s.de tẽ.ordi.c.vltio.

o Blandiciis. blandiciis eni ⁊ nõ asperitatibus ad fidẽ est aliquis inuitãd⁹. xlv. di.qui sincera. imo ꝓmiis quandoqz.xxiii.q.iiii.debet homo. tamen si isti apostate per huiusmõi non proficiunt fiat quod hic dicit. qõ intelligo de his qui sũt in sacris ordinibus aut in aliqua professione: ut.s.eo.tuc.

p Reseruetur. sicut reseruatur vita ỏ misericordia filiis eorũ qui crimẽ lese maiestatis cõmittũt. vi. q.i.§.verũ. versus finez. si quis cuz militibus. ut vitã sibi pena existimẽt. lxxiiii. di.quozũdã. sic clericus põt vxorẽ suam ligare.xxxiii.q.ii.placuit. ut sic pena decente hũiliter debeat obedire.s.de elec. cũ in cũctis.⁊.xxvii. q.i.si homo esses.

q Resipiscãt. tũc cũ venia poterint recipi: quia ecclesia non claudit gremiũ redeuntib⁹. C. de sum.trini. inter claras. i fi.⁊ ẽ ar.i.q.vii.si gs oĩz

r Consultationi. dispẽsatiõe rõtificis. ẽ ergo papa rebuat sibi dispẽsatiõez. sic.s.ỏ bẽ. excõicamus.§.sane. sic s.ỏ si.pfby.c.pen.⁊ vl.itẽ si iterata vnctione fuerit maculat⁹ i.q.vlti.c. saluberrimum. in fi. Itẽ q rebaptizati sunt. de cõse.di.iiii.qui bis.⁊.c.eos quos. Itẽ ⁊ q in subuersiõe fidei ordinatiõez recipiũt ab hereticis. i.q.vii. cõueniẽtib⁹. in fi. in qbus casibus solus papa dispẽsare põt: tamẽ si ad aliã religionẽ trãsisset ⁊ ordinez ibi suscepisset sine dispẽsatiõe possz in suscepto ordine mĩstrare.s.ỏ tẽ. or. ex pte. quia ordinẽ nõ suscepit in apostasia.

s Veniẽs. iracũdie calore. xi.q.iii.ira sepe.⁊.c.cũ apud.ber.

t Interfecit. sic.j.c.pr.de pena isti⁹ habes. C.e.ti.l.vna. ỗ cãones ñ ita puniũtur: qa deus nõ vult mortẽ peccatoris sed ut cõuertat.cc.xxvi.q.vii.cognouim⁹.⁊.xxiii.q.vl.bis a quibus. de hac pena ỗ canones dicit.j.e.c.vltimo.

u Multos. simile.xxxi.q.i.quõ virginibus.⁊ simile.s.qui cle.vel voveniẽs. si autez non esset ꝓsumptio de ipius incontinẽtia nõ daret sibi licẽtia cõtrahendi ꝓpter crimen suũ. xxxiii.q.ii.in adolescentia.

x Intellexim⁹. abiurare.⁊ male: quia quos deus cõiũxit homo nõ separet.xxxiii.q.ii.c.ii.⁊ ob hanc causã maritus eam dimittere ñ posset.xxxii.q.ii.quicquid.⁊.q.vii.omnes causationes.

y Juramento. tale iuramentum fuit illicitum.s.de iureiu.tua nos. tamen in hoc non multum peccauit quia compulsus hoc fecit: sz potius debuit quelibet mala pati q̃ malo cõsentire. xxxii.q.v.ita ne. vnde iurare non debuit: quia sine periculo salutis eterne fuare non potuit iuramẽtũ: mitiz tamẽ agetur cũ ea ꝓpter filios quos nutrire oz

De infantibus.pena. Sed si non cōstat eos interfectos a patre vel matre sed euentus fuit cā mortis nō debet eis pe nitētia imponi quia nō peccauerūt licet hoc non constet tamē ad cautelā tuti⁹ ēt ut penitētiā inde agāt quia forsitan mior̄ diligētiā illis adhibuerūt.ar.xxiii.q.v.excōicatoz.z.xxxiiii.q.ii.in lectū mariti.quia bonarū mentiuz e st ibi culpā timere vbi nō est culpa.s.ō observa.ieiu.cōsiliū.§. ii.z.v.di.ad ci⁹ vero z.j.de peni.z remiss. quesitū.zar.s.ō spō sa.iuuenis.z hoc bz discretionē pietatis. ut hic dicit ad arbitriū iponentis.vt in c.quesituz. Si vero sponte hoc fecerūt tūc grauissima penitētia debet eis iponi aliquātulū maioz q̄ p alio homicidio qz magis peccare vidē tur ꝓpriū filiuz occidendo.ar.j.de homici.cū iuramēto.z j.de pe.di.i.§.aut facta.z bz.l.fortiori pena puniūtur.C.e.ti. l.vna.z.ff.ad.l.pom pe.ō parici.l.i.si nō casu sed culpa p̄cedente grauī: tūc pēitentia.vii.vel.v.annorū est eis iponenda. ar.l.di.si qua femina si quis sponte.z.j.ō peni.z remi.quesitū. si vero leuis culpa p̄cessit posset imponi penitētia triū annorū;vt hic dicit.si aūt nulla p̄cessit culpa vel negligētia de iur̄ in nullo sunt puniēdi.ar.j.de homic.ex litteris.i.sed ad eau telam ut dictū est ō bet imponi ꝓpter ā biguuz duplicitatis consideratis oibus circūstantiis: de pe. di.v.cōsideret.z.j.ō peni.z remiss.is g.t.

b Euentus .l. dist. studeat.

filios suos libere possit z pacifice gubernare. Item.

De infātib⁹ aūt qui mortui reperiunt cum patre z matre: z non apparet vtrum a patre uel mre oppressus sit ipse uel suffocatus uel ꝓpria morte defunct⁹ nō debēt inde securi esse parentes: nec eriā sine pena: sed tamen consideratio debz eē pietatis: vbi nō voluntas: sed euentus mortis causa fuerit. Si autem eos non latet ipsos interfectores eē scire debent se grauiter deliquisse. Quidam autem penitentiam trium annorum iudicant esse debere: quorum vnum peraganti pane z aqua:

De infantibus z lāguidis expositis

Regorius nonus.

Si a patre siue alio scient[c] ipso aut ratum habente[d] relegato pietatis[e] officio ifans expositus extitit: hoc ipso a potestate fuit patria liberatus[f]. nā et hoc casu in ingenuitatem libertus: z seruus in libertatez erīpitur: quod z de predictis cuiuscunqz etatis languidis[g]: si expositi fuerint: vel si alicui eorum alimēta impie negari contigerit: est dicendum. Sane qui hos suscipiunt: nō possunt propter hoc in eorum persōnis ius aliquod vendicare[h].

De homicidio voluntario vel casuali.

Item exodo.

Si quis per industriam[i] occiderit proximum suum: z per insidias[k]: ab altari meo euelles euz vt moriatur.

g Languidis.idem iuris ē circa ꝓdictas ꝓsonas cuiuscūqz etatis sint: si languide fuerint siue alimēta eis impie negent vt tam filii sui iuris efficiant q̄ serui z liberti in libertatē z ingenuitatē eripiant q bñt hos ꝓ orelictis.ff.ꝓ dereli. l.vl.z.C.de lati.libe.tol.l.vna.§.sed scimus.nec ad eorum bona vlterius aspirabūnt.§.sed dicim⁹.sic z abbas debz recolligere monachū suum ne damnabiliter euagetur ne pereat.s.de regu.z transe.ad relig.c.vltio. q̄ si non fecerit z ille in seculo remanens aliqua acquirat et sic moriatur: monasteriuz qō neglexerit illuz ab ipsi⁹ bonis mancat segregatuz.ar. predicti.§.z est dic ar.ad hoc.q̄ credere si monasteriū ipsum expulit: vel etiaz si redire voluit salua ordinis disciplina z non fuit admissus quia sic ipie alimenta negauit.

Ex penitentiali romano.

Interfeciſti furem aut latronem[l] vbi comprehendi potest absqz occisione: quia ad imaginem[m] dei creatus est.ix.dies non intres ecclesiam: z lanea[n] veste indutus ab escis[o] z potibus qui interdicti sūt z a thoro[p] gladio[q] z egratu illos supradictos dies abstineas. In tertia autem z quinta feria z sabbato: aliquo genere leguminum vel oleribus pomis z paruis pisciculis cum mediocri ceruisia[r] vtere temperate[s]. Si autem sine odij meditatione te tua qz liberando huiusmodi diaboli membra interfeciſti: secū duz indulgentiaz dico propter imaginem dei: si aliquid ieiunare voluer is: bonum[t] est tibi: z elemosynaz fac largiter. Si presbyter eandem fecerit non deponatur[u]: tamen quā diu viuit: penitentiam agat.

Augusti. super exodo.

Si perfodiens[x] inuentus fuerit fur: z percussus mortuus fuerit: non est illi homicidium imputandum. Si autem oriatur sol super eum: reus erit. Intelligitur[y] ergo non pertinere ad eum homicidiū si fur nocturnus occidatur: si autem diurnus ad homicidium pertinere. Hoc est enim quod ait: si oriet super euz sol ꝛc. quia poterat discernere q̄ ad furandum non occidendū veniſſet: z ideo nō dz occidi Hoc etiā in ātiquis legib⁹ seculari b⁹³: quibus ista est antiquior[z]: inuenit: īpune. s. occidi nocturnū furem quo quo mō: diurnū aūt si se telo[?] defēderit: iā. n. pl⁹ est[æ] quā fur. Hiero.

h Vendicare.imo liberi ēt z sibi acquirūt.vt.C.e.ti.l.vlti.§.scimus.circa medium.

Si quis industriā. secus si casu.ar.xv.q.i.si quis nō iratus.z.j.in pluri.c.

k Per insidias.si.xxiiii.di.§. de his.iste qui p aggressionis insidias occidit ab ecclesia immunitatē non habz.de tali loquitur hic ne publicus latro. s.de imuni.ec.inter alia.z.C. q̄ li.vni.sine iudi.se vin.l.i.z ii.z.xvii.q.iiii.sicut antiquit⁹. Itē qui ea spe in ecclesia vel cimiteriis oclinquūt ut ibi liberentur non defēdūtur ibidem s.de imu.eccle.c.vlti.z ita iste euelletur ab altari si confugerit illuc.

l Interfeciſti latronē .non itelligas de publico nocēte nō depopulatore agroz qa licitū est occidere illū.C.q̄ lic. vni.sine in.l.i.z.ii.sed non clericis.ber.

m Ad imaginem.xxxiii.q.v. hec imago.vnde facies hominis que facta ē ad imaginē celestis pulchritudis minie maculeī.C.de pe.si gs i metallū.

n Lanea veste.i.cilicio.l.dis. in capite.

o Ab escis.iiii.di. deniqz.

p A thoro.q̄tū in in ipso est vt non exigat sed reddat exact⁹.xxxiii.q.iiii.c.vl.z.q.v.si dicat.sic.j.de sen.ex.iquisitioni.

q Gladio.ꝟ ꝓhibeī oi penitenti.xxxiii.q.i.admonere.z ō pe.di.v.falsas.z.c. dolēdū.ibi dicitur q̄ ab omibus illicitis est abstinēduz: non q̄ militare sit malū xxiii. q.i.militare.sed ꝓpter prōnitatem peccādi ꝓhibētur penitētes.

r Ceruisia.de anglia fuit vbi fit ceruisia

s Tēperate.i.nō vltra tertiam vicē.ut i illa palea.xliii.di.bñ.p̄sbyteri.

t Bonū.saltē ad cautelam qa bonarum mentiuz.z ꝛc.s.de obſua.ieiu.cōsilium. §.ii.z.v.di.ad eius.

u Nō ponatur.quia nō dicit directe homicidiū fecisse: tñ irregularis ut credo fact⁹ ē: qa poti⁹ ōbuit dimittere sua q̄ ipsū interficere.j.e.suscepim⁹. sz dispēsatur cū eo vt bñficium habeat ex mīa cordia sine ordinis executione.ar.xxviii. di.p̄sbr̄z.vel itellige ut dr̄.j.e.sic i glo.que incipit.nota i fin.quando non potuit euitare.

x Si perfodiens.de nocte.s.per id quod sequit.

y Intelligitur.hucusqz sūt verba exodi.postea sūt verba augustini exponētis predictam auctoritatē.ber.

z Secularibus.ff.ad.l.aquil.itaqz.§.lex.z.ff.ad.l.cor.de sicca.furem. Sz pōe q̄ vult me interficere nūquid possum eum ꝓuenire? dicunt quidam q̄ sic.arg. C.ad.l.cor.de sic.l.ii.z.l.iii.z.l.iiii.ff.de iustic.z iur.vt vim.z.l.predicta itaqz.in prin. Sed pone q̄ percussit me z recessit nūquid possum eū insequi vt percutiam? hu. dixit q̄ non: quia sic iniuriam velle vlcisci z non repellere eam quod non licet.xlvi.di.seditionarios.quia illud incontinēti z sine intervallo licet vi repellere.j.ō sen.ex.si vo.i.z.j.e.significasti.ii.vbi de hoc.

æ Antigor.q̄m a lege diuina ois scia sūpsit exordiū.xxxvii.di.§.binc etiaz.z ita primo fuit lex diuina q̄ secularis.

? Telo .armoz nomine fustes z lapides intelligūtur.ff. de fur.pignorū.§. furē.z ferrum z omne qō manu z arcu mittitur insti.ō public.iu.§.itē.l.cornel.

ꝛ Plus est.z ita videtur q̄ liceat se vindicare.C.quando licz vnicui.se vindi.

i.ꝛ.i.di.ius naturale.ber.

a Cum iuramento.si ob iuſ. verba ſũt hiero. exponẽtis ꝓdicta verba.

b Feciſſe.homicidiũ.ſ.

c Facturus eſſet. Certe non debuit facere quia i generali ſermone ſiue ꝓmiſſione multa excipiũtur.ff.de ſer.ſi cui.quia oia illicita itelliguntur eſſe excepta de hoc habes plura ar.s̃.de iur.quẽadmodũ.ꝛ ea etiã nõ veniũt que ſpecialiter nõ ꝺiſſet.ff.de pig.l.obligatione.vñ. berodes non fuit obligat⁹ ſuo iuramento ut daret caput ioãnis mulieri ſaltanti: ꝓ illa verba generalia quodcũq; poſtulaſſet ꝛc̃.quia ſi ſpecialiter petiiſſet nõ ꝺiſſet.ꝛ ideo tale iuramentũ ipſũ non excuſauit.

d Ym nõ.q.d. nõ: imo ꝛ ſi feciſſet in ſuis non ideo ꝺebuiſſ̃ facere in alios.nã in ꝓꝓriis ſenicia culpãda i alienis cobercenda eſt.ff. ſo'u.ma.ſi conſtãte.§.ſi maritus.nõ enim ad mioré diligẽtiã tenetur in reb⁹ alienis q̃ in ſuis.C.man.i remãda.inſti.qui mo. re cõ. oblig. §.at is qui.ff.cõm.ſi ut certo.ꝛ bona fides abeſſe ꝓſumitur ſi rebus tuis exñtibus ſaluis res depoſitas amiſiſti.s̃.de ꝺepoſi.bona fides.

e Debuit.i.di.humanũ gen⁹ l.di.põderet.ii.q.i.ꝓmo ſemper.

f Si aliquiſ.vt homicida quantũ ad penã legalẽ ff.de pe.ſi aliqd.§.qui aboꝛtionis.ꝛ.ff.ad.l.coꝛ.de ſic.ſi mulierẽ.ꝛ quãtũ ad penã ſpũalem ſed nõ eſt irregularis ac ſi hominẽ interfeciſſet. Illa enim irregularitas nõ cõtrahitur niſi actu homo interficiatur iam aiatus.ſ.c.ſicut.ꝛ.xxxii.q.ii.qõ vero.qꝛ nõ videt homicidium feciſſe vt ibi dicit.ꝛ.§.ſe.vñ ſi quis penſſerit mulierẽ ꝛ aboꝛtũ fecerit: ſi informatũ conceptũ punitur pecunia.vt ea.cã ꝛ.q.moyſes.vnde talis ꝺicit̃ homicida occaſionaliter alias cõditionaliter.lxxxvi.di.paſce fame.ꝛ.lxxxvii.di.ſi expoſitus ꝛ.C.de infã.expo.l.vlt.ꝛ. ff.de libe.agno.necare.ꝛ.lv.di.ſi qa abſtiderit.ber.

g Sicut dignũ.noſti.ſi. xi. di.c.vlt.

b Quãtitas.an ſit enorme vl̃ mediocre adulteriũ vel iceſt⁹.

Cum iuramento pollicitus eſt herodes ſaltatrici dare quod cũq; poſtulaſſet ab eo. Si ob⁹ iuſiurandũ feciſſe⁹ ſe dicat: ſi patris matriſue interituꝫ poſtulaſſet: factur⁹ᶜ eſſet an non⁹: quod ergo in ſuis repudiaturus fuit: cõtemnere debuit⁶ in propheta.

Ex concilio guarmacieñ.

Si aliquis⁷ cauſa explende libidinis vel odij meditatõe homini aut mulieri aliquid fecerit: vel ad potandum ꝺederit: ut non poſſit generare aut concipere. vel naſci ſoboles: ut homicida tenetur.

Ex.iij.epiſcopo exonieñ.

Sicut dignum: et infra. Sane cũ vir diſcretus exiſtas: plenius noſti⁸ q̃ in exceſſib⁹ ſingulorũ non ſolum quantitas⁹ ꝛ qualitas¹ delicti ſed etas¹ ſcientia¹ ſexus⁽ᵐ⁾ atq; cõditio⁽ⁿ⁾ delinquentis ſunt attendenda ꝛ non ſolum ſecundum predicta ſed ſecundum locum ꝛ tempus quo delictum committitur vnicuiq; penitẽtia debet indici: cum idem exceſſus magis ſit in vno quam in alio puniẽdus⁽ᵒ⁾. Illi autem qui animo occidẽdi⁽ᵖ⁾: feriendi aut capiendi illum ſanctum ꝛ reuerendum virum quondã cantuarieñ. archiepiſcopũ citra manuꝫ iniectionem ſe fatentur veniſſe⁹: ſi de illa captione mors⁽ᵉ⁾ eius ſecuta fuiſſet pari penitẽtia vel fere pari exiſterent puniendi. Illi etiaꝫ qui non vt ferirent ſed vt percuſſoribꝰ opem ferrent: ſi forte per aliorũ violentiam impedirentur: paulo minori debent pena mulctari: qꝛ cum ſcriptum ſit: qui potuit⁽ᵉ⁾ hominem liberare a morte ꝛ non liberauit: euꝫ occidit: conſtat ab homicidij reatu inmunes non eſſe qui occiſoribꝰ opẽ⁽ᵉ⁾ contra alios preſtare venerunt: nec

ꝛ Siccarios.ſiccarii.dicuntur a ſicca quod ſignificat ferruꝫ ſiue cultrũ.inſti.de publi.iudi.§.ſiccarii.ꝛ ſiccarii etiã ꝓñt dici qui armis vite alicuius inſidiãtur.de pe.di.i.§.ſi quis cũ telo.vnde tenent⁹.l.cornelia de ſiccariis.C.ad.l.coꝛ.de ſic.l.ii.ber.

ꝓ Miniſteriũ.vnde quodãmodo conſentire videbantur.

caret ſcrupulo⁽ᵃ⁾ ſocietatis occulte⁽ᵏ⁾ q manifeſto facinori non deſinit obuiare. Qui vero ſe aſſerunt animum regis inflammaſſe⁽ᵈ⁾ ad odiuꝫ: vnde homicidium fuit ſecutum: dure ꝛ aſpere ſed non ita ſeuere ſunt puniendi: ni forte regem ipſum ad illud homicidium ſuis ſuggeſtionibus prouocaſſent⁵. Hi quoq; non ſunt a culpa liberi: nec a pena debent eſſe immunes: qui licet fuerint illius machinationis ignari tamen eis quos ſicca⁽ꝛ⁾rios⁽ꝛ⁾ eſſe ſciebãt in ſarcinis cuſtodiẽdis miniſterium⁽ꝓ⁾ prebuerunt. Eos inſuper qui ꝺicuntur illius ſancti viri ꝛ ſuorum poſt mortem eius ſpolia occupaſſe: ſi nihil aliõ in tanto facinore commiſerunt: a pena mortis eius arbitramur eſſe imunes⁽ᵗ⁾. Sed que occuparant: eis quorum fuerũt tenentur integrum reſtituere⁽ᵉ⁾ ſi habent⁽ᵇ⁾ in facultatibus unde poſſint ea reddere: ꝛ ipſis ex hoc moderata ẽ penitẽtia iniungenda: qꝛ licet quedam ex bis que occupauerunt: fateantur ſe pauperibus erogaſſe: non tamen aliena⁽ᵉ⁾ cum ipſa potuiſſent eiſ quoruꝫ fuerint reſtituere uel ꝺebuerunt pauperibꝰ erogare. Illis preterea qui ſola excõicatorum participatione ſe reos eſſe cognoſcunt: cõſiderata temporis mora⁽ᵈ⁾ quo in eadem nequitia perdurarunt: ꝛ inquiſito ſi eis timore⁽ᵉ⁾ uel affectione⁽ᵉ⁾ cõicauerint ſcienter uel ignorãter⁽ᵏ⁾ eſt eis penitentia indicenda. Clericos autem quos cõſtat armatos interfuiſſe tanto facinori: ꝛ illos qui cõſiliuꝫ ꝺederunt ut ſanctus uir caperetur: perpetuo non ſolum ab altaris miniſterio ꝺeponendos eſſe cenſemus: ſꝫ etiã quod i eccleſijs nullo unquaꝫ tpe lectiões legant vel rñſoria i choro ſeparati cãrẽt. ſꝫ in pſalmis apud

ɣ Imminnet.qꝛ pena ſuos tñ ꝺbz tenere auctoꝛes.C.ò peſancimus.ꝛ.s̃.ò his que fi.a ma.p. capi. queſiuit.

a Reſtituere.qa nõ ꝺimittit̃ peccatũ niſi reſtituat⁹ ablatũ ſi reſtituꝛ poteſt ut hic dicit.ꝛ.xiiii.q.vi.ſi reſtituꝛ xii.q.ii.in legib⁹.de pe.di.v.falſas.

b Si bñt.alias inanis ẽ actio.ff.ò donã is.ꝛ.s̃.ò rſti.ſpoli.oliꝫ nobis.ii. ſic.j. de vſu.cuꝫ tu.ꝛ.j.de fur.itaq; fullo.ar.ò. xii.q.ii.fraternitas. ff.q bo.ce.poſſ.ꝓ to. ꝛ.C.e.ti.l.i. Soluto ꝺ regulare ẽ q̃ ſi nõ bñt nõ tenẽt poſtea tamẽ nõ tollit̃ actio cũ effectu: imo ſi perueniãt ad pinguioꝛẽ fortunã reddẽ tenẽtur.s̃.de ſolut.odardus.ff.ò ceſ.bo. bis q bonis.arg.xxvi.q. vi.is qui.ꝛ.j.ò ſent. ex.q̃uis.in fi.ꝛ.c.ò cetero.in fi.niſi.ꝓ eo iã ſuſtinuiſſet penaſ eoꝛpaleſ.ut.xxiiii.q. vi.ſi res.ar.xii.q.ii. fraternitas.nõ.n.cõſurget triplex tribulatio.xxiii.q.v.quid ergo.ff. de iius vocã.l.vl.ꝛ.s̃.ò iudic. at ſi clerici.in fine.

c Non tamẽ aliẽga nõ remittit̃ ꝺebitum ſed augeꝫ ſi alii ſoluaꝫ qõ alii ex ꝺicto eſt ſoluendũ.s̃.ò iureitur.ca te.ꝛ.s̃.de elec.tua.ii.ꝛ.i.q.i.nõ eſt putãda.xc.di.ob latiões.xiiii.q.v.c. i. ii.ꝛ.iii.ꝛ.c.cleoſina. ꝛ.c.neqꝫ.ꝛ. C.de ſo.

i Qualitas.an ſit occultum an manifeſtum.

k Etas.xv.q.i. illud perequ e.ber.

l Scientia.an ſit diſcretus vel nõ ſanementiſ.iii.q.ix.idicas .vel min⁹ diſcret⁹

m Sexus.xxii.q.vi.indignatur.

n Conditio.xxii.q.v.compulſus.ꝛ de pe.di.i.§.aut facta.hec que hic tangũt ꝛ alia expreſſe habentur.de pe.di.vi.conſideret.ꝛ.j.de pe.ꝛ remiſ.is qui.

o Puniendus.xxxv.q.v.qui viderit.s̃.de bere.excõicam⁹.§.credentes.in fi. ꝛ.s̃.de iureiur. cũ quidam.vbi de hoc.

p Occidendi.ex coꝛde enim procedũt homicidia ꝛ adulteria.xxiii.q.viii.occidit xv.q.vi.c.i.ad finẽ.

q Veniſſe.l.di.ſtudeat.

r Nota.nota q̃ volũtas punitur licet nõ ꝓceſſerit ad effectũ: ꝛ ita ꝓpter ꝓpoſitũ puniũtur. Cõſenſerũt.n.coopando.xvii.q.iiii.oẽs.ideoq; puniẽdi ſunt eadem pena.ut ibi dicitur.

s Potuit.vnde tenetur ſi non prohibuit.lxxxiii.di.§.i.ꝛ.c.erroꝛ.ꝛ.s̃.de beret. c.ii.aliasculpa caret ſi ꝓhibere nõ potuit.ff.ò reg.in.culpa caret.

t Spem.xxiii.q.vl.ſi quattuoꝛ.

u Scru pulo.s̃.de teſti.c.conſtitutus.

x Occulte.lxxxv .di.facientis.

ɣ Inflãmaſſe.de perſuaſu tenetur quis.ff.ad.l.aquil.itẽ ſi obſtetrix.§.i.lxxxvi. di.tanta.ff.de ſer.coꝛ.l.i.§.v lti.

ꝫ Prouocaſſet.forte alias nõ factuꝫ vnde eque tenentur quia dolo ad hoc induxerũt regẽ qui alias forte nõ feciſſet.ut.ff.de dolo.ꝛ cleganter.

d Mora. quia in ꝺ magis grauãtur qꝛ longo tẽpoꝛe talibus ꝓticipauerũt.s̃.de ſymo.nõ ſatis.ꝛ.c.cũ in eccleſie.

e Timore.hoc ideo dicit: qꝛ ſi timoꝛe ꝓticipauerũt: minus puniẽnt. licꝫ in totũ nõ abſoluant̃ quia poti⁹ debebant oĩa mala pati ꝙ malo cõſentire.xxxii.q.v.ita ne.ſed ſi eſſent violẽter abſtracti abſolute nõ puniren̄: ut hic ꝓz.s̃.qõ me.cau.ſacris.

f Affectiõe.ex hoc magis puniũtur: quedã tñ ꝓſone ſũt que ſine pena excõicatis ꝓticipare ꝓñt.xi.q.iii.qm̃ multos.ꝛ.j.de ſentẽ.excõica. inter alia.

g Ignoranter.in ꝺ caſu nõ tenẽtur ſi ignoꝛabãt illoſ talia ꝓpetraſſe qꝛ ſi ignoꝛas illũ excõicatũ eſſe nõ peccas illi ꝓticipãdo niſi illa ignoꝛãtia craſſa fuerit ꝛ ſupina.s̃.ò eo'q renũ.epi.c.i.ꝛ.j.de clc.ex.mi.c.pen.

b Conſiliũ. Nota q̃ homicidiũ ꝓmittitur facto: conſilio: ꝓcepto: ꝛ defenſione.l.di.ſi quis viduã.ꝛ.xxiii.q.vl.c.vl.ꝛ.j.ò clc.pug.in duel. c.ii.ꝛ.j.e.ſignificaſti.ii. Et ſic diſtingue.circa hãc materiã: aut committit̃ homicidiũ voluntate: aut caſu: aut neceſſitate. Si volũtate qõ fit tribus modis: facto: ꝓcepto: ꝛ ꝓſilio: c.ꝓdi.ſi quis viduã.ꝛ lingua ſiue adhortatiõe.s̃.c.§.q vero.ꝛ.j.de pe.qõ in dubiis.ꝛ de pe.di.i.piculoſe. Jn quocũq; iſtoꝝ caſuũ qs ꝓmittit hõicidiũ nõ ſolũ nõ ꝺz ꝓ

Volumtate

mouerī sed ī ppetuū ōbet ōponi: ut hic dicit. ꝛ. c. si quis viduā. ꝛ etiā si paganū interficiat irregularis efficit sine sarracenū. l. di. clericum ꝛ ea. di. ō his clericis. ꝛ. j. e. c. pe. ꝛ cū tali nūq̄ dispensat. l. di. miror. et si etiā sit occultū mīstrare in ordine suo nō pōt cū oīes alii possint. s. de tem. or. c. vl. iuxta illud. nō edificabis mihi templū quia vir sanguinū es. i. q. vii. si quis oīez. si vero cāu cōmittit homicidium aut dabat opaz rei licite: aut nō. si dabat operā rei licite ꝛ adhibuit diligētiā quā potuit ꝛ ōbuit ī nullo iputat sibi ac si nō fecisset. j. e. ex lris. ii. ꝛ. c. significasti. i. ꝛ. c dilectus. l. di. si duo fres. ꝛ. c. hi qui. i pn. ꝛ. c. sepe. ad fi. ꝛ. j. e. c. vl. nisi scādalū grauet: vel tāta laboraret infamia q̄ purgatio esset indicēda. j. e. ex litteris. i. si vo nec adhibuit diligētiā q̄ ōbuit iputat ei ꝓpter negligētiaz q̄ culpe ānumerari videt in lr̄: ita q̄ nec ꝓmouet ad ordines superiores nec ytit ordine tā suscepto. j. e. c. pr. ꝛ. c. ad audiētiā. nisi cū eo fuerit p dnz papā dispēsatū. l. di. clerico iacēte. ꝛ. j. e. tua nos. si vero dabat operā illicite rei sine adhibuit diligētiā siue nō semp iputat. l. dist. clerico. ꝛ si qs volūtate. ꝛ. j. e. cōtinebat. ꝛ. c. dilectus i fi. ꝛ ar. xv. q. i. §. ut itaq; ff. de regu. iu. culpa. ē. si vo nēcitate sub quo ꝓtinet qō ꝓmo dixi. ō defensione: aut nēcitas illa fuit euitabilis: aut ineuitabilis. si euitabilis iputat ita q̄ ad superiores ordines nō pōt ꝓmoueri sed in susceptis ō misericordia tolleratur. l. dist. de bis clericis. si fuerit ineuitabilis sine oi dispēsatiōe pōt in ordie suscepto mīstrare. l. di. quia te. qō itelligit de ineuitabili nēcitate ut puta clericꝰ hēbat gladiū ī mānu sua ad ōfensionē paganoꝝ: paganꝰ irruit ī eū ita q̄ clericꝰ nullo mō potuit euitare ꝛ iste paganꝰ mortuꝰ ē cū gladio quē clericꝰ tenebat ꝓter ꝓpositū ipsiꝰ clerici. ar. j. e. latoꝛ. in quo pōt itelligi. s. e. c. ii. sed ad superiores nō ascēdet sine dispēsatiōe: ut dixit io. sed bu. dixit ō ar. j. e. latoꝛ. sz io. itelligit illā latoꝛ ō dispēsatiōe

a Quiquēniū. hec ē āplectēda tāq̄ benignioꝛ ī quā oēs ꝓuenerit. ff. de arbi. diem ꝓferre. §. si plures.

b Resbyterꝝ. expirasset. ꝛ ita excessit fines disciplīne. vñ in culpa fuit. ff. ad. l. agl. p̄ceptoris. leuis. n. castigatio mgris ꝓmissa ē. ff. e. sed ꝛ si. §. vl. ꝛ. l. se. ꝛ. xxiii. q. v. c. i. circa fi. ꝛ. j. de sen. exc. cū volūtate. ꝛ. c. i. ar. ō. xv. q. i. si qs nō irat. sed ibi dicit q̄tuz ad graciā innocēs est: sed nō q̄tū ad. l. ꝓmotiōis. ꝛ ita non ō dicit: quia iste q̄t ū ad grāz innocēs erit q̄ volūtatē requirit nō opꝰ vt ibi.

c Bebes. ff. ad. l. coꝛ. de sic. l. iiii. ber.

d Aliā ifirmitatē. vnde mortuꝰ fuerit. l. di. studeat. qa occasionē dedit. j. e. ōcetero. ꝛ est ar. q̄ ita punit q̄ cāz cause prestat: sic ꝛ q̄ primā causā p̄stat. j. e. decetero. ar. ff. si quadru. pau. fe. di. l. vl. sed illud locuz habz cū aliis ō naturā monetur. Sed nunqd si postq̄ cōualuit recidiuauit tenetur magister: ita. nam sēper causa subfuit de pe. di. ii. si qs semel. ꝛ. j. e. ad audiētiā. salte ꝓpter dubium.

e Ontinebat. ludū. iste ludus clericis nō congruebat: ꝛ ideo si ludendo. fecit fuit in aliquātula culpa. ff. ad. l. aquil. nā ludus.

f Eiusdem diaconi. in hoc similiter fuit in culpa clericus q̄ ludum deū de cōmisso satagāt veniā ipetrare: isupī districto claustro monachorū vel canonicoꝝ regulariuz si fieri pōt sunt recludēdi: ita q̄ usq; ad sptenniū vel quiquenniū debeāt ab ecclesia ꝛ introitu coerceri.

Dē.

Presbyterꝝ qui quēdā pueruz ituitu disciplīne pcussit ī capite cū post paucos dies expirasset tā ab oi altaris mīsterio debes perpetuo remouere quā ab officio sacer dotali deponere: si ex ipsa pcussiōe ī terijt uel aliā ifirmitatē incurrerit de qua noscitur expirasse.

Dem cusentino archiepiscopo.

Continebat ī litteris tuis: q̄ cū diacon⁹ p̄ntiū lator ꝛ qdā alij clerici a vineis ecclesie operē cōsūmato redirēt: leuiādi laboris grā quēdā ludū imitati viatoꝝ baculos suos studebat iacere ī directuz ꝛ alter alteri⁹ fustē ferire: cui⁹ ludi solet esse ꝓditio: ut qui alteri⁹ baculū percuteret quasi victor ꝓ equo alio uteret: sz p̄fati clerici egrandi lr̄ia non utentes: sola erāt iactiōe ꝓtēti. Qui dā aūt laic⁹ cū baculū eiusdē diaconi pcussisset incaut⁹ in eū equitat⁹ insiliit ꝛ sic a falce illi⁹ diaconi q̄ erat accīctus mortale vulnus accepit: de quo post dies. viij. expirauit. ideo qz mādam⁹: quaten⁹ eundē diaco nū sine lr̄itia ro. pon⁵. ad superiorez gradū nō ascēdere vel diaconat⁹ officio nullo vnquaz tpe ministrare p mittas: sz eū dispēsatiue ministrare ī subdiaconatus officio patiaris.

Dem eran. episcopo.

Lator p̄sentiū. p. cleric⁹ nobis ꝓposuit q̄ cū quadā die casu cū quodā clerico luderet: ꝓtigit q̄ ille ꝓiecit istū ad terrā: cui⁹ cultellus quē ad lat⁹ suū habebat ī alterū icidit: ꝛ fortuito casu occubuit vulnerat⁹. Ideoqz mādam⁹: quaten⁹ si ita res se habuit: ꝛ alia iusta causa nō ipedit: predictū. p. libere pmittas ad sacros ordines promoueri.

Dē abbati sācti bñdicti de uebia.

Suscepimus litteras tuas: per quas cognouim⁹: q̄ cū lator p̄sentiū ī custodia cuiusdā dom⁹ cū altero fratre maneret: ingredientes de nocte qdā latrones ad eos turpiter ipsos in psonis affligere ꝛ denudare uestimētis ꝓprijs p̄sūpserūt ī quos isti resūptis viribꝰ surgētes: ligauerūt illos: ꝛ detinere usq; ad notitiā capituli uoluerūt. Cū ār iste rē ad tuā audiētiā platurus: ligatos eos in fratris sui custodia dimisisset ꝛ fures se soluere niterent frater illos ne ip̄e ab eis iterimeret: occidit eos. Aerū quoniā expediebat post tuni cā relinquere pallīū ꝛ rex sustinere iacturā: quā ꝓ cōseruādis vilibꝰ rebus ꝛ trāsitorijs tā acriter ī alios exardescere abstineat iste būilit ab altaris mīsterio ꝛ uterqz peccatū suuz ad arbitriū tuuz studeat expiare ꝓstat enī eos ꝓ māsuetudinē ecclesiastica ex utriusq; ope interēptos.

Dem luceū. Episcopo.

Decetero noueris: q̄ diacon⁹ q̄ homicidio causā dedisse videt: nō videt ad sacerdotiū promouendus.

Clemens. iij.

Audiētiā apostolat⁹ nostri puenit q̄ cū qdam presbyter uolēs corrigere quēdā de familia sua cingulo quo cingi solebat ipsū uerberare tēptasset: cōtigit q̄ cultellus de uagina que cīgulo adherebat elapsus eū in dorso aliquātulū uulnerauit: postmodū uero cū ille uulnera tus aliquādiu uixisset: ꝛ cōualuisset a uulnere alia grauiori ut dicit infirmitate pcussus uiā ē uniuerse carnis nerat⁹. Ideoqz mādam⁹: quaten⁹ si ita res se habuit: ꝛ alia iusta causa nō ipedit: predictū. p. libere pmittas ad sacros ordines promoueri.

Dē abbati sācti bñdicti de uebia.

Suscepimus litteras tuas: per quas cognouim⁹: q̄ cū lator p̄sentiū ī custodia cuiusdā dom⁹ cū altero fratre maneret: ingredientes de nocte qdā latrones ad eos turpiter ipsos in psonis affligere ꝛ denudare uestimētis ꝓprijs p̄sūpserūt ī quos isti resūptis viribꝰ surgētes: ligauerūt illos: ꝛ detinere usq; ad notitiā capituli uoluerūt. Cū ār iste rē ad tuā audiētiā platurus: ligatos eos in fratris sui custodia dimisisset ꝛ fures se soluere niterent frater illos ne ip̄e ab eis iterimeret: occidit eos. Aerū quoniā expediebat post tuni cā relinquere pallīū ꝛ rex sustinere iacturā: quā ꝓ cōseruādis vilibꝰ rebus ꝛ trāsitorijs tā acriter ī alios exardescere abstineat iste būilit ab altaris mīsterio ꝛ uterqz peccatū suuz ad arbitriū tuuz studeat expiare ꝓstat enī eos ꝓ māsuetudinē ecclesiastica ex utriusq; ope interēptos.

Dem luceū. Episcopo.

Decetero noueris: q̄ diacon⁹ q̄ homicidio causā dedisse videt: nō videt ad sacerdotiū promouendus.

Clemens. iij.

Audiētiā apostolat⁹ nostri puenit q̄ cū qdam presbyter uolēs corrigere quēdā de familia sua cingulo quo cingi solebat ipsū uerberare tēptasset: cōtigit q̄ cultellus de uagina que cīgulo adherebat elapsus eū in dorso aliquātulū uulnerauit: postmodū uero cū ille uulnerat⁹ aliquādiu uixisset: ꝛ cōualuisset a uulnere alia grauiori ut dicit infirmitate pcussus uiā ē uniuerse carnis

miscuit cū laico. ar. ii. q. vii. laicos. xxiii. di. his igitur. in pn. cuz ludus permitti sus nō debeat esse ipunit⁹. ff. de fur. in furti actōe. §. cū co.

g Pōtificis. j. e. pr. ō. ibi liberē ꝓmouet ad ordines superiores: hic nō sine licentia pape. vidē casus videt. Quid g̃ fines fecit cē diuersos: so. hic dabat operaz illicite rei ludēdo cū laico qō nō licz. vel si etiā licitū fuisset nō adhibuit diligentiā quā ōbuit: qa cuz sciret ludi cōsuetudinē nō remouit falcē a se: vñ fuit ī culpa quare ꝓmoueri ad superiores ordines nō debz sine licētia pape ut hic dicit. ꝛ in. c. se. ludebat cū clerico licito ludo: ꝛ ō illo cultello nō sperabat aliqō mortale: ꝛ ille potiꝰ gessit ꝓiiciēdo se ad terrā ꝛ sic nō fuit iculpa. sic. xii. q. iiii. iter cetera. i fi. sed ille q̄ ī ip sū ꝓiecit fuit iculpa. ar. ff. si q̄dru. pau. fe. di. l. i. §. cū arietes Jo. vō itelligit sequēs. c. similit de dispēsatiōe ꝛ cū eo dispensauit: sed hic refuauit sibi dispēsationē ꝛ nō negat qn cum eo dispēsēt. sed ex lra hoc non colligit. vel possz dici q̄ quadā ieuitabili etiā nēcitate hoc cōtigit qō nō ipedit ꝓmouendū. ut dēz ē. s. e. sic dignū. i pe. notula. sed idē videt i. c. pxi. sz ibi ludebat cū laico ut dictū ē qō nō licz clericis. in. c. sequēti cū clerico. ber.

b Ator. ludere. lz. n. qñq; ludere sicut Jsaac. xxxii. q. iiii recurrat. lusit etiam ioseph cū frib⁹ suis. xxii. q. ii. q̄ ait ioseph ꝛ sic lud⁹ iste licit⁹ fuit. ꝛ quia cū clerico. ut dixi ī. px. c.

i Terrā. ꝛ sic passus est tm̄ ꝛ nihil fecit illi. vñ huic nō est iputādū. de hac materia dictū est. s. e. sicut.

k Libere. ō iure cōi ut dicūt qdā. qō satis vr̄. alii dicūt libere. p dispēsationē pape. s. ut dicit. s. c. px. bern.

l Suscepim⁹. ligauerūt. In lr̄ excesserūt fines licite ō fēsiōis cū posset aliter euader vñ homicidiū subsecutū iputetur vtriqz qa licz cleric⁹ latronē cape possit ut res suas recuperet. ar. xiiii. q. vi. si res. ꝛ. s. ō depo. c. i. isti tū ad lr̄ ꝓceder ñ ōbuerūt cū res suas saluas haberēt. Cleric⁹ vō sua ōfēdēdo ñ oz armis rīsister: nec aliq̄ ꝓres inficer. ar. xxiii. q. viii. c. i. ꝛ. c. cōuenio. ꝛ ar. xxxvi. di. si quis vult. ar. ō. s. e. c. ii. laicus

vō pōt res suas ꝛ p̄riaz armis tueri ꝛ ꝓuenire hostē. ar. C. vñ vi. l. i. ꝛ. xxiii. q. ii. dōs. sz cleric⁹ cū armis pugnare nō oz ēt ō sarracenos. s. ō vo. ex multa. ꝛ. l. di. clericū qui paganum. ber

m Detinere. imo vr̄ q̄ licitū erat occidere cū cēt nocturni latrōes. s. e. si ꝓdiens. sed nō ē verū. ut. ff. ad. l. coꝛ. de sic. furez.

n Interimeret. q̄ tuti⁹ ē ante tēp⁹ occurrere q̄ post cāz vulneratā ī mediū q̄rere. C. i qui. cau. i inte. re. nō ē ne. l. vl. in fi. ꝛ. C. qñ li. vni. se vin. l. i. sed lr̄ nō fuit licitū ei: imo potiꝰ debuit fugere dū soluere se nitebant: sicut dōs fugit in egiptū cū ab herode ad iterficiēdū quererē. xxiii. q. iii. §. i. ber.

o Jactura. xxiii. q. iii. §. i. ꝛ dicit apostol⁹. nō vos ōfendēte sz date locū ire. e. c. ꝛ. q. i. §. i. sed magis patimi fraudē. e. ca. di. e. nisi bella.

p Arbitriū. ꝛ ita ē ar. q̄ pne arbitrarie sūt. xxvi. q. vii. t p̄e penitudinis. berna.

q Utriusq; ope. alter facto iste opē. s. ligādo. s. e. sicut. §. ii. ꝛ ita ē ar. q̄ ita punitur qui cām p̄stat sicut ꝛ ipse faciēs. ar. s. e. p̄sbyterꝝ. ꝛ. j. e. c. pxi.

r Decetero. ō disse. forte cōsilio p̄cepto velope. l. di. si qs viduā. ꝛ. s. e. sicut. §. ii. ꝛ. §. vl. vel suggestiōe: ut. c. sicut. §. q vo. ꝛ. s. e. c. pxi. infi. Et ē ar. q̄ qui causaz dān i dat damnū ō disse videt. l. di. studeat. ꝛ. ff. ad. l. aquil. q occidit. §. pe. ꝛ. ff. ad. l. coꝛ. de sic. nihil. ꝛ. j. de iniu. c. ylti. maxie cū ꝓpiquā cāz dedit: sec⁹ videtur i remota. ar. ff. lo. q domū hēbat. i fi. ꝛ. j. e. exhibita. Idem videtur in remota si alio nocēdi lr̄ facit vel miori diligētia. s. e. presbyterū. in fine. C. ad. l. cornc. de sica. sit quis necandi.

s Audiētiā. de familia. qō bene licet leuiter etiā si sit cleric⁹ de sen. ex. cum volūtate. quia ei⁹ emēdatiōis. concesse nemo trāsgredi debet. C. ō emen. ppi. l. vna. in fi. sed iste indiscrete coꝛexit. argu. contra. s. e. latoꝛ. iste nō adhibuit di

ligentiã remouẽdo cultellũ: ille nõ tenebaꝝ ad hoc q2 nec ꝑ se aligd fecit sed sibi factum fuit.

a Jn dubiis. sic. s̃. de spon. inuenis. ⁊ j. c. significasti. ii. Et ca. pe. j. de cleri. exc. ministrã. illud. g̃ tene certũ ⁊ dimitte incertũ. de pe. di. vii. si gs posit⁹. in fi. de reg. iu. in ambiguis. Et in re dubia certa nõ põt fieri snia. xi. q. iii. graue. ⁊. xxx. q vlt. §. vlt. Jn eo enĩ facto qõ finitũ est nõ est loc⁹ coniecturis ff. de vb. obli. cõtinu⁹. §. cũ ita in fi. vñ qñq; ꝓpter ambiguũ duplicitatis imponiꝝ pnia. s̃. de his qui fi. occi. c. vlt.

b Jn minoribus. dispensatiue tamen. s̃. co. cõtinebatur.

c Dilectus. freno. qõ de le ui frãgi nõ credebat alias in culpa esset. ar. j. c. significasti. i. ⁊. ff. ad. l. aquil. idẽ iuris §. i. vl'si pp imperitiã suã equ⁹ taliter lasciuisset. isti. ad. l. aql. §. impetu quoq;.

d Voluntate. ⁊ iõ nõ ꝑputaꝝ qñ volũtas ⁊ ꝓpositũ distinguũt maleficiũ. ff. de furtis. q iniurie. ⁊. j. de sen. ex. cũ voluntate. ad co2 enĩ respicit de⁹. vt xxiiii. q. v. si quod inueniſti. ⁊ xv. q. vi. c. i. ad fi. tan.

e Nec actu. qui tñ solus non sufficit vt reddat hoiem irregularẽ nisi adsit voluntas vel culpa. l. di. bi qui. ⁊. j. e. c. ꝑx. ni si scandalũ aliud induceret vt ibi: in ꝓmonẽdo tñ secus ẽ q2 solo actu redditur irregularis xv. q. i. c. vlt. de hac tñ materia dicitur. s̃. co. sicut.

f Jllicite rei. qõ si esset iputaꝝ. vt plene dẽz ẽ i. c. sic.

g Litteris. circũspexiſſz. Et sic diligẽtiam adhibuit dãdo operã illicite rei. vnde iputatur. vt. l. di. si duo. ber.

h Scandalũz. Nota ergo q̃ solũ scandalũ reddit hoiez irregularẽ sine punit⁹ innocens ꝓpter scandalũ. s̃. ó cle. egro. tua. ⁊. s̃. de ꝓben. cũ teneatur.

i Vel tanta. ⁊ ita aliud est infamia q̃ scãdalũ. Plus . portat graue scandalũ q̃ infamia: q2 infamia tollit⁹ ꝑ purgationem vt h: ſz vbi graue scãdalũ ẽ ñ i dicit⁹ purgatio vt h: ꝓz. Arg. cõ s̃. ó coha. cle. ⁊ mu. tua. vbi ꝓp scãdalũ idicit⁹ purgatio. ñ ẽ ꝯ q2 purgatõ ad vtrũq; rferr. b.

k Litteris. si mõach⁹. si. i. q2 nã rem necessariam agebat ⁊ vtilẽ. j. e. c. vlt.

l Trãsire nõ crederent. vel si credebat aliquẽ trãsire vel ibi aliquẽ esse ⁊ ante casũ clamauit caue cauc. j. eo. c. vlt. ⁊. l. si duo. ⁊. ff. ad. l. aquil. si putator ⁊ instit. eo. §. si putator. vbi ponit⁹ tenor verbor̃ que hic sũt alias iputaꝝ. l. di. sepe. in ꝓin. q2 non adhibuit diligẽtiã quã debuit. s̃. e. ad audientiã.

m Presertim. i. maxime. qñ alibi posset sine dispensatione q2 sibi imputari ñ dz q̃ fortuitos casus qui ꝓuideri nõ ꝑñt nõ ꝓuidit. j. e. c. vlt.

n Significasti. improuiso ⁊ sic non affuit occidendi voluntas.

o Sciuisset. q2 si sciret nõ fuisset absq; culpa cum sciret se non sufficere ad eius retentiõem. ff. ad. l. aquil. idẽ iuris. §. i. cum affectare quisq; nõ debeat in quo intelligit vel intelligere debz infirmitatẽ suã aliis periculosam futuram. vt ibi dicitur. insti. e. §. impetu quoq;. ṽ. ⁊ si. ⁊. s̃. eo. dilectus. arg. hic leuissima culpa facit hominem irregularem. s̃. e continebatur.

ingressus. Quia ṽo vtrũ occasione vulneris decessisſz: dubiũ habeꝝ tue dis. duxim⁹ respondẽdũ: q̃ cũ in dubijs semitã debeam⁹ eligere tutio rẽ: te ꝓuenit iniungere ꝑsbytero memorato: ut in sacris ordinib⁹ nõ ministret iniuncta tamẽ penitẽtia ꝓgruẽ ti sibi poteris ꝓcedere: ut in minoribus ordinib⁹ sit content⁹. Si ṽo ille ex alia infirmitate obierit poterit sicut erat sollit⁹ diuina officia mistrar.

Item. iij. episcopo lugon̄.

Dilect⁹ fil. a. capellan⁹ ꝓpo suit q̃ cũ quadã corporis molestia grauareꝝ: ut comedẽdi appetitũ aliquãtulũ excitaret: equũ quez nutriebat: ascẽdit: q̃ cũ bene non pareret habenis: ſz preter sessoris arbitriũ saltib⁹ lasciuiret: ipſe ut eius refrenaret impetũ freno viz intulit: equũq; calcarib⁹ stimulauit: cunq; fracto freno equ⁹ ꝓprio arbitrio relict⁹ curreret festinãter: quedã mulier ueniens ex obliquo: infãtulũ baiulãs obuiauit: in quã equ⁹ irruens ꝓcul abiecto sessore puerũ predictũ oppressit. Ideoq; mãdam⁹: quatenus si est ita: cũ idẽ capellan⁹ nec uoluntate nec actu homicidiũ ꝓpetrauit: nec dedit operã illicite rei: nõi pedias quomin⁹ diuina possit officia celebrare. Item. xj. metẽſi. epo.

Litteris. ⁊. f. accepimus: q̃ cũ. b. presbyter fenum vellet de curru deponere: pertica superiuſ alligatã ꝓiecit i terrã: ⁊ cuz feno isi steret deponẽdo: puex quẽdã iuxta currum reperit seminiuũ i quo preter modicũ liuoris: i frõte nihil inueniri potuit lesiõis. Nos aũt ab eodem quesiuim⁹ sacerdote: si priuſ quã iaceret pertica circũſpexiſſet sollicite: an aliqd eẽt circa currum: qui quod diligenter circunſpexit: asſeruit sed q̃ vidisset aliquẽ denegauit Ad te igit⁹ remittẽtes eundem: mãdam⁹: quatenus si res ita se habet ni si circa eundẽ graue scãdalũ fit exortũ: uel tanta laboret infamia: qõ deficiẽte accusatore oporteat eidẽ canonicã purgationẽ idici: ipsũ libere ꝓmittas exequi officiũ sacerdotis.

Item biſuntiñ. archiepiſcopo.

Litteris me. f. accepim⁹: q̃ quidã monachus ad deponẽdã de campanili cãpanam subserui ens: quia lignuz corruit ipso mouẽte: quendam pueruz oppressit: ⁊ occidit. Quocirca mandamus: quatenus si monachus ipse rez necessariam agebat et utilem et in loco per quem aliquem transire non credet ret uel ibidem existere: uel etiam illud de consuetudine venire quãdo lignum dinoscitur mouisse satis poterit presertim in monasterio ad alios ordines promoueri.

Item episcopo paduano.

Significasti nobis q̃ cum. f. clericus equitaret: equus cui insidebat tam se quam ipsum proiecit in aquam vnde clericus ipsũ graiter calcarib⁹ stimulauit: equ⁹ vo cũ existeret bucca dur⁹: preter uolũtatem sessoris raptus in cursũ mulierem quandam obuiam habuit quaz ex improuiso pedibus interfecit. Cunq; nos ab eodem clerico fecisſemus inquiri: utrum equi vicio ꝓius sciuisset illud asseruit se ignorasse. Jdeoq; mandamus: quatenus si ita est: ad cautelam iniungas ei dem penitentiam competẽtez: quam peracta nõ ipedias quomin⁹ in susceptis ministret ordinib⁹: ⁊ ad maiores ualeat ꝓmoueri.

Item.

Petrus diaconus ⁊ monach⁹ sancti ioãnis de puna sua nob insinuatione monstrauit: q̃ cum ipſum quondam in seculari habitu in ecclesia de rigello beneficium obtinentem: abbas illius ecclesie eodẽ beneficio spoliasset: cognati ⁊ amici eius irati plurimum ⁊ commoti nocte quadam in domo diaconi conuenerunt: ⁊ cena facta dicebant: q̃ vindictam uolebant sumere de abbate inhibiti autem expresse ab eodem diacono: ne abbatez occiderent: aut aliquid sibi facerent: vnde ordinis sui discrimen incurrerent: et anime detrimentuz: nihilominus irruerũt in eum: ⁊ plagis impositis abierunt semiuiuo relicto: qui post dies ali quot expirauit: ⁊ infra. Quocirca mandamus: quaten⁹ si premissa noueris ueritate ibinixa: sepedicto diacono non solum in diaconatus officio ministrare: sed etiam ad ordinẽ presbyteratus ascendere si aliud canonicum non obstiterit: liberam cõcedas aucto. ap. facultatem: presertim si super hoc non fuerit respers⁹ infamia cum ei non debeat imputari quod contra probibitionez eius expressam eo causam uel occasionem non dante ausu sacrilego fuit ab ipſius consanguineis attentatuz.

Item abbati sancte trinitatis de meldenberg.

p Si est ita. Sed qualiter constabit de hoc quia forsitan solus erat Ob defectum probationis per iuramẽtũ propriũ faciet fidem: quia solũ deũ habet vltorem. C. de re. credi. l. ii. ⁊ ꝑcipue cũ ò conscięti a alicuius queritur statur iuramẽto ipſius. j. de sen. excõ. si vero. ii. ⁊. s̃. de testi. pũctium. ⁊. s̃. de exceptio. pastoralis. ⁊. s̃. qui matri. accu. possunt cum in tua. ⁊. xxxi. q. ii. si veruz est. ⁊ precipue si est bone fame. vt. ff. de re milit. non omnes. §. a barbaris. Et super hoc poteris adiungere compurgatores ꝓpter excellentiam ordinis. j. de purga. cano. ex tuarũ. Quia circa maiora cautiꝰ est agendum. vii. q. vlti. c. vlt. ⁊. ff. de carbo. edict. l. i. §. ii. ⁊. xl distinc. quiescamus.

q Ad cautelam. infra eo. significasti. ꝓpter ambiguum duplicitatis. xxiii. q. v. excõmunicatorum. Sicut ad cautelam quãdoq; aliquis absoluitur. j. de sentẽn. excõmunica. venerabili. ⁊. s̃. de appella. ad presentiam. ⁊. s̃. de testi. venies. ii. in fine.

r Competentem. arbitrio superioris Et leuis debet esse cum in culpa non fuerit.

s Petrus. noueris veritate ⁊ qualiter poterit ei de hoc constare: dic vt dixi. s̃. eo. c. ꝓxi. ⁊ si infamatus est se purget. j. de purga. cano. ex tuarum. nisi graue scandalum esset. s̃. eo. ex litteris. ⁊. j. c. proxi. argu.

t Presertim. idest tantum: quia si esset infamatus debet se expurgare vt dixi.

u Contra probibitionem. sic ⁊. s̃. de symo. sicut. ii. immo etiam si non probibuisset. dummodo tamẽ non dedisset consilium non tenetur. i. q. iiii. quia presulatus vbi est similis casus Nec de voluntate ó bet aliquis se purgare. Argu. contra in precedẽti. c. quia ꝑsulatus. ibi q̃ absq; sua voluntate. ⁊. j. c. proximo. C. de fid. instru. l. vlti. C. de his qui ad eccle. confugiunt. presenti. circa prin. quod videtur ponẽ consentire. quia si eo audiente ⁊ non contradicente ⁊ tacente talia dicebant consentire presumetur. vnde imputaretur ei. Vincentius.

x Occasionem. non intelligas ita istud large ne sit contra. xxiii. q. cũ homo. ⁊. c. de occidẽdis. Sed de cã vel occasiõe ꝓpinqua. ar. s̃. eo. ad audientiam. ⁊. c. decetero. q2 in vitate ꝓpter eũ fuit occisus.

Significasti. studio. i. suggestione uel adhortatione. s. eo. sicut. §. qui uero ea. j. de excess. prela. z litteris. ber.

b Habuerit. ar. q uolũtas imputaꝫ in homicidio: licet ex suo vulneꝛ mortuus non fuerit. ar. i. q. iiii. quia psulatus.

c Mandato. de hoc dictum est. s. eo. sicut.

d Credẽdũ sit. arg. q in iudicio anime cuilibet est credẽdũ: qꝛ non est uerisile q sit immemoꝛ sue salutis. i. q. vii. sancim⁹.

e Quod si discerni eandẽ diſ. ponit lex. ff. ad. l. acqui. itẽ mela. §. sed si plures. vñ hoc sũptũ fuit. Sed in hoc est diuersitas q si vnus primo percussit z alter postea occiderit. Prim⁹ nõ teneꝛ de vulnerato. secũdus teneꝛ tanq̃ de occiso. ff. eo. hunc scripture. §. i. z. l. itez mela. §. celsus. secus sm canones: ut hic. et. xxiii. q. ul. c. ul.

f Dubio. i dubio. n. viaꝫ debem⁹ eligere magis tutioꝛẽ: ut hic dicit. z. j. de reg. iu. c. ii. z. j. eo c. pe. z. s. c. ad audiẽtiaꝫ. ubi de hoc.

g Repellere. j. de sẽ. excõi. si uero. i. di. iusnãle. ff. de ui z ui arma. l. i. §. ni ui. ff. ad le. acq. sciam. §. q cuꝫ aliter.

b Tutele. C. vñ vi. l i. z. j. de sent. ex. ut fame. §. ulti. tñ si defendẽs ex. ꝓposito nõ excedat modũ nõ tenetur. xxiii. q. iii. nõ iserenda. z. ff. ad. le. aq. si ex plagis. §. tabernarius. nec dicit excõicatus qui excedẽdo modũ nõ ex ꝓposito repcutit clericũꝫ ar. s. de rest. spo. oli. i in fi. z. j. de sen. exc. p pendimus. Ar. ꝑ q nõ liceat vi vi repellere. xlvi. dist. seditionarios. xxiii. q. i. §. i. et. c. i. z. q. iii. §. i. Et s. eo. c. suscepim⁹. et xxiiii. q. iii. inter q̃relas. z. C. de epis. z clerici. si quis i hoc gen⁹. Ad hoc dicas q viz vi repellere licz: ut ꝫ dicit: z in cõcoꝛd. premis. tamen quedam cõsideranda sunt in repulsione tali: ut in cõtinenti fiat z nõ ex interuallo. ff. de ui et ui ar. idẽ est. §. cũ igitur qui. z. j. de sen. ex cõ. si vero. Itẽ causa defensionis z non ulcisecnde. ut. ff. ad. le. aq. sciẽtiaꝫ. §. ul. z. xxiii. q. i. quid culpatur. z cũ moderamine inculpate tutele. tamẽ si quis modum excedat et non ex ꝓposito nõ tenetur: ut dictũ est in predictis cõcoꝛdantiis. Ala. z io. distinguũt an fiat uis persone an rebus. Si psone: tunc anteq̃ sit uis illata repellenda est: et si aliquis vim factã repellat: potius presumi debeat q defẽdẽdi: nõ ylciscẽdi causa hoc fiat: dũmodo in ipso negocio fiat. ff. ad. l. acqui. si ex plagis. §. tabernarius. z hoc si primus percussoꝛ denuo nolebat percutere: alioquin si nolebat ipm repercutere: z alt percussit potius: dicitur esse vindicta q̃ repulsio iniurie: z hoc equum uidetur. seruatur tamen moderamen si illud tantũ fiat: quo omisso uiolentia repelli nõ posset. Si ergo uiolentum interficis: sic q̃ periculũ mortis ab eo vitare nõ poteris: eum sine pena interficis ff. ad. l. acqui. l. iii. C. ad. l. coꝛ. ꝺ sic. l. ii. z. iii. ar. s. eo. c. ii. Si autem uis inferꝛ rebus: licitũ est repellere illatã uim incõtinenti z inferendã: uel q̃ citius sci uerit z poterit collectis amicꝫ ff. de acqui. pos. q̃ meo. §. ulti. z. l. clã possidere. §. qui ad nũdinas. z. s. de resti. spo. olim. iniuriã uero iam illataꝫ persone ex interuallo repellere non licet: quia sic essꝫ uidicta: z ita intelliguntur cõtraria hic signata. ber.

t Tua nos. congruebat. s. ne cleri. uel mo. c. iii. z. c. sententiam sanguinis. vnde i culpa fuit alienũ officiũ usurpando. ff. de reg. iu. culpa est.

k Diligentiã. quia si per imperitiã accidisset ei imputare tur. insti. ad. l. acqui. §. imperitia quoqꝫ. sed euentus mortalitatis nõ imputatur medico. ff. de offi. presi. illicitas. §. sicut pretextu eni humane fragilitatis delictũ decipiẽtis in periculo hominis innoxium esse non debet. ut ibi dicitur. si. s. ꝺ eta. z quali. ad aures. vnde v̄sus. Non est in medico semp relenetur ut eger.

l Post satisfactionẽ. ex hoc pꝫ q fuit in culpa: z ex eo quod sequitur misericoꝛditer alienum officiũ usurpando: z sic quandoqꝫ imputaꝫ alicui aliquod delictum: ea tamen que sequuntur ex eo non imputãtur. xv. questione. i. inebriaue runt loth. Culpa enim mulieris huic imputari non debet que contingit contra consiliũ ipsius. simile. l. diſt. sepe.

m Alioquin. idest si non erat periꝰ: z si non adhibuisset diligentiã quaꝫ debuit: aut ex cupiditate fecit. ber.

n Tradidit. Sed videtur q̃ ille scholaris potius tacere debuisset. xxii. q. ii. ne quis. Itez nõne dictum eius est occasio mortis illius. xxiii. q. v. vnum solum. in fine. z. j. de excess. prelatoꝝ. ex litteris. Item promouendus abstiere debet ab omni eo per quod possit ad effusionem sanguinis peruenire. l. distin. clericum qui. Itez iste quasi testis inductus fuit quod non licet clerico in causa sanguinis. xi. questione. i. testimonium. z. s. ne cle. uel mona. sententiam. Ad hoc dico q non fuit inductus tanquaꝫ testis: quia nec ad presentiaꝫ iudicis accessit: quod fit in criminalibus. in auc. de testib⁹. § quoniam. in fi. colla. vii. Cum ergo iste nec facto nec precepto nec consilio nec defensione nec lingua nec adhoꝛtatione homicidium fecerit: non debet ab oꝛdinibus impediri: quibus modis homicidiũ cõmittitur z imputatur: dictum est. s. eo. sicut dignũ. z preterea iste seipsum occidit.

o Puniendũ. tamẽ per istud non fuit cõuictus de furto: nõ enim eoipso est fur q animo furandi domũ intrauit. ff. de fur. vulgaris. §. qui furtum.

Significasti nobis: q̃ cuꝫ quidaꝫ maleficus ingressus ecclesiã eucharistiaꝫ cũ altariũ ornamentis z libris ecclesiasticis extra ecclesiaꝫ asportasset. l. presbyter ecclesie canonicus regularis prefatũ iniquitatis filiũ: fossorio arrepto pcussit sꝫ si ad mortẽ fuit ictus huiusmodi: tu z ipse penitus ignoratis: quesꝫ parrochiani ecclesie videtes ornamẽta ecclesie asportantẽ: arreptis gladijs z fustib⁹ in eodẽ loco protinus occiderũt: z infra. Nos in premisso casu credim⁹ distinguendũ: utrũ constare possit q̃ prefat⁹ sacerdos non iflixit pcussionẽ letalẽ: de qua si aliquꝫ nõ fuissent vulnera subsecuta pcussus minime interijsset: z si percussor uoluntatẽ nõ habuerit occidẽdi: neqꝫ ipsius studio cõsilio uel mãdato ꝓcesserint alij cõtra illũ: z quidem si hoc ita se habet: quod forsan ex eo posset ostẽdi: si certa apparuisset percussio: ab eodem inflicta: tam modica z tam leuis in ea parte corporis: i qua quis de leui percuti nõ solet ad mortẽ: ut peritoruꝫ iudicio medicorũ talis pcussio assereꝛet nõ fuisse letalis: cũ de ceteris credẽdũ⁹ sit ipsi: qui nõ accussaꝫ uel denuncia tur ab aliquo: sꝫ p seipsũ ꝑsiliũ appetit salutare post penitentiã ad cautelã iniunctã in sacerdotali poterit officio ministrare maxime religionis accedente fauore: cum sit canonic⁹ regularis: z sine omni scandalo possit sacerdotale officium celebrare. Quod si discerni nõ possit ex cuius ictu percussus interijt: i hoc dubio tãquam homicida debet haberi sacerdos: z si forte homicida nõ sit: a sacerdotali officio abstinere debet: cuꝫ in hoc casu cessare sit tutius quã temere celebrare: pro eo q̃ i altero nullũ in reliquo uero magnũ periculum timeatur: z infra. Si uero quẽ admodũ perbibetur: sacerdos iste prius ab illo pcussus sacrilego: mox eum cũ ligone in capite repercussit: quãuis vim vi repellere⁵ oẽs leges: z oĩa iura pmittãt: qꝛ tamẽ id debet fieri cum moderamine inculpate tutele⁶ non ad sumẽdam vindictam: sꝫ ad iniuriam propulsandam: non videtur idẽ sacerdos a pena homicidij penitus excusari: tũ rõne instrumẽti cum quo ipse percussit: quod cũ graue sit non solet leuem plagam inferre: tum ratione ptis in qua fuit ille pcussus: in qua de modico ictu quis letaliter solet ledi.

Item.

Tua nos duxit fraternitas consulendos: z infra. Quesiuisti quid sit de quodam monacho sentiendũ: qui credẽs se quãdaꝫ mulierẽ a gutturis tumore curare: ut chirurgicus cũ ferro tumorẽ illũ aperuit: z cũ tumor aliquãtulũ residisset ipse mulieri precepit: ne se uẽto exponeret ullo modo: ne forte uentus sub intrans gutturis apertionem sibi cãm mortis inferret: sed mulier ei⁹ mãdato cõtempto dũ messes colligeret uẽto se exposuit incaute: et sic per apertionem gutturus sanguis multis effluxit: z mulier diẽ ultimũ sic finiuit: utrum videlicet cũ predictus monachus sit sacerdos: liceat ei sacerdotale officiũ exerceꝛ. Nos igitur. f. t. re. q̃ licet ipse monachus multum deliquerit officium alienũ usurpando quod sibi minime ꝯgrue bat: si tamen cã pietatis z nõ cupiditatis id egerit: z perit⁹ erat i exercitio chirurgie omnẽqꝫ studuit quã debuit diligẽtiã adhibere z nõ ex eo q̃ per culpam mulieris contra consilium eius accidit: adeo reprobandus: q̃ non post satisfactionem con dignam cum eo misericorditer agi possit ut diuina ualeat celebraꝛ: alioquin interdicẽda est ei sacerdotalis ordinis executio de rigore. Ad ultimũ fuit ex parte tua propositum: q̃ quidam scholaris metuens ut latrones in hospicio sua eẽnt: de strato cõsurgens repperit ibi furem: qui non solum ipsum scholarem prostrauit ad terram sed pene ad mortem vulnerauit eundem: z infra. Dane ita qꝫ scholares latronem quesiuerunt eundeꝫ: quem vulneratum inuentum potestati vicentie tradiderunt: coram quo constãter negauit q̃ premissa minime perpetrauit: vnde p̃fatus potestas ad eundem scholarẽ nuncios destinauit: ut exponeret si qua sciret de fure predicto: uel traderet intersigna: qui cultrum quem ipsi latroni abstulerat z sotulares ab eodẽ in ipsius domo dimissos quos abstraxerat ne pedum strepitus audiretur: nuncijs tradidit⁹ memoratis: super eodẽ facto se nihil amplius intromittens. Potestas igit receptis talibus intersignijs latronẽ ipsum apparitoribus suis tradidit puniẽdũ⁹ qui sibi amputauerũt virilia z occulos eruerunt: latro uero ira z

Sicut.viuificatus.sic.xxxii.q.ii.qō vo.ꝛ.c.moyses.qō ꝓ ytraqꝫ pte pōt induci. Ar.ꝺ.ii.q.v.ꝓsuluisti.ꝛ.s̄.e.si aligs.c.illud ꝓsuluisti.intelligit qñ puerpiuꝫ iā erat aiatū.ꝛ.c.moyses.ꝛ.c.illud.s̄.e.si qs.ibi exponit istud.ꝛ.c.qō itel ligit qñ nōdū hꝫ aiam. Silr distinguit lex.ff.de penis.si aliqd.§.q abortiois.tñ lꝫ nō teneat.l.cānonica: ut ḧ pꝫ.nec lege moysaica.tñ tenet.l.coꝛ.ō sic.ff.ad.l.coꝛ. de sic. si mulierē.ꝛ ēt.l.acgl. ut ff.ad.l.acq.si fuus.§.si mulier Be eo q ꝓcurat venena sterili tat' dcm ē.s̄.e.si gs. ubi ēt ō ḧ.

b Postulasti.bonoꝛ laudē. s̄.de maio.ꝛ obe.solite.

c Imputādū. nō q clericus pōt agere ciuilr ꝺ laicū coꝛaz suo iudice de crimie ad ḧ ut sit i perpetuū carcerē: nel ut pūia tur pecunialit.xxxiii.q.v.non nos.ad fi.ꝛ ar.s̄.de iude.ita q rūdā.ꝛ si index secularis p talē q̄relā duriꝰ puniat: qꝛ ille nō vult alit obedir iudici: ut ḧ dicit: nō iouta' clerico.xxxii.q.iii.maximianꝰ.ꝛ.q.v.ñ nos.ad fi.ꝛ.c.relegēres.ad fi.ff.de bo. li.q cū maioꝛ.§.i.v.si tñ.ꝛ ar.ff de euic.si p ipꝛudētiā.ꝛ ar.s̄.e. c.tua nos.ꝛ abstit ut ea q̄ pp bonū facimꝰ nobis iputēr: si ꝓtet uolūtatē nr̄am cuiq̄ malū cōtingat.xxiii.q.v.de occidēdis aliogn paulꝰ i effusiōe sanguinis suū crimē agnoscēt: ut ibi dr: qō nephas eēt dicere ut ibi ar.ꝺ.xxiii.q.v.c.ii.ꝛ.c.vnū solū.in fi.de pe.di.i.piculose.ꝛ.j de excess.pla.ex lris.

d Exhibita.i puerili.vñ bñficio tal' etat' excusatꝰ vr de cō.di.iiii.cos.ꝛ.j.de sen.ex. c.i.qꝛ illa etas ignōat qd uidet C.de fal.mo.l.i.i fi.ff.g.ꝛ a q. pupillus.

e Ludēs.qō ei licebat: qꝛ lusit ꝛ isaac: ut dictū ꝑ.s̄.e. latoꝛ. ꝛ pueris pmissū est ludē.i.q.i §.ecce qñ.erat tñ doli capax: qō pꝫ ex eo qō dr nō aio ledēdi: alꝫ nihil eēt: qꝛ talis furioso cōpar' xvi.q.i.illud. ꝛ.ff. de acgr.pos.l.i.§.i.doli capar dr g'est ꝓxim' pubertati.ut.ff.de reg.iur.pupillū.

doli capax

f Nō aio.ex hoc ꝓbar' q̄ erat doli capax: nec tñ in culpa pp hoc eē vr: qꝛ nec volūtate nec actu homicidiū ꝓpetrauit.s̄.e dilect'.ꝛ.c.significasti.i. qꝛ uolūtas i maleficiis spectat non exitus.ff.ad.l.coꝛ. de sic. diu'. ꝛ.C.e.ti.l.i.ꝛ.j.de sen.ex.cum uolūtate.sm talē legē ꝓmotionis vr q̄ opus pon' spectat nō exit'.xv.q.i.si quis nō iratus.

g Proiecit.i hoc vr culpa. nā lud' noxi' in culpa est.ff.ad.l acq.nā ludus.ꝛ ar.s̄.de pēsūp. c.i.

h Corruens.ipse puer qui fugiebat ꝓpter timoꝛē illius.vñ culpā cōmisisse dr ex eo q dedit occasionē: quare dānū dedisse vr.ut.ff.ad le.acq. qui occidit.§. pe.ꝛ.s̄.eo. deccetero.et c.pbr̄m.sed excusatur ꝓpter iperitiā medicānis:ꝛ ꝓpter incuriā patris.ar.s̄.eo.tua.ꝛ ꝓpter etatē: quia causa multum fuit remota.

i Postulauit. q hoc videbat culpabilis: sed nō est uerū: qꝛ hoc fecit ex benignitate ꝛ humilitate: vnde episcopus non debuit ipm ꝓpter hoc repelle re: maxime cū pater defuncti hoc iurasset:ꝛ qꝛ ea sunt in nostris officiis gratioꝛa: que cū liceret nobis nō ipendere: cā tamē dilectionis ipendimus.xxviii.q.i.iam nunc.

k Misericoꝛditer.ar.q hec decre. cōtineat dispensatiōez. sed nō credo: nā quicquid facit ecclesia totuz est misericoꝛdia ꝛ ueritas: qꝛ ubi iusticia obseruat' misericoꝛdia adhibet'. xlv.di.disciplina.qō ꝓz ex responsione.b.

l Tanes.signo.i di.ius militare s̄.de offi.custo.c.i.et ii.

m Licite rei.s̄.e.ex lris.ꝛ.j.c.c. ul.ber.

n Fortuitos.j.c.c. vl.vbi de hoc.

o Permittatis.ō ire cōi.absit eni q̄ ea que ꝓpter bonum facimus nobis iputentur: ñ ꝓter volū tatez nr̄am alicui qc q̄ mali cōtingat xxiii.q.v.de occidēdis.

p Petitio. remordet.s.q aliquē interfeceris: licet eni clerici alios possint bꝛtari ad pugnā in iusto bello ꝺ bostes: quale fuit istud. ut.xxiii.q.vlt.igit bꝛtatu oi tempoꝛe: ut prīdē.ꝛ.q.ii.ois.ꝛ.lxiii di.adrianus. in ꝓpꝛia persona pugnare nō possunt. ut.xxiii.q.vlt.quicūq;.ꝛ.c. clerici.ꝛ.l.di.clericuz qui.ꝛ.c.de his clericꝰ qꝛ coꝛ officiū reddit eos inabiles ad pugnādū.ut.s̄. de vo. ex multa.ad fi.

q Bubio.sic.s̄.eo.fignificasti.ꝛ.c.ad audientiaz. ubi de hoc. sic.j.de clc. ex. illud. Et sanctiꝰ est in hac uita dño sub inferiori habitu famulari: q̄ alta idebite appetendo damnabiliter ministrare.l. dist. de bis.in fi.ꝛ.s̄.de tem. oꝛdi.ad aures.

r Vidā.licite rei sic.s̄.eo.c. ex literis. ubi silis casus ponit'.ꝛ s̄.eo.ioānes.

s Premonitis.dicēdo cane cane.l.dis.si duo.vñ si incuria illiꝰ moꝛtuus est huic qui ipsuz monuit nō imputatur.l.di.sepe ad fi.

t Possūt. fortuitos eni casus nulluz hominū cōsiliū ꝓuidet pōt.ff. de admi. reꝛ ad ci.perti.l.ii.§.si eo tēpoꝛe. quare nemi ni sūt iputādi.ff. qui ꝛ a qui.ma.li.non fi. iulianꝰ. Casus enim fortuiti nō iputātur. nisi culpa quis incidat in casum uel pacto uel moꝛa pcedēti bus casuz.s̄.de commoda.c.vno.ꝛ.s̄. de

dolore cōmotus nec ponum sumpsit nec cibū ꝛ sic de medio est sublatus vnde per nostruz oraculū postulas edoceri: utrū prefatus scholaris ad sacros ualeat ordines promoueri. Nos igit inqui.t.t.r.q si prefatus scholaris dignis meritis adiuuatur propter prescriptū euentū a suspitione sacrorū oꝛdinuz nullatenus est arcendus.

I Dem priori ꝛ fratribꝰ cartusie.

Sicut ex litterarum uestrarum tenore accepimus: cuz quidā presbyter vestri ordinis: qui prius fuerat niger monachus quandā mulierē pregnantē cū qua contraxerat cōsuetudinē inbonestā: ꝛ que assere bat se cōcepisse ex eo: per zonā arripuerit quasi ludēs: ipa per hoc sic se asseruit esse lesā: q occasione huius modi abortiuit propter quod idez presbyter: proboruz virorum usus consilio: seipsuz duxit ab altaris ministerio sequestrandū: ꝛ infra. Nos uero deuotioni vestre insinuatione presentium.r.q si nondum erat viuificatus conceptus: ministrare poterit: alioquin debet ab altarijs officio abstinere.

I Dem.s.episcopo.

Postulasti: ꝛ infra. Quesiui / sti preterea vtrum cōtra quosdam contempta excōmunicationis sententia debitas ecclesijs decimas subtrabentes tibi regiam implora / re liceat potestatem: cum ad soluti / onem ipsarum vir absq; sanguinis effusionē valeāt coartari. Ad quod r.q si te de huiusmodi querimoni / az simpliciter deponente: rex cui ad bonorum laudem vindictam vero malorum gladius est commissus: in eosdem rebelles traditam sibi exercuerit potestatem: eorum erit uri / tie aut malicie imputandum.

H Ono.iij.epo.eboracen.

Exhibita nobis.i. clerici cōfessio patefecit: q cuz in puerili esset constitutus etate: cum quibusdam coetaneis suis ludens: ꝛ inse / quens vnum ex illis lapidem post eum non animo ledendi sed timoꝛez incutiendi proiecit: qui licet eo proiecto lapide percussus non fuerit neq; tactus: ad alium tamen lapidem corruens et caput offendēs tum propter imperitiam medicantis: tum propter patris incuriaz qui laboribus et sudoribus ipsum exposuit: expirauit. Quia vero dictꝰ clericꝰ: ut mitigaretur dolor patris defuncti veniam super hoc postulauit ab ipso: tu eum a sacrorum oꝛdinum susceptione repellis: quāquaz idem defuncti pater in extremis laborās tibi ꝛ presbytero cui suā aperuit conscientiam confessus fuerit: et prestito firmauerit iuramento nihil ipsum in morte filij sui prout sibi cōstiterit commisisse. Quare idez clericus postulauit a nobis: vt cum de illius obitu lesam non habeat conscientiam: dignaremur agere miseri / corditer cum eodem. Quocirca mandamus: quatenus si constiterit ita esse: ipsum propter hoc a recepti / one sacrorum ordinum non repellas.

I Dem episcopo et capitulo veneten̄.

Manes sacerdos humili nobis insinuatione mōstrauit: q cum pulsaret campanas: ut signo dato conueniret populus fidelium ad diuina: cadens tintinabulum pcussit quendam puerum coram eo: qui cū vulnꝰ esset mortale decessit. Nos igitur attendentes q dicto sacerdoti qui dabat operam rei licite nihil potuit imputari: si casus omnes fortuitos non preuidit: dis.u. manda / mus: quatenus si constiterit ita esse dictum sacerdotem sacerdotale officium exequi permittatis.

I Dem.p.presbytero.

Petitio tua nobis exhibita cōtinebat: q cum inimici domi nice crucis ac blaspbemi nominis christiani castrum quoddaz in quo morabaris grauiter inuasissent: exeuntibus inde habitatoribus tam clericis quam laicis contra eos ad / inuicem cōfligentibus: bincinde occisi quamplurimi extiterunt: vnde cum pro eo q aliquos percussisti: irregularitatem metuas icurrisse: mā damus: quatenus si interfectiōe cuiusquā in illo conflictu tua cōscia te remordet a ministerio altaris abstineas reuerenter: cum sit consultius in huiusmodi dubio abstinere quaz temere celebrare.

G Reg.ir.

Quidam ut asseris: ad edificationem ecclesie in adiutoriuz a presbytero euocatus: ruens cuz laqueari quod idem presbyter soluere nitebatur: hac occasione rebus ēbumanis exemptus: ꝛ infra. Attendens igit q sacerdos ipe dabat operam licite rei: studuit etiam quam debuit diligentiam badbibere: circunstantibus quibus periculum imminebat ita tempestiue et alta uoce premonitis: q ꝛ intelligere et fugere potuerunt: inqui.t.r.q ob hanc causam: uel qꝛ omnes casus fortuitos qui preuideri non possunt: fortasse non preuidit: nō debet quo ad officium uel beneficium impediri.

De tornecancutis

Exconcilio lateranensi.

depoſi.bona fides.ubi de hoc:q2 nemo tenet diuinare.ſ.ut eccle.be. ut noſtrū.ff.ad le.acq.ſi putato2.et.ff.man.ſi fideiuſſo2.§.ſi cū debito2 et paulus ſpiritu dei plen9 diuinare nō potuit.xxi.q.ii.beatus.b.

a FElicis.oſtentationē.ſm leges tñ licet aliquid facere ad oſtēta/tionē uiriū.ut.ff.de alea.ſolēt.alias nō licz.ut.l.ſeq.nec hmōi te/nent.l.acq.ff.ad.l.ac qui.qua actione.§. ſi quis.

b Temere. ⁊ iō tal' ludus tanq̄ noxi9 p/bibet hic. ⁊.ff. ad.l. acqui nā ludus.

c Prouenīūt.ar. ali/quid ꝓhiberi ꝓpter cōſequens.xxii.q.i.i nouo. ⁊.ſ.de iureiu. et ſi chriſt9. ⁊ de cōſ. di.iii.puenit.

d Non negef'. nec etiā uiaticū.xxvi.q. vi.ſi quis de corꝓ' l.di.penitētes. q2 ⁊ p/niam uiaticū intel/ligitur q̄ decedētib9 penitentib9 nō nega/tur.ī.de peni. ⁊ rem. quod in te.

e Sepultura. ſi.ī. ō/rap.c.ii.⁊ ſic cōcedit' qō eſt mainſ ⁊ quod minus eſt ꝓhibetur arg.lxxxviii.diſ.eps gubernatione.ff. de ritu nup.oratione.et i.q.i. ſi qui epiſcopi. et.xxxiii.q.ii.latronē C.quādo iper.inter pu.⁊ vi.l.una.⁊.lxxx diſ.epiſcopi nō in ca/ſtello.ar. cōtra.xliiii di.nulli liceat.xiii.q. ul.c.ul.⁊.ff.de ſenat. qui indignus.ff. de ſer.expor. cui pacto. xxxii. q.vii. apoſto/lus.in fi. ⁊.xxiiii.q.i. miramur.⁊.ſ. de de/ci.ex parte.ii. So.ge/nerale eſt q̄ cui licz maius ⁊ minus. niſi ab illo timore ꝓhibe/atur ex cā ne vilipē/datur honor pſone: ut patet p primas cō/cordātias. hic vō alia rō eſt ut potius con/ſulat' vivus q̄ defun/ctis: ut alii terreātur ⁊ abſtineāt a talibus cum uiderint illos ſe/peliri in cāpis: q2 ui/lis ſepultura: illiſ de/functis non nocet. ſ. de ſepult. ſacris. xiii. q.ii. anime defuncto ruz. ſic intelligitur. ī. de rap.c.ii.

FElicis memorie inno/centij et eugenij prede/ceſſorū nr̄orū veſtigijs inherētes: deteſtabiles illas nūdinas uel ferias quas vul/go torneaměta uocāt: ī quibus mili/tes ex ꝓducto ꝓuenire ſolēt: ⁊ ad oſtē/tationem virium ſuarum ⁊ audacie temere congredi: vnde mortes ho/minum ⁊ animarum pericula ſepe p/ueniunt: fieri probibemus. Quod ſi quis eorū ibi mortuus fuerit: quā/uis ei poſcenti penitentia non nege/tur: eccleſiaſtica tamē careat ſepul/tura.

ALexander.iij.anateñ.epo.

ADaudientiam noſtram noue/ris peruenisse: q̄ cum quidaz ad locū deputatū torneamentis cau/ſa requirendi debita acceſſiſſet: ⁊ in/fra. Nos attendentes: q̄ is tātū ec/cleſiaſtica ſepultura debeat iterdici: qui ad torneaměta animo id facien/di tātum accedentes decedunt: ibi/dē.f.r.mandamus: quatenus ſi tibi cōſtiterit: q̄ ad predictuz torneamē/tū nō aīo ludendi ſz percipiendi cre/dita pueniſſet: licet ibi fortuitu caſu obierit: corp9 ei9 diſpēſatiōe ecclē/ſiaſtice tradi facias ſepulture: maxi/me ſi dominicum corp9 ſuſceperit: ⁊ ſacri olei fuerit vnctione peruncti.

De clericis pugnantibus in duello

ALex.iij.

POrro ſi clericus alicui ſponte duellum obtule/rit: uel oblatū ſuſcepe/rit: ſiue victor ſiue vict9 fuerit: de rigore iuris eſt merito de/ponendus. Sed quantūcunq; ei9 in hoc grauis ſit ⁊ enormis exceſſus euadere pōt depoſitionis ſnīaz: ſi cū ipſo ſuus epiſcopus duxerit miſeri/corditer diſpenſandum: dummodo ex ipſo duello homicidium uel mē/broz diminutio nō fuerit ſubſecuta.

CElestinus.iij.

HEnricus preſbyter nobis bu/militer intimauit: q̄ cum lai/cum quendam ſuper furto in ſecula/ri palacio conueniſſz: quia teſtes ſui defecerunt: pugilem ſecundum pra/uam terre conſuetudinem introdu/xit: qui reum uſqz adeo ictibus vul/nerauit: q̄ coact9 é expirare. Quia igitur ſuper hoc nos conſulere vo/luiſti: ambiguitatem tuam reſponſi/one buiuſmodi remouemus: q̄ ta/les pugiles homicide veri exiſtunt Nec predictus ſacerdos: licet non ipſe ſed alius pro eo ī duello pugna/uit: debet in ſacris ordinibus mini/ſtrare: ſicut tradunt ſacrorum cano/num inſtituta. Homicidium autē tā facto quā precepto ſiue conſilio aut defenſione nō eſt dubiū perpetrari: poterit tñ cuz eo circa habēdū bene/ficium miſericorditer diſpenſari.

De ſagittarijs.

INocentius tertius.

ARem illam mortiferaz ⁊ odibilem baliſtariorū ⁊ ſagittariorū aduerſus chriſtianos et catholi/cos exerceri decetero ſb anathema te prohibemus.

De adulterijs ⁊ ſtupro.

IN exodo.

SI ſeduxerit quis virgi/nem nondum deſponſa/tam: dormieritq̄z cum ea: dotabit eam ⁊ habe/bit vxorē. Si uero pater virginis dare noluerit: reddet pecuniaz iu/xta modum dotis: quam virgines accipere conſueuerunt.

GRego.ſipoñ.epiſcopo.

PEruenit ad nos q̄ felix quan/dam virginez ſtupro decepit quod ſi verum eſt: quanuis eſſet de lege pena plectendus: nos aliqua/tenus legis duriciez molientes hoc modo diſponimus: ut aut quam ſtu/prauit vxorem habeat: aut ſi renuē/dū putauerit: corpaliter caſtigatus excōicatuſq̄z in monaſterio in quo agat penitētiā retrudat': de quo nul/la ſit egrediēdi ſine precepto licētia

SI ſeduxerit.dotabit eā ideſt donatiōem ꝓpter/nuptias aſſignabit ei. uel pro/prie ponimus: quia dabit pe/cuniā mulieri quā retinebit ſi/bi pro dote quod fieri pōt. ff. de dona. inter vi. ⁊ ux. ſi quis vxori. C. de dote cau/ta nō nu.l.ii.⁊ ſi cū ea etiā non cōtrahat nihilominus habebit illā pecuniaz: ut ſe/gtur in littera. Si vero ante matrimoniū donet ei tenebit donatio. ff. de publi. cū ſponſus. ſi in tempus matrimonii ponꝛigat' donatio: nō tenet. C. de dōa. inter vi. et uxo. q̄ ſponſe. ſ. c. c. ul. ubi de hoc.

HEnricus.prauā.⁊ repro/batā.ī.de pur.vul. ꝓtot. ⁊.ii.q.v.monomachiā. q2 deū tēptare videntur.

n Homicide.uere quātuz ad ꝓpoſitum nel occaſionaliter uel uere qñq̄z ut hic pz: ⁊ ſnia lata p talē ꝓbatiōem nō trāſit in rē iudicatā.ī. de pur.vul.c. ii.ber.

o Facto.iſtis quattuor mōis ſiue lingua ſiue adhortatōe cō/mittit' directū homicidiuz. de hoc dr. ſ. de homi ſicut.

p Bñficiū.l.di.ſtudeat.xxviii di.pbr̄m.ſ.ne cogat' i cleri ob/ꝓbriū mendicare.xciii.diſt. diaconi.ibi mēdicat infelix cle/ricus ⁊c.

qARtē.chriſtianos. ſecus de ſarracenis a ꝑrio ſen/ſu: ⁊ intellige de bello iuſto. ar.ſ. de iureiu. ſicut ſi conſtite/rit. qñ ſi iuſtū eſſet licitū eſſet pugnare.xxiii. q.ii. dñs. ⁊.q. ul.ut p̄idem.

r Sub anathemate. vī q̄ ſit canō late ſnie. ar.lxiii.di. ſalo/nitane. ⁊.ī. de eo qui fur. o2. re/ce.c.i. ſz ſecus eſt. nā multū in/tereſt an a lege aliquid ꝓhibe/atur ſub anathemate.xxx. di. p to. an ab hoie: ⁊ tūc vī q̄ ſit excōicatus: ut in.c. ſalonitane ar. ad hoc. ff. de arbi. celſus. ⁊ l. ſi cū dies. §. ul. ff. de ꝓbē. ēpt. l. ſi quis ſcies. ut ſic miti9 agat' cū lege q̄ cū miniſtro legis. di/cat' q̄ ſi iudex dicat ꝓcipio ſub pena excōicatōis: ſiue ꝓcipio ſub interminatiōe excōicatōiſ/ſiue anathematis: ſiue ſub ex/cōicatiōe hoc facias nō eſt ex/cōicat9 ꝓriū faciens ſz excōi/cand9. Et. c. illud ſalonitane. et. ſ. de loca c.i. ⁊.ī. ō eo. q fur. o2. rece.c.i. ⁊ oia cōſilia intelli/guntur cū ſub cōditiōe excōi/catio lata fuit ſic: excōico qui/cunq̄z furtiue ad ordines ac/ceſſerit: ⁊ tunc cōtrarium faci/ens eſt excōicatus. de hoc di/xi. ſ. de ſymo. ſicut. ii.

f MDaudientiā. faciendi. ergo ad animū recurrendū eſt. ⁊ quia iſte mortu9 fuerat ad locū torneaměti denegabat' ei ſepultura ⁊ ma/le: quia nō ludebat in torneaměto ſed caſu ſub equo mortuus eſt: nec ex ea cā acceſſerat ſed alia: ut dicit littera. Voluītas enim ⁊ ꝓpoſitū diſtinguūt maleficiū: ut.ff. de fur. qui iniurie. ⁊.ī. de sentē. excō. cū vo/luntate. ⁊ ad animū recurrendū eſt. xxii. q.ii. is autem. ⁊.c. homines. i fi. ⁊ ideo non debet ei denegari ſepultura: ut dicit in fine.

g Caſu. qm̄ p̄euidere nō potuit. ſ. ti. ꝓxi. ioannes. ⁊.c. vlt. vnde ſibi nō debet obeſſe. xxiii. q. v. de occidēdis.

h Diſpenſatione. nō intelligas q̄ diſpenſet' cū iſto ut ſepeliat' in cimi/terio eccleſie: ſed ex diſpenſatiōe ſm quā eccleſia diſpoſuit: vbi corpo/ra chriſtianoꝝ ſepelianr' in cimiteriis: q̄m olim in campis ſepelieba/tur. ff. de ſepul. vio. l. iii. §. diuus.

i Maxime. q2 idē eſt etiā ſi hec duo ſacramēta nō recepiſſet: dūmō/p̄niam receperit ⁊ iſte illa tria p̄cepit: ut pz in integra. b.

k Imo. oblatū ſuſcepit. nec offerre nec oblatū ſuſcipe debuit ali/quo mō: q2 hoc ꝓhibitū eſt. ii. q. v. monomachiā. ⁊.ī. de pur. vul. p to. Sz poti9 oz oia mala pati: q̄ huic malo uel alii cōſentire. xxxii. q. v. ita ne. q2 facere debe/mus qō fieri oz de iure. xxii. q. ii. faciat homo.

l Deponēdus. q2 hmōi pugiles homicide exiſtunt. ī. c. ꝓxi. vñ cū ad hoc acceſ/ſerit nō pōt quis ꝓmoueri. li. di. ſi quis poſt. nec diſpēſar' cū tali ſi mors uel mē/broz mutilatio fuerit ſubſecu/ta. ī. c. ꝓx. alias pōt cū tali epūs/diſpenſare. ut infra ſequit'. b

t Uxorē. ſi pater eā ſibi dare noluerit ⁊ ipſa in eū conſenſit: ⁊ etiā ſi ipſe eam accipere noluerit: alias punietur. ī. c. proxi.

u Juxta modū. qui eſt: mabit' iuxta facultates illius: ⁊ dignitatez puelle. C. de epiſ. au. l. pe. C. de rei uxo. ac. anē. ſz quāuis. ⁊. ff. de iur. do. ſiue generalis. xxx. q. v. nullū. hec oli fuit pena in exodo. hodie alia ſm leges. ut not. ī. c. ꝓxi.

x PErucnit. plectendus. ſ. ut relegetur: uel ſi vilis perſona fuerit uerberetur. inſti. de publi. iudi. §. ii. ſi autem per vim hoc fecerit capite plectetur. inſti. eo. ſinautem.

y Stupr9 uit. Stupū ꝓprie cōmittitur in virginē. xxxvi. q. i. §. i.

z Uxorē habeat. ſi ipſa ⁊ pater voluerit. ſ. c. proxi. b.

τ Caſtigatus ſm q̄ viſum fuerit iudici: aliter ſm leges ut dictū eſt.

ρ Excōicatus. quo ad cōionē ſacramētoꝝ quouſqz uiſuz fuerit ſuperiori. fina

Stupri

Sliter tñ nõ cõpellet eã recipe: sed qz illã decepit a d tpus punictur.

a Jvir.deliquisse.adulterando cũ alio.

b Reus erit.xxxii.q.ii.si quis uxorẽ.quia patron⁹ est turpitudinis qui crimẽ celat uxoris.xxxii.q.i.c.i.et.s.de iureiu.quẽadmodũ.et.C.de adul.l.ii.ul' crimẽ lenocinii cõmittit: ꝛ nisi denũciet eã: ad penitẽtiã mortalit' peccat.ii.q.i.si peccauerit.ꝛ.s.de iureiu.quẽadmodum.

c Debet.debito honestatis ꝛ non necessitatis: qz etiã post pniam posset eaz accusare de adulterio.xxxiii.q.ii.admonẽ

d Sed nõ sepe.imo vr̃ qz nõ solũ semel sed septuagesies septies.de pe.di.iii.ad hoc ist̃at s.de iureiu.quẽadmodũ.ad finẽ.Quare ergo dicit sz non sepe? dico qz si mulier delinquat sepi⁹: marit⁹ semp põt ei parcere si vult: ꝛ cã post pniaz recipe ꝟm euãgelicã doctrinam sed ecclesia intercedit pro ea: exquo aliquoties ei pepcit': ꝛ iõ dicit ꝟ nõ sepe.ne ecclesia uideatur ei dare licẽtiã peccãdi ꝛ ad terroꝛẽ dicit' etiã hoc. Jt(ar. delicta sepi⁹ cõmissa grauius puniri. C. de epis. au. l. iii. et ff. de re mili. l. iii. §. si tyronib⁹. et. ff. ō pe. l. iii. xxv. q. ii. ita nos et ar. xxxv. q. iii. extraordinaria.

Maritis. ex suspitiõe. uiolẽta. si. xxxii. q. i. dixit dñs. ex temeraria eni nõ licet: de q̃ intelligit'. ii. q. i. primo semp.

f Ceteris.xxxii.q.i. publico. uel intellige qõ dicit plus ceteris: qz maritus infra. lx. dies põt accusare uxorẽ iure mariti sine metu calũnie: postea uero nõ nisi iure extranei. C. de adul. iure mariti. sz hoc hodie nõ vr̃ habere locũ. s. de ꝓcur. tue.

Significasti.celans.ꝛ bñ s. de of. oꝛ. si sacerdos. et ff. de questi. l. i. §. qui qõnem.

b Imponẽs. arg. qꝫ lz aliqua duo sint cõnera quãuis cõstet de uno nõ tñ de aliis ii. q. v. interrogatũ. ff. ad. l. iul. de adulte. denũciasse. §. queriꝫ. ꝛ. ff. ō lib. cau. duob⁹. ꝛ. l. liberis. §. si duo. ar. ō. s. de offi. dele. ꝓtetea. ꝛ. c. prudẽtiaz. ad fi. ber.

i Recõciliare. qs debeat recõciliare ecclesiã: ꝛ qualiter: dicitur. s. de consec. eccle. uel alta. aqua.

k Ne uituperetur. sic. ii. q. v. si mala fama.

Ex concilio arelatẽsi.

Si vir sciẽs uxorẽ suã deliquisse: que non egerit penitẽtiaz sed permanet in fornicatiõe: ꝛ uixerit cum illa: reus erit ꝛ eius peccati particeps: qõ si mulier dimissa egerit penitentiam: ꝛ uoluerit ad uiruz suum reuerti debet sed non sepe recipere peccatricem.

Ex concilio parisiẽsi.

Maritis etiã ex suspitione uxores accusare permissum est: ꝛ ipsi plus ceteris de adulterio ꝛ accusare possunt ꝛ defendere.

Lex. iij.

Significasti nobis quendam presbyterum cum alterius cõiuge itra ecclesiã dormiuisse: que se ꝛ illũ cuidã sacerdoti huiusmodi delictum ꝓfessos fuisse publice tibi detexit: ꝛ hoc ipsum idẽ sacerdos nomen adulteri celans si presentia tua dixit. Super quo qd fieri debeat cũ negante adulterio mulier in cõfessione perstat: consilium requisisti. Jdeoqz mãdamus: quatenus condignam penitentiaz prefate imponens adultere: ecclesiaz per asperssionem aque benedicte reconcilia/re procures. Predicto aũt sacerdoti: ne contra apostolũ infirmorũ corda mala fama ipsi⁹ percutiãtur: ꝛ ne uituperetur ministeriũ nostrum neqz securiores presbyteri existẽtes in peccatũ licentius prolabant': cuz vicinis. v. presbyteris: quos se nolle peierare cognoueris: iuxta arbitriũ tuũ purgationem indicas: quez si purgare se poterit: i officio suo ministrare pmittas: alioquin ab officio suo ipsũ suspẽdere nõ postponas.

Ano. iij. turoñ. archiepo.

Intellexim⁹ qꝫ cum. s. laicus. b. uxorem suam a marito tali' consortio depulisset: diocesanus eorum audiens eandem cum quodam adultero fornicari: eam ꝛ illuz vinculo excõicationis astrinxit: que tandem adulterium abiurans absolutione recepta coram episcopo memorato: predictuz virum sibi resti/tui postulauit: at ille obijciẽs ei adulterium: ꝛ qꝫ ab ipso non expulsa sed spontanea recessisset: restitutionem sui proposuit minume faciendam: quod mulier inficians replicauit in ipsum qꝫ fuerat fornicatus: ꝛ infra. Quocirca mãdamus: quateus nisi tibi constiterit vel per euidentiam rei vel per confessionem legitimaz mulieris: qꝫ adulterata fuisset: adulterij etiam qꝫ vir dicitur ꝓmisisse ꝑbatione cessante: ipsum recipere cõpellas eandẽ: quod si predicto modo de mulieris fornicatione constiterit: nisi testes per quos viri adulterium est probatum fuerint reprobati: cum matrimonij ius in utroqz lesum consistat: ꝛ paria delicta mutua compensatione tollantur: nibilominus eum cogas: ut eam recipiat: ꝛ maritali affectione pertractet: alioquin mulieri silentium impone re non postponas.

Dez episcopo ambianẽsi.

Ta fraternitas ꝝquisiuit: utꝝ aliquo denegante uxori sue i adulterio deprehense debitum conjugale: si postmodum ipse cum alia perpetret adulteriuz manifeste: cogi debeat: vt eandem maritali affectione pertractet. Super quo. t. r. qꝫ cum paria crimina compensatione mutua deleantur: vir huiusmodi fornicationis obtẽtu sue uxoris nequit consortium declinare.

De raptoribꝰ ꝛ incendiarijs ꝛ violatoribus ecclesiarum.

dol. si dolo malo. ꝛ. s. de excep. cũ ecclesiastice. ꝛ xxxii. q. vi. nihil. arg. cõtra. ff. de doli excep. apud celsum. §. marcellus. Qualiter contrarii illud sit intelligendũ. dicit' s. de excep. dilecti. vir enim uxori obtẽcere adulteriũ non põt: si ipse est in simili delicto: ut hic patet. Jtẽ si eã tradidit adulteran dã. s. de eo qui cog. cõsan. uxo. sue. discretionẽ. Jtez si uiolẽter fuerit oppssa. ff. ad. l. iuli. de adul. uim passa. Jtez si ignoranter cognita fuisset ab alio quem crederet virum suuz fraudulenter. ar. xx iiii. q. ii. in lectũ. Jtẽ si credẽs uirũ absentem mortuũ esse alii nupserit. xxxiiii. q. ii cũ per bellicã. Jtem si post adulterium recõsiliauerit eã sibi. s. de iureiurã. quẽadmodũ. ꝛ. xxiii. q. iiii. si illuc.

t Alioquin. idest si constiterit de adulterio mulieris et non viri.

u Ta fraternitas. fornicationis. Jn hoc fuit dubitatio an delictũ supueniens rei iudicate de iure uel facto afferat preiudiciũ ꝛ vr̃ qꝫ sic ut hic pz. Et ex hac decre. vr̃ qꝫ eoipo qꝫ alter cõiugũ fornicatur reliqꝰ possit ei debitũ denegare: qõ uerũ ẽ si publice fornicetur: ꝛ si postmodũ alter publice fornicetur alter recuperet seruitutẽ amissaz ex delicto alterius: ut ꝟ pz. s. de diuoꝛ. ex lris et sic paria delicta ex mutua cõpensatioe tollũtur: ut. s. c. pri. ꝛ ita solo facto: lz nõ sit lata snia de adulterio adulteriuz priuat iure petendi debitũ: nec alter ei tenetur reddere debituz: quia ubi nulla petito nulla moza. ff. de v. ob. si pupill⁹. ꝛ si tũc reddit debitũ sibi ꝓindicat ut eã postea accusare non possit xxxii. q. i. c. i. ii. iii. et

l Arbitriũ. ꝛ sic hmõi cõpurgatiões arbitrarie sunt. ii. q. v. oibus uobis. et. j. de pur. ca. ex tuarũ. Sed quare ꝓpellit' iste ad purgatiõem ꝓpter cõfessionem mulieris. ō illud. C. de adul. ꝛ si de crimie. cũ nõ infamet' apud bonos. nã leues sunt qui mala credũt q̃ ꝓbari nõ pñt. xi. q. iii. in cũctis. Dicas qꝫ iste infamat⁹ erat de mulere illa: alias nõ indicerẽt illi purgatio ꝓpter dictũ illi⁹: qz etiã dca pauco nõ infamãt. s. de accu. iquisitiõis. ad fi. lau.

m Alioqui nota deficiẽtẽ in ꝓbatione puniri. s. de symo. de hoc. ꝛ. c. insinuatũ ꝛ. j. de pur. ca. cum. p.

n Intellexim⁹. spontanea. lz mulier de domo uiri sui sponte recedat: si tñ nolẽs redire nõ fuerit admissa intelligit' spoliata. ff. de acq. pos. claz possidere. §. qui ad nũdinas. insti. de interdic. §. quin etiã. ꝛ ideo audiẽda est.

o Fornicatus. ꝛ ad hoc testes induxit ad quos reprobãdos marit⁹ alios induxit. ut. j. sequitur.

p Euidentiam. puta quia publice fuit fornicata: uel filiũ inde habet testem. xxviii. di. priusq̃. ꝛ. s. de diuoꝛ. significasti. ꝛ. s. de accu. euidentia. ꝛ. s. de coba. cleri. ꝛ mulie. c. vl. ꝛ. j. c. proximo.

q Confessionẽ. factã in iure. ut. s. de coba. cle. ꝛ mulie. c. ulti. Sponte. qz si cõpulsa nõ obesset. xxxi. q. ii. lotharius. ꝛ sic cõfessio sola suffic ad thoꝛi separationẽ. ut hic. ꝛ. s. de diuoꝛ. ex utteris.

r Cessante. eo eni probato dolus dolo compensabitur: ut hic sequitur. et. j. c. ꝓpri. ꝛ. s. de diuoꝛ. significasti.

s Compensatione. sic. ff. so. ma. uiro atqz uxore. ff. de compesa. si ambo. ff. de

sublata: nō fit iniuria alteri per fornicatiōez alterius .xxxii.q.vii. quē admodū. sed si snia nō sit lata tūc renascit. Et iura p̄dicta intelligenda sunt q̄ iudex ex officio suo eos adinuicē restituat: q̄ō prius dictuz est allegando verius credo. s. q̄ illa possit petere virū nō obstante sentētia: q̄z utr illi snie renūciauit alterādo post sniam. De hoc dictū est i c. ex lris. s. de diuor.

a DE illis. excōi-centt. q̄z rōne ōlicti facti sūt de foro illius: z ibi p̄sūt cōueniri. ut.iiii. q.vi.c.i.z.vi.q.iii.placuit. z. s. de foro cō. postulasti. z.c.vl. ubi de hoc. z C. ubi ō crimi. agi opoz. auc. q̄ i puincia. Dicebāt q̄dā q̄ ubi quis crimē cōmittit ibi debet cōueniri. sed cā terminabit̄ per suū iudicē ar. ff. de cust. z exhi. re. de militib⁹. sz hoc nō est ueruz: imo iudex illius loci ubi ōlinquit pōt clericum cōdēnare: snia tñ executiōi mandabit̄ p eām. ppriū. s. de fo. cōpe. postulasti. nisi uelit iudici illius deferre ut ipsum remittat ad illū ꝺdēnādū sicut dicit̄ de metropolitano q̄ pōt absoluere excōicatuz a suo episcopo nisi uelit ei deferr̄. j. de sen. excō. per tuas. Nec dicit̄ ferre sniam in alienū subditū sed i suū ratione criminis ut dicūt p̄me cōcordantie: z hec snia bene probat̄ p hāc decre. quia etiaz debēt redire illuc ubi deliquūt. z est ar. ad hoc in auc. ut nulli iudi. §. si quis uero. collat. ix. qui ō hoc optime dicit z cōcordat cuz hac decre. tamē si crimē facile fuerit pōt de illo cognoscer̄ sup iudex. Si uero grauc fuerit crimē remittit̄ ubi deliquit. ff. de re mili. desertoꝝ. in prin. ab hac tamē generalitate excipit̄ quilibz superior qui ubicūq; crimē cōmittit nō pōt iudicari nisi a papa si agat̄ ad depositionē. Quid si crimen est tale q̄ nō inducat depositionē? dicit bug. q̄ pōt iudicari a suo maiori z nō ab inferiori si crimen cōmittat in sua parrochia. Sed si archiepus cōmittat tale crimē in parrochia alteri⁹ archiepi uel epi suffragānei alteri⁹ archiepi. dixit bu. q̄ possit tunc iudicari ab illo archiepiscopo uel epo. ar. ad hoc. xcvi. di. duo ubi ambrosius rōe criminis cōmissi in sua parrochia excōicauit imperatorem: quod alias nō auderet.

b SUper eo uero. poterit. bene dixit si poterit: q̄z inanis ē actio ꝛc. ff. de dolo. nā. is. z. s. de resti. spo. olim. ii. z. s. de so. odoardus. s. de homi. sicut dignū. z. j. de usur. cū tu. z. xiiii. q. vi. si res. z impossibilium nulla est obligatio. ff. de reg. iur. ipossibiliū. z. xxiii. q. iiii. nabuchodonosoꝝ.

c BENEGECE. ar. cōtra: quia si aliquis pniam petat de aliquib⁹ criminibus z non de quibusdā: penitētia tamē nō est ei denegāda. j. de pe. et re. quod quidā. z. xxvi. q. vi. cognouim⁹. et de pe. di. iii. §. ul. ar. cōtra. xxiiii. q. ii. legat̄. z de pe. di. iii. sunt plures. Quidā dicūt q̄ hoc statutū fuit ad terrorē ut denegeť penitentia de omnibus: nisi de illo satisfaciat: quia talis pnia nō est fructuosa. Alii dicūt q̄ melius vr̄ q̄ super illo crimine tm̄ denegabitur pnia: sed super aliis imponet̄: z licet nō sit fructuosa quo ad uitā eternā ualebit ad minus suppliciū subcūdū de pe. di iii. §. ulti. z. c. vlt.

d EMendationem. xiiii. q. vi. si res. xvii. q. iiii. si quis clericus. z. xxiii q. vl. si quis mēbroꝝ. z. c. pessimā. z de pe. distin. vl. falsas.

EX concilio meldeñ.

DE illis autez qui de loco ad locum iter faciunt z ibi rapinas z depredationes peragūt: placuit ut ab illius loci prelato excōicētur[a]: nec āte ex parrochia illa exeant quā digne que perpetrarunt emendent: quoruz excōmunicatio proprio episcopo significanda est: ne eos recipiat antequam illuc redeant: vbi rapinā fecerit: z omnia plene emēdēt. EGenius. iij.

SUper eo vero: z infra. Statuimus: ut quicunq; ex his qui violenter surrexerint in rapinam siue ecclesiarum violationes manifeste fuerit deprehensus: nisi prius ablata restituat si poterit[b]: vel emēdā di firmam z plenam securitatē fecerit: penitentie beneficiuz ei penitus denegetur[c]. Si vero usq; ad obituz in contumacia sua durauerit: z in extremis positus remedium penitentie humiliter postulauerit: si emendationem[d] vel emendandi securitatem prestiterit: ei penitentia z sepultura ecclesiastica concedantur. Qui autem in sanitate obstinata mēte nō penituerit uel emēdauerit: z in morte securitatem prestare nequiuerit: solennitas penitentie parum prodesse[e] videtur sicut credim⁹: sed de peccato cōtrito corde viaticum[f] nō neget̄: ita tñ ut nullus clericorum sepulture illius intersit: nec eius elemosynā presumat accipere. Quod si qui presbteroꝝ uel clericoꝝ ꝓtra hoc ī vita uel morte penias dat̄[g] aut sepulture[h] interesse uel eorū elemosynas accipere attentauerint: seu huiusmōi rapine participes iuenti fuerint ordinis sui damnum irrecuperabiliter paciantur z ecclesiastico beneficio careant. EX conc. laterañ.

EXcōicationi subdātur qui romanos aut alios christianos pro negociatiōe vel alijs honestis causis nauigio uectos aut capet̄ aut rebus suis spoliare presumunt. Illi etiam qui christianos naufragium pacientes: quibus secundū regulā[k] fidei auxilio esse tenentur: damnata cupiditate spoliant rebus suis: nisi ablata reddiderint: excōicationi se nouerit subiacere[l].

ALex. iij. panormitañ. archiepo.

IN archiepatu tuo quādoq; sarraceni mulieres christianas et pueros rapiunt: et eis abuti[m] presumunt: z quosdam etiam inter dum occidere nō verent̄: cū aūt ex cessus huiusmodi rex sicilie tibi z aliis episcopis ꝓmiserit[n] puniendos: ꝓsul. t. t. r. q̄ tales in iurisdictiōe tua existentes pecuniaria poteris[o] pena mulctare: z etiam flagellis[p] afficere ea moderatione adhibita: q̄ flagella in vindictam sanguinis transire minime videantur. Si uero ita fuerit grauis excessus: q̄ mortē vel detruncationē mēbroꝝ debeāt sustinere: vidictā reserues[q] regie potestati.

IDem claremē. epo.

IN litteris tuis continebatur q̄ cum. b. multis fuisset criminibus irretitus: qui ecclesiarū incēdium diabolo[r] instigante cōmiserat tandem in egritudine constitutus accepta penitentia de commissis per manum capellani sui fuit a sententia anathematis[s] absolut⁹: sed moriēs ecclesiasticam sepulturaz habere nequiuit. Quapropter: si ita res se habuit ut dicitur: an ipse capellanus possit ei sepulturam dare: et si non: an ipse teneatur ad penam. Respondemus: quod si ita est: ut dicitur: ipse capellanus non debuit ei sepulturam dare: nec ipse tenetur ad penam: quia non tenetur ad impossibile. Si uero ipse capellanus ei sepulturam dedit: ipse tenetur ad penam: quia ei non licuit: et ideo ipse debet ad sedem apostolicam destinare: et ibi recipere quod ei iniungetur.

e PRodesse. hoc quātuz ad penā tempoꝛalē que pro peccato debetur. Duplex enim pena pro quolibet peccato debetur eterna z temporalis: z hec eterna sola cordis cōtritione remittitur. de pe. di. i. in prin. z. xxvi. q. vi. cognouimus. z tēporalis que exteriori satisfactione remittitur. que satisfactio si in hac uita non fuerit cōpleta in purgatorio cōpletur. arg. xxiiii. q. v. quid ergo. z ita solēnitas pēitētie paruz prodest quo ad penā purgatorii: nalebit tamē quo ad uitā eternā si de peccato cōtritus fuerit.

f VIaticū. quod oībus penitentibus est dandū. j. de peni. et remis. quod in te. z. xxvi. q. vi. si quis de corpoze. l. di. penitētes.

g BAre. hoc referas ad primā partē. c. de illis. qui nec in uita nec i morte satisfacere uolunt z possunt. istis denegāda est penitentia in fine z alia ecclesiastica sacramēta cū i mortali decedāt: eo saluo quod dixi primo cū petunt in uita penitentiā de aliis criminibus z oblationes talium nō sunt accipiende. j. de usur. quia i omnibus. xvii. q. iiii. miror. xc. di c. ii. z. xxxiii. q. ii. latozem. b.

b Sepulture. hoc referas ad ultimā partem. c. de illis. qui i morte penitent sed satisfacer non possunt. istis ergo denegatur sepultura. i. clerici non debēt interesse: sed cimiteriū eis nō denegat̄ ad terrorē potius alioꝝ ut alii cū possint satisfaciāt timoꝛe huiusmodi pene: sz eis nō nocet. sic. s. de tornea. c. i. ubi de hoc. Et arg. q̄ cui cōcedit quod ē maius non cōceditur quod est minus: ut dictū est. ber.

EXcōicationi. honestis. ut xxiiii. q. iii. si quis romipetas. s. de treu. z pa. c. ii. ber.

k Regulā fidei. illā. s. diliges proximū tuū sicut teipsum. de peni. di. ii. charitas. z. i. di. humanū genus. z. l. di. ponderet

l Subiacere. z sic qui contra hoc faciūt sunt ipso iure excōicati: z tenēt̄ infra annū in q̄ druplū. C. de fur. in cū. ff. de incen. rui. nau. l. i. z furtū isti cōmittūt. ff. de acq. re. do. q̄ rōe. §. ul. Nec fiscus etiā sibi aliqd vendicet in calamitate alteri⁹ C. de naufra. l. i. li. xi. cōiter tñ dānū nauis refartiet. ff. de incen. rui. naufrag. l. ratis.

Subiacē. p⁹ admōitōem uel postq̄ fuerit i mora cū pñt restituē z ñ restituūt

m IN archiepiscopatu. abuti. ꝓpter illud viciū ira dei uenit in filios diffidē tie. j. de excess. prela. clerici. sic. lvi. di. si gēs anglozū. q̄z nō sic boies fecit deus ut se illo uterentur modo. xxxiii. q. ii. flagitia.

n Cōmiserit puniēdos. delegare pōt p̄nceps plātis ecclesiarū causas criminales ubi cā sanguinis nō sequit̄: ut hic. xxiii. q. viii. sepe. Judices uero in causis ubi etiā pena sanguinis infert̄ clerici cōstitui nō debent. s. ne cle. uel mo. sed nec. z. c. clericis. z. c. sniaz.

o Poteris. cōmutando penā statutā que est pena capitis. ff. ad. l. coz. de fic. l. iii §. pe. z C. de adul. cum vir. C. de rap. vir. l. i. z in auc. ut nō lux. cōtra na. col. vi. quod iudex unā penā in aliā mutare possit. est ad hoc ar. ff. de his qui not. ifa. quid ergo. §. pena. z C. eo. ti. z si seuerior.

p Flagellis. xiiii. q. vi. c. i. xii. q. ii. fraternitas. z. v. q. v. ille qui. ita q̄ flagella ad sanguinem non procedant. xxiii. q. ul. is a quibus. z. c. se.

q Reserues. cū sis delegat⁹. Si uero bēs iurisditiōem tpalē: demādes caz alicui cui hoc cōpetat q̄ licet ꝺm canones. xxiii. q. iiii. illud. sed non ꝺm leges: nisi q̄ proficiscer̄. ff. de offi. procon. solent. z. ff. de offi. eius cui man. est iurisd. l. i. omnia uero. hodie cōmitti possunt p̄ter ultimū suppliciū: aut mēbri abscionem in auc. de col. §. ad hoc adhibem⁹. col. viii. lau.

r IN litteris. diabolo instigante. xvii. q. iiii. si quis suadente.

s Anathematis. q̄ō bene potuit in extrema necessitate. xvii. q. iiii. si quis suadente. z. xxvi. q. vi. pbr̄. incōsulto. de conse. di. iiii. sanctū est. alias absolui nō potuisset nisi a solo papa. Incendiarii enī postq̄ sūt ab ecclesia publicati ab alio absolui non pñt. j. de sen. ex. tua nos. Incendiarii z effractores ecclesiarū sunt

ipso iure excõicati: ut hic colligit. ut. j. de sen. ex. ꝑ questi. put ibi nõri ꝓsueuit. b

a Sepeliri. ar. cõtra. s. eo. super eo. sed ibi denegat sepultura ad terrozẽ alioz nec poterat satisfacere: hic poterat satisfacere. b.

b Heredes. hic habes q heredes tenẽtur ꝓ delicto defuncti. Sup hoc dicas ut dixi. s. de sepul. c. vl. que ponit similem casum: ꝛ idem quasi dicit i vtraq;.

c Facultates. defũcti. s. ultra vires hereditatis nõ tenentur si fecerint inuentariũ. C. de iure delib. scimus. §. finaũtẽ. ꝛ. § se.

d Liberari. ar. cõtra. xxv. di sti. qualis. So. a uenialib⁹ ꝛ a tẽpozali satisfactiõe liberatur quis in alio seculo sed a pena eterna nunq̃: ut ibi.

Cum causa. casus. quidã uolebat cõtrahere cũ quadaz parentes eã sibi dare nolebãt: tandẽ de consensu puelle eam rapuit: ꝛ cũ ea contraxit: ꝛ carnaliter eã cognouit: demũ illa monasteriũ intrauit: vnde miles eã tanq̃ uxorẽ petebat: q2 sine licentia sua monasterium post carnalẽ copulã intrare ñ potuit. dicebat muler q nõ tenebat ei tãq̃ uiro adherẽ: q2 eã rapuit: ꝛ raptoz cũ rapta nõ põt cõtrahere. Ad hoc respõdet papa q nõ fuit raptus: cũ ipa consenserit: ꝛ post matrio ni ũ consumatum religionem intrare non potuit viro inuito licet rapta fuerit. quare si hoc constiterit debet ei restitui.

f Admitti. fm leges etiam i sponsa. ppria raptus cõmittit C. de rap. vir. l. vna. ad mediũ sed canon ꝑ indicat: ut hic. ꝛ. x xvii. q. ii. §. i. ꝛ. c. lex illa. qualit cunq; aliqua sit rapta bene ꝑt cõtrahere cuz raptoze: si prior dissensio transeat postmoduz in consensũ. j. c. proz. ꝛ. xxxvi q. ii. tria. sed raptus nõ est ubi puella cõsentit: ut hic patet.

g Reclamarent. talis reclamatio nõ ipedit matrimoniũ quia solo cõsensu cõtrahitur. xxvii. q. ii. sufficiat.

b Sed maritus. s. de cõuer. cõiug. quidã intrauit. t.

i Confessione. ergo creditur mulieris confessioni in preiudiciũ matrimonii spiritualis qõ nõ fit in carnali. s. de eo q cog. cõsan. vx. sue. super eo. sz aliud est in mrimonio carnali ꝛ aliud in spirituali. In mrimonio carnali nõ stat cõfessioni viri ꝛ uxoris si cõtra matrimoniũ cõfiteantur: q2 sepe adinuicẽ colluderẽtur ꝛ separẽtur: ut dicit predicta decre. super eo. Sz in spirituali matrimonio si aliqua de qua cõstat q fuerit primo vxor ante ingressũ monasterii postea cõfiteat in iudicio q ante ingressum cognita fuerit a viro oz sibi restitui: q2 eo inuito mõasteriũ intrare nõ potuit: ut hic dicit: imo si aliter cõfiterer saluari nõ posset nisi ad uirum rediret. Nõ est enim credendũ q illa sit immemor sue salutis. i. q. vii. sancimus. ar. ad hoc. s. de homi. significasti. ii. vnde reddenda est viro suo vbicũq; cõfitet vir ꝛ uxor Ad dissolutionẽ mrimonii carnalis nõ credit illis nisi saltẽ adsit fama publica xxxv. q. vi. si duo. sed ubi cõfitent ad dissolutionẽ mutue seruitutis ꝑpter adulteriũ bene credit eis. s. ti. prī. c. pe. ꝛ. s. de diuor. ex litteris. vin.

k Assensisse. ar. q solus consensus sufficit ad hoc ut alter coniugũ possit monasteriũ ingredi. xxvii. q. ii. agathosa. ubi de hoc. ꝛ. c. si quis. ꝛ. xxxiii. q. v. q vxorẽ. De hoc dictũ est satis. s. de cõuer. cõiug. in. c. vxoratus. ꝛ. c. seq.

Accedens. cũ raptore. fm antiquos canones ꝛ fm leges nõ poterat raptor cõtrahere cũ rapta. xxxvi. q. ii. de puellis. ꝛ. c. si aũt. ꝛ. c. placuit. ꝛ. C. de raptu vir. l. vna. §. finautem. hodie secus: ut hic. ꝛ. xxxvi. q. ii. deniq;. ꝛ. c. tria. b.

m Consensũ. s. de spon. ad id qõ. ꝛ. s. de despon. ipub. de illis. ar. C. qõ metus causa. l. ii. ff. de condi. ob tur. cau. si ob turpem.

n Qui furatur. hominẽ. s. liberũ: quia si furat seruũ hac pena non tenet. ff. ad leg. fal. de plag. l. vl. sed fm canones hec pena nõ imponit. s. ti. proxi. in archiepiscopatu. xxxiii. q. ii. inter hec. tan.

Fures. nõ esse orandũ: q2 in mortali eos decessisse constat. xxxii. questiõe. v. placuit.

p Diacono. in necessitate etiã laico. de cõ. di. iiii. sanctũ est. de peni. di. i. quẽ pe-

bet: mandamus ut corpus eiusdem ap. cef. facias in cimiterio sepeliri⁹: ꝛ heredes⁹ eius moneas ꝛ ꝓpellas: ut bis quibus ille per incẽdiuz uel alio modo damna contra iusticiam irrogauerat: iuxta fancltates⁹ suas cõ digne satiffaciãt: ut sic a peccato ua leat liberari⁹.

Lucius terti⁹. m. burgiẽ. epo.

Cum causa⁶ que inter. e. militẽ ꝛ vxorez eius uertitur: ꝛ infra. Respondemus: q cum ibi raptus dicat admitti⁶: ubi nil ante de nuptiis agitur: iste raptor dici non debz: cum habuerit mulieris assensum: ꝛ prius eã desponsauerit quã cognouerit: licet parẽtes reclamarẽt⁹ a quibus eam dicitur rapuisse. Ꝓrete/rea cum post matrimoniũ carnis cõmixtiõe perfectũ teste apostolo uxor sui corporis potestatez non habeat sed maritus⁹ ꝛ ecõuerso: si precessisse matrimoniũ uel ex probationib⁹ viri uel ex mulieris confessione⁴ claruerit: post matrimoniũ sine assensu viri nõ potuit ipsa monasteriũ ingredi: aut aliter continentiã profiteri. Non ergo pro eo q post matrimonium consumatum rapta per viz in monasterio fuerit: viri poterit consortium declinare: maxime si probari nequeat virum: ut mulier profiteretur cõtinẽtiaz assensisse⁴.

Ilno. iij. episcopo. satosi.

Accedens ad apo. se. ꝛ infra. Rapta puella legitime contrabet cum raptore⁴: si prior dissensio transeat postmodum in cõsensũ⁵ ꝛ quod ante displicuit: tandem incipiat complacere: dummodo ad contrabenduz legitime sint persone.

De furtis.

Qui furatur hominem⁸ ꝛ vendiderit: cõuict⁹ moz te moriatur.

Ex concilio triburiẽ.

Fures ꝛ latrones si in furãdo ꝛ depredando occiduntur vi suz est pro eis nõ esse oranduz⁹. Sz si comprehensi aut vulnerati presbytero uel diacono⁹ confessi fuerint: cõmunionem⁹ eis non negamus.

Ex penitentiali theodori.

Si quis propter necessitatem famis aut nuditatis furat⁹ fuerit necessaria vestem vel pecus peniteat⁴ hebdomadas tres: ꝛ si ꝛddiderit: non cogatur ieiunare.

Hieronimus super parab.

Qui cuz fure partitur⁹: occidit animam suam: non⁴ fur solum sed ille reus tenetur: qui furti conscius querẽte possessore⁸ nõ indicat⁴.

Alexander tertius cremonensi epiſcopo.

Ex litteris tuis innotuit. q. b. calicem quendam in ecclesia minus caute dimissum rapiens longo tempore detinere presumpsit: et infra. Mandamus: quatenus si spõte⁴ confessus fuerit: ꝛ exinde ecclesie cuius calix fuerat satisfecerit: ⁵nec est super hoc nota vel infamia⁸ manifesta respersus: post peractam⁹ penitẽtiã⁸ aut ꝓgruã ptẽ penitẽtie: dummõ glias idoneũ ipsuz ee cognoscas ad sacros ordies ñ dubites, pmouere⁸

De vsuris.

Alex. iij. in conci. turosi.

Plures clericorũ: ꝛ infra. Generalis concilij⁵ decreuit auctoritas: ut nullus cõstitutus in clero⁶ uel hoc uel aliud genus⁵ usure exer/

nitet. versus fi. ꝛ. di. vi. c. i. circa prin.

q Cõionẽ. i. eucharistiã. si. l. di. penitentes. ꝛ sepulturã etiã exquo cõfessi sunt. xiii. q. vlti. c. ultimo.

r Si quis. peniteat. ex eo enī q pnia iponit colligit q modica fuerit necessitas. Si enī magna fuisset non iponeret pnia. ar. ꝓtra de cõ. dist. v. discipulos. q2 in necessitate oia sunt cõia. argu. xlii. di. c. i. ꝛ. xii. q. i. c. ii. xxiii. q. vii. qõ aũt. ꝛ. xlvii. di. quod hi. debuit enī credere dominũ pmissurum insti. de obli. que ex delic. nascũtur. §. plaeuit. modica penitentia iponit: q2 modicũ peccauit. Sz quare nõ excusat mulier a fornicatione, ppter necessitatẽ famis. ff. ꝏ ri. nup. palã. §. non est sicut a furto. Ite. ꝑpter necessitatem res facta est cõmũis quaz furoz: sed i fornicatiõe nõ est ita: imo potius debet qlibet mala pati q malo cõsentire. ut. xxxii q. v. ita ne. Itez quare excusoz ab homicidio si ex necessitate me defendẽdo aliquem occido ꝛ nõ a fornicatione? Respõdeo nõ interficio: immo potius seipsũ interficit qui me aggreditur. argu. ff. si quadru. paupe. fe. dica. l. i. §. arietes. ꝛ argu. s de homi. c. lator.

Qui cũ fure. partitur. per cõsensum etiam accipiẽdo uel occultando: tales enī tenentur de furto. insti. de oblig. que ex delict. nas. §. si uero ope.

t Non fur. Hec sunt uerba hieronimi exponẽtis precedẽtia uerba salomonis.

u Possessoze. id est domino uel quocunq; cuius interest. ff. de ver. sig. interdum.

x Indicat. ꝛ ita habes hic q quis tenet indicare furẽ. ff. de recepta. l. i. et. ii. C. de fur. si ciuile. est arg. ff. de iure fis. ex quibusdam. §. diuus C. ad leg. cor. de fal. maiorem. C. de his qui ad eccle. confu. presenti. ꝛ §. quod si in fundo. Argu. contra. ff. de prescript. ver. non licet. ff. de condi. ob tur. cau. l. iiii. §. ulti. ubi non peccat qui aliquid accipiat ut indicet. secus uero fm canones: ut hic p atet: quia consentire videtur vnde dicit q vterq; reus est.

Ex litteris. sponte. Ar. q mitius agitur cũ sponte confessio q̃ cũ conuicto. l. di. pbr̃m. xii. q. i. non dicatis.

z Satisfecerit. aliter penitere nõ põt: dũmõ possit satisfacere. xiiii. q. vi. c. i. ꝛ. s. de homi. sicut. §. eos. ꝛ. j. ti. prī. cũ tu.

e Infamia. facti que grauat opinionẽ. ff. de obsequi. a libe. ꝏstandis l. ii. ꝛ a promotione repellit. lxxxi. di. tantis daniel. ꝛ. xxxiii. di. laici. ꝛ. s ꝏsaccu. omnipotentis.

o Post peractam. quia iam incipit esse quod non fuit. l. di. ferrum. ꝛ c. cum exandiero.

ꝛ Penitentie. s. de tempo. oz. ex litterarum.

a Promouere. etiã de iure cõi cum peccatum sit occultũ. s. de tempo. ordi. c. ulti. ꝛ precipue fm illos qui dicunt q peccatũ occultũ nõ reddit hoiem irregularem fm alios qui dicunt contrariũ: logtur. c. istud de dispensatione.

Plures concilii. s. turosi. cuius est hoc capitulum.

c In clero. maxime quia idem est de laicis.

d Aliud genus. multa enī sũt genera usurarũ. ar. xiii. q. iii. c. i. ii. ꝛ. ii

a Expensis. deducende sunt expense. ⁊ qđ supereſt est fructꝰ. ff. soma. fructus. ff. de pet. here. si a domino. in fi. ⁊ xii. q. ii. nobis. ⁊ C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. i. ⁊ ipso iure ꝓ fructus ꝓceptos liberaꝝ pignus. C. đ distrac. pig. l. i. ⁊ ii. C. de pigno. ac. l. iii. fructus eni semper cōputātur in sortem. j. c. proxi. ⁊ c. conqueſtus. et hic expense non debēt esse sup flue. ar. ff. de rei ven di. in fundo. ⁊ ille tm̄ sunt deducende que in ipaz rē necessarie facte sunt: ⁊ ꝓ fructibus colligēdis. C de pigno. i sūma. Poteſt ergo rem retine re donec deducat expensas. Sed quid si reſtituit rem nōduz deductis expensis: petat ꝓ cōditionē indebiti. ff. de impen. i re. dota. fac. l. qđ dicitur. §. si dos. uel ꝓ cōtrariā actionē pignoraticiā. ff. de pig. act. si necessarias.

b Post hmōi. maxime quoniā idez erat añ. xiiii. q. iiii. si qs oblitus. ⁊ j. eo. cū tu.

c Beneficiū. hoc ita pōt intelligi: puta laicus aliquis iuste detinet possessionē aliquā que fuerat clerico in beneficiū assignata: licituz est clerico de manu laici taliter eā redimeꝛ: ut ecclesia uel ipse clericꝰ fructus taliter ꝓceptos retineat: nec est vsura cū tm̄ suū recipiat: qz sic forte possessio ad ecclesiaz reuerteꝛ hoc modo: quia forte alias non poterat recuperari. Et idē est si esset feudū ecclesie: qz fructꝰ ecclesie nō computabit in sortē j. e. cōquestus. Sed ecclesia interiz seruitia a uasallo recipere nō debet. §. de feu. c. i. Idez intelligo de laico: ꝙ bꝰ modo sibi licet redimere possessionē de manu iniusti detētoris: alienā tm̄ possessionē taliter retinere nō posset: quia fructus illi nō sunt sui: vnde si illos retineret usura esset. Idē esset de clerico si possessionē ecclesie que nō fuit sibi pro beneficio assignata taliter in pignus recipet: nisi de licentia ecclesie hoc faceret: quasi ꝓcipiendo eos noīe ecclesie.

d Quoniā. arboribus. sic. §. c. proxi. ⁊. j. eo. cōquestus. ⁊. §. de empt. ⁊ uen. ad nostrā. ⁊. §. de pig. cū cōtra. C. de pign. ac. l. i. ⁊. ii. C. de pac. pig. l. i. ⁊ vl. ⁊. ff. de pig. ac. l. si cōuenerit.

e Quia in oībus. multi. ꝓterea qz multi sunt nō excusantur. ii. q. i. multi. in fi. ⁊ etiā si oēs homines essent usurarii. si. xxxii. q. vii. flagitia. cū in veteri testameēto ⁊ nouo ꝓhibite sunt usure. j. c. ꝓx. imo etiam iure ciuili usure ꝓhibite sunt: vnde nullo iure peti possunt. i auē. de eccle. ti. in prin. col. ix. licet nō obseruet: quia ibi dicit iustinianꝰ se quattuoz synodos generales obseruare. Sz nicena synodus est vna de quattuoz ꝑncipalibus: que ita obseruari debēt sicut quattuoz euāgelia. xv. di. sicut. ⁊ in nicena synodo ꝓhibent usure. xlvii. distin. quoniam multi.

f Accipiant sepulturā. idem est de quolibet quē constat decessisse in mortali. xiii. q. ii. ꝓ obeūtibus. xxiii. q. v. placuit. xxi. q. iii. cyprianus ⁊. §. de sta. regu. monachi. cū similibus.

g Oblationes. sic. xe. di. oblatiões. ⁊. xvii. q. iiii. miroz. §. de rap. super eo. ad fi. ⁊ nihilominus excōicandi sunt si non satisfaciunt. j. eo. ꝓtereꝛea. ⁊. §. de iurein. debitoꝛes. ⁊. c. seq.

b Reddere. Sed cui dz restitui: danti: nō vī. xvii. q. iiii. sunt qui. xii. q. ii. nulli liceat. Ala. dixit ꝙ ēpo loci: sed potius credo ꝙ illi qui dedit: ⁊ ille postea restituat ei a quo recepit. ar. j. eo. cū tu. ⁊. §. de homi. sicut dignum. §. eos.

Super eo. dispensatiōem. ar. ꝙ ꝑtextu boni malū fieri nō debet. i. q. i. nō est putanda. xxiii. q. v. si dicat. ⁊. xiii. q. v. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊. c. neqz. ar. cōtra. xxviii. q. i. nō oportet. dic ut plene dictū est §. ne clc. uel mo. nō magno. in magna notula.

k Mentiri. xxii. q. ii. si quis arbitretur. ibi de hoc.

l Cum tu. decretū. §. eo. qz in omnibus.

m Priuandos. ⁊ ita canon ꝛ le quia in oībus. nō est late sententie sed ferende. ber.

n Donec. ergo quācito restituunt sunt ipso iure restituti cōmunioni. ar. lxxxi. dis. si qui sunt. tamen post satisfactionē relaxandū est interdictum.

o Ad excusandas. hec vba sunt augustini que habes. xvi q. i. ꝓdicatoz.

p Siue post. arg. ꝙ constitutio retrotrahīt: ⁊ hoc ideo dicē qz crimē istud ante illā cōstitutionē prohibitū erat vtroqz testamento. §. c. ꝓxi. hoc eni diuinū fuit ꝓceptū. xiii. q. iiii. quoniam multi. quando cōstitutio retrotrahaꝝ: dictū fuit. §. de consti. c. vl.

q Per penā. statutā. §. e. quia ⁊ etiā per excōicationē. j. eo. ꝑ terca. Sed quare fit mētio in oībus cōmissionib⁹ de pena illius canonis qz. ⁊ nō de excōicatione. ℟. quia ab illa semp̄ incipiendū est tanq̄ a minori: ⁊ postea infligenda est maioz si hoc meruit ꝓter uitas contumacis. §. ut lit. non cōtest. quoam. i fi.

r Non supstitibus. Sz pone ꝙ ille cui debet restitui usura longe sit absens: nūquid tenetur usurarius mittere ad eum usuras: tenetur quidē: sed sūptibus illius absentis. arg. ff. de ope. lib. opere enim. si autē sūptus itineris rei sūmā excedat det pauperibus. ar. huius. c. ⁊ ii. q. vi. anteriozum. Et hoc intellige si usurarius nouit ubi habitet: quia si ignoret non tenetur inquirēdo vagari. ar. ff. de ope. libe. ꝙ nisi. in fi. ⁊ quousqz potest fieri restitutio illi qui soluit nunq̄ illa pecunia debet dari pauperib⁹. §. de homic. sicut dignū. §. eos. ⁊. §. de

suspensus.

Idem panormitano archiepo.

Super eo vero: ⁊ infra. Respondemus: ꝙ cuz usuraꝝ crimen vtriusqz. t. pagina detestet: super hoc dispensationem aliquā posse fieri non videmꝰ: qz cū scriptura sacra prohibeat pro alteriꝰ vita mentiri multo magis prohibēdus est quis ne etiam ꝓ redimenda vita captiui usurarum crimine inuoluatur.

Idem salernitano archiepo.

Cum tu manifestos usurarios iuxta decretuz nostruz: quod nuper in concilio ꝓmulgatū est cōi one altaris ⁊ ecclesiastica precepris sepultura priuādos: donec reddant qđ tam praue receperant: quidam eorum ad excusandas excusationes in peccatis impudenter affirmant illas dumtaxat usuras restituēdas que sunt post interdictum nostrum recepte: ⁊ infra. Super his. f. t. r. ꝙ siue ante siue post interdictū nostrum usuras extorserint: cogendi sūt per penā: quā statuimꝰ in cōcilio eas bis a quibus extorserunt vel eoruz heredibus restituere: vel bis non superstitibus pauperibus erogare: dummodo in facultatibus habeant: vnde ipsis possint eas restituere: cum iuxta verbum beati augustini: non remittatur peccatum nisi restituatur ablatum. Illi autem qui non habent in facultatibus vnde usuras valeāt restituere: non debēt vlla pena mulctari: cū eos nota paupertas euidēter excuset. Possessiones vero que de usuris comparate sunt: debent vendi: ⁊ ipsarū ꝓcia bis a quibus usure sunt extorte: restitui: vt sic non solum a pena sed etiam a peccato possint quod ꝑ usurarum extorsionem incurrerant liberari.

iureiur. eam te.

s Restituatur. xiiii. q. vi. c. i.

t In facultatibus. ⁊ licet amiserit usuras nihilominus tamen tenetur ꝓpter moram que illis nocere debet: vnde oia refundere debent si alias facere possūt ar. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. rectissime. ⁊. ff. de leg. i. cū res legata. sed si nihil habent liberantur ex toto: ut hic. Si tamē ad pinguiorē fortunā puenerit tenetur ut ꝓ§. de solu. odoardus. ⁊. ff. de ces. bo. si debitoris. ar. xxvi. q. vi. si quis de corpore. et. c. de his vero. ⁊ insolidū. nec habetur ratio ne egeat. licet alias dicat lex ꝙ q bonis cedit non conueniē postea nisi inquantū facere pōt. ff. de ces. bo. is q. ala.

u Euidenter. si enim credatur habere uerberibꝰ ueritas eruaꝝ. v. q. v. ille qui. xiiii. q. vi. c. i. uel iuret se non habere: vnde reddat quod potius uideē: quia non debet ulla pena puniri: ut hic dicit: quia inanis est actio. ⁊⁊. ff. de dolo. nā is. et §. de resti. spo. olim.

x Vendi. Ex hoc videtur ꝙ ad quēcunqz perueniat res ēpta de pecunia usuraria tenetur illā restituere: licet eni res empte ex tali pecunia puenerant ad filios uel cōsanguineos usurariozū ⁊ nihilominus uendūtur: ut hic dicit: qz res illa succedit loco alterius pecunie. ff. de leg. ii. impatoz. in fi. ⁊. ff. de leg. iii. fidei cōmissaria. §. si reꝛ suā. ⁊. §. ut li. pen. ecclesia. vbi de hoc. quod uerū est ubi ex cā lucratiua res puenit ad ipm. Si uero ex alia cā: puta qz emit ignoranter: secus esset forte: ⁊ ꝑciale est hoc in re empta ex pecunia fenebri: alias regulare est quod in re empta ex pecunia tua nō noie tuo nihil iuris habes. C. de rei ven. si ea pecunia. ⁊. C. de ꝓba. ad ꝓbationē. ⁊. ff. de fur. qui vas. in fi. aliū casum hēs

C. de rei ven. si ut proponis tertiū. C. arbi. tu. l. iii. ꝛ. s. de pecu. cle. ingrēdū. ala.

a IN ciuitate. cōparāt. nō decepti in iusto precio. sed. sciēter plus emerūt ꝓpter dilationē solutionis. si enī decepti essent: q3 darēt ultra p̄ciū iustum nō haberet specie usure: q3 licet cōtra habentib9 sese adinuicē decipe. ff. de min. in cause. §. in precio. usq3 ad dimidiū iusti p̄cii. s. de emp. ꝛ ven. c. cū dilecti. ꝛ c. pe nul. C. de rescin. ven. l. ii. ala.

b NOn ualent. imo vī q3 tan tum ualeat: res enim tm̄ ualet quantū uendi p̄t. ff. ad treb. l. i. §. si heres. ꝛ ff. ad. l. fal. que rebaꝝ. ꝛ. ff. de fur. si quis uxori §. vl. ꝛ. ff. de dōa. cā mor. l. mor tis cā. §. ul. ꝛ. ff. ad. l. rho. de ia. l. ii. §. portio. p̄cia enī rerū nō ex affectu singulorū sed cōiter estimātur. ff. ad. l. falc. precia. ar. contra. ff. māda. cū seruus. sed hic non fuit emptio facta estimatiōe cōi. b.

c EX forma. si. s. de pigno. il lo uos. ꝛ ita forma cōtractus inspici debet ad hoc ut usura rius censeaꝝ: q3 omne esse é ex forma sed nō est semp uerū in casu isto: ut. j. dicit. b.

d VSurarū. ar. cōtra. j. e. con suluit. ibi soluit. b.

e VenditOres. isti uenditōes ꝓpter dubiū excusant a pec cato: alias nō vendituri. j. e. c. vl. in fi. vnde ꝓpter dubiū ex cusantur a peccato usurarum et expone peccatū. s. usurarū j. e. c. ulti. ꝛ 9m illam intelli ge istā: licet enī ex forma nō sit cō tractus usurarius: p̄t tm̄ fieri in fraudē usurarū. vnde eque tenet ar. s. de pigno. illo uos. et quodcūq3 nomē iponaꝝ usu ra est. xiiii. q. iiii. c. i. ꝛ. ii.

f NIsi dubiū. j. e. c. vlt. ubi de hoc. in tali dubio potius esset abstinendū: q3 quādoq3 dicūt aliqui se dubitare ubi non est dubitandū ꝛ ecōuerso: ꝛ tuti or via est est eligenda. j. de cle. exco. mi. illud. vnde dicit salu ti sue bene cōsulerent ꝛc. quia periculū est in his. b.

g OCcultari. q3 secretorū de9 cognitor est. xxxii. dist. erubes cant. ꝛ. ii. q. v. cōsuluisti. quem non latet peccati qualitas ne q3 peccantis effectus. xxiii. q. iii. deus qui. tan.

h PReterea. interdicaꝝ. xiiii q. iii. ꝛ. q. iiii. per totum ꝛ xlvii. di. quoniaꝝ multi.

i SUspendas. talis enim repellit ab obtēto: ut hic dicit. ꝛ. xiiii. q. iiii. si quis ob litus. ꝛ. c. quoniā multi. ꝛ repellit ab obtinēdo multo fortius. j. de excess. prela. i ter dilectos. sed nūquid episcopus p̄t cū tali dispensare? Dico q3 sic post satis factionē ꝛ penitentiā: quia hoc non prohibetur: ꝛ hoc probaꝝ per hanc decre. in antiqua dicebaꝝ q3 ad presentiā pape tales mittantur. vnde collige q3 episcopi cū talib9 mjsericordit agere p̄t. de hac materia tradit. s. de iudi. at si clerici.

k EXcōicationis. p̄mo inflicta pena illius ꝓstitutionis. s. eo. q3 in oibus.

l QUerelas. recepistis. deductis etiā expēsis: ut. s. e. c. i. ꝛ. ii. vbi de hoc.

m DE feudo. Jn isto casu fructus nō cōputantur in sorte: interim tū non debēt seruitiū recipere a vasallo: nec est usura. sic. s. de feudis. c. i. in quo casu p̄t itel ligi. s. e. c. i. sed ibi illud exponit. dic ut ibi. Habes ergo vnū casum in quo non cōmittitur usura ultra sortē recipiendo: ut. s. e. c. i. ꝛ hoc fauore ecclesie. Jtem ꝛ in alio. j. eo. salubriter. alias etiā posset attentari q3 usure possunt peti etiā 9m canones: ut cū uendo tibi prediū ꝛ trado et percipis fructus nec soluis mihi preciū ad terminū. ar. C. de usu. l. ii. q3 hmōi usure nō quasi usure: sed q̄si inter esse petunt. ar. xiii. q. iiii. q̄m multi. ibi ad questū. ꝛ. c. si quis oblitus. ibi aliq3 in crementa. ꝛ. ff. pro socio. sociū qui. dāna uero ꝛ interesse 9m canones peti p̄t. xii. q. i. si quis clericus. ꝛ. s. de foro cōpe. dilecti. ꝛ. s. de fideius. pernenit. ꝛ. c. con stitutis. ꝛ ar. ff. de eo q3 cer. lo. l. ii. §. ult. ꝛ maxime in cōtractib9 bone fidei: ubi usure uenīūt ex mora. ff. de usu. mora. §. in bone. ꝛ. ff. de peri. ꝛ cōmo. rei uen. l. ul. ꝛ. C. de ac. emp. ꝛ uen. fructus. q3 nec dicit usura sed potius interesse: q3 non dicitur recipe ultra sortē. ꝛ q3 dicit quicquid sorti accedit usura est: illud p̄t in telligi in mutuo: uel ubi aliquid excogitaꝝ i fraudē usurarū. Illud nota: q3 duo sunt contractus qui de sui natura uolūt esse gratuiti: ut mutuū ꝛ cōmodatum. Mutuū enim nisi sit gratuitum stati usura est: vnde illud mutuū dantes nihil inde sperantes. j. eo. cōsuluit. Jtē cōmodatū si non sit gratuitum ꝛ pe cunia recipiatur ꝓ re cōmodata desinit esse cōmodatum ꝛ in locationem transire uidetur non tamen est usura. Jtē si vendo tibi fundū iusto precio ea lege ut quādocūq3 tibi soluero preciū quod mihi das fundus ad me reuertaꝝ. C. de pac. inter emp. ꝛ uen. l. ii. in casu isto lucraꝝ fructus: alias si modicū esset preciū presumit cōtractus in fraudē usurarum s. de emp. ꝛ ven. ad nostrā. ꝛ precipue si emptor cōsuevit exercē usuras. s. de pigno. illo uos. Jtē ubi pecūia daꝝ ad pōpā possum inde recipe re mercedē: quia nō est mutuū sed potiꝰ cōmodatū siue locatio. ff. cōmo. si mihi. §. non p̄t. ꝛ. l. sequē. Jtez ubi aliquid apponit nomine pene. dū tamē non in frau dez usurarū. xii. q. ii. fraternitas. tamen i omnibus predictis casibus non dicūtur usure sed potius interesse videnī. lau.

n TEa. cogendi. tenēt filii ꝓ pa rētib9 ꝓ ro hereditaria portione: ꝛ illi ad quos bona usurario rū peruenīūt: ut hic dicit. ꝛ. ff. de reg. iu. ex qua psona. Sz pone q3 alter heredum efficiaꝝ non solnēdo ante restitutōez usurarū. nunquid alter cōuenitur insolidū? non uidet. ff. de fide ius. inter eos. §. cū in ter. ar. cōtra. ff. com modati. si nihil. §. he res. ꝛ. ff. de fideius. i ter fideiussores. ꝛ. ff. de fideius. tu. l. si fide iussores. Satis p̄t dici q3 insolidū cō ueniri p̄t: q3 oia bo na defuncti erant il li obligata. ar. s. e. cū tu. ꝛ p̄cipue cū succe dit in crimē: heredis enī succedētis i viciū par fortuna habenda est. C. de fruc. ꝛ lit. expen. l. ii. ꝛ etiā heredis ignorātia defuncti uitiū nō excludit. ff. de diuer ꝛ tē po. p̄script. cū heres. Si ergo heres succedat in bonis defuncti siue heres idem crimē cōmittat siue non: semp teneī restituere usuras q̄s defunctus extorsit inquātū se extendit illius hereditas: ut hic patet: ꝛ ecōuerso heres potest repetere usuras extortas a patre. j. eo. micha el. vincen.

o COnsuluit. cōcedit. ff. qō me. cā. l. ul. §. si fenerator.

p SPerantes. supple causa mutui in spe lucri principaliter posita se cundario tamē aliquid sperare nō puto malū: ut ꝛ ipse seruiat illi. ar. lxi. di. quid proderit. ꝛ. lix. di. si officia. nec etiā recipe ex tali spe. arg. i. q. ii. q̄ pio. imo naturaliter debitor est illi obligatus ad antidota. ff. de peti. here. sed si lege. §. consuluit. ꝛ. s. de testa. cū in officiis. ala.

q Jn lege. xiiii. q. iii. c. ii. ꝛ. iii. b.

r MAle agere. ar. contra. s. e. in ciuitate. illud intelligit quantum ad iudiciū ecclesie: ꝛ p̄t excusari illud ꝓpter dubiū istud de iudicio aie. ut hic patet: ꝛ ita non est cōtra: ibi quo ad formā cōtract9 usurarii nō dicunt. sed isti ꝓpter intentionē quā habuerūt iudicandi sunt in iudi cio aie male agere: ꝛ inducendi sunt sed non cōpellendi: ut sic recepta restituant: nec tanq̄ usurarii puniendi sunt sed revera quo ad deum usurarii uident: quia restituere tenent sic accepta: ꝛ sic habes manife ste q3 intentio facit hoiem usurariū: itellige cū effectu: sic expectatio xiiii. q. iii. c. i. ꝛ. q. iiii. si quis clericus.

s QUam pnicios̄um. se tueri. idē est in quolibet crimine manifesto. s. de ap. cū sit romana. alias si iniuste grauaret non est appella tio deneganda: sic multotiens cōdēnaret iniuste qui foret absolued9

IDem Benuen. archiepo.

IN ciuitate tua dicis sepe con tingere: q3 cum quidā piper seu cinamomuz seu alias merces cō parant: que tunc ultra quīq3 libras non valent: ꝛ promittunt se illis a quibus illas merces accipiunt sex li bras statuto termino soluturos: li cet autem contractus huiusmodi ex tali forma non possit censeri nomi ne usuraruz: nihilominus tamē uē ditores peccatuz incurrunt: nisi du bium sit merces illas plus minusue solutiōis tempore ualituras: ꝛ ideo ciues tui saluti sue bene consulerēt: si a tali contractu cessarent: cum co gitationes hominum omnipotenti deo nequeunt occultari. IDem.

PReterea parrochianis tuis usuras recipere interdicas: qui si parere contempserint: si clerici sint: eos officio beneficioq3 sus pendas: si laici usq3 ad dignam sa tisfactionem ipsos vinculo excōmu nicatiōis astringas:

IDē abbati ꝛ fratrib9 sācti lauren.

COnquestus est nobis. c. cle ricus: ꝛ infra. DIs. v. manda mus: q̄tenus si terram ipsā titulo pi gnoris detinetis: ꝛ de fructib9 eius forte recepistis: p̄dictā terrā cleri co mēorato reddatis: nisi terra ipsa de feudo sit monasterij uestri.

IDem episcopo placentino.

TEa nos duxit. f. consulendos quid sit de usurariorum filijs obseruanduz: qui eis in crimine usu rarum defunctis succedūt: aut de ex traneis ad quos bona usurariorum asseris devoluta. Tue igit questio ni lris presentib9 rndem9: q3 filij ad restituēdas usuras ea sūt districtio ne cogēdi: qua parētes sui si viue rent cogerent: idipsū etiā ꝓtra bere des extraneos credim9 exercēdū.

VRbanus tertius.

COnsuluit nos tua deuotio: an ille i iudicio aiaz quasi usura rius debeat iudicari: qui non alias mutuo traditurus est eo proposito mutuam pecuniā credit: vt lz omni quentiōe cessante: plus tamen sorte recipiat: ꝛ vtrū eodē reatu criminis inuoluatur: qui ut vulgo dicitur: nō aliter parabolā iuramēti cōcedit do nec quāuis sine exactione emolumē tum aliquod inde percipiat: ꝛ an ne gociator pena consimili debeat con dēnari: qui merces suas lōge maio ri precio distrahit si ad solutionē fa ciēdā prolixioris temporis dilatio prorogetur: quaz si in cōtinenti pre cium persoluatur. Verum quia qd in his casibus tenendum sit: ex euā gelio luce manifeste cognoscitur: in quo dicitur: date mutuum nihil in de sperātes: huiusmodi homines pro intentione lucri quam habent: cum oīs usura ꝛ superabundātia ꝓ hibeatur in lege: iudicādi sunt ma le agere: ꝛ ad ea que taliter sunt ac cepta: restituenda in animarum iu dicio efficaciter inducendi.

IInno. tertius. prelatis in regno francie constitutis.

QUam pernicios̄um: et infra. MAndamus: quatenus ma nifestos usurarios: maxie quos usu ris publice renunciasse constiterit: cum aliquis eos cōuenerit de usu riis: nullius permittatis appellatio nis subterfugio se tueri.

ſ.de excep.cū inter.ꝛ ita intellige de his qui appellant exiſtendo i crimine ꝛ hoc cōſtat:qz nō exprimit iuſtam cām appellandi. alias non audiret ante ſniam appellans.ſ.de appel.ut debitus honor.

a POſt miſerabilē.p̄ncipes.quoꝝ legibꝰ in tēporalibus ſubiiciunt iudei.viii.di.quo iure.ꝛ.C.de iude.iudei.qz ſi ad nos uenīt p̄o tegunt.ſ.de iude. ſic et.C.de iude.nullus pari rōe alios cōtra eos ꝓtegamus.arg. ſ.de mut.pc. p totū. maxime in his in q̄ bus legē ſuam offendūt.ſ.eo. cōſuluit.et xiiii.q.iiii.qñ.ꝛ.c.ulti.vin.

b Cōionem.ſic.j.e. quanto.

c Denegari. nō eſt dubiū quin pena coꝛporali puniantur iudei p eccleſiā ꝛ etiaz pecuniaria.xxviii.q.i.ſepe.in fi.xvii.q.iiii cōſtituit. ita tamē q̄ uſqz in uindictā ſanguinis nō procedāt ſ.e.de rap. in archiepiſcopatu.Sed cōtra: qz nihil ad nos de his qui foris ſūt ii.q.i.multi.ꝛ.ſ.ō diuoꝝ.gaudemuſ. So. q̄ dicit ibi nihil ad nos.ꝛc. illud itelligitur inquantū deū offendūt:ſed inquātū hoīem offendūt: ſecus eſt.uel pōt intelligi illud de directa cohertione quā i eoſ nō exercem⁹.ſecꝰ ō i directa ut hic.ꝛ.ſ.de deci.c.de terris. cuz etiā propter delictū efficiūtur de foꝛo noſtro.ſ.de iudi.nouit. ꝛ.ſ.de foꝛo cōpe. cū ſit generale.ꝛ.vi.q.iii placuit.ꝛ.ſ. de rap.c.i.ꝛ de hoc dictū eſt.ſ.de iudeis.ita quoꝝundā.b.

d TUas.deſiſtere.relaxato priꝰ ſacrameto.ſ.de iureiu. ex adminiſtrationis.ꝛ hāc relaxationē pōt petere qui iurauit:cū huic petitioni nō renūciauerit.ut.ſ.de renū.cū inter.p.ꝛ.ſ.qō mc.cā. ad audientiā.imo etſi iurauit nō petere abſolutionē pōt illud denūciare.ſ. de iureiur.quēadmodū. Et licet ob p̄iuatū cōmodū denūciet nō tñ repellit ab ea:qz proderit uſurario cū penituerit.arg.viii.q i. ſunt in eccleſia.

e Vel reſtituere.ſic.ſ.de iureiur.debitoꝛes.ꝛ.ſ.de emp.ꝛ vendi. ad noſtram.

f QUia fruſtra.in legē.eandē.ſ.ff.qō me.cau.iſti quidē.ꝛ.ſ. de app. auſit.ꝛ.c.cōſtitutis.ꝛ.C.de iure delib.ſcimus.§.ſi uero poſtq̄.arg.cōtra.ſ.de appel.dilectis filiis.vbi decanus qui nō detulit appellationi auditur appellans in eodē negocio.ꝛ idē videt ſi in aliā delinquat.ff. de ritu nup.filio patroni.§.i.ubi patronus qui cōtra vnaz legē uenit: beneficiū alterius amiſit.ff.de minor.l.auxiliū.in fi. vbi minoꝛ delinquens beneficiū reſtitutiōis amittit. QUin.ꝛ io.reliquerūt hoc diſputationi ytrū delinquens cōtra legē vnā aliarū perdat beneficiū. Ego nō credo q̄ p̄opterea pdat beneficiū alterius:qz ſic puniret in eo in quo nō deliquit.ſufficit ergo q̄ amittit legis beneficiū quā cōtempſit ut dicūt p̄me concoꝛdantie.ꝛ illa lex auxiliuz loquit in crimine ubi nō reſtituitur minoꝛ:nec illa filio patroni obſtare videtur.

g Reſtituerit.nūquid ſufficit cautio de reſtituēdo. ß. q̄ nō.ar.ſ.de re iudi.cū aliquibus.ff.de pig.ac.qō ſi ſoluerit.niſi forte magna cā intuenerit.ar.ff.de re iudi.l.iiii.§.ait pretoꝛ.puta ſi non ſit ſoluēdo: tunc ſufficit p̄eſtare cautiōem q̄ ipſe reſtituet ꝛ audiri debz ut poſtea alii reſtituat.ar.ſ.de reſti.ſpo.olim ii.ꝛ.ſ.de ſolu.odoardus.ꝛ.ff. de ecſſ. bo.l.ſi debitoꝛes.uel ſi ille cui debetur cōſentiat:qz ſatiſfactū intelligitur.ff.de pig.ac.ſi rem.§.oīs.ar.ſ.de re iudi.quod ad cōſultationem. Itē quid ſi nullus agit cōtra iſtū pro uſuris. Dixit ioā.ꝛ tan.q̄ facta denūciatione in publico:ſi nullus apparet qui petit:dz iſte audiri per litteras:ſicut facit qui rem inuenit alienā ad euadēdū penaz furti denūciat publice ut cuius eſt res ueniat.ff.de fur.falſus.§. qui alienum hoc nō credo ſufficere:nō enī excuſatur uſurarius ſi nullus repetat ab eo uel ſi denūciet:imo etiā tenetur uſurā reſtituere ſaltē pauperi-

bus ſi nullus apparet cui reſtituat:aliter nō liberatur a peccato. ut.ſ.eo. cū tu. vnde cū non ſit adhuc emendat⁹ ſi in crimine perſeueret retinēdo alienū:non eſt audiendus.et hoc patet p litterā iſtā:quia niſi reſtituerit uel adhuc reſtituat cū effectu.ergo beneficiū legis habere nō debet cū adhuc cōtra illā in crimine perſeueret. vnde pōt ei dici:eiice p̄mo trabē ex oculo tuo q̄ feſtucā de oculo fratris tui.i.q.i. multi.ꝛ.iii.q.vii.§.porro.in fi. Et ita iudex nō peccdat p litteras tales.niſi poſtq̄ cōſtiterit q̄ plene purgat⁹ fuerit.ꝛ hoc intellige cū eſt manifeſtus uſurarius. alꝰ iudex nō denegaret ei audientiaz:et ſic iudex ex officio ſuo pōt cū repellere exemplo dñi. iii.q.vii.qui ſine.c.poſtulatus et.ſ.de excep.exceptionē.ſi.et j.c.p̄oxi.ꝛ.ſ.eo.q̄ pernicioſū ar.idē erit ſi nō ſit manifeſtus uſurarius:et reus excipiat q̄ nō dz audiri:cū eodē reatu criminis inuoluaſ. ꝓbatiōe recepta nō audiaſ niſi reſtituat:ut dixi. Itē quid ſi aliquis cōtendat in iure cū ipſo ipetrante ꝛ appellet ante cām.nūqd expedietur ante cām appellatiōis ar.ē hic q̄ ſic.ex eo q̄ dicit niſi prius reſtituerit ꝛc. ſi uſurarius impetrator appellet nō audirē illuz interim p lr̄as illas. Itez habes hic q̄ littere q̄ ab initio nō ualent poſtea cōualeſcunt.ſ.de foꝛo cōpe. licz uerum.ꝛ ex tenoꝛe.ꝛ hoc verum eſt quādo ab initio nō ſūt nulle ipſo iure.b.

h CUm in dioceſi.potentū. vnde excōicari poſſent ſi p̄ſtant impedimētū uolentib⁹ agere cōtra illos.ſ.de offi.delec.c.i.ꝛ.xi.q.iii.iniuſtū.

i Manifeſtos.ſi intelligaſ manifeſtos.i.notoꝛios:non ē opꝰ aliis argumētis.ſ. de accu.cuidentia.ſ.de iureiur.ad noſtrā et.ii.q.i.de manifeſta. Si aūt loquit de manifeſtis nō notoriis ſm hoc cuidēs ꝓbatio requiritur ſm iuris ordinē.xi.q.iii.coꝛū.in fi. Ad hoc poſſet dici q̄ illud notoriū non bz facti pſcuerantiā:vnde aliqua requiruntur argumēta. Vel dic q̄ ſolēnis fama docet ipſos eſſe uſurarios:ꝛ ideo p famā ꝛ alia argumēta puniūtur: qz ſola fama nō ſufficit ad cōdemnationē.ar.xxv.q.vi.ſi duo.ꝛ.iii.q.iii.§. item ſepe fit.ꝛ.ſ.de iureiur.ex litteris.

k Poteris.ex officio tuo.ut dixi.ſ.e.c. p̄xi.lz nullus appeat accuſator.

l SAlubriter.in ſoꝛte.hic eſt caſus in quo fructus nō cōputant in ſoꝛte.alios habes notatos.ſ.eo.conqueſtus.

m Onera.et hoc ideo dicit:qz fructus dotis cedūt lucro marito ꝓpter onera matrimonii.C.de iure do.p oneribus. Ad hoc aūt ut maritus lucret fructus rei dotalis:requiritur ut ſuſtineat onera matrimonii.ff.de do.except.l.pater.i prin. Itē oportet q̄ poſſeſſio rei dotalis tradita ſit.ff.ſolu.ma.de diuiſiōe. fructus uero percepti ante matrimoniū reſtituūtur mulieri:nec cedūt lucro marito.ff.de uſur.uideam⁹.§.antepe.ſilr fructus ꝛ fetus pecudū dotaliū lucraſ maritus.ff.de iure do.plerūqz.§.ſi ſerui. Idē eſt in fundo certifodino uel argenti fodino.ff.ſo.ma.diuoꝛtio.§.ſi vir in fundo.ſecus tñ eſt in fetu ancillarū dotalium qui non cedit lucro ipſi marito.ff.de iure do.l.plerūqz.§.ſi ſerui. Itē ſecus eſt in lapidifodinis ubi lapis nō renaſcit:ꝛ in arboribus nō cedendis.ff.ſolu. ma.diuoꝛtio.§.fundū.ꝛ.duobus.§.ſeq. Itē fallit hic illa regula cuius eſt emolumētū:eius dicit eſſe periculū:licet eni ad illos ſpectet emolumētum rei dotalis nō tamē rei periculū uel enictionis uel deterioꝛationis.ff.de iure do. plerūqz.i prin.ꝛ.§.i.ꝛ.C.eo.ti.l.i.tñ cū diſtinctione:an res date in dotē ſint eſtimate uel non:ut ibi diſtinguit.ſed hoc eſt uerū niſi res dotalis cōſiſtat in numero pōdere uel menſura:nā periculū taliū ſpectat ad virū.ff.de iure do. res in dotē.io.

n Mchael.extitit.alias nō teneret niſi eſſet heres.ſ.eo.tua nos.

o Adhuc.hoc expoſitū eſt.ſ.eo.quia fruſtra.

p Pater.hic habes q̄ filius tenet ex delicto patris.ſic.ſ.eo.tua nos. ꝛ agit ex facto patris:ut hic patet.et ſic repetitio uſurarū datur heredi ꝛ cōtra heredē: ut hic p̄z. Cū enī iſte agat ex p̄ſona patris ipſm tenetur defēdere.ff.de reg iur. ex qua perſona.ꝛ.ff.de procu.ſeruū quoqz.§.pe.alias denegaſ ei actio ut dicitur ibi. Sed pone q̄ iſte non agat ex p̄ſona patris nūquid obeſt ei ſi excipiaſ contra ipſm q̄ pater uel auus receperūt uſuras:uidet q̄ ſic:quia uſure repetūtur ab herede ꝛ a quocūqz etiā extraneo.ſ.eo.tua. imo heres tenet ex delicto defuncti:ꝛ ſi nihil pcnerit ad ipſm ſm canonē.ſ.de rap.in litteris.ꝛ. de ſepul. c.ulti.ubi de hoc.ꝛ.xvi.q.vi.ſi epm.in fi.xii.q.ii.epiſcopus qui filios.ergo ſi agi

põt multo fortius excipi: ⁊ hoc cõcedit io. q2 heres nõ pueniẽ hic ex maleficio sed potius ex quasi contractu rõe indebiti soluti. insti. de obli. que ex quasi contractu. §. is cui quis p errorẽ. Et q̃ possit sic excipi de facto patris eo agẽte: satis probatur p hanc lr̃am. Sed si non fecisset iste mentionẽ in litteris de patr̃ nũquid eo agente ex facto suo potest excipi cõtra ip̃m q̃ pater fuerit usurari[g] nec restituerit usuras: videtur q̃ nõ: q2 per tales litteras nõ põt agere de facto patris. ergo nec excipi põt contra ip̃m. alias iniquũ videṽ. arg. cõtra s̃. eo. tua. sed illa loquit̃ in ordinario. immo alia rõe videtur q̃ possit excipi: quia in vicius successit patri. ut. s̃. code. tua. et sic culpã alienã fecit suã retinendo scienter alienum. ergo anteq̃ aliũ ipetat debet esse illo crimine purgatus. ut dictũ est. s̃. eo. quia frustra. satis vr̃ q̃ nõ possit excipi. argu. hui[9] c. ex querimonia ⁊ cõmissiõe nunq̃ clausula illa ponitur in litteris: nisi quãdo de patre fit mẽtio in lr̃is: sicut hic factum fuit. Sz ita videṽ q̃ possit excipi. tenet̃ enim restituere usuras quas pr̃ extorsit cũ ei succedat in bonis q̃ potius credo. sed nũquid repelli põt ab agendo qui nomine alieno recipit usuras? videtur q̃ sic. ar. xlvi. di. sicut nõ suo. sed hoc nõ videṽ: q2 nihil in suã utilitatez uersum est. nec cõtra istũ agerẽ tur ad usuras repetendas: immo cõtra illũ qui habuit illam utilitatẽ.

Quanto. ímoderatas. ergo moderatas videtur p mittere a cõtrario sensu. xxv. distin. qualis. ff. de iudi. cũ prẽtor. quod nõ est uerũ. s̃. e. post miserabilẽ. ⁊ ita cessat hic ar. a cõtrario sensu. C. de episc. ⁊ cle. conuenticulam. ⁊ graues usure dicuntur que excedũt legitimũ modũ. l. statutũ. C. de usur. eos.

b Commertiis. sic. s̃. eo. post miserabilẽ.

c Deuenissent. ⁊ ita trãsit cũ suo onere. s̃. de deci. cũ nõ sit. et. s̃. de pigno. ex litteris. ⁊. xvi q. i. si quis laicus. ff. de pigno. ac. si conuenerit. §. si fundus. b

d Nauiganti. periculũ. quia iste recipiebat i se periculum nidebat̃ quasi quadã cõpensatione licite aliquid ultra sortem recipere posse: quia periculuz pecunie mutuate pertinebat ad debitorem cum sua facta fuisset: sed nibilominus est usurarius cũ excedat naturã mutui: ut dictũ est. s̃. e. conquestus q2 si nullũ periculũ secutũ fuit ⁊ aliquid ultra sorte recepit illõ fuit usura: quia cum sit hinc inde mutuuz nihil inde sperare debet. iuxta illud: date mutuũ nihil inde sperantes s̃. e cõsuluit. ⁊. xiiii. q. iii. per totũ. ⁊ nulla cõpensatio sine dispensatio admitti debet ut usura exigat̃. s̃. eo. super eo. ergo siue reincipiat in se periculũ siue nõ nihil ultra sorte recipere debz.

e Dubitat̃. ergo si certũ esset q̃ tempore solutiõis plus ualerẽt usurari[9] est censendus. s̃. eo. in ciuitate. ar. j. c. proxi. ⁊ ita propter dubiũ excusatur: quia tã emptor q̃ venditor equaliter cõmodũ ⁊ incõmodũ ex dilatiõe expectat. ⁊ est si. C. de solu. l. penul. Item arg. est hic q̃ dubia in meliorẽ partẽ interp̃tari debent. j. de re. iur. c. ii. quia promptiores debemus esse ad absoluendũ q̃ ad cõdemnãdũ. s̃. de proba. ex litteris. ff. de ac. ⁊ ob. l. arrianus. Sed cõtra videṫ q̃ potius in tali dubio abstinendũ esset a talibus contractibus ꝓpter periculũ. arg. j. de cleri. exco. mi. illud. Quandoq3 enĩ aliqui fingũt se dubitare ubi dubitatio non est. tamẽ relinquẽdi sunt in talibus cõscientie sue. Itẽ ar. q̃ ratione dubii aliqd permittitur quod alias nõ licet. xiii. q. ii. non estimemus. ff. de ven. inspi. l. i. §. i. ff. de iudi. si quis ex aliena. C. de usur. si ea lege. ⁊ ratione huius dubii excusat. ut in. §. sequenti.

f Non fuerat. alias nõ excusatur: quia si tunc fuerat uenditurus pro minori: ⁊ ex certa scientia plus recipiat alio termino usura est. ⁊ sic intellige. s̃. eo. in ciuitate: ut ibi etiã dixi.

g Falsidicus. obnoxius. i. obligatus.

h Judici. qui eũ extraordinarie punire põt, cã durante. C. de testi. nullum. sed causa finita potest accusari. l. cornc. de fal. ff. ad le. cor ne. de fal. l. i. ⁊ etiã. l. cor. de sic. l. i. i. respon. ⁊. §. i. Punit̃ eni falsus testis ⁊ si conatus nõ habuit effectũ: sñia tamẽ per falsum testimonium data uel instrumẽta facta retractari debet falsitate reperta usq3 ad. xx. annos. s̃. de excep. cũ venerabilis. nec est mandãda executioni si hoc obiiciatur. j. c. proxi. ubi de hoc. ⁊ nulla ẽ sm quosdaz: q2 ex ea nõ datur exceptõ. ff. de excep. qui agnitis Dominus azo dicebat q̃ est aliqua sed non daṫ ex ea exceptio cum effectu. ff. de re iudic. diuus. quousq3 eniz constet de falsitate habetur interim pro sentẽtia. s̃. de fide instru. ubi de hoc.

i Ledit. q2 ĩ tribus offendit tripl ex pẽa ei debeṫ. Primo q2 deũ offendit septennis penitentia sibi iũgitur pro periurio vi. q. i. quicũq3. q2 iudicem delusit ifamabitur. xxii. q. v. qsqs convictus. ⁊ uerberibus castigabiṫ. v. q. v. illi qui. uel extraordinarie puniẽṫ: ut dictũ est i proxima nota. et quia ꝓximũ ledit iuxta modũ lesionis punietur. arg. iii q. ix. nihilominus. licet ibi nõ loquat̃ de tali pena.

k Reus. de hoc habes. ix. q. iii. quisqs.

l Super eo. falsarũ. Hic dicebat lau. q̃ sine tẽporis p̃finitione semper retractanda est sententia de falso: quia ipso iure nulla est: q2 defectus est in iurisdictione: quia false litere nullã attribuũt iurisditionez: sed ubi alias ageretur de falso: retractat̃ usq3 ad. xx. annos. ut dixi supra. c. proximo.

m Executioni. ⁊ ita patet q̃ executor subsistere debet uel sustinere: si obiiciatur q̃ sententia lata sic per falsas litteras. sic. ff. de iudi. si prẽtor. arg. contra de offi. deleg. pastoralis. ⁊ ibi soluitur hoc ubi plene habes quando fieri debeat executio uel quãdo non. ⁊. s̃ de re iudica. decetero.

n Non obseruet. ⁊ sic q̃ p errorẽ p talẽ sñiaz solutũ est põt reuocari. C. si ex fal. instru. l. i. ⁊. ii. ⁊. ff. de excep. l. qui agnitis.

o A bus a quibus. ⁊. c. sepe. ⁊. s̃. ne cle. uel mo. sñiam sanguinis.

p Degradatis. sic. s̃. de iudi. cũ non ab homine. Sed cõtra videtur. j eo. falsariorũ. ubi traditur̃ seculari potestati puniendus. sed illud speciale est in falsariis litterarum domini pape ubi statim traduntur seculari potestati.

q Caracteré. arg. cõtra. s̃. de rap. in archiepiscopatu. ⁊. s̃. ne cle. uel mo. sententiam. So. caracter iste nõ ita profunde debet infligi ut sanguinem eliciat: sed cutis superficies deformet̃ in signũ maleficii: ⁊ hoc propter odiũ criminis: quia facies hominis ad ĩstar celestis pulchritudinis facta fedari nõ debet. C. de penis. si quis in metallum. sed illa pena alias infligi non debet a iudice ecclesiastico: q2 periculũ imineat in ipsa infligenda. ⁊ huiusmodi adustio clericis est ꝓhibita. s̃. ne cler. uel mo. sententiam.

Bij etiam excusatur qui pannos granum vinum oleuz vel alias merces vendit: vt amplius quam tunc valeant: in certo termino recipiat p eisdem: si tamen ea tẽpore cõtract[9] nõ fuerat̃ uenditurus. August.

De crimine falsi.

Falsidicus testis tribus personis est obnoxius[s] primum deo: cuius presentiaz contemnit: inde iudici[h]: quẽ mentiendo fallit: postremo innocenti: quẽ falso testimonio ledit̃. Uterq3 reus[k] ẽ: ⁊ q̃ vitatẽ occultat ⁊ q̃ mẽdaciuz dic̃: q2 ⁊ ille prodesse ñ vult: ⁊ iste nocere desiderat. Lucius. iij. vuigorien. epo.

Super eo q̃ sentẽtiam auctoritate litterarum falsaꝝ[l] lataz noluisti executiõi[m] mandare. t. p. commendamus: mandantes ut quotiẽs aliqua scripta sub nomine nostro destinata redarguenda videris falsitatis: nullam eis adbibeas fidẽ: ⁊ qõ per ipsas mandatum fuerit: non obserues[n]: sed cum qui presentauerit: retineri facias dilgenter.

Rbanus tertius.

Vad audientiam nostram te significãte pueniṫ: q̃ cũ quosdã clericos qui falsauerũt sigillũ regis francoꝝ: carcerali custodie mãcipaueris: ⁊ ifra. F. t. t. r. ut eis nec membrũ auferri: nec penã infligi facias corporalẽ: per quã periculum mortis[o] possint incurrere: sed eis a suis ordinib[9] degradatis[p] in signuz maleficij. caractere[q] aliquem imprimi facias: quo ĩter alios cognoscanṫ: ⁊ prouinciam ipsam eos abiurare compellens: abire permittas.

Ino. iij.

Cura sepe mandata: et infra. Statuimus ⁊ sub excõmuni/

a Cura.per nũciũ.specialiter cũ mandato ad hoc destina:ũ.s.de rescrip.non nulli.io.

b Idoneũ.ar.q; non ualent littere per excõicatum impetrate: alias enĩ p quãcunq; personã etiã si per scruũ impetrentur ualent.C.de prec.ipc.off.vniuersis.qõ forte posset itelligi cũ preceps ex certa scia ecclesie litras.ar.ff.de bo.pos.seru⁹.instm enim suspectũ est ex persona.ar.s.de rescrip.ad audientiaz. & ff.de edẽ.si quis.si militer non ualet rescriptũ ab heretico ipetratũ.C.de sum. tri.l.ii.io.

c Subiaceat.ex hoc videt q; qui contra facit sit ipso iure excõicatus. sed nõ credo q; sit excõicat⁹ ipso iure:quia nec seruatur hoc imo indifferenter videmus q; quilibet per nũcium litteras impetret: et hoc papa scit & tollerat nec aliquem repellit nisi esset excõicatus. sed hoc intelligit cũ littere ỏ manibus dñi pape: uel bullatoris tm̃ sunt recipiende:q; alias false sunt.j.c.proxi.& ille qui lras recipit est excõicat⁹:ut hic dic̃

d Innouari. ut.s. de iude.ita quoꝛũdã i fi.ubi de hoc.

e Dies.in quib⁹ deliberet super litteris sic.iii.q iii.offerat.j. de cle. excõ. mini. illud.& ff.ex qui. cau. ma.l.ex hostib⁹.§.ul.

f Destruat. si.v.q.i. quidã.& l. si quis famosum.

g Resignet.tali qui possit prodesse & nõ obesse.ar.xxii.q.v.ls uidetur.

h Euadet. si super hoc lata est per diocesanuz: ut hic precipit:tamẽ aliã sniam dñi pape siue canõis icurrit.j.c.ad falsari oruz.quid si aliquis simplex utitur litteris talibus ignoranter. nõ excusatur: q; per alios debet hoc inquirere.ar.xxxvii di.§.ul.Quid si falsitas fuit ita latens q; nõ potuit videri etiã a perito. ℟.q; si fecerit diligentiã quã potuit per se & per alios non credo tm̃ teneri alioquin nõ excusat.ar.s.de homi.c.ioãnes.& c.ul. et in aliis pluribus.c.& l.di.si duo.b.

i Articulo mortis.casus iste semper excipit.xvii.q.iiii.si quis suadẽte.j.de senten.ex.a nobis.& s.de offi.oꝛ.pastoꝛalis.

k Relaxari.ar.exquo papa sibi aliquid specialiter reseruat aliis denegat facultatẽ disponendi aliquid super illo:sed ubi absolutionẽ nõ reseruat aliis intelligit esse concessum.j.de sen.ex.nuper.

l Licet falsitatis.circa hmõi viciũ falsitatis nota q; p hos modos qui hic exprimũtur:sunt alii casus falsitatis. Ex dicto enĩ uel facto dicũtur littere false.s.de rescrip.super litteris: & in tali falso dissimulatur ,put ibi dicit:& pro tali falso nõ punit:nisi q; hoc hz cõmodum lrarũ. Et ẽ ar.ad idẽ.ff.de fal.si quis obrepserit. Itẽ charta dicit falsa scripto:ut cũ scriptũ est in ea oẽs canonicos fuisse pñtes qui nõ fuerunt oẽs presentes:& talis falsarius punitur.ut.s.de his que fi.a prela.si.consen.ca.quanto.& ab officio & beneficio talis suspendit.s.de testi.tam litteris. Itẽ dicit charta falsa si appareat rasa uel mutata in loco suspecto.j.de priuileg.cum olim.& s.de fi.instru.inter dilectos.& s.de religi.do.cum uenerabilis.imo et qui litteras iudicũ tali modo falsat puniri debet in beneficio suo.s.de rescrip.olim.de hac rasura dicit.j.eo.§.quinta. Item presumit falsum rescriptũ:licet forsitan non sit ita q; per iꝺm nõ procedat si habet in se uitium latinitatis.s.de rescript. ad audientiã. Item si instrumentũ suspectũ iducitur & ei nõ imponitur fides dicit falsum.C.de ꝓba.inbemus. itez dicunt littere false si episcop⁹ appellat filiꝰ. Vel papa uni loquitur in plurali.j. eo.c. ꝓximo. Itẽ rescriptum dicitur falsum si est ipetratũ sine mandato.s.de rescrip.nõnulli.itez alios nouez modos falsitatis habes hic expressos. & quicũ qz tali modo uel alio quocũq; litteras domini pape falsauerit:uel usus fuerit illis sciẽter excõicatus est.ut.j.e.falsariorum.& debet tradi curie seculari cõuictus & degradat⁹: ut ibi dicit. In aliis autẽ falsitatibus predictis lz puniri debeant non sunt ipso iure excommũicati:nec curie seculari tradendi:nisi forte si episcop⁹ diocesanum.generalem tulerit excõmunicationẽ.sicut Honoꝛius fecẽ qui excõmunicauit oẽs illos q falsum instrumentuz fecerunt uel fieri fecerunt.uel qui testimoniũ falsuz tulerit uel ꝓcurauerit fieri.uel qui ignem apposuerit.

m Apponat.apponẽs ꝺm leges aqua & igne interdicitur ff.ad legẽ coꝛne.de fal.l. ultia.

n Tenuem.quicũq; radit uel immutat rescriptũ domini pape sibi assignatum excõmunicatus est & falsarius: ut dixi i proxima notula.& in hoc nullã distinctionẽ adhibeo: licet sit argu.cõtra.s. de fide instr. ex litteris.q; intelligo illã rasurã factã per illum qui litteras ipsas scripsit:& non per illum qui utebat illis. Si uero littere clause essent nõ nocet rasura i quocũq; loco fuerit: q; non ẽ presumptio cõtra impetrantem. In aliis autẽ litteris uel instrumẽtis põt distingui utr sit rasure in loco suspecto ut tunc obsit.s.de reli.do.cuz uenerabilis.uel nõ suspecto ubi nulla uis est.& tunc non obest ar.illius decre.s.de fide instru. ex litteris.& c.cũ uenerabilis. & hoc intelligit quãdo rasura est in loco suspecto:& sic nõ cõtradicit.j.e.c.ulti que intelligitur quando rasura non est in loco etiam suspecto:& modica est rasura.s.paucarum litterarum.

o Scripture.quia per comparationem litterarum ꝓbatur falsitas.C.de fi de instru.l.cõparationes:& stilo dictandi fit cõparatio.ut hic dicit. In aliis aũt litteris nõ attendit talis cõparatio.

p Charte.& in hoc est alia comparatio notanda.scilicet q; rasura charte quãtũcunq; sit subtiliter rasa siue incisa:si aliter discerni nõ possit:eleuari debz ad solem & interponi debet inter solẽ & oculos & stati apparebit rasura illa.

q Quam.graui dictamine.s.c.proximo.in fi.b.

r In plurali.in his ergo potest deprehendi falsitas & de facili: quia facile est uidere qualiter appellet episcopum uel inferiores:& cui loquitur in plurali.Secundũ antiqua tempoꝛa hoc nõ seruabatur.Grego.enĩ loquebatur uni i plurali:et de se quandoq; singulariter:quandoq; pluraliter.s.de ꝑscrip. nihil xxiii.di.cõmunis filius.& xcix.di.cccc.sed hoc faciebat ex magna humilitate: tunc erat talis cõsuetudo:sed illa immutata est.alii episcopi appellant suos subditos fratres uel socios.viii.q.i.quid autem.& x.q.iii.cauendum.& j.de excess. prela.c.i.

m Apponat.apponẽs ꝺm leges aqua & igne interdicitur ff.ad legẽ coꝛne.de fal.l. ultia.

n Tenuem.quicũq; radit uel immutat rescriptũ domini pape sibi assignatum excõmunicatus est & falsarius: ut dixi i proxima notula.& in hoc nullã distinctionẽ adhibeo: licet sit argu.cõtra.s. de fide instr. ex litteris.q; intelligo illã rasurã factã per illum qui litteras ipsas scripsit:& non per illum qui utebat illis. Si uero littere clause essent nõ nocet rasura i quocũq; loco fuerit: q; non ẽ presumptio cõtra impetrantem. In aliis autẽ litteris uel instrumẽtis põt distingui utr sit rasure in loco suspecto ut tunc obsit.s.de reli.do.cuz uenerabilis.uel nõ suspecto ubi nulla uis est.& tunc non obest ar.illius decre.s.de fide instru. ex litteris.& c.cũ uenerabilis. & hoc intelligit quãdo rasura est in loco suspecto:& sic nõ cõtradicit.j.e.c.ulti que intelligitur quando rasura non est in loco etiam suspecto:& modica est rasura.s.paucarum litterarum.

o Scripture.quia per comparationem litterarum ꝓbatur falsitas.C.de fi de instru.l.cõparationes:& stilo dictandi fit cõparatio.ut hic dicit. In aliis aũt litteris nõ attendit talis cõparatio.

p Charte.& in hoc est alia comparatio notanda.scilicet q; rasura charte quãtũcunq; sit subtiliter rasa siue incisa:si aliter discerni nõ possit:eleuari debz ad solem & interponi debet inter solẽ & oculos & stati apparebit rasura illa.

q Quam.graui dictamine.s.c.proximo.in fi.b.

r In plurali.in his ergo potest deprehendi falsitas & de facili: quia facile est uidere qualiter appellet episcopum uel inferiores:& cui loquitur in plurali.Secundũ antiqua tempoꝛa hoc nõ seruabatur.Grego.enĩ loquebatur uni i plurali:et de se quandoq; singulariter:quandoq; pluraliter.s.de ꝑscrip. nihil xxiii.di.cõmunis filius.& xcix.di.cccc.sed hoc faciebat ex magna humilitate: tunc erat talis cõsuetudo:sed illa immutata est.alii episcopi appellant suos subditos fratres uel socios.viii.q.i.quid autem.& x.q.iii.cauendum.& j.de excess. prela.c.i.

cationis pena & suspensionis ordinis & beneficij districti⁹ inhibemus nequis apud sed.apo.litteras nostras nisi a nobis:uel de manibus illorũ recipiat:qui de mandato nostro ad illud sunt officiũ deputati. Si uero persona tante auctoritatis extiterit ut ipsaz deceat per nunciũ litteras nostras recipere: nunciũ ad cancellariã nostraz uel ad nosipsos mittat idoneũ perquẽ littera s ap. iuxta formã prescriptã recipiat. Si quis autẽ in hac parte mandati nostri trãsgressor extiterit:si laicus fuerit excõmunicatiõi subiaceat si clericus:officij & beneficij suspensiõe dãnetur:& infra. Adijciẽtes statuim⁹: ut generalez excõmunicatiõis sentẽtiam promulgetis quam per singulas parrochias faciatis frequentius inouari:qõ si quis falsas litteras se habere cognoscit:infra.xx.dies litteras illas aut destruat aut resignet si penam excõmunicationis uoluerit euadere:quã nisi forsan in mortis articulo sine speciali mãdato nostro a quoquã nolum⁹ relaxari:nec etiã si presumpta fuerit ꝓ ra hoc absolutio quicquaz habeat firmitatis.

Idem archiepiscopo & canonicis mediolan̄.

Licet ad regimen:& infra. Ut autez uarietates falsitatis circa nostras litteras de prebẽdere ualeatis:eas uobis presentib⁹ lris duxim⁹ exprimẽdas. Prima species falsitatis hec ẽ:ut falsa bulla falsis litteris apponatur. Secuda ut filuz de ỽa bulla extrahat ex toto:et post aliud filuz immissũ falsis litteris inferatur. Tertia ut filum ab ea parte in qua charta plicat incisũ cum uera bulla falsis litteris immutat sub eadem plicatura cũ filo simili cana pis restauratã. Quarta cũ a superiori pte buelle altera pars fili sub plũbo rescinditur & per idẽ filũ litteris falsis inserta reducit infra plumbũ. Quinta cuz litteris bullatis & redditis in eis aliquid per rasuram te nuem immutatur. Sexta cũ scriptura litterarũ quib⁹ fuerat apposita uera bulla:cuz aqua uel uino uniuersaliter abolita seu deleta eadez charta cũ calce & alijs iuxta cõsuetum artificiuz dealbata de nouo rescribitur. Septima:cũ charte cui fuerat apposita uera bulla:totaliter abolite uel abrase alia subtilissima charta eiusdẽ quantitatis scripta cum tenacissimo glutino cõiungitur. Eos etiam crimine falsitatis nõ reputamus immunes:qui contra constitutionẽ nostraz sciẽter litteras nõ de nostra uel bullatoris nri manu recipiũt. Illos quoq; qui accedentes ad bullam falsas litteras caute proijciunt: vt de vera bulla cũ alijs sigillentur. Sed he due species falsitatis ñ possunt facile comprehendi:nisi uel in modo dictaminis uel in forma scripturẽ⁹ uel qualitate charte⁹ falsitas cognoscatur. In ceteris autem diligens indagator falsitatẽ poterit inueri:uel in adiunctione filorũ:uel in collatione bulle:uel motione uel obtusione:presertim si bulla non sit equalis:sed alicubi magis tũida & alibi magis depressa.

Idem attinacen̄ epo.

Quam graui pene subiaceat:& infra. Nos uero litteras que tibi sub nostro nomine presẽtate fuerint diligentius intuentes i eis tam in continentia quã in dictamine⁹ de prebendim⁹ falsitatẽ:ac in hoc fuimus admirati:quia tu tales litteras a nobis credideras emanasse:cũ scire debeas ap.sedis cõsuetudinez in suis litteris banc tenere ut patriarchas archiepiscopos episcopos fratres:ceteros aut̃ reges principes uel alios cuiuscũq; ordinis filios i nostris litteris appellemus:& cum vni tantum persone nostre littere diriguntur:nunquã ei loquitur in plurali⁹:vt vos siue uester & his similia in ipsis litteris apponamus. In falsis autem litteris tibi presentatis in salutioue dilecto in christo filio vo

a Tam in bulla.ut.s.c.proxi.b.

b Falsariorũ.examinent quod si non fecerint in dolo esse uidentur:sine dolo enī falsum nō cōmittitur.C.ad.l.corne.de fal. nec exemplũ.ꝛ affectores ignorantie dici possunt.s.de clamdesti.despon.cũ inhibitio. vnde talis ignorant ia crassa ꝛ supina pōt dici.j.de cleri.ex.mi.apostolice.

c Dixerit.pōt suppleri q̄ nō pbauerint:quia qui ignorantiam allegat cā probare tenet s.de elec.inotuit.maxime cuz hoc inquirere teneant auctoritate huius constitutionis: alias si probaret se diligentiaz quā potuit ꝛ debuit adhibuisse:non esset ei imputandũ:ut dixi.s.e.dura. quia iusta ignorantia excusat eũ: quia nō videtur teneri nisi postq̄ scit b. s.co.dura.ꝛ.j.c. proximo. ex quo enim inquisiuit a peritioribus non est ei imputandum xvii.dist.§.ulti.ff.de iur.ꝛ fac. ignorā.l. regula.§.i.in fi. fecit enim quod potuit.xlviii. disti. quid ad nos.et.xliii. distinōe ephesis.ꝛ diuinare nō tenebatur.sic.j.de excess.prela. iter dilectos.vbi excusat ignorantia.

d Falsarios.de quib⁹ habuisti.s.in.c.proximo.ut ibi dixi. Omnes enim tā principales q̄ fautores sunt ipso iure excōmunicati:ut hic patet.

e Hephesi.ꝛ criminaliter cōuicti.ibi enī ut dicit lex idagatio fiat acerrima ubi pena est grauissima.C.ad.l.cor.de fal. l.maiorē.ꝛ ubi ciuiliter agitur mitius est agendũ.C.e.l. pe.

f Tradant:qualiter tradi debeāt.hēs.j.de ver. si.nouim⁹. In tribus enī casibus tradit aliquis stati post degradationez curie seculari:ut hic.ꝛ est vn⁹ casus:ut dixi.s.de hēr.ad abolendam.xi.q.i. si quis sacerdotum.

g Legitimas. Pena enī falsi in libero homine est deportatio ꝛ oium bonorũ publicatio in seruo ultimũ supplicii: sic distinguit lex.ff.ad le.corn.de fal.l.i.§ ul.ꝛ.C.eo.ti. ubi falsi. ꝛ ibi ultimo supplicio punitur crimen falsi. Et hoc est verum de his qui falsant rescriptum principis:de quibus hic intelligit:qui uero falsant lras aliorũ aliter puniuntur:sed leuius s.eo.ad audientiā.ꝛ hec pena imponitur illis qui per se uel per alios uitium falsitatis exercent:ut patet per istam litteraz: ubi loquitur de bis qui literis falsis ab aliis impetratis vtuntur.

b Nostro.idest qui litteris falsis utuntur p alios ipetratis sub nomīe nostro: et isti minus puniunt q̄ illi qui per se hoc faciūt uel per alios:ut patet per hāc lram:ꝛ superiorē.C.ad.l.cor.de fal.maiorem.

i In istis.de quibus hic dicit qui vtūtur lris per alios ipetratis.

k In illis.s.qui per se hoc procurant:de quibus premisit.uel dic in istis idest laicis.in illis.idest clericis.

l Negligentia.hec tamen quandoq; dolo cōparatur.cū.s. dissoluta est crassa et supina.ff.mandati.si fideiussor.

m Accedens.nō debeat. Nota q̄ non presumuntur littere false qui sunt de simplici iustitia:ꝛ que de facili possunt haberi:sicut non presumitur q̄ in re modica dolose agatur.ff.de dol.si oleū.§.vl.cū.l.sequen. vnde si quis suggesserit falsum in litteris que sunt de simplici iustitia nō statim presumēde sunt false nisi probetur q̄ ex certa scientia falsum suggessit:quia qui dicit q̄ falsuz ex certa scientia suggessit dolum allegat:sed dolus ex perspicuis indiciis pbari debet.C.de dol.dolum.si tamen alter vult probare:ignorātiam audit. Sed qualiter eam probabit? dico q̄ per iuramentum.j.de sentēn.excō.si uero.ii.ꝛ.xxxiiii questione.ii.in lectum. Sed pone q̄ falsum affirmet circa rem propriaz cuius noticiam habuit:presumitur primo cōtra ipsum:quia non presumitur quis ignorare factum proprie rei.C.de rescin.ven.quisquis.quod est uerū. sed illā p sumptionē elidit hec presumptio: quia non presumitur dolum cōmisisse circa litteras que de facili habentur:ut hic dicitur: ꝛ sic vna presumptio elidit aliā circa idem factū.ff.de in integr.rest.diuus.ꝛ.s.de psump.litteras.ar.cōtra.s.de elec.cū inter.R.

n Usus est.si.j.de excess.prela.inter.arg.contra.s.c.proximo.vbi nō excusatur qui vsus ē falsis litteris ignoranter. Sed illud intelligendũ est de his que non sunt de simplici iusticia que nō possunt haberi de facili: vnde illa presūptio eos condemnat: hic excusatur a contraria presumptiōe: quia i litteris de simplici iusticia non est presumptio contra i petrantez. vnde per ignorantiam excusatur si statim desistat quando scit eas falsas.io.

o Ex conscientia.rasuras.non i narratiōe facti: quia ex hoc nulla suspitio esset.s. de fide instru. ex litteris.nec per talem rasurā facta fuit ambiguitas in nomine.s.de fide instr. inter dilectos. Contra habes q̄ rasura inducit suspitionem s.de relig.do. cū venerabilis.ꝛ.j.de priuil. cū olim.ii.ꝛ.s.e. licz.§.quinta. ubi de hac materia.

p Sapientis.modica suspitio nō debet sapientis animum i mutare.s. de symo. et si questiones.ꝛ.i. q.i. iudices.io.

q Cause. quod fieri pōt.s. de elec.cum dilecti.ubi de hoc.in fi.ꝛ sub pena ordinis et beneficii potest se aliquis obligare.i.q. vii.quotiens.ꝛ.de cōsecra.di.ii.ego berēgarius.b.

r Renunciandum. s.de regula. ad apostolicā.ꝛ.s. de fo.cōpet.dilecti.ꝛ.c. si diligenti.ꝛ.C.de pact. si quis in conscribēdo ꝛ de epis.ꝛ cler. si gs

cabaris:cum in litteris quas aliquā do tibi transmisimus:te videre poteris a nobis fratrem uenerabilem appellatuz:,ppter quod sic litteras: ap.studeas intueri:tam in bulla[a] filo ꝛ charta quam in stilo:q̄ ueras pro falsis vel falsas ,p ueris litteris modo aliquo non admittas. Dez.

Ad falsariorum cōfundendaz malicia:ꝛ infra. De cōmuni fratrū nostrorum consilio duximus statuendū:ut qui litteris nostris uti uoluerit:eas primo diligenter examinent[b]:quoniam si falsis litteris se usos dixerint[c] ignoranter:eorū sera penitētia euitare nequibit:penas inferius ānotatas. Nos enim omnes falsarios[d] litteraruz nostraz qui per se uel alios vicium falsitatis exercēt cum fautoribus ꝛ defensoribus suis anathematis vinculo decernim⁹ innodatos:statuentes:ut clerici qui falsarij fuerint deprehensi[e]:omnibus officijs ꝛ beneficijs ecclesiasticis p petuo sint priuati:ita q̄ qui p se falsitatis vicium exercuerint:postquā per ecclesiasticum iudicem fuerint degradati:seculari potestati tradantur[f]:secundum constitutiones legitimas[g] puniendi:per quā ꝛ laici qui fuerint de falsitate cōuicti:legitime puniantur. Qui vero sub nomine nostro[h] litteris falsis utuntur:si clerici fuerint:officijs ꝛ beneficijs ecclesiasticis spolientur:si laici:tamdiu maneant excōmunicatiōi subiecti donec satisfaciant competenter:ita tamen:ut in istis[i] ꝛ in illis[k] maliciagrauius quam negligentia[l] puniat: qō de bis qui falsas litteras impetrant statuimus obseruandum. Dez.

Accedens:ꝛ infra. F.t.māda mus:quatenus si littere ap.i quibus falsitas fuerit deprehensa: de simplici iustitia formaz habeant cum presumi non debeat[m]:q̄ pro talibus litteris que possunt facile obtineri:fraudem quis commiserit falsitatis:nec litteris usus[n] est postquā eas falsas esse cognouit:tu ei officiū beneficiumq; restituens: ipsum su per hoc ulterius non molestes.

Dez.

Ex conscientia:ꝛ infra. Ueruz litteras ipsas:que redargute fuerant falsitatis:diligentius inuentes:nullum in eis falsitatis signum uel suspitionis inuenimus:nisi parcarū litteraruz rasuras[o]:que nequaquam sapientis[p] animū in habitationem uertere debuerunt: vnde si vobis constiterit predictuz.r.obligasse se sub periculo cause[q]:q̄ litteras illas falsas esse probaret:cum quilibet ad renunciandum[r] iuri suo liberā habeat facultatez:ipsi.r.super dicta ecclesia silentium imponatis[s].

De sortilegijs.

Ex penitentiali theodori.

In tabulis uel codicibus aut alijs sorte[t] furta non sunt requirenda. Nec diuinationes aliquas in aliquibus rebus quis obseruare presumat. Qui autem contrafecerit: quadraginta[u] dies peniteat.

Ex.iij.grandeñ.patriarche.

Ex tuarum tenore litterarum accepimus:q̄. v. presbyter cum quodam infami ad priuatum locum accessit:non ea intentione vt uocaret demonium:sed vt inspectione astrolabij furtum cuiusdam ecclesie posset recuperari. Verum licet hoc ex bono zelo ꝛ simplicitate[x] se fecisse proponat:id tamen grauissimum fuit et non modicam unde maculam peccati contraxit:ꝛ infra. Mandamus:quatenus talez ei pro expiatione illius delicti penitentiam imponas:q̄ per annum et amplius si tibi visum[y] fuerit eum ab altaris ministerio p̄cipias abstinere in conscribendo.

s Imponatis.sed nunquid propterea est ecclesia illa aduersario assignanda. Respondeo non. nisi probet primo se habere ius in illa.s. de rescrip.olim.in fi.

t In tabulis.sorte.sic electio per sortē non est facienda.j.e.c. ulti. argu.contra.xxvi.q.ii.sors.ꝛ.c.hi qui.quia licet sors in sui natura non sit mala: tamen probibetur ne propter assiduitatez labantur in idolatriam:sicut est in iuramento. xxii.q.i. considera. et hoc.c.hi qui.loquitur de compatiua permissiōe:ibi potius permittūtur sortes q̄ ad demonia consulenda concurrant .sic ,ppter diuinatōnes futuras sortes probibentur:ut hic patet.ꝛ.xxvi.q.ii. illud. ꝛ.q.v c.sortes.ꝛ.c.peruenit.quandoq; tamē permittitur per sortē aliquid fieri:ut dicit.j.e.c.ul.

u Quadragita dies.si laicus fuerit a cōtione ecclesie priuet. si uero clericus officio ꝛ beneficio pōt priuari.xxvi.q.v.nō oz.ꝛ duob⁹.c. se. Et ar.p̄.j.c.pri.arg.p̄.j.e.c.ul.ubi nō puniūtur.

x Ex tuarū simplicitate.q; bono zelo hoc fecit aliquātulū excusat. ar.s.de apostata.c.ii.ꝛ q; p simplicitatē h̄ fecit dign⁹ fuit misericordia nā simplicitati pcendū ē.s.de re.pmu.c.cū uniuersorū. ubi de hoc.b.

y Visum.et ita tempus penitentie arbitrariū est.xxvi.q.vii. tēpora

penitudinis: sed minorē pen tentiā āno nō posset iponere: exquo papa sibi annū prefixit: sed supra est ad arbitriū episcopi.

a Liberū. hoc intellige dictū ex dispensatione: nā de iure cōi debuit remanere priuatus: ⁊ cpus de iure cōtra illū, pcessit. xxvi. q. v. non oportet c. si quis epus. ⁊ c. aliquanti. sed qz bono zelo p simplicitatem deliquit papa mandat ipz restitui ⁊ eps auctoritate sua cum isto potuit si voluisz dispensare cū in casu isto ei hoc non sit ꝓhibitū: et dispēset etiā in maioribus. l. di. pbros. ⁊. s. de indi. ar si clerici. vbi de hoc. b.

b Ecclesia vestra potestatē. si. habes. s. de elec. cū i in rc. Dicūt tū quidam qdē esset si aliqua forma non fuisset expressa qz posset vnū de se eligere: ut dicit i. c. cuz in iure. qō nō credo: qz ubi simplr datur potestas eligendi trib⁹ nulla forma adiecta: ita hūt potestatē eligēdi oēs qz vnus uel duo sine tertio eligere nō pnt vnde si duo eligant tertiū nō ualet qō factū: qz hāc potestatem nō habent. si ille eligat se cū aliis non valet: qz nemo seipz eligere pōt. s. de insti. cū ad nostraz. qa alius debet esse electus ⁊ alii eligētes ut ibi dicit: sicut est iter baptizantē ⁊ baptizatū. s. de baptis. debitum. ⁊ s. de iure pa. p vestras. xxiiii. q. i.

Didicimus. ⁊. ff. de tu. ⁊ cur. da. ab his. l. pretor. ⁊. ff. de test. tute. ex sententia. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuū: qz duplici officio fungi nō pōt: ut ibidē dicit. Sicut si tres iudices uel arbitri sint dati simplicit sine illa clausula qz si nō oēs ⁊c. duo sine tertio procedere nō pnt: qz potestas iudicādi ita data est oibus qz duo sine tertio uel alter sine altero ꝓcedere nō pōt. s. de offi. deleg. c. vno delegatorū. ⁊. c. cām mrimonii. de hoc etiā dixi in. c. cū in iure. Sed cū dat aliquibus potestas eligendi de se uel aliis. si nolūt aliquē eligere de se tunc potestas eligēdi remanet penes illos tm: ⁊ eis solis data intelligit: sicut quando cōmittitur cā cū illa clausula qz si nō oēs ⁊c. Sed si simpliciter dat aliquib⁹ potestas eligēdi tūc nō possunt aliquē eligere de se sicut est i iudicibus ut dictū est: et persona electa nullo mō oz cōputari inter eligentes. ut ꝓbatur. s. de elec. cumana. ⁊ ideo dicit hic qz eis licebat fm tradita ⁊c. ⁊ hoc ar. nō ualet. Capitulū pōt aliquē eligere vnuz de se. sed isti quibus data est simpliciter eligēdi potestas fungūt vice capituli. ergo possūt eligere vnū de se. Capitulū enī eligit iure cōi siue ordinario: sed isti nō eligūt iure cōmuni sed potestate sibi concessa per capitulum. ber.

c Examinato. ⁊ merito. ad quē enim pertinet cōfirmatio ⁊ examinatio ꝓcessus ⁊ pone. s. de elec. nihil est. ⁊. c. cū nobis. ⁊. c. venerabilem et. s. de transla. c. ulti. s. de here. cū ex iniūcto. in fi.

d Ad gratiā. hoc ideo dicit: quia de iure debuit cassari: sed ip̄m de gratia confirmauit.

e In electionibus. per hoc qz dicit in electiōib⁹. uidet qz in aliis usuz sortis non reprobet. ar. xxv. di. qualis. et. ff. de iudi. cū pretor. ff. de testi. ex eo. ⁊. xv. q. iii. de crimine. ꝓterea in multis casibus vsum sortis admittimus. ff. de iudi. sed cū ambo. ff. fami. hercis. si qui sunt. C. cōia dele. si duobus. circa prin. Sed quare prohibetur usus talis in electionibus: nōne mathias sorte electus fuit. xxi. di. cleros. in prin. ⁊ sors nō est aliquid mali. xxvi. q. ii. sors. dicas qz licet mathias ⁊ ionas sorte electi fuissent: nō tamē eorū exemplo eligendus est aliquis per sortez ut. xxvi. q. ii. non statim. ⁊. c. nō exemplo. quia illud factū fuit diuina inspiratiōe. sic. xxiiii. q. v. dixit. Qō autē sors dicit non est aliquid mali verū est cōsiderata in se: sed ex cā prohibetur. ut dixi. s. c. c. i. ⁊ ꝓterea h nō fuit data forma cōcilii. s. de elec. qz ꝓpter. ut uidet: ꝓpter dissentiones uero ⁊ lites dirimēdas sors admittit circa iudicia: ut dicunt ꝺ

⁊ extūc liberuz sit ei exercere officiū sacerdotis.

Hono. iij. capitulo luceñ.

Ecclesia uestra episcopo destituta uos cōuenientes in unū ut de futuri tractaretis electiōe pontificis: vnū elegistis ex uobis ꝓsorte qui tres auctoritate uestra elegit per quos vice omniū lucañ. ꝓuideretur ecclesie de pastore: quoz duo tertiū magistrū. r. s. elegerūt: qō expresse licebat eisdē secūdum traditā a uobis omnib⁹ potestatē. Procuratoribus igit uestris sup his in nostra presentia ꝓstitutis: nos tali examinato processiu lz notañ careat: quinimmo multa reprehensione sit dignū: qz sors in talibus interuenit: ⁊ infra. Electionem celebratā de ipso ad gratiam cōfirmationis admittimus: sortis usū in electionib⁹ perpetua prohibitione damnantes.

De collusione detegenda.

Gregorius vniuersis episcopis decoriñ.

Scripta. f. u. relegentes agnouim⁹: qz bi qui cōtra badrianuz episcopū aliqua dixerāt: mō cum eodem in amicitiam conuenissent: ⁊ infra. Quia uero nunciati facinoris qualitas nos uehemēter impellit: ut ea que audiuim⁹ dissimulare nullatenus debeamus: presertim cum accusatores ⁊ accusatuz inter se fecisse gratiaz indicaueritis: hoc necesse est subtilius perscrutari: ne forte nō ex charitate sed ex premio eorū sit concordia comparata.

Idem.

Crimina semel audita greg. discussa nullo modo preteribat: etiam si accusatus cum accusatore in gratiam redijsset.

Alexander tertius noruiceñ. episcopo.

Audiuimus usqz adeo clericorum maliciaz excreuisse: ut interdum inter se collusione facta sup beneficijs que possidēt se sustinent ab alijs molestari: ⁊ postea ut questioni cedatur: ⁊ ijdez clerici qui beneficia quiete possideant: quasi nomine transactionis soluunt alijs de ipsis beneficijs annuam pensionez ut post mortem eorum in beneficijs illis super quibus est collusio facta: ius sibi ualeant vendicare. Unde tibi mandamus: quatenꝰ si quos clericos tue iurisdictionis per collusionem huiusmodi fraudē legitime tibi ꝓstiterit cōmisisse: eos beneficijs sup quibus collusum fuerit non differas perpetuo spoliare: quia satis esset idignū: si fraus ⁊ dolus que in preiudiciū tui iuris ⁊ aliorū nitūtur dicte leges: in quo casu pōt intelligi. c. illud sors. sed in electionib⁹ licet ibi sit discordia nō licet per iura predicta. a.

Scripta. qz bi. ar. qz plures accusatores possunt admitti cōtra vnū super eodē crimine. s. de accu. licet. ⁊. ii. q. i. in primis. ⁊ plures ꝓcuratores admittūtur. s. de testi. insuper. hic eni admissi fuerūt plures accusatores. ⁊ in. c. in primis. quod fieri nō deberet imo iudex debet eligere magz idoneū. ff. de accu. si plures.

g Qualitas de amicitia letatur ⁊ non de modo illo quo in amicitiā cōuenerūt: ⁊ ideo precepit iquiri de collusiōe. vnde dixit ioānes quidā sapiēs fantasma. Deus non est remunerator noim sed aduerbiorum. hoc est dicere non remunerat deus bonū quod fit sed qō bñ fit. vnde nō remunerat indeos qui crucifixerūt christū licet mors christi bona fuerit: qz ꝓpter hoc de penis iferni nos redemit: ⁊ ideo non remuneranit eos: qz nō bene fecerūt. deus eni cor interrogat et non manū. xiiii. q. v. siquidē inueniſti. nec cōsiderat que fiunt sed quo animo fiūt. xv. q. vi. c. i. i fi.

b Dissimulare. ſ. c. proxi. ⁊. c pe. ⁊ nl. per hoc eni cōsentire vī. xliii. di. ephesi⁹. i fi. ⁊ ar. xl iiii. di. erroz. ⁊. s. de here. c. it.

i Gratiā. ar. qz nō liceat recedere a lite. Unde nota qz tria sunt genera causarū. ſ. ciuilis criminalis spiritualis. Dupliciter eni pōt quis a lite recedere: p gratiā ⁊ p transactionem In cā ciuili quādocunqz pōt quis a lite recedere per gratiam ⁊ per transactionem: sine aliqua pena uel nota nisi in actione famosa in qua non lz transigere sine iudicis auctoritate: alias notaī infamia. ff. de bis qui not. infa. furti. §. patetus. In cā uero criminali aīa incboatā litē licitū ē desistere p gratiā. ff. ad turp. l. mulier. ⁊. l. q̄situ. post ichoatā litem nō licet sine iudicis auctoritate ⁊ sine cōsensu rei si fuit suppositus tormēto. C. de aboli. l. iii. uel si ex hoc remaneret infamatus. ut ar. v. q. i. quidā. ⁊ si desistiterit incidit in turpilianū si publicū crimē intendit. C. ad turpil. l. i. ⁊ fideiusor punitur in quantitate ꝓmissa. ⁊ accusator notaī infamia ⁊ extraordinarie ꝓmotu iudicis punit. ff. e. l. ii. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. iiii. ⁊. ff. de ꝓua. l. iii. in fi. ⁊ l. si is. si uero priuatū extraordinarie punit. ff. ad tur. si quis repetere. in fi. Promotu iudicis fm canones omne crimē quasi publicū censetur. vnde p transactionē seu gratiā a lite recedere nō licet. ar. hic. ⁊. j. c. ꝓxi. ⁊. c. ul. quod si fecerit inter se gram uel aliquā collusionē iterū inquiretur de crimine: ut hic patet. ⁊. j. c. proxi. ⁊ ul. Judex tamē si in crimine illo posset dispensare ꝓstare pōt auctoritate si uoluerint inter se gratiā facere. ar. v. q. ii. si primates. ⁊. xc. di. c. i. ⁊. c. studendū. In cā spirituali bene licet a cā recedere p gratiā: per transactiōem uero nō ut ꝓprie intelligas trāsactionē. s. de re. pmu. c. ult. s. de transac. super eo. In cā uero criminali uel matrimoniali neqz p trāsactionē neqz p gram seu cōpositionem licet discedere. s. de transac. c. ul. Ergo si aliqui gram faciāt inter se indebito mō iudicis est inquirere: ut hic patet per totū. C. de generali. ab. indulgentia. et. l. ii. ubi aūt ex iusta cā vult discedere iudex debet indulgere abolitionem ii. q. iii. si quem penituerit. ⁊. §. preuaricator. C. de aboli. l. i. ⁊. ii. In cā mixta puta cū agitur ad thori sepationē pōt quādo vult discedere. ar. s. de diuor. ex lris qz nō solū septies sed etiā septuagesies ⁊c. s. de inreiu. quēadmodū. ala.

k Charitate. si eni ex charitate hoc facerēt accusatores possent tolerari: sed ex premio nō: ut hic dicit. ⁊. j. c. proximo. b.

Crimia. greg. Gregoriꝰ iste secūdus fuit uel tertiꝰ forte. ⁊ loquit de ꝓmo.

m Preteribat: qz undecūqz crimina clarnerint puniēda sunt. xxiii. q. iii. ecce. et. s. c. proxi. ⁊. lxxxvi. di. si quid. ⁊. ii. q. iii. §. notādū.

n Audiuimus. collusio est in actorē ⁊ reū latēs ⁊ fraudulēta cōuentio. colludiū eni nō oz remanere ipunitū. ii. q. iii. si quē penituerit.

o Pensionē. hec pensio cōstitui nō pōt sine auctoritate episcopi: vñ uitā eius qui soluit nō excedat: etiā si per collusionē facta nō fuerit. s. de transac. decetero. et est simile. s. de pac. cum clerici. b.

p Spoliare. per talem collusionem preiudicium fit huic ꝓpiscopo: quia sic pcluditur uia super ordinatione ecclesie sue: ut hic dicitur. vnde non tenet eo absente facta etiā si sententia lata fuisset. ff. de re iudi. de vnoquoqz. ⁊. ff. de collu. cum non iusto. ⁊. l. ul. vnde merito spoliandi sunt illis ecclesiis propter dolum et fraudē taliter perpetratā: dolus tamen taliter impunitus remanere non oz

nc malitia sit illis lucrosa. ff. de dol. l. i. in prin. & l. ne ex dolo. nec est equū quēq; sunm dolū relevare. ff. pro socio. uerū. §. tempus. & ff. de regu. iur. nō fraudan tur. in fi. xvi. q. i. legi. & ex eo q; deliquerunt nō debent esse meliōris cōditionis ff. de dona. inter uir. & uxo. l. iii. §. ii. & ff. de fur. itaq; fullo. §. sed nemo. ff. quod vi aut clam. seruus.

a IN tantū. dissimulare. sic §. c. c. i.

b Scandalo. tunc vere debz prelatus inquirere de excessibus subditorum: cum per famā que scandalum generat ad ipsum perucnerit. §. de accus. qualiter. & lxxxvi. di. si quid.

c Periculo. quantū ad exemplum: quia quod agit a prelatis facile trahit a subditis in exemplū. §. de noto. magne. et xi. q. iii. precipue. uel quo ad di lapidatiōem si in hoc laborat. ber.

d Tergiuersatiōes. tergiuersari est in uniuersū ab accusatione desistere. ut. ii. q. iii. §. no tandū. vnde pōt exponi tergi uersationes. idest versutias si ue calliditates. de quibus iduxit inquisitores ut desisterent ab inquisitōe.

e Colludēte. de colludio puniri debet pena legibus cōstituta. ii. questione. iii. si quē penituerit. & nihilominus inquiretur iterū de criminibus illis ut hic dicit. & §. e. c. i. Omnes enim calūniosi p qualitate cōmissi criminis extra ordinem puniuntur. ff. ad tur. l. & in priuatis. ut si priuatus sit crimen officio iudicis culpa eius coercetur. ff. eo. si quis. §. ul. ff. de p uari. l. ii. Si vero publicū infamis efficit. ff. eo. si is qui. §. ulti. ff. de prevari. l. ii. Ad similitudinē istorum videt q; iste esset puniendus: licet non dicatur prevaricator seu calūniator proprie: quia non licet taliter corrūpere iudicem aut etiā testes. §. eo. c. proximo. Si de hoc constiterit: tam ille q; examinatores sive inquisitores & testes puniri possent officio iudicis extraordinaria pena: tñ nō dicit q; puniatur sed iteruz inquiratur de his & aliis: ut in fine pūiatur.

f Nouis. bene dicit super nouis: quia de delicto vnius hominis sepius queri non debet. ff. nau. cau. sta. licz. in fi. & §. de accu. de his. et. c. licet. quia crimina semel dimissa iterū in ultionem uenire non patimur. xxiii. q. iiii. si illic. & de pe. di. iiii. diuina clemētia. & iii. q. i. §. prohibentur. & §. ab alio delatum.

g Pueris grandiusculis. i. doli capacibus. videlicet. vii. an. tales enī & mentiri & nerū dicere & confiteri & negare possunt: ut dicit augus. in epistola ad renatū episcopum. ut habetur in glo. aug. sup. c. de cō. di. iiii. paruuli.

h Pubescere. ante enī pubertatē que in anno. xiiii. solet euenire nō presumit de quo q;: nisi etiam malitia suppleat etatem. §. de despon. impube. de illis. & c. vltimo.

i Peccata non esse. quasi diceret nullus: cū iuramētū pupilli valeat. ff. de libe. cau. l. ul. ergo pōt deierare. Item potest cōmittere furtū cū est doli capax. ff. de furt. impuberem. ar. contra. ff. de iureiur. qui iurasse. sed ibi nō fuit doli capax. Tenentur ergo tales pueri ex delictis. C. si aduer. delic. l. i. & C. de pe. impunitas. ar. contra. de consecrat. dist. iiii. eos. & C. de fal. mo. l. i. ff. de edil. edic. cum autem. §. excipit. Sed hoc intellige cum non sint doli capaces: uel quo ad minorem penaz.

k Non ita. sic ergo ratione etatis mitius agitur. ff. de mino. auxiliū. §. etiam. & l. si ex causa iudicati. Item nota q; omne delictū cadit in puerū postq; est doli capax preter delictum carnis. ff. ad sil. l. i. §. impuberes. & l. excipiunt. arg. contra j. c. proximo. sed ibi soluitur.

l REferente. requirebat. vnde dictus hu. ad sedē apostolicā appellauit.

m INultum. xv. q. i. illud. sed illud intellige de eo qui non est doli capax. vnde expone inultū. idest non perfecte ultū. ut. §. c. proxi. ff. de minori. auxiliū. §. i. & l. si ex causa. §. ii. & C. de peni. impunitas. C. si aduer. delic. l. i. & ii. ff. de dā. infec. damni. §. si pupillus. & xxi. q. i. si quis cuiuslibet. verūtamen non punitur

cōmittere: in eorum non redunda/rent incōmodum & iacturam.

G Reg. ix. bareñ. archiepō. & fratri ioseph monacho florē.

IN tantum clamor qui ascendit ptra acherōtiū archiepum inualescit: q; dissimulare ipsum ulterius sine scandalo nō ualemus: nec sine periculo tollerar: & infra. Licet autem se. ap. frequentibus clamoribus excitata inquisitionem quorundam excessuum suorum duxerit cōmittēdā: propter tergiuersationes tamē ipsius ut dicitur eodē cū inquisitoribus & examinatoribus colludente: necnō corruptis testibus et inquisitoribus ac examinatoribus supradictis: non solum predicti excessus remanserunt hactenus incorrecti: uerum etiam peiora prioribus cōmittere non expauit: & infra. Discu. mandamus: quatenus si de huius modi collusione ac corruptione cōstiterit ex integro super premissis & aliis: alioquin super nouis duntaxat inquiratis que videritis iquirēda.

De delictis puerorum.

G Reg. ix.

PUeris grandiusculis peccatum nolunt attribuere quidā: nisi ab annis. xiiij. cum pubescere ceperint: quod merito credere/mus: si nulla essent peccata: nisi que membris genitalibus admittūtur. Quis vero audeat affirmare furta mendacia & periuria non esse peccata. At bis plena est puerilis etas: quāuis in eis non ita ut in maioribus punienda videātur.

A Lex. iij. ermoneñ. episcopo.

Sed vnde hoc q; non punitur ꝓpter talē excessum: non dicit q; non punitur sm iura: maxime cū daret operam illicite rei & esset. x. annorum. Sed dicit q; propter illā consuetudinē pecuniā illā pro tēporali pena nō exigat si erat infra. xiiii. annos: cū ille puer nihil habeat: & pater pro filio non est conueniendus. C. ne fi. pro pa. l. i. nec dominus ꝓ seruo ff. de pecu. licz § ex furtiua. maxie ratiōe etatis: & q; delictū extra uenit non ex animo: licet in culpa fuerit: & ideo noxam non cōmisit. vnde habet in integruz restitutionem si uoluerit. C. si aduer. delic. l. i. & pater eius nomine petere posset si pecuniaria pena essz sibi imposita. ff. de mino. pater pro filio primo respon. Irregularis tamē fuit effectus & pena spirituali debet puniri sine canonica. & ex eo q; dicit pro temporali pena: mitius tamē agitur cum eo ꝓpter etatē. §. c. prox.

n Xiiii. annum. Et hoc uidetur q; si finisset supra. xiiii. an. q; abbas illam penam posset exigere: forte quia habebat temporalē iurisdictionem. Et potest sumi arg. ex hoc: q; ab episcopo habente regalia a principe pro regalibus illis appellandū sit ad dominum papam & non ad pncipem: quod uerum est nisi consuetudo aut priuilegium contrarium iducat. j. de appel. romana. §. debet uel forte abbas hoc habuit ex consuetudine iam prescripta ut pro homicidio penam pecuniariā exigat. arg. contra. j. de penis. licet. sed illud ibi etiam soluitur.

REferente nobis. b. intelleximus: q; cum. n. filius eius de cennis cum alijs pueris sagittaret: quidam nepos eiusdem. b. sagitta percussus interijt: quod idem filius eius cum inter alios luderet fortuito casu dicitur peregisse: propter qō abbas sancti remigij a prefato. b. secundum consuetudinem illius terre. c. solidos instantius requirebat et infra. Unde quoniam in pueris relinqui solet inultuz m: quod in alijs prouectioris etatis humane leges dicunt seuerius corrigendum: mandamus: quatenus si constiterit filium predicti. b. infra. xiij. etatis sue annum eundem excessum commisisse: memoratum abbatem moneas & compellas: ut ab eodem. b. predictos. c. solidos propter illam consuetudinē non exigat: nec ab ipso pro temporali pena requirat.

De clerico uenatore.

EX concilio aurelian.

EPiscopum presbyterum aut diaconum canes aut accipitres aut huiusmodi ad uenāduz habere non licz. Quod si quis talium personarum in hac uoluptate sepius detētus fuerit: si episcopus est tribus mensibus a communione: si presbyter: duobus: si diaconus: ab omni officio suspendatur.

EX eodem.

OMnibus seruis dei uenationes & siluaticas fatigationes cum canibus et accipitres aut falcones habere interdicimus.

De clerico percussore.

EX concilio agathen.

EPiscopum. non licet. §. ne cle. uel mo. c. i. xxxiiii. distinct. quorundam. lxxxvi. distinc. an putatis. & §. de censi. an apostolus. et. j. c. proximo.

p Voluptate. ergo uidetur q; causa necessitatis uel recreationis licitum sit quod posset concedi aliis clericis excepto episcopo cui omnino non licet. xxxiiii. di. c. i. dūmodo clamorosam uenationem euitent. lxxxvi. dist. an putatis. & non sepius: ut hic dicit. ne in consuetudinez perducatur. Quedā enī venatio dicitur oppressiua boium: & hec omnino illicita est. vi. dist. §. is ita. Et est adulatoria que fit per verba: et hec est illicita. lxxxvi. di. venatoribus. et. xlvi. dist. sunt nōnulli. & vi. q i. sunt plurimi. Et est arenaria que fit in arena & mala. iii. q. vii. §. tria Saltuosa & clamorosa licita est laicis: de q; dicit in. c. an putatis. sz clericis omnino non licet talis venatio sed quieta: ut dictū est causa necessitatis uel recreationis. Episcopo presbytero diacono uel subdiacono qui cū diacono eodem gaudet priuilegio. ut. §. de ser. nō or. miramur. ex toto prohibetur: quia de illis sit hic tm prohibitio.

q Officio plus punit hic minor q; maior: qō est cōtra illud. xl. di. bō christianus. & xix. dist. nulli. Sol. plus punit hic epus et pbr. q; diaconus. maior enī reputatur in epo ista pena uel pbro: q; suspēsio ab oi officio in diacono ꝓpter maius scandalū: & magis iputat illa pēa episcopo uel pbro q; suspensio a beneficio in diacono uel subdiacono: ex persona enim consideratur iniuria. insti. de iniur. §. atrox. sic & pena ex psona iudicat parua uel magna. ber.

r OMnibus. seruis. i. cleric cis qui specialiter dicunt serui dei: qui in sorte dñi ad eius obsequiū specialiter sunt assumpti. §. de pben. cum sm apostolum. & xxi. di. cleros & clericos.

Si quis extiterit. tales enī percussores esse non debent. xlv. c. i. ⁊ c. eūm. ubi isti in sacro ordine cōstituti percussores esse prohibent: ⁊ quasi p totū. ⁊ lxxxvi. di. non licet. ⁊ in auc. de sanctissi. epi. §. sed neqz. col. ix. quā habes. C. de epis. ⁊ cle. auc. sed neqz.

b Emendauerit. ergo si se emendauerit nō deponit. sic. xxv. di. c. i. et est ar. qp nō quodlibz mortale semel cōmissuz sufficit ad dānationē. arg. ea. dis. c. i. ⁊ ul. ⁊ intellige de eo qui usum habuit percutere i ludo noxio qui nō caret culpa. ff. ad. l. acqui. naz ludus. alioquin crimen percussiōis semel cōmissuz nō sufficit ad depositionē: ut h patet. ita tamē qp ex tali percussiōe nō procedatur ad enormē lesionē: quia sic ōponeretur. lv. di. si euāgelica. ⁊ j. c. primo. arg.

c Preterea. crudeliter. quod facere nō debuit sed moderate. arg. §. de rapto. in archiepiscopatu. ⁊ xlv. di. cū beat⁹ et. ff. ad. l. acquil. preceptoris. ⁊ j. de sent. excō. cum voluntate et. xxiii. q. v. c. i. uersus fi. b.

d Post octo. ex temporis prolixitate presumit qp nō ex illa percussione defuncta sit et ecōuerso ex tēporis breuitate cōtrarium presumit. l. dis. si qua femina. Si enīz occasionem mortis dedisset: in perpetuum deberet abstinere. j. de homi. decetero. et. l. dis. studeat. et hoc est ꝓtra bar. qui dixit in. c. studeat. illum presbyterū non teneri de occiso §z de vulnerato: si de casu interiit: ⁊ casus ex percussione processit. ff. ad. l. acqui. qui occidit. §. ulti. b.

e Duobus. §. ti. pr. c. i. si enīz percuteret ut per hoc timeri uel letz: ab officio suo debet repelli. xlv. di. eūm. b.

f Presentiū. repellebāt. ideo rei licite operā dedisse uidetur: quia licitum est se defendere. j. de senten. excō. ex tenore. ⁊ uiolentiaz repellere. xxiii. q. iii. fortitudo. ⁊ c. si quis in inferenda. sed ulcisci non licet. xlvi. di. seditionarios. de hoc dixi. §. de homi. significasti.

g Proiecit. vnde dubiū uideri poterat an fuisset in culpa uel nō. contra ar. xxiii. q. vi. c. ul. l. dist. si qs uidua. ⁊ §. de cleri. pug. i duel. c. ulti. sed iste aliquem nō percussit: ut §. dicit ⁊ hoc constabat. Intellige alias si dubiū esset repelleretur: ut dicūt cōtraria predicta. ar. ad hoc. ff. de testa. tute. duo sunt. ⁊ ff. de ma. testa. cū ex pluribus. xxiiii. di. quando. ⁊ c. nullus. ⁊ ii. q. v. omnibus. b.

h Abstinere. ad cautelā saltē ut ⁊ clerici tales conflictus euitent. ⁊ ē ar. qp aliquis punitur ex alterius facto uel culpa.

i Continētia. ad resistedū. qō lz. §. e. c. pr. ubi de lz cū suis ꝓcordā.

k Neqz facto. sic. l. di. si quis viduam. ⁊. §. de cle. pug. in duel. c. ul.

l Ad subdiaconatus. et nō ultra: licet ergo dispensetur cū isto in subdiaconatu non tamen poterit ꝓmoueri ad superiores ordines. Iste enī fuit in culpa assumendo arma quod ei nō licuit. xvi. q. iii. pozzo. et xxiii. q. vi. c. quicūqz. Nam lachrime ⁊ orationes sunt arma clericorū xxiii. q. viii. conuenior etiā cōtra hostes. §. de voto. ex multa. vnde punitur: quia sine dispensatione nō ꝓmouet etiā fauore religionis cū eo facilius dispensatur. §. de apostata. c. ii.

m Vnotuit. in depressionē. ⁊ male: quia principi nemo maledicere debet xxiii. q. i. paratus. ⁊ non solū principi detrahi non debet: imo nec fratribus. vi. q. i. summa. ⁊ detrahentē secreto proximo suo hūc psequebar. xxiii. q. iiii. nimiū. et. c. qui peccat. ⁊ de peni. di. i. homicidiozū. ar. j. de excess. prela: quam sit graue.

Si quis in aliquo gradu sacro percussor extiterit[a]: corripiatur a crimine: ⁊ si non emendauerit[b] deponatur.

Reg. carentineñ. epō.

Preterea quoniam mulierez propter delictum suum cōtra ordinem sacerdotij cedi crudeliter[c] fustibus deputasti: quam licet exinde: cum post octo[d] menses decesserit: minime arbitramur fuisse defunctam: tamen quia ad ordinem tuum noluisti habere respectum: duob⁹[e] te mēsibus ab administratione missarum statuimus abstinere.

Alex. iiij. luceñ. episcopo.

Presentium lator in quodam conflictu asserit se fuisse: pro parte tamen illorum qui violentiaz repellebant[f]: in quo lapides ipse ꝓiecit[g]: sed aliquez non percussit: quē nos: quia per alios illic aliqui dicuntur occisi a celebratione missarum p biennium precipimus abstinere[h]. Mandamus itaqz ut si alia non impedierint: decurso huiusmodi temporis spacio ad suam officij executionem eum admittas.

Celestinus tertius.

Continentia litteraruz: ⁊ infra. Cum. p. accolitus cū quibusdam ad resistendum[i] predonibus arma sumpsisset: in conflictu illo tres fuerunt ab alijs vulerati ad mortem ita tamen qp ille homicida neqz facto[k] eius neqz cōsilio perpetrata fuerunt: et infra. Consult. tue taliter. r. qp cum predictum accolituz ad frugem melioris vite transiuisse dicatur: poterat ipse ad subdiaconatus[l] ordinem promoueri: et altaris ministerium exercere.

De maledicis.

Clemens. iij.

Inotuit nobis: et infra. Quia nobis per literas retulisti: qp cum. J. clericus multis coram astantibus verba quedaz i depressionē[m] officij et beneficij nostri protulit: ipsum a temeritate[n] sua compescas: ut pena illius alijs terrorem[o] incutiat: ne decetero contra ro. ec. in talia verba prorumpant.

Reg. ix.

Statuimus: vt si quis contra deum vel aliquem sanctorum suorum ⁊ maxime beatam virginez linguam in blasphemiaz[p] publice relaxare presumpserit: per episcopum suum pene subdatur inferius anno: tate: videlicet vt septem diebus dominicis pre foribus ecclesie in manifesto dum aguntur missarum solennia blasphemus existens: vltimo illorum die dominico palliuz ⁊ calcia menta non habeat: ligatus corrigia circa collum: septēqz precedentib⁹ vi. ferijs in pane ⁊ aqua ieiunet: ecclesiā nullaten⁹ igressurus[q]. Quo libet quoqz predictorum dierū tres si poterit: alioquin duos fficiat paueres siue vnum. Et si nec ad hoc eius suppetant facultates[r] id in penā aliam commutetur[s]: cui etiam si renuerit recipere ac peragere penitentiam supradictam: ecclesie interdicatur ingressus: ⁊ in obitu ecclesiastica careat sepultura. Per temporalem preterea potestatem[t] coactione: si necesse fuerit: epi dioc. adhibita contra[u] eum: blasphemus si diues fuerit: quadraginta solidorum: alioquin triginta siue vigiti: ⁊ si ad id nō sufficiat: quinqz solidorum usualis mōete[x] pena mulctetur: nullā in hoc misericordiaz habiturus: quod etiā inter alia cōmunitatū statuta ponat.

n Temeritate. i. pertinacia xi. q. iii. si quis sacerdotū. arg. contra. quod enī ex temeritate sine caloze iracundie fit veniā meretur. ii. q. iii. §. notādū et. §. si quis irat⁹. C. de iureiu. l. ii. Et dicit iperator: si quis putauerit nostra nomia lacessenda: si hoc ex leuitate cōtemnēdū est: si ab insania: miseratione dignuz: si ab iniuria: remittendū. C. si quis impera. maledi. vna. ⁊ xxiii. q. iiii. inter querelas. et. C. de epis. ⁊ cle. si quis in hoc. Quare ergo mandat papa qp cōpescat contra iura predicta? sed papa nō mādat hic puniri ppriā iniuriā ratione psone: sed quatenus cōtingit romanā ecclesiā: quā etiaz iniuriā remittere nō posset. lx iii. dist. salonitane. in quo casu loquit xxiii. q. iiii. guilisarius: et. c. si is qui. Vel pōt dici qp aliquis bene pōt punire iniuriā sibi factā a subdito suo: maxime cū nullū habeat superiorē: ut hic. et arg. xlv. dist. ⁊ qui emēdat. ⁊ predicta iura loquūtur de benignitate seu de mansuetudie: qz nullus tenetur remittere iniuriā sine satisfactione nisi uelit sed rancorē sic. de peni. di. v. c. nl. ⁊ xxiii. q. iiii. si illic. xc. di. si quis cōtristatus.

o Terrorē. sic enī pena vnius debet esse metus alterius. ii. q. vii. quapropter. ⁊. §. de iudeis ad liberandā. ubi de hoc. ⁊. §. de calū. c. ii.

p Statuimus. blasphemiā qui blasphemiā dicit in deum siue in spirituz sanctum neqz in hoc seculo neqz in futuro remittitur ei. xxv. di. qualis supple nisi penituerit: ⁊ lōge grauius est eternaz qp temporalem ledere maiestatē. §. ō bereti. uergentis. Sed qui cōtra temporalē maiestatē delinquit. punitur. §. eo. c. proximo et. vi q. i. §. uerum. C. ad. l. iuli. ma. l. si quis cū militibus. ergo multo fortius isti puniēdi sunt ⁊ grauius: quia maiora delicta maioribus penis sunt punienda. ⁊ in delicto equali decet proximas esse penas. in auc. ut fra. fi. col. ix versus fi. ⁊ qz hic est grauius qp in. c. prox. punitur grauius: qz grauiusq cōmissū intelligitur. xxiiii. q. i. non afferamus. in fi. ꝼm leges ultimo supplicio punitur. in auc. ut non lux. con. na. col. vi. §. i. sed ꝼm canones oli laicus excōmunicabat clericus deponebat. xxii. q. ii. si quis per capillum.

q Ingressurus. quia qui peccat in deū peccat in eius ecclesiam ⁊ econuerso. vnde priuatur eius ingressu. sic. xii. q. ii. de viro. et. xvii. q. iiii. frater. nec debet eis pena remitti qui in deum peccant. lxiii. distin. salonitane. ⁊. xxiii. questione iiii. si is qui.

r Facultates. sic. §. de uoto. c. ii.

s Cōmutetur. arg. de cōmutatiōe pene. lxxxii. di. presbyter. ⁊. xxii. q. iiii. innocens. de hoc dixi. §. de uoto. c. i. ber.

t Potestatem. arg. qp una iurisdictio per aliam iuuatur. x. distin. quoniam idē. et. xcvi. dist. cum ad uerum. et. xvii. distin. nec licuit. §. de offi. ordi. quoniam in plerisqz. in fine.

u Contra eum. idest potestatem. ⁊ ita habes hic qp si iudex secularis negligit facere iusticiam potest compelli per ecclesiam. xxiii. q. v. administratores. ⁊. xcvi. distinctiōe. cum ad uerum.

x Monete. idem esset si hoc non fuisset adictum ut de moneta que in usu habetur soluatur ꝼm consuetudinē loci. ff. de lega. i. si seruus. §. si munus. ⁊. ff. de leg. iii. l. nummis. ⁊. ff. de fun. instruc. cum delanionis. §. asinā. ber.

Si quis diaconus idē est de oībus aliis .j.c. pxi. ⁊ xi.q.iii. ep̄us.

b Juste. idē esset si iniuste: nisi p̄ius restitut⁹ fuisset. xi.q.iii. ep̄s. dūmō snia non sit lata cōtra ordinē iuris: q⁹ tūc nulla est snia. ii.q.vii.§. diffinitiua. s̄. ut lite non cont. accedens. i.

c Ab ecclesia. ar. p̄. ii.q.v. q̄ de cā. sed ibi dispēsatū fuit. lxiii. di. salonitāe.

Si quis pb̄r. degradat⁹. a suo ep̄o adiūctis sibi aliis ep̄is in degradatiōem pb̄ri. xv.q.vii. felix. ⁊ c. si aūt. Sz pone degradatū celebrare: nūqd cōficit: videt q̄ sic: q⁹ ordinez nō amittit. xx.q.iii. eos qui. i.q.i. q̄ quidā. ⁊ de cō. di. iiii. ostēdit. xxii.q.vii. licite. ar. p̄. l. dis. accedens. xi.q.iii. episcopus. lxxxi. di. dictū. xxiii.q. vlti. clerici. liiii. di. c. ii. R. dixitq⁹ talis nō ꝓficit: potuit enī ecclesia ei auferre illā potestatē quā cōtulit: quāuis nō posset caract auferri sicut nec insignia militi. Lau. ala. ⁊ t. dicūt ⁊ melius q̄ bene conficit depositus sīc bereticus. ar. i.q.i neqz. ⁊ c. q̄ quidā. nec papa potuit auferre illā virtutē: ⁊ hoc uerū credo: vnde talis excōicat. ut. j. dicitur: quia facit rem sibi ꝓ bibitam.

c Presūpserit. quasi i officio suo ut p̄ius qō nō licet. xi.q.iii si quis ep̄s in cōcilio. ⁊ xxviii. di. pb̄r̄m. Jn modū enī p̄uati suffragii pōt dicē horas suas qō etiā pōt laicus. ar. bo. j. de pe. et re. q⁹ in te.

f Excōicatū. ipō iure. xi.q.iii cū excōicato. ⁊ intellige de minori.

g Obseruādū est. ut in talib⁹ nullus cōicet. aliās similit sūt excōicati minori excōicatiōe xi.q.iii. excōicatos. et nisi desistiterint sunt excōicandi. j. de senten. excō. q⁹ in dubiis. §. it. et. j. eo. si celebrat. in fi.

b Judicio. ubi enī ecclesia p se ꝓficere nō debet inuocādū est auxiliū seculare: ut hic dicē s̄. de offi. ord. c. i. ⁊ c. q̄m in pleriscz. in fi. ⁊ xvii. dis. nec licuit. xi.q.i. petim⁹. ⁊ ita utraqz potestas p alterā iuuari debet. s̄ti. pxi. c. ii. ubi de hoc. ⁊ potest per ecclesiam compelli: ut ibi dicit.

i Clerici. moniti. ergo vī q⁹ si emēdare se uolūt nō deponentur: sed hoc intellige dictū dispensatiue: ⁊ ita nō contradicit. j.c. pxi. ⁊ alia. c. seq. Et sic pz q⁹ quicūqz celebrat excōicatus uel ab officio suspensus priuari dz de iure officio ⁊ beneficio ⁊ deponi etiā. Sed nūqd ep̄us pōt cū talibus dispensare: siue legatus de latere dñi pape missus. ar. q⁹ legatus possit: q⁹ uicē gerit delegātis: ⁊ absoluit excōicatos: quorū absolutio sedi apo. reseruat. s̄. de offi. leg. q⁹ translationē. ⁊ j. de sen. ex. quāuis. ⁊ c. ad eminentiā. dicas ergo q⁹ nec ep̄us nec etiā synodus in hoc dispēsare pōt. xi.q.iii. si quis ep̄us dānatur. ⁊ c. se. ar. j. de eo qui fur. or. re. c. i. ⁊ ii.q.v. qua de cā. nec etiam legatus. licet possit absoluere excōicatos. ⁊ sic solus papa dispensat hic. et hoc bodie expressum est in duabus decre. Jnno. quarti. s̄. de sen. ⁊ re iudi. cuz eterni. ⁊ j. de sen. excō. cū medicinalis. Sed pōt queri vtrū idē fit in deposito ut solus papa ip̄m restituat. Hu. dicit q⁹ solus papa hoc pōt. ⁊ pb̄r̄. vii.q. si quis presbyter. tamē cū distinctiōe sic ep̄us ip̄m deposuit tm̄ cuz aliis episcopis a sacerdotio pōt eū recipere in inferioribus ordinibus. ⁊ sic de aliis ordinibus. ar. xv.q.viii. quia amisit. ⁊ c. si quis presbyter. Si vero depositus est ab oībus ordinibus: solus papa ip̄m restituit. Sed contra ar. habes. xi.q.iii. episcopus ibi dicitur q⁹ in secūda synodo innocens inueniatur: non pōt esse qō fuerat: nisi gradus p̄emissos recipiat de manu episcopi: sed illud intelligit cū iniuste deposit⁹ fuit: puta per falsos testes uel falsa instrumenta: vnde dicit ibi si innocens inueniatur: sed ubi iuste ꝓ crimine depositus est solus papa tales restituit.

h Latores. deponas. ecce penaz illorū qui excōicati suspensi uel interdicti diuina officia celebrāt: ut dictū est. s̄. c. proximo.

Multitudinē. hic ergo nō parcit multitudini. ar. cōtra. l. di. ut cōstitueret. et

De clerico excōmunicato deposito vel interdicto ministrante.

Ex canone apostolorum.

Si quis episcopus presbyter vel diaconus[a] depositus iuste[b] pro certis criminib⁹ ausus fuerit attractare ministerium sibi dudū commissum: hic ab ecclesia[c] abscindatur.

Ex concilio antiocen̄.

Si quis presbyter aut ali⁹ clericus fuerit degradatus[b]: aut ab officio pro certis criminib⁹ suspensus: ⁊ ipse per contemptum ⁊ superbiam aliquid de ministerio sibi interdicto agere presumpserit[c]: ⁊ postea ab ep̄o suo correctus in incepta presumptiōe perdurauerit: modis omnibus excōicetur: ⁊ quicunqz cū eo cōicauerit: similiter se sciat esse excomunicatum. Similiter de clericis laicis uel feminis excōicatis obseruanduz[e] est. Quod si aliquis ista oīa cōtēpserit: ⁊ ep̄us minime emendare potuerit: regis iudicio[b] ad fq̄sitionez ecclesie exilio damnetur.

Ex. iij. londoñ. ep̄o.

Clerici autem si qui a suis aut etiā de mandato romani pontificis ab alienis episcopis interdicti vel excommunicati ante absoluti onē diuina officia celebrauerit: nisi moniti[d] sine dilatione redierint: ꝑpetue depositionis sententiam ꝑ assumptante temeritatis incurrant.

Idem tolet. archiep̄o.

Latores presentium nobis intimarunt: q⁹ tam ipsi quā multi alij postquam interdicti vel excōicati fuerint: diuina presumpserint officia celebrare: ⁊ infra. ℣. tue. man/damus: quatenus si. xl. solummodo vel pauciores i bis deliquisse cō/stiterit: omnes in perpetuum ab officio sacerdotali deponas[k]. Si vero multitudinez[l] magnaz in hoc peccasse cognouerit: eos quos magis[m] causam delicti esse constiterit: perpetua depositione cōdemnes: ⁊ alios qui non tantum deliquerint: ab[n] officio ad tempus suspendas: ⁊ oīb⁹ penitētiam secundum[o] discretionem tibi a deo datam iniungas.

Jnno. iij. berbipoleñ. capitulo.

Illud dominus in beato petro: et infra. Venerabilis. f. N. quondam bildesemeñ. episcopus licentia non solum non obtenta sed nec etiaz postulata ecclesia bildesemeñ. relicta berbipoleñ. ecclesiam occupauit: ⁊ infra[p]. Unde magdeburgeñ. episcopo dedim⁹ in mādatis: vt cum factū ipsum nō posset in partibus illis non esse notoriuz[q] nisi dict⁹ ep̄us infra. xx. dies[r] ab berbipolē. ecclesie administratione cessaret: eum excōmunicatuz publice nūciaret: quod idem magdeburgeñ. studuit adimplere: ⁊ infra. Ipse vero episcopus in nostra postmodum presentia constitutus: ⁊ si suum recognosceret ⁊ cofiteretur excessum: et non iudicium sed misericordiaz[s] postularet: hoc tamen inter alia in sua excusatione proposuit: q⁹ cum dict⁹ magdeburgeñ. non esset ordinari⁹ iudex eius: non crediderat q⁹ monitione non premissa auctoritate delegata posset procedere contra ip/sum: aut sententiam in eam aliquam promulgare. Unde cum nec ante factuz monitorias nec post litteras ab eo aliquas accepisset: peccare non credidit: si diuina officia[t] quantumcunqz solenniter celebrauit: sertim cuz ei non nisi per famā de sententia contra euz prolata constaret: ⁊ infra.

et de pe. di. vi. c. i. i fi. Jtē babes hic q⁹ ultra. xl. dicunt multi. s̄. de testi. cū cām. Et sic ꝺm bas decre. int pretamur illā. s̄. ō re scrip. sedes. ⁊ ff. de testi. l. i. in fi. aliquando etiā duo dicūtur multi. insti. de iur. p̄so. in fi. ar. aliquādo etiā. xxiii. milia panci dicunt. xlv. di. disciplia. xxiii.q. iiii. q⁹ aūt. Multa igitur ⁊ pauca in respectu dicuntur.

m Magis. hi enīz magis peccant: ⁊ ideo magis puniēdi sunt lxxxi. di. c. i. ⁊ ea. dis. tantis. et. xxiii.q. iiii. qui aliorū. ⁊ in q̄ maiore ē culpa maior dz exerceri vindicta. s̄. de here. excōicamus §. credētes. ubi de hꝰ plures inuenies concordantias.

n Ab officio. ⁊ etiā a bñficio: q⁹ ubi unū ꝓpter alterū utrobiqz tm̄. lxxxi. dis. eos. Quid si episcop⁹ dicat suspendo te a beneficio: nūquid pōt celebrare: ita quidez si suspenditi p̄m a beneficio tm̄. Jtē potest ne beneficiuz acquirere: ita: q⁹ nō intelligit illū beneficō suspendisse: nisi quo ad se: nisi specialiter ferat sniam ut remoueat ab officio: tunc enī beneficiū sequela ē: ⁊ iō remouetur ab illo. ut. s̄. de app. pastoralis. ar. p̄. c. eos. ⁊ c. p̄cedētis. ni si spāliter ei cōseruaretur. xxviii. di. pb̄r̄z ⁊ l. di. studeat. ⁊ c. accedēs. Quid si epūs ita dicat suspēdo te officio uel bñficio: nūqd debeo abstinere ab vtroqz ita credo: saltē pp dubiū. ar. j. e. c. pxi. ⁊ C. de v̄. sig. cū qdā. ⁊ de cō. di. ii. i calice. ar. ff. de re. du. si is q̄ ducēta. §. cū ita. ar. q⁹ neutro suspēs⁹ ē pp dubiū. ff. ō tes. tu. duo sūt. ⁊ ff. ō ma. test. cū ex pluribus.

o Scōz discretiōez. ⁊ ita pnia arbitraria ē. xxvi.q.vii. tpa pēitudis. ⁊ fit hec dispēsatio aucte dñi pape: q⁹ p se nō posset: ut dcm ē in pxi. c.

p Illud. ⁊ infra. Be isto ep̄o habes. s̄. de trāsla. quāto. ⁊ c. licz. ⁊ s̄. de maio. ⁊ obe. illud.

q Notoriū. hoc erat tale factū qō exhibebat se oculis oīm: vñ nō poterat nō esse notoriū si trāsiuit ad ecclesiā illā Sed utrū licite poterat uel illicite: hoc nō erat notoriū saltē q̄ ad alios: q⁹ potuit eē qō habuit licētiā trāseūdi a dño papa p lr̄as suas. ar. lxxvi. di. dilectiōis. vñ in meliorē pte debem⁹ hoc iterp̄tari. j. de reg. iu. c. ii. q⁹ papa potuit de hꝰ obliuisci: q⁹ ip̄m q̄nqz fallit oblinio. xxiii. di. p̄terea. ⁊ oīm hēre memoriā potius est diuinitatis q̄ būanitatis. C. de uete. iur. enu. l. ii. §. si qd. Cōtrariū est uerū: q⁹ exq̄ papa hꝰ diffitet: ei incūbit pbatio q⁹ de ip̄o lnia trāsisset. c. di. p̄ more. xciii. di. illō.

r Ex. dies. sic. s̄. ō fal. dura

s Misericordiā. sic. s̄. de trāsla. unt corpalia. uersus fi.

t Officia. in hoc deliquit: quia nec excōicatus nec suspēsus publice uel priuatim celebrare debet: nec sacramenta alii dare. xxviii. di. p̄sbyterum. sed alia officia preter missam pōt occulte dicere non officiando: sed quasi priuata persona. j. de penit. ⁊ re. q⁹ in te. ⁊ xi.q.ii. si quis episcopus damnatur. ⁊ c. zelo.

a Jn b. ſ.q2 nõ cõſtabat ei niſi p famã de illa excõicatiõe. ſz fama p ſe nõ ꝓbat. iiii. q. iii. §. itẽ i criminali. v. itẽ ſepe. ar. ō. s. decõſang. 7 af. ſup co. ubi ad ſolã famã matrimoniũ ꝺbẽdũ ipeditur. ergo iſte pp famã ꝺbuit abſtinere. j. de ſen. excõ. cũ deſideres. §. i. ſed nõ i tm culpabilis fuit q̃tũ ſi hoc p certo ſciuiſſet. 7 iõ dicit. licet i hoc nõ videatur oino culpabilis extitiſſet. ſed dicta pauco2 adh̃ nõ ſufficerẽt: q2 nõ faciunt famã. s. ꝺ accu. inquiſitionis. nec tenebatur credere licet dicerctur ei ab aliq̃b9. xi. q. iii. non ſoluz 7 c. in cũctis. 7 xxiii. q. iiii. q̃ magnũ. 7 ff. q̃ cum fal. tuto. l. ii. 7 iii. niſi fama ſup hoc peruenisſet ad eum. prout ſegtur. argu. ō ff. de admi. tuto. qui dã decedẽs. §. exquo 7 C. de rei ven. ſi fundũ. 7 s. de reſcrip. cũ cõtingat.

b Jn dubiis. ſic. s. ꝺ ſpon. iuuenis. 7 ꝺ homici. ſignificaſti. ii. 7 c. pe. 7 c. adaudiẽtiaz. ubi de hoc. 7 ar. xxiii. q. i. quid culpatur. in fi.

c Venie. ſub ſpe venie nullus debet peccare. de conſe. di. iiii. quando quis. ar. ō. j. de ſen. excõ. ſi uere.

d Vitari. in hoc q̃ſi patitur. i alio. ſ. in nõ uitare agit: qꝺ ẽ i eiꝰ poteſtate: 7 iõ in uno peccat in altero non peccat. qñq3 tñ ũ multum differunt agere 7 pati poſſe. xvi. q. i. ſi cupis.

e Canõ. xi. q. iiii. ſi quis epi ſꝺãnati. 7 c. ſe. 7 c. prox. 7 s. e. latores. hãc miſericordiam ſolꝰ papa põt facere. s. e. clerici.

f Fraternitati. ſpoliare. imo poſſet eos ꝑpetuo deponere. s. e. latores. diſpenſare tñ cũ eis nõ põt. ut dictũ ẽ. s. e. clerici. ber.

g Poſtulaſtis. nõ debeat. xi. q. iiii. cum excõicato.

b Retinere. imo ſi p̃ us alia beneficia habebant: eis ſunt priuandi. s. ꝺ eta. 7 quali. or. cuz bone.

i Diſpenſatũ. nõ dicit a quo: ergo videt relicta poteſtas diſpenſandi epis. arg. j. de ſen. ex. nup. dic. ut. s. e. clerici.

k Canonice. ſi non ſũt illa canonice conſecuti perdere debẽt illa. ſic. s. de eta. 7 q̃l. cum bone. cũ eſſẽt excõicati indigni erant: 7 inabiles ad aliqua beneficia percipiẽda: quia tales nec eligere nec eligi põt. s. de elec. cũ iter. r. s. de cõſue. cũ dilectꝰ nec ipetrare ſolet. s. de reſcrip. dilectus. i.

l A collatiõe. ut puniatur i q̃ deliquit. s. de tem. or. ex litteris. imo 7 a perceptione proprii beneficii ſuſpendatur: quia ſcienter idigno beneficium contulit. s. de elec. nihil ẽ. b.

Licet autez in hoc[a] nõ videatur omnino culpabilis extitiſſe: q2 tamen i dubiis[b] via eſt eligenda tutior: 7 ſi ꝺ lata in euz ſentẽtia dubitaret: debuerat tamen potius abſtinere q̃ ſacramenta eccleſiaſtica pertractare. Jlludautem quod ſub ſpe venie[c] diuina ſibi fecit poſtq̃ ſe a nobis excõicatum nouerat celebrari: 7 cõmunioni fideliuz ingeſſit ſe: potius contra eũ facere credimus q̃ p2o eo: cũ ſub fiducia penitentie non debuerat deliquiſſe: 7 excõicato nõ vitare: multo mogas q̃ non vitari[d] periculoſuz exiſtat: non vitare ſiquidẽ: cũ in eo ſit excõicatus: ſine delicto non poteſt: ſed cuz ex aliis pendeat: ſine ſuo delicto poterit non vitari: 7 infra. Cuz eo miſerico2diam facientes: penam quam canon[e] his qui poſt excõicatõnem diuina preſumpſerint officia celebrare: vel ſe celebrationi ingeſſerint diuinoruz: ei non duximus infligendam.

Item biſuntinenſi archiepiſcopo.

Fraternitati tue: 7 infra. Jpreſbyteros autẽ 7 alios clericos q̃ p2o ſuis exceſſib9 a te nexib9 anathematis canonice inodati p̃ſumpſerũt vel preſumũt officia celebrare diuina: rõnabiliter poteris oĩb9 beneficiis eccleſiaſticis ſpoliare[f].

Item decano 7 priori coloñ.

Poſtulaſtis p ſe. ap. edoceri: 7 infra. Conſul. v. r. q̃ cuz excõicatis cõicari non debeat[g]: 7 clericis excõicationis vinculo inodatis eccleſiaſtica beneficia conferri nõ poſſunt: nec illi valent ea retinere[h] licite niſi forſitan cuz eis fuerit miſericorditer diſpenſatũ[i]: cum ea non fuerit canonice[k] conſecuti. Jlli vero qui ſcienter illa beneficia talibus contulerunt: tãdiu debent a beneficiorum collatione[l] ſuſpendi: donec ſup hoc veniam conſequi mereantur[m]: ut puniantur in hoc: in quo delinquere p̃ ſumpſerũt. Queſiuiſtis preterea qualiter puniri debeant clerici: mõachi vel moniales eccleſiaruz conuẽtualium: qui poſt lataz interdicti ſententiaz in locis ſuppoſitis interdicto preſumpſerũt hactenus: 7 adhuc etiaz non verentur diuina officia celebrare[n]: q̃uis ꝓpter hoc ſint excõicationis vinculo innodati. Ad hoc breuiter reſpõdemus: q̃ clerici qui talia preſumpſerunt ſunt eccleſiaſtici[o] beneficiis ſpoliandi[p]: monachi vero vel mõiales in artioribus[p] monaſteriis ad peragendam penitẽtiam detrudendi.

Item decano 7 ſubdiaco pictauiẽ. 7 magiſtro. p. canõico petragoricẽ.

Proꝺpoſuit coram nobis magiſter. p. clericus epi tuſculanẽ. q̃. g. ſancte marie in porticu diaco. car. in partibus illis ap. ſe. lega. fungente officio: quidam de lemonicẽ. ei humiliter ſupplicarũt: vt eorũ eccleſiam q̃ debito fraudabatur clerici: corum ſeruitio ordinaret: pro ſe ac magiſtro eodem preces ſpecialiter p2origentes. Jpſe vero lemonicẽ. ciuitatem ingreſſus: canonicos monuit vt illos reciperent in ſocios 7 ĩ fratreſ: maxime cũ prebendc. v. uel iiij. ab vltima ipſius[q] eccleſie ordinatione uacaſſent: quibus poſt petitas 7 conceſſas deliberationis inducias non curantibus reſpondere: de prebenda lemoniceñ: predicta cardi. p̃ dictus eoſdem clericos inueſtiuit: 7 infra. Cum aũt dictus magiſter 7 lemoniceñ. penitentiarius in noſtra fuiſſent preſentia conſtituti: 7 acta iudicii inſpici fecerimus diligẽter: per penitẽtiarii teſtes intellexim9: q̃ lemoniceñ. eẽpus pluribus ãnis ante q̃ ideꝫ magiſter inueſtitus fuerit clericos: 7 burgeñ. caſtri lemoniceñ. 7 eundeꝫ. p. noiarim: quez eorũ dicebant cõſiliariuz 7 fautorez uiculo excõmunicationis aſtrinxit. Jper teſtes uero magiſtri. p. probabat: q̃ 7 ſi dictus eẽpus in burgeñ. 7 eoruz fautores tã clericos q̃ laicos lemo. excõmunicationis ſententiaz, ꝓtuliſſet: eos tamen per tres ãnos abſoluit: anteq̃ dictus magiſter fuerit inueſtitus: 7 infra. Quia uero ſepedictũ magiſtruz inueſtiture ſue tempore[q] a p2efacto epiſcopo extitiſſe excõicatum: dictus penitentiarius ſicut obtulerat non probauit: cum ex aduerſo de abſolutione[r] 7 cõmunione[s] dicti epiſcopi fuerit facta fides: q̃ per dictum legatum de memorato magiſtro factum: eſt per diffinitiuaz ſententiam duximus approbandum.

Gregorius octauus canonicis pragenſibus.

Apoſtolice[t] ſedis: 7 ifra. Ueruz quia tempore ſuſpenſionis ignari celebraſtis diuina: uos reddit ignorantia p2obabilis[u] excuſatos. Ceterum ſi forte ignorantia craſſa 7 ſupina aut erronea fuerit: ꝓ qui hec ignorãt. Et ſic in iſto caſu ſuſpenditur effectus excõicationis. ut q̃uis ſit excõicatꝰ. nõ tñ obeſt. ar. opt. de conſe. di. iiii. c. ii. 7 inſti. de excep. §. preterea. 7 ar. s. de appel. dilectis filiis. ubi ſuſpenditur interdictum. ſic 7 ſententia abſolutiõis ſuſpenditur. ii. q. v. quante. ar. contra. s. de ap. paſtoralis. ubi excommunicatio ſtatim trahit ſecũ executionẽ. 7 ff. ſi cer. pe. eius qui. ubi dicit. ſtatus ſui ignarus credo q̃ quicquid facit antequã ſciat ſe excommunicatum. nõ iputetur ei. tamẽ

m Mereantur. per ſuũ ſuperiorem.

n Celebrare. propter qꝺ ſuſpẽſi ſũt 7 irregulares. ut. no. j. de exceſ. prel. c. ul. vñ poſſent depõi. s. e. latores.

o Spoliandi. nec audiẽ ſi dicat q̃ ſit iniuſte excõicatꝰ. ar. s. e. illud. ſicut etiã ñ auditur. cui opus nouũ nũciatur. nec obtẽperat. ff. de no. ope. nũci. l. i. §. in operis.

p Artioribus. s. de ſymo. ꝺ regularibus. 7 c. quoniam. ſymoniaca.

q Poſuit. tempore. Tẽpus ergo inueſtiture cõſiderari debet: utrũ tunc fuerit excõicatꝰ uel non. s. eo. c. pri. 7 s. de eta. 7 quali. cum bõe. ſicut in ipetratione reſcripti tempus date conſideradũ ẽ an tũc fuerit excõicatus. s. de reſcri. dilectus. i. quia ſi poſtea excommunicetur non perditur reſcriptũ ſed ſuſpenditur q̃diu abſoluatur. ſic intelligitur. s. de offi. de leg. prudentiam. §. ſexta. ſic 7 tẽpus electionis conſideratur an tũc ſit idoneus. s. de elec. dudũ i. ubi habes ſimiliter q̃ initium ſpectanduz eſt.

r Be abſolutione. 7 ſic probauit ille penitentiarius q̃ magiſter. p. fuit excõicatus. 7 ipſe. p. probauit poſtea q̃ fuit abſolutus ante ſuã iſtitutionẽ. Et ita colligitur hic q̃ fuit excõicatus preſumitur q̃ adhuc excõicatus. preſumitur q̃ adhuc ſit excommunicatꝰ: niſi ꝓbauerit ſe abſolutum: put ipſe. p. fecit. Et ita quicũq3 abſoluitur ſaltẽ ad cautelã ſp obtineat litteras abſolutionis. 7 ita cũ aliquis dicẽ aliquẽ excõicatũ: 7 ille dicit ſe ñ ẽe excõicatũ: utriuſq3 teſtes ſũt admittendi in tali dubio. ar. j. ꝺ ſentẽ. excõ. per tuas. 7 s. ꝺ teſti. cum tu. 7 s. de offi. del. cum contingat. ſic. s. de reſcrip. illud. 7 auditis.

s Cõmunione. hec nõ fuit ſufficiens rõ ad probãdũ abſolutionem. j. de ſen. excõ. cũ deſideres. ſed eſt preſumptio quedaz xi. q. iii. quibꝰ epi. xciii. di. ſi inimicus. ar. ō. j. de ſentẽ. excom. in preſentia. 7 j. de priuil. cum oliz.

t Apoſtolice. hec decre. eſt pars. illius. s. de excepr. apoſtolice.

u Probabilis. Sic ergo probabilis ignoratia tñ excuſat: 7 nõ craſſa 7 ſupina. ut hic p3. ſic s. de cog. ſpiri. ſi uir. vnde dixit apoſtolus. miſericordiã merui quia ignorãs feci. viii. di. cõſuetudo. 7 inducit diſpenſationem s. de ordi. ab epiſ. qui renũ. c. i. 7 ubi de hoc. 7 i. q. i. ſi q̃ a ſymoniacis. ſed hic non eſt aliqua diſpenſatio neceſſaria: quia neſciebant ſuſpenſos: unde non peccauerunt. item habes hic q̃ abſens 7 ignorãs põt excõicari. 7 ſuſpendi. ut. ii. q. i. de manifeſta 7 s. de appel. cũ ſit romana. in fi. 7 q̃diu ignorat ſe excõicatuz nõ peccat celebrãdo. ut ꝟ patet idẽ ergo erit ſi litteras obtinuerit p̃ bñficio uel alio negocio. poſſet ẽt interim eligi ab ipſis

poſtquã nouerit ſe excõicatũ oz abſtinere alias non audietur per tales litteras niſi poſt abſolutionẽ. ¶Non credo q electio de ipſo facta teneat licet ignoret ſe excommunicatũ uel ſuſpenſũ. Item quid ſi talis moriatur antequã ſciat: liber erit quo ad deum: ꝛ excõicator oz eũ abſoluere poſt mortẽ. itẽ nunquid ille qui ſciẽs illũ excõicatũ ſi participat illi excõicatus erit: ¶Credo q ſic. item quid ſi abſens excõicatur per epiſtolam. quando dicem⁹ illũ excõicatũ. utruz quãdo ſcribitur uel quãdo recipit epiſtolam: ¶Poteſt hic diſtinguj. ¶Et ſi excõicator voluit qõ ſtatim eſſet excommunicatus tunc ſtatim erit excommunicatus. ſed non obeſt ei donec ſciat ut dictum ẽ. ar. iiii. q. v. c. i. vbi dicit. exquo litteras accepiſſe conſtiterit. ꝛ. ff. mandati. ſi mãdaſſem. alias tunc demum erit excommunicatus. cum recepit litteras. Sic diſtinguit lex i ſeruo manumiſſo per litteras. ff. de acquiren. poſ. qui abſenti. ꝛ l. ſi quis vi. §. i. ꝛ ideo non imputatur ſnia ignorãti. q2 nulla ſententia ligat niſi efficaciter poſt quã ſcitur. ii. q. vi. biduum. nec aliqua conſtitutio. lxxxi. di. proposuiſti. ꝛ. ff. de decret. ab ordi. fa. l. ult. Et ſic excommũicator non ſemper trahat ſecum ſuaz executionem. ꝛ ſi pferatur ſub conditiõe. s̃. de ap. preterea. ii. ꝛ hec vera ſunt cũ probabilis ẽ ignorãtia. ſec⁹ ſi craſſa ꝛ ſupina. ar. s̃. c. illud. ibi. n. craſſa ui debatur ignorantia. cũ per famam ſciret ſe excommunicatũ

a ¶Indulgemus. in quo caſu nullus alius poteſt idulgere. ut dixi. s̃. eo. clerici.

¶ celebrat. peccet. de hoc autem punietur ad arbitrium ſui prelati. cuz certa pena hic nõ ſtatuatur. ar. s̃. de of. dele. de cauſis. ꝛ. xxvi. q. ii. tempora.

e ¶Irregularitatis. q2 propterea non impediretur ab aliqua promotiõe eo abſoluto. ſecus ſi maiori ſententia ſit ligatus. tunc oz deponi. niſi cũ eo fuerit diſpẽſatum. s̃. c. latores. poſtulaſtis. ꝛ quaſi per totũ. hic ergo determinatur qõ olim dubitabatur. ſ. utrũ talis irregularitatem ꝺ̃beret.

d ¶Nec eligere. ſed ꝺ̃. s̃. de elec. cum inter. r. ꝛ. s̃. de conſue. cum dilectus. vbi dicit q ſuſpenſus nec eligere nec eligi poteſt. s̃. de conceſ. preben. quia diuerſitatem. ꝟ uero dicitur q talis ſuſpenſis eligere poteſt. licet non eligit ſed illa ꝛ omnia conſimilia. ut. s̃. eo. c. ii. intelliguntur de ſuſpenſis ab homine. illi enj̃ q eligere nõ poſſunt. irregularitatem incurrũt diuina officia preſumẽdo. s̃. e. latores. s̃. de eta. ꝛ quali. cum bone. hic uero loquitur de excõicatis ſiue ſuſpenſis a canone propter ſolã participationem: q2 ꝟm canones qui participat cũ excõicatis excõicatus ẽ ſiue ſuſpẽſus ẽ a ſacramẽtis eccleſie. que ſuſpẽſio ſiue excõicatio appellatur miꝛ excommunicatio. ut. iii. q. iiii. engeltrudã. Sed eadẽ pena eſt in ſuſpẽſo ab hoie ꝛ a canone. alias quã p participationẽ: quia utroq; caſu priuatus ẽ cõmuniõe ſacramentorũ ꝛ diuinis officiis. s̃. de re iud. cũ eterni. ꝛ. j̃. de ſen. excom. cũ medicinalis. ꝛ qui ſuſpenſus celebrat. eſt irregularis ut ibi dr̃. Que eſt ergo rõ q i uno eligere poſſunt in altero nõ: ¶Poteſt dici q ideo: quia plus contempſit q fecit contra legem animatam q̃ qui fecit contra legem mortuam. quia contemnendo iudicis preceptum. quod eſt factum legis auctoritate. ꝛ ipſam legem offendit: ꝛ iõ plus punitur. ꝛ iõ dicitur q mitius agitur cum lege q̃z cum miniſtro legis. arg. ff. de arbi. l. celſus. ꝛ nox uiua magis timenda eſt quam nox mortua ꝛ ei potius credi debet. in auten. de iſtru. caut. ꝛ fi. §. ſi uero aliquid. col. vi. ꝛ ita i caſu huiuſmodi capituli nõ ẽ irregularis qui celebrat. ſuſpenſus autẽ ab homine ꝛ a canone ſi celebrat ẽ irregularis i conſtitu. innocen. iiii. s̃. de ſen. ꝛ re iud. cum eterni. ꝛ j̃. de ſenten. excõ. cum medicinalis. Sed que ẽ ratio q ſuſpẽſi per participationẽ excõmunicatorum poſſunt eligere. alii ſuſpẽſi nõ pũt. Ratio eſt quia ſuſpẽſi per participationẽ non ſunt ſuſpenſi uel interdicti a diuinis officiis. ſed priuati ſunt communione ſacramẽtoz per canones ꝛ ẽt propter peccatum. ſicut ꝛ alii i mortali cõſtituti non ſũt excluſi ab electiõe. s̃. de elec. illa. ꝛ ideo poſſunt eligere. ¶Nec ſunt irregulares ſi celebrãt. ut hic dicitur. Et eadẽ rõne debent poſſe eligi. cum nõ ſint ſuſpenſi a diuinis. rõ reddit i littera. ubi dr̃ eius electio eſt irritanda pro eo q eligitur ad ſuſceptionẽ eoz. i. ſacramentoz a quibus eſt priuatus a ſanctis patribus. quicunq; enim eligitur ea ſuſcipere tenetur. ꝛ quilibet fidelis. j̃. de pe. ꝛ re. omnis utriuſq;. ꝛ q illis priuatus eſt nõ põt eligi ad ea. ẽt ſi penitẽtiã egiſſet de peccato. niſi prius abſoluatur ab illa ſuſpẽſione que inflicta ẽ p canones. xi. q. iii. excõicatos. ꝛ. c. cũ excõicato. qõ nõ ẽ de aliis criminoſis qui per penitentiã reſtituti ſunt ad perceptionem ſacramẽtorum a quoz perceptione priuati erãt p pter peccatum. ber.

e ¶Iuriſdictionis. ¶Minor ergo excommunicatio non repellit a iudicio nec ab agendo. ſed ab illis tantum prohibet que pertinent ad officium. idem dico in ſuſpenſo ab homine. niſi ſit ſuſpenſus tam ab officio q̃ a iuriſdictione. tunc priuatus eſt ſpirituali ꝛ temporali iuriſdictione. ſi. s̃. de elec. tranſmiſſam. ubi electus ꝛ cõfirmat⁹ põt facere ea q̃ ſũt iuriſdictiõis ꝛ nõ ordinis. b.

f ¶Sciẽter. Sed quid ſi electores eligant aliquẽ excõicatũ minori excommunicationẽ quẽ ipſi ignorãt excõicatum. nũquid ualet electio: ar. ẽ q ſic ex eo q dicit ſcienter. ſed nõ credo. quia ignorantia communon facit cuz abilem. s̃. de elec. innotuit. ꝛ cauſa prohibitionis hic ſignata nihilominus remanet. unde ſupple maxime uel potius quod dicit ſcienter referas ad ipſum excommunicatũ minori excommunicatione. puta quia ſcienter participauit excommunicatis. ſz nunquid priuati ſũt iure eligendi qui talem ſcienter eligunt: q ſic. s̃. de elec. cum in cũctis. ꝛ. c. ſcriptũ in fi.

g ¶Patrib⁹. xi. q. iii. excõicatoſ. ꝛ. c. cũ excõicato. iii. q. iiii. engeltrudam.

b ¶Priuat⁹. hec ẽ cã prohibitionis quia cum ſit priuatus ſacramentis ad ea eligi nõ põt ꝛ ẽ ſimile illi qui nõ ẽ capax. nõ poteſt ex teſtamento aliquid percipere. arg. ff. de proba. que teſtamẽtum. ꝛ. ff. de iure fiſci. non intelligitur. §. ſi quis palaz ꝛ. l. ita fidei. hoc eni eſſet circumuenire legem. vt ibi dicit. Et ſic eſt arg. q ſi aligs prohibetur vna uia. non eſt admittend⁹ ad id alia via. s̃. de p

bibitionem ſuperioris cõmunioni excõmunicatorum pertinaciter ſe ingeſſerit: in quo caſu eſt anathemate feriendus.

De clerico nõ ordinato miniſtrãte

¶Hormiſda papa.

¶Si quis baptizauerit[m]: aut aliquod diuinum officiuz exercuerit non ordinatus propter temeritatem abiciatur de eccleſia: ꝛ nunq̃ ordinetur.

¶Rbanus tertius legioñ. epo.

¶Ex litteris. r. f. innotuit nobis: q. i. diaconus: cũ non impoſuiſſes ei manuz[n]: miſſarum celebratõnem vſurpare preſumpſit[o]: ꝛ infra. Conſul. r. r. q ad ſacerdotis officiũ non poterit promouerj[p]: a diacona tu quoq; biẽnio uel triẽnio pro tua maneat prouiſione ſuſpenſus. ¶De bñficio[q] autem miſericorditer agat

eur. tue. cum ſuis concor.

i ¶Nõ carẽt. bene dicit: q2 a ſacramẽta a quocũq; lz criminoſo recipiẽda ſũt ꝛ nalẽt. xvi. q. ult. c. ult. dũ tamẽ tolleret. xxviii. di. cõſulẽdũ. ꝛ. s̃. ꝺ coba. cleri. ꝛ mulie. c. ueſtra. q2 lz ſit ſuſpẽſus a pceptiõe ſacramẽtoruz nõ tñ quo ad collationẽ ut ꝟ dicit. q2 licet ſit ſuſpẽſus q̃ ad ſe. non tñ q̃ ad alios. ar. s̃. de coba. cle. ꝛ mulie. c. fi. q2 excõicati ẽt conferũt ordines̃. de or. ab epo qui renũ. epi. c. ii. lz non conferãt executionẽ ſed iſti pticipantes conferunt executionẽ. ꝛ iõ dicit uirtutis nõ carẽt effectu. qui cũq; enim habẽt executionẽ. eam cõferre pñt. Et ſic ẽ ar. q excõicatio non tranſit i tertiã perſonã. ber.

k ¶Dũmõ bec determinatio dũmodo reſpicit quod dicit nõ vr̃ amot⁹ a collatiõe ꝛc̃. quaſi diceret. ſi ex contẽptu ꝛ ꝺ̃ prohibitionẽ ſuperior̃ ingerit ſe cõioni excõicatoruz. hoc ipſo intelligitur remotus a collatione ſacramẽtorũ pp ſuã pertinaciã ꝛ contemptũ. ar. s̃. e. c. ii. ꝛ ita ex p pria culpa incipit cẽ ſuſpenſus. ſicut qui nõ ẽ excõicatus ex cõtẽptu ẽ excõicatus. xi. q. iii. §. cum ergo. in fi. ꝛ. xxiiii. q. iii notandũ. in fi. ꝛ. j̃. de ſen. excom. per tuas. Et ẽ ar. bo. ad hoc. j̃. de excel. pre. c. ult. de illo excõicato. q uiolauit iterdictũ ꝟ ipſe ſuſpenſus fuit. ꝛ iõ alios excõicare uel ſuſpẽdere nõ potuit. ut ibi dr̃. vñ taq̃ ſuſpẽſus conferendo eccleſiaſtica bñficia nõ cõfert effectũ uirtutis ſacramẽtoz. ſ. executionẽ ordinis q̃ ẽ effect⁹ ordinis. lz cõferat caracterẽ ſi i forma eccleſie cõferat. ꝑterquã i baptiſmo. q2 a q̃cũq; detur i forma eccleſie. pficit ad ſalutem q̃ ad oẽm ſuũ effectũ. s̃. de ſum. tri. c. i. ad fi. q2 illud ẽ ſacramẽtũ neceſſitatis. qõ nõ cõtingit i aliis ſacramẽtis. s̃. de conſue. q̃to. ꝛ ita pp contẽptũ ſupioris oz excõicari. ut ꝟ dr̃. Quidã ꝟ itelligũt. cũ ſupior i pceptо fcõ pticipãtib⁹ excõicato ꝟ iterdicit ſuſpẽdẽdo eos ſi ꝺ̃ fecerit. ſed ꝺ ꝟ nẽo dubitat. ¶Vel poſſet dici q tũc pmo remot⁹ ẽ a collatione. cũ fuerit excõicat⁹ ꝑpter cõtẽptũ. ꝛ ſic planum eſt.

l ¶Pertinaciter. q̃ſi ex cõtẽptu ꝛ ſtudioſe pticipat. vñ pp ꝟ ẽ anthemate puniẽdus. ſic. j̃. de ſen. excom. qõ in dubiis.

m ¶Si q baptizauerit. itellige ac ſi eẽt ordinat⁹. ꝛ ei liceret ex offo. tũc punitur. put ꝺ̃ dr̃. ſec⁹ ſi i neceſſitate: q2 tũc licitũ ẽ cuilibet. xxx. q. i. ad limina. ꝛ. xciii. di. diacões. ẽt ab hẽti co põt recipi baptiſm⁹ tpe neceſſitatis. ꝺ cõſe. di. iiii. a quodã. dũmodo i forma eccleſie. xxiiii. q. i. ſi quẽ forte. ꝛ. s̃. de cũ. tri. c. i. §. ſacramẽtum.

n ¶Ex litteris. manũ. ꝺ qua hẽs. s̃. de ſacra. non iterã. c. pſbyter. ubi de hoc. ꝛ. xxiii. di. pſbyter cũ. que ſi omiſſa fuerit non ẽ ordo reiterandus. ſed ſtatuto tempore etiam ſupplendum. ut dr̃ i decre. predicta pſbyter. ſed hic nec ordinẽ nec man⁹ ipoſitionẽ recipit. put ſequitur. ubi dicit ad ſacerdotis officium ꝛc̃.

o ¶Preſũpſit. bñ dicit uſurpaſ. q2 ñ cõfecit. cũ uirtutẽ illã nõ hẽret: q2 ſolus ille cõficit qui rite fuerit ordinat⁹. s̃. de ſum. tri. c. i. §. una. ar. ad ꝟ. lxiii. di. pſbyteri. ꝛ. i. q. vii. daibertũ. ꝛ. s̃. de iurepa. q aũt. i fi. ꝛ de cõſe. di. i. c. i. in fi. ſec⁹ ideoſito. ut. s̃. in. c. prox. ꝛ. c. ſi quis. dictum ẽ.

p ¶Promoueri. ſine diſpenſatõe. ꝛ ſic punitur i eo i q̃ deliquit. ut. s̃. de immu. ec. c. ult. cũ ſuis concor. ꝛ. ff. de fur. l. q uas. §. qui furem. b.

q ¶De bñficio. ſic. l. di. ſtudeat. xxviii. di. preſbyte ꝛc̃.

a Negocia. quia hoc redũdaret i obprobriũ clericorũ cũ ipse clericaliter viuere teneatur sicut depositus. lxxxi. di. dictũ. ⁊ ar. xciii. di. dia coni. ibi médicat infeli. ⁊c. ⁊ ne cogatur in clero obprobriũ mendicare ⁊. de renũ. ad supplicationẽ. ⁊c.

d Misericordiã. ut ipse possit ad diaconatũ redire post tps statutuz ⁊ ad bñficiũ si digne penituerit. Sed nun quid epus posset dispẽsare cũ eo ut saltẽ ad sacerdotiũ ꝓmoueretur post penitentiã? non credo: qz papa hoc ei prohibere videtur hic. ſz dic q põ: qz papa hoc expresso non prohibet

c Salubrius. ut. ⁊. de symo. matheus. i fi.

e Discretiõis. j. annos discretiõis bñ recipit qs sacros ordines. ſz cõ ferre nõ debẽt: ⁊ q ordinauerit puniri oz. Et ordinato iterdicẽda ẽ executio usqz ad etatẽ legittimã. ⁊. de temp. or. uel non é cõpos mẽtis. licet sec⁹ sit i matrimonio carnali: nisi malicia suppleat etatẽ. ⁊. de despon. impu. de illis. ⁊.c. ulti. Et sic non ẽ sp similitudo inẽ carnale matrimoniuz ⁊ spũale. sed nũquid isti taliter ordinati tenẽtur continere cũ uenerit ad legittimã etatẽ? arg. q ñ: qz cõtinẽtia res ẽ uoti: ⁊ nõ precepti. xxxii. q. i. integritas. ñ credo q possit ꝯ dicẽ maxie si dicat q ordo dẽat uotũ cõtinẽtie annexuz. sic ergo cõpellitur continere ⁊ ita fac ordo quod votum facere nõ posset: qz in tali etate nõ ſz uotũ. ⁊. ò regu. ad nostram. ⁊.c. significatũ. cũ suis similib⁹ sed equius vr q ꝯ dẽ posset si ꝯ dicat ante. xiiii. an. sed quod ꝑus dixi verꝫ est: qz statim ante q ordinaretur debuit ꝯ dicere. ⁊ nullo mõ cõsentire ⁊ si simpliciter coactus ordinatus fuisset. non recepisset carctaré. ⁊. de bap. maiores. §. ult. uersus finem.

f Iteratũ. de cõdi. di. i. ecclesie. ⁊.c. solẽnitates. ⁊. de cõ. di. iiii. placuit.

g Ministrare. in casu isto eps suo iure dispẽsare põt. ut satis colligit ex hac littera. fic. lii. dis. solitudo. ⁊. ⁊. de sacra. non iteran. pastoralis. Sed qd si nullũ minorẽ ordinẽ habuit ⁊ ꝓmoueat ad sacerdotiũ uel ad aliũ ordinẽ sacrũ. nũquid recipit ordinẽ. Lau. dixit q nõ: qz si laic⁹ ordinet i sacrũ ordinẽ nihil recipit. ar. xl. di. sicut. vbi dr sicut viri ⁊ mulieris cõiunctio vnũ facit corpus: ita clericatus ⁊ sacerdotiũ unũ faciunt ordinẽ. sed si aliquẽ de minori bẽat. recipit sacrũ. vin. dicit cõtra. q bñ recipit qs sacrũ ordinẽ. ét si nullũ bẽat de minorib⁹ ꝑter cpalẽqnẽ nemo recipere põt. nisi sit saltẽ sacerdos. ar. j. de excess. prela. ex litteris ibi cũ igitur pontificale offiñ sine altaris ⁊c. ⁊ istud verius vr. Sed qd si ordinatur i eẽm ꝑtermisso diaconatu uel subdiaconatu: eps ẽ. duz tũ fuerit sacerdos sed illum ordinẽ qué nõ habuit, aliis cõferre nõ po-

cum eo ne sustentatione priuatus ad seculi negocia reuertatur. Ut autez securius ei possis banc misericordiam facere de agenda penitentia diligent ez circa euz curam non desinas exhibeꝛ salubri⁹ᶜ: aut sibi absqz dubio, puidebit: si ad regulare vitã duxerit transferendum.

De clerico per saltum promoto.

I Nocẽtius tertius bonoñ. epo.

Te littere continebant q sicut ex relatõe quorundam receperas: q p. presbyter diac. ordine pretermisso se fecit ad sacerdotij ordinez ꝓmoueri. Ipse tibi quo qz secreto cõfessus ẽ se pro certo nescire: si res taliter se haberet. Sed exquo boni viri hoc asserebãt: iter quos fuerat conuersatus: credebat assertioni eoruz: eo q tempore quo ordines inferiores susceperat infra annos discretionis fuerat constitutus ⁊ infra. Mandamus: quatenus cõ dignã penitentiaz pro huiusmõi negligentia iniungas eidez: qua peracta: qz non intelligitur iteratũ qõ factum esse nescitur: ipsuz in diaconum ordiare procures: ⁊ sic de misericordia eundẽ ministrare ꝓmittas in ordine sacerdotis.

De eo qui ordinẽ furtiue susceptit

Alexander tertius lincoñ. epo.

Veniens ad nos. p. nobis exposuit se furtiue ordinez diaco. suscepisse. Unde. f. t. r. q si nõ fuit a te vel ab aliquo archidiacono rum vel prelatorum tuoruz sub anathematis interminatione prohibitus: tuipse in promotione ipsius ad sacerdotale officiuz cõdigna satisfactione ipposita: nisi alia ipediant: pro arbitrio tuo dispẽses. Si vero sub interminatio anathematis sup hoc facta est: moneas eũ ut in aliquo monasterio seu canonica habitum suscipiat regularez: cui exquo in habitu illo aliquanto tempore fuerit laudabiliter conuersatus poteris miseri corditer prouidere: alioquin nulla ratione concedimus euz ad sacerdotalem ordinem promoueri.

Celestinus tertius.

Cum. b. latoz presentiuz: sicut nobis sua qõne monstrauit ad tuã ordinationis cã pñtiaz accessisset iuxta cõsuetudinez patrie sibi ẽt tuor miores ordines cõulisti: qui bus non cõtentus subdiaconatuz temerario ausu recepit. Qz vero idẽ clericus in hoc facto multũ excessit: mandamus quatenus eũ in minoribus dũtaxat ordinibus celebrare p mittas. Si vero domũ religionis intrauerit: ⁊ vita ⁊ mores eius exegerint: abbas si voluerit in alijs poterit ordinib⁹ dispensare. Idẽ.

I Notuit nobis q. g. clericus ⁊ alij duo de dioceſi tua ad. g. quõdaz segunt. epm: vt ordines reciperent ab eo accesserũt. Cũqz ab eodez epo sub excõicationis sñia fuisset inhibitũ: ne quis se ad duos ordines susciꝑẽdos igereret: predicti clerici nibilominus subdiaconatus ⁊ diaconatus ordinẽ clãdestine susceperũt: ⁊ ifra. Cõsul. t. t. r. q ordinati i susceptis ordinibus de iuris rigore ministrare nõ debent. Uerũ tamen si ad religionẽ aliquã uoluerint se transferre: ⁊ pacta penitẽtia, p arbitrio tuo eis iniũcta ibidem laudabiliter fuerint conuersati ꝓcessu tẽporis cũ eis poteris ò nra licẽtia dispensare: vt postmodũ susceptorũ ordinum executione letentur.

De excessibus ꝓlatoz ⁊ subditoz

Alexander tertius.

Peruenit ad audiẽtiam nostrã: ⁊ ifra. Cũ aũt presbyteros quasi filios ⁊ frẽs benigne ac faterna debeatis charitate fouere. Mandamus quatenus in eos talias ⁊ exactiones in debitas exercere nullatenus presumatis: ne decetero irrõnabilis granetis vel inboneste tractetis eosdez aut sine iudicio capituli suspensos vel eoz ecclesias iterdicto subijcer

b Vult. ar. i. q. i. gratia. ⁊.c. ventum. ⁊. q. vi. dalbertũ. de cõse. di. iiii. qũo. Eniens. furtiue. furtiue promouetur qui citra conscientiã sui episcopi ⁊ sine examinatione promouetur. lxiii. di. extra conscientiã. ⁊. xxiiii. di. quando.

i Archidiaconoz. ar. q archidiacon⁹ põt excõicare ⁊ q hz iurisdictionẽ. ⁊. de elec. dudũ. ii. ⁊. ⁊. de of. or. cũ ab ecclesia. ubi ò hoc.

k Dispenses. Hic est op. ar. q q epi non pñt dispensare cum illis qui excõicati diuinũ officium exercere presumũt. ⁊. j. c. c. ult. vbi dr idẽ. q coipso q dicit tuipse, p tuo arbitrio dispenses si excommunicatio lata non fuerit intelligitur prohidere cum lata fuerit: qz sic excõicat⁹ recipit ordinẽ. ar. xxv. di. qualis. q est uerum. sic. j. de sen. excõ. cũ illoz. de hoc dictũ ẽ. ⁊. ò clc. ex. mi. clerici. Papa inno. quartus tñ dicit q iste nõ erat excõicat⁹ ⁊ tamẽ propter iterminationẽ excõicatiõis solus papa hic dispensat.

l Si vero interminatio. ar. q si iudex dicat. precipio sub interminatione anathematis q ꝯ faciens sit excõicatus. sic. ⁊. de loca. c. i. qõ non ẽ uez. Expõe ergo uerba illa ⁊ intellige. ut dixi ⁊. de symo. sicut tuis. ⁊ intransitiue intellige ista uerba interminatio anathematis. i. interminatio que fuit anathema sub cõditione facta. ut exponit i decre. sicut. ⁊ ita nulla ꝓtas vel dubitatio ẽ.

m Misericorditer. nõ tuo iure. sed ò auctoritate pape. ut sequitur. alioquin nulla rõe cõcedimus. ⁊. j. c. c. vlt. itẽ ẽ hic arg. q igressus religionis nõ tollit irregularitatẽ. j. c. c. ult. ò hoc dixi. ⁊. de aposta. c. ii.

n c Cum. b. minores. Hic ꝯ hbes expressũ q oẽs miores ordines vna die cõferri pũt. arg. ad hoc. ⁊. de tẽ. or. c. i. ubi indifferenter loquitur ò hoc.

o Permittas. hãc pmissionez itellige sm tenorẽ. ⁊. c. c. prox. ⁊ j. c. c. pr. si excõicatio lata fuit uel nõ fuit: qz tunc non põt: alias suo iure poterit.

p Si voluerit. j. ò sen. excõ. cũ illoz. tñ si excõicat⁹ ex certa scientia ordinẽ recepisset nõ posset. ut ibi dr.

q I Notuit. ordies. ſ. sacros q simul eodẽ die cõferri nõ debẽt. ⁊. de tẽ. ordi. lras. ⁊. c. dilect⁹. Ad duos vò minores uel ẽt q̃ttuor põt aliquis ꝓmoti. ⁊. c. ꝑ. sed idẽ cẽt si ò miori b⁹. si ꝓhibitio excõicatiõis fcã fuisset ò miorib⁹. ſz possit cõferre miores: qz si nõ vult aliquẽ ꝓmonere ad duos minores vel plures. nõ cõpellitur. imo ò iure iterstitia ẽt tẽpoz seruãda sũt. lxxvii. dis. singulis.

r Nõ debẽt. imo de rigore sunt deponẽdi. j. de sen. excom. cõicatio cũ illoz. qz ñ sniam excõicatiõis recipiũt ordines. ar. ⁊. de cleri. excõmu. mini. latores.

s Licentia. sic. ⁊. c. c. i. sed ad sacerdotiũ per hanc licentiam nõ poterit dispẽsare cũ de susceptis ordinib⁹ hoc dicat. ⁊ ẽ ar. q igressus religionis nõ tollit irregularitatem. ⁊. c. c. i. ⁊. i. q. vii. si quis oẽm.

t p Eruenit. charitate. xvi. q. i. ꝓdicator. ⁊. de cẽsi. cũ apostolus. xviii. q. ii. hoc tñ. xciiii. di. dictũ.

u Exactiões. sic. ⁊. immu. eccle. a duersus.

x Presumatis. Debent enim seruare manus suas innoxias deo ⁊ legi ⁊ principi nullumqz pertingere lucrum. in auten de man. prin. §. i. col. iii. ⁊. C. de supindictis. l. una. li. x. ff. de dam. infec. ex dãni. i. rñso. ⁊ i autẽ. de col. §. ⁊ hoc quoqz. col. ix. nisi ex magna ⁊ graui causa. xvi. q. i. §. nouella. ⁊. ⁊. de censi. cum apostolus.

y Capituli. sic. ⁊. ò bis q̃ fiũt a ma. par. ca. q̃situ. Et ita eps sniaz excõicatiõis sine suspẽsiõis sine capituli cõsẽsu ferre ñ oz. arg. xv. q. vii. eps nullius. cũ hec pena maior sit i ecclesia. xxiii. q. iii. corripiãtur. ſõ merito requirit cõsẽsũ capituli.

a Neq; duas ecclesias.quarū una nō depēdeat ex altera.s.ō cta.ꝛ quali.eam te uel nisi sint ita pauperes q̄ ppriuz nequeant sustētare rectorē.ut ibidē.ꝛ.x.q.iii. vnio.uel unā bēat ititulatā:aliā cōmēdatā.xxi.q.i.qui plures.

b Judiciario.Et ita bēs hic q̄ ordo iudiciarius seruari dz i snia excōicatiōis si ne suspēsionis.ut.ii.q.i.nemo.ar.ii.q.i.deus oipotens.ꝛ.s.de ap.reprehensibilis Et seruatur ꝛ attēdit ordo iste si legittima admonitio fiat: uel si non fiat:per unū mensem ingressum ecclesie sibi nouerit idictum.j.de sent.excō.sacro.ꝛ.c. cū medicinalis.lata tñ tz.xi.q.iii.si cps forte.

c Puniemus.extraordinarie. in auten.sanc.epis.§.oib9 antē. col.ix.

d Ceteri a similibus.sic.s.de male.c.i.ꝛ.s.de iude.ad liberandā.ꝛ.s.de of.ordi.irrefragabili ꝛ.ii.q.vii.quapropter.ber.

e Abhec.diminuit.ꝛ male q̄ nō debēt epi ius suū alicui diminuere citra eius cōsensum.C.de iur.reipu.l.i.li.xi.ꝛ. C.de emā.l.nec anus.ꝛ.s.ō ec. edi.ad audientiam.ii.ꝛ.C.de cōi agro deserto.quicūq;.in fi. li.xi.Et est ar.q̄ eps in alteri9 preiudiciū nō pōt dare priuilegium.ar.ix.q.iii. conquestus.ꝛ c.per principalem.nūc vō.lau. Sed quid si mortuus sit archidiaconus nūquid eps cū capitulo pōt preiudicare futuro archidiacono i aliquibus obseq; is liberādo clericos uel subtrahēdo iuri archidiaconat9?vi.dixit q̄ sic.arg.ad hoc.xii.q.iii.c. ult.qō pax facit.xvi.q.i.§.sicut duo.ꝛ.c.statuim9.ꝛ de cōse.dis. i.oēs.ꝛ.j.e.sicut.ꝛ ar.s.de cōsti. eū accessissent. vbi ex toto supressa fuit dignitas.ar.ō.s.ne se.ua.per totum.ꝛ.s. de consti. c.pe.ꝛ.c.cum accessissent.ubi ō hoc q̄ uerius uidet.

f Cōsuetudines.ar.q̄ iurisdictio archidiaconi potius ex cōsuetudine q̄ ex iure innatur.s. de elec.dudū.ii.§.tandē.ar.s.ō offi.archidia.c.ult.ar.ō.j.e.cuz satis.ubi ō hoc.Jtē ar.q̄ seruicium ex cōsuetudine prestitum peti pōt.xi.dist.catholica.ꝛ.xviii.q.ii.seruitiū.de hoc plene dr s.de cōsue.c.ul.ꝛ.s.de cē.peruenit.ꝛ intellige quod hic dicit de consuetudie prescripta.

g Abaures.itrudere.ut ad opus ipū illas retineant qō facere nō pūt.sed si cā custodie hoc facerēt.h liceret.lxiii.di.si; i plebibus.ꝛ.s.ō ap. bonc.Et si etiam ad eos pertineat institutio.non sibi debent illas retinere.sed alios instituere:ut iter dantem ꝛ recipiētē sit differentia.s. de instī.c.ult.nec credat q̄ ipse possit omnibus sufficere.s.de offi.archipresbyteri.c.ult.

h Ordinans.ad eorum presentationem:nisi aliter se habeat consuetudo.

i Punire.aliqua extraordinaria pēa.

k Clerici.naturam.xxxii.q.vii.flagitia.ꝛ.C.de adult.cum vir.

l Diffidentie.i.de quorum salute diffidendum.est.ala.

m Quiqz.s.sodomā ꝛ gomorrā seboim segor ꝛ oleale.q̄rū due pierūt ex uicinitate.tres ex ppō ōlicto.ō pēi.di.i.sz ꝛ cōtinuo.hic logtur ō ciuitatib9 h enumeratz.

n Subdāt.ꝛ capite puniri dñt bm leges.i aut.ut ñ luxu.ō natu.circa fi.col. vi.

o Sane.obedientiam.ꝛ sic nō loquit capitulū illud de exemptz.Dis.n. iurisdictio tā in mōasteriis q̄ i aliis pertinet ad epm.nisi exempti sint.ix.q. iii. c.ii.ꝛ.xciii.di.nulla.ꝛ in epō ptāte abbates cē dñt.xviii.q.i.abbates. Logr g̊ h nō de libertate exemptiōis plene.sed de alia libertate cōcessa isti ordini. q̄ nihil ab eis exigatur p̄ter debitā obediētiā:ꝛ itelligo i ista debita obediētia: q̄ eps possit illos uisitare ꝛ corrigere corrigenda:ꝛ confirmationem abbatis habere: sed nullum temporale debet percipere ut hic uidetur.licet non plene constet de libertate cōcessa isz obseruabitur ꝓut cōtinet in libertatis priuilegio istis concesso.

p Denegare.auctoritate huius canonis.arg.x.q.iii.quia cognouimus sic.j.c.ii. Et excommunicatio contra hoc lata non tenet.ut ibi dicitur.ꝛ.j.e.ad q̄rūdam.

q Illud.falso.ꝛ ita etiā quasi falsarii ꝛ periuri puniri pūt:qui ō iuramētum veniūt.vñ tā q̄ idigni priuādi sūt.s.de iureiu.querelam.ꝛ personis vilib9 ꝛ indignis beneficia sunt deneganda ꝛ subtrahenda.j.eo.inter.

attentetis neqz duas ecclesias*:quarum vnā sufficere videbitis:pmittatis illos tenere:nec aliquē excōicaꝛ sine ordine iudiciario b presumatis. Sciturj ꝓ certo:q̄ si huiusmodi rumores de vobis iteruz ad aures nostras puenerint:ꝓ tantis excessibus vos taliter puniemus c q̄ tiore pene vre ceteri a similib9 d abstinebunt.

Idem cant.archiepiscopo.

Adhec:quoniaz epus plures ecclesias a consuetudine ꝛ obsequio archidiaconoruz liberas cōstituit ꝛ imunes:per quod redditus diminuit e eorūdem:mādamus:quatenus factuz epi super hoc corrigas ꝛ emendes:ꝛ ita prouideas q̄ prefatis archidiaconis consuetudines f quas presbyteri in ecclesiis suoruz archidiaconatuū ōbent plenarie cōseruentur:ꝛ illis debitaz reuerentiā exhibeant ꝛ honorem.

Idem exon.epo.

Adaures nras peruenit:q̄ quidam archidiaconi tui se in ecclesias que in suis archidiacōatibus vacant:auctoritate propria intrudere g non verentur:ꝛ infra. Mandamus:quatenus eos qui tali mō ecclesias occupant vel occupatas detinent:ad easdem dimittendas censura ecclesiastica compellas:ꝛ easdez ecclesias de personis idoneis ordinans h prefatos archidiaconos pro tanta presumptiōe debita cures animaduersione punire i.

Idem in concilio lateranensi.

Clerici:ꝛ infra. Quicūq; illa i continentia que cōtra naturā k est:propter quam ira dei venit in filios diffidētie l ꝛ qnqz m ciuitates igne consumpsit:deprehēsi fuerint laborare si clerici fuerint:deijciātur a clero:vel ad agendā penitentiā in monasteriis detrudantur:si laici:excō/ municationi subdantur n:ꝛ a cetu fidelium fiant penitus alieni.

Idem.

Sane si epi aliquid ab abbatibus preter debitam obediēti/ am o contra libertatem ordinis a p/ decess.nostris ꝛ a nobis indultaz exigunt:liberuz sit abbatibus auctoritate apo.quod petitur denegare p.

Idem norwicen.episcopo.

Illud etiam de vicariis q̄ ps onis fide ꝛ sacramento obligati sunt:duximus statuenduz:q̄ si ps onatum sibi falso q assumentes contra personas se erexerint:ꝛ super hoc i iure confessi fuerint uel conuicti r:de cetero in eodem episcopatu s ad officii sui executionē nullatenus admittantur: Clemens tertius.

Cum ad quorūdaz:ꝛ ifra. Jōqz dis.v. ap.auctoritate concedimus:vt si ecclesiarum prelati numerum euectionis ꝛ personaruz in lateranensi concilio t constitutum cuz ecclesias uisitant:excedere forsan presumpserint:ꝛ pro illis procurationē exegerint:liberum sit uobis auctoritate apo u.denegare:ꝛ si,ppter hoc in ecclesias uestras uel clericus aliquam sententiaz promulgauerint: ipsam decernimus non tenere x.

Celestinus.iii.faustino episcopo.

Sicut unire episcopatus atque potestati obiicere aliene ad sūmum pōtificez pertinere dinoscitur y ita est epi ecclesiarum sue dioc.unio ꝛ subiectio earundē. Cūqz por grā deñ.monasterium suuz quod est in tua dioc.3 ꝛ in tuo debet oꝛdinari cōsensu:monasterio de accato tuo assē su minime requisito z subiecerit siue rebus i eis ipressa,ꝓ pria auctoritate ōpo naz.C. ut nēo p.titu. re.su.impo.l.i.ꝛ.ii.ꝛ melius.ff.de aqua q̄ ti.ꝛ esti.l.i.§.trebati9 ꝛ.§.itē queritur.ꝛ.x. q.iii.qz cognouimus ꝛ.s.e.sane.ꝛ q̄ eps i iuste abstulit i q̄dru pluz restituat.xviii. di.qm̄.i fi.ar.C.ad.l. iulia.repet.l.i.ꝛ i auten.ut litigā.in exor. litz.in.§.ꝛ hoc quoqz col.ix.

x Nō tenere. ar.ō. xi.q.iii.c.i.ꝛ.ii.ꝛ.ff.ō noui ope.nūci.l.i. in prin.Sol. quod hic dr vex ē:qz sentētia talis nō tenet auctoritate priuilegii istis concessis super hoc ꝛ i hoc exempti sūt a iurisdictōe episcoporum. unde sententia lata ō priuilegiū pape nulla ē tāq̄ a non suo iudice lata:ꝛ temerariū ē ꝛ idignū sua auctoritate p̄sumere q̄ō alicui speciāliter ē cōcessū.j.ō p̄ uile.sane.Et ita in q̄ tum isti exempti sūt seruanda sūt sua priuilegia.j.ti.ii.cuz epella.ꝛ sic itellige.s. eo.sane.alias uero si priuilegium tale nō haberent:ꝛ eps predictū numerum excederet:uel alias ultra tenorem concilii eos grauaret licite possunt denegare ō iure.x.q.iii. quia cognouimus. ꝛ auctoritate cōcilii lateran. cū apostolus.tñ si excōicaret eosdē.tūc teneret excōicotio.licz ipe male faceret.ꝛ ip si possent agere contra episcopū ad interesse:quia iniuste illos excommunicauit.j.de sen.excō.sacro.alii dicūt q̄ h ē ius cōe.sed h nō credo

y Sicut unire.pertinere. Nō.q̄ quedā sibi intantū sedes.ap.reseruauit que ab aliis ipune presumi non possunt.xvii.dist.huic.solus papa restituit depositos episcopos.ii.q.vi.ideo.ꝛ deponit eosdem iii.q.vi.accusatus.quānis dudum.ꝛ.s.de translatio.inter corporalia diuidit episcopatum in duos.xvi.q.i.precipimus.§.sicut unit duos i unum ut hic.ꝛ.xvi.q.i.temporis qualitas eximit episcopos ꝛ abbates xvi.q.i. frater noster probat scripta aliorum ꝛ cōcilia.s.de sum. trini. c.ii.in fi.ꝛ.xvi.di.sancta romana.ꝛ.xvii.di.regula.ꝛ.ii.q.vii.idco articulos fidei soluit.xxiiii.q.i.quotiens.quoniam uetus.ꝛ cuz dubitatur de aliquo articulo.s.de bereti.cum christus.synodum facit generalē ut.xvii.dist.c.i.ii.ꝛ tertio.transfert sedem epalem de loco ad locū vii.q.i.ꝛ temporis qualitas:mutat episcopos.vii.q.i.mutationes.ꝛ.s de translatio.per totum.appellat nullus ab ipso.ix.q.iii.cuncta. Vn de uersus. Restituit papa:solus ōponit ꝛ ipse.Diuidit ac unit:eximit atqz ꝓbat. Articulos soluit:synodūqz facit generalez.Trāsfert ꝛ mutat:appellat nullus ab ipso.

z Jn tua dioceſi.unde ipso iure ad curam ipsius pertinet ꝛ potestatē supra de prescriptio.cum nō liceat.ꝛ.xviii.q.ii.abbates.ꝛ.c.seq.ꝛ.c.i. ꝛ.s.de religio.do.de xenodochiis.nisi sint exempta.xvi q.ii.c.i.ubi p̄ uilegium exemptionis ostendatur.c.di.contra morem.

ꝛ Requisito.quod fieri non debet in alienationibus.xvii.q.iiii.in uenditionibus.xii.q.ii.abbatibus.ber.

a Auctoritate nostra. nã auctoritate sua facere nõ posset: ut vł. maxime si aliud monasteriũ sit subiectũ alii: q2 nõ posset eẽ iudex icã sua C. ne gs i cau. sua ius si. di. l. vna. si ãt utrũq3 cẽt de sua iurisdictõe. satis credo q3 sua auctoritate hoc facere posset. ar. bui⁹. c. quia ut hic dicit. sine suo consensu fieri non debuit.

b Attẽtare. ar. Ex hoc. q3 archiepus nõ ẽ iudex ordinari⁹ totius prouicie. archiepus. n. oĩum ep̃oruz sue diocesis ẽ ordinarius. sed nõ subditorum suorũ episcoporum. s. de offi. ordi. pastoralis. nisi i casib⁹ ibi notatis. alias .n. nisi i casibus illis nihil põt disponere i diocesi suffraganei ut dicũt cõstitutiões de quib⁹ hic fit mentio. ix. q. iii. c. i. z. ii. z c. archiepiscopus. z z duob⁹. c. seq. z. s. ó of. ordi. romana. b.

c Cum sit. publice cõfiteri. ar. q3 cõfessio extra ius facta preiudicat: q2ñ refert undecũq3 crimia clamerit ut puniatur. xxiii. q. iii. ecce crimina. si. ff. ó admi. tu. pater. §. ul. alias ẽ. §. sub illa quidẽ decedẽs. §. ult. qualitercũq3 inotuerit tutor q3 sit tutor: statiz ꝑiculũ ad ipsũ pertinet. ut ibi dł. si. xxii. q. v. hoc vł. Sz ó. s. de iudi. at si clerici. z nemo sine accusatore dãnari dz. xxiii. q. iiii. si quis potestatẽ z. ff. de mu. z bono. rescripto. §. si qs. qõ vez ẽ. vnde iste nõ ó ponitur: sed suspẽditur: z ex illa cõfessiõe nõ punitur: nisi occasionaliter: sed pp scãdalũ z ifamiã ortam iter mulierẽ z uiz q ꝑpter hoc eaz expulit suspenditur: alias nõ fuisset suspẽsus ꝑpter talẽ cõfessionez Qñ quis punire possit sine accusatore: Notatur. s. de eccle. benefi. sine dimi. confe. ut nostrũ. z de cõfessionibus. z in aliis casibus notat. s. ó confes. c. ult.

d Officiũ. i. debitũ carnale z alia cõsueta.

e Litteris. cãdẽtis. Hec purgatio ꝑhibita ẽ. s. ne cler. uel. mona. sniaz z. j. de purg. vulg. ꝑ totum. unde hoc solo q3 in hoc consensit fuit puniẽdus.

f Consuluit. Nõ prohibetur hic qn epi possint dare cõsiliũ ꝓncipibus i criminib⁹. xxiii. q. ult. pessimam. i fi. nã clerici⁹ põt dare cõsilium ita cõsiliũ in genere dicẽdo: fures taliter puniẽdi sunt. arg. v. q. vi. delatori. dũ tamẽ poti⁹ opera cõsulẽtis q3 suggerentis fungat. z. ff. de quẽstio. l. i. §. qui questionẽ. Itẽ licite põt clerici q̃relã iudicib⁹ deferre de furib⁹ ciuiliter. ar. xxiii. q. v. non uos. z. s. de homi. postulasti. z lz aliqs ñdeat de facto furis extra iudiciũ: lz ille fur puniatur: nõ ꝑputatur illi. s. de homici. tua. hic. n. expressit fines cõsilii dicẽdo. malũ ẽ si fur sic euadat: z presens fuit in suspendio.

g Talib⁹ uerbis. que sequũtur auditis z.

b A nostra discessit. Unde peride ẽ ac si nõ uenisset. s. de iudi. c. i. z. xi. q. iii. certũ ẽ. aut ẽt si latitaret post colũnas. ff. ex qui. cau. i pos. catur. fulcinius. §. illud sciẽdũ. z. s. ut lit. non cõte. quoniam. §. i.

vnierit: qõ fecit te incõsulto tibi licet auctoritate nr̃a: sicut iustũ fuerit ꝑfirmare: nõ obstãte assensu uel confirmatiõe quã metropolitanus iter posuisse ꝓponit: cũ in dioc. sui suffraganei absq3 ipsius assensu nõ debeat aliquid contra cõstitutiões canonicas attentare: nos quoq3 id ó cernim⁹ irritandũ. Anno. iij. archiꝑsbytero sancti andree de pal.

Cum sit graue crimen i clericis cuz male fecerint gloriari: nullus sane mẽtis ignorat. Accepim⁹ sane: q3 cuz. r. deserieñ. p. filiaz suaz cuidaz. i. noie tradiderit in vxorem p. diacon⁹ nõ erubuit publice cõfiteri se mulierẽ ꝑ dictã carnalit cognouisse: vnde factũ est: q3 vir ad ꝓpria eaz remitteret: cui fuerat matrimõia liter copulata. Ideoq3 mandamus quatenꝰ si tibi constiterit de premissis: ap. ces. ꝑfatũ clericũ ab officio z bñficio suspẽdere nõ postponas: cõpellẽs viruz ut vxorẽ suaz recipiat: eiq3 sicut iustũ est: officiũ exhibeat maritale. De eꝑo hypoñ. z abbati ó tileto visitatorib⁹ lombardie

Ex lris vris accepimus: q3 cuz ad albiganeñ. ecclesiã vna cuz pisano archiepo tũc eꝑo vercel. accessisseris visitationis officiũ ipleturi: albiganẽ. eꝑs iter cetera que pro posita fuerãt cõtra ipm ore ꝓprio ẽ cõfessus: q3 cũ quidã in villa quadã ad eius iurisdictionẽ spectante infamaretur de furto: z idez illud inficiaretur oĩo: offerens q3 cãdẽtis ferri iudicio se purgaret: z ut suspẽdio puniret si deficeret i eodẽ: dictus epus requisiuit a iudice qd super hoc videretur eidẽ: z cũ iudex respõdisset ut fieret sicut fur ipse dixerat: ferruz cãdens in ipsius pñtia eꝑi ẽ allatũ: qõ cũ accepisset fur ille: cõbustus ẽ: vñ iudex pauefact⁹ qd sibi sup hoc uideret: cõsuluit epum memoratum Qui rñdit: q3 si fur sic euaderet malus esset: q3 affirmet se uerbis tali b⁹ usuz fuisse: auditis q3t⁹ ẽ clamor populi: oẽs dicũt malũ est si sic euasserit ipunitus: z sic eꝑs z iudex illã ipam cũ multitudine sunt igressi: in quorũ pñtia predictus fur est suspẽsus: pp qõ ipum cuz lris uestris ad se. apo. destinastis: sed idez nibil super bis ꝓposuit coraz nobis: nec litteras vestras uidimus: licet idez se nobis asserat illas presentasse: quinimo cuz dilectus archiepus ad ap. se. accessit: qui nobis huiusmõi rei seriem plenarie indicauit: idez eꝑs a nr̃a discessit pñtia: z perqsitus nõ potuit iueniri. Nos aũt q3 idẽ eꝑs nõ solũ in iudicio cãdentis ferri: veruz ẽt in furis suspẽdio grauiter noscitur deliquisse: cũ bis nõ tantũ auctoritatẽ prestiterit: uerũ etiaz presentiaz exhibuerit corporalẽ: ipm i dignuz altaris misterio reputam⁹. Cũ igitur pontificale officiũ sine altaris misterio ñ ualeat adipleri: mãdamus: quatenus ut epatum cedat moneatis eũdez: aliogn ipm ab al⁹ biganeñ. ecclesia amouẽtes: faciatis eidez ꝑ electionẽ canonicaz de pso⁹na idonea ꝓuideri.

Dez archiepiscopo z maioris monasterij z sancti iul. abbatib⁹ turoñ.

Iter dilectos filios. b. z. p. canonicos pictaueñ. sup succẽtoria pictaueñ. ecclesie qõne subor⁹ta: utroq3 asserente succẽtoriã ipaz se per pictaueñ. cantorez ad quẽ ei⁹ donatio ꝑtinebat: canonice assecutũ: z infra. Nos igit attestationib⁹ utriusq3 ꝑtis ispectis iuenimus esse ꝓbatũ eũdem. p. publicũ aleatorẽ esse ac usurariũ manifestũ: utpote q3 xi. denarios ꝑ xij⁹. mutuauerat i ludo: unde lz ad palliandũ tãte ꝑsumptiois excessuz ꝓposuerit: q3 hoc fecerit iuxta cõsuetudinẽ gallicorũ clericorũ: qua fere uniuersi clerici mutuant sic frequẽter z ludũt: nos tñ q3 ex officij nostri debito pestes huiusmodi extirpare ꝓponimus: atq3 ludos uoluptuosos: occasione quoz sub quadaz curialitatis imagine ad dissolutionis materiaz ꝺuenitur penitus ꝑprobamus: excusationẽ ꝑdictaz: que ꝑ prauam cõsuetudinẽ que cortuptella dicenda est: palliat: friuolã reputantes: cũ illis magis plectibilis sit offensa: per quos ad excusandas excusationes in culpis ó linquendi usurpat: qõ circa eundẽ p. de succentoria factũ esse dinoscit ꝑ indignitatem z vilitatez ipsi⁹ duxmus irritandũ: cũ personis vilib⁹ z indignis porte dignitatis patere non debeant iuxta legitimas sanctiões: Preterea contra prefatũ. b. fuit manifeste per testes probatum q3 de conscientia iudicuz ultima clau

i Perquisitus. Nota q3 sufficit absentẽ requiri. lz peremptoriu z ad eius notitiã nõ puenerit. s. de dolo z cõtuma. cãz que. z. c. ult. z. s. de cleri. non resi. ex tue. C. de iudi. ꝑpetuãdũ. §. z siquidẽ. ff. de euict. si vo. z. l. si dictuz §. si ꝑsente. z. ff. locati itẽ queritꝰ §. exercitu. ar. cõtra. s. ut lite nõ cõte. qm̃. §. ii. z. ff. que sentẽ. sine appel. rescin. l. i. §. cũ ex eo. Nõ eni statim cõtumax vł qui nocẽ preconis non exaudit. ff. de in iteg. resti. tuto. l. pe. que incipit diuus. z. C. quomodo z qñ iudex. ea que. z. iii. q. ix. caueant. sed certe ibi non tenuit sententia: quia ibi reus non fuit citatus. Jo. hic enim citatus venit ad preceptum inquisitorum. z contumaciter recessit: z adhuc papa mandat ut moneatur.

k Nescitur deliquisse. relatione iudicum quibus creditur. x viii. di. de conciliis. donec probetur contrarium. s. de testi. cũ a nobis. ber.

l Corporalẽ. vnde incidit i illam cõstitutionẽ. s. ne cleri. uel mona. sententiam. z auctoritatẽ prestando z presentiam. unde merito deponi debuit quia fuit homicida. s. de homici. significasti. ii. z. s. de cler. pug. in duello. c. ii. l. dis. si quis uiduaz quia non refert an facto uel cõsilio seu auctoritate fiat homicidium. ut ibi dicitur.

m Ministerio. ar. q3 non potest quis esse episcopus. nisi primo fuerit sacerdos. de hoc dixi s. de cle. per sal. promo. c. uno.

n Cedat. Cum propter culpam suam factus sit irregularis: alias enim si esset impotens daretur ei coadiutor. vii. q. i. q3 uis triste. vin.

o Iter dilectos. aleatorez Oõ bodie ꝓhibetur. s. de uita z honest. cle. clerici. tamẽ videtur q3 propter hoc nõ ób⁹ priuari iure suo si uellet se corrigere. xxxv. dis. c. i. idem vł ó usura. lxvii. di. c. i. Sed aliud est in obtẽto aliud in obtinẽdo. Propter usurã indistincte repellitur an obtinendo. lxvii. di. de petro z hic. lz i obtẽto bñficio potest eꝑs facere gratiaz. si se libenter corrigat. de iure tamẽ põt ópponi. xiiii. qõe. iiii. si qs oblitus. z c. quoniã multi. ber.

p Et. pro. xii. Hec usura cẽtesimã excedit: qm̃ i illa i ãno sorti adequat. C. de usuris eos. ff. ó cõdi. inde. si nõ sortẽ. hic usura vna die posset excedere sortez.

q Voluptuosos. Cõuinii tñ cã ludẽ lz. ff. ó aleato. qõ i cõuinio

r Euenitur. ẽ g ludus noxius cũ affectu in culpa. ff. ad. l. aquil. nam ludus.

s Excusandas. hec uerba posita sunt. xvi. q. i. predicator. z. s. de consuetu dine quarto.

t Auctoritas usurpatur. qui peccatum suum defẽdit auctoritate seu consuetudine. magis peccat: z ideo magis puniri debet. xxxiii. q. iii. nemo. z hic. de pe. di. vi. c. i. in fi.

u Dignitatis. ar. q3 succentoria est dignitas.

x Sãctiões. C. de dig. neq3 famosis. li. xii. C. de in fami. l. una. li. x. si. s. ó iureiur. querelam

a Depositionibus.ut.ſ.de elec.cum dilectus.no.ergo q̄ iudex de eo quod fit coram eo poteſt in teſtem duci.ber.

b Vel procurauerit.ſi.ſ.de reſti.ſpo.cū ad ſedem.in fi.licet.n.iſte obtinuerit litteras ⁊ uſus fuerit eis:non tamē preſumitur q̄ eas falſauerit.ſicut nec ibi preſumitur vi deciciſſe:licet ipſe poſſideret ⁊ aduerſarii probaſſent ſe expulſos:doluſ enim non ex preſumptionibus ſed ex perſpicuis indiciis ꝓbari debet.C.de do.dolum.vnde qui dolum allegat dolum ꝓbare tenetur.ff.de probat. quotiens.§.qui dolo. Sed ō ar.hēs ſ.de cri.fal.ad falſariorum.ubi dicitur q̄ poſtq̄ litteris falſis vſus fuerit:non poterit pretēdere excuſationem.⁊ hic uſus eſt falſis litteris.nec tamen ex hoc punitur. So.illud ſpeciale ē in litteris domini pape:que priuſ diligenter examinādē ſūt: nec pena illa ad lr̄as alioꝝ prelatorum extenditur:immo ⁊ aliud ſpeciale ē in illis quod non i aliis:qz ibi traditur curie ſeculari ſtatim ſed alii non traduntur.

c Poſtmodū.unde non ualuit primo nō caſſata.fic.ſ.de cōceſ.preben.ad electionez. in fi Sed quid ſi prima nulla fuiſſz ipſo iure puta quia perſona fuit indigna ⁊ ſcienter electa.nunquid ualuiſſz ſecūda? Videtur q̄ ſic.ſ.de elec.bone.i.⁊.ſ.ō ap. conſtitutis.⁊.ſ.de ap.conſtitutis.⁊.ſ.de iurepat. illud.⁊.c.cū laici:ſed ō̄rium ē verꝝ:q̄ nō ualet ſecūda.qz ipſo iure priuat⁹ fuit eligendi poteſtate illa vice vnde ſecūda nō ualet.ſ.de electio.cū in cunctis.⁊.c.cū uitoñ. ⁊.c.ſcriptū.in.fi.ſ.de ſupplen. neg.prelato.lz.⁊.c.vlt. Sed.c.illa.illud.⁊.c.cuz laici.ō̄dicere videntur. qz ibi ab eadem perſona facta fuit prima cōceſſio ⁊ ſecūda:⁊ tamen tenuit ſecūda. Sed ibi illa cōceſſio prima fcā fuit de re nō vacante:quar̄ nulla.ꝓterea laicis variare licet:ſz non clericis:ſed hic non fuit ꝑnatus ipſo iure qz nō fuit notorium primam nō tenuiſſe: ⁊ iō priuatur ꝑ ſniam:qz forte ignorauit ipſū talē fuiſſe:⁊ nō licuit ei variare.ber.

d Irritam.ergo fuit hec ſecūda electio irrita ipſo iure.ut vī per hanc litterā.qō̄ eſt uerū qz prima nō caſſata.ſecūda ñ potuit nec debuit attentari etiam ſi prima ipſo iure nulla fuiſſet. ut dictū ē i proxi.nota quia fūſula inſerta non fuerat in litteris eorundē:ſicut in i̊porum depoſitionibus[a] exprimitur euidenter:⁊ infra. Unde pars altera ꝓponebat: q̄ cū predictus.b.ſcienter uſus fuerit litteris ſic falſatis:debeat tanq̄ falſarius oīo repelli:verum nos attendentes:q̄ ⁊ ſi conſtaret q̄ dicta clauſula litteris illis fuiſſet appoſita ꝓter cōſcientiā iudicuz predictorum: qz tamen fides facta nobis nō fuit:q̄ dictus.b.illam clauſulam appoſuerit: uel procurauerit[b] ut ab alio poneretur:uel etiā q̄ ſcienter uſus fuerit litteris ſic falſatis ab huiuſmodi falſitatis obiectu eundē duximus abſoluendum:maxime cū poſtq̄ ſibi hoc obiectum fuit:pretermiſerit uti eis: ⁊ infra. Cum igit̄ per depoſitiones duorum teſtiū nobis ꝓſtiterit:q̄ cōceſſio.p.facta preceſſerit: q̄q̄ ꝓp in dignitatem eiuſdez meruit reprobari conceſſionem poſtmoduz[c].b. factam:irritam[d] decernimus ⁊ ianem. Quia uero cantor adeo ihoneſtum ſe habuit ī hoc facto:ut pria donatōne non reprobata ſecundam facere attentauit:⁊ dignum ſit ut in eo quiſ puniatur ī quo[e] uſus eſt deliquiſſe: ī hoc eius duximus uarietatis īconſtantiam puniendam:vt concedendi ſuccentoriam ipſam hac uice[f] nullam habeat facultatem:preſentium nobis auctoritate mandantes: concedimus:quatenus eandem auctoritate noſtra ſuffulti perſone idonee aſſignetis.

I Dem in concilio generali.

Accedētibus ad nos de diuerſis mundi partibus epiſcoporum querelis intellexim⁹ graues ⁊ grandes quorūdam[g] abbatum exceſſus:qui ſuis finibus non contenti[h] manus ad ea que ſunt epiſcopalis dignitatis[i] extendunt:de cauſis matrimonialibus cognoſcendo: iniungendo publicas'penitentias:concedendo etiam indulgentiarū litteras ⁊ ſimilia preſumendo:vnde contingit interdum q̄ vileſcit epiſcopalis auctoritas apud multos. Uolentes igitur in his ⁊ epiſcoporum dignitati ⁊ abbatum prouidere ſaluti ꝑſenti decreto firmiter ꝓhibemus: ne quis abbatum ad talia ſe preſumat extendere:ſi proprium voluerit periculum euitare:ni forſan quiſq̄ eorum ſpeciali conceſſione vel alia legitima[k] cā buiuſmōi valeat ſe tueri.

H Ono.iij.p.ti.ſancte prudentiane preſbytero cardi.

Dilectus filius Joannes preſbyter expoſuit conquerendo q̄ rectores fraternitatis vrbis i̊pm ad reuelanduz fures ⁊ q̄ ſuper quo dam furto ſibi tanquaz ſacerdoti fuerat reuelatuz vel ad ſatiffaciendum exinde dānum paſſo artare nitentes in eum:niſi alterum premiſſorum effeceret: tulerunt ſententiam interdicti. Quia igitur pernicioſum eſſet ꝑ dictum preſbyteruz ſibi taliter credita reuelare[l] ac cogi ad id quod non rapuit[m] exoluendum.diſcretioni tue mandamus:quatenus prefatos rectores coram te conueniens iniūgas eiſdem:ut a memorati ꝑſbyteri[n] gratiamine penitus conquieſcant.

I Dem prepoſito.r.⁊.i.archidiac. ſueſſeñ.

Dilecta in chriſto filia abbatiſſa iotreñ.nobis inſinuare curauit:q̄ cum preſbyteri ⁊ clerici iotreñ.eccleſie meldeñ.dioce.non cō ſueuerunt proprium habere ſigillū nec ſint vnum corpus[o]:ita q̄ capitulum appellaretur:nihilominus contra voluntatem ipſius que ipſorum caput eſt ⁊ patrona:ſigillum habere contendunt:⁊ infra. Diſcretioni ve

ff. de condi. ob tur. cau.idē.§.ſi tibi.arg. ſ.de furtis qui cū fure.ſed ibi ſoluitur. ſz alia rōne nō debuit cōpelli:qz qui peccatorē i penitētia cōfeſſum publicat.ꝑmunū ꝙpellitur peregrinari.ut dicit decret. de peni.di.vi. ſacerdos.hodie uero deponi debet ⁊ in monaſteriū detrudi.ī.ō pe.⁊ remiſſio.omniſ Sed nunquid ille ſacerdos fuit ſuſpēſus quia nō faciebat alteruz qō̄ precipiebat vī q̄ ſic.xi.q.iii.ſnia ſed non uidetur ꝙplici de cā.qz ipe nō ſciebat furtuz illō.ut hō ⁊ de tali pōt intelligi ō̄riū ſignatuz.ſ. de furtis qui cū fure ſed ut deus.ſ. de of. or.ſi ſacerdos. ⁊ i ſ maior erat ipſis rectorib⁹.ar.xciii.di.c. nl.⁊.xciiii.diſt.c.i. qz dei legatione fūgitur ergo ipſū iterdicere uel excōicare non poterant.ſ. de maio.⁊ obe.cū inferior.⁊.xxi.di.inferior. Itē qz iſta ſnia cōtinebat intollerabilē erroṝ.vñ non tenuit.ī.de ſē.ex cō.per tuas.vnde papa non dicit q̄ abſoluatur.ſed q̄ illi deſiſtant a grauamie q̄ de facto inferebant ⁊ quia iniquum erat ut teneatur reddere quod nō rapuit. Et ita q̄tū ad utranq̄ partem diſiuncte no valuit interdictum. uel qz ſub cōditione tulerūt.nō tenuit interdictum ⁊ ipſe ſacerdos pendente cō ditione conqueſtus fuit pape.perinde fuit ac ſi appellaſſet.unde ſuſpenſum fuit iterdictū de appel.dilectis.ii.⁊ papa mandat ipſū vlterius nō moleſtari.ſic ex cōicatio ſub cōditiōe ſuſpēditur per appellationē.ſ.ō ap.ꝓterea. ii.b.

m Quod non rapuit.niſi illud a raptore ſcienter ſuſcepiſſz.tūc.n.cōpelleretur:qz tenetur illō reſtituere cū ſuccedit i uiciū.ſ.ō reſti.ſpo.ſepe.⁊.ſ.de iudi.qz.v.⁊.ff.de iureiurā.ſi duo.§.idē iulianus. ⁊.ff.de cōdi.fur.l.ii.⁊.l.ex furtiua.⁊.C.de fur.l.ii.⁊.l.ciuile ē.ber.

n Dilecta.corpus. Nota q̄ qui non ſunt de uno collegio uel etiaz de una ſocietate.non dicuntur vnū corpus. ut hic patet:qz clerici iſti erant clerici iotrenſis eccleſie deſeruientes ibidem:qui non dicuntur facere collegium ſed ſūt ibi bñficiati:licet omnes ſubeſſent abbatiſſe unde non ſunt unū collegiū ſiue vnū corpus. nec poſſunt conſtituere vnū ꝓcuratorē ſiue actorē ꝑ aliqua cā. ff.quod cuiuſq̄ vniuerſi.l.i.§.i. Illi ergo ſoli faciūt vnū corpus qui ſūt in uno collegio uel ſocietate.ut.l.predicta. Unde nota q̄ corpus multis modis dī.omnes eniz fideles pūt appellari unū corpus ſiue una eccleſia per fidē ⁊ charitatem ſiue perfectionē gratie.ſ.de ſum.tri.c.ii.cui⁹ caput eſt chriſt⁹ iii.q.iiii.engeltrudam.ita q̄ alter alterius onera portet.l.di.ponderet. itē collegium ſiue uniuerſitas dī vnū corp⁹.cuius prelat⁹ dī caput.ſ. de.bis q̄ fi.a prela.ſine conſenſu capi.nouit.⁊ tale corpus pōt hēre ſigillū.ſ.de appella.ſignificauit.⁊.lxxii.di.in noīe.i fi.⁊ actorē ⁊ arcam cōem.ut.ff.qō cuiuſq̄ uniuer.l.i.ſed cū iſti clerici taliter nō fuerit unū

g Legittima.puta cōſuetudo ꝓſcripta q̄ dat in riſdictionē.ſ.ō of. archidia.c.ult.⁊.ſ.de preſcrip.auditis.ſ.de ſo.compe.cum contingat.⁊ ſ.de of.or.irrefragabili.

h Dilectus filius.reuelare.ad hoc cogi nō poterat:qz ſm leges nemo pōt cōpelli ad furē indicādū.ff.de preſcrip.uerbis.ſolent.⁊

corp⁹:sigillū cōe hēre nō dēbāt:ut ħ pz. Itē unū dr corp⁹ qō uno clau dit spiritu:ut hō signū aial. Aliud dr corp⁹ qō hz ptes integrales seu coherētes.ut domus:aliud qō hz ptes distātes.ut grex popul⁹collegi um.ff.de usuca.l.rerū mixtura. Si.n.petisti i iudicio corpus qō habz ptes integrales.ut domū ⁊ succubuisti.si postea petas aliquid de domo puta cementa uel li gnū puta cum fuerit dissolutū a domo.si obstat exceptō rei iu dicate.ff.ō exceptio rei iudi.si qs cū totū §.itē si quis fūdū. Si uero petas totū cor pus qō hz partes di stātes.puta gregem ⁊ succubuisti. si po stea petas aliqō ca put ō grege quod fu it ibi.obstat exceptio si uero non erat ibi. nō obstat.ff.ō excep. rei iudicate.si cū ar gentū.§.i. Itē epī cū capitulo facit.unum corpus:cuius ipse ē caput:sed cū clero ci uitatis uel diocesis nō dr facere unū corp⁹ ē.de testa. requisisti §.secus.⁊.j. de uerb. sig.cū cleri. sic abba tissa ista cū clericis ec clesie iotren. licet ipa sit caput : non facit unū corpus.

a Inhibeatis. Sed quare ꝓhibetur istis habere sigillū cū qui libet possit hēre sigil lū:rō quare iā reddi ta ē superius. qz cuz isti nō eēnt unuz cor pus.uolebāt facere si gillū cōe tāquā eēnt unū corpus siue col legiū.⁊ per hoc vide bāt fieri preiudiciū abbatisse.cui sb̄rāt quasi qꝫ ꝑ se forte ex pedirēt negocia:que sub ipsa uel auctori tate ipsius tractari ō bebāt qz ⁊ hoc p̄miſ so aliud attentarēt i p̄iudiciū monasterii sed si qlibet rector p se uel cū c olegio suo uellet hēre sigillū:nō nō ꝓhiberetur.

b Raué.archidi aconū ambia nen.s.

c Homagii. homa giū hic appellat fide litatem ⁊ obedientiā quam rōe archidia conat⁹ prestitit epō quod lz.xxiii. distin. quāꝫ. §.ō iureiurā. nullus.alias nō lz ex igere homagiū.j. de regu.iu.idignū.⁊. §. de symo.ex diligēti.⁊ sic iste archidiacon⁹ fidelitatē ⁊ debitam reuerētiam uiolauit multipliciter prout sequit merito ergo punitus fuit.

d Negasse.ipso facto veniēdo ꝯ fidelitatē ⁊ debitā obediētiā dando cōsiliū inuasori epi ⁊ fratri eiusdē archidiaconi ꝯ ipsū epz q traxit ip sū ad iudicē secularē:⁊ ibi forte publice ipsū dominū suū eē negauit:⁊ ita semel ⁊ secūdo uenit ꝯ fidē:ꝝ puniri debuit.

stre mandamas:quatenus si ꝟ obis constiterit ita esse dictis presbyteris ⁊ clericis auctoritate nostra inhibeatis[a] expresse ne presumant uel de nouo fabricare sigilluz: uel uti eo si forte nouiter fuerit fabricatum.

Dez sancti auberti archidia.abbati ō annona ⁊ preposito cameracen.

Grauem ⁊ dolore non uacuam ⁊ infra. Dis.v:mandamus:q̄ tenus si uobis constiterit archidi.[b] semel ⁊ secūdo contra fidem homagij[c] prestiti ac debitam reuerentiam epm suum esse dominum negasse[d]: uel in foro seculari deposuisse[e] cōtra eum super rebus spiritualibus questionem:aut taz inuasoribus episcopi ⁊ sociorum eius q̄ fratri eius uel complicibus suis causaz uel consilium ꝓbuisse:ipm tanq̄ membruz putridum[g] ab ambian. ecclesia perpetuo abscindatis[b]:beneficia sua facientes personis idoneis per illos ad quos donatio pertinet assignari.

Rego.ix. vniuersis ecclesiarum prelatis.

Nimis iniqua[i]:⁊ infra. Cuz religiosi uiri abnegantes salubriter semetipsos elegerint in paupertate xp̄o pauperi ad placitū famulari tanq̄ nihil habentes ⁊ oia possidētes: non desunt plerique tam ecclesiarum prelati q̄ alij qui ceca cupiditate seducti proprie auiditati subtrahi reputantes quicqd predictis fidelium pietas elargitur: quietē ip soruz multipliciter inquietant. Volunt nāqz contra regulam a se. apo. approbatā ⁊ sui ordinis institutа ipsis inuitis eoruz confessiones audir ac eis iniungere penitētias ⁊ eucharistiā exhibere:nec uolunt ut corp⁹ xp̄i in eorum oratorijs reseruetur: ⁊ fratres ipsoruz defunctos apud ecclesias suas compellūt sepeliri ⁊ eorum exequias celebrari:⁊ siquis decedentium fratruz alibi q̄ in suis ecclesiis eligat sepulturam: funus primo ad ecclesias suas deferri cogunt ut oblatio suis usibus cedat nec sustinentes eos habere campanaz uel cimiterium benedictuz certis tantum temporibus permittunt ipsos celebrare diuina. Volunt quoqz in domibus eorum certuz numerū fratrum sacerdotum clericorum ⁊ laicorum necnon cereoruz lampadaꝝ ⁊ ornamentoruz pro uoluntate sua taxare:ac residuum cereoruz quando nouiter apponuntur:exigunt ab eisdem:nec permittunt q̄ nouisacerdotes eorum alibi q̄ in ecclesijs suis celebrēt primas missas:eos nihilominus compellentes ut in quotidianis missis quas in suis locis ⁊ altaribus celebrant:oblationes ad opus eorum recipiant ⁊ reseruēt qc quid etiam eis dum celebrant milia rum solēnia intra domoruz suarum ambitum pia fideliuz deuotione donatur[k]:ab ipsis extorquere oblationis nomine contēdentes: quod eisdem tam in ornamentis altaris q̄ in libris ecclesiasticis absolute conferantur: uendicant perperā iuri suo Quocirca mādamus: quatenꝰ uniuersi ⁊ singuli a prenotatis grauaminibꝰ desistatis subditos uestros ab huiusmodi artius compescendo.

Dem vniuersis ecclesiarū ꝑlatis.

Nimis praua:⁊ infra. Cuz quidam uiri religiosi:utputa fratres predicatores ⁊ minores quoꝝ ordinem ⁊ regulam se. ap. noscitur approbasse:in artissima paupertate xp̄o pauperi famulētur preliqz ꝑlati ⁊ alij eos ad synodos[m] suas cogunt accedere ac suis constitutionibus subiacere:nec bis contenti capitula ⁊ scrutinia in locis fratrum ꝑbis corrigendis facturos se cōminātur:fidelitatem iuramento[n] firmataz ab eoruz ministris ⁊ custodibus exigentes:eis quoqz ut tam extra ciuitates q̄ intra cum eis processionaliter ueniant ex leui causa:mandantes excōmunicationis sententiā fulminant in benefactores ipsorum: ⁊ id ipsum fratribus cōminantes eos de locis in quibus domino famulantur satagunt amouere:nisi eis obediāt i omnibus supradictis:ad hoc ne fratres ad honorabiliores ciuitates ⁊ villas ubi religiose ac honeste ualeant cōmorari a populis deuote uocati accedere audeant inhibētes taz inaccedentes fratres q̄ in receptatores eorum presumūt excōicatio nis sententiaz ꝓmulgare ab eis etiā de hortoruz fructibus[p] decimas nec nō de habitaculis fratrum:sicut ō in deoꝝ domibus[q] contendūt reddit⁹ extorquere:asserendo qꝫ nisi fratres morarent ibidē:ab aliis habitatoribus prouentus aliqui soluerentur: ⁊ ut ipsos sue subdant totaliter dictioni:eisdem ministros ⁊ custodes uolunt preficere pro sue arbitrio uoluntatis. Quocirca mandamus:q̄ tenus vniuersi ⁊ singuli a prenota

e Deposuisse.ar.ē hic manifestū q̄ sola cōuentio sufficiat ad hoc ut cadat a iure suo:lz nō fuerit litē cōtestat⁹.de hoc dictū ē.§.de fo.cōp.si diligenti.sed forte ħ. ē:qz deliquit ꝯ dñm suū. unde fortius puniri dz.ar.ff.de re mili. oē delictū.i.rūso §.i.qz ois cōtumacia aduersus presidē capite puniēda ē ut ibi dicitur. unde iste oi officio ⁊ beneficio priuatur.

f Cōsiliū.si dedit cōsiliū ꝯ dñz suū cui fidelitatē suā dz seruare uenit ꝯ fidē ꝓmissā ⁊ iuramentū fidelitatis.§.ō iureiu.ego.n. ⁊.c.querelā. uñ indignus ē bñficio qō hz ab eo.xxii.q.vlt. ō forma.⁊ iō priuari dz bñficio. ar. xcvi.di.si imperator.⁊.§.de postulando.c.ult. Sic enim iste ingratus fuit ꝯ epm suū a q̄ beneficium habuit: quare ipso ꝑ uari debuit.§. de dona. ꝓpter eius ingratitudinē.C.ō reuoca. dona.l.ult.ber.

g putridum.ergo abiicienduz ē ab ouili:ne ificiat sanas oues §.de sta.monacho.ea que.primo responso.in fi.⁊.xlv.di.sed illud ⁊.xxiii.q.iii. resecāde. Extrib⁹ causis archidiacon⁹ iste reddidit se indignū. Primo qz negauit epm suum dominum suum esse. Secūdo quia traxit illum ad iudiciū seculare. Tertio qz dedit cām siue cōsiliū contra dominū suū.⁊ sic venit contra fidelitatez.

b Abscindatis.⁊ ita per sniaz perdit beneficia nō ipso iure ħ qui trahit aliū i uetitū examen perdit cām p sniam nō ipso iure prout nota.§.de fo.comp.si diligenti.in glo. sed nūquid. ber.

i Nimis iniqua.in.c.isto reprehēditur auaricia siue prelatorum auiditas.quā exercent ꝯ uiros religiosos qui oia renūciauerūt ꝓpter deuz i plurib⁹.ut in littera patet.

k Donatur.ħ nullo mō dñt ꝑlati ecclesiarū sibi usurpare qō pia deuotione fideliū cōfertur religiosis in uita.§. de sepul. ō bis.⁊.§.de ffa .mo.c.i.⁊ hoc solum dñt ibi habere q̄ canones permittunt.xviii.q.ii.hoc tm̄ q̄ sit luminoso.

l In ornamētis.de his.n.relictis ⁊ aliis que ad diuinū cultū pertinent nihil ꝓpere dñt:q̄nis de aliis rebꝰ relictis i testamēto pñt ꝓpere suā partē.§. de testa.c.ult.⁊ ideo ab his precipue ⁊ ab aliis grauaminibus dñt humiliter abstinere:cū oia dimiserit ꝓpter deū ⁊ elegerint in paupertate domino deseruire.j.c.prox.in prin.

m Nimis. praua.ad synodos. Dēs. n. religiosi q populū ñ bñt:ad synodū ire ñ tenētur.ar.j.ō priuileg.ex ore. in fi.⁊.xviii.q.ii.§.ul.⁊.xviii.di. in illa palea epūs. que ē concilii turon. est ō hoc dictū .§. de of. or.dilectus.

n Juramēto.ab aliis enim ministris siue rectoribꝰ ecclesiarū gbꝰ aiaꝝ cura ꝓmissa ē:ħ regitur.xxiii.di.q̄ꝫ.⁊.§.ō iureiur. nullus. ab huiusmōi fratres ꝑdicatores ⁊ minores sūt exempti. Et illō vī itelligi ō ꝓpetuis rectoribꝰ:sed isti nō sūt ꝓpetui:imo quasi ānuati mutātur.

o Fructibꝰ.ō his.n.nullas religiosi decimas solnere tenētur.§.ō ōcimis ex pte ⁊ leprosi ēt lz nō sint ꝓfessi ō hortis decimas ñ solnūt.§.ō eccle.edi.cū dicat apostolus.de hortis ergo ⁊ de domibus decimas nulli religiosi solnere dñt.

p Domibus.iudei enim de domibus ⁊ aliis possessionibus.si quas colant deci

mas solnant.s.de deci.de terris.t.s.de usuris.quãto.

a Aprenotatis.i oib⁹.n. supradictis predicatores t minores fratres exempti sunt nec possunt cõpelli ad aliqua supradicta facienda.

b Tancta.romanã.vnde magis puniẽdus fuit q deliquit ī pncipẽ t sine restitutione dãnãdus.xxi.di.in tantũ.immo culpã t offensam q̃ in deũ t romanam ecclesiã cõmisit remittere non posset.xxiii.q.iiii si is qui.t.lxiii.di.salonitane.

c Petri claues.de quibus hẽs xxi.dis.i nouo.vnde habet potestatem ligandi t soluendi.xxiiii.q.i.quodcũq;. Iste.n.contẽpsit petri claues violando sententiã interdicti tã per se q̃ per alios quos ad hoc cõpulit: t tẽ suspẽsus fuit uiolãdo iterdictũ ut dr̃.j.ber.

d Non seruare.ppter hoc nõ excusantur cũ p nulla pena tpali debuerãt iterdicti sniam violare.xxxii.q.v.ita ne.licet calpã eorũ attenuet.s.quod me.ca.sacris.ar.

e In exemplũ.ut per hoc etiã fiat ceteris interdictio deliquẽdi.ii.q.vii.quapropter.s.e.c.i.t s.de indeis ad liberãdã.in fi.qz facilitas venie icentiuũ tribuit dliquẽdi.xxii.q.iiii.ẽ iniusta.b.

f Inanes. Nõ.q qui ñ seruat sniam interdicti bñficia uel dignitates cõferre nõ põt tã q̃ suspensus.s.de cõcessio.preben. quia diuersitatẽ.t h̃ pz manifeste.item nec talis põt aliquẽ excõicare:cũ q̃tũ ad sacramenta ecclesie excõicatus reputetur:qz ex eo q dicit irritas:pz q istitutiones t excõicatiõis snie nulle fuerũt.xxiiii.q.i.audiuimus. Tñ io.dicit ibi:q suspẽsus tñ ab offo põt excõicare.sz hoc ñ vr̃:qz cũ ipse sit officio priuat⁹ aliũ priuare ñ põt.ut hic vr̃.qz si snia talis tenuisset.illos absoluisset:ut in sniis excõicatiõis fieri consueuit.sed hic snias illas decernit irritas t inanes. Arg. ꝟ.s.de cle.ex mi.si celebrat.sed hic longe magis excessit quam ibi:t est diuersus casus.ibi logtur de suspensione canõis per participationẽ.hic de suspensione hominis .item collatio predictorum nulla fuit:qz illi q buꝰ collatio facta fuit:nõ seruauerũt iterdictum.nec excõicatis conferri põt multofortius.s.ó cle. ex.mi. postulastis. §.ii.t .s. de eta.t quali.cũ bone. Quidã dicũt.q hic plus fuit processum.s.qó executores qui posuerũt i iterdictũ excõicauerunt violatores interdicti:t sic recte dicit irritas t inanes.sed ex littera huiꝰ decre.non colligitur hoc:sic ẽt excõicati fuerũt violatores interdicti.s.de cleri.ex.mi.postulastis.§.ii.de constitutionib⁹ t de stitutionibus nulla dubitatio ẽ:qz sine culpa t ab q ordine iuris fuerũt destituti t ita si nulla fuit destitutio:nulla fuit istitutio.iii.q.vi.hoc quippe.t.s.de accu.ad petitionẽ.t j.de purg.ca.c.p.t ita dubitatio tantum remanet circa snias excõicationis t iterdicti.t de illis idẽ credo:ut dictũ ẽ.ex eo.n.q tñ excessit ut pz i pn.ó cre.suspẽsus fuit a iurisdictõe.cõtenẽdo.n.claues ecclesie amisit potestatẽ clauiũ. sicut q nõ est ligatus ex cõtẽptu ligat̃.xi.q.iii.§.cũ ergo.t.xxiiii.q.iii.notãdũ. i fi. locus.n.iterdicitur ppter boies:t ita boies sũt interdicti t suspensi t non locus qz cũ locꝰ sit res inanimata nec suspendi nec interdici põt:t ita cũ dr̃ iterdico locũ talẽ.hoc ẽ dicere:interdico boies illius loci t celebrantes ibidẽ t ita celebrantes in loco interdicto.interdicti sunt t suspẽsi t irregulares:t ita nec eligere nec eligi nec ẽt postulari pñt.s.de postu.c.i.t.s.de elec.cũ inter.r.t.s.de cõsue.cũ dilectus.s.de cle.ex.mi.apostolice.t sic ẽ eps qui uiolauit iterdictũ quod ab initio ceperat obseruare suspẽsus fuit t irregularis:vñ postea in alios snias excõicatiõis seu iterdicti aut suspensionis ferre non potuit:t solus papa cũ talib⁹ dispensare põt.s.de reiud.cũ eterni.t j.de sen.ex.cum medicinalis.ar.ó.s.q nõ sit irregularis uel suspẽsus.s.de cleri.ex.mini.postulastis.§.ult.t hic.ubi dicit suspẽdas oẽs ꝛc.sed istud ad factũ refertur cũ ẽt ia eẽnt suspẽsi uiolãdo interdictũ.sed qui communicat aut ẽt celebrat excõicatis nõ ẽ suspẽsus ꝓprie nisi a pceptiõe sacramẽtoꝝ aut irregularis.licet alias sit puniẽdus.uũmõ nõ i cõtẽptũ t ꝺ ꝓhibitiões supioris.s.de cle.ex.mi.si celebrat.cũ hoc i iure nõ iueniatur statutũ.t io nõ ꝺz extẽdi hec pena.b.

g Vindicãdũ. Quia ubi maior est culpa maior exerceri ꝺz uidicta/ s.de here.excõicam⁹ §.credentes.ubi inuenies concordantias plures de hoc.si.s.ó eta.t quali.cum bõe.

b Bñficio. Hec ẽ pena illoꝝ q nõ seruãt interdictũ.s.ó cle.ex cõ.mi.postulastis.§. quesiuistis.

i Secularis.ut.s.ó offi.ordi.c.i.t.c.quoniã i plerisq;. in fi.t s.ó iudi.cũ nõ ab homine.ubi. n. ecclesia amplius facere non põt.iplorare ꝺz auxiliũ seculare t cõpellere:t econuerso. s.de maledi.c.ii.ar.

k Intellexímus nõ ꝺedignantur.i autẽ.ut clc.apó ꝓpri. epi. ad fi. coll. v.t in auten.de ec.ti. in prin.col.ix.t.ii.q.iii.§.hinc colligitur.

l Adiuuantur.t ita in causa ecclesiastica leges possumus allegare vt ẽt si canones deficiant possit iudicari fm leges .x.dis. lege.t.c.si in adiutorium.xxxiii. q .ii.historia.liiii.di.ex antiquis.ar. ó.xxxiii. q. ii.inter hec. xxxii. q. iiii.nemo. Dicas.q legibus utendum est in ecclesiasticis causis nisi canonibus ꝺdicant.quia tunc nõ x.di.c.i. t hoc .in fi. dr̃.t facit ad hoc.C. de no.co.cõpo.hec q̃ ibi.preterq̃ si iurisdictiõe aliqua adiuuet s.de malc.c.ii. ubi ó hoc.

m Iniuria hoc sumptum est. ff.de noui ope.nun.l.ꝓtor.§.ait pretor.t.l.ii.t est simile in excommunicatione que tenet sẽper siue iusta siue iniusta.ix.q.iii.c.i. Tãta est.n.uis denũciationis:ut si aliquid fiat post denunciationem ante remissionẽ uel satisfactionem de opere demoliendo.etiã si ius habeat edificandi in totũ debet demoliri.l.pred.ꝓtor.§.i.t hic.t.j.c.prox.t hic denunciacio facienda est in re presenti t in ipso opere:t non tñ domino:sed illis qui ibi sunt.ff.e.de pupillo.§.nunciare.ó hoc dr̃.j.c.px. t hoc iõ:qz nũciatio ista i rẽ ẽ:t nõ i psonã.ff.e.de ope.no.nunc.vñ cuicũq; fiat.tenet.ff. e.cuilibet.alibi facta q̃ iure nõ tenet.ff.e.de pupillo.§.si quis forte.qó põt itelligi.q non tenebit quo ad hoc.ut non teneat demoliri opꝰ fcm cum ius habeat edificandi.qó fieret si eẽt facta i re ut hic dicit Et nõ q tot debẽt eẽ denũciationes t tot remissiões.q̃t sũt loca i quibꝰ edificatur.ff.e.ti.de pupillo.§.si i pluribꝰ. Lau.

n In preiudiciũ. Hec ẽ alia cã demoliẽdi edificiũ i preiudiciũ.n.ecclesie parrochialis.alia fieri non debet.xvi.q.i.ecclesie.t.c.quicũq;.t.s. de eccle.edi.ad audiẽtiã.i.nisi iusta cã subsit ut ibi dr̃.t tunc id fieri debet de auctoritate ep̃i.

o Cum ex iũcto.expẽsis. Sed quare suis expẽsis ꝺz destruer̃ cũ nõ fuit ei denũciatũ nouũ opus:qz absens fuit ut hic ſegtur.i littera.imo sufficit q prestet patiẽtiã:ut monachi destruãt.ar.ff. ó alie. mu.iu.cau.fac.l.iii.§.itẽ si t heres i penã nõ succedit.vñ sufficit pacie

tis grauaminibus desistatis:subditos vestros ab huiusmodi artius cõpescendo.

Item archiepiscopo bracharen. Tanta est clauis petri:t infra. Ad cõfusionẽ.p.ep̃i quondaz collubrien. non põt in memoriã nõ venire q̃tum in nos t ecclesiam romanaz delinquerit:despexerit petri claues:t ecclesiasticã leserit potestatem:cũ non solũ interdicti sententiam quã seruaret ab initio teme re violauit:verum etiam induxit alios imo cõpulit nõ seruare:t quos ĩ ducere monitis t flectere minis ac terroribus ad violandam interdicti sententiã nulla potuit ratione post atroces iniurias amissionẽ bonorũ spoliationem parentuz dignitatibus prebendis t beneficiis spolians coegit miserabiliter exulare ea suis in hac parte fautoribus non absqz presumptione temeraria conferendo: que omnia idem episcopus i nostra t fratrum nostroꝝ presentia publice recognouit. Licet autem memoratus episcopus in manibus nostris spontanea cesserit volũtate:volentes tamen vt hi qui huiusmõi sententiam interdicti non sunt vetiti temeritate propria violare ac recipere dignitates prebendas ac beneficia aliorũ qui absqz culpa t sine causa rationabili eis fuerant spoliati:seueritatez effugiant canonice ultioris ne facti peruersitas transeat presumptoribus in exemplu: auctoritate dei omnipotentis omnẽ institutionẽ destitutionẽ collationez prebendarum beneficiorum ac dignitatum p̃ sumptas per eundez ep̃um:t excõmunicationis seu interdicti sententi as in quocũq; hac occasione prolatas ab eo post interdicti uiolationez eiusdẽ decernimus irritas t inanes. Quia uero ubi magis exceditur:ibi est seuerius uindicandum: manda

mus:quatenus omnibus quos dictus episcopus in supradictã beneficia prebendas t dignitates intruserit nõ solũ a bñficiis ipsis prebẽdis t dignitatibus:verum etiam ab aliis beneficiis si qua obtinent:t eccle sius prorsus amotis tam presumptores eosdem q̃ omnes alios qui prefatum interdictuz damnabiliter violarunt:suspendas auctoritate apostolica ab officio t beneficio. Illos quoq; quos in personas:t res predictorum canonicorum prelatoruz clericorum manus temerarias contiterit extendisse:ad nostram venire compellas presentiaz pro meritis recepturos:inuocato ad h̃ si opꝰ fuerit auxilio brachii secularis.

De noui opis nuntiatione

Lucius tertus paduano episcopo

Intellexímus ex litteris tuis:q cum causa q̃ vertitur inter priorem sancti cypriani t clericos de rodigio super capella que in preiudicium baptismalis ecclesie ó costa ab eisdem clericis est construcata.f.r.delegata fuisset:t infra. Quia uero sicut leges non dedignantur sacros canones imitari:ita t sacraruz statuta canonum principum constitutionibus adiuuantur.f.r. mandamus quatenns diligenter considerans:q post denunciatinnem noui operis siue iure siue iniuria aliquid construatur:legalibus debet constitutionibus demoliri:t quia nulla ecclesia in preiudicium est construenda negocium ipsum secundum leges t canonuz statuta non differas terminare.

Anno.iii.cant.archiepiscopo.

Cum ex iniuncto:t infra. Fraternitue mandamus: quatenus qc quid edificatum est in ecclesia de lemech post noui operis nunciationẽ expensis tuis facias penitus demo

tiam prestare. ff. e. l. pe. sed dic q̄ denunciatio fuit facta predecessori vnde tenetur iste sicut ille: cum ei successerit in uicium. s̄. de iudi: quia v. z. s̄. de resti. spo. sepe z hoc edictum datur heredi z in heredem cum uicium succedit: z ēt post annū. ff. e. l. pretor. in fi. si. s̄. de testi. significauerunt. z sic suis expēsis dz demoliri. s̄. e. px. z. C. e. l. una. si uero edificatū sit domino inuito. tūc sufficit prestare paciētiā. uel si seruus sine iussu dñi hoc fecit. ff. quod ui aut clā si alius. i. rñso. z l. deniq;. §. ul.

a Cautū sit. ff. eo. l. li. §. in operis. denegatur huic actio: q2 fecit cōtra denuntiationem ante remissionem.

b Nūciatū. denuntiatio noui opis ad ea tm̄ pertiet: que solo coniuncta sūt. uel in solo fiunt non ad alia. ff. e. l. i. §. hoc ātedictū. Opus autē nouū facit qui edificando uel detrahendo pristinaz operis faciē imutat. ff. e. l. i. §. opus nouū. nō āt si quis reficit antiquum. ff. e. l. i. §. si quis edificiū. z. s̄. de iudeis consuluit. Illud p̄terea scias: q̄ qui ō nūciat nouū opus p̄mo iurare dz q̄ non calūnie cā denūciat ff. eo. de pupillo. §. q̄ opus. z hoc iuramētum auctore pretor exigitur añ q̄ iuret. ut ibi dr. Et q̄ simplici verbo nūciat: hoc ipso cōstituit ipsum q̄ edificat possessorez. secus si p iactum lapilli. ff. e. l. i. §. i opis z. l. de pupillo. §. meminisse. Et iō melius ē hoc facere p̄ lapillū. z hec denūciatio locū hz. siue fiat ipsi dño siue procuratori suo vel puero uel ipsi fabro qui edificat. ff. e. ō pupillo. §. nūciare. dū tamē i p̄senti re ut ibi dr. ut dixi. s̄. e. px. Cōpetit aūt denūciatio nō tm̄ dño: sz ēt emphiteote z creditori. ff. e. i puinciali. §. ult. z §. si ego. z. l. creditori z si edificetur in publico: quilibet ciuis admittit ad denūciādū. ut. l. predicta i puinciali. §. ul. Itē cōpetit usufructuario: sed non contra dñm: ita tñ q̄ usufructus nō sit deterior. ff. de remis. l. i. §. ii. Itez seruus nūciare nō pōt. sed ei pōt denūciari. ff. e. de pupillo. §. i. nisi nomine alterius nunciet. ff. quod ui aut clā. l. iii. Itē si antecēp̄ edificatū eēt aliqs ageret cum vicino. ne altius tolleret edes nec res defendatur: hoc facere debet p̄tor ut ille prestet cautionē nō p̄ us edificare q̄ ultra agat ius sibi esse. ff. e. si prius.

c Remissionē. Remissio q̄libz fit expresse. ff. e. nō solū. §. sciēdū. z tacite. s. morte. ut. e. l. §. morte. Si aūt qui denūciauit nō uult demittere. renūciationē cautiōe ēt sibi oblata. dz peragere cāz si potest usq; ad tres mēses: z alter tenetur expectare nō obstāte cautiōe oblata si nō cōpleuerit cāz usq; ad tres mēses iusta causa impediēte. caueat postea ō opere demoliēdo z edificet. C. e. l. de operis. gdā nō būt ibi hāc rubricam sed est in titu. de edi. pri. z sic itellige. j. e. c. ult. z. c. px. g. n. stati vult docere de iure suo non tenetur recipere cautionē ut ibi. nisi post tres mēses: ut ibi dictū ē.

liri: eo nō obstante si etiā absens extiteris: cum cautum sit legitima sanctione: vt si is cui opus nouum fuerat nunciatuz: ante remissionē edificauerit: deinde agere ceperit ius sibi esse ita edificatum habere: sibi debeat actio denegari: reducens prorsus in irritum quicquid de instituendis ibi canonicis z aliis ad ipsam ecclesiaz pertinentibus a te vel predecessore tuo cognoscitur ordinatum eoruz redditibus ad statuz pristinū reuocatis: quos ab obligatione prestiti iuramenti: pro eo q̄ ibidem instituti fuerūt: auctoritate nostra per te denunciari precipimus absolutos cum eīm āmodo non teneat principale: quicqd ex eo vel ob id secutū ē sub premissa districtione decernimus irritandum: z infra. Super eo quoqz non sufficimus admirari: q̄ cum viri religiosi monachi cantuarieñ. ecclesie detrimētuz: tu saltē p̄ uitando tam graui scandalo proximorum: ab huiusmodi etiam tibi prohibitis non cessasti: cuz sacre scripture testimonio debueras didicisse: q̄ licet opera illa q̄ sine mortali peccato omitti non possunt: non sunt p̄ uitando scandalo dimittēda: nec ea debeant pro scandalo uitando committi: que sine mortali peccato cōmitti possunt pariter z dimitti: sit pro scādalo tollendo cessanduz: vt etiam pro vitando scandalo insistendū. Unde apostolus: si scandalizatur frater: nō comedam carnes in eternum. z dominus in euangelio contra eos qui scādali prestant materiaz. Ue inquit homini illi per quē scandaluz venit. ⁊c. Et licet maioruz scandaluz sit vitādum: vitandum est etiam scandaluz pusillorum: iuxta testimoniuz veritatis. Qui scandalizauerit inquit vnū ō pusillis istis qui in me credūt. ⁊c. Finis ergo bis taliter a te imponat q̄ preterire contradictionis rebellio per virtutem sequentis obedientie valeat expiari. HOnor. iii.

SIgnificantibus canonicis sancte opportune innotuit nobis q̄ cum super eo q̄. n. ciuis parisiensis in quadam platea ecclesie sue eis probibentibus in suū edificabat p̄iudiciuz z grauamen: deposuerunt coram officiali parisieñ. archidia. q̄stionē: eis offerētibus incōtinēti p̄bare preiudiciuz z plateam ad suaz ecclesiam pertinere ac petentib⁹: ut non obstante q̄. n. cautionem de demoliēdo opere offerebat edificium p̄hiberet. Et quia idem officialis interloquēdo decreuit probatōes eoz admittēdas eē: ac ab opere ītrim quiescendum: idem. n. ad senoneñ. ecclesiā ꝓuocauit. Sz cū senoneñ. officialis eadez interlocutoria reuocata: decreuerit ad op⁹ sub cautione de demoliendo ipso nō admissis eoruz probationibus ꝓcedēdū predicti canonici nostraz audientiā appellarunt: z infra. Ideoqz mādamus: quatenꝰ si ita est: reuocato ī irritum quicquid post ap. huiusmodi inueneritis attentatuz ⁊c.

GReg. ix.

IS cui opus nouum te nunciasse p̄oponis: nō obstante cautione que offertur ab ipso de opere destruendo: si non iure edificatū existat: tenetur te per triumꝰ mensium spatium expectare iuris tui preiudicium probare volentem.

De priuilegijs z excellibus priuilegiatorum.

ELEo papa.

PIscopalia guberna/cula non nisi maioribꝰ populis z frequentioribus ciuitatibus presidere oportet: ne bonoz cui debent excellentiora committi: sui numero sitate vilescat.

d Principale. destructa. n. re destruuntur priuilegia. ar. j. de uer. sig. abbate. i fi. z. xvi. q. vii. z de hoc diximus. z. s̄. de fi. instru. inter dilectos. §. cū igitur. C. de legi. non dubiū. ff. de colle. illicitis. l. iii. z. xviii. q. ii. in nullo. ff. de reg. iu. nihil dolo in fi. ff. de fideiusso. fideiussor obligari.

c Nō fecissent. Nota ar. p monachis: q̄ semper presumūtur iustā litē mouere. cū ipsi sua dimiserint ꝓpter deum. s̄. ti. prox. nimis iniqua. in prin. vñ nō ē presumēdū q̄ appetant aliēa. ar. xii. q. i. expedit. in fi. z est simile. ix. q. iii. lugduneñ.

f Dimittēda. Nota q̄ p aliq̄ scandalo vitādo nō dz gs mortale peccatū cōmittere: q2 utilius scandalū nasci permittitur quā ueritas reliquat. j. de regu. iur. g scādalizauerit. z illud sint te illos: q2 ceci sūt. xi. q. iii. interba. s̄. de his q̄ metu fue cau. c. sacris. z. xxxii. q. v. ita ne. z. i. q. vii. z si illa. aliaſ si aliqua possint fieri uel omitti sine mortali detrahēdū ē iuri ut hic dicit: z sic p̄t itelligi illa iura. l. dist. ut cōstitueretur. z oia cōsimilia p̄ ut hic sequitur i littera.

g Pro scandalo tollendo. propter quod detrahēdū ē q̄libz ueritati. i. di. ut ꝓstitueret. z iust relaxatur pp scādalū sine multitudinē. s̄. de tēpo. or. c. ii. vbi ō h̄. z pp scandalū ēt mrimoniū impedit. s̄. ō spō. cū i tua. z. s̄. ō cognā. spūali. sup. co. s̄. ō cle. cōcu. cum olim.

b Lz maiorū. i. diuitū z potentū qui sociā h̄nt multitudinē. xx iii. q. iiii. nō pōt. ber.

i SIgnificātibꝰ icōtinēti. maxime q2 idē eēt si usq; ad tres mēses. j. c. px. z. C. e. l. una ut plene dictū ē i. c. px. sz multo fortiꝰ si hoc incōtinēti p̄bare nolebāt: q2 restitutō ēt differt si icōtinēti offerāt p̄bationes. s̄. ō resti. spol. lras. z. ff. ut i pos. legsi is a q̄. i p̄n. z. ff. ad exhi. l. iii. §. ibiden si. s̄. de or. cog. cum dilectꝰ.

k Decreuit. z hū: q2 nō obstāte cautiōe illa oblata tenebatur expectare usq; ad tres menses aduersarios volētes p̄bare ō iure suo. j. c. px. z. C. e. l. una. put dictū ē i. c. px. q̄ determinat p̄ hanc decre. sequentem.

l Prouocauit. hic omisso ep̄o appellatū ē ad metropolitanū z ibi ꝓ. s̄. de appel. dilecti. ii. ubi hec mā plene expeditur.

m IS cui opꝰ. nō obstante. Sz ō vi: q2 si ille cui nouuz opꝰ denūciat satisfecerit ō opere ōmoliēdo: si apparuerit cū iuste edificasse: vel p euz nō steterit q̄ minꝰ satisfecerit licite poterit edificare. ff. e. non solū. §. si cū possem. z. §. sciendū. z. l. pretor. §. i. z. §. hoc iterdictū. z. §. deide. z. l. stipulatio. alias incipit de noui operis. §. i. sed hec itelligenda sūt p̄m hec q̄ hic z i. c. px. dicūtur. z. C. de edifi. priua. l. ult. z si statim vult p̄bare p̄iudiciū suū uel usq; ad tres mēses audit nō obstāte cautione que sibi offertur ut hic dr. alias recepta cautione edificat uel stati uel post tres mēses z sic itelliguntur ꝓtraria: z ita ē i optione denunciātis an uelit stari docere ō iure suo uel usq; ad tres mēses an stati recipere cautionē de opere demoliendo. z postea ꝓcedatur i opere. Alii dicūt quod est in potestate illius qui edificat dar̄ stationē. vel expectare ut icōtinēti vel usq; ad tres mēses ꝓbet: sed ꝑriū uerum ē ut hic pz.

n ETriū mēsiū. hoc sūptum est de illa. l. C. ō edi. priua. l. ult. ber.

o e PIscopalia. Maioribꝰ. lxxx. di. epi. ubi idē dr. ar. ꝑ. xciii. di. legimꝰ. ibi si auctoritas queritur. post mediū. c. i antē. de referēdariis. §. i. z. ii. sz hoc itellige q̄ tū ad vulgi opinionē: q2 ubicūq; ē nomē epi hz. u t in. c. legimꝰ. z sic referas ad factum quod hic dicit.

p Vilescat. simile est q̄ sponsa nō est statim tradenda n e sponsus habeat eam

nimus charam.xxvii.q.i.institutum.ber.

a Sicut.preiudicantibus.i.preiudicium facere volētib⁹ ecclesie.quia ēt si pereretur auxiliū eoꝝ nō ꝓpter hoc ꝑiudicaretur ecclesie.s. de of.or.c.i.Et sic est ar.q ecclesia nō ault ius alterius sibi arrogare:q iurisdictio distincta esse debet.sic.s.de iudi.nouit.vbi de hoc.ꝛ.s.qui fi.sint legit. causam que.ii.ubi ō h.

b Coercere. si aliquid de iure ecclesie sibi usurpare presūpserint.s. de imu.ec. non min⁹.ꝛ c.aduersus.s.de fo.cōpe.cuz sit gñale.ꝛ qui malos coercet minister dñi est.xxiii.q.v.qui malos.ꝛ ministerium prebet legi ut.e.cā.ꝛ.q.ea.homicidas.ꝛ h ad hoc.n.facta sunt iura:ut mali puniantur.ut.iiii.di.facte sūt per leges enim nemo benefacere cogitur.sed male agere prohibetur.xxiii.q.v.ad fi.

c Cum ꝛ plantare.excedētes.vñ illa ꝑdere dñt.xi.q.iii.priuilegiū.lxxiiii.dis.ubi.

d Decimas.sic.xvi.q.vii.decimas.iiii.ꝛ.s.de iurepa.q aūt. de consensu epoꝝ pñt ecclesias recipere.s.de iurepat.cura.de cimas quas hñt laici i feudū ꝛ nō alias pñt recipere de cōsensu epoꝝ.s.de his que fi.a pla. cum apostolica. in fi.decimas tū de laboribus suis nō soluūt s.de deci.ex parte.

e Tępore.nisi prescriptōe muniti fuerint:uel postea cōsensuz episcopi habuerit.s.de iurepa. cura.

Excōicatos.qs uitare tenentur.non obstante alicꝙ ꝓuilegio j.de sen.excō.nulli.ꝛ de iure cōi glibet tenet.xi.q.iii.excommunicatos.qō ius ꝓuilegiū nō tollit.ut i decre. predicta nulli.

f Nominati.noiati oꝛ interdictus siue excōicat⁹:qñ ꝓpō nomine exꝓsso aliqs iterdicit uel aliis circūstātiis.insti.ō exbeꝛ. lib.§.noiatim.

b Pleno iure.i.utroqz iure q̄ ad spiritualia ꝛ tpalia.j.e. qm̄. Sed a ꝯrio vī q ꝙ si utroqz iure ꝓticat ad illos:q eps nihil possit attētare i illos:qō est uerū.ꝛ ita institutio ꝛ ōstitutio quo ad tpalia ꝛ spūalia ad ipsos pertinet.xvi.q.ii.c.i.ꝛ.j.e.qm̄.ꝛ sic ecclesie iste codē gaudēt ꝓuilegio q̄ ꝛ isti ꝓuilegiati.alias vō si pleno iure ad eos nō ꝓtineāt seruabitur qō hic dicit. sed cū pleno iure iste ecclesie ꝓtinent ad istos religiosos ex priuilegio pape. quis deponet ꝓsbyteros? Pōt dici q illi primo uocabūt epm dioc.ut per eū adiūctis sibi aliis episcopis ōpositio fiat. sicut faciūt i aliis sacramētis: ꝛ hoc collige ꝫm tenorē priuilegiorū ut si ꝓmo debēt recipere sacramēta ab epo dioc.ꝫm qō i ꝓuilegio ponit uel ēt a q̄cūqz ꝛ ꝫ hoc uocabūt isti priuilegiati q̄s cūqz epos uoluerint:alias pñt ꝓuari officio ꝛ beneficio p abbates iusta cā interueniente: sed deponere nō pñt cum ad officium abbatum hoc non pertineat.

i Semel i āno.de hoc hēs.j.e.ꝓuilegia.§.illud.

k Nullatenus eximātur.sic.j.e.tuaꝝ.ꝛ.c.pe.ꝛ hoc iō q: per cōfraternitatē talē nō sunt cōuersi illoꝝ:nec oblati.sed aliquā remissionē cōsequūtur.j. eo.ut priuilegia.vñ dixit oīno nō reddiderint ꝛ ita remanet de iurisdictione epoꝝ.alias ꝓ tribus uel quattuor denariis posset qs eximi a iurisdictiōe sui episcopi.quod esset iniquum.j.e.ut priuilegia.§.hoc autem.

l Priuilegiorum.sic.j.e.porro.i fi.ꝛ iō nō debēt bere fructū illoꝝ exquo ea non seruāt.j.e.tuaꝝ.ꝛ.c.petistis.ꝛ.c.ut ꝓuilegia.xi.q.iii.ꝓuilegiū:ꝛ ita ꝓ abusū siue ꝓ delictum perditur ꝓuilegiū.quare subiacebūt ꝓ h iterdicto epoꝝ.ut.i fi.sequit

G Reg.ix.p.subdiacono.

Sicut i iudiciis laicorum priuilegia turbare nolumus:ita eis preiudicantibus nobis moderata volumus auctoritate resistere. Violentos itaqz laicos coercere nō cōtra legē est agere:sed legi facere subsidium.

A Lexan.iij.in concilio lateranensi

Cum ꝛ plantare sacram religionem ꝛ plantataz fouere modis omnibus debeamus:nusquam boc melius exequimur:q̄ si nutrire ea q̄ recta sunt ꝛ corrigere que profectuz virtutis impediūt cōmissa nobis auctoritate curemus. Fratrum autem ꝛ coepiscopoꝝ nostrorum conquestione comperimus q fratres tēpli ꝛ hospitalis ꝛ alii religiosi indulta sibi ab apo.se. priuilegia excedētes contra episcopalem auctoritatē multa presumunt que ꝛ scandalum faciunt ꝛ graue pariunt periculū animarum:ꝛ infra. Ecclesias igitur ꝛ decimas de manu laicorum sine consensu episcoporum tam illos q̄ ēt quoscūqz alios religiosos recipere probibemus:dimissis quascūqz cōtra tenorem istum aliquo tempore receperūt. Excōmunicatos quoqz ꝛ nominatim interdictos tā ab illis q̄ ab alijs omnibus:iuxta episcoporum sententiam statuimus,euitandos. In ecclesiis vero suis q̄ ad eos pleno iure non pertinent instituēdos presbyteros episcopis repreſentent:ut eis de plebis cura respōdeant:ipsis vero pro rebus tēporalibus rationem exbibeant competentez:institutos etiam inconsultis episcopis non audeant remouer Quod si tem plarij vel hospitalarij ad ecclesiaz uenerint interdictaz nō nisi semel in anno ad ecclesiasticum officiuz admittantur: nec tunc ibi sepeliantur corpora defunctorum. De confratribus boc constituimus vt si non se predictis fratribus omnino reddiderint:sed in proprietatibus suis omnimodo duxerint remanendum propter boc ab episcoporum suorum sententia nullatenus eximantur:sed potestatez in eos sicut in alios parrochianos suos exerceant:cuz pro suis fuerint excessib⁹ corrigendi. Quod autem de predictis fratribus dictum est:ab alijs quoqz religiosis qui presumptione sua episcoporum percipiunt iura:ꝛ contra canonicas eorum sententias ꝛ tenorem priuilegioruz nostroruz venire presumunt precipimus obſeruari. Si enim contra institutum boc venerint ꝛ ecclesie i quibus ista presumpserint subiaceant interdicto:ꝛ quod egerint irrituz habeat

I Dem archiepiscopis ad quos litere iste peruenerint:

Dilecti filij fratres hospitalis hierosolymitani trāsmissa nobis conquestione mōstrarūt q̄ nos eis ō malefactoribus suis iustitiam facere non vultis priuilegia ipsorum respicere contemnentes: ꝛ infra. Pro certo sciatis:q nos cōcessa vobis priuilegia decurtabim⁹ cum ecclesia romana scriptis auctēticis obuiare minime timeatis.

I Dem cantuarien.archiepo.

Adbec:ꝛ infra. Mandamus quatenus hospitalarijs precipias: vt si quos in excōmunicatione defunctos in cimiterijs ecclesiarum sepelierim⁹:eos extra cimiteria eijciant⁹:quod si facere noluerint:tu h de bis quos in excōmunicatione defunctos esse cōstiterit exequaris.

I Dem abbati ꝛ mōachis sancti andree cister.ordinis.

Si de terra quam habetis i parrochia canonicoꝝ de plautio per.xxx.annos eis ōcimas persoluistis:eas sibi ōcetero integre p soluatis. Licet enim priuilegiorum romane ecclesie beneficio fratribus cistercien.ordinis indultum fuerit q̄ de laboribus suis nullas decimas persoluere debeant:de priuilegio tamen indulto tanto tempore vobis detrabere voluistis:cum liberuz sit vnicuiqz suo iuri renunciare:eoqz modo non potestis vos in bac parte tueri.

I Dez ambianen.epo.

Porro q̄uis⁹ tēplarii ꝛ hospitalarii multa sint libertatis prerogatiua donati:nō dubitamus qn aliam libertatez babeant in locis in quibus anteq̄ ꝓuenissent ad eos fuerant babitatores qō totuz ex inspectione priuilegiorum suoꝝ plenius

m Dilecti filii.nō uultis.vnde possunt cōueniri.q: institiam facere nolūt.xxiii.q.ii.dominus.ꝛ i aut̄.ut dif.in.§.pe.ꝛ.ul.col ix.ꝛ.xxiii.q.v.administratores.ꝛ sic iudex facit litē suam propter dolum suū ꝛ etiam ꝓ alios.ut.ff.de iudi.filiusfamilias.

n Contemnentes. ar.ō iudicē qui ꝓbationes diligēter nō attēdūt.ar.xxx.q.v.in dicante.

o Decurtabim⁹.nō sūt.n.sua iura ꝟuanda.q ius alienū violare nō metuit. lxxxiiii.dist.vbi.ꝛ.xxv.q.ii.decet.ꝛ de mu.pe.c.i.ꝛ.ii.ꝛ ar.xcv.dist. esto subiect⁹.ꝛ qō q̄ iuris i alterꝝ statuit uti oꝛ eodē.s.de cōsti.cū oēs ꝛ ecclesiastic⁹ ordo cōfūdit. si cuilibet ius suū nō seruatur.xl.q.i. peruenit. Inspiciāt q̄ ꝓuilegia illoꝝ ꝛ ꝫ qō ibi cōtinet: ita obseruet.j.eo.porro.ꝛ ita tā q̄ cōtemptores ꝛ negligentes puniet.b.

p a Ab h.sepelierit ita cōicādo eis i morte iciderūt i excōicationē q: cui nō cōicam⁹ viuo nō cōicem⁹ ꝛ mortuo.xxiii.q.ii.c.i.ii.ꝛ.iii.ꝛ.s. de sepul.sacr.

q Eiciāt. si potuerit discerni ossa eoꝝ ab ossib⁹ fideliū al'ī.s. ō sepultur.sacr.ꝛ nisi forte tales fuerit q petierūt absolui:ꝛ p eos nō steterit q̄ minus fuerint absoluti ꝛ q: post mortē sunt absoluēdi.j. de sen. excō.a nobis.ii.ꝛ factū suū isti emādare tenet.fi.lv.di. penitētes.aliogn archiepī boc faciet i coruz obprobrium.ala.

r Si ō terra.ānos ar.ō.s. ō prescrip.ō q̄rta.xvi.q. iii.§.q̄s actiōes.ꝛ est exp̄ssū.j.e.accedenti b⁹.ubi tm̄. xl.annoꝝ spatio ꝓdit ꝓuilegiū ubi ō h.

s Tpe.sic ꝓz q ꝓuilegiū ꝓdit nisi gs utat ipso.j.e. accedētib⁹. sic ēt leges ꝑ desuetudinē abrogāt.ff.ō legi.ō gb⁹ multo fortiꝰ ꝓuilegiū:q: res ō facili ad suā nāz reuertit.ff.ō pac.si un⁹.§. q si ñ tm̄. s ꝓ h q̄ tū ad alios ñ ꝓdit.

t Renūciare.sic.j.e.accedētib⁹.ꝛ.s.de regul.ad apostolicā.ꝛ.c. statuimus.ꝛ.vii.q.i.q̄ periculosū.ꝛ remittētib⁹ actiōes suas nō ē ulteri⁹ regressus ad eas.ff.de edili.edic.l.q̄ritur.§.si nēditor.ar.ō.s.de so.cōpe. si diligēti.ubi plene de boc tractatur.

u p Porro.q̄uis.i.qz ātiq̄ erat qm̄ ꝛ meli⁹.simile q̄uis.s.ō iureitur. quēadmodū.ibi q̄uis iterdū ꝛc.vel q̄uis.i.cū.s.z ꝓbe ñ vī posse stare.

x Libtatē.supple q̄ i aliis.imo hñt eādē i bis quā i aliis possessionibus.boc tamen deprehenditur ex eorū priuilegio.ut.j.dicit. ꝛ ita res ad eos deuoluta cēsetur eodē priuilegio cū aliis.ff.de usuris.cū gdaz §.si debitores.ꝛ.ff.de iure fisci.fiscus.

y Ex inspectione.ꝛ ita inspicienda sunt priuilegia.ad boc ut sciatur

qd cõtineat ī eis .j.e. recipim⁹. ⁊ .s. de fide instrumen. accepimus. ⁊ in auten. de mãda. ꝓnci. §. si gs aũt. Et est ar. q iudex debet facere copiã rescripti partibus ad inspiciendum. nec sufficit sola recitatio rescripti q falsitas posset ibi cẽ q ex sola electiõe deprehendi nõ posset. Et ex eo quod dicit ita obserues. nota nõ cẽ recedẽdũ a forma uerboꝝ .s. de de cimis ad audiẽtiam ⁊ .s. de trãslatiõe iter corpar alia. ⁊ ff. ò lega. iii. non aliter. itez ar. fines mãdati diligenter seruandos. s. de rescrip. cũ dilecta item ar. nulli esse credendum qui dicit se habere priuilegium nisi illud ostẽdat. s. ò offi. delc. cũ i iure. ⁊ ar. ad hoc. xlii. di. ge scam⁹. ⁊ c. di. ꝯ morẽ ⁊ .j.e. cũ capella. ber.

a Tenorẽ. sic. s. eo. cũ ⁊ plãtare. i fi. ⁊ .j. e. petistis. ⁊ ita ꝓuilegium i sua forma tm̃ seruari dz ⁊ nõ vltra extẽdi: alias ꝓuilegium non defenditur i aliis. ber.

b Accepim⁹. oẽs sicut templari. ⁊ hospitalarii. ⁊ cisterciẽ. qui cẽsum ñ soluũt rõe ecclesie sic̃ credo.

c Inspiciendа. ò h̃ dictũ est. s. c. prox.

d Libertatis. ubicũ qz inueneris hec uerba in priuilegiis: statim intelligas illos esse in toto exemptos a iurisdictione eꝓꝝ ut hic patet.

e Protectionis. licz papa recipiat aliqs sub sua protectione nõ sũt propterea ſb tracti a iurisdictiõe eꝓrum. j. eo. ex pte ii. ⁊ sic per confirmationem in forma cõi nõ preiudicatur eꝓ loci. s. de confir. utile. ult. ⁊ quasi per totum. ar. s. de maio. ⁊ obe. per tuas. Ar. ꝯ. s. de cle. peregri. c. uno. Quid ergo ualet talis protectio? certe parum. sicut parum valet confirmatio in forma cõi: tamen aliqua reuerentia plus ꝺbetur illis quã aliis. ar. decre. predi. per tuas. ⁊ forte citius papa mouetur pro eis. cum iniuste grauantur ad litteras concedendas.

f Sane. temerarium. hoc ideo dicit: quia que per priuilegiũ conceduntur. nõ debent trahi ab aliis auctoritate ꝓpria ī exemplũ ut hic. ⁊ xvi. q. i. hinc ẽt. qꝝ priuilegia cõem legem nõ faciũt. xvi. q. ii. nõ exemplo. s. de concess. preben. constitutus. in fi. ⁊ ff. de consti. prin. l. i. C. de legi. leges. in fi. ⁊ vii. q. i. petisti. ⁊ ar. c. di. ꝯ morẽ. ar. ꝯ: qꝝ qꝺ uni ꝓsone cõceditur. ceteris denegari nõ dz. v. di. ad eius vero. ⁊ iiii. di. deniqz. nõ sũt ꝯ: qꝝ loquũtur de cõi iure: qꝺ. n. de iure cõi vni cõceditur. oĩb⁹ cõcessum itelligitur. sec⁹ de iure spãli ī quo casu loquũtur prime concordantie.

g Certa ratione. nota q priuilegium non est dandum: nisi certa ratione inspecta. ut. ii. q. i. petisti: ⁊ non subito sed cum magna deliberatione. xxiii. di. communis filius. ⁊ xvi. q. i. ī parrochia.

h Singularibus beneficiis. i. priuilegiis que singularia sũt ⁊ priuata a lege communi. in. di. priuilegia.

i Patentibus. non licet. nec etiaz missas ibi celebrare. de consc. di. i. vniciqz. ⁊ c. clericos. ⁊ c. si quis.

k Potius per te. ar. q exempti si excedant metas priuilegiorum siue publice deliquerint: q possunt ab episcopis coherceri. ar. j. e. c. ꝑx. ubi de hoc ar. opt. s. de sta. regula. recolentes.

l Non impediant. ar. q papa sic indulget priuilegiũ: ut nõ ledat siue impediat iusticiam aliorum. ff. ne quid in loco publi. l. ii. §. si quis a principe. ⁊ s. de usupal. ex tuarum. xi. q. iii. si quis non obediat. ⁊ xxxii. q. ii. primum. ff. de condi. inde. nã hic. ⁊ s. de consue. cum olim. ⁊ s. ò ecle. edi. ad audientiam. ii.

m Vaz. collata. non pleno iure. ut .j. patet.

n Ad reconciliationẽ. per aquã benedictã cũ uino ⁊ cinere: ⁊ per eꝓm tm̃ ⁊ non per simplicẽ sacerdotẽ. s. de conse. ec. uel al. proposuisti. ⁊ c. aq̃. Sed nõne ex priuilegio saltem semel i anno possent ibi cele brare ante reconciliationẽ. ut. s. c. cũ ⁊ plantare. §. quod si. ⁊ .j. e. ut priuilegia. Dicas q priuilegiũ nõ extenditur ad hũc casum quãdiu fuerit sic execrata. ut .j. e. c. ibi donec reconciliata fuerit ⁊c. ⁊ qꝝ hoc est interdictũ iuris ⁊ nõ hois q celebrat in tali ecclesia non ẽ suspensus nec irregularis. hic tñ ecclesia fuit interdicta a iur̃ ⁊ ab hoie: ⁊ sic diuersa ẽ h̃ pena. ar. s. de cle. ex. mi. si celebrat. ⁊ c. postulastis. §. quesiuisti. ber.

o Emãcipare. i. liberare ò potestate eꝓrum.

p Amittet̃. xi. q. iii. priuilegiũ.

q Signatos. per hoc pz. q lz portet aliquis habitum regularem: nõ obligatur dũmodo cõstet q non animo obligandi ſe faciat: ut isti faciebant: quia in tali casu habitus non facit monachum. s. de regula. porrectũ ar. ꝯ. s. eo. t. statuimus. sed illud uerũ est: cum constat q animo uouendi habitũ recepit professorum: nec obstat. xxvii. di. q interrogasti. ⁊ s. de regula uidua ⁊ xx. q. i. quem. ꝓgenitores: qꝝ illa intelligebantur olim: quãdo ab initio factũ erat ãbiguũ. ⁊ ꝓ hoc vr̃ solui qõ de eo qui simulando se monachum corrupit monialẽ: qꝝ nõ ẽ compellendus ad monachatũ. alias tñ puniendus est exilio. etiaz si iocose sce mate monachi vsus ẽ. in autẽ. de sanc. epis. §. ult. col. ix.

r Exortationis. i. predicationis.

s Beneficio. puniantur enim isti tanquam falsari. s. ò crimi. fal. c. ii. laici. n. excommunicant̃ c. ti. ad falsariorum.

t Priuilegii. bñficio. sic ergo uidetur q ordinarius possit puniri exemptos cũ publice delinquunt. quia hic priuãtur offo ⁊ beneficio nuncii istorũ: ⁊ epis interdicitur offñ exortatiõis ab ordinario. ⁊ s. de bered. ad abolendã. in fi. sed ibi dr̃ tanꝗ a sc. ap. delegatus. vnde nõ videtur q iure suo ⁊ ratione delicti sortitur quis forũ. vi. q. iii. placuit. ⁊ s. de fo. compe. c. ult. ⁊ iii. q. vi. ibi causa agatur. ⁊ s. e. cum ⁊ plantare. i fi. ⁊ s. c. prox. ⁊ ratione delicti perditur priuilegiũ. ut ò dr̃ ⁊ xi. q. iii. priuilegium. Item reatus omnẽ honorẽ excludit. C. ubi sena. uel clarissimi. l. i. ⁊ qua in prouincia quas deliquerit. Illic iuri subiaceat oi priuilegio cessantẽ. C. ubi de crimi. agi opor. aut. qua in prouincia: nec enim pretextu priuilegii flagitiorum crescit auctoritas. C. de priuil. scho. l. ii. li. xii. ⁊ remissio peccatoꝝ non dat licentiam deliquẽdi. i. q. vii. exigunt. de peni. di. iii. sane. Et dicit imperator. non permittas delinquentes aliquibus priuilegiis uti, ī autẽ. de man. pri. §. q si delinquẽtes. col. iii. Sed contra vr̃ q non possint illos punire. xvi. q. i. frater noster. ⁊ s. de supplen. negli. prela. sicut nobis. ⁊ .j. e. cum capella. si enim tales possent puniri ut alii. inutile eẽt eorum priuilegium. item proconsul non potest se intromittere de causis fiscalibus qui est maior omnibus post principẽ. ff. de of. ꝓcon. si in aliquem. §. ii. alias est lex ⁊ incipit nequaquam. Vin. dixit q ordinarius non potest interdicere eorum ecclesias: quando totã terram subiicit generali interdicto. Sed contra hoc ẽ. s. de consue. cũ inter nos. ⁊ .j. de uerbo. signi. cum i pribus. Sed uerius dicas: q licet non possit interdicere illorum ecclesias: ipsi tamẽ de iure cõi tenẽtur seruare interdictũ generale ut dicũt iura duo proxima. alias posset illos punire. s. c. prox. cũ publice delinquunt. itẽ ꝓ leuibus ⁊ minimis causis nõ pñt eꝑi se intromittere nec excõicare eos. uel si aliquis illorum eẽt infamatus. non potest compelli ut se purget. Vaz papa nihil aliud eis concessit: nisi q eos filios suos fecit. sed in aliis cum publice delinquunt non abstulit eis iurisdictionem. alias nihil aliud esset nisi dare materiam delinquẽdi. Et q possint puniri quando publice deliquũt. hic patet. ⁊ s. c. prox. ⁊ hoc idẽ dixit tan. alii dicũt q nullo modo potest eos punire: ⁊ papa sibi hoc reseruauit. Et hoc uolunt sic ꝓbare. Papa bene scit q tẽplarii ⁊ hospitalarii ⁊ alii exempti semper sunt in aliena parrochia et scit q delinquunt. et dicit q non puniantur ut per iura patet i contrarium allegata. et quia si aliqui dicuntur curiales dicũtur curiales puniũtur ubi inueniuntur. nisi sint in armata, militia. tunc cõueniuntur sub magistro militũ. nisi habeant priuilegium imperiale. C. ubi quis de curiali uel coartali aliue condi. puni. l. ii. et illustres non puniũtur nisi sub iudicibus a principe spãliter

aduertere potes: ⁊ sm qꝺ inueneris ita obserues. Sic ẽim eos volum⁹ priuilegiorum suorũ seruare tenorẽ q eorũ metas trãsgredi minime vidẽntur. Idez. i. ap. se. le.

Accepimus litteras quas ò ecclesiis censualibus direxisti. Ceterum diligentiam tuaz uolum⁹ non latere: q sicut non omnes [b] qui specialiter beati petri iuris existunt annuatiz ap. se. censuz exoluunt: ita non omnes censuales ab eꝓrũ subiectione habentur imunes: Inspicienda [c] sunt ergo ecclesiarum priuilegia ⁊ ipsorum tenor est diligẽtius attendus: ut si fuerit deprehensum: q ecclesia que censum soluit specialit̃ beati petri iuris existat: ⁊ ad indiciũ perpetue libertatis [d] census annuus cõferatur: nõ īmerito poterit specialiꝝ prerogatiua gaudere. Si vero ad indiciũ percepte protectionis [e] census persoluitur: non ex hoc iuri diocesani eꝑi aliquid videt̃ esse subtractum. Idem.

Sane: ⁊ infra. Temerarium [f] ẽ ⁊ indignum aliquez sibi sua auctoritate presumere: q romana ecclesia alicui certa ratiõe [g] inspecta singularibus [h] voluit beneficiis indulgere.

Elestinus tertius abuleñ. eꝓo.

Patentibus litteris certificari desideras: vtrum templariis: hospitalariis: ⁊ aliis oratoria in domibus suis habentibus liceat campanas in eis ponere publiceqꝫ pulsare. Respondemus autem cõsultationi tue q non licet [i] eis hoc agere: quin potius [k] per te per cen. ec. ap. re. coercendi sunt: vt ita sint suo iur̃ contenti: q iustitiam non impediãt [l] aliorum.

Vno. iii. lugduñ. archiepiscopo.

Tarum nos tenor edocuit litterarum: q fratres hospitalis sancti ioãnis laicos ⁊ illiteratos mittunt pro elemosynis colligendis: ⁊ infra. Cum in quadaz ecclesia baptismali eis a predecessore tuo collata [m]: quidã eorũ pcutiens uicariuz sacerdotem: ipaz ecclesiaz sanguinis effusione fedasset: vsqz ad recõciliationẽ [n] diuina ibidem interdixisti officia celebrari: sed nihilominus ipsi in ea diuina officia celebrarunt: alios uero presbyteros ab officio suspensos per eꝓs suos idẽ cũ sint laici ad diuina officia restituũt exequẽda. Quosdã preterea q cũ vxoribꝰ suis in domibus ꝓpriis cõmorant̃: eo q eis de suis aliquid cõferunt annuatiz: ita emãcipare [o] contẽdunt: ut aliquibus sm legez terre de sibi obiectis respondere minime teneant̃. Ceteruz qꝝ priuilegiuz meretur amittere [p]: qui permissa sibi abutitur potestate. f. ⁊. mandamus: quatenus si quos clericos aut laicos a dictis fratribus pro colligendis elemosynis cruce falsos signatos [q] ueneris: bis aqbus iꝑos missos eẽ ꝓstiterit: pertotaz ꝓuinciã suã exhortationis [r] officiũ interdicas: Missos si laici fuerint excõicationis mucrone ꝓcellas si clerici ab officio beneficioqꝫ [s] suspendas nullo priuilegii [t] poꝛsus beneficio uel appellationis remedio ꝓ

[m] Vaz. collata. non pleno iure. ut .j. patet.

[n] Ad reconciliationẽ. per aquã benedictã cũ uino ⁊ cinere: ⁊ per eꝓm tm̃ ⁊ non per simplicẽ sacerdotẽ. s. de conse. ec. uel al. proposuisti. ⁊ c. aq̃. Sed nõne ex priuilegio saltem semel i anno possent ibi cele brare ante reconciliationẽ. ut. s. c. cũ ⁊ plantare. §. quod si. ⁊ .j. e. ut priuilegia. Dicas q priuilegiũ nõ extenditur ad hũc casum quãdiu fuerit sic execrata. ut .j. e. c. ibi donec reconciliata fuerit ⁊c. ⁊ qꝝ hoc est interdictũ iuris ⁊ nõ hois q celebrat in tali ecclesia non ẽ suspensus nec irregularis. hic tñ ecclesia fuit interdicta a iur̃ ⁊ ab hoie: ⁊ sic diuersa ẽ h̃ pena. ar. s. de cle. ex. mi. si celebrat. ⁊ c. postulastis. §. quesiuisti. ber.

[o] Emãcipare. i. liberare ò potestate eꝓrum.

[p] Amittet̃. xi. q. iii. priuilegiũ.

[q] Signatos. per hoc pz. q lz portet aliquis habitum regularem: nõ obligatur dũmodo cõstet q non animo obligandi ſe faciat: ut isti faciebant: quia in tali casu habitus non facit monachum. s. de regula. porrectũ ar. ꝯ. s. eo. t. statuimus. sed illud uerũ est: cum constat q animo uouendi habitũ recepit professorum: nec obstat. xxvii. di. q interrogasti. ⁊ s. de regula uidua ⁊ xx. q. i. quem. ꝓgenitores: qꝝ illa intelligebantur olim: quãdo ab initio factũ erat ãbiguũ. ⁊ ꝓ hoc vr̃ solui qõ de eo qui simulando se monachum corrupit monialẽ: qꝝ nõ ẽ compellendus ad monachatũ. alias tñ puniendus est exilio. etiaz si iocose sce mate monachi vsus ẽ. in autẽ. de sanc. epis. §. ult. col. ix.

[r] Exortationis. i. predicationis.

[s] Beneficio. puniantur enim isti tanquam falsari. s. ò crimi. fal. c. ii. laici. n. excommunicant̃ c. ti. ad falsariorum.

[t] Priuilegii. bñficio. sic ergo uidetur q ordinarius possit puniri exemptos cũ publice delinquunt. quia hic priuãtur offo ⁊ beneficio nuncii istorũ: ⁊ epis interdicitur offñ exortatiõis ab ordinario. ⁊ s. de bered. ad abolendã. in fi. sed ibi dr̃ tanꝗ a sc. ap. delegatus. vnde nõ videtur q iure suo ⁊ ratione delicti sortitur quis forũ. vi. q. iii. placuit. ⁊ s. de fo. compe. c. ult. ⁊ iii. q. vi. ibi causa agatur. ⁊ s. e. cum ⁊ plantare. i fi. ⁊ s. c. prox. ⁊ ratione delicti perditur priuilegiũ. ut ò dr̃ ⁊ xi. q. iii. priuilegium. Item reatus omnẽ honorẽ excludit. C. ubi sena. uel clarissimi. l. i. ⁊ qua in prouincia quas deliquerit. Illic iuri subiaceat oi priuilegio cessantẽ. C. ubi de crimi. agi opor. aut. qua in prouincia: nec enim pretextu priuilegii flagitiorum crescit auctoritas. C. de priuil. scho. l. ii. li. xii. ⁊ remissio peccatoꝝ non dat licentiam deliquẽdi. i. q. vii. exigunt. de peni. di. iii. sane. Et dicit imperator. non permittas delinquentes aliquibus priuilegiis uti, ī autẽ. de man. pri. §. q si delinquẽtes. col. iii. Sed contra vr̃ q non possint illos punire. xvi. q. i. frater noster. ⁊ s. de supplen. negli. prela. sicut nobis. ⁊ .j. e. cum capella. si enim tales possent puniri ut alii. inutile eẽt eorum priuilegium. item proconsul non potest se intromittere de causis fiscalibus qui est maior omnibus post principẽ. ff. de of. ꝓcon. si in aliquem. §. ii. alias est lex ⁊ incipit nequaquam. Vin. dixit q ordinarius non potest interdicere eorum ecclesias: quando totã terram subiicit generali interdicto. Sed contra hoc ẽ. s. de consue. cũ inter nos. ⁊ .j. de uerbo. signi. cum i pribus. Sed uerius dicas: q licet non possit interdicere illorum ecclesias: ipsi tamẽ de iure cõi tenẽtur seruare interdictũ generale ut dicũt iura duo proxima. alias posset illos punire. s. c. prox. cũ publice delinquunt. itẽ ꝓ leuibus ⁊ minimis causis nõ pñt eꝑi se intromittere nec excõicare eos. uel si aliquis illorum eẽt infamatus. non potest compelli ut se purget. Vaz papa nihil aliud eis concessit: nisi q eos filios suos fecit. sed in aliis cum publice delinquunt non abstulit eis iurisdictionem. alias nihil aliud esset nisi dare materiam delinquẽdi. Et q possint puniri quando publice deliquũt. hic patet. ⁊ s. c. prox. ⁊ hoc idẽ dixit tan. alii dicũt q nullo modo potest eos punire: ⁊ papa sibi hoc reseruauit. Et hoc uolunt sic ꝓbare. Papa bene scit q tẽplarii ⁊ hospitalarii ⁊ alii exempti semper sunt in aliena parrochia et scit q delinquunt. et dicit q non puniantur ut per iura patet i contrarium allegata. et quia si aliqui dicuntur curiales dicũtur curiales puniũtur ubi inueniuntur. nisi sint in armata, militia. tunc cõueniuntur sub magistro militũ. nisi habeant priuilegium imperiale. C. ubi quis de curiali uel coartali aliue condi. puni. l. ii. et illustres non puniũtur nisi sub iudicibus a principe spãliter

deputatis.C.ubi sena.vel clarif.l.iii.circa mediū.Jo.distinxit ita si priuilegiat⁹ delinquit circa rem nō exemptā:ut i ꝺctu uel maleficio occidēdo hoiem uel adulterando:tale delictum pōt punire ep̄s loci:qz ꝛ si persona sit exempta.res tamen i quā deliquit nō ē exépta:ꝛ itaq; alī rōe rei in quā deligt sortit⁹ gs forū cc.s.de fo. cōp.c.ul.Si uero deligt circa rē exéptā:puta male gerēdo se i officio suo: uel alie nādo res ecclesie:tūc a solo papa punitur:qz i his exéptus est ubi.n.fcm̄ coz p̄ iudiciū affert nō exemptis.ibi bñ punit ep̄s eos.sec⁹ si nō tāgit.ꝛ b̄ pbaī sat(.e.cū capella.Si vo aliud speialius i priuilegiis suis ueniī illud fuer.s.co.porro.Jnno.papa statuit:q; exempti subsint ordinariis rōne delicti siue ꝺctus aut rōe rei ō qua ꝺ ipsos q̄stio mouetur.ꝛ corā eis p̄ñ cōueniri:sed si delictū cōmissū sit in loco exempto siue ꝺctus init⁹ aut res litigiosa sit in loco exempto tūc ñ p̄ñt cōueniri corā ordinariis:ut dr i quadā cōstitutione innocen.quarti.co.ti.nolentes.

a Pena suspensionis.s.officii ꝛ beneficii.ꝛ pōt hoc referri ad factum cū de iure sint suspensi uiolando temere interdictum. prout no.s.de excess.prela.c.ul. in magno no.sed si scienter celebret post interdictuz iuris.dñt suspēsi ꝛ tūc ꝑpe dr suspēdi.b.

b Reducas.i.ostēdas illos abeis non fuisse solutos.hoc ē sicut de facto fuerūt absoluti ita de facto reducas illos in eādez sententiam.

c Nolumus excusari.sic .s.e. cum plantare.§.pe.ꝛ.j.c.e.pe.

d c Um oliz.lucii.quod postea fuit amissuz:ut.j.sequitur.

e Onus.iō.n.isti apud sedem ap.testes suos ꝑducere debēt q; ps altera suos ētibi ꝑduxit: ut sic hinc inde seruetur eq̄litas

f Fratrū.istis nō creditur tanq̄ testib⁹ cuz iurati nō fuerint. qz inducti nō fuerunt testes.sz qz ipsi viderāt p̄uilegiuz credit eis papa tāq̄ fratrib⁹ suis ꝛ bonestis uiris:sed nō ꝓbationem. sed p̄sūptiōem iducūt:ꝛ coadiuuāt testes iductos.

g Bioceſani.ꝛ iō nullū ius reseruauit ipsi epō i mōasterio illo exq̄ vba plene exceptōis cōtinebātur in priuilegio illo.ut.s. pz.ꝛ ar.s.c.recepimus.

h Ligatū.cū ñ eēt iudex suus s.ō cōsue.ad nr̄am.ꝛ.ii.q.i.i p̄mis.ꝛ sic ipso facto denūciauit ipsū ñ ligatū.ꝛ sic snia a nō suo iudice lata fuari ñ dz.s.ō in.at si clerici.ar.ꝺ.j.de sē.excō.cū ō sideres.§.i.ꝛ.c.ul.ꝛ.c.si aliquando ubi de hoc.

i Sine repbēsiōe.ls ē nō dignū q; si aligs vult ꝓbare amissionē instrumēti.oz q; plura ꝓbz. videlz tenorē istrumēsti.ꝛ p̄terea q; sit sine aliq̄ vitio q̄ posset argui falsitatis.ut h pz.ꝛ ar. C.ō fi.istru.l.ult.Sz nūqd legat⁹ pōt ꝓbaī pari rōe amissionē istrumēti sue legatiōis:dico q; nō.s.de of.dele.cū i iure.ar.C. de mā.p̄n.l.vna qz ñ ē aligs ibi supior corā q̄ fieret ꝓbatio.alias tū si honestus ꝛ not⁹ eēt pōt ꝛ dz ei credi.ar.xcvii.di.nobilissimus.Jtē qñqz sufficit ꝓbare tm̄ amissionē istrumēti lz alia ñ ꝓbēt.C.ō ꝓba.si ō possessione ualente.Eos vero quos in predicta ecclesia lege tibi dioceſana subiecta post interdictum tuum diuina celebrare cognoueris:eadē pena suspensionis inuoluens in ea donec reconciliata fuerit:officia non permittas celebrare diuina.Presbyteros etiam suspensos ab episcopis suis ꝛ predictos fratres ad officia sua temere restitutos in eandem sententiam suspensiōis reducas. Illos vero quos ad respondendum aliis ꝟz legem terre p̄o p̄emissa causa asserunt non teneri:nolumus excusari quin eos ad respondendum sub.appel.impedimento compellas.

Dez abbati ꝛ conuentui sancti petri eugub.

Cum olim essemus apud perusiū constituti:ꝛ tu fili abbas priuilegium lucii pape nobis p̄sentans postulaueris innouari propter contradictionez egubiñ.episcopi asserentis hoc in suum preiudiciuz redundare:non fuit effectui mancipatum:ꝛ infra.Te igitur ꝛ prefati episcopi p̄curatoribus in nostra p̄sentia cōstitutis.p.basilice.xij.apostolorum presbytero card.dedimus i mandatis:vt super amissione ac tenore priuilegiorum testes reciperet quos duceres producendos:qui fideliter redegit in scriptis depositiones .x.testium iuratorum: quorum depositionibus publicatis dicti procuratores ad producendos testes ꝑ quos iductos a parte aduersa repellerent:inducias postularunt: quas sub eo tenore illis duximus concedendas:vt apud sedem apostolicaz probarent que vellent:vbi onus ꝓbationis pars altera subijsset:ꝛ infra Nos vero tam per depositiones testium q̄ assertiones quorūdam fratrum nostrorum liquido cognoscentes talem dicti p̄uilegij fuisse tenorem:q; videlicet cenobium uestruz nullo mediante ad romanā ecclesiā pertineret:ꝛ q; non liceret alicui episcopo eidem monasterio ꝛ eius ecclesijs excōmunicationem indicere vt fratres illic domino seruiētes ab omni potestate liberi ro.eccle.libertatis gratia potirentur:ꝛ q; nulla in eis mentio dioceſan⁹ episcopi habeatur.Illud etiaz attendentes:q; cū tu fili abbas tempore celestini predecessoris nostri ad ipsius presentiam accessisses:ipse inspectis ecclesie tue p̄uilegijs licet excōmunicatus ab eugubiñ.episcopo dicereris:tanq̄ non ligatum admisit ad oscul̄ quod p̄sumitur non fecisse nisi monasterium vestruz cognouiscent ad romanaz ecclesiā specialiter pertinere:decernimus illud priuilegiuz lucij pape:quod sine reprehensione bulle charte vel litter apparebat q̄ do fuit nobis ostensum illius fuisse tenoris:cuius per depositiones testium ꝛ assertiones fratrum nostrorum noscitur extitisse.

Dem catbalañ.electo ꝛ abbati trium fontium.

Ex parte abbatisse ac sororum iotreñ.ecclesie extitit intimatum:q; meldeñ.episcopus cōmissionis occasione cuiusdam per litteras ad iudices ō legatos obtente:i qua nulla mentio babebatur de ipsaruz priuilegiis que illas ꝛ earuz ecclesias clerum ꝛ populum iotreñ. ad sē. apo.nullo mediante spectare declarant:quoz̄ ipse nō erat ignarus eas iceperit grauiter molestare obedientiam ab ipsis ac clero ꝛ populo iotreñ.subiectionem omnimodā requirendo:ꝛ infra. Uerū cuz iudices ipsas valde grauarent ad ap.beneficium conuolarunt:ꝛ infra. Sed iudices ap.non deferentes nec fragilitati sexus compatientes earum i abbatissam excōmunicationis ꝛ in clerum ꝛ in populuz iotreñ.interdicti sententias protulerunt. Sane cū iā nūcii iotreñ.ecclesie predicta ꝛ alia in nostra presentia retulissent priuilegium nobis apostolicum ostenderunt:q; per ecclesiam iotreñ.constabat ad romanā ecclesiaz specialiter pertinere. Nos autem eosdem nūcios propter ap.predictam diutius detinentes:quia tandem nullus apparuit idoneus responsalis qui p̄tē defensaret aduersam:priuilegiuz se. apo.ecclesie iotroñ. concessuz duximus inouandum:ita tamē nt innouationem ipsius eidez ecclesie non plus iuris accrescat q̄ p̄ priuilegia p̄ decessorum nostrorū obtinuit:cum per hoc non nouum ei concedere sz antiquum ius conseruare uelimus

Dem columbrieñ.epō.

Cum olim propter questiones quas aduersus priores ꝛ canonicos mōasterii sancte crucis babebas:pro quibus ad audientiam nostram fuerat appellatum:moraz feceris longioreꝛ:quia pro parte altera nullus comparuit responsalis: eisdem certum terminum duximus prefigendum:in quo venirent vel mitterent super priuilegiis omnib⁹ ꝛ libertatibus que a romano ponti. vel ab.m.quodam colūbrieñ. epō se habere dicebant:ꝛ super aliis qōnibus aduersus eos a colūbrieñ.ecclesia intentatis diffinitiuam sententiam recepturi:ꝛ infra.Interim autem vtriq; parti liceret coram dilectis filiis nris de alcobatia ꝛ de serra abbatibus:ꝛ.f.monacho alcobatie

illi⁹ q; perdidit.ar.p̄e die.l.p̄xi.sic ꝛ amissio aliarū rez ꝓbaī p̄ sacramentū.C.vñ vi.si qñ.ꝛ.s.q; me.cā c.ul.ꝛ.ii.q.i.i p̄mis. hac eadē rōe vr:q; si ipetrasti lr̄as ad delegatos:ꝛ eas amiseris:si ꝓbas amissionē ꝛ tenorez lr̄az.q; fuerit sine aliqua falsitate ꝛ sine uicio suspitiōis p̄ legittimos testes qui discreti essent cognoscere lr̄as de uicio falsitat(.posset dici q; postea p̄ñt ꝓcedere.ar.huius ō ere.ber.

k Ex parte.nullā mētio.vñ vr. q; litere nō ualebāt s.de rescrip.cum ordinem.

l Non erat ignar⁹ vnde non videbātur ualere littere cum ex certa scientia ueritas sit suppressa.ꝛ talis qua expressa litteras non habuisset.s.de rescrip.sup lr̄is.vin.

m Specialiter ptinere.ꝛ ita sententie non tenuerunt:tū qz post appellationem. tū qz specialiter sedi ap. subiecte sunt.sic s.c.p̄xi.sic.s.de religio.do.cum dilectus vñ papa omittit alias sententias tāq̄ nullas.ut.s.c.p̄xi.

n Innouandum.si contradictum fuiss̄ tali inouatiōi. papa non statim innouasset.s.c.proxi.

o Sed antiquū ius. Nō ergo q; per innouationem nihil iuris acquiritur:sed antiquuz reseruatur.ar. xii.di.preceptis.ꝛ.s. ō confir. vti.uel inu. dilecta.ꝛ.j.e.quia intentionis.

p c Um olim.appellatum.ex parte canonicorum.

q Prefigenduz.ad instantiam episcopi

r Diffinitiuam.hoc ideo dicit: quia iam processum fuerat in causa ad plenū per iudices a quibus fuit appellatum: alias hec non haberent locum.

s Et monacho. nō q; causa delegatur monacho.s.de fo.cō pe.conquestus.quod est uerum expresso nomine monachus. quo tacito non uale

rent:qz per'surreptionē eēnt obtente:qñ mōachi a strepitu causarum remoti cē debent.s.de sindi.c.uno.vnde oportet:q in litteris. fiat mē tio de monachatu.s.prescrip.cū ordinem.z.s.de confir.uti.porrecta similiter nec ꝓcurator cē pōt etiā ꝓ utilitate monasterii sine licētia ab batis.xvi.q.i.monachi.z.c.de presentium. Abbas tū pōt cē ꝓcurator s.de cēsi. sopite.z.s. de transac. cōtingit. bodie nō cōmittitur cā a papa uel ab eius legatis: nisi personis in dignitate constitu tis:uel canonicis i ca thedralibus ecclesiis uel aliis collegiis ue nerabilib⁹.ut i decr. ino.iiii.in concil.lug duñ.presenti decre to de prescrip.nec ō bent cōmitti:nisi i ci uitatib⁹ vel alibi vbi possit haberi copia peritorum:ut ibi dr.

a Quibus. Sed cū appellatuz fuerit ab istis iudicib⁹quomo mō dñt sēlapli⁹intro mittere? Hic q hoc fuit de uolūtate par tiū:alias nō cōpelle rentur:z poterūt ca nonici appellationi renūciare.sic.s.ō ex cep.significauerunt. z qz papa hoc man dat:z qz nō fuerūt ꝓ secuti appellationez pinde ē ac si ñ appel lassent.

b Ac probādū.z b̄ additū erat in litter(ut si de partiū ꝓcede ret volūtate diffiniti uam sniam ꝓmulga rent.ut ꝓbant sequē tia.

c In expēsis.qz ps monasterii non fuit ꝓsequta appellatio nem vnde debuit cō dēnari i expēsis.s.de appella.sepe.z.c. re p̄hēsibilis.ō hac mā dr.s.de dolo. finem certa q̄titate expres sa z taxatiōe p̄missa

d Juraueras.ꝓbatio ista expēsarū per iuramentū solum fit ut hic patet.z.C. de iudi.sancimus. taxa tione premissa:ut ea dem.l.z.iii.q.iii.offe ratur.z.s.de procu. constitut(.z.s. quod me.cau.c.ult.

e Extorto.cōsensus seu confessio per me tū extorta non valet xv.q.vi.c.i.z.ii. z.C. de his que vi. metu sue causa fiunt.l.ūi. z.s.e.ti.platū.z.xxx i.q.ii.latbarius. ber.

f Restitutionē.qz qcqd post suā cōsecrationē acqsiuit epatui acqsiuit q̄ re donare illa nō potuit qz qui nibil bz.nibil donare pōt.xviii.q.i. sta tutum.liiii.di.abbati.z.s.de iurepa.q autē.in fi.

g Reuocari. Nō.q ecclesia sine auctoritate epi edificari non dz.ēt si sit aliqs exēptus.de conse.dis.i.nemo z.i.q.ii.placuit.z in auten. de ec cle.titu.§.si quis auten.col.ix.quod si fecerit ep̄s ecclesiam ad suū dñi um reuocabit:ut hic patet.nisi abbas illam prescripsisset.ut.s.dicit.z xii.q.ii.apostolus.

h Nō tenere.forte dicebat sniam latā ō absentē ñ cōtumacē.vñ nul la erat.iii.q.ix.oia z.ff.de re iud.ō pupillū.sz hoc nō erat uerū.ut b̄ pz

quibus ᵉcausa prius fuerat delegata ꝓponere ac ꝓbare si quid aliud pro ponendū duceret ac probadū[b]:z in fra. Judices aūt sufficienter actum esse de causa credentes:monasteriū sancte crucis in expensis[c] quas p q̄/ driennium occasione huiusmodi ne gocii iuraueras[d] re fecisse damnarūt infirmāte sua sentētia libertatē:quā dictus.m.columbrieñ. episcop⁹ cō tulerat monasterio sancte crucis ca nonicorum assensu per portariuz re gis extorto[e]. Preterea quia idem m.predecessor tuus fuerat canoni/ cus regularis:z duo milia maraba/ nitoꝝ q̄ acquisierat i episcopū iam ꝓ motus monasterio dederat memo/ rato:ipsum ad restitutionem[f] eoruz iudices condemnarunt. Insuper ec clesias omnes quas monasteriuz p̄ ter ep̄i colūbrieñ.assensum ꝓpria actoritate fūdarat:qz pars sacte cru cis nec prescriptōne nec defensione alia nec probationibus cōtra se fac/ tis obstiterat:iudicarunt in ius colū brieñ.ecclesie cū fructibus medij tē poris reuocari[g]:z infra. Tandez ꝓ curator monasterii proposuit sentē riaz non valere nec tenere[h]. Quod si alias etiam snia memorata tenerz qz tamen monasteriuz fuit indefen/ sum:nec exhibita fuerant coram eis priuilegia libertatis:ne delictū per sone in damnuz ecclesie redundaret debebat ad exhibitionez priuilegio rum suorū admitti:quod sibi conce di de solita benignitate se.ap. postu lauit. Nos igitur attēdentes: q̄ ea dem priuilegia non solūmodo pro libertate monasterii faciebant:sz ex primebant ius nostrū:z eccle.ro.iu stitiaz tuebantur:ne in nos monaste rii lesio redundarz:ad priuilegia ex hibenda partem eius de gratia[k] ou/ xumus admittenda:z infra. Distin guentes itaqz inter libertatez ꝓ predictuz ep̄um ecclesie ipsi concessam z libertatez quam ei longe ante tem pus ipsius episcopi ap.se. indulsit: qz nobis constitit extoztum fuisse in episcopi concessione canonicorū as sensū:z concessionis paginaz in ali quot lineis babuisse rasuras[l] z sub/ scriptiones[m] singulas fuisse singulis subscribentium manibus adnotatas

per finē ubi cōfirmatur snia ꝓ parte.

i In dānū ecclesie.xvi.q.vi.si cp̄m.z.ff.qñ ex fac.tuto.l.ob dolū uel culpā.

k Be gratia duxim⁹. Et sic būficio restitutiōis admissū fuit mōasterū ad exhi benda priuilegia que omiserat.s.de in integ.resti.auditis.z aliis plurib⁹ capitu lis.sed iure cōi nō admitteretur p̄textu illoꝝ istrumētorū:z sibi iputet q omisit il la.s.de re iudi.inter monasteri um.z.c.suborta.tñ i cā appella tiōis bñ audiretur de iure com muni ad exhibitionē priuilegio rū:qz tūc p̄t induci nona istra z nona exceptio opponi.s.ō si. istru.cū ioānes.z.C.sen.rescin. nō pos.l.ii.z.C.tempo.ap.per banc.z hic nō fuit appellatuz a sententia:quia si appellatuz fu isset:non fuisset admissū mōa sterium bac uia:q̄diu eni com petit ordinariū auxiliū nō dat extraordinariuz.ff.de muno.in cause.ii.i prin.

l Rasuras.i loco suspecto:alī as non obesset.s.de fide istru. ex litteris.s.ō religio. do.cū ue nerabilis.

m Subscriptiones.ex boc nō deberet cē suspectū:qz q̄t sūt sb scriptōes subscribētiū tot diuer sitates scripturaꝝ dñt cē:z dis similitudo dz esse.ut pz ipso fa cto per subscriptiōes.vix enim possent cē similes. Quod singu li subscribere debeant.ꝓbatur. C.q testa.fa.pos.hac cōsultissi ma.sed reprobatum fuit boc i strumentum ex eo q̄ habebat rasuras i loco suspecto:z q̄ fal sum uidebatur:qz scriptū aliō fuit exhibitū quod fuit eadem manu confectum z conscriptū z ideo non fuit illi instrumento habita fides.sic.s.de excep. cū uenerabilis.

n Irritā z inanē. Ex boc patz q̄ lz snia ꝓ falsa istrumēta lata nulla ē:iterim tñ q̄diu non con stet de hoc bētur aliqua.s.de fi de instru.accepimus.nbi ō hoc.

o Prescripsisset.si allegassz p̄ scriptionē noie romane ecclesie s.ō prescrip.cū ex officii.

p Cum ipsi de hac.sed tñ de libertate ab ep̄o cōcessa q̄ non valuit:z ita pz:q̄ lz snia iudicis retractetur:nō ē psumēdū ꝓpte rea ō ipsū.q̄ aliqd fecerit frau dulēter nisi i ōriū ꝓbaretur.ii. q.vi.boc ēt placuit.

q Ad ius professiōis.i.ad ius obedientie uel fidelitatis quod ē ōrium libertati.s.de symo.ne dei.

r In ceteris.s.quo ad expen sas z restitutione marabanito rum z in restitutione ecclesiaꝝ z sic sententia pro parte tenet z pro parte reuocatur.sic. s.ō te sta.rainutius.z.c.rainaldus.

s Accedentibus.p.xl.ānos z sic pz q̄ ō priuilegium prescribitur.ar.ō.lxxv.q.ii.c.i. z.ii.ubi dr q̄ priuilegia ecclesia rum z monasteriozꝝ cūctis tēporib⁹ inviolata ꝑmanēāt:sed illud loquitur de alio prilegio:quod potius pertinet ad libertatē z imunitatē ecclesiarū:de generalib⁹ statutis quibus ecclesia regitur:z illa itemerata semper erūt. Itez uidetur q̄ uno actu perdaī priuilegiuz.C.de pac.iter emp.z uendi.l.cōmissorie.z.C. de iure do.impe.l.ii. Be boc plene dictū ē.s.de cōsti.cū accessissent. Preterea ad hoc ut perdaī priuilegiū:sufficit q̄ p.xxx.an.nō sit usus p̄uilegio.s.eo.si de terra. z bic dicit de quadraginta. Ad hoc dixerūt quidā:q̄ ēt vnico actu perdit̄ hoc priuile giū.sed respōdetur de quadraginta z ibi de triginta:qz sic de facto accidit.si.ff.ō peti.bere.itē ueniūt.§.aptāda.z boc ꝓbare uoluerūt.vnde audiendi erāt.s.ō re sti.spolia.c.i.z.ff.de ꝓbationibus.circa eū.z sic vnico actu perditur priuilegiuz z redit res ad ius cōe.si.ff.de pac.si unus.§.q̄ si nō totū.ff.de adimē.le.l.iiii. que

cōmunar precedēti.⁊.xxxv.di.ab exordio. Ad hanc solutionē cōsuevit distingui priuilegiū aut dar ad agēdū aut excipiendū ⁊c.quere hanc distinctionē de cōsti tutio.cū accessissent. sed hoc nō credo q̄.hoc priuilegiū vnico actu tollatur. ar. ad h.C.de excusa.tuto.nolūtarie.⁊.C.de epi.⁊ cleri.autē p̄sbyteros.⁊ credo stā dum huic decretali:⁊ ualebit priuilegiū istud.nisi ꝓbetur q̄ quadraginta annis non sunt usi priuilegio soluēdo decimas quiete.ar. opti.ſ.ōp̄ scrip.cū nobis.⁊ ita pdit pri uilegium eodē tpe quo ⁊ scribit ꝑ ius cōe.vnde cōtiue debēt isti probare perceptionē decimar q̄ libet ān̄o ut dicit littera: vnde isti si uellent probare iterrupti onem ⁊ possent: admitterētur vel per retentionē decimarū uel etiam per lit.contesta.factam ⁊ hoc indicant uerba illa cōtinue pceperint sine lite.⁊ ita quod di citur.ſ.eo.si de terra.de.xx.an. nō tenet:ut.ſ.de p̄scrip.ad au dientiam.⁊.c.illud.

a Renūciasse.tacite.ſ.eo.si de terra.ubi de hoc.ſ.de his q̄ fiūt a maio.par.ca.ex ore.ſ.de offi. dele.gratū. Sed nūqd talis re nūciatio posset ei obiici ab aliis quibus decimas non soluunt: ar.q̄ sic.ſ.de consti.cū accessis sent.ſ.de p̄bē.p illos. Sz hoc non credo q̄ propter hoc pdāt priuilegiū quo ad alios. Sz de priuilegio tñ detrabitur.ſ.eo. si ō terra.

b c Cum capella inquantuz exempti.quod colligitur ex forma ipsius priuilegii. ſ.c. porro.⁊.c.recepimus. Ex hac decre.soluitur q̄ō de abbate q̄ acquisiuit priuilegiū. q̄ mona sterium suū eēt exemptū cū oi bus capellis.tpe succedēte acq̄ siuit capellas quas contēdit eo dem priuilegio retiere ep̄o loci contradicente. Et ē distinguen dum per hanc decre.utrū acq rat nouas capellas prioribus accessorias an q̄ habeāt se p̄n cipaliter ab illis oīo segregate i p̄mo casu participāt eodē pui legio.in secūdo casu nō. ar.ff.ō li.lc.l.vlt.ſ.caio.ff.de leg.iii.uxo ri.i.rūso.⁊.l.cū quis.i fi.arg.ꝑ ff.de uer.ob.cū stipulamur.hu ic decre.ꝑ vī.xvi.q.i.frater no ster.⁊.xii.q.ii. cognouimus. q̄ vna ⁊ eadē res nō debet duplici iure censeri.⁊.ſ.de de deci.cuz i tua. Sic.n.vī q̄ isti sint partiz liberi:partim serui.quod est ꝑ illud.ff.de sta.li.ſi duobus. Sz non obstant:q̄ q̄tū ad capellā istā sunt liberi ab episcopo ⁊ in bis que spectant ad ipsā.i bis i quibus subsunt episcopo nō sūt exempti.⁊ diuerso iure cēsētur quo ad diuersa non ad idem si cut potest habeī quis plura do micilia.ſ.de fo.compe.ex parte ⁊ quo ad unū forum p̄t cēseri uno iure:⁊ quo ad aliud alio.⁊ sic tenetur vtriq̄.⁊ ē si.ſ.ō ma io.⁊ obe.per tuas.⁊.j.c.p̄x.i fi. ⁊ sic exemptus seu priuilegiat⁹ p̄t iudicari ab episcopo loci:sz nō i bis i quibus exemptus uel priuilegiatus ē:nisi prout dī.ſ. e.tuarum.in fi.

c e Ex ore.rectissima.cū ius faciat quo ad oēs q̄ similiter iudicare teuētur.ſ.ō re indi.i causis.⁊ tō cū multa prouidētia ⁊ deliberatione est promulganda.xxxv. q.ix.apostolice.⁊.c.sententiam.in fi.

d Nulli parcat.ubi scandalū nō timetur.alias detrabere ꝺz seueritati.l.di.ut cō stitueretur.⁊.xliiii.di.cōmessationes.⁊.xxiii.q.iiii.nō potest.⁊.ſ.de no. ope. nūc. cum ex iniuncto.

eis renunciasse[a] tacite presumitur. Quod si in probatoine defecerint: ab ipsorū ipetitione tēplarios absol uatis:ipsis super boc silētiuz perpe tuum iponētes.

Idem epo lingonī.

Cum capella ducis burgūdie gaudere dicatur huiusmodi p̄ uilegio:q̄ null⁹ archiep̄us vel epis copus in personas canonicoruz ei⁹ dem capelle suspensionis vel excō municationis aut interdicti sententi as audeat promulgare: quidam ca pelle supradicte canonici qui parro chiales ecclesias a te tenent occasio ne priuilegii prelibati in bis, etiam quarum iurisditio ad te pertinet:ita se dicunt exēptos:vt q̄tūcūqz gra uiter interduz excedant tue correc tioni recusant ⁊ sententie subiacere. Quocirca mandamus :quatenus i q̄tum exempti[b] sunt eiusdez ratione capelle apostolicis priuilegiis defe ras reuerenter:sed inquātum ratio ne parrochialium ecclesiarū vel ali as iurisditionē tuā respicer dinoscū tur:officii tui debitum in eosdem li bere prosequaris.

Idem abbati ⁊ fratribus euasin. cenobii.

Ex ore sedentis in throno procedit gladius bis accut⁹: quo niam ex ore ro.ponti.rectissima[c] dz exire sīa:q̄ cōtra iustitiaz nulli par cat[d]:sed reddat vnicuiqz q̄ suum[e] Cum igitur inter vos ⁊ vuigorien. ep̄um super monasterii uestri subie ctione ac libertate controuersia uer teretur:monasterii uestri posuit procurator q̄ idem monasteriuz ab ipsa sui fundatione liberum extitit ⁊ exemptum:⁊ ad hoc probandū pri uilegia p̄decessoruz nostrorum idu cens vnum constantini:⁊ alterū ale xandri necnō indulgētias cle.⁊ cel. quorum vsuz continuū a longis re tro temporibus per depositiones te stium ostendere nitebantur:⁊ infra ꝑoro in priuilegio cōstat.q̄daz contineri prospicitur:per q̄ idē ce nobium videt ad iurisditionem ep̄i pertinere:videlicet q̄ abbas eiusdē primuz locum post vuigorien.pre sulem semper obtineat:vnde cuz lo cum ip̄um obtinere non possit in ge nerali concilio neqz in prouinciali: quoniam absonum esset:ut abbas p̄ mus post illum sup illos episcopos resideret:relinquitur ergo q̄ locum illum in episcopali synodo intelliga tur habere:quare tenet ad synodū[f] episcopalē accedere:ac per boc ipsi us statuta recipere[g] ac seruare. In p̄ uilegio vero alexandri pape q̄daz aliud continetur:per quod dioceса nus episcopus in eodez cenobio iu risditionem suam ⁊ si nō in omnibus in quibusdam tamen retinuisse uide tur:cum in illo dicat: q̄ uuigorien. episcopi ab eiusdē loci fratribus ali quid iniuste non exigant:sed bis tā tum contēti permaneant: que prede cessores eorum antecessoribus suis constat ratiōabiliter impēdisse: vn de constat q̄ abbates episcopis aliq̄ de suis[h] exhibere tenerentur. Nos igitur bis ⁊ alijs diligenter auditis: cum a neutra p̄te sit probata prescri ptio[i]:sentēialiter diffinimus:q̄ eua sen. cenobium liberū est in capite tā q̄ ab episcopali iurisditione pror sus exemptum ⁊ soli ro.eccle.subie ctum:tutela tamen ipsius cantuarie. archiep̄o reseruata:in membris au tem que nō probant[k] exēpta dioce. ep̄o ip̄um subiacere decernimus pp q̄d abbas ad synoduz eius debet ac cedere:primūqz locū post uuigori en. ep̄um obtinere:pro ip̄is quoqz mēbris non exēptis idem abbas te netur[l] uuigorien. episcopo exhibeī reuerētiam obsequium ⁊ bonorem quibus uuigoren. episcopus sibi cō petenter exhibitis debet manere cō tētus.

Idē ausonen. ep̄o.

Ex parte tua fuit quesitū: utruz clerici ⁊ laici qui lras protec tionis ostēdunt:in quibus persone sunt noīe cum oībus rebus suis sub apostolica protectione cōsistere de clarantur[m]:a iurisdictione episcopi diocesani sunt exēpti. Nos aūt.t.r. q̄ per litteras huiusmodi ab episco rum suorū potestate minime subtra buntur[n]. Idē elidē. ep̄o.

Pastoralis officii:⁊ infra. In terrogasti: vtrum viri religio si a se.apo.est indultum:ut ecclesias suas in prozios usus possint conuer tere decedentibus personis earum liceat auctoritate propria possessio nem earūdem intrare uel per dioce sanum episcopum in ipsa sunt potius inducendi. Ad quod rñ. nisi forte i dulgentia summi pontificis id con tineatur[o] expressum :suo episcopo i consulto[p] in possessionem[q] ipsarum eis non est licituz introire:quia per

c Quod suū ē.sic.ſ.in cōsti.gregorii i prī.libri huī⁹.⁊ ifti. ō iusti.⁊ in. in prin.⁊ sūmū bonū ēi reb⁹ iusticiā colere.xii.q.ii.cū deuotissimam.

f Ad synodū episcopalem.cuz iusta cā extiterit.xviii.di.ep̄s.ii.

g Recipere ac seruare.xviii.di.decernimus.

h Aliqua de suis.ar.quod quādo hec dictio quia uel hec dictio sicut ponitur i priuilegio q̄ per boc ponit aliquid: alias nihil eēt ar.j.de uerb.signi.c. abbate.⁊.j.e.i bis.⁊ ff.de condi.⁊ demō. quibus diebus.ſ.do minus.ff.de lega.i.ſi seruus.ſ.si seruus.⁊ ſ.quinqz.⁊.l.ſi sit.ſ. i.⁊.C.de fal.cau. ad iecta.l.ii.ar.ꝑ:q̄ po tius intelligitur con dicionaliter.ff.de cō traben.empt.si quis fundū.⁊.l.ſi debitor in fi.io.

i Prescriptio. i bis ſ.que per priuilegiuz non erant exempta in quibus obtiet epi scop⁹:ut infra sequi tur. Et sic est arg.q̄ abbas potest prescri bere ius commune in capellis ꝑ ep̄m in bis que potest possi dere.ſ. de prescrip. auditis.

k Que non probā tur.ergo licet quis p bet exemptionez ca pitis:non ideo pro bauit exemptionem membrorum. argu. ſ.c.prox.arg.contra quia totum ⁊ pars debent eodem iure censeri.xii.dist.c.i.⁊ ii.⁊.xii.q.ii. cognoui mus.⁊.ii.q.vii.ſi qs episcopus.⁊.ff.pro ō relicto.an pars.

l Tenetur. Et sic est ar.q̄ aliquis potest esse vasallus multo rum.sicut iste abbas subest pape ⁊ episco po pro capellis.nt.ſ. c.p̄x.ff.de ope. liber l.duoruz.

m e Ex parte.dcla rantur.sic.ſ. e.recepimus.⁊.ſ.de ma.⁊ obe.per tuas.

n Subtrahuntur. sic ergo talis ꝓtectio inutilis est:sicut cōfirmatio in forma cō muni de qua dicit.ſ. de concess.preben.q̄ diuersitatem.ad qd ergo impetrantur: quia solet plus time ri q̄ō spāliter polliceī q̄ quod generaliter impetratur.ſ.de be ret.si aduersus.⁊.xx iii.di.c.q̄ q̄.

o p Pastoralis.cō tinetur expres sum.ar.q̄ priuilegi um sp̄ intelligitur concessū sine lesiōe alteri⁹.ſ. de offi.ordi. licet.⁊.ſ.ō usu pal.ex tuarum.ſ.de eccle.edi.cum dicat apostolus.⁊.c.ad audiē tiā.ii.⁊.C.de inoffi.testa.si qñ.ar.ſ.e.parētibus.

p Inconsulto.sic licet lex cōcedat libertatē seruo vindicāti necē domi ni:a iudice tñ oāda est.C.pro qui.cau.ser.accipi.premi.liber.l.i.

q In possessionem.quaz nunquā habuerunt:⁊ boc ideo: quia nemo

sua auctoritate rem suam accipere debet. C. vndevi. si quis in tantam. τ. xvi. q. vi. placuit. τ. C. de acquir. possess. improba. ff. de acquir. pos. si ex stipulatione. secus si possessionē habuisset. s. de restitu. spol. cum uenissent.

a Indulgentiam. Si de duabus seruitutibus altera remittatur alia remanet in suo statu ff. de seruit. urba. pre. si domus tua. τ. s. ō ⁊supallii. ex tuarum ita hic nec huiusmōi generali cōcessione cōcedit quod specialiter non fuisset cōcessurus. ff. de pecul. q peculii. ff. de pigno. deniq; τ. l. obligatione. τ. s. de elec. ecclesia uestra. ibi neq; n. tē. C. de iof. te. si quā do. ber.

b Etistis. ridere. si. j. de sen. excō. si vere. si. dicit iperator. Judices iubemus eē sollicitos ne turpi colludio q̄rat ex miseriis precium gaudioruz. C. li. xii. in fi. li.

c Quandiu. sic. vi. q. ii. si tantuz. τ. c. placuit.

d Celebretis. Nō enim debent aliis legem imponere quaz ipsi negligunt obseruare. s. de preben. p illorum: nec tenetur alius seruare priuilegium quod ille non seruat cui concessuz est. j. de senten. excō. in audientia. τ qui priuilegium alterius non seruat eius priuilegium non est seruanduz. s. de appel. an sit deferenduz. s. de electi. bōe. τ quod ab aliis exigere debz multofortius a seipso. ff. de nego. gest. si pupilli. ℸ. ult. τ. ff. de admini. tuto. quotiēs ℸ. si temporali. τ. ff. si serui. vendi. l. altius. s. de nat. ex li. ven. c. uno.

e Quoniaz per confessionez. utroq; iure. s. in spiritualibus τ temporalibus. s. eo. cum τ plantare. ℸ. in ecclesiis. τ. xvi. q. ii. c. i. illō intelligitur cum traditur ecclesia pleno iure. uide qualiter iterpretaī hoc uerbū utroq; iure: cū tamē utroq; iure posset ecclesia aliqua monasterio eē subiecta: lz eps aliqua tēporalia ibi recipiet. s. de cēsi. cū uenerabilis.

f Synodare. i. ad synodū vocare.

g Permanētib⁹. similis iterpretatio ē. xvi. q. i. generaliter. τ si. j. de v. sig. abbate. i fi. τ ita lz persona sit exempta: tñ rōe rei quā possidet non exempte est subiecta. s. e. cum capella. τ. c. ex ore. in fi. τ. s. ō ma. τ obe. per tuas.

h Utroq; iure. i. i spūalib⁹ τ tpalib⁹. ut. s. pz. b.

q Uia circa. epalibus. de quib⁹ loquūtur canones. xii. q. ii. nobis τ. c. concesso.

k Canonicas sanctōes. puta. de cōsensu cap. xii. q. ii. nobis. sine exceptiōe. τ s. de his que fi. a pla. si. cō. ca. cū nos. nec i enorme detrimētuz facta fuerit: q̄ p hoc posset reuocari. s. ō dona. apostolice.

l Indefinite. arg. q̄ idefinita cgpollet vniuersali. xix. oi. si romano. x.

m Nihil exceperit. sic. s. de iurepa. ex litteris.

n Bñficiis. si. s. de dona. pastoralis. cū dilect⁹. ifi. τ. j. de uerb. sig. oli τ

indulgentiam buiusmodi episcopali iuri non credimus derogari.

Idem episcopo τ capitulo tripol.

Etistis per sedem apostolicaz edoceri: vtrum cum propter hospitalarios vel templarios ciuitas vestra generali supponitur interdicto: eisdem non seruantib⁹ uos illud teneamini obseruare. Ad qō duximus respondendum: q̄ illoruz excessus vos non prebet licentiam excedendi. Sed si prefati hospitalarii vel templarii priuilegiorum suorum fines cesserint violādo temere interdictum quod pro eis fuerat promulgatum: ne videantur de alioruz fletu ridere: vos in penam presumptionis eorum quādiu ipsi violauerint interdictuz de nostra licentia celebretis.

Idem.

Quoniam per confessionem cōstat partis aduerse: q̄ nephesinus episcopus ius episcopale percepit in ecclesia sancti basilij de flage. credimus: q̄ non obstante illo capitulo priuilegii quod monasterio est indultuz: vt nullus episcopus ecclesias vtroq; iure illi subiectas interdicto supponere: vel monachuz seu clericum eiusdem monasterii synodare vel excōmunicare presumat: prefatus episcopus possit interdicere dictam ecclesiam τ excōmunicare monachum seu clericum vestruz ad eius regimen deputatum: cum alter utrum de iure fuerit faciendum: quoniam illud capitulum esse intelligendum videtur de monachis aut clericis in ipso monasterio permanentibus vel ad ecclesias ōstinatas vtroq; iure sibi subiectas.

Idem londonensi archiepiscopo apostolice sedis legato.

Quia circa: τ infra. Quesiuisti vtrum monachi omnium sanctorum priuilegiū predecessoris tui super episcopalibus decimis retinēdis indultum extendere valeant ad possessiones acquisitas τ postmodū acquirendas. Sup quo tale damus responsum: q̄ si decimarum illaruz remissio facta extitit: sm canonicas sanctiones predecessor tuus indefinite decimas episcopales monasterio remittēdo cuz nihil exceperit τ potuerit excepisse: ac in beneficiis plenissima sit interpretatio adhibenda: nec debeat vna eademq; substātia diuerso iure censeri: itellexisse videtur non solum de decimis possessionum illius temporis sed futuri.

Idem in concilio generali.

Antiqua patriarchalium sediū priuilegia renouantes sancta uniuersali synodo approbante sancimus: ut post ro. eccle. que disponente domino super omnes alias ordīa rie potestatis obtinet principatum: vtpote mater uniuersorum xp̄i fidelium τ magistra constantinopolitana primuz alexandrina: secundum antiochena: tertium hierosolymitana: quartum locum obtineant seruata cuilibet ppria dignitate: ita q̄ p⁹ q̄ antistites earum a ro. ponti. receperint pallium: quod est plenitudinis officii pontificalis insigne: prestito sibi fidelitatis τ obedientie iuramento licenter τ ipsi suis suffraganeis palliuz largiantur: recipientes p se professionem canonicam: τ p ro ro. eccle. sponsionem obidientie ab eisdem: dominice uero crucis uexillum ante se faciant ubiq; deferri: nisi in urbe romana: τ ubicūq; fuerimus pontifex p̄sens extiterit aut ei⁹ legatus utēs insigniis apostolice dignitatis. In omnibus autem prouisciis eorūdem iurisdictioni subiectis ad eos cuz necesse fuerit prouocet. saluis appellationibus ad se. apo. interpositis: quibus est ab oībus militer deferendū.

Dē in eodē

Et priuilegia que quibusdam religiosis ro. cōcessit eccle. p/maneāt incōcussa: quedam in eisdez duximus ō declaranda: ne minus sane intellecta pertrabantur ad abusum

ff. de consti. prin. l. ult.

o Sed futuri. Ar. q̄ in p̄uilegiis verbū generale τ indefinite ,platū ad futuz ex tēditur. xii. q. ii. cognouim⁹. τ. s. de deci. ex parte. τ. C. q̄ res pig. ob. pos. l. ult. ff. de seruit. ur. p̄. si seruit⁹. ar. ō. s. de cē. q̄to. τ. s. de deci. cū i tua. τ. s. e. cū capella. ff. ō ō ben. cmp. i lege. τ. l. rutilia polla. ff. de oā. ifec. ℸ. si is qui. Sed h ōō dāte fit iterp tatio: ne excogitata fraude suc obuiet libertati. xvi. q. ii. c. i. C. de do. si gs argētū. ℸ. ult. sec⁹ ubi certa verba ponūt: i eo casu nō extēditur ad alia. sed ita seruādū ē priuilegiū: q̄ten⁹ tenor p̄uilegii se extēdit. s. e. porro. τ. c. recepim⁹. sed ubi verbū generale ponit: ad oia appellatiua extenditur. sic. s. de deci. ex multiplici. Si aūt eque pōt retorq̄ri ad ius cōe sicut ad priuilegium potiꝰ vī interpretatio faciēda secundū ius q̄ secūdū priuilegiū. s. de cōsue. cū dilectus. τ ut nemini sit onerosa. ar. s. ō testi. cum tu: τ ut nō sit captiosa. ff. ō reg. iur. quotiēs. τ ō illū potius iterpretatio oz fieri qui potuit legē apertius dicere. ff. de pac. veteribus. τ. ff. ō ōbē. ēp. labeo τ ut fiat sm cōmunē modū loquēdi. s. despon. ex litteris. naz cōsuetudo iterpretaī vocē. j. de uer. sig. abbate. τ semper i tutio rem partē fit iterpretatio. s. de spō. iuuenis. j. de reg. iur. c. ii. si eniz neutra eēt tutior i benigniorem. ix. di. c. ult. ff. de re. du. cū i testamēto. Joan.

p a Antiqua. renouantes. xxii. di. renouantes.

q Alexandrina. secūdū. s. post constantinopolitanā: τ cōstantinopolitana primū post romanam. olim uero alexādrina fuit prima post romanam. ut. xxii. di. renouantes. τ sic p̄uata fuit iure suo sine culpa. quod esse nō debet regulariter. s. de cōsti. cognoscētes. τ. s. ō eo q cog. cōsangui. uxo. sue. discretionez. τ. c. ult. τ. xvi. q. ult. inētuz. τ. lvi. di. satis puersū. sed h̄ tñ nō fit sine cā. s. ut lite nō cōtes. q̄m. ℸ. ii. q̄ fit pluribus modis. vñ versus. Paupertas odiū uiciū fauor scel⁹ τ ordo. Personas spoliāt τ loca iure suo. vñ pp paup tatē vniū due ecclesie: ut un⁹ sit sacerdos vtriusq; x. q. iii. vnio. cū utraq; cōsuenit suū hēre. pp um. pp odiū. ut. lxx. di. nemine. xxvi. q. vii. decernim⁹. pp uiciū ut. s. de cleri. egro. tua. pp fauorē. ut h̄. τ. xxii. di. renouantes. τ pp vim seu fauorē cōsecratiōis xviii. q. vi. cōpim⁹. q̄q; ēt fauore religiōis. s. ō ec. cdi. ad audiē tiā. pp scel⁹ ēt puniūtur illi q nō peccauerūt. xxv. q. ii. ita nos. pp ordinē p̄uaī dñs seruo suo. liiii. di. ex antigs. τ. c. frequēs. q̄q; pp defectū sacramēti. xxxiii. di. si cuius. τ. c. lector.

r Obediētie. Sic ergo patriarche τ illi qui nullo medio subsunt dño pape: iurāt ei fidelitatē τ obediētiā: ut hic dicit. τ. s. de iurein. ego. n. sic. τ suffraganei suo metropolitano obediētiam τ reuerētiā prestare debēt sm q̄ isti prestant pape. s. de ma. τ obe. dilecti.

s Professionem. i. τ obedientiam τ reuerentiam. s. de symo. ne dei ecclesia. ad qua non tenentur exempti epō. dioc. cū illud sit p̄rium libertati. s. e. cum olim. ii. in fi. ber.

t Nisi i urbe. ar. q̄ minor nō pōt exercere iurisdictionē presente maiore. xxi. di. deniq; τ. xcv. di. presbiter. ff. de offi. procō. l. ult. τ. s. de offi. leg. uolētes. ar. ō. xcv. di. ecce. τ. xi. q. i. peruenit. C. de do. in hac sacratissima.

u Ab oībus. hoc ē p̄uilegiū apostolice sedis: ut omissis oībus possit appellari ad ipsā. ut h̄ inuitur. τ. ii. q. vi. ad romanā. Sic ēt intelligiē q̄ dicit iperator: q̄ hz similia priuilegia cū romana ecclesia in auten. de eccle. titu. i prin. coll. ix. τ. lxv. di. mos antiquus.

x e Et priuilegia. intellecta. qui malicioſe priuilegium principis iterpretatur

infamis efficitur. C. de legi. ꝛ conſti. l. ii.

a Nō negetur. ex hoc loco pz: qꝫ tpe interdicti denegatur eccleſiaſtica ſepultura exquo per priuilegium iſtis conceditur. ſ. e. cum ꝛ plantare. §. quid ſi liber.

b Mutato habitu ſeculari. ita qꝫ habitus illos diſtinguat ab habitu ſeculari: lz ex toto nō habeant habitū mō achalē. arg. xxviii. q. i. quod ꝛ deo pari. ꝛ talis lar go modo eccleſiaſtica perſona cenſetur. xvii. q. i. ut lex. ꝛ. xii. q. ci. duo.

c Pro duobus. quid ſi mediꝛ tatem bonorum darent: nūqd dicendi ſunt fratres: non niſi maiorem partem. arg. ff. de cō traben. emp. in modicis. qꝫ non credo etiam ſi darent totum dū tamen non ſe reddāt: quia res ꝛ non perſona ſunt acceſſorie. ber.

d In anno. Sic patet quod in eccleſia iterdicta celebratur ꝛ canonice: quia tunc de ſpeciali priuilegio relaxatur. am eſt interdictum et non ſublatum. vnde idem interdictum manet: non nouum creatur. ar. ff. de precario. ſed ſi manente. ꝛ. xxiiii. q. i. achatius. ꝛ. xii. di. preceptis. ſz vī potius: ut dixit vin. qꝫ iterdictum non relaxetur. ſed in eccleſia iterdicta celebrāt de licētia pape. ſ. co. petiſtis. in fi. nec tūc committitur contra interdictū Sic aliquis poteſt predicare ꝛ loqui excommunicatis: de his que pertinent ad correctionem eorum. nec incidit in excommunicationem. ī. de ſen. excom. reſponſo. ꝛ. c. cum uolūtate. i pn. ꝛ ſemel tantum in anno hoc eis licet ꝛ non pluries: ut hic patet Sed ſi per centum annos ſtetiſſent: quod non neniſſent ad eccleſiam iſtam que ſepe fuit interdicta: nunqnid preſcribitur contra illos: videtur qꝫ ſic. ſ. e. accedentibus. vbi iſti templarii perdunt iſtud priuilegium. qꝛ non ſūt uſi iſto ſpacio. xl. anno. ar. ff. de nundi. l. i. Sed contra credo in caſu iſto quia non nocet eis. Sed nūquid de auctoritate epiſcopi poſſet aliquis celebrare in eccleſia interdicta ab epiſcopo: videtur qꝫ ſic. eadem ratione: de hoc dixi. ſupra de ap. ad hec.

e Pluraliter. Nota quod pluralis locutio non ſemper infert ſuos ſingulares. ſic. i. di. omnes leges. ſic. ſ. de ap. ſignificauit. ſ. de preben. cum iam dudum. ſic ii. q. i. in primis. ibi alii accuſatores. ff. de condi. ꝛ demon. falſa. §. ſi quis legauerit. ꝛ. ff. ō ſtabo. ſumma. Argu. contra. ſ. de reſcrip. olim. de hoc plura argu. inuenies. ſ. de reſcrip. c. ii.

f q Uod nōnullis. cōe terre iterpratione buiꝰ nerbi habes. ī. de uerbo. ſig. cum in partibus.

g Qñqz. per hoc vī qꝫ ſepius poſſint qꝫ ſemel i āno. ut ſit priuilegiū eporꝫ maius qꝫ priuilegiū pcedētis. c. ſed diuerſa ſunt priuilegia epoꝝ ꝛ illorū. hoc enim intelligitur de eccleſiis ſibi ſubiectis. ſed precedentes in eccleſia una tm̄ ſemel in anno celebrare pñt. ꝛ expone qñqz. i. qñcūqz. uel dic: qꝫ cū illud ꝓuilegiū genera le ſit in parrochia alterius epi. poterit eps celebrare ſicut i ſua. ſi alius eps hoc p miſerit. ſed nūquid canonici pñt itereſſe cum epo: non ita qꝫ celebrent ꝓncipaliter cum ipſo more ſolito licet iterſint vt audiāt ſicut alii extranei qui non. ſunt interdicti cum ipſi canonici non habent priuilegium. nec per hoc uileſcat rigor. ſ. c. prox. uel poteſt exponi. qñqz. i. nō ſp quia ſi ex tali celebratione oriretur ſcandalum non deberent ſemper celebrare. ſed aliquando. ita quod non eēt ſcandaluz.

h Cauſā. hic dicūt gdā: qꝫ illi qui nō delique rūt nec aliquā cām dederūt ut poneretur interdictū. lz forte i loco interdicto itereſſe nō debeāt diuinis cū illis qui priuilegiū bñt. tm̄ extra terrā illā bñ poſſunt audire diuina ꝛ percipere ſacramēta. Credo qꝫ nō debeāt admitti ad aliqua officia uel ſacramenta. ut ipſi per hoc ceritus inducantur ad ſatiſfaciendum. ꝛ ut ſententia magis timeatur. quia qui ſuſpenſus uel interdictus eſt in una eccleſia. in omnibus eſt iterdict⁹ uel ſuſpenſus. hoc exp̄ſſe dr i textu i gl. iiii. q. v. gſqs. ꝛ ar. bo. ad hoc. ī. de peni. ꝛ remiſ. qō i te ubi de hoc no. i fi. ber.

i Iniquum. Nota occaſionē iuris ad iniquū diſpendiū trahi nō ꝺ bere. C. de uſucapio. ꝓ emp. eū q ſic. ſ. de trāſla. inter corporalia. a ꝺrio ſenſu. ꝛ. xl v. di. lz.

k q Uanto. ſola uerba. ꝛ male eerte. qz cōſiderāda ē mēs potiuſqꝫ vba nā uerba deſcruiunt itētiōi ꝛ nō ecōuerſo ī. de uerb. ſig. itelligētia. ꝛ. i. q. i. marchiō. ꝛ. ff. ō legi. ꝛ ſena. cōſul. ſcire leges. ꝛ poti or ē mēs qꝫ uerbū do cētis. ff. de ſupel. le. l. labeo. i fi. ꝛ arg. ff. ō fū. iſtruc. l. cū delanionis. §. aſinā. i fi. ꝛ in teſtamētis cōſideratur mēs teſtantiꝫ poti⁹ qꝫ uerba. ff de le. i. l. pe. ꝛ i ꝺctib⁹ poti⁹ iſpicit uolūtas qꝫ uerba. C. qꝛ res pig. obli. nō poſ. l. pe. ꝛ ult. ꝛ ñ tantum uerba edicti ſeruāda ſūt imo ſnia poti⁹. ff. de legi. ꝛ ſe. cō ꝺ legē. hic nō ſeruabant vim ꝛ poteſtatem uerborum. ut uidetur. qꝛ indirecte videbātur excommunicari. exquo ſubtrahebatur ꝓmunio aliorum ſic iudei excō municātur. ſ. de uſuris. poſt miſerabilez ꝛ. c. quanto. ꝛ. ſ. ō iudeis. iudei. ꝛ. c. ad h ꝛ. c. ꝛ ſi iudeos. in fi. ꝛ ſic idirecte faciebāt ꝺ ꝓuilegia pape. vñ precipitur qꝫ decetero hoc non faciant. vbi autez res dubia eſſet potius ſeruāda ſunt uerba edicti. ff. de exerci. l. i. §. ſi is qui. Et eſt decre. iſta ꝺ ciuitateſ que qñqz coſimilia faciūt ꝺ eccleſiaſticas perſonaſ ꝛ ſic nō uiolāt eccleſiaſticā libertatē. ꝛ tales ſententie nō uale bāt nec timēde erant ſed quo ad factū tm̄ refertur: qꝛ ꝺ priuilegia pape. ſ. de excel. prela. cū ad ꝙrūdā.

l Quodammodo. quaſi diceret non uere excommunicabant illos. ſz ſubtrahebāt alios ab eoꝝ cōione ꝛ ideo excommunicati videbantur. qꝛ excōicatio ē a fraterna ſocietate ſeparatio. iii. q. iii. engeltrudā. ꝛ ſic quodāmodo excōicabāt eos b.

m Judeoꝝ. in hoc uidentur iudicari iudeoꝝ iudicio: qꝛ cum eccleſia excommunicare iudeos nō poſſit. qꝛ nihil ad nos de his qui foris ſūt ii. q. i. multi. qñqz excōicātur xp̄iani cōicātes eis. ut. ſ. dictū eſt. ita iſti cū nō poſſent iſtos excommunicare propter priuilegium excōicabāt communicantes eis.

n Maiorem excommunicationem. qui enim participat excommunicatis: excommunicatus eſt minori excommunicatione. xi. q. iii. cum excommunicato. ꝛ. ſ. de excep. a nobis. ſed iſti qui participāt iſtis monachis in predictis erant excommunicati excommunicatione maiori. ꝛ ita maiorem excommunicationē incurrebant qꝫ alias participā do excommunicatis.

ferenduz eſt intellectu: ne ſi hoc modo ſingulas eiuſdem loci uiſitarent eccleſias: nimium uilipendi contingeret ſententiam interdicti. Qui uero contra declarationes predictas quicquam ſibi uſurpare preſumpſerint graui ſubiaceant ultioni.

I Dem in eodem.

QUod nōnullis eſt religioſis indultum in fauorem pontificalis officii ad epiſcopos extendentes concedimus: ut cum commune terre interdictum fuerit: excommunicatis ꝛ interdictis excluſis poſſint qꝫ doqz ianuis clauſis ſuppreſſa uoce ꝛ non pulſatis campanis diuina celebrare officia: niſi ꝛ hoc ipſum eis expreſſe fuerit interdictum. Ueruz hoc illis concedimus: qui cauſam aliquam non preſtiterint interdicto nec quicquam doli uel fraudis ingeſſerint: tale compendium ad iniquum diſpendium pertrahentes.

HOnorius tertius archiepiſcopis ꝛ epiſcopis in quorum dioce. monaſteria ꝛ prioratus clumaceñ. monaſterio ſubiecta conſiſtunt.

QUanto amplius: ꝛ infra. Sane dilecti filii abbas ꝛ conuentus clumaceñ. grauez nobis queri moniam obtulerunt: qꝫ quidam ueſtrum ꝛ ueſtrorum officiales cuz in eos ꝛ ſui ordinis monachos nō poſſunt excōmunicationis ꝛ interdicti ꝓferre ſnīas: eo qꝫ ſuper hoc ap. ſe. priuilegiis ſunt muniti: in eos q molunt in molendinis uel coquūt i furnis eoruz: quicquid uendendo ſeu emendo aut alias eis cōicant ſententias proferūt memoratas: ꝛ ſic apoſtolicorum priuilegioruz non uiz ꝛ poteſtatem: ſed ſola uerba ſeruātes dicti ordinis monachos quodāmodo excōmunicant: dum eis alios cōmunicare non ſinūt: ex quo illud etiam euenit inconueniens: ut ipſi monachi quātum ad hoc iudicentur in dicio iudeorum: ꝛ qui eis cōmunicant in predictis maiorē excōicationem incurrant quam etiam excōmunicatis ꝓmunicādo fuerint icurſuri.

a Jn fraudez. Et sic patet q̄ si nō possunt illos excōicare: nihil facere debēt: q̄ quod ad idē redeāt: q: si denegaī eis vna via denegata itel ligiī ⁊ alia. s̄. de ꝓcura. tuc. Sic ergo isti in fraudē ꝑuilegioꝝ nō sunt excōicandi: sicut nec i fraudē canonis aligd faciēduz est. s̄. de cōcel. p̄ ben. cōstitutus. nec in fraudē legis. ff. ad mace. l. iiii. §. is āt. ad fi. Vñ nota q̄ q̄ttuor modis fit fraus legi siue canoni. Primo ꝺ ꝑsona ad ꝑsonaz: vt si vxor velit donare viro: vel econuerso: cū nō possit. s̄. ꝺ dona. iter virū ⁊ vxo. c. vlt. supponit aliaz ꝑsonaz cui donat ñ valet donatio. ff. de dona. iter vi. ⁊ vxo. hac ratione. §. nō tā tum. xlvi. diſ. sicut ñ suo. Be re ad rez p̄ bibitum ē: ne filiofa milias pecunia mutueī. si tamen aligd in fraudem factum fuerit: puta dediſti frumētum vel aliud cōsimile q̄ꝺ vēderet vt pecuniā haberet fraus fit legi. ff. ad se natusco. mace. sed iulian⁹. §. mutui. alſ icipit. item si filius. ⁊ l. iiii. §. i. ⁊ in vſura. x iiii. q. iii. pleriq̄. ⁊. i. q. i. sūt nō nulli. Be ꝺctu ad ꝺctū: vtputa vxor nō pōt dōare viro: vt dictum ē vult ei vēdere: vt sic hoc modo possit donare: nō valet. ff. de dona. inter virum ⁊ vxo. si ſponſus. §. circa. sic. xvi. q. iii. si sacerdotes. Jtez de ꝺctu ad ꝺctuz alio tamen modo quam. s̄ vt cum mulier pro alio fideiubere non possit: principalem se facit debitricem: hoc nō valz: q: facit in fraudez legis. ff. ad senatusco. vell. q̄uis. §. si cum essez. Et sic patet: q̄ q̄ facit in fraudē legis ꝺ ipam legez videtur facere. ff. de legi. ꝺ legem. ⁊ l. se. vñ tales sentētie i veritate ñ tenebāt: ⁊ hoc patet q: papa non mandauit eos absolui.

Nolētes igitur hec crebris ad nos clamoribus iā ꝓlata vlteriꝰ sub dissimulatiōe trāsire: vobis vniuersis ⁊ singulis mādamus: q̄tenus huiusmodi sniias in fraudē[a] priuilegioruz nr̄oruz deceterο nō feratis: q: si sup hoc ad nos denuo clamor ascenderit: nō poterimꝰ cōiuentibꝰ ptrāsire: quin ꝓmulgatores taliū sniaruz seueritate debita castigemus.

Ide. v. quōdā āgloꝝ regie illustri

Ex parte tua fuit ꝓpositum: q̄ nōnulli litterati quos nec habitus nec tonsura clericos profitentur i terra tue iurisditioni subiecta ꝺ gentes: cū deꝑhenduntī in aliqbus forisfactis[b]: ut iurisditionem tuā eludant: ⁊ debitā ꝓ delictis electionez euadāt: assumūt seu ēt resumūt tōsurā abiectā seu habitū clericalē: lz añ pro laicis ab oībus haberentī. Ne igitur tōsura uel habitu sic ſsumpto malicia foueatur: si tuā iurisdictionē exerceas in huiusmōi delinquētes: qui sine tonsura ⁊ habitu in delicto[c] fuerint deprehensi: equanimiter duximus tolleranduz: cū malitijs[b] hominum indulgeri non debeat: sz potius obuiari. Idem.

Super specula: ⁊ infra. Sane licet sancta ecclesia legum secularium non respuat famulatuz[c]: que equitatis ⁊ iustitie vestigia imitantī q: tamen in francia ⁊ nōnullis ꝓuincijs laici romanoruz imperatorum legibus non vtuntī: ⁊ occurrunt raro ecclesiastice cāe: tales que nō possunt statutis canonicis[s] expediri: ut plenius sacre pagine inſistat: ⁊ infra. Firmiter interdicimus ⁊ districtius inhibemꝰ: ne parisius vel i ciuitatibus seu alijs locis vicinis quisq̄ꝭ docere vel audire ius ciuile presumat ⁊ qui cōtrafecerit: nō solū a cāruz patrocinijs interiz excludaī: verū ēt p epm̄ loci excōicationis vinculo ino detur.

Idem epo baiocen̄.

Quia intentionis nr̄e: ⁊ infra. Cū inouatio nec ius nouū[b] cōferat nec ēt tollat vetus: te in eo stare tu eē uolumꝰ: i quo tēpore ipetrate inouationis dinoſceris extitisse. Ceteruz nullū p boc intēdimus iuri alias eidez monasterio cōpetenti preiudicium generari. Idem.

Ja bis que ad cultū diuinum facere dinoſcūtur: nō maligna sed benigna esset potius interpretatio faciēda. Unde mirari ꝓpellimur q̄ cū fribus p̄dicatoribꝰ ⁊ mioribꝰ duximꝰ ꝺulgēdū: ut ubicūq̄ fuerit sine parrochialis iuris preiudicio[k] cū altari valeant uiatico celebrare: quidā nimis stricte interpretādo indulgentiaz nostrā nituntur asserere q̄ per eā predicti fratres preter p̄latoruz assensuz facere boc nō possint ꝓpter q̄ eos celebrare iuxta indulgentiaz ap. non permittūt. Cū autē eis nihil cōferret memorata indulgentia: sine qua id prelatis ānuenti bus liceret eisdez. f. t. mādamus: q̄tenus interpretatōne huiusmodi reprobata: dūtamen ab aliis que iure parrochiali ꝓueniunt prorsus abstineant: dataz eis sic licentiā celebrandi auctoritate nostra nō differas publicare: "ita q̄ dicti fratres aliquam ex indulgentia" nostra videantur in hoc graiam consecuti.

Reg. ix. maioris ecclesie ⁊ xp̄iani tatis decano ⁊ archidia. linco.

Duduz inter priorez ⁊ conuentū de buteñ. ex pte vna: ⁊ priorissam ⁊ moniales de cāpesse ex alia sup decimis lite mota: ⁊ infra. De cōsilio fratruz nostroruz decernimus iuri predictoruz prioris ⁊ conuētus sup decimis noualiuz: in quarū erāt possessione tēpore[o] illo quo indulgentie apostolice impetrate fuerunt a parte altera de decimis noualiū nō soluēdis: nō debere per eas non facientes[p] de boc aliquā mentionem preiudicium generari. Idez.

s Super specula. nō respuat famulatum. s̄. de no. ope. nunc. c. i. ⁊. x. di. lege. ⁊ c. si in adiutoriū.

t Nō vtunt. cum tū ab oībus debeant obseruari. C. de legi. leges sacratissime ⁊ lz ab oībus de facto nō seruentī: q: nō subsunt impatori: de iure tamen debent subesse: ⁊ ꝑcipue isti gbus prohibentī. xi. q. i. volumus. ⁊ dñs totus mundi est. ff. ad. l. rhod. de precario. ⁊. vii. q. i. in apib⁹.

g Locis vicinis. ⁊ ita ratōne vicinitatis sētit quis cōmodū vel incōmodum. de pe. di. i. sz ⁊ cōtinuo. ⁊. xl iii. di. §. i. ⁊. ff. de ꝺben. emp. q̄ sepe. §. vl. ⁊. xvii q. iiii. si gs cōtumax. arg. ꝺ. q: lupanaria nō ifamant castitatez. xxxii. q. v. tollerabilius. b.

b Quia itentionis. nouum. sic patet q̄ inouatio priu i legi nihil noui cōfert. si. s̄. ꝺ cōfir. vti. vel inuti. cum dilecta ⁊. s̄. eo. ex pte abbatisse. xii. di. preceptis. si. xxiiii. q. i. achati⁹ sic p̄ ꝓcurationez nō diminuitur ius epi. s̄. eo. ex parte tua sic ⁊ cōfirmatio in forma communi obtenta. s̄. de cōcel. preben. q: diuersitatem. Quādoq̄z tamen p̄ cōfirmationez aliquid iuris accrescit: q: transactio que erat psonalis: p confirmationez fit realis ⁊ perpetua. vt. s̄. de trāsac. veniens. ⁊ c. i.

i Ja bis. ad cultuz diuinū de bis que ad cultum diuinum relinquunt in testō: ipsius fauōre nō detrahit quarta. s̄. de testa. c. vlt.

k Sine preiudicio. ⁊ ita in p̄ iudicium alteriꝰ nō daī priuilegium graue. sic. s̄. de vsupal. ex tuaz. s̄. de eccl. edi. ad audientiaz. ii. ff. ne qd in loco pub. l. ii. §. si quis a principe. ⁊. ff. ꝺ admi. tuto. q̄ impuberi. ⁊. C. de emanci. nec anus. ⁊. C. de p̄ci. imper. offe. quotiens. ⁊. j. c. proxi.

l Nimis stricte. quod esse ñ debet: q: principis priuilegiuz latissime iterpretāduz est. j. de verb. sig. olim. ⁊. ff. de cōsti. p̄nci. l. vlt. ⁊. ii. q. iii. §. notādum. in fi. nec nimis large interpretari debet. s̄. eo. vt priuilegia. ibi aperiantī ecclesie. ⁊ illō verbuz non ita large accipitur: vt ibi dicitur.

m Publicare. vt nullus possit se p̄ ignorantiam excusare. s̄. de postul. c. i. ⁊. xvi. diſt. q̄ dicitis. ⁊. xii. q. ii. qui ⁊ humanis ff. de insti. sed ⁊ si. §. p̄scribere.

n Ex idulgentia. Jndulgentia enim semp debet aliquid cōferre: vt hic patet. ⁊ C. de thesau. l. i. li. xi. ⁊. ff. ad numici. l. i. ⁊. ff. de leg. i. si quādo. ⁊. ff. de vsu ⁊ habitu. nus. ⁊ potius laborādum ē vt res valeat q̄ꝭ vt pereat. s̄. de fide instru. iter dilectos. ⁊. j. de verb. sig. abbatez. ff. de re. du. quotiens. ⁊. ff. de acti. ⁊ obli. quotiēs ⁊. ff. de regu. iuris. in ꝺbenda. alias delusoria esset indulgentia principis. ber.

o Dudum. tēpore illo. Si enim possidebant decimas illas iure suo tanq̄ꝭ sibi debitas: p̄uilegiū sup his obtētuz siue idulgētia nō valet: que absoꝛbet ius alterius. C. de preci. impe. off. quotiēs. q: ꝺ ius est. C. eo. ti. rescripta. xxv. q. ii. rescripta. ac si lite pēdente fuissent ipetrata: quare nō valent. sic. s̄. de testi. causā que. ⁊ in aut. in me. lit. nō fieri sa. iuſſi. §. si vero. coll. ix. ⁊. s̄. vt lite pendente. c. vl. sic p̄uilegium obtētum tacita compositione non valet. s̄. de decimis. ex multipliciſed super illis de quibus nōdum fuerant in possessione valebunt a ꝺctio sensu: vt sic aliquem fructum habeat ex talibus idulgētiis: alias inutiles essent: vt s̄. c. proxi.

p Nō facientes. vnde p surreptiōem obtēte fuerūt: ⁊ talē videlicet q̄ si expressa fuissetī: eas nō habuissēt: ⁊ maxime si ledereī prioꝝ ⁊ cōuētus. s̄. de rescrip. sup litteris. j. de verb. sig. quid p nouale. ⁊ ita idulgentia non valet tacita veritate: sicut nec rescriptū: vt in. c. sup lr̄is. sic ⁊ p̄uilegium nō valet: nisi faciat mētionem alteriꝰ p̄uilegii. s̄. de p̄script. veniēs. Et sic patet q̄ papa cōcedendo idulgētiā

d Maliciis. si. ff. de rei ven. in fundo. s̄. de p̄scrip. plerūq̄z. ⁊. c. sedes

ſeu priuilegium nõ itẽdit aliũ ledere: vt. s. c. pxi. vbi de hoc inuenies cõcordãtias.

a QVidam. morã. ꝛ ita nõ ſufficit ſola receptio niſi ſequaꝫ trãſlatio plena: ſic xxi. q. ii. ſi quis iam trãſlatus. Sicut nõ dr gs eſſe de numero militũ priuſq̃ ſit iter eos numerat⁹. ff. de milita. teſtamẽ. ex eo tẽpore. Et ſola ratio poſſeſſionis nõ ẽ idonea ad munera iniungenda. ff. ad municipa. libert⁹. §. ſola. ſic ꝛ miles cõmeatu accepto ſi remaneat in domo ſua. nõ bz priuilegium. ff. ex qbus cãis maio. l. miles. Arg. ff. de bo. poſ. ex teſta. mili. l. vna. in fi. vbi dicit qꝫ priuilegium militis bz: qui nondum peruenit ad milites.

b Perſoluẽda. ſic. s. eo. cuz ꝛ plantare. §. pe. ſic. s. eo. ex pte ꝛ. s. e. de maio. ꝛ obe. per tuas

c Conſultationi. non extat memoria. j. ò ver. ſig. qd per nouale.

d Perpetuo dz. Sic ergo patet: qꝫ exquo fuit ſemel noualе ſemꝑ erit nouale: quãtuz ad hoc qꝫ decime nõ ſoluant ò tali terra. Hec videbaꝫ forte dubitatio: ſi poſt longa tempora que ſufficerẽt ad ꝓſcriptionez canonicam: dz talis terra dici nouale: vt poſtea cenſereꝫ iure cõi cum aliis vt decime poſtea ſolueren̄: qò hic determinatur. Et ẽ arg. qꝫ ꝑncipiuz cõſiderãdum ẽ. s. de cenſi. ſciẽtes ꝛ. s. de elec. dudũ. i gb⁹ de hoc Item ar. qꝫ exquo res ẽ ſemel priuilegiata. priuilegia. n. ꝑpetua ſunt. xxv. q. ii. c. i. ꝛ. ii. niſi qꝫ dant̄: qz illi gbus cõceſſa ſunt eis nõ vtunt̄. s. e. accedentib⁹ ꝛ. c. ſi de terra.

e Indulgẽtiam. iſti. habebãt priuilegium de nõ dandis decimis noualiuz. vnde dubitabãt vtrum lapſu tẽporis redirent illa noualia ad ius cõe cũ aliis terris. qò ſi eſſet: contingere poſſet: qꝫ plus diſpẽdii conſeqrent̄ ex illo nouali qꝫ vtilitatis puta ꝑ magnas expenſas qs facerent in ſeducendo terram illam inutilem ad culturam.

f NObilis. ingen⁹. Ingenuus eſt: q ſtatiz vt naſcitur liber eſt inſti. de inge. i ꝓin. ꝛ dr hic igenus qui alias nõ eſt nobilis. vt differat ſic ab eo quod dicit nobilis.

g Fidelem. i. fide dignuz qui de facili nõ deieraret.

h Sciuerit. ipa ſynodus vel alias extra ſynodum iudex.

i Duodecim. hoc itellige ſi viſum fuerit iudici qꝫ tot habeat: qz numerus ꝓpurgandoꝝ arbitrarius eſt. ar. j. eo. ex tua ꝝ. ꝛ. ii. q. v. oĩbus.

k Expurget. intellige de eo qui eſt infamatus.

l In furto. Qui enim cõdẽnatus ẽ vel pactus de furto: ifamis ẽ. ff. de his qui no. ifa. furti. §. pactus. ꝛ. l. i. quare vlterius ad iuramẽtum nõ admittitur.

m Periurio. Periurus nõ admittitur ampli⁹ ad iurãdum. vt. vi. q. i. gcũqz. xxii. q. v. paruuli. qz ꝑſumitur ꝓ ipm ex antecedenti vita. ar. ii. q. i. in primis. ad fi. ff. de accu. ſi cui. ꝛ. ff. de re milita. nõ oẽs. §. a barbaris. idem ẽ de eo q falſuz tulit teſtimoniũ: qui piurus eſt. ꝛ in tribus peccat. s. de cri. fal. c. i.

n Ingenuus. arg. qꝫ ꝓ crimen ꝓditur nomen dignitatis: ſicut ꝑ monachatuz amittit gs nobilitatem. xxvii. q. ii. ſcripſit. vñ priuilegio ingenui gaudere nõ dz: q igenui mores abiicit. j. de ſen. exc. in audiẽtia. ꝛ. s. de vita ꝛ bone. cleri. c. vl. ꝛ. s de cle. conuug. c. pe. ꝛ. s. de apoſta. c. i. ꝛ. s. ne cleri. vel mo. c. ii. expurgabit ergo ſe quaſi ſeruus ſiue libertinus ad arbitrium iudicis: ꝛ aliter qꝫ ingenuus.

o SI gs preſbyter. negligens. q negligit famã crudelis eſt. xii. q. i. nolo. ꝛ. xi. q. iii. non ſunt.

p Juramẽto. xxxv. q. vi. eps in ſynodo. ꝛ. s. de teſti. cog. preterea.

q Chriſtianitatis. i. ſub pena fidei ſue.

r Admoneatur. ii. q. i. ſi peccauerit.

s Emendauerit. negligẽtiam. ſ. reddens ſe operibus bonoꝝ actuum: vt ſic ſuſpitionem prauam depellat.

QVidaz: ſicut aſſeris: in priuilegiatorum fraternitate recepti: nolunt tibi de iuribus epiſcopalib⁹ reſpõdere: verũ qꝫ diu huiuſmõi fratres moraz⁹ i domibus ſuis fecerint eos cõpellere poteris ad dicta iura tibi integre perſoluenda[b].

IDem arelateñ. capitulo.

COnſultationi veſtre breuiter reſpõdemus: qꝫ terra de q̃ nõ extat memoria[c] qꝫ aliqñ culta fuiſſet: redacta per religioſos viros noviter ad culturaz: perpetuo[d] dz quo ad imunitatez de non ſoluendis decimis noualiuz iure cenſeri: cum alias nõnunqꝫ contingeret indulgentiam[e] de noualibus plus eis diſpẽdij qꝫ vtilitatis afferre.

De purgatione canonica:

EX concilio triburieñ.

NObilis bomo vel ingenuus[f] ſi in ſynodo accuſatus crimen negauerit ſi fidelem[g] eum eſſe ſciuerit[h]: cum. xij[l]. ingenuis ſe expurget[k]: ſi autez antea deprehẽſus fuerit in furto[l]: aut periurio[m]: aut falſo teſtimonio: nõ admittatur ad iuſiurandum: ſed ei ſicut qui ingenuus[n] non eſt: purgatio indicat̄.

EX concilio agatheñ.

SIquis preſbyter negligens[o] vite ſue prauis exemplis mala de ſe ſuſpicari permiſerit: ꝛ popul⁹ ab epiſcopo iuramento[p] ſeu bãno xp̃ianitatis[q] aſtrictus: infamiã eius patefecerit: certiqz accuſatores criminis eius defuerint: admoneatur[r] primo ſeorſum ab epiſcopo: deide ſub duobus vel tribus teſtibus: ꝛ ſi nõ emẽdauerit[s]: epiſcopus eum publica increpatione admoneat. Si vero nec ſic ſe correxerit: ab officio ſuſpendatur[t] vſque ad condignam ſatiſfactionem: ne populus fidelium in eo ſcãdalum patiatur.

EX concilio meldeñ.

t Suſpẽdatur. Hic ẽ ordo qualiter ꝓcedatur ꝓ ifamatum. nõ enim incipiẽdum eſt a ſuſpenſione: ſed ordo capituli eſt ſpiciendus. arg. ii. q. i. nomen. ꝛ. lxxiiii. diſt. honorat⁹. ꝛ. xxiii. q. iiii. forte. hic ordo ſeruand⁹ eſt vt plene dr. j. eo. inter. ber.

u MOniales. valuerint. p teſtes vel p aſpectũ corporis. xxvii. q. i. nec aliqua.

x Erga regulam. i. ſcdm tenorem regule.

y SIquis de gradu. cõſẽſorem. Qui enim cõſentit qñqz vt faciẽs ꝑuniatur. j. de ſen. ex. quãte. ꝛ. xviii. q. iiii. oẽs eccle. ꝛ. lxxxviii. di. faciẽtis. ꝛ q crimia q̃ corrigere põt non corrigit ipe cõmittit xxiii. q. viii. ꝑterea.

z Prodiderit. in iudicio. timore probationis: alias ſi occulte cõfiteret ſacerdoti nõ repelletur: dũmodo eſſet occultuz s. de ſymo. ex tue.

z Veriſimilib⁹. ſuſpicio temeraria ſp repellitur. ii. q. i. primo. ꝛ. vi. q. i. ouei. vi ſimilis inducit purgationez: vt hic. violenta ſufficit ad ſententiaz. xxxii. q. i. dixit dominus.

QVotiẽs. accuſatores. Et ſic videtur qꝫ plres poſſint ſimul accuſare ò eodẽ crimine. s. de collu. c. i. ꝛ. ii. q. i. in primis. ſed hoc ita contingit de facto. ſed iudex debet eligere magis idoneum. ff. de accuſa. ſi plures vel intellige accuſatores. i. delatores vl denunciatores. s. de accuſa. cum oporteat. ꝛ hoc ſatis videtur. qz ſi fuiſſent accuſatores: ſi nõ probauerint puniri debent pena talionis: ad quaz ſcribere ò buerunt. s. de ſymo. lz beli. aliter non admittitur accuſator: vt ibi. tamen denuncians ſi nõ ꝓbat puniri dz extraordinaria pena ad arbitrium iudicis. s. de calũ. c. ii.

MOniales ſi libidinibus inſeruire accuſentur: ꝛ manifeſte ò tegi non valuerint[u] erga regulã[x]: ſue opinionis malam famam canonice purgare conantur. EX eodem.

SIquis de gradu eccleſiaſtico raptoribus alienarum ſponſarum ſe conſenſorem[y] vel interuentorem manifeſte prodiderit[z]: a ꝓprio gradu repellatur: ꝛ ſi veriſimilib⁹[z] ex inde ſuſpitionibus fuerit propulſatuſ: canonice ſe expurget.

INnocentius papa tertius aquilegieñ. patriarche ꝛ mantuañ. epo.

QVotiens tridentinus epiſcopus de ſymonia impetitus ſit: vos latere non credimus: ſed accuſatores[a] ſcriptum afferentes teſtes ſm formam canonicam producere nequiuerunt. ſ. qꝫ eccleſiaz ſancti petri preſbytero. p. dederit pro quatuor modiis frumenti: ꝛ infra. Cõi enim fratruz conſilio iudicamus: vt tertia manu ſui ordinis[x] ꝛ quarta abbatum ꝛ religioſorum[a] ſacerdotum de ſupradicta ſymonia ò beat ſe purgare. Porro purgationis tenor erit huiuſmodi. Epiſcopus iurabit primum ſup ſãcta dei euãgelia: qꝫ ꝑ eccleſia ſancti petri ꝑſbytero. p. dãda: nec ipſe per ſe nec per ſubmiſſã[b] perſonam: nec aliquis pro eo ſe ſciẽte precium recepit: deinde purgatores ſuper ſancta dei euangelia iurabunt: qꝫ ipſi credunt[c] e[illegible] verum iuraſſe. ALex[illegible]uer tertius.

NOs inter alios: ꝛ infra. Quia nos tua fraternitas conſulere voluit: vtrum epiſcopus parrochianum ſuum ad purgationem cogere poſſit: conſultationi tue taliter reſpõdemus: qꝫ ſi de aliquo crimine publica laborat infamia: accuſatore ꝛ teſtibus deficientibus[d] ad purgationem: eſt per ipſum epiſcopum compellendus: niſi forte ſuper ipo ad ſuperiorez iudicẽ duxerit appellãdũ.

x Erga regulam. i. ſcdm tenorem regule.

y SIquis de gradu. cõſẽſorem. Qui enim cõſentit qñqz vt faciẽs ꝑuniatur. j. de ſen. ex. quãte. ꝛ. xviii. q. iiii. oẽs ecclie. ꝛ. lxxxviii. di. faciẽtis. ꝛ q crimia q̃ corrigere põt non corrigit ipe cõmittit xxiii. q. viii. ꝑterea.

z Prodiderit. in iudicio. timore probationis: alias ſi occulte cõfiteret ſacerdoti nõ repelletur: dũmodo eſſet occultuz s. de ſymo. ex tue.

z Veriſimilib⁹. ſuſpicio temeraria ſp repellitur. ii. q. i. primo. ꝛ. vi. q. i. ouei. vi ſimilis inducit purgationez: vt hic. violenta ſufficit ad ſententiaz. xxxii. q. i. dixit dominus.

QVotiẽs. accuſatores. Et ſic videtur qꝫ plres poſſint ſimul accuſare ò eodẽ crimine. s. de collu. c. i. ꝛ. ii. q. i. in primis. ſed hoc ita contingit de facto. ſed iudex debet eligere magis idoneum. ff. de accuſa. ſi plures vel intellige accuſatores. i. delatores vl denunciatores. s. de accuſa. cum oporteat. ꝛ hoc ſatis videtur. qz ſi fuiſſent accuſatores: ſi nõ probauerint puniri debent pena talionis: ad quaz ſcribere ò buerunt. s. de ſymo. lz beli. aliter non admittitur accuſator: vt ibi. tamen denuncians ſi nõ ꝓbat puniri dz extraordinaria pena ad arbitrium iudicis. s. de calũ. c. ii.

y Sui ordinis. ſ. epoz. Et ita eſt arg. qꝫ epalis dignitas ſit ordo. xxi diſt. cleros. lxxxix. di. ad hec.

a Religioſoz. Nõ qꝫ cõpurgatores debẽt eẽ bone opinionis: ita qꝫ nõ ſit veriſimile eos velle deierare: ꝛ ab eccleſia tollerenꝫ. j. eo. cũ. p. ꝛ c. cõſtitutus. ꝛ qui eius cõuerſationem agnoſcãt. j. eo. inter.

b Submiſſam. Nõ enim lz mihi ꝑ alium qò ꝑ me nõ lz. i. q. vii. ſanci mus. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. ii. ꝛ. ff. ad ſenatuſcõ. macedo. filium habeo. ꝛ q ꝑ alium facit: ꝑ ſcipm facere vr. j. de ſen. exc. mulieres. ꝛ. ff. de admini. tuto. ita tamen. §. geſſiſſe.

c Credunt eũ vez. ſic. j. eo. c. vlt. in fi. ꝛ. s. de teſti. quotiẽs. alias. n ſubirent anceps periurium: ſi preciſe iurarent de alieno facto. ff. de in lit. iuran. videamus. ff. re. amo. l. marcellus. Qualiter iurare debeant qui purganꝫ: dicitur. j. eo. c. vlt. in fi.

d Nos inter. deficiẽtibus. vel etiã nullis apparẽtibus: exquo enim ifamatus ẽ apud bonos ꝛ graues: ꝛ ſi nullus appareat accuſator: cõpellẽdus ẽ ad purgationem. ii. q. v. ſi mala. ꝛ. j. eo. inter. Sed nũquid eps põt de quolibet crimine ꝓ parrochianum ſuum taliter ꝓcedere? nõ credo: ꝛ hoc itelligo in criminibus q̃ ſpecialiter ptinent ad eccleſiã puta de hereſi. ſi. s. de here. excõitamus. §. adiicimus. vel ò adulterio

si cõsãguineus teneat cõsanguineam ꝛ vxorẽ alterius. vel nisi habeat iurisdictionem temporalem: alias nõ videtur ꝙ de quolibet crimine hoc possit. Arg. contra. s̃. de iudi. nouit.

a Appellauerit. dum tñ iustam habeat cãm appellandi: puta qꝛ excedit modum eps in purgatione: vel alias cum grauat. s̃. de offi. ordinarii. irrefragabili ꝛ c. lz. alias non admittit appellatio: ꝛ pcipue in huiusmodi crimie. vel ifamia s̃. de appel. cũ sit romana. in fi. ꝛ c. vt ó bitus.

Sane si appellauerit[a]: eius parebit iudicio: ad cuius examen causaz voluerit per ap. transferre.

Item gaietaneñ. episcopo.

Cum. p. máconella pſbyter: ꝛ infra. Purgatores illius honestatis ꝛ opinionis[b] esse volumus ꝙ verisimile sit eos nolle amore vel odio seu obtentu pecunie deierare. Ut aũt idonee appareãt: necesse est vt eius quẽ purgare debẽt vitã ꝛ cõuersationẽ agnoscant: deficientẽ vero in purgatiõe: omni officio ꝛ bñficio ecclesiastico priuare[c] pcures: pcauens ꝙ si qui purgando i sua noluerint purgatione assistere: nullam eis maliuolentiã[d] uel indignationẽ ostendas: nec eos impedias: vel ab alijs q̃tum in te est ipedire pmittas

Lucius tertius.

Cum tuarũ intellexim⁹ continẽtia litterarũ: ꝙ cũ. b. pbyteruz: qꝛ infamabatur de homicidio a sacerdotali officio suspẽdisses[e]: predecessoris tui litteras tulit in medium: quibus apparuit euz iudicio aq̃ frigide suã innocentiã purgauisse[f]: ꝛ epm suis euz litteris absoluisse. Qꝛ vero peregrina[g] iudicia sunt inhibita: purgationẽ quaz prestitit suffice re non putantes[h]: mandamus: quatenus si accusatores idonei non apparuerit: ut cuz. vij. aut. v. manu sui ordinis sicut expedire cognoueris per purgationẽ canonicaz innocentiam suã ostendat: sibi iniungas: quã cũ prestiterit suspẽsionẽ sine difficultate relaxes: ꝛ cũ testimonij boni viri ãnuncians[i] ab infamia homicidii nulli⁹ ꝺictione vel ap. ob. absoluas[k].

Idem vuintoñ. episcopo.

Constitutus in presentia nostra p. diac. ꝛ infra. Preterea illud nobis nõ modicaz admirationẽ iducit: ꝙ purgationez oblataz recipere noluisti: nisi prius cõmendasses nomina singuloruz qui dictum. p. purgare uolebãt: ꝛ de nationibus ꝛ ceteris circũstantiis prius iquireres[m] diligenter: tanq̃ esses ordinatiões facturus utinã sic discuteres ordinãdos[n] Sane in purgationibus faciendis: cũ satis sit illis q̃ pro purgãdo exhibent iuramẽtum fm ꝓpriaz cõscientiam ꝛ opinionẽ iurare: ꝙ purgandus a crimine sit ĩmunis[o]: uel ꝙ bonũ exhuit iuramentũ[p]: ꝙ si purgatores ab ecclesia tollerent[q]: ꝛ sint bone fame i suis ordinib⁹ ministrãtes: nec i iudicio pro crimine condẽnati[r] ꝓculdubio sunt absq; ullius indagine admittendi. Innocẽtius tertius senonen̄. archiepiscopo.

Inter sollicitudines nostras illa debet esse precipua: ut capiamus uulpiculas: ꝛ infra. Licet ergo ecclesiastica constitutio[s] tales ab officio tantũ usq; ad purgationem canonicã doceat suspẽdẽdos: qꝛ tñ eũ ẽt a bñficio per ĩmanitatez criminis suspendisti: nolum⁹ iprobare. Nec illud ẽt iprobamus: ꝙ lz contra euz nullus accusator legitimus apparet ex officio tuo: tñ fama publica deferente uoluisti plenius ingrere ueritatez. Attendentes aũt uulgatam ifamiã graue scandalũ ꝛ uehemetez suspitionez ex testiuz dictis orbatã[t]: que cõtra decanũ facere videbãtur: cũ pp eorũ qõlibet ei esset purgatio indicẽda: ꝛ seruantes iustitiã ꝛ mollientes[u] rigorẽ purgationẽ ei. xiiij. manus[x] sui ordinis duxim⁹ idicẽdã

m Inquireres. Nimia examinatio vel idagatio quãdoq; vitanda ẽ. ff. de noua. doli mali. in fi. ff. man. si fideiussor. §. i. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. sicut in re corporali. §. si debitori. xxxiiii. dist. fraternitatis. ꝛ s̃. de dolo. c. i. ꝛ. lxv. di. st nãq; arg. contra. ff. ad. l. acquil. ita vulneratus. in fi. item similis inquisitio reprobat s̃. de iudi. cum deputati.

n Ordinãdos. ergo ordinandi ita subtiliter sunt examinãdi: ꝛ ingrẽdum est de natione in qua nati sunt. s. an sint de illa dioceſi. s̃. de cleric. peregri. c. vlt. ꝛ. de natione. s. an legitime nati. s̃. ó fil. presby. c. i. ꝛ an sint bone fame: qꝛ in nullo debet eoꝝ opinio vacillare. xxxiii. di. laici. ꝛ an sint criminosi xxiiij. di. c. vlt.

o Immunis. i. ꝙ illa crimina de ꝗbus ifamatus fuit: nõ cõmisit sicut credunt: sic debet suppleri: alias hec forma reprobari videt. j. eo. c. vlt.

p Iuramẽtum. sicut credunt alias temere iurarent.

q Tollerent. ꝛ ꝙ sint bone fame: vt dicit. j. c. proxi. ꝛ s̃. co. c. cum. p. sed crimen ei obiici nõ pt postq̃ ab ecclesia tollerat̃ vt a purgatione repellat̃: sec⁹ est in illis testib⁹ q̃ ad testimoniũ iducunt. s̃. ó testi. testimonium. euz suis cõcoz.

r Condẽnati. Exquo enim condẽnati sũt de crimine: ꝛ factuz ẽ crimen notoriũ non tollerant. s̃. ó cohabi. cleri. ꝛ mulie. c. vlt. vnde tãq̃ criminosi a iuramẽto repellendi sunt: vt. s̃ de testi. testimoniũ. Quid si in modũ exceptionis crimen fuerit ꝓbatum cõpurgatoribus: nunqd possunt repelli eo pretextu: si ex eo ifamati erãt siue coꝝ opinio grauata ẽ: repellãtur vt in decre. predic. testimoniũ. in fi. qꝛ ỏbẽt esse bone opinionis: vt hic dicitur.

s Inter. ecclesiastica cõstitutio. que dicit: ꝙ ifamati deficiẽte accusatore admonitione premissa si se nõ corrigãt ab officio suspẽdant. ii. q. v. pſbyter. si. s̃. e. c. ii. Unde nota ꝙ sit modus ꝓcedẽdi in purgatione idicenda. Si ꝙs clericus apud iudicẽ sit ifamatus: prefigat eps terminum accusare volẽtibus: ꝛ si aliqs cõparuit audiat. ii. q. v. oibus. ꝛ. xv. q. v c. i. ꝛ si cõuincat canonice puniat: vt ibi. Si non apparcat accusator: moneat ipm scõm quod dr. s̃. eo. c. ii. ꝛ si se nõ corrigit: tũc suspendat: vt ibi dr. ꝛ. xxiii. q. iiii. forte. ꝛ. lxxiii. dist. honorat⁹. ꝛ sic itelligitur qõ dicit hic: tales ab officio tantum tẽ. ꝛ sic itelligit io. illud. c. ii. q. v. presbyter. tñ si mala fama illius crebrescit: põt eps inquisitionẽ ex officio suo ꝺ illum facere. s̃. de accusa. qualiter ꝛ quãdo vbi plene dr de inquisitione. ꝛ. lxxxvi. dist. si quid vero. ꝛ ita cum a cõtumacia incipit: taliter ꝓcedere debet ꝓlatus: vt. s̃. e. c. ii. Quãdoq; tamen pp enormitatẽ delicti ꝛ scãdalum ꝛ ifamiam magnã inde ortam statim põt eps ipm suspendere ab officio ꝛ beneficio: vt hic factum fuit. ii. q. v sup causa. ꝛ sic põt etiam itelligi. c. illud presbyter si. ꝛ hoc inuit benc lra illius. Et hugo sic itelligit illud. Cum vero icipit eps a crimine procedere ꝺ aliquem: seruabit illud quod dr supra de iudi. cum nõ ab homine.

t Orbatam. ar. ꝙ ille cui ꝓbatur crimen in modũ exceptionis: debeat se purgare si inde remaneat ifamatus vnde nõ poterit ꝓmoueri ante purgationem s̃. de testi. testimoniũ. arg. lz enim exceptio nõ ifamat. s̃. de ordi. cogni. cum dilectus. in fi. tamẽ sigillat opinionem ifamati. ff. de doli excep. apud celsum. §. aduersus. ꝛ opinio ordinãdi in nullo vacillare ỏbet. xxxiii. di. laici. ar. s̃. de excep. deniq; io.

u Mollientes. Judex enim debet habere misericordiam ꝛ rigorem. xlv. di. disciplina. ꝛ. c. sunt nanq; ꝛ. c. vera.

x Xiiij. manus. hic excedit numerus compurgatoꝝ: ꝓpter immanitatem criminis. Arbitrari⁹ enim ẽ talis numerus. ii. q. v. presbyter si. ꝛ diminuit quãdoq; in epo. j. eo. cum iuuentute. ad fi. ꝛ habito respectu ad criminis enormitatez idicenda ẽ purgatio: qñq; cum pluribus quãdoq; cum pauciozibus: scõm qõ visum fuerit iponenti. Ordinaria purgatio cõsueuit notari ꝗbusdam versibus Põtificem parium manus purget duodena: gnta sacerdotem: leuitam tertia

b Nõ putãtes. idẽ esset si coram iudice suo nõ se purgasset. j. eo. c. penul. in fi. Vñ nota reprobatã purgatiõem nõ facere fidẽ. si. ff. de pigno. actio. eligãter. §. q reprobos. ꝛ. C. ne de sta. defũc. si pater tuus. ꝛ ꝙ iurat aliter q̃ debeat: ex integro ẽ iurãdum. ff. de iureiurã. nõ erit. §. diuus. Et est hic arg. ꝙ si aliquis vocet ad extraordinarium iudicem: ꝓ hoc qõ fit ibi: iterrũpitur prescriptio. vt. l. põdicta si pater. Item arg. ꝙ iniã que nulla ẽ: nõ liberat aliquem.

c Priuare. Qui deficit in ꝓbatione: ꝓ cõuicto habet: ꝛ punit tãquam ꝓbatuz sit crimẽ. sic. s̃. de symo. de hoc iſinuatũ ꝛ. j. eodez. iter.

d Maluolẽtiam. Arg. xcv. di. esto subiectus. lxxxvi. di. qñ ꝛ. ff. de offi. pſi. obſeruanduz.

e Extua ꝛ. suspẽdisses. pp enormitatẽ delicti suspẽdit statim qs ab officio ꝛ bñficio. j. eo. inter. vbi de hoc dicitur.

f Purgauisse. hec purgatio est ihibita siue ferri candentis vel duelli: qꝛ tales ó nm tẽrare videnť. j. ti. pri. ꝓ totum. ꝛ. ii. q. v. mennã. ꝛ clerici tales purgatões bñdicere non debẽt. s̃. ne cleri. vel mona. sẽ tẽtiaz. ꝛ ideo hic ꝓ nõ pſtita habetur.

g Peregrina. i. extranea ꝛ reprobata aliter accipit iudicium peregrinuz ꝓ iudicio ñ sui iudicis iii. q. vi. peregrina. ꝛ c. se.

i Annuncians. si. ii. q. v. habet hoc. de cõsc. dist. ii. ego berẽgarius. ad finez.

k Absoluas. quãtum in te ẽ: qꝛ ifamiam facti oio remouere soli⁹ dei est. arg. ff. de obse. a li. ꝛ li. prestan. l. ii. Sed nunqd post cõpurgationẽ põt accusari? dicũt gdã: ꝙ si accusatore pñte se purgabit: nõ accusabit eũ postea: sic in absolutiõe seu abolitiõe: nisi i cãu. ff. de ꝓuari. l. iii. ꝛ. ff. de accu. si cui. secus si nõ accusat⁹ purgeť: nisi publice dictum esset: ꝙ qcũq; vellet ipm accusare: exiret infra certum terminum. ii. q. i. multi. Laurẽti⁹ dixit: ꝙ post talem purgationẽ de eodem crimine accusari non põt: qꝛ iusiurandũ maiorem auctoritatẽ habet q̃ res iudicata ff. de iureiuran. l. ii. Idem enim ꝓ iusiurãdum cõsequimur: quod ꝓ sẽtẽtiam. ff. de iureiur. sed ꝛ si. §. si cum de hereditate. qñ pretor iusiurãdum tueť. ff. eo. l. iii. §. i. ꝛ publica actio. s. popularis cõsumitur per iusiurãdum: nisi ꝓ collusionez fit actũ. ff. eo. euz qui. §. in popularibus. solum enim deum habet vltorẽ. C. de iureiur. l. ii. ꝛ penã a deo expectat C. de arbi. aut. decernimus. arg. q̃. ff. de iureiur. si duo patroni. i fi. sed ibi cõstat de periurio.

Constitutus. cõmẽdasses. idest probasses ꝛ examinasses pſonas ꝛ famã ipoꝝ. arg. scõa. q. i. multi.

pena. Maior maiorē: minor est adhibēda minori. Quem plebs accusat purgabitur in manifesto. Quē chorus: aī chorꝫ sua sit purgatio presto. lau.

a Noscit. ii.q.i.si peccauerit. ⁊.q.v. mennam. xxxiii. di. illud. ⁊ s. de elec. postꝙ xv.q.v. de crimine. ⁊ C. vbi de cri. agi opor. aut. qua in prouincia.

b Moderno. qꝫ debēt esse vicini ⁊ noti. j.c. proxi. ⁊ s. eo. ex tuarum. cōstitutus ⁊.c. cum.p.

c Familiaritatis. ex qua orta fuit ifamia ꝺ eum. si. xxxiiii di. quorūdaꝫ. ⁊. s. de accu. nulli. ⁊. j. eo. cū in iuuētute. Et est hic, argu. qꝫ pſumitur contra aliquez vel de aliquo ex societate.

d Abiuret. Qui enim ē infamatus de hoc crimine: purgare se debet iuxta cōsideratiōez epi. s. de heretic. excōicamus §. q aūt. merito iste debet abiurare familiaritatē ex qua fuit ifamatus. Jn qbusdam enim casibus tenet quis iurare se similia nō facturū. sicut quilibꝫ absoluēdus. xi.q.iii. cum aligſ ⁊. j. de sen. excō. ex tenore. Jtē icendiari⁹. xxiii. q. vlt. pessimā ⁊ hereticus put hic dr. ⁊. i. q. vii. quotiens. ⁊ de cōse. dist. ii. ego berēgarius. ⁊ in quolibet nefando crimine. xii. q. ii. de viro. io.

e Jn arctum monasterium. i mo videt qꝫ depositus tradi ꝺ bet curie secularī. s. ꝺ here. ad abolēdam. §. i. i. respōso. ⁊. c. ex cōicam⁹. §. dānati. Quare ergo iste nō tradit curie degradatus: cū deficiēs in purgatione ꝓ condēnato habeat? Rn̄deo: pſumptio enim ista lꝫ sufficiēs sit ad priuationem officii ⁊ beneficii ⁊ et depositiōem nō ꝺz ꝓpterea tradi curie secularī: qꝫ directe cōdēnatus nō ē lꝫ pſumptiue. ⁊ ꝺcta loquunt cū aligs cōdēnatus ē vere nō pſumptiue. huic enī nō fuit probatū qꝫ sit hereticus ver⁹: sed qꝫ hēat familiaritatē cum eis vñ pp huiusmodi pſumptiones non debuit taliter dānari ar. s. ꝺ pſup. lras. ⁊ dānati vere de hereſi si redire volūt in petuū carcerem detrudunt. s. ꝺ bē. c. pe. §. pe. qb⁹ i iure cōparatur quo ad penā quodāmō

f Um dilect⁹. vicine. Ex hoc pſumitur qꝫ ei⁹ vitā ⁊ conuersationē agnoscāt. s. de pſump. quosdam. ⁊.c. quāto. Nō eni idone⁹ ē g factū ignorat. s. de iura. calū. in ptractādis.

g Honeste. ⁊ sufficit qꝫ ab ecclesia tollerent: nec sint de crimine cōdēnati. s. eo. cōstitut⁹.

h Um in iuuētute. corrigit v.q.v. nō osculaī ⁊. xxiii. q. v. nō putes.

i Ab illi⁹. s. ncptis sue cū dicebaī dormisse. s. de pſup. cū i iuuētute. q ē ps isti⁹? ⁊ hec ꝓtinuaī ad finē illius. b.

k Segtur. qꝫ pnior ē ad malū qꝫ ad bonū ois etas ab adolescētia. xxii. q. i. ois. ⁊ būana nā facile ꝓlabit ad delicta. in aut. ꝺ mōa. §. si gſ. circa fi. col. i

l Ubi. i. postꝙ.

m Postulare. Sed qualiter potuit hoc postulare: cū ei hoc nō fuerit iniunctuz ⁊ ꝓcurator nō posſit deferre iuramētum: nisi specialiter sit ei hoc mādatū. ff. ꝺ iureiur. iusiurāduz. §. vlt. dñs nō tenebaī ratū habere factū ꝓcuratoris: ſm qꝺ papa hic inuit: ex eo qꝫ dicit nō iuris necessitate. Uel pōt dici: qꝫ nō excedit mādatū si facit qꝺ ē vicinū mādato. s. de elec. in cāis. ff. iudi. sol. iā tñ. §. vl. Uel decas qꝫ ꝓcurator ad hoc mādatū hēbat: put satis colligit ex ipa lra.

n Jmportunitate. si. de pe. di. i. iportuna. C. de pet. bo. subla. l. i. li. x.

o Tūc purgarēt. Presumit ergo qꝫ suffraganei ptem sui metropolitani foueat quo ad ea que spectant ad honorē ipius vñ possunt recusari in factis ipius. s. vt lite nō cōtesta. accedēs.

p Nō sint. Notabile est qꝫ aligs per scipm possit purgari sine aligb⁹ sui ordinis: si oēs alii sūt inimici eius: qui sūt sui ordinis. arg. ii. q. v. si legitimi. ⁊ tunc aliis iferioris ordinis pōt se purgare: ⁊ ēt cum laicis si clerici deficerent ex eadem causa. arg. ii. q. v. omnibus. ⁊ ēt cuz feminis. arg. xviii. q ii. in decima. ioā.

q De testibus. credūt. sic. j. c. c. vlti. in fi. s. eo. quotiēs ⁊. s. de testi. quotiēs alias anceps subirēt piurium ad qō nemo cōpellitur. ff. de in lit. iurā. videamus. ⁊. ff. re. amo. marcellus. qō esset si de facto alterius p cise iuraret. vt ibi. ⁊ sic iuratur de credulitate in iuramento calūnie. C. de iura. calū. l. ii. §. qꝫ obseruari. in fi. sic ⁊ alibi: vbi fertur testimonium de auditu. ff. de probatio. si arbiter.

r Accedēs. volnisti. si. s. de testi. sup eo. ⁊. s. de sponpreterea. ff. de ritu nup. adoptiuus. §. ꝺ uiles. in fi.

s Purgatione. Et quomō purgabit se qꝫ nō sit filius sacerdotis: qꝫ negatiua ꝓbari nō pōt directe: ⁊ preterea tale ē factum qō probari nō pōt. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. luci⁹. Respōdeo: hoc in directe ꝓbabit. s. qꝫ fuerit filius talis laici ⁊ vxoris eiusdē quam ꝓ legitima tenebat: ⁊ hoc notū ⁊ publicum erat: ⁊ ꝓbabit se nō fuisse filiuz sacerdotis. Jtm eo ipo qꝫ ꝓbat se filiuz vxoris tue quā tu tenes ꝓ vxore, ꝓbabit se filiū tuuz esse. ar. ff. de in ius. vocā. qꝫ mater. ⁊ sic purgaī aligs nō soluz a crimine: sed ēt ab irregularitate: vt ꝑz hic ⁊ laici etiam se purgant. s. ⁊. e. nos inter ⁊ etiā femine. s. eo. moniales. bene pōt etiam iurari sup conditione persone. ff. de iureiu. l. iii. §. i.

t Delicti. qꝫ non est culpa eius qui gignitur: sed qui generat. lvi. dist. nasci de adulterio.

Jpuz igitur ad te remittētes vt ibi purget: vbi noscit⁹ ifamatus: mādamus: qtenus accusis tecū noueniē. ⁊ parisien. epis: ꝺicta ei purgationē accipias: ita tñ ut q ad eius purgatōnez, pcesserint ꝓbandā: sint fide catholici ⁊ vita, pbati q cōuersatio, nez ⁊ vitā ipsius nō taz moderno⁹ tē pore nouerint qꝫ trāsacto: purgatōe vero recepta: bñficiū ei restituer nō postponas: in penā aūt familiarita, tis illius quā cū hereticis scienter habuisse dinoscit: eū ab officio volumus manere suspēsuz: donec scāda luz sopiaī: ita tñ vt publice familiaritatē hereticoꝝ abiuret. Precipias ei isup districte vt, i pdicta ⁊ alijs uillis circūpositis, pfiteatur ⁊ pdicet fidez catholicaz: ac cōfundat ⁊ ꝺteste tur hereticaz prauitatē: sic deinceps vitā suā bonis adornās opibus: ut infamia cōuertatur in bonā famā: ⁊ omne scandalū ⁊ suspitio de catholicoꝝ mentibus deleaī. Qꝺ si forsan in purgatione defecerit: eū ecclesiastice disciplīne mucrone pcellas: ⁊ ab officio ⁊ bñficio depositum ad agendam penitentiā in arctū monasterium detrudere non omittas.

Item abbati sancti dionysij ⁊ presbytero sancti martini.

Cum dilect⁹: ⁊ infra. Illud aūt vos attendere volumus ⁊ mā damus: vt tales ad purgationē admittantur persone que vicine sunt ⁊ honeste. Item.

Cum in iuuentute sua: ⁊ infra. Quia vero pater filium quez diligit: corrigit: nos qnqz eccleſi, eñ. epiſcopo per litteras nostras admaiorez cautellā iniūximus: ut ab illius familiaritate cessando taliter se haberet: qꝫ siniſtra de ipso suspitio non posſit haberi: lꝫ inimicus bō rescriptum litteraruz surripiens: apud regē ⁊ regni magnates ipuz neqter publicauit: vt sic deberet amplius ifamari. Añ nos tantā emulorū neqtiaz attendentes: lꝫ pulsati fuerimus multotiens cōtra eū: nūquam tñ ad uersus ipum potuimus cōmoueri: scientes qꝫ dictū facile sequitur multitudo. Ubi vero idez epus ad strigoneñ. metropoliz extitit postulat⁹ quidā qui super ipsa postulatiōe aduersebant eidem: vt, pmotionē ipsius facilius impediret: illius crimiationis carbōes reaccēdere sunt moliti. Unde quidā procurator ipsius de consilio amicoruz suorū qui sup hoc bonum zelum habebant sed nō ſm scientiaz cepit cū instantia postulare: quatenus eidē epo purgationem canonicaz faceremus indici: ut suaz innocentiaz demōstraret: nos autez postulationē huiusmodi minus prouidam reputantes, pcuratorē ipsum ab ea sepe volumus reuocare: ⁊ infra. Ceterū qꝫ procurator instabat: cōpulsi fuimus nō iuris necessitate: sꝫ iportunitate petentis: ut per nos ei purgationē canonicā cū duobus abbatibus mandaremus indici: qꝫuis fuerimus ꝓtestati qꝫ ex alia causa talis petitio minus, pnide tūc fiebat: qꝫ strigo. ecclesie suffragauei vix eo tēpore purgarent eundē: qui in facto postulatōnis contradicebāt eidē: ⁊ suffraganei coloceñ. ecclesie ipm minime tūc purgarent: qꝫ iter eū ⁊ coloceñ. archiepm de strigoñ. metropoli cōtentio vertebatur. vñ cuz nō sint alij pōtifices in vngaria merito videbaī qꝫ p epos regni sui nō posset in illo articulo se purgare.

Item trieneñ. archiepiscopo.

De testibus: ⁊ infra. Illi vero q ad purgandā alicui⁹ ifamiā inducūtur: id solū tenent iuramēto firmare: qꝫ veritatē credūt⁹ eū dicer q purgaī. Item floreñ. epo.

Accedens ad presentiā nostrā diac. bumili nobis insinuatione mōstrauit: qꝫ cuz a suis emulis diceret: qꝫ esset filius sacerdotis: tu eū nec, pmouere uoluist⁹ nec permisisti ab alio, pmoueri. Quocirca mādamus: qtenus si publice fuerit notta resp suſ: ⁊ de ipa tibi legitime cōstare nō poterit: purgatione ab ipo recepta: ipsum non differas pp hoc ad sacerdotis officiuz promouere: qꝫ ⁊ si non sit nota delict⁹ est tamen nota defectus ipedientis ad sacros ordines promouendum.

Item ezechieli. abbati ⁊ scholastico mutineñ.

Cum dilectis filiis. b. presbytero: ⁊. g. procuratori. o. clerici. t. capellanum nostruz cōcesserimus auditorē: idez procurator proposuit: qꝫ cum dictus presbyter sup incest⁹ crimine fuisset publice ifamatus: cōstantiñ. epus ordiarius iudex ei purgationem indixit: qui cū se purgare nequiuisset: ab ipso fuit suis ecclesiis sialiter destitutus: quas ipse nihilominus detinuit per uiolentiam

u Destituus. q deficit in purgatione deponi: vt. s. e. cum inter. ⁊.c. cuz. p. ⁊. s. de symo. de hoc isinuatū. ⁊. xxx. di. c. vl.

sed in casu isto ñ debuit priuari: sed suspẽdi ab officio: nisi tu velles eq perare crimen incestus crimini symonie ⁊ bẽsis. s. eo. iter. in prin. Tamen papa nõ iprobat factum epi cõstan. q2 de hoc nõ agebat. Sz credo q bene fecit eps q2 psumptiue cõuictus êt talis psumptio transit in violentiaz.

occupatas. Cũqz idẽ presbyter cuiusdam consanguinei sui vxorez publice detineret ad petitionem plebani de beniso ⁊ quorũdam aliorũ clericoruz constãtieñ. dioc. iudicibus dicimur lras destinasse: ut si dict⁹ psbyter super crimĩe adulterij ⁊ incestus coram ipsis se purgare nõ posset: ipm pena[a] debita castigarẽt qui cũ cõstitisset eisdẽ: q idez presbyter pro eo q in purgatõne defecerat ab epõ memorato fuerat condẽnatus: ipm utpote cõtumacez[b] predictis ecclesijs psniam priuauerũt: maxime cuz de incestu ⁊ adulterij crimine tã q̃ de notorio liqueret eisdez abbati sancti galli ad quẽ illaruz ecclesiarũ donatio pertinebat: potestatẽ liberã cõcedẽtes ecclesias illas psonis aliis conferẽdi q eas supradicto. o. clerico assignauit: ⁊ infra. Dictus vero presbyter iter cetera rñdit q processus iudicũ p̃dictorũ debebat retractari: cũ lite nõ cõtestata, pcedere presumpserũt cõtra euz: adiiciẽs q purgationẽ indictaz ab electo cõstãtieñ. curauerit exhibere: ⁊ infra. Dis igit ⁊ aliis plenius intellectis: lz litẽre ille que ad predictos iudices impetrate dicunt: uel ipsaruz transcriptum ostensuz nõ fuerit coraz nobis: q2 tñ ex tenore relatiõis ipsorũ quã dictus, pcurator exhibuit: ac si lre ipse oñse fuissent: nobis constitut euidenter iudices ipsos pretermisso iuris[c] ordine, pcessisse: taz, pcessum eorũ q̃ cõcessionẽ ecclesiarũ a p̃dicto abbate de mãdato ipsorũ sacrã auctoritate ap. retractamus: presertiz cũ relationis ipsius series repugnãtia[d] cõtineat ⁊ aduersa. Dicit eiz q crimen eiusdez psbyteri vsqz adeo publicũ fuerat ⁊ notoriuz: q nullus ifficiationi loc⁹ penitus existebat: utpote cuius vniuerse uicini populus testis erat: ⁊ tñ ibidez permittit: q eidez psbytero terminũ peremptoriũ p̃fixerũt: in quo si posset sup infamia p̃dictoz criminũ canonice se purgaret: cũ nimirũ si crimen notoriũ[e] existebat: nõ erat illi idicẽda[f] purgatio sz i cũ cõdẽnatiõis sniã, pmulgãda: ⁊ ifra. Si vero nullus apparuerit legitim⁹ accusator: ⁊ ipsum ĩueneritis apud bonos[g] ⁊ graues sup predictis criminibus vel ipsorũ altero ifama tuz: purgationẽ ei canonicã indicatis: nõ obstante q corã predicto electo dicit se purgasse: cũ iudicio pendente coraz iudicibus delegatis: nõ debuerit ordinarius[b] purgationẽ indicere infamato.

Item.

Accepimus lras qbus nobis timare curastis[i]: q apostolico mandato sup indicẽda purgatiõe archiepõ bisontiñ. recepto ipum citastis ut decuit: qui ad diez prefixũ cõparuit corã nobis iuramẽtuz purgationis offerẽs sub hac forma: videlicet q ĩmunis erat ab illis criminib⁹ sup qbus se purgare debebat: ⁊ ifra Ipse uero ad pñtiaz nraz accedens humiliter supplicauit: ut saltem super purgationem incontinentie dignaremur temperare rigorez: quia non deberet asserẽ: q a natiuitate[k] sua nũquam passus fuerit lapsuz carnis. Porro cum ab eis non credatur exactum fuisse huiusmodi iuramentum potius forte presumimus[l] q alia de causa uolebat sub prescripta forma iurare: uidelicet q ĩmunis erat ab illis criminibus de quibus fuerat infamatus tanquaz dimissis p penitentiam iam esset ĩmunis ab illis: sed hoc iurare non parue temeritatis existeret: cum beatus iob dicat: etiam si simplex fuero hoc ipsuz ignorat[m] anima mea: ⁊ infra. Ideo q3 prescriptam purgationis formaz secundum quam idez archiepiscopus obtulit se purgare: reprobam⁹ utpote indiscretam temerariam ⁊ inepta iniungentes eidem: ut si uoluerit ⁊ potuerit secundum banc formam se purgare secundum sanum intellectum quez ei diximus exprimẽdum: uidelicet q illa crimina grauiora[n] ideſt symoniam uenditionez iustitie[o] atque incontinentiam de q3 bus infamatus extitit[p] iuret se mini ctis. ii. q. v. oĩbus. Per hec iura scõo inducta dicũt gdam: q si ifamia orta sit a vilibus ⁊ emulis: nõ cõpellitur ad purgationẽ. Alii dicunt: qõ videt verius. q ex quo aliquis ifamatus est apud bonos ⁊ graues: cõpelli oz ad purgationez: ne apud illos icredibilis remaneat per iura primo inducta. ⁊. ii. q. v. omnibus. ⁊. c. qualiter ⁊ quãdo. nõ cõtradicit.

a Pena. vt priuaret officiis suis: dictum ẽ in pristina nostra tula.

b Contumacem. ⁊ male: vt p3 p sequentia: quia nõ seruauerũt ordinẽ iuris: debebãt ingrere ad petitionẽ eoruz: q2 impetrauerũt ingsitionem vocato presbytero: vt haberẽt facultatem se defendẽdi. s. de accu. qualiter ⁊ qñ. §. oz. nõ obstãte facto constan. epi: cũ de illo nihil eis cõmissuz fuisset ⁊ sic ordo iuris i ingsitione seruari debet pcipue circa clericos seculares. b.

c Juris ordine. si iuris ordo qui est õ substãtia iudiciorum nõ seruet: nihil agitur. ii. q. vi. §. diffinitiua. alius ordo q ñ est de substãtia iudicioꝝ: lz nõ seruetur sniã tenet: nisi p appellatiõez reueletur C. õ appel. l. i. io. Et hic habes q cassato principali cassãt accessoria: vt. s. de no. ope. nunci. cum ex iniuncto. ⁊ . s. de accu . ad petitionem.

d Repugnãtia. vnde nõ sũt audiendi s. de appel. sollicitudinez. ⁊. xxiii. q. vii. qõ aũt. Et iputãdũ est illis q aliter rettulerũt: cũ possent relationem suã diligẽtius auertisse. s. õ fide instru. iputari. ⁊ C. eo. ti. scripture. ⁊ ideo pcessus illoꝝ ⁊ qcqd occasione illi⁹ pcessus factuz ẽ irritatur. s. cõcessio ecclesiaꝝ. si. s. de fiõ istru. inter.

e Notoriũ. Qualiter qd dicat notorium: habes. s. de cohabi. cleri. ⁊ mulie. c vlt.

a Ordinarius. cũ causa illa õlegatis iudicibus commissa fuisset: ⁊ sic eps nullam habeat iurisdictiõem quantum ad cãm ea pẽdente: verũ purgatio tanq̃ a nõ suo iudice indicta nõ valet. s. de consuet. ad audiẽtiam. cũ suis cõcordã. ⁊ s. de offi. leg. lz. Et ita purgatio minus iusta nõ facit fidem s. eo. ex tuarum. nec etiam delegatus ipam tenet audire: q2 eo omisso accessit ad ordinarium. ff. de arbi. sed ⁊ si. §. vlt. ⁊. l se. immo videt q talis causaz perdere debet. C. de asser. rol. l. i. §. vlt. ⁊. arg. s. de rescrip. ex tenore.

i Accepimus. curastis. de istis bisutiñ. habuisti vt credo. s. de accu. lz. ⁊ ibi cõmittit papa ingsitionem contra ipsuz: ⁊ eisdem iudicibus scribit hic. ber.

k A natiuitate. imo oporteret vel sufficeret q post baptisma illud vicium nõ cõmiserit: etiã si taliter se purgare deberet. xxv. dist. c. vlt. sed hodie rigoz illius canonis nõ seruatur q2 defectus nostri corporis districtionis illius nõ patit manere cẽsuram. xxxiiii. dist. fraternitatis. ⁊ sine vicio carnis pauci ĩueniunt. l. di. q2 tua. q2 difficile est cõtinere. xxxiii. q. v. qui sitit. Quare dicit papa: q nõ credit ab eo taliter iuramẽtum exactum: q2 nec debuit: vt patet. ĩ.

l Presumimus. Argu. q ea que dubia sunt quo animo fiant: in tutiorem ptem faciẽda est interptatio. ĩ. de reg. iuris. c. ii. ff. eo. ti. semp i dubiis. ⁊. l. ea que. vbum illud qõ erat ĩmunis: dubiũ erat: vt patet: ⁊ iõo papa interptat illud in securiorem partem: q2 si iurare fatuũ esset: vt segtur. ber.

m Ignorat anima mea. ⁊ iõ semper debet timere: quia bonaꝝ mẽtium est ibi culpam timere: vbi etiam culpa non est s. de obser. ieiu. consilium. §. ii. ⁊. v. dist. ad eius vero. q2 si dixerim⁹ q peccatum nõ habemus. veritas in nobis nõ ẽ. de pe. dist. ii. si eniz inquit. vbi sũt verba iob. cõtinẽtia banc sentẽtiam. Et sepe dimisso peccato alicuius: punit ille post peccatum dimissuz. de pe. dist. i. si peccatum. ⁊ sic iste temerariam ⁊ dubiam purgationem volebat subire: quasi anceps periurium: quod fieri nõ debet. ff. de in lit. iuran. videamus. ⁊ ideo papa talem reprobat purgationem tanq̃ ineptam ⁊ dolosam. Contra. s. eo. cõstitutus. huic stãdum est. ⁊ expone ibi a crimine ĩmunis. i. nõ commisit illa crimina de qbus ifamatus erat ẽps vt credũt ⁊ ita debẽt itelligi: vt ibi notat: ⁊ sic põt prestare.

n Graviora. s. symoniam: cuius comparatione cetera crimina p nihilo reputant. i. q. vi. c. vi. ⁊ ita symonia iter graviora peccata reputat: ⁊ homicidio qñq̃ cõparatur. s. de accu. inquisitionis.

o Venditionem iustitie. Justicia enim vẽdi nõ debet. xiiii. q. v. nõ. sane. ⁊. xi. q iii. nõ lz. ⁊. s. de vi. ⁊ bone. cle. cum ab omni specie. ⁊ in tãtum reprobata ẽ: q venalis etiã sniã nulla est. i. q. vi. §. venales. ita q nõ ẽ appellare necesse. C. quãdo ꝓuo. nõ est necesse. venales. ⁊ nõ soluz iustitia imo iurisdictio nõ debet vẽdi. s. ne pla. vi. su. c. i. ⁊. ii.

p Extitit. super his tantũ ⁊ nõ super aliis debet se purgare. nec inquisitio nec

receptio testium super aliis fieri debet quod si fiat: nō valet. s. de accusa. inquisitionis. §. i. ꝛ. c. qualiter ꝛ quādo. ii. ber.

a Minime cōmisisse. Hec ē g° debita forma purgādi sine aliq̄ scrupulo duplicitatis: qz ꝛ si egisset sic ō illo crimine penitētiaz: adhuc ifamia remaneret de facto que p̄ penitentiā nō tollit. ii. q. iii. §. hinc colligit. ff. de obse. a li. ꝛ li. p̄stan. l. ii. vn

de purgatio dicta nō sufficiebat directe: ergo debuit purgare scōm hanc formaz. sic. s. eo. quotiens

b Posq̄. ergo de preterito se nō purgabit: qz cum tempore sue p̄motionis nō fuit ifamatus: qñ alias nō debuit p̄moneri. lxxxi. dist. tantis. ꝛ. s. de accu. omnipotēs. ꝛ tali modo non purgabitur: qz approbauerūt mores ipius. vnde ipm postea reprobare nō possunt viii. q. ii. dilectissimi. ꝛ. xxx. q. v horrendus. ꝛ. s. de iureiur. quē modum. ff. de adul. l. si vxor. in fi.

c Credunt. si. s. eo. quotiens.

d Cura. aliquatenus tollerare. In nullo enim casu talis purgatio debet tollerari: nec obstat q̄ posset obiici de golia q pugnauit cū dauid. ii. q. v. monachiā. qz illud fuit factū istinctu spirit⁹ sancti: sicut petrus excusatur: qui geminū fecit homicidium xxiiii. q. vlt. occidit. ꝛ patriarche excusantur ab adulterio s. de diuor. gaudem⁹. Hec purgatio ab ecclesia reprobatur: eū deum potius tentare videatur. j. eo. c. vlt. ꝛ fabricante diabolo facta est vulgaris purgatio. ii. q. v. ménaz. ꝛ. c. consului. vnde qui i culpa nō est: punitur. j. c. p̄ri. nam quādiu habet homo qd faciat: nō debet deū tētare. xxii. q. ii. queritur cur patriarche. ꝛ athlete scōz legem nō habēt locum. C. de gladia. l vna. li. xi.

Significantibus. restituant. Scd qualiter hoc eē pōt: quod retractet sententia a qua nō fuit appellatum: cuz iam transiuerit in rem iudicatam: lz veritas aliter se habeat: ꝛ iam ex ipa snia ius factū ē quātum ad litigātes. s. de re iudi. cuz iter vos. ꝛ per ea que postea emergūt: snia nō retractat. s. de re iudi. iter monasterium. ꝛ. c. fi. ꝛ talis error detectus sniam nō retractat. ff. famil. herc. cū putarem. ꝛ. C. de condi. inde. l. i. Ad hoc dicas q̄ pp̄ p̄babilem errorez bene retractat sententia. s. de frigi.

fraternitatis. xxxii. q. i. c. ii. ff. quādo ac. de pecul. est. an. l. ii. alias ē. §. p̄ime. l. ꝛ incipit q̄situm. ꝛ plerūqz veritate cōperta retractatur snia. ff. de condi. sine causa si fullo. ꝛ etiam pp̄ delictum aduersarii. s. de diuor. ex litteris. ꝛ. ff. de iureiurā. admonendi. C. de transac. si ex falsis. Sic ergo modo apparet: q̄ snia falso lata nulla fuit auctoritatis nulli⁹ ꝛ reprobate p̄bationis de vtroqz iure: ergo debuit merito retractari. io.

f Dilecti filii. nouiter. ppter quod cum eis mitius est agēdum. j. de pen. ꝛ reis qui. ꝛ. s. de diuor. is qui. quousqz fuerint in firma radice plantati. xxxv. q. iii. quod scripsi.

g Interdictum. vt. ii. q. v. ménā. ꝛ. c. cōsuluisti. ꝛ. s. ti. p̄ri. ex tuaꝝ. ꝛ. s. ne cleri. vel mona. sniaz. ꝛ. C. de gladia. l. vna. li. xi.

h Tentari. quod fieri nō dz: iuxta illud. Nō tentabis dūm deum tuum ꝛc. xxii. q. ii. queritur cur patriarche. ꝛ. xxiii. q. vlt. si nulla. ber.

i Si rixati. impēsas. Operas aūt amissas ꝛ impēsas i curatiōe p̄stabit: vt hic dicit. ꝛ. ff. si qua. pau. fe. dica. l. ex hac. ꝛ. ff. de eiec. ꝛ effu. i. vl. ꝛ. ff. ad. l. acquil. qua actione. in p̄in. Deformitatis aūt ratio nō habebit: qz liberum corpus nō recipit estimationē: vt in p̄mis duabus legibus. ꝛ. ff. ad. l. rhodi. de iac. l. ii. §. corpoz. ꝛ. ff. de eiec. ꝛ effu. l. i. §. sz cuz homo

me cōmisisse°: postq̄ᵇ ad archiepiscopalem promotus est dignitatem: ꝛ cōpurgatores sic iurēt q̄ credunt° eum iterum iurasse: quo facto uos illum dimittatis in pace: aliogn ꝛc.

De purgatione vulgari.

C Elestinus tertius.

Cura suscepti regiminis ꝛ infra. Cum. t. f. duxerit se. apo. consulendaz vtrum super ecclesiaruz possessionibus duella debeant sustineri: tue duximus sollicitudini respondendum: q̄ in eo casu vel aliis etiam hoc non debes aliquatenus° tollerare.

I Innocentius. iij. priori sancti sergij spole.

Significantibus. v. laico ꝛ fratribus eius ad nostram noueris audientiam peruenisse: q̄ cum quidam eos super furti crimīe accusaret cū eo coacti sunt inire duellum: in quo aliis peccatis suis prepedientibus ceciderunt: ppter qō per consules spoletanos bonis fuerunt propriis spoliati: nūc vero furtum apud alios est inuentuz: ꝛ q̄ ip si fuerint innocentes est faciente domino reuelatum. Unde consulibus dedimus in mandatis ut ablata restituant° vniuersa.

H Onorius tertius.

Dilecti filii nouiter in liuonia baptizati grauem ad nos querimoniam destinarunt: q̄ fratres tē plariorum ꝛ alii qui temporalem in eis potestatem exercent: si quando ō aliquo alio crīne ifirmant° eos ferri candentis iudicium subire cōpellunt: quibus si qua exinde sequatur adustio ciuilem penā infligunt. Cū igitur huiusmodi iudicium sit penitus interdictum°: vtpote in quo deus tentari° videtur: mādamus: q̄tenus dictos fratres ꝛ alios ut ab huiusmodi conuersorū grauamine omnino desistant: per censuram eccle/

siasticam appella. re. compellas.

De iniuriis ꝛ damno dato.

I Exodo.

Si rixati fuerint homines ꝛ p̄cusserit alter proximuz suum lapide vel pugno: ꝛ ille mortuus non fuerit: si iacuerit in lecto: qui percusserit operas eius ꝛ impensas' in medicos restituat. I Eodē.

Si quis aperuerit cisternā ꝛ foderit ꝛ nō operuerit eam: ceciderit qz bos vel asinus in eaz dominus cisterne reddet° p̄cium iumētorum: quod autem mortuuz est ipsius erit. I Dem.

Si bos alienus cornupeta essz ab heri ꝛ nudiustertius: ꝛ non custodiuit' eum dominus suus: reddet° bouem p̄o bone ꝛ cadauer integrum accipiet. I Dem.

Si leserit quispiam agrum uel vineam: ꝛ dimiserit iuramentum suuz vt depascat aliena: p̄ dāno estimationem° restituet. I Dē.

Si egressus ignis cōprehenderit aceruos frugum siue stātes segetes in agris: reddet dānum° qui ignem succenderit.

E Xpeniteñ. romano.

Si quis domuz° vel aream: cuiuscūq̄ incenderit volūtarie sublata ꝛ incensa omnia restituat°: ꝛ tres annos peniteat.

H Ono. iii. episcopo bononiensi.

Oliz scribētib⁹ nobis epō mutiñ. vt potestatē consiliarios ꝛ populū ciuitatis floreñ. ad satiffaciendum de dānis ꝛ iniuriis irrogatis epō ꝛ eccl̄iis fesulañ. cen. ec. coartaret: idē testes lite non cōtestata recepit: quare nos eius processu penitus reuocato° cōmunē floreñ. qz bāniuerat° epm fesulañ. contra deuz ꝛ eccl̄iasticam libertatē: ppter iniuriam bāni expensas ꝛ dāna tali occasione secura taxatione' a iuramēto p̄ missa i mille libris vsualis monete°

qui occiderit. §. pez. j. eo. c. vlt.

S Si bos. custodiuit. supple ꝛ alterius bouē occiderit. vnde tenetur: qz culpa sue negligentia ipius dānum datum ē qui debuit diligentiaz adhibere vt. j. c. vlt.

m Reddet bouem hoc intellige: cū bos ille qui dānuz dedit aggressus est alium ꝛ occidit: sed ecōuerso non tenetur. ff. si qua. pau. fec. di. l. i. §. cū arietes. ff. ad. l acquil. itaqz. sed cū dubiuz est quis bos primo aggressus ē ff. ad. l. acquil. scientiam. §. cum stramēta. ꝛ si alias animal tuum mihi dānum dedit: tu teneris. j. eo. c. vlt. ver. q̄ si. ꝛ j. c. p̄ox.

n Si leserit. estimationem restituet. nisi dādo animal velis liberare te ipm. j. eo. c. vl. vltra enim estimationem nō tenet cōuent⁹ de pastu pecoris ꝛ actione in factum cōuenitur. ff. ō p̄scrip. v. qui seruādaruz. § si glans. ꝛ expellere oz animal quod dānum dedit: ꝛ tanq̄ suuz nō ic̄ludere illō cuz dñs illius tenetur ad dānum. ff. ad l. acquil. gnt⁹ muti⁹

o §. pōponius. b. Si egressus. reddet dānum. si fuerit in culpa dum apposuit istum ignē: nec adhibuit diligētiaz quā debuit. ff. ad. l. acquil. qui occidit. § in hac. ꝛ. j. eo. c. vlt. al' si nihil de cōtigētibus omisisset: ñ tenetur. j. e. c. vlt.

S Si quis domū

voluntarie. secus si cōtra voluntatem: dum tamen nihil de cōtingentibus omiserit. j. e. c. vlt. in fi.

q Restituat. in quadruplum infra annum: post annum in simplum ff. de cen. l. i. sed si negligentia in simplum: sed si dolo fecerit scōz leges cōcremabitur. ff. eo. qui edes.

r Lim renocato. lite vero nō cōtestata nō valet p̄cessus: vt hic p̄z. ꝛ. s. vt lite nō cōt. accedēs. ꝛ. s. de ele. dudū. ii. ꝛ. s. de pur. ca. cū dilect⁹.

s Bāniuerat. tale bānum nullū fuit: qz nullam hz iurisdictiōem in ipsum. laico enim nō lz de clerico legem dare. xcvi. di. bene gdem. xvi. q. vii. nō placuit. imo tanq̄ sacrilegus fuerat puniēdus eadem cā. ꝛ. q. c. si gs p̄incipium. ꝛ qz in eo offendit ecclesiasticam libertatem: ꝛ ppter hanc iniuriam punitur ad expensas quas ppter hoc fecit: ꝛ dāna q̄ ptulit tali occasione vt p̄z.

t Taxatione. debet iudex primo taxare de expensis ꝛ dānis in iudicio petitis. iii. q. iii. offerat'. ver. q̄ fieri. ꝛ postea debet iurare: ꝛ tali iuramēto stabitur tanq̄ legitime p̄bationi. C. vnde vi. si quādo. ꝛ. ii. q. i. in primis. s. ō bis que vi metusue cau. fiūt. c. vlt. vbi de hoc. b.

u Vsualis monete. ꝛ si de hac nō fuisset dictum: de illa tamen itellige

ref. ff. de le. i. si seruus pluriuz. §. vlt. t. ff. de ꝓben. empti. impatores. t si plures essent vsuales monete: videt de minori itelligẽdum. ff. de lc. Iiii. nummis. t. ꝫ. de censi. ex parte.

a Ia nostra. dãnorum. Nota ergo ꝙ differẽtia ẽ iter dãnum t expensas: vt hic pater. t. ꝫ. c. pxi. arg. vide iuramẽtum sup vno factum nõ extẽdit ad aliud cũ sint diuersa: puta si ꝓpter discordiam domus aliqua ꝺstructa fuerat possessio aliqua sterilis remãsit: vel qz negociari ñ potuit: huiusmodi dãna remissa sũt t iuramento firmata. Quoddã. n. dãnum siue interesse dicit circa rem: puta subtraxisti instrumẽta quibus possessio ecclesie firmat: vl alterius: teneris ad illud dãnum qõ contingit pp absentiaz instrumẽtoz. xii. q. ii. si quis de clericis. t ff. de acti. emp. t vẽ. julian⁹. i ꝑn. Quod dã dicit extra rem: puta debui tibi frumẽtum: t qz non dedi suo tempore: familia tua fame ꝑiit: illud dãnum nõ cõsequeris: sed ꝑcium frumẽti vel vini. ff. eo. sterilis. §. cum p vẽditorem. expense dicũtur: quas qs facit circa sumptus litis t circa aduocatos. C. de iudi. sancimus. De istis expẽsis mãtio fit. ꝫ. vt lite nõ cõtesta. qm̃. §. in aliis. t. ꝫ. de dolo. finez. t cõsimiles expense fuerũt hic ꝙs faciebant, eundo t redeundo: vel expendendo pecuniam suã faciẽdo maiores expensas ꝙ consueuerũt ad istas expensas iuramẽtum nõ extendit: tamen si intellexisset de huiusmodi expensis: t de his itenderũt iurare: t hoc cõstaret: t sup his fieret interpratio sicut credo: sed hic simpliciter dcm̃ fuit de dãnis: quare ad ea tãtum restringit iuramẽtum: t sic aliud dãnũ t aliud expẽse: sicut dicit: aliud pena t aliud mulcta: t aliud fraus t aliud dolus. ff. de ver. sig. aliud frans.

b Cõtribuat. ꝓ bono cõcordie: vt hic dicit: sic fit cõtributio: quando iactus mercium factus ẽ. ff. ad. l. rbo. de iac. l. i. t. ii. §. cũ in eadem. t. l. amisse. Sic ergo in casu isto equũ ẽ fieri ꝯtributionẽ ꝓ bonuz pacis t cõcordie: ne forte hac occasione cõcordia nõ seruet.

S Ji culpa. Nota ꝙ ad hoc vt teneat qui dãnum dedit seu iniuriã irrogauit: necesse ẽ culpam iteruenire: alioquin nõ tenet. vnde infantes t furiosi nõ tenent si dãnum dederint: qz iudicium animi non habent. ff. ad. l. acquil. sed t si. §. iniuriarum. t. ꝫ. igitur. t. xv. q. i. illud impubes. tamen voli capax tenetur: vt in. c. illud. t. ꝫ. igitur. t ille nõ tenetur de culpa qui ad sui defensiõem t incõtinenti t eodem modo damnum dedit. ff. eo. sciam. §. qui cum aliter. t de leuissima culpa quis tenetur in casu isto. ff. eo. l. ii. t ille excusat a culpa: qui alterius impulsu vel violentia ventorum dãnum dedit. ff. eo. quẽadmodum. §. si nauis t. §. itez labeo.

d Tulisti. No. ꝙ nõ solum qui dãnum dedit seu iniuriã irrogauit: sz ꝙ opem tulit tenet: puta si vn⁹ tenuit t alius iteremit: ille q tenuit quasi cãm mortis dedit: ideoqz actione in fcm̃ tenet. ff. eo. itẽ mela. §. si ali⁹ t. §. itẽ cum eo. t. ff. de iniur. nõ solum. in ꝑn. t. §. si mãdato. sic t ope. t cõsilio furtum committit. insti. de obli. que ex delic. nas. §. ope. t homicidium ope t cõsilio cõmittit. ꝫ. de homi. sicut dignum. §. illi q. t. §. vlt. t. §. hi qui. t si. ff. de adulte. is cuius. §. vlt.

e Jmperitia. que annumerat culpe. insti. ad. l. acquil. §. iperitia. t. ff. de reg. iuris iperitia. t. ff. loca. si quis fũdum. §. celsus. item itellige de negligentia ꝓput hic dicit: ergo siue culpa siue iperitia vel negligentia dãnum dederis: vel si iniuriam irrogaueris: vel dãtibus opem dedisti: teneris: t si negligentia tua aliqõ minus bene feceris: t ob hoc damnum datum sit teneris. ff. ad. l. acquil. si seruus. ii. §. si ex plaustro. t. l.

predictoẽ piscopo sententialiter diximus condẽnandum.

GRegorius nonus.

In nostra t fratrum nostroruz presentia proposuistis: ꝙ oliz ciues brixien. pro restaurationibus damnoz[um] illatoruz ad inuicẽ: que propter multas ciuiles discordias i currerant plurimuz aggrauati: statutum edituz de non peteudo uel recipiendo in posterum restauratiões huiusmodi a cõmuni generaliter approbarunt: t firmarunt etiam iuramento: t infra. Cum igitur aliud sit damnoz[um] restauratio ꝙ satiffactio expensaruz: t ideo in iuramento exhibito super damnoz[um] articulo intelligi non debeat: ꝙ factum expensarum fuerit comprehensum: mandamus: quatenus iuramento nõ obstante predicto auctoritate nostra, puideas: ꝙ dictuz cõmune pro bono concordie ad expensarum satiffactõnem cõtribuat[a]: iuxta tue discretionis arbitriũ a te sicut expedierit moderandum. Idem.

S Ji culpa[c] tua datum est dãnum uel iniuria irrogata: seu aliis irrogantibus opem forte tulisti[b]: aut hec iperitia[e] tua siue negligentia euenerunt: iure super his satiffacere oz nec ignorantia[f] te excusat: si scire debuisti ex facto tuo iniuriam uerisimiliter posse contingere uel iacturam: quod si animalia tua nocuisse propo

nas: nihilominus ad satiffactionem teneris: nisi ea dando passis damnũ velis liberare teipsum: quod tamen ad liberationem non proficit si fera animalia[g] vel que consueuerint nocere fuissent: t quam debueras non curasti[b] diligentiam adhibere. Sane licet qui occasionem[i] damni dat: damnum videatur dedisse: secus est tamen in illo dicendum: qui ut nõ accideret: de cõtingentib⁹ nil omisit[k].

De penis.

EX concilio toletano.

EA que frequenti prenaricaricatione iterantur frequenti sententia condemnentur[l].

EX concilio triburiensi.

PResbyteri interfecti compositio[m] episcopo: ad cuius parrochiam pertinet soluatur: ita vt meridietatez utilitatibus[n] ecclesie cui[o] ꝑ fuit tribuat: alteram in eius elemosynam iuste dispartiat: qz nullus ei⁹ heres proximior videtur ꝙ qui ipsum domino sociauit.[p]

ALexander tertius cantuariensi. archiepiscopo.

LJcet iuxta apostolum: t infra. Accepimus: ꝙ archidico. cõuentren. episcopatus pro corrigendis excessibus t criminibus puniendis a clericis t laicis[q] penaz[r] pecuniariaz exigunt: pro ãnua exactione personas quandoqz suspendunt ec

qui occiderit. §. in hac: t negligentia imputatur. j. de pe. t remissi. quesitum: vbi de hoc.

f Jgnorãtia. hic nõ excusat ignorãtia a culpa si potuit scire ex facto suo cõtingere iacturam vel iniuriã: puta mihi lz percutere penitentem me si cum vellem eũ percutere: alium percussi: iputat mihi. ff. ad. l. acquil. scientiam. §. pe. t. ff. de iniur. cum qui. §. si iniuria. Ar. ꝫ. ff. e. si cũ seruo. debuit g⁹ adhibuisse diligẽtiaz in facto suo vt dicit. in fi. t sic nõ imputatur. Et illõ scias ꝙ iniuria fit aut re aut verbis. re: quotiens manus ifertur. verbis: quotiens cõuicium dicit. ff. de iniuriis. l. i. t. ꝫ. de re indi. cuz te. t iniuria ꝑ dissimulationez abolet. ff. e. nõ solũ. §. i. Et illud scias: ꝙ cõuentus de dãno dato: si negauerit: t ꝓbatum fuerit: condẽnatur in duplum. ff. ad. l. acquil. l. scẽa t. C. eo. ti. ꝺ negantem

g Animalia tua. Sic ergo si q̃drupes tua siue animal dãnum dedit: ad estimationẽ teneris: qz nõ custodiuisti animalia tua. tñ si velis dare animal ꝓ dãno: liberare te potes. vt hic dicit. t. ff. si qua. pau. fe. di. l. i. circa prin. t insti. eo. tit. in ꝑn. vñ sumpta fuerunt hec verba. t hoc lz locum in his animalibus que ꝺ naturam monent: vt pote si bos cornupeta solit⁹ fuit vel equus calcitrosue: vt dr̃ in predictis. ll. in feris aũt animalibus que naturali sua feritate dãnum dederũt: hoc ꝑ lz locũ: qz illud aial dãdo non liberaberis: qz nõ adhibuisti diligẽtiam quã debuisti: vt hic. j. dicit. nihilominus vt hic dr̃ saltẽ directa actione vel vtili poti⁹. Si vero aufugit t nocuit: ñ põt dñs quodaz cõueniri: qz desinit dñs esse: vt. ff. eo. l. i. §. i bestiis. t insti. eo. §. i. Fere bestie sũt: vt vrsus t cerui: q̃ sũt animalia sine volatilia fera dicunt̃: ut. in insti. de rer. di. §. fere. t in aliis. §. seqntibus. Cum. n. liber homo dãnum dat: locum habet actio. l. acquil. dum vero quãdrupes siue animal: locum habet actio de pauperie. cum vo seruus: tunc lz locũ actio noxalis: t tũc licitũ ẽ seruum dare ꝓ dãno. insti. de noxa. circa ꝑ prin.

b Nõ curasti. qz huiusmodi animalia nõ debẽt teneri in publico vbi publicũ iter ẽ. insti. si quadru. pau. fe. di. §. hic quoqz. alias. §. ecce. t. si vero teneant in publico t dãnum dederint: tenetur dñs in duplum: t nihilominus actio de pauperie locum habet: qz cum plures actiones cõcurrunt penales in eadem re vna nõ tollit aliam. insti. e. §. fi.

i Occasionẽ. ff. ad. l. acquil. qui occiderit. §. in hac. t. ꝫ. de homi. dece tero. vbi de hoc. ꝫ. de testi. sicut. in glo. que icipit. arg. ꝙ vi.

k Omisit. Nota ꝙ nõ est iputandum ei, qui de cõtingentib⁹ nil omisit. ff. ad. l. aquil. qui occidit. §. in hac. t. l. qui foueas. t. l. si putator. t. l. di. si duo. t. ꝫ. de homici. c. vlt. t antepul. b.

EA que. condẽnent̃. sic. vi. q. i. imitare: t de pe. di. i. mẽsuram. t ita quotiẽs quis deliquerit: totiẽs puniri debet: sicut in ꝺctib⁹ cõsueuit dici: vt pena soluta ꝺctus maneat i sua firmitate. ff. de transa. g fidem. sed ẽt arbitrio qs stare nõ cogit̃ pena soluta: nisi id expresse dicat̃. ff. de arbi. si duo. in fi. Et sic est arg. quotiens clericus in delicto repertus fuerit: totiens exigatur ab eo pena. arg. xxiii. dist. quã ꝙ. in fi. t. ff. de ver. obli. si sic stipulatus.

m PResbyteri. compositio. per. l. lombardam est sexcẽtorum solidoz. xvii. q. iiii. qui subdiaconum.

n Utilitatibus ecclesie. hoc ideo: qz t sic ecclesie iniuria facta fuit t in suum ministrum: iuxta illud. Qui vos tãgit: me tãgit. ii. q. vii. accusatio. t ẽ arg. ꝙ penas pecuniarias quas recipit epͣs nõ lucrat ipe: sed in vtilitatem ecclesie cõuerti debent: vel dividentur illas. argu. l. di. ius militare. t. xii. q. vi. c. i.

o Cui. s. ecclesie.

p Socianit. baptizando t ordinando illum.

LJcet. laicis. Sed quare a laicis: qz forte sunt de sua iurisdictione temporali: vel de cõsuetudine hoc habent.

r Penã pecuniariã. Ex hac decreta. videt ꝙ ꝓ criminibus pena pecuniaria exigi nõ debet: cum papa hic eã ꝓhibeat. ar. xvi. q. vi. cognouimus. t. c. de lapsis. t. c. epõ. t illud. i. q. i. nullus epͣs. t. ꝫ. de symonia, nemo. t. lxxxiii. di. si quis

epõs. Arg. ꝺ. xxiii. q. v. si vos. Unde nota ꝙ cũ ius statuit penã pecuniariam infligẽdam: quicũq; cognoscit de illo crimine: illam põt infligere. ff. de iudi. l. ii. §. vltimo. & s. de raptoribus. in archiepatu. & xii. q. ii. cum denotissimã. xviii. dist. qñ. Si vero ius solam penã spiritualem vel corporalem sup crimine statuit: iudex nec debet nec põt illam in aliã cõmutare: sed ille tãtum qui de illo crimine põt dispẽsare. Et cuz de pena criminis nihil de iure cautum ẽ: an pecuniariã vel aliam infligat: iudicis arbitrio cõmittit s. de offi. deleg. de causis. Cũ iudex sup crimine dispensare põt: bene põt infligere penã pecuniariã vel aliã: sed archidiaconi isti sup his criminib⁹ dispẽsare nõ poterãt. vnde nõ ꝺebebãt penã pecuniariã infligere: sed iponere spirituale: seꝺz quod qualitas criminis exigebat. arg. s. de iudi. at si clerici. Hugo dicit: ꝙ illa pena ẽ infligẽda: que magis timeat. arg. xxiii. q. iiii. ea vindicta. & q. v. pdest. & s. vt lite nõ cõtestata qñ. in fi. Sed hoc itellige habere locum: cũ iudex talis ẽ q possit dispensare & cõmutare penas: sed isti archidiaconi ls nõ possunt. ala.

a Ā vicariis. hoc erat symoniacum: cũ ordo sit sacramentum cui adheret executio: si ergo vnũ vendũt & reliquuz. i. q iii. si qs obiecerit. & c. salnator.

b Cālũniaz. alio. ita vt pręt expẽsas de calũnia puniat. C. de calũ. l. iii. & insti. de pe. te. litigã. §. aduersus. q; ifamis efficit: vt ibi dicit: de quibus legibus hic facit mentionem.

c Victori. victus victori i exsis condẽnari debet: si per calũniam & mala fide appareat eũ monisse litez: vt hic expõsse dicit lra in prin. & in aut. de iudi. §. oporteat. col. vi. & ff. de iudi. eum quem temere. Alii dicũt ꝙ eoipso ꝙ succũbit pũnitur calũniari. vnde condẽnari ꝺebet in expẽsis. De hac materia plene dictũ ẽ. s. de ꝺolo & cõtu. finem.

d Nisi snia p absente. sicut caueť. C. de iudi. pperãduz. §. & si qdem. ibi ꝺr ꝙ victus presens sumpt⁹ suos de condẽnatione deducat.

e Quod in dubiis. icitant. i bello iniusto. arg. s. de homi. sicut dignũ. §. qui. vero. & ff. ad. l. acquil. item mela. §. item cum eo. secus si esset iustum: qz tunc licituz ẽ borrari. xxiii. q. vl. borratu. & c. igitur. & c. vt pridẽ. & interesse bellis. e. cã. q. iii. maximianus.

f Te discretionis. depbensi. & cõuicti. sola. n. depbensio nõ sufficit. s. de iudi. cum nõ ab homine. vel itellige: deprebẽsi ita ꝙ factũ sit notorium p eũ etiam facti: tales enim statim condẽnari pñt. C. de defen. ciuit. l. defensores. & arg. s. de coha. cle. & muli. c. vlt. & ii. q. i. de manifesta. & talis depbensio auctoritate sui plati fieri ꝺz: ne vltra se extendat violentia q̃ exegerit defensio clericoz. ĵ. de sen. exc. vt fame. alias capientes essẽt excõicati: vt ibi.

g Monasteriis. si. xvi. q. vi. de lapsis. & l. diss. si ille. & si icorrigibiles fuerint p̃ secularem iudicem postea depbendant. s. de iudi. cum nõ ab hoie.

h Constitutus. ex confessione. Confessio enim in iure facta preiudicat. s. ꝺ transac. preterea. ii. & s. de confessis. cum sup. & c. vlt. vbi de hoc. & C. eo. l. vna. & ff. eo. l. i.

i Utrãqz. Sed videť ꝙ episcopus nõ iciderit in penam: nam cuz altera pars ei subtraxit pẽsionem licite potuit petere ꝓcurationem: qz fidem nõ seruanti fides nõ est seruãda. s. de iureiur. peruenit. ii. nam licitum ẽ redire ad priorem accusationem: cum ex parte altera nõ paretur pacto. arg. s. de pac. cum pridẽ. de hoc dictum fuit. s. de elec. cum inter. r. Ecõtra videtur ꝙ illi potius preiudicet qui vltimo incidit in penam. nã si vterq; est in mora: semp vltima mora nocet. ff de peri. & cõmo. rei ven. illud. Respõdeo hic pp par delictum neuter icidit in penã. ff. de reg. iu. cum par. & in delictis mutua fit cõpensatio. s. de adul. c. pe. & vl. xxxii. q. vi. nihil. & ff. solu. matri. viro. Jo. cõpensatio mutua fit. ff. de compen. si ambo. & ff. de ꝺolo. si duo. hec decre. decisa fuit. in fi. huius decre. s. de reli. domi. constitutus. & p illam poteris intelligere istam. ber.

clesias interdicunt: a vicariis[a] denarios ut eos in ecclesiis cantare pmittante rigere formidant: & alia agunt que canonum obuiant institutis & ꝺ radice cupiditatis & auaritie prodiť videntur: & infra. Mãdamus: quatenus archidiacõis predicti episcopatus boc districtius interdicas: si autez cõtrauenire presumpserit eos ap. ces. eccle. cen. compellas.

Item in concilio turonensi.

Calumniaz & audaciam teme/re litigantium condemnando in expensis & alio[b] multiplici reme/dio sanctio imperialis compescit. Quoniaz igitur sacris institutis cõsonare dinoscitur: precipimuſ: vt de cetero in causis pecuniariis victus victori[c] in expensis condemnetur: nisi sententia[d] pro absente feratur.

Innocentius tertius indronensi archiepiscopo.

Quod in dubiis: & infra. Quia vero tam sacerdotes qui gu/bernant naues ad pugnam: quaz q personaliter exercent conflictum: & bi qui alios incitant[e] ad pugnanduz omnes enormiter peccant: de rigore canonico eos credimus deponẽdos.

Item londonen. epo

Te discretionis prudentiam & infra. Ad illud quod a nobis tertio requisisti: qualiter clerici in latrociniis vel aliis magnis scelaribus deprebensi[f] puniri debeant: respondemus: ꝙ a suis ordinibus degradati detrudi debeant in arctis monasteriis[g] ad penitentiam peragẽdam.

Item abbati & fratribus scripteferate.

Constitutus i presentia nostra & infra. Licet autẽ in instrumẽto episcopi lauitani expressa fuerit certa pena quam pars contractum non seruans solueret obseruanti: cũ tamen vtraq; pars veniſſe contra illum ex confessione[h] propria conuincatur: cum & pars uestra subtraxerit episcopo pensionem: & episcopus ꝓ curationẽ exegerit ab eadez ecclesia sicut economus proposuit memoratus: vtrãq; partem ab ea reddim⁹ absolutam.

Item priori sancti fridiani & magistro. b. canonico pisano.

Super bis de quibus nos consulere voluisti: & infra. Clerícus autem qui pro eo ꝙ variauerat[k] & uacillauerat coram uobis: de mandato nr̃o captus est & detentus: infamiã non incurrit[l].

Item spoletano episcopo.

Tam ad nos rectores clericorum sancti fortunati querimoniam transmisserunt: ꝙ cum tibi essent in. xl. libris per quoddam arbitrium cõdemnati: essetq; pena. xxx. librarum apposita: nisi ea soluerent i termino constituto: tandem. xxxiii. libris in termino persolutis[m] occasione. vij. residuarum per quasdam nostras litteras veritate tacita impetratas obtinuisti eos i prefatis. xxx libris tibi per delegatum iudicez cõdemnari. Quia igitur te non decet i tantum pontificalis modestie[n] obliuisci: vt inbonestis questibus anbelando: desideres cuz aliena iactura ditari: mandamus: quatenus septẽ librarum solutione contentus super pena[o]. xxx. librarum memoratos rectores decetero non molestes.

Item.

Ad aures nostri apostolatus p uenit: ꝙ cum quidã parrochiani sui ausu diabolico bone memorie

Super bis. variauerat. & ideo nõ fuerat ei credẽdum. iiii. q. iii. §. 9 falso. & s. vt ecclę. bene. vt nostrum.

l Non incurrit. qz genus pene p se nõ ifamat nisi snia precedat. C. q ex can. ifa. irro. l. i. & l. nullaz. ls gratianus aliter senserit. iii. q. vii. §. tria in fi. vincen.

m Tam. psolutis. eoipso ꝙ sortez recepit: pene renunciasse videtur ff. de eo qꝺ cer. lo. l. vlt. in fi. & ff. de leg. cõmiſ. post diez. Et ita videť: ꝙ eam vlterius petere nõ possit: p hoc quod hic ꝺicit: nisi altera cõuenerit inter eos cũ sortem recepit. s. ꝙ sors & pena peti possit. arg. ff. de transa. qui fidem. C. de trãsac. cum proponas ff. si quis caut. l. ii. i. respon. Et sic videť ex hac decre. ꝙ nõ cõmittatur pena in totum cum effectu: ls sors in totum soluta non sit. vnde habes contraria plura. ff. de ver. obli. stipulationum. §. si sortem. super hoc consueuit distingui. aut enim illud quod ꝓmittitur sub pẽa cõsistit in ꝺando: aut i faciendo: si consistit in ꝺãdo: in totuz cõmittitur pena: ls in parte sit satisfactuz ff. fami. her. heredes. §. in illa. in fi. & ff. ꝺ verb. obli. stipulationum. §. si sortem. & l i executionib⁹. §. itẽ si ita. & ff. de pig. sed an a me. arg. Si vero cõsistit in faciendo: & illud quod pro missuz est sub pena sit idiuiduum: tunc idem est quod in pmo casu: quia in totum cõmittitur pena. ff. fami. her. heredes. §. an ea stipulatio. & ff. de verbo. obli. eadem. §. cato in prin. ibi ab omnibus factum & c. & l. in executionibus. §. seꝺa. Sed in primo casu cum consistit in ꝺãdo dixit. m. ꝙ opposita exceptiõe repelletur a pena pro rata solute partis. arg. ff. si quis can. si seruus. §. i. & ff. de verb. obli. l. ii. §. vlt. ad fi. & ar. ff. depositi. si duo heredes. & ff. de ver. ob. in executionibus. §. isolidum. & hãc equitatem seruat bic inno. Nec ẽ seruãdus ille rigor vt in totum pena exigatur: qz nõ ꝺz quis cũ aliena iactura ditari: vt bic ꝺr. & xxii. q. ii. primũ. & ff. de condi. ide. nã hoc. qz nõ interest illius penam recipere ꝓ soluta sorte: & iõ qz placuit eqtatez preferri stricto iuri. C. de iudi. placuit. vnde lra super hoc impetrate nõ valuerãt: quod patet ex eo ꝙ ꝺicit veritate tacita. Alii doctores legum seruant illũ rigorem. Si vero factum sit diuiduum: pro parte tantum committitur. ff. rem ra. ha. Si procurator. & arg. ff. de verb. ob. eadem. §. cato. ibi. at si de eo cautum & c. Sed cõtrariuz videtur in. l. predicta. ff. si quis caut. si seruus. vbi cõmittitur pena in totuz ls detur exceptio pro alia parte: & factum videtur diuiduum. Sed dici cõsueuit: ꝙ illud est speciale in iudicio: qz & ibi mora purgať. ff. si qs can. & post tres. sed in penali stipulatione non purgatur. C. de contraben. & commiten. stip. magna. quia tempus ibi interpellat. s. de loca. c. vlt.

n Modestie obliuisci. preferenda est enim estimatoris opinio pecuniario commodo. ff. de solut. cum ex pluribus causis. ff. de vsuris. in pecudum. §. vlt.

o Pena. videtur ergo ex hoc: ꝙ ecclesiastica psona nõ possit exigere penam: nec ab eo exigi. arg. xii. q. ii. fraternitas. arg. cõtra. s. eo. cõstitutus. De hac materia dictum est. s. de arbi. dilecti filii.

a Aures restituant. Immo videt q maiori pena puniendi sūt vt nō solum ea restituāt: sed omnia alia bona sua ecclesie cui iniuria facta est tradant perpetuo. xvii. q. iiii. si qs deinceps. ⁊ anathematizent: vt ibi dicit: lz ipo iure sint excōmunicati. ea. causa. ⁊. q. ea. si qs suadente. Item alia pena iponitur. j. eo. c. pri. ſ. in quibusdam. ⁊ si iterum aliqui suum episcopum interficiant: priuant episcopo. xxv. q. ii. ita nos.

b Dilectus. assertionē. arg. q ꝙ bo iudicis ē credendum: nisi ꝓbetur: vt hic dī. arg. ſ. de ꝓba. post cessionē. argu. ſ. de testi. cū a nobis. ⁊. ſ. ō ꝓba. qm̄ ꝓ falsaz. cui stādum est. Sed qō dicit hic: q pūiri oz litigator: vez est cuz temere ꝺicit iudicis assertioni: puta cū iudex hoc quod dicit ostendit pacta vel cū litigator nihil ostendit ꝓ excōicationis sententiam: tūc puniatur i sumptibus. j. de sen exc. sacro. arg. ſ. eo. calūniam. vel alias ꝺm arbitrium supioris: vt hic dicit. ⁊. ſ. ō offi. deleg. de causis.

c In qbusdaz. ō fensionis. patroni enim ecclesiaz defēdere debēt. xvi. q. vlt. filiis. hanc defensionem nō ōbent extēdere ad grauamen: vt hic dicit. sic. ſ. de appel. c. iii. ⁊. c. cum speciali. §. porro. ⁊. ſ. de iureiur. q ꝙ to. ⁊. xxii. q. iiii. intercetera.

d Jure pmissum. Permissū patronis est presentare rectorem ⁊ habere ius ꝓfessionis: ⁊ si ad inopiam vergat: ei ab ecclesia succurritur ſ. de iurep. nobis. ⁊ xvi. q. vii. quicunqz sic epūs nō debet plꝰ petere a subditis q ꝙ sit permissuz a iure xviii. q. ii. hoc tātum ⁊. x. q. iii. qz cognominus. ⁊. ſ. de cen. cū apostolus. alias restitueret duplum. ſ. de imu. eccle. qz pleriqz. ⁊. ſ. de cen. ꝓcurationes. in fi.

e Presumpserint. nisi forte in casu quez habes. j. de sen. ex. si vero. cū moderamine inculpe tutele: alias nō.

f Prorsus amittant: ⁊ devoluant ad ecclesiā cui facta est iniuria. xvii q. iiii. si quis deinceps. ⁊. c. qsqs. vt dictum ē. ſ. eo. ad aures. ⁊. xxvii. q. i rapuerit. Sic ergo ecclesia ñ habebit patronum: sic ⁊ vasallus amittit feudū: vt hic patet: si nō seruat fidelitatem dño. xxii. q. vlt. de forma. ⁊ in libro de feudis. quēadmodū feudū amittat. ⁊. xcvi. di. si impator. ſ. ſ. de postul. c. vlt. sic ⁊ donatio revocat pp talem ingratitudinem: ⁊ pp alias ēt. ſ. de dona. c. vlt. vbi de hoc. C. de revo. dona. l. vlt.

g Ad heredes. ⁊ descendentes p lineam directam vsqz ad quartam generationem: vt hic dicit: qz vsqz ad quartā generationem extendit consanguinitas. ſ. de consanguini. nō debet. Et est speciale hic: q filius puniatur hic pro delicto patris: sicut in crimine lese maiestatis. vi. q. i. §. verum. ꝙ si quis cum militibus. ⁊ in hereſi. ſ. de hereti. vergētis alias bona dānatorum devoluuntur ad heredes. C. de bo. dam. aut. bona.

b Prelationis. Sed ō videt: cū ingressus religionis tollat irregularitē. ſ. de filiis presby. c. i. ⁊ in aut. de mo. in pn. col. i. dic vt. ſ. de apostā. c. ii.

i Dispēsatum. Cū nō determinet a quo possit dispensari. dicit. io. q epūs pōt spēsare: exquo papa specialiter nō retinuit sibi dispensationem. arg. j. de sentē. exc. nuper. Honestū cēt q nullus epūs sine licentia pape dispensaret cum talibꝰ vt alii saltem timerent cuz viderent illos vsqz ad vltimam generationem puniri.

k Ranez. claues. datas petro. xxii. di. c. i. ⁊. xxi. dist. in nouo. ⁊ petro date sūt ecclesie. xxiiii. q. i. quodcunqz. ⁊ cuilibet eiꝰ successori. ar. ſ. de trāsla. quando. b.

l Contenendo. ⁊ si alias ligatus nō fuisset: ex contēptu ligaretur. xi. q. iii. §. eum ergo sē tentia. in fi. ⁊. xxiiii. q. iii. notā dum. non enim debet cōtemni cuz sit medicinalis. ii. q. i. multi.

m Heretice prauitatis. hoc iō dicit: qz qui pp suspitionem heresis excōicatur: si p annuz steterit in excōicatōne: postea tanꝙ hereticus habetur. ſ. ō here. excōicamus. §. i. tamen si p̄o cōtumacia excōiectur: sive p annum sive p plures i excōicatione steterit nō habetur vt hereticus: sed alias ꝺ eum procedit: vt hic dicit.

n Nobilitati. Nota q peit nobilitati circa pēas vt aliter puniatur nobilis q ꝙ ignobilis xxiiii. q. i. qui cōtra pacez. ⁊. l. dist. cōtumaces. ⁊ in beneficiis etiam magis puidendum est nobilitati. lxxxvi. dist. nō satis v. itē si cōsiderāda est. ar. ꝺ. q eque puniat. ſ. de sta. regu. ea q. vbi de hoc.

o Ecclesias. aliquod ius. forte iuspatronatus: vel quicqd aliud possit ab ecclesia peipere: vt si ecclesia aliquo debito teneat eidem: vt iterim ecclesia ei respōdere nō teneat. vt. ſ. ō here. excōicamus. §. credētes ⁊. c. vlt. ⁊. xv. q. vi. alius. nos sā ctorum. ⁊ ipo iure absoluti sūt tales: ⁊ hic precipit q denuncient solummodo absoluti: vt in fi. dicit. Et ē. arg. q crescente cōtumacia crescere ōbet pena. ſ. vt lite nō cōtestata. qm̄. i fi. ⁊. ff. de penis. l. relegati.

p Manifesta. occulta. imo q publice peccant: publice corripiant. ii. q. i. si peccauerit ⁊ de con. di. ii. ego berēgarius in fi. ⁊ hoc sive sint grauia sive levia: vt sedeat scādalum. solēnis tñ penitentia clerico iponi nō oz: nec ēt publica: nisi deposito. arg. l. di. alienuz. ⁊. c. cō firmādum. j. eo. q̄situm. vbi de hoc. ⁊. xxvi. q. vi. c. vlt. lau.

q Qui presbyter. annor. arg. ꝺ. xxxiii. q. i. hoc ipm. ⁊. c. admonere. Sol. oꝛdinarium est q ꝙ p̄o mortali crimine septēnis penitentia iniungat: vt ibi. sed pp enormitatē maior: vt hic. ala. ⁊ sacerdoti iponit q̄qz penitentia. xii. an. xxx q. i. nō debet.

r Canones. penitentiales.

s Cingulo. deponit iste a dignitate sua vt clericus: ne arma vlterius ferat. de pe. di. v. falsas. ⁊. xxxiii. q. v. admonere.

t Absqz spe cōingii. Quedā crimina impediūt mrimoniū ꝺ bēdū: vt incestus. ſ. de eo q cogno. cōsā. vxo. sue. c. i. ⁊. ii. ⁊. c. trāsmisse. in fi. xxxii. q. vii. si qs viduam. Itē raptꝰ spōse alteriꝰ. xvii. q. ii. statutū. Itē si qs vxorē suā interficiat. xxxii. q. iii admonere. Itē si qs baptizauerit filiū suū vt separaret sic ab vxore. xxx. q. i. de eo. Itē q monialē scienter in mrimonio accepit. xvii. q. i. hi. qui. ⁊ in casu ꝓsenti. Hec impediūt: sed nō dirimunt: alia sūt que impediunt ⁊ dirimunt: de qbus habuisti. ſ. de eo qui duxit in matri quā pol. cuz haberet. ⁊ in aliis pluribus. c. ibidem.

u Significauit. vrbe. i. roma. appellatione enim vrbis roma intelligitur. ff. ō verb. sig. vrbis. ⁊. l. qui in continentibus. Sicut cuz dicitur apostolus: pau

lum intelligimus anthonomasice.b.

a Visum fuerit.ꝛ sic penitentie arbitrarie sunt.xxvi.q.vii.tempora.de pe.dist.i mensuram.ꝛ.j.eo.quesitum.

b Misericorditer.arg.ꝙ misericordia ipendenda.l.di.ponderet.xlv.di.lj.ꝛ. xxvi.q.vii.alligant.lau.

c Pro libertate.Hec est iusta cā pugnādi: si mod⁹ seruetur xxiii.q.vlt.omni timore.ꝛ.c. hortatu.

d Devotione.quānis bona intentione fecerit:modum tamē excessit:quod pz ex eo ꝙ penitētia ponit.arg.xxiii.q.iiii. q peccat.ꝛ.s.de resti.spol.cuj olim.i.in fi.

e Retardent.arg.mitt⁹ agēdum cum aligbus:ne a seruitio ecclesie retrahant.arg.xii. q.i.certe.C.de pēis.honor.

f Quod aūt.in dedicatiōib⁹. Hodie idulgētia q̄ in cōsecrationib⁹ fit ecclie nō dz excedē aumz:sine fiat ab vno siue a pluribus epīs i anniuersario cōsecrationis:ꝛ in aliis casib⁹ ultra.xl. dies huiusmodi idulgentie hodie nō excedunt.j.e. cum ex eo.§.vlti.

g A nō suo iudice.j.eo.oīs.§. i.s.de iudi.at si clerici.ꝛ.s. de cōsue.ad nostrā.ꝛ.C. si a ñ cō pe.iudi.l.i.pōt expōi.i.añ suo iudice factas.

h Ut prosint. Quid valent tales remissiones:vetus ē q̄rela:adhuc tñ satis dubia. Quidam dicūt ꝙ valent tātum q̄ ad deum:nō quo ad ecclesiam quo ad deum:qm̄ si quis sine mortali decedat:nō tñ acta cō digna penitentia de peccatis: penam purgatorii minus sentiet ꝓ modo remissiōis sibi facte in vita ista: ecclesia tamen viuenti ob h̄ debitā satisfactionem nō relaxat. Alii dicunt ꝙ valēt quo ad ecclesiam:sz tūc tātum cū peccatum p contritionem vel satisfactionem sufficienter punitum ē:tunc.n.qō ex superabundāti ecclesia iposuit quo ad deum ꝛ quo ad ecclesiam oio p tales remissiones remittit. Alii ēt dixerunt: ꝙ omnino ꝓdunt ꝓficiunt:ꝛ quo ad deū ꝛ quo ad ecclesiaz:sed q eas faciunt se onerāt tenent enim elemosinis suis ꝛ orationib⁹ eas supplere:aliogn grauiter in purgatorio punient. Alii dicūt:ꝙ valēt tātum ad remissionē illius penitētie q̄ negligēter est comissa. Sed ex hoc.c.verius colligit:ꝙ qui iniungit penitētiam:sicut sibi vr:iponit ꝛ cōcedit:vt eam p has remissiones vel in totum vel in ptem redimat.qō si fecerit:vt hic dr̄ valent remissiones ad relaxationē iniuncte penitētie aliqn nō. Hoc tñ vex ē ꝙ lz nō valeant ad relaxatiōem iniuncte pnie q̄ ad ecclesiam:valent tñ ad minorē penam peccati quo ad deū:sicut alia bona. Sic ergo si iudex iniungit alicui septēnem penitētiam:ꝛ nō cōcedit vt possit redire:lz ipe vl alius p eo generalem faciat remissionē ad pōtem vel alium locum q̄ ponti confert de suo quātitatem penitētie sibi iniuncte:quo ad ecclesiam nō diminuit.ala. ꝛ hoc quod dr̄ in hac littera:itellige verum cum peccatum per cōtritionem oio dimissum est. Nam pro omni peccato duplex pena debetur:tēporalis:ꝛ eterna de pe.dist.i.si peccatum dauid.ꝛ.c.sicut primi.sed p contritionem pena eterna dimittitur.de pe.dist.i.verbum dei.tēporalis vero.s.p satisfactionem: vt in predicto.c.si peccatum. Et p ista pena qualitercūq̄z satisfaciat ecclesie dummodo nō decipiat ecclesia:sufficit:ꝛ absolutus ē quē absoluit:ꝛ ligatus quē ligat.xxiiii q.i.quodcūq̄z. Sed ipposita alicui septēni pnia datis.vii.denariis bz.vii.annos remissionis valituros sibi precepto iponentis sibi penitentiaz:nunquid vltra ieiunare tenetur? Respondetur:si in veritate satisfecerit ecclesie: nō tenetur ex necessitate ieiunare:sed ex honestate:ꝛ si cōtēnat:peccat mortaliter pro cōtemptu debet enim semper dolere de peccato.de pe.di.iii.pductio2.q2 nescit an dimissa sunt ei peccata.arg.s.de pur.ca.c.vlt.ibi ꝛ si simplex fuero ꝛc.cum suis cōcordātiis.ꝛ si cōmode pōt adequari pena cum precedenti culpa saltē dz.ar.de pe.di. i.vide benignū. Vñ apostolus.Sicut exhibuistis mēbra vra ꝛc.xlvii.di.oēs huius seculi:ꝛ punire in se qō deliquid.de pe.di.i.si peccatum.ꝛ de pe.di.iii.penitētia est.

i Judices.i.epī:q2 alii iferiores prelati huiusmodi remissiones facere ñ possūt s.de excess.plato.accedentibus.Vel dic iudices.i.ppīi sacerdotes:cū iniungūt penitentias suis parrochianis:possunt eis cōcedere ꝙ tales remissiones sibi ꝓsint:si de bonis suis cōtulerint predictis locis:ꝛ hoc fauore penitētie:vt sic diuersis modis possint liberari a peccatis.

k Indulserūt.ar.ꝙ clerici sine licētia epī sui aliū iudicē ēt ecclesiasticū eligere nō pōt.j.eo.omnis vtriusq̄z.§.i.ꝛ.s.de foro cōpe.significasti vbi ē hoc expressum.

l Quod quidam penitentia.talis penitentia nō est va.i.fructuosa:q̄ ad vitam eternā tñ valet ei q2 sentiet fructū eius:cuz de alio crimine penitētiaz egerit.de pe.di.iii.§.pe.ꝛ vlt.ꝛ iō talis cōfessio admitti dz: ꝓut hic dicit.Sed pone ꝙ nō peniteat ō alias:valebit ei penitētia:vtiq̄z nā oia bona q̄ q̄sq̄z facit in vita illa: illa ꝓsunt ei ad vitā eternā ꝓmerēdam: vel saltē ad minus suppliciū subeundum.de pe.dist. iii.§.pe.ꝛ incipit si qs aūt. Itē ad bonū tē porale obtinēduz.ō pe.di.iii.cauēdū.ꝛ. xxii.q.ii.si q̄libet cuppa.aut ad hoc vt ōs citi⁹ illustret cor ei⁹ ad veram penitentiam.de pe.di.v. falsas.ꝛ.

m Admittēda.ar. ō.xxiiii.q.ii.legatur xc.di.si qs ꝓtristat⁹ ꝛ certe si adhuc facit nō penitet.de pe. di.iii.penitētes.ꝛ ōs nūq̄ aliquem sanauit quē nō omnino liberaret.di.ea.sunt plures. Itē.arg.ō. xxvii.q.i. q̄ christo. ꝛ.c.devotam. Sol. prima ōria.s.legat: penitētes sūt plures intelligunt de vera ꝛ fructuosa penitētia in.c.cōtristatus.cōpellit qs recipere satisfactionē.illa duo c.devotā. q̄ christo.

Jndulgentia.qō prima facie p̄sumenduz ē.ar.s.de p̄sump.afferte.Un de etiam dicit lex ꝙ repētini casus iniquitas ꝓ iactura paterne pietatis emendanda est.C.de inoffi.testamen.si mater.

u Arbitrio.xxvi.q.vii.tempora penitudinis.ꝛ.j.c.ꝓti.

confessio:ꝛ crebris ꝛ salubrib⁹ monitis est penitentia indicenda.

Item triburiensi archiepiscopo.

Licet tam veteris q̄ noui testamenti pagina:ꝛ infra. Si aūt illi qui aliquos dies in pane ꝛ aqua ex iniuncta sibi penitentia tenentur peragere:panem quo vescantur nō habent:leguminibus aut piscibus aut aliis cibariis reficiantur:si necessitas id exposcat:discretiōe tamē ad bibita ꝙ bis nō ad delitias:sed ad sustentationem vtantur.

Clemens tertius.

Quesitū est:vtruz sacerdotib⁹ grecis quibus legitimo matrimonio licet vti penitentia publica sit iponenda:si eam sibi postulent,p filiis oppressis iniungi. Huic igit consul.ꝛ.t.r.ꝙ si ipis procurantib⁹ vel studiose negligētibus filii in lectis reperiuntur oppressi:ab officio altaris debent perpetuo abstinere. ꝛ eis grauior q̄ laicis nō tamen publica:nisi i publicum id veniat penitētia debet iponi:vex si ea icuria ipsorum mortui iueniantur cunis:ꝛ illud fuerit occultū:eis pro arbitrio penitentiarii iponatur:ꝛ in terrorez aliorum ad tempus abstineant a celebratione missarum.

Anno.tertius liuoñ.epo ꝛ eis qui cum ipso sunt fratribus.

Deus q̄ ecclesiam suaz:ꝛ infra. Ceterum cum penitentia non itelliguntur nō de penitentia:sed de fructu penitētie.i.eucharistia.

n Licet.leguminibus.arg.ꝙ si alicui est iniunctum vt in pane ieiunet ꝛ aqua:nō dz aliud sumere:q2 tam nō staret in finibus penitentie:ꝛ hoc est vex:nisi necessitas eum artaret.ar.lxxxii.di. p̄sbyter necessitas enim semp itelligit excepta:que legem nō bz.de con.di.i.si cut.de reg.iu.ꝙ nō ē.ꝛ.s.de cōsue.ꝙto.

o Nō ad delitias.ꝓhibetur enim sepe nō cibus:sed abusus.vt.xli.di. c.i.ii.ꝛ.iii.ꝛ est.arg.ad hoc.iiii.di.deniqz.

p Quesitum est.matrimonio.octo in laicali habitu:vel dum erāt in minoribus ordinibus.s.de cleri.coniu.ga.cum olim.

q Negligentibus.negligentia enim imputatur.s. de iniur.ꝛ vā.c. vlt.q2 dissoluta negligentia ꝓpe doluz est.ff.man.si fideiusso2.i.respōso.l.di.sepe.ꝛ dissoluta negligentia habetur p cōscia.ff.de edilic. edi. cum sex.qualis est ignorantia indeo q̄ nolunt itelligere vt bñ agāt i.q.iiii.§.vlt.sic.xxxviii.di.c.vlt.b.

r Nisi id in publicum.tunc.n.sacerdos publicā pōt facere penitentiam.xxviii.di.presbyter.vbi de hoc.ꝛ.xxx.di.si quis presbyter.sed nō solēnem:de qua habes.l.di.in capite.de qua ēt itelliguntur illa.c.l.di. cōfirmādum.illud.alienum.quam clerici facere nō debēt:sed depositus soleniter ꝛ publice penitere pōt.de pe.di.vi.sacerdos.ꝛ.xxx.q.i.si qs sacerdos.de pe.di.vi.sacerdos.item.ar.ō id qō dixi de publica penitentia.lxxxii.di.p̄sbyter si.vbi dr̄ p̄sbyter publice penitere nō dz.sed exponit publice.i.soleniter.Si aūt occultum est peccatum:nec publicam sacerdos facere dz pniam:vt hic pz.ꝛ sic pōt itelligi illud.lxxxii. di.presbyter si.vt nō peniteat publice:cū peccatum ē occultum. Sz in casu isto posset agere pniam ēt solēnem cum sine spe restitutionis de tali crimine priuatus sit.s.de tempo.or.c.vlt.ergo multo forti⁹ publicam exquo crimen venit ita in publicum.

s Penitentia debet.de hoc dictum est.s.de his qui fi.occi. de infantibus.

t Jncuria.qō prima facie p̄sumenduz ē.ar.s.de p̄sump.afferte.Un de etiam dicit lex ꝙ repētini casus iniquitas ꝓ iactura paterne pietatis emendanda est.C.de inoffi.testamen.si mater.

a Deus qui. arbitrium. ſ. c. pxi. de pe. di. i. mensuram

b Circūſtātiis. ĵ. eo. omnis. arg. q circūſtantie aggrauant peccatum. ſ. de homi. ſicut dignum. i. reſponſo. xl. diſt. homo chriſtianus de pe. di. i. c. v. xxiii. q. viii. occidit.

c Nouitate. propter nouitatem detrahendum eſt iuri. vt. xxxv. q. iii. quod ſcripſi. ꝛ. ſ. de diuor. is qui.

d Prout ſaluti. ga hoc ſoluz bene agit vt vita hominū corrigatur. xxiii. q. v. p deſt.

e Paulatiz. xii. di. nouit. quia paulatiz lup⁹ ꝓmedit agnuz xiii. q. i. ſ. is ita. vltra vnam columnam.

f Cōfeſſionis formam. i. cōfiteor deo

g Orationem dominicaz. ſ. pater noſter.

h Symbolū. ſ. credo in deum.

i Conſuetis. ĵ. eo. omnis vtriuſqz. ꝛ ō conſe. diſt. ii. ſeculares.

k Mortis. ĵ. eo. q in te. ꝛ. l. diſt. expenitentibus. ꝛ. ſ. ō ſpō. non eſt.

l Fficii. ſuppoſuit. criminis ſuppoſiti: ptus accuſatio nullo tpe claudit ẽt poſt mortez. ff. ad. l. cor. de fal. q falſam lz alia crimina claudantur. C. e. querelam. ꝛ. C. ſi reus vel ac. mor. fu. l. ii. ꝛ. xxiii. di. quorundam. Et nota q hec accuſatio non datur cuilibet populo: ſed ꝓpinquis aut his quibus ea res pertinet ff. ad. l. corneliā. vincentius.

m Benegāda. hoc mirum eſt: q durāte ſuppoſitione per quam fraudant cō ſāguinei debita ſucceſſione: hec mulier penitere poteſt contra illud. xiiii. q. vi. ſi res. ꝛ de pe. diſt. iii. penitētes. ſz ipa nō pōt detegere ſuppoſitiōem: qr ei nō creditur cōſtāte pſūptione q hēret ex matrimonio: q filiꝰ natꝰ ſit ex nuptiis. ff. de his q ſui vel alieni iuris ſūt. q filiū. ꝛ ēt periculoſum eſſet mulieri illud detegere. Iau.

n Penitentia. Hoc tū ſcias: q q̄diu eſt in mortali: nec deponit animum peccandi nō valet ei talis pnīa. xiiii. q. vi. ſi res. tū ad pniam admitti dz: ſed ẽ ei dicēdum q nō ẽ ei fructuoſa quo ad vitam eternam ſ. eo. q qdam. de pe. di. iii. ſ. pe. ꝛ. vlt. ꝛ de pe. di. v. falſas. io.

o Alienos. Ad quos ab inteſtato devolueret hereditas: ſi enim alig tales ſint ad quos ab inteſtato devolueret: exheredari nō debēt. Sed pone q tales nō ſūt: adhuc tū peccat ipediēdo liberā teſtamēti factionē. C. ſi qs alium teſta. phi. l. i. ꝛ. ii. ꝛ ideo dicit maxime. vincen.

p Nua. euangelium. in matutinis forte poterāt legere euāgelium vnde etiam diaconiſſe appellant. xxvii. q. i. diaconiſſam.

q Predicare. Mulier enim nec predicare nec docere poteſt: quia hoc officium extraneum eſt a mulieribus: nec ſacra vaſa contingere xxiii. diſt. ſacratas. ꝛ. c. mulier. ꝛ. xxxiii. q. v. mulierem. immo nec laici predicare vel docere debent. ſ. de here. cum ex iniuncto. nec poſſūt valere moniales. xx. q. i. ſtatuimus. nec abſoluere eas. ſ. ti. pxi. de monialibus. nec iudicare. xxxiii. q. v. mulierem. niſi forte aliqua nobilis hoc habeat ex conſuetudine. ſ. de arbi. dilecti filii. nec arbitrium in ſe ſuſcipere: vt ibidem. ꝛ. C. de arbi. l. vlt. nec procuratrix eſſe poteſt in iudicio. C. de procuratoribus. q te abſente. ꝛ. l. alienam. niſi forte pro patre morboſo aut etate impedito ageret. ff. de ꝓcurato. feminas. nec advocare pōt in iudicio. iii. q. vii. tria. ꝛ generaliter viri officium mulieribus eſt interdictum. ff. de re. iu. l. ii. Sed nunquid abbatiſſa poteſt inſtituere vel ſuſpendere: de hoc dictum eſt. ſ. de maior. ꝛ obe. dilecta.

r Quod in te. denegetur. tē poze interdicti. ĵ. ti. pxi. permittimus.

s Cōcedimus. Iſta enī duo ſacramenta ſiue tria ſemp excipiuntur in quolibet iterdicto. ſ. baptiſma paruulorum: ꝛ penitētia morientium. in quo itelligitur viaticuz ꝓut hic patet. ꝛ dr viaticum quaſi a via: qr ſūt in via recedendi de hac vita. Nec ẽ iſtud ſacramētum neceſſitatis: tū cōcedēdum eſt decedentibus etiam tēpoze interdicti: vt pz hic.

t Ex gratia. Si ex gratia cōceditur clericis qui ſeruauerīt iterdictuz: ergo videtur q ius nō ſit cōmune: ergo nō competit niſi impetretur: cum nemo ſit exemptus ab illa generalitate iterdicti niſi qui per priuilegium exemptus eſt. Vel pōt dici q per iſtud ius clerici canonicis regularibus equiparentur. ſi. ſ. de priuile. q nōnullis. io.

u Audiri. patet ergo q cū excommunicato non licet ſtare extra eccleſiam: cum etiam interdicto ꝓhibeatur audire exterius. io.

x Penitentia. hoc eſt ſpeciale in iſtis pſonis vt ſine neceſſitate vel piculo mortis admittantur ad penitentiam. Sed hic eſt neceſſitas: qr hoc eis nō cōceditur niſi cum ꝓficiſcunt ꝛ ita quaſi in via dicunt: ſicut illi quibus datur viaticū. Idē pōt dici ſi aliqui proficiſcūtur ad iuſtum bellum: qr ibi eſt iuſta cauſa timoris. Item idem eſſet ſi aliqui eſſent excommunicati: vt in iuſto bello: qr pōt abſolui a quocūqz alio q̄ ab eo excōicatore. arg. ĵ. ti. proxi. decetero. de cōſe. di. iiii. ſactuz eſt baptiſma. ꝛ. xxxiii. q. ii. c. i adoleſcentia. Sed quid ſi in ciuitate interdicta aliqui vellēt ſatisfacere: nūquid in eis relaxādum eſt iterdictuz: non: qr alig ſine ſua culpa īterdicūtur ſ. de ſpon. nō eſt nobis. ꝛ qr ſic rigor eccleſie diſſolueret. arg ſ. de priuil. vt priuilegia. io. T. dixit: q ſi aliqui vellēt iurare ſtare mandato eccleſie q eſſent admittēdi. Sed finis iſte vr ō dicere: qr hic ſpecialiter hoc cōcedit recipiētibus ſignū crucis ꝛ peregrinis: ergo aliis itelligitur ꝓhibere: ſicut quod de vno negatur de alio conceditur. xxv. di. qualis. quod verius puto lz inuenias cōtrarium dictum.

y Omnis vtriuſqz. diſcretionis. i. cū eſt doli capax. qr tūc pōt peccare. ſ. de ō lic. pue. pueris. C. ſi ad ver. delic. l. i. ꝛ. C. ſi minor ſe ma. dix. l. iii. argu. ō. de conſe. di. iiii. eos. ꝛ. C. de fal. mo. l. i.

z Mia ſua peccata. alias nō eſſet fructuoſa pnīa: vt dem ẽ. ſ. e. q̄ gdā. vbi de lr nō tū venialia: qr illa tollunt p oīonem dñicam vel p aquam bñdictam. de pe. di. iii. de quottidianis. di. vi. qui vult. tū ſi recolit cōfiteatur illa.

a Proprio ſacerdoti. niſi ille ſit imperitus tunc de ipius licentia vt hic dicit q̄rat diſcretum. de pe. di. vi. placuit. b.

b Ad minus in paſca. de con. di. ii. ꝛ ſi non frequentius.

tam ſm q̄titatez exceſſus q̄ penitentis contritionē per diſcreti ſacerdotis arbitriū[a] ſit moderanda: penſata qualitate perſonarum ſup fornicatione: adulterio: homicidio: periurio: ꝛ aliis criminibus: conſideratiſ circūſtātiis[b] oibus: ꝛ preſertiz nouitate[c] liuonien. eccleſie cōpetentē penitentiaz delinquentibus ĩponatis: prout ſaluti[d] eorū videritis expedire. Apoſtoli aūt veſtigiis inherentes: dicentis lac vobis potum dedi non eſcam: paulatiz[e] eos inſtruatis in fide: cōfeſſionis formaz[f]: oratiōē dominicā[g]: ꝛ ſymboluz[h] illos ſollicite edocentes: interiz tamē corporis ꝛ ſanguis dñi ſacramētū renatis fonte baptiſmatis conſuetis[i] feſtiuitatib⁹ ꝛ in mortis[k] articulo tribuatis.

Item ſancti lau. in lucina preſbytero cardi. ap. ſe. le.

Officij: ꝛ infra. Significaſti q̄ dam mulierez in pnīa tibi fuiſſe cōfeſſaz: q timēs ne viri poſſeſſio ꝺuoluerētur ad alios: quarūdā herbaruz ſuccū potauit: ꝛ ſic uenter eiꝰ intumuit: ꝛ inde grauidam ſe oſtendens ſibi partuz ſuppoſuit[l] alienum timēſqz marituz non vult facinus ipſi detegere: qui prolē credit ſine dubitatione qualibet eſſe ſuam. Quoniā igitur poſtulas edoceri: vtruz ei hac fraude durante ſit penitentia iniungenda: rſpdemus: q ſicut mulieri que ignorante marito de adulterio prolez ſuſcepit: q̄uis id uiro ſuo timeat confiteri: nō eſt pnīa denegāda[m]: ita nec illi debet pnīa[n] denegari maxie ſi per alios itelligas alienos[o] ad quos timeat poſſeſſionē viri devolui: ſed competens ſatiſfactio per diſcretuz ſacerdotē ei debet iniūgi.

Item ualent. ꝛ burg. epiſcopis ꝛ abbati de. n. ciſter. ordinis.

Noua quedam noſtris ſunt auribus ītimata: q abbatiſſe moniales ꝓprias benedicunt: ipſaruz quoqz cōfeſſiones in criminibus audiunt: ꝛ legentes euangeliū[p] preſumunt publice predicare[q]. Cum igitur abſonum ſit pariter ꝛ abſurdum mandamus: quatenus ne id decetero fiat: curetis firmiter inhibere: qr licet beatiſſima virgo maria dignior ꝛ excellentior fuerit apoſtolis vniuerſis: non tamen illi ſed iſtis dominus claues regni celorum cōmiſit.

Item.

Quod in te: ꝛ infra. In illo verbo p qō pniam morientib⁹ nō negamus: uiaticū etiam quod vere penitentib⁹ exhibetur itelligi volumus: ut nec ipſuz decedentibus denegetur. Licet aūt per generale iterdictū denegetur[r] oīb⁹ tam vnctio q̄ eccleſiaſtica ſepultura: ꝓcedim⁹[s] tamē ex gratia[t] ut clerici decedētes: qui tū ſeruauerint interdictū in cimiterio eccleſie ſine cāpanarū pulſatione ceſſantibus ſolēnitatibus oīb⁹ cū ſilētio tumulētur: ꝛ in cōuentuali b⁹ eccleſiis bini ꝛ bini vel ſimul treſ horas canonicas ualeant legere: nō cantare ianuis clauſis: interdictis ꝛ excōicatis excluſis: ꝛ voce ita dimiſſa q exterius audiri[u] non poſſint: cū ꝛ regularibus ſm priuilegiū ſe. ap. ſit indultū: vt cuz generale interdictū terre fuerit: liceat eis ianuis clauſis excōicatis ꝛ interdictis excluſis non pulſatis cāpanis ſuppreſſa uoce celebrare diuina. Recipientibuſ aūt ſignū crucis non negamuſ quominus eis ob reverentiam crucifixi pnīa[x] cuz poſtulauerint iniungatur: qō ꝛ aliis peregrinis poteſt miſeriter indulgeri.

Item in concilio generali.

Omnis vtriuſqz ſexus fidelis poſtq̄ ad annos diſcretionis[y] peruenerit: oia[z] ſua ſolus peccata ſaltem ſemel in anno fideliter confitea tur proprio[a] ſacerdoti: ꝛ iniunctam ſibi penitentiam propriis viribꝰ ſtudeat adimplere: ſuſcipiens reuerenter ad minus in paſca[b] euchariſtie ſacramentum: niſi forte de proprii ſacerdotis conſilio ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus abſtinenduz: alioqn ꝛ uiuēs ab ingreſſu eccleſie arceat: ꝛ moriēs xp̄iana careat ſe

a Sepultura. Hoc est cōtra regulam illam cui cōmunicamus viuo cōicare debemus ⁊ mortuo. Fallit etiā in alio casu. xxiii.q.v.placuit. ⁊.s. de sta.mo.monachi. ⁊.s. de tor.ne.c.i. ⁊.s. de vsuris.q2 in omnibus. ⁊.s. de rap.sup.eo.

b Alieno sacerdoti. executionem habenti: hoc dico ꝓpter illos sacerdotes siue seculares sine regulares qui non habent ordinis executionem sacerdotalis: vt sunt illi qui nō sunt populo electi: vel qui ab eō populo nō preficiuntur. xvi.q.i.§. ecce in hoc. ⁊.§. ecce sufficienter. Sed ecce si predicatores ⁊ fratres minores vel alii religiosi non habentes populum habēt priuilegiuz vt alienos parrochianos possint recipere ad penitentiam: nunquid sufficit priuilegium: vt parrochianum alteri⁹ possint recipere ad penitentiam sine licentia ꝓprii sacerdotis? Dicas ꝙ non sufficit priuilegium sine licentia ꝓprii sacerdotis. priuilegium enim equiparat eos illis qui a populo sunt electi: vel illis qui ab episcopis populo ꝓficiuntur: ⁊ dat eis solam executionem: ⁊ ita necessaria est adhuc licentia ꝓprii sacerdotis: vt hic dicitur. Si enim de duabus seruitutibus vna tollitur: remanet altera. quod bene probatur .s. de vsu pal. ex tuarum. ⁊.s. de priuil. pastoralis. ff. de serui. vrba. predi. si domus tua. ⁊ iō dicit alieno ⁊ non alii. Nec papa per talem indulgentiam intendit preiudicare ꝓprio sacerdoti. vt.c.predi.ex tuarum. cum suis similibus. ⁊.j.ti.proxi. cuz desideres. in fi. ⁊ hoc idem dixit bug. xvi.q.i.c.i. ⁊ in predictis.§.b.

c Obtineat. Quid si ille malicioſe recusat? argu. ꝙ potest ire ad alium. s. de regul. lz vel vadat ad eius superiorez si potest: vt illuz compellat. vel ipe dabit licentiam. arg. s. de iurepa. nullus. argu. C. de tēpo. appel. l. vlt. §. vlt. argu. j. e. c. vlt. ad fi.

d Vel ligare. s. eo. ꝙ aut. ix. q. ii. c. i. ⁊. ii. ⁊. s. de parrochia. nullus. Et est. arg. ꝙ clericus sine licentia sui episcopi non potest in non suum iudicem consentire. s. eo. ꝙ aūt. ⁊. s. de foro. compe. si diligenti. ⁊. c. significasti. vbi de hoc. ⁊ j. eo. c. vlt. ber.

e Vinum ⁊ oleum. i. misericordiam ⁊ disciplinam. xly. di. disciplina. omnis qui. sunt nāq3. vera iustitia.

f Circumstantias. sic. s. eodē deus qui. ⁊. s. de homi. sicut. i prin. ⁊ de pen. dist. v. consideret. ber.

g Diuersis experimentis. nō tamen sicut imperitus medicus. xxix. dist. necesse. sed diligenter experiatur vires ipius qualem penitentiam posset portare. argu. xxvi.q.vlt. alligant: sic vt potius reddat rationem de misericordia ꝙ de crudelitate: vt ibi. ⁊. lxxxvi. di. non satis. vltra medium. ⁊. xi. q. iii. nemo. peritorum. b.

h Deponēdum. olim etiam alia pena imponebatur. ō pe. di. vi. sacerdos. hodie hec imponitur.

i Cum infirmas. causa cessante. s. de iureiurādo. ⁊ si christus. ad finem. ⁊. s. de renun. post translationem. vbi de hoc.

k Arceatur. per sententiaz non ipo iure: quod male vel nullo modo seruatur.

l Preciosiorz. xii.q.i. precipimus. xxiiii.q.iii. si habes. C. de sacrosanc. ec. l. sancimus. in fi. ⁊ ideo potius est cōsulendum anime ꝙm corpori: q2 vbi maius est periculum: cautius est prouidēdum. xlii. dist. quiescamus. ⁊. vii.q. vii. c. vlt. ⁊. ff. ad carbo. l. i. §. ii. b.

m Cum ex eo. literas. sic ergo credetur litteris epi scopi: si vere sint. s. de proba. post cessionez. ⁊. xi.q.iii. cum.

n Proponere. quia in talibus diligens inquisio facienda est xlii. di. quiescamus.

o In tabernis. si enim ibi publice deliquerint possunt a diocesano puniri: lz sint exempti. s. de pū ei c. tuarum. vbi de b!c.

p Claues eccle/ siarum ur. qō esse nō debet. si. s. ti. pxi. c. vlt. de priuil. vt priuilegia.

q A pluribus. qd si quilibet indulgeat annuz: nunquid valet huiusmodi idulgentia contra statutum istud? videtur ꝙ non. s. de excess. pla. cum ad quorundam. ⁊. c. sane. ⁊. c. proxi. Credo ꝙ teneat: licet ipi faciāt contra mandatum istud: quia non adicit hic: ꝙ si secus fecerint: decernimus nō valere: prout dicitur in illa decretali. cum ad quorundam. arg. ad hoc. s. de preben. inter cetera. vbi enim huiusmodi clausula non apponitur in mandato: lz fiat ō mandatuz: tamen tenet quod factum est. s. de preben. dilectus ii. argu. cōtra. j. eo. c. proxi. in fi.

r Nostro postulasti. ꝙ per puinciam. Nota ꝙ archiepiscopus per totam prouinciam suā potest facere remissiones: ꝑut hic colligitur: ⁊ episcopus in sua dioc̄is: licz ipe archiepiscopus nō sit iudex ordinarius omnium de prouincia sua. s. de offi. ordi. pastoralis. ⁊ iurisdictionem contentiosam non habet in sua ꝓuincia: nisi in certis

pultura. Unde hoc salutare statutum frequenter in ecclesiis publicetur: ne quisquā ex ignorantie cecitate velamen excusationis assumat.

Siquis autem alieno sacerdoti[b] voluerit iusta de causa sua confiteri peccata: licentiam prius postulet ⁊ obtineat[c] a proprio sacerdote: cum aliter ipse illuz non possit absoluere vel ligare[d]. ¶ Sacerdos autem sit discretus ⁊ cautus: vt more periti medici superinfundat vinum[e] ⁊ oleum vulneribus sauciati: diligenter inquirēs peccatoris circunstantias[f] ⁊ peccati quibus prudenter intelligat quale debeat ei prebere consilium ⁊ huius modi remedium adhibere diuersis experimentis[g] utendo ad saluandū egrotum. Caueat autez omnino ne verbo aut signo aut alio quouis modo aliquatenus prodat peccatorez: sed si prudentiori consilio indigerit: illud absq3 vlla expressione persone caute requirat: quoniam q peccatum in penitentiali iudicio sibi detectum presumpserit reuelare: nō solum a sacerdotali officio deponēdū[h] decernimus: verum etiaz ad agendum perpetuam penitentiam in arctum monasterium detrudenduz.

Item in eodem.

Cum infirmitas corporalis nō nunquam ex peccato proueniat: dicente domino languido quem sanauerat: vade ⁊ amplius noli peccare: ne deterius aliquid tibi contingat: presenti decreto statuimus districte: ⁊ precipimus medicis corporum: vt cum eos ad infirmos vocari contigerit: ipsos ante omnia moneant ⁊ inducant vt medicos aduocent animarum: vt postq̄ fuerit ifirmo de spirituali salute prouisum ad corporalis medicine remedium salubrius procedatur: cum causa cessante[l] cesset effectus. Hoc quidem inter alia huic causam dedit edicto: ꝙ quidam in egritudinis lecto iacētes cū eis a medicis suaderet ut de animarum salute disponant in desperationis articuluz incidunt: vnde facilius mortis periculum incurrunt. Siquis aūt medicorum huiusmodi nostre constitutionis postq̄ per prelatos locorum fuerit publicata: transgressor extiterit: tādiu ab ingressu ecclesie arceatur[k]: donec pro trāsgressione huiusmodi satisfecerit cōpetenter. Ceterum cū anima sit multo preciosior[l] corpore: sub intermiatione anathematis prohibemus: ne quis medicorum pro corporali salute aliquid egroto suadeat: quod ī periculum anime conuertatur.

Item in eodem.

Cum ex eo: ⁊ infra. Elemosynarum quoq3 questores quorum q dam se alias mentiendo abusiones nōnullas in sua predicatione proponunt admitti: nisi apostolicas vel diocesani epi litteras[m] veras exhibeant prohibemus: ⁊ tūc ꝓter id qō in ipsis continebitur litteris nihil populo ꝓponere[n] permittant. Formā vero q̄ cōiter talibus apponere consueuimus exprimendam: vt ex eam diocesani epi litteras moderētur. Ea sigdez talis ē: qm̄ vt ait apostolus. Omnes stabimus ante tribunal christi recepturi prout in corpore gesserit siue bonū fuerit siue malum: oz nos diez messionis extreme misericordie operibus preuenire: ac eternoruz intuitu seminare in terris: quod reddente domino cū multiplicato fructu recolligere debeamus in celis: firmā spem fiduciāq3 rectaz tenentes: quoniam qui parce seminat parce ⁊ metz: ⁊ qui seminat in benedictionibus: de benedictionibus ⁊ metet vitam eternam. Luz igitur ad sustentationez fratrū ⁊ egenorum ad tale confluentium hospitale proprie non suppetant facultates: vniuersitatem vestrā monemus ⁊ exhortamur in domino atq3 in remissionem uobis iniūgimus peccatorum: quatenus de bonis uobis a deo collatis pias elemosynas ⁊ grata eis charitatis subsidia erogetis: ut per subuentionem uestrā ipsoruz inopie consulatur: ⁊ uos per bec bona ⁊ alia que domino inspirante feceritis ad eterna possitis gaudia peruenire. Qui autez ad querēdas elemosynas destinantur modesti sint ⁊ discreti: nec in tabernis[o] aut in aliis locis incōgruis hospitentur: nec inutiles faciant aut sumptuosas expensas: cauentes oīo ne falsē religionis habitū gestent. Ad bec q2 per indiscretas ⁊ supfluas indulgētias quas quidaz ecclesiarū prelati facere non uerētur: ⁊ claues[p] ecclesie contēnuntur ⁊ penitētialis satisfactio eneruat decernimus: ut cum dedicat basilica: nō extendat indulgētia ultra annum siue ab uno solo siue a pluribus[q] episcopis dedicet: acdeinde in āniuersario dedicationis tēpore. xl. dies de iniunctis penitētijs indulta remissio nō excedat: ⁊ infra. Hūc quoqz dierum numerū indulgētiarū literis precipimus moderari: que ꝑ quibuslibet casibus aliquoties cōcedūtur cum ro. pon. qui plenitudinem obtinet potestatis: boc ī talib⁹ moderamen cōsueuerit obseruare.

Honorius tertius.

Nostro postulasti certificari responso: utrum per tuā prouinciam[r] possis concedere remissionis

casibus: vt dicit in decre. pastoralis. sed volūtariam. sicut proconsul: cum vrbem egressus fuerit: iurisdictionem habet nō contentiosam: sed voluntariam. ff. de offi. pconsul. l. ii. & legatus pōt in sua prouintia facere remissiones: q & statuta ppetua facere pōt. s. de of. le. c. vlt. & est hēpox & archiepox. s. facere remissiones: nisi ex speciali cōcessione vel alia legitima causa competat aliis iferioribus prelatis. s. de excessi. prela. accedentib⁹. & priuilegia possunt concedere episcopi & archiepiscopi. s. de his que fi. a prelatis. sine cōsen. capituli. quanto. & argu. s. de iurepa. nullus.

a Non excedas. s. eo. c. pri.

NE pro dilatione. periculum imineat. sic propter periculum more datur absolutio statiz: que alias non daretur. j. ti. prox. nuper in fi. & c. sacro. & s. de offi. or. ad reprimendam. & propter periculuz anime statim infans baptizatur. v. di. baptizari. & de con. dist. iiii. ne quod absit. & dilatō propter periculum tollitur: ne interim aliquod ꝓtingat periculum. de con. di. iiii. iudei. Et ē. arg. q vbicunqz periculum timetur dilatio fine mora vitanda est. xxviii. dist. de syracusane. Item. ar. q sacerdos statim debet currere ad infirmuz quando vocatur: q vitam admit quisquis morienti penitentiam ō negauit. xxvi. q. vi. si presbyter. & c. seq. & reus erit animarū: vt ibi dr.

litteras generales. Nos igitur. t. f. t. bre. r. q per prouintiaz tuam libere potes huiusmodi concedere litteras: ita tamen q statutum generalis concilii non excedas.ª

Rego. ix.

DE pro dilatione penitentie periculum[b] imineat animaruz: p mittimus[c] episcopis & aliis superioribus: necnon minoribus plātis exēptis: vt etiaz preter sui superioris licentiam prouidum[d] & discretum sibi possint eligere confessorem.

De sententia excōmunicationis.

ALexan. iij. senoñ. archiepiscopo.

SUper eo vero q consilium postulasti: & infra. Respondem⁹: q si clerici infra puberes ānos se adinuicem: aut vnus alterum percusserint[e]: non sunt ad apo. se. mittēdi: q eos etas excusat[f]. Nec clerici si[g] sunt plene etatis & non odio vel inuidia vel indignatione: sed leuitate iocosa se adinuicem percutere cōtingat: neq magister scholarē clericum intuitu disciplineb uel correctionis percusserit: q non potest ī ipsis iniectio manuz violenta[h] notari. Ceteruz si ex odio ijdem scholares vel seculares clerici sese percusserint pro sua absolutione debent ad apostolicam sedem venire.

Idem.

MOnachi uero & canonici regulares quocūqz[k] modo se ī claustro percusserint: non sunt ad apostolicam sedem mittendi: sed fm ꝓuidentiaz sui abbatis[l] discipline subdantur: & si discretio abbatis nō suf

Monachi. quoqz modo. dum tamen non enormiter aut in episcopum aut in abbatem aut in clericum secularem manus iniiciant violētas. j. eo. cum illorum.

l Sui abbatis. Si vero monachum alterius monasterii percusserit: per abbatem vtriusqz monasterii debet absolui. j. eo. cum illorum. & j. eo. canonica. sed si monialis monialem vel conuersam vel conuersuz aut clericum percusserit: per episcopū absoluatur. j. eo. de monialibus.

ficit ad eorum correctionē: est prouidentia diocesani episcopi adhibēda.

Idem.

SI vero alicuius potestatis bostiarius sub pretextu sui officii malignatus clericum leserit: ab episcopo suo pōt absolui[m] nisi forte eundem clericum grauiter uulnerauit[n]. Officialis[o] uero pro iniectione manuum in clericum nō potest sine mādato romani pontificis absolutionis beneficium promereri: quia nulli laico[p] super clericum tanta datur auctoritas: nisi forte turbam arcendo irruentem non ex deliberatōne: sz fortuito[q] casu clericuz ledat: si uero clericum uim sibi inferentem[r] ui quis repellat uel ledat: non debet propter hoc ad sedem apostolicam transmitti: si incontinenti uim ui[s] repellat: cum uim ui repellere omnes[t] leges omniaqz iura permittant. Nec ille compellendus est ad sedez apostolicam uenire: qui in clericum cuz uxore[u]: matre[x]: sorore: uel filia propria turpiter[y] inuentum manus iniecerit uiolentas. Ceterū si in stupro uel adulterio quod committit cū ea que ipsum ita proxima consanguinitatis linea nō contingit[z]: ceperit: aut in eum uiolentas manus iniecerit: non erit a sententia illius excōmunicationis imunis.

Idem.

SI uero aliquis in clericum nutrientem comam manus iniecerit uiolentas: propter hoc non debet apostolico presentari conspectui: nec etiam excommunicatione notari: dummodo ipuz esse clericū ignorauerit[a] uel si hoc dubiū fuerit:

Si vero alicuius. absolui ergo est excōicat⁹: quare intelligendum est de eo qui animo iniurādi hoc fecit. Et hoc nota quod dicit malignatus: alioquin non esset excōicatus: cum canon dolosos & violentos tantuz teneat. vt. s. eo. c. i. & xvii. q. iii. si quis suadente.

n Grauiter vulnerauit. casus iste semper excipitur. j. e. cum illorum.

o Officialis. i. iudex vel apparitor alicuius potestatis vl principis.

p Laico. supple etiaz qui de mandato sui prelati hoc faceret: nihilominus incidit in canonem. j. eo. vniuersitatis. nisi clerici deliquerint: nec aliter possunt ad iudiciuz trahi: tūc de mandato prelatorum capi possunt: vt traditur. j. eo. vt fame.

q Fortuito. tunc enim non ī putatur: quia casus fortuiti p uideri nō possunt. s. de homi. ioānes. & c. vlt. & s. de cōm. c. vno. & ff. de admi. re. ad ciui. parti. l. ii. §. si eo tempore. & ff. de custo. & exhi. reo. nō est. & l. milites. in fi. q nulla temeritas vel violentia in eo notari pōt: sed excusatur ratione officii alias nō excusaretur: qa debuit prouidere: an ex facto suo possz iniuria irrogari. argu. s. de iniuriis. c. vlt.

r Inferentem. Tunc cniz ex cōicatus non est: cum licitum sit se defendere. j. eo. ex tenore seruato moderamine inculpate tutele. s. de homi. significasti. ii.

s Vim vi. ff. de iusti. & iu. vt vim. & ff. ad. l. acquil. scientiam. §. qui cuz aliter. & s. de homi. significasti. vbi de hoc.

t Omnes leges. de hac materia loquētes: & ita vniuersalis restringit: sic. i. dis. omnes leges. sic & in diffinitiua. s. de priuil. vt priuilegia.

u Cum vxore. idem ē in sponsa de presenti: quia & lex pmittit illam accusare iure mariti. ff. de adul. si vxor. §. i.

x Matre. Nungd nomine matris itelligimus omnes ascendentes: scōm. l. videtur q sic. ff. de verbo. signi. appellatione. & nomine filii oēs etiam descendentes: vt lex dicit. ff. eo. liberoz. per leges istas videt q sic. in casu isto non credo hoc extendendum ad ascendentes vel descendentes: cum minor fiat iniuria. vnde nō est extendenda licentia. s. de deci c. tue. b.

y Turpiter. Hunc enim parcit canon: q tam iustum dolorem cōpescere ñ posset. C. ad. l. iul. de adulte. graccus. & lex pmittit illum occidere sic iuentuz. ff. ō adulte. q ait lex. §. q ait. alias ex intervallo nō liceret.

z Non cōtingit. q tunc nihil iterest eius: immo culpa est imiscere se rei ad se nō pertinēti. ff. ō re. iuris. culpa. b.

a SI vero ignorauerit. ita q ignorantia probabilis fuerit: alias nō excusaretur. s. de cle. ex. mi. apostolice. & supra de eo qui renun. episcopa. c. i. & ii. Quid si tonsuram vidit & eum clericum nō credit: respōdeo incidit in sententiam dum tamen ille clericus sit. Quid si in veritate nō erat clericus: sz tonsuram deferret: & illum percussisti credens illum clericum: ppter conscientiam teneris: nisi postea certus efficiaris. arg. xi. q. iii. quoniam multos. scōm vnū casum. Quid si crediderit percutere laicum laicum: & in persona errans percussit martinum clericum: Ala. dixit q in sentētiā incidit: q iniuriari voluit. ff. de iniuriis eum qui. §. si iniuria. & s. de iniuriis. c. vlt. Tan. dixit: q non incidit in canonem: qō probat per hanc litteram: quia dicit hic si percutiat clericum quē credebat laicum nō est excommunicatus: vt hic dicit: sola enim temeritas & violentia ī hoc

c Permittim⁹. Sic ergo videtur q epi vel alii iferiores prelati exempti ante istam permissionem nō poterant se subiicere alicui cōfessori sine licentia sui superioris. s. & c. omnis vtriusqz. q nullus clericus sine licentia sui epi pōt eligere iudicium nō sui iudicis persone vel rerum. s. de fo. compe. si diligenti. & c. significasti. & iii. q. vi. non liceat. ergo multo min⁹ iudicium anime qō maius est.

d Prouidum: qui sciat ligare ac soluere. de pe. di. vi. qui vult. & s. eo. ois. §. sacerdos. & qui diligenter inuestiget qualitatem criminis & psone. de pe. di. v. cōsideret.

e SUper eo. percusserint. irato animo: alias non incideret in canonem: prout sequentia verba declarant. & xvii. q. iiii. si quis suadente.

f Excusat. nō ab excōmunicatione: sed quo ad hoc q nō sunt mittēdi ad curiam pro absolutione. vt. j. eo. qdānis. & c. vlt. Et ita est. arg. q etas excusat. de cōse. dist. iiii. eos. & C. de fal. mo. l. i. in fi. & xxiii. q. ii. in adolescentia. argu. contra: quia malorum mores infirmitas animi non excusat. C. si aduer. delic. l. ii. & ff. de minor. auxilium. §. in delictis. ber.

g Nec clerici. supple sunt excōicati: quoniam sola temeritas in hoc casu reprehendit sine violentia prout sequitur: & patet ex illo canone xvii. q. iiii. si quis suadente.

h Violenta notari. Hec est ratio quare non incidunt in canonem. i. sententiaz.

b Discipline. vel ratione plātis. Idem est etiam de patre qui filium in minoribus ordinib⁹ pōt corripere sine pena: ista vel de propinquo j. eo. ex tenore. & c. cum voluntate. vbi de hoc. arg. de pe. di. i. §. aut scā. & xiii. q. v. circuncisiones.

i Violenta notari. Hec est ratio quare non incidunt in canonem. i. sententiaz.

consideratur.arg.ꝫ.eo.c.i.ꝛ.j.eo.veniens.ꝛ.ff.de iniuriis.illud.§. vlt.ꝛ.l.se.iniuriam tamen fecit: vt dicit ala.ꝛ per eadem iura potius credo.opinio alani tutior ẽ.

a Propria manu. Soli sacramento creditur: quãdo de conscientia alicuius dubitatur vel queritur: vt hic patet.xxxiiii.q.ii.in lectum.xxxi.q.ii.si verum.ff. re mili.nõ omnes.§. a barbaris.xvi.q.iii.dilecto.ꝛ.xxxv.q.iii.extraordinaria.ꝛ.ꝫ. de excep.pastoralis. argu.ꝫ. quod me.cã.c.vlt.cum suis concordantiis positis ibi.

b Voluerit. hoc ipo q̃ iurare nõ vult. presumptio est cõtra eum: q̃ tã quam excõicatus vitabitur.si.ꝫ. de here.excõicamus.§.qui vero. cum cõstet q̃ violentas manus in illum iniecit: sic enim pro convicto habetur qui se non purgat ꝫ.de symo.de hoc.ꝛ.ꝫ.de pur. ca.cum.p.ꝛ.c.inter.in fi. Itez hic habes q̃ licet clericus nõ seruet habitum suum adhuc retinet priuilegium suum. vnde contra.j.eo. in audientia. hoc itellige ante trinaz admonitionem: illud cum suis consimilibus post: qz tunc pdit priuilegiuz.

c Non dubium. religionis conuersos.j.e.ex tenore. ex eo q̃ dicit religionis: videtur q̃ cõuersi seculariuz ecclesiarum non habeant hoc priuilegium.arg.xxvii.q.i.lex cõtinentie. Sed dicendum est q̃ exquo tradiderunt se ꝛ sua diuino obsequio siue in seculari ecclesia siue in regulari iaz cẽsẽtur ecclesiastice persone:ꝛ ex toto translati sunt in forum ecclesie. vnde habent emunitatẽ ecclesiasticam.xvii.q.iii. quisquis. Et dicit decretum: q̃ tãtum duo sunt genera christianorum: vnum quod dedicatũ est diuino obsequio: vt clerici ꝛ conuersi. aliud genus vt laici.xii.q.i. duo sunt. Quidam tñ volunt dicere ꝑ. sed benignius est dicere q̃ sic: vt eorum gaudeãt priuilegio: quorum vitam ꝛ religionem assumunt: vt.ꝫ. sta.mo. recolentes.

d Ex constitutione cõcilii.xvii.q.iiii.si quis suadente. in qua cõstitutione nulla fit mẽtio de conuersis: sed per hoc ꝛ infra ex tenore. extẽditur ad cõuersos. sic qõ dr̃ de monachis extendit̃ ad regulares.ꝫ. de postul. ex parte. ꝛ ita per cõsequns ad omnes conuersos vt dictum est.j.eo. canonica.b.

e In articulo mortis. ꝛ in aliis casibus qui habentur infra eodez quãuis vbi de hoc.

Mulieres. sui iuris. vt sunt serui. sed hoc itellige scõm distinctionem illi⁹ decre.j.eo.relatum. Nec itelligas hoc verbum de filiifamilias qui dũ sunt in patria potestate nõ dicunt̃ sui iuris: qz tales debent ad curiam mitti: nisi sint infra pubertatez.j.eodem quãuis.ꝛ.c.vl.b.

§ Laborem veniendi. hoc referas ad arbitrium episcopi. argu.ff. de verb. obli. cõtinuus.§. cum ita. Et si videbit̃ episcopo q̃ laborem eundi nequeat sustinere: ꝓpter periculum more illum absoluere põt recepta sufficiẽti cautione: q̃ parebit consilio siue responso pape. argu. optimum.ꝫ. ti. ꝓxi.c.vlt.ꝛ.j.eo. decetero ꝛ.c.sacro. Si vero periculum nõ timetur: consulatur papa anteq̃ absoluatur:ꝛ hoc videtur dicere littera ista.

b Auctoritate vel mandato. sic.ꝫ. de resti.spol. cum ad sedez. ad fi. ꝛ ille dicitur facere qui per alium facit. ff. de admi. tut. ita tamen. §. gessisse. ꝛ. xvi. q. vi. cõsuetudo. in fi. ꝛ. j. eo. vt fame. §. vlt. ꝛ. C. de accusa. nõ ideo. ꝛ. ff. ad. l. acquil. liber homo. in prin. ꝛ. ff. de iurisd. om. iudi. si quis id. §. vlt. ꝛ qui causaz prebuit vel opem tenetur. ff. vi bo. rap. l. iiii. §. si cum seruam. ꝛ. ꝫ. de homic. sicut dignum. §. ii. ꝛ. ꝫ. de iniuriis. c. vlt. Sed videtur q̃ ille qui mandato alterius hoc facit non teneatur: maxime si habeat in illo potestatem vel ei subiectus sit. argu. ff. de re iu. non videtur. ꝛ. l. predicta. ff. ad. l. aquil. liber homo. ii. Sed contrarium verum ẽ: ga preceptum iniustum fuit: cui non debuit obedire: sed deo potius quam homini j. eo. relatum. ꝛ. xi. q. iii. iulianus. non semper. ꝛ. xxiii. q. i. quid culpatur. in fine. ꝛ ꝛ. ff. de vi ꝛ vi. ar. l. i. §. quotiens. ꝛ. j. eo. vniuersitatis. qz nec illa potestas data est laico super clericum. ꝫ. eo. si vero. §. i. Sed pone q̃ mandauit sed ante manuz iniectionem penituit: quid erit? respondeo: nihilominus in canonem incidit: nisi reuocauerit mãdatum: ita q̃ reuocatio ad ipm puenerit. argu. ff man. si mãdassez. ꝛ. ff. ad macc. si tamen. ꝛ. l. si filius. ꝛ. ff. qõ iussu. l. i. responso. i. ꝛ. ꝫ. de pro cura. mandato. ꝛ. c. insinuatione. ꝛ. ꝫ. de rescrip. ex parte. iii. Sed pone q̃ mandato ante iniectionem manuum moriatur: tunc non erit excõicatus: quia mandatuz morte extinguitur. ff. man. inter ceteras. §. i. ꝛ. ꝫ. de offeleg. relatum. ꝛ. c. lz. ꝛ ecclesia nõ ligat sub terra. ar. j. eo. a nobis. ꝛ. xxiiii. q. ii. legatur. arg. a contrario. Item pone q̃ nõ mandat: sed ratum habet ex post facto: nunquid incidit in canonem? Quidam dicunt q̃ sic: quoniam ratihabitio locuz habet in maleficiis. ff. de vi ꝛ vi. ar. l. i. §. quotiens ꝛ. ff. de his qui no. infa. quid ergo. argu. C. de incest. nup. l. iii ꝛ. ꝫ. de resti. spol. cũ ad sedem. in fi. arg. contra. ff. man. si vero. §. si post. Nõ credo q̃ in casu isto icidat in sẽtẽtiaz: lz ex post facto ratum habeat: cum hoc fecerit causa sui: ꝛ eius nomine: secus si potui ꝓhibere ꝛ non prohibui. de hoc dicetur infra eodẽ quã presumptionis. b.

dato⁹ delictum cõmitti probatur.

Item.

Porro si aliqui[i] uiolentas manus in fratres suos iniiciunt ꝛ ducti penitentia non cõuicti sed priuatim a te ueniaz postulant: eos monere debes ꝛ inducere: ut bis quos leserunt congrue satisfaciant[k] ꝛ apostolice sedis conspectui representent: cum a te uel alio sine speciali mandato romani põtificis absolui non possunt.

Item.

Nulli se possunt priuilegio apostolice sedis tueri: quo minus excommunicatos uitare debeant: ꝛ pro uiolenta manuum iniectione in clericos sicut excõmunicati uitari.

Item episcopis ꝛ aliis prelatis p galliam constitutis.

Parrochianos uestros si qui[l] monachos[m] uel conuersos[n] ꝑfati ordinis uiolentas manus iniecerint: sublato appellationis remedio fm tenorem generalis decreti[o] excõmunicatos publice nuncietis: ipsos qz faciatis sicut excõmunicatos arctius uitari: donec lesis congrue satisfaciant[p]: ꝛ cum litteris uestris apostolice sedis conspectui se repñtent.

Item genuensi archiepiscopo.

Ex tenore litterarum tuarum nobis innotuit: q̃. b. canonicus in quẽdam subdiaconum manus iniecit uiolentas: ꝛ infra. Mandam⁹ itaqz quatenus recepto ab eo iura/ si res. ꝛ xxiiii. q. ii. legatur. de pe. di. i. neminem.

l Nulli. vitare. ꝫ. de priuil. cum ꝛ plantare. ꝛ. c. vt priuilegia. ad hũc enim casum priuilegium nõ extenditur. Sed nunquid papa cõmunicando excommunicato incidit canonem: dic q̃ nõ lz alias male faciat. de hoc dicitur. j. eo. si quãdo. quoniam princeps legibus solutus est. ff. de legi. princeps. ꝛ. C. c. digna vox. ipe. n. solus interpretatur leges. j. eo. inter alia. vbi de hoc. b.

m Parrochianos. in monachos. Sed nunquid monachus poterit agere actione iniuriarum? dic q̃ non. sed actio competit monasterio ꝛ aget syndicus monasterii: sicut actio iniuriarum competit domino si iniuria fit seruo ꝛ aget dominus ꝛ non seruus. insti. de iniuriis. §. seruus aũt. Quid si remittit monachus iniuriam: nihil agit nec possit agere monasterium. sic lz filiusfamilias remittat iniuriam factam sibi: pater nihilominus agere potest pro iniuria filio irrogata. ff. de pac. in persona. imo ꝛ si iniuria fieret filio volẽti: pater agere posset. ff. de iniuriis. l. i. §. vlq; monasterium vero iniuriam factaz monacho põt remittere: secus in ecclesia seculari: qz nõ posset remittere iniuriam factam clerico. ar. xvii. q. iiii. quisquis. vincen.

n Conuersos. sic. j. c. ꝓxi. ꝛ. ꝫ. eo. non dubium. vbi de hoc.

o Decreti. xvii. q. iiii. si quis suadẽte.

p Satisfaciãt. sed cui dabitur satisfactio per lr̃am istam: videtur q̃ ipsi monachi vel cõuerso leso: vt dicit hec littera. Sed cõtra videt̃. xii q. i. nõ dicatis. ꝛ. ff. pro socio. l. si inter fratres. §. vlt. De iniuria facta a seruo dic vt insti. de iniur. §. q̃ si vsufructus. ꝛ. §. se. In monacho vero uel conuerso qui ꝓprium nõ hz satisfactio dabitur monasterio: ꝛ qõ dicit hic lesis: si dicatur leso satis datur monasterio: qz qcqd monacho datur monasterio acquiritur. ꝫ. de sta. mo. cum ad monasterium. clerico aũt seculari debet dari qui lesus est si clericus inde decedat. dic vt vt. ꝫ. de pe. presbyteri. ꝛ ex iniuria plures oriunt̃ actiones. ff. de iniur. l. i. §. vlt. Sed coram quo estimabitur hec iniuria respõdent quidam q̃ coram iudice pcussoris. insti. de iniur. §. sed postea. ꝛ sic interdum in foro seculari. Vnde dixit q̃ ratione accessionis estimabitur coraz iudice ecclesiastico sicut dr̃ in dote. arg. ꝫ. de coniug. ser. proposuit. in fi. ꝛ. ꝫ. de dote post diuor. resti. c. i. ii. ꝛ. iii. Sed hoc intellige cum querela

k Satisfaciant. argu. q̃ non valet penitentia sine satisfactione. ꝫ. de vsuris. cum tu. ꝛ. xiiii. q. vi.

excõicationis deferr̃ ad eccleſiaſticum iudicem tũc eſtimabit̃ iniuria coram ipo: qm aliter nõ abſoluit̃ vt hic dr̃. Si vero clericus ſimplr̃ vult conqueri de iniuria ſibi irrogata ſatis videtur q̃ debeat ſequi forum rei. Papa tamen quottidie dat lr̃as clericis p̃ laicos noie etiam ſuo ꝛ de hoc. xi. q. iii. c. vlt. ber.

a Extenore. debeat. g ſic iurat nõ eſt aſtrictus niſi ad iuſtum mãdatũ arg. s̃. de elec. cãz q̃ t. s̃. de iureiur. veniens. ꝛ. c. gnta vallis ꝛ. ff. p ſocio. ſi ſocietatem. ꝛ. ff. de ope. liber. ſi libert⁹. Et idẽ eſt ſic iurare ac ſi iuraret ſtare mãdatis eccleſie: ꝛ illa eſt recta forma. ꝛ. s̃. ó appel. ad hoc. ꝛ p hoc iuramẽtum hoc tãtum ꝓcipere põt ꝓ ut hic ſeqr̃tur in lr̃a: ꝛ q̃ ſatiſfaciat leſo s̃. c. pxi. ꝛ. j. e. ea noſcitur.

b Ne decetero. ſic. j eo. grauez.

c Defendẽdo. s̃. e. ſi vero. i. ber.

d Mãdato ſuo ꝛ. dum tñ mãdatuz ſit iuſtũ: vel ſaltẽ ſi dubitetur. xxiii. q. i. qd culpatur. in fi. ſi aũt ſit iniuſtũ nõ ẽ obediẽdum. xi. q. iii. nõ eniz. ꝛ. c. iulianus. ſi dñs. exẽplum ó mãdato habes. j. e. vniuerſitatis. ꝛ. c. vt fame. §. i. alias nõ excuſatur. s̃. eo. mulieres. ꝛ. j. eo. vniuerſitatis. b.

e Prelationis. idẽ eſt ſi habeat officiũ in eccleſia rõne cui⁹ corrigere põt iferiores clericos vel magiſteriuz: vt hic. ꝛ. j. eo. cũ volũtate. vbi de hoc. ꝛ. s̃. eo. c. i.

f Socius. hoc dictum ẽ pp aſſiduam cõuerſationẽ. vnde ꝓſumitur q̃ facilius manus iniiciãt i ſeipoſ: q̃niz veniũt ad verba ꝛ ſic ad factum: ꝛ rõne p̃ſumptionis nõ ꝓcipitur de ſocio: ſic pp p̃ſũptionem iuramẽtuz q̃niz nõ idicitur clericis. s̃. de coha. cle. ꝛ multi. clericos. ꝛ. s̃. de p̃ſump. litteras.

g Decetero. iuſtas excuſationes. No. q̃ in omni edicto itelligit̃ rõnabilis excuſatio vt hic ꝓ. quãtũcunq; ꝓcise ſcribar̃ exceptiones legitime excipiunt̃. vt. s̃. de offi. dele. ex parte. ii. ꝛ. s̃. de reſcrip. ſi quãdo In quibus caſibus quis ab itinere excuſet̃. habes. j. eo. quãuis. ꝛ i lit tera. ꝛ in glo.

h Licet dioceſano. Nunqd ꝛ p̃bytero? reſpõdeo in ſumma neceſſitate lz. arg. xvii. q. iiii. ſi quis ſuadẽte. ꝛ. s̃. eo. nõ dubium. alias nõ: niſi hoc faceret de mãdato ep̃i. xxvi. q. vi. c. vlt. q: ep̃s hãc abſolutionem bene põt cõmittere. s̃. de offi. ordi. c. vlt.

i Juramento. vt dictum eſt. s̃. e. c. pxi. ſi. j. eo. q̃uis. in fi.

k Suſcepturus. nõ dicit abſoluẽdus: q: iã erat abſolutus: q: obligatio ſemel extincta nõ reuiuiſcit. de con. di. iiii. q̃ris. ꝛ. xxiii. q. iiii. ſi illic. de pe. di. iiii. diuina clemẽtia. ff. de ſolu. qui res. §. areaz. C. de remiſ. pigno. cũ ex cauſa. Quidã dicunt q̃ oppoꝛtunitate recepta recidũt i excõicationẽ. ar. xxvi. q. vi. g recedũt. ꝛ. c. de hiis vo. ꝛ. C. de bis q bo. ceꝓſ. l. pe. ꝛ. s̃. de ſolu. c. pe. qõ nõ placet. libertas enim q̃uis indebite obtẽta nõ retractat̃. C. ſi aduer. lib. l. i. ꝛ. ii. qõ ſi non fecerit tanq̃ ꝓ

rus babebitur ꝛ poſſet cõpelli vt iuramẽtum ſeruet. ar. s̃. de iudi. nouit. b.

l Debec. hec decre. oliz erat de reſcrip.

m Aliis. imo ꝓmo loco remittit̃ abſolutio ſuo excõicatori. s̃. de reſcrip. ab excõicato. ꝛ hoc cũ ſnia lata eſt p̃ formã concilii: vt ibi dr̃: qõ habes. j. e. ſacro. Et ẽ. arg. q̃ ſp reſcriptũ dz eſſe obtẽtum ſcõm ſtilũ romane curie: alias ſuſpectum habeb̃. s̃. de cri. fal. q̃ graui. in fi. Itẽ eſt arg. ex eo q̃ fieri cõſueuit. xxviii. di. ó ſyracuſane ꝛ. s̃. de cle. cõiug. diuerſis. ꝛ. ff. ad ſena. p̃ſul. mace. l. iii. ꝛ. l. itẽ ſi filius. §. quod dr̃.

n Sufficienti. cũ gs eſt excõicat⁹ ꝓ iniectione manuũ i clericos ſola cautio iuratoria ſufficit. s̃. eo. ex tenoꝛe. ꝛ. j. eo. cuz ó ſideres. Cũ vo ꝓ cõtumacia vel crimine manifeſto ſufficiens dz cautio p̃ſtari. j. ti. pxi. ex pte. vbi de hoc. ſic ẽt cuz data ẽ poſſeſſio cã rei ſeruãde. s̃ de ſequeſtra. ad hoc. i fi.

o Anoſcit̃. mulieres. s̃. e. mulieres. ꝛ. j. e. q̃uis. vbi multe tales p̃ſone excipiunt̃.

p Valitudinarii. iſti pp infirmit atez abſoluunt̃: ita tñ q̃ ſi cõualuerint ſedẽ apoſtolicã viſitabũt mãdatũ apoſtolicum recepturi. s̃. e. ó cetero. ꝛ. j. eo. qõ de his. ꝛ. c. q̃uis. in fi. ꝛ hic in fine.

q Juxta facultates. hoc ſp itelligẽdũ ẽ ſm q̃ ſatiſfacẽ põt ſatiſfaciat: q̃ ſi ñ põt in penã aliã p̃t cõmutari. ar. s̃. ó male di. c. ii. vel expectet q̃diu facẽ poſſit cautiõe recepta. s̃. ó ſol. c. pe. vbi de boc. nã inanis eſt actio quã excludit iopia debitoris. s̃. de reſti. ſpo. olim. ii. ff. de dolo. l. nã is b.

Pauꝑes. j. e. qõ ó his. ꝛ. c. q̃uis p̃. So. ibi logr̃ biſ ó q tãta pauꝑtate laboꝛãt q̃ ad curiaz ire ñ p̃ſt: hic ó his qui poſſũt ire: lz pauꝑes ſint.

r Legato. j. e. ad eminẽtiã. ꝛ. c q̃uis. qõ ex officio legatõis lz s̃. ó of. le. q̃ trãſlatõez. Alii vo legati q ó latẽ pape ñ mittunt̃ fuẽt: ſm q̃ dr̃. s̃. ó of. leg. c. pe.

t Recepturi. s̃. e. ó ceto. vbi ó h

Cuz ñ ab hoie. ónũciat⁹ ñ ſit. Et ſic q̃cito ſcio aliquẽ excõicatũ ſtatiz óbeo ip̃m vitare q̃uis ñ ſit ónũciat⁹ niſi ſolus h̃ ſciã: vt hic dicit. ꝛ. vii. q. ii. ſi tãtũ. ꝛ. c. placuit. ar. ii. q vi. pleriq;. g. n. ſcit certiozari ñ óbuit. ff. de ac. ẽpt. ꝛ vẽ. l. i. i fi. ꝛ. xciii. di. ſi inimic⁹. q: excõicatio executiõez ſecũ trahit. s̃. ó ap. paſtoꝛalis. ꝛ denũciatio ñ fit niſi pp ignoꝛãtes. óus. n. ligat ꝛ ñ bõ. xi. q. iii. nemo cõtẽnat. Jo. fauen. p̃dicit ꝛ male: q̃ ante denunciationẽ nõ ẽ vitandus.

x Cõtẽpto clericali. pp hoc ſolum nõ perdunt p̃uilegiũ. s̃. e. ſi vero aliqs. niſi poſt ternã admonitionẽ. j. e. in audiẽtia. ꝛ. s̃. cõtingit. ii. ꝛ. s̃. de apoſta. c. i.

y Minime cohercent̃. ſic. j. e. ppedim⁹. ꝛ. s̃. de apoſta. c. i. ar. p̃. j. e. i audiẽtia. ꝛ c. contingit. ii. vbi expectat̃ admonitio: h̃ itelligit de bisq ñ ſũt ꝓtẽti arma poꝛtare: lz ſenis enoꝛmitatib⁹ ſe imiſcẽt: vt hic ꝓ. ꝛ. s̃. de apoſta. c. i. ꝛ. j. e. ppedim⁹. Cõtraria itelligunt̃ de his qui taliter ñ excedũt lz poꝛtẽt arma. vñ illi vſq ad trinã admonitiõem gaudẽt p̃uilegio ſuo: vt ibi dr̃. ſi. s̃. de vi. ꝛ honeſt. cle. c. vlt.

z Aſperioꝛ. No. q̃ ex ꝑſona augẽt crimẽ. xl. di. bõ. ff. de re mili. oẽ delictum. §. i. de pe. di. i. §. aut facta. ꝛ. s̃. ti. px. queſtuz. ber.

Cum deſideres. coionẽ reddidit ꝛ male: q: cũ ipe debeat alios ꝓhibere ip ſe hoc facere nõ debet. ff. ſi ſer. ven. l. altius. s̃. de na. ex li. ven. c. vnico vbi de hoc. in aut. vt diſ. iud. §. hec aũt oia. in fi. coll. ix. ꝛ. xvi. q. i. in canonibus.

p Ad cautelã. vt p⁹ abſolutiõez timoꝛe iranñti ſilia ptimeſcat. xxiii. q. vl. peſſimã. ꝛ ſic iuramẽtuz ñ ẽ de ſ̃ba abſolutiõis: vt. j. dicã. Itẽ. ar. q̃ aligd faciẽdũ ẽ ad cautelã futuroꝝ. xxiii. di. i noie dñi. ꝛ. s̃. ó el. lz. ꝛ. lxii. di. cũ adrian⁹. ꝛ exẽpla p̃ſẽtia nos ꝑcauẽ faciũt i futuꝝ. lxxxii. di. plimoſ. ad fi. ꝛ. ff. loca. ſi qs domũ. §. i

x Preſtitũ. ſcõm q̃ dictũ eſt. s̃. e. ex tenoꝛe. ſed forma eccl'ie obſeruari generalit

dz nec omittit nisi ex eā. j. eo. sup eo. sed si iuramentū omittat tñ tenet absolutio.

a Cōtrahit. nisi in casib⁹ q cōtinent in his vsibus. Hec anathema qdā soluunt ne possit obeē. Vtile: lex humile: res ignorata: necesse. Vtile: pp vtilitatē meā: z ne ille cōmodū beat possuz cōicare excōicato. j. e. si ve. Jté pp vtilitatē excōicati possuz ei cōicare in his q̄ ptinent ad ei⁹ salutē. j. eo. respondeo. z. c. cū volūtate. in pn. z. xi. q. iii. añcessor. z. c. se. z c. cū excōicato. Lex: pp eādez legē q̄ est viro z vxori: vxor pt cōicare viro. xi. q. iii. qñ. multos. z. j. e. iter alia. Humile: siē in filiis suis ancellis mercenariis: vt in pxi. cōcor. Ignorata: vt hic ex eo q̄ dicit scient z. in. c. qñ. z. s. ō homi. sicut. §. illi ptera. ita q̄ ignorātia ñ sit crassa. s. de cle. ex. mi. apostoli ce. z. xii. q. ii. q z hūanis. Necesse: vt in. c. qñ multos. z. j. e. inter. t.

b Si publica fama. no. q̄ si fama ē aliquē esse excōicatuz: vi tādus ē. si. s. de cler. ex. mi. c. illud. z ita fama facit pbatiōem z fama impedit mrimoniū ꝺ hē duz. s. de cōsā. super. eo.

c Ad cautelā. j. eo. venerabili z. s. de appel. ad pentiam. z ō conse. di. iiii. si nulla. arg. vt sic fama tollatur.

d Quā offendit. quaz ille dimittere nō potuit. xxiii. q. iiii. si is q. z. lxiii. di. salonitane. Et ē. ar. q̄ hec iniuria nō soluz fit iniurato sz toti ordini clericali j. e. contingit. si. s. de so. cōpe. si diligēti. vñ iste nō potuit pacisci sup iniuria quaten⁹ ecclesiaz cōtingebat nisi forma ecclesie fuerit obſuata: vt hic dicit.

e Nisi forma ecclesie. vt. s. iuramēto pstito q̄ stabit mādato ecclie absoluat. vt. s. eo. c. ii. rūso. in fi. z. s. e. ex tenore. z. c. decetero. Sz qd si iuramento omisso fuerit absolut⁹? arg. est hic q̄ nō teneat absolutio: z hz gdaz cōcedūt. Sed hoc nō credo: qz iuramētū ñ ē de substantia absolutiōis sed recipit⁹ poti⁹ ad cautelā ne ꝺcetero talia pſumāt: vt. s. e. c. in pin. z alig absoluunt sine iuramēto qō ñ fieret si esset de substātia. j. eo. sup eo. z. j. e. a nobis. in fi. z sic tenet absolutio hz nō debeat sine inramto absolui qz libertas vbicūqz obtēta fuerit nō revocat. C. si aduer. li. i. z. ii. z sic hz cōposuerit necessaria ē absolutio: secus ē in cautiōe facta pp nouū opus nunciāti vbi nō ē opus vt post cautionē remittat. ff. de remiſ. l. i. §. i. ibi plane. z qō ꝺcit nisi forma tē. itelligēduz est pncipaliter de absolutiōe cū iuramēto q̄ tñ q̄tū ad veritatē cadē ē cū illa q̄ fit sine iuramento. sed forma ecclesie generaliter ꝺz obseruari: nec ꝺz omitti nisi ex cā. j. eo. sup eo. sed si iuramētum omittat nihilominus tenet absolutio.

f Ve mies. celebrationē. Ex hz pſumit⁹ q̄ bono zelo z nō alio iniuriādi manus in eum apposuit. sola. n. temeritas z violentia notat. s. eo. c. i. z. xvii. q. iiii. si qs suadēte. Et ita patet q̄ sacerdos turbātem officiū diuinuz sine pena excōicationis pōt expellere de ecclesia: z glibet ali⁹ rōne officii qō obtinet in ecclesia z ēt seniores de ipa ecclesia. j. eo. cum voluntate. §. ii. vbi notat in qbus casibus excōicatus nō est qui manus mittit in clericuz.

g Ex hoc ipm. i. ex hac tali z leui castigatione nō icidit in canonem: z maxime quā in ꝓpria pſona voluit exercere. ar. j. eo. vniuersitatis. ff. loca. item q̄rit. §. iulianus. ff. ad. l. acquil. sed z si quecūqz. §. vlt.

h Peruenit. arbitrio. ala. dixit q̄ ista decre. cōtinet spēalem idulgētiam. alii ꝺcūt q̄ ius cōe cōtinet. ad qō ergo posita esset. xix. di. si romanoz. vt officeret poti⁹ q̄ ꝓdesset z in errorē duceret: q̄ cōtineat ius cōe ē. arg. s. de cōsti. gre. in pn. libri. z sic p hoc licitū ē epis tales absoluere ꝓ modica iniuria z leui irrogata: z huiusmodi leuis iniuria pōt leuiter emēdari. s. de accu. cū dilecti. i. q̄ ēt ñ ifamat. s. de re iudic. cū te. vñ satis possūt epi. bñficio hui⁹ decr. absoluere tales ex generali cōcessione vel dicas vt ala. qō est securius.

Significauit. eadē. s. quo ad pmotionē sacroz: z sic itelligit. xi. q. iii. excōicatos. z. c seqns. vel forte hi fuerūt excōicati cū oibus pticipātib⁹ eis. xi. q. iii. excellentissim⁹. j. e. qō in dubiis. i fi. z ita expone eadē snia. s. maiori. vel isti pticipa penam cōtrahit cum eodez. Secunde questioni hūc finē duximus ipponendū: q̄ si publica fama ē aliquez uerberasse clericū: nec eps uel aliusi cōicare sibi ꝺz: nisi ad arbitriū epi ō hoc se purgauerit: uel ad cautelā ab solutionis beneficium cōsequatur. Tertio loco tua discretio requisiuit: si clericus uerberatus epo mediāte cum suo uerberatore composuerit: z ille reconciliatus sibi fuerit: an p hoc debeat ad aliorum cōmunionem admitti. Sup quo tibi breuiter respondemus: q̄ licet ille qui uiolentas manus iniecit: ei quē lesit satisfecisse taliter uideatur: ecclesie tamen quaz offendit ex hoc non satisfecisse dinoscitur: z nisi forma ecclesie q̄ pro absolutione talium introducta est obseruetur: non est cōmunicandum eidem.

Item. Veniens ad apo. se. i. latoz presentiuz sua nobis assertiōe mōstrauit: q̄ cuz matutina officia celebraret quedaz monialis ecclesiaz ingrediens cū alio clerico ludendo impedimentum prestabat quo minus deo diuinuz posset obsequiū exhibere: vnde memoratus sacerdos commotus ut liberius posset circa diuinoruz celebrationē uacare: manib⁹ in eaz appositis ut extra ecclesiā poneret cū nollet exire in trahendo ipsam coegit eandez extra ecclesiaz residere: sed tu illū propter hoc tanq̄ excōmunicatū euitasti z facis ab aliis euitari. Ideoq̄ mādamus: quatenus si res ita se hz eū decetero nō euites: cū ex hoc ipsum excōicatum nullatenus uideamus.

Item. Peruenit ad nos: z infra. De his absoluendis q clericis nō enormē sz modicaz z leuez iniuriaz irrogarūt: tue fraternitatis arbitrio duximus cōmittenduz.

Item. Significauit nobis: z infra. Ue ruz clericos qui scienter z spōte participauerūt excōicatis a nobis z ipsos in officiis receperūt eadez excōicationis snia cuz ipsis nō dubitamus iuolui quos ēt pro beneficio absolutionis habendo ad nos uolumus cum litterarum tuarū insinuatione remitti.

Item. Tua nos duxit fraternitas consulendos: z infra. Fraternitati tue taliter rñdemus: q̄ cū nō solū q̄ in clericos temerarias manus iniecūt: sed ēt incēdiarii: ex quo sunt per ecclesie snīaz publicati: pro absolutionis beneficio ad apo. se. sunt mittendi.

Item. Ad eminentiā sedis apostolice: z infra. Sicut ex parte tua nostris est auribus intimatum: tibi erat dubium utruz absolutionis beneficium assequantur qui pro iniectione manuū in clericos uel alias religiosas personas excōmunicationē incurrerunt: z a legatis cardinalib⁹ qui a latere romani pontificis destinantur pro tempore absoluuntur: cuz ijdez legati mandatū super hoc non ostendant expressuz: super quo id a te uolum⁹ obseruari: ut eos habeas absqz omni hesitationis scrupulo absolutos: quos constiterit a talibus beneficium absolutiōis adeptos.

Item. Nobis fuit ex parte tua quesitum: utrum si quis ita pronūciauerit: quisquis furtum fecerit ex cōmunicatus sit: hec generalis clausula ad ipsius excōicatoris subditos referatur: an generaliter extendatur ad omnes qui non sunt de iurisdictione illius. Ad quod dicimus: q̄ hac sentētia nō nisi subditi obligant

k Ua nos. temerarias. largi⁹ ē hoc itelligēdū q̄ si violētas dixisset Quedā. n. manus dicuntur temerarie sed nō violēte. j. eo. contingit.

l Incēdiarii. Incēdiarii. n. excōicandi sūt. xxiii. q. vlt. pessimā. z ꝺm leges ignitraduntē. ff. de incēdiarii. naufra. q exles. vel capite puniūt. ff. de pe. l. capitalium §. nonnūq̄. cū distinctiōe illi⁹. §. nonnūq̄.

m Publicati. ergo vī ex hoc q̄ ipo fcō sint excōicati: alias nō videt q̄ haberet locū publicatio. Et sic ē arg. ꝺ. xxiii. q. vlt. pessimā. vbi pcipiunt excōicari. vñ qdaz restringunt hoc ad icendiarios ecclesiaz z religiosoz locoz. j. ea. q. z. xi. q. iii. canonica. xvii. q. iiii. oēs ecclesie. vnō post publicatiōem a papa tātū sūt absolvēdi: z hoc in odiuz eoz statutū fuit hic ad terrorē aliorum. Sic qñqz priuātur alig ecclesiastica sepultura ad terrorez alioz. s. de torne. c. i. z. s. de rap. sup eo. sed q̄ hoc nō distinguit de oibus intelligas. Tū nō credo q̄ oēs icendiarii generaliter ipo iure sint excōicati nisi de icēdiariis ecclesiaz cū de aliis nō ueniam. Et p hāc decre. non pbatur q̄ ipo iure sint excōicati: sed illis primo excōicatis ab epis sbsecuta publicatiōe ac denunciatōne papa p hāc decret. reseruat sibi eoz absolutionē ad terrorē vt dixi: alias epi posset absoluer omnes incēdiarios

j. e. nuper.

n Ad eminētiam. a latere. q ꝺcunt missi a latere dñi pape: hēs. s. ō offi. lega. c. pe. z vlti. z in cōsti. Inno. iii. e. ti. officii nostri.

o Pro tēpore. i. post q̄ egressus ē vrbem quousqz reuersus est: hz iurisdictionē nō habeat nisi in ea puincia q̄ sibi decreta est. ff. de offi. pro sul. l. i. z. vlt. z hoc ex officio legationis hz eis: q̄ vis de hoc nō habeant spēale mādatum: vt hic ꝺ. s. de offi. leg. q̄ translationem. z. j. e. q̄ vis z. s. eo. ea nosci. de aliis qui non sunt missi de latere pape an possint tales absolnere: habes. s. de offi. leg. c. pe. z. vlt.

p Nobis. gsgs furtū. hac forma vboz oēs noiatiz itelligunt excōicati qui furtum cōmittunt tanq̄ expressis ꝓpriis nominibus. ff. ō condi. z demō. noiatim. z insti. de exhere. libe. §. masculos.

q Nō nisi subditi. Sz ō vī qz rōe ōlicti efficit gs ō iurisdictiōe illi⁹ q̄ tulit snīam. vi. q. ii. placuit. z. iii. q. vi. ibi cā. C. vbi de cri. agi opz. aut. q in ꝓuin. z. s. de ꝓuile. ex tuaz. vbi de hoc: ergo vniuersi liganē cum quātum ad hoc sint eius subditi. Rñdeo si generaliter intellexit: gsgs furtū fecerit vbicūqz: clausula ista nō refert nisi ad subditos vt hic ꝺcit: qñ extra parrochiam suam nullā habet iurisdictionem: vnde illa snīa nō extendit⁹ vltra terminos sue iurisdictiōis. ff. de iurisdi. om. iu. l. vlt. z. s. de offi. leg. nouit. Comprehendit ergo tātum subditos suos ēt delinquentes in eius parrochia cū ex hoc ipi subditi sint. nā rōne delicti sortitur quis foz. s. de so. compe. c. vlt. z in predicta cōcor. nam z pses puincie aduersus extraneos boies hz imperium cum malum commiserint. ff. de offi. presid. l. iii. nec distinguitur vnde sint: vt ibi.

Sed videt q̄ p talē sniam nō sint ligati alii de alia ꝓuincia cū ipsi ig̃rent talē sniam: lz ibi delinquāt ⁊ efficiāt de foro illi⁹ vt per hoc illos possit punire. snia enī nō ligat ignorātes ⁊ ꝑcipue illos quibus publicata nō est. lxxxii. di. ꝓposuisti. xvi. di. qō dicitis. dicas q̄ bñ sūt excōicati q̄ incidūt in factū dānatū: ⁊ quicūq̄ facit factū iā p sniam excōicatiōis dānatū iudicat excōicatus q̄si a canone. ar. xxiiii. q. i. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊ ꝓpter delictū ibi cōmissuz intelligūt esse ō pro chia sua ⁊ sic excōicati sūt nec excusantur eo q̄ dicūt se ig̃rasse sniaz: q̄ ipsi cū rem illicitā ⁊ ꝓhibitā faciāt statim sūt in culpa ⁊ potuerūt q̄rere de hoc. Quid si moriat vel trāsferatur ad illā ecclesiam qui tulit aliaz sniam nūqd tz post mortez vel recessū vt q̄ ꝯ facient sint excōicati? videtur q̄ sic: q̄ scripta eꝯ oruz anathematizant etiam post mortez ⁊ facere possunt decretū ita vt q̄ ꝯ facit punit̄. iii. q. iiii nullꝰ. ⁊. s̄. de maio. ⁊ obe. c. ii. ⁊. s̄. de offi. leg. c. vlt. Ar. ꝯ: dicit lex q̄ interdictū nō durat vltra iurisdictiōem interdicētis. ff. de penis. l. vlt. dici pōt q̄ interdictū siue snia excōicatōis simpliciter lata non durat vltra tps̄ ꝓferentis nisi successor eaz cōfirmet ⁊ ratā hēat Sz cū diffiniēdo statutū siue decretū aliq̄ facit ligat etiā pꝰ recessum: q̄ statuta talia ꝑpetua sūt. s̄. ō offi. leg. c. vlt. ⁊. ff. de of. p̄fe. vr. l. i. §. vl. C. ō postu. l. i. nisi exp̄ssim p successoꝛez revocetur.

a Nisi forte plꝰ. ar. q̄ snia q̄ nulla est p̄t rata br̄i: ⁊ erit aliq̄. ii q. i. in primis.

b Conquesti. excōicatos nūcietis. Ergo vr ex hꝭ q̄ ipso iur̄ sint excōicati huiusmōi sacrilegi: qō vez est ō huiusmodi violatoꝛibꝰ ⁊ fractoꝛibꝰ ecclesiarū siue icēdiarijs. xi q. iii. canonica. ⁊. xvii. q. iiii. oēs ecclesie. de qbꝰ itelligūtur illa duo. c. Alii ꝯo nō sūt excōicati ipso iure sz excōicandi. vt dictū est. s̄. e. tua. Hu. tū dixit q̄ illa capitula nō sūt late snie sz hec decre. ꝯriū oūdit ⁊ ita etiā seruat. Sz hu. itellexit. c. illō non de effractoꝛibꝰ ecclesiaz sed de bis q̄ aliūde aliq̄ rapiūt ꝓter effractiōez

c Repūtent. Exquo enī icendiarii vel effractores ecclesiaz publice denūciati sūt nō p̄t absolui nisi a papa: sz ante bñ si satisfacere volūt q̄ ꝯditor canonis ante denūciatiōem eoz nō retinuit sibi eoz absolutiōem. j. e. nup. ⁊ hoc ad terroꝛē oium statutū fuit ꝓpter enormitatem excessus. s̄. e. tua.

d Perpēdim⁹. nō ꝓpulsando. nā vim vi repellere licet. s̄. e. si vero §. ii. ⁊. s̄. de homici. significasti. vbi de hoc.

e Absolutiōem. sic. s̄. e. cū nō ab hoie. ⁊. s̄. de aposta. c. i. j. e. in audientia. ꝯ. sz illud solutū est. s̄. e. cū nō ab hoie.

f Cogātur. Sz ꝯ vr: clericus nō pōt renūciare ꝓuilegio suo. j. e. ꝓtingit. i. ⁊. s̄. de fo. ꝯpe. si diligēti. Dic q̄ manēdo clericꝰ nō pōt renūciare vt i ꝯ̄ri sz apostatādo ab habitu suo post trinā admonitiōem vel imiscēdo se enormitatibꝰ ꝓuilegiū amittit. vt hic ꝓz. ⁊. s̄. c. cū nō ab hoie. ⁊. j. e. in audiētia. ⁊. c. ꝓtingit ipso ēni facto se ꝓuāt talia faciēdo. s̄. ō. vi ⁊ ho. cle. c. vlt. ⁊. s̄. ō cle. ꝓiuga. c. pe. ar.

g Cōpetēte. paulo maioꝛē q̄ si in laicos talia cōmisissent. s̄. e. cū nō ab hoie. in fi. Sz quare ipōit ei pnia: q̄ q̄ aucte iudicis malos interficit minister ōi est. xxiii. q. v. miles. ⁊. c. qui. malos. Satis pōt dici q̄ ad cautelā iponit̄ pnia si comes ille habebat ptātem hoc faciēdi: alias secꝰ est vt h̄ ⁊ in. c. cū nō ab hoie. in fi.

In audientia nr̄a talis fuit exparte tua proposita consultatio: vtz clerici qui arma militaria relicto habitu clericali gestare nulla tenus erubescūt: si eis fuerit iniuria corporalis illata vel se a captione redemerint: illa clericoz debeāt ꝺmunitate gaudere: qua ꝓ temeraria manuz iniectiōe facta ī clericū excōicatus qs ipso iure noraī. Ad hec tibi breuit̄ r̄ndem⁹ q̄ cū frustra ecclesie ꝑlor et auxilium q̄ cōmittit ī ipsaz: ⁊ lexꝰ secularizz p̄cipū huic respōso satis efficax afferat argumētuz: quamanifeste cautū habet̄: matronā cuius pudicitia attētata fuerit: nō posse iuriaz̄ ageꝛ si ī ueste meretricaliꝰ fuerit deprehensa bomini clerici si a ꝑlatis suis tertio ꝯmoniti militaria noluerint arma deponere de priuilegio clericorum subsidium aliquod habere non debent.

Dem.

Quod de bis: ⁊ infra. ff. t. duximus rñdēdū: q̄ is qui asserit se in canonez late snie icidisse nō aliter quaz per se. ap. vel eius legatum absolutionis pōt beneficiuz obtinere: nisi forte in mortis articulo vel paupertate aut infirmitate vel senectute tanta grauaretur q̄ ad ec. ro manam laborem subire non valeat veniendi: vel ab boc alio ipedimento canonico retrabaī. Ceterū ab is ī forma sacrāmēti exigi consueuit: vt resūptis viribꝰ ⁊ oportunitate concessa ro. ec. ī propria ꝑsona debeant visitare. Mno. iij. archiepiscopo decano ⁊ precentori lugdun̄.

Cuz ꝓ causa que iter. g. ⁊. f. cabiloneñ. ecclesie archidiacono uertebaī: eis cōcesserimus auditorez ꝓcurator. g. allegauit: q̄ cū archidia. ī succentorē ī cōi dormitorio manus iecisset temere violētas ⁊ euz traxisset uerberādo ꝓ claustrū tu frater archiepiscope euz ob violētaz manuū iectionē ⁊ violationē immunitatis ecclesie feciste excōicatuz publice nūciari: ⁊ infra. Dis. u. mādamꝰ: quatenus si uobis ꝓstiterit dictū. f. archidia. ob duplicez causaz

m Nequaq̄ euadūt. etiam si monachus cōsentiret. j. e. contingit. arg. ꝯ. j. eo. vt fame. vbi clerici ꝓ laicos capiūtur. Nō est ꝯ: q̄ in alio casu diuerso loquit̄ ibi de clerico qui aliter capi ⁊ corrigi nō pōt nisi de mādato ꝑlatoz capiaī ⁊ ad iudicium adducatur.

n In audientia. frustra ecclesie. s̄. de imu. ec. c. vl. ⁊. s̄. ne cle. vel mo. c. ii. ⁊. xvii. q. iiii. frater. s̄. de vsur. q̄ frustra ⁊. ff. de mino. auxiliū. in fi. ⁊. ff. q̄ ꝺ me. cā. isti quidem.

o Lex. ff. de iniur. itez apud. §. si quis virgines.

p Iniuriaz̄. Nō enī iniuriaī mrimonio q̄ ign̄ ignorauit. C ō adul. si ea. sic nec militie: aut etiā clericali q̄ militiā ignorat. ff. loca. si ignoraās. s̄. eo. si vero aliquis. Quid si ꝑcussi laicū credēs ⁊ volēs ꝑcutere clericū: nūqd incidi in canonē? ar. q̄ sic. s̄. de biga. nup. ⁊. c. vl. ⁊. ff. ad. l. agl. sciam. §. ii. ar. ꝯ. ff. ad. l. coꝛ. de sicca. l. i. §. diuus. vbi iudicat̄ ꝑm q̄ ō fit ⁊ nō ꝑm q̄ faciēs intēdit. ff. de iniur. si cū suo. ⁊. l. ꝑce. in fi. sed in vtate nō est excōicatꝰ licz de iniuria teneatur.

q Meretricali. ⁊ sic pdit ꝓuilegiū. ff. de ritu nup. sen atoris filia.

r Tertio. si. s̄. de vi. ⁊ ho. cle. c. vlt. ⁊. j. e. cōtingit. ar. ꝯ. s̄. de aposta. c. i. ⁊. s̄. e. ꝑpēdim⁹. ⁊. s̄. e. cū nō ab hoie. sed ibi soluit̄. Itē ar. ꝯ. s̄. ne cle. vel mo. c. i. so. ibi non loquit̄ de tali captiōe: sed de illis qui deꝓbendūtur in administratiōe: nec fit ibi mētio de manu iniuriosa: ⁊ ecclesia nō defendit illos q̄ in fraudē deꝓbēdūtur quo minus teneāt̄: ⁊ sic nō tangit hoc.

s Quod de bis. pauptate. si. j. e. q̄uis. Cōtra. s̄. e. ea noscit̄. sed ibi soluit̄. Visitare. sic. s̄. e. decetero. ⁊. c. ea noscit̄. ⁊. j. e. q̄uis. i fi.

t Cum ꝓ cā. ob duplicē cām. s. q̄ manꝰ violētas iniecit in frēz: ⁊ q̄ ꝺmuni-

tatem ecclesie violauit. Et sic colligitur hic ar. q̄ sacrilegi qui immunitatem ecclesie violant sunt excōicati: ⁊ ita idem esset si laicum verberasset in claustro. ar gu. xvii. q. iiii. omnes. d'c q̄ incidit in minorem excōicatiōem quia priuatus est cōmunione ecclesie ex eo q̄ immunitatez ecclesie violauit. xvii. q. iiii. si quis domū ⁊ si non satisfecerit post tertia madmonitionem maiori excōmunicationi nota bitur. vt ibi dicitur ⁊ ita nō sūt omnes sacrilegi excōmunicati ipso iure maiori excōicatione ⁊ quia iste non satisfaciebat fuit excōicatus a suo prelato: ⁊ ita ob dupliccm causam nodatus fuit maiori sententia. vt j. dicit ⁊ illud c. omnes. restringitur ad suum casum ad violatores ecclesiarum. vt dixi. s. e. tua. ⁊. c. conquesti. vel forte lata erat sententia vt quicūq̄z violaret imunitatem ecclesie essz excōicatus.

a Tanquā excōicatū. Istud tanquam expressiuum est veritatis vt dictum est. Ex hoc patet q̄ si aliquis pluribus de causis fuit excōicatus ⁊ vnaz expressit in absolutione ⁊ aliā tacuit adhuc remanet excōicatus. arg. s. de offi. ordi. ex parte. ibi etiaz tangitur de hoc: q̄z per surreptionem absolutio ē obtenta. j. co. officii. Quot enī sunt excōicationes tot debent esse absolutiōes: sicut quot sūt accusationes tot ⁊ absolutiōes ii. q. iii. §. notandum. ver. si plura. ⁊ de pe. distin. v. c. i. vbi dicitur q̄ de omnibus erit indulgentia petenda sicut ⁊ i denūciatione noui operis quot fiūt denūciationes tot erunt remissiones. ff. de no. ope. nunci. de pupillo. §. si ex pluribus. sic ⁊ i libertate si per obreptionē obtenta fuerit nō valet licet sit honorabilis. ff. de fideicōmis. libe. cuz vero. §. subuentū. Ecōtra videtur q̄ non sit excōicatus: q̄z libertas semel data cōpetit siue ex iusta siue ex iiusta causa data sit non reuocatur. insti. qui. ex cau. ma. non pos. §. semel. ⁊. s. de consang. quia circa arg. s. de conuer. coniug. ex parte. ⁊. ff. de ma. vin. iusta. §. i. ⁊. l. si pater. §. i. Item si quis per dolum est liberatus tenet liberatio sed agitur de dolo. ff. de dolo. si seruus. ⁊. l. seq. Item pignus liberatur non obstāte dolo. ff. de pig. acti. si rem. §. omnis. So. si dicatur q̄ semel excōicatus amplius ex cōicatione durante excōicari non possit tunc tenet absolutio: licet alias causas non expresserit: si expresserit illam causam pro qua primo fuit excōicatus. sed hoc non est verum. Si autem dicatur q̄ excōicatus posset iterum excōmunicari quod verum est: refert an expressa sit causa absolutionis an non. si non est expressa sed indeterminate absoluitur tunc ab omnibus est absolutus: sed si vna causa tantum fuit expressa tunc absolutio non extenditur ad ea que non fuerūt expressa. ar. ff. de accepti. pluribus. C. de procura. maritus. vel distinguitur an per ignorantiam omiserit an scienter. ar. s. de rescrip. super litteris. ita dixit io. Sed ego in hoc casu non admitto illam distinctiōem. Alii dicunt illum absolutum indistincte: sed cogitur redire ad curiam ⁊ satisfacere iniuriato. Tan. dixit q̄ si aliquis est excōicatus propter plures causas sed vnica tantū sententia quātis aliquas causas taceat dum absoluitur absolutus est: sed debet compelli satisfacere pro alia iniuriam passo ⁊ secundum hoc istud tanquam est similitudinarium. Si vero pluribus ⁊ diuersis excōmunicationibus sit ligatus ex causis diuersis: si aliquaſ supprimit non est absolutus sed remanet excōmunicatus pro aliis: ⁊ secūdum hoc istud tanquam est expressiuz veritatis. Ego credo q̄ qualitercunq̄z sit aliquis excōicatus siue vna sententia siue pluribus sententiis ex pluribus ⁊ diuersis causis qui vere vult absolui omnez causam pro qua vel pro quibus fuit excōicatus debet exprimere in absolutione sua quia p vna quaq̄z sola fuit excōicatus ⁊ vna sententia sufficit ad excōicationem ⁊ sic vna sententia absolutionis sufficit ad plures excōicationes dummodo exprimantur omnes cause prioris excōmunicationis alias non tenet absolutio persurreptionem obtenta vt bene colligitur. ifra eo. officii. licet quidam dicant q̄ Inno. non respondit ad hoc in. c. officii ⁊ premissas solutiones non multum approbo.

b Nobis. a fidelibus sit orandum. ⁊ est dicendum q̄ non. nisi prius fuerit absolutus. j. e. sacris.

excōmunicatū fuisse: ⁊ expressisse tā tū alterā in litteris: quas super absolutione sua impetrauit: ipsum tāquā excommunicatum satisfacere eccli sie sue pro altera monitione premissa cogatis.

Idem abbati sancte andree.

Nobis est sepe quelituz: utz si aliquis excommunicatus in quo indicia fuerint penitentie manifesta: nec per eum steterit: quo minus recōciliaretur ecclesiastice vnitati: non suscepto beneficio absolutionis decesserit: pro absoluto ab ecclesia sit habendus: ⁊ vtrum pro tali recipienda sit elemosyna ⁊ a fidelibus sit orandum: ⁊ infra. Nos igitur consul. t. breuiter. r. q̄ iudicium dei veritati que non fallit nec fallit semper inititur: iudicium autem ecclesie nonnunquam opinionem sequitur: quam ⁊ fallere sepe contingit ⁊ falli: propter quod contingit interdum: ut qui ligatus est apud deum apud ecclesiam sit solutus ⁊ qui liber est apud deum: ecclesiastica sit sententia innodatus. Vinculum ergo quo peccator ligatus est apō deum: in culpe remissione dissoluitur: illud autem quo ligatus est apud ecclesiam; cum sententia remittitur: relaxatur: quod in suscitatione lazari sermo euangelicus manifestat: quē prius dominus suscitauit: ⁊ apostolis precepit postmodum soluere suscitatum. Unde quantūcūq̄z se quis iuramento prestito: q̄ ecclesie mandato pareret: būiliare curauerit quā tacunq̄z penitentie signa precesserit si tamen morte preuentus absoluti onis non potuerit beneficium obtinere: quātis absolutus apud deum fuisse credatur: nondum tamen habendus est apud ecclesiam absolutus: potest tamen ⁊ debet ei ecclesie beneficio subueniri: ut si de ipsi vi uentis penitentia per euidentia signa constiterit: de functo etiam absolutionis beneficium impendantur. Nec obstat: q̄ ecclesie legitur attributa potestas ligandi atq̄z soluendi homines super terram: tanquam nō possit soluere ⁊ ligare sō terra sed pultos: ⁊ qō legit ñ cōmunicet mortuo cui non est communicatum ⁊ viuo: cū ⁊ si cōmunicatū ñ fuerit cōmunicandum tamen illi fuisset: quez nō contemptus religionis sed necessitatis articul impediuit: ⁊ in certis casibus a canonibus denotasse legatur ecclesia mortuos ⁊ soluisse. Ut autem in vno pariter ⁊ eodem negocio ⁊ seruemus rigorem ⁊ mansuetudinē ostendamus: statuimus: vt illius mortui absolutio a se. ap. requiratur: qui cum viueret: ab ea fuerat absoluendus aliorum autem absolutionem ex premissa causa ceteris indulgemus: a quibus dum viuerent fuerant absoluendi: absolutionis āt forma seruetur: vt fiat cum penitentiali psalmo ⁊ tam oratione dominica quā alia consueta. Heredes quoq̄z ipsius ad satisfaciendum pro ipso: si monitioue premissa noluerint: per dis. ec. compellantur.

c Nec fallitur. xxiiii. q. iii. deus qui. de cō. di. ii. panem.

d Judiciū sūt ecclesie. Judiciū enī ecclesie diuinū dz imitari iudicium inquārū pōt. xi. q. iii. tūc vera est.

e Opinionem sequitur. ⁊ ideo sepe fallitur. s. de re iudi. lator. ⁊. c. cō sanguinei. ⁊. s. de frigi. fraternitatis. ⁊. xxiii. q. iii. si quis non recto. ⁊ cum de errore consiterit fuocatur qō factum est. vt tribus primis concordantiis. ⁊. xxxv. q. ix. §. bis ita.

f Relaxatur. h surgit ratio quare quis potest absolui ab excōicatiōe post mortē quia sententia ecclesie ligat corpus ⁊ ēt animā: ⁊ licz sit iniusta aufert sepulturā baptismus vero caracter est anime. vñ post mortem nō est quod valeat baptizari. ar. xxxii. q. vii. licite. vin.

g Lazari. xi. q. iii. tunc vera est.

b Non potuerit. si talis in extremis positus habuisset copiam sacerdotis ab eo posset absolui. s. eo. non dubium. ⁊. c. q̄ de his. ⁊. j. e. quātis sed exquo iam mortuus est non pōt absolui nisi per papam vel eius legatum vl a quo debuit viuo ab solui. Nūquid a laico potest absolui in articulo mortis: ar. q̄ sic. de pe. distin. i. quem penitet. de cō se. di. iiii. sanctum est vbi laicus absoluit p extremam necessitatez quem episcopus absoluere debuit. l. dist. in capite. lau.

i Super terram. xxiiii. q. i. quodcunq̄z ber.

k Non contēptus religionis. hec verba habes. de conse. di. iiii. baptismi. vincen.

l Mortuos. puta in heresi. xxiiii. q. ii. sane profertur. nota q̄ si agat contra personam vel de persona tantum post mortem queri nō obet quia crimina morte extinguuntur. xxiii. di. quorundā. C. si re. vel act. mor. fue. l. i. ⁊. ii. nisi in heresi. vt. c. sanc. ⁊ hic. Si vero agitur propter bona vel contra personam ⁊ bona post mortem agi potest. C. si pen. ap. mors interue. l. quātis. ⁊ sic post mortem agitur de matrimonio ꝓpter bona. s. qui fi. sint leg. cāz que.

m Rigorem. xlv. di. disciplina. ⁊. c. sunt nanq̄z. ⁊. s. de pur. cano. iter

n Ceteris indulgemus. i. indultum esse ostendimus: quia cum eos absoluere possent viuos iure cōi: ita etiā absoluere pñt post mortē ex causa p̄missa. i. si de ipsoz pnia per euidentia signa constiterit.

o Forma seruetur. sed forma non potest seruari ex toto: quia hic nō potest ammodo iurare ⁊ tamen absoluitur. Et sic est ar. q̄ sacramentum non est de substantia absolutionis. vt dixi. s. eo. cum desideres. in fi. Sed nunquid heredes compellendi sunt ad iurandum anteq̄ absoluantur? Satis credo q̄ possent compelli sed si nollent ꝓptera non differretur absolutio: sed postea indistincte compelluntur satisfacere iniuriam passo. vel alias facere quod ille viuus debuit ⁊ voluit. Sed nunquid exhumabitur corpus si sepultum fuit in cimiterio ecclesie? nō credo q̄ debeat exhumari si alibi sepultū fuerit tūc dz exhumari ⁊ absolui quo ad ecclesiā cū iam sit quo ad deū absolut. ar. xi. q. iii. tunc vera. ⁊ postea in c miterio sepeliri.

p Heredes quoq̄z. Hic habes exp̄sse q̄ heredes tenētur ex delicto defuncti ltz ad eos nihil peruenerit. s. de rapto. in lris. ⁊. s. de sepul. c. vlt. vbi de hoc. q̄ cū iste penituerit ⁊ cōtritus fuerit quātum in se fuit satisfecit. ⁊ per eū nō stetit vñ heredes ad quos bona quenerint ipi cōpellēdi sunt satisfacere pro ipso: ⁊ sic intellige illud. c. s. de sepult. c. vlt. ⁊. s. de rapto. in litteris.

Super corpalis lesio. Hic sola violētia attendit. si. j. eo. cōtigit nec refert an aliquis in cōpedib⁹ an parietibus teneat. ff. ex g. leau. ma. succurritur. in fi.

b Cōsiliū ipēdēdo. qđ aliter nō erat factur⁹. ar. ff. de his qui no. ifa. l. i. in fi. ꝛ s̄. de homi. sicut. §. qui vero. nō refert eni an de bono maluz vel de malo deteriorē fecerit. ff. de fuo. coz. l. i. §. g igit. alias nō tenet gs de consilio nisi ille aliter non fuisz factur⁹. ff. mā. si remunerādi. §. si tibi. i fi. vl nisi sit fraudulētū. ff. de reg. iur. consilii. lau.

c Comedēdo. tūc i istis casib⁹ nō cōicat illi in crie sz ex. vñ pp ls nō est ligat⁹ eadez sntia cuz illo. q̄re si ꝺ ipm in accusatiōem ꝓsilict excipe potēit alt ꝺ illuz nec hēbit locū rplicatio cōiōis s̄. de excep. a nobis.

d Coicet crimini. pōe casū p illā ōcre. s̄. c. significauit. vel p illā. j. c. si cōcubine

c Tunc erit absolutio. colligitur ꝟ q̄ si ego excōico prochianū meū pp crimen ꝛ prochian⁹ alteriusꝫ ei cōicat fauorē ipartiēdo in delicto suo i me vr delinq̄re. Et eadē sntia ligat ꝛ nō sntia canōis: q̄ tūc a suo epō vel etiā ꝓpo sacerdote absolui tur. vt. j. segt. Et sic iste pp delictuz ligat sntia mea ꝛ a me ōbz absolui ꝛ cū iuramēto. vt. j. dic. ꝛ ē fi. s̄. c. nob. i. vbi large appellat sbdit⁹ rōe ōlicti. sz q̄ri pt cū excōicatiōis sntia extēdat ad alienuz prochianū q̄re ñ extēdat sil indulgētia vel rmissio. vt. s̄. ꝺ pe. ꝛ rmiss. q̄ aūt. Ain. dixit q̄ vtrobiqz aie ꝓsulit: ꝛ iō idulgētiis illud obtīet vt diuti⁹ affligat qs ꝓ pccis ꝛ similiter i excōicatiōe vt diuti⁹ affligatur. nec excōicatō ē moz talis sz medicinalis ii. q. i. multi. ꝛ. xxiiii. q. iii. corripiant. vel dic aliā rōnē idulgētia ñ trāsit ad alienū prochianū q̄ eps in eū nullā bz iurisditiōem. vñ sua indulgētia vel remissio ñ pt illū soluere q̄ ipm nō liganit q̄ q nō pōt ligare nō pōt absoluere ꝛ ecōuerso. xxi. di. inferioꝛ. ꝛ. ix. q. ii. c. i. ꝛ. s̄. de pe. ꝛ remiss. ois vtriusqz. sz in sntia excōicatiōis sec⁹ est: q̄ ille pp ꝺlictū siue rōe delicti efficit de foro excōicātis. s̄. de fo. cōpe. c. vl. vñ pp ꝟ pōt illū ligare ꝛ absoluere ꝛ ille icidit pp delictū in suā sntiam ꝛ sic ligat⁹ est ab eo. vñ ab eo oz absolui. ꝛ qđ ꝓuisū fuit ad penā trahi ñ oz ad gram. s̄. de trāsla. iter corpalia. Sz etiā mixt vr q̄lit sntia excōicationis liget illos de gb⁹ nō fuit dictū vel cogitatū ꝛ res iudicata solū illis nocet ꝺ q̄s iudicat. s̄. de fi. istru. iter dilectos. ꝛ. c. pe. ꝛ. ff. de excep. rei iud. cū q̄rit. ꝛ. l. reiiudicate. nec ex postfacto pōt augeri obligatio. ff. ꝺ dā. infec. dāni. §. is q. ꝛ exq̄ post sntiam aliqd accidit noua iterpellatione op⁹ est. ff. de iudi. nō pōt. Itē incōueniēs est q̄ aligs excōicet q nō est admonit⁹ nec citat⁹. j. c. sacro. Itē bz ꝟ talis sntia nō differt a canone late sntie. cū tñ hec sntia ñ sit general sz tñ vnā psonā ꝓhēdit. Jo. dixit q̄ hec distinctio q̄ fit hic in lra bz locū in eo casu cū sub hac forma fit excōicatio: excōico te cū oib⁹ cōicantib⁹ tibi: vt tūc distinguat ibi q̄liter ei cōicet. vt. j. e. c. pr. ad fi. ꝛ sic nō obstāt ꝓmissa. Sz ꝟ nō credo: imo credo illū ee excōicatū eadē sntia ex eo q̄ in crie inuoluit q̄ incidit in factū q̄si dā natū ꝛ sntia trāsit ad eū p talē pticipatiōem. j. e. si cōcubine. ꝛ est si. de imu. ec. aduers⁹. vbi succedit in vitiū ꝛ hic accedit ad crimē ḡ eadē lepra q̄ ille punit. ꝛ iste etiā accedēs teneri oz. ar. i. q. i. cito, tur pē. sicut p participatiōem solā in locutiōe trahit excōicatio minoꝛ. ita p cōion ez in crie ꝓhibit maioꝛ excōicatio: q̄ tūc pl⁹ delingt. vñ ñ ē necesse vt noua ꝺ tales sentētia ꝓcedat q alieno facinoꝛi suā cōiōem cōmiscēt. xxiiii. q. i c. i. ii. ꝛ. iii.

f Faciētē ꝛ ꝺsentiētem. hec ē ꝓbatio q̄ eadē sntia inuoluat sic. j. e. q̄te. xvii. q. iiii. oēs. ꝛ. s̄. de offi. ōle. c. i.

g Nō retinuit. silr ꝓtoꝛ mgra tib⁹ q̄dā ꝺmittit. s. cautiōez ꝛ i possessiōem ex ꝑmo ōcreto cā dāni ifecti. ff. de dā. infec. dies cautiōi. sz missiōem ex scō de creto sibi reseruauit. ff. ꝺ iurisꝺ. om. iu. iubere. Et ē ꝟ ar. epos posse dispēsar vbi spālit dispēsatio nō est ibibita. ar. s̄. ꝺ spō. cū apud. ꝛ. xvi. q. i. sūt nōnulli. ꝛ cōcessū vr q̄ nō est ꝓhibitū ff. ex q. cau. ma. l. necnō. §. q̄ ei.

b Justa cā. sic. j. c. sacro. ꝛ si. s̄ ti. ꝓ. c. vlt.

i Mādato. si. s̄. eo. ꝺcetero ꝛ. j. eo. q̄uis.

k Sacerdote. sic ḡ simplex sacerdos pōt absolnere. xxvi. q. vi. c. vlt. ꝛ ligare. ii. q. i. nēo. b.

l Quod in dubijs. donec p ecclesiā. si. s̄. e. cū desideres. ꝛ. c. a nobis. nec ēt p pla tū suū oz ei cōicari vt tibi: q̄ qđ alijs ꝓhibet ipse facere nō oz vt tibi notat. itē pmittit alicui tāgere sacra cui nō pmittit ingredi ad ipsa. ꝛ sic ꝺ illō qđ ꝺ v. di. ad ci⁹ vo. ꝛ ꝺ id. xcv. dist. illud. vbi ꝺ quib⁹ reliq̄ sacra negāt quō vnū gen⁹ sacri ꝓcedit: quasi diceret non.

m Qm̄ multos. hoc habes. xi q. iii. qm̄ multos. ꝛ. j. c. pr.

n Participatiōe. q̄ hic nō ꝺ stinguit an in crie an i aliis cōicent eis. videbat q̄dā q̄ si in crie cōicent incidāt solūmō in minorē excōicatiōem qđ nō est vez. vt pz. s̄. e. c. pr. cū talis absoluatur cum iuratoria cautione. vt ibi dicitur.

o Cōmoniti. Judex nō ōbz excōicare pticipātes cū excōicatis ab ipso nisi canōica monitione ꝑmissa alias excōicatio nō tz. vt in decre. noua. j. c. statuim⁹. ita bētis tertū casuz i quo excōicatio nō tenet citra aliquam appellationem.

p Innodādi. qui eni pslūptuose pticipat excōicato excōicand⁹ est maioꝛi excōicatiōe. vt hic dicit. ꝛ. xi. q. iii. q cōicauerit. Et est hoc notabile q̄ ꝛ ipse claues ecclesie cōtēnit quare puniri oz. ar. s̄. de pe. c. vlt. ꝛ. s̄. de excess. pla. c. vlt. vbi de hoc in notula magna.

q Participibus. s. in crimine.

r Incurrūt. candē. s. quā ꝛ pncipales. xi. q. iii. excellētissimus. ꝛ bi notatiz dicūt excōicati. ff. de ꝺdi. ꝛ demō. notatiz. ꝛ. ff. si cer. pe. certū. sic etiā excōicāt xpiani ne pticipēt iudeis etiā extra crimē. s̄. de vsur. post miserabilē. ꝛ. c. q̄to. Tñ ꝟ itellexit io. vbi pticipāt in crie i q̄ casu itellexit. s̄. c. pr. alias nō eēnt excōicati sz p⁹ admonitiōez excōicarēt vt ꝟ dr. Sz qđ si alteri⁹ prochian⁹ pticipat tali p⁹ talē sntiam nūqđ erit excōicat⁹ maioꝛi excōicatiōe? dic vt. s̄. c. pr. si pticipat i crimine sic aliter nō est excōicat⁹ nisi minoꝛi. vt hic patet in prin.

s Inter alia. qm̄ multos. xi. q. iii. qm̄ multos. ꝛ. j. c. pr.

t Occasio disputādi. si. s̄. ꝺ voto. ex multa.

u Presertim. Si istud p̄sertim ponit ꝓ tātū vez dicūt put sequit de gbusdaz psonis. si ꝓ maxime nō dicūt verū vt sequētia dicūt. q̄ nec viatores debēt talibus cōicare nisi necessitate instante.

x Interp̄tatio. ad quē ptinet iuris cōstitutio ad ipm ptinet iterp̄tatio. C. ꝺ legi.

ꝟ ꝛ

Idem vuratislamen. episcopo. Super a nobis tua discretio requisiuit: qd de illis laicis sit faciendū: qui clericos sine lesione tñ i custodia detinent publica vel ꝓuata vel etiam detrudunt in vicula: ꝛ vtꝛ qui nominati excōmunicatis scienter cōicant: absolui ab excōicatione possint per confessionez a simplici sacerdote vel episcopi seu archiepiscopi sit ab eis absolutio expetenda. ¶ Nos igitur inquisitioni tue ex ord. r. q̄ in primo consultationis articulo non credimus laicos penam excommunicationis euadere: quāuis per eorū factuz corporalis lesio nō fuerit secuta: circa quam violentia sepius circa clericos nequeunt perpetratur. ¶ In secūda vero questiōe credim⁹ distinguendū: an is qui nominatiz excōicato cōicat: scienter in crimine cōicet criminoso et consilium ꝑ ꝺ ꝑ ꝺ ꝑ ꝺ

l.vlt.xi.q.i.§.ex his oibus.

a Buret.ex sui natura.

b Canonis.xi.q.iii.quoniã multos.

c Agente.per declaratiõem. In quibusdã enĩ casib⁹ illi⁹.c.est declaratio. vt in filiis seruis ancillis ⁊ vxore. In qbusdã est cõstitutio iuris vt in rusticis ⁊ mercenariis ⁊ qꝑ in hoc ius nouũ cõstituatꝰ ꝓ illud.c.circa pſõas mercenariorꝫ rusticorꝫ sat⁹ vĩ qꝫ ꝓ priora iura eos vitare tenebãtur.xv.q.vi.nos sanctorꝫ iuratos.xi.q.iii. excõmunicatos quosqꝫ.

d Necessitatis.nũqd magne an cuiuslibet tantũ? nã aliqua sustinẽda est icõmoditas vt ecclesiastica iusticia seruet̃ .xix. di.in memoriã.⁊.§.de of.le.dilectus. Si tñ magne cuius arbitriũ spectabit? videt̃ qꝫ supioris.ar.§.de vo. qõ sup his .⁊ c.ex multa. So.in trãscũtibus res ista dilatiõem nõ capit qſqꝫ suo relinquat̃ iudicio de cõsuetudic.xi.q.iii.qõ ꝓdecessor Jn peregrinis aũt q vltra mare aliq̃diu ⁊ rome ꝓ quadragesimã cõmorari solent supioris iudiciũ requirat̃: qꝫ nemo sibi regulariter iudex esse põt ff.ỏ iudi.si aliter.⁊ ar.§.ỏ elec. venerabilẽ.§.idem.

e Tenẽtur.vt sũt domestici filii serui mercenarii ⁊ vxor.

f Jn crimib⁹.i talib⁹ nulli cõsentiendũ est nec obiiciẽdũ est xi.q.iii.qui resistit.iulian⁹.⁊.xxii.q.v.ita ne.aliaſ si cõicarẽt illis in criminib⁹ eadẽ sniã tenerẽtur.§.e.nup.ii.⁊ j.eo.si cõ cubine.

g Cum illoꝝ.hic ꝓ exꝑſse qꝫ edictũ illi⁹ canõis si quis suadẽte.phibitoriũ est qꝫ oẽs debẽt ad se.ap.mitti. ni si quoꝝ absolutio inferioribus ꝑlatis in certis casib⁹ reseruat̃

b Aꝑ ꝓdecessore nostro .§.e. decetero. mulieres ea nosc̃itur qõ de his.⁊.j.e.q̃uis.ber.

i Reseruẽtur.ꝑ canonẽ illum xvii.q.iiii.si quis suadente.

k Vel sciũt.qꝫ aliud est quod studio delinquit̃ aut ignorantia.xi.q.iii.excellentissimus.

l Nesciũt.pone exẽplum.vbi qs nõ crederet se teneri.§.eo. nuper.i.ꝑn.⁊.c. mulieres. in fi.

m Ordinib⁹.similiter ⁊ de beneficiis.§.de cle.ex.mi. postulastis.⁊.c.latores.⁊ sic excõicati recipiũt ordines ⁊ excõicat⁹ confert ordines.§.de eo qui renũci.epiſ.c.ii.

n Jnterdicta.xvii.q.iiii.si quis suadẽte. Sz nũquid poterũt dispẽsare post ipetrata absolutiõem? vt qꝫ non ꝓ id qõ sequit̃.sed si nõ esset interdicta dispensatio possent.ar.§.e.nup. Et est ar.qꝫ dispẽsare pñt vbi nõ est ꝓhibitũ.ff.ex qui.cauma.necnõ.§.qõ eis.

o Minora.minora vocat absolutiõem: maiora dispẽsatiõem ⁊ ita cui ꝓhibet̃ min⁹ ⁊ maius ꝓhibitũ intelligit̃.lxxiii.di.gesta.xcv.di.illud.⁊.ff.de sena. q indignis.⁊ econuerso cui cõcedit̃ maius ⁊ min⁹.§.de deci.ex pte.iii.b.

p Rigorẽ.equitas rigorẽ mitigat.vñ equitas intelligit̃ iuris relaxatio ⁊ eqtas rigori ꝑfertur .C.de iudi.placuit.xxxiii.di.fraternitatis.⁊.§. de trãſ.c. vlt.

q Clausirales.hoc respicit qõ.§.dixit.seculares.

r Alexãdro.§.e.monachi.ber.

s Alibi dicat̃.non habes hodie illam sed in antiqua cõpilatione ꝓsuluit ti.eo.

t Cõmisisse.ante ingressu⁹ supple.

u Jn religionis fauorẽ.imo videt̃ qꝫ de iure cõi. Nõ est enĩ illi necessaria certa delicti satisfactio cuius totũ vite tẽpus obediẽtie ipenditur sui conditoris.de pe.di.i.§.his auctibus.post illud.c.mensura.§.§.de vo.scripture.xxxiii.q.ii. ad monere.lau.

x Talibus absolutionis.hoc intellige de illis qui inciderũt in canonẽ ante ingressum: qꝫ de his qui incidũt post ingressũ cõcessũ,erat ꝑ alexandrũ.§.e.monachi.vñ quo ad alios dicit indulgemus .b.

rat excõmunicationis sniam añ,plationez ipsius obsequio tenerent̃ familiariter adherere: neqꝫ postmoũ ad ꝓtrariuꝫ teneant̃: cũ ad huc debitũ duret̃ beneficio cãonis⁹ id agente⁽ᶜ⁾ a priore nõ sunt obnoxiate solute: sed ad familiare tenent̃ obsequiũ ⁊ ita ꝑ consequens ad cõmunionem teneã tur: sine qua illõ nequeũt exhibere. Illud autem non ad oẽs personas capituli credim⁹ referendũ: vt videlicet obnoxietati huiusmodi sunt subiecte cum viatores peregrini et mercatores a coĩone taliũ personarum: nisi articulus necessitatis⁽ᵈ⁾ imineat: debeãt abstinere: ut in fine colligitur manifeste: sed ad illas dumtaxat que talibus artiori tenentur⁽ᵉ⁾ obnoxietate ꝓstricte: quibus tñ in his pro quibus sunt excõmunicatiõe notate vt in criminibus⁽ᶠ⁾ communicare non debent: sed ab eis penitus abstinere:

Idem.

Cum illoruꝫ⁽ᵍ⁾ absolutio qui,p violenta manuũ iectiõe i clericos labẽ excõmunicationis incurrũt: qbusdã casib⁹ a predecess⁽ʰ⁾.n.exceptis sedi dũtaxat ap.reseruentur⁽ⁱ⁾. nõnulli ecclesiasticã sentẽtiã negligẽtes i excõmunicatiõe põsiti ecclesiasticos ordies accipere nõ formidãt quid aũt de his fieri debeat aposto/licũ sepius oraculũ ĩploraꝝ. Circa quos credimus distiguẽdũ: qꝫ tales vel sciunt⁽ᵏ⁾ excõmunicatiõis se vinculo irretitos: vel nõ recolũt factũ pro quo in late sẽtentie canonẽ iciderũt vel factũ quidẽ scientes iuris ignari nesciũt⁽ˡ⁾ exide se teneri. Primos si fuerit seculares clerici a susceptis ordinib⁹⁽ᵐ⁾ cessem⁹ i ꝑpetuũ deponẽdos i reliquis casib⁹ tã archiepi qꝫ epiſcopi absqꝫ mãdato se.ap.speciali dispẽsadi facultate se nouerit nõ habere: quibus ẽt ẽ absolutio taliũ interdicta⁽ⁿ⁾ ⁊ maiora ĩtelligãtur illis ,phibita quib⁹ uetita sũt miora⁽ᵒ⁾: poterit tñ huiusmodi ro.pon.auribus intimari: ut ab eo secũdũ rigorẽ⁽ᵖ⁾ vel equitatem responsuꝫ prodeat,put discretio sua viderit faciendum: qui si claustrales⁽ᵠ⁾ huiusmõi fuerint: lz ab alex⁽ʳ⁾. papa fuerit constitutũ qꝫ monachi ⁊ canonici regulares quocũqꝫ modo se in claustro percusserint: non sunt ad ap.se.mittendi: sed ꝑm prouidẽtiaꝫ sui abbatis discipline subdantur ⁊ si abbatis discretõ ad eoꝝ correctionem nõ sufficit prouidentia ẽ dioc. episcopi adhibenda: ⁊ alibi⁽ˢ⁾ dicat̃ qꝫ de seculo fugientes qui religiõis habitũ i monasteriuꝫ receperunt ⁊ interter cetera postmodum ꝓsitẽtur se tale ꝓmisisse⁽ᵗ⁾ delictũ ,ppter qꝫ ipso actu excõmunicationis sniam incurrerũt sine licentia ro.pon. abbas non potest nec debet eos absoluere: quamuis presumptionem delinquentium debita possit animaduersione punire. Nos tamen,in religionis⁽ᵘ⁾ fauorem ⁊ vt euagandi materia subtraheretur maiorem eis gratiam exhibere volentes eorum prelatis qꝫ etiaꝫ talibus⁽ˣ⁾ absolutionis beneficium impartiri ualeant indulgemus: nisi excessus ipsorum extiterit difficilis et enormis: vtpote si ad mutilationez mẽbri⁽ʸ⁾ vel effusionez⁽ᶻ⁾ sanguinis est ,pcessum aut in episcopum⁽ᵃ⁾ aut abbatem⁽ᵇ⁾ violenta manus iniecta: cũ excessus tales ⁊ similes nequeant sine scandalo preteriri. Si vero claustralis aliquis in religiosam personam alterius claustri man⁹ iniecerit violentas: per abbatem propriuꝫ ⁊ ei⁹ qui passus⁽ᶜ⁾ est iniuriam absoluatur. Quod si clericũ percusserit seculare ñ nisi ꝑ ap.se. ut scãdalũ euitet̃ ad absolutiõis gratiaꝫ pote rit promoueri⁽ᵈ⁾. Si autem bos ad ordies promoueri contingat: iuxta premissam distinctionez qui scienter in ꝓtẽptũ⁽ᵉ⁾

f Mẽbri.hoc intellige simpliciter de oibus mõachis qui hoc ꝓmiserunt: siue ante ingressum siue post.j.e.canonica.nec est distinguẽdum inter mẽbrum ⁊ mẽbrum.§.de cle.egro.c.ii.⁊.§.de coꝝ.vicia.exposuisti.alias excessus difficilis vel enormis reliquitur arbitrio iudicis cũ excessus notoꝝ est tunc abbas ipsum absoluere non potest propter scandalum.vt hic dicit.

g Sanguinis effusionem. Quid si modicum valde lesit cũ sanguinis effusione quia de facili sãguis effunditur quandoqꝫ nunquid idẽ erit ac si enormiter ledere? satis crederem committendum arbitrio iudicis: puta episcopi ⁊ abbatis: licet littera ista simpliciter loquatur. vbum enim effusiõis abundantiam significat.xvi.q.i. reuertimini.⁊.xli.dist.sepe. ar.sed ibi nomen effusionis significat vitium.ber.

h Jn episcopuꝫ.ex persõa augetur crimen.ỏ pe.di.i.§.aut facta .institu.ỏ iiur. §.atroꝝ.⁊.ff.ỏ re mili.omne delictum.§ qui manus.⁊.ff. de iniur. item apud .§. quod ait põtoꝝ. sicut ex atrocitate facti .x vii.q.iiii.qui sub dia conum.⁊ ex persõa eius qui fecit crescit iniuria.ff.eo.sed si.§ quidam.⁊.xl.di.homo xp̃ianus.

i Abbatem propriũm. Multa enim ꝑmittuntur nobis in hominem nostre religionis que ñ ꝑmittuntur in aliis .xvi. q.i.c.i.⁊.ii.q.vii.si hereticus. Quid si abbatem non habꝫ sed priorem aut prelatum alio nomine designatum. Respõdeo beneficium illud ad omnes monachos ⁊ regulares canonicos extenditur.vt.§.e. monachi ⁊ ad hospitalarios hierosolymitanos qui per suũ priorẽ absolui pñt.j.eo.canonica.idez crederẽ de tẽplariis dũmodo cõsimilẽ ꝓrem habeãt vt habẽt hospitalarii.ad omnes clauſtrales hoc beneficium extenditur: cuꝫ eadem cã subsit in omnibus.

k Passus est.quia ille videt̃ iniuriã passus.ar.insti. de iniur.§.ii. sicut iniuria facta filio patrẽ cõtingit ⁊ agere põt.tñ si pater remittit iniuriã filius agere põt nisi pater vilis persona fuerit ⁊ filius honesta. ff.de iniur.sed ⁊ si.§.filiofamilias.sic ⁊ si abbas remittit iniuriã factã monacho monachus agere non potest aliquo casu. videtur tamẽ qꝫ ꝑm forum rei hoc debet fieri.iii.q.vi.c.i.⁊.vi.q.iii.placuit.sed non est ita in casu isto.⁊ sufficit qꝫ ita hic caueat̃.vi.q.iii.scriptũ est.⁊.ff. qui ⁊ a qui.l.prospexit.

l Premoueri.Sed nõne daꝝ hic euagãdi materia? quare in hoc casu non absoluit eũ abbas sicut absoluit illũ qui ante monachatũ delinquit. Sed ratio est: qꝫ ante ingressũ erãt eiusdẽ cõditiõis: ⁊ per ingressum facile tollitur obligatio.xix.q.iii.nõ liceat.⁊.q.ii.duc sũt.io. Sed ratio vera redditur in lra.§.ꝑpter scandalũ.scandalũ enĩ est qꝫ monachus iniciat manũ in maiorẽ.qꝫ vix bonus monach⁹ facit bonum clericuꝫ.xvi.q.i.legi.

b Jn contẽptũ.qõ semp ꝑsumit̃ nec admitti oꝝ ꝓbatio in ꝯriũ.sic.li iii.di.fraternitatẽ.§.de iude.c.vlt.⁊ cum istis nõ dispẽsabit abbas.

a Jurisperitiã. Nõ q̃ mitius agit cũ ignorãte ius positiuũ.sec9 i iure naturali: vbi nec rusticitati etiã parcit.C.de ius vocã.l.ii.sicut nec parcit mulieri cõtra mrimoniũ suũ.est enĩ de iure naturali.vt.s.de diuor.gaudemus.vincen.

b Dispensare.põt ergo abbas dispẽsare cũ monacho circa ordines vt hic.r.s.de eo qui furti.ordi.re.c.ii.

c Et discretus.r ita nõ sufficit q̃ sit adultus nisi sit discretus: qz õ discretũ de facili p̃sumit.C.q r aduer.q̃s.l.i.ff.de.pba. cũ de indebito. Et i discret9 iniriã facer nõ põt.pati vo põt. xv.q.i. illud.r.ff.de iniur.l.illud.r.ff.ad l.cor.de sicca.si ifans sed de talib9 nõ itelligit hoc: qz tales nõ indiget dispẽsatione

d Presumat.arg.q̃ nõ semp credẽdũ ẽ cõfitẽti peccatũ i penitẽtia.ar.õ.s. ô homi. significasti.ii. qz nõ est verisimile q̃ aligs sit imemor sue salutis.i.q.vl.sãcim9

e De monialib9. p epz. Impedit enĩ sexus mulieris ne abbatissa possit absoluere monia les sic hic pz:nec cõfessiõem ea audire nec eas bñdicere vel euãgeliũ legere :qz sexui femineo claues ecclesie cõmisse nõ fuerũt.s. ti. pri. noua.r ar.s.de mario.r obe.dilecta. vbi de hoc.sed eps illas absoluit aucte pape sibi p hãc decre.idulta tanq̃ delegat9 ad h.r sic absoluat oẽs tam exẽptas q̃ non exẽptas.r est.si.s.de here.ad abolẽdam. in fi.r.s.de of.or. irrefragabili.§.ceterũ r eo iure q̃ absolnit alias mulieres.s.e. mulieres. Sed qd si monasteria eẽnt i diuersis epatib9 r vna monacha percutiat monachũ vel monachã vel cõuersus vel clericũ alteri9 epat9 cõueniat vterqz eps vel alter deleget alteri vicẽ suã.s.c. px.b.

f Si vere. sub spe vẽie. ar. õ:qz sub spe vẽie nemo peccare debet.s.de cle.ex.mini.illud.r de cõse.di.iiii.q̃to gs.sed tñ hic ñ credo eos ex hoc peccare cũ papa hoc p̃mittat:r ne ipsi ex suo dolo commodũ habeãt. Sed hoc iõ dicit:qz bonaz mentiũ est ibi suas culpas timere vbi etiã culpa non est.s.de obser.ieiu.cõsiliũ.§.ii.v.di.ad eius. ar.bo.ad hoc.s.de purga.cano.c.ii.

g Reportare.qõ esse nõ dz.xvi.q.i.legi.r.s.de rescrip.ex tenore.nec ipsi debẽt ridere de fletibus aliorz.s.de puile.petistis.qz nemo de improbitate sua cõsequit actiõem.ff.de fur.itaqz fullo.§.i.vsi.sed nemo. nec stulti debẽt esse melioris cõditiõis q̃ periti.ff.qõ vi aut clam seruus.r qz delinquũt nõ dz esse corz cõditio melior.ff.de dona.iter vi. r vxo.l.iii.§.i.

h Exigi.s.de excep.cũ inter.r.s.de here.excõicam9.§.credẽtes.conuenire tñ alios aut recõuenire nõ p̃t:sed excipere benc.vt in px.cõcor.r appellare r p̃sequi appellatiõem.s.de excep.c.vlt.

i Necessaria emere. Hic habes duos casus in quib9 excõicat9 licite ptic̃ipat alii notanť.s.co.cum desideres.

k In excõicatoz.ar.est hic q̃ si socius me9 incidit in excõicatiõem non statim teneor ipm deserere:nec ipse tenet statim dimidere societatẽ.hoc intellige si sine magno dãno hoc fieri ñ possit ar.xi.q.iii.antecessor.xxii.q.ii ii.c.i.r.xli.di.q̃squis.xii.di.illa.r.viii.di.qui õ mores.ar.õ s.de maio.r obe.illud.r.xxiiii q.i.omnes qui.

l Nõ potuerit. supple cõmode:qz illud dicimur posse qõ sine incõmodo possum9.ff.de v.sig.nepos.in fi.ff.de condi. insti.fili9 qui.in fi.xxii.q.ii. faciat homo.ber.

m Et fame.carcerẽ.i.ipm claustrũ.qõ eis ẽ carcer

n Dãcipari.sine pẽa excõicatiõis.

o Corrigere.s.de offi.or. c.i. r.s.ô accu.q̃liter r qñ.ii.ne sãguis eoz de suis manibus requiratť.s.de offi.or irrefragabili. vbi de hoc. r.s. de sta.mo. ea q̃.r.c.cũ ad monasteriũ.ad fi.

p Impunita.ad publicã vtilitatẽ respicit vt cria puniantť. vt.ff.ad.l.aquil.ita vulneratus i.rñ. in fi.r.ff.de solu.stichum §.i.ff.de iudi.si longi9.§.i.r.ff de fideiuss.si a reo.§.id qõ.r.C de pe.si operis. ne ad maleficia gsquã p̃silat.vt.l.si operis r.xxiii.q. iiii. est iniusta.ff. de pe.l.capitalium.§. famosos.

q Incorrigibiles. hi deponi p̃nt r tradi curie seculari.s.de iudi.cum nõ ab boie. xvii.dis. nec licuit.sed nõ ad sanguinis effusionẽ. r sic intelligit.s. de iudi.at si clerici.

r Trabere p̃nt.sic.C. de his q ad eccle.cõfu.l.iii.vbi seruus absq̃ sacrilegio ab ecclesia extrabitur.

s Violẽter.ar.õ.s.co.vniuersitatis.hoc itelligẽdũ est de incorrigibili:illud de eo q corrigit r verberat a laico de mandato abbatis:qõ nõ licet:vt ibi dicit:r ita nõ se tangunt.

t Be mãdato.r nõne suffic̃ generale mãdatũ qõ cõtinet.x xiii.q.v.c.p̃nceps regũ.so.spãle mãdatũ hic expectãduz est q̃diu enĩ nõ est notũ ipsos ee incorrigibiles r traditos curie seculari nõ licet sine mandato prelatoz:qz adhuc sub regula clericali tenẽť etiã depositi.lxxxi.di.dictũ.vel nisi se imisceant enormitatib9.s.e. cũ non ab boie.r.c.ppendimus.

u Quoz aute.qui enĩ p aliũ facit p seipm facere itelligitur s.co.mulieres.r.ff. ô admini. tuto.ita tñ.§.gessisse.ber.

x Nõ ãpli9.qz cũ moderam ne inculpate tutele:alias si excederẽt modũ tenerẽtur.ar.s.de rest.spo.olim.i fi. vbi de hoc.si.ff.ad.l.aqui.si ex plagis.§.tabernari9.r ita patet q̃ cleric9 depositus adhuc gaudet priuilegio clericali.

y Contingit.iniuriosa q̃qz sit iniuria siue violẽtia:r tũc incidit in canonẽ s.c.nup.i.rñ.r.c.vniuersitatis. Sed quare hic dicit iniuriosa cũ volenti nõ fiat iniuria.xxxiii.q.v.volnit.r.ff.de iniur.l.i.§.vsq̃ adeo.C.de transac.cũ donatiõe.ff.de reg.iur.l.nemo videť. Sz dic q̃ iniuria illa dr fieri ecclesie: qz ea q̃ in nos delinquũt possum9 remittere:sz nõ q̃tũ ad ecclesiã.xxiii.q.iiii.si is qui r.s.e.cũ desideres.r sic fili9 põt remittere iniuriã q̃tũ ad se sz nõ q̃tũ ad p̃em ff.de iniur.l.i.§.vsq̃ adeo.r q̃tũ tãgit cõmodũ nr̃m r nõ q̃tũ tãgit cõmodum aliorum.ff.de pac.iurisgẽ.§.si paciscar.lxiii.di.salonitane. Sz nũqd põt eps sol9 remittere iniuriã factã ecclesie sine capitulo:vr q̃ sic:qz actio iniuriarz nõ est in bonis nr̃is ante lit.cõte.ff.de iniuri.iniuriarz.ergo solus eps põt eã r̃mittere

dux uenetorum domin9 nauium tanquã paterfamilias domus i excommunicatione persistat:uos tamen tã quã ipsius familiam:dũ in manibus eius fueritis:ipsius excõmunicatio non continget:r excusabiles eritis apud deum si i excõmunicatorũ nauibus eristẽtes:cũ dolore cordis sub spe penitentie communicaueritis ipsis:in quibus eorum communionẽ non potueritis euitare.

Idem londoñ.episcopo.

Et fame tue:r infra. Sane cõ suluisti nos:vtrũ clerici graui ter excedẽtes:q tute nõ possũt mõasterijs ad agedũ penitẽtiã deputari quoniã cũ nõ peniteãt de cõmissis: opportunitate fugiẽdi captata carcerẽ fugerẽt claustri:r p̃oib9 se scelerib9 sceleti9 imiscerẽt:a te vel alijs p̃latis suis arcte possit custodie mãcipari:r infra. R.q̃ cũ p̃lati excess9 corrigere debeãt subditoz:r publice utilitatis iterfit ne crimina remaneãt impunita:r p impunitatis audaciã fiant q nequã fuerãt nequiores:ñ solũ possũt:sz debẽt etiã clericos post quã fuerit de crimie cãonice p̃dẽnati sub arta custodia detinerť:q cũ sint icorrigibiles nec mõasterijs ualeãt cudodiri:ad similia uel peiora facile laberẽť. Laici vero citra excõmunicatiõis sniaz capere clericos r ad iudiciũ traberť possũt:si oporteat tẽt violẽter:dũ tamẽ id de mãdato fiat p̃latoz:quoz illi sũt iurisdicti oni subiecti:r quoz est corrigeť criminosos:cũ hoc nõ ipsi sz illi quoz auctoritate id faciũt:facere videantť dũ tamẽ nõ amplius eoz violentia se extẽdat:quam defẽsio vel rebellio exigit clericorum.

Idem bracar.episcopo.

Contigit iterdum:q̃ clerici si quẽ offendant:r satisfacere velint offenso secundum morez patrie quez iter se laici obseruant:corpora sua sponte supponunt.xxx.seu pluribus aut pauciorib9 percussionibus fustiũ:r infra. Nos ãt.f.r.super hoc r.q̃ huiusmodi manus iniectio:r si non violẽta tñ iuriosa videtur:cuz

ar.s̄.de bis que fi.a prela.fi.p̄sen.ca.cū apostolica. cū eni eps sit pr.xcv.di.esto subiect⁹.z pater possit remittere iniuriā factā filio.ff.de iniur.l.si vn⁹.§. filiusfamilias.ergo sol⁹ hoc facer pōt sed nō videt cū eps sit ꝓcurator z nō dns.xii.q.i.c.vlt.z.s̄.de dona.fraternitatē.q2 cōditiōez ecclesie facere deteriorē nō pōt. vt ibi dicit.sed quare excusat qui loco ꝓcurit clericū liez inuitū.s̄.c.c.i.z nō iste q ꝓcurit volēt.rō est q2 ille temerarias man⁹ iniecit.s̄.c. vniuersitatis.ar.sed ille nō:z cā vlciscēdi iniuriā suā hoc vr facere Jtē q2 huius man⁹ seuit:lz nō iniuriādo.ar.xiii.q.vi.si res.sz nō illius qui loco.io.

a Ordinati.in quouis ordine xxi.di.cleros.dūmō non p̄bat scōas nuptias.s.lxxxiiii.di.gsgs etiā si sit clericꝰ cōiugat⁹.ar.s̄. de vi.z ho.cle.clericꝰ.z hoc intellige si vult deferre coronaz z gaudere ꝑuilegio clericali: alias si nō vult habere ꝑuilegium clericale pōt deponere.s̄. de cle.cōiuga.io.vbi de b. Jtē z clericꝰ depositꝰ bz hoc ꝑuilegiū q̄diu vult viuer sub regula clericali.lxxxi.di.dictū.z.s̄. c.px.ff.de decu.l.pe.Jtē nisi i misceret se enormitatib⁹.s̄.eo. cū nō ab hoie.z.c.ppēdim⁹.vl vsqz ad trinā admonitiōez cō tempto habitu clericali.s̄.eo.i audientia.z.j.e.contingit. Jtē qd de excōicato deposito si vberet an incidat in canonē:vr q nō:q2 nihil ad nos de bis q foris sūt.i.q.i.multi.q2 iaz est mēbrū diaboli z extra eccliam eiect⁹.xi.q.iii.ois xp̄ian⁹.z.c. seq.z q2 nō posset aliū excōicare.xxiiii.q.i.audiuim⁹.eadem rōne nō erit excōicatꝰ q clericū excōicatū etiā deposituꝫ verberat qō qdā cōcedūt. Vlm.distinxit an excōicatio p̄cedat depositiōem:z tūc adhuc retinet ꝑuilegiū clericale.si vo cōsequatur z incorrigibilis fuerit eo tradito curie seculari amittit priuilegiū.s̄.de iudi.cū nō ab homine.qui āt aliū clericū excōicatū vberat.vr ꝑ hoc excōicatꝰ multo fortiꝰ q̄ qui vberat excōicatū clericū ante depositiōem ꝑ qō distinguit.vin.

b Fauorē ordinis.cui renūciare nō pōt.s̄.de fo.cōpe.si diligēti.z.c.significasti.b.

c Prohibeas attētari.nō vidētur rūderi ad qōnē que fuit an huiusmōi pcussores incidāt in canonē.sed dic q bñ sūt excōicati q2 iniuriosas z temerarias manus iniiciūt z satis inuitur dum dicit tā in fauorē clerici q̄ ordinis zc̄.z ex eo q dicit ꝓuiso vt clericꝰ sine iniuria clericali.zc̄.z clericꝰ qui ad b cōsentit excōicet.vt.j.sequitur

d Relatū.boi.xi.q.iii.qsgs metu.z.c.iulianꝰ.z.s̄.de voto ex multa.v̄.in tāta zc̄.z.xxii.q.v.c.ii.z.iii.aggrauat eni culpa ex psona iniuriati.s̄.e.cū illorum.vbi de boc.

e Sine culpa.tūc eni p̄nt absolui p eꝑm.vt hic dicit.z.s̄.e.mulieres.z.j.e.q̄uis que intelligi debēt ꝑm bāc distinctiōem.vnde sine culpa ꝑuari nō debēt. s̄.ō eo qui cog.cōsan.vxo.sue discretiōem.z.c.vlt.z.s̄.vt lit.nō cōte.q̄m frequēter.§.ii.z s̄.de cōsti cognoscētes.alias si eēnt dñi in culpa tā ipsi q̄ serui sūt excōicati: puta si mādassent:q2 qui p aliū facit p seipz facere videt.s̄.c.mulieres.z.c.vt fame

f Jn vtrolibet casu.s.cū serui boc faciūt fraudulēter: vel cū dñs nullā cu pā cōmisit.ḡ vr idē dicēdū in viro si in fraudē vxoris sue faciat:z i liberto qui operas p̄stare tenet.ar.xxix.q.i.platū. Sed hoc nō credo cū nō inueniā q2 hoc edictū vt oēs ad curiā mittāt.qui expresse nō excipiūtur ꝓhibitoꝝ est.ar.s̄.eo.cū illorum.in prin.

g Recōpensatiōem.sic.s̄.de vo.qō sup bis.z.c.magne. ad fi.
Enormis.s̄.eo.cū illorum.vbi de boc.
Acris.volūtari⁹.sec⁹ si absolute fuerit attract⁹.s̄.de bis que vi metusue cā sacris.z.l.di.p̄sbyteros.z.s̄.de bap.maiores.ad fi.v̄i.ille vero qui nunquam.

k Porrigēde.xxiiii.q.ii.c.ii.z.iii.

l Cōstitutiōis.s̄.e.a nobis.cū fuerit absolut⁹ tunc orabit ecclesia ꝑ eo z recipiet oblatiōes ꝑ eo sicut ꝑ aliis defunctis.

oblatiōes recipiende pro eo vel orationes domino porrigēde nisi cum de ipsius vientis pnīa per euidentia signa constiterit:z iuxta cuiusdā cōstitutionis nostre tenorem defuncto etiam absolutionis beneficium impendatur.

Idem asuntiñ.episcopo.

Sicut nobis:z infra.F.t.r.q̄ nisi excommunicati ad te sup absolutiōe sua litteras nostras: vel illius cui vices nostras in bac parte cōmisimus: reportauerint:aut alio modo legitime de illorum absolutione tibi constiterit:tu ipsos pro excō municatis vt prius habeas z facias euitari.

Idem senonēñ.archiepiscopo.

Per tuas litteras:z infra. Videtur aliquibus:q̄ cū ad metropolitanuz per appellationē questio non defertur:excōmunicatꝰ autem vocem non habeat appellādi: vtpote ab ecclesia separatus:siue appellauerit siue non:metropolitanus ei non debet absolutionis beneficiū exhibere. Verum ex verbis cuiusdaz epistole quā scholastici ab alex. papa emanasse proponunt:habetur q̄ si ante appellationez in aliquez excommunicationis sententia fuit promulgata:metropolitanus ante litis ingressum ab eo iuramento recepto secundum ecclesie consuetudinem debet ipsum absoluere:nisi uoluerit episcopo dioc.deferre:ipsumqz ad eum remittere absoluendum vbi etiam consequenter infertur:q̄ nec excommunicati sunt audiendi priusquam fuerint absoluti:nec sunt ad illos a quibus appellauerant remittendi. Jn sardicēñ.autem concilio reperitur: vt bis qui ab episcopo est abiectus:finitimos episcopos interpellet:z causa eius audiatur:et diligentius pertractetur.episcopus āt qui iuste vel iniuste abiecit eundez patienter accipiat:vt discutiatur negocium quatenus vel ꝓbetur eius a pluribus snīa:vel ēt emēdet:pri⁹

m Sicut nobis.litteras nras.sz vr q̄ eis credēdū sit q2 de nemie p̄sumēdū est q̄ sit immemor sue salutis.i.q.vlt.sācimus.z ar.p̄:de cō. se.di.iiii.cū itaq̄z.z.c. si nulla extāt.sz nō ē vez.s̄.de offi.or. exꝑte.z.viii.q.v.c. vno z.C.de man.p̄inci.

n Alio mō.nō tñ vno teste q2 fieret actori p̄iudiciū nec ēt sufficiunt talia indicia q̄ sufficiūt.s̄. de cle.peregri.ca.iter.z c.tue.nec suffic̄ h bonestas p̄sōe.vt ei credi debeat.ar.l.dist.si qs p̄postera.z.di. ix ego sol⁹.ar.p̄. xcvii di.nobilissim⁹.sz illō cū nulli fit p̄iudiciū. ioan.

o Per tuas. aliquib⁹.z male q2 nō appellar ad metropolitanū. tñ pōt excōicatū absoluere si eps ip̄m absoluer nolit.s̄.de off.or. ad reprimēdam.ber.

p Appellādi. vt ꝑ boc ab excōicatiōis snīa releuet.vt.s̄.de ap.pastoralis.nec interdictū.vt.s̄.c.ti.ad boc qm̄. sed vt cām trāsferant ad superiorē bñ tz appellato.iii q.ix.reuera.

q Cuiusdam epl'e. quam babuisti olim in antiqua cōpilatione.s̄.de of.or. q̄situ. cuius snīa z etiā verba ꝓ maiori pte ponūtur bic z incipiūt bic q̄ si ante.

r Audiēdi sunt. si agāt.s̄.ō bere.excōicam⁹.§. credētes.s̄. ō excep.cū inter.cōueniri tū bene p̄t.s̄. e.si vere.z.§. predic. credentes.

s Remittēdi.remittit ir q̄nqz aligs ad eū a q̄ appellauit.si malitiose appellauit.s̄. de ap.cū in ecclesia.z.c.vt debitus.vel si nō fuerint ꝓsequuti appellationē in termino cōstituto.vt eo.ti.ꝑsonas.vel appellans boc petierit s̄.de ap.interposita.§.ille.alias obtinet qō bic dicit.z. C.de ap. cos.z ii.q.vi.§.vlt.

t Jn sardicēñ.cōcilio.xi.q.iii.si eps forte.qō inducit bic p̄ decre.alexandri. Cū nō q̄ ꝑm antiquos canones quilibet excōicatꝰ audiebat q̄añ absolutiōem volebat probare se iniuste excōicatū.xi.q.iii.si eps forte.cuius tenor bic ponit. Hodie vo nō audit nisi in duob⁹ casibus si dicat sniam latā post appellatiōem fuisse. vel si dicat intollerabilez errorē in ea fuisse exp̄ssū.vt bic dr. Sic ergo distinguas:si aligs q̄ritur supior de insta excōicatiōe aut appellauit ad eū:aut non. Si appellauit ꝓmo p̄stabit cautiōem q̄ stabit mādatis ecclesie tūc est in optione ipsi⁹ supioris an velit eū absoluere:an remittere ad eū absolue dū a quo appellauit.vt h̄ segt in decre.alex. Si vero non appellauit sed ꝑ simplicē q̄relā audiuit ip̄m dz eū remittere ad inferiorē vt ip̄m absoluat:z si inferior ip̄m absoluere nolit archieps ip̄m absoluat.s̄.

de of.or.ad reprimẽdã.ſi tñ piculũ eſſet in mora ꝑpter huiuſmõi remiſſionẽ ipſum ſtatim abſoluat.j.e.ſacro.t.ar.ad hoc.ſ.ti.ꝑx.c. vl.t ſi viderit ſniam excõicatiõis ab eꝑo latã eſſe iniuſtaz euidẽter poterit archieꝑs declarare ſubditũ irrõnabiliter fuiſſe ligatũ:lz nõ ſit appellatũ ad ipm.ſ.de ap.ſollicitudinẽ.ſiliꝛ t ecõuerſo ſi viderit eã iuſtã teneꝛ remittere ipſum abſoluẽdũ ad iferiorẽ.vt hic in fi.io.

a Null⁹ ante. ergo nec archieꝑs.ar.ſ.e cũ deſideres.t.c.qõ in dubiis.in ꝓn.

b Diſtinguedũ. ad ſoluẽdã ꝓrietatẽ cõciliĩ.t decre.alexan.

c Intollerabilẽ erroꝛẽ. Error itollerabilis põt dici qõlibz pccm.vt ſi excõicet iõ qz nõ furaꝛ:vl qz nõ ducit ei aliquam meretricẽ: vel qz nõ eſt obediẽs ſuo ꝓlato:vel ſi ꝓcipiat aliqõ ipoſſibile vel turpe vt dictũ eſt: talis ſnia nulla eſt nec aliquã obligatiõem inducit in facto vel de iure.ſi.ſ.ó pac.c. vl. ar.ꝯ.ſ.ó cõdi.appo. c.vlt.in fi. Vin. hec itelligit tm̃ ó erroꝛ iuris.vñ i ꝓdictis exẽꝓlis tz excõicatio vt ſi dicat ſic:excõico ſi lũ qz non adulteraꝛ quia nõ iterficit illũ tz excõicatio. Itẽ intollerabilis põt dici erroꝛ ſi exꝓſſe ꝓnũciat ꝯ ius ſcriptum. vt ſi dicat: ꝓnuncio excõicatiõem valere qz eſt lata poſt appellatiõem ltimã t a tali ſnia nõ eſt necẽ appellare. ii.q.vi.§.diffinitiua.t.ff.que ſen.ſine ap.re.l.i.§.i. Et idẽ ẽ dicẽdũ vbi cũqz ꝓponiꝛ iudiciũ retro nullũ fuiſſe niſi velit qs ad cautelã appellare.C.de ꝓcu.lz.t.ſ.de ꝓcu.i pñtia.in fi.t.ſ.ó cri.fal.ſup eo.t.ſ.de re iudi.c.i.ſec⁹ eſt ſi erroꝛẽ nõ exꝓmit in ſnia:t tñ ꝓnũciaret ꝯ ius tz quidẽ tũc ſnia niſi fuerit appellatiõe ſuſpẽſa.ſ.de re iudi.cũ inter vos t.ff.eo.cũ ꝓlatis.ſz ſi error ẽ in facto vt ſi hoc mõ dicaꝛ excõico te: qz expoliaſti talẽ:lz manifeſte ſit falſũ tz ſnia:qz talis cã poſſibilis eſt lz ſit falſa nec cõtinet erroꝛẽ.t ſnia ſiue iuſta ſiue iniuſta timẽda eſt.xi.q.iii c.i.t.ii. Ar.ꝯ qꝫ talis erroꝛ facit eã nullã ſicut erroꝛ calculi.ff.que ſen. ſine ap.re.l.i.§.i.t talis erroꝛ facit exheredatiõem nullaz.ff.de libe.t poſtu.l.ſi poſtum⁹.§.vlt.t.l.ſe.ſiẽ nec valet decretũ de datiõe tutoris vbi erroꝛ facti eſt exꝓſſus.ff.de tu.t cu.l.tutoꝛ.t.l.ſeie.ſic t obligatõ ꝑ erroꝛẽ facti nõ tz.ff.ſi qs cau.ſed t ſi.§.vl.t.ff.de fideiuſ.ſi qs poſtqꝫ io. Quid dices:credo qꝫ in ſnia excõicatiõis lata ꝑ erroꝛẽ facti vt dẽz eſt tuti⁹ ſit dicere qꝫ teneat t qꝫ abſoluaꝛ q̃ ad eccleſiã vel ſaltẽ ad cautelã:qz q̃ ad dcũ nõ eſt ligat⁹ niſi cõtẽneret eã.vt.j.ſeqꝫ.t.xxiiii.q.iii. notãdum.in fi.ſ. de teſti. veniens.

d In gb⁹ caſib⁹.duob⁹.ſ.ꝑmiſſis.cũ dr̃ ſniam latã poſt appellatõez ltimã t dr̃ cõtinere intollerabilẽ erroꝛẽ t in caſib⁹ iſtis itelligiꝫ.c. concilii ſardi.cui⁹ tenoꝛ hic ponit̃.ſic.ſ.de of.dele.cũ cõtingat.in caſibus iſtis ꝓmo admittiꝫ ꝓbatio vt appareat an abſolui debeat an denũciari nõ ligatus.vt ibi in.c.cum contingat.

e In aliis. Sic itellige qõ dicit i aliis.ſ.qz nõ audiꝫ in aliis negociis vel factis indicialib⁹ vt actoꝛ tanꝯ excõicat⁹ ſz exꝫ iudiciũ nõ dz vitari.vt.j.e.ti.ſolet.niſi in hoc vt ꝓbet erroꝛẽ vel ſniam latã poſt ap.legitimã t in hoc cõcoꝛdat cõciliũ ſardi.t interꝑtaꝛ papa cõciliũ vt ibi qꝫ ſi abſolutiõis bñficiũ bũiliter poſtulauerit ꝛc.abinde vſqz ibi:qꝫ ſi foꝛ ſan interꝑtaꝛ decre.alex. Et ſic diſtinctio Inno.ꝓcoꝛdat cõciliũ ſardi. t decre.alex.q̃ videbaꝛ ꝯria ſz nõ eſt qz in diuerſis caſib⁹ loquunt̃. vt patet per interꝑtatiõem Inno.

f Ad cautelã.ſic.j.e.venerabilis.t.ſ e.cũ deſideres.§.ſcõe.t.ſ.ó ap. ad pñtiã.t.ſ.de teſti.veniẽs nõ obſtãte ꝯdictiõe excõicatoris vel aduerſarii.vt in ꝯdicta decre.ſolet.niſi diceret excõicat⁹ ꝓ manifeſta offenſa in q̃ caſu dz hr̃e terminũ octo diez ad ꝓbandũ manifeſtam offenſam.vt in decre.ꝯdi.ſolet.b.

g Verũ in aliis. Dixit io.in aliis dubiis.ſ.hñd⁹ eſt ꝓ excõicato.ſ.e. cũ deſideres.§.ſecũde. Et tu dic in aliis.ſ.excõicatiõib⁹ cũ qs dicit ſe excõicatũ iniuſte.vel quocũqz mõ appareat ipm eẽ excõicatũ maiori excõicatiõe:qz tũc nõ dz audiri vt actoꝛ niſi gꝝ ꝛc.t.ſ.vbi dicit.nec excõicati ſũt audiẽdi ꝛc.exceptis duob⁹ ꝯdictis caſib⁹.t b dicit lra ſequens ne ſniam cõtẽnere ꝛc.qz b ipſo ligareꝫ ex ꝓtẽptu ſecus in eo qui petiꝫ in ſeruũ qui pendẽte cã audiꝫ ꝯ alios ſz ꝯ illũ q dicit ſe dñm illi⁹ nõ.ff.de libe.cã.ordiata.b.

b Cõtẽnere videaꝫ. Nõ cãm quarc hic tenet ſnia lz iuſta.xxiiii. q.iii. nõndũ in fi.t.i.q.iii.§.cũ g.alia etiã recitaꝫ.ſ.de ap.paſtoralis.vbi de hac materia i nota q̃ incipit hec rõ.t.ſ.ó cle ex.mi.ſi celebrat.in fi.

ſubditum ſuũ ꝓ manifeſtũ excõmunicaſſet exceſſuz: metropolitan⁹ nõ debet ipſum abſoluere: niſi ſuffraganeus requiſit⁹ malitioſe ſibi abſolutionis beneficium denegaret.

1 Dem.

Si aliquãdo forte ꝓtigit qꝫ eis qui auctoritate ap.ſunt excõmunicationi ſubiecti:noſtre littere cuz ſalutationis[k] alloquio deſtinẽtur non propter hoc excommunicationis credatur ſententia relaxata: cuz per ignorantiam vel negligentiam aut occupationẽ[l] nimiaz vel ẽt ſurreptiõẽ[m] ꝓtigit huiuſmõi lr̃as ipetrari

1 Dem.c.ſancti laurentij in luci/na preſbytero card.ap.ſe.legato.

Officij:t infra. Poſtrẽo que ſuiſti:vtz is qui propter plures exceſſus a pluribus prelatis ius in ipſũ bñtib⁹ excõicatiõis[n] ẽ vinculo innodat⁹:t vni prelatorum de vno tantum ſatisfacere vult exceſſu:ab eo ſit abſoluendus de quo ſatiſfaceꝛ vult eidẽ:t cũ de alio nõ ſatiſfecerit alij abſolut⁹ valeat nũciari:t infra. Sup hoc articulo rñdem⁹:qꝫ ſup/primẽti veritatẽ abſolutio ſurrepta[o] nõ ꝑdeſt:t veritatẽ itelligens abſolutionẽ homini exhibere[p] nõ debet.

i Qõ ſi abſolutiõis.hic iterꝯ taꝛ decre.alex.q̃ intelligiꝫ i eo caſu cuz excõicatio ꝓcedit appellatiõem quã dicit iniuſtam cõciliũ in eo caſu qñ appellatio ꝓceſſit vel qñ itollerabilis erroꝛ exꝓſſus eſt in ſnia.t ſic planũ eſt. Qnc fuit ꝑ dubitatio illi⁹ diuerſitatis. Anthiſiodoren.eꝑs excõicauit archiꝑ ſbyteꝝ ſuũ archiꝑſbyter coꝛã archieꝑo Senoñ.obtulit cautiõem ſtãdi iuri humiliter petẽs abſolui.archieꝑs deferẽs eꝑo ſepe monuit ipm vt eum abſolueret qõ cũ facere nollet archieꝑs ipm abſoluit quem epiſcopus non habebat ꝓ abſoluto qꝫ dicẽs ei⁹ abſolutio ñ ꝓtinebat ad archieꝑm ꝓq̃ vi debaꝛ facere ꝺere.alex.ꝓ eꝑo ociliũ ſardi.vñ archieꝑus q̃ſiuit a papa qd iuris cẽt. Et ipe rñdet vt ꝓz ex lra.t b ſume cauſum.

k Si aliqñ.ſalutatiõis. excõicati eni ſalutãdi nõ ſut.xi.q.iii.excõicatos.xxiiii.q i.ois q.ne ꝓ ſalutatiõez videaꝛ eis aliqs ꝓſentire.ar.lxiii.diſ. cũ adrian⁹.t vt facilius reſipiſcãt cũ viderint ſe cõtẽni.ſ.de excep.pia.in fi.qz grauis pẽa eſt inter hoies eſſe t coꝛ care reſuffragio.C.de apoſta. hi q ſz q̃is eos nõ debeam⁹ ſalutare poſſum⁹ tñ eis loqui ó biſ q̃ ꝓtinẽt ad coꝛ ſalutẽ.t lz alia ꝛba incidẽt ꝓponãt nõ nocet.j.e.rñſo.t.c.cũ nolutate.i.rñſo.t.xi.q.iii.cũ excõicato. Sz põe qꝫ papa ex certa ſcia ſalutet excõicatũ nũqd habebit̃ ꝓ abſoluto:ar.eſt qꝫ nõ qz certa forma tradit̃ ꝑter q̃ excõicat⁹ nõ vr̃ abſolut⁹.ſ.eo.cũ deſideres.ad fi.t.c.qõ in dubiis.in prin.t.c.ſacris ar.ad hoc.C.de libe.cã iubem⁹.t.C.de ꝓba.nõ eꝑs.ar.ꝯ.ſ.de ꝓuile.cuz olim eſſem⁹.t papa nõ ſubiacet legib⁹.C.de legi.digna vox.t.ff.e.ti.ꝓnceps. Ergo vr̃ qꝫ eoipſo ſit abſolut⁹ qꝫ papa ſciẽter tali cõicat t papa dat auctem canonib⁹ t ab eo vigoꝛẽ ſumũt t nõ ecõuerſo.ſ.de elec.ſignificaſti. Dicũt qdã qꝫ ꝓꝓ hoc hic nõ eſt abſolut⁹ niſi dicat abſoluo te: ſed de plenitudine ptãtis ſatis vr̃ qꝫ ſit abſolut⁹.dũ tñ papa voluerit ipm ꝓpter hoc abſolutũ eſſe. vt hic ꝓſtat. t ẽ hic ar.qꝫ ſic ex eo qꝫ dicit ꝓ ignorãtiã ergo a ꝯrio aliud ſi ꝓ ſciam: alias nõ eſſet maior ptãs ipſi⁹ qꝫ alioꝝ iudiciũ qꝫtũ ad hoc. Sz nũquid incideret in canonez ſi ꝓ talẽ participatiõem nolit ipm eſſe abſolutũ vt dictũ eſt:nõ qz legib⁹ ẽ abſolut⁹.

l Occuptatiõem. vñ nõ valent.ſic.ſ.de capel.mo.ex pte.t.ſ.de reſcrip.c.ii.t.c ſi qñ.ar.idẽ eſſet et ſi ꝓ iportunitatẽ petẽtis qz dicit ꝛperator.ſepe eni ꝓ iportunitatẽ petentis nõ ꝓcedẽda cõcedim⁹.C.de peti.bo.ſub.l.i.li.x.b.

m Per ſurreptiõem.ſ.hoc tacito qꝫ ẽt excõicatiõis vinculo innodat⁹. q̃ dicto lr̃as nõ dediſſet.ſ.de reſcrip.ſup lr̃is vbi de hoc ſatis dictũ eſt.

Officii.excõicatiõis vinculo. Sic patet qꝫ excõicatus iterum põt excõicari.iii.q.iiii.engeltrudã.vbi tractatur de hac materia.t.ſ.de iude. ita q̃rũdã.t.ff.de ritu nup.palam.§.vlt. Et ſunt duo effectus excõicatõis expellẽdi extra eccleſiam t eiectum confirmãdi.quãtum ad primum excõicari non poteſt qꝫtum ad ſcõm bene quia triplex funiculus difficile rumpitur.ſ.de treu. t pa. c.i. Sed qualiter talis abſoluetur? põt dici qꝫ vna abſolutiõe omnes excõicationes tollantur ſicut vna acceptilatione plures obligationes tollũtur.C.de trãſ. tranſactione.t.ff.de accepti.pluribus.vel vnus committat alteri vices ſuas. t illud competentius fiet.vel quilibet abſoluat a ſua excõicatione et vltima cõfirmabit precedẽtes.ff.ó ſerui.ruſti.predi. per fundũ.ſed qui primo abſoluit non denunciabit ipſum abſolutum.nec eſt ei cõicandum donec abſolutus fuerit ꝓ alio:quia qui eſt excõicatus in vna eccleſia excõmunicatus eſt quo ad omnes. vt.iiii.q.v.quiſquis.

o Surrepta non prodeſt.de hoc etiã dictum eſt.ſ.e.cum ꝓ cã. Et dic qꝫ nõ ꝓ deſt qꝫtum ad ſalutatiõem.ſ.ti.ꝓx.qõ quidã.valebit tñ qꝫtũ ad mitius ſuppliciũ ſubeundũ.vt ó pe. di.iii.ad fi.t.c.ſigs aũt.t.§.ſe.in fi.di.b.

p Exhibere non debet.ar.ꝯ.ſ.ti.ꝓx.quod quidã.t de pe.di.iii. ad fi.c. ſi quis aũt.t.§.ſc. Dici poteſt nõ debet exhibere cum effectu: vt eum denunciet abſolutum vt dictum eſt donec ab alio fuerit abſolutus.vel non debet niſi caueat qꝫ abſoluatur ab alia delata denunciatione.t interim ei non cõicetur niſi tunc demum cum alia fuerit abſolutus ſed ipſum ſimpliciter non debet abſoluere vt b dicitur.

a REſponſo.cũ videris expedire.xi.q.iii.anteceſſor.ſ.eo.cũ voluntate.
b Interdicto ſuppoſita.ſic ergo ciuitas ſubiicit interdicto ⁊ ſic puniũtur qñq; qui nõ peccauerũt.ſic.ſ.de ſpõ.nõ eſt vobis.⁊.ſ.de offi.dele.ſane.ii.ar.p̃. xxiiii.q.iii.ſi babes.ſed id de excõicatiõe dicit: nõ de interdicto.
d Preter baptiſma.hec duo ſacra ſemp excipiũtur de interdicto.vt.ſ.de ſpõſ. nõ eſt nobis.⁊ viaticũ etiaz de cedẽtib⁹ cõcedit: qõ p pniam itelligit.ſ.ti.,pr.qõ in te.ſz vn ctio denegatur: vt ibi.
Ad cõfirmatiõem.ſine q̃ ñ eſt plene xp̃ian⁹ qui eã cõtem nit.de cõ.di.v.oẽs de bis.i fi.
e Inquiſitiõi.hũiliter ſuſtinere.ſic.ſ.ō reſt.ſpo. lras.vſus ſi.ſed potius oz oia mala pati q̃ p̃ cõſciam pcm operari mortale.xxxii.q.v.ita ne.⁊.ſ.de his q̃ vi metuſue.cã fi.ſacris.
f Leui ⁊ temeraria.quẽ dicit leuẽ: puta ſi audiuit impediñ tũ a leuib⁹ ⁊ forte a paucis q⁹ bus credere nõ tenet: talẽ credulitatẽ vel cõſimilẽ oz remo nere: quã nõ euadet niſi depo nat errorẽ.ſ.de ſymo.p tuas.ii ⁊.xi.q.iii.cui eſt illata.
g Exploſa.i.expulſa.
b Reddere. ſed exigere.arg. xxiii.q.i.quid culpat.in fi.⁊.ſ de ſpon.inuenis.
i Probabili ⁊ diſcreta. Sed quã dicis ,pbabilez: puta q⁹ vi dit virũ cũ cõſanguinea ſua in locis ſuſpectis ⁊ hora ſuſpecta ſolũ cũ ſola: añ mrimoniũ bu iuſmõi p̃ſũptiões ,pbabilẽ idu cũt credulitatẽ.vel q⁹ publice dr̃ ab oib⁹: ad hoc facit.ſ. de p̃ ſũp.tertio.⁊.c.lris.⁊ idẽ itelli ge ō viro ſi vidit cõſanguineũ ſuũ cũ vxor ſua añ mrimoniũ
k Contingit.factis.ipſo.n. facto renũciat gs ſuo p̃ uilegio.ſ.de vita ⁊ ho.cle.c.vl ti.ipſo ẽni facto gs negat deũ xi.q.iii.eſtimãt.⁊ ipo facto mẽ timur .xxii.q.v. cauete. ⁊ ipſo facto gs appellat.ſ.de ap. di lecti.ii.vbi ō hoc habes plures concor.ber.
l Priullegiũ.xi.q.iii.,puilegi um.ſ.de ,puile.tuarum.
m Fruſtra legis.ſ.de vſur.q⁹ ⁊.e.in audiẽtia.⁊.ſ.de imu.ec. c.vlt.cũ ſuis cõcor.
n Tertio.hec ẽ ltima admo nitio.j.c.ſacro.⁊.xvii.q.iiii. de p̃ſbytero⁹.⁊.xvi.q.vii. oẽs de cime.⁊ ita iſti nõ p̃dũt ,puilegi um ſuũ vſq; ad tertiã admõi tiõem.ſ.c.in audiẽtiaz.⁊.ſ. de vi.⁊ ho.cle.c.vlt.ar.p̃.ſ.eo.cũ nõ ab hoie.⁊.c.ppẽdimus.ibi ſoluit. Illa ẽni itelligũt ō his qui grauiter excedũt: vt ex lra pz hic.⁊ illa decre.in audiẽtia. loquit de his qui in modicis excedũt.vñ hz hic locũ admonitio ſed nõ in p̃riis Itẽ ar.p̃.ſ.de cle.cõiug.c.pe.⁊.c.ioãnes.ibi ſtatim perdũt ,puilegiũ: ſz ibi logt de cõiugatis g nõ p̃ũt nec debẽt ,puilegio clericali gaudere: vt ibi dr̃.⁊ p̃terea ō alio ,puilegio dicit ibi q̃ hic.vt dicit in.c.ioãnes.
o Coercẽda.nõ q⁹ nõ ſolũ in fauorẽ clericoz ſz etiã in modũ laicoz hꝫ fuit iſti tutũ: cũ laici oppido ſũt clericis infeſti.ii.q.vii.laicos.vñ eſt ar.q⁹ cleric⁹ huic p̃ uilegio renũciare nõ p̃t.ſ.e.cõtingit.i.ſicut nec illi.de fo.cõpe.ſi diligẽti.vbi de hoc.ſi.ff.de iniur.l.i.§.vſq; adeo.⁊.l.ſi gs ſeruũ.ea ẽni que tm̃ nos cõtingũt ⁊ nõ alios poſſum⁹ renũciare.ſ.de arbi.cũ tpe.idẽ eſt vbi pactũ i odiũ cris ſtatutuz eſt.ar.C.ſi mãci.ita ali.fue.ne ,pſitu.l.i.ſec⁹ ſi nõ i deteſtatiõez cris.ar.C.ſi mã ci.alie.vt manumitta.l.i.hec decret.olim nõ fuit in cõpilatiõe innocentii.
p Impũtia.cuitãdũ.ſ.de excep a nobis.p̃.ſo.excipi p̃t.p̃ excõicatũ accu ſantẽ vel agẽtẽ: q⁹ nullũ crimẽ obſtat volẽti excipe.ſ.de excep.cũ iter.⁊.c dilecti filii.ſed ſec⁹ eſt vbi denũciat excõicatio alicui⁹ vbi repellit denũcias vel agẽs rõne cõionis vt hic.qui ẽni aliũ denũciat debuit illũ p̃monuiſſe aliter re pellit.ſ.de accu.cũ dilect⁹.ii.cp̃s ẽni excipe nõ p̃t p̃ clericũ ip̃m accuſantez cui

RIdem ferarien̄.epiſcopo.
Eſpõſo nr̃o poſtulas edoceri an cũ ferarien̄.ciues excõmu nicatiõis ⁊ iterdicti ſẽtẽtijs ſint liga ti liceat tibi viros ⁊ mulieres ſemel i hebdomoda vel i mẽſe apõ aliquã eccleſiã ꝓuocare: qb⁹ predices vob̃ dei: ⁊ eoſdẽ ad correctionẽ iducas. Sup quo rñdem⁹: q⁹ ſine ſcrupulo ꝓſcie hoc facere poteris: cũ videris expedire: dũmodo cõtra formã iter dicti nullũ eis diuinũ officiuz cele bret. Preterea queſiuiſti: cũ ferar. ciuitas ſit iterdicto ſuppoſita: ⁊ ideo ſint ibidẽ preter baptiſma paruulo rũ ⁊ pnias moriẽtiũ vniuerſa ſacra mẽta eccleſiaſtica interdicta: an lice at tibi baptizatos pueros i frõtib⁹ cõ ſignare. Sup quo rñdem⁹: q⁹ ſicut baptizari poſſũt pueri: ſic ⁊ baptiza ti ad ꝓfirmationẽ i frõtibus a te poſ ſunt ſacro criſmate deliniri.

IDem.
Inquiſitiõi tue reſpondentes credimus diſtiguendũ: vtruz ſi alter coniugum ,p certo ſciat impe dimentum coniugij:,ppter quod ſi ne mortali peccato ñ ualet carnale cõ merciuz exercere: quãuis illud apõ eccleſiam probare non poſſit an non ſciat pro certo: ſed credat. In pri mo caſu debet potius excõmunicati onis ſententiam humiliter ſuſtinere quam per carnale commertium pec catuz operari mortale. In ſecundo diſtinguimus: vtrum habeat conſci entiam huiuſmodi ex credulitate le ui ⁊ temeraria: an probabili ⁊ diſcre ta: ⁊ quidem ad ſui paſtoris concilu um cõſcientia leuis: ⁊ temerarie cre dulitatis exploſa licite poteſt nõ ſo lum reddere ſed exigere debitum coniugale. verum cum conſcienna pulſat animum ex credulitate ꝓbabi li ⁊ diſcreta quanuis non euidenti ⁊ manifeſta: debitum quidem red dere poteſt: ſed poſtulare non debz ne in alterutro vel contra legem con iugij uel contra iudicium conſcien tie committat offenſam.

IDem.
Contingit interdum: ⁊ infra. Sane ſicut accepimus inſinu ante comite flandren̄.in dioc.⁊.qui dam exiſtunt qui nec in modo tonſu re nec in ueſtimentorum forma nec in qualitate negociorum de clerico quicquam oſtendunt: ad pene ſub terfugium ſe clericos exhibentes: cum ſuper exceſſibus qnos ſeculari luru committunt ad publica iudicia pertrabuntur: circonciſis crinibus: vt poſſunt circonuenire vindictam: pro clericis ſe repreſentant: clerica lis fori priuilegium labijs allegan tes qui factus pauloante negauerãt clericatum: ⁊ infra. Verum q⁹ pri uilegium meretur amittere: qui per miſſa ſibi abutitur poteſtate: ac fru ſtra legis auxilium inuocat qui cõ mittit in legem: uolumus ⁊ manda mus: vt tales ſi tertio a te commo niti ſeipſos contempſerint emenda re: illius efficiantur in munitatis ex torres: que pro clericorum tutela ⁊ laicoruz violentia coercẽda dignoſ citur inſtituta.

IDem.
Apreſentia dilecti filij: ⁊ in fra. Nec canonici ſuo decano excommunicationem poſſunt obi icere: cum ſuper hoc nec commoni tus nec impetitus fuerit: neqz ipſi ,p pter hoc eum duxerint euitandum: ſz epiſcopus in menſa ⁊ canonici cõi cauerint ei etiam in diuinis.

IDem.
Quante preſumptionis ⁊ teme ritatis exiſtat in rectores ec cleſie manus iniȷcere violentaſ: ⁊ in fra. Ne autem ſolos violentie hu iuſmodi auctores aliquorum preſũ pio eſtimet puniendos: facientes ⁊ conſentientes pari pena plectẽ dos carbolica condẽnat auctoritas: eos delinquentibus fauere interpreta mur qui cum poſſint manifeſto faci noribus deſinunt obuiare:

SIdem in concilio generali.
Acro approbante cõcilio ,p

fus cõicauit ⁊ hoc in odiũ ei⁹.ſ.de accu.nulli. cũ debeat hr̃e ſecũ ho neſtos viros.ii.q.ii.cũ paſtor(.⁊ ſic p paciẽtiã pdit qs bñficiũ excepti onis.ſic.ff.de adult.ſi vxor.in fi ff.de aq̃ plu.ar.labeo.⁊.ff.de publi.ſi ego.§.i.xxxii.q.v.borrẽdus.⁊.ſ.de eta.⁊ q̃li.accepim⁹. Itẽ põt ꝟ ſu mi ar.q⁹ ſi paſſus ſum excõicatũ litẽ cõteſtari q⁹ ammõ nõ poſſũ exci pere p̃ ip̃m: ſz hoc ñ eſt vez: q⁹ exceptio excõicatiõis in q̃libz pte litis p̃t oppõi ẽt ſi omiſſa fuẽrit a reo malitioſe ſz ipſe tũc in expẽſis punit ⁊ in dex ex officio ſuo ⁊ ſi reus nihil dicat re pellere oz excõicatũ vt.ſ.de excep.excep tiõem ⁊ extra. Inno.iiii.c.pia cõſidera tiõe.in i. Sz bodie p illã decre.pia.ſi in pte aliq̃ litis excõica tiõis exceptio obiici atur ⁊ ,pbet nõ p̃dẽ nat in expẽſis: ſz ea q̃ acta ſũt valẽt ⁊ in ſequẽtib⁹ ñ auditur donec fuerit abſolu t⁹.de ꝟ no.in.c.p̃dicto exceptiõe. in gl. q̃ incipit etiam ſi ex cõicatio.ff.de poſtu. q̃s prohibet.⁊.ff.de peti.here.l.vlt.i fi.⁊ ſ.de elec. nihil ẽ. io.
q In meſa.ſi.ſ. de cle.excõ.mini.,ppo ſuit.in fi.
r In diuiniſ.qõ fa cere nõ debuerũt.ſ. e.ſignificauit.
s Quante.cõſcn tientes.hoc in telligẽ p cõpatiõez p̃ſtãdo auctẽ q⁹ tũc eadẽ pena puniunt faciẽtes ⁊ cõſentien tes ⁊ ſic intelligunt vba iſta vbi inuenies ea.ſ.de offi.dele.c.i. vbi de hꝫ.⁊.ii q.i. vo tũ.⁊.xvii.q.iiii. oẽs. ſi.ſ.e.mulieres. ⁊.c. nuper.
t Interptamur.ſic lxxxiii. di.§. i.v. qui grãdis.⁊.c. ſe.⁊. lxx xvi.di.paſce.ff. ō li. agno.necaſ.⁊ ita vr peccare oĩs g nõ de fendit aliũ ſi p̃t. xx iii.q.iii. nõ inferẽda ⁊.c.vlt.⁊ ſi nõ poſſit aliter defendere ſal tẽ defendat clamore ff.ad ſille.l.ii.§.hꝫ ar. Sz nõ vr̃ q⁹ tenear defendere q⁹ licituz eſt recipe pecuniã ,p defẽſiõe alicuſ⁹.ff.qõ me.cã metũ.§.ſed ſz. nec repetit ſi data fuerit.vt ibi dr̃.ff.de dona.ſi pr̃.§.i.g vn⁹ alter defen dere nõ tenet.q⁹ ſi ad hoc teneret pecunia repeti poſſet.ff.de condi. ob tur.cau.l.vl. Dicit io.q⁹ glibet tenẽ defendere aliũ p capla p̃dicta ⁊.xc.di.p̃cipim⁹.⁊.iii.q.i.nulli.⁊.c.ſe.nec obſtat qõ dr̃ q⁹ pot dari pe cunia ,p defenſione.nã ⁊ officiali daf pecunia g tũ gratis tenẽ ipen dere officiũ ſuũ.xiii.q.v.nõ ſane.⁊ ad defenſiõem clericoz gegd di cas de laicis. glibet tenẽ: q⁹ hoc ptinet ad publicũ ius.di.i.ius publi cũ.vñ ,ppter publicã vtilitatẽ ampliãda ſũt vba edicti: q⁹ fauore reli gionis multa p̃ rõnẽ inſtituũt.ff.de reli.⁊ ſump.fu.ſũt pſone. Hec di cit io. Sz hec tria generalit dicere graue eſt qm̃ poſſet aliqs piculz incurrere.vñ alii dicũt q⁹ ad ſolos ꝓlatos ſiue iudices vel alios q ha bẽt aliã ptãtẽ in alios hoc ptinet: ⁊ ad hoc tenẽt q rõne ptãtis ad hoc tenẽtur ⁊ nõ alii.xxiii.q.iii.forte.⁊.c.duo iſta noia.vñ ſi ego q nõ ha beo aliquã ptãtem video q⁹ aliqs vult vocare clericũ ſiue pcutere ſi ne meo cõſilio vel auxilio nõ credo q⁹ ſim excõicat⁹ ſi nõ ,phibeo illã

lz alias forte peccē: qz ipz nō defendo cū possim: pena enī nō dz āpli⁹ egredi q̄ delictū reptāt. s. de bis q̄ si. a ma. par. ca. q̄sinit. z. C de pe. sā cim⁹. Et q̄ dicit g cū possint: intelligo de bis q rōne ptātis quā hnt i illos ad hoc tenēt: alias cōsentire vidēt z pstare auctē si vidēt illū z ñ phibēt. Alia est phibitio socioz z alioz: qz illi solūmō admonēdi vbis sed nō factis: vt dicit hu. lxxxiii. dis. erroz. ar. ℞. xxiii. q. ii. nō inferēda. vbi dicit q̄ tenemur iniuriā ppulsare a socio sed ibi exponit si pt. i. si est in ptāte pstitut⁹: z si etiā teneat i iuriā ppulsare ñ tñ pp hoc sū excōicat⁹ vt dixi. nā null⁹ ē excōicat⁹ ex facto alteri⁹: nisi pticipādo vl in locutiōe vel i oratiōe aut in crie. s. e. nup. vel nisi mandatū vel auctem pstiterit. s. co. mulieres. sz hic nullo tali mō pticipat. capitula q̄ iducit io. pro se de plat⁹ loquūtur.

Acro. cōpetē ti. trinaz vide licet. s. co. cōtingit. ii. cū suis cōcoz. ibi positis. z. xxiiii. q. iii. de illicita.

b Probari possit. alias enī soli nō creō reī in pīudiciū alterius. s. de pba. qm̄ ℞ falsā. Et sic est ar. q̄ ordo iuris obnūād⁹ est in snia excōicatiōis. ii. q. i nemo. z. xxiiii. q. iii. de illicita. z. s. ō excess. pla. c. i. sicut in aliis cāis: tñ si nō seruet snia sz ille punit g cā tulit put segt: qz snia pastoris siue iusta siue iusta tz. xi. q. iii. c. i. z. ii. nisi i duob⁹ casib⁹. s. e. p tuas. Itē i tertio casu nō tz snia si admonitio nō pcedat. vt in cōcilio lugdu. eo. ti. c. statuim⁹. b.

c Justa fuerit. ex cā. s. No. q̄ snia excōicatiōis trib⁹ mōis dr iniusta ex cā ex aio z ex ordine. hec enī est snia iniusta ex ordine z iusta ex cā qz cā subest ℞re fuit excōicat⁹: z nihilomin⁹ punit: qz ordinē non seruauit: z tñ tz snia. de istis trib⁹ mōis habes plenc. xi. q. iii. §. si g̊. z. §. cū g̊. sic etiā stipulatio dr iusta ex cā. ff. de do. excep. l. ii. §. si quis sine. Item nouatio. ff. de nouā. l. i. Sz gd si index ita dicat excōico te. qz pad⁹ eurrit: qz elemosynā fecisti: deū coluisti: vel aliud bonū fecisti. Hu. dic q̄ talis snia ex q̄cūq̄z cā tz si vr cōtinere intollerabilē erroz̄: dū dicit excōico te: qz deū colis. cū enī snia iusta est ex cā apud deū nō est ligat⁹ nisi cōtēnat. xi. q. iii. §. cū g̊. Et sic vr cōsentire hu. vt dixi. s. e. p tuas. Bandul. dixit ℞ z io. vt. s. eo. p tuas. qd magis placet. Sz illud vr mirū q̄ iniusta excōicatio ex ordine pnat aliquē ingressu ecclesie: qz postlata snīam iuste excōicās statim pnat⁹ est ingressu ecclesie: nec aliter excōicat⁹ est nisi post latā snīam. q̄liter ergo pnat⁹ pōt aliū pnare ingressu ecclesie z insimul incipiūt eē pnati excōicans z excōicat⁹: z sic eadē snia pnat excōicantē z excōicatū: z ita qs pōt scipm pnare ingressu ecclesie qd absurdū vr. io. Tu vo dicas q̄ lz io. nihil dixerit: p eādē snīam nō pnat excōicans z excōicat⁹ ingressu ecclesie: subdit⁹ tñ pnat p snīam sui plati: ipe plat⁹ pnat ingressu ecclesie aucte hui⁹ canōis: co q̄ facit ℞ istū canonē: z ita vn⁹ punit a iure z alter a iudice: z sic nō ē vex q̄ eadē snia pariat ℞rios effectus.

d Per mensem. Hec pena ipso iure inflicta est z mēse elapso restitut⁹ est. lxxxi. di. si q sūt. carebit insup boium cōione iquātū visū fuerit suo supioi. xxiii. q. iii. de illicita. Multiplicē enī penā patit g iniuste excōicat aliū. Primo qdē: qz pnat⁹ est vno mēse ingressu ecclesie: qz punit in cōiōe alioz supioris arbitrio. Itē tenet excōicato ad interesse vt hic infra dr. tenet etiā actiōe iniuriaz. xi. q. iii. illico. z. c. temerariā Itē tenet pena sacrilegii. xxiiii. q. iii. nō in ppetuū. Jo. bodie vo q excōicat in scriptis excōicatiōem pferat: z cāz excōicatiōis exprsse oscribat: z q℞ fecerit p mēsem vnū ab ingressu ecclesie z oīnis officiis se nouerit suspēsum: z si suspēsus oīna pīsūpserit officia celebrare: sicut pus irregularis efficit: supq̄ p papā tñ poterit dispēsari: vt hec oia p bant⁹ p decre. Jnno. iiii. eo. ti. cum medicinalis. z ita pena augmentata est. b.

e Interdictū. Sz pone q̄ iniuste excōicat⁹ stati ab ipso excōicatore suspēso ab ingressu ecclesie petat absolui: vr q̄ ipm nō possit absolueī qz cū ipse careat ingressu ecclesie: ergo aliū nō pōt reconciliare ecclesie. Sz vr q̄ sic: qz dicit inferi⁹ ad excōicatoē ipm remittat. Quidā dixerūt q̄ a supiore tpe suspēliōis excōicat⁹ nō dz absolui: qz cū ipe sit suspēsus aliū reconciliare ñ pōt. ar. de cō. di. iiii. sanctū est. z sequēs lra caueat z̄c. intelligit q̄n admonitio pcessit z excōicatio iusta fuit. pncipiū. c. q̄n admonitio ñ pcessit. Vel dic q̄ lz p mēsem sit pnat⁹ ingressu ecclesie nihilomin⁹ iurisdictiōné sibi retinet qz nō est ppterea pnat⁹ iurisdictiōe nec est excōicat⁹. vñ ipm absoluere pōt. s. de rescrip. ab excōicato. z de cle. ex. mini. si celebrat. z. j. c. duob⁹.

Cūq̄z aduersus excōmunicatorem de iniusta excōmunicatione constiterit[m]: excōicator condēnetur ad interesse[n] excōmunicato: alias nihilominus si culpe qualitas postulauerit: superioris arbitrio puniendus: cū nō leuis sit culpa tantam īfligere penā[o] īsonti: nisi forsitā errauerit ex causa[p] pbabili: maxime si laudabilis[q] opinionis existat. Verum si contra excōmunicationis snīam nihil rationabile fuerit a conquerente probatuz: idem super iusta excōmunicationis molestia per penam ad interesse vel alias secundum superioris arbitriū condemnetur: nisi forsan z ipsum p babilis[r] error excuset: z sup eo pro quo fuerit iusta excōmunicatione ligatus: per cautionez receptam satisfacere[s] compellatur: uel in pristinaz reducatur sententiam usq̄ ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruandam. Si uero iudex suum recognoscens errorez paratus sit talem reuocare sententiam: z pro quo lata fuerat: ne absqz satisfactioue re/

f Caueat. etiā dixit q̄ nullus excōicet sine admonitiōe pmissa. Et forte videreī q̄ admonitiōe pmissa posset excōicare etiā sine iusta cā: sz hoc nō ē verū: z iō dicit caueat z̄c. z ita oz do z cā in hac snīa huāda sūt.

g Rōnabili cā. coz̄ ipso probata. ii. q. i. nemo.

b Taliter pcesserit. i. sine manifesta z rōnabili cā.

i Absqz grauamine. qz nullas expensas dz ppter hoc facere nec iurare si pstat q̄ est iusta nec aliud sibi pcipere cuz snīa fuerit iniusta. s. de of. oz. ad re primēdā. ar. ℞. j. c. venerabili.

k Querelā. de hoc dictuz est s. co. per tuas.

l Periculo more. mora enim q̄ñq̄z ad se trahit periculū. v. di. baptizari. z pp periculum more qs subiicit iudici nō suo s. ti. pr. c. vlt. vbi de hoc.

m Cōstiterit. excōicatore pñte qz cāz merita ptiū assertiōe pāduntur. C. si per vim vel alio mō. l. vl. z. s. de resti. in inte. tuz ex lris. ad fi. aut etiā eo absēte p ptumaciā z lite nō cōtestata s. de ap. interposita. §. vlti. si tñ pure agereī ad reuocādā sententiā nō vt iudex puniret tūc non esset necesse ipsum reuocari. vt. ii. q. vi. hoc etiā placuit. io.

n Ad interesse. i. ad dānatiōem que sustinuit siue circa supt⁹ siue in aliis z illa declarabit suo iuramēto. ii. q. i. in pmis. C. vñ vi. si q̄ñ. taxatiōe iudicis pmissa: s. de bis q̄ vi metusue cā fi. c. vlt. z. s. de pcu. cōstitutis. Sz nūqd estimabit illō interesse q̄ eo electo cassata fuit electio ppter illā excōicatōez z q̄ bnficia adept⁹ esset? Dicit io. q̄ sic: qz illud interesse est circa rē. xii. q. ii. si qs de clericis. z. ii q. v. sup cās. z. ff. de acti. emp. z ven. iulian⁹. in pn. secus si interesse est extra rē ff. e. si sterilis. §. cū per venditorē. Sz nō credo q̄ tale interesse debeat estimari nec venire in condēnatiōem: qz ecclesia ppter hoc puniri nō debet. si pprium haberet forte puniretur.

o Tantā infligere penā. qz nulla est maior in ecclesia. xxiiii. q. iiii. corripiāt. z q. i. nō auferam⁹. in fi. qz illa seperat a corpe xpi q̄ō est in ecclesia. j. e. c. pe. z. iii. q. iiii. engeltrudam.

p Ex cā pbabili. quia forsan credidit citatiōem pueniss̄e ad ipm credens euz cōtumacē cū nō esset: vel credebat cām excōicatiōis sufficiēter pbatā errās i pbatiōib⁹ dubiis. ar. s. de re iudica. cū bertoldus.

q Si laudabilis. quasi diceret nō sufficit pbabilis cā nisi iudex sit laudabilis opinionis vt pīsumat q̄ hoc nō fecisset nisi errauerit: alias ℞ diligētē q̄ñq̄z pīsumit q̄ nō errauerit. ff. de pba. cū de debito. C. qui et aduer. quos. l. i. sz illō maxime teneī cōparatiue. vñ idē eēt z si nō esset ita laudabilis opinionis dū tamē errasset: sz tūc magis pīsumit pro errore.

r Probabilis error. Sed qualiter pbabilis error pōt excusare appellātem: qz forte credidit nō sufficiēter pbatū illud p quo excōicabit q̄ō tñ erat de q̄ aliqs bene poterat dubitare in ordine iuris qui seruādus est. in hac snīa nō possz ita errare reus sed tm̄ in cā excōicatiōis. Et est hic ar. bonū q̄ si aliqs bz pbabilē cām litigādi nō punit in suptib⁹ litis. ff. de lega. ii. qui solidū. §. etiaz de hoc traditur. s. de dolo. finem.

s Satisfacere cōpellat. Sic pz q̄ si excōicatus petat absolutiōem a suo excōicatore z iurauit stare mādatis suis eo absoluto q̄ pmo ingrere oz an excōicatio iusta fuerit anteq̄ aliq̄ō ei pcipiat. s. de rest. spo. lras. in fi. s. de off. oz. ad rem pmēdā. si fuerit excōicatio iniusta nihil pcipiat ei p iuramētū. qz in nullo tenet satisfacere cū nō deliquerit. sz si fuerit iusta tūc pmo recipiet mādatū. vt h. Cōtra hoc vr q̄ō legit. s. de rescript. ab excōicato. qz vt ibi dicit excōicatoz de suo facto cert⁹ esse dz. sz hoc itellige cū dubitat an iuste vel iniuste excōicauerit pmissa admonitiōe ibi q̄ñ nō pmisit admonitiōez: z sic ℞ formā cōcilii tulit snīaz et sic nō ℞ dicit cū de facto suo cert⁹ eē debeat. idē est faciēdū cū aliqs corā supe riore deponit de iniusta excōicatiōe q̄relā bm q̄ō hic fit. s. de of. oz. ad repmendā. sz b dz ingri an excōicatio fuerit iusta vel iusta corā arbitris ab excōicatoī et excōicato electis vel apud synodū poti⁹. xi. q. i. si cleric⁹. vel corā supiore p q̄relā. vt ibi dr. z. s. de of. oz. ad repmēdā. sz nōne eoipo q̄ excōicat⁹ petit absolui z iurat itelligit acgescere snie vt eā postea ipugnare ñ possit: Videī q̄ postea nihil dicere possit ℞ ipam. s. de of. dele. gratū. z. s. de bis que fi. a ma. par. ca. exore. z. s. de ap. sollicitudinē. ff. de inof. testa. l. vlt. Itē si nō appellat a snīa excōicatiōis vsq̄ ad. x. dies. intelligit acgeniss̄e snie. qō vr. s. de re iud. qō ad cōsultatiōem. z. C. e. ti. ad solutiōem. Dicas q̄ non: non enī ex eo q̄ petit absolui acge

uit snie q̄ sit iusta: similiter nec ex eo q̄ nō appellat infra .x. dies acquieſcit snie. Et rō satis cuidēs eſt quare in snia excōicatiōis nō sit neceſſaria appellatio q̄ appellatio ſuſpendit ꝓnūciatū. ff. ad turpil. l. i. in fi. ſed effect⁹ excōicatiōis non pōt ſuſpēdi p appellatiōem. s. de ap. paſtoralis. vñ nec ꝓdeſt nec eſt neceſſaria appellatio q̄ p curſū .x. dieꝝ nō trāſit in rem iudicatā. nā abſolui pōt etiā poſt .x. dies. vñ per lapſū tp̄is non ſumit aliquā firmitatē ꝛ iō de iniuſta excōicatiōe q̄cūq; pōt quis cōqueri cū voluerit.

a Non deferat. in hac pte: q̄ ceſſante cā ceſſat effect⁹. ſic. s. de ap. cū ceſſāte. ꝛ ita index pōt ſuā interlocutoriā reuocare vt ibi dicit. ꝛ. ff. de re iud. q̄ inſſit. vel erroré ſuū corrigere. s. de accu. qualiter ꝛ q̄. i. ꝛ palliare ꝓperā actuꝫ. s. de vſu. pal. niſi.

b Dubitari. ḡ admittit hodie appellatio nō ſolū ſi cā ſit ꝓbabilis ſed etiā ſi eſt dubia. ō hoc dr. s. de ap. vt debit⁹. in dubiis eni potiꝰ deferēdū eſt appellationi: q̄ illud certiꝰ eſt ioq; tenendū. s. de ſpon. iuuenis. cuꝫ ſuis cōcor. ſic ſeruāda eſt ſnia excōicatiōis de qua dubitatur merito. s. de clc. ex. mi. illud.

c Abſoluat. appellatio enim nō tenet q̄tū ad hoc quin poſſit abſolui excōicat⁹ pp̄ periculū more: ſz q̄tū ad hoc q̄ trāſferr iudiciū ab ipſo cautiōe recepta q̄ iuri parebit corā illo ad quē appellauit. vt hic dicit. ꝛ. s. de ap. qua fronte. io.

d Mentiat. iudices eni ſepe falſa ſcribūt. ii. q. vi. §. biduū. i fi. ꝛ. C. de arbi. l. ne in arbitris ff. de cuſto. ꝛ exhi. re. diu⁹. ii. ꝛ s. de ꝓba. qm̄ ꝑ. que tñ ipſorū malitias refrenat.

e Nouerit. excōicam⁹. oēs hereticī ꝛ fautores receptores ꝛ defenſores hereticorū ipſo iure excōicati ſūt vt h̄ pz. ꝛ. s. de hereti. excōicamus. i. in p̄n. ꝛ §. credētes. ꝛ. c. pc.

f Eccleſie libertatē. ſic. j. e. graue. qui eni ꝑ ecclēſie libertatez venire nitūtur ſūt ipſo iure excōicati. vt hic dicit. ſz q̄ iura eccleſie auferre conāt vel onera ei ponere niſi admoniti deſtiterint ipſo iure ſūt excōicati. s de imu. cc. nō min⁹. ꝛ. c. aduerſus. ar. ꝑ. j. eo. grauē. vbi dicta les excōicādos niſi ſtatuta deleri fecerint ibi ſoluit.

g Capitularib⁹. i. libris in q̄bus ſtatuta ſua cōſcribūt. ſile vbuꝫ habes. xi. q. i. §. hoc ſi qs antiqua.

b Infra duos mēſes. ſic. s. ne cle. vel mo. nō magno. ꝛ. c. ſup ſpecula. a tpe eni publicatiōis currūt iſti duo mēſes. poſtea vō cōſtitutio oēs ligat. in auc̄. vt fac. no. conſti. circa p̄n. col. v.

i Scriptores. ſic. s. ne cle. vel mo. ſniam. vbi ꝓhibet clericis ſniam ſanguinis ꝓferre ꝛ ſcribere eo mō. oēs eni qui ꝓſiliū vel auxiliū in his p̄ſtiterint ſūt excōicati vt hic pz. ꝛ iſti ſtatuarii p̄uādi ſūt feudo q̄ habent ab eccleſia. j. e. grauem.

k Vel ſeruate. reſume. vt. j. duos mēſes. ꝛc̄.

l Qui ꝑm ea. ar. q̄ illa ſcripta ſūt reprobata quoꝝ dānant auctores. s. de beñ. fraternitatis. vbi de hoc. ꝛ. c. excōicam⁹. §. credētes.

m Canonica inſtitutiōe. quā habes. j. e. c. ii. ꝛ. c. cum illorum.

n Enormis. s. eo. cum illorum. ber.

o Duxim⁹ extēdendū. q̄ eni cōceſſū fuit monachis ꝛ canonicis regularibus extenditꝰ ad hoſpitalarios fauore religionis. ſic q̄ dictū erat de mōachis extēditꝰ ad regulares. s. de poſtu. ex pte. ſic q̄ cōceſſū fuit religioſis extēditꝰ ad epos. s. de p̄uile. q̄ nōnullis. ꝛ q̄ dictū fuit de epis itelligēdū ē de electis ꝛ cōfirmatis. s. de trāſla. inter. q̄ dictū eſt de vxore intelligēdū ē de ſpōſa. ff. de iur. do. ſi ſpōſa. ꝛ. ff. de ſpō. oratio. ꝛ. ff. de fun. do. lex iulia.

p Niſi maioris. ꝓpter enormitatē exceſſus vel ꝓpter maiorē p̄ſonā cui mandatum' intuliſſent. s. e. cum illoꝝ. ꝛ. c. monachi. b.

q Si p̄sbyter. niſi eēt p̄sbyter nō cōcederet ita de facili vel ſaltē clericꝰ q̄ laicis h̄ officiū lz religioſis nō cōmitteret. xcvi. di. bñ q̄dē. ſic nec officiū p̄dicādi. s. de here. cum ex iniūcto. ꝛ petro claues eccleſie cōmiſſe ſūt q̄ fuit ſacerdos ꝛ nō laico. xxiii. q. i. q̄cūq; ꝛ. xxi. di. i nouo ꝛ. xcvi. di. bñ q̄dē.

r Fratrib⁹ vris. ḡ nō aliis q̄ eſt veruꝫ ꝛ idē iteillge ō abbate q̄ nō poſſet alteri⁹ abbatis mōachū vel aliū abſoluere. ex eo q̄ dicit vr̄is ō aliis ꝓhibitū itelligi. ſi. ii. q. i. vn⁹ ex vobis xlv. di. diſciplina. ibi peccauerit populus tu⁹. ꝛc̄. ꝓuilegiū hoc locale ē ita q̄ ipſi extēdere ad alios non poſſunt.

s Super eo. formā. quā habes. s. e. ex tenore. que obſeruāda eſt in abſolutione cuiuſlibet q̄ icidit in canonē. s. c. cū deſideres. i. rñ. in fi.

t Juramētū. tñ ad cautelā poti⁹ introductū fuit vt ibi dicitur vt decetero ſi cōmittet talia. ſi. xxiii. q. vlt. peſſima. ꝛ. j. eo. grauem. ꝛ. s. e. ex tenore.

u Cū ꝓmiſſione. h̄ euidenter reprobat opinio illoꝝ qui dicūt q̄ ſi iuramētū nō ſuperueniat in tali abſolutiōe nō eſt abſolut⁹. iuramētū eni ſi eſt de ſubſtātia abſolutiōis. vt hic pz. de boc dictū eſt. s. e. cū deſideres. in fi.

x Detrabēduꝫ. rōe loci ꝛ tp̄is detrahendū ē ſeuerītati. vt hic dicit. l. di. vt cōſtituere. xliiii. di. ꝓmiſſa tiōes. xi. q. i. ordiationes. xxiii. q. iiii. ñ p̄t. ꝛ. s. de trāſ. c. vl. vbi habes de hoc ſatis.

y Venerabili. ad cautelā. q̄ lata erat poſt appe. vt dicebat. ſic. s. e. per tuas. ꝛ. s. de app. ad pniam. ꝛ. s. de teſti. veniēſ. ii. in fi. ꝛ tñ lz ad cautelā abſoluat iuramētū p̄ſtat vt h̄ pz. ſz exq̄ ad cautelā abſoluit nō deberet iurare. hoc fit ꝓp dubiū: q̄ nō cōſtabat de ipſa ſuſpēſione an rite lata fuerit ꝛ iō p̄ſtat iuramētū vt ſi cōſtiterit ipm culpabilē extitiſſe ſuſpēſione iurat ſicut ꝓ abſolutione excōicationis. ber.

z Cōſtiterit. corā quo cōſtare dz: forte corā papa ſi voluerit vel corā eius delegato vel ſi arbitros eligere voluerit. ipſe eni archiepūs nō dz cognoſcere. vt vī. ar. s. eo. p tuas. ꝛ. xi. q. i. ſi clericꝰ. de hoc dr. s. eo. ſacro. ꝛ eſt ar. ex hac decre. q̄ ſemp iuramētū exigēdū eſt in abſolutione vbi nō cōſtat excōicatiōem vel ſuſpēſiōem iniuſtā: ſed mādatū differī in cuētū cognitiōis vt dictū eſt. s. e. ſacro. vel dic q̄ iſti gb⁹ ſcribit cognoſcent de hac ſuſpenſione.

a Ranē. libertatis. ſic. s. eo. nouerit.

b Excolāt. ſimilē penā habes. s. de p̄uile. q̄to. ſic excōicant in dei. s. de vſur. poſt miſerabilē. ꝛ. c. q̄to. b.

c Sūptib⁹ volētes. eccleſiā ſubiicere ſeruitutī ꝛ publicis functiōib⁹ a gb⁹ ſūt oīno imunes. s. de imu. ec. nō min⁹. ꝛ. xvi. q. i. §. nouarū. C. ō

ipendat. Item ti. ſancti praxedis preſbytero card. ad. ſe. le.

Super eo q̄ monachi greci et beremite pp̄ iobediētiā ſēten tia ſuſpenſiōis ꝛ excōmunicationis ligati nolunt ad mādatū eccleſie: niſi per manuales ꝓmiſſiones redire: boc tibi duximus reſpōdēdum: q̄ ſi nullatenus p̄ñt induci ad preſtāduꝫ iuxta formā eccleſie iuramēnuꝫ: ipſos bac vice cuꝫ ꝓmiſſione poteris recipere manuali: cū interdū ꝓſideratis locorū ꝛ tēporuꝫ qualitatibus ſeueritati ſit aliquid detrabenduꝫ.

Dez bitur. ꝛ carnoten. decañ. ꝛ ſubdiac. arelaten.

Venerabili. f. n. cenomenen. epō. ꝛ ꝓcuratore turonen. archiepiſcopi in nra preſētia cōſtitutis ꝓ quadā ſuſpēſionis ſentētia in prefatuꝫ epiſcopū ab eodē archiepō ꝓmulgata: nos ſniam ipſaꝫ relaxam⁹ ad cautelā: ipſo epō i preſētia dicti ꝓcuratoris preſtāte corporaliter iuramētum: q̄ parebit mādatis: que idē archiepiſcop⁹ ſibi ꝓpt boc fecerit: ſi cōſtiterit ipſū i eo ꝓ quo fuit lata predicta ſētētia culpabilē extitiſſe

Dem epiſcopo senonen.

Graue venerabilis. f. n. piſani archiepiſcopi recepim⁹ q̄ez q̄ q̄daz ciues piſani deputati a poteſtate ac populo ad ſtatuta ciuitatis edēda derogatōe ap. ſe. ꝛ ſub uerſionē eccleſiaſtice libertatis edere preſumpſerūt: q̄ ſi qui clericus uel laicus cōtra quencūq; laicuꝫ piſani diſtrictus ad iudicem eccleſiaſticuꝫ litteras apoſtolicas ſ̄petrauerit: in mille ſolidis niſi renūciauerit litteris cōdemneť: necredditus poſſeſſionum ſuarum reddantur eidē: uel agri excolanť illius: ſed banno potius ſubiaceant poteſtatis: ꝛ infra. Statuerūt illi preterea: ut clerici ſuis ſumptib⁹ caſtrū ripe fracte faciāt cuſtodiri: q̄ ſi reuerīt: ꝓtra eos poteſtas ꝓcedere teneat: ꝛ infra. Ideo q̄z. f. t. mandamus: quatenus i cōſiliarios ꝛ officiales ciuitatis ipſius:

sacrosan.ec.placet.

a Silia ꝺcetero.s.e.ex tenor.xxiii.q.vlt.pessimã.z.xii.q.ii.ꝺ viro.xi q.iii.cũ aligs.sic̃ z ꝺe bẽtico.i.q.vii.q̃tiés.i.z ꝺe cõ.di.ii.ego berẽgari⁹

b Promulgare ꝓcures.ar.ꝺ.s.e.nouerit.vbi excõicati videñ ipso iure cõsiliarii sic̃ ipsi statutarii rectores z cõsules.sz illud itelligi põt nisi infra duos mẽses ea ꝺeleri fecerit. z hoc itelligit̃ ꝺm illud vt nisi ea ꝺeleri fecerit excõicẽtur: z sic videtur excõicati ipso iure nisi ea ꝺeleri fecerint infra tm̃inũ ꝺcz z p⁹ ea p sniaz: sz statutarii z sceptoẽs ipo iure sũt excõicati. vt s.e.nouerit. Vel ꝺic q̃ h logt̃ ꝺe aliis cõsiliariis z officialib⁹ q postea successerũt z nõ ꝺe illis q̃x ꝓsilio vel auc̃te statuta illa edita fuerũt z nisi isti ea ꝺleri fecerit excõicẽtur vt h ꝺic. z si ea fecerint obseruari nisi infra duos mẽses ea ꝺeleri fecerit ipso iur̃ sũt excõicati. s.co.nouerit.sic s.ꝺe imu.ec.aduers⁹ antiq̃ ꝺcre. ꝓcꝛdat illi ꝺecre. nouerit. z iõ vr̃ male decisa vt nõ ꝺicat.sic expõe ꝓmulgare ꝓcures .i.ꝓmulgatã eẽ ostẽdas vel denũcias vl̃ itex excõicat̃ a iudice:alias nõ vr̃ cessare ꝓriũ.b.

c Priuatos.ex hoc vr̃ q ipso iure sũt excõicati ipsi statutarii ex eo q̃ ꝺicit p̃uatos denũcies p ꝺecre.s.e.nonerit. z q̃ ꝺ fidelitatẽ veniũt amittẽ ꝺebẽt feudũ.xxii.q.vlt.ꝺe forma.z ecclesia põt illos p̃uare cũ in hoc sint ꝺe foro illi⁹.sic oñs p̃uat vasallũ qñ facit felloniã ꝺño ꝺe suo feudo.in cõsti.frederi.ꝺe feu. hac editali §.ꝓterea.q̃ oñs iter vasallos ꝺe feudo cognoscit.s.ꝺe fo.cõpe.verum extrãmissa.si.s.ꝺe here.c.vlt.ar.xv.q.vi.c.pe.z vlt.sic z clericus q ꝺ ecclesiã suã aduocat ꝓdere ꝺz bñficiũ.s.ꝺe postu.c. vlt.

d Cm volũtate ac ꝓposito maleficia.hec v̄ba sũpta sũt ex illa.l. ff.ꝺe fur.q iniurie.in ꝑn.ad coꝛ eni z spõtaneas voluntates respicit deus z nõ ad act⁹.xv.q.vi.c.i.z.xiiii.q.v.si qs ꝺe.sola eni temeritas hic attendit̃.s.eo.c.i.z.xvii.q.iiii.si qs suadẽte.z q̃ aim⁹ punit̃ ñ op⁹ l.ꝺi.ꝺ aium.z duobus.c.se.

e Ad saluté.s.e.i. ¶n.z.xi.q.iii.cũ excõicato.vbi pmittit̃ pticipare i his q̃ ad saluté ptinẽt.vt hic ꝺicit.z q̃cũq̃ v̄ba ad hoc pficere p̃nt excõicato.ꝺici p̃nt alias non.

f Vel alios.i.vsurarios.quoꝝ elemosyna recipi non ꝺz.s.e. ꝺe vsur. quia in oibus.

g Cãm.coꝝ negociox gestores.z iõ p̃nt eoꝝ elemosynas recipe.vt hic ꝺr: q̃ ipsi quoꝝ res agũtur ab illis sua recipere p̃nt. z sic isti p̃ꝺicatores licite ea recipiũt p elemosynis: z sz res nõ b̃eat effectũ suffic q̃ ab initio negociũ sit vtiliter ceptuz.ff.ꝺe nego.ge. sed an vltro.§.is aũt q.z negocioꝝ gestor p̃terea põt agere ad sũptus q̃s fecerit: vt ibi ꝺr̃.z est ar.q̃ ille q gerit vicẽ alteri⁹ bonorãꝺ⁹ est.sicut ille cui⁹ vicem gerit.xciii.ꝺi.c.vlt.z.xciiii.ꝺi.c.i.z.s.ꝺe of.deleg.cũ oliz.ii.

h Preserti.p̃t exponi ꝓ maxime: q̃ alias tpe necessitatis ab excõicatis p̃nt recipi necessaria z emi.xi.q.iii. qm̃ multos.alias v̄o p̃ꝺicatores nõ ꝺebẽt recipe elemosynas ab excõicatis vel vsurarijs vel cõsiliꝫbus.x.ꝺi.oblationes.z.c.coꝝ.z.xvii.ꝺi.iiii.miroꝛ.

i Rõne officii. ¶nõ q̃ rõne officii sz q̃ alias no liceret: z hoc iõ q̃ ex q̃ cõmissũ est ei officiũ z alia sine gb⁹ officiũ cõmode expedire nõ p̃t sicut iudex põt cõpescere oẽs impediẽtes iurisꝺictiõem suã.s.ꝺe offi.ꝺ leg.c.i.z.c.ꝓterea.z.c prudẽtiã.z.c.suspitiõis.z.s.ꝺe testi.c.tam lr̃is. imo z si non habeat officium.

k Alii.s.seniores de ecclesia p̃nt inferiores in minorib⁹ ordinib⁹ cõstitutos coercere etiã turbãtes ꝺiuinũ officiũ.vt hic ꝺicit̃.

l In miꝛib⁹ ordinib⁹.g nõ p̃nt sic cõpescere cõstitutos in sacris ordinib⁹ sz turbẽt officiũ q̃ ex eo q̃ pmittit spãliter ꝺe istis ꝺe aliis p bibet sicut q̃ ꝺe vno negat̃ ꝺe alio cõcꝺit̃.xxv.ꝺi.q̃lis.z.s.ꝺe p̃sup. nõne.z q̃ honorabiliora mẽbra exceptis grauioꝛib⁹ culpis verberiꝫb⁹ subiici nõ ꝺebẽt.xlv.ꝺi.cũ beat⁹.puniãt ergo alias admonitiõibus nisi statuta ipsa ꝺe capitulariꝫb⁹ suis ꝺeleri fecerit z idonee sic̃ exigit res caueri: q̃ similia⁹ ꝺecetero non ꝺebeant attẽtare: excõicatiõis sentẽtiã ꝓmulgare ꝓcures⁵. Ceterũ cũ idẽ statutarij multa ꝺe bonis ecclesiasticis tenere ꝺicant in feuduz: ipsos fore nihilominus priuatos⁶ feudis huiusmõi nũciare ꝓcures. G Rego.ix.

C Uz volũtate ac ꝓposito⁹ maleficia ꝺistiguãtur: excõicationis sniaz nõ incurrit: qui excõicato in his que ad absolutionem uel alias ad saluté⁸ aie ptinẽt in locutiõe partícipat: licet ẽt alia uerba incidẽter: ut apud eũ magis ꝓficiat interponat. ¶Predicatores quoqz q penes excõmunicatos vel alios⁹ alienax rerũ detẽtores i predicatiõib⁹ z ꝓfessiõi⁹ q⁹ quasi gerũt causã⁵ vel curã eoruz ad quos res ipse expectañ noscũtur elemosynas licite possint ab illis recipere p̃serti¹⁰ si alias nõ ualeãt i illo loco sustẽtationẽ b̃abere. Si qui vo ratiõe⁴ officij q̃ ꝺ ecclesia obtinent: aut etiã alij⁵ clerici seniores zelo ꝺeuotiõis pueros vel adolescẽtes i minoriꝫb⁹ ordinibus cõstitutos turbãtes¹¹ ꝺiuinũ officiũ: z hi q obtẽtu p̃elationis¹² vel magisterij⁹ subditos et scholares correctiõis causa leuiter forte ꝓcusserit: excõmunicatiõis sententiã nõ incurrũt: q̃ꝺ z ꝺe his ꝺicẽꝺũ est: qui aliquos ꝺe familia⁹ sua vel ꝓpinquos iferiorũ⁹ graduũ simili mõ vt cohibeantur a suis insolentijs: et scientia bonisqz moribus informentur ꝺuxerint corrigendos.

I Dem astoricen. episcopo.

S I ꝓcubine publice clericorũ ecclesiastice cẽsure ꝺistrictio⁹ ne notent: eosꝺez cõcubinarios nõ eẽ ꝺubiũ sententia maioris excõmunicatiõis inuolui: q̃ post latã sẽtẽtiã ꝓmunicant in eoꝺẽ crimine criminosis.

I Dem.

D Uob⁹ collata potestas: vt a minori excõmunicatiõe si in ipsaz iciꝺerit: inuicẽ se absoluãt: utroqz ligato vinculo excõmunicatiõis huius modi non expirat⁶.

I Dem.

P Ermittim⁹ ecclesiarũ minist̃ris semel i ebꝺomada tẽpore interꝺicti nõ pulsatis cãpanis nusce submissa iãuis clausis excõmunitis⁵ z interꝺictis exclusis: missax solẽnia celebrare cãcõficiẽꝺi corp⁹ ꝺomini quod ꝺecedentibus¹³ i penitentia non negatur.

I Dem.

o Magisterii.sic.s.e.c.i. modica eni z leuis castigatio permissa eẽ doctori.ff. ad.l.aq.l.v. in fi.z.l.se.z hũilis ꝺz eẽ ꝺoctrina magistri.s.ꝺ ma.z obe.hũilis.vbi plures concor.inueniesad ꝺ nimia semicia culpe anumerañ.ff. ad.l.aql. ꝓceptoris.

p De familia. ¶nõ.q qs familiã suã corrigere ꝺz cũ ei cõpetat ture patrie ptãtis.xxiii. q. iiii.duo ista.z.xlv.ꝺi.§.salomõ z.c.ꝺiscipliã. z q̃ domesticox suox curã nõ h̃z fidẽ negauit. xlvii.ꝺi.§.necesse.ad fi.v̄.hinc etiã paul⁹.z.C.ꝺe pa.po. si filius.z nõ solũ pr̃ sz etiã ꝓpinq ꝺomesticos suos corrigere ꝺ̃bet.C.ꝺe emẽ.ꝓpin.l.vna.z h̃ idẽ ꝺicit oẽs p̃ꝺicte p̃sõe clericos inferiox graduũ corrigere poterũt sine pẽa excõicationis.vt hic p̃z ꝺe magr̃is z p̃latis z non ꝺistinguit̃ in graꝺu. ¶hic bẽs sex casus in gb⁹ licet corrigere z ꝓcutere clericũ sine excõicatiõe q b̃ñt officium in ecclesia seniores z p̃lat⁹ magister ꝺñs ꝺom⁹ z ꝓsanguinei Sũt et alii casus vbi qs nõ incidit in canonẽ si iocosa leuitate clericũ ꝓcutit.s.e.c.i. Jtez si inueniat cũ cũ matre filia vxore vel sorore. Jtẽ si vim vi repellat incõtinẽti.s.eo.si vo alicui⁹.i.§.ii.z.iii. itẽ si clerici⁹ post trinã admonitiõem nõ se corrigat ꝓꝺit hoc bñficiũ.s.eo.cõtingit.ii.et c.in audiẽtia.

q Jnferioꝝ graduũ.sec⁹ si fuit in supioꝛib⁹: puta subꝺiaconatu vel aliis supioꝛib⁹ q̃ p sacros ordines liberati sũt a p̃ria ptãte. vñ nullũ ius b̃ñt i eis.facer eni oꝛdo liberat a p̃ria ptãte q̃ liberat a ꝺuili q̃ꝺ pl⁹ est.liiii.ꝺi.exãtiqs.et.c.frequẽs z.c.si seru⁹ sciẽte. et subꝺiacon⁹ eoꝺẽ gaudet p̃uilegio cũ ꝺiacono.s.ꝺe ser.non oꝛdi.miramur. Et ita habes hic q̃ cleric⁹ q̃ꝺiu est in minoꝛib⁹ oꝛdinib⁹ est i patria ptãte nisi exp̃sse emãcipeť: et ita nõ ꝺignitatẽ sacroꝝ ordinũ. Quid si p̃sõe supius in lr̃a notate excedãt modũ nũqd incidũt in canonez: Rñꝺeo nisi irato aio hec faciãt et ex ꝓposito nõ credo q̃ incidãt in canonẽ q solũmõ ꝺolum ꝓse quũť q̃ꝺ colligiť ex v̄bis canonis.xvii.q.iiii.si qs suadẽte ibi: man⁹ violẽtas iiecerit.et.s.e.c.i.violẽtia nõ cõmittit̃ sine ꝺolo: sz huiusmoꝺi man⁹ ꝺictax p̃sonax nõ sũt ꝺolose sz charitatiue lz fortuito casu exeꝺat modũ ꝺiscipline q̃ꝺ patur.ex prin.huius.c.

r S I cõcubine.in eoꝺẽ crie: sec⁹ si alias pticiparẽt in locutiõe vel alias q̃ in crie tũc nõ eẽnt excõicati maiori sed minori.si.s.eo.nup.vbi satis ꝺe hac materia et ea que ibi ꝺicta sũt hic posses repetere et sic sniа p pticipatiõem cris extẽꝺiť ad p̃sonas ꝺ̃ q̃s lata nõ fuit.si.s.ꝺ imu.ec.aduers⁹.i fi.z.s.e.nouerit.b.

s D Uob⁹ collata expirat. Si ptãs ista absoluẽꝺi nõ expirat.g vn⁹ põt absoluere aliũ. Sz ꝺ̃ vr̃ q̃ cũ vn⁹ sit p̃uat⁹ a sacris aliũ restituere nõ p̃t.ꝺe cõ. ꝺi.iiii.scñ q̃ꝺ eni nõ h̃z ꝺare nõ p̃t.i.q.i.c.i.z.q.vii.ꝺaibertũ.z.arg.s.ꝺe ele.ex. mi.c.vl.Quid g ꝺicit q̃ talis ptãs nõ expirat: ¶ñ. bñ ꝺicit q̃ in veritate ptãs collata nõ expirat pp hoc cũ effectu sz ꝺormit.i.ptãs illa cũ vterqz sit excõicat⁹ nõ põt hr̃e effectũ: q̃ alter altex nõ põt absoluere nisi p̃mo alter coꝝ ab alio q̃ a socio fuerit absolut⁹ tũc demũ h̃z effectũ.si.s.ꝺe of.ꝺele.prudẽtiã.§. sexta. et s.ꝺe cõcess.p̃ben.z ec.nõ va.q̃ ꝺiuersitatẽ.xv.q.vlt.c.pe.et vl.si.C.ꝺe cura.fu.l. pe. Vel ꝺic q̃ bñ põt alter altex absoluere lz sit ligat⁹ minori excõicatiõe z ita nullo⁶ expirat ptãs sz ꝺurat cũ effectu.ar.ꝺecr.p̃ꝺic.si celebrat.q̃ minoꝛ excõicatio p̃uat solũmõ a ꝓceptiõe sacroꝝ sz nõ a collatiõe.vt ibi ꝺiciť.z ar.ad hoc.s eo.sacro.z.s.ꝺe rescrip.ab excõicato.

t P Ermittimus.excõicatis interꝺictis.z hoc iꝺem facere ꝺebent religiosi: et alii qui priuileginm h̃ent celebrandi tempore interꝺicti.s.ꝺe priuil. quod nõnullis.et.j.ti.prox.cuz in partibus.illud priuilegiũ per hoc.c. extenꝺitur ad omnes alios prelatos ecclesiarum qui prius illud non habebant q̃ semel tantum in ebꝺomada celebrent causa conficiẽꝺi corpus christi et hic nõ attenꝺitur fauor p̃sonax sed sanctitas ipsius corporis principaliter z necessitas ꝺecẽꝺtium infirmorum.p̃sbyter eni semp ꝺebet h̃ere eucharistiam paratam.sed quãꝺo consecratur pro populo nihil in crastino seruãꝺum est.ꝺe cõse.ꝺi.ii.trib⁹. Jtem aliis cõcꝺit̃ fauore religiõis sine p̃sonax. vt patet in.c. q̃ nõnullis.s.ꝺe priuile.

u Quod ꝺecẽꝺtibus.sic.s.ti.prox.quod in te.ber.

QUānis.satisfaciat.lz quis satisfecerit iniurtā passo.nōdū tñ haberi ōbet absolut⁹:nec est ei cōicādum nisi primo absoluat.ē.e.cū desideres.i.rñ so.ꝛ vl.ōis eni res per quascūqz cās nascit per easdē dissoluit.j.de reg.iur.c.i. sic eni excōicatio qñqz solo verbo ꝓhibit.sed in hoc casu ipso facto inducit sz solo verbo tollit.ꝛ sic satisfactio vel iuramētū nō sūt de substātia absolutiōis.de hoc dictū est.ē.e.cū desideres.i fi.

b Mort.ē.e.ñ dubiū.ꝛ.xvii. iiii.si qs suadēte.ꝛ.ē.e.qꝫ ō bis.

c Inimicitia.ē.eo.decetero.ō infirmitate inopia senili etate habes.ē.e.qō de bis.

d Inopia.si.ē.de testi.si q testiū.ē.ē.e.ea noscit.so.ibi.

e Puerili.pueri ultra puberta tē nō mittūt ad curiā: qz eas eos excusat ab itinere.ē.e.c.i. ꝛ.§.pr.ꝛ.j.e.c.vlti.

f Sexus.ē.e.mulieres.ꝛ.c.ō monialibus.

g Corpis ipotētia.qz si sit mutilat⁹ in pede qꝫ ire non possit vel cōtractus.

b Impedimēto canonico.ē. e.quod de bis.ber.

i Juris būficio.vt serui.ē.e. mulieres.ꝛ hoc intellige ꝛz distinctiōem huius.c.ē.e. relatū

k Quibusdā ꝓdictoꝝ.ſ.q timore mortis ifirmitate ūmicitia senili etate cōfracti vel ipotētia ppetua iopia:oēs isti possibilitate recepta se.apo.visita būt ꝓmādato recipiēdo.vt.j. seqnit.ꝛ.ē.e.ōcetero.ꝛ.c.ō bis

l SJ quē.simili.puta nisi ℓ feceris noueris te excōicatū.ē.de ap.c.ꝓterea.ii.ꝛ.ē.ō testi.co.c.ii.ꝛ.ē.de rapt.c.iii.

m Judice suo.snia iudicis sni siue iusta siue iniusta tz.xi.q.iii c.i.ꝛ.ii.sed a nō suo iudice lata est nulla.ar.ē.de priuile.cum oli essem⁹.ꝛ.ē.de cōsue.ad audientiā.ꝛ.ē.de iudi.at si clerici ꝛ.ē.de of.oꝛ.c.penult.

n Nō tñ minori.Sic ḡ ꝓz cū dico excōico illū:de maiori intelligit.minoꝛ eniz excōicatio mouet a cōione sacroꝝ vt ibi dr:maioꝛ excōicatio a corpoꝛ xpi qō est ecclesia.ſ.cōne fideliū.iii.q.iiii.engeltrudā. Est ergo maior excōicatio a qualibet licita cōione ꝛ legitimo actu sepatio.vñ ꝛ adā excōicat⁹ fuit ex esu ligni.xi.q.iii.§.cuidēter. Excōicatio q̄ dr anathema infligit tam ab hoie q̄ a iure ꝛ ꝓ cōtumacia ꝛ ꝓ crie.j. ti.ꝓr.ex pte.ꝛ.xvii.q.iiii.si qs suadēte.ꝛ.xxiiii.q.i.c.i.ii.ꝛ.iiii.ꝛ in titulo isto per violētā man⁹ iniectiōem. Minoꝛ aūt excōicatio infligit qñqz penitēti ꝛ ipenitēti.penitēti qñqz a seipso:qñqz a sacerdote.de pe.di.i. facilius. sed melius facit si auctoritate sacerdotis hoc faciat.de peni.dist.i.in actiōe. ipenitēti quandoqz a deo imponit excōicatio minoꝛ:cū ꝓpter mortale peccatū de⁹ tradit aliquem sathane ꝛ discedit a mēte eius.xi.q.iii.audi deniqz. Qñqz ipsemet se suspēdit a sacramētis cū non vult penitere ꝛ putat sibi sufficere.ꝛ male hoc fit.de pe.dist. i.sūt qui arbitrātur.sed si reputat se indignū ꝛ abstinet bñ facit.de cō.di.ii.qui scelerate. Qñqz iponit a sacerdote loco pene qz nō vult penitere.xvii.q.iiii.miroꝛ.qñqz p sniam canonis.xi.q.iii.cū excōicato.ꝛ.lxxxi.di.si qui sūt. Cū illicta est excōicatio a se vel a deo agat penitētiā ꝛ segt reconciliatio. Si vō a sacerdote inflicta fuerit p eū reconciliet. Cū vero a canone infligit minor excōicatō per simplicē sacerdotē pōt absolui ꝛ sine iuramēto vel aliquo mādato nisi pticipet in crie.ē.e.nup.ꝛ.c.si cōcubine.qui maioꝛi excōicatiōe est notat⁹ si ab hoie semp ab eodē vel eius supiore dz absolui.ē.e.per tuas.nisi icēdarii post publicatiōem ē.eo.tua.si a canone est notat⁹ a suo epo pōt absolui nisi cōditoꝛ canonū sibi absolutiōem retinuerit.ē.e.nup.sicut in bis qui violētas man⁹ mittūt in clericum xvii.q.iiii.si quis suadēte.ꝛ.ē.eo.c.pri.

Q Ueris.intellige doli capacib⁹.ē.de delic.pue.pueris.alias iniuriā facer nō pūt.pati vero sic.xv.q.i.illud.

p Etatis.Sic ergo parcit etati lz nō totū sed quo'ad minorē penā.vt i delictis ff.de mino.auxiliū.§.i delictis.i delict⁹ eni ñ parcit nisi q̄ ad minoꝛē penā.vt ibi

q Rigoꝛ iuris rigoꝛ temperatur qñqz rōne etatis vt hic.ꝛ.lxxxvi.di.tanta. et de con.di.iiii.eos qui.xxxv.q.ix.sniam.qñqz rōne locoꝝ ꝛ temporꝝ.ē.eo.super eo.ꝛ qñqz rōne psone et causē ꝛ loci et tēporis.ē.de trāsac.c.vlt.et.xxiii.q.viii. occidit.et.xxix.di.sciēdum.qñqz rōne multitudinis ꝛ scandali.l.di.vt cōstitueretur.cum suis concoꝛ.

r I Nouate.verba sunt osee ꝓphete.

s I Nouale.verba sunt hieronymi exponētis verba prophete.

t Precisus.dicitur in lege terra.ſ.ꝓcisa que anno cessat.ff.de vb.sig. silua.§.ii. Dicit nouale terra de nouo ad culturā redacta cuius nō extat memoria qꝫ culta fuisset.j.e.qz ꝓ nouale.ꝛ qō semel fuit nouale sp erit nouale quo ad decimaꝝ retentiōem vel solutiōez.ē.de ꝓbe.c.vl.

u NAm ꝛ rex.verba sūt danielis.

HIeronimus super osee.

I Nnouate nouale: nouale ē ager nunc primū precisus.

I Dem sup danielez.

NAm et rex nabuchodonosoꝛ pater tuus. J.proau⁹ more scripture:que auos ꝛ deinceps patres appellat.

I Dem in parabolis.

NAm ꝛ ego vnigenitus fui coram matre mea:quare vnigenitum se nominat:quez fratrem veterinum precessisse scriptura testatur: nisi quia ille mox natus sine nomine quasi nunquā eēt de vita decessit.

I Dem super matheum.

QUod dicitur antequam conuenirēt nō sequit:vt postea cōuenirent:sed scriptura quod factum non sit ostendit.

I Dem in eodem.

IOseph non cognouit mariam donec peperit filiuz suum primogenitum. Ex hoc loco quidaz peruersissime suspicantur:ꝛ alios filios mariam habuisse:cū mos diuinarum scripturarum sit:vt primo genitum non uocent:quem fratres sequūtur sed eum q natus fuit.

HIlarius.

I Ntelligentia dictoruz ex causis est assumenda dicendi:qz non sermoni res sed rei est sermo subiectus.

AAgustinus super matheum.

x Proauus.verba sunt hieronymi exponentis verba ꝓphete.

y Patres.oēs ascēdentis parentes nomine cōtinētur.ff. de verbo.sig.appellatione.ꝛ appellatione filii omnes descēdentes.ff.eo.liberorum.ꝛ.ff.de gradi.l. iurisconsultus.§.parentes.vsqz ad tritauum patres dicunt vltra vero maiores appellātur liberi vsqz ad trinepotez.vlterius inferiores vocantur vt ibi dicitur vnde christ⁹ dici potest filius dauid.ala.

z NAm ꝛ ego.vba sunt salomonis.

a Unigenituz.verba sūt hieronymi exponentis verba salomonis.

b Uterinū.fratres uterini dicuntur qui ex eorum utero nati sunt.viuente enim uria concepit bersabee ex dauid ꝛ peperit filium qui mortuus est statim postea concepit ex eodem salomonē. vnde ipse dicit.naz et ego vnigenitus ꝛc̄.

c Quasi nūquam esset. Et ita non uidētur fuisse qui nō ouauit.ar.ē.de regu. ad nostram.lxiii.di. quanto.ff.de in rem ver.si pro patre.§.uersum.sic nō dicitur esse qui minus idoneus est.ē.de trāsla.inter.et.ff.qō cuiusqz vniuer.l.i.ad fi. et.C.de episco.audi.de creationibus.et.xix.di.propter totius. et.xxii.q.i. paratus.

d QUod dr.anteq̄ cōueniret.verba sūt euāgelii mathei q̄ hieronym⁹ hic expōit.si.xxvii.q.ii.ꝑsq̄.nec valet hic ar.a ꝓrio sensu.et est gdā mod⁹ loquēdi sic ibi sede a dextris meis donec ponā ꝛc̄. nō tñ segt qꝫ postea posuerit.R.et illud eoꝝ⁹ nō fuit reuersus ad archā donec aque siccarent. sic.j.c.ꝓx.imo oñdit qꝫ nō cōuenerūt.ꝓri unt innuit eius qꝫ verba sonare videtur.vt hic dicit.in fi.ꝛc̄.

b I Oseph.donec.si.ē.e.c.prox.

c I Dos.idē dicit lex qꝫ ꝓxim⁹ ē quē nēo antecedit ergo ꝛ ꝑmo genit⁹ est ante quem nemo nascitur quicquid sequat.ff.eo.ti. ꝓximo et.l.proximi.

d I Ntelligētia.sic.ff.de re.iur.in ambiguis.et.xxii.q.v.būane.

e Dictoꝝ.i.verboꝝ que prolata sunt.

f Ex causis.non statim debem⁹ intelligere vt verba prima facie sonare videntur:maxime vbi ābigua sunt sed debemus recurrere ad intentiōem loquētis.vt hic dicit.ar.bo.ē.de ꝑben.c.vlt.et.c.cū cām.et.ff eo.ti.nepos.ꝑculo.et.ff.de reg.iur.semp in stipulatiōibus ad cām dicti recurrendum est.ē.de accusa.cum dilecti.sicut ad causam facti.xxiii.q.vlt.occidit.ff.de furtis.verum.

g Res.i.intellectus.ff.de suppel.leg.l.labeo.xxxi.q.i. quomodo vir ginibus vbi dicitur ser maritos habuisse que dño testāte quiqz tātuz būit.ibi eni hieronym⁹ respexit intentiōem et nō vba samaritane.lau.

b Rei est sermo subiect⁹.i.intentiōi seu itellectui sermo ſuire dz:qz ñ in foliis sed in radice rōnis et sensu cōsistit euāgeliū.i.q.i. marchion. et.j.c.c.ii.et.c.in bis.verba eni instituta sūt vt p ea quis in alteri⁹ noticiā cogitatiōes suas proferat.xxii.q.ii.is aūt.qz sicut aius ꝓfert corpori ita snia verbis.xxxviii.di.sedulo.et.xxii.q.v.būanc.et.ff.de leg. scire.Jtē ar.est qꝫ verba ad extraneū sensū sūt trahēda vbi res aliter salua nō eē pōt.ar.C.de ꝟ.sig.cū quidā.et.C.de legi.cū questio.

NIhil diuersitas. quoniã noia et verba transposita idẽ significãt ut dicit aristo. in periar. et est ar. ad hoc. C. de testa. quoniã indigñ. ⁊ hic ubi eadem dicũtur ꝓut sequitur in littera: et hoc certũ sit. Et est ar. bonũ ꝓ testibus diuerso modo narrantibus. ar. s. de testi. c cũ tu. et. viii. q. i. in scripturis. de con. di. ii. quotidie. et de pe. di. i. periculose. ar. cõtra. xxxv. q. vii. de parentela. ii. sed illud intelligit de cõtrarietate sentẽtie.

b PRopterea. adi terptandũ. id ẽ ad exponẽdũ.

c Sensuz. s. c. intelligentia.

d Proprietas. non enim semp ad ꝓprietatẽ uerborũ recurrẽdũ est sed videnduz est quid testator senserit in qua pñũptione sunt qui morãtur in eo loco. ff. de fun. instruc. ⁊ instru. leg. cũ delationis. §. asinã. quia potior ẽ mẽs dicentis q̃ vox. ff. ꝺ suppel. le. labeo. nec plus uerbũ q̃ uolũtas inspici dz. C. queres pig. ob. pos. l. ul. xxii. q. v. humane aures. i. q. i. marchion. Itẽ argu. q uerba a sua significatione cadũt cũ res aliter saluari esse non põt: de q̃ agitur insti. de inutilstipu. §. quoniens. et ii. q. ii. omnes. C. an seruus ex facto suo. l ul. ff. si quis cau. si eũ §. qui iniuriaruz. lv. di. qui partẽ. ⁊. l. dis. domino sancto. a. ꝓprietate uerborũ nõ est recedendum nisi quando cõstat uolũtatẽ loquentis aliter uoluisse. ff. de leg. iii. nõ aliter. ⁊ iproprietates non sunt trahẽde ad cõsequentiam ſz sũt excusande. ala.

NIhil obstat narrandi diuersitas vbi eadem dicantur: maxime cum quisq̃ euangelistaruz eo ordie credat se dicere: quo deus uoluit.

GRegorius.

PRopterea si prolixam epistolam meam ad interpretandũ accipere te fortasse contigerit: rogo non verbum ex verbo: sed sensũ ex sensu trãsferre: quia plerunq̃ dũ proprietas verborum attenditur: sensus veritatis amittitur.

ISidorus.

QUamuis omnes qui presunt prepositi rite vocentur: vsus tamen obtinuit eos vocari prepositos: qui quandam prioratus curã super alios gerunt.

l Dez in li. etbymol.

FOrus est exercendarum litium locus a fando dictus: siue a foroneo rege qui primus gregcis legem dedit. Constat autem forus causa. lege. ⁊ iudicio. Causa a casu: quo venit. Est enim materia ⁊ origo negocij nedum discussionis examine patefacta: que dum proponitur causa est: dum discutitur iudiciuz: dum finitur iustitia. Vocatur autem iudicium quasi iurisditio: et iustitia quasi iuris status. Judicium autem prius inquisitio vocabatur: vnde ⁊ auctores iudicioruz prepositos questores vel q̃sitores vocamus. Negociuz multa signat modo actum alicuius rei cuius contrarium est ocium. modo actionez cause quod est iurgium litis: ⁊ dictũ est negocium ideſt sine ocio negociuz autem in causis negociantio in commercijs dicitur: ubi aliquid datur: vt maiora lucrentur. Jurgium dicitur: quasi iuris garriuz: eo q̃ bi qui causam dicũt: iure disceptant. Lis aũt a cõtentiõe limitis pri nomẽ sũpsit de qua vgilio: limes erat positus vt discerneret agri. Cã aut argumento aut ꝓbatiõe constat Argumẽtũ nũquã testib nũquaz tabulis dat ꝓbationẽ: sed sola inuestigatiõe iuenit veritatem: vnde dictuz est argumẽtũ argute iuẽtũ. Probatõ autem testib ⁊ fide tabulaz ꝓstat. In oi quoq̃ negocio be persone que rũtur: iudex accusator reus ⁊ tres testes. Judex dictus quasi ius dicẽs populo siue quod iure disceptet: iu re aũt disceptare est iuste iudicar nõ est ergo iudex si nõ ẽi eo iustitia. Accusator vocatus ẽ quasi causator: qz ad causam vocat eum quẽ appellat. reus a re que petitur nũcupar: quia quãuis cõsci sceleris non sit reus tñ dicitur quãdiu i iudiciũ ꝓ re aliqua petit: testes antiqus supstites dicebant: eo quod super cause statu ꝓferebant: nunc parte altera ablata nominis testes vocant. Testes aũt ꝓsiderãt ꝓditõe natura ⁊ vita ꝓditõe si lib nõ seru nã sepe seru metu dominantis testimoniuz supprimit veritatis. natura: si vir non femina: nã varium ⁊ mutabile semp femina ꝓducit. vita: si innocẽs ⁊ integer actu nã si vita bõa defuerit: fide carebit: nõ. n. potest iustitia cũ scelerato bomine habere commerciuz.

f Argumẽto. argumentum nocat naturalẽ ꝓbatiõem: q̃ fit per localẽ argumentationẽ et ita ar. ꝙ in iudicio ualet natural ꝓbatio. ar. contra. i. distin. consuetudo. ⁊. s. de electi. bone. i. ibi negantis factũ prerũ naturã ⁊c. a cõtrario ⁊ nõ per testes: uel instra: ut littera sequens dicit. vnde dic tabul. ideſt instrumẽtis.

y Tabularũ. hic eqparãtur testes ⁊ instrumẽta: quia parẽ vim habent in litibus exercẽdis. C. de fide instru. in exercendis.

z Negocio. nõ notoria qõ excercetur in forma iudicii.

a Tres testes. ar. cõtra. iiii. q iii. §. ubi numer. ⁊. ii. q. iiii. c. i. et. s. de test. lz vniuersis. ubi dicitur i ore duoz̃ uel triũ testium ⁊c. põt dici q̃ h dicit tres testes ꝓpter triplicẽ modum ꝓbandi. s. p testes instra ⁊ argumenta. de quib õmisit: uel potius dicas cõfessionẽ: quia quodlibet istoz̃ triũ legitimã facit probationẽ siue p testes instrumẽta et cõfessionẽ. s. de re sti. spo. cũ ad sedẽ. in fi.

p Judex. sic. xxiii. q. ii. c. i. et supple hic bonus: qz quando qz mal est iudex. iii. q. vii. c. iudicet. §. ul. qz et ꝓ meritis subditoz̃ disponit a deo uita rectorum. ii. q. vii. c. i. ⁊. vi. q. i. ex merito. ⁊. viii. q. i. audacter. b.

x Reus. a re ⁊ nõ a reatu. xv q. iii. c. vlt. ⁊. iii. q. xi. non est. b.

a Parte ablata. est hic figura que dicitur auferesis. cũ principium dictionis aufertur ꝺz quod patet hic. Est et figura alia que dicitur prosopopeia. ideſt confirmatio noue persone. de con. di. iiii. queris a me. versus finẽ. item antonomasia cũ per excellentiã aliquid alicui attribuitur quod cõe est pluriũ: ut cuz dico apostolus intelligitur paulus. xxxii. q. apostolus. ⁊ cũ dico vrbs intelligitur roma. s. de pe. ⁊ remis. significauit. Sinodoche: cũ pars ponit pro toto. xxii. q. ii. meretrices. xiiii. q. v. penale. anthiptosis cũ ponitur casus pro casu. lxxv. di. ordinationes. xviii. q. ii. quidã. Liptote cũ plus dicitur ⁊ minus significat. xxxii. q. vii. quid in omnibus. Pleonasmos. cũ superabundat dictio: ut iste uidet oculo monachũ regularẽ. xx. q. iii. presens. Themesis cũ eadem dictio intercidit. ff. de mio. l. quod si de speciali. ff. de rei uen. si post acceptũ. Sincopa cũ qd aufert de medio dictionis. vii. q. i. audacter ꝓ audaciter. Jronia cũ quid p derisionẽ. i. per cõtrariũ dicitur. o. quanta integritas. xi. q. iii. ad mensam. in fi. Ef fexegesis. i. expositio precedentis sermonis. lxvii. di. quoniaz. Itẽ antropospatos cũ aliquid attribuitur deo quod conuenit homini. xxiiii. q. i. odi. ⁊ proieci ⁊. s. de re. eccle. alie. uel nõ. si quis pbyterorũ. ala.

b Si liber. qz seruus testis esse non põt. iiii. q. iii. ubi. §. itẽ serui sed liberi. ut ibi dicitur. ver. itẽ liberi. ⁊. C. de testi. auc. si dicatur.

c Dominatis. iiii. q. iii. itẽ idonei et. xi. q. iii. quattuor.

d Nõ feia. hoc intellige in crimiali in quo casu mulier testis esse nõ põt ꝺm canones. xxxiii. q. v. mulierẽ. sed in ciuilib et matrimonialib bene ferũt testimoniũ. s. de testi. tã litteris. et. c. super eo. ar. ꝙ q̃ possũt in crimiali. xv. q. iii. ex eo. sed aliud ꝺm leges: tamẽ in crimine excepto admittit mulier etiã male fame ad accusatiõem. s de symo. tanta. ⁊ in inquisitõe admittit ad testimoniũ siue denũciatiõem. s. de testi. tam litteris. et. c. qñ. itẽ in testamẽtis mulier nõ admittitur insti. de testa. §. testes. ber.

e Variũ. C. de inoffi. testa. filia. et ar. C. de insti. ⁊ sub. reꝑbendenda.

f Jnteger. qz dz esse testis bone fame ⁊ sine oi suspitõe. i. q. vii. testes. infamis repellit. s. de testi. cogẽ. preterea.

g Fide carebit. i. non creditur iuramento suo. ar. ii. q. vii. nõ põt. b.

b Justicia cũ sceleratо. cũ sit uirtus. xxii. q. i. cũ renũciatur. et est sũmũ bonuz in uita colere iusticiã. xii. q. ii. cũ deuotissimã.

q Quãuis. rite. i. ꝺz originariã uerbi significatiõem.

f Prioratus curaz. sic ponitur. i. q. iii. saluator. et est dignitas per se sic dicta.

g Forus. primus. vii. di. moyses. b

b Cõstat. ex tribus: ut hic dicit: nõ tanq̃ ex suis partibus competentibus sed ornãtibus poti. et iproprie dicit locus ꝓstare ex his sicut dicũtur uestes ptes bois adornatiue: vnde illud. Pars quoq̃ nimia ẽ ipsa puella sui.

i Causa a casu. et ita est cã anteq̃ respondeat ps altera. est ergo causa res indicendo posita cũ ipositõe certarũ psonarũ. s. actoris ⁊ rei. iudicis et testis. Et ideo dicit a casu qz frequẽter casualitet occurrũt ꝓter uolũtatem hominis.

k Discutit iudiciũ. ⁊ sic vr processu tempis mutare nomẽ. ⁊ exẽplificat de iudicio de tertia parte etiã fori.

l Dũ finit iusticia. hic exẽplificat secũdã partẽ fori ⁊ ita ex istis tribus ptibus constat forus: ut dictũ est. ⁊ idẽ esse uidẽtur ista tria i substantia: sed aliã denomiationẽ assumũt diuerso tpe.

m Judiciũ. iudiciũ ẽ legitimus actus duarũ psonaruz actoris et rei sup eadẽ qõne cõtractata sub eodẽ iudice cõtracta. lau.

n Justicia. iusticia est cõstans et perpetua uolũtas ius suum vnicuiq̃ tribuens. iusti. de iusti. ⁊ iu. ipri. et. s. i principio libri. i ꝓsti. grego.

o Juris status. lex eni dicit status iuris ⁊ uere: qz per sniam ius nõ constituit sed stat iuris declarat. ff. de ser. uen. sicut. §. sed si queritur

p Negociũ. qz. s. fecit mẽtionẽ de negocio: ibi origo negocii ⁊c. ostẽdit quid sit negociũ quasi negans ociũ.

q Actionẽ cause. in hac significatiõe sumit. s. ubi dicit origo negocii

r Jurgiũ. hic exponit qd dicit. s. qd est iurgiũ litis.

s Jure disceptat. argu. q iurgia nõ ptineat ad pbros: qz nõ tenent esse iurisperiti. xxxviii. di. que ipsis. nec aduocare possunt nisi i certis casibus. s. de post. c. ul. secus de archidiacono. xxv. di. c. i. r.

t Lis aũt. qz fecit mẽtionẽ litis. s. ubi dixit iurgiũ litis. exponit modo quid sit lis. lis eni ciuilẽ cãm ostendit tm ⁊ nõ criminalẽ. ff. eo. ti. litis.

u De qua virgilius. ar. habes hic q̃ possumus inducere ꝓ nobis libros gentilium siue paganoz̃. xxxvii. di. si quid ueri. ⁊. i. q. i. dominus declarauit. ibi: ergo ⁊c. b.

a Pactū. scriptura. ⁊ etiā sine scriptura pactū fit. sed hoc iō dicit: qz sepe interuenit scriptura: ⁊ ad ꝓbatiōem pacti interponitur.

b Legibus. aliter nō ualeret nisi ſm leges fieret. ff. de pac. iuris gentiū. §. ꝓtoꝛ ait. ⁊ C. eo. ti. pacta. ber.

c Pactū. dr pactū duoꝝ uel pluriū cōsensus in idē. ff. de pac. l. i.

d Ius dictū. hoc enī iure. ⁊ba habes. xiiii. q. iiii. qd dicā. in fi.

e Qđ iuste. nō tm ecōuerso ꝺz leges: qz iure possidet q mala fide ꝑscripsit: nō tm iuste. s. de ꝑscrip. vigilanti. secꝰ ſm canones: qz qui malā fidē ꝺz nō ꝑscribit. eo. ti. qm̄ omne.

f Alienū. i. aliis debitū.

g Male autē ut auari. xlvii. dist. sicut hi. ⁊ xiiii. q. iiii. quid dicam.

h Presumit. i. innadit. ber.

i Ausa. primitie. quid sint primitie: dicitur. s. de de ci. c. i.

k Solis ecclesiarū. sed qd appellat hic ecclesia: dns albericus dixit: q bona ipsa sunt loci cōclusi muro ad instar vacātis hereditatis que vicē ꝑsone obtinet. ff. de acqui. re. do. hereditas. alii dicūt q sunt vniuersitatis illius loci. ar. xii. q. ii. nulli liceat. Hug. dixit: q res iste sunt dei: ⁊ cū oīa eius sint: ista tm specialius. ar. i. q. iii. saluatoꝛ. xvi. q. i. in canonib⁹. xxiii. q. viii. conueniꝛ. xvi. q. vii. oēs decime. s. de decī. tua. ii. vbi dicitur q deus in signū vniuersalis dominii decimas sibi retinuit: quarū rerū vsuꝫ dominus clericis cōcessit. r.

l Licitis. ⁊ etiā de illicitis ꝑt fieri elemosyna: dūmodo trās ferat dn̄ium ⁊ non cōpetat repetio. xiiii. q. v. non sane. ⁊ c. q habetis. ⁊ §. se. ⁊ de hoc plene tractat. s. ō deci. ex trāsmissa. ber.

m Potestatē. xii. q. ii. nulli. et c. quicunqz. xvi. q ii. decimas omnes.

n Sacrileguſ. qui bona ecclesiarū rapiūt ⁊ inuadūt sacrilegi iudicātur: ⁊ ab ecclesia sūt puniēdi. xii. q. ii. nulli liceat. s de fo. cōpc. cōquestus. ⁊ nō solū sacrilegis sed etiā inde furi comparant. xxiii. q. iiii. quid ergo. b.

Questuit. ⁊ solus. ar. contra in apostolo ubi dicit ifirmat quis i uobis: inducat pbros ecclesie qui orēt super cū. s. de sacra vnc. c. vno. ⁊ sic vr̄ q debeant esse plures: qa pluralis locutio duoꝝ numero ad minus contenta est. iiii. q. iii. ver. vbi numerus. hoc intellige in necessitate que legē nō ꝺz. s. de cō. di. i. sicut. ⁊. s. de cōsue. quanto.

p Dominica. qm̄ in dominica ꝓpter reuerētiā nō est ieiuniū celebrandū. xxx di. c. vl. sed in sabbato p̄cedenti ieiunādū est. s. de obser. ieiu. c. i.

q Bie. s. biseztili.

r Quasi ꝓ vno. ⁊ ideo qz pro vno reputat in tpe restitutōis: licet de mōmēto ad mōmētū fiat cōputatio. ff. de minoꝛ. deniqz. §. minoꝛem. ⁊. ff. de ver. sig. cum biseztus. ⁊ ꝓpter hoc facit ad titulū. Et ar. cōtra hoc. ff. de sta. li. l. iiii. §. stich⁹ Nota q annus solaris ꝺz. ccc. lxv. dies. ⁊ sex horas. ⁊ sic quattuoꝛ anni bñt vltra p̄fatū numerū dierū. xxiiii. horas: que coadunate faciūt vnū diem: qui superabūdat oī quarto anno: et dicitur biseztus: qz bis sedet ⁊ stat in una littera calēdarii: ⁊ hi duo dies pro uno cōputant: ⁊ interserit quinto die exēte februario: hoc est sexto calēdas martii: ⁊ sequenti die debēt vigilie beati mathie celebrari. vnde uersus. Biseztū sexte martis tenuere calēde. Posterioꝛe die celebrantur festa mathie. Sed pone aliquē suspensū per annū: ⁊ est tunc annus biseztus: nūquid in vltima die posset celebrare? vr̄ q nō: qz hi duo dies quasi ꝓ uno reputant. ar. hic. ⁊. ff. eo. cū biseztus. ⁊. ff. de mino. deniqz. §. minoꝛē. Lau. dixit cōtra. ar. l. dicentis: q si libertas tibi relicta est si ānō seruieris: dies illa nō cōputat in anno: sed tm̄ ccclxv. dies. ff. de testa. li. cū heres. §. sticho⁹. ⁊ satis vr̄: qz cū sit pena nō ꝺz ampliari sed potiꝰ restringi. de pe. dist. i. pene. t.

s Cōsuetudo. s. de obs. ieiu. ꝓsiliū. lxxvi. di. vtinā. xi. di. catholica.

t His. ptem cōdēno. hmōi uerbis nō fuit vsus uel equipollētib⁹: quia illud sufficeret. ff. de arbit. qd tū. §. i. s. de appel. ad audiē tiā. ala. vnde uidebatur non ualere sniā: quia nō ꝓtinebat ab solutionē uel cōdemnationē. ii. q. vi. §. diffinitiua. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. p̄ses. Itēnota q ps si p̄sens est condēnāda est: quis debeat ꝓdēnari dns an procuratoꝛ? de hoc plene dictū est. s. de elec. q̄ relam.

u Rez pfectā. sic. ff. qđ quisqz iur. l. i. §. ulti. de peni. di. i. §. hec aūt verba. ff. de usu. uideamus. §. ifamia C. de senten. paſ. l. ulti. ⁊. ii. q. iii. §. notandū. in fi.

x Quod precipit. xiii. q. i. quod p̄cipit

y Verba intentiōis. s. c. intelligentia. et. c. propterea. ubi ō boc. et. i. q. i. marchion.

z Interꝓetamur. que interpretatio generalis est ⁊ ins facit et ab oībus obseruāda est. s. ti. proximo. inter alia. ⁊. C. de legi. l. i. ⁊ interꝓtari debuit potius ut res ualeret q̄ periret: exq̄ i dubiū reuocabatur ff. de re. dubiis. quotiēs. ii. ff. de ver. obl. quotiens. et. j. co. abbate.

Olim. canōico paduano. absēti: alias non essz op⁹ interpretatione: nec haberēt causam subtrahendi beneficiuz suū uel male interꝓtandi mādatū pape forte erat in seruitio ep̄i ⁊ sic seruire intelligebat ecclesie: vnō debebat beneficium suuz pcipere integre preter victualia. s. ō

---

a Pactū. scriptura. ⁊ etiā sine scriptura pactū fit. sed boc iō dicit: qz sepe interuenit scriptura: ⁊ ad ꝓbatiōem pacti interponitur.

b Legibus. aliter nō ualeret nisi ſm leges fieret. ff. de pac. iuris gentiū. §. ꝓtoꝛ ait. ⁊. C. eo. ti. pacta. ber.

c Pactū. dr pactū duoꝝ uel pluriū cōsensus in idē. ff. de pac. l. i.

d Ius dictū. hoc enī iure. ⁊ba habes. xiiii. q. iiii. qd dicā. in fi.

e Qđ iuste. nō tm ecōuerso ꝺz leges: qz iure possidet q mala fide ꝑscripsit: nō tm iuste. s. de ꝑscrip. vigilanti. secꝰ ſm canones: qz qui malā fidē ꝺz nō ꝑscribit. eo. ti. qm̄ omne.

f Alienū. i. aliis debitū.

g Male autē ut auari. xlvii. dist. sicut hi. ⁊ xiiii. q. iiii. quid dicam.

h Presumit. i. innadit. ber.

i Ausa. primitie. quid sint primitie: dicitur. s. de de ci. c. i.

k Solis ecclesiarū. sed qd appellat hic ecclesia: dns albericus dixit: q bona ipsa sunt loci cōclusi muro ad instar vacātis hereditatis que vicē ꝑsone obtinet. ff. de acqui. re. do. hereditas. alii dicūt q sunt vniuersitatis illius loci. ar. xii. q. ii. nulli liceat. Hug. dixit: q res iste sunt dei: ⁊ cū oīa eius sint: ista tm specialius. ar. i. q. iii. saluatoꝛ. xvi. q. i. in canonib⁹. xxiii. q. viii. conueniꝛ. xvi. q. vii. oēs decime. s. de decī. tua. ii. vbi dicitur q deus in signū vniuersalis dominii decimas sibi retinuit: quarū rerū vsuꝫ dominus clericis cōcessit. r.

l Licitis. ⁊ etiā de illicitis ꝑt fieri elemosyna: dūmodo trās ferat dn̄ium ⁊ non cōpetat repetio. xiiii. q. v. non sane. ⁊. c. q habetis. ⁊. §. se. ⁊ de hoc plene tractat. s. ō deci. ex trāsmissa. ber.

m Potestatē. xii. q. ii. nulli. et c. quicunqz. xvi. q ii. decimas omnes.

n Sacrileguſ. qui bona ecclesiarū rapiūt ⁊ inuadūt sacrilegi iudicātur: ⁊ ab ecclesia sūt puniēdi. xii. q. ii. nulli liceat. s de fo. cōpc. cōquestus. ⁊ nō solū sacrilegis sed etiā inde furi comparant. xxiii. q. iiii. quid ergo. b.

Questuit. ⁊ solus. ar. contra in apostolo ubi dicit ifirmat quis i uobis: inducat pbros ecclesie qui orēt super cū. s. de sacra vnc. c. vno. ⁊ sic vr̄ q debeant esse plures: qa pluralis locutio duoꝝ numero ad minus contenta est. iiii. q. iii. ver. vbi numerus. hoc intellige in necessitate que legē nō ꝺz. s. de cō. di. i. sicut. ⁊. s. de cōsue. quanto.

p Dominica. qm̄ in dominica ꝓpter reuerētiā nō est ieiuniū celebrandū. xxx di. c. vl. sed in sabbato p̄cedenti ieiunādū est. s. de obser. ieiu. c. i.

q Bie. s. biseztili.

r Quasi ꝓ vno. ⁊ ideo qz pro vno reputat in tpe restitutōis: licet de mōmēto ad mōmētū fiat cōputatio. ff. de minoꝛ. deniqz. §. minoꝛem. ⁊. ff. de ver. sig. cum biseztus. ⁊ ꝓpter hoc facit ad titulū. Et ar. cōtra hoc. ff. de sta. li. l. iiii. §. stich⁹ Nota q annus solaris ꝺz. ccc. lxv. dies. ⁊ sex horas. ⁊ sic quattuoꝛ anni bñt vltra p̄fatū numerū dierū. xxiiii. horas: que coadunate faciūt vnū diem: qui superabūdat oī quarto anno: et dicitur biseztus: qz bis sedet ⁊ stat in una littera calēdarii: ⁊ hi duo dies pro uno cōputant: ⁊ interserit quinto die exēte februario: hoc est sexto calēdas martii: ⁊ sequenti die debēt vigilie beati mathie celebrari. vnde uersus. Biseztū sexte martis tenuere calēde. Posterioꝛe die celebrantur festa mathie. Sed pone aliquē suspensū per annū: ⁊ est tunc annus biseztus: nūquid in vltima die posset celebrare? vr̄ q nō: qz hi duo dies quasi ꝓ uno reputant. ar. hic. ⁊. ff. eo. cū biseztus. ⁊. ff. de mino. deniqz. §. minoꝛē. Lau. dixit cōtra. ar. l. dicentis: q si libertas tibi relicta est si ānō seruieris: dies illa nō cōputat in anno: sed tm̄ ccclxv. dies. ff. de testa. li. cū heres. §. sticho⁹. ⁊ satis vr̄: qz cū sit pena nō ꝺz ampliari sed potiꝰ restringi. de pe. dist. i. pene. t.

s Cōsuetudo. s. de obs. ieiu. ꝓsiliū. lxxvi. di. vtinā. xi. di. catholica.

t His. ptem cōdēno. hmōi uerbis nō fuit vsus uel equipollētib⁹: quia illud sufficeret. ff. de arbit. qd tū. §. i. s. de appel. ad audiē tiā. ala. vnde uidebatur non ualere sniā: quia nō ꝓtinebat ab solutionē uel cōdemnationē. ii. q. vi. §. diffinitiua. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. p̄ses. Itēnota q ps si p̄sens est condēnāda est: quis debeat ꝓdēnari dns an procuratoꝛ? de hoc plene dictū est. s. de elec. q̄ relam.

u Rez pfectā. sic. ff. qđ quisqz iur. l. i. §. ulti. de peni. di. i. §. hec aūt verba. ff. de usu. uideamus. §. ifamia C. de senten. paſ. l. ulti. ⁊. ii. q. iii. §. notandū. in fi.

x Quod precipit. xiii. q. i. quod p̄cipit

y Verba intentiōis. s. c. intelligentia. et. c. propterea. ubi ō boc. et. i. q. i. marchion.

z Interꝓetamur. que interpretatio generalis est ⁊ ins facit et ab oībus obseruāda est. s. ti. proximo. inter alia. ⁊. C. de legi. l. i. ⁊ interꝓtari debuit potius ut res ualeret q̄ periret: exq̄ i dubiū reuocabatur ff. de re. dubiis. quotiēs. ii. ff. de ver. obl. quotiens. et. j. co. abbate.

Olim. canōico paduano. absēti: alias non essz op⁹ interpretatione: nec haberēt causam subtrahendi beneficiuz suū uel male interꝓtandi mādatū pape forte erat in seruitio ep̄i ⁊ sic seruire intelligebat ecclesie: vnō debebat beneficium suuz pcipere integre preter victualia. s. ō

Idem.

Actum dicitur iter partes ex pace ꝓueniens scriptura legibus ac moribus comprobata: dictū pactum quasi ex pace factum.

Idem in eodem.

Ius dictū est a iure possidendo: boc enim iure possidetur quod iuste: boc iuste: qō bene: qō autem male possidetur: alienum est male autez possidet qui vel suis malentitur: vel aliena presumit.

Ascalis canonicis sācti martini.

Ausa carpensis plebis: ⁊ infra. Ceterū primicie decime ⁊ oblationes in solis ecclesiaruz bonis precipue numerantur. Oblationes vero dicimus: quecūqz de propꝛijs ⁊ licitis rebus ecclesie a fidelibus offeruntur: quicūqz igitur eas per potestatem secularē obtinet: ꝓculdubio cōtra deū ⁊ sāctoꝝ patruz nitit sanctiones: quinimmo ⁊ qui accipit: ⁊ q tradit: raptor ⁊ sacrilegus iudicatur. Ex. iij.

Quesuit. f. r. ⁊ ifra. Nos itaqz tibi. t. duxim⁹ respondēdum q sacerdos vno presente clerico et etiam solus potest infirmum vngere. Festū uero beati mathie iuxta cōsuetudinem ecclesiasticaz: uigilia ea tenus precedat: ut nec ꝓ biseꝛto nec pro quolibet alio modo inter se ⁊ solennitatem aliam diem admittat: in qua utiqz vigilia: nisi uenerit in dominica ieiunium celebretur: ipsum autem festum siue fiat in precedenti die siue in sequēti: qui duo quasi ꝓ uno reputantur: null⁹ error: sed cōsuetudo ecclesie teneatur.

Celestinus tertius.

His que ambiguitatem cōtinent: ⁊ infra. Innotuit ap. nostro: quod cum inter magistrum m. ⁊ cōuersos bospitalis sancti simpliciani super eodem bospitali i presētia mediol. archiepiscopi questio uerteretur: ipse archiepiscop⁹ post cognitionē cause in prolatione sentētie bis uerbis non fuit usus: talem partem ꝓdēno: uel talez absoluo: sz ꝓnunciauit ita: statuo ⁊ precipio: ⁊ infra. Attendentes igiur quod boc uerbum statuo rem perfectaz signi ficat: ⁊ cum effectu nō uerbotenus: accipiē. Itē secūdum grego. quod precipit imperatur: ⁊ quod iperat necesse est fieri: ⁊ aliquādo si nō fiat: penam babet. Considerantes nibilominus: quod non debet aliquis considerare uerba: sed uoluntatez: cū non intentio uerbis: sed uerba intentioni debeant deseruire: interꝓretamur procuratoribus utriusqz partis presentibus ⁊ diffinimus: q̄ prefati archiepiscopi uerba tali forma prolata perpetuo ualiture sentētie obtineant firmitatem.

Innocentius. iij. patriarche grādensi.

Olim tibi scripsisse recolimus ut si canonici paduani magistro. g. canonico paduano prebendam que tantuz residentibus de cōmuni confertur: sicut uni ex alijs de communibus prouentib⁹ ⁊ manualia beneficia nō cōferrent: tu eos ad id ap. ces. compellere procurares. Quia uero quidā mādatū nostrū interpretari aliter quā deceat moliuntur: cū beneficia principum sint interpretanda largissime: nostrū aperiendum duximus intellectū: uidelicet q̄ prebendam que tantum residentibus in uictu ⁊ uestitu de communi confertur ipsi magistro. b. plene sicut uni ex alijs residētib⁹ iniunximus conferendam.

Dez colubresi. ⁊ alijs episcopis in regno protugallie constitutis.

Cum i partib⁹ uestris sepe cōtingat diuersa loca interdicto supponi: quādo generale uel particulare dici debeat interdictū: apud uos accepimus in dubium reuocari cuz illi q ab ecclesia ro. decorari pri

de ver.ob.inter stipulantē.dicas q̄ non:q̄ lites potius restringende sunt q̄ ampliande.s.de rescrip.nōnulli.t.c.vl.ar.imo nec illud q̄ in dulget beneficiū est ita interp̄etandū ut multū ledat aliū.s.de p̄bē. relatū.t.lxxxv.di.archidia.florentinū.io.

a Cum in partibus.ianuis.si.s.ti.p̄xi.p̄mittim⁹.t.s.de p̄uile.quia nō nulli.

b In p̄uilegiis.q̄ bus p̄mittitur ut pos sint celebrare diuina supp̄essa voce ianu is clausis ꝛc.

c Nil expresse dica cā.ergo nec aliquis debet interdictū ad regnū uel ꝓuinciaz restringere: quia si papa de hoc cogitas set illud in p̄uilegiis expressisset.s.de decī.ad audientiā.t s.de trāsla.inter.

d Nomine terre.ui de qualiter verbum simpliciter positū in telligitur generaliter de quacūq̄z terra p̄ na uel magna.si.xix dis.si romano⁹.t.s. de p̄uil.q̄ circa.et sic generale dicit interdictū exquo tota terra subiicit interdicto:siue sit ciuitas p uincia uel villa:quia generale dicit quātū ad locū illū cū null⁹ excipiat.

e In his locum ha beat.nota hic appel latiōem nois āpliari p interp̄tatiōem.si.x xviii.q.i.idolatria.t est ar.odiū ampliari t fauorē restringi.ff de his qui not.ifa.l. ii.§ exercitus.ar.cō tra.ff.de li.t pos.cuz quidā. sed in uerita te nulla est āpliatio: ut dixi i ꝓxi.notula.

Cum tibi.ordia tio rerū. nō in telligas de reb⁹ cleri coz patrimonialib⁹ uel quas intuitu per sone acquisierint. i illis enim ꝓximiores succedūt clericis ite statis:si nō būt ꝓsan guineos:ecclesia suc cedit eis. xii.q. ult.c. ul.in quo casu pōt i telligi q̄ hic dr de re bus ecclesiarū:de q̄ bus aliqua in uita sua in egritudie poterāt elargiri.s.de testa. ad hec. et.c.relatū.t p̄m q̄ ipsi poterant cōcessū fuit huic episcopo p hanc in dulgentiā:alias iniqua fuisset hec indulgentia que i totū tolleret ius alterius.C.de p̄ci.ipe. offe. quotiēs.ar.s.de offi.or.licet. cū suis con. uel pōt intelligi ubi clericus bona ꝓpria i pias causas erogari p̄cepit nō designādo p̄sonā p quā hoc fieret:uel si designauit p̄sonā negligēs erat:in his casibus p̄tinet hoc ad ep̄m dioc̄esanū.C.de epis.et cle. nul li.et in auē.de eccle.ti.§ si quis aūt ꝓ redemptione.col.ix.t.s. de test. tua.et.c.ioānes.prior expositio melior:est cū littera dicat ab intestato decedētiū:quia nō dicitur decedere intestatus qui alii cōmisit dispo sitionē rerū suarū.s.de testa.cū tibi.

g Appellatio clericoz.largissime sumit hoc uocabulū clericoz̄ ꝓ oībus clericis subditis ipsi episcopo:ut cōp̄hēdat canonicos t oēs alios:q̄ exquo simpliciter et indiffinite cōcessa fuit ei ordinatio cleri coz̄ decedentiū ab intestato de oībus intelligendū fuit.si.s.titu.ꝓxi. ubi habes cōcordātias de hoc:sic de appellatiōe beneficiorū tā maio ra q̄ minora beneficia intelligūtur.j.e.c.pe.strictius tamē sumit.j.c. ꝓxi.pro clero tm̄ cathedralis ecclesie.indulgentia enī large est inter p̄etanda.s.eo.cū olim.ar.cōtra.s.de trāsla.c.ul.

b Cum clerici.fidelis ero.de hac forma t que in ea cōtinet habes.s. de iure iur.ego enī.t.xxii.q.ul.de forma.et si.xxxiii.di.quā q̄.

i Vocabulū.stricte sumit hic hoc nomē ecclesie placentine:tm̄ ꝓ epo p̄cipa liter t canonicis ecclesie cathedralis:t nō pro clero dioce.t merito: q̄ aliud ē dicere clerus ciuitatis:et aliud clerus dioc.s.de rescript.rudolph⁹. hoc nomē ecclesia varias habet significa tiones:q̄nq̄z designat tm̄ ep̄z. vii.q.i.scire.q̄nq̄z viros eccle siasticos.lxiii.di.c.i.in fi.q̄nq̄z ponit ꝓ maiori parte capitu li.lxvi.di.apostolica.q̄nq̄z re stringit ad canonicos m̄ricis ecclesie.lxiii.dist.§.ul.t.x.q.i. antiquos.et.xii.q.i.videntes. et hic.q̄nq̄z designat quālibet ecclesiā ꝓuincie.s.de usu pal. cū super.sic appellatiōe cleri corū oēs intelligūtur.s.c.ꝓx. q̄nq̄z designat cōgregationez fideliū.s.de cōse.di.i.ecclesia. et sic sumit.iii.q.iiii.engeltru dā.q̄ ꝓbat.s.ti.ꝓxi.c.pe.et ul.ber.

k Et si capitulū.t merito:q̄ nō est tanta cōio inter ep̄m t alias ecclesias quāta inter ip sum et ecclesiā cathedralē.s.ō testa.requisisti.ultra mediuz. cū qua ipse efficitur vnū cor pus t ipsi mēbra.s.de his que fi.a p̄cla.si.cō. ca.c. nouit.

l Principaliter. ergo secūda rio tenet ecclesie:q̄ vr ꝓ hoc q̄ ħ dicitur: q̄ si tenet epo te net ecclesie. vii.q.i. scire. ergo vr q̄ bēat plures dnos:q̄ nō est uerum:quia non censent diuersi.

m Querenti. eā.s.censuraz q̄ nō est nomē generale ad ea que sequūt sicut t vbuz correctiōis depositiōem etiaz cōtinet.ar.l.di.cōtumaces.ff. de offi.ħsi.legatus.et.l. ex oi bus.s.de statu.mo. ea que.§. q̄ si abbas.ar.cōtra.nā et uer bū coercēdi maiorē adhuersi onē cōtinet.ff.de offi.ꝓcō.me minisse.in fi.ar. tamē cōtrari um vr: q̄ si iudex ita pnūciat vim feciſti:nec distinguit:de p̄ nata intelligit.ff.de penis.si p̄ ses.t cū quid incertū mādat: et si aliis p̄statiōibus cā mā dati exoluta sit q̄ qui inberet mādato duz tū expediat erit actio mādati.ff.mā. si quis ꝓ reo.vinc.sic cum dico illū ex cōico:vtrāqz sciam.s. maiorē et minorē intelligere debes.s ti.ꝓximo.c.penult.

n Personarū. hoc ideo dicit quia in penis ponēdis digni tati deferendū est t persone. s.de offi.deleg.sane.t.c.pastoralis.et ar.l.di.cōtumaces.

o Magis.q̄ et plectēdo t ignoscēdo hoc solū bene agit ut uita boīum corrigant.xxiii.q.v.ꝓdest.sic.s.ut lit.nō cōtest.qm̄.in fi.t ut crescēte ꝓtumacia cres cat t pena.ff.de pe.relegati.

p Quid p nouale.dixerint.p legē illā.ff.de v̄.sig.silua cedua.§.pe.

q Aliis asserētibus.p.l.illā.ff.de termino.amo.l.ul.§.pe.

r Legibus.predictis.

s De noualibus.s.de decī.ex parte.

t De nouo.sic.s.c.i.t ctiā mancipia dicūtur nouitia que anno nōdū seruierūt ff.de publi.t nec.l.ul.§.quotiēs.t vinū dicit nouū q̄ nō bz annū.ff. de tri.vi.t oleo le.l.uetus.t greg.nouas appellat nuptias q̄ infra coronā anni cōtrahunt xxxv.q.viii.c.i.sed vr q̄ nouale dici debeat terra intra annū culta:sed hoc non est uerū:imo terra exquo de nouo redacta est ad culturā:de qua nō extat me moria q̄ culta fuerit semp erit nouale quātū ad ius decimarū exquo semel fu it nouale.s.de p̄uile.c.ul.t ar.s.de decī.ex parte.

u Indulgētiam.de qua tu bēs.s.de decī.ex pte.j.e.c.ex parte.iii.

x Magnos.ergo a contrario sensu videt q̄ si nullos uel modicos consuenit habere nihil habebit ecclesia parrochialis de illo nouali etiā post tpa quāta cunq̄z:quod est uerū.s.de p̄uile.c.ulti.ar. cōtra.xxxv.q.iii. quod scripsi.sicut

uilegio meruerunt:videlicet ut cum generale interdictum terre fuerit:li ceat eis ianuis clausis non pulsatis campanis exclusis excōmunicatis t interdictis suppressa uoce diuina of ficia celebrare:interdicto particula ri se asserant non artari:dicentes in terdictum generale dum taxat cuz re gnuz vel saltē prouincia tota subijcit interdicto:t infra. Cum autē in priui legijs de regno vel prouincia nil ex presse dicatur:nomie terre nō solū regnū uel prouinciam intelligi uolu mus:verum etiam villam t castrum vt t in his locuz habeat quod de ge nerali dicitur interdicto.

Idem altisiod.episcopo.

Cum tibi de benignitate. se. ap.sit indultuz:q̄ ordinatio rerum clericorum ab intestato dece dentium in tua dispositione perma neat:nos consulere uoluisti:an ap pellatio uocabuli clericorū:tam ad canonicos quam ad non canonicos extendatur:t infra. Consul.t.t.r.q̄ appellatio clericoruz non solum ali os sz etiam canōicos cōprehendit.

Dē ꝓposito t capitulo placētino.

Cum clerici placētini iuramen tū prestāt sub hac forma vbo rum:ego talis ab hac hora in antea fidelis ero et obediens placentine ecclesie t dño meo episcopo placen tino:nos consulere uoluistis utruz intelligi debeat clerus totius dioc. an capitulū tātum ecclesie cathedra lis. Nos igitur taliter respondem⁹ q̄ per ecclesie placē. uocabulum in forma iuramenti prescripti nō debe at intelligi totius dioc.clerus: et si capitulū intelligatur ecclesie cathe dralis:is tamen qui prestat huius modi iuramentū:episcopo tāquā ca piti principaliter obligatur.

Dē priori sācti fridiani lucanen.

Querenti quid per cen.eccle. debeat intelligi:cuz huiusmo di clausulam in nostris litteris ap ponimus:respondemus:quod per eā nō solū interdicti:sed suspēsiōis t excōmunicationis sentētia valet i telligi:nisi iudex discretus rerum t ꝓsonarum circunstantijs indagatis ferat quaz magis viderit expedire.

Idem cesarag.episcopo.

Quid per nouale uocabulum intelligi debeat.tue.f.requisi uit. Licet autem quidam dixerint q̄ nouale sit terra precisa que anno cessat alijs asserentibus q̄:q̄ ex silua que arboribus extirpatis ad culturz redigitur fieri nouale dicatur:qua rum utraqz interpretatio ex ciuilibus legibus colligitur. Nos igitur in quisitioni tue taliter.r.q̄ eam credi mus predecessorum nostrorum in tentionem fuisse:cum pijs locis in dulgentiam de noualibus concef serunt:vt nouale intellexerint agrū de nouo ad culturz redactuz:de quo non extat memoria:q̄ aliquādo cul tus fuisset. Sed nec de quolibet ta li nouali credimus eis indulgenti am fore concessam:nisi de illo dum taxat cuius decimam religiosus po test conuentus absqz graui detrimē to parrochialis ecclesie detinere:cū talis sit sepe locus incultus:de quo parrochialis ecclesia magnos ꝓper cipit decimarum ratione prouent⁹.

Idem abbati.f.t.p.monachis alcobacie.

Venerabilt.f.n.colubrien. epi scopo didicimus conquerēte q̄ cum fratres sancte crucis mona sterium de argarijs sub protectiōe sua nuper receperint:q̄ suis prede cessoribus episcopalia iura consue uerant ab antiquis temporibus ex hiberre:nūc quodam de canonicis suis sine suo ꝓsensu ibi fcō priore:oc casione cuiusdam preuilegij a.c.pa pa ueritate tacita impetrati:eidē epi scopo obedientiā denegat exhibere

dicitur de fundo dotali qui etiã soluto matrimonio adhuc dotalis dicit. ff. de fundo do. etiã si diruto. ar. contra. xxxv. q. iii. quod scripsi. Tamen pōt dici ut dixit io. ẽ. t. q; si ecclesia parrochialis etiã tractatu temp̃is incipiat ledi grauit desinit esse nouale. ar. s. de dona. apostolice. ẽ ar. huius decre. licet hic uideatur respicere p̃incipiũ noualiꝰ. si enim p̃iuilegiũ incipiat esse iniquũ perditur p̃iuilegiũ. s. de decī. suggestum. ar. ẽ. lxiii. di. §. verum. ẽ. ff. de vulg. ẽ pup. substi. ex facto. ẽ ab eo quod diu equũ visum ẽ receditur ꝓpter euidẽtem utilitatẽ. ff. de consti. p̃in. l. pe. ergo cadẽ ratiõe ꝓpter enorme dãnũ receditur ab eo qõ diu obtẽtũ est: alias semper it nouale. s. de p̃uile. c. ul.

a Venerabili p matricẽ. forte in p̃iuilegio illo continebatur saluo iure mris ecclesie: ẽ note matricis ecclesie intelligit quelibet ecclesia cathedralis. s. lxiii. di. ex his. ẽ. xii. q. i videntes. ẽ hic in fi. tit.

b Intelligit. nõ attendens q̃ qui nimis astute interp̃tatur p̃incipis beneficiũ notat infamia. C. de leg. et sena. cõ. l. ii. laur.

c Si aliud. puta p̃iuilegium exemptionis qm̃ nulla p̃scriptio in hoc casu valeret. s. de p̃scrip. cũ nõ liceat. tan.

d Volumus. ẽ nos idẽ velle debem⁹: exquo illud precepit obseruari. xi. di. quis nesciat. et eius interp̃tatio ius facit q̃ ad omnes. C. de leg. ẽ se. con. l fi. lau.

e Ex parte. cum ipsius. s. comitisse.

f Prepositus. laic⁹ officialis

g Clausulã. p̃missaꝝ. s. nemini liceat excõicatus uel notati interdictis p canõicis carnotẽsibus absq; cõgrua satisfactione absolutõis beneficiũ idulgere: quã hẽs. j. c. p̃xi.

h Pro contumacia. nõ vr q̃ hec distinctio locũ habeat utrũ quis excõicet ꝓ crimie: an ꝓ cõtumacia: q; nemo excõicat nisi pro mortali peccato: ẽ qui aliter non pōt corrigi. xi. q. iii. nemo. in fi. xlv. di. sed illud. ẽ. xxiiii. q. iii. tã sacerdos. ẽ. xi. q. iii. certũ. imo bene habet locũ hec distinctio: quicũq; enī uocat⁹ legitime ad iudiciũ nõ uenit: ꝓ quacũq; re cõtumax reputat. vnde propter talez contumaciã excõicari potest: si res talis sit q̃ actor nõ possit in possessionem mitti. s. ut lit. nõ cõtes. tne. ẽ tũc sufficit p̃stare cautiõem standi iuri: quia pro sola contumacia excõmunicatus fuit. s. quia non venit: ẽ nõ pro re aliqua: q; non dũ constabat in quo teneretur actori: si pro offensa: tunc excõmunicatur: puta cõmisit maleficium: ẽ illud fuit notoriũ: uel per fniam: uel facti euidentiã: uel ꝓ confessionẽ. j. c. proxi. ẽ. s. de coha. cle. ẽ multi. c. ultimo. et condẽnatus de ipso maleficio: cum non satisfacere: fuit excõicatus: hic talis non debet absolui nisi primo satisfaciat cum constet de maleficio suo: et tamen hic interuenit cõtumacia anteq̃ excõmunicaretur: quia non soluit in termino statuto. sed hic directe excõmunicatur: quia non satisfecit: sed in alio casu non: nisi quia non uenit. idẽ esset si maleficiũ notorium esset si publice ꝓponatur: quicunq; fecit tale maleficiũ satisfaciat leso usq; ad talem diem: alias sit excõmunicatus: post terminũ non absoluetur: si ueniat ad iudicem ẽ petat absolui: nisi satisfaciat. xxiii. qõne vltima. pessimã. ẽ ita bona est distinctio. Preterea superfluũ videbatur p̃iuilegiũ illud: quia de iure cõmuni illud cõpetit cuilibet: q̃ nullus absoluatur p̃iusq̃ satisfaciat. ut. c. pessimã. ẽ. s. de offic. deleg. ex litteris. xvii. q. iiii. de presbyterorũ. ẽ. xi. q. iiii. dilectissimus. in fi. et. s. ti. primo. parrochianos. Potest dici q̃ solet plus timeri. cc. xxiii. di. quãq̃. ẽ. s. de bere. si aduersus. multa enim conceduntur que sunt de iure cõmuni. xxiiii. q. ii. c. sane. in fi. ẽ. xxiii. q. ii. admonere. ibi uiaticũ tibi concedimus: ẽ tamẽ omnibus penitentibus in fine datur. s. de peni. ẽ remiss. quod in te. ẽ. s. ti. primo. permittimus. Quid si aliquis ita pauper sit q̃ non potest satisfacere: p̃stet cautionẽ q̃ satisfaciat cũ peruenerit ad pinguiorem fortunã. s. de solu. odoardus. Quid si cautionẽ p̃stare non potest: tunc iuret. ar. C. de epi. et cle. auc. generaliter. p̃stet quaꝝ potest. s. de dona. post diuor. resti. c. penul. licet uideretur q̃ talis casus non excuset. arg. s. de rapt. super eo. ẽ. C. de fur. subtracto. nã quandoq; aliquis nõ absolnitur propter delictum suum: sed differtur absolutio. xi. q. iii. qui iubente. xviii. di. si quis adesse. ẽ. xxvi. q. vii. sacerdos. s. de offi. ordina. significauit. ẽ. xi. questione. iii. si quis episcop⁹ dãnatus. nulli tamen est finaliter penitentia deneganda. xxvi. questione. vi. si inde sũpta occasione q̃ per matricẽ ecclesiã nõ cathedralẽ intelligit ꝓ roman: ẽ infra. Ideoq; mandam⁹: quatenus si aliud uobis nõ occurrerit: propter quod dictus prior nõ debeat dioc. episcopo respõdere: uos eũ ad eaz p̃standã eidẽ sicut predecessores sui predecessoribus episcopi cõsueuerunt vel p̃stiterunt: per cẽ. eccle. compellatis: non obstante p̃iuilegio i p̃iudiciũ collubrien. ecclesie per surreptionem obtento: nos enim per matricem ecclesiaz cathedralem intelligi volumus nõro manam.

Idem abbati sancti genouefe de cano ẽ cancellario parisien.

Ex parte in christo dilecte filie comitisse blesen. ẽ infra. Proposuerunt nuncij comitisse: q̃ cũ ipsius prepositus quendaz latronem ceperit: ẽ iustitia fuerit inde facta: latro fuit per capituluz carnoten. post factam iustitiam requisitus: quia eũ in terra sua captuz fuisse dicebant: et infra. Verum cum super hoc de parendo iuri comitisse cautionez offerret: canonici carnoten. nihilomin⁹ terram eius fecerunt interdicto supponi: quod relaxare noluerunt: nisi prius soluerentur emenda: dicebant enī in carnoten. ecclesie p̃iuilegijs ꝓtineri: q̃ nemini liceat excõmunicatis vel nominatim interdictis pro canonicis carnoten. absq; congrua satisfactiõe absolutionis beneficiũ indulgere. ẽ. Dem comitisse blesen.

Vaz oliz pro canonicis carnoten. quoddã capitulũ cõtra te fuit allegatum⁹: quod dicebant in ecclesie sue p̃iuilegijs contineri: ut videlicet nemini liceat excommunicatis vel nominatiz interdictis pro canonicis carnoten. absq; congrua satisfactione absolutionis beneficium indulgere: ẽ infra. Quia vero dum ansaz soluimus nodum dicimur ligauisse: propter hoc q̃ eisdem canonicis: velut asseris proponentibus illam offensam esse manifestam: non que iudici: non que alij sed que sibi tantummodo manifestam videtur offensam: illam nos rescribimus intelligere: manifestaz que vel per cõ presbyter. ct. e. sequen. quia ecclesia nulli claudit gremiũ suũ. C. de sũtrini. l. ul. ꝓpe finem.

i Citatus. trinis edictis. uel uno peremptorio pro oĩbus. xxiiii. q. iii de illicita. ff. de re iudi. contumacia. vnde uidetur q̃ non ueniens ad primã citationem non sit contumax. arg. C. de iudic. sancimus. ẽ. s. de procu. querelam. vbi de hoc. ẽ. v. q. iii. si egrotans.

k Jussus. ẽ hec contumacia est. ff. de rei ven. qui restituere. ẽ non excõmunicatur quis nisi pro contumacia: sed hoc intelge ut dixi in magna glo.

l Sufficiẽs. sic. s. de sequestrat. ad hoc. sufficiens cautio est si pignõa uel fideiussores dentur. ff. mãdati. si mãdato. §. ultimo. de hoc dictum est. s. ut lite nõ cõte. quoniam. §. in aliis.

m Manifesta. ex hoc uerbo orta fuit contentio que determinatur ꝓut dicitur i. c. p̃xi.

n Si uero dubia. q̃ modo ergo iussit iudex maleficiũ emendaꝰ si nõ fuit ibi manifestum. Itẽ si sententiando iussit factũ fuit notoriũ p̃ sententiã. s. de cohabit. cle. c. vlti. ergo nõ potest esse dubia offensa. Sol. quandoq; iubetur a iudice sententiando. xi. q. iiii. q iubẽte. ff. de re iudi. quod iussit. et hoc fieri non debet nisi cuz res est manifesta. xi. q. iii. graue. quando q; iubet iudex nõ sẽtentiando: ut si stati cũ comparuerint coram eo partes reus confitetur: quia cõfessus pro iudicato habetur. ff de confes. l. i. C. e. l. vna. si tantũ precipit ut satisfaciat: non hoc faciat sententiando: quia omnis uox iudicis auctoritatẽ rei iudicate continet. C. de senten. ẽ interlo. om. iudi. ex stipulatiõe. ẽ. iii. q. vi. hoc quip pe. ẽ adhuc pōt reus allegare errorem suũ. ff. de confes. l. ii. vnde nõ est res manifesta: ẽ ita pōt intelligi quod hic dicit io. vel sic: ad querimoniã alicuius de aliqua offensa eam exprimẽdo iudici: ipse iudex p̃cepit reo ut satisfaceret illi usq; ad certũ terminũ: aut cõpareret coram eo responsurus: alias excõicabat illũ nisi alterũ istorum faceret: ẽ ille non uenit: et sic fuit excõmunicatus: si ipse petat absolui: sufficit q̃ ipse p̃stet cautionem standi iuri: quia offensa nũc dubia est: ẽ si fama sit q̃ id fecerit: uel q̃ iudex a pluribus hoc intellexerit.

o Cum olim. allegatũ. s. c. p̃xi. quod cõtinetur hic infra ibi: memini. cc. usq; ibi: quia uero.

p Bum ansam. dicitur quãdoq; ansa auricula cyphi uel vrcei uel calicis qua manu tenetur. ff. de rei vẽ. in rem. §. ii. hic dicit ansa nodus cursilis et facilis ad solvẽdũ: ita factus q̃ si recte trahat caput fili omodo est solutus nod⁹: si male trahit ligatus remanet: ita contingit ꝓpter resolutionẽ questionis precedẽtis decre. de offensa manifesta quã modo hic soluit inferius aperte.

q Proponẽtibus. ẽ male.

r Nõ que iudici. ẽ b fatuũ erat dicere q̃ sibi credẽdũ esset in p̃iudiciũ alteri⁹: imo iudex ꝑm motũ animi sui: ẽ ꝑm sensuz iudicare tenet. s. de cõsue. ad nraz. ẽ. s. de renũc. in p̃tia. ẽ. s. de testi. in nram. ẽ. iii. q. vii. iudicet. ẽ ꝑm q̃ sibi vr. ff. de arbi. qualẽ. dũ tñ ꝑm leges ẽ canões. i auc. de iudi. §. q; uero. col. vi. in auc. de defen. ci. §. iusurãdũ. col. iii. sz vr q̃ illud dicat mãifestũ qõ iudici vr. sicut illud dr ꝓbabile qõ ei vr. s. de appel. ut debit⁹. ℞. lz ad opi. iudicis referat qõ dicat ꝓbabile: ut p̃ hoc possit ẽ debeat appellari. deferri. s. de ap. cũ spali. ẽ. s. ti. pr. sacro. ad fi. secus est in manifesto: illud enim ꝓprie dr mãifestuz qõ nõ eget ꝓbatiõe. xi. q. iii. eoz. sed hic sumit manifestũ ꝓ notorio: put in fi. dr. ẽ. ii. q. i. de manifesta.

s Intelligere. ergo nos quoq;

sic intelligere oz.s.c.venerabili.sic s.de here.cū xp̄us. q̄ interp̄tatio principis ius facit.s.ti.p̄z.inter alia.C.de leg.l.i.t ulti.

a Confessionē.t per sniam.sic.s.de cohabi cler.t mulie.c.ul.

b Abbate.cōsuetudinē.ex hoc vī q̄ sit bene recipiēdus talis libell⁹ p̄cō ius eligendi rōe consuetudinis:etiā si cā alia siue titulus nō allegetur.sic.s. de cā pos.cū ecclesia.t.s ō elec.cumana.ff.cō. mu.p̄.vēditor.§.si cō stet.t.s.de cōsue. cū dilectus.q̄ silis ē huic.xxviii.q.ii.seruiti/ um.ff. de aqua plu. ar.l.i.§.vl.t.ix.q.iii. Quest⁹.lxiii.di.qz.sz ō qz ex solo cursu tēporis non tollit obligatio ergo nec iducitur.ff.de ac.t oblig. obligationū.§.placz t.s.de p̄scrip. si diligenti. Sol.circa ius eligendi sufficit pbare cōsuetudinē p̄scripta.de hoc dictū est s.de cā pos.cū ecclesia.dic ut ibi io.

c Hc monasterio. sed cū seruitutez sibi debere dicat quomō petit ut aligd sibi fiat cū seruit⁹ poti⁹ sit ne aligd fiat q̄ ut aligd fiat.ff.de hui.quotiēs.§.i. So.iure cōuēce hz eligere sz iur seruitutis debite petit ne aliūde eligat q̄ de suo ēt mōasterio: ut i fi.pz.t ita ne aligd fiat petit. uel uerius dicas q̄ bñ petit iure seruitutis ut aliquid fiat.ff.si ser. ven.si forte.§.ii.

d Alciateñ.mōachū hoc mō bñ pbatur seruitutis possessio. sez q̄ phibitio facta ē ne ille eēt abbas et admissa fuit: q̄ p hō q̄ phibebāt ef debāt uti iure suo q̄ exigitur in seruitutibus:lz eni vtar[nisi credas te iure tuo uti ut patus sis phibere impediētē nō acgres fuitutē tpe.ff. de iti.act. p̄i.l.ul.ar.ff.quēad. ē.ami.l.vl. Quid.n. si vicin⁹ tu⁹ ppt paupt̄atē uel forte q̄ nō curauit p.c.an habuit edificiū suū depsū nō extollens illud nūquid ꝓptereaz tibi seruitutē alti⁹ nō tollēdi:certe nō: nisi crederes te ius hēre q̄ p̄sumitur si aliqñ phibuisti interrūpe p̄scriptionē.iterpellare eni deberes seruitutē si usucape uis.ff.quēad.ser.amit. si qs alia. §.si cū ius hēres.vin.

e Porro.hic incipiūt vba p̄uilegii Calixti pape: usqz ibi: ad hec.

f Juxta pascalis.hic allegat p̄uilegiū:t ꝓterea p̄scriptio: ut.s.pz: sed p̄scriptio t p̄uilegiū cōtraria sūt:q̄ qui allegat p̄uilegiū iuri p̄scriptōis renūciare vī.s.de p̄scrip.veniēs.q̄ qō meum est ex alia cā meū fieri nō pōt.s.de fide instr.inter dilectos. Hic ut dixi.s. de p̄scrip. auditis.in glo.que incipit:sic ergo abbas t̄c. ibi silr allegabat p̄scriptio t p̄uilegiū.uel melius hic allegabat cōsuetudo t nō p̄scriptio. t cōsuetudo debet esse p̄scripta.s.de consue.cū dilectus. t ita consuetudo ꝓbat usum priuilegiorum.

g Spatium.s.xl.annoruz.

b Contradictorio iudicio.ad hoc enī ut cōsuetudo valeat oz ut sit obtēta ꝑ dictorio iudicio si ex aduerso negef cōsuetudo.ff.de leg.cū de cōsuetudine.t alia de quibus habef.s.de cōsue.c.ul. Cōtradictoriū iudiciū dī:puta cū ego dicerē

fessionē vel probatiōez legitime nota fuerit:aut euidentia rei:que nulla possit tergiuersatione celari.

De episcopo t cātori attrebateñ.

Abbati sancti siluāi alciateñ. Viam vniuerse carnis igressō cū eiusdem loci monachi elegissent quendā de ipsius ecclesie gremio in abbatez t cōfirmationē electionis a morinensi episcopo nequiuissent ali quatenus obtinere:eam a sede apostolica petierūt. Ceterū procurator monasterij sancti bertini ꝓposuit ex aduerso q̄ secūdū approbatā ꝓsuetudinem[b] t priuilegia ro.pon.abbates alciateñ.debeāt de monasterio[c] sancti bertini semper assumi:huiusmodi electio erat non immerito reprobanda:vtpote contra cōsuetudinem diuturnā t cōtra priuile.se.ap. attentata:t alciateñ.monachi debeant iure compelli:vt de monasterio sancti bertini personam idoneam sibi eligerent in abbatē:t infra. Nos igitur depositionibus testium diligēter inspectis inuenimus esse probatum:q̄.a.xl.annis et infra:monachi alciateñ.abbatem sibi de sancti bertini monasterio elegerunt:t infra. Et cum quadam vice garinum alciateñ.[a] monachum elegissent:ei⁹ electio robur habere nō potuit:donec apud monasterium sancti bertini professione facta post aliquantum temporis q̄ñ.s.eiusdem loci abbati t conuentui placuit in alciateñ.extitit abbatez assumptus ex priuilegiis quoqz ro.pon.argui poterat alciateñ. abbatem fore de sancti bertini collegio eligendum:naz priuilegio paschalis pape huiusmodi capitulum apparet insertum surrogatio nē abbatis penes monasterium sancti siluani apud alciateñ.monachos iuxta preteriti temporis morem in vestra semper cōcedimus dispositione perstere:in priuilegio etiaz calixti huiusmodi capitulum inuenit. Porro[e] iuxta paschalis pape decretum abbatis surrogationem penes alciateñ.non aliunde quam de vestro monasterio fieri.ap.auct.decernimus. Ad hoc autem pars aduersa respondit:q̄ si etiam ꝓbaret:q̄ infra predicti temporis spaciū[f] de monasterio sācti bertini semp fuerit abbas alciateñ.assumptus:ex hoc dici non poterat:q̄ ꝓsuetudo aliqua,qua si contradictorio[b] iudicio fuerit introducta:cum in memorati garini electione pro bono pacis extra iudiciuz processum taliter dinoscatur:t infra. Preterea cum paschalis papa surrogationem abbatis sancti siluani monasterio sancti bertini iuxta morem preteriti temporis duxerit concedē dam:nec de more preteriti tempo/ris fiat fides[i] per eius priuilegium t similia nullum super hoc alciateñ. monasterio poterat preiudicium generari. Contra quod fuit ex aduerso responsū q̄ hec determiatio secūdū preteriti tēporis morē:t causalis[k] t ꝓdinōalis pōt itelligi:t tā ad p sonale[l] q̄ ad ipsonale ỽbum referri. Si eniz ipersonale[m] verbū determinet conditionalis itelligit:t est sensus[n]:cōcedimus surrogationez abbatis sancti siluāi apud alciateñ.m. in.v.s.dispositione consistere secundū preteriti tēporis morē.i.si mos preteriti tēporis talis fuerit. Si vero verbū determinet personale:cau saliter debz itelligi:vt sit sensus:cōcedimus secunduz preteriti temporis morez:i.q̄ mos preteriti tēporis sic obtinuit surrogatōnē t̄c. Hic aūt sēsus rectior eē videt:quia cum priuilegiū sit lex priuata[o]:t lex non debeat esse obscura vel captiosa[p]: sz certa t manifesta:nec eēt priuata nisi aliquid specialiter idulgeret:profecto sic itelligēda sunt illa uerba:ut res de qua agit ualere possit poti⁹[q] quā perire:maxime cū supradict⁹ C. papa qui eidē paschali e vicio[r] successit verbis equiorib⁹ usus determinationē illā prorsus amouerit:vt ambiguitas tolleret:t quod dicebatur i ꝓcessione paschalis:ut uidelicet surrogatio abbatis sācti siluani apō alciateñ.in dispositōe abbatis t ifratrum sancti bertini semper existeret ipse mutauerit:decernens surroga/tionē ipsius abbatis nō aliūde quaz de monasterio sancti bertini faciēdā His igitur diligēter auditis monasterio sancti bertini adiudicauimus huiusmodi dignitatez:vt quotiēs in alciateñ. mōasterio abbatis electio

[i] Fiat fides. Ex hoc vī q̄ si in priuilegio aliquo fiat mentio ꝓsuetudis uel priuilegii q̄ necesse sit illud priuilegiū exhiberi.c.di.cōtra morē. lxxvi. di.ieiuniū.ix.di.ut ueterū.xxv q.ii.sancimus.in auc.ut spon. lar.§.et hoc insup. col.ix.ar.ō q̄ non uidetur q̄ hoc requiratur i publico instrō.xix. di. si romanoz.t in auc.ut fratz filii.§.i.t.C.de dona.si ea que ff.de dona.ex hac scriptura.ff ve admi.tu. cyrograph⁹. Ad hoc distiguūt quidā inter publica instra t priuata ut in publico instrō nō sit necesse probare uel exhibef illud de quo fit mētio: licet in priuato sic. Sed alii dicūt q̄ si in priuilegio inseritur totus tenor alterius non est necesse illud exhibere. Sz certe illud nō sufficit q̄ adhuc posset eē falsitas in bulla:t in aliis.s.de priuile. cū olim.in fi. Alii ꝓbabili⁹ dicūt q̄ si aucte iudicis ꝑuilegium uel aliqō rescriptū est renocatū uel in a'io priuilegio isertuz non est necē illud exhibere: secus si p tabellionē tm:q̄ publicatio facta coram iudice fidem facit licz postea pdant instra. ut.C.de testi.publicati. Itē q̄ iudex diligenti⁹ singula facit q̄ tabellio:q̄ nō est credēduz q̄ iudex sine cause cognitiōe aliqd faciat sicut uerisile non est q̄ auferat alicui⁹ legitias exceptiōes.s. de offic. dele.ex pte.sz p̄dictis oibus obuiat.s. de re iudi.cū inter.in fi.t.s. ō fide instru.int dilectos. Sed dicas q̄ si cōstat q̄ instrm publicū sit coram iudice nō est necesse illud exhibere nisi aduersarius uelit docere de falsitate illius tūc dz exhiberi sz primo imposita sit ei fides nisi iurauerit se illud pdidisse.C. de fi.instru.l.ul.io.

[k] Causalis.ut hec dictio ꝺm accipiat ꝑ q̄,uel ꝑ si.b.

[l] Ad psonale.s. hoc uerbum concedimus.

[m] Impersonale.s. hoc verbum consistere.

[n] Sensus.s. q̄ referat ad p/sonale verbum.

[o] Lex ꝑuata.di.iii. ꝑuilegia.

[p] Captiosa.di.iiii. erit autez:vnde statutū fuit ut per consequentiā litteraruz scriberef lex.C.de uete.iu.cnu.l.i.in fi.ff.ad mu.l.i.in fi.

[q] Potius.si.ff.de usu et ha.diuus.in pri.ff.de re.du.quotiēs.ff.de serui.si cui t.l.se.s.de priui.in bis.xvii.q.iiii.t.xii.q.ii.si quos.et.q.v. quia.s.de cōuer. cōiug.quidam.ar.s.de fide instr.inter dilectos.ar.contra.s.de offi.dele.cū sup.t ff.de iure.codi.l.i.et.ff.de here.insti.quoticns.

[r] E vicino.i.proximo.

[s] Monachi.vide qualiter papa pronūciat:et ꝺm priuilegium t ꝺm cōmune ius.ꝺm ius cōmune adiudicat electione ipsi capitulo sancti siluani alciateñ.ꝺm priuilegium ut eligant de monasterio sancti bertini.t sic habent electiōem sed

non liberam: quia non eligunt vndecunq; uolunt sed reducitur priuilegiũ ad ius cõe. ſ. de conſu. e. cum dilectus. io.

a Persoñ idonea am. ꝛ si hoc non esset dictũ tamen subintelligebaꝛ. ſ. de elec. cãm que. ff. de serui. si cui. ꝛ pater concedens uxori ut filiam cõem cuiq; uoluerit copulet: non tamẽ intelligitur ut eã copulet tutori. ff. de ri. nup. quãꝙ.

b Donec ibidem. ar. ꝙ si priuilegiũ detur alicui monasterio: destructo monasterio destruetur et priuilegiũ. arg. xvi q. vii. ꝛ hec scripsimus. xxv. q. ii. §. vl. in fi. Item ar. ꝙ cessante cauſa cessat priuilegium. ſ. de deci. ſuggeſtum. ꝛ xvi. q. i. generaliter. C. de testam. mi. l. vl. ꝛ inſti. de aucto. tu. §. ulti. ꝛ inſti. de pupil. ſubſti. §. qua ratione. lxiii. diſt. §. uerum. ꝛ lxi. di. §. his omnibus. ſ. de vita ꝛ honeſt. cleri. c. ultimo. ꝛ ſ. de no. ope. nũc. cũ ex iniuncto. ſz pone ꝙ nullus reperiatur idoneus in mõaſterio ſancti bertini dum uacat monasterium alciatenſ. vel ꝙ ibi non obſeruatur obſeruantia regularis: ſi eligant de alio monasterio: nunquid fit eis preiudicium quo minus teneantur eligere in alia electione de mõaſterio ſancti bertini ſi perſona ẽ idonea vel obſeruantia eſt reformata. quod preiudicetur eis ẽ arg. ſ. de conſt. cum ueniſſent et. ſ. de reſcrip. conſtitutus. ga vnico actu perditur priuilegium: ut ibi dicit: et hec littera etiaz multũ facere uidetur ad hoc: ſed non credo ꝙ fiat propter hoc preiudicium cum poſtea aliquis erit idoneus. arg. ſ. de elec. quia diligentia. et. ff. de ſerui. ruſt. predi. ꝛ attilicin⁹ et hec littera non contradicit: qꝛ nõ priuantur niſi cũ perſona nõ inueniretur idonea: uel ordo regularis nõ uiget: ſz ceſſante cauſa illa priuilegiuz locũ habet. arg. C. de cura. furi. l penul. ꝛ ſ. ti. proximo. duob⁹. ẽm vnũ intellectũ. ꝛ melius. ſ de offic. deleg. prudentiam. §. ſexta. Sed pone ꝙ ille electus virit. xl. an. numquid ꝓſcriptõ eſt contra priuilegiũ: videtur ꝙ ſic. ſ. de priuileg. accedentibus. ſ. de cau. poſſeſ. cum eccleſia. a contrario. nec adhuc credo quod perdant priuilegium quia non poteſt vti illo tempore priuilegio: vnde non obeſt argu. l. predicte. attilicinus. quia priuilegium non perditur niſi per abuſum: uel ſi vis dicere ꝙ currit preſcriptio reſtituũtur ex clauſula generali. ff. ex qui. cau. ma. l. i. quod innuitur in. l. attilicinus. ſecus uidetur ſi ibi non uiguit obſeruantia regularis: quia culpa illorũ contingit ꝛ culpa imputetur. cõtra videtur ꝙ delictum ipſoꝛ non debet tollere priuilegium monaſterii. xvi. q. i. epiſcopũ.

Super quibuſdaz. publice predicant. ꝛ iſti euidẽtia rei notorii heretici ſũt cũ eozum factum non poſſit aliqua tergiuerſatione celari: iſtis enĩ modis qui hic enumerantur manifeſtum quod ꝓbari debet redditur notozium. ſ. eo. cũ olim. ꝛ ſ. de coha. cle. et mulie. c. vltio.

d Defendunt. et iſti defenſozes hereticozum ſunt excõicati. ſ. de here. excõicamus. §. credentes. ꝛ tales dãnabiliozes ſunt ꝙ ipſi heretici. xxiii. q. iii. qui alio rum. ꝛ eſt ad hoc arg. C. de his qui latro. oc. l. i. ꝛ ii.

e Condemnati. ſ. de hereti. ad abolendam.

f Confiſcantur. ſ. de here. excõicamus. i. reſponſo.

g Puniuntur. per iudices seculares etiã ſi clerici fuerint prius a ſuis ordinib⁹ degradati preſente iudice seculari qui ipſos recipit in ſuum foꝛũ. ſ. de heret. ad abolendã. §. i. ꝛ. c. excõmunicamus. i. reſponſo. de quozum notatur pena. ſ. de here. c. penultimo.

h Pedagia. pedagia dicunt̃ que dantur a tranſeuntibus in locis conſtitutis a principe: ut hic ſequitur. Guidagia dicunt̃ que dantur pro ducatu per terraz cuntur portitoria. C. de vec. et cõmiſ. l. iii. nec danda ſunt iſta niſi cũ negociationis cauſa aliquid portatur. ſecus ſi ad propriam vtilitatẽ uel ad utilitatem fiſci aliquid feratur. C. e. ti. vniuerſi. io.

imminet facienda: alciatenſ. monachi de cenobio ſancti bertini perſonam idoneam ſibi eligant in abbatẽ ita videlicet ut tandiu monaſterium ipſum bac bonoris debeat prerogatiua gaudere: donec ibidem vigueꝛit obſeruantia regularis vt idonee perſone inueniantur in illo qui poſſint in abbatem aſſumi.

Idem comiti toloſañ.

Super quibuſdam mandatorum articulis: ꝛ infra. Tua deuotio poſtulauit a nobis: qui ſint dicendi heretici manifeſti. Sup quo tibi duximus reſpondenduz: illos intelligendos eſſe manifeſtos hereticos qui contra fidem catholicam publice predicant aut profitẽtur ſeu defendunt eorum errorem: vel qui coram prelatis ſuis conuicti ſunt vel cõfeſſi vel ab eis ſententialiter cõdemnati ſuper hereticа prauitate: quoꝛ bona propria confiſcantur ꝛ ipſi iuxta ſanctiones legitimas puniunt̃.

Preterea cum pedagia guidagia ſalinaria tibi legatus iterdixerit memoratus: auctoritate apoſtolica duximus declarandum illa eſſe pedagia ſalinaria guidagia iterdicta: que non apparent imperatorum vel regum vel laterañ. concil. largitione conceſſa: ex antiqua conſuetudine a tempore cuius nõ extat memoria introducta: ꝛ infra. Cum a legato receperis in mãdatis: vt de te cõquerentibus ſecundum ſuum: vel alteri⁹ legati ſui iudicis ordinarij uel delegati arbitrium ꝛ iuſtitiam exhibeꝛes: hoc taliter intelligendum eſſe cenſemus: vt in omni cauſa que ratione perſonarum vel rex: que ad eccleſiaſticũ foꝛ ptinẽt: ac ſuper vniuerſis capitulis que pro pace ſeruãda ſunt per dictum legatũ ſtatuta vel auctoritate apoſtolica ſtatuenda: itẽ viduis pupillis orbanis ꝛ perſonis miſerabilib⁹ tenearis in iudicio eccleſiaſtico reſpondere.

Idem epiſcopo pariſienſi.

Duximus expedire: vt verbum illũ quod in antiquis canonibus ꝛ in noſtro decreto contra falſarios edito continetur: videlicet vt clericus per eccleſiaſticum iudicem degradatus ſeculari tradatur curie puniendus: apertius exponamus. Cum enim quidam anteceſſorum noſtrorum ſuper hoc conſulti diuerſa reſponderunt: et quorundam ſit opinio a pluribus approbata: vt clericus qui propter hoc vel aliud flagicium graue non ſoluz dãnabile ſed damnoſum fuerit degradatus: tanquã exutus priuilegio clericali: ſeculari foro per conſequentiam applicetur: cum ab eccleſiaſtico foro fuerit proiectus: eius eſt degradatio celebranda ſeculari potestate preſente: ac pronunciandum eidem cum fuerit celebrata: vt in ſuum forum recipiat degradatum: ꝛ ſic intelligitur tradi curie ſeculari: ꝓ quo debet tamen eccleſia efficaciter intercedere: vt circa mortis periculũ circa eum ſententia moderetur: pro illo vero falſario ſcelerato: quem ad mandatum noſtrum capi feciſti: hoc tibi duximus conſulendum: ut in perpetuum carcerem ad agendam penitentiam ipſum includas: pane doloris ꝛ aqua anguſtie ſuſtentandum ꝛ commiſſa defleat: ꝛ flenda vlteri⁹ non cõmittat.

Hono. iij. archiepo turoneñ.

Imperatoꝛũ. ſolus igitur princeps hoc poteſt conſtituere: ſed non ciuitas. C. no. nec. iſti. nõpoſ. l. ii. ꝛ. iii.

k Lateraneñ. concilii. ſ. de cenſi. innouam⁹. que eſt laterañ. ꝛcilii.

l Non extat memoria. nota diligenter ꝙ illa cõſuetudo cuius nõ extat memoria ius ſiue priuilegiũ i ducit. ff. de a qua quot. ꝛ eſti. hoc iure. §. ductus. ff. de aq̃ pluuia arcen. l. i. §. ulti. iii. q. vi. hoc quippe. xi. q. iii. cõqueſtus. ꝛ xlv. di. mos antiquus. ꝛ C. de teſta. teſtamenta. ꝛ per hoc videtur ꝙ cũ talis conſuetudo ius inducat non ſit neceſſe titulũ allegare: licet hoc requiratur quãdoq; in cõſuetudine. xxx. an. ò hac materia dictum eſt. ſ. de conſue. c. ul. Item arg. ꝙ ꝓ mandatũ generale nõ ꝓhibentur niſi illicita. xxiii. q. ii. quos deus. xi. q. iii. quod ꝓdeceſſoꝛ. ff. de iurepa. adigere. in fi. io.

m Delegati arbitrium. ꝓpter hoc vbuz facit ad ti. qõ hic declaraꝛ.

n Intelligendũ. vide qualiter intelligatur generale mandatũ reſtituendo illud ſic. ſ. de iureiu. ad noſtrã. ii.

o Perſonarũ. de iuriſditione eccleſie qꝛ actoꝛ foꝛũ rei ſequit ſ. de foꝛo cõpe. cum ſit generale. ꝛ. xi. q. i. experientie. ꝛ. c. ſeq. et comes eſt hic re⁹ et ſubeſt in hoc eccleſie.

p Reruz. qꝛ comes conuenitur hic: licet habeat ſuperioreꝛ i tẽporalibus. ſ. regez francie: tenetur rñdere de iudicio eccleſiaſtico ex mandato legati in oi cauſa que ptinet ad foꝛũ eccleſie: ſiue rõe perſonarũ que ſunt de iuriſditione eccleſie: ſiue rõe rerũ. ſ. ſ piritualiũ eccleſiaſticarũ ꝛ etiã ciuiliũ que ſunt in iuriſditione iudicis eccleſiaſtici. itẽ viduis ꝛ pupil. ꝛ oꝛpha. ꝛ miſerabilib⁹ ꝓſonis ꝛ ꝓ pace ſeruanda.

p Rerũ. cũ res de qua q̃ritur eſt in ſua. i. eccleſie iuriſditõe: qꝛ rõe rei ſortitur quis foꝛũ. ſ. de fo. cõpe. ſane. et. c. vl.

q Pro pace. qꝛ hoc pertinet ad eccleſiã. ſ. de iudi. nouit.

r Viduis. ex hoc vr ꝙ cã viduarũ ad eccleſiã ſpectet. ar. ꝛ. ſ. de do. poſt diuoꝛ. re. nup. et. ſ. de foꝛo cõpe. ex tenoꝛe. ꝛ hic ut ibi.

s Quim⁹. antiqs canõib⁹. xi. q. i. ſi qs ſacerdotũ. ꝛ iii. q. iiii. clerico

t Decreto. ſ. de cri. fal. ad falſariozum.

u Tradatur. hoc intellige de illo qui penitus eſt icoꝛrigibilis. nec ob. ſ. de iudi. at ſi clerici. in fi. ꝛ de illis qui deprehendũtur in maioꝛi crimine: puta hereſi et crimine falſi. ſ. de here. excõicamus. i. reſpon. ꝛ. c pe. ꝛ. ſ. de falſa. ad falſariozũ. et in caſu. xi. q. i. ſi quis ſacerdotũ. Quidã tñ caſum iuſtũ ultimũ intelligũt ſi fuerit incoꝛrigibilis: ꝛ benign⁹ eſt talis intellectus. ut. ſ. de iudi. cũ nõ ab hoie. aliaſ nõ debet quis ſtati poſt depoſitiõem tradi curie ſeculari puniẽdus.

x A plurib⁹. ſz ſit a pluribus approbata: tñ ſtabimus ei qõ papa hic dicit: ut exꝓſſe tradaꝛ ꝛ nõ ꝓſequẽtiã. y Hoc. ſ. vitiũ falſitaꝛ. b.

z Aliud flagitium. puta hereſim.

ꝛ Incedere. xvii. q. iiii. reũ. C. debis q ad eccle. cõ. l. pñti. arg. itercedere dico ꝓcibus nõ ꝓ excõicationẽ.

ꝓ Includaſ. magꝛ rigide cũ eo agiꝛ. ſ. de cri. fal. ad falſarioꝛ. ſz h ſic pape placuit. ꝛ Doloris. xxiii. q. iiii. guliſarius.

a Non cõmittat. hec eſt uera penitentia. de peni. di. iii. in princ. ꝛ ex

pone q̄ non cōmittat. idest propositum ⁊ uoluntatem habeat similia cetero non cōmittere: quilibet enim qui accipit penitentiam illius propositi et uoluntatis esse debet: alias non esset penitentia.

DIlecto. archiepō turoñ. ꝓtrouersiā hēbat cū venetis ⁊ ꝓcuratore eoꝝ sup ecclesia sci marci de tyro. cā cōmissa fuit tpe Innoc. ad petitōez archiepi veneti citati legitīe ñ venerūt: vñ archiepūs missus fuit i possessionē illius ecclie cā reintrāde. archiepō dei de abñte ex cā necessaria iste iacob⁹ ꝓcuratoꝝ venetoꝝ uolebat recupare possessiōez et stare iurīz: sz q̄ archiepūs abñs erat in ista ō cā nō potuit eā rehēre: vñ papa idulsit illi ꝓcuratori ut lapsus āni nō obeēt q̄ min⁹ postea recuperare possz possessionē: archiepūs postea hoc audiens dubitabat an ꝓtalē idulgentiā possz ille recupar possessiōez ecclie qñ cūq; ēt post ānuz cū simplr in ipa idulgētia diceret q̄ decetero ei lapsus anni nō obstaret q̄ min⁹ possessionē recuparz. vñ ipe significauit pape q̄ tpe idulgētie ꝓcesse tñ tps effluxit qō faciebat ei ad ueram possessionē ꝑm ꝓcilium gnāle. s. ann⁹. vñ timebat archiepūs q̄ indulgētia p̄cluderz ei viā ad uerā possessionē: ⁊ si forte tps ipm añ p̄dictaz ꝓfessionē nō effluxerat q̄re q̄siuit a papa intp̄tatiōem illi⁹ indulgentie: ⁊ papa rñdit q̄ nō fuit intentio sua ius auferre qō ei cōpetebat ex possessione quā habuit ante absentiaz: uel etiā p⁹ reuersionē: ⁊ sibi iputet ps aduersa si negligēs fuit siue ante siue post reditū archiepiscopi.

b Necessaria. puta cā rei publice: forte i seruitio romāe ecclesie. s. de dila. c. ult. vñ sibi iputari nō potuit nec debuit. Idē etiā ꝓtigit si quis est abñs ex cā ꝓbabili: q̄ nō fit restitutio spoliato. s. de of. del. ꝓsultationib⁹. Si vō fuisz abñs ꝓtumacit uel ex uolūtaria cā: tūc fcā denūciatōe ad ecclesiā suā mitteret iste ꝓcurator venetoꝝ i possessionē cā rei seruāde: sicut archiepūs ꝑmo fuit missus pp ꝓtumaciā ꝓcuratoris quousq; ueniat archiepūs: ⁊ ytерq; iurabit de suis expēsis: ⁊ fiat hincinde ꝓpēsatio expēsarū ⁊ satisfactio ei q̄ plus expēdit qñ qs restituat ex cā ꝓbabili ⁊ necessaria: uel ꝓbabili tm̄: uel nccaria tm̄. not. ii q. vi. §. biduū. v̄. si aduersus absentē. sed hic nō bz locū: q̄ nō agitur de restitutione tali.

c Indulsūm⁹. sz nōne de iure cōi poterat ipe ꝓcurator interrūpe annalē p̄scriptōem offerēdo cautōez in pūtia pape: lz archiepūs eēt abñs certe sic. s. de offi. ordi. pastoralis. s. de eo qui mit. in pos. cā rei ser. cū sicut. ⁊. xvi. q. iii. §. pōt. v̄. is cui⁹. Quid ergo indulsit sibi papa: parum uel nihil: nisi q̄ solet plus timeri tc̄. xxiii. di. quāq̄. ⁊. s. de hereti. si aduersus. qñq; enī ius cōe ꝓcedit. s. de iureiu. ⁊ si christus. in fi. sed archiepūs tiebat ne absorberet ius ipsi⁹: ut qñcūq; uellet recupare posset possessionem

d Generalis. s. de do. ⁊ cōt. cōtingit.

e Declaramus. talis declaratio ius facit. C. de le. l. ul. b.

f Intētiōis. nota q̄ recurrēdū est ad intētiōem cōcedētis p̄iuilegiū siue beneficiū. s. de ꝑben. c. ul. ⁊. c. cū cām. Itē hēs hic q̄ papa nō intēdit iuri alterius p̄ suā indulgētiā derogare. s. de usu pal. ex tuarū. ⁊. s. de offic. ord. licet. ix. q. iii. cōquestus. xi. q. i. pucnit. lxxxv. di. archidia. florētinū. ⁊. s. de cōsue. cū olim. ⁊ hoc iō: q̄ nemini cōsulendū est cū alteri⁹ iniuria. xxii. q. ii. ꝑmuz. ff. de cōdi. inde. nā hoc nā. ⁊. xiiii. q. v. deniq;. ⁊. C. de emā. lib. nec ann⁹. ⁊ rescripta. q̄ō in totū absorbet ius alteri⁹ nō tenet. C. de p̄ci. ipe. off. quotiēs. vñ ista indulgētia intelligēda ē ne alterū ledat ⁊ reducit ad ius cōe. ar. s. c. abbate. ⁊. s. de ꝓsue. cū dilectus.

g Ex futura. ⁊ ita tps absentie ex necessaria cā subducit de medio ⁊ cōtinuat tps presētie añ absentiā: ⁊ post reuersionē ꝓtinuat tps p̄ sētie siue ctiā sit ꝑmū mediū vltimūue. C. de rest. mi. q̄ tpe militie. ff. ex qui. cau. ma. necnō. §. si q̄s sepius. ⁊. l. sz et si p̄ pretorez. §. si ferie. ⁊. §. quoticus. v̄bi gra. archiepūs fuit pñs post missiōez in possess. p̄ sex menses: postea fuit absens p̄ alios sex uel q̄ttuor: post reuersiōez hēbit. vi. mēses i quib⁹ ꝓcurator venetoꝝ adhuc poterit recupare possessiōez: ⁊ tēp⁹ illud subducit de āno. ⁊: si postea p̄ illos. vi. mēses negligēs fuerit veneto ruz ꝓcurator sibi iputabit: q̄ ulteri⁹ nō audiet sup possessione si medio tēpe nō poterat: sic tps vacantis ecclesie subducit de p̄scriptiōe ⁊ ꝓtinuat tpa extrema ⁊ tps scismatis. s. de p̄scrip. de quarta. auditis. cuz nobis.

b Negligēs. si ergo negligentia ꝓcuratoris nocet dño q̄ñ i putet factū ꝓcuratoris ⁊ q̄ñ nō. dr. s. ut lit. nō ꝓte. ad h. sibi ergo iputet: q̄ nō egit cū tps habuit. si. C. de ꝓba. ex ꝓsona. C. de dīui. tu. l. vl. ff. de bis q̄ i frau. cre. cū pupill⁹. ⁊. C. ō bis q̄ a nō do. ma. l. ul. i fi. ⁊. s. ut li. nō cō. q̄m. i. rñ. ⁊. s. de rescrip. si aūt. ⁊. c. plerūq;. ⁊ cū potuit noluit. s. de of. deleg. cū sup.

i Cessāte ipedimēto. cessāte cā cessat effect⁹. de hoc plene dr. s. de renū. p⁹ trāslatōez. ⁊. s. de iureiur. ⁊ si xp̄s. ad fi.

k Cum int. p. xl. ānos. vñ legitīe p̄scripserūt illā tertiā oblatōez q̄ ꝙdragenalis p̄scriptio oēm tollit actiōez. xvi q. iii. §. q̄s actōes. sub illo. §. potest. ⁊. s. ō p̄scrip. de quarta. ⁊ c. ad aures.

l Ampli⁹. hec adiectō ad modicā quātitatē referr. ff. de v̄b. sig. hec adiectio. ⁊ lz ad modicā referat tñ si ponat: in libello dz exprimi illud āplius. s. de dila. littere.

m Necessarias. sed nōne iuste mouebat iste sacerdos si nolebat retiere expensas necessarias p fabrica capelle: q̄ quarta decimarū ad ecclesie fabricā deputatur. ut. x. q. iii. vnio. ⁊ nullus casus interuenire pōt qui hoc gen⁹ expēsarū ipediat. ff. fa. here. fundus qui dotis. ff. de pe. her. si a pte. §. ul. Quare ergo ōrinz iudicauit papa: dicūt quidā q̄ illa fuit rō: q̄ in decimis nō deducūt expēse. s. de deci. cū hoies. tua nobis. pastoralis. Illa est rō potior: q̄ tertia ista integraliter prescripta est. vñ integraliter dz solui: ⁊ onus fabrice incūbit cappellano ō aliis partibus. fi. s. de prescrip. de quarta. ber.

n Oblationū noie. ob hoc ponit in ti. q̄ v̄bū recipit interp̄tatōez. ut. j. sequit.

o Institutū. pro recipiēdis omnibus supradictis.

p Titulo. i. quocūq; mō offerat ecclie a fidelib⁹ de pp̄iis ⁊ licit reb⁹. s. eo. cā.

q Diminutiōe. q̄ cū hoc sit ecclesiasticū beneficiū sine diminutōe ꝓferri dz. s. ut eccle. bene. ut nostrū. ⁊. i. q. iii. si quis p̄bendas. ⁊ q̄ sententiatū fuit de tertia nulla facta deductione vnde integraliter debet solui.

r Ex parte. q̄ois. q̄ō fieri nō dz: q̄ semel i abolitiōe remissa punitio reiterari nō dz. xxiii. q. iiii. si illic. si. de pe. di. iiii. diuina.

s Lapillus. duob⁹ modis fit denūciatio opis: vno mō solo v̄bo: cū dico denūcio tibi nouū opus: p talē denūciatiōem edificās fit possessor. ff. de no. ope. nū. l. i. §. in opis. uel p factū lapilli: ut hic. ⁊ in hoc casu denūcians possessor cōstituitur et retinet possessiōez. ff. eo. de pupillo. §. meminisse. de hac mā dr. s. de no. ope. nū. c. i. ⁊. ii. Et intelligе q̄ denūciatio noui operis fuit remissa. vel etiā tps

infra qō canonici debebant agere lapsū fuit: et sic monachi edificauerūt: tādē canonici ceperūt agere contra monasteriū lite; ꝓtestata inf ptes: destructū fuit forte a canonicis latenter quicquid edificatū fuerat post iactuz lapilli. uel alio mō mōachi reedificare uolebāt: canonici dicebāt q nō debebāt: ⁊ iō dicit papa in sua q monachi reedificēt in cū statū ⁊c. alias nō bērent locū sequentia: q totū dz demoliri quicqd factū est post iactuz lapilli. s. de nou. ope. nū. c. i. ⁊. ii. b.

a Litis cōtestatio. arg. q tūc demū ceptū dr iudiciū cū lis est ꝓtestata. s. de offi. dele. relatū. ⁊ in auc. de litig. §. oēm. v. si vero apud iudicē. nec añ litis cōtestatiōem iudicis officiū iplorat. s. de ap. significāte. ⁊ ēt cōtestatio ipa dr litis exordiū s. de of. ord. sup qōnū. §. i. ⁊ p9 lité ꝓtestatā iudex recusari nō pōt. s. de re iudi. inter. ⁊. iii. q. iii. offerat. sed quo ad ppetuā dā iurisditōem sufficit sola citatio. s. de offi. dele. gratū. ⁊. c licet. ⁊. s. de offic. leg. c. vl. et sic posset intelligi. ff. de iurisd. omn. iu. ⁊ q. z legiste itelligūt illud verbū generale p lité ꝓtest. ar. ꝫ. s. de resti. spo. pisanis. Sed aliud ē dicere tpe mote discoz dic: ut ibi. ⁊ aliud tpe mote lit; ut hic dr.

b Ex pte vra. legat9. ex hꝫ pz q legat9 pōt facer pstitutiōem in sua puincia. sic. s. de loca. c. i. ⁊. s. de cōsang. ⁊ aff. q dilectio. ⁊. s. de of. le. c. vlt. ⁊. s. de puileg. in nra. ⁊ ēt durat eo recedēte: ut ibi dicit. generalē tū cōstitutōem facere non pōt q nō bz potestatē i hoies non sue puincie. ff. de of. pcō. l. i. ff de iurisdic. om. iu. l. vlt. ⁊. s. de of. leg. nouit. volūtariā tū qū qz exercet in hoies nō sue pro uicie. ff. ō adop. emācipari. ff. de offi. pcō. l. ii. vñ absoluit excōicatos in quacūqz puicia. s. de offi. leg. qō trāslatōem. ⁊. s ti. pri. ad eminētiā. ⁊. c. ea nos cit. ⁊. c. qō de his. ⁊. c. quānis. Cōstitutio vr talis fuisse: q ō bis que legāt ecclesiis i testis defuncto9 tertia ps cathedrali ecclesie solueret: sed hic erat iure cōi statutū: ut tertia uel q9ta det fm diuersas cōsuetudines loco9. s. de testa. requisisti. ⁊. s. de sepul. certificari.

c Interptatiōe. sic ergo legatus interptat suā cōstitutionē ille eni pōt interptari qui ius cōstituit. C. de leg. l. ul. ⁊. s. ti. pri. inf alia. imo et legatus iterptat rescriptū pape. s. de postu. c. i. sic ⁊ in ptoriis stipulatōib9 si sermo ambigu9 ē pretoris interptatio ⁊ mēs requirēda est. ff. de pto. sti. in ptoriis sic etiā ⁊ testis pōt declarare siue corrigere dictū suū cū dubitat de dicto ei9. s. de testi. co. pterea. ⁊ ar. ff. quēad. test. ape. ꝫ ⁊ si quis. in fi. semp eni recurrēdū ē ad intentiōem cōstituentis: ut hic pz. sic. s. c. dilecto. ⁊. s. de pbē. c. vl. cū suis cōcoz. ⁊. s. de resti. spo. audita. ⁊. s. de arbi. exposita. ⁊. xxxv. q. iii. qō scripsi.

d In ornamētis. hoc idē qō hic dr. hēs. s. de testa. c. vl. ubi de hoc.

e Personis. hoc intellige fm distinctōem q9 fecit decr. s. de testa. requisisti.

f Fraudulēter. q2 tūc fraus nō noceret ecclesie cathedrali. si. s. de testa. officii. ⁊. c. requisisti. §. si vero illud. in fi.

g Ta nobis. sinistra interptatiōe. tales eni infamia notant. C. de leg. l. ii. naz ius ciuile calūniari nō oz. ff. ad exhi. l. pe. ber.

h Restringere. imo poti9 bñficiū pncipis latissime interptandū est. s. c. cū oli ⁊. s. de dona. cū dilecti. i fi. ff. de cōsti. pri. l. vl. et. s. de priuile. in his.

i Beneficioz. sic noie clericoz oēs clerici maiores ⁊ minores intelligūtur. s. e cū tibi. ⁊ ita verbū indefinite positū generalit accipiēdū est. si. s. de priuile. quia circa. xix. di. si romanoz. ff. de ser. vrb. pre. si seruitus. ⁊. ff. de tute. l. iii. in fi. ⁊. s. de offi. deleg. sup questionū. §. si vo duo. ar. ꝫ. i. q. i. sunt nōnulli. vñ ibi dr. beat9 qui excutit man9 ab oi munere. nō dixit a munere ⁊c. si eni tñ de minoribꝰ bñficiis intellexisset de illis exp̄sse dixisset. s. de deci. ad audiētiā. ⁊. s. de trāsla. inter corpalia. ⁊. C. de cadu. tol. l. vna. §. si vero nemo.

k Transmisse. iuxta facultates. hoc eni generale est ⁊ ordinariū: ut fm facultates ecclesiarū in eis clerici instituātur ⁊ nō plures: ut. s. de instit. c. i. ⁊. c. auctoritate. ⁊. s. de vi ⁊ bon. cle. qñ ut ait. ubi de hoc. ⁊. s. de cōcess. pbē. ex parte tam canonicā extitit ꝓtestata. Nos igit cōsiderata eadē sententia: qō in prefato capitulo dicit de tēpore mote litis: iterpretamur esse referendū ad tēp9 quo litis ꝓtestatio facta fuit.

l Dē prelatis vniuersitatis frāci/genarum constanti.

Ex parte uestra fuit ꝓpositum q patriarcha videtur occasione cōstitutiōis cuiusdā quā albineñ. episcopus: tūc legatus in partibus romanie super legatis edidit defunctorū: ⁊ dil. fil. i. ti. sancte praxedis presbyter car. dum ibidem legatio/nis fūgeret officio inouauit: ō qbusdam que uobis ⁊ ecclesijs uestris legātur a decedentib9: terciaz a uobis exigit portionē. Cuz igitur ipsi sicut ex eorum iterpretatione accepimus nō intellexerint: q de his que in ornamētis ecclesiasticis uel ad fabri/cam ecclesie reparationē indigentis aut ad ecclesie lumiaria: necnon de bis que ꝑ anniuersario septimo tricesimo ac vicesimo faciendis uel de bis que psonis specialiter: nisi forsā id fiat ecclesie romāe: a quocūqz legant aliqua deberet solui portio ec/clesie cathedrali: nos interpretationem eorum ratam habentes secun/dum ipsam constitutionem prefataz precipimus obseruari: firmiter in/hibētes: ne in predictis aliquid fraudulenter in preiudicium cathedra/lis ecclesie procuretur.

l Dem episcopo tuloneñ.

Ta nobis fraternitas intimauit: q cū tibi pro releuatione oneris debitorū durum9 indulgēdū vt fructus beneficioruz que interim in dioceſi tua vacare cōtigerit: tibi liceat biennio retinere: quidam apostolice gratie priuilegium sinistra interpretatiōe restringere molientes asserūt pbēdas et maiora beneficia neqnaquā beneficiorū nomine cōtineri: ⁊ ifra. Nos igitur auctoritate presentiū declaram9: q in hoc casu prebēde ac alia bñficia generali beneficiorum nomine continentur.

Gregorius non9 decano ⁊ sacri/ste eccoli.

Transmisse nobis littere continebant: q significantib9 episcopo ⁊ capitulo xantoñ. q quadragenarius canonicorum numerus instit̄utus in eoruz ecclesia nō poterat obseruari: pro eo quia non sufficie/bant ecclesie facultates: uobis dedimus in mandatis: ut canonicoruz ⁊ prebendaruz numeruz iuxta facultates ecclesie moderantes statueri/tis eundem firmiter obseruari: vos vero inueneristis predicte facultates ecclesie tempoꝝ statuti numeri adeo excreuisse: q absqz mutilatiōe prebendarum maior haberi posset numerus in eadem: quare quesijstis: an per moderationis verbum litteris nostris appositum eundem numerum augmentare vel minuere deberetis. Quocirca mādamus: quatenus si ueteres nō sunt minute prebende: cum moderatio locum non habeat: ipsarum ⁊ canonicorum numerum dimittatis in eodem statu: in quo hactenus dinoscitur extitisse in vtilitatem eiusdem ecclesie conuertentes augmentum suorum redditum donec duxerimus aliter disponendum.

l De regulis iuris.

l Dannes chrysostomus.

Omnis res per quascū que causas nascitur: per easdem dissoluitur.

m Excreuisse. hoc etiā iducit qōm: q2 ubi excreuerint facultates numer9 augeri dz: vñ in quolibet priuilegio: ponit hec clausula: uel sub intelligit: nisi in tātū excreuerit ecclesie facultates qō possint plurib9 sufficē cōpetent. s. de cōsti. cū. m ⁊ ubi messis multa ē ⁊ operarii pauci alii mittēdi sūt. xxi. di. in nouo. vñ dubitabāt isti moderatores ut sicut poterāt diminuere numerū si facultates fuissent diminute: ita dubitabāt ut ꝫ possent augere nūerū cū facultates inuenissent augmētatas a tpe numeri statuti. Ex hac decr. colligitur: q eps cū capitulo statutū numerum canonicorū ⁊ pbendarū ⁊ dignitatū nō pūt diminuer sine auctoritate pape: etiam ex iusta cā quā isti allegabāt: ꝫ esset falsa, put postea est comptū. ad hoc facit. s. de pbēndis. ex parte. et. c. cū accessissent. vbi de hꝫ not. dic ut ibi.

n Moderatiōis vbū. ex hoc facit ad titulū. moderari eni ē diminuere id qō inducit grauamē ⁊ reducere ad equitatez. sic index ex cā etiam moderari pōt tp̄us appellatōis. i. abbreuiare. s. de appella. cū sit romana. ⁊. ca. oblate. sic ⁊ iniquuz mādatū moderādū est. s. de iureiu. quintaualliſ. sic in societate. ff. pro socio. si societatē. ff. de operi. li. si libertus. Itē pz hic q forma mādati diligenter est seruāda. s. de rescrip. cū dilecta. cū suis cocor. Itē est ar. q nō est recedendū a significatiōe vocabuli nisi cōstet scribentē aliud sensisse. ff. de leg. iii. nō aliter. ⁊. s. de deci. ad audiētiaz. et. s de transla. inter. ar. s. de spon. ex lris. Ar. cōtra. s. e. intelligētia. ⁊. c. pterea. vbi de hoc.

o In vtilitatē. nota ar. cōuertendū in utilitatē ecclesie: hoc posset intelligi qñ preter diligentiā canonicoz hoc ꝓtigit. sec9 videret si diligētia ipsorū hoc sit ꝑcuratū. alꝫ diligentia ipsorū esset istis dānosa qō esse nō dz. ar. C. de allu. l. iii. sic eni subtraberētur a ꝑcurāda ecclesie vtilitate. de hoc not. s. de cōsti. cū. m. et ad hoc qō dicit: donec alit ⁊c.

p Omnis res. pōt exponi. i. ois obligatio siue ꝓtus: qō eni ꝓsensu ꝓbitur cōtraria uolūtate dissoluitur. C. qñ lz ab emp. dis. l. i. et. ff. de reg. iur. nihil tā nāle. ⁊. C. de ac. ⁊ ob. sicut initio. fallit hec regula. s. de bap. maiores. Itē in matrimonio qō solo cōsensu cōtrahit. xvii. q. ii. sufficit. sed solo dissensu nō dissoluit. xxxii. q. vii. licite. Itez idē in ordine et baptismo: q2 sacramēta semel bita nūq̄ amittūt. i. q. i q quidā. et ar. xv. q. vii. cp̄us solus. Itez fallit q2 alio mō tollit obligatio que cōsensu nata est. s. p acceptilatiōem: sed nō nā sui sed potestate cōuentiōis. ff. de rescin. ven. cū emptor. Itē tollit solutiōe eius qō debet. instit. qui. mo. tol. ob. in prin. item sicut acquirit possessio corpore et aio. ff. de acqui. pos. possideri. et eodē mō amittit. ff. e. quēadmodū. Sed contra. ff. eo. possideri. §. in amittenda. Solu. amittitur ciuilis possessio: corporalis nō: ut illa. l. quēadmodum.

Stote. hoc loco. s. qui sequit in ipa auctoritate. s. nolite iudicare et non iudicabimini.

In meliorē partē. ut res pon⁹ ualeat q̄ pereat. s. ti. px. abbate. r. s de fi. instru. inter dilectos. et. ff. de re. du. quotiēs. ii. r benigniorē inter p̄tiōem sequi debem⁹ in re dubia. ff. de his que in testa. delē. p̄time uel expone in melio rem. i. i securiorē p̄o eo q̄ in altero nullū in altero magnū pericilū timeat. s. ō homi. ad audiētiaz. r. c. significasti. ii. r de cleri. exco. mi. illud. r s. de spō. iuuenis. sic enī in dubiis absoluitur reus: q̄ illud ē benignius. s. de fide instru. inter dilectos in fi. r. s. de p̄bat. ex litteris. nisi in casib⁹ que ibi ponūtur.

e De manifestis. q̄ secretoz deus iudex est r cognitoz. xxxii. di. erubescāt. r. xxxii q. v. christiana. ii. q. v. consuluisti.

d Ut stupr̄ū. lxxxi. dist. apostolus. hec enī in sui natura mala sunt. s. de iureiur. et si christus. in fi. v. quedā. r. s. de delict. pue. c. i.

e Qui scandalizauerit. collige ex sum. xi. q. iii. inter v̄ba. r. xxii. q. ii. p̄mū. in prin. r. xxxii. q. v. ita ne. r. s. de his que vi metusue cau. fi. sacris.

f Veritas. que triplex est. s. bone vite: hec nūq̄ omittēda est p̄opter scandalū r ad quelibet pertinet: alia iusticie hec ad iudicem ptinet: alia disciplīe: hec ptinet ad p̄latū. in his duab⁹ q̄ñq̄ aliqua omittit̄ ꝓpter scandalū. l. di. ut constituere. Et intellige q̄ hic dicit̄ de his que indispensabilia sunt: r tale ius cōe q̄ indispensabile est veritas appellat̄. de hoc dictū fuit. s. de tēpo. oz. sane. et q̄ dicit̄ ibi: veritas iusticie intellige sm q̄ hic dicit̄: ius cōe indispensabile est. i. q. vi. r si illa. r de tali hic loquit̄ tale ius p̄ nullo scādalo relaxādū est. sed quando ius cōe dispensabile est p̄opter scandalū recedit̄ a iure cōi. l. di. ut cōstituere. r. i. q. vi. dispensatiōes. r c. exigunt.

g Quod nō est. necessitas. hoc ideo dicit: q̄ necessitas legi nō subiacet. s. de obser. ieiu. c. ii. in fi. r. s. de cōsue. quāto. r de cōse. di. i. sic et di. iii. peruenit. vnde tpe necessitatis oia sunt cōia. xii. q. ii. dilectissimis. r. ff. ad. l. rho. de iac. l. ii. §. cū in eadē naui. in fi. q̄ intelligit̄ in casu. et sic arg. necessitatē excusare. de cōse. di. v. discipulos. ar. xli. di. quisquis. et. c. delitie. r. lxxxi. dist. cū oibus. r. s. de furt. si quis per necessitatē. et p̄pter necessitatē famis dauid comedit panes p̄positionis xxv. q. i. §. is ita. r propter hoc pater p̄ vendere filiuz. C. de pa. qui fi. dis. l. ii.

b Sabbatū. p̄ceptū fuit ueteris legis sabbatū custodiri. vñ si qui colunt sabbatū exteriorē ritū legis reuocāt. de cōse. di. iii. puenit.

i In sabbato. hoc est p̄pter necessitatē. xxxiiii. q. vi. si nulla.

k Egrotus. etiā si in quadragesima carnes comedat nō dicitur frangere votū. s. de obser. ieiu. c. ii. in fi.

l Quod latent. p̄ponit casus per. l. q̄ vi aut clā. l. i. circa p̄in. r in seruitio p̄stito p̄lato p vim a subdito. hoc enī in futurū nō parit p̄eiudiciū. xi. q. iii. q̄ cognouimus.

m Per vim. que p vim siue p metū fiunt qui cadere posset in cōstantem virū cū de hoc cōstiterit reuocatur. s. de his que vi metusue cau. fi. ad audientiā. de hoc plene dicitur in. c. abbas. r. ff. q̄ me. cau. l. i. r l. metū. §. sed quod p̄tor.

n Cum in cōtēplatiōe. questionibus. ff. de questi. l. i. r. C. eo. ti. milites. quod si fiat appellari p̄t. ii. q. vii. nō solent. ver. ante sniam. hoc intelligē nulla p̄scriptiōe precedente. arg. contra. v. q. v. illi qui. vbi de hoc.

o Ne multotiens. s. de pe. c. i. r. vi. q. i. imitare. r. i. q. i. reperiuntur ar. s. de iudeis. ita quorūdam.

p In sacratis. siue sit homo siue ager qui illa aufert r inuadit: sacrilegiū cōmittit. xii. q. ii. nulli liceat. r tanq̄ sacrilegus iudicari debet: ut co. c. r. q. ea. predia. r per ecclesiam oz iudicari. s. de foro cōp. conq̄st⁹

q Episcopis. Isti ius publicū offendūt quod consistit in sacris r sacerdotibus. i. di. ius publicum.

r Qui ex timore. s. seruili. quoniam filialis timor bonus est r p̄t in troducere charitatem. de pe. di. ii. sicut seta introducit filū. vnde qui timore pene seruit nō amore iusticie: nō ducitur spiritu dei: vnde dicit̄ timor nō est in charitate. s. seruili. xxiii. q. vi. §. ex his. q̄ perfecta charitas foras mittit timorem: ut in eodem. §. dicitur.

s Jam nō facit. ar. q̄ non dicit̄ factū quod legitime non fit. xxiiii. q. i. pudēda. r. xxii. q. iii. faciat bō. arg. s. de iurepa. quod aūt. et. s. de reg. ad nostrā. Jtē habes hic arg. q̄ qui inuitus seruit etiā rem et meritū perdit. et ideo indignus p̄mio fit. xxiii. q. vi. §. ex his. vsus prin. et talis obediētia uel nulla uel minia est. viii. q. i. scendū. ergo p cōtrarium qui inuitus offendit: nō est ei iputandū. ar. ff. de bo. lib. qui cū maioz. §. si libertus. r. ff. faber. qui erat heres. idē est r si clericus inuitus ferat testimoniū cōtra ecclesiā suā: q̄ ei ñ sit iputandū: secus si spōte ad nocet contra ipsaz. s. de postulā. c. vlt.

Beda in omelijs.

Stote misericordes: rc.

Hoc loco⁹ nihil aliō nob⁹ precipi estimo: nisi vt ea facta q̄ dubiū ē quo animo fiāt: in meliorē p̄tē in/terp̄temur: q̄ō enī scriptū ē: ex fructi b⁹ eorū cognoscetis eos: de manifestis⁹ dictuz est: que possūt bono animo fieri: vt stupruz⁹ blasphemie furta ebrietates: r similia: de quib⁹ nobis permittitur iudicare.

Idem.

Qui scādalizauerit⁶ rc. Utilius scandalum nasci permittitur quam veritas⁶ relinquatur.

Idem.

Quod nō est licitū in lege: necessitas⁶ facit licitū. Nā et sabbatū⁶ custodiri preceptū est: macha bei tamē sine culpa sua i sabbato⁶ pugnāt: sic r hodie siqs ieiuniū frege/rit egrotus⁶: re⁹ uoti non habetur.

Gregorius septimus.

Quod latenter⁶ aut per viz⁷ uel alias illicite introductum est nulla debet stabilitate subsistere.

Idem uariū. episcopo.

Cum in contemplatione: r infra. In ipso cause initio non ē a questionibus⁷ inchoandum.

Stephanus papa.

Que multotiēs⁹: r infra. Quicquid in sacratis⁹ deo rebus r episcopis⁹ iniuste agitur: pro sacrilegio reputatur: quia sacra sūt: r a quo quam violari non debent.

Augustinus.

Qui ex timore⁶ facit preceptuz aliter quā debeat facit: r ideo iam⁹ non facit.

Idem in libro: de penitentia.

Fleat⁶ peccator: q̄ offēdēs in vno: factus est omniū reus.

Gregori⁹ in registro.

Quāuis cause: r infra. Non pōt esse pastoris excusatio: si lup⁹ oues comedit: r pastor⁷ nescit.

Lucius tertius.

Indignuz est: r a romane ec/clesie consuetudine alienum⁶ vt pro spiritualibus facere quis bomagium⁶ compellatur.

Fleat. in vno. s. p̄cepto legis. vnde scriptū est: qui totā legē seruauerit offendat aūt in vno: omnium factus ē reus. de pe. peni. di. v. fratres. uel in vno. s. mortali peccato factus est oim reus quo ad uitā cternā: q̄ propt illud soluz dānabitur: q̄ ois virtus detrimentū patit ab vno vicio. de pe. di. v. dolendū. dū enī i uno peccato pseuerat oia bona p/dit: ut ibi: uel in vno. i. in vna virtute cū virtus eiicit̄: tūc vi ciū nascit̄. xxxii. q. i. cū renunciatur. uel in vno. i. in charitate: sine qua nemo saluatur. vnde apostolus: r si tradidero corpus meū ita ut ardeam: charitatē aūt non habeaz: nihil mihi ꝑdest. de pe. di. iii. si quis. ad fi. di. sic etiā in teste qui aliquid adiicit de suo totū testimoniū partis mēdacio decolorat. iii. q. ix. pura. si. de cō. di. iii. nō licet. non oz. r. xi. di. si ad scripturas sacras.

u Quāuis. pastoz nescit. q̄ pastoz seu p̄latus inquirere r corrigere oz subditorū excessus: alias sanguis eorū de prelatorū manibus requireret̄. s. de offi. ordi. irrefragabili. i. rū. cū cōcor. ibi positis. et sic nō habebit excusatiōem. pastoz enī qui tacet cōsentire vr. xliii. di. sit rector. ibi pastorē enī. rc. lxxxiii. dist. error. quare non potest uti pro defensione sua verbo apostoli: munde sunt manus mee a sanguine rc. xliii. di. ephesis. vnde r tales deponi debent ꝓpter negligentiā. lxxxi. di. dictum. r. i. q. i. §. ecce cū honoris. Jtē pastor tenet̄ de custodia. ff. loca. qui mercedē. xxiii. q. iiii. tres personas. r si dicatur q̄ dolo eius periit r ipse neget: ipsi incūbit probatio: cū ipse rōne officii sui debeat custodiam habere. s. de offi. archi. ea que. r si dicit amissam ouē ꝑbet ille dolū abfuisse: sicut argentarius ꝑbare dz se amisisse rationē casu ruina uel incendio. ff. de edē. si quis ex argentariis. §. vl. idem in custode carceris. ff. de custo. r exhi. re. l. ul. et idē in deposito. s. de depo. bona fides. cū suis cōcordantiis.

x Indignū. alienū. ergo et a cōsuetudine aliarū ecclesiarū dz esse alienum quia q̄ō romana ecclesia probat uel reprobat: et alie ecclesie hoc idē facere debent: cū ab ipsa suā habeant institutiōem et auctoritatez. xi. di. consequēs. et. c. nolite.

y Homagiū. i. sacramentū fidelitatis q̄ō pro aliquo spirituali facere quis non debet: cū illud sit symoniacū. s. de symo. ex diligenti. alioquin clericus teneret̄ facere p̄lato suo obedientiā: r in casibus debet iuramentū facere de obediētia siue etiā de fidelitate post receptā administratiōem. s. de iureiu. nullus. xxiii. di. quāq̄. et. s. de ma. et obe. dilecti filii. r. s. de iureiu. ego. A. r. s. de priuile. antiqua. alias enī. nullū iuramentū nulla pactio uel obligatio illicita in spiritualibus debet iteruenire: r si interueniret nullā obligationē de iure uel de facto inducit. s. de pac. pactiones.

Venetijs per Baptistam de tortis. MD. cccc. lxxxvi. die. xvj. Decembris.

Prima erat decisa: offina ꝑdixit inde
Altera mihi cū sequisus appellat
Terra de vita gratuity testaq̄ mentis
Nubere q̄rta docet: et q̄ speciat ad illud
Vitia crimibus penis iungere erat

a

Prima alba.
gregorius
firmiter
ei dedit

b

Ad cautellam
nisi forsan
sequestrari
preterea sed

c

Gratum
t cum ea
speciale
q3 heremita

d

Cassatam.i.
surreptionis
ex successione
bus partibus

e

Possunt vnde
sequatur connectio
laris t est
nisi cuz prídem

f

Cuz bone
species vnctionis
tibus formam
quis t.ff.

g

De causis certum
predecessor etiam
eo quantum
cum qui

h

Ut personaliter
in fi.t.xi.
non possunt q3
t de hoc dicitur

i

Legitimas
Symoniaca cum
natio expensarum
munes distinguitur

k

Consuetudinez
damnum sustineret
nō perdit iste
xxii.q.vii.

l

j.co.c.vlt.
de causa etiaz
de electione vel
t.j.de plus pe.

m

Causa non decisa
expressa nō tamen
in possessione noie
dicas q3 minor

n

Cum super
xcviii.dist.c.
verum est nisi
impedit restitutiōez

o

Sed p3ium non
let receptio
infra quem
loquatur in

p

Ex administrationis
t alia que
vsqz ad euentum
patronus.xxxii.

q

Caruisset
preiudicatur
vel si iam prescripsit
lator insinuatione

r

Epistolam.s.
parti ex eo
poni cum sit
non obiiciebatur

s

Ex causa probabili
vel ideo potuit
dos est absoluantur
ponatur.xxxiii

t

Pro illorum ecclesiaz
illud decernimus
dos erit loco
quoniaz vt ait

u

Facta in genere
j.de excess.prel.
§.vlt.C.
Petus sed

x

Elargiri t
lega.§.non solum
spem alicuius
ea que iure

y

Prohibem9 periculo
de molendinis
ca.cum apostolica
vo.insinuante

z

Magne deuotionis
s.c.proximo
de suis manibus
sine exceptione

t

Ecclesiis aliis
alicuius epatus
siarum vel aliarum
q3 sic obseruatur

p

Depopulator de
neqz laici
ab alio t.ff.
q3 lz culpa

x

Presumendum: sed
quod dicitur.s.
post mortem
nū.cpi.c.i.

A

Causam que
renunciatio matri.
non est vsqz
nisi constaret

B

Inquisitionis homi.
ministrationis
non probat erit
co.de hoc

C

Animi ergo
nullus sit effectus
stinendum scom
q.i.deniqz

D

Significasti studio
depositi.bona
sublata non fit
expensis dedu.

E

In hoc.s.q3
negotia q3
auctoritate nostra
corpus sigillum

F

In fraudem
si consanguineus
sed in casu isto
retur.ff.de

G

Sed videtur q3
super corporalis
Jurisperitiam

H

Nihil diuersitas
de.v.ob.inter
sic intelligere

Finis

FRANČIŠKANSKA KNJIŽNICA LJUBLJANA
PA inkunabule
10
300000010
COBISS ©

IV 10